THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN I

MDCCCC
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Adluc. *nomen barbaricum.* CORP. XIII 1177 (*in agro Pictonum, litteris saec. I*) C. Rufinio Iul(ius) Adluc. her(es). Adluc(us?) *Hirschfeld,* Adluc(tus?) *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 42.* *Otto.*

Adlucca, -ae *nom. mul. peregr.* CORP. V 4536 (*Brixiae*) Arugus Iovincilli f. sib. et Adluccae (-lu- *non vidit Mommsen*) Messili f. uxo(ri).

? **Adma⟨...** *nomen peregrinum.* CORP. III 11513 (*lapidem detritum descr. Hirschfeld, Viruni*) d. m. Counerti Ituci / Adma⟨//⟩ in⟨t?⟩ii Gemellinus si⟨bi ///⟩ f. c. *Diehl.*

Admaeus *nom. gent.* CORP. VI 6908 Admaeo Peculiari Memmius Eutactus fec. fil. suo.

Admagetobriga, -ae. *locus in Gallia, ubi Ariovistus Haeduos vicit. cf. Ihm, PW. I 377.* CAES. Gall. 1, 31, 12 quod proelium factum sit Admagetobrigae (admagetobrige, admagetobriae, (admagetobrio) *codices optimi*; ad magetobriam *Vindobon. I*). *Otto.*

admallo, -ātus, -āre. *ab* ad *et* mallum (*i. dies dictus*). *terminus iuris germanici. in ius vocare:* LEX Sal. 50, 2 *creditor* debet eum admallare ... et sic mallare debet (52). 50, 3 quem legitime habeo ... admallatum (51, 1 *bis*). 53, 1 si quis ad hineum (*'Kesselfang'*) admallatus fuerit (53, 5). *ibid.* qui admallatus est (56). 56 ille qui admallatus est. *ibid.* ille qui admallat. *ibid.* si ... qui admallatus est ad nullum placitum venire voluerit. capit. 1, 9 vos admallo, ut in mallo proximo veniatis. extrav. A 2 si eum admalluerit (*sic in cod. H*). *cf. Kalb, Roms Juristen p. 128.*

admandat NOT. Tir. 30, 64 *post* mandat amandat.

admanet NOT. Tir. 30, 40 *post* manet amanet. 30, 46 admansit *post* mansit amansit.

(**admanuēnsis**) *vox ficta ab* ad manum *secundum* amanuensis. CASSIAN. conl. 19, 4, 2 cibus ... in prochirio id est admanuensi sporta *reponitur. cf.* GLOSS. III 438, 19 ad manum ἐν προχείρῳ.

admanumdēductor, -ōris *m.* ITALA cod. Cantabr. act. 13, 11 quaerebat admanumdeductores (χειραγωγούς; VVLG. qui ei manum daret).

[**admartyrizo,** -āre] *verbum in lexica inlatum ex* COMM. instr. 2, 17, 19 si refrigerare cupis, ad martyres i (*sic recte Ludwig,* ad martyrisi *codd.,* admartyriza *edd. vulgo*). *V.*

Admārus *nomen figuli.* INSCR. apud Wilthem, Luciliburgensia p. 195 Admarus.

Admata *nom. mul. celticum.* CORP. II 567 (*Emeritae*) C. Íulius Lydus, ... Vibia Admata. III 14101 (*in Norico*). **Admatius** *nom. gent.* CORP. XII 1601 (*Deae Augustae*) T. Admatius Verinus. *Otto.*

admātertera *v.* adavunculus.

Admatha, אַדְמָתָא (*deest in graeco*) *nom. Persae.* VVLG. Esth. 1, 14. *V.*

Admatha *locus in Palaestina,* Ἀμαθοῦς *Iosephi ant. 13, 356, cf. Benzinger, PW. I 377.* NOT. dign. or. 34, 33 ala Antana dromedariorum, Admatha. *Otto.*

? **admātūro,** -āre. *ab* ad *et* maturare. CAES. Gall. 7, 54, 2 *Haeduorum* discessu admaturari (*sic α;* maturari *β*) defectionem civitatis.

Admedera *v.* Ammaedara.

admembrātim *cf.* membratim. GLOSS. III 438, 20 κατὰ μέλος (478, 37).

admemorātio, -ōnis *f. ab* admemorare *verbo non tradito.* AVG. epist. 59, 1 nulla tibi eius (*episcopi primarii*) admemoratio (*sic codd. saec. XIII;* commemoratio *codd. saec. XV*) facta est *i. nihil de eo scripsisti in epistula.*

? **admēns** *fictum videtur.* NOT. Tir. 34, 88 *post* mens amens, *ante* conmens demens vehemens.

admentātio, admentum *v.* amentatio, amentum.

admentior, -īrī. *ab* ad *et* mentiri. IREN. 2, 30, 9 neque mater *dei ulla est,* quam illi (*Marcionitae*) admentiuntur (*syn.* affinxit).

admeo, -āre. *ab* ad *et* meare. PAVL. NOL. carm. 17, 119 sacerdotem ... laeta lascivo procul admeabunt monstra natatu (admiabunt *duo codd. s. VIII et IX,* admehabunt *cod. Voss. s. IX*). NOT. Tir. 80, 39[b] admeat *post* meat, *ante* conmeat.

admētior, -mēnsus sum, -īrī. *ab* ad *et* metiri. *mensa dare:* CATO agr. 154 vinum emptoribus ... quo modo admetiaris (163 *tit.* metiaris *cod.*). 148 dominus vinum admetietur. quod admensus erit dominus. CIC. Verr. 4, 192 ut ad aquam tibi ... frumentum Hennenses admetiantur (*sic Vat.,* metiantur *reliqui*). LIV. 35, 49, 10 frumentum ..., quod militi admetiatur. CVRT. 8, 12, 6 gratuitum. SVET. Aug. 41 nullo pretio viritim. GAIVS dig. 18, 1, 35, 5 metretas aut ... medios quos quasve admensus eris. 18, 6, 2, 1 ante admetiendi diem (*de vindemia*). PAVL. dig. 18, 1, 40 cum ipse emptori suo admetiretur *fundum* (*antecedit* fundum metiretur et de modo renuntiaret). *hoc sensu passive:* GAIVS dig. 18, 1, 35, 5 non ... aliter videatur perfecta venditio quam si admensa adpensa adnumeratave sint (*ibid.*). 18, 1, 35, 7 antequam admetiatur *vinum* (VLP. dig. 18, 6, 1, 1 *et* 3 PAVL. dig. 18, 6, 5 *bis*). PAVL. (*ex Alfeno*) dig. 18, 1, 40, 2 quod eius (*agri*) admensum erit. FLOR. dig. 19, 2, 36 quatenus admensum non sit *opus locatum.* NON. 464 numerum et de his, quae non numerantur, sed admetiuntur, dici auctoritas voluit (*laudat locum Ciceronis qui est de frumento*). *de dimensuratione geographica: active:* MART. CAP. 6, 703 orbem terrae mariaque ammensa *Geometria.* 7, 725 (*vers.*) mundum quae admensa sororis. *passive:* COSMOGR. anon. geogr. p. 72, 12 Caesar ... censuit omnem orbem ... admetiri per prudentissimos viros (*cf.* IVL. HONOR. geogr. p. 21, 5 *sqq.* dimensa est *quater*). MART. CAP. 6, 588 permeatam crebro admensamque tellurem. 6, 614 ammensum *cod. Bern.* 8, 829. *V.*

Admētus, -ī, Ἄδμητος. CORP. VI 18616 (*descr.*) P. Valerio P. lib. Addmeto. DRAC. Romul. 8, 210 Admetus *pro dactylo.* FVLG. myth. 1, 22 *ridicule interpretatus est:* Admetus nuncupatus est, quasi quem adire non poterit metus. *cf.* MYTHOGR. 1, 92. **1** HYG. fab. 49 p. 57, 17 Admeto regi Thessaliae (VAL. MAX. 4, 6, 1). 14 p. 44, 19 Admetus Pheretis filius (173 p. 28, 16) matre Periclymene Minyae filia ex Thessalia monte Chalcodonio ... huius Apollinem pecus pavisse ferunt. LYGD. 3, 4, 67 me quondam Admeti niveas pavisse iuvencas *dicit Apollo* (TIB. 2, 3, 11). OV. ars 2, 239 Cynthius Admeti vaccas pavisse Pheraei fertur (*cf.* SEN. Herc. f. 451). VAL. FL. 1, 446 ingrato Steropen quod fuderat arcu. STAT. Theb. 5, 434 Phoebo non indignante priorem Admetum (*cf.* SCHOL. *ad l.*). TERT. nat. 2, 17 dediticius Admeti. *cf.* apol. 14 (MIN. FEL. 23, 5 CYPR. idol. 2 ARNOB. nat. 4, 25. AVG. civ. 18, 13 cum Hercule). HYG. fab. 49 p. 57, 16 (SERV. georg. 3, 2 PROB. Verg. georg. 3, 1 MACR. sat. 1, 17, 43 MYTHOGR. 1, 46. 2, 43). VIB. SEQ. geogr. p. 145, 18 Amphrysus Thessaliae, ubi Apollo Admeti pecus fertur pavisse (SERV. Aen. 7, 761 COMM. Bern. Lucan. 6, 368). CVLEX 262 Alcestis ab omni inviolata vacat cura, quod saeva mariti ... Admeti fata (*sic Bemb.*) morata est. PROP. 2, 6, 23 felix Admeti coniunx (OV. Pont. 3, 1, 106). OV. trist. 5, 14, 37 uxor. VAL. MAX. 4, 6, 1. STAT. Theb. 6, 380 datur ordo senectae Admeto serumque mori (*cf.* SCHOL. *ad l.*). silv. 5, 3, 272 Thessalicis Admetus in oris (*sc. reversus ex Averno*). *cf.* 3, 3, 192. SEN. Med. 662 coniugis fatum redimens Pheraei uxor. HYG. fab. 251 p. 139, 8 DICT. 1, 14 HIER. adv. Iov. 1, 45. *ad rem v.* HYG. fab. 50 *et* 51 p. 57 FVLG. myth. 1, 22 MYTHOGR. 1, 92. 2, 154. OV. Ib. 442 vetus Admeti ... socer (*Pelias*). CORP. V 8265 *in arca Aquileiensi descripti sunt pastor barbatus pedo innixus et mulier velata, et inscriptum est:* Admetus et Alc⟨estis⟩. STAT. Theb. 6, 332 Thessalicis felix Admetus ab oris vix steriles compescit equas. 6, 371 Admetus et Amphiaraus. 6, 432 *Amphiaraum* Thessalus aequat eundo Admetus. 6, 446. 6, 461. 6, 475 Haemonium. 6, 541. *v. Wentzel, PW. I 377.* **2** NEP. Them. 8, 3 ad Admetum Molossorum regem. *v. Judeich, PW. I 380.* **3** *nom. serv., cogn. lib. v. l. 6.* CORP. VI 5352 (*e columb.*) Admetus Caesaris Aug. nomencl. 23640 Crescenti et Admeto. 25062 Privata Admeti ⟨e⟩t Iuli vicaria. IX 1243 (*Aeclani*) Admetus conserv(us). 5240 (*Asculi Piceni*) L. Saturi Admeti lib. Ianuari. 6078, 30 (*in tegula*) Admeti. XII 5686, 12 (*in vasc.*) Admet(i) o(fficina). *cf.* II 6257, 4. CORP. VI 2184 (*a. 101 vel 102*) b 21 M. Rutilius Admetus *kalator* (2185, 13). 11484 ⟨T.⟩ A⟨ll⟩ius Admetus. 19342 A. Herennuleius Admetus. XIV 3443 (*Afilis*) M. Valerio Admeto viatori p(raetorum) et co(n)s(ulum) seviro Aug. 471 (*Ostiae*). IX 4837 (*Fori novi*) Ser. Sulpicius Admetus. II 3006 (*Hisp. Tarrac.*) Val. Admetus f. III 2097 (*Salonis, cf.* add. 8585) C. Iúlius Sceptus Adméti Aug. lib. ⟨l⟩ib. (sex)vir Augustál(is) ... C. Iúlio C. f. Tro. Admeto f. ... Iuliae C. f. Tro. Admétidi f. **4** *equus:* CORP. VI 8628 (*Domitianae aetat.*) Scorpus *vicit* Ingenuo Admeto Passerino Atmeto. (*vix idem nomen, cf.* ἄτμητος.) **Admētē,** -ēs, Ἀδμήτη. **1** HYG. fab. praef. p. 11, 5 *Oceanis* (*edit. princ.* Admeto *nom.*) *v. Wentzel, PW. I 377.* **2** *cogn. mul.* CORP. VI 11918 (*descr.*) Antistiae Admete ... Ti. Antistius Florus matri carissimae fecit. XI 4114 (*Ocriculi*) T. Tettieno Alcimo Scan⟨t⟩ia Admete coniugi. **Admētis,** -idis, Ἀδμητίς. CORP. X 1909 (*Puteolis*) Admetis ⟨have vale⟩. Admetidi con⟨iugi in⟩comparabili quae ⟨vixit .... v. 16 *nomin. alteram memoravi l. 50.* *Diehl.*

admigro, -āvī, -āre. *ab* ad *et* migrare. *translate:* PLAVT. Pers. 347 ad paupertatem si admigrant infamiae (immigrant FEST. 294, accessit infamia NON. 177). *proprie:* LEX Sal. 45, 3 si vero quis admigraverit (migraverit *multi codd.*) et ei infra XII menses nullus testatus fuerit (*i. oblocutus erit*), ubi admigravit, securus maneat.

? **admīlitius,** -a, -um. *ab* ad *et* miles. CHAR. dig. 1, 11, 1 magistros equitum ..., qui adsociati participales curae admilitiae gratia secundam post eos (*dictatores*) potestatem gererent (*sic F, nisi quod* ad militiae; participali cura a militiae gratia *dett.*; participales ad curas militiae gratia *Mommsen*). *V.*

Admin(...?) *cogn. mul.* CORP. VI 12594 (*descr.*) d. m. Ateriae Admin. Q. Aterius Pancalus coniugi b. m. f. *cf.* Adminius? *Diehl.*

adminicula, -ae *f.* (*cf.* adminiculum *p. 729, 3*) *ancilla.* VEN. FORT. vita Radeg. 19, 44 iubebat adminiculae, ut ... requireret (*eadem* 19, 46 ministra *dicitur*).

adminiculābundus, -a, -um. *ab* adminiculare. ITIN. Alex. 9 ubi *milites* ... profundo sese vultu modo liberi dexterisque emersissent mutuo adminiculabundi.

adminiculātio, -ōnis *f. ab* adminiculare. BOET. in Cic. top. 5 p. 368 O. dividit eam causam ... in eam, quae ad efficiendum sibi sufficiat, eamque, quae extrinsecus adminiculationis egeat.

adminiculātor, -ōris *m. ab* adminiculare. GELL. 6, 3, 8 eoque ... adminiculatore et quasi administro in studiis litterarum Cicero usus est.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adminiculo, -āvī, -ātum, -āre, *postea etiam* **adminiculor,** -ātus sum, -ārī. [*ab* adminiculum. *Th.*] PRISC. gramm. II 379, 4 tam activa quam passiva significatione ... adminiculor 'te' et 'a te'. 380, 3 Varro: 'tribunicio auxilio adminiculati' βοηθηθέντες. 568, 3 adminiculor adminiculatus βοηθήσας καὶ βοηθηθείς. *re vera formae passivae (v. l. 42 sqq.) plerumque idem valent quod 'pro adminiculo dari', vix ter quaterve certe activam vim habent.* GLOSS. ἐπαμύνω, ἐπιβοηθῶ, παραβοηθῶ, adminiculo. V 625, 25 adminiculante adiuvante. NON. 77 adminiculavi positum pro adiuvi (*sequitur locus ex Varronis Cato*). *raro adsimilatur praepositio, cf. ex. gr. Leo in Sidonio Luetjohanni p. XXXI.*

I ***proprie:*** *technice de fulciendis plantis*: CIC. fin. 5, 39 scientia atque ars agricolarum, quae circumcidat amputet erigat extollat adminiculet. COLVM. 4, 26, 1 adminiculandae iugandaeque vineae cura. arb. 16, 4 vitem adminiculato arborique iungito. 17, 2 arbusculam ... a tempestatibus tueri diligenter adminiculando. PLIN. nat. 14, 13 *vites* adminiculatae sudibus horrent.

II ***translate:*** *adiuvant homines*: VARRO Men. 105 ut eius consilio potius vigilium adminicularem nostrum. frg. Prisc. gramm. II 380, 3 *et* 568, 4 tribunicio auxilio adminiculati (amm- *pars codd.*). Catus Non. 77 quod petisti, ut eius educationis fierem tibi socius, quoad potui, adminiculavi tuam voluntatem scribendo. GELL. 2, 30, 6 id ... ipsum ... Homericis versibus ... adminiculari potest. 14, 2, 1 ex ipsa lege Iulia ... commoniti et adminiculati sumus (AVG. trin. 3 prooem. 1 *ex libris aliorum* adminiculati et adiuti). CENS. 3, 4 sunt dei ... hominum vitam adminiculantes. IVL. VAL. 1, 52 (*vers.*) Apolline Musisque adminiculantibus. HEGES. 1, 28, 5 amminiculante Ptolomaeo. AVG. civ. 6, 1 p. 244, 19 ad eam (*vitam*) adminiculandam atque fulciendam. 10, 1, 1 relegendo ... adminiculare memoriam. 14, 5, 1 *praecepto* salubritatem (c. Iul. op. imp. 6, 20 epist. 118, 32). epist. 157, 10 orationem ... operibus. gen. ad litt. 4, 8, 15 verba sonis adminiculata .... epist. 155, 11 animo ... muneribus adminiculato et instructo. acad. 2, 2, 3 necessariis omnibus iter. 1, 7, 21. serm. 206, 3 oratio pennis adminiculata virtutum. GREG. M. epist. 11, 43 vobis adminiculantibus. *adiuvant res*: VARRO ling. 8, 44 *partes orationis* vocant quidam appellandi (*nomina*), dicendi (*verba*), adminiculandi (*adverbia*), iungendi (*particulas*); *sequitur* adminiculandi ut 'docte' et 'commode'. CENS. 8, 9 visiones tetragoni et trigoni incrementum partus multum adminiculant. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 1, 22 *in fine*: adminiculante ratione. 2, 7 p. 125, 1 quae ... virtute rationis adminiculantur. SIDON. epist. 7, 14, 2 stilo adminiculante. ALC. AVIT. hom. 32 p. 141, 5 GREG. TVR. glor. mart. 87. *formae passivae cum dativo*: CHALC. transl. 45 instrumenta, quae adminicularentur providis animae motibus. AMBR. exam. 3, 13, 55 si adminiculetur ei (*directo naturae*) attentio sobrietatis (*praecedit comparatio de ficu fructifera fulta agresti*). 6, 9, 55 quid ... robur ... lacertorum proficit, nisi capitis ... adminiculetur potestas? AVG. civ. 7, 3 quae in carne vivescunt et sensibus adminiculantur. gen. ad litt. 27, 4 c. Iul. op. imp. 3, 94 epist. 186, 12, 39 lib. arb. 3, 21, 60 GREG. M. moral. 26, 4. CHALC. transl. prooem.: cum *amici* ... operis adminicularentur effectui. BOET. herm. sec. 6, 13 p. 450, 4 M. adminiculari ... obscuris sensibus patientia.

synonyma: iugare. adiuvare. fulcire.

part. pro adi. **adminiculātus,** -a, -um. GELL. praef. 16 ingenia hominum vegetiora aut memoria adminiculatior (MACR. sat. praef. 1, 11).

adminiculum, -ī *n.* [*fortasse cf. c. ind.* minōti *'destinat, solidat, fundat' et c.* moene murus. *Th.*] *forma masculina* adminiculus *fortasse tribuenda est* GREG. TVR. *v. p. 729, 3.* *raro adsimilatur praepositio.* *a poetis alienum, excepto uno* PLAVTI *loco. sensu debilitato pro* auxilium *admodum crebrescit apud christianos.*

I ***proprie:*** *quod iuxta aliam rem eminet eamque fulcit: technice*: GLOSS. III 428, 9 κανακες χαρακαι amiculis sudatum (κάμακες χαράκαι adminiculi *David*). CIC. nat. deor. 2, 120 vites sic claviculis adminicula tamquam manibus adprehendunt (COLVM. 4, 6, 2). Cato 53 *me delectant* adminiculorum ordines (AMBR. exam. 3, 12, 51). SEN. clem. 2, 7, 4 *agricolae depravatis arboribus* adminicula, quibus der⟨i⟩gantur, adplicant. epist. 41, 7 vitis ... ipsa pondere *fructuum* ad terram ... adminicula deducit. COLVM. 4, 1, 1 singulas ... viviradices singulis adminiculis ... contribuisse. 4, 4, 2 rectum adminiculo sarmentum applicare. 4, 6, 3 applicato longiore adminiculo. 4, 12, 1 teneram vineam melius adminiculo modico quam vehementi adquiescere (11, 3, 7). 4, 15, 2 supra terram iuxta suum adminiculum vitis curvatur. 4, 33, 4 (*syn.* palus). 5, 4, 1 arbusculae brevi (levi *codd.*) crure sine adminiculo per se stantes (5, 5, 1 PLIN. nat. 12, 112. 16, 152. 17, 164 per se vite subrecta vel cum amminiculo [anniculo *codd.*]. 17, 165 sine amminiculo. 19, 69 PALLAD. 3, 14). COLVM. 5, 5, 8 contribuere. 5, 7, 4 subiectis adminiculis. arb. 4, 4 adminiculo religata *vitis*. PLIN. nat. 17, 168. 17, 173 adminiculo iuxta adfixo. 17, 184. 194. 17, 215 viti adminicula addenda. 18, 57. 27, 120 ⟨cir⟩cumvolvens se adminiculis quibuscunque *periclymenon*. PALLAD. 1, 6, 9. 1, 34, 6 sentes ... adminiculis ... adiuvare. HIER. epist. 112, 22 *ciceia* consurgit in arbusculam absque ullis calamorum et hastilium adminiculis. LIV. 21, 36, 7 seu manibus in adsurgendo seu genu se adiuvissent, ipsis adminiculis prolapsis iterum corruerent. SEN. nat. 6, 9, 2 *partes terrae* subiectis adminiculis destitutae labant. epist. 36, 9 solet obrepere interim somnus in aliquod adminiculum (*ut pilum*) reclinatis. CVRT. 7, 3, 17 rex ... *debiles* adminiculo corporis sui excipiens. 8, 2, 39 ne illo quidem adminiculo (*stipiti se adplicuerat*) sustinente manibus regis exceptus est *aegrotus*. 8, 4, 7 (*syn.* suffugium). TAC. ann. 14, 54 militia aut via fessus adminiculum orarem (*sequitur* praesidium). *alia fulciendi vel tollendi instrumenta*: LIV. 5, 22, 6 *Iunonis statuam* motam ... sede sua parvi molimenti adminiculis. PLIN. nat. 7, 209 adminicula gubernandi *in navi*. 11, 162 ne excidant cibi nullum habentibus retinendi adminiculum (*ut dentes*). AVSON. 456, 3 fragmento carinae cohaerens et adminiculo eius adiutus ad Ogygiam ... enavit. DICTYS 2, 15 adminiculo funis usum. GREG. TVR. Franc. 4, 30 parmarum adiuti amminiculo *tranant*.

II ***translate:*** *servata aliquatenus imagine*: PLAVT. Most. 129 adminic[u]lum eis danunt ... aliquem cognatum suom. VARRO ling. 7, 2 cum haec amminicula addas ad eruendam voluntatem impositoris. rust. 1, 17, 2 *in agricultura describenda distinguendi sunt* homines et adminicula hominum (*ut servi boves instrumenta*). CIC. Lael. 88 natura solitarium nihil amat semperque ad aliquod tamquam adminiculum adnititur. LIV. 6, 1, 4 *Roma* quo adminiculo erecta erat, eodem innixa, M. Furio principe, stetit. 10, 22, 2 id (*P. Decium collegam*) senectuti suae adminiculum fore (SEN. benef. 4, 18, 3). SEN. contr. 7, 1, 2 adminiculum spe⟨i⟩ nullum est (VAL. MAX. 8, 13 spe⟨i⟩ diuturnioris vitae quasi adminicula quaedam dentur). SEN. dial. 6, 4, 2 Augustum, qui subducto altero adminiculo (*i. Druso*) titubabat. 12, 18, 1 adminiculis (*i. solaciis*) quibus innitaris opus est. epist. 41, 5 non potest res tanta sine adminiculo numinis stare. 59, 6 inbecillitatis nostrae. COLVM. 1, 1, 17 haec velut adminicula studiosis promittimus. QVINT. inst. 2, 6, 5 iam suis viribus sine adminiculo progredi possint. TAC. dial. 2 ingenium eius nullis alienarum artium adminiculis inniti videtur. ann. 12, 5 principis labores ... egere adminiculis. PLIN. epist. 4, 21, 3 nunc unus ex tribus liberis superest domumque pluribus adminiculis paulo ante fundatam ... fulcit ac sustinet. DIOM. gramm. I 420, 6 quae sit grammatica et quibus aliis adminiculis instruatur. GELL. 7, 2, 8 artium bonarum adminiculis fulta. 19, 12, 3. APVL. Plat. 2, 5 bonum suapte natura[e] adminiculo non indiget (2, 23). PS. APVL. Ascl. 11. 22. TERT. nat. 2, 13 ut habeat vel amminicula vel munimenta vel etiam ornamenta fastigii sui. IVL. VAL. 1, 11 qui duplici ... deorum adminiculo levaretur, opulentia ... vel fortuna. FORTVN. rhet. 125, 2 verecundiore adminiculo fulciemus *verbum audentius*. AMM. 28, 1, 4 nullis auctorum (*i. metropolis*) adminiculis ... fulta. HIER. adv. Pelag. 1, 2 ut *dei* adminiculo fulciamur. ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 20, 13. *vi propria funditus exstincta*: GLOSS. βοήθεια, βοήθημα, ἐπικουρία: adminiculum. II 11, 6 adminiculum: ἐπικούρημα, ἄμυνα, βοήθεια. adiutorium, auxilium, adiumentum. CIC. off. 3, 34 hanc ... partem relictam explebimus nullis adminiculis, sed ut dicitur Marte nostro. VLP. dig. 7, 6, 1, 1 usus fructus legatus adminiculis eget, sine quibus uti frui quis non potest. PAP. dig. 18, 1, 72 quae adminicula sunt emptionis. 26, 7, 39, 9 cum officium sponte citra iuris adminiculum in⟨i⟩verint. VLP. dig. 5, 3, 7, 2 libertatis. 41, 2, 13, 1 cum quis utitur adminiculo ex persona auctoris. APVL. apol. 15 sine ullo foris amminiculo. TERT. pudic. 9 lucernae adminiculo. CENS. 4, 10 homines ex solo adminiculo divini ignis genitos. GARG. MART. pom. 2, 1 sine culturae adminiculis. SOL. 50, 2. PANEG. 3, 8 solitis adminiculis usa properatio. LVCIF. de non parc. 23 tuo regali usus adminiculo. VIGIL. epist. (Migne 13, 551ᵃ) 1, 2 Martyrius eius adminiculo sociatus. SYMM. epist. 10, 23, 8 unius nomenclatoris ... adminiculo fretus. 2, 67 suo ... praeditus merito commendationis adminicula non requirit. 2, 75 praetorianorum. 3, 62. 5, 16 *passim.* AMM. 14, 6, 23. 14, 8, 14. 14, 9, 9. 20, 4, 9 consiliorum. 22, 16, 18 medicinae. VEG. mil. 4, 7 ut adminiculo carnis frumenta sufficiant. 4, 16 *musculi machinae* ballenis auxilium adminiculumque iugiter exhibent. SCHOL. Germ. Sang. p. 122, 17 B. Dianae. AMBR. Abr. 2, 3, 8 est ... ingeniosi adminiculum diligentia. AMBROSIAST. II Cor. 11, 27 dei adminiculo protegi. HIER. epist. 133, 6 cum dei contemnas adminiculum, hominum quaeras auxilia (adv. Pelag. 3, 7). VVLG. Esth. 16, 20 quibus debetis esse adminiculo, ut. AVG. civ. 1, 21 adminiculum gladius utenti. 19, 1 doctrinae. conf. 4, 16, 31. GREG. TVR. Franc. 5, 49 natandi ... amminiculo liberatus. INST. Iust. 3, 2, 7 non in totum sine adminiculo relinquebant. *notabilis usus in grammatica*: CHAR. gramm. I 156, 5 quaedam nomina ... per se sine alterius partis orationis adminiculo intellegi non possunt (322, 28. VII 397, 11 amminiculo). DIOM. gramm. I 423, 34 mutae dictae, quod per se sine adminiculo vocalium non possunt enuntiari. MAR. VICTOR. gramm. VI 31, 25 vocalis per se id est sine societate atque adminiculo consonantis (VI 195, 3). PRISC. gramm. II 551, 20 nomen et verbum solas esse partes orationis, cetera vero adminicula vel iuncturas earum.

pluralis exilius etiam quam sing.: APVL. met. 10, 31 inclitum suis adminiculis futurum. IVL. VAL. 2, 27 lunae. AMM. 25, 8, 10. 26, 3, 3. AMBROSIAST. in I Cor. 10, 13 idolorum. AVG. c. Iul. op. imp. 4, 67. COD. Theod. 9, 42, 8, 2 sextans ei ad vitae adflictae adminicula reservetur. 1, 10, 8 praebenda. FAVST. REI. grat. 1, 8 (*syn.* adiutoriis ac solaciis). FVLG. RVSP. de praed. et gratia 10 dei. CASSIOD. var. 2, 4 habiturus ... amminicula saionis. *pro homine i. q. adiutor,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minister: COD. Theod. 7,4,35 annonas ... cunctarum adminiculis dignitatum ... delegari. CASSIAN. conl. 21, 9, 6 adminiculum te non mihi, sed adversario ... exhibere. GREG. TVR. glor. mart. 14 ammminiculo deducente *caecum* (*fortasse ab* amminiculus, *v.* amminicula). *plur. i. q. auxilia, copiae auxiliares*: AMM. 21, 12, 21 ne ... provincias et adminicula perderet. 24, 7, 8 nec adminicula ... adparebant. 26, 5, 12 provincias egentes adminiculis ... magnis. 26, 7, 5. 27, 5, 1. 27, 8, 2. 28, 5, 12. 29, 5, 14 nationum confinium adminicula ... ductans. 29, 5, 37 Aethiopum. 31, 7, 4. 31, 8, 2. *cf.* VEG. mil. 2, 2 legionibus semper auxilia ... in acie iungebantur, ut in his proeliandi magis adminiculum esset quam principale subsidium. COD. Iust. 9, 39, 2, 1ᵃ adminiculum militare praebere.

synonyma: *ad I*: suffugium. palus. *ad II*: munimentum. auxilium. adiutorium. solacium. subsidium. societas. sine adminiculo: per se. *V.*

administer, -trī *m.* *ab* ad *et* minister. GLOSS. II 11, 2 ad ministrum πρὸς δάκονον (*i. q.* administrum προσδιάκονον? *Goetz*). *scriptum* amminister HYG. astr. 2, 2.

1 *proprie*: *famulus, apparitor*: *publicus*: VARRO ling. 7, 34 casmilus nominatur Samothrace⟨s⟩ mysteris dius quidam administer diis magnis (CIC. leg. 3, 43 Iovi ... *bonum augurem* consiliarium atque administrum datum. CAES. Gall. 6, 16, 2. HYG. astr. 2, 2 Iovis). 5, 91 quos *decuriones* ... administros ipsi sibi adoptabant, optiones vocari coepti. SYMM. epist. 1, 60 sacri ... aerarii. or. 5, 2 nobiles viri administri et internuntii publicae voluntatis (*v. l. 33*). AMM. 19, 12, 1 *criminum maiestatis* exsecutor et administer missus est Paulus. SALL. Iug. 74, 1 neque bellum geri sine administris (*a Iugurtha*) posset. 76, 3 administros tutari (*sc. in munitione aedificanda*). *privatus*: CIC. Att. 4, 4ᵇ, 1 *librariolis* ... utatur glutinatoribus, ad cetera administris. GELL. 6, 3, 8 adminiculatore et quasi administro in studio litterarum .... *de diis*: AVG. civ. 7, 14 Mercurium et Martem ... sermocinandi et belligerandi administros. MACR. sat. 1, 19, 11 Mercurius inter deos administer ac nuntius aestimatur (*v. p. 731, 3*). 2 *translate*: *socius satelles, ferme maleficiorum*: CIC. Cluent. 61 administer erat Oppianici. Verr. 3, 136 cupiditatum. 3, 69 rerum huiusce modi ... transactor et administer. 4, 50 procuratores ... quaestus ... et administros rapinarum. 4, 76 populos habent ... non solum conscios libidinis suae, verum etiam administros. Flacc. 74 mercennarium et administrum consiliorum (*cf.* SALL. Iug. 29, 2 socius .... EXVP. 7). Cat. 1, 7 audaciae satellitem atque administrum (Quinct. 80 Naevii). FRONTO p. 120, 19 N. bellicae ... laudis et adoriae multos habes administros.

f. **administra,** -ae. VARRO ling. 7, 34 Camilla⟨m⟩ qui glos⟨s⟩emata interpretati dixerunt administram. CIC. Manil. 36 multae sunt artes eximiae huius administrae comitesque virtutis.

administrātio, -ōnis *f.* *ab* administrare. GLOSS. διοίκησις, οἰκονομία, πολιτεία. *forma* amministratio *v. p. 730, 33, passim apud* CASSIOD. admenestratio CORP. XI 5996 (*Sertino a. p. Chr. 375*).

I *i. fere q. opera*: CIC. off. 2, 12 *in anima* nec haberemus ... nec iis sine hominum administratione uteremur (*paulo post* opera). SEN. epist. 73, 10 multum ... debere ei, cuius administratione ac providentia contigit illi ... otium .... QVINT. inst. 5, 10, 4 non nostram administrationem, sed ipsam rem quam aggredimur id est argumentum ... epichirema dici. APVL. Plat. 2, 12. AVG. civ. 7, 13 administratione naturae. 7, 31. II *i. fere q. curatio*: CIC. inv. 2, 118 illius rei neque administratio neque exitus ullus extet. 163 magnificentia est rerum magnarum et excelsarum ... cogitatio atque administratio. CAES. civ. 1, 25, 4 exitus administrationesque Brundisini portus impedire. VITR. 10, 1, 5 telarum organicis administrationibus. COLVM. 11, 2, 22 rerum ... tempestiva est administratio. 12, 52, 6 molae quam facillimam patiuntur administrationem. SEN. epist. 85, 33 deteriorem ... fieri ... administrationem artis. PLIN. epist. 6, 30, 4 praediorum. TERT. anim. 33 quod iudicium animas manet gravius debeat credi in dispunctione vitae quam in administratione. HIER. epist. 120, 12 corporis. MACR. sat. 1, 20, 11 sacrorum administrationes multiplicem dei adserunt potestatem (CORP. VI 2138 plenam). III *i. fere q. moderatio, gubernatio*: 1 *de rebus publicis*: a *civilibus*: RHET. Her. 3, 2, 3 de re militari aut de administratione rei ⟨publicae⟩ scribere. CIC. de orat. 1, 165. rep. 1, 35 procuratio atque administratio r. p. ac. 1, 11. fin. 4, 68 tollitur. epist. 1, 9, 2 in omni actione atque administratione r. p. floruissemus. ad Q. fr. 1, 1, 42 urbanam .... LIV. 2, 54, 4 honoribus et administratione r. p. abstineant, (SVET. Caes. 16 submoverentur). SEN. contr. 7, 1, 14 VAL. MAX. 2, 9, 6. 3, 7, 7. 3, 8 ext. 1. 4, 1 ext. 5. CLAVD. Corp. XIII 1668, 27 ad consules ... administratio r. p. translata est. SEN. epist. 73, 4 reliquit et curiam et forum et omnem administrationem r. p. QVINT. decl. 348 p. 371, 10 adgrediuntur. inst. 12, 2, 7 in ... r. p. administratione versatus est. 1 prooem. 14. 11, 1, 25 se non otiosis disputationibus, sed administrationi r. p. dederit. 3, 8, 14 decl. 268 p. 94, 20. CALL. dig. 50, 4, 14 honor municipalis est administratio r. p. cum dignitatis gradu. AVG. civ. 2, 11 *init.* CIC. rep. 1, 44 Massiliensium paucorum ... administrationi civitatis (VLP. dig. 15. 4, 4 rerum civitatis. 22, 1, 17, 7). epist. 2, 13, 2 provinciae (LIV. 42, 10, 15. TAC. hist. 2, 5 vicinis provinciarum administrationibus. 2, 58 ann. 3, 71). fin. 5, 58 rerum publicarum (off. 1, 92 QVINT. inst. 1 prooem. 10. LIV. 3, 70, 1 magnarum. FRONTIN. strat. 4, 3, 5 amplissimarum. *cf.* APVL. Plat. 2, 8). Att. 15, 18, 2 *Bruti* ... ludorum ... curam et administrationem (TERT. spect. 10). inv. 2, 38 totius administratio negotii (*sc. forensis*) ... pertemptabitur. 2, 176. TAC. dial. 6 officii. Agr. 9 dignitatis (TERT. idol. 17). SVET. Dom. 3 imperii. SCAEV. dig. 50, 1, 24 honoris. CALL. dig. 50, 4, 14, 3 defertur muneris .... PAPIN. dig. 49, 14, 38, 1 ad sui temporis administrationem (*sc. fisci*). PANEG. 4, 14 actūs. LAMPR. Comm. 4, 7 praefecturae (*praetorianae*). IVST. 28, 1, 1 regni. 41, 2, 1 administratio gentis ... sub regibus fuit. AMM. 27, 3, 11 *Prudentii* administratio (*sc. praefecturae urbis*) quieta fuit. 17, 11, 5. 30, 5, 10 Probi. COD. Iust. 10, 32, 64, 3 urbis. *absolute*: CIC. epist. 9, 24, 4 in hac cura atque administratione vita ... ponenda sit. ACTA lud. saec. Sept. (Corp. VI 32326) 1, 52. ASCON. Scaur. p. 19 B. rationem prioris administrationis (*sc. provinciae, cf.* LAMPR. Alex. 42, 4). FRONTIN. aq. 2 (*de curatione aquarum, bis*). PAVL. dig. 50, 4, 16 (*de munere*). VLP. dig. 50, 8, 2, 2 (*de re frumentaria*). PANEG. 5, 18 in administratione providentiae vestrae (*imperatoris*). CORP. XI 5996 (*Sertino, a. 375 p. Chr., sc. curatoris rei p.*). b *castrensibus*: CIC. div. 2, 12 belli. epist. 15, 1, 1 LIV. 3, 10, 9. 23, 32, 15. 26, 1, 1. 42, 18, 2. SVET. Caes. 75 cum in administratione tum in victoria belli. CAPITOL. Aur. 27, 9. LIV. 10, 22, 4 rerum militarium (AMM. 26, 7, 4 negotiorum castrensium). SPART. Pesc. 7, 3 militares. FEST. brev. 17 contra Persas cum summa administratione conflixit *Crassus*. CAES. civ. 2, 2, 5 magnitudo operum ... omnem administrationem tardabat. *cf.* 2, 12, 1 omnis administratio belli consistit, *de proelio*. **nota:** administratio *i. fere q. officium, munus*: *ad* **a**: TAC. Agr. 19 officiis et administrationibus ... praeponere. PANEG. 11, 2 in administrationibus labos honori adiungitur. SPART. Pesc. 7, 2 provincias facili administrationum mutatione subverti. LAMPR. Comm. 14, 6 Alex. 46, 4. CAPITOL. Max. Balb. 7, 2 Asiam ... civilibus administrationibus rexerat. AMM. 30, 9, 3 venumdata. PS. ASCON. div. Caec. 32 p. 113 B. haec erat prima senatoris administratio quaestorem fieri. Verr. 2, 1 p. 188 B. AVG. civ. 7, 3. NOT. dign. or. 18, 4 dignitatum et amministrationum notitia. RVRIC. epist. 2, 11 *init.* (*sc.* episcopi). NOVELL. Iust. 27 epil. COD. Iust. 1, 49, 1 (*a. 479*) qui administrationis maioris infulas meruerint id est ... proconsules aut praefectus Augustalis. *saepe apud* CASSIOD. *cf. l. 46.* 2 *privatis*: CIC. Att. 11, 3, 2 ea ... administratione ⟨et⟩ diligentia tua levabis (*de re familiari*). SEN. dial. 11, 17, 2 patrimonii. GAIVS inst. 1, 53 bonorum. 1, 122 pecuniae. EVCHERIVS instr. 1 (p. 133, 22) prophetiae. 3 *de mundo et rebus divinis*: CIC. nat. deor. 2, 76 nihil est ... praeclarius mundi administratione. 2, 86. 1, 2 *di* omni curatione et administratione rerum vacent. TERT. spect. 2. CYPR. epist. 55, 8 in divinis administrationibus. HIL. in psalm. 54, 12 custodia spiritalis et dispositae per angelos legis administratio communiebatur. SYMM. epist. 2, 6, 2 diis ... deleganda est huius incerti administratio. HIER. epist. 124, 11 caelestis Hierusalem. *nota*: *i. fere q. officium*: AVG. civ. 7, 3 *init.* multis inferioribus *diis* excellentior administratio deputetur. 7, 2. 4 *generaliter*: *de rebus corporalibus*: LIV. 34, 6, 6 in navis administratione. VITR. 9, 9, 10 de administratione ... aquae quemadmodum se temperet ad rationem (*cf.* administro *II 3*). 9, 9, 12. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 2 monasterii. *de actione*: MACR. sat. 5, 14 crassitudo cibi exspectat administrationem digestionis.

administrātiuncula, -ae *f.* *deminutive ab* administratio. COD. Theod. 8, 4, 10 (*a. 365*) his administratiunculis perfrui (*i. parvulis officiis*).

administrātīvus, -a, -um. *ab* administrare. *i. q. activus*: QVINT. inst. 2, 18, 5 activa vel administrativa *ars*. CHAR. gramm. I 168, 6 tempus est diuturnitatis spatium aut ... aut rei administrativae mora .... *i. q. officialis*: NOVELL. Iust. 27 epil. quid *competat* occasione administrativorum dare codicillorum (ἀρχικῶν συμβόλων).

administrātor, -ōris *m.* *ab* administrare. GLOSS. II 278, 14 διοικητής. amministrator: CASSIOD. var. 12, 25, 7. admenistrator: *v. l. 76.* *dat. plur.*: administraturibus INSCR. christ. Kraus 11 (*Vindonissae saeculi fortasse VI*).

1 *de magistratibus*: CIC. de orat. 1, 210 *imperator* cum esset constitutus administrator quidam belli gerendi. PAVL. dig. 3, 4, 10 rerum civitatis (*cf.* POMP. dig. 26, 1, 13 rerum, *i. privatarum*). TERT. spect. 22 auctores et administratores spectaculorum. ITIN. Alex. 28 *regni* administratoribus datis. CAPITOL. Maximin. 15, 4 amici et administratores et duces et tribuni et milites Maximini. PS. LACT. mort. persec. 22, 3 domestici et administratores. FIRM. math. 3, 5, 35 sive rex sive dux sive consul sive proconsul sive administrator. 3, 5, 34. 3, 5, 21. 3, 7, 6. FAVSTIN. prec. 10 (Migne 13) AVELL. p. 15, 28. CORP. VIII 17896 senatores et comites et ex comitibus et admin⟨ist⟩ratores (*de ordine salutationis*). PS. ASCON. Verr. 2, 1 (p. 208) administrator *magistratus intramurani vel urbani*. CORP. XII 674 admenistrator rationum quinque provinciarum. AVG. epist. 138, 2, 9 Caesari administratori rei publicae. civ. 5, 17 COD. Iust. 2, 46, 3 pr. 11, 43, 5. 1, 45, 2 (*a. 409. syn.* iudex). 4, 30, 14, 6 si in provinciis vel non sit alius administrator civilis vel militaris. *incertum*: FAVST. REI. epist. 3, 8 *extr.* sub noxio beneficiis administratore consistere. 2 *de deo*: PS. APVL. Ascl. 3 caelum, sensibilis deus, administrator est omnium corporum .... AVG. gen. c. Manich. (Migne 34 p. 185, 24) 1, 16, 25 *mundi* conditor et administrator praedicatur deus. PS. AVG. serm. 220, 4.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *de rebus personatis*: MACR. somn. 2, 7, 17 sol totius aetheriae flammae et fons et administrator. *v. p. 733, 5.* *attributivo usu*: HIER. c. Ioann. 20 anima...dominatio potestas administrator spiritus aut nuntius appellata sit (*cf.* administer *p. 729, 33*).

administrātōrius, -a, -um *adi.* *ab* administrator. VVLG. Hebr. 1, 14 nonne omnes (*sc. angeli*) sunt administratorii (*λειτουργικά*) spiritus? HIER. in Is. 46, 8—11. AVG. gen. ad litt. 5, 23 (p. 169, 152). administratorio actu gubernans et regens (*sc. deus*).

administro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* ministrare *vel* minister. GRAMM. IV 571, 9 ministro imperanti *ὑπηρετοῦμαι κελεύοντι* . . . administro autem imperantem *διοικῶ βασιλέα*. GLOSS. *ἐξυπηρέτησεν, ἐξυπηρετοῦ μαι.* praestat. procurat. *διοικῶ διακονῶ.* BEDA gramm. VII 263, 27 amministrat per m (*cf. l. 64. p. 733, 28.* NOT. Tir. 25, 10^{b}. CORP. VIII 2216 [*quarti saeculi*]. *passim apud* CASSIOD.). admenestrabunt: CORP. III 459, 2 (*Amorgi a. 362*).

I *proprie*: **1** *praesto esse*: PLAVT. Stich. 397 iube famulos (-is *A*) rem divinam mi apparent . . . :: vin administrem? Epid. 418 . . . eam, quae hic administraret ad rem divinam tibi. VITR. 7, 10, 3 necessitatibus erit administrandum. TERT. adv. Marc. 2, 9 *animae hominis* angeli administrant. SPART. Car. 4, 3. VVLG. act. 13, 36 David . . . in sua generatione . . . administrasset (*ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρέτησε*). **2** *praestare, praebere*: VARRO rust. 3, 16, 5 mel ad principia convivi et in secundam mensam administratur (CENS. 6, 3. SOL. 1, 124 parenti cibum). S. C. Maced. (VLP. dig. 14, 6, 1. *Vespasiani aetate*) sceleris causas, quas illi (*Macedoni*) natura administrabat. VVLG. II Cor. 9, 10 semen seminanti. PS. PROSP. de promiss. et praed. 1, 29 Christus . . . ex horreis suis nobis divinam sui corporis annonam administrat. CAEL. AVR. acut. 2, 19, 113 vapor suo ingressu laxamentum partibus administret (*sic ed. princ.*). BENED. reg. 53 quibus solatia administrentur.

II *translate*: RHET. Her. 4, 22 haec . . . faceres diceres administrares. *syn.* agere *v. l. 35. 65.* CIC. Phil. 5, 31 rem administrandam . . . sine . . . mora et confestim gerendam . . . (Verr. 4, 193 LIV. 24, 8, 7. AVG. civ. 5, 25 in administrandis et gerendis bellis). COLVM. 12 praef. 8 negotia . . . reviserent atque administrarent. IVST. 14, 2, 12 nihil . . . agi, nihil administrari. VLP. dig. 3, 2, 1 exercitui praeesse dicimus eum, qui legionem vel legiones cum suis auxiliis ab imperatore commissas administrat. AVG. civ. 4, 27 *a deo* regitur . . . atque administratur . . . mundus. 7, 17 *cf.* CIC. Cluent. 147.

1 *generatim i. fere q. curare, agere, gerere*: **a** TER. Ad. 764 laute . . . munus administrasti tuom. VARRO rust. 1, 17, 2 res maiores ut vindemias ac faenisicia. CIC. inv. 2, 140. 1, 4. Sull. 55 ea . . . res omni tempore per Bellum . . . . Verr. 4, 164 (CAES. Gall. 4, 23, 5 ad nutum et ad tempus omnes res . . . . COLVM. 1 praef. 18 rusticae. 33. 1, 8, 4 commode. IVST. 44, 3, 7 domesticas). inv. 2, 44 *maleficium* . . . a fortuna administrari (*cf.* HIER. epist. 55, 2). BELL. Hisp. 36, 4 caedem in castris. 39, 2. HIRT. Gall. 8, 37, 1 opera undique (*cf.* CAES. civ. 2, 8, 1. COLVM. 1 praef. 17 *interpol.* 1, 8, 5. 12 praef. 3 domi. TERT. spect. 2 idol. 18 AVG. civ. 7, 2. CAES. civ. 2, 15, 4 celeriter res (Gall. 3, 4, 1. 3, 9, 2. 5, 50, 5. 7, 82, 4. COLVM. 8, 1, 4 *λαγοτροφεῖα*). FEST. 289, 13 in administrandis sacrificiis. 290, 2 sacra curiosissime. 290, 4 diligentissime (CARM. epigr. 228, 5 *circa a. p. Chr. 216*). COLVM. 2, 21, 3 sementem. 7, 11, 1 *castrationem.* 11, 2, 7 putatio. 12, 52, 18 baca (MACR. sat. 7, 4, 14). 11, 2, 20 satio . . . tepidis regionibus melius (23 insitio . . . arborum . . . commode. EVCHERIVS instr. 1 fornicatio . . . in corporis passionibus). 1 praef. 11 praecepta . . . antiquo more. APVL. apol. 19 divitias. TERT. anim. 57 phantasma. nat. 1, 10 lasciviae ingenia . . . voluptates vestras per dedecus deorum administrant. 14 orat. 4. 19. cult. 2, 8 gravitatem administrandae pudicitiae adhibebimus. VVLG. I Petr. 4, 10 in alterutrum *gratiam* administrantes. AVG. civ. 19, 16 domesticam pacem. **b** VARRO Men. 255 quod dum administrant, in scrobe fodiendo inveniunt arcam (VAL. MAX. 9, 2 ext. 4 quae . . . Romano iussu Lusitanibus manibus administrata sunt. 2, 7, 15. 3, 8, 1. COLVM. 12, 18, 1 quaecumque sub tecto. 8, 1, 1. 12, 46, 3). ling. 7, 78 qui quid amministrat cuius opus non extat quod sub sensu⟨m⟩ veniat, . . . magis agere quam facere putatur (CAES. Gall. 7, 36, 3. COLVM. 1, 1, 16 perperam). rust. 1, 69, 3. RHET. Her. 4, 27 haec omnia gravis casus administrabant. CIC. Att. 16, 15, 2 hoc totum lenius (BELL. Alex. 37, 1 Afr. 28, 1. 53, 1. SEN. epist. 118, 11 honeste. COLVM. 8, 5, 11 religiosius. 12, 3, 11. 12, 46, 3. 8, 11, 3). BRVT. Cic. epist. 11, 11, 2 quae . . . opus erunt, administrari (CAES. Gall. 2, 20, 4. 5, 6, 6. 7, 60, 1 diligenter industrieque. civ. 2, 15, 1 VAL. MAX. 7, 2, 2 TERT. spect. 2). CIC. inv. 1, 2 pleraque viribus corporis (COLVM. 2, 2, 24 bubus id . . .). nat. deor. 2, 132 mente consilioque id. Att. 12, 18, 3 domestica . . . ordine. CAES. Gall. 7, 12, 4 reliqua. 7, 19, 6. 7, 81, 2 (*cf.* COLVM. 5, 7, 3 cetera simili ratione. 11, 2, 64. 12, 16, 3. 12, 39, 4. 12, 49, 3). BELL. Alex. 65, 1 multa Romae male et inutiliter administrari. APVL. Plat. 2, 6 mund. 27. **c** *cum* **ut:** VITR. 6, 11, 3 item administrandum est, uti levent onus parietum fornicationes cuneorum. **d** *absolute*: CAES. Gall. 4, 23, 2 cum paulo tardius esset administratum. 4, 31, 3 cum summo studio . . . administraretur (*sc. in navibus reficiendis. cf.* SALL. Iug. 92, 9 inter vineas sine periculo administrare. VITR. 1, 5, 4 *v. l. 49*). LIV. 45, 18, 5 ubi in medio praeda administrantibus esset, ibi nunquam causas seditionum . . . defore. COLVM. 12, 10, 6 ut *villica* administrantibus intersit fructumque custodiat. 8, 5, 9 sic administrandum . . . .

2 *speciatim de muneribus fungendis*: *fere i. q. moderari, gubernare*: *cum* **obiecto: a** *de rebus publicis*: *α civilibus*: GRACCH. or. (Gell. 11, 10, 3) facilius . . . commoda et rem publicam administrare. LIV. 30, 41, 9 rem publicam centum navibus. 23, 49, 3 privata . . . pecunia. VARRO Men. 278 rust. 3, 2, 4 RHET. Her. 4, 31. CIC. part. 66 in re publica administranda versari (*passim per totam latinitatem*). inv. 1, 68 optime (LIV. 3, 42, 1 AVG. civ. 2, 21). BRVT. Cic. epist. 11, 10, 1 commode (VAL. MAX. 5, 2, 3 V consulatibus salutariter. 7, 2, 6 parum utiliiter). LIV. 28, 9, 7 fortiter feliciterque (*cf.* QVINT. inst. 6, 5, 8). 6, 37, 8 segnius. CASS. Cic. epist. 12, 11, 1 mecum una fortissimo animo (LIV. 27, 35, 9 communi animo consilioque. *cf.* 1, 49, 7. 45, 32, 2 FEST. 339, 13. PLIN. epist. 10, 47, 1 arbitrio suo). SALL. Iug. 85, 2 maiore cura. LIV. 7, 41, 1 qua *fide.* 45, 41, 1 felicitate. CIC. epist. 13, 11, 3 res publica municipii tuo studio diligentia bene administrata erit. inv. 2, 55. off. 1, 88 sine *severitate* . . . civitas (dom. 71. ad Q. fr. 1, 1, 25 optimatium consiliis). epist. 15, 4, 1 provinciam. 10, 3, 1 (BELL. Alex. 34, 1. SVET. Otho 3 per X annos. AMM. 26, 7, 6. 29, 3, 6. 27, 3, 2). Verr. 5, 144 vigilanter. Flacc. 87. NEP. Alc. 4, 3 bene. VAL. MAX. 2, 2, 8 sincere. 2, 10, 1. QVINT. inst. 12, 1, 16 integerrime (SVET. Vesp. 4). TAC. hist. 1, 13 comiter. ann. 6, 29 male. SVET. Tib. 21 cum Augusto communiter. FRONTO p. 6, 14 N. fideliter. 177, 14 cum exercitu. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 20 in administranda Asia (SEN. suas. 6, 11 egregie. TAC. ann. 6, 27 CAPITOL. Aur. 8, 6 EVTR. 6, 10 AMM. 28, 1, 6. 29, 2, 22. VELL. 2, 48, 1 Pompeius . . . *Hispanias* . . . per Africanum . . . administrabat. SALL. Iug. 19, 7 oppida . . . per magistratus). regnum: IVST. 7, 2, 5. 29, 1, 9 SVLP. SEV. chron. 2, 19, 1 SIDON. epist. 1, 2, 4 (IVST. 4, 25 regni maiestatem . . . per servum). AVG. civ. 19, 19 populus teneatur atque administretur ut decet. *cf.* CORP. XI 5693 (*Tufici·a. 141 p. Chr.*) quod per gradus militiae suae tam industriae se (*sc. Tuficenses*) administraverit (*sc. ex corniculario praefectus vigilum*). CIC. inv. 2, 132 non ex communi praescripto civitatis unamquamque rem (TAC. ann. 3, 12 rebus apud orientem administrandis. *cf.* VAL. MAX. 2, 2, 1 CVRT. 10, 7, 9). S. Rosc. 91 summam rerum. Verr. 4, 225 rem frumentariam (Att. 9, 9, 4). 6, 43 navalem (LIV. 37, 11, 3 intentius). SVET. Caes. 76 urbanas. Aug. 46. SVLP. SEV. chron. 2, 3, 5 *Romanam.* CIC. div. Caec. 68 leges iudiciaque. Cluent. 147. epist. 13, 11, 2 commodissime negotium municipii. inv. 1, 38 (POMP. Cic. Att. 8, 12^{c}, 3 TAC. ann. 16, 17). epist. 15, 7 honorem . . . pro tua . . . dignitate (15, 12, 1. SVET. Aug. 3 egregie). Verr. 4, 104 *annus tertius* . . . est . . . administratus. NEP. Dion 1, 4 legationes. MON. Ancyr. 1, 33 curationem annonae (*cf.* PAPIR. dig. 49, 1, 21, 2). VAL. MAX. 4, 3, 9 *officium* (SEN. dial. 9, 3, 1. epist. 83, 14 diligentissime. FRONTIN. aq. 1. PAVL. dig. 23, 2, 38 officium in provincia. 50, 1, 21, 1 MARC. dig. 18, 1, 46). SVET. Aug. 3 proconsulatum. Vit. 5 Otho 1. Aug. 27 triumviratum. Claud. 25 principatum . . . uxorum . . . arbitrio (*cf.* Vit. 12). Tit. 6 praefecturam . . . praetori (urbis: AMM. 17, 4, 1. 21, 10, 7. 27, 6, 2). Tib. 8 duplicem curam (*saepius apud* ICTOS). vita Plin. p. 92 Reiff. procurationes . . . summa integritate. TERT. idol. 17. VLP. dig. 27, 1, 23 magistratum . . . in municipio. 27, 8, 1, 17. 50, 1, 25. PAPIN. dig. 17, 1, 30, 1 curationes. PAVL. frg. Vat. 231. MARCIAN. dig. 20, 1, 11 bona rei publicae. SOL. 53, 8 vectigal (*cf.* PAVL. dig. 39, 4, 94). IVST. 4, 2, 5 regni maiestatem . . . per servum . . . . SPART. Pesc. 7, 2. VOPISC. Car. 17, 6 praesidiatum Dalmatiae. SVLP. SEV. chron. 1, 30, 6 sacerdotium. CASSIOD. var. 10, 28, 1. CIC. Cat. 2, 28 quod ego (*consul*) sic administrabo . . . . 3, 18. CAES. civ. 1, 26, 2 haec Caesar . . . . BELL. Alex. 4, 2 reliqua pari diligentia (*Ganymedes*) administrat (SVET. Aug. 20 per legatos. *cf.* VAL. MAX. 3, 7, 1 d). SEN. epist. 120, 10 publica et privata sancte et religiose. 73, 1 SVET. Caes. 20. PAVL. dig. 23, 2, 38, 2 in provincia aliquid. PAPIN. dig. 26, 7, 40 nihil curator. *β de rebus castrensibus*: RHET. Her. 4, 13 bellum. CIC. de orat. 1, 210 (*inde passim*). PLANC. Cic. epist. 10, 21, 1 communi consilio. NEP. Eum. 7, 2 (LIV. 8, 6, 14 severo . . . imperio. VELL. 2, 97, 4 sua et virtute et fortuna). Chabr. 2, 1 multa in Europa bella (VELL. 2, 62, 4). LIV. 10, 25, 17 quantis . . . copiis et quot per duces (TAC. hist. 1, 10). ASCON. Corn. p. 68 B. prave . . . et infeliciter. OBSEQ. 8 prospere. CIC. div. 2, 76 bellicam rem (SVLP. SEV. chron. 1, 50, 4 pari industria). Phil. 5, 45 res militaris. Manil. 10 ita res a L. Lucullo . . . est administrata (NEP. Con. 1, 2 peius. 4, 3 LIV. 23, 40, 1. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 prospere. AMM. 28, 3, 9). CAES. Gall. 2, 22, 1 neque ab uno omnia imperia administrari poterant (SALL. Iug. 11, 4. FEST. 241, 3 communi consilio. DAR. 25). civ. 3, 5, 4 toti officio maritimo praepositus M. Bibulus cuncta administrabat. METELL. Cic. epist. 5, 1, 2 quae . . . nec ratione nec maiorum . . . clementia administratis. TAC. ann. 13, 6 proelia . . . et obpugnationes urbium et cetera belli per magistros administrari possent. CAES. civ. 3, 18, 2 classem ad arbitrium suum. BELL. Alex. 1, 5 acies uno consilio atque imperio . . . . legionem: *v. p. 731, 36.* **b** *de rebus privatis*: CIC. inv. 1, 35 rem familiarem (SEN. epist. 89, 10). epist. 13, 11, 1 totam rem (*sc. pecuniariam*) et cognoscendam et administrandam (SEN. dial. 11, 14, 3 patrimonia. QVINT. inst. 4, 2, 73 melius. POMP. dig. 17, 2, 60, 1 neglegentius. SCAEV. dig. 46, 3, 90 paterna bona. VLP. dig. 37, 10, 5, 2). LABEO dig. 18, 1, 78, 1 tutelam (*passim apud* ICTOS). NERAT. 27, 10, 9 id negotium (*item*). SCAEV. dig. 34, 3, 28, 9 rationes in diem mortis (*item*). VLP. dig. 3, 5, 44 actum viventibus dominis. *latissime pertinet hic usus apud* ICTOS. **c** *varia*: CIC. fin. 4, 12 di-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vina mente atque natura mundum ... administrari (*passim apud* Cic. Sen. epist. 117, 23 Avg. civ. 18, 41. 21, 7 *init.*). inv. 1, 59 non mediocri quodam consilio naturam mundi (Avg. civ. 4, 8 Cuninae, quae cunas *infantum* administrat). Caes. Gall. 3, 14, 2 *navis* ... privato consilio administrabatur. Prvd. perist. 10, 574 per solis ignem iuro, qui nostros dies reciprocatis administrat circulis. Clavdian. Mam. stat. anim. 1, 23 (p. 82, 2 Vind.) administrat ... anima corpus. 1, 12 (p. 54, 15). Bened. reg. 53 domus dei a sapientibus et sapienter administretur.

absolute: *ad* **2aα**: *de praefecto provinciae*: Cato Cic. epist. 15, 5, 1 tuam virtutem innocentiam ... pari industria administrare. Cic. Att. 6, 4, 1. Pavl. dig. 23, 2, 38, 1 in provincia qua quis administrat. Hermog. dig. 49, 14, 46, 2 Spart. Sev. 9, 4 Pesc. 7, 3 Paneg. 11, 17 Marc. chron. min. add. p. 105, 4. *de praefecto urbis*: Amm. 14, 6, 1. 15, 7, 6. 21, 12, 24. 27, 11, 1. 28, 1, 54. *generaliter*: Sen. dial. 5, 7, 1 negotia (*civilia ac privata*) ingentia ... premunt atque abducunt administrantem. *substantivi usu part.* **administrāns,** -antis *m.*: Avg. op. imp. c. Iul. 2, 10, 36 hominum sive sacerdotum sive administrantium sive praefectorum. Cassiod. var. 12, 15, 7 (*i. q. iudices provinciarum*). Lex Burg. praef. 3 omnes ... administrantes ac iudices ... administrare debebunt. *ad* **2aβ**: Caes. civ. 3, 26, 1 administrantibus M. Antonio et Fufio Caleno. Gall. 7, 61, 2. *ad* **2b**: *de curatore*: Scaev. dig. 26, 3, 11 Vlp. dig. 3, 5, 7, 3 Pavl. dig. 4, 4, 32. *de procuratore*: Scaev. dig. 17, 1, 60, 4. 33, 1, 13. *de tutore*: Vlp. dig. 26, 2, 17 *saepius apud* Ictos. *ad* **2c**: *de nave gubernanda*: Bell. Alex. 21, 2 neque administrandi neque repellendi a terra facultas. *cf.* Caes. Gall. 4, 29, 2. *part. pro adi.* **administrātus,** -a, -um. *i. q. ordinatus*: Greg. M. epist. 7, 5 (I p. 447, 25 Ew.) dum ... et per amministratam exteriorem providentiam corporum vita protegitur et rursum per moderatam cordis intentio non impeditur, ...

3 *i. fere q.* *distribuo*: Veg. mil. 2, 21 postquam in orbem omnes cohortes per diversas administraverit scholas. *Kempf.*

adminitor, -ārī. *ab* ad *et* minitari. Itala cod. Laud. act. 4, 21 adminitantes (προσαπειλησάμενοι. Vvlg. comminantes) dimiserunt eos. *V.*

Adminius, -ī *nom. Brit.* Svet. Cal. 44 Adminio Cynobellini Britannorum regis filio ... in deditionem recepto. *inepte haec exscr.* Oros. hist. 7, 5, 5 Minocynobelinum Britannorum regis filium. *cf. Cass. Dio* 60, 20, 1 πρῶτον μὲν Καράτακον, ἔπειτα Τογόδουμνον Κυνοβελλίνου παῖδας. *cf.* Admin.? *Diehl.*

adminor, -ārī. *ab* ad *et* minari. Itala cod. Vercell. Marc. 14, 5 adminabantur (ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. Vvlg. fremebant in eam).

adminuo, -ere. Firm. math. 3, 5, 37 adminuuntur (minuuntur *cod. Norimb.*) autem etiam haec (*commoda constellatione promissa*), si sic positum solem malivolum sidus impediat. *V.*

admīrābilis, -e. *ab* admirari. Gloss. θαυμαστός, mirificus; παράδοξον. *vox praeter* Cic. Val. Max. Qvint. *raro legitur, singulis locis* Rhet. Her. Ov. Sen. rhet. Phaedr. Cvrt. Calp. Frontin. aq. Tac. dial. Svet., *binis* Nep. Liv. Sen. epist. Ivv. Itin. Silv., *ternis* Sil. Stat. Plin. paneg. Flor. Avg. civ., *praeterea novies* Plin. nat. *item* Vvlg., *octies* Apvl. *comp.* admirabilior, -ius Cic. Liv. Val. Max. Qvint. Plin. paneg. Flor. *etc.* magis admirabilem Qvint. inst. 8, 3, 24. 10, 7, 31. valde admirabile Itin. Silv. 47, 5. a. praecipue Qvint. inst. 10, 1, 89. maxime a. Avg. civ. 8, 2.

I *in universum qui admirationem movet, qui admiratione dignus est*: **a** *in bonam partem*: Rhet. Her. 3, 22, 35 nulla nova nec admirabili re commovetur animus (Cic. div. 2, 60). Cic. de orat. 1, 6 cur plures in omnibus rebus quam in dicendo admirabiles extitissent (Brut. 169). 1, 31 quid enim est aut tam admirabile ... aut tam iucundum? 1, 119. 2, 34 quid admirabilius quam res splendore inlustrata verborum? 2, 346 magna ... laus et admirabilis. 3, 26. orat. 5 admirabili quadam scientia. 6 in oratoribus Graecis quidem admirabile est, quantum ... excellat. 33 admirabili fama virtutum incredibilium. Brut. 22 tua et natura admirabilis et exquisita doctrina et singularis industria. 280 naturam habuit admirabilem ad dicendum. 306 admirabili quodam philosophiae studio. 325 orationis cursus. Mur. 23 omnes enim artes ..., et admirabilem dignitatem et pergratam utilitatem debent habere. Lig. 6 o clementiam admirabilem! 11. 37 nulla ... nec admirabilior nec gratior misericordia est. Phil. 3, 8 virtute. 3, 26 gloriam. 5, 39 quid ... admirabilius omnibus gentibus, quid optatius populo Romano accidere potuit? 9, 10 admirabilis quaedam et incredibilis ac paene divina ... scientia. 10, 7 concursu cotidiano bonorum omnium, qui admirabilis ad eum fieri solebat. 13, 41 gravitatem atque constantiam. 14, 30 illud admirabilius et maius ... est. 14, 36 admirabili incredibilique virtute. nat. deor. 1, 9 admirabilis quaedam continuatio seriesque rerum. 1, 52 celeritate (2, 97). 2, 51 quod eo est admirabilius in his stellis ..., quia .... *ibid.* motus.. stellarum. 2, 55 cum admirabili incredibilique constantia (3, 23). 2, 56 caelestium ordinem (frg. phil. 5, 53 M.). 2, 104 quo spectaculo nihil potest admirabilius esse, nihil pulchrius. 2, 94 caeli ornatum. 2, 115. 2, 106 stellarum ... aspectus. 2, 121 fabrica membrorum. 2, 146 aurium ... admirabile quoddam artificiosumque iudicium. 3, 51 quia speciem habeat admirabilem, Thaumante dicitur *Iris* esse nata. leg 2, 33 nisi omnes hi multa ad veritatem admirabilia dixissent. off. 2, 48 Cato 12. Lael. 29 admirabilis quaedam benivolentiae magnitudo. 86 quae quibusdam admirabilia videntur, permulti sunt qui pro nihilo putant. div. 1, 100 admirabilis (*var.* mir-) ... Albanae aquae ... deductio. fin. 3, 74 admirabilis compositio disciplinae incredibilisque ... rerum ... ordo. 4, 42 rerum illarum pulchrarum atque admirabilium. ac. 2, 1 admirabili quadam laude. 2, 16. Tusc. 4, 1 progressio admirabilis incredibilisque cursus. Tim. 33 siderum errores ... varietate admirabili praeditos. Att. 2, 21, 5 gloria. 5, 15, 2 abstinentia. 6, 2, 5 felicitate. 8, 9, 1 *sapientiam.* 15, 14, 2 eximiam quandam et admirabilem ... voluntatem et singularem ... amorem. ad Brut. 1, 10, 3 praeclara ... indole admirabilique constantia. epist. 1, 7, 3 sapientia non iucunda solum, sed etiam admirabilis visa est. 11, 8, 1 admirabilis ... quaedam tui nominis caritas amorque in te singularis. Nep. Dio 5, 3 quod omnibus gentibus admirabile est visum. Ages. 7, 3. Ov. met. 6, 14 *Arachnes* opus admirabile. Liv. 22, 37, 3 magnitudinem populi Romani admirabiliorem prope adversis rebus quam secundis. Sen. suas. 7, 8 ingenium. Val. Max. 1, 6 ext. 1 consilium. 1, 8 ext. 1 quae minus admirabilia fere Eris Pamphili casus facit (8, 13, 5 Plin. nat. 9, 178). 1, 8 ext. 5 origo. 1, 8 ext. 15 oculis eius admirabilius Aristomenis ... cor. 2, 7, 8 spectaculum. 3, 1, 2 nihil hoc admirabilius. 3, 3 ext. 7. 3, 4, 2 admirabilis incrementi ... exemplum. 3, 7 ext. 4 quo (*Iove Olympio*) nullum praestantius aut admirabilius humanae fabricae munus (manus *codd.*). 3, 8, 2 pietatis constantia. 4, 1, 2 cunctatio longe admirabilior. 4, 1, 8 quam Ti. etiam Gracchus admirabilem se exhibuit. 4, 2, 6 reum pariter atque accusatorem. 4, 7, 4 opus. 5, 1 ext. 6 vocem. 5, 2, 9 nescio an hoc quicquam admirabilius contigerit. 5, 4, 7 spectaculi novitas. 5, 6, 7 virtute. 5, 9, 2 patientia. 6, 4, 4 robur. 6, 5 ext. 3 aequitatis admirabili temperamento. 6, 8, 6 fidei. 8, 7 pr. quicquid ... lingua admirabile est. 8, 13 ext. 1 senectae. 8, 15, 9 vim ... iudicii admirabilem. Phaedr. 3, 18, 3 *pavonem* cunctis avibus admirabilem. Sen. epist. 86, 1 moderationem pietatemque. 111, 3 *philosophus* in edito stat admirabilis, celsus, magnitudinis verae. Cvrt. 7, 5, 42 ars. Calp. ecl. 7, 50 ebur. Plin. nat. 7, 125 aede Ephesi Dianae admirabili fabricata. 12, 24 fructum ... admirabilem suci dulcedine. 15, 79. 16, 201. [20, 95 ac m. *Sillig*, adm- *codd.*] 22, 3 fuco. 26, 133 vim *herbae cuiusdam.* Sil. 3, 685 admirabile dictu. 6, 305 in exiguis vigor, admirabile, membris vividus. 17, 595 monstrum. Stat. silv. 2, 2, 65 si quid adhuc vacua tamen admirabile Pisa Phidiacae rasere manus. 4, 6, 75 decus admirabile (*i. statuam*). Theb. 6, 65 opus. Qvint. inst. 2, 15, 9 Phrynen non Hyperidis actione quamquam admirabili ... liberatam. 5, 11, 10 admirabilior in femina quam in viro virtus. 10, 1, 55 admirabilis in suo genere Theocritus. 10, 1, 89 et maximam indolem ... et admirabilem ... voluntatem. 10, 7, 31 ut sint magis admirabiles *Ciceronis commentarii.* 12, 11, 25 quae magna sunt atque admirabilia. decl. 258 p. 53 non est tam admirabile, cum fortiter facit iuvenis. 268 p. 92 sit eloquentia res admirabilis. 279 p. 138 maximo atque admirabili potius experimento. 289 p. 157. 292 p. 163. 298 p. 179 quid istic (*i. in urbe*) admirabile nisi ruris imitatio? 338 p. 337 vocem. Frontin. aq. 128 aequitate. Ivv. 4, 39 Adriaci spatium admirabile rhombi. Plin. paneg. 24 tu cotidie admirabilior et melior. 71. 84. Svet. Iul. 75 moderationem ... clementiamque. Flor. 1, 18, 25. 1, 38, 21 quo quid admirabilius, quid insignius fieri potest? 2, 13, 47. Apvl. flor. p. 40 Oud. laus. met. 10, 19 per admirationem adsiduam paulatim in admirabilem mei cupidinem incidit. Plat. 1, 3 *sententias* perfectas atque etiam admirabiles. 1, 8 pulcher et admirabilis. 2, 22 vitam ... honestam et admirabilem plenamque laudis et gloriae. mund. 26 regia. apol. 16 Archimedes ... vir in omni quidem geometria multum ante alios admirabilis subtilitate. Itala Primas. apoc. 15, 1 signum (mirabile *cod. Gig.* Vvlg. θαυμαστόν). Paneg. 3, 7 quanto hoc est admirabilius vel pulchrius. Vopisc. Car. 10, 1 huius admirabilior per socerum suum facta videtur historia. Itin. Silv. 2, 7. 47, 5 illud ... ante omnia valde gratum fit et valde admirabile (memorabile *legit Gamurrini*). Ambr. Iacob 2, 9, 40 admirabili illo suae organo mentis. Itala (Hier. in Is. 61, 6 p. 734 Vall.) in divitias earum (*gentium*) eritis admirabiles (Vvlg. in gloria earum superbietis: ἐν τῷ πλούτῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε). Hier. epist. 108, 2 feminae. 108, 4 sanctum et admirabilem virum (108, 6). 108, 6 in eo cunctis admirabilior, quod .... Vvlg. psalm. 8, 2 quam admirabile est nomen tuum! 41, 5 tabernaculi. sap. 8, 11 in conspectu potentium admirabilis ero. Sirach 43, 2 opus. 43, 32 magnificentia. Is. 9, 6 vocabitur nomen eius 'admirabilis'. II Thess. 1, 10 admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt. I Petr. 2, 9 lumen. Avg. civ. 5, 7 filium. 8, 2 maximeque admirabilis extitit *Thales* quod .... Svlp. Sev. chron. 1, 9, 7 *nomen dei.* Oros. hist. 4, 17, 1 ingenio. 3, 16, 3 utrum admirabilius (mirabilius *L*) sit, quia vicerit, an, quia ..., incertum est. Avell. p. 13, 7 admirabilior in tuenda fide. Favst. Rei. grat. 2, 4 admirabili commercio divina et humana sociantur. Rvric. epist. 1, 16 tit. domino venerabili, admirabili ... fratri Sidonio. Ennod. op. 3 p. 378, 10 episcopus.

Lavd. Turiae (Corp. VI 1527) 2, 29 f⟨ors⟩ sit an in quibusdam feminis ⟨conspicua et admirabil⟩ia, in te quidem minime a⟨dmi⟩randa. Corp. XIII 2036 cuiusque sapientia omnibus amicis et parentib(us) admirabilis fuit. **b** *in malam partem vel ambigue*: Cic. orat. 214 tantus clamor contionis excitatus est, ut admirabile esset. off. 1, 13 cognitionem rerum aut occultarum aut admirabilium. fat. 38 o admirabilem licentiam et miserabilem inscientiam disserendi! Phil. 3,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18 o admirabilem impudentiam, audaciam, temeritatem! LIV. 42, 50, 10 non esse admirabilius Romanos Graecia pelli quam Hannibalem Italia pulsum esse. VAL. MAX. 9, 2 ext. 4 etsi minus admirabilem crudelitatem gentis ipsius feritas, narrandam tamen rabies saevitiae facit. QVINT. inst. 2, 17, 31 adeo ut vix admirabili quodam casu possit accidere, ut ex utraque parte ... vir bonus dicat. IVV. 13, 53 improbitas illo fuit admirabilis aevo. APVL. apol. 81 *versutiam* tam admirabili scelere conflatam. *huc spectat philosophorum notio*: CIC. fin. 4, 74 haec παράδοξα illi, nos admirabilia dicamus. parad. 4 quae quia sunt admirabilia contraque opinionem omnium — ab ipsis etiam παράδοξα appellantur —.

II *artis rhetoricae terminus*: GLOSS. παράδοξον. *cf. Ernesti, lexic. technol. 1795 p. 244.* CIC. inv. 1, 20 genera causarum quinque sunt: honestum, admirabile (παράδοξον), humile, anceps, obscurum (*cf.* RHET. Her. 1, 3, 5 genera causarum sunt quatuor: honestum, turpe, dubium, humile. QVINT. inst. 4, 1, 40 genera ... causarum plurimi quinque fecerunt: honestum, humile, dubium vel anceps, admirabile, obscurum, id est ἔνδοξον, ἄδοξον, ἀμφίδοξον, παράδοξον, δυσπαρακολούθητον. 11, 1, 93 maioribus *causis* illud admirabile dicendi genus magnis convenit. PS. ASCON. Verr. 2, 2 p. 204 B. genus causae in omnibus Verrinarum libris admirabile. FORTVN. rhet. 2, 13). inv. 1, 20 admirabile *genus*, a quo est alienatus animus eorum, qui audituri sunt. 1, 21. 1, 23. CIC. de orat. 3, 96 ut gravis, ut suavis, ut erudita sit, ut liberalis, ut admirabilis, ut polita, ut sensus, ut doloris (-es *codd.*) habeat quantum opus sit. orat. 122 tractatio ... rerum efficit admirabilem (*sic A*, -liorem *L*) orationem. 125 ornatus ille admirabilis. 128 duo (duae res *A*) sunt enim (enim *om. L*) quae bene tractata (-ae *A*) ab oratore admirabilem eloquentiam faciant (TAC. dial. 30 ex multa eruditione exundat et exuberat illa admirabilis eloquentia). opt. gen. 12 utrum orationem nostram tolerabilem tantum an etiam admirabilem esse cupiamus. part. 22 fiet etiam suavis oratio, quom aliquid aut inusitatum aut inauditum aut novum dicas. delectat etiam (*var.* enim) quidquid est admirabile. 73 adhibendaque frequentius etiam illa ornamenta rerum sive ⟨quae⟩ admirabilia sive necopinata sive significata monstris prodigiis [et] oraculis sive quae videbuntur ... cecidisse divina atque fatalia. QVINT. inst. 8 pr. 33 ea debent praestare sine dubio et admirabilem et iucundam orationem, non sic quomodo prodigia miramur, et iucundam non deformi voluptate, sed cum laude ac dignitate coniuncta. 8, 3, 24 et sanctiorem et magis admirabilem faciunt orationem, quibus non quilibet fuerit usurus.

neutr. plur. quasi subst. **admīrābilia** *i. q. miracula*, παράδοξα, θαυμάσια: CIC. part. 56 in terris mundoque admirabilia quae sunt. PLIN. nat. 1 ind. 36, 22 aliorum templorum admirabilia. SERV. georg. 3, 113 Varro in libro qui admirabilium inscribitur (*cf.* admiror *p. 744, 70*). SVLP. SEV. dial. 1, 24, 2 *eremitae* plane admirabilia docentur operari.

adv. **admīrābiliter** GLOSS. θαυμαστῶς, θαυμασίως. CLEDON. gramm. V 21 admirabilius *et* admirabilissime *sine exemplo. cf.* GRAMM. suppl. 51, 9. *admirabilem in modum*: CIC. opt. gen. 17 *Isocratem* Plato ... admirabiliter in Phaedro laudari fecit ab Socrate. part. 17 aut ea, quae obscuramus quaeve incredibiliter tollimus quaeque admirabilius, quam sermonis consuetudo patitur, ornamus. nat. deor. 2, 132 mente consilioque divino omnia ... ad salutem omnium conservationemque admirabiliter administrari. Att. 5, 14, 2 nos Asia accepit admirabiliter. QVINT. inst. 9, 2, 29 admirabiliter utriusque partis facit bonam causam. IVST. 1, 8, 14 continuo ... successu admirabiliter insignis. ORIBAS. syn. 7, 11 *isates* contra omnia vulnera cacoëtica admirabiliter resistit. *contra opinionem*: CIC. Tusc. 4, 36 nimis admirabiliter nimisque magnifice dicere videntur. IORD. Rom. 294 admirabiliter ... novilissimas ... urbes occupavit.

synonyma: exquisitus, singularis, incredibilis, eximius, praeclarus, praestans, celsus, insignis, pulcher, perfectus.

admīrābilitās, -ātis *f. ab* admirabilis. CIC. nat. deor. 2, 90 quanta sit admirabilitas caelestium rerum atque terrestrium. 2, 101 in quo (*aethere*) cum admirabilitate maxima igneae formae cursus ordinatos definiunt. off. 2, 38 haec animi despicientia admirabilitatem magnam facit (*ubi* NON. 490 ⟨ad⟩mirabilitas pro admiratio). SCHOL. Cic. Gron. p. 420, 17 Or. inter admirabilitatem et laudem multum interest. miramur etiam mala: miraculum est magnitudo facti. laudamus beneficium (*in Marcellianae loco legitur* admirationis plus ... quam gloriae). HIL. in psalm. 68, 29 laus universa ex rerum admirabilitate proficiscitur. *Klotz.*

? **Admīrandus** *cogn.* Admir⟨andus⟩ *intellegi posse in lapide fracto* CORP. VIII 3315 (*Lambaesi*) *editores docent in* suppl. n. 18181. *Otto.*

admīrātiō, -ōnis *f. ab* admirari. GLOSS. θαῦμα, θάμβος. *legitur vox bis apud* RHET. Her., *deinde saepe apud* CIC. LIV. VAL. MAX. SEN. phil. PLIN. nat. QVINT., *singulis locis* BELL. Alex. COLVM. SCRIB. LARG. FRONTO, *binis apud* HIRT. NEP. FRONTIN. aq. TERT. corp. Vind. I, *tribus apud* VELL., *quaternis apud* VITR. CVRT. PETRON. FLOR. VVLG., *saepius apud* SEN. rhet. TAC. PLIN. epist. pan. SVET. APVL. AVG. *e poetis unus* IVV. *semel ea usus videtur.* *multis locutionibus passivum verbi* admiror *circumscribitur voce* admiratio: admirationem habeo: CIC. VITR. 9, 1, 1 SEN. epist. 86, 8 PLIN. nat. 10, 91. 34, 44 QVINT inst. 12, 10, 75 AVG. civ. 22, 24. admirationi sum: SEN. epist. 33, 1 GELL. 5, 14, 8. 6, 14, 10. 15, 4, 2 APVL. mund. 22 Plat. 1, 3 TERT. adv. Marc. 4, 7 HIER. epist. 70, 4 AVG. civ. 15, 23. 18, 2 *al.* admiratio est alicuius rei: SEN. epist. 98, 1 PLIN. nat. 35, 28. in admiratione ... est: PLIN. nat. 34, 41. 35, 145. 36, 32 *al.*

I *affectus venerantis vel reverentis*: **1** *absolute*: CIC. Mur. 25 si quid apud maiores nostros fuit in isto studio admirationis. Balb. 2 non opinione tacita vestrorum animorum, sed perspicua admiratione declarari videbatur. Marcell. 26 vide ... ne tua divina virtus admirationis plus sit habitura quam gloriae. Deiot. 34 *plausus* nonnumquam obstupefactis hominibus ipsa admiratione oppressus est. de orat. 1, 152 haec sunt quae clamores et admirationes in bonis oratoribus efficiunt (2, 288 colliguntur a Graecis alia nonnulla, exectationes, admirationes, mirationes. orat. 236 eloquens ... non approbationes solum sed admirationes, clamores, plausus ... movere debet. Brut. 290 crebrae assensiones, multae admirationes. part. 32 suavis autem narratio est, quae habet admirationes expectationes exitus inopinatos. *cf.* QVINT. inst. 4, 2, 107). de orat. 2, 344 eloquentia admirationis habet non minus, iucunditatis minus. 2, 347 neque enim parvae *res* ... admiratione aut omnino laude dignae videri solent. 3, 101 habeat tamen illa in dicendo admiratio ac summa laus umbram aliquam et recessum. orat. 192 ut eos qui audient ad maiorem admirationem possit traducere. Brut. 198 eam admirationem adsensionemque commovit, dixisse ut contra nemo videretur. off. 2, 37 admiratione ... adficiuntur (*var.* adficiunt) ii. 2, 31 si *multitudo* cum admiratione quadam honore dignos putat. 2, 49 maxima est admiratio in iudiciis. 2, 38 iustitia conficit et benivolentiam et ... fidem et admirationem. 2, 66 quid eloquentia praestabilius ... admiratione audientium? 3, 111 ex tota hac laude Reguli unum illud est admiratione dignum, quod .... Lael. 88 insuavem illam admirationem ei fore. Cato 52 ut quemvis cum admiratione delectent. fin. 5, 60 omnis admiratio, omne studium ad virtutem ... refertur. 5, 63 quotiens hoc agitur, ecquando nisi admirationibus maximis? leg. 3, 1 quem quadam admiratione commotus saepius fortasse laudo quam necesse est. Att. 5, 11, 5 iter per Graeciam summa cum admiratione facimus. ad Q. fr. 1, 1, 26 *consilium* Romae quidem non mediocri cum admiratione laudatur (epist. 11, 7, 3 quae ab omnibus summa cum admiratione laudentur). epist. frg. ad Brut. inc. 4 eloquentiam, quae admirationem non habet, nullam iudico. HIRT. Gall. 8 pr. 8 quae rerum novitate aut admiratione nos capiunt. LIV. 2, 13, 8 in admirationem versus supra Coclites Muciosque dicere id facinus esse. 2, 49, 5 *turba* favore et admiratione stupens. 5, 46, 1 admiratione in se civis hostesque convertit. 22, 30, 1 in admirationem ... converterant. 30, 30, 2 admiratione mutua prope attoniti (FLOR. 1, 22, 59). 40, 8, 3 cum pavorem mixtum admiratione patri iniecisset. VITR. 9, 1, 1 ea ... habent ... admirationem magnam. PAVL. FEST. 123 miracula, quae nunc digna admiratione dicimus, antiqui in rebus turpibus utebantur. SEN. contr. 1, 7, 14 summa cum admiratione exceptum. 2, 4, 13 admiratione dignus divus Augustus. VELL. 1, 17, 5 alit aemulatio ingenia, et nunc invidia, nunc admiratio imitationem (inci- *codd.*) accendit. 1, 18, 1 transit admiratio ab condicione (ad -em *codd.*) temporum et ad urbium. VAL. MAX. 2, 10 pr. *maiestas* animis hominum adlabitur admirationis praetexto velata. 3, 2, 7 admirationem mox in risum ... conversuri essent. 3, 2, 23 spiritum ... admiratione prosequar (4, 6, 5 debita admiratione). 3, 3, 1 ultionem suam vertere in admirationem coegit. 4, 1 ext. 5 non minoris admirationis illud. 5, 4 ext. 2 ceterae ... virtutes admirationis tantummodo multum, pietas vero etiam amoris plurimum meretur. 7, 2 ext. 1 Romana prudentia in admiratione tacita reponatur. 8, 7 ext. 9 admirationis eius fructum quinquennio percepit. 9, 11 ext. 2. SEN. clem. 2, 1, 1 quam (*vocem*) ego non sine admiratione ... audisse memini. nat. 5, 18, 1 *opus* dignum admiratione (7, 1, 2). epist. 5, 4 per quae admirationem parare volumus. 33, 1 non est admirationi una arbor. 33, 5 cuius universa facies admirationem partibus singulis abstulit. 70, 22 quos audire cum admiratione consuevimus. 84, 8 quem admiratio tibi altius fixerit. 86, 8 quae concursum et admirationem habuerunt, cum dedicarentur, ⟨devitantur⟩. 87, 34 *virtus* illos in amorem et admirationem vocet. 95, 37 falsa admiratio et falsa formido. COLVM. 1 pr. 31 in omni genere scientiae et summis admiratio veneratioque et inferioribus merita laus contigit. PETRON. 28 admiratione iam saturi. 63 attonitis admiratione universis. 65 Habinnamque intrantem cum admiratione ingenti spectabam. 92 *iuvenem* frequentia ingens circumvenit cum plausu et admiratione timidissima. PLIN. nat. 7, 56 adeoque tempestivam admirationem intulit *Antonio* ut .... 7, 182 qui Rhodiorum causam in senatu magna cum admiratione oraverat. 10, 91 nidi earum (*halcyonum*) admirationem habent. 11, 11 inter omnia ea principatus apibus et iure praecipua admiratio. 11, 79 digna vel praecipua admiratione. 33, 155 proximi ab eo in admiratione. 34, 2 *aurichalcum* praecipuam bonitatem admirationemque diu optinuit. 34, 41 ante omnes ... in admiratione fuit Solis colossus. 34, 44 habent ... admirationem et capita duo. 35, 175 Venerem Apellis in maiore admiratione esse quam perfecta *opera*. 36, 21 nec minor ex quacumque parte admiratio est. 36, 27 otiosorum et in magno loci silentio talis (*sc. artis*) admiratio est. 36, 32 in magna admiratione est Hercules Menestrati. 37, 2 a quibus initiis in tantum admiratio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

haec exarserit. QVINT. inst. 1,3,5 stat profectus, admiratio decrescit. 1,10,9 agrestes animos admiratione mulceret. 3,7,12 confert admirationis multum etiam infirmitas. 8,3,5 *auditores* nonnumquam admiratione auferuntur. 8,5,29 inaequalia ... nec admirationem consequuntur eminentium et planorum gratiam perdunt. 12,10,75. 12,10,77 os admiratione dignum. decl. 146 p. 8 temporis discrimen multum attulisset admirationis. 325 p. 281 nullam rem frequentior admiratio sequitur *quam exheredationem*. PS. QVINT. decl. 16,6 *amicitia* tenet omnes admirationes. TAC. dial. 34 quas (*orationes*) hodie quoque cum admiratione legimus. Agr. 46 admiratione te potius et inmortalibus laudibus et ... similitudine colamus. Germ. 7 duces ... admiratione praesunt. hist. 1,32 ut cuique odium aut admiratio fuit. 2,71 Neronem ipsum Vitellius admiratione celebrabat. PLIN. epist. 1,12,10 quae vox quantum admirationis in animo meo, tantum desiderii reliquit. 1,16,9 hominem admiratione dignissimum. 2,10,7 qui concursus, quae admiratio te, qui clamor, quod etiam silentium maneat. 3,11,5 Musonium ... cum admiratione dilexi. 4,17,4 quem ego cum ex admiratione diligere coepissem. 4,27,1 audivi recitantem ... cum summa mea voluptate immo etiam admiratione. paneg. 13 haec tibi apud hostes veneratio. quid apud milites? quam admirationem quemadmodum conparasti? *ibid.* admiratione dignus imperator. SVET. Cal. 19 qui (*Xerxes*) non sine admiratione aliquanto angustiorem Hellespontum contabulaverit. FLOR. 1,4,2 hunc ... novissime etiam tanta admiratione perculit, ut .... APVL. met. 10,19 *mulier* per admirationem adsiduam paulatim in admirabilem mei cupidinem incidit. mund. pr.: inexplebili admiratione capiuntur. Plat. 1,3 quae admirationi sunt singula. Socr. p. 129 Oud. parit ... conversatio contemptum, raritas conciliat admirationem. TERT. nat. 1,7 hoc quidem superscendit omnem admirationem. bapt. 2 qualia ... decet esse opera divina, nisi super omnem admirationem? adv. Marc. 4,7 vim ... sermonis admirationi fuisse. AMM. 15,8,15 Caesarem admiratione digna suscipiebant. 22,2,4 *oculis in eum* cum admiratione magna defixis. VEG. mil. 2,14 ut *centurio* ... cum summa admiratione equum possit ascendere. 3 pr. o viros summa admiratione laudandos. HIER. epist. 46,10 in veste nulla discretio, nulla admiratio. 70,4 tantae admirationi omnibus fuit, ut .... VVLG. II Macc. 7,18 digna admiratione facta. AVG. civ. 18,2 ita ut magnae fuerint admirationi, qui perire quam servire maluerunt. 22,8 admirationis clamor exortus est. 22,24 ill⟨a⟩e *volucres* plus habent admirationis. CASSIOD. var. 2,16,4 utrumque sub ammiratione perfectum est, ut ... fiscus cresceret. 7,2,2 praecedentis opinio sub ammiratione laudatur. 7,5,1 haec legatis sub ammiratione monstrantur. CORP. V 3344,3 totius admirationis viro. 2 *cum genetivo subiectivo*: CIC. Brut. 327 summam hominum admirationem excitabat. off. 2,36 cum admiratione hominum. Att. 2,20,4 Bibulus hominum admiratione et benevolentia in caelo est. 5,21,7 in Asiam profectus sum Tarso ... non mehercule dici potest, qua admiratione Ciliciae civitatum. epist. 7,1,3 in quo (*spectaculo*) admiratio magna vulgi atque turbae ... exstitit. HIRT. Gall. 8 pr. 6 cuius tamen rei maior nostra quam reliquorum est admiratio. LIV. 2,36,7 ingenti omnium admiratione. 2,49,3 neque clarior *exercitus* fama et admiratione hominum per urbem incessit. 4,35,5 admiratione eorum, quos odisset, stupens. 5,52,3 non minore hostium admiratione quam vestra. 27,45,6 qua admiratione, quo favore hominum iter suum celebretur. SEN. contr. 3 pr. 1 maxima omnium admiratione. 10,1,14 summa hominum admiratione. VAL. MAX. 8,7 ext. 2 maximam inter totius Graeciae admirationem. SEN. epist. 110,14 cum magna admiratione omnium. PLIN. nat. 9,157 desiderium et admiratio hominum differri non patitur. 24,160 quae (*herba*) admiratione hominum propter eximium colorem acceperit nomen. QVINT. inst. 6 pr. 11 qua medicorum admiratione mensum octo valetudinem tulit? 11,1,13 perpetua saeculorum admiratione celebrantur. SVET. vita Ter. p. 29 Reiff. non sine magna Caecilii admiratione. FLOR. 1,22,43 *populum* dignum omnium favore et admiratione hominum ac deorum. APVL. met. 1,4 cum omnium qui aderamus admiratione. PS. APVL. Ascl. 9 hominum enim admirationibus, adorationibus, laudibus, obsequiis caelum caelestesque delectantur. SVLP. SEV. chron. 1,39,4 non sine circumstantium admiratione. 2,10,1 cum unus ex his admirationem regis in se convertisset. epist. 3,8. *cf.* CIC. Att. 12,6,2 me non magis liber ipse delectabit, quam tua admiratio delectavit. epist. 7,1,2 quae popularem admirationem habuerunt, delectationem tibi nullam attulissent. LIV. 26,19,9 admirationis humanae in eo iuvene excesserant modum. SEN. dial. 11,13,6 ut nihil aeque magnum apud nos admirationem occupet. 12,6,3 ut multos admirationis de te suae paeniteat. QVINT. inst. 8,3,3 ut populus Romanus admirationem suam non acclamatione tantum, sed etiam plausu confiteretur. 3 *cum genetivo obiectivo*: a *personae*: CIC. Arch. 4 ut famam ingenii exspectatio hominis, exspectationem ipsius adventus admiratioque superaret. off. 2,48 magna est ... admiratio ... dicentis. Tusc. 4,3 propter Pythagoreorum admirationem. NEP. Iph. 3,1 ut ipso aspectu cuivis iniceret admirationem sui. hist. frg. 26 H. quo maiorem sui pareret admirationem. LIV. 9,8,11 tanta simul admiratio miserationque viri incessit homines. 21,39,7 inbutus uterque quadam admiratione alterius. 25,11,18 haec oratio non spem modo effectus, sed ingentem etiam ducis admirationem fecit. 28,35,5 ceperat iam ante Numidam ... admiratio viri. 29,1,19 per admirationem Scipionis contemptu imperatorum aliorum orto. SEN. contr. 7 pr. 5 admiratione Hermagorae stupentem. VELL. 2,36,3 vivorum ut magna admiratio, ita censura difficilis est. VAL. MAX. 2,10,2 hostis iram admiratione sui placavit. 3,1 ext. 1 inter execrationem hominis et admirationem. 3,7,8 *Scauri* admiratione populus conmotus Varium ... depulit. SEN. dial. 9,14,4 *Iuli* admirationi ne hoc quidem opstat. 11,9,5 qui in admirationem sui adduxit hominem etiam Catoni suo mirandum. epist. 89,1 omnes mortales in admirationem sui raperet. CVRT. 3,6,17 quantum ... regis vel admiratione dediti fuerint vel caritate flagraverint. PLIN. nat. 25,11 *Homerus* multus alias in admiratione Circae. QVINT. decl. 272 p. 115 quae forsitan plane admiratione eius digna sunt. TAC. hist. 2,68 manebat admiratio viri et fama. PLIN. paneg. 14 tantam admirationem tui ... conceperit. 68 quam ubique admirationem tui ... deprehenderes? SVET. Nero 52 quo diutius *Neronem* in admiratione sui detineret *Seneca*. FLOR. 1,1 pr. non nihil ... ad admirationem principis populi conlaturus. HIER. epist. 52,8 apud inperitum vulgus admirationem sui facere. SVLP. SEV. dial. 26,1 circa Martini admirationem reginae exemplum. 3,18,5 cum magna quidem Martini admiratione. *cf.* PLIN. paneg. 14 Rhenumque et Euphraten admirationis suae societate coniungeres. b *rei*: CIC. de orat. 3,52 quibus (*rebus*) omnis admiratio ingenii, omnis laus eloquentiae continetur. Brut. 159 summam ingenii non laudem modo, sed etiam admirationem est consecutus. fin. 5,57 nec vero intermittunt ... admirationem earum rerum. nat. deor. 1,117 propter admirationem eius naturae. 2,75 rerum caelestium atque terrestrium. off. 2,71 divitiarum. Lael. 30 admiratione quadam virtutis eius *Africanum dilexi*. Att. 7,3,8 ipsi se collegerunt admiratione integritatis meae. LIV. 1,26,12 absolveruntque *Horatium* admiratione magis virtutis quam iure causae. 29,22,4 tantaque admiratio singularum universarumque rerum incussa, ut .... frg. 60 quanta nulla umquam humana vox cum admiratione eloquentiae audita fuerat. VITR. 7,13,1 cuius non minores sunt quam ceterarum rerum naturae considerantibus admirationes. VAL. MAX. 2,10,2 hostis iram admiratione sui *maiestas* placavit. 2,10,7 Catonem admiratio fortis ac sincerae vitae adeo venerabilem senatui fecit, ut .... 3,3 ext. 4 multorum aures illa lingua ... admiratione sui adtonitas habuerat. 3,8 ext. 6 quod sequitur, et rei ipsius admiratione et claritate auctoris inlustre. 4,6 ext. 3 facti (6,8,7). 5,4 ext. 1 spectaculi. 8,7 ext. 4 stupet mens admiratione tantae industriae. SEN. dial. 7,3,3 sine admiratione cuiusquam (*rei*). benef. 3,3,2 inrupit animum aliorum admiratio. 4,22,2 cuius pulchritudo animos ... delenitos admiratione luminis ac fulgoris sui rapit. clem. 1,1,9 aequalis ad maximos imosque pervenit clementiae tuae admiratio. epist. 41,3 admiratio umbrae in aperto tam densae. 87,17 talium rerum. 98,1 cetera, quorum admiratio est vulgo. 115,11 admirationem nobis parentes auri argentique fecerunt. CVRT. 9,5,10 cum admiratione laudum. 8,14,46 verae laudis et gloriae. SCRIB. LARG. 151 effectus. PLIN. nat. ind. 28,17 naturae (ind. 30,8. 53. 33,94. 37,195). 2,41 omnium admirationem vincit novissimum sidus. 7,84 cuius rei admiratio ita demum solita perveniat, si .... 25,1 herbarum claritas ... in admirationem curae priscorum diligentiaeque animum agit. 27,1 antiquitatis. 29,140 propter admirationem naturae priscorumque curae. 35,23 habuit et scaena ludis Claudii Pulchri magnam admirationem picturae. 35,28 alterius tabulae admiratio est, puberem filium seni patri similem esse. 35,86 formae. 36,66 operis. 37,136 magnaque varietate admirationem sui augens *radix*. QVINT. decl. 325 p. 282 pudicitiae. TAC. ann. 15,30 Tiridaten admiratione prisci moris adfecit. PLIN. epist. 4,13,10 ingenii tui. FRONTO p. 58 N. qui plurimos virtutum suarum ... admiratione devinxerit. APVL. met. 4,28 inaccessae formositatis admiratione stupidi. 5,2 praeter ceteram tantarum divitiarum admirationem hoc erat praecipue mirificum. PS. APVL. Ascl. 37 omnium ... mirabilium vincit admirationem, quod .... PANEG. 3,7 obstupescerent certe omnes homines admiratione vestri. CAPITOL. Gord. 21,5 quod pro sui admiratione (-ministrasne *codd.*) tacendum esse non credidi. HIL. in psalm. 68,29 id per admirationem sui meretur et laudem. AVG. civ. 18,32 salutis hominum ineffabilis admiratio. SVLP. SEV. chron. 1,39,5 ingenii prudentiaeque.

II *affectus obstupescentis*: RHET. Her. 1,6,10 dubitatione utemur, quid potissimum dicamus aut quo⟨i⟩ loco primum respondeamus, cum admiratione (adfirmatione *fere codd.* *cf.* CIC. inv. 1,25 dubitatione uti, quid primum dicas aut cui potissimum loco respondeas, cum ammiratione). CIC. Verr. 5,27 risus populi atque admiratio omnium vestrum facta est. 6,106 fit clamor et admiratio (-murmur- *V*) populi, tantam esse in homine impudentiam. Mur. 68 quid habet admirationis tali viro ... obviam prodisse multos? 69. Phil. 1,7 reversionis *consilium*, quae plus admirationis habet, breviter exponam. 10,4 quod mihi maximam admirationem movet. inv. 1,25 animus defessus audiendo aut ammiratione integratur aut risu novatur. 2,150 locos ... communes ... hos ... esse arbitramur ... admirationem per contentionem, qui fieri possit, ut .... de orat. 2,69 hoc loco ne qua sit admiratio, si ... praecepta ponentur. 2,254 *ambiguum* admirationem magis quam risum movet. 2,267 *ridentur* etiam illa quae minuendi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut augendi causa ad incredibilem admirationem ecferuntur. 2, 362 magno sum levatus errore et illa admiratione liberatus, quod ... admirari solebam, unde esset illa ... divinitas. orat. 11 video hanc primam ingressionem meam ... aut reprehensionis aliquid aut certe admirationis habituram. 135 si est aliqua exclamatio vel admirationis vel questionis. part. 73 omnis ... expectatio eius, qui audit, et admiratio et improvisi exitus habent aliquam in audiendo voluptatem. 58. nat. deor. 2, 124 est etiam admiratio non nulla in bestiis aquatilibus. div. 2, 67 Dionysii equus quid attulit admirationis quod emersit e flumine? 2, 50 *Tagetis* aspectu cum obstipuisset bubulcus clamoremque maiorem cum admiratione edidisset. 2, 42 nonne perspicuum est ex prima admiratione hominum (*var.* -es) ... credidisse ... [2, 49 causarum ... ignoratio in re nova mirationem (*var.* adm-) facit]. Tusc. 1, 58 ex quo tam multarum rerum cognitionis admiratio tollitur. 3, 39 in quo (*Telamone*) haec admiratio fiebat 'hicine est ille Telamon?'. fin. 4, 61 quae prima specie admirationem, re explicata risum moverent. 4, 74 haec παράδοξα illi, nos admirabilia dicamus. quid autem habent admirationis, cum prope accesseris? Lael. 2 quanta esset hominum vel admiratio vel querella. Att. 1, 17, 1 qua ex re et molestia sum tanta adfectus ... et admiratione, quidnam accidisset. ad Brut. 2, 7, 3 recitantur *litterae* in senatu 'Antonius procos.'. magna admiratio. epist. 5, 12, 5 casus habent admirationem expectationem, laetitiam molestiam, spem timorem (*an ad I pertinet?*). BELL. Alex. 6, 2 magnamque hominibus admirationem praebebat, quam ob rem id accidisset. LIV. 1, 16, 4 illam alteram (*famam*) admiratio viri et pavor praesens nobilitavit. 2, 2, 8 consuli ... novae rei ... admiratio incluserat vocem. 2, 62, 2 admirationem deinde auxit ... serenitas. 3, 47, 6 stupor omnes admiratione rei tam atrocis defixit. 7, 10, 12 defixerat pavor cum admiratione Gallos. 7, 34, 8 admiratione paventibus cunctis. 7, 34, 11 admiratio incessit, quod nec pugnam inirent nec .... 7, 39, 4 primum admiratio, deinde haud dubius timor incessit animos. 8, 7, 21 velut emerso ab admiratione animo. 21, 3, 4 cum admiratione tam ancipitis sententiae in se omnis convertisset. 22, 42, 1 insolitum silentium admirationem fecit. 26, 12, 3 admiratio orta est non simul regressum Hannibalem. 44, 12, 1 hostis primum admiratio cepit, quidnam sibi ... clamor vellet. VITR. 7, 8, 1 *minii* et res et ratio satis magnas habet admirationes (*potest tamen ad I spectare itemque* 7, 11, 1). PAVL. FEST. 228 alias '*pro*' *ponitur* pro admiratione, ut 'pro Iuppiter'. SEN. contr. 10, 1, 6 praesentis periculi omnem suam ponat admirationem. VAL. MAX. 1, 6, 5 praecipuae admirationis etiam illa prodigia. 1, 7, 3 illud etiam somnium et magnae admirationis et clari exitus. 1, 7, 4 magna cum omnium admiratione recuperata membrorum firmitate. 1, 8, 2 inter religiosam omnium admirationem. 1, 8, 3 lusus in admirationem versus est. 1, 8, 12 aliquid admirationis civitati nostrae Acilii etiam Aviolae rogus adtulit. 1, 8 ext. 14 ne illius quidem parvae admirationis ⟨Strabonis⟩ oculi. 1, 8 ext. 18 non admiratione ista, sed memoria prosequi debemus. 3, 2, 1 tot civium, tot hostium in se oculos convertit, stupentis illos admiratione, hos inter laetitiam et metum haesitantis 3, 2 ext. 1 ille quoque ex pluribus corporibus in unum magna cum admiratione Calibus cruor confusus est. 6, 2, 5 huic facto persona admirationem ademit. 8, 5, 6 summam inter patronorum pariter et accusatorum admirationem. CVRT. 4, 13, 23 cum in eadem admiratione Parmeno perseveraret (ads- *codd.*). PLIN. nat. 10, 155 super omnia est anatum ovis subditis ... admiratio. 15, 118 sucorum natura praecipuam admirationem in myrto habet. 16, 1 ni praeverti cogeret admiratio usu comperta, quaenam ... esset vita .... 16, 107 in maxima tamen admiratione pinus est. 16, 201 abies admirationis praecipuae. 16, 249 non est omittenda in hac re et Gallorum admiratio. 19, 14, 1 Sabellico *brassicae generi* usque in admirationem crispa sunt folia. 25, 14 quae etiamsi fide carent, admirationem tamen implent. 28, 92 hyaenam magi ex omnibus animalibus in maxima admiratione posuerunt. 32, 4 nec longa fuit illius morae admiratio. QVINT. inst. 7, 5, 5 *sententia* per interrogationem, per comparationem, infitiationem, similitudinem, admirationem et cetera huius modi *tractari potest.* 9, 2, 10 *interrogatio* et indignationi convenit ... et admirationi. 11, 3, 71 motus sunt et verecundiae et dubitationis et admirationis et indignationis noti et communes omnibus. 11, 3, 83 cum se in habitum adulationis, admirationis, metus fingunt. 11, 3, 100 admirationi conveniens ille gestus. decl. 316 p. 244 neque admirationi profecto cuiquam mortalium esset, quod pater filium sequerer. 321 p. 260 habet ergo hoc, ut parcissime dixerim, admirationem. FRONTIN. aq. 9 qui nunc forsitan non sine ammiratione eam (*Crabam*) sumunt. 64 huius rei admiratio ... non mediocriter me convertit ad scrutandum. IVV. 6, 646 minor admiratio summis debetur monstris. TAC. hist. 2, 53 hinc admiratio et plura interrogandi pudor. ann. 6, 21 trepidus admirationis et metus. 6, 24 penetrabant pavor et admiratio. SVET. Aug. 94 non sine admiratione contuitus. Claud. 37 *Messalina* in admiratione formata sibi quoque eandem speciem ... obversari rettulit. GELL. 2, 12, 2 tenuit nos gravis quaedam in principio admiratio. APVL. met. 3, 2 rem admirationis maximae conspicio. mund. 22 qui (*eventus*) admirationi solent esse. PS. APVL. herb. 5, 6 *sucus* cum summa admiratione sanabit (*num in Casinensi?*). ITALA Gig. apoc. 13, 3 ammiratio facta est in terra (VVLG. admiratae sunt gentes: ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ). ITALA (Lucif. de non parc. 16) act. 3, 10 repleti sunt pavore et admiratione (VVLG. stupore et extasi: θάμβους καὶ ἐκστάσεως). HIER. epist. 106, 18 in eodem 'ego autem dixi in excessu mentis meae (ps. 30, 23)'. pro quo in Latinis codicibus legebatur 'in pavore meo' et nos iuxta Graecum transtulimus ἐν τῇ ἐκστάσει μου ... aliter me in Hebraico legisse noveram 'in stupore et admiratione mea'. VVLG. sap. 17, 3 paventes horrende et cum admiratione nimia perturbati. Is. 29, 14 admirationem faciam popula miraculo grandi. apoc. 17, 6 et miratus sum, cum vidissem illam, admiratione magna. AVG. civ. 15, 23 et hoc erat maxime admirationi, quod ... erant. 18, 32 'capita potentium movebuntur in ea' in ea scilicet admiratione. 21, 4 assiduitas experiendi paulatim subtrahit admirationis incitamentum. SIDON. epist 3, 3, 4 ut prae admiratione nescirent.

III *i. q. res admiranda, miraculum*: RHET. Her. 3, 14, 24 si qua inciderint in narrationem dicta, rogata, responsa, si quae admirationes, de quibus nos narrabimus. PLIN. nat. 36, 95 Graecae magnificentiae vera admiratio exstat templum Ephesiae Dianae. 10, 80 alia admiratio circa oscines. 16, 168 de Orchomenii lacus harundinetis accuratius dici cogit admiratio antiqua. IVL. VAL. 3, 22 talis nobis obicitur admiratio.

admīrātīvus, -a, -um. *cf.* admiratio II. ISID. rhet. p. 519 sententiarum species multae sunt ..., *in quibus* admirativae. p. 520. *alibi* mirativae *dicuntur.* *adv.* **admīrātīvē:** SCHOL. Lucan. 2, 273 p. 138 W. 'quam' admirative legendum est.

admīrātor, -ōris *m. qui veneratur vel suspicit*: *personam*: SEN. contr. 2, 2, 8 Latronis admirator erat. PHAEDR. 4, 22, 21 eratque absentis admirator maximus. SEN. dial. 8, 5, 8 si illius admirator cultorque sum. PLIN. nat. 36, 39 admirator *Varro est* et Pasitelis. QVINT. inst. 9, 2, 46 εἴρων agens imperitum et admiratorem aliorum tamquam sapientium. TAC. dial. 19 antiquorum. 21 admiratores eius. FAVST REI. epist. 11 admirator vester frater meus. *rem*: VELL. 1, 13, 3 omnisque doctrinae et auctor et admirator fuit. VAL. MAX. 2, 10, 2 virtutis. SEN. dial. 11, 8, 4 animus contemplator admiratorque mundi. epist. 115, 15 auri. QVINT. inst. 2, 5, 21 antiquitatis nimius admirator. GAVDENT. 17 *med.* visionis. AVG. civ. 10, 11 talium operum. c. Faust. 22, 21 lucis inopinatae. SVLP. SEV. dial. 1, 16, 4 virtutis ... alienae. SIDON. epist. 3, 5, 1 morumque vestrorum suspector admiratorque. *absolute*: SEN. epist. 94, 71 inritamentum est omnium, in quae insanimus, admirator et conscius.

admīror, -ātus sum, -ārī. *ab* ad *et* mirari. GLOSS. II 464, 20 ὑπερθαυμάζω. AGROEC. gramm. VII 116 miramur opera, admiramur virtutes. *cf. p. 741, 28 et 742, 39.* *vox saepissime legitur apud* CIC., *familiaris est praeter eum* SEN. phil. QVINT. APVL. (*neque tamen in* met. *extat*) HIER. (VVLG.), *binis locis apud* PLAVT. TER. *legitur, raro apud scriptores, rarius apud poetas.* *activae formae sive passivae notionis* (*cf.* PRISC. gramm. II 379 *inter ea quae antiqui tam activa quam passiva notione proferre solebant* admiror): HEMINA Prisc. gramm. II 482 idque admiratum esse gavisi (?). CANVT. Prisc. gramm. II 381 turpe est propter venustatem vestimentorum admirari. *de* VERG. georg. 4, 215 *cf. p. 742, 61.* ITALA Rehdig. Marc. 7, 37 admirabant (ἐξεπλήσσοντο). CASSIOD. var. 12, 4, 1 quod visum debeat ammirari. GREG. M. mor. 27, 16 per admiratam vitam. GREG. TVR. Franc. 7, 22 admirabam. GRAMM. suppl. 292 admirandum per ad- *scribendum.* ammir-: VVLG. cod. Fuld. Amiat. Matth. 7, 28 Amiat. Marc. 2, 12. CASSIOD. var. 12, 4, 1 *constanter Sidoni cod. Laudianus, cf. Leo in Luetjohanni editione p. XXXI. al.* atmiraris: SEN. epist. 102, 28 *AB.* admirantum *gen. part.* SIL. 11, 534. PHAEDR. 5, 1, 11 admiratus fuerat. ad·miror: CORP. IV 1904. 2461. ad mirande: CORP. XI 6146. *nota duas notiones inesse in verbo admirandi, alteram stupendi, quam solam* PLAVT. *exhibet, alteram cum veneratione suspiciendi, quae inde a* TER. *invenitur. utra statuenda sit, multis locis potest dubitari. tamen haec, venerandi scilicet, maxime obiectum directum secum habet; ubi sequitur enuntiatum, intellege 'stupere', item ferme ubi absolute invenitur verbum.*

I *absolute*: PLAVT. Amph. 89 quid? admirati estis? VARRO rust. 3, 2, 14 Axio admiranti ... inquam. CIC. Verr. 4, 167 admiratur et exspectat, quidnam Vettius dicturus sit. 6, 7 *Domitium* admiratum requisisse, quis eum percussisset (div. 1, 49. nat. deor. 1, 60 cum ... admirans ... requireret). de orat. 2, 12 omnesque admirati maiorem aliquam esse causam eorum adventus suspicati sunt. 3, 102 ut in proximo *versu* ... incidat aspiciat admiretur stupescat. 3, 213 *Demosthenis orationem* cum ... legisset, admirantibus omnibus: quanto, inquit, magis miraremini, si audissetis ipsum (PLIN. epist. 2, 3, 10; mirantibus HIER. epist. 53, 2). orat. 197 eaque dum animis attentis admirantes excipiunt. 131 contemnat admiretur. Brut. 219. ac. 2, 93 vehementer admirans (ad Brut. 2, 7, 3). fin. 4, 69. parad. 37 intuentem te, admirantem, clamores tollentem. nat. deor. 2, 89 ille apud Accium pastor ... primo admiratus et perterritus hoc modo loquitur. 2, 96 adsuescunt animi neque admirantur neque requirunt rationes. Att. 6, 2, 3. epist. 3, 9, 3 qui in scribendo, ut soles admirari, tantum industriae ponam. CAES. Gall. 7, 44, 2 admiratus quaerit ex perfugis causam. VERG. Aen. 2, 796 ingentem comitum adfluxisse novorum invenio admirans numerum. PROP. 2, 17, 11 Invidia admirante. OV. met. 1, 644 seque admirantibus offert. 3, 662. 15, 564 non exspectatas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dabat admirantibus umbras. GRATT. cyn. 181 egregios ... molossos. LIV. 3, 26, 9 admiratus rogitansque. 26, 22, 10 admirantium circa fremitu (33, 16, 8). VITR. 2 pr. (1) 2 Alexander admirans ei iussit locum dari. 2, 9, 16. 7 pr. 7 admirante populo et rege dubitante. SEN. contr. 1, 7, 18 sententiam dixit dubiam inter admirantes et deridentes. PHAEDR. 3, 17, 5 Minerva admirans, quare steriles sumerent, interrogavit. SEN. epist. 108, 12 illi ... admirantur, adclamant. CVRT. 10, 9, 9 velut nova re exterritus admirari ... coepit. PLIN. nat. 34, 78 mulierem admirantem et adorantem *fecit Euphranor.* 34, 88 Eubuli mulier admirans laudatur. SIL. 11, 533 ante ora admirantum. STAT. Theb. 4, 277 cum prima pedum vestigia tellus admirata tulit. silv. 1, 4, 93 Fortuna non admirante. 4, 6, 51 qualem parci domus admirata Molorchi ... vidit *Herculem.* MART. 5, 63, 3 admiror, stupeo. QVINT. inst. 9, 2, 26 et irasci nos et gaudere et timere et admirari et dolere et indignari et optare ... fingimus. 11, 3, 87. 11, 3, 106 vel negantibus nobis vel admirantibus. PLIN. epist. 2, 14, 10 admiratus reticuit. 9, 26, 4 admirante nullo. GELL. 5, 14, 11 repente quasi admirans stetit (AMM. 18, 5, 7 nec laudantium ..., sed cum silentio admirantium. HIER. epist. 20, 5 ut ... dicamus in admirando 'papae'. VVLG. gen. 27, 33 ultra quam credi potest admirans. I reg. 16, 4 psalm. 47, 6 sap. 11, 14 Sirach 24, 3. 40, 7 admirans ad nullum timorem (ἀποθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον). 43, 26. Is. 29, 9 obstupescite et admiramini. Hab. 1, 5. Marc. 7, 37 eo amplius admirabantur. 10, 26 magis. Luc. 2, 48. 11, 14 act. 4, 13. 8, 13 stupens admirabatur. 8, 41 apoc. 13, 3. AVG. civ. 5, 7 cum magnis admirantium clamoribus. 15, 15 ut admirantes merito requiramus. 16, 26 *verba* non sunt dubitantis, sed admirantis. 16, 31. 22, 8 admirantibus atque gaudentibus omnibus. MART. 8, 803 nutum admirantis. 9, 920 Iove admirante. SIDON. epist. 9, 14, 3 admirabantur benivoli, mirabantur superbi, morabantur periti. ACTA Montani Lucii 17 admirans ... erat turba gentilium.

II *cum obiecto directo*: **a** *rei*: PLAVT. Amph. 116 ne hunc ornatum vos meum admiremini, quod ego huc processi sic cum servili schema. TER. Haut. 826 cave quicquam admiratus si[e]s. Eun. 250 ⟨e⟩is ultro adrideo et eorum ingenia admiror simul. RHET. Her. 3, 22, 36 solis exortus, cursus, occasus nemo admiratur. CIC. div. Caec. 57 id quod vos omnis admirari video. Cat. 1, 7 id quod multo magis est admirandum. Sulla 9 har. resp. 28. prov. 26 quod ... maxime homines admirentur. Phil. 2, 42. Cluent. 27 audaciam. prov. 27 sum Cn. Pompei virtutem et animi magnitudinem admiratus. Deiot. 12 Cn. Pompei bella, victorias, triumphos, consulatus admirantes numerabamus. Phil. 5, 50 prudentiam. 9, 9 virtutem. de orat. 1, 93 ingenium ... vehementer. 1, 137 haec. 1, 219 quorum ego copiam magnitudinemque cognitionis atque artis non modo non contemno, sed etiam vehementer admiror. 1, 221 etiam si valde probent ingenium, oratoris sapientiam admirentur. 1, 237 impudentiam. 1, 243 illud nimium acumen illuderes et admirarere ingenium Scaevolae. 2, 59 id mehercule ... admirans illud iam admirari desino quod multo magis ante mirabar. 2, 126 in vobis ... hoc maxime. 2, 236 acumen. 2, 362 cum humanitatem et facilitatem adgnoscimus tuam, tum admiramur istam scientiam et copiam. 2, 363 multo magis virtutem et diligentiam. 3, 38. 3, 225. orat. 97 ornatum dicendi et copiam admiratae gentes. *ibid.* eloquentiam (opt. gen. 15). 210 dicendi ... vim. Brut. 44 ubertatem et copiam. 323. Tusc. 3, 8 id quod admirari saepe soleo. 3, 30 nihil (5, 81 HOR. epist. 1, 6, 1). rep. 2, 18 hoc ... in Romulo. 6, 19. off. 1, 66 nihil hominem nisi quod honestum decorumque sit, aut admirari aut optare aut expetere oportere. 2, 36 omnia. 3, 75 hoc. Cato 85 id. Tusc. 1, 84 naturae cognitionem. 5, 8 ingenium et eloquentiam. 1, 59 maiore etiam quodam modo memoriam admiror (div. 2, 35). 5, 8 (9) novitatem nominis. Cato 85 admirari satis non possum vel hominis ipsius continentiam vel temporum disciplinam. 59 et proceritates arborum et derectos in quincuncem ordines et humum subactam atque puram et suavitatem odorum. 4 rem haud sane difficilem. *ibid.* sapientiam (5). ac. 2, 1 ut diligentiam admirarentur omnes, ingenium agnosceret. off. 2, 56 pecuniarum effusiones. 3, 45 fidem. 2, 37 splendorem pulchritudinemque virtutis. rep. 1, 21 sphaerae speciem ipsam non sum tanto opere admiratus. 4, 8 elegantiam. nat. deor. 1, 24 tarditatem. 1, 121 imagines. div. 2, 148 naturam. 2, 6 aut adulatus aut admiratus fortunam. Att. 4, 2 partim admirarentur, partim irriderent hominis amentiam. 5, 10, 3 βαθύτητα. 6, 9, 1 brevitatem *epistulae.* 12, 6, 2 teque istam tam tenuem θεωρίαν tam valde admiratum esse gaudeo. 16, 7, 3 illud admirari non satis potui quod (*pron. rel.*) scripsisti his verbis. ad Q. fr. 3, 1, 23. epist. 1, 7, 9 magnitudinem ... animi ... semper sum admiratus semperque amavi. 2, 3, 1 facultatem. 3, 7, 5 nomina. 3, 12, 1 nihil ... magis. 6, 6, 10 in quo admirari soleo gravitatem et iustitiam et sapientiam Caesaris. 11, 29, 1 fidem tuam et ... religionem. 13, 44 idque ... minime sum admiratus. 15, 4, 12 virtutes. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 2 amentiam. CAT. 53, 4 admirans ... haec. 64, 15 monstrum. LVCR. 1, 611 omnia ... magis admirantur amantque. 6, 850 fontem nimis. CAES. Gall. 5, 52, 2 turres, testudines munitionesque hostium. 7, 52, 3 quanto opere eorum animi magnitudinem admiraretur ... tanto opere licentiam arrogantiamque reprehendere. civ. 3, 86, 2 id. HIRT. Gall. 8, 9, 2 multitudinem hostium. SALL. Iug. 2, 4 quo magis pravitas eorum admiranda est. NEP. Them. 10, 1 huius rex animi magnitudinem admirans (-atus *ed. Vltraiect.*). CVRT. 7, 10, 7. Epam. 6, 3 stultitiam. VERG. Aen. 6, 408 admirans venerabile donum. TIB. 2, 3, 23 capillos. OV. met. 13, 913 colorem caesariemque. PROP. 2, 17, 7 Sisyphios ... labores. LIV. 1, 1, 8 nobilitatem. 31, 34, 8 universam speciem castrorum. 39, 10, 3 cum verba tum perturbationem. 45, 32, 10 non magnificentiam tantum, sed prudentiam in dandis spectaculis. VITR. 9 pr. 14 Democriti de rerum natura volumina. 10, 22 (16), 3 hoc exemplar. SEN. contr. 7, 2 (17), 12 magisque admiratus est potentiam suam. 10, 1, 13 Bassi sententiam. VAL. MAX. 1, 6, 1 prodigium. 3, 2, 1 fortitudinem. 3, 2 ext. 9 animum (4, 7 ext. 1). 6, 2 ext. 2 benivolentiam. 6, 8, 3 fidei robur. 6, 9, 8 portus ipsos ... tantam in eodem homine varietatem status admiratos arbitror. 8, 7, 5 constantiam. 8, 10 ext. 1 eloquentiam. NEPOT. 5, 5 aedificium. PHAEDR. 5, 1, 11 ingenium. SEN. dial. 5, 19, 3 quod tanto opere admiraris. benef. 3, 8, 1. epist. 23, 11 quod magis (71, 4). 28, 1 hoc ... quasi rem novam. 58, 23 dementiam. 64, 6 *virtutem* (TAC. hist. 1, 71 ann. 12, 51). 71, 21. 86, 3 magnitudinem animi (CVRT. 4, 1, 18). 95, 42 rem. 95, 71 constantiam. 102, 9 licet omnia eius admiretur et laudet. 102, 28 lucem. Gell. 12, 2, 11 versus. CVRT. 3, 4, 11 non alias magis dicitur admiratus esse felicitatem suam. PLIN. nat. 18, 14 ipsa ... verba priscae significationis. 32, 16 quae veteres prodidere ... admirati. 33, 149 amare etiam, non solum admirari opulentiam. 35, 57 satyrum admirantem tibias. 35, 79 opera. STAT. Theb. 9, 156 extimuit vultus admiraturque timorem. QVINT. inst. 10, 1, 131 multa ... probanda in eo, multa admiranda sunt. 11, 1, 70 *Catonis* naturam. 11, 2, 5. 11, 3, 7 orationem. 11, 3, 103. decl. 385 p. 430 lenonis impudentiam satis admirari non possumus. 363 p. 395 audaciam. PLIN. paneg. 54 quid ego istud admiror? FRONTO p. 59, 10 N. hoc vel praecipere. p. 177, 5 N. facundiam. APVL. flor. p. 24 Oud. Alexandri ... facinora et ... edi⟨c⟩ta fatigaberis admirando. p. 83 Oud. quae in te meritissimo admiramur. mund. 22 temperantiam. PS. APVL. Ascl. 25 non admirandus videbitur mundus nec adorandus. TERT. spect. 30 quid admirer? quid rideam? HYG. fab. 29 p. 63 ita ut Alcimena tam longam noctem ammiraretur. 185 p. 117 aurum. HEGES. 2, 14, 1 pulchritudinem. HIER. epist. 51, 2 illud vehementer. 51, 3. 74, 9 ut humilitatem admirer, virtutem efferam, praedicem caritatem. 24, 4. 39, 3 nequeo satis scripturae ... divinum sensum ... admirari. 68, 2 ingenium. 78, 25 virtutum choros. VVLG. Sirach 9, 11 speciem mulieris. 43, 20 pulchritudinem. act. 7, 31 visum. SVLP. SEV. Mart. 20, 7 factum. dial. 2, 7, 1 vehementer admiror reginae fidem. 3, 14, 7 miracula. SIDON. epist. 1, 11, 8 gestusque eorum miror equidem nec admiror. GREG. TVR. Franc. 3, 18 parum admirans dolorem. AVG. civ. 22, 6 illud quod de Romuli credita divinitate Tullius admiratur. AVELL. p. 333, 1 quod de sinceritate tua non sumus admirati.

b *hominis*: CIC. Q. Rosc. 29 qui admirabantur hunc, illum probabant. Sulla 31 te ... vehementer admiror. Arch. 18 hunc ego non diligam, non admirer? Sest. 135. Deiot. 20 hominum te intuentium atque admirantium. Scaur. 4 non ... tantum admiratus sum ego illum virum, ... sed etiam ... dilexi. de orat. 1, 47 in hoc maxime admirabar Platonem quod .... 1, 171 quem ego unum oratorem maxime admiror (2, 152). 2, 316 in quo admirari soleo non equidem istos ..., sed hominem. 3, 52 nemo ... est oratorem quod Latine loqueretur admiratus. Brut. 146 magis existumator metuendus quam admirandus orator. 198. ac. 2, 73 hunc maxime. 2, 115 quem admiror et diligo. fin. 5, 3 *Sophoclem* scis quam admirer. Tusc. 1, 39 quem ex tuo ore admiror. rep. 2, 1 *Catonem* unice dilexi maximeque sum admiratus. leg. 1, 15. 2, 4 quos diligimus aut admiramur. off. 2, 38. 2, 10 versutos homines et callidos. Att. 1, 16, 1 me in illa causa admiratus esses. epist. 5, 12, 6. NEP. Alc. 11, 5 eum in his maxime admirarentur. Dio 1, 5 ut neminem ... magis sint admirati. 2, 3 *Platonem* Dion adeo admiratus est atque adamavit. Ages. 8, 1 *eum* non poterant admirari satis. VERG. georg. 4, 215 illum admirantur (ille admiratur M^1 *ita ut* admirari *passive sit intellegendum, vitiose*) et omnes circumstant. LIV. 36, 15, 2 Hannibalem ... ut ... vatem. SEN. contr. 9, 3 (26), 13. PHAEDR. app. 14, 23 pulchram aspiciunt virginem et admirantur. SEN. dial. 6, 13, 1 ne nimis admiretur Graecia illum patrem. benef. 5, 7, 5 quem magis admiraberis? epist. 52, 8. 62, 3 illum admiror. quidni admirer? 110, 12 tunc te admirare, cum contempseris necessaria. 110, 12. 120, 6 ingentem virum. rem. fort. frg. 10, 3 quem tu felicem esse admirantibus credis. CVRT. 7, 6, 20 non alium ... magis. CALP. ecl. 2, 81 quotiens me conspicor, ipse admiror. QVINT. inst. 10, 1, 69. IVV. 7, 31 admirari ... laudare disertos. PLIN. epist. 1, 16, 9. 2, 1, 7 illum ... quantum admirabar tantum diligebam. 4, 17, 4 quem cum ex admiratione diligere coepissem ..., magis admiratus sum. FRONTO p. 17, 10 N. quo⟨m⟩ totum admir⟨ar⟩er, quom totum amarem tal⟨em⟩ hominem. APVL. flor. p. 21 Oud. hos ... maxime. p. 81 eos ego impensius admirarer. apol. 95 sum aeque neminem admiratus. COMM. apol. 650 *paralyticum* admirarentur grabatum in collo ferentem. HIER. epist. 130, 4 iuvenem. 74, 2 unde et admiratus est et pertimuit illum omnis Israhel. 60, 10 ita eum colebat quasi parentem, ita admirabatur, quasi cotidie novum cerneret. CLAVD. 20, 227 te quoque iam timeant admirenturque nocentem. AVG. civ. 21, 4 eos nos cognitos iam desistimus admirari. SVLP. SEV. dial. 1, 9, 5 plane eum ... admirantur et diligunt. SIDON. epist. 4, 9, 5 plus ego admiror sacerdotalem virum quam sacerdotem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III *cum praepositionibus*: **de:** Cic. Mur. 39 quid tu admirere de multitudine indocta? Att. 10, 17, 4 de diplomate admiraris. 9, 12, 2 de Dionysio sum admiratus. 7, 2, 8 de altero illo minus sum admiratus. Vitr. 2, 9, 12 non minus est admirandum de cupresso et pinu. Colvm. 2, 2, 15 de colore satis admirari non possum. **super:** Itala (Hier. epist. 65, 9) Luc. 4, 22 admirabantur (mirabantur Vvlg.) super verbis gratiae eius. Vvlg. Ezech. 26, 16 attoniti super repentino casu tuo admirabantur. Matth. 7, 28 admirabantur turbae super doctrina eius (Marc. 11, 18). act. 13, 12 credidit admirans super doctrina domini. Vvlg. Tob. 5, 10 super quae admiratus. Sirach 27, 26 super sermones tuos. **in** *c. abl.*: Vvlg. Marc. 6, 2 admirabantur in doctrina. I Petr. 4, 4 in quo admirantur.

IV *sequitur enuntiatum*: **quod:** Plavt. Amph. 116 *cf. p. 741, 31.* Varro Men. 233 nos admirantes, quod sereno lumine tonuisset. Cic. Lig. 17 non dubito quin admiratus sis vel quod de nullo alio quisquam vel quod is ... vel quidnam novi [sceleris] adferret. Deiot. 28 quod haerere in eo (*equo*) senex posset, admirari solebamus. Phil. 12, 5 admirabantur boni viri, accusabant amici, quod spe pacis legationem suscepissem. 2, 27 *cf. l. 42.* de orat. 3, 52 *cf. p. 742, 51.* Cato 3 Laelium et Scipionem facimus admirantes, quod is tam facile senectutem ferat. 5 saepe numero admirari soleo ... cum ... sapientiam ... tum vel maxime quod ... senserim. Att. 6, 9, 1 admiratusque sum quod ... scripsisses. 10, 13, 2 illud admiror, quod Antonius ad me ne nuntium quidem. ad Q. fr. 3, 1, 25 ne admirer, quod a te nullas *litteras* acceperim. epist. 9, 19, 1 neque hoc admiror, quod non suam potius *domum*, sed illud quod .... Caes. Gall. 6, 42, 3 maxime admirandum videtur, quod Germani ... beneficium obtulerunt. Prop. 2, 26, 21 nunc admirantur, quod tam mihi pulchra puella serviat. Ov. met. 13, 913 admiranturque colorem caesariemque ... ultimaque excipiat quod tortilis inguina piscis. Sen. epist. 81, 12 admiratur, quod dicimus fidem nisi in sapiente non esse. Mart. 3, 69, 1 omnia quod scribis castis epigrammata verbis ... admiror, laudo. 7, 85, 1 quod non insulse scribis tetrasticha quaedam ..., laudo nec admiror. Qvint. decl. 301 p. 186 admiratum credidi, quod hic sexus ministraret. Svlp. Sev. dial. 1, 15, 1 si admirandum est, quod illum Aegyptium flamma non adtigit. Sidon. epist. 3, 13, 1 unice probo gaudeo admiror, quod ... fugis. ***acc. c. inf.:*** Cic. Mur. 35. Sulla 22 non tam est admirandum regem esse me ... quam .... Cael. 7 partem accusationis admiratus sum et moleste tuli ... esse Atratino datam. Planc. 2 admirandum esse M. Laterensem ... reum sibi hunc ... delegisse. Rab. Post. 42 quo minus admirandum est eum facere illa. Phil. 2, 27 quem ego magis fecisse illam rem sum admiratus quam facturum putavi, admiratus autem ob eam causam, quod ..., 2, 42 hoc maxime admiratus sum ... te ... ausum esse. de orat. 2, 227 illud quidem admiror, te nobis in eo genere tribuisse tantum. top. 3 quod quidem minime sum admiratus, eum philosophum rhetori non esse cognitum. nat. deor. 1, 11 qui ... admirantur nos hanc ... disciplinam secutos. 1, 91 ut mihi quidem admirari luberet in homine esse Romano tantam scientiam. leg. 3, 44 admirandum tantum maiores in posterum providisse. Att. 7, 17, 3 illud admiror, non ipsum ad me scripsisse. 9, 11ª, 1 te velle uti ... dignitate mea minus sum admiratus. 12, 18ª, 1 admiratus sum nihil esse in tuis *litteris* (16, 7, 2 epist. 11, 27, 6. 13, 18, 1. 14, 5, 1). Polio Cic. epist. 10, 31, 6 illud vehementer admiror non scripsisse te mihi. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 resistere Antonium Ciceroni ... nemo admiratur. Caes. civ. 1, 26, 2 magnopere admirabatur Magium ... non remitti. Varro rust. 1, 69, 3 admirantes id Romae esse factum. Nep. pr. 3 non admirabantur nos in Graiorum virtutibus exponendis mores eorum secutos. Alc. 1, 4 ut omnes admirarentur in uno homine tantam esse dissimilitudinem. Eum. 12, 1 cum omnes ... admirarentur non iam de eo sumptum esse supplicium. Ov. met. 2, 208 inferiusque suis fraternos currere Luna admiratur equos. 13, 306 neve ... convicia fundere ... admiremur eum. Pont. 2, 3, 21 quo magis admiror, non ... vitii te quoque labe trahi. Manil. 1, 264 admirans aversum surgere Taurum. Sen. epist. 28, 5 non admiraris nihil adiuvari te regionum varietatibus. 108, 30 philosophus admiratur contra iustitiam dici tam multa potuisse. Gell. 12, 2, 4 admiror eloquentissimos viros ... ridicula laudasse. Colvm. 11, 1, 10 satis admirari nequeo ... repertos antistites. Cvrt. 7, 10, 5 admiratus [est] rex tanta magnitudine animi *eos* oppetere mortem. 8, 8, 5 supplicia non probari ... minime hercule admiror. 8, 6, 10 ne admirari quidem posset, tam promptae esse te ... audaciae. Plin. nat. 12, 2 quo magis ac magis admirari subit, ... caedi montes. 18, 65 quo magis admiror posteros Graecorum nullam mentionem huius fecisse frumenti. Qvint. inst. 7, 4, 40 hoc tamen admiror Flavum ... tam anguste materiam qualitatis terminasse. 11, 2, 5 magis admirari naturam subit, tot res vetustas tanto ex intervallo repetitas reddere se et offerre. decl. 321 p. 259 admirari me confiteor ... constitutas esse ... leges. Tac. ann. 16, 3 seque tunc primum elusum admirans. Svet. Claud. 4 (*verba Augusti*) Tiberium ... placere mihi ... potuisse peream nisi ... admiror. Hier. epist. 21, 3 unde vehementer admiror Tertullianum ... voluisse. 78, 1 admirantur nos exire de saeculo. Avg. civ. 10, 11 insana hominem diis minari ... merito Porphyrius admiratur. 22, 4 cur enim non vehementius admiramur incorporeos animos ... terrenis inligari corporibus? Hist. Apoll. 42 admiratur puella ... regem esse. Carm. epigr. 957 (*Pompeis*) admiror, paries, te non cecidisse ruina. ***enunt. interr.*** *nonnumquam 'cum admiratione interrogare' interpretandum*: Cic. inv. 2, 125 ipsum secum admirantem, quidnam contra dici possit. de orat. 2, 362 semper admirari solebam, unde esset illa ... divinitas. 3, 159 persaepe mihi admirandum videtur, quid sit quod .... 3, 195 illud autem ne quis admiretur, quonam modo haec volgus ... notet. Lig. 17 *cf. p. 743, 15.* fin. 1, 4 in quo admirer, cur ... non delectet eos sermo patrius. 4, 61 admirati sumus, quid esset, cur nobis Stoicos anteferres. nat. deor. 1, 6 varium ... sermonem ... admirantium, unde hoc philosophandi nobis subito studium extitisset. 2, 124 in quo admirandum est, congressune aliquo inter se an iam inde ab ortu natura ipsa congregatae sint *conchae*. off. 2, 35 ne quis sit admiratus, cur ... ita seiungam. epist. 7, 8, 1 sum admiratus, cur ... contempseris. 15, 2, 6 cum admirarer, quid accidisset novi. Cat. 69, 1 noli admirari, quare tibi femina nulla, Rufe, velit tenerum supposuisse femur. 69, 10 admirari desine, cur fugiunt. Hor. sat. 1, 4, 99 admiror, quo pacto iudicium illud fugerit. Ov. epist. 16, 19 quo magis admiror, quae sit fiducia coepti. Liv. 29, 24, 6 admirantem, quae tam diuturnae morae sit causa. Vitr. 9 pr. 1 admiror, quid ita non scriptoribus eidem honores ... sint tributi. Val. Fl. 4, 141 obstipuit visu Nonacria proles, quid ferat admirans. Frontin. strat. 2, 5, 41 cumque admiratus ille, quisnam se comitaretur, respexisset. Apvl. Socr. p. 169 Oud. nequeo satis mecum reputare et proinde, ut res est, admirari, cur non etiam animum ... excolant. Hyg. fab. 126 p. 110 *Eumaeus* lacrimari coepit prae gaudio et admirari, quid esset quod .... Greg. Tvr. Franc. 4, 48 obstupiscimus et admiramur, cur tantae super eos plagae inruerint. *cf.* 7, 22 admirabam, quod erat. *sequitur* **si:** Cic. off. 2, 36 admirantur ... communiter illi quidem omnia ... separatim autem, ... si .... epist. 7, 18, 3 tu si intervallum longius erit mearum litterarum, ne sis admiratus. Ov. trist. 1, 9, 21 saeva neque admiror metuunt si fulmina. Vitr. 3 pr. 3 nec tamen est admirandum, si ... virtutes obscurantur. Sen. epist. 60, 1 iam non admiror, si omnia nos ... mala sequuntur. 122, 17 non debes admirari, si tantas invenis vitiorum proprietates. Apvl. mund. 19 ut admirari minus deceat, si illis eadem incommoda soleant ... contingere. Rvt. Lvp. 1, 10 (*in exemplo*) vehementer admiror ..., si ... existimatis. 2, 6 (*in exemplo*) nonne vehementissime admiraretur *natura*, si quisquam ... arbitraretur. *sequitur* **cum:** Cic. Planc. 58 non ... admirere, cum ... confitear. Sen. epist. 81, 12 admiratur, cum dicimus. *sequitur* **quando:** Avg. civ. 21, 8 multo amplius admiramur, quando duos ita similes reperimus.

part. fut. adi. **admīrandus:** Gloss. θαυμάσιος, θαυμαστός. Varro rust. 1, 46, 1 propter cuius modi res admiranda discrimina sunt naturae aliquot. 2, 4, 12 res admiranda. Cic. de orat. 1, 76 egregium ... hominem atque admirandum. rep. 1, 22 in eo admirandum esse inventum Archimedi. 3, 44 admiranda opera Phidiae. frg. phil. 5, 20 M. sollertia. Deiot. 26 singularis et admiranda frugalitas. Phil. 2, 69 vir ... cum foris clarus tum domi admirandus. Bell. Alex. 46, 4 qui admiranda virtute ex suis navibus in hostium naves transilire non dubitabant. Nep. Epam. 3, 2 admirandum in modum. Verg. georg. 4, 3 admiranda ... levium spectacula rerum. Liv. 42, 11, 8 admirando rerum successu. Manil. 1, 194 nec vero natura tibi admiranda videri pendentis terrae debet. Vitr. 2, 6, 1 est autem genus pulveris quod efficit res admirandas. Sen. contr. 1, 8, 11 virtus. Sen. dial. 6, 2, 3 continentiae. 11, 19, 5 simplex admirandis virtutibus. epist. 39, 3 aliis admiranda despiciet. Cvrt. 10, 5, 29 *gloriae cupido* in tantis nec admiranda (eius admittenda *codd.*) rebus. Plin. nat. 10, 92 ingenia avium. Qvint. inst. 3, 11, 22 vir subtilis et in plurimis admirandus (mir- *A*). 12, 10, 6 Euphranorem admirandum facit quod .... Ivv. 10, 11 lacertis. Apvl. flor. p. 56 Oud. numerorum admirandas vices. p. 80 sonores. Plat. 1, 2 verecundiae. mund. 17 spiritus. 19 temperantiam. Amm. 21, 12, 8 commentum cum veteribus admirandum. 25, 4, 4 victus tenuitas ... admiranda. Hier. epist. 2 consortium. Mart. Cap. 7, 725 puellas. Corp. VI 1527 (laud. Tur.) 29 ⟨quae⟩que ingredi conata sis f⟨ors⟩ sit an in quibusdam feminis ⟨conspicua et admirabi⟩lia, in te quidem minime a⟨dmi⟩randa conlata virtutibu⟨s tuis ...⟩. XI 6146 admirand(a)e sinceritatis. Inscr. christ. Rossi II p. 171, 28 (Carm. epigr. 796, 6) virgulta praecellebas admiranda (-dā *cod.*) valde.

neutr. subst. **admīrandum** *miraculum*: Ambr. in psalm. 45, 20 τέρατα Graece, admiranda dicuntur Latine. Cic. *scripsit* Admiranda. Varro logist. *tit.* Gallus Fundanius de admirandis (Non. 71 de admirandis rebus. Char. gramm. I 83 Varro in admirandis. Arnob. nat. 6, 3, *cf.* admirabilis *p. 735, 43*). rust. 2, 3, 5 de quibus admirandum illud quod etiam Archelaus scribit. 2, 5, 14 de quibus admirandum scriptum inveni. Nep. Cato 3, 4 in eisdem (*libris*) exposuit, quae in Italia ... viderentur admiranda. Sen. epist. 114, 12 maximae famae et inter admiranda propositos. Plin. nat. 31, 12 Cicero in admirandis posuit .... 31, 51 quod admirandis suis inseruit M. Cicero. Gell. 6, 1 admiranda quaedam ex annalibus sumpta. Amm. 22, 15, 3 quae sunt in his regionibus admiranda.

part. praes. adv. **admīranter:** Ps. Greg. M. in I reg. 3, 2, 5 qui admiranter interrogant.

synonyma: stupescere, obstupescere (*cf.* Val. Fl. 4, 141), mirari, stupere; non contemnere. laudare. adorare. diligere.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adduntur adverbia: magis, maxime (CIC. CAES.), magis ac magis (PLIN. nat.), magnopere (CAES.), tanto opere, quanto opere (CAES.), valde (CIC.), minus (CIC.), minime (CIC.), non satis (CIC.), vehementer (CIC. *al.*), vehementius (AVG.), vehementissime (RVT. LVP. *in exemplo*), tantum, quantum, parum, nimis, plus (SIDON.), merito (AVG.), meritissimo (APVL.), impensius (APVL.), multo amplius (AVG.), plane (SVLP. SEV.). *Klotz.*

Admis (?) CORP. VIII 7163 (*Cirtae, contulit Cagnat*) d. m. Admis v. a. XX h. s. e. *Diehl.*

admīsceo, -uī, -mīxtum (-mīstum), -ēre (ī in misceo, -ui *post breviata*). *ab* ad *et* miscere. *voce technici sermonis, familiari solis medicis, utuntur singulis locis* PLAVT. SVEIVS, MANIL. SEN. rhet. VAL. MAX. CVRT. AVG. civ., *binis* TER. VERG. OV. LVCAN. SIL. VVLG., *ternis* CATO agr. CAES. civ. TAC. ICTI APVL. *saepius* CIC. (*praeter* phil. 8ies), VARRO rust. 7ies, LVCR. 9ies, LIV. *item*, VITR. 6ies, SEN. phil. 8ies *vel* 9ies, QVINT. inst. *quater, saepe* COLVM. SCRIB. LARG. PLIN. nat. *recentiorisque aetatis medici.* *formae perfecti rarae sunt*: admiscuit: CIC. Tim. 21 CAES. civ. 3, 75, 5 SEN. epist. 116, 3 SCRIB. LARG. 231 OROS. hist. 7, 32, 6. admiscuisse: CIC. inv. 1, 32. admiscuerit: MARCELL. dig. 8, 6, 11, 1 VLP. dig. 43, 20, 1, 17. -int: CIC. frg. phil. V 97. ammixcuerit: PLACIT. 12, 9 *cod. Casin.* admiscuerat: CAES. civ. 3, 4, 2. *formae tertii ordinis*: PALLAD. 8, 7 admiscis. SCHOL. Arat. lat. p. 283, 7 M. admiscitur. *sic saepius* GALEN. alf. MARC. med. 13, 4 admiscunt. DIOSC. 1, 19 ammiscunt. 1, 40. 1, 63. 1, 66. 1, 61 ammiscis. 2, 57. 2, 102 ammiscas. APIC. 2, 51 admiscis. *al.* *formae ab* amm- *incipientes saepius leguntur in codicibus cf. Leo in Sidoni editione Luetjohanniana p. XXXI*; INSCR. christ. Rossi II p. 129, 9 ammixtus.

I *proprie*: 1 *aliquid miscendo inferre, adicere*: **a** *non indicata re cui quid admiscetur*: CATO agr. 54, 4 si populneam *frondem* habebis, admisceto. 117 si una *feniculum et lentiscum* admiscere voles. SVEIVS frg. 1 p. 285 B. admiscet bacas nucis (ua ca basilicis *codd.*). CIC. Tusc. 1, 71 quin nihil sit animis admixtum, nihil concretum. Cato 78 cum simplex animi esset natura neque haberet in se quicquam admixtum dispar sui atque dissimile. nat. deor. 2, 26 admixto calore liquefacta *aqua*. 3, 36 ignis ex sese ipse animal est nulla se alia admiscente natura. VARRO rust. 2, 11, 7 admixta cera alba et adipe. 3, 9, 20 admixtis [e] farina lolleacia aut semine lini. 3, 16, 23 admixto apiastro. VERG. georg. 4, 267 proderit et tunsum gallae admiscere saporem. VITR. 7, 9, 5 vitiatur minium admixta calce. 7, 10, 2 glutinum. SEN. nat. 4, 4, 3 cum pluvia rara et minuta nivem quoque admixtam habet. 2, 2, 7 nihil ergo opus erit admixto inani[s] (*an* admixtu inanis?). COLVM. 6, 6, 5 admisto melle decocto. 6, 13, 1 amurca. 6, 15, 2 sale. 7, 5, 9 admiscentque mensura pari sucum viridis cicutae. 7, 7, 2 aquam pluvialem. 7, 12, 10 admixto ... liquore coctae fabae. 8, 5, 2 aliquid ... admiscendum erit cytisi. 12, 15, 1 torrefacta sesama. 12, 49, 10 faeniculi folia ... quanta satis videntur. SCRIB. LARG. 9 admixto mellis pondo quadrante. 21 cetera. *ibid.* reliquis duobus cyathis admixtis. 23. 41 tunc haec adiciuntur et admiscentur. 45 oleo. 59 salis semunciam. 60 spica. 63 passum Creticum. *passim.* LVCAN. 9, 614 noxia serpentum est admixto sanguine pestis. PLIN. nat. 2, 152 ignis. 2, 233 nec fieri salem nisi admixtis dulcibus. 11, 236 ni admiscetur aqua. 13, 10. 14, 74. 14, 128 mastichen. 14, 135 admixto croco. 15, 36 oleo. *passim.* TAC. hist. 5, 7 admixto nitro. VLP. dig. 43, 12, 1, 5 alio flumine admixto. SER. SAMM. 177. 307. 745 admixto ... condimento. PALLAD. 2, 15, 8 terra seminarii laetamen habere debet admixtum. PLACIT. 12, 9 plus aliquid. DIOSC. 1, 19 hydrocolluria ammixta caligines oculorum purgat. CAEL. AVR. acut. 2, 19, 153 admixta isidis radice. 2, 37, 136 tres uncias mellis admiscere. 3, 4, 42 piper. chron. 1, 1, 25 cerebrum. *passim.* SIDON. carm. 9, 77 admixto ... veneno. ORIBAS. syn. 1, 17 p. 819 D. bene olentia siminia admiscunt. 1, 26 nitrum. **b** *cum dativo*: CIC. nat. deor. 2, 26 aquae etiam admixtum esse calorem. LVCR. 1, 382 esse admixtum ... rebus inane (369. 655). CAES. civ. 3, 48, 1 genus radicis ... quod admixtum lacti (lacte *var.*) multum inopiam levabat. LIV. 6, 40, 12 mortiferum *venenum* vitali admisceat. VITR. 7, 1, 5 ruderi novo tertia pars testae tunsae admisceatur. 8, 3, 11 admiscetur ei (*flumini*) fonticulus (SOL. 14, 1). FEST. 348 cui (*vino*) aqua admixta est. COLVM. 1, 6, 14 quoi (*luto*) pro paleis admixta sunt arida oleastri. 6, 7, 2 quibus (*conis*) in unum tunsis admiscentur austeri vini quatuor sestarii. 6, 10, 1 his admixta fresa faba. 6, 38, 2 *et* 3. 7, 5, 8. 12, 20, 6. 12, 22, 2. 12, 59, 5. SCRIB. LARG. 3 iisque admiscere *oportet* lauri bacarum ... unciam. 66. 87. 111. 118. 122. 134. 139. PLIN. nat. 17, 111 cretae harenam ... admiscet. 18, 141 huic far. 25, 61. 28, 75. 28, 198. 29, 30 salem ... luxatis *membris*. 29, 51. 29, 137. 31, 118. 32, 35 marinarum *testudinum* carnes admixtae ranarum carnibus. 32, 37. 34, 145. 36, 133. TAC. hist. 1, 49 *caput* cremato iam corpori admixtum est. MARCELL. dig. 8, 6, 11, 1 aquae ... aliam *aquam* (VLP. dig. 43, 20, 1, 17). DIOSC. 1, 13. 1, 19 admiscunt ei semen hyperici. *al.* APIC. 2, 51 cui defrictum admiscis. GALEN. alf. 150 livisticum ... antidotis ... admiscitur. 252. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 41 cui erit admiscenda chamaepitys. **c** *cum praepositione* in: *c. abl.*: LVCR. 1, 569 admixtum quoniam semel est in rebus inane (5, 365. *utroque loco* admixtum ... est *intellege admixtum continetur*). VITR. 7, 3, 3 in hisque minime gypsum debet admisceri. COLVM. 12, 50, 4 in singulis modiis olivarum salis ... ternas heminas admisceri oportet (*his locis fortasse* in *non pendet ex* admisceri). GALEN. alf. 230 rosmarino in antidota et in malagmis admiscitur. *c. acc.*: LVCR. 1, 745 nec tamen admixtum est in eorum corpus inane. VITR. 9 pr. 10 tantundem argenti in id opus admixtum esse. SCRIB. LARG. 180 aqua cum oleo in vinum (unum *Rhodius*) admixtis. GALEN. alf. 250 admiscitur autem ⟨os⟩ in collurium. **2** *varias res commiscere*: **a** *absolute*: VARRO rust. 1, 31, 5 ubi sata admixta hordeum et vicia et legumina. 1, 40, 2 ne vetustate sint exsucta *semina* aut ne sint admixta aut ne propter similitudinem sint adulterina. MORET. 44 contrahit admixtos (-as *B*) nunc fontes atque farinas. IREN. 1, 21, 4 admiscentes (μίξαντες) ... oleum et aquam in unum (*cf. l. 34*). **b** *aliquid cum aliqua re*: CATO agr. 115, 2 vites cum ablaqueabuntur, signato rubrica, ne admisceas cum cetero vino. SCRIB. LARG. 231 ceram cum tritis ceteris admiscuit. APIC. 1, 14 facies farinam et admisces cum melle. ORIBAS. syn. 1, 17 *epithymus* cum mel et sale admixtus. **c** *aliquid aliqua re*: LVCR. 4, 1247 aegre admiscetur mulie⟨b⟩ri semine semen. CIC. nat. deor. 2, 27 *aer* multo quidem calore admixtus est. 2, 39 neque *sidera* ulla praeterea sunt admixta natura. VARRO rust. 1, 9, 3 cum est admixta *terra* ex his generibus aliqua re. *ibid.* reliquis admixtae terrae. COLVM. 5, 8, 6 si superposita creta sabulo admixta est. SCRIB. LARG. 76 *scillae quod tenerrimum est* mellis Attici duabus partibus admixtum. PLIN. nat. 30, 141 si lutea ex ovis quinque columbarum admixta adipis suilli denarii pondere ex melle sorbeantur. 35, 177 *sulpur* nitro admixtum (mixtum *editt.*) ... et ... aceto ... admixtum. ITALA (Hil. in psalm. 68, 18) Ioh. 19, 29 spongiam ... plenam aceto hysopo admiscentes (VVLG. circumponentes: περιθέντες) obtulerunt ori eius. SER. SAMM. 209 columbarum fimus admiscetur aceto. NEMES. cyn. 199 Bacchi latices Tritonide olivo admiscere decet. *male vertit* CIC. Tim. 21 ex ea materia, quae individua est ... et ex ea, quae ... dividua gignitur, tertium materiae genus ex duobus *deus* in medium admiscuit (τρίτον ἐξ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκεράσατο). CIC. Arat. frg. 10 ortus ubi atque obitus partem (-e HYG. astr. p. 103, 19) admiscentur in unam (-a HYG.).

II *translate*: 1 *de rebus*: **a** *aliquid*: PLAVT. Cas. 222 neque salsum neque suave esse potest quicquam, ubi amor non admiscetur. CIC. inv. 1, 32 is non intellexit in partitione ... partem se generis admiscuisse. de orat. 2, 255 quodsi admixtum etiam est ambiguum, fit salsius. 3, 12 propter admixtam civium caedem bonorum victoria maerori fuisset. Tusc. 3, 70 nulla ... admiscetur opinio officiosi doloris. Tim. 9 nil mali. epist. 3, 8, 10 Arabes qui fuerunt admixto Parthico ornatu, dicuntur omnes revertisse. LVCR. 2, 467 admixta doloris corpora (*locus corruptus*). 4, 1085 blandaque ⟨re⟩frenat morsus admixta voluptas. MANIL. 2, 834 quali sint sede creati, utcumque admixtis subscribent viribus astra. SEN. contr. 7 pr. 4 nec videbat nimium illum orationis suae splendorem his admixtis sordibus non defendi. VAL. MAX. 5, 1, 4 maxima clade tua aliquid admixtum gratulationis habuisti. SEN. Herc. O. 452 artibus magicis fere coniugia nuptae precibus admixtis ligant. dial. 4, 13, 3 nihilque admiscebit *sapiens*, cuius modum sollicitus observet. nat. 2, 40, 2 habet admixtam vim spiritus coacti ac procellosi. QVINT. inst. 6, 3, 25 risus conciliatur interim admixta gravitate. AMM. 15, 12, 1 admixtis calcibus emittere coepit pugnos. MART. CAP. 8, 831 ne incomperta falsitatem admiscere videatur adsertio. 9, 906 Pitho, Voluptas et Gratiae admixtis lyrae vocibus ... advenere. SIDON. epist. 1, 8, 1 fatigationum salibus admixtis. 7, 8, 1 admixta consilii tui vena. **b** *alicui rei aliquid*: CIC. de orat. 2, 200 huic generi orationis ... genus illud alterum. Tusc. 2, 26 versus ... orationi. OV. ars 3, 609 admiscenda tamen Venus est secura timori. SEN. epist. 31, 5 quibus (*bonis*) admixta virtus est. 66, 16 admisce illi (*honesto*) pigritiam. 116, 3 voluptatem natura necessariis rebus admiscuit. monit. 171 obiurgationibus blandi aliquid semper admisce. SIL. 1, 442 aspera telis dicta admiscentem. 11, 130 veris falsa per artem admiscens. QVINT. inst. 1 pr. 23 his omnibus admiscebitur ... docendi ratio. APVL. flor. p. 85 Oud. nihil ... tam prosperum ... quin ei tamen admixtum sit aliquid difficultatis. met. 7, 22 mendaciis admiscendo sermones alios. Socr. p. 174 Oud. quorum (*alienorum*) nihil laudibus Socratis mei admisceo. AMM. 14, 11, 11 adulabili sermone seriis admixto. HIER. epist. 107, 12 multa his admixta vitiosa. VVLG. Hebr. 4, 2 non admistus *sermo* fidei ex iis qui audierunt (μὴ συγκεκερασμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν). CLAVD. 10, 88 admiscens artem pretio. Pros. 2, 221 quid viva sepultis admisces? AVG. civ. 2, 13 ludi scaenici deorum honoribus admiscentur. OROS. hist. 7, 32, 6 nec voluntati potestatem admiscuit. SIDON. epist. 4, 22, 5 se ... dictioni color odorque satiricus admiscet. *cf.* CLAVD. 18, 431 nocituraque probra severis ammiscent populis. **c** *aliquid aliqua re*: CIC. rep. 2, 7 admiscentur *maritimae urbes* ... novis sermonibus ac disciplinis. frg. phil. 5, 97 M. quo minus *animi* se admiscuerint atque implicuerint hominum vitiis et erroribus. MACR. sat. 1, 7, 18 *Saturnaliorum origo* fabulosis admixta adseritur. **d** *aliquid in aliqua re*: CIC. ac. 1, 8 in illis veteribus *operibus* ... multa admixta ex intima philosophia. QVINT. inst. 6, 3, 16 aut aliquid in his serium quoque esset admixtum. 3, 1, 2 in ceteris enim admiscere temptavimus aliquid nitoris. **2** *de hominibus*: **a** *i. q. implicare aliquem* (*alicui rei*): TER. Haut. 783 ita tu istaec tua mi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sceto, ne me admisceas. 974 ilicet, ne te admisce. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 9 Trebatium vero meum quod isto admisceas nihil est. Att. 7, 1, 9 Precianum cum iis rationibus ... admisceri nolo. Phil. 12, 16 ad id consilium admiscear, in quo.... AMBROSIAST. I Cor. 6, 16 qui contaminationi se admiscet, unum fit cum eo, cui se admiscet. HEGES. 2, 16, 2 ipsae (*uxores*) Iudaeorum cultibus ammiscebantur. LEX Visig. Recc. 7, 2, 21 nec iudex se in hanc rem admisceat. GREG. M. epist. 9, 203 ut ... alius quilibet illorum se causis admisceat. **b** *i. q. adicere, adiungere (alicui), terminus militaris*: Caes. civ. 3, 4, 2 his Antonianos milites admiscuit. 3, 75, 5 huic Caesar equites opposuit expeditosque antesignanos admiscuit. VERG. Aen. 7, 578 Teucros in regna vocari, stirpem admisceri Phrygiam. OV. fast. 6, 687 admiscetque alios. LIV. 3, 32, 7 admiscerenturne plebei, controversia ... fuit. 3, 57, 9 veteranis admixtis firmior exercitus fuit. 7, 14, 8 his fere mille effectis centum admiscet equites. 21, 52, 9 mille peditum iaculatoribus ferme admixtis. 22, 2, 3 Hispanos et Afros et omne veterani robur exercitus admixtis ipsorum inpedimentis ... primos ire iussit. 30, 33, 5 deinde auxilia Ligurum Gallorumque Baliaribus Maurisque admixtis. 37, 18, 7 paucis * * admixtis. 42, 51, 5 admixtis etiam Threcibus incolis. CVRT. 3, 9, 9 sagittariis admixtis. LVCAN. 3, 94 iuncto Sarmata velox Pannonio Dacisque Getes admixtus. TAC. ann. 2, 80 admixtis desertoribus. SYMM. epist. 9, 127 (10, 5) ut foederibus (*h. e. coniugibus matrimonio coniunctis*) sanatus admiscear. SVLP. SEV. dial. 3, 1, 6 nequaquam istos nobis admisceri convenit. MART. CAP. 2, 132 Musis admixtae *Charites*. SIDON. epist. 7, 12, 4 neque te sacerdotibus potius admixtum vitio vertat malignus interpres. ENNOD. epist. 5, 8 p. 132 ut ego quoque ... poeta novus admiscear. CORIPP. Ioh. 2, 25 admisce blanda dulcedine Musam. INSCR. Gall. christ. le Blant 458[s] coetibus admixta futura in ⟨s⟩aecu⟨la sanctis⟩. VITA Cypr. 11 admixtus dei sui rebus. COLVM. 7, 3, 19 redeuntibus saturis ovibus admiscere agnos. INSCR. christ. Rossi II p. 129, 13 v. 8 ne lupus hostis oves carperet ammixtus. PLIN. nat. 10, 89 candidis *halcyon* admixta pinnis collo. *nota*: HIL. in psalm. 1, 22 sunt ... aliqui inter pios impiosque, qui medii sint ex utroque admixti. VVLG. Sir. 23, 10 nominibus sanctorum non admiscearis (*ὀνομασίᾳ τοῦ ἁγίου μὴ συνεϑισϑῇς*).

synonyma: *ad I*: adicio. *ad II 1*: implico. *Klotz.*

admissārius (-a, -um) *adi. ab* admittere. [*val.* armisariu. *M.-L.*] *mas qui ad coitum admittitur.* VARRO rust. 2, 8, 3 asin[ari]um admissarium (PALLAD. 4, 14). CHIRON 15 equos admisarios (*sic*) (MARC. med. 32, 40). *subst.* **admissārius,** -ī *m. plerumque equus. Rittweger, Archiv 7, 1892, 315.* GLOSS. II 348, 46 *κήλων ὁ ἐπιβαίνων ἵππος* admissarius. 391, 3 *ὀχευτής* admissarius. III 432, 8 (amm-). II 257, 34 *βιβαστής* admissarius. VARRO rust. 2, 7, 1 mares, quos admissarios habeo ... singulos in feminas denas. 2, 8, 3 (*de asino*). COLVM. 6, 27, 3 tam feminis quam admissariis. 6, 27, 9. 6, 27, 10 si admissarius iners in venerem est. 6, 28. 6, 36, 3. 6, 37, 1. 4. 7. 8. 9 adsilientem admissarium. 10 admissario ascendenti. 7, 3, 12 PLIN. nat. 28, 217 PALLAD. 4, 13, 1. SCHOL. Iuv. 8, 109 *ad* pater armenti: taurus aut admissarius. AVG. c. epist. fund. (Vind. 25, 6 p. 235) 32 passerem parietinum, in cuius conparatione quivis admissarius (amm- *cod. Petrop. s. V*, admisarius *Harl. s. IX*, emissarius *ed. princ.*) frigidissimus invenitur. PELAG. 3 LEX Sal. 38, 2. 38, 3 armessarium *pars codd.* 38, 4. 38 add. 4 amissarium. *de hominibus*: PLAVT. Mil. 1112 ad equas fuisti scitus admissarius (atm- *B*, em- *CD*). CIC. Pis. 69 admissarius iste ... ad illius hanc orationem adhinnivit. SEN. nat. 1, 16, 2 ut ... omnes admissarii sui motus in speculo videret. ANTH. 149, 9 optas admissarius esse quam patronus (*homo coit cum equa*). FVLG. aet. mund. p. 157, 22 H. tantarum non dicam maritus, sed admissarius coniugum. *v. etiam* emissarius. *V.*

admissio, -ōnis *f. ab* admittere. ammissio *v. l. 76. cf. Joh. Schmidt, PW. I 381.* **1** GLOSS. II 11, 9 *ὀχεία*. VARRO rust. 2, 7, 1 horum (*sc. equorum*) feturae initium admissionis facere. 2, 1, 18. CENS. 5, 2 pecudum. **2** *admotio*: SCRIB. LARG. 67 cucurbitarum admissio (*cf.* admitto *p. 749, 6*). **3** *de aditu ad salutationem praebendo*: *ad homines privatos*: SEN. benef. 6, 33, 4 non sunt isti amici, ... qui in primas et secundas admissiones ingeruntur. *ad principem*: CORP. VI 2169, 3 (*Augusti vel Tiberii actate*) Q. Caesio Q. f. Ter. Nigr(o) ex prima admissione. SEN. clem. 1, 10, 1 totam cohortem primae admissionis. PLIN. nat. 33, 41 quibus admissiones (-is *B*², -em *cett.*) liberae ius dedissent imaginem principis ex auro in anulo gerendi. PLIN. paneg. 47. SVET. Vesp. 14 quidam ex officio admissionis (COD. Iust. 12, 28, 2 pr. [*a. 319*] ... admissionum. COD. Theod. 6, 35, 3 NOT. dign. or. 11, 17). CORP. VI 4026 (*in monumento Liviae*) ⟨ab off⟩icis et admissione. 8698 M. Aurelio Aug. l. ab admissione (8699. 8702. 33762). 8931 Aug. lib. nomenclatori ab ammissione ... qui vixit annis XXIIII .... III 6107 Onesimi Aug. lib. adiut⟨oris⟩ ab admissione (VI 8700). VI 8701 (*Traiani aetate*) M. Vlpio Aug. lib. ... prox⟨imo⟩ ab admissione (AMM. 22, 7, 2). VOPISC. Aur. 12, 4 magister admissionum Valeriani (AMM. 15, 5, 18 COD. Theod. 11, 18, 1 *a. 409*. 6, 2, 18 [*a. 414*] magisterium ad⟨missionum⟩. *cf.* CONST. PORPH. caer. 1, 87 *κόμης τῶν ἀδμισσιόνων*). SCHOL. Iuv. 4, 75 clamante Liburno: qui admissionibus praeerat. **4** *actio sceleris patrandi*: AVG. civ. 13, 23 quod factum est admissione peccati. **5** *cessio, permissio*: COD. Iust. 6, 15, 5 (*a. 294*) citra admissionem bonorum, possessionis. AVG. lib. arb. 3, 15, 42 non redditio, sed cessio vel admissio.

admissionālis (-e) *adi. ab* admissio (*v. s. v. 3*). *qui est ab officio admissionum ad principem*: LAMPR. Alex. 4, 3 admissionalibus remotis. COD. Theod. 6, 35, 7 (*a. 367*). NOT. dign. occ. 9, 14 ammissionales. COD. Iust. 12, 59, 10, 5 (*Leonis aetate*) invitatorum, admissionalium. LYD. mag. 2, 17 *τοῦ πρώτου τῶν λεγομένων σιλεντιαρίων* (*ἀμισσιονάλιος καλεῖται*). *cf.* CONST. PORPH. caer. 1, 87 *ἀδμισσιονάλιος*.

admissīvus, -a, -um *adi. ab* admittere, *v. s. v. p. 755, 47.* PAVL. FEST. 21, 12 admissivae aves dicebantur ab auguribus, quae consulentem iuberent.

? **admisso,** -āre. *intensivum ab* admittere. GLOSS. II 286, 55 admisso (-tto *e*) *εἰσδέχομαι*. V 412, 31 (de regul.) admissas adnutas (*Bücheler*, ad nitas *cod.*).

admissor, -ōris *m. ab* admittere. **1** *qui scelus patrat*: LACT. epit. 58, 4 eidem facinori spectator obstrictus est cui et admissor. AMBROSIAST. Gal. 2, 2 fures et maleficos et ceterorum malorum admissores. COD. Greg. 5, 2, 3 criminum. ENNOD. epist. 1, 4 (p. 7, 21 Vind.) patrandi sceleris. 1, 4 (p. 9, 8). LEX Burg. l. Rom. 9, 1 cum facinoris ipsius intercurrentibus vel admissoribus puniantur. **2** *qui aditum praebet*: AVG. civ. 7, 3 Ianus seminis admissor et Saturnus seminis dator vel sator et Liber et Libera seminum commotores vel emissores.

admissūra, -ae *f. ab* admittere. GLOSS. *βιβασμός, ὀχεία*. ammissura *v. l. 33.*

VARRO rust. 2, 1, 25 ubi nec admissurae nec feturae observantur 2, 1, 18 incipiat ... fieri. *de equis*: VARRO rust. 2, 7, 4 equos, ⟨ad⟩ admissuram quos velis habere. 2, 7, 15. COLVM. 6, 27, 3 admissurae ... tempora. 6, 27, 9. 6, 28 PLIN. nat. 8, 164. STAT. silv. 5, 2, 24 cuius *equi* de stemmate longo felix demeritos habet admissura parentes (*fere i. q. generatio*). APVL. met. 7, 16 ob admissuram venturam (veterem *Fφ*, Venerem *ϑg*) pasti ... ac diu saginati. CHIRON 753 admittendi ... ad ammissuram. *de asinis*: VARRO rust. 2, 8, 4 PLIN. nat. 20, 123 PALLAD. 4, 14, 1. *de capris et tauris*: VARRO rust. 2, 1, 17 ante admissuram ... arietibus ac tauris datur plus cibi. 2, 2, 14. 2, 3, 4 mares *capri* ... summitti ad admissuram. COLVM. 7, 3, 4. 11. 12. 7, 6, 6. PALLAD. 5, 6 admissura quae excellit, arietum. VVLG. gen. 30, 42 serotina. VARRO rust. 2, 5, 12 tauros ... ante admissuram herba ... facio pleniores. COLVM. 6, 24, 1. 3 PALLAD. 8, 4, 4. *de subus*: VARRO rust. 2, 4, 8 admissuras ... faciunt *sues*. 7 PLIN. nat. 8, 205 suilli pecoris admissura. *de pavonibus*: VARRO rust. 3, 6, 2 COLVM. 8, 11, 8.

admissus, -ūs *m. ab* admittere. ammissu *v. l. 43.*

actio **1** *aditum praebendi*: **a** PALLAD. 4, 9, 4 cavernas aperiunt, ut *talpae* territae fugiant solis admissu (6, 2, 2). VEN. FORT. carm. 5, 1, 1 nec istę fugaretur admissu (-sso *codd.*) nec ille fraudaretur amplexu. **b** GLOSS. II 391 admissum *ὀχεία*. 257, 35 admissum *βίβασις ἤτοι ὀχεία*. NON. 69, 18 aequimentum ... merces pro eo, quod dicitur admissus (-sum *codd.*). VEG. mul. 6, 7, 3 quo *anno* admissum faciunt. *vix neutrius sunt generis.* **2** *sceleris patrandi*: CASSIAN. conl. 4, 15, 2 in eorum (*vitiorum*) conpungamur admissu. MACR. sat. 1, 11, 3 non sibi placuisse plenum crudelitatis admissum. *nota*: *i. q. admissum, peccatum*: OPTATVS 2, 5 (p. 41, 2 Vind.) si displiceret ..., quod ... peccaverunt, de admissu (*?* -sso *P*, ammissu *G*) suo ... redderent rationem. SALV. eccl. 2, 4 malae conscientiae admissu (*AB*, -ssis *Halm. Vind.*) reos.

admīstio *v.* admixtio.

admitto, -mīsī, -missum, -ere. *ab* ad *et* mittere. GLOSS. *προσπέμπω. προσίεμαι προσηκάμην προσδέχομαι ἐπιδέχομαι καταδέχομαι. πλημμελῶ ἁμαρτῆσαι διημάρτησε ἐποίησε ἐπεχείρησε* exsequitur delinqu⟨ere⟩ peccavit. permisit. PRISC. gramm. II 404, 2 admitto pro 'assumo' et 'pecco'. ALBIN. gramm. VII 297, 15 amittit per unum m, id est relinquit; ammittit per duo m, id est assumit: ideo in missa dicendum est ammitti vel admitti. GRAMM. suppl. 295, 23 sequente ... m manet ad ut ... admitto. *raro in codd.* ammitto: HYG. fab. 30 (*cod. F*) HEGES. 1, 32, 6 VICT. VIT. 2, 32. 2, 35 (*opt. codd.*) CORP. IX 5860, 5. admittit: NOT. Tir. 23, 14 (23, 28). hadmittet: CARM. epigr. 924, 3. *falso* amitto *traditur*: PROP. 3, 21, 7 (*N*). SEN. *v. p. 750, 38.* STAT. *v. p. 752, 63.* AMM. 27, 3, 2 (*V*). *contra* amitto *legendum est*: TER. Ad. 913 (*ACG*) CAES. civ. 2, 34, 3 (*praeter 2 dett. omnes*). *cf.* GALEN. alf. 98 DIOSC. 1, 50. *v. p. 754, 48.* omissuro *pro* admissuro *emendandum videtur* TAC. hist. 2, 40. admittier: VERG. Aen. 9, 229 (*cf.* PRISC. gramm. II 127, 1. III 112, 16). admisse (*inf. perf.*): PLAVT. Mil. 1287. admissum iri: LIV. 3, 59, 3.

I *i. fere q. adigere, iuxta mittere*: LIV. 25, 19, 3 in hostem admitterent equos (FRONTIN. strat. 4, 5, 15). CIC. fin. 2, 61 equo admisso in ... aciem irruebat (CAES. Gall. 1, 22, 2 BELL. Afr. 63, 1. 83, 1 VAL. MAX. 3, 8, 1). OV. epist. 1, 36 admissos terruit ... equos (EPICED. Drus. 320). fast. 4, 674. ars 2, 434 retentet. am. 3, 2, 78. *proverbialiter* OV. ars 2, 732 admisso subdere calcar equo (Pont. 2, 6, 38). LIV. 2, 19, 6 equum infestus admisit (FRONTO p. 57, 3 N. diligentissime. CAPITOL. Max. 3, 3). OV. am. 2, 11, 56 Lucifer admisso tempora portet equo (trist. 3, 5, 56). met. 9, 83 admissum *taurum*. STAT. Ach. 2, 114 campis admissus agebat *Chiron*. *inde translate*: OV. am. 1, 8, 50 celer ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

missis labitur annus equis. ars 1, 40 admissa meta premenda rota (3, 468. VAL. FL. 6, 303 habenis). am. 2, 16, 50 iubas. met. 6, 237 per crura admissa iubasque volvitur. 1, 532 passu. ars 3, 312 rates. epist. 2, 114 admissas exigit Hebrus aquas (am. 3, 6, 86. *sed cf. s. II C 2.* OV. met. 11, 512 se ... admiserat unda (*sc. ad navem*). PLIN. nat. 32, 123 podagris ... admittendas *hirudines. absolute* PLIN. nat. 32, 123 ad genu. 25, 123 in certamen e patinis ... admittentes (*sc. rubetas venenatas*). TIB. 1, 4, 44 venturam admittat (amiciat *A*) ... arcus aquam. SEN. contr. 2, 3, 3 ipse se ad alienam *sententiam* misit, lex illum admisit ad meam. AETNA 86 oculos ... caelo (CLAVD. rapt. Pros. 2, 114 admittat in altum cernentes oculos). HYG. astr. 2, 13 (p. 48) capram ei (*Iovi*). SCHOL. Germ. Sang. p. 230, 22 *zodiaci* obliquitas solis cursum modo ad hiemalem circulum vergit, ... adtollit, modo ad aequinoctialem bis in anno ... admittit.

II *i. fere q. aditum permittere, praebere*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 32 in hominibus audiendis admittendisque (LIV. 21, 10, 1). SEN. contr. 7, 2, 14 nemo ad proscriptum recipiebatur; Popillius ... admissus est. SEN. epist. 95, 64 admissis receptisque in sacra (TERT. idol. 10 orat. 12). benef. 3, 18, 2 omnibus patet *virtus*, omnes admittit, omnes invitat. CVRT. 10, 3, 5 prohibiti aditu ⟨regis essent⟩ (venissent *codd.*) Asiaticis modo militibus admissis. OV. trist. 5, 6, 13 turpius eicitur quam non admittitur hospes (*cf.* TERT. testim. 1). CELS. 8, 11 quod expulsum est, difficulter admittunt. SEN. epist. 99, 26. 30, 15 admittunt *mortem*, non adtrahunt. 85, 13 facilius ... excludere quam admissa comprimere. dial. 3, 7, 2 excludere ... non admittere quam admissa moderari (IVV. 4, 64 PLIN. paneg. 48 TERT. scorp. 10. anim. 32 *opp.* excludi ac respui. AVG. civ. 6, 5). benef. 5, 13, 1 illa animi bona a stulto et malo submoventur, ad haec admittitur (epist. 99, 27). CVRT. 3, 12, 9 quae nec prohibere possunt nec admittere auderent (CAEL. AVR. chron. 1, 5, 178). PLIN. nat. 12, 11 soles aestate arcere, hieme admittere. QVINT. inst. 9, 1, 24 aliud est admittere figuram, aliud figuram esse. SVET. Aug. 66 amicitias neque facile admisit et constantissime retinuit. GELL. 9, 12, 1 gratiosus et qui adhibet gratias et qui admittit. GAIVS inst. 4, 177 in possessionem missum ... admissum non esse. CASSIAN. inst. 5, 32, 2 memoriam quam ... abdicavit, reviviscens eidem ... admiserit. CIC. inv. 2, 50 eiusdem esse, qui in illa re peccarit, [et] hoc quoque admisisse. epist. 3, 10, 2 commissum facinus et admissum dedecus (TIRO Gell. 6, 3, 42 admissa et perpetrata fuerint *scelera*). Mil. 34 quid ... non dicam admitteret, sed optaret. Sull. 69 quid ... voluerit, cogitarit, admiserit. 16 flagitium ... concepit ... facinus ... admisit. Mil. 103. LIV. 40, 8, 7 aut conficti aut admissi criminis. VAL. MAX. 9, 2, 1 iniquo animo scelus intueri scelus admittere fuit. 5, 9, 1 admisisset magis ... quam vindicasset. CVRT. 6, 7, 32 quod admitti non oportuit (potuit *codd.*), saltem purgari potest.

A *aliquem*: 1 *ad aliquem*: a *addito quo*: *cum* ad: PLAVT. Asin. 236 nec quemquam interea alium admittat ... quam me ad se virum (SVLP. SEV. dial. 2, 12, 1). TER. Eun. 281. Hec. 337 ad eam ... intro. 238 (AVG. civ. 7, 8). NEP. Tim. 1, 5 domum ad se filium. Eum. 12, 3. LIV. 30, 26, 2 legatos ... ad Philippum regem. VVLG. Sirach 11, 36 admitte ad te alienigenam. *nota* FRONTIN. strat. 2, 5, 30 ad vigilantem usque. *cum* inter: PETRON. 127 hominem peregrinum inter cultores. MART. 3, 93, 15 te lucernā balneator extinctā admittat inter bustuarias moechas. LEX Burg. lib. const. 60, 3. *c. acc.*: PETRON. 51 admissus ... Caesarem est cum suo munere.
b *nude*: α *de amatoribus* (*cf. l. 46. 54*): TER. Eun. 618 illum admitti iubeat. LVCR. 4, 1180. PROP. 2, 17, 12 decimo ... die. OV. am. 1, 6, 72. SEN. benef. 6, 32, 1 gregatim adulteros. IVV. 6, 329 GELL. 1, 8, 3. (*v.* PROP. 1, 16, 19 nunquam reserata *ianua* meos admittis amores). β *salutandi causa*: CIC. Phil. 2, 105 salutatum veniebant: admissus est nemo. SEN. benef. 1, 14, 3 per *familiarem notam* speret se propius admissum. dial. 2, 10, 2 me hodie. PERS. 1, 117 PS. QVINT. decl. 9, 11. SVET. Aug. 35 tunc. Vesp. 21. LAMPR. Alex. 31, 2 post epistulas omnes amicos simul admisit. γ *colloquendi, docendi causa* (*cf. l. 50*): CIC. Verr. 6, 93 in re tanta ... nemo admitteretur *ab imperatore*. Att. 13, 52, 1. NEP. Con. 3, 3 nemo ... sine hoc (*i.* προσκύνησις) admittitur (*sc. ad regem. cf.* CVRT. 4, 1, 25. 7, 11, 23. 8, 3, 11 SVLP. SEV. dial. 2, 5, 8). VERG. Aen. 9, 231 OV. epist. 20, 23. LIV. 31, 16, 6 legatis ... admissis (32, 37, 6. 35, 17, 2. 41, 25, 1. CVRT. 7, 6, 5 protinus. SVET. Ner. 22. VAL. MAX. 4, 1, 7 de *Siculis* admittendis rettulit, *sc. ad senatum*). VAL. MAX. 4, 1 ext. 3. SEN. epist. 109, 9 *sapiens* amicos ... admisit, cum quibus virtutes suas communicet. 15, 7. CVRT. 6, 8, 14 vana quoque deferentes. COLVM. 1, 8, 6 aruspices sagasque (*sc. ad servos*). ASCON. Mil. p. 52 B. SVET. Aug. 79 in transitu Alpium per simulationem conloquii propius admissus. 99 Tib. 32 Dom. 17. gramm. 24 postmeridianis horis. TERT. pudic. 7. CAPITOL. Aur. 28, 8 solum filium admisit. 27, 11 Max. 17, 6. SPART. Did. 4, 1 senatum. LAMPR. Alex. 28, 4. AMM. 23, 3, 2 nullo arbitrorum admisso. 20, 8, 11. 18, 1, 4. 19, 11, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 5. dial. 3, 1, 6 rogantes. MACR. sat. 1, 7, 1 cui provincia erat admittere volentes dominum convenire. δ *visendi causa, praecipue aegros*: LIV. 42, 16, 7 secreta *regis* curatio fuit, admittentibus neminem. SEN. contr. 9, 5, 2. 4. 10. 11 exc. 9, 5 VAL. MAX. 9, 14 ext. 1. SEN. benef. 1, 9, 3 admissis inspectoribus. CVRT. 3, 5, 11. 10, 5, 3. SVET. Tit. 8 in thermis ... admissa plebe lavit. VLP. dig. 25, 3, 1, 6 mulier *praegnas* custodes arbitrio iudicis non admiserit. 25, 4, 1. 25, 3, 1, 6 PAVL. sent. 2, 24, 6 AVG. civ. 22, 8. ε *audiendi declamantes causa*: SEN. contr. 4 praef. 2 numquam admissa multitudine declamavit. *ibid.* 7. 10 praef. 4 epist. 52, 9 SVET. Aug. 27. ζ *varia*: VARRO rust. 3, 16, 11 suo potius tempore mercatorem admitterent quam celerius alieno. SEN. epist. 93, 10 merui ... admitti (*sc. ad deos*). STAT. Theb. 10, 448 comites non aspernabitur umbras Euryalus *et* admittet gloria Nisi. 11, 626 medium nunc ... admittite patrem. silv. 5, 3, 211.

2 *ad locum*: a *coniunctim c. adv. loci*: TER. Hec. 329 Sostratam intro (*cf. p. 749, 48.* PETRON. 79 nos per eandem *ianuam* intro admisit). LIV. 39, 13, 8 nec quemquam eo virum. SEN. dial. 12, 11, 1 quo admissa est precario *humanae mentis pravitas*. LVCAN. 6, 650. MARCELL. dig. 28, 4, 3 eodem (*FIC*[a], eosdem *WDEC*[b]). TERT. nat. 2, 2 quem *deum* non penitus (*sc. in mundum*) admiserunt philosophi. *c.* ad: CIC. div. Caec. 51 te semel ad meas capsas. BELL. Afr. 91, 3 orasset, ut se ad suos deos penates admitterent. SEN. epist. 41, 1 nos ad aurem simulacri ... admittat aedituus (SVET. Ner. 13 subeuntem ... ad genua). COLVM. 11, 3, 50. PETRON. 116 ad cenas ... ad spectacula. SVET. Tib. 27 ad lecticam suam. PANEG. 6, 8 stipatione ... vix ad portas urbis. HYG. fab. 82 p. 82 ad epulum deorum. 92 p. 87. HIER. epist. 123, 5 ad altare. INSCR. christ. II p. 99, 10 admitti ad caelos mortalia corpora. *cum* in *et acc.*: CIC. Verr. 5, 126 admittatur in alicuius istorum Tusculanum. Phil. 8, 29 in cubiculum. off. 1, 139 in quam (*sc. domum*) ... admittenda ... multitudo (PETRON. 1, 85 TERT. idol. 5). OV. Pont. 1, 2, 35 lignum ... non admittar in ullum. LIV. 21, 10, 6 legatos ... in castra (33, 29, 10). 22, 61, 5 admitterentur in urbem (FEST. 347, 30). 35, 33, 1 in concilium. VELL. 2, 60, 3 in Pompeianos hortos. CVRT. 6, 3, 12 in sedem Cyri beneficio Bagoae ... admissus. 7, 7, 9 in tabernaculum (7, 8, 9). STAT. silv. 5, 1, 193 Elysias felix admittar in oras. QVINT. inst. 5, 13, 31 in Africam. PLIN. epist. 10, 79, 3 e plebe in curiam. SVET. Ner. 15 (CORP. V 532, 2, 6 [*Tergesti, Antoninorum aetate*] per aedilitatis gradum in curiam nostram). Tib. 4 in conspectum ... Pompei (SVLP. SEV. chron. 2, 48, 4). VLP. dig. 11, 4, 1, 1 ne fugitivi admittantur in saltus. FRG. Vat. 93 petitor in fundum. CAPITOL. Ver. 7, 5 vernas in triclinium. AMM. 16, 7, 2 admissus in consistorium. 14, 7, 11. *nota*: SEN. Herc. O. 1703 spiritum admitte hunc (amitte *E*, admitti *A*) in astra. Herc. f. 122 scelere perfecto ... in caelum manus (*v. l. 23*). dial. 10, 14, 1 in omnia *saecula* admittimur. TERT. ieiun. 2 fides libera ..., semel in totum macellum ab apostolo admissa. in animum: *v. p. 752, 38.*
c. intra, inter: FLOR. 1, 1, 13 admissis intra moenia hostibus (AVG. civ. 3, 13). AMM. 18, 2, 17 inter aquilas ... et signa. *cum nudo acc.*: SEN. dial. 11, 19, 6 neminem ... domum suam admisit. *cum* in *et abl.*: PS. SALL. in Tull. 7 quem ... Iuppiter ... in concilio deorum admisit. VAL. MAX. 9, 5 ext. 3 in castris. 9, 15, 1 populum in hortis. PETRON. 19 hodie in ... deversorio quemquam. VLP. dig. 47, 5, 1, 5 in nave. CORP. IX 5860, 4 in hoc sarcophag⟨o cum⟩ ammissus fuerit ... coniux meus. *c. nudo abl.*: VLP. dig. 3, 2, 2, 5 quo ... loco passim ... spectaculi causa admittantur. *c. dat.*: OV. met. 13, 881 vestris (*i. deorum marinorum*) periturum admittite regnis. LVCAN. 10, 75 Venerem curis. b *absolute*: VERG. Aen. 6, 330 admissi stagna exoptata revisunt (*cf.* SIL. 8, 142 STAT. Theb. 12, 428. 8, 20 admissos non per sua flumina Manes). HOR. ars 5 spectatum admissi (*sc. in officinam pictoris. cf.* OV. met. 4, 186 SVET. Tib. 23). MANIL. 4, 395 nec mirere viae flexus ...; admitti potuisse sat est (*cf. p. 752, 52*). SEN. suas. 1, 4 pelago infusa caligo navigantem ... videtur admittere? CVRT. 10, 2, 7 purgamenta quondam urbis suae ... admitterent (*cf.* LVCAN. 3, 332. 8, 140 FRONTIN. strat. 3, 2, 4. 2, 11, 1. 3, 2, 9. 3, 3, 6 SPART. Did. 2, 6 Car. 2, 8 Get. 6, 1. AMM. 20, 6, 3 propius admissos, *sc. ad Singaram.* 31, 15, 9). MELA 1, 74 specus ... ausos ... quasi cuniculo admittit. LVCAN. 5, 393 admissae ... suffragia plebis (*sc. in Campum*). PETRON. 16 fores admiserunt intrantem (STAT. Theb. 7, 483. MART. 1, 25, 5 Famam. QVINT. decl. 347 p. 368, 5 R. SVET. Vesp. 7 APVL. met. 10, 19. OPTATVS p. 95, 15 domus ... latronem ... non admittit). FRONTIN. strat. 2, 2, 13 Thermopylarum angustiae ... parem numerum ... pugnatorum poterant admittere. TERT. scorp. 10 (*sc. in caelum*). SOL. 5, 3 admissis ... per ... tramites (*sc. ad lacum*). 32, 43 tribus ... canalibus admittit navigantes *Alexandria*. 35, 10. LAMPR. Hel. 17, 9 (*sc. in lavacrum. cf.* AMM. 26, 6, 14). TREB. Gall. 17, 9. VVLG. Marc. 5, 19 (*sc. in navem*). *nota*: LVCAN. 8, 355 solacia ... perdit Roma mali nullos admittere reges (*i. fere q. pati. cf.* PLIN. nat. 29, 73).

3 *ad societatem quandam*: a *coniunctim cum* in *et acc.*: NEP. Lys. 1, 5 horum in numerum. SEN. epist. 75, 15. 27, 1 in secretum ... meum (SVLP. SEV. dial. 1, 1, 4). benef. 4, 13, 2 in consortium. GAIVS inst. 3, 149 in societatem (INST. 3, 25, 2). OROS. hist. 4, 6, 22 in militiam regis. *c. dat.*: HOR. carm. 1, 28, 9 Iovis arcanis (SEN. Herc. O. 535 quam meis admittit arcanis fides). PROP. 2, 34, 16 te dominum admitto rebus ... meis. LVCAN. 2, 353 sacris ... deos ... testes.
c. adv. loci: SEN. dial. 7, 13, 3 hoc scire qui potest nisi interius admissus? *c.* ad: TERT. idol. 19 militia ad fidem admitti *possit* (AVG. civ. 16, 23). LAMPR. Hel. 10, 4 ad ... familiaritatem principum. HEGES. 3, 17 ad sanctarum animarum consortia. *cum* in *et abl.*: VVLG. Tob. 6, 20 secunda nocte in copulatione ... patriarcharum ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mitteris. **b** *absolute*: SEN. epist. 3, 2 toto illum pectore admitte (*sc. in amicitiam*). 7, 8. 76, 2 omnis aetatis homines haec schola admittit. TERT. pud. 18 (*in societatem christianorum*. 19).

4 *ad officium, munus, beneficium, sim.*: **a** *coniunctim*: *cum* ad: CIC. ac. frg. 4 vix admittuntur ad eos *honores* (SVET. Caes. 41. PAPIN. dig. 50,1,15 tanto tempore non admittitur. 50,1,17,12 VLP. dig. 48, 22,7, 21. 50,6,3 GALLICAN. Cass. 13,6). NEP. Eum. 1,5 ad id officium (SEN. contr. 9,5,9). LIV. 4,3,9 ad fastos ... ad commentarios pontificum (SEN. benef. 4, 31, 5 ad fasces et ad tribunal). SEN. contr. 1, 2, 11 ad sacerdotium ... sanctitatis tantum (HIER. epist. 123, 8). exc. 3, 3 lex te ad ministerium patrimonii. PLIN. nat. 33, 30 provinciis ad hoc munus admissis (INST. 1, 25, 4). AMM. 20, 9, 8 ad praefecturam. IVLIAN. dig. 7,1,34 ad legatum admittar (30, 84, 8 *passim apud* ICTOS. INST. 3, 1, 12 ad bona. 3, 2, 3 ad hereditates). POMP. dig. 35, 1, 57 *servum* ad libertatem. GAIVS dig. 23, 2, 46 ad ... ius connubii. *cum* in: PETRON. 113 in partem voluptatis. GAIVS inst. 2, 177 substitutum in partem. **b** *absolute*: SEN. dial. 8, 3, 3 nec illum erit admissura res publica. epist. 44,2. benef. 4,28,5 in iis ..., quae separatim tamquam digno dantur, non in his, quae promiscue turbam admittunt. GAIVS inst. 2,178 substitutum (3, 22. 3,28 iure legitimo). PAPIN. dig. 35, 1, 100 (*sc. ad legatum*).

5 *ad actionem, ad partem actionis capessendam*: **a** *c. dat.*: VARRO rust. 3, 2, 4 ubi censores censu admittant populum. SVET. Aug. 53 promiscuis salutationibus (*an abl.?*). *cum* ad: CAES. civ. 3,57,5 reliquis *diebus* ad colloquium non admittitur (SOL. 53,9). SEN. benef. 6, 14, 2 me ad fortunam redemptionis admittis. benef. 5, 6, 3 regem ... ad rerum naturam (*i. cognoscendam*). nat. 1 praef. 4 ad haec. STAT. Ach. 2,128 ad oscula. SVET. Ner. 10 ad campestres exercitationes suas (*i. e. videndas*). IVLIAN. dig. 2, 14, 55 beneficio pacti ... utiliter ad petitionem admittitur. SCAEV. dig. 31, 88, 3 VLP. dig. 31, 24. 37, 5, 1 (MODEST. dig. 31, 32, 6). frg. Vat. 151 aliquando ... ad excusationem. 223 (PAVL. dig. 34, 9, 5, 2). dig. 48, 2, 7, 2 magna ex causa ... ad accusationem. 48, 5, 27. 47, 10, 17, 22 ad actionem (*cf.* 32, 11, 21. 45, 3, 9. 39, 2, 13, 3). 5, 2, 25, 1 ad querellam. PAVL. sent. 5, 15, 3 adversus se ... ad testimonium admittendi sunt (CALL. dig. 22,5,3,5). LAMPR. Alex. 18,2 ad salutationem. AMM. 26,7,6 ad aulae varios actus. 21, 6, 2 ad ... obsequium. AVG. civ. 11,5 ad istam disputationem religionis admittere. *nota*: SEN. dial. 8, 6, 5 ea dignitas quae admitti ad publicarum rerum tractationem solet. *cum* ad *et gerund.*: SEN. contr. 9,5 tit. ad visendos aegros non fuerat admissus. PAVL. dig. 39, 1, 4 ad defendendam suam causam (AMM. 30, 4, 15). 39, 4, 92. MARCELL. dig. 30, 114, 10. SOL. 53, 15 ad regendum. AMM. 17, 12, 10 ad precandum (*cf. l. 25. 27*). *cum* in: SEN. epist. 14, 13 sapientem in ... rapinam rei publicae. 47, 13 in sermonem (MACR. sat. 1,11,11 comiter). nat. 1 praef. 11 sursum ingentia spatia sunt, in quorum possessionem animus admittitur (*cf.* PAVL. dig. 5, 1, 28, 3). dial. 7, 23, 2 admissa in res suas civitate. AMM. 17, 12, 14 in preces. 18, 3, 2 in imperium. SVLP. dial. 1, 15, 6 in testimonium ... virtutis. *cum* de: TERT. pud. 8 nec Christianus admittetur de configuratione filii minoris. *nota*: AVG. civ. 6,7 *extr.* quales nec thymelica in se admisit obscenitas. **b** *absolute*: CIC. Verr. 2, 143 socium ne admittito (*sc. ad opus faciundum*). VLP. dig. 48,2,7,3 nec facile admittendum eum (*sc. ad accusationem*), qui semel calumniatus est. MARCIAN. dig. 3, 1, 75 (*sc. ad actionem*). HERMOG. dig. 40, 5, 1 (*sc. ad detegendam collusionem*). *nota*: *subiect. est locus*: ianua *p. 749, 59*, fores *p. 750, 63*, specus *ibid. 61*, schola *l. 2*, domus *p. 750, 65*, Roma *p. 750, 71*, Alexandria *p. 750, 69*, angustiae *p. 750, 66*, mare *p. 755, 35*; *res*: fides *p. 750, 78*, caligo *p. 750, 57*, res publica *l. 18*, obscenitas *l. 51*, quae (*n. plur.*) *l. 19*, palaris lusio *p. 755, 33*.

B *bestias*: **1** *de coeundi potestate facienda*: VARRO rust. 2, 5, 14 si statim admiseris taurum (COLVM. 6, 24, 3 forda ... taurum). 2,8,3 *asinum*. COLVM. 6,37,1. 6,37,1 extr. sic veneri modestior admittitur asinus (PLIN. nat. 8,167 aequinoctio verno. PALLAD. 4, 14, 1). 6, 37, 10 admisso equo. PALLAD. 8, 4, 4 arietes mense Iulio. AVG. civ. 5, 7 admittendis maribus. COLVM. 7, 2, 4 *arietes* ovibus admisit. 6,37,4 *asinus* ... equae. 8 (IVST. 1, 10, 7 equum ... equae. PALLAD. 4, 13, 1). 8,2,8 *gallina* contumax ad concubitum dedignatur admittere marem. VLP. dig. 47,2,52,20 asinum ... in equas ... τῆς γονῆς ... χάριν. VARRO rust. 2, 2, 14 trimae *sues* admissae. 2, 6, 4 admittuntur ante solstitium, ut ... pariant (*asinae*). 2, 9, 11 *canes* tum admissae. COLVM. 7, 3, 12 pecus. 8, 14, 4 anseribus admittendis. PLIN. nat. 10,180 equas ... post tertium *annum* ... utiliter admitti (*bis*). *inde*: *de hominibus* SEN. nat. 1, 16, 5 spectabat *in speculis* admissos sibi pariter in omnia viros. *de surculis inserendis* PALLAD. 14, 106 admisso germine. *v. p. 755, 39.* **2** *alia*: PRIAP. 77, 1 ad aucupem volucres. COLVM. 7, 5, 20 *agni* admitti ad matres (PLIN. nat. 8, 165 partum ad ubera. *v.* COLVM. 7, 6, 8. PLIN. nat. 22, 36 si quadrupes fetum non admittat). 9, 15, 2 ad fovendam ... prolem familiarius admittuntur fuci. 2, 17, 6 minora pecora post faenisicia ... admitti (*sc. in prata*). MART. 14, 37 admittam tineas ... (*sc. in libellos*). EVTR. 7, 7 Cleopatra sibi aspidem admisit). CLAVD. 10, 62 nemus quo non admittitur ales. PALLAD. 1, 37, 7 angustus ... aditus admittat examina propter frigoris et caloris iniuriam. *nota* GRATT. 497 quos *equos* arma Dianae admittant.

C *res*: **1** *homo admittit*: **a** *rem corporalem, naturalem*: **α** *ad locum*: *cum* ad: OV. epist. 5,146 admisit ... meas ad sua dona manus (fast. 6, 290). MELA 1, 27 Herculem ... diremisse colles atque oceanum ad quae nunc inundat admissum. *cum* in: OV. ars 3,807 nec lucem in thalamos totis admitte fenestris (SEN. epist. 86, 11 in caldarium ... diem). OV. met. 11, 256 Proteus ... admisit ... suos in verba novissima fluctus (VLP. dig. 43, 20, 1, 17 in quo (*sc. loco*) ... aquam ... in rivum admittit). COLVM. 12, 52, 13 fumus ... in torcular. PLIN. nat. 21, 51 flos ... in coronas. SIDON. epist. 2, 10, 3 *hexametros* in ... paginam. *cum* intra: SEN. dial. 7, 23, 3 denarium intra limen (MART. 5, 6, 7 chartam). *c. adv. loci*: PLIN. nat. 36, 82 flumen illo admissum arbitrantur. STAT. silv. 1, 5, 34 huc admissae Thasos aut ... Carystos. *c. dat.*: STAT. Ach. 1, 594 admissum caelo nemus. IVV. 14, 217 longae *barbae* mucronem. PALLAD. 9, 11, 3 *tubis* aquae cursus admittitur. *absolute*: OV. rem. 412 aperire fenestras turpiaque admisso membra notare die (MART. 12, 57, 25 PLIN. epist. 9, 36, 2. MART. 11, 104, 6 admissa ... luce. PS. QVINT. decl. 8, 5. INSCR. christ. Rossi II p. 83, 24 tectis. LVCAN. 6, 546 sole). PLIN. nat. 9, 170 Lucullus ... euripum et maria admisit (2, 157 LAMPR. Alex. 26, 10 HYG. fab. 30 p. 64, 14). 9, 160 spumā maris incalescente, cum admissus est imber (34, 125 aquas). 18, 301 adflatus (*sc. ad horreas*). 17, 140. 33, 23 gemmas (*sc. ad anulos*). **β** *in actionem*: LVCAN. 8, 546 ullusne in cladibus ... est locus Aegypto Phariusque admittitur ensis? VLP. dig. 12, 2, 5, 4 res in ius iurandum admissa non est. SOL. 50, 3 sericum in usum publicum damno severitatis. **γ** *bona ad se* (admitto *i. q. accipio*): VLP. dig. 29, 1, 6, 3 admisisse hereditatem (COD. Iust. [*a. 531*] 3, 28, 36, 2[a] *cf.* 40, 5, 4, 17 fiscus bona). ***nota***: *munus in aliquem*: QVINT. inst. 5, 13, 21 ne illud actionis genus in equestrem ordinem admittant.

b verba, voces *sim. ad se* (*ad aures, animum*): *cum* ad: LIV. 25, 21, 7 nihil ... non modo ad animum, sed ne ad aures quidem admittebat. VAL. MAX. 8, 9, 2 vocem. PETRON. 132 quam *partem corporis* ne ad cognitionem quidem admittere ... solerent. *c. dat.*: LIV. 23, 19, 15 pactionem auribus. 23, 13, 6 occupati animi ... laetitia nihil. 29, 3, 7 condiciones. 33, 35, 3 consilium. 34, 49, 1 mentionem. *cum* in *et abl.*: SEN. nat. 3 praef. 14 in animo ... consilia. VVLG. Tob. 7, 13 deus preces in conspectu suo. *nota* QVINT. inst. 4, 1, 5 per *initia orationis* in animum iudicis ... admittimur (*v. l. 52*). *absolute*: OV. Pont. 1, 1, 29 laudes admitte deorum (2, 3, 47. MART. 4, 8, 11 iocos *cf.* 7, 68, 3 lascivos ... libellos). SEN. Phoen. 241 nullas animus admittit preces (PETRON. 133 TAC. ann. 4, 60. FRONTO p. 170, 15 benigne. ENNOD. epist. 4, 11. op. 3 vit. Epiph. [p. 371, 26 H.] serenus). dial. 6, 2, 4 voces (epist. 123, 9 SIL. 4, 696. TERT. orat. 6 carnaliter. PLIN. epist. 8, 16, 4 solacia. 5, 16, 10 SVLP. SEV. epist. 2, 6. PLIN. epist. 8, 5, 3 avocamenta). clem. 1, 9, 6 muliebre consilium (VLP. dig. 26, 7, 5, 8. *cf.* CARM. epigr. 924, 3 mandata). IVV. 1, 21 placidi rationem admittitis. 3, 171 verum. TERT. anim. 58 sermones. apol. 41 dispositiones eius. pudic. 19 haec. ENNOD. op. 3 vit. Epiph. (p. 360, 13 H.) quod ... cum admiratione lector admittat. *nota* QVINT. inst. 4, 3, 10 facilius aures iudicum quae propositurí erimus admittant. 6, 1, 10 inclinatio ... iudicum ad nos petitur initio parcius, cum admitti satis est (*v. p. 750, 56*).

c *affectus, animi motus, sim. ad se* (*in animum*): *cum* ad: LIV. 7, 19, 5 comitiorum curam ... ad animum. *cum* in: SEN. epist. 85, 15 ira in animum admissa. 99, 26 dolorem. PANEG. 2, 3 curam (AVG. civ. 9, 5 passiones). 6, 4 nihil de ... cupiditatibus ... in ... pectus. *c. dat.*: LVCAN. 2, 373 nec ... dimovit ab ore caesariem duroque admisit gaudia voltu. PS. QVINT. decl. 15, 1 animo intellectum sanitatis. *simpliciter*: SEN. Tro. 588 nullos ... metus. dial. 4, 14, 1 numquam ... iracundia admittenda est, aliquando simulanda. mon. 77 tristitiam (*cf.* Phoen. 47 anime ... mortem ... totam admitte). VAL. FL. 2, 399 curas (*cf.* IVV. 7, 65 pectora ... admittentia ...). STAT. Theb. 12, 355 admisso ... somno (*sic Bährens*, amisso *P*, immisso *B M*. *cf.* IVV. 3, 235 quae meritoria somnum admittunt). TERT. spect. 17 quae ore prolata ..., quae per aures et oculos admissa. HIL. in psalm. 1, 8 voluntatem. CLAVD. 20, 70 posteritas admitte fidem (*cf.* AMM. 21, 3, 4). *nota*: *inde translate* SEN. 71, 27 rupe nullum sensum admittente.

d *actiones*: **α** *obiecto significatur, explicite vel implicite, notio actionis a subiecto gerendae* (admitto *i. fere q. perpetrare*): *mala facinora*: *addito* in se: PLAVT. Trin. 44 admisit in se culpam (Aul. 790 Stich. 84 TER. Phorm. 270). Amph. 885 facta ... in me admisi. Men. 7, 12 quid. TER. Ad. 682 delictum. Phorm. 415 quid turpe ... in se admitteret (om- *A G*). CATO Gell. 10, 23, 3 non minus si vinum in se quam si probrum et adulterium admisissent. LVCIL. 670 scelera. RHET. Her. 2, 34 facinus (CAES. Gall. 3, 9, 3 PS. SALL. rep. 2, 6, 2). CIC. Cluent. 167 quid umquam ... in se admisit. HOR. epist. 1, 16, 53 nihil admittes in te formidine poenae. *simpliciter*: PLAVT. Trin. 81 ne admittam culpam (PROP. 4, 8, 73 LIV. 31, 46, 11. VLP. dig. 13, 6, 1, 2 dolum aut culpam. PAVL. dig. 3, 5, 18, 1). TER. Haut. 956 quid ... tantum sceleris admisi miser? (CIC. ad Q. fr. 1, 3, 7 NEP. Epam. 6, 3. HOR. sat. 2, 3, 212 prudens ... ob titulos ... inanis. PETRON. 17. OV. Pont. 3, 6, 13 VAL. MAX. 9, 6 SEN. Tro. 45 MART. 3, 66, 1 IVV. 10, 340. 13, 237 TAC. ann. 14, 62 AMM. 22, 11, 11. SVLP. SEV. Mart. 21, 2 admisso recens scelere. GREG. TVR. hist. Franc. 10, 19). Ad. 408 flagitia

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*syn.* facere. CIC. Cluent. 128 Att. 9, 10, 3 LIV. 5, 28, 8 PETRON. 137 QVINT. decl. 337 p. 327, 5 APVL. met. 3, 6. *saepe apud* ICTOS. PANEG. 11, 4 AMM. 14, 3, 4 AVG. civ. 2, 10). TER. Eun. 853 hanc noxiam amitte: si aliam admisero ... (*cf.* LIV. 28, 20, 12). CIC. S. Rosc. 111 dedecus (Verr. 1, 51 Att. 9, 10, 9. 9, 6, 4 Gall. 4, 25, 5 civ. 3, 64, 3 LIV. 4, 2, 8 VAL. MAX. 3, 8, 3). S. Rosc. 76 per servos id *facinus* (off. 3, 95 CAES. Gall. 6, 13, 5. 7, 42, 4. 7, 38, 8. SALL. Iug. 53, 7 imprudentiā. 91, 7 contra ius belli non avaritiā .... VAL. MAX. 8, 4, 1 CVRT. 10, 1, 2 PETRON. 20 QVINT inst. 4, 2, 13 IVV. 10, 255 TAC. ann. 4, 45 FRONTO p. 145, 16 ITALA [Tert. pudic. 14] I Cor. 5, 1 OPTATVS 1, 20 AMM. 14, 5, 6 HEGES. 5, 11, 1). Rab. 26 fraudem capitalem (TERT. spect. 3. *passim apud* ICTOS. VLP. dig. 26, 10, 7, 1 si fraus non sit admissa, sed lata neglegentia). S. Rosc. 73 maleficium sine causa (62 QVINT. decl. 344 p. 358, 21 VLP. dig. 47, 10, 17, 4). inv. 2, 34 vitio ... ante admisso (SOL. 1, 45). PROP. 2, 29ᵇ, 38 adulterio (GAIVS 3, 194 TERT. anim. 41 OPTATVS 7, 1 AVG. civ. 1, 19). PROP. 1, 15, 38 admissae ... nequitiae. SEN. contr. 7, 5, 2 nefas (Herc. O. 767. Phoen. 639 in *bello*. clem. 1, 23, 1 MART. 5, 69, 4 OPTATVS 1, 20 AMM. 28, 1, 28 AVG. civ. 2, 25). VAL. MAX. 1, 5, 7 admisso parricidio (PS. QVINT. 1, 5 LEX Visig. Recc. 6, 5, 19). SEN. benef. 1, 10, 4 crimen (*cf.* OV. am. 2, 7, 28 non admissi ... reum. VENVL. dig. 48, 13, 9. *apud* PAPIN. VLP. PAVL. AMM. 27, 11, 4 VEG. mil. 2, 8 LEX Burg. const. 2, 1 LEX Visig. Recc. 7, 2, 3. 7, 5, 1. 11, 2, 1). QVINT. inst. 4, 2, 8 (decl. 304 p. 193, 10. 379 p. 424, 19 propter inopiam). decl. 264 p. 79, 20 nihil calumniae. PS. QVINT. decl. 12, 8. TAC. ann. 14, 2 stuprum cum Lepido. NERAT. dig. 44, 4, 11, 1 dolum. *passim apud* ICTOS. IAV. dig. 47, 2, 72 furtum (LEX Visig. Recc. 7, 2, 2. VLP. dig. 39, 4, 3, 3 furtum vel damnum). SVET. Cal. 23 incestum (OROS. hist. 3, 9, 5). GAIVS dig. 29, 5, 25 caedem (MODEST. dig. 48, 8, 16 MART. CAP. 5, 553. *v. l. 66*). 47, 10, 34 iniuria (VLP. dig. 47, 10, 15, 44 DICT. 1, 8 INST. 4, 4, 1). TERT. idol. 1 idolatrian. 3. pudic. 17 fornicatio et moechia. 19 delicta (*saepe apud* ICTOS). ieiun. 16 incontinentiam gulae. ITALA (Tert. pudic. 15) II Cor. 12, 21 immunditiam. MENAND. dig. 49, 16, 6, 6 capital (CALL. dig. 48, 19, 27, 1). VLP. dig. 4, 2, 14, 5 vim. 2. OPTATVS 1, 8 peccatum (FILASTR. 120, 5 HIER. epist. 148, 3. 5 AVG. civ. 14, 1. 14, 12). 1, 13 duo mala. AMM. 27, 3, 2 falsum. AVG. civ. 1, 18 homicidium (LEX Visig. Recc. 6, 5, 2 nolens). PLAVT. Mil. 1287 multa ... inhonesta. Cas. 1002 si ... umquam ... posthac tale admisero (TERT. pudic. 1 EVGIPP. Sev. 36, 2). CIC. Vat. 33 quod privatus admisisti (LIV. 28, 29, 8 CVRT. 9, 6, 13 TERT. nat. 1, 7 SVLP. VICT. 23 rhet. p. 324 AVG. civ. 14, 13). Quinct. 81 hoc (HEGES. 1, 32, 6 AVG. civ. 21, 12 LEX Burg. const. 4, 6 LEX Visig. Recc. 10, 3, 5. 11, 2, 2. haec: TERT. pudic. 19 OPTATVS 1, 2 AMM. 28, 4, 9. id: TERT. pudic. 6 CAPITOL. Ant. 2, 6). CIC. Mil. 64 aliquid (AVG. civ. 8, 19). part. 120 nullo admisso. BELL. Hisp. 30, 3 ne quid temere culpa suorum admitteretur (*cf.* OV. epist. 11, 107 EPICED. Drus. 131. LIV. 40, 13, 4 ante. VELL. 2, 8, 1 IVV. 6, 494 AMM. 21, 6, 2). OV. Pont. 4, 14, 23 nihil (LIV. 3, 59, 3. 29, 15, 13 SVET. Cal. 15 QVINT. decl. 270 p. 104, 23 TAC. ann. 2, 76 PLIN. epist. 5, 13, 4 AMM. 17, 5, 5 VVLG. act. 25, 25). NVX 153 cetera. LIV. 2, 37, 3 SEN. Thy. 513. Med. 904 quidquid admissum est adhuc. TRAIAN. Plin. epist. 10, 78, 3 plus. PLIN. epist. 2, 11, 4 quantum. AVR. VICT. Caes. 4, 4 illa modo tyrannorum admissa. VVLG. II Macc. 6, 20 illicita. AVG. civ. 21, 11 unde puniretur admisit. *adversus quem*: *cum* in *et acc.*: CIC. Phil. 2, 47 ea in te admisisti, quae a verecundo inimico audire non posses. LIV. 40, 15, 9 si quid scelerate in fratrem admisi. 39, 18, 3. 34, 44, 6 in deos hominesque scelera Locris admissa (32, 21, 21 OROS. hist. 1, 19, 7). 45, 6, 1 CVRT. 7, 6, 15 RVT. LVP. 2, 3). SVET. Caes. 75 admissam in se perfidiam. TERT. pudic. 2 *delicta* ... in fratrem, non deum. 21. VLP. dig. 47, 10, 15, 44 in quem admissa *iniuria* (DICT. 1, 7). LAMPR. Hel. 6, 5 in virginem Vestalem incestum. *cum* erga: TERT. idol. 1 erga hominem admissa fraus. *cum* adversum: DICT. 2, 20 multa ... adversum se dominumque ... admissa. *cum* in *et abl.*: MODEST. dig. 48, 5, 35, 1 adulterium in nupta admittitur. *adversus quam rem*: POMP. dig. 9, 2, 43 damnum admissum in res hereditarias. VLP. dig. 9, 3, 1, 6 quae in corpus eius .... 50, 16, 69 *dolus* in hanc rem. *quo loco*: SEN. Oed. 274 quo ... facinus admissum loco est. SVET. Tib. 37 caede in theatro per discordiam admissa. DAMAS. epist. 2 AMM. 30, 5, 2. *qua in re*: *cum* in: SEN. epist. 97, 7 quibus *moribus* in ... quaestione ... plus quam quaerebatur, admissum est. AFRIC. dig. 21, 1, 51 delictum in contrahendo. VLP. dig. 26, 10, 3, 5 dolum in tutela (26, 2, 17, 1. 26, 10, 1, 8 facta atrociora). *similia passim.* *cum* de: AVG. civ. 14, 10 hoc de ligno admitterent *Adam et Eva.* *β actionis subiecto ipsi patiendae* (admitto *i. fere q. mihi contraho*): APVL. apol. 3 ne quid maculae aut inhostamenti in me admittam. *γ actio obiecti nihil pertinet ad subiectum* (admitto *i. q. permitto*): LIV. 1, 55, 3 sacellorum exaugurationes admitterent aves. *v. p. 755, 47.* QVINT. decl. 350 p. 377, 17 actionem meam admittis (VLP. dig. 47, 2, 36 furti. 21, 1, 1, 10. 14, 4, 5, 2. 47, 10, 15, 48). TRAIAN. Plin. epist. 10, 82, 2 quaestionem. MARCELL. dig. 48, 19, 11, 1 accusatio. SCAEV. 16, 2, 22 compensatio ... debiti (PAPIN. dig. 6, 1, 48 *saepius apud* ICTOS). TERT. pudic. 9 exemplorum adaequatio. ieiun. 16 testimonialem comparationem. anim. 12 si discretio admittitur, ut substantia duae res sint. PAPIN. dig. 48, 5, 39, 5 non esse admittendum crimen incesti (SPART. Hadr. 18, 4). 15, 1, 50, 3 distinctionem existimantium. VLP. dig. 40, 5, 4, 5 addictionem. 37, 12, 1, 2 adrogatio liberti. 4, 8, 17, 6 in impari numero compromissum. 13, 5, 14, 1 constitutum. PAVL. dig. 39, 3, 2, 7 in hunc casum aequitatem. SOL. 10, 4 licentia taxationis admissa. PANEG. 9, 23 regum ... obsequia. AMM. 31, 14, 3 vectigalium ... augmenta. 29, 6, 4 admissa copia rogandi. HIER. epist. 137 diaboli in te ... potestate admissa. INST. 1, 25, 10 excusationem. *generaliter*: TER. Eun. 761 quod cavere possis, stultum admittere est. CIC. fin. 1, 2 temperantiam ... in eo, quod semel admissum coerceri reprimique non potest. *v. p. 749, 25.* TAC. hist. 1, 30 admittitis exemplum et quiescendo commune crimen facitis? APVL. met. 1, 22 praeter aurum ... nullum ... pignus admittere. TERT. idol. 10 ex parte litteratoriam eruditionem admitti. PAPIN. dig. 31, 70, 1 usurarum ... additamentum admittatur. VLP. dig. 18, 2, 11, 1. 17, 1, 12, 9 usuras ... ex mora esse admittendas. 5, 3, 7, 2 nec ullum adminiculum libertatis. 50, 15, 4, 1 aequitatem. CORP. V 2781, 23 (*Constantini aetate*) famosos libellos non admitti. SIDON. 1, 4, 1 tibi ... apud principis domum ... spectata sedulitas admissa sodalitas laudi fuere. 1, 9, 6 aditum. INST. 2, 23, 2 quod ... principes admiserint.

e *statum* (admitto *i. q. concedo aliquid esse*): TERT. anim. 43 nec refrigescentiam admittam (*sc. somnum esse*). AVG. civ. 1, 27 quam causam si voluerimus admittere (5, 7. 12, 18 BOET. herm. pr. 1, 9 *extr.*). *de constructione verbali v. D 2.*

2 *locus, res admittit*: a *res corporales, naturales*: *α addito quo*: *c. adv. loci*: OV. met. 13, 603 flumina natas exhalant nebulas nec sol admittitur infra. MART. CAP. 3, 262 quo admittat sociam *littera.* *cum* ad: CELS. med. 7, 26, 5 *hapsus* neque frigus ad vesicam admittat. *cum* in: MELA 3, 13 in Artabris sinus ore angusto admissum mare (SEN. epist. 95, 16 in ... cutem umor admissus). PLIN. nat. 37, 89 ex alio colore *zona alba sardonychis* admittat in se aliquid enormiter. VICTORIN. rhet. p. 183, 43 *substantia* in se incidentem aliam *rem* non admittit. *cum* inter: COLVM. 5, 11, 1 resecta *arbor* inter librum et materiam semina admittit (arb. 26, 1). *β simpliciter*: *locus res admittit ad se*: OV. am. 1, 4, 37 sinus ... digitos (PS. QVINT. decl. 8, 19 MART. 3, 17, 5). SEN. Herc. O. 1631 protinus radios locus (CVRT. 7, 3, 9 *tuguria* superne lumen (*cf.* STAT. Theb. 4, 682 SOL. 52, 59 PLIN. epist. 5, 6, 29 fenestris vineas ... quasi admittit. *hinc translate* SEN. epist. 79, 12 *animus* emissus ... tenebris ... totum diem). dial. 11, 10, 3 quod ... stomachus .... COLVM. 8, 8, 5 *vasa* colla bibentium (8, 3, 9). 8, 17, 5 receptacula ... nec facile aquas .... MELA 3, 69 Indus ... et alia flumina (*cf.* 2, 67. 81. 54 sinus angustus faucibus ... pelagus. LVCAN. 1, 421 PLIN. nat. 5, 58. MANIL. 4, 598 tellus ... potum recipit, qui vespere ab atro admissus. LVCAN. 3, 279 VLP. dig. 43, 20, 1, 3). 1, 61 Arabia ... portum admittit Azotum. AETNA 287 terra ... auras (PLIN. epist. 5, 630 cryptoporticus). 413 per ... admissa vias incendia nutrit *ignis molaris.* STAT. Ach. 1, 392 insula ne ... admitte carinas. CLAVD. 28, 503 mons ... viam. LVCAN. 9, 894 cruor ... nullum ... virus (*cf.* PLIN. med. 3, 33 DIOSC. 1, 61 *hyrinum* naribus unctum faetorem narium non admittit: *Par. 9332.* fetorem ammittit: *Mon. 337*). PLIN. nat. praef. 12 neque admittunt *libri mei* excessus aut orationes ... aut casus mirabiles .... *ad alium locum*: MANIL. 1, 720 rimae admittantque novum laxato tegmine lumen (SEN. epist. 86, 8 fenestrae. COLVM. 8, 8, 4 solem. MART. 8, 14, 4 specularia. PLIN. epist. 2, 17, 6. PLIN. nat. 18, 184 sarculatio ... soles. LVCAN. 3, 444 *arbores* diem. CLAVD. 10, 250). COLVM. 9, 7, 5 foramina ... frigus. PLIN. nat. 3, 4 *montes* ... maria. b visum *ad se*: MELA 2, 1 ultra ne visum quidem intendentium admittunt *invia loca* (PLIN. nat. 37, 69 *smaragdi.* STAT. Theb. 2, 34 Maleae ... caput. AVSON. 368, 5 tenuissima ... principia). PLIN. nat. 37, 63 smaragdi visum admittentes ad crassitudinem sui facilitate tralucida. *nota* COLVM. 4, 18, 1 distinctio ... oculos et vestigia domini ... facilius admittit. c *actiones*: *α actio subiecto patienda est* (admitto *i. q. permitto*): CELS. med. 3, 12 *febres illae* maxime curationes admittunt (7, 7, 14). 7, 14 id ... medicinam (SOL. 27, 31. SOR. gyn. 2, 19, 27 partes matricis ... sectiones chirurgiae). SEN. epist. 27, 5 litterarum genus adiutorium. PLIN. nat. 37, 158 *dracontiae* ... artem (*cf.* SOL. 30, 16). IVV. 5, 69 frusta ... morsus. FRONTO p. 196, 7 N. verba ... agendi laxamentum. CLAVD. carm. min. 31, 31 munera mortales non admittentia cultus. MART. CAP. 9, 971 primum ... tempus est, quod ... nec partes nec momenta recisionis admittit. *β actio non ad subiectum pertinet* (admitto *i. q. permitto*): CELS. med. 7, 28 naturalia ... concubitum. 3, 12 *calor* horrorem non admittit. SEN. dial. 7, 7, 2 virtus malam vitam .... NERAT. dig. 2, 14, 58 bonae fidei ... interpretatio hanc ... conventionem. TERT. anim. 24 corporis ratio ... recordationem. 36 intercapedinem *seminum* conceptus. adv. Marc. 3, 6. VLP. dig. 19, 2, 11, 1 casus ... incendium. 17, 2, 43 *actio* adiudicationem. 2, 14, 52, 3. PAVL. dig. 5, 2, 18 constitutio ... distinctionem. RHET. min. p. 74, 5 *percontatio* alterius responsum. AMM. 27, 10, 10 consilium ratio celeritatis. 14, 10, 12 *remedia* status negotiorum. SVLP. SEV. epist. 2, 8 rationem ullam dolor. QVINT. inst. 6, 1, 43 non admittit hoc veritas (COD. Iust. 4, 51, 7 *a. 531*). PLIN. epist. 7, 1, 2 humana natura, quod suadeo (*cf.* AMM. 16, 8, 2). TERT. anim. 24 neque initium neque finem (*de aeterno*). 43. nat. 1, 17 nec ista vesaniae crimina Romanum nomen admittunt. *nota*: *actio verbalibus structuris significatur*: *v. D 1.*

D *sequente obiecto verbali vel enuntiato*: 1 admitto *i. q. per-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mitto, patior (*cf. C 1 γ. C 2 c*): *cum* ut: QVINT. decl. 315 p. 240, 4 natura ipsa videbatur admittere, ut in eadem acie pater fortiter faceret, filius desereret (VLP. dig. 38, 17, 1, 10. PAVL. sent. 4, 9, 5 ratio ... numeri hoc .... AVG. civ. 21, 5. 5, 17 perversitas saeculi ...). VLP. dig. 36, 1, 11 nec illud admittit Iulianus, ut ... (SIDON. epist. 1, 7, 7). 38, 4, 3, 3 cur non hoc ... admittendum sit, ut .... 42, 8, 10, 10. PAVL. dig. 5, 2, 19 non est admittendum, ut ... (PALLAD. 6, 7, 2). *c. acc. c. inf.*: GELL. 12, 7, 4 confessum veneficium ... non admittendum impunitum videbatur. TERT. apol. 31 admittitis nos probare (nat. 2, 15?). GRAMM. IV 181, 10. CHALC. comm. 48 id fieri. VVLG. Marc. 5, 37. AVG. loc. hept. 2, 22, 5 admiserit pecus suum depascere. COD. Iust. 2, 42, 4 (*a. 293*) filiis familias minoribus subveniri admissum erit. CASSIAN. conl. 10, 8, 1 patienter. 10, 2, 3. 9, 2, 3 quae *universa* ... nec recte superponi sibimet ... culmina perfectionis admittent. PROSP. coll. 21, 2. LEO M. serm. 71, 3 pertractari se. SIDON. epist. 7, 14, 1 non aequanimiter. CORIPP. Ioh. 6, 250. *nota nom. c. inf.*: VICT. VIT. 2, 32 vix ... ammissi sumus intrare (2, 35). *c. inf.*: DIOM. gramm. I 430, 25 uno *modo* uti ... admittant. CASSIAN. conl. 17, 1, 1 CAEL. AVR. 1, 17, 178. *c. acc. et part.*: COD. Iust. 2, 3, 18 (*a. 287*) creditores ... ex parte debiti admisisse quemquam ... persolventem.

2 admitto *i. q. concedo*: *c. acc. c. inf.*: VLP. dig. 3, 3, 33 negotia peculiaria servi posse gerere aliquem et hoc casu procuratorem eius esse admittimus. *passim apud* VLP. (*cf.* PAVL. dig. 46, 3, 98, 8). *cum* quod: AVG. civ. 15, 11 non admittunt, quod ... hic esse potuerit error interpretum.

E *obiecto omisso* (*absolute*): *ad A 1 b δ*: TER. Hec. 189 it visere ad eam: admisit nemo (SEN. contr. 9, 5, 10 exc. 9, 5). *ad A 1 e β*: LVCIL. 912 admittit nemo, nec vivere ducunt (PLIN. paneg. 48). *ad A 1 b γ*: NEP. Dat. 3, 4 ut rem gestam comperit, *rex* statim admitti iussit. *ad A 1 b α*: PROP. 3, 21, 7 vix ... aut semel admittit, cum saepe negavit, *puella* (OV. ars 3, 605 fenestrā. am. 1, 8, 53). *ad A 2*: SEN. epist. 73, 15 *di* admittunt et ascendentibus manum porrigunt. STAT. silv. 4 praef. et sphaeromachias spectant et palaris lusio admittit. PLIN. epist. 6, 16, 17 ecquid (et quid *codd.*) iam mare admitteret. *ad B 1*: VARRO Men. 502 si equam emisses ..., ut ... asino ... admitteres. 2, 7, 11. 2, 7, 8 bis die. 2, 9, 11. 3, 9, 2 quem ad modum admittant et pariant *gallinae*. 2, 2, 13. 3, 10, 3. *nota*: PLIN. nat. 17, 135 qui ver probant, ab aequinoctio statim admittunt, praedicantes germina parturire. *v. p. 751, 75.* *ad C 1 d α*: TIB 1, 6, 56 si ... admittas, sit ... *poena* levis. LIV. 2, 37, 3. SEN. dial. 3, 19, 6 per neglegentiam. HOMER. 30 inscius admisi. QVINT. inst. 5, 12, 13 decl. 265 p. 83, 2 VLP. dig. 26, 7, 5, 5. 47, 8, 2, 19 PAVL. dig. 11, 1, 13, 1. 5, 1, 24, 1. 11, 1, 20 MAEC. dig. 48, 11, 7, 3 MODEST. dig. 47, 21, 1. FORTVN. 1, 8 rhet. p. 87 contra ... leges sit admissum. MART. CAP. 5, 458 errorem admittentis excusant. TERT. adv. Marc. 3, 6 in *Christum* ita admissuri praenotabantur *Iudaei*. *ad C 1 d γ*: PLAVT. Asin. 259 quovis admittunt (em- *codd.*) aves. LIV. 1, 36, 6. 4, 18, 6 rite (*v. p. 753, 76*). *ad C 2 c β*: CELS. med. 8, 20 vix admittere *nervos* (*sc. extendere femur*). SEN. dial. 7, 10, 3 virtus ... voluptates aestimat, antequam admittat. AVG. civ. 6, 5 latine, si usus admitteret, genus ... fabulare appellaremus (10, 21).

III *cum notione augendi*: SEN. epist. 81, 31 divitias aliquis ad summum bonum admittet. *v. l. 57.* QVINT. decl. 228 p. 287, 23 hoc (*sc. rei cum fratre discordiam*) priusquam ad causas pertineat occidendi, ad crimina personae admittimus. TERT. anim. 18 ad differentiam sensualium et intellectualium non aliud .... PLIN. nat. 13, 3 voluptas *unguenti* a nostris ... inter lautissima ... vitae bona admissa est. 9, 79 in cibos ... non admittitur *echeneis* (*cf.* 20, 113 ad cibos). DIOM. gramm. I 368, 17 admissa praepositione (*sc. ad verbum*). EPIT. Alex. Wagn. 66 in clusum ... locum intromisit leonem; deinde canes admisit duo.

ex additamentis notanda: *adiectiva*: inscius *l. 41*, prudens *p. 752, 81*, modestior *p. 751, 62*, placidus *p. 752, 57*, infestus *p. 748, 80*. *adverbia*: aequanimiter *l. 16*, benigne *p. 752, 42*, comiter *p. 751, 45*, patienter *l. 13*, temere *p. 753, 44*, scelerate *p. 753, 54*, carnaliter *p. 752, 44*, propius *p. 750, 60. 749, 62*, superne *p. 754, 35*. *additur unde praepos.* ex *p. 750, 32. 754, 29. 749, 6. de reflexivo usu v. p. 749, 5, de acc. duplici p. 750, 9. 58. 59.*

syn. et opp. v. p. 749, 15.

neutr. part. pro subst. **admissum,** -ī. GLOSS. πλημμεληθέν peccatum vel receptum. *traditur* amissa SED. op. pasch. 2 p. 229, 5 H. (*PH*, ammissa *BR*[1]).

1 *c. additamentis*: **a** *c. adv.*: LVCR. 5, 1224 ob admissum foede dictumve superbe. 3, 827 praeteritis ... male admissis (TAC. dial. 12 *opp.* bene facta). SVET. Tib. 2 multa ... Claudiorum egregia merita, multa ... sequius admissa in rem publicam extant. **b** *c. adi. vel pronom.*: LAEV. carm. frg. 1 meum admissum nocens hostit voluntatem tuam. OV. epist. 11, 110 plectitur ... meo. 7, 104. PAVL. dig. 48, 19, 43, 1 suo ... honorem amisit. CALL. dig. 48, 19, 16 (LACT. inst. 4, 17, 17 sua celantibus). PAVL. dig. 48, 20, 7 alieno ... poenam lueret. OV. ars 1, 376 talibus. LIV. 25, 23, 5 falleret tale. DICT. 3, 23 tanti. SEN. Ag. 266 turpis ... memor. TAC. hist. 4, 44 cunctis sub Nerone admissis data impunitas. *cf.* VLP. dig. 48, 5, 30, 6. PAPIN. dig. 48, 5, 39, 1 duplex. TERT. nat. 1, 10 contumeliosissimum. adv. Marc. 2, 24 criminosum. PORPH. Hor. epod. 5, 87 scelerosis. FEST. brev. 19 satisfactionem ... audacis .... HYG. astr. 2, 40 pro hoc admisso ... ignominia ... adfecisse. AMBR. apol. Dav. 1, 17, 81. MART. CAP. 2, 191 dissolvis (*Phoebe*) nocturna .... AVELL. p. 80, 13 post tot .... GILD. chron. 67 improperentur ... prisca vel nova. **c** *c. gen.*: *admittentis*: OV. ars 2, 381 coniugis admissum violataque iura ... est ... ulta. epist. 16, 45. met. 14, 92 exosus ... gentis ... admissa. TAC. ann. 11, 4 Poppaeae. VLP. dig. 43, 5, 3, 6 admissum eius ... manifestetur (MAC. dig. 47, 14, 2 puni⟨ri⟩. PAVL. dig. 4, 9, 6, 4. IVL. RVF. 11 rhet. p. 62 lacessimus). MEN. dig. 49, 16, 2 militum delicta sive admissa aut propria sunt aut cum ceteris communia. MODESTIN. dig. 48, 2, 20 iudiciorum. HERM. rec. Pal. sim. 5, 5, 3 servorum dei. OPTATVS 7, 1 (p. 164, 11 Z.). *facinoris admissi*: TERT. anim. 16 transgressionis (anim. 21). VLP. dig. 47, 11, 9 σκοπελισμὸν crimen ..., cuius rei admissum tale est. VITA Caes. Arel. 50 sceleris sui publicavit admissum. **d** *c.* in: CALL. dig. 48, 19, 28, 8 omnia admissa in patronum ... gravius vindicanda sunt quam in extraneos. *cf. p. 755, 76.* 2 *absolute*: PVBLIL. S 18 quem admissi pudet. OV. met. 11, 380 memor. 1, 210 (*opp.* vindicta). 10, 304. MANIL. 2, 169 admissum ... dolent (*cf.* SEN. Herc. O. 445). OCTAVIA 825 morte puniri (MEN. dig. 49, 16, 5, 1). PAPIN. dig. 19, 5, 8 in admisso deprehensus. 46, 3, 95. VLP. dig. 29, 2, 21 admissum contrariam voluntatem declarat. 1, 6, 2 exsecuturum .... 47, 18, 1, 2. PAVL. dig. 2, 14, 27, 5 post admissa pacisci (sent. 5, 25, 1 manumissi). 48, 13, 1, 1 admissum in sacrilegii crimen cadat. sent. 5, 29, 2 admissi causa puniendus est. TERT. nat. 1, 2 admissum negent (SOL. 4, 7 fatetur). 1, 6 pudic. 7. apol. 4 quae *facta* in aliis de admisso, non de nomine probata defendunt (MART. CAP. 5, 452). CARM. adv. Marc. 5, 180 admissi factum. DICT. 2, 25 exemplum .... CORP. V 2781, 18 (*Constantini aetate*) in ... exordio. MAR. VICTOR aleth. 2, 317 diluit admissum (SED. op. pasch. 2 p. 229, 5 H.). PAVL. PELL. 426.

synonyma: commissum, crimen, culpa, dedecus delictum, facinus, flagitium, ignominia, iniuria, nefas, peccatum, scelus. *opposita*: nomen *l. 26*, vindicta *l. 18*. *Kempf.*

admīxtio, -ōnis *f. ab* admiscere. admistio *hic illic in codd.*

1 *proprie*: CIC. Cato 80 *animus* omni admixtione corporis liberatus. nat. deor. 2, 117 ardorem tenuem et nulla admixtione concretum. VARRO rust. 1, 9, 2 cum in hac (*terra*) species non minus sint multae quam in illa communi propter admixtiones. APVL. Socr. p. 142 Oud. ut nulla illas (*nubes*) vegetioris levitatis admixtio sublevaret. MIN. FEL. 26, 12 *substantiam* terreni ponderis et caelestis levitatis admixtione concretam. PALLAD. 1, 36, 1 *area* aquae admixtione solidata. 3, 18, 6 admixtione stercoris. HIL. in psalm. 67, 31 qui sine terrenae sordis admixtione iam splendent. AMBR. Abrah. 2, 8, 58 *mundi substantiam* non ex ceterorum volunt admixtione constare. inst. virg. 16, 98 sine ulla virilis seminis admistione (*cf.* 6, 41 non cum virili admistione cognoscitur. FVLG. RVSP. epist. 1, 6, 12 maritalis admixtio prohibetur). VVLG. lev. 7, 12 collyridas olei admistione conspersas. AVG. c. Iul. op. imp. 2, 32 genitalium admixtione. MARC. med. 11, 14 cum admixtione vini austeri. 27, 2 sine ullius rei admixtione. THEOD. PRISC. eup. faen. 14 aceti admixtionem. MART. CAP. 1, 14 multa mutabilis *amnis* admixtione. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 141 mellis. 2, 14, 94 aquae. chron. 4, 3, 62. 2, 7, 105 Thebanarum palmularum. 5, 10, 108 puris. SYMM. epist. 1, 2, 1 quid versuum admixtione iucundius? (*cf.* CIC. Tusc. 2, 26). 2 *translate*: MIN. FEL. 19, 14 nisi *Platonis oratio* persuasionis civilis nonnumquam admixtione sordesceret. VICTORIN. rhet. p. 173 H. neque officium recte definiri potest sine admixtione finis. HIL. in psalm. 65, 20 admixtione vitiorum carnalium defaecati. AMBR. parad. 8, 40 ut propter admixtionem malorum vitae perpetuitatem servare non posset. Cain et Ab. 2, 6, 21 ut sine admixtione et operimento atque nudum sacrificium sit. HIER. epist. 100, 6 crapula ... et ebrietas et ceterae huius vitae inlecebrae ... sementem scientiae doctrinaeque uberrimam sui admixtione suffocant. CASSIAN. Nest. 6, 2, 1 *divites benedictione* sunt tamen sacra admixtione pretiosi.

admīxtus, -ūs *m. ab* admiscere. MACR. sat. 2, 1, 6 honorem dei ... nullo admixtu voluptatis augemus. *Klotz.*

? **admoderātor,** -ōris *m.* CARM. epigr. 511, 6 egr(egius) fl(amen) patriae p(ius) admod(erator) *explevit Bücheler, nec tamen certa esse affirmat; idem proposuit* p(ius) ad(que) mod(estus).

admodero, -ātus, -āre. *ab* ad *et* moderare. GLOSS. II 11, 14 admodera ἐπιμέτρ⟨ησ⟩ον. *adv. part. pass.* **admoderātē**. *c. dat.* LVCR. 2, 169 naturam ... humanis rationibus admoderate tempora mutare annorum frugesque creare *i. accommodate*.

admodulor, -ārī. *ab* ad *et* modulari. CLAVD. 12, 14 et Padus electriferis | admoduletur alnis *sc. hymenaeo*. *inf. in* -āre (*cf.* modulare): VEN. FORT. carm. 10, 11, 2 cum videam citharae cantare ... ligna dulcibus et chordis admodulare lyram. *adv. part.* **admodulanter**. VEN. FORT. carm. 5, 1 (epist.) 1 nostras aures aura demulsit ... admodulanter indicans (*sequitur enuntiatum obiectivum*). *V.*

admodum *adv.* [*ex* ad *praepositione et accusativo nominis* modus *coaluit. Th.*] *cf.* adfatim. GELL. 6, 7, 5 *Annianus poeta* addebat etiam, quod 'ad' praeverbium tum ferme acueretur, cum significaret ἐπίτασιν, quam intentionem nos dicimus, sicut 'affabre' et 'admodum' et 'adprobe' dicuntur. *cf.* 6, 7, 12 idem Livius in Odyssia 'praemodum' dicit, quasi admodum. SERG. gramm. IV 559, 26

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

admodum pro fere, et aliquem modum adpositum esse saepe significat. quaesitum est, num pro valde usque dicamus, et in usu fuit, ut apud Sallustium (hist. frg. inc. 18) ... et apud Naevium in Clamidaria (com. 26[1]). DOSITH. gramm. VII 409, 23 admodum πάνυ. GLOSS. πάνυ admodum ... valde; κομιδῇ ἀντὶ τοῦ πάνυ perquam valde admodum; λίαν admodum perquam valde; admodum πάνυ, κομιδῇ; admodum (*vel* ammodum): valde. GELL. 6, 7, 2 *Annianus* 'affatim' ut 'admodum' prima acuta, non media pronuntiabat atque ita veteres locutos censebat. atmodum *scribitur in* EDICT. Diocl. S. II 25 (*sed* admodum *ibid.* S. II 17) *et in* PLAVTI *codd. BC* (Rud. 269), *B* (Rud. 840); ammodum *in codice Cassellano* HEGESIPPI *passim* (*e. gr.* 1, 15, 2. 5, 36, 2), GLOSS. IV 15, 4 *et* 16, 20, IORD. Get. 15, 85 Rom. 57. 315; ammodo IORD. Rom. 282. *coniungitur cum adiectivis adverbiis verbis inde ab antiquissimis temporibus passim, rarius cum nominibus numeralibus, non ante Caesaris aetatem. apud Ciceronem vocula praecedere solet, maxime cum adiuncta est verbis, ita ut dubitari liceat num* Tusc. 5, 1 placere enim tibi admodum sensi *ad* placere *referenda sit. ad propriam significationem inlustrandam vulgo afferunt Catonis locum* (agr. 156, 2 ubi occipiet fervere paulisper, demittito ad modum dum quinque numeres, eximito), *qui non plane congruit; melius illustrant loci Plautini, praeter eos qui infra sequuntur*, PLAVT. Amph. 541 ex amore hic admodum quam saevos est. *cf. Handii Tursellinus I 168—178.*

I ***absolute,*** *in responsione affirmat enuntiatum praecedens (vel partem eius) ad iustum modum plene dictum esse, ut perfectum sit, quantum res postulat.* CIC. leg. 3, 26 scis solere, frater, in huius modi sermone, ut transiri alio possit, dici 'admodum' aut 'prorsus ita est'. DON. Ter. Phorm. 315 (*v. infra*) 'admodum' annuendi vim habet dumtaxat modo et subauditur 'veritum'. *cf.* GLOSS. V 5, 12 ⟨admodum⟩ valde (V 44, 26), adverbium est comprobantis vel probantis (adprobantis *Deuerling*). *vix huc spectat* GLOSS. V 437, 4 admodum: itane ... valde. *eodem sensu apud Graecos κομιδῇ, πάνυ.*

PLAVT. Rud. 143 fortasse tu huc vocatus es ad prandium, ille qui vocavit nullus venit? :: admodum. 269 nempe equo ligneo per vias caerulas estis vectae? :: admodum (atmodum *BC*). 840 meamne ille amicam leno vi, violentia de ara deripere Veneris voluit? :: admodum (atmodum *B*). 1081 nempe tu hanc dicis, quam esse aiebas dudum popularem meam? :: admodum. Trin. 421 minas quadraginta accepisti a Callicle, et ille aedis mancipio abs te accepit? :: admodum. Bacch. 1111 numquid nam ad filium haec aegritudo attinet? :: admodum. Pseud. 1153 Macedonius — :: admodum, inquam (*praecedunt responsa* ita dico, ita loquor, *sequuntur* vera memoras, ita, recte meministi). TER. Phorm. 315 itane patris ais adventum veritum hinc abiisse? :: admodum (*syn.* sic, oppido). CIC. part. 68 cognita igitur omni distributione propositorum causarum nobis genera et praecepta restant. :: admodum. PLAVT. Bacch. 838 dic sodes mihi, bellan videtur specie mulier? :: admodum (*sc.* bella). Merc. 399 horunc illa nihilum quicquam facere poterit. :: admodum. TER. Hec. 458 advenis modo? :: admodum (*cum ludo*).

II ***coniunctim:*** **A** *cum vocabulis aetatem notantibus, ut* admodum adulescens *proprie is sit, in quo multa adhuc adulescentia est vel satis adulescentiae quique ab adolescendi fine longum abest (Hand, Tursell. I 171). syn.* peradulescens, peradulescentulus (*cf. Demosth. Mid. 23 μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ*). NAEV. com. 26[1] neque admodum a pueris abscessit neque admodum adulescentulust. PLAVT. Trin. 366 sed hic admodum adulescentulust. CIC. nat. deor. 2, 104 a te admodum adulescentulo. rep. 1, 23. NEP. Ham. 1, 1 admodum adulescentulus (*cf.* Eum. 1, 4 peradulescentulus). VAL. MAX. 6, 1, 9 adulescentulus admodum. CIC. Rab. perd. 21 admodum tum adulescens. Phil. 5, 48 admodum adulescentes consules facti sunt. Cael. 47 Brut. 115. 159. 228. 301 ac. 2, 1 off. 2, 47. Lael. 101 equidem etiam adulescentis P. Rutili ... familiaritate delector (*cf.* Manil. 61 homini peradulescenti). LIV. 29, 38, 7 admodum adulescens. 22, 53, 3. 33, 42, 6. SEN. contr. 2 praef. 1 adulescens admodum. VELL. 2, 35, 3 adhuc admodum adulescens (*cf.* CVRT. 7, 9, 19). VAL. MAX. 2, 10, 4. 5, 3, 5 FRONTIN. strat. 4, 7, 39 TAC. ann. 1, 3. 4, 4 SVET. Claud. 26 GELL. 3, 13, 1. 15, 28, 5. CORP. V 532 (1, 12) quamvis admodum adulescens. OROS. 4, 17, 13 *et mutata sede* 3, 1, 21. 6, 18, 1. LIV. 29, 20, 2 iuvenem admodum. 39, 47, 1 iuveni tum admodum Demetrio. SEN. contr. 1 praef. 24 VELL. 2, 2, 3. 2, 43, 1. 2, 93, 1 VAL. MAX. 5, 6, 7. CVRT. 7, 2, 12 fratres ... admodum iuvenes. 7, 9, 19 adhuc admodum iuvenem (*cf.* VELL. 2, 35, 3). QVINT. inst. 8, 3, 31 iuvenis admodum. TAC. dial. 1 Agr. 7 hist. 2, 78. 4, 5 VLP. dig. 24, 3, 22, 6. CORP. V 532 (1, 31) quamvis admodum iuvene. PIVS ap. Vlp. dig. 48, 6, 6. LIV. 29, 29, 7 puero admodum altero. 31, 28, 5. 35, 36, 8. 39, 12, 6 puellam admodum. LIVI perioch. 46. 40 cum liberis admodum pueris. SEN. dial. 6, 24, 3. 10, 7, 3. QVINT. inst. 12, 6, 1 Demosthenen puerum admodum. PLIN. paneg. 14. APVL. met. 11, 28 tam mollis ac tener et admodum puer. 9, 22 apol. 2. 97. IVST. 3, 1, 3 puero admodum. IORD. Rom. 282 Gordianus ammodo puer imperator factus est. CIC. rep. 2, 37 admodum parvos ... liberos. div. 1, 103 quae (*filiola*) tum erat admodum parva. LIV. 35, 19, 3 parvum admodum me. 40, 4, 4 plures enisa partus, parvis admodum relictis omnibus, decessit. VAL. MAX. 1, 5, 3 filiola ... admodum parvula. 3, 5, 1 a parvulo admodum. IVST. 17, 3, 17 bimum admodum parvulum. AMM. 25, 10, 11 filio ... admodum parvulo. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 2 parvus admodum puer. TAC. ann. 4, 13 admodum infantem. SVET. Nero 35. LIVI perioch. 52 filio bimulo admodum (*cf.* IVST. 17, 3, 17). FLOR. 1, 22, 10 praetextatus admodum filius (OROS. 4, 14, 6). VLP. dig. 47, 12, 3, 1 admodum impuberes. CALL. dig. 50, 6, 6 (5), 12 prolixae vel imbecillae admodum aetatis homines.

CIC. orat. 176 cum iam admodum esset senex. Cato 10. 30 VAL. MAX. 7, 7, 4. 8, 9 ext. 2. 8, 13, 2 senex admodum. GELL. 3, 4, 3 imagines veterum non admodum senum, sed in medio aetatis ... factas videmus. EVTR. 8, 1 senex admodum. SVLP. SEV. chron. 1, 36, 5. CIC. Cato 10 non admodum grandem natu, sed tamen iam aetate provectum.

B *cum adiectivis et adverbiis quantitatem significantibus; saepius de negativis et restringentibus usurpatur (syn.* perquam LIV. 9, 30, 3 PLIN. nat. 33, 119 *et saepius*). CIC. Phil. 3, 36 admodum pauci (Tusc. 2, 11. 5, 106). 14, 27 cum admodum paucis. top. 1, 3 praeter admodum paucos (Tim. 33). ac. 2, 86 pauci accedunt, nostri quidem generis admodum. Tusc. 4, 6 nulla fere sunt aut pauca admodum Latina monumenta. nat. deor. 3, 69 pestifera ... multis, admodum paucis salutaris (div. 2, 76). leg. 3, 32 pauci enim atque admodum pauci honore et gloria amplificati. Lael. 2 pauci admodum familiares (Cato 46). LIV. 2, 23, 12 pauci admodum patrum. 10, 41, 14 penetrare in interiora urbis, quia pauci admodum erant, non audent. 24, 15, 2. 8, 13, 4 nisi admodum a paucis populis ... adiuti sunt. *et passim, antepositum et postpositum. nota:* VAL. MAX. 7, 1 pr. admodum pauca *exempla* (*opp.* complura). SEN. dial. 10, 1, 1 exceptis admodum paucis (*hoc saepius ut* PLIN. nat. 25, 9 TAC. Germ. 17). nat. 5, 11, 2 omnia aut certe admodum pauca. epist. 14, 9 nemo ... aut admodum pauci. PLIN. nat. 22, 253 nonnisi a medicis seritur et his admodum paucis. QVINT. inst. 7, 9, 1 genera admodum pauca (*opp.* plura). TAC. ann. 13, 39 nullo milite amisso, paucis admodum vulneratis. APVL. Plat. 2, 19 paucos admodum rarioresque et, ut ipse ait, numerabiles. PS. APVL. Ascl. 22 sunt autem non multi aut admodum pauci. AMM. 26, 3, 4 nulli vel admodum pauci. SVLP. SEV. Mart. 13, 9 pauci admodum, immo paene nulli. ASCON. Corn. p. 57 B. s. c. per pauculos admodum fiebant. APVL. met. 11, 30 post dies admodum pauculos.

CELS. 8, 14 admodum rarum. PLIN. nat. 7, 80 rari admodum (*passim*). QVINT. inst. 5, 13, 5 rara admodum. PS. LACT. mort. pers. 7, 4 EDICT. Diocl. S. II 17 AVG. civ. 11, 2 beat. vita 1, 1. CIC. fin. 5, 12 in quo (*libro*) multum admodum fortunae datur. nat. deor. 2, 137 *cibus* distribuitur per venas admodum multas in omnes partes corporis pertinentes. *passim, hic illic cum negatione, ut:* NEP. reg. 1, 2 neque tamen ii admodum sunt multi. VEG. mil. 1, 20 nec erant admodum multi. CIC. ac. 2, 14 raro admodum ... exclamant. fat. frg. 5 *acupenser* admodum raro capitur. CELS. 8, 20 raro admodum (*opp.* saepissime). 8, 8, 1. 8, 5 id admodum raro fit. *passim. cum* nihil, nullus *passim* (οὐδὲν πάνυ). *cf.* PLAVT. Merc. 399 (*supra p. 757, 47*). CIC. de orat. 2, 8 sed cum alter non multum, quod quidem extaret, ... alter nihil admodum scripti reliquisset. Brut. 35 nam plane quidem perfectum et quoi nihil admodum desit, Demosthenem facile dixeris. 210 litterarum nihil admodum sciebat (*cf.* nat. deor. 2, 118 nihil ut fere intereat aut admodum paululum). LIV. 5, 14, 6 nihil admodum memorabile (25, 32, 1). 23, 46, 10. 27, 2, 1. 37, 41, 3 quae nihil admodum Romanis, eadem perincommoda regiis erant. 23, 29, 14 equestris pugna nulla admodum fuit. 31, 39, 10. 32, 13, 12. 40, 59, 2 armorum hostilium magnam vim transtulit, nullam pecuniam admodum. 43, 13, 1 neque nuntiari admodum ulla (nulla *Vindob.*) prodigia. SALV. gub. praef. 1 *et* epist. 5, 1 omnes admodum homines. gub. 6, 3 omnes enim admodum (*i.* ἅπαντες) ... aut certe, ut aliquid dicam lenius, paene omnes (*cf.* 5, 18 latrones ferme omnes. *et saepius*). epist. 4, 24 consumptis iam admodum cunctis. gub. 3, 43 cuncti admodum. CLAVDIAN. MAM. anim. 3, 11 p. 174, 18 in viscera tua et in omnes admodum corporis partes. PLAVT. Pseud. 1219 admodum magnis pedibus. CAES. Gall. 7, 56, 3 admodum magnis ... itineribus. PANEG. 10, 25 per tota moenia admodum magna vis hominum (per tota admodum moenia *codd., transposuit Bährens; Handius, Turs. I 175 explicat* tota omnino; *cf.* MELA 2, 95 mons totus admodum pervius). SVLP. SEV. dial. 1, 18, 1 incredibilis oboedientiae admodum magna exempla. CLAVDIAN. MAM. anim. praef. p. 18, 8 magni admodum viri. epist. 1 p. 199, 4 modicum magnae admodum inpendas amicitiae.

CIC. Tusc. 3, 77 aut nullum malum esse aut admodum parvum. fin. 4, 31. LIV. 21, 32, 5 cum admodum exiguis copiis. VAL. MAX. 6, 9, 7 exiguam admodum particulam. 6, 4, 1 cum admodum tenui filo. 4, 4, 11 nullum aut admodum parvi ponderis (8, 7 ext. 4). 4, 3 ext. 3 admodum parvulis copiis (1, 7, 7). CELS. 4, 1 vulva ... in virginibus ... admodum exigua est, in mulieribus ... non multo maior (6, 8, 1). 7, 27 nulla ... fistula vel exigua admodum. 6, 18, 7 nisi admodum paulum (7, 16. 8, 10, 7). SEN. epist. 92, 5 aliquid se tribuere dicit externis, sed exiguum admodum. nat. 2, 6, 5 parvula admodum semina. CVRT. 7, 4, 23 tritici nihil aut admodum exiguum. COLVM. 10 praef. 4 tenuem admodum et paene viduatam corpore materiam (12, 19, 3). PLIN. nat. 34, 19 L. Accium ... maxima forma statuam sibi posuisse, cum brevis admodum fuisset. 32, 2 parvus admodum pisciculus (*passim*). GELL. 2, 4, 5 parva admodum et exilia sunt. 3, 17, 1 tenui admodum re familiari (*cf.* 16, 10, 10 perquam parvo aere). APVL. met.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 15 voce tenui et admodum minuta. *et passim.* ASCON. Pis. p. 2 B. breve admodum *argumentum.* SVET. Caes. 56. APVL. met. 10, 20 brevibus admodum sed satis copiosis pulvillis. SVLP. SEV. dial. 2, 2, 1 longum admodum crinem. chron. 1, 19, 3 prolixa admodum (MART. CAP. 6, 621).

C *adiectiva reliqua*: GLOSS. mirum admodum: valde mirum, supra modum (SVET. Galba 20 AMM. 14, 6, 26). PLAVT. Bacch. 501 incertum admodumst (TERT. nat. 2, 12). Trin. 593 admodum in ambiguo est. Amph. 268 me malum esse oportet, callidum, astutum admodum. Poen. 246 insulsae admodum invenustae. Men. 622 tristis admodum es. TER. Phorm. 477 confutavit verbis admodum iratum (Ad. 403. CIC. leg. 1, 21 solent . . . admodum irasci). LVCIL. 780 admodum causam gravem. CIC. Att. 1, 17, 58 admodum gravis et copiosus fui (Tusc. 2, 26). CELS. 4, 6 MART. CAP. 1, 86. CIC. ad Brut. 2, 7, 3 lenes. LIV. 38, 28, 2 mitis. CIC. orat. 1 durum. NEP. Cim. 1, 1 duro. QVINT. inst. 8, 3, 33 dura quaedam admodum. CIC. fin. 4, 12 difficilis (GELL. 13, 31, 1 MART. CAP. 2, 143). LIV. 34, 39, 2 alii vani, alii leves admodum ictus. PAVL. FEST. 57. VAL. MAX. 8, 1 abs. 12 leve. COLVM. 2, 2, 23. 2, 13, 4. GELL. 3, 11, 4 levibus admodum argumentis (*cf.* 14, 2, 4). AMM. 25, 1, 19. 25, 4, 15. CIC. Brut. 239 admodum prudens (AMM. 30, 9, 4). div. 2, 51 illud Catonis admodum scitum est (GELL. 18, 5, 2. APVL. met. 1, 7 scitulam). de orat. 2, 280 stultum. Lael. 99 excors. fin. 1, 1 quibusdam et iis quidem non admodum indoctis. Brut. 294 impolitam. 216 ridiculus (de orat. 2, 252 div. 2, 78). SALL. hist. frg. inc. 18 vanus (SVLP. SEV. dial. 3, 15, 4). LABEO Gell. 4, 2, 12 absurdum . . . . CIC. ac. 1, 14 admodum infirmus. CAES. Gall. 7, 73, 2 admodum firmis ramis. LIV. 7, 39, 8 valida. CELS. 6, 7, 2 (6, 6, 8 efficacia). COLVM. 4, 10, 1 invalida. FRONTIN. strat. 1, 10, 1 duobus equis, praevalido alteri, alteri admodum exili (= 4, 7, 6). CIC. Verr. 5, 74 admodum amplum et excelsum signum. VAL. MAX. 7, 3, 2. COLVM. 4, 21, 2 admodum nimia ubertas. MELA 3, 70 grandis. 2, 81 spatiosus. SALL. Iug. 92, 7 angustum (VAL. MAX. 8, 5, 6). SVLP. SEV. Mart. 10, 4 arta. CIC. Verr. 4, 10 id fuit nobis gratum admodum, sed multo erit gratius. Lael. 16 utrique nostrum gratum admodum feceris (*praecedit* pergratum). VAL. MAX. 6, 9, 5 ext. 6, 1, 4. PLIN. nat. 21, 10. 25, 126 familiaris. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 6 carus. CIC. div. 1, 57 clarum admodum somnium (CELS. 8, 20 MART. CAP. 8, 835). 1, 53 urbs . . . admodum nobilis (CELS. 6, 6, 5). VELL. 2, 59, 2 ut non patricia, ita admodum speciosa . . . familia. CELS. 3, 4 celebres. CLAVDIAN. MAM. anim. 3, 12 p. 177, 10 illustris admodum ac praeclara disputatio. LIV. 45, 9, 4 obscura. VAL. MAX. 4, 7, 5 humili (5, 4 ext. 3). 8, 1 abs. 9 infamem. LIV. 45, 40, 3 admodum inops pecuniae. MELA 3, 103 inopes (3, 53 expertes). SVET. gramm. 20 pauperem (APVL. met. 11, 27). VAL. MAX. 9, 4, 1 locupleti (MART. CAP. 6, 578). MELA 2, 1 regio ditis admodum soli. SVET. Caes. 1 familia equestri sed admodum dives. Galba 3 Vesp. 23. PLIN. nat. 21, 174 odorata. 24, 135 amara. 14, 123 candida (MART. CAP. 1, 66). 23, 40 exalbida. 10, 124 colore mira admodum nigro. MART. CAP. 1, 67 furvi. 3, 224 rubri admodum coloris. SVLP. SEV. dial. 1, 4, 4 *herba* praedulci admodum suavitate. CIC. ac. 2, 85 stoicum istuc . . . nec admodum credibile (VAL. MAX. 2, 6, 16 probabile. 5, 3, 4 dubia). nat. deor. 3, 7 inter omnes nisi admodum impios convenit (LIV. 6, 34, 8 nec satis piam adversus sororem nec admodum in virum honorificam. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 1). Tusc. 3, 23 metus non est morbi admodum similis, quamquam aegritudini est finitimus (VAL. MAX. 9, 14 ext. 3). Phil. 5, 47 maiores nostri, veteres illi admodum antiqui (*cf. Hand, Tursell. I 170*). Lael. 76 admodum intolerabilis. CAES. Gall. 7, 69, 1 in colle summo admodum edito loco (MELA 1, 78). 6, 16, 1 *natio* admodum dedita religionibus. 3, 13, 2 prorae admodum erectae. CAES. civ. 2, 25, 1 *castra* admodum munita (MELA 1, 63 TAC. ann. 2, 80. HEGES. 1, 15, 2 castrum munitum ammodum). LIV. 22, 30, 6 laetusque dies ex admodum tristi . . . ac prope execrabili factus (43, 16, 1). 23, 33, 7 laetus (CVRT. 3, 2, 10. 3, 3, 7 TAC. ann. 3, 29). 35, 26, 6 putrem iam admodum. 32, 19, 6 non admodum simplex habitus. 36, 41, 1 securus. VAL. MAX. 1, 8 ext. 13 deformi (MART. CAP. 2, 181 pulchra). 8, 1 damn. 7 severae. CELS. 7, 4, 3 perniciosae admodum fistulae. 3, 23 supervacuum. CVRT. 6, 6, 14 necessariis (SCRIB. LARG. praef. p. 6, 6 PLIN. nat. 2, 55 GELL. 1, 22, 10 VEG. mil. 3, 9). CVRT. 3, 6, 1 fidus admodum regi. COLVM. 9, 13, 12 hebes. MELA 1, 102 saevo. 2, 10 adsiduae. 2, 100 fortunati (PLIN. nat. 2, 93 faustus. ITIN. Alex. 1 dextrum). 1, 16 inaequalis (TAC. ann. 13, 51 aequa. CLAVDIAN. MAM. anim. 3, 16 inpari). 2, 119 amnis . . . in media admodum *Sicilia* ortus. ASCON. Scaur. p. 24 B. bonus admodum. PLIN. nat. 15, 31 utile (VLP. dig. 47, 10, 17 inutilis). 21, 60 alsiosa enim admodum sunt (MART. CAP. 1, 14 algidis). 13, 54 materies . . . admodum lenta ac fidelis. TAC. ann. 6, 15 causis admodum vagis. SVET. Tib. 11 genus vitae civile admodum. 26. GELL. 13, 25, 19 inane admodum et futtile. 2, 26, 9 non admodum sole incocti. 4, 8, 2 peritus. 6, 3, 35 insidiosam. 16, 19, 1 celeri. APVL. met. 1, 19 modicum. 1, 5 commodo. mund. 7 *insulae* admodum sparsae. SOL. add. potiora p. 221, 9 *cortice* admodum reticulato (SOL. 15, 31 quibus admodum calor iugis est *male excerptus ex* PLIN. nat. 37, 23). VOPISC. Car. 18, 4 liberales (EVTR. 10, 18). IVL. VAL. 3, 47 quae . . . eius militi peregrinatio labori⟨osa⟩ (*coll.* 3, 14, labori *codd.*, laboris *Kuebler; at cf. p. 760, 9*) admodum et plurimi periculi fuit. AMM. 19, 6, 4 anxii. 31, 15, 12 inopinus. 15, 11, 13 culta. 26, 10, 4 oportunam. 29, 2, 18 notum. 28, 4, 1 temperatus. 39, 9, 1 parcus. HIER. epist. 42, 3 admodum visum est adrogantis. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 6 fructuosa. MART. CAP. 1, 2 admodumque perspicui operis. 1, 71 larga admodum ubertate. 2, 131 gloriosa. 5, 441 acri admodum ac subtilissima ratione (4, 328). 4, 332 sobriam. 5, 462 pretiosum. CLAVDIAN. MAM. anim. 2, 7 p. 127, 3 philosophi admodum principis.
nota: CLAVDIAN. MAM. anim. 3, 12 p. 176, 16 mihimet hisce inanibus repondere admodum labori est (*cf. supra p. 759, 84*). SVLP. SEV. chron. 1, 47, 5 admodum sanctus (Mart. 19, 1. 20, 5). chron. 1, 52, 1 religiosus. IORD. Rom. 315 ammodum religiosus. SVLP. SEV. dial. 2, 2, 3 avunculus meus, vir licet saeculi negotiis occupatus admodum Christianus (*nisi referendum est ad* occupatus. *cf.* EXC. Vales. 6, 33 qui Christianus admodum ad hoc tantum constitutus, *locus non accurate excerptus ex* OROS. hist. 7, 28, 1). *nota*: COMPVTVS Carth. 1, 1 dum mens curiosa in re tam graviori et admodum satis optabili propensius desudaret. [satis admodum *codd. rec. apud* LIV. 34, 13, 4, *tuetur Hand, Tursell. I 171,* admodum *B, varia coniecerunt*].

cum comparativo: AMM. 21, 12, 15 largiore admodum potu saginisque distenti. SALV. gub. 1, 6 in hoc saeculo deteriorem admodum statum esse meliorum. 5, 18 si atrociores admodum quam sunt esse dicantur *latrones.* CLAVDIAN. MAM. anim. 2, 12 p. 150, 14 acriore admodum nisu et volatu perniciore. *cum superlativo*: FRONTO p. 63, 14 N. paucissima admodum . . . verba. ITIN. Alex. 35 *equi* admodum plurimi omni genere difficultatum varie defecerant. AMM. 21, 14, 3 admodum paucissimis visa *numina* (AVG. civ. 22, 8 OROS. hist. 7, 28, 1). MART. CAP. 6, 702 in intimo admodum mari (*cf.* 5, 441 acri admodum ac subtilissima ratione). CLAVDIAN. MAM. anim. 1, 25 p. 87, 16 potissimum admodum.

D *cum adverbiis* (*vide supra p. 758, 43*). *nota*: admodum quam (*cf.* valde, nimis, oppido quam): PLAVT. Amph. 541 ex amore hic admodum quam saevos est. GELL. 19, 9, 10 voce admodum quam suavi.

PLAVT. Men. 255 viaticati hercle admodum aestive sumus. Epid. 505 ubi habitet dicere admodum incerte (-to *P*) scio. Pseud. 962 id ego admodum incerte (*sic A*) scio. TER. Haut. 53 quamquam haec inter nos nuper notitia admodumst (*affert* CIC. fin. 2, 14). CIC. Brut. 140 neque . . . est admodum inquinate locutus. ac. frg. 10 aut nihil superum aut obscure admodum cernimus. off. 1, 11 paulum admodum sentiens (*belua*) praeteritum aut futurum. Tusc. 4, 1 sero admodum. Att. 13, 32, 3 admodum sero. CELS. 3, 15 tarde admodum. MELA 2, 16 maligne. 1, 6 modice. PAVL. dig. 47, 16, 2 severe. GELL. 6, 16, 1 lepide admodum et scite. 9, 1, 8 admodum proprie et Latine (*talia passim, cf. Gorges, De sermonis Gelliani proprietatibus p. 38*). AMM. 15, 1, 3 indignanter admodum ferre. 27, 3, 5 (*cf.* 16, 11, 12). 29, 6, 19 quiete. 17, 13, 26 verecunde. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 3 aegre admodum tulisse. 2, 18, 4 foede. 2, 23, 5 cruente. dial. 1, 7, 5 benigne admodum et melius quam opinatur. SALV. gub. 3, 33 semper admodum cibo, nunquam detractione saturamur. 6, 62 quod quidem licet semper admodum grave sit, tunc tamen magis intolerabile. CLAVDIAN. MAM. anim. 2, 7 p. 122, 11 ut mirari admodum digne nequeam.
superlativus: RHET. Her. 4, 12, 17 maxime admodum oratori accommodata.

E *cum verbis*: PLAVT. Epid. 104 rem tibi sum elocutus omnem . . . atque admodum meorum maerorum atque amorum summam edictavi tibi (*i. satis vel plene*). Most. 812 ergo inridere ne videare et gestire admodum. Trin. 665 pernovi equidem . . . ingenium tuom ingenuom admodum. CIC. Brut. 101 quem . . . non admodum diligebat. *hoc passim.* Att. 1, 13, 4 admodum diligit, amplectitur, amat (Q. CIC. petit. 13 admodum te amant). ASCON. Scaur. p. 18 B. Catonem . . . metuebat admodum. CIC. Brut. 265 me . . . admodum delectabat *oratio* (Att. 1, 8, 2. 7, 2, 3. 7, 24 litterae me quidem non nimis, sed eos, qui in his locis erant, admodum exhilararunt. epist. 5, 19, 1 *passim* (*cf.* SVET. Aug. 98 admodum exhilaratus).
CIC. Brut. 64 admodum gaudeant (leg. 2, 5 SVLP. SEV. chron. 1, 12, 5). Caecin. 65 mirabar (IORD. Get. 15, 85). Tusc. 5, 1 placere enim tibi admodum sensi (*p. 757, 17*). orat. 109 tragoedum . . . admodum placere vidimus (PLIN. nat. 7, 185 QVINT. inst. 8, 5, 25. COD. Iust. 5, 4, 18, 1 placet admodum). ac. 2, 16 non admodum probata ratio. rep. 1, 34. 5, 11 (PLIN. nat. 19, 128. 36, 57). fin. 4, 2 assentior. ac. 2, 148 aspernor. off. 1, 151 *mercatura* admodum spernenda (PLIN. nat. 18, 109). CAES. Gall. 5, 8, 4 admodum fuit . . . virtus laudanda. PLIN. nat. 26, 82 laudatae. CIC. ac. 2, 2 laus . . . non admodum expectabatur. fin. 1, 15 flagitem. PLIN. nat. 10, 154 cuperet. SVLP. SEV. dial. 1, 12, 2 vellem. CIC. div. 2, 53 ille admodum extis et ostentis movebatur. LIV. 23, 28, 1 admodum moverunt. SVLP. SEV. dial. 1, 7, 3 permovebat. 1, 2, 5 conpungit. CIC. Mur. 38 huic admodum profuerunt (PLIN. nat. 22, 13). VAL. MAX. 3, 3 ext. 3 expediret. CIC. de orat. 3, 50 attendi. rep. 2, 1 congruens. ac. 2, 16 floruerunt (SVET. Tib. 3 floruit). off. 1, 100 admodum autem tenenda sunt sua cuique . . . propria. 1, 50 mentiantur. epist. 12, 25ª, 6 admodum sumus iam defetigati (LIV. 21, 29, 3 iam admodum fessis. APVL. met. 1, 2 iam . . . admodum fesso). CAES. Gall. 7, 29, 1 ne se admodum animo demitterent. LIV. 1, 10, 1 iam admodum mitigati. 39, 49, 3 viribus admodum attenuatis (APVL. met. 2, 21). PLIN. nat. 9, 134 bucinum . . . pelagio admodum (admo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum *Salmas.*) alligatur. FLOR. 1, 36, 13 auctis admodum copiis. AMM. 25, 4, 7 studens. 16, 11, 12 indignati (*cf.* 15, 1, 3). MART. CAP. 6, 593 praenitentes. MARC. COM. (chron. min. II) p. 77, 4 ammodum adnitentibus. SALV. gub. 6, 73 imminente admodum iam excidio. IORD. Rom. 57 regno potitus ammodum Persarum regnum elevavit. PS. ENN. frg. 15 (*adfert Fulgentius*) haec anus admodum friguttit, nimirum sauciavit se flore Liberi. AMM. 17, 13, 1 erat admodum nefas.

F *cum nominibus numeralibus, significat non minorem aut non maiorem esse numerum (cf. Hand, Tursell. I 176, Wölfflin, Compar. 22)*: CAES. Gall. 5, 40, 2 turres admodum (ad numerum *Pluygers*) centum XX excitantur incredibili celeritate. LIV. 21, 36, 2 locus ... recenti lapsu terrae in pedum mille (*sic Valla*, impeditus dum ille *CM*) admodum altitudinem abruptus. 22, 24, 14 sex milia hostium caesa, quinque admodum Romanorum (*i. prope clades erat*). 27, 30, 2 mille admodum hostium ... occidit. 31, 37, 12 ducenti ... periere, centum ferme capti; octoginta admodum ornati equi spoliis ... abducti. 42, 65, 3 *vehicula* mille admodum capiuntur, sescenti ferme homines. 44, 43, 8 secuti eum sunt admodum quingenti Cretenses (*cf.* 10, 45, 11 capta aut caesa ad decem milia hominum, ita ut parvo admodum plures caperentur). CVRT. 4, 9, 23 mille admodum equites praemiserat (*seq.* quorum paucitate ... explorata). 4, 12, 6 in laevo cornu Bactriani ibant equites, mille admodum, Dahae totidem. IVST. 24, 1, 6 congregati admodum quingenti. LIVI perioch. 55 decem annos admodum habens (*idem* perioch. 52 *dicebatur* bimulus admodum). IVST. 17, 2, 3 post menses admodum septem. LIV. 43, 11, 9 legati ex Macedonia exacto admodum mense Februario redierunt.

G *singularis usus apud Claudianum Mamertum, fere i. q.* solum, tantummodo: CLAVDIAN. MAM. anim. 1, 3 p. 34, 20 tibi igitur, tibi admodum soli haec relicta sententia est. 1, 21 p. 74, 4 granum tritici ... quantae sit magnitudinis scimus eiusdemque capacitate sui admodum molem metimur. 2, 7 p. 127, 20 quia penes illos tantum, qui toto sui admodum corpus sunt, de hisce veritatis vadibus dubitabitur (*sic Engelbrecht*, dubitabimus *codd.*). 2, 9 p. 134, 12 qui velut adsentante conludio feceris nos tuis admodum testibus vincere. 2, 7 p. 121, 21 copiosius aggerando de alienis admodum voluminibus meum faciam.

synonyma: *ad I*: prorsus ita est, sic, oppido. *ad II*: per(adulescens, -adulescentulus), perquam, satis, valde, per(gratus), prae(validus), (nimis), (plene). *opposita*: *ad II*: paene, ferme, non nimis. *Ihm.*

admoenio, -īvī, -īre. *ab* ad *et* moenire munire. PLAVT. Pseud. 384 (585^a) hoc ego oppidum admoenire, ut hodie capiatur, volo. PLAVT. Cist. 540 quot admoenivi fabricas, quot fallacias in quaestione. DOSITH. gramm. VII 434, 21 munio τειχίζω, admunio προστειχίζω.

admōlior, -ītus sum, -īrī. *ab* ad *et* moliri. *intrans.* (*nisi obiectum* manus *periit in lacuna*) PLAVT. Rud. 598 ad hirundininum nidum visa est simia ascensionem ut faceret admolirier (adoririer *Prisc.*) *sequitur lacuna.* *trans.*: PLAVT. Asin. 570 ubi periuraris, ubi sacro manus sis admolitus. APVL. met. 1, 10 sese ... ei manus admolituros. 6, 10 nec Psyche manus admolitur ... moli. flor. p. 25 Oud. sanctissimae imagini regis manus admolitus *artifex.* IVL. VAL. 1, 35 Alexander ... cum admolitus violentiam oppidum cuperet subiugare. 1, 45 *Darius* scribit, *satrapa auxilia* propere admoliretur. 1, 51 arietes ... admoliri iubet. *vi addendi*: ITIN. Alex. 2 dum iuventae conatus paternis maturitatibus admoliris.

admollio *an* **admollīsco**?, -iī. ANTHIM. 85 si *pruna* ... per dies aliquos admollierint.

ὑπομνηματίζω **admonē facio** (*post* e *littera erasa*) commentor GLOSS. II 476, 6. *V.*

admoneo, -uī, -itum, -ēre. *ab* ad *et* monere. GLOSS. παραινῶ. rogat, edicat. ὑπομιμνήσκω, προσυπομιμνήσκω (*huius notionis exemplum non in promptu est; videtur ficta a grammaticis*). CHAR. gramm. I 295, 30 admoneo illum caedis et caedem (*cf.* DIOM. gramm. I 319, 8 BEDA gramm. VII 262, 24). PRISC. gramm. III 328, 6 admoneo te illius et illum (GRAMM. suppl. 173, 9). ARVS. MESS. gramm. VII 455, 20 admonet illius rei ... admonet hoc fieri. NON. 242 admonere est commonefacere (*laudat* CIC. Verr. 5, 5) ... admonere percutere (*male interpretatur* VERG. Aen. 10, 586 *v. p. 764, 73*). *nimis argute* AGROEC. gramm. VII 121, 8 commonemus praeterita, ammonemus praesentia, monemus futura. amm- *saepe in codicibus legitur* (*cf.* GRAMM. suppl. 292, 2 'ammonuit' per duas 'm'). *notae Tironianae utramque formam agnoscunt* 53, 55 *et* 56. *vox inde a Plauto per totam viguit Latinitatem, familiaris potissimum* CIC. LIV. VAL. MAX. SEN. phil. TAC. PLIN. epist., *inter poetas* OV., *non utuntur ea* CATO CAT. PVBLIL. PROP. VITR. GERM. CELS. SCRIB. LARG. PERS. CALP. ecl. IVV. [*ital.* ammonire. *M.-L.*]

I *absolute, non indicata neque persona neque re quae admonetur*: *α admonent homines*: PLAVT. Amph. 993 amanti subparasitor, hortor, adsto, admoneo, gaudeo. Mil. 537 pulchre admonuisti. TER. Andr. 953 recte admones (CIC. Verr. 5, 5 QVINT. inst. 4, 5, 4). CIC. S. Rosc. 70 ne non tam prohibere quam admonere videretur (Tull. 9). dom. 126 cur prohibendo non tam deterrere videretur quam admonere. nat. deor. 1, 5 qui admonent amice, docendi sunt, qui inimice sectantur, repellendi. fin. 1, 30 quorum nihil oportere exquisitis rationibus confirmare, tantum satis esse admonere. epist. 2, 13, 1. Q. CIC. pet. 39 tantum est huius temporis admonere. VERG. ecl. 6, 3 Cynthius aurem vellit et admonuit. Aen. 6, 538 sed comes admonuit breviterque adfata Sibylla est (SIL. 13, 621). 6, 618 Phlegyasque ... admonet et ... testatur ..., discite iustitiam moniti. TIB. 1, 9, 17 admonui quotiens 'auro ne pollue formam'. LIV. 30, 32, 5 quae ipsis sua sponte non succurrebant, ea duces admonendo atque adhortando subiciebant. 32, 20, 2. SEN. benef. 1, 12, 1 numquam admonere (*sc. de aere alieno vel de beneficio*) debemus. 2, 4, 2. 2, 10, 4. 2, 11, 2. 5, 21, 2. 5, 25, 2. epist. 94, 25 admonere genus adhortandi est. PETRON. 25 bene admonuisti. QVINT. inst. 9, 2, 104. decl. 316 p. 243 etiam cum aliquid admonendi gratia faceret, tacuit tamen. TAC. dial. 37 ut subinde admoneo. Germ. 37 non Samnis, non Poeni, non Hispaniae Galliaeve, ne Parthi quidem saepius admonuere *quam Germani.* PLIN. epist. 4, 17, 1 quod admones, gratias ago. 8, 24, 1 amor in te meus cogit, non ut praecipiam ..., admoneam tamen (8, 24, 10). SVET. Tit. 8 admonentibus domesticis, quasi plura polliceretur. AVR. Fronto p. 78 N. cras me de hoc verbo tibi si admonueris (?, ad me veneris *Schopen*), defendam. CHAR. gramm. I 225, 27 admonendi atque petendi *sunt coniunctiones* sed verum. TERT. orat. 11 ut apostolus admonet. VEG. mil. 2, 22 tubicine admonente. AVG. civ. 4, 1 potius admonentis dei quam punientis. ARATOR 1, 277. *β admonent res*: PLAVT. Persa 268 ubi occasio admonet. CIC. orat. 178 natura admonente (Tusc. 1, 29). SALL. Cat. 5, 9 quoniam de moribus civitatis tempus admonuit. LIV. 2, 36, 6 deorum ira. SEN. epist. 39, 1 illa (*ratio*) enim docet, haec admonet. PLIN. nat. 28, 24 quoniam scorpio admonuit. TAC. ann. 15, 15 si sitis admoneret. SOL. 1, 53 prout patria cuiusque (*bestiae*) admonebit. 9, 6 admonet Phlegra. CLAVD. 28, 128 rerum sic admonet usus. COD. Iust. 7, 2, 15, 1a Vlpiani sententia admonente.

II *cum obiecto directo*: 1 *monere, hortari, commonefacere, leviter corrigere aliquem*: *α admonent homines*: PLAVT. Men. 1092 hercle qui tu me admonuisti recte. Persa 724 pater nunc cessat. :: quid si admoneam? Pseud. 1104 nihilist autem suom qui officium facere immemor est nisi est admonitus. VARRO ling. 8, 55 quae quoniam admonitus perspicere potest omitto. CIC. de orat. 2, 83 recte nos admonent. 2, 180 non hercule mihi nisi admonito venisset in mentem. 3, 17 etsi admonitum venimus te, non flagitatum. Brut. 87. Quinct. 40 cum tibi cotidie potestas hominis fuisset admonendi. Verr. 2, 105 utrum admonitus an temptatus ... pervenerit ad hanc improbitatem nescio. 3, 36 a quibusdam Syracusanis admonetur. 4, 36 Cluent. 84. Mur. 77 quid? quod cum admoneris, tamen quasi tute noris, ita salutas? Sull. 37. Pis. 55 cum volgo essent et illo ipso et multis ante diebus admoniti et rogati. 94 Phil. 7, 27. 11, 10. 12, 5. nat. deor. 1, 12 admonendi videntur saepius. div. 2, 134 obscure. Tusc. 2, 14 breviter. Att. 4, 7, 3. 10, 4, 4. 10, 14, 3. 11, 25, 3. 12, 18, 1 refugio ad te admonendum (amonendo *M*). 12, 21, 1. 13, 19, 3 ut a te proximis litteris admoneor. 16, 11, 2 ad Q. fr. 1, 2, 9 epist. 1, 9, 24. 5, 8, 5. 9, 8, 1 ut admoneam te, non ut flagitem. 9, 24, 1. 9, 29, 3. 13, 18, 1 rogatus aut certe admonitus (15, 4, 11). 16, 24, 2 epist. ad C. Caes. frg. 2, 1 BELL. Alex. 23, 1 SALL. Iug. 103, 2. NEP. Paus. 5, 1 qui eum admoneri cupiebat. OV. trist. 1, 1, 23 admonitus ... lector. Pont. 3, 6, 51 LIV. 40, 46, 1. 42, 41, 8. 44, 22, 11 admonendos duces esse. SEN. contr. exc. 6, 2 si mea causa faciebas, me admonuisses. exc. 8, 5. VAL. MAX. 1, 1, 7 quae flagro admoneretur. SEN. dial. 2, 12, 3 illos ... malo poenaque admonet. 3, 15, 3 se admonuit. 5, 4, 4. 5, 36, 4 illum liberius admonuisti quam debebas. *ibid.* admoneri bonus gaudet, pessimus quisque rectorem asperrime patitur. 12, 10, 5. benef. 5, 25, 5 optimis (-us *N*) proximi sunt, qui admoniti in viam redeunt. clem. 1, 14, 1 *parentes* obiurgare liberos nonnumquam blande, nonnumquam minaciter solent, aliquando admonere etiam verberibus. 2, 7, 2 aliquem verbis tantum admonebit. epist. 29, 2. 75, 11. 81, 5. 94, 3 sic qui se ad totam vitam instruxit, non desiderat particulatim admoneri. 94, 59 monit. 81 amicum secreto ammone, palam lauda. CVRT. 3, 12, 16. 7, 5, 6 a peritis regionis admoniti. PETRON. 66 bene me admonet domina mea. PLIN. nat. 34, 58 admonitus in quiete (VVLG. Matth. 2, 22 in somnis. AVG. civ. 22, 8). VAL. FL. 4, 349 *Orpheus* admonita genetrice (*i. Calliope invocata*) refert casus. 5, 465 socios. HOMER. 146 duces dictis. STAT. Theb. 12, 405 fidus comes admonet ambas. MART. 10, 104, 11 salutes et nostrum admoneas subinde Flavum. QVINT. inst. 1, 4, 17 non enim doceo, sed admoneo docturos. 4, 1, 36 hic admonendus iudex, illic docendus est. 4, 3, 16. 5, 13, 46 bene admonitos ab adversario. 11, 2, 45 admoneri et ad libellum respicere vitiosum. decl. 259 p. 58. 338 p. 336 FRONTIN. aq. 136. TAC. dial. 19 *oratorem* saepe ultro admonent. PLIN. epist. 1, 13, 4 multo ante rogatus et identidem admonitus. 3, 18, 4. 4, 17, 1. 5, 3, 9. 5, 12, 1 mihi duplex ratio recitandi, una, ut sollicitudine intendar, altera, ut admonear si quid forte me ... fallit (7, 17, 1). 10, 4, 2. AVR. Fronto p. 70 N. neque tu me admonebis neque ego tibi narrabo. FRONTO p. 134 N. nec ab re esse puto memorem te tamen admonere. GAIVS dig. 50, 16, 233, 3 admonet nos Xenophon. VLP. dig. 48, 19, 5 si saepius admoniti (*h. e. in iudicium vocati*) per contumaciam desint (COD. Iust. 7, 43, 2). *saepius apud* ICTOS. APVL. met. 5, 12 tunc sic ... Psychen admonet (ANON. Vales. 13, 75). apol. 48 admonendus es mihi, non docendus (AVG. civ.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1,9). COMM. instr. 2,5,1 credentes ... admoneo paucis. LAMPR. Alex. 55,1 milites. FILASTR. 12,1 admoniti a suis. ANON. Vales. 4,11. 10,45. VEG. mil. 3,3 admonitis per edicta possessoribus. HIER. epist. 48,12 cum totiens et tam crebro lectorem admonuerim. 108,18[a]. GENNAD. vir. ill. 60 a Gallicanis doctoribus admonitus et per Augustinum adeo emendatus. AVG. civ. 10,21. 15,15 divinitus admonitus (15,27). 16,42 admonuit patrem velut corrigens eius errorem. 17,2. 22,8 eam et admonendam et paene obiurgandam putavi. SVLP. SEV. chron. 1,5,2 admonitus a deo (1,25,6. 1,43,4). dial. 1,9,3 non immerito te versu comici illius admonebo. MART. CAP. 2,151 *numina* quaerentes admonent. SIDON. epist. 5,7,2. VICT. VIT. 1,22 dum dei populum ammoneret. 3,5. BENED. reg. 62 saepe admonitus si non correxerit. 66 verbis. *de aere alieno vel de beneficio referendo monere*: SEN. benef. 7,24,1 neminem poposcit, omnes admonuit. 5,21,2. 1,2,3. *β admonent res*: CIC. de orat. 1,28 me haec tua platanus admonuit. 2,353 hac tum re admonitus (Mur. 72). 3,47 de iis te, si qui me forte locus admonuerit, commonebo. Verr. 4,51 quaestu ac tempore admonitus. Pis. 94 admoneri me satis est; admonebit autem nemo alius nisi rei publicae tempus. Lig. 36 admonitus officio. nat. 2,123 admonita squillae morsu pina comprimit conchas. div. 1,26 aquilae admonitus volatu. 1,88. Att. 1,10,3 ut me locus ipse admoneret. 7,17,5 tuis litteris admonitus (LIV. 35,34,6 FRONTO p. 137 N). epist. 2,11,2 ipse dies me admonebat (VAL. FL. 5,12). 10,14,1 rei publicae temporibus admonitum. CAES. civ. 2,14,6 proximi diei casu admoniti. VERG. Aen. 4,351 me patris Anchisae ... admonet in somnis ... imago. EPIST. Sapph. 103 nec tu (te *codd.*) admoneat quod te munus amantis habes. OV. epist. 19,189 admonita es modo voce mea, modo casibus istis. met. 10,624 quoniam tot caede procorum admonitus non est. fast. 2,521 usibus admoniti. VAL. MAX. 5,6,8 et proprio ingenio ⟨et⟩ exemplo (PLIN. epist. 9,12,2). PHAEDR. 4,4,12 haec iracundos admonebit fabula. SEN. benef. 3,1,4 si illos pudor admonuerit. 5,25,4 *deos* vota non exorant, sed admonent. epist. 46,1 sol me invitabat, fames me admonebat. 49,1 qui in amici memoriam ab aliqua regione admonitus reducitur. 78,8. LVCAN. 4,178 admonet hunc studiis consors puerilibus aetas. 4,241 admonitaeque tument gustato sanguine fauces *ferarum*. STAT. Theb. 9,439 nec te admonet altrix unda tuasque manus, iam pridem oblite parentum. QVINT. inst. 11,2,20 imagine admonentur. decl. 292 officia admonere illum potuerunt. PLIN. paneg. 88 ut nomine Augusti admonemur. VVLG. II Macc. 9,11 divina ... plaga. AVG. civ. 8,10 praecepto apostolico. 18,12 oraculo. 22,30. SVLP. SEV. chron. 2,5,5 voce de caelo emissa. MACR. sat. 5,19,22 Palicorum responso. MART. CAP. 1,19 tali dei temperamento Virtus admonita. OROS. hist. 4 pr. 6. SIDON. carm. 5,73 morte ... scribae. *cf.* OV. trist. 4,3,22 lenis ab admonito pectore somnus abit. SEN. contr. 9 pr. 1 memoria mea (-am et *codd.*) ... admonita. VAL. MAX. 5,4 ext. 1 vetera pro recentibus admonito *animo* recordari. SEN. dial. 5,36,2 cum aut laudatus est animus aut admonitus. 6,10,3. epist. 124,16 quo sensus admoneretur. EDICT. Nervae Plin. epist. 10,58,7 vel non admonita persuasio. AVG. civ. 8,14 hoc pacto admonuit animum humanum. serm. 133,2 prudentiam vestram.

2 *monere, animum alicuius advertere ad aliquid, in memoriam revocare aliquid. plerumque accusativi sunt pronominum*: RHET. Her. 4,2 id enim, quod admonuerit et leviter fecerit praeceptio. 4,37 quod occulte admonuisse prodest. VARRO ling. 5,6 quae ... hic ammonendum esse modo putavi. 6,40 quoniam quod satis esset admonui[t]. CIC. inv. 2,40 ne ... hic non admonuisse *praecepta* ... videamur. 2,63 hoc ... non alienum est ... hic admonere. Phil. 1,28 admonent quiddam, quod cavebimus. 8,26. TIB. 2,5,68 Phoebo grata quod admonuit. PANEG. Mess. 189 memor ante actos semper dolor admonet annos. OV. rem. 729. trist. 5,13,32 versibus hoc paucis admonuisse satis. LIV. 3,4,1. 6,4,6 admonebat enim desiderium usus. 45,36,3 munia militiae. FEST. 157 quod ultima necessitas admonebat. SEN. nat. 2,44,2. ASCON. Mil. p. 46 B. (*ubi* ut *non pendet ex* admonet). QVINT. inst. 2,4,10 ne illud quidem quod admoneamus indignum est. 6,4,9. PLIN. epist. 1,19,3. FLOR. Verg. or. an poet. p. 183,10 nescio quid oculi mei ammonent. FILASTR. 156,10 HIER. epist. 140,13. VVLG. II Macc. 15,9 admonens eum certamina. RVT. NAM. 1,26 admonitus saepe dolore labor. CLAVD. carm. min. app. 2,92 admonita feritate iubas ... movet *leo*. AVG. civ. 12,14 quod sacer admonet psalmus. MART. CAP. 2,151 *exta* admonentia quaedam. *nota medicorum usus*: GARG. MART. med. 23 admonet *nepeta* menstrua feminarum (*cf.* 2 menstruis imperat). THEOD. PRISC. log. 86 *dolor* etiam scapulas et dorsum ammoneat (*i. incidat in sc.*). CAEL. AVR. acut. 2,22,130 si quidem alternis admoneantur diebus *febri*. 2,10,171. 2,3,19. MART. CAP. 7,729 iussus admonere (*i. imperare*) silentium.

3 *cum obiecto directo et rei et personae*: TER. Haut. 353 ridiculumst [te] (*om. Aδ*) istuc me admonere. CIC. Cael. 8 illud ... te esse admonitum volo (HIER. epist. 54,18. 71,6 illud breviter te admonendum puto). nat. deor. 2,166 multa extis admonemur. SALL. Iug. 79,1 eam rem nos locus admonuit. SEN. epist. 94,23 quod admoneas ... pauperem. PLIN. epist. 5,37,9 multa etiam a multis admonetur. FRONTO p. 141 N. quid igitur istic admonendus es? ITALA cod. Palat. Ioh. 14,26 admonebit vos omnia quae dixero (ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα: VVLG. suggeret vobis omnia). ARNOB. nat. 7,25 ut palatia admoneant otium. ENNOD. dict. 7 quae vos licuit vocibus admoneri. VEN. FORT. carm. 2,8,3 pietatis opus ... admonet ingenium res ratione duplex.

4 *commonefacere (aliquem) alicuius (rei)*: *α admonent homines*: CIC. top. 5 admonitus huius aeris alieni. SALL. Cat. 21,4 admonebat alium egestatis, alium cupiditatis suae. TIB. 1,5,40 admonuit (*sc. me*) dominae *Venus*. OV. epist. 3,132 praesentisque oculos admonuisse sui (*sic Heinsius*, sinum sui *P*, sinu *G*). 10,42 oblitos admonitura mei. met. 7,480. 15,543 trist. 1,7,26. 5,3,51 admonitusque mei. Pont. 3,5,38 LIV. 1,47,7. 3,61,5. 8,28,3. 23,18,7 Trebiae singulos admonens universosque. 24,22,8. 31,43,6. 32,21,5 Philippus societatis secum admonet. 35,13,3. 35,32,6 *et* 12. PAVL. FEST. 207 ut homines cultus antiqui admoneantur. VAL. MAX. 4,7 ext. 2 admonita ... erroris. 6,5 ext. 4. SEN. dial. 6,16,6 ut ... admonearis filii, non doloris. benef. 2,11,2 CVRT. 3,6,15. 3,10,4. 4,10,21 recenti malo priorum quoque admonita. 4,14,20 admonerentque *dii* nos fragilitatis humanae. 5,9,12. 6,7,21. 6,9,29 patriae admonitos. 8,11,10. PETRON. 64 quo admonitus officii (-io *cod.*). 48 potentia⟨e⟩ PLIN. nat. 10,68 *cychramus* eas excitat admonetque itineris. VAL. FL. 5,406 pater admonet aequi. SIL. 13,756 ni magna sacerdos admoneat turbae innumerae. STAT. Theb. 8,35 quis ... vitae ... silentes admonuit? Ach. 1,125 *Thetin Chiron* pauperibus tectis inducit et admonet antri. QVINT. decl. 259 p. 56. PS. QVINT. decl. 14,9. TAC. hist. 1,64 Batavos imperii. 2,99. 3,24 veterum recentiumque admonens *milites*, ut ... Sarmatas pepulissent. 4,17 malorum. 4,45. ann. 1,12 Tiberium victoriarum. 4,8 consules ... honoris locique. 14,62. 15,12 legiones adire, hortari, priorum admonere. PLIN. epist. 5,13,7 senatus consultorum. 5,14,9 mei admoneor. 5,19,6. 9,13,16 SVET. Tib. 33 Dom. 2. VLP. dig. 2,12,2 offici ... cessantes. APVL. met. 2,31 monitu famuli mei, qui noctis admonebat. 3,12 rogat te ... et convivii ... admonet. 3,14. 4,10 salutis communis. 5,7 praecepti[s]. 7,22 calcis. 10,3 ne ruboris admoneretur. TERT. spect. 3 deus Israhelitas admonet disciplinae. CLAVD. 24,97 gentes dominae. 28,257 laborum. MACR. sat. 1,6,3 admoneor non ludicrae ... quaestionis. *β admonent res*: SALL. Iug. 95,2 nos tanti viri res admonuit. OV. hal. 2 admonuitque sui *natura* (?) *bestias* (SEN. epist. 11,2). LIV. 3,52,2 admoniturum Sacrum montem constantiae plebis. 5,46,6 locus ipse admonebat Camilli. 5,51,8 res admonuerunt religionum. 10,27,9 victor Martius lupus ... nos ... conditoris nostri admonuit. SEN. dial. 1,4,9 quod humanae sortis admoneat. 10,8,5 nihil admonebit *aetas* velocitatis suae. 10,11,1 cum illos ... imbecillitas mortalitatis admonuit. epist. 53,5. 57,4 admonet illam (*virtutem*) natura mortalitatis suae. 72,5. 101,1. PLIN. nat. 10,92 halcyonum nidi figura reliquarum quoque sollertiae admonet. 15,74 Africana (*sc. ficus*) admonet Africae ad ingens documentum usi (*Catonis*) eo pomo (*ubi* Africae *pendet ex* documentum). VAL. FL. 7,26 at sua longarum Minyas iam cura viarum admonet. PLIN. epist. 2,20,1 me priorum nova *fabula* admonuit. MACR. sat. 1,5,3 ni tempus ... discessionis nos admoneret. 3,20,8 hora nos quietis admonet. ACTA lud. saec. Sept. 1,7 ⟨cum ...⟩ ... admon⟨eat⟩ vos celebritatis feste annus.

5 *(aliquem) de aliqua re*: CIC. Manil. 45 de quo (*proelio*) vos ... admonui. har. 44 de quibus (*discordiis*) ipsis his prodigiis ... a dis ... admonemur. rep. 1,14 ut aliquid ... de studiis admoneamur. nat. deor. 1,46 de forma *deorum* ... partim natura nos admonet, partim ratio docet. div. 2,142 nec ... ullo somnio sum admonitus tantis praesertim de rebus. Att. 2,7,5 de Ἀμαλθείᾳ quod me admones. 5,1,3 in quo (*versiculo*) me admones de sorore. ad Q. fr. 2,7,1. 3,1,14. epist. 4,10,2 putavi ea de re te esse admonendum. 6,8,3 de eo admonitus. 7,13,2 CAEL. Cic. epist. 8,4,4. SEN. dial. 4,33,3 de supplicio admonitus. benef. 2,6,2 epist. 94,22. TAC. ann. 3,54 de quo aediles nos admonent. SVET. Cal. 43 GAIVS inst. 4,69 TERT. pudic. 3. VVLG. sap. 12,2 de quibus peccant admones et alloqueris. II Macc. 8,19 admonuit autem eos et de auxiliis dei. AVG. civ. 21,27.

6 *aliquem ad (in) aliquid*: CIC. div. 2,134 quam multi inopes ... nullo somnio ad thensaurum reperiendum admonentur. SVET. Claud. 39 multos ... et in consilium et ad aleae lusum admoneri iussit. SOL. 52,44 si quando ad discendum plagis sit admonendus psittacus. HIER. epist. 22,37 ut ... ipsum nos ad officium tempus admoneat. 92,3 in fugam admonentes. AVG. civ. 10,29 quibus ad hoc credendum vos ipsos admonere debeatis. OROS. hist. 6,11,30 ad recordationem admonet conscios.

7 *bestias incitare*: VERG. Aen. 10,585 telo | admonuit biiugos. SEN. epist. 47,19 verberibus mu[l]ta admonentur (-ov- *codd.*). COLVM. 2,2,26 *boves* admoneat flagello. *cf.* SOL. 52,44 *l. 68* SPART. Sev. 11,8 *p. 767, 51.*

III *enuntiatum pendet ex* admoneo. **1** *commonefacere aliquem*: **a** *sequitur enuntiatum oblique interrogans*: RHET. Her. 3,27 hic admonere voluimus, quid oporteret. 3,39 admonendus es, quare verborum memoriam non inprobemus. CIC. inv. 1,99 ut quid et quo quidque loco dixeris, admoneas. 2,109 quid etiam nobis ex eo genere restet ..., admonendum videtur. har. 17 gaudet se ab amicis quid respondeat admoneri. Tusc. 4,75 admonendus, quantus sit furor amoris. VERG. Aen. 10,152 humanis quae sit fiducia rebus, ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

monet. Ov. met. 6, 620 quid possit ab illo admonita est. 11, 473 quae pars, admonet, absit. Liv. 28, 44, 1 quid ... veteribus externisque exemplis admonere opus est? 34, 51, 2 admonitosque (com- *M*), in quo statu rerum accepisset eos. 45, 22, 14 ut admonerem, quemadmodum adiuvare socios solerent. Vell. 2, 65, 1 cum Antonius ... Caesarem admoneret, quam inimicae ipsi Pompeianae partes forent. Val. Max. 4, 1 ext. 6 quid in opprimendo posset, admonuit. 5, 8, 4. Sen. dial. 10, 12, 6 quos quando lavari debeant ..., alius admonet. 12, 3, 5 quid de reliquis (*fratribus*) possit metuere, admonitus. clem. 1, 9, 1 hoc quam verum sit, admonere te exemplo domestico volo. Cvrt. 6, 11, 2 admonere eos coepit, quotiens ... proturbatus esset. 8, 11, 12 quid ipsis timendum foret, admonerentur. Petron. 107 quid fecissent admonuerunt. Plin. nat. 17, 39 admonendi sumus, qualis sit terrae odor. Qvint. decl. 249 p. 20 admonebo tamen uno aut altero argumento, quantam lex ipsa ... passura iniuriam sit. Tac. hist. 4, 7 admoneri principem, quos probet. 3, 24 veterum recentiumque admonens, ut Sarmatas pepulissent. Plin. epist. 3, 3, 7. 3, 10, 6. Hyg. mun. castr. 23 admonebimus itaque, quis ubi tendere debeat. Svet. Claud. 21. Vesp. 22 admonente dispensatore, quemadmodum summam rationibus vellet inferri. Gaivs inst. 2, 97 tantisper admonuisse sufficit, quemadmodum singulae res nobis adquirantur. Veg. mil. 3, 2 quemadmodum sanitas custodiatur exercitus, admonebo. Avg. civ. 20, 30 volentes admonere, quatenus id accipiendum sit. 24, 18. 22, 16. *admonent res*: Cic. top. 41 ubi autem iis (*generibus*) utare, quaestiones ipsae te admonent. leg. 3, 47 locus ipse te non admonet, quid ... sit dicendum? Tusc. 5, 102 cotidie nos ipsa natura admonet, quam paucis, quam parvis rebus egeat, quam vilibus. epist. 5, 2, 10 meus ... me sensus, quanta vis fraterni sit amoris, admonet. epist. ad Caes. frg. 2 (Non. p. 32, 16) quae monumenti ratio sit, nomine ipso admoneor. Vell. 2, 55, 1 admonet promissae brevitatis fides, quanto omnia transcursu dicenda sint. Cvrt. 6, 10, 34 admonuit me patris mei mentio, quam timide ... indicare debuerim. Plin. epist. 7, 29, 3 hic me titulus admonuit, quam essent mimica.

b *sequitur acc. c. inf.*: *admonent homines*: Rhet. Her. 2, 2 admonuimus esse causas conplures. Varro ling. 6, 49 praetereuntis admoneant et se fuisse et illos esse mortalis. Cic. orat. 88 illud admonemus tamen ridiculo sic usurum oratorem. Verr. 3, 36 hominem admonent rem esse praeclaram. 6, 103. 6, 105. Planc. 85 admonuisti ... dici potuisse. Balb. 44 vos admonebo ... de eo (*iure*) numquam ... esse dubitatum. Lig. 38 tantum te admonebo ... his omnibus te daturum salutem. ad Q. fr. 3, 5 (6), 1 admonitus sum ab illo ... dici posse. Bell. Alex. 5, 3 quo facto est admonitus Ganymedes posse nostros aqua intercludi. Verg. Aen. 6, 292 ni docta comes ... vitas admoneat volitare cava sub imagine formae. Ov. am. 3, 8, 29 admonitus nihil esse potentius auro. met. 7, 295. 10, 236. trist. 4, 8, 51 admoniti nostris quoque casibus este, aequantem superos emeruisse virum. Liv. 3, 39, 3 admonentemque Valeriis et Horatiis ducibus pulsos reges. 3, 51, 1 admonet milites Verginius in re non maxima paulo ante trepidatum esse. 4, 3, 3. 5, 2, 11. 24, 9, 2. 27, 9, 10 admonerent non Campanos neque Tarentinos esse eos sed Romanos. 28, 19, 11 et meminerant et admonebant alios supplicium ex se ... peti. 33, 8, 4. 39, 50, 3. 40, 39, 8. Sen. contr. 2, 1, 27 ecce admonent me aptissimum esse tempus. Val. Max. 8, 12 pr. 8, 15, 1 quod fieri oportere exercitus senatum litteris admonuit. Sen. dial. 2, 7, 2 illud enim iam non es admonendus neminem bonum esse nisi sapientem. 5, 4, 5. 6, 9, 1 benef. 2, 18, 4 nat. 1, 17, 4. 2, 44, 2. epist. 20, 13 vellicandus est animus admonendusque naturam nobis minimum constitisse. 77, 8. 99, 29. 108, 35 Cvrt. 3, 10, 8. 4, 12, 16. 10, 1, 26. Colvm. 1 pr. 13 cum pluribus monumentis scriptorum admonear apud antiquos fuisse gloriae curam rusticationis. 1, 9, 3 admonuisse satis est, nihil in his referre ... vires. Ascon. tog. cand. p. 85 *et* 91 B. Petron. 20 admonitus scilicet periculosum esse. Plin. nat. 7, 186 donec accubantium proximus tepescere potionem admoneret. 18, 209. 27, 143. 28, 3. Sil. 13, 807 virgo admonuit tempus cognoscere manis. Qvint. inst. 2, 17, 9 illud enim admonere satis est, omnia ... a natura initia duxisse. 4, 5, 19. 5, 11, 24. 7, 2, 19 Frontin. aq. 72. Tac. Agr. 25 excedendum ... admonebant. 35. Germ. 18 matrimonii auspiciis *uxor* admonetur venire se laborum sociam. ann. 15, 55 Plin. epist. 2, 16, 1. 5, 9, 3. 10, 6, 1 Svet. Iul. 65 Cal. 22. Vesp. 22 admonitus ab eo 'plaustra' potius quam 'plostra' dicenda. Flor. 2, 9, 25 Fronto p. 42 N. Gaivs inst. 1, 133 admonendi autem sumus liberum esse arbitrium ei (1, 141. *sic* Gaivs *passim*. Vlp. dig. 36, 3, 6, 1). 2, 40. 3, 17. 33^{a}. Vlp. dig. 12, 1, 13, 1 admonitus alienos nummos fuisse. 49, 2, 1, 1 Gaivs dig. 21, 2, 54, 1 Tychon. 68, 9. 71, 18. Amm. 22, 7, 2 admonitus iuris dictionem ad alterum pertinere. 29, 5, 23 quos ... admonemus hanc cohortem et facto (⟨fuisse⟩ *Haupt*) et exemplo adversam. Heges. 1, 44, 7 cum cavendum ammoneret Alexandrum. Hier. epist. 108, 11 virgines socias admonebat cavendum esse vinum. Vvlg. Tit. 3, 1 Avg. civ. 1, 18. 7, 34. 10, 8 *et* 9 *et* 26. 15, 27 admonendi sunt ... sic accipiendum esse. epist. 118, 29 miror non admonuisse Democritum vel hoc ipsum (ipso *codd.*) falsa esse quae dicit. Svlp. Sev. chron. 1, 2, 2 *Noe* admonitus a deo diluvium terris imminere. 1, 11, 6. 1, 16, 6. 2, 6, 4 dial. 2, 1, 5. Mart. Cap. 1, 19 pestem fugari posse Mercurius ... admonebat. Sidon. carm. 20, 2 Natalis noster nonas instare admonet. Passio Acaun. mart. (ed. Ruinart 1731) 4 sequendosque admonebat socios illos et contubernales suos. *admonent res*: Cic. Verr. 3, 145 nonne res ipsa admonet (⟨ut putetis⟩ *codd. praeter Lagom. 42*) modum aliquid huic cupiditati constitui oportere. Arch. 29 *virtus* animum ... concitat et admonet non cum vitae tempore esse dimittendam commemorationem nominis nostri. Tusc. 3, 60 admonetque *necessitas* esse hominem. Lvcr. 3, 1039 Democritum ... vetustas admonuit memores motus languescere mentis. Verg. Aen. 11, 232 fatalem Aenean ... ferri admonet ira deum. Liv. 39, 15, 2 sollemnis deorum comprecatio ... vos admoneret hos esse deos. Phaedr. 1, 26, 2 multandum simili iure fabella admonet. Cvrt. 4, 11, 9 ipsa mors uxoris Darei admonere te potest minus ... licere. Colvm. 2, 2, 18 quae res nos admonet, inesse ... sucum. Plin. epist. 7, 26, 1 nuper me cuiusdam amici languor admonuit optimos esse nos, dum infirmi sumus. Anth. 415, 18 *spes* casus admonet esse leves.

c *obiecti loco legitur* **quod** *seq. enuntiato*: Gaivs inst. 1, 188 hoc [totum] tantisper sufficit admonuisse, quod quidam ... dixerunt. dig. 10, 3, 11 admonendi sumus, quod ... datur. Sol. 7, 11 Pallanteum Arcadiae quod Palatio nostro ... appellationem dederit, sat est admonere. Lact. inst. 7, 1, 12 necessarium puto admonere lecturos, quod haec nostra pravae mentes omnino non intellegent. Amm. 22, 8, 37 id admonentes, quod ... Scythici soli *arcus* ... effigiem lunae decrescentis ostendunt. Avg. civ. 1, 13 istae auctoritates non hoc admonent, quod insit ullus cadaveribus sensus. 11, 31 hoc itaque satis sit admonere, quod totus inpar primus numerus ternarius est.

2 *i. q. hortari, ut aliquid facias*: **a** *sequitur infinitivus*: *α admonent res*: Rhet. Her. 2, 31 vitare ... vitium admonebit *cognitio*. Hirt. Gall. 8, 12, 7 nostrique detrimento admonentur diligentius ... stationes disponere. Verg. georg. 4, 186 vesper ubi e pastu tandem decedere campis admonuit. Aen. 9, 107 cum Turni iniuria matrem admonuit ratibus sacris depellere taedas. Hor. sat. 1, 6, 125 ubi me fessum sol acrior ire lavatum admonuit. Ov. met. 6, 150 nec tamen admonita est poena popularis Arachnes cedere caelitibus. fast. 3, 819 dies ... tubas lustrare canoras admonet. Val. Max. 1, 6, 2 eius aspectu ... milites pristinam recuperare fortitudinem admoniti. 2, 6, 2. 6, 9, 7. Phaedr. 3, 17, 13 nihil agere quod non prosit fabella admonet. Mela 2, 97 Gades insula ... admonet ... reliquas dicere. Plin. nat. 18, 162 soli differentia admonet ... discribere. Stat. silv. 5, 2, 76 ignoscere matri admonuit fortuna domus. Plin. epist. 1, 2, 4 itinere decedere ... amoenitatibus admonebamur. Tert. scorp. 1 tempus admonuit ... temperare. Ter. Mavr. 908 ammonet nunc ordo sextam semivocalem loqui. 1574. Amm. 23, 4, 1 re ipsa admoneor ... monstrare. Avg. civ. 8, 15 *ratio* satis nos admonet ... aestimare. 11, 22 nos admonet divina providentia non res insipienter vituperare. 22, 24. Sidon. epist. 5, 17, 8 aquam ... petere sudor admonuit. *β admonent homines*: Cic. Cael. 34 nonne te ... Q. illa Claudia aemulam domesticae laudis in gloria muliebri esse admonebat? Ov. met. 5, 601 laticesque inferre recentes admoneo. hal. 83 nec ... te pergere ... admoneam. Gratt. 377 trans altas ducere calles *canes* admoneo. Val. Max. 9, 13, 3. Plin. nat. 36, 32 in cuius (*Hecatae Ephesiae*) contemplatione admonent aeditui parcere oculis. Val. Fl. 3, 146 diversasque simul socios invadere turmas admonuit. Stat. Theb. 12, 278 admonet attonitam fidus meminisse Creontis altor. Frontin. strat. 1, 5, 27 *milites* admonitos ora scutis, crura veste contegere. 2, 13, 3 Tac. ann. 4, 52. 6, 7 admonuit C. Cestium dicere. 15, 67. Svet. Nero 23 cum praesentia eius urbicas res egere a liberto Helio admoneretur. Comm. apol. 745 hunc certe nos ipsum admonent cognoscere summum. Tycon. p. 70, 8 quos ... vitare admonet apostolus. Amm. 26, 1, 5 qui eum venire ocius admonerent. Avg. civ. 1, 22 eos ... fugere admonuit. 18, 44. c. Iul. 2, 7, 20 quod ab illo opere ... cessare coniuges admonentur. Svlp. Sev. Mart. 23, 8 Clarus fratres admonet orationi insistere. Cassiod. hist. 6, 2 *librum* legere studiosos admoneo. Evgipp. Sever. 9, 4 sollicitius admonebat ... patrum vestigiis inhaerere. *huc spectat si modo sanus est locus* Gratt. 242 abitusque notare ferarum admonet *opus*. *nota anacoluthon*: Ps. Prosp. promiss. et praedict. dei 1, 16 eos ... *deus* admonuit non stare in tota regione illa neve retro respicerent.

b *sequitur enuntiatum finale*: *α admonent res*: Rhet. Her. 4, 42 nominatio ... nos admonet, ut ... nominemus. Cic. Brut. 15 tractatio litterarum ... admonuit ... ut ... sumerem. de orat. 3, 209 sol me admonuit ille, ut brevior essem. top. 51 admonet autem hic locus, ut quaeratur (Sen. epist. 118, 10 Colvm. 12, 2, 6). Caecin. 104 quid ratio interdicti de iure admoneat, ut iudicetis. Mil. 3 clamor admonere vos debebit, ut eum civem retineatis. rep. 2, 48 cum res ipsa admonuerit, ut ... dicamus (off. 2, 67). ac. 2, 126 Tusc. 5, 69. 1, 102 hoc dicto admoneor, ut ... existimem. div. 2, 21 Att. 13, 50, 1. Arat. 40 hiberni ... temporis ortus admonet, ut mandent mortales semina terris. Varro rust. 1, 1, 1 annus ... octogesimus admonet me, ut sarcinas conligam. Ov. met. 2, 564 mea poena volucres admonuisse potest, ne voce pericula quaerant. Val. Max. 1, 7, 2 Augustum ... domesticum exemplum, ut Artori somno obtemperaret, admonuit (Flor. 2, 17, 9). 1, 7 ext. 3. 1, 8 ext. 9 eodem oraculo ... Philippus admonitus, ut ... custodiret. 2, 9 pr. observatio admonet me, ut ... transgrediar. 3, 8 ext. 6. 5, 1, 9 Pauli humanitas admonet me, ne de Cn.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pompei clementia taceam. PHAEDR. 3,10,54 hoc admonere simplices etiam potest, opinione alterius ne quid ponderent. SEN. dial. 4,23,2 *epistula* admonebatur, ut ... caveret (CVRT. 7,1,12 CORP. IX 5420, 23). COLVM. 5,6,20 *rubrica* nos admoneat, ne aliter arbores constituamus. PETRON. 64 admonitusque ostiarii calce, ut cubaret. 111. PLIN. nat. 9,167 mentio piscinarum admonet, ut ... dicamus. TAC. ann. 3,25 PLIN. epist. 1,8,7. 7,3,4. VLP. dig. 1,16,10,1 legatum suum ne ... dimittat, lege Iulia ... admonetur. PANEG. 3,15 CLAVD. carm. min. 27,63. AVG. civ. 14,22 exemplum singulos quosque admonet, ut viri uxores suas diligant. 18,5 *simulacrum* digito labiis inpresso admonere videretur, ut silentium fieret. SVLP. SEV. chron. 2,28,2 huius vitia ut plenius exponerem, res admonebat. MACR. sat. 6,1,1 quod nunc ut fiat, tempus admonet. *β admonent homines*: CIC. har. 54 ne in unius imperium res recidat, admonemur. 61 quo ne trudamur, di ... nos admonent. de orat. 3,201 vos ... admonendos puto, ne ... putetis. 3,64 tantumque eos admoneamus, ut ... teneant. Tusc. 3,51 tantum admonebo ... ut in sinu gaudeant. leg. 1,6. 2,53 admonet ... ut minus capiat. fin. 2,69 eam tantum ad aurem admonerent (*Virtutes quasi Voluptatis ancillae*) ... ut caveret. off. 2,68. parad. 8 cum esset admonitus a quodam, ut idem ipse faceret. frg. phil. 10,3 M. Att. 1,4,1 hoc me etiam Peducaeus, ut ad te scriberem, admonuit. 4,6,3. 5,19,3. 7,26,2 quod me amicissime admones, ut me ... servem. 8,11[d],3. 9,9,2 illud me praeclare admones ..., ne nimis indulgenter et ut cum gravitate potius loquar. 11,12,4. 16,16,4. ad Q. fr. 1,1,38 te illud admoneo, ut ... compares. 1,2,14 quod ego te rogo et admoneo, ne ... velis. 3,8,2 epist. 1,7,9 *et* 10. 5,12,2. 9,6,1 Caninius noster me tuis verbis admonuit, ut scriberem ad te. epist. ad Pomp. frg. 3. OV. ars 2,608 admoneo, veniat ne quis ad illa (*sacra*) loquax. 3,193 quam paene (*var.* saepe) admonui, ne trux caper iret in alas. met. 10,134 LIV. 3,17,10. 22,60,7. 34,50,4. SEN. contr. 1,8,3 te admoneo, ne unum tollas. VAL. MAX. 8,14,5 PHAEDR. 1,11,4. SEN. clem. 1,20,2 supervacuum est hoc loco admonere, ne facile credat. dial. 4,33,6. 6,9,4. 11,13,7 epist. 3,1. 5,1 illud autem te admoneo, ne ... facias. 21,8. 24,16 *et* 19. CVRT. 4,15,2 Besso admonito, ut ... iuberet. 5,2,19. 6,8,15. COLVM. 12,3,4 eumque admonuimus (mon- *S*), ut ... sciret. PETRON. 141 his admoneo amicos meos, ne recusent. PLIN. nat. 7,109 QVINT. inst. 2,4,3. 5,13,42 declamatores ... sunt admonendi, ne contradictiones eas ponant. 8,1,2 decl. 316 p. 243. PLIN. epist. 3,14,6 ut transitum daret, manu leviter admonitus. 4,17,1 et admones et rogas, ut suscipiam causam Corelliae. 6,31,6. 10,12 admoneo simul et inpense rogo, ut ... digneris. paneg. 33 TRAI. Plin. epist. 10,34,2 TAC. ann. 13,5 SVET. Iul. 45. 78 Aug. 89 Tib. 32 Claud. 4. 16 *edicto* admonebat, ut ... dolia picarentur (CORP. X 7852,10 *a. 69 p. Chr.*). Nero 10 Vit. 11. Dom. 8 ne se ... accommodarent, identidem admonuit. vita Ter. p. 31 Reiff. FLOR. 1,28,11. FRONTO p. 24 N. memini etiam te frequenter, ne cuiquam versus tuos ostenderem, admonuisse. *cf.* p. 141 AVR. Fronto p. 70 N. COMM. instr. 2,6,1 fideles admoneo fratres, ne odia (de odio *codd.*) tollant. POMP. dig. 9,2,40 PAP. dig. 21,2,66 VLP. dig. 26,7,5,5. SPART. Hadr. 5,5 cum ... ab Attiano per epistolas esset admonitus, ut ... necaretur. Sev. 11,8 expavescentemque *equum* admonuit ..., ut *cadaver* ... protereret. AMM. 17,13,6 eos, ne ferocirent, lenius admonebat. 15,5,8 HIER. epist. 119,12. 22,22. 69,8 VVLG. II Tim. 1,6. AVG. civ. 1,10 admonendi autem fuerant ..., ut ... discerent. 1,22. 1,34. 5,6. 7,35. 8,5. 8,14. 13,15 increpando admonens, ut adtenderet. 19,26. 20,29 SVLP. SEV. chron. 1,8,2 *et* 4. 1,38,3. 2,12,6 Mart. 5,3 dial. 1,11,3. MART. CAP. 4,379 sane admonendi sumus, ne nos pudeat verba nova facere. 9,890 SIDON. epist. 5,11,3. EVGIPP. Sever. 24,2 instantius ... admonere, ut ... properaret. 25,2 vehementer admonuit, ut ... occurreret. CORP. X 1401,41 in futurum autem admonendos ceteros esse, ut apstinerent se. ACTA lud. saec. Sept. II 21. *nota*: HIRT. Gall. 8,53,2 quibus ... admonebantur, quo maiores pararent necessitates.

c *sequitur nudus coniunctivus*: CIC. Tull. 17 caverent finiumque demonstrationi interessent, admonet. CAES. Gall. 5,49,3 hunc admonet, iter caute faciat. NEP. Phoc. 1,3 admonerent ... liberis ... suis prospiceret. LIV. 39,27,2 ut admoneant, re, non verbo eos liberos relinquant. CVRT. 7,2,36 admo⟨n⟩uit ... *litteras* traderet. LVCAN. 2,637 nec Pharmacis arma relinquas, admoneo. PLIN. epist. 2,11,15 ut libertum saepius admoneret, voci laterique consulerem. SVET. Tib. 12 ultroque etiam admonitus est, dimitteret omnem curam suorum. 50 frequenter admonuit *Liviam* ... negotiis abstineret. HEGES. 1,44,7 caveas, Vare, admoneo. AVG. civ. 5,26 quos admoneo, non optent quod eis non expedit. SVLP. SEV. chron. 1,41,4 verbis dei populus admonetur, proelio abstineret. ACTA lud. saec. Sept. (Corp. VI 32327) II 18 admonemus, Quir⟨ites⟩, ... conveniatis.

reflexive videtur uti verbo sensu reminiscendi CASSIOD. var. 6,21,2 nisi ut ... de vigore semper principis ammonerent (*fortasse* -tur *Mommsen. at recte Traube monet 'provinciales' mente addendum esse*). *minime sic interpretandus locus* GRATT. 242. *cf. p. 766, 64.*

neutr. part. pf. pass. subst. **admonitum:** CIC. de orat. 2,64 in eodem silentio multa alia oratorum officia iacuerunt: cohortationes praecepta, consolationes admonita.

de synonymo cf. SEN. epist. 94,25 *v. p. 762, 11.*

adduntur adverbia: recte (PLAVT. TER. CIC. QVINT.), pulchre (PLAVT.), occulte (RHET. Her., obscure CIC.), amice, amicissime, breviter, praeclare (CIC.), liberius, secreto, non amare, non palam (SEN. phil.), bene (PETRON. QVINT.), leviter (PLIN. epist.), itentidem (*ibid.*), diligentius (GAIVS), lenius (AMM.), sollicitius, instantius, vehementer (EVGIPP.). ad aurem (CIC.), verbis, dictis, calce, verberibus *al.*

admonitio, -ōnis *f. ab* admonere. GLOSS. νουθεσία, ὑπόμνησις. HIER. in Eph. 6,4 quam correptionem nos legimus, melius in graeco dicitur νουθεσία, quae admonitionem magis et eruditionem, quam austeritatem sonat. *stulta adfert* NON. 190. AVG. civ. 15,7 in hac admonitione vel monitu. *vox familiaris potissimum* SEN. phil.

1 *ὑπόμνησις, actio revocandi in memoriam*: CIC. fin. 5,2 tanta vis admonitionis inest in locis. PLIN. nat. 19,8 qua admonitione succurrit quod M. Varro tradit. 21,2 flores *natura* ... in diem gignit, magna ut palam est, admonitione hominum quae spectatissime floreant, celerrime marcescere. QVINT. inst. 5,11,8 utilis similium admonitio est. 6,1,37 ne illud quidem indignum est admonitione, ingens in epilogis ... verti discrimen. 11,2,19 excidentes *res* unius admonitione verbi in memoriam reponuntur. GELL. 2,8,7 non est ratus necessariam esse eius admonitionem, quod omnibus prorsus erat obvium. LAMPR. Hel. 14,8 *milites* sacramenti admonitione exoravit. IVST. 18,4,10 ne ... amara admonitio oculis eius occurrat. FILASTR. 136,2 lex admonitio est potius, propter oblivionem, mandati pristini. 156,8. MACR. sat. 3,3,2 ubi sacrum nominavit *Vergilius*, admonitionem deorum ... adiecit. *nota*: GELL. pr. 16 minutae istae admonitiones (*i. notae, memorabilia*). *hinc technice apud medicos de morbis recidivis*: PLIN. nat. 24,158 quamvis sanatos admonitionem eorum (*morborum*) sentire. 55,88 si qua admonitio doloris supersit. CAEL. AVR. chron. 5,2,41 dabit enim curatio aliis integram sanitatem, aliis raram doloris admonitionem. 5,4,72. 3,5,79 acut. 3,18,181. *aliter* THEOD. PRISC. log. 14 frequentibus sternutamentis pinnae ... admonitione (*i. incitatione pinna facta*) ... relevandi erant. **2** *νουθεσία, adhortatio, levis obiurgatio*: CIC. de orat. 2,282 huic (*familiari reprensioni*) similis est etiam admonitio in consilio dando familiaris. 2,339 his quattuor causis totidem medicinae opponuntur: tum obiurgatio ... tum admonitio quasi lenior obiurgatio, tum promissio ... tum deprecatio. top. 64 obiurgatione ... et admonitione deiciuntur *perturbationes animi*. div. 1,55 eandem in somnis admonitionem fuisse tertiam (VAL. MAX. 1,7 ext. 3). off. 1,145 nec *perversitas* ... admonitionem et praecepta desiderat. fin. 1,30 interesse ... inter argumentum conclusionemque rationis et inter mediocrem animadversionem atque admonitionem. Tusc. 5,19 Att. 6,1,20. 12,46. ad Q. fr. 1,2,13 quae ad te aliqua ⟨cum⟩ admonitione aut obiurgatione scripsi. epist. 1,1,2 nec precibus nostris nec admonitionibus relinquit locum. 5,19,2 communicatio consilii tali tempore quasi quaedam admonitio videtur esse officii vel potius efflagitatio ad ... societatem. LIV. 29,16,3. 44,36,12 nihil offensus libera admonitione. VELL. 2,114,3 admonitio frequens, interdum (inerat *cod.*) et castigatio. VAL. MAX. 1,1,8. SEN. dial. 3,15,1 corrigendus est ... qui peccat, et admonitione et vi. 3,15,3. 4,28,1 indignamur aliqua admonitione aut coercitione nos castigatos. benef. 2,7,2 adiecta contumeliosa admonitione. 2,11,6 admonitio taedium facit, exprobratio odium. 5,5,2. 5,22,4. 5,25,6. 6,16,6 modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus discussit desidiam. 7,23,3 saepe ... opus est malis exactore, etiam bonis admonitione (-tore *dett. codd.*). 7,23,3 verecunda. 7,25,1 bella⟨m⟩ rem, admonitionem inter amicos. 7,25,2 non est ista admonitio, convicium est. epist. 8,2 salutares. 13,15 cum tibi admonitione magis quam exhortatione opus sit. 69,3. 94,25 non docet admonitio, sed advertit. 94,29 *et* 31 *et* 32 *et* 33 *et* 36. 94,44 si inponit pudorem castigatio, cur admonitio non facit, etiam si nudis praeceptis utitur? *ibid.* si imperio proficitur, et admonitione. 94,45 *et* 46 *et* 51. 95,61 PLIN. nat. 35,85 QVINT. inst. 1,8,4. 2,6,3. 4,1,33 cuius animus spe metu, admonitione precibus, vanitate denique ... agitandus est. 10,3,32 *vitium* frequenti admonitione corrigi non potuerat. SVET. Aug. 39 VLP. dig. 5,1,2,7. 45,1,48 admonitionem magis quandam quo celerius reddantur ... quam condicionem habet stipulatio (26,1,6,1). CALL. dig. 48,19,7 *inter poenas* fustium: admonitio, flagellorum: castigatio, vinculorum: verberatio. TERT. orat. 25 *bis* bapt. 8 pudic. 19. ieiun. 16 nec apud inferos admonitio cessavit. anim. 46 per beneficia fallentes medicinarum et admonitionum et praenuntiationum. FORTVN. rhet. p. 117 H. (*hinc* MART. CAP. 5,562). HIL. in psalm. 2,21. CONSTIT. Valent. Migne 13,576[b] post admonitionem legis nostrae. SERV. auct. Aen. 8,288 legitur ... ipsius (*Herculis*) admonitio his verbis. PS. AMBR. serm. Sess. 116[a] quo (*praecepto*) crebris admonitionibus intimatur ne liber manibus desit. HEGES. 5,18,3 ammonitione sedula. HIER. in Eph. 6,4 filios suos erudiant in omni disciplina et admonitione domini. VVLG. III Esdr. 2,22 AVG. civ. 2,11. 10,19. 12,28. 15,7 divinae admonitionis (SIDON. epist. 7,1,3). serm. 308,5 qui post ... istam meam admonitionem et exhortationem tale aliquid fecerit. c. Iul. 4,2,11 infirmitas admonitio est non superbiendi. OROS. hist. 1,6,5 clementissimas (GREG. M. epist. 323,21). FAVST. REI. grat. 1,17 dei castigantis. RVRIC. epist. 2,58. VICT. VIT. 2,28 verbum ammonitionis fratribus facere. CASSIOD. var. 1,44,1. GREG. M. epist. 213,25 post secundam et tertiam ammonitionem. BENED. reg. pr. admonitionem patris li-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

benter excipe. 2. CORP. IX 5420, 26 (*a. 82*) salubri admonitioni paruisse.

synonyma: *ad 2*: obiurgatio, animadversio, efflagitatio, castigatio, coercitio, exprobratio, exhortatio, imperium. *opposita*: laudes, argumentum conclusionisque ratio.

admonitiuncula, -ae *f. ab* admonitio *deminutive.* CASSIAN. conl. 18, 11, 4 quod ad simplicem admonitiunculam nostram ... tanta te video indignatione permotum. GILD. chron. III p. 25 ne qualemcunque admonitiunculam scriberem.

admonito, -āre. *ab* admonere. FVLG. aet. mund. p. 157 H. ammonito pastoralem audaciam *Davidis.*

admonitor, -ōris *m. ab* admonere. *qui admonet i. aliquid in memoriam revocat vel ad aliquid adhortatur.* παραινέτης GLOSS. II 394, 17. CIC. top. 5 te quoque etsi admonitore non eges, ad memoriam nostrarum rerum excitarem. epist. 9, 8, 1 misi ... ad te quattuor admonitores non nimis verecundos. OV. met. 4, 664 admonitorque operum ... Lucifer ortus erat. TERT. adv. Marc. 4, 30 spiritus sanctus admonitor convivarum. 5, 7 creatorem ... admonitorem ... Christianorum. [CLAVD. 22, 154 nomine quemque compellas clari ... admonitum (-tor *exc. Gyr.*) facti.] CASSIOD. var. 9, 2, 5 cui ammonitor insistit assiduus.

admonitōrium, -ī *n. ab* admonitor. COD. Iust. 1, 17, 1, 12 per indices ... quaedam admonitoria eius facere.

[**admonitrīx**] *vulgabatur olim in loco corrupto* PLAVT. Truc. 501. *cf. C. F. W. Müller, Rhein. Mus. 55 (1900) 312.*

admonitus, -ūs *m. ab* admonere. *solus ablativus legitur praeter* MART. CAP. 9, 896. GLOSS. ὑπόμνησις. admonitu admonitione. *voce* OV. *potissimum utitur.*

1 *memoria, commonefaciendi actio*: CIC. fin. 5, 4 ut acrius ... de claris viris locorum admonitu cogitemus. 5, 3 veteris proverbii admonitu vivorum memini. OV. epist. 9, 135 mens fugit admonitu. 14, 17 cor pavet admonitu temeratae sanguine noctis. rem. 629 quid iuvat admonitu tepidam recalescere mentem? met. 9, 324 admonitu veteris commota ministrae (fast. 3, 612). 14, 465 admonitu quamquam luctus renoventur amari. trist. 3, 6, 30 admonitu fit novus ipse pudor. 5, 3, 32 *Bacche*, admonitu matris condoluisse potes. Pont. 1, 2, 54. fast. 3, 36 terreor admonitu.

2 *adhortatio, exhortatio*: CIC. Verr. 3, 60 admonitu istius. 4, 8. 5, 148. har. 56 huic malo populus Romanus ipse nullo haruspicum admonitu sua sponte prospexit. Sest. 129 quod est postridie decretum ... admonitu, ne quis .... leg. 3, 13 admonitu et rogatu meo. rep. 2, 67 levi admonitu, non actu inflectit *elephantum.* Tusc. 2, 48. Att. 9, 10, 5 quem ... amici tali admonitu non moveret auctoritas. 13, 18 admonitu tuo. epist. 10, 12, 8 pullariorum admonitu. 15, 2, 5 senatus. CAES. civ. 3, 92, 2 Triarii. NEP. Att. 20, 3. OV. rem. 662 admonitu liber aberrat amor. met. 3, 566 acrior admonitu est *Pentheus.* 12, 60 Pallados. Pont. 1, 3, 8 admonitu ... tuo. 2, 4, 18 (4, 12, 26). 2, 11, 14. LIV. 1, 48, 5 Tulliae. SEN. Oed. 800 conubia matris Delphico admonitu tremo. CVRT. 4, 13, 25 amicorum. TAC. hist. 3, 81 modestissimi cuiusque. SERV. Aen. 4, 473 Pyladis. PS. AVG. serm. 31, 6 doctrinae rigidioris admonitu. MARC. COM. chron. min. II p. 66 beati Ambrosii in somnis ammonitu. MART. CAP. 9, 896 per quam edictorum tuorum admonitus mortalibus innotescunt. MAR. VICTOR aleth. 1, 344 domini. *Klotz.*

admōnstrat NOT. Tir. 47, 6 *post* monstrat amonstrat.

admordeo, -momordī (-memordī PLAVT.), -sum, -ēre. *ab* ad *et* mordere. [*francog. vet.* amordre. *M.-L.*] *proprie*: VERG. georg. 2, 379 admorso (amorso M^1, amorsu M^2, admorsu *Rb*, ad morsum *P*) signata in stirpe cicatrix. PROP. 3, 11, 53 brachia spectavi sacris admorsa colubris. SIL. 5, 322 admorsae immurmurat hastae *moriens.* SER. SAMM. 823 admorsis ... membris. *i. q. comedere*: SOL. 11, 12 herba alinos ... admorsa diurnam famem prohibet (ISID. orig. 14, 6, 16). *de acribus*: MARC. med. 8, 25 *collyrium* paululum quidem admordebit, sed dolorem ... avertet. *i. q. carpere, aggredi, invehi in hominem, laedere*: PLAVT. Aul. frg. 2 ut admemordit hominem. Persa 267 triparcos homines ... bene admordere. Pseud. 1125 admordere hunc mihi lubet. :: iamne illum comessurus es (*sequitur etiam* devorare). IVL. VAL. 1, 13 Lysias ... facetissimus ... cum in gratia regis admordere adolescentulum vellet. IVL. VAL. 1, 9 eo admordebatur (ἐλυπεῖτο Ps. Callisth.) solo *Philippus*, quod.

admorsus, -ūs *m. ab* admordere. VERG. georg. 2, 379 *v. supra l. 57.* SIL. 16, 358 clausumque cruento spumeus admorsu gauderet mandere ferrum. SYMM. epist. 1, 31, 2 an vereris ..., ne libellus tuus admorsu (admorsu *Voss. 111*, ad morsum *Vat.*, amorsu *floril.*) duri dentis uratur? [*hisp.* almuerzo '*prandium*'. *M.-L.*] *V.*

admōtio, -ōnis *f. ab* admovere. *actus admovendi.* CIC. nat. deor. 2, 150 ad nervorum eliciendos sonos ac tibiarum apta manus est admotione digitorum. CAEL. AVR. chron. 2, 6, 91 recenti ... passioni ... convenit ... spongiarum cum aqua frigida expressarum admotio gutturi per ambitum faucium.

admoveo, -mōvī, -mōtum, -movēre. *ab* ad *et* movere. *assimilatio praepositionis rara propter similitudinem verbi* amoveo; *legitur* SOL. 7, 2 HEGES. 5, 10, 1 (*cod. Cassell.*) GILD. chron. III 89 CARM. epigr. 254, 5. *cf.* THEOD. PRISC. *ind. Rose.* *syncopae*: admorunt: VERG. Aen. 4, 367 (*cf.* PRISC. gramm. II 478, 8 GLOSS. V 162, 47). OV. Ibis 238 CYPR. GALL. gen. 1059. admoram: PROP. 3, 3, 5. admorat: OV. am. 3, 8, 38 CYPR. GALL. exod. 435. admorint: OV. Pont. 3, 7, 36. admosse: LIV. 38, 45, 3. ammossent: CARM. epigr. 254, 5. admosti: ANTH. 893, 28 GLOSS. προσήνεγκε ὑποβληθήσεται tradiderunt. IV 304, 33 admota adplicata. V 437, 13 admorunt ambierunt (?). V 265, 26 am<m>ovet adponet. *nota, quod in* VVLG. *Maccabaeorum tantum libri vocabulum habent.* *de structuris* ARVS. MESS. gramm. VII 453, 26 'admovit ad hanc rem' ... 'admovit illam rem illi'. *usum reflexivum a ceteris separavi, v. sub VI.*

I *de appropinquatione* (*motu locali*) *obiecti*: *adpropiare, propiorem facere*: A *res mobiles* (*praeter corporis partes, de quibus v. sub B*): 1 *ad corpus vel partes eius*: *ad nasum*: CATO agr. 157, 15 brassicam ... in manum conicito et ad nasum admoveto. CIC. Verr. 6, 27 *Verres* reticulum ... ad naris sibi admovebat (Tusc. 3, 43). CELS. 3, 19 p. 104 D. naribus ... aestuantis ..., quod reficiat. *al.* SVET. Vesp. 23 pecuniam ... ad naris. *similiter*: PLIN. nat. 20, 154 semen *puleii* obmutescentibus olfactu (*dat.*) admovetur. *cf.* 21, 35 quorundam odor suavior e longinquo, propius admotus hebetatur. *ad oculos* (*visum*): RHET. Her. 3, 32 aspectus ... minus valet, sive nimis procul removeris (*sc. ab oculis*) sive vehementer prope admoveris id, quod oportet videri. OV. Ib. 238 admorunt oculis usque sub ora faces. PAVL. FEST. 171 usque ad oculos *aliquid.* CELS. 7, 7, 14 acus admovenda est *oculo.* SIL. 17, 599 admota oculis vestigia pugnae. *transl.* SEN. dial. 9, 17, 2 *virtus* admota oculis. *neutr. pro subst.*: PLIN. nat. 11, 142 alii nisi prope admota non cernunt (144). *ad os, labra*: *cibum, potionem*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 admoto iam labris poculo (PLIN. epist. 7, 1, 4). SEN. Thy. 987 admotus ipsis Bacchus a labris fugit. *cf. p. 772, 30.* PLIN. nat. 9, 83 ad ora ... cibos. VARRO rust. 3, 5, 15 *tabula cum pabulo* ita vertitur, ut omnia ... admoveantur ad omnes convivas (*sc. aves*). PROP. 4, 8, 11 *serpens* sibi admotas a virgine corripit escas. *sim.* COLVM. 7, 10, 8 canales ... sitientibus suibus (*sc. ut bibant*). 8, 7, 3. *nota*: PLIN. nat. 9, 63 admovet ... sibi gula sapores piscibus satis. *ad alias corporis partes*: *tela, sim.*: OV. epist. 14, 48 admovi iugulo tela ... tuo. SEN. epist. 4, 8 CVRT. 6, 7, 12 TAC. ann. 11, 38. QVINT. decl. 305 p. 197 iugulo necem. LIV. 38, 17, 7 mollia corpora ... sol pulvis sitis, ut ferrum non admoveas, prosternunt. SEN. contr. 2, 3, 10 cervicibus ... securem (AMM. 21, 5, 10). VELL. 2, 70, 5 mucronem ... mamillae. PETRON. 108 ad virilia ... novaculam infestam. SIL. 7, 651 harundo (*i. sagitta*) ... ferrum admovit ... palato. 16, 263 victima ... admotae (*sc. cervicibus*) ... subiecta bipenni. *medicamenta, sim.*: CELS. 6, 9 p. 246 D. dentibus *aliquid* (PLIN. nat. 28, 45. 32, 13 THEOD. PRISC. eup. 46). 7, 12, 1 candens ferramentum gingivis ..., ut attingat leviter. 3, 18 p. 101 D. occipitio inciso (*dat.?*) cucurbitulam (3, 23 p. 115. 3, 27, 2 *al.; at* 4, 29 p. 156 incisa cute). *nota* 4, 7 p. 129 cucurbitulam sub mento et circa fauces (4, 27 p. 154). 4, 12 p. 137 admovendae duobus infra stomachum digitis cucurbitulae. 5, 26, 21 a diversa parte. PLIN. nat. 23, 70 *sucus* in lana admotus vulvae. THEOD. PRISC. eup. 44 *cucurbitam* dextrae parti praecordiorum (log. 12). *hinc generatim de omnibus, quae curationi adhibentur, parte corporis non diserte addita*: *corporalia*: CIC. carm. frg. 31 qui tempestivam medicinam admovens non adgravescens volnus inlidat manu (PLIN. nat. 20, 28). OV. met. 10, 188 animam *Hyacinthi* admotis fugientem sustinet herbis. CELS. 4, 20 p. 146 D. cataplasmata. 4, 21 p. 147 fomenta (CVRT. 3, 6, 14 fomenta corpori). 6, 7, 1 *spongias.* SEN. dial. 5, 39, 4 remedio (*i. scalpello*) palam admoto (benef. 6, 16, 4). 4, 10, 6 *v. infra l. 67.* PLIN. nat. 28, 156 carnem ... vituli. 28, 179 *talum bubulum.* *sim. passim.* THEOD. PRISC. log. 27 sanguisugas (CAEL. AVR. chron. 2, 3, 67) ... caustica. *incorporalia*: CELS. 3, 18 p. 100 *frictionem.* CAEL. AVR. chron. 2, 3, 67 *vaporationem.* *additur, cui malo impugnando medicina adhibeatur*: GARG. MART. med. 30 *cauliculum* podagrae ... utiliter admoveri. *ibid.* ad veteres lateris ... dolores ... efficaciter admoventur *illa et illa* .... *sim.* PALLAD. 1, 35, 2 contra formicas, si in horto habent foramen, cor noctuae admoveamus. GARG. MART. med. 6 *sucum* unctioni corporis. *tormenta, al.*: *proprie*: CIC. Verr. 6, 163 cum ignes ardentesque laminae ceterique cruciatus admovebantur. SEN. dial. 4, 10, 6 ignibus ... vel in poenam admotis vel in remedium. 3, 16, 1 omne poenae genus remedi loco. 1, 4, 11 *Lacones liberorum* experiuntur indolem publice verberibus admotis. CVRT. 6, 11, 31 tormentis admotis *Parmenioni.* PETRON. 79 anus ... ingurgitata ne ignem quidem admotum sensisset. *cf.* PLIN. nat. 10, 210 quae (*insecta dormientia*) ne luminibus quidem admotis excitentur. *sim.* IVV. 8, 82 admoto ... tauro *Phalaridis.* LVCIF. moriend. 5 tormenta. 6 varios durosque cruciatus. Athan. 1, 28 quae timeri posse existimaris. VVLG. II Macc. 7, 5 *rex* iussit ignem admoveri (*ad tormenta*). PASS. Acaun. 4 si quid admoveris: ignes, tormenta, ferrum subire parati sumus. GLOSS. V 632, 8 admotis fidiculis. STAT. Theb. 11, 151 dira (*Megaera*) ter admoto tetigit thoraca flagello. *translate*: HOR. carm. 3, 21 tu (*vinum*) lene tormentum ingenio admoves. PROSP. carm. de ingrat. 847 *poenas* animae. faces, stimulos, calcar *sim.* admovere *v. sub V A 4.* *alias res*: OV. am. 1, 14, 30 *capillo* acus. SEN. contr. 10, 5, 4 sibi catenas. TAC. ann. 12, 47 vincla *dextrae.* VAL. MAX. 5, 4 ext. 1 infantem pectori (*cf. p. 773, 63*). SEN. benef. 3, 26, 2 imaginem *imperatoris in anulo* obscenis. PETRON.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

74 urceolum ... ad malam. CALP. ecl. 4, 169 sol contractas pedibus magis admovet umbras. IVV. 6, 426 oenophorum ... pedibus. PLIN. nat. 16, 155 ut ... *smilax* admota auribus sonum reddat (*cf. p. 772, 18*). STAT. silv. 1, 2, 104 *Cupido* admotis tepefecit pectora *Veneris* pennis. PLIN. epist. 7, 27, 12 capiti suo cultros (*tonsorios*). SVET. Iul. 79 capiti Caesaris ... diadema. AVG. civ. 28, 8 p. 574 D. flores ... oculis. *nota*: STAT. Theb. 2, 534 *Tydeus* spicula et inclusam capulo tenus admovet (*i. expedit, stringit*) ensem.

2 *ad homines ipsos*: PLAVT. Asin. 779 *puella* talos (*sc. lusorios*) ne cuiquam homini admoveat nisi tibi. LIV. 1, 28, 10 duabus admotis quadrigis in currus earum distentum inligat Mettium. *cf.* TIB. 2, 3, 55 comites ..., quos India torret, solis et admotis inficit ignis equis (OV. am. 2, 16, 3). VAL. MAX. 9, 5, 4 *caput abscisum* propius admoveri iussit (*sibi*). SEN. epist. 95, 38 arma in conspectu posuisse propiusque admovisse. MACR. sat. 2, 8, 1 mensas secundas minister (*sc. convivis*).

3 *ad res vel mobiles vel certae sedis*: **a** *mobiles*: VARRO ling. 7, 1 ut ... facilius obscuram operam ⟨m⟩yrmecidum ex ebore videant, extrinsecus admovent nigras saetas. CIC. de orat. 2, 190 admoto igni ignem concipere *materiam*. LVCR. 6, 901 nocturna ad lumina linum ... ubi ... admoveas. MORET. 10 *rusticus* admovet his (*luminibus prunae*) pronam ... lucernam (APVL. met. 2, 62). OV. ars 2, 441 extinctas admoto sulpure flammas invenit. met. 1, 493 facibus saepes ardent, quas forte viator ... nimis admovit. 15, 311 admotis Athamanas aquis accendere lignum narratur. 8, 645 ramalia ... aëno. VITR. 10, 3, 2 vectis cum est admotus ad onus *cf.* LIV. 25, 11, 18. CELS. 7, 26, 3 ferramentum ... calculo. CVRT. 4, 2, 13 *folles igni*. COLVM. 4, 29, 11 falcem ... palmitibus. 5, 6, 23. 2, 4, 3 solidi rigoris admota pertica transversis sulcis inseritur (*sc. ad explorandam bonitatem agri*). 7, 8, 3 *mulctram* flammis *cf.* 12, 21, 2. 9, 14, 13 opercula intus usque ad favos admovenda sunt. PLIN. nat. 10, 40 admota ... herba (*sc. cuneo*). 17, 258 ne in fervore solis admoveatur *fimus vitibus*. 259. *cf.* PALLAD. 4, 10, 27. PLIN. nat. 17, 207 validae *palmiti* putatio (*i. falx*) admovenda. STAT. silv. 4, 8, 31 admovere iubar mediae duo sidera lunae. PLIN. paneg. 61 ut corpora ... excelsa procerioribus admota decrescant. APVL. flor. p. 53 Oud. dextra ... succussabulum citharae admovet. AVG. civ. 21, 4 anulus alteri admotus est (*per vim magnetis*). SIDON. epist. 3, 3, 9 *flammae* a se remota inluminant, ... satis sibi admota comburunt. *translate*: VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 obscuriori ... pietati notitiae lumen admoveo. SEN. nat. 1 pr. 2 *pars moralis philosophiae* errores ... discutit et lumen admovet, quo discernantur ambigua vitae. **b** *ignem aedificiis sim. comburendi causa*: QVADRIG. hist. frg. 81 accessit *ad turrim ligneam*, ligna subdidit, submovit Graecos, ignem admovit. LYGD. 5, 11 sacrilegos templis admovimus ignes. OV. met. 3, 374 flammas. 8, 461 ignes (Pont. 1, 2, 58 fast. 4, 706). CVRT. 8, 4, 15 COLVM. 12, 18, 7. 9, 15, 5 fumum. LVCAN. 8, 758 admotus Magnum, non subditus, accipit ignis (*i. non in rogo combustus est mortuus. cf.* SIDON. epist. 3, 13, 5) *cf. p. 770, 71.* PLIN. nat. 31, 11 SIL. 7, 315. QVINT. decl. 323 p. 270 ignem sacris postibus ..., ferrum vetustissimae religioni. TAC. hist. 1, 66 ut Luco faces admoverit (*sc. municipium illud combusturus*). APVL. met. 8, 22 rationes ... admoto combussit igne. DICT. 5, 7 extorum partibus ... flamma admota est. faces admovere: *cf. sub V A 4.* lumen, *v. supra l. 39.* **c** *machinas bellicas sim. ad muros al.*: *cf.* TAC. hist. 3, 84 cuncta validissimarum urbium excidiis reperta simul admovent, testudinem tormenta aggerem facesque. VEG. mil. 4, 13 admoventur ... testudines arietes falces vineae plutei musculi turres. CIC. Cluent. 36 Avillio tamquam aliqua machina admota capere Asuvii adulescentiam (APVL. apol. 97). machinam: VAL. MAX. 5, 1, 5 SEN. Thy. 385 CVRT. 4, 4, 10 AMM. 20, 11, 14. *al.* *aliter* LIV. 25, 11, 18. CAES. civ. 2, 10, 7 hoc opus (*musculum*) ... subito ad turrim hostium admovent *milites*, ut aedificio iungatur (BELL. Afr. 43 LIV. 33, 38, 9 *cf.* 38, 5, 2 tria ⟨opera⟩ ... adversus Pyrrheum). 3, 63, 6 legionarii ... defensores scalis admotis (*sc. munitioni*) tormentis telisque ... terrebant. LIV. 4, 59, 6 qui ... urbem infimam tuebantur, locum dedere scalas admovendi (10, 17, 8). 7, 16, 6 moenibus. (scalas admovere: VAL. MAX. 1, 8, 6. CVRT. 9, 1, 18 undique. SIL. 16, 153. TAC. ann. 13, 39 moenibus. POMP. dig. 1, 8, 11 *cf.* VLP. dig. 37, 7, 12, 22 ad lacunaria. VEG. mil. 4, 12 *al. cf.* 4, 27). 8, 16, 8 turres ... muro (CVRT. 4, 6, 9 VEG. mil. 4, 17 *al.*). 21, 7, 5 arietem moenibus (21, 8, 2 *al. nota* 37, 26, 8 testudinibus (*abl.*) arietes. CVRT. 8, 2, 22 AMM. 20, 6, 5 *al.*). 21, 10, 10 Carthagini ... vineas turresque (23, 37, 2 *al.*). 32, 23, 6 undique aggeres ... ad moenia admovebantur (CVRT. 4, 2, 21. *v. p. 774, 47*). 24, 33, 9 omnem apparatum oppugnandarum urbium muris admoverunt. VEG. mil. 4, 15 *plutei* rotulis ... admoventur more carpenti. *sim.* FRONTIN. strat. 4, 7, 8 ligna ... vallo. **d** *naves* (*classem*) *locis*: CVRT. 4, 3, 13 classe ad moenia admota (4, 4, 10). 4, 2, 9 naves. FRONTIN. strat. 3, 2, 2. DARES 2 navim ... ad portum. DICT. 2, 1 naves litori. 11. OROS. hist. 6, 21, 4 classem *sc. litori Cantabriae.* *naves navibus*: VEG. mil. 4, 44 admotis liburnis. **e** *castra*: *v. sub* 'exercitum admovere' (*C 1 a*). **f** *alias res*: OV. am. 3, 2, 69 metam spatioso circuit orbe ... admoto proximus axe subit. met. 11, 723 propinquae admotum *corpus* terrae ... cernit *Alcyone* (*ibid.* fit propius corpus). PAVL. FEST. 25 serae ... foribus admotae. APIC. 7, 266 ofellas ad furnum. *de fluminibus, sim.*: SEN. epist. 104, 15 Maeander ... in vicinum alveo suo admotus. PLIN. nat. 17, 30 vites aduri ... Aenos sensit admoto Hebro. SIL. 8, 455 Albula ... admota perstringit moenia ripa. AVIEN. orb. terr. 50 pelagi ... nomina mille, aequor (*acc.?*) ut innumeris terrarum admoverit (*intrans.?*) oris. *nota*: SEN. nat. 3, 28, 3 velut admoto malo (*i. mari*) comminus procurrit aestus ex imo recessu maris. *de sideribus*: LVCAN. 9, 316 ubi damnosum radios *solis* admoverit aevum (*i. solem terrae adpropiavit*). PLIN. nat. 2, 43 *luna* alias admota caelo, alias contigua montibus. *cf.* SIL. 13, 557 STAT. Theb. 10, 371. AVIEN. Arat. 1284 Aries (*sidus*) Aram procul admovet undis gurgitis occidui. TIB. 2, 3, 55 *v. p. 771, 11.*

B *corporis partes*: **1** *aurem*: **a** *proprie*: PLAVT. Mil. 1335 labra ab labellis aufer ... :: temptabam spiraret an non. :: aurem admotam (adnostam *codd.*; adpostam *Leo*) oportuit. TER. Phorm. 867 ad fores ... ire perrexi, ... astiti, animam compressi, aurem admovi. LIV. 38, 7, 8 aure admota (*sc. solo*) sonitum fodientium captabant. SEN. epist. 10, 5. COLVM. 9, 9, 4 aurem ... alveis *apium*. PLIN. nat. 16, 184 aure ad caput trabis ... admota. TAC. ann. 4, 69 foraminibus ... aurem. *aliter*: ANTH. 452, 10 *Delia solet* auribus (*sc. amatoris*) admotis (*sc. sibi*) condita verba dare. **b** *translate, i. q. animum intendere, operam dare* (*cf.* CIC. har. 20 mentis vestras, non solum auris, ad haruspicum vocem admovete; *cf.* adhibeo): CIC. de orat. 2, 153 existimavi pecudis esse ..., cum tantas res Graeci susciperent ..., non admovere aurem (*ibid.* audire eos). ac. frg. 20 cum et hac et illac aurem diligenter admoverit. HOR. epist. 1, 20, 19 cum tibi (*libro*) sol tepidus pluris admoverit auris (*i. plures auditores dederit*). AVIAN. fab. 18, 17 admotas verbis fallacibus aures.

2 *os, labra, vultum*: RHET. Her. 3, 26 in demonstratione ... corpus a cervicibus demittemus: nam est hoc a natura datum, ut quam proxime tum vultum admoveamus ad auditores, si quam rem docere eos et vehementer instigare velimus. VERG. ecl. 3, 43 necdum illis (*poculis*) labra admovi, sed condita servo (47). OV. met. 10, 282 admovet os iterum (*Pygmalion statuae*). 12, 424 ora ... ad ora. epist. 17, 17 admotis ... tangere, *epistula*, labellis. COLVM. 9, 8, 2 labris foramini aditus (*sc. alvei*) admotis. PLIN. nat. 28, 4 plagis ... ferarum ... admoveri ora. 28, 101 pilos ... mulierum labris. FRONTO p. 136 N. os ... salutantes ori admovemus, ... manus manibus. AMM. 31, 16, 6 iugulo labra. *in phrasi translata*: PROP. 3, 3, 5 parva ... tam magnis admoram fontibus *Musarum* ora (*i. carmen epicum scribere adgressus eram*). *de visu*: SIL. 11, 344 si admoveris ora ..., stare ... miraberis. PRVD. perist. 318 introspicit, admota quantum ... acies intrare ... potest. OV. met. 10, 344 spectem Cinyram tangamque ... osculaque admoveam; *cf.* PROP. 1, 3, 16 (OV. epist. 20, 195 oscula rara admovet *Dilthey*; accipit *cod.*). COLVM. 9, 15, 6 spiritu admoto (*sc. ad foramen ollae*) fumus ad apes promovetur. **3** *manum*: **a** *proprie*: CIC. Brut. 200 animis iudicum admovere orationem tamquam fidibus manum. ac. 2, 145 *Zeno* laevam manum admoverat (*sc. pugno dextra manu facto*). PROP. 1, 3, 16 oscula ... admota (*sc. dormienti puellae*) sumere ... manu. OV. ars 3, 134 admotae formam dant *capillis* ... manus. am. 3, 7, 74 (PETRON. 131). met. 10, 254 *Pygmalion* manus operi temptantes admovet. 10, 511 Pont. 1, 3, 16. LIV. 5, 22, 5 religiose admoventes manus *simulacro* (*ibid.* adtrectare. VAL. MAX. 8, 1 abs. 5 sacris tuis castas manus). 29, 18, 8 sacrilegas admovere manus ... thensauris. SEN. contr. 9, 4, 5 suspensas leviter admovebat manus *filius, ut patrem pulsaret.* 9, 6, 18 ad intendendum eculeum manus admovebam. VAL. MAX. 7, 3 ext. 2 manum ... naribus equi (*cf.* COLVM. 6, 24, 2 *al.*). CELS. 2, 7 p. 41 D. oras naturalium ... manibus admotis scabere. 3, 6 p. 86 corpori manum. SEN. Thy. 690 manum ferro. Tro. 947. 693 dextram pedibus. dial. 4, 34, 1. PETRON. 74 manus ... trementes ad faciem. PLIN. nat. 9, 147 VAL. FL. 5, 241 STAT. Theb. 2, 339. QVINT. inst. 11, 3, 104 compressam ... manum in poenitentia vel ira pectori admovemus. SVET. Vesp. 8 ruderibus *Capitoli* purgandis manus primus admovit ac suo collo quaedam extulit. APVL. met. 3, 22 *manum* meis luminibus. apol. 56 adorandi gratia manum labris. TERT. idol. 7 corpori domini. *aliter*: OV. Pont. 4, 7, 43 ut propius ventum (*hostibus*) admotaque dextera dextrae (*i. manus conseruerunt*). *abstractum pro concreto*: STAT. Ach. 1, 343 admoto non distat comere tactu *Thetis Achillem* (silv. 2, 1, 13).

b *translate*: *hostili consilio*: *telum admovere*: SEN. epist. 67, 13 Catonem ... pectori purissimas manus admoventem. CVRT. 7, 1, 23 corporibus nostris ... infestas admovemus manus. QVINT. decl. 344 p. 359 paene admotam usque ad sanguinem manum. *aliis modis infestare*: *homines*: CAT. 14, 26 manus ... vestras non horrebitis admovere nobis. LIV. 5, 11, 16 numquam deos ipsos admovere nocentibus manus. *res*: CIC. agr. 1, 11 admovent manus vectigalibus populi Romani *architecti huius legis* (*sc. auferre vectigalia conantur*). SEN. Med. 205 sceptris superbas quisquis admovit manus. Tro. 641 sedibus sacris *manum*. PETRON. 133 templis ... dextram. *nota*: VVLG. I Macc. 15, 25 Antiochus ... admovens ei *oppido* semper manus (προσάγων ... αὐτῇ τὰς χεῖρας). **c** *amico consilio vel agendae rei causa*: *aggredi*: OV. met. 15, 218 artifices natura manus admovit (*sc. semini hominis*). ANTH. 893, 28 admosti medicas manus. SEN. dial. 9, 64 iis admovenda manus est, quorum finem ... sperare possis, relinquenda, quae latius actu procedunt. 1, 13, 4 aspero remedio. nat. 2, 46 epist. 82, 12. CVRT. 5, 2, 19 admovere lanae manus. 6, 7, 14 memorabili operi.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. nat. 35, 133 quibus *operibus Praxitelis* Nicias manum admovisset. APVL. met. 5, 21 facinori manus. *sim.* CORIPP. Ioh. 3, 157 bracchia furtis. 4 *digitos*: OV. met. 11, 115 postibus ... digitos. VAL. MAX. 3, 3, 2 CELS. 2, 7 p. 41 D. AMM. 29, 2, 28. OV. met. 9, 395 lacrimas admoto pollice siccat. APVL. met. 1, 8 digitum a pollice proximum ori suo (*iubens silentium*). MACR. sat. 3, 9, 4 digito ad os admoto silentium denuntiat. SVET. Aug. 80 digitum salutarem ... scripturae. AVSON. 363, 13 nec inania ... indicet admotus digitis pellentibus ictus. 5 *alias corporis partes*: VERG. Aen. 4, 367 genuit te ... Caucasus Hyrcanaeque admorunt ubera tigres (PHAEDR. 3, 15, 7 PLIN. nat. 10, 168. FLOR. 1, 1, 3 infantibus. AVG. civ. 18, 21 p. 283 D.). OV. met. 11, 124 lammina ... dapes admoto dente premebat. CELS. 4, 26 p. 151 D. ad ignem lumbos. COLVM. 6, 30, 9 iumenta ... caput utero. bracchium *v. supra l. 2.* *abstractum pro concreto*: STAT. Ach. 1, 643 amplexus. *sim.* OV. met. 6, 631 cur admovet ... alter blanditias (*i. os, bracchia blandiendo*). gressus *v. p. 776, 17.*

C *homines*: 1 *ad loca* (*locum occupantia*): **a** *in re militari*: exercitum *sim.* admovere: CIC. Phil. 6, 5 exercitum ... dum ne propius urbem Romam CC milia admoveret. 7, 26. HIRT. Gall. 8, 14, 3 iudicabat ... usque eo legiones admovendas, ut discedere ex eo loco ... barbari ... non possent. BELL. Afr. 25, 2 Bocchus ... propius eius regnum copias suas admovere. 51, 3. SALL. orat. Phil. 10 exercitu ... admoto ... urbem invadat. LIV. 4, 29, 2 eodem (*i. ad vallum*) ... copias. 9, 16, 3 ad moenia. 10, 27, 5 ad Clusium. 9, 25, 6 portas ... claudere, si exercitus admoveatur. 10, 43, 1 *al.* 22, 13, 3 in Campaniam exercitum. 24, 12, 2 Capuam. 24, 12, 6 ab Luceria Beneventum copias. 24, 13, 2 exercitum propius Tarentum. 24, 39, 10 ad Hennam. 24, 40, 3 *al.* 32, 12, 1 cornua dextra laevaque admovet castris. 35, 30, 3 *aciem* (CVRT. 4, 13, 21 VAL. FL. 3, 502 FRONTIN. strat. 2, 1, 2). 42, 57, 10 in eundem locum. VITR. 2, 9, 15. VAL. MAX. 5, 2, 1 portis *exercitum*. SEN. Phoen. 581 moenibus caris ... hostem. dial. 2, 3, 4 fortem virum ... non ... admota vis hostilis exterret. epist. 95, 69 exercitūs Alpibus. CVRT. 3, 1, 1 *et passim.* LVCAN. 2, 466 admotae pulsarunt Auximon alae. FRONTIN. strat. 2, 3, 22 sinistrum latus ... paludibus. TAC. ann. 8, 17 sagittarios *occultantibus sese.* 13, 7 iuventutem ... supplendis ... legionibus. CLAVD. 28, 443 agmina muris. VVLG. I Macc. 5, 27 exercitum civitatibus. *pro hominibus res* (signa, arma *sim.*): LIV. 10, 17, 7 simul admota sunt signa. 25, 14, 15 signa Achradinam (FLOR. 1, 17, 3). *cf.* AETNA 51 impius miles (*i. manus Gigantum*) ... admotis ... terit iam (tertia *codd.*) sidera signis. LIV. 8, 22, 10 castra. 26, 10, 3 ad Anienem ... castra. SIL. 1, 296. VVLG. I Macc. 10, 48 Alexander ... admovit castra contra Demetrium (16, 6. II 13, 19). MANIL. 4, 37 moenibus arma. LVCAN. 6, 2. SIL. 16, 93 admota (*sc. moenibus*) ... bella trementem *Carthaginem*. *nota obiectum omissum*: admovere *i. q. copias admovere, appropinquare cum exercitu*: CVRT. 9, 4, 27 iam admovebat rex. TERT. ieiun. 7 allophyli proelio admovebant. VVLG. (*i.* ITALA) II Macc. 15, 25 Nicanor ... et qui cum ipso erant, cum tubis ... admovebant (προσῆγον). **b** *aliis modis*: OV. met. 10, 462 *puellam* alto admotam lecto. CELS. 4, 6 p. 128 D. ad ignem ... aegrum. SEN. dial. 4, 5, 4 *Hannibalem* ab infante caedibus. MANIL. 5, 93 *Salmoneus* ipsum admovisse Iovem terris, dum fulmina fingit, sensit. SEN. dial. 3, 14, 3 errantem ... ad rectum iter (*opp.* expellere). epist. 12, 3 iste decrepitus ... ad ostium admotus. 47, 15 servos ... mensae meae. TAC. ann. 11, 35 *Silium ut reum* tribunali. 13, 54 imbellem aetatem per lacus ... ripae. *in iudicium*: SEN. contr. 2, 3, 6 si volebas rogare, admovisses propinquos, amicos, maiorum imagines, lacrimas, ... gemitus. MART. CAP. 2, 218 Phoebus ... singulas ex famulitio ... incipit admovere (*sc. in concilium superum*). 3, 223 unam priori loco. *res pro subiecto*: VERG. Aen. 3, 410 ubi ... Siculae te admoverit orae ventus. PERS. 6, 1 bruma foco te. STAT. Theb. 12, 678 Creon Adrastida leto (*i. supplicio*) admovet. 2 *ad homines*: *proprie*: CVRT. 3, 12, 26 *Alexander* Darei filium collo suo. 8, 3, 3 *liberos* pectori patris. *aliter p. 770, 83.* 6, 5, 4 *iuvenes* dexterae regis. 8, 10, 35 genibus regis *filium*. CYPR. GALL. gen. 1059 ad basia natos. SVET. Nero 37 medicos admovebat *mori iussis*. *sim.* AMM. 30, 7, 11 Burgundios ... admoverat Alamannis, *sc. ut hostes.* *translate de magistris*: IVV. 14, 12 barbatos licet admoveas *puero* ... magistros. TAC. ann. 14, 53 spei tuae (*i. tibi designato principi*) admotus sum (*Seneca magister*). *sim.* MART. CAP. 2, 152 praesul ... mortalibus genius admovetur. *abstractum pro concreto*: MART. CAP. 2, 2, 16 Musas ... admota Palladis consortione residere. *locus pro persona*: SVET. Tib. 14 Thrasyllum ... contubernio. *dignitatibus, magistratui, cet. aliquem admovere*: *v. sub IV.* *comparandi causa homines per imaginationem componere*: STAT. Ach. 1, 607 Deidamia ... tantum ... admota superbo vincitur Aeacide (*sc. pulchritudine*), quantum premit ipsa sorores. IVV. 2, 147 his (*nobilibus*) licet ipsum (*imperatorem*) admoveas. se admovere *et* admoveri *v. sub VI.*

D *bestias*: 1 *locis vel rebus*: *in re sacra* (*victimas arae*): VERG. Aen. 12, 169 sacerdos ... fetum suis intonsamque bidentem attulit admovitque pecus flagrantibus aris. OV. met. 13, 454. 7, 593 admoti ... templis ... tauri. *de homine* LIV. 10, 38, 9 admovebatur altaribus magis ut victima quam ut sacri particeps (21, 1, 4. 45, 27, 9). GERM. 420. *sim.* VAL. MAX. 1, 1, 5 exta parum curiose admota ⟨aris *add. recc.*⟩. SEN. Oed. 334 huc propere admove et sparge ... colla taurorum mola. MELA 3, 18 devotos altaribus. LVCAN. 1, 608 sacris ... admovet aris ... marem (*taurum*). 7, 165 sacris. PLIN. nat. 16, 250. TAC. ann. 2, 69 hostias. SVET. Cal. 32 admota altaribus victima. MACR. sat. 3, 5, 8. DICT. 5, 8 *deis* victimas opimas. 5, 10. AMM. 24, 6, 17. ITALA Mal. 1, 8 (Gild. chron. III 89) si ammoveatis claudum (VVLG. offeratis). *translate*: VAL. MAX. 3, 3, 1 *de Scaevolae facinore*: admotum aris cultum. PERS. 2, 75 haec (*ius, fas, sim.*) ... ut admoveam templis, et farre litabo. TERT. orat. 27 deo ... saturatam orationem velut opimam hostiam admovere. *aliis modis*: OV. met. 5, 642 geminos dea ... angues curribus admovit frenisque coercuit ora. SEN. epist. 124, 16 *equum* ad initium *viae*. COLVM. 7, 3, 19 pratis ... matres (*oves*) admovendae sunt. 2 *aliis bestiis*: *ad coitum*: PAVL. FEST. 366 testiculari est iumentis maribus feminas vel mares feminis admovere. COLVM. 6, 36, 4. 6, 37, 9. *ad lactandum* (*cf. p. 770, 83*): VARRO rust. 2, 2, 16 si ad matris mammam non accedet, admovere oportet *agnum* (FEST. 306 COLVM. 7, 3, 17 PLIN. nat. 8, 171). *aliis modis*: CVRT. 9, 1, 32 canes *leoni*. PLIN. nat. 8, 27 *elephantos* aliis. 28, 181. 3 *hominibus*: *in re militari*: LIV. 2, 20, 12 equiti admoti equi, ut persequi hostem posset. CVRT. 5, 1, 42. 6, 5, 5 *al.* FRONTIN. strat. 1, 10, 1 adductis in conspectum duobus equis ... duos admovit iuvenes. 2, 4, 20 greges asinorum ... ad postremam hostium aciem. *ad mordendum*: VARRO Prisc. gramm. II 524, 2 ei (*quem suppositum arbitrantur*) admovent, ut pungat, colubram. *ibid.* admota aspis (CIC. Rab. Post. 23 ad corpus; *cf.* SERV. auct. Aen. 8, 697). SVET. Aug. 17 Cleopatrae ... psyllos ..., qui venenum ... exugerent. FLOR. 2, 21, 11 ad venas *serpentes*. *cf. p. 770, 58.*

II *de propinquitate (vicinitate) obiecti*: **A** *in inversione*: *dicuntur admoveri loca, quibus ipsi admovemur*: OV. met. 6, 511 ut ... admotum ... fretum remis tellusque repulsa est. CVRT. 9, 9, 7 quo proprius spes (*i. mare*) admovebatur *flumen navigantibus*. SEN. nat. 6, 26, 1 Pharos ... continenti admota est (*sc. incremento continentis*). LVCAN. 6, 180 cumulo crescente cadavera murum admovere (aequavere *al.*) solo. PLIN. nat. 12, 5 arbore sulcamus maria terrasque admovemus. VAL. FL. 5, 50 admotis (attonitis *codd.*) nimium mens *Argonautarum* anxia Colchis. *hinc, ut videtur, translatio ad tempus, q. v. sub III.* *inversionem reflexivi v. p. 776, 19.* **B** *improprie*: *loca locis admovere*: 1 *i. q. facere, ut compendio itineris celerius ad ea perveniatur*: LVCAN. 2, 674 pontibus ... Seston ... Abydo. PLIN. nat. 19, 3 herbam esse, quae admoveat Aegyptum Italiae (*sc. linum, unde vela fiunt*). 6, 101 lucro ... India admota est (*sc. compendio itineris*). *sim.* 15, 76 tanto propius Carthaginem pomo Cato admovit (*i. effecit, ut propinqua videretur*). STAT. silv. 4, 3, 26 gaudens ... septem montibus admovere Baias (*sc. commodiore via*). *cf.* PLIN. paneg. 25 disiunctissimas terras munificentiae ingenio velut admovere. OV. fast. 1, 305 admovere *astrologi* oculis distantia sidera nostris. 2 *augendo (ampliando) efficere, ut propiora sint* (*cf.* aggerem admovere *I A 3 c*): SEN. Phaedr. 1128 admota aetheriis culmina sedibus (MART. 4, 64, 9). 3 *in vicino vel ita ut attingat constituere, aedificare, sim.*: *hinc* **admotus** *pro adi.*: VARRO rust. 1, 13, 2 culina videnda ut sit admota (*sc. ad cellam vilici*). PROC. dig. 8, 2, 13 pr. non licet ... tubulos habere admotos ad parietem communem. CVRT. 5, 1, 26 aedificia non sunt admota muris. *sim.* IVV. 10, 148 Africa ... Nilo ... admota tepenti (*abl.*) rursus ad Aethiopum populos aliosque elephantos. *cf. p. 772, 7.* CIC. rep. 2, 5 *Romulus* urbi ... locum ... incredibili opportunitate delegit. neque enim ad mare admovit, quod ... fuit ... facillimum. SIDON. epist. 2, 2, 5 fenestras ... binas confinio camerae pendentis admovit *architectus*. *sim.* OV. am. 3, 8, 37 argentum cum ... auro manibus admorat (*i. in imis terrae abdiderat*) Saturnus. met. 1, 139 *opes* Stygiis ... admoverat umbris.

III *de tempore*: **A** *generatim de variis rebus, quae tempore fiunt*: VAL. MAX. 1, 7, 8 propioribus ... lineis Haterii ... somnium certo eventu (*dat.*) admotum est. *cf.* SEN. epist. 49, 4 admoveri lineas (*sc. vitae per cursum temporis*) sentio. CVRT. 8, 6, 16 occasionem exsequendi sceleris admotam. 10, 9, 1 fatis admovebantur Macedonum genti bella civilia. LVCAN. 5, 469 spes irrita mundi, posse duces parva campi statione diremptos admotum (*sc. et tempore et loco*) damnare nefas. CALP. ecl. 4, 18 *fratrem* vicina meis natalibus admovet aetas. QVINT. decl. 281 p. 146 scelera propius admota plus habent horroris (*sc. cogitanti*). *nota*: EDICT. Hadr. Vlp. dig. 48, 18, 1, 2 reus ... argumentis ita probationi admovetur, ut sola confessio ... deesse videatur. **B** *speciatim de morte, interitu, sim.*: SEN. Tro. 575 mors prope admota (STAT. Theb. 5, 211). dial. 10, 8, 2 mortis periculum propius admotum. epist. 13, 11 vicinum periculum vel prope admotum. dial. 10, 17, 2 illis fatum. clem. 1, 12, 4 extrema. CVRT. 8, 9, 33 admovere leti diem (*de suicidio*). LVCAN. 4, 480 nec gloria leti inferior ... admoto occurrere fato. 7, 50 *vulgus* mortis vicinae properantis admovet horas. SIL. 8, 245 *Varro* fata admovet urbi. STAT. Theb. 8, 375 fatalem populis ... horam admovet atra dies. Ach. 1, 257 metuenda propinquant tempora et extremis admota pericula metis. QVINT. decl. 331 p. 306 *reum* petulantia ... morti iam prope admovit. CARM. epigr. 254, 5 superis ammossent saecula ⟨letum⟩.

IV *de promotione hominum ad dignitates, magistratus, familiaritatem potentium*: OV. epist. 11, 17 quid iuvat admotam (*me*) per avo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum nomina caelo inter cognatos posse referre Iovem? SIL. 8, 293 genus admotum superis (294 attingebat caelum). LIV. 40, 56, 10 admoveri (admoneri *cod.*) potuisset Antigonus (*sc. in regnum Philippi*), si ... statim palam facta esset mors regis. CVRT. 6, 9, 22 patrem in idem fastigium. QVINT. inst. 6 pr. 13 te ... ad omnium spes honorum. SVET. Cal. 12 ad spem successionis. TAC. ann. 3, 56 Drusum summae rei. PLIN. epist. 10, 1, 1 dii ... virtutes tuas (*i. te*) ad gubernacula rei publicae (paneg. 6). SVET. Aug. 64 Gaium et Lucium ... ad curam rei p. Tib. 10. STAT. silv. 5, 1, 109 ingentibus actis admotus coniunx (*i. Caesaris ab epistulis factus*). VELL. 2, 96, 1 *mors Agrippae* admovit propius Neronem Caesari. CVRT. 9, 2, 7 in propiorem ... amicitiae locum admotum *tonsorem*. *nota*: PS. QVINT. decl. 18, 12 laceri pectoris vulnera (*i. filium tormentis laceratum*) pietati rursus admoveas, *pater*. *cf. p. 773, 70.* *similiter de delegatione ad negotia*: IVV. 6, 497 *ancilla* admota ... lanis (*i. lanipendia facta*). FRONTIN. aq. 105 procuratorem *aquarum* ... primus Ti. Claudius videtur admovisse. *cf. p. 773, 67. 774, 70.*

V *translationes ad res incorporales* (*cf. p. 770, 18. 59. 79. 774, 7*): **A** *admovere res ad animum (homines)*: **1** *orationem, scripta, sim.*: CIC. de orat. 1, 60 num admoveri possit oratio ad sensus animorum atque motus vel inflammandos vel ... extinguendos. 2, 337 maxima ... pars orationis admovendast ad animorum motus ... concitandos (*ib.* genus ... dicendi ... inlustrius esse adhibendum). 3, 159 omnis tralatio ... ad sensus ipsos admovetur. Brut. 200 *v. p. 772, 45.* orat. 55 *perfectus orator* utcumque ... animum audientis moveri volet, ita certum vocis admovebit sonum. SEN. contr. 1 pr. 18 necesse est, quae (*scripta*) totiens animo suo admovent, novissime adfigant (*i. ediscant*). SEN. contr. 10 pr. 1 hoc habent scholasticorum studia: leviter tacta delectant, contrectata et propius admota fastidio sunt. *metaphorice de studiis doctrinae*: ENNOD. dict. 12 p. 462 Vind. salvae sunt, quascumque de censu nostro ad usuram gemmas admovemus. **2** *preces, sim.*: OV. met. 6, 689 admovi ... preces. Pont. 3, 7, 36 EPICED. Drusi 421 VAL. MAX. 5, 4, 1 PHAEDR. 1, 19, 6 *al.* SEN. Phaedr. 635. *cf.* Phoen. 459 cui ... alterna prece verba admovebo. nat. 2, 37, 2 diis preces. CVRT. 5, 10, 14 suppliciter. PLIN. nat. 7, 148 preces Proculeio mortis admotae *ab Augusto*. AVIAN. fab. 22, 10. *spem, sim.*: OV. met. 11, 454 his ... promissis (*abl.*) spes est admota recursus (*sc. animo Alcyones*). SEN. epist. 94, 24 nihil ... efficient monitiones admotae gravibus vitiis. 95, 4. **3** *terrorem, vim, alia mala*: LIV. 6, 10, 3 populationibus ... terror est oppidanis admotus (30, 36, 3 terrorem Carthagini. 41, 17, 7 *al.*). 27, 43, 3 metus tormentorum admotus (40, 55, 5. *cf.* AMM. 14, 9, 5). LIV. 38, 5, 9 nulla ab exteriore parte vis admota est (43, 18, 5). SEN. contr. exc. 4, 8 ipse vim adhibet, ... ab alio admota ... utor. 9, 3, 9 mihi vim. CELS. 7, 26, 2. CVRT. 8, 4, 13 quanta ... vis humana [esse] poterat, admota est. ALF. dig. 39, 2, 43 pr. aliqua vi extrinsecus admota. SEN. epist. 74, 33 arcessere sibi miserias et admovere. STAT. Theb. 5, 158 Venus admovet iras (*animis deorum*). Ach. 1, 567 nil ... timenti *puellae* admovet insidias *Achilles*. AVIAN. fab. 27, 5 dolos. OV. epist. 11, 43 nimium vivax admotis (*sc. utero matris*) restitit infans artibus. *cf. p. 771, 57.* **4** *varia incitamenta*: calcar: CIC. Att. 6, 1, 5 adscribit ... et quasi calcar admovet, intercessisse se pro iis magnam pecuniam. *cf.* VARRO Men. 472 ventus buccas vehementius sufflare et calcar admovere *sc. fluctibus*. *proprie* VAL. MAX. 5, 6, 2 vehementer admotis calcaribus. stimulos: CIC. Sest. 12 stimulos ... homini studioso victoriae. Tusc. 3, 35 *malae res* lacerant, vexant, stimulos admovent, ignis adhibent. LIV. 7, 15, 3 tantos pudor stimulos admovit (*sc. militibus*). IVV. 10, 329 stimulos odio pudor. SEN. dial. 1, 4, 5 nolite ... expavescere ista, quae di ... velut stimulos admovent animis. QVINT. decl. 306 p. 205 propiores admovet stimulos vir fortis. TAC. hist. 5, 6 proprios stimulos legionibus *Cerialis* ... domitores ... appellans. AMM. 14, 1, 8. 29, 1, 19. faces: CIC. Phil. 2, 30 faces admovendae sunt, quae te excitent. de orat. 3, 4 cum ... Philippo quasi quasdam verborum faces admovisset (Tusc. 2, 61 off. 2, 37). TAC. dial. 40 contiones ... ardorem ingeniis, ... oratoribus faces admovebant. **5** *opem, solacium etc.*: CIC. Tusc. 4, 61 alia ... sit ad eum admovenda curatio (CELS. 3, 2 p. 76 D. *al.*). OV. rem. 116 tardam opem (Pont. 1, 3, 90 CVRT. 5, 12, 16). CELS. 2, 14 p. 59 D. auxilium. SEN. epist. 91, 13 solacia ... Liberali (PLIN. epist. 5, 16, 11). CVRT. 4, 3, 24 praesidia. PLIN. epist. 2, 5, 9 curam. lumen admovere *v. p. 771, 39.* **6** *varia*: VAL. MAX. 4, 1 ext. 8 Theopompus regnum *Laconum* ... quo longius a licentia retraxit, hoc ad benivolentiam civium propius admovit. SEN. dial. 9, 2, 1 *talem adfectum animi nulli* propius admoverim exemplo quam eorum, qui. 11, 2, 2 omnis ... luctus illi suos ... admovebo (*i. ante oculos ponam*). CVRT. 6, 2, 19 *dii* fortissimis viris subitum patriae desiderium admovissent. putationem: *v. p. 771, 33.* *nota*: ARNOB. nat. 2, 24 quid in Menone, o Plato, quaedam rationibus numeri (muneri *cod.*) admota (*sc. menti pueri?*) ex puerculo sciscitaris? **B** *animum (hominem) ad res*: CIC. har. 20 *v. p. 772, 20.* HOR. epist. 2, 1, 161 *Romanus* serus ... Graecis admovit acumina chartis (*i. litteris Graecis incubuit*). **C** *res rebus (addere, subiungere)*: LIV. 43, 10, 3 spes cupiditati admota ... occaecavit animum. VAL. MAX. 7, 6, 1 si per se aspiciantur, ... si ... admotis necessitatis viribus ponderentur. MACR. sat. 4, 4, 3 hoc (*quod Vergilius dixit*) per se non est dignum memoria ..., sed admovit causam (*seq. verba Vergili*). MART. CAP. 3, 231 his (*naturae et usui*) ... materies admovetur. *cf.* 5, 457. *sim.* SYMM. epist. 7, 106 cum ... praetoria instet editio, ... coemptioni equorum ex Hispania celeritas admovenda est.

VI *reflexive*: **A** *proprie de loco et de conversatione hominum*: **1** *homines (bestiae) se admovent*: CIC. Lael. 32 *probitatem* qui adpetiverunt, adplicant se et propius admovent (*sc. ad amicum*). CVRT. 7, 1, 14 *coniuratos* amotis longius ceteris admovisse semetipsos lateri *Alexandri*. STAT. Ach. 1, 867 Vlixes admotus lateri *Achillis*. 8, 4, 4 se stipitibus arborum. PETRON. 11 Ascyltos furtim se foribus admovit. 86. FRONTIN. strat. 2, 2, 5 Ventidius ... procursione subita adeo se admovit (*sc. Parthis*), ut. *passivum pro reflexivo*: OV. ars 1, 605 insere te turbae leviterque admotus eunti velle latus. PLIN. nat. 9, 80 ut aurum, quod deciderit in ... puteos, admotus extrahat *murex*. SIL. 4, 56 collatis admoto consule castris. AMM. 29, 1, 27 si admotus quisquam fabricae diffugisset. MART. CAP. 9, 918 *cygnus* admovetur ori *Ledae*. *pronomini substituitur nomen*: SEN. Tro. 518 gressus nefandos dux ... admovet (STAT. Theb. 11, 560). SIL. 15, 216 admoto crescebant culmina gressu. *inversio*: LVCAN. 7, 591 nec tibi (*Brute*) fatales admoveris ante Philippos (*i. te Philippis*). **2** *res se admovent*: CIC. Lael. 100 *virtus* cum ... ostendit suum lumen et idem aspexit ... in alio, ad id se admovet. PLIN. nat. 17, 24 quibusdam satis (*subst.*) ... propius admoveri salis halitum inutile. PS. APVL. Ascl. 19 his *rebus* ... ab imo ad summum se admoventibus. AVIEN. Arat. 1051 his (*signis*) se ... sol admovet (*opp.* recurrens). **B** *translate*: SEN. dial. 10, 13, 9 an satius esset nullis studiis admoveri quam his inplicari. admovere *intr. i. q. appropinquare cum copiis*: *v. p. 773, 44.*

structurae (notatis vetustissimis exemplis): admovere *aliquid*: *alicui*: PLAVT. Asin. 779. *alicui rei*: CIC. agr. 1, 11. ad *aliquem*: VARRO rust. 3, 5, 15. ad *aliquid*: CATO agr. 157, 15. *sine relatione*: PLAVT. Mil. 1336. *aliquem*: *alicui*: VELL. 2, 96, 1. *alicui rei*: VERG. Aen. 3, 410. ad *aliquid*: VARRO rust. 2, 2, 16. *sine relatione*: CIC. Phil. 6, 5. *adverbia et adverbialia (notabiliora)*: usque sub ora: *p. 770, 22.* usque ad: *p. 770, 23. 771, 30.* sub mento, circa fauces, infra stomachum: *p. 770, 46.* usque eo: *p. 773, 20.* contra Demetrium: *p. 773, 42.* comminus: LVCAN. 6, 2 SIL. 17, 409. extrinsecus: VARRO ling. 7, 1 CELS. 6, 9 p. 246 D. *al.* hac — illac: CIC. ac. frg. 20. huc: SEN. Oed. 338. procul: MELA 2, 43 SOL. 7, 2 STAT. Ach. 1, 409 AVIEN. Arat. 1284. prope, propius: RHET. Her. 3, 32 CIC. Phil. 6, 5 *al.* LIV. 34, 26, 2 *al.* SEN. epist. 13, 11 *al.* QVINT. decl. 331 p. 306, *et passim.*

synonyma: (addere, adducere, adferre), adhibere (CIC. har. 20 Tusc. 3, 35 SEN. contr. exc. 4, 8), (adicere, adiungere), adplicare (CIC. Lael. 32 CVRT. 4, 2, 9), adponere (VEG. mil. 4, 27), adprimere (PLIN. nat. 30, 42), adserere (PAVL. FEST. 25), arcessere (SEN. epist. 74, 33), (inicere), obmovere (FEST. 202), offerre (*v. p. 774, 6*). propius fieri (OV. met. 11, 722). *opposita*: amovere (CVRT. 7, 1, 14), (demovere), recipere (CVRT. 4, 6, 9), removere (RHET. Her. 3, 32 SIDON. epist. 3, 3, 9), repellere (OV. met. 6, 511), retrahere (VAL. MAX. 4, 1 ext. 8). abesse (CVRT. 5, 1, 26). *derivatum* admotio. *Hey.*

admūgio, -īvī, -īre. *ab* ad *et* mugire. *proprie*: OV. ars 1, 279 mollibus in pratis admugit femina tauro (*sequitur* adhinnit *de equo*). AVR. VICT. orig. 7, 3 inclusas boves transeuntibus admugisse. ORIENT. 1, 178 ammugit proprio bucula laeta gregi. *translate*: CLAVD. 8, 576 ripa sonat Phariosque modos Aegyptia ducit tibia; summissis admugit cornibus Apis. PROS. 3, 443 omnis madet orbita fletu; omnibus admugit (*de Cerere*). *cf.* mugio. *Ihm.*

admulceo, -ēre. *ab* ad *et* mulcere. PALLAD. 4, 12, 2 appellationibus blandis ... a fronte accedens bubulcus admulceat *bovem* naresque et terga pertractet. *V.*

admūnio *v.* admoenio.

admurmurātio, -ōnis *f.* CIC. Verr. 6, 41 o divina senatus frequentis in aede Bellonae admurmuratio! ad Q. fr. 2, 1, 3 tanquam reum accusavi multis et secundis admurmurationibus cuncti senatus. Verr. 1, 45 factus est in eo strepitus et grata contionis admurmuratio. Pis. 31 qui non admurmuratione, sed voce et clamore abiecti hominis ac semivivi furorem petulantiamque fregistis. Manil. 37 vestra admurmuratio facit, Quirites, ut agnoscere videamini, qui haec fecerint.

admurmuro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* murmurare. *in malam vel bonam partem*: CIC. Verr. 6, 41 memoria tenetis ... quam valde universi admurmuraverint, quam palam principes dixerint contra. Att. 1, 13, 2 idque admurmurante senatu neque me invito esse factum. de orat. 2, 285 cum esset admurmuratum. *deponens*: **admurmurārī.** FRONTO p. 21, 6 N. ad hoc pauculi admurmurati sunt.

admutilo, -avī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* mutilare. PLAVT. Capt. 269 sed utrum strictimne adtonsurum dicam esse an per pectinem, nescio; verum si frugist, usque admutilabit probe. Persa 829 tu Persa es, qui me usque admutilavisti ad cutem. Mil. 768 ego inveni lepidam sycophantiam, qui admutiletur miles usque caesariatus. *syn.* attondere. *cf.* mutilo. *Ihm.*

Adnamantia *v.* Annamatia.

Adnamatus, -a *et* **Annamatus,** -a *nom. celticum, cf.* Adnamus, Adnametus, Adnomatus, Annamatia. CORP. VI 32624 c 9 (centuria)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aureli Adnamati. 32640, 14 ⟨.⟩ Aelius P. f. Iul. Annamatus Emon(a). III 3361 (*in Pannonia inf.*) Aveta Adnamati f. . . . M. Vlpius Cassius matri. 10353 (*ibid.*) Annamatus Tripponis f. 3374 (*ibid., cf.* 10341) Prensens Annamati f. 10895 (*in Pannonia sup.*) quarto Adnamati f. 5474 (*in Norico*) Caletiu Adnamati. 5477 (*ibid.*) Adnamato f(ilio). 5496 (*ibid.*) Ressillae Adnamati f. 5569 (*ibid.*) L. Attonio Adnamato aedilic(io) Teurn(iae). 11646 (*ibid.*) Adnamatus Adnami. 11699 (*ibid.*) ⟨A⟩dnam⟨a⟩ti (*genet.*). INSCR. Rhen. 1336 (*a. 236*) Crixsius Adnamatus *hastifer civitatis Mattiacorum.* INSCR. Helv. 284 (*Augustae Rauricae*) Adled⟨us et⟩ Adnam⟨a⟩tus. Atnamatus: CORP. III 10883 (*in Pannonia sup., litteris aetatis fere Traianae*) Adbugiounae Atnamati f(iliae). Anamatus: CORP. VI 32624 c 9 (centuria) Aureli Anamati. **Adnamatius,** -a *nom. gent.* INSCR. Rhen. 365 Adnamatius Galicanus . . . et Adnamatius Speratus. 1623 ⟨Adnamati⟩us Victorinus et Adnamatia Sperata. 52 Adnama⟨t⟩iae ⟨p⟩ar(enti) Mailorius Victor et Mailoria Maiorena fili. **Adnamato,** -onis *nom. vir.* CORP. III 4854 (*in Norico*) Sex. Adnamatonis f. et Bonis Anbusuli f.

Adnametus *nom. vir. celticum, cf.* Adnamatus. CORP. XIII 708 (*Burdigalae*) Cl. Maternae Adnameti f. 979 (*in Petrucoriorum territorio*) Adnameto⟨. . .⟩; *sed hic rectius fortasse intellegetur* Adnameto, -onis.

Adnamū *nom. mul. celticum, cf.* Adnamus, Annamoris. CORP. XII 134 (*in summa valle Poenina*) Valerius Terentius t(itulum) f(ieri) i(ussit), Adnamu . . . fil(ii) her(edes) f(aciundum) c(uraverunt).

Adnamus, -a *et* **Annamus,** -a *nom. celticum, cf.* Adnamu, Adnamatus. CORP. V 7269 (*Segusione*) Adnama Troncilli f. III 4731 (*in Norico*) Ientumaro Adnami. 5028 (*ibid.*) Cacusius Adnami f. 5090 (*ibid.*) Iulius Annamus. 5420 (*ibid.*) Gemellus Marconis f. et Adnama co(iux). 5644 (*ibid.*) Carmo Adnami lib(ertus). 11646 (*ibid.*) Adnamus Terit. (*sic*) fili(us) et Devignata Tituconis filia, Adnamatus Adnami et Siora Adnami f(ilii). 11572 (*ibid.*) Adnamae Anectionis f(iliae). 10352 (*in Pannonia infer.*) Adnama Astíonis f(ilia). p. 963, 14 (*in tegula Norica*) Annamus. INSCR. Revue archéol. 37 p. 354, 63 (*in Pannonia sup.*) Suadru (*mulier*) Adnami. INSCR. Korrespondenzbl. d. Westd. Zeitschr. V p. 20 (*in Germania sup.*) Adnamus Nertomari fil. **Adnamius,** -a *et* **Annamius,** -a *nom. gent. et nom. singulare.* CORP. III 5161 (*in Norico*) Adnamius Flavínus b(eneficiarius) Vlpi Victoris proc. Aug. (*c. a. 158*). *idem* 5162. 4452, 17 (*in Pannonia sup., a. 212?*) Annam(ius) Licinianus *speculator.* 4725 (*in Norico*) Nonia Enobugi ux(or) . . . Enobux Gnav⟨onis f.⟩ et Adnami⟨u⟩s P⟨. . .⟩. *Otto.*

[**adnao**] *v. sub* adno.

adnārro, -āre. *ab* ad *et* narrare. STAT. Theb. 8, 619 *hirundines* stantque super nidos veterisque exordia fati adnar⟨r⟩ant (enarrant *rec. codd.*) tectis.

adnāscor, adnātio *v. sub* agn-.

adnato, -āvī, -āre. *ab* ad *et* natare. GLOSS. II 422, 19 *προσνήχομαι* redito (*hoc ex glossa sequenti illatum corr. Stephanus in* annato). *natando accedere: cum* ad: BELL. Alex. 20, 6 *milites mersi* ad proxima navigia adnatarunt. 21, 2 ad eas . . . naves. 31, 6 ad proximas naves. 46, 6 vulneratus . . . adnatat ad suum myoparonem. PLIN. nat. 9, 86 brutum animal *polypus* ut quod ad manum hominis adnatet. *ibidem*: adnatantes . . . pisciculos ad ea (*putamina*). *cum acc.*: PLIN. nat. 9, 38 Trogodytae, quos adnatant (adnant *R*) *testudines.* *cum dat.*: PLIN. nat. 8, 93 uni ei insulae crocodili non adnatant. 9, 36 adnatare . . . singulis *testudinibus* ternos *piscatores.* STAT. Theb. 7, 97 sua . . . adnatet umbra (*Palaemon*) Lechaeo. SIL. 10, 610 litoribus . . . vacuis . . . adnatet *naufragus.* *absolute*: PHAEDR. 1, 2, 19 *ranae* timore posito certatim adnatant PLIN. nat. 6, 98 hydri marini . . . adnatantes terruere classem. 9, 86. 9, 145. PLIN. epist. 9, 33, 6. OBSEQ. 60 bos sacra per hostium classem adnatavit. SOL. 15, 10 deiectum in Tiberim cadaver adnatans *canis* sustentare conatus. *natando comitari, cum dat.*: SEN. Ag. 452 comes lateri adnatat *piscis.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 444 quocumque it in aequore *Ceres,* fulvis adnatat *deae vadenti* umbra fretis. *V.*

Adnatus *cogn. vir., ut videtur, celticum.* CORP. XIII 1807 (*Luguduni, priore saeculi III parte*) C. Sacconius Adnatus Mediomatr(icus). *Otto.*

adnāvigo, -āvī, -āre. *ab* ad *et* navigare. PLIN. nat. 35, 81 Rhodi . . ., quo cum Apelles adnavigasset. 36, 76 *pyramides* sane conspicuae undique adnavigantibus. VVLG. act. 27, 7 adnavigavimus Cretae (*ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην*).

adnecessārius, -a, -um. *ab* ad *et* necessarius. CASSIOD. art. disc. lib. 5 (Migne 70, 1212ᶜ) Censorinus . . . de accentibus voci nostrae adnecessariis subtiliter disputavit *i. pernecessariis.* *V.*

adnecto, -nexuī, -nexum, -ere. *ab* ad *et* nectere. GLOSS. *προσάπτω*; *συνάπτω*; *συνδεσμῶ*; adnectit: *ἐπισυνάπτει*; adligat. adnectens: nodans vel ligans (IV 476, 38 *trad.* donans). adnexus: *προσηνωμένος*; *συνεζευγμένος* (-*μένη*); adligatus. adnixa: innodata adiuncta; coniuncta. annixi: adiuncti. annexa: coniuncta. *ex* adnexus *et* adnixus *contaminantur* GLOSS. II 8, 25 adnixus *ἐπερεισάμενος, προσδεθείς, προσπλακείς.* IV 304, 38 adnixus innodatus vel incumbens. *verbum in variis artibus technicum ad alias res raro transfertur ante I p. Chr. saeculum; primum legitur apud Varronem, saepissime apud Plinium. constructio sollemnis c. dat., raro c. praep.*

I ***proprie:*** *de re rustica*: VARRO rust. 3, 5, 4 in eis traversis gradatim modicis intervallis perticis adnexis ad speciem cancellorum scaenicorum (*in ornithone*). COLVM. 4, 12, 1 hastilia, quibus adnectantur singulae transversae perticae (*syn.* applicare). 1, 3, 7 pedamentum adnexum vineae. 4, 13, 1 qui adnectit *vitem palo* (*syn.* alligare). 5, 6, 28 *pars palmitis* vinculo adnexa. 5, 7, 8 semini harundo. PALLAD. 4, 10, 13 *talea* aliis arboribus non debet adnecti. PLIN. nat. 18, 180 tabula aratro adnexa. PAVL. FEST. 165 funiculos facito, quibus sues adnectantur (*cf.* TERT. nat. 1, 7 candelabra, quae canes annexi deturbant). *de re nautica*: CIC. carm. frg. 32, 4 navem . . . adnectunt navitae. inv. 2, 154 *funiculus* a puppi religatus scapham adnexam trahebat (*sententiam del. Friedrich*). LIV. 21, 28, 9 resolutis quibus . . . adnexa erat *ratis* vinculis. STAT. silv. 3, 2, 27 summis adnectite sipara velis. SALL. hist. frg. 3, 35 manus ferreas et alia adnexu idonea inicere. PLIN. nat. 9, 151 stilos praeacutos lineis adnexos *urinantes habent.* *de textrina*: TIB. 1, 6, 79 firmaque conductis adnectit licia telis. PLIN. nat. 11, 81 circinato orbe subtemina adnectens. *in medicina*: (*syn.* affigere) CELS. 4, 6 *morbus* qui quodam rigore nervorum modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit. 8, 11 *rigores* caput scapulis adnectunt. (*syn.* apponere) SER. SAMM. 19 spongia cum tepidis adnexa liquoribus . . . profuit. 875 fenuculo (*al.* peniculo) calidum adnectetur acetum. *amuleta*: VAL. MAX. 2, 5, 6 remedia . . . corporibus aegrorum adnexa. PLIN. nat. 30, 91 lapilli . . . sinistro lacerto adnexi. 32, 139 dens crocodili . . . adnexus brachio (*syn.* adalligare). 28, 111 cor *crocodili* adnexum in lana ovis. 28, 201. SPART. Car. 5, 7 remedia . . . collo adnexa. MACR. sat. 1, 6, 17 cordis figuram in bulla ante pectus adnectere. *de variis rebus*: SALL. hist. frg. 4, 65 equis paria operimenta erant, quae (namque *Thilo*) linteo (lintea *vulg.*) ferreis laminis (ferreas -as *Thilo*) adnexuerant. LIV. 33, 29, 6 cadavera saxis aut amphoris, ut pondere traherentur in profundum, adnexa (*cf.* LAMPR. Hel 17, 2 *cadaver* adnexo pondere, ne fluitaret, in Tiberim abiectum est). PETRON. 97 ut . . . grabatum subiret *Giton* annecteretque pedes et manus institis. PLIN. nat. 10, 110 epistulas adnexas *columbarum* pedibus. SVET. Otho 12 galericulo capiti . . . adaptato et adnexo. FRONTO p. 229, 19 N. Iuppiter alas . . . Somno adnexuit. TREB. Gall. 16, 4 caligas (corrigias *Mommsen*) gemmeas adnexuit. AMM. 14, 6, 9 *lacernas* in collis insertas iugulis (*Bentley*, cingulis *vulg.*, ingulis *cod.*). MART. CAP. 2, 115 cingulum, quo pectus annecteret, . . . mater exsolvit. EVCHERIVS instr. (p. 156, 14) 2 pannus exiguus, qui superumerali contra pectus . . . adnectebatur. CLAVD. carm. min. 25, 104 florea purpureas adnectunt frena columbas. *latiore sensu*: CIC. nat. deor. 2, 136 ad linguam stomachus adnectitur (*syn.* adiungere). CELS. 4, 1 *pulmoni* cor. 8, 16 cubitus . . . umero (*syn.* adiungere). PLIN. nat. 11, 178 spinae *cervix.* 11, 209 ova . . . praecordiis. 11, 179. 199. 201. 204. 9, 38 Trogodytae cornigeras (*testudines*) habent, ut in lyra adnexis cornibus latis, sed mobilibus, quorum in natando remigio se adiuvant. 9, 158 polypi *coeunt* crine uno feminae naribus adnexo. 11, 3 qua subtilitate pinnas adnexuit (adnectit *codd.*) *culex.* 24, 132 semen *chamaedaphnes* rubens adnexum foliis. SIL. 4, 209 ferit insurgens umero qua brachia lenti annectunt nervi. 4, 387 ensis annexam parmae decidit vulnere laevam.

II ***translate:*** **1** *de corporeis*: *res*: MELA 1, 66 Tyros aliquando insula, nunc adnexa terris. 2, 115 Sicilia aliquando . . . continens et agro Bruttio adnexa, post freto . . . abscissa. 1, 71 *oppidum* angusto tergore continenti adnexum. 2, 80 angusto aggere continenti adnectitur insula. 2, 48 angusto tramite Helladi Peloponneson adnectit *Isthmos. cf.* 1, 89. 2, 5. PLIN. nat. 4, 5 amnis Achelous . . . Artemitam insulam adsiduo terrae invectu continenti adnectens (*cf. infra l. 77*). 4, 47 oppida Selymbria, Perinthus, latitudine CC pedum continenti adnexa. 5, 117 Alexander *insulas* per duo stadia continenti adnectit (adiecit *Ianus coll. 5, 115*). 3, 58 quicquid . . . terrarum . . . adnexum insulae. PLIN. nat. 3, 50 *nonae regioni* adnectitur septima. 4, 32 Thessaliae adnexa Magnesia. 6, 177 sunt qui et ulteriorem ripam (*Nili*) Aethiopiae auferant adnectantque Africae. FLOR. 1, 18, 15 Sardiniam adnexamque Corsicam transit. SOL. 38, 11 Ripaeis se iugis adnectit *Taurus.* 54, 13 Carmaniae Persis adnectitur. AMM. 14, 2, 4 Lycaoniam adnexam Isauriae. 14, 8, 1. 15, 11, 10. 22, 8, 25. 23, 6, 64 Seras . . . Scythis adnexos. 27, 4, 13. TAC. hist. 4, 77 medius Mosellae pons, qui ulteriora coloniae adnectit. 2, 14 *praetorianis in littore* in ipso mari . . . adnexa classis. PLIN. epist. 2, 8 adnectitur angulo cubiculum (*syn.* adhaerere). 5, 28 diaeta, quae villae hippodromum adnectit (*syn.* iungere). LAMPR. Alex. 60, 5 cum tentoria imperatoria his (*arboribus*) adnexa essent. VEG. mil. 2, 15 *in instruenda acie* huic (*tertiae cohorti*) adnectitur quarta. CVRT. 5, 1, 30 harenae . . . saxis, quis pons sustinetur, adnexae morantur amnem. MELA 2, 104 *Nilus* limum . . . litori adnectens auget terras (*cf. supra l. 58*). 1, 95 globus (*flammae*) . . . grandis et terris adnexus apparet. SOL. 3, 4 ita se iunctis corporibus adnectens (*catochites lapis*), ut cum ipso cohaereant. *homines*: CVRT. 4, 1, 19 Abdalonymum . . . cognatione stirpi regiae adnexum. TAC. ann. 5, 1 *Iulia Augusta* sanguini Augusti per coniunctionem Agrippinae et Germanici adnexa. hist. 1, 4 pars populi . . . magnis domibus adnexa. CYPR. GALL. Ios. 295 sociare domos totamque adnectere gentem *valeant.* deut. 88 coniugioque sibi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... adnectere *captivam*. IVL. VAL. 1, 46 (*vers.*) e qua subortus vestro sanguini adnector. TAC. ann. 12, 52 adnectebatur crimini Vibia mater eius (*cf.* 6, 47 conectebantur ut conscii et adulteri eius). TERT. idol. 21 te malus ... idololatriae quaerebat annectere. CYPR. GALL. num. 290 mea dum licitis adnectit pectora sacris. AVR. VICT. orig. 3, 3 omissoque Iano ... se Saturno maluit annectere. AMM. 28, 1, 37 quibus ad sui societatem adnexis. 21, 12, 23 iniuste plures muneribus publicis adnectebat (25, 4, 21). HEGES. 1, 7, 1 qui numero discipulorum annectebantur. COD. Theod. 14, 8, 1 (*a. 315*) fabrorum collegiis annectantur. COD. Iust. 7, 15, 1, 2^a maneat ... servus proprietario suo adnexus. 3, 34, 13 quia *servitutes* soli rebus adnexae sunt. *cognata*: GILD. Brit. (chron. min. III p. 33, 4) 13 finitimos quosque pagos vel provincias ... facinoroso regno adnectens (*cf.* COD. Theod. 9, 42, 12 bona, quae fisco iusserat Tatianus annecti).

2 *de rebus incorporeis*: LVCR. 3, 688 animas adnecti potuisse ... corporibus nostris extrinsecus insinuatas (*seq.* contextae, *opp.* exsolvere sese). TERT. nat. 2, 3 cui *anima* adnectatur, id est corpori. FIRM. math. 4, 1, 4 non habebit ... animus receptaculum nec se poterit circumfusus adnectere. PS. APVL. Ascl. 19 inmortalibus mortalia sensibiliaque insensibilibus adnexa sunt. BOET. mus. (p. 180, 20) 1, 1 ut mollia duris, dura mollioribus adnectantur aut gaudeant. CLAVD. Stil. 2, 50 nec vivis adnexus amor meminisse sepultos desinit. PAVL. NOL. carm. 17, 3 semper adnexa sine fine tecum mente. TERT. pudic. 17 secundum ... legem spiritus, cui nos annectit, liberat ab infirmitate carnis. IVVENC. 1, 7 ambos adnexos legis praecepta tenebant. EVGIPP. vita Sev. 5, 2 si nos una catholica fides annecteret. *nota*: CLAVD. 8, 25 cui (*Theodosio*) post Arctoa frementi classica Massylas adnexuit Africa laurus. PAVL. PETR. Mart. 6, 221 adnexum foedus feritate repellat. ENNOD. op. (p. 374, 2) 3 proeliis temperantiam nullus adnectit. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 114 quibus post eruptionem febres annexae perseveraverint. *dicendo scribendo cogitando adiungere, addere*: VAL. MAX. 2, 6, 14 adnecte Lyciorum in luctibus abiciendis callide quaesitam rationem (*praecedunt synon.* adice, iunge). 4, 5, 1 ext. 1 quod sequitur externis adnectam. PLIN. nat. 22, 116 mellis naturae adnexa cera est, de cuius origine ... diximus (*cf.* 37, 44 Pado adnexa fabula est. 11, 52 in re parva villisque nostris adnexa). SIL. 11, 601 plura annectentem — neque enim satiaverat iras dicendo — clamor turbat (15, 805 STAT. silv. 3, 5, 109). TAC. ann. 2, 26 simul adnectebat, si foret adhuc bellandum, relinqueret materiem Drusi ... gloriae. 4, 28 adnectebatque (*seq. acc. c. inf.*). APVL. Plat. 2, 25 his adnectitur utilis necessariaque confusio. SYMM. epist. 10, 46, 2 *instructionem* paginis relationis adnexui. HIER. epist. 30, 4 interpretatio adnexa. 32, 1 duas epistulas ... huic sermunculo adnexui (36, 1). CLAVD. Eutr. 1, 151 cernite, quem Latiis poscant adnectere fastis. COD. Theod. 2, 18, 1 (*a. 321*) annecti allegationibus iudiciaria contentione. CANON. Migne 56, 504 brevis annexus ostendit. COD. Iust. 5, 12, 21 (*a. 294*) pretiorum nomen ... adnexum. 1, 27, 2, 17 (*a. 534*) quantum subter adnexa declarat notitia. 8, 53 (54), 25, 1 (*a. 316*) actis etiam adnectendis. 12, 59 (60), 9 ut nullus his (*authenticis*) dolus aut fraus possit adnecti. EVGIPP. vita Sev. epist. ad Pasc. 6 virtutum beneficia digneris adnectere. GREG. M. epist. (Mon. Germ. epist. I 212, 4) 3, 54 quibus (*epistulis*) praeceptum ... in subditis transmissis adnexum (*i. epist. 3, 67*). CIC. off. 1, 11 per quam *rationem homo* rebus ... praesentibus adiungit atque adnectit futuras. inv. 1, 26 *exordium* separatum, quod non ex ipsa causa ductum est nec sicut aliquod membrum adnexum orationi. top. 13, 54 appellant ... dialectici eam conclusionem argumenti, in qua, cum primum adsumpseris, consequitur id, quod adnexum est, primum conclusionis modum; cum id, quod adnexum est, negaris, ut id quoque, cui fuerit adnexum, negandum sit. QVINT. inst. 7, 1, 1 sit ordo recta quaedam collocatio prioribus sequentia adnectens. DON. gramm. IV 364, 33 (388, 28; *item* PRISC. gramm. III 488, 17) *coniunctio est* pars orationis adnectens ordinansque sententiam (sententias PRISC.). TER. MAVR. 412 ergo dipthongo creata ῦ sibi adnexam tenent (*sc.* α *et* ε). IREN. 2, 10, 2 minori quaestioni magnam quaestionem adnectentes et nodum insolubilem inserentes. *t. t. gramm.* (συνάπτω): PORPH. Hor. carm. 3, 8, 5 hoc ad Maecenatem adnectendum, nam sic ordinandum est .... IVL. RVF. rhet. p. 48, 22 ζεῦγμα est cum unum verbum communiter multis sententiis iungitur ad omnes pari significatione pertinens et adnexum (*cf.* annexio).
de numeris, addere: SOL. 1, 29 anni octingenti viginti quattuor, quibus septima olympiade adnectendus primus annus est, ut in solidum conligantur anni octingenti viginti quinque. 1, 38 dies singulos ... quinquaginta istis et uno diebus adnexuerunt (*opp.* detrahere). MACR. sat. 1, 15, 1 adnectentes quarto quoque anno exacto intercalarem (*synon.* inserere).

synonyma: applicare, (affigere), (apponere), alligare, adalligare, adiungere, iungere, (implicare), contexere, adicere, addere, inserere. adnecti: adhaerere. *opposita*: abscindere, auferre, exsolvere, separare, detrahere.

part. pro adi. **adnexus,** -a, -um. *adhaerens*: PLIN. nat. 11, 263 testes pecori armentoque ad crura decidui, subus adnexi. 12, 33 spina (*arbor*) ... difficili accessu propter aculeos adnexos (adnixos *cod. M*, anxio *rell.*, *cf.* GLOSS.). *vicinus*: PLIN. nat. 8, 52 in rabiem agente *leonem* adnexarum lascivia simiarum. TAC. ann. 2, 64 arva et urbes et vicina Graecis Cotyi, quod incultum ferox adnexum hostibus, Rhescuporidi cessit. *plur. subst.*: MART. CAP. 1, 11 media ... per annexa (*i. q.* vicina?) succentibus *arbores* concinebant *Ihm.*

?**adnego,** -āre *vix umquam extitit.* VLP. dig. 12, 3, 3 deposita ei pecunia adnegata (*sic F, at* abnegata *PU*) est (μὴ ἀποδοθέντων); *cf.* abnego *I 111, 30.* MAX. TAVR. Migne 57, 288^c nativitatem dominicam non coniecturis carnalibus adnegamus, sed fide simplici confitemur (*hic quoque* abn- *verum videtur*). *V.*

Adnema *nom. mul. celticum.* CORP. XII 95 (*Brigantione, litteris saec. I*) T. Parridius Parrionis fil. Quir. Gratus .... sibi et ... Adnemae sorori. *Otto.*

?**anneo.** GLOSS. IV 476, 11 annet fu⟨l⟩get (V 589, 48). V 491, 25 annet splendet fulget micat. V 541, 7 an nuit fulgit. V 560, 56 annare fulgere. *proposuere* albet, ardet, candet, enitet; *conicio glossam depravatam ex* Iuppiter annuit: fulget.

adnepōs, -ōtis, *f.* **adneptis,** -is. [*cf. c.* atavus. *Th.*] PAVL. sent. 4, 11, 5 quinto gradu veniunt ... infra adnepos adneptis (GAIVS dig. 38, 10, 1, 7 [abnepos *F*]. VLP. grad. cogn. 7). dig. 38, 10, 10, 31 adnepos adneptis: hi sunt abnepotis vel abneptis filius filia. PAVL. sent. 4, 11, 7 septimo gradu ... ex transversa linea fratris sororisve adnepotes adneptes. *passim apud* ICTOS. *corrupta* SEN. dial. 12, 15, 4. *saepe in nomine imp. Septimii Severi* divi Nervae adnepos (abnepos *hic illic lapides*) *ut* CORP. III p. 1993 n. LXXVI. CORP. V 28, 12. 4055, 4. 7780, 14. VI 32332. VIII A 7. atnepos *non vidi nisi in* GLOSS. *V.*

adnexio, -ōnis *f. ab* adnectere. *proprie*: PALLAD. 4, 10, 36 ubi prodire coeperint, germinantes oculos aliqua sibi adnexione (adnextione, adnectione *duo recc.*) conglutina (*seq.* germen adunatum). MART. CAP. 3, 223 gestabat ... teres quoddam ex compactis adnexionibus ferculum. *t. t. gramm. vitium scribendi rationis*: TER. SCAVR. gramm. VII 11, 2 scribendi ratio quattuor modis vitiatur, per adiectionem, detractionem, inmutationem, adnexionem. 12, 1 per adnexionem, ut cum in verbo 'nescio' s litteram priori syllabae iungunt, cum posterioris initium esse debeat. ζεῦγμα: IVL. RVF. rhet. p. 48, 24 latine haec figura dicitur ligatio vel adnexio (*cf. s.* adnecto *p. 779, 68*).

adnexus, -ūs *m.* TAC. hist. 3, 34 Cremona adnexu conubiisque gentium adolevit. *Ihm.*

adnicto, -āre. *ab* ad *et* nictare. GLOSS. Plac. V 7, 20 = V 44, 27 adnictare, adridere, invitare. NAEV. com. 76 alii adnutat, alii adnictat, alium amat, alium tenet (*v. Ribbeck ad h. l.*), *quod explicat qui affert* PAVL. FEST. 29 saepe et leviter oculo adnuit. *Prinz.*

adnihilātio, -ōnis *f. ab* adnihilare. GLOSS. II 304, 22 ἐξουθενισμός spretus adnihilatio. 304, 25 ἐξουδένησις adnihilatio abiectio contemptui. HIER. epist. 106, 27 haec interpretatio (*i. verbum* παρεπίκραναν) adnullationi consimilis est sive adnihilationi.

ἐξουδενητής **adnihilātor** GLOSS. II 304, 24.

adnihilo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* nihil *formatum ut verteretur gr.* ἐξουδενῶ. GLOSS. II 304, 26 ἐξουδενῶ adnihilo sprevo sperno respuo (304, 23). 319, 59 εὐτελίζω adnihilo vilio. 345, 51 κατευτελίζω adnihilo. HIER. epist. 106, 57 nisi forte ἐξουδένωσας non putatis transferendum 'despexisti', sed secundum disertissimum istius temporis interpretem 'adnihilasti' vel 'adnullasti' vel 'nullificasti' et si qua alia possunt inveniri apud inperitos portenta verborum.
ad nihilum redigere, perdere: CANON. const. Migne 56, 789^b inridentes, ut adnihilent hoc quod fit (*scil. pauperum agape*). CASSIOD. in psalm. (Migne 70, 796^b) 109, 4 ne imaginem suam ... pateretur perire pius (*deus*), quam annihilare voluit crudelis inimicus (*diabolus*). IORD. Get. 29, 146 rem publicam luxuriose viventes adnihilare. GREG. M. epist. (Mon. Germ. epist. II p. 239, 22) 10, 4 quae res ... et ipsum (*episcopum*) vilem reddit et reverentiam sacerdotalem adnihilat. in I reg. (Migne 79, 69^d) 1, 3, 12 superatus erat arcus fortium, annihilata saevitia Iudaeorum. *V.*

adnīsus, -ūs *m. ab* adniti. *actus adnitendi.* *propriae significationis vestigia extare videntur loco mutilato* ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 26, *quo loco agitur de restauratione baptisterii cuiusdam*: nec ... columnarum ancipit⟨um series in⟩ longum ducta continuet, cui a parietum radici⟨bus⟩ prominentium obnitatur accessus, sed per terr⟨am ....⟩ ad⟨di⟩tae structurae vicinantis adnisu propriis ⟨....⟩ inpulsibus ... (*cf.* hom. 1 p. 137, 16 *sub* arcuatilis). *translate i. q. contentio*: *animantium*: SYMM. epist. 5, 75 (73) ut probabiles voluntates alieno etiam iuventur adnisu. AVELL. p. 480, 1 annisu catholicorum principum. 483, 7 cum eorum adnisu (481, 16). 481, 19. 481, 21. 666, 24. FAVST. REI. epist. 2 p. 166, 16 Vind. adnisum hominis et conatum gratiae *dei* ... adiungam. ALC. AVIT. hom. 20 p. 133, 17 principis studio, sacerdotis adnisu. CASSIOD. var. 2, 24, 3 qui parem nobiscum rei publicae debetis adnisum. 10, 33, 2 ut omnium sapientium mereantur adnisum. GREG. M. moral. 9, 50 aquila ... adnisu praepeti ad aethera libratur. epist. 9, 219 (Mon. Germ. epist. II p. 211, 12) toto illam *ovem* adnisu ad caulas revocare. 9, 222 (*ibid.* p. 214, 25) omni vos studio omnique agere adnisu necesse est (*cf.* p. 271, 4). 13, 25 (*ibid.* p. 391, 8) quae (*vita aeterna*) toto

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

magis adnisu petenda est. *mentis, caritatis, roboris, orationis, sim. hominum*: AVG. medit. 4 toto adnisu mentis te . . . invoco. 8 miro sibi adnisu caritatis innixam *ovem* . . . levavit *pastor*. ENNOD. dict. 18 p. 478, 12 Vind. quae (*praemia*) adnisu roboris exegerunt. GREG. M. epist. 9, 216 (Mon. Germ. epist. II p. 204, 2) omnia . . . apostolicae auctoritatis libenter adnisu firmata sunt. moral. 10, 34 quae (*tristitia*) adnisum quoque orationis aggravat. *inde translate de consilio ac ratione libri*: ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 20, 9 negotio autem huic sic adnisus bibliothecae utriusque (*i. id, quo testamentum utrumque tendit*) constat, ut . . . .

adnītor, -nīxus (-nīsus) sum, -nītī. *ab* ad *et* niti. SERV. Aen. 1, 144 'adnixus' antiquum est, ut 'conixus', quibus hodie non utimur; dicimus enim 'adnisus' et 'conisus'. adnixus: *proprie*: VERG. (*semper*) VAL. MAX. 5, 3, 3 COLVM. 5, 4, 1 STAT. Theb. 2, 525 APVL. met. 3, 14 MART. CAP. 1, 39 GLOSS. *translate*: APVL. apol. 67. 73 MART. CAP. 5, 436 CARM. epigr. 712, 34 GLOSS. annixus *pro* annexus: CARM. epigr. 1381, 11. GLOSS. II 8, 25 adnixus . . . *προσδεθείς, προσπλακείς*. adnisus: *translate*: LIV. (*semper*) PLIN. nat. 7, 186 SIL. 2, 123 (*sic Col.*, adnixa *Sang.*). 15, 575 TAC. hist. 5, 8 PLIN. epist. 2, 5, 6 FLOR. 1, 3, 4. 1, 13, 15 SYMM. epist. 3, 19. 7, 20 GLOSS. *proprie*: TAC. ann. 3, 61. adnisurus: *translate*: LIV. 1, 9, 15. 2, 39, 11. 6, 6, 9. 24, 48, 3. 31, 11, 13. 35, 25, 8. 44, 22, 4. adnitier: PLAVT. Amph. prol. 13. *de differentia significationum verborum* adnisum, innixum, subnixum, obnixum *cf.* ISID. diff. 1, 15.

I *proprie*: GLOSS. annititur *ἐπερείδεται*. annit, incumbit, inclinatur. adnixus *ἐπερεισάμενος*; incumbens; innodatus vel incumbens. **1** *de rebus*: CIC. Lael. 88 natura . . . semper . . . ad aliquod tamquam adminiculum adnititur. VERG. Aen. 12, 92 *hasta* ingenti adnixa columnae (*MR*, columna *Conington*). PRISC. gramm. II 14, 6 annititur semper praepositio sequenti dictioni et quasi una pars cum ea effertur. APVL. met. 3, 14 oculos . . . adnixis et sorbilantibus saviis sitienter hauriebam. *incertum dat. an abl.*: COLVM. 5, 4, 1 pedaminibus adnixae *vineae*. **2** *de hominibus*: TAC. ann. 3, 61 Latonam partu gravidam et oleae . . . adnisam. MART. CAP. 1, 39 constitit sublimiore quodam annixa suggestu *Pallas*. *incertum dat. an abl.*: VERG. Aen. 4, 690 cubito adnixa *Dido*. 9, 227 adnixi hastis *iuvenes* (*ἀσπίσι κεκλιμένοι*; *cf.* STAT. Theb. 2, 525 iaculis). VAL. MAX. 5, 3, 3 genibus adnixum (adfixum *Torrenius*) orasse (MART. CAP. 2, 202). VERG. Aen. 1, 144 Cymothoe simul et Triton adnixus acuto detrudunt naves scopulo. 3, 207 nautae adnixi torquent spumas (4, 583). 5, 226 summis adnixus (enixus *P*) viribus urget (9, 741 intorquet . . . hastam).

II *translate*: *de animantibus* (*raro per prosopopoeiam de rebus*): **1** *intr. i. q. operam dare*: GLOSS. annisus: conatus. adnixi: conati, satis conati. annititur: conatur an iuvat. adnitendum: adtentius (*sive* intentius) conandum. abiciendum (adiuvandum? ambiendum *Bücheler*). **a** *c. inf.*: PLAVT. Amph. prol. 13 haec . . . me voltis adprobare adnitier. LIV. 5, 29, 1 patres reficere intercessores legis adnisi sunt. 9, 26, 15 expugnare quaestiones. 10, 41, 7 vincere. SIL. 15, 575 illum (*Neronem*) . . . aequare sequendo. 17, 139 *equum* attollere . . . annitentem artus. TAC. hist. 3, 43 pagani . . . iuvare partes adnitebantur. 4, 8. 5, 8. 1, 47. APVL. apol. 36 adnitar conscribere. IREN. 1, 9, 1 fictionem suam ex eis (*scripturis*) constare (constituere?) adnitentes (*τὸ πλάσμα αὐτῶν ἐξ αὐτῶν συνιστάνειν πειρώμενοι*). 2, 14, 6. LEO M. epist. 162, 3 adnitar oboedire. PROSP. voc. gent. 1, 1 inquirere. expos. psalm. 103, 2 epigr. 101 (98), 3 SALV. gub. praef. 2 FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 38, 23 Vind. **b** *sequente* ut, ne: SALL. Iug. 85, 6 quo mihi acrius adnitundum est, uti neque vos capiamini et illi frustra sint. LIV. 1, 9, 15 adnisurus pro se quisque sit, ut . . . expleat desiderium. 2, 39, 11. 6, 6, 9. 8, 16, 4. 10, 14, 11. 24, 48, 3. 35, 25, 8 PLIN. nat. 7, 186 PLIN. epist. 2, 5, 6. 2, 9, 3. 4, 26, 3 FLOR. 1, 13, 15 GELL. 4, 8, 4 SYMM. epist. 1, 69. 7, 20 AMM. 30, 3, 3 HIER. epist. 88 AVG. epist. 44, 5, 12 (Vind. II 120, 11) PROSP. sent. ex Aug. delib. 18 voc. gent. 1, 25. *per prosopopoeiam*: GELL. 11, 18, 23 sola mente atque animo, ut furtum fiat, adnitente. SYMM. epist. 7, 128, 1 amor . . . ex summis opibus adnititur, ut . . . accedat. LIV. 10, 19, 18 milites, ne ab altera parte prius victoria incipiat, adnituntur. 10, 24, 8. 27, 13, 12. 30, 30, 30. 31, 11, 14. 44, 22, 4 PLIN. paneg. 25 VOPISC. Car. 5, 2. **c** *cum praepositionibus*. *cum* ad *et gerundivo*: SALL. Iug. 43, 4 ad ea patranda senatus auctoritate, socii . . . auxilia mittundo, postremo omnis civitas summo studio adnitebatur. LIV. 10, 36, 12 omnes undique adnisi ad restituendam pugnam. 27, 14, 2 Poenis ad obtinendum hesternum decus adnitentibus, Romanis ad demendam ignominiam. FLOR. 1, 3 summo studio adnisus est ad augendam liberi populi maiestatem. CIC. Att. 6, 8, 5 nisi Bibulus . . . adniteretur (admiretur *M*) de triumpho. LIV. 5, 25, 13 *v. p. 782, 28*. LIV. 2, 52, 4 patres haud minus quam pro Coriolano adnisi essent. 2, 61, 4 patres quoque non temere pro ullo aeque adnisi sunt. LIV. 4, 43, 5 adversus quam actionem . . . et consules et patres summa ope adnisi sunt. **d** *c. dat.*: *personae*: DICT. 5, 14 adnitentibus Vlixi Menelao atque Agamemnone. HEGES. 1, 17, 2 multitudinem annitentem Aristobolo. MACR. sat. 1, 14, 2 Caesar in ordinem coegit adnitente sibi Flavio. *rei*: CLAVDIAN. MAM. p. 205, 20 Vind. eoque copiosius te adniti oportere scientiae. *per prosopopoeiam*: HEGES. 5, 16 l. 161 W. tamquam annitentibus elementis victoriae romanae. PANEG. 12, 39 tuae publicaeque vindictae confessam aliquam immortalis dei curam . . . adnisam. **e** *absolute*: GLOSS. adniteremur: adiuvaremur(!) vel opitularemur. annitentem: adiuvantem; repugnantem. adnitentibus: postulantibus. SALL. Iug. 85, 47 adnitimini mecum et capessite rem publicam. LIV. 6, 35, 2 si porro adnitantur. 7, 7, 5 plus sibi quam pro virili parte adnitendum scirent. 21, 8, 8 si paulum adnitatur (23, 13, 6. 35, 5, 10. IVST. 22, 8, 6 paululum). 27, 34, 15. 38, 50, 2. SEN. dial. 5, 42, 1 poterimus autem, adnitamur modo (SIL. 11, 538). SIL. 15, 104 annitendum intrare volenti. 2, 123 totis . . . annisa (*v. p. 781, 19*) doloris viribus intorquet letalem in moenia cornum (*cf.* APVL. apol. 67). APVL. met. 3, 27 quantum extensis prioribus pedibus adniti poteram. apol. 73 haec omnia adnixus impenso studio persuadet. FAVST. REI. grat. prol. 3, 23 inter adiuvantem pariter et adnitentem ordo iste servabitur. *saepe legitur abl. abs.*: SALL. Cat. 19, 1 Piso in citeriorem Hispaniam quaestor pro praetore missus est adnitente Crasso. epist. Mithr. 14 LIV. 30, 27, 2. 39, 7, 5 TAC. ann. 12, 63 FLOR. 1, 1, 6 APVL. apol. 98. CAPITOL. Pius 13, 3 cunctis certatim adnitentibus (Gord. 5, 1). AVR. VICT. Caes. 9, 10. 24, 1. 40, 4 EXVP. 4 EVTR. 8, 14. DICT. 5, 9 adnitente atque ministro Antenore. SYMM. epist. 3, 78. 5, 39 AMM. 15, 8, 3. 30, 8, 4 SERV. Aen. 1, 675 HIER. vir. ill. 62 HEGES. 5, 30 extr. OROS. hist. 5, 16, 23 Matteolus servis adnitentibus matrem suam interfecit. 6, 15, 1. 3, 23, 30 AVELL. p. 1, 4. 481, 11. 481, 13 (*saepius*). GREG. M. epist. 11, 4 annitente consensus nostri auctoritate. *al.* CORP. XII 1524 (*saec. V in.*) adnitente etian (*sic!*) v(iro) inl(ustri) com(ite) ac fratre memorati viri Cl(audio) Lepido.

2 *transitive*: *i. q. aliquid assequi studere*: CHAR. gramm. I 296, 13 adnitor [id est adiuvo] hanc rem. LIV. 5, 25, 13 tribunos plebis latores legis in annum eosdem reficiunt; et patres hoc idem (*reficere*) de intercessoribus legis adnisi. 22, 58, 3 se id adniti, ut suae in vicem simul felicitati et virtuti cedatur. PLIN. epist. 6, 18, 1 rogas ut agam Firmanorum publicam causam; quod ego . . . adnitar. AVG. civ. 9, 18 hoc adnitatur, ut homines a via veritatis avertat. FRONTO p. 120, 20 N. multa . . . armatorum milia undique gentium accita victoriam tibi adnituntur et adiuvant. GELL. 2, 12, 5 si in concordia adnitenda parum auctoritatis habuerint. PANEG. 8, 14 quam multi . . . culturam melioribus adnituntur auspiciis. SYMM. epist. 9, 86 arduum laudis adnititur. 1, 4, 1 duriorem materiam . . . adniteris. 1, 20, 2 multi . . . adnitentur artes bonas et laudis germanas et meras litteras. 1, 37, 1 qui . . . summis copiis vigiliam pro meis rebus adniteris. 1, 96 ne gratificandi operam mutuam credamur adniti. 3, 19 Syagrium fides certa est operam bonae frugis adnisum. 3, 20 cum perpetuae curam dandae et reddendae salutis adnitar. MART. CAP. 5, 436 gloriam deluctationis annixa.

accedunt: acrius: SALL. Iug. 85, 6. certatim: CAPITOL. Pius 13, 3 EVTR. 8, 14. omni modo: FLOR. 1, 13, 15. omni ope: LIV. 8, 16, 4. 9, 26, 15. 44, 22, 4 PLIN. nat. 7, 186 PLIN. paneg. 25. summa ope: LIV. 4, 43, 5 GELL. 4, 8, 4. summis opibus: LIV. 38, 50, 2. ex summis opibus: SYMM. epist. 7, 128, 1. pariter: HEGES. 5, 30 extr. paulum: LIV. 21, 8, 8. 23, 13, 6. 35, 5, 10. paululum: IVST. 22, 8, 6. plus: LIV. 7, 7, 5. promptius: HEGES. 2, 10, 3. quantum: APVL. met. 3, 27. sedulo: SYMM. epist. 7, 20. impenso studio: APVL. apol. 73. summo studio: SALL. Iug. 43, 4 FLOR. 1, 3. summis viribus: VERG. Aen. 5, 226. 9, 741. totis viribus: SIL. 2, 123 APVL. apol. 67.

part. **adnīxus,** -a, -um. *in adi. abiisse videtur* CARM. epigr. 712, 34 (*saec. VI ex.*) *significans* 'intensus': scalptorem marmoris huius adnixis precibus d(omi)no per saecula cuncta . . . commenda iugiter. *Prinz.*

adno, -nāvī, -āre. *ab* ad *et* nare. PS. PROB. gramm. IV 185, 9 quaeritur, qua de causa 'adno' et non 'adnao' dicatur. *respondentur inutilia. ceterum nil probat formam* adnao *vulgi in usu fuisse. de structura adfert trita* ARVS. MESS. gramm. VII 452, 19. *sequitur* ad (CIC. CAES. GELL.), in (SVLP. SEV.), *inde a* VERG. *dativus*. GLOSS. natare *vel* adnatare.

nando accedere ad aliquid: *de animantibus*: CAES. civ. 2, 44, 1 qui . . . ⟨ad⟩ naves adnare possent *milites*. VERG. Aen. 6, 358 paulatim adnabam terrae. HOR. sat. 2, 5, 44 plures adnabunt thynni (*iocose*). LIV. 28, 36, 12 multi . . . adnantes navibus. MANIL. 1, 591 adnantem . . . tibi poenam (*Andromedae beluam*). GELL. 6, 8, 7 saepe ad litus solitum adnavit *delphinus*. 16, 19, 16 delphinum repente inter undas adnavisse. SVLP. SEV. dial. 3, 9, 4 serpens flumen secans in ripam . . . adnabat. *de navibus et iis quae portant*: CIC. rep. 2, 9 quod ubique genitum est (*frumentum, merces*), ut ad eam urbem, quam incolas (*sc. in insula sitam*), possit adnare. VERG. Aen. 1, 538 vestris adnavimus oris (GLOSS. adnavigavimus adnatavimus). 4, 613 terris adnare. OV. trist. 3, 12, 31 incipient aliquae tamen huc adnare carinae. SIL. 14, 354 adnabat . . . classis subsidio. *nare iuxta aliud* (*cf.* adnato): TAC. ann. 14, 29 adnantes equis. ITIN. Alex. 34 annantibus . . . animandis.

adnōdo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* nodus. *term. techn. in horti cultura, palmitem ad nodum usque resecare*: COLVM. 4, 11, 4 adnodato superioris anni pollice. 4, 22, 4 pampinus . . . si non adnodatus neque adrasus est. 4, 24, 10 palmitem . . . amputant et adnodant. 4, 24, 18

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

applicata falce adnodatur et eraditur. *ibid.* pressius ... si adnodes adplicito ferro. *V.*

Adnomatus *nom. vir. celticum, cf.* Adnamatus. CORP. III 3819 (*in Pannonia sup., periit, cf. n.* 10736) Veitroni Buttonis f. et Tettae Adnomati f. v(ivae) uxori. *Otto.*

adnōmen, adnōminātio, ἀδνούμιον, ἀδνουμιάζω, ἀδνουμιαστής *v. sub* agn-.

adnotāmentum, -ī *n. ab* adnotare. GELL. 1, 7, 18 locutionum talium copiam ... his vulgo adnotamentis inspersimus. 17, 2, 1 quae in eo libro scripta essent ... adnotamentis digna.

adnotātio, -ōnis *f. ab* adnotare. GLOSS. II 396, 16 παρασημείωσις adnotatio. QVINT. inst. 10, 7, 31 hanc (*Ciceronis*) brevem adnotationem (*ex commentariis*). FRONTIN. aq. 106 in hoc senatus consulto dignum adnotatione est, quod. GELL. praef. 3 in annotationibus pristinis (*opp.* commentarii *tunc editi*). CHAR. gramm. I 260, 3 secundum adnotationem praecedentem (DIOM. I 359, 20). DIOM. gramm. I 385, 20 subtilis adnotatio, verum parum usitata. VEL. LONG. gramm. VII 74, 6 consuetudinis novae et veteris adnotationi. PAVL. dig. 31, 82, 2 calumniosa est ... illa adnotatio. SVLP. SEV. chron. 1, 36, 6 chronicorum. 2, 5, 7. HIL. in psalm. instr. 8 sine ordinis (*psalmorum*) adnotatione. HIER. epist. 106, 46 miror, quomodo e latere adnotationem nostram nescio quis temerarius scribendam in corpore putaverit. 119, 9 videbatur superflua adnotatio. MACR. sat. 6, 6, 1 huius adnotationis scientiam. GALEN. alf. 23 adnotationes, quas super versus posuimus, per capita sunt. LEO M. epist. 88, 4 in Theophili annotatione (*i. computo paschali*). 121, 2 centenariae annotationis ordo. *technice*: PLIN. epist. 7, 20, 2 librum meum cum adnotationibus tuis expecto. *de notis criticis*: FRG. Paris. gramm. VII 534, 4 his (*notis*) solis in adnotationibus Enni Lucilii ... usi sunt *grammatici.* MACER dig. 48, 17, 4 adnotatio *absentis rei.* MAEC. metr. 63 ex adnotatione denarii. COD. Iust. 11, 43, 10, 4 *in manibus aquariorum.* TERT. apol. 13 sub eadem hasta, sub eadem adnotatione quaestoris (*in emptione*). ISID. orig. 1, 28, 1 *etymologiam* Cicero annotationem nominavit (CIC. top. 35 notatio). *saepe de imperatoris notis aspersis margini libelli supplicis* (*Seeck, PW. I 382*): COD. Iust. 12, 59, 10 authenticas sacras, quae divinam nostrae pietatis continent adnotationem. COD. Theod. 1, 2, 1 (*a. 314*) annotationes nostras sine rescriptione admitti non placet. ... annotationes solas existimes audiendas. COLL. Mos. 1, 10 (*a. 290*) ex adnotatione nostra. COD. Theod. 8, 5, 14 (*a. 362*) contra annotationem manus nostrae (16, 5, 52). 9, 21, 10 rescripto aliquo vel annotatione. 10, 10, 20 specialis (6, 2, 21 *et passim*). 6, 28, 4 (*syn.* adscriptio). NOT. dign. or. 19, 6 magister memoriae adnotationes omnes dictat (et emittit occ. 17, 11). or. 43, 13 sine annotatione clementiae principalis. *passim.* CORP. IX 2826, 14 (*ex schedis*) diplomatis annotationem. *de praeside aliove magistratu*: COD. Iust. 9, 51, 10 ex adnotatione praesidis. *de aliorum scriptura authentica*: COD. Theod. 6, 2, 8 propria annotatione. 10, 16, 3 sub propriae annotationis manu. 11, 7, 14. COD. Iust. 4, 19, 5 (*a. 245*) privata testatio seu adnotatio.

adnotātiuncula, -ae *f. ab* adnotatio *deminutive.* GELL. 17, 21, 50 cum finem proposuerimus adnotatiunculis istis bellum Poenorum secundum. 19, 7, 12 his nos ... verborum Laevianorum adnotatiunculis oblectabamus.

adnotātor, -ōris *m. ab* adnotare. PLIN. paneg. 49, 6 non ... spectator adnotatorque convivis tuis inmines. *technice* (*Seeck, PW. I 383*): COD. Theod. 12, 6, 3 (*a. 349*) susceptores ... annotatores (*in re annonaria*).

adnoto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* notare. PS. FRONTO gramm. VII 528, 12 notat vel locum quis vel personam vel noxiam, adnotat, qui notae quid adicit. ad *adsimilatur passim in codd. non legitur ante* SEN. *patrem, abest a poetis praeter* IVV. 14, 195. *sequitur saepe acc. c. inf.* (*nom. c. inf.* TAC. ann. 13, 35 *p. 785, 31* SVLP. SEV. chron. 1, 46, 5 *p. 784, 21*) *vel enunt. interr.; rarius* quod (FRONTIN. aq 74, 104 PLIN. epist. 2, 11, 6). *additur* sibi TER. MAVR. 1626 *p. 785, 37* LAMPR. Alex. 21, 8 *p. 784, 68.*

I *de scribendo*: *notando addere* (*vis addendi paulatim obscuratur, ut verbum non indicet nisi breviter data occasione aliquid adscribi*): SEN. contr. 1, 7, 12 Graecorum improbam quaestionem satis erit in eiusmodi controversiis semel aut iterum adnotasse. 3 praef. 6 sine commentario numquam dixit, ... illa quoque, quae salse dici poterant, adnotabantur. VAL. MAX. 1, 5, 9 adnotatu dignum illud quoque omen (9, 12 ext. 1. SEN. nat. 6, 30, 5 dignum adnotari. QVINT. inst. 7, 1, 58 non indignum quod adnotetur). SEN. nat. 2, 31, 2 illud aeque inter adnotanda ponas (*nisi sub II referendum*). COLVM. 11, 2, 6 *opera rustica* sequentia tempestatibus annotatis percensuimus. 12, 3, 4 meminisset atque annotaret, quid et quando et cui dedisset. PLIN. nat. 7, 157 qua in re et illud adnotare succurrit (*acc. c. inf.*). 8, 153 quod equidem adnotaverim. 18, 271 ut is (*Caesar*) adnotavit. 34, 24 non omittendum videtur quod annales adnotavere. 35, 14 maiorum ... nostrum tanta securitas in ea re adnotatur. QVINT. inst. 1, 4, 17 de quibus (*syllabis*) in orthographia pauca adnotabo. 2, 5, 7 quod ... in elocutione adnotandum erit. 5, 11, 32 illud est adnotandum magis. 8, 6, 2 haec modo in his adnotasse contenti. 11, 3, 179 proprietates. FRONTIN. aq. 37 qui non sint in usu moduli, in ipsis (*formulis*) est adnotatum. 74 non dubito aliquos adnotaturos, quod PLIN. epist. 7, 29, 2 paneg. 67 SVET. gramm. 1. GELL. praef. 2 quae libitum erat ... indistincte atque promisce annotabam (MACR. sat praef. 3). CHAR. gramm. I 63, 17 huic ... formae (*subst. in* '-o', '-onis' *vel* '-inis') quod non pareant 'caro carnis' et 'Anio Anienis', quasi debilia adnotantur (I 90, 23). I 67, 5. 113, 20. 159, 20. 188, 19 plenius (254, 2). 385, 18 differentiam. CONSENT. gramm. V 366, 19 sicut Probus ... adnotat. SCAVR. gramm. VII 28, 13 per conexionem illa adnotanda sunt. VEL. LONG. gramm. VII 49, 20 in quibus adnotandum. 57, 20. 60, 7 incipiamus ab illa *praepositione, quam* Cicero in Oratore adnotavit. 65, 6. 71, 14. PS. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 334, 3 H. hoc adnotasse Vergilium aiunt in VI sic (*secuntur versus*). VLP. dig. 21, 1, 4, 5. 23, 3, 64, 9 hoc Labeo quasi omissum adnotat. PAVL. dig. 5, 2, 28. VLP. dig. 43, 26, 8, 3 quod (44, 4, 2, 1). PAVL. dig. 48, 10, 14, 1 Marcellum apud Iulianum adnotasse. SOL. 1, 29 olympias 207 actis publicis adnotata est. 1, 75. 1, 106. 26, 10 id ... spectaculum inter memorabiles titulos. VEG. mil. 2, 19 legionis ratio ... cotidie adscribitur actis maiore prope diligentia quam res annonaria vel civilis polyptychis adnotatur. *ibid.* quando quis commeatum acceperit ..., adnotatur in brevibus. HIER. epist. 121, 2 breviter (106, 86. 119, 3. 47, 3). *et passim.* SVLP. SEV. chron. 1, 23, 4. 1, 46, 5 *Amassia* in Paralipomenis ... imperium tenuisse annotatus est. BOET. herm. sec. 2, 1 praef. (p. 12, 19 M.) Aristoteles ... de syllogismis scribere *non* ... potuisset, nisi quaedam de propositionibus adnotaret.

ex vario variorum technicorum usu haec fere latius patuere: *de enarrando explicando libros*: ASCON. Corn. p. 73 B. hoc solum hic adnotandum est, hunc esse L. Sisennam qui res Romanas scripsit. FRONTIN. aq. 104 in hoc senatus consulto crediderim adnotandum quod. PLIN. epist. 3, 5, 10 liber legebatur: adnotabat excerpebatque (3, 5, 11). 3, 13, 5 adnota, quae putaveris corrigenda. 5, 12, 2 quaedam emendanda adnotavi. 7, 12, 3. 7, 20, 1 librum ... legi et ... adnotavi, quae commutanda, quae eximenda arbitrarer. SERV. auct. Aen. 1, 21 *duo versus* in Probi adpuncti et adnotatum (*sequuntur verba Probi*). PS. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 337, 25 H. Aemilius Asper cum hunc locum adnotaret, sic ait. FRG. Paris. gramm. VII 535, 9 diplen ... apposuit ... adnotans. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 18 adnotandum (σημειωτέον). 3, 30, 11 *et saepe apud gramm.* HIER. epist. 57, 2 ex latere in pagina breviter adnotans, quem ... sensum singula capitula continerent. MART. CAP. 2, 220 disciplinas annotabunt sobrias. PS. PROSP. prom. dei 5, 14, 1 partibus quadragena capitula annotando. *obiectum est ipse liber vel locus libri*: PLIN. epist. 7, 17, 7 quae scripsi ..., mox aliis trado adnotanda. 9, 26, 5 in scriptis ... adnotasse quaedam ut tumida. *ibid.* refert reprehendenda adnotes an insignia. 9, 26, 13. FRONTO p. 190, 15 N. Ciceronianos emendatos et distinctos habebis, adnotatos a me leges ipse. RVSTIC. (*a. 549*) subscr. edit. conc. Chalced. (Pitra spicil. IV 213 Reifferscheid de subscr. p. 2) contuli annotavi distinxi. IVN. TRYFON. subscr. Persi (Non.) meum (*exemplar*) ... sine magistro (*alibi* sine antigrapho) emendans adnotavi *certe de notis criticis* (*cf. Steup, de Probis p. 25 sqq.*): GLOSS. II 422, 58 προσσημειοῦμαι adnoto. SVET. gramm. 24 *Probus* multa ... exemplaria ... emendare ac distinguere et adnotare curavit. PORPH. Hor. ars 450 *Aristarchus* Homeri carmina adnotavit. FRG. Paris. gramm. VII 535, 13 Aristarchus ... ea quae praeter consuetudinem ... apud eum invenirentur adnotans. 536, 10. *in actis iudicialibus*: PLIN. epist. 7, 20, 6 quin etiam in testamentis debes adnotasse. CALL. dig. 49, 14, 1, 3 requirendorum adnotatorum. MEN. dig. 49, 16, 4, 6 si dicta causa sit vel requirendus adnotatus *reus absens* (*passim apud* ICTOS). PAVL. dig. 29, 14, 45, 7 *acta* manu commentariensis adnotanda sunt (*i. scribenda, quia notis conponuntur*). 28, 1, 30 singulos testes ... proprio chirographo adnotare convenit, quis et cuius testamentum signaverit. AMBROSIAST. I Cor. 1, 14 reprobi annotati. *in supplicum codicillis, rescripto, de imperatore* (*cf.* adnotatio) *et praesidibus*: PLIN. epist. 10, 96, 4 quos (*Christianos*) quia cives Romani erant, adnotavi in urbem remittendos. SVET. Cal. 27 ex noxiis laniandos adnotavit. VLP. dig. 49, 4, 1 si quem (quidem *F*) in insulam deportandum adnotaverit praeses provinciae. 49, 7, 1, 3. 48, 22, 6, 1. *audacter*: 32, 1, 3 quibus princeps insulas adnotavit. LAMPR. Alex. 21, 8 de promovendis etiam sibi adnotabat et perlegebat ... diebus etiam pariter adnotatis et quis quo esset insinuante promotus. *nomen in album quodlibet referre*: PAVL. FEST. 7 *s. v. adlecti*: conscripti qui in senatu sunt scriptis adnotati. ITIN. Silv. 45, 2 cum ... annotaverit omnium nomina presbyter (45, 1. 45, 4). PS. AVR. VICT. epit. 35, 8 nomina pertulit adnotata (EVTR. 9, 15). SEV. MINORC. Migne 20, 742^b dum nos ... vel exhortamur vel annotamus (si quidem nomina eorum scripsimus). COD. Iust. 1, 3, 16 quisquis censibus fuerit adnotatus.

notanda alia: *i. q. per notam scribere*: TER. MAVR. 797 cum 'Kalendas' adnotamus aut 'kaput'. AVSON. 159 tit. praefatio versibus adnotata (*sc. addita orationi pedestri*). VEG. mil. 3, 6 itineraria provinciarum ... non tantum adnotata (*i. notis numerisque perscripta*), sed etiam picta habuisse. MART. CAP. 3, 258 neque sine hoc (y) 'Hyacinthus' ... poterit annotari (*i. ad litteram perscribi*). BOET. arithm. 1, 1 (p. 11, 11 Fr.) musica modulatio numerorum nominibus adnotatur (mus. 4, 8 p. 326, 10. 4, 17 p. 344, 4). *i. q. pin-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gere: COD. Theod. 15, 7, 12 praef. (*a. 394*) in loco honesto inhonestas adnotare personas (*antecedit* pictura). *i. q. inscribere, titulum dare*: LACT. inst. 5, 3, 22 ausus est libros suos nefarios φιλαλήθεις adnotare.

II *de sentiendo*: *i. q. animadvertere (hic illic eloquuntur vel scribunt quod sentiunt), plerumque cum iudicio, vel laude vel vituperatione*: SEN. contr. 9, 5, 15 in orationibus ... minus earundem rerum adnotatur iteratio *quam in scholasticis*. VAL. MAX. 1, 6, 1 dormienti circa caput flammam emicuisse domestico⟨rum⟩ oculi adnotaverunt. 4, 1, 11 quod animi temperamentum etiam in Q. Scaevola ... adnotatum est. 4, 6, 4 adfectus Iuliae ... adnotatus est. 4, 8, 3. 9, 14, 1 uno quoque speciem amplissimi civis in personis mediocribus adnotante. SEN. dial. 2, 10, 4 *sapiens* minora ne sentit quidem ... aut non adnotat aut digna risu putat. nat. 4, 3, 3 cum adnotaveris *seq. acc. c. inf.* 7, 1, 4 non adnotamus, quamdiu ordo servetur; si quid turbatum est ... expectamus interrogamus ostendimus. 7, 15, 1 stellarum exortus et adnotavit et posteris tradidit. epist. 33, 2 ⟨in⟩ illo (*Epicuro*) magis adnotantur *fortiter dicta*, quia rarae [interim] interveniunt, quia in⟨ex⟩spectatae. 120, 9 adnotare, quis rem aliquam generoso animo fecisset. PLIN. nat. 2, 90 brevissimum, quo cernerentur *cometae*, spatium VII dierum adnotatum est. 2, 110 mille sexcentas adnotavere stellas. 2, 184 (*acc. c. inf. item* 2, 211. 6, 98. 28, 27. 29, 77). 6, 171 nihil ... adnotetur aliud novi. 8, 184 quos nostra adnotavit aetas. 9, 18 saepe adnotata piscium ... anhelatio. 37, 204. QVINT. inst. 8, 1, 2 Attica anus Theophrastum, hominem alioqui disertissimum, adnotata unius adfectatione verbi hospitem dixit. 8, 2, 4. IVV. 14, 195 naresque pilosas adnotet et grandes miretur Laelius alas. TAC. Agr. 22 adnotabant periti, non alium ducem opportunitates locorum sapientius legisse (hist. 3, 37 ann. 12, 25). ann. 13, 3 adnotabant seniores. 15, 41 fuere qui adnotarent. 15, 23 adnotatum est (*hoc saepius*). 13, 35 adnotatus ... *est* miles ... ita praeriguisse manus. 14, 2 lasciva oscula ... adnotantibus proximis. PLIN. epist. 1, 8, 3 quaedam adnotasse (notasse *codd. Ric. et Flor.*) generaliter (*syn.* attendere, persequi). 2, 11, 6 adnotatum ... experimentis, quod. 3, 16, 1. 8, 6, 1. paneg. 56 adnotasse vos credo, patres conscripti, iam dudum me non eligere, quae referam. SVET. Nero 41 FLOR. 2, 13, 46 DIOM. gramm. I 400, 5 TER. MAVR. 1901. 1626 sibi legendo *species versuum*. AVG. epist. 199, 34 defectus solis ... annotare atque praedicere. civ. 5, 3 quod nemo potest comprehendere et momentis adnotare nascentium. serm. 18, 5 deus non adnotat facultatem. *i. q. memorare, laudare, addita causa per abl.*: PLIN. nat. 3, 60 haec litora ... praeter ... cetera in toto mari conchylio et pisci nobili adnotantur.

synonyma: *ad I*: adscribere, scribere. *ad II*: attendere, persequi, comprehendere.

adnūbilo, -āre. *ab* ad *et* nubilus. *nubila admittere*: STAT. silv. 5, 1, 148 obvia puppi invidet et velis adnubilat aura secundis. *vix trans.*: AMM. 27, 6, 15 *v. sub* obnubilo.

adnūllātio, -ōnis *f.* *ab* adnullare. HIER. epist. 106, 67 *v. sub* adnihilatio.

adnūllo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* nullus *ad analogiam gr.* ἐξουδενῶ *formatum*. ITALA cod. Mediol. psalm. 68, 34 *dominus* vinctos suos non annullavit (ἐξουδένωσεν. VVLG. despexit). CHALC. transl. 20 res gestas huius urbis memorabiles diuturnitate interituque hominum adnullatas evanuisse (ἠφανισμένα *Platon*). OPTATVS p. 45, 12 sacerdotium ... adnullare. VVLG. Sirach 21, 5 obiurgatio et iniuriae annullabunt (ἐρημώσουσιν) substantiam: et domus, quae nimis locoples est, annullabitur (ἐρημωθήσεται) superbia. HIER. epist. 106, 57 (*v. sub* adnihilo *p. 780, 53*) 'portenta verborum'. AVELL. p. 565, 14 iniuriari et adnullari sustinere possumus, iuberi non possumus. AGROEC. gramm. VII 119, 23 quae adnullando leviora facimus. GLOSS. V 550, 11 cassabitur: annullabitur dissipabitur. *corruptus est versus* LVCR. 3, 868. V.

adnumerātio, -ōnis *f.* *ad* adnumero *1*: HIER. adv. Ruf. 3, 6 emptio pretii annumeratio. *ad* adnumero *2*: COD Theod. 6, 22, 8, 1 (*a. 425*) nemo igitur sibi arbitretur annorum annumeratione plaudendum.

adnumerātor, -ōris *m.* *ad* adnumero *1*: NOV. Iust. 73, 7, 1 si vero neque adnumerator assumptus est et instrumentum ipse tabellio totum per se conscripsit ... (εἰ δὲ οὔτε ἀριθμητὴς προσελήφθη). *saepius ibid.*

adnumero, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* numerare. GLOSS. συναριθμῶ.

1 *numerando trado* (*do sive reddo*): **a** *proprie*: *alicui aliquid*: PLAVT. Asin. 500 mihi talentum argenti soli adnumeravit (Merc. 89 sua ... manu). CIC. Verr. 4, 140 quinque illa milia nummum dare atque adnumerare Apronio. div. Caec. 56 eam (*pecuniam*) mulieri omnem adnumerare et reddere (VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 PS. ASCON. Verr. 2 p. 167 B. HEGES. 1, 14, 2). S. Rosc. 144 tibi ... sua omnia concessit, adnumeravit, appendit (LIV. 26, 47, 8). Verr. 4, 195 singulos tibi denarios adnumerasset. 3, 144. 6, 60 (PAP. dig. 16, 3, 24. APVL. met. 4, 16 e suis loculis. HEGES. 1, 1, 8). COLVM. 12, 3, 4 haec promo (primo *SAR*) tradidimus ... et omnia adnumeravimus atque adnumerata ipsi exscripsimus. STAT. Theb. 12, 151 umbrarum custos inhumata ... corpora regi adnumerat. MART. 11, 41, 8 te satis est nobis annumerare pecus. PS. ASCON. Verr. 2 p. 172 B. a quo sociis adnumerantur *bona*. VVLG. I reg. 18, 27 annumeravit ea regi (I Esdr. 1, 8). *aliquid*: TER. Ad. 369 argentum adnumeravit ilico. PAVL. FEST. 72 aes pensantes expendebant, non adnumerabant *dispensatores*. PLIN. nat. 37, 19 vidi tunc adnumerari unius scyphi fracti membra. STAT. Theb. 4, 528 Mors ... domini ... silentes adnumerat populos (*v. p. 785, 83*). QVINT. decl. 369 p. 405, 17 adnumerare volo *arma*. ALF. dig. 19, 2, 31 si quis pecuniam ... adnumeraret (HIER. epist. 114, 3). GAIVS dig. 18, 1, 35, 5 si admensa adpensa adnumeratave sint *vendenda*. AMBR. Ioseph 9, 51 quod sine damno datur et sine ullo adnumeratur dispendio. LEX Burg. lib. const. 52, 3 quoniam ... maiorem nuptialis pretii partem sponso adnumerante perceperat. *nota*: VARRO rust. 2, 2, 5 quidam ... pretio facto in singulas oves *excipiunt*, ut agni cordi duo pro una ove adnumerentur (*i. ut in ovium numeratione agni cordi duo pro una ove sint*). GAIVS dig. 18, 1, 35, 5 aut in singulas libras quas adpenderis aut in singula corpora quae adnumeraveris. *absolute*: *i. q. pecuniam solvo*: VARRO rust. 2, 2, 6 cum id factum est, tamen grex dominum non mutavit, nisi si est adnumeratum. CIC. Q. Rosc. 13 iam duae partes causae sunt confectae: adnumerasse sese negat. HEGES. 1, 29, 4 amplius sese dare, quam Antigonus annumeraret. **b** *translate*: CIC. opt. gen. 14 non enim ea (*verba*) me annumerare lectori putavi oportere, sed tamquam appendere (*cf.* QVINT. inst. 11, 3, 34 ita omnes imputare et velut adnumerare litteras molestum et odiosum). NVX 91 dare dona colono et plenos fructus annumerare potest *arbor* (*cf.* ANTH. 465, 3 iam coeperat uvas adnumerare suas defecto palmite vitis). SEN. clem. 1, 1, 4 hodie dis immortalibus, si a me rationem repetant, adnumerare genus humanum paratus sum (*verba Neronis*). PLIN. nat. 2, 28 *sidera* singulis attributa nobis ... ac pro sorte cuiusque lucentia adnumerata mortalibus. 2, 95 *ausus est Hipparchus* adnumerare posteris stellas ac sidera ad nomen expungere organis excogitatis .... SIL. 6, 621 Fabius ... gaudebat reducem patriae annumerare reversus, duxerat egrediens quam secum in proelia, pubem. MART. 2, 8, 3 nocuit librarius illis (*chartis*), dum properat versus adnumerare tibi. *audacter*: SEN. Phaedr. 1264 membra nato genitor adnumerat suo corpusque fingit (*de Theseo avulsa filii membra colligente*).

2 *numerando addo aliquid, sive augendi causa sive in numero aliquo referendi*: **a** *aliquid* (*aliquem*) *alicui rei* (*alicui*): CIC. div. 2, 3 his libris adnumerandi sunt sex de re publica. Brut. 206 his duobus *viris* eiusdem aetatis adnumerabatur nemo tertius. OV. Pont. 1, 9, 56 nos extinctis adnumerare (4, 16, 4 trist. 2, 120 SEN. dial. 3, 9, 4 PLIN. nat. 35, 111. 35, 108 TAC. hist. 4, 77 ann. 14, 53 SVET. Iul. 55 PLIN. epist. 2, 11, 22 *al.*). PAVL. FEST. 24 nox diei potius quam dies nocti adnumerari debet. SEN. suas. 2, 5 trecentis exempla. VAL. MAX. 1, 8 ext. 12 ipsa miraculis (PAVL. dig. 5, 4, 3 AMM. 28, 1, 4). CELS. 2, 18 p. 65, 33 D. ex avibus colla alaeve ... infirmissimis (*cibis*). 1 praef. 3, 25 is (*morbus*) ... longis. 4, 25. 4, 26. 5, 28, 4. 6, 9. SEN. dial. 2, 9, 1 quos (*motus animorum*) casibus adnumerat. epist. 88, 22 his (*artibus*) adnumeres licet machinatores. 94, 8 nec bonis adnumerandum nec malis (TAC. hist. 4, 5). 100, 9 quos (*dialogos*) ... philosophiae, ... historiae. COLVM. 8, 16, 9 qui (*faber piscis*) ... generosissimis piscibus. PLIN. nat. 7, 168 vitae hoc tempus adnumeratur. 15, 84 malorum pirorumque generi ... mespila. 18, 96. 21, 107. 22, 84. 28, 53. 32, 154. STAT. Theb. 10, 28 Arcada (*i. Parthenopaeum*) belligeris ... tropaeis. MART. epigr. 4, 6 haec ... inpensis principis. POMP. dig. 33, 10, 1 quod (*instrumentum*) ... argento aurove facto (VLP. dig. 32, 55, 7 *et saepius apud* ICTOS). HYG. astr. 2, 36 quibus (*historiis*) superior Canis annumeratur. SCHOL. Germ. Basil. p. 70, 11 B. *Cancer* ... XII signorum numero adnumeratur. AVG. civ. 2, 13 laudibus adnumeranda prudentia. *nota*: AVG. annot. in Iob (Migne 34, 849, 11) 23 in illa libertate, qua ego annumerabor solio eius (*dei*), omnia amabo. *cf. ibid. l.* 1 'venire usque ad solium eius': ut sim tam sanctus, ut perveniam ad eorum numerum, qui sedes eius sunt. **b** in *aliqua re*: CIC. S. Rosc. 89 ego forsitan propter multitudinem patronorum in grege adnumerer (AMBR. Isaac 4, 17). Brut. 75 quem (*Naevium*) in vatibus et Faunis annumerat Ennius. OV. trist. 5, 4, 20 se ... in exemplis. epist. 15, 328 quartus in exemplis adnumerabor ego. GAIVS dig. 35, 2, 73, 1 an, quod sub condicione debetur, in stipulatoris bonis adnumeretur. IREN. 2, 14, 7 oportuerat ... et istos annumerari in Pleromate Aeonum. EPIT. Alex. Wagn. 94 se in vivorum numero. HYG. astr. 2, 23 in sideribus *asinum*. VVLG. I par. 23, 14 annumerati sunt in tribu Levi (Hebr. 7, 6). FAVST. REI. spir. 1, 7 p. 112, 7 Esaias ... spiritum sanctum unum in gloria trinitatis adnumerat. **c** cum *aliqua re, aliquo*: PS. CIC. in Sall. 2, 6 si tu una cum illis (*civibus*) adnumeratus esses. CHAR. gramm. I 167, 14 habitiva cum activis adnumerantur. IREN. 1, 22, 1 cum iustis non annumerabuntur. 2, 12, 1 non debet cum eis annumerari. AMBR. spir. sanct. 2, 11, 117 cum angelis adnumeravit et dei filium. 2, 11, 125 cum omnibus, quae per filium facta sunt, adnumerandus est spiritus. VVLG. act. 1, 26 annumeratus est cum undecim apostolis. **d** inter *aliquid, aliquos*: BEDA gramm. VII 230, 4 inter longas syllabas adnumerandum autumant (*ibid.* 234, 5). PAVL. dig. 32, 99 in. quos ... inter urbanos *servos* adnumerare solitus sit. AMBR. fid. 2, 3, 33 an inter eos Christum annumeratis. Iob 2, 2, 4 ne et nos inter detrahentes adnume-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

remur. HEGES. 5, 42, 5 quem (*diem*) inter funestos annumerabant. AVG. civ. 5, 9 corporales . . . causae . . . inter causas efficientes. 8, 16. e *aliquid*: CIC. inv. 1, 84 enumeratio vitiosa intelligitur, si aut praeteritum quiddam dicimus, quod velimus concedere, aut infirmum aliquid adnumeratum. MANIL. 5, 438 adnumeres (-ros *codd.*) etiam illa . . . corpora. AVG. civ. 15, 17 quae (*generationes*) sunt omnes ab Adam octo adnumerato ipso Adam (15, 19. 15, 20). *in imagine*: PLIN. epist. 8, 8, 4 ripae fraxino multa, multa populo vestiuntur, quas perspicuus amnis ut (α; velut *edit.*) mersas viridi imagine adnumerat. AVSON. 334, 196 adnumerat virides derisus navita vites. *adiuncto nominativo praedicativo*: COLVM. 10 praef. 4 quae (*materia*) tam exilis est, ut in consummatione quidem totius operis annumerari veluti particula possit laboris nostri. *nota*: GELL. 3, 2, 7 dies singulos adnumerare a media nocte ad mediam proximam (MACR. sat. 1, 3, 6).

3 *numerando complures* ***in summam redigo***: CAPITOL. Opil. 3, 3 adnumeratis omnibus, qui Antonini appellati sunt. AVSON. 394, 11 milia bis nongenta *passuum* iubet demensio legum adnumerata reos per tot obire dies. VVLG. num. 2, 9 universi . . ., qui in castris Iudae annumerati sunt (*cf. ibid.* 13 numerati, 16 recensiti sunt).

4 ***enumero***: PLIN. nat. 7, 29 Mandorum nomen iis dedit Clitarchus, et Megasthenes trecentos quoque eorum vicos adnumerat. PLIN. paneg. 15 nec habent *milites* adnumeranda tibi (*imperatori*) pro re publica vulnera, quibus statim et laudator et testis contigisti.

5 ***attribuo, ascribo, imputo***: STAT. Theb. 1, 688 ne perge queri casusque priorum adnumerare tibi. GAIVS dig. 50, 17, 132 imperitia culpae adnumeratur (*cf.* 19, 2, 9, 5. 9, 2, 8). VLP. dig. 22, 1, 21 non omne, quod differendi causa optima ratione fiat, morae adnumerandum.

adnūntiātio, -ōnis *f. actus adnuntiandi. primum legitur apud* TERT. *v. infra l. 46. cf.* adnuntio: *ad 1*: *nuntiatio, nuntius*: HERM. vulg. vis. 3, 13 nihil . . . aliud expectat nisi annuntiationem, quam audivit (Pal. nuntium quod audivit; τὴν ἀγγελίαν). ARNOB. nat. 7, 43 completo . . . adnuntiationis officio. EVCHER. instr. 2 p. 161, 4 Vind. evangelium: bona adnuntiatio sive bonum nuntium. *ad 2*: *praedictio, prophetia*: LACT. epit. 68 (73), 1 cum haec . . . certa sint prophetarum omnium consona adnuntiatione praedicta (AMBR. serm. 46, 3 HEGES. 5, 2 l. 109 W.). AMBR. off. 1, 2, 6 vox hominis plerumque peccati annuntiatio (annuntia *pars codd.*) et initium erroris humani. patr. 2, 7 prophetia etenim adnuntiatio futurorum est. 2, 6 repetitam . . . adnuntiationem eorum, quae posterioribus essent eventura temporibus. AVG. epist. 55, 6, 10 annuntiatio regni caelorum. OROS. hist. 1, 1, 7 futurorum. HYDAT. 48 praedictae a domino per prophetas suos adnuntiationes implentur. ENNOD. epist. (p. 203, 16 Vind.) 8, 5 iuxta annuntiationem beatissimi Laurenti. 5, 25 p. 145, 12 Vind. cana poetarum . . . adnuntiatio. *ad 3*: *praedicatio* (*sc. euangelii*): TERT. fug. 6 propter profectum annuntiationis (*syn.* praedicatio). LACT. inst. 4, 21, 2 *Christus* instruxerat eos (*discipulos suos*) virtute ac potestate, quo posset novae adnuntiationis ratio . . . confirmari. AMBROSIAST. Rom. 10, 17 ut impletum orbem divina annuntiatione pronuntiet (*syn.* praedicatio). VVLG. I Ioan. 1, 5 haec est annuntiatio, quam audivimus (3, 11). AVG. epist. 164, 4, 12 antequam ad eos haec annuntiatio perveniret. EVCHER. instr. 1 p. 91, 2 Vind. adnuntiatione fidelium verbum et scientia propagatur.

synonyma: *ad 1*: nuntius, (nuntiatio). *ad 2*: prophetia, (praedictio), (praenuntiatio). *ad 3*: praedicatio.

adnūntiātor, -ōris, *m. qui adnuntiat. cf.* adnuntio: *ad 2*: *qui praedicit, praenuntiator*: (NOVAT.) tract. 13 (144, 11) adnuntiatores eius (*sc. prophetas*). AVG. in Iob 1, 36 extr. non opus erit adnuntiatore facie ad faciem videntibus. *ad 3*: *qui praedicat, praedicator*: NOVAT. trin. 18 (26), 32 annuntiator paternae voluntatis (*ibid.* paternae dispositionis). VVLG. act. 17, 18 novorum daemoniorum videtur annuntiator (καταγγελεύς) esse, quia Iesum et resurrectionem annuntiabat (εὐηγγελίζετο) eis. AVG. c. Faust. 7, 2 p. 304, 21 Vind. adnuntiatores nativitatis Christi (*sc. apostoli; cf.* LEO M. serm. 32, 1 exercitus angelorum salvatoris editi annuntiator apparuit). serm. 278, 1 ex persecutore . . . annuntiator Christi factus est. 101, 10 quid quaerat annuntiator, ne cures (*syn.* praedicator). c. Iul. op. imp. 3, 33 annuntiator naturalis mali. serm. 288, 4 annuntiator verbi (*cf.* Ps. AVG. serm. 196, 3 verbi annuntiator et praedicator. *saepius*). *f.* **adnūntiātrīx**, -īcis. ENNOD. dict. 2 p. 431, 6 Vind. futurae adnuntiatrix innocentiae divinitas.

adnūntio, -āvī, -ātum, -āre. (u *post corripitur*). *ab* ad *et* nuntiare. *primum legitur apud* SEN. phil. CVRT. PLIN. nat., *saepissime in* VVLG. *et apud ecclesiasticos; ex poetis verbo usi sunt* STAT. Theb. 7, 457 *et* PRVD. cath. 12, 69. GLOSS. annuntio ἀπαγγέλλω. HIER. epist. 106, 50 ἀπαγγελοῦσιν, quod est 'adnuntiabunt'. NOT. Tir. 25, 88 annuntiat. 25, 89 adnuntiat. *falso* AGROEC. gramm. VII 121, 24 nuntiatur de longinquo, denuntiatur in praesenti, adnuntiatur de futuro, renuntiatur de excusando [vel respondendo] vel repudiando.

1 *nuntium alicuius rei factae adferre*, ***nuntiare***: *aliquid sive alicui aliquid*: SEN. dial. 7, 28, 1 quibus (*hominibus*) . . . iam funesta domus est nec adnuntiatum malum. SVET. Vit. 9 caede Galbae adnuntiata. APVL. met. 9, 35 magnas . . . clades adnuntians. 8, 15 haec ille . . . rusticis adnuntiabat. TERT. idol. 15 adnuntiatis gaudiis publicis (*i. rebus, quibus publice gaudere fas erat*). bapt. 8 pacem . . . columba terris adnuntiavit. ieiun. 7 duritia hostis adnuntiata. ITALA (Tert. pud. 20) lev. 14, 36 si quae maculae et cavositates adnuntiatae in parietibus sacerdoti fuissent. ITIN. Silv. 29, 5 annuntiata pascha. HYG. fab. 80 p. 81, 24 HEGES. 1, 40, 3. 5, 27 l. 68 W. HIER. epist. 69, 6 VVLG. exod. 19, 3 deut. 5, 5 Is. 21, 10 (*saepius*). AVG. civ. 9, 23 OROS. hist. 3, 1, 3 *al.* *aliquid* de *aliqua re*: APVL. met. 8, 1 de eius exitio et domus totius infortunio mira ac nefanda . . . sic annuntiavit: (*sequ. or. dir.*). ad *aliquem*: NOV. Iust. 103, 1 haec ad nos annuntiet (numtiet V^a, enumtiet V^b; ταῦτα εἰς ἡμᾶς μηνῦσαι). *adiecto unde*: PLIN. nat. 7, 174 animam . . . e longinquo multa adnuntiare. TERT. apol. 5 adnuntiata sibi ex Syria Palaestina detulit ad senatum. VVLG. Ezech. 33, 7 sermonem annuntiabis eis ex me (*cf.* 3, 17). CVRT. 10, 8, 11 adnuntiatur equites . . . frumentum . . . retinuisse. PLIN. nat. 7, 177 annuntiavere exanimatum illum. FRONTIN. strat. 1, 9, 2 hostem adesse. APVL. met. 9, 2 TERT. idol. 9. IVL. VAL. 1, 16 subactam Mothonam. HEGES. 1, 14, 1. VVLG. I reg. 22, 21 annuntiavit ei, quod occidisset Saul sacerdotes. I par. 17, 10 annuntiabo ergo tibi, quod aedificaturus sit sibi dominus domum. Ier. 51, 31 annuntiet regi Babylonis, quia capta est civitas eius. SVET. Aug. 49 quo celerius ac sub manum adnuntiari cognoscique posset, quid in provincia quaque gereretur. AVR. VICT. Caes. 39, 45 qui cum ad explorandum annuntiandumque, ecqui . . . motus existerent, institui viderentur. VVLG. act. 4, 23 annuntiaverunt eis, quanta ad eos principes . . . dixissent. I Thess. 1, 9 *v. infra l. 41.* *obiectum ex verborum contextu supplendum*: FRONTIN. aq. 109 cum vacare aliquae coeperunt aquae, adnuntiatur et in commentariis redigitur. HEGES. 1, 45, 11 praepositus ei muneri non solum abnuit, quod rogabatur, sed etiam regi annuntiavit. *adiuncto verbo* dico *sive* loquor, *quod sequitur oratio recta*: VVLG. I reg. 23, 1 annuntiaverunt David dicentes: ecce *eqs.* II reg. 4, 10 IV reg. 6, 13 psalm. 39, 6. *aliquem, i. aliquem adesse*: VVLG. Iudith 10, 16 duxeruntque illam ad tabernaculum Holofernis annuntiantes eam. *absolute*: APVL. met. 1, 22 'dum annuntio', inquit, 'hic ibidem me opperimino' et cum dicto rursum foribus oppessulatis intro capessit. *in imagine*: STAT. Theb. 7, 457 alios pluresque adnuntiat hostes maioresque timor. PRVD. cath. 12, 69 regem deumque adnuntiant thesaurus et fragrans odor turis.
nota structuram: ITIN. Alex. 13 Darius ei adnuntiatur abesse bidui via. de *aliqua re, aliquo*: VVLG. gen. 26, 32 annuntiantes ei de puteo, quem foderant. I Thess. 1, 9 de nobis annuntiant, qualem introitum habuerimus (περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν. *v. l. 26*).

2 *nuntium alicuius rei futurae adferre*, ***praenuntiare***, *prophetari*: *aliquid sive alicui aliquid*: TERT. fug. 1 quaesisti, fugiendum necne sit in persecutione, quod nescio quid annuntiaretur. LACT. inst. 4, 15, 31 illum (*Christum*) prophetae adnuntiaverunt (*cf.* AVG. civ. 17, 18). AMBR. exam. 1, 3, 9 hoc non homo invenit, sed deus adnuntiavit. HEGES. 1, 6, 3 quae futura erant. 2, 12, 1 excidium templi futurum. 2, 7, 1 prophetico spiritu caelestia . . . oracula (HIER. epist. 130, 14 dei iudicium prophetico spiritu). VVLG. gen. 49, 1 ut annuntiem, quae ventura sunt vobis (*cf.* Is. 41, 23 HIER. epist. 22, 35). AVG. gen. ad litt. 9, 18, 35 quae ad ipsius seminis adventum vel praenuntiandum vel annuntiandum facta sunt. in Iob 1, 36 p. 593, 16 ut id *deus* adnuntiaret, hoc est aperiret. SVLP. SEV. chron. 1, 41, 2 cum ei . . . regnum Hebraeorum annuntiatum comperisset. OROS. hist. 1, 8, 7 adnuntiata haec mala. 6, 1, 8 adnuntiatae salutis. *al.*
LACT. inst. 4, 13, 18 ex huius (*David*) domo Christum generatuiri . . . prophetae adnuntiaverunt. AMBROSIAST. Rom. 7, 7 qui sibi poenam imminere annuntiat. exam. 2, 3, 12 sicut per Esaiam futurum adnuntiavit. SVLP. SEV. chron. 1, 51, 3 cum Isaias ei verbis Domini annuntiasset vitae eius finem adesse. 2, 3, 6. *aliquid* in *aliquem*: TERT. adv. Marc. 3, 4 creatoris annuntiantis in homines Christum.
de *aliqua re*: ITALA (Lucif. de non parc. 20) act. 7, 52 qui adnuntiabant de adventu iusti (VVLG. praenuntiabant; προκαταγγείλαντες περί). VVLG. Iob 36, 33 annuntiat de ea (*luce*) amico suo. OROS. apol. 23, 6 adnuntianti de passione sua domino. circa *aliquid*: TERT. adv. Marc. 2, 24 sicut circa personam Saulis honorandam annuntiatur a creatore. *inde i. q. praefigurare, portendere*: SVLP. SEV. chron. 2, 3, 3 pectus et bracchia argentea secundum regnum annuntiant (*ibid. syn.* praefiguro, portendo). EVCHER. instr. 1 p. 106, 3 Vind. Lucas adnuntiatur in vitulo (*ibid.* Marcus leonis specie praefiguratur; Iohannes aquila praenotatur).

3 *nuntium alicuius rei divulgare*, ***praedicare***: *adiuncto ubi*: VVLG. I reg. 31, 9 ut annuntiaretur in templo idolorum et in populis *quod acciderat*. II reg. 1, 20 nolite annuntiare in Geth neque annuntietis in compitis Ascalon. Is. 12, 5 annuntiate hoc in universa terra. Ier. 4, 5 in Iuda et in Ierusalem. 50, 2 *saepius*. *saepe in bonam partem*: VVLG. psalm. 50, 17 os meum annuntiabit laudem tuam (78, 13). 95, 3 annuntiate inter gentes gloriam eius (9, 12 Is. 66, 19). 88, 2 annuntiabo veritatem tuam in ore meo. *alibi. inde in imagine*: VVLG. psalm. 18, 2 caeli enarrant gloriam dei, et opera manuum eius annuntiat firmamentum. *frequentissumus autem est usus verbi apud ecclesiasticos de doctrina christiana praedicanda ape-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

riendaque: *euangelizare, praedicare, docere*: *aliquid*: TERT. nat. 1, 19 iudicium annuntiamus a deo pro cuiusque meritis post interitum destinatum. FAVSTIN. trin. 1, 5 (Migne 13, 41^b) videamus, si et Moyses hoc idem docuit, quod apostoli annuntiaverunt, id est omnia ex deo facta esse per filium. FILASTR. 45, 3 adnuntians deum bonum et deum malum (49, 2 quosdam suos prophetas). 36, 2 docet autem *Cerinthus* ... Christum nondum surrexisse a mortuis, sed resurrecturum adnuntiat. 55, 5 isti angelos dicunt creatores esse animarum ...; mundum autem istum infernum esse adserunt, et resurrectionem ... hanc esse praedicant, quae fit ..., non illam inmortalitatis futuram atque gloriosam adnuntiant expectantes. VVLG. act. 4, 2 annuntiarent in Iesu resurrectionem ex mortuis. 13, 38 remissio peccatorum. I Cor. 2, 1 testimonium Christi. 9, 14 euangelium (AVG. civ. 18, 50). I Ioan. 1, 2 vitam aeternam. act. 16, 17 viam salutis. 26, 23 lumen. GAVDENT. serm. 8 med. verbum dei. AVG. civ. 7, 27 esset quidem dolendum non his verum deum adnuntiari atque praedicari. 10, 19 eis in quem crederent adnuntiaverunt deum. 16, 2 passionem Christi; *ibid.* non enim, quod annuntiant, intellegunt. *saepius. sic saepe* Christum annuntiare: VVLG. Phil. 1, 17. 1, 18 act. 17, 3. 11, 20 dominum Iesum. 17, 18 Iesum et resurrectionem. AMBROSIAST. I Cor. 1, 17 HIER. epist. 120, 9 vir. ill. 8 AVG. civ. 16, 2 *al.* *de aliqua re*: VVLG. Ioan. 16, 25 palam de patre vobis annuntiabo. Rom. 15, 21 quibus non est annuntiatum de eo. *absolute*: TERT. ieiun. 1 quaque ex parte anathema audiamus, qui aliter adnuntiamus. *sequitur* ut: VVLG. act. 26, 20 gentibus annuntiabam, ut poenitentiam agerent (ἀπήγγελλον ... μετανοεῖν). 17, 30. *inde idem fere quod doceo, trado*: FILASTR. 108, 3 quos (ἐξαδακτύλους) forma grandi ... de genere gigantum libri Regnorum adnuntiarunt post duo milia et trecentos annos diluvii. 101, 1 non a deo illos fieri pseudoprophetas scripturae adnuntiant.

4 **singularia:** *denuntiare*: ITALA (Tert. scorp. 2 *et* Lucif. de non parc. 2) deut. 13, 9 annuntians annuntiabis de eo (VVLG. statim interficies). *dicere*: ITALA (Aug. loc. hept. 1 p. 513, 22 Vind.) gen. 12, 18 non annuntiasti mihi, quia uxor tua est. (*addit* AVG.: 'annuntiasti' more scripturarum dictum est; nam latini habent plerique 'non dixisti'. VVLG. quare non indicasti, quod.) ITALA (Aug. quaest. hept. 4, 10 p. 320, 12 Vind.) iudic. 13, 6 interrogabam eum, unde esset, et nomen suum non annuntiavit mihi (VVLG. cum interrogassem ..., quo nomine vocaretur, noluit mihi dicere). *indicare, inspirare*: SVLP. SEV. dial. 2, 4, 5 sensit Martinus operandum et adnuntiante sibi spiritu totus infremuit. *pronuntiare, enuntiare*: MART. CAP. 3, 319 nonus *declinandi modus est*, qui per x annuntiatur, ut 'expungo, expunxi expunxeram' (*syn.* pronuntio, enuntio).

synonyma: *ad 1*: (nuntio). *ad 2*: praenuntio, (praedico, -ere), (prophetor), aperio, praefiguro, portendo. *ad 3*: (praedico, -are), euangelizo. *ad 4*: dico, (denuntio), pronuntio, enuntio.

adnūntius, -a, -um. [*cf. c.* nuntius *et c.* adnuntiare. *Th.*] APVL. Socr. p. 164 Oud. signum illud adnuntium (?) sensit *Socrates*.
adnuntius, -ī *substantive positum*: AMBR. Noe 17, 62 plerique quasi adnuntium futurorum corvum aestimant. exam. 5, 9, 24 echinus ... index futurae tempestatis aut tranquillitatis adnuntius solet esse navigantibus. off. 2, 10, 55 veri se esse annuntium. AMBR. off. 1, 2, 6 *pro* annuntiatio *pars codd. exhibet* annuntia. *cf. p. 787, 38.* *Prinz.*

adnuo *vel* **annuo,** -nuī, -nūtum, -ere. *ab* ad *et* nuere. GLOSS. ἐπινεύω προ⟨σ⟩νεύω innuo promitto. adnuit: ἐπινεύει consentit, favet, spondet, pollicetur, adsentit, permittit, tribuit, adquiescit, praesentat. annuet oculo: oculo ostendet. CASSIOD. gramm. VII 207, 8 annuo per duo n (*cf.* NOT. Tir. 78, 4 annuit). anuit: SIDON. epist. 7, 10, 1. annutum *bis legitur*: PRISC. gramm. II 509, 29 *qui* ū *testatur et* MAR. VICTOR aleth. 2, 221 annutum *esse*; *cf.* adnūto. adnūit: ENN. ann. 135 (*v. p. 792, 30. cf.* PRISC. gramm. II 504, 27). adnuērunt: HOR. sat. 1, 10, 45. NON. 438 innuere et annuere hoc distant, quod est innuere facie significare ... et adnuere concedere. 439 inter nutare, adnuere, nictare veteres hoc interesse voluerunt, ut nutare capitis, adnuere [vel innuere *secl. L. Müller*] narium vel labrorum, nictare oculorum significantiam esse decreverint. GRAMM. VII 527, 22 innuit vel capite vel supercilio, adnuit ad ⟨id *add. Fabricius*⟩ quod dictum vel factum est.

I *generaliter*: *nutu signum do, accedunt* capite, oculo, manu, *alia. absolute*: POMPON. atell. 25 saepe adnuit, invenibit saepe. LIV. 1, 12, 10 annuentibus ac vocantibus suis. VAL. MAX. 4, 7, 1 se ... etiam hoc, si modo Gracchus annuisset (in- *Periz.*), facturum *fuisse* respondit. QVINT. inst. 11, 3, 71 *caput* significat ... plurimis modis. nam praeter adnuendi, renuendi confirmandique motus sunt et verecundiae et dubitationis et admirationis et indignationis noti et communes omnibus. PAVL. FEST. 29, 2 'adnictat' saepe et leviter oculo adnuit. QVINT. inst. 11, 3, 79 *supercilia* adnuendi ... et renuendi ratione dimittuntur aut adlevantur. VVLG. psalm. 34, 19 qui oderunt me gratis et annuunt oculis (διανεύοντες ὀφθαλμοῖς; *cf.* prov. 6, 13 ἐννεύει ὀφθαλμοῖς. 10, 10 Sirach 27, 25). IORD. Get. 38, 200. CLAVD. 22, 328 quid tardius ore rubenti annuis et solitus frontem circumfluit ignis? IVV. 8, 153 Lateranus ... virgā prior annuet (*cf.* 3, 317 *v. p. 790, 4*). *cum dat. personae*: PLAVT. Asin. 784 neque illa ulli homini nutet, nictet, annuat. CIC. Quinct. 18 simul atque sibi hic annuisset. OV. met. 15, 683. SEN. suas. 4, 2 an blanda adnuerit nascenti Venus (*v. infra l. 30*). SEN. dial. 9, 14, 7 annuens centurioni ... inquit .... IVV. 3, 317 nam mihi commota iam dudum mulio virga adnuit (*cf.* 8, 153 *v. p. 789, 82*). APVL. flor. p. 65 Oud. (*v. infra l. 13*). HIER. epist. (Migne 22, 877) 107, 13 pavere ad singula: quid loquatur, cum quo loquatur, cui annuat, quem libenter aspiciat. *cum* ad: VVLG. act. 21, 40 Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem (κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ) et magno silentio facto allocutus est. *adduntur enuntiata*: CVRT. 5, 2, 22 donec, ut considerem, adnueres, restiti. HERM. Palat. vis. 3, 1, 9 manu sua annuit mihi, ut in parte sinistra sederem. VVLG. Luc. 5, 7 annuerunt sociis (κατένευσαν τοῖς μετόχοις) ..., ut venirent et adiuvarent eos (*cf.* act. 12, 17 manu) (*v. infra l. 15*). APVL. flor. p. 65 Oud. serus adveniens amicis adnuit, locum sessui impertiant (-iunt *cod.*). MART. CAP. 9, 901 Paphia ... adnuit puero *Hymenaeo* praecineret (praecinere *cod. Bamb.*) nuptiale carmen (ut *add. correctores codd. Bamb. et Reich.*)). VVLG. act. 24, 10 annuente sibi praeside dicere (νεύσαντος αὐτῷ ... λέγειν) (*v. l. 14*). BELL. Afr. 46, 1 annuit centurionibus, quid fieri vellet. TAC. ann. 15, 58 *Faenius Rufus* Subrio Flavo ... adsistenti adnuenti ..., an ... destringeret gladium ..., renuit infregitque impetum.

nota: *i. significo, indico*: *cf.* CIC. Verr. 4, 213 hoc ... mihi significasse et annuisse visus est. 2, 158 quos iste adnuerat, in suum consilium ... subsortiebatur. *nutu creo*: CHALC. transl. 34 nec tamen eo, quo nos ad praesens loquimur ordine, ortum animae deus adnuit (PLATO τὴν ... ψυχὴν ... ἐμηχανήσατο, CIC. Tim. 21 animum ... tum denique, cum corpus ei effecisset, inchoavit). *pronus sum*: AVIEN. Arat. 1746 istius (*lunae*) in borean quod se sustollit acumen, si curvum specie velut annuat (*opp.* pone resupinari. ARAT. 788 μήτ' ἐπινευστάζῃ μήθ' ὑπτιόωσα φαείνῃ).

II *annuendo signum favoris do, propitius sum, faveo*: SEN. suas. 4, 2 an blanda adnuerit nascenti Venus (*v. supra l. 2*). STAT. Ach. 1, 738 adnuerit fortuna, precor, dextrique secundent ista dei. MART. 2, 24, 7 si deus ore sereno adnuerit. *cum dat. rei*: PERS. 2, 43 grandes patinae tuccetaque crassa adnuere his superos vetuere (*cf.* IVVENC. 3, 114 MART. CAP. 1, 96). AEM. PAVL. Val. Max. 5, 10, 2 annuentes ... votis meis. OV. Pont. 2, 8, 51 adnuite o timidis, mitissima numina, votis (*cf.* VAL. FL. 2, 294 CLAVD. 10, 121. 24, 213 CARM. epigr. 1841, 4. OV. met. 12, 205 voto. fast. 5, 329). LIV. 31, 5, 7 precationi adnuisse deos. OV. met. 8, 352 precibus deus adnuit (*cf.* STAT. Ach. 1, 670 PLIN. paneg. 72 VVLG. II Macc. 11, 15. SIDON. epist. 4, 24, 2 precibus orantis citus annui). VERG. georg. 1, 40 audacibus adnue coeptis (*Caesar; cf.* Aen. 9, 622. OV. am. 3, 2, 56 inceptis adnue, diva, meis). OV. met. 7, 178 modo diva triformis adiuvet et praesens ingentibus adnuat ausis. OV. met. 11, 104 optatis (*cf.* Ib. 87 MART. CAP. 6, 575). APVL. met. 5, 6 cupitis. SIDON. epist. 1, 11, 14 postulatis. 4, 18, 3 iniunctis. STAT. Theb. 2, 719 huic adnue sacro (*Minerva*). TAC. hist. 2, 4 ubi laeta et congruentia exta magnisque consultis adnuere deam videt. HIER. in Is. 6 praef. (Migne 24, 205) si voluntati nostrae Christus annueret. MART. CAP. 1, 1, 17 Calliopea carminis auspicio te probat annuere. CORP. XIII 3162, 3, 32 si de⟨si⟩d⟨e⟩rio illius adnueris. TERT. ieiun. 3 pabulo potius quam praecepto annuit, salutem gula vendidit. MELA 1, 88 a fugitivis, ut aiunt, condita (nomen famae adnuit) Phygela. AMM. 30, 10, 1 hac temptandae novitati re adnuente (hoc t. n. res advente *cod.*, adiuvante *vulgo*, hoc t. novitatis spes acuente *Madv.*). *nota impersonaliter cum dat. personae*: MAR. VICTOR aleth. 2, 221 namque ut suscepta notavit fratris sacra Cain, sibi nulla in fruge litanti annutum *esse*.

III *annuere signum est assensus; inde i. q. assentior, approbo, laudo, permitto. absolute*: PLAVT. Stich. 224 ehem, adnuistin? OV. met. 1, 566 factis modo laurea ramis adnuit utque caput visa est agitasse cacumen. 14, 593 adsensere dei, nec coniunx regia vultus inmotos tenuit placatoque adnuit ore. fast. 6, 812 sic cecinit Clio, doctae assensere sorores, annuit Alcides. PLIN. nat. 31, 22 responsa ab his (*piscibus*) petunt incolae cibo, quem rapiunt adnuentes, si vero eventum negent, caudis abigunt. STAT. silv. 5, 3, 204 e medio divum pater annuit igni. TAC. ann. 3, 68 nisi quod Cn. Lentulus ... dixit adnuente Tiberio. APVL. met. 5, 5. HIER. epist. (Migne 22, 1212) 148, 16 ne eorum vitium nutrias annuendo. CHRON. Gall. p. 652, 60. BOET. herm. sec. 2, 1 p. 79, 10 M. mihi ... si potentior divinitatis adnuerit favor, haec fixa sententia est. *cum dat. personae*: OV. trist. 5, 10, 42 *Getae* in se aliquid dici, dicentibus illis abnuerim quotiens adnuerimque, putant. *alicui rei*: SALL. orat. Lep. 25 adnuite legibus inpositis. VERG. Aen. 12, 841 adnuit his (*verbis*) Iuno. OV. Pont. 2, 8, 74 visaque sunt dictis adnuere ora meis (*cf.* 3, 5, 26 cum traherer dictis adnueremque tuis. SIL. 16, 699 NEM. cyn. 137). MART. CAP. 3, 326 his germanae verbis cum sponso (*Mercurio*) Delius annuebant. OV. fast. 6, 384 fratris virgo Saturnia iussis annuit (*cf.* STAT. Theb. 10, 134 ille deae iussis vultu, quo nutat, eodem adnuit). CYPR. GALL. iud. 279 adnuit imperiis. LIV. 36, 61, 2 spe praemiorum ..., quibus etiam ipse rex adnuerat. STAT. Theb. 12, 212 expectem ... an bello proceres, an dexter haruspex adnuat. MELA 1, 88 (*v. supra l. 51*). TAC. ann. 12, 48 ne tamen facinori adnuisse viderentur. 15, 16 donec referrentur litterae Neronis, an paci adnueret. PLIN. epist. 1, 22, 11 superest, ut promissis deus adnuat. TERT. testim. 1 ut nostris litte-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ris annuant homines. IVVENC. 3, 701. ARNOB. nat. 6, 11 melius putatis non vinci quam confessae cedere atque adnuere veritati. VVLG. II Macc. 14, 20 omnium una fuit sententia amicitiis annuere (ἐπένευσαν ταῖς συνθήκαις). SIDON. epist. 7, 11 (10), 1 litterarii consuetudo sermonis ..., quae iam pridem caritatis obtentu merito inducta veteribus annuit exemplis. 1, 4, 3 actionibus iustis deus annuens. CASSIOD. var. 2, 32, 4 praesentibus decretis annuimus. *nota*: DICT. 2, 20 seniores ... ad omnia, quae ab eo dicebantur, tamquam iniuriae eius participes adnuere.

annuere quaerenti signum est affirmationis, inde i. affirmo, aio, promitto. absolute: NIGID. Gell. 10, 4, 4 cum adnuimus et abnuimus, motus quidam ille vel capitis vel oculorum a natura rei, quam significat, non abhorret. PLAVT. Truc. prol. 4 quid nunc? daturin estis an non? adnuont. TER. Eun. 579 imperat: .... adnuo terram intuens modeste. VARRO rust. 1, 2, 2 si ita est, ut adnuis. CIC. nat. deor. 1, 113 adnuere te video (*opp.* negares). de orat. 2, 285 Cat. 3, 10. Phil. 13, 6 quaeram ...; si annuerit .... HOR. epist. 1, 9, 10 adnuimus pariter (*opp.* negat). OV. epist. 18, 45 fast. 4, 221. 5, 359. LIV. 5, 22, 5 cum quidam ... 'visne Romam ire, Iuno?' dixisset, annuisse ceteri deam conclamaverunt. 39, 42, 12 cum is vixdum serio adnuisset, ad nutum scorti consulem ... percussisse. PAVL. FEST. 108, 7 'in' non semper abnuitionem significat, sed interdum etiam pro adnuendo ponitur, ut involando .... PLIN. nat. 11, 138 et in his (*superciliis*) pars animi, ⟨his⟩ negamus, annuimus. QVINT. decl. 247 p. 14, 9 si manu promisisset an vultu annuisset. TAC. ann. 11, 30 PLIN. epist. 3, 5, 12. VLP. dig. 45, 1, 1, 2 si sine verbis adnuisset.... qui ita adnuit. APVL. met. 1, 21 CAPITOL. Maximin. 6, 7. DICT. 5, 3 tendentes ad caelum manus annuere. HIER. epist. (Migne 22, 747) 84, 5 primo rident, deinde annuunt. BOET. herm. pr. 1, 7 p. 83, 10M. sive adfirmatione adnuat sive abnuat negatione. *cf.* herm. sec. 5, 11. *cum acc.*: CIC. de orat. 2, 285 id quoque toto capite adnuit *Silus*. QVINT. decl. 330 p. 298, 27 hoc responde, hoc adnue. TAC. dial. 33 idem. ann. 14, 60 ut falsa adnuerent. HIER. in Gal. (Migne 26, 358) 2 prol. quod non timebit annuere. BOET. herm. sec. 2, 6 p. 122, 9 aliquid adnuere (*opp.* abnuere atque disiungere). CVRT. 8, 2, 28 et ipse quidem Sisimethres deditionem adnuebat. *accedit dat. pers.*: CAT. 61, 161 tremulum movens cana tempus anilitas omnia omnibus annuit.
cum de: BOET. herm. sec. 5, 11 p. 357, 22M. si... respondetur 'ita', de qua adnueris ignoratur, de confirmatione an de negatione (*opp.* nego).
cum inf. vel acc. c. inf.: PLAVT. Curc. 342 annuo visitasse. FRONTO p. 154, 4N. intellexisse adnuas. TERT. pudic. 19 cum delinquere filios dei nunc adnuit, nunc abnuit. SIDON. epist. 8, 6, 16 in sapientes viros ... minus annuo licere fortuitis. ALC. AVIT. c. Ar. 6 p. 4, 6 in quo (*deo*) et filii adnuitis esse personam. *nota*: HEGES. 4, 25, 3 ille superbe satis dominari annuit (*sic Cassell.*, abnuit *vulg.*, *i.* annuendo dominum se significavit. IOSEPH. κατανεύσας τὸ δεσπόζειν).

annuo petenti i. q. promitto, satisfacio, concedo, do, permitto. absolute: CIC. Att. 13, 44, 1 *Bruto* valde placebat me aliquid ad Caesarem: adnueram, sed pompa deterret. CAT. 64, 204 annuit invicto caelestum numine rector. VERG. Aen. 10, 113 Stygii per flumina fratris, per pice torrentis atraque voragine ripas adnuit et totum nutu tremefecit Olympum (*cf.* 9, 103 *v. p. 792, 18.* SIDON. epist. 7, 9, 16 modo per vos deus annuat). TIB. 2, 2, 10. 2, 5, 121. 3, 11, 20. 3, 12, 13. OV. am. 3, 2, 58 adnuit et motu signa secunda dedit *dea*. met. 2, 531. 8, 560. 12, 597. 13, 600 fast. 2, 489. 597. 4, 891. 5, 531. 6, 549. 14, 816. SEN. epist. 95, 2 haec sive levitas est sive vernilitas, punienda est annuendi (mutendi *codd.*) facilitate. PETRON. 18 quod si non adnuissetis de hac medicina quam peto. VAL. FL. 2, 489. 5, 199. 320. 7, 497 SIL. 3, 115. 8, 326. 13, 523. 16, 256 audivit laeto Massylus et annuit ore. 17, 575. STAT. silv. 3, 2, 40 Ach. 1, 546 Theb. 1, 59. 7, 526 TAC. Agr. 42 ann. 11, 7 PLIN. epist. 7, 24, 3 APVL. met. 10, 19. TERT. haer. 44 de reliquis, si dei gratia adnuerit, ... respondebimus. EXC. Vales. 15, 89 SCHOL. Germ. Bas. p. 102, 15B. RVFIN. Hier. epist. (Migne 22, 733) 80, 2 HIER. epist. (Migne 22, 418) 22, 33 CLAVD. 1, 160. 8, 454 accipit ille (*Stilicho*) preces varias tardeque rogatus annuit. SIDON. epist. 5, 9, 4 carm. 2, 387. 5, 600 ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 2 *et* p. 111, 13 INST. Iust. praef. 1. *alicui*: VERG. Aen. 4, 127 non adversata petenti *Iunoni* adnuit *Venus*. OV. met. 4, 539 adnuit oranti Neptunus. fast. 1, 15 adnue conanti per laudes ire tuorum (*cf.* 3, 337 PLIN. paneg. 78 RVFIN. Hier. epist. 80, 3 Migne 22, 734). VAL. FL. 6, 461 vera fatenti. CORP. III 6866 pollicentibus. PROP. 1, 1, 31 vos remanete, quibus facili deus annuit aure. OV. met. 5, 284 viro. 8, 780 fast. 2, 700. STAT. silv. 5, 1, 13 modo dexter Apollo et Caesar annuat. *alicui aliquid vel aliquem*: VERG. Aen. 1, 250 nos, tua progenies, caeli quibus adnuis arcem (*cf.* VAL. FL. 2, 94 *Vulcano* reduci superas postquam pater adnuit arces). 12, 187 sin nostrum adnuerit nobis Victoria Martem (*i. pugnae eventum*). HOR. sat. 1, 10, 45 molle atque facetum Vergilio adnuerunt (-erint *et* -erant *al.*) gaudentes rure Camenae. carm. 4, 6, 22 ni tuis flexus Venerisque gratae vocibus divum pater adnuisset rebus Aeneae ... muros. LIV. 7, 30, 20 adnuite, patres conscripti, nutum numenque vestrum invictum Campanis. VAL. FL. 1, 40 hanc mihi militiam ... adnue. 5, 257 plena necdum Medea iuventa adnuitur thalamis Albani virgo tyranni. STAT. silv. 4, 1, 46 longamque tibi, rex magne, iuventam annuit atque suos promisit Iuppiter annos. MART. 9, 42, 6 te rogante fasces det Stellae bonus annuatque Caesar. PAVL. dig. 24, 1, 57 cum petenti mihi a te, domine ..., adnuerit indulgentia tua viginti. AVR. VICT. Caes. 40, 24 uti praetorianis caedem vulgi quondam annuerit. SYMM. epist. 9, 62 cum tibi eius reditum favor divinus adnuerit. PAVL. NOL. carm. 25, 230 pia vota sacris annue supplicibus *Christe*. 26, 250 tibi cum dominus Romani prospera regni adnuerit. epist. 8, 3, 106 (*vers.*) incolumem mihi te, fili carissime, Christus annuat. SYMM. rel. 37, 3 SVLP. SEV. chron. 2, 18, 6. MART. CAP. 6, 585 (*vers.*) sic Cypris Oceani perfuso sidere lymphis Lucifero annuerat lumina tota suo. BENED. reg. 58, 8 annuatur ei ingressus. *aliquid omisso dativo*: VARRO Men. 410 quid puer rogasset et petasatus capite adnuisset. AVG. civ. 1, 18 p. 29, 22D. quid adnuat mente vel renuat. CIC. frg. phil. 5, 16M. NEP. Att. 15, 2 idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura. VVLG. II Macc. 4, 10. CASSIOD. var. 4, 33, 2 libenter. IORD. Get. 50, 264 quod libens annuit imperator. CASSIOD. hist. (Migne 69, 975) 4, 25 se facturum esse, quae qualitas temporis annueret. LAVS Pis. 257 si quid modo laetus annuis. STAT. Theb. 12, 175. VERG. Aen. 9, 103 idque ratum Stygii per flumina fratris ... adnuit (*cf.* 10, 113 *v. p. 791, 50*). TIB. 2, 2, 9 STAT. Ach. 1, 546. SYMM. epist. 9, 25, 2 libentius pudor adnuit, quod cum fiducia postulatur. TAC. hist. 453 id solum religio adnuere ... credebatur. CASSIOD. var. 5, 37, 1 IORD. Get. 57, 292. SIDON. carm. 2, 486 si concors annuis istud. PANEG. Mess. 133 *Iuppiter* cuncta ... veraci capite adnuit. VAL. FL. 2, 576 plura. PASS. Desid. (Mon. Germ. Merov. III 633) qui dum postulata minus annueret. STAT. silv. 1, 2, 211 dulcia cum dominae dexter conubia vultus adnuit. SYMM. epist. 9, 18 ut rem ... promptissima beneficentia digneris adnuere. CLAVD. 25, 9 annuit hic princeps titulum poscente senatu. carm. min. 31, 58 saltem absens, regina, fave reditusque secundos annue (adnue *al.*) sidereo laeta supercilio. *cum inf. aut acc. c. inf.*: ENN. ann. 135 adnuit sese mecum decernere ferro. CAT. 64, 230 quae (*Minerva*) nostrum genus ac sedes defendere Erechthei annuit. LIV. 28, 17, 8 barbarus ... amicitiam se Romanorum accipere annuit. STAT. Theb. 2, 687 cui dudum vincere Thebas adnuimus (*Minerva*). silv. 4, 2, 57 di tibi ... patriae bis terque exire senectae annuerint fines! AVIEN. Arat. 611 istas (*Pleiades*) ... convolvi caelo summae pater annuit aethrae (ARAT. 264 ἐπένευσεν). AVG. civ. 19, 23 p. 395, 15 quibus (*animabus*) non adnuerunt deorum dona obtinere. SEDVL. carm. pasch. 5, 293 *templum* servare deus nos annuat. PLAVT. Bacch. 186 ego autem *me* venturum adnuo (*cf.* LIV. 32, 39, 3 cum adnuisset se venturum). *additur* ut: VERG. Aen. 11, 796 sterneret ut subita turbatam morte Camillam, adnuit oranti *Apollo*. SIL. 14, 288 caelicolum nobis propensa voluntas annuit, ... ut. *nota*: *i. nutu indico petitioni satisfactum esse vel fore*: LAMPR. Alex. 36, 2 quasi aliud agens nutibus adnuisset.

accedunt: capite (veraci), ore (rubenti, sereno, laeto, placato), vultu, oculis (oculo), superciliis (supercilio sidereo), manu, ramis (*de laurea*), invicto numine, nutibus, virga, facili aure; tarde, libenter (libentius); concors, laetus. *negatio* minus, *v. l. 25.* *acc.*: nutum numenque LIV. 7, 30, 20.

synonyma: innuo, nicto, adnicto, nuto, adnuto; faveo, propitius sum; probo, approbo, spondeo, polliceor, promitto, permitto, tribuo, do, concedo, satisfacio; assentior, consentio, aio, affirmo, indico, designo, significo. *opposita*: abnuo, renuo, nego, veto.

adnūtātīvus *et* **adnūtīvus**, -a, -um. *ab* adnutare *vel* adnuere. GLOSS. II 8, 24 adnutivum κατωμοτικόν. *de coniunctione* et *apud* DIOM. gramm. I 417, 17 modo adnutiva et promissiva (DOSITH. gramm. VII 422, 20 adnutativa et compromissiva) ut 'dic quibus in terris, et eris mihi magnus Apollo' (Verg. ecl. 3, 104). *synonymum*: affirmativus; *oppositum*: abnutivus.

adnūto, -āre. *ab* adnuere. NAEV. com. 76 alii adnutat, alii adnictat, alium amat, alium tenet. 111 regum filiis linguis faveant atque adnutent et subserviant. PLAVT. Merc. 437 ibidem mihi etiam nunc adnutat: addam sex minas. APVL. met. 10, 32 sensim adnutante capite coepit incedere.

adnūtrio, -īre. *ab* ad *et* nutrire. PLIN. nat. 17, 202 singulis *ulmis* denas saepe adnutriunt vites. IREN. 3, 12, 6 non adnutrientes (annuntiantes *pars codd.*) neque augentes eorum non veram ... opinionem. *Oertel.*

Adobin *nom. barbaricum.* GREG. M. epist. 2, 7 familiam Aloin et Adobin atque Iugildi Grusingi. *Otto.*

adobruo, -ruī, -rutum, -ere. *ab* ad *et* obruere. *term. in horti cultura technicus: terram iuxta et leviter supra semen radicem aggerare, c. acc. rei opertae*: COLVM. 2, 10, 33 si plus quattuor digitis adobrutum est semen ..., non facile prodit. *ibid.* iaciunt semina et sarculis adobruunt. 2, 11, 2 segetes ... permota terra adobrui. *ibid.* sarriri nec adobrui. 2, 11, 8 sartio ... sic debet fieri, ne radices satorum laedantur et ut potius adobruantur. *ibid.* frumentum ... si ad⟨ob⟩rutum est. 4, 5, 1. 4, 8, 3 vitem. 4, 15, 3. 4, 29, 8 surculus adobruitur cacumine tenus. 4, 29, 10 truncum (de arb. 6, 4). 5, 5, 2 scrobes. 5, 5, 16 palmites (*bis*). 5, 10, 14 *ferulam* (arb. 2, 22, 2). 5, 10, 17 *piro* adobruta ablaqueatione. 11, 2, 54 arbores ... circumfodere et adobruere.
non de herbis: COLVM. 11, 3, 31 testulae vel conchae quasi sedes singulis subiectae seminibus adobruuntur. PALLAD. 1, 35, 10 omnes

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parvulos aditus ... talparum ... adobrui (obrui *pars codd., inde* obstrui *edd.*).

adobrutio, -ōnis *f. ab* adobruere. CASS. FEL. 76 p. 187 sympasma desiccatorium harenae ferventis adobrutione, quam ammochosiam vocant. *V.*

Adodī *v.* Arod.

Adoed *quid sit nescio.* CORP. VIII 2626 (*Lambaesi, cf.* add. 18099) b 9 ex l. Adoed (adoed?) Dubidi(us) Cresces. *Diehl.*

adolatio, adolor *v. sub* adulatio, adulor.

adolēfacio, -factum, -ere. *ab* adolere. ACTA Arv. (*a. 224*) 16 arborum adolefactarum et coinquendarum ... causa. *cf.* 5 adolendar(um). *V.*

Adolenda, -ae *dea adolendo praefecta. hanc una cum Commolenda (sive Coinquenda) et Deferunda pro uno numine fratres Arvales colebant, cf. Henzen, Acta fr. Arv. p. 147.* ACTA Arv. a. 183 p. II 5 *fici (in fastigio aedis deae Diae innatae) eruendae atque operis incohandi causa* Adolendae Commolandae Deferundae oves II *immolavit.* 13 *operis perfecti causa* Adolendae Commolendae Deferundae oves II. a. 224, 12 *arborum (ictu fulminis attactarum) eruendarum, ferro fendendarum, adolendarum, commolendarum causa* Adolend(ae) Coinq(uendae) ov(es) II *immolaverunt. periit hoc nomen in lapide fracto* a. 218, 4. *Otto.*

adoleo, -ēvi, -ultum, -ēre. [*cf. esse videtur cum umbr.* udetu '*incendito, adoleto*', *fortasse cum* olere. *Th.*] NON. 58 adolere verbum est proprie sacra reddentium, quod significat votis vel supplicationibus numen auctius facere, ut est in isdem 'macte esto' (*cf.* SERV. Aen. 4, 57), et intellegi debet ab eo, quod est 'adolevit' id est crevit, et 'adultum', quod est auctum et aut aetate aut aliqua causa maius solito factum, ducere proprietatem. *laudat deinde locos Vergilianos. similia affert* p. 247, *ubi vertit* augere honorare propitiare, *praemittit tamen* adolere est urere. SERV. Aen. 1, 704 adolere proprie est augere. in sacris autem κατ' εὐφημισμὸν adolere per bonum omen dicitur; nam in aris non adolentur aliqua, sed cremantur (*similia* SCHOL. Stat. Theb. 1, 514). SERV. ecl. 8, 65 adole: incende. sed κατ' εὐφημισμὸν dicitur, nam 'adole' est auge. *cf.* GLOSS. V 549, 4. *nimirum subest doctrina vetustioris grammatici, qui* adoleo *et* adolesco *utique eiusdem stirpis et* abolere *et* adolere *contraria esse voluit.* DIOM. gramm. I 373, 18 'adolui' volunt quidam in sacrificio dici et venire ab eo quod est 'adoleo'. sed et in sacrificio active (Accius *codd.*) Cassius ad Tiberium secundo 'adolevi' dicit sic (*v. l. 61*) et in passiva declinatione 'adulta', non 'adoleta'. *Probi observationem videtur turbasse* PRISC. gramm. II 489, 4, *cuius codices habent* adoluerunt. *addit idem*: passivi quoque participium 'adultus' pro 'adolitus' prolatum est (*sequitur locus* VAL. ANT. *l. 53*). *praecedit* p. 488, 19 aboleo abolevi, adoleo adolevi. *cf. tamen* GLOSS. II 564, 19 adoletum victimatum bustum. II 382, 23 ὁλόκαυστο⟨ν⟩ adolitum. V 437, 20 adoleta quae in areis sunt combusta. *de structura dat vilia* ARVS. MESS. gramm. VII 457, 24. *verbum priscum et religiosum* (*hoc verum inest in* NONI SERVI *testimoniis*) *casu nobis non agnoscitur ante* VAL. ANT., *nam de* ENNIO *res est dubia.*

I *accendere, comburere, plerumque de hostia ture inferiis, quorum fumus odorque dis sunt accepti*: ENN. (*si sunt ipsius verba*) Lact. inst. 1, 11, 63 hostiam ... totam adolevit. VAL. ANT. ann. frg. 61 eo omnes hostiae vituli viginti et septem coniecti et ita omnia adulta sunt (CORP. XI 1420 bosque et ovis ... mactentur eaeque hostiae eo loco adoleantur). VERG. ecl. 8, 65 verbenasque adole (NON. 58 adde cumula, GLOSS. II 8, 37 κάρπωσον, *falsum utrumque; recte* NON. 247 SERV. *v. l. 34*) pinguis et mascula tura. Aen. 3, 547 Iunoni Argivae iussos adolemus (GLOSS. turificamus) honores. Ov. met. 8, 739 qui numina divum sperneret et nullos aris adoleret odores (honores ς). CASSIVS Diom. gramm. I 373, 20 *et* Prisc. gramm. II 489, 4 est (at *Prisc.*) contra Aegyptiis maximum sacrificium, ubi integrum anserem adoleverunt (adoluerunt *Prisc. codd.*). PLIN. nat. 28, 27 in mensa utique id (*cibum e manu prolapsum*) reponi adolerique ad Larem piatio est. TAC. ann. 6, 28 subire patrium corpus inque Solis aram perferre atque adolere *narratur phoenix.* PAVL. FEST. 5 altaria sunt quibus igne adoletur. 181 equum ventis immolant ibidemque adolent. CARM. adv. Marc. 3, 147 inceditque aras adolenda cadavera lucos (lignis *ed. princ.*). ARNOB. nat. 7, 25 (*bis*). PACIAN. par. 5 tura. DICT. 5, 8. VVLG. exod. 30, 1 thymiama (III reg. 9, 25). exod. 30, 7 incensum (θυμιάζειν; 40, 5. 40, 25 *et saepissime in* VVLG.). lev. 2, 11 nec quidquam fermenti ac mellis adolebitur. 4, 26 adipem. num. 15, 3 adolentes (ποιῆσαι) odorem suavitatis domino de bobus sive de ovibus. PRVD. Symm. 1, 222 tura. CLAVD. 10, 210 flamma lucos adolete Sabaeos. MACR. sat. 1, 16, 3 *hostiam.* SIDON. epist. 8, 14, 4 incensum. *dicitur de ipsis flammis igni ara*: Ov. epist. 15, 333 adolebunt cinnama flammae. fast. 1, 276 haec (*ara*) adolet flammis cum strue ferta (farra *codd.*) suis. 3, 803 viscera qui tauri flammis adolenda dedisset. PETRON. 115 Licham ... rogus ... adolebat. VAL. FL. 3, 443 APVL. met. 3, 18. *transfertur ad ipsa loca, quibus accenditur quaeque fumo et odore complentur*: LVCR. 4, 1237 sanguine ... conspergunt aras adolentque altaria donis. VERG. Aen. 1, 704 flammis adolere (SERV. colere) penates (MACR. sat. 1, 24, 22) 7, 71 castis adolet dum altaria taedis *Lavinia.* SIL. 11, 276 adolere focos. TAC. hist. 2, 3 precibus et igne puro altaria adolentur. ann. 14, 30 cruore captivo adolere aras. AMBR. Ioseph 3, 17 thymiama, quo adolent altaria (*acc.*) piae mentis. CYPR. GALL. gen. 326 iud. 267. OREST. 33 Minervales donis adolebat (addebat *codd.*) Athenas. STAT. silv. 2, 4, 34 Assyrio cineres adolentur amomo. PAVL. NOL. carm. 6, 37 antistes sacros adoleverat ignes. ENNOD. opusc. 9 p. 417, 15 turicremis Panchaeus adoletur ignis altaribus. *audacius i. q. colere*: AVG. civ. 10, 3 *deum* suavissimo adolemus incenso. *usu latiore in re non sacra*: *de accendendo ignem, coquendo comburendo materiem*: MORET. 37 flamma gelidos adolere liquores. Ov. met. 1, 492 leves stipulae demptis adolentur aristis. COLVM. 12, 31 *corpus bestiolae* igne adoleatur. GELL. 17, 10, 7 petivit ut Aeneida ... adolerent. ACTA Arv. *a. 224* 5 arbor(um) ... adolendar(um). TERT. nat. 2, 17 vellet Iuno Punicam urbem ... ignibus adoleri (-ere *Agob.*). HEGES. 5, 20, 2 subiectis ignibus ... instrumenta. STAT. Theb. 1, 514 focos. SOLIN. 15, 3 ossibus adolent ignes focorum (alant MELA 2, 15). APVL. met. 11, 24 flammis adultam facem. EVTROP. 10, 18 *prunas* (PRVD. Symm. 2, 1087). AVSON. 466, 4 ignem (AMBR. off. 1, 25, 119 fug. saec. 1, 3. HEGES. 5, 42, 3 igne adulto). AMBR. exam. 2, 3, 14 flamma adolet *ignem. ibid.*: ignis adoleverit lumen. *translate*: PANEG. 12, 23 cum pauci homines ... totius incendium continentis adolerent. AVIEN. Arat. 389 tribus stellis adoletur dextera Cancro *chela.* 1280 aurea caelo ... adolent Pisces incendia. 1357 *Titan* istud astrum adolet flammis. AMBR. exam. 1, 8, 31 libidines. 5, 3, 7 fotu ... sui caloris animare et spiritu adolere (alere *cod. interp.*) suo *fetus.* Noe 16, 57 insipientis anima ferinos acuit motus atque adolet venena serpentum. paenit. 1, 13, 63 luxuria ... carnis culpam adolet. in psalm. 118, 6, 18 amoris ... vim ... sermonibus. 18, 19 vaporem fidei et devotionis (*syn.* inflammare, accendere). HEGES. 5, 3, 1 Titus bellum adolebat (*cf. p. 802, 29*). PRVD. Symm. 2, 1076 resides ... faces *amoris.*

II *recentiora*: 1 *confertur cum* oleo (*affinis est usus antiquus de ture sim.*); *oritur sensus fragrandi*: PS. APVL. herb. 42, 7 codas tres, quae adolent suaviter. GLOSS. IV 304, 43 adolet incendit vel valde olet. adolent *pro* olent *cod. B.* PLAVT. Cas. 236. 2 *confertur cum* adulesco *et quasi contrario* aboleo: *intr.* HIER. epist. 21, 2 ut ... per singulas adoleret aetates *Christus, nisi* adolesceret *scribendum* est. CASSIAN. inst. 4, 24 *tit.*: de ligno arido quod quasi adolendum rigare non destitit. *trans.*: CHALC. comm. 23 genitalium membrorum ... conceptum ... germen adolentium. 220 animae partes ... omnia membra ... regunt nutriendo adolendo movendo. PROSP. resp. ad cap. Gall. 2, 6 arbitrium ... hominis gratia dei non abolet, sed adolet. carm. ingrat. 357 inque graves adolet plantaria fructus *dei gratia.* *V.*

adolēscēns *vel* **adulēscēns,** -tis *adi. subst. part. verbi* adolesco. FEST. 309 suboles ab olescendo, id est crescendo, ut adolescens quoque et adultae. 5 *v. p. 800, 78.* ISID. orig. 11, 2, 15 adolescens dictus eo quod sit ad gignendum adultus, sive a crescere et augeri. *cf.* GRAMM. suppl. 179, 14. CENS. 14, 2 *v. p. 795, 49.* CAPER gramm. VII 100, 22 adulescens nomen, adolescens participium. adolescens *nomen legitur* (*quantum per schedas iudicare licuit*): PLAVT. *codd.*: Epid. 440. 444 Men. 1079 Pers. 660 Rud. 131 Trin. 124. *codd. P*: Epid. 101. 603 Pers. 579. *codd.* (*in his saepe A*) adulescens *125es habent.* VARRO ling. (*cod. Flor.*) 6, 73. 7, 28. rust. 2, 11, 11 (*v. adnot. Keil. ed. mai.*). RHET. Her. 4, 14 (*H et P, pr. m.*). *ibid. inf.* (*P pr. m. et expleti*). 4, 25 (*C et 2 expl.*). 4, 52 (*B et expl.*). CIC. inv. 2, 91 (*aliq. codd.*). CAT. 63, 63. CAES. Gall. 1, 20, 2 (*A pr. m., Q sec. m.*). 7, 4, 2 (*A et Q sec. m.*). 6, 28, 3 (*A sec. m.*). *codd. a et h saepius.* NEP. Ages. 6, 3 (*P*). LIV. 38, 52, 11 (*codd.? cf. Fügner. lex. Liv. p. 632, 32*). CELS. 7 praef. p. 263 D (*sexies* adul-). SEN. epist. 52, 14 (*LP*). 66, 42 (*p*). COLVM. 11, 1, 1? PLIN. nat. 3, 102 (*bis* adul-). SVET. gramm. 16, 25 (*opt. codd. Caesarum saepe* -u-). APVL. apol. 2. AMBR. virg. 1, 4, 15. VVLG. *plus minus quinquagies.* SVLP. SEV. chron. 2, 10, 1. 2, 24, 1 (*codd.*). adolescentior: IVL. VAL. 3, 40 AVR. VICT. Caes. 42, 15. PACIAN. epist. 3, 13. VVLG. *quinquies.* PAVL. NOL. epist. 50, 17 med. (*opt. codd.*). BENED. reg. 22 *al.* aduliscens (adol-) *hic illic in codd., ut* CAES. Gall. 7, 32, 4 *et* 63, 9 (*B*) COMM. instr. 1, 7, 8 (*an* adulter?) LAMPR. Hel. 26, 2 (*BP*) NON. 494, 14. 19 CAPITOL. Maximin. 22, 6. PRISC. gramm. II 535, 17. GRAMM. suppl. 179, 23. 34. ORIBAS. syn. 5, 46. *cf. Schuchardt, Voc. d. Vulg. I 359. III 133. differentiam inter* adolescens *et* adoliscens *perperam statuit* GRAMM. suppl. 179, 14. adulescens *part. v. sub* adolesco. *comparativus* (*v. l. 62 sqq.*): TER. Hec. 11 CIC. epist. 9, 8, 1 SALL. hist. frg. 1, 85 (NOVAT.) tract. 15 HEGES. 1, 41, 3 VVLG. Luc. 15, 12 GREG. TVR. vit. pat. 1, 1. *superlativus nusquam, cf.* PLAVT. Mil. 788 quam lepidissimam potis quamque adulescentem maxume. *comp. vice superlativi*: VVLG. II Macc. 7, 24 *de septem fratribus* (νεώτερος *LXX*). PAVL. NOL. epist. 50, 17 med. adulescenti *abl.*: CORP. VIII 828. adulescentum (-tium *inde a* CAEC. com. 211 *et* TER. Haut. prol. 2 *passim*): PLAVT. Asin. 133 Pseud. 364 SIDON. epist. 1, 4, 3. *apud poetas dactylicos* (*nom.*): LVCIL. 360 VERG. catal. 3, 6. *de usu vocabuli ap.* PLAVT. *et* CVRT. *v. quae adnotavi ad p. 797, 30 sqq.; cf. etiam p. 800, 66.* GLOSS. νεανίας, νεανίσκος, μειράκιον, μεῖραξ, μέλλαξ, νεώτερος, iuvenis. *cf. gloss.* pallex.

I *adiectivum vel substantivum tamquam adiectivum appositum*: A *de ipso aetatis gradu*: homo: PLAVT. Bacch. 65 adulescens homo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

penetrem me ... in palaestram. Pseud. 434. Trin. 131 amanti homini adulescenti. Ter. Phorm. 1041 Qvadrig. hist. 87 C. Gracch. ap. Char. gramm. I 208, 20 *al.* Cic. Verr. 2, 97 Vatin. 16 Phil. 2, 26 *al.* de orat. 1, 117 epist. 2, 15, 4 Sall. Cat. 38, 1 *al.* Liv. 2, 18, 10 *al.* Rvt. Lvp. 2, 3 Svlp. Sev. chron. 2, 41, 7. filius: Plavt. Merc. 1021. Cic. S. Rosc. 64 cum duobus adulescentibus filiis. Verr. 6, 16. 21 *al.* off. 3, 112 epist. 13, 19, 2 Caes. civ. 1, 74, 6. Verg. catal. 3, 6 pater filiusque adulescens. Liv. 5, 32, 8 Sen. contr. 1, 4 tit. 1, 4, 3 *al.* Val. Max. 5, 10 ext. 1 *al.* Qvint. decl. 328 p. 287 filii familiae duo adulescentes fratres dissidebant. Svet. Aug. 24 Capitol. Maximin. 22, 6 Amm. 29, 1, 17. 31, 12, 1 Hier. epist. 92, 3. Vvlg. Luc. 15, 12 adolescentior *filius. sim.* Vvlg. IV reg. 9, 4 adolescens puer prophetae. I Macc. 11, 54 Antiochus ... puer adolescens (*παιδάριον νεώτερον*). vir: Vvlg. I reg. 30, 17 viri adulescentes (אִישׁ־נַעַר; *παιδάρια*). propinquus: Cic. Flacc. 89 Ligar. 8. *cf.* Apvl. apol. 2 cognati adolescentis. liberi: Liv. 2, 4, 1 iam ... ex eo matrimonio adulescentes erant liberi. 2, 6, 2. fratres: Bened. reg. 22 *al.* Liv. 45, 39, 19 corpus vetus miles adulescentibus militibus ostendi. Hier. epist. 117, 6 inter servos adulescentes. Gell. 13, 22 tit. discipulos adulescentes. Heges. 1, 41, 3 Alexander, utpote adulescentior. Greg. Tvr. vit. patr. 1, 1. (*alio sensu nominibus propriis appositum v. B*). mulier *sim.*: Plavt. Mil. 788 *mulierem volo* quam ... adulescentem maxume (789 meretricem adulescentulam). Ter. Hec. 660 mater quod suasit ..., adulescens mulier fecit. Phorm. 794. Varro Men. 205 ad moechada adulescentem. ap. Non. 494 *v. p. 797, 39.* Cic. div. 1, 36 filiam adulescentem. Vvlg. I Tim. 5, 11 adolescentiores ... viduas devita. *translate*: Ivl. Val. 3, 40 adolescentior fervor. Cic. epist. 9, 8, 1 os huius adulescentioris Academiae. Cassian. conl. 14, 9, 4 aetas adhuc adulescentior. *subst. supplendo*: Ter. Hec. 11 uti iure senem ..., quo iure sum usus adulescentior. Sall. hist. frg. 1, 86 Curionem quaesit, uti adulescentior et ... integer aetati concederet Mamerci. (Novat.) tract. 15 *v. infra l. 44.* **B** *distinctivum nominum propriorum (opp. pater vel alius quis senior eiusdem nominis)*: Cic. Att. 2, 8, 1 Curionem adulescentem (2, 18, 1; *cf.* 2, 24, 2 Curio filius). *cf.* Phil. 3, 27 o C. Caesar — adulescentem appello. Nep. Att. 12, 1 Cic. epist. 8, 7, 2. 8, 12, 1. Caes. Gall. 3, 11, 5 D. Brutum adulescentem. civ. 1, 8, 2 L. Caesar. *al.* Bell. Hisp. 1, 1 cum adulescente Cn. Pompeio (3, 1 *al.* Sen. suas. 1, 5 Val. Max. 9, 15, 1). Nep. Att. 2, 2 adulescentem Marium (Vell. 2, 27, 4). Liv. 8, 35, 9 adulescentis Manlii. 27, 27, 7 Marcello adulescente. 37, 48, 2. Frontin. strat. 1, 1, 4 renuntiavit adulescenti Tarquinio, quid agentem patrem vidisset. Svet. Claud. 4 Tiberium adulescentem (*i. Claudium*). Pavl. dig. 45, 1, 91, 3 Celsus. Capitol. Gord. 22, 5 Gordianus. 22, 9. 23, 6. Vvlg. I Macc. 11, 57 Antiochus adolescens (*ὁ νεώτερος*). *compar.* (Novat.) tract. 15 Beniamin ... adulescentior dicitur, ne quis hoc de patriarcha dictum putet. *similiter de filio*: Trebon. Cic. epist. 12, 16, 1 nihil adulescente tuo atque adeo nostro ... amabilius.

II *substantivum (nota iuncturam* Plavt. Capt. 1032 amans adulescens. Merc. 973): **A** *generis masc.*: **1** *de aetate*: Cens. 14, 2 Varro ... putat ... secundo *gradu aetatis* ad tricesimum annum adulescentes, ab alescendo (all- *codd.*) sic nominatos. *cf.* adulescentia. Cic. rep. 1, 18 doctos adulescentes, iam aetate quaestorios. *cf.* Liv. 29, 14, 8. Cic. epist. 2, 15, 4 *v. infra l. 71.* Sall. hist. frg. 1, 86 *v. supra l. 30.* Val. Max. 7, 5, 2 cum aedilitatem curulem adulescens peteret. Amm. 28, 1, 26 primae lanuginis adulescens (*cf.* 30, 7, 7. 19, 1, 7). 16, 1, 5 primaevus. Hier. epist. 117, 10 necdum bene barbatulum. Greg. Tvr. Mart. 3, 16 oculi adolescentis (*de* 'puerulo' *trimo*). *apponuntur alii aetatis gradus*: infans *sim.*: Cels. dig. 47, 2, 68 (67), 1. Sen. rem. fort. 4, 1 adulescentes et impuberes. Vlp. (Trib.?) dig. 26, 7, 7, 11 impuberum vel adulescentium. Vlp. dig. 4, 4, 9 damnum pupilli vel adulescentis (12, 3, 4 pr. *al.*). 27, 2, 3, 5 ad instructionem ... pupillorum vel adulescentium pupillarum⟨ve⟩ vel earum, quae. Marcian. dig. 49, 14, 18, 8. Svet. gramm. 16 ut ... tantum adulescentibus praeciperet, praetextato nemini. puer: Com. inc. 43 (Cic. Tusc. 1, 94). Plavt. Merc. 540 nullum adulescentem plus amo. :: puer est ille quidem, stulta. nam illi quidem hau sane diust quom dentes exciderunt. *cf.* Varro ling. 7, 28. Cic. Phil. 3, 3 C. Caesar adulescens, paene potius puer. Vatin. 32 puer aut adulescens. Verr. 4, 159 non puer, sed adulescens. inv. 1, 35 Lael. 11 *al.* Att. 6, 2, 2. 7, 7, 7. ad Brut. 1, 15, 6 *et* 7 (*idem. Octavius et* adulescens *et* puer *dicitur cf.* epist. 11, 7, 2). epist. 2, 15, 4 Coelium praeposui provinciae. puerum? inquis. at quaestorem, at nobilem adulescentem. Cels. 1 praef. Qvint. inst. 2, 2, 14 pueros adulescentibus permixtos. Svet. Tib. 68 Pavl. dig. 6, 1, 6 Lampr. Comm. 10, 1. Hier. epist. 52, 1 adulescens, immo paene puer (60, 15 Sidon. epist. 9, 14, 9 *cf.* 8, 6, 5). Sidon. epist. 1, 4, 3 pueris ... adulescentum ... iuvenum. Bened. reg. 63 pueri parvi vel adolescentes. Varro ling. 7, 28 *Papinius* epigrammation ... in adolescentem fecerat Cascam: ... te Cascam ... dicit amica, ... sesquisenex puerum. Cic. Cato 33 nisi forte adulescentes pueritiam, paulum aetate progressi adulescentiam debent requirere. 76. iuvenis (*cf. synon.*): Marcell. dig. 32, 69, 1 iuvenis is, qui adulescentis excessit aetatem. *cf.* Lampr. Alex. 12, 3 *cum adnot. crit.* Hier. epist. 34, 4 adulescentibus atque puberibus. vir: Cic. Deiot. 32 clarissimo viro ... optimo adulescente. Muren. 73 Cael. 73 fin. 2, 55. senex *sim.*: Plavt. Men. 75 modo adulescens, modo senex. Merc. 550. 552 Ter. Haut. 1. 2. Hec. 10 *v. p. 795, 29.* Cic. Phil. 2, 118 *cf.* Sest. 111. de orat. 2, 15 Brut. 39. 326 rep. 1, 67 Cato 20. 26. 75 *al.* Nep. Att. 8, 2. 16, 1 Liv. 2, 18, 10 *al.* Sen. contr. 2, 1, 3. 2, 6, 1 *al.* Cels. 2, 1 p. 30 D. Qvint. inst. 6, 2, 14 Spart. Did. 9, 1. Cic. Brut. 325 cur adulescens magis floruerit ... quam senior Hortensius. orat. 42 Cels. 5, 26, 6 Qvint. inst. 5, 6, 5 Vvlg. I Petr. 5, 5. Cic. Cato 10 *Maximus* bella gerebat ut adulescens, cum plane grandis esset. Val. Max. 2, 1, 9 tamquam maiores natu adulescentium communes patres essent. Tac. ann. 4, 17 *opp.* senecta. *plures aetatis gradus*: Sen. epist. 22, 14 quemcumque vis occupa, adulescentem, senem, medium. 66, 42 *opp.* senex ... infans. 121, 16 infantis, pueri, adulescentis, senis. Apvl. flor. p. 82 Oud. pueris et adulescentibus et senibus. Treb. trig. tyr. 12, 17 pueri ..., adulescentis ..., iuvenis ..., iam provecti, senescentis. Plin. nat. 3, 102 novem adulescentes totidemque virgines. Vvlg. II par. 36, 17 adolescentis et virginis (Amos 8, 13). **2** *de natura, moribus, officiis*: **a** *sententiae*: Plavt. Asin. 833 decet verecundum esse adulescentem (Cic. off. 1, 122 est ... adulescentis maiores natu vereri *e. q. s.* Sen. epist. 11, 1 verecundiam, bonum in adulescente signum). Bacch. 816 quem di diligunt, adulescens moritur, dum valet, sentit, sapit. Merc. 550 adulescens quom sis, tum quom est sanguis integer. 987 adulescentes rei agendae isti (*i. scortando*) magis solent operam dare. *cf.* Pseud. 434 quid novom, adulescens homo si amat? Mil. 661 esse adulescentem moribus. Truc. 99 Ter. Hec. 138. Cic. de orat. 2, 88 volo ... se efferat in adulescente fecunditas ..., volo esse ..., unde aliquid amputem. Cato 67 facilius in morbos incidunt adulescentes, gravius aegrotant, tristius curantur (71). 38 adulescentem, in quo est senile aliquid, ... probo. 36 petulantia ... libido magis est adulescentium quam senum. epist. 9, 22, 2 Sen. contr. 2, 4, 10. 2, 6, 4. 7. 10, 2, 7 turpe est adulescenti vinci a sene. Sen. epist. 36, 3 Ps. Sen. mon. 153. Qvint. inst. 11, 1, 32 morum senilis auctoritas immatura in adulescentibus creditur. Itala (Aug. civ. 17, 20) eccl. 10, 16 vae tibi, terra ..., cuius rex adulescens (Vvlg. puer). *ad quae verba* Avg. *l. c.*: adulescentem dixit diabolum propter stultitiam et superbiam et temeritatem et petulantiam ceteraque vitia, quae huic aetati adsolent abundare.

Qvint. inst. 5, 12, 22 ille, quem instituimus, adulescens. 7, 3, 30. 11, 1, 55. Papin. dig. 26, 7, 39, 18 adulescens postquam res suas administrare coepit. Capitol. Alb. 6, 1 adulescens ... se ad militiam contulit. Veg. mil. 1, 6 adulescens Martio operi deputandus *cf.* 1, 4. Vopisc. Prob. 12, 6 adulescens tribunatus (*sc. militum*) ... accepit. *nota*: Capitol. Pius 12, 4 perit anno septuagesimo, sed quasi adulescens desideratus est. **b** *epitheta* (*cf. l. 62*): *α de nobilitate* (*saepissime*): Plavt. Aul. 29 de summo adulescens loco. Capt. 169 prognatum genere summo. Rud. 1197 de genere summo ... ingenuo. Trin. 326. Ter. Eun. 204 nobilem (Calp. Piso hist. 27, 5 Qvadrig. hist. 15 Cic. p. red. 1, 12 Sest. 27 Phil. 2, 16 Att. 7, 8, 3 epist. 2, 7, 4 *al.* Caes. civ. 1, 34, 3 Sall. Cat. 18, 4 Liv. 2, 3, 6 *al.* Val. Max. 3, 3 ext. 2 *al.* Sen. clem. 1, 9, 3 *al.* Tac. Germ. 14 Plin. epist. 2, 14, 3 Vopisc. Prob. 5, 2 Amm. 28, 1, 16 Svlp. Sev. Mart. 23, 1). Cic. Verr. 5, 91 adulescentem illo loco natum. Flacc. 18 honesto loco natus. frg. orat. 7, 37 M. summa nobilitate. Caes. Gall. 7, 39, 1 summo loco natus adulescens. civ. 3, 35, 2 summae nobilitatis. Liv. 2, 3, 2 nec ... tenui loco orti. 44, 1, 1 pari nobilitate. Val. Max. 4, 3, 4 patriciae gentis (Svet. Aug. 5). 5, 6, 2. Frontin. strat. 4, 6, 1 honeste natum. *hinc* adulescens *nude positum de adulescente nobili* Sall. Iug. 21, 4. *sim.* Tac. hist. 2, 62. *β de virtutibus*: Plavt. Capt. 105 antiquis ... adulescens moribus. Cic. Phil. 10, 13 summa virtute, gravitate, constantia. 14, 28 maximi animi. epist. 1, 7, 11 eximia spe, summa virtute. Mativs Cic. epist. 11, 28, 6. Caes. Gall. 1, 47, 4 summa virtute et humanitate. 7, 63, 9 summae spei. Vell. 2, 97, 2 tot tantarumque virtutum. 2, 116, 2 Sen. dial. 6, 2, 3. *adiectiva ad α et β*: bonus, optimus: Plavt. Most. 21 Cic. Verr. 4, 63 Pis. 4 Cluent. 156 Cael. 7 Deiot. 32 epist. 2, 16, 5 *et al.* Sen. contr. 7, 7, 3 Sen. dial. 12, 3, 4 *al.* clarus, clarissimus: Cic. Verr. 2, 139. 3, 103 Phil. 3, 7 *et saepe.* Plin. epist. 6, 23, 2. divinus: Cic. Phil. 5, 43 (*de Octavio*). egregius: Liv. 5, 52, 3 *al.* eruditissimus: Cic. Brut. 37. florentissimus: Cic. Verr. 5, 80 (*cf.* Caes. Gall. 7, 32, 4) Liv. 28, 40, 12 Corp. VIII 828. fortis: Plavt. Rud. 313 Cic. Verr. 4, 63 Pis. 4 Planc. 52. gravis: Cic. Sest. 111. honestus: Cic. Cluent. 11 Mil. 86 *al.* Caes. civ. 1, 51, 3. humanissimus: Cic. Cael. 2. 24. inlustris: Caes. Gall. 7, 32, 4 Nep. Ham. 3, 2 Liv. 45, 5, 2. lectus, lectissimus: Cic. div. in Caec. 29 Verr. 3, 49. 4, 63 *al.* Vopisc. Car. 7, 2. modestissimus: Cic. Flacc. 8 Planc. 27. ornatus, ornatissimus: Cic. div. in Caec. 29 Verr. 5, 79 Mil. 86. *cf.* epist. 13, 38 *et* 40. potens, potentissimus: Cic. S. Rosc. 6 epist. 2, 18, 2 Ascon. p. 61 B. primarius: Serv. Cic. epist. 4, 5, 3. probus: Cic. Mil. 9 Vopisc. Prob. 4, 4 *al.* pudentissimus: Cic. Cluent. 165 *cf.* Cael. 61. sanctissimus: Cic. Phil. 13, 19. temperatissimus: Sen. contr. 2, 6, 4. verecundissimus: Sen. contr. 7, 7, 3. *γ de vitiis*: Plavt. Trin. 131 adulescenti animi impoti. Ter. Ad. 760 luxu perditus (Cic. off. 2, 45 Val. Max. 6, 9 ext. 1 *cf.* Ascon. p. 33 *et* 93 B.). Cic. dom. 139 imperitus. Sest. 110 ex impuro adulescente et petulante. Brut. 196 delicatus. ad Q. fr. 1, 2, 15 nullius consilii. Liv. 34, 25, 7 maioris animi quam consilii. Sen. contr. 7, 7, 13 inconsideratum, temerarium. 9, 1, 15 nobili-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tatis suae cogitatione insolentem. VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 effeminatus. SEN. dial. 5, 38, 1 protervus. benef. 1, 13, 3. PETRON. 81 omni libidine impurus. VLP. dig. 17, 1, 12, 11 luxuriosus. APVL. met. 5, 25 delicatum luxuriosumque. SPART. Carac. 11, 4 stultae temeritatis. RVT. rhet. 2, 6 impudicus. AVG. civ. 17, 20 *v. p. 796, 34.* **c** *iuncturae*: adulescentium (-tis) *gen. subi. vel obi.*: aetas: VARRO Men. 119. mobiles animi: TAC. ann. 4, 17. auctoritas: TAC. ann. 1, 46 duorum adulescentium nondum adulta auctoritate. circumscriptio: CIC. Cluent. 46 off. 3, 61 (*lege Plaetoria vindicabatur*: *cf.* Phil. 14, 7). errores: FRONTO p. 53, 9 N. intemperantia: CIC. off. 1, 123. ioci: SEN. exc. contr. 5, 6. peccata: RHET. Her. 4, 25. pubertas: PAPIN. dig. 26, 7, 39 pr. pudor et pudicitia: VARRO Non. 494, 14 (CIC. Cael. 7 *al.*). verecundia: PLIN. epist. 4, 15, 6. vires: CIC. Cato 27. curator: *saepe ap. ICTOS, velut* SCAEV. dig. 4, 4, 47, 1 PAPIN. dig. 26, 7, 39, 5 VLP. dig. 2, 2, 3, 1 *al.* PAVL. dig. 13, 7, 16 pr. *nota*: VLP. dig. 3, 1, 3, 3 quibus dare solent *curatores*, … surdo, prodigo et adulescenti. 4, 4, 1, 3 hodie in hanc usque aetatem (*sc. XXV annorum*) adulescentes curatorum auxilio reguntur. 13, 5, 5, 9 tutori pupilli vel curatori … adulescentis. *sed cf. sub* curator *et* tutor. permities (*sim.*) *de lenone*: PLAVT. Asin. 133 perlecebrae, permities, adulescentum exitium. Pseud. 364. TER. Ad. 188 leno sum …, pernicies communis adulescentium. admodum adulescens: *passim, cf.* CIC. Phil. 5, 48 Brut. 115 ac. 2, 1 *al.* LIV. 29, 38, 7 *al.* VAL. MAX. 5, 3, 5 TAC. ann. 1, 3 SVET. Claud. 26 CORP. V 532, 1, 12. adulescens admodum: SEN. contr. 2 pr. 1 VAL. MAX. 2, 10, 4 FRONTIN. strat. 4, 7, 39. oppido adulescens: LIV. 42, 28, 13. iam adulescens: CIC. Brut. 104 *et saepe.* adhuc adulescens: VELL. 2, 35, 3 SVET. Aug. 20 *al.* *abl. absol.* hoc … adulescente: CIC. Cael. 10 Brut. 106. 189 adulescentibus nobis. *sim. saepe.* CIC. off. 2, 51 *de se*: nos adulescentes. *synonyma*: iuvenis (*nota hoc vocab. deesse ap.* PLAVT., *cum* adulescens *ca. 150es extet; at ap.* CVRT. adulescens *tantum* 6, 11, 37, iuvenis *saepe. cf.* iuventus): LIV. 2, 33, 5 inter primores iuvenum … adulescens … promptus. CELS. 2, 1 p. 30 D. HIST. Apoll. 4 *al.* (*coll. recensionibus α et β*). LIV. 2, 3, 2 erant in Romana iuventute adulescentes aliquot. PLIN. epist. 2, 7, 5. pubes: FEST. 217 (*cf.* PAVL. 218).

B *generis femin.* (*cf.* adulescentula): AFRAN. com. 52 adulescentis optumas, bene convenientes, … concordes cum viris … viduas factas. PLAVT. Mil. 966 nupta et vidua … eadem? :: quia adulescens nuptast cum sene. TER. Andr. 488 optumae adulescenti. 466. VARRO Non. 494, 19 nutricem oportet esse adulescentem (*opp.* anus). AMBR. virg. 1, 4, 15 ubi pudicae adolescentes iubentur esse, impudicae anus. *comp.* peradulescens.

? **adulēscenta,** -ae *f. ab* adulescens *cf.* clienta. ITALA cod. Monac. deut. 22, 27 vociferata est adulescenta (*lectio incerta in fine versus*). 22, 29 dabit … patri adulescentiae (*litt.* i *incerta*; adulescentula(e) *? Ziegler utroque loco*; VVLG. puellae) L didragmas. SORAN. 89 quae est … mamma (*i. nutrix*) apta ad nutriendum infantem? adulescenta (alescenta *sim. codd.*) quidem et quae iam bis peperit.

adulēscentia (adolēscentia), -ae *f. ab* adulescens. *status adulescentis.* adolescentia *legitur in lapide*: CORP. VI 32326, 1, 18, *in editionibus auctorum* (*lectionem codicum, quoad investigare potui, adnotavi*): PLAVT. Epid. 387. 449 (*codd.*), RHET. Her. 2, 5 (*codd. expleti*). 2, 39 *et* 4, 51 (*explet. pars*). 4, 65 (*mutilus unus et expleti*), PVBLIL. R 1, FEST. 281 (*verba Catonis*), CELS. 2, 1. 7 praef. (*Vatic.?*), OCTAVIA. 446, COLVM. 11, 1, 3 (*codd.?*) *et saepe apud inferioris aetatis auctores, cf.* VVLG. aduliscentia NOT. Tir. 54, 5 *et hic illic in codd.* GLOSS. II 375, 52 νεότης. V 163, 34 aduliscentia est flos aetatis. *cf.* CIC. top. 32 *de abusu translationis in definitione*: quasi qui adulescentiam florem aetatis … velit definire. HIER. epist. 140, 11 (*ad psalm. 89, 11*) ubi nos … posuimus 'negligentias …' …, in Hebraico scriptum est 'alomenu', quod Quinta editio interpretatur 'adolescentiam'.

I ***proprie:*** *aetatis gradus, adulescentis sc. hominis (de bestiis v. p. 798, 70) aetas, interdum artiore significatione de adulescentiae aut vigore aut infirmitate vel levitate, cf. l. 73. 77. p. 798, 3. 5sqq. 11sqq.*: *testimonia*: VARRO Serv. Aen. 5, 295 *aetates sic dividit*: infantiam, pueritiam, adulescentiam, iuventam, senectam. AMBR. Abr. 2, 9, 65 quattuor … aetates sunt hominis: pueritia, adulescentia, iuventus, maturitas. ISID. orig. 11, 2, 1 gradus aetatis sex sunt: infantia, pueritia, adolescentia, iuventus, gravitas atque senectus. 11, 2, 4 tertia (*aetas est*) adolescentia ad gignendum adulta, quae porrigitur (*a decimo quarto*) usque ad vigesimum octavum annum. *cf.* adulescens. *variae iuncturae*: adulescentia *est*: **A** *subiectum*: TER. Haut. 215 rerum, quas fert adulescentia (Ad. 53). Ad. 152 sperabam … defervisse adulescentiam (DON. desaevisse *cf.* CIC. Cael. 43). 470 persuasit nox, amor, vinum, adulescentia (*cf.* RHET. Her. 2, 5. 39 HIER. epist. 22, 8). CIC. Cael. 42 detur aliquid aetati; sit adulescentia liberior (*cf.* Sull. 46). Cato 4 adulescentiae senectus … pueritiae adulescentia obrepit. CAES. civ. 2, 38, 2 adulescentia, magnitudo animi. VVLG. eccles. 11, 10 adolescentia … et voluptas vana sunt. **B** *obiectum*: *acc.*: adulescentiam agere *sim.*: CIC. Cael. 39 ut *puer* in amore … adulescentiam suam conlocaret. 28 qui totam adulescentiam voluptatibus dedissent. Planc. 31 o adulescentiam traductam eleganter. ac. 2, 2 in forensi opera … consumpserat. SALL. Iug. 85, 41 ubi adulescentiam habuere, ibi senectutem agant. VAL. MAX. 3, 4, 1 adulescentia in pecore pascendo fuit occupata. PHAEDR. app. 10, 4 exercebat fervidam adulescentiam. QVINT. decl. 377 p. 420 ex voto adulescentiam egeram. TAC. hist. 1, 13 *al.* Agr. 4 transegit. TER. Eun. 383 nos nostramque adulescentiam habent despicatam (*cf.* VVLG. I Tim. 4, 12). LIV. 30, 30, 11 tuam et adulescentiam et … felicitatem … metuo. *dat.*: PLAVT. Merc. 997 ignoscat delictis tuis atque adulescentiae (Most. 1157). CIC. S. Rosc. 3 si quid liberius dixero, … ignosci adulescentiae poterit. SALL. Cat. 52, 33. LIV. 3, 12, 8 veniam errori atque adulescentiae petendo. QVINT. inst. 6, 2, 15 decl. 338 p. 333. LIV. 8, 35, 2 veniam errori humano, veniam adulescentiae Q. Fabii daret (*cf.* 31, 11; 13. 40, 15, 10). HIER. epist. 22, 30 veniam tribueret adulescentiae. *abl.*: QVADRIG. hist. 10[b], 7 et viribus et magnitudine et adulescentia simulque virtute antistabat. RHET. Her. 2, 39 iracundia deductus peccavit aut adulescentia aut amore. CIC. S. Rosc. 31 temere impulsus adulescentia *ego.* LIV. 23, 40, 3 *Hostus* adulescentia ferox. HIER. epist. 52, 11 absque vino ardeo adolescentia (*ibid.* calore sanguinis). *gen.* (*add. substantivis*): *virtutes et vitia*: PLAVT. Aul. 795 iniuriam fecisse … per vinum atque impulsu adulescentiae. TER. Hec. 542 vitium (vitia: CIC. Cato 29 NEP. Them. 1, 1 VVLG. Iob 20, 11 *cf.* QVINT. decl. 377 p. 418 *et* VVLG. Iob 13, 26 Ezech. 23, 21). CIC. Cael. 28 *al.* cupiditates. TAC. hist. 1, 15. CIC. Verr. 1, 11 maculas ignominiasque. dom. 126 libidines. Phil. 5, 47 temeritatem. Cato 61 voluptates (QVINT. decl. 260 p. 69 *cf.* TAC. hist. 2, 2). VAL. MAX. 4, 3, 3 vigor. SEN. epist. 68, 13 fervor. QVINT. decl. 260 p. 66 concessos adulescentiae lusus. 259 p. 59 ferocia. TAC. ann. 14, 56 lubricum adulescentiae nostrae (*cf.* HIER. epist. 7, 4). HIER. epist. 22, 17 flos. *partes*: CIC. Sull. 30 fundamentis adulescentiae iactis (Cato 62). LIV. 31, 11, 15 rudimentum. AMM. 23, 6, 2 *al.* SEN. contr. 2, 6, 11 tirocinium. suas. 7, 2 initia (SVET. vit. Lucan. p. 50 Reiff.). SIRICIVS epist. (Migne 13, 1142[a]) 13 accessu adulescentiae (*i. XX. anno*) usque ad tricesimum aetatis annum. COD. Iust. 2, 40 (41), 2 (*Valerian.*) adulescentiae tempus (*i. ante annum vicesimum sextum*). CORP. VI 32326, 1, 18. dies (*plur.*) adulescentiae: VVLG. Iob 29, 4 Ezech. 16, 22 *al.* *nota hebraismos*: VVLG. prov. 5, 18 laetare cum muliere adulescentiae tuae. Mal. 2, 15. HIER. epist. 34, 4 adolescentiae populos (*ibid.* filii iuventutis). *c. praep.*: CIC. Lael. 34 sin *amorem* … ad adulescentiam perduxissent. VAL. MAX. 7, 7, 5 filiis, quos in adulescentiam perduxerat (QVINT. inst. 4, 2, 42). CELS. 2, 8 p. 49 D. in senectutem ab adulescentia pervenerunt. QVINT. decl. 260 p. 65 liberos … in adulescentiam provectos. SIDON. epist. 5, 9, 2 a pueritia in totam adulescentiam evecti. *nota vocabulum ad definiendam mundi aetatem adhibitum*: CIC. Brut. 331 cuius in adulescentiam … incurrit misera fortuna rei publicae. Cato 50 *Livius* usque ad adulescentiam meam processit aetate.

C *in adverbialibus temporis*: *nudo abl.*: CATO agr. 3, 1 prima adulescentia … agrum conserere studere *cf.* PLIN. nat. 18, 31. CIC. Manil. 28 extremā pueritia …, ineunte adulescentia (off. 1, 117 NEP. Alc. 2, 2 AMM. 27, 6, 9). *cum* ab: LVCIL. 833 (*suppl. Lachm.*). CIC. Verr. 3, 83 Sull. 75 *et saepe.* epist. 1, 9, 11 *al.* SALL. Cat. 5, 2 *al.* NEP. Cato 2, 4 *al.* VVLG. gen. 8, 21 HIER. epist. 61, 2 *al.* AVG. civ. 3, 21 p. 132 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 46, 5. PLAVT. Bacch. 1207 iam inde ab adulescentia. TER. Ad. 41. CIC. de orat. 1, 199 iam inde ab adulescentia. CIC. prov. 40 ab omnium nostrum adulescentia. VVLG. gen. 48, 15 *al.* ab adolescentia mea. PLAVT. Trin. 301 usque ad hanc aetatem ab ineunte adulescentia. CIC. div. in Caec. 4 epist. 13, 21, 1 VAL. MAX. 1, 6, 12 TAC. dial. 8 AMM. 30, 7, 4 *al.* AVG. civ. 21, 16 p. 520 D. CIC. Brut. 315 a prima … adulescentia. epist. 1, 9, 23 SALL. orat. Cott. 4 epist. Pomp. 1 hist. frg. 3, 88 SEN. contr. 2, 3, 2 SVET. Otho 2 AMM. 19, 12, 12 SVLP. SEV. dial. 3, 1, 3. AMM. 17, 5, 5 *al.* ab adulescentia prima. ex adulescentia*?* CIC. epist. 7, 17, 2 cum te ex adulescentia tua (et adulescentia⟨m⟩ tuam *cod. Med., recte, ut videtur*) in amicitiam et fidem meam contulisses (*de iunctura cf.* TER. Eun. 383). *cum* in (*abl.*): PLAVT. Amph. 1031 Bacch. 410 Pseud. 437 *al.* CIC. Cael. 43 Mur. 63 *al.* CELS. 1, 3 p. 21 D. in adulescentia … in senectute. SEN. dial. 6, 22, 2 *al.* PLIN. nat. 18, 31 SVET. Cal. 50 *al.* FRONTO p. 103 N. SPART. Geta 5, 8 *al.* RVT. LVP. 2, 16 HIER. epist. 125, 8 *al.* VARRO rust. 3, 16, 1 in adulescentia tua. VVLG. eccles. 11, 9 *al.* *nota* VVLG. Sirach 42, 9. CARM. epigr. 81, 1 in hac adulescentia. (in diebus adulescentiae *cf. supra l. 32*). *cum* ad (*cf. l. 36*): PLAVT. Capt. 992 mecum a puero puer bene pudiceque educatust usque ad adulescentiam. *de bestiis*: PLIN. nat. 11, 21 quibus (*apibus*) est … adulescentia, ad opera exeunt …, seniores intus operantur. APVL. flor. p. 82 Oud. lusciniae in solitudine … canticum adulescentiae garriunt (*opp.* senecta). *translate de secunda aetate populi R.*: FLOR. 1, 1, 6 hoc (*sc. a Bruto ad Appium Claudium*) fuit tempus viris armis incitatissimum ideoque quis adulescentiam dixerit (*opp.* infantia … iuventas *et* robusta maturitas … senectus). 1, 22, 1. 1, 26, 7. *sim.* AVG. civ. 16, 43 p. 195 D. in quo (*David*) … exordium quodammodo iuventutis populi dei; cuius generis quaedam velut adulescentia ducebatur ab ipso Abraham usque ad hunc David.

II ***metonymice:*** *de ipsis adulescentibus*: **A** *adulescentia alicuius i. q. aliquis adulescens*: TER. Phorm. 274 si quis … insidias nostrae fecit adulescentiae (*i. nobis tamquam imperitis adulescentibus*). *sim.* CATO Fest. 281 ego iam a principio in parsimonia … om-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nem adulescentiam meam abstinui. CIC. Sest. 110 cum eius adulescentia in amplissimis honoribus ... florere potuisset. Q. Rosc. 44 mea adulescentia indiget ... bona existimatione. Cael. 80 aut senectutem iam prope desperatam contempsisse aut adulescentiam plenam spei maximae ... non aluisse. Cluent. 36 capere Asuvii adulescentiam. Cael. 70 Caelii adulescentia ... ad ... poenas ... deposcitur. Manil. 28 cuius adulescentia ... triumphis est erudita. *cf.* Arch. 5 off. 2, 47. LIV. 8, 32, 15 satis castigatam adulescentiam Fabii esse 40, 10, 9 tuam senectutem obligatam et obnoxiam adulescentiae suae esse. VAL. MAX. 9, 1, 5 cuius adulescentia priscos mores vidit, senectus novos orsa est. SEN. dial. 5, 25, 2 adulescentia nostra in officio parum diligens fuerit. PLIN. epist. 1, 14, 1 quibus ille adulescentiam meam exhortationibus foverit. VVLG. Ier. 2, 2 miserans adolescentiam tuam. *sim. saepe.* **B** *generaliter de hominibus adolescentibus* (*iuventute*): CIC. Arch. 16 haec studia adulescentiam alunt, senectutem oblectant. Cael. 41 natura ... multas vias adulescentiae lubricas ostendit. Brut. 325 genus ... orationis Asiaticum adulescentiae magis concessum quam senectuti. Cato 25 in ea, quae non volt, ... etiam adulescentia incurrit. 48 adulescentia voluptates propter intuens magis ... laetatur. PVBLIL. R 1 ratione, non vi vincenda adolescentia est. CELS. 2, 1 p. 28 D. morbis ... acutis adolescentia magis patet *cf.* p. 30. OCTAVIA 446 regenda ... est fervida adolescentia. APVL. met. 10, 33 corruptor adulescentiae. TERT. anim. 1 *sapientia Christiana est* nec adulescentiam vitians (*sc. ut Socratis*). AMBR. off. 1, 44, 217 alacri adolescentiae videtur vita obscurior (*ibid.* in lubrica aetate). HIER. epist. 39, 2 quare senes ... divitiis perfruuntur? quare adolescentia rudis et ... pueritia immaturo flore metitur? 52, 3. 79, 7. *huc nonnulla referri possunt, quae sub I enumerantur, cf. p. 798, 18 sqq.*

iuncturae: *adduntur adiectiva*: adulescentia: bruta: SEN. benef. 3, 37, 4. diligens: SEN. dial. 5, 25, 2. fervida: PHAEDR. app. 10, 4 OCTAVIA 446. hebes: SEN. benef. 3, 37, 4. hilaris: QVINT. inst. 8, 6, 27 (*inter exempla troporum*). inconsulta: SEN. benef. 5, 5, 2. iniens: *v. p. 798, 46. 53* NEP. Them. 1, 1 *al.* inpura: CIC. Verr. 2, 32. inquinata: CIC. S. Rosc. 68 *cf.* QVINT. decl. 267 p. 90. intemperans: CIC. Cato 29. libidinosa: CIC. Cato 29 fin. 5, 62. longa: CELS. 1, 1. luxuriosa: LIV. 27, 8, 5 *cf.* VAL. MAX. 6, 9, 3. modesta: CIC. Mur. 53 SEN. dial. 5, 25, 2. neglegens: LIV. 27, 8, 5. prima: SVET. Vit. 4 Dom. 1 *cf. p. 798, 44. 56.* probata: LVCIL. 614. proterva: CIC. fin. 5, 62. rudis: HIER. epist. 39, 2. spectata: LVCIL. 614 CIC. p. red. 1, 37. plena spei: CIC. Cael. 80. sumptuosa: TAC. hist. 4, 49. temperans: SEN. dial. 5, 25, 2. turpis: CIC. S. Rosc. 68 Font. 34 SEN. contr. 7, 2, 3. *componitur cum aliis aetatis gradibus, cf. p. 797, 64 sqq.*: pueritia, adulescentia, senectus: C. GRACCH. Isid. orig. 2, 21, 4 CIC. Cato 4. VAL. MAX. 3, 4, 1 adulescentia ... validior aetas ... senectus. SEN. benef. 7, 28, 1 *opp.* puer, iuvenis, senectus. epist. 70, 2 pueritiam ..., adulescentiam, ... quicquid est illud inter iuvenem et senem medium ..., senectutis annos. SEN. epist. 49, 3 *v. l. 55.* TERT. anim. 56 *componuntur*: infantia, pueritia, adulescentia, iuventa, senecta. FLOR. 1, 1, 6 *v. p. 798, 74.* *apponuntur singulae aetates*: pueritia: CIC. Manil. 28 dom. 126 Verr. 2, 32 *al.* Cato 76 SEN. contr. 7, 2, 3 SEN. benef. 3, 3, 4 *al.* QVINT. inst. 11, 3, 28 in illo a pueritia in adulescentiam transitu. TAC. Agr. 4 SVET. Claud. 2 *al.* FRONTO p. 103 N. *al.* aetas puellaris: HIER. epist. 54, 7. infantia: SEN. epist. 9, 7. 24, 20 infantiam ... pueritiam ... adulescentiam (49, 3 *idem; add.* inclinationem quandam ab adulescentia ad senectutem, ... ipsam senectutem). 124, 12 QVINT. inst. 1, 1, 19. iuventus (iuventas): FRONTO p. 197 N. adulescentiae, iuventuti prolixa vitae curricula data sunt. AMBR. Iob 1, 7, 21 vicina adolescentiae iuventas. AVG. civ. 16, 43 *v. p. 798, 77.* *nota quod* adulescentia *ap.* TAC. *septies tantum invenitur* (*semel in* ann.), iuventa *passim. cf. sub* iuventa. pubertas: SVET. Dom. 1 pubertatis ac primae adulescentiae tempus. HIER. epist. 125, 1 adulescentiae, immo pubertatis incentiva. senectus: RHET. Her. 4, 51 CIC. Q. Rosc. 44 Verr. 6, 22 Cael. 79. 80 *al.* Deiot. 2 top. 32 Cato 4. 30 *al.* PVBLIL. F 20 (senecta. APVL. flor. p. 82 Oud.) SALL. Iug. 85, 41 LIV. 40, 10, 9 VAL. MAX. 6, 9, 1 CELS. 1, 1 *al.* SEN. dial. 6, 22, 2. epist. 30, 10 senectus adulescentiam sequitur. CVRT. 6, 10, 33 COLVM. 11, 1, 3 QVINT. inst. 12, 11, 13. HIER. epist. 127, 13 (senilis aetas). *nota* Ps. SEN. mon. 28 in senectute iuvenem age, in adulescentia senem. maturitas *et sim.*: CIC. Cael. 43 firmata aetas (*cf.* Cato 33). AMM. 26, 2, 7 aetatis maturitas. CIC. epist. 2, 1, 2 aetas ingravescens. Flacc. 5 reliquum tempus aetatis (*cf.* dom. 126). Cato 30 extremum tempus aetatis. NEP. Cato 2, 4 extrema aetas (HIER. epist. 119, 11).

adulēscentior, -ārī. *ab* adulescens *vel* adulescentia. *adulescentem agere.* VARRO Men. 550 tu ... taceas censeo, quoniam tu quoque adhuc adulescentiaris (GLOSS. V 637, 23 luxuriaris).

adulēscentulus, -a, -um *adi. deminutivum nominis* adulescens.

I PLAVT. Mil. 634 benignitas ... huius (*senis*) oppido adulescentula est (-tules, -tule *codd.*). AMBR. in psalm. 118, 16, 6 senilem ... in adolescentula aetate gravitatem. HEGES. 1, 36, 2 propter aetatem adulescentulam. **II** *apponitur nominibus personarum*: **a** *masculinis*: PLAVT. Bacch. 88 homini adulescentulo. TER. Andr. 828 *al.* CIC. Cael. 33 SALL. Cat. 52, 26 EDICT. cens. ap. Suet. gramm. 25. TER. Haut. 93 filium unicum adulescentulum. CIC. Phil. 8, 14 duo adulescentuli filii. SEN. clem. 1, 15, 7 CAPITOL. Maximin. 17, 2 OROS. hist. 2, 7, 2. CIC. Cael. 36 vicinum adulescentulum aspexisti. Cato 10 adulescentulus miles. **b** *femininis*: PLAVT. Mil. 789 meretricem adulescentulam. TER. Haut. 602 reliquit filiam adulescentulam. VVLG. III reg. 1, 2 adolescentulam virginem. HIER. in Is. 3, 4 (p. 51 Vall.) adolescentulas (VVLG. I Tim. 5, 11 adolescentiores) viduas (epist. 123, 5). *m.* **adulēscentulus,** -ī. *per* o *legitur* VAL. MAX. 6, 2, 8 (*Helvius Mancia*). GLOSS. μειράκιον, νεανίσκος. NAEV. praetext. 8 proveniebant oratores novi, stulti adulescentuli. PLAVT. Asin. 812 apud amicam munus adulescentuli fungare (*cf.* TER. Ad. 101). TER. Phorm. 281 functus adulescentulist officium liberalis. Andr. 55 quod plerique omnes faciunt adulescentuli, ut animum ad aliquod studium adiungant. LVCIL. 770. SCIP. min. Gell. 6, 12, 5 adulescentulus cum amatore (NEP. praef. 4). CIC. dom. 37 imberbum. Manil. 61 *de Pompeio* (*cf.* BELL. Afr. 22, 2 *al.*). Phil. 11, 20 C. Caesari adulescentulo. de orat. 2, 117 instituendos. Att. 1, 16, 5 nobilium (SEN. clem. 1, 9, 5 epist. 97, 2 TAC. hist. 1, 77 APVL. met. 2, 13 *cf.* SVET. Aug. 43). div. Caec. 68 imperitos (TAC. hist. 4, 76). CAES. Gall. 3, 21, 1 SALL. Cat. 32, 3 *al.* 49, 2 *de Caesare pont. max.* (*undetriginta maxime annorum*). NEP. Pel. 2, 3 *al.* LIV. 39, 9, 3 (*cod. Mogunt.*). COLVM. 11, 1, 6 vigentis sensus adulescentulos corporisque robusti. PETRON. 1 *al.* SVET. Claud. 29 in concubitu dilecti adulescentuli (Vit. 12). Nero 20 adulescentulos equestris ordinis. gramm. 4 me ... adulescentulo. APVL. apol. 66 incipientibus adulescentulis. VVLG. Is. 9, 17 super adolescentulis eius (*populi*) non laetabitur dominus. *iuncturae*: admodum adulescentulus: NAEV. com. 26 PLAVT. Trin. 366 CIC. rep. 1, 23 nat. deor. 2, 104 NEP. Ham. 1, 1 TAC. ann. 4, 44. VAL. MAX. 6, 1, 9. PLIN. epist. 1, 18, 3 *al.* adulescentulus adhuc. 6, 6, 3 vixdum adulescentulo mihi. HIER. epist. 120 pr. me iam adulescentulo. *temporali significatione*: CIC. Quinct. 12 ab adulescentulo. fin. 2, 96 *in epistula Epicuri; cf. Hellmuth, act. sem. Erlang. I 173.* *nota plur. pro sing.*: CIC. orat. 107 adulescentuli diximus de supplicio parricidarum. *iuxta ponuntur varia graduum aetatis nomina*: NAEV. com. 26 neque admodum a pueris abscessit neque admodum adulescentulust. com. 126 *opp.* senile ... rutabulum. CIC. de orat. 1, 5 pueris aut adulescentulis nobis (2, 76 epist. 5, 16, 4). ad Brut. 1, 18, 3 pro adulescentulo ac paene puero (*Octavio*). NEP. Paus. 4, 1 CELS. 8, 11 p. 352 D. SEN. dial. 12, 14, 5 adulescentulus ... ac propemodum puer. QVINT. inst. 8, 5, 8. HIER. epist. 82, 8 adulescentulum et paene puerum. TAC. dial. 35 pueri inter pueros et adulescentuli inter adulescentulos pari securitate et dicunt et audiuntur. SVET. Iul. 56 *ex coni.* CIC. Verr. 4, 3 *opp.* firmata aetate. CELS. 8, 11 p. 352 D. *opp.* robustiores. COLVM. 1, 8, 3 maiores. *cf.* TAC. Germ. 13. VAL. MAX. 6, 9, 6 duos in uno homine Sullas fuisse ..., turpem adulescentulum et virum. VVLG. gen. 4, 23 adolescentulum ... virum. PLAVT. Pseud. 871 Medea Peliam ... dicitur fecisse ... ex sene adulescentulum. HIER. epist. 117 puella ... iuxta maritos, iuxta adulescentulos. VVLG. Ezech. 9, 6 senem, adolescentulum et virginem, parvulum et mulieres. *f.* **adulēscentula,** -ae. GLOSS. μεῖραξ. HIER. adv. Iov. 1, 31 'alma' (*hebr.*). *dicitur tam de coniugibus et viduis quam de virginibus*: PLAVT. Epid. 43 forma lepida et liberali captivam adulescentulam de praeda mercatust. Rud. 416 TER. Andr. 118 Haut. 654. VARRO Non. 550 propinquae adulescentulae ..., proxumae .... APVL. met. 1, 22. VVLG. III reg. 1, 3 speciosam. cant. 1, 2. 6, 7. Tit. 2, 4 prudentiam doceant adolescentulas (νέας). AMBR. off. 2, 28, 136 adolescentulae vel pueruli vel infantes. 3, 19, 112 *de uxore levitae.* Abr. 1, 9, 91 amisso cito marito adolescentula (HEGES. 2, 2, 4). serm. 50, 4 adolescentula immaculata (*opp.* vetula). 52, 10. HIER. in Tit. 2, 2 *opp.* vetulae (epist. 127, 6). epist. 123, 15 *al. opp.* anus. 108, 19 lascivientem adulescentularum carnem (79, 7). ITALA (Aug. quaest. hept. 5, 33) deut. 22, 19 patri adulescentulae (νεάνιδος; VVLG. puellae). ITALA (Iren. 3, 21, 1) Is. 7, 14 ecce adolescentula in ventre habebit (νεᾶνις; VVLG. virgo). AVG. civ. 16, 28 p. 171 D. *opp.* senior (*sc. maritus*). VICT. VIT. 2, 6 iuvenum ... atque adulescentularum. 3, 57 adulescentium atque adulescentularum. [*deminutivum primitivi vice saepe fungitur generis distinguendi causa, cf.* puer, puella. *W. Schulze.*] *comp.* peradulescentulus.

adulēscenturio, -īre. *ab* adulescens. LABER. com. inc. 8 (Non. 74) incipio adulescenturire et nescioquid nugarum facere. GLOSS. V 683, 13 aduliscenturire nugari. *Hey.*

1. adolēsco, -ere. *ab* adolere. VERG. georg. 4, 379 Panchaeis adolescunt ignibus arae. SERV. 'adolescunt' ... pro 'incenduntur' κατ' εὐφημισμὸν ponitur (*cf.* adoleo *p. 793, 32*). SERV. auct.: hic vim habet frequentationis.

2. adolēsco, -ēvī, -ultum, -ere. [*cps. ex* ad *et* alescere, *cf. c.* ab-in-ex-olescere. *Th.*] *cf.* VARRO rust. 1, 44, 4 *p. 801, 42.* NON. 248 adolescere crescere, unde aduliscentem dicimus. PAVL. FEST. 5 'adolescit' a graeco ἀλδήσκω (aliso *cod.*) id est adcresco venit. unde fiunt 'adultus adulescens'; 'altare', eo quod in illo ignis excrescit, et 'exoletus', qui excessit olescendi id est crescendi modum, et 'inolevit' id est crevit. *cf.* p. 80 *sub* 'exoletus'. AGROEC. gramm. VII 118, 24 adolescere augmenti est, inolescere coaugmenti, exolescere evanescendi DIOM. gramm. I 373, 17 adolesco adolevi facit. *legitur* ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

olui *apud* VARR. *l. 15, quod* PRISC. gramm. II 489, 2 *prave ad* adoleo *refert.* OV. epist. 6, 11 adolesse. *apud posteriores pro* adolevi *ponitur passim* adultus sum TERT. apol. 25 nat. 2, 17 (*bis*). COMM. instr. 1, 5, 2 (fuit adultus). AVSON. 236, 2 AVELL. p. 544, 8. adalti *est in lapide* INSCR. christ. Rossi I 710 (*a. 442*). *scriptura proba et antiqua est* adolesco, *cf.* abolesco, suboles, indoles, proles; *part.* adultus *videtur in causa fuisse quod* adulesco *saepe scribebatur* (*haud mala in hac re profert* ARS Bern. gramm. suppl. 179, 34 *sqq.*). *grammatici nescio cuius* (*Plini?*) *distinctio* (CAPER gramm. VII 100, 22 adulescens nomen, adolescens *participium*) *adhuc in nostris codicibus praevalet. recentissima est forma* adulisco.

I ***proprie:*** *de hominibus, haud raro addito quam ad aetatem*: GLOSS. ἀκμάζω, ἐπακμάζω. adcrescit. crescit. PLAVT. Cas. 47 postquam ea adolevit ad eam aetatem, ut viris placere posset. Men. arg. 5 VARRO rhet. (Prisc. gramm. II 489, 2) postquam adoluerunt haec iuventus. CIC. nat. deor. 1, 98 nisi in eo qui adoleverit *rationem inesse non posse.* rep. 2, 4. CAES. Gall. 6, 18, 3 *liberi* cum adoleverunt, ut munus militiae sustinere possint. SALL. Iug. 6, 1 qui ubi primum adolevit. OV. fast. 3, 59 Martia ter senos proles adoleverat annos. SEN. nat. 3, 27, 2 quam diligenti nutrimento obnoxium novissime corpus adolescit. CVRT. 10, 6, 9 QVINT. inst. 5, 9, 13. PS. QVINT. decl. 19, 2 in eam adolevit aetatem, in qua .... TAC. Germ. 31 ann. 11, 21. 12, 65 PLIN. epist. 3, 3, 2 SVET. Aug. 48 CARM. epigr. 1590, 1 FLOR. 1, 1 praef. DIG. (*passim, subiecta sunt* impubes, infans, iuvenis, puer, pupillus, -a). GELL. 3, 10, 10 modum esse dicit summum adolescendi humani corporis septem pedes. TERT. nat. 2, 12 *Iove* filio ... in tenebris (*stomachi*) adulto. 2, 17 patrii soli, in quo nati adulti nobilitati sepulti sunt. APVL. apol. 25 puerum regno adolescentem. MIN. FEL. 18, 2 ut tener fetus ubertate lactei roris adolescat. HIER. epist. 3, 5 ad florentem usque aetatem. 14, 3 illi, cum quibus adolevisti, vernaculi. 22, 10 in tuo sinu. 22, 38 conceptus adolescit. VVLG. gen. 25, 27 quibus adultis (ηὐξήθησαν). CLAVD. 8, 125 patrio ... in ostro. CORIPP. Ioh. 3, 171 saevis adulescere furtis *Cacum. passim.* *nota*: SOLIN. 9, 5 adolevit puer in spiritum regii sanguinis. ***de bestiis***: LVCR. 5, 800 nova tellure atque aethere adulta *animalia.* COLVM. 6, 27, 7 *fetus equae* triennio priusquam adolescat, morte absumitur. 6, 36, 2 semina ... in partum adolescunt. MELA 3, 84 *phoenix.* PLIN. nat. 9, 21 *delphini* adolescunt celeriter; decem annis putantur ad summam magnitudinem pervenire. 8, 36 serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut. 9, 6 ad inmobilem magnitudinem beluae adolescunt. 9, 49 piscium genus (*cf.* SOLIN. 12, 13). ***de herbis***: VARRO rust. 1, 44, 4 quae nata sunt in fundo alescunt, adulta concipiunt, praegnatia, cum sunt matura, pariunt. CIC. Cato 51 quae (*viriditas*) nixa fibris stirpium sensim adulescit (*in imagine* Tusc. 2, 13 *philosophia* ea ... serit, quae adulta fructus uberrimos ferant). OV. epist. 6, 11 segetes adolesse virorum (GLOSS. V 437, 21 adolisse adesse). met. 4, 376 ramos crescendo iungi pariterque adolescere. CVRT. 6, 5, 15 *ramos,* qua natura fert, adolescere non sinunt. COLVM. 4, 1, 6 semina. 4, 3, 5 novella. 4, 8, 4 truncus. 4, 28, 1 pubescentem ... et quasi adulescentem (*sic codd.*) *fructum.* 5, 5, 9 *vitis* capitis aut brachiorum incrementis adolescit. 5, 6, 11 *frumenta.* 5, 10, 2. 12. 17 arb. 16, 3. 18 semina. 22, 1. 24. PLIN. nat. 6, 202 arborum ibi proceritatem ad CXL pedes adolescere. 9, 56 harundines ... non sine imbre. 13, 58 cum in crassitudinem adolevere *rami.* 16, 150 in longitudinem. 16, 238 arbores ... inarescunt rursusque adolescunt. 17, 66 in seminariis *herbae* (PALLAD. 2, 15, 7). 17, 95. 18, 55 milium ... adolescit ad pedes altitudine septem. 18, 58 *faba* (*syn.* grandescere). 18, 282. 19, 76 in amplitudinem. QVINT. inst. 8, 5, 26 ad iustam magnitudinem. TAC. hist. 5, 7 solidam in speciem. SVET. Aug. 94 *palmae* suboles adeo in paucis diebus adolevit, ut. FRONTO p. 7, 16 N. in pomariis ... arbusculae. PALLAD. 1, 35, 7. 5, 3, 3. AMM. 30, 3, 3 adultae in pastum herbae. CASSIOD. var. 12, 4, 5 *de musto.* *translate*: AVSON. 236, 2 telorum seges est sanguine adulta meo. *de aliis rebus* ***naturalibus***: GELL. 17, 9, 23 quoad capillus adolesceret. 20, 8, 7 luna ... adolescente (*opp.* decedente). 14, 1, 3 oceanus ... cum ea (*luna*) simul senescit adolescitque (AMM. 27, 8, 4). FRONTIN. strat. 1, 5, 28 ipso motu adulescente flamma. APVL. mund. 23 alia adolescentium, cetera occidentium vices sustinent. TAC. ann. 13, 36 donec ver adolesceret (*cf. sub* adultus *p. 803, 13*). MIN. FEL. 5, 9 nebulas ... adolescere. AMM. 18, 7, 10 tenuis fluvius ... nullis adhuc aquis advenis adulescens. 22, 15, 7 *Nilus* adulescens in maius. 22, 8, 2 Aegaeum paulatim fusius adulescens. 28, 3, 8 aquis adulescentibus undique convenis. AMBR. exam. 4, 7, 29 globus lunaris. HEGES. 5, 20, 1 ignis adultus sulphure et pice. *non sat intellego*: SALL. hist. frg. 3, 103 coria recens detracta quasi glutino adolescebant. *transfertur ad ipsum nomen* aetas *sim.*: LVCR. 3, 449 robustis adolevit viribus aetas. VERG. georg. 2, 362 prima novis adolescit frondibus aetas. Aen. 12, 438 cum matura adoleverit aetas (GLOSS. ἡβήσῃ). HOR. sat. 1, 9, 34 simul atque adoleverit aetas. LIV. 1, 4, 8. STAT. Theb. 2, 254 ubi casta adolesceret aetas. TAC. ann. 2, 43 suam aetatem vergere, Drusi nondum satis adolevisse. 12, 8 Domitii pueritia tali magistro adolesceret. FRONTO p. 59, 7 N. 177, 13 aetas ... ad munia militiae fungenda adolesceret. APVL. mund. 19 adolescens aetas permixta senioribus. CARM. epigr. 557, 3 non plus adoleverat aetas. CLAVD. 33, 350 plenis adoleverat annis virginitas.

II ***translate*** *i. q.* *crescere, augeri* (*res crescentes aut cum hominum adulescentia comparantur aut cum ea coniunctae sunt*): CIC. Brut. 27 non nascentibus Athenis, sed iam adultis. SALL. Cat. 40 postquam res publica adolevit. Iug. 11 res Persarum brevi adolevit. VELL. 2, 30, 6 quorum numerus in tantum adulevit, ut. PLIN. nat. 30, 2 *magica ars* in tantum fastigii adolevit, ut. 33, 39 in tantum adolevit haec luxuria, ut. QVINT. inst. 10, 5, 14 dum adulescit profectus. TAC. hist. 4, 24 Muciani ope Vespasianum magis adolevisse *i. adiutum, auctum esse.* 5, 8 Parthis nondum adultis. dial. 25 eloquentiae nascenti adhuc nec satis adultae. hist. 1, 31 incipiens adhuc et necdum adulta seditio. ann. 15, 73 coeptam adultamque et revictam coniurationem. hist. 4, 48 legatorum vis adolevit diuturnitate officii. 4, 61 Veledae auctoritas. ann. 1, 46 nondum adulta auctoritate. 2, 50 lex maiestatis. 2, 33 *auctu* imperii adolevisse etiam privatas opes. hist. 3, 34 Cremona adnexu conubiisque gentium adolevit floruitque. FLOR. 1, 18, 1 populus Romanus prope quingentensimum annum agens cum bona fide adolevisset (*cf.* AVG. civ. 16, 24). GELL. 20, 1, 18 adolescat infinita quaedam reciprocatio talionum (*syn.* oriatur). MIN. FEL. 9, 1 sacraria ista taeterrima impiae coitionis *i. latibula christianorum.* 25, 4 damnis alienis et suis sceleribus adolescere *reges.* TERT. nat. 1, 1 quotidie adolescentem numerum Christianorum ingemitis. 2, 17 quorum fastigium per victorias adultum est (*syn.* excrevisse). CAPITOL. Opil. 2, 2 rumoribus ... adolescendi potestatem demit. VOPISC. Car. 2, 5 *res publica* adolevit ... usque ad tempora Gallicani belli. AMM. 20, 11, 12 obsidio. 21, 11, 1 ausa. 27, 9, 9 gloria. 28, 5, 9 natio. 29, 5, 4 ⟨ne⟩ hostis incrementis virium adolescere[n]t. ITIN. Alex. 22 urbis iam conditu adolescente. DICTYS 4, 12 certamen brevi adolevit. 5, 15 seditio brevi adulta. HEGES. 2, 10, 4 bellum (5, 19. *cf. tamen sub* adoleo *p. 794, 29*). 2, 13, 7 ingentem populi gratiam adolescere. HIER. epist. 22, 6 nihil in te Babylonium ... adolescat. MACR. somn. 2, 10, 8 Roma iam adulescente. 1, 10, 9 studium philosophiae ... ad tantum vigoris. COD. Iust. 7, 33, 3 nec ulla praescriptio ex transacti temporis prolixitate adolevit. AVELL. p. 544, 8 adulta est perfidia ista per devios, sopita per iustos. ENNOD. epist. 8, 3 p. 221, 10. 8, 34 p. 222, 2 sermonis adulescit cultura. *saepe de animi facultatibus, affectibus*: CIC. fin. 5, 55 cupiditas agendi ... adulescit una cum aetatibus. leg. 1, 22 *ratio* quom adolevit atque perfecta est. Tusc. 3, 2 *semina virtutum. corruptum* LABER. com. 84 (NON. 248). SALL. Iug. 63, 3 inter artis bonas integrum ingenium brevi adolevit. OV. fast. 5, 175 virtus annis adolevit. am. 2, 19, 23 durat amor longosque adolescit in annos. SEN. dial. 6, 16, 7 adolescunt amissis laetiora. TAC. hist. 2, 73 quantum ... socordiae Vitellio adoleverit. 2, 38 potentiae cupido cum imperii magnitudine adolevit erupitque. FRONTO p. 7, 14 N. neque adolescit neque conroboratur amicitia. 7 22 iste amor. 97, 17 florere quae didicisti atque adolescere (*opp.* exolescere). MIN. FEL. 23, 8 *mendaciis* ingenia puerorum ... adusque summae aetatis robur adolescunt. TERT. spect. 4 in cunabulis in saeculo. AMM. 14, 1, 8 adulescebat obstinatum propositum (29, 1, 19). 14, 2, 1 adulescentem in peius audaciam. 14, 11, 3 plus habendi cupiditas ultra mortalem modum adolescebat (*cf.* 30, 8, 8). 15, 2, 1 adulescente magis magisque livore. 16, 12, 43 clamor. 26, 5, 9 adpetitus (*i. impetus*). 29, 2, 16 virtutum pulchritudine. 29, 3, 2 acerbitate. OROS. hist. 1, 5, 8 ex luxuria foedae libidines adolevere. CANON. Migne 56, 896 adolescentibus vitiis clericorum.

part. praes. **adolēscēns** *pro adi. et subst. v. p. 794, 44 sqq.*

part. perf. pass. pro adi. vel subst. **adultus,** -a, -um. **I** *proprie* (GLOSS. ἀκμαῖος, πέπειρος, ἔπακμος, μεῖραξ, μέλλαξ; adulta ἔπακμος κόρη, θήλεια ἀκμαία, matura nuptiis): PLAVT. Trin. 374 adulta virgo (CIC. Brut. 330 HOR. carm. 3, 2, 8 LIV. 3, 44, 4. 26, 50, 1 SEN. Phoen. 575 CVRT. 3, 11, 25 IVV. 15, 138 *passim cf.* SVET. Aug. 69 adultas aetate virgines). CIC. Tusc. 5, 58 cum *filiae* iam essent adultae. MELA 3, 35 adultarum stipendium est. AMM. 31, 8, 8 virginitas. CIC. ac. frg. 9 adultis, ... valentibus. republ. 2, 21 neque *populum* ut in cunabulis vagientem relictum, sed adultum iam et paene puberem. 2, 3 rem publicam ... et nascentem et crescentem et adultam et iam firmam atque robustam. LIV. 27, 19, 8 puerum. CVRT. 9, 1, 28 filiis. PLIN. nat. 26, 4 adultis (*opp.* pueris). 22, 121 adultos (*opp.* infantibus). SVET. Tib. 10 liberis. AMM. 27, 6, 4 filium adulto iam proximum. 31, 6, 7 puberes adultique pueri. 16, 7, 5. VITA Verg. p. 58 Reiff. Silonem inpuberem, Flaccum iam adultum. APVL. met. 9, 35. HIER. epist. 97, 1 Christum (*opp.* parvulum). AVG. civ. 4, 11. VVLG. exod. 2, 9 (ἁδρυνθέντος). Sirach 42, 9 ne forte in adolescentia sua adulta efficiatur (παρακμάσῃ). *nota*: HIER. epist. 112, 14 ut ... nequaquam sub paedagogo, sed sub adulto et domino herede vivamus. VERG. georg. 4, 162 adultos ... *fetus apium.* PLIN. nat. 10, 14 adultos *pullos aquilarum.* 11, 51 *apium* suboles cum adulta esse coepit. 11, 105 *locustarum* ova ... fetum ... adultas. STAT. Theb. 5, 331 adultae gloria gentis *boum.* QVINT. inst. 2, 6, 7 adulti *avium fetus* (*opp.* teneris infirmisque). SVLP. SEV. dial. 1, 15, 5 catulos. COLVM. 2, 9, 10 adultas segetes (APVL. apol. 88). 4, 27, 1 teneris caulibus necdum adultis. 6, 24, 1 pabulis. 10, 157 semina. 10, 327 mercibus (*i. herbis*). arb. 9, 2 vitis. PLIN. nat. 17, 94 *arbores* adultas interluc[t]are iusto plus et in senectam praecipitare. STAT. Theb. 8, 299 adulto caespite. 9, 410 pinus. COMM. instr. 2, 10, 6 hortos. AMM. 19, 1, 11 frugum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MACR. sat. 1, 12, 53 fabae. SIDON. epist. 5, 17, 4 palmitis. *de adultorum rebus, actionibus*: LVCR. 2, 1131 robor adultum. STAT. silv. 2, 1, 122 crinem. AVSON. 135, 3 mea virginitas facibus tibi luxit adultis. AMM. 25, 4, 3 in adulto robore iuventutis. VERG. catal. 2, 11 capella ... in urbem adulta lacte portat ubera. *de aetate* (GLOSS. adultae aetatis ἐνῆλιξ, ἀφῆλιξ): CIC. Verr. 4, 160 adulta aetate (6, 30). republ. 1, 58 ista *aetas* ... adulta vix. LVCR. 4, 1038. 2, 1123 gradus aetatis scandere adultae. BELL. Alex. 24, 2. PAVL. FEST. 379 perductos in adultam aetatem. VELL. 1, 11, 6 VAL. MAX. 1, 5, 4. 4, 3, 1. 4, 4, 10. 9, 13 ext. 4 PHAEDR. 3, 10, 23 IVST. 3, 2, 5, CASSIOD. var. 1, 38, 2 *de aquila*; *passim*. STAT. silv. 2, 6, 70 vitae. *nota*: (SALL.) frg. hist. inc. 38 (Serv. georg. 1, 43 *cf.* Aen. 1, 430. 3, 8) primo mense veris novum dicatur ver, secundo adultum, tertio praeceps, sicut etiam Sallustius dicit ubique (AMM. 17, 13, 28 vere adulto. 19, 11, 2. 20, 8, 1. 23, 2, 2 *cf. p. 801, 68*). PETRON. 122, 148 solis adulti (adusti *plerique codd.* SIDON. epist. 4, 8, 3). AVIEN. Arat. 680 tempore noctis adultae (AMM. 14, 2, 9. 25, 2, 4 MART. CAP. 2, 99). MACR. somn. 1, 3, 7 inter vigiliam et adultam quietem. ITIN. Alex. 14 adulto iam die. AVR. VICT. Caes. 32, 3 adulta aestate. AMM. 26, 9, 1 hieme (20, 1, 3). adultus *opponitur maturo, qui iam sui est iuris, vel acuitur infirmitas* (*cf.* adolescens): SPART. Hadr. 11, 7 de adultorum amore ac nuptarum adulteriis. CAPITOL. Aur. 10, 12 ut omnes adulti curatores acciperent. AMM. 15, 12, 3 senex ... et adultus. 16, 5, 8 hunc etiam tum adultum (30, 1, 2 *cf.* 27, 6, 8). DRAC. Rom. 5, 209. CASSIOD. var. 4, 22, 2 clarissimorum ... adultorum. orat. frg. p. 476 senilibus curis adulto principi serviebas. COD. Iust. 2, 3, 22 pupillis et adultis (8, 4, 6, 1. 8, 15, 3). CORP. X 4505 (*a. 557*) clarissimus dultus (*sic*).
de talium rebus, actionibus: AMM. 16, 12, 25 lanuginis. 17, 12, 9 corporis. ENNOD. opusc. 2 p. 329, 17 Vind. iurgia. CASSIOD. var. 3, 5, 5 caesariem. 4, 24, 1 facies. *similiter de herbis*: AMM. 22, 9, 15 flore. 24, 7, 7 segetibus. II *translate*: CIC. Cat. 1, 30 haec tam adulta rei publicae pestis (*i. Catilina*). LIV. 2, 1, 6 res nondum adultae. VELL. 2, 110, 2 Pannonia ... adulta viribus. PANEG. 12, 13 adulta consuetudo lasciviae. AMM. 16, 12, 9 adulta robustaque virtute. 16, 12, 45 adultis viribus certabatur (29, 4, 2. 31, 10, 4). TREB. Gall. 11, 4 adulta ... pace. FIRM. math. 5 praef. 1 per gradus singulos crescens adultus sermo. ENNOD. epist. 3, 10, 1 adultae inter nos planta gratiae. 4, 20 dignationem. *nota*: PETRON. 109 vers. 4 areaque attritis ridet adulta (*i. amplificata*; adusta *codd.*) pilis. *comp.* adultior, -ius. PLIN. nat. 10, 92 adultiores *pullos* circumagi docent *hirundines*. SOLIN. 12, 12 a maioribus datur adultior custos (PLIN. nat. 9, 33 grandior).

synonyma: *ad I*: crescere. pubescere. grandescere. *ad II*: florere. excrescere. perfici. erumpere. corroborari. *opposita*: *ad I*: inarescere (*de arbore*). decedere (*de luna*). senescere (*de oceano*). occidere. vergere (*de aetate*). *ad II*: nasci. incipere. exolescere. sopiri. *ad* adultus: *syn.* pubes. crescens. firmus atque robustus. *opp.* vagiens. inpubes. puer. infans. parvulus. tener. novus.

composita: coadolesco. superadolesco.

Adom, אָדָם (*deest in graeco*), *vicus iuxta Iordanem*. VVLG. Ios. 3, 16.

Adommīm, אֲדֻמִּים, Ἀδαμμίν, *colles inter tribus Iudae et Beniamin*. VVLG. Ios. 15, 7. 18, 18. *cf.* HIER. epist. 108, 12. nom. hebr. p. 92, 9 L. Adommim ... hodie vocatur Maledomim ... latine autem appellari potest ascensus ruforum sive rubentium, propter sanguinem, qui illic crebro a latronibus funditur *eqs.*

Adōn *v.* Addon *et* Adonis.

Adōnaea *v. sub* Adonis.

Adonāi, אֲדֹנָי, *forma pluralis in hebraeo significat 'domini' poniturque quasi nomen dei. mira apud* IREN. 2, 35, 3 Adonai aliquando quidem ⟨in⟩nominabile et admirabile significat, aliquando autem duplicata littera delta cum aspiratione ut puta Addhonai praefinientem et separantem terram ab aqua ne possit aqua (nec posteaquam *codd.*) insurgere in eam. ITALA (Tycon. p. 33, 27) Ezech. 36, 33 Adonai Dominus (adoneae dn̄s *cod. Rem.*). VVLG. exod. 6, 3 nomen meum Adonai (Κύριος). Iudith 16, 16 Adonai domine (κύριε) magnus es tu. HIER. epist. 147, 1 haec dicit Adonai dominus. 147, 25 septimum *nomen dei est* Adonai, quem nos dominum generaliter appellamus. 18, 2. AVG. c. Faust. 15, 8 Adoneus ... verbum hebraeum est et interpretatur dominus eo modo, quo solus deus dicitur dominus. EVCHERIVS instr. 2 p. 140, 12 ISID. orig. 7, 14 GLOSS. IV 203, 13. 483, 46. *daemon Ophitarum*: IREN. 1, 30, 5 Adoneum. *cf.* Adonis *p. 805, 2*.

adonerat NOT. Tir. 80, 75 *post* onerat.

Adōnēus, Adōnīus *v.* Adonis.

Adoniās, -ae, אֲדֹנִיָּה, Ὀρνία, Ἀδωνίας, *nom. vir. hebr. notissimus filius David ex Haggith*, VVLG. II reg. 3, 4 III reg. 1, 5. 1, 7 *et passim hoc in libro. alii* II paral. 17, 8 II Esdr. 10, 16 *hic* Adonia *nom.*

Adonībezech, אֲדֹנִי־בֶזֶק, *v.* Bezech.

Adonīcām, אֲדֹנִיקָם, Ἀδωνικάμ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I Esdr. 2, 13. 8, 13 II Esdr. 7, 18.

Adōnidius *v.* Adonis.

Adonīrām, אֲדֹנִירָם, Ἀδωνιράμ, *nom. vir. hebr.* VVLG. III reg. 4, 6. 5, 14. V.

Adōnis, is *et* -idis, Ἄδωνις. NOT. Tir. 83, 13 Adobis. SERV. ecl. 10, 18 'a' habet accentum quia graecum est nomen, tamen et latine sic dicimus. *v. l. 7.* *declinatio*: *nom.*: Adonis *praevalet per totam latinitatem inde a* CIC. (*cf. dativum* Adonidi). Adon, Ἄδων: VARRO Men. 540 AMPEL. 9, 9 AVG. civ. 6, 7 VEN. FORT. carm. 7, 12, 18 CORIPP. Ioh. 4, 514 MYTHOGR. 1, 200. 2, 34 FVLG. myth. 3, 8 PATR. Nicaen. 2, 154. 3, 153. 4, 144 *nom. vir. cf. B et C.* MART. CAP. 2, 192. Ādon. SERV. ecl. 10, 18 Adon nusquam lectum est. PROB. gramm. IV 199, 13 Adon non Adonius. 121, 29 declinatio Adonis: ... hic Adon huius Adonis huic Adoni hunc Adonem o Adon ab hoc Adone. Adonius GLOSS. III 167, 47 *v. l. 8 et p. 805, 10. cf.* CATVLL. 29, 8. *minus recte priores declinationis tertiae formas tetrasyllabas tantum et* Adonin *et voc.* Adoni *ab* Adonis *nom. derivatas esse voluerunt, ceteras ab* Adon. *gen.* Adonidis: PRISC. gramm. II 252, 5 hic Adonis, huius Adonidis. LVCIL. 1056 *e coni. Marxii.* PLIN. nat. 19, 49 AMM. 19, 1, 11 HIER. in Is. 65, 3 epist. 58, 3 PAVL. NOL. epist. 31 med. Adonis: PRISC. gramm. II 252, 13 Ἄδωνις, Ἀδώνιος, hic Adonis huius Adonis. CORP. VIII 1211. XIII 2302 (*cogn.*) *v. p. 805, 12.* ARNOB. nat. 7, 33 MACR. sat. 1, 21, 1 SERV. auct. ecl. 8, 37 *bis.* 10, 18 *bis*: *ibid. nom.* Adonis. *dat.*: Adonidi: CIC. deor. nat. 3, 59. Adoni: SERV. auct. ecl. 8, 37 *bis.* Adonio: CORP. III 10392 (*Aquinci*). *acc.*: Adonidem: CLAVD. 11, 16 VVLG. Ezech. 8, 14 (HIER. in Ezech. 8, 14). Adonin: GRATT. cyn. 66. HYG. astr. 2, 7 *cod. MRP*, -ium *H*, -im *cett.* MACR. sat. 1, 21, 1 *et* 3 *et* 4. Adonim: FEST. 310 AVSON. 325, 58. Adonem: PROP. 2, 13, 53 (-in *Itali*) ANTH. 220, 6 ARNOB. nat. 4, 27 PRVD. perist. 10, 228 SERV. auct. Aen. 5, 72 ecl. 8, 37. 10, 18 *ter* MYTHOGR. 1, 200. 1, 232. 2, 34. 2, 38. 2, 130 FVLG. myth. 3, 2. 3, 8. Adoneum: PLAVT. Men. 144 (*in fine septen. troch.*). AVSON. epigr. 30, 6 (⏑´⏑´, *contra geminus hexam. graec. exit in* Ἀδωνεύς *qui confunditur cum* Ἀιδωνεύς). *ad formam in* -eus *cf.* Adonai. *voc.*: Adoni: OV. met. 10, 543. 10, 682. 10, 726. *abl.*: Adone: APVL. met. 8, 25 SERV. auct. ecl. 10, 18 *bis* PRISC. gramm. II 269, 6. ex Adonio: LACT. inst. 1, 17, 9.

A HYG. fab. 271 p. 146, 1 Adonis Cinyrae et Smyrnae filius, quem Venus amavit (251 p. 139, 11. 248 p. 138, 3). 58 p. 60, 22 ex *Myrrha* natus est Adonis. 1 *ad mythum in universum quem fusius narrant* HYG. fab. 58 p. 60 SERV. auct. Aen. 5, 72 ecl. 8, 37. 10, 18 FVLG. myth. 3, 8 *v. Dümmler, PW. I 385.* HYG. astr. 2, 7 Venerem cum Proserpina ad iudicium Iovis venisse, cui earum Adonin (*v. l. 22*) concederet (ARNOB. nat. 4, 27 *cf.* AVSON. 250, 7. 325, 57). PLAVT. Men. 143 vidisti tabulam pictam in pariete, ubi aquila Catameitum raperet aut ubi Venus Adoneum? CIC. deor. nat. 3, 59 *Venerem quartam* Adonidi nupsisse proditum est (AMPEL. 9, 9). OV. met. 10, 532 caelo praefertur Adonis (*a Cytheria*). APVL. met. 8, 25 cum suo Adone Venus domina. OPT. PORF. 28, 29 inpatiens Venus est, silvas dum lustrat Adonis. FEST. 310 interfectum ab apro. LACT. inst. 1, 17, 9 Venus ex Adonio ... nullum *gignere* potuit quod ... puer ab apro ictus occisus est (*cf.* PRVD. perist. 10, 228 VEN. FORT. carm. 7, 12, 18 MYTHOGR. 1, 232. 2, 130 FVLG. myth. 3, 2). OV. met. 10, 725 luctus monimenta manebunt semper, Adoni, mei. ars 3, 85 quem luget adhuc *Venus* (GRATT. cyn. 66). CLAVD. 11, 16 Venus reversum spernit Adonidem.
2 *ad interpretationem*: VVLG. Ezech. 8, 14 mulieres sedebant plangentes Adonidem (Θαμμούζ). *nota* HIER. *ad l.*: quem nos Adonidem interpretati sumus et Hebraeus et Syrus sermo Thamuz vocat *sqq.* (HIER. epist. 58, 3). AVSON. epigr. 30, 6 Arabica gens Adoneum *me* (*Bacchum*) *existimat cf. l. 28.* MACR. sat. 1, 21, 1 Adonin ... solem esse non dubitabitur inspecta religione Assyriorum, apud quos Veneris Architidis et Adonis maxima olim veneratio viguit, quam nunc Phoenices tenent. *in sequentibus mythum ad solis ortum et occasum interpretatur.* MYTHOGR. 2, 38 Priapum quidam dicunt esse Adonem. *nota etymologiam ineptam*: MYTHOGR. 1, 200, 34 (*de Adone a Myrrha edito*) ideo hoc fingitur quod myrrha videlicet arbor generet ἡδονήν (2, 34 FVLG. myth. 3, 8). 3 *epitheta et attributi vice apposita*: MART. CAP. 2, 192 Byblius Adon. VERG. ecl. 10, 18 formosus ovis ad flumina pavit Adonis. CARM. c. pag. 19 plangitur in templis iuvenis formosus Adonis (AMM. 19, 1, 11). *cf.* 5 immitem puerum, Veneris monumenta nefandae. PROP. 2, 13, 53 niveum ... percussit Adonem venantem ... durus aper. AVG. civ. 6, 7 amatus *Veneris.* CORIPP. Ioh. 4, 514 Veneri dilectus. VARRO Men. 540 puellus Veneris. OV. ars 1, 512 silvis aptus. AVSON. 325, 58 memorem Veneris. SERV. ecl. 10, 16 ovium ... pastor. AVSON. 325, 11 murice pictus. OV. ars 1, 75 Veneri ploratus. 4 *res laudatae*: PLIN. nat. 19, 49 Hesperidum hortos ac regum Adonidis et Alcinoi. HIER. in Is. 65, 3 sapientissimi apud Graecos ... sententia, qui omnes saeculi voluptates et pompam mundi atque luxuriam celeriter transeuntem hortos Adonidis vocat (*cf. Plat. Phaedr. 276ᵇ*). *cf.* Adonaea. AMM. 19, 1, 11 in sollemnibus Adonidis sacris. *v.* Adonēus. HIER. epist. 58, 3 Bethleem ... nostram ... lucus inumbrabat Thamuz, id est Adonidis. PAVL. NOL. ep. 31 med. Bethlehem Adonidis fano profanata est.
5 *in arte scaenica*: ARNOB. nat. 7, 33 obliterabit offensam Venus, si Adonis in habitu gestum agere viderit saltatoriis in motibus pantomimum. *cf. 6.* 6 *apud artifices*: *v. l. 40.* PAVL. NOL. carm. 32, 140 utque notent Venerem, tunc et portatur Adonis. 7 *erotopaegnii titulus*: PRISC. gramm. II 269, 6 Laevius in Adone. 8 *deus colitur*: CORP. VIII 1211 (*in prov. procons.*) Muthumbal Balithonis La-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

breco ⟨...⟩ hisitanus sacerdos Adonis. III 10188, 29 (*in gemma Dalmatica*) Iao Adonis Abraxas. *cf.* Adonai. 10392 (*Aquinci*) Adonio Sep(timia) Marcella ... ex voto posuit. SERV. Aen. 5, 95 singula ... numina habent inferiores potestates quasi ministras, ut Venus Adonim, Diana Virbium (7, 84. 7, 761 MYTHOGR. 2, 128, 23). **9** *translate*: AVSON. 250, 7 (*de Glaucia immatura morte praevento*) aut Persephonae Cinyreius ibis Adonis aut Iovis Elysii tu Catamitus eris (*cf.* PLAVT. Men. 144). *ironice*: AVSON. 393, 41 parce feris venatibus ... ne ... accedas ... iterum Veneri plorandus Adonis.

B *nom. et cogn. vir.*: CORP. IV 2462 *Διώφαντος Ἀδώνιος Ἡλιόδωρος*. XIII 2302 (*Lugud. saec. III*) d. m. et memoriae eter⟨nae⟩ perpetuae securitat⟨i⟩ VENANTI · A · DONIS Eugamius coiux ponendum cur⟨a⟩vit. *cf. Hirschfeld ad l. idem redit nomen in titulis ut videtur corruptis* CORP. VI 10574 *et* IX 1069 (*christ.*). *omnia igitur huius nominis exempla ut vides dubia praeter hoc unum*: PATR. Nicaen. 5, 153 Adon Lycius (4, 144. 2, 154) *Pisidiae episcopus*.

C *flum. Phoenices, Ptolemaeo et Straboni Ἄδωνις*: PLIN. nat. 5, 78 flumen Adonis. RAVENN. p. 90, 6 *Syriae flumen* Adon. IVL. HONOR. cosmogr. 13 p. 31, 5 Adonis fluvius nascitur prope Tiberiadem lacum. *minus recte* IVL. HONOR. cosmogr. 5 p. 25, 7 Adonis Phoenice provincia (9 p. 29, 15). *v. Benzinger, PW. I 384.*

D *piscis*: PLIN. nat. 9, 70 miratur et Arcadia suum exocoetum ... idem aliquis adonis dictus. POL. SILV. laterc. (chron. min. I) p. 544, 12. *cf. Clearch. ap. Athen. 8, 332c.*

derivata: *n. pl.* **Adōnaea**, -ōrum, *Ἀδωναῖα, horti cum porticibus in* FORMA urb. 44. *v. Hülsen, PW. I 384. cf. p. 804, 72.* *adi.*: **Adōnēus** *vel* **Adōnīus**, -a, -um, *Ἀδώνειος*. CARM. epigr. 1109 (*Romae, Flaviorum aetatis*) turba stipatus Amorum laetus Adoneís lusibus insereris. AVSON. 345, 3 caedis Adoneae mala gloria fulmineus sus. *n. pl. subst.*: AMM. 22, 9, 15 evenerat ... annuo cursu completo Adonea ritu veteri celebrari. *cf. p. 804, 76.* PRISC. gramm. II 253, 10 'compote voto' ... est Adonium (*scil. metrum*). SERV. gramm. IV 460, 14 de Adonio. Adonium constat dimetro catalectico. 468, 23 quartus *secundae odes Horatianae versus* ... qui Adonius dicitur, dactylo et spondio pedibus terminatur (FRG. Bob. gramm. VI 629, 22). MAR. PLOT. gramm. VI 516, 22 de Adoneo dimetro sapphico dactylico *sqq.* 517, 3 *metro* Adoneo addita syllaba faciet metrum hymenaicum. *adi.* **Adōnidius**, -a, -um. MAR. VICTOR. gramm. VI 73, 7 *versus dimeter dactylicus catalecticus* ('terruit urbem') concurrit etiam in choriambicum monometrum hypercatalectum, quod Adonidium appellatur. **Adōnium**, -ī *n. herba. Italorum* Adonide, fior d'Adone. PLIN. nat. 21, 60 plantaria transferuntur — sic et Adonium — utrumque aestate. ind. 21, 33 Adonium, genera II. ipsa se propagantia. *cf. Theophr. hist. plant. 6, 7, 3, quem locum Plinius parum recte intellexisse videtur. v. Wagler, PW. I 395.* *Diehl.*

Adonīsedec, אֲדֹנִי־צֶדֶק, *Ἀδωνιβεζέκ* (*sic*), *rex Hierosolymitanus ante Iudaeos.* VVLG. Ios. 10, 1. 10, 3. *V.*

Adonniccus, -ī *nom. vir. celticum.* CORP. XIII 3097a (*in Andecavorum territorio*) Adonnicci. *Otto.*

adoperio, -operuī, -opertus, -īre. *ab* ad *et* operire. *non legitur ante* VERG. GLOSS. adoperio ἐπισκεπάζω. προσπεριβάλλω.

1 *tego, obvolvo*: *rem*: FEST. 325 Italici auctore Aenea velant capita, quod is ... caput adoperuit. *addito qua re*: COLVM. 8, 6, 1 sale ... adoperiunt *ova* (*bis*). 12, 44, 1 labello altero adoperito *labellum*. 12, 44, 7 luto paleato multo adoperiri *opercula*. arb. 7, 4 *ramos* terra adoperies. LACT. opif. 72 quam (*pellem*) setis adoperuit *deus*. *nota*: ITALA (Aug. quaest. hept. 4, 8) num. 4, 11 super altare aureum adoperient vestimentum hyacinthinum et adoperient illud operimento pelliceo hyacinthino (VVLG. involvent ... et extendent). *hominem*: *reflexive et addito qua re*: OROS. hist. 4 praef. 8 in cubiculum recurrens stratisque sese adoperiens vel magis abdens. **2** *claudo*: MARC. med. 8, 148 iube oculum adoperiri paulisper, ne excidat collyrium.

adopertus: **1** *tectus, obvolutus (scil. velamine quodam)*: *de hominibus*: VERG. Aen. 3, 405 purpureo velare comas adopertus amictu. OV. met. 4, 93 Thisbe ... adoperta ... vultum pervenit ad tumulum. HYG. fab. 14 p. 48, 4 Argivus pelle taurina †lanugine adopertus. MART. CAP. 9, 919 (*vers.*) sordenti ... adoperta ... amictu *Diana*. *de corporis membris*: LIV. 1, 26, 13 capite adoperto (perioch. 89. SVET. Ner. 48 et ante faciem optento sudario. CAPITOL. Pert. 11, 7 OROS. hist. 5, 21, 4). IVV. 8, 145 tempora ... velas adoperta cucullo. HEGES. 1, 46, 2 corpus adopertum purpurea disploide. *alio sensu de homine p. 806, 7.* *per effigurationem de morte, invidia, sim.*: TIB. 1, 1, 70 tenebris mors adoperta caput (*cf.* LACT. inst. 7, 27, 7 mors voluptatis inlecebris adoperta celatur). OV. fast. 2, 71 adopertus nubibus auster (aether *RV cf. p. 806, 2*). 3, 235 hiems adoperta gelu. met. 2, 790 adoperta ... nubibus atris *invidia*. STAT. Theb. 9, 430 telis alioque (altoque *BM*) adopertus acervo *Ismenos fluvius*. ZENO Migne 11, 282, 10 iustitiam ... stultitiae velamine adopertam. SEDVL. op. pasch. 1, 2 p. 180, 18 Vind. florum palla adoperta tellus. *proprie de rebus*: AETNA 126 occulta fluunt tectis adoperta cavernis *flumina*. OV. fast. 3, 297 musco ... adoperta virenti ... vena perennis aquae. met. 15, 688 iniectis adopertam floribus ... humum. 8, 702 adoperta ... marmore tellus. VAL. MAX. 3, 5 praef. adopertis inlustrium virorum imaginibus. LVCAN. 3, 487 adoperta levi ... vinea terra. LAVS Pis. 147 fluidis adopertus nubibus aether (*cf. p. 805, 75*). PLIN. nat. 8, 119 torquibus ... adopertis iam cute *cervorum* (PLIN. epist. *v. infra l. 14*). MART. CAP. 9, 894 pensa Lachesis adoperta (adoperte *β et vulg.*) ... denuntiat *Genethliace*. CARM. epigr. 1099 cinis hic adoperta quiescit. INSCR. christ. Rossi II p. 139, 30 membra sub egregia sunt adoperta domo. ANTH. 402, 3 membra pater Libyco posuit male tecta sepulcro; filius Hispana est vix adopertus humo. **2** *abditus, absconditus, occultatus*: TIB. 1, 9, 44 saepe insperanti venit tibi munere nostro et latuit clausas post adoperta fores *puella*. *cf. I p. 57, 71.* *nota*: OV. fast. 3, 261 nympha (*Egeria*), mone, nemori stagnoque operata (*sic RV*) Dianae: *in M legitur* adoperta, *fortasse recte; cf. Peter ad h. l.* **3** *clausus*: OV. met. 1, 713 vidit ... succubuisse oculos adopertaque lumina somno. PLIN. epist. 7, 21, 2 adopertis inferioribus fenestris (*quod potest etiam intellegi* 'obvolutis'; *cf. quod antecedit* obductis velis). SVET. Otho 11 foribus adopertis ... quievit. MART. CAP. 1, 16 urnulas adopertas ... enudare. *substantive positum*: SER. SAMM. 729 triti reserant adoperta (*carbonem inclusum, sc. morbum*) lupini. *cf. quod antecedit* clausa venena.

synonyma: *ad 1*: (operio), tego, (obvolvo), involvo, velo. *ad 2* (*sive 3 participii*): claudo. *de differentia quadam verborum* adoperire *et* abdere *cf. p. 805, 61; at cf. etiam l. 10.* *opposita*: *ad 1*: (aperio), (detego), (nudo) *sim.* *ad 2* (*sive 3 participii*): resero, enudo. *Prinz.*

? **adoperor**, -ārī. SOL. 2, 26 sacrificium ... faciunt: adoperantes ... insultant. *meliores codices habent* id operantes. *V.*

adopertio, -ōnis *f.* PAVL. NOL. epist. 13, 10 mors enim vera virtutis adopertio est (*cf. quae in antecedentibus adfert*: VVLG. Sirach 38, 17 a tristitia enim festinat mors et cooperiet virtutem). *Prinz.*

adopīnor, -ārī. *ab* ad *et* opinari. *iudicium, arbitrium extendere ad*: LVCR. 4, 816 deinde adopinamur de signis maxima parvis ac nos in fraudem induimus frustraminis ipsi.

adopperior, -īrī. *ab* ad *et* opperiri. HEGES. 3, 18, 3 alieni nutus sortem adopperiri. *V.*

? **adoptābilis**, -e. COD. Iust. 11, 12 (11), 1, 3 quod in cultu ornatuque nostro sacrum et adoptabile (adorabile *Mommsen*) est.

adoptārius, -a, -um *i.* adop(ta)tarius *ab* adoptatus. GLOSS. V 589, 27 adoptarius puer ex adoptato natus.

adoptātīcius, -iī *m.* **1** GLOSS. υἱοποιητός. PLAVT. Poen. 1045 siquidem Antidamai quaeris adoptaticium, ego sum ipsus. 1060 Demarcho item ipse fuit adoptaticius. **2** PAVL. FEST. 29 adoptaticius, ex adoptato filio natus.

adoptātio, -ōnis *f. actus adoptandi.* **1** *v.* adopto *I 2*: CIC. dom. 77 in illa adoptatione legitime factum est nihil. SALL. Iug. 11, 6 ipsum illum ... adoptatione (adoptione *C*) in regnum pervenisse. GELL. 5, 19, 2 quod per praetorem fit, adoptatio dicitur, quod per populum, adrogatio. SPART. Ael. 7, 5 quique in adoptationem venerunt. CAPITOL. Aur. 5, 1 Antoninum Pium ... in adoptationem legit (elegit *B, Peter*). CIC. Balb. 57 adoptatio Theophani agitata est. Tusc. 1, 31 quid adoptationes (adoptiones *codd.?*) filiorum, quid testamentorum diligentia *significat* ... nisi ...? SPART. Hadr. 23, 12 ob cuius adoptationem (*PB*, adoptionem *edit.*) ludos ... dedit. **2** *v.* adopto *I 1 p. 809, 51*: TERT. nat. 2, 1 ubinam veritas collocanda? ... in adoptationibus (*sc. deorum, quales populi instituere solent*)? sed ⟨passiva⟩ et municipalis adoptatio est. (*ibid. iterum? v. l. 68*).

adoptātor, -ōris *m. qui adoptat.* **1** *proprie*: *v.* adopto *I 2*: VLP. dig. 37, 9, 1, 12 si filius in adoptionem datus decesserit praegnate uxore, tunc deinde adoptator defunctus fuerit, mittetur venter in possessionem avi adoptivi. GELL. (*ex or. P. Scipionis?*) 5, 19, 15 quod filius adoptivos patri adoptatori inter praemia patrum prodesset. **2** *translate*: *v.* adopto *II p. 810, 67*: MERCAT. subnot. 8, 19 adoptans vel adoptator *est Christus.* *Prinz.*

Adoptātus *cogn.* CORP. IX 5523 (*in Piceno*) L. Papiri C. f. Lem. Adoptati. *Otto.*

adoptio, -ōnis *f.* [*cf. c.* adoptare *et c.* optio. *Th.*] *actus adoptandi. primum legitur apud* CIC. *Ruggiero, diz. epigr. 93. Leonhard, PW. I 396.*

I ***proprie***: *ad* adopto *I 1*: *electio*: TERT. nat. 2, 1 ut ista (*divinitas*) ... neque fabulis indignis contaminetur neque adoptionibus (*sc. deorum*; adoptationibus *Wissowa recte, ut videtur; cf.* adoptatio) passivis iudicetur. poen. 12 ut de remedii adoptione non dubites. *ad* adopto *I 2*: GLOSS. adoptio υἱοθεσία. τεκνοποιιά. εἰσποίησις; paene naturae imitatio (*cf. infra l. 82*), hoc est adfiliatio. HIER. epist. 121, 9 adoptio, quae significatius Graece dicitur υἱοθεσία. *definitio*: MODESTIN. dig. 1, 7, 1 adoptionis nomen est quidem generale, in duas autem species dividitur, quarum altera adoptio similiter dicitur, altera adrogatio. *ius adoptionis*: CIC. dom. 34 quod est, pontifices, ius adoptionis? nempe ut is adoptet, qui neque procreare iam liberos possit et, cum potuerit, sit expertus. SEN. contr. 2, 1, 17 adoptio fortunae remedium est. SEN. dial. 6, 15, 2 exhausta Caesarum turba adoptione desertam domum fulsit. AVSON. 273, 3 nulla viro suboles; imitatur adoptio prolem. *actus religiosus*: CIC. dom. 36 nego istam adoptionem pontificio iure esse factam. 38 dixi apud pontifices istam adoptionem nullo decreto huius conlegii probatam, contra

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omne pontificum ius factam pro nihilo esse habendam. *cf.* 34 *et* 37. *adoptionis vis*: CIC. dom. 35 quas adoptiones, sicut alias innumerabiles, hereditates nominis, pecuniae, sacrorum secutae sunt (*cf.* LIV. 45, 40, 7 quos (*filios*) duobus datis in adoptionem solos nominis, sacrorum familiaeque heredes retinuerat domi). QVINT. decl. 346 p. 366, 20 dando in adoptionem ius omne translatum est. *efficit ius publicum*: PAPIN. dig. 50, 1, 15, 3 ius originis ... adoptione non mutatur. VLP. dig. 50, 1, 1, 1 municipem ... facit ... adoptio. HERMOG. dig. 50, 1, 16 civis eius civitatis, cuius per adoptionem fuerat factus. PAVL. dig. 1, 9, 6, 1 non amittitur senatoria dignitas adoptione inferioris dignitatis. 1, 7, 35 per adoptionem dignitas non minuitur, sed augetur. GELL. 5, 19, 12 neque permittendum esse umquam putat *Masurius Sabinus*, ut homines libertini per adoptiones in iura ingenuorum invadant. *statum familiae mutat*: PAVL. sent. 3, 6, 29 si statum ex arrogatione vel adoptatione mutaverit. VLP. reg. 11, 13 minima capitis deminutio est, per quam et civitate et libertate salva status dumtaxat hominis mutatur; quod fit adoptione. MODESTIN. dig. 1, 7, 1 praef. filios familias non solum natura, verum et adoptiones faciunt. VLP. coll. 16, 6, 1 consanguineos ... adoptio facit et adrogatio. PAVL. dig. 1, 7, 23 adoptio non ius sanguinis, sed ius adgnationis adfert. VLP. dig. 23, 2, 12, 4 eae demum cognationes contrahuntur in adoptionibus, quae legitimae essent, id est, quae adgnatorum ius haberent. 38, 8, 1, 4 cognationem facit ... adoptio. SEN. contr. 2, 1, 17 Aemiliorum et Scipionum familias adoptio miscuit; etiam abolita saeculis nomina per successores novos fulgent. VAL. MAX. 5, 10, 2 duo *filios* iure adoptionis in Corneliam Fabiamque gentem translatos. TAC. ann. 6, 51 quamquam mater in Liviam et mox Iuliam familiam adoptionibus transierit. hist. 2, 7 adoptione inrepere *in alienam familiam* (*cf. infra l. 61*). SVET. Claud. 39 neminem unquam per adoptionem familiae Claudiae insertum. SPART. Ael. 1, 2 adoptione Hadriani principum familiae adscitus. MODESTIN. dig. 38, 10, 4, 10 ad quam (*familiam*) per adoptionem venit. 37, 4, 21, 1 quia per adoptionem ⟨in⟩ aliena familia non fuerit. PAVL. dig. 38, 17, 5, 1 per adoptionem in familiam. *de imperatoris adoptione*: TAC. ann. 11, 11 adoptione in inperium et cognomentum Neronis adscitus. TAC. hist. 2, 1 accitum in adoptionem. ann. 1, 3 adsciri per adoptionem a Tiberio. 15, 19 fictis adoptionibus adsciscerent filios. MODESTIN. dig. 1, 7, 40, 1 quem sibi per adrogationem vel per adoptionem filium facit. SPART. Hadr. 4, 10 in adoptionem adscitum esse (23, 14. 23, 15. 24, 6). LIV. 42, 52, 5 natura frater, adoptione filius. 44, 44, 2 naturalis Pauli ⟨filius⟩, adoptione Africani nepos. PLIN. epist. 5, 8, 5 avunculus meus idemque per adoptionem pater. FLOR. 1, 36, 3 hic Massinissa avo, Micipsa patre per adoptionem. GAIVS inst. 1, 59 quamvis per adoptionem parentum liberorumve loco sibi esse coeperint. dig. 23, 2, 55 pr. per adoptionem filia neptisve esse coepit (inst. 1, 61 soror). VLP. dig. 23, 2, 12, 4 avunculus nemo fit per adoptionem. 28, 3, 8 pr. adoptione ... filii filiaeve. POMP. dig. 1, 7, 43 adoptiones non solum filiorum, sed et quasi nepotum fiunt, ut aliquis nepos noster esse videatur perinde, quasi ex filio vel incerto natus sit. SPART. Sept. 20, 1/2 Verum et M. Antoninos per adoptionem filios rei p. reliquit; hoc melius, quod ille filios per adoptionem, hic per se genitos rectores Romanae rei p. daret. LAVD. Matid. Corp. XIV 3579 (*verba Hadriani*) ⟨cognatam(?)⟩ sam sanguine, adoptione in consobrinae ⟨locum mihi constitutam ...⟩.

quomodo fiat (*cf. etiam p. 806, 82*): GAIVS inst. 1, 98 adoptio ... duobus modis fit, aut populi auctoritate, aut imperio magistratus, veluti praetoris. VLP. reg. 8, 2 adoptio fit aut per populum aut per praetorem vel praesidem provinciae. *cf.* GAIVS inst. 1, 107 VLP. reg. 8, 3 PAVL. dig. 1, 14, 2. 1, 7, 3 MARCIAN. dig. 1, 16, 2 MODESTIN. dig. 1, 7, 4 *al.* *praeterea nota*: PLIN. nat. 35, 8 adoptione testamentaria Salvittos — hoc enim fuerat cognomen — Africanorum dedecori inrepentes Scipionum nomini (*v.* adopto *p. 810, 25 sqq.*). PLIN. paneg. 8 itaque tui (*sic A, om. R*; tua *rell.*) non in cubiculo, sed in templo, nec ante genialem torum, sed ante pulvinar Iovis Optimi Maximi adoptio peracta est. TAC. hist. 1, 17 pro rostris an in senatu an in castris adoptio nuncuparetur. SEN. contr. 1, 6, 6 aliquis in adoptionem iuvenis petitur. 2, 1 petit a paupere unicum filium in adoptionem. CIC. fin. 1, 24 quem (*filium*) in adoptionem D. Silano emancipaverat. LIV. 45, 40, 7 duobus *filiis* datis in adoptionem (45, 41, 12 SEN. contr. 2, 1, 3. 2, 1, 19. 2, 1, 20 an invitus filius dari in adoptionem possit. *saepius.* 2, 1, 38 quare ergo in adoptionem diviti filium? VELL. 1, 10, 3. 2, 8, 2 VAL. MAX. 2, 10, 4 *saepius.* SEN. dial. 6, 13, 3 QVINT. inst. 3, 6, 96 GAIVS inst. 1, 105. 1, 135. 3, 41. VLP. dig. 38, 17, 2, 9 legitime. *passim apud* ICTOS). TERT. nat. 1, 16 cum infantes vestros alienae misericordiae exponitis aut in adoptionem melioribus parentibus. GAIVS inst. 1, 195[b] se dare in adoptionem (*i. q. adrogandum*). 2, 147. 3, 83 *et saepius apud* ICTOS. SVET. Tib. 2. SEN. contr. 1, 6, 6 aliquis in adoptionem iuvenis petitur: si volet ire, quaerat, senex ille, qui petit, quales et quos habeat maiores, quanta bona, an satis magno se possit addicere (*cf.* 2, 1). AFR. dig. 46, 3, 38 pr. sive in adoptionem sive in exilium ierit. CAPITOL. Aur. 5, 4 cum tristis in adoptionem regiam transiret. SEN. contr. exc. 2, 4 pater ... in adoptionem recepit nepotem. PAVL. dig. 1, 9, 6 is, quem in adoptionem accepit. MARCIAN. dig. 37, 5, 25, 1 is, cuius filius in adoptione erat. GAIVS inst. 2, 136 adoptivi filii, quamdiu manent in adoptione (VLP. dig. 37, 4, 1, 7). IAV. dig. 45, 1, 107 pr. pater naturalis filium, quem Titius habebat in adoptionem, heredem instituit. *adoptio potest dissolvi*: GAIVS dig. 23, 2, 55 pr. si per emancipationem adoptio dissoluta sit (inst. 1, 61). PAVL. dig. 28, 2, 9, 4 adoptione soluta. VLP. dig. 38, 6, 1, 7 adoptionis iura dissoluta sunt emancipatione (37, 4, 3, 2 finita sunt). *inde dicitur*: GAIVS inst. 1, 61 quamdiu quidem constat adoptio. VLP. dig. 2, 4, 10, 8 quamdiu adoptio durat. GAIVS dig. 23, 2, 17 pr. donec manet adoptio.

adoptio *adiuncto gen. obi.*: CIC. Att. 2, 12, 2 de illius adoptione. VELL. 2, 104, 1 in Neronis adoptione. PLIN. paneg. 8 tui (*v. p. 807, 63*) ... adoptio. SVET. Claud. 43 FLOR. 2, 15, 1 ACTA Arv. a. 69 I 24. a. 59 Febr. 25 v. 58 *saepius.* *adiuncto gen. subi.*: SVET. Aug. 68 M. Antonius adoptionem avunculi stupro meritum *esse Octaviano opprobrio dedit.* *nota*: QVINT. inst. 6 prooem. 13 tene consulari nuper adoptione (*i. ab homine consulari facta*) ad omnium spes honorum prius admotum. PLIN. epist. 10, 4 qua (*pietate*) hanc ipsam matris liberalitatem et statim patris hereditatem et adoptionem a vitrico meruit *Romanus.* *ex iuncturis nominalibus nota*: ara: TAC. ann. 1, 14. causa: CIC. dom. 34 GAIVS inst. 1, 102. commentum: PAP. dig. 35, 1, 76 (litterae: SPART. Hadr. 4, 6). ius: CIC. dom. 34 VLP. dig. 37, 4, 3, 2 (*saepius apud* ICTOS). CAPITOL. Aur. 5, 5 *cf.* LAMPR. Alex. 10, 5. lex: CAPITOL. Pius 4, 1. 4, 3. 4, 10. 4, 5. natalis: SPART. Hadr. 4, 6. *iuncturae verbales*: adoptionem facere: CIC. dom. 36. 38 MARCELL. dig. 1, 7, 38 ACTA Arv. a. 69 I 24 *saepius.* implere: VOPISC. Aur. 15, 1. peragere: PLIN. paneg. 8. nuncupare: TAC. hist. 1, 17. dissolvere: GAIVS dig. 23, 2, 55 pr. solvere: PAVL. dig. 28, 2, 9, 4. aversari: TAC. hist. 1, 38. abnuere: SVET. Tib. 21. recusare: SEN. contr. 2, 1, 19. impedire: TRYPH. dig. 23, 2, 67, 3.

II *translate*: 1 *adoptionis imago transfertur ad agriculturam*: *de apibus*: COLVM. 9, 13, 9 ut tamquam novae prolis adoptione domicilia confirmentur. *de arboribus*: PLIN. nat. 16, 1 *arbores* ultro ab homine didicere blandos sapores adoptione et conubio. 15, 41 nucibus insitorum (*prunorum*), quae faciem parentis sucumque adoptionis exhibent. 17, 129 in oleastro eas (*sc. oleas*, est *codd.*) inserit quadam aeternitate, cum senescant, proxima adoptione (-ni *codd.*) virga emissa atque ita alia arbore ex eadem iuvenescente. *singulariter*: PANEG. 12, 7 qui venturi sunt in virtutis adoptionem (*at cf. infra l. 60*). **2** *de υἱοθεσίᾳ christiana* (*cf.* adopto *p. 810, 67*): AVG. c. Faust. 3, 3 adoptionis nomen plurimum valere in nostrae fidei sacramento ... doctrina testatur. *ibid.* iste itaque modus, quo nos deus, cum iam essemus ab ipso non nati, sed conditi et instituti, verbo suo et gratia sua genuit, ut filii eius essemus, adoptio vocatur. epist. 140, 10 haec (*nativitas spiritualis*) etiam adoptio vocatur. c. Pelag. 3, 3, 5 quam (*regenerationem*) Paulus quoque apostolus et adoptionem et redemptionem nuncupat dicens ... (Rom. 8, 23). VVLG. Rom. 8, 15 accepistis spiritum adoptionis filiorum (*cf.* IREN. 4, 1, 1 HIER. epist. 120, 9). 8, 23 adoptionem filiorum dei. Gal. 4, 5 ut adoptionem filiorum reciperemus (IREN. 3, 6, 1 perceperunt. HIER. epist. 112, 14 *al.*). Ephes. 1, 5 praedestinavit nos in adoptionem filiorum. *inde varie hoc verbum usurpatur ab ecclesiasticis*: TERT. pudic. 8 prior in adoptione *Iudaeus.* LACT. epit. 38 (43), 7 ut heredibus abdicatis gentes in adoptionem venirent. LEO M. serm. 26, 5 universa adoptionis membra. ITALA (Gild. chron. 107) I Petr. 2, 9 populus in adoptionem (VVLG. acquisitionis). IREN. 4 praef. 4 eos, qui adoptionem habent. 3, 19, 1 qui non percipiunt munus (δωρεάν) adoptionis. 3, 21, 4 plenitudinem temporum adoptionis venisse. 2, 11, 1 quae est ad patrem adoptio filiorum. *saepius.* AVG. epist. 140, 36, 82 ad vitae aeternae adoptionem. civ. 12, 23 populum piorum in adoptionem vocandum. *de baptismo*: FAVST. REI. grat. 1, 2 sanctificatio de regenerantis adoptione donatur. PROSP. chron. I 1252 ut sacramento adoptionis honorentur. *de Christo*: HIL. in psalm. 67, 15 *dicunt Christum esse* externae substantiae deoque diversae, quae in adoptionem filii electa sit. ALC. AVIT. epist. 30 p. 61, 29 hunc (*Christum, si ante Mariam non fuisset*) similem ceteris adoptio fecerat dei filium, non natura. *similiter saepius apud* ECCL.

synonymum: adoptatio. *opposita*: natura (LIV. 42, 52, 5 ALC. AVIT. epist. 30 p. 61, 29; *cf. praeterea p. 807, 40 sqq. 807, 51*). abdicatio (PROSP. respons. ad cap. Gall. 1, 8; *cf.* LACT. epit. 38 [43], 7). *Prinz.*

adoptīvus, -a, -um. [*cf. c.* adoptare adoptio. *Th.*]. **I** *proprie*: GLOSS. υἱοποιητός, υἱόθετος, εἰσποιητός, θετός. in locum filii receptus. pro loco pigneris aut pro filio computatus. SCIPIO min. Gell. 5, 19, 16 filium adoptivum tam procedere quam si se natum habeat. VELL. 2, 8, 2 *filius* adoptivus in Acidini Manlii familiam datus. TAC. ann. 13, 14 insitus et adoptivus. SVET. Tib. 52 filiorum ... naturalem ... adoptivum. GAIVS inst. 2, 136 filii (*opp.* naturales). 3, 40 filius filiave. 3, 41 46. 49 SERV. Aen. 1, 287 AVG. civ. 3, 30 *et passim in* DIG. GAIVS inst. 3, 2 ⟨utrum⟩ naturales ⟨sint⟩ liberi an adoptivi (VLP. dig. 1, 9, 10 *et passim in* DIG. IVL. VICT. rhet. 389, 30 OROS. hist. 5, 15, 3. SEN. benef. 3, 32, 5 patris. IAV. dig. 45, 1, 107 pater (*opp.* naturalis). GAIVS inst. 2, 136. 2, 137. 2, 147. 3, 84 *et passim in* DIG., *cf.* CORP. XIII 415 L. Cornel(ius) Valentinus pater adoptivus C. Anton(i) Valentini. VLP.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dig. 5, 2, 29, 4 matrem. 2, 4, 10, 7 parentes. 37, 9, 1, 12 avi (Pavl. dig. 37, 4, 6, 4). Ivl. dig. 38, 8, 3 frater (Pavl. conl. 16, 3, 15 Amm. 27, 6, 16). Vlp. dig. 23, 2, 12, 4 sororis (Pavl. dig. 45, 1, 35, 1). Sidon. carm. 7, 113 Caesare. Pavl. conl. 6, 3, 2 cognatio. Afr. dig. 37, 4, 14, 1 familia (Gaivs inst. 2, 137. 3, 31 *et passim in* Dig.). Cic. dom. 35 amissis sacris paternis in haec adoptiva venisti. Ov. fast. 4, 22 nobilitate. Svet. Nero 41 deposito adoptivo *nomine* (*opp.* gentile). Spart. Geta 2, 3 *nomen*. Heges. 1, 33, 1 auctoritatem. Cod. Iust. 8, 47, 10, 1[a] et naturalia et adoptiva iura. *subst.* **adoptīvus, -a** *sc. filius, -ia.* Ivl. dig. 1, 7, 27 ex adoptivo natus adoptivi locum obtinet. Vlp. dig. 1, 6, 5. 37, 6, 1, 14 *et saepius in* Dig. Corp. III 1181 P. Ael(io) Antipatro Marcello . . . filio P. Ael(ii) Antipatri . . . et adoptivo P. Ael(ii) Marcelli. 1182 *similiter* adoptiv(a)e. Ps. Ambr. conc. Matth. et Lucae Migne 17, 1012[c]. II *translate*: *de herbis*: Ov. ars 2, 652 firmaque adoptivas arbor habebit opes (med. 6). Mart. 13, 46, 2 in adoptivis *ramis* (*opp.* maternis). Pallad. 14, 20 quae sit adoptivis arbor onusta comis. 14, 144 tingit adoptivus virginis ora pudor *post insitionem*. 14, 160 adoptivis nobilitanda comis. Zeno Migne 11, 384, 17 germinis adoptiva pinguedine assumptus *oleaster*. *de rebus assumptis vel aliarum in locum substitutis*: Tert. nat. 2, 1 *deum*. apol. 10 *deos*. Paneg. 12, 5 de vocabulis gentium subactarum adoptivum insigne sumebant. Avson. 350, 8 adoptiva quae sunt, ut cognata videantur *in centone*. *christiane de filiis dei*: Leo M. serm. 26, 3 adoptiva nobilitas. Salv. eccl. 2, 23 Iudaei fuerunt servi, nos adoptivi. Prosp. exp. in psalm. 123, 2 populus ademptus, populus regeneratus, populus adoptivus. Favst. Rei. grat. 1, 14 cum adoptivo dei. Sedvl. pasch. carm. 2, 243 fecit adoptivos caelestis gratia natos.

adv. **adoptīvē**. Iren. 4, 20, 5 *deus est* visus . . . et per filium adoptive *sc. eius speciem adoptavit*. V.

adopto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* optare. *vocabulum iam inde a* Plavt. *per totam latinitatem viguit.* Gloss. adopto παρορμῶ *huc non pertinet* (adhorto?). Plavt. Truc. 859 *corrupte* tutorem me adoptavit (-vis *codd.*) bonis; *v. s.* opto. Ov. fast. 4, 880 (adoptat *Zulichemianus*, adorat *R V M*) *v. s.* adoro.

I *proprie*: 1 *generaliter*: *optando i. eligendo ascisco*: Gloss. adopto est eligo, inde adoptulus dicitur electus. *aliquem*: Plavt. Cist. 744 sociam te mihi adopto ad meam salutem. Varro ling. 5, 91 quos hi . . . administros ipsi sibi adoptabant, optiones vocari coeptos (Veg. mil. 2, 7). Cic. div. in Caec. 54 quem sibi illa (*provincia*) defensorem sui iuris, ultorem iniuriarum, actorem causae totius adoptavit. 64 quod eum sibi Achaei patronum adoptarant. Lex Vrs. (Corp. II 5439) III 3, 16 quo (*decurionum decreto*) quis colon(is) colon(iae) patron(us) sit adopteturve; *cf. ibid.* IV 2, 43. 3, 4 quo quis senator senatori⟨s⟩ve f(ilius) p(opuli) R(omani) c(oloniae) G(enetivae) I(uliae) hospes adoptetur. Tert. scorp. 12 quos . . . sibi discipulos dominus adoptavit. Cic. Phil. 6, 13 quem unquam iste ordo patronum adoptavit? si quemquam, debuit me, sed me omitto. quem censorem? quem imperatorem? Sest. 9 Phil. 2, 107. 6, 12 Val. Max. 9, 15, 1. Plin. nat. 2, 16 cum singuli (*homines*) . . . ex semet ipsis totidem deos faciant Iunones Geniosque adoptando sibi. Tert. nat. 2, 1 tertium (*genus deorum*) gentile *esse*, quod populi sibi quique adoptaverunt. Varro Non. 67, 28 referentibus centurionibus et decurionibus adoptati in cohortes ⟨et in turmas⟩ subibant. Vatin. Cic. epist. 5, 9, 1 quem potius adoptem aut invocem (*sc. patronum*) quam illum . . . ? Tert. nat. 2, 8 haec libertas adoptandorum deorum. *nota*: Plin nat. 33, 139 nunc Furniana, nunc Clodiana, nunc Gratiana *vasa* — etenim tabernas (*i. tabernarum merces*) mensis adoptamus —, nunc anaglypta . . . quaerimus. Prosp. voc. gent. 2, 20 quales reprobat abdicatio, tales adoptat electio.

2 *specialiter*: *aliquem (aliquam) in familiam loco filii (filiae) sive nepotis (neptis) ascisco, assumo*: Gloss. adopto υἱοποιοῦμαι. εἰσποιοῦμαι. adoptat: adfiliat. *definitio*: Modestin. dig. 1, 7, 1 adoptantur filii familias, adrogantur, qui sui iuris sunt (*nota tamen etiam de iis, qui adrogantur, haud ita raro verbum adoptari usurpari, velut* Ivl. dig. 28, 7, 11 Gaivs inst. 3, 84 Scaev. dig. 28, 3, 18 Vlp. dig. 1, 7, 15, 2 reg. 8, 6). Gell. 5, 19, 3 adoptantur autem, cum a parente, in cuius potestate sunt, tertia mancipatione in iure ceduntur atque ab eo, qui adoptat, apud quem legis actio est, vindicantur. Inst. Iust. 1, 11, 8 adsimilatur is, qui adoptatus vel adrogatus est, ei, qui ex legitimo matrimonio natus est. *actus religiosus*: Cic. dom. 36 nego istam adoptionem pontificio iure esse factam: primum, quod eae vestrae sint aetates, ut is, qui te adoptavit, vel filii tibi loco per aetatem esse potuerit vel eo, quo fuit: deinde, quod causa quaeri solet adoptandi, ut et is adoptet, qui, quod natura iam adsequi non potest, legitimo et pontificio iure quaerat, et ita adoptet, ut ne quid aut de dignitate generum aut de sacrorum religione minuatur, illud in primis, ne qua calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhibeatur. *ibid.* 40 contra auspicia adoptatus. Att. 8, 3, 3 ille in adoptando (optando *M*) P. Clodio augur. *quo modo adoptetur*: *secundum* Ictos: Gaivs inst. 1, 105 si quis per populum sive apud praetorem vel apud praesidem provinciae adoptaverit. *adoptantur*: *qui sui iuris sunt*: populi auctoritate (Gaivs inst. 1, 99), principis auctoritate (Gaivs dig. 1, 7, 2 pr.), per populum (Gaivs inst. 1, 105. 2, 138), apud populum (Gaivs inst. 1, 102). *qui in potestate parentis sunt*: imperio magistratus (Gaivs inst. 1, 99 dig. 1, 7, 2 pr.), per praetorem (Gaivs inst. 2, 138; *cf.* Vlp. reg. 8, 5), apud praetorem et in provinciis apud proconsulem legatumve (Gaivs inst. 1, 102), apud praesidem (Vlp. dig. 1, 18, 2), apud iuridicum (Vlp. dig. 1, 20, 1); non adoptari potest apud legatum proconsulis (Vlp. dig. 1, 16, 3). *quibus cum* Ictorum *praeceptis cf.*: Cic. dom. 36 *v. p. 809, 70.* Tac. hist. 1, 15 si te privatus lege curiata apud pontifices, ut moris est, adoptarem. Svet. Aug. 65 Tiberium adoptavit in foro lege curiata. 64 C. et L. adoptavit domi per assem et libram emptos a patre Agrippa. Galb. 17 Pisonem . . . filium appellans perduxit in castra ac pro contione adoptavit. Cic. epist. 13, 19, 2 quem C. Maenius Gemellus . . . Patrensium legibus adoptavit. *testamento aliquem adoptare*: Cic. Brut. 212 Nep. Att. 5, 2 Vell. 2, 59, 1 Val. Max. 7, 8, 5 Svet. Tib. 6. *cf. etiam l. 31.* *qui adoptare possint*: Cic. dom. 34 quod est . . . ius adoptionis? nempe ut is adoptet, qui neque procreare iam liberos possit et, cum potuerit, sit expertus. *cf.* 36 *p. 809, 70.* 34. Sen. contr. exc. 3, 3 ne tricenario quidem adoptare filio licet; neque enim quisquam alium potest in manum suam recipere, qui ipse in aliena manu est. Vlp. dig. 1, 7, 25 neque adoptare neque adrogare quis absens potest. Gaivs inst. 1, 104 feminae nullo modo adoptare possunt (Vlp. reg. 8, 8[a]; *at cf.* dig. 5, 2, 29, 3). *praeterea cf.* Gaivs inst. 1, 101. 1, 103 Vlp. dig. 1, 7, 9 reg. 8, 6 *al.* *qualis sit condicio adoptati*: *adoptatus se in alienam potestatem dat: inseritur alienae familiae ita, ut tamquam filius naturalis nominis eius et iurum, inprimis iuris hereditatis, particeps fiat*: Pavl. Fest. 70 deminutus capite appellatur . . . ex alia familia in aliam adoptatus. Vell. 2, 96, 1 cuius (*Agrippae*) liberos, nepotes suos, divus Augustus praepositis Gai ac Lucii nominibus adoptaverat. Svet. Caes. 83 Gaium Octavium etiam in familiam nomenque adoptavit. Tib. 3 insertus est et Liviorum familiae adoptato in eam materno avo. *cf.* Claud. 2 (Germanici cognomen assumpsit), 39 Galb. 4. Plavt. Poen. 904 is in divitias homo adoptavit hunc, quom diem obiit suom. Sall. Iug. 22, 3 a Micipsa non penuria liberorum in regnum adoptatum esse *Iugurtham*. Plin. paneg. 50 in quae electus, in quae adoptatus es. Iord. Get. 57, 289 in arma sibi eum (*Theodoricum*) filium adoptavit.

aliquem s i b i a d o p t a r e filium (filiam): Plavt. Poen. 1059 Men. 60 Cic. dom. 37 Hyg. fab. 186 p. 118, 24 Iord. Get. 53, 274. 57, 289 Hist. Apoll. 27[a] Corp. XIII 2036. pro filio: Plavt. Poen. 76. 119. in filium: (Novat.) tract. 3 (24, 12); in filiam: Vvlg. Esth. 2, 7. 2, 15. Hist. Apoll. 27 (in filiam suam sibi adoptavit). sibi filium: Gaivs inst. 2, 138 Capitol. Pius 4, 1. *aliquem* sibi adoptare: Afran. com. 240 (*ubi tamen obiectum non extat*). Ter. Ad. 47 Cic. Pis. frg. 7 Spart. Hadr. 24, 1 Ael. 2, 1. 2, 9. 6, 9 Capitol. Aur. 5, 1 (*bis*). Hel. 13, 1 Avg. civ. 16, 26. *nota*: *in imagine*: Flor. 1, 3, 5 ut . . . publicus parens in locum liberorum adoptasse sibi populum videretur *Brutus*. *aliquem* a d o p t a r e (*non addito* sibi): in locum filii: Ivl. dig. 37, 4, 13, 3 *et saepius apud* Ictos. Qvint. decl. 374 p. 414, 9 Vvlg. exod. 2, 10. in filium: Prosp. chron. I 345 Cassiod. chron. II 740. filium: Vlp. dig. 1, 7, 41 *et saepius apud* Ictos. *aliquem* adoptare: Pompon. atell. tit. ‘Bucco adoptatus’. Plavt. Poen. 2 Cic. off. 1, 121 Cato 35 dom. 35 *saepius*. Sall. Iug. 9, 3 Sen. contr. 1, 1. 1, 1, 4. 1, 1, 7. 1, 1, 9 *opp.* abdicare (1, 1, 11) *saepissime*. Vell. 1, 12, 3. 2, 103, 3 *al.* Val. Max. 7, 7, 1 Icti *et passim*. *aliquem ab aliquo* adoptare: Cic. Brut. 77. *aliquem alicui* adoptandum dare: Ter. Ad. 2. 114. 463 Capitol. Ver. 2, 2 Pius 4, 2 Spart. Ael. 7, 2 *et saepius apud* Script. hist. Aug. adoptare *absolute*: Cic. dom. 34. 35. 36 Gaivs inst. 1, 134 *et* Icti *passim*.

inde etiam d e a d o p t i o n e n e p o t i s: adoptare *aliquem* in nepotis loco: Procvl. dig. 1, 7, 44 (ut etiam iure legis nepos suus esset). in nepotis locum: Scaev. dig. 37, 8, 6 Papin. dig. 28, 6, 2 pr. *saepius apud* Ictos. nepotis loco: Papin. dig. 28, 2, 23. adoptare *aliquem*, atque si ex filio natus esset: Scaev. dig. 28, 2, 29, 9.

p a t e r a d o p t a t u s *adoptionis natura mire perversa opponitur patri naturali* Vlp. dig. 38, 17, 2, 18 *et* Pomp. dig. 1, 7, 13. *eodem modo dictum* Plin. nat. 9, 55 Neptunum patrem adoptante sibi Sexto Pompeio — tanta erat navalis rei gloria.

II *translate*: *apud* Eccl. *de* υἱοθεσίᾳ *illa dei, qua nos filios eius fieri docet euangelium* (Eph. 1, 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν): Tert. orat. 4 summa est voluntatis eius salus eorum, quos adoptavit *deus*. pudic. 10 cum gentes *deus* sic adoptaverit. Comm. apol. 727 quid isti praesumunt, cum sint adoptati, dicentes (*seq. or. dir.*). 735. Ivvenc. 1, 465 pacificos deus in numerum sibi prolis adoptat (*inde corrigendus* Beda gramm. VII 245, 30). Gavdent. serm. 9 med. (Migne 153, 902 [284][c]) adoptantur . . . gentes in filios (*cf.* Hier. epist. 65, 16 Prosp. voc. gent. 1, 9, 1). Avg. c. Secund. 5 extr. p. 913, 6 Vind. ex deo non quidem coaequante natura, sed adoptante gratia nascimur (ev. Ioan. 2, 13 Prosp. voc. gent. 1, 17 *et saepius*). c. Fort. 28 p. 110, 9 Vind. dixit . . . quod adoptaverit sibi deus animam, non quod ab ipso sit. laud. dei 3, 544 adoptat nos genitos vocitare suos *deus*. *de ecclesia baptizandos inter catechumenos recipiente*: Zeno Migne 11, 476, 18 iam mater nostra adoptat *vos*, ut pariat (*sc. cum per baptismatis sacramentum Christo gignit*). *tota adoptionis imago ad res transfertur, quae alienas tamquam proprias assumunt*: *de arbore*: Ov. rem. 195 fac,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ramum ramus adoptet. COLVM. 10, 38 aliena stirpe gravata mitis adoptatis curvetur frugibus. PLIN. nat. 17, 138 communem *ramum* inter duas matres coalescere, quarto anno abscisum totum adoptantis esse. *de amne*: AVSON. 334, 430 tu (*Rhenus*) fratrem (*Mosellam*) famae securus adopta. AMM. 15, 4, 2 Rhenus ⟨nullos advenas⟩ amnes adoptans. *de luna*: DRAC. Romul. 10, 149 fratris radiis conceptus lucis adoptat *luna* (*cf.* 6, 118 spatium ... moratum lucis adoptatae). *translata ex solita in adoptione nominis mutatione* (*v. p. 810,25*): CIC. Brut. 241 C. Staienus, qui se ipse adoptaverat et de Staieno Aelium fecerat (*cf.* Cluent. 72 quid tu, inquit, Paete? hoc enim sibi Staienus cognomen ex imaginibus Aeliorum delegerat. FLOR. 2, 4, 2 subdito titulo in familiam ipse se adoptabat *Gracchus*). HOR. epist. 1, 6, 54 'frater', 'pater' adde; ut cuique est aetas, ita quemque facetus adopta. SEN. dial. 10, 15, 3 nobilissimorum ingeniorum familiae sunt: elige, in quam asciscì velis. non in nomen tantum adoptaberis, sed in ipsa bona. epist. 88, 40 Apion grammaticus ... in nomen Homeri ab omnibus civitatibus adoptatus. *cf.* PLIN. paneg. 88 adoptavit te optimus princeps in suum, senatus in optimi nomen. APVL. flor. p. 60 Oud. in nomen eius *sc. Pythagorae* a magistris meis adoptarer. CLAVD 28, 418 quos *sc. viros* mutua virtus legit et in nomen Romanis rebus adoptans iudicio pulchram seriem, non sanguine duxit. CVRT. 6, 11, 25 credite mihi, et nos, si viri sumus, a dis adoptabimur (*sc. ut Alexander*, 'qui postulat deus credi' *ibid.* 24). PETRON. 127 habes tu quidem et fratrem, ... sed quid prohibet et sororem adoptare? VITR. 7 praef. 8 Zoilus, qui adoptavit cognomen, ut Homeromastix vocitaretur. PLIN. nat. 7, 137 Felicis sibi cognomen adseruit L. Sulla, civili nempe sanguine ac patriae oppugnatione adoptatum: sed (adoptatus et *codd.*) quibus felicitatis inductus argumentis? 25, 22 ambitus nominibus suis eas (*herbas*) adoptandi. 5, 119 a Zmyrna Hermus campos facit et nomini suo adoptat. 37, 50 Nero ... capillos ... coniugis suae in hoc (*sc. sucini*) nomen (hoc nomine *B*, *om.* in) adoptaverat quodam etiam carmine sucinos appellando. 37, 167 hexecontalithos, in parva magnitudine multicolor [hoc sibi nomen adoptavit] reperitur in Trogodytice. *cf.* MART. 4, 31, 9 aliquod gratum Musis tibi nomen adopta. SOL. 1, 15 sunt, qui velint ... a Palantho ... nomen monti (*Palatino*) adoptatum. 5, 15 quorum (*fratrum*) nomina sibi diversae partes adoptant. PLIN. nat. 3, 9 Baetis ... oceanum Atlanticum, provinciam adoptans, petit. 15, 50 omnium autem nuperrime adoptata sunt *mala* parva ..., quae Petisia nominantur. 25, 73 Artemisia *gloriam adfectavit* ..., adoptata herba, quae antea parthenis vocabatur. *translata ex status mutatione, quam subire adoptatum diximus p. 810,22: ad conexum, quem cum adoptante init adoptatus, spectant*: PLIN. nat. 12, 12 qui se potentiae causa Caesaris libertis adoptasset. STAT. Theb. 7, 259 iungunt se castris regisque in nomen adoptant Ocalea Medeonque *urbes*. *ad familiae mutationem*: STAT. silv. 4, 5, 39 adoptatus ... Tuscis gurgitibus puer innatasti (*de Septimio Severo nato in Africa*), *i. a terra Romana adoptatus es in Romanum*. *ad ius hereditatis*: FLOR. 2, 8, 1 in bona libertatis nostrae adoptantur *servi manumissione* (*cf. p. 810, 31. 811, 16*). APVL. Plat. 2, 28 simili legum coniuratione adoptatus (*sc. in imperium*) imperium invaserit *tyrannus* (*cf. p. 810,33*). *translate ex adoptionis natura, cum adoptans alienum tamquam proprium assumit,* adopto rem *saepe idem fere atque rem alienam tamquam propriam assumo* (*opp. res propria, genuina*): SEN. epist. 13, 17 Epicuri dicta, quae mihi et laudare et adoptare permisi. PLIN. nat. 32, 61 Brundisina *ostrea* in Averno compasta et suum retinere sucum et a Lucrino adoptare creduntur. PLIN. paneg. 52 sic fit, ut dei summum inter homines fastigium servent, cum deorum ipse (*imperator*) non adoptes (non adeptus *sive* non sis adeptus *codd.*). PANEG. 12, 15 nihil abdicandis vitiis adoptandisque virtutibus ... profuisse (LAMPR. Hel. 2, 4 adoptans virtutes veterum). ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 19, 29 in quo (*Christo*) adoptata illustrabatur humilitas (*opp.* genuina maiestas *dei patris*). CONCIL. Paris. a. 614 (mon. Germ. leg. III 1) p. 186, 13 ut ... nec qualiscumque persona ... locum ipsius (*episcopi*) ... adoptare praesumat. *nota*: *sequitur* ut: DRAC. satisf. 270 quando fames leonis ut sit adoptavit faucibus esca lepus? *sc. loco praedae maioris.*

synonyma: *ad I 1*: (aliquem sibi adiungere, asciscere, adhibere, *sc.* patronum, socium *sim.*), (aliquem assumere, *sc.* socium) *sim.* *ad I 2*: adrogare (*at cf. p. 809,62*), filium asciscere (PLIN. paneg. 7), filium adsumere (*ibid.*) adoptione filium asciscere (TAC. ann. 15, 19), per adoptionem familiae inserere (SVET. Claud. 39), in penates *suos* asciscere (TAC. hist. 1, 15), in adoptionem recipere (SEN. contr. exc. 2, 4 *ubi* SEN. adoptavit), *sim.* *ad II*: aliquid cognominare (PLIN. nat. 15, 49), (suo nomine appellare). (aliquid assumere). *opposita*: *ad I 1*: reprobare (PROSP. voc. gent. 2, 20). *ad I 2*: abdicare (SEN. contr. 1, 1, 9. 1, 1, 11 *saepe*); pater naturalis *opp. patri adoptato* (*cf. p. 810, 63*); quem genuerat *opp.* quem adoptaverat (SEN. dial. 6, 15, 3). *ad II*: *rei adoptatae opp.* res genuina (ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 19, 29), sua (PLIN. nat. 32, 61); *cf. etiam* AVG. c. Fort. 28 p. 110, 9 Vind. *compositum*: redadopto. *Prinz.*

? **adoptulus** *exempli causa fictum videtur*. EVTYCH. gramm. V 453, 33 queror querulus, adopto adoptulus (gramm. suppl. 16, 33. 23, 21. 28, 8. 37, 11). GLOSS. *v. sub* adopto *p. 809, 36.* *V.*

ador, -ŏris *et* -ōris *n.* [*fortasse cf. c. got.* atisk '*seges*'. *Th.*] PAVL. FEST. 3, 10 ador farris genus, edor quondam appellatum ab edendo, vel quod aduratur, ut fiat tostum, unde in sacrificio mola salsa efficitur (*cf.* ISID. orig. 17, 3, 6). NON. 52, 14 frumenti genus quod epulis et immolationibus sacris pium putatur; unde et adorare (*cf.* GLOSS. V 649, 14 PRISC. *l.* 8). PRISC. gramm. II 236, 21 cuius (*i.* adoris) derivatum (*i.* adoreus) o productum habet contra rationem aliorum .... puto ideo produci, quia a verbo (*sc.* adoro) derivatur. ergo ador quoque ... si declinaretur, produceret o in genetivo, quod rursus prohibebat regula neutrorum in 'or' terminantium. duabus igitur sibi adversis regulis repugnantibus mansit indeclinabile, quamvis inveniatur huius quoque apud quosdam veterum genetivus modo producens modo corripiens paenultimam ... ut Gannius (*cf. l. 20*: adōris, *l. 21*: adŏris, *corripuit* AVSON. 344, 5). DIOM. gramm. I 328, 20 far ador faba ... et si qua horum nominativo pluraliter efferuntur ceteris casibus cessabunt. *acc. plur.* adora *v. l. 24.* SERV. Verg. Aen. 7, 109 proprie est genus farris. CHAR. exc. gramm. I 550, 28 ζειαί. GLOSS. ζειά, ὄλυρα, genus farris vel frumenti, far, frumentum. HOR. sat. 2, 6, 89 *mus* ... ēsset ador loliumque, dapis meliora relinquens. GANN. carm. frg. 3 emicat in nubes nidoribus ardor adōris. 2 illam sponte satos adŏris stravisse maniplos. 1 hic adŏris dat primitias, ibi sanguine libat. AVSON. 344, 5 mox ador atque adŏris de polline pultificum far. *i. q.* θυμίαμα: ITALA lev. 10, 1 (cod. Lugd.) inposuerunt super eas adora (θυμίαμα). *de tuberis genere*: CHIRON 649 quocumque fe⟨c⟩it sive meliceri⟨dem⟩ sive ador natum (= atheroma *coni. Oder.* adornatum sinum *Bücheler*). *dubium*: GLOSS. II 8, 21 ador νίκη ὡς Πομπήιος (αδορνικηας πεμπιος *cod. corr. d g*). V 437, 22 adoribus laudibus (*nisi utroque loco confunditur cum glossis* adōria). *Kempf.*

Ador, Ἄδωρα, *v.* Aduram *3.*

adōrābilis, -e. *ab* adorare. *veneratione dignus.* APVL. met. 11, 18 in patria deae providentis (*Isidis*) adorabile beneficium ... narraverat *Fama.* (LEO M.) epist. 57 (*interpr. epist. Liciniae Eudoxae Aug.*) adorabilis imperator (προσκυνητέ). MAX. TAVR. (Migne 57, 260ᵃ) hom. 17 qui ex gentibus ad adorabile fidei lumen advenimus. CASSIOD. in psalm. 17, 12 fecit eam (*carnem Christi*) creaturis omnibus adorabilem. hist. 5, 29 terminum salutarem adorabilemque deliberationem (*de trinitate*) corrumpere quidam ... atque temerare voluerunt. COD. Iust. 11, 12, 1, 3 quod in cultu ornatuque sacrum et adorabile (*sic Mommsen*; adoptabile *codd.*) est. *Ausfeld.*

Adōrām, הֲדוֹרָם, *gens Iudaea.* VVLG. I par. 1, 21. gen. 10, 27 Aduram (Ὀδοῤῥά). *fortasse* Ἀδραμῖται *Ptolomaei.* *nom. vir.*: VVLG. I par. 18, 1 Adoram (*acc.*), Ἀδουράμ. *v.* Aduram. *V.*

adōrātio, -ōnis *f. ab* adorare. **I** *de deorum veneratione*: PLIN. nat. 28, 22 cur effascinationibus adoratione peculiari occurrimus, alii Graecam Nemesin invocantes ...? 29, 67 propitiatis adoratione deis. APVL. met. 4, 28 deam Venerem religiosis adorationibus ⟨venerabantur⟩. PS. APVL. Ascl. 9 hominum enim admirationibus, adorationibus, laudibus, obsequiis caelum caelestesque delectantur. MAX. TAVR. hom. 19 serviebant ante adorationem idolis (*magi*). ITALA cod. Taurin. Marc. 11, 17 domus mea domus adorationis vocabitur (προσευχῆς, orationis VVLG.). *de idolis*: HIER. in Is. (Migne 24, 428ᵃ) 12, 44, 6 nec sufficit eis error proprius, nisi simplices quosque eorum (*idolorum*) adoratione deceperint. *cf.* COD. Theod. 15, 4, 1 pr. GREG. M. (Mon. Germ. epist. II 271) epist. 11, 10. **II** *de hominum veneratione, more Persico*: GLOSS. προσκύνησις. ITIN. Alex. 41 a diis posse puniri adorationes (abiurationis *cod.*), quibus se diis aequaverint hominum iactantiae. IVST. 12, 7, 3 retentus ... est ... mos salutandi regis explosa adoratione. AVG. quaest. hept. 2, 69 quamquam de adoratione etiamsi expresse positum esset, honor videretur socero redditus, eo modo quo solet hominibus honorificentiae causa exhiberi a patribus. *cf. Kubitschek, PW. I 400 sq.* *nota*: *i. q. admiratio*: QVINT. decl. 283 p. 148, 15 vos vero novo genere ambitus adorationem miseria captatis.

adōrātīvus, -a, -um *adi. ab* adorare. PRISC. gramm. III 274, 16 adorativa quoque *verba accusativo sociantur*: colo te, honoro, adoro .... *Ausfeld.*

1. adōrātor, -ōris *m. cf.* adoro *1.* LYD. mag. 1, 46 ἀδωράτορες βετερανοί τίρωνες. 1, 47 ἀδωράτορες οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἀπομάχους καλοῦσιν (ἀδωρέα γὰρ ... ἡ τοῦ πολέμου ... δόξα *eqs.* *cf.* adoria *p. 813, 81*). *Kempf.*

2. adōrātor, -ōris *m. ab* adorare *2. is, qui adorat, precatur, veneratur*: ITALA Ioan. 4, 24 (Tert. orat. 28) veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. deus enim spiritus est et adoratores itaque tales requirit. nos sumus veri adoratores (*cf.* ITALA *ibid.* ap. Ambrosiast. Rom. 1, 9 Migne 17, 52ᶜ veri adoratores ... pater tales quaerit, qui adorent. Hier. epist. 58, 3 ITALA *et* VVLG. Ioan. 4, 24 ITALA *ibid.* Aug. epist. 78, 3). CYPR. domin. orat. 34 adoratores dei. AVG. vit. erem. 63 tuae maiestatis adorator. c. Faust. 14, 12 p. 413, 4 caelestia tolerant vanos adoratores. *cf. l.* 15. quaest. hept. 1, 61. LEO M. serm. 32, 4 in magis adoratoribus Christi. TERT. spect. 8 si Serapeum sacrificator vel adorator intravero, a deo excidam. EXPOS. tot. mund. (geogr. 114) 36 Alexandriae aeditimi ... et sacerdotes et ministri et aruspices et adoratores et divini obtimi habun-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dant. HIER. in Abac. (Migne 25, 1304) 1 (*ad* 2, 18) mutum surdumque simulacrum adoratorem suum audire non poterit. *cf.* AVG. mor. eccl. 1, 34, 75 sepulcrorum et picturarum adoratores. serm. 201, 1 *et* 319, 1 c. Faust. 12, 22. 20, 9 p. 545, 20. 20, 21 p. 563, 13 GREG. M. (Mon. Germ. epist. II 195) epist. 9, 208.

adōrātus, -ūs *m. ab* adorare. *i. q. preces, veneratio*: OROS. comm. p. 153, 4 Priscillianus ... *docet* animam ... instrui adoratu angelorum. HIER. in Luc. (Migne 26, 247ᵃ) 14 vocabulum Iesu gloriosum omni adoratu cultuque appellari. OREST. trag. 465 cuius adoratus constat per templa ... iratos audisse deos. GREG. M. (Mon. Germ. epist. II 195) epist. 9, 208 adoratu (*imaginum*) populum prohibere debuit ... in picturae adoratione .... *Ausfeld.*

Adōrātus *cogn.* INSCR. Rhen. 1369 ⟨...⟩onius Adoratu⟨s⟩. *cf.* Oratus. *Otto.*

adōrdinātio, -ōnis *f. ab* adordinare. IREN. 5, 36, 2 hanc esse adordinationem et dispositionem eorum qui salvantur.

adōrdino, -āvī, -āre. *ab* ad *et* ordinare. TERT. scorp. 12 *apostolos* sibi discipulos dominus adoptavit ... et nobis magistros adordinavit.

[**Adores**] *nom. hebr. male intellectum* IVST. 36, 3, 2. *V.*

adōreus, -a, -um. *ab* ador. NON. 59, 8 adoreum ... ab eo dictum putat *Varro*, quod cibi ora, id est principium, sit far. *ab* adoro *derivatur apud* PRISC. *cf. p. 812, 8.* o *longa apud dactylicos* VERG. *et* VAL. FL. *natura eam esse productam exposuit F. Solmsen, Studien zur lat. Lautgeschichte p. 81.* *semper in* -eus *exit, exceptis* GLOSS. *l. 38. 39.* CATO agr. 34, 2 in creta et uligine ... semen adoreum potissimum serito (COLVM. 2, 6, 1 frumenta, triticum et semen adoreum. 11, 2, 9). VARRO rust. 1, 9, 4 in loco umidiore far adoreum potius serunt quam triticum (PLIN. nat. 18, 166). COLVM. 2, 9, 3. 11, 2, 74. 75. 9, 1, 6. 8, 5, 17. PLIN. nat. 18, 81 far quod adoreum veteres appellavere. VAL. FL. 2, 448 frangit adorea saxo farra. VERG. Aen. 7, 109 instituunt ... dapes et adorea liba per herbam subiciunt epulis. *huc spectant*: GLOSS. farr(e)a ut apud Vergilium, farrea libamina, farrea id est ea quae ex farre sunt. ANTH. 19, 21 ut apludam harmoniae (*sic cod.*) ... collectam adoreos vertatis in struppos. *hinc omisso* far: **adōreum,** -ī *n.*: ISID. orig. 17, 3, 6 adoreum tritici genus, quod idem vulgo semen dicitur. *cf.* GLOSS. IV 8, 6 adorium farri⟨s⟩ genus. IV 8, 5 adorea genus frumenti. II 8, 29 adoria εἶδος σίτου (*ubi* adoria *irrepserit cum glossis* adoria laus *confusum*). VARRO Non. 59, 5 quod adoreum (adhorreum L^1) est (*del.* L^2H^2) [in] quo scelerati uti non debeant, non triticum, sed far. COLVM. 2, 6, 4 genera tritici et adorei (*sc.* far Clusinum, vennuculum, rutilum, candidum. *cf.* 3). 2, 6, 4 adoreum minus infestatur umore (*sc. tritico*). 2, 8, 1. 2, 9, 1 campum in singula iugera tritici quinque et adorei (quibus et adori *SAR*) octo modiis obserere. 2, 11, 4. 2, 8, 5. PLIN. nat. 18, 163 in creta et rubrica ... adoreum *seri Catonis sententia est* (*cf. l. 26*). 18, 191. PALLAD. 11, 1, 1 (ad horreum *unus recens*). 10, 3, 1. 10, 2. *i. q. sacrificium e farre adoreo* (*cf.* ador *p. 812, 3*): GLOSS. V 591, 1 adorea: libamenta. IV 405, 4. V 490, 21 libamenta consecrata. V 163, 5 libamenta sacrificiorum. V 163, 10 adoreis sacrificiis. IV 10, 33. IV 483, 38 sacrificiis (aut victoriis. *cf.* adoria). *Kempf.*

Adoreus, -ī *mons Phrygiae.* LIV. 38, 18, 8 Sangarius ex Adoreo monte per Phrygiam fluens. *Hirschfeld (PW. I 401) coni.* Paroreus *ad* Phrygiam Paroreiam. *Diehl.*

adōria (-ea), -ae *f.* [*orig. inc. Th.*] *cf. tamen* adoro-*1.* adoria: PLAVT. Amph. 193 PAVL. FEST. 3, 12 PLIN. nat. 18, 14. 83 FRONTO p. 120, 18 (217, 14) N. APVL. met. 7, 16 TER. MAVR. 1589 SYMM. or. 1, 21 AVSON. 366, 8 ENNOD. op. 1 (*bis*). GLOSS. II 280, 13. IV 483, 39. V 6, 9. 262, 7. 437, 15. 16. 17. 560, 16. adorea: HOR. carm. 4, 4, 41 APVL. apol. 17 [met. 3, 19] SOL. 1, 105 PANEG. 11, 15 SYMM. epist. 1, 95, 3 AMM. 20, 4, 1 AMBR. Abr. 2, 8, 47 de vid. 4, 21 HEGES. 3, 24. 4, 29, 2 [5, 46 HIER. epist. 123, 10] CLAVD. 21, 384 PAVL. NOL. carm. 16, 232 epist. 18, 10 SIDON. epist. 7, 12, 2 SERV. auct. Aen. 10, 677 (*v. l. 59*) AVELL. p. 595, 15 LYD. mag. 1, 47 GLOSS. IV 8, 29. 10, 20. 304, 47. 483, 38. V 4, 13. 163, 6. 9. 262, 21. 437, 18. 490, 24. 616, 13. 625, 27. 28. *propria videtur esse* i, e *supposita propter originationem grammaticis probatam; derivabatur ab* ador (*cf. 77*), *ab* adoro: SERV. auct. Verg. 10, 677 *veteres* 'adorare' adloqui dicebant; nam ideo et adorea (-ia *F*) laus bellica, quod omnes eum cum gratulatione adloquebantur, qui in bello fortiter fecit. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 41: *v. s. v.* adoro *p. 821, 23.* *abl. plur.* adoris: FRONTO p. 217, 14 N. GLOSS. V 560, 16 adoriae numero tantum plurali (*falso, cf. infra*) laudes victoriae et est latinum nomen. *verbum inde ab secundo p. Chr. n. saeculo studiis grammaticorum priscae latinitatis amantium denuo reviviscit.*

donum adoreum militibus fortibus datum (*apud grammaticos tantum fingitur iste sensus, non firmatur scriptorum exemplis*): PAVL. FEST. 3, 12 adoriam laudem sive gloriam dicebant, quia gloriosum eum putabant, qui farris copia abundaret. PLIN. nat. 18, 14 gloriam ... a farris honore adoriam appellabant. 18, 83 in adoriae donis (*cf.* 18, 81). LYD. mag. 1, 47 ἀδωρέα ... ἡ τοῦ πολέμου ... δόξα ἀπὸ τῆς ζειᾶς καὶ τῆς τιμῆς τῶν ποτε τιμηθέντων αὐτοῖς. GLOSS. V 4, 13 panis de adore id est laus bellica. GLOSS. V 437, 17 spolia triumphalia. AMM. 20, 4, 1 fama ... magnorum *Iuliani* laborum factorumque vehens adoreas celsas. HEGES. 3, 24 stabat *filius Manlii Torquati* amictus adoreis triumphalibus (*v. l. 26*). PAVL. NOL. epist. 18, 10 *init.* meritorum cohorte comitatum ornamentisque ... comptum et infulis pariter atque adoreis coronatum. *gloria bellica*: *cf.* PAVL. FEST. PLIN. *p. 813, 77.* GLOSS. δόξα ἡ ἀπὸ τοῦ πολέμου, gloria bellicae virtutis, victoria vel laus bellica vel copia seu bona existimatio, triumphorum laudes, triumphum vel laudes, victoria laus, speciosa victoria. PLAVT. Amph. 193 praeda atque agro adoriaque adfecit populares. HOR. carm. 4, 4, 41 *dies* ... alma risit adorea (*cf.* GLOSS. V 616, 13 pro laude victoriarum ponitur teste Horatio). FRONTO p. 217, 14 N. aerumnas adoris terroresque nostros triumphis commutavit *Mars.* p. 120, 18 N. bellicae ... tuae laudis et adoriae ... administros (AMBR. Abr. 2, 8, 47 bellicis ex usu ipsius victoriae ... paratum est praemium). APVL. apol. 17 Curio tot adoreis ... incluto. TER. MAVR. 1589 Delphici feruntur accolae ... acuisse animum *Apollinis*, ut illos metus iubebat aut propinqua adoria. SOL. 1, 105 Catilina tantas ... (*sc. avi*) odio damnati nominis obumbrasset (AMM. 25, 3, 13 claras). PANEG. 11, 15 honorem meum adoreis militaribus gloriosus collega cumularet. SYMM. epist. 1, 95, 3. or. 1, 21 latronis occasus ... fratris tui laudibus cum ceteris Orientis adoreis reservetur. HEGES. 4, 29, 2 Vespasianum in ... Britanniarum victoriis emicuisse, ... orientalibus succinctum adoreis. 5, 46 non ... in somnis victoria quaeritur, non virtutis adorea (ardore *C*) est ubi fortuita gratia. HIER. epist. 123, 10 adoream ... per singulos ... acclamantes (*corr. loc.*). CLAVD. 21, 384 haec ... veterum revocavit adorea (V^1P^1A, ad horrea V^2BA) lauros. SIDON. epist. 7, 12, 2 posset triumphalibus ... familiae tuae defetigari. AVELL. p. 595, 15 (*a. 519*) principatus vobis adoreas publica iura commiserunt. *generatim de laude virtutis*: APVL. met. 3, 19 mihi primam istam virtutis adoream (adorsam *codd.*) ad exemplum duodeni laboris Herculei numerare (AVSON. 366, 8). 7, 16 ut, quod aiunt, domi forisque fortibus factis adoriae plenae gloriarer. AMBR. de vid. 4, 21 Anna ... mariti obitu destituta maturae ... adoream laudis invenit. PAVL. NOL. carm. 16, 232 *Felicem* confessoris redimibat adorea Christo. ENNOD. op. 1 p. 281, 16 ne adoreas tuas (*Theoderici*) silentio perderemus. 1 p. 283, 20 novellas ... transire.

adorior, -ortus sum, -īrī. *ab* ad *et* oriri. *singulis locis reperitur apud* NAEV. ENN. LVCIL. SIS. QVADR. RHET. Her., *ternis apud* PLAVT. CATON., *quinque apud* TER., *saepissime apud* CAES. BELL. Afr. LIV. FRONTIN., *vitatur a* SALL. BELL. Alex. Hisp. *activa forma* adoriant NAEV. trag. 14, adortus *passivo sensu* AVREL. Prisc. gramm. II 381, 9 (*cf.* 400, 1). adorītur: LVCIL. 117 (*cf.* LVCR. 3, 515). adoreretur: SVET. Claud. 13 (FRONTIN. strat. 2, 7, 9 H^1. APVL. Socr. 19 p. 163 Oud. *PL man. fortasse prima corr.* adoriretur). HEGES. 5, 44, 1 (*C*). adorerentur: AMM. 28, 2, 7 (*V*). 31, 6, 4 HEGES. 5, 20, 1 (*C*). adorere (adhaerere *C*) *edit. coni.* HEGES. 1, 34, 1. *forma* adoriretur *usitatissima.* *persona secunda praes. temp. non extat, nec part. fut.* *part. perf. ferme* adortus, *sed* adorsus: GELL. 9, 2, 10 AMBR. Abr. 2, 8, 47 off. 1, 35, 117 par. 12, 54 Is. 4, 22 patr. 3, 10 PAVL. NOL. epist. 31, 5 HIER. vita Malchi 2 HEGES. 1, 63. 1, 12, 4 *et passim.* CASSIAN. conl. 7, 2, 2. 10, 3, 5. 14, 1, 1. 17, 25, 10 BOET. cons. 2, 7 (*v. p. 816, 21*). EPIT. Alex. Wagn. 78 (*? cf. p. 816, 29*). ENNOD. op. 4 p. 389, 20 Vind. adoririer: PLAVT. Rud. 599 (Prisc. gramm. II 80, 2, admolirier *Plauti codd.*). adoriundi: LIV. 2, 11, 4.

I *proprie*: *de hostili motu*: GLOSS. aggreditur, aggressi vel subito orti, invasit, μεταδιώκω. DON. Ter. Ad. 404 aggredimur de longinquo, adorimur ex insidiis et ex proximo. Andr. 479 adortus dicitur qui ex insidiis repente invadit, dictum ab eo, quod corpora aggredientium exsurgunt subito atque increscunt. *de hominibus*: **A** *sequente obiecto*: **1** *nudo*: **a** *generaliter*: PLAVT. Mil. 1390 paratae insidiae sunt: in statu stat senex ut adoriatur moechum. VAL. MAX. 9, 7 mil. Rom. 2 Q. Pompeium ... corrupti milites sacrificare incipientem adorti ... mactarunt. SEN. clem. 1, 9, 4. Phoen. 260 genitorem adortus impia stravi nece. SVET. Claud. 13. Dom. 17 saucium ac repugnantem adorti contrucidarunt. FLOR. 2, 32, 44 simulata proditione adortus virum intentum libro ... subiit. VOPISC. Aur. 36, 6 subito. AMM. 14, 7, 15. 26, 10, 1 HEGES. 1, 6, 3. SVET. Cal. 56 bacchantem atque grassantem (*sc. Caligulam*) non defuit plerisque animus adoriri. **b** *de militibus*: *a homines*: NAEV. trag. 14 tunc ipsos adoriant, ne quis ... referat nuntium. CIC. Tull. 21 servos M. Tulli necopinantes adoriantur (BELL. Afr. 66, 1 insidiatores subito). CAES. Gall. 2, 11, 4 novissimos adorti (LIV. 2, 59, 7. 21, 25, 12 postremos. AMM. 25, 1, 5 extremos ... necopinantes). civ. 3, 47, 2 perculsos atque infirmos hostes adorti (LIV. 9, 44, 13. 5, 48, 5. 44, 33, 10 integri. 31, 26, 3. FRONTIN. strat. 2, 7, 9 fortiter). Gall. 1, 13, 5 improviso unum pagum. BELL. Afr. 18, 2 legionarios ... recipientes novissimos (50, 2 ex improviso). 7, 5 remiges ... subito equites Mauri adorti multos ... convulnerarunt. 39, 3 celeriter Numidas (61, 5 ex improviso). 95, 2 eos prima luce adortus ... reliquos ... interfecit .... NEP. Dat. 6, 6. Ages. 4, 1 ipsum regem adoriri. LIV. 9, 41, 15 castra vallantem Fabium adorti sunt. 21, 5, 8 adorti ... Hannibalem regressum ... haud procul Tago ... agmen ... turbavere. 40, 16, 8 Flaccum ... Vrbicuam ... oppugnantem (CVRT. 8, 2, 16 ex inproviso ... Amyntam). 7, 29, 6 ipsam arcem finitimorum Campanos adorti ... descendunt .... 34, 28, 3 castra metantes Romanos (2, 53, 2 intentos in castra). 39, 2, 9 transmontanos adortus ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnes ... subegit. 1, 17, 4 civitatem sine imperio, exercitum sine duce ... vis ... externa adoriretur. 3, 70, 8 adorti peditum aciem nuntios ... mittunt (4, 28, 2. 22, 48, 4). 21, 5, 10 adorirentur inpeditum (peditum *CM*) agmen. 25, 30, 10 inproviso ... semiplenas stationes et adapertas fores. CVRT. 4, 2, 24 incompositos Macedonas. FRONTIN. strat. 2, 5, 23 hos consul ... adortus temere. SVET. Caes. 9 principio anni senatum adorirentur. AMM. 27, 2, 1 diffusos ... barbaros. 21, 4, 7. 20, 10, 2 quos adortus subito. 17, 8, 5. 20, 11, 16. 18, 2, 13 quos discedentes ... ex improviso adorti. 25, 4, 26 ut orientem recrearet, adortus est Persas. 29, 6, 13 discretim grassatores adoriri festinant. 31, 9, 4. 28, 2, 8 milites seminudos. 29, 6, 6 occupatam circa messem agrestem adortae sunt plebem *manus*. 24, 5, 9 cohortem ... necopinantem. 25, 3, 4 globus centurias adoritur. 27, 9, 6 cuneum. 31, 7, 6 terga ultimorum (*v.* FRONTIN. strat. 2, 2, 12). CAES. civ. 2, 39, 6 perterritos adoriri (LIV. 3, 8, 9 perculsos adorti ... multitudinem ... fundunt). Gall. 1, 40, 8 desperantes ... et dispersos subito adortum (7, 16, 3. 4, 32, 5 civ. 3, 92, 2. 2, 38, 5). 3, 20, 4 nostros disiectos adorti proelium renovarunt. NEP. Eum. 9, 6 imprudentes. LIV. 4, 27, 11 incautos ... est adortus (7, 36, 12 inproviso adortae *legiones*. 7, 28, 6). 7, 34, 11 degressos in vallem adoriantur. 3, 60, 10. 29, 32, 2 palatos ... inproviso adortus ... Masinissam ... in verticem montis compellit (26, 39, 22. 24, 20, 2. 44, 10, 9. 27, 31, 2). 2, 11, 4 occasionem ... effusos inproviso adoriundi. 37, 20, 13 sparsos ... et semisomnos ... adorti sunt. FRONTIN. strat. 3, 17, 9 aversos. FLOR. 2, 30, 34 inprovidum ... ex inproviso adorti. AMM. 31, 11, 5 improvisos adoriens. *obiecto adortus participii cum sequente verbo finito communi*: LIV. 39, 2, 8 eos ... adortus ... fatigavit. 34, 15, 2 integri recentibus telis fatigatos adorti hostes ... perculerunt (*cf.* TAC. hist. 3, 48). 5, 28, 7. 8, 13, 5. 21, 57, 6 nocte adortus non fefellit vigiles (25, 9, 11 ex improviso). CVRT. 8, 1, 5. 8, 12, 3 Ericen fugientem adorti interemerunt. FRONTIN. strat. 2, 1, 18. 3, 3, 6. 2, 2, 12 inopinantium terga adortus cecidit. 2, 1, 17 Iudaeos ... adortus superavit. FLOR. 1, 1, 4. 1, 36, 13.
LIV. 40, 33, 5 incompositos adorti fuderunt. CVRT. 7, 6, 18 hospitaliter ... exceptos ... intempesta nocte adorti interfecerunt. FRONTIN. strat. 4, 7, 18 persuasione avocatos adortus sub leges redegit. 2, 5, 29. β *loca*: ENN. ann. 256 qua Galli furtim noctu summa arcis adorti moenia. CIC. Verr. 6, 90 postremam ... quamque navem ... primam adoriebantur (BELL. Afr. 28, 2. NEP. Hann. 11, 4 horum in concursu. LIV. 37, 13, 1 postremum agmen opportune adoriretur). BELL. Afr. 25, 2 Cirtam ... adortus ... capit (LIV. 32, 14, 2. 44, 35, 15 AMM. 20, 7, 17. 20, 11, 8 latera oppidi). 87, 4 castra equites adorti expugnare coeperunt (31, 5 LIV. 25, 26, 4. 112. 3, 22, 7 trifariam. 3, 26, 4 nocte. 4, 27, 6 FRONTIN. strat. 2, 10, 2). LIV. 38, 30, 7 nocte adorti vicum ... improviso occupaverunt (AMM. 14, 2, 12). 1, 6, 1 adortos regiam. 8, 38, 3 munimenta. STAT. Ach. 1, 777 litora. AMM. 20, 7, 5 populus ... adortus avide vallum. 31, 6, 4 regiones ... vacuas praesidiis adorerentur. HEGES. 1, 20 adorsi castellum. *nota*: BELL. Afr. 21, 3 singulas *naves* scaphae adversariorum complures adortae incendebant (FLOR. 2, 21, 6). **2** *additamenta*: *qua re*: CIC. Sest. 79 inermem ... tribunum alii gladiis adoriuntur alii fragmentis saeptorum et fustibus (AMM. 14, 5, 8 abrupto ferro. *v. l. 27*). Att. 2, 24, 3 in foro [cum] gladiatoribus ... Pompeium adorirentur. CAES. Gall. 6, 8, 1 tantis copiis tam exiguam manum ... fugientem (6, 7, 1 magnis coactis ... copiis Labienum. LIV. 40, 41, 3 secunda ... legione adortus a Pisis ... Ligures. 27, 40, 10 cohortibus. AMM. 29, 5, 46 agminibus ... incitatis. 27, 8, 7 divisis ... globis ... vagantes manus. *cf.* 6, 2, 5). BELL. Afr. 17, 1 partem ... exclusam equitibus adortus cum peditatu ... in fugam vertit. CAES. Gall. 4, 26, 2 incitatis equis impeditos adoriebantur. AMM. 25, 6, 2 adoriuntur nos elephantis praeviis.
CAES. Gall. 7, 22, 4 eruptionibus milites occupatos in opere. LIV. 4, 37, 2 incolas ... nocturna caede (OROS. hist. 6, 8, 23 bello). 10, 5, 5 integris adoriatur viribus fessos. 2, 20, 6 integris corporibus animisque fessos adorti exules caedunt. CAES. civ. 1, 58, 1 pluribus navibus adoriri singulas (LIV. 44, 11, 6 muros a parte alia scalis. HEGES. 5, 20, 1 machinamentis). Gall. 5, 22, 1 coactis omnibus copiis castra ... de improviso .... HIRT. Gall. 8, 34, 3 expeditionibus nocturnis castella (ITIN. Alex. 52 *civitatem* ... obsidione adoritur). CAES. civ. 3, 9, 7 eodem impetu altera *castra* sunt adorti. LIV. 1, 53, 4 Gabios ... nequiquam vi adortus (2, 33, 5). *ubi*: TER. Andr. 478 me si imparatum in veris nuptiis adortus esset. CAES. Gall. 3, 20, 3 magnis coactis copiis equitatuque ... in itinere agmen ... adorti (7, 42, 6 continuo. TAC. ann. 4, 45 ex improviso). 3, 24, 3 impeditos in agmine (7, 66, 4). 2, 17, 2 legionem sub sarcinis. LIV. 3, 43, 3 eum opportuno adorti loco interficerent (38, 49, 10). NEP. Con. 4, 4 hos Conon apud Cnidum adortus ... fugat. CAES. civ. 3, 44, 4 nostros post tergum adorirentur (AMM. 16, 2, 10). *nota*: LIV. 5, 8, 7 forte ea regione ... castra adorti sunt. *unde*: PAVL. FEST. 118, 16 *latrones*, quod a latere adoriuntur. *de militibus*: SIS. hist. Non. 236, 25 adoriuntur aversos ab (ut *codd.*) apertis lateribus (FRONTIN. strat. 2, 12, 4 BELL. Afr 58, 4). CIC. Mil. 29 a tergo Milonem adorirentur (CAES. Gall. 7, 87, 4 hostes. LIV. 2, 14, 7. 4, 33, 9. 21, 27, 3). CAES. civ. 3, 93, 6 eos. LIV. 3, 5, 9. 8, 39, 3 pedestrem aciem (33, 9, 9). 44, 39, 8 eos ... agmine effuso abeuntis. FRONTIN. strat. 2, 5, 38 summissis equitibus inordinatos est adortus. *nota*: 3, 6, 6 urbem. AVREL. Prisc. gramm. II 381, 9 ab his Gallos adortos ex insidiis (CAES. civ. 3, 20, 2 imprudentes). LIV. 10, 14, 6 Romanos superiore ex loco. 2, 20, 3 Valerium ... ex transverso ... adortus transfigit. AMM. 24, 5, 9 ex adversa fluminis ripa.
FRONTIN. strat. 2, 5, 1 undique adorti effusos ceciderunt (*cf.* LIV. 9, 14, 9 castra invasere. *v.* 40, 41, 3 a Pisis). FLOR. 2, 13, 60. **B** *obiecto omisso*: *ad A 1 b*: CATO mil. Fest. 344 opus sit cuneo ... serra, uti adoriare. LIV. 6, 4, 9 inproviso. FRONTIN. strat. 2, 1, 15 signo dato adortus superavit. 2, 58. 3, 17, 2. CATO Serv. Aen. 4, 293 qua mollissimum est adoriantur. LIV. 26, 5, 6 alia parte. SVET. Caes. 80 in Sacra via. *ad A 2*: CAES. civ. 3, 94, 2 alii ... a tergo adorirentur. LIV. 35, 28, 3. 31, 27, 6 in transitu fluminis a novissimo agmine. BELL. Afr. 69, 1 Labienus Afraniusque cum omni equitatu ... ex insidiis adorti. LIV. 31, 27, 3 vi atque armis adortus expugnavit. 37, 41, 9 iusta ... pugna. 42, 53, 9 omnibus copiis adortus in deditionem omnes accepit. 7, 11, 8. 33, 36, 4. FRONTIN. strat. 3, 9, 8 turribus adortus a terra. *de bestiis*: CLAVD. 26, 251 violenter adorti agmen *lupi*. *nota*: AMM. 24, 4, 7 Surena iumenta adortus.
II *translate*: **A** *persona adoritur*: **1** *homines*: **a** *verbis*: GLOSS. ἐπιφύομαι, ἐπιφυείς, inchoans exhortari: α TER. Ad. 404 adortust (-t *om. A*) iurgio fratrem apud forum de psaltria (DARES 37 malis verbis. BOET. cons. 2, 7 p. 46, 64 P. adorsus (*T*, adortus *D?EK*) esset hominem contumeliis). TAC. hist. 1, 31 Cetrium ... minis. ann. 14, 52 criminationibus Senecam. FRONTO p. 121, 7 N. quibus aliis tu quam eloquentiae copiis adortus es. APVL. apol. 73 eo principio me adortus (*sc. precans*). HEGES. 1, 15, 1 eum adorsi querellis. 1, 32, 5 hoc trepidantes sermone adorsus est (*sequitur orat. rect.*). CASSIAN. conl. 10, 3, 5. 7, 2, 2 eum querimoniis. 14, 1, 1 verbis. β *de improvisa appellatione*: TER. Haut. 757 cesso hunc adoriri. EPIT. Alex. Wagn. 78 *philosophos* adorsus (adversus *cod.*) sic est .... HIER. vita Malchi 2 adorsus sum hominem et curiosius sciscitans ... haec ... accepi. ENNOD. op. 4 (p. 389, 20 Vind.) in his sermonibus adorsus Antonium. *nota*: FRONTO p. 52, 22 N. quando non ex insidiis adortus *Socrates*. *de precibus*: TER. Phorm. 605 petam hinc unde a primo institui; ... si ab eo nihil fiet, ... adoriar hospitem. VAL. FL. 4, 360 mox ita adorta Iovem (*sc. Iuno*): .... 1, 694. HEGES. 4, 26, 2 milites adoriuntur Vespasianum, rogant .... *de iurgiis*: LIV. 3, 14, 4 instructi paratique cum ... clientium exercitu sic tribunos ... adorti sunt, ut nemo ... quicquam gloriae domum invidiaeque ferret. CVRT. 10, 2, 12 seditiosis vocibus castra complent regemque ferocius quam alias adorti .... AVSON. 17, 10. **b** *variis machinamentis*: PLAVT. Truc. 725 integrum adortast thensaurum (*i. meretrix amatorem divitem*). CIC. Verr. 3, 37 ut ... agere incipiant hominemque ... quam tumultuosissime adoriantur. LIV. 3, 64, 3 tribunos per factionis suae (-a X) consules adorti essent. NEP. Lys. 3, 2 Delphicum *oraculum* corrumpere est conatus ... Dodonaeum adortus est. AMBR. par. 12, 54.
APVL. apol. 102 Apuleium ... animum Pudentillae magicis oblectamentis adortum. **2** *res personatas*: LIV. 3, 9, 7 insidiatum tribunum et tempore capto adortum rem publicam (*cf. l. 58*). **3** *loca difficilia, periculosa aditu*: SEN. Herc. f. 239 adortus nemoris opulenti domos (*sc. Hesperidum Hercules*). VAL. FL. 4, 541 nec numine vano ... tantum aequor adorti tendimus. 2, 375. STAT. Theb. 3, 540 *cygnum* (*Parthenopaeum ostendit vates*) vestigia adortum maiorum volucrum tenerae deponitis alae. **4** *actiones vel res tractandas*: **a** *c. obiecto nominali*: α *difficilia*: GLOSS. ἐπιχειρήσας, conari, conati e contra (*Bücheler*, -ae contra *codd.*) virtute, temptat: CATO orat. frg. 11, 4 J. quicquid quod adortus eram, transigebam (CIC. Att. 13, 22, 4 hoc ... ipsum continuo). QVADRIG. hist. frg. 47 omnes simul suum quisque negotium adorti essent. RHET. Her. 2, 7 occasio ... idonea ... ad rem adoriendam (AMM. 28, 2, 7 adorerentur indignam). VERG. Aen. 7, 386 maius adorta nefas maioremque orsa furorem (OV. Pont. 2, 2, 16. AMM. 26, 6, 12 facinus ... audacissimum). APVL. Socr. 19 p. 163 Oud. omitteret coepta inpraesentiarum, quae tutius vel postea capesseret vel alia via adoriretur. HEGES. 1, 1, 2 belli ... sabbato adoriendi auctor (AMBR. off. 1, 35, 117). 5, 44, 1. 1, 21, 1 proelium ... adorsus. 1, 24, 1 obsidionem. OROS. hist. 5, 18, 23 pugnam. CIC. Att. 16, 2, 6 Ἡρακλείδειον (*i. librum*) ... adoriemur. GELL. 17, 12, 1 infames materias ... adorti sunt ... sophistae. AMBR. Cain et Ab. 1, 1 sequentem adoriamur historiam.
β ad *notione praevalente initium actionis premitur*: GLOSS. incipere, ordiri: PLIN. nat. 17, 191 protinus *putationem* a vindemia ... adoriuntur. *nota*: STAT. silv. 1, 4, 63 teneamus adorti ... colos. Ach. 1, 477 cuius adortus cruda rudimenta et teneros formaverit annos Centaurus?
b *c. obiecto verbali vel enuntiato*: α *c. inf.*: *suscipere, conari*: LVCIL. 117 conturbare animum potis est quicumque adoritur (LVCR. 3, 515). CIC. de orat. 2, 205 convellere adoriamur ea, quae. NEP. Thras. 2, 5 *Munichiam* bis ... oppugnare sunt adorti (LIV. 2, 51, 6. 2, 62, 1. 6, 2, 8. 35, 51, 8. 44, 39, 8. 6, 8, 9. 6, 36, 1. 9, 21, 2. 10, 34, 1. 10, 46, 10. 22, 9, 2. 24, 41, 8. 28, 3, 6. 37, 5, 5. 37, 32, 1. 40, 22, 12. 43, 18, 7. 43, 21, 4. 44, 11, 3. 44, 12, 8. CVRT. 3, 1, 6 TAC. Agr. 25 EPIT. Alex. Wagn. 76). Dion 6, 1 demergere est adorta *Fortuna*. VERG. Aen. 6, 397 dominam Ditis thalamo deducere adorti. LIV. 3, 44, 4 amore amens ... perlicere adortus *Verginiam*. 8, 29, 13 oppida ... vi expugnare (10, 1, 7 CVRT. 9, 4, 6). 23, 35, 2 rem Cumanam suae dicionis facere. *cf.* STAT. Theb. 1, 75 GELL. 9, 2, 10. 15, 20, 4 APVL. Socr. p. 150 Oud. flor. p. 38 Oud. met. 1, 26. 5, 31 AMBR. Is. 4, 22 HEGES. 1, 45, 7. 3, 20, 2. 1, 34, 1 adorere

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

feliciorībus adhaerere. *nota*: APVL. Socr. p. 111 Oud. corvus ... grocire adortus. *i. q. incipere*: CAT. 63, 11 canere haec ... adortast tremebunda comitibus (MART. CAP. 2, 112 increpare). APVL. met. 1, 7. *nota*: APVL. Socr. p. 109 Oud. vulpes ... laudare ... adorta est. *β c. acc. gerund.*: AMM. 20, 6, 1 oppugnandam adoritur Singaram. 25, 8, 5. 21, 12, 13 portarum obices effringendas adorti. *γ c.* ut: adorior *i. fere q. conor efficere*: HEGES. 1, 34, 1 adoriemur in reliquum, ut non requiras Antonium. **B** *res adoritur*: LIV. 2, 36, 5 cunctantem ... vis morbi adorta est debilitate subita. 7, 27, 1 pestilentia civitatem adorta. 8, 22, 7 Romanam urbem. 25, 26, 12 pestis Poenorum castra ⟨adorta erat⟩. 21, 11, 6 oppugnatio eos. 21, 58, 3 transeuntem Appenninum ... adorta tempestas est (30, 39, 2. 33, 41, 7. 30, 39, 1 Claudium ... inter portus ... vis tempestatis adorta in metum adduxit. VELL. 2, 79, 3). LIV. 21, 28, 3 paventes ... terribilior ab tergo adortus clamor. AMBR. exam. 5, 12, 36 decursi vel adoriendi ... temporis laudes. *huc spectare puto*: GLOSS. II 474, 1 φύομαι. IV 304, 49 gignitur nascitur. *contra nullo probatur exemplo significatio*: GLOSS. IV 10, 46 ad[h]orta adsumpta, *si modo recte traditur*.

adōriōsus (-a, -um). *adi. ab* adoria. GLOSS. II 8, 21 ἔνδοξος ὡς (ας *cod.*) Πομπήϊος. 564, 23 qui praemium ex pugna accipit. *Kempf.*

? **Adorius**, -ī. CONCIL. Bracar. a. 572 (Mansi IX) p. 841[d] Adorius Egitanae ecclesiae episcopus. *Diehl.*

adōrno, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* ornare. *legitur inde a* PLAVTO, *in versu heroico non ante* SIL. adórnaver(unt) *cum apice exhibet* CORP. XI 4206. [*ital.* adornare, *francog. vet.* aorner. *M.-L.*]

I *aliquid per se speciosum exornando augere*: GLOSS. ἐπικοσμῶ, plus quam ornat, — ornant. *plerumque additur qua re*: LIV. 1, 20, 2 flaminem Iovi adsiduum sacerdotem *Numa* creavit insignique eum veste et curuli regia sella adornavit. VITR. 5, 1, 1 Graeci in quadrato amplissimis et duplicibus fora constituunt crebrisque columnis et lapideis aut marmoreis epistyliis adornant. VELL. 2, 121, 3 quem (*triumphum*) mihi (militi *AP*) fratrique meo inter praecipuos praecipuisque donis adornatos viros comitari contigit. VAL. MAX. 2, 4, 6 versatilem *scaenam* fecerunt Luculli, argentatis choragiis P. Lentulus Spinther adornavit. SEN. nat. 1, 17, 8 postea ... specula ... auro argentoque caelata sunt, gemmis deinde adornata. 3, 29, 9 nobilia pariter atque adornata magnarumque gentium regna pessumdabit *unus dies*. CVRT. 3, 3, 13 illi vestem auro distinctam habebant manicatasque tunicas, gemmis etiam adornatas. 5, 9, 1 pretiosissimam vestem induti armisque ... adornati. SVET. Nero 12 *barbam* conditam ... in auream pyxidem et pretiosissimis margaritis adornatam. APVL. met. 6, 28 iubam istam tuam probe pectinatam meis virginalibus monilibus adornabo. LACT. inst. 2, 9, 3 suum ... habitaculum *deus* distinxit claris luminibus ... et astrorum micantium splendentibus signis adornavit (6, 20, 7 epit. 22, 2). *translate*: VELL. 2, 2, 2 vir alioqui vita innocentissimus, ingenio florentissimus, proposito sanctissimus, tantis denique adornatus virtutibus, quantas. PLIN. epist. 4, 27, 5 pro ingenio tali, quod ille moribus adornat. HIL. in psalm. 64, 6 his ... bonis domus dei fides credentium explebitur, quae interim donorum divisionibus adornatur. *adornant res*: LIV. 28, 35, 6 praeterquam quod *Scipioni* suapte natura multa maiestas inerat, adornabat promissa caesaries. 28, 42, 5 *L. Marcius*, si nobilitas ac iusti honores adornarent, claris imperatoribus qualibet arte belli par. CVRT. 3, 3, 17 pallam auro distinctam aurei accipitres ... adornabant. **II** *i. q. ornare, exornare*: *coniungitur cum altero verbo ad eandem rem pertinente*: *additur qua re*: LIV. 8, 14, 12 rostris ... earum (*navium Antiatium*) suggestum in foro exstructum adornari placuit. VAL. MAX. 9, 1 ext. 4 tabernacula textilibus sigillis adornata statuit *Antiochi exercitus*. STAT. Theb. 8, 166 nec cassidis altam compsit adornavitque iubam. FRONTIN. strat. 1, 5, 22 palis ... erecta cadavera, adornata veste atque armis. SVET. Aug. 30 aedes sacras vetustate conlapsas ... refecit easque et ceteras opulentissimis donis adornavit. Tib. 43 cubicula plurifariam disposita tabellis ac sigillis lascivissimarum picturarum et figurarum adornavit. SPART. Did. 3, 8 luxuriosum parasse convivium ostreis et altilibus et piscibus adornatum. APIC. 266. CORP. XI 4206 opus theátri perfect(um) in muliebrib(us) (*sc. partibus*) aerámentís adórnaver(unt). *sine abl.*: LIV. 7, 10, 5 armatum adornatumque *Manlium*. SVET. Cal. 45 truncatis ... arboribus et in modum tropaeorum adornatis. IREN. 4, 20, 1 qui per semetipsum constituit et elegit et adornavit et continet omnia. *simpliciter aliquid aliqua re*: *res*: CIC. (*v. p. 818, 54*) VITR. 5, 9, 5 spatia, quae erunt subdiu inter porticus, adornanda viridibus. SEN. contr. 1, 8, 5 domum ... trinis hostium spoliis (VAL. MAX. 2, 10, 3. 6, 3, 1[c] SVET. Nero 38). VAL. MAX. 8, 14, 2 versibus templorum aditus (exornavit CIC. Arch. 27). SEN. dial. 6, 10, 1 instrumentis scaenam. benef. 2, 7, 2. CVRT. 8, 5, 4 loricas ... alias auro, alias argento. 8, 8, 16. 10, 1, 24. PLIN. nat. 32, 23 galeas *curalio*. 36, 36 aediculam columnis. 36, 46 argentum ebore. 36, 189. PLIN. epist. 5, 6, 35 medium spatium ... platanis. SVET. Aug. 29 monimentis ... urbem. CALL. dig. 50, 10, 7, 1 opus marmoribus vel alio quo modo. IREN. 1, 18, 2 sacerdotis ... poderem quattuor ordinibus lapidum pretiosorum. 2, 30, 3 floribus et arboribus *terram*. 4, 11, 3 ramis viridibus ... viam. LACT. opif. 7, 2 *pellem* plumis. 10, 4 superciliorum fastigia pilis. PAVL. NOL. carm. 19, 664 altaris faciem signo pietatis. 24, 536 sanctum ... verticem pastis ... crinibus. SVLP. SEV. chron. 2, 33, 4 Hierosolyma horrens ruinis frequentissimis ac magnificentissimis ecclesiis adornata. CORP. V 6967, 2. *homines vel bestias*: SEN. epist. 76, 32 adicimus illi ..., quibus adornatus est. PETRON. 110 corymbio ... dominae pueri ... caput. IVL. VAL. 2, 25 hoc omni habitu *Alexander*. 2, 26. FIRM. math. 4, 19, 10 spissis capillorum crinibus. MACR. sat. 1, 19, 8 simulacra Mercurii pennatis alis. VVLG. II Macc. 3, 25 equus ... optimis operimentis. *in malam partem*: CIC. Verr. 2, 58 forum comitiumque ... ad speciem magnifico ornatu. SEN. dial. 1, 6, 3 auro illos et argento et ebore adornavi, intus boni nihil est. HIER. epist. 108, 15 cornicem Aesopi alienis coloribus (Didym. spir. sanct. praef.) *translate*: VAL. MAX. 5, 2, 1 matronarum ordinem benignissimis decretis. FRONTO p. 151, 8 N. *orationem* prisco verbo. CORP. XII 674 insignem gloriam ... sepulcri gratia. SEN. dial. 7, 20, 2 ingenti animo adornatis. IREN. 4, 36, 6 iustitiae operibus (5, 8, 3 *ter*). 5, 22, 2 ministrationis supereminentia. FIRM. math. 2, 14, 2 benivolarum stellarum testimoniis (4, 21, 11). 4, 9, 8 medicos cunctorum testimoniis. 3, 6, 19 promotionibus aliquibus. 4, 19, 10 bonis conversationibus. HIER. epist. 58, 10 *Hilarius* Graeciae floribus. *in malam partem*: TAC. ann. 1, 52 *multa* magis in speciem verbis adornata. PLIN. epist. 1, 8, 15 qui benefacta sua verbis adornant. TERT. nat. 2, 4 otium affectatae ⟨mo⟩rositatis eloquii artificio. IREN. 1 praef. 2 *error* suasorio ... cooperimento subdole adornatus. COMM. inst. 1, 19, 8 cum quibus historiam fingit, ut deum adornet. HEGES. 2, 17 ne simulationis specie dolus adornaretur. *sine abl.*: CVRT. 9, 10, 26 vehiculis pro copia cuiusque adornatis. PLIN. nat. 16, 144 cuius dei et nunc adornat thyrsos *hedera*. 35, 124 cameras. DAMAS. carm. 7, 7 sanctorum limina (adorans *L*) CVRT. 3, 3, 11 aureae virgae et albae vestes regentes equos. SIL. 12, 394 Latiae ... superbum vitis adornabat dextra⟨m⟩ decus. PLIN. nat. 10, 2 galeas *struthiocameli* adornantes pinnae. 34, 86 adornantes se feminas. APVL. met. 8, 11 ex imperio Charites adornatus *Thrasyllus*. *cum dat. finali*: TAC. ann. 6, 37 equum placando amni. DICT. 1, 21 virginem ... sacrificio. *translate*: QVINT. inst. 7, 1, 46 hanc communem omnium legem. AVIAN. fab. 40, 11 quos munera mentis adornant. **III** *apparare, praeparare*: GLOSS. V 531, 18 adornant: adparant. DON. Ter. Eun. 582 adornant ... ex medio significatu pro apparant. *ibid.* 673 adornarat fugam: se ad fugam praepararat. *res*: PLAVT. Capt. 920 ut sibi penum alibi adornet. Rud. 1224 ceterum quod opust. Amph. 946 iube ... vasa pura adornari mihi, ut quae ... vovi ..., exsolvam. Epid. 615 ad fugam viaticum. CAES. civ. 1, 26, 1 contra haec ... naves magnas onerarias. TAC. ann. 1, 47 naves. GELL. 15, 8, 2 stratus. AMM. 16, 8, 8 amictus ... principales. INSCR. christ. Rossi I 5 (*a. 217*) sarcophagum. II 2 p. 102, 26. christ. Gall. 335 corporis hospitium. *c. dat. finali*: TAC. ann. 12, 13 equos venatui adornatos. *de actionibus*: PLAVT. Aul. 157 nuptias adorna (Cas. 419). TER. Eun. 673 fugam. CIC. Mur. 46 accusationem et petitionem consulatus. Cluent. 18 hoc ... iudicium, hoc periculum, illa accusatio omnis testium copia. 191 comparatio criminis. LIV. 10, 38, 2 bellum (TAC. ann. 12, 56 navale proelium). VELL. 2, 122, 2 triumphus (*locus non sanus*). APVL. mund. 30 velites excursionem (executionem *codd.*) adornant. apol. 18 funus. AVSON. 422, 8 navigationem. SYMM. epist. 1, 22 iter (SIDON. epist. 6, 9, 1). AMBR. Abr. 1, 5, 37 convivium. *in malam partem*: COMM. apol. 387 qui fabulas vanas adornant (*i. fingunt*). 599 vox adornata. *additur qua re*: CIC. Manil. 35 Italiae duo maria maximis classibus firmissimisque praesidiis adornavit (*i. munivit*). *ex aliqua re*: IREN. 1, 17, 1 horam ... ex triginta partibus adornatam (κοσμεῖν). *absolute cum* ut: PLAVT. Epid. 361 is adornat ..., ut maritus fias. Rud. 129 quique adornaret sibi, ut rem divinam faciat. 1206. TER. Eun. 582 haec adornant, ut lavet. *cum inf.*: PLAVT. Epid. 690 tragulam in te inicere adornat.

synonyma: *ad II 1*: comere. *ad III*: instruere, invenire, comparare.

adv. part. **adōrnātē**. SVET. gramm. 30 (6) *declamare* modo splendide atque adornate, tum ... circumcise ac sordide et tantum non trivialibus verbis. *Bannier.*

? **1. adoro**, -āre. *i. q. triumphare.* GLOSS. IV 483, 14 adorat triumfat [laudes] (*haec contaminata v.* V 437, 22). V 163, 2 adorat triumphat laudat. *videtur subesse priscum verbum, a quo et* adorator *et* adoria *nata esse possunt.* *Kempf.*

2. adōro, -āvī, -āre. *ab* ad *et* orare. GLOSS. προσκυνῶ, veneratur, rogat. PRISC. gramm. III 274, 16 adorativa quoque *accusativo sociantur*: colo te, honoro, adoro. *cf.* adoro *alicui apud* ECCL. *p. 819, 83 sqq.* SCHOL. Cic. Bob. (Arch. 28) p. 359, 7 O. hoc verbum 'adoravi' significat cohortatus sum. Adoravit autem orare et petere significat (*codd. et* adortavi, adhortatus sum, hortatus sum). NON. 52 ador frumenti genus, quod epulis sacris pium putatur: unde et adorare, propitiare religiones, potest dictum videri. *form. sync.* adorasti: COMM. inst. 1, 32, 8. adorarint: SEN. suas. 1, 12. *corruptum*: AFRAN. com. 220 adsentio te non amare me adorate ac saniter (adorate *vel* adorare *codd.*, cordate *Bücheler*). *cf.* OV. fast. 4, 880 Etruscas Turnus adorat opes (adoptat *cod. Zulichemianus*) *cf. p. 821, 40.* SEN. epist. 22, 13 Epicuri, adhuc enim alienas sarcinas adoro (adhoro *ut videtur cod. Paris. 8540 manu prima*). *cf. p. 821, 43.* DRAC. laud. Dei 2, 204 piis adōrande catervis. 3, 529 et miseros incas-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sum adŏrare coegit. [*ital.* adorare, *francog. vet.* aorer, *hisp. vet.* aorar. *M.-L.*]

I *i. q. adloqui*: GLOSS. adorans alloquens. PAVL. Fest. 19 adorare apud antiquos significabat agere; unde et legati oratores dicuntur, quia mandata populi agunt. *cf.* SERV. Aen. 10, 677 veteres, qui adorare adloqui edicebant. LEX XII tab. Fest. 162 si adorat furto, quod nec manifestum erit. APVL. met. 2, 29 cum gemitu populum sic adorat: *cf.* 3, 3. 10, 12.

II A *adloqui cum notione venerationis*: **1 deos: a** *precibus, verbis venerari*: LAEV. carm. frg. 26 Venerem igitur almum adorans: si femina sive mas est, ita uti alma Noctiluca est. VERG. georg. 1, 343 cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Aen. 2, 700 adfaturque deos et sanctum sidus adorat. 10, 675 vos o potius miserescite, venti, in rupes, in saxa (volens vos Turnus adoro) ferte ratem. *cf.* OV. trist. 1, 3, 41 fast. 3, 348 STAT. Theb. 6, 632. *cf. l. 21. 30.* PROP. 1, 4, 27 maneat (*Cynthia*) sic semper, adoro (*sc. Amorem*). PREC. Terrae (poet. min. I 139) 20 te, diva, adoro tuumque ego numen invoco, facilisque praestes hoc mihi, quod te rogo. LIV. 7, 40, 4 deos ... immortales ... ita adoravi veniamque supplex poposci, ut mihi ... darent. 21, 17, 4 dei adorati, ut bene ac feliciter eveniret. OCTAVIA 760 precibus piis superos adora, maneat ut praesens status. CARM. epigr. 873, 2 at tua templa lybens vota suscepta peregi, accepta ut tibi sint, numen adoro tuum. LIV. 6, 12, 7 dictator ... cum ... pacem deum adorasset (*cf.* DRAC. Romul. 5, 166 hoc matres ... rogant, hoc ... senectus ... petit, hoc pauper adorat. laud. Dei 3, 631 veniam. PAVL. NOL. carm. 27, 154 reditum. *v. p. 821, 9 sqq.*). VERG. Aen. 3, 437 Iunonis magnae primum prece numen adora. OV. met. 11, 540 votis numen adorat. 14, 365 concipit illa preces et verba precantia dicit ignotosque deos ignoto carmine adorat. trist. 1, 3, 41 hac prece adoravi. *cf. l. 15. 21.* fast. 4, 660 adorato per sua verba deo. PLIN. paneg. 3 adorantium precibus *deos laetari.* OV. fast. 5, 449 venit adoratus Caducifer. 6, 559 hanc (*Inonem*) pro stirpe sua pia mater adorat (*cf.* TERT. pudic. 2). HOMER. 573 pro quo tua numina ... adoro. CVRT. 8, 10, 16 vocibus ... deum adorantium iuga montis collesque resonabant. STAT. silv. 5, 1, 73 dum cunctis supplex advolveris aris et mitem genium domini praesentis adoras. audita es. PS. APVL. Ascl. 41 agentes gratias adoremus. ... in omni ... ista oratione adorantes. HERM. Past. vis. 5, 1 ap. Tert. orat. 16 cum adorassem (Pal. cum orassem; προσευξαμένου). *passim apud* TERT. orat. *sensu precandi.* COMM. inst. 2, 38, 5 nudus benefactis deum adores. PASS. Felicit. p. 62, 66 ore confiteor, corde teneo, incessanter adoro. *de statuis adorantes fingentibus*: PLIN. nat. 34, 78 *Euphranor ex aere fecit* mulierem admirantem et adorantem (*cf.* 34, 73. 90. 35, 60). **b** *generaliter i. q. venerari, colere*: GLOSS. veneratur. OV. met. 11, 247 vino super aequora fuso et pecoris fibris et fumo turis adorat (*deos pelagi*). PLIN. nat. 12, 63 exhortatus est, ut large deos adoraret. VERG. Aen. 1, 48 numen Iunonis adorat. PROP. 4, 8, 69 geniumque meum protractus adorat. OV. met. 1, 320 nymphas et numina montis adorant. 3, 18 Phoebum taciturnus adorat. *cf.* 9, 350. 11, 392 fast. 3, 881. LIV. 38, 43, 5 deos ... quos adorent, ad quos precentur et supplicent. SEN. contr. exc. 8, 2 SEN. Herc. f. 914 Ag. 394[a] benef. 4, 23, 2 epist. 86, 1. frg. 26 numina, quae singula adoramus et colimus. 39 COLVM. 1, 8, 20. LVCAN. 6, 242 pacem si quaerit ab isto Magnus, adorato summittat Caesare signa. PETRON. 99 adoratis sideribus. 133 quem (*Priapum*) Lydus adorat. *cf.* CALP. ecl. 4, 107. PLIN. nat. 2, 107 contueri ac velut adorare (*Caniculae sidus*). (*de elephantis*: PLIN. nat. 8, 3 quod ad docilitatem attinet, regem adorant, genua summittunt. MART. epigr. 17, 1 pius et supplex elephas te, Caesar, adorat.) PLIN. nat. 8, 185 adorari velle *videtur Apis.* STAT. silv. 3, 2, 116 adoratus ... Apis. IVV. 14, 97 caeli numen adorant. SVET. Aug. 94 exilivit Theogenes adoravitque eum (*Augustum*). APVL. met. 5, 26 adorato tantum numine salutari Psyche pergit. 11, 6. 11, 23 deos inferos et deos superos accessi coram et adoravi de proximo. TERT. nat. 2, 15. 17. scorp. 3 serviendo et adorando. ITALA exod. 23, 24 (Tert. scorp. 2) non adorabis ea neque famulaberis (VVLG. adorabis ... coles). *passim.* COMM. apol. 744. 913 instr. 1, 32 (*inde* 6[ies]). VOPISC. quatt. tyr. 8, 4 ab aliis Serapidem adorare, ab aliis cogitur Christum. HIER. epist. 36, 16 quo modo etiam adorent eum fratres sui et serviant ei. *inde passim.* VVLG. gen. 24, 26 inclinavit se homo et adoravit. 48 pronusque adoravi dominum. exod. 23, 24 non adorabis deos eorum nec coles eos. *v. p. 820, 2.* 34, 8 curvatus est pronus in terram et adorans (*cf.* Ios. 5, 15. I Cor. 14, 25 cadens in faciem adorabit deum). *cf.* apoc. 11, 16. num. 25, 2 comederunt et adoraverunt deos. deut. 11, 16 ne ... serviatisque diis alienis et adoretis eos. *cf.* 17, 3 Ios. 23, 7 iud. 2, 19 III reg. 16, 31. 22, 54. 9, 9 adoraverunt eos (*deos*) et coluerunt eos (*cf.* IV reg. 17, 35). IV reg. 17, 36 illum adorate et ipsi immolate. II par. 7, 3 adoraverunt et laudaverunt dominum. Is. 45, 14 te adorabunt teque deprecabuntur. *talibus cum verbis vel solum cum obiecto coniunctum passim in* VVLG. AVG. civ. 6, 6 alii dii rideantur in theatris, quam qui adorantur in templis (*inde saepissime*). *cf.* SVLP. SEV. Mart. 24, 2. INSCR. christ. Rossi II p. 149, 16 quo quisque gradiens et Christum pronus adorans. *ubi est* προσκυνεῖν, *saepius coniungitur cum dativo*: *cf.* ITALA psalm. 65, 4 (Hil. in psalm. 65, 8) omnis terra adorent tibi et psallant tibi. exod. 23, 24 (cod. Ottob.) non adorabis diis illorum neque servies illis. *cf. p. 819, 71.* I reg. 2, 36 (Aug. civ. 17, 5). gen. 24, 26 (Aug. loc. hept. 1 [Vind. 28, 4 p. 519, 25]) 'adoravit domino' (VVLG. dominum) quod nobis usitatum est dicere: adoravit dominum. *cf. locos ab Roenschio Itala p. 439 s. v. adorare collectos*: AVG. civ. 17, 5 (2, 216 D.) sacerdoti. EXC. barb. (chron. Frick) p. 270, 2 Alexander ... domino deo adoravit (τὸν θεόν). p. 322, 1. 2 (τῷ θεῷ). CORP. III 79 deo magno Mercurio adoravit vexillus leg. II (*a. 109 p. Chr.*). *absolute*: VAL. MAX. 1, 1, 7 qua (*Aemilia*) adorante ... ignis emicuit. SEN. epist. 67, 10 sunt quaedam vota, quae non gratulantium coetu, sed adorantium venerantiumque celebrantur. *cf.* 115, 4 vultus benignitate productus adoret ac supplicet. MART. 12, 29, 20 inter adorantes cum stetit Hermogenes. QVINT. inst. 11, 3, 115 sive satisfacientes aut supplicantes ... submittimus sive adorantes attollimus. PLIN. paneg. 52 delubra non nisi adoraturus intras. LACT. inst. 4, 15, 16 *Christus* ascendit in montem ... ut ibi adoraret. HIL. in psalm. 2, 24 adoraturi magi. VVLG. Matth. 2, 2 venimus adorare. *passim cf. p. 819, 70 et 821, 27. cf.* AVG. civ. 7, 23. 10, 19. *de regum et imperatorum adoratione, more Persico*: GLOSS. προσκυνεῖν. SEN. suas. 1, 2 quae (*gentes*) non Alexandrum posito genu adorarint. LVCAN. 10, 272 summus Alexander regum, quem Memphis adorat (*cf.* ITIN. Alex. 41 adoratum se volens salutari more mortalium neglegebat. IVST. 6, 2, 13. 12, 7, 1). *cf. p. 819, 61 sqq. 820, 82. 821, 12.* SVET. Cal. 22 consistens (*Caligula*) ... inter fratres deos medium adorandum se adeuntibus exhibebat. Vit. 2 primus (*Vitellius*) C. Caesarem adorare ut deum instituit. COMM. apol. 836 quem (*Neronem*) et Iudaei simul tunc cum Romanis adorant. TREB. trig. tyr. 30, 13 e more Persico adorata est (*Zenobia*). *cf.* LAMPR. Alex. 18, 3 VOPISC. quatt. tyr. 9, 3. 4. 13, 2 CAPITOL. Max. Balb. 17, 2 ARNOB. nat. 3, 3 AMM. 15, 5, 18 CLAVD. 7, 122. 10, 377. 22, 72. 28, 423 SVLP. SEV. chron. 2, 8, 3 IORD. Rom. 299.

2 res divinas: a *precibus, verbis*: OV. epist. 13, 111 excutior somno simulacraque noctis adoro ... (*sequuntur preces*). Pont. 2, 2, 55 hanc (*linguam*) ego non, ut me defendere temptet, adoro. LVCAN. 8, 594 summissis precibus Pompeius adoret sceptra sua donata manu. SIL. 3, 676 calcatosque Iovi lucos prece ... adora. **b** *generaliter*: *bestias* (*cf. p. 819, 60*): PLIN. nat. 9, 38 ut sacras adorant *testudines.* IVV. 15, 2 crocodilon adorat *Aegyptus.* HIL. in psalm. 51, 6 populus Israel vitulum. VVLG. apoc. 13, 4 adoraverunt draconem ... et adoraverunt bestiam. *cf.* 20, 4 *et* ITALA Aug. civ. 20, 7. AETNA 356 surgit adoratis sublimis fumus ab aris (*cf.* SEN. epist. 86, 1 adoratis manibus ... et ara). PLIN. nat. 11, 250 haec (*genua*) ut aras adorant. *cf.* MACR. sat. 3, 6, 3 ara, quae adoratur ab Aenea. OV. trist. 2, 291 adoranti Iunonis templa. fast. 3, 882. SEN. Ag. 392[a] delubra. dial. 11, 13, 8 aedium sacrarum ruinae calcantur, quas religiosi aeque ac stantes adorant. TERT. apol. 15 si ... ea (*templa*) adorarent. AVIAN. fab. 23, 5 adoratis ... templis. CARM. epigr. 1551, 1 templum quod saepe viator adoras. IVV. 6, 47 Tarpeium limen adora pronus. APVL. apol. 56 si fanum aliquod praetereat, nefas habet adorandi gratia manum labris admovere (*cf.* PLIN. nat. 28, 25 in adorando dextram ad osculum referimus totumque corpus circumagimus. SIL. 17, 183 effundunt lacrimas dextramque *Hannibalis* ut numen adorant. HIER. apol. adv. Ruf. 1, 19 καταφιλήσατε, id est deosculamini ..., quod ego nolens transferre putide, sensum magis secutus sum, ut dicerem adorate. quia enim, qui adorant, solent deosculari manum). VVLG. psalm. 137, 2 adorabo a d templum sanctum tuum. *saepius. cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 3, 2 a d sepulcrum Cypriani ... adorare. SEN. Phoen. 125 Cadmi nemus ... supplex adoras. PLIN. nat. 12, 3 nec magis auro fulgentia atque ebore simulacra quam lucos et in iis silentia ipsa adoramus. SEN. frg. 120 simulacra deorum venerantur, illis supplicant genu posito, illa adorant. STAT. silv. 4, 8, 48 *Apollinis* adhuc volucrem ... Eumelus adorat. COMM. instr. 1, 14, 6 adorare tabellas. TERT. nat. 1, 4 frivola humanae manus opera non adoramus. 2, 14 adorate sagittas *Herculis.* idol. 7. 15 spect. 2. 13. ITIN. Anton. Plac. 20 quem (*lignum crucis*) adoravimus et osculavimus. VVLG. Dan. 3, 15 prosternite vos et adorate statuam. *saepius. cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 5, 1. 2. 2, 8, 3. 4. SIL. 14, 437 missile adorata contorquet Sabratha puppe (*ubi imago dei posita erat*). APVL. flor. p. 6 Oud. lapis ... adorata. STAT. Theb. 8, 284 oblatas frondes submissus adorat (*cf.* 8, 254 adoratas (*Phoebea insignia*) frondes). 9, 548 dextera, tantum tu praesens bellis et inevitabile numen, te voco, te solam superum contemptor adoro (*verba Capanei*). PLIN. nat. 28, 25 fulgetras poppysmis adorare consensus gentium est. SVET. Nero 12 coronam ... ad se delatam adoravit ferrique ad Augusti statuam iussit. 41 ad eam speciem (*insculpti monumento militis Galli ab equite R. oppressi crinibus tracti*) exiluit caelumque adoravit. SIL. 6, 37 clausamque aquilae infelicis adorans effigiem. SVET. Cal. 14 Artabanus ... aquilas et signa Romana Caesarumque imagines adoravit. TERT. nat. 1, 12 *castrensis religio* ... signa adorat. CORP. XIV 3608, 16 reges signa Romana adoraturos ... perduxit. NOT. dign. or. 21, 6 *de officiis ducis* ... adorata clementia principali cum insignibus exit ... (*saepius*). 39, 37 principem de eodem officio, qui completa militia adorat protector: *de privilegio illo aspiciendi Caesares adorandique purpuram.* CASSIOD. var. 11, 18 ad adorandos aspectus properet principales. 11, 31 sacram purpuram adoraturus. *cf.* COD. Iust. 12,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 4 PAPYR. Rainer (*saecl. IV*) Wessely, Schrifttaf. p. 9 n. 21. *cf. PW. I 400 s. v.* adoratio. CLAVD. carm. min. 28, 79 regis iter fragrantis adorant. PS. APVL. Ascl. 24 non admirandus videbitur mundus nec adorandus. *cf.* 26 adorandus ... atque mirandus. AVG. civ. 7, 26 tamquam deum adoret mundum. LACT. inst. 2, 5, 4 quidam elementa tamquam deos adorant. HIL. in psalm. 65, 7 plures terrae metalla robora scopulos herbas deos adoraverunt. INSCR. christ. Rossi II p. 241, 5 n. 5 crux est, quam semper adoro.

B *inde* **translate:** *veneratione alias dis debita afficere*: **1** *homines*: **a** *precari, rogare, petere*: OV. epist. 10, 144 non te per meritum ... adoro: debita sit facto gratia nulla meo (*Ariadne Theseo*) (*cf.* trist. 3, 8, 13 si semel optandum est, Augusti numen adora ... det reditum. Pont. 2, 2, 111 iratum ... numen adora, eximat ut ... me feritate loci. 3, 1, 97. 163 *cf. p. 820, 23*). LIV. 42, 12, 3 sororem dedisse Prusiae precanti adoranti. SEN. Herc. f. 410 non ut inflexo genu regnantem adores petimus. IVV. 3, 300 pulsatus rogat et pugnis concisus adorat, ut liceat ... reverti. *cf.* APVL. met. 8, 19 COMM. instr. 1, 20, 4. **b** *venerari, laudare, honorare*: STAT. Theb. 10, 789 patriaque in sede reponunt corpus adoratum. QVINT. inst. 10, 1, 88 Ennium sicut sacros vetustate lucos adoremus. IVV. 10, 62 adoratum populo caput. TAC. hist. 1, 36 nec deerat Otho ... adorare volgum (*cf.* CLAVDIAN. 28, 616). PS. APVL. Ascl. 6 homo, animal adorandum atque honorandum. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 41 adorea laus bellica dicitur fortassis, quod adorandi sint, qui laudem ex bello reportant. TREB. trig. tyr. 32, 5 Calpurnia ..., quam maiores nostri ... inter sacratissimas feminas adoraverunt. CAPITOL. Pert. 13, 2 ita ut senatum faventem adoraret. VVLG. gen. 1, 2 cucurrit in occursum ... et adoravit in terram. 19, 1 ivit obviam eis adoravitque pronus in terram. 23, 17 adoravit Abraham coram populo terrae. 27, 29 serviant tibi populi et adorent te tribus. III reg. 1, 16 inclinavit se Bethsabee et adoravit regem. IV reg. 2, 15 adoraverunt eum (*Eliseum*) proni in terram. AVG. civ. 2, 13 si adoratur exactor (*saepius* ECCL.). SVLP. SEV. chron. 1, 8, 3 Iacob adorandus principibus et gentibus fratri praeponitur. 1, 12, 2 Ioseph ... fratres adeunt et more regio adorant. VITA Sev. 6 adoravit eum (*episcopum*) rex. *fere i. q. salutare, quo referenda videntur haec*: FLOR. 1, 22, 46 cum urbem tantum non adoratam reliquisset (*Hannibal*). APVL. met. 6, 20 repetita atque adorata candida ista luce (*verba ex Tartaro redeuntis*). CARM. epigr. 1615, 5 digna coniux, te adoro. **2** *res*: *i. q. laudare, venerari, celebrare, honorare, admirari*: *cf.* OV. fast. 4, 880 *p. 818, 80*. SEN. Tro. 708 submitte manus dominique pedes supplice dextra stratus adora. dial. 7, 18, 2 quo minus perseverem laudare vitam ... quo minus virtutem adorem. epist. 22, 13 *cf. p. 818, 82*. 52, 13 philosophia adoretur (*syn.* laudare). LVCAN. 6, 254 vivam magnae speciem virtutis adorant. 7, 708 tam mala Pompei quam prospera mundus adoret. 8, 114 locum, ... quem veniens hospes Romanus adoret. PETRON. 83 in pinacotheca ... Protogenis rudimenta ... tractavi ... Apellis, quam Graeci μονόκνημον appellant, etiam adoravi. *de turpibus*: PETRON. 127 invenies religiosum, si te adorari permiseris (*cf.* IVV. 6, 322 fluctum crisantis adorat). PLIN. nat. 8, 215 novam *lunam* exsultatione adorari *a simiis*. 14, 5. 6 servitute sola profici coeptum. hanc alius alio modo et in aliis adorare, eodem tamen habendique ad spes omnium tendente voto. 27, 1 magis adorare priscorum in inveniendo curam. SIL. 9, 350 pone ... lacrimas et adora vulnera. STAT. silv. 2, 7, 135 quidquid fleverat ante, nunc adorat. 3 praef. 10 primum limen ... Hercules Surrentinus aperit, quem in litore tuo consecratum statim ... his versibus adoravi. 4 praef. 1 primo autem septimum decimum Germanici nostri consulatum adoravi (*cf.* PANEG. 5, 5 p. 135, 10 adoratae sint ... mihi Sarmaticae expeditiones). STAT. Theb. 6, 664 adorato rediit *pubes* ... disco. 12, 817 *Aeneida* longe sequere et vestigia semper adora, *o Thebai*. MART. 4, 49, 9 illa (*scripta*) tamen laudant omnes, mirantur, adorant. IVV. 13, 148 pocula adorandae robiginis. PS. APVL. Ascl. 13 naturam ... cognoscens miretur, adoret atque conlaudet artem mentemque divinam. PANEG. 4, 11 p. 124, 16 salarium, quantum ad honorem pertinet, adoratum accipio. MACR. sat. 3, 14, 2 vetustas nobis semper adoranda est. PS. ORIENT. trin. 67 adorandum ... character. SIDON. carm. 22, 3 nos vestigia doctrinae ipsius adorantes. ENNOD. epist. 7, 14 (p. 184, 2) adorandis inserta monumentis radice animi teneris. *cf.* dict. 6 (p. 441, 19). COD. Iust. 1, 17, 2, 19 hasce itaque leges et adorate et observate.

adduntur saepius adiectiva vel adverbia: supplex, pius, nudus benefactis, taciturnus, prostratus, incurvatus, submissus (SIDON. carm. 2, 388), pronus, pronus in terram, incessanter, veneranter; *aliter indicatur modus*: precibus, ture, votis, poppysmis, genu flexo, exsultatione.

synonyma: *ad I*: agere. *ad II*: adfari, invocare, vocare, rogare, poscere, verba precantia dicere, precari, admirari, petere, genua summittere, venerari, colere, supplicare, satisfacere, mirari, rogare, honorare, laudare, conlaudare, observare. *de verbis iuxta* adoro *positis apud* ECCL. *cf. p. 819, 70 et supra l. 27.* *opposita*: *ad II*: salutare more mortalium, gratulari. *Ausfeld.*

adōsculor, -ārī. *ab* ad *et* osculari. DICTYS 2, 51 Phoenix et ... Patroclus ... genas atque omnem vultum iuvenis, manus adosculari (*inf. hist.*), *ubi dici videtur praeter genas etiam manus osculis fatigari.*

adoxos, -on, ἄδοξος. FORTVN. rhet. 2, 13 p. 109, 5 adoxos id est humilis. AVG. rhet. (rhet. p. 150, 25) 21 in adoxo id est in humili genere materiae. 317, 15. 587, 7. *cf. ibid.* 18 p. 148, 17 ἄδοξον est controversiae genus sine opinione utraque, humile et sordidum (148, 1).

cum **ad** *composita, quorum simplex incipit a* **p,** *vide sub* **app-** *excepto sequenti.*

adpatruus, -ī *m.* [*cf. c.* adnepos atavus. *Th.*] LEX Visig. Recc. 4, 1, 6 adpatruus adamita, hi sunt abavi paterni frater et soror. *falso* ISID. orig. 9, 6, 24. *V.*

composita quae sunt ex **ad** *et a* **qu** *incipientibus vide sub* **acqu-**.

adque, adqui(n) *v.* atque, atqui(n).

Adquesīrēnsis *v. sub* aqua *p. 364, 27.*

ad quo *v. sub* ad *p. 559, 22.*

composita ex **ad** *et verbis latinis ab* **r s t** *quae incipiunt vide sub* **arr-, ass-, att-**.

? **Adr.nos** *nom. figuli corruptum.* INSCR. Rhen. Bramb. 223 c *4 (*in tegula perdita*) leg. VI Adr.nos.

Adra *Ptolemaeo* Ἄδρα, *Liburniae opp.* TAB. Peut. 5, 3/4 Clambetis XIII Hadre, ab Hadre Burnomilia XIII. RAVENN. p. 211, 3 Adrise. *v. Tomaschek, PW. I 402.* *aliud v.* Adraha. *Diehl.*

Adraha, -ae *f. statio Arabiae.* TAB. Peut. 10, 1 Adraha. *Eusebio est* Ἀδραά (p. 213, 37 *et* 38 Lag.) *vel* Ἀδρά (p. 253, 31). *eadem videtur nominari* CORP. VIII 7052 Ἀδρ⟨α⟩ηνῶν πόλις ἡ τῆς Ἀραβίας *et* πρεσβευτῇ Ἀδραηνῶν ἐπαρχείας Ἀραβίας; *non idem praestem de* VIII 2505 Maximo Zabdiboli Hadrino Palm(yreno); *probabile est huc spectare* CONCIL. Const. (Mansi IX 117ᶜ) episcopo Adraon (*gen.*).

Adramelech, *indecl.* אַדְרַמֶּלֶךְ, Ἀδραμέλεχ, *idolum Assyriorum.* VVLG. IV reg. 17, 31. HIER. nom. hebr. p. 44, 19 L. Adramelech stola regis vel decor regis. *cf.* 49, 17. 98, 5. *inde nom. vir.* VVLG. IV reg. 19, 37 Is. 37, 38. *V.*

Adramyn, -ȳnis, Ἄδραμυς, *Lydus.* PRISC. gramm. II 219, 14 'Adramyn' (nomen herois) 'Adramynis', *de quo cf. Tümpel, PW. I 403.* *ab hoc oppidum Mysiae conditum fertur* **Adramytteum** (-ium), -ī, Ἀδραμύττειον. *in libris praevalet* 't' *geminata. sed cf. Herod. cathol. pros. 13 p. 373, 10.* *ibidem (et ab auctoribus?) male confunditur cum* Adrymeto, Hadrumeto. PLIN. nat. 5, 122 in ora, quae sinum cognominavit et conventum, Adramytteos, olim Pedasus dicta. CIC. Flacc. 68 Adramytii (*Camerarius*, Adrymeti *et* Adrimeti *codd.*). MELA 1, 91 Adrymetion (*acc.*) *cod., corrige* Adramytion. LIV. 37, 19, 7 *et* 8 Adramytteum *acc.* 37, 21, 4 ad tuendum Adramytteum. OBSEQ. 49 Adramytti (hydramyti *sim. codd.*). PLIN. nat. 5, 123 deportant Adramytteum negotia Apolloniatae a Rhyndaco amne. 13, 5 *unguentum* laudatum est ... oenanthinum in Cypro, post Adramytteo. CONCIL. Ephes. a. 431 (Mansi V) p. 612ᶜ Helladius episcopus Adramytti subscripsi. ITIN. Anton. 335 Adramitio. TAB. Peut. 9, 3 Adrimirios. RAVENN. p. 108, 3 Adrimition. p. 362, 11 Adrimtin. Guido p 528, 17 Adrimitin. *adi.* **Adramyttēnus,** -a, -um, Ἀδραμυττηνός. CIC. Flacc. 31 Adramytenus (*Vrsinus*, Adryamettenus, Adriametenus *sim. codd.*) homo nobilis ... Atyanas pugil Olympionices. Brut. 316 Adramyttenus Xenocles. AMM. 14, 11, 31 *fortuna* Adramytenum Andriscum in fullonio natum ad Pseudophilippi nomen evexit (26, 6, 20). CORP. IX 6158 (*Tarenti, non vidit Mommsen*) ?⟩ op⟨?⟩ Camax Adramy⟨t⟩eno p⟨/⟩ XXV. *v. Hirschfeld, PW. I 404.*

Adranā, -ae, *flum. apud Chattos, nunc* Eder? TAC. ann. 1, 56 flumen Adranam.

Adrāns *v.* Atrans.

Adrānum, -ī, Ἀδρανόν, Ἀδρανόν, *Siciliae opp., nunc* Adernò. *nomen traxit a deo* Adrano (*de quo cf. Wernicke, PW. I 405. num ab hoc deo appellatus est* Hadranus CORP. VIII 6936 *prov. Numid.?*). SIL. 14, 250 Hadranum Ergetiumque simul. *incolae* **Hadrānitānī,** -ōrum. PLIN. nat. 3, 91. *v. Hülsen, PW. I 405.* **Adrānodorus,** -ī, Ἀδρανόδωρος. *Syracusanus.* LIV. 24, 5, 7 Adranodorus et Zoippus generi Hieronis. 24, 4, 9 ceteros tutores summovet Adranodorus, iuvenem iam esse dictitans Hieronymum ac regni potentem. 24, 4—26 *saepe.* *v. Niese, PW. I 405.*

Adraōn *v.* Adraha.

Adrassus, -ī, Ἄδρασσος (*an* -ός?) *Ciliciae opp. v. Ramsay, Asia minor 367 et Wilhelm, PW. I 405.* CONCIL. Const. (Mansi IX) p. 177ᵈ Paulo reverendissimo episcopo Adrassi.

Adrastus, -ī, Ἄδραστος. *Ionum forma* Adrestos *legitur* PRISC. gramm. II 68, 7. *cf.* Adrestia, Adrestine. AVG. civ. 21, 8 Adrastos. CORP. VI 13703 P. Caecilius Atdratsus. 1585ᵇ (*a. 193*) 29 Hadrasto (*ibid. ter* Adrast-). VIII 481 (*prope Ammaedaram, descr. Wilmanns*) Q. Elius Iunius Adra|tus *idem fuerit nomen.* *prima syllaba primum corripitur apud* HOMER. 539 (*longa etiam* 240), *deinde apud* STAT. Theb. *in fine hexametri 40ⁱᵉˢ, in medio versu* 11, 426 (*et* silv. 1, 1, 52 Adrasteus), *longa remanet in arsi*: 4, 63. 8, 135. 10, 31, *in thesi*: 1, 391. 6, 548. *ineptissime interpretatur* PS. FVLG. sup. Theb. p. 183, 26. **1** *celeberrimus Argivorum rex et heros, de quo egit Bethe, PW. I 411.* *inter Latinos saepissime ut res fert eum laudat* STAT. SERV. Aen. 6, 480 rex Sicyonis Adrastus primo fuit, post Argivorum, socer ... Tydei et Polynicis (*cf.* STAT. Theb. 2, 178 *sqq.*). HYG. fab. 69 p. 76, 15 Talai (*unde* STAT. Theb. 5, 18 Talaionides) et Eurynomes filio. HIER. chron. a. Abr. 803 Adrastus (addrastus *F*) a. IIII. *epitheta*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

STAT. Theb. 10, 487 alacer. 4, 344 duci (CORIPP. Ioh. 6, 307 ductor). 4, 74 longaevo. *v. infra l. 6 sq.* 1, 467 mitis (*item*: 7, 537. 11, 110). 9, 176 nihil metuentis. 12, 323 potentis. 6, 314 regis (1, 390. 12, 378 HYG. fab. 68 p. 75, 1 MYTHOGR. 1, 80. 1, 151. 1, 152 *al.*). 6, 626 senis. *attributive apposita*: STAT. Theb. 2, 111 socer augurio fatalis. 1, 391 in senium vergens ... dives avis et utroque Iovem de sanguine ducens. 4, 38 aeger pondere curarum propiorque abeuntibus annis. 8, 262 aeger senio. 10, 177 magnis ... cladibus aeger. 11, 427 ⟨et⟩ regnis multum et venerabilis aevo. 3, 345 verendus ... pater. 5, 699 alipedum curru ... sublimis Adrastus secum ante ora virûm fremibunda Thoanthida portans it medius turmis. *laudantur*: STAT. Theb. 6, 626 consilium. 9, 176 currum. OV. fast. 6, 433 genus. VERG. Aen. 6, 480 Adrasti pallentis imago. SEN. Phoen. 374 imperio (STAT. Theb. 6, 314). STAT. Theb. 11, 732 limen (9, 64). 10, 31 serium. PROP. 2, 34, 37 Arion ... victor equus. *v. l. 39.* *circumscribitur*: Talaionides *v. p. 822, 83.* STAT. Theb. 3, 441 Perseius heros. *tragoediae titulus*: FEST. 229 prophetas in Adrasto Iulius (*sc. C. Iulius Caesar Strabo*) nominat antistites fanorum, oraculorumque interpretes. **2** *alii*: *Troianus*: HOMER. 240. 539 vastum. DICT. 2, 35 DARES 18 *v. l. 57.* HYG. fab. 242 p. 135, 10 Adrastus et Hipponous eius filius ipsi se in ignem iecerunt ex responso Apollinis. AVG. civ. 21, 8 Adrastos Cyzicenos *mathematicus nobilis.* CLAVDIAN. MAM. anim. 1, 25. **3** *in titulis*: *nom. serv., cogn. lib. inde a prima aetate imperatoria*: CORP. VI 6337 (*e columb.*) pistor. 27119 Tatias Adrasti filia. X 2342 (*Puteolis*). INSCR. Rhen. Bramb. 1995 (*periit*) Heliades Adrasti Antiocesis. CORP. II 4970, 7 Adras(tus) Preter(iti?). CORP. VI 33608 (*e columb.*) Q. Mutius Q. l. Adrast(us). 1585 b (*a. 193*) 5 ad Adrastum Augg. nn. lib. *ibid.* 18 procuratori. *ibid.* 29 Hadrasto Aug. lib. *ibid.* 49 lib. domini n. 9263 Adrastus libertus cocus. Sophe Adrasti coci l. uxor. IX 5673 (*Treae*) C. Tuccio C. l. Adrast(o). X 741 (*Surrenti*) M. Livius Choes l. Adrastus. V 978 (*Aquileiae*) T. Canio T. l. Adrasto (sex)vir(o) patrono. 2629 (*Ateste*) L. Flavianus M'. l. Adrastus. 3023 (*Patavii*) L. Raecio (mulieris) l. Adrasto. CORP. VI 21617 Fl(avius) Adrastus. 21657 Lucretius Adrastus. XIV 1623 (*Ostiae*) T. Sextius Adrastus. XII 871 (*Arelate*) L. Romani Adrasti. III 7985 (*Sarmizegetusae*) M. Suronio Adrasto Aug. col. *cuius filius* Adrastus?

Adrastis, -idos, Ἀδραστίς, *adiective Adrasti filia.* STAT. Theb. 12, 678 Adrastida (*Argian*). *adi.* **Adrastēus,** -a, -um, Ἀδράστειος. **1** *ad* Adrastus: STAT. silv. 1, 1, 52 Arion. *v. l. 15.* **2** *ad* Adrastea *1* (*v. l. 42*): AMM. 14, 11, 22 Adrasteo pallore perfusus. **3** *ad* Adrastea *2*: IVST. 11, 6, 10 prima igitur congressio in campis A d r e s t e i s fuit. **Adrastēa,** -ae, Ἀδράστεια. **1** AMM. 14, 11, 25 haec ... ultrix facinorum impiorum bonorumque praemiatrix aliquotiens operatur A d r a s t i a ... quam ... etiam Nemesim appellamus. (COMM. Bern. Lucan. 5, 233). 22, 3, 12 humanorum spectatrix Adrastia. CIRIS 239 *scelus infandum* nec sinit Adrastea. MART. CAP. 1, 64 quaedam femina, quae Adrastia dicebatur, urnam caelitem superamque sortem inrevocabilis raptus celeritate torquebat. *eadem* HYG. fab. 182 p. 35, 15 Oceani filiae Idothea Amalthea Adrastea (alii dicunt Melissei filias esse) Iovis nutrices. PROB. Verg. georg. 1, 205 *ad* 'haedorumque dies': Adrastea capella, quae educavit Iovem cum haedis, ob hoc beneficium in sideribus sacrata est, quorum ortum pluviae secuntur. *num haec est dea* CORP. III 944 (*in Dacia, periit*) in h(onorem) d(omus) d(ivinae) Adrastiae colleg. utriclariorum? *v. Tümpel, PW. I 406, 3; Roscher, Mythol. Lex. I 77.* **2** PLIN. nat. 5, 141 Parium colonia, quam Homerus Adrastiam appellavit. DICT. 2, 35 Amphius et Adrastus Merope geniti ex A d r e s t i a (DARES 18). *v. Hirschfeld, PW. I 406, 2.* **Adrastius,** -ī, *nom. gentil. deriv. latin.* CORP. XII 3136 (*Nemausi, periit*) M. Adrastius Secundus v. s. l. m. **Adrestīnē,** -ēs *nom. mul.* PRISC. gramm. II 68, 7 in 'ne' ... desinentia, quae sunt Iadis linguae, patronymica eiusdem generis 'i' longam habent paenultimam ... ut 'Adrestos, Adrestine'. CONSENT. gramm. V 341, 16. **Adrastilla,** -ae *cogn. mul., deminut. latin.* CORP. III 1246 (*Apuli, periit*) Tuticiae Adrastillae. *Diehl.*

Adratus *v.* Adrastus *p. 822, 74.*

Adrazar *v.* Adarezer.

Adre *v. sub* Hadr-.

Adreito, -onis *nom. vir. celticum.* CORP. V suppl. ital. Pais 999 (*Albintimilii*) Sentro Adreitonis f. *Otto.*

Adrestae, -ārum *gens Indica, Arriano Ἀδραϊσταί, Diod. Sic. Ἀδρησταί.* IVST. 12, 8, 9 Adrestas Catheanos Praesios Gangaridas caesis eorum exercitibus expugnat (OROS. hist. 3, 19, 4). *Diehl.*

Adreticius, -a *nom. gent. originis celticae.* CORP. XII 344 (*inter Forum Iulii et Aquas Sextias*) G. Adreticio Victori Volt(inia) ... et G. Adreticio Firmino fil. et Sex. Adreticio Insequenti fil. et T. Adreticio Vindici fil. et ... Adreticie Pie nepoti ....

Adrētiō *v.* Arrētium.

Adretonius *nom. gent. originis celticae.* CORP. XII 739 (*Arelate*) M. Adretoni Aviti.

Adrettius *cogn. celticum.* CORP. XII 208 (*Antipoli*) T. Fl(avio) Valerio, T. Fl(avio) Adrettio.

Adriacus, Adriānus, Adrius *al. v. sub* Hadr-.

Adrimition *et* **Adrimirios** *v.* Adramytteum.

Adrise *v.* Adra.

Adrobrica, -ae *opp. Hispaniae, cf. Hübner, PW. II 615.* MELA 3, 13 in Artabris (*Celtica gente*) sinus ... Adrobricam urbem et quattuor amnium ostia incingit.

Adron *v.* Portus Adurni.

Adronus, -ī *nom. vir. barbaricum.* CORP. II 2519 (*in Hispania Tarraconensi*) Adrono Veroti f. *cf.* 2430. *Otto.*

Adrotus *cogn. vir. cf.* Ἄδροττα *vicum Lydiae. an* ἁδρωτός? CORP. III 4886 (*Viruni in Norico*) P. Titius P. l. Adrotus. *Diehl.*

ad Adrum flumen *statio Lusitaniae, cf. Hübner, PW. I 421.* ITIN. Anton. p. 418 ab Olisipone Emeritani ... Ad Adrum flumen.

Adrumētum *sim. v.* Hadrumetum.

Adruntinus *nom. vir.* CORP. VIII 18801 (*in prov. Numidia*) Adruntinus (*si recte descriptus est titulus*; A⟨r⟩unti⟨a⟩nus *latere suspicatus est Dessau*).

Adruppo⟨...⟩ *dativo, cogn. mul. celticum.* CORP. XIII 994 (*in Petrucoriorum territorio*) ⟨I⟩uliae Adruppo⟨...⟩.

Adrusiācus fundus. CORP. XI 1147, 7, 37 (*Veleiae, tab. aliment. aetat. Traian.*) fund(um) Valerianum Tovianas Adrusiacum Lucilianum. *Otto.*

Adryades, -um, Ἀδρυάδες. *nymphae quae et* Ἁμαδρυάδες. PROP. 1, 20, 12 non minor Ausoniis est amor Adryasin (*ibid.* 32 Hamadryasin. 45 Dryades). *Diehl.*

Adsalluta, -ae *f. fluvius Noricus et numen eius, hodie* Saan, *ut videtur, cf. Mommsen, Corp. III p. 628.* CORP. III 11680 (*in agro Celeiano*) Savo et Ads(allutae) v. s. l. m. Secundio. 5135 Adsallutae Aug(ustae) sacr. G. Caecina Faustinus. 5136 Adsallute Aug(ustae) sac. Ocellio Castrici Marcelli ser. v. s. l. m. 5138 Savo et Adsallutae sac. P. Ant. Secundus v. s. l. m. 11684 Adsallut(ae) et Savo Aug. sac. C. Cassius Quietus v. s. l. m. 11685 A d s a l u t e Aug. C. C. A.

? **Adsdeo,** -onis *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 5022 (*in Norico, periit*) Tertius Adsdeonis. *fortasse non diversa a. n. 6520.*

Adsedilus, -ī *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 5373 (*in Norico*) C. Mimisio C. l. Ianuario ... Mosicu Adsedili f.

Adsedus *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 4847 (*in Norico*) Ti. Iulius Adsedi f. Taulus. *Otto.*

Adselona *statio Sardiniae.* RAVENN. p. 411, 15. Guido p. 500, 9 Adselola.

Adsertor *v.* Assertor. **Adses-** *v.* Asses-.

Adsinnadēnsis, -e *adi. incola oppidi cuiusdam Mauretaniae Caesariensis.* VICT. VIT. not. Maur. Caes. p. 131, 115 Gaius Adsinnadensis prbt. *cf.* Arsinnaritanus. *Diehl.*

Adsinuar *v.* Arsenaria.

Adsmerius *Mercuri cognomen.* CORP. XIII 1125 (*Limoni Pictonum, litteris tertii fere saeculi*) deo Mecurio (*sic*) Adsmerio I(ulius) Venixxam(us) v. s. l. m. *f.* Atesmerius. *Otto.*

Adsyrus, -ī *cogn. vir.* CORP. XIV 1690 (*Ostiae, descr. Dessau*) d. m. Tulliae Charito⟨ni?⟩ ... et Aur. Assyrio / \ ⟨...⟩ Aur. Maximille⟨...⟩ M. Aur. Adsyrus f⟨...⟩ coiugi b. m. b. f. ⟨...⟩ et sibi. Adsyrus *et* Assyrius *utrum sint eiusdem radicis, ita ut nimis docte alter* Adsyrum *se appellari maluerit necne, parum liquet.* *Diehl.*

Adtās *cf.* Atta.

Adteiae *et* **Adteia** *locus in Gallia Belgica, hodie* Athies. VITA Radegund. (Mon. Germ. Merov. II p. 365, 11) 1, 2 Adteias (Ategias, Atteias *pars codicum*) in villa regia. (p. 366, 1) Adteias (Adtegias, ab Atteias, ad Atteias *sim. codices praeter unum omnes*) nocte cum paucis elapsa est. 1, 4 (p. 366, 19) Adteias domum instruit. 2 ind. 13 (p. 379, 1) in Adtegia (Ateias *unus codex*) villa. 2, 13 (p. 386, 16) in Adtegia (Atteia, Ateias *pars codd.*) villa. *cf.* attegia *et* Attidium.

Adtusta *nom. mul. barbaricum.* CORP. XIII 819 (*Burdigalae*) Pu-b(liciae?) Adtustae defu(nc)ta(e) annorum LVII.

Aduaca *v.* Aduatuca.

Aduatuca, -ae *oppidum Eburonum, postea Tungrorum, cf. Ihm, PW. I p. 429.* CAES. Gall. 6, 32, 3. 4 impedimenta omnium legionum Aduatucam (Atu- *codd. β*) contulit. id castelli nomen est. hoc fere est in mediis Eburonum finibus. 6, 35, 8 Aduatucam (At uatucū *cod. Vrsinianus*) venire potestis. 6, 35, 10 Aduatucam contendunt. ITIN. Anton. p. 378 A d u a c a (Aduaga, Aduagan *pars codicum*) Tongrorum. TAB. Peut. 2, 5 Atuaca. *cf.* PTOLEM. 2, 9, 5 Τοῦνγροι καὶ πόλις Ἀτουάτουκον (Ἀτουάκοντον *codd. plurimi*). *aetate posteriore nominatum est* Tungri *et* civitas Tungrorum, *unde nunc* Tongern *nomen ei est. cf.* Aduatuci.

Aduatucī, -ōrum *gens Galliae Belgicae, cf. Ihm, PW. I p. 430.* Aduatici *sic scripti leguntur in Caesaris libris aut omnibus aut melioribus his locis*: Gall. 2, 16, 4. 2, 31, 4. 5, 27, 2. 5, 38, 2. 5, 39, 3. 5, 56, 1. 6, 33, 2; Atuatuci: Gall. 2, 29, 1. 6, 2, 3. CAES. Gall. 2, 29, 4 Atuatuci ... erant ex Cimbris Teutonisque prognati. 5, 27, 2 Ambiorix (*Eburonum rex*) ad hunc modum locutus est: ... Aduatucis, finitimis suis. 5, 38, 1 Ambiorix ... in Atuatucos (Antuatucos *et* Antuaticos *codd. α*, Atuatucos *et* Atuaticos *codd. β.* Atuatuc- *optimi codd.* OROS. hist. 6, 10, 1. 2), qui erant eius regno finitimi, proficiscitur. 5, 38, 2 *Ambiorix* re demonstrata Aduaticisque (Atuatuc- *codd. β*) concitatis postero die in Nervios pervenit. 6, 2, 3 Nervios, Atuatucos (*sic codd. α et Vrsinianus*), [ac] Menapios. 2, 4, 9 Atuatucos (*sic et* Catuat-, Catuan- *fere codd. αβ*; At- *etiam* OROS. hist. 6, 7, 14 *optimi codd. paene omnes*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et PAVL. hist. Rom.) XIX milia *armata polliceri.* 5, 39, 3 Eburones, Nervii, Aduatuci. 6, 33, 2 eam regionem quae ad Aduatucos (At- *codd. β*) adiacet. *in* NOT. Gall. *ad* 2, 4 civitas Ebroicorum *in libris multis, sed non bonis adscriptum est* Atuaticorum, *male, cf. Mommsen, Chron. min. II p. 578. cf.* Aduatuca. *Otto.*

adūber NOT. Tir. 79, 10 *post* uber *ante* exuberat.

adubi. *ab* ad *et* ubi, *sensu semper temporali. saepe* at ubi *scriptum est, nimirum quod scribae compositum non agnoscebant. cf. P. Geyer, Archiv 4, 613. Bonnet, Lat. de Grég. p. 485.* CHIRON 495 assa diligenter, adubi coria laxaverint. *ibid.* adfunde ..., adubi reiecerit. 625 atubi ... cucurrerit, ... curabis. 705 atubi deraseris ..., curabis. ITIN. Silv. 25, 2 atubi autem missa facta fuerit ..., tunc (37, 8). 29, 3 atubi autem coeperit ..., offeret. 33, 2 atubi autem illa perlegerit, fit oratio. 36, 3 ante crucem autem atubi ventum fuerit, iam ... incipit. 37, 3 atubi autem osculati fuerint ..., stat. 37, 4 atubi autem sexta hora se fecerit, sic itur. ITIN. Silv. 24, 6 et atubi diaconus perdixerit ..., dicet. 25, 3 et atubi intraverit populus, intrat. 34 qui locus atubi lectus fuerit, ... mugitus est. GREG. TVR. glor. mart. 19 at(*om. pars codd.*)ubi manus ... extulit ..., ... conlisit. 33 atubi se sensit ..., quievit. 60 atubi ... venit, ... corruit. Mart. 2, 2 atubi (quod ubi *pars codd.*) primum ... pepulit, ... recessit. 2, 43 atubi primum ... attigit, ... respiravit. glor. conf. 39 adubi primum ... attigit, ... discessit. *nota aliter positum* at ubi Mart. 2, 14. 3, 32 (at vero ubi). *de tempore etiam accipio* EXC. Vales. (chron. I 322, 3) 12, 57 atubi ... ut ingressus est *per anacoluthon dictum. aetate demum Caroli magni invenitur de loco, velut* FIDVCIA poet. aevi Carol. I p. 76, 44, 4 in ripis fluvii ..., atubi multa salecta nascitur. [*hisp. vet.* ado. *M.-L.*] *V.*

Adudda *nom. vir. barbaricum.* CORP. VIII 11965 (*in prov. Byzacena*) Rogatia Bariois Aduddae fili filia[e]. *Otto.*

advectīcius, -a, -um. *ab* advehere, advectum. i *priorem brevem esse ait* PRISC. gramm. II 135, 19, *errore sine dubio si antiquos spectas, cf. Wölfflin, Archiv 5 (1888) 416 sq.* (GRAMM. suppl. 68, 1). *qui advehitur, peregrinus*: SALL. Iug. 44, 5 *pecora* mutare cum mercatoribus vino advecticio (*affert* FRONTO p. 110, 7 N.). AMM. 14, 8, 8 cui (*Antiochiae*) non certaverit alia advecticiis ita adfluere copiis et internis. AMBR. in Luc. (Migne 15, 1578) 2, 72 Eliam corvi cibo advecticio (advent- *codd. dett. prave*) ... paverunt. *ibid.* populos nationum ... de se advecticiam alimoniam praebituros. *opp.* internus.

advectio, -ōnis *f. ab* advehere. *actio advehendi*: GLOSS. II 340, 31 καταγωγὴ ἐπὶ τῶν καταπλεόντων. PLIN. nat. 9, 169 *ostrearum* famem longae advectionis a Brundisio compascere in Lucrino.

advecto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* advehere. *fere i. q. advehere*: VAL. FL. 4, 105 sicubi saevis advectet ratis acta notis tibi pabula dira ..., Polypheme. TAC. ann. 6, 13 quanto maiorem quam Augustus rei frumentariae copiam advectare. DICT. 3, 27 omnia, quae ad redimendum filium advectaverat. PS. AMBR. hymn. (Migne 17, 1216) 72, 15 carnifex ... advectans secum martyres. *apportare, perferre*: COD. Theod. 12, 12, 3 cunctas petitiones cum litteris tuis legatorum unus advectet. CASSIAN. inst. 4, 30, 5 stercus umeris suis advectans.

advector, -ōris, *m. ab* advehere: *is qui advehit, apportat*: AVG. epist. 194, 2 quem voluisti esse apud nos non solum advectorem scriptorum tuorum, sed etiam narratorem testemque factorum.

advect(us), -ū, *m. ab* advehere. *actio advehendi*: VARRO ling. 5, 43 Aventinum aliquot de causis dicunt ... ego maxime puto, quod ab advectu. TAC. hist. 4, 84 haec de origine et advectu dei celeberrima.

adveho, -vexī, -vectum, -vehere. *ab* ad *et* vehere. GLOSS. κατάγω ἐπὶ τῶν καταπλεόντων. καταίρω. advexit adportavit. advectus adportatus. advecta adportata. IV 9, 23 advectus exhibitus. ' arvectum, arvehant: CATO agr. 135, 7. 138 (*cf.* PRISC. gramm. II 35, 2 antiquissimi ... pro 'ad' frequentissime 'ar' ponebant). advehei: LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 58. advexti: PLAVT. Merc. 390. advexe: PLAVT. Merc. 333.

I *curru, plaustro, navi, iumento sim.* a p p o r t a r e , a d d u c e r e (*additur quo unde vel praepositionibus vel adverbiis vel accusativis urbium, raro dativo adhibitis, nec non dativus commodi, al.*): *de hominibus, bestiis, rebus*: PLAVT. Capt. 813 pisces ... qui advehuntur quadrupedanti crucianti cantherio. Merc. 106 emi atque advexi *mulierem* heri. 107. 401. 261 matri ancillam suae. 333 ei dono. 1109. 390 e Rhodo. 511 unde huc advecta sum. Mil. 113 in Ephesum. Rud. 41 huc Cyrenas. 267. Poen. 1014 ligulas, canales ait se advexisse et nuces. Stich. 374. 379. 380 fidicinas tibicinas sambucas advexit secum forma eximia. 388 parasitos secum. 593 peregre. TER. Eun. 161. CATO agr. 22, 3 eos (*orbes*) cum advexeris, ex trapeto temperato. 135, 7 trapetum ubi arvectum erit, ubi statues, ibi accommodato concinnatoque. 138 *boves feriis* arvehant ligna, fabalia, frumentum (COLVM. 2, 21, 3. 5). VARRO ling. 6, 15 unde (*a Pergamo*) advecta Romam *Cybele* (LIV. 29, 10, 5. 36, 36, 3 PLIN. nat. 18, 16 SIL. 17, 5 IVV. 9, 23). rust. 2 praef. 3 frumentum locamus, qui nobis advehat. CIC. Verr. 2, 147 illo non saxum, non materies ulla advecta est. 4, 172 ex eisdem agris ... frumentum ... Romam. 4, 183 quam ob rem scriba deducat et non potius mulio qui advexit *pecuniam.* 6, 64 quasi praeda sibi advecta. div. 2, 84 caricas Cauno. off. 3, 50 Alexandrea Rhodum magnum frumenti numerum. 3, 51. epist. 8, 8, 10 quae ad ludos ei advectae erant Africanae. CAES. civ. 1, 23, 4 ~~HS~~ LX, quod advexerat Domitius. LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 57 nisi quod aedium sacrarum ... causa exaedificandarum ... advehei portari oportebit. BELL. Afr. 11, 3 navibus ... in portum receptis et advectis militum equitumque copiis. Ov. epist. 7, 150 Pygmalionis opes. LIV. 2, 34, 7 Minucio ... Sempronio consulibus magna vis frumenti ex Sicilia advecta (2, 52, 1. 4, 2, 9. 23, 49, 6. 28, 32, 6. 29, 36, 1. 31, 50, 1). 9, 32, 2 advenientibus Romanis Sutrini commeatus benigne in castra ... advexere. 22, 22, 2. 22, 37, 6. 23, 41, 7 quem (*militem*) secum advexerat. 23, 43, 6 cum supplemento Carthagine advecto. 27, 28, 13 operibus tormentorumque omni genere ex Sicilia. 27, 38, 11 copias navibus. 28, 36, 3. 29, 1, 14. 29, 35, 8. 29, 36, 1. 30, 2, 3. 32, 2, 1. 33, 42, 8. 35, 32, 4. 38, 37, 7. 39, 6, 7 monopodia et abacos Romam. 39, 29, 7. 42, 6, 7. 42, 37, 1. 44, 26, 10. CORP. X 4842 quaeque ... opus erunt, quo proxume poterit advehere adferre adportare. VITR. 2, 10, 2 infernates *arbores* quod ex apricis locis adportantur, meliores sunt, quam quae ab opacis de supernatibus advehuntur. FEST. 177 *signa* capta Corintho advecta huc. VAL. MAX. 1, 1 ext. 2 unde essent advecti *dentes eburnei.* 1, 8, 2 urbi se nostrae advehendum restituit *Aesculapius* (PLIN. nat. 29, 72 LACT. inst. 2, 16, 12). 1, 8, 7 penetrales deos Aeneam Troia advectos Lavini conlocasse (SIL. 2, 604 AVG. civ. 3, 11. 10, 16). SEN. dial. 10, 19, 1 incorruptum et a fraude advehentium et a neglegentia frumentum. nat. 3, 18, 2 cursu advehebatur *piscis.* epist. 70, 23 cum adveheretur nuper inter custodias quidam ad matutinum spectaculum missus. 89, 22 ex tot conchyliis tam longe advectis. 110, 14. 115, 8 maculae columnarum sive ex Aegyptiis harenis sive ex Africae solitudinibus. CVRT. 3, 9, 10 Agrianos ... ex Thracia. 4, 2, 2 commeatus ... ex oppido. 4, 2, 18 materies ex Libano monte ratibus et turribus faciendis (*nota dat. fin.*). 4, 3, 11. 6, 2, 15. COLVM. 1 praef. 20 ex transmarinis provinciis ... frumentum. 2, 15, 5 vel de vepribus vel denique aliam quamlibet arcessitam et advectam humum. 11, 2, 64 aquam marinam praeparant et advectam decoquunt (*cf.* MART. 13, 79 spirat in advecto ... aequore mullus; languescit. vivum da mare). LVCAN. 6, 85 culmos. 6, 441 terris ... legit in Haemoniis, quas non advexerat, herbas. 10, 168 amomon. PLIN. nat. 4, 92 ex qua (*insula*) M. Lucullus Capitolinum Apollinem advexerat (13, 53. 35, 131. 36, 28. 34, 57. *nota*: 36, 45 ex quo *templo Iovis* Sulla Capitolinis aedibus advexerat columnas). 8, 6 *elephanti.* 8, 64 Africanas *pantheras* in Italiam. 9, 62 inde ... scaros. 12, 30. 32. 15, 37. 44. 16, 200. 202. 18, 66. 144 medica ... a Medis. 19, 81 e Syria non pridem advectum *raphanum.* 31, 68. 33, 46. 35, 167. 190. 199. 36, 62. 37, 46. SIL. 5, 10 Maeoniam ... in Latias ... oras. 9, 127. 12, 231 rubris advectus *lapis* ab undis. 14, 651. STAT. Theb. 5, 650 Thoantis ... exequias. silv. 3, 5, 77 advectis ... Teucris. IVV. 14, 271 municipes Iovis advexisse lagonas. TAC. hist. 2, 71 gladiatorum spectaculum editur advecto ex urbe cultu. 3, 20. ann. 1, 63 legiones classe. 16, 2 mittit, qui velut paratam praedam adveherent (*cf. supra* CIC. Verr. 6, 64). CORP. X 6123 statua decreta ... iam comparata advehitur *sc. Traiano.* EPIPHAN. metr. 30 quod Abraham in terram Chanaan hanc advexerat formam (ISID. orig. 16, 24, 14). SVET. Aug. 43 si quando quid invisitatum dignumque cognitu advectum esset. Claud. 20 navem ..., qua magnus obeliscus ex Aegypto fuerat advectus (*cf.* PLIN. nat. 16, 201 AMM. 17, 4, 12). FRONTO p. 89, 18 N. pueri dum e balneis me sellula ... advehunt. p. 229, 10 N. securitatis et voluptatis herbae de caeli nemore advectae. VLP. dig. 17, 2, 52, 4 non alias merces quam navi solerent advehi. 28, 5, 35. 4. 32, 58 cum ... purpuras comparasset in provincia necdum tamen advexisset. 43, 21, 1, 6 verbo reficiendi tegere substruere sarcire aedificare, item advehere adportareque ea, quae ad eandem rem opus essent, continentur. 39, 4, 4, 1 de rebus, quas in usus advehendas sibi mandant praesides. APVL. met. 4, 8 sarcinis istis, quas advexistis. 4, 13 forinsecus etiam advexerat generosa illa damnatorum capitum funera. 4, 21 praedas. 4, 23. 9, 39 flor. p. 56 Oud. apol. 44 misimus, qui eum (*Thallum*) curriculo advehat. 57 pinnas de penatibus suis advectas (*iocose*). SVLP. APOLL. Ter. Eun. per. 2. IREN. 1, 30, 6 advexerunt eum (*hominem*) patri suo. SOL. 33, 18 regi advecta sardonyx. CAPITOL. Aur. 6, 1 cum Pius ad advehendas eius (*Hadriani*) reliquias esset profectus. LAMPR. Hel. 1, 6 quem (*deum*) e Suria secum advexit. 23, 8 montem nivium ... aestate fecit advectis nivibus. PALLAD. 1, 6, 14 ut eligamus praecipua in ea regione, quam colimus, frumenta vel exploremus advecta. AVIEN. Arat. 400 advectas late coquit area messes. AMM. 14, 8, 15 hostiles exuviae in urbem. 16, 11, 12. 22, 8, 16 Cerasus, unde advexit huius modi poma Lucullus. 25, 8, 15. HYG. fab. 8 p. 41 mulierem advectam domo matrimonio suo iunxit. HIER. epist. 130, 14 columnarum moles. VVLG. Ezech. 27, 13 vasa aerea ... populo tuo. CLAVD. 23, 19 advexit reduces secum Victoria Musas. Pros. 3, 263 Achaemenio regi ... natos *tigridis.* 3, 335. AVG. civ. 16, 7 *bestias* captas secum. 22, 8 memoriam ... martyris. SIDON. epist. 5, 13, 1 si quid voraginosum est, ipse humo advecta scrobibus oppletis ... exaequat. carm. 2, 51. 24, 63 quam ... glaebam ... advehit Sabaeus. CARM. epigr. 712, 18 corpus. ISID. orig. 6, 5, 1 Romae primus librorum copiam advexit Aemilius Paulus. *indicatur via*: SEN. epist. 114, 9 advectis trans maria marmoribus (PLIN. nat. 35, 199). COLVM. 9, 8, 3 longinquis itineribus (TAC. hist. 4, 35 terrestri itinere). PLIN. nat. 12, 35

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per Mediam. VAL. FL. 3, 495 Albanā ... portā. PLIN. epist. 10, 61, 2 fossā. *subest interdum nota consilii, velut*: PERS. 5, 134 'quid agam?' ... 'en saperdas advehe Ponto, castoreum, stuppas ...'. PLIN. nat. 17, 6 columnas VI Hymetti marmoris ... ad scenam ornandam. 19, 40 Cyrenis ... Romam publice laserpicii pondo XXX. 34, 156 fabulose ... narratum in insulas Atlantici maris peti vitilibusque navigiis et circumsutis corio advehi *cassiterum*. SVET. Tib. 74 Apollinem Temenitem ... advectum Syracusis, ut in bibliotheca templi novi poneretur, viderat. *advehunt res*: PLAVT. Amph. 404 navis ... quae me advexit. Ov. am. 2, 11, 44 nostros advehit illa (*puppis*) deos. LIV. 23, 38, 8 navibus, quae advexerant captivos legatos. VAL. MAX. 8, 15, 10 quod M. Catonem classis illa incolumem advexerat. PLIN. nat. 36, 70 eam *navem*, quae priorem *obeliscum* advexerat. SVET. Nero 45 ut ... navis nuntiaretur pulverem luctatoribus aulicis advexisse. AMM. 24, 1, 27 navigiis, quae obsidionales machinas advehebant.

II *simpliciter apportare, adducere, adigere*: SEN. Herc. f. 603 hoc nefas (*Cerberum*) cernant duo, qui advexit et quae iussit. apoc. 7 unde ab Hesperio mari Inachiam ad urbem nobile advexi pecus *Hercules*. VAL. FL. 3, 68 umeroque Learchum advehit (HIER. epist. 16, 1). STAT. Theb. 5, 602 advectosque ... excutit ore cibos *aligera* (IVL. VAL. 1, 30 extis, quae sacra ales advexerat). MART. CAP. 9, 892 mater puellas. ISID. orig. 14, 4, 1 *Europam* Iupiter ... Cretam. Ov. epist. 5, 99 nec ultrices advehit unda rates. SEN. Med. 583 ubi hibernos nebulosus imbres auster advexit. PLIN. nat. 9, 14 *orca* invitata naufragiis tergorum advectorum. 37, 35 fluctibus advehi *sucinum*. *translate*: HOR. sat. 2, 2, 83 sive diem festum rediens advexerit annus. VAL. MAX. 3, 4, 2 Tarquinium ... fortuna in urbem nostram advexit. SEN. Herc. Oet. 1043 advexit volucrem nemus (*de Orpheo*). STAT. Theb. 1, 503 advehis alma *Nox* fidem. 10, 188 magna deum mandata ... monitusque verendos advehimus. TAC. Germ. 9 signum in modum liburnae figuratum docet advectam religionem. MART. CAP. 4, 327 in coetum superum veniens primordia fandi advehit. GILD. chron. III 5 acies flammae ... transfretans insulae parendi leges ... advexit. ENNOD. op. 3 captivos, quos periculorum timor advexit. dict. 1 ubi coetus ille quot hominum genera tot sententiarum varietates advexit.

syn.: *ad I*: afferre, apportare. arcessere. *opp.*: *ad I*: reportare.

dep. **advehor,** -vectus sum, -vehī. *navigio curru equo appelli accedere. assumit significationes quo unde eodem modo, quo adveho, scilicet praepositionibus adverbiis accusativis urbium terrarum, semel dativo loci (cf. l. 56) adhibitis, sed accedit accusativus nudus aliarum rerum apud poetas et* SOL. *navigio*: PLAVT. Amph. 731 qui hac noctu in portum advecti sumus? Men. 1085 uter vost⟨ro⟩rum est advectus mecum navi? Merc. 193 lembo. 257. 388 in portum huc. Trin. 933 in Pontum ... ad Arabiam terram. 942. 1104. TER. Hec. 433 qui mecum una ⟨ad⟩vectust. VARRO ling. 5, 43 eo ex urbe advehebantur ratibus. SERV. Cic. epist. 4, 12, 1 ab Epidauro Piraeum navi. Att. 14, 20, 1 e Pompeiano navi. SALL. Iug. 86, 4 Vticam. VERG. Aen. 1, 558 unde huc. 3, 108 Rhoeteas ... ad oras. 8, 11 classi. 10, 645 *rati*. Ov. met. 5, 499 *et* 640 Ortygiam. epist. 15, 18 divino monitu ... advehor. LIV. 8, 22, 6 classe. 29, 9, 8 hexeri. 33, 21, 1 ab Thebis Pergamum. 45, 35, 4. PLIN. nat. 6, 84 legatis etiam ex ea insula advectis. 7, 74 (SOL. 1, 89) ex Arabia. 7, 195 ex Aegypto ... in Graeciam. 16, 216 Dianae a Zacyntho advectae cum conditoribus. VAL. FL. 4, 150. 5, 386. 8, 261 praeceps cum classe parentis advehitur. SIL. 2, 93 aerisonis Curetum ... ab antris. 9, 77 barbaricis Satricus cum rege catervis. 12, 363 advecto cum classe paterna agmine Thespiadum. SVET. Nero 34 liburnicam, qua advecta erat *mater*. RVT. NAM. 2, 63 moenia. SOL. 11, 31 Italiam. PAVL. NOL. epist. 29, 12 Neapolim urbem. *nota*: VERG. Aen. 8, 134 Dardanus ... advehitur Teucros. VAL. FL. 3, 483 quae proxima Tiphys litora quosque dabat ... Mysia montes advehitur. SOL. 53, 8 portumque advectus (invectus *nonn. libri*) qui Hippuros nominatur *curru*: CAECIL. com. 269 (*de triumphante*) advehitur (-untur *sim. codd.*) cum iligna (-ea *codd.*) corona et chlamyde CIC. Pis. frg. 15 M. cum tibi tota cognatio serraco advehatur. Phil. 2, 77 cisio ad urbem. Tusc. 1, 113 in fanum. LIV. 9, 3, 9 plaustro in castra. *equo*: LIV. 2, 47, 3 in eam partem citato equo advectus. 6, 8, 6 arrepto ... equo. 9, 31, 10 ad ancipitem ... pugnam advectus desilit ex equo. 10, 42, 3. 28, 2, 3. 30, 18, 2. 40, 40, 4. 41, 18, 11 QVINT. inst. 11, 2, 12. *nota*: VARRO Men. 284 Medeam advectam per aera in reda anguibus. IVV. 3, 82 advectus Romam quo pruna et cottona vento. SOL. 19, 5 per *Phasidis* excursus in Pontum usque Indos advehi. *Bannier.*

? **advēlītātio** iactatio quaedam verborum figurata ab hastis velitaribus PAVL. FEST. 28. *videtur spectare ad* PLAVT. Rud. 525 equidem me ad velitationem exerceo (*sic A P*, advelitatione *schedae Turnebi, ubi tamen Lindsay testatur* at velitationem *vel* -ne). *cf. Reitzenstein, Verr. Forsch. 62.*

advēlo, -āre. *ab* ad *et* velare. VERG. Aen. 5, 246 advelat tempora lauro (GLOSS. V 436, 40 advelat coronat). LAMPR. Comm. 15, 3 panno purpureo nudos umeros advelans. GLOSS. V 437, 40 advelatae adopertae. [*ital. mer.* abbelare. *M.-L.*]

advena, -ae *comm.* [*cf. c.* advenire. *Th.*] POMP. gramm. V 164, 34 Probus dicit '*communis*' debere dici de duobus generibus ut hic et haec advena; alii autem dicunt hic et haec et hoc advena (PS. PROB. gramm. IV 3, 11. 7, 11. 29, 7). et hoc est verum; invenimus enim et 'mancipium advena' (189, 12. VI 480, 7 ARS Bern. gramm. suppl. 92, 14. 96, 22 *addit* dicitur enim 'mancipium hoc advena est' et in alio loco 'ossa advena'). *at ego cum neutro non legi compositum nisi sensu translato* (PLIN. *p. 829, 33* ENNOD. *p. 829, 47*). *plenum declinationis schema dat* ARS Bern. gramm. suppl. 96, 15 *sqq.* PRISC. gramm. II 35, 3 antiquissimi ... pro 'ad' frequentissime 'ar' ponebant: 'arvenas' ... pro 'advenas'. CORP. VIII 5353 abbena veniens (*sequioris aevi*). ARS Bern. gramm. suppl. 73, 76 advenio advena. Einsidl. suppl. 239, 28 advena dicitur quasi aliunde adveniens. SERV. Aen. 8, 328 omnes terrae habitatores aut indigenae sunt aut advenae aut convenae: ... advenae de uno loco venientes ..., convenae de diversis. GLOSS. μέτοικος, ἔπηλυς, ἐπείσακτος, peregrinus, hospes, nuper adveniens.

I *proprie*: *de hominibus adi. et subst.* (*constructio verbalis cum* e TER.): PLAVT. Aul. 406 populares, incolae accolae, advenae omnes. Poen. 1031 hominem peregrinum atque advenam qui inrideas. Pseud. 928 militarem advenam. arg. Men. 8 Menaechmum omnes civem credunt advenam. PACVV. trag. 315 perrogitando advenas de gnatis. TER. Haut. 96 est e Corintho hic advena anus paupercula. ACC. trag. 645 TRAG. inc. 246. CIC. de orat. 1, 249 ne in nostra patria peregrini atque advenae videamur. Pis. 70 Graecus atque advena. Verr. 5, 74 *opp.* civis. 5, 130 *opp.* cives atque incolae. 6, 156 non advenam nescio quem nec alienum, sed eum civem Romanum. leg. agr. 2, 94 non hospites, sed peregrini atque advenae nominabamur. 2, 95 mercatorum et advenarum. leg. 2, 19 nemo habessit deos neve novos neve advenas nisi publice adscitos. Tusc. 5, 34 Zeno Citicus, advena quidam et ignobilis verborum opifex. CIC. epist. 7, 20, 1 *Papiriana domus* habet lotum, a quo etiam advenae teneri solent. DIRAE 80 piscetur nostris in finibus advena arator, advena, civili qui semper crimine crevit. VERG. ecl. 9, 2 advena nostri ... possessor agelli. Aen. 4, 591 nostris inluserit advena (*i. Aeneas*) regnis. 7, 38 exercitus. 10, 459 per patris hospitium et mensas, quas advena adisti (10, 515). 12, 261 inprobus advena (*Aeneas*). Ov. epist. 8, 42 Dardanius (*Paris*). 9, 121 advena paelex. 16, 3 (*Paris*). 16, 215 met. 3, 561. 7, 39 (*Iason*). 10, 226. 15, 745 hic (*Aesculapius*) tamen accessit delubris advena nostris: Caesar in urbe sua deus est. fast. 5, 21 deus advena. 5, 644 *Euander*. Pont. 3, 2, 58 advena virgineo caesus ut ense cadat (*mos Tauricus*. MELA 2, 11 AMM. 22, 8, 34). LIV. 1, 1, 5 *opp.* aborigines. 1, 1, 7. 1, 2, 1. 1, 7, 9. 1, 34, 5 Lucumonem exule[m] advena ortum. 1, 40, 2 regnare Romae advenam non modo vicinae, sed ne Italicae quidem stirpis. 1, 40, 3 non modo advenis, sed servis etiam regnum Romae pateret. 4, 3, 13 cum maiores nostri advenas reges non fastidierint. 4, 35, 4. 5, 13, 7 notos ignotosque passim advenas in hospitium ductos. 5, 34, 7. 5, 35, 5 Senones recentissimi advenarum. 10, 8, 6. 21, 30, 8 (*opp.* indigenas). 22, 14, 5 non vicinus Samnis, sed Poenus advena. 27, 15, 10. 27, 39, 8 (*syn.* alienigena). 34, 61, 7 Tyrium advenam (34, 62, 6). 34, 62, 12. PHAEDR. app. 13, 23 *militi* advenae. SEN. Oed. 447 puer (*Palaemon*). 743. Herc. f. 917 regis advenae. benef. 4, 11, 3 advenis modo in nostrum delatis portum. nat. 3, 25, 1 Styx appellata ab incolis advenas fallit. CVRT. 4, 8, 6 advenarum frequentiam. 5, 8, 11 externum et advenam regem. 7, 3, 16 numquam ante in terris suis advena viso. 8, 2, 14 (*opp.* indigenas). 10, 10, 11 (*opp.* incolentium). MELA 2, 29 equis mandendos solitum *Diomeden* obiectare advenas. LVCAN. 8, 821 (*syn.* hospes). PLIN. nat. 6, 32. 6, 88. 6, 191 ipso nomine *Sapes urbis* advenas ait significari. 8, 229 (*opp.* indigenis *cf.* 1 ind. 8). 10, 127. 11, 191. 13, 105. 18, 38. VAL. FL. 5, 460 Phrixus (6, 446). 5, 539. SIL. 2, 148 Gortynius. 4, 765 Dido. 8, 163 Phrygiis nec iam amplius advena tectis illa videbatur. 17, 1 hostis (*Hannibal*). STAT. Theb. 12, 430 novus advena (*Polynices*) busto pellitur. silv. 4, 3, 5 dux (*Hannibal*). 5, 2, 19 non ... penetrale senatus advena pulsasti, sed praecedente tuorum agmine. Ach. 1, 10 neque enim Aonium nemus advena pulso (PS. CLAVD. laud. Herc. 6 tuam non nunc novus advena turbam ingredior). MART. 12, 3, 5 non tamen hospes eris, nec iam potes advena dici, cuius habet fratres tot domus alta Remi (*librum suum alloquitur poeta*). TAC. dial. 7 advenae et peregrini. hist. 2, 2 templum Paphiae Veneris inclutum per indigenas advenasque. ann. 4, 63 Tuscum vicum e vocabulo advenarum dictum. 11, 24 advenae in nos regnaverunt. SVET. Iul. 39. SEN. CONS. de nund. salt. Beg. (Corp. VIII 270) 22 eoque vicinis advenisque nundinandi ... causa coire ... liceat. POMP. dig. 50, 16, 239, 4 advena est quem Graeci ἄποικον appellant. VLP. dig. 5, 1, 19, 2 a mercatore ... advena. APVL. met. 2, 19 otioso et negotioso advenae (*opp.* modesto ... hospiti). 4, 28 multi ... civium et advenae copiosi. 5, 9 maritis advenis ancillae deditae extorres ... degamus. 7, 11 recenti marito, quem tibi parentes iunxerunt, hunc advenam ... percussorem praeponis. TERT. orat. 26 fratrem (*christiane*) ... advenam. IREN. 5, 32, 2 peregrinus et advena in ea (*terra*) sui. SOLIN. 27, 7 Graeci *passim*. ALEX. c. Dind. p. 183, 6 K.: non sumus incolae huius mundi, sed advenae. AMM. 19, 9, 6 digresso advena repentino. SERV. Aen. 1, 12 coloni ... dicuntur cultores advenae. HYG. astr. 2, 14 p. 50 beneficus advena (*opp.* crudelissimus hostis). fab. 25 p. 55, 4 uxorem advenam (*Medeam*). VVLG. gen. 19, 9 ingressus es ... ut advena (εἰσῆλθες παροικεῖν). 21, 23 terrae, in qua versatus es

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

advena (ἣ σὺ παρῴκησας ἐν αὐτῇ). 23, 4 advena sum et peregrinus apud vos (πάροικος καὶ παρεπίδημος). exod. 12, 19 tam de advenis (γειώραις) quam de indigenis (αὐτόχθοσιν) terrae. 12, 45 advena (πάροικος) et mercennarius non edent ex eo. lev. 17, 15 tam de indigenis (αὐτόχθοσι) quam de advenis (προσηλύτοις). deut. 24, 20 *frugum aliquid* relinques advenae (προσηλύτῳ), pupillo ac viduae (*cf.* CONCIL. Aurel., Mon. Germ. leg. III 1, p. 94, 6 prosilitum qui advena dicitur). Ephes. 2, 19 iam non estis hospites (ξένοι) et advenae (πάροικοι), sed estis cives sanctorum et domestici dei. *et passim in* VVLG. *et apud* ECCL. *partim sensu mystico, cf.* PAVL. NOL. carm. 27, 550. CLAVD. 20, 158 Arctous. COD. Theod. 7, 13, 7 pr. (*a. 375*) advenarum coemptio iuniorum. PROSP. coniug. 106 sub Christi sacris advena miles eo. SIDON. epist. 6, 10, 1 ieiunus. CASSIOD. var. 12, 9, 1 (*cf. Mommsen, Neues Archiv XIV 492, 2*). CARM. epigr. 1531 A 6 (*opp.* incola). *cum gen. fere i. q.* alienus a: STAT. Theb. 8, 555 Tyrii iuvenis non advena belli. APVL. met. 1, 1 studiorum. 11, 26 fani quidem advena, religionis autem indigena. PAVL. NOL. epist. 13, 4 p. 87, 13 omnis terrae advena, *non civis.* *nota*: OV. ars 1, 176 quam multos advena torsit amor *i. puellae peregrinae.* *de animalibus*: VARRO rust. 3, 5, 6 advenae volucres (*ciconiae, hirundines*). *ibid.* volucres cum partim advenae sint, ut hirundines et grues, partim vernaculae, ut gallinae ac columbae (*syn.* genere ... adventicio). HOR. epod. 2, 35 advenam ... gruem. PLIN. nat. 10, 61 illas (*ciconias*) hiemis, has (*grues*) aestatis advenas. 18, 209 volucres. PETRON. 119, 16 fames premit advena classes (*i. ferae*). APVL. met. 8, 31 asinum. *de herbis*: PLIN. nat. 16, 136 ut alienas alat advenasque nutriat *arbores solum.* 16, 139 cupressus advena ... fuit. 17, 69 *seminarium* advenis hospitale. 17, 104 repudiat ... advenam inhospitalis duritia *nodi fruticis.* CALP. ecl. 4, 67 quercus *terrae peregrinae.* ENNOD. carm. 1, 9, 140 (*syn.* externus).

II *translate* (*subst. et adi.*): PROP. 4, 1, 8 et Tiberis nostris advena bubus erat. OV. fast. 2, 68 Thybris (3, 524). 5, 268 advena Nile (CARM. pond. 88). PLIN. nat. 17, 30 advena ... luto. VAL. FL. 1, 588 Libya cum rumperet advena Calpen oceanus (CLAVD. 28, 496 Nereus). STAT. Theb. 3, 239 qui te, flave, natant terris, Alphee, Sicanis, advena (CLAVD. 35, 60). APVL. mund. 34 regiones ... hospitibus atque advenis fluctibus insulatas (AVG. civ. 4, 2). TER. MAVR. 1834 *in anapaestis* rex et dominus prior ipse est (*anapaestus*), hic (*spondeus*) advena temptus et hospes. AMM. 15, 11, 18 Rhodanus aquis advenis locupletior (18, 7, 10. 31, 2, 13). MACR. sat. 1, 14, 9 locum diebus advenis fecit *Caesar in fastis.* 7, 6, 2 calor advena nativum frigus *vini* expellit (*cf.* THEOD. PRISC. log. 2). 7, 8, 15 advenam sensum frigoris. 7, 12, 12 in illud ... vacuum ... aer advena incidit. 7, 12, 32 de advenis undis coactum *gelu maris.* DRAC. laud. dei 2, 147 advena (Vtbena *cod.*) sermo fidem cum spargeret ore piorum *die pentecostes.* ENNOD. dict. 3 p. 434, 22 benignitas (*opp.* naturae innixa radicibus). 12 pr. 2 cultus (*opp.* proprius). carm. 1, 4, 34 metalli (*opp. nativa species*). 2, 18, 4 terror (*i. recens*). 2, 60, 10 advena (*i. novus*) casuris porrigitur genius.

syn.: *ad I*: peregrinus, alienus, alienigena, externus, adventicius; hospes, vicinus; novus. *ad II*: hospes, (recens, novus). *opp.*: *ad I*: popularis, incola, civis; aborigines, indigena; hospes, vicinus; vernacula (*volucris*). *ad II*: nativus; proprius. *V.*

Advena *nom. servile.* Advenae *mulieres primum, paulo post viri quoque videntur appellati esse.* CORP. VI 3936 Secundio Iuliae Aug. aquarius ... Advenae coniugi. 4998 Pampilena (*sic*) Advena. 9640 Advena l. ministra. 10575 Advenae C. Iulí Pythionis ancilaí. 14623/4 Causinia C. l. Tertia, Causinia Advena. 17168 Advene. 19828 T. Iulius Anicetus ..., Claudia Advena. 28162 Valeria L. et (mulieris) l. Advena. V 2335 (*Atriae*) Domitia Q. l. Advena. 5986 (*Mediolanii*) Advenae líbertae. XII 5920 (*Nemausi*) Iulia Advena. XI 6548 (*Sassinae*) Antella L. (*liberta?*) Advena. CORP. VI 2212 Sex. Lactidius Sex. l. Advena aed(ituus) mag(ister). 5308 Aeli Aug. líb. Advenae. 13704 Cn. Caecilius Advena. X 8122 (*Salerni*) M. Antonio Adbene. V 3474 (*Veronae*) M. Acilio M. lib. Advenae. 6424 (*Ticini*) Sal. Víscí Sal. f. Advenae. XII 3704 (*Nemausi*) Sex. Coelií Advenae. III 11531 (*Viruni*) C. Fabius ⟨...⟩ Advena, Fabia C. l. Buxa. VIII 11954 (*in provincia Byzacena*) Optata Adv⟨e⟩nae fil. **Adventus,** -a *nom. vir. (et mul.) sordido loco natis hominibus cum nobilitate commune (vix recte disputavit Mommsen ad Solin. p. 5 sq.). inter nomina receptum ante saec. II non putaverim.* Adventus *est qui advenit. rustice pronuntiatum* Arventus CORP. VI 2572 C. Caelius C. f. Arventus domo Lucanus eq. coh. V pr. *cf.* Arventia. Antistii Adventi (*cf. Prosopogr. imp. Rom. I p. 85*): CORP. III 92 add. ⟨Q.?⟩ Antistio Adv⟨ento⟩ leg. Augg. (*Marci et Veri?*) pr. p⟨r.⟩, *cos. des.* VIII 18893 (*a. 164*) pro salute Q. Antisti Adventi Postumi Aquilini leg. Aug. leg. II adiutricis (*idem* n. 18898. 18906 INSCR. Rhen. 55). VI 1979 L. Antistius Burrus Adventus *a. 178 salius Palatinus factus loco L. Lolliani Aviti.* VII 440 Antistio Advento leg. Aug. pr. p⟨r.⟩ *Britanniae.* Oclatinius Adventus *ex speculatore et frumentario princeps peregrinorum, procurator in Britannia, praefectus praetorio, consul ord. a. 218, cf. Prosopogr. imp. Rom. II p. 424.* CORP. XV 4109 Avento (*sic*). CORP. VI 1056, 1, 24 (*a. 205*) Sei Advente *vigil.* 14419 Carpo et Advento. 32873. 33211 (*in columbario*) Adventae. XIV 2714 (*Tusculi*) ⟨I⟩anuariae soro⟨ri⟩ ... ⟨A⟩dventus frat⟨er⟩. IX 829 (*Luceriae*) Adbenta. X 7369 (*in Sicilia*) L. Acílio Advento Helias pío coiugi. XI 3354. V 436 (*Piquenti*) L. Clangsco Advento et Boviadae Maximae lib. Priscillae *uxori.* XII 813 (*Arelate*) Q. Iulio Advento. XIII 1196 (*in Aquitania*) M. Pud. Adventus mil. leg. .... III 6010, 2 (*in vase Illyrici*) Adventus. INSCR. Rhen. 352 C. Secundin(ius) Adventus. 1759 C. Iul. Adventus bf. cos. (*a. 181*). CORP. II 2102 (*in Baetica*) Septimia Septimí Sabiniani mil. coh. VIII pr. et Aemiliae Iustae filia Adventa. VIII 3288 (*Lambaesi*) Aureliae Karicae alumnae ... Adventus Aug. ver(na) disp(ensator) leg(ionis) III Aug(ustae). *idem* n. 3291. 5469 (*Calamae*) Postumiae Adventae vivae C. Vibius Porcellus vir posuit. 8119 (*Rusicade*) Q. Pacuius Adventus. 17225 Advento *cuidam Solinus Collectanea rerum memorabilium inscripsit; quis fuerit nescimus, cf. Mommsen praef. p. 6.* **Adventius,** -a *nom. gent.* (*posteriore aetate nom. singulare*). CORP. IX 890 (*Luceriae*) Arventia (mulieris) l. S⟨...⟩ (*cf. supra p. 829, 72*). Adventius *Mettensis episcopus sedit a. 858—875.*

Adventīnus, -a *cogn.* CORP. III 8275, 3 (*in Moesia sup.*) leg(ionis) VII Cla(udiae) s(ub) c(ura) Adventini p(rae)f(ecti?). VIII 3939 (*Lambaesi*) Octa(viae) Adventine. **Adventīnius** *nom. gent.* CORP. XIII 1196 (*in Aquitania*) M. Advetínio (*sic*) Fruendo M. Pud. Adventus mil. leg. XXX V(lpiae) v(ictricis) p(iae) f(idelis). *his adiungo* **Adventor** *nom. vir.* CORP. VI 3683 Adventor. ENNOD. carm. 1, 1, 49 Adventor *martyr.* **Adveniēns** *cogn.* CORP. VI 33838[a]. *Otto.*

προσκύνησις adoratio **adveneratio** GLOSS. II 422, 7.

adveneror, -ātus sum, -ārī. *ab* ad *et* venerari. VARRO rust. 1, 6 adveneror Minervam et Venerem. SIL. 13, 704 prosequiturque oculis puer *Scipio* adveneratus euntis *umbras maiorum.* AVSON. 177, 6 manes ... verbis advenerare bonis. SYMM. epist. 10, 10, 3 ut coram vestrum numen adveneror. *? act.*: APVL. Socr. 5 p. 131 Oud. *Mezentius* haec sola advenerat (-abat *Ribbeck*, -atus *Leo*), quibus propugnabat, *scil. dextram et telum.* *V.*

? **advenientia,** -ae *f. ab* advenire. SIS. hist. 25 (Non. 161 *s.* praestolari) tacitique advenientiam (*Popma*; -tium *codd.*; adventum *Iun.*) cohortium praestolari occipiunt.

advenio, -vēnī, -ventum, -venīre. *ab* ad *et* venire. *arvenire*: DIOM. gramm. I 452, 29 (*de barbarismis, qui fiunt mutatione litterae*:) arvenire (asuenire *codd.*) pro advenire. GLOSS. V 7, 34 *et* 48, 29 arveniet adveniet. atvenio *v. p. 831, 49.* PLAVT. Pseud. 1030 (*in fine versus*) advenat. *frequenti usu vocabuli* PLAVT. (TER.) *et* LIV. *ceteros auctores longe superant, cf. l. 45 et 81.* GLOSS. ἀφικνοῦμαι, παραγίνομαι, advenit προσεγένετο, κατακομίζει (-ζεται *Vulc.*; *cf. Thes. gloss.*), properat. [*ital.* avvenire, *francog.* avenir. *M.-L.*]

I *de loco* (*accedere, appropinquare, pervenire pedibus, navi, quomodocumque*): **A** *homines* (*bestiae*) *adveniunt*: **1** *singuli vel privati* (*sic maxime apud comicos, ubi de peregre advenientibus saepe accipiendum, cf.* PLAVT. Epid. 662 advenientes hospites. HOR. sat. 2, 2, 91 VITR. 6, 7, 4. PLAVT. Men. 724 peregrino): PLAVT. Amph. 1005 eccum Amphitruonem; advenit (Rud. 805 *al.*). 150 abigam ... illum advenientem ab aedibus. Bacch. 101 bene me accipies advenientem (Amph. 162). 768 adambulabo ad ostium, ut, quando exeat, extemplo advenienti ei ... dem. OV. am. 1, 8, 31 adveniens ... dives amator (PLAVT. Truc. 100 *v. p. 831, 58*). *cf.* adventor. LIV. 42, 45, 7 legatis Romanis advenientibus. MELA 1, 46 cum munere (*sc. ad stuprum*). PETRON. 40. CELS. dig. 1, 18, 17 successorem advenisse (*sc. in provinciam*). APVL. met. 3, 13 *al.* AMM. 22, 2, 1 advenere subito missi ad eum legati. *passim.* *de sepultura*: CORP. XIV 525 locu(s) ... datu(s) sibi et marito a suo d. venienti (*lege* suo advenienti *sc. ad uxorem suam in sepulcrum*). *nota dat. commodi*: PLAVT. Capt. 899 tuom tibi advenisse filium respondeo. Epid. 628 Men. 139 TER. Andr. 974. *cf.* PLAVT. Pers. 101 opportune ... mihi. Pseud. 669 (*similia saepius, cf. p. 831, 84. 832, 5. 30 sqq. 39 sqq.*). STAT. Theb. 2, 202 advenisse duci (*Adrasto*) generos. *hinc advenire i. q.* βοηθεῖν: AVG. solil. 1, 1, 3 deus ... adveni mihi propitius tu. CLAVD. 20, 143 *v. p. 832, 14. cf.* VVLG. sap. 16, 10 misericordia tua (*dei*) ... adveniens sanabat illos. *advenientes salutantur*: PLAVT. Amph. 707 *al.* Curc. 338 Epid. 127. 571 Rud. 1274 Truc. 515 CIC. rep. 1, 18 LIV. 45, 12, 4; *cena eis datur* (PLAVT. Bacch. 185 hospitium et cenam pollicere, ut convenit peregre advenienti. *cf.* adventicius, adventorius): PLAVT. Amph. 665 Bacch. 537 Curc. 660 Poen. 1151 Stich. 470. 512 Truc. 127. 359 TER. Haut. 182 LVCIL. 22 COLVM. 11, 3, 1; *obviam itur*: CIC. Mur. 68 LIV. 25, 34, 3; *aliis modis coluntur*: PLAVT. Epid. 662 accurentur. CIC. ad Q. fr. 2, 4, 3 advenientem excipiam lubenter (LIV. 1, 57, 10. *translate* 23, 34, 11 *et* 30, 21, 9. 44, 26, 9 muneribus. SVET. Vit. 7 libens). ITIN. Silv. 5, 10 humane suscipere. *de hostibus* (*in pugna supervenire, accurrere*): VERG. Aen. 10, 344 Clausus advenit et ... Dryopem ferit. VAL. FL. 3, 175 procul advenit Idmon oblatumque ferit. LIV. 7, 10, 9 in advenientis arma hostis ... ensem deiecit. *de peregrinis sedem mutantibus* (*advenis*): PLIN. nat. 3, 13 Celticos a Celtiberis et Lusitania advenisse manifestum est sacris, lingua. 26, 4 advenerunt ex Aegypto ... medici. LIB. gener. p. 12, 4 Fr. qui postmodum advenerunt ibi reges. **2** *exercitus vel duces exercituum* (*passim ap. rerum scriptores, praesertim* LIV.): CAES. civ. 2, 32, 12 classem ... primo impetu adveniens profligaverim (*Curio*). LIV. 6, 23, 5 *cf.* 24, 35, 6. 24, 41, 11. 26, 5, 4. 38, 15, 5. 27, 32, 8 multitudinem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

primo statim terrore adveniens cepit. BELL. Alex. 32, 3 advenienti Caesari occurrerunt *oppidani*. BELL. Afr. 11, 2. 23, 2 SALL. hist. frg. 1, 108. LIV. 2, 26, 3 advenienti peditum agmini. 5, 17, 10 magnum advenisse hostium numerum. 7, 12, 2. 22, 49, 10. 8, 38, 2 subito ... legiones. 9, 24, 13 consules (21, 51, 2). 9, 27, 13 maius quam pro numero auxilium advenerant fortes viri. 9, 43, 11 advenientem incomposito agmine Marcium. 10, 18, 9 advenientem *pro consule* laeti omnes accepere. 10, 28, 9 essedis ... superstans hostis ingenti sonitu. 37, 38, 6 tria milia ... equitum ... magno terrore et tumultu. CVRT. 5, 1, 41 mercennarius miles, ad IV milia (6, 6, 35). PLIN. nat. 10, 71 VAL. FL. 5, 353 FRONTIN. strat. 4, 3, 14 *al.* TAC. Germ. 16 hist. 2, 17. 32 *al.* AMM. 27, 10, 12 advenit omne pondus armorum. 24, 2, 3 VEG. mil. 3, 6 *al.* CLAVD. 15, 372 gens barbara. *cum dat. vel abl. v. p. 832, 39. nota structuram*: LIV. 9, 13, 10 alter consul victore exercitu advenit (9, 23, 6 cum exercitu. 27, 48, 1 cum omni equitatu. *sim. saepe*). TAC. ann. 15, 13 totis regni viribus advenisse. 3 *bestiae*: LIV. 30, 2, 10 lucustarum vis ingens. MANIL. 1, 436 *cetus marinum*. COLVM. 8, 11, 2 *pavones ad pabulum accurrentes*. VAL. FL. 1, 156 Iovis armiger. VVLG. Tob. 11, 9 canis ... quasi nuntius. *de adventu avium advenarum*: PLIN. nat. 10, 61. 65. IREN. 2, 28, 2 (*opp.* recedunt).

structurae ad 1 et 2 (*cf. sub B*): *unde? abl.*: TRAG. inc. 73 adsum atque advenio Acherunte vix via alta atque ardua. PLAVT. Merc. 814 rure. Mil. 239 Athenis. Pseud. 730. VAL. FL. 1, 156 aethra. 5, 459 Albanis ... oris. PLIN. nat. 26, 13 si caelo demissus advenisset. ab: PLAVT. Amph. 149 a portu illic ... cum lanterna advenit (Stich. 456). Poen. 929 a foro. LVCR. 6, 1104 procul a patria ... domoque. LIV. 9, 23, 6 ab Roma. VITR. 5, 3, 1 a regionibus palustribus (*sc. flatus*; 8, 2, 5). MART. 12 pr. ab urbe (SVET. Aug. 99). TAC. hist. 4, 33 a Mogontiaco. PLAVT. Merc. 667 a viro ... nuntius. Pseud. 730 *homo* a patre advenit Carysto. VLP. dig. 49, 15, 16 ab hostibus. de: STAT. Theb. 4, 76 huic (*Eteocli*) patria de sede ... advenere viri. TERT. nat. 2, 12 de caelo. FILASTR. 107, 1. 93, 2 de patre. ex: PLAVT. Trin. 845 advenio ex Seleucia, Macedonia, Asia atque Arabia (CVRT. 3, 1, 24 *al.* MELA 3, 85 PLIN. nat. 26, 4 SVET. Tib. 2). CAT. 64, 278 e vertice Pelei. CVRT. 7, 7, 39 ex proelio. TAC. ann. 13, 36 e ... castellis. SVET. Tib. 2 ex Hispania. APVL. apol. 96 ex itinere. VEG. mil. 3, 9. AVG. civ. 18, 23 p. 285 D. e caelo rex (*i. Christus*). *adverbia*: peregre: PLAVT. Amph. 161 *et passim*. unde: PLAVT. Cas. 974 *al.* TER. Hec. 81 LIV. 7, 12, 2 *al.* PLIN. nat. 35, 201. undique: TAC. hist. 4, 75. *quo?* PLAVT. Mil. 104 Athenas (*urbes*: POMP. Cic. Att. 8, 12ᵇ, 2 BELL. Alex. 26, 1 VERG. Aen. 1, 388 *v. l. 45* LIV. 42, 56, 3. 44, 30, 9 Durnium oppidum. STAT. Theb. 1, 671 AMM. 15, 1, 2 SIDON. epist. 1, 5, 5). domum: CAECIL. com. 160 PLAVT. Amph. 654. 759 (*add.* ad te). Stich. 422. CAT. 68, 74 Protesilaëam ... domum. PLAVT. Merc. 667 ad me rus. VERG. Aen. 1, 388 Tyriam ... urbem. IVL. VAL. 3, 22. VAL. FL. 2, 301 Taurorum ... locos delubraque ... Dianae. STAT. Theb. 1, 643 tuos ... penates. *translate* Theb. 5, 46 pande ... unde hos advenias ... labores. PACVV. trag. 252 advenio montem Aetnam in scruposam specum. *nota*: CARM. epigr. 1205, 1 quisquis es, atventum nostrum contempla sepulcrum (*i. ad quod a te ventum est? cf. adnot. Buech.*). *dat.* VAL. FL. 5, 534 tectis ... meis. NOVELL. Iust. 22, 15, 2 *mulierem* theatris advenientem (*i. spectacula frequentantem*). *cf. p. 832, 70 et 79.* ad: PLAVT. Capt. 786 ad forum. Rud. 116 ad alienam domum. Truc. 648. STAT. Theb. 5, 681 ad moenia Thebes. GREG. TVR. glor. mart. 100. LIV. 38, 4, 1 ad Ambraciam. ENN. trag. 314 o Patricoles, ad vos adveniens auxilium ... peto. PLAVT. Amph. 466 illuc ad erum ... Amphitruonem. Curc. 144 Epid. 456 Merc. 100 Pseud. 1283 *cod. A.* Truc. 100 ad scorta (*de adulescentibus*). TER. Andr. 319. AVG. civ. 16, 40 p. 190 D. ad eum in Aegyptum. *translate* HIER. epist. 1, 15 iam ... ad Euagrii nostri nomen advenimus (*in scribendo*). in (*acc.*): LIV. ANDR. carm. frg. 9 in Pylum adveniens aut ibi ommentans (PLAVT. Curc. 562 *al.*). PLAVT. Capt. 911 clades calamitasque (*i. parasitus*) in nostram ... domum (*sim.* Epid. 271 Trin. 282 CIC. Phil. 11, 30 SIL. 16, 184 SVET. Cal. 22 VLP. dig. 1, 16, 7 pr. EVGIPP. Sev. 1, 1). in (*abl.*): SVLP. SEV. chron. 1, 12, 6 in Aegypto. VITA Nicet. 6 in villa. *cf. p. 833, 62.* adversus: LIV. 42, 66, 4 *phalanx turbata* adversus instructos et praeparatos erat adventura. TAC. ann. 15, 13 adversus duas legiones. AMM. 25, 6, 7 prope tabernaculum principis. *cf.* 16, 12, 19. *adverbia*: huc (hoc): *passim, ut* PLAVT. Amph. 366. illo, illuc: *passim, ut* PLAVT. Amph. 197 Aul. 705 EVGIPP. Sev. 19, 1. aliquo, eodem, quocumque *sim.*: PLAVT. Cas. 722 TER. Hec. 859 BELL. Afr. 7, 3 SVET. Cal. 4 AMM. 26, 7, 14. intro: PLAVT. Pers. 86 Rud. 1206 *al.* TER. Hec. 373. *unde quo?* COM. inc. 3 Athenis Megaram (PLAVT. Bacch. 439 Truc. 91 *cf.* SVLP. APOLL. Ter. Phorm. per. 5). PLAVT. Most. 440 Aegypto ... domum. CIC. nat. deor. 3, 57 ex Hyperboraeis Delphos. PLIN. nat. 7, 206 in Graeciam ex Aegypto. VVLG. Ioan. 4, 47 a Iudaea in Galilaeam. PLAVT. Mil. 578 a foro ... domum. Trin. 1121 peregre huc (TER. Hec. 190 rure). *cf. sub B.* *ubi? loci dubiae vel traditionis vel interpretationis*: PLAVT. Amph. 366 (tu istic). Pseud. 737 *et* Stich. 682 (hic). Epid. 361 *et* Pers. 731 (domi). CARM. epigr. 23, 2 hic. *indicatur vel modus adveniendi vel status advenientis*: *per nomen praedicativum*: PACVV. trag. 231 caelitum camilla, exspectata advenis (PLAVT. Amph. 679 Truc. 184). PLAVT. Amph. 654 me uxori exoptatum credo adventurum domum (APVL. met. 2, 13). *formula sollemnis salutandi*: PLAVT. Bacch. 456 salvom te advenire gaudeo (536 Curc. 306 Epid. 128 *al.* Most. 448 advenisse. 805 *cf.* 1129 Stich. 471 Poen. 686 Trin. 1097 TER. Eun. 976 *al. cf.* venio. PLAVT. Men. 776 salve ... advenio). Amph. 1065 tibi et tuis propitius caeli cultor advenit (AVG. solil. 1, 1, 3). Asin. 873 opere ... faciendo lassus. Merc. 887 amicus advenio multum benevolens. Pers. 103 essurio venio, non advenio saturio. TER. Andr. 909 ita ... paratus. Phorm. 177 *currens*. CIC. epist. 5, 9, 1 Vatinius cliens. LIV. 21, 24, 4 hospitem ... se ... non hostem advenisse (9, 27, 13 auxilium). 21, 50, 8 sospitem cum exercitu et navibus. VAL. FL. 1, 744 superbus. 4, 385 Cyllenius (*i. Mercurius*) aleș. 6, 645 victor. STAT. Theb. 1, 643 supplex. TAC. ann. 12, 12 citi. 1, 56 Chattis ... inprovisus. SVET. Claud. 9 vestitus. Otho 4 inopinatus. VEG. mil. 3, 9 copiosus. CLAVD. 20, 143 temeratis fascibus ultor. EVGIPP. Sev. 31, 3 Christi legatus. *per adverbialia* (*cf. sub I A 2*): ENN. trag. 52 adveniet fera velivolantibus navibus complebit manus litora (VAL. FL. 6, 482 ignotis fluctibus. *cf.* HIER. epist. 150). PLAVT. Amph. prol. 32 pace advenio et pacem(?) ad vos affero. *nota iocum* Amph. 366 ne tu ... compositis mendaciis advenisti ..., consutis dolis. :: immo equidem tunicis consutis huc advenio, non dolis. :: at mentiris etiam: certo pedibus, non tunicis venis (*cf.* Poen. 975). Cas. 974 hoc ornatu (Trin. 852 *cf.* Truc. 270). Epid. 533 timido pectore. Trin. 67 dedita opera. VERG. Aen. 7, 167 ignota in veste. LIV. 38, 6, 2 cum ardentibus facibus, ... malleolos ferentes. PLIN. nat. 35, 201 cretatis pedibus. TAC. hist. 1, 79 *Sarmatae* ubi per turmas advenere, vix ulla acies obstiterit. *adverbia*: PLAVT. Epid. 630 nimium cito. Mil. 169 estne, advorsum hic qui a⟨d⟩venit, Palaestrio? TER. Andr. 533 optato. LIV. 25, 34, 10 insuper. APVL. met. 2, 11 ultro. VVLG. Sir. 21, 6 festinato. *significatur tempus* (*opportunitas*) *adveniendi*: PLAVT. Aul. 705 prior. Most. 574 opportunus (*opp.* 1135 inscitissimus. LIV. 29, 9, 3). LIV. 28, 2, 11 postremi. PLIN. nat. 10, 62 novissima (*de ciconia*). APVL. flor. p. 65 Oud. serus. in tempore: PLAVT. Capt. 836 Poen. 1138 TER. Andr. 974 LIV. 23, 40, 6 *al.* per tempus: PLAVT. Men. 139 TER. Andr. 783. tempore: PLAVT. Men. 1020. optuma opportunitate: PLAVT. Epid. 203 Merc. 964. opportune: PLAVT. Most. 1077 *al. nota* Pseud. 670 TER. Haut. 179. optime (*i. optimo tempore*): PLAVT. Amph. 975 Merc. 912 Pers. 543 Rud. 805. sero: PLAVT. Amph. 666. tardius: HOR. sat. 2, 2, 91. *simil. saepius.* extemplo adveniens *v. p. 833, 79.* *dativo vel abl. absol. ad significandum tempus adveniendi adhibito*: LIV. 4, 28, 6 dictator pedem iam referentibus suis advenit. 21, 57, 3 ita territis Sempronius consul advenit. 24, 41, 2 ni P. Cornelius ... dubiis sociorum animis in tempore advenisset. 31, 41, 10 Philippus inopinantibus advenit. 37, 38, 6 metantibus et muniendo occupatis. frg. 91, 22 W. haud inopinantibus. VAL. FL. 1, 156 talia conanti laevum Iovis armiger aethra. TAC. ann. 1, 18 properantibus Blaesus advenit. *sim.* VEG. mil. 3, 6 intra civitatem manentibus paratus (*hostis*; paratis *al.*). *additur consilium adveniendi*: *per supinum*: ACC. trag. 198 PLAVT. Aul. 739 *et passim* TER. Phorm. 360 *al.* AMM. 28, 5, 2. PLAVT. Men. 1020 suppetias. *participia*: TER. Andr. 319 expetens. AMM. 18, 6, 18 pervasurus. *inf.* CONCIL. (Mon. Germ. leg. III 1) p. 62, 18 sepelire. VITA Radegund. 17 eripere. *gerundia*, ad: PLAVT. Amph. 669 ad aquam praebendam. Men. 287 prandium. CAT. 101, 2 inferias. LIV. 23, 40, 6 IREN. 1, 24, 2. AVG. civ. 10, 27 p. 444 D. propter quos ... liberandos. APVL. Socr. p. 145 Oud. Achilli moderando. *nota abl.* TAC. ann. 16, 5 officio legationum aut privata utilitate. PLAVT. Curc. 454 qua ... gratia. 340 animi causa (Trin. 97 CIC. Phil. 11, 30). quid *sim.*: PLAVT. Epid. 456 Merc. 940 APVL. met. 6, 19 TER. Hec. 790.

B *res adveniunt* (*i. admoventur, mittuntur aliquo*): PLAVT. Bacch. 235 ibo in Piraeum; visam, ecquae advenerit in portum ex Epheso navis mercatoria. Men. 340 BELL. Afr. 7, 3. OV. trist. 1, 10, 41 a quibus ... Miletida ... ad urbem. LIV. 29, 3, 8 classem (TAC. ann. 2, 8). CVRT. 4, 3, 11 classis Cypro. VAL. FL. 2, 322 puppis. AMM. 23, 3, 9. *aliter* LIV. 36, 44, 8 in advenientes (*i. ingruentes*) hostium naves ferreas manus inicere. LIV. 25, 13, 10 duo milia plaustrorum. DON. (SVET.) vit. Verg. p. 60 Reiff. columnae (*sc. advectae*). LVCR. 4, 871 glomerata ... vaporis corpora ... dissupat adveniens liquor. 6, 234 calor. 3, 782 quae prima *anima* volans advenerit, insinuetur *corpori* prima. 6, 165 ad auris tardius adveniunt, quam visum quae moveant res. MANIL. 1, 397 Canicula ..., qua nullum terris violentius advenit (*i. oritur*) astrum. AVIEN. Arat. 1103 Leo. VITR. 1, 6, 8 *venti* ad angulos insularum. *de ventis, sim.*: VITR. 5, 3, 1. 6, 4, 1 PLIN. nat. 2, 132. APVL. mund. 11 de abscondito polo. *cf.* VVLG. act. 2, 2 VITA Nicet. 10. VITR. 8, 3, 16 dextra ac sinistra monumenti advenientes duo rivi concurrunt in unum (COLVM. 11, 3, 8). PLIN. nat. 12, 37 mari adveniente (*sc. per aestum*). HIER. epist. 100, 14 *gurges ex alto.* SVLP. SEV. Mart. 14, 2 obviam se advenientibus flammis inferens. SVET. Vesp. 7 advenere litterae ... nuntiantes. CAEL. AVR. chron. 2, 9, 118 *medicamina* priusquam locis patientibus adveniant (*ibid.* partibus patientibus admoventur; 4, 3, 26 lateribus). *subobscure* VITR. 7, 9, 1 cocturis crebris ... efficiuntur (*glebae?*), ut adveniant colores (*i. sese efferant?*). *nota* PLIN. nat. 14, 25 hactenus ... nobilitas datur ... vernaculis Italiae *vitibus*. ceterae advenere (*i. exterae sunt*). *translationes*: IAV. dig. 5, 1, 35 de his rebus, quae postea in ob-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ligationem adventurae sunt. IREN. 1, 16, 2 *A* ... quasi ad sui similis inquisitionem adveniens (παραγενόμενον; *ibid. supra*: descendit).

II *de tempore et translate*: NON. 247 incipere, venire.

A *tempora ipsa*: LIV. ANDR. carm. frg. 12 quando dies adveniet, quem profata Morta est. CIC. Verr. 3, 37 Att. 6, 5, 3. CAT. 61, 37 virgines, quibus advenit par dies. SALL. Iug. 113, 5 VERG. Aen. 7, 146. 11, 687. LIV. 25, 3, 14 cui (*multae*) certandae cum dies advenisset. 29, 1, 5 dies ... edicta. 38, 1, 9 ea dies. VELL. 2, 85, 1 LVCAN. 7, 131 VLP. dig. 46, 2, 5. *nota* dig. 28, 5, 9, 18 post diem advenientem. APVL. met. 2, 31 *al.* COMM. apol. 994 status ... dies ... iniquis. HYG. fab. 196 p. 118 VVLG. exod. 19, 16. II Petr. 3, 10 adveniet dies domini ut fur (CORP. XII 2104). CAT. 64, 31 optatae finito tempore luces advenere. 64, 328 adveniet tibi iam ... hesperus, adveniet fausto cum sidere coniunx. TAC. Agr. 20 aestas. AMM. 24, 1, 7 lux certa. HIER. epist. 1 12 celeriore cursu naturae nox. VERG. Aen. 10, 11 pugnae ... tempus. *similia*: LIV. 40, 6, 1 (venit *al.*) SEN. dial. 6, 26, 6 *al.* VEG. mil. 1, 4 AMM. 25, 3, 15. 29, 5, 49. ITALA (Lucif. mor. 10) II Tim. 3, 1 (VVLG. instabunt) VVLG. gen. 25, 24 num. 36, 4 *et passim.* CIC. Cato 69 cum ... id (*extremum aetatis*) advenit, tum illud, quod praeteriit, effluxit. VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 finis ... initium. HIER. epist. 55, 5 rerum ... finis. AVG. civ. 13, 9 p. 566 D. cum mors, quae iam impendet, advenerit. 15, 1 p. 59 D. *nota dat. vel abl.*: LIV. 9, 5, 11 haec frementibus hora fatalis ignominiae advenit. TAC. hist. 4, 62 meditantibus ... proficiscendi hora. B *res quae tempore veniunt* (*accidere, evenire*): *notio localis adhuc pellucet*: PLAVT. Capt. 911 *v. p. 831, 62.* Merc. 143 saluti quod tibi esse censeo, id consuadeo. :: apage istiusmodi salutem, ⟨cum⟩ cruciatu quae advenit. Most. 142 pro imbre amor advenit (*sc. ad hominem tamquam in novas aedes*) ... is usque in pectus permanavit. CAECIL. com. 173 senectus, si nil quicquam aliud viti adportes tecum, cum advenis, unum id sat est, quod. CIC. Tusc. 3, 31 advenientes impetus (*sc. fortunae*) diuturna praemeditatione frangantur. VVLG. Sirach 27, 30 facienti nequissimum consilium super ipsum devolvetur, et non agnoscet, unde adveniat illi. Iac. 5, 1 *miseriae* vobis. INST. Iust. 4, 18, 12 scientia vobis ex ... libris. PLAVT. Amph. frg. 8 advenienti morbo medicari iube (medicati iure *sim. codd.*). CIC. div. 2, 142 advenientis et crescentis morbos. LVCR. 3, 825 advenit id, quod eam (*animam*) ... macerat. SALL. Cat. 2, 3, 6 periculum (TAC. Agr. 11). LIV. 30, 21, 9 ne advenientem quidem gratiam homines benigne accipere, nedum ut praeteritae satis memores sint. ITALA (Tert. orat. 5) *et* VVLG. Matth. 6, 10 *al.* adveniat regnum tuum. COMM. apol. 926 *cf.* 922. FILASTR. 107, 4 fames, persecutiones ... pestilentias circa finem adventura. 134, 7 *al.* AMM. 20, 7, 8 luctus (INSCR. christ. gall. 665 Sagile [*dat.*] ... luctus). 26, 6, 18 procliviorem viam ad mortem. VEG. mil. 1, 9 cum usus advenerit (*cf.* COD. Iust. 6, 23, 28, 1). HIER. in Is. 16, 12 (p. 192 Vall.) *idolis* vastitas tecum communis adveniet. *sim.* VVLG. prov. 1, 26 cum vobis id, quod timebatis, advenerit. AVG. civ. 5, 24 p. 237 D. *nota* ITALA (Lucif. non parc. 2, 35) II Macc. 6, 9 advenit (παρῆν. VVLG. erat) ... videre miseriam. *de morborum symptomatibus (idem fere quod 'insuper accidere')*: CAEL. AVR. acut. 2, 9, 43 siquidem spiratio alta ... atque raptus adveniat. 3, 4, 27 declinatio post quinque dies. 2, 10, 62 pressurae vehementer. chron. 1, 5, 154 fortitudine praeter naturam adveniente. *cf.* 1, 5, 149. ORIBAS. syn. 6, 40 passioni humores advenientes. *sim.* VVLG. Sirach 26, 25 iracundia mihi (*aliter* apocal. 11, 18 ira *i. dies irae*). C *res corporales (ad aliquem venire, obtingere alicui)*: SALL. Iug. 111, 1 amicitiam, foedus, Numidiae partem, quam nunc peteret, tum ultro adventuram. LIV. 45, 19, 12 vim adferre rei sua sponte ad eum mox adventurae (venturae *Duker, Fügner, al.*). COD. Iust. 2, 3, 30 pr. pro adventura hereditate (*cf.* adventicius). D *homines (existere, nasci, comparere)*: TERT. bapt. 10 quem (*Iesum*) advenientem designaverat *Ioannes.* IREN. 1, 24, 2. FILASTR. 107, 7 *al.* in carnem. 135, 3 in carne. AVG. civ. 10, 27 p. 444 D. Christus. VVLG. eccles. 1, 4 generatio praeterit et generatio advenit. IV Esdr. 7, 48 ex te (*Adam*) advenimus. *cf.* sap. 14, 14 supervacuitas ... hominum haec advenit in orbem terrarum. FILASTR. 101, 1 pseudoprophetas ... inimici suggestione ... advenire (*ibid.* venire et fieri). 121, 6 maior ... eidem (*Iafeth*) numerus *posterorum* postea amplificabatur adventurus. *similiter, ut videtur, de aeone* IREN. 1, 12, 1 quum ... Voluntatis virtus advenit (ἐπεγένετο), ... quod cogitabat, emisit. *de magistratum ingredientibus*: AMM. 27, 3, 5 advenit post hunc (*Symmachum*) urbis moderator Lampadius (*ibid.* 3 successit). 27, 3, 11 advenit successor eius ... Vincentius. STAT. Theb. 5, 46 *v. p. 831, 47.*

syntactica: adveniens *saepissime vice fungitur enuntiati temporalis, cf. Tammelin de partic. priscae latinitatis p. 17, et significat interdum facilitatem agendi: 'adveniens illud et illud fecit' i. q. ipso adventu (nil aliud agens) ... effecit*: TRAB. com. 2 PLAVT. Amph. 161 Bacch. 61 TER. Haut. 182 CIC. Verr. 4, 63 SALL. Iug. 106, 1 LIV. 1, 57, 10 *nota* 41, 10, 13 SVET. Iul. 54 *et sic passim.* *nota iuncturam*: adveniens extemplo *illud et illud fecit*: PLAVT. Pseud. 1201 LIV. 7, 39, 15. 35, 35, 6. 45, 13, 13. statim adveniens: VVLG. II Macc. 5, 18. *similia cf. p. 830, 82 sqq.* advenientes *subst.* (VITR. 6, 7, 4): PLAVT. Amph. 665 VAL. MAX. 2, 6, 9 SEN. epist. 114, 9 MELA 2, 98 SVLP. SEV. Mart. 17, 2 SVET. Aug. 99 Cal. 41. CIC. Att. 6, 3, 4 est ... quiddam advenientem non esse peregrinum atque hospitem (*cf.* TVRPIL. com. 139 COLVM. 7, 12, 7). advenio *quasi pro perfecto*: PLAVT. Truc. 90 TER. Eun. 345.

synonyma: *ad I*: accedere: CIC. Att. 6, 3, 4. accidere: CIC. Phil. 11, 3. accurrere: BELL. Afr. 74, 2. adesse: TRAG. inc. 73 PLAVT. Amph. 545 Epid. 272 Merc. 748 Truc. 204. adgredi: ACC. trag. 199. admoveri: CAEL. AVR. chron. 2, 9, 118. occurrere: LIV. 45, 12, 3. venire: PLAVT. Amph. 369 Epid. 628 Most. 376 PLIN. nat. 10, 61 HIER. epist. 100, 14. *ad II*: fieri; FILASTR. 101, 1. impendere: AVG. civ. 13, 9 p. 566 D. instare: VVLG. II Tim. 3, 1 *v. p. 833, 18.* venire: FILASTR. 101, 1. *opposita*: *ad I*: abaetere: PLAVT. Truc. 96 (*cf. 43, 50*). abire: *saepe ap.* PLAVT., *ut* Amph. 695 Aul. 705. PLIN. nat. 10, 62. discedere: PLIN. nat. 10, 61 SVET. Cal. 4. exire: SEN. epist. 114, 9. proficisci: SVET. Nero 7. recedere: IREN. 2, 28, 2. redire: PLAVT. Men. 288 *cf.* Most. 377. regredi: AMM. 26, 7, 14. *ad II*: praeterire: CIC. Cato 69 LIV. 30, 21, 9 VEG. mil. 1, 4 VVLG. eccles. 1, 4.

Advenius *v.* Advena.

adveno *v.* advenio *p. 830, 39.*

adventātio, -ōnis *f.* *ab* adventare. *actus adventandi.* IREN. 1, 8, 2 illam, quae est cum coaetaneis, salvatoris adventationem ad (παρουσίαν πρός) Achamoth. 2, 32, 2 in una vitae adventatione (*cf.* 1, 25, 3).

adventīcius, -a, -um. *ab* advenire, adventum. GRAMM. suppl. 15, 1 *terminatio* icius, ut ⟨advenio⟩ adventicius. 75, 21 in icius, ut adventum ire adventicius. *vocabulum maxime philosophorum* (CIC. SEN. AVG. BOET.) *et* ICTORUM. GLOSS. ἔπηλυς, ἐπείσακτος, nuper adveniens. adventicium ξένον, ἐπήλυδον (-τον *al.*). adventicio peregrino. *de usu vocabuli apud* ICTOS *Leonhard, PW. I 430.*

I *generaliter: qui extrinsecus venit*: 1 *de loco*: VARRO rust. 1, 8, 4 demittunt in tubulos ... pertusos ..., qua umor adventicius transire possit (1, 41, 3). *de comete* SEN. nat. 7, 1, 5 nemo non ... de adventicio (*insolitae figurae igni*) quaerit. CIC. div. 2, 120 externa et adventicia visione (126 pulsus. 139 *opp.* suo motu. nat. deor. 2, 26 tepor). SIDON. epist. 2, 2, 7 pauci versiculi (*parietibus balnei inscripti*) lectorem adventicium remorabuntur. 2 *de iure ac possessione (subest notio fortuiti et insoliti)*: pecunia *sim.*: CIC. Rab. Post. 46 si adventicia pecunia petitur ab eo, cui sua non redditur. inv. 2, 64 Att. 1, 19, 4. Verr. 2, 126 *Verres* Ligurem (*de hereditate, cuius pars poscebatur, litigantem*) accusare coepit, qui in re adventicia (PS. ASCON. p. 194 B. quia ab alieniore hereditas veniebat) atque hereditaria tam ... diligens esset. *hinc*: ex adventicio *i. ex hereditate alieni*: PLIN. epist. 5, 7, 3 cui de meo sestertium decies contuli, huic ... tertiam partem ex adventicio denegem? IAV. dig. 42, 5, 28. *cf.* PAPIN. dig. 49, 17, 16 pr. hereditas adventicio iure quaeritur. GLOSS. II 394, 22 adventicia dos παραγινομένη ἤτοι διδομένη παρὰ ἐξωτικοῦ προίξ. VLP. frg. 6, 3 dos aut profecticia dicitur, id est quam pater mulieris dedit; aut adventicia, id est ea, quae a quovis alio data est (6, 5. 6 dig. 23, 3, 9. 11. *transl. v. l. 61 sq.*). dig. 40, 1, 4, 1 ex adventicio lucro (50, 17, 41, 1). *sim.* LIV. 8, 28, 3 florem aetatis eius (*nexi*) fructum adventicium crediti ratus *fenerator.* 3 *de necessitudine*: CIC. Verr. 5, 81 ab eis, qui ex eadem familia sint, defendatur neque ullum adventicium auxilium requiratur. *huc traho* DON. Ter. Andr. praef. 8 προτατικὸν πρόσωπον, id est adventiciam personam Sosiae (*i. quae non argumento cum ceteris personis coniuncta est*). 4 *translate de origine ac causa bonorum vel malorum*: CIC. top. 69 specie ... comparantur, ut anteponantur ... innata atque insita (*subst.*) adsumptis atque adventiciis. fin. 5, 59 adiumentis externis et adventiciis. SEN. dial. 2, 5, 7 quae dissipata et direpta ferebantur *bona*, non iudicabat sua, sed adventicia et nutum fortunae sequentia (*cf.* 7, 8, 2). 6, 10, 1 quod circa nos ex adventicio fulget, liberi, honores *etc.* 11, 5, 1. benef. 6, 22, 4 pulcherrima quaeque multis et adventiciis comitata sunt dotibus. epist. 42, 9. 98, 1 fragilibus innititur, qui adventicio laetus est. rem. fort. 16, 8 R. uxor adventicium bonum est. IREN. 1, 12, 1 adventiciae Voluntatis ..., innatae ... Ennoeae. ZENO tract. 1, 6, 7 adventicium vulnus (*sc. dolor*) inquilino vulnere finiretur. SYMM. epist. 6, 67 (68), 2 nobis laus ... ex illius perfectione adventicia, ex tua probitate genuina est. AVG. civ. 2, 22 p. 84 D. mala. retract. 1, 15, 1 bonam *animam* ex adventicia dei parte *esse* (*secundum Manichaeos*; *opp.* malam, propriam carnis). epist. 137, 8 uterum eius non adventicio, sed indigena puerperio fecundavit. ord. 1, 10, 28 nescio quo adventicio spiritu ... inflatum. mus. 6, 5, 9 propter quiddam adventicium (*ibid.* convenienti extrinsecus corpori). trin. 14, 8, 11 quae sciuntur, velut adventicia sunt in animo. MACR. somn. 2, 15, 10 per se ... nulla adventicia causā. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 149 in adventiciis morbis (*i. acutis; chronici nempe sunt proprii*). 4, 9, 136 plurimae genuinae seu adventiciae passiones. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 9 Vind. mors ... peregrinum et adventicium malum. BOET. in Porph. comm. Migne 64, 157 A adventiciae naturae. ENNOD. op. 6 p. 407 Vind. per me (*rhetoricam*) luce sua radians *conscientia* adventicia nocte tegitur. COD. Iust. 10, 36 (35), 1, 4 (*Theodos. II*) suis difficultatibus ..., adventiciis ponderibus. 1, 2, 5 (*Honor.*) adventiciae necessitatis. 6, 42, 32 pr. (*Iustinian.*) probationibus. II *specialiter: qui ab exteris venit (peregrinus)*: 1 *homines etc.*: CIC. Manil. 24 Mithridates ... magnis adventiciis auxiliis multorum regum ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iuvabatur (*opp.* suam manum ... confirmarat). agr. 2, 86 Puteolos ... novo populo atque adventiciis copiis occupabunt. CENS. 4, 11 ex adventicia stirpe (*opp.* terrigenae). AMM. 23, 2, 1 adventiciis adiumentis (*i. copiis*) rem vindicari Romanam. 31, 13, 8 (*aliter* 24, 7, 8 hostis adventicii, *i. subito advenientis*). HEGES. 2, 18 de populo adventicio Iudaeorum. EVGIPP. Sev. 35, 1 adventicios et externos (*subst.*). *transl.* AVG. in Iob p. 552, 15 Vind. 'laedat advena domum eius': diabolus, qui adventicius est ad tentandum; si quidem habeat homo etiam proprias tentationes. *dii*: TERT. nat. 2, 9 (*opp.* publici; *supra dicuntur* communes *sc. omnium gentium*). *aves*: VARRO rust. 3, 5, 7 volucres cum partim advenae sint ... partim vernaculae ..., de illo genere sunt turdi adventicio ac quotannis in Italiam trans mare advolant. **2** *merces, sim.*: CIC. rep. 2, 7 inportantur non merces solum adventiciae, sed etiam mores. AVR. VICT. Caes. 41, 19 olei frumentique adventiciae praebitiones. SYMM. epist. 3, 88, 1 adventiciis litteris Romae ... cognoscerem (*de re Romae acta*). AMM. 14, 2, 4 cum adventicium nihil inveniretur (23, 6, 68). 15, 11, 5 merces adventiciae. COD. Theod. 14, 22, 1 (*a. 364*) adventicias species. **3** *incorporalia*: VARRO ling. 10, 69 *perfectae analogiae* genera sunt tria, unum vernaculum ac domi natum, alterum adventicium *etc.* ... adventicium est ut Hectores ... Hectoras. 70 adventicia pleraque habemus graeca. CIC. de orat. 3, 135 hanc ... doctrinam (*sc. rhetoricam*) tramarinam atque adventiciam (rep. 3, 5. *opp.* domesticum maiorumque morem). CIC. Rab. perd. 33 nullum adventicium (*sc. ab hostibus veniens*), nullum extraneum malum est qu⟨od insi⟩nuare in han⟨c rem p. pos⟩sit. SEN. dial. 5, 18, 1 utinam ista saevitia intra peregrina exempla mansisset nec in Romanos mores cum aliis adventiciis vitiis ... suppliciorum ... barbaria transisset. ENNOD. epist. 9, 31 p. 255 Vind. peregrina vitae exempla nec non adventicia. AMM. 15, 11, 14 adventiciis ... deliciis. **III** *qui ad adventum pertinet*: SVET. Vitell. 13 cena data ei adventicia. *cf.* CAPER gramm. VII 107, 10. *hinc* **adventīcia,** -ae *f. translate* PETRON. 90 hac me adventicia (*sc. lapidibus*) excipere frequentia solet.

syn.: peregrinus, externus, extraneus, adsumptus, advena. *opp.*: suus, proprius, insitus, genuinus, indigena, vernaculus, domesticus.

Adventīnius *v.* Advena. **Adventīnus** *v.* Aventinus.

advento, -āvī, -āre. *ab* advenio. *verbum apud* PLAVT. *tribus locis legitur, ap.* TER. VARRO CAES. *al. singulis, 21ies ap.* CIC. (*in epistulis 17ies, in orat. nusquam*), *7ies ap.* SALL., *5ies ap.* VERG., *inde saepius; adamatum historicis* (LIV. CVRT. TAC. AMM. *al.*) *et* STATIO. *formae praesentis et imperfecti usitatae; futurum deest. perfectum*: PS. SALL. rep. 1, 5, 2 adventarit. IREN. 1, 23, 1 adventaverit. SOL. 10, 15 adventasse. GREG. TVR. vit. patr. 13, 3 adventavit (EPIT. Alex. 51 W. *coni.* adventasset; *cod.* adventus esset). FEST. 376 ventabam dixisse antiquos verisimile est, cum et praepositione adiecta ... adventabam. GLOSS. παραγίνομαι, advenit. IV 8, 40 *al.* adventantes advenientes. *significatione ab* advenire *apud comicos non discrepat (cf. Ionas, z. Gebr. d. verba freq. in d. ält. lat. Prosa p. 10), inde a* CIC. *et* CAES. *magis ad continuam actionem appropinquandi referendum esse videtur (cf.* VARRO ling. 7, 92 *et p. 836, 24. 31), cum* advenire *finem appropinquationis ostendat; v. Archiv 3 (1886) 558. quae differentia nimirum subtilior est, quam quae ubique statui possit.*

I *adventant homines, al.*: **1** *privati*: ENN. trag. 37 multi alii adventant, paupertas quorum obscurat nomina. PLAVT. Aul. 145 te id monitum advento. CIC. Att. 1, 4, 1 cum iam te adventare arbitraremur. 4, 18, 5 adventare et prope adesse iam debes. 5, 17, 6. STAT. Theb. 1, 395 cui (*Adrasto*) ... generos ... saetigerumque suem et fulvum adventare leonem. FRONTIN. strat. 2, 7, 6 tristem adventare ... tabellarium. APVL. mund. 35 ad convivii repotia vespertinus comessator adventat. met. 9, 22 adulter. 9, 23 opinione celerius ... rediens maritus. MART. CAP. 1, 20. 27. **2** *exercitus, duces, reges*: CIC. Att. 3, 22, 1 milites. 8, 3, 7 Afranium cum magnis copiis. 16, 4, 4. CAES. civ. 1, 14, 1 Caesar adventare iam iamque et adesse eius equites ... nuntiabantur. HIRT. Gall. 8, 20, 2 SALL. Cat. 56, 4 Iug. 53, 7 hist. 2, 92, 7 NEP. Eum. 3, 3. LIV. 5, 32, 4 Gallos adventare. 5, 43, 8. 5, 44, 3 effuso agmine. 23, 43, 8 *al.* 34, 12, 1 *auxilium* (*i. exercitus*). 44, 31, 11 ea (*vel* ex) regione (*Vind.*; ex ea r. *Fügner*). VAL. MAX. 3, 1, 1 adventantis equitatus fragor (SEN. epist. 32, 3). CVRT. 3, 7, 8 *al.* 7, 4, 32 Scythas ... adventare ... ferentes opem. LVCAN. 10, 606. SIL. 12, 167 Agenoream procul adventare per aequor et ferri ad muros. nubem (*i. exercitum Poenorum*). 15, 435 hostilia ... arma ... adventare. 16, 30. STAT. Theb. 3, 531 fortior ... adventat per inane cohors. *in proelio* 8, 396 spatiis utrimque aequalibus acti adventant *viri* mediumque vident decrescere campum. 9, 89 FRONTIN. strat. 1, 3, 6 *al.* 3, 9, 4 occurrentibus adventanti hostibus. TAC. hist. 1, 70 robur adventantium legionum. 2, 30 *al.* ann. 4, 73 per intervallum adventantes. 15, 9 magno et infenso agmine. 6, 33 Parthis. 14, 32 in subsidium. 16, 23 Tiridates accipiendo Armeniae regno. FLOR. 1, 40, 17. GRAN. LIC. p. 20b, 15 metus adventantium Cimbrorum. CAPITOL. Aur. 25, 2 IVST. 2, 12, 13 *al.* EVTR. 9, 23 AMM. 14, 10, 11. 16, 12, 1. 21, 1, 9 *al.* VEG. mil. 3, 11 quid faciet *dux cum exercitu*, qui ad aciem marcidus adventat? HEGES. 1, 19, 2 donec ipse (*Gabinius*) cum toto agmine adventaret (*ibid.* adveniens). 3, 13. CLAVD. 20, 470 ratibus terraque marique. 28, 456 OROS. hist. 2, 6, 14 *al.* GREG. TVR. Franc. 4, 48. FVLG. myth. praef. p. 5 H. domini regis felicitas adventantis velut solis. **3** *populi, advenae sedem occupaturi*: VERG. Aen. 7, 69 externum ... adventare virum (*Aeneam*). PAVL. FEST. 327 ex Sabinis adventantes. STAT. Theb. 8, 319 plebes externa Inachiis huc adventamus ab oris. TAC. ann. 12, 26 vis innumera, Lugii aliaeque gentes, adventabant. DARES 2 si consuescerent Graeci ad sua litora adventare navibus. GREG. TVR. vit. patr. 13, 3 si germen stirpis eius inquiritis, ex aliis hic regionibus adventavit. **4** *dii, mortui*: VERG. Aen. 6, 258 adventante dea (*Hecate*). STAT. Theb. 7, 68 signa adventantis *Martis*. STAT. Theb. 4, 500 adventantibus umbris. 8, 6 nec maesta niger adventabat ab urna (*sc. Amphiaraus terra dehiscente ad inferos raptus*). **5** *bestiae* (*cf. p. 835, 57*): SOL. 10, 4 contra medium alveum adventasse se sciunt *grues*. 12, 6 *delphini* gregibus adventant. **II** *adventant res* (VARRO ling. 7, 92 id, quod fertur, est in motu atque adventat): **1** *naves etc.*: NEP. Milt. 7, 4 classis regia. OV. met. 12, 65 LIV. 21, 49, 8 *al. translate*: STAT. Theb. 5, 360 nec ratis ..., sed divum sera per aequor iustitia et poenae scelerum adventare videntur. TAC. ann. 13, 39 commeatus ... Pontico mari ... adventantes. AMM. 20, 11, 15 cum aries maximus adventaret (*sc. ad muros*). **2** *venti, aqua, sim.*: VERG. georg. 4, 192 *apes* nec ... credunt caelo adventantibus euris. SEN. nat. 1, 6, 1 imber. MELA 3, 2 *maria* recedere atque adventare (*sc. aestu*). PLIN. epist. 6, 20, 16 adventantis ignis (*sc. de Vesuvio*) indicium. 7, 27, 8 crebrescere fragor, adventare, ... ut intra limen audiri. **3** *tempora*: PLAVT. Truc. 402 iam decimus mensis adventat prope. CIC. de orat. 1, 199 tempus. SALL. Iug. 36, 4 comitiorum dies. 99, 1 lux. SEN. contr. 7, 6, 14 tempus ultimum tyrannidi. SEN. epist. 30, 3 hora illa inevitabilis. CVRT. 3, 8, 20 discriminis tempus (*cf.* LVCAN. 6, 416). TAC. ann. 12, 68 tempus prosperum. PLIN. paneg. 26. GELL. 12, 1, 13 partus *tempus*. *nota*: IVST. 18, 3, 12 ubi dies adventare coepit. AMM. 31, 7, 8 nox. 31, 15, 10 vigilia tertia. **4** *res, quae tempore fiunt*: PLAVT. Poen. 923 quanta adventat calamitas hodie ad hunc lenonem. CIC. Tusc. 1, 95 mors (5, 56 GELL. 17, 10, 7. CYPR. GALL. deut. 6 funera ... sibi). Cato 2 iam urgentis aut certe adventantis senectutis. LIV. 5, 33, 1 adventante fatali urbi clade (*cf.* PS. SALL. rep. 1, 5, 2 urbi fatum excidii. TAC. hist. 4, 13). SEN. dial. 5, 10, 3 adventare valetudinem (*i. morbum comitialem*). LVCAN. 7, 243 discrimina ... proelia. AMM. 15, 3, 7 permutationem temporum. *similia* 15, 8, 20. 17, 10, 2 *et passim.* ITALA (Iren. 5, 35, 1) Bar. 4, 36 laetitiam, quae adventat tibi (VVLG. veniens).

adventare i. q. apparere, existere (*cf.* advenio *II D*); *proprius auctorum christianorum usus*: IREN. 1, 23, 1 *deus*, qui inter Iudaeos ... quasi filius apparuerit, in Samaria quasi pater descenderit, in reliquis ... gentibus quasi spiritus sanctus adventaverit. OPTATVS p. 99, 16 Vind. qui gustaret ... de sacrificio adventantis unitatis. SVLP. SEV. chron. 2, 27, 1 adventante Christo. VVLG. IV Esdr. 3, 6 ante quam terra adventaret (*i. conderetur*). FILASTR. 17, 1 quorum (*impiorum*) causa et captivitas ... saepius adventabat.

structurae: *quo?* ad: TER. Eun. 255 macellum (*sim.* APVL. mund. 35 VEG. mil. 3, 11). CIC. epist. 2, 6, 1 Italiam (*sim.* BELL. Alex. 36, 3 VERG. Aen. 11, 514). PLAVT. Poen. 923 lenonem (*sim.* IREN. 1, 8, 2 GREG. TVR. Franc. 4, 48). *acc. nudus*: SALL. Iug. 28, 2 Romam (VELL. 2, 59, 6; *sim.* GELL. 19, 1, 12 SCHOL. Cic. Bob. p. 265, 17 B. AMM. 20, 11, 6). TAC. ann. 6, 44 propinqua Seleuciae (propinquans *Madv.*). APVL. met. 9, 41 civitatem. AMM. 14, 10, 11 barbaricos pagos (*sim.* 18, 2, 11. 21, 12, 10 *et saepe*). VERG. Aen. 5, 328 *Nisus et Euryalus* spatio extremo fessique sub ipsam finem adventabant. SOL. 10, 4 contra ... alveum. STAT. Theb. 11, 202 portis. CAT. 64, 195 huc (STAT. Theb. 8, 319). HIRT. Gall. 8, 26, 2 quo. *unde?* ab: STAT. Theb. 8, 6 urna. 8, 319 oris (*sim.* FRONTIN. strat. 2, 4, 20 AMM. 26, 8, 8 CLAVD. 28, 486). SIDON. epist. 2, 9, 6 ab archimagiro. ex: LIV. 44, 31, 11 *v. p. 835, 66* (*sim.* CVRT. 3, 7, 8 TAC. hist. 4, 76 GREG. TVR. vit. patr. 13, 3. *abl. nudus*: STAT. Theb. 5, 640 vertice ... montis. TAC. hist. 5, 23 Gallia (ann. 13, 39. 14, 4). STAT. Theb. 8, 396 utrimque.

coniuncta, opposita: accire: TAC. hist. 4, 76. adesse: CIC. Att 4, 18, 5. 15, 22 CAES. civ. 1, 14, 1. decedere: SCHOL. Cic. Bob. p. 265, 17 B.

adventor, -ōris *m. ab* advenire. *is qui advenit.* PRISC. gramm. II 35, 3 antiquissimi ... pro 'ad' ... 'ar' ... arventores. GLOSS. ἐργοδότης, πάρεδρος. *v. inf. l. 83.* *frequentator*: *scorti*: PLAVT. Truc. 96 ne quis adventor gravior abaetat quam adveniat. 616 (*ait meretrix*) adventores meos ..., quorum mihi dona accepta ... habeo. APVL. met. 10, 21 basiola ... meretricum poscinummia ... adventorum negantinummia. *cauponae* (*dub.*) VARRO Men. 263 haec adventoribus accedunt: cellae claves *etc.* APVL. met. 1, 19 *caupo* adventores pristinos ... appellat. *civitatis*: PLAVT. Asin. 359 argento intervortam et adventorem (*sc. peregrinum argentum adferentem*) et Sauream. CORP. XIV 2978 colonis incolis hospiti⟨bus⟩ adventoribus (2979). LEX Vrson (CORP. II 5439) 4, 1, 31 colonos Genetivos incolasque hospites⟨que⟩ atventoresque (CORP. XI 6167. *sim.* IX 5074. 5075). *templi*: CORP. III 7728 sacer(dos) creatus ... do(mo) Macedonia et adventor huius templi. *sepulcri* (*i. q. mortuus?*): CORP. VI 33145 (*e columbario*:) Otacilia Libas adventoribus huius monumenti ... d. d. *exemplo caret, quod legitur* GLOSS. II 564, 38 praepositus operatorum, bonus dispensator.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adventōrius, -a, -um. *ab* advenire adventor. CAPER gramm. VII 107, 11 adventicia cena, non adventoria. MART. 12 praef. ne quid ... advenienti tibi ab urbe ... negarem, ... imperavi mihi ..., ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoria sua.

adventus, -ūs *m. ab* advenire. *actus adveniendi.* arventus: MAR. VICTOR. gramm. VI 9, 16 adventum ... per d potius, quam per r scribamus 'arventum'. *cf. sub* advena. GRAMM. suppl. 128, 7 adventi pro adventus veteres dicebant *cf. ibid.* 129, 4 ventus venti ... a venio ...; ex quo compositum adventus, adventi. TER. Phorm. 154. *nom. gen. acc. abl. sing. usitatissimi.* adventui: APVL. met. 8, 10 VEG. mil. 4, 16 INSCR. numm. Cohen II² p. 107 nr. 8 *sqq. al.* VVLG. num. 22, 37 HIER. epist. 39, 3. 140, 16 SVLP. SEV. dial. 1, 11, 6 *al.* adventu *dat.?* CATO agr. 142 adventu domini, quae opus sunt, parentur (*potius abl. temporis, v. p. 840, 21*). advento *dat., v. infra l. 78.* *pluralis*: *nom. acc.*: CIC. Arch. 4 Verr. 2, 49 Pis. 51 VITR. 5, 6, 8 VAL. MAX. 9, 1, 5 PLIN. epist. 4, 1, 4 APVL. Plat. 1, 4 MART. CAP. 2, 209. adventibus: CIC. epist. 6, 20 adventibus (adeuntibus *al.*) te offerre. TAC. Germ. 2. GLOSS. παρουσία, ἄφιξις, ἐπάνοδος, ἐπιδημία (*cf. p. 838, 12*), introitus. II 549, 11 προσοδία (προσωδια *cod. an* accentus? *Goetz*).

I *appropinquatio hominum, deorum, al.* (*significatur interdum non tantum actus ipse veniendi, sed etiam status commorandi, qui eum consequitur, cf. l. 28. 35. 36. 40 sq.*): **1** *privatorum* (DON. Ter. Eun. 2, 2, 28 adventus proprie exspectatorum necessariorumque dicitur): PLAVT. Amph. 988 nuntiat ... irati adventum senis. Asin. 269 Epid. 21. Most. 381 ego adventu patris nunc quaero quid faciam. Stich. 283 TER. Phorm. 154. 315 *al.* Hec. 859 voluptati obitus, sermo, adventus tuos, quocumque adveneris, semper sit. CATO agr. 142 domini (*sc. in villam*). CIC. Verr. 3, 83 ad invitationes adventusque nostrorum hominum *Sthenius supellectilem comparat.* 5, 32 hospitum (OV. met. 11, 95 *cf.* fast. 1, 240 COLVM. 12, 3, 4 LVCAN. 8, 473). 4, 183. Cat. 1, 16 adventu tuo (*sc. Catilinae in senatum*). rep. 2, 28 Pythagorae (*sc. in Italiam*). VERG. ecl. 7, 59 Phyllidis adventu ... nemus ... virebit. *cf.* georg. 3, 93. HOR. epod. 2, 44 viri. LIV. 3, 49, 8 Verginii. SEN. Phaedr. 864 coniugis. Thy. 55 dignus adventu tuo splendescat ignis. MELA 2, 11 Tauri Iphigeniae et Orestis adventu maxime memorati (2, 112 *al.*). MART. 4, 15, 4 amici. TAC. Germ. 40 quaecumque *loca* adventu hospitioque dignatur *sacerdos deam vehens* (*de iunctura cf. p. 838, 19*). TAC. ann. 12, 61 Aesculapii (*in Coum*). VLP. dig. 47, 8, 4, 5. APVL. met. 8, 10 *nutrix* claustris adhaerens excubabit adventui tuo. 9, 22. AMM. 23, 3, 4 procursatorum. MACR. sat. 1, 1, 6 Protagora ... secundo adventu Athenis morante. *absolute de adventu hospitis*: PLIN. epist. 2, 17, 26 si ... balneum domi ... subitus adventus ... calfacere dissuadeat. *de adventu in caelum (apotheosi)*: CLAVD. 1, 242 cives, quorum iam Signifer optat adventum stellisque parat convexa futuris. **2** *magistratuum, regum, imperatorum* (*de adventu pacifico*): *magistratuum in provincias* (*opp.* decessio): CIC. Manil. 13 ipsorum (*magistratuum in provincias missorum*) adventus. agr. 1, 8. 1, 9 quorum ... adventus gravis, ... fasces formidolosi. 2, 46 Verr. 5, 115. 121. 2, 86 de sumptu in adventum. 4, 107 uno adventu ... CCC milia modium ... sustulisse. *nota iuncturam* 5, 121 adventum et comitatum. Att. 5, 14, 2 adventus noster (*in Asiam*) nemini ... fuit sumptui. 1, 1, 9 LIV. 39, 21, 10. VAL. MAX. 9, 1, 5 in Hispania adventus suos ab hospitibus aris et ture excipi patiebatur *Metellus.* PLIN. epist. 9, 33, 10. 10, 39, 4 *al.* VLP. dig. 1, 16, 4, 3 edictum debet de adventu suo (*in provinciam*) mittere *proconsul.* 1, 16, 10 pr. successoris. *legatorum*: SALL. Iug. 104, 1 LIV. 3, 53, 3 *al.* SIL. 2, 273 oratorum VLP. dig. 1, 18, 6, 5 AMM. 31, 4, 4. *regum al. in Vrbem*: CIC. Cael. 18 de adventu regis Ptolemaei. NEP. Att. 10, 2. LIV. 3, 9, 12 *al.* consulum. 5, 23, 4 dictatoris. SVET. Iul. 30 TREB. Gall. 14, 6. CLAVD. 24, 54 cuius (*Stilichonis*) ... adventum ... petiere Quirites. 22, 388. 28, 333. LIV. 6, 36, 9 militum (*revertentium*). 6, 37, 12. *imperatorum*: VERG. Aen. 6, 798 huius (*Caesaris Augusti*) in adventum iam nunc ... regna responsis horrent divum. PLIN. epist. 3, 7, 6 ab urbe secessit ... ac ne adventu quidem novi principis inde commotus est. *cf.* 10, 10, 2 exoptatissimi adventus tui (*Traiani*) gaudio frui possim. paneg. 19 imperatoris adventu legatorum dignitas inumbratur (*comparatur cum 'siderum exortu'*). 20. 22. SVET. Nero 35 balineis in adventum suum (*sc. Neronis in Aegyptum*) exstructis. Galb. 13. SPART. Did. 7, 11 adventum Severi et Iuliani decessionem. CAPITOL. Max. Balb. 1, 2. AMM. 31, 10, 9 imperatorii adventus metum. *Augustorum adventus in nummis celebrantur*: INSCR. numm. Cohen I² p. 307 nr. 403 (*Corinthus imperante Nerone*) adventus Aug(usti) Cor(inthum?). *ibid.* nr. 404 (*Patrae*) adventus Augusti. Cohen II² p. 117 nr. 1 (*Traianus*) adventus Aug. Cohen II² p. 107 nr. 8 *sqq.* (*Hadrianus*) adventui Aug. Africae (Alexandriae, Arabiae, Asiae *etc.*). Cohen II² p. 112 nr. 73 adventui Aug. Norici (*lectio incerta*). *similia passim. hinc, ut videtur,* Iuppiter Adventus (*'id est, qui esset genius adventus Augusti' Mommsen*): CORP. III 6340 (*Dalmatia*) I · O · M · Advento *etc.* **3** *exercituum, ducum, al. ad dimicandum*: hostium, hostis: CAEL. RVF. Quint. inst. 4, 2, 124 CIC. Verr. 5, 94 *al.* CAES. civ. 1, 57, 2 SALL. Iug. 97, 4 NEP. Ages. 6, 2 LIV. 5, 41, 1. 27, 46, 2 *al.* CVRT. 3, 8, 24. 7, 7, 31 *al.* LVCAN. 5, 766 FRONTIN. strat. 2, 5, 16 TAC. hist. 4, 34 FLOR. 1, 27, 5 AMM. 31, 3, 5 VEG. mil. 3, 5 *al.* HIER. epist. 77, 8. exercitus *sim.*: RHET. Her. 4, 45 CIC. Mur. 74 CAES. Gall. 5, 3, 5 civ. 3, 13, 5 *al.* BELL. Afr. 52, 3 *al.* VERG. Aen. 11, 607 virum. LIV. 6, 9, 8 auxilii. 27, 50, 8 equitum. FRONTIN. strat. 1, 8, 5 *al.* TAC. hist. 3, 10. 41 *al.* AMM. 16, 11, 8. 29, 4, 5 *al.* latronum *sim.*: CIC. Verr. 6, 5 praesidia ad illorum (*fugitivorum*) adventum *in Siciliam* opposita. 6, 93 praedonum adventum significabat ignis e specula sublatus. QVINT. decl. 338 p. 437 piratae. RESCR. Comm. Call. dig. 29, 5, 2 latronum. *ducum*: CIC. Manil. 45 huius (*Pompei*) adventus (*sc. in Asiam*). 21 urbes ... uno aditu adventuque ... captas (clausas *codd.*) *cf.* 13 har. 6. Sest. 11 Sestii (*sc. Romam cum legionibus*). Att. 5, 18, 2 Deiotari adventu cum suis omnibus copiis. 5, 20, 3 epist. 2, 10, 3 CAES. Gall. 1, 42, 1 civ. 3, 79, 6 *al.* HIRT. Gall. 8, 10, 5 SALL. Iug. 59, 1 *al.* NEP. Them. 2, 6 *al.* LIV. 7, 7, 3 *al.* CLAVD. 20, 504 *Stilichonis.* **4** *populorum, tam ad bellum quam ad sedem occupandam*: VARRO ling. 5, 43 Aventinum ab adventu hominum. CIC. Font. 44 *Macedonia* per hunc a Thraecum adventu ac depopulatione defensa est. parad. 12 Carthaginiensium. rep. 2, 11 in illa tempestate horribili Gallici adventus (LIV. 5, 51, 7 *al.* COLVM. 8, 13, 2). Att. 7, 13ᵃ, 3 barbarorum. fam. 15, 4, 10 Parthorum. VERG. Aen. 7, 344 Teucrum (LIV. 1, 2, 1 Aeneae. 33, 21, 3). TAC. Germ. 2 Germanos minime aliarum gentium adventibus et hospitiis mixtos. VVLG. II par. 28, 3 in adventu filiorum Israel (*sc. in Palaestinam*). I Esdr. 3, 8. II Macc. 15, 8 nationum. **5** *deorum* (ἐπιφάνεια): LVCR. 1, 6 te (*Venerem*) fugiunt ... nubila caeli adventumque tuum (CLAVD. 10, 184). VERG. Aen. 8, 201 dei. OV. met. 15, 671 fast. 1, 240. VITR. 5, 6, 8 deorum adventus cum tonitribus repentinis (*in scaena*). SIL. 9, 440 deûm. APVL. met. 6, 6 aves ... adventum deae pronuntiant. 9, 22. CLAVD. rapt. Pros. 1, 9. *cf.* carm. min. 31, 29. **6** (*apud christianos*) *Christi*: IREN. 4, 33, 1 duos adventus eius (*Christi*) omnes annuntiaverant prophetae: unum quidem, in quo homo in plaga factus est ..., secundum autem, in quo super nubes veniet *etc.* *similiter distinguunt*: HIER. epist. 121, 11 AVG. civ. 18, 35 p. 309 D. *de incarnatione*: VVLG. act. 7, 52 *prophetae* praenuntiabant de adventu iusti (περὶ ... ἐλεύσεως). 13, 24 praedicante Ioanne ante faciem adventus eius (τῆς εἰσόδου αὐτοῦ). II Tim. 4, 8 qui diligunt adventum eius (τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ). IREN. 1, 7, 1 ante Salvatoris adventum (παρουσίας). 1, 7, 4 *et saepe.* 4, 33, 1 Christi adventum, quem propter salutem hominum fecit. 2, 22, 2 ab adventu eius ... usque ad consummationem. 3, 10, 2 carnalem (HIER. epist. 36, 16 carneum) adventum. 3, 20, 4 in Bethleem adventus eius. HIER. epist. 129, 2 ante adventum in carne domini. AVG. civ. 16, 43 p. 195 D. *al.* 2, 18 p. 76 D. superni regis. 2, 19 *al. passim.* *de adventu ad novissimum iudicium*: VVLG. Matth. 24, 3 signum adventus tui (παρουσίας). 24, 27. I Cor. 1, 8 in die adventus domini nostri Iesu Christi. I Thess. 2, 19 *al.* *nota*: II Thess. 2, 8 *iniquum* destruet *dominus* illustratione adventus sui (τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας). TERT. spect. 30 adventus domini (*sc. ad spectaculum novissimi iudicii*). bapt. 19 spes adventus domini. anim. 50. 55. IREN. 1, 10, 1 de caelis in gloria patris adventum eius (*opp.* ascensionem ... Christi). 1, 10, 3 *al.* IVVENC. 4, 169 descendet ab aethra adventus noster (178). HIER. epist. 121, 1 secundi praecursor adventus. *parabolice*: HIER. epist. 7, 6 sponsi opperiuntur adventum. 119, 5 iudicis. 119, 10 sermonis dei. AVG. civ. 18, 35 p. 307 D. de novissimo eius ... adventu. 18, 53 p. 340 D. ab ascensione domini usque ad eius ultimum adventum. 20, 21 p. 459 D. poenalis. CARM. epigr. 1374 (*a. 532*). *spiritus sancti*: HIER. epist. 98 in baptismate. *antichristi*: VVLG. II Thess. 2, 9 cuius (*iniqui*) est adventus (παρουσία) secundum operationem Satanae. IREN. 3, 7, 2 adventum iniqui, quem et Antichristum dicimus. HIER. epist. 121, 4 SVLP. SEV. Mart. 24, 3. AVG. civ. 20, 29 *tit.* de adventu Heliae ante iudicium. *de incarnatione animarum*: IREN. 1, 25, 4 in uno adventu omnia agat *anima* (*opp.* transmigrationes; *cf.* adventatio). *aliud christianum cf. p. 839, 16.*

II *bestiarum, maxime avium advenarum*: PACVV. trag. 303 beluarum ac ferarum adventus ne taetret loca. PLAVT. Merc. 236 adventu caprae (*in stabulum*). (VARRO ling. 5, 94 *coni. Spengel*). LVCR. 5, 985 suis ... leonis (*in domos*). COLVM. 6, 5, 2. PLIN. nat. 10, 75 serpentium. 10, 116 *equorum* (*in pascua*). PAVL. FEST. 29 aves ab adventu earum dicuntur, quod. COLVM. 9, 14, 17 Arcturi ortus et hirundinis adventus (11, 3, 5 *cf.* 10, 80). PLIN. nat. 10, 30 ab arcturi sidere ad hirundinum adventum. 2, 122 avium. 10, 75. AVG. civ. 18, 21 p. 283 D. SIDON. epist. 2, 14, 2 usque ad adventum hirundineum vel ciconinum.

III *rerum corporalium*: **1** *de appropinquatione locali*: *navium*: GLOSS. IV 305, 30 adventus navium κατάπλους. CIC. Verr. 4, 186 paucorum adventu myoparonum. CAES. civ. 1, 27, 2. 2, 25, 6. VERG. Aen. 5, 36 miratus ... adventum sociasque rates ... Acestes. LIV. 29, 33, 9 classis ... Romanae adventum in Africam. 31, 40, 10. 44, 29, 6 lemborum. VELL. 2, 77, 3 *al.* SEN. epist. 77, 1 FRONTIN. strat. 2, 7, 14 VEG. mil. 4, 37 (*ibid.* superventus). *aliarum rerum*: VERG. Aen. 11, 911 adventumque pedum flatusque audivit equorum. PLIN. nat. 2, 101 *stellarum, quae Castores vocantur,* adventu fugari ... Helenam (*i. tempestatem*). 2, 142 tam adventus spectatur quam reditus *fulminis.* 32, 59 in petrosis carentibusque aquarum dulcium adventu. VEG. mil. 4, 16 *musculi* adventui illarum (*turrium*) parant viam. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 25 ut gravatae partes potius adventu, quam relevatae recessu materiae (*i. sanguinis*) videantur. CIC. nat. deor. 1, 105 ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ventum in animos et introitum imaginum. **2** *de temporibus adventus*: *ventorum*: OV. met. 9, 661 sub adventu spirantis lene favoni. COLVM. 11, 2, 6 inter brumam et adventum favonii. IVV. 6, 517 septembris et austri. *siderum*: CAT. 62, 33 tuo adventu (*sc. Hesperi*) vigilat custodia. SALL. Iug. 91, 3 multo ante lucis adventum. PLIN. nat. 18, 218 solis (HIER. epist. 121, 11). *nota*: PLIN. nat. 15, 52 vilissimis *malis* . . . primis adventu decerpique properantibus.

IV *incorporalium*: COLVM. 10, 80 veris. SIL. 9, 90 noctis (AMM. 27, 2, 8). VVLG. Ier. 47, 4 diei. AVG. civ. 18, 32 p. 300 D. temporis. *rerum, quae tempore fiunt*: PLAVT. Most. 138 venit ignavia, ea mihi tempestas fuit, mi adventu suo grandinem . . . attulit. CIC. Manil. 15 adventus mali (*opp.* metus). Tusc. 3. 29 malorum . . . adventum, quae venientia longe ánte videris. LVCR. 1, 456 libertas, bellum, concordia, cetera, quorum adventu manet incolumis natura abituque. 6, 1137. PAVL. sent. 2, 21ᵇ, 1 nuptiarum. HIER. epist. 21, 2 partus. 96, 1 sanctae sollemnitatis (*i. paschae*). VITA Nicet. 6 siccitatis. *regni caelestis*: TERT. orat. 5 de postulando regni adventu (*in oratione dominica*). *nota*: VEN. FORT. carm. 3, 6, 33 tempore qui (*episcopus*) longo adventu pendebat in isto *sc. ecclesiae dedicandae.*

iuncturae: *nominales*: *additur quo?* ad: CIC. Phil. 1, 7 meus repentinus ad meos necessarios adventus. Att. 14, 13, 2 Bruti . . . ad suas legiones. 10, 8, 2 ad Pompeium noster adventus. VVLG. Philipp. 1, 26 per meum (*Pauli*) adventum iterum ad vos. CIC. Mil. 49 nocturnus ad urbem adventus. Att. 7, 13ᵃ, 3. APVL. Plat. 1, 4 tres ad Siciliam adventus *Platonis.* VVLG. I Esdr. 3, 8 ad templum in Ierusalem. in (*acc.*): CIC. Manil. 13 ipsorum (*magistratuum*) adventus in urbis sociorum. prov. 9 in Syriam. CAES. Gall. 5, 54, 2 adventu in Galliam Caesaris. LIV. 1, 7, 8 Sibyllae in Italiam. 24, 3, 1. 32, 25, 1 adventu in Achaiam Philoclis. 33, 39, 7 *al.* 40, 38, 1 ante adventum in provinciam consulum. FEST. 266, 14 VELL. 1, 14, 8 *al.* PLIN. epist. 6, 28, 1 AMM. 16, 3, 1. 22, 9, 6. CIC. dom. 75 adventus meus atque introitus in urbem in animos: *v. l. 1.* LIV. 22, 61, 13 ante consulis Romam adventum. VVLG. Ezech. 38, 18 super terram Israel. *cf.* HIER. epist. 18, 17 VITA Sev. abb. 5. 6. *unde?* CIC. Scaur. 2, 1 e Sardinia Scauri adventum. CAES. civ. 3, 13, 5 reliquarum ex Italia legionum adventum. BELL. Afr. 62, 1. *adduntur adiectiva* (*notabiliora*): acerbus: CLAVD. 20, 504. clandestinus: VAL. MAX. 5, 1, 1 f. clarus: CIC. epist. 15, 14, 4. commodus: TER. Andr. 844. exoptat(issim)us: CIC. Att. 5, 15, 1 *al.* PLIN. epist. 10, 10, 2. exspectatus: CIC. Tusc. 3, 52 rep. 2, 6 *al.* fatalis: CIC. har. 6. felix, felicissimus: BELL. Alex. 32, 4 INSCR. numm. Cohen IV² p. 3 nr. 5 *sqq.* (*Septim. Sev.*). gratus: CIC. Att. 4, 19, 1 *al.* LIV. 1, 53, 11 CVRT. 5, 1, 17 *al.* PLIN. nat. 29, 13 SVET. Galba 13 (ingratus: CLAVD. 20, 504). gravis: CIC. agr. 1, 9. hosticus: FLOR. 1, 18, 20. hostilis: BELL. Alex. 59, 4 *al.* illustris: HIER. epist. 98, 3. inopinatus: LIV. 42, 54, 7 AVG. civ. 20, 26 p. 476 D. inprovisus: CIC. epist. 2, 10, 3 LIV. 8, 24, 7. iucundus: CIC. frg. philos. 5, 18 M. PLIN. epist. 7, 32, 1. laetus: LIV. 8, 36, 1 *al.* TAC. ann. 11, 16. maturus: CIC. Att. 1, 2, 2. matutinus: CIC. Att. 5, 20, 3. minax: SIL. 2, 272. miserabilis: LIV. 9, 7, 10. molestus: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 1. necopinatus: CIC. Verr. 5, 94 LIV. 1, 57, 4 *al.* nocturnus: CIC. Mil. 49 *al.* occultus: CIC. Pis. 97 CAES. civ. 3, 30, 5. opportunus: LIV. 22, 42, 12 *al.* primus: *cf. p. 840, 24.* recens: RHET. Her. 4, 45 CIC. har. 42 epist. 5, 17, 2 LVCR. 6, 1137 LIV. 33, 21, 3. repens: CIC. Tusc. 3, 52 LIV. 9, 41, 14 CVRT. 9, 6, 6 (*codd.* recens). repentinus: CIC. Phil. 1, 7 Verr. 2, 89 *al.* CAES. Gall. 5, 11, 9 *al.* LIV. 5, 8, 4 *al.* VAL. MAX. 7, 4 ext. 1 AMM. 31, 10, 12 VVLG. II Macc. 14, 17. serus: SIDON. epist. 2, 9, 1. speciosus: LIV. 28, 4, 1. suavis: CIC. ad Q. fr. 2, 13, 1. subitus: HIRT. Gall. 8, 9, 1 BELL. Alex. 30, 1 Afr. 65, 1 LIV. 21, 39, 5 *al.* 38, 39, 3 (*de classe*) VAL. MAX. 5, 1, 1 f PLIN. epist. 2, 17, 26 FLOR. 1, 41, 6 *al.* tardior: PLIN. epist. 1, 2, 1. terribilis: FLOR. 1, 28, 7. tristis: LIV. 40, 23, 5. tutus: LIV. 28, 17, 9. velox: HIER. epist. 18, 17. urgens: AMM. 30, 1, 4. adventūs: causa: *saepe, ex. gr.* OV. met. 2, 742. celeritas: CAES. Gall. 1, 13, 2. dies: CIC. Sest. 131 VVLG. Ezech. 38, 15 *al.* exspectatio: SVET. Iul. 66. fama: *saepe, velut* CAES. civ. 3, 7, 3. gratia: TRAI. Plin. epist. 10, 121. locus: VARRO Non. 545. nuntius: LIV. 28, 1, 6 *al.* occursus: VVLG. Is. 14, 9. significatio: CAES. Gall. 6, 29, 5. signum: FRONTIN. strat. 1, 1, 9 VVLG. Matth. 24, 3. strepitus: OV. epist. 18, 54. tempus: VARRO Non. 545 VVLG. Ierem. 8, 7. vigor ac fulgor: VELL. 2, 50, 4. *verbales*: adventus *efficit illud et illud*: RHET. Her. 4, 45 adventus exercitus extinxit . . . civitatem (*cf.* CIC. prov. 9). CIC. Manil. 45 huius (*Pompei*) adventus . . . Mithridatem continuit. *sim.* epist. 10, 15, 3. 15, 2, 8 CAES. civ. 3, 18, 3. 3, 65, 2 LIV. 6, 9, 8 *al.* CLAVD. 26, 447. *de tempore adventus*: CIC. Verr. 5, 141 posteaquam meus adventus appropinquaret (*alios locos v. II 315, 60*). Att. 13, 25, 2 adest. epist. 15, 14, 4 in alienissimum tempus cadat. CIC. epist. 3, 6, 1 minus dignitatis habebat. adventum (*iuncturae tritiores et notabiliores*): apportare (*i. advenire*): PLAVT. Amph. 865 (*cf. II 304, 77*). celebrare: CIC. Arch. 4 PLIN. epist. 4, 1, 4. cognoscere (adventu . . . cognito *et sim.*): CAES. Gall. 1, 22, 1 *al.* BELL. Hisp. 3, 2 SALL. Iug. 101, 6 NEP. Timoth. 3, 3 CVRT. 6, 6, 22 VVLG. II Macc. 12, 21 *al.* (cognoscere de adventu: CAES. Gall. 5, 3, 3 *al.* SALL. Iug. 87, 4 *al.* noscere: LIV. 10, 20, 7). conperire: CVRT. 7, 7, 31 *al.* expetere: PLAVT. Truc. 203. excipere: VAL. MAX. 9, 1, 5 SEN. Phaedr. 864. exoptare: LIV. 9, 25, 9. exspectare: CIC. Quinct. 27 Att. 13, 7, 2 *al.* epist. 5, 19, 1 (*cf.* 9, 6, 1) CAES. Gall. 2, 16, 2 civ. 3, 13, 5 *al.* LIV. 35, 34, 2 *al.* SEN. dial. 11, 2, 4 CVRT. 6, 6, 33 PAVL. sent. 2, 21ᵇ, 1 APVL. met. 9, 22 AMM. 23, 2, 3 HIER. epist. 21, 2 *al.* CORP. VI 1527, 1, 12. ferre (*i. sustinere*): LIV. 25, 22, 15 *cf.* CVRT. 4, 7, 3. gratulari: TER. Eun. 259. nuntiare: PLAVT. Amph. 988 CIC. epist. 15, 2, 3 CAES. civ. 1, 40, 5 (de adventu: Gall. 7, 9, 5). LIV. 27, 45, 12 SEN. epist. 77, 1 CVRT. 3, 8, 24 *al.* offerre: TER. Hec. 370 illis fors obtulerat adventum meum. opperiri: PLAVT. Trin. 744 LIV. 42, 54, 9 CVRT. 8, 12, 5 HIER. epist. 7, 6 *al.* praecurrere: VAL. MAX. 5, 2 ext. 4. *nota* 2, 1, 9 ne seniorum adventum (*i. seniores venientes*) discubitu praecurrerent. PLIN. epist. 6, 28, 1. praestolari: CAES. civ. 2, 23, 3 VVLG. iud. 6, 18 *al.* MART. CAP. 2, 209. speculari: AMM. 30, 5, 13. 31, 3, 5 VVLG. Tob. 11, 6. vereri: TER. Phorm. 312 *cf.* Hec. 290 (timere, metuere *saepius*). videre: CAES. Gall. 6, 30, 2. vulgare: LIV. 23, 1, 3. de adventu: certiorem facere: CAES. Gall. 1, 7, 3 *et saepe.* BELL. Hisp. 2, 1 *al. cf.* FRONTIN. strat. 3, 13, 6. cognoscere: *v. p. 839, 80.* docere: CAES. Gall. 7, 10, 3. in adventum: aliquid differre: LIV. 3, 9, 12 *et passim.* extrahere: LIV. 3, 24, 7 *al.* *adverbialia*: adventu: *abl. instrum.*: CIC. epist. 11, 24, 2 adventu tuo bellum confici potest. *sim.* CAES. Gall. 1, 18, 8 civ. 3, 64, 1 *al.* NEP. Cim. 2, 5 *al.* VERG. ecl. 7, 59 georg. 3, 93 LIV. 27, 28, 17 *al.* SIL. 15, 657, *sic saepe. nota iuncturam* opera atque adventu: PLAVT. Merc. 235 Stich. 738. *abl. temporis*: PLAVT. Most. 381 CATO agr. 142 (*? cf. p. 837, 13*) VARRO ling. 5, 153 CIC. Verr. 3, 63 *et saepe* CAT. 62, 33 *al.* CAES. Gall. 5, 54, 3 *al.* OV. met. 11, 95 *al.* LIV. 1, 57, 7 *al.* TAC. hist. 3, 10 *al.* SVET. Aug. 92 DICT. 1, 7 AMM. 14, 5, 9 *cf.* MACR. sat. 1, 1, 6. primo (statim) adventu *saepe, ut* CAES. Gall. 2, 30, 1 LIV. 4, 53, 9 (*aliter* CIC. Verr. 5, 76 *al.*). uno adventu: CIC. Verr. 4, 107. 216 Manil. 21 Mur. 74. *cum praepp.* (*temporali notione*): ad: CIC. Att. 2, 17, 3 LIV. 28, 25, 4 APVL. apol. 58 SPART. Hadr. 22, 14 *al.* usque ad: LIV. 29, 33, 9 VLP. dig. 1, 16, 10 pr. *al.* ante: *passim, ut* CIC. Verr. 3, 188 CAES. Gall. 6, 15, 1 LIV. 3, 53, 3. in (*acc.*): LIV. 40, 56, 11 (*cf. supra l. 15*). SEN. contr. 2, 4, 3 *al.* usque in: PLIN. epist. 10, 63 *al.* post: *passim, ut* LIV. 23, 1, 3. sub (*acc.*): LIV. 9, 28, 4 *et saepe.* VELL. 1, 14, 8 *al.* SIL. 9, 90 FRONTIN. strat. 3, 12, 2 *al.* sub (*abl.*): FLOR. 1, 27, 5. *nota vocabulum saepe pro substantivo verbali verbi 'venire' usurpatum*: PLAVT. Most. 138 venit ignavia . . . adventu suo *etc.* CIC. Att. 5, 15, 1 Laodiceam veni . . . nihil exoptatius adventu meo. *talia* 13, 9, 2. 15, 11, 1 epist. 5, 2, 4 LIV. 7, 12, 4. 24, 19, 5 PAVL. FEST. 29 CVRT. 7, 2, 21 FRONTO p. 71 N. TERT. bapt. 19 IREN. 1, 7, 4 VVLG. num. 22, 57 AVG. civ. 20, 29 p. 479 D. *al.* *apponuntur*: advenire: *v. p. 837, 27.* ire: CIC. Att. 18, 1, 4 LIV. 39, 35, 5. accedere: LIV. 5, 39, 6.

synonyma: aditus: CIC. Manil. 21. introitus: CIC. Verr. 5, 116 dom. 75 nat. deor. 1, 105. reditus: CIC. Sest. 131 Pis. 51. *opposita*: abitus: PLAVT. Amph. 640 LVCR. 1, 457. ascensio (*ad I 6*): IREN. 1, 10, 1. decessio (*ad I 2*): CIC. Verr. 3, 188 SPART. Did. 7, 11. discessus: VARRO Men. 324 CIC. Att. 12, 50 PLIN. nat. 25, 90. profectio: CAES. civ. 3, 79, 6 PLIN. epist. 4, 1, 4 INSCR. numm. Cohen II² (*Traianus*) p. 21 nr. 40. p. 50 nr. 310 *et saepe, cf. p. 837, 70.* reditus: PLIN. nat. 2, 142 *cf.* LIV. 22, 61, 13. *Hey.*

Adventus *v.* Advena.

adverbero, -āre. *ab* ad *et* verberare. STAT. Theb. 9, 686 auratis adverberat unguibus armos *equi pellis tigridis.* SIDON. carm. 11, 58 libratos . . . pedes adverberat alis *Amor.* *V.*

adverbiālis, -e. *ab* adverbium. **1** *adverbii vi fungens*: CHAR. gramm. I 142, 28 in signis . . . adverbialibus. 203, 14 super et subter *praepositiones* adverbiales sint. PRISC. gramm. III 124, 2 praepositae partes . . . fiunt . . . adverbiales. 63, 22 constructionem adverbialem. DON. Ter. Andr. 5, 1, 22 deest 'propter', ut sit 'propter nescio quid' aut 'nescio quae' ut sit adverbiale. VICTORIN. gramm. VI 203, 14 coniunctiones adverbiales. 202, 11 adverbia nominativa vel, ut quidam dixerunt, nomina adverbialia. **2** *ex adverbio ductus*: PRISC. gramm. II 117, 6 diminutiva praeter verbalia et adverbialia. 117, 17 formae communes tam denominativis quam verbalibus nec non etiam participialibus et adverbialibus. 60, 5 in quo (*denominativo*) intellegimus . . . etiam comprehensivum . . . , verbale, participiale, adverbiale. *adv.* **adverbiāliter**. GLOSS. adverbialiter ἐπιρρηματικῶς. PAVL. FEST. 61 'cogitatim' adverbialiter pro 'cogitate' (CHAR. exc. gramm. I 556, 1. 113, 1. 114, 15 *saepius*). PORPH. Hor. serm. 1, 3, 17 adverbialiter dictum est 'noctes' (AVG. in psalm. 118, 9 SERV. Aen. 1, 263 CHAR. gramm. I 199, 24. 202, 32 PRISC. gramm. III 363, 16. *saepius apud* GRAMM.). SERV. Aen. 1, 115 'pronum' adverbialiter legunt (CHAR. gramm. I 144, 2). 3, 241 'pelagi' adverbialiter accipiunt. 1, 193 'humi' . . . est adverbialiter positum (PROB. gramm. IV 155, 15. 155, 18). CHAR. gramm. I 232, 1 (DIOM. gramm. I 407, 26) quamdiu sine casibus enuntiantur *verba* 'ante', 'post', *sim.*, adverbialiter eunt. 222, 27 nomina . . . in er adverbialiter flecti. 159, 23 quae (*pronomina*) adverbialiter quodam modo intelleguntur. VEL. LONG. ap. Char. gramm. I 210, 7 'primum' . . . adverbialiter audiendum est. PRISC. gramm. II 182, 13 adverbialiter . . . extulit . . . 'plerum'. III 72, 24 pronomina adverbialiter prolata. PROB. gramm. IV 152, 25 quae (*nomina*) . . . adverbialiter pronuntiantur. 152, 21.

adverbium, -ī *n.* [*ab* ad *et* verbum *derivatum. Th.*] GLOSS. adverbium ἐπίρρημα. *primum legitur apud* VARRONEM *v. p. 841, 57. 842, 4.* CHAR. gramm. I 190, 8 C. Iulius Romanus ita refert de adverbio sub titulo ἀφορμῶν. 114, 28 Romanus . . . in libro de adverbiis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

definitiones: QVINT. inst. 1,4,19 mixtum verbo participium, ipsis verbis adverbia. CHAR. (*ex Romano*) gramm. I 152,14 orationis partes sunt octo, nomen, ..., adverbium. 180,28 adverbium est pars orationis (PROB. gramm. IV 150, 29), quae adiecta (181,17 praeposita) verbo significationem eius inplet atque explanat (DIOM. gramm. I 403,17 *al.*). 194,15 Suetonius ... Tranquillus praeverbium putat dici debere, quod ante, vel adverbium, quod post verbum, appellationem etiam nomenque ponatur. SCAVR. ap. Diom. gramm. I 403, 20 adverbium est modus rei dictionis ipsa pronuntiatione definitus. PRISC. gramm. II 54,10 *stoici* adverbia nominibus vel verbis connumerabant. 56, 3 proprium est adverbii cum verbo poni nec sine eo perfectam significationem posse habere. CLEDON. gramm. V 75, 8 quidquid deficit esse, quod est, adverbium facit. ISID. orig. 1,10 adverbium dictum est eo, quod verbis accedit, ut puta 'bene legi'. CHAR. gramm. I 181, 2 adverbiis accidunt significatio, figura, conparatio (*cf.* PROB. gramm. IV 153, 25 PS. ASP. gramm. V 551, 37 *al.*). DIOM. gramm. I 403,23 adverbio haec iuncta sunt discrimina generalia tria: forma, modus, finitio. PROB. gramm. IV 150, 29 adverbia tribus modis intelleguntur. *distinctiones*: CHAR. gramm. I 180, 28 adverbia aut suae sunt positionis aut ab aliis transeunt (DIOM. gramm. I 403, 23 ab aliis partibus orationis trahuntur. PS. PROB. gramm. IV 250, 21 ex aliis deducuntur). a se nascuntur, ut heri nuper; ab aliis transeunt, ut doctus docte. 115, 31 ex adverbiis prototypis. 116, 20 'temere' proprium adverbium est. neque enim ex appellatione neque ex verbo venit. PRISC. gramm. II 549,15 derivata adverbia (*cf.* HIER. epist. 26, 4 ductum adverbium ex nomine. VIRG. gramm. suppl. 198, 11 adverbia derivata ex nominibus. PETR. *ibid.* 168, 28 ex participiis. *sim. saepius*). DON. gramm. IV 387,1 figurae adverbiorum duae sunt. aut enim simplicia sunt adverbia ... aut composita. CLEDON. gramm. V 64,17 adverbia anomala. VICTORIN. gramm. VI 203,13 coniunctiva. PAVL. FEST. 36 deminutivum adverbium (PRISC. gramm. III 88, 21). CHAR. gramm. I 187, 32 finita (GRAMM. suppl. 168,17). 187, 26 infinita (DON. gramm. IV 386,17 AVDAX gramm. VII 348, 24). MART. CAP. 3, 284 monosyllaba. VICTORIN. gramm. VI 202, 11 nominativa. CHAR. gramm. II 426, 19 praepositiva (PRISC. gramm. III 26, 1. 355, 7). PS. PROB. gramm. IV 250, 4 promiscua. *frequentissimae autem distinctiones sunt*: adverbia adfirmativa: PRISC. gramm. III 236, 3 (DON. gramm. IV 362, 18 *et* ASPER gramm. suppl. 53, 25 adfirmandi. PRISC. gramm. III 133,10 confirmativum). *opp.* negativa: PRISC. gramm. III 133,10 BOET. herm. I p. 43, 7 *et* 9 M. 178, 5. II p. 17, 8. 145, 16 (DON. gramm. IV 362,18 *et* PS. PROB. gramm. IV 247, 15 *al.* negandi. PRISC. gramm. III 236, 3 abnegativa). admirantis (*de locutione* di vostram fidem): DON. Ter. Andr. 4, 3, 1. 4, 4, 5. aequandi: GRAMM. suppl. 168, 19. causalia: PRISC. gramm. III 236, 3. communicationis: PS. PROB. gramm. IV 248, 3. comparativa: PRISC. gramm. III 80, 14. 83, 14 (DON. gramm. IV 362, 22 comparandi *al.*). congregandi: DON. gramm. IV 362, 22 *al.* consentientis: DON. Ter. Ad. 2, 4, 15 SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 32; *cf.* 3, 22, 5 concedentis. demonstrativa: PRISC. gramm. III 21, 12 (SERV. auct. Aen. 4, 152 demonstrationis. DON. gramm. IV 362, 19 demonstrandi *al.*; *cf.* AVG. mag. 10, 34). dubitandi: DON. gramm. IV 362, 20 *al.* eligendi: DON. gramm. IV 362, 21. eventus: DON. gramm. IV 362, 22. exclamantis: *v. p. 842, 2.* festinantis: DON. Ter. Andr. 1, 5, 49. hortativa: PRISC. gramm. III 238, 2 (31, 6 dehortandi. PS. PROB. gramm. IV 247, 22 hortantis. DON. gramm. IV 362, 19 *et* Ter. Andr. 3, 4, 19 hortandi). interrogandi: DON. gramm. IV 362, 19 *al.* iurandi: DON. gramm. IV 362, 21 ASPER gramm. suppl. 54, 2. localia: VARRO ap. Ter. Scaur. gramm. VII 29, 8 CHAR. gramm. I 203, 12 DIOM. gramm. I 454, 33 PRISC. gramm. II 85, 2 *al. saepe. cf.* adverbia loci: QVINT. inst. 1, 5, 50 SCHOL. Hor. sat. 1, 7, 5 PS. ASCON. Verr. 2 p. 173 SERV. auct. Aen. 1, 261 *al. nota*: PRISC. gramm. III 66, 5 pro adverbio in loco accipiuntur (DON. Ter. Ad. 2, 3, 7). SERV. Aen. 1, 6 'unde' adverbium est de loco (DON. Ter. Eun. 3, 2, 18), non de ductu a persona. 3, 501 Hesperia ... est de loco adverbium 'Dardanus 'Εσπερόθεν'. DON. Ter. Phorm. 1, 2, 45 adverbium in loco est 'hic viciniae', cuius ad locum 'huc viciniae'. SERG. gramm. suppl. 155, 16 adverbia localia: alia de loco, alia ad locum, alia per locum, alia in loco (*cf.* 168, 21 *sqq.*). negandi: *v. l. 41.* numeri: CHAR. gramm. I 187, 24 DON. gramm. IV 362, 18 PS. PROB. gramm. IV 247, 4 *al.* optandi: PRISC. gramm. III 12, 7 DON. gramm. IV 362, 19 GRAMM. suppl. 53, 26. ordinis: DON. gramm. IV 362, 19 Ter. Andr. 4, 3, 16 PS. PROB. gramm. IV 247, 13 *al.* personalia: DON. gramm. IV 362, 20 *cf.* suppl. 53, 29. prohibendi: DON. gramm. IV 362, 20 (Ter. Andr. 4, 2, 23 prohibentis. *saepius*). qualitatis: FEST. 229 SCHOL. Hor. epod. 4, 1 CHAR. gramm. I 187, 21 PS. PROB. gramm. IV 248, 29. *nota*: CHAR. gramm. I 175, 27 verbi supina sunt haec, docendi, docendo, docendum, doctum, doctu; ... alii inter adverbia qualitatis posuerunt (*inde* 169, 22 supina vel adverbia. 170, 12 *et saepius*). quantitatis: DON. gramm. IV 362, 20 (GRAMM. suppl. 53, 28). respondendi: DON. gramm. IV 362, 21. separandi: DON. gramm. IV 362, 21 (PS. PROB. gramm. IV 248, 9 separationis). similitudinis: DON. gramm. IV 362, 20 Ter. Phorm. 2, 3, 35. temporis: PAVL. FEST. 99. 258 FL. CAPER ap. Char. gramm. I 194, 29 PORPH. Hor. epist. 1, 19, 3 *saepe. cf.* adverbium temporale: PRISC. gramm. III 496, 10 DON. gramm. IV 362,18 CAPER gramm. VII 100, 5 *al.* vocandi: PAVL. FEST. 100 PRISC. gramm. III 12, 7 DON. gramm. IV 362, 21 *al.* SERV. Aen. 1, 321; *cf.* PROB. gramm. IV 146, 21 adverbium exclamantis.

varia: VARRO ap. Ter. Scaur. gramm. VII 29, 11 horum duorum adverbiorum 'ex' et 'ab' posteriores literae solent demi. PAVL. FEST. 37 pro adverbio, quod est 'profecto'. QVINT. inst. 1, 4, 29 vocabulis in adverbium transeuntibus (*cf.* SERV. Aen. 5, 19 nomen et adverbium plerumque in se transeunt). 9, 3, 53 adverbia quoque et pronomina variantur. HADRIAN. ap. Char. gramm. I 209, 18 ut id adverbium non usu potius quam lectione protulerit. DIOM. gramm. I 419, 19 interiectionem Graeci inter adverbia posuerunt. DON. gramm. IV 386, 31 diminuuntur adverbia. DIOM. gramm. I 406, 19 quae (*adverbia*) o littera exeunt. MAX. VICTOR. gramm. VI 224, 21 in e mittunt. BEDA gramm. VII 240, 3 in a terminantur. SERV. Aen. 1, 207 sunt autem *particulae 'met', 'piam', 'te'* adverbia. quicquid enim ab illis septem recesserit partibus, adverbium sit necesse est. 1, 301 adverbium temporis in nomen deflexum. QVINT. inst. 11, 3, 87 non in demonstrandis locis atque personis adverbiorum atque pronominum obtinent vicem *manus*? (*v. p. 841, 50*). PRISC. gramm. III 193, 13 adverbium pro nomine *ponitur*. SERV. gramm. IV 428, 21 adverbia pro nominibus posita. 439, 1 nomina pro adverbiis constituta. BOET. herm. II p. 473, 6 M. adverbii loco positum est. *Prinz.*

advergo, -ere. *ab* ad *et* vergere. PRISC. perieg. 963 Persis ... advergens austros.

adverro, -ere. *ab* ad *et* verrere. STAT. Theb. 4, 203 incultos aris adverrere crines (*sic Eutyches*, averrere *cod. Put.*, advertere *dett.*) [4, 711 *codd. dett. falso*]. *V.*

? **adversābilis,** -e. *ab* adversari. ACC. trag. 158 pervico animo atque adversabili (*Ribbeck, alii alia*; vorabili *vel* advorabili [*Bamb. man. rec.*] *libri*). FRG. Vat. 35, 2 callidi artibus (calliditatibus *cod.*) adversabili (aversabili *Mommsen, Huschke*) emolumento persuasi res suas venderent sine censu.

adversārietās, -ātis *f. ab* adversarius. *vis nocendi*: PRAEDEST. 3 pr. (Migne 53, 628b) per singula membrorum officia adversarietatis eius (*i. libri haeretici antecedentis*) arguentes astutias.

adversārius, -a, -um. *ab* adversus. advorsarius LEX rep. Corp. I 198 (*a. 123/2 a. Chr.*) 25. arvorsarius *ibid.* 20 (*bis*). VEL. gramm. VII 71, 22. arvosarius, arvosaria: INSCR. Revue arch. 39 (1901) p. 469. *gen.* adversari: AFRAN. com. 270. *plur.* adversarium: TER. Hec. 22 pr. PANEG. 9, 9 (*v. p. 845, 74*). *comparat. deest, loco superl. adhibent* maxime adversarius: CIC. div. in Caec. 4. Caec. 5 CAES. civ. 2, 31, 7 SALV. gub. 7, 67.

de ***loco***: *cuius significationis primigeniae vestigium remansit subst.* **adversāria,** -ōrum, *sc.* scripta. *cf. Leonhard, PW. I 430.* CIC. Q. Rosc. 7 quid est, quod neglegenter scribamus adversaria? ... diligenter conficiamus tabulas? ... quia haec sunt menstrua, illae ... aeternae; haec delentur statim, illae servantur sancte; ... haec sunt disiecta, illae ... in ordinem confectae. 6. 8. 5 usque eone te diligis ..., ut pecuniam non ex tuis tabulis, sed ex adversariis petas? (7). 5 suum codicem testis loco recitare adrogantia est: suarum perscriptionum et liturarum adversaria proferre non amentia est? 7. 6 adversariis nihil credimus. 8 nomen ... in adversaria rettulisti. 5. 9.

de ***consilio*** (*de utilitate*: *v. adi. s. 2*): GLOSS. ἐναντίος ὑπεναντίος ἀντικείμενος ἐχθρός. ἀντίδικος (*cf.* HIER. in Is. 15, 1). PAVL. FEST. 25, 17 advosem adversarium hostem. ***adi.***: **1** ***homo*** *inimicus* (*vel res ad inimicum pertinens*): *personae*: PLAVT. Rud. 761 *Volcanus* Venerist adversarius. MET. NVM. Gell. 1, 6, 8 is ... deos propitios esse ..., qui sibi adversarii non sunt. CIC. Sest. 138 huic hominum generi ... multos adversarios, inimicos, invidos esse. Cluent. 94 non ... seditiosus, sed ... seditiosis adversarius. agr. 3, 6 IREN. 1, 24, 2 HIER. in Is. 11, 6. AVG. civ. 18, 53 sectam sibi. MARC. COM. p. 98, 26 Dorotheus ... Anastasio propter ... orthodoxorum fidem iugiter adversarius. SALV. gub. 7, 67 Carthaginem ... urbi Romae maxime adversariam. CIC. part. 28 disceptatorum adversariorum (COD. Iust. 2, 58, 2, 11 [*a. 531*] figuram). Phil. 3, 21 ducibus (VVLG. deut. 20, 1 exercitus). NEP. Pel. 1, 2 factioni (Phoc. 3, 2). Tim. 3, 5 populus ... adversarius, invidus. AVG. civ. 18, 10 in adversariis suis (*i. Minervae*) viris ... amicas suas feminas Athenaeas. *christiane*: *de diabolo* (*cf. s. subst. 1A5*): TERT. monog. 2 quidvis novum ... paracleto adscribi potuerit, etsi ab adversario spiritu fuerit. idol. 7 ab idolis in ecclesiam venire, de adversaria officina in domum dei. HIER. in Is. 10, 16 typum ... adversariae fortitudinis. epist. 122, 1 potestatibus (in Is. 8, 1—4). 100, 1 virtutum. HIER. epist. 121, 4 homo iniquitatis et adversarius (*i. Antichristus*). HIER. epist. 74, 5 *ecclesiam*. *adversarius rei*: CIC. Phil. 7, 4 me ... adversarium multitudinis temeritati. Att. 1, 2, 2 honori nostro. LIV. 5, 26, 1 largitioni tribuniciae. FILASTR. 110, 10 doctrinae ... caelesti inimici et adversarii.

2 ***res*** adversariae (*i. damnosae, importunae*): *homini*: CIC. div. in Caec. 4 id *adiumentum* mihi erat adversarium maxime. inv. 1, 90 offensum ... contrarium ... inconstans ... adversarium *genus argumentationis*. Planc. 1 rem adversariam esse in iudicio ... Plancio. ac. 2, 10. de orat. 2, 156 suspicionem artificii apud eos, ..., oratori. HIL. in psalm. 118 Al. 9 adversariae nobis virtutes (*opp.* sanctis, *prope accedit ad ea quae sub 1 l. 68 posuimus*). *rei*: VARRO rust. 1, 12, 3 siquid

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est, quod adversarium inferatur *in locum*. Cic. inv. 1, 94 adversarium est, quod ipsi causae aliqua ex parte officit. Caec. 5 *vis* iuri maxime est adversaria. Caes. civ. 2, 31, 7 quibus rebus nox maxime adversaria est. Vict. Vit. 2, 18 adversarius naribus natus est fetor.

subst. **adversārius,** -iī *m.* *inimicus, hostis.* **I *proprie*:** ***homo*:** **A *homini* (*deo*):** **1** *de inimicitiis privatis*: *generaliter*: Plavt. Capt. pr. 64 valentiorem nactus adversarium (*cf.* Pavl. dig. 9, 2, 45, 4 defendendi mei causa lapidem in adversarium misero). Enn. trag. 258 adversum adversarios. Ter. Hec. pr. 22 poetam ... remotum iniuria adversarium (Ad. pr. 2). Hec. 72 ulcisci adversarios. Cato orat. frg. 45 concurrisse omnes adversarios. Afran. com. 270 terriculam adversari. Cic. Verr. 3, 135 omnium adversarios, ... inimicos ... cognoscere (*cf.* 149). S. Rosc. 127 apud adversarios occisum. 130. har. 50 obtrectatores eorum atque adversarii (*cf.* epist. 1, 4, 2 tuis. Q. Cic. pet. 40). Liv. 22, 39, 4 infestior hic adversarius quam ille hostis. 38, 47, 3 habeo. Sen. contr. 9, 6, 1 nullum ... adversarium timeas (exc. 9, 6). Sen. dial. 1, 3, 3 istum mihi adversarium adsumam (*verba Fortunae*). 1, 4, 3 transisti sine adversario vitam. rem. fort. 16, 1 nat. 3 pr. 13. 5, 1, 5. benef. 6, 27, 3 adversarium et hostem (*opp.* gratum et inimicum). Tert. spect. 2 adversarium ... eius. orat. 12 recipit. Vvlg. *et* Itala (Iren. 1, 25, 4 Pacian. paraen. 12) Luc. 12, 58. Amm. 22, 9, 8 adversarios suos criminibus inligarent. 22, 9, 11. Hier. epist. 57, 2 dedit ... adversariis latrandi contra me occasionem. 84, 1 adversarios talione mordere. 84, 2 nec bonis adversariorum ... detrahendum est nec amicorum laudanda sunt vitia (82, 2. 133, 11). 82, 4. Vvlg. Matth. 5, 25 consentiens adversario tuo. I Cor. 16, 9 multi. I Tim. 5, 14. Sirach 36, 9 tolle adversarium et afflige inimicum (Iob 27, 7 meus). 37, 4 amicus ... in *tribulatione* adversarius erit. *in ludis, certaminibus*: Varro Men. 89 si adversarius supercilia mi cestis descobinarit. Cic. Tusc. 2, 56 pugiles ... feriunt adversarium. fat. 30 habuerit. Hor. epist. 1, 18, 63 adversarius est frater, lacus Hadria (*in ludo puerorum*). Liv. 40, 7, 3 commemoratio ... certaminis ludicri et iocosa dicta in adversarios. Pavl. Fest. 99, 3. Phaedr. app. 11, 3 plus adversarius valuisset eius (*sc.* victoris gymnici certaminis). Sen. contr. 9 praef. 4 *gladiatores* ... adversarius retinet. Sen. dial. 3, 2, 4 in adversarium vertitur. epist. 30, 8 (Qvint. inst. 2, 12, 2. 5, 13, 54 adversarii ictum). benef. 7, 1, 4 epist. 13, 2. 22, 1. 70, 26 *lanceam* in adversarios acceperat. Plin. nat. 28, 116 vincendos adversarios vel hostes. Svet. Nero 23 adversariorum aemulatione. 54 histrionem occisum ... quasi gravem adversarium. *in certamine singulari*: Cic. har. 40 tamquam fortis in pugna vir acceptis a forti adversario vulneribus adversis honeste cadere videatur *r. p.* Qvint. decl. 271 p. 112, 16 fatigatus est. Capitol. Max. 6, 7. Veg. mil. 1, 11 contra ... palum tamquam contra adversarium ... se exercebat. *in disputatione*: *in imagine ex antecedentibus vel ex 3 b. 4 hausta*: Cic. ac. 2, 84 pugnas omnino, sed cum adversario facili. epist. 9, 20, 1 in Epicuri nos adversarii nostri castra coiecimus. Hier. epist. 97, 3 *subtilitas dialectica* adversarium suum ... confodit. 78, 28 contendes cum adversariis, ligabis eos *q. sqq.* (*translationes de actione forensi sumptae cf. s. 2 b*). *liberius*: Cic. ac. frg. 20 Epicurus vel quis adversariorum. 2, 12 lenior. Sen. dial. 5, 8, 6. Petron. 58 animadvertisset adversarius Ascylti (*in iurgio*). Qvint. inst. 5, 11, 3. Tert. ieiun. 1 sine taxatione adversariorum. Hier. epist. 48, 17 non tam interpres erit quam adversarius eius, quem nititur explanare. 52, 17 non ... ut adversariis, sed ut amicis scripsimus. 48, 12. 13 aliud est docere discipulum, aliud adversarium vincere. Macr. sat. 1, 1, 3. *de aemulatione*: *in negotiis*: Cic. S. Rosc. 117 rei pecuniae socium ... adversarius tradidit (*bis*). Att. 12, 43, 2 cupido et locuplete et herede. 13, 31, 4 non ... ullum adversarium habituros. epist. 15, 17, 2. Cael. Cic. epist. 8, 4, 1 concedente. Sen. epist. 86, 21. *in artibus*: Cic. Brut. 3 cum *Hortensio* certare erat gloriosius quam omnino adversarium non habere. Tac. dial. 37 maiores adversarios acrioresque pugnas sibi ... desumpserit eloquentia. 10 tibi ... superiorem. 34 adversarii et aemuli ferro ... dimicantes. *in re publica administranda*: Cael. Cic. epist. 8, 4, 2 se intenderant adversario in *Curionis* tribunatum. Cic. rep. 1, 9 cum inpuris atque inmanibus adversariis decertare. Nep. Epam. 5, 2 habuit obtrectatorem Meneclidem ... et adversarium in administranda r. p., ... exercitatum in dicendo. Dion 7, 1 remoto. Val. Max. 41, 1 ext. 5 ⟨ab⟩ adversario urgueri. Svet. Cal. 35 validiorem adversarium subornavit.

2 ἀντίδικος: **a** *proprie*: **α** *absolute*: Ter. Phorm. 237 causam tradere adversariis. Lex rep. Corp. I 198 (*a. 123/22 a. Chr.*) 20 ⟨utei is unde petatur...⟩... arvorsario edat eos om⟨nis...(*bis*). (23). 25. Rhet. Her. 1, 6 adversarios criminando. 2, 5. 1, 8 ab adversariorum persona benivolentia captabitur. 1, 9 quae facta dicantur ab adversariis. 1, 17 quid nobis conveniat cum adversariis. 2, 8 accusator dicet ... adversarium ... expalluise. 2, 16 quod adversarii interpretantur. 2, 31 adversariorum argumentationes. 4, 22 quae obsunt causae adversariorum. 4, 33 interrogamus adversarios *et passim*. Cic. inv. 2, 125 adversarium quasi in testis loco producentem (Tull. 24 quae mei testes non dicunt ..., ea dicit ipse adversarius). 2, 108 adversarius ... maleficia augebit. 2, 45 adversarii narrationem. 2, 54 definitionem. 1, 78 confirmatio diluitur. 2, 117 ei, quod adversarius intellegat, adversetur. 1, 22 ab nostra, ab adversariorum, ab iudicum persona. 1, 81 ab adversariis stare. 1, 97 aut sui laudem aut adversarii vituperationem. orat. 127 et pro reis multa leniter dicantur et in adversarios aspere. de orat. 2, 293 in refellendo. 1, 220 iratum adversario iudicem facere. 1, 167 litem adversarium perditurum. 2, 303 adversariorum adiumenta. part. 133 instare adversario. Brut. 322 incluso. Flacc. 23 vivunt cum inimicis, adsunt cum adversariis, habitant cum accusatoribus. Quinct. 8 cum ... telum adversarius nullum iecerit. Verr. 3, 59 adversarii non audebant contra dicere. 2, 38 postulant. Cluent. 143 nostra consilia ad adversarios deferat. *praeterea passim apud* Cic. Vatin. Cic. epist. 5, 10ª, 2 res poterit adversarios fugare. Hor. sat. 1, 9, 75 venit obvius illi adversarius. Sen. contr. 3 pr. 12 adsuevi non mihi respondere, sed adversario, *et saepe*. Val. Max. 7, 2, 4. 8, 1 absol. 7. Qvint. inst. 4, 1, 6 personarum ... ratio ex litigatore et adversario et iudice. 4, 5, 1 nostrarum aut adversarii propositionum. 4, 1, 11 patronum. 4, 1, 18 aut nobis inimicus aut adversariis sit amicus *iudex*. 4, 1, 48 adversarii actio iudicum animos occupavit. 5, 6, 1 iuret. 5, 7, 32 testem subornatum in subsellia adversarii mittere. 5, 13, 36 quae composita domo attulerunt, contenti sine adversario dicunt. 5, 13, 43. 7, 1, 3 adversarium arguat. 7, 2, 21 potior est salus nostra quam adversarii pernicies. 7, 2, 23 crimen reus citra accusationem in adversarium vertit. 6, 1, 11 avertere ab adversario iudicem. 6, 1, 50 quibus (*i. lenioribus epilogis*) adversario satisfacimus. 9, 2, 38 adversarios invadimus. 11, 1, 27 nec ... oratori contingere inter adversarios, quod Pythagorae inter discipulos potest: ipse dixit. 12, 9, 11 plane adversarii fiunt et inimici *advocati*. decl. 276 p. 127, 16 queritur, *et passim apud* Qvint. Tac. dial. 34 iudex ... adversarius ... advocati. Plin. epist. 10, 56, 2 adversarios ... in triennium relegatos in provincia morari. Svet. Claud. 15 gramm. 22. 30. Fronto p. 15, 14. 42, 19 N. me ... adversarium urgere et premere. Gaivs inst. 4, 16 praedes adversario dare litis. 4, 93 provocamus adversarium. 4, 178 vexandi *et passim apud* Ictos. Rvt. Lvp. 1, 15. 1, 19. 2, 4. Amm. 22, 9, 16 adversarii, cum quibus litigabat in foro. Hier. epist. 69, 2 in me reversus converti in adversarium propositionis stropham. *proverbium*: Sen. dial. 2, 14, 2 facit se adversarium qui contendit.

β *cum adi., pron.*: Rhet. Her. 2, 5 si vehementer castus ... adversarius. 1, 8 ab nostra, ab adversariorum nostrorum, ab auditorum persona ... *benivolos auditores facere possumus*. 2, 34 Cic. inv. 132 (Qvint. decl. 345 p. 361, 19 Gaivs inst. 4, 38 Not. Tir. 28, 21). de orat. 2, 280 adversario meo da istum patronum (Sen. contr. *et* contr. exc. 10, 2, 19 Sen. benef. 6, 8, 4 Gaivs inst. 4, 166ª. Vvlg. Luc. 18, 3 vindica me de). Att. 16, 16, 10 suo familiari, adversario tuo, voluisse consultum (Val. Max. 2, 8, 2 Qvint. decl. 338 p. 337, 1. Fronto p. 40, 20 N. ne adversario tuo amiciores esse videantur. Svet. Claud. 37 suum. Gaivs inst. 4, 31. 166). Cic. part. 132 duobus adversariis praecepta communia (Pavl. Fest. 57, 18 plures). de orat. 7, 72 adest armatus (Rvt. Lvp. 2, 12). Verr. 1, 36 huic generi hominum me inimicum accusatorem, odiosum adsiduum acerbum adversarium. Quinct. 37 idem *est testis*, qui acerrimus adversarius (div. in Caec. 47). Vat. 1 refutandum ut gravem. frg. B 13, 4, 4 M. sapientem. Quinct. 2 cum adversario gratiosissimo contendat. Sen. contr. 7, 8, 6 fuerit inprobior. 9 praef. 2 adversarios quamvis fatuos fingunt (Qvint. inst. 5, 13, 42 stultum). Val. Max. 8, 10 ext. 1 tantus orator et ... tam infestus adversarius. Sen. benef. 6, 27, 6 potentiores. Gaivs inst. 4, 29 praesente. 4, 84 absente et ignorante. Amm. 22, 10, 5 palatinum adversarium suum ... conspexisset. Hier. epist. 69, 2 adversarium vigilantem an dormientem ligem. Sidon. epist. 1, 7, 6 incautum. scelestus *v. l. 62*. **γ** *cum gen.*: Cic. Mur. 9 adversariis amicorum tuorum de iure consulentibus respondere. Mil. 39 VII praetores ... illius adversarii, defensores mei. Verr. 2, 106 mulierum. Sen. contr. 7 pr. 7 dare *centumviros* secundum adversarium Albucii. Qvint. inst. 6, 1, 47 cuius (*sc. litigatoris*) adversarius. Gaivs inst. 4, 65 Nerat. dig. 46, 7, 16. Avg. civ. 20, 2 scelestus adversarius eius ... impunitus ... vindicatus insultet.

b *translate in comparatione*: Cic. fin. 1, 13 verum ... invenire volumus, non tamquam adversarium aliquem convincere. Liv. 5, 3, 7 utrum militantium adversarii estis an causam agitis? Sen. nat. 5, 1 quid ... mali est aliquid et faciliori iudici scribere? ... pauca ... admodum sunt sine adversario: cetera etsi vincunt, litigant.

3 *de factionibus inter se certantibus*: **a** *contentionibus civilibus*: *cum gen.*: Cic. har. 34 acerrimum adversarium Hermarchi ... missum. Phil. 1, 28 non idem tibi (*Ciceroni*) adversario Caesaris licebat, quod Pisoni socero (Balb. Cic. Att. 9, 7ᵇ, 2 neque socius eius [*Caesaris*] adversariis fueris. Bell. Afr. 19, 3. 26, 2). epist. 1, 8, 2 errarentne adversarii quidem Pompei. Nep. Att. 9, 2 adversariis eius (*Antonii*) se venditabant. Dion 8, 3 socios conquirit, adversarios eius (*Dionis*) convenit (Tim. 2, 1). *absolute vel cum adi.*: Cic. Phil. 5, 44 adversariorum partibus (Nep. Pel. 2, 4 factioni). 2, 116 suos ..., adversarios ... devinxerat *Caesar*. S. Rosc. 16 proscriberentur ..., qui adversarii fuisse putabantur. Marc. 8 adversarium nobilitate ... praestantem ... extollere iacentem (*sensu collectivo*). Lig. 33. Att. 8, 3, 4 pecunia ... adversario (*i. Caesari*) tradita. 2, 23, 2 illius partis auctores ac socios nullo adversario consenescere. 10, 8, 8 corruat *Pompeius* necesse est aut per adversarios aut ipse per se, qui ... sibi est adversarius unus acerrimus. 11, 25, 3 epist. 1, 4, 1 res ab adversariis nostris extracta est ... calumniis. 1, 7, 10. Cael. Cic. epist. 8, 16, 1 ra-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tionem ... Caesaris in dimittendis adversariis. BRVT. Cic. epist. 11, 19, 2. HIRT. Gall. 8, 50, 4 adversarii sui (*i. Caesaris*) gloriarentur. 8, 54, 3. BELL. Alex. 42, 4 complures ... se ... contulisse. Afr. 32, 4 ne suis (*i. Caesaris*) inimicis adversariisque dicto audientes essent. NEP. Dion 8, 3. Epam. 7, 3 criminibus adversariorum (8, 2). LIV. 9, 26, 16 in praesidia adversariorum, appellationem ..., patricii confugerunt. 3, 53, 7 dominari ... in adversarios. 3, 54, 4. 3, 65, 10 malle ... suis quam adversariis superesse animos. 4, 49, 12. 4, 49, 14 pro vestris commodis adversus tam crudeles superbosque adversarios depugnant. 4, 49, 15. 5, 2, 13 haud imparem. 5, 4, 2. 5, 26, 3 *Camillum* adversarium ... metuerant. 6, 18, 5 quot ... habeatis (*plebei*). 6, 38, 4 adversus tantum apparatum adversariorum. 10, 6, 11 *honores* adfectantes. 3, 49, 5 insciis. 39, 32, 10. VELL. 2, 13, 2 senatum habuit adversarium. SEN. clem. 1, 10, 1 cohortem primae admissionis ex adversariorum castris conscripsit *Augustus*. ASCON. Mil p. 34 B. invidia adversariorum. SVET. Iul. 22 invitis et gementibus. 30 negantibus. Aug. 15 occulti adversarii ... detegerentur. 69. HEGES. 2, 17 Iudaei ... *Scythopoli* inhabitantes Iudaeos ... adversarios experti sunt, quos sibi fidos arbitrabantur. VVLG. II reg. 24, 13 fugies ... tuos (*i. David. cf.* I par. 12, 17 meis). AVG. civ. 3, 30 *Caesar* ... suis ... adversariis vitam ... donavit. GREG. M. epist. 9, 47 adversariorum intentionibus. **b** *vi et armis bello civili*: CIC. off. 1, 87 ut eos adversarios existimemus, qui arma contra ferunt, non eos, qui suo iudicio tueri rem publicam velint. Phil. 12, 17 ego ... *M. Antonium* appellavi hostem, cum alii adversarium, ... hoc bellum, ... alii tumultum. CAES. civ. 2, 29, 3 *erat* civile bellum ...; legiones ... quae ... apud adversarios fuerant. FLOR. 2, 9, 8 adversariis hostibus iudicatis (*sc. Marianis*). LEX de proscr. Cic. S. Rosc. 126 eorum bona veneant, qui in adversariorum praesidiis occisi sunt (CAES. civ. 3, 35, 1 BELL. Afr. 3, 1 Hisp. 3, 6). CIC. div. 2, 52 adversariorum copiae convenissent (CAES. civ. 2, 34, 1 BELL. Afr. 1, 4. 31, 9. 39, 1. 59, 5 *opp.* suis *cf.* POMPEIVS Cic. Att. 8, 12^d, 2). CAES. civ. 1, 77, 1 milites. 3, 40, 2 manus. 1, 50, 1 cohortes. 1, 63, 2 agmen (BELL. Hisp. 10, 3). BELL. Hisp. 14, 2 turmas (*cf.* 20, 4 Afr. 14, 1). 31, 4 legio. 31, 11 aquilae. CAES. civ. 3, 14, 1 classibus adversariorum (Alex. 47, 5 Afr. 11, 4. 53, 1 NEP. Dion 5, 4). 2, 32, 12 naves. BELL. Afr. 21, 3. 38, 2 castris. Hisp. 3, 8 (FRONTIN. strat. 1, 8, 9). NEP. Eum. 8, 4 hibernacula. CIC. Att. 7, 21, 1 ignorationem non solum adversarii, sed etiam suarum copiarum (*sc. in Pompeio*). CAES. civ. 2, 32, 5 in conspectum adversariorum venerit Caesar (BELL. Hisp. 18, 6 Afr. 41, 3. 76, 1 inspectantibus). 1, 54, 4 priusquam ab adversariis sentiatur (BELL. Hisp. 2, 1 necopinantibus). 1, 61, 1 perterritis animis adversariorum. 1, 72, 4. 2, 31, 6 spem adversariis augeamus. BELL. Afr. 79, 1 adversarios non virtute ... confidere (49, 1. 31, 5). Hisp. 30, 5 alacriores efficiebat. FRONTIN. strat. 2, 1, 11. CIC. Verr. 2, 40 ad adversarios transeas (*cf.* BELL. Hisp. 11, 3 ex castris adversariorum ad nos transfugit. 21, 1 Afr. 19, 1). p. red. 1, 33 praesentem ... vicissem (*sc. Catilinam*). Marc. 26 devictis. CAES. civ. 3, 79, 1 opprimendos. 1, 43, 2 interclusurum adversarios. 1, 72, 1. Gall. 7, 4, 4 suos ... expellit (BELL. Hisp. 12, 6. 26, 3). civ. 1, 82, 3 in fugam coniectis (BELL. Afr. 78, 8 adversarios dederunt). 1, 47, 3 terga vertere adversarios coegissent (2, 32, 12). 2, 21, 1 conatus adversariorum infregissent. BELL. Hisp. 13, 7 deiecti sunt. 31, 7 agere. 24, 4 cedentibus. Afr. 18, 5 malè accepti. SVET. Iul. 30 profligatos. CIC. Mil. 53 adversarii ... loco superiorem *Milonem* fore (POMPEIVS Cic. Att. 8, 12^b, 1 pares adversario esse. NEP. Eum. 8, 4 paratis. *cf.* BELL. Hisp. 25, 3). BELL. Afr. 26, 3 bellum cum suis adversariis gerere. Hisp. 31, 1 ⟨se⟩ defendebant. POMPEIVS Cic. Att. 8, 12^b, 1 appropinquare adversarius (*i. Caesar*) coepit. BELL. Afr. 58, 2 concursuros (Hisp. 23, 5 *cf.* Afr. 61, 6). Hisp. 38, 6 cum adversariis congredi. 5, 7 adversarios in aequum locum deducere. Afr. 79, 1. 50, 3 rari ac singuli prodiere. 31, 7 aditum adversariis prohibebant. 75, 2 ad dimicandum invitatos. Hisp. 29, 3 procederent. 29, 6. 23, 2 decucurrerunt. SVET. Dom. 1 irrumpentibus. CAES. civ. 2, 35, 6 ex numero adversariorum ... DC interfectis (*cf.* BELL. Hisp. 15, 4 SVLP. SEV. Mart. 20, 3). 3, 6, 3 *portus* teneri ab adversariis (BELL. Afr. 8, 3. 24, 2). 1, 40, 7 duces adversariorum (1, 66, 1. 1, 73, 1). 1, 76, 1 neu Pompeium ... adversariis ... tradant (NEP. Dion 5, 5 sub adversarii fuerant potestate (SVET. Iul. 36 in ... devenit. SPART. Sev. 10, 7). BELL. Afr. 20, 4 adversariorum dilectus. 20, 1. 27, 1. 71, 1 obversi adversariis ... resisterent (SPART. Did. 6, 6). 52, 3. 57, 2 cum adversariis conloqui. Alex. 63, 2. Hisp. 25, 8 nostri equites ... dum ... redeunt, adversarii ... sunt insecuti (38, 5). 20, 2 adversariorum victoriae fautores. NEP. Eum. 3, 2 *Eumenem* opposuerat Europaeis adversariis *Perdiccas*. 9, 3. 5 LIV. 7, 40, 4. 8, 10, 3 FRONTIN. strat. 2, 5, 31. PANEG. 9, 9 proviso adversarium (*A*, -orum *BCVw*) numero. AVG. civ. 5, 26.

4 *de hostibus patriae*: (*huc referantur*: CAECIL. com. 290 tantum bellum suscitare ... adversarios contra bellosum genus [*an* CAEL. hist. *tribuendum? v. ad* NON. 80, 39]. SIS. hist. frg. 109 egregias et longe praestantis ... adversariorum opes esse.) SALL. Iug. 50, 3 cedentibus advorsariis (*i. Romanis*). NEP. Milt. 2, 5 Cares ... secunda fortuna adversariorum (*i. Atheniensium*) capti. Them. 3, 3. 4, 3 adversarios eius (*i. Xerxis*) in fuga esse. Lys. 1, 2 Dat. 6, 2 (Hann. 8, 4). 8, 3. Ages. 3, 6 adversariorum copias (SVET. Iul. 68). Dat. 6, 4 non possent resistere. 8, 4. 7, 3. Ages. 5, 2 X milia hostium ... cecidissent ... opes adversariorum debilitatae. Hann. 1, 5 arma a patria accepta adversus hostis adversariis tradere. 11, 2. 11, 5. 11, 7 pepulit adversarios *Hannibal*. LIV. 9, 32, 5 ut ab adversariis clamor ... inciperet (*sc. Etruscis contra Romanos*). VITR. 10, 16, 10 adversarii specus agentes. 10, 15, 5 res ... conarentur. FRONTIN. strat. 2, 1, 4 incursum adversariorum (*i. Carthaginiensium*). 1, 5, 8 Sulla ... adversarium (*i. Archelaum*) evasit. 2, 7, 8. 2, 5, 16 adventantibus. 2, 2, 8 dirimebantur. 1, 8, 11 suos contraxisset et adversarios sparsisset. AMM. 14, 10, 14 ut auxiliatores pro adversariis adsciscamus. VEG. mil. 2, 11 *et passim*. HIER. epist. 18, 1 adversarios superans *Ozias*. 57, 3. 78, 11 devicto (48, 12). VVLG. Ios. 8, 22 caederentur. 10, 20. deut. 20, 4 pro vobis contra adversarios dimicabit deus. Ios. 5, 13 noster es an adversariorum? iud. 2, 14 resistere adversariis. 16, 24 nostrum. I reg. 29, 4. IV reg. 21, 14 cunctis ... suis. Esth. 9, 24 Aman hostis et adversarius Iudaeorum, *et saepe in* VVLG., *imprimis in* Macc. AVG. civ. 4, 29 *Martem* auspicia pro adversario (*sc. Romanorum*) ponerent. *nota*: *sing. sensu collectivo*: VEG. mil. 3, 22 praecedentem adversarium arcet a transitu. 3, 20 paucioribus ... adversarium sustinere. 3, 18 ordinantem et trepidum adversarium praeoccupas. 3, 9 intellegit fortiorem. 4, 5. 3, 20. 1, 9 adversarii praestringit oculos. 3, 9. 3, 13. 4, 7. 4, 27.

5 *de religionibus* (*christiane*): adversarius *christianorum*: TERT. anim. 35 ethnicus homo adversarius noster. pud. 11 nihil ex hoc adversariis confertur. VVLG. Luc. 21, 15 omnes adversarii vestri (*i. discipulorum Christi*). Hebr. 10, 27 *ignis aemulatio* consumptura est adversarios. Phil. 1, 28. HIER. epist. 18, 18 *sermo dei* neque haereticorum neque omnium adversariorum potest contradictionibus cedere. AVG. civ. 1, 35 apud apertissimos adversarios praedestinati amici latitant. 16, 2. 19, 10 *pacem aeternam* nullus adversarius inquietet. Christi: HIER. epist. 133, 13 Christi hostes facere et enutrire adversarios eius. VVLG. Luc. 13, 17 erubescebant omnes adversarii eius (AVG. civ. 20, 19 Antichristus. 1, 1 tit. de adversariis nominis Christi). HIER. epist. 118, 18^b quem ... suggillabant. dei: VVLG. exod. 15, 7 deposuisti adversarios tuos. I reg. 2, 10 dominum formidabunt adversarii eius (*cf.* ITALA Aug. civ. 17, 4 infirmum faciet ... suum *vel* eius). HIER. epist. 39, 3 mei (*gen.*). AVG. civ. 17, 4. 20, 8 fortem. VVLG. iud. 6, 31 adversarius est eius (*i. Baal*). *de sectarum dissensionibus*: SVLP. SEV. chron. 2, 43, 4 plerique nostrorum ... dedere se adversariis. 2, 45, 3. *speciatim i. q. satan*: TERT. anim. 35 in diabolum transfertur adversarii mentio. HIER. in Eph. 4, 27 lingua ... Hebraea Satan appellatur, id est adversarius sive contrarius. epist. 38, 4 satana = adverse] adversarius quippe Christi est (AVG. civ. 14, 13). VITA Nic. Lugd. 9 insidiante adversario humani generis. TERT. test. anim. 5 circumventa ab adversario *anima* (scorp. 6 AMBR. Iac. 1, 6, 25. FAVST. REI. epist. 7 p. 207, 17. CASSIOD. var. 11, 2, 3 insidias antiqui). virg. vel. 15 timebit ... hinc adversarium, inde deum. CYPR. epist. 55, 27 p. 645 de adversarii instinctu (*opp.* sancto *v. p. 842, 83*). LACT. inst. 6, 23, 4 noster. opif. 1, 7 conluctator et adversarius noster (VVLG. I Petr. 5, 8 vester *cf.* EVCHERIVS laud. herem. 38). epit. 68, 4 si ... adversarius indixerit bellum. AMBR. Isaac 6, 56 obstrepat. bon. mort. 5, 16 Iac. 2, 5, 21. HIER. epist. 14, 2 adversarius in pectore tuo Christum conatur occidere. 118, 3 callidissimus ... et inveteratus dierum malorum. DID. apost. 31, 9 maligno. 31, 29. CASSIAN. inst. 10, 3 adversarius ... temptabit, quem (*in imagine ex 4 sumpta, item* 11, 2. FAVST. REI. serm. 23 p. 317, 8). OROS. apol. 20, 5 contradicente. EVGIPP. Sev. 9, 3 VITA Caes. Arel. 22 ACTA Montani 6.

B adversarius *rei*: CIC. off. 3, 86 bellum perfuga ... et gravem adversarium imperii (*sc. Pyrrhum*) sustulisset (LIV. 10, 24, 6 adversarium se, non socium imperii legisse). Planc. 88 victoriae nostrae gravis adversarios paratos, interitus nullos esse ultores. Mur. 83 depulso adversario seditionis. Brut. 2 non ... adversarium aut obtrectatorem laudum ..., sed socium ... et consortem ... laboris ... amiseram (*sc. Hortensium Cicero*). LIV. 2, 61, 2 acerrimo adversario legis (TERT. idol. 5). VELL. 2, 32, 2 voluntatis suae. SEN. epist. 14, 11 forensis eloquentia ... adversarios habet. QVINT. inst. 5, 6, 4 litis adversarium iudicem faciat. TAC. ann. 16, 22 patrum consultis semet fautorem aut adversarium ostenderet. TERT. ieiun. 11 quae ... adversarii veterum adversus illa (*sc. vetera*) poterunt retractare. anim. 25 *veritatis* (HIER. epist. 149, 11. AVG. civ. 2, 14 poetas). nat. 2, 1 de ipsis adversariis socios protectoresque sibimet assumit *veritas*. AVG. civ. 16, 34 nuptiarum. 17, 4 civitatis dei.

II ***translate***: *res*: CIC. Tusc. 5, 76 dolor esse videtur acerrimus virtutis adversarius (*cf.* SEN. dial. 1, 2, 3 marcet sine adversario virtus). fin. 4, 31 cum capitali adversario, dolore, depugnandum. SEN. dial. 7, 11, 1 quomodo *feret* ... tantum acerrimorum hostium a tam molli adversario (*i. voluptate*) victus? TERT. anim. 35 quis erit inimicus et adversarius eius (*sc. animae*) intellegendus? 2 utroque titulo societatis adversario veritatis urgemur. HIER. epist. 60, 3 Christe ... tam potentem adversarium nostrum (*i. mortem*) ... occidisti.

f. pro subst. **adversāria**, -ae, *i. q. inimica*. *proprie*: SEN. contr. 1, 3, 6 adversariam incesti postulavi. VAL. MAX. 8, 2, 2 adversariae (*dat.*) absolvi (*inf.*). *v. p. 842, 38.* AVG. civ. 3, 25 adversariae suae ... aedem videret *Concordia*. *translate*: CIC. epist. 2, 4, 2 est ... tibi gravis adversaria constituta et parata, ... exspectatio. TERT. adv. Marc. 1, 21 quae erunt integrae *ecclesiae*? nimirum ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

versariae creatoris? idol. 2 abundantiam adversariae eius (*sc. iustitiae*), id est iniustitiae. bapt. 2 in adversariis sapientiae potentiaeque, id est stultitia et impossibilitate. AVG. civ. 15, 8 civitas dei etiam suae adversariae comparatione clarescat. SALV. eccl. 2, 20 tunc irascentibus lex ministra erat, nunc adversaria.

n. plur. pro subst. **adversāria,** -ōrum. *verba adversarii*: CIC. orat. 122 sua confirmare, adversaria evertere. *facta contraria, alia*: AVG. Iob 1, 15 p. 541, 11 adversaria faciendo quam praecepit *deus.* *syn.* aemulus, hostis, infensus, inimicus, invidus, obtrectator; quod officit. satan, diabolus, conluctator. GRAMM. VII 526, 10 contrarium negotium, adversarius homo. *opp.*: auxiliator, amicus, consors, familiaris, fautor, fidus, gratus, nostri, propitius, protector, socius, sui, defensor.

adversātio, -ōnis *f. ab* adversari. **1** *fere i. q. inimicitiae*: SEN. mon. 68 filius irasci sibi patrem potius intellegat quam sciat: palam facta adversatio bonum filium suggillat. *repugnantia*: HIL. trin. 4, 41 adversatio eius (*sc. confessionis*) plena confusionis sit et pudoris. IREN. 4, 16, 5 sine adversatione (*codd. Clar. Voss. ed. Mass.* avcett.) sequi *domini* verbum. **2** GLOSS. II 229, 24 ἀντιδικία. 229, 27 ἀντιδικασία. **3** *ratio rerum inter se oppositarum*: TERT. scorp. 5 quid aliud est adversatio idolatriae atque martyrii quam mortis et vitae?

adversātīvus, -a, -um. *adi. ab* adversari. PRISC. gramm. III 93, 15 species (*sc. coniunctionis*) sunt . . . ablativa, praesumptiva, adversativa, abnegativa. 99, 12 adversativae sunt, quae adversum convenienti significant, ut 'tamen quamquam' *rell.*

adversātor, -ōris *m. ab* adversari. *inimicus.* APVL. Socr. 5 p. 130 Oud. quem miseris auxiliatorem, . . . fautorem bonis, . . . adversatorem malis in omni vita ciebo? IVL. VAL. 2, 29 per favisores tui deos nostrique adversatores (-itores *T*). AVG. in psalm. 74, 6—8 me (*sc. deum*) iniquum putasti tamquam approbatorem facinorum tuorum, non adversatorem (animadversorem *al.*), non ultorem.

f. **adversātrīx,** -īcis. PLAVT. Most. 257 nunc adsentatrix scelesta est, dudum adversatrix erat. TER. Haut. 1007 nullamne . . . rem . . . umquam . . . volui, quin tu in ea re mihi fueris advorsatrix.

adversim *adv. ab* adversus. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 1, 25 (p. 89, 12) duabus . . . lineis sive adversim (*sic libri praeter M et ed. pr. quae* aversim. *cf. s. v.* adversus *p. 868, 48*) positis sive capite contingentibus figura non clauditur. *vitiose* IVL. VAL. 1, 13 adversim (*AP*, adversum *opt. cod. T*) Philippum discumbit. *cf. A. Funck, Arch. 7 (1892) 494.*

adversio, -ōnis *f. ab* advertere. *i. q.* animadversio. *animi intentio*: TERT. adv. Marc. 2, 13 aliud negotium . . . iustitia dei nacta est iam secundum adversionem dirigendae bonitatis. MAX. TAVR. hom. 25 quae tanta est in pectore tuo mortiferae obstinationis adversio. *falso traditur*: CIC. Arch. 16 BELL. Hisp. 22, 3 QVINT. decl. 252 p. 32, 25 RVF. bell. Iud. 2, 211.

adversipedēs ἀντίποδες GLOSS. II 9, 60. ἀντίποδες inferiores pedes adversipedes 230, 25.

adversitās, -ātis *f. ab* adversus. *vox inde a fine saeculi quarti ecclesiasticis adamata.* **1** *antidoti vis adversandi* (*cf.* adversus *s. II B p. 871, 11,* adversor *s. I A 2 p. 850, 11*): PLIN. nat. 11, 90 magnam adversitatem oleo mersis et stellionibus . . . esse (*sc. contra scorpiones*).
2 *inimicitiae, infestatio, hostilitas* (*cf. s.* adversus *II A*): PS. CYPR. abus. 6 magna magnis infestationibus et adversitatibus solent laborare. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 224 horum adversitas (ὑπεναντιότης) multas inter eos fecit inimicitias (AVG. epist. 28, 3, 4 illorum placaretur. FVLG. RVSP. c. Arian. resp. 5 malevola Iudaeorum. GREG. M. epist. 2, 51 Pharisaeorum adversitatem tolerare. EVGIPP. Sev. 5, 2 Gothorum . . . adversitate turbaberis). AVG. civ. 2, 1 vel non possunt intellegere . . . vel tam duri sunt adversitate mentis, ut . . . non oboediant. 10, 22 temptationes adversitatis eius (*sc.* potestatis inimicae . . . pietati) vincunt. 19, 28 adtendat, quid in bello noxium . . . sit, et videbit . . . rerum esse inter se adversitatem atque conflictum. c. Secund. 19 p. 933, 38 *bona natura* hostili adversitate mutaretur. epist. 253 non solum nullam adversitatem, verum etiam fidele adiutorium. acad. 1, 1, 3 nunquam adversitatibus improbitatibusque cessisti. PS. AVG. serm. 10, 4 ut ad virum bonum perveniat hominis mali adversitas, iam illius animam putrefecit iniquitas. MART. CAP. 1, 84 quidam roboris inauditi et extirpandis . . . adversitatibus praeparatus. CASSIAN. conl. 12, 10, 1 continentia dicitur, ubi adhuc *castitati* aliqua resistit adversitas voluptatis (*cf.* FVLG. RVSP. epist. 4, 6, 10 concupiscentiae). VITA Caes. Arel. 21 tranquillitatem . . . sancti viri . . . aemula diaboli perturbavit adversitas (FVLG. RVSP. epist. 4, 5, 8 animam . . . inter adversitates et laqueos inimici versari. *cf.* VVLG. I Tim. 6, 9 temptationem . . . laqueum diaboli). **3** *res adversa, calamitas, sim.* (*cf. s.* adversus *II B*): PS. QVINT. decl. (cod. Mon. 631) 16 convenimus in amicitiam, cum advenit adversitas (GREG. TVR. Franc. 2, 42). PS. CYPR. abus. 9 p. 167, 3 multas . . . adversitates imperi . . . tolerat. PS. AMBR. vit. virt. 1 quam *persecutionem* non mortalis intorquet severitas, sed vitiorum gignit adversitas. mans. 4 prosperitas aeque ac adversitas (AVG. epist. 137, 4, 16 alternis adversitatibus et prosperitatibus rerum. civ. 17, 23. conf. 10, 28, 39 saeculi. PROSP. in psalm. 114, 5. MAX. TAVR. serm. 92 mundanas. FVLG. RVSP. epist. 4, 3, 6 subrepat. inc. fil. 46 nos . . . frangat). AVG. mus. 6, 15, 50 nullas . . . mortemve formidat. civ. 18, 45 tit. continuis sint adflicti (LEO M. lib. sacr. 19, 1). 3, 1 tit. PS. AVG. serm. 34, 6 aliquas . . . contra iustitiam sustinemus. 52, 4 aliqua . . . pulsantur. THEOD. PRISC. eup. 97 locis avulsa aliqua adversitate . . . minime revocari. CAEL. AVREL. acut. 1, 17, 172 morborum (FVLG. RVSP. inc. fil. 44 corporeae infirmitatis. de fide 32, 73 ignorantia litterarum . . . imbecillitas . . . adversitas). LEO M. epist. 139, 1 tuarum . . . materiam. 157, 1 deflendis. 167 scandalorum . . . adversitate turbari. serm. 55, 3 diabolicae dominationis conterebatur adversitas. 58, 5 violentae . . . tentationis incubuerit. 95, 9 nullas . . . sentiat, nulla scandala AVELL. p. 628, 22. 587, 10 non habebit effectum. PROSP. in psalm 138, 13 *opp.* felicitas saeculi. 120, 7, 8 *syn.* malum, adversum. *saepe.* ARNOB. in psalm. 104 a cunctis . . . liberavit. SIDON. epist. 4, 14, 1 Romanarum rerum sineret adversitas. FAVST. REI. serm. 12 p. 270, 19 contradicet miseriae carnalis adversitas. PAVL. PELL. pr. 3 me adsiduis adversitatibus exercens. BOET. cons. 2, 8 p. 48, 15. 2, 4 p. 33, 52 omnis adversitatis insolens minimis . . . prosternitur. 2, 4 p. 32, 4 in omni adversitate fortunae. ENNOD. epist. 2, 14 p. 55, 25 maerorem induxit adversitas. 4, 30 p. 119, 3 infantes *nos* facit. 6, 23 p. 162, 14 facessat. 2, 15 p. 56, 15 te . . . peregrinationi socia dispulisset adversitas. 6, 5 p. 151, 25 prosperorum fructum de adversitatis occasione. op. 1 p. 271, 3. *saepe.* FVLG. RVSP. ad Mon. 1, 13 nullius adversitatis impeditur obstaculo. inc. fil. 44 cuiuslibet adversitatis . . . molestiam. ver. praed. 2, 15, 24 nec adversitatibus succumbamus. 3, 5, 7. epist. 7, 13, 18 beatos . . . , quod se nulla concuti adversitate conspiciunt. CASSIOD. hist. 11, 11 extr. neque in hoc . . . Cyrilli . . . adversitas conquievit. var. 2, 16, 2 nostra. IORD. Get. 30, 157 GREG. TVR. Mart. 4. 11 GREG. M. epist. 8, 15. VITA Caes. Arel. 29 baccharetur. **4** *in logicis i. q. oppositio* (*cf.* adversus *s. III,* GLOSS. ἀντίφρασις). BOET. introd. syll. p. 777^{a} M. quae universalibus obiecta per unamquamque propositionum adversitatem uni semper verum, alteri divisere mendacium (*paulo supra* oppositionem).

advorsitor, -ōris *m. i.* advorsumitor *ab* advorsum *et* ire. PLAVT. Stich. 443 qui (*sc.* servos homo) nisi temperi ad cenam meat, advorsitores pol (duo ?) cum verberibus decet dari. DON. Ter. Ad. 2 qui advorsum ierant] proprie locutus est; nam adversitores dicuntur. PLAVT. Most. *scaenae tit.* IV 1 adversitores *personis add.* D^2. *cf. Mau, PW. I 431.* *v. s. v.* adversator *p. 847, 30.*

adverso, -āvī, (-ātum), -āre. *intensivum ab* advertere: PLAVT. Rud. 306 animum (-o *codd.*) adversavi sedulo, ne erum . . . praeterirem.

adversor, -ātus sum, -ārī. *ab* adversus. PRISC. gramm. III 514, 5 eius (*i.* adverto) frequentativum: adversor . . . , quod ab activo factum est deponens. advorsor: NAEV., PLAVT. 9^{es} (-ersor 7^{es}), TER. *tris* (-ersor *bis*), SALL. *semel.*

I GLOSS. ἐναντιοῦμαι: **A** *de consilio*: GLOSS. ἐναντιοῦμαι contra dico: **1** *proprie*: *homo* (*bestia*): **a** *repugnat verbis, recusando, impediendo, contra agendo*: **α** *homini*: *c. dat.*: NAEV. com. 6 tibi med advorsari. PLAVT. Amph. 702 adsentaris huic? :: . . . Bacchae bacchanti si velis advorsarier (VELL. 2, 48, 1). Cas. 149 mi et filio advorsatur suo animi amorisque causa. 204 noli . . . illi advorsari. 277 illa . . . quasi ob industriam mi advorsatur. Trin. 383 adversatus tibi fui. Capt. 403. Men. 419 non imprudens. Pers. 26 disne advorser? 838 nisi patrono qui advorsatust, . . . *non* satis liber sibi videtur. Stich. 513 TER. Hec. 654 CIC. Flacc. 18. Phil. 1, 36 qui *tribuni plebis* vobis adversantur. Sest. 105. 114. orat. 172 quis . . . Isocrati est adversatus infensius *Aristotele*? leg. 3, 5 ut Titanes caelestibus, sic hi adversentur magistratibus (*cf.* VAL. FL. 2, 17 monstra . . . caelo). ad Q. fr. 1, 1, 32. NEP. epist. Corn. quin et mihi adversere et rem publicam profliges. Tim. 2, 3. VERG. Aen. 4, 127 non adversata petenti adnuit. LIV. 38, 47, 1 triumphum postulantibus (TAC. ann. 4, 37. 12, 45). 31, 43, 7. TERT. idol. 9 apostolis. IREN. 1, 30, 8 daemonas . . . adversantes et resistentes generi humano. EPIT. Alex. Wagn. 120. HIER. epist. 91 Origenis proprie . . . discipulis adversaris. VVLG. Zach. 3, 1 num. 33, 55. AVG. civ. 13, 19 Christo. 7, 3 extr. sibi . . . adversata est *Fortuna* (*cf. p. 849, 73*). *nota* 15, 4 partes invicem adversantes. *adiuncto qua in re*: PLAVT. Aul. 141 nec tibi advorsari certum est de istac re umquam. APVL. apol. 98 ita . . . eum indulgentia corrumpis, adeo ei nulla re adversare AVG. civ. 2, 20 extr. regem . . . in talibus indulgentem nec in eis cuiquam ulla severitate adversantem (*cf. absol. usus* LIV. 4, 8, 6 ne in parvis quoque rebus incommode adversarentur). *nota* GREG. M. epist. 8, 15 instigatione adversantium contra se. **β** *alicui rei*: PLAVT. Merc. 377 nolo advorsari tuam advorsum sententiam. Asin. 508 adversari meis te praeceptis. TER. Hec. 271 non possum advorsari meis *vitiis*. 245 faciam, ut tibi concedam, neque tuae lubidini adversabor (CIC. Verr. 6, 82 Tusc. 3, 17). CIC. Phil. 9, 9 non ausi sumus . . . voluntati (ad Q. fr. 1, 1, 16 FLOR. 1, 17, 3). Verr. 2, 98 istius amentiae. Sull. 50 quibus ornamentis adversor tuis. Phil. 6, 11 tabulis novis. Verr. 6, 178 legi (LIV. 34, 1, 4 faventium adversantiumque. SALV. gub. 5, 2). Att. 1, 19, 4 toti rationi agrariae senatus. epist. 3, 10, 10 actionibus. LIV. 45, 21, 3. 38, 54, 11 rogationi. 7, 41, 8 adversati coniurationi fuissent. 3, 33, 6 ferociter aliorum scitis. 7, 41, 6 novis consiliis (23, 2, 9 TAC. ann. 2, 67). 30, 37, 11 adversantibus paci (AVG. civ. 19, 16 in domo per inoboedientiam). 40, 5, 5 cui *odio* Perseus indulgeret, Demetrius summa ope adversaretur. 42,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 4 bello. 6, 40, 3 plebis commodis (TAC. ann. 1, 27). VELL. 2, 47, 3 adversantium antea dignitati *Pompei*. TAC. ann. 14, 65 interfecisse ... Doryphorum quasi adversatum nuptiis. 4, 40 Liviae destinatis. SVET. Aug. 10 adversante conatibus ... M. Antonio. TERT. orat. 13 deditoris exemplo. IREN. 3, 2, 2 adversantur traditioni dicentes. 4, 4, 3 iustitiae dei. RVT. LVP. 2, 9 communi opinioni cum ratione. HIL. trin. 1, 27 dei veritati (AVG. civ. 21, 6). SYMM. epist. 9, 121 nequaquam ... postulatis. VVLG. deut. 1, 43 adversantes imperio dei et tumentes superbia. AVG. civ. 12, 3. 5, 1 pro defensione eorum, quos deos putant, christianae religioni. 21, 24. 5, 23 daemonibus atque ... sacrificiorum ritibus. COD. Iust. 4, 35, 23 pr. (*a. 531/32*) huiusmodi ... cessionibus ... adversamur. *γ coniunctim cum* ut: VVLG. Ruth 1, 16 ne adverseris mihi, ut te relinquam (*de* quominus *v. p. 850, 20*). *δ absolute*: PLAVT. Cas. 253 potius ut quod vir velit fieri, id facias quam adversere contra. Stich. 70 exorando, haud adversando. 72. TER. Ad. 144 quom placo, advorsor sedulo et deterreo. Phorm. 75 coepi advorsari. Andr. 263. CIC. orat. 2, 187 non modo inclinantem excipere aut stantem inclinare, sed etiam adversantem ac repugnantem ut imperator ... capere (BOET. cons. 5, 3). Lael. 99 adversando ... adsentetur. epist. 1, 7, 10 perpaucis adversantibus omnia ... per senatum consecuti sunt (ad Q. fr. 1, 4, 3 red. 1, 15 *opp.* adiuvante. LIV. 6, 12, 8 haud ... senatu. 3, 55, 15 ut invitis, ita non adversantibus patriciis. 8, 12, 11. 2, 41, 4. 45, 11, 7. 8, 15, 9. 9, 42, 2 maxime. VELL. 2, 43, 4. CVRT. 6, 10, 32 dis. QVINT. inst. 9, 2, 85 TAC. ann. 13, 12. 13, 5. 12, 65 mors indicta multum adversante Narcisso. hist. 2, 33. ann. 1, 2 munia ... in se trahere nullo adversante. SIDON. epist. 5, 7, 2. SVET. Iul. 11 factione. COMM. instr. 2, 20, 6 mundo). CIC. Att. 2, 18, 1 unus loquitur et palam adversatur ... Curio (APVL. apol. 71 propalam). Cluent. 117 *nullum tormentum* ... praetermittitur; adversari advocati et iam vix ferre posse. SALL. Iug. 26, 2 penes eosdem, si advorsaretur, cogundi potestas erat. LIV. 28, 40, 2 senatus. 1, 52, 4. 2, 45, 7 adversando remorandoque incitato semel militi adderent impetum. 22, 35, 4 par magis in adversandum quam collega datur consuli. QVINT. inst. 3, 1, 5 habeat *liber* ..., qui contra sentiant et adversentur. TAC. ann. 4, 19 precante reo ... moram ... adversatus est. 14, 43. 2, 38 promptius. hist. 4, 66. 4, 84. AMM. 14, 1, 10 adversando iurgandoque ... parum congrueret. ITALA (Iren. 3, 6, 5) *et* VVLG. II Thess. 2, 4 adversatur et extollit se super *deum* (*i. Antichristus*). Sirach 29, 7 si ... poterit reddere, adversabitur. AVG. civ. 18, 51. 19, 17. *nota*: Q. CIC. pet. 15 quae *studia* adversentur. SYMM. 5, 1 invidia. SIDON. epist. 8, 6, 9 *sententia viri* ... favens ... adversata. **b** *per vim*: CIC. Att. 10, 8, 4 classibus (*dat.*) adversabimur ...? epist. 6, 1, 5 nos eis armis adversari videbam, quae ... confirmata per nosmet ... erant. ASCON. Corn. p. 75 B. qui (*sc. divisi*) per vim adversabantur. PLIN. nat. 28, 149 nec vero ipsi spirantesque tantum adversantur, sed membratim quoque *serpentes* (*v.* VVLG. num. 22, 32). **c** *adversarium, inimicum esse, se praestare*: PLIN. nat. 29, 64 his (*sc. cimicibus*) scolopendra adversatur suffituque enecat. 29, 92 et *attelebi* (*sc. noctuis*). VVLG. Iob 30, 21 mutatus es (*sc. deus*) mihi in crudelem et in duritia manus tuae adversaris mihi. psalm. 34, 19 qui adversantur mihi inique. 3, 8. II Macc. 10, 26 ut sibi propitius, inimicis autem eorum esset inimicus et adversariis adversetur (*deus*). Ezech. 28, 24. 26. I Thess. 2, 15 omnibus hominibus adversantur. GLOSS. ἀντιδικῶ: PLIN. epist. 3, 9, 25 tot reorum amicis secreto rogantibus negare, adversantibus palam obsistere. COD. Iust. 6, 30, 21 pr. (*a. 531*) de sua condicione ei ... in iudicio adversabatur.

part. pro subst. **adversāns,** -antis *m.* GLOSS. aemulus vel contrarius: LIV. 36, 32, 5 adversantibus asper. TERT. bapt. 12 adversantes domini. SVET. Vit. 10 necem repraesentantes adversantibus. *adversarius in iudicio*: APVL. flor. p. 88 Oud. exorabula iudicantium et decipula adversantium et artificia dicentium. MART. CAP. 5, 468 auditor inter laudem vituperationemque libratus velut adversantis loco ponatur. COD. Theod. 10, 10, 30, 1 (*a. 421*) fortunae casibus adversantis. Iust. 6, 30, 21 pr. *in disputatione contra dicens*: AVG. civ. 10, 11 hominem ... nec aperte adversantis altercatione turbare. *hostes*: EVGIPP. 5, 4 insidiis adversantum (-tium *CGLN*). *diabolus*: VITA Desid. 4 calliditas adversantis (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 6, 2).

2 *translate*: *res adversatur*: **a** *homini*: CIC. Mur. 47 illa ... mediocriter adversata tibi esse. 40 tibi ... huius ... argenteam scenam adversatam. ac. 2, 139 veritas ... mihi. Phil. 9, 6 in hac constantia morbo adversante perseveravit. part. 95 quae nobis suppetant ... quae adversentur. rep. 2, 30 adversante fortuna (AMPEL. 18, 17 *v. p. 848, 65*). SEN. epist. 82, 17. FRONTIN. strat. 2, 2, 7 incommodis mire hosti adversantibus. LVCIF. mor. esse 116 contra adversans discrimen duremus. **b** *rei*: *i. q. contradico*: CIC. inv. 2, 117 si quid aut ad id appositum sit, quod nos interpretamur, aut ei, quod adversarius intellegat, adversetur (QVINT. inst. 7, 1, 49 VLP. dig. 33, 8, 6, 4. 4, 3, 7 AVG. civ. 21, 6). PAVL. dig. 28, 6, 46 nec adversari haec verba (*item absol.* 33, 5, 13 VLP. dig. 32, 52 voluntas. 33, 6, 9, 2. 33, 6, 13 HEGES. 4, 9, 1). CIC. Sull. 20 nec ... est causa adversata naturae nec homo nec res misericordiae meae repugnavit. fin. 1, 67 odia .. adversantur voluptatibus. ac. 2, 46 adversatur ... primum, quod parum defigunt animos. Tusc. 4, 14 aegritudo sit animi adversante ratione contractio. off. 1, 110 invita Minerva, id est adversante ac repugnante natura. Att. 3, 18, 1. SCRIB. LARG. 199 *nulla ars* non habeat adversantem sibi sub specie similitudinis malignam professionem. PLIN. nat. 28, 28 id omnium spei (HIL. in psalm. 56, 5). TERT. scorp. 5 obnititur ... et adversatur idolatriae martyrium (*bis*). anim. 24 quod primae memoriae adversatur, cur non et secundae refragetur? IREN. 4, 39, 4 congruentes lumini adversantibus praeparavit tenebras. NOVATVS Migne 18, 69ᶜ *praeceptum divinum* ... iniquitatibus nostris. VVLG. Gal. 5, 17 *caro et spiritus* sibi invicem. I Tim. 1, 10 aliud ... doctrinae. AVG. epist. 179, 2. civ. 14, 7 quod ei (*sc. laetitiae*). 14, 16 menti cohibenti *libido*. SIDON. epist. 4, 61 coeptis ... eventus. *de antidotis*: PLIN. nat. 24, 16 *ramenta* scorpionum ictibus adversantur (27, 5. 25, 136. 163). 30, 20 muris aranei morsibus ... talpas (24, 38). 20, 25 *raphani* cerastis et scorpionibus (20, 117. 21, 131. 163. 22, 47. 23, 111. 112. 138. 24, 13. 25, 119. 122). 24, 64 *ericen* ... serpentibus (24, 115. 117. 25, 81. 27, 96. 32, 55. 22, 31 Ps. APVL. herb. 42, 1). 22, 116 *cera* ... lactis naturae (23, 29). 23, 92 aconito *balsaminum oleum*. 23, 117 laetis ficulni natura ... venenis. 27, 65 adversantur altera alteri. *passim apud* PLIN. nat. *idque coniunctim cum dat. excepto* 29, 104 *sanguis anserinus* contra mala medicamenta omnia adversatur. **c** *cum* quominus: CIC. fin. 3, 67 non adversatur ius, quominus suum quidque cuiusque sit.

part. pro subst. (**adversāns,** -tis) *n. antidotum*: PLIN. nat. 29, 76 cetera adversantia diximus ... suis locis. *res repugnantes*: APVL. Plat. 1, 8 adversantia et contraria naturae disciplinaeque mundi officere non possent.

B *de derectione* (*quae notio posteriore demum aetate e significationibus adi.* adversus *translata est, non ab illo proprio sensu verbi* adversor *deducta*): TAC. ann. 1, 70 non ... mutui hortatus iuvabunt adversante unda. 3, 42 segnitia maris aut adversante vento ... depellitur. PLIN. epist. 4, 30, 8 ... ventis obvioque aestu (SVET. vita Plin. p. 93 R. SPART. Pesc. 6, 6 adversaretur. DICT. 2, 7. GREG. TVR. Mart. 2, 17 subito adversante vento). SCHOL. Arat. p. 155 M. Septentriones ... aversis caudibus invicem sibi adversantur.

II GLOSS. detestatur, spernit: Ps. QVINT. decl. 14, 11 nunc me omnes fugiunt adversantur (*nisi est* av-) oderunt. APVL. Socr. 12 p. 146 Oud. hos prosperare et evehere, illos contra adversari et adfligere (*sc. deos*). Ps. CYPR. adv. Iud. 2 adversatus est patrem et dereliquit deum vivum (*ibid. Christum*). TERT. adv. Marc. 4, 23 *deus Marcionis* conubium adversatur (*B, d, Vat. unus.* av- *rell.*). MAX. TAVR. serm. 63 idolorum vana ... figmenta adversemur. BOET. cons. 5, 6 *extr.* adversamini (T^1L; av- *cett.*) ... vitia, colite deum.

adiciuntur adverbia: aperte, palam, propalam, contra, ferociter, infensius, inique, promptius, sedulo. incommode, maxime, mediocriter, mire, subito. *acc. neutr.* multum.

synonyma: *ad I*: contra sentio, deterreo, inimicus sum, obnitor, refragor, repugno, resisto. *opposita*: *ad I*: adiuvo, adnuo, adsentor, concedo, exoro, faveo, indulgeo, propitius sum. *Kempf.*

adversus (adversum) *adv., praepos.* [*a participio verbi* advertere *non diversum. Th.*] GLOSS. ἀντικρύ, ὑπεναντίον, κατ' ἐναντίον, εἰς ὑπάντην; e diverso; contra vel similitudinis imitatio; adversa (-um?) ἀντί; adversus milito: ἀντιστρατεύομαι; adversus hunc: aput hunc; adversus me: κατ' ἐμοῦ. ad versus *disiunctum scribitur* LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 18. 107 (*aliis locis in eadem lege non separatur*). *de forma*: arvorsum: SEN. CONS. de Bacch. (Corp. I 196) 24. CORP. IX 782, 5 arvorsu. *forma* atversus *legitur* LEX Vrs. (Corp. II 5439) IV 1, 24. 25. 44. IV 2, 27 (*bis*). 36. 46. 49 IV 3, 30. PLAVT. Rud. 1348 illa egat, negat u. *pro* illaec advorsum. *de vocalibus* o *et* e *in* advorsus, adversus *v. s.* verto. *de* s *et* m *finali* (*Ritschl, opuscula II p. 262*): *littera finalis omittitur*: CORP. IX 782, 5 arvorsu hac. adversum (advorsum, arvorsum) *legitur*: SEN. CONS. de Bacch. (Corp. I 196) 24 LEX Bant. (Corp. I 197) 18. 25 (s *invenitur*: LEX Bant. Corp. I 197, 8 LEX rep. I 198, 30 LEX Ant. de Term. I 204, 10 LEX Iul. I 206 *saepe. al.*), *plerumque apud poetas scaenicos* (adversus, advorsus *apud* PLAVT. *scribitur in codicibus* Amph. 750 Asin. 564 Bacch. 127 Cas. 206 Epid. 318, *ante* s, Most. 897 Poen. 725 Trin. 724; Men. 487 *legitur* adversum sit *pro* it, *i.* adversus *pro var. l.* TER. Hec. 534 *in A* [Phorm. 520 δ]); *apud* CATONEM, *in frg. historicorum* (*quorum pars maior servata est apud Gellium*) *in codicibus legitur et* m *et* s; *apud* SALL. m (advorsus, adversus Iug. 13, 5. 105, 2 epist. Pomp. 1; *pro var. l.* Iug. 80, 3. 89, 8. 105, 4). *apud reliquos* adversum *raro fertur in libris, ut* CIC. Verr. 4, 69 *var. l.* (*in formula*). nat. deor. 1, 116 fin. 5, 80 [3, 73 *apud* NON. 232]. frg. inc. sing. voc. 37 (CLED. gramm. V 76, 22). VARRO ling. 5, 52 (*ex sacris Argeorum*). HOR. epist. 1, 1, 75 (*ante* s) epod. 6, 2 (*var. l.* -us, -os, *alibi* s *apud eum non occurrit*); *apud* LIV. *nulla auctoritate nititur* (*raro pro var. l.*, 29, 37, 10 *in Put.*); *apud* TAC. *saepius, imprimis in* ann. (*v. Greef, de praepos. usu apud Tac., diss. Gott. 1869 p. 39*); *apud* APVL. *11 locis* (s *7 locis*) *atque aetate recentiore denuo increbrescere coepit* (*ut apud* CHALC. PLIN. med. *al.*). *grammatici de his formis haec proferunt*: PRISC. gramm. III 78, 1 in 'us' correptam (*i. syllabam extremam*) ... 'adversus' quoque quod etiam et nominativus est. *cf.* III 514, 18. AGROEC. gramm. VII 115, 13 adversum te adversarius, adversus te imitator (ISID. diff. 1, 29). *de structura*: adversus quam, *ut* contra, aliter quam: PLAVT. Trin. 175 utrum indicare me ei thensaurum aequom fuit, advorsum quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eius me opsecravisset pater. *praep. iungitur cum acc.; cum adverbio*: SEN. CONS. de Bacch. (Corp. I 196) 24 quei arvorsum ead fecisent. *cf. p. 859, 41.* CORP. IX 782, 5 sei quis arvorsu hac faxit (FEST. 246 si quis magistratus adversus hac d(olo) m(alo) pondera ... minora, maioraque faxit). PS. CYPR. sing. cler. 19 velut lanista ... duos gladiatores adversus invicem compellit armari. AVG. epist. 108, 6, 17 ut agni ... adversus invicem studiis contrariis inflammentur. catech. rud. 16, 25 inimicitias ... exercere. *cum abl.*: GREG. reg. 9, 156 pro aeterni iudicis consideratione adversus pravis desideriis (*acc. codd. det.*) salubriter ac unanimiter exhibete. *de positione*: *postponitur*: PLAVT. Amph. 750 te adversus. 936. Persa 200 med advorsum. Aul. 690 Bacch. 137. 698 Poen. 400 TER. Phorm. 427 TITIN. com. 65 HOR. epist. 1, 1, 75. PLAVT. Rud. 1348 illaec advorsum (illa egat, negat u. *codd.*). SALL. Iug. 101, 8 quos adversum. frg. 2, 71 DICT. 2, 13. 12. 3, 5. 4, 3 HEGES. 1, 1, 3. 5, 4, 4. NEP. Con. 2, 2 hunc adversus (Timoth. 4, 3). SCHOL. Cic. Gr. 440, 44 hos adversum. SIL. 17, 361 fila sororum adversus. *interponitur*: PLAVT. Merc. 377. *saepius apud poetas.* NEP. Dat. 8, 3 has adversus copias. TAC. hist. 5, 13. *de significatione et usu grammatici haec proferunt*: PRISC. gramm. III 26, 20 adversum quoque ideo praepositionem esse putaverunt, quia pro ἐπί ... solet aliquando poni, ut Terentius in Andria (42): idque adversum te gratum fuisse habeo gratiam; quando autem τὸ ἐναντίως significat, magis adverbium ostenditur, ut Terentius in Phormione: ei loco exadversum tonstrina erat quaedam. III 36, 6 *in additamentis.* PAVL. FEST. 380 adversus aut contrarium significat aut idem quod erga. NON. 232 advorsum 'contra' significat ... rursum 'apud' significat. CHAR. gramm. I 232, 16 (*ex Palaemone*) contra et adversus hoc differunt, quod contra loci ⟨est⟩, velut contra basilicam, adversus ad animi motum ⟨refertur⟩, velut adversus illum facio (I 232, 16 *addit*: interdum autem promiscue usurpantur. COMM. Einsidl. gramm. suppl. 214, 18 adversum et contra idem est). PS. SERG. gramm. IV 561, 10 adversum te, ut puta si dicas 'adversum te habeo gratiam' pro apud te, ut Terentius. *cf. l. 22* (ARVS. gramm. VII 451, 16). *adverbio saepius utitur* PLAVT., *raro sequentes, praepositio inde a* PLAVTO *usque ad infimae latinitatis tempora usitata (sed magis magisque evanescit usus proprius de loco). a sermone poetico (praeter scaenicos) paene aliena est* (LVCR. *bis, apud* CAT. PVBLIL. VERG. *deest*, HOR. *bis, in* epod. *et* epist., OV. *semel, apud* TIB. PROP. GRATT. *in* PRIAP. *deest*, MANIL. *semel, apud* GERM. *deest*, PHAEDR. *bis*, SEN. trag. *semel, apud* LVC. PERS. VAL. FL. HOMER. STAT. IVV. *deest, apud* SIL. *semel, apud* MART. *non nisi in praefatione sermone soluto concepta extat*). *nota ex prosaicis hosce raro vocem usurpare*: RHET. Her. *semel*, VARRO *semel* (*altero loco ex sacris Argeorum*), CIC. *raro, imprimis in orationibus (in suis ipsius verbis non nisi duobus locis), in philosophicis plerumque non notione infesta, sed de relatione generaliter* (πρός), CAES. *6 locis*, CVRT. *14 locis; frequentare* NEP. (contra *praeter* contra ea *non nisi bis*), LIV. TAC.

adverbium: I *de motu* (*saepe de servis adversitoribus, cf.* DON. Ter. Ad. 27 proprie locutus est, nam adversitores dicuntur): PLAVT. Asin. 295 ibo advorsum (Merc. 115 plenis semitis [simetis, sime *codd.*] qui adversum eunt. Most. 897 at tu mecum ... ito adversus. Stich. 607 tanto pluris qui defendant ire advorsum iussero. TER. Ad. 27). Amph. 675 si huic eam advorsum (Cas. 723 ero meo. Men. 487. Most. 876 ubi adversum ut eant vocantur ero. 879 Stich. 237 Truc. 503). PLAVT. Men. 445 ut ... veniam advorsum temperi (464. 987. Stich. 299 adversum veniat, opsecret). 437 tum facito ante solem occasum ut venias advorsum mihi (1051 Cas. 461. Most. 313 mihi ad Philolach⟨et⟩em. 938. 947). PLAVT. Mil. 169 estne advorsum hic qui a⟨d⟩venit Palaestrio? Stich. 89 ferre advorsum homini occupemus osculum. *de hoste*: PLAVT. Trin. 724 capturum spolia ibi illum qui [meo] ero adversus venerit. LVCR. 5, 1319 *leae* adversum venientibus ora petebant. NEP. Ages. 4, 6 arma tulerunt. LIV. 27, 2, 9 ubi nemo hostium adversus prodiit. 37, 13, 8 nemo ... ibat (PLIN. nat. 8, 93 DICT. 2, 46). DICT. 2, 32 pergunt (2, 39. 4, 9). 2, 40 cedens. 3, 4 processere. 4, 12 tendunt. VVLG. lev. 26, 24 ego ... contra vos adversus incedam. *cf.* GLOSS. adversus milito ἀντιστρατεύομαι. *translate*: LIV. 34, 34, 1 cum adversus tendendo nihil moveret socios. VAL. MAX. 7, 7, 2 quamvis utraque haec adversus nitebantur. SEN. benef. 2, 1, 2 qui nolentem se tribuisse ipsa cunctatione testatus est, non dedit sed adversus ducentem male retinuit.

II *de derectione, ex adverso*: PLAVT. Amph. 300 clare a⟨d⟩vorsum fabulabor, ⟨ut⟩ hic auscultet quae loquar. ACC. trag. 436 obviam ense it (ens. id *codd.*), que⟨m⟩ advorsum aptus alter in promptu occupat. [LIV. 45, 10, 4 *corr.*] VITR. 6, 4, 1 sol occidens adversus habens splendorem. *in partem contrariam*: PLAVT. *v. p. 850, 83.* VITR. 9, 1, 15 necesse erit eas (*formicas*) contra rotae versationem nihilominus adversus itinera perficere. 10, 3, 3 *non* in imum sed adversus in altitudinem. *item infra.* CORP. XIII 5708. II 4 ⟨quod⟩ ita factum non fuerit adversusve aliquit factum fuerit.

praepositio: **I *proprie de derectione*** (*in re militari cf. II A 1*): **A** *de motus derectione*: PLAVT. Asin. 708 calcari quadrupedo agitabo advorsum clivom. LVCR. 4, 444 signa videntur labier adversum nimbos. CAES. civ. 1, 46, 1 impetum adversus montem in cohortes faciunt. 3, 46, 5 ex inferiore loco adversus clivum (pilum *codd.*). HIRT. Gall. 8, 41, 2 e regione eius (*fontis*) vineas agere adversus (contra *var. l.*) montem. BELL. Alex. 74, 4 ascendere adversus arduum collem. LIV. 30, 24, 9 aliae (*onerariae*) adversus urbem ipsam ad Calidas Aquas delatae sunt. VITR. 8, 6, 5 cum venerit *aqua* adversus clivum (*cf.* 8, 6, 8 ad eundem modum adversum clivum). PHAEDR. app. 5, 3 Sisyphus ... agit saxum. SEN. dial. 7, 6 in proclivi retineri, ... adversus ardua impelli. nat. 3 praef. 13 adversus utramque (*fortunam*) intrepidus ... prodire (*cf. p. 853, 20*). PLIN. nat. 6, 77 adversus eum (*Indum*) scandente (eos cadente *codd.*) demonstratione. FRONTIN. strat. 1, 4, 9. PLAVT. Persa 200 quis haec est quae med advorsum incedit? PAVL. FEST. 187 obambulare adversum alios ambulare. PLIN. nat. 11, 139 si quis digitos adversum hiantes eos moveat. *ut* ad: SYMM. epist. 7, 60, 2 an ego adversum iudicium publicum provocem scriptis epistularum regiarum magistrum?

B *de eis, quae adversus aliquid sita sunt, spectant*: TVBERO hist. Gell. 7, 4, 2 adversus ictus solis oppositum. HOR. epist. 1, 1, 74 vestigia ... omnia te adversum spectantia (SOL. 23, 10. VEG. mil. 3, 14 frons quae adversum hostem spectat). LIV. 31, 46, 9 Oreum diversi Romani et rex Attalus oppugnabant, Romani a maritima arce, regii adversus vallem. 36, 5, 4 *Epirotas* expositos adversus Italiam pro omni Graecia. VITR. 4, 3, 8 *ut medium intercolumnium habeat* adversus simulacra deorum aspectus dignitatem. 6, 4, 2 cum ... praetenta luminibus ⟨sint⟩ adversus solis impetus. SEN. dial. 2, 5, 5 adversus adparatus terribilium rectos oculos tenet (9, 1, 9 facilius adversus illam, *i. luxuriam*, animum quam oculos attollo. benef. 1, 3, 1). SEN. nat. 2, 1, 5 quomodo *terra* adversus sidera caelumque posita sit (CHALC. comm. 88 orbes ... solis *et* lunae positos adversum se ita directa positione). PLIN. nat. 3, 87 promunturium Pelorum ... adversus Scyllam vergens in Italiam. 6, 71 Indus ... adversus solis ortum effusus. 6, 111 Persis, adversus occasum sita. FLOR. 1, 22, 16 Romanis adversus haec omnia obversis. GAIVS dig. 8, 4, 16 stillicidia adversus eum (*vicinum*) habere. VVLG. Ezech. 35, 2 pone faciem tuam adversum montem Seir. *nota*: CHALC. comm. 89 *ΓΕ* ... adversum *ΔΖ* radium sine inclinatione distabit. 95 eosdem (*circulos*) ... adversum se distare facit intervallis musicis. IREN. 1, 30, 6 audientem autem matrem clamasse adversus eum (*apud Theodoret.* ἐπιβοῆσαι αὐτῷ, *cf. p. 857, 3*). VVLG. I reg. 17, 8 stans ... clamabat adversum phalangas Israel. MART. CAP. 8, 853 quae sidera ... non ... adversum mundum rigido motu sed obliquo moliuntur (*ibid.* promoveri).

inde i. q. exadversus, ante: *de loco*: VARRO ling. 5, 52 (*ex sacr. Arg.*) collis Salutaris quarticeps adversum est Apollinar cis (pilonaris *cod.*) aedem Salutis. BELL. Alex. 19, 6 ex area quae erat adversus pontem. LIV. 7, 14, 9 ut adversus montes consisteret hostis. 8, 20, 8 in sacello Sangus adversus aedem Quirini. 24, 49, 5 extremi prope Oceanum adversus Gadis colunt (*Maurusii*). 26, 14, 6 porta Iovis, quae adversus castra Romana erat. 32, 23, 10 promunturium est adversus Sicyonem Iunonis. 32, 33, 6. 36, 22, 8 e regione sinus Maliaci ... M. Baebium, ab altero amniculo (*sic* '*codd.*' *Gelen.*, amnis latere *M test. Mogunt.* angulo *B et recc.*) ... adversus Dianae templum Ap. Claudium opposuit. 36, 30, 6 uno castello adversus arcem posito. 37, 3, 7 fornicem in Capitolio adversus viam, qua ..., posuit. 37, 18, 11 tumulum quendam adversus Elaeam castris cepit. 37, 28, 5 ancoras ... iecit. 40, 27, 5 tertia legio adversus sinistram principalem portam instructa est. 32, 33, 6. 37, 17, 8. 38, 5, 7. 41, 18, 9. 43, 16. 4. 44, 10, 7 PLIN. nat. 3, 80. 81 MART. CAP. 6, 643. 6, 669. *nota*: SCIP. min. or. Gell. 6, 12, 5 qui ... adversum speculum ornetur. *adversus personam, imprimis de dicendo, agendo*: PLAVT. Amph. 936 ius iurandum verum te advorsum dedi. Asin. 564 ubi saepe causam dixeris pendens adversus octo ... audaces viros, valentis virgatores. Bacch. 127 exordire argutias. 698 si audias quae dicta dixit me adversum tibi. Mil. 242 ut si illic concriminatus sit advorsum militem meus conservos. ENN. trag. 293 hoc ... proloqui advorsum illam. TER. Andr. 265 de illa me adversum hunc loqui. TITIN. com. 55 conqueritur. AFRAN. com. 147 de vita ac morte domini fabulabere, advorsum fratrem illius. VARRO ling. 7, 41 qui ... verba orationum haberet publice adversus eum quo legabatur. LIV. 21, 10, 2 Hanno unus adversus senatum causam foederis ... egit. 45, 7, 5 regem adversus advocatos in consilium considere iussit. VVLG. num. 16, 3 cum ... stetissent adversum Moysen. Iob 33, 5 adversus faciem meam consiste. *cum verbis dicendi et sim. non solum ut* coram, ante, *sed relationis simul apparente notione*: PLAVT. Pseud. 454 orationem tibi para advorsum senem. Aul. 690 egone ut te advorsum mentiar, mater mea? (Mil. 1080. Poen. 400 ne mendax me advorsum siet). CIC. off. 2, 68 utendum ... est excusatione adversus eos, quos invitos offendas. epist. 3, 13, 2 eo brevior est epistola et, ut adversus magistrum morum, modestior. 9, 22, 4 te adversus me omnia audere (*i. verbis*) gratum est. Att. 9, 10, 10 tu modo auctoritatem tuam defendito: adversus me nihil opus est (esse *cod.*). *cf.* Phil. 1, 13 ut me adversus populum Romanum ... facile possem defendere. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 1 servientis adversus regem istas esse preces. 1, 16, 2 iuvat ... magnifice loqui, et certe decet adversus ignorantes. LIV. 22, 39, 9 nec gloriandi tempus adversus unum est (22, 39, 16). 26, 25, 12 diram execrationem in popularis, obtestationem quam sanctissimam potuerunt adversus hospites composuerunt. *cf.* SEN. dial. 5, 13, 4 ut tunc maxime libertate adversus nos utatur (6, 4, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut ... liber adversus eum essem. *cf. p. 855, 56*). TAC. ann. 6, 13 multa licentius efflagitata, quam solitum adversum imperatorem. *de gratia, auctoritate, sim.*: TER. Andr. 42 id gratum fuisse advorsum te habeo gratiam. LIV. 41, 24, 9 nihilo plus fidei auctoritatisque habemus adversus Romanos. IREN. 2, 7, 2 et non erubescetis adversus vos ipsos. VVLG. II reg. 3, 8 numquid caput canis ego sum adversum Iudam hodie?

prope accedit ad notionem causae: SEN. dial. 2, 17, 1 adversus alia maledicta mores et vitam (vitia *A*) convolnerantia frontis illi firmitas constitit, adversus hoc tam absurdum lacrimae prociderunt. 6, 20, 2 ut non concidam adversus minas casuum. *cf.* CHALC. comm. 138 offendit ... et deficit omnis auditor adversum molestiam uniformis eloquii. *de respondendi usu v. p. 857, 43, specialiter l. 57.*

II *inde* **de derectione et relatione** *animi, actionis, facti cuiusdam plerumque infesta contraria iniqua vi locali aut apparente aut plus minus obscurata*:

A ***vi hostili*** *i. q.* ***contra***: **1** *de motu infesto, de* ***pugnando*** *sim.* (*nota bis usurpare* CAES., *raro* CVRT. *et* SCRIPT. hist. Aug., *saepe* NEP. LIV. TAC. FRONTIN. strat.): *cum verbis movendi, standi, sim.* (*loci notio praevalet in verbis* locandi *l. 42*, sedendi *l. 53 al., ut p. 855, 14*): ENN. trag. 258 fortiterque innoxium stare (*Bentley*, vocare *codd.*, astare *L. Müller*) adversum adversarios (NEP. Pelop. 1, 3 qui adversus se *sistere* [res. *codd.*] auderent. Ages. 5, 4 steterunt. Eum. 8, 2. Phoc. 4, 1 adversus populi commoda ... steterat. LIV. 6, 39, 6 velut in acie[m] stare. 10, 14, 16. 22, 39, 18 ⟨si⟩ adversus famam ... satis firmus steteris. 22, 48, 1. 23, 8, 3 ferocissime, *ibid.* pro. 37, 53, 22. 45, 22, 10 SEN. dial. 2, 2, 2 *transl. cf.* LIV. 9, 12, 9 substitit adversus Caudinas legiones. SEN. epist. 29, 9 adversus formidata consiste. TERT. ieiun. 17 adsistere). TER. Phorm. 78 advorsum stimulum calces. CATO orig. Gell. 3, 7, 13 (*ad Catonis ferme sententiam*) mittit adversum illos imperator Carthaginiensis peditatum (BELL. Alex. 27, 2. LIV. 29, 4, 2 adversus Romanam classem. *al.*). LVCR. 5, 310 adversus naturae foedera niti (LIV. 4, 43, 5 adnisi sunt. QVINT. decl. 266 p. 87. APVL. apol. 99 diu sum adversus illam renisus. SVLP. SEV. dial. 1, 6, 3). CAES. Gall. 4, 14, 2 copias ... adversus hostem ducere (NEP. Att. 4, 2, *ibid.* contra te arma ferrem. *al.*). civ. 2, 5, 2 proficiscitur. *al.* BELL. Afr. 27, 1 ut ... rursus ab sua acie ... eos (*elephantos*) converterent adversus hostem. Hisp. 5, 2 tendebat adversus oppidum ... tripertito (*aliter* LIV. 3, 24, 9 cum consules ... adversus continuationem tribunatus tetendissent. 4, 35, 8 VAL. MAX. 9, 7, 2). SALL. Iug. 51, 3 cohortis ... adversum pedites hostium conlocat. 74, 1 pergere. *al.* 94, 3 omnes ... aderant. 101, 8 ierat (LIV. 10, 43, 3. SEN. epist. 85, 16 adversus tela, ignes). NEP. Hann. 4, 2 venit (PASSIO Agaun. 3 adversum Christianam fidem venire). 5, 4 castra posuit (28, 9, 12. 34, 41, 9). LIV. 1, 27, 5 Tullus adversus Veientem hostem derigit suos, Albanos contra legionem Fidenatium conlocat (36, 44, 3). 1, 59, 12 ad concitandum inde adversus regem exercitum (*cf.* 10, 31, 6 ira stimulante). 4, 9, 8 coorta optumatium acies. 4, 18, 5 intulit signa. 7, 10, 5 *iuvenem* adversus Gallum ... producunt. 7, 24, 2 ciebat. 8, 10, 4 consurgite (SEN. epist. 91, 9 adversus fortuita. *cf.* dial. 2, 16, 1 exurgit. nat. 2, 59, 11 surge. TAC. hist. 2, 76). 9, 31, 14 vadit. 9, 44, 10 ad collegam et ipsum adversus alios sedentem (44, 27, 4). 10, 27, 10 adversus Samnites ... tertiam legionem ... instruxit. 10, 35, 17 procedunt. 21, 7, 5 adversus eum (*angulum muri*) vineas agere (21, 56, 1 ad sinistrum cornu adversus Gallos auxiliares). 22, 46, 2 Gallos ... laevo in cornu adversus Romanum equitatum *locabat* (27, 12, 4 *praesidium* adversus Bruttios ibi. 29, 2, 9. 30, 3, 6 Numidis adversus Italicum equitatum, Carthaginiensibus contra Masinissam locatis Celtiberos in mediam aciem adversus [*Ruperti*, in adversa *P*] signa legionum accepere). 24, 34, 8 adversus hunc navalem apparatum Archimedes ... tormenta in muris disposuit. 27, 18, 15 adversus mediam evadere aciem. 27, 48, 5 laevo in cornu adversus Claudium Gallos opponit (28, 9, 13. 30, 10, 5). 28, 26, 4 expeditio ... edicitur (TAC. ann. 4, 24). 29, 1, 20 arcessitum (TAC. ann. 12, 10 adversus dominationem Gotarzis). 33, 22, 4 Boios adversus se transgredientes Padum (33, 40, 4 in Europam traiecisse. PLIN. nat. 7, 206 transirent). 35, 1, 6 concurrerat. *al.* 36, 24, 4 occurrunt (conc. *var. l.*). 36, 44, 8 inferrentur *naves*. 38, 5, 2 tria ⟨opera⟩ ... adversus Pyrrheum ... admovit, unum e regione Aesculapii, unum (e r. A. u. *om. B*) adversus arcem. 38, 26, 2 erigeret. 40, 49, 7 sequar. 42, 63, 6 concursu ... facto. 42, 66, 4 *phalanx* erat adventura 44, 41, 2 frontem adversus clupeatos habebat. 44, 42, 9 incaute congressis (SVLP. SEV. chron. 1, 24, 4). PAVL. FEST. 335 egressi. SEN. contr. 10, 1, 7. VELL. 2, 24, 3 exposuit Brundisii. VAL. MAX. 1, 6, 11. 6, 4, 2 *al.* SEN. Oed. 90 ferrem manus. dial. 1, 3, 4 vim suam intendat. epist. 82, 24 adversus mortem tu tam (ς, totam *VP*) minuta iacularis. CVRT. 3, 4, 1. 4, 15, 13. QVINT. inst. 8, 6, 71 impetum decl. 329 p. 294. TAC. hist. 2, 22 ingerunt pila. *al.* SVET. Iul. 59 profectionem. Aug. 8 Vit. 9. VLP. dig. 42, 1, 15, 7 porrigere manus. TERT. anim. 3 congressio (SVLP. SEV. 2, 28, 5). CAPITOL. Aur. 8, 8. AMM. 24, 2, 13 tela fundentes. 17, 13, 8. VEG. mil. 1, 14 hastilia ... iactare. 16, 16.

cum verbis pugnandi, certandi, sim. (*proprie et translate*): PLAVT. Asin. 548 qui advorsum stimulos, lamminas, crucesque compedesque ... ⟨pugnavimus⟩ (*Fleckeisen; verbum hoc vel sim. supplendum*). CAECIL. com. 68 quin machaera licitari adversum a⟨h⟩en[e]um coepisti sciens. ANTON. Cic. Att. 14, 13 A, 2 quod si ..., non contendam ego adversus te (IREN. 1, 23, 1 Simon ... adversus apostolos. VOPISC. quatt. tyr. 2, 2). BELL. Alex. 73, 2 secundum proelium adversus Triarium fecerat (LIV. 35, 7, 7 adversus ... *hostium* excursiones. 40, 36, 11 duobus ... proeliis. *al.*). SALL. Iug. 107, 1 adversum multitudinem bene pugnatum (114, 1 NEP. Thras. 2, 7 Ham. 4, 2 LIV. 4, 19, 7. 5, 8, 9, *ibid.* contra. 10, 45, 12 adversus eruptiones hostium. 26, 25, 14 adversus vim atque iniuriam Aetolorum pro patria. 31, 34, 5 adversus quae tela. VAL. MAX. 2, 7, 15 APVL. apol. 99 *transl.* HIER. epist. 121, 8 *transl. al.*). 80, 3 uti adversus Romanos bellum incipiat (NEP. Lys. 1, 1 gerentes. *al.* LIV. 8, 1, 6 belli ius. 8, 3, 2 huic ... adversus servatores bello. *al. cf.* 35, 22, 2 causam belli. MANIL. 2, 119 *etc.*). NEP. Milt. 4, 5 dimicari (reg. 3, 2 LIV. 9, 13, 1 *al.*). Hann. 8, 4 adversus Rhodiorum classem ... conflixit (SEN. dial. 1, 6, 1 adversus ista. AVG. civ. 2, 29 SVLP. SEV. chron. 1, 38, 3 *al.*). Them. 9, 2 bellare (LIV. 8, 6, 15 DICT. 3, 5). LIV. 1, 22, 1 pugna (1, 55, 2. 3, 28, 8). 2, 55, 11 adversus temeritatem plebis certari (9, 46, 4 VEG. mil. 1, 15 AVG. civ. 9, 4). 3, 54, 4 differri adversus nos certamen (6, 18, 10 adversus patres. 6, 19, 6. 25, 34, 10. 37, 45, 9. 40, 5, 8). 3, 65, 5 contentiones. 4, 49, 14 depugnant (HYG. Gell. 10, 16, 16). 29, 30, 10 restare dimicationem. TAC. *saepe, ut* ann. 4, 46 belligerare. FLOR. 2, 33, 49 proeliatum (TERT. ieiun. 10. VVLG. Ier. 32, 29 adversum urbem hanc. *al.*). APVL. apol. 2 velitatur. CHALC. transl. 49 manum ... conserere. HIER. epist. 121, 4 adversus Iudaeos et praecipue Hierusalem obsidionem pugnamque. VVLG. II reg. 14, 6 rixati sunt. Eph. 6, 12 est ... colluctatio.

cum notionibus variis: SALL. Iug. 88, 4 urbis, quae ... pro hostibus et advorsum se opportunissimae erant. or. Phil. 20 advorsum deos penatis manus armare (LIV. 4, 2, 12 adversus ea, *i. bella*, quae concitaverint. 6, 38, 4 adversum tantum apparatum adversariorum ... causam plebis. 9, 19, 13. 41, 23, 6. SEN. dial. 1, 6, 6 animos vestros adversus omnia. 11, 10, 6 *etc.*). epist. Pomp. 1 si advorsus vos patriamque ... tot labores et pericula suscepissem. NEP. Dat. 6, 1 copias adversus se parare (LIV. 8, 25, 2 cuncta. 35, 20, 13). Ham. 2, 2 milites, qui adversus Romanos fuerant (?). HOR. epod. 6, 1 canis ignavus adversum (-s *pars codd.*) lupos. LIV. 1, 25, 7 adversus singulos ferox. 3, 69, 2 detrectationem militiae telum acerrimum adversus patres habere (CVRT. 4, 14, 13 *cf.* TERT. orat. 29). 5, 8, 4 plus inter se irarum quam adversus hostes animi habuerunt (CVRT. 9, 10, 27 *cf.* SEN. epist. 99, 3 *transl.*). 8, 2, 5 copiis, quibus usi adversus Romanum bellum fuerant (22, 19, 6 CVRT. 7, 8, 17 *al.*). 8, 12, 3 nihil memorabile ... gestum est (21, 60, 6. rem. 43, 19, 14 acta sua. ASCON. *saepius*). 8, 22, 7 multa hostilia ... fecit. 10, 25, 13 non suffecturum. 24, 36, 1 ea cura, quae adversus Poenos praeparata ⟨erat⟩, adversus Siculos usui fuit. 28, 12, 4 seditio (TAC. hist. 1, 30 VVLG. act. 15, 2. *cf.* SVET. Otho 1 defectionis. EXC. Vales. 6, 32 rebellarunt. *al.* PASSIO Agaun. 2 rebellis. CVRT. 8, 14, 16). 32, 34, 5 militare. 33, 14, 2 eam urbem pro arce habiturus. 34, 49, 9 *non* satis validum ... fore. 35, 12, 14 nato adversus Romanos hoste. 36, 7, 7 quibus (*Lov. 2*, quid *rell.*) ... valuerint (VEG. mil. 1, 1). 36, 17, 12 ne quid adversus vos in pugna praeter hostes esset (44, 38, 4). 37, 28, 2 omnis facti dictique hostilis adversus Romanos. 38, 7, 11 excogitata res. 38, 17, 19 vim ... obtinent (41, 10, 2 satis sibi virium ... ⟨esse⟩). 36, 23, 6. 36, 31, 12. SEN. contr. 7, 1, 17 deficit manus. VELL. 2, 18, 3 fortitudine adversus Mithridatem. VAL. MAX. 5, 1, 7 ingressum militiam (TAC. ann. 11, 3 militia). 5, 8, 5 genuisse. 8, 1 absol. 11 terribilis sit. PHAEDR. 5, 10, 1 canis ... fecisset satis. PLIN. nat. 10, 49 nobilem victoriam (*iam* MELA 1, 78 pugna atque victoria fuit. *cf.* VVLG. II Macc. 5, 6 prosperitatem adversum cognatos). CORP. XI 5210 praef(ecto) auxiliorum omnium adversus Germanos. TAC. ann. 2, 55 esse ... socios. 14, 23 celeritate adversus profugos. hist. 2, 6 tantum adversus Parthos minae. SVET. Galba 16 navatae ... operae. FLOR. 1, 6, 1. 1, 47, 10 unde gladiatori adversus dominos suos exercitus. FRONTO p. 204 N. APVL. flor. p. 102 Oud. adversum iracundiam ... Hercules fuit. Plat. 2, 28 obtinuerit adversus divitum facultates. IVST. 20, 5, 3 SYMM. orat. 2, 4. VEG. mil. 3, 16 pares esse. 3, 24. VVLG. I reg. 17, 50 praevaluit (Abd. 7 invaluerunt). Iob 15, 25 potens poterit. I Macc. 6, 52. 10, 70. HIRT. Gall. 8, 45, 1 qui nullis adversus Romanos *auxilia* denegabant (LIV. 5, 33, 1 auxilium ... petentes. 6, 18, 10. 26, 13, 4 impetraremus. VAL. MAX. 1, 5 ext. 1 CVRT. 8, 13, 3). 34, 23, 2 tulisse opem (DON. [SVET.] vita Verg. p. 59 R.). 42, 37, 7 iuvarent (TAC. ann. 2, 43). PLIN. nat. 10, 205 auxiliantur. AVG. civ. 9, 7 alius (*daemon*) adversus Graecos Troianorum opitulator *fuit. al.* *cum phrasibus quales sunt* arma accipere, dilectum habere *sim.*: SALL. or. Phil. 17 dilectus advorsum vos habiti (LIV. 8, 17, 7 adversus finitima bella). NEP. Arist. 2, 3 adversus barbaros hos duces deligerent sibi (Con. 2, 2 habitus est imperator. LIV. 2, 16, 2 consules facti. 4, 2, 14 consules paratos esse duces prius adversus scelus civium quam adversus hostium arma. 4, 37, 6. 6, 15, 7. 7, 17, 6 adversus eum terrorem dictator ... dictus. *al.* 8, 3, 4. 21, 40, 4. 41, 1, 3 VAL. MAX. 5, 4, 1. 8, 15, 1). NEP. Hann. 1, 5 arma a patria accepta adversus hostis (LIV. 1, 53, 9 inventurum. 1, 59, 4 *etc.*). LIV. 4, 2, 12 exercitus conscribi (6, 32, 4 scriberent. VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 contraxerat. *al.*). 24, 10, 5 *classem* habuisset. 27, 35, 10 *provin-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cia alteri adversus Hannibalem Bruttii ⟨et⟩ Lucani ... decreta (30, 1, 2). 31, 25, 4 quantum ... militum scriberetur. 42, 32, 6 stipendia fecerant. 42, 34, 5 miles gregarius fui. VAL. MAX. 5, 1, 7 ingressum militiam. 5, 8, 4 gladio uti (9, 2, 1 gladios destrinxit. *cf.* 2, 7, 5 VVLG. Mich. 4, 3). PLIN. nat. 15, 83 conscendenti navem. *ad totam sententiam spectat*: SALL. Iug. 105, 4 igitur se quisque expedire, arma ... temptare ..., timor aliquantus, sed spes amplior quippe victoribus et advorsum eos, quos saepe vicerant. LIV. 3, 67, 11 adversus nos Aventinum capitur. 5, 43, 2 adversus quos Romani nihil temere nec trepide. 6, 18, 6 tot nunc adversus unum hostem eritis (*cf.* AVG. civ. 3, 20). 7, 12, 11 fortunae se committere adversus hostem, quem. 7, 40, 16 *imperatoris* auspicia ... adversus vos ... experiri, *ibid.* pro (*cf.* 31, 31, 16). 8, 19, 6 ut vallo se teneret adversus validiorem hostem. 27, 48, 6 ipse dextrum cornu adversus M. Livium sibi ... sumpsit. 31, 21, 11 quod (*circuire*) multitudine adversus paucos facile videbatur (*cf.* QVINT. decl. 322 p. 267). 31, 39, 12 *Cretensium cohors* adversus scuta Romana *non* ad traiciendum satis magnam vim habebat. 36, 15, 11 Lacedaemoniorum adversus Persas morte (*cf.* TERT. scorp. 8). 38, 58, 5 famam auxissent. 6, 18, 10. 9, 19, 14. 21, 55, 10. VAL. MAX. 3, 2, 2. 5, 1 ext. 5. SEN. epist. 13, 1 satis adversus fortunam placebas tibi. PLIN. nat. 17, 7. TAC. ann. 11, 24 tunc solida domi quies et adversus externa floruimus. 1, 30. 13, 25. 13, 55 hist. 4, 86. TERT. ieiun. 17 idol. 18 IVST. 32, 1, 2 VVLG. iud. 9, 31 I Macc. 10, 4. CORP. VI 10114 coronatus adversus histriones et omnes scaenicos artifices XII.

2 ***generaliter*** *de omnibus, quae adversus aliquem vel aliquid geruntur, fiunt; de affectibus*: PLAVT. Bacch. 392 is quam tec⟨hi⟩nam de auro advorsum meum fecit patrem. Merc. 377 nolo advorsari tuam advorsum sententiam. 441 potine ut ne licitere (litigere *CB*, liceret *B*) advorsum ⟨mei⟩ animi sententiam? Rud. 1348 illaec advorsum (illa egat u. *sim. codd.*) siquid peccasso (QVINT. decl. 265 p. 82 VERVS Fronto p. 130 N.). Stich. 68 si offirmabit pater adversum nos. TER. Phorm. 427 itane es paratus facere me advorsum omnia? (PLAVT. Pseud. 206 *seclusit Ritschl.* TITIN. com. 65 LIV. 40, 23, 8 QVINT. inst. 5, 2, 1, *ibid.* in. decl. 260 p. 67. 301 p. 186 fieri ... potuisset. *al.*). BELL. Afr. 54, 5 concitandis ... militibus adversum vestrum imperatorem (adversariorum vestrorum imperatoris *codd.*) (LIV. 24, 29, 6. 5, 30, 1 incitare. *al.*). SALL. Iug. 77, 1 adversum quem ... neque leges valerent. *al.* NEP. Dion 7, 1 sensisse. Phoc. 2, 3 eum subornaret (*cf.* LIV. 6, 35, 6 comparaverunt). Hann. 10, 1 armavit exacuit. LIV. 1, 32, 13 adversus populum Romanum ... fecerunt, deliquerunt. 1, 42, 1 qualis Anci liberum animus adversus Tarquinium fuerat (45, 38, 6 invidiae et ingrati animi. SEN. contr. 2, 2, 5 malo ... animo. 7, 8, 9 SEN. dial. 12, 5, 2 PETRON. 94). 1, 49, 2 exemplum capi posse. 2, 30, 5 adversus se (*plebem*) creatum dictatorem (2, 58, 5). 2, 44, 3 satis esse. 2, 59, 1 certamen animorum ... habiturum. 3, 45, 4 adversus iniuriam decreti cum ... fremerent. 4, 10, 9 adversus tribunos auctoritate plura quam certamine tenuit. 4, 26, 7 in uno adversus patrum voluntatem consensisse (SEN. benef. 3, 6, 2). 4, 30, 12 irae adversus Veientes ... dilatae sunt (31, 45, 2 VAL. MAX. 9, 3, 4 *al.*). 4, 57, 3 inplorari. 6, 35, 4 promulgavere leges omnes adversus opes patriciorum et pro commodis plebis (*cf.* 31, 44, 8 quae ... decreta erant. 36, 6, 5. 41, 24, 11 decerneremus. 42, 9, 3 consultum fecisset. QVINT. decl. 270 p. 103 constituere. 313 p. 229. 339 p. 338 *al.*). 9, 26, 8 coissent coniurassentque. *al.* (*cf.* 41, 14, 10 conspiratio. SEN. contr. 2, 1, 22 VAL. MAX. 7, 2 ext. 15). 9, 46, 8 adversus superbiam nobilium plebeiae libertatis (*cf.* VAL. MAX. 6, 2, 2). 10, 26, 6 pertinaciam. 22, 40, 2 quid ... virium atque auctoritatis fore. 24, 22, 1 inritatos esse. 28, 27, 12 quid ... ausi sitis (SEN. dial. 2, 13, 2). 28, 40, 8 obtrectationis atque invidiae (34, 34, 7. 40, 12, 10 invidiam. *al.*). 29, 19, 10 accensis studiis (*ibid.* pro). 36, 29, 10 odia. *al.* 40, 24, 2 consilia. 42, 38, 3 commisissent (FRONTIN. aq. 127). 2, 44, 6. 9, 34, 3. 40, 17, 5. 40, 20, 3. 45, 31, 7. PAVL. FEST. 221 molirentur. FEST. 223 adversus ea vim fieri veto. SEN. contr. 1, 7, 14 furere. 2, 1, 10 in (*om. AB*) facinus coegit. 2, 5, 4 crudelitatis ... adparatus. 7, 6, 21 nondum esse consummatam ... vindictam. suas. 5, 8 tumentem. VAL. MAX. 1, 1, 15 saevire. 1, 7 ext. 2 praeparati ... veneficii. 3, 8 ext. 1 sollicitari. 4, 1 ext. 2 exarsisset. 4, 1 ext. 6. 6, 2, 7 aditum adversus se dedit. 6, 3, 1b indignatio ... erupit. 7, 2 ext. 18 acerbissima execratione ... uti. 9, 7 mil. Rom. 1. POMP. dig. 34, 2, 34, 1 nocebit. SEN. dial. 3, 11, 1 adversus hostes ... necessaria est ira. 8, 7, 2 crudelitas. 12, 16, 5 *fortuna* adversus omnis se preces ... exiget. epist. 90, 5 nemo, quantum posset, adversus eos experiebatur, per quos. 91, 15 idem habere iuris. 92, 18 hoc ... adversus virtutem possunt calamitates ... (91, 15). 95, 29 omnia conanda sunt. 95, 32. 103, 1 te expedi. PS. SEN. mon. 177 potestatem sibi deesse (QVINT. decl. 262 p. 73 habuit). PLIN. nat. 16, 82 cur ... non eadem causa adversum omnes (*arbores*) polleat. QVINT. inst. 5, 10, 88 quae poena ... iusta est (decl. 251 p. 28 *al.*). 5, 10, 105 non opus fuisse lege. 7, 4, 6 vis contra vim et talio nihil habent adversum eum, qui prior fecit, iniusti. 4, 1, 18. 6 prooem. 15. decl. 252 p. 35 maleficium ... commissum. 262 p. 73 ut raptae adversus te liceret, quantum (265 p. 83 SYMM. epist. 8, 82, 2). 305 p. 196 inimicitias suscepimus. 327 p. 285 aliqua adversus maritum licentia. 328 p. 289 suspicio. *al.* (VVLG. I reg. 22, 15 ne suspicetur). 372 p. 410 quem vindicem ... speraveram. 377 p. 420 et secunda adv⟨er⟩sum me[um] faciunt (MART. CAP. 5, 563). 259 p. 58 338 p. 336 *al.* TAC. hist. 1, 10 nec Vespasiano adversus Galbam votum aut animus. 1, 51 instigatrix. 3, 51 inreverentiam fuisse. 4, 3 contumacia. ann. 2, 71 iustus mihi dolor etiam adversus deos esset. 3, 14 contumelias. 3, 24 offensiones. 3, 52 suspecta severitate adversus luxum. *cf.* 11, 18 asperitas. 4, 36 violentia. 4, 42 inclementia. 4, 59 adsimulabat ... iudicis partes adversum Germanici stirpem. 5, 5 probra. 6, 42 *Parthus* accitus in partem adversum omnes valescit. 13, 1 iurgia. 11, 19 insidiae. 13, 25 iniuriae. 13, 28 ius hastae ... augeret. Agr. 9 ab aemulatione adversus collegam. SVET. Cal. 34 grassatus est. Dom. 12 factum dictumve adversus maiestatem principis. FRONTO p. 194 N. nihil ... statuit. GAIVS inst. 2, 149 nec ullum ius adversus eos habent cognati. 4, 22 quaedam leges ... manus iniectionem in quosdam dederunt ... lex Furia ... adversus eum. 4, 28. 4, 46 formulae (*infra* contra). 4, 175 calumniae iudicium ... locum habet. ICTI *al.* APVL. apol. 85 sceleri adversum parentem. 6. Plat. 2, 17 machinatur. TERT. spect. 6 una renuntiatio nostra adversus idololatriam. 24 eieramus. idol. 1 cum universa delicta adversus deum sapiant. 18. pudic. 19 habere se adversus eum, quod. *al.* anim. 33 exsulto. nat. 2, 1. ITALA (Tert. scorp. 9) Matth. 5, 11 dixerint adversus vos omnia mala (VVLG. maledixerint vobis). ITALA Primas. apoc. 13, 6 aperuit in blasphemia os suum adversus deum (ad *cod. Gig. et* VVLG.). IREN. 1, 15, 6 contrariae adversus deum nequitiae. 1, 30, 5 ad litem et iurgium adversus eum (VVLG. gen. 26, 20 iurgium fuit). 2, 1, 4. 2, 5, 3 COMM. apol. 847. DICT. 2, 20 multa ... admissa. EXC. Vales. 15, 92. SCHOL. Cic. Gron. p. 441 hos adversum senatus. HIER. epist. 2, 37 ponas scandalum. 51, 1 tristitia. 88 zelum fidei demonstrarint. 96, 2 intumescunt. 98, 23 insaniunt. VVLG. Ier. 30, 20 visitabo. Dan. 13, 28 iniqua cogitatione. AVG. civ. 14, 15 inoboedientia. 20, 7. 23. QVINT. inst. 5, 11, 19 de membris humanis adversus ventrem *discordantibus* (TAC. hist. 2, 66 discordia). ITALA (Tert. scorp. 10) Matth. 10, 35 veni ... dividere hominem adversus patrem suum (VVLG. separare. *item* apoc. 2, 4. 14, 20. *sed* Matth. 12, 26 adversus se divisus est; ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη. AVG. civ. 14, 16. 15, 5. 18, 2 *cf.* 15, 4). IREN. 1, 5, 9 in quibus ipsi patres huius fabulae discrepant adversus se invicem (πρὸς ἀλλήλους) (HIER. epist. 46, 6 unum adversum se, *i. scripturam sacram*, non discrepare librum). VVLG. Iob 31, 13 cum disceptarent adversum me (act. 11, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 35, 5). *cum adiectivis coniungitur*: PLAVT. Epid. 318 quo pacto fiat subdola adversus senem. SCIP. mai. or. Gell. 4, 18, 3 non ... simus adversum deos ingrati (VELL. 2, 69, 1 *al.*). CIC. off. 3, 28 impii (QVINT. decl. 371 p. 407). LIV. 8, 22, 7 Samnitium infidae adversus Romanos societati. 10, 17, 6 Gallos ... feroces ... adversus Romanum populum. 22, 37, 8 aptam manum adversus Baliares. 24, 49, 2 ut potentior ... esset (SEN. nat. 2, 42, 3). SEN. contr. 2, 4, 5 iniuriosus. 2, 7, 3 inhumanus, inverecundus. 10, 1, 6 contumax adversus fastidium divitiarum innocentia (SVET. Tib. 2, 6). VAL. MAX. 8, 1 absol. 12 vehemens (*ibid.* mitis in). SEN. dial. 6, 16, 8 iniquus (QVINT. inst. 8, 3, 33 iudices). benef. 5, 24, 1 paulo violentior. 7, 31, 1 infestus. epist. 88, 30 superbus. 98, 3 nisi certus adversus incerta est (101, 9). QVINT. inst. 2, 15, 20 contumeliosus. decl. 265 p. 82 audax. 328 p. 288 asper. PS. QVINT. decl. 18, 7 unde adversum omnes tam rigida conversatio, tam severus effectus. TAC. Agr. 22, 16 iniucundus. hist. 1, 26 pervicax. 3, 73 probrosus. SVET. Cal. 51 minax. FLOR. 2, 13, 9 Cato adversus potentes semper obliquus. IREN. 2, 9, 2 blasphemus. AVG. civ. 14, 3 contentiosior, animosior et magis aemulus atque invidus. *cum adverbiorum et verborum iuncturis*: LIV. 29, 34, 3 crudeliter ... superbe ... factum (SEN. dial. 4, 33, 3 inhumane. GAIVS inst. 1, 141 contumeliose). IREN. 2, 7, 4 impie agent (HIER. epist. 121, 26 fraudulenter). VVLG. II Macc. 14, 11 hostiliter se habentes. *nota de calamitatibus, malis, sim., quae vel imminent vel adsunt, imprimis talia* (*cf. p. 852, 40. 858, 10*): SEN. dial. 11, 13, 6 qui vero adversus saevissimos casus se extollit. epist. 24, 9 ut te adversus id, quod maxime terribile videtur, exhorter. 49, 10 exhortare adversus difficilia, ⟨ad⟩de aequanimitate⟨m⟩ adversus inevitabilia. 65, 24 fortes simus adversus fortuita. 78, 1 se adversus morbos contumaciter gerere. 82, 8 (*ibid.* contra). 104, 22 animum indurare et adversus minas erigere. MART. 12 praef. adversus quod (quos *dett.*) difficile est habere cotidie bonum stomachum. TAC. ann. 15, 62 ubi tot per annos meditata ratio adversum imminentia. *ad totam sententiam in his potissimum exemplis spectat*: PLAVT. Cas. 203 tu quidem advorsum tuam amicam omnia loqueris (206 adversus tuam ... rem). Stich. 589 advorsum te fabulare. TIRO Gell. 6, 3, 15 quod *Rodienses* adversus populum Romanum regi magis cupierint faverintque (*cf.* SVET. Cal. 30 turbae faventi adversus studium suum). LIV. 34, 4, 18 adversus te et rem tuam et liberos tuos exorabilis es. QVINT. decl. 338 p. 332 nutricem ... adversum nos mori coegit. 371 p. 407 num adversum patriam iners sum? TAC. ann. 12, 54 nec adversus Iudaeos dubitatur, quin capite poenas luerent. 13, 42. GAIVS. inst. 3, 41 datur ... patrono adversus hos suos heredes partis dimidiae bonorum possessio. dig. 41, 3, 5 quo casu non adversus eum tantum, qui eripit, interrumpitur possessio, sed adversus omnes. SCAEV. dig. 48, 4, 4 pr. TERT. spect. 2 ut haec adversus ipsum (*deum*) adorentur (idol. 7). *ibid.* substantiam eius ... demutavit adversus institutorem. nat. 2, 9 anim. 57 VVLG. psalm. 34, 15

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 5, 26 SVLP. SEV. chron. 1, 32, 6 MARC. COM. p. 98, 13. *nota*: TERT. anim. 45 ecstasis animae accessit adversus quietem.

specialiter de dicendo, scribendo (verba execrandi, sim. v. p. 855, 26): PLAVT. Amph. 750 mirum quin te adversus dicat. CATO orig. Gell. 6, 3, 36 qui acerrime adversus eos dicit (LIV. 31, 31, 17, *ibid.* haec pro nobis dicta sunt. 38, 54, 8 VAL. MAX. 6, 4 ext. 1. PLIN. nat. 29, 28, *ibid.* contra. *et saepius*). CAES. civ. 2, 18, 5 qui verba atque orationem adversus rem publicam habuisset (LIV. 24, 18, 4). SALL. Iug. 108, 3 lubidinem advorsum nos, metum pro nobis suasisse. LIV. 6, 16, 3 hiscere (45, 26, 7). 8, 6, 1 adversus crebram inplorationem deum ... vocem Anni ... auditam (19, 18, 7 missurus fuerit. 28, 29, 11). 34, 5, 8 tuas adversus te origines revolvam. 34, 6, 2 haec (*oratio*) adversus luxuriam (32, 34, 11 TAC. dial. 37 FRONTO p. 223 N.). 35, 17, 3 locutus esset. *al.* 39, 52, 3 M. Naevius, adversus quem oratio inscripta P. Africani est. frg. 60 l. 120 (Sen. suas. 6, 17) auditus fuerat. 35, 8, 5. 35, 31, 7. 37, 10, 8. *cf.* 39, 35, 7 legationem Romam adversus gentem Achaeorum ... suscepissent. CVRT. 7, 1, 21. COLVM. 11, 1, 31 in iis libris, quos adversus astrologos composueram (PLIN. nat. praef. 29 scripsisse. SVET. vita Verg. p. 65 R. adversus Aeneida liber. HIER. epist. 75, 3 vir. ill. 53 *al.*). PLIN. nat. 37, 8. QVINT. inst. 2, 17, 32 haec ... excogitata. 11, 1, 37. 5, 13, 41 illa ... adversus omnes et recepta et non inhumana conquestio. 2, 17, 3. decl. 244 p. 3 communis est locus adversus adulteros omnes. 252 p. 31 cur praescribis adversus maiorum diligentiam? 263 p. 75 mentimur. 313 p. 230 adversus quem argumenta habeat, adversus quem testes habeat. 334 p. 315 quantum adversus te probamus. 335 p. 318 omnis mihi ratio adversus fortunam est. 333 p. 314. TAC. ann. 4, 21 sermonis ... adversum maiestatem habiti. 14, 48 probrosa ... carmina factitavit. 15, 27 documento adversus superbiam. SVET. Iul. 75 FRONTO p. 168 N. TERT. pudic. 11 spect. 27 nat. 1, 5. 2, 17 scorp. 3 bapt. 12 pudic. 1 IREN. 2, 9, 2 CAPITOL. Aur. 6, 8 EXC. Vales. 14, 85. HIER. epist. 54, 5 loquaces. 106, 30 *improbat*: adversus fratrem tuum detrahebas, *vertit*: loquebaris (psalm. 49, 16). 119, 11 grunniunt. 125, 18 declamare. 17, 2. 51, 3 *al.* VVLG. iud. 21, 22 queri. II par. 32, 20 oraverunt. II Esdr. 5, 1 *al.* psalm. 31, 5 confitebor adversum me iniustitiam. sap. 3, 14 cogitaverit nequissima. Iac. 3, 14 mendaces esse adversus veritatem. AVG. civ. 5, 22 insanis adversus deum linguis. 10, 26. 17, 18. 18, 10 fabulosis ... figmentis. 19, 23 oraculis. *al.* MART. CAP. 5, 545. COD. Iust. 1, 1, 8, 12 contradicere. FEST. 237 Cato adversus M'. Acilium quarta. *cf.* 314. QVINT. inst. 6, 3, 90 tertium illud Cicero ... adversus Curium. 5, 13, 39 ut adversus Quintium Cicero non haec solum ... insectatus est. 5, 13, 42. 11, 1, 66. TERT. anim. 15 sed plures et philosophi adversus Dicaearchum ... et medici adversus Andrean. *ad respondendum talia potissimum pertinent: adversus hominem*: CIC. fin. 5, 80 eadem nunc mea adversum te oratio est. LIV. 4, 3, 1 Canuleius pro legibus suis et adversus consules ita disseruit. 35, 50, 1 respondisse (TAC. ann. 3, 71 responsum). CELS. 2, 6 dicam (SEN. nat. 7, 18, 1). SEN. dial. 11, 13, 2 his verbis utendum erit. TAC. ann. 6, 2 haec *Tiberius* adversus Togonium verbis moderans. AVG. civ. 21, 23 non argumentari adversus deum. *adversus argumenta, sim. (cf. 852, 40)*: LIV. 4, 10, 2 adversus ea ... respondit. *saepe* (8, 2, 12 responsum datum. 38, 9, 1. HIER. epist. 130, 16 responsionem ... flagitabis). 4, 41, 1 adversus haec Tempani oratio incompta fuisse dicitur (22, 40, 1). 21, 18, 9 nihil dicturus sum (39, 74, 1 SEN. nat. 3, 7, 1 *al.*). 30, 42, 5 disseruit (TAC. ann. 3, 59). SEN. contr. 2, 2, 7 ipsa adversus ... mariti iocos relusit. *cf.* GAIVS inst. 4, 165 adversus sponsionem adversarii restipulatur (4, 166). TAC. ann. 15, 66 non vox adversum ea Faenio, non silentium. *cf. liberiorem usum*: LIV. 6, 38, 8 adversus ea cum contemptim tribuni plebis rem nihilo segnius peragerent. 10, 19, 6 ne infacundus ... adversus eximiam eloquentiam collegae visus esset. *cf. l. 44.* 36, 32, 3 Diophanes adversus haec interdum (*om. B*) purgare sese ..., interdum ... disserere. 44, 27, 3 misceri ambages. 6, 40, 1. 38, 60, 1. TAC. ann. 1, 47 inmotum adversus eos sermones fixumque Tiberio fuit. QVINT. decl. 280 p. 143. TERT. pudic. 7 ut exprimeret adversus livorem Pharisaeorum suam ... benevolentiam. SVLP. SEV. Mart. 4, 4 BOET. herm. sec. 2, 5.

in re iudiciaria: TER. Ad. 676 adversum illum causam dicerem (LIV. 43, 14, 3 egerunt. *al. cf.* CIC. Att. 5, 21, 13 meditare adversus Brutum causam meam). CATO Gell. 5, 13, 4 adversus cognatos pro cliente testatur, testimonium adversus clientem nemo dicit (LIV. 29, 37, 10 QVINT. decl. 338 p. 333. SVET. Claud. 15 citari. EXC. Vales. 14, 86 *al.*). CAPITO Gell. 13, 12, 1 adversum eum aditi. *al.* SEN. contr. 7, 8, 1 si vincimus adversus iudicem. 10, 5, 1 quem ... melius invocem adversus Parrhasium. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 in qua urbe adversus ingratos actio constituta est. *passim.* SAB. Gell. 5, 13, 5 adversus quem adfuissent. CORP. IX 5420, 16 litis, quae ... retractatur. QVINT. inst. 6, 1, 50 ageret (9, 2, 97 decl. 297 p. 173 adversus talionem. 341 p. 348 GAIVS inst. 4, 183 *et saepe* ICTI). decl. 271 p. 110 ideo iudicium constitutum est adversus abdicantes (GAIVS inst. 4, 177 adversus iniuriarum ... actionem. ICTI *al.*). 280 p. 143 optari. *al.* 313 p. 229 ut utique adversus alterum pronuntietur (*cf.* PLIN. nat. 17, 54 usus). PLIN. epist. 5, 20, 1 advocatum ... postularant. TAC. ann. 13, 51 iura ... redderent. SVET. Claud. 25 se ... ius dicturum. AFRIC. dig. 16, 1, 17, 1 si ... adversus eam Serviana agentem exciperet (*cf. p. 857, 43*). VLP. dig. 3, 3, 38, 5 litiget. 42, 6, 1, 7 impuberis creditores posse separationem adversus creditores heredis eius impetrare. 42, 6, 1, 8 audiendos. 49, 1, 3, 1 quasi adversus ipsos adquieverit sententiae. 48, 2, 5 accusationem instituere. PAPIN. dig. 5, 1, 44 pr. *et passim* ICTI. PS. LACT. mort. pers. 23. VVLG. Rom. 8, 33 accusabit. I Esdr. 5, 5 AVG. civ. 2, 29. COD. Iust. 1, 3, 50 pr. adversus sua pacta venire (2, 4, 41 pr.). LIV. 2, 8, 2 de provocatione adversus magistratus ad populum. 3, 56, 13 appellatio provocatioque adversus iniuriam magistratuum. *cf.* 22, 26, 2. ASCON. p. 47 B. appellaret.

3 *de defendendo, resistendo, arcendo,* *qui usus arte cohaeret cum pugnandi hostiliterque agendi notionibus (cf.* reniti *p. 853, 35,* armare *p. 854, 29, al.)*: VARRO rust. 1, 13, 2 *plaustra, instrumentum* adversus tempestatem nocentem non resistunt (SOL. 1, 73). BELL. Alex. 19, 4 pontem adversus hostem praevallari. SALL. Iug. 43, 5 adversum divitias invictum animum gerebat (SEN. benef. 5, 5, 1 lapis ... invictae adversus dura naturae. dial. 11, 5, 5. CVRT. 7, 6, 23 adversus ea, quae ceteros terrent. 9, 2, 23). 89, 4 muniti advorsum hostis (105, 2 advorsus tela. LIV. 24, 44, 6 adversus ... bella. SEN. contr. 7, 2, 10 emunivit animum. *al.*). 101, 2 advorsum omnia paratus (37, 5, 5 nihil adversus tale machinationis genus parare). 110, 6 finis meos ... tutatus sum. *al.* PS. SALL. rep. 1, 1, 8 firmanda res p. ... advorsum hostis (SEN. nat. 6, 32, 2 adversus omnes *casus*. *al.*). OV. fast. 4, 700 adversusque minas frigoris arma parat. LIV. 2, 40, 3 multo obstinatior adversus lacrimas muliebres erat (3, 47, 4). 4, 59, 6 tuebantur (5, 36, 3 *al.*, *nota* TERT. anim. 11). 5, 35, 4 defendissent. *al.* (SVET. Claud. 41 defensionem). 10, 5, 7 incompositis ... adversus equestrem procellam. 10, 39, 14 opponerentur duces (CHALC. comm. 165. *cf.* 22 obiectus). 23, 18, 10 exercitum ... duratum. 23, 43, 7 omnia ... cauta provisaque fuerant. 24, 10, 4 intentus adversus omnes motus Philippi (*cf.* PALLAD. 7, 7, 5 sollicitior. PLIN. med. 3, 33 p. 105 diligentissimi). 28, 22, 14 miles, adversus temerarios impetus pertinax (SEN. benef. 1, 1, 10). 38, 25, 7 cautus (VAL. MAX. 3, 8 ext. 5. 6, 5, 1 IVST. 41, 2, 7). 43, 18, 8 adversus vim pares non erant. SEN. contr. 2, 1, 7 tutior adversus fortunam est, cui (VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 *al.*). 2, 7, 9 firmamentum. VELL. 2, 66, 1 repugnante Caesare. SEN. dial. 1, 4, 5 quantum adversus paupertatem tibi animi sit. *ibid.* quantum ... constantiae habeas. 2, 10, 4 nec adversus ea solita illa virtute utitur dura tolerandi. 3, 11, 3 ut quibus ... non tegimenta corporum provisa sint, non suffugia adversus ... caeli rigorem (*cf.* PLIN. nat. 11, 77 PLIN. epist. 2, 17, 4). 12, 6, 1 quantum roboris ille adversus dolores habeat (11, 13, 2, *ibid.* contra). 1, 15, 5 satis fiduciae habere. 2, 5, 3 portum ... adversus fortunam certissimum ... cludit. 6, 2, 5 aures suas adversus omne solacium clausit (TAC. ann. 15, 64 HEGES. 4, 7 v. 76 W.). 11, 17, 1 adversus omne remedium contumax est. nat. 4 praef. 11 inexpugnabilem virum adversus insidias (SVLP. SEV. dial. 1, 24, 3). epist. 4, 6 adhortare te et indura. 8, 5 munimentum. *al.* 16, 4 praeparari. 49, 9 me doce aliquid (*cf.* 59, 10). 70, 27 instruxit. 91, 3 firmum et erectum. *cf. p. 856, 60.* CVRT. 5, 8, 2 nullum intervallum adversus velocitatem eius satis longum videbatur. 10, 10, 6 si ... terminus staret. COLVM. 2, 8, 5 folliculum ... firmum et durabilem adversus longioris temporis umorem. QVINT. decl. 283 p. 148 te exerces. TAC. Germ. 46 securi adversus homines (GAIVS inst. 2, 215 VLP. dig. 48, 5, 20, 3) hist. 1, 35 minantibus intrepidus, adversus blandientes incorruptus. 1, 79 tegimen ... impenetrabile. 3, 34 propugnaculum. 4, 2 adversus plausus ac lasciviam ... vulgi inmobiles. ann. 1, 65 lentae ... aures. 3, 46 restantibus lamminis. 4, 1 ut obscurum adversus alios sibi uni incautum intectumque efficeret. 4, 5 protegere. 4, 69 reticens adversum proximos. 12, 16 invalidus. 15, 36 adversus fortuita refoveri. *al.* SVET. Iul. 55 se adversus ... criminationes purgantis (SYMM. epist. 3, 83 purgatio). Tib. 28 firmus ac patiens (SVLP. SEV. Mart. 26, 5 patientiam adsumpserat). Aug. 30 Galba 19 Nero 17. VLP. dig. 42, 4, 7, 7 occultare se. CHALC. transl. 32 indissolubilis (*machina*). VEG. mil. 4, 6. VVLG. II Macc. 14, 2 tenuisse regiones. AVG. civ. 17, 16 surdus (SIDON. epist. 9, 6, 2). SVLP. SEV. epist. 2, 11 adversus omnes poenas adque supplicia ... inmobilis obstitisset. chron. 1, 11, 8. 1, 21, 1. LIV. 2, 33, 1 quibus auxilii latio adversus consules esset (31, 9, 1 TAC. ann. 1, 57). 4, 11, 3 coloni eo praesidii causa adversus Volscos scriberentur (29, 13, 4. SEN. contr. 2, 1, 11 adversus ignem). 6, 15, 8 patrocinium (SEN. contr. 2, 7, 8). TAC. ann. 12, 32 subsidium. *cf.* 3, 60. *cf. p. 854, 68.* *liberius dicitur*: SALL. Iug. 13, 5 neque adversus iram eius (*populi Romani*) usquam nisi in avaritia nobilitatis ... spem habere. *cf.* NEP. Dat. 8, 3. LIV. 1, 2, 4 adversus tanti belli terrorem ut animos Aboriginum sibi conciliaret. 23, 18, 9 propugnacula adversus vineas statuere (23, 37, 2 adversus ligneam ... turrem aliam ex ipso muro excitavit. *cf. p. 852, 40*). 28, 2, 6 subsidunt Hispani adversus emissa tela ab hoste. 24, 7, 9. 43, 17, 7 PAVL. FEST. 151 COLVM. 1, 5, 9. 7, 12, 2 PLIN. nat. 19, 116 TAC. hist. 5, 12 ann. 14, 29. FLOR. 2, 13, 42 Pompeius adversus haec nectere moras. APVL. Plat. 1, 16. *cf. de timore*: SALL. or. Lep. 1 clementia et probitas vostra ... plurumum timoris mihi faciunt advorsum tyrannidem L. Sullae.

inde de medendo et sim., a Celso et Scribonio haud ita saepe usurpatum, frequenter a Plinio (sed idem saepe etiam ad*); ad medendi, utendi sim. verba liberiore usu accedunt varia, ut* dare, bibere: CELS. 5, 19, 20 sunt etiam adversus morsus quaedam accommodata.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MART. CAP. 2, 110 alimma ... praeparavit. SVET. Cal. 29 'antidotum' inquit 'adversus Caesarem?' PLIN. nat. 19, 180 adversus urucas ... auxiliari. 31, 98, *ibid.* contra. CELS. 5, 26, 22 adversus profusionem ... in his auxilium est. SEN. dial. 9, 3, 1 adversus hoc taedium. epist. 2, 4. 98, 11. *al.* PLIN. nat. 20, 86 adversus fungorum venena ... sucum bibendum. *al.* CELS. 5, 25, 16 catapotium. PLIN. nat. 21, 119 commanduco. CELS. 5, 21, 4 optima ... Numenii compositio est. PLIN. nat. 20, 264. 28, 54 proni *cubitus* tussibus, in latera adversus destillationes *conducunt.* 25, 107 conteritur. 22, 19 decoquit. CELS. 5, 23, 1 desideranda sunt *antidota.* SOL. 17, 10 devorant. CELS. 5, 23, 2 adversus venenum ... datur. *al.* PLIN. nat. 20, 245 adversus serpentes efficax. *al.* SEN. epist. 36, 8 quod adversus omnia tela ... bene facit. SCRIB. LARG. 108. 173. 176. 178. PLIN. nat. 16, 223 firmus. CELS. 6, 6, 27 idoneus. PLIN. nat. 23, 119 inpono. 24, 61 inlino. 32, 35 mando. TERT. scorp. 5 pares adhibet qualitates medellarum. PLIN. nat. 22, 163 adversus has (*bestiolas*) omnia eadem medentur. 25, 100 QVINT. inst. 4, 1, 43. CELS. 5, 26, 35 medicamentum esse. 5, 18, 19 miscetur. SOL. 23, 9 adversum (-s *var. l.*) vim fulgurum ... opitulari *gemmam quandam.* PLIN. nat. 29, 104 pollet. *al.* CELS. 2, 8 p. 47 D. potest. 5, 18, 22. PLIN. nat. 25, 130 potens. SOL. add. p. 221 M. PLIN. nat. 16, 194 Varro adversus defluvia praecipit. 24, 174 praecipuus. CELS. 7, 4, 1 praesidium est. MART. CAP. 2, 141 quae ... adversum vim superam in praesidium coaptarat. CELS. 5, 27, 10 adversus quos *angues* ... proficit. *al.* SEN. epist. 11, 7 nihil adversus haec sapientia promittit, nihil proficit. CELS. 5, 27, 1 quae ... proposui. 1, 8 p. 24 D. prodest. *al.* *cf.* SEN. 5, 5, 1 adversus pestilentiam nihil prodest firmitas corporis. CELS. 5, 27, 12 remedium. SEN. dial. 11, 8, 1 *transl.* nat. 6, 1, 6 adversus tonitrum ... specus remedia sunt. epist. 56, 15 adversus Sirenas. PAPYR. Berol. 611 II 8 QVINT. inst. 4, 2, 101. VEG. mil. 4, 23 adversum arietes ... sunt plura remedia. *al.* PLIN. nat. 32, 34 singularis. SEN. nat. 6, 2, 1 solacium adversus pericula rara promiseram. TAC. ann. 4, 66. PLIN. nat. 24, 19 sorberi. 21, 135 succurrit. SALL. Iug. 89, 8 cibus illis advorsus (adversum *var. l.*) famem atque sitim ... erat. CELS. 5, 27, 8 sumo. TERT. scorp. 1 t⟨h⟩eriacam ... temperare (*transl.*). PLIN. nat. 29, 105 valet. *al.* 24, 46 vim ... haberet. 27, 54 vis eius efficax. 27, 83 usus. 22, 138 utilis. 20, 264 utor. *liberius*: CELS. 5, 27, 4 haec adversus omnes ictus communia sunt. PLIN. nat. 34, 151.

nota: SCRIB. LARG. 103 cum sit virosissimum medicamentum adversus stomachum. PLIN. nat. 29, 72 horum iecur servatum adversus percussos (percusso *Mayh.*) auxilium est.

4 *formulae* **adversus legem,** sententiam *sim.* (*contrarium* secundum); *accedit saepe* facere, *interdum simili fere notione, qua* peccare, committere (*cf. p. 855, 26*). adversus legem: adversus ead, hac *v. p. 851, 2.* PLAVT. Poen. 725 rem adversus populi saepe leges (Rud. 643. CIC. Verr. 4, 194 utrum tibi pecuniae coactae ... videntur adversus leges? VAL. MAX. 6, 4, 4 faceret. CORP. VI 930, 34. QVINT. decl. 339 p. 339 esse. *al.*). Truc. 144 advorsum legem meam ... pecudem cepit (760. LEX Bant. [Corp. I 197] 18 neque sese advorsum h(anc) l(egem) facturum scientem d(olo) m(alo). 25 *saepe.* LEX rep. [Corp. I 198] 30 fiat. *al.* LEX Mal. [Corp. II 1964] 3, 55 FRONTIN. aq. 129 TAC. ann. 6, 16 TERT. idol. 5). adversus ea, *cf.* arvorsum ead: CATO agr. 144, 1 si adversus ea quis fecerit (*item* 144, 4 LEX Iul. [Corp. I 206] 97 *al.*) LEX Iul. 18 quei adversus ea ... frumentum dederit. 124. 139 LEX Vrs. [Corp. II 5439] II 2, 10 IV 1, 23 *al.* LEX Mal. [Corp. II 1964] 3, 1 qui aliter adversus ea fecerit sciens d(olo) m(alo). *al.* LEX met. Vip. (Corp. II 5181) 29 si adversus hoc quid fecerit. TER. Haut. 623 ne quid credas me adversum edictum tuom facere esse ausam (CIC. Verr. 4, 69. 70 Caec. 45 *ex formula.* LIV. 8, 7, 15 GAIVS inst. 4, 141. 166). CORP. I 1409 adversum hanc roga⟨tionem⟩. LIV. 8, 34, 4 adversus dictum suum. 40, 44, 11 adversus id senatus consultum (CORP. X 1401, 27). VAL. MAX. 2, 7, 8 adversus imperium eius (6, 9, 1. 9, 3, 4). SVLP. SEV. chron. 1, 40, 4 adversum interdictum dei. *similia*: PLAVT. Merc. 597 nimis tardus est advorsum mei animi sententiam (Poen. 1411 dixi. NEP. frg. 28 SVET. Tib. 31 FRONTO p. 83 N.). TER. Phorm. 520 ego te compluris advorsum ingenium menses tuli. Hec. 534 potius quam advorsum (-s *A*) animi tui libidinem esset cum illo nupta. FEST. 278 adversus deorum voluntatem (VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 *al.* AVG. civ. 14, 17). VAL. MAX. 8, 2, 2 adversus vota Otaciliae (CARM. epigr. 475, 6). ITALA (Aug. quaest. hept. 4, 57 p. 363, 15) num. 30, 4 adversus animam (VVLG. *aliter*). PLAVT. Rud. 643 quibus advorsum ius legesque insignite iniuria hic facta est (NEP. Hann. 12, 3 quod adversus ius hospitii esset). frg. inc. 7 stultus est adversum aetatem et capitis canitudinem. CATO hist. Gell. 6, 3, 16 advorsus rem suam quid fieri. *cf. p. 856, 72.* HELV. or. Val. Max. 6, 2, 8 adversus omne fas ac nefas (TAC. hist. 3, 51, *cf. p. 861, 52*). CIC. rep. 2, 53 ne ... adversus provocationem necaret (VAL. MAX. 4, 1, 1. *cf.* LIV. 4, 53, 7 adversus intercessionem. 6, 38, 7 *al.*). frg. inc. sing. voc. 37 adversum leges moresque maiorum (VAL. MAX. 2, 7, 15). BELL. Afr. 46, 1 adversus opinionem eius (VAL. MAX. 7, 8, 5 tit. *cf.* SEN. dial. 2, 14, 4). 9, 6 ext. 2 nonne bellum ... adversus ipsam fidem acrius gessit? SALL. or. Phil. 10 adversum divina et humana omnia. LIV. 8, 32, 7 adversus morem militarem disciplinamque maiorum et numen deorum. 9, 26, 20 rei facti adversus nobilium testimonia ... absolvuntur (*cf.* TAC. ann. 13, 52 adversus privatos et paucos). 10, 10, 6 adversus indutias (10, 39, 17 adversus foedera. 41, 24, 16. 29, 12, 4 adversus foedus. 32, 2, 5 *al.*). 32, 22, 3 quod adversus Philippi societatem esset. 42, 34, 15 cum ... nihil adversus magistratuum ... auctoritatem usquam feceritis (HIER. epist. 27, 1 veterum). FEST. 278 adversus auspicia (mysticiae *cod.*) (SVET. Iul. 30 Nero 2). SEN. contr. 2, 1, 13 adversum naturam. *al.* VAL. MAX. 5, 2, 8 adversus condicionem foederis. SIL. 17, 361 nil fila sororum adversus posco. SVET. Tib. 75 adversus constitutum. POMP. dig. 21, 1, 64, 1 adversus dictum promissum. GAIVS inst. 3, 94 si quid adversus pactionem fiat. *et passim* ICTI. TERT. idol. 13 adversus fidem disciplinamque. *cf.* pudic. 1. anim. 11 adversus ipsius scripturae fidem. 17 adversus conscientiam integritatis (*i. remorum*). scorp. 10 quanta praesumptio est adversus omnem ordinem rerum. pudic. 13 adversus terminum domini. SYMM. rel. 23, 11 adversum cautionis fidem abducitur. *al.* *nota*: PS. QVINT. decl. 19, 7 nec adeo coniugali societate cuncta miscentur, ut nihil sibi adversus hanc concordiam proprium relinquat animus. TAC. ann. 15, 63 paululum adversus praesentem fortitudinem mollitus. TERT. nat. 2, 3 quae (*sidera*) ... deorum parentes adversus negatam generationem dei et nativitatem frustra vobis credi proposuit Varro. AVG. civ. 9, 15 his contrarius est mediator bonus, qui adversus eorum (*angelorum malorum*) inmortalitatem et miseriam et mortalis esse ad tempus voluit ....

adversus rem publicam, adversus aliquem: RHET. Her. 1, 21 adversus rem p. videri ea facere (*ibid.* ferre, *i. legem.* CIC. Verr. 4, 194, *opp.* ex. Att. 1, 16, 12 CAES. civ. 1, 2, 7 ASCON. p. 7 B. QVINT. decl. 333 p. 313). *cf.* LEX Salp. (Corp. II 1693) II 4 adversus h(anc) l(egem) remve communem municipum eius municipi. BRVT. CIC. ad Brut. 2, 5 (9, 3), 5 ut aliqua pars militum istinc mittatur nobis, vel secreto consilio adversus Pansam vel actione in senatu. LIV. 21, 63, 3 quam (legem) ... adversus senatum ... tulerat. TAC. ann. 13, 10 sibi statuas ... adversus offerentes prohibuit. *v. p. 859, 84.* VVLG. act. 21, 28 adversus populum et legem et locum hunc. *nota* TERT. anim. 12 iam ergo et commiscibilis est animus adversus Anaxagoran et passibilis adversus Aristotelem.

B *multo rarius* ***de ratione benevola*** *vel* ***de relatione*** *media (cf. p. 852, 69). huc iam trahi possunt aliqua exempla sub A posita, nec debent explicari in malam partem haec (cf.* in*)*: LEX XII tab. Cic. off. 1, 37 adversus hostem aeterna auctoritas (QVINT. inst. 5, 12, 13 adversus liberos). PLAVT. Trin. 395 nihil aliud nisi quod sibi soli placet consulit advorsum filium. LIV. 2, 44, 5 ut cuique eorum privatim aliquid iuris adversus singulos (*tribunos*) erat. SEN. contr. 1 praef. 15 inmoderati adversus se imperii fuit. SEN. dial. 7, 26, 4 cui idem ⟨ius⟩ adversus humana atque eadem potestas est. epist. 70, 17 vis adversus hoc corpus liber esse? 81, 25 nec mutat animum adversus bene meritos. QVINT. decl. 279 p. 139 imitatus es pueri infirmitatem adversus eum. 341 p. 347 et adversus quales homines conduximus (*i. vectigalia publicani*). PANEG. 11, 1 virum animi magni adversus pecuniam, liberi adversus offensas, constantis adversus iniuriam. Cod. Iust. 6, 61, 6, 2 non autem hypothecam filii familias adversus res patris ... sperare audeant.

CIC. fin. 3, 73 pietas adversus deos (nat. deor. 1, 4. 1, 115). nat. deor. 1, 116 est ... pietas iustitia adversum deos (off. 1, 41 esse versandam. CHALC. comm. 6). off. 1, 33 sunt ... quaedam officia etiam adversus eos servanda (QVINT. decl. 332 p. 307). 1, 98 quem ad modum nos adversus homines geramus (epist. 11, 27, 5 LIV. 28, 27, 8 SEN. suas. 6, 14 VELL. 2, 109, 1 VAL. MAX. 9, 5, 1 SEN. epist. 94, 1). 1, 99 adhibenda est ... quaedam reverentia adversus homines et optimi cuiusque et reliquorum. *cf. l. 77.* 3, 108 adversus quem (*hostem*) et ... ius fetiale et multa sunt iura communia (LIV. 5, 35, 4 adversus Romanos nullum eis ius societatis amicitiaeve erat). LIV. 3, 33, 8 summa adversus alios aequitas erat (SEN. dial. 12, 16, 4). 6, 27, 1 singulari adversus collegam patientia et moderatione insignis (VAL. MAX. 4, 1, 7 usus est. 5, 9 tit. QVINT. inst. 6, 2, 14). 10, 11, 13 quamquam ... necessaria iam facta adversus Romanos fides sit (27, 1, 5 labare. 29, 8, 2. 35, 48, 8. VAL. MAX. 6, 6, 3 exhibuere. 24, 13, 1 cum eadem comitate, qua usus ... fuerat. 33, 12, 9 adversus victos mitissimum quemque animum maximum habere (SEN. contr. 2, 1, 22 bonus. SEN. dial. 1, 2, 6 patrius. 2, 12, 1 quem. FRONTO p. 184 N. adversus istam orationem alienato animo fui). 37, 54, 7 verecundia. 45, 8, 4 pacis, quam cum summa fide adversus eum coluimus. VELL. 2, 55, 2 clementia. 2, 97, 3 aequa ... aestimatio. POMP. dig. 38, 16, 4 legitimae hereditatis ius et in ceteris personis et inter se retinent et alii adversus eos. SEN. dial. 2, 13, 2 hunc adfectum adversus omnis habet sapiens, quem adversus aegros suos medicus (QVINT. decl. 298 p. 179). 12, 12, 4 mansuetudo, indulgentia. 12, 16, 4 modestia. benef. 6, 16, 1 mercede defungor. 7, 4, 5 liberalitatis materia ... supersit. clem. 2, 3, 1 lenitas. nat. 4 praef. 18 humanitate, reverentia. QVINT. decl. 332 p. 308 si iudicia mea adversus amicum intra legatum stetissent. 325 p. 281 nullum meritum ... fuit. TAC. ann. 11, 21 adulatio (15, 59). 14, 23 misericordia. 15, 48 largitionem *exercebat.* Germ. 23 sine ... apparatu expellunt famem. adversus sitim non eadem temperantia. FRONTO p. 18 N. amor (p. 73 N.). GAIVS dig. 36, 1, 65, 11 beneficium. PAVL. dig. 12, 2, 26 pr. custodiri debet ius iurandum adversus eum.

nota (*cf.* cum): TAC. hist. 1, 66 foedis pactionibus adversus posses-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sores. ann. 3, 29 necessitudo. APVL. Socr. 5, 129 ut omnis sit illis adversus caelestes deos communio denegata. *post adiectiva*: CIC. Att. 12, 3, 1 unum te puto minus blandum esse quam me, et si uterque nostrum est aliquando adversus aliquem. LIV. 6, 34, 8 causam doloris ... nec satis piam adversus sororem nec admodum in virum honorificam. FEST. 278 officiosus adversus homines. SEN. contr. 9, 1, 3 misericors. SEN. dial. 1, 1, 5 cum dis adversus optimos optimis. 12, 7, 4 adversus felicitatem tuam parum gratus es (benef. 1, 1, 7 adversus eum. 1, 1, 8. 1, 4, 5. 3, 4, 2. 5, 17, 7. 6, 23, 7. 7, 15, 4. 7, 15, 5 epist. 15, 10. 73, 1). epist. 93, 1 aequus (TAC. ann. 16, 4). 120, 1 alium vidimus adversus amicos benignum, adversus inimicos temperatum. TAC. hist. 2, 12 adversus modestiam disciplinae corruptus. APVL. apol. 86 tales hostes adversum hostem. SCHOL. Germ. Basil. p. 58 B. adversus delicta lenem. SVLP. SEV. chron. 1, 36, 2 fidus. *nota*: AFRIC. dig. 16, 1, 19, 2 tutoris adversus pupillum ... indemnem heredem *praestare*. *post adverbia*: LIV. 39, 53, 11 oboedienter ... adversus Romanos faciebat. SEN. benef. 6, 4, 3 benigne. *cf.* TAC. hist. 1, 90 adversum Vitellianas partes modeste disseruit.

C *de comparatione*: *usus ex notione 'exadversus, ante' profectus, conferendum* adversus *cum verbis contendendi, aemulandi, sim. notione infesta coniunctum, ut*: LIV. 24, 8, 7 repente lectus (*dux*) ... adversus veterem ac perpetuum imperatorem comparabitur. SEN. nat. 1, 1, 11 ut *stellae* etiam adversus diem vindicare sibi fulgorem suum possint. PETRON. 46 nunc etiam adversus Norbanum se extendit. TERT. idol. 9 alia illa species magiae ... etiam adversus Moysen aemulata. *cf. p. 856, 10.* spect. 23 quem curru rapiendum (corrumpendum *cod.*) diabolus adversus Elian exornavit. FILASTR. 32, 5 elatus est ... adversus ceteros angelos. VVLG. Dan. 11, 36 magnificabitur adversus omnem deum. Rom. 11, 18 noli gloriari adversus ramos. *cf. p. 852, 81.* SIDON. epist. 4, 3, 6 dum sese adversus eum, quem contra loquitur, exertat. *cf.* contendere *p. 854, 3.* *vis localis apparet apud* IREN. 2, 30, 3 adversus quod igitur unum opus ex his semetipsos e contrario constituunt?

LIV. 7, 32, 8 quid ... esse duo prospera ... bella Samnitium adversus tot decora populi Romani. TAC. dial. 33 differentiam nostrae desidiae ... adversus acerrima ... eorum studia demonstrasti. *cf. p. 856, 35.* ann. 12, 15 potentiam Romanam adversus rebellem Mithridaten ostentantibus. 15, 19 ius naturae, labores educandi adversus fraudem ... et brevitatem adoptionis enumerant. TERT. anim. 18 rerum erit praelatio, sublimiorum scilicet adversus humiliores, non intellectus adversus sensum. ITALA (Lucif. de non parc. 9) Ezech. 3, 8 dedi faciem tuam potentem adversus facies eorum (κατέναντι. VVLG. valentiorem faciebus eorum). CHALC. transl. 36 quantum deest habita conparatione ducentis quadraginta tribus adversus ducentos quinquaginta sex (comm. 33. 35. 42. 43. 45. 46. 47). comm. 41 octo numerus adversum sex limitem comparatus (42. 46. 114). 19 latera ... habent adversum se conpetentem modum. 21 quod est acumen adversum obtunsitatem, hoc subtilitas iuxta corpulentiam (22). 94 *virtutem* obtinet. 231 quam rationem habet. VVLG. Bar. 3, 36 non aestimabitur adversus eum (πρός). ACTA Tarachi Probi 6. *i. q.* secundum: APIC. 7, 306 accipies lac, adversus patinam quantitatem aestimabis.

III *recentiora*: *de fine, ut* ad, *quasi duplici negatione*: QVINT. decl. 329 p. 293 homines adversus deorum hominumque iniuriam natos et in exemplum scelerum constitutos. *cf. p. 859, 75.* GELL. 15, 2, 6 exercitationes adversum propulsandam vini violentiam. *cf.* CASSIAN. conl. 4, 16 nisi nos haec titillatio carnis ... adversus spiritalium quoque vitiorum purgationem sollicitos redderet et intentos. *i. q.* secundum?: VLP. reg. 28, 1 *legitur*: bonorum possessio datur aut contra tabulas testamenti, aut adversus (secundum *Bluntschlius*) tabulas, aut intestati (20, 14 adversus leges civitatis suae). *aliter l. 50.* *de relatione 'quod attinet ad'*: *cf.* PAVL. dig. 1, 18, 21 ⟨ad⟩ solam iacturam adversus substantiam. COD. Iust. 3, 28, 37 1 g si enim patronus adversus res, quas libertus eius ex castris quaesivit ..., praeteritus fuerit ab ingrato liberto. *v. etiam l. 17.* adversus se invicem *v. p. 856, 35.* adversus *similiter ut* cum *v. p. 860, 84.*

synonyma: contra; ad, in; *ad II B* erga; *ad II C* iuxta. *opposita*: pro; *ad II A 3 cf.* secundum, ex. *v. Mess.*

adverto, -tī, -sum, -ere. *ab* ad *et* vertere. DIOM. gramm. I 320, 5 *veteres* adverto te, nos (*sc.* secundum Graecos) adverto tibi. PROBI app. gramm. IV 197, 2 delector choraula, advertor (? advector *B*) pantomimo (*ablat.*). PRISC. gramm. II 25, 15 antiqui ... animum adverti pro animum adverti (*cf. s. v.* verto).

I *proprie*: GLOSS. ἐπιστρέφω, προσπελάζω. **1** *homo (res p. 862, 13) vertit aliquid vel aliquem ad locum, ad* a l i a m *personam*: *de motu animantium*: TER. Eun. 343 sese interea commodum huc advorterat in hanc ... plateam. VERG. Aen. 6, 386 per nemus ire pedemque advertere ripae. 12, 555 iret ... ad muros urbique adverteret agmen (CVRT. 8, 13, 19). STAT. silv. 2, 3, 21 citatos advertit Diana gradus. APVL. flor. p. 8 Oud. velificatas alas quo libuit advertens *aquila*. CORIPP. Ioh. 3, 421 acies adversa fugax advertere terga coeperat. *nota*: SIL. 16, 691 Hannibalem ego (*Scipio*) ad incensas ... advertam patriae sedes. *navium navibusque vehentium*: VERG. georg. 4, 117 terris ... proram (7, 35 LVCAN. 8, 567 classes). Aen. 5, 34 fertur ... classis et ... laeti ... advertuntur harenae. OV. trist. 1, 2, 89 me advertite terrae *dii*. met. 5, 649 Scythicas advertitur oras. epist. 12, 23 Colchos ... puppim (GELL. 16, 6, 1 Brundisium ... navem). met. 3, 636 Naxon ... cursus advertite vestros. 15, 719 huc ... carinam. LIV. 37, 9, 7 in portum ... classem. *non indicatur quo*: CIC. Arat. 133 obvertunt navem ... nautae adversamque trahunt ad littora puppim. VERG. Aen. 8, 101 ocius advertunt proras urbique propinquant (10, 292 qua vada non spirant, ... subito). 6, 410 puppim. 7, 196 auditi ... advertitis aequore cursum (*v. l. 3*). *omisso* navem: SIL. 1, 288 profugi ducente Noto advertere coloni. *nota* VAL. FL. 4, 733 Myriandynis advertit puppis harenis. *a q u a e, l u c i s*: GRATT. 148 pomiferis advertitur annus frondibus. STAT. Theb. 2, 138 *Aurorae* per nubila seras advertit flammas ... Lucifer. *a l i a*: MELA 3, 16 *Galliae* ora ... circuitu adflexa ad occidentem litus advertit. COLVM. 1, 6, 2 balnearia occidenti aestivo. 10, 276 huc facili gressu ... advertite plantas. **2** a d s e *aliquid*: PS. ASCON. Verr. 2, 1 p. 199 B. praedam omnem ad se advertit.

II *translate: sensus, animum*: GLOSS. προσέχω, πρόσχες, auscultat, intelligere: **A** *persona advertit aliquo*: **1** *sensus suos* (*apud poetas*): PROP. 1, 1, 37 monitis tardas adverterit a u r e s (MANIL. 3, 36 coeptis aurem oculosque). MART. 6, 64, 8 nugis ... totam. OV. fast. 1, 179 ad ... vocem timidas ... aures. SIL. 15, 63 huc adverte aures. 16, 294 mente favete pari atque aures advertite vestras.

OV. met. 6, 180 in quamcumque domus adverti l u m i n a partem (PS. ASCON. div. in Caec. 20 p. 107 B. vultum et oculos ac spiritum oris). CVRT. 5, 11, 4 tandem advertit oculos (PLIN. paneg. 34). SIL. 6, 105 aspice ... genitor ... adverte procellis aequos Iliacis (CLAVD. 1, 196 templis). STAT. Theb. 9, 164 nec procul hinc adverte. OV. met. 8, 482 Eumenides sacris v u l t u s advertite vestros. STAT. Theb. 1, 89 dicenti ... severos. 12, 298 lunaribus obvia bigis. silv. 1, 5, 15 ite, deae ..., liquidosque advertite. SIL. 16, 212 huc s e n s u s. CLAVD. 15, 388. *cf.* SEN. Oed. 409 huc adverte favens virgineum caput.

2 a n i m u m: *v.* animadverto. m e n t e m: VERG. Aen. 8, 440 Cyclopes ... huc advertite mentem (OV. Ib. 69 vestras. SIL. 4, 821 laetos vultus totasque ...). SIL. 5, 426 praedae ... mentem. VERG. Aen. 5, 304 accipite haec animis laetasque advertite mentes (OV. ars 1, 267 dociles). SEN. Phoen. 131 mentem. OPTATVS 4, 3 *init.* advertenda est tota mentis intentio. VERG. Aen. 4, 611 di ... Elissae, accipite haec meritumque malis advertite n u m e n et ... audite preces (SEN. Thy. 132 placidum et arceat ... ne). OV. trist. 2, 223 lusibus ut possis advertere numen ineptis (*sc. Caesar*). *nota*: STAT. silv. 3, 2, 3 placidum ... advertite votis concilium *dii*. Ach. 1, 897 c o r d a parumper huc adverte libens atque ... accipe preces.

3 *omisso* animum *nudum* adverto *i. q.*: **a** *animum intendo* (*cf.* animadverto *I*). DON. Ter. Eun. pr. 44 nos ἐλλειπτικῶς dicimus ⟨advertite ut⟩ attendite, veteres plene animum advertite: *α absolute*: VERG. Aen. 4, 116 paucis, adverte, docebo (8, 50 CARM. de pond. 135. VAL. FL. 5, 17 arquipotens adverte precor). OV. fast. 4, 829 quos ... pium est adhibere deos, advertite, cuncti (GELL. 2, 29, 12 simodo quid denuo dicetur. AVG. civ. 1, 32. ENNOD. epist. 4, 2 p. 98, 8 H. quantum apud me pondus est perlatoris, advertite). OV. met. 14, 270 advertens pensas examinat herbas. VAL. FL. 4, 667 advertere dei defixaque numina ponto, quid. TAC. hist. 3, 25 advertere proximi, deinde plurimi. ann. 4, 54 donec advertit ..., forte an quia audierat. APVL. Socr. 8 p. 140 Oud. si sedulo advertas. AVG. civ. 20, 13 extr. 2, 18 quisquis adverterit, ... perspicit. 1, 3 cum adverterit, videat. epist. 143, 5 diligenter advertant, qui putant. *addito quo*: SEN. epist. 12, 4 debeo hoc suburbano meo, quod mihi senectus mea, quocumque adverteram, apparuit. TERT. adv. Marc. 2, 22 ad oblationes Abel advertit. ITALA (Tert. scorp. 3) iud. 2, 20 non audierunt vocem meam (*sc. dei*) et ego non advertam ad auferendum virum ... ex nationibus. *nota*: ITALA (Filastr. 107, 15) Dan. 9, 23 audi ... et adverte ab exitu verbi dei. *β c. obiecto nominali*: *aliquid*: VARRO ling. 10, 46 medici ... septumos dies qui observant, quarto die ... diligentius signa morbi advertunt. TAC. ann. 14, 43 cui familia opem feret, quae ne in metu quidem pericula nostra advertit? NEM. ecl. 1, 41 nostros adverte modos. HIL. in psalm. instr. 11 qui ... consummationem diligenter advertat, ... intelleget (*cf.* HEGES. 1, 40, 10). AMM. 25, 4, 2 illud advertens quod apud Platonem legitur. 27, 6, 11 alloquitur advertentem, quae dicebantur. 20, 8, 11 excellentissimam virtutum adverte, iustitiam. AVG. civ. 2, 23 haec prudenter. 13, 24. 16, 2 quis ... haec diligenter et intellegenter advertens non agnoscat (14, 3 universam hominis naturam). 13, 24 in suam nuditatem oculos aperuerunt id est eam curiosius adverterunt. MART. CAP. 5, 459 ceteras quaestiones ... advertant qui ⟨rationem⟩ talium didicerunt. ENNOD. epist. 2, 19 p. 63, 5 H. *γ c. enuntiato*: *interrogativo*: VARRO ling. 10, 6 illud est ... advertendum, quom simile quid esse dicitur, quoi parti simile dicatur esse (*cf.* AVG. civ. 7, 1. 8, 26). GAIVS inst. 2, 114 si quaeramus, an ..., inprimis advertere debemus, an. LVCIF. Athan. 2, 1 adverte, ... quae vobis persecutoribus promittat deus. AMM. 21, 5, 2 advertite, oro, benivole, quae ... percurram. AVG. civ. 14, 2 vel non recolens vel minus advertens, quemadmodum scripturae ... loquantur (21, 24 parum advertat). 7, 29. AVELL. p. 9, 23 (*a. 383/84*). ENNOD. dict. 18 p. 477, 14 H. quantum laudanda sint quae laesisti, advertite. *nota*: ENNOD. epist. 2, 19 p. 61, 24 hoc de deo qua con-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scientia sentiatur, advertite. AMM. 21, 1, 7 advertendum est breviter, unde sapienti viro accidere poterit doctrinae genus haud leve. *cum acc. c. inf.*: AVG. civ. 16, 16 advertendum est ... duas res promissas Abrahae. 7, 19 hoc potius advertamus atque teneamus. *c.* quod: ITALA (Filastr. 156, 3) Luc. 24, 25 cur non advertitis, quod ... cuncta consummari oportuerat. AMM. 29, 5, 24 agebat ... haec Tullianum illud advertens, quod. 25, 3, 15. *c.* ut: CAEL. AVR. acut. 1, 11, 93 oportet ... advertere, ut, quando damus multum, minoris sit nutrimenti. *c.* ad *et ger. v. p. 862, 60.*

b *intellego, cognosco, cerno* (*v.* animadverto *II. de videndo oculis*: CIC. epist. 1, 1, 3 TAC. ann. 13, 54 SOL. 9, 112 AMM. 19, 6, 9. 25, 5, 3 DICT. 2, 19 AVG. civ. 6, 8. *de bestia*: AMM. 17, 5, 7): *α absolute*: ARNOB. nat. 1, 17 non advertitis, non videtis ...? AMM. 20, 3, 3 ut scrutatores causarum intellegibilium adverterant. AVG. civ. 7, 11. 19, 8 quis potest nisi qui talia sentit, advertere? *β c. obi. nominali*: VARRO ling. 5, 166 super lectulis origines quas adverti. TAC. ann. 15, 30 rogitante rege causas, quotiens novum aliquid adverterat PLIN. epist. 9, 26, 6 omnis ... advertit, quod eminet et extat. LVCIF. de non parc. 26 Iudas ... facinus suum advertit. PRISCILL. tract. 1, 10 legens ... scismaticorum sensus. DICT. 2, 19 quae ubi Graeci advertere (SVLP. SEV. Mart. 14, 2). AMM. 19, 6, 9 unum in locum ... periculi molem conversam et currentium ... agmina. 25, 5, 3 reluctantem. AMBR. Ios. 3, 14 ut dominicae figuram passionis advertas. HIER. epist. 18, 15 sensum hominis. 18, 20 humilitatem. HEGES. 1, 39 si recta advertero studia, factis remunerabor. AVG. civ. 6, 8 inveniet *theologias* civiles, qui scaenicos ludos ... in deorum civilium festivitatibus ... adverterit (*syn.* inspexerit). 18, 27 tempora. 13, 24 qui de scripturis loqui volunt et scripturarum locutiones non advertunt. 4, 19 versutias hinc potius ... advertere debuerunt, quod. dial. 7. VICTOR. metrol. 1 p. 87, 8 ut per discretionem nominum ... uniuscuiusque particulae notio facilius advertatur. MART. CAP. 5, 544. 9, 966 qui melos incohat, prae cunctis systema debet advertere. CAEL. AVR. acut. 3, 15, 119. FAVST. REI. spir. 1, 13 adverte deum ex operum dignitate. ENNOD. dict. 21 p. 485, 15 H. quod adverto, ambo pascendi. *c. acc. dupl.*: TAC. ann. 12, 51 Zenobiam ... spirantem ac vitae manifestam advertere. APVL. Socr. 15 p. 153 Oud. deos appellant, qui ... iuste ... curriculo vitae gubernato pro numine (praenomine *codd.*) postea hominibus praediti fanis et caerimoniis vulgo advertantur. LVCIF. Athan. 1, 18 quem tot modis adverterat dei domesticum. AMM. 19, 1, 7 HEGES. 1, 9, 1. AVG. civ. 2, 26 callidior advertenda est et convincenda malitia. MART. CAP. 3, 257 quam (*sc.* literam Z) advertas duplicem. CAEL. AVR. acut. 2, 1, 7 traditiones has caducas ... advertendas. *c. acc. et part.: v. p. 864, 9*). *addito* ubi: TAC. ann. 13, 54 quosdam ... in sedibus senatorum. SOL. 2, 32 quas *viperas* in aliis advertimus orbis partibus. AVG. civ. 19, 1 quod *Varro* advertit et posuit in libro. 21, 8 aliquid adverterint in aliqua institutione naturae eamque sibi notissimam fecerint. *cum* de: AVG. civ. 21, 26 quod ut de ... similitudine quantocius advertamus. *γ c. obi. verbali vel enuntiato*: *c. acc. c. inf.*: LIV. 44, 46, 4 situm urbis ... aspiciens, quam non sine causa delectam esse regiam advertit. PLIN. nat. 2, 168 ut multos adverto credidisse. 8, 29. 9, 180. 17, 19. APVL. met. 9, 40 SOL. 45, 16 notatum ... advertimus (49, 8 *cf.* GELL. 2, 13, 2. AMM. 25, 8, 4 se proditos. 21, 9, 8. 22, 2, 3. SYMM. epist. 2, 1 HEGES. 3, 15, 3 AVELL. p. 11, 24 *a. 383/84*). 9, 12 ubi caprarium pecus resedisse adverterat, urbem condidit. SPART. Hadr. 11, 4. ZENO 1, 4, 4 (Migne 11, 299, 4) non advertentes esse infelix et impudicum (CAEL. AVR. chron. 5, 2, 42. 2, 14, 25. 3, 8, 148). 2, 13, 4 (Migne 11, 432, 6). 2, 60 (p. 516, 6). LVCIF. Athan. 1, 9 cum ... non esse deum cognoscas cum Georgio, sed esse advertas cum Athanasio. 1, 3 FILASTR. 43 DICT. prol. SYMM. epist. 34, 4. AMM. 19, 5, 5 ex omni parte circumveniri urbem. 28, 4, 25. 22, 5, 2. 28, 5, 2. 22, 10, 4. 27, 6, 19. 27, 9, 6. 28, 3, 4. 28, 5, 12. 29, 5, 3. 22, 5, 9 parum advertit hoc ab eo nimium discrepare. AMBR. Abr. 1, 4, 28. Iob 2, 3, 10 HEGES. 1, 40, 10. 2, 11, 4. 2, 15, 7. 4, 26, 2 AVG. civ. 11, 33 MART. CAP. 2, 199 CAEL. AVR. acut. 2, 39, 228 IVL. SEV. rhet. 1 LEX BVRG. l. const. 53, 1. *nota*: DAMAS. epist. 1 u n d e advertit sinceritas vestra ... fidem ... esse retinendam. *passive c. nom. et inf.*: CIC. epist. 1, 1, 3 advertebatur Pompei familiaris assentire Volcacio. CASSIOD. gramm. VII 214, 1 poeta dictus intellegitur Vergilius, orator enuntiatus advertitur Cicero. *c. inf.*: AMM. 20, 4, 18 periculum vitare non posse advertens. 17, 1, 9. *c.* quod: TAC. ann. 6, 40 neque quod ... morte adfecti forent, adsuetudine malorum ut atrox advertebatur. AMBR. Ios. 4, 21 advertimus, quod ea quae domini gubernare non poterant, servuli gubernarunt. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 44 non advertens, quod ... tenebrosus aer constringit. FAVST. REI. grat. 1, 17 (p. 54, 18) advertis, quod. AMBR. Dav. 4, 5, 19 ubi advertit ... quod elevationes fluctuum saecularium super se venirent. Iob 2, 1, 1 quod dominus ... dedisset. myst. 3, 12. SIDON. epist. 1, 2, 4. *c.* quia: AMBR. vid. 4, 25 advertimus ... quia quotannis ... Maria Ierusalem petebat. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 171 non advertentes, quia immoderata cibi abstinentia vires corporis vexat. 2, 1, 56. FAVST. REI. grat. 1, 6 (p. 22, 7) advertis quia. 1, 16 (p. 52, 30). 1, 9 (p. 29, 7) adverte. *c.* quoniam: ZENO 1, 4, 4 (Migne 11, 298, 2) non advertentes ..., quoniam ... quod non licet uxoribus, non licet nec maritis. HEGES. 1, 41, 8 advertebat ..., quoniam si tantummodo viderentur, absolverentur. *c. enuntiato interrogativo*: SEN. contr. exc. 4, 5 ut primum intravi recreatus es: quid in te curandum esset, adverti. AMM. 17, 5, 7 *bestiae* cum advertant, cur ... capiantur. AMBR. Abr. 1, 4, 25. AVG. civ. 2, 20 quid alienae vineae potius quam quid suae vitae quisque noceat, l e g i b u s advertatur. 4, 31 nolunt advertere .... SVLP. SEV. dial. 1, 15, 6 MART. CAP. 6, 575. 598 DRAC. laud. dei 3, 712. ENNOD. epist. 4, 27 p. 117, 20 H. advertentes quid cupiam. 3, 12 p. 80, 8. BENED. reg. 65 quod quam sit absurdum, facile advertitur. *c. acc. et partic.*: AVR. Fronto p. 28, 9 N. nec M. Porcium tam bene vituperantem, quam tu laudasti, usquam advorti. *nota*: *obiectum supplendum est*: FILASTR. 148, 2 capacem caelestis sapientiae, id est Cristi mysterii, per mandatum ... advertentem.

***nota*: *adicitur* animo, oculis:** VERG. Aen. 2, 712 quae dicam, animis advertite vestris. VITR. 5, pr. 5 cum ... haec naturali modo sint ... observata animoque advertam inusitatas ... multis res esse mihi scribendas (PLIN. nat. 17, 9. 22, 2. 25, 5. AMM. 17, 1, 9 animis). 8, 4, 1 animo ... advertantur qua membratura sint *homines*. EPIT. Alex. Wagner 2, 93. SIDON. epist. 1, 2, 4 possis animo advertere, quod servet ... reverentiam. CLAVD. MAM. stat. anim. 1, 18 p. 67, 3 (*cf.* LIV. 28, 14, 6 animo advertit *opt. cod. P*; animo ad vertit *Laurent. man. pr.*; animadvertit *cett. et edd.*). APVL. mund. 32 quae vel caelo accidere oculis advertimus.

c *noto, punio* (*cf.* animadverto *III*): TAC. ann. 4, 35 si quis advertit, dicta dictis ultus est. 3, 52 ne princeps antiquae parsimoniae durius adverteret. 2, 32 in P. Marcium consules extra portam Esquilinam ... more prisco advertere. 5, 9 ut in ... Seiani liberos adverteretur. 13, 28 ne quid intra domum pro potestate adverterent *tribuni*. *cf.* AVR. VICT. Caes. 20, 21 in suos animadvertens (*P*, advertens *O*).

B *advertit in se*: **1** *homo aliorum animos, sensus*: SEN. epist. 120, 13 advertit in se omnium animos. TAC. ann. 6, 44 vulgum miseratione adverteret. APVL. Socr. 17 p. 158 Oud. Atridae superbiam sedet, Pelidae ferociam conpescat atque eos auctoritate advertat. TERT. ieiun. 9 aures dei advertunt et occultorum compotes faciunt. AVSON. 452, 3 oculos in se omnium ... advertit. *affectus*: TAC. ann. 4, 21 illic eadem actitando recentia veteraque odia advertit.

2 *res animum*: SEN. epist. 94, 25 non docet admonitio, sed advertit, sed excitat, sed memoriam continet. nat. 7, 20, 2 quae non adverterent animos. TAC. hist. 3, 48 advertit ea res Vespasiani animum, ut vexillarios ... eligeret. ann. 1, 41 gemitus ac planctus ... militum aures oraque advertere. 2, 17 octo aquilae petere silvas ... visae imperatorem advertere. PLIN. epist. 1, 10, 5 multa in Euphrate sic eminent ..., ut mediocriter quoque doctos advertant et adficiant.

adduntur adverbia: benivole, diligenter, intellegenter, prudenter; breviter, facilius, minus, parum. *ad II A C*: durius.

syn.: *ad I*: obverto. *ad II A 3 a*: accipio, attendo, audio, oculos aperio, recolo. *ad II A 3 b*: cognosco, inspicio, mihi notissimum facio, observo, video.

partic. pro adi. **adversus,** -a, -um. *comp.* adversius: PLIN. nat. 32, 35. magis adversum: TER. Haut. 699. *superl.*: adversissimus: CAES. Cic. Att. 10, 8ᵇ, 1 civ. 3, 107, 1 [LIV. 26, 29, 10 *ex coni.*] SVET. Otho 8 CAPITOL. Max. Balb. 8, 2 AVG. civ. 4, 7 epist. 93, 2. maxime adversus: CIC. Sull. 29 (maxime ... infensae et adversae). CENS. frg. 3, 8. vehementer adversi: AVG. civ. 2, 2 p. 55, 16 D. (*cf.* tam adversa AVG. civ. 3, 21, sic 19, 28). GLOSS. adversus ἐναντίος. ὑπεναντίος. adversum ἐναντίον. contrarium vel adversi (?). contra posita. contra positas. PAVL. FEST. 7, 1 alter nonnumquam pro adverso dicitur et malo. PAVL. FEST. auct. 380, 10 adversus aut contrarium significat aut idem quod erga. VEL. gramm. VII 71, 22 apud antiquos in 'arvorso'. CASSIOD. gramm. VII 149, 16 olim per o hodie per e, ut advorsa adversa. *in libris multifariam confunditur cum* aversus. [*hisp.* avieso '*malus, perversus*'. *M.-L.*]

I *de* ***derectione***: **A** *homines, bestiae*: *ore fronte facie versus in aliquem, in aliquam partem*: **1** *α universe*: CATO dict. 67 adversus et aversus impudicus es. VARRO rust. 2, 9 tauros ... adversos (di- *V A B*) adsistere ... et cornibus propulsare lupos. CIC. rep. 6, 20 qui incolunt terram, partim obliquos partim transversos partim ... adversos stare vobis (*cf.* VERG. Aen. 6, 831 Eois *v. p. 865, 54. 867, 21. 56*). CAT. 51, 3 sedens. VERG. Aen. 6, 684 tendentem adversum per gramina vidit. 5, 477 adversi contra stetit ora iuvenci (CVLEX 175 PHAEDR. app. 23, 1). OV. trist. 1, 3, 45 in adversos effudit verba penates. CELS. 7, 7, 4 adversum ... resupinum collocari *hominem*. 8, 10, 2. 3, 6. 7, 7, 4 in sedili contra medicum. COLVM. 6, 2, 5 ad ... boves neque a posteriore parte neque a latere, sed adversus ... venito. PLIN. nat. 8, 263 capras ... aversas iacere ... adversas (8, 33). 35, 126 adversum eum pinxit, non traversum. VAL. FL. 6, 58 STAT. Theb. 10, 678 CARM. epigr. 865, 9. *β speciatim de militibus*: CIC. Mil. 29 adversi raedarium occidunt. CAES. civ. 2, 15, 3. BELL. Alex. 30, 6 diversis ... telis ... figebantur, adversi ex vallo castrorum, aversi (mersi *β*) ex flumine. 20, 5 sustinerent. Afr. 45, 3 contra Caesarem ... adversus armatusque consistam? (HOMER. 294). VERG. Aen. 11, 605 adparent. 11, 719 congreditur (SIL. 2, 193 consurgit. STAT. Theb. 6, 795 fugit). 11, 742 adversum se ... infert. PS. SALL. rep. 1, 3, 2 neque adversus neque ab tergo tutus. SALL. Iug. 59, 3 advorsis equis concurrere (*cf.* VERG. Aen. 12, 291 LIV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8,7,9). *c. dat.*: HEGES. 4,1,5 hosti adversus gradum rettulit. CAES. Gall. 2,24,1 adversis hostibus occurrebant (PS. SALL. rep. 2,7,1 VERG. ecl. 10,45. Aen. 11,389 imus in adversos. OV. met. 8,403 STAT. silv. 2,5, 20. VERG. Aen. 12,456 agmen agit. 12,266 telum contorsit. 12,461 OV. epist. 13,73 LIV. 22,6,8. 31,39,15 GRATT. 171 HOMER. 287. 504. SIL. 15,685 pondera conti ... prona adversos urgebat in). VERG. Aen. 10,733 obvius adversoque occurrit ... viro vir (OV. fast. 1,576. Pont. 4,7,30 in ... ire). 2,727 adverso ... agmine (OV. met. 5,161 adversa ... in ... versus. SIL. 2,175 proterit. 12,380. LIV. 37,29,8 aciem adversam explicuit. AMM. 25,1,7 irrumperent. INSCR. christ. Rossi II p. 151, 21 perculit). VERG. Aen. 11,667 cuius ... adversi ... transverberat ... pectus. 11,370. (*cf.* SIL. 1,387). PROP. 2,6,18 frangere in adversum pocula Pirithoum (STAT. Theb. 2,563). OV. met. 12,116 (SIL. 17,162). 12,312. LIV. 2, 50,6 et adversi et undique hostes erant. VAL. MAX. 3,2,9. VAL. FL. 1,518 adversis ... gentibus obstat. STAT. Theb. 8,497 sterneret ... Inachidas. *notanda*: *hinc translate de navibus proeliantibus*: *c. dat.*: CAES. Gall. 3,14,2 naves ... nostris adversae constiterunt. BELL. Alex. 14,1. BELL. Alex. 15,6 venientibus adversae occurrerent (*opp.* transversa). 45,2. 46,2 (*cf.* PLIN. nat. 2,128 adversa vela concurrant). OV. rem. 377 in adversos hostes stringatur iambus. *de bestiis proeliantibus*: SEN. nat. 4,2,13 delphinorum a flumine occurrentium et crocodillorum a flumine adversum agmen agentium. MELA 3,82 PLIN. nat. 9,152.

subst. **adversus**, -ī *m.*: SALL. Iug. 97,5 contra advorsos ... pugnantes ab tergo circumveniri. VERG. Aen. 12,307 adversi frontem ... disiicit (9,585). LIV. 22,48,5 segnis ... cum adversis pugna erat. TAC. ann. 2,11 trudunt adversos, instant cedentibus. *de significatione hinc profecta* adversus *i. q. inimicus, hostis v. s. II.* SVLP. SEV. Mart. 12,3 levato in adversos signo crucis.

2 *de corpore, corporis partibus* (*plerumque de militibus*): **a** *proprie*: *absolute*: LVCIL. 82 dente. 290 (CIC. nat. deor. 2,134). CAEL. hist. 44 (NON. 89) equo ferit pectus advorsum (BELL. Afr. 16,3). BELL. Afr. 82,4 centuriones pectore adverso resisterent (HEGES. 5, 4,4 pectus hostibus refert). VERG. Aen. 12,950 ferrum adverso sub pectore condit (9,345. 10,571 OV. met. 4,803. 15,162 LIV. 26,15,15 SEN. Ag. 232 *cf. l. 74* SIL. 15,382. 17,485 VAL. FL. 6,208 PS. QVINT. decl. 9,22. *in imagine* SEN. epist. 104,22 tela fortunae adverso ... excipere). LIV. 2,23,4 cicatrices adverso ... ostentabat (QVINT. inst. 2,15,7 *cf.* SIL. 5,594 sub pectore vulnus). OV. am. 3,5,43 adverso maculae sub pectore. met. 13,614. SEN. Phaedr. 307 pectore ... domuit profundum. CIC. Verr. 6,3 cicatrices ... adverso corpore exceptas (SALL. Iug. 85,29 LIV. 45,39,16 VAL. MAX. 7,7,1 PLIN. nat. 7,103. 101. *cf.* CIC. Arat. 395). rep. 1,5 volnerā ... accepisset (CVRT. 3, 11,9. 9,5,16 TAC. ann. 12,30). frg. philos. 5,95 M. corpora ... adversa adversis accommodata (VAL. MAX. 9,2 ext. 10. LIV. 26,46,1 *opp.* latera). Rab. perd. 36 hasce ore adverso ... cicatrices ... accepit (CAES. Gall. 5, 35,8. civ. 3,99,1 gladio in ... coniecto. VERG. Aen. 9,441. 12,651 OV. met. 12,237. 132 CVRT. 4,15,31 LVCAN. 7,621 FLOR. 2,22,5. OV. epist. 12,63 adversa ... in ora iacentem. SEN. Herc. f. 895 SIL. 16,189. TAC. ann. 3,20 in hostem intendit). ac. 2,145 adversam manum ostenderet (QVINT. inst. 11,3,114 aversis in sinistrum palmis, *opp.* obicimus adversas. OV. met. 8,419 adversos venabula condit in armos. VAL. FL. 4,210 bracchia). 2,123 qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, ... ἀντίποδας (rep. 6,21). LVCR. 6,117 concurrere frontibus adversis (MART. 4,35,1 *de dammis. cf.* LVCAN. 9, 634. MANIL. 1,502 Actos et Orion ... ibant. LVCAN. 7,465. SIL. 5,94 sedet obvius hostis adversā. 10,216. 6,246 *hasta* venit in. 16,53 vulnere frontis. BELL. Afr. 27,1 contra eorum frontem. TAC. hist. 2,25 legionum. *cf.* PLIN. nat. 9,5 *de classe.* OV. met. 2,476. LVCAN. 7,321 adversā conspecti. *in imagine* HOR. sat. 1,1,103 pugnantia ... frontibus ... componere. *cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3,393). VERG. georg. 2,526 adversis luctantur cornibus haedi (PLIN. nat. 9,99). Aen. 10, 698 saxo ... occupatos faciemque adversam (QVINT. inst. 2,13,9). CVLEX 85 adversum ... caput hostibus offert (*cf.* HOMER. 373 tempora transadigit). OV. met. 12,451 fixit in adverso cornum ... vultu (LVCAN. 7,575 *cf.* MANIL. 2,396 *cf. l. 76*). LIV. 21,7,10 adversum femur ... ictus (SIL. 1,540). CELS. 8,10,1 non adversa, sed obliqua iunguntur *ossa* (8,5 *bis, opp.* a latere). LAVS Pis. 184 latus adversum ... percutis ictu. PLIN. nat. 25,135 adverso capillo caput inungitur (STAT. Theb. 7,45 laeditur ... iubar). VAL. FL. 8,111 adverso gressus ... imprime dorso. SIL. 15,376 telum adversos ... venisset in artus. *nota*: SORAN. 2,18,11 latus adversum (*opp.* sinistrum). *c. dat.*: CIC. Arat. 27 adversum caput huic Helicae ... tuetur (COLVM. 7,3,24 adversa soli). SEN. clem. 1,4,1 adversa vulneribus pectora ferunt. PLIN. nat. 11,244 digitis adversus universis flectitur *pollex*. VAL. FL. 1,390 caestibus adversos ... frangere vultus. **b** *hinc translate*: *de vulneribus sim. adverso corpore exceptis*: CIC. har. 40 acceptis a ... adversario vulneribus adversis (SALL. Cat. 61,3 conciderant. VAL. FL. 4,184 TAC. ann. 16,9). de orat. 2,124 cicatrices ... ostendere (SALL. hist. 1,88 GELL. 2,11,2 SOL. 1,102). *de actibus ab animantibus adversum in corpus vel adverso corpore gestis*: BELL. Alex. 8,4 impetus hostium adversos ex munitionibus sustineri (HEGES. 1,30,2). SIS. hist. 33 plagis adversis icti (LVCAN. 3,571 pronus in adversos ictus. STAT. Theb. 6,943 QVINT. inst. 9,1,20. *cf. p. 866, 71*). HOR. sat. 1,7,11 bellum. LIV. 21,28,3 paventes adverso tumultu ... ab tergo adortus clamor (*cf.* TAC. ann. 3,42 *legiones* ... adversis itineribus obiecerant). PLIN. nat. 11,106 graculos ... adverso volatu occurrentes *locustarum* exitio. VAL. FL. 8,85 adverso luctantia lumina cantu obruit. *nota*: HOMER. 796 adversis propellunt viribus hostem. PS. CYPR. mart. 15 contra ... saeculi ... fremitus adversa virtute resistendum.

B *de rebus in adversum (ferme in adversum spectantis corpus) motis*: **1** *de aquis*: PLAVT. Trin. 943 advecti sumus usque aqua advorsa per amnem (OV. rem. 122 epist. 17,36 Pont. 3,1,130 fast. 4,298 VITR. 10,9,7). CAT. 64,128 adversas procurrere in undas (OV. met. 15,732 VAL. FL. 6,164 SIL. 17,45. *in comparatione* SEN. Phaedr. 181. *in imagine* HOR. epist. 1,2,22 adversis rerum inmersabilis undis, *accedente notione IIB*). LVCR. 4,423 equi corpus ... in adversum flumen contrudere (6,719 CAES. Gall. 7,60,3. 7,61,3 civ. 3, 30,4 VERG. georg. 1,201 LIV. 10,2,5. 21,27,3. 24,40,2. 21,27,8 SEN. nat. 1,17,7 CVRT. 9,9,9. 9,10,1 HOMER. 918 TAC. hist. 2,34 SVLP. SEV. chron. 1,22,3. *proverbium* FRONTO p. 113,10 N. niti contra naturam adverso quod aiunt flumine). LVCR. 6,725 possit *amnis* fluctibus adversis oppilare ostia contra (BELL. Alex. 64,3. OV. epist. 7,40 ire. LIV. 30,24,8 VAL. FL. 8,327). VERG. Aen. 8,58 adversum ... superes subvectus ... amnem (OV. trist. 4,1,8 LIV. 22, 19,12 CVRT. 10,1,16 PLIN. nat. 18,33 SIL. 4,622 TAC. hist. 4,22. *proverbium* SYMM. epist. 3,43,2 non tibi adverso ... amne nitendum est). SALL. hist. 4,16 redundantibus cloacis adverso aestu maris (LIV. 28,30,6). LIV. 45,35,3 adverso Tiberi ad urbem est subvectus. COLVM. 8,16,4 torrente. LVCAN. 10,246 adversi ... obice ponti aestuat in campos *Nilus*. SIL. 4,651 mole. VAL. FL. 8,188. STAT. Theb. 5,130 adverso nituerunt vela profundo. 7,561 obvius adversum ... Notus abstulit aequor. TAC. hist. 2,98 mare ... navigantibus secundum, deinde adversum erat. PLIN. epist. 6,16,17 vastum et adversum (LVCIF. mor. esse 3 DICT. 6,4). 8,8,3 fons. VEG. mil. 4,42 meatus (*sc. aquae*) ambiguitas cursum navium secunda adiuvat, retardat adversa. SIDON. epist. 1,5,4 ostia. **2** *de ventis, sim.*: TER. Hec. 423 adversa tempestate usi sumus (*sc. in mari, item*: CIC. inv. 2,95. 153 nat. deor. 3,89 off. 1,83 BELL. Hisp. 3,5. *in comparatione* LIV. 34, 6,6. PETRON. 102 *opp.* tranquillitas. QVINT. decl. 388 p. 436,26 tempestatibus et saevientibus undis. TAC. hist. 3,43 SVET. Caes. 58 Tib. 11 IVL. dig. 14,2,6 MARCIAN. dig. 39,4,16,8. RVRIC. epist. 2,13 p. 390,25 adversis ac diversis ... fluctuantem. *cf.* LVCR. 6,525). LVCIL. 332 fluctibus a ventisque adversis (VARRO Men. 471 ceciderunt. CIC. Att. 5,12,1 saevo ..., non adverso. epist. 14,5,1 CAES. civ. 3,107,1 BELL. Alex. 11,6. 8,2 VERG. Aen. 2,416 PANEG. Mess. 194 OV. epist. 6,7. 20,71 LIV. 5[es] SEN. suas. 6,17 CVRT. 4,3,8 LVCAN. 9,149 FLOR. 1,18,31 VEG. mil. 3,14. 4,45 HIER. epist. 98, 25. *in imagine* SEN. epist. 95,7 sic secundo vento utere, sic adverso resiste). LVCIL. 248 solam auram adversam segetem immutasse (*vergente significatione etiam in II B*). CIC. nat. deor. 2,125 aer ab iis adversus pellitur. epist. 12,25,3 auster (HOR. epist. 2,2,202). VERG. Aen. 1,103 procella velum adversa ferit (OV. met. 11,484. *in imagine* trist. 5,12,5 per adversas agitur fortuna). PROP. 3,15,32 Eurus ... adverso desinit ire Noto (*in compar.*). OV. trist. 1,2,30 Notus adversā proelia fronte gerit. LVCAN. 3,232 Eurum. 6,339 zephyros. SIL. 3,523 adverso glomeratus turbine Corus. *c. dat.*: LIV. 22,46,9 adversus Romanis coortus *ventus*. SEN. Ag. 476 adversus Euro Zephyrus. APVL. mund. 13. *cognata*: MELA 1,53 Etesiae ... venienti obviae adverso spiritu. PLIN. nat. 10,69 ventus agmen adverso flatu coepit inhibere (11,25. QVINT. inst. 12,11,5 *opp.* secundis. SOL. 2,48). VEG. mil. 4,38 extr. secundo spiramine ..., adverso stare ... compellitur classis. **3** *de lumine, fulgure, sim.*: CIC. rep. 6,19 intueri solem adversum (VERG. Aen. 4,701. 5,89. VAL. MAX. 7,4 ext. 2 solem et pulverem ... adversum haberet. PLIN. nat. 10,43. 2,70. 171 sole adverso ... fiunt *arcus*. 36,199 FRONTIN. strat. 2,2,8. APVL. Socr. 1 p. 118 Oud. radios solis obstiti vel adversi. SCHOL. Germ. Sang. p. 222,10 B. *cf.* PLIN. nat. 10,10 adversos intueri solis radios. 37,28). STAT. Ach. 1,861 adverso radiavit lumine ferrum (TAC. hist. 3,23). FRONTIN. strat. 2,1,12 oculos adversa luna praestringat. LVCAN. 7,155 aether ... adversas ... faces ... detulit. SVET. Nero 48 fulgure adverso pavefactus (*cf.* SEN. nat. 2,50,2). *c. dat.*: VAL. MAX. 1,6,12 Iuppiter ... adversa agmini ... fulmina iaciens. LVCAN. 7,214 adverso Phoebi radiatus ab ictu. PLIN. nat. 2,139 non inferi ictus, sed adversi (*sc. fulminis*). *nota de motu siderum universe*: COLVM. 10,54 solis ... adversos metuant ... ortus. PLIN. nat. 2,33 adverso ... ire motu *sidera errantia* (AVIEN. Arat. 918). **4** *de instrumentis, sim.*: VERG. Aen. 11,612 adversis ... conixi incurrunt hastis (10,578. LIV. 35,30,6 adversae cadentes. VAL. FL. 6,270. SIL. 17,537 iacit adversam). PANEG. Mess. 148 nulla tibi adversis regio sese offeret armis (54. VAL. FL. 5,689 inruat. HOMER. 267). 99 signis ... concurrere. OV. am. 2,10,31 induat adversis contraria pectora telis (hal. 54). epist. 4,172 cadat adversa cuspide ... aper (rem. 204). VAL. FL. 2,134 regens adversa spicula (STAT. Theb. 7,753 flectit). 6,256 impulit adverso praeceps equus Onchea conto. SIL. 4,209 adversum ... viro rotat obvius ensem (9,626). CVLEX 262 adversas praeferre faces (*cf.* LVCAN. 7,155). OV. met. 1,528

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obvia . . . adversas vibrabant flamina vestes. CELS. 7, 7, 6 adverso scalpello subsecare.

C *de locis, de rebus immotis*: **1** *de regionibus*: **a** *se moventi adversis*: PLAVT. Bacch. 113 quo . . . capessis ted hinc adversa via? (OV. met. 14, 120 tramite. AVIEN. Arat. 913. COLVM. 10, 92 limite). LVCR. 3, 1000 adverso . . . trudere monte saxum (CVLEX 243). CAES. Gall. 2, 19, 8 adverso colle ad . . . castra . . . contenderunt (SALL. Iug. 52, 3 LIV. 2, 51, 7. VEG. mil. 3, 13 nititur. LIV. 7, 34, 12 subeuntibus in. 27, 48, 12 signa erigere. 28, 15, 10 aciem. 9, 31, 14 agmen. TAC. hist. 3, 71 ann. 15, 9). OV. am. 1, 9, 11 ibit in adversos montes (LIV. 22, 17, 2 concitentur. 2, 31, 5 agmen erigeret. 41, 18, 11 subire. 29, 33, 3. LVCAN. 4, 38 adverso . . . acies in monte supina haeret. *cf. l. 16*. QVINT. inst. 2, 17, 19 IVV. 5, 77). LIV. 9, 31, 14 in adversum clivum erigitur agmen. VAL. FL. 1, 493. FLOR. 2, 4, 5 adverso directae in foro acies. VERG. Aen. 3, 38 adversae obluctor harenae. HOR. sat. 2, 3, 205 haerentīs adverso litore navīs (*cf. l. 13*). GERM. 480 adverso nititur orbe *currus*. VAL. FL. 3, 420 petit adversis . . . silvis flumina. SEN. dial. 4, 12, 4 adversis funibus currere (PLIN. nat. 8, 6 subire). **b** *spectanti adversis vel de situ universe*: *c. dat.*: LVCR. 6, 1134 in loca deveniamus nobis adversa. PANEG. Mess. 166 nostraque huic adversa solo pars altera nostro (*cf.* TAC. ann. 12, 63 AVG. civ. 16, 9 *v. p. 864, 68*). CAES. Gall. 2, 18, 2 collis nascebatur adversus huic et contrarius. OV. Ib. 385 Scylla . . . Scyllaeque adversa Charybdis. SEN. suas. 2, 14 angustias a tergo positas, sed adversas hostibus. MELA 3, 16 *Galliae* ora . . . Cantabricis fit adversa terris. 2, 22. 85 litora . . . occidenti. 2, 89. 100. 3, 48. 2, 116 (SOL. 5, 2). 2, 106 (*bis*). 96. 2, 3. 3, 23. 3, 55. 3, 76 PLIN. nat. 4, 86 3, 99. 4, 49 promunturium Cherronesi . . . adversum Sigeo. 5, 140. 4, 58. 5, 23. 4, 102. 5, 151. 6, 56 6, 198 SOL. 42, 1 (MART. CAP. 6, 687). *nota*: PLIN. epist. 5, 6, 37 e regione stibadi adversum cubiculum. *absolute*: CIC. div. 1, 58 te . . . eodem equo . . . adversam ascendisse ripam (LIV. 21, 31, 2. 44, 34, 10 castra in adversa . . . posita. LVCAN. 1, 223 PLIN. nat. 6, 62 SIL. 6, 165 STAT. Theb. 9, 231 FRONTIN. strat. 1, 4, 9 TAC. hist. 2, 23 AMM. 24, 5, 9. 18, 2, 12). MELA 1, 108 locus . . . se in sinu adversi litoris flexus adtollens (2, 53. 63 TAC. Germ. 45). PLIN. nat. 6, 98 ex quo *promunturio* in adversam oram . . . traiectus distat (VAL. FL. 8, 376 STAT. Theb. 5, 75). CAES. Gall. 2, 8, 3 collis . . . ex planitie editus . . . adversus in latitudinem patebat (EPICED. Drus. 220 vox adversis . . . icta. *cf.* LVCAN. 9, 450). VERG. Aen. 1, 166 nemus imminet . . . ; fronte sub adversa . . . antrum, intus (TAC. hist. 3, 10 valli. SOL. 2, 24). 6, 418 adverso recubans . . . in antro (SIL. 10, 21 *cf.* GRATT. 444). 12, 446 vidit ab adverso venientīs aggere. 9, 34. 1, 420 adversas . . . aspectat . . . arces (*cf.* SEN. Herc. f. 717). DIRAE 68. OV. met. 13, 541 adversa figit . . . lumina terra (LVCAN. 4, 415). Ib. 223. LIV. 2, 31, 6 in adversas valles disiluere (*cf.* SEN. Tro. 1123). OV. met. 14, 5 Zanclen adversaque moenia Rhegi. Pont. 4, 10, 43 boreas . . . ; at adverso . . . *notus* spirat ab axe (MANIL. 1, 613 LVCAN. 9, 876 AVIEN. Arat. 849). PLIN. nat. 2, 189 adversa plaga mundi. 10, 19 orbe. MANIL. 4, 633 adversa *Euboeam* miratur Graecia (PLIN. nat. 6, 57). MELA 1, 68 non obliqua pelago, sed adversa adiacens Asia. PLIN. nat. 2, 179 in alia *parte* adverso, in alia prono mari. 9, 50 promunturium. 5, 77 Libanus . . . ; mons adversus Antilibanus obtenditur (SIL. 4, 823 TAC. ann. 15, 42). SIL. 17, 291 obvia . . . adversis propellunt agmina castris (FRONTIN. strat. 2, 5, 29 adversa haberet). HOMER. 429 VAL. FL. 5, 274 STAT. Theb. 2, 531. 12, 789. 5, 470 ratis . . . adversi tendit retinacula saxi. TAC. Germ. 2 immensus ultra utque sic dixerim adversus Oceanus (*cf. p. 864, 68*). AMM. 19, 6, 6 celsitudinis. 18, 5, 3 tractus. CLAVD. 8, 177. *nota*: *inter se opposita*: PLIN. nat. 3, 73 duo adversa promunturia. VAL. FL. 4, 645. 8, 196. *saepe de siderum positione, sim.*: CIC. Arat. 186 procul Arcturo est adversa parte locata *Ara* (*cf.* LVCR. 5, 686 MANIL. 2, 893. 2, 914. 3, 637 MELA 1, 3). OV. met. 2, 80. MANIL. 2, 201 sol adversa per astra aestivum . . . attollat . . . annum. 2, 494 Cancer et adverso Capricornus conditus astro (4, 852). 2, 867. met. 1, 259 alia adverso luctantia sidera mundo (1, 670. 809). 1, 593 a nostro . . . cardine . . . , ab adverso. 2, 793 ora. 2, 930 orbem. 4, 859 caelum. GERM. 469 ab adversis . . . secat *Cancer* Leonem clunibus. SCHOL. Germ. Sang. p. 223, 9 B. signum. *nota*: CLAVD. 1, 24 aemulus adversis flagraverit ignibus orbis *lunae*. *c. dat.*: MANIL. 2, 520 adversa meant . . . trigona trigonis. 5, 2. 2, 555. 2, 910 huic adversa nitens . . . pars mundi. 4, 811 VITR. 9, 4, 5. SEN. nat. 7, 1, 3 lunam . . . inplet *sol* . . . adversam sibi (*opp.* ⟨vicinam⟩). PLIN. nat. 2, 40. 172. 18, 277. inter se *opposita*: MANIL. 1, 604 duo *circuli* . . . inter se adversi (2, 575. 1, 666). 1, 15 adversos stellarum noscere cursus. 2, 415 adversi volitant. 2, 410 adversis fulgent contraria signis. *cf.* 2, 471. 578. 652. 3, 619.

2 *de rebus localibus, corporalibus*: *absolute*: VARRO rust. 1, 12, 1 sin cogare secundum flumen aedificare *villam*, curandum ne adversam eam (-sum eum *codd.*) ponas. CIC. dom. 146 adversum . . . monumentum . . . contuentur. Tusc. 5, 66. LABER. mim. 30 in lecto adverso sedet (PROP. 4, 11, 85 adversum mutarit ianua. ASCON. Mil. p. 43 B.). VERG. Aen. 3, 287 clipeum . . . postibus adversis figo. 6, 636 occupat . . . aditum . . . ramumque adverso in limine figit (6, 279 OV. met. 2, 814 STAT. Theb. 1, 436). 6, 552 porta (SIL. 13, 178). 6, 631 conspicio . . . adverso fornice portas. STAT. Theb. 7, 482 pectore . . . claustra adversa ferit. PLIN. epist. 3, 16, 12 adverso . . . parieti caput . . . impegit. VARRO rust. 1, 55, 2 ne adversam caedat *olivam* (PLIN. nat. 15, 12. VERG. Aen. 8, 616 arma sub adversa posuit . . . quercu. LVCAN. 2, 603 PLIN. epist. 5, 6, 16 *cf.* VERG. Aen. 5, 504 STAT. Theb. 4, 317). NIGID. Macr. sat. 3, 16, 7 alii pisces squama secunda, acipenser adversa sit. CAES. civ. 3, 46, 1 crates . . . contra proferri et adversas locari. VERG. Aen. 9, 372 galea . . . radiis . . . adversa refulsit (SIL. 9, 323). LIV. 37, 30, 4 metu ignis adversi. CELS. 7, 7, 14 in adverso sedili collocandus. 7, 25, 1 emplastro . . . imposito. SEN. nat. 1, 5, 9 speculo. COLVM. 6, 37, 10 parietes adverso clivulo inaedificatos. 8, 17, 3. 9, 15, 9 adversa fronte impressi desecentur *favi*. *c. dat.*: PANEG. Mess. 84 adversos hosti defigere cervos. CELS. 8, 10, 1 *fascia* insequens priori adversa sit (*bis*). COLVM. 7, 3, 5 adversam fronti *arietis* . . . religant *tabulam*. 8, 3, 2. 1, 5, 4 aedificii frons aversa sit ab infestis . . . ventis et amicissimis adversa. PLIN. nat. 17, 85. 11, 204 adnectitur lien . . . adversus iecuri. VAL. FL. 4, 659. *nota*: PLIN. nat. 27, 138 foliis . . . adversis inter se. *cf.* COLVM. 8, 10, 2 transversae perticae perforatis parietibus adversis aptantur (8, 3, 7). 6, 19, 2.

subst. neutr. **adversum,** -ī *locus adversus, pars vel derectio adversa*: NEP. Milt. 1, 5 ventus (*sc. aquilo*) . . . adversum tenet Athenis proficiscentibus. SEN. Ag. 16 per adversum irritus redeunte . . . luditur saxo labor (*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 78 desinit . . . in adversa niti qui pervenit in summum). PLIN. nat. 8, 87 *oculos* . . . in fronte, adversa ut cerneret (PRISC. perieg. 78 adversa [*sc. regiones*] tuendo). AMM. 21, 6, 3 ludis . . . idem ex adverso imperatoris spectans. *de splendore solis repercusso*: PLIN. nat. 2, 80 in quadrato solis dividua est *luna*, in triquetro . . . , impletur . . . in adverso. 2, 59. 2, 45 ex adverso demum plena *luna*.

adverbialiter **ex adversō** *fere i. q. ex loco opposito, a parte altera, contra*: **1** *proprie*: **a** *de derectione*: *c. verbis videre stare esse sim.*: PLAVT. Merc. 878 ex advorso vides, nubis . . . ⟨ut⟩ instat? (VVLG. II reg. 11, 2). PERS. 1, 44 dicere. PLIN. nat. 4, 92 ex adverso intrantibus geminae (*sc. Symplegades*) cernebantur. FRONTO p. 147, 17 N. contemplaretur. VVLG. I Macc. 9, 45 ecce . . . bellum ex adverso. exod. 25, 37 luceant. BELL. Hisp. 4, 5, 2 ex adverso . . . castra ponit (ITALA cod. Lugd. num. 1, 53 constituent . . . contra in circuitu tabernaculi. VVLG. II reg. 11, 15 ponite Vriam ex adverso belli). PLIN. nat. 11, 170 speculi nitorem ex adverso nudati *dentes* hebetant. LIV. 22, 4, 4 quot hostium ex adverso erat. VVLG. Marc. 15, 39 stabat (exod. 5, 20 II reg. 18, 13). *c. gen.* VVLG. II par. 6, 12 stetit coram altari . . . ex adverso . . . multitudinis (13, 13 hostium. 13, 15). deut. 9, 2 resistere. II par. 13, 14 instare bellum ex adverso et post tergum (*cf.* I par. 19, 10 II reg. 10, 9. SVLP. SEV. chron. 1, 34, 3 ex adverso . . . constitissent. OROS. hist. 6, 8, 11). I par. 8, 32 habitaverunt . . . ex adverso fratrum (*item c. gen.* II Esdr. 13, 21 manetis). *de situ locorum*: LVCIL. 796 ex adverso si quod est cenaculum (PLIN. nat. 5, 59. 6, 108. 190. AMM. 20, 1, 3 Rutupias sitas. AVG. civ. 7, 8 ianuas). LIV. 32, 18, 5 ex adverso Peloponnesum . . . habebat (*cf.* MART. CAP. 6, 712 ex adverso sibi latera aequalia et contrarios angulos invicem sibi aequales habeat ῥομβοειδής *figura*). MELA 1, 27 montem ex adverso Hispania adtollit. PLIN. nat. 5, 86. 3, 11 ex adverso oppidum Osset (6, 148 SOL. 54, 12 AMM. 27, 8, 6 MART. CAP. 6, 659. 699). CAEL. AVR. acut. 2, 35, 185 sub his partibus pectoris . . . vel ex adverso inter palas. *cum dat.*: LIV. 45, 10, 4 ex adverso urbi . . . positus *portus*. *c. gen.*: MANIL. 2, 446 e (et *codd.*) Iovis adverso Iunonis Aquarius astrum est. VITR. 5, 11, 2. PLIN. nat. 3, 7 cuius (*sc. litoris*) ex adverso Gades . . . dicendae (2, 125. 4, 30. 4, 64. 5, 42 MART. CAP. 6, 654). 4, 102 ex adverso huius situs Britannia. 4, 11. 119. 6, 92 regio est ex adverso Bactrianorum (6, 201. 16, 238 *cf.* VVLG. I reg. 26, 1. 26, 3). 5, 4 urbem . . . ex adverso eius (*sc. Carthaginis*) sitam. 5, 19. 5, 136 posita est *Chios* . . . ex adverso maxime Erythrarum (*cf.* 6, 30. 199). 2, 224 in Ponto ex adverso Coraxorum gentis. 3, 100. 4, 48. 4, 52. 4, 62. 79. 3, 92 (MART. CAP. 6, 648). 5, 130. ITALA cod. Lug. num. 2, 2 VVLG. I reg. 14, 5. *cum* inter: PLIN. nat. 22, 63 *folia* densa ex adverso inter se. **b** *de motu*: *unde*: LIV. 2, 30, 13 inpressionem sensere ex adverso factam. 28, 14, 19 venienti (VVLG. I Macc. 4, 12). 28, 33, 6 inlati. 32, 25, 5 acies . . . occurrit (VVLG. I Macc. 11, 68. *cf.* CVRT. 4, 16, 21 apparuit). 34, 39, 4 ex adverso missa tela (*opp.* ab circumstantibus ex superioribus locis. *cf.* CVRT. 9, 5, 4). 21, 27, 1 terrebant (21, 28, 2). 44, 27, 6 castra . . . debilitavit. PLIN. nat. 8, 20 iaculantium. 8, 22 dimicante. SVET. Cal. 58 traiecisse pectus (*cf.* AMM. 17, 13, 10). VVLG. Ios. 8, 5 accedemus ex adverso contra urbem. SEN. nat. 1, 87 *nubes* ex adverso ferire possit *sol*. PLIN. 5, 55 etesiarum . . . flantium. 9, 30. 18, 323 orietur ex adverso *luna*. *cum gen.*: PLIN. nat. 18, 336 ex adverso aquilonis . . . Africus flabit. 337. 338. VVLG. II reg. 5, 23 venies ad eos ex adverso pyrorum. I par. 14, 14. IV reg. 3, 22 orto sole ex adverso aquarum. **c** *de motu*: *quo*: VVLG. Ios. 8, 11 ascendissent ex adverso civitatis (*i. ante ipsam civitatem*). *i. q. obviam*: VVLG. Ezech. 13, 15 non ascendistis ex adverso neque opposuistis murum. III reg. 20, 27 profecti ex adverso. II Esdr. 12, 37 chorus . . . gratias referentium ibat ex adverso. sap. 4, 20. *c. gen.*: VVLG. I reg. 17, 48 *David* cucurrit ad pugnam ex adverso Philistaei.

2 *translate inest in exemplis sub 1 a et b positis quaedam notio adversandi*: **a** *e parte opposita*: *de adversariis forensibus*: QVINT. inst.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 2, 22 quae ex adverso proponatur. 5 pr. 2. 5, 13, 31. 6, 4, 14 dici aut responderi. decl. 344 p. 357, 25. *in disputatione*: AMBROSIAST. in II Cor. 12, 16 quae possunt ex adverso proponi. FAVST. REI. grat. 1, 12 p. 44, 2. AVG. c. Faust. 11, 2 audieris 'proba'. *alia*: TERT. spect. 2 quae ⟨vis⟩ sit aemula ex adverso. VVLG. Tit. 2, 8 qui ex adverso est, vereatur. **b** *de contra agendo*: VVLG. lev. 26, 21 si ambulaveritis ex adverso mihi (*sc. deo*) nec volueritis audire me (23. 40). **c** *de rationibus contrariis*: AVG. mus. 1, 12, 21 si ex adverso sibi constituerentur duo principia. MART. CAP. 4, 384 sunt opposita, quae sibi veluti ex adverso videntur obsistere ut contraria.

in adversum: *in locum oppositum*: VERG. Aen. 8, 237 in adversum nitens (OV. met. 2, 72. SEN. nat. 4, 2, 14 enisi. *cf.* epist. 24, 18 SIL. 1, 495 QVINT. inst. 11, 3, 54). PROP. 3, 11, 23 duo in adversum missi ... currus. LIV. 1, 12, 1 in adversum subiere (7, 23, 9). MANIL. 1, 684 succedit ad Arctos. 3, 679 omnia ... flectat. *c. gen.*: 4, 323 Cancer in adversum Capricorni dirigit astrum. SEN. nat. 3, 2, 3 spiritu impellitur *aqua*. 5, 1, 2 ferri (STAT. Theb. 9, 868). COLVM. 4, 25, 2 pressa manu. CVRT. 4, 9, 5 inter radios rotarum ... spicula eminebant. PLIN. nat. 11, 124. STAT. Theb. 6, 683 crescit. QVINT. inst. 11, 3, 121 tergere nares. SOL. 27, 35 contuentur. HEGES. 5, 28 pergere. SIDON. epist. 3, 3, 3 perambulatis. carm. 22, 105 currit ... pontus. 2, 402 retinacula ... cothurnis mittit in adversum ... pollex.

adverbialiter: **ab adversā** (*sc. parte*): PLIN. nat. 4, 103 infra (*sc. Britanniam sunt insulae*) ... Sambis et Axanthos et ab adversa in Germanicum mare sparsae Glaesiae.

II *cum notione opponendi* ***inimice, hostiliter, ad impediendum, nocendum:*** **A** *de consilio*: **1** *inimicus homini*: **a** *de inimicitiis privatis universe*: **α** *homines*: *c. dat.*: LIV. ANDR. trag. 21 matri ne quid ... advorsus fuas. PLAVT. Trin. 1047 id genus hominum ... universis est advorsum atque omni populo male facit. TER. Andr. 64 nemini. Hec. 202. CIC. Mil. 3 adversum infestumque nobis (*cf.* Sull. 29 mentes). SALL. Iug. 35, 1 in dissensione regum Iugurthae advorsus fuit. CVRT. 6, 8, 2 PLIN. 8, 92 QVINT. inst. 4, 2, 25. CAPITOL. Gord. 15, 1 Gordiano et in privata vita semper adversos. VIR. ill. 72, 4. *absolute*: SALL. Cat. 52, 7 multos ... advorsos habeo (LIV. 33, 46, 2). Iug. 84, 3 erat *senatus* (LIV. 42, 22, 2 *coniunctim c.* infestiore populo). 14, 16 omnia quae aut amisi aut ex necessariis advorsa facta sunt. PS. SALL. rep. 2, 2, 3 consulem. ELEG. Maec. 1, 85. STAT. silv. 4 praef. se profiteatur adversum. TAC. ann. 2, 79 Germanici memores aut inimicis eius adversos. 4, 4 aequus adulescentibus aut certe non adversus. PANEG. 9, 2 hominis. AVG. epist. 93, 2 molestissimus et adversissimus. **β** *translate de rebus*: CIC. de orat. 2, 339 adclamatio. LIV. 27, 20, 10 adverso rumore esse (44, 22, 10 TAC. hist. 2, 26 ann. 14, 11 SVET. Tit. 6 FRONTO p. 37, 14. 209, 11 N. *opp.* secundo). 37, 47, 6 petebat adversā omnium famā (SEN. Thy. 205 TAC. hist. 1, 73. 4, 51 OROS. hist. 2, 10, 6). 4, 44, 8 adversae invidiae obici (2, 35, 4). SEN. epist. 116, 2 opinionibus ... contristari. STAT. Theb. 8, 500 favore (QVINT. inst. 4, 1, 51. *cf.* studiis PLIN. nat. 7, 186). *similia cf. s. 2.* SIL. 11, 164 adversam ostentare fidem. VAL. FL. 2, 618 terras ... adversi ... labor abscidit aevi. 7, 97 me ... hauriet adverso ... ignis hiatu (*sc. taurorum*). TAC. ann. 2, 88 libertatem popularium adversam habuit. **b** *de partibus forensibus*: QVINT. inst. 5, 6, 6 advocatis partis adversae (9, 3, 22. 12, 9, 11. 5, 13, 52 *opp.* nostra. 4, 5, 28. 7, 1, 4 *opp.* mea. 11, 2, 2. 2, 4, 28. 7, 3, 19 decl. 9^{es} CALL. dig. 11, 1, 1, 1 VLP. dig. 3, 2, 4, 4. SCHOL. Cic. Bob. 281, 17 adversus propositionem partis adversae. MART. CAP. 5, 563 NOT. Tir. 60, 82. 60, 84). TAC. ann. 14, 48 adversis testibus creditum. *nota de disputatione* MACR. sat. 7, 16, 11 ut ab adversa parte dictum est. CAEL. AVR. chron. 3, 1, 11 adversarum sectarum principes. QVINT. inst. 6, 1, 39 in adversa subsellia (11, 3, 132. *cf. s. v.* adversarius *p. 844, 17*). 4, 1, 48 nostras probationes et adversas. **c** *de factionibus publicis*: *c. dat.*: LIV. 30, 42, 12 adversus ... factioni Barcinae. 33, 45, 6 adversae Hannibali factionis. 38, 55, 3. 45, 31, 4 pars (VELL. 2, 63, 3 *opp.* fidus. SVET. Tib. 6 Augusto. AVG. civ. 3, 27 *init.*). TAC. hist. 2, 86 legio pro Othone adversa Vitellio fuerat. *absolute*: BELL. Hisp. 17, 2 in *Pompei* acie ... in adversa (LVCAN. 7, 314 signa ... tulerunt). LIV. 9, 26, 22 coitionibus factionibusque adversis. 33, 46, 4. 1, 51, 2. 29, 6, 5. 35, 34, 12. 42, 63, 12. 44, 22, 3. per. 33. 33, 27, 11 partis ... fuissent (39, 34, 2 per. 80. 111 SVET. Iul. 63. 75 Vit. 18 Dom. 10 ANTH. 462, 31 AMM. 21, 7, 3 EXC. Vales. 5, 27 AVG. civ. 19, 7). TAC. hist. 1, 59 cohortes ... sociae aut adversae (AMM. 29, 5, 23). ann. 3, 67 senatores. hist. 3, 13 adversas Gallias ..., nihil in urbe fidum. ann. 14, 38 quodque nationum ambiguum aut adversum fuerat. *circensibus*: MARC. COM. p. 95, 27 pars ... cerealis parti adversae caeruleae ... praeparavit insidias. DRAC. Romul. 7, 87 plaudente manu (*cf.* PLIN. nat. 7, 186 adversis studiis). **d** *de hostibus patriae*: **α** *c. dat.*: SALL. Cat. 51, 5 Rhodiorum civitas ... infida atque advorsa nobis fuit. VERG. Aen. 11, 288 (Sen. suas. 2, 20) quod quia ⟨ad⟩ adversae (*sic Sen. libri praeter deteriores, in quos recepta est scriptura codd. Vergili* quicquid apud durae) cessatum est moenia Troiae. QVINT. inst. 2, 17, 34 proeliis gubernator est gubernatori adversus. TAC. ann. 11, 24 adversam nobis aciem instruxere. *absol.*: LIV. 28, 3, 12 impetus hostilis in transfugas factus nec secus quam adversa acies caesa (HOMER. 678). TIB. 1, 10, 30 duces. OV. trist. 1, 5, 39 fidem adversis ... laudavit in armis, ... in hoste probat (VAL. FL. 6, 740 HOMER. 254 agmine. 404. FRONTIN. strat. 2, 5, 47 partem. *cf.* SIDON. epist. 3, 15). EPICED. Drus. 182 gentibus. CLAVD. 15, 380 Mauri. AVG. civ. 3, 21 tam cito eversae quam ... fuerat tam adversa Carthago. 4, 7 adversissimae civitatis. **β** HOMER. 270 adversas conferte manus. STAT. silv. 5, 2, 105 tela ... subisti (CLAVD. carm. min. 52, 80 ense). Theb. 8, 186 Tyrias acies adversaque signa ... sternere (*cf.* CLAVD. 3, 266 *Stilicho* ... adversa ... signa furori *erat*). 7, 384 castra ... regenti (TAC. ann. 1, 49 *opp.* isdem e cubilibus). 8, 457 sanguine (6, 916). AMM. 21, 12, 1 nihil a tergo timens adversum (30, 1, 19. 20, 5, 6 quid). 20, 6, 9 praesciscendos adversos subitosque motus. CLAVD. 15, 489 vada. **e** *de diis*: **α** PROP. 1, 1, 8 adversos ... habere deos (LYGD. [Tib. 3] 5, 14 OV. epist. 7, 4 Pont. 3, 2, 18. LIV. 9, 1, 11 adversis agant diis. CVRT. 4, 10, 6. 5, 9, 4. IVV. 10, 129 *coniunct. c.* fato ... sinistro. TAC. ann. 2, 15 *coniunct. c.* infensis hostibus. FLOR. 1, 46, 2 et dis et hominibus). PROP. 1, 14, 15 adverso gaudet Amore. OV. fast. 1, 60 sub adverso (V, av- *R*) ... Marte. *c. dat.*: SEN. Tro. 28 deorum numen adversum mihi (LVCAN. 7, 220 pugnax adverso). VERG. catal. 9, 47 adverso perlabi sidere pontum (STAT. Theb. 7, 710). CLAVD. carm. min. 44, 3 adversi ... inclementia Martis (*sc. sideris*). *nota*: *de diabolo*: LVCIF. de non parc. 28 spiritu duci adverso. 27 plenus. *cf. infra l. 67 et s. v.* adversarius *p. 846, 38.* **β** ACC. trag. 583 adverso augurio et inimico omine. SCAEN. inc. 89 Cic. div. 1, 29 solvere imperat secundo rumore adversaque avi. CARM. epigr. 970, 10 (*s. 1 a. Chr.*) adverseis ... o⟨minibus⟩ (TAC. ann. 4, 64 SVET. Vit. 8 FRONTIN. strat. 1 praef.). VAL. MAX. 5, 4, 2 auspiciis ... pugnantem (SVET. Otho 8 VIR. ill. 64, 6). 1, 6 quae *prodigia* aut secunda aut adversa acciderunt. SEN. nat. 2, 50, 3 adversa ... laeta *fulgura*. 2, 50, 2. *spectant haec exempla etiam ad A 2 et ad B.* **nota:** *haec significatio sicut syn.* inimicus, infestus, invisus *in passivam transfertur*: SALL. Iug. 81, 1 *Romanis* omnia regna advorsa sint.

2 *adversus rei, imprimis actioni* (*i. f. q. alienus a re*): **a** *homines* (*vel animus, sensus, affectus*): *c. dat.*: SALL. Iug. 66, 2 volgus ... quieti et otio advorsum. QVINT. inst. 5, 10, 37 opportunus consiliis an adversus. TAC. hist. 5, 13 gens superstitioni obnoxia, religionibus adversa. ann. 15, 63 gloriae eius. EXVP. 2 eorum potentiae. SALL. Iug. 113, 1 regiae voluptates ... mobiles saepe ipsae sibi (AVG. civ. 19, 28 sic ... passioni). SEN. nat. 3 pr. 13 animus ... luxuriae (QVINT. inst. 3, 9, 7 gratiae, *opp.* obnoxium). TAC. ann. 15, 50 impunitatis cupido magnis semper conatibus adversa. AVG. civ. 2, 2 ab ... ipsis Romanis degeneres, immo illorum gloriae vehementer adversi. *absol.*: SALL. hist. 1, 91 cuius adversa voluntate colloquio permisso. VERG. Aen. 12, 647 superis adversa voluntas (*cf.* GLOSS. IV 428, 12 anima irata). LIV. 1, 46, 2 de agro plebis adversa patrum voluntate ... agi (QVINT. inst. 4, 1, 10 TAC. ann. 13, 44 VLP. dig. 33, 8, 6, 2 SPART. Pesc. 2, 3 DICT. 2, 33). 6, 40, 14 quae magistratus ille dicet, secundis auribus, quae ab nostrum quo dicentur, adversis accipietis? (41, 10, 6 PS. QVINT. decl. 3, 11). 6, 42, 9 comitia ... adversa nobilitate habita. 39, 41, 4. 33, 23, 3 adversum omnem senatum videret (TAC. ann. 3, 22). TAC. ann. 3, 29 ut ... haec secundo rumore, ita adversis animis acceptum. **b** *translate*: *res*: PRISCILL. tract. 1, 15 haec ... fidei nostrae adversa cognovimus et ... risimus stultitias saeculares. AVG. civ. 22, 2 quae voluntati dei videntur adversa. *similia v. s. 1 e β.* *nota*: TERT. idol. 6 si nulla lex dei prohibuisset ..., de ipso sacramento nostro interpretaremur nobis adversas fidei eiusmodi artes.

subst. m. **adversus**, -ī *inimicus*: SALL. Iug. 43, 1 advorso populi partium (*cf.* ARVS. gramm. VII 451, 14). HOMER. 1011 caestibus adversos cunctos superavit. SOL. 1, 73 Socrates ... in eodem vultus tenore ... adversis interpellantibus perstitit. *hostis*: VERG. Aen. 9, 758 furor ardentem ... egit in adversos. 10, 411 (SIL. 4, 370. 5, 240. 335). CVRT. 3, 11, 6 novus excipiebat adversus fatigatos. SIL. 10, 477 credulus adversis. STAT. Theb. 9, 302. 10, 534. TAC. ann. 3, 45 viderent ... adversos. AMM. 19, 6, 9 gladiis secantes. 24, 6, 12. 26, 9, 3. 29, 1, 3. 24, 4, 11 resistebat. 31, 12, 16. 21, 7, 5. *singularis sensu collectivo*: AMM. 31, 10, 8 adversum fragore terrente. *satan*: HIER. epist. 38, 4 Satana quod interpretatur 'adverse' (*cf. supra l. 21*). *f.* **adversa,** -ae: QVINT. inst. 12, 1, 2 facultatem dicendi sociam scelerum, adversam innocentiae, hostem veritatis invenit. FVLG. aet. mund. 3 p. 139, 9 exstitit lingua suae voluntatis adversa. *n.* **adversum,** -ī. *actus inimicus, hostilis.* TAC. ann. 3, 15 infensas patrum voces, adversa et saeva cuncta perpessus. FRONTO p. 120, 1 N. nihil ... durum aut ... iniurium quod ⟨tu⟩ facere adversum ... possis. TERT. nat. 2, 5 in adversis qui ferro sauciantur. AMM. 21, 5, 6 adversa praeveniamus. 19, 12, 16 conantibus. 14, 11, 5 ne quid suspicaretur adversi. VVLG. iud. 8, 11 nihil adversi. EVGIPP. Sev. 30, 2 sentire.

B *de utilitate rerum (locorum), eventu actionum*: **1** *c. dat.*: PLAVT. Cas. 303 sumne ... miser ...? satin omnes ⟨res⟩ sunt adversae mihi (LIV. 28, 17, 8 *opp.* prosperae). TER. Eun. 325 cui magis bonae felicitates ... adversae sient. SALL. Cat. 3, 3 mihi multa. LIV. 8, 12, 14 leges secundissimas plebei, adversas nobilitati (*cf.* 28, 39, 4 PLIN. paneg. 72). 6, 40, 5 quae pro universa r. p. fiant, ea plebi ... adversa. 9, 18, 12 quibus numquam adversa fortuna pugnae fuit (30, 32, 2). 9, 23, 5 pugnam Romanis. TAC. Agr. 33 omnia prona victoribus atque eadem victis adversa. ann.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 64. 4, 29 quaestio. PLIN. epist. 2, 11, 14 quae dura et adversa dicturo videbantur, secunda dicenti fuerunt. SPART. Pesc. 10, 8 CAPITOL. Max. Balb. 8, 2 *severitatem* et senatui acceptissimam et sibi adversissimam esse credebant. VEG. mil. 3, 6 *extr. opp.* utile. VARRO rust. 3, 9, 15 utrumque (*sc. caldor et frigus*) iis adversum. SALL. Iug. 52, 2 Metello virtus militum erat, locus advorsus ... opportuna (TAC. hist. 5, 14. *absolute cf.* SALL. Iug. 55, 1 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1). TER. Haut. 699 nihil est magis ... meis nuptiis adversum. LIV. 4, 12, 7 frugibus. VELL. 2, 84, 1 navium ... magnitudo ... celeritati. SEN. mon. 180 remedio valetudini. PLIN. nat. 10, 76. 17, 33. *de rebus aliarum effectum debilitantibus*: PLIN. nat. 32, 35 *remedium* salamandrae adversius. 21, 182. 24, 1. SER. SAMM. 131 *elephanti morbo* erit adversus cedri sucus. *nota*: *c.* ad: IVL. VAL. 3, 18 fluminis liquor ad potum hominis adversus amaritudine nimia est. **2** *absolute*: PLAVT. Pseud. 237 in rem quod sit praevortaris quam in re advorsa animo auscultes. 745 vorsari (PVBLIL. C 2 PS. SALL. rep. 2, 10, 7 LIV. 9, 38, 8. 4, 55, 5 civitatis. 10, 6, 2 belli). Trin. 344 deserere illum ... in rebus advorsis. TER. Phorm. 822. VARRO Non. 542, 1 in adversis rebus ac luctibus (SEN. ben. 5, 6, 3). *passim tota latinitate. opp.*: secundae res: CIC. Sull. 57 *saepe*. BELL. Alex. 23, 1 SALL. Iug. 41, 4 NEP. Alc. 6, 2 HOR. sat. 2, 8, 74 LIV. SEN. suas. 6, 24 VAL. MAX. SEN. CVRT. TAC. APVL. SVLP. SEV. meliores res: CIC. off. 2, 61. prosperae: CIC. Lael. 22 LIV. 26, 37, 2 TAC. hist. 1, 62. 1, 2. 3, 18 ann. 2, 77. AMM. 23, 6, 80 AVG. civ. 1, 8. 1, 33. 18, 51. LVCR. 3, 55 in dubiis ... periclis ... adversis ... in rebus. CAES. civ. 3, 80, 3 victoriae Pompei comitem esse mallet quam socium Caesaris in rebus adversis (SALL. Iug. 53, 8). HOR. sat. 2, 2, 136 adversis opponite pectora rebus. OV. trist. 5, 5, 49. SEN. dial. 1, 4, 4 gaudent ... magni viri ... rebus adversis non aliter quam fortes milites bello. 12, 5, 4 adversas res adumbrata laetitia abscondant. 12, 17, 5 adversarum rerum ictus. epist. 71, 25 onera. PLAVT. Merc. 33 advorso tempore (CIC. Verr. 3, 70 OV. trist. 4, 1, 48 Pont. 4, 6, 24 LIV. 31, 31, 11 PHAEDR. 2, 8, 16. TAC. ann. 11, 15 rei publicae. CIC. Verr. 3, 95 navigant. *cf.* BELL. Alex. 64, 2. LIV. 37, 23, 4 etesiarum. GAIVS dig 6, 1, 36, 1). Men. 899 hic dies pervorsus atque advorsus mi optigit (LVCIL. 495 hieme. CAES. Gall. 4, 28, 3). TER. Phorm. 242 advorsam aerumnam (*opp.* secundae res. *cf.* LIV. 45, 19, 3 adversae [*Hartel*, -tae *V*] ... cladis). PACVV. trag. 268 conqueri fortunam adversam (LVCIL. 223 ACC. trag. 460 PANEG. Mess. 182. PAVL. dig. 45, 1, 83, 5 *syn.* casum. *passim tota latinitate. opp.*: secunda fortuna: RHET. Her. 3, 10 CIC. Sull. 66 *et saepe*. NEP. Con. 5, 1 Tim. 1, 2 VERG. Aen. 9, 281 LIV. *bis* VELL. 2, 37, 4 CVRT. 10, 2, 22 TAC. hist. 1, 15. prospera: CIC. nat. deor. 3, 89 LIV. 45, 8, 7 VAL. MAX. 2, 6, 7 TAC. hist. 2, 97. *c. abl.*: TAC. hist. 5, 24 fortunam belli tot cladibus adversam). RHET. Her. 4, 24 temporibus secundis casus adversos reformidant (CIC. Tusc. 3, 34 de orat. 2, 346. HIRT. Gall. 8, 13, 4 *opp.* secundis rebus. NEP. Dat. 5, 4 *opp.* secundos. VAL. MAX. 3, 2, 12. 4, 7 pr. PLIN. epist. 5, 20, 3 SVET. Iul. 25 VLP. dig. 4, 6, 1 APVL. met. 3, 14 VVLG. II Macc. 6, 12). CIC. div. 2, 79 aves eventus significant aut adversos aut secundos (*cf. s.* A 1 e β VLP. dig. 27, 4, 3, 7). epist. 6, 14, 1 rerum exitus. epist. frg. 7 proelium valde secundum, in his ... adversum (CAES. *quater* HIRT. Gall. 8, 49, 3 LIV. *saepe*. VAL. MAX. 6, 5, 1. 7, 3, ext. 10. 7, 6, 1 QVINT. decl. 339 p. 338, 14 TAC. hist. SVET. Iul. 68). VERG. Aen. 12, 1 infractos adverso Marte Latinos (LVCAN. 1, 308 STAT. Theb. 11, 287). LIV. 1, 15, 5 ea ... clade haut minus quam adversa pugna subacti (LIV. *passim*, 33, 36, 15 *opp.* prospera. SIL. 10, 1 TAC. hist. 2, 30 ann. 1, 64. 12, 40 hist. 2, 30 GELL. 10, 3, 19). LVCR. 4, 1141 in amore ... secundo ... in adverso. LIV. 10, 32, 3 valetudo (VAL. MAX. 6[es] CELS. 1 pr. *et passim* SEN. dial. 5, 13, 5 epist. 66, 38 CVRT. 3, 7, 1. 8, 6, 4 COLVM. 12, 3, 7. 12, 1, 6. 1, 3, 5 *opp.* prosperae. SCRIB. LARG. praef. p. 3, 16 TAC. ann. 4[es] PLIN. epist. 7, 1, 3. 8, 1, 1. 8, 24, 5 SVET. Cal. 14. *saepe apud* ICTOS. SYMM. epist. 8, 55. GLOSS. νόσος, νόσον). IVV. 13, 156 fatis (PRISC. Anast. pr. 51). TAC. ann. 2, 53 Ionici maris adversam navigationem perpessus. APVL. Socr. 15 p. 153 Oud. ob adversa vitae merita ... punitur. VLP. dig. 50, 13, 3 medicamenta. COD. Iust. 5, 17, 8, 1 adversa necessitate pressum. CIC. fin. 4, 59 omnia quae dura difficilia adversa videantur (SEN. epist. 96, 2). off. 1, 30 quae nobis ... aut prospera aut adversa eveniunt (LIV. 5, 51, 5). epist. 6, 13, 5 omnia ... essent (*opp.* secunda. *cf.* CAES. Cic. Att. 10, 8ᵇ, 1). SALL. Cat. 58, 9 omnia nobis tuta erunt ..., eadem ... advorsa fient. HIRT. Gall. 8, 20, 2. LIV. 23, 42, 8 quae aspera adversaque ... acciderunt (SEN. dial. 1, 3, 1 et abominanda). SEN. epist. 71, 25 quid est in aliis, quae adversa appellamus, mali? dial. 7, 16, 2 nihil accidet. SVET. Aug. 96 quae periculosa et adversa. APVL. Socr. 24 p. 178 Oud. *syn.* horrenda. PRISCILL. tract. 10, 136. AMM. 24, 8, 7 ne quid adversum accideret (16, 12, 34). SORAN. 2, 17, 5 quae sunt exoptabilia et secundum naturam et quae adversa et contra naturum.

subst. **adversum,** -ī *n.* *sing. est multo rarior plurali eiusdemque numeri gen. tantum invenitur excepto* VERG. Aen. 9, 209:

1 *locus, res naturalis ad impediendum idonea*: LIV. 9, 3, 1 per obices viarum, per adversa montium. TAC. Agr. 25 silvarum ac montium profunda ... tempestatum ac fluctuum adversa (RVT. NAM. 1, 509 ventorum). **2** *status, condicio, fortuna mala*: **a** TER. Haut. 355 si quid nobis ... adversi evenerit (CATO orig. Gell. 6, 3, 14 CIC. off. 1, 73 epist. 12, 6, 2 LIV. 10, 45, 3. 30, 30, 21. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 3 nihil. SEN. dial. 1, 3, 3 EVGIPP. Sev. 11, 1. LIV. 23, 5, 3 quicquam). AEM. PAVL. Val. Max. 5, 10, 2 si quid adversi populo Romano inmineret. CAEC. Cic. epist. 6, 6, 6 nihil adversi accidit. CIC. Tusc. 1, 84. 3, 32 aliquid. ac. 2, 121 epist. 12, 8, 1 (CAES. civ. 2, 5, 5 NEP. Alc. 8, 4 Dat. 5, 3 LIV. 32, 38, 2 VVLG. gen. 42, 38. SEN. Tro. 33 quidquid). lex agr. 2, 8 nihil ... mali, nihil adversi. LIV. 22, 8, 4 quodcumque adversi incideret. 22, 40, 3 si quid ... caderet (35, 13, 8 PLIN. paneg. 31). SEN. dial. 6, 5, 5 aliquid incurrat. SEN. benef. 6, 25, 1 aliquid incommodi precari ... iis, ..., aliquid adversi. epist. 14, 16 aliquid vexationis adferet, aliquid adversi. 48, 2 nec secundi quicquam singulis est nec adversi. benef. 6, 30, 6 nihil ... exspectare. SIL. 15, 577 adversi tantum et mala gliscere belli. PLIN. epist. 1, 18, 1 ne quid ... patiaris (AVG. civ. 19, 20. 22, 30). FRONTO p. 165, 19 N. APVL. met. 3, 13 SPART. Pesc. 10, 7. SEN. nat. 6, 14, 2 in corpore ... dum bona valetudo est ...; ubi aliquid adversi est. VERG. Aen. 9, 209 si quis in adversum rapiat casusve deusve. *pluraliter*: TRAG. inc. 260 in secundis fluxae ... in adversis bonae (PVBLIL. H 6). SALL. hist. 2, 15 adversa in pravitatem, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando. LIV. 28, 11, 1. 42, 49, 5. 22, 25, 2. 27, 40, 2. 42, 62, 11 SEN. dial. 11, 5, 1 nec secunda sapientem evehunt nec adversa demittunt. nat. 3 praef. 7 epist. 39, 3. 85, 39. 98, 3. 111, 4 LVCAN. 5, 2 SIL. 9, 347. TAC. hist. 1, 10 secundis adversisque ... famosus. 4, 36 ann. 2, 14 PLIN. epist. 7, 19, 10. 27, 3 paneg. 5 adversa ex secundis ... nascuntur. 44 APVL. Socr. 16 p. 156 Oud. TERT. nat. 2, 5 PAVL. NOL. app. 1, 111 LEO M. serm. 26, 4. PVBLIL. P 42 in adversis ... felicitas (*cf.* SEN. epist. 41, 4 ANTH. 422, 3). S 25 queri de. CIC. fin. 1, 57 adversa quasi ... oblivione obruamus. SALL. orat. Cott. 13 tolerate (SEN. nat. 3 pr. 12 TAC. hist. 2, 46. 4, 23. LVCAN. 8, 627 pati. PLIN. epist. 8, 17, 6 HIER. epist. 22, 39 SIDON. epist. 1, 7, 2. SIL. 6, 82 ferendis. QVINT. decl. 292 p. 163, 12 PLIN. epist. 8, 19, 1. AVG. civ. 1, 23 sustinens). VERG. Aen. 9, 172 adversa vocarent. OV. trist. 1, 9, 26 in adversis, si quid amavit, amat (*cf.* VELL. 2, 53, 2 SEN. Ag. 934). LIV. 28, 42, 15 prospera tibi .... adversa casibus ... belli ... delegare (TAC. hist. 3, 66. 2, 23 Agr. 27 hist. 3, 13. 4, 2. 3, 52. 4, 34 ann. 11, 19 SVET. Nero 48 FLOR. 2, 13, 30 AMM. 31, 1, 1 PAVL. NOL. carm. 24, 352 deus dura succedentibus adversa pensat prosperis. SALV. gub. 1, 35. 6, 90). SEN. suas. 5, 1 adversis frangitur (VEG. mil. 3, 25 MART. CAP. 2, 130 PROSP. in psalm. 138, 15. QVINT. decl. 339 p. 341, 14 victum. PROSP. in psalm. 123, 1, 2. PS. APVL. Ascl. 4 minuitur). VAL. MAX. 4, 1, 2 fugientem. SEN. Oed. 83 capere. dial. 9, 14, 2 *coni. c.* damna. benef. 6, 35, 1 dubia ... adversa ... laeta (epist. 78, 29 LVCAN. 8, 534 TAC. ann. 11, 17). epist. 6, 3 concipere animo. 70, 15. 71, 18 si *virtutem* adversa non minuunt (*cf.* LVCAN. 3, 614. SIL. 1, 533 *coni. c.* duris. 4, 603. 6, 14. 10, 195 TAC. hist. 4, 2 CLAVD. 21, 286 GAVDENT. pr. *med.*). epist. 88, 9 Herc. f. 1274 perfringe. CVRT. 8, 4, 11 efficacior in adversis necessitas. LVCAN. 8, 128 laetus (*cf.* STAT. Theb. 10, 227). SIL. 5, 225 iras ... fovent. 6, 107 adversis modus est (14, 458). 6, 125 restando (TAC. ann. 15, 11 obniti). 6, 376 cavendo. 7, 10. 8, 76. 10, 598. *coni c.* dura (*cf.* 1, 534. 12, 325). 12, 106. 15, 641. 822 dissimulans (FRONTIN. strat. 2 tit. 7). 10, 617 STAT. silv. 5, 1, 69. QVINT. inst. 6 pr. 14 adversorum solacium (*cf.* 9, 3, 79 SIDON. epist. 5, 16, 3). 9, 3, 79 *coni. c.* pericula (*cf.* SALL. orat. Cott. 1). decl. 335 p. 318, 20. FRONTIN. strat. 2 tit. 10 emendandis. IVV. 12, 53 urguentibus. *saepe apud* TAC. PLIN. paneg. 30. FRONTO p. 233, 15 N. quae bona sunt, pro adversis aversamur. CAPITOL. Pius 9, 1 provenerunt. HIER. epist. 39, 2. 140, 5 quicquid ... homini accidit adversorum. CLAVD. 8, 411. AVG. civ. 3, 16 haec mala ..., haec adversa acciderunt. 15, 4 OREST. trag. 872.

b *cum additamentis*: *cum pron.*: PLAVT. Merc. 336 advorsa cui plura sint sempiterna (SOL. 1, 66 *opp.* secunda). CIC. Tusc. 1, 73 multa adversa reverens ... oratio (SALL. orat. Cott. 1. SEN. dial. 1, 2, 1 bonis viris eveniunt. SVLP. SEV. Mart. 5, 3 passurum). 5, 4 omnia ... venientia ... praesentia (5, 23 sint in fortuna. LIV. 120. SEN. dial. 1, 2, 1 exercitationes putat. 12, 16, 2 alia ... toleraverat). LIV. 4, 10, 4 praeter cetera adversa loco quoque iniquo. OV. trist. 3, 14, 31 in ... tot adversis (4, 1, 55. 5, 2, 27 SVET. Tit. 8 FLOR. 1, 22, 31. DICT. 4, 8 confluentibus). 5, 4, 38 adversis indoluisse suis (PLIN. epist. 4, 9, 1 clarus). Ib. 118 gaudeat ... tuis. SIL. 5, 373 meis medicamina nulla. PS. QVINT. decl. 7, 2. *cum adi.*: TAC. ann. 4, 13 claritudine infausti generis et paternis adversis foret abstractus. *c. gen.*: TER. Hec. 388 adversa eius ... tecta ... sient. PLIN. nat. 8, 90 sciunt ... non sua modo commoda, verum et hostium adversa. TAC. ann. 14, 38 cuius adversa pravitati, ipsius prospera ad fortunam referebat (1, 1 hist. 4, 52). 3, 24 inlustrium domuum (hist. 2, 64). SVLP. SEV. chron. 2, 11, 3 adversa certaminis gentis suae et ruinam civitatis deflere. SALL. orat. Macr. 4 certaminis advorsa potiora esse. LVCAN. 7, 684 nec te ... bellorum ... fractum adversa videbunt (*opp.* prospera. DICT. 4, 8. HEGES. 5, 17 reformidabat. AVG. civ. 16, 43 *opp*: prospera. OROS. hist. 2, 10, 7 perseverassent). TAC. ann. 6, 36 adversis proeliorum *exitiosum*. hist. 1, 89 pacis. ann. 2, 26 adversa maris expeditione prospera pensavisset. 2, 69 valetudinis. SVET. Tit. 8 temporum. COD. Theod. 13, 5, 26 (*a. 396*) adversa hiemis et casus fortuitos. PROSP. in psalm. 119, 5 peregrinationis.

III *rationibus* ***logicorum,*** *naturae adversus* (*fere i. q. contrarius*): *angustiore sensu*: CIC. top. 47 quae ex eodem genere contra-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ria sunt, appellantur adversa. 48. orat. 65 paria paribus referunt, adversa contrariis ... definiunt *sophistae*. QVINT. inst. 2, 17, 35 dulci dulcius non est adversum. 9, 3, 84 nec semper, quod adversum est, contra ponitur. MART. CAP. 5, 487 differentia res inter se diversas, non adversas ostendit. *latiore sensu*: QVINT. inst. 4, 2, 52 ne quid naturae dicamus adversum (*cf.* PRISC. Anast. pr. 4). 4, 2, 90 ne iis, quae vera esse constabit, adversa sint *verba* (HIER. epist. 79, 3 AVG. civ. 9, 12 MART. CAP. 4, 391). 12, 1, 35 virtus quid sit adversa ei malitia detegit. CENS. 13, 5 huic (*sc. bacchio*) ordine (-ni *codd.*) adversus palimbacchius. MANIL. 2, 388 sunt ... adversi generis conexa ... mascula femineis. PLIN. nat. 9, 18 sunt in adversa opinione. QVINT. inst. 7, 7, 4 diversae *leges*, quibus etiam citra adversam legem contradici possit. GELL. 9, 12 tit. quae *verba* in utramque partem significatione adversa et reciproca dicuntur (*ut* formidulosus ... et qui formidat et qui formidatur). APVL. flor. p. 14 Oud. virtutibus. apol. 49 his (*i.* uvidae et frigidae) duae advorsae qualitates non congruant. AVG. civ. 11, 13 ex adverso quodam principio diabolus habeat naturam mali.

subst. n. **adversum,** -ī *i. q. contrarium*. SALL. Iug. 104, 2 *res humanae* mobiles semper in advorsa mutantur. PLIN. epist. 8, 23, 7 tot gaudia dies unus in adversa convertit. CORP. X 8249, 4 i(n)cida(n)t omnia in adversa. *c. dat.* HOR. epist. 1, 6, 9 timet his adversa. QVINT. inst. 9, 3, 90 sumpta ex adverso probatio (*cf.* PLIN. nat. 27, 91 appellata. SIDON. epist. 2, 1, 1 BOET. herm. sec. 2, 6. 5, 12). TAC. ann. 14, 51 prospera populi ... fama Rufus, quod apud Neronem adversum experiebatur. SOL. 1, 48 tanta et tot in vita *Augusti* inveniuntur adversa. AVG. civ. 18, 41 diversa et adversa senserunt (18, 51 inter se). MART. CAP. 7, 732 eadem (*sc. dyas*) discordia, ex qua adversa oriantur. SIDON. epist. 7, 14, 3 praebeat tamquam ab adverso bovi pilus, apro saeta ... vestitum. *c. gen.*: GREG. M. epist. 8, 15 omnia, quae sunt rectitudinis adversa, contemne.

adv. **adversē** *contrarie* (*cf.* adversus *III*): GELL. 3, 16, 8 id ... obscure atque praecise ⟨et⟩ tamquam adverse dictum.

syn. ad I: obvius, vicinus. *ad II A*: ambiguus, hostis, infensus, infestus, inimicus, male facere, molestus, sinister. *ad II B*: abominandus, asper, contra naturam, difficilis, damnum, dubius, durus, horrendus, iniquus, luctus, obex, malus, periculosus, vexatio. satan.
opp. ad I: aversus, diversus, inferus, intus, a latere, obliquus, obstitus, a posteriore parte, resupinus, a tergo, transversus, undique. *ad II A*: aequus, amicus, fidus, necessarius, noster, obnoxius, pro aliquo, socius. *ad II B*: acceptus, bonus, commodum, exoptabilis, felix, laetus, melior, opportunus, pronus, prosper, secundus, secundum naturam, succedens, utilis, victoria. *Kempf.*

[**adveruncat**] multum verum facit GLOSS. IV 405, 2 *ex stulta originatione verbi quod est* averrunco *orta videtur glossa.* *V.*

advesperāsco, -āvī, -ere. *ab* ad *et* vesper *vel* vesperascere. NOT. Tir. 69, 11 advesperescit. *impers.* GLOSS. V 530, 27 (*glossa Terentiana*) advesperascit: seri hora incipit. TER. Andr. 581 iam advesperascit. CIC. Verr. 5, 147 cum iam advesperasceret. 6, 41 cum advesperasceret (Cat. 3, 5). nat. deor. 3, 94 quoniam advesperascit (fin. 4, 80). BELL. Hisp. 24, 5 nisi advesperasset (PLIN. nat. 8, 144 cum advesperavisset). COLVM. 9, 12, 3 dum advesperascat. PLIN. nat. 11, 26 cum advesperascit. PLIN. epist. 7, 27, 7 ubi coepit advesperascere. GELL. 7, 10, 4 ad noctem, cum advesperasceret. 18, 1, 3. VVLG. Luc. 24, 29 quoniam advesperascit (ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί). AVG. c. acad. 1, 4, 10 cum iam advesperasceret. SIDON. epist. 1, 11, 9. VVLG. prov. 7, 9 advesperascente die. EVGIPP. Sev. 30, 2 advesperascente iam die. *cf.* advespero *et* vesperasco.

advespero, -āre. *cf. c.* advesperascere. NOT. Tir. 69, 10 advesperat. CASSIAN. conl. 3, 2, 1 iam die advesperante. 8, 16, 1 advesperante iam die. *Ihm.*

(**adveterāsco**) -ātum. *cf. c.* inveterascere. PS. THEOD. PRISC. 1 p. 261, 1 Rose: adveteratum vitium vesicae (*sic cod. Barb. cf. ind. cod. Berol. f. 89* de cauculo adveterato).

adviābilis, -e. *cf. c.* ad *et* viare. ITIN. Alex. 45 petram ⟨uno⟩ adviabilem calli.

Adviam *v.* Agbia.

advigilantia, -ae *f. ab* advigilare. RVRIC. epist. 2, 3 omni advigilantia praecavere, ne.

advigilo, -āvī, -āre. *ab* ad *et* vigilare. *proprie et translate; sequitur* ad CIC., pro Q. CIC., *dat. inde a* TIB., *acc.* SYMM. PLAVT. Pers. 615 exquire. heus tu advigila. TER. Andr. 673 si advigilaveris. Phorm. 203 istaec cum ita sint ..., tanto magis te advigilare aequomst. CIC. leg. 2, 39 ut advigiletur facilius ad custodiam ignis. Q. CIC. pet. 57 si advigilamus pro rei dignitate. TIB. 2, 5, 93 nec taedebit avum parvo advigilare nepoti. MANIL. 1, 80 sua quemque advigilare sibi iussit fortuna premendo. STAT. Theb. 1, 147 impacatis regum advigilantia somnis pila. FRONTO p. 71, 11 N. advigilamus, *ne*. TERT. pall. 5 nihil officio advigilo. SYMM. epist. 5, 49 hanc operam perseveranter advigilo. CLAVD. 20, 419 custodia ... advigilat vallo. 22, 140 non prava libido stupris advigilat.

adviolo, -āvī, -āre. *ab* ad *et* violare. CORP. XIV 1153 (*Ostiae*) quisquis hunc titulum sive monumentu(m) siive sepulchrum est deasciaverit atviolaverit vendiderit. *vix probabile* aut violaverit.

advīvo, -vīxī, -ere. *ab* ad *et* vivere. *hic illic* atv- *in libris et lapidibus. Ritschl, opusc. IV 255.* *vivere cum (translate: in) alio*: STAT. Theb. 12, 424 tenuem nigris etiamnum advivere lucem roboribus. TERT. adv. Marc. 4, 19 omnibus natis mater advivit? (*cf.* adgenerantur *in sequentibus*). CARM. epigr. 613, 6 ut annis XIII m. VI d. XXVI nobiscum advixeris una. CORP. VI 17297 atbixit mecum an. XI. 28005 cum quo advix(it). *ad spectat ad tempus* (*cf.* CORP. I 37 ⟨qu⟩o ad veixei): SCAEV. dig. 34, 3, 28, 5 ab herede meo, donec advivet (NOVELL. Iust. 2 praef. 1). 34, 4, 30 Semproniae, quamdiu advixerit. TERT. anim. 57 qui in ipsis tunc fuerunt, cum adviverent (coron. 7). CARM. epigr. 504, 3 natos ..., quos super atuiuet vitanque miserrima ducet. 1231, 3 *septem annis et septem mensibus*, quos super atuixsi⟨t se⟩ptemque decemque diebus. ANTH. 354, 3 qui puer ad iuvenes dum non advixeris annos. CAPITOL. Pius 5, 1 patri, cum advixit (*sic P*, adduxerit *B*, advixerit *Peter*), religiosissime paruit. GALLICAN. Avid. 4, 5 maius exemplum esse a⟨d⟩viventis miserabiliter criminosi quam occisi. VOPISC. Prob. 22, 4 quid de Augusto loquar cuius imperii anni⟨s⟩ vix potest advivi (atvivi *P*). HIER. epist. 48, 18 dum adviveret ... Damasus (48, 21. VVLG. Ios. 4, 14 ὅσον χρόνον ἔζη. EXC. Vales. 13, 75 IORD. Get. 58, 303 GREG. M. epist. 9, 204 CORP. X 3529. VIII 500. V 4057, 4). HIER. adv. Iov. 1, 47 dum advivis. MARC. COM. chron. II p. 85, 8 dum advixit. IORD. Get. 59, 305 quamdiu rex eiusque mater adviverent. GREG. TVR. Franc. 6, 3 dum advixero. LEX Visig. Eur. 32 Recc. 4, 2, 13. VEN. FORT. Maur. 15, 70 basilicae quamdiu in reliquum advixit fideliter deservivit. MONTAN. TOL. epist. 2, 4 tantummodo dum advivit. CORP. VI 10215, 6 advivente eo. VI 12735 (= CARM. epigr. 132) coniugi suae sanctissimae quae dum advixit fuit. *deminuta vi praepositionis*: CASSIOD. hist. 1, 4 quia ... eius pater ... feliciter advixisset. CORP. IX 4782, 3 qui advixit ann. IIII. VI 14961. *V.*

adūlābilis, -e. *ab* adulari. NON. 155, 30 propitiabilis a propitiando ... ita et adulabilis. *cf.* GLOSS. V 645, 62. *adulatione plenus*: AMM. 14, 11, 11 eum adulabili sermone seriis admixto ... pellexit. 31, 12, 7 adulabilis quorundam sententia regiorum. *Oertel.*

Adūlās *m.*, ὁ Ἀδούλας, *mons Alpium ubi exoritur Rhenus, cf. Ihm, PW. I p. 431.* AVIEN. orb. terr. 430 porro inter cautes et saxa sonantia Rhenus, vertice qua nubes nebulosus fulcit Adulas (at ulla *ed. princ.*, at illic *cod. Ambros.*), urget aquas. *Otto.*

adūlātio, -ōnis *f. ab* adulari. GLOSS. κολακεία, κωτιλία, ἐργομωκία. adolatio *saepe in codd.* IVVENC. 1, 702 adōlatio (*v. p. 875, 48 et 877, 69*). *vox adamata Tacito maxime.*

proprie *de canibus aliisque bestiis*: *cf.* NON. 17, 2 adulatio est blandimentum proprie canum, quod et ad homines tractum consuetudine est. CIC. nat. deor. 2, 158 canum ... tam fida custodia tamque amans dominorum adulatio tantumque odium in externos. SEN. dial. 6, 12, 2 blanda adulatione mutorum. PLIN. nat. 10, 104 (*de columbis*) in satisfactione exosculatio et circa veneris preces crebris pedum orbibus adulatio. QVINT. inst. 11, 3, 66 et animalium quoque sermone carentium ira, laetitia, adulatio et oculis et quibusdam aliis corporis signis deprehenditur.

translate *de hominibus in homines vel deos*: *cf.* NON. 17, 2 *v. l. 42. i.* προσκύνησις, *adoratio*: LIV. 30, 16, 5 conveniens oratio tam humili adulationi fuit. LIV. 9, 18, 4 referre in tanto rege (*sc. Alexandro*) piget ... desideratas humi iacentium adulationes. TERT. apol. 25 *di* et ab hostibus ... suis sustinent adorari et illis imperium sine fine decernunt, quorum magis iniurias quam adolationes remunerasse debuerant. FVLG. myth. 1, 1 *v. p. 875, 59.* *i. adsentatio, coniungitur cum* in, adversus, circa *aliquem* (*v. p. 875, 17 sqq.*): CIC. Lael. 91 nullam in amicitiis pestem esse maiorem quam adulationem, blanditiam, adsentationem. CAES. civ. 1, 4, 3 adulatio ... potentium. LIV. 42, 30, 4 pars altera regiae adulationis erat. SEN. suas. 1, 6 ut multa adulatione animus eius (*Alexandri*) permulceretur. 6, 3 ore ... humilia in adulationem verba summittes? VELL. 2, 192, 3 semper magnae fortunae comes adest adulatio (*syn.* assentatio). VAL. MAX. 4, 7 *praef.* felicitatis cultus maiore ex parte adulatione quam caritate erogatur. SEN. dial. 4, 28, 6 saepe adulatio, dum blanditur, offendit. 5, 8, 5 magis adhuc proderunt summissi et humani et dulces, non tamen in adulationem. 5, 15, 1. 9, 1, 16. 10, 15, 2 habebit ..., a quibus audiat verum sine contumelia, laudetur sine adulatione. benef. 6, 29, 2 sermo comis et sine adulatione iucundus. clem. 1, 14, 2 quem adpellavimus patrem patriae non adulatione vana adducti. nat. 4 praef. 5 alius adulatione clam utetur, parce, alius ex aperto, palam, rusticitate simulata. *ibid.* 6 adulationi nos (adulationibus *cod.*, *cf.* dial. 9, 1, 16) non claudere ostium, sed operire (aperire *cod.*). *ibid.* 8 quo apertior est adulatio, quo inprobior, quo magis frontem suam perfricuit, cecidit aliam, hoc citius expugnat. epist. 45, 7 adulatio quam similis est amicitiae. 47, 8 adulatio et intemperantia *servi*. 59, 11 adulatio sine pudore (*opp.* modica laudatione). 59, 13 adulatio (adolatio *opt. codd.*) infatuat. 116, 5 adulationi (*syn.* rebus blande trahentibus). CVRT. 4, 7, 26 vates in adulationem conpositus. 8, 5, 6 perniciosa. 8, 5, 14 neu ... invidiam tali adulatione contraheres. PLIN. nat. 13, 74 *charta hieratica* adulatione Augusti nomen accepit. 33, 151 Augusti temporum adulatione. QVINT. inst. 9, 2, 28 sub hac facie (*libertatis*) latet adulatio. 11, 1, 30 *in orando sunt* humiliora illa vitia:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

submissa adulatio, adfectata scurrilitas *eqs.* decl. 260 p. 65, 4 adulatione (*syn.* plausu). 296 p. 170, 21 homo in adulationem natus *parasitus.* 321 p. 259, 8 nulla adulatio (*antecedit* blandiri) procedere ultra hoc nomen potest, quam ut fratres vocemus *amicos.* Ps. QVINT. decl. 5, 7 obsequiis, adulatione, patientia. 9, 10 lenonum parasitorumque cara adulatio. TAC. dial. 13 adligati canina (cum *codd.*) adulatione. 29 ambitione salutationum et inlecebris adulationis. Germ. 8 Albrunam ... venerati sunt non adulatione nec tamquam facerent deas. hist. 1, 1 adulationi foedum crimen servitutis inest. 1, 15 inrumpet adulatio, blanditiae. 1, 29 obliti adulationis. 1, 36 variis segni adulatione vocibus. 1, 85. 2, 57 inhonestam adulationem compescit. 2, 101 corruptas in adulationem causas. 4, 4 invidia in occulto, adulatio in aperto erant. *ibid.* ingenium adulatione exercitum. 4, 40 fastos adulatione temporum foedatos exonerarent. 5, 5 *apud Iudaeos* non regibus haec adulatio (*ponendi templa*), non Caesaribus honor. ann. 1, 1 gliscente adulatione. 1, 7 lacrimas gaudium, questus adulationem miscebant. 1, 14 multa patrum et in Augustam adulatio (*cf.* 14, 29. 12, 26 quaesitiore in Domitium adulatione. SVLP. SEV. Mart. 20, 1 foeda circa principem omnium adulatio. TAC. ann. 11, 21 adversus superiores tristi adulatione, adrogans minoribus). ann. 2, 12 amicis inesse adulationem. 2, 53 quo plus dignationis adulatio haberet. 2, 87 libertatem metuebat, adulationem oderat. 3, 2 aberat. 3, 57 quaesitior. *ibid.* senex foedissimae adulationis. 3, 65 tempora ... adulatione sordida. 3, 69. 4, 1 iuxta adulatio et superbia. 4, 9 posterior. 4, 17 (*opp.* caritate). 4, 42 (*syn.* precibus). 4, 74 *pavori* remedium adulatione quaerebatur. 6, 3 meditatae adulationis. 6, 18 defuncto Theophani caelestes honores Graeca adulatio tribuerat. 6, 38 *veritati* adulatio officit. 6, 42 plurimum adulationis Seleucenses induere. 13, 8 praeter suetam adulationem laeti, quod. 14, 10 *Caesarem* adulatio ad spem firmavit. 14, 49 adulatione promptissimus fuit. 14, 64. 16, 2. hist. 2, 30 adventantium robur per adulationem attollentes (2, 87 *opp.* metu. SVET. Cal. 8. 28. FLOR. 2, 30, 28 *opp.* ex meritis). 2, 33 in adulationem concesserant (*cf.* 2, 80 effusos. ann. 4, 6 lapsus. 3, 47 absurdam in adulationem progressus. 15, 73 cunctis ... in adulationem demissis). PLIN. epist. 5, 3, 5 ne quam in speciem adulationis incidam (*cf.* 6, 27, 2. paneg. 1 a specie adulationis [*opp.* libertas, fides, veritas] absit gratiarum actio). 7, 24, 7 in honorem Quadratillae — pudet me dixisse honorem — per adulationis officium in theatrum cursitabant. 9, 13, 16 cruentae adulationis. paneg. 54 et quis iam locus miserae adulationis manebat ignarus? 55 cum iam pridem novitas omnis adulatione consumpta sit. 72 *voces* nulla umquam adulatio expressit. 75 non summovenda adulatio, sed non reducenda est. 78 imperii hoc verbum, non adulationis esse. PAVL. sent. 5, 29, 2 non obtentu adulationis alicuius, sed ipsius admissi causa puniendus est *reus maiestatis.* CAPITOL. Ver. 11, 4 Pert. 7, 3 TREB. Claud. 6, 5. GALLICAN. Avid. Cass. 3, 6 ut rogatus sit non adulatione, sed serio, ut. ARNOB. nat. 7, 4 omnis voluptas quasi quaedam est adulatio corporis. IVVENC. 1, 702 non ego palpantum verbis et honore movebor, nec me quod dominum praeblanda adolatio (*v. p. 874, 40*) dicet. IVST. 11, 12, 12 in hostis adulationem (*sequitur* pacis ... lenocinia). 13, 2, 2 potentiam ex vulgi adulatione quaerentes. 22, 7, 5 Agathocles blando alloquio et humili adulatione ... *Ophellam* incautum interficit. AMM. 15, 1, 2 omni placendi studio in adulationem ex more conlato. 16, 22 ancillari (*cf.* 26, 6, 16) adulatione posthabita. 20, 8, 11 adulatione vitiorum altrice. 29, 1, 10 turpi adulatione multorum (HIER. epist. 100, 14). 30, 1, 4 vi vel metu vel adulatione. 30, 5, 4 plus adulationi quam verecundiae dedit *Probus.* EXC. Vales. 10, 48 dum ... regem ... nobiles humana, ut fieri solet, adulatione laudarent. VEG. mil. 3, 8 p. 86, 18 L. adulatione summota. FVLG. myth. 1, 1 p. 16, 19 H. in domini adolatione (*sic*) ... coronas plectere (*v. p. 874, 75*). HIER. epist. 22, 2 nulla est ... in hoc libro adulatio. 53, 1 subdola et palpans adulatio. 54, 18 adulatione per singulas *feminarum virtutes* currere. 58, 11 adulatione decipere (*syn.* adsentationem; *cf.* 118, 4 ego te nequaquam adulatione decipiam nec lubrica laude supplantabo). VVLG. eccles. 7, 6 stultorum adulatione decipi (ἆσμα ἀφρόνων). 79, 4 adulatio, quae vel praecipue fructum respicit. 82, 3 nec veritatem adulationem putes. HIER. epist. 117, 6 in adulationem tui. 121, 1 adulationi succumbere. 123, 5 inopiam parentum cassa ... adulatione frustrari. 130, 4. 148, 30 maluimus ... te contristare forsitan vera dicendo quam ficta adulatione. VVLG. I Thess. 2, 5 neque ... fuimus in sermone adulationis. AVG. civ. 2, 15 tit. deos non ratione, sed adulatione instituerunt (*cf. ibid.* p. 71, 9 D.). 3, 15 p. 116, 13 D. adulatio fabulosa, qua perhibetur receptus in caelum *Romulus.* 10, 4 p. 407, 21 D. humilitate nimia sive adulatione pestifera. 22, 30 p. 631, 14 D. ubi laudantis nec errore quisquam nec adulatione laudabitur. SVLP. SEV. chron. 1, 46, 2 adulatione principum depravatus adoratusque ab eis iram meruit (*cf.* 2, 5, 2. 2, 7, 1). Mart. 20, 1 adulationi regiae sacerdotalem non cessisse constantiam. dial. 1, 21, 1. OROS. hist. 4, 20, 7. *nota*: *in bestias*: COLVM. 6, 2, 5 ad alligatos boves ... placide et cum quadam vocis adulatione venito.

pluralis adulationes (*v. et p. 874, 54 et 56*): SEN. benef. 6, 33, 1 plenas aures adulationibus aliquando vera vox intret. nat. 4 praef. 6 *v. p. 874, 73.* TAC. Agr. 43 tam caeca et corrupta mens adsiduis adulationibus erat. hist. 1, 47 certant adulationibus ... magistratus. 2, 90 volgus solitas adulationes edoctum. 3, 37 exquisitis patrum adulationibus attollitur. 3, 64 easdem illas adulationes pro Vespasiano fore. 3, 74 minas adulationesque miscet. ann. 2, 32 auctoritates adulationesque. 4, 20 ab sacris adulationibus. 4, 37 promiscis adulationibus. 12, 41 Caesar adulationibus senatus libens cessit. 14, 12 *Thrasea Paetus* silentio vel brevi adsensu priores adulationes transmittere solitus. 15, 23 exortae *sunt* adulationes censentium honorem divae. 15, 59 foedis adversus Neronem adulationibus. 15, 61 promptum in adulationes ingenium. PLIN. paneg. 41 avaris adulationibus. 54 ad certamen adulationum. SVET. Aug. 53 indecoras adulationes ... corripuit edicto. Tib. 27 adulationes ... aversatus est. IVSTIN. 31, 6, 3 omnia variis adsentationum adulationibus corrumpebantur. HIL. in psalm. 118 thet 7 p. 438, 2 ex blandis ac suavibus adulationibus. AMM. 21, 12, 1 fraude vel diversis adulationum generibus. 27, 5, 8 adulationum perniciosis inlecebris captus. 29, 1, 19 cruentis adulationibus. HIER. epist. 125, 18 te adulationibus foverunt. AVG. civ. 10, 11 p. 419, 20 D. *daemonum genus* adulationibus capi. SVLP. SEV. chron. 2, 38, 1 *regem* sibi pravis adulationibus devinxerant. SALV. eccl. 3, 94 non te moveant blandimenta eorum: venena tibi sunt: non respicias adulationes eorum: gladii sunt iugulatores tui et quidem ferreis atque hostilibus gladiis taetriores. SIDON. epist. 1, 7, 8 crepantes adulationum bullas. GREG. TVR. Franc. 4, 51.

nota: *de rhetorica*: QVINT. inst. 2, 15, 25 ut rhetoricen non artem, sed 'peritiam quandam gratiae ac voluptatis' existimet *Plato in Gorgia* et alio loco 'civilitatis particulae simulacrum et quartam partem adulationis' (PLATO Gorg. p. 463 C μόριον τῆς κολακείας. *cf.* AMM. 30, 4, 3). *ibid.* 28 contra quem (*Polum*) illa de simulacro et adulatione dicuntur. *de medicina*: QVINT. inst. 2, 15, 25 *ut Plato* adulationem medicinae vocet coquorum artificium (PLATO Gorg. p. 465 B. ἡ ὀψοποιικὴ κολακεία).

synonyma: blandimentum, blanditia (-ae), adoratio, adsentatio. *opposita*: odium, caritas, libertas, fides, veritas, ratio. *ad* adulatione *vel* per adulationem: serio, vi, metu, ex meritis. *ad* adulationes: vera vox, minae.

accedunt: humilis, submissa, gravis, vana, cassa, improbior, subdola et palpans, blanda (praeblanda), perniciosa, pestifera, canina, inhonesta, foeda (foedissima), misera, turpis, absurda, segnis, cruenta, misera, amans dominorum, multa, cara, quaesitior, apertior, meditata, ficta, humana, fabulosa. *ad* adulationes: adsiduae, solitae, exquisitae, promiscae, blandae ac suaves, foedae, indecorae, pravae, sacrae, cruentae, avarae.

adūlātor, -ōris *m. ab* adulari. GLOSS. κόλαξ; ἐργόμωκος; κολακευτής; δελεαστής; colax, parasitus; blandus, adsentator; blandus vel adsertor; lemosinator (lenocinator?), fautor. *nonnusquam scriptum legitur* adolator.

SEN. contr. 7, 3 (18), 9 Cicero male audiebat tamquam nec Pompeio certus amicus nec Caesari, sed utriusque adulator. SEN. nat. 4 praef. 3 ne adulatoribus latus praebeas. 6, 13 cum quis ad te adulator accesserit. epist. 77, 5 quia adulator et blandus *erat*, id consilium dabat, quod deliberanti gratius fore suspicabatur (PETRON. 3). 123, 9 adulatorum et prava laudantium sermo diutius haeret quam auditur. CVRT. 8, 5, 8 non ingenii solum, sed etiam nationis vitio adulator *erat Agis.* PETRON. 83 (*vers.*) vilis adulator picto iacet ebrius ostro. QVINT. inst. 2, 15, 11 persuadent ... dicendo vel ducunt in id, quod volunt, alii quoque, ut meretrices, adulatores, corruptores. 12, 10, 13 adulatores ... praesentis potentiae. IVV. 4, 116. SVET. Vit. 1 per adulatores obtrectatoresque imperatoris. LAMPR. Comm. 8, 4 appellatus est Commodus ... Britannicus ab adulatoribus (11, 8). Hel. 35, 3 vereor ... vera dicere, ne malivolis adulator videar esse. Alex. 18, 1 si quis caput flexisset aut blandius aliquid dixisset, ut adulator, vel abiciebatur ... vel ridebatur. TREB. Claud. 3, 7 adulator ... senatus, adulator populus Romanus, adulatrices exterae gentes, adulatrices provinciae. 11, 5 vera dici fides cogit, simul ut sciant hi, qui adulatores nos aestimari cupiunt id, quod historia dici postulat, non taceri. AMM. 14, 11, 2 huic sententiae versabilium adulatorum refragrantibus globis (*cf.* 27, 7, 10). 14, 5, 5 obstinatum eius propositum accendente adulatorum cohorte. 14, 9, 1 abnuens et reclamans adulatorum oblatrantibus turmis. 15, 5, 37 Constantius ... magniloquentia sufflabatur adulatorum (*cf.* 16, 12, 69 elatus. 17, 4, 12 sufflantes adulatores ... Constantium). 19, 11, 7 adulatorum cohors. 28, 4, 10 adulatoribus offerunt genua suavianda vel manus. 30, 1, 23. 31, 4, 4 eruditis adulatoribus in maius fortunam principis extollentibus. AMBROSIAST. in I Cor. 9, 20 *Paulus* videtur quasi simulasse, ut omnibus fieret omnia, quod solent adulatores facere. II Cor. 1, 18 *adulatores* frequenter .... ne homines offendant, quae vera sunt, praetermittunt. HIER. epist. 22, 2 adulator ... blandus inimicus est. 22, 16 plena adulatoribus domus, plena conviviis. 22, 24 adulatoribus nostris libenter favemus. 48, 20 nemo blando adulatore se praecipitet. 56, 6 rumusculos et gloriolas et palpantes adulatores quasi hostes fuge. 148, 17 adulatorum ... assentationes et noxia blandimenta fallaciae velut quasdam pestes animae fuge. ITALA prov. 26, 22. (Hier. epist. 148, 17) verba adulatorum mollia (λόγοι κερκόπων. VVLG. verba susurronis). AVG. civ. 3, 7 p. 104, 32 D. an et hinc agnoscuntur *di* adulatores felicium potius quam infelicium defensores?

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma: blandus, prava laudans. *v. etiam p. 876, 43 sq.* *opposita*: certus amicus. obtrectator. *accedunt*: vilis, versabilis, eruditus, blandus, palpans.

f. **adūlātrīx,** -īcis. TERT. anim. 51 alia est ... ratio pietatis istius, non reliquiis animae adulatrix, sed crudelitatis etiam corporis nomine aversatrix. TREB. Claud. 37 *v. p. 876, 62.* AMBROSIAST. in I Tim. (Migne 17, 478) 5, 13 *viduae* nuptiarum ... sunt proxenetae, multorum secretorum participes, adulatrices, servorum querulae.

adūlātōrius, -a, -um. *ab* adulari, adulator. TAC. ann. 6, 32 *L. Vitellius* exemplar apud posteros adulatorii dedecoris habetur. SERV. Aen. 3, 338 tale est illud Aeneae ad Didonem adulatorium. AVG. epist. 104, 3, 11 quod carmine adulatorio nescio cui nobili dixit *Vergilius.* 232, 2 ut nomen eius ... audeatis non veneratione debita attollere, sed insultatione adulatoria ventilare. c. Iul. op. imp. 6, 20 assentatores diaboli non sumus nec eius potestatem ... adulatorio ... praeconio laudis extollimus. RVFIN. Orig. in epist. ad Rom. comm. (Migne gr. 14, 1283) 10, 35 adulatoriis dulcibusque sermonibus (*opp.* verbo dei). GREG. TVR. Franc. 8, 1 laudes adulaturias (-orias *pars codd.*) adclamabat *gens Iudaica.* *adv.* **adūlātōriē.** NON. 42, 19 'verniliter' pro 'adulatorie'. AVG. epist. 21, 1 si perfunctorie atque adulatorie res agatur. gest. Pelag. (Migne 44, 329) 6, 16 quod scribens ad viduam adulatorie dixerit *Pelagius.* Ps. AVG. serm. (Migne 46, 884) 18, 4 metiatur se unusquisque in ... verbis apostoli. non adulatorie palpet se, appendat se et dicat sibi verum. GREG. TVR. Franc. 4, 36 cum semper adolatorie (adoratoris *et* adulatorie *pars codd.*) loqueretur.

adūlātus, -ūs *m. ab* adulari. GLOSS. II 509, 1 adulatus θωπεία, κολακεία. (CLAVDIAN. MAM. grat. act. 21 p. 261, 14 *Bährens* adulatuum, *recte cod.* adulantium.) *Oertel.*

ἑλκοποιῶ **adulcero,** ulcero GLOSS. II 295, 18. *V.*

adulēscēns, adulēsco, adulēscentia *sim. v. sub* adol-.

Adulēscēns, -tis *cogn.* CORP. XI 1147 (*imperante Traiano*) 1, 15 Valerio Adulescente. 2, 2 Atilio Adulescente. 3, 15 Valerio Adulescente.

Adulim *opp. Africae ad sinum Arabicum adiacens,* Ἀδούλη, Ἄδουλι, Ἄδουλις, *cf. Pietschmann, PW. I 431.* RAVENN. p. 118 Adulim. **Adulītae** *incolae,* Ἀδουλῖται. PLIN. nat. 6, 172 oppidum Aduliton. 6, 174 ab oppido Adulitarum. **Adulītēs** *gens,* Ἀδουλῖται. AVELL. p. 748 olim quippe Indi in novem regna fuerant disparati, sicuti fama celebratum est, id est Alabastrorum, Homeritarum, Azomitorum cum ⟨A⟩dulitibus (dulitibus *cod.*).

Adullam *opp. Palaestinense, cf. Benzinger, PW. I 432.* עֲדֻלָּם, Ἀδουλλάμη πόλις *et* Ὀδολλάμ. VVLG. Ios. 15, 35 Ierimoth et Adullam. HIER. sit. et nom. p. 92 Adollam (EVSEB. p. 220 Ἀδολάμ) in tribu Iuda. et usque hodie vicus non parvus ad orientem Eleutheropoleos in decimo eius miliario hoc vocatur nomine. p. 112. nom. hebr. p. 24 Adollamin (Adollamim *duo codd.*) congregatio eorum. *cf.* Odollam. *Otto.*

Adulnius *nom. gent.* CORP. XI 1577 (*Florentiae*) C. Adulnius Natalis. *cf.* Subulnius 1585. *V.*

adūlo, -āvī, -ātum, -āre (*hoc apud antiquos et antiquarios*) *et dep.* **adūlor,** -ātus sum, -ārī. [*inc. orig., fortasse cf. c. ind.* vālaḥ vāraḥ *'cauda', lituan.* valai *'pili caudae equinae'. Th.*] GLOSS. κολακεύω blandio adulo (-or *al.*) adsentor ambio, ἐργομωκεύω ancillor adsecto adulor, σαίνω adulor blandio, adolat *et* adulatur κολακεύει. *formae*: PRISC. gramm. II 379, 11 'auxilior te' *et* 'a te', similiter ... 'adulor'. DON. gramm. IV 383, 19 sunt verba incertae significationis, ut ... adulo ... haec enim ... et in o et in r littera finiuntur, et his verbis tempora participiorum accidunt paene omnia. POMP. gramm. V 233, 9 et adulo et adulor. *nos legimus formas activas*: ACC. trag. 390 (*item* CIC. Tusc. 2, 33 *in versu Aeschyli translato*) adulat (AVIEN. orb. terr. 338. 571 *hic* assultat *A*). LVCR. 5, 1070 adulant (APVL. met. 5, 14 PAVL. NOL. carm. 18, 421). AVG. civ. 18, 16 p. 276, 25 D. adulare (*falso codd.* VAL. MAX. 4, 3 ext. 4), in ev. Ioann. 12, 13 adulas, c. Faust. 22, 84 adularent (CARM. epigr. 1058, 5). PANEG. 11, 19 adulabant. AVSON. 419, 13 adulavi. OV. met. 14, 46 adulantum *pro* adulantium. adulari (*pass.*), adulandus, adulatus (*pass.*) *v. p. 879, 44.* *codd. formas in* o (adolo *et* adolor) *saepe exhibent.* POMP. gramm. V 233, 35 adulo media syllaba producitur; *peccatur aevo sequiore ut* CARM. epigr. 1058, 5 cumque pater materque deos pro mé adŭlārent *cf. p. 874, 40.* PAVL. FEST. 21, 13 adulari est compositum ex accedendo et ludendo (alluendo *codd.*). 97, 10 'grassari' antiqui ponebant pro 'adulari'. *structurae*: *verbum coniungitur cum acc. et cum dat. cf.* PRISC. gramm. III 274, 17 'adulor te' et 'tibi'. GRAMM. IV 571, 8 adulor pastorem et pastori θωπεύω κολακεύω ποιμένα. POMP. gramm. V 233, 35 in isto verbo Plinius Secundus dedit unam rationem. quid est adulo et quid est adulor? dicit discretionem per casus. quando vis quasi activam significationem introducere, accusativum fac 'adulo illum'; quando vis quasi passivam significationem introducere, dativum fac 'adulor illi': et 'adulo illum' et 'adulor illi' (DIOM. gramm. I 313, 22 amicae. CLEDON. gramm. V 59, 17. CAPER gramm. VII 107, 9 adulor illi. ARVS. gramm. VII 457, 6 adulat illum). *cf Nipperdey-Lupus ad Nep. Att. 8, 6.* *nota*: QVINT. inst. 9, 3, 1 'huic', non 'hunc adulari' iam dicitur.

***proprie*:** *blande se applicare alicui, praesertim de canibus aliisque* a n i m a l i b u s, *corporis caudaeque motu blandiri.* LVCR. 5, 1070 longe alio pacto gannitu vocis adulant, et cum deserti baubantur in aedibus aut cum plorantis fugiunt summisso corpore plagas. OV. met. 14, 46 perque ferarum agmen adulantum media procedit ab aula *Circe.* 14, 259 quin etiam blandas movere per aëra caudas nostraque adulantes comitant vestigia *lupi, ursae leaeque* (HIER. epist. 1, 9 adulantibus caudis *leonum*). COLVM. 7, 12, 5 illi (*canes mites*) furem quoque adulantur, hi (*canes truces*) etiam domesticos invadunt. GELL. 5, 14, 12 *leo* caudam more atque ritu adulantium canum clementer et blande movet hominisque se corpori adiungit. SEN. dial. 4, 31, 6 aspice ... adulantis ... dominum feras. PLIN. nat. 8, 56 leone obvio suppliciter volutante ... cum refugienti undique fera opponeret sese et vestigia lamberet adulanti similis. PAVL. NOL. carm. 18, 421 *boves* domini iuga cara benignum molliter obnixi blanda vice pectus adulant (adolant *al.*, adorant *al.*). PLIN. nat. 32, 17 *pisces* vocati veniunt ... adulantes scalpuntur, ora hiantia manibus inserendis praebent. ACC. *an* CIC. Tusc. 2, 24 *Iovis satelles* sublime avolans (advolans *codd.*) pinnata cauda nostrum adulat sanguinem (*cf.* NON. 17). PLIN. nat. 10, 127 *Diomediae aves* advenas barbaras clangore infestant, Graecis tantum adulantur (*cf.* SOL. 2, 49 civem Graecum b l a n d i u s adulantur, *opp.* involant et impugnant. AVG. civ. 18, 16 p. 276, 24 D. non solum quietas esse, verum insuper adulare). SOL. 7, 30 *perdicum mares pullos* saepissime adfligunt inpatientius adulantes.

***translate*:** 1 *de hominibus* a d o r o, προσκυνῶ: *absolute*: LIV. 30, 16, 4 ubi ... in praetorium venerunt, more adulantium — accepto, credo, ritu ex ea regione, ex qua oriundi erant — procubuerunt. *aliquem*: VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 mater Darei ... Hephaestionem ... more Persarum adulata tamquam Alexandrum salutavit. 6, 3 ext. 2 Timagoran inter officium salutationis Dareum regem more gentis illius adulatum. 6, 9, 7 aliena tribunalia adulantem. CARM. epigr. 1058, 5 cumque pater materque deos pro me adularent. *alicui*: *humiliter, serviliter veneror*: TERT. ieiun. 13 non tantum obsequi ei (*domino*) debeo, sed et adulari; illud enim imperio eius, hoc arbitrio meo praesto. IVST. 12, 13, 2 adeo universum terrarum orbem nominis eius (*Alexandri*) terror invaserat, ut cunctae gentes velut destinato sibi regi adularentur. b l a n d i o r *sive voce sive gesticulatione sive officiis, assentor, nimium et ultra veritatem effero laudibus*: a b s o l u t e, *v. et p. 879, 60*: CIC. Lael. 99 aperte ... adulantem nemo non videt. SEN. dial. 5, 17, 1 Clitum ... parum adulantem. HIER. epist. 148, 11 si vel adulamur ipsi vel adulantem audimus, si verum dicere gratia impedimur et magis offendere hominem timemus quam non ex animo loqui. TAC. hist. 2, 54 Vitellius se ... iam adulantibus offerebat. 2, 96 amici adulantes mollius interpretabantur. TAC. ann. 14, 47 adulantibus circum, qui ... dicerent. TAC. hist. 2, 76 nec speciem adulantis expaveris. 4, 81 Vespasianus ... obsecratione ipsorum et vocibus adulantium in spem induci. ann. 3, 35 Blaesus ... consensu adulantium haud adiutus est. SVET. Otho 7 gratulantium adulantiumque blanditias. SEN. clem. 2, 2, 2 maluerim veris offendere quam placere adulando. VOPISC. Aur. 19, 4 cum adulando dicerent. AVG. civ. 7, 18 p. 296, 16 D. qui eos adulando deos esse voluerunt. 18, 24 p. 288, 25 D. Romulum ... in deos ... rettulere Romani ... quod nec postea nisi adulando, non errando, factum est. SVET. Vit. 2 idem miri in adulando ingenii. IVV. 3, 86 quid quod adulandi gens prudentissima laudat sermonem indocti *eqs.* SEN. benef. 6, 30, 5 adulandi certamen est ..., quis blandissime fallat. TAC. hist. 1, 90 clamor vocesque vulgi ex more adulandi nimiae et falsae. 4, 49 gaudio clamoribusque cuncta miscebant indiligentia veri et adulandi libidine. ann. 1, 8 ea sola species adulandi supererat. AMM. 17, 11, 1 adulandi iam professores docti. 23, 1, 6 incertum per inperitiam an adulandi cupiditate memorabant. 30, 8, 1 nec metu nec adulandi foeditate constricta *est* posteritas. SEN. nat. 4 praef. 9 ut, qui parce adulatur, pro maligno sit. QVINT. decl. 253 p. 36, 8 qui pro salute communi me offendere auderet ... sed invenio, qui adulentur. APVL. met. 5, 14 *Psychen* complexae ... praedam suam, sorores nomine mentientes thensaurumque penitus abditae fraudis vultu laeto tegentes sic adulant (*sequuntur verba sororum*). TERT. nat. 1, 10. ANTH. 415, 57 *spes* semper adulatur. HIER. epist. 130, 1 si cuncta virtutibus eius (*Demetriadis*) congrua dixero, adulari putabor. si quaedam subtraxero, ne incredibilia videantur, d a m n u m laudibus eius f a c i e t verecundia. 148, 17 fit, ut, qui adulari nescit, aut invidus aut superbus putetur. *technice*: *in rhetorica*: QVINT. inst. 9, 2, 104 Celsus excludere, adseverare ..., adulari, ignoscere ... figuras putat. APVL. Plat. 2, 8 p. 86, 23 rhetoricae duae sunt apud eum partes, ...; alia vero adulandi scientia est, captatrix verisimilium. *de ambitu*: *cf.* PANEG. 11, 19 *et* AVSON. 419, 13 *v. p. 879, 4 et 5.* *aliquem sive aliquid*: CIC. off. 1, 91 *v. p. 879, 45.* Pis. 99 horrentem, trementem, adulantem omnis videre te volui. LIV. 23, 4, 2 senatores omissa dignitatis libertatisque memoria plebem (*cf.* 3, 69, 4 *v. p. 879, 16*) adulari (aduari P^1): salutare, benigne invitare, apparatis accipere epulis *eqs.* VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 *Diogenes*, cum holera ei lavanti Aristippus dixisset, 'si Dionysium adulari (-re *al.*) velles, ista non esses', 'immo vero,' inquit 'si tu ista non esse velles, non adulare⟨re, *fortasse* -res⟩ Dionysium. TAC. hist. 1, 32 tradito more quemcumque principem adulandi licentia adclamationum et studiis inanibus. ann.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

15, 21 ... colimus externos et adulamur. 16, 19 ne codicillis quidem ... Neronem aut Tigellinum aut quem alium potentium adulatus est. TERT. testim. 4 debes adulari *eos*, propter quos laetius vivis. IVST. 17, 2, 10 omni ... arte adulatur eum, ne. PANEG. 11, 19 p. 260, 5 sordidissimum quemque ... adulabant *nobiles*. AVSON. 419, 13 qui tribus non circumivi, centurias non adulavi. AMM. 22, 14, 4 *Theodotus* Constantium ... deducens adulando deformiter. AVG. c. Faust. 22, 84 p. 688, 22 ut Christum negarent et hunc (*Caesarem*) adularent. in ev. Ioann. 12, 13 non te palpas, non tibi blandiris, non te adulas; non dicis: 'iustus sum', cum sis iniquus. CIC. div. 2, 6 neque ... ita aut adulatus aut admiratus fortunam sum alterius. LIV. 45, 31, 4 duo *genera principum*, quae adulando aut Romanorum imperium aut amicitiam regum sibi privatim opes ... faciebant. VAL. MAX. 3, 3, 1 *Porsennae* clementiam non adulatus Mucius. *alicui*: NEP. Att. 8, 6 Atticus ... neque eo magis potenti adulatus est Antonio neque desperatos reliquit. LIV. 3, 69, 4 consules ... plebi (*cf.* 23, 4, 2 *v. p. 878, 77*) adulatos. 36, 7, 4 praesentibus adulando semper. SEN. dial. 7, 12, 3 pessimis quibusque adulantur. CVRT. 4, 1, 19 singulis ... adulantes. PS. QVINT. decl. 3, 6 blandius ... adulatum militi tribunum. TERT. pudic. 2 deo adulantur et sibi lenocinantur. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 42 adulatur Augusto, Mercurium eum dicens esse (*cf.* sat. 1, 3, 82. 2, 1, 20). TREB. Claud. 8, 2 Claudio igitur scriptores adulamur? LACT. inst. 1, 20, 14 adulatus est Attico et inrisit hominem familiarem. HIL. in psalm. 72, 14 nos tamquam pro debita officii religione pie adulari regibus existimamus. LVCIF. p. 54, 4. p. 216, 26. p. 239, 12. p. 217, 1 qui committit sibi non adulando, sed eos salubriter praemonendo *eqs.* AMBROSIAST. in I Thess. (Migne 17, 444) 2, 5 quia nulli fuerat adulatus. II Thess. (Migne 17, 460) 3, 10 aduletur ... pascenti se. HIER. epist. 130, 7 adulari ... clarissimae ... feminae. in Is. 5, 20 malis ... adulemur ... et bonos despiciamus. *rei*: SEN. dial. 7, 2, 4 vides istos, qui eloquentiam laudant, qui opes sequuntur, qui gratiae adulantur, qui potentiam extollunt. TERT. pudic. 2 deus ... zelotes *est*, et qui naso non deridetur, adulantium scilicet bonitati eius. PS. QVINT. decl. 10, 18 quid illo blandius vultu? quid magis adulatur oculis? HIER. epist. 121, 8 nec haec dicentes adulamur vitiis, sed auctoritatem sequimur scripturarum. *sibi ipsi*: TERT. cult. 2, 10 non ut gentiles ita nos quoque nobis adolemur (adulemur *al.*) ... existimantes. paenit. 6 nemo ... sibi aduletur. *in imagine*: TERT. paenit. 6 velut poma, cum iam in acorem vel amaritudinem senescere incipiunt, ex parte aliqua tamen adhuc ipsi gratiae suae adulantur. *nota*: TERT. ieiun. 16 qui in idoli[i]s comendis (comedissent *cod.*) et in hac re (sacro *Oehler*) or[di]nandis et ad singulas horas salutandis adulantur. *passive*: CASS. HEM. hist. frg. 40 adulatique erant ab amicis et adhortati. CIC. off. 1, 91 cavendum est, ne assentatoribus patefaciamus auris neve adulari nos sinamus (*nisi 'eos' vis supplere*). VAL. MAX. 2, 7, 15 etiam tribunus militum adulandus erat.

2 *de rebus*: STAT. Theb. 9, 324 *Crenaeus* laetus adulantem nunc hoc, nunc margine ab illo transit avum (*Ismenum fluvium*). *aliter*: AVIEN. orb. terr. 338 *Siris* utque Syenen caerulus accedens diti loca flumine adulat (alludat *al.*), nomine se claro Nilum trahit. 571 Pisanos alter (*Alpheus*) adulat (*sic Barth*, adsulcat *et* assultat *codd.*). TERT. anim. 52 *cum navigia* nullis depugnata turbinibus ... adulante flatu, labente cursu ... desidunt. ARNOB. nat. 2, 59 quid in mundo faciunt ... herbarum aut fruticum aut adulantia (adulentia *codd.*, adolentia *edd.*) naribus aut tristia in odoribus semina?

syn.: blandiri, adsentari; adorare. *opp.*: invadere, infestare, impugnare, vulnerare, offendere, verum dicere, despicere.

part. pro adi. **adūlāns,** -antis. PLIN. paneg. 26 adulantia verba blandasque voces edocere (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 21, 1 fatuis atque adulantibus verbis ... laudaverit). CLAVD. 20, 79 subter adulantes tituli nimiaeque legantur ... laudes. TERT. adv. Marc. 1, 27 quid denique adulantius *est* quam delicta non exsequi? ENNOD. carm. 1, 9 praef. p. 532, 5 cum adulantibus adulescentiae floribus et pueritiae ... et saecularis licentiae verna riderent. *adverbium* **adūlanter**. GLOSS. V 436, 37 adulanter (adolenter *cod.*) indigne. IVL. RVF. rhet. 46, 21 *licentia* interdum adulanter inducitur. FVLG. Virg. cont. 96 p. 96, 7 H. vanae ... laudis appetitus numquam veritatem inquirit, sed falsa in se adulanter ingesta velut propria recusat. AVG. in psalm. 78, 13 qui nobis adulanter arrident. ISID. sent. 3, 46, 5 adulanter decipiunt. *Oertel.*

Adulouualdus, -ī *nom. germ.* Adalwald, *rex Langobardorum.* GREG. M. epist. 14, 12 (Mon. epist. II 431, 9. 26) Adulouualdum *et* -do.

adulter, -erī *m.* [*ab* adulterare *ductum esse videtur. Th.*] PAVL. FEST. 22 adulter et adultera dicuntur quod et ille ad alteram et haec ad alterum se conferunt (*cf.* AVG. serm. 51, 22 *p. 882, 43*). ARS Einsidl. gramm. suppl. 217, 12 adulter dicitur alienum torum violans. ARS Bern. gramm. suppl. 101, 11 adulteri. *in versus dactylicos non intrat nisi nom. sing.* [*francog. vet.* avoutre. *M.-L.*]

GLOSS. μοιχός, πορνοβοσκός (*hic illic c. gen. mulieris stupratae vel mariti decepti; c. adi. p. 880, l. 49, c. pron. l. 27. 34, cum in* TAC. *l. 61*).

PLAVT. Amph. 1049 sive uxorem sive adulterum (arg. 1, 10 adulterum se Iuppiter confessus est). RHET. Her. 4, 34, 46 si ... intemperantem et adulterum Hippolytum nominemus. CIC. Pis. 28 ille sororius adulter. Cael. 30 'adulter impudicus sequester' convicium est, non accusatio. Cat. 2, 7 quis ganeo, quis nepos, quis adulter, quae mulier infamis. 2, 23 omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri impudicique. Cael. 49 adulter an amator. Verr. 2, 9 non adulterum, sed expugnatorem pudicitiae (*cf.* Cael. 49). Cael. 38 adulterum ego putarem, si quis hanc paulo liberius salutasset? Pis. frg. 17 putavi austerum hominem ..., sed video adulterum, video ganeonem. Sest. 39 cum scurrarum ... scorto, cum sororis adultero. orat. frg. A 9, 23 deprehendebas adulteros (SEN. contr. 1, 4 *tit.* adulterum cum adultera qui deprenderit. 1, 4, 2. 1, 4, 6. 1, 4, 10. 4, 7. 7, 5, 1 *passim.* QVINT. inst. 7, 3, 6 *passim in* decl. APVL. apol. 75). CIC. fin. 2, 27. CAT. 57, 8 non hic quam ille magis vorax adulter. SALL. Cat. 14, 2 quicumque inpudicus adulter ganeo. VERG. Aen. 10, 92 Dardanius (*Paris.* PROP. 2, 34, 7 OV. epist. 1, 6. 18, 177 Idaeus. ars 2, 365. AVG. civ. 3, 7 adulteros *i. Troianos*). 11, 268 (*Aegisthus.* OV. rem. 161 SEN. Ag. 884). HOR. carm. 1, 33, 9 turpi ... peccet adultero. 1, 36, 19 novo divelletur adultero. 3, 6, 25 iuniores quaerit adulteros. 3, 16, 4 Danaen ... excubiae munierant ... nocturnis ab adulteris. 3, 24, 20 nitido fidit adultero. 4, 9, 13 comptos ... adulteri crines. epod. 5, 57 senem ... adulterum (MACR. sat. 2, 2, 5). OV. am. 1, 10, 4 callidus in falsa lusit adulter ave (*Iuppiter.* epist. 16, 46 pluma tectus adulter erat. am. 1, 3, 22 quam fluminea lusit adulter ave. 3, 8, 33 GERM. 276. SEN. dial. 7, 26, 5 adulterum et abnoctantem. PLIN. nat. 8, 49 CARM. c. pag. 12). OV. epist. 4, 34 turpis. 16, 18 laudem de me nullus adulter habet. 18, 19, 8 debitus ut coniunx, non ut adulter amo. 19, 148. am. 3, 4, 8. ars 1, 304 tuus (*taurus Pasiphaes.* 1, 309 met. 9, 740 PAVL. FEST. 149 SEN. Phaedr. 118. APVL. met. 10, 22 mugiente). OV. Ib. 336. met. 4, 182 (*Mars.* STAT. Theb. 7, 62 radiis monstratus). 7, 741 male fictus. fast. 2, 335 huc illuc temerarius errat adulter (*Faunus*). 2, 808 (*Sex. Tarquinius*). trist. 2, 499 cultus. LIV. 1, 58, 7 haud impune adultero (*Tarquinio*) fore. MANIL. 4, 104 quisve in portenti noxam peccarit adulter *cum fera coeundo.* SEN. contr. 1, 2, 23. 1, 4, 1 nec dimisi adulteros nec occidi. 1, 4, 3 adulteros meos. 1, 4, 12 suis (QVINT. decl. 347 p. 367, 26. 249 p. 21, 19 tuum). 1, 7, 2 pro adultero filio. 2, 7, 8 tam censorio adultero. *ibid.* plus credetis ... marito quam adultero. 4, 7 adulter tyranni. 9, 1, 5 dimitti ... adulteros (9, 1, 6). PHAEDR. 3, 10, 16 ventitare adulterum. SEN. Med. 456 (*Iason.* VAL. FL. 8, 338 Haemonius). Ag. 955 adulterorum (*Aegisthi et Clytaemestrae*). dial. 2, 7, 4 si quis cum uxore sua tamquam cum aliena concumbat, adulter erit, quamvis illa adultera non sit. benef. 1, 10, 4 homicidae tyranni fures adulteri raptores. 3, 16, 3 ut nulla virum habeat, nisi ut adulterum inritet. 4, 28, 2 fur ... periurus ... adulter. 6, 32, 1 admissos gregatim adulteros. epist. 94, 26 ut illi (*uxori*) nil cum adultero, sic tibi nil esse debere cum paelice. 97, 6 ante iudicium adulter, in iudicio leno (*Clodius*). 104, 20 incendent libidines tuas adulterorum sodalicia. LVCAN. 10, 72 *Caesar* (10, 367). CARM. epigr. 95, 5 secuta adulterum. 1037, 6. PLIN. nat. 22, 3 matrona adultero placeat. 32, 49 adulterorum taedium fieri *uxorem.* STAT. silv. 5, 1, 58 fraternus (*Thyestes*). MART. 1, 34, 3 plus spectator quam te delectat adulter. 10, 95, 1 QVINT. inst. 2, 4, 22. 3, 6, 17. 3, 6, 27 loris caesus vel fame necatus. 3, 11, 7 *et passim in* inst. *et* decl. *nota* inst. 7, 4, 27 si abdicetur raptor adulter (decl. 275 p. 124, 22). decl. 347 p. 366, 23 adulterum cum adultera liceat occidere. 286 fratris. 279 dives speciosi adulter. 277 a marito secubaret, cum adultero volutata est (APVL. met. 9, 5). 335 tit. adulteros inclusos *i. virum et feminam* (*ibid.* p. 319, 6. 16 *passim*). IVV. 1, 78 praetextatus. 2, 29 tragico pollutus adulter concubitu (*Domitianus*). 3, 45. 4, 4. 6, 237 abditus interea latet et secretus adulter. 6, 329. 404. 567. 8, 144 nocturnus. 9, 80. 10, 311 fiet adulter publicus. 10, 318 matronae. TAC. hist. 3, 45 (*opp.* marito). ann. 1, 53 pervicax. 3, 24 earum. *ibid.* Silanus in nepti Augusti adulter. 4, 3 seque ac maiores municipali adultero foedabat. 6, 40 corripitur ob servum adulterum. 6, 47 eius. 11, 12 ut vacuo adultero poteretur. 13, 42 domus eius. 13, 45 maritos et adulteros non distinguens. 14, 60 adulteri Neronis, mox mariti. 15, 50 Agrippinae. SVET. Iul. 74 uxoris suae. APVL. met. 7, 22 communem omnium adulterum. 9, 15 stuprum sequestra et adulterorum internuntia. 9, 28 intempestivum tibi nomen adulter vindicas *o puer.* ARNOB. nat. 4, 33 castitatis. AVG. civ. 4, 25 alienarum ... adulter uxorum. HIER. epist. 55, 3 relicto viro adultero et sodomita. *passim.* *nota*: OV. ars 2, 637 nominis. *de bestiis*: GRATT. cyn. 164 *tigris.* STAT. silv. 4, 5, 18 vacca dulci admugit adultero. CLAVD. 17, 306 *pardus leaenae.*

syn. (moechus), (corruptor), (stuprator). leno.

f. **adultera,** -ae, μοιχάς GLOSS. *haud raro cum gen. viri.* CATO (Quint. inst. 5, 11, 39 *Cato ait* nullam adulteram non eandem esse veneficam). CAT. 61, 102 in mala deditus vir adultera. HOR. carm. 3, 3, 25 Lacaenae ... adulterae *i. Helenae.* OV. epist. 5, 125. 6, 133 adultera virgo. 9, 53. 13, 133 turpis *i. Helena.* 16, 217. am. 2, 18, 37 Paris ... et adultera. 3, 4, 29 non proba fit, quam vir servat, sed adultera cara. 3, 4, 37 coniunx. 3, 6, 77. ars 1, 295 Pasiphae ... adultera tauri (met. 8, 132). met. 2, 471 fecunda. 10, 347 matris paelex et adultera patris. Ib. 399 (*opp.* pia). trist. 2, 371 *Helena.* SEN. contr. 1, 4, 6 uxorem. 1, 4, 7 matrem. 2, 7, 4 qui incurrenti (-etia *codd.*) adulterae se non subduceret. 4, 7 exc. ab adulterae osculis ad prae-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mium curris. 6,6 exc. generi adultera, filiae paelex. 9,1 exc. uxorem . . . adulteram fieri (9,1,14). 9,1,4 adulteram dimittam? 9,1,15 filiam. PHAEDR. 3,3,9. SEN. benef. 3,28,4 gulae servus et adulterae, immo adulterarum commune mancipium. PLIN. nat. 26,62 adulteras adloqui. MART. 6,7,5 quae totiens nubit, non nubit: adultera lege est (*syn.* moecha). 9,2,3. QVINT. inst. 3,11,7 cum adulteram deprehensam occidisset (SVLP. SEV. chron. 2,1,8). 5,9,14 est signum adulterae lavari cum viris. decl. 249 cum adultera . . . agere (*hoc passim*) *et saepe in* decl. IVV. 14,25 TAC. ann. 11,26. 14,1 SVET. Cal. 24. ITALA (Lucif. de non conv. 2) deut. 23,17 non erit adultera (meretrix VVLG.) ex filiabus Israel. HIER. epist. 74,2 adulterae et meretrices. 74,3 uxorem fornicariam . . . et deinde adulteram. AVG. civ. 1,19 adultera haec an casta iudicanda est? *passim.*

de bestiis: GRATT. cyn. 285 si . . . mater adultera non est. PLIN. nat. 7,43 coitum sentit in adultera leo.

syn.: (moecha), paelex, meretrix.

adi. **adulter,** -era, -erum, *quod adulteri (-ae) est.* HOR. carm. 1,15,19 adulteros crines (*cf. p. 880,20*). OV. am. 3,4,5 ut iam servaris bene corpus, adultera mens est (LACT. inst. 6,23,34). FIRM. err. 12,3 cupiditate. TERT. pudic. 5 conceptus. SOLIN. 27,42 partus. 17,11 coitibus *pardorum.* *nota i. q. spurius*: VVLG. Hebr. 12,8 adulteri (νόθοι, *vix est gen. sing.*) estis et non filii. *cf.* HEGES. 2,1,2 cum *Herodes* . . . adulter regni fuerit, . . . *non* ab eo legitimum regem creari. *porro*: *non genuinus, falsatus*: OV. ars 3,643 nomine cum doceat, quid agamus, adultera clavis (*cf.* adulterinus *p. 882, 7*). MANIL. 2,22 arbusta vagis essent quod adultera pomis. PLIN. nat 33,114 id (*minii genus*) esse adulterum. 34,113 sive sinceram sive adulteram *aeruginem.* APVL. met. 10,9 ne forte aliquis . . . istorum . . aureorum nequam vel adulter reperiatur (HIER. epist. 119,11 nummus. COD. Theod. 9,22,1 *a. 317* figuratum solidum adultera imitatione). TERT. nat. 1,16 adulteram noctem (*i. conventus subterranei*) commenti sumus, ne aut lucem aut veram noctem contaminaremus. pudic. 10 scriptura Pastoris . . . inter apocrypha et falsa iudicaretur, adultera et ipsa et inde patrona sociorum (*i. moechorum*). apol. 47 adulteris nostris (*i. qui sententiam nostram invertunt*). adv. Marc. 1,27 dominatio (*opp.* iusta et ordinaria). IREN. 4,12,1 adulteram legem et contrariam legi. ARNOB. nat. 5,36 nothas atque adulteras lectiones (*opp.* veritas). CYPR. hab. virg. 17 crinem adultero colore mutasti (OROS. 4,12,12). PLIN. VAL. 1,21 pilos oculorum adulteros. APIC. 5,200 pisam. GREG. TVR. Franc. 2,42 aurum. ORIBAS. syn. 2 add. 846 carnes adulteras vel alienas. 7,15 caro adultera crescit. HIST. Apoll. 26 vitam . . . luctare cum morte adultera (*syn.* falsa). *apud christianos de eo qui falsam sectatur fidem deoque est infidelis vel haereticus (interdum etiam subst. c. gen.)*: TERT. idol. 1 qui falsis deis servit, sine dubio adulter est veritatis, quia omne falsum adulterium est. anim. 16 naturae . . . posterioris et adulterae. praescr. haer. 4 pseudoapostoli . . . adulteri euangelizatores. 17 sensus. 30 adulteros veritatis. adv. Hermog. 1 totus adulter et praedicationis et carnis. CARM. adv. Marc. 3,24 *Noe* iustus in adultera plebe. CYPR. epist. 45,1 adulterum et contrarium caput extra ecclesiam fecit. 55,24 adulter atque extraneus episcopus. 68,2 adulteram cathedram conlocare. PS. CYPR. aleat. 7 facinoris admissionis adulter. AMBR. Ioseph 6,28 veritatis. AMBROSIAST. Rom. 7,2 legis *et* euangelii (7,3). HIER. epist. 147,11 post adulterium hominis adulter Christi esse cupiebas (22,13). VVLG. Matth. 12,39 generatio mala et adultera (μοιχαλίς. 16,4 Marc. 8,38). AVG. epist. 108,1,1 veritatis. SALV. gub. 7,75. CASSIOD. hist. 4,24 doctrinam *Arrii.* *hic illic* adulter *i. q. diabolus*: COMM. instr. 1,36,3 *vide notam Dombarti*; apol. 179. 206. 985. *subst.*: COD. Theod. 9,21,5 (*a. 343*) solidorum adulter *i. adulterator; item* COD. Iust. 1,4,3,3 adulter violatorque monetae (adulterator *unus codex et* COD. Theod. 9,38,8). GLOSS. II 397,16 παραχαράκτης adulter. II 564,41.

syn.: apocryphus, falsus, nothus, alienus, extraneus, malus.
opp.: legitimus. sincerus, verus, iustus, ordinarius.

adulterātio, -ōnis *f. ab* adulterare. PLIN. nat. 1 ind. 12 in omnibus odoribus aut condimentis dicuntur adulterationes. 21,32 umidum . . quod evenit adulteratione. TERT. praescr. haer. 38 scripturarum et expositionum adulteratio. GLOSS. II 397,15 παραχάραγμα adulteratio.

adulterātor, -ōris *m. ab* adulterare. SATVRN. dig. 48,19,16,9 monetae (COD. Theod. 11,21,1 *a. 371.* 9,38,8 *a. 385 et saepius*), *cf.* GLOSS. II 533,40 adulterator parakaractis. II 564,41 adulterator adulter et qui nummisma inlegale cudit. *v. l. 59.* TERT. carn. Chr. 19 adulteratores eius (*capituli i. versus Iohannis*). FIRM. math. 7 (fol. 112^{v2} ed. Ven. 1497) in XIII. parte Capricorni . . . erunt periuri adulteratores libidinum. AMBROSIAST. II Thess. 3,17 propter . . . adulteratores scripturarum semper se manu sua . . . salutationem subscribere. *f.* **adulterātrīx,** -īcis. GLOSS. II 533,47 adulteratrix michallis *i.* μοιχαλίς *cf.* VVLG. *l. 55.* II 564,46 adulteratrix adultera.

adulterīnus, -a, -um. [*ab* adulter. *Th.*] CAPER gramm. VII 107,10 adulterina adulterata, at adultera quae adulterat. *adi. hexametro non aptum.* *falsus, spurius*: PLAVT. Bacch. 266 adulterinum . . . esse symbolum. VARRO rust. 1,40,2 semina (AMBR. epist. 2,28 exam. 3,10,44). CIC. Cluent. 41 testamentum . . . signis adulterinis obsignavit (LEX Cornel. Paul. sent. 5,25,1 LIV. 39,18,4. 40,23,7. 40,55,1. PAVL. FEST. 28 adulterina signa dicuntur alienis anulis facta. INST. Iust. 4,18,7. GLOSS. II 533,48 adulterinus *sc. nummus* παραχάραγμα). CIC. off. 3,91 nummos (*opp.* bonis; LEX Cornel. dig. 48,10,9. PLIN. nat. 33,132 *denarius, opp.* veris. PAVL. sent. 5,25,1 *monetam.* FRONTO p. 140,14 N. aes. 161,16 plumbei nummi et . . . adulterini. HIER. adv. Ruf. 1,16 monetae. LEX Visig. Recc. 7,6,5 solidus aureus). SALL. Iug. 12,3 portarum clavis adulterinas (GLOSS. II 229,46 ἀντικλεῖθρον adulterina clavis). *cf.* adulter *p. 881, 25.* NIGID. Gell. 19,4,6 non verum 'n', sed adulterinum ponitur. SEN. epist. 71,4 unum bonum est quod honestum est, cetera falsa et adulterina bona sunt. PLIN. nat. 18,115 alica. 26,61 *scamonio.* 35,39 *sandaraca.* EDICT. Trai. dig. 47,11,6,1 staterae. AFRIC. dig. 48,10,6 testamentum (*opp.* verum). GELL. 8,2 verba . . . adulterina et barbara. APVL. met. 6,13 facti auctor adulterinus. 4,16 litteris. TERT. nat. 2,1 divinitatem. praescr. haer. 34 doctrinarum (CYPR. epist. 43,4 *cum lusu verborum.* HIER. epist. 96,12). OPTATVS p. 156,21 ramos. CYPR. rebapt. 17 baptismatis. FIRM. math. 1,5,3 sermonis. CHALC. transl. 52 ratione (νόθῳ. CASSIOD. hist. 9,3 pr.). comm. 308 intellectu. 346 notha et adulterina quadam ratiocinatione (*opp.* 347 rectus). 347 suspicio . . . spuria quaedam ratio est atque adulterina. AMBR. exam. 5,3,9 pretiosius putas quod adulterinum quam quod verum est. Iacob 1,2,6 inlecebris (*opp.* rectae rationis). HIER. apol. adv. Ruf. 2,18 sermonum corruptionibus vel adulterinis editionibus. AVG. gen. ad litt. 10,17,31 contaminatione. CASSIAN. Nest. 3,12,3 cavernas (*syn.* inlicitos aditus). FAVST. REI. grat. 1,18 p. 56,9 purum metallum adulterina permixtione corruptum (*opp.* sinceritas). 1,2 p. 14,15 quidquid auro obryzo adulterinum fraus . . . admiscuit. COD. Iust. 11,9,3 vellera adulterino colore fucata. ISID. orig. 4,8,11 *lepra* ut omnia unius coloris quamvis adulterini faciat. *quod adulteri est*: PLIN. nat. 7,14 adulterino sanguine natos. 10,10 praecipitat e nido velut adulterinum atque degenerem *pullum.* APVL. met. 8,3 veneris. AMBR. paenit. 1,14,71 ignis. in psalm. 118,12,31 concubitus (AVG. c. Iul. op. imp. 5,24). exam. 5,3,9 coniugia. *ibid.* naturae. Ioseph 6,31 manu. AVG. civ. 1,19 consensu (*de Lucretia agitur*). epist. 140,53 animum. de coni. 19,20 inquinatione. EVCHERIVS form. 5 meretrix, quae adulterinos de diabolo fructus concipit.

synonyma: falsus. nothus. spurius. inlicitus. *opposita*: bonus. verus. rectus. purus. aurum obryzum.

adulterio, -ōnis *f. et* **adulteritās,** -ātis *f.* GELL. 16,7,1 Laberius in mimis . . . verba finxit . . . adulterionem adulteritatemque pro adulterio. *fide nulla digna ut surrepta ex Gellio* NON. 70 adulterionem pro adultero Laberius Cophino (*cf.* GLOSS. V 637,10).

adulterium, -ī *n.* [*ab* adulter. *Th.*] AVG. serm. 51,22 non eat ille ad alteram et illa ad alterum: unde appellatum est adulterium quasi ad alterum. *cf. p. 879,76.* PAPIN. dig. 48,5,6,1 lex (*scil. Iulia*) stuprum et adulterium promiscue et καταχρηστικώτερον appellat. sed proprie adulterium in nupta committitur, propter partum ex altero conceptum composito nomine: stuprum vero in virginem viduamve committitur, quod Graeci φθοράν appellant. *cf.* MODESTIN. dig. 50,16,101. *Hartmann, PW. I 432 sqq.* *gen. in -iī inde ab* OV. *in versibus.*

I *proprie* (*cum gen. subi. vel obi., huius vice etiam* in *c. abl.*) GLOSS. μοιχεία: PLAVT. Cas. 976 in adulterio, dum moechissat Casinam, credo perdidit *pallium.* Mil. 90 plenus periuri atque adulteri. 802 adulterio studiosus. CATO orat. Gell. 10,23,5 in adulterio uxorem tuam si prehendisses, sine iudicio inpune necares. CIC. Mil. 72 cuius nefandum adulterium in pulvinaribus sanctissimis nobilissimae feminae comprehenderunt. orat. frg. A 9,23 cum deprehendebare in adulteriis (de orat. 2,275. LIV. 1,58,4 in sordido adulterio necata. SEN. contr. 1,5,5 in adulterio deprehensus. 9,1 th. VAL. MAX. 6,1,13 SEN. benef. 5,19,5 QVINT. inst. 5,10,35. 6,3,87. 9,2,42 decl. 273 p. 117 *passim* DIG.; invenire in adulterio PAVL. sent. 2,26,7). CIC. Planc. 30 iacis adulteria, quae nemo . . . possit agnoscere. Pis. 70 omnis hominis libidines, omnia stupra . . . adulteria denique versibus expresserit. Cael. 29. 35 libidines amores adulteria Baias . . . iactant. Verr. 4,6 cotidiana adulteria. Flacc. 34 de probris, adulteriis ac stupris. Sest. 20 hominem . . . vino, ganeis, lenociniis adulteriisque confectum. Scaur. 8 libidinosam . . . matrem infami ac noto adulterio iam diu diligebat. div. 1,121 corruptelam et adulterium. fin. 2,73. Tusc. 4,75 stupra . . . et corruptelas et adulteria, incesta denique. Cato 40 nat. deor. 1,42. 3,68. CAT. 66,84 quae se impuro dedit adulterio. 67,36 cum quibus illa malum fecit adulterium (SEN. contr. 1,4,12 epist. 97,5 VOPISC. Aur. 49,4. LVCIF. de non conv. 15 Iud. 7 exfornicatae, VVLG. ἐκπορνεύσασαι. HIER. epist. 147,11 *passim*). CAT. 78,6. 113,4 fecundum semen adulterio. NEP. Epam. 5,5 habebat . . . suspicionem adulteri. PROP. 2,29^{b},38 admisso notus adulterio. OV. epist. 4,34. am. 3,5,44 adulterii labe carere. ars 2,367 cogis adulterium dando tempusque locumque. met. 2,545. 4,171. 4,236. 8,156 foedum *Pasiphaes.* 7,717. 9,25. fast. 2,808 falsus adulterii testis. Pont. 3,58 adulterii . . . notas. trist. 2,430 suum fassus adulterium est. 2,514 scaenica. LEX Iulia de adulteriis coercendis *a. 737 passim apud* ICTOS. MANIL. 5,266. SEN. contr. 1,4 thema: liceat adulterium in matre et filio vindicare. 1,4,6 adulterium filio vindicare. 1,4,9 legem de adulteriis. 2,1,34 matrona adulteri rea (reo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

codd.). *ibid.* servum adulteri postulatum. 2, 3, 14 accusari ... adulteri, quod adulterium commissurus sit (9, 2, 14 SEN. epist. 97, 2 ASCON. tog. cand. p. 93 B. QVINT. inst. 7, 2, 11. 7, 3, 1 decl. 275 p. 124, 28 *passim. nota* super eam VVLG. Marc. 10, 11). SEN. contr. 2, 6, 5 adulterium ... vindicare committendo. 2, 7 praef. accusat adulteri ex suspicione. 7, 5 thema: rumor erat de adulterio procuratoris et matris familiae. 9, 1, 15 publicum adulterium est sub Miltiadis tropaeis concumbere. 9, 2, 13 adulterii causam dicet (VAL. MAX. 8, 1 abs. 12). 10, 5, 14 deorum. VELL. 2, 45, 1 ob initum inter ... sacra adulterium. VAL. MAX. 6, 5 ext. 3 adulteri crimine damnatus. SEN. dial. 10, 4, 6 iuvenes adulterio velut sacramento adacti. benef. 1, 10, 2 nunc in adulteria magis quam in alia peccabitur. 3, 16, 3. clem. 1, 10, 3 quoscumque ob adulterium filiae suae damnaverat. epist. 87, 23 adulterio gloriantur. 97, 3 adulterii reus adulteria divisit. 97, 5 plus est distribuere adulteria quam facere. 97, 9. PLIN. nat. 7, 40 in tormentis adulteriorum coniugis. 7, 51. 7, 149 in nepte. 2, 17 adulteria inter ipsos (*deos*) fingi. 14, 140 vasa adulteriis caelata. 29, 20 Eudemi in Livia *adulterium*. MART. 1, 90, 10. QVINT. inst. 4, 4, 8 adulterium obicio. *ibid.* adulterii mecum agitur (decl. 284 p. 150, 1). 7, 2, 51 adulterii causae. 7, 3, 10 adulterium *est* cum aliena uxore domi coire: an et in lupanari? decl. 310 p. 219, 1 bis adulterii notatus. 335 p. 321, 6 infamavi te adulterio. IVV. 11, 177. TAC. hist. 1, 2 magna (*i. famosa*) adulteria. ann. 13, 44 ingentibus donis adulterium emercatur. PLIN. epist. 6, 31, 5 post delatum adulterium. SVET. Aug. 69 adulteria ... exercuisse (TERT. cult. fem. 2, 5 adulterium in specie exercere). SVET. Aug. 70 vers. 4 dum nova divorum cenat adulteria. Tib. 62 ex adulterio conceptum. Claud. 1 per adulterii consuetudinem. TERT. idol. 2 adulterium etiam in concupiscentia designat. AMBR. virg. 1, 6, 28 de adulterio vultus meditantur adulterium castitatis. HIER. epist. 22, 19 linguae. VVLG. lev. 20, 10 adulterium perpetravit cum coniuge. Ier. 13, 27 adulteria tua et hinnitus tuus. II Petr. 2, 14 oculos habentes plenos adulterii.

iuncturae apud ICTOS *sicut et apud rhetores in usu sunt hae potissimum* (*cf.* vocabul. iurispr.): adulterii accusare (*passim*), postulare; agere; convincere; condemnare, damnare (*hoc passim*). adulterium admittere (GAIVS inst. 3, 194 TERT. spect. 3 anim. 41 AVG. civ. 1, 19 *quater* LEX Visig. Recc. 3, 4, 17), committere (*v. supra l. 2; passim*), facere (*v. p. 882, 72*), inferre (VLP. dig. 48, 5, 13 LEX Visig. Recc. 3, 4, 1). pati (PAPIN. dig. 48, 5, 6). de adulterio agere, cognoscere, tractare, probare, iudicium constituere. ex adulterio accusare (VLP. dig. 48, 5, 14, 8). in adulterio deprehendere (*passim, v. p. 882, 59*), invenire (PAVL. sent. 2, 26, 7); damnare (PAPIN. dig. 34, 9, 13 *cf.* QVINT. decl. 304 p. 192, 25), postulare (PAVL. dig. 48, 18, 8, 1).

de bestiis: OV. ars 2, 484 haeret adulterio cum cane nexa canis. PLIN. nat. 8, 13 nec adulteria novere *elephanti*. 10, 104 *bis de columbis* (*opp.* pudicitia). APVL. met. 7, 16 adulterio degeneri *asini*.

II *translate,* *i. q. mixtio insolita, deterior plerumque*: PLIN. nat. 9, 139 ipsa adulterare adulteria naturae, sicut testudines tinguere, argentum auro confundere. 14, 80 omnia in adulterium mellis excogitata. 17, 8 et arborum quoque adulteria excogitata sunt. 19, 44 ad mercis adulteria. TERT. cult. fem. 1, 8 colorum (CYPR. hab. virg. 16). praescr. haer. 31 avenarum sterilis feni adulterium. CAEL. AVR. chron. 3, 5, 75 medicaminum. ALC. AVIT. epist. 87 p. 96, 33 *monetarum*. *apud christianos de fide falsa, sim.*: TERT. spect. 23 adulterium est apud illum (*deum*) omne quod fingitur. idol. 1 omne falsum adulterium est. apol. 47 adulteria huiusmodi salutaris disciplinae. adv. Marc. 1, 20 evangelii. 4, 17 Marcionis. AMBR. Ioseph 6, 29 fidei. HIER. epist. 123, 13 post adulterium et negationem salvatoris.

adultero, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ad *et* alter *derivatum esse videtur. Th.*] *deponens non legitur nisi* VVLG. Ezech. 23, 37 (*p. 884, 4*) *de feminis, quod facile intellegitur* (Ier. 7, 9 *videndum, ne in codd. bonis sit* -are), *translate* PRISCILL. tract. 1, 22 (*p. 884, 12*) NOVELL. 89, 3, 1 (*p. 884, 60*). CASSIOD. hist. 12, 4 (*p. 884, 61*).

I *proprie*: *adulterium committere* (*de viro, rarius de femina*), *passim cum acc. feminae, raro viri*: CATO orat. Gell. 10, 23, 5 *uxor* te si adulterares sive tu adulterare⟨re⟩, digito non auderet contingere neque ius est. CIC. off. 1, 128 latrocinari, fraudare, adulterare re turpe est, sed dicitur non obscene. SEN. contr. 7, 6, 2 ergo tibi, soror, ut honestos habeas liberos, adulterandum est. QVINT. decl. 325 p. 277, 28 adulterari pauperis uxorem a divite, conscio viro. SVET. Iul. 6 *Pompeiam* adulteratam opinatus a P. Clodio. 48 ob adulteratam equitis Romani uxorem. Aug. 67 adulterare matronas. CAPER gramm. VII 107, 11 adultera quae adulterat. SCAEV. dig. 23, 3, 47 cum mulier viri lenocinio adulterata fuerit. MARC. dig. 48, 9, 5 qui novercam adulterabat. VLP. dig. 48, 5, 30, 4 qui quid accepit ut adulteretur uxor. *ibid.* uxorem pateretur adulterari. TERT. pudic. 4 ita et ubicumque vel in quacumque semet ipsum adulterat et stuprat, qui aliter quam nuptiis utitur. ITALA (Tert. adv. Marc. 1, 29) exod. 20, 40 non adulterabis (moechaberis VVLG.). Matth. 5, 28 (Tert. anim. 15 *et* 40 *et* 58) qui viderit feminam ad concupiscendum, iam adulteravit (ἐμοίχευσε, VVLG. moechatus est eam) in corde. TERT. scap. 4 matrimonium nullius adulteramus. HERM. sim. 1, 11 adulterare ... nolite neque adtingere alienum. LAMPR. Diad. 5, 1 ⟨quasi⟩ mater eius adulterata esset. IVST. 43, 4, 8 regis cognata ..., quae adulterare cum Graeco adulescente solita. HIL. in psalm. 125, 8 quod ... optabilius nobis est tempus? quo adulterabamus aut quo maluissemus virgines fuisse? AMBROSIAST. I Tim. 5, 14. VVLG. sap. 14, 24 adulterans (νοθεύων). Ier. 7, 9 furari occidere adulterari (μοιχᾶσθε). 23, 14 adulterantium (μοιχωμένους). Ezech. 23, 37 adulteratae sunt (ἐμοιχῶντο). Os. 4, 14 *sponsae* cum adulteraverint (μοιχεύσωσιν). 7, 4 Matth. 5, 32 Marc. 10, 19 Rom. 13, 9. AVG. civ. 1, 19 adulterata (*opp.* pudica). 4, 27. 6, 5. 7, 9 in psalm. 140, 18 acad. 3, 19, 35. OROS. hist. 2, 4, 12 adulteratae Lucretiae. CASSIAN. conl. 13, 8, 2 CANON. const. 753. 756 SALV. gub. 7, 91 LEX Burg. lib. const. 36 BENED. reg. 4.

de bestiis: HOR. epod. 16, 32 adulteretur et columba miluo. *translate sensu christiano*: IREN. 1, 30, 7 *Eva* adulterans (*i. deo non oboediens*) peccavit. PRISCILL. tract. 1, 22 p. 19, 2 Vind. Eva ... adulterata in deum et zabolicae seductioni consentiens.

II *translate*: *falsare, corrumpere, miscere rebus alienis*: PLAVT. Bacch. 268 adulterare eum aibat rebus ceteris *praeter symbolum*. CIC. part. 25, 90 boni ... naturam fallaciter imitando adulterat. Caecin. 73 ius civile ... neque inflecti gratia neque perfringi potentia neque adulterari pecunia possit. Lael. 92 iudicium veri. leg. 1, 43 ius. OV. fast. 1, 373 ille (*Proteus*) suam faciem transformis adulterat arte. Pont. 4, 10, 59 copia tot laticum, quas auget, adulterat undas. 66[es] *fere apud* PLIN. nat. *de variis materiis, ut* 12, 28 piper longum facillime adulteratur Alexandrino sinapi. 12, 31 spina ... adulterat ... medicamentum. 12, 36 adulteratur amygdala nuce *bdellium* (*sic saepe* adulteratur *vel* adulterant *in initio enuntiati*). 12, 43. 46. 49. 65. 71 fallacissime ... adulteratur Indica murra. 13, 16 tanta materia adulterandi est. 14, 68 mercator saporem coloremque adulterat. 16, 205 colos mire adulteratur iuglande. 19, 46 per quae omnia adulteratur rei saluberrimae ... auctoritas. 23, 33 statim in lacibus vindemiae adulterentur. 25, 79 taedio lacte adulterant, sed discernitur igni. 31, 91 adulteratur ... tinguiturque. 32, 26 *castorum testes* adulterari ... renibus eiusdem. 34, 107 sic adulteratur flos ut squama veniat pro eo. 35, 34 *rubrica* minium sublinunt adulterantque. 35, 184 *alumen* an sit adulteratum, deprenditur suco Punici mali. *nota*: 9, 138 adulterare adulteria naturae sicut testudines tinguere, argentum auro confundere. 10, 27 educat ergo subditum *coccygis pullum* adulterato feta nido, *ubi quasi adulterium cogitatur*. FLOR. 1, 27 gens Gallograecorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta et adulterata est. VLP. dig. 11, 3, 1, 5 ut rationes dominicas intercideret adulteraret vel etiam ut rationem sibi commissam turbaret. PAVL. sent. 5, 25, 1 (*ex lege Cornelia?*) quive nummos aureos argenteos adulteraverit. PS. APVL. Plat. 1, 5 adulterata opinione (νόθῳ λογισμῷ). TERT. adv. Marc. 4, 2 euangelii ... adulterati. apol. 47 philosophicas sententias. spect. 2 adulterandis usibus divinae condicionis. IREN. 1, 3, 6 adulterantes (ῥᾳδιουργοῦντες) expositiones. 1, 27, 4 veritatem (3, 3, 4. 3, 17, 4 CYPR. zel. 6). ITALA (Iren. 4, 26, 4) *et* VVLG. II Cor. 2, 17 adulterantes verbum dei (καπηλεύοντες; *item* 4, 2; *cf.* AMBROSIASTER II Cor. 4, 2 *hoc* est verum sensum per falsum velle excludere). CYPR. epist. 63, 18 corrumpit atque adulterat praecepta divina. hab. virg. 15 plastica *dei* adulterari nullo modo debeat adhibito flavo colore. laps. 6 adulterati post dei manus oculi. epist. 73, 11 aqua ecclesiae ... corrumpi et adulterari non potest. 69, 1 nomina adulterata fingentes. PS. ASCON. in Verr. act. I p. 146 B. adulteratas fuisse tabellas suas. AMBR. exam. 3, 7, 31 fruges non adulterant sui sinceritatem seminis: tu adulteras puritatem animae. 6, 8, 47 opus dei (6, 8, 48). patr. 4, 21 per Herodem adulterata successio. HIER. epist. 80, 2 veluti adulteratum (GLOSS. IV 305, 40 corruptum) hoc et alienum ... praetermisimus. AVG. in psalm. 102, 11 adulterata conscientia. EVCHERIVS instr. 1 p. 89, 14 eloquia domini nullo adulterata mendacio. SALV. gub. 6, 38 adulterantes visu impurissimo oculos. CORP. VI 22915, 3 si quis eum titul(um) adulteraverit. NOVELL. Iust. 89, 3, 1 adulterari (νοθεύοντες) ... legislationem. CASSIOD. hist. (Migne 69, 1206[c]) aliqui adulterati sunt hanc epistolam. LEX Sal. 11, 5, 51 si vero clavem effrigerit aut adulteravit. LEX Visig. Recc. 7, 6, 3 aurum.

synonyma: *ad I*: stuprare. moechari. *opp.*: virginem esse. pudicum esse. *syn. ad II*: miscere. turbare. corrumpere.

adultulus, -a, -um. *deminutive ab* adultus. PAVL. NOL. epist. 44, 3 parvuli sive etiam adultuli (adulti *codd. dett.*) Babylonis filii.

adultus *v. sub* adolesco.

Adul(us *an* **-ius)** *nom. celt.* CORP. XII 1403 (*Vasione*) Caresu. (*sic cum puncto*) Aduli f(ilius). *cf.* Adula *apud Holder, altcelt. Sprachsch. I* 47. *V.*

adumbrātim *adv. ab* adumbrare. LVCR. 4, 362 *angulus, turris* non ... ut coram quae sunt vereque rutunda, sed quasi adumbratim paulum simulata videntur.

adumbrātio, -ōnis *f. ab* adumbrare. σκιαγραφία. VITR. 1, 2, 2 scaenographia est frontis et laterum abscedentium adumbratio. COD. Iust. 8, 11, 21 pr. (*Theodos. II*) basilicam ... neque ... pictarum ... tabularum adumbratione fuscari iubemus (*cf. etiam* adumbro *II B*). *de subscriptione*: COD. Hermog. nov. Theodosii II 2, 3 cum suae manus adumbratione. *de umbra* (*cf.* adumbro *p. 885, 40*): AMBR. exam. 1, 5, 18 mundum volunt esse quasi adumbrationem virtutis divinae. 1, 5, 19 incorporei dei corporea adumbratio esse non potest. *translate*: CIC. orat. 103 nulla est ... laus oratoris (o. *om. A*), cuius in nostris orationibus non sit aliqua, si non perfectio, at conatus tamen

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

atque adumbratio. HIL. in psalm. 67, 28 ex initiis ... legis atque adumbratione gestorum doctrinam ecclesiae defluxisse. MART. CAP. 2, 166 sollertia poeticae adumbrationis. VAL. MAX. 7, 3 ext. 8 tanti beneficii insidiosa adumbratio eius. COD. Theod. 14, 4, 8 pr. (*a. 408*) quae in dispendium publicum adumbratione ex⟨t⟩orta sint.

adumbro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* umbra. GLOSS. ἐπισκιάζω; ὑποσημειοῦμαι; IV 486, 3 effingit, designat (*sed* defingi[a]t *cod. Leid.*), describit (*Heraeus*, discrepat *codd.*); tegit. *Blümner, Techn. u. Termin. IV p. 424 adn. 3.* [*wal.* adumbri, *ital.* adombrare, *francog. vet.* aombrer. *M.-L.*]

I *i. q. umbra tegere, obscurare*: COLVM. 5, 5, 15 palmeis tegetibus vineas adumbrabat. 9, 7, 4 luto Punico frondibus inlimatis adumbrari *alvearia*. 11, 2, 61. PETRON. 105 notae ... literarum non adumbratae comarum praesidio. ITALA cod. Lugd. exod. 38, 8 *Cherubim* adumbrantes ascellis suis super propitiatorium. TERT. pall. 4 genuini inter antias adumbrati. virg. vel. 7 *faciem*. FIRM. math. 1, 4, 10 luna terrenarum altitudinum adumbrata regionibus. SERV. Aen. 10, 541 insultatione eum opprimit et adumbrat (SERV. auct. ut superatos dicimus adumbratos). CAEL. AVR. chron. 1, 5, 158 erunt eorum oculi adumbrandi. SIDON. epist. 4, 20, 3 clipeis laevam partem adumbrantibus. *inde translate*: SEN. amic. frg. 3 quidquid est (quod vultu *Haase*), quo placet virtus, eo fraus adumbratur. PAPIN. dig. 28, 2, 23 pr. imagine naturae veritas. VLP. dig. 48, 5, 30 pr. patientiam praetextu incredibilitatis. IVL. VAL. 2, 25 p. 86 pudor. HIL. in psalm. 118 gimel 7 p. 382 *legis mirabilia* velatis oculis adumbrantur. TERT. pudic. 17 dubia certis, obscura manifestis adumbrantur. monog. 3 et si alio bono comparatum adumbretur (cast. 3). TERT. spect. 29 saevitiam a misericordia contusam, petulantiam a modestia adumbratam. BVC. EINS. 2, 6 vigiles quoque somnus adumbrat. *i. q. obcaecare*: COMM. instr. 1, 36, 4 rex aeternitatis per crucem diros adumbrat, ut sibi non credant.

II σκιαγραφεῖν: A *adumbrando efficere aliquid*: VAL. MAX. 8, 11 ext. 7 (*de artifice spumas naribus equi adicere cupiente*:) quod ars adumbrare non valuit, casus imitatus est. QVINT. inst. 7, 10, 9 quis pictor omnia, quae in rerum natura sunt, adumbrare didicit? HIER. in Is. 49, 8—13 p. 567 Vall. instar parvulorum super adumbratas lineas praeceptoris litteras imprimamus. MART. CAP. 6, 579 hic (*abacus*) totum potis est ambitum et circos formare mundi, elementorum facies ipsamque profunditatem adumbrare telluris. IREN. 2, 8, 1 et ea, quae ex ipsis efficitur, umbra sempiterna perseverat et non iam transeunt haec, sed perseverant cum his, quae se adumbrent. *translate*: CIC. agr. 2, 31 neque veris comitiis ... neque illis ... per XXX lictores auspiciorum causa adumbratis. dom. 80 qui ne ementiendo quidem potueris auctorem adumbrare meliorem. de orat. 2, 194 heroum veteres casus fictosque luctus ... imitari atque adumbrare dicendo. 3, 16 id ipsum (*genus orationis*) sumus in eorum oratione adumbrare conati. fin. 5, 61 in qua (*optima natura*) haec honesta ... a natura tamquam adumbrantur. SEN. contr. 2, 6, 4 nec amantem [m]agis, sed amas, nec potantem adumbras, sed bibis. IVL. VICT. rhet. p. 380. HIL. in psalm. 67, 9 idem omnia ... adumbrata gessit in lege. 67, 25 evangeliorum opera ... per legem. 118, 19 bonitatem patientiae dei ..., quae sub illis iustificationibus legis corporaliter adumbratur. 67, 17. OPTATVS p. 119, 10 quod baptisma ... in ... circumcisione fuerat adumbratum. AVG. civ. 16, 3 dei civitas ... in omnibus sacramento adumbrata. 17, 5 per hoc ... eadem mutatio. 17, 6 (*ibid.* figurabatur). 17, 8 in illo figura qualiscumque. CVRT. 10, 3, 14 nec Persis Macedonum morem adumbrare, nec Macedonibus Persas imitari indecorum. *dicendo, indicando*: CIC. orat. 43 excellentis eloquentiae speciem et formam adumbrabimus nec ... exponemus. AVSON. 396, 19 p. 251 P. figuras fabulis adumbratas. *i. q. fingere, cf. l. 49 et p. 886, 2*: CAPITOL. Ver. 1, 5 erat ... morum simplicium et qui adumbrare nihil posset. AMBR. Iac. 1, 8, 36 superstitiones eorum ... ostendens nulla veritate subnixas, sed fraudibus adumbratas. B *i. q. pictura, adumbratione ornare*: VAL. MAX. 2, 4, 6 Claudius Pulcher scaenam varietate colorum adumbravit. SOL. 27, 43 lapidem ... nigris venulis adumbratum. HIER. epist. 60, 12 basilicas. *inde in phrasibus translatis*: LIV. 33, 31, 2 litteras inanes vana specie libertatis adumbratas esse. VAL. MAX. 1, 7, 1 quam certis imaginibus multorum quies adumbrata sit. TERT. spect. 12 postea placuit impietatem voluptate adumbrare. VINC. LER. comm. (Migne 50, 672) 25 nihil ... de suo proferunt, quod non etiam scripturae verbis adumbrare conentur (*cf. infra*: *pagina* fucata et colorata sit). PASSIO Saturn. 2.

synonyma: *ad II A*: imitor, ago, figuro. *ad II B*: fuco, coloro.

part. paene adi. **adumbrātus,** -a, -um. VARRO ling. 10, 19 in articulis vix adumbrata est analogia et magis rerum quam vocum, in nomin⟨at⟩ibus magis expressa. 10, 30 quorum quod adumbrata et tenuis analogia. CIC. Sull. 52 informat ad hoc adumbratum indicium filium. Cael. 12 habuit ... permulta maximarum non expressa signa, sed adumbrata virtutum (*unde* SYMM. orat. 3, 7 AMBR. fuga saec. 3, 14 HIER. epist. 60, 7). leg. 1, 59 quoniam principio rerum omnium quasi adumbratas intellegentias animo ac mente conceperit. nat. deor. 1, 75 cedo mihi istorum adumbratorum deorum liniamenta atque formas. fin. 5, 69 *honestatis* adumbrata opinione. Tusc. 3, 3 est enim gloria solida quaedam res et expressa, non adumbrata. PETRON. 106 inscriptio (*cf. l. 3 sqq.*). PAVL. NOL. carm. 31, 366. *inde i. fere q. fictus*: CIC. Verr. 4, 77 hic Aeschrio, Pipae vir adumbratus. Tusc. 3, 3 consectatur ... nullam eminentem effigiem virtutis, sed adumbratam imaginem gloriae. Lael. 97 rebus fictis et adumbratis. VAL. MAX. 3, 4, 5 ita M. Perpennae nomen adumbratum, falsus consulatus. 7, 1, 2 verum ... beatae vitae finem ..., non adumbratum. SEN. dial. 12, 5, 4 adumbrata laetitia (TAC. ann. 4, 31). CALP. ecl. 1, 69. CYPR. GALL. iud. 673 adumbrato temptat Dalila Samsona rogatu. CYPR. epist. 73, 6 simulatione. AMBR. Abrah. 1, 1, 2 πολιτείαν (*ibid.* veram, fictam). PRVD. psych. 556 COD. Theod. 21, 1, 24. (*a. 338*). 21, 1, 41. AVG. civ. 10, 27 in alterius adumbrata persona.

syn.: fictus, falsus. *opp.*: verus.

adv. **adumbrātē.** VINC. LER. 14 (Migne 50 p. 657) ita verbum dei hominem factum esse ..., ut quae nostra sunt, non fallaciter et adumbrate, sed vere expresseque susciperet. *v. Mess.*

Aduna, -ae *Susianae fluv.* PLIN. nat. 6, 135 *Eulaeus amnis recipit* Adunam ex Susianis. *v. Andreas, PW. I 435.* *Diehl.*

? **adūnātim** *adv.* SORAN. 5 *melior obstetrix est* quae ... commune et quod urget providens et horum diligentiam coniungens, quae ⟨in temp⟩ore (?) adunatim possit et per partes dividere et accidentia mitigare (*sic in codice Hafniensi saec. XII*).

adūnātio, -ōnis *f. ab* adunare. GLOSS. ἄθροισις: coaggeratio, adunatio, coacervatio.

CYPR. epist. 63, 13 utrumque (*aqua et vinum*) miscetur et adunatione confusa sibi invicem copulatur (*syn.* copulatio, coniunctio, commixtio). 69, 5 quando dominus corpus suum panem vocat de multorum granorum adunatione congestum, populum nostrum, quem portabat, indicat adunatum. 60, 1 adunatio ... fraternitate ostensa est. 62, 1 nobis captivitas fratrum nostra captivitas computanda est ..., cum sit scilicet adunationis nostrae et corpus unum. CHALC. transl. 35 triaque haec omnia in unam speciem permiscuit, diversa illa natura concretioni atque adunationi generum repugnante (δύσμικτον ... εἰς ταὐτὸν ξυναρμόττων; *cf.* comm. 28). comm. 218 qui iugem putant esse silvam (*i. materiam*) et adunatione quadam sibi continuatam. FVLG. aet. mund. 3 (p. 138, 17 H.) *turrem Babyloniam* totius ... populi aeque unitate atque linguae adunatione dispositam. AVELL. p. 596, 7 ut ... divisoribus dominici corporis ... compressis ecclesiarum concordia diabolica impedimenta succideret et universitas de adunatione gauderet. p. 598, 6 ecclesiarum adunatione. p. 612, 21 *imperator* adunationem sanctissimis ecclesiis ... comparavit (*sequitur* dissipata coniunxit). p. 613, 11 utrasque ecclesias ... unam esse intellegens et utriusque earum unam sedem recte esse definiens indivisibilem adunationem et utriusque nostrum consonam confirmationem ... cognosce. *et saepius.* BOET. cons. 4, 6 (p. 109 Peip.) ut haec temporalis ordinis explicatio in divinae mentis adunata prospectum providentia sit, eadem vero adunatio digesta atque explicata temporibus fatum vocetur. arithm. 2, 32 (p. 126, 17 Fr.) est harmonia plurimorum adunatio et dissidentium consensio. CASSIOD. var. 2, 40, 6 *harmonia diapason* ex omnibus ... congregata, ut virtutes, quae universum melos habere potuisset, haec adunatio mirabilis contineret. 4, 33, 1 ut conventus multorum disciplinabilium sit adunatio voluntatum. 4, 36, 2 licet *exercitus* frementi adunatione proruperit. 8, 31, 2 murmurantes palumbi proprias diligunt cohortes et quidquid ad simplicem pertinet vitam, adunationis gratiam non refutat (*sequitur* gregatim). 12, 27, 3 more vestis redivivae, cuius adunatio per fila resolvitur, ut in novam faciem ... texatur. IREN. 1, 30, 2 esse ... hanc et veram et sanctam ecclesiam, quae fuerit appellatio et conventio et adunatio patris omnium, primi hominis, et filii, secundi hominis, et Christi, filii eorum, et praedictae feminae. MERCAT. Cyr. resp. p. 299 Baluz. unus per adunationem intellegitur Christus et filius et dominus (*et saepius*). LEO M. epist. (Migne 54, 719) 21 (*ex epistula Iulii episcopi*) quod per adunationem unum est (*sequitur* unum in plura partiri). PS. LEO M. serm. (Migne 54, 483) 1, 8 cum ... in concilio Eutyches profiteretur ex duabus naturis dominum nostrum ante adunationem, post adunationem vero unam naturam confiteretur. AVELL. p. 309, 9 CANON. (Migne 56, 604) 42. BOET. c. Eut. 5 (p. 203, 22 Peip.) duas se confiteri in Christo naturas ante adunationem, unam vero post adunationem. 7. 8 (*saepius; syn.* coniunctio, copulatio). FVLG. RVSP. epist. (*Diaconi et aliorum*) 16, 3, 6 a sanctis patribus adunatione ex divinitate et humanitate Christus dominus noster compositus praedicatur. *congregatio*: CASSIOD. var. 8, 8, 1 ad provincialium potius convenit adunationes animari (*sequitur* qui a pluribus meretur audiri). ACTA synh. Rom. p. 403, 2 pari adunatione (*de synhodo*).

synonyma: coniunctio, copulatio, commixtio, (congestio), concretio, unitas, conventus, (congregatio). *opposita*: (divisio), (dissipatio), (resolutio), (partitio). *cf.* aduno.

adūnātīvus, -a, -um. *ab* adunare adunatus. BOET. in Porph. dial. 1 (Migne 64, 45^b) est igitur genus collectivum specierum suarum et quodammodo adunativum.

adūnātrix, -īcis *f. ab* adunare. CHALC. comm. 17 utitur ratione ac remedio continui conpetentis, propterea quod natura eius coniugabilis est et adunatrix distantium limitum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aduncitās, -ātis *f. ab* aduncus. CIC. nat. deor. 2, 122 cibum *animalia* partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum, PLIN. nat. 8, 97 rostri aduncitate (10, 196). 10, 15 (*de aquila*) in tantum superiore adcrescente rostro, ut aduncitas aperiri non queat. 10, 136 Pegasos equino capite volucres et gryphas aurita aduncitate rostri (rostri *del. Mayhoff ut glossema ex § 196 huc illatum*) fabulosos reor. SOL. 40, 21 *chamaeleonti* hamati ungues subtili aduncitate (PLIN. nat. 8, 121 ungues adunci).

adunco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* uncus. GLOSS. ἐπικάμπτω: adunco, inflecto, vergo, incurvo. PAVL. FEST. 11 aduncantur (adducantur *codd.*), quae ex diverso coacta faciunt anguli formam. AVG. in psalm. 102, 9 pars ... rostri eius (*aquilae*) superior, quae supra partem inferiorem aduncatur ... crescente itaque superiore parte et nimis aduncata, non poterit os aperire et aliquid capere (*cf.* PLIN. nat. 10, 15).

aduncus, -a, -um. *cf. c.* obuncus (VERG. Aen. 11, 755 adunco *pro* obunco [*sc. rostro*] *cod. Romanus*), reduncus, uncus. GLOSS. aduncum ἐπικαμπές. aduncus: incurvus. aduncum: flexum, curvum. aduncis: curvis. *cf.* CAEL. AVR. chron. 5, 1, 19 cauteres ... aduncos in modum gammae litterae. PAVL. FEST. 19 ancus appellatur, qui aduncum brachium habet et exporrigi non potest. *cf. A. Müller, Archiv 3 (1886) 117. 242—249.*

de partibus corporis animantium, maxime de naso, dentibus, unguibus, rostris, cornibus: *cf.* GLOSS. II 265, 23 γρυπός nasutus, adunco naso (*trad.* nasus). IV 10, 25 = V 163, 35 aduncis naribus: curvis naribus (*cf.* APVL. met. 3, 21 duratur nasus incurvus, coguntur ungues adunci, fit bubo Pamphile). V 437, 41 aduncis manibus: curvis manibus. ENN. ann. inc. libr. 569 tonsillas apiunt, configunt litus aduncas (*sic codd.* Isid. orig. 19, 2, 14; aduncis *sc. dentibus L. Müller*). TER. Haut. 1062 virginem ... sparso ore, adunco naso. HOR. sat. 1, 6, 5 naso suspendis adunco *proverbialiter* (*cf.* 1, 8, 64. PERS. 1, 40 uncis naribus. 1, 118). SEN. Oed. 189 naris aduncae (LVCAN. 2, 183). SVET. Galba 21 adunco naso. HIER. in Gal. (Migne 26) 1, 18 naso adunco an recto. vita Paul. (Migne 23) 8 aduncis naribus. RHET. Her. 4, 62 *draco* dentibus aduncis. OV. met. 11, 775 coluber ... adunco dente pedem strinxit (7, 150 uncis dentibus). 10, 550 aduncis dentibus *apri*. PLIN. nat. 8, 95 dentibus aprorum aduncis. 11, 163 *dens serpentis*. STAT. Theb. 5, 509 adunci dentis *serpentis*. 2, 470 aduncae fulmine malae (*de apro Calydonio*). HIER. epist. 60, 2 interiora tua adunco dente confossa sunt. CIC. carm. frg. 32, 11 (Tusc. 2, 24) me ... aduncis lacerans unguibus Iovis satelles pastu dilaniat fero (OV. fast. 6, 196 magni praepes adunca Iovis. *cf.* VERG. Aen. 5, 255). OV. met. 2, 479 curvarique manus et aduncos crescere in ungues. 13, 613 rostrisque et aduncis unguibus (*cf.* 12, 562 viribus usus avis pennis rostroque redunco hamatisque viri laniaverat unguibus ora). CELS. 2, 7 in manibus fiunt adunci ungues. PLIN. nat. 8, 121. 10, 25. 29. 70. 143. APVL. met. 3, 21 (*v. supra*). PRVD. perist. 2, 243 avarus contrahit manus recurvas et volam plicans aduncis unguibus. STAT. silv. 2, 6, 78 *Nemesis* carpsit ... immitis adunca ora verenda manu (*cf.* Theb. 1, 427 VERG. georg. 2, 365). CYPR. GALL. gen. 1169 discindit manibus vestem Rubenus aduncis. [VERG. Aen. 11, 755 *serpens* urget obunco (adunco *cod. Rom.*) ... rostro.] OV. met. 8, 147 rostro laceraret adunco (12, 562 redunco). 8, 371 (*cf.* 11, 342 oraque adunca dedit *accipitri*). COLVM. 8, 2, 9 brevia et adunca rostra *gallinacei*. PLIN. nat. 11, 159 rostra rapto viventibus adunca (*opp.* recta). VEG. mul. 6, 6, 5 Hunniscis *equis* grande et aduncum caput. PLIN. nat. 11, 124 rupicapris in dorsum adunca *cornua natura dedit*, dammis in adversum. 11, 125 aliis *animalibus* adunca, aliis redunca *cornua*. *de herbis*: PLIN. nat. 27, 121 semen in siliquis fert corniculorum modo aduncis. 16, 180 minoribusque spinis et minus aduncis. 24, 124 ramos spargens rectis aculeis, non ... aduncis.

de instrumentis rebusque variis: CIC. Cluent. 180 se ... in auctione quadam vidisse in rebus minutis aduncam ex omni parte dentatam et tortuosam venire serrulam. nat. deor. 1, 66 corpuscula ... hamata quaedam et quasi adunca (*cf.* ac. 2, 121 hamatis uncinatisque corporibus). PROP. 3, 14, 6 versi clavis adunca trochi. OV. met. 2, 286 adunci ... aratri (*cf.* LVCR. 1, 313 uncus. OV. met. 5, 341. 7, 210). Pont. 4, 10, 6 vomer aduncus (fast. 2, 295. 4, 927 ars 1, 474. 725 am. 3, 10, 32 rem. 172 CLAVDIAN. in Rufin. 1, 381). fast. 3, 588 puppis adunca (epist. 15, 114 met. 3, 651. *al.*). met. 1, 293 cumba. Pont. 1, 1, 39 cornu tibicen adunco cum canit (met. 3, 533. 4, 392). fast. 4, 190 lotos adunca (SEN. Oed. 733 STAT. Theb. 6, 120). epist. 4, 39 *Diana* arcu praesignis adunco. met. 14, 628 falce (*cf.* ARNOB. nat. 6, 12 obunca). 9, 128 ferrum (*i. sagitta*). Pont. 4, 7, 11. met. 13, 934 hamos. LIV. 1, 18, 7 baculum sine nodo aduncum tenens *augur*, quem lituum appellarunt (*cf.* CIC. div. 1, 30 incurvum et leniter a summo inflexum bacillum. fin. 2, 33 bacillum ... inflexum et incurvatum). COLVM. 4, 25, 1 est ... sic disposita vinitoriae falcis figura, ut capulo pars proxima, quae rectam gerit aciem, culter ob similitudinem nominetur; quae flectitur, sinus; quae a flexu procurrit, scalprum; quae deinde adunca est, rostrum (aduni est nostrum *SA*). 9, 15, 4 culter oblongus ex utraque parte acie lata, uno capite aduncum habens scalprum. PERS. 4, 40 forcipe adunca. *nota*: CALP. ecl. 7, 81 adunco fibula morsu. SYMP. anth. 286, 177 mucronis adunci. VEG. mil. 4, 14 trabem, quae ... adunco praefigitur ferro et falx vocatur ab eo, quod incurva est, ut de muro extrahat lapides. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 19 cauteres ... aduncos in modum gammae litterae.

synonyma: incurvus, curvus, uncus, reduncus, hamatus, obuncus, (uncinatus), (inflexus), (incurvatus). *opposita*: rectus, reduncus (PLIN. nat. 11, 125). *Ihm.*

adundātōrium ἐξομβριστήριον GLOSS. II 10, 4.

ad⟨undat⟩ NOT. Tir. 76, 56 *inter* abundat *et* exundat. ENN. ann. 454 semper abundantes hastas *frangitque quatitque, ubi* adundantes *coni. Castricomius.* *V.*

? **adunguo,** -ūnctum, -ere. *ab* ad *et* ungere. GARG. MART. med. 49 *fici* hydropicos extrinsecus siccant ex vino contusae et cum absinthio ... in modum cataplasmatis adunctae (*sic Rose*, adunatae *codd.*).

Adunicatēs *v.* Adanates.

adūnio, -īvī, -ītum, -īre. *ab* ad *et* unire, *cf. c.* adunare. IREN. 1, 29, 4 dicunt adunitum eum authadiae (τοῦτον δὲ τῇ Αὐθαδείᾳ συναφθέντα). 1, 30, 14 ignorantes adunitum esse Iesum Christo. 2, 12, 2 sic et Bythum cum Ennoea adunitum esse oportet (*syn.* unire, adunare, *opp.* separare). *ibid.* si ... Bythus adunitus est cum Sige et Nus cum Alethia et Logos cum Zoe ..., quemadmodum poterat Sophia sine coniugis perplexione pati aliquid vel generare? AVELL. p. 269, 23 *carnem* sibi ex ipsa conceptione adunivit.

ὑφ' ἕν una, **adūnitās** GLOSS. II 469, 13.

adūnītio, -ōnis *f. ab* adunire. IREN. 4, 33, 11 qui eum ex virgine Emmanuel praedicabant, adunitionem (ἕνωσιν) verbi dei ad plasma eius manifestabant. 5, 6, 1 perfectus ... homo commixtio et adunitio est animae assumentis spiritum patris et admixtae ei carni, quae est plasmata secundum imaginem dei (*syn.* unitio, commixtio). *ibid.* nisi redintegritatem et adunitionem trium (*i. animae, corporis, spiritus*) et unam et eandem ipsorum sciebat salutem.

adūno, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* unus, *cf. c.* adunire. GLOSS. ἀθροίζω: aduno, glomero, congrego. adunatum: ἠθροισμένον, συναχθέν. aduno: synago (*item explicantur formae* adunas, adunate *aliaeque* GLOSS. III 399. 400). *in usu esse coepit vix ante saeculum p. Chr. tertium; nam de lectione loci* TERT. pudic. 5 *non prorsus constat (vide infra); frequentius primus posuit* CYPR. [*val.* adunā, *it.* adunare, *francog. vet.* auner, *hisp.* aunar. *M.-L.*]

I *coniungere, copulare, ita ut unum fiat corpus, cf.* ἑνοῦν: PS. APVL. Ascl. 2 *species* adunatae ... ad hoc, ut totum unum et ex uno omnia esse videantur. 19 ex uno *domino* cuncta pendentia ..., cum distantia videntur, creduntur esse quam plurima, adunata vero unum. 25 in unum omnium ... multiformis adunata congestio. IREN. 1, 16, 1 adunantes in unum (ἑνώσαντες ἐπὶ τὸ αὐτό). CYPR. domin. orat. 23 pax nostra et fraterna concordia et de unitate patris et filii et spiritus sancti plebs adunata (*cf.* zel. 18). epist. 63, 13 nisi utrumque (*aqua et vinum*) adunatum fuerit et copulatum et panis unius compage solidatum (*et saepius*). 69, 5 quando dominus corpus suum panem vocat de multorum granorum adunatione congestum, populum nostrum ... indicat adunatum: et quando sanguinem suum vinum appellat de botruis atque acinis plurimis expressum atque in unum coactum, gregem item nostrum significat commixtione adunatae multitudinis copulatum. zel. 17 fac te illis adunata dilectione participem. epist. 20, 3 ne actus noster, qui adunatus esse et consentire circa omnia debet, in aliquo discreparet. GEOGR. min. cosmogr. 9 *fluvius Hydaspes* se ex omnibus adunans unus efficitur (*item* exc. sphaer. 9 p. 29, 9). 25 *Tiberis* facit insulam ..., post iterum ibi unus effectus ... iuxta forum Boarium ... transiens, adunatus ... urbem egreditur. LACT. opif. dei 17 cum constet anima in corpore his omnibus (*sc. sanguine, calore, spiritu*) adunatis. ZENO tract. (Migne 11, 479) 2, 33 haec mater est omnium, quae nos adunatos ex omni gente et natione collectos unum postmodum efficit corpus (*agitur de baptismo*). 2, 64 (*opp.* dispergere). TYCON. p. 72, 22 Burk. 'montes alti' *sunt* singuli quique superbi, qui adunati mortem faciunt, id est corpus diaboli. AMBROSIAST. ep. Rom. 7, 25 adunato genere Adae. AVG. serm. 264, 7 pater et filius et spiritus sanctus unus deus, non tres dei: non gradibus sibi adiecti, sed maiestate adunati et unus deus. c. Faust. 24, 1 divisit ... nos primus ortus ...: secundus adunat. MERCAT. Cyr. resp. p. 278 Baluz. quidquid ... adunari dicitur, non confunditur, sed aliud sibi magis adsumit (*syn.* coniungere). LEO M. epist. 98, 2 (Migne 54, 960, *epist. ad Leonem data*) qui corpus ecclesiae adunare festinavit (ἑνοῦν, *in altera versione* Migne 54, 953 unire). AVELL. p. 596, 25 ecclesiae venerandae corpus ... gloriae vestrae adunare factis instituit. 621, 21. 649, 11 ad colligendas adunandasque ... ecclesias. 326, 7 unam veram catholicam fidem ... institutam et ... roboratam ... atque doctorum sententiis adunatam (348, 22). 333, 27 adunatis felicitatis vestrae provectibus. ARNOB. conflict. 2, 15 legitur in uno dei filio deum hominemque adunatum. BOET. c. Eut. 4 p. 200, 90 P. nulla ... in hoc adunata persona est ex dei atque hominis copulatione (*opp.* disiungere, separare, discernere). cons. 4, 6 (p. 109, 38) ut haec temporalis ordinis explicatio in divinae mentis adunata prospectum providentia sit, eadem vero adunatio digesta atque explicata temporibus fatum vocetur. PS. BOET. fid. cath. p. 184,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

232 P. adunantur populi, instituuntur ecclesiae, fit unum corpus. CASSIOD. var. 1, 10, 2 adunata ... supplicatione conquesti sunt. 2, 1, 4 iungite favorem, adunate sententiam (3, 6, 7 sententias). 3, 1, 4 quasi per alveos quosdam concordiae adunata se possint gentium vota coniungere (*cf.* chron. 1356 adunato clero vel populo Romanae ecclesiae rediit optata concordia). 5, 3, 4 adunent se merita, quando se iunxere sic nomina.

c. dativo: TERT. pudic. 5 ab idololatria initiamur (*trad.* invitamur *et* metamur), illa distinguente coniungimur, illi de medio emicanti adunamur (*sic Latinius*, adulamur *ed. Gangnei*); concorporavit nos scriptura divina. IREN. 1, 29, 4 quaesisse, cui adunaretur (*syn.* coniugare). 2, 12, 2 *ennoeam* adunatam propatori (*syn.* unire, adunire). 3, 19, 1 nisi adunati fuissemus incorruptelae et immortalitati. CYPR. epist. 52, 4 ceteros *fratres* nobis adunabit dei patris misericordia (*opp.* scismatici). 63, 13 Christo populus adunatur et credentium plebs ei ... copulatur et iungitur (*opp.* separare; *cf.* 61, 3 *syn.* conectere). *ibid.* sic in Christo, qui est panis caelestis, unum sciamus esse corpus, cui coniunctus sit noster numerus et adunatus. 69, 5 si Novatianus huic pani dominico adunatus est, si Christi poculo et ipse commixtus est. MERCAT. Cyr. resp. p. 280 Baluz. vere enim adunatam esse deo verbo dicimus carnem (BOET. c. Eut. 5 *carnem* adunatam esse deo, ut una videretur facta esse natura). AVELL. p. 613, 8 quae fuerant divisa, coniuncta sunt, et dispersa collecta sunt, et quae longe erant, sibi invicem adunata sunt. BOET. arithm. 1, 1 (p. 8, 7 Fr.) quicquid adunatum quodammodo corporibus invenitur. IORD. Get. 35, 181 *fratre interempto* universum populum sibi adunavit (*cf.* 31, 160 *syn.* copulare, sociare). GREG. M. epist. (Mon. Germ. epist. II 362, 17) 12, 16 a Monofisitarum errore conversi sunt atque sanctae ecclesiae semetipsos adunaverunt. *cum praepos.*: AVG. epist. 88, 2 *ex relatione Anulini proconsulis*) extiterunt quidam adunata secum populi multitudine.

commiscere medicamentorum species: [GARG. MART. med. 49 *v. sub* adunguo.] PELAGON. 5 omnia haec aequis ponderibus tunsa et cribrata adunantur et pulvis confectus reponitur. 228 adunata omnia imponito. *nota*: MARC. med. 29, 52 omnia (*fila*) in se adunata acu argentea per oculos ... traicies (*sequitur* in se counata). *in re rustica*: PALLAD. 3, 29, 1 (*de sarmento uvae*) membra iterum divisae partis adunare et vinculo constricta deponere. 4, 10, 36 germen adunatum parturiet duos colores, quos unitate dividat, divisione coniungat (*praecedit* germinantes oculos aliqua sibi adnexione conglutina).

II *congregare, colligere*: *homines, exercitus, sim.*: CORP. VIII 2615 (*a. 260*) Bavaribus, qui adunatis IIII regibus in prov. Numidiam inruperant, ... caesis fugatisque. PS. LACT. mort. pers. 23, 2 in civitatibus urbanae ac rusticae plebes adunatae, fora omnia gregibus familiarum referta. 45, 8 sparsi ... milites per diversas regiones fuerant et adunari omnes angustiae temporis non sinebant. IVST. (*cf. F. Fischer, de elocut. Iustini p. 5*) 7, 1, 12 adunatis gentibus variorum populorum veluti unum corpus Macedoniae fecit. 2, 12, 18 adunata omnis sociorum classis. 5, 9, 6 adunatis exulibus castellum ... occupat. 15, 4, 22 adunatis ... omnium sociorum copiis (OROS. 3, 23, 47 copiis Ptolemaei). 24, 6, 1 adunatis CL milibus peditum et XV milibus equitum. 12, 2, 16 adunato triginta milium exercitu (= OROS. 3, 18, 4). 11, 5, 4. 16, 2, 1 (= OROS. 3, 23, 54). 24, 1, 5 (*cf.* VVLG. Iudith 3, 15 adunari [συλλέξαι] praecepit universum exercitum. VICT. TONN. chron. II p. 189, 9). VIRI ill. 1, 4 pastoribus adunatis civitatem condiderunt. LVCIF. de non conv. 5 concilium. VVLG. II par. 29, 20 adunavit (συνήγαγε) omnes principes. Iudith 5, 23 ex dispersione, qua dispersi fuerant, adunati sunt. 15, 4 Assyrii non adunati (*sequitur* filii Israel uno agmine). Ezech. 11, 17 congregabo (εἰσδέξομαι) vos et adunabo (συνάξω) de terris, in quibus dispersi estis. COD. Theod. 7, 20, 2 (*a. 320* = COD. Iust. 12, 46, 1, 1) adunati veterani exclamaverunt. LEO M. epist. (Migne 54, 619) 6, 5 adunata societas *sacerdotum* (*syn.* congregatio, synodus). AVELL. p. 3, 30 plebs adunata in basilica (ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 19). ALC. AVIT. epist. 46 p. 75, 30 adunatorum numerosa pontificum manus. VICT. TONN. chron. II p. 201, 11 gentium multitudine. IORD. Rom. 264 tantam multitudinem in Hierosolymis paschalis festivitas adunaverat. Get. 39, 206 adunata collectio. 39, 204 adunatas ... dissonas gentes (50, 263 adeo discidium perniciosa res est, ut divisi corruerent, qui adunatis viribus territabant). GREG. TVR. Franc. 4, 11 adunata pauperum caterva. INSCR. christ. Rossi I 1029 (*a. 532* = CARM. epigr. 1374) adunavit divisum pastor ovile vexatos refovens hoste cadente greges. *colligere pecuniam, sim.*: VVLG. II par. 24, 27 summa pecuniae, quae adunata fuerat sub eo. ALC. AVIT. hom. 19 p. 133 quidquid illic largitio sparserit, hic adunet oratio. GREG. TVR. Franc. 9, 12 quae (*res*) in basilica adunatae fuerant. GREG. M. epist. 4, 15 *res ecclesiarum* recolligi facias atque adunatas ... apud singularum ecclesiarum deponas episcopos.

nota: **adūnātus** *de ludo calculorum*: GLOSS. II 373, 18 μονόχωρος ἐν τάβλῃ adunatus (*'qui ad unum redactus est calculum' interpretatur Salmasius ad Vopisc. p. 460. 463*).

synonyma: *ad I*: congerere, copulare, (compaginare), in unum cogere, commiscere, colligere, unire, iungere, coniungere, concorporare(?), coniugare, adunire, conectere, (sociare), counare. *ad II*: congregare, colligere, recolligere. *opposita*: *ad I*: adunata: distantia; dispergere, dividere, disiungere, separare, discernere. *ad II*: spargere, dispergere. *Ihm.*

Advocātēnsis *ex oppido Africae* (*procons.?*). CONC. Carth. a. 411 (Mansi IV 155ᵇ) Cresconius episcopus Advocatensis. *V.*

advocātio, -ōnis *f. ab* advocare. GLOSS. πρόσκλησις, συνηγορία. *legitur inde a Cicerone.* CATO Fest. 306 ⟨supp⟩remam advoca⟨tionem⟩. *ipsum actum advocandi denotat* HIER. c. Lucif. 2 *cf. p. 891, 3. cf. Kubitschek, PW. I 436 s. v.* advocatus. *Ruggiero, diz. epigr. I p. 116.*

A *tempore potissimum rei publicae in iure*: **1** *consultationes sive iurisconsultorum sive privatorum*: CIC. Verr. 2, 129 *in aede Castoris* maximarum rerum frequentissimae cotidie advocationes fiunt. epist. 7, 10, 2 in re militari multo es cautior quam in advocationibus. QVINT. inst. 5, 13, 49 nonnumquam ... aliquid simile contradictioni poni potest, si quid ab adversario testationibus comprehensum in advocationibus iactatum ⟨est⟩. **2** *coetus advocatorum*: GLOSS. συνηγορία. CIC. Q. Rosc. 15 advocatio ea est, quam propter eximium splendorem ut iudicem unum vereri debeamus. Sest. 119 scio, quid gravitas vestra, quid haec advocatio, quid ille conventus ... postulet. *cf.* Sulla 81 Caecin. 43 dom. 54. Quinct. 47 advocatione copiosa. LIV. 3, 47, 1 Verginius ... filiam ... cum ingenti advocatione in forum deducit. *cf.* SEN. contr. 9, 4 (27), 6 PLIN. epist. 6, 33, 3. *causidicorum ordo*: CASSIOD. var. 6, 15, 1 partes apud te sub praetoriana advocatione confligunt. COD. Iust. 2, 3, 30 pr. de quaestione tali a Caesariensi advocatione interrogati sumus. 2, 7, 8 advocatio praetoriana ... praefecturae advocationem .... 8, 40 (41), 27 pr. a Palaestina advocatione. *cf. l. 69 sqq.* **3** *facultas advocandi, dilatio, mora. proprie de iurisdictione; inde translate generaliter de dilatione*: CIC. epist. 7, 11, 1 hoc consilii dederim, ut a singulis interregibus binas advocationes postulent. SEN. contr. 1, 8, 1 advocationem in unam pugnam petii (*syn.* vacatio). SEN. contr. 2, 3, 9 scis, quam brevis sit advocatio mea. 3 praef. 17 advocationem *petere*. VAL. MAX. 2, 9, 1 longam praestandi huiusce muneris advocationem (*tempus deliberandi*) estis adsecuti. SEN. dial. 3, 18, 1 ratio utrique parti tempus dat. deinde advocationem et sibi petit, ut excutiundae veritati spatium habeat. *cf.* 5, 12, 4 petita advocatio. 6, 10, 4 nimis magnam advocationem dedi. SEN. nat. 7, 10, 1 ut des ei (*vertigini siderum*) aliquam advocationem. SEN. apocol. 14 postulat advocationem. epist. 22, 11 in hoc ... unum advocationem petis. PETRON. 96 advocationem ... commendabam (*spatium, tempus*). QVINT. decl. 280 p. 142, 5 non meretur advocationem. ANTH. 460, 2 cur longam petis advocationem (*i. moram*)?

B *tempore Caesarum actio advocati; causidici, causae dictio, officium advocati*: VAL. MAX. 7, 3 ext. 5 *Demosthenes* ut ⟨in⟩ advocationem venit, 'mulier', inquit, 'parata est ...'. SEN. dial. 3, 18, 2 vultus illam (*iram*) securior, vox clarior, sermo liberior ... advocatio ambitiosior ... exasperant. 5, 9, 3 forum, advocationes, iudicia fugere debemus. 9, 4, 3 tacita advocatione cives iuvet. benef. 4, 35, 2 promisi advocationem. QVINT. inst. 1, 12, 18 fructumque non ex stipe advocationum, sed ex animo suo ... petet. 7, 1, 58 ne periculo exilii deterreantur advocatione. 12, 7, 4 ducetur ... in advocationem maxime causa. decl. 268 p. 96, 2 advocatione tua defensus est aliquis. 333 p. 313, 28 advocationem negare contra reum proditionis. *cf.* 334 p. 316, 25. TAC. dial. 4 desidia advocationum. 10 fides advocationis. PLIN. epist. 1, 7, 2 excusare Baeticis contra unum hominem advocationem. 1, 9, 2 ille me ad signandum testamentum, ille in advocationem, ille in consilium rogavit (*cf.* 8, 21, 3). 1, 22, 6 multos advocatione ... iuvat. *cf.* 2, 11, 19. 3, 4, 6. 7. 5, 9, 4 venire advocationes et emi vetabantur. *cf.* 5, 13, 2. 6. 5 interdicendum ei advocationibus in quinquennium censuit 8, 21, 3. 10, 3, 1 (*cf.* VLP. dig. 1, 12, 1, 13. 17, 1, 6, 7. 48, 19, 9. 48, 19, 9, 4. 50, 2, 3, 1 PAPIN. dig. 3, 1, 8. 10, 3, 1). GROM. p. 25, 32 advocationes instituunt. *cf.* p. 70, 15. p. 26, 12 qui advocationes sunt praestaturi (*cf.* p. 34, 21. 35, 2. 90, 3. 6 VLP. dig. 3, 1, 6. 38, 2, 14, 9). p. 64, 1 *saepius*. SVET. gramm. 22. VLP. dig. 2, 1, 17 susceptae ... advocationes (*cf.* 1, 16, 9, 5). *saepius apud* ICTOS. MACR. sat. 2, 4, 27 venit ... (*Augustus*) in advocationem. AVG. in psalm. (Migne 36, 928) 72, 32 c. Petil. (Migne 43, 356 *ext.*) 3, 16 SIDON. epist. 6, 3, 2 CASSIOD. var. 1, 12, 2. 5, 4, 4 *saepius*. *advocatio fisci*: ENNOD. epist. 1, 26 (37, 8) CORP. V 4332, 7. VIII 2757. *de munere advocationis cf. Ruggiero l. l. p. 130. 131 et sub* advocatus fisci *p. 125. Kubitschek, PW. I 438. 439.*

C *apud* ECCL.: *auxilium, recreatio, consolatio, invocatio*: TERT. apol. 2 proprio ore et mercennaria advocatione utuntur ad innocentiae suae commendationem. adv. Marc. 1, 16 secuturae scripturarum advocationi fidem sternimus. *cf.* IREN. 3, 18, 7. 4, 34, 3. PS. CYPR. spect. 1 censuram scripturarum caelestium in advocationem criminum convertunt. 4 ad advocationem populi adquisiti sunt ludi scaenici. *cf.* CYPR. epist. 30, 6. 74, 8. TERT. pat. 11 talibus et advocatio et risus promittitur (παράκλησις, *consolatio*). resurr. 26 ext. quae enim in eam Hierusalem voces eiusmodi competent exhortationis et advocationis. ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 15) Luc. 6, 24 recepistis advocationem vestram (παράκλησιν LXX. consolationem VVLG.). I Thess. 2, 3 (Tert. pudic. 17) advocatio enim nostra non ex seductione nec ex immunditia (consolatio VVLG.). PAVL. NOL. epist. 26 p. 237, 21 reos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praepotens advocatio meritis damnationis absolvat. NOVATIAN. trin. 29 (22) et in Apostolis advocationem gentibus praestitit. *cf. c.* advocatus *p. 892, 45 sqq.* HIER. c. Lucif. 2 ante advocationem spiritus.

synonyma: *ad A 2*: conventus. *ad A 3*: vacatio, tempus, spatium. *ad C*: consolatio. *opposita*: *ad A 2*: CIC. Caecin. 43 exercitus armati. *iuxta posita*: *ad A 2*: PLIN. epist. 6, 33, 3 numerosa subsellia; densa circumstantium corona. *ad B*: forum, iudicia; signandum testimonium, consilium. *ad C*: risus; exhortatio.

advocātor, -ōris *m. ab* advocare. *i. q. consolator*, παρακλήτης: TERT. adv. Marc. 4, 15 mendicorum advocatorem. MERCAT. subnot. 8, 19 *Christus est* testator ... consolator ... advocator ... adoptans vel adoptator. [*vet. ital. sept.* avogaro. *M.-L.*]

advocātus, -ī *m. ab* advocare. [*idem esse videtur atque osc.* ak-katus (inim trstus) 'advocati (et testes)'. *Th.*] GLOSS. συνήγορος. παράκλητος. δικόλογος. PRISC. gramm. II 35, 5 antiquissimi vero pro 'ad' ... 'ar' ponebant ... arvocatos ... pro advocatos. *fem. v. p. 892, 61.* *cf. Kubitschek, PW. I 436. Ruggiero, diz. epigr. I 116.* [*ital.* avvocato, *francog.* avoué, *hisp.* abogado. *M.-L.*]

I *proprie*: *in usu forensi*: **A** *is qui in foro adest, ut adiuvet; significatio praevalet tempore rei publicae*: PLAVT. Amph. 1037 Blepharo, quaeso, ut advocatus mi adsis neve abeas. :: vale. quid opust me advocato, qui utri sim advocatus nescio? (*cf.* Vid. frg. 5, 57 qui advocatus adsit. TER. Eun. 763 transcurro ad forum, volo ego adesse hic advocatos nobis in turba hac). 1040 quem advocati iam atque amici deserunt. Cas. 567 dum asto advocatus cuidam cognato meo. 570 advocatos advocet. Epid. 422 res magna amici apud forum agitur, ei volo ire advocatus. Mil. 663 opusne erit tibi advocato tristi, iracundo? Poen. 506 hos duco advocatos (*cf.* 526. 531 advocatos ... et testes ducere. 546. 568. Men. 798 non ... mihi te advocatum ... adduxi, sed viro. TER. Ad. 645 amicus ... me a foro abduxit ... huc advocatum sibi). *v.* 767. 806. Rud. 890 ibo, ei advocatus ut siem (*cf.* TER. Eun. 340 *patri*, advocatus mane mihi esse ut meminerit). Trin. 1161 impetrabit te advocato atque arbitro. TER. Ad. 677 cui veneram advocatus (*cf.* CIC. Caecin. 24 Cael. 10 ad Q. fr. 2, 3, 1). CASS. SEV. frg. orat. p. 550 (Quint. 6, 3, 78). CIC. *oration. passim.* de orat. 2, 196 advocatum ad communem imperatorum fortunam defendendam invocarem. *v.* 283 sederet ... advocatus. 301 urgent advocati. Brut. 289 ab advocatis relinquuntur. Att. 1, 16, 4 Clodi advocatorum. 2, 19, 3 advocati sibilis conscissi. LIV. 3, 46, 5 cum ... secessissent ... advocati puellae (*cf.* 3, 44, 11). 3, 47, 8 cum repelleretur adsertor virginis a globo mulierum circumstantiumque advocatorum. 6, 19, 7 ex advocatis iudices facti erunt. 26, 48, 9 advocatis partis utriusque. 40, 15, 11 sine advocatis, sine patronis ipse pro me dicere cogor. 42, 33, 1. SEN. contr. 7, 4 (19), 7 a Catone advocatisque eius aut re aut verbo violatus est. 7, 8 (23), 6 advocatos rogat, iudices rogat. 9, 4 (27), 22 usum esse non patrono patre, sed advocato. VAL. MAX. 7, 8, 7 praeteritis advocatis et patronis suis solum heredem reliquit. ASCON. Corn. p. 59 B. interventu consulum, qui advocati reo descenderant (*cf.* p. 60 Ps. ASCON. div. in Caec. p. 104 B.). QVINT. inst. 5, 6, 6 ex advocatis partis adversae iudex eligendus. 12, 9, 11 in advocatos partis adversae ... invehuntur. 12, 3, 2 inter subsellia minores advocatos interroget? *cf.* decl. 325 p. 282, 8. 329 p. 294, 16. 388 p. 435, 6 habuit puer adsertorem, adsertor sponsorem, peregrinus advocatos. TAC. dial. 34 quominus et iudex respuat et adversarius exprobret, ipsi denique advocati aspernentur. PLIN. epist. 2, 19, 2 iudicum consessus, celebritas advocatorum, exspectatio eventus (*ex his ultimis exemplis aliqua fortasse ad B pertinent*). **B** *tempore imperii i. q. patronus, causidicus. cf. p. 894, 22*: SEN. contr. 1, 1, 7 semper causa mea habebit advocatum. contr. exc. 6, 5 cum toto regno suo venit advocatus. VAL. MAX. 8, 3, 2 *Afrania* pro se semper apud praetorem verba fecit, non quod advocatis deficiebatur. SEN. dial. 4, 7, 3 quam turpes lites quanto turpiores advocatos habent. 4, 13, 1 cui ... vitio advocatus defuit? (*cf.* QVINT. inst. 6, 2, 4 non defuisse sibi advocatum). *cf.* epist. 53, 9 advocatus descendere (*cf.* 8, 6 ad vadimonium advocatus descendere). 109, 14. apoc. 14 advocatum non invenit. PLIN. nat. praef. 7 per advocatum defenditur. MART. 10, 87, 11 pugnorum reus ... mittat advocato. QVINT. inst. 3, 8, 51. 4, 1, 7 ut non studium advocati videatur adferre, sed paene testis fidem (*cf.* 10, 1, 111 advocati studium ... testis aut iudicis adferat fidem. decl. 328 p. 292, 5). 7, 1, 57 advocato damnati (*cf.* decl. 254 p. 38, 15 exulis. 334 p. 316, 16). PLIN. epist. 4, 12, 4 dixit heredum advocatus, deinde populi. 6, 31, 11 Senecionis et Eurythmi. QVINT. inst. 9, 3, 22 adversae partis advocatum. 11, 1, 19 diversae partis (*cf.* SVET. gramm. 9 VLP. dig. 4, 8, 31). 11, 1, 38 non ... ut advocati, sed ... ut litigatores dicimus. 11, 1, 55 adfectus, quos non ut advocati, sed ut passi subimus. 12, 1, 25 litium advocatum, quem denique causidicum vocant. *praeterea 20ies in institutione.* decl. 260 p. 61, 19 existimo dandum esse advocatum (*cf.* p. 62, 6. 313 p. 228, 4. PLIN. epist. 3, 9, 21 memini ... me advocatum ex iudicibus datum. 7, 6, 3. 33, 4 VLP. dig. 1, 16, 9, 5. 3, 1, 1, 4. 21, 10, 3, 15. 27, 9, 5, 11 MACR. sat. 2, 4, 27). 371 p. 408, 30 advocatum abdicas (*saepius in decl.*) (*7ies*). TAC. dial. 1 horum temporum diserti causidici et advocati et patroni et quidvis potius quam oratores vocantur. *cf.* 34 *l.* 54. ann. 11, 5 advocatorum perfidia. 7 inopia advocatorum. 11, 6 quomodo vis morborum pretia medentibus, sic fori tabes pecuniam advocatis ferat (*de honorario advocatorum cf.* PAVL. dig. 19, 2, 38, 1 VLP. dig. 50, 13, 1, 10. 13. *v. PW. I 437. Ruggiero l. l. p. 120*). PLIN. epist. 1, 23, 4 malui me tribunum omnibus exhibere quam paucis advocatum. 3, 4, 2 advocatum me a senatu petierunt. 5, 20, 1 quem (*Varenum*) ... adversus Bassum advocatum et postulaverant et acceperant (*cf.* VLP. dig. 1, 16, 9, 5. 4, 6, 15, 3 quaerit). 4, 9, 7 (*saepius*) (*9ies*) GROM. p. 25, 35 SVET. Claud. 15. 25. 33 VLP. dig. 4, 4, 18, 1 (*saepius*) (*10ies*) GELL. 1, 22, 6 APVL. apol. 25. 46. 74 accusationis auctor, advocatorum conductor. 95. TERT. idol. 23 in die iudicii adversus nos proferantur signatae signis non iam advocatorum, sed angelorum (*de litteris*). LAMPR. Diad. 4, 2 solent ... pueri pilleo insigniri naturali; quod obstetrices rapiunt et advocatis credulis vendunt, si quidem causidici hoc iuvari dicuntur. SIDON. epist. 1, 7, 7 ut advocati mihi in actionibus repetundarum patrocinentur. 1, 11, 6 numerariorum more seu potius advocatorum. *saepius.* NON. 60 rabula a rabie dictus est, quem nunc advocatum vel causarum patronum dicimus. IVL. SEV. rhet 8 litigatores quidem instruunt argumentis advocatos, artis patronorum est, ut haec disponant. AMM. 30, 4, 2 *saepius.* HIER. epist. 40, 2 rideo advocatum, qui patrono egeat. AVG. epist. 82, 13 *saepius.* CASSIOD. var. 6, 4, 6 advocati tibi militant eruditi. *cf.* 6, 8, 2. COD. Iust. 1, 51, 14 pr. qui advocati causarum constituti sunt. CONC. Mon. Germ. leg. III 218, 2. LYD. mag. 3, 8 togatorum *i.* advocatorum (*graece* ἀντὶ τῶν δικολόγων). advocati οἱονεὶ προσκαλούμενοι καὶ νῦν λέγονται .... advocatus fisci: SPART. Hadr. 20, 6 fisci advocatum primus instituit. *cf.* CAPITOL. Opil. 4, 4. 6 CASSIOD. var. 1, 22. CORP. VIII 1174 advocatus fisci Romae. *cf. exempla a Kubitschek PW. I 439 laudata et Ruggiero l. l. p. 125 sqq.* advocatus publicus: rei publicae CORP. VIII 4604. 4602 (?). 10889 O. 3906. populi. coloniae. *cf. PW. I 439. 440. Ruggiero l. l. p. 131 sqq.*

II *translate*: **a** *generaliter*: *de auxilianti*: PLAVT. Mil. 1419 di tibi bene faciant semper quom advocatus mihi venis (benest *A* bene mihi es *P*). :: ergo des minam auri nobis. Stich. 413 sine advocatis ibidem cercuro in stega in amicitiam atque in gratiam convortimus. VARRO rust. 2, 5, 1 veni mi advocatus, dum asses solvo ..., ut testimonium perhibere possis. *nota*: LIV. 26, 48, 10 non tam advocati quam moderatores studiorum *in adfectanda corona.* VAL. MAX. 4, 1 ext. 5 seque potius vehementer ⟨ab⟩ adversario urgueri quam patriam egregio advocato carere praeoptavit (*an proprie accipiendum?*). SEN. clem. 1, 9, 7 gavisus *Augustus*, sibi quod advocatum invenerat, uxori quidem gratias egit. epist. 94, 28 advocatum ista non quaerunt *i. probationem; cf.* 94, 52 huic quaestioni suum diem dabimus: interim ... apparet opus esse nobis aliquo advocato, qui contra populi praecepta praecipiat. 94, 59 habere aliquem advocatum bonae mentis. 108, 12 PETRON. 110. **b** *apud ecclesiasticos*: *de spiritu sancto vel Christo*: παράκλητος. *cf. Usener, Archiv 2 (1885) 230.* TERT. pudic. 16 quis iste est adsertor audacissimus omnis impudicitiae, moechorum et fornicatorum ... plane fidelissimus advocatus (*spiritus dei*). *cf.* ieiun. 19 paracletus id est advocatus. monog. 3 in hoc quoque paracletum agnoscere debes advocatum. ITALA (Tert. pudic. 19) I Ioan. 2, 1 advocatum (*sic et* VVLG. παράκλητον) habemus apud deum patrem, Iesum Christum iustum. Ioan. 14, 16 (Lucif. Athan. 2, 26) et ego rogabo patrem, et alium advocatum dabit vobis (paraclitum VVLG.). CLEM. ad Cor. 36 Christum, pontificem et advocatum precum nostrarum (*cf.* CYPR. domin. orat. 3 eleem. 6 *saepius* PACIAN. epist. 3, 9 AMBR. Iac. 1, 6, 21). AVG. civ. 8, 18 daemonibus uti debeant advocatis. EVCHERIVS inst. 2 p. 160, 1 spiritus paraclitus spiritus consolator sive advocatus. IREN. 3, 23, 8 qui contradicunt saluti Adae ..., advocatos se serpentis et mortis ostendunt. IREN. 5, 19, 1 ut virginis Evae virgo Maria fieret advocata. **c** *de rebus*: CIC. ac. 2, 86 adhibes artem advocatam sensibus. *cf. p. 894, 70.* Tusc. 4, 52 non ... desiderat fortitudo advocatam iracundiam. 5, 111 sapientis ... cogitatio non ferme ad investigandum adhibet oculos advocatos?

nota: ex advocato: AVG. civ. 22, 8 Innocentio, ex advocato vicariae praefecturae. epist. 153, 26 quis tandem advocatus aut ex advocato ita vir optimus facile reperitur.

synonyma: *ad I B*: causidici, patroni. orator. togati. *ad II b*: paracletus. consolator. *iuxta posita*: *ad I A*: amici, testes, arbiter. adsertor. *ad II b*: pontifex. *opposita*: *ad I A*: iudices, patronus. accusator. antiquarius SCHOL. Cic. Gr. 430, 17. *ad I B*: litigatores. passi. testes. angeli. *Ausfeld.*

Advocātus, -ī *nomen equi.* CORP. VIII 12511 (*devotio*), 9 *et* 20 Ἀτβοκᾶτον. 29 Ἀτονοκᾶτον. *vix cogn.* CORP. III 9516 depositio Victuri advocati (*Salonis, a. 431*).

advoce allectatione GLOSS. V 437, 39. *n.* advox *ut* inlex?

Advocis(us *vel* -ius), -ī *nom. celt. figuli.* *in vasculis*: CORP. III 12014, 99 (*Kempten*) Advocisi. VII 1336, 16 Advocisi of(ficina), *in aliis exemplis* Advocis (*semel* duocis). 1337, 2 Advocisi. XII 5686, 13 (*Viennae*) Advocis fi(glina). *alia exempla apud Holder, altcelt. Sprachschatz I 49.* *V.*

advocito *v. l.* 84.

advoco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* vocare. GLOSS. προσφωνῶ. προσκαλοῦμαι. convocat. ἐπασχολοῦνται. PAVL. FEST. 27 arvocitat

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

saepe advocat. GRAMM. VII 121, 3 advocatur daturus patrocinium, invocatur praestaturus auxilium, evocatur praestiturus obsequium. *cf.* 264, 21. 296, 16. NON. 74 advocasse pro vocasse. *cf. l. 11. legitur inde ab* CARM. arv. *v. p. 894, 44 cf.* ENN. trag. 124 eam secum advocant *corruptum*). *nota*: SEN. exc. contr. 1, 1 advoco *codd., sed legendum* adduco, *ut est in* controv. 1, 1, 6.

I *homines*: A *generaliter*: *arcessere auxilii, consilii causa, invitare, convocare*: **a** *cum obiecto nudo*: PLAVT. Amph. 1128 Teresiam coniectorem advocabo et consulam. *cf.* Pseud. 1158. LVCIL. frg. 753 amicos hodie cum improbo illo audivimus Lucilio advocasse. *cf. l. 3.* VARRO Men. 504 qui nos provocare, advocare cum audeant, nos illos revocare timemus? ling. 6, 91 in templo adesse iubeas homines ac, cum mittas contionem, a⟨d⟩voces (*cf.* 6, 93 contio advocatur. RHET. Her. 4, 55 CIC. Verr. 4, 185. 187 leg. agr. 2, 13 Sest. 28. dom. 124 contione advocata. *v.* Sest. 77. CAES. civ. 2, 32, 1 Gall. 7, 52, 1 BELL. Afr. 32, 1. 86; 3. 90, 1 BELL. Hisp. 42, 1 SALL. Iug. 33, 3. 84, 5 Cat. 57, 6 NEP. Alc. 6, 4 LIV. 1, 17, 10 *inde 33ies* PHAEDR. 1, 14, 13 CVRT. 9, 4, 19. 9, 7, 5. 10, 3, 6 QVINT. decl. 329 p. 296, 6 FRONTIN. strat. 1, 8, 5. 1, 12, 10 TAC. hist. 4, 84 SVET. Claud. 22. *v.* SERV. Aen. 5, 44). VARRO rust. 1, 2, 11 non L. videmus Fundilium, qui nos advocavit. CIC. Tull. 17 se ut advocaret. dom. 79 civitatem adimere potuit concilio advocato (*Clodius*) (*cf.* Vatin. 15. 18 LIV. 1, 6, 1 *saepius*). HIRT. Gall. 8, 8, 3 consilio advocato (*cf.* LIV. 10, 17, 1 *et alibi.* SEN. clem. 1, 9, 3 consilium amicorum advocari iussit. CVRT. 4, 11, 1. 5, 8, 6. 6, 8, 1). CAES. civ. 3, 33, 1 compluribus ordinis senatorii, quos advocaverat. LIV. 1, 59, 7 populum advocavit. 2, 55, 6 adiuvantibus advocatis. 3, 16, 6 advocato populo ab armis. SEN. contr. 4 praef. 2 advocatis hominibus scripta sua recitavit. *cf.* suas. 6, 27 PHAEDR. 1, 16, 1. SEN. Phaedr. 1251 facinus ausurus parens patrem advocavi. dial. 5, 13, 5 contra *iram* ... advocemus *amicissimum quemque.* epist. 43, 5 bona conscientia turbam advocat. 72, 6 qui (quem *codd.*) advocaverat (*medicum*) (*cf.* 104, 18 *l. 62.* IVV. 6, 235 corpore sano advocat Archigenen). COLVM. 1 praef. 4 qui aedificare velint, fabros et architectos advocant. VAL. FL. 1, 71 heu quid agat? populumne ... atque ... patres advocet? QVINT. decl. 363 p. 395, 16 advocasse illam et quaesisse. 379 p. 424, 4 eo tanti facinoris parasitum conscium advoco. TAC. ann. 15, 63 advocatis scriptoribus pleraque tradidit. PLIN. epist. 1, 22, 8 me paucosque ... advocavit rogavitque. CHAR. gramm. I 90, 26 advocant Ennium, quod dixerit ita 'Ilia dia nepos ...'. PAVL. sent. 30ª turbam ... conduxerit, servos advocaverit. LAEL. FEL. Gell. 15, 17, 4 tribuni ... neque advocant patricios neque ad eos referre ... possunt. APVL. apol. 100 advocata perditissimorum iuvenum manu. CAPITOL. Pius 28, 1 filium advocavit atque ab eo petivit. VOPISC. Car. 19, 3 mimos ... undique advocavit. 20, 3 omnibus gentibus advocatis. AMM. 25, 5, 1 advocatis legionum principiis (*saepius*). VVLG. Matth. 18, 2 advocans Iesus parvulum (*saepius sic*). *cf.* ITALA cod. Palat. Matth. 18, 32 advocavit (προσκαλεσάμενος. VVLG. vocavit. ITALA psalm. 49, 3 [Aug. civ. 20, 24] advocabit caelum sursum. *cf. p. 894, 70*). HIER. epist. 21, 40 SVLP. SEV. chron. 2, 64 *saepius.* MACR. sat. 1, 6, 3 advocatis custodibus. *apud eccl.*: IREN. 5, 15, 4 evocasse eum (*Adam*) et dixisse, ubi es? hoc est quoniam in novissimis temporibus id ipsum venit verbum dei advocare hominem (*cf.* 4, 36, 8 elegit ... patriarchas ... visitavit vero populos, gentes vero advocavit *deus. cf. l. 72*). **b** *indicatur finis*: PLAVT. Merc. 737 in consilium istam advocavisti tibi (*cf.* LIV. 9, 2, 15 advocantes ... in consilium. *et 4ies etiam*). SEN. epist. 17, 2. 22, 5. 109, 14 clem. 1, 15, 3. 1, 16, 1 CVRT. 3, 8, 6. 7, 7, 5 COLVM. 1, 1, 15). Herc. O. 1862 advoca in planctus genus. FRONTIN. strat. 3, 2, 10 ad dirimendum id iurgium advocatis. TAC. hist. 2, 91 in auxilium ... advocavit. QVINT. inst. 2, 10, 11 hominibus in hoc advocatis. LIV. 2, 57, 2 ad consultandum advocabantur. SALL. Cat. 58, 3 ego vos, quo pauca monerem, advocavi. SEN. epist. 104, 18 advocat medicum, ut fracta pars iungatur. PLIN. epist. 5, 12, 1 recitaturus oratiunculam, quam publicare cogito, advocavi aliquos, ut vererer paucos, ut verum audirem. *cf.* 7, 17, 12 non populum advocare, sed certos electosque soleo, quos intuear, quibus credam .... *indicatur quo*: HOR. carm. 4, 11, 13 ut tamen noris, quibus advoceris gaudiis. OV. rem. 109 quia serior aegro advocor. SEN. contr. 9, 2, 25 ad supplicium advocari. CIC. frg. Bob. 13, 3, 4 non ad contionem, sed sponsum diceres advocasse. LIV. 3, 34, 1 populum ad contionem advocaverunt. *cf.* 4, 1, 6. 4, 32, 1. 8, 32, 1. 26, 48, 13. SEN. epist. 48, 8 ad miseros advocatus es. IREN. 2, 4, 2 quemadmodum homines advocari ad perfectum dicunt. *cf.* 4, 8, 2 ad salutem. 4, 33, 2 ad suum ... regnum. HIL. in psalm. 65, 9 longe a cognitione dei consistentes propheta ad proximum advocat. SVLP. SEV. chron. 1, 14, 5 advocato ad se Moyse et Aaron. SALL. Cat. 46, 6 eo senatum advocat. LIV. 6, 18, 3 advocata domum plebe. VERG. Aen. 5, 43 socios in coetum litore ab omni advocat Aeneas (*cf.* SERV. advocata enim contio dicitur). LIV. 10, 21, 13 in contionem advocato populo (*cf.* 10, 42, 2 AMM. 14, 10, 10). 32, 21, 2 nemo vestrum, qui in hoc concilium advocati estis (*cf.* 32, 21, 25 QVINT. inst. 11, 1, 24). CVRT. 10, 6, 1 in regiam principes ... ducesque ... advocavere. PLIN. epist. 5, 3, 11 quasi populum in auditorium non in cubiculum amicos advocarim. **B *in usu forensi*: a** *aetate potissimum rei publicae*: *arcessere amicos et privatos et iuris consultos, ut adsint in iudicio suaque auctoritate litigantem adiuvent. cf. s. v.* advocatus. *iisdem fere structuris quibus sub A. absolute*: CIC. Cluent. 54 aderat frequens, advocabat, omni studio gratiaque pugnabat (*cf.* SEN. dial. 10, 2, 4 hic advocat, hic adest, ille periclitatur, ille defendit). *c. obiecto*: PLAVT. Bacch. 261 hospitem nostrum sibi Mnesilochus advocavit (*quasi testem*). Cas. 570 qui advocatos advocet. *v.* 569 me ... sibi ... advocaverit. 572. TER. Phorm. 312 ibo ad forum atque aliquos mihi amicos advocabo, ad hanc rem qui adsient. CIC. Quinct. 69 aude id dicere non palam, sed [eis] ipsis, quos advocasti (*cf.* 47 potentes, diserti, nobiles omnes advocandi sunt). 71 aliquem contra te advocare. *cf.* 5. 66 Verr. 3, 56. 4, 18. 6, 102 Cluent. 176. 177 epist. 7, 14, 1. Att. 12, 18a, 2 ad obsignandum (*cf.* QVINT. decl. 258 p. 53, 15 ad signandum advocatus). SEN. benef. 2, 23, 2 signatores advocari. PETRON. 15 advocati tamen iam poenae (pene *cod.*) nocturni *i. tresviri capitales.* LIV. 38, 33, 4 ierunt ... alii illustres viri, et advocati privatis, et quia pertinere causam eorum ad rem publicam censebant. MANIL. 3, 116 iudex veri nihil amplius advocat ipso. SEN. contr. 1, 5. QVINT. inst. 3, 8, 70 cum advocari coeperint in consilia amicorum, dicere sententiam in senatu *adulescentes iuris studiosi.* decl. 309 p. 216, 13 neque ad genua procubueram neque propinquos aut amicos advocaveram. **b** *aetate imperii*: *arcessere aliquem, ut causam dicat, defendat*: SEN. exc. contr. 6, 2 advocato fratre absoluta est. SEN. dial. 10, 7, 7 omnes illi, qui te sibi advocant, tibi abducunt. QVINT. inst. 6, 4, 7 alios ... ad actiones advocari, alios ad probationem. 11, 1, 39 causis quibus advocamur. 11, 1, 61. 12, 1, 24 qui ad defendendas causas advocatur. 12, 1, 43 nonne ei (*bono duci*) communis utilitas oratorem advocabit? decl. 342 p. 352, 28. 358 p. 390, 9. 372 p. 409, 9. TAC. dial. 41 quis enim nos advocabit? PLIN. epist. 4, 17, 2 est ... mihi cum isto, contra quem me advocas, ... amicitia. 5, 8, 11 paneg. 43. GRAMM. VI 616 (TRAG. frg. inc. 238) amicos ad hanc rem, si voles, advoca. POMP. dig. 46, 8, 18 quod litigat, quod consumit, quod advocat.... GELL. 1, 22, 1 dicendum est advocatum esse, quem cuipiam causamque eius defendere. **c** *inde translate*: SEN. clem. 1, 9, 10 adeo nihil facilius potes quam contra Caesarem advocare. SEN. dial. 12, 12, 4 hic (*Caesar*) contra fortunam advocandus. *apud ecclesiasticos sensum praebet*: *consolari, recreare, iuvare* (παρακαλεῖν) *v. Rönsch, Itala p. 348.* ITALA II Cor. 2, 7 (Tert. pudic. 13) magis ... vos ⟨velitis⟩ donare et advocare (VVLG. consolemini. παρακαλέσαι). Is. 61, 1. 2 (Tert. adv. Marc. 4, 14) misit me ... advocare languentes (VVLG. consolarer omnes lugentes. παρακαλέσαι). Is. 66, 13 (Iren. 5, 15, 1) ego vos advocabo (VVLG. consolabor) ... et in Hierusalem advocabimini. IREN. 3, 9, 3 advocabat ... plangentes.

II *deos*: CARM. Arv. 4 advocapit conctos. VARRO rust. 1, 1, 7 deis ad venerationem advocatis ... referam. ACTA lud. saec. sept. (Corp. VI 32326) 1, 18 ⟨preca⟩tu advocabunt. Aug. civ. 4, 22 p. 172 extr. D. scire, quem cuiusque causa deum invocare atque advocare debeamus. CAT. 40, 3 quis deus tibi non bene advocatus vecordem parat excitare rixam? OV. fast. 3, 173 nunc primum studiis pacis, deus utilis armis, advocor (*verba Martis*). LIV. 8, 33, 21 deos ... duobus proeliis haud frustra advocatos. SEN. Herc. f. 539 precibus tu deum invictum advoca. benef. 6, 25, 5 deos contra eum advocant, cui ipsi adfuturi sunt. frg. 36 ad vadimonia sua deos advocent (*cf.* AVG. civ. 6, 10 p. 269, 1 D.). VAL. FL. 6, 287 patrias coeptis ferus advocat umbras. QVINT. decl. 312 p. 226, 9 quid aliud videtur advocare quam deos testes? *cf.* TAC. hist. 4, 41. PLIN. paneg. 8 advocata hominum contione deorumque. FRONTO p. 5, 13 N. quibus tu deos etiam pro salute mea votis advocas. *cf.* p. 47, 17 N. APVL. apol. 31 igitur ut solebat ad magorum cerimonias advocari Mercurius. TERT. bapt. 8 dehinc manus imponitur per benedictionem advocans et invitans spiritum sanctum. anim. 39 dum per totam hebdomadem Iunoni mensa proponitur, dum ultima Fata Scribunda advocantur. AVG. civ. 2, 5 (p. 58, 25 D.) ut honoribus eam talibus advocarent cultores sui, qualibus conviciis in quempiam iaculatis, cum inter homines viveret, nisi aures clauderet. 3, 17 (p. 124, 15 D.) alia intolerabili pestilentia Aesculapium ab Epidauro quasi medicum deum Roma advocare atque adhibere compulsa est. MART. CAP. 1, 41 caelicolas advoco. 1, 61 ex cunctis ... caeli regionibus advocatis deis ceteri ... convocantur.

III *res*: *auxilio arcessere, adhibere*: CIC. Tusc. 1, 75 animum ad se ipsum advocamus. epist. frg. 8, 9 eum amorem et eum, ut hoc verbo utar, favorem in consilium advocabo. VERG. Aen. 8, 249 omnia ... arma advocat. MORET. 24 advocat ... manus operi, *cf.* VAL. MAX. 2, 6, 8 filiarum manus ad supremum opprimendorum oculorum officium advocavit. CALP. ecl. 4, 50 tuas melior sonus advocat aures. SIL. 17, 85 enses advocat. STAT. Achill. 1, 21 ventos ne volucres advocet. OV. met. 7, 138 secretas ... advocat artes. SEN. contr. 1, 7, 16 advocavit vires (*cf.* 7 praef. 1. SEN. Med. 562 omnes advoca vires et artes. benef. 6, 2, 3 omnes in hoc vires suas natura advocet. *v.* epist. 94, 24. SIL. 16, 515 brevia ad conamina uterque advocat *vires.* QVINT. decl. mai. 9, 1 totas advocemus in odia fortunae vires). VELL. 2, 128, 4 quod usus optimum intellegit, id in tutelam securitatis suae libenter advocet. PHAEDR. 4, 5, 20 fidem advocavit iure neglecto parens. SEN. Tro. 613 advoca astus, ... fraudes, dolos ... totum Vlixen. dial. 1,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 10 advocata virtute sustinere *infelicitatem* (*cf.* 11, 15, 4 virtus advocanda est. epist. 99, 14 adversus hoc totam putem virtutem advocandam. TERT. pudic. 14). Phoen. 77 sed flecte mentem, pectus antiquum advoca. dial. 3, 8, 4 quam *iram* vos, quasi fortius aliquid ratione haberet, advocabitis. 4, 12, 6 patientiam. 9, 9, 1 paupertas in divitias se advocata frugalitate convertere. 11, 12, 7 his advocatis *exemplis*. clem. 1, 25, 2 ingenium advocat, ut. nat. 1, 16, 4 oculos ... ad illa advocavit. 1, 10, 1 in argumentum ... advocantur *etesiae*. 2, 43, 2 advocent, considerent multorum sententias. 2, 49, 3 auxiliaria *fulgura*, quae invocata, sed advocantium bono veniunt. benef. 4, 18, 3 quod licet contra fortunam advocare. epist. 29, 5 facetias. 78, 5 vinum ... virium causa. 91, 5 nostras in nos manus. COLVM. 1, 1, 1 haec sibi advocanda *prudentia eqs.* PLIN. nat. 9, 127 *purpura* dis advocatur placandis. 15, 105 in alio cibi genere India advocatur. 17, 51 humanas dapes ad hoc ... advocant. SIL. 9, 81 ad conamina noctem advocat. QVINT. inst. 4, 2, 115 advocare eis rebus adfectum in perorationem. decl. 268 p. 97, 5 contra quot fortunae iniurias medicina advocatur. PS. QVINT. decl. 1, 2 contra tam multa incredibilia solum advocat noverca testamentum. FRONTIN. aq. 119 advocare non minus fidem quam subtilitatem. TAC. hist. 1, 55 obliterata iam nomina sacramento advocabant. TERT. idol. 23 naturam et conscientiam advoco (*cf.* testim. 1 animam, novum testamentum. pudic. 3 lacrimas fratrum sibi. 7 luctum nec congratulationem. 13 animam semper deus alloquitur, animam conpellat atque advocat. adv. Marc. 1, 3 exemplum regna terrarum). MACR. sat. 7, 14, 17 advocata memoria. 7, 16, 33 *remedia* contra perniciem. somn. 1, 20, 9 lunaris defectus argumentum per se advocat. ENNOD. dict. 17 (474, 12) advocata nece. COD. Iust. 2, 13 (14), 1 pr. sibi potentiorum patrocinium advocassent. 3, 26, 2 causam ad officium procuratorum nostrorum pertinentem ad proconsulis notionem advocare. *Ausfeld.*

Advolāns, -tis. *nom. gladiatoris*: MART. 5, 24, 6 Hermes, cui cadit Advolans. *nom. equi*: CORP. VI 10053 *abl.* Advola(nte). *V.*

(**advolātus**) -ū *m. ab* advolare. CIC. carm. frg. 32, 10 (*ex Aeschylo*) iam tertio me (*Prometheum*) quoque funesto die tristi advolatu aduncis lacerans unguibus Iovis satelles pastu dilaniat fero.

Advolēnus *v.* Avolenus.

advolito, -āvī, -ātum, -āre. *intensivum ab* advolare. *saepe volare ad aliquid.* PLIN. nat. 11, 65 papilio ... luminibus accensis advolitans. PRVD. Symm. 2, 574 nullane tristificis Tritonia noctua Carrhis advolitans praesto esse deam praenuntia Crasso prodidit?

advolo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* volare. PRISC. gramm. II 35 *antiquissimos* arvolare *pro* advolare *dixisse testatur. dactylici poetae sola forma* advolat (*vel* -et) *uti potuere, quae in primo vel quinto pede legitur praeter* LVCR. 4, 339 *et* SIL. 15, 243 *ubi quarto inest.*

I *proprie*: *de animalibus alatis*: **1** *de avibus*: CIC. nat. deor. 2, 124 *avem* sibi cibum quaerere advolantem ad eas avis (PLIN. nat. 10, 115). VARRO Non. 518 picus Martius advolavit. rust. 3, 5, 7 *turdi* quotannis in Italiam trans mare advolant. SEN. contr. 10, 5, 27 voluit videri volturios ad tabulam Parrhasi advolare (PLIN. nat. 35, 65). CVRT. 4, 8, 6 avium greges advolasse. COLVM. 8, 3, 6 ne sint advolantibus *avibus* lubrici *gradus*. 8, 5, 11. PLIN. nat. 10, 19 *vultures* fuere qui putarent ex adverso orbe advolare. 10, 65. 10, 74 omnibus annis advolare Ilium ex Aethiopia aves. 10, 78 in agrum Volaterranum palumbium vis e mari quotannis advolat. 10, 115 *caprimulgi* caprarum ... uberibus advolant. 10, 204. 25, 50 si prope advolavit *aquila*. 31, 21. 35, 23. TAC. ann. 6, 28 *phoenicem* in civitatem ... advolavisse. SVET. Vit. 9 a parte dextra repente aquila advolavit. TERT. bapt. 3 columba sancti spiritus advolat. SOL. 40, 25 ciconiae advolant. FRONTO p. 230 N. placide et clementer pinnis teneris in modum hirundinum advolare. *cum acc.*: AVIEN. Arat. 694 armiger ... *Sagittam* Iovis advolat. 633. OBSEQ. 70 vulturum et aliarum alitum ... ingens vis exercitum advolavit. IVL. VAL. 3, 21 ignes. AVR. VICT. Caes. 4, 14 *Phoenicem* memoratos locos advolare. *de Sirenibus*: STAT. silv. 2, 2, 116 levis e scopulis meliora ad carmina Siren advolat. **2** *de insectis*: LIV. 35, 9, 4 nuntiatum est examen vesparum ... in forum advolasse. PHAEDR. 3, 16, 17 *cicada* cupide advolavit. COLVM. 6, 17, 9 ad dulcedinem mellis ... non hae solae (*muscae*) sed et apes advolant. 9, 5, 1 apes facilius editioribus advolent. PLIN. nat. 10, 195 *culices* ad dulcia non advolant. 11, 96 nullum *insectum* cui telum in ore pluribus quam binis advolat pinnis. 12, 124 in hanc ... advolant pinnati vermiculi. 28, 162. VLP. dig. 9, 2, 27, 12 cum apes meae ad tuas advolassent. *cf.* SEN. epist. 123, 16. **3** *de Amore*: TIB. 2, 2, 17 utinam strepitantibus advolet alis *Amor*. APVL. met. 5, 24 ipse potius amator advolavi tibi. *nota*: IREN. 1, 5, 2 sursum advolantium (ἀνωφερῶν) et deorsum devergentium (κατωφερῶν) *ubi vix a simplici verbo differt.*

II *translate*: **A** *de rebus*: PLAVT. Amph. 325 vox mi ad aures advolavit (Merc. 864 Rud. 333; *cf.* προσέπτα Aesch. Prom. 115). LVCR. 4, 338 de speculo in speculum transfertur imago, inde ad nos elisa bis advolat. CIC. epist. 15, 16, 3 eius εἴδωλον mihi advolabit ad pectus. SIL. 13, 776 Croesi mox advolat umbra. IREN. 3, 11, 8 spiritus in ecclesiam advolantis (ἐφιπταμένου). LAVS Pis. 94 hinc solido fulgore micantia verba implevere locos, hinc exornata figuris advolat excusso velox (veluti *mavult Schenkl*) sententia torno. **B** *de hominibus qui celeri motu accurrunt cf.* OV. trist. 5, 10, 19 cum minime credas, ut avis (*var.* -es) densissimus hostis advolat. AMM. 15, 3, 9 quasi pinnis elatus ad comitatum principis advolavit. **1** *absolute*: CIC. rep. 2, 6 neque vero quisquam potest hostis advolare terra. Att. 2, 15, 2 non dubium est, quin ... sis advolaturus. 2, 18, 4. 2, 22, 4. 2, 23, 3 si dormis, expergiscere, si stas ingredere, si [non] ingrederis, curre, si curris, advola. 2, 25, 2. 13, 40, 2 advolone an maneo? 13, 51, 2 ad Brut. 1, 10, 4. 2, 7, 3 ad Q. fr. 2, 6, 2. 2, 8, 3 epist. 16, 19. CAES. civ. 2, 43, 2 classem hostium celeriter advolaturam. HIRT. Gall. 8, 36, 4 Germanos equitesque (-que *om.* β) ... de improviso advolasse. MATIVS carm. frg. 4 celerissimus advolat Hector. VERG. Aen. 10, 894 advolat Aeneas. 12, 293 fervidus advolat hasta Messapus. OV. met. 6, 249. 11, 347 cursu festinus anhelo advolat ... Anetor. LIV. 2, 24, 1 Latini equites cum tumultuoso advolant nuntio Vulscos ... venire. 25, 41, 2 effusis equis advolant ex hostium acie Numidae. PHAEDR. 2, 7, 7 subito latrones ex insidiis advolant. SEN. dial. 5, 15, 4 rex a longinquo potens advolet. CVRT. 5, 12, 15 citatis equis advolant. 8, 2, 4 advolant vigiles. LVCAN. 9, 885. VAL. FL. 1, 107 protinus Inachiis ultro Tirynthius Argis advolat. 2, 124. 6, 342. 6, 370. 7, 265. 7, 618 SIL. 1, 551. 4, 324. 5, 344. 5, 561. 5, 645. 12, 403. 15, 243 pedes advolat. HOMER. 413 stricto celer advolat ense. 794 STAT. Theb. 5, 555. 11, 426 advolat et medias inmittit Adrastus habenas. ARGVM. Plaut. Merc. 2, 4 pater advolat. Mil. 2, 7 advolat adulescens. APVL. apol. 71 confestim Roma advolavit. IVST. 27, 1, 6 *Ptolomaeus* cum omnibus viribus advolat. AVR. VICT. Caes. 42, 8 advolantibus Magnentianis. AMM. 17, 12, 12 advolarunt regales. 28, 6, 13 Anstoriani a⟨d⟩volarunt. CLAVD. 18, 47. 28, 152 SIDON. epist. 4, 10, 2. carm. 5, 40 advolat omnis terra simul. **2** *addito quo*: CIC. Cluent. 192 confestim huc advolavit. Att. 4, 19, 1 quin tu huc advolas. epist. 7, 10, 4. *cum* ad: *de loco*: CIC. Sest. 11 ad urbem confestim incredibili celeritate advolavit. Phil. 5, 42 ad urbem a Brundusio. Att 2, 24, 5 ad nos. 4, 4ª. epist. 11, 27, 4 ad me Tarento. DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 3 ad te. CAES. Gall. 5, 17, 2 *hostes* repente ex omnibus partibus ad pabulatores advolaverunt. 5, 39, 1 *Nervii* de improviso ad Ciceronis hiberna advolant. 7, 72, 2 ne de improviso aut noctu ad (AM^2, aut BM^1Q, in β) munitiones hostium multitudo advolaret. civ. 1, 75, 2 improviso ad vallum. 3, 36, 4 equitatus regis Cotyis ad castra Cassii advolavit. 3, 101, 1 ad Messanam navibus. LIV. 2, 20, 10 ad equites dictator advolat. 3, 61, 7. SEN. clem. 1, 3, 3 tamquam ad clarum ... sidus advolant. PLIN. epist. 9, 28, 4. RVT. LVP. rhet. p. 12 H. (*e Demosthene*) ad patrem advolavit sicut hostis. *de fine*: CIC. Sest. 54 ad eius spolia detrahenda. Phil. 2, 50 ad tribunatum. 10, 12 advolarat subito ad direptionem pestemque sociorum. Att. 2, 19, 4 ad quod *negotium* tu scilicet advolabis. *paulo aliter* SEN. dial. 7, 12, 4 ad nomen ipsum *voluptatis* advolant. *cum* in *c. acc.*: *de loco*: CIC. Mur. 85 in agros suburbanos repente advolabit. Phil. 2, 103 in M. Varronis ... fundum. 11, 27 neque enim est in provinciam suam Cretam profectus: in Macedoniam alienam advolavit. Att. 2, 13, 2 in Formianum. MARC. COM. chron. min. II p. 103 M. in Thraciam. *de* CAES. Gall. 7, 72, 2 *cf. supra l. 34.* *de fine*: SVET. Galba 20 in auxilium advolaverunt. *cum acc.*: *de oppidis*: CIC. Cluent. 25 Larinum ... cum armatis. 18 Larino ... Romam. IVST. 26, 3, 4 cum secundante vento celeriter Cyrenas advolasset. EVTR. 10, 2 Romam ... e Lucania. *de terris*: ITIN. Alex. 88 Mediam advolat Alexander. *alia*: CIC. Att. 1, 14, 5 hic tibi (⟨in⟩ *Wesenberg, malim* ⟨ad⟩) rostra Cato advolat. VAL. FL. 4, 300 advolat ora *Amyci Pollux*. AMM. 16, 9, 3 ut ... perduelles advolaret adsiduos. CLAVD. 1, 174 nuntius advolat urbem. 7, 165 Veneris dementes advolat aures. *cum dat.*: VERG. Aen. 10, 509 nec iam fama mali tanti, sed certior auctor advolat Aeneae (*ubi* advolat *coniungitur etiam cum* fama). VAL. FL. 1, 162 prior huic (*Iasoni*) tum regia (*Peliae*) proles advolat. 3, 71 quae *manus* prima furenti advolat. 6, 654 lapsoque cruentus advolat Aesonides. STAT. Theb. 8, 134 nuntius ... Adrasto ... Palaemon advolat. PRVD. cath. 4, 55 iussus nuntius (*i. angelus*) advolare terris.

additur repente, subito, de improviso, celeriter, confestim *sim.*

advolvo, -volvī, -volūtum, -volvere. *ab* ad *et* volvere. GLOSS. II 264, 42 genua advolvo γονυπετῶ. CHAR. gramm. I 294, 7 genua tibi advolvor. GRAMM. IV 567, 26 genibus tibi advolvor γονιπετῶ σε. *cf.* VII 425, 3.

I *proprie*: VERG. georg. 3, 377 totasque advolvere focis ulmos ignique dedere. Aen. 6, 182 advolvunt ingentis montibus (*i. de montibus ad ignem*) ornos. STAT. Theb. 4, 455 trunca dehinc nemora advolvunt. VVLG. Matth. 27, 60 saxum magnum ad ostium. Marc. 15, 46. PLIN. nat. 11, 185 ad ignem advolutus lora cum corpore exussit. PS. QVINT. decl. 8, 20 mulier ... clusis advoluta foribus. STAT. Theb. 4, 712 advolvensque (*var.* adverrensque) natantia saxa Charadrus. QVINT. decl. 388 p. 437 *corpus a mari* non expulsum, sed advolutum (*sc. ad litus*). AMBR. Iacob 2, 12, 56 mortui super mortuos advolvebantur. SVLP. SEV. chron. 1, 17, 5 crassae nubes crebris cum fulminibus advolvebantur. *dep. vel refl. de supplice*: SALL. hist. inc 16 genua patrum advolvebantur (*var.* -vuntur). TAC. hist. 4, 81 ann. 1, 13. 6, 49. 15, 71 AVSON. 450, 3. LIV. 8, 37, 9 genibus se omnium advolvens. 39, 14, 1 advoluta rursus genibus preces ... repetivit. 28, 34, 3. 30, 12, 11. 34, 40, 2 VELL. 2, 80, 4 VAL. MAX. 3, 8 ext. 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. Phoen. 307 Phaedr. 303 CVRT. 4, 6, 15. 8, 1, 48 PLIN. epist. 1, 18, 3 HIER. epist. 147, 8. 130, 4 CLAVD. Pros. 3, 298 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 7. SEN. dial. 4, 34, 4 quam saepe eius pedibus advolutus est. CVRT. 3, 12, 17 PLIN. epist. 9, 21, 1 TAC. ann. 1, 23. 1, 32. HIER. epist. 51, 3 advolutus pedibus tuis precor. 120, 5. 108, 14 SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4 SALV. epist. 4, 13. APVL. apol. 94 pedes nostros advolutus. met. 6, 2 IORD. Get. 60, 309. HEGES. 5, 49, 4 ad genua singulorum advolvebantur. SVLP. SEV. Mart. 17, 2. EPIT. Alex. Wagn. 112 ad Perdiccae pedes se advolvit. HIER. epist. 49, 4. AVSON. 444, 3 Achilli supplex advolvitur. PROP. 3, 17, 1 nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris. STAT. silv. 5, 1, 73 cunctis supplex advolvitur aris. PRVD. ham. 405 surdis pallens advolvitur aris. **II** *translate*: STAT. Theb. 5, 143 magnusque advolvitur astris clamor. CLAVD. 21, 11 si carmen in unum tantarum sperem cumulos advolvere rerum. *Klotz.*

Aduolus *v.* Avolus.

Aduorīx *nom. f. celt.* CORP. XIII 750 (*Burdigalae*) Iulia Aduoríx uxor. *V.*

advo⟨r⟩sis, -is *m. vix diversum a stirpe vocis* adversus. PAVL. FEST. 25, 17 advosem adversarium hostem. GLOSS. II 6, 10 advores *ἐναντίοι*. *Kempf.*

1. Adūram *v.* Adoram. **2. Adūram,** אֲדוֹרָם *ex* אֲדֹנִירָם, *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 20, 24 Aduram (*Ἀδωνιράμ*). VVLG. II reg. 12, 18 Aduram (*Ἀδωνιράμ*). II paral. 10, 18. HIER. nom. hebr. 2, 27 Adoram generatio excelsa (37, 15. 40, 25). **3.** *civitas Iudae* אֲדוֹרַיִם, *Ἀδωραί* (*Ἄδωρα Ioseph.*). VVLG. II paral. 11, 9 Aduram. I Macc. 13, 20 *Ἄδωρα*, Ador. *V.*

Adurenus *v.* Adurius.

adurgeo, -ēre. *ab* ad *et* urgere. *proprie*: CELS. 7, 12, 1 *dens* qui natus est, in locum prioris cotidie digito adurgendus, donec ad iustam magnitudinem perveniat. *translate*: HOR. carm. 1, 37, 17 Caesar ab Italia volantem *reginam* remis adurgens (-guens *pars codd.*), accipiter velut mollis columbas aut leporem citus venator. CYPR. GALL. exod. 464 quos mortis tempus adurguet. VEN. FORT. carm. 5, 14, 15 non aderat iudex, erat accusator adurguens (-gens *pars codd.*). *nota*: CYPR. GALL. gen. 1096 agnovitque libens socia de germine Ballae conspicuum Danem, quem Neptalimus adurget. ast alios mox Zelfa creat, Gadumque Aserumque. *Ihm.*

Adurius *nom. gent., nisi est celticum, cf. cum* Addius, *v.* Acurius, Acusenius, Apusius, Atusius. CORP. V 3355 (*Veronae*) M. Adurio M. f. Pob(lilia) Expectato. VI 2382 (*a. 172—178*) 27 C. Adurius Leo Stobi. CORP. VI 3832 C. Iulio Adurio. **Adurenus** *nom. vir.* CORP. XI 5737 (*Sentini*) III 6 Aduren(us) Theseus *cultor Mithrae*. *V.*

Portus Adurnī *castellum Britanniae.* NOT. dign. occ. 38, 11 *et* 21 Portum Adurni. *conferri possunt haec*: RAVENN. p. 424, 12 Ardua *oppidum.* 438, 7 Adron *fluvius.* PTOL. 2, 3, 4 *Οὐέδρα ποταμοῦ ἐκβολαί.* *Otto.*

adūro, -ussī, -ustum (ū *in perf. et sup. litigiosa*), -ūrere. *ab* ad *et* urere. **I** *proprie*: **1** *de igne*: *ignem vel calorem admovere alicui rei ita ut ab exteriore parte laedatur vel crusta induatur. de cibis*: TER. Ad. 425 hoc salsumst, hoc adustumst, hoc lautumst parum. CATO agr. 107, 2 conmoveto, videto ne aduras. LABER. mim. 143 cocus si lumbum adussit, flagris caeditur. VARRO Men. 190 oculis observare ollam pultis, ne aduratur. HOR. sat. 2, 8, 68 panis adustus. CELS. 4, 26 p. 152 D. malum ipsum super prunam imponere; quod dum humor intus est non aduritur. COLVM. 12, 19, 5 *et* 6 ea res non patitur defrutum aduri (PLIN. nat. 18, 318). 12, 20, 3 *et* 4 haec ⟨cum⟩ adicies, plumbeum peragitabis, ne adurantur. 12, 42, 2 SCRIB. LARG. 220. HEGES. 4, 18 *lacus Asphaltius* quasi adusti praeferens similitudinem cibi. HOR. sat. 2, 8, 90 pectore adusto vidimus et merulas poni. PAVL. FEST. 3 ador . quod aduratur ut fiat tostum. CIC. Tusc. 5, 58 ut candentibus iuglandium putaminibus barbam sibi (*Dionysio*) et capillum adurerent (VAL. MAX. 9, 13 ext. 4. CIC. off. 2, 25 *Dionysius* candente carbone sibi adurebat capillum. LAMPR. Comm. 17, 3 adurens comam et barbam timore tonsoris). Tusc. 5, 77 *gymnosophistae* cum ... ad flammam se adplicaverunt, sine gemitu aduruntur (*noli intellegere* comburuntur). HOR. epod. 5, 23 ossa ... canis flammis aduri Colchicis (*i. magicis*). PROP. 4, 7, 9 lateri vestis adusta fuit. 2, 28, 36 tacet (iacet *codd.*) extincto laurus adusta foco (OV. fast. 1, 344. 4, 742). LIV. 38, 7, 13 foedo quodam [m]odore ex adusta pluma. VITR. 2, 5, 6 quibus locis non sunt terrosi montes, sed tenerae (genere *codd.*) materiae, ignis vis per eius venas egrediens adurit eam. 2, 6, 6 *terra* vehementia vaporis adusta (-o *codd.*). 5, 3, 2 *aer* candens adurit excoquitque et inminuit corporibus umores. 8, 1, 5 percalefacta terra et adusta. PAVL. FEST. 85 Opilius adustas *assulas* fomites vocari existimat. SEN. contr. exc. 2, 5 scissum corpus flagellis, igne adustum. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 *carbone in brachium delapso* ita urebatur, ut adusti corporis eius odor ad circumstantium nares perveniret. SEN. Herc. f. 983 rogisque adustos ... sudes in ora tendit *Erinys*. Tro. 15 alta muri decora congestis iacent tectis adusti. dial. 3, 6, 1 hastilia detorta ut corrigamus adurimus. epist. 79, 3 *regio est* herbida nihil flammis adurentibus (adul- *P, unde* adol- *Haase*). 90, 12 incendio silvarum adusta tellus. CVRT. 3, 8, 15 praecisis adustisque manibus. 6, 5, 28 aduritur dextera *papilla ab Amazonibus* (MELA 3, 34 natis statim dextra aduritur mamma). 6, 6, 31 sonabant incendio silvae atque ea quoque, quae non incenderat miles, concepto igne proxima quaeque adurebant. COLVM. 9, 5, 6 cancri nidor ... ignibus adustus. 9, 14, 9 dumque circa flammulam volitant *papiliones*, aduruntur. LVCAN. 3, 16 Acherontis adusti portitor (STAT. silv. 2, 1, 187 adusta ... litora. *cf. Vollmer ad* 1, 1, 6). 3, 494 adusti roboris (*i. clavae*) ictu. PLIN. nat. 2, 237 frondemque densi supra se nemoris non adurens et iuxta gelidum fontem semper ardens Nymphaei crater. 5, 35 *mons* Ater nostris dictus a natura, adusto similis aut solis repercussu accenso (6, 149). 7, 19 *Hirpi* super ambustam ligni struem ambulantes non aduruntur. 8, 118 singulare *remedium* abigendis serpentibus odor adusto cervino cornu. 9, 183 ut omnia *stella marina* in mari contacta adurat. 17, 236 cacumine *cupressi* ... igne adusto. 29, 51 ut lignum perfusum ovo non ardeat ac ne vestis quidem contacta aduratur. 35, 150. 37, 97. VLP. dig. 9, 2, 27, 6 si facem servo meo obieceris et eum adusseris. coll. 12, 7, 1 p. 685 Huschke: si insulam meam adusseris vel incenderis. APVL. Plat. 1, 14. met. 5, 23 lucerna ... ipsum ignis totius dominum (*i. Amorem*) aduris. QVEROL. p. 45, 20 quis te (*aurum*) sic rogus adussit? OBSEQ. 52 flamma circumdata *gregi* nihil adussit. VVLG. deut. 8, 15 serpens flatu adurens. Dan. 3, 94 capillus capitis eorum non esset adustus (*cf.* HIER. epist. 96, 17). AVG. civ. 21, 4 quo *igne* quaeque adusta nigrescunt. 21, 10 an ignis gehennae, si corporalis est, possit malignos spiritus ... tactu suo adurere. OROS. hist. 5, 10, 11 ut adustas quoque rupes dissolverit *Aetna* ... homines quoque ... adustis introrsum vitalibus suffocarit. *vox medicis familiarissima*: adurunt *ferramenta candentia*: CELS. 3, 23 p. 115 D. *praecipit* ferro candenti in occipitio ... adurere duobus locis. 5, 26, 21. 5, 28, 2 quidam usi sunt medicamentis adurentibus, quidam ferro candenti adusserunt. 5, 28, 3. 6, 18, 2 *et* 4 *et* 11. 6, 19 p. 261. 7, 7, 7 os ferramento adurendum. 7, 7, 10 ferramento tenui id totum adurendum est. 7, 7, 15. 7, 12, 1 *et* 6 *al.* PLIN. nat. 10, 50 lumbis adustis candente ferro. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 87 chron. 1, 1, 44. 3, 8, 151. *de febri*: SER. SAMM. 979 miseros taeterrima febris adurit. SVLP. SEV. epist. 1, 2 cur Martinus ... ipse nuper adustus incendio periculosae fuisset obnoxius passioni. *cf.* PLIN. nat. 28, 218 femina adteri adurique equitatu. *de fulmine*: OV. trist. 4, 9, 14 Iovis telo quercus adusta. LIV. 39, 22, 3 ignesque caelestes ... adussisse complurium ... vestimenta (OBSEQ. 3). FEST. 129 *manubiae Iovis* quae aut adurant aut. SEN. nat. 2, 21, 2 etiam quae non percussa sunt *fulmine*, tamen adusta cernuntur. PLIN. nat. 2, 137 *fulminum* quae sicca veniunt, non adurunt, sed dissipant. *de sole*: VARRO Non. 551 *uvam* passi essent in sole aduri. OV. met. 8, 203 Icare, ait, moneo ne, si demissior ibis, unda gravet pennas, si celsior, ignis adurat. SEN. Herc. f. 236 adusta medius regna quae torret dies. CVRT. 4, 7, 13 sol omnia incenderat siccaque et adusta erant ora. COLVM. 2, 10, 27 celerrime sole aduruntur *semina*. PLIN. nat. 14, 81 ⟨uvis⟩ in vite sole adustis. 17, 230. 18, 146 cavendum ne adurat sol. 28, 222. SIL. 8, 267 adustus corpora Maurus. HIL. in psalm. 120, 12 ut hiberno tempore sol non adurat luna adurente, sed solvat, rursumque aestivis mensibus sol urat et luna dissolvat. AVIEN. Arat. 1513 immodicus terra⟨m⟩ qua desuper ignis adurat. AMBR. exam. 3, 9, 38 *sol* adurit ... gignentium prima exordia. 4, 1, 4. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 2 loca omnia adusta solis ardoribus. SIDON. carm. 17, 1 lux Sextilis adusti. *cf.* SEN. Herc. O. 1288 vincitque faces solis adusti glaciale iubar. *apud recentiores* adurere *incohativam vim fere perdit* (*cf. supra* CIC. Tusc. 5, 77 *p. 897, 65*): VICT. VIT. 2, 16 episcopum suum Iucundum flammis adussit. ACTA Felicis 1 ed. Ruinart 1731 date illos (*libros*) igne aduri. 2 melius est me igne aduri. **2** *de frigore*: VERG. georg. 1, 92 ne *herbas* ... Boreae penetrabile frigus adurat. OV. met. 14, 763 sic tibi nec vernum nascentia frigus adurat poma. fast. 4, 918 marmoreo pallet adusta *Ceres* gelu. CVRT. 7, 3, 13 multos exanimavit rigor insolitus nivis: multorum adussit pedes, plurimorum oculos. COLVM. 5, 10, 21 antequam frigus cacumina adurat (arb. 25, 2). PLIN. nat. 17, 30 frigidior facta ea regio est oleaeque desierunt, quae prius fuerant, item vites aduri (*ἐξεπήγνυντο*). 17, 216 aduri ... fervore aut flatu frigidiore (fragil- *codd.*). 17, 222 *pruina* satis mollibus insidens adurit lactescentes germinum oculos. 17, 250 ne frigus vites adurat. 20, 140. 28, 221. CARM. ad senat. 52 unum operantur et calor et frigus, sic hoc, sic illud adurit. AMBR. exam. 3, 10, 43 si aut frigore aduratur *triticum* aut imbre madidetur. MARC. med. 34, 91 frigore adustis pedibus. CASS. FEL. 10 p. 18 R. cum tenera corpora glaciali frigore fuerint adusta. SIDON. carm. 5, 522 corpus adustum frigoris igne. **3** *de acri splendore*: LVCR. 4, 304 splendor quicumque est acer adurit saepe oculos (*aliter* SER. SAMM. 214 *cf. p. 899, 5*). **4** *de medicamentis acribus*: *cf.* CELS. 5, 9 eadem fere crustas ulceribus tamquam igne adustis inducunt. CELS. 4, 6 p. 129 D. eadem aut ferramentis aut sinapi adurenda. *quae adurant corpus enumerantur* 5, 8. 5, 22, 2. 5, 28, 3 adustum vel medicamentis vel ferro corpus. *ibid.* quae vehementius adurunt. 5, 28, 7 *et* 12. 6, 4 p. 224. 6, 18, 2 *et* 4 *et* 11. 7, 7, 7 quidam adurentia inponunt. *al.* SCRIB. LARG. 193 ephemerum potum protinus quidem totum os prurire facit velut scilla tactum, postea etiam adurit quasi pipere manducato. COLVM. 6, 27, 12 ne stercore ungulas adurat. PLIN. nat. 11, 104 *locustae* contactu adurentes.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18,194 si nimium stercoratus est *ager*, aduritur. 23,92 balsaminum. 27,70 cocco Cnidio ... vis ardens; itaque in pane devoratur ne adurat gulam transitu. 29,95. 31,98. 37,189 *pyritis* attritu digitos adurit (AVG. civ. 21,5). APVL. met. 5,10. CAEL. AVR. chron. 2,1,56 adurentia medicamina. SER. SAMM. 214 genus ... morbi miserum quod lumen (*i. oculos*) adurit. *cf.* PETRON. 44 tunc habitabat ad arcum veterem ... piper, non homo. is quacumque ibat, terram adurebat. *huc pertinet* PLIN. nat. 17,24 *flumina et stagna* nebulis *sata* adurunt aut aestuantia refrigerant.

II *translate*: *cf.* CAEL. AVR. acut. 2,9,41 aeger omnis tamquam adustus igne. **1** *de amore*: HOR. carm. 1,27,14 quae te cumque domat Venus non erubescendis adurit ignibus ingenuoque semper amore peccas. OV. epist. 4,33 bene successit, digno quod adurimur igni. 12,180 ardores vincet *Creusa* adusta meos (*Medeae ambigue dictum et ad amoris flammas et ad veneni spectat*). APVL. met. 5,28 *gavia* indicat adustum filium eius (*Veneris*), gravi vulneris dolore maerentem. PS. AMBR. prec. 2,12 obsecro, domine, ut cui non licet nubere, nec contingat aduri (*cf.* VVLG. I Cor. 7,9 uri; πυροῦσθαι). GREG. TVR. Mart. 3,42 quem aculeus concupiscentiae ... non adussit. **2** *de invidia, ludibrio, malitia, sim.*: PLIN. nat. 18,4 atra ceu serpentium lingua vibrat tabesque animi cont[r]acta adurit culpantium omnia. TER. MAVR. 2186 adusta felle qualis ante carmina dabas *iambe* amarus, ultor impotens tui. SCHOL. Iuv. 1,51 satirici ad omnium vitia quasi lucernam admovent et vel adurunt vel ostendunt crimina. AMBR. Ioseph 1,4 invidia etiam sanctos adussit. HEGES. 5,24,3 quibus *opibus* vicinus adurat (*h. e. invidiam excitet*). PROSP. epigr. 2,2 *scriptorem* dudum livor adussit edax (PAVL. PETR. Mart. 3,127). **3** *varia*: PROP. 3,11,40 Philippeo sanguine adusta *Cleopatra* nota (*pro usitatiore* 'notam inurere alicui'. *cf.* PROSP. contra collat. 5,3 cum victis damnare victos et eos erroris nota adurere). SEN. dial. 12,17,3 a quo *exitio* imperium eversum atque adustum (adustum atque eversum *Wesenberg*) funditus principis ... recreat clementia. PS. QVINT. decl. 12,5 cum finitimas quoque civitates incendium nostrum (*i. annonae caritas*) adussisset. *in imagine*: PROSP. in psalm. 103,4 *ignes* eos quos exhortantur, accendunt duplicem habentes efficientiam, ut et illustrent animas et adurant. *abutitur voce* AMBR. Abr. 2,27 *pastores* non sinentes agrorum culta obteri pedis vestigio atque aduri dentibus.

part. perf. pass. quasi adi. **adustus,** -a, -um *de colore rubro vel fusco*: LIV. 27,47,2 si qui forte adustioris coloris ut ex recenti via essent. SEN. nat. 4,2,18 Aethiopiam ferventissimam esse indicat hominum adustus color. PLIN. nat. 2,149 lapis ... colore adusto. *cf.* 2,189 Aethiopas vicini sideris (*sc. solis*) vapore torreri adustisque similes gigni. *n. quasi subst.* **adustum,** -ī *locus in corpore inflammatione laesus*: CELS. 5,27,13 est etiam illa adustorum curatio. 5,28,2 p. 207 D. 6,11 p. 249 si iam crustas habent ulcera qualis in adustis esse consuerunt. 7,7,15 p. 283. PLIN. nat. 20,71 sic et adustis medetur. 21,69 (adulta *codd.*). 21,93 pusulasque confestim adusto similes existere. 21,126 *lilii radices* decoctae pilos quoque adustis reddunt. 22,42 *et* 48. 28,89 leonis adipes ... sanant et adusta nivibus. 32,119. 36,130. *regio deserta*: PLIN. nat. 19,19 in desertis adustisque sole Indiae. SOL. 56,9 habitari ... Aethiopiae adusta (MART. CAP. 6,702). *Klotz.*

Adus *nom. vir.* (*celt.?*). CONC. Burdig. (*sub Childerico II*) Mon. leg. III p. 216,17 Adus metropolitanus Bituricensis urbis episcopus. *V.*

adūsque *praepos. et adv.* *coniuncte scribitur* CORP. II 6278 (*a. 176/7*); III 247 *et* CARM. epigr. 1347,8 *lapp. non extant. seiungitur* CORP. VIII 9592. SERV. Aen. 7,289 'abusque' et 'adusque' usurpative dicimus: praepositio enim nec adverbio iungitur nec praepositioni. 11,262. *Thielmann, Archiv 7 (1892) 106. usus prodiit ex sermone poetico* (CAT.), *inter prosaicos primus usurpavit* TAC., *frequentat* AMM., *cf. positiones particularum* ad *et* usque *tales, ut* PLIN. nat. 14,95 ad avos usque nostros. *structurae: praepositio iungitur cum accusativo; cum adverbiis*: OV. met. 4,20 oriens tibi victus adusque ... qua. TERT. virg. vel. 3 adusque proxime. *de positione: saepe ponitur a poetis inter substantivum et adiectivum. postponitur*: DIOM. gramm. I 499,16 CARM. de fig. 11 AVIEN. or. mar. 148 AVSON. 149,4 AMBR. C. et Ab. 1,14 in psalm. 35,13 HEGES. 1,28,7, 1,38,6 AVG. c. Faust. 23,3 ARATOR 2,23 *al. separatur*: AVSON. 415,35 adusque vectus Hebromagum. *de positione in versu v. Thielmann p. 109.*

I ***praepositio***: **A** *de loco*: CAT. 4,23 cum veniret a marei (amaret *codd.*) novissimo (-e *codd.*) hunc adusque limpidum lacum. VERG. Aen. 11,261 diversum ad litus *abactus* ... Protei Menelaus adusque columnas exulat. HOR. sat. 1,5,96 via peior adusque Bari moenia. OV. trist. 5,3,21 adusque nivosum Strymona venisti. met. 4,20 *v. l. 64.* [STAT. Theb. 5,530 et u. *codd.*]. PAVL. sent. 5,20,3 incendia si ... adusque vicini agros evadunt. APVL. met. 8,16 adusque caelum sussilit. 9,20 amatorem ... infert adusque dominae cubiculum. Plat. 1,3 astrologiam adusque Aegyptum ivit (*schol. Luc.*, fuit *codd.*) petitum. SOL. 2,19 Latium ... a Tiberis ostiis adusque Lirim ... pertinebat (AMM. 23,6,48). 10,6 adusque Mestum amnem. 23,14 *sinus* adusque orientem propellit. 30,12 ultra hos ... solitudines adusque Arabicos sinus. 33,2 procedit. 43,2 *specum* adusque interna ... patere (AMM. 15,10,6). AVR. VICT. Caes. 39,30 adusque Ponti fretum. 40,14. AVIEN. or. mar. 148 post illa ... patescit aequoris ... sinus Ophiusam adusque. 491 iacent. 508 adusque celsa nubium subducitur *mons*. 437. 469. 533. CORP. III 247 (*a. 362*) AVSON. 413,15. 415,35. AMM. 14,7,15 adusque praetorium traxere praefecti. 14,8,5 porrigitur (CLAVD. 28,287). 15,8,18 deductus ... adusque locum. 16,11,14 fugientes adusque Rauracos (20,10,3 venit. 31,2,12 pervenit). 16,12,8 adusque vallum ... quarta leuga signabatur et decima. 16,12,49 adusque Primanorum legionem pervenit. 18,6,9 ⟨a⟩ Tigride ... adusque civitatem. 19,5,4 scalae ... ducebant. 21,10,4 planities ... extenta. 23,6,7 regna dilatasse. 23,6,43 a ... adusque ... stadia *tot* numerantur. 23,6,70. 24,4,13. 29,2,15. 29,4,6 adusque quinquagesimum lapidem (31,3,5 misit). 31,13,2 cornu adusque plaustra ipsa accessit. *al.* AMBR. C. et Ab. 1,14 domum adusque adtraxit (LXX prov. 7,21 *aliter*). in psalm. 35,13 Romam adusque tendentem. HEGES. 1,28,7 Antiochiam adusque ... profecti. 1,38,6 Zephyrium adusque regem deduxit. CLAVD. 5,37. PAVL. NOL. carm. 18,100 *manus daemonas* conpellit adusque sepulchrum martyris. 24,67 MARC. COM. p. 98,32. adusque *corporis partes*: OV. am. 1,5,24 nudam pressi corpus adusque meum. APVL. met. 3,21 ab imis unguibus sese totam adusque summos capillos perlinit. 11,10 adusque vestigia. 4,14. flor. p. 52 Oud. adusque articulos palmarum. SOL. 52,34 ore adusque aures dehiscente (PLIN. nat. 8,72 ad a. u.). AMM. 18,10,3 adusque labra ipsa. 22,15,19 trochilus ... pervenit adusque ipsam viciniam gutturis. 30,4,13 adusque ipsas medullas exsuctus. *cf.* PS. APVL. Ascl. 24 (*de flumine*) plenus adusque ripas. GARG. MART. med. 43 vas adusque (u. ad *var. l.*) fauces repletur. AMM. 29,6,11 murorum partem adusque ... turrium minas expediit.

B *inde de numero, mensura, enumeratione: cum motus notionibus*: OV. fast. 3,125 quod adusque decem numero crescente venitur (CARM. de fig. 10 circuitus ... venit tetracolon [tretac. *cod.*] adusque). NOVAT. trin. 8 pertinget ... eius adusque singula quaeque cura. DIOM. gramm. I 499,16 *versus* ab unica syllaba plures (*syllabas*) adusque ducuntur. PRVD. psych. 384 AVG. c. Faust. 23,3. CORP. II 6278 (*a. 176/7*) infimi gladiatoris pretium sit VI ... quarti XII, adusque XV (*paulo ante* ad C usque *sim.*). GELL. 2,24,15 a trecentis sestertiis adusque duo sestertia sumptus cenarum propagatus est. AMM. 19,2,14 militibus adusque numerum milium viginti cunctis inclusis. TERT. adv. Marc. 2,19 in ... commerciis vitae ... adusque curam vasculorum omnifariam distinxit. MAR. VICTOR. adv. Ar. 3,3 in omnibus usque a divinis et a supracaelestibus ... adusque caelestia. AVSON. 303,13 noctu diuque, quae geras ... adusque puncti tenuis instar quaerere. PRVD. apoth. 982 omne genus ... adusque ... Christum. SEDVL. carm. pasch. 2,278 donec cuncta brevem reddamus adusque quadrantem.

C *ex gradus significatione locali ad finis effectus consecutionis notionem transit*: *de effectu* (*semper fere cum verbis movendi*): TAC. ann. 14,58 multa secutura quae adusque bellum evalescerent. APVL. met. 10,16 risu ... adusque intestinorum dolorem redactus. AMM. 14,11,24 eum adusque plagas perduxere letales. 19,11,3 adusque proscriptiones ... pervenerunt. 20,11,11 mentes ... prolapsas. 21,10,8 barbaros ... primus adusque fasces auxerat. 21,16,11 scintillae ... adusque discrimina vicorum agrestium perveniunt. 22,3,12 quem ab ima sorte adusque iubendum imperatori elatum. 22,11,10 adusque gloriosam mortem ... progressis (27,3,12. 29,3,7). 26,6,20 adusque Pseudophilippi nomen erectus (28,1,7 *ex suppl.*). 26,7,7 a culminibus summis adusque mortes et exilia conruebant. 28,1,31 tendebat adusque Probi contemptum. 31,5,5 adusque necessitatem pugnandi est ventum. MARC. med. Hipp. epist. ad Ant. 3 trahat. *de consecutione*: GELL. 15,2,2 vini libidine adusque ludibria ebriosus. APVL. met. 4,3 me totum plagis obtundit adusque vitae ipsius periculum. TERT. anim. 53 adusque ultimam eversionem. NOVATIAN. trin. 27 *cum imperitia Iudaica fuisset* adusque saxa succensa. AMM. 14,6,20 adusque taedium. 20,9,2 adusque metum ... mortis. 22,9,8 agentes adusque rabiem. 22,9,9 multorum dementiam adusque discrimen expertus (30,8,3 adusque discrimina vitae. 14,9,7. 31,15,6). 25,8,1 adusque spiritum ... postremum. 28,1,53 audax adusque insaniam. 28,1,55 adusque ultimum ... exitium. 30,4,4 adusque bonorum odium. 31,2,6 in altum soporem adusque varietatem effunditur somniorum.

D *de tempore*: *cum verbis movendi*: OV. fast. 4,29 principiumque sui generis revolutaque quaerens saecula cognatos venit adusque deos. STAT. Theb. 1,184 *Cadmus* fraternas ... acies ... telluris hiatu augurium seros dimisit adusque nepotes. SER. SAMM. Macr. sat. 3,16,7 Plinius ... adusque Traiani ... venit aetatem. AMM. 17,2,2 tractae sunt morae. 18,2,13 epulis ... extentis. 19,1,9 certamina ... protenta (27,2,6). 26,1,9 (*respondet* a) trahitur. *cf.* MIN. FEL. 23,8 adusque summae aetatis robur adolescunt. HOR. sat. 1,1,97 adusque supremum tempus ... metuebat (OV. Pont. 2,3,4). APVL. met. 11,6 mihi reliqua vitae tuae curricula adusque terminos ultimi spiritus vadata. TERT. adv. Prax. 5 ante mundi constitutionem adusque filii generationem. *et p. 899,65.* CENS. 14,2 in quarto (*gradu*) ... adusque (adusque **, *erasis* ab *Darmst.*, u. ad *Vat.*) sexagensimum annum seniores vocitatos. PS. CYPR. Iud. incr. 1 durabit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adusque progeniem succidaneam. SOL. 52, 25 ab solis exortu adusque solis occasum. ARNOB. nat. 5, 8 ab ... adusque ... annorum esse *tot*. AVSON. 420 ab Hectoris funere adusque deletum Ilium (AMM. 16, 12, 3 adusque perfectum opus castrorum. 27, 5, 5). 149, 4. AMM. 14, 6, 4 ab incunabulis primis adusque pueritiae tempus extremum. 16, 1, 4. 16, 2, 8 adusque expeditionis finem. 17, 2, 3 a sole in vesperam flexo adusque lucis principium. 18, 8, 12. 20, 3, 1. 24, 6, 12. 20, 8, 13 adusque exitum vitae. 31, 2, 10 adusque pubertatem. 25, 3, 1 adusque perpetuum diem. 28, 4, 4 ne ... adusque (u. ad *Gelen.*) praestitutum diei spatium lixae coctam proponerent carnem. 31, 15, 4 superarat ... rabies imminentium adusque horam diei nonam. 31, 16, 9 haec ... adusque Valentis interitum explicavi. 16, 5, 15. 22, 15, 12. 24, 2, 9. 24, 8, 7. 26, 1, 1. 30, 3, 3. 30, 3, 6. 30, 7, 1. CARM. epigr. 1347, 8 (*saec. IV*) cur non vota tui (*Romae*) vixit adusque boni? 1398, 4 olli ... aetas viginti est acta per annos quintum post mensem quartum adusque diem. CORP. VIII 9592 *respondet* ex. ARATOR 2, 23 neque cernere solem tempus adusque datur.

II ***adverbium*:** APVL. met. 2, 28 adusque deraso capite (*cf.* PLAVT. Bacch. 1125 attonsae hae quidem ambae usque sunt). *v. Mess.*

adustio (*de ū v. p. 897, 48*), -ōnis *f. ab* adurere. GLOSS. ἔκκαυσις accensus. CASS. FEL. 64 p. 156, 20 tumente membrana cordis ex antecedenti perfrictione ... aut ex adustione, quod ex encauseos dicunt. *proprie*: PLIN. nat. 14, 127 picis ... adustio. CASSIOD. in psalm. 140, 2 incensum est odoriferi pigmenti suavis adustio, quae carbonibus concremata gratissimum fumum porrigit ad superna. var. 4, 50, 5 vomit fornax illa perpetua (*Vesuvius*) pumiceas quidem, sed fertiles harenas, quae licet diuturna fuerint adustione siccatae. 7, 17, 1 haec (*calx coctilis*) quantum ignis adustione dissolvitur, tantum exinde parietum firmitas roboratur. *in medicina: morbus infantium*, σειρίασις: PLIN. nat. 30, 135 ossibus in canino fimo inventis adustio infantium, quae vocatur siriasis, adalligatis emendatur (*cf.* 22, 59, *ubi pro* destillationibus *legendum esse suspicantur* adustionibus). PLIN. nat. 32, 34 ulceribus frigore aut adustione factis. 20, 61 sanat ... cicatrices adustionesque omnes, praecipue caligines. 28, 65 *remedium* contra adustiones. CHIRON 919 lipparam ad omnia vulnera et adustiones. CAEL. AVR. acut. 1, 1, 23 neque praestantius quicquam antecedentium causarum, ut adustio, cruditas, vinolentia, atque exercitium post cibum. 1, 12, 103 ex aliis causis phreneticos effectos, ut est adustio, saepe phlebotomari oportet. chron. 1, 1, 17. 1, 2, 33 antecedentes ... causas ut vinolentiam vel vigilias ac iuges adustiones. 3, 5, 48 iugis adustio et perfrictio vehemens. CASS. FEL. 1 p. 2, 15 contingit ... ex perfrictione aut contrario adustione aut vinolentia ... causatio nervositatis. 34 p. 72, 10 contingit *tussis arida* ex antecedenti perfrictione aut e contrario adustione. 64 p. 154, 3 *frenesis* efficitur maxime ex nimia adustione, quod ex encauseos dicunt, aut ex vinolentia. 9 p. 16, 22 ad maculas nigras in vultu feminis ex abortione praecedenti factas vel adustione solis, quas Graeci ephelidas vocant. HIER. in Ezech. (Migne 25, 929) 5 aiunt studiosi medicinalis disciplinae ad quasdam corporis curationes necessarium esse non solum sectionem ferri, verum etiam adustionem. quis putas nostrum canceris, ut ita dicam, habet simile peccatum, ut non ei sufficiat aut simplex acumen ferri aut sola ignis adustio, sed utraque adhibeantur, quo uratur et secetur? RVFIN. (Orig.) in levit. 8, 5 aut in carnis cute fit adustio ignis et post haec sanata adustio erit lucida alba. 8, 8 (*syn.* succensio). SALV. gub. 7, 3 munus medicae adustionis agnoscunt. 7, 4 nec cauteriorum adustione sanamur. 6, 91 quosdam (*morbos*) curant cauteriorum adustione. *latiore sensu: adustio quae in vitibus terebrandis fit*: PLIN. nat. 17, 116 nostra aetas correxit, ut Gallica uteretur terebra, quae excavat nec urit — quoniam adustio omnis hebetat — (*cf.* COLVM. arb. 8, 4). *apud christianos scriptores*: LACT. inst. 7, 26, 1 statuet deus solem ne occidat, et inflammabit eum et descendet aestus nimius et adustio magna super perduelles et impios populos (*cf.* VVLG. Ezech. 38, 22). PS. AMBR. acta Seb. (Migne 17, 1026) 12 nec post flammarum atrocium adustionem consumitur, sed ad rediviva incendia iterum qui adustus fuerit reparatur. PS. RVFIN. in Os. 3, 13, 14 (Migne 21, 1031) hanc ergo nunc adustionem de locis per ardorem solis inhabitabilibus signavit acciri. CASSIAN. conl. 15, 10, 4 non mirum est, ait, si cedentibus mihi immundorum spirituum proeliis adustiones ignis, quas durissimis congressibus daemonum inferiores esse credebam, adhuc adversum me senserim saevientes. HIER. in Ezech. 5 *ignea romphaea* duplicem tribuit cruciatum adustionis et caedis. epist. 79, 5 quis fornacem regis Babylonii sine adustione ingressus est? VVLG. exod. 21, 25 reddet animam pro anima, oculum pro oculo, ... adustionem pro adustione (κατάκαυμα ἀντὶ κατακαύματος), vulnus pro vulnere.

translate: IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imp. 6, 36 (Migne 45, 1591) verum et istius bonum in remuneratione surgentium, et illius amaritudo in adustione punitorum est. CASSIOD. var. 3, 46, 4 nulla te ingemiscere probri adustione censemus.

synonyma: succensio, aestus (?). *opposita* (*in medicina*): frigus, perfrictio (*graec.* ψύξις, *opp.* ἔγκαυσις). *cf.* aduro, ustio: *Ihm.*

Adymnus, -ī *Gortyniorum deus.* SOL. 11, 9 Gortynii et Adymnum colunt, Europae fratrem. *Diehl.*

adynamon *sc. vinum*, ἀδύναμον. PLIN. nat. 14, 100 *vinorum ficticiorum primum fit ex ipso vino quod vocant adynamon* (*sequitur ratio miscendi*). DIOSC. 5, 26 de bino adinamum.

adynatos (-us), -on, ἀδύνατος. ITALA Cantabr. act. 14, 8 vir adynatos a pedibus (ἀδύνατος τοῖς ποσίν. VVLG. infirmus pedibus). CHIR. FORT. rhet. 83, 24 adynatos *stasis asystata*. GLOSS. IV 9, 28 adynaton inpossibile. *V.*

Adyrmachidae, -ārum, Ἀδυρμαχίδαι, *gens Libyca*. PLIN. nat. 5, 39. SIL. 9, 223 ferro vivere laetum vulgus Adyrmachidae ..., gens accola Nili, corpora ab immodico servans nigrantia Phoebo. 3, 278 versicolor ... caetra et falcatus ab arte ensis Adyrmachidis ac laevo tegmina crure. CORP. XV 2678 (*in amphora*) ADYRMP *huius gentis nomen contulit Dressel, nisi est* A. Dyrm(ius) P( ). *Pietschmann, PW. I 440.* *Diehl.*

adytos, -on, ἄδυτος. VERG. Aen. 2, 297 adytis effert penetralibus ignem *Hector* (CLAVD. 21, 60). SCHOL. Germ. Bas. p. 88, 19 deducuntur a sacerdote Isidis in locum, qui nominatur adytos (*sic* schol. Strozz. p. 157, 16; notatur adyios *AP*). GLOSS. V 549, 5 adytus locus templi secretior. *graeca forma* ACC. trag. 624 pro certo arbitrabor sortis oracla adytus (aditus *cod. Guelf.* Non. 488) augura. *cf. Lachmann ad Lucr. p. 129.* *n. pro subst.* **adytum** (-on), -ī. *Stengel, PW. I 441.* CAES. civ. 3, 105, 5 in occultis ac reconditis templi, quo praeter sacerdotes adire fas non est, quae Graeci adyta appellant. *similiter* SERV. Aen. 2, 115. 404 *cf.* AGROEC. gramm. VII 123, 29 *et* GLOSS. *multae. quid voluerit* VARRO ling. 5, 1, 8 (*ubi* aditum *ex* -us *F*) *non liquet. propter originationem vulgarem ab* adire *scriptura* aditum *sim. permultis locis occupavit codices.* aduta GLOSS. V 421, 32. *de templi cella*: VERG. Aen. 2, 115 scitantem oracula Phoebi mittimus, isque adytis haec tristia dicta reportat. 2, 351 adytis arisque relictis. 2, 404 a templo ... adytisque Minervae. 2, 764 incensis ... adytis. 3, 92 visa ... mugire adytis cortina reclusis. 5, 84 adytis ... ab imis. 6, 98 talibus ex adyto dictis ... Sibylla horrendas canit ambages. 7, 269 patrio ex adyto sortes. HOR. carm. 1, 16, 5 adytis. OV. met. 15, 635 cortinaque reddidit imo hanc adyto (aditu *multi* ς) vocem. fast. 4, 268 adytis. PHAEDR. app. 6, 4 mugit adytis religio. SEN. Thy. 681 laxantur adyto fata. COLVM. 1 praef. 30 Latinae Musae ... adytis suis Accium et Vergilium recepere. LVCAN. 5, 85 incubuit ... adyto. 5, 146 adyti penetrale remoti. 9, 153 adytis ... retectum corpus Alexandri. 9, 565 dignas adytis ... voces (IVV. 5, 205 vocem adyti dignam) templo ... probavit. 10, 23 sacratis ... membra viri posuere adytis. 10, 180 quodcumque vetustis insculptum (inscriptum *G*) est adytis. VAL. FL. 1, 62. 2, 437. 5, 404. 8, 241. SIL. 3, 8. 3, 21 adyti penetralia. 12, 322. STAT. Theb. 2, 260 e ... adytis ... remotis. 5, 646 ex adytis ... profundis. 7, 407. 8, 338. 9, 576. 10, 171. 10, 726 reclusis ... ex adytis. APVL. met. 2, 28 adyta (adepea *cod.*) Coptica. 11, 22 de opertis adyti. PS. APVL. Ascl. 1 adytum ingresso. 41 de adyto ... egressi. TERT. anim. 46 nec tantum in adytis, sed in cubiculis homines imaginibus circumvenire. pall. 4 in adyta Cloacinarum. PANEG. 4, 6 ad privata Musarum adyta. LAMPR. Heliog. 7, 5 IVL. VAL. 1, 50 ARNOB. nat. 1, 43. PORF. OPTAT. epist. 8 ab ipsis Aonii verticis adytis deducere audeam Musas. IVVENC. 1, 10. 2, 760 regni (*i. caeli*). DARES 15. AMM. 23, 6, 24 ex adyto quodam concluso. HIER. epist. 18, 9 ex adytis (abditis *codd. dett.*) templi. VVLG. I paral. 28, 11 CLAVD. 28, 33. AVG. civ. 2, 26 in adytis suis secretisque penetralibus. 3, 5 adyta divina (*opp.* humana cubilia). CORP. X 4104 cum aditis suis. *passim.* *translate*: PANEG. 5, 1 inter adyta Palatii vestri. SYMM. epist. 5, 54, 1 quid de augusto adyto, cuius loqueris oracula, deceat impetrari. COD. Theod. (*a. 377*) 1, 15, 8 consulta, velut profanorum preces, a nostris adytis repellamus (*i. a secretis Caesaris*). LEO M. epist. 14, 1 ut ... a sacris Ecclesiae adytis ... extraheretur sacerdos. Cod. Iust. 3, 1, 15 iudiciale adytum (-alem aditum *codd.*) revelare. ENNOD. op. 2 p. 299, 12 Vind. ut eum (*sacerdotem*) ... ab ipsis iudiciorum adytis pelleretis. GLOSS. IV 305, 44 adyta: viscera, interiora. LVCR. 1, 737 ex adyto tamquam cordis (*comparatur Pythia*). TERT. anim. 28 de adytis fallaciae emergit. IVVENC. 4, 77 adytis mentis (CASSIAN. conl. 7, 13, 2. 22, 3, 5; 22, 7, 16 in adytis interioris hominis, *ubi* abditis *multi codd.*; inst. 8, 8, 1 pectoris nostri. conl. 16, 22, 2 in intimis animae nostrae adytis, *saepius*). AMBR. exam. 6, 9, 68 quid est os hominis nisi quoddam sermonis adytum? Noe 7, 17 tamquam ex adyto quodam. Dav. 3, 7, 19 ingrediamur adytum cognitionum sacrarum atque interiora penetralia veritatis. HIER. epist. 46, 4 ex adytis templi virtutum caelestium (18, 9). 107, 7 in adyto scripturarum. AVG. c. acad. 3, 18, 41 Platonis. MACR. sat. 1, 17, 2 philosophiae (somn. 1, 12, 18). 1, 24, 13 abstrusa esse adyta sacri poematis. somn. 1, 2, 19 pudicitiae. BOET. cons. 2, 1 de nostro (*i. philosophiae*) adyto.

syn.: penetrale, secreta.

adzēlor, -ārī. *ab* ad *et* zelari. VVLG. IV Esdr. 16, 49 tanto magis adzelabor eos super peccata sua. *V.*

Adzemius, -ī *cogn. vir. estne* ἀζήμιος? CORP. XIV 256, 165 (*in laterculo deperdito corporis fabrum navalium Ostiensium*) Aurelius Adzemius. *Diehl.*

ae *ut interiectionem vocandi vel respondendi vel hortandi adfert* PETR. gramm. suppl. 168, 6. 7. 9; *in nostris libris non legitur. geminatam*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exhibet GLOSSA Plac. V 5,8 (45,9) aeae interiectio (5,8 aeu *vel* eu *codd. recc.*), *quae potest esse* αἰαί. *V.*

1. Aea *v.* Aia.

2. Aea, -ae, Αἶα. **1** *terra mythica, Medeae patria, in Colchide cum oppido.* VAL. FL. 5,51 heu quantum Phasis quantum Aea recessit. 1,742 (acta *codd.*). PLIN. nat. 6,13 *in Ponto* maxime ... inclaruit Aea, XV pass. a mari. *translate quasi persona*: VAL. FL. 6,96 iuratos in se trahit Aea Batarnas. *cf. Escher, PW. I 919.* **2** *nympha, huius oppidi eponymos*: VAL. FL. 5,425 (*in pictura*) barbarus in patriis sectatur montibus Aean Phasis amore furens.

Aeaea, -ae, Αἰαία *sc.* νῆσος, Aeae *oppidi templum.* **1** *Medeae patria*: PACVV. trag. 218 acces⟨si Aea⟩eam, et tosillam pegi lecto in litore. **2** *Calypsus insula*: MELA 2,120 circa Siciliam in Siculo freto est A e a e e, quam Calypso habitasse dicitur. HYG. fab. 125 p. 109,2. **3** *Circes*: HYG. fab. 127 p. 111,17 in insulam Aeaeam ad Circen Vlyssem mortuum deportarunt. MYTHOGR. 1,15. DICT. 6,15 apud ⟨Aea⟩eam insulam. *v. Escher, PW. I 920. cf. sub* Aeaeus *3.*

adi. **Aeaeus,** -a, -um, Αἰαῖος. **1** *ad* Aeaea *1*: VAL. FL. 7,289 Aeaeos ... campos. 7,191 moenia. 5,277 oris (7,119). 1,452 pulvere. 5,547 tyranni. OV. am. 3,7,79 venefica. VAL. FL. 5,620 urbe. VAL. FL. 6,189 Monesen. **2** *ad* Aeaea *2*: PROP. 3,12,31 *Vlixem* thalamum Aeaeae (aeae *N*) flentis fugisse puellae. **3** *ad* Aeaea *3*: OV. am. 1,8,5 magas artes Aeaeaque carmina. VERG. Aen. 3,386 Aeaeaeque insula Circae. OV. met. 4,205 Aeaeae genetrix pulcherrima Circes (*Perse Oceanis*). STAT. Theb. 4,551 Colchis et Aeaeo simulatrix litore Circe. PROP. 2,32,4 Aeaei moenia Telegoni (*Tusculi*). *nota ad etymologiam*: SERV. Aen. 3,386 Aeaea ... dicta ab aspernantium voce, propter celebratas illic corporum mutationes. ... Aeaeae autem tres sunt dipthongi, nam genetivus est ab Aeaea. *pergit* SERV. auct.: quidam pro eoa, id est orientalis, quia Solis filia traditur, accipiunt. alii non Circe Aeaea, sed insula quae et Aeaea. *cf.* SERV. Aen. 7,10. *substantive pro Circe*: OV. am. 2,15,10 artibus Aeaeae Carpathiive senis.

Aeēta (-ēs), -ae, Αἰήτης. *libri variant inter* aet-, et-, oet-. DRAC. Romul. 10,58 Aeetis *gen. pro dactylo. latine declinatur inde a* CIC. Aeetes: OV. epist. 16,231 *ante vocal.* 12,51 (*idem* -a met. 7,170 epist. 12,29) VAL. FL. 1,43. 3,495. 5,596. 6,438. 8,138 *et* STAT. Ach. 2,76 *ante conson.* VAL. FL. 5,285. 5,553. 5,586. 6,13. 7,640: *ante voc.* SERV. *et* SERV. auct. georg. 2,140 Aeetes. MYTHOGR. 1,204 p. 64 (*idem* -a: 1,23. 1,25. 2,136 *bis*). Aeeta *saepe.* FLOR. epit. 1,40,1 A e e t a s. MYTHOGR. 1,202 p. 63 SERV. georg. 2,140 *cod. Vatic.* Aeetae *gen. et dat. saepe. singulariter gen.* DRAC. Romul. 10,58 infelix trahitur captivus ad aulam A e ē t i s (Aethios *cod.*) immitis forsan mactandus ad aras. *acc.* Aeeten SEN. Med. 527 VAL. FL. 2,379. 5,317. 5,393: *ante cons.* VAL. FL. 5,685 *ante voc.* Aeetam *passim.* VARRO rust. 2,1,6 A e e t a n *cod. Marcianus Politiani.* SCHOL. Stat. Ach. 1,65 e t e m *cod. Monac.* (-am: Theb. 2,281). *voc.* Aeeta: CIC. Tusc. 3,26 VAL. FL. 7,89. 8,11. 8,350. *abl.* Aeeta *saepius.* **1** CIC. nat. deor. 3,48 Circe ... et Pasiphaë et Aeeta e Perseide Oceani filia nati, patre Sole, in deorum numero non habebuntur? ... *Medea* duobus avis, Sole et Oceano, Aeeta patre, matre Idyia, procreata est. 3,54 *quintus Sol* Colchis fertur Aeetam et Circam procreavisse. *cf.* HYG. fab. praef. p. 12,12. 25 p. 55,1. 3 p. 39,9 MYTHOGR. 2,134 SCHOL. Stat. Ach. 65. SOL. 2,28 C. Coelius Aeetae tres filias dicit Angitiam Medeam Circen (PRISC. rhet. p. 552,20). *cf. l. 63.* SEN. Med. 179 Medea, Colchi noxium Aeetae genus. VAL. FL. 1,43 ferus (5,553). 5,317 soligenam. PHAEDR. 4,7,12 superbi luget Aeetae domus. SEN. Med. 527 ducem. SALL. hist. frg. 3,68 Aeetae hospitis domum. FLOR. epit. 1,40,1 *Ponticarum* gentium atque regionum rex antiquissimus Aeetas. IVST. 32,3,13 ab Aeeta rege (SERV. georg. 2,140 SCHOL. Germ. Strozz. p. 143,6 Br. MYTHOGR. 2,135. 2,136 SCHOL. Stat. Theb. 2,281. 3,516). OV. epist. 6,50 nec senis Aeetae regia Lemnos erat. SIL. 8,498 Aeetae (ac te *Sang., corr.* ς) prolem, Angitiam. *cf. l. 55.* TAC. ann. 6,34 regiam Aeetae. *memoratur praeterea* CIC. Tusc. 3,39 OV. Pont. 3,1,120 SEN. Med. 571 PLIN. nat. 33,52. VAL. FL. 2,379 Phasin et Aeeten Scythicique pericula ponti. *saepe.* HYG. astr. 2,20 CLAVD. 26,2. *adi.* **Aeētēus,** -a, -um, Αἰήτειος. CAT. 64,3 Phasidos ad fluctus et fines Aeeteos (c(o)eticos *codd.*). *adi.* **Aeētius,** -a, -um, Αἰήτιος. VAL. FL. 6,692 foedera. 8,379 heros (*Absyrtus*). 6,542 Aeolii proles Aeetia Phrixi (*Argus, ex Chalciope filia; cf.* Argus *II 538,1*). 7,565 tellus. 6,267 virgo (*Medea*). **Aeētis,** -idos, Αἰητίς. *Aectae filia, sc. Medea.* ELEG. Maec. 1,110 Aeetis sucis omniperita suis. VAL. FL. 6,481 Aeetida (7,445. 8,233). **Aeētias,** Αἰητιάς. *intellege Medeam.* OV. met. 7,9 concipit ... validos Aeetias ignes. 7,326 fallax Aeetias (oetias *codd. opt.*). SIDON. carm. 23,272 Aeetias et suus Iason. **Aeētīnē,** -ēs, Αἰητίνη, *sc. Medea.* OV. epist. 6,103 Phasias Aeetine. AVIEN. orb. terr. 656 Colchos ... insanam sectantes ⟨Ae⟩etinen[t] (*Dionys. perieg.* ἀλήμονος Αἰητίνης). 1220 ⟨Ae⟩etine (Αἰήταο θυγατρός).

Aeacus, -ī, Αἰακός (GLOSS. III 237,49). DOSITH. gramm. VII 395,5 sunt quaedam primae positionis, ut ... Aeacus; quaedam dirivativa, ut ... Aeacides, quae Graeci patronymica appellant; quaedam possessiva, ut ... Aeaceus. OV. met. 9,435 nec nostrum seri curvarent A e a c o n anni *dicit Iupiter.* 9,440 fessos Rhadamanthon et Aeacon annis et Minoa. *eadem redit forma ante vocales* 13,27 STAT. silv. 3,3,16. *nota plur.* SEN. Herc. O. 1558 Aeacos inter geminosque Cretas facta discernens *Hercules. cf.* PROP. 4,11,19 aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna. VARRO Arnob. nat. 6,3 Iovis progenies Aeacus. IVL. VAL. 1,46 (*carm.*) Iovis proles. *cf.* OV. met. 13,27. LACT. inst. 7,22,5 iudicare aput inferos Iovis filium tradiderunt ... qui et mortalis fuerit et iustus, vel Minoem vel Aeacum vel Rhadamanthum. HYG. fab. 155 p. 13,9 Aeacus ex Aegina Asopi filia *Iovis filius* (52 p. 58). SERV. auct. Aen. 2,7. 4,402 MYTHOGR. 2,203 *et* 204. SERV. Aen. 6,566 Rhadamanthus Minos Aeacus filii Iovis et Europae fuerunt: qui postea facti sunt apud inferos iudices (8,670 MYTHOGR. 2,76). GELL. 15,21 praestantissimos virtute prudentia viribus Iovis filios poetae appellaverunt, ut Aeacum et Minoa et Sarpedona. SEN. Herc. f. 734 Thetidis ... socer. SEN. Tro. 346 *Achilles tenet* Thetide aequor, umbras Aeaco, caelum Iove. HYG. fab. 173 p. 28,15 Peleus Aeaci *ad aprum Calydonium iit* (14 p. 49,14). 14 p. 45,20 Peleus et Telamon Aeaci et Endeidos Chironis filiae filii ab Aegina insula *Argonautae* (SERV. Aen. 1,619. 2,7 MYTHOGR. 1,138 SCHOL. Stat. Theb. 5,398). MYTHOGR. 1,208 Peleus Aeaci vel Acei filius. SCHOL. Stat. Theb. 7,310 'Hypsea quadriiugos' fratrem Aeaci dicit. 11,281 Phoco, Aeaci filio. ARNOB. nat. 4,27 arsisse ... Nereidem in Aeacum. CIC. off. 1,97 *iudex.* HOR. carm. 2,13,22 iudicantem. SEN. apocol. 14 homo iustissimus. TERT. anim. 33 viro iusto. CLAVD. 5,456 pater. STAT. silv. 3,3,16 rigidum. MART. 10,5,14 severi. HOR. carm. 4,8,25 ereptum Stygiis fluctibus. OV. Ib. 187 tuasque Aeacus in poenas ingeniosus erit. met. 7,478 tardus gravitate senili. SERV. Aen. 2,13 de Aeaci gente. HOR. carm. 3,19,3 genus *sc. Telamonem et Pelea.* ENN. trag. 279 Telamonis patris atque Aeaci et proavi Iovis gratia. MART. 10,5,14 severi sectus Aeaci loris. SEN. apocol. 14 tribunal. VARRO Arnob. nat. 6,3 *templorum* prior ... institutor (SERV. auct. Aen. 8,352). OV. met. 13,25 iura silentibus ... reddit (AETNA 82 PROP. 2,20,30). STAT. silv. 2,1,219 immensis urnam quatit ... umbris. IVV. sat. 1,9 torqueat umbras. PLIN. nat. 7,197 argentum invenit Ericthonius Atheniensis, ut alii Aeacus. auri metalla et flaturam ... ut alii Thoas aut Aeacus in Panchaia (CASSIOD. var. 4,34,3). OV. met. 7,474 Aeginam genetricis nomine dixit. *nota*: CORP. IV 1327 (*graphio inscriptum*) Aeacus: *nomen fortasse virile. cf.* III 13344,1 (*in gemma Dalmatica*).

adi. **Aeacēus,** -a, -um, Αἰάκειος. *v.* Aeacus *p. 903,82.* *adi.* **Aeacius,** -a, -um, Αἰάκιος. COLVM. 10,174 male damnati maesto qui sanguine surgunt Aeacii flores. CARM. epigr. 1527 A (*Lambaesi, in templo Aesculapii, inter a. 166—180*) moenia qui Risinni A e ā c i a, qui colis arcem Delmatiae ... sancte Medaure domi et sancte hic. *cf. Bücheler ad l.*

Aeacidēs, -ae, Αἰακίδης. *ad declinationem: nom.*: Aeacidas *v. sub B. gen.*: CARM. epigr. 1233,3 (*prope Philippos, saec. III*) A e a c i d e. SEN. Tro. 46 A e a c i d i s (*sic Scaliger*, Aeacidae *A contra metrum*, Aeacis *E*). DRAC. Romul. 5,155 filius Aeacidis. *saepius* Aeacidae *tam gen. quam dat. acc.* Aeaciden: *ante cons.*: OV. met. 11,227. 12,96. 12,603 VERG. Aen. 6,839 HOMER. 914 STAT. silv. 5,5,37 Ach. 1,1. 1,364. 1,500. 1,561. 2,7. HYG. Gell. 10,16,16 *v. l.* -em. OREST. trag. 817 AVSON. 221. 345,5 *v. l.* -em. *ante voc.*: STAT. silv. 5,3,194 CLAVD. 26,125. Aeacidem: HOMER. 967 *ante cons. voc.* Aeacidā: ENN. ann. 6,6 OV. met. 7,798 (*M, pauci* ς *vulgo*, eacidę *N*ς). SIDON. carm. 2,149. Aeacide: OV. epist. 3,87 (-da *nonnulli*). 8,7 ars 1,691 met. 11,250 VAL. FL. 1,405. 2,427 SIL. 13,796 STAT. Ach. 1,932 AVSON. epigr. 26,16. *abl.* Aeacide: OV. Pont. 2,4,22 SIL. 13,800. Aeacidarum: ENN. ann. 6,17 CIC. off. 1,39 MELA 2,54 IVST. 11,3,1. 11,4,5. 12,15,1. 16,1,3. 17,3,19. Aeacidum: VAL. FL. 5,573 SIL. 15,292. A PRISC. gramm. II 62,17 'Aeacides' Aeaci filius vel nepos (*sententia dubiae auctoritatis*). **1** *singulariter*: *Peleus*: OV. met. 11,227. 246. 250. 274. 389. 400. 12,365 VAL. FL. 1,139. 405. 2,427 SIL. 14,95 DRAC. Romul. 7,17. *Telamon*: VAL. FL. 2,511. 3,693. 715. 722. 6,348 DRAC. Romul. 8,291. 309. *Achilles*: GLOSS. III 520,4. V 263,11 Aeacides Achilles. CARM. epigr. 1233,3 Aeacide ... A⟨ch⟩illi. SIL. 13,796 felix Aeacide. HOMER. 73 ferus (STAT. Ach. 1,852). STAT. Ach. 2,42 heros. HOMER. 924 horridus. STAT. Ach. 1,1 magnanimum. AVSON. 235 saevo. STAT. Ach. 1,607 superbo. SEN. Tro. 253 tumidi. HOMER. 1004 victor. OV. Ib. 375 violentus. OV. fast. 5,390 puer Aeacides. SIDON. carm. 2,149 alacer puer et venator. OV. met. 12,612 timor ille Phrygum, decus et tutela Pelasgi nominis, Aeacides, caput insuperabile bello. AVSON. 470 A 31 *discipulus* Aeacides Chironis. *cf.* OV. ars 1,17. STAT. Ach. 2,6 insignemque ipsis, quae prima invaserat, armis. HOMER. 967 instantem. 913 miscentem proelia. STAT. Ach. 1,363 ingenioque parentis occultum Aeaciden. 1,560 occultum falsi sub imagine sexus. VERG. Aen. 6,58 corpus ... Aeacidae. OV. Ib. 305 iaculis. SEN. Tro. 253 minas. VERG. Aen. 1,99 telo. AVSON. 345,13 tumulum. *saepe Achilles est intellegendus apud* OV. HOMER. STAT. *adde* PRIAP. 68,14 SIL. 13,800 MART. 8,6,12. 11,43,10 IVV. 8,270. *nota translationem pro Achilleide*: STAT. silv. 5,5,36 pudeat Thebasque novumque Aeaciden. *Neoptolemus*: SEN. Tro. 46. *Pyrrhus, rex Epiri*: ENN. ann. 6,6 aio te, Aeacida, Romanos vincere posse (CIC. div. 2,116 QVINT. inst. 7,9,6 AMM. 23,5,9 GRAMM. suppl. 226,27 BOET. herm. sec. 2,4 p. 82,14). VERG. Aen. 3,296 Aeacidae Pyrrhi (CLAVD. 26,125. *sim.* HYG. Gell. 10,16,16 GRAMM. suppl. *l. c.*). OREST.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trag. 817. AVSON. 345, 5 ludit et Aeaciden Parnasia Delphicolae sors. *Perses*: VERG. Aen. 6, 839 Aeaciden, genus armipotentis Achilli. SIL. 1, 627 hic spolia Aeacidae, hic Epirotica signa. *Aiax Telamonius*: DRAC. Romul. 8, 157. *Orestes*: Ov. epist. 8, 7. 33 (*ubi* aecio *P, unde* Aeacio *Riese*). 55. *Phocus, cf. l. 21*: Ov. met. 7, 668 Phocus. 7, 798. **2** *pluraliter*: *Peleus et Telamon, cf.* CVLEX 296 uterque Aeacides — Peleus ... et Telamonia virtus — (322). MANIL. 1, 762 atque hic Aeacidas, hic et veneramur Atridas. VAL. FL. 4, 223. 5, 572 STAT. Theb. 5, 398. *latiore sensu*: Ov. met. 13, 33 inserit Aeacidis alienae nomina gentis Vlixes. AVSON. 224 *Antilochus* carus et Atridis, carus et Aeacidis. *Pyrrhi gens*: ENN. ann. 6, 16 (CIC. div. 2, 116) stolidum genus Aeacidarum, bellipotentes sunt magis quam sapientipotentes. CIC. off. 1, 39 regalis sane et digna Aeacidarum genere sententia. MELA 2, 54 *in Epiro* Ambracia, Aeacidarum regia Pyrrhique. *Persei Macedonis gens*: SIL. 15, 291 *Philippus* gente egregius veterisque ab origine regni, Aeacidum sceptris proavoque tumebat Achille. ITIN. Alex. 5 Alexander natus Olympiade generis Aeacidarum, patre ambiguus fuit. 40 Heraclidas Aeacidasve. IVST. 11, 4, 5 *ab Hercule* originem gens Aeacidarum trahat. 11, 3, 1. 12, 15, 1. 16, 1, 3 Aeacidarum gens. 17, 3, 19 genus Aeacidarum. *ad rem cf.* IVL. VAL. 1, 46 *carm. Phocus fratresque Telamon et Peleus*: Ov. met. 7, 494 Aeacidae ... iuvenes. 8, 4 Aeacidis. **B** Aeacidas: *Molossorum rex*: IVST. 17, 3, 16 *Tharybae* (*an Arybae?*) filius Neoptolemus fuit, ex quo nata est Olympias, mater magni Alexandri. et Alexander, qui post eum regnum Epiri tenuit. ... post eius mortem frater Aeacidas regno successit ... Pyrrum filium ... in regno reliquit. 14, 5, 9 Aeacida rege Molossorum (OROS. hist. 3, 23, 32). 14, 6, 3 Deidamia, Aeacidae regis filia. *adi. latine formatum* **Aeacidīnus,** -a, -um *ad Achillem pertinet.* PLAVT. Asin. 405 siquidem hercle Aeacidinis minis animisque expletus incedit, *quasi Achilles minax esset.* *adi.* **Aeacidēius,** -a, -um. Ov. met. 7, 472 Oenopiam Minos petit, Aeacideia regna (*i. Aeginam*).

aeae *v.* ae.

Aeaea, Aeaeus *v. sub* Aea.

Aealon *v.* Ahialon.

Aeantides, Aeantion, Aeantium, Aeās *v.* Aias.

Aebelteso *nom. vir.* EPHEM. epigr. VIII 173 (*Tarracone*) *protome viri*: Aebelteso ⟨Au⟩sci O⟨. . . . *vix dativus. cf.* Abelterio. *Diehl.*

? **Aeben(i)us** *nom.* CORP. V 5784 (*Mediolani, ex schedis*) Q. Aebeni Secundini et Runiae. *altera tamen recensio habet* Albini. *si verum est* Aebenius, *cf.* Ebenius (ἔβενος). *V.*

Aebisocī *v.* Nebisoci.

aebornus *v.* eburnus. **Aebŏsus** *v.* Ebusus.

Aebro, -ōnis *nom. vir. Germ. vel Celt.* VEN. FORT. vit. Germ. 7, 25 Aebro. 7, 22 ad domum Aebronis (*Augustodunensis*). *cf.* Eburo, Ebero.

Aebura, -ae *opp. Hispaniae.* LIV. 40, 30, 3 exercitum in Carpetaniam duxit et castra locavit ad oppidum Aeburam. 40, 32, 5 ab oppido Aebura. 40, 33, 1 in oppidum Aeburam. *cf.* Ebora *et* Lebura. *Diehl.*

Aeburius, -a *v.* Eburius.

Aebūtius, -a (u *longam esse probat apex in titulo bono* CORP. V 6786 ⟨L⟩. Aebútius L. l. ⟨F⟩áustus ménsor. *deterius sculptus* V 2495 C. Aebútius C. f. Rúfus aquier legióne XI *i.* aquilifer) *nom. gent. priscum. gentiles notiores enumerat Klebs, PW. I 446. cos. a. 255* (*499*) T. Aebutius LIV. 2, 19, 1, *apud posteriores* Helva *cognominatus, A. Postumi dictatoris magister equitum* LIV. 2, 19, 3. *cos. a. 291* (*463*) L. Aebutius LIV. 3, 6, 1 Λεύκιος Αἰβούτιος Ἄλβας Diod. 11, 79, 1. *cos. a. 312* (*442*) LIV. 4, 11, 1 Postumus Aebutius Cornicen. *a. 312* (*442*) *triumvir ad coloniam Ardeam deducendam* LIV. 4, 11, 5 M. Aebutius Helva. *a. 319* (*435*) *magister equitum* LIV. 4, 21, 10 Postum⟨i⟩us Aebutius Helva (AVCT. de praenom. 2 Postumum Aebutium Helvam *affert exemplum, quo demonstretur* in consulum fastis perplexum usum praenominum et cognominum fuisse). *a. 568* (*186*) P. Aebutius, *qui Bacchanalia indicavit* LIV. 39, 9 *sqq., cuius amita* Aebutia LIV. 39, 11, 3. 6. *a. 571* (*183*) *triumvir coloniae deducendae* LIV. 39, 55, 8 T. Aebutius Carus (Parus *Bücheler*). 42, 4, 4 T. Aebutium Carum (parum *Vind.*). 41, 6, 5 T. Aebuti (ebutii *cod.*) praetoris (41, 15, 6). *a. 576* (*178*) LIV. 41, 1, 6 M. Aebutius tribunus militum secundae legionis. *praetor a. 586* (*168*) M. Aebutius Helva LIV. 44, 17, 5. 10. *C. Manilii socer* M. Aebutius CIC. Flacc. 93. *adversarius A. Caecinae* Sex. Aebutius CIC. Caecin. 1 *sqq.* QVINT. inst. 9, 3, 80. *ex litteris notus praeterea* Aebutius Liberalis *Lugudunensis, cui Seneca misit de beneficiis libros* SEN. benef. 3, 1, 1. 4, 1, 1. 5, 3, 1 *cf.* epist. 91. CORP. III 9973 (*a. 14 p. Chr.*) Q. Aebutium Liberalem. *ex lapidibus, qui multos nominant, do* CORP. I 617 (= X 220; *Grumenti, a. 703, 51*) ⟨Se⟩r. Aebutius C. f. ⟨F?⟩al. *aedilis.* II 167 Sex. Aebutius Sex. f. Pap. Rufinus. III 6761 (= 260; *Ancyrae*) M. Aebutius M. f. Vlp. Papir. Troiana Victorinus Poetovio. V 5817 L. Aebutius L. f. Ouf. Kário. *ibid.* L. Aebutio Lucumonis f. patri. 7013 (*Taurinis, ubi hoc nomen crebrum est, cf. p. 906, 3. 19*) C. Aebutio Rufi f. Stel. patri ... M. Aebutius C. f. Stel. Clemens. 7023. 7048. 7050. IX 2657 C. Aebutius L. f. Flaccus IIIIvir iterum. 2692. X 45 EPHEM. epigr. VIII 906. CORP. XI 3200 (*a. 741, 13*) M. Aebutius Secundus. XIV 42. VAL. MAX. 7, 8, 2 Aebutiae ..., quae L. Meneni Agrippae uxor fuerat, tabulae testamenti plenae furoris. CORP. V 6925 (*Taurinis*) Aibutia Quarta Lic(ini) f(ilia). 6922 Aebutiae Bassi f. Priscae. 7054 Aebutiae C. f. Bouni. 7095. *saepe nom. libertinorum humiliumve*: CORP. I 1020 (= VI 10588) M. Aebutius M. l. Macedo *et duo filii.* XI 6228 Q. Aebutio Q. l. Chresto VIviro lintiario Q. Aebutius Q. l. Epaphra. VI 10374 Aebutia C. l. Arbuscul(a). 14839. 19306. 20195. 28354 *et passim. non semel sculptum est* Ebutius (*in Africa plerumque*) CORP. VIII 1507. 2565 a 13. 7165. 7166. 7167. 7168. 10744. 19526[a], *semel videtur extare* Ebuttius 8021 (*legit Wilmanns*), *neglegentiae puto tribuendum aut lapidarii aut legentium* III 2141 Aebutriae Quarte (*ex schedis antiquioribus*). *adi.* **Aebūtius,** -a, -um. CIC. leg. agr. 2, 21 est lex et altera Aebutia, quae non modo eum, qui tulerit de aliqua curatione ac potestate, sed etiam conlegas eius, cognatos adfinis excipit, ne eis ea potestas curatiove mandetur. GAIVS inst. 4, 30 per legem Aebutiam et duas Iulias sublatae sunt istae legis actiones effectumque est, ut per concepta verba id est per formulas litigemus. *cogn.* **Aebūtiānus.** CORP. XI 3940 (= VI 1635; *Capenae*) T. Vennonio T. f. Stell. Aebutiano, patrono et municipi col(oniae) Aug(ustae) ⟨T⟩aur(inorum). *v. p. 905, 81.* XIV 4239 (*Tibure*) Ti. Claudius Ti. f. Qui. Liberalis Aebutianus equo publico praef. fabr. trib. mil. leg. III. LAMPR. Comm. 6, 12 praefectus ... Aebutianus. **Ebūtiāna.** TAB. Peut. 6, 3 *mansio in Samnio. V.*

Aecae, -ārum, *Polyb. 3, 88* τὰς Αἴκας. *opp. Apuliae in via Traiana Benevento Barium, nunc* Troia. *cf. Mommsen, Corp. IX p. 85; Hülsen, PW. I 443. sub Septimio Severo appellata videtur* colonia Augusta Apula Aecae (CORP. IX 950, *a. 195*). LIV. 24, 20, 5 Apulorum Aecae. ITIN. Anton. 116 Aecas (TAB. Peut. 6, 3/4 COSMOGR. geogr. p. 80, 113). ITIN. Hier. 610 civitas Aecas. RAVENN. p. 282, 8 Ecas. CORP. VI 32522 (*in laterculo praetorianorum saec. II med.*) L. Geminius L. f. Pa⟨p.⟩ Maximus Aec(is). *adi.* **Aecānus,** -a, -um. *incolae* **Aecānī,** -ōrum. PLIN. nat. 3, 105 *in secunda regione Italiae* Aecani. CORP. IX 1619 (*Beneventi, saec. II med.*) curat(ori) rei p. Aecanor(um). LIB. colon. p. 210 *ager* Vibinas Aecanus Canusinus. iter populo non debetur. ACTA synh. Rom. a. 511 (Mon. Germ. antiq. XII) 37 Martianus episcopus ecclesiae Aecanae subscripsi. *sim.* a. 512 p. 453, 33, *ubi dett.* aecanensis, aecaniensis. CORP. V 8582 (*Aquileiae, christ.*) hic positus est Iovinianus civis Aecanus Apulus. *Diehl.*

Aecalē, Aecatē *v.* Hecale, Hecate. **Aecānus** *v.* Aecae.

Aecetia, -ae. [*ab* aequus *derivatum esse videtur. Th.*] CORP. I 43 (= XI 6708, 1; *in patera Volcis reperta, litteris priscis*) Aecetiai pocolom. *cf.* CORP. XIV 2860 signum Aequitatis *in templo Fortunae primigeniae Praenestinae. cf.* Aequitius, -a.

Andromacha **aechmalotis** *tragoedia Enni,* αἰχμαλωτίς. *perscripta est vox uno loco* NON. 505, 12 Ennius Andromacha aechmalotide (ethemapodie *codd.*), *ceteris notata fuisse videtur in archetypo*: 292, 7 Ennius Andromacha aechmalotide: quantis *eqs.* (andromache malo torquantis *vel* torquentis *codd.*). 402, 3 haec malo *codd.* 515, 12 eimalo (-la) *codd.*; aechmaloto 292, 7 *fortasse recte restituit Quicherat. Enni dumtaxat scriptura est* Andromaca aecmalotis *vel* aecumalotis. *V.*

? **Aecicus.** VIB. SEQ. geogr. p. 153, 5 *lacus* Aecicus Apolloniae. *fortasse cf.* MELA 2, 57 Aeas *amnis* secundum Apolloniam *Illyriae* (PLIN. nat. 3, 145). *cf. etiam* Lychnidos.

? **Aecilē** *cogn. mul. corrupt.* CORP. II 2449 (*in Tarraconensi, periit*) d. m. s. Tacanius Dorus Ci. Aecileni uxori.

Aecina *nom. mul.* CORP. VIII 19654 (*Cirtae*) Aecina|e matron(ae). *fortasse pro* Aeginae. *Diehl.*

Aecius *nom.* CORP. X 3880 (*Capuae*) C. Aeci Similis benef. trib. optio coh. V vig. VI 10455 L. Aecius Quartio. **Aeciānius.** CORP. XI 1114 (*Parmae, non extat*) C. Va⟨l⟩erius Aecianius. **Aecilius.** CORP. X 8397 II 7 Q. Aecilius Phoebus. 8 Q. Aecilius Hermes *coloni.*

aecla *v.* aedicula.

Aeclānum *vel* **Aeculānum** *opp. Hirpinorum, inde ab aetate Sullana municipium, colonia sub Hadriano facta, si quidem recte expletur* CORP. IX 1111 ⟨colonia⟩ Aelia ⟨Aug. Ae⟩cla⟨n⟩um, *cf.* IX 6083, 11 (*in signaculo*) Albani c⟨oloniae⟩ A(eliae) A(ugustae) A(eclani) s(ervi) ark(arii). *tribu Cornelia, hodie* le Grotte prope Mirabellam. *v. Mommsen, Corp. IX p. 98 sq. Hülsen, PW. I 444.* Aeculanum CIC. Att. 7, 3, 1. 16, 2, 4, *cf.* VELL. *p. 907, 3 et* PLIN. *l. 77, et Graeci* Αἰκούλανον (App. Ptol.), Aeclanum *sim. itineraria*: TAB. Peut. 6, 5 Eclano. RAVENN. 276, 12 Edanon. ITIN. Anton. 120, 2 Eclano (edano *duo codd.*). GVIDO 480, 3 Etlanum, *item* LIB. col. *p. 907, 4 nec non lapides* CORP. IX 1154 Aeclano (*abl.*). 1156 in colon(ia) Aeclan(o). 1170 decurio⟨ni A⟩eclani. 1199. 1425 dec(urioni) Aeclani. XII 4379. *incola* **Aec(u)lānus.** PLIN. nat. 3, 105 Aeculani (*sic Leid. priore loco cf. Mommsen, Corp. IX p. 62*). CORP. XII 4526 ⟨A⟩eclanus. *liberti publici*: **Aeclānii.** CORP. IX 1200 Aeclanius Maximianus et Aeclania Marcella *et passim in titulis Aeclanensibus, ubi sculptum* 1202 Aecclaniae (1216). 1402 Eclanio. *nota* EPHEM. epigr. VIII 340 C. Aeclani Fortunati decurioni Aeclanensium IIviro ... Aeclanius Iovanus lib. *aliis locis*: CORP. X 2438 (*Puteolis*) Aeclanió Geniali. 2984 M. Aec⟨l⟩anius Chrysogonus. XI 6138 (*Foro Sem-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pronii) T. Aeclani Pudentis. *ad perfectissimatum pervenit* CORP. II 2203 (*a. 306—337*) Q. Aeclanius Hermias v. p. *adi.* **Aec(u)lānēnsis,** -e. VELL. 2, 16, 2 Minatii Magi . . . Aeculanensis. LIB. col. grom. I 210, 4 ager Aeclanensis (hecl- *cod. Pal.*). 261, 5 Eclanensis. CORP. X 416 curatori kalendarí r. p. Aeclanensium. IX 1151 splend(idissima) col(onia) Aeclanensium (1006. 1156. 1187. 1188. 1230). 670 ⟨Aecl⟩anensium ⟨colo⟩nia. 1128 ordo civitates (*sic*) Aeclanensium. 1178. III 10471—3 (*post a. 200*) cur(ator) Aetlan(ensium *sic ter*). 1456 curatori ad popul(um) via⟨rum⟩ Traianae et Aureliae ⟨et⟩ Aeclanensis. IX 1377 lector sanctae aeclesiae Aeclanensis. PROSP. chron. I 477, 1336 Iulianus Aeclanensis (aecl- *unus cod.*, hecl-, heccl-, haccl-, etl- *al.*) iactantissimus Pelagiani erroris adsertor. MAR. MERC. Nest. adv. Pel. praef. 1. *eum spectant libri* AVG. c. Iulianum. *V.*

Aeclīdēs. *ab* Aeclo *Eretriae conditore.* PRISC. gramm. II 67, 9 contra regulam paenultimas vocales producunt 'Aeclides', 'Demades' per synaeresin pro 'Demeades', 'Codrides'... apud Graecos contra regulam paenultimam dipthongum habent, pro qua nos i longam ponimus.

Aeconia *opp.* PLIN. nat. 4, 27 *in sinu Maliaco* oppida Halcyone, Aeconia, Phalara.

Aecorna, Aecurna *v.* Aequorna. **Aecus** *v.* Aequus.

Aededis *v.* Heri. **Aedem** *v.* Heran.

Aedemōn, -onis, *Αἰδήμων. nom. serv., cogn. lib.* PLIN. nat. 5, 11 Romana arma primum Claudio principe in Mauretania bellavere, Ptolemaeum regem a Gaio Caesare interemptum ulciscente liberto Aedemone. CORP. X 1834 (*Puteolis*) Aedemo⟨n⟩. XII 3526 (*Nemausi, periit*) P. Cominio Aedemon(i). *ab eadem stirpe graeca:* **Aedesius,** -ī, *Αἰδέσιος, nom. vir. et cogn.* **1** COD. Iust. 6, 2, 9 (*a. 293*) impp. Diocletianus et Maximianus AA. et CC. Aedesio. **2** CORP. VI 510 (*a. 376*) Sextilius Agesilaus Aedesius v. c. . . . magister libellor. et cognition. sacrarum, magister epistular., magister memoriae. 31118 (*a. 376*) Sextil⟨i⟩us Aedesius v. c. p. p. hierof. Hecatar⟨um⟩. AMM. 15, 5, 4 Aedesio ex magistro memoriae (15, 5, 14). **3** SYMM. epist. 9, 126 praetor Aedesius. **4** CORP. VIII 8397 add. (*Satafi*) ⟨Ae⟩desi v. c. p(raesidis) p(rovinciae) M(auretaniae) S(itifensis). **5** PATR. Nicaen. 2, 174 Aedesius Claudiopolitanus *Isauriae* (4, 162). 1, 174 Edesius (3, 173). *alius:* CONC. Ephes. a. 431 (Mansi V 614c) Aedesius episcopus Lydorum subscripsi.

Aedepsus, -ī, *Αἴδηψος, opp. Euboeae.* PLIN. nat. 4, 64 *in Euboea* Aedepso (*F*, aedesso *AE²*, aedepro *DE¹*). 31, 29 calidae aquae in Euboeae Aedepso (aedempro *V*, ead- *RdT*, edebio *sim. cett.*). *cf. Hirschfeld, PW. I 940.* *Diehl.*

aedēs *vel* **aedis,** -is *f.* [*fortasse cf. c. hibern.* aed 'ignis', *gr.* αἶθος αἴθειν, *theod.* eit *anglosax.* ād 'rogus, ardor' *et c.* aestus, *ita ut primo focum significaverit; v. Curtius, Grundzüge d. griech. Etymol.⁵ p. 250. Th.*] aide (*i.* aedem): CARM. epigr. 6, 6. aedes (*nom. sing.*): VARRO Men. 439 ling. 6, 19. 6, 20 CIC. har. 31 div. 1, 98. 2, 86 LIV. 2, 8, 6. 2, 21, 7. 2, 42, 5. 3, 63, 7. 5, 31, 3. 6, 20, 13. 7, 28, 6. 8, 14, 2. 9, 43, 25. 27, 25, 9. 32, 9, 2 (*ter*). 45, 16, 5. VITR. 4, 8, 2. 7 praef. 16 PAVL. FEST. 89. 110. 147. 148 ASCON. tog. cand. p. 90 B. 91 B. TAC. hist. 3, 72 ann. 2, 41. 2, 49. 15, 41. 15, 74 AMPEL. 8, 10 TRAIAN. Plin. epist. 10, 71 SVET. Iul. 10 TERT. spect. 8 SOL. 1, 23. 56, 16 LAMPR. Hel. 16. PROBI app. gramm. IV 198, 17 aedes, non aedis. BEDA gramm. VII 237, 15 vulpes, claves, aedes. LEX VRS. (Corp. II 5439) II 1, 34. aedis (*nom. sing.*): VARRO ling. 5, 156. 5, 158. 5, 160. 6, 61 frg. Non. 494, 6. 531, 20 CIC. Verr. 5, 122 dom. 101 parad. 31 leg. 2, 58 LIV. 1, 33, 9. 2, 21, 2 (*MPR*; aedes *V et codd. rec.*). 4, 25, 3. 6, 5, 8. 7, 20, 9. 24, 44, 8 (ς; dies *P*). 26, 27, 4. 27, 11, 2 (edes *VRF*). 27, 37, 7. 33, 26, 8. 39, 22, 4. 42, 3, 1 VITR. 3, 1, 1. 3, 2, 2. 3, 2, 7. 4, 4, 1 (ędis *S*; aedes *GH*). 4, 5, 1. 4, 7, 1 FEST. 257. 321. 325. 347. 351 VAL. MAX. 1, 8, 1 ASCON. Pis. 13 B. PLIN. nat. 16, 217 (elis *codd.*). 36, 177 AMPEL. 8, 5 CAPITOL. Aur. 26, 9 NOT. Tir. 81, 58. NON. 494 aedis nominativo singularis. SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 5; 4, 18, 5 v. 12. FASTI Praenest. d. II Mart. p. 233 (*et saepius*) CORP. VI 29844, 21 (*ter*). XI 5265, 43. aedi (*abl. sing.*): TITIN. com. 126 PLAVT. Poen. 847 (*P*; *deest in A*). aedis (*nom. plur.*): *9ies ap.* PLAVT.: Amph. 955. 1096 Asin. 220 Mil. 678. 1278 Most. 80. 165 Trin. 1080 Truc. 214 (aedęs *A*, aedis *P*). *in codd. saepius confunduntur* aedes *et* sedes: *cf.* CIC. Phil. 2, 69. 2, 104 Sull. 18 CVRT. 8, 6, 13 SEN. contr. 2, 1, 11 GLOSS. *v. p. 907, 80* (*cf.* SIL. 12, 48 *et* 14, 652 sedes *codd.*, aedes *Heinsius*). PLAVT. Truc. 405/6 *corruptum* erga aedem sese habet. *ad II: frequens est ellipsis verbi* aedes *veluti* ab Apollinis, ad Minervae, prope Cloacinae, *sim.*: *cf. I p. 40, 39 473, 41.* LIV. 2, 7, 12 ubi nunc Vicae Potae ⟨aedes⟩ est. *primum legitur apud* LIV. ANDR. *v. p. 909, 22. Habel, PW. I 444 sqq. Reissinger, Blätter f. d. b. Gymn. Schulw. 1901 p. 43 sqq.*

I generaliter: aedes, -is (*perraro*), aedes, -ium (*plerumque*): GLOSS. aedes οἰκίαι (singularia non habet: εἰ γὰρ aedem εἴπῃς, ναὸν σημαίνει); aedificia; aedificia urbana; domus, aedificia urbana; domus vel templa; domus, templa, atria. *pro* aedibus regis ἀψῖσιν (GLOSS. III 422, 67/68) sedibus *legendum videtur.* CHAR. gramm. I 33, 6 aedes domus; nam si aedis dixeris, templum significas; *cf.* DIOM. gramm. I 327, 33 *et saepius apud* GRAMM. SERV. Aen. 2, 487 aedem autem numero singulari de templo tantum dicimus, plurali et de domibus et de templis. *definitio:* VARRO *v. l. 11.* GAIVS dig. 47, 9, 9 appellatione autem aedium omnes species aedificii continentur (*cf.* VLP. dig. 43, 23, 1, 8, *ubi tamen verba spuria censet Mommsen. praeterea cf.* SERV. auct. Aen. 2, 512 omne aedificium aedes dicuntur. ISID. orig. 15, 3, 2 omne aedificium antiqui dicebant aedem). IAV. dig. 41, 3, 23, 1 aedes ex duabus rebus constant, ex solo et superficie (*glossema? cf. p. 908, 70*). *ibid.* pr. separatis . . . corporibus, ex quibus aedes constant, universitas aedium intellegi non poterit. FLOR. dig. 50, 16, 211 in usu urbana aedificia 'aedes', rustica 'villae' dicuntur (*cf. p. 908, 82 et contra p. 909, 22*). *etymologia:* VARRO ling. 5, 160 aedis ab aditu, quod plano pede adibant (abibant *cod.*). itaque ex aedibus efferri indictivo (inductivo *cod.*) funere praeco etiam eos dicit, qui ex tabernis efferuntur, et omnes in censu villas dedicamus (inde dicamus *cod.*) aedes. PAVL. FEST. 13 aedis domicilium in edito positum simplex atque unius aditus. sive ideo aedis dicitur, quod in ea aevum degatur, quod Graece αἰών vocatur. ISID. orig. 15, 3, 2 alii aedem ab edendo sumpsisse nomen existimant.

1 *num. sing.*: **a proprie:** *de uno conclavi perraro legitur:* CVRT. 8, 6, 3 foribus eius aedis, in qua rex adquiescebat. 8, 6, 13 ad fores aedis (*codd. interpolati*; sedis *ceteri*) eius, in qua rex vescebatur. AMM. 16, 8, 10 aedem brevem, ubi cubitare sueverat *Dionysius tyrannus.* *de domo:* PAVL. FEST. 89 Flaminia aedes: domus flaminis Dialis. 13 *v. p. 908, 15. ibid.* aedificare cum sit proprie aedem facere. ISID. orig. 15, 3, 2 *v. p. 908, 17.* *falso* PAVL. FEST. 13 atrium prope est genus aedificii ante aedem continens mediam aream, in quam collecta ex omni tecto pluvia descendit (*'error, qui in his verbis deprehenditur, Pauli, non Festi est, quem de anteriore aedium parte dixisse facile intellegitur'. C. O. Müller*). **b translate:** *de ovo:* ENNOD. carm. 2, 150, 3 artatam lacerat pater inpiger (*avis*) aedem.

2 *num. plur.*: **a proprie:** *α loci, quibus* aedes *de singulis aedificii partibus (conclavibus) dictum esse patet:* PLAVT. Cas. 662 insectatur omnis domi (*iungendum* omnes domi*?*) per aedes. Mil. 121 in aedes me ad (at *codd.*) se ⟨de⟩duxit domum. frg. Corn. 7 face (facere *codd.*) olant aedes arabice. VERG. georg. 2, 461 si non ingentem foribus domus alta superbis mane salutantum totis vomit aedibus undam. Aen. 2, 486 domus interior gemitu . . . miscetur penitusque cavae plangoribus aedes femineis ululant. PAVL. PELL. 205 ut mihi compta domus spatiosis aedibus esset. *tum* aedes *i. conclavia pede plano opponuntur cenaculis supra eas exstructis:* LIV. 39, 14, 2 cenaculum super aedes datum est, scalis ferentibus in publicum obseratis, aditu in aedes verso (*at cf. ibid. quae antecedunt:* aliquam partem aedium vacuam faceret). VLP. dig. 44, 17, 3, 7 si supra aedes, quas possideo, cenaculum sit, in quo alius quasi dominus moretur, interdicto 'uti possidetis' me uti posse Labeo ait (*v. quae sequuntur*). *nota: de atriis templi Hierosolymitani:* ITALA (Lucif. reg. apost. 8) IV reg. 21, 5 aedificavit sacrarium in duobus aedibus (VVLG. atriis) domus domini. *β loci, ex quibus* aedes *iam non de singulis domus conclavibus, sed de tota domo dictum esse apparet:* PLAVT. Aul. 437 qui angulos ⟨in⟩ omnis mearum aedium et conclavium mihi pervium facitis. Most. 843 istum . . . circumduce hasce aedis et conclavia. Trin. 150 thensaurum demonstravit mihi in hisce aedibus, hic in conclavi quodam (TER. Haut. 902 est mihi ultimis conclave in aedibus quoddam retro). Men. 1158 venibunt servi, supellex, fundi, aedes, omnia. Most. 79 prius quam omnia periere, et aedis et ager (*cf.* Rud. 930 CIC. dom. 128 VVLG. gen. 39, 5). Truc. 177 habes fundum atque aedis (174. 214 CIC. Caecin. 74 Verr. 3, 30 top. 100). Most. 91 novarum aedium esse arbitror similem ego hominem (*quae comparatio sequentibus illustrata tota conferenda est*). CATO or. Fest. 242 villae atque aedes. CIC. Phil. 2, 69 huius in aedibus (sedibus *codd., Müller*) pro cubiculis stabula, pro conclavibus (tricliniis *D, Klotz*) popinae sunt. *idem declarant synonyma:* PLAVT. Mil. 483 hic nunc intus est in aedibus; nam egomet cubantem eam modo offendi (offendam *A*, ostendi *B*) domi. VARRO rust. 3, 2, 7 Seianas aedes, quod aedificium *eqs.* CIC. Verr. 2, 67 ad aedis contendit (*ibid. syn.* domus). Caecin. 35 si te hodie domum tuam redeuntem . . . non modo limine tectoque aedium tuarum, sed primo aditu vestibuloque prohibuerint. LIV. 8, 19, 4 aedes fuere in Palatio eius, quae Vacci prata diruto aedificio publicatoque solo appellata (*cf.* LAMPR. Alex. 23, 14 *et p. 908, 6*). 33, 48, 9 multitudinis adsuetae domum Hannibalis frequentare concursus ad vestibulum aedium est factus. SEN. contr. 2, 1, 11 aedes (sedes *O*) ipsas (ipse *AB*), quas' in tantum exstruxere, ut, cum domus ad usum ac munimentum paratae sint, nunc periculo, non praesidio ⟨sint⟩: tanta altitudo aedificiorum est. PHAEDR. 3, 9, 2 parvas aedes sibi fundasset (*ibid.* 6 angustam . . . ponis domum). GELL. 10, 15, 7 e Flaminia, id est flaminis Dialis domo *ibid.* si aedes eius introierit. *significationem illustrant opposita vel coniuncta:* PLAVT. Asin. 430 dormitis interea domi atque erus in hara, haud aedibus, habitat. *in proverbio:* PETRON. 74 hic, qui in pergula natus est, aedes non somniatur. PLAVT. Aul. 505 nunc quoquo veneris, plus plaustrorum in aedibus videas quam ruri, quando ad villam veneris (*cf.* CATO or. Fest. 242 *et p. 908, 9*). CIC. de orat. 2, 320 aedibus ac templis vesti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bula et aditus ... proponere (CVRT. 4, 4, 12 alii ... in templa confugiunt, alii foribus aedium obseratis occupant liberum mortis arbitrium. *cf.* 4, 4, 14). LIV. 38, 38, 11 quae aedes aedificiaque intra fines Antiochi sunt. VICT. VIT. 1, 8 in aedificiis nonnullis magnarum aedium (*quod de aedificiis magnis publicis intellegendum videtur*) vel domorum (*cf.* 3, 31).

distinctiones secundum usum possessoremve: VARRO ling. 5, 81 aedis sacras et privatas (PAVL. FEST. 13 SVET. Nero 44 AMM. 17, 7, 8). CIC. Verr. 2, 147 in aedibus privatis (VAL. MAX. 9, 7, 3). nat. deor. 2, 67 in liminibus profanarum aedium. LIV. 43, 16, 4 aedes publicas. PLIN. paneg. 47 arcem (*sc. Palatium*) publicarum aedium nomine inscripserat. SPART. Sept. 23, 1 aedes publicas ... instauravit (LAMPR. Hel. 26, 3). AMM. 22, 9, 3 aedium ... privatarum et publicarum. 22, 12, 6 ex publicis aedibus. CORP. X 6950, 15 forum aedisque poplicas heic feci. IV 176 (203. 222 *al.*) v. a. s. p. p. (*quae Mommsen legenda censet*: viis aedibus sacris publicis procurandis). *nota*: *de navalibus*: RVT. NAM. 1, 245 interior medias sinus invitatus in aedes instabilem fixis aera nescit aquis. CIC. Tusc. 5, 61 magnificentiam aedium regiarum. GELL. 4, 1, 1 vestibulo aedium Palatinarum (LAMPR. Comm. 2, 7 SPART. Sept. 7, 2. 24, 4). LAMPR. Hel. 8, 6 in aedibus aulicis. CAPITOL. Pert. 11, 1 imperatorias aedes (LAMPR. Hel. 3, 4). VLP. dig. 30, 41, 5 aedes rusticae. *ibid.* aedes urbanae. LIV. ANDR. carm. frg. 28 aedis ... Circae (δώματα Κίρκης). PLAVT. Most. 686 aedium dominus (Pseud. 1140 Mil. arg. II 12 dominus aedium. TER. Phorm. 753 RHET. Her. 4, 65 ICTI *al. saepe*). Asin. 435 in aedibus eri. Curc. 39 lenonis hae sunt aedes. Amph. 406 aedes nostras (448. 1072 *saepe*). 1096 tuae (Asin. 207 Most. 753 *saepe*). Aul. 98 meas (427 CIC. dom. 107 *saepe*). TER. Ad. 581 Cratini. VARRO rust. 3, 2, 7 Seianas aedes. LIV. 5, 40, 8 flaminis Quirinalis. SVET. Aug. 72 Hortensianis. VLP. dig. 8, 5, 6/7 Sempronianae (*similia saepe apud* ICTOS). LAMPR. Comm. 16, 3 Vectilianas. *al.*

partes aedium: CIC. top. 24 ambitus aedium. Att. 4, 2, 5 superficiem aedium. LIV. 7, 28, 5 area aedium (GAIVS dig. 43, 26, 3). PLAVT. Most. 817 viden vestibulum ante aedis hoc et ambulacrum cuius modi (*cf.* LIV. 5, 41, 8 in aedium vestibulis. 33, 48, 9 CVRT. 4, 4, 14 SVET. Cal. 42 GELL. 4, 1, 1 AMM. 20, 5, 10 MON. Ancyr. 6, 26). Stich. 450 est etiam hic ostium aliud posticum nostrarum harunc aedium (*cf.* LIV. 45, 6, 4 ⟨per⟩ posticum aedium). VARRO ling. 5, 161 cavum aedium dictum, qui locus tectus intra parietes relinquebatur patulus, qui esset ad communem omnium usum (5, 162. VITR. 6, 2, 5 de cavis aedium. 6, 3, 1 cava aedium quinque generibus sunt distincta. 6, 5, 1 communia ... sunt, quibus etiam invocati suo iure de populo possunt venire, id est vestibula, cava aedium, peristylia, quaeque *eqs.* PLIN. nat. 10, 74 *vela* rubent in cavis aedium). CIC. Caecin. 35 non modo limine tectoque aedium tuarum, sed primo aditu vestibuloque prohibuerunt (CVRT. 9, 10, 25 liminibus aedium). Q. CIC. petit. cons. 44 foribus aedium tuarum (CVRT. 4, 4, 12 *al.*). LIV. 1, 54, 6 in hortum aedium. 24, 16, 17 in propatulo aedium (26, 13, 18). SEN. dial. 10, 14, 4 obscuros aedium aditus (VLP. dig. 19, 2, 19, 5). PLIN. nat. 17, 166 cavis aedium conpluviis. GAIVS dig. 8, 2, 6 ne luminibus mearum aedium officiatur (8, 4, 16 *saepius*). CELS. dig. 6, 1, 49 solum partem esse aedium existimo (*cf. p. 908, 6*). APVL. met. 5, 2 altrinsecus aedium horrea ... conspicit. 3, 28 horreum ... mediis aedibus constitutum. 8, 29 latibulis aedium. CIC. Caecin. 89 ex interiore aedium parte (Sest. 24 Phil. 5, 11. NEP. praef. 7 quae gynaeconitis appellatur. LIV. 39, 12, 3 PETRON. 129 SVLP. SEV. vit. Mart. 17, 5). Att. 4, 3, 3 interiora aedium. dom. 116 inferiorem aedium partem. SALL. Cat. 20, 1 abditam partem aedium. NEP. Dion 4, 5 de superiore parte aedium (LIV. 1, 41, 4. 40, 7, 8). praef. 7 primum locum ... aedium. LIV. 23, 8, 8 hortus erat posticis aedium partibus. PAVL. FEST. 220 in posteriore parte aedium (*ibid. iterum*). VAL. MAX. 3, 1, 2 in excelsam aedium partem. 5, 8, 3 in prima parte aedium (*syn.* in eo atrio; SEN. benef. 3, 28, 2 *syn.* in atrio). TAC. hist. 3, 70 per secretam aedium partem. TER. Haut. 902 ultimis ... in aedibus. CIC. Verr. 2, 53 in intimis suis aedibus (MELA 1, 57 intimis aedium). 2, 51 in mediis aedibus (VERG. Aen. 2, 512 nudoque sub aetheris axe. 8, 467. 12, 92 SIL. 13, 277 MART. 9, 61, 5 APVL. met. 3, 28. 4, 18. LIV. 1, 57, 9 in medio aedium. 5, 41, 3). OV. met. 5, 284 primasque intravimus aedes (fast. 6, 302). SIL. 15, 19 aedibus extremis (*de horto*). 16, 243 secretis aedibus. VVLG. Esth. 2, 14 in secundas aedes (εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον). *totae aedes*: PLAVT. Amph. 1096 aedes totae confulgebant tuae. Cas. 763 festinant intus totis aedibus. Most. 117 aedificantur aedes totae denuo. Poen. 834 in totis aedibus tenebrae latebrae. LVCR. 4, 451 bina ... per totas aedis geminare supellex *videtur*. VERG. georg. 2, 461 *v. p. 908, 36.* PLIN. nat. 36, 48 totis aedibus nullam nisi e marmore columnam habuisse *Mamurram*. APVL. met. 4, 19 totis aedibus commeabat. ANTHOL. 443, 7 aedibus in totis gemmae licet omnia claudant. *adiuncta sunt numeralia*: PLAVT. Pseud. 597 septumas esse aedis a porta, ubi ille habitat. 962 quotumas aedis dixerit. TER. Eun. 367 aderit una in unis aedibus *eunuchus cum puella*. PAVL. dig. 39, 2, 18, 5 si quis unas aedes habebat. MARCIAN. dig. 8, 2, 35 binarum aedium dominus. VLP. dig. 8, 4, 6, 2 si duo homines binas aedes communes habeamus. *ibid.* si ego solus binas aedes haberem (PAPIN. dig. 8, 2, 36 ALF. dig. 8, 5, 17, pr.). VLP. dig. 8, 4, 6 pr. si quis duas aedes habeat et alteras tradat. *ibid.* vicinae sint ambae aedes an non. *cf.* PAPIN. dig. 8, 2, 36 utrasque (*aedes*) diversis legavit.

de aedium aedificatione (demolitione), situ, specie: GELL. 19, 10, 2 fabri aedium. PLIN. nat. 36, 176 in antiquorum aedium legibus invenitur. PAVL. dig. 8, 2, 33 in lege aedium. PLAVT. Most. 117 aedificantur aedes totae denuo (Merc. 902 CATO orat. frg. 36, 1 *al.*). 147 sarcire ... aedes. CIC. off. 3, 66 aedes ... demoliri (LIV. 43, 16, 4 VLP. dig. 7, 4, 10, 1). top. 15 restituere (VLP. dig. 7, 4, 10, 1 *al.*). *ibid.* reficere (GAIVS dig. 39, 2, 32 *saepius*). LIV. 2, 41, 11 dirutas publice aedes (8, 20, 8 ICTI *al.*). PHAEDR. 3, 9, 2 aedes sibi fundasset. ALF. dig. 18, 2, 30, 3 aedem faciendam locaverat (PAVL. FEST. 30 CORP. X 6950, 15 feci). PAPIN. dig. 8, 2, 36 aedes tegere. AFR. dig. 39, 1, 15 tollere altius (*saepius*). PAVL. dig. 39, 2, 18, 5 comparare. IAV. dig. 41, 3, 23, 2 deponere. MARCIAN. dig. 30, 114, 9 destruere. VLP. dig. 29, 2, 20, 1 fulcire. VLP. dig. 9, 2, 49, 1 (*ex Celso*) intercidere. POMP. dig. 50, 16, 245 perficere. SPART. Sept. 23, 1 instauravit. CIC. rep. 2, 53 aedis suas detulit sub Veliam (LIV. 2, 7, 11 in planum). FLOR. 1, 3, 4 eminentis aedis suas in plana summisit. CIC. off. 1, 138 accessionem adiunxit aedibus. PLAVT. Most. 91 novarum aedium. Merc. 901 aedis probas ..., pulchre aedificatas (Most. 117). Most. 101 aedes ... sunt paratae, expolitae, factae probe examussim (*cf.* CATO or. Fest. 242). 107 bonae (CIC. Phil. 8, 9 optimas). CIC. dom. 116 nobilissimas. off. 3, 54 pestilentes (3, 67) ..., salubres, ... male materiatae, ruinosae (*cf.* GAIVS dig. 39, 2, 6 ruinosae. VLP. dig. 39, 2, 13, 2 *et* 39, 2, 24, 10 vitiosae. *cf.* PLAVT. Most. 107 aedibus vitium additur. CIC. off. 3, 54 vendat aedes ... propter aliqua vitia). Att. 3, 20, 1 amoenissimae (*om.* M^{1}). IVV. 10, 17 egregias. PLIN. paneg. 50 pulcherrimas ... deterso situ auctas (lautas *Lipsius*) ac vigentes. AMM. 22, 4, 6 marmoreae. PLAVT. Pers. 732 ita mihi supellex squalet atque aedes meae. Pseud. 161 niteant aedes. Stich. 65 nitidae ut aedes meae sint. Truc. 558 puras sibi esse volt aedis (adis *codd.*). SEN. Phoen. 506 sua festas manu ornavit aedes. SVET. Tib. 26 ornamenta aedium. Tit. 2 sordidis aedibus. VERG. Aen. 12, 473 magnas domini ... divitis aedes (HOR. sat. 2, 7, 11). PHAEDR. 3, 9, 2 parvas (SIL. 6, 435). VAL. FL. 1, 724 altis (CLAVD. 28, 546 VICT. VIT. 3, 31). SVET. Iul. 46 modicis (Aug. 72 modicis ... et neque laxitate neque cultu conspicuis. Tib. 11). APVL. met. 4, 9 latis (CLAVD. 3, 213). SPART. Sev. 4, 5 brevissimas (AMM. 16, 8, 10). AMM. 30, 1, 20 amplae (CLAVD. 28, 3). *nota*: APVL. met. 3, 17 aedium patore perflabili.

de usu aedium (*cf. etiam p. 909, 7 sqq.*): PLAVT. Merc. 832 usus, fructus, victus, cultus iam mihi harunc aedium interemptust, interfectust, alienatust. Most. 113 nequior factus iam est usus aedium (*cf.* CIC. top. 23). *aedes servae, aedes liberae*: CIC. off. 3, 67 eae (*aedes*) serviebant (*cf.* aedes servae: VLP. dig. 8, 4, 6, 3 MARC. dig. 8, 2, 35 *saepius apud* ICTOS). VLP. dig. 8, 5, 6/7 aedes ... liberae (*i. quae non serviunt; cf.* 50, 16, 90 *al. apud* ICTOS. *alio sensu l. 56*). PAVL. dig. 8, 6, 18, 2 libertatem aedium. *nota*: *aedes dotales*: PLAVT. Mil. 1166 hasce esse aedis (aedes *A*) dicas dotales tuas (1278). *aedes venales inscribere, conducere, commodare, sim.*: aedes vendere, emere: *passim.* PLAVT. Trin. 168 aedis venales hasce inscripsit litteris. TER. Haut. 144 inscripsi ilico aedis mercede. PLAVT. Cist. 319 hasce aedis conductas habet. Merc. 560 mihi aedis aliquas conducat (LIV. 45, 44, 7 *al.*). LIV. 42, 19, 6 aedes instructas locaret. RHET. Her. 4, 64 ait se aedes maximas cuidam amico ad nuptias commodasse (IVV. 7, 40). LIV. 30, 17, 14 aedes liberae (*i. quas gratis tenere licet*), loca, lautia legatis decreta. 35, 23, 11. 42, 6, 11 aedes liberae hospitio datae. PLAVT. Cas. 521 fac vacent aedes. 533 liberae aedes ut sibi essent (Mil. 678). LIV. 24, 7, 2 liberas aedis coniurati ... sumpserunt. 39, 14, 2 aliquam partem aedium vacuam faceret. *aedes curare, verrere, aperire, occludere*: PLAVT. Most. 107 aedibus vitium additur, bonae cum curantur male. Merc. 397 aedis verrat (TITIN. com. 130 *al.*). TITIN. com. 36 everrite aedis. PLAVT. Amph. 955 aperiuntur aedis (Curc. 93 Pers. 80. Aul. 388 apertas aedes nostras conspicor. APVL. met. 9, 5 patefactis aedibus (3, 28 vi. 8, 10 *saepius*). PLAVT. Amph. 1018 aedis occluserunt (Aul. 274 *al.* Cist. 649 pessulis, repagulis). Pers. 570 iubeas concludi aedis foribus ferreis. *aedes habitantur*: *cf. p. 911, 4 sqq. praeterea nota*: SVET. Nero 44 inquilinos privatarum aedium. VLP. dig. 9, 3, 5, 12 aedium ... inhabitator. CHAR. dig. 50, 4, 18, 10 custodes aedium.

iuncturae, quibus denotatur locus: PLAVT. Amph. 350 quid apud hasce aedis negoti est tibi? Men. 1053 Most. 935 Truc. 281. PLAVT. Amph. 292 homo, quem ante aedes video (Men. 773. Epid. 184 conspicor). 406 sto (603. 667 Men. 633 *saepius*). 1072 iacet. Cas. 295 uxorem ... evoca (Poen. 920). 574 sed uxorem ante aedis eccam (*cf.* 593). Epid. 568 prodire. Mil. 817 progredere. 1121 speculare. Most. 1066 illum ... praestolabor. Pseud. 181 adsint. *nota*: *apud* PLAVT. *nusquam* ante domum *legitur*. LIV. ANDR. carm. frg. 28 ad aedis venimus Circae (Od. 10, 308 ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης ἤια; *cf.* PLAVT. Trin. arg. 8 TER. Haut. 275). PLAVT. Amph. 264 ad aedes ... accedere. Aul. 102 adit. PLAVT. Amph. 617 intro ire in aedis (TER. Phorm. 706). 733 pedem huc intuli etiam in aedis (Men. 815 intra aedes ... penetravi ⟨pedem⟩. *cf.* 819 Most. 470). 1052 pergam in aedes. 1048 intro rumpam (Mil. 460. SALL. Iug. 12, 5 inrupere).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aul. 90 quemquam ... intro miseris (99 Mil. 682). Merc. 813 amicam adduxit intro in aedis (Rud. 497. 501). Mil. 1096 in aedis recipi (TER. Eun. 897). TER. Ad. 88 in aedis inruit. RHET. Her. 4, 64 venit in aedes quasdam. PLAVT. Amph. prol. 97 in illisce habitat aedibus Amphitruo. 700 hic in aedibus, ubi tu habitas (1080 Asin. 381 Cas. 36 *saepe*). Bacch. 581 ecquis in aedibust? Mil. 748 hic ... intus est in aedibus; nam egomet cubantem eam modo offendi (offendam *A*, ostendi *B*) domi (Merc. 684). CIC. har. 30 in eis aedibus, quas tu ... tenes (*cf.* IVV. 10, 17 obsidet). APVL. met. 1, 22 an intra aedes erum tuum offenderim. 1, 21 quibus deversetur aedibus.
ENN. trag. 216 quid sic te (sit *codd.*) extra aedis ... eliminas (-a *vel* -at *codd.* POMPON. atell. 33). PLAVT. Most. 698 ex aedibus me edidi foras. Asin. 127 foras aedibus me eieci. Bacch. 423 pedem ut efferres aedibus. Capt. 533 proripuisse foras se ... ex aedibus. Cist. 546 hinc ex hisce aedibus exeuntem (Pseud. 730). Most. 3 egredere ... ex aedibus. 951 emigravit ... ex his aedibus (TITIN. com. 147 diebus *codd.*). Trin. 276 foras se penetravit ex aedibus. TER. Hec. 679 concessuram ex aedibus. CIC. S. Rosc. 133 descendit de Palatio et aedibus suis. PLAVT. Amph. prol. 150 abigam ... illam ... ab aedibus (679). Asin. 362 seduxit ... sorsum ab aedibus. Aul. 44 me ... extrusisti ex aedibus (70 Cas. 776 *al.*). Bacch. 593 duc te ab aedibus. Men. 327 abeas longius ab aedibus. Most. 7 abscede ab aedibus. Merc. 799 hinc abducit ... ex hisce (hisc *B*) aedibus (Truc. 847). Most. 390 fugiat longe ab aedibus. Trin. 137 eum exturbasti ex aedibus (601). 1127 exaedificavisset me ex his aedibus. TITIN. com. 45 lenonem aedibus absterrui.

nota effigurationem: PLAVT. Asin. 207 mi aedes quoque arridebant, cum ad te veniebam, tuae. Cas. 527 fac habeant linguam tuae aedes. :: quid ita? :: cum veniam vocent. Pseud. 951 ubi sit os lenonis aedium. :: tertium est. :: st, tace, aedes hiscunt. :: credo, animo malest aedibus. *cf. etiam* PLAVT. Truc. 638 *l. 49.*
usum in comparatione: PLAVT. Asin. 220 aedis (*nom. plur.*) nobis (*meretricibus*) area est, auceps sum ego ..., amatores aves. Most. 91 novarum aedium esse arbitror similem ego hominem (*quae comparatio sequentibus illustrata tota conferenda est*).

b ***translate***: *de auribus*: PLAVT. Pseud. 469 fac sis vocivas vacivas *P*) ... aedis aurium, mea ut migrare dicta possint quo volo *cf.* Most. 100 Cas. 596 Trin. prol. 11. 29). *de alveo*: VERG. georg. 4, 258 intus clausis cunctantur in aedibus *apes*. *de flumine*: SIDON. carm. 2, 320 vitreas ad Thybridis aedes. *de sepulcris* (*cf. etiam p. 915, 82 et Ruggiero l. l. p. 139, qui affert ex titulis syn.* domus aeterna, domus aeternalis): APVL. met. 4, 18 in illis aedibus fidelissimorum mortuorum. CORP. III 8289 has pro meritis aedes carissimo coniugi memoriam posuit. CARM. epigr. 1488, 1 aedis aedificat dives, sapiens monumentum. hospitium est illud corporis, hic domus est. illic paulisper remoramus, ad hic habitamus. 883, 4 renidet aedibus in nostris summus apex operis. *de familia*: PLAVT. Mil. 310 hercle has sustollat aedis totas atque hunc in crucem. Truc. 638 ego his (hisce *codd.*) suffringam talos totis aedibus (*nisi mavis cogitare de effiguratione v. l. 27 sqq.*).

II ***specialiter***: aedes, -is: *aedificium sacris usibus destinatum, tamquam dei deaeve cuiusdam domicilium exstructum, sive parvulum (i. q. aedicula, lararium, sacellum), sive maius. cum singulari saepe tum numero plurali, quo verbum nude positum cum aedibus privatis, i. domiciliis privatorum, facile confundi possit, adiunctum est verbum* sacra, *quo consecratam eam esse a pontifice et dedicatam a magistratu significatur. sensu quidem technico differt a* templo, *quod* templum *locus est inauguratus neque necesse est complectatur aedificium. quamquam et* aedes *potuit esse templum (v. p. 913, 22). inde apud scriptores confunduntur* aedes et templa *ita tamen, ut, ubicumque verbum* aedes *legatur, de aedificio quodam cogitari debeat. nonnunquam vero etiam distingui templum (sive delubrum) et aedem ita, ut illud sit totus deo deaeve locus sacer, haec aedificium in eo ad dei deaeve statuam condendam exstructum, sive ut illud sit totum aedificium, haec aedicula in eo posita, patet ex exemplis p. 913, 40 sqq. et 59 sqq. allatis (cf. etiam Jordan l. infra l. p. 582). aetate imperatorum novam artificiosam inductam esse distinctionem Mommsen secutus Jordanum ad explicandam eam, quae in* MON. Ancyr. *observatur, utriusque vocabuli usus discrepantiam statuit l. l. rarissime commemorantur* aedes publicae, *in quibus sacrificatur (v. p. 912, 48 sqq.); quod an dictum sit pro* aedibus sacris, *incertum videtur (cf. p. 909, 10 sqq.). notandum tamen est in provinciis, cum ne id quidem, quod ex auctoritate populi Romani consecratum est, proprie sacrum sit (cf. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm. p. 344),* aedes sacras *sensu technico esse non posse. nusquam legitur* aedes privata *sive* aedes profana, *ut de aedificio sine consecratione deo deaeve cuidam privatim exstructo dictum sit. apud christianos vero* aedes profana *de templo paganorum dicitur atque opponitur* aedi sacrae *i. sive templo Hierosolymitano sive ecclesiae christianae; neque infrequens est apud eosdem usus simplicis verbi* aedes *(num. sing. et plur.) pro* ecclesia *positi (v. p. 913, 68 sqq.).* GLOSS. aedes ναός. aedis ναός; ναὸς ἢ οἶκος; templum. aedes ναοί; αὐλαί, ναοί; domus vel templa. aedes sacra ναὸς ἱερός. LYD. de mag. 1, 35 τοὺς ναοὺς οἱ Ῥωμαῖοι αἴδεις (ἀειδεις *cod.*) καλοῦσιν. 147, 15 τὰς αἴδης = τοὺς ναούς. SERV. *v. p. 907, 83.* AVG. civ. 3, 17 Varro ... scribens de aedibus sacris. *nota definitionem*: SERV. auct. Aen. 2, 512 Varro locum quattuor angulis conclusum aedem docet appellari (*quod quin Varro de templo statuerit, dubium esse non potest; cf. Marquardt, St.-Verw. III² 156 not. 4. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm. p. 455 n. 1*). *Jordan, Hermes 14 (1879) 567 'Über die Ausdrücke aedes, templum, fanum, delubrum'. Mommsen, res gest. div. Aug. p. 78 sqq. Ruggiero, diz. epigr. I 139 sqq. Marquardt, St.-Verw. III² p. 148 sqq. Habel, PW. I 444. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm. p. 400 sqq.*

a ***proprie***: aedes sacra, sacrata, sancta, deorum: *num. sing.*: aedis sacra: CIC. Flacc. 44 in aedem sacram reficiendam. LEX Iul. munic. (*a. 709*) Corp. I 206, 29 quae via inter aedem sacram et .... QVINT. inst. 4, 2, 8 pecuniam privatam ex aede sacra subripuit. IAV. dig. 43, 5, 5 MARCIAN. dig. 48, 13, 6 *saepius in* DIG. APVL. met. 11, 24 SOL. 2, 49 (*cf.* 19, 1) SVLP. SEV. chron. 2, 10, 1. 2, 22, 3 COD. Iust. 11, 48 (47), 20, 1 (in aede sacra, id est in cimeliarchio civitatis).
nota opposita: LEX Iul. munic. (*a. 709*) Corp. I 206, 29 quae via inter aedem sacram et aedificium locumve publicum et inter aedificium privatum est erit (*ibid.* 30). aedis sacrata: SVLP. SEV. chron. 2, 30, 6 (*de templo Hierosolymitano*) *cf. p. 913, 78.* INSCR. christ. Rossi II p. 152, 33. *praeterea cf.* PLIN. nat. 10, 78 sacratam ei (*Achilli*) aedem. aedis sancta: VVLG. I par. 29, 3. *num. plur.*: aedes sacrae: PLAVT. Amph. 1013 VARRO ling. 7, 12 NON. 227, 31 CIC. Verr. 2, 130. 5, 119 Sest. 95 Cael. 78 har. 39 *saepius*. LEX Iul. munic. (*a. 709*) Corp. I 206, 58. MON. Ancyr. 6, 37 sacra>sque aed⟨es⟩. LIV. 24, 18, 10. 30, 17, 6 *saepius*. VITR. 1, 2, 4. 1, 7, 1. 1, 7, 2 *saepius*. PAVL. FEST. 56. 157 *saepius*. VAL. MAX. 4, 3, 14 SEN. dial. 11, 13, 8 PLIN. nat. 36, 16 SVET. Aug. 30. 100 VLP. dig. 1, 16, 7, 1 CENSORIN. 12, 2 p 22, 1 H. LAMPR. Hel. 19, 10 AMM. 27, 9, 10 AVG. civ. 3, 17. 6, 7 *saepius*. IVST. inst. 2, 1, 8 LEX Vrson. Corp. II 5439 II 1, 31 CORP. IX 2652. *adiecto* deorum inmortalium *cf. l. 45.* *nota opposita et adiuncta*: VARRO ling. 5, 81 qui aedis sacras et privatas (*Mommsen, St.-R. II² p. 500 adn. 2*) procuraret (FEST. 13). CIC. dom. 128 consecrabantur aedes, non privatorum domicilia, sed quae sacrae nominantur. parad. 30 privatorum domos, aedes sacras. LIV. 42, 3, 8 eum ... diruentem templa nudantemque tecta aedium sacrarum vagari, et quod, si in privatis sociorum aedificiis faceret. VITR. 2 pr. 5 de aedibus sacris et publicis aedificiis itemque privatis. VLP. dig. 1, 16, 7, 1 aedes sacras et opera publica circumire. AVG. civ. 3, 17 eam esse causam pestilentiae, quod plurimas aedes sacras multi occupatas privatim tenerent. aedes sacratae: FEST. 289 aedes, quae etiam sacratae dicuntur. aedes deorum: HOR. carm. 3, 6, 3 aedis ... deorum (VITR. 3, 1, 4. TAC. ann. 2, 49 deum aedes. AVG. civ. 5, 12). VITR. 2, 10, 3 deorum inmortalium aedibus (3, 1, 9). IMP. AVR. Fronto p. 16, 16 N. ex deorum munitissimis aedibus. *nota*: VITR. 3 praef. 3 de deorum inmortalium aedibus sacris. 4, 5, 1. LEX Iul. munic. (*a. 709*) Corp. I 206, 58 aedium sacrarum deorum inmortalium caussa aedificandarum. *apud* ECCL.: TERT. anim. 50 in aedem dei Iacob. aedes publica (*cf. etiam p. 909, 10*): SVET. Galb. 8 cum provinciam (*Hispaniam*) ingressus sacrificaret intra aedem publicam. VLP. dig. 24, 1, 5, 12 locum, in quo opus publicum, quod promiserat facere, velut aedem publicam, dedicaret, fiet locus sacer. APVL. met. 4, 26 templis et aedibus publicis victimas immolabat. CASSIOD. var. 2, 39, 10 inter aedem publicam et caput igniti fontis. aedes, -is *saepe nude positum est, cum notari templum ex ipso verborum contextu appareat*: *ex. gr. cf. num. sing.*: LIV. 27, 37, 5 VITR. 3, 2, 2 FEST. 106 COMM. instr. 1, 18, 4 *al.* *num. plur.*: CIC. de orat. 3, 180 Capitoli fastigium illud et ceterarum aedium. OV. Pont. 1, 8, 35 nunc fora, nunc aedes, nunc marmore tecta theatra ... subit. *al.* aedes, -ium *secundum usum poetarum pro uno templo dictum*: PROP. 2, 14, 27 has pono ante tuas tibi, diva (*Venus*), Propertius aedes exuvias (*at cf.* VAL. MAX. 8, 1 absol. 5 'Vesta', inquit, ... 'effice, ut ... aquam ... in aedem tuam perferam'). APVL. met. 6, 3 decede itaque de istis aedibus (*verba Cereris; cf.* 6, 1 prospecto templo quodam *sc. Cereris*). SOL. 40, 2 haec Xerxis clementia sacras aedes (*sc. templum Dianae*) non diu a malo vindicavit (sacras sedes *RCN*, sacre sedis *A*). INSCR. christ. Rossi II p. 150, 20 quis tantas Christo venerandas condidit aedes? *adiuncta sunt numeralia*: CIC. Verr. 5, 118 in ea sunt aedes sacrae complures, sed duae, quae longe ceteris antecellant: Dianae, et altera ... Minervae (LIV. 25, 7, 7. 27, 23, 2. 35, 41, 8. 40, 34, 4 VELL. 1, 11, 3).

loci propter synonyma templum, fanum, delubrum *sim. memorabiles*: CIC. Verr. 2, 129 in aede Castoris, celeberrimo clarissimoque monumento, quod templum ... positum est. NEP. Paus. 5, 2 valvas eius aedis. *ibid.* 3 introitum aedis. *ibid.* 4 cum ... de templo elatus esset. LEX Furf. (*a. 696*) Corp. IX 3513, 2 aedem dedicarunt (*cf.* 4. 5. 6. 7). *ibid.* 11 quo id templum melius honestius seit (*Jordan l. l. p. 582*). LIV. 40, 52, 1 dedicationis ⟨causa⟩ templorum reginae Iunonis et Dianae. *ibid.* 2 dedicavit eas aedes. *ibid.* 3 dedicationem templi Iunonis, ... Dianae. VELL. 2, 25, 4 et inscriptio templi adfixa posti hodieque ⟨et⟩ tabula testatur ... intra aedem. VAL. MAX. 1, 8, 11 ⟨statua⟩ in vestibulo templi Matris deum posita bis ea aede incendio consumpta. 1, 1, 8 cum ... templum Honori et Virtuti ... consecrare vellet (LIV. 27, 25, 7, *unde* VAL. MAX. *haec desumpsit*: aedem). *ibid.* negante unam cellam duobus diis recte dicari. *ibid.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

separatis aedibus Honoris ac Virtutis simulacra statueret (Liv. addita Virtutis aedes). Lvcan. 3, 115 ut videt ... Saturnia templa revelli ..., ante fores nondum reseratae constitit aedis. Plin. nat. 10, 127 Diomedis tumulo atque delubro. *ibid.* aedemque eam ... perluunt. 33, 155 in templo Liberi patris ... in eadem aede. Tac. hist. 4, 53 altitudo aedibus adiecta. *ibid.* prioris templi. *ibid.* reliquiae prioris delubri. Vvlg. II Esdr. 6, 10 claudamus portas aedis (*antecedit*: in domo dei in medio templi). Avg. civ. 4, 23 postquam Iovi templum insigne ac sublime constructum est, propter aedis dignitatem sic ad eum multitudo confluxit. *nota adiuncta*: Carm. epigr. 3 L. Mummi L. f. cos ... hanc aedem et signu Herculis Victoris imperator dedicat (Corp. V 4266. VI 331 *saepius*). Liv. 6, 20, 13 aedes atque officina Monetae. 8, 14, 2 aedes lucusque Sospitae Iunonis. Vitr. 1, 3, 1 fanorum aediumque sacrarum conlocatio. Val. Max. 5, 2, 4 aedem et aram Fortunae muliebri ... faciendam curavit (*cf.* Tert. nat. 2, 15 aras vel aedes habent. Avg. civ. 4, 18. 4, 20. 4, 23 aedibus vel altaribus). Vvlg. I Macc. 4, 48 aedem et atria sanctificaverunt (τὰς αὐλὰς ἡγίασαν). *multas alias coniunctiones in titulis celebres v. in Ruggiero diz. I p. 201 sqq.*

de differentiis verborum aedes, templum, fanum *sim.* (*Marquardt, St.-V. III² p. 157 sqq. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm. p. 409 sqq.*): Varro ling. 7, 10 sed hoc ut putarent aedem sacram [esse] templum esse factum, quod in urbe Roma pleraeque aedes sacrae sunt templa, eadem sancta (*cf.* Gell. 14, 7, 7 id quoque *Varro in libro epist. quaest. IV* scriptum reliquit; non omnes aedes sacras templa esse ac ne aedem quidem Vestae templum esse). Serv. auct. Aen. 1, 446 morem autem Romanum veterem tangit *Vergilius*: antiqui enim aedes sacras ita templa faciebant, ut prius per augures locus liberaretur effareturque, tum demum a pontificibus consecraretur, ac post ibidem sacra edicerentur. Macr. sat. 3, 4, 2 Varro libro octavo Rerum divinarum 'delubrum', ait, 'alios aestimare in quo praeter aedem sit area adsumpta deum causa'. Mon. Ancyr. 4, 22 in aede Apollinis. 4, 12 Honoris et Virtutis (*praeterea* Iovis Feretrii, Iovis, Libertatis, Iovis Tonantis, Divi Iuli, Iunonis Reginae, Iuventatis, Larum, Matris Magnae, Minervae, Penatium, Quirini, Saturni, Vestae). *at* 4, 1 templum Apollinis in Palatio. 4, 21 (5, 42) Martis Vltoris templum. *cf. p. 911, 66.* Fest. 289 religiosum ac sacrum est, ut templa omnia atque aedes, quae etiam sacratae dicuntur. Vitr. 8 praef. 4 cum hydria aqua ad templum aedemque ... refertur. Plin. nat. 15, 120 inter antiquissima ... delubra habetur Quirini ...; in eo sacrae fuere myrti ante aedem ipsam (*at cf. p. 913, 4. Jordan l. l. p. 578*). 36, 32 Hecate Ephesi in templo Dianae post aedem (*cf.* Arator 2, 702 templi nobilis ... aedem. 2, 210 ad templi consederat aedem. Cod. Theod. 16, 10, 3 *a. 346?* aedes templorum, quae extra muros sunt positae, intactae incorruptaeque consistant. *cf. praeterea p. 908, 47 et 913, 59*). Tert. idol. 3 sola templa et vacuae aedes erant. 8 quot templa et aedes idolis aedificantur? Avg. civ. 6, 3 ut in uno eorum (*librorum*) de sacellis, altero de sacris aedibus diceret, tertio de locis religiosis *Varro*.

de aedicula, sacello, larario (*Ruggiero l. l. p. 140. Jordan l. l. p. 571*): Ov. met. 12, 245 penetralia donis haut timuit spoliare suis et primus ab aede lampadibus (iam pedibus *MN*) densum rapuit funale. 14, 313 signum ... aede sacra positum multisque insigne coronis. *ibid.* 316. epist. 7, 99 est mihi marmorea sacratus in aede Sychaeus (*verba Didonis*). Stat. silv. 3, 1, 82 tenuis casa nomine templi. *ibid.* 88 angustaque deficit aedes. Corp. III 633 statuam aeream Silvani cum aede. VI 213 signum genii centuriae cum aede marmoribus exornata (*cf.* 212. 219. 221. 229 cum aedicula). 440 C. Iulius Philumenus aedem et Larem renovavit. *al.* *nota*: Corp. VI 10234, 8. 10. 23 in templo Divorum in aede Divi Titi. Inscr. Bull. com. 15 (1887) 223 aedem ipsius (*Silvani*) marmoratam a solo sua pecunia fecit et templum marmoris stravit idemq(ue) dedic(avit). *huc refert Jordan etiam* Carm. epigr. 3 *et* 6 *et* Tab. triumph. (Liv. 40, 52, 4 *a. a. Chr. n. 179*). *nota: de suggestu funebri aediculae forma constructo*: Svet. Iul. 84 pro rostris aurata aedes ad simulacrum templi Veneris Genetricis collocata; intraque lectus eburneus. *de parvulis operibus*: Vvlg. act. 19, 24 faciens aedes (ναούς) argenteas Dianae.

de ecclesiis: Amm. 22, 11, 10 ne collectis supremis (*i. reliquiis*) aedes illis extruerentur ut reliquis, qui ... martyres appellantur. Sidon. epist. 2, 10, 3 huius ... aedis extimis. *ibid.* 4 v. 5 aedis celsa nitet (*antecedit* ecclesia ... exstructa est). 4, 18, 5 v. 12 creverunt ... in spatiis aedis, conditor in meritis (*antecedit* internum removens modici penetrale sacelli). Greg. Tvr. *saepe.* Inscr. christ. Le Blant 369 augustas Pontius aedis restituit. Rossi II p. 150, 20. 152, 33. *nota*: Canon. Migne 56, 857 aedificare non asterium vel oratoriam aedem. *opponuntur aedibus christianorum aedes paganorum*: Avg. civ. 4, 30 in aedibus superstitiosis. Svlp. Sev. chron. 1, 52, 4 sacerdotes ... profanarum aedium (*at contra de templo Hierosolymitano*: 2, 10, 1 aedificationem aedis sacrae; *cf.* 2, 22, 3. 2, 30, 6 aedem sacratam). vit. Mart. 14, 6 profanam aedem. dial. 3, 87 aedem idoli.

attributa ad varias aedes distinguendas: *adiunctum est nomen dei deaeve, cuius aedes est*: Lex Vrson. Corp. II 5439 II 1, 33 ei deo deaeve cuius ea aedes erit. *cf.* Val. Max. 4, 7 ext. 1 illarum (*caerimoniarum deorum*) aedes sacra domicilia. S. C. de Bacchan. Corp. X 104, 1 apud aedem Duelonai. Plavt. Bacch. 312 aede Dianai (Dianae *codd.*). 901 Minervae. Poen. 264 Veneris. Asell. hist. (Non. 194 *s. v.* bubo) Iovis. Varro Men. 439 Apollinis. 149 matris deum. ling. 5, 42 Saturni. 5, 162 Iunonis. 6, 32 Vestae. *aliae aedes saepius apud scriptores memoratae*: Aesculapii, Bellonae, Caesarum (Svet. Galb. 1), Castoris, Concordiae, Consi, Deum Consentium, Deum Penatium, Fidi, Fortunae, Herculis, Honoris et Virtutis, Iani, Iovis Feretrii, Iovis Statoris, Isidis, Larum, Liberi, Libertatis, Lunae, Matutae matris, Mefitis, Monetae, Nympharum, Opis, Pietatis, Proserpinae, Quirini, Romuli, Salutis, Telluris, Vertumni, Volcani. *de aedibus in inscriptionibus memoratis cf. Ruggiero l. l. p. 174 sqq.* *nota*: Plin. nat. 10, 78 sacratam ei (*Achilli*) aedem *cf. p. 913, 4.* Corp. XI 5265, 43 aedem ... Flaviae, hoc est nostrae gentis. 46 aedis nostro nomini dedicata. *inde explicari potest*: Hor. carm. 1, 30, 1 o Venus ... vocantis ture te multo Glycerae decoram transfer in aedem: *praesentia enim deae domus Glycerae aedes fit sacra.* *adiunctum est nomen loci, ubi aedes exstructa est*: Plin. nat. 33, 16 ex Capitolinae aedis incendio (35, 14). 36, 45 Capitolinis aedibus. (*cf.* Tac. hist. 3, 71 porticus adpositas aedibus *scil. Capitolinis*). *saepe etiam aedi nomine dei deaeve instructae, quo clarius distinguatur ab aliis, adiunctum est nomen loci, ubi surgit: ex. gr. cf.* Nep. Prisc. gramm. II 384, 4 aedis Martis ... in circo Flaminio. Liv. 40, 52, 7 in aede Iovis in Capitolio. Mon. Ancyr. III p. 780, 4, 8 aedem deum Penatium in Velia. *al.* *adiunctum est nomen eius, qui aedem faciendam curavit*: Varro rust. 3, 5, 12 tholum, qui est ultra rutundus columnatus, ut est in aede Catuli, si pro parietibus feceris columnas (*quod incertum tamen est, cum de Catuli aedicula sive templo quodam aliunde nihil notum sit*). Val. Max. 1, 7, 5 in aede Iovis Mariana. Plin. nat. 34, 57 in aede Pompei Magni. 36, 163 aedem Fortunae, quam Seiani (Seiam *codd. recc.*) appellant. 36, 40 Iovem fecit eboreum in Metelli aede, qua campus petitur.

de partibus aedis: Varro ling. 5, 41 fundamenta ... aedis. Cic. Verr. 5, 96 foris aedis (Plin. nat. 35, 14 *al.*). Liv. 27, 4, 11 aedis culmen (Svet. Aug. 91 fastigium aedis). Vitr. 3, 2, 5 circa cellam aedis (*cf.* 4, 4, 1 distribuitur autem longitudo aedis ..., ipsaque cella *eqs.*). 4, 3, 7 frons aedis (4, 3, 3 *saepius*). 3, 5, 4 in lateribus aedis (3, 5, 15 *saepius*). 4, 6, 1 altitudo aedis a pavimento ad lacunaria. 5, 1, 9 supra pronaum aedis (5, 1, 7 Acta Arv. a. 118 I 10). Fest. 161 intus in aede Vestae in penu exteriore (250 ⟨penus v⟩ocatur locus intimus in aede Vestae tegetibus saeptus [segetibus saepius *cod.*]). Val. Max. 1, 8, 2 in vestibulo aedis. Apvl. met. 11, 24 in ipso aedis sacrae meditullio. Serv. Aen. 9, 406 alii tholum aedium sacrarum dicunt genus fabricae, ut Vestae et Panthei est. Liv. 7, 28, 5 area aedium. Titin. com. 126 de aedi summa (*i. de fastigio*). Ov. fast. 1, 78 flamma ... tremulum summa spargit in aede iubar (*de aedis lacunari*). Pont. 4, 9, 32 media qui sedet aede deus (met. 15, 673 am. 1, 11, 26 Vitr. 4, 7, 2). fast. 3, 143 arcana ... in aede Vestae.

de aedis aedificatione (*cf. etiam p. 915, 19 sqq.*): Varro ling. 5, 159 aedis, quae in Capitolio facta (6, 19 Varro Non. 494, 6 Cic. rep. 2, 36 Liv. 7, 28, 5 *saepius.* Vitr. 1, 7, 2. 4, 8, 6 Fest. 13 *al.*). Cic. Flacc. 44 in aedem sacram reficiendam (Nep. Att. 20, 3 Liv. 5, 19, 6 *saepe.* Plin. epist. 9, 39, 1 *al.*). Nep. Prisc. gramm. II 383, 4 aedis architectata (Vitr. 1, 1, 12). Ov. fast. 6, 793 quam (*aedem*) Romulus ... condidit (Plin. nat. 16, 235 Sol. 1, 12 Avg. civ. 3, 26 Inscr. christ. Rossi II p. 150, 20). Vitr. 1, 2, 5 aedes ... fient ... construentur (Avg. civ. 4, 11. 4, 23). 3, 1, 9 constituentes (3, 2, 7. 4, 1, 7 *saepius.* Svet. Iul. 10 Avg. civ. 3, 25. 4, 23). Vell. 1, 11, 3 aedibus sine inscriptione positis (Lact. inst. 1, 20, 32 aedem Veneri ... posuerunt). 1, 11, 5 aedem ex marmore molitus (Flor. 1, 1, 7). Plin. hist. 7, 125 aede ... fabricata. 16, 217 exaedificata. 35, 120 aedes ... restituenti (Spart. Hadr. 12, 3). 36, 163 construxerat aedem. Plin. epist. 9, 39, 3 exstruxero (Svet. Aug. 29 Spart. Hadr. 26, 9). Svet. Aug. 29 perfecta (60). 60 aedem ... inchoatam. Dom. 5 novam ... excitavit aedem. Vlp. dig. 45, 1, 38, 25 aedificari (Tert. idol. 8). Papin. dig. 18, 1, 73 aedes ... diruta. Lampr. Hel. 19, 10 instauravit. Avr. Vict. Caes. 9, 7 aedes Pacis ... coepta. *nota breviloquentiam*: Plin. nat. 35, 154 ante hanc (*Cereris*) aedem *sc. conditam.* Vitr. 4, 2, 2 lapideis et marmoreis aedium sacrarum aedificationibus. 5, 3, 3 de fundationibus aedium sacrarum. Traian. Plin. epist. 10, 50 aedem Matris deum transferre (Plin. epist. 10, 49, 1). Cic. Verr. 2, 130 consules aedis sacras locavissent neque potuissent omnia sarta tecta exigere. 2, 131 quis aedem Castoris sartam tectam deberet tradere (*cf.* epist. 13, 11, 1). Liv. 9, 43, 25 aedes Salutis ... locata est (10, 1, 9. 34, 53, 7 *saepius*). 40, 44, 10 duumviri ad aedem locandam crearentur. 36, 36, 4 locaverant aedem faciendam (22, 33, 7 Alf. dig. 18, 2, 30, 3). Ivv. 3, 31 aedem conducere, flumina, portus. *cf. Ruggiero l. l. p. 168.* Liv. 24, 18, 10 locationibus ... aedium sacrarum.

aedes vovetur, consecratur (sacratur), dedicatur: Tab. triumph. (Liv. 40, 52, 4 *a. a. Chr. n. 179*) aedem Laribus Permarinis vovit *L. Aemilius M. f. cos.* (Liv. 2, 20, 12. 4, 25, 3 *al. saepe*). Flor. 1, 14, 2 deam promissa aede placavit. Hor. carm. 2, 17, 61 aedem ... votivam. lex aedis: Fest. 189 huius aedis lex nulla extat. *cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ruggiero l. l. p. 149 sqq. CARM. epigr. 6 *L. Scipio Barbati filius* dedet Tempestatebus aide mereto⟨d⟩. 3 *L. Mummius* aedem et signum Herculis Victoris imperator dedicat. VARRO ling. 6, 61 aedis sacra a magistratu praeeunte dicendo dedicatur. 6, 20 Veneri dedicata aedes. CIC. nat. deor. 3, 13 leg. 2, 58. LIV. 2, 8, 5 *saepissime.* FEST. 325. 343 FASTI Praenest. p. 233 d. II Mart. *et saepissime in titulis.* LIV. 2, 27, 6 dedicationem aedis (27, 25, 7 PAVL. FEST. 154 VAL. MAX. 9, 3, 6). LIV. 23, 31, 9 duumviri creati sunt ... aedibus dedicandis; *cf.* 2, 42, 5. 34, 53, 6. 35, 9, 6 *saepius.* FEST. 257 eo die aedis eius (*Minervae*) in Aventino consecrata est (*cf.* 263. 321 VAL. MAX. 1, 8, 4). 285 quo ritu aedes sacrentur (*cf.* 165, 22 PLIN. nat. 36, 163 SVET. Aug. 29). *inde dictum*: OV. fast. 1, 463 te ... lux eadem, Turni soror, aede recepit (6, 258). 6, 217 hunc (*deum*) ... donarunt aede Sabini. PAVL. FEST. 147 eo die (*Kalendis Martiis*) Iunonis Lucinae aedes coli coepta est. AVG. civ. 4, 18 *Felicitas* aedem accepit, aram meruit. *de aedis natali (quae quidem verba ita coniuncta nusquam legi) cf. Ruggiero l. l. p. 147. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm. p. 405.*

de aedis specie et supellectile sacra: VITR. 4, 8, 6 non enim omnibus diis isdem rationibus aedes sunt faciundae, quod *sqq. praeterea cf. p. 912, 1 sqq.* LIV. 10, 23, 3 aedem rotundam Herculis (VITR. 4, 8, 1 fiunt autem aedes rotundae, e quibus aliae monopteroe sine cella columnatae constituuntur, aliae peripteroe dicuntur. *cf.* 4, 8, 2 peripteros ... aedes. FEST. 263 rutundam aedem Vestae. SERV. auct. Aen. 9, 406 aedes ... rotundas tribus diis dicunt fieri debere, Vestae, Dianae (*del. Jordan, Tempel der Vesta p. 77 n. 6*), vel Herculi vel Mercurio. VITR. 1, 2, 5 aedes ionicae (3, 2, 7 *saepius*). *ibid.* doricae (3, 2, 7 *saepius*). *ibid.* corinthio genere constitutae (*cf.* 7 praef. 16). 3, 2, 2 in antis erit aedis, cum habebit in fronte antas parietum *sqq.* 3, 3, 1 species autem aedium sunt quinque, quarum ea sunt vocabula, pycnostylos ..., systylos ..., diastylos ..., araeostylos, eustylos (*cf.* 3, 3, 9. 3, 3, 10. 3, 3, 8 ex dipteri ... aedis symmetria. TIB. 1, 10, 20 in exigua ... aede. OV. fast. 1, 201 angusta (STAT. silv. 3, 1, 88). SOL. 56, 16 pauxilla (PLIN. nat. 6, 204 aedicula). OV. met. 15, 842 ab excelsa ... aede (Pont. 2, 2, 86). fast. 6, 637 magnifica. ASCON. in tog. cand. 90 B. nobilissima. APVL. met. 11, 22 aedis amplissimae. AVG. civ. 4, 23 maior atque sublimior.

de picturis statuisve aedes exornantibus: PLIN. nat. *saepius veluti* 35, 154 qui (*pictores*) Cereris aedem Romae ad circum maximum utroque genere artis suae excoluerant. 35, 130 ei (*tabulae*) aedem fecit in Tusculano suo *Hortensius.* 35, 19 aedem Salutis pinxit. 35, 17 exstant certe hodieque antiquiores picturae Ardeae in aedibus sacris. *alibi.* PLIN. epist. 10, 81, 2 in aede positam tuam (*imperatoris*) statuam. SVET. Aug. 30 aedes sacras ... opulentissimis donis adornavit. Tib. 26 ornamenta aedium (*cf. l. 53*). CORP. XIV 2795 (*Gabiis*) aedem fecerunt et ex·ornaverunt statuis et reliquis rebus. *de aedis statuis deorum, mensis, sim.*: *statua dei deaeve in aede posita passim memoratur, ex. gr.*: TIB. 1, 10, 20 stabat in exigua ligneus aede deus. OV. fast. 1, 201 Iuppiter angusta vix totus stabat in aede. met. 13, 344 sua ... eripere aede deam. VAL. MAX. 1, 8, 4 Fortunae ... Muliebris simulacrum ... cum aede sua consecratum. IVV. 3, 139 servavit trepidam flagranti ex aede Minervam. SVET. Tib. 26 ne inter simulacra deorum, sed inter ornamenta aedium ponerentur *statuae imperatoris.* *mensae*: PAVL. FEST. 157 mensae in aedibus sacris arar⟨um vicem obtinebant⟩. *inde*: NOV. com. 15 si tris mensae sint (sim *codd.*) in aede, ut pariter dispertiam. CORP. XI 5283 (*non ante Constantini aetatem*) aedem ... fecit, item mensam et aram d. d. *altaria* (*cf. etiam p. 913, 15*): AVG. civ. 4, 20 in aedibus propriis altaria meruerunt.

de aedis usu et curatione: frequentatur cultus deorum causa: PLAVT. Bacch. 900 illa ... in arcem abiit aedem visere Minervae. Poen. 190 in aedem Veneris eo. TVRPIL. com. 72 postquam ad aedem venimus, veneratur deos. SVET. Aug. 91 aedem ... assidue frequentaret. *nota*: PLAVT. Poen. 529 si vos ad prandium me in aedem vos dixissem ducere. Trin. 468 nunc si in aedem ad cenam veneris. LIV. 9, 30, 10 in aede vescendi ius. *Marquardt, St.-V. III² 160.* *in aede res deponuntur*: IAV. dig. 43, 5, 5 in aede sacra ... deponendae sunt. MARCIAN. dig. 48, 13, 6 res ... in aedem sacram depositae. *saepius apud* ICTOS. COD. Iust. 11, 48 (47), 20, 1 reditus ... deponantur in aede sacra, id est in cimeliarchio civitatis. *inde*: QVINT. inst. 4, 2, 8 pecuniam privatam ex aede sacra subripuit. *in aede senatus habetur*: CIC. Cat. 2, 12 senatum in aedem Iovis Statoris convocavi. Phil. 1, 1 LIV. 4, 21, 9. 41, 17, 4 *al. saepissime. at cf. Mommsen, St.-R. III 926; Marquardt, St.-V. III² 155 not. 6.* *aedes curatur*: VARRO ling. 5, 81 qui aedis sacras et privatas procuraret. 7, 12 curare. 8, 61 ab aede et tuendo ⟨aeditumus⟩. CIC. Verr. 6, 36 sacrarum aedium procurationem. PAVL. FEST. 13 aedilis ... aedium non tantum sacrarum, sed etiam privatarum curam gerebat. CHAR. dig. 50, 4, 18, 10 custodes aedium. VLP. dig. 43, 6, 1, 3 cura aedium locorumque sacrorum mandata est his, qui aedes sacras curant. POMP. dig. 1, 2, 2, 21 qui aedibus praeessent.

b *translate*: *de sepulcro* (*cf. etiam p. 911, 40*): CORP. VI 9433 fecerunt aedem cum suo sibi hypogaeo sibi et suis libertis libertabus. 13562 aede sepulturae. XIV 166 aedem fecit. 480 hanc aedem posuit struxitque novissima templa manibus et cineri posteriisque meis. EPHEM. epigr. IV 228. 498. *de mente*: OV. Pont. 3, 6, 25 nuper eam (*iustitiam*) Caesar facto de marmore templo, iam pridem posuit mentis in aede suae. PROSP. AQ. epigr. 102 (99), 8 noctem peccati cordis ab aede fuget. *de ecclesia christiana*: LVCIF. reg. apost. 9 non ergo erit mirandum, si tibi vindicasti aedem, quam colligere sumus soliti dei populum (*cf.* II Cor. 6, 16 ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἔτι ζῶντος. *Hartel, Archiv 3, 1886, 42*).

synonyma: ad I: v. p. 908, 63. ad II: v. p. 912, 71.
opposita: ad I: v. p. 908, 79. ad II: v. p. 912, 16. *Prinz.*

Aedesa, -ae *fluv. Lyciae.* PLIN. nat. 5, 101 Choma praefluente Aedesa (edesa, aedera *alii codd.*).

Aedes(s)a, Edes(s)ēnus *v.* Edessa, Edessenus.

Aedesius *v. sub* Aedemon.

Aedia, -ae, Ἀηδία, *an conferendum* ἀναίδεια? *cogn. mul.* CORP. VI 24456 (*descr.*) Q. Pompeius Eutropus Valeriae Aedíae uxori sanctissimae. *nisi pertinet ad* Aedius. *Diehl.*

Aedico *v.* Edico.

aedicula, -ae *f.* [*ab* aedes, *deminutive. Th.*]. aedicla: *saepe in* INSCR. *veluti* CORP. V 3634, 5. VI 27. 4889. 11137. 25359. XI 1418. 4232. XIII 2493. XIV 2042. 4184. aecla: CORP. VI 25598 in fronte ped. X usque ad aecla ped. XXX. *cf.* III 164 addit. p. 971 AE^DI^CVLAM. *Jordan, Hermes 14 (1879) 571. Habel, PW. I 445. Ruggiero, diz. epigr. I 139.*

I GLOSS. aedicula **domuncula**; domos modica; aedis diminutivum. aediculae hospitiola. *sing.*: *de uno conclavi parvulo*: PLAVT. Epid. 402 in aediculam istanc (*feminam*) sorsum concludi volo. AMM. 15, 5, 31 extractum aedicula, quo ... confugerat. *plur.*: *de domuncula*: TER. Phorm. 663 aediculae item sunt *oppositae pignori* ob decem alias *minas.* CIC. Cael. 17 insulam esse venalem, cuius hic in aediculis habitat. parad. 50 habuit ... aediculas in Carinis *M'. Manilius.* PETRON. 91 aedicularum custodi. 85 propter cultum aedicularum. HIER. epist. 108, 8 Christi vidit ecclesiam et Philippi aediculas. VVLG. IV reg. 23, 7 destruxit ... aediculas effeminatorum. COD. Iust. 2, 7 (8, 3), 22, 2 nec aediculas eorum metatorum onere molestari. ISID. orig. 15, 2, 43 tabernae olim vocabantur aediculae plebeiorum parvae et simplices in vicis. **II** GLOSS. aedicula **ναΐσκάριον**; aedis diminutivum. *de sacello sive forma aedis parvulae sive recessus in pariete templi, domus, sim. ad signum quoddam recipiendum*: CIC. dom. 136 aram et aediculam et pulvinar ... dedicasset (*cf.* CORP. V 5718, 12 aram cum aedicula. X 5388 aediculam et bassim ... dant. VI 56 aediculam aram saeptum clusum ... restituit. 27 aediclam refciendam (*sic!*) curavit. 10234 locum aediculae cum pergula. VIII 5297 *saepius. cf. etiam p. 916, 67*). LIV. 35, 41, 10 in cella Iovis supra fastigium aediculae. OBSEQ. 38 aedicula et signum de caelo tacta. VITR. 7, 5, 3 candelabra aedicularum sustinentia figuras (*in picturis*). PETRON. 29 grande armarium in angulo vidi, in cuius aedicula erant Lares argentei (*cf.* COMM. instr. 20, 2 rogatis tot Lares aediculis). PLIN. nat. 6, 204 in ea (*insula Iunonia*) aediculam esse tantum lapide exstructam. 36, 36 quod (*Lysiae opus*) ... dicavit in aedicula columnis adornata, id est quadriga currusque et Apollo ac Diana ex uno lapide. 33, 19 vovit aedem Concordiae ... et, cum ad id pecunia publice non decerneretur, ex multaticia faeneratoribus condemnatis aediculam aeream fecit in Graecostasi (*cf.* SERV. auct. Aen. 1, 8 aediculam aeneam brevem *Musarum*). FRONTIN. aq. 10 aedicula fonti adposita hanc originem picturā ostendit. IVV. 8, 111 si quis in aedicula deus unicus. CARM. epigr. 863, 3 (*saec. I in.*) aediculam hanc Numphis posuit. PAVL. dig. 48, 13, 11, 1 aediculas incustoditas temptaverunt. APVL. met. 3, 27 respicio ... in ipso fere meditullio *stabuli* Eponae deae simulacrum residens aediculae. MIN. FEL. 32, 1 intra aediculam vim tantae maiestatis includam? TERT. idol. 8 si templum, si aram, si aediculam eius instruxeris. LACT. inst. 1, 20, 18 neque intra parietes aut aediculas luto factas, sed intra pectus collocandae sunt virtutes. AVG. c. Faust. 16, 10 quibus ... inanibus simulacris non aediculas fabricastis? SIDON. epist. 5, 17, 8 sub ipsis aediculae valvis. LIV. 35, 9, 6 aediculam Victoriae Virginis prope aedem Victoriae ... dedicavit. PLIN. nat. 35, 108 in Minervae delubro supra aediculam Iuventatis. 36, 87 Nemesis XL aediculis. 36, 21 aedicula eius (*Veneris*) tota aperitur. INSCR. Bull. com. 15 (1887) 33 aediculam La⟨rum⟩. 4184 ⟨aed⟩iclam Dia⟨nae⟩. V 3634, 5 in quo (*monimento*) est aedicla Priapi. *nota*: AVG. civ. 2, 15 nulla sacra aedicula. *de sepulcro sive loculo ad ollam condendam facto*: CORP. VI 10275 aediclam et ollaria fructuariorum. 9189 aedicula cum ollis ossuariis. 16624 aedicula ossuaria. 4889 fecit aediclas tres. 17653 ad has haediculas et ollas. 11137. 25359. 28354 ⟨ti⟩tulum aediculam ... d. s. meritae. XIII 2494 aediclam cum vinea et muris ad opus consummandum. XIV 796 C. Cestius Fortunatus aediculam sibi concessam comparavit. *al.*

synonyma: *ad I*: domuncula. *ad II*: (sacellum), aedes (*cf. p. 913, 50 sqq.*); (loculus). *opponitur* aedes: *cf. l. 53.*

aediculum, -ī *n.* QVEROL. p. 24, 4 P. recurre ad aediculum (aediculam *Daniel*) cito. **::** sacellum in parte, argentaria ex diverso.

? **aedifacio,** -ere. *ab* aedificium *retrograde.* LABEO dig. 19, 2, 60, 4 villam aedifacere (*sic F*; aedificare *PU*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aedifex, -icis *m.* [*tractum ab* aedificare. *Th.*] TERT. idol. 12 ex similitudine providentissimi aedificis illius, qui prius sumptus operis cum viribus suis supputat.

(**aedificanter**) *adv.* *ab* aedificare. CHAR. gramm. I 186, 11 quis dubitabit et ab eo, quod est aedifico, aedificans aedificanter dici? quod cum omnino regula Latini sermonis non admittat *eqs.*

aedificātio, -ōnis *f.* *ab* aedificare. GLOSS. οἰκοδομή; structura (*cf. l. 29*). *verbum omnes poetae praeter* PLAVT. (Mil. 210 Most. 132) *vitaverunt.* *Goelzer, lat. de Saint Jérome p. 235. Leonhard, PW. I 446.*

1 ***actio aedificandi***: **a** ***proprie***: *α sing.*: PLAVT. Most. 132 tum specimen cernitur, quo eveniat aedificatio (*in comparatione, de qua v. p. 911, 34*). CIC. Pis. 48 intermissa intolerabilis aedificatio constitisset. Att. 12, 38, 4 aedificatio me non movet. epist. 13, 1, 3 aedificationis tuae consilium. CIC. ad Q. fr. 2, 2, 1 de aedificatione tua (epist. 13, 1, 3). epist. 3, 7, 2 eorum aedificationem. 3, 9, 1 Appianorum. VITR. 1, 3, 1 partes ipsius architecturae sunt tres, aedificatio, gnomonice, machinatio. aedificatio autem divisa est bipertito, e quibus una est moenium et communium operum in publicis locis conlocatio, altera est privatorum aedificiorum explicatio. VVLG. II par. 16, 6 ligna, quae aedificationi praeparaverat. I Esdr. 5, 4 nominum auctorum aedificationis illius. *c. gen. obi.*: CIC. rep. 2, 44 Capitolii aedificatione. ad Q. fr. 2, 5, 4 Arcani. LIV. 1, 53, 3 eius templi (*cf.* AVG. civ. 18, 45 SVLP. SEV. chron. 2, 12, 2). PAVL. dig. 35, 2, 1, 19 monumenti. VLP. dig. 39, 1, 1, 12 quorum (*operum*) aedificatio vel demolitio. AMBR. fuga saec. 3, 16 in illius arcae testimonii aedificatione (*cf.* VVLG. exod. 25, 15). SVLP. SEV. chron. 2, 9, 3 *et* 2, 9, 9 urbis. 2, 10, 1 sacrae aedis. *nota*: ITALA Primas. apoc. 21, 18 fuit aedificatio muri eius ex lapide iaspide (cod. Gig. in structura murus eius iaspis. VVLG. erat structura muri eius ex iaspide. ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους. *cf. l. 46*). *cum verbis*: VARRO rust. 1, 13, 6 ad horum luxuriam derigas aedificationem. CIC. Pis. 48 illa eius intermissa aedificatio. ad Q. fr. 2, 5, 4 aedificationem Arcani ad tuum adventum sustentari placebat. epist. 3, 7, 2 impedissem (3, 9, 1). 13, 1, 3 te abiecisse illam aedificationem constabat. 13, 1, 5 deposuisse. SVLP. SEV. chron. 2, 9, 3 urbis aedificatio ... dilata est. 2, 12, 2 inhibitam templi aedificationem (2, 9, 9). *β plur.*: VITR. 2, 3, 4 neque in aedificationibus sunt onerosi *lateres*. 2, 1, 7 abundantem copiam ad aedificationes. TAC. ann. 3, 37 diem aedificationibus, noctem conviviis traheret. VITR. 7, 14, 3 omnes aedificationum (aedificiorum *G*) perfectiones. PLIN. nat. 36, 81 vestigia aedificationum nulla exstant *iuxta pyramidas* (*cf.* Diodor. 1, 63). 19, 30 machinis aedificationum. VITR. 2, 1, 2 nidos et aedificationes earum (*hirundinum*) imitantes. VITR. 9 praef. 7 scalarum aedificationibus. 5, 11, 11 palaestrarum aedificationes traditas ... explicare. VVLG. Iudith 5, 10 in aedificationibus urbium. *nota*: VITR. 4, 2, 2 in lapideis et marmoreis aedium sacrarum aedificationibus (*cf. l. 29*). TAC. ann. 6, 45 modicus privatis aedificationibus.

b ***translate***: *per iocum de gestu corporis*: PLAVT. Mil. 209 *servus cogitabundus* ecce autem aedificat: columnam (*i. brachium*) mento suffigit (suffulsit *P*) suo. apage, non placet profecto mi illaec aedificatio. *de corporis, mundi, sim. formatione*: CHALC. comm. 202 docet ipsam humani corporis aedificationem. AMBR. exam. 1, 7, 25 fundamento posito aedificationis membra distinguit *deus mundum aedificans.* AVG. gen. ad litt. 9, 15 in. mulieris formatio, quae mystice etiam aedificatio dicta est. ALC. AVIT. hom. 2 p. 105, 13 aedificationem mulieris de costa dormientis viri. *de intellegentiae, sermonis, sim. cultu, amplificatione*: HIL. in psalm. 9, 1 intellegentiae aedificatio conparetur. VVLG. Ephes. 4, 29 ad aedificationem fidei (*at graece*: πρὸς χρείαν τῆς πίστεως). AVG. op. monach. 7, 8 in praedicatione regni caelorum et aedificatione pacis ecclesiae. FAVST. REI. epist. 7 p. 201, 6 aedificatio aliqua ordinati aut compuncti sermonis. VIRG. gramm. epit. 13 p. 76, 12 H. propter decorem aedificationemque eloquentiae.
sensu ecclesiastico: *in* NOV. TEST. *ex imagine illa, qua ecclesia tamquam templum figuratur a Christo fundatum (cf. p. 918, 67) sive unum corpus, cuius caput est Christus (cf. l. 77 et 52), intellegendae sunt locutiones* aliquid ad aedificationem ecclesiae (*sive* corporis Christi *sive in oratione recta* ad vestram aedificationem) facere, loqui *sim.*: I Cor. 14, 12 ad aedificationem ecclesiae quaerite (πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας). 14, 5 ut ecclesia aedificationem accipiat. 14, 26 omnia ad aedificationem fiant. 14, 3 hominibus loquitur ad aedificationem (λαλεῖ οἰκοδομήν). II Cor. 12, 19 loquimur ... propter aedificationem vestram. 10, 8 quam (*potestatem*) dedit nobis dominus in aedificationem et non in destructionem vestram (εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν. 13, 10). Eph. 4, 12 ipse (*Christus*) dedit quosdam quidem apostolos ... in aedificationem corporis Christi. 4, 15 crescamus in illo per omnia, qui est caput, Christus, ex quo totum corpus compactum et conexum per omnem iuncturam subministrationis ... augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate (εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ). ITALA (Iren. praef. 1) *et* VVLG. I Tim. 1, 4 quae (*fabulae*) quaestiones praestant magis quam aedificationem dei quae est in fide (*at graece*: οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει). *quos ad locos saepe alludunt* ECCL.: HIER. vir. ill. 6 unam ad aedificationem ecclesiae pertinentem epistulam. 25 tractatus ad aedificationem ecclesiae pertinentes (*cf.* apol. adv. Ruf. 3, 16. DIDASC. apost. 78, 32 haec ... aedificationem praestant ecclesiae et vitam aeternam credentibus. LEO M. epist. 99, 5 ad aedificationem ecclesiarum suarum. AVELL. p. 700, 8 quod aedificationi ecclesiasticae conveniret). epist. 51, 2 in aedificationem et non in destructionem fratrum (*cf.* PAVL. NOL. epist. 1, 4 init.). PAVL. NOL. epist. 2, 3 extr. crescamus in illius corporis aedificationem, cuius caput Christus est. FVLG. RVSP. ad Mon. 2, 11 spiritalis aedificatio corporis Christi. 2, 10 aedificationem, qua in spiritu aedificamur, ... in aedificationem corporis Christi. *al.* *inde de aedificatione spirituali i. de fidei, virtutis, pietatis factis dictisve excitatione saepissime apud* ECCL.; *cuius usus primordia iam in* NOV. TEST. *agnoscere licet*: *cf.* Rom. 14, 19 quae pacis sunt, sectemur, et quae aedificationis sunt, invicem custodiamus (τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους φυλάξωμεν). 15, 2 unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad aedificationem (εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν). TERT. cult. fem. 1, 3 legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari (II Tim. 3, 16 ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν). poen. 5 dicere quoque periculosum est, sed ad aedificationem proferendum est. pat. 5 loquacitas in aedificatione nulla turpis. GAVDENT. 7 med. nobis hodie quae aedificatio sit *in praeceptione* iuxta intellegentiam spiritalem. 8 med. his pro communi aedificatione moraliter expositis (AVELL. p. 699, 13 pro populi aedificatione. BENED. reg. 38 pro aedificatione ... dicere. PASSIO Desid. 1 pro aedificatione hominum futurorum). AMBROSIAST. II Cor. 10, 13 gloriari ... ad aedificationem illorum (*cf. ibid.* in profectu credentium. HIER. epist. 123, 8 ad aedificationem tuam. in eccles. 10 proximi). HIER. apol. adv. Ruf. 3, 9 quae est audientium aedificatio duos senes inter se ... digladiari? (AVG. epist. 225, 3 *al.*). PAVL. NOL. epist. 9, 5 extr. cor nostrum, quod est carnale, ... spiritali aedificatione destructum (AVG. epist. 133, 8 *passiones* infirmis ad aedificationem spiritalem utiles. FERRAND. vita Fulg. 54 *cf. l. 8*). AVG. vit. eremit. 8 de ... animae aedificatione. CASSIAN. inst. 1, 10 parvissimi cuculli velamen vel melotae gestatio derisum potius quam aedificationem ullam videntibus comparabit (*cf.* conl. 8, 3, 5 *saepius*). 4, 41, 1 universa ... minus aedificationis habentia. 5, 39, 2 cui de scripturis sanctis aliquid ad legendum aedificationis eius obtentu transmittere cupio (*cf.* conl. 2, 11, 2). 10, 2, 2 aedificationem nullam esse in fratribus. LEO M. serm. 2 me ... utilem vestrae aedificationi dignetur efficere (*cf.* FVLG. RVSP. epist. 12, 11, 24 aptum aedificationi atque instructioni fidelium). AVELL. p. 520, 24 per quae aedificatio generalitati proveniat. EVGIPP. Sev. 43, 8 aedificationis alloquium (BENED. reg. 6 aedificationum eloquiis). PASSIO Perpet. et Felic. 1 vetera fidei exempla ... aedificationem hominis operantia. PASSIO Felic. et fil. p. 60, 6 K. magnam de se aedificationem castis mentibus dabat *Felicitas.* ACTA Luc. et Marc. 1 quod (*martyrium*) audientes aedificationem accipiatis.

2 ***res aedificando effecta, aedificium***: **a** ***proprie***: *α sing.*: CATO orat. Gell. 13, 24, 1 neque mihi aedificatio neque vasum neque vestimentum ullum est manupretiosum. CIC. epist. 5, 6, 3 domum tuam atque aedificationem omnem perspexi et vehementer probavi. GELL. 15, 1, 4 ut ne ulla tua aedificatio e ligno ... arderet. AMBR. off. 2, 2, 7 arenosum solum cito cedit nec potest impositae aedificationis sustinere onera. VVLG. II Cor. 5, 1 aedificationem ex deo habemus, domum non manufactam, aeternam in coelis (οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον). HIER. in Ier. 22, 12 aeternam palatii sui aedificationem. *de compluribus aedificiis*: CIC. Verr. 5, 117 *urbs* portus habet prope in aedificatione aspectuque (amplexuque *Classen*) urbis inclusos. *β plur.*: VVLG. Matth. 24, 1 ut ostenderent ei aedificationes templi (τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ). Marc. 13, 2 vides has omnes magnas aedificationes (οἰκοδομαί). AVELL. p. 47, 15 aedificationes. EXC. Barb. (Chron. Frick.) p. 244, 27 aedificationes Romanorum (οἴκους).

b ***translate***: *in imagine*: HIER. epist. 108, 26 hoc culmine (*sc. intellegentia spirituali*) aedificationem animae protegebat. PROSP. in psalm. 100, 2 pia ... et impolluta conscientia liberis intra se utitur spatiis, et quae integros habet suae aedificationis recessus, in appetitus non evagatur alienos. *in* NOV. TEST. *figuratur ecclesia, i. fidelium universitas, tamquam templum a Christo fundatum, quod apostoli eorumque discipuli aedificent atque amplificent* (*cf.* Matth. 16, 18): Eph. 2, 20 superaedificati *estis* super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Iesu, in quo omnis aedificatio (οἰκοδομή) constructa crescit in templum sanctum in domino. I Cor. 3, 9 dei agricultura et dei aedificatio estis; *cf. quae sequuntur*: ut sapiens architectus fundamentum posui: alius autem superaedificat. *cf.* II Cor. 6, 16 vos enim estis templum dei vivi. *inde apud* ECCL.: ZENO Migne 11, 356, 22 aedificationem vestram aede ... de novella cognoscite. *al.*

synonyma: *ad 1a*: (exstructio), structura (*cf. p. 917, 19*). *ad 1b*: formatio (AVG. gen. ad litt. 9, 15 in.); *sensu ecclesiastico*: profectus (AMBROSIAST. II Cor. 10, 13). *ad 2a*: domus (VVLG. II Cor. 5, 1). *opposita*: *ad 1a*: demolitio (VLP. dig. 39, 1, 1, 12), destructio (VVLG. II Cor. 10, 8). *ad 1b* (*sensu ecclesiastico*): risus, derisus (CASSIAN. inst. 1, 10 conl. 8, 3, 5). *composita*: coaedificatio, exaedificatio. *deminutivum*: aedificatiuncula.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aedificātiuncula, -ae *f.* *ab* aedificatio, *deminutive.* CIC. ad Q. fr. 3, 1, 5 quaesivi ... ex eo, ecquid ei de illa aedificatiuncula Laterii ... mandavisses. *cf. sqq.*: quamquam ea villa, quae nunc est, *eqs.*

aedificātor, -ōris *m.* *ab* aedificare. 1 *proprie*: **a** GLOSS. aedificator οἰκοδόμος. BOET. diff. top. Migne 64, 1184[a] qui ... *scit* aedificare, aedificator est. HIER. in Matth. 21, 42 aedificatores, id est caementarios (VVLG. aedificantes). COD. Iust. 10, 66 (64), 1 structores, id est aedificatores. CATO agr. 1, 4 de domino bono colono bonoque aedificatore melius emetur *praedium.* VITR. 6, 6, 7 distributiones operum nostratium, ut sint aedificatoribus non obscurae, explicui. VEN. dig. 45, 1, 137, 3 secundum rationem diligentis aedificatoris. VLP. dig. 39, 2, 37 imputari id aedificatori potest. HIER. in Is. 61, 6 aedificatores urbium desertarum. VVLG. Is. 58, 12 aedificator saepium. AVG. civ. 21, 26 aedificia ... consumunt cum ipsis aedificatoribus (*in comparatione*). *cf.* c. Iul. op. imp. 4, 135. COD. Theod. 15, 1, 46 privatus aedificator. **b** *amator aedificandi*: NEP. Att. 13, 1 nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. COLVM. 1, 4, 8 eleganter igitur aedificet agricola: nec sit tamen aedificator. IVV. 14, 66 aedificator erat Cretonius. FLOR. 1, 2, 3 quid ille militiae artifex Tullus? ... quid aedificator Ancus? 2 *translate*: CIC. nat. deor. 1, 18 opificem aedificatoremque mundi (1, 21 Tim. 7 APVL. Plat. 1, 7 LACT. inst. 1, 24, 4 *cf.* AMBR. fuga saec. 2, 10). LVCIF. Athan. 1, 31 aedificator falsae religionis atque institutor. PACIAN. epist. 1, 7 mali aedificatoris (*i. episcopi*) opera rescindat *deus* (*cf.* AVG. c. Iul. 2, 10, 37 talibus *viris, quales fuerunt Irenaeus, Cyprianus, al.*, post apostolos sancta ecclesia plantatoribus, rigatoribus, aedificatoribus, pastoribus, nutritoribus crevit. *cf. sub* aedificatio *p. 918, 67 sqq.*). AVG. reg. ad cler. frg. Migne 32, 1449 nullum de fratribus provocet, ne magis destructor, quam aedificator monasterii videatur (*cf. p. 917, 64 sqq.*). RVRIC. epist. 2, 11 p. 389, 23 fabricae turris illius, quam dominus in evangelio construi praecepit, strenuus aedificator insistas. IORD. Rom. 4 ab Romulo, aedificatore eius (*rei Romanae*).

synonyma: *v. l. 7 sqq. praeterea cf.* architectus. *oppositum*: *v. l. 29.*

aedificātōrius, -a, um. *ab* aedificator, aedificare. *sensu translato*: TERT. carn. 17 verbum aedificatorium mortis *i. quod mortis causa fuit* (*opp.* exstructorium vitae). anim. 47 quae (*somnia*) ipsi gratiae comparabuntur, si qua honesta, sancta, prophetica, revelatoria, aedificatoria (*i. quae aedificant*), vocatoria (*cf. sub* aedificatio *p. 918, 10 sqq.*). HIER. in Philem. 1, 1 Ioannes, propter quem postea aedificatorium ecclesiae iurgium concitatum est (*i. iurgium illud inter Paulum et Barnabam ortum* [*cf.* act. 15, 39], *quod tamen, cum uterque apostolus suam sibi provinciam sumeret, ad ecclesiae aedificationem contulit; cf. sub* aedificatio *p. 917, 64 sqq.*). *subst.* **aedificātōria,** -ae *f. sc. ars*: BOET. top. Arist. (Migne 64, 933) 3, 1 in medicina vel aedificatoria.

aedificiālis, -e. *ab* aedificium. NOT. Tir. 81, 63[a]. *cf. compositum* anteaedificialis.

aedificiolum, -ī *n.* *ab* aedificium, *deminutive.* *parvum aedificium, aedicula*: NOT. Tir. 81, 63. CORP. VI 10693, 6 monimentum cum aedificiolo. 10246, 3 cum edificiolo et monimento. 22518, 5 hic locus cum hortulo ... et aedificiolis suis.

aedificium, -ī *n.* [*cf. c.* aedificare *Th.*] VARRO ling. 5, 141 ab aedibus et faciendo maxime aedificium. *stulte* ISID. orig. 15, 3, 2 aedificium eo, quod fuerit prius ad ĕdendum factum. SVET. diff. s. v. moenia: moenia publicorum sunt operum, ⟨muri⟩ aedificiorum (aedificia *M*) privatorum (GRAMM. suppl. 285, 16). IVL. dig. 30, 81, 3 qui fundum excepto aedificio legat, appellatione aedificii aut superficiem significat[a] aut solum quoque, cui aedificium superpositum est. GAIVS dig. 47, 9, 9 appellatione ... aedium omnes species aedificii continentur. FLOR. dig. 50, 16, 211 fundi appellatione omne aedificium et omnis ager continetur. *alia ex iure* v. POMP. dig. 41, 30, 1 VLP. dig. 8, 3, 1. 50, 16, 183. 198. GLOSS. οἰκοδομή, οἰκοδόμημα. *post* PLAVTVM *nemo dixit poeta.* *m. facit barbarus saec. VII*: INSCR. christ. Hisp. 1 hunc denique aedificium. *cf.* CORP. VI 10848 hunc monimentum vel aedificium. *raro et apud postremos demum* aedificium *legitur pro* aedificatio: NOVELL. Iust. 131, 5 si ... pontium aedificii (οἰκοδομῆς) vel reparationis opus fuerit (*vix huc pertinet* AVG. civ. 7, 1 *p. 920, 23*). ISID. orig. 19, 9 aedificiorum partes sunt tres: dispositio, constructio, venustas. 19, 18 de instrumentis aedificiorum. GLOSS. IV 59, 40 aedificia fabricae ab aedibus nominatae.

I ***proprie*:** SACR. Argeorum (VARRO ling. 5, 52) collis Latiaris ... apud auraculum aedificium solum est. PLAVT. Most. 118 aedificantur aedes totae denuo haec argumenta ego aedificiis dixi (*cf.* SEN. contr. 2, 1, 11 *syn.* aedes). VARRO ling. 9, 68 ubi bina essent coniuncta aedificia lavandi causa. rust. 3, 2, 6 eorum aedificia, qui habitant extra portam Flumentanam. 3, 2, 7 ea aedificia villae non sunt. 3, 5, 4 circum huius aedificii parietes (*de ornithone*). 3, 5, 8 in Tusculano magna aedificia Luculli. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 2 solet ... in iis aedificiis fieri, in quibus est atrium maius (*de villis*). CAES. Gall. 6, 30, 3 aedificio circumdato silva, ut sunt fere domicilia (aedificia *β*) Gallorum. 3, 6, 4 omnibus eius vici aedificiis. 7, 14, 5 vicos atque aedificia incendi (2, 7, 3. 3, 29, 3. 4, 19, 1. 6, 6, 1. 6, 43, 2; *cf.* 1, 5, 2). HIRT. Gall. 8, 10, 3 raris disiectisque ex aedificiis pabulum conquireretur. SALL. Iug. 18, 8 aedificia Numidarum agrestium, quae mapalia illi vocant. LIV. 6, 4, 5 tota *Roma* simul exsurgere aedificiis. 26, 24, 5 qua (*parte*) aedificia extra urbem erant (*M*; qua progressi erant *rell. codd.*). 39, 14, 10 uti cis Tiberim suae quisque regionis aedificiis praeessent *quinqueviri.* 41, 9, 5 multa in foro aedificia. 42, 15, 5 frequentia aedificiis loca. VITR. 1, 2, 5 Iovi Fulguri et Caelo et Soli et Lunae aedificia sub divo hypaethraeque constituentur. *ibid.* his deis ... sine deliciis aedificia constitui decet. 4, 5, 2 aedificia deorum. PAVL. FEST. 29 antiqui diis superis in aedificiis a terra exaltatis sacra faciebant. FEST. 278 sacrum aedificium, consecratum deo. PAVL. FEST. 367 templum significat ... aedificium deo sacratum. SEN. contr. exc. 5, 5 intra aedificia vestra undas ac nemora conprehenditis. LEX Frontin. aq. 129 quae villis, aedificiis maceriisve inclusae sunt. TAC. Germ. 16 *Germani* vicos locant non in nostrum morem conexis et cohaerentibus aedificiis (hist. 3, 71 coniuncta aedificia). CORP. X 5160[a] aede⟨m I⟩ovis a solo et porticum cum ⟨aedi⟩ficiís. XII 2522 horologium cum suo aedificio et signís omnibus et clatrís. VEG. mil. 4, 17 turres ... dicuntur machinamenta ad aedificiorum speciem ex trabibus ... compacta. VVLG. III reg. 9, 1 cum perfecisset Salomon aedificium domus domini et aedificium regis (οἴκου *bis*). I Macc. 13, 27 aedificavit Simon super sepulcrum patris sui ... aedificium altum visu (*cf. l. 42*). AVG. civ. 6, 4 prior faber quam aedificium. 7, 1 eliguntur in aedificio lapides angulares. GREG. TVR. Franc. 3, 19 totum ... aedificium (*de urbis moenibus*). *adnota propter opposita*: NEP. Att. 13, 2 cuius (*domus*) amoenitas non aedificio, sed silva constabat (*cf.* COLVM. 8, 14, 2 extra villam ... non longe ab aedificio). LIV. 5, 41, 7 plebis aedificiis obseratis, patentibus atriis principum. 8, 19, 4 aedes fuere ..., quae Vacci prata diruto aedificio publicatoque solo appellata (*cf.* LAMPR. Alex. 25, 4 nemus thermis suis de privatis aedibus suis, quas emerat, dirutis aedificiis fecit). 38, 38, 11 quae aedes aedificiaque intra fines regni Antiochi sunt. S. C. de aquaeduct. (Frontin. aq. 127) aquarum ... itinera occupari monumentis et aedificiis et arboribus conseri. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 34 fundos cum aedificis. CORP. VI 10239, 1 hortulos ... cum aedificio et vineis. 11 huius loci aedificiive. *nota pleonasmum*: ITALA (cod. Pal.) Matth. 24, 1 ostendere illi (*Christo*) aedificia templi (τὰς οἰκοδομάς; VVLG. aedificationes). ITALA (Lucif. de non parc. 7) IV reg. 23, 12 sacraria erant supra aedificia superiorum (VVLG. super tecta cenaculi). *ibid.* in duobus aedificiis domus domini (VVLG. atriis). *cf.* VVLG. III reg. 9, 1 *supra l. 20.* CORP. V 5558, 7 aedificium templi (*Herculis*) refectum est.

saepe aedificium *pertinet ad* sepulcrum: *longior descriptio legitur in* TEST. Galli (Bruns[6] p. 275), *ubi* I 7 araque ponatur ante id aedific(ium) ... cludaturque id aedifi(cium) lapide Lunensi ita ut facile aperiri et denuo cludi possit. colaturque id aedificium et ea pomaria et lacus arbitratu Philadelphi et Veri libertorum meorum. ... inscribanturque in aedificio extrinsecus nomina mag(istratuum), quib(us) coeptum erit id aedificium et quot annis vixero. II 18 aedificiorum monumentorumque meorum. CORP. VI 2469 cepotafi⟨um et monume⟩ntum cum ae⟨dificio sibi⟩ et suis. 8567 aedificium adplic⟨.... 9015 formas aedifici custodiae et monumenti reliquerunt. 9404 taberna cum aedificio et cisterna monimento custodia cedit. 9443 agrum sive hórt(os) III cum taber(nis) III item aedifici(a) incoha(ta) resp(ondentia) III. 9664 haec taber(na) cum aedif(icio) huíus monum(enti) tutela est. h(oc) m(onumentum) sive aedificium quod est heredem non sequet(ur). 10411 locum sepulturae corporum extruxi, cui loco religioso ac(c)edere volo omne aedificium adiacens item agrum ... cuius reditum s. servire ad tutelam totius loci ... prospexi. 10848, 13 huic monimento sive aedificio. 10848, 14 hunc monimentum vel aedificium. 11034 (*a. 748*) qui in eo monumento contulerunt pecunia(m) uti aedificaretur rationes acceperunt ide(m) signarunt se rationes pares habere aedifici. 12772 agrum sive hortum cum aedificio maceria clusum. 13061 hinc monumento taberna et aedificium et area maceria circumclusa tutelae sepulturaeque monumenti causa facta sunt. 13143 ⟨lo⟩cum a⟨d⟩iacentem aedificium circuitum. 13152 hoc sepulcrum vel monimentum cum aedificio universo. 13203 monumentum cum aedificio superposito. 13244, 5 aedificium cum cepotafio et memoriam a solo fecerunt. X 2338 (*Puteolis*) aedificium cum superioribus et cohaerenti cubiculo memoriali ... restituerunt. 2765 (*Cumis*) hoc aedificium maceria c⟨ircum⟩ductum. 2810 loco empto terrae iugeribus tribus et aedificiís omnibus circumdata maceria. 6447. XI 3932 (*Capenae*) *monumentum* cum balineo et aedificis quae sunt iuncta ex utraque parte secus viam cum aquae ductu. 6222 (*Fano Fortunae, saec. IV*) ut nulli liceat in aeodem aedificio corpus sepulture mandare. *cf. etiam l. 22.*

additamenta: *de possessione usuve*: CIC. Verr. 5, 120 aedificiis omnibus, publicis privatis, sacris profanis (VITR. 1 prooem. 2. 2 prooem. 5 de aedibus sacris et publicis aedificiis itemque privatis). LEX Iul. mun. 29 quae via inter (per *tabula*) aedem sacram et aedificium locumve publicum et inter aedificium privatum est erit. CIC. Rab. perd. 20 ex aedificiis (ede sui ancus *codd. Sgm*) armamentariisque publicis. Verr. 5, 119 privatis aedificiis (CAES. Gall. 1, 5, 2 BELL. Alex. 5, 3. LIV. 26, 27, 3 *opp.* tabernae argentariae. 39, 44, 4 privatum aedificium. 41, 16, 6 *opp.* aedes Apollinis. 42, 3, 8 *opp.* aedes sacrae.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VITR. 1, 3, 1. 5, 6, 8 *saepius*. SEN. benef. 7, 10, 5. SVET. diff. *s. v.* moenia *opp.* opera publica. *cf. p. 919, 56 al.*). CIC. leg. 2, 61 privatorum aedificiis. CAES. civ. 2, 5, 3 ex publicis aedificiis (BELL. Alex. 13, 2 VITR. 1 prooem. 2 *bis*. 1, 1, 5. 1, 3, 1). PAVL. FEST. 140 Mummiana aedificia a Mummio dicta. NERAT. dig. 25, 1, 15 aedificiorum dotalium (*saepius*). *apud* ICTOS *passim nominantur* aedificia urbana *et* rustica. ISID. orig. 15, 2 *caput* de aedificiis publicis. 15, 4 de aedificiis sacris (*cf.* 15, 3 de habitaculis). 15, 12 de aedificiis rusticis. aedificia deorum *v. p. 920, 7 sqq.*, sacra *p. 920, 77 sqq. et l. 7, de* aedificiis voluptariis *v p. 922, 5.* *de situ, magnitudine, specie, sim.*: CATO frg. Paul. Fest. 83 Cato ait de quodam aedificio 'aestate frigido, hieme formido'. VARRO rust. 1, 2, 10 regie polita aedificia. CIC. parad. 36 magnifica (SEN. epist. 32, 5). nat. deor. 1, 72 mali aedificii. VITR. 1 prooem. 2 publicorum aedificiorum ... egregias ... auctoritates. 6, 6, 7 lucida ... aedificia (CELS. 1, 2 lucido, perflatum aestivum, hibernum solem habente). 6, 6, 6 luminosa. VAL. MAX. 1, 5, 6 speciosum aedificium. 9, 1, 1 aedificiis .. spatiosis et excelsis. SEN. benef. 7, 10, 5 aedificia privata laxitatem urbium magnarum vincentia. nat. 6, 10, 2 in aedificiis veteribus (COLVM. 1, 5, 10 *opp.* recens aedificium. SVET. Nero 38). epist. 12, 1 aedificii dilabentis. 30, 2 in putri aedificio (58, 35 putri ac ruenti). 52, 5 excelsa atque magnifica. COLVM. 1, 5, 10 rimoso. 8, 8, 1 editissimis aedificiis. PLIN. nat. 36, 100 aedificium amplum. 36, 88 aedificiorum moles. TAC. dial. 22 rudi aedificio. hist. 3, 30 amoenissimis extra urbem aedificiis. SVET. Nero 38 deformitate veterum aedificiorum. LEX Tarent. 28 aedificium quod non minu⟨s⟩ MD tegularum tectum sit. *de varia constructione*: VITR. 2, 6, 6 in terrenis aedificiis (*opp.* in maritimis molibus). 6, 1, 2 aedificia testudinata et maxime conclusa et non patentia sed conversa ad calidas partes. *cf. seqq.* PAVL. FEST. 12 tabulatis ... aedificiis. 29 aedificiis a terra exaltatis (PLIN. nat. 6, 89 modice ab humo exstantia. SOL. 53, 13 modice ab humo elevata). 47 calicata aedificia, calce polita. PAVL. FEST. 225 Aelius procestria aedificia dixit esse extra portam. PLIN. nat. 7, 194 lutei aedificii. ind. 36, 23 sine clavo aedificia (36, 100). 18, 317 torculario aedificio. TAC. ann. 15, 39 subitaria aedificia. AMM. 24, 2, 12 quo aedificii genere nihil esse tutius. 24, 4, 31 aedificiis cavatis. 26, 8, 9 formam aedificii fornicati. *de partibus*: BELL. Alex. 17, 4 ex tectis aedificiorum (SALL. Iug. 67, 1 LIV. 44, 9, 6). NEP. Hann. 12, 4 fores aedificii. LIV. 36, 37, 2 tegulas aedificii. VITR. 1, 1, 4 per opticen in aedificiis ab certis regionibus caeli lumina recte ducuntur. 1, 2, 6 aedificiis interioribus. 2, 9, 10 fundamenta aedificiorum (6, 8, 1). 6, 4, 1 genera aedificiorum (*ex. gr.* triclinia, balnearia, cubicula *al. cf.* PAVL. FEST. 13 atrium proprie est genus aedificii. *ibid.* id genus aedificii. 52). 6, 8, 1 in superioribus aedificiis (*opp.* hypogaea). 6, 7, 2 haec pars aedificii gynaeconitis appellatur. PAVL. FEST. 5 ambitus proprie dicitur circuitus aedificiorum. 88 fastigium, aedificii summum (CVRT. 7, 3, 8 ad summum aedificiorum fastigium. *cf.* FRONTIN. strat. 3, 13, 8 altissima aedificiorum). COLVM. 1, 5, 8 aedificii solum. 1, 5, 4 frons. PLIN. nat. 2, 197 aedificiorum fornices. CORP. VI 10239, 13 quae autem membra aedificii vacabunt, in reditu sint ita ut .... *alia multa in* DIG. SVET. diff. *v. p. 919, 56.* ISID. orig. 15, 8 *totum caput* de partibus aedificiorum.

varia ex iure usuque (*cf. Ruggiero, diz. epigr. I 202 sqq.*): PAVL. dig. 50, 16, 2 urbis appellatio muris, Romae autem continentibus aedificiis finitur, quod latius patet. ALF. apud Marc. dig. 50, 16, 87 urbs est Roma, quae muro cingeretur, Roma est etiam, qua continenti⟨a⟩ aedificia essent. *cf.* NER. dig. 20, 2, 4, 1 PAVL. dig. 3, 3, 6 MARC. dig. 50, 16, 87. VLP. dig. 39, 3, 1, 20 loco, qui est intra continentia, hoc est aedificio (-ia?). 50, 16, 139 in continentibus Romae aedificiis. PAVL. dig. 50, 16, 1. MACER dig. 50, 16, 154 mille passus non a miliario urbis, sed a continentibus aedificiis numerandi sunt (*cf.* LEX Iul. mun. 20 ubei continente habitabitur. 56). PAVL. dig. 3, 5, 6 *praesens habetur* et qui in foro et qui in urbe et in continentibus aedificiis. S. C. de aquaeduct. (Frontin. aq. 127) intra urbem et urbi (extra urbem *cod.*) continentia aedificia. LEX Malac. 62 in oppido municipii ... ni quaeque ei oppido continentia aedificia erunt. *formula de possessionibus adsignatis*: agr. 9 quoius eum agrum locum aedificium possessionem ex lege plebeive scit⟨o ess⟩e oportet oportebitve. 23 agrum locum aedificium dedit reddidit adsignavit *et passim hac in lege.* CIC. agr. 2, 38 qui agri, quae loca, aedificia. 3, 7 qui ... agri, aedificia, lacus, stagna, loca, possessiones. 2, 55 his agris aedificiisque vendendis (*cf.* LIV. 26, 34, 9. 45, 29, 10). LEX Ant. Term. 1, 11 quei agrei quae loca aedificia publica preivatave Thermensium ... intra fineis eorum sunt. 1, 26. 2, 27 rebus loceis agreis aedificieis oppideis Termensium. LEX Vrs. 82 qui agri quaeque silvae quaeque aedificia c(olonis) ... quibus publice utantur data adtributa erunt, ne quis eos agros neve eas silvas vendito. 96. FEST. 233 possessio est ... usus quidam ... aedificii. *aedificio adhaeret cura viae* ante aedificium: LEX Iul. mun. 21 quoius ante aedificium earum quae viae erunt, is eam viam ... tueatur. 22. 35 quorum ante aedificium ea via sit. 38. 53 quoius ante aedificium semita inloco erit, is eam semitam, eo aedificio perpetuo lapidibus perpetueis integreis continentem, constratam recte habeto. 32 quemquomque ante suum aedificium viam publicam h. l. tueri oportebit. *longum caput de aedificii cuiusdam donatione et de distribuendo inter heredes reditu v.* CORP. VI 10239. *ad* aedificia *administranda pertinent haec munera*: CORP. IX 4201 ⟨cura⟩t(or?) aedificiorum Amiter(ninorum). VI 8665 M. Iulio Sp. f. Pietat⟨i⟩ Epelys Ti. Claudi Caesari⟨s⟩ Aug. disp(ensator) maternus ab aedificis voluntaris (voluptaris *Hirschfeld, Verw.-Gesch. I 185, 1*). 6646 C. Properti C. l. Parmenon(is) curatoris aedific(iorum). 6225 Eros libertus ad aedificia. 9132 M. Scribonius Syneros supra aedificia.

de aedificiis faciendis: VARRO ling. 5, 42 in aedificiorum legibus privatis. *cf.* VITR. 1, 1, 10. ISID. orig. 19, 9 *caput* de dispositione aedificiorum. VARRO rust. 1, 13, 5 aedificium facere. VITR. 2, 8, 16 e latericia structura facta aedificia. PLIN. nat. 35, 173 Romae non fiunt talia aedificia. FRONTIN. aq. 104 DIG. *passim. al.* CIC. Mil. 74 exstruere aedificium in alieno (COLVM. 1, 5, 9 LEX arae urb. Corp. VI 826, 13 DIG. *passim*). Cato 72 construxit (*opp.* destruit). HIRT. Gall. 8, 5, 1 constitutis ... aedificiis (VITR. 1, 2, 5 *bis*. 2, 1, 4. 4, 5, 2 COLVM. 1, 4, 9 PAVL. sent. 3, 6, 21). LIV. 5, 55, 3 aedificia perfecturos. VITR. 2 prooem. 5 *e materiae copiis* conlatis aedificia structuris et materiae rationibus perficiuntur (DIG.). 1, 1, 10 instituant aedificia (6, 8, 1). 2, 3, 3 ceteris duobus generibus laterum Graecorum aedificia struuntur (2, 8, 15). 2, 8, 11 ad aedificia paranda. 6, 8, 4 quae pilatim aguntur aedificia. 6, 7, 7 conformantur. 10 prooem. 2 ad id, quod praeparavissent, seu paulo amplius adicientes, aedificia expedirent. SEN. dial. 9, 3, 7 aedificia alia ponere, alia subvertere. nat. 6, 25, 1 aedificia *vacuis terrae* superposita (IVL. dig. 30, 81, 3 solum ... cui aedificium superpositum est). epist. 51, 11 quibus aedificia excitaverint locis et qualia (52, 5). CVRT. 5, 1, 26 aedificia non sunt admota muris. COLVM. 1, 5, 10 veteri adstruitur rimosoque (*sic R recte*) recens aedificium. 1, 4, 9 quod inchoatur aedificium. 5, 1, 3 consummatorum aedificiorum (NERAT. dig. 7, 1, 61 *opp.* incohatum). PLIN. epist. 10, 70, 1 quae *aedificia* sunt vetustate sublapsa, relaxentur in melius. VLP. dig. 43, 8, 2, 15 aedificium ... in publico aedificaveris (*saepius*). HERMOG. dig. 1, 1, 5 aedificia collocata. NERAT. dig. 7, 1, 44 excolendo aedificium *i. addendo tectorium parietibus.* VLP. dig. 8, 2, 11, 1 ad quam altitudinem extolli aedificia ... oporteat. 25, 1, 14 aedificia vetera fulcire itemque reficere (*utrumque saepius*). IAVOL. dig. 31, 39 areae ... aedificium impositum est. PAVL. dig. 8, 2, 20, 2 si sublatum sit aedificium, ex quo stillicidium cadit, ut eadem specie et qualitate reponatur. 20, 1, 29, 2 aedificium restituere. 28, 8, 7, 3 ut aedificia sarciantur. POMP. dig. 7, 1, 19 per se non fore quo altius ea aedificia tollantur. 8, 2, 21 invito me altius tollere aedificia tua. CORP. VI 10239, 14 quod ad tutelam aedifici opus erit. VLP. dig. 39, 2, 15, 13 si in plures partes divisa domus sit ..., si vero unita sit contextu aedificiorum. PAVL. dig. 24, 1, 14 aedificii exstructio. VLP. dig. 8, 5, 8 fultura aedificiorum. NERAT. dig. 25, 1, 15 aedificiorum dotalium refectio. PAPIN. dig. 20, 2, 1 ob restitutionem aedificii exstruendi. VEG. mil. 2, 11 ad hibernorum aedificia fabricanda. AVG. civ. 18, 48 renovatio illius aedificii. *ex officiis huc maxime pertinet munus* mensoris aedificiorum, *de quo vide sub* mensor. CIC. agr. 2, 40 descriptione aedificiorum et pulchritudine. VITR. 1, 1, 4 quo ... aedificiorum in areis expediuntur descriptiones. *ibid.* sumptus aedificiorum. 1, 2, 9 aedificiorum distributiones. 6 praef. 7 ratiocinationes. 1, 7, 2 commensus aedificiorum. 2 prooem. 5 de aedificiorum rationibus (*cf.* 6, 1, 12. 6, 5, 3 urbanas. *saepius*), unde initia ceperint et uti creverint eorum inventiones anteponam (2, 1, 6 de antiquis inventionibus aedificiorum. 2, 1, 8 origines aedificiorum). 2, 1, 6 fabricationibus aedificiorum. 2, 1, 9 aedificiorum perfectionibus. 2, 10, 3 in aedificiorum comparationibus. 6, 1, 1 aedificiorum ... conlocationes. SVET. Aug. 30 aedificiorum prolationibus. 89 *oratio* Rutili 'de modo aedificiorum'. Nero 16 formam aedificiorum urbis novam. CORP. VI 9015 formas aedifici ... et monumenti (*pictae sunt in lapide*). CIC. nat. deor. 2, 141 in aedificiis architecti avertunt ab oculis naribusque dominorum ea, quae profluentia necessario taetri essent aliquid habitura. BELL. Alex. 1, 2 *Alexandriae* sine contignatione ac materia sunt aedificia (*cf.* VITR. 5, 12, 7 ea ... aedificia minime sunt materianda propter incendia). VITR. 1, 2, 9 ad usum patrum familiarum et (*GH*; aut *Joc.*) ad pecuniae copiam aut ad eloquentiae dignitatem aedificia aliter disponentur (*cf.* 6, 5, 3 COLVM. 5, 1, 3). 4, 2, 1 in aedificiis omnibus insuper conlocatur materiatio. 6, 1, 12 quemadmodum ad solis cursum et inclinationes caeli oporteat ad (*fort.* et ad) gentium figuras constituere aedificiorum qualitates dixi. 6, 6, 7 quemadmodum ... aedificia distribuantur. COLVM. 1, 4, 9 sicut salubri regione ita saluberrima parte regionis debet constitui. 1, 5, 6 nec paludem quidem vicinam esse oportet aedificiis. PLIN. nat. ind. 36, 5 marmorum in aedificiis usus. LACT. opif. dei 6, 5 peritus architectus cum magnum ... aedificium facere constituit, ... cogitat, quae summa perfecti aedificii futura sit *eqs.* *de diruendis*: *hac in re variae leges ius privati coercebant, v.* LEX Tarent. 32 neiquis inoppido quod eius municipi e⟨r⟩it aedificium detegito neive dem⟨olito⟩ neive disturbato nisei quod non deterius restituturus erit nisei d⟨e⟩ s(enatus) s(ententia). LEX Vrs. 75. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 1, 11 si quis negotiandi causa emisset quod aedificium, ut diruendo plus adquireret quam quanti emisset, tum duplam pecuniam ... in aerarium deferri. 2, 38. 2, 42 hoc ... saeculo, quo excitari nova et ornari universa ... magis conveniret quam ruinis aedificiorum ullam partem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deform⟨are⟩ Italiae. LEX Malac. 61, 59. 62, 61 ne quis in oppido ... aedificium detegito destruito demoliundumve curato ... quod restitu⟨tu⟩rus intra proximum annum non erit. *posteriora*: VLP. dig. 1, 18, 7 PAVL. dig. 39, 2, 46 COD. Iust. 8, 10, 3. 11, 30, 4. 8, 10, 8. CIC. Tull. 24 deiectum aedificium. 53 aedificium ... disturbare. ad Q. fr. 3, 9, 7 deturbem aedificium? agr. 2, 88 illa aedificia non esse deleta. Cato 72 destruit (*opp.* construxit). LIV. 8, 19, 4 diruto aedificio (LAMPR. Alex. 25, 4 DIG.). PLIN. epist. 10, 70, 1 nec ulla aedificia tollantur. IVL. dig. 7, 4, 7 nisi sublato aedificio usum fructum areae mihi cesserit. VLP. dig. 6, 1, 37 tollat aedificium quod posuit. IAVOL. dig. 19, 2, 59 terrae motu concussum erat aedificium. ALF. dig. 39, 2, 43 ut quamvis firma aedificia convelleret *vis venti*. (AMM. 21, 12, 9 aedificii parte convulsa). 19, 2, 30 aedificia vitium facere ...; si vitiatum aedificium ... demolitus esset (*hoc passim*). VLP. dig. 8, 5, 6 si ... rursus deposuerit (*opp.* altius extulerit) aedificium suum vicinus. 8, 2, 17, 2 qui tollit aedificium vel deprimit, luminibus officere. 47, 9, 3, 7 si defendendi mei causa vicini aedificium orto incendio dissipaverim. PAVL. dig. 6, 1, 23, 7 si post tempus usucapionis dissolutum sit aedificium. VLP. dig. 19, 1, 22 si quid in aedificia distracta erogatum est (30, 120). 32, 5, 9, 5 aedificia diruta vel exusta. 39, 3, 1, 19 si aqua ex aedificio urbano noceat ... aedificio rustico. 39, 2, 24, 5 si ... aedificia ceciderint. IAVOL. dig. 19, 2, 57 aedificia corruerunt. MARC. dig. 1, 8, 6 aedificio dilapso. VLP. dig. 29, 2, 15, 35 si aedificia ruerint. 33, 7, 12, 17 ne aedificia vento vel pluvia laborent. 39, 2, 24, 4 tam firmum aedificium est, ut fluminis aut maris aut tempestatis ... vim sustinere possit. ALF. dig. 39, 2, 43 vitio aedificii aut infirmitate. AMM. 23, 4, 9 aedificiis scissis. 31, 13, 15 aedificium cum hominibus torruerunt. 15, 11, 12 semiruta. 17, 7, 13 climatiae ... urbes aedificia montesque conplanant (26, 10, 17). CORP. VIII 587 aedificia vetustate conlapsa s(ua) p(ecunia) r(estituit). XIV 2919 (*Praeneste*) publica aedificia in ruinam conlapsa benivola dispositione refici adq. instaurari praecepit.

II ***translate***: VARRO rust. 3, 16, 4 *apud apes* societas operis et aedificiorum (*i. alvei*) *est*. CIC. epist. 2, 8, 1 ut ex tuis litteris cum formam rei publicae viderim, quale aedificium futurum sit, scire possim. HIER. epist. 48, 7 *diximus* fundamentum matrimonium et aedificium vel culmen perpetuam castitatem (*cf. sequentia*). 98, 20 opus sermonis et scientiae aedificii tecta perfecta et firmissimum domus culmen inpositum. AVG. civ. 19, 23 intellegere, ubi aedificium et ubi ruina sit morum (*apud christianos an paganos*). 20, 1 tamquam in aedificii fundamento prius ponere testimonia divina debemus (*cf.* 21, 26 p. 540. 542 D.). 21, 26 p. 543 fin. D. quam multa erunt ... aedificia sive aurea sive faenea super optimum fundamentum quod est Christus Iesus (*similia varia in hoc capite*).

aedifico, -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* aedes *et* facere. *Th.*] PRISC. gramm. III 505, 32 Graeci ... δωμᾶσθαι dicunt aedificare. *orthographia*: GRAMM. suppl. 298, 9 aerumna, aedificat ... haec omnia per a et e scribi debent. CORP. VIII 12035 (*c. a. 600 p. Chr. n.*) edifik(a)bimus. *ibid.* edifik(a)berunt. *errore* aedicaver(unt) *pro* aedificaver(unt) CORP. XIII 5752. *legitur inde ab* ENN. *per totam latinitatem; poetae vero raro verbo usi sunt hi*: ENN. (*semel*) PLAVT. (*8ies*) VERG. (*semel*) HOR. (*quater*) OV. (*semel*) PETRON. (*semel*) MART. (*quater*) IVV. (*ter*) CLAVD. (*bis*) PAVL. NOL. (*semel*) ENNOD. (*semel*) CARM. epigr. (*saepius*). *frequens est verbum apud* ECCL. (*in* VVLG. *451ies*), *deest apud* CELS. SCRIB. LARG. MELAM, FLOR. [*francog. vet.* aïgier, *port.* eivigar. *M.-L.*]

I ***proprie***: **1** GLOSS. aedifico **οἰκοδομῶ**; aedificat οἰκοδομεῖ, struit, moenit, construit.

a *absolute*: *aedificium exstruo*: PAVL. FEST. 13 aedificare cum sit proprie aedem facere. PLAVT. Most. 1028 aedificare hic velle aiebat in tuis. 1029. 774. CATO agr. 3, 1 aedificare diu cogitare oportet. *ibid.* tum aedificare oportet, si agrum consitum habeas. ita aedifices, ne *eqs.* 4 si aedificabis, operis ... adiuvabunt. orat. frg. 12, 1. VARRO rust. 1, 12, 1 secundum flumen. 1, 12, 3 sublimi loco. 3, 7, 11 rure. 3, 17, 9 in Baiano (*cf.* LIV. 2, 7, 6 in summa Velia. 2, 7, 11 *al.*). CIC. Cat. 2, 20 har. 15. rep. 2, 53 in excelsiore loco. off. 1, 140. 2, 83. ad Q. fr. 2, 4, 3 tribus locis aedifico, reliqua reconcinno. *saepius*. CAES. Gall. 6, 22, 3 ne accuratius ad frigora atque aestus vitandos aedificent. civ. 2, 9, 6. NEP. Them. 6, 3 Athenienses aedificantes prohibere sunt conati (VLP. dig. 8, 5, 6, 1. VENVL. dig. 41, 2, 52 qui aedificare prohibeatur. *saepius ap.* ICTOS). HOR. epist. 1, 1, 100 diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis. sat. 2, 3, 308 aedificas, hoc est longos imitaris (*cf.* MART. 9, 22, 16 *rogo deos opes*, ut donem ... et aedificem). LIV. 5, 53, 1 aedificando ... plebem vexare. 6, 5, 1 civitate aedificando occupata. VITR. 2, 2, 2 qui aedificare cogitant (*cf.* COLVM. 1 praef. 3 qui aedificare velint, fabros et architectos advocent). 6 praef. 6 qui ... per se aedificantes ita iudicant. 2, 1, 6 cum ... tritiores manus ad aedificandum perfecissent. SEN. epist. 20, 3 cenes frugaliter, aedifices luxuriose. COLVM. 1, 4, 8 eleganter ... aedificet agricola. IVL. dig. 12, 6, 33 si in area tua aedificassem (*saepius*). PAVL. dig. 19, 1, 45, 1 si mihi ... aream vendideris et in eam ego aedificavero. CELS. dig. 6, 1, 38 in fundo alieno. VLP. dig. 39, 2, 24 pr. in *fluminibus*. 39, 1, 20, 14 in publico (*saepius*). IAVOL. dig. 19, 2, 57 in suo (VLP. dig. 24, 1, 13, 2 PAVL. dig. 8, 5, 9 pr. *al.*). GAIVS dig. 41, 1, 7, 12 in alieno solo (*saepius*). PAVL. dig. 8, 2, 20, 6 supra aedificare (*cf.* POMP. dig. 41, 1, 28 supra tuum parietem. VITR. 5, 12, 6 insuper). VLP. dig. 8, 5, 6 ius mihi non esse ita aedificatum habere (IVL. dig. 8, 2, 32 pr. *ibid.* 1 MARCELL. dig. 8, 5, 11 SCAEV. dig. 39, 2, 45. *saepius ap.* ICTOS). VLP. dig. 39, 1, 20, 11 iure quis aedificet an non iure aedificet (*saepius*). VLP. dig. 4, 2, 9 pr. (*ex Pomp.*) per vim aedifices (*cf.* 43, 24, 7, 3 vi). *saepius ap.* ICTOS. VVLG. II reg. 5, 9 *David* aedificavit per gyrum a Mello et intrinsecus. I Esdr. 6, 14 aedificaverunt et construxerunt. eccles. 3, 3 tempus destruendi et tempus aedificandi (Sirach 34, 28). Luc. 14, 30 coepit aedificare et non potuit consummare. AVG. civ. 18, 26 nequaquam progredi aedificando valuerunt. SVLP. SEV. chron. 2, 9, 1 ab aedificando deterriti. 2, 11, 5. CIC. off. 1, 138 aedificandi descriptio. rep. 5, 4 colendi, aedificandi, ratiocinandi ... usus. Att. 5, 11, 6 consilium. 14, 9, 1 ratio. epist. 3, 7, 2 facultatem. LIV. 6, 5, 5 curam. COLVM. 1, 2, 4 necessitas. TAC. Germ. 16 inscitia. POMP. dig. 8, 2, 27, 1 ius (*bis*. MARCELL. dig. 8, 5, 11 PAVL. dig. 8, 6, 8. 39, 1, 8, 3. *ibid.* 4. *cf.* POMP. dig. 8, 3, 20 pr. tibi ... ius esse aedificare. MARCELL. dig. 8, 5, 11 PAVL. dig. 8, 5, 9 pr.). AMM. 29, 6, 11 studio. aedificantes: VITR. 1, 1, 17 non modo aedificantibus, sed etiam omnibus sapientibus ... me ... praestaturum. 2, 10, 3. VVLG. psalm. 117, 22 *lapidem* reprobaverunt aedificantes. aedificatum: CIC. Att. 4, 8, 1 aedificati tibi in agris nihil reperio. RHET. Her. 4, 63 in isdem fundamentis aedificare. VITR. 6, 8, 9 utrum latericio an caementicio an saxo quadrato velit aedificare. CVRT. 5, 7, 5 *v. p. 924, 73.* PETRON. 120 v. 88 aedificant auro. VLP. dig. 6, 1, 39 qui suis cementis aedificant (VVLG. Is. 9, 10). PAPIN. dig. 33, 10, 9, 1 *v. p. 925, 63.* VVLG. exod. 20, 25 *v. p. 925, 50.*

b *cum obiecto*: *de variis rebus, quas homines (raro dictum de animalibus; cf. p. 925, 73) construunt*: CIC. nat. deor. frg. 2 faber, cum quid aedificaturus est, non ipse facit materiam. SALL. Cat. 2, 7 quae homines arant, navigant, aedificant. 23, 12 nova diruunt, alia aedificant. PAVL. FEST. 13 aedificare cum sit proprie aedem facere, ponitur tamen καταχρηστικῶς in omni genere constructionis. NON. 452 ut, quaeque fabricantur qualibet opera, aedificari dicantur. VLP. dig. 11, 8, 1, 10 aedificare non solum, qui novum opus molitur, intellegendus est, verum is quoque, qui vult reficere. *cf.* 43, 21, 1, 6. *sensu reficiendi fortasse intellegi possunt ex. gr.*: FRONTIN. aq. 129 id omne sarcire, reficere, restituere, aedificare, ponere et celere demolire damnas esto. POMP. dig. 39, 2, 41 in reficiendo communi pariete ei potius facultas aedificandi praestatur, qui .... SCAEV. dig. 33, 2, 32, 5 villam vetustate corruptam cogendis et conservandis fructibus necessariam aedificavit. PAVL. dig. 19, 2, 55, 1 si ... aliquid ... auxerit vel aedificaverit vel instituerit. VVLG. I Esdr. 4, 12 *civitatem Ierusalem* aedificant exstruentes muros eius et parietes componentes. *ibid.* 13 si civitas illa aedificata fuerit et muri eius instaurati. Sirach 49, 9 evertere et eruere et perdere et iterum aedificare et renovare. Is. 58, 12 aedificabuntur in te deserta saeculorum. 61, 4. HIER. epist. 76, 3 ruinas Hierusalem aedificare coepit. *at cf. opposita* restaurare, reconcinnare *p. 927, 53.* *aedificia*: SERV. auct. Aen. 2, 16 aedificari ... habitacula hominum dicimus. PLAVT. Most. 117 aedificantur aedes totae denuo (Merc. 902 CATO orat. frg. 36, 1 FEST. 242 *al. saepius*). CATO agr. 1, 4 uti bene aedificatum siet *praedium* (*inde* PLIN. nat. 18, 28 *de agro bene aedificato loquitur*). 3, 2 villam rusticam. 4, 1 villam urbanam (orat. frg. 36, 1 VARRO rust. 1, 11, 2. 1, 13, 7 CIC. Sest. 93. epist. 6, 1, 25 in Nemore aedificando, *de qua villa in luco Dianae sita cf.* SVET. Iul. 46. PS. SALL. in Tull. 4 Tusculanum et Pompeianum). VARRO ling. 5, 147 macellum. rust. 1, 2, 23 tabernae deversoriae. Prob. Verg. ecl. p. 326 Th. templum (LIV. 2, 40, 12. 42, 3, 9 VITR. 4, 1, 3 *al.* VITR. 4, 1, 5 fana. VVLG. III reg. 11, 7. VAL. MAX. 6, 5, 1 sacraria. SVLP. SEV. chron. 1, 52, 3. VLP. dig. 45, 1, 38, 25 aedem sacram vel locum religiosum. INST. Iust. 2, 1, 8 LEX Iul. mun. [Corp. I 206, 58]. VVLG. I par. 22, 19 sanctuarium. 29, 19. psalm. 77, 69 sanctificium. Os. 8, 14 delubra. Luc. 7, 5 synagogam. *cf. etiam l. 65*). CIC. Verr. 6, 22 carcer aedificatus (Sull. 70 LIV. 1, 33, 8 *al.*). dom. 146 domo ... aedificata (*opp.* eversa. har. 15 Att. 4, 2, 7 *saepius*. LIV. 2, 7, 12 *al. passim*. VVLG. Matth. 7, 24 aedificavit domum suam supra petram. *ibid.* 26 super harenam. *saepe de domo dei, ex. gr.* III reg. 8, 19). dom. 114 porticum (har. 49 *cf. l. 82*). Att. 16, 3, 4 praediolis ... belle aedificatis. BELL. Hisp. 16, 2 *casas* (HOR. sat. 2, 3, 275. 2, 3, 247. *cf.* HIER. epist. 125, 7 casulas). NEP. Hann. 12, 3 *castellum*. LIV. 29, 36, 2 horrea. 44, 9, 11 tecta. VITR. 5, 12, 6 turris (VVLG. gen. 11, 5 II par. 26, 9 *saepius*). PAVL. FEST. 174 novae curiae. FEST. 371 *aedificia* (GAIVS dig. 41, 1, 7, 11. *saepius ap.* ICTOS). SEN. contr. exc. 5, 5 ambulationes. contr. 9, 4 (27), 18 thermas. VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 propylaea Minervae. CVRT. 5, 7, 5 multa cedro aedificata erat regia (AMM. 24, 5, 1). COLVM. 1, 4, 7 consepta. PLIN. nat. 35, 41 officinas. PLIN. epist. 10, 39, 5 balineum defodiunt magis quam aedificant (*cf. l. 82*). POMP. dig. 18, 1, 20 insulam (*praeterea 22ies ap.* ICTOS). AMM. 31, 1, 4 lavacrum. 22, 11, 9 ecclesiae (HIER. epist. 130, 14 *al.*). 18, 8, 11 molinae. HIER. epist. 66, 14 aedificato monasterio et diversorio propter exstructo. VVLG. Ezech. 16, 24 lupanar (*ibid.* 25 signum prostitutionis tuae. SALV. gub. 7, 99 lupanaria. 7, 105). SVLP. SEV. chron. 1, 19, 3 tabernaculo. *partes aedium*: PLAVT. Most. 755 gynaeceum ... et balineas et ambulacrum et porticum. VARRO rust. 1, 11, 1 tecta (CIC. Tull. 53 *opp.* demoliri). COLVM. 8, 3, 4 parietes (ALF. dig. 39, 2, 43, 1 *saepius ap.* ICTOS. VVLG. III reg. 6, 15). *de muris cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 925, 29. VITR. 6, 7, 1 *atria* (VVLG. III reg. 6, 36). VVLG. III reg. 6, 5 aedificavit super parietem templi tabulata (*ibid.* 6, 10. 6, 16). IV reg. 15, 35 portam domus domini (II par. 27, 3 *saepius*). CLAVD. 22, 187 nova culmina totis aedificat ripis. CORP. XI 6222 (*saec. IV*) cenationem. circum, theatrum, ludum, gymnasium: VARRO ling. 5, 153 Circus Mecinus. 5, 154 Circus Flaminius. QVINT. inst. 3, 8, 28 de aedificando theatro (AMM. 29, 6, 11 AVG. civ. 2, 5). SVET. Iul. 31 qua (*forma*) ludum gladiatorium erat aedificaturus. VVLG. I Macc. 1, 15 gymnasium. locum (*at cf. etiam l. 78 sqq.*): VITR. 7, 10, 1 namque aedificatur locus uti laconicum. VLP. dig. 45, 1, 38, 25 aedem sacram vel locum religiosum aedificari stipulari possumus. VVLG. IV reg. 6, 2 aedificemus nobis ibi locum ad habitandum. I par. 15, 1 aedificavit locum arcae dei. vicum, clivum, plateam, forum, urbem (*cf.* GLOSS. aedifico κτίζω): VARRO ling. 5, 152 aedificatus vicus. 5, 158 *clivum Publicium* (*ibid. iterum. cf.* LEX VRS. [Corp. II 5439] II 2, 29 si quis vias fossas cloacas IIvir aedil(is)ve publice facere inmittere commutare aedificare munire ... volet. LEX Tarent. Mon. ant. VI 411, 40). rust. 3, 1, 2 oppidum (LIV. 21, 13, 6. 39, 45, 6. *saepius.* VITR. 1, 6, 1 VVLG. II par. 26, 6). 3, 1, 4 urbes (CIC. off. 2, 15 LIV. 5, 53, 9. 5, 55, 3 VVLG. exod. 1, 11 urbes tabernaculorum. II par. 14, 6 urbes munitas). VVLG. gen. 4, 17 aedificavit civitatem (*πόλιν.* 11, 8 num. 21, 27. II par. 11, 5 civitates muratas. *saepius in* VVLG. SVLP. SEV. chron. 1, 13, 2). 10, 11 aedificavit Niniven (*cf.* num. 32, 37 III reg. 9, 17 *saepius*). *ibid.* plateas civitatis (Dan. 9, 25 rursum aedificabitur platea). Dan. 4, 27 *Babylona* ego aedificabo in domum regni. MARC. COM. chron. II 435 p. 79, 10 forum Theodosii. *nota*: VVLG. I Macc. 4, 60 aedificaverunt ... montem Sion et per circuitum muros altos (*at* LXX *ᾠκοδόμησαν ... τὸ ὄρος Σιὼν κυκλόθεν τείχη ὑψηλά*).
muros (*cf. etiam p. 924, 83*), propugnacula, praesidia, castra: OV. met. 11, 204 muros (VVLG. II par. 33, 14 aedificavit murum extra civitatem. II Esdr. 4, 1. *saepius in* VVLG. CORP. X 3776). LIV. 23, 48, 2 hiberna. 5, 2, 1 hibernacula (24, 39, 13 *saepius*). PAVL. FEST. 225 propugnacula. TREB. trig. tyr. 5, 4 castra (AMM. 29, 6, 2). AMM. 30, 3, 1 munimentum (16, 11, 11). VVLG. Ier. 52, 4 aedificaverunt contra eam (*urbem*) munitiones in circuitu. Ezech. 4, 2. 21, 22 Zach. 9, 3 *saepius.* I Macc. 12, 35 praesidia (*ὀχυρώματα*). *nota*: LVCIF. reg. apost. 7 ut aedificare adversarius coepit obsidionem ad civitatem Israelitarum. hortum: CIC. Att. 9, 13, 8 locum, ubi hortos aedificaret. columnas, gradus, aras, monumenta: CIC. Verr. 2, 154 qui maiore pecunia quattuor columnas dealbandas quam ille omnis aedificandas locaverit. Cluent. 93 gradus. LIV. 38, 53, 8 monumentum (PAVL. FEST. 138 quod ... mortui causa aedificatum est. PETRON. 71 IAVOL. dig. 35, 1, 40, 5. 8, 4, 4 POMP. dig. 11, 8, 3, 1 VVLG. Luc. 11, 47 CARM. epigr. 204, 2. 1564, 9. 1488, 1 CORP. VI 25369, 18. *saepius in* INSCR.). EDICT. VLP. dig. 11, 8, 1, 8 sepulchrum (PAVL. dig. 43, 1, 2, 1 VLP. dig. 39, 3, 4 pr. VVLG. Matth. 23, 29 Luc. 11, 48). INSCR. christ. Rossi II p. 151, 25 hoc ... aedificavit opus. CORP. XIV 23 Iovi optimo maximo ex viso aram aedificavit P. Cornelius P. l. Trupo (VVLG. num. 23, 1. 23, 14 III reg. 14, 23 I Macc. 1, 50 *saepius*). VVLG. gen. 8, 20 aedificavit ... altare domino (12, 7. 12, 8. *saepissime.* AVG. civ. 16, 19). exod. 20, 25 non aedificabis illud (*altare*) de sectis lapidibus (*cf.* III reg. 6, 7). III reg. 14, 23 aras et statuas. *saepius in* VVLG. excelsa *i. idola*: *ex. gr.* II par. 33, 19, *sive* idola: *ex. gr.* I Macc. 1, 57, *sive* abominationem: *ex. gr.* I Macc. 6, 7. *nota*: VVLG. Iob 3, 14 *reges* aedificant sibi solitudines (חֲרָבוֹת). piscinam, puteum: VARRO rust. 3, 17, 5 piscinas ... magna pecunia aedificatas. VVLG. Sirach 48, 19 aedificavit ad aquam puteum. naves: PLAVT. Merc. 87 navem cercurum (CIC. Verr. 3, 13 navem onerariam. 5, 17 cybaeam. 5, 18 *saepius.* CAES. Gall. 3, 9, 1. 5, 1, 1 *opp.* reficere. VELL. 2, 79, 1 CVRT. PETRON. *al.*). CIC. Manil. 9 classes (Verr. 2, 90 CAES. civ. 3, 3, 1 NEP. Them. 2, 2 Arist. 3, 1 LIV. 26, 47, 10 *al.*). IVV. 10, 264 carinas. machinas, instrumenta: CATO agr. 18, 1 torcularium. cap. 24 cupam. cap. 25 trapetum. VERG. Aen. 2, 15 equum *ligneum.* PAPIN. dig. 33, 10, 9, 1 lectum *Vlixis* viventis arboris truncis aedificatum. AMM. 23, 4, 11 *machina ἑλέπολις.*
torum: SIDON. epist. 8, 12, 5 aedificatus culcitis torus.

nota: *in aedificando struere*: VITR. 2, 7, 5 quae (*saxa*) non erunt vitiata ..., durare poterunt supra terram aedificata. ITALA (Lucif. Athan. 1, 17) III reg. 18, 32 aedificavit lapides et restituit altare (VVLG. aedificavit de lapidibus altare). VVLG. II Esdr. 4, 1 numquid aedificare poterunt lapides de acervis pulveris, qui combusti sunt? (LXX *ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ χῶμα γενέσθαι γῆς καυθέντας;*) *praeterea cf. p. 926, 34.*

aedificant animalia: VARRO rust. 3, 16, 4 ab his (*hominibus*) aedificare *discunt apes.* PLIN. nat. 8, 127 specus, si non habuere *ursi,* ramorum fruticumque congerie aedificant. LACT. opif. 3, 7 nidos aut luto aedificant aves aut virgultis et frondibus construunt. VVLG. Iob 27, 18 aedificavit sicut tinea domum.

2 *aedificio (-iis) expleo aliquid*: VARRO ling. 5, 147 postquam contracta in unum locum, quae ad victum pertinebant, et aedificatus locus, appellatum macellum. CIC. Att. 4, 19, 2 *Dionysio* non modo servavi, sed etiam aedificavi locum. LIV. 1, 35, 10 privatis aedificanda divisa sunt loca (*praeterea cf.* SCAEV. dig. 13, 7, 43 pr. VLP. dig. 39, 1, 20, 2 sive autem vacuus locus sit ... sive aedificatus. *at v. etiam l. 9 sqq.*). PLIN. nat. 18, 28 ut bene aedificatus et cultus sit *ager* (*ex falsa interpretatione* CATONIS agr. 1, 4 *v. p. 924, 50*). SVET. Vesp. 8 vacuas areas occupare et aedificare (*cf.* SCAEV. dig. 41, 4, 13, *ubi tamen* aedificare *absolute positum intellegi malim*).

II *translate*: 1 *in imagine*: *absolute*: PLAVT. Mil. 209 *per iocum* (*v. p. 917, 49*). SEN. epist. 88, 28 philosophia in alieno aedificat. *cum obiecto*: ENN. ann. 435 reges per regnum statuasque sepulcraque quaerunt, aedificant nomen. GREG. M. moral. 11, 30, 42 alii bellorum titulis, alii altis aedificiorum moenibus, alii disertis doctrinarum saecularium libris instanter elaborant sibique memoriae nomen aedificant. CIC. de orat. 3, 151 hoc quasi solum quoddam atque fundamentum est: verborum usus et copia bonorum. sed quid ipse aedificet orator et in quo adiungat artem, id .... VVLG. Ruth 4, 11 *Rachel et Liam* aedificaverunt domum Israel (*i. gentem Israeliticam*). SIDON. epist. 3, 13, 10 hoc fabricatu Daedalus noster amicitiarum culmen aedificat. CIC. nat. deor. 1, 19 qua (*fabrica*) construi a deo atque aedificari mundum facit *Plato* (3, 26 Tim. 1, 63). epist. 9, 2, 5 nobis stet illud ...: non deesse, siquis adhibere volet, non modo ut architectos, verum etiam ut fabros, ad aedificandam rem publicam. VVLG. psalm. 88, 5 aedificabo in generationem et generationem sedem tuam. Amos 9, 6 aedificat in caelo ascensionem suam. Ier. 1, 10 constitui te (*Ieremiam*) ... super gentes et super regna, ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et aedifices et plantes (18, 9 *cf. l. 45*). IVV. 6, 502 tot adhuc conpagibus altum aedificat caput *femina capillos adornans.* PAVL. NOL. carm. 25, 86 inplexarum strue tormentoque comarum turritum sedeas aedificata caput. CHALC. comm. 267 iuxta rationem harmonicam animam ... aedificaverat. VVLG. gen. 2, 22 aedificavit dominus deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem (*cf.* AVG. gen. ad litt. 9, 13, 23 cur etiam non dictum est 'finxit' aut 'fecit', sed 'aedificavit' ..., non tamquam corpus humanum, sed tanquam domum?). *inde dictum* ENNOD. carm. 1, 7, 22 tu verbis (*i. poemate*) faciem tribuis, modulamine membra. quod natura deo, hoc tibi dant studia. in vetulum dexter si vertas plectra cadaver, primaevum facias aedificante (*fort.* aevificante *Hartel*) lyra. *alio sensu* (*cf. p. 925, 66*): CLAVD. 17, 321 qui (*petauristae*) ... corpora aedificant celeri crescentia nexu, quorum compositam puer amentatus in arcem emicet. VVLG. Matth. 16, 18 tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam (*cf.* AVG. civ. 18, 54 Petri de Christo aedificati). *inde dictum* VVLG. act. 9, 31 ecclesia ... aedificabatur ambulans in timore dei (*οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου*). HIER. epist. 53, 3 *sancta rusticitas* quantum aedificat ex vitae merito ecclesiam Christi, tantum nocet, si destruentibus non resistat. TERT. Scap. 5 nec tamen deficiet haec secta, quam tunc magis aedificari scias, cum caedi videtur. VVLG. psalm. 27, 5 destrues illos (*inimicos*) et non aedificabis eos. Ier. 24, 6 aedificabo eos (*Iudaeos i. gentem Iudaeorum*) et non destruam et plantabo eos et non evellam (*cf.* 42, 10. 45, 4 *et l. 21*). 31, 4 aedificaberis, virgo Israel. AMBROSIAST. II Cor. 13, 10 non enim destruuntur, qui arguuntur, ut corrigantur, sed aedificantur ad vitam. AVG. praed. sanct. 7, 12 si posset sine fide Christi esse salvus *Cornelius*, non ad eum aedificandum mitteretur architectus apostolus Petrus, quamvis 'nisi dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt aedificantes eam' (psalm. 126, 1). CASSIOD. anim. 2 (Migne 70, 630 [1286] extr.) bonorum ... sermonibus aedificamur, malorum collocutione destruimur. TERT. idol. 10 hinc (*ex interpretatione scriptorum paganorum*) prima diabolo fides aedificatur initiis eruditionis. anim. 26 de tuo ... fundamento fidem aedifica. apol. 23 spei nostrae fidentiam aedificant. cult. fem. 1, 6 lapillos *pretiosos* ... quid aliud interpreter nisi lapillos et calculos et eiusdem terrae minutalia nec tamen aut fundamentis demandandis aut parietibus moliendis aut fastigiis sustinendis aut tectis densandis necessaria? solum hunc mulierum stuporem aedificare noverunt. adv. Marc. 1, 8 supercilio (*i. superbia*) stuporem suum (*i. doctrinam suam stupidam*) aedificant (*i. fulcire student*) Marcionitae. haer. 42 quoniam et ipsum opus eorum (*haereticorum*) non de suo proprio aedificio venit, sed de veritatis destructione, nostra suffodiunt, ut sua (*i. doctrinam suam*) aedificent *haeretici.* LVCIF. Athan. 1, 10 idololatriam, quam Arrii aedificaverit in corde diabolus. AMBR. bon. mort. 7, 28 qui saecularia struit, aedificat corporalia. VVLG. psalm. 88, 5 in aeternum misericordia aedificabitur in caelis. PAVL. NOL. epist. 32, 21 spes praesens aedificet rem futuram.

2 *liberius*: *saepe apud* ECCL. *idem fere valet atque firmare, corroborare, promovere, augere*: *aliquid*: TERT. mart. 3 athletae segregantur ad strictiorem disciplinam, ut robori aedificando vacent (*cf.* 3 extr. virtus duritia exstruitur). adv. Val. 1 ut opinionem (*epoptarum*) suspendio cognitionis aedificent. AMBR. Cain et Ab. 2, 3, 12 moralem aedificat affectum, si *eqs.* conprimit et resecat invidiam, confundit inprobitatem, virtutem incitat, auget gratiam. bon. mort. 3, 9 unius mors quantorum populorum vitam aedificabat! VVLG. I Cor. 8, 10 conscientia eius, cum sit infirma, aedificabitur ad manducandum idolothyta (*οἰκοδομήσεται*). AVG. quaest. hept. 1, 76 non parum aedificat sanam fidem pie intellegentibus ista narratio (c. Faust. 32, 2). *aliquem*: TERT. scorp. 9 ad quarum (*passionum*) tolerantiam aedificans *homines* monet *Christus* (*sq.* Matth. 10, 28). virg. vel. 3 scandalum malae rei exemplum est, aedificans ad delictum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

haer. 3 solent infirmiores de quibusdam personis ... aedificari in ruinam. VVLG. Mal. 3, 15 *arrogantes* aedificati sunt facientes impietatem. AVG. epist. 125, 2 ad istam cupiditatem tam noxiam ... non aedificentur per nos infirmi. 126, 14 ne tanto exemplo ... ad imitandum periurium aedificentur. 47, 3 ut, quamvis animo contemnamus, eos tamen, qui nostrum animum ignorant, ad haec honoranda aedificemus. PROSP. in psalm. 108, 4 ne ... ad hoc nos aedificaret *Christus*, ut impatienter festinaremus de his, quos malos patimur vindicari. NOVELL. Valent. 3, 2, 2, 1 oportet eos, quos semel adsciveris in seminarium dignitatum, omnino ita ad omnia esse aedificatos, ut (*cf.* CASSIOD. var. 3, 11, 5 aedificatus libris locum non relinquit iniuriis). *saepe apud* ECCL. *in bonam partem, i. q. corroborare, firmare in fide, promovere ad fidem, virtutem, sim.*: EVCHERIVS form. 8 aedificare: bona opera facere vel bene docere. FVLG. RVSP. ad Mon. 2, 10 aedificationem, qua in spiritu aedificamur. AMBR. serm. sess. Migne 18, 140ᵃ divinis nos aedificemus eloquiis. HIER. epist. 64, 5 omne, quod non aedificat audientes, in periculum vertitur loquentium (BENED. reg. 38. 42. 47). VVLG. I Cor. 8, 1 scientia inflat, caritas vero aedificat (*ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ*). 10, 23 omnia mihi licent, sed non omnia aedificant (*οὐ πάντα οἰκοδομεῖ*). 14, 4 qui loquitur lingua, semetipsum aedificat (*ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ*). 14, 17 alter non aedificatur (*οἰκοδομεῖται*). I Thess. 5, 11 consolamini invicem et aedificate alterutrum (*οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα*). PAVL. NOL. epist. 20, 3 med. invisibiliter nos aedificas in orationibus tuis. AVG. epist. 31, 7 aedificet eos (*viros*) per te dominus. 102, 7 quos (*apostolos*) aedificabat in fide *Christus post resurrectionem* (140, 9, 25. op. monach. 8, 9 in evangelio. c. Pelag. 4, 12, 32 *in fide catholica*). 231, 4 quos laudatus aedificabat in fide *apostolus*. c. Faust. 3, 5 si fideli corde, unde aedificetur, inquirat *lector*. catech. rud. 24, 45 aedificamur ad fidem, ut etiam illa ... ventura credamus. CASSIAN. inst. 4, 26 aedificari cupientibus. 10, 2, 1 qui ... nullum aedificaverit nec quemquam institutione sua doctrinaque lucratus sit. praef. conl. 2, 1 conl. 17, 10. 17, 24, 2 *saepius*. GREG. M. epist. *saepius*. BENED. reg. 53. ACTA SS. Montani, Lucii *etc.* (Röm. Quartalschr. Suppl. Heft 8) 14 nostra tolerantia magis aedificet ad coronam. *et saepius ap.* ECCL.

adiuncta sunt adverbia, velut: accurate: CAES. Gall. 6, 22, 3. altius: IVL. dig. 8, 2, 32 pr. VLP. dig. 43, 25, 4 *al.* belle: CIC. Att. 16, 3, 4. dispositissime: SIDON. epist. 5, 11, 2. eleganter: VITR. 1, 6, 1 COLVM. 1, 4, 8. lautius: CIC. leg. 2, 3. luxuriose: SEN. epist. 20, 3. magnificenter: VITR. 1, 6, 1. militariter: LIV. 27, 3, 2. publice: VARRO ling. 5, 158 CIC. Phil. 1, 12. Verr. 3, 13 *saepius*. ASCON. Pis. p. 13 B.

structuram aedifico aliquid in aliquid *v. p. 926, 28 et p. 925, 25.*

synonyma: construo (CIC. nat. deor. 1, 19), exstruo (HIER. epist. 66, 14), struo (CORP. X 4842, 11). PAVL. FEST. 111 inseptum, non septum, ponitur tamen et pro aedificatum. reficio, renovo: *cf. p. 924, 34 sqq. et l. 53.* *praeterea*: (erigo), (excito), (condo), (fabrico), (molior), (constituo), (facio), *sim.* *opposita*: everto (CIC. dom. 146 VVLG. Sirach 49, 9), demolior (CIC. Tull. 53), diruo (SALL. Cat. 23, 12 HOR. epist. 1, 1, 100), destruo (VVLG. psalm. 27, 5 eccles. 3, 3 Sirach 34, 28 Ier. 24, 6 *saepius*). eruo (VVLG. Sirach 49, 9), defodio (PLIN. epist. 10, 39, 5), suffodio (TERT. haer. 42), caedo (TERT. Scap. 5). reficio (CAES. Gall. 5, 1, 1), reconcinno (CIC. ad Q. fr. 2, 4, 3), restauro (VVLG. I Macc. 10, 44). *composita*: coaedifico, exaedifico, inaedifico, peraedifico, (proaedificatum), reaedifico. *Prinz.*

aedīlātus, -ūs *m. ab* aedilis. PAVL. FEST. 13 dictus ... aedilis, quod *eqs.* sed et aedilatus dicebatur eadem dignitas (*sc. aedilitas, quod vocabulum non antecedit*), sicut pontificatus magistratus.

aedīlicius, -a, -um. *ab* aedilis. *qui ad aedilem pertinet. de* i *antepaenultimae correpta* PRISC. gramm. II 135, 25. edilicius: CORP. III 4864. 5527 *al.* *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 426.*

I *adiective*: 1 *de magistratu Romano*: POMP. dig. 21, 1, 48, 4 in aediliciis actionibus. 24, 1, 31, 4 actiones aedilicias. VLP. dig. 21, 1, 23, 4 actio. VARRO rust. 3, 2, 1 comitia (CIC. Planc. 10 *al.* LIV. 10, 9, 13 VAL. MAX. 4, 6, 4 PS. ASCON. Verr. act. pr. p. 133 B.). CAPITOL. Aur. 10, 3 *et* 4 dignitates. PLAVT. Capt. 823 edictiones (*cf. Krüger, röm. Rechtsqq. S. 32 not. 8*). DIG. 21, 1 *rubr.* edictum (POMP. dig. 21, 1, 48, 3). homo *v. II.* LIV. 25, 2, 8 largitio (*de congiario et ludis*). TREB. trig. tyr. 33, 1 *Censorinus* legatus praetorius secundo, quarto aedilicius, tertio quaestorius. *cf. Mommsen, Hermes 25 (1890) 233 not. 7.* VARRO Men. 245 solus ... vel ad aedilicium modium purus putus. CIC. off. 2, 57 munus (epist. 11, 16, 3). FRONTO p. 135, 10 N. onera quaestoria et aedilicia et praetoria. BELL. Afr. 33, 2 aedilicia functum potestate. *cf. p. 928, 13.* CIC. Planc. 51 *et* 52 repulsa. CIC. Cluent. 126 hominem tenuem, scribam aedilicium. LIV. 30, 39, 7 scribae viatoresque aedilicii. *cf.* CORP. XIV 2108. 2839 GLOSS. V 331, 17. IV 389, 48 *al.* CIC. Planc. 53 sortitio. POMP. dig. 45, 1, 5 pr. stipulationes (*oppon.* praetoriae. THEOPHIL. inst. paraphr. 3, 18, 2 p. 333, 6 *Ferrini*: *αἱ* aediliciai *ἐπερωτήσεις*) CIC. Vatin. 16 aediliciam praetextam togam. ad Q. fr. 1, 1, 26 vectigal (*sc. a provincialibus exactum pro aedilium ludis*). vir *v. II.* 2 *de dignitate municipali* (*v. Kubitschek, PW. I 447. Ruggiero, diz. epigr. I 249ᵃ. 252ᵇ*): edictiones *v. sub 1.* *in Hispania Tarraconensi*: CORP. II 4060 huic universus ⟨ordo ...⟩ aedilicios ... honor(es) de⟨crevit⟩. 4062. 4216 (*sim.* 6095). 4519, 9. 4061 Theopompo seviro ... aedilici iuris (*v. adnot. Momms.*). 4268 adiectis ornamentis aedilicis. CORP. IX 2666 Publicius ... Ephebus aed(iliciae) pot(estatis) IIIIvir i. d. *eqs.* VIII 9064 Annius ... IIvir aediliciae potestatis. V 283 IIIIvir aedil. potest. 2091 Rufus IIIIvir a. p. IX 4543 VIIIvir aed⟨il.⟩ pot. V 749 Philtati ... praef(ecti) aed. pot. 4459 *al.* *cf.* VIII 7946. *nota* GELL. 6 (7), 9, 10 Atta in Aedilicia dicit *eqs.* DIOM. gramm. I 490, 8 Atta ... in Aedilicia fabula. II *substantive*: *cf.* homo aedilicius: CIC. Cluent. 79 hominem aedilicium iam praetorem opinionibus hominum constitutum. Phil. 8, 24. vir: CAPITOL. Max. Balb. 10, 1 ... quaestorios, aedilicios, tribunicios etiam viros. OROS. hist. 5, 22, 4. GLOSS. *ἀγορανόμος*, publicae legis gnarus, qui ex aedile est. *Kubitschek, PW. I 448. Ruggiero, diz. epigr. I 209 al.* *significantur vel aedilitate functi vel per adlectionem aedilium dignitatem consecuti*: 1 *Romae*: VARRO rust. 1, 7, 10 Caesar Vopiscus aedilicius causam cum ageret apud censores. CIC. Phil. 13, 30 qui aedilicii, qui tribunicii, qui quaestorii! Vatin. 16 Pis. 88 *al.* Brut. 109 epist. 9, 21, 2. LIV. 22, 49, 16 consulares ... praetoriique et aedilicii. 29, 11, 3 VELL. 2, 26, 3. CORP. XI 3337 Iuliano ... adlecto a divo Hadriano inter aedilicios. 2 *in municipiis etc.*: CORP. VIII 15497, 1c inter aedilicios adlectus. XIV 409 Felici ... dec(urionum) decr(eto) aedilicio adl(ecto). IX 338 (*album Canusinum*). X 451 *al.* III 5527 Victor edi⟨lici⟩us civit. Iuvaves. 5569. *cf.* aedilis *p. 932, 14.* 3 *i. q. scriba aedilicius*: GLOSS. IV 334, 26. V 597, 53. CORP. XIV 169 Philippo ... aedilicio curuli.

aedīlis, -is *m.* [*i. q. osc.* aídil (*a Romanis tractum*), *derivatum ab* aedes. *Th.*] VARRO ling. 5, 81 aedilis, qui aedis sacras et privatas procuraret. PAVL. FEST. 13 aedilis initio dictus est [magistratus], qui aedium non tantum sacrarum, sed etiam privatarum curam gerebat. postea hoc nomen et ad magistratus ⟨curules *addi vult Müller*⟩ translatum est. dictus est autem aedilis, quod facilis ad eum plebi aditus esset (*idem dicit* THEOPHIL. inst. paraphr. 1, 2, 8 p. 16, 5 *Ferrini*). PRISC. gramm. II 432, 26 aedilis ab aedibus (GRAMM. suppl. 243, 4). POMP. dig. 1, 2, 2, 21 ut essent, qui aedibus praeessent, in quibus omnia scita sua plebs deferebat, duos ex plebe constituerunt, qui etiam aediles appellati sunt. LYD. mag. 1, 35 aediles *τοὺς ἀγορανόμους ἔτι καὶ νῦν συμβαίνει καλεῖσθαι, καθὸ τοὺς ναοὺς οἱ Ῥωμαῖοι αἴδεις καλοῦσιν* (*cf. Dionys. Hal. hist. 6, 90 fin.*). THEOPHIL. inst. paraphr. 1, 2, 8 p. 15, 24 *Ferrini.* aidilis (aid.) *in Scipionum elogiis*: CARM. epigr. 6, 4. 7, 4. 958 *al.* CORP. I 61 (= XIV 2123). 187 (= VI 29). 803 (= VI 810). 1142 (= XIV 3000). LEX Bantina 15 CORP. VI 7. 1277. 1330. X 1082 (*Formiis*). EPHEM. epigr. VIII 676. *al.* edilis *in lapide*: CORP. VIII 2403 *al.* CORP. I 31 (= VI 1286) *L. Scipio* ⟨a⟩idiles (*nom. sing.*). *nom.* aidile pleib.: CORP. VI 1277 (*cf. Hülsen, Röm. Mitth. 10, 1895, 298 sq.*). *abl.* aedile: CHAR. gramm. I 120, 17 *ex Iulio Romano*: ab hoc aedile, non aedili. VARRO ap. Char. l. l. *et* rust. 1, 2, 2 CIC. Sest. 95 (aedili *Gemblac. sec. m.*) har. 24 LIV. 3, 31, 5. 31, 50, 10 VAL. MAX. 8, 1 absol. 7 LEX Salpens. 2, 13 CORP. VI 1277? *abl.* aedili: CIC. har. 22 *codd.* TAC. ann. 12, 64 (aelidi *cod.*) IVL. dig. 18, 6, 14 (13) (*ibid.* aedile) SERV. Aen. 5, 4. *vocabulum in monumentis passim notatur per* AED. (AID.) *vel* AEDIL., *in libris*: CIC. epist. 8, 4, 3 aed. pl. LIV. 23, 24, 3 (*Putean*). ead. cur. (*sic*). *de genere masculino*: PRISC. gramm. II 159, 22. *substantivo appositum*: LIV. 6, 42, 13 duoviros aediles (*v. infra l. 77*). *antiquissima exempla in Scipionum epitaphiis v. l. 38.* GLOSS. *ἀγορανόμος* (HIER. epist. 125, 16). V 452 *al.* aediles (edolis *codd.*) aedificiis servientes. II 565, 24 aedilis publicus. II 11, 46 *δμῆλιξ?* (*v. Goetz*). *Mommsen, Staatsrecht II³ 470—522. Ruggiero, diz. epigr. I 209—271. Kubitschek, PW. I 447—464.*

I *magistratus* ***urbis Romae***: A *de generibus, numero, creatione aedilium*: 1 *aediles plebis*: PAVL. FEST. 231 plebei aediles dissidente plebe a patribus sunt creati (*cf. frg. Festi*). GELL. 17, 21, 11 per seditionem. POMP. dig. 1, 2, 2, 21 *v. supra l. 33.* VARRO ling. 5, 158 ab aedilibus plebei. LIV. 25, 2, 9 aediles plebei (GELL. 10, 6, 3). 10, 23, 13 aedilibus plebeis. CORP. VI 3823 aedilium pleibeium. LIV. 29, 11, 13 plebei aediles (*cf. l. 60*). NEP. Cato 1, 3 aedilis plebi (LIV. 3, 6, 9 *cf.* 4, 4, 3). LIV. 3, 31, 5 ab ... aedile plebis (3, 55, 13 *al.* FEST. 318 PLIN. nat. 7, 158 SVET. Iul. 76 CORP. VI 1396. OV. fast. 5, 287 plebis ad aediles. aed. pl. (aedil. pleb.) *passim in inscriptionibus, velut* LEX Iulia 24 CORP. I 633. 635. NVMM. Babelon Critonia 1 (= Fannia 4). *cf. supra l. 51.* *de epitheto omisso v. Ruggiero p. 218ᵃ.* aedilis plebis cerialis: *v. sub 3.* 2 *aediles curules*: GLOSS. V 633, 65 *al.* aedilis curulis (corrulis *codd.*) qui carrucas habet. *cf.* 547, 49 *et glossa truncata* V 262, 66 aedilis curulis sellam (sallam *codd.*) magistratum. *cf. sub* curulis. CIC. Att. 6, 1, 8 aedilis curulis ..., qui magistratus multis annis post decemviratum institutus est. Planc. 59 *Iuventium* primum de plebe aedilem curulem factum. LIV. 6, 42, 13 factum senatus consultum, ut duoviros aediles ex patribus dictator populum rogaret *eqs.* (*cf. Mommsen p. 471*). 7, 1, 6 verecundia ... inposita est senatui ex patribus iubendi aediles curules creari: primo, ut alternis annis ex plebe fierent, convenerat, postea promiscum fuit. POMP. dig. 1, 2, 2, 26 ut aliquo pluris patres haberent (*quam plebs*), placuit duos ex numero patrum constitui: ita facti sunt aediles curules. aedilis curulis: CALP. PISO hist. 27, 2 VARRO Gell. 13, 13, 4 CIC. p. red. 2, 15 Flacc. 77 *al.* LIV. 7, 1, 4 *al.* PLIN. nat. 8, 131

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Frontin. aq. 97 Pomp. dig. 1, 2, 2, 7 Vlp. dig. 21, 1, 1 pr. Corp. VI 1377, 21. IX 2845 (*Histonii*). aed. cur. *passim in monumentis, ut* Corp. I 38 Lex Iulia 24 Nvmm. Babelon Furia 19 *al.* aedil. curul.: Corp. V 1874. curulis aedilis: Liv. 24, 43, 7 *al., cf.* 29, 11, 12 Sol. 26, 10. *de epitheto omisso cf. p. 928, 70 et* Liv. 23, 23, 6. praetor ex s. c. pro aedilibus curulibus: *Ruggiero p. 240*ᵇ. **3** *aediles ceriales*: Pomp. dig. 1, 2, 2, 32 C. Iulius Caesar ... duos aediles, qui frumento praeessent, [et] a Cerere cereales constituit. *cf.* Svet. Iul. 41. Gloss. V 437, 42 aedilis cerealis qui ad sacra stat (*? videtur ad aedituus pertinere*). Corp. VI 1550 aedili pleb. cerial(i). 1095. 1822 *v. sub I E.* XI 6009. V 7153. VI 9 aed. pl. cer. XIV 2925, 14 aedili ce⟨.... VI 1345 aedili cereali designato. 1570. IX 3667 aed. cer. (X 525 *al.*). IX 2213 aed. caer. (*sic*). *ad aediles ceriales a Caesare additos adludit* Laber. com. 64 duas uxores? hoc hercle plus negoti est, inquit cocio: sex aediles viderat. **4** *creatio*: Varro rust. 3, 17, 1 coepti sunt a praecone recini, quem quaeque tribus fecerit aedilem. Lex Iulia 2 aed. cur. aed. pl.... queiquomque... factei createi erunt eumve mag(istratum) inierint. Liv. 30, 39, 8 aediles plebis vitio creati magistratu se abdicaverunt. 31, 50, 8 *cf.* 30, 19, 9 Capitol. Albin. 6, 6. *iuncturae*: aedilem: creare: *v. s. et* Liv. 7, 1, 6. 31, 50, 6 Pavl. Fest. 231 Plin. nat. 33, 17 Pomp. dig. 1, 2, 2, 33 Gell. 17, 21, 11 Corp. III 6866 *al.* dicere: Liv. 9, 46, 10. facere: *v. s. et* Calp. Piso hist. 27 Lvcil. 17 Cic. Verr. 5, 133 Pis. 2 Brut. 273 ac. 2, 1 *al.* Nep. Cato 1, 3 Liv. 6, 42, 13. 9, 46, 2. 25, 2, 7 *al.* Val. Max. 2, 5, 2. renuntiare: Calp. Piso hist. 27 *cf.* Lex Vrson. 3, 5, 29. subrogare: Calp. Piso hist. 27. *cf. sub II B.* aedilium comitia: Cic. epist. 8, 4, 3 Liv. 6, 35, 10 *al.* aedilis designatus: Varro rust. 3, 17, 10 *al.* (futurus: Avg. civ. 2, 27). **5** *cursus honorum, sim.*: Carm. epigr. 6 consol, censor, aidilis. Corp. I 31 (= VI 1286) ⟨a⟩idiles, cosol, cesor. 958 pr(aetor), aid(ilis) cur(ulis), q(uaestor), tr(ibunus) mil(itum) *eqs.* I 1² p. 201 nr. 37. *ibid.* p. 198 nr. 27. *ibid.* p. 199 nr. 29 tr(ibunus) mil. bis, q(uaestor), aed. pl. cum C. Toranio, iudex quaestionum, pr(aetor). *ibid.* p. 200 nr. 33. *similia passim in monumentis. nota*: Corp. VI 148 tr. mil. aed. pl. q(uaesitor?) cur(ator) fru(menti). *v. adnot. Mommseni.* 1330 aid. cur.... locavit, eisdem aid. pl. probavit. 1377, 21 (*saec. II p. Chr.*) praetori, aedili curuli, ab actis senatus, quaestori *eqs.* (1517. V 1874. X 3722 *al.*). IX 2845 Paquius ... tribunus plebis, aedilis curulis. Cic. Pis. 2 quaestorem ... aedilem ... praetorem. Planc. 19. 51 Appium ... aedilem non esse creatum ... eundem sine repulsa ... consulem. 60 quaestor ... tribunus plebis ... aedilis. ac. 2, 1 aedilis, continuo praetor. Fest. 178, 6 aed. cur. pr. cos. Frontin. aq. 9 Agrippa aedilis post primum consulatum (*cf.* 98 Plin. nat. 36, 104). Lex Iulia 50 aed(iles) et IIIIvir(ei) vieis in urbem purgandeis, IIvir(ei) vieis extra ... urbem ... purgandeis. *ibid.* 69 aedilium eorumve mag(istratuom), quei vieis loceisque publiceis ... purgandeis praerunt. Liv. 4, 4, 3 tribuni plebi, aediles, quaestores. 25, 1, 10 aediles triumvirique capitales. Tac. ann. 12, 64 quaestore, aedili, tribuno ac praetore et consule ... defunctis. *tropice* Hier. epist. 82, 6 quid minus ferendum, de sycophanta aedilem (*i. presbyterum*) fieri an consulem (*i. episcopum*)?

B *de muneribus et officiis sollemnibus (de iuris dictione et accusationibus v. sub C et D)*: *testimonia*: Cic. Verr. 6, 36 nunc sum designatus aedilis: habeo rationem, quid a populo R. acceperim: mihi ludos ... esse faciundos, mihi sacrarum aedium procurationem, mihi totam urbem tuendam esse commissam. leg. 3, 6 sunto ... aediles curatores urbis, annonae ludorumque sollemnium, ollisque ad honoris amplioris gradum is primus ascensus esto. **1** *cura urbis*: **a** *aedificiorum* (*templorum*): *cf. p. 928, 27 sqq.* Varro rust. 1, 2, 2 accersitus ab aedile, cuius procuratio huius templi est. ling. 5, 158 clivos Public⟨i⟩us ab aedilibus plebei Publicis, qui eum publice aedificarunt (Fest. 238, 29). Fest. 230, 31. Liv. 6, 4, 6 Roma ... exsurgere aedificiis ... aedilibus velut publicum exigentibus opus. 3, 55, 13 *sub g.* Pavl. dig. 1, 15, 1 interveniebant *incendiis arcendis* nonnumquam et aediles et tribuni plebis. *cf.* Corp. VI 7 aid(iles) d⟨e⟩ stipe Aesculapi faciundum *templum* locavere *eqs.* 810. 1303. 1324. 3823. *statuarum*: Plin. nat. 34, 22. 93. **b** *balneorum*: Sen. epist. 86, 10 balinea ..., quae scires Catonem tibi aedilem aut Fabium Maximum ... manu sua temperasse. nam hoc quoque nobilissimi aediles fungebantur officio intrandi ea loca, quae populum receptabant exigendique munditias *eqs.* **c** *popinarum, al.*: Mart. 5, 84, 5 arcana modo raptus e popina aedilem rogat udus aleator. 14, 1, 3 Svet. Tib. 34. Claud. 38 coercitionem popinarum aedilibus ademit. Sen. dial. 7, 7, 3 voluptatem ... tenebras captantem circa balinea ac sudatoria ac loca aedilem metuentia. *indicium veneficii ad aedilem curulem*: Liv. 8, 18, 4. **d** *viarum, aquaeductuum*: Lex Iulia 21 viam arbitratu eius aed(ilis), quoi ea pars urbis (*sc. Romae*) ... obvenerit, tueatur (*cf.* 22 *sqq. passim*). 50 vias publicas purgandas curent. *ibid.* 54 aed(ilis), quoius ... viarum procuratio (-tor *tabula*) erit. Liv. 10, 47, 4 ab aedilibus curulibus ... damnatis aliquot pecuariis via a Martis silice ad Bovillas perstrata est. Svet. Vesp. 5 cum aedilem eum C. Caesar, succensens curam verrendis viis non adhibitam, luto iussisset oppleri. Corp. I 633 (*in miliario*) aid. pl. (*v. quae adnotat Mommsen*). Frontin. aq. 9 Agrippa aedilis ... alterius aquae proprias vires collegit et Tepulae rivum intercepit. 95. 97. **e** *funerum*: Cic. Phil. 9, 17 aedilis curulis edictum, quod de funeribus habeant. Ov. fast. 6, 663 aedilis, pompam qui funeris irent, artifices ... iusserat esse decem. Corp. VI 1375 per edictum aedilis in sepulcrum C. Cesti ex testamento eius inferre non licuit. *cf.* 12389. **f** *sacrorum et religionis* (*cf. infra l. 84*): Liv. 4, 30, 11 datum ... negotium aedilibus, ut animadverterent, ne qui nisi Romani dii neu quo alio more quam patrio colerentur. *cf.* 25, 1, 10. 27, 37, 9. Fest. 158. 186 Tert. idol. 10? *nota*: Mart. 11, 102, 7 audiat aedilis ne te videatque, caveto: portentum est, quotiens coepit imago loqui. **g** *senatus consultorum*: Liv. 3, 55, 13. *cf.* Pomp. dig. 1, 2, 2, 21. **2** *cura annonae* (*cf. sub I A 3 et gr.* ἀγορανόμος. Plavt. Capt. 824): Cic. epist. 8, 6, 5 legem ... alumentariam, quae iubet aediles metiri. off. 2, 58 Liv. 10, 11, 9. 23, 41, 8. 26, 10, 2 aediles plebis commeatum ... comportarunt. 30, 26, 6 magnam vim frumenti ... aediles curules quaternis aeris ... populo discripserunt. 31, 4, 6. 31, 50, 1. 33, 42, 8 Plin. nat. 15, 2. 18, 15 frumentum populo ... assibus datavit. *hinc cura ponderum*: Corp. X 8067, 1 ponder(a) exact(a) M. (?) Art⟨i⟩culei⟨o⟩ Cn. Tur(ranio?) aedil(ibus) (*a. 47 p. Chr.*). *ibid.* 2 *al.* *coercitio vendentium*: Vlp. dig. 21, 1, 37 ubique ... curant aediles, ne emptores a venditoribus circumveniantur. Hier. epist. 125, 16 prius ... ab aedilibus ... vendentium coercebatur rabies. *cf.* Plavt. Rud. 372 fastidiosus aedilis est *Neptunus*: si quae improbae sunt merces, iactat omnis. *de edictis v. sub D, de coercitione popinarum B 1 c.* **3** *cura ludorum*: Plavt. Poen. 1012 mures Africanos ... in pompam ludis dare se velle aedilibus. Varro rust. 3, 13, 3 spectaculum ... in circo maximo aedilium, sine Africanis bestiis cum fiunt venationes. Plin. nat. 8, 131. Cic. Mur. 40 trinos ludos aedilis feceram. Planc. 13 aediles quicumque erunt, iidem mihi (*populo R.*) sunt ludi parati. de orat. 1, 57. Att. 9, 12, 3 ludos parant. *cf.* Planc. 83. Liv. 30, 39, 8. 44, 18, 8 ludis circensibus ... aedilium curulium. Vitr. 10 pr. 4 Val. Max. 1, 1, 16 Frontin. aq. 97 *cf.* Lex Iulia (Corp. I 206) 77. *ludorum scaenicorum*: Plavt. Amph. prol. 72 *palmam* aediles perfidiose cui duint. Pers. 160 πόϑεν ornamenta? :: abs chorago sumito; dare debent; praebenda aediles locaverunt. Trin. 990 (*de coercitione histrionum*) *v. p. 931, 27 et Ritschl parerga I 348.* Ter. Eun. 20 Menandri Eunuchum aediles emerunt. Liv. 24, 43, 7 ludos scaenicos ... eo anno primum factos ab curulibus aedilibus memoriae proditur. 31, 4, 5 ludi Romani scaenici ... facti ab aedilibus curulibus. 33, 25, 1. 34, 54, 3 Megalesia ludos scaenicos Serranus ... Libo aediles curules primi fecerunt. 41, 27, 5 *censores locaverunt* scaenam aedilibus praetoribusque praebendam. Fest. 326 Ascon. Corn. p. 70 B. Svet. (Don.) vita Ter. 3 *Terentius* Andriam cum aedilibus daret. *itaque in didascalia Stichi Plautinae adscribuntur* (acta ludis plebeis Cn. Baebio C. Terentio aed. pl.) *nec non in Terentianis. cf.* Cic. Brut. 229 iisdem aedilibus ... docuisse fabulam. *de ludorum scaenicorum cura cf. etiam* Cic. har. 22 Plin. nat. 7, 158 Macr. sat. 2, 6, 1. Don. com. 8, 2 sunt ludorum species quattuor, quos aediles curules munere publico curant: Megalenses ... funebres ... plebei ... Apollinares. *cura ludorum Romanorum*: Cic. Verr. 6, 36 Liv. 6, 42, 12. 10, 47, 4. 23, 30, 16. 27, 6, 19 *al.* 30, 26, 11. 34, 44, 5 Ascon. Corn. p. 69 B. *plebeiorum*: Liv. 10, 23, 13 (*de institutione; cf. p. 931, 33*). 23, 30, 17. 27, 6, 19 *al.* *Megalensium* (*cf. supra l. 38*): Cato nepos ap. Fest. 154 Cic. Verr. 6, 36 har. 24 Val. Max. 2, 4, 3 Ascon. Corn. p. 69 B. *Floralium*: Cic. Verr. 6, 36 Val. Max. 2, 10, 8. *Cerealium, Liberalium*: Cic. Verr. 6, 36. Nvmm. Babelon Memmia 9 Memmius aed. Cerialia preimus fecit. *de sumptibus in ludos*: Cic. off. 2, 58 ad Q. fr. 3, 8, 6 Liv. 40, 44, 12. *cum ludis maxime coniuncta est exornatio fori etc.* Cic. Verr. 5, 126 spectet forum ornatum, si quid iste (*Verres*) suorum aedilibus commodarit. nat. deor. 1, 22 concupisceret deus mundum signis et luminibus tamquam aedilis ornare. Liv. 9, 40, 16 inde (*a triumpho Papirii dictatoris de Samnitibus*) natum initium dicitur fori ornandi ab aedilibus, cum tensae ducerentur. Svet. Iul. 10. *cf.* Ascon. Scaur. p. 27 B. (*de ornatu theatri*).

C *de muneribus non sollemnibus*: *aediles accusationes exercent cum cura urbis vel annonae coniunctas*: Cic. Sest. 95 *aedilis* diem dixit et accusavit de vi Milonem. Liv. 3, 31, 5 Veturio ab L. Alieno aedili plebis *dies dicta est* (*sc. ob praedam venditam*). 7, 28, 9 *faeneratoribus* ab aedilibus dicta dies (10, 23, 11. 35, 41, 9. 38, 35, 5. 6). 8, 22, 3 die dicta ab aedilibus crimine stupratae matris familiae. 10, 13, 14 plerisque dies dicta ab aedilibus, quia plus, quam ... finitum erat, agri possiderent. 25, 2, 9 aediles plebei aliquot matronas aput populum probri accusarunt. 33, 42, 10 aediles plebis ... multos pecuarios ad populi iudicium adduxerunt. Val. Max. 8, 1 absol. 7. *cf.* 6, 1, 7. Gell. 4, 14, 2 Mancinus aedilis curulis ... Maniliae meretrici diem ad populum dixit, quod e tabulato eius noctu lapide ictus esset. *cf. sub D 2.* *munera aedilibus a maiore potestate iniunguntur*: Liv. 3, 6, 9 circumitio *vigiliarum* ... aedilium plebi erat; ad eos summa rerum ac maiestas consularis imperii venerat. 3, 57, 9 iussu tribunorum aediles functos eo ministerio (*legum Xviralium proponendarum*). 23, 25, 1 senatus aedilibus negotium daret, ut urbem circumirent aperirique tabernas ... iuberent. 29, 20, 6 *sqq.* 29, 20, 11 aedilis plebis datus est, quem ... prendere tribuni iuberent (*sc. Scipionem*). *cf.* 38, 52, 7. 34, 44, 5 *censores* aedilibus curulibus imperarunt, ut loca senatoria secernerent a populo (Ascon. p. 69 B. iussu censorum). 39, 14, 9 consules aedilibus curulibus imperarunt,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut sacerdotes eius sacri (*Bacchanalium*) omnes conquirerent *eqs.* aediles plebis viderent, ne qua sacra in operto fierent. SVET. Aug. 40 *Augustus* negotium aedilibus dedit, ne quem posthac paterentur in foro ... nisi ... togatum consistere. *cf.* Tib. 34. *de cura monetae: Ruggiero p. 236*[b]. *cf.* NVMM. Babelon Plaetoria 3 M. Plaetorius aed cur. ex s. c. (*sc. nummos cudendos curavit*). Aemilia 8 *al.*

D *de iure et potestate*: **1** *iuris dictio* (*sc. aedilium curulium*): PLAVT. Men. 588 aut ad populum aut in iure aut apud aedilem (ad iudicem *P*) res est. 590 apud aediles pro eius factis plurumis pessumisque dixi causam. CIC. Cluent. 126 hominem ... cum defendissem ... apud M. Plaetorium C. Flaminium aedilis curulis. POMP. dig. 1, 2, 2, 34 sex aediles (*cf. p. 929, 14*) in civitate iura reddebant. PAPIN. frg. Vatic. 14 iudicium ab aedilibus ... propositum. GAIVS inst. 1, 6 aedilium curulium ... iuris dictionem in provinciis p. R. quaestores habent. edictum aedilium (*sc. curulium*): INST. Iust. 1, 2, 7 proponebant et aediles curules edictum de quibusdam casibus, quod edictum iuris honorarii portio est. *de edicto aedilium*: DIG. 21, 1. *cf.* THEOPHIL. inst. paraphr. 1, 2, 8. CIC. Phil. 9, 17 off. 3, 71 LIV. 27, 37, 9 VLP. dig. 2, 14, 31 *al.* GELL. 4, 2, 1. *cf. sub B 1 e.* POMP. dig. 45, 1, 5 pr. aedilis edictum. GAIVS inst. 1, 6 in edictis aedilium curulium. *cf.* MACR. sat. 2, 6, 1. *libri* 'de edicto aedilium curulium' *laudantur*: *Sabini*: GELL. 4, 2, 3. *Gai*: DIG. 21, 1, 28 *al.* *Vlpiani*: *ibid.* 21, 1, 25. *Pauli*: *ibid.* 21, 1, 44. *ius agendi cum populo non habent*: VARRO Gell. 13, 13, 4. CALP. PISO hist. 27 *lege*: aedilem (-is *codd.*), qui comitia habebat, negat accipere *Flavium*. **2** *coercitio* (*multae dictio, pignoris capio etc.; coercitionem popinarum v. p. 929, 69, vendentium p. 930, 17*): PLAVT. Trin. 990 vapulabis meo arbitratu et novorum aedilium (arbitratu: LEX Iulia 21 *al.* CORP. VI 3823. permissu: FRONTIN. aq. 97 *cf.* 95). TAC. ann. 13, 28 cohibita artius et aedilium potestas statutumque, quantum curules, quantum plebei pignoris caperent vel poenae inrogarent. GELL. 10, 6, 3 aediles plebei multam dixerunt ei (*mulieri petulanti*) aeris gravis. *ex pecunia multaticia varia opera fiunt vel templa exornantur*: LIV. 10, 23, 13 ab aedilibus plebeis ... ex multaticia ... pecunia, quam exegerunt pecuariis damnatis, ludi facti pateraeque aureae ad Cereris positae. *cf. ibid.* 11. 12. 10, 33, 9. 10, 47, 4 *v. p. 929, 78.* 27, 6, 19 ex multaticio argento signa ... dedere. 29, 38, 8 quadrigae aureae ... in Capitolio positae ab aedilibus curulibus. 30, 39, 8. 33, 42, 10. 34, 53, 4. 38, 35, 5. 6. *cf.* CORP. I 187.

E *de dignitate, insignibus, ministris, officialibus*: CIC. rep. 3, 6 *v. p. 929, 54.* Verr. 1, 37 erit ... consul Hortensius, ... ego autem aedilis, hoc est, paulo amplius quam privatus. LIV. 25, 1, 11 malum ... minores per magistratus sedaretur (*sunt* aediles triumvirique capitales: *ibid.* 10. *sed cf.* SVET. Iul. 41). SVET. Nero 4 *Domitius, pater Neronis*, arrogans ... censorem ... via sibi decedere aedilis coegit. *utrum sacrosancti necne*: LIV. 3, 55, 7 qui tribunis plebis, aedilibus, iudicibus Xviris nocuisset, eius caput Iovi sacrum esset (*lege Valeria Horatia*). *v. quae sequuntur et Kubitschek p. 452, 26.* 9 aedilem prendi ... a maioribus magistratibus ... argumentum esse non haberi pro sacro sanctoque aedilem. FEST. 318 cuius generis (*i. sacrosancti*) sunt tr. pl. aedilesque eiusdem ordinis. quod adfirmat M. Cato in ea, quam scripsit, aedilis plebis sacrosanctos esse. VARRO Gell. 13, 13, 4 M. Laevinus aedilis curulis a privato ad praetorem in ius est eductus (*v. quae praecedunt*). CIC. Phil. 8, 24 si vero tum fuit aedilis *Cotyla*, cum eum ... servi publici loris ceciderunt. Flacc. 77 quod ... aedili curuli ... tribunus plebis diem dixerit. SVET. Dom. 8 auctor tr(ibunis) pl(ebis) fuit aedilem sordidum repetundarum accusandi. GELL. 4, 14, 2 tribuni decreverunt, aedilem ex eo loco iure deiectum, quo eum venire cum corollario non decuisset. *de insignibus* (*curulium*): CIC. Verr. 6, 36 ob earum rerum (*sc. quae p. 929, 51 enumerantur*) laborem et sollicitudinem fructus illos datos: antiquiorem in senatu sententiae dicendae locum (*de aedilibus plebeis cf.* LIV. 23, 23, 5), togam praetextam, sellam curulem, ius imaginis ad memoriam posteritatemque prodendae. CALP. PISO hist. 27 Cn. Flavius, Anni filius, aedilis ... sellam curulem iussit sibi afferri (*cf.* NVMM. Babelon Plaetoria 3. *tribunal*: LEX Iulia 34). NEP. hist. 8 *dibapha Tyria* P. Lentulus Spinther aedilis curulis primus in praetexta usus. CIC. p. red. 1, 12. *de ministris*: CORP. VI 1822 Papirius ... Maxi⟨mus⟩ ... scrib(a) aed⟨il(ium)⟩ c⟩urul(ium) ... scri⟨ib(a)⟩ aedil(ium) pleb(is) ... scri⟨b(a)⟩ ae⟨dil(ium) ple⟩b(is) Cerialium. VI 1095 decuriales aedilium pleb(is) et pleb(is) Cerialium. apparere aedili (aedilibus): CALP. PISO hist. 27 LIV. 9, 46, 2 (LEX Vrson. 1, 3, 37 *de aedilibus municipalibus*). IVV. 3, 162 pauper ... quando in consilio est aedilibus?

II *magistratus* **municipiorum** *et coloniarum* (*raro vicorum vel pagorum: v. p. 932, 36. 50 et Ruggiero p. 266*[b]*, canabarum: ibid. p. 268*[b] *et Thes. p. 932, 8*): **A** *varia epitheta*: II vir aedilis: CORP. IX 1167. XI 1129 *al.* *aliter* (*sc. i. q. duumviri et aediles*): LEX Salpens. 1, 41 *al.* III vir aedilis (*Arimini*): CORP. XI 406 *cf.* 378. 418. III vir aedilis cur(ulis): CORP. XI 385 *cf.* 387. aedili cur.: CORP. III 2077 (*Salonis*). IIII vir aedilis: CORP. IV 1139 *cf.* 1133. X 379 *al.* *cf.* LEX Tarent. 7 IIII vir(ei) aedilesque. 39 IIII vir II vir aedilisve. *aedilis iure dicundo*: CORP. IX 1646 aed. i. d. IX 263 *al.* IX 690 aed. iur. dic. *eqs.* *aedilis quinquennalis*: CORP. X 6015 Terti⟨o⟩ ... aed. quinq. solo. *al.* aedilis p. a. *vel* v. a. s. p. p. *simil.* (*Pompeis; cf. Ruggiero p. 252*[a]): CORP. IV 176 *al.* aedilis munerarius (*? Rugg. p. 252*[a]): CORP. XII 522. 701? (*Arelate*). *aedilis annonae*: CORP. XI 3614 (*Caere, 114 p. C.*) Claudianus aed(ilis) iuri dic(undo) ... Nepos aedil(is) annon(ae). aedilis pro quaestore: CORP. I 604 (= X 219). VIII 6712 (*Cirtae*) Urbanus aed. q(uaestoria) p(otestate) quaestor *al.* *aedilis lege Petronia?* CORP. X 5655 aed(ilis) F(abrateriae?) N(ovae?), iter(um) l(ege) P(etronia). *cf.* praefectus. *? aedilis territorii*: INSCR. castr. Regin. *a. 178* (Münch. S.-Ber. ph. Cl. 1900 p. 105) Volc(ano) sacr(um) Aur(elius) Artissius aed(i)l. territor(ii?) contr(...? contributi *prop. Bücheler*) et K(astrorum) R(eginorum) *eqs.* CORP. VI 1686, 20 aed. desig(natus). CORP. IX 441 *al.* aed. bis. VIII 9773 Rogato aed. II. CORP. X 5914 aid(ilis) sen(ator) copt(atus), aid(ilis) ite⟨rum⟩. 5916. aedilis *i. q. aedilicius*: CORP. XIV 375 (*Ostiae*) Gamalae ... ⟨a⟩edili d(ecurionum) d(ecreto) allecto. 412 *al.* *cf.* aedilicius. aedilis *sine epitheto passim in lapidibus de magistratu tam maiore* (*ut* CORP. X 5679 *cf.* CIC. epist. 13, 11, 3 SPART. Hadr. 19, 1) *quam minore* (*ut* CORP. X 1135). *cf. Ruggiero p. 243*[a] *et 251*[a]. **B** *creatio, dignitas, cursus honorum, al.*: LEX Malacit. 1, 34 *duumvir* comitia ... aedilibus ... rogandis subrogandis ... habeto. 1, 46. 58 aediles ... creando⟨s⟩ curato. CIC. Verr. 3, 137 *in civitatibus Siciliae* censores ... qui magis *sunt* quam aediles? AMM. 28, 6, 10. LEX Salpens. 1, 40 *rubrica*: de iure iurando II vir(um) et aedil(ium) et q(uaestorum). 41. 45. LEX Vrson. 4, 1, 29 *al.* II vir, aed(ilis), praef(ectus). CORP. III 6866 *Tymandeni* aediles, quaestores ... creare debebunt. III 285 ...⟩ puleio ... ⟨qu⟩aestori, ae⟨dil(i)⟩, II v(iro) *eqs.* 2087. VIII 2620 *al.* *sim. passim.* CORP. XI 6357 Prisco aedil(i), quaest(ori) II vir(o) *eqs.* CORP. XI 4389 *al.* X 1129 Nattae ... aed(ili), II vir(o), q(uaestori) *eqs.* **C** *negotia et iura* (*cf.* LEX Vrson. 4, 2, 12 *sqq.*): *cura urbis* (*viarum, balneorum, etc.*): CORP. I 1490 (= XII 4190) Vetto ... Pedo aed(iles) viam lacum ex d(ecurionum) d(ecreto) refic(ienda) coer(averunt). I 1187 (= X 6239) portas, turreis, murum ... faciund. coerarunt. XIV 2975 aerarium faciendum dederunt. *sim. saepe.* LEX Vrson. 3, 3, 29 munitioni (*de significatione v. Ruggiero p. 259*[a]) aed(iles) ... ex d. d. praesunto. 2, 2, 29. *cura balneorum*: ALF. dig. 19, 2, 30, 1. *aquarum*: CORP. IX 4209. IX 3312 aed(iles) ex p(agi) d(ecreto) aquam saliendam c(oeraverunt). 3316. CORP. I 603 (*lex Furfensis*), 9 venditio locatio *earum rerum, quae ad aedem datae erunt*, aedilis esto, quemquomque veicus Furfens(is) fecerit. *cura annonae*: PETRON. 44 aediles ..., qui cum pistoribus colludunt 'serva me, servabo te'. *ibid.* habemus aedilem trium cauniarum, qui sibi mavult assem quam vitam nostram. APVL. met. 1, 24 annonam curamus ... et aedilem gerimus. CORP. IV 429. XI 6375 Candidus et ... Celer aed(iles) stateram aeream et pondera ... ponenda curaverunt. *cf.* XIV 2625. *sim. hic illic.* *cura ludorum*: LEX Vrson. 2, 1, 20 aediles ... in suo mag(istratu) munus ludos scaenicos ... faciunto *eqs.* *cf.* 2, 1, 26. 4, 1, 29. CORP. I 1296 (= IX 4205) *al.* *munus extraordinarium*: CIC. Verr. 5, 94 *a principibus civitatis* praecipitur ... quaestoribus et aedilibus, ut noctu vigilias agerent ad aedis sacras. *coercitio*: CORP. I 603 (*lex Furfensis*), 14 sei qui heic sacrum surupuerit, aedilis (*sc. vici*) multatio esto, quanti volet. CORP. XIV 3678 aediles aere multatico *sc. opus fecerunt.* *cf.* I 61 (= XIV 2123). PERS. 1, 129 se ... aliquem credens, Italo quod honore supinus fregerit heminas Arreti aedilis iniquas (SCHOL. quod meruit dignitatem aediliciam in aliquo oppido Italiae fracturus inaequales mensuras). IVV. 10, 102 Fidenarum ... esse potestas et de mensura ius dicere, vasa minora frangere pannosus vacuis aedilis Vlubris. PAVL. dig. 18, 6, 13 (12) lectos emptos aedilis, cum in via publica positi essent, concidit (*v. quae seq.*). VLP. dig. 19, 2, 13, 8. CALL. dig. 50, 2, 12 *negotiatores flagellis* ab aedilibus caeduntur. *ibid.* quamquam iure suo ita aediles officio isto fungantur. LEX Malacit. 5, 2 multas ... dictas ... ab aedilibus. LEX Vrson. 2, 2, 10 *monumentum mortui intra fines oppidi* II vir aedil(is)ve dimoliendum curanto. *iuris dictio*: LEX Vrson. 3, 1, 29 ne quis in hac colon(ia) ius dicito neve cuius ... iuris dictio esto nisi II vir(i) aut ... aedil(is). *iuncturae*: iussu aedilium: CORP. X 826 *al.* permissu: X 801 *al.* PETRON. 53 iam etiam edicta aedilium recitabantur (*in actis diurnis fundorum Trimalchionis: intellige aediles coloniarum proximarum; aliter Kubitschek p. 464, 46*). **D** *insignia, officiales etc.*: LEX Vrson. 1, 3, 16 aedil(ibus), in eos aedil(es) sing(ulos), publicos cum cincto limo IIII, praeconem, haruspicem, tibicinem habere ius ... esto. 1, 3, 37 *sqq.* 2, 3, 14. 1, 3, 20 aedilibus ... togas praetextas, funalia, cereos habere ius ... esto. IVV. 3, 179 clari velamen honoris sufficiunt tunicae summis aedilibus albae.

III *honorati vel magistri collegiorum privatorum*: CORP. III 5678 (*Lauriaci*) aed(iles) ⟨c⟩ol(legii?) iuvenu⟨m⟩. XIV 3684 (*Tiburi*) aedil(is) iuvenum Tiburi. 2636 (*Tusculi*) Felix ... aedil(is) munic(ipii), sodal(is), itemq(ue) aedil(is) et curat(or) sodal(ium). *cf.* VI 9288. *inter milites*: CORP. VI 1063, 9 Claudius Cnorim(us) aedilis factus a vexillatione ... ludos edidit. *v. Ruggiero p. 268*[b] aedilis castrorum *v. sub IV.*

IV *aediles sacrorum*: GLOSS. V 619, 10 aedilis est aedituus *eqs.* III 238, 3 νεωκόρος aedilis templi. GRAMM. suppl. 214, 17 aedilis ... custos templi. *v. Ruggiero p. 269—271.* ? VARRO Men. 150 video gallorum frequentiam in templo, qui dum messem hornam (deum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

essena hora nam *codd.*) adlatam imponeret aedilis signo, ... recinebant (-tinebant *codd.*). *v. O. Müller ad Festi p. 13, 7 et Mommsen Staatsr. II*[3] *479, 1.* CORP. VIII 1225 Iulianus aedilis ac sac(erdos). 1224. CORP. XI 2116 Quieto ... praef. fabr. II aed(ili) Etrur(iae). *cf.* 2120. 3615 (*v. adnot.*). *Ruggiero p. 269*[b]. CORP. XIV 2603 Cordi ... Rufi ... aed(ilis) lustr(alis) mon(itoris) sacr(orum). *cf. ibid.* 2580 (*Mommsen Mus. Rhen. 19, 1864, 458*). XIV 351 (*Ostiae*) aedilii (*sic*) sacr(is) Volk(ani) f(aciundis) 375 Gamalae aed. sacr. Volk. ⟨a⟩edili d. d. allecto. *cf.* 3. 390. CORP. X 1493 Vero ... aedili Augustali q(uin)q(uennali) iuvenum (*v. Mommsen Corp. X p. 172*[a]). *aedilis castrorum non videtur ad sacra facienda creatus esse, cf. Mommsen Staatsrecht II*[3] *479, 1*: CORP. VI 231 Aur. Alexander ... quod ... vovit, aedil(is) castrorum votum libens solvit. *Hey.*

Aedīlis *in cognomen abiit.* CORP. VIII 18065 (*a. 162*) 3, 16 Vitellius Aedilis. X 470 (= 591 *Salerni*) M. Avienus Aedilis. *V.*

aedīlitās, -ātis *f. ab* aedilis. *dignitas, functio aedilium* (*cf.* CIC. off. 2, 59). CIC. Verr. 5, 133 aedilitates. off. 2, 57 aedilitatum. GLOSS. ἀγορανομία *cf. Plut.* Mar. 5 [*truncata* GLOSS. II 565, 21/22 *adnot.* aedilitas cibus qui publice emitur].

I *de magistratu Romano*: *apponuntur adiectiva*: curulis: CIC. har. 27 *al.* LIV. 7, 1, 1 *al.* VAL. MAX. 7, 5, 2 PLIN. nat. 8, 53. effusa (*Scauri*): ASCON. Scaur. p. 20 B. furiosa (*Clodi*): CIC. ad Q. fr. 2, 2, 2. insignis: LIV. 35, 10, 11. magnificentissima: CIC. Verr. 5, 6 off. 2, 57 *cf.* epist. 11, 17, 1. ornatissima: CIC. Verr. 5, 133. plebeia: LIV. 22, 26, 3. praeclara: CIC. Sest. 135. *iuncturae verbales*: aedilitatem: capere: LIV. 7, 1, 2 patres ... aedilitatem ... Capitolino et ... Scipioni ceperunt (dederunt *dett.*). conlocare (*cf.* ponere): CIC. dom. 112 aedilitatem duobus in locis, ... in area ... in hortis ..., conlocavit *Clodius.* consequi: SPART. Did. 1, 5 suffragio Marci. dare: CIC. Verr. 6, 37. deferre: CIC. Phil. 6, 11. fastidire: LIV. 32, 7, 10. gerere: PLAVT. Stich. 353. ASCON. Scaur. p. 18 B. summa magnificentia. tog. cand. p. 88 B. FRONTIN. aq. 98 Agrippa ... consularis. inire: SVET. Iul. 9. intervertere: CIC. dom. 112. petere: CIC. div. in Caec. 70 Verr. 2, 145 *al.* Planc. 13 *populus R. ad candidatum*: reddam tibi istam aedilitatem etiam neglegenter petenti. de orat. 1, 239. Brut. 318 Att. 2, 1, 5 LIV. 25, 2, 6 *al.* PLIN. epist. 8, 23, 5. *cf. sub II.* ponere: CIC. Verr. 6, 37 ut haec aedilitas (*sc. mea*) ... recte conlocata et iudicio populi in loco esse posita videatur. transferre: CIC. Sest. 135 totam aedilitatem in munus hoc (*unum gladiatorem*) transtulisse. ad aedilitatem: promovere: CORP. VI 1511. 1512. aedilitate: se abdicare: LIV. 39, 39, 9. deicere: CIC. Verr. 1, 23. fungi: CIC. off. 2, 57 TAC. ann. 6, 30 (*cf. sub II*). perfungi: LIV. 22, 26, 3 *Varro* duabus aedilitatibus, plebeia et curuli, ... perfunctus. *nota*: PLIN. nat. 35, 127 tabulas ... Scauri aedilitas Romam transtulit. 36, 113 Scauri ... nescio an aedilitas maxime prostraverit mores. *adverbialia*: in aedilitate: CIC. Planc. 51 de orat. 3, 92 LIV. 23, 30, 16 VELL. 2, 43, 4 *al.* PLIN. nat. 8, 53 in curuli aedilitate. 8, 64 *al.* SVET. Claud. 38 AMM. 14, 6, 25 *al. cf. infra l. 63.* aedilitate *abl. temp.*: PLIN. nat. 8, 19. 36, 5 TAC. ann. 1, 3. *nota*: CIC. Planc. 51 quos ... aedilitate (*i. cum aedilitatem peterent*) praeteritos consules esse factos. ex: CIC. Phil. 11, 11 ex aedilitate consulatum petit. CAES. civ. 3, 16, 3. LIV. 27, 16, 17 ex aedilitate gradum ad censuram fecit. 31, 4, 7 ex aedilitate praetor creatus. *cf.* VAL. MAX. 8, 15, 4. CIC. Brut. 264 post curulem aedilitatem iudex quaestionis. FRONTIN. aq. 98. aedilitatis: candidatus: VAL. MAX. 8, 15, 4 SVET. Vesp. 2. ludi: PLIN. nat. 8, 96 aedilitatis suae ludis. munus: CIC. Verr. 1, 36. 2, 14. epist. 11, 17, 1 magnificentissimo munere aedilitatis perfunctus. VELL. 2, 93, 1. ornatus: CIC. dom. 111 *simulacrum* quidam homo nobilis ... ad ornatum aedilitatis suae deportavit. VITR. 2, 8, 9 picturae ... ad ornatum aedilitatis Varronis ... allatae. petitio: VAL. MAX. 6, 9, 14. praetermissio: CIC. off. 2, 58. repulsa: CIC. Planc. 51 duabus aedilitatis acceptis repulsis. splendor: CIC. off. 2, 57. sumptus: CIC. off. 2, 59. tempus: PAPIN. dig. 16, 2, 17 CAPITOL. Gord. 3, 5. *cf. sub II.* collega ... in aedilitate: SVET. Aug. 27.

II *de magistratu municipali, al.*: SVET. rhet. 30 Albucius Silus ... cum aedilitate in patria fungeretur. CALL. dig. 27, 1, 17, 4 is qui aedilitate (*sc. municipali*) fungitur, potest tutor dari: nam aedilitas inter eos magistratus habetur, qui privatis muneribus excusati sunt. APVL. met. 1, 25 *senem* pro aedilitatis imperio voce asperrima increpans. CORP. I 1124 (= XIV 2579 *Tusculi*) ... positum aedil(itate) P. Valeri Bassi praef(ecti) fabrum. LEX Malacit. 1, 64 qui aedilitatem quaesturamve petet. 3, 10 LEX Vrson. 3, 5, 27. CORP. V 532, 6 per aedilitatis gradum in curiam nostram (*Tergestanorum*) admit⟨te⟩rentur (*cf. Ruggiero p. 265*[a]). EPHEM. epigr. 5, 319 anno aedilitatis suae. CORP. III 633 (*Philippis*) ... ob honorem aedilit(atis) titulum polivit (*cf. Ruggiero p. 268*[a]). II 3423 *al.* VIII 769 multiplicatis summis honoraris aedilitatis suae. *similia saepe.* *Hey.*

Aedilius, Aedinius *v.* Aedius. **Aedīs** *v.* Aegae *Ciliciae.*

aeditua *v.* aedituus *p. 935, 28.*

aedituālis, -e. *ab* aedituus. TERT. pud. 16 templo sanciendo purificandoque aeditualem legem scripsit.

aedituēns, -tis. [*a poeta novatum pro vocabulo usitato* aedituus *Th.*] LVCR. 6, 1275 caelestum templa manebant, hospitibus loca quae complerant aedituentes. *cf.* Gell. 12, 10, 8 Titus ... Lucretius in carmine suo pro aedituis aedituentes appellat.

aeditumor, -ārī. *ab* aeditumus. POMPON. com. 2 (*in Aeditumo*) qui postquam tibi appareo atque aeditumor in templo tuo (aeditumor Gell. 12, 10, 7. Non. 75 aedituor id est aedem tueor. Pomponius Aedituo *eqs. cum lectione* aedituor, *omnia non ex Gellio*). GLOSS. V 638, 23 aeditor aedeteor. *cf.* aedituo.

aeditumus(-imus) *et* **aedituus,** -ī. [*forma* aedituus *i.* '*qui aedem tuetur*' *recentior esse videbatur Varroni quam* aeditumus, *quacum conferenda sunt* maritimus finitimus legitimus *vocabula. fortasse forma genuina* aeditumus *falso demum veriloquio ad verbi* tuendi *similitudinem immutata est. Th.*] VARRO in libro secundo ad Marcellum de Latino sermone (Gell. 12, 10, 4) 'aeditumum' dici oportere censet magis quam 'aedituum', quod alterum sit recenti novitate fictum, alterum antiqua origine incorruptum. rust. 1, 2, 1 ab 'aeditumo' (adituno *cod.*), ut dicere didicimus a patribus nostris, ut corrigimur a recentibus urbanis, ab 'aedituo' ling. 8, 61 si ab aede et tuendo ⟨aeditumus sit, cur non ab atrio et tuendo⟩ potius atritumus (adrutumus *cod.*) sit quam atriensis? 7, 12 quidam dicunt illum qui curat aedes sacras 'aedituum' non '**aeditomum**', sed tamen hoc ipsum ab eadem est profectum origine, quod quem volumus domum curare dicimus 'tu domi videbis'. CIC. top. 8, 36 in finitumo legitumo aeditumo (*sic pars vetustiorum*; -timo *rell.*) non plus inesse 'tumum' (timum *pars codd.*) quam in meditullio 'tullium'. GELL. 12, 10, 1 'aeditimus' verbum Latinum est et vetus, ea forma dictum qua 'finitimus' et 'legitimus'. sed pro eo a plerisque nunc 'aedituus' dicitur nova et commenticia usurpatione quasi a tuendis aedibus appellatus. PAVL. FEST. 13 aedituus aedis sacrae tuitor id est curam agens. aeditimus aedis intimus *et similia* CHAR. gramm. I 75, 18 GLOSS. V 497, 52 PAVL. dig. 26, 1, 1, 1 INST. Iust. 1, 13, 2. GRAMM. suppl. 214, 17 aedilis dicitur custos templi; idem est et aedituus. aeditumus *regnat usque ad* CIC., *inde fere semper* aedituus (aeditumus CORP. VI 4327), *forma* aeditimus (*cf.* VARRO rust. 1, 26, 1) *a* GELLIO *commendata accepta est grammaticis*, AVG. EXPOS. mundi. CORP. XIV 256, 179 aediti(mus). *sculptum* aeditus CORP. X 6638 b; 28 (*a. 44*). XIV 32, 5. VI 8703 (*saec. I ineuntis*) 9102 b, 18. 2207. 4222. 8703. 8706. 8710. 8711, *scriptum* CAPITOL. Pert. 4, 9 *et passim in* GLOSS., *ubi* aedetus III 171, 22, *cf. cod. Agob.* TERT. anim. 28 aedetuo. aeditubus GLOSS. Plac. V 45, 10. 163, 37. *gen. plur.* aedituom CORP. XIV 2629. aedituum 2639. *dat.* aeditui GREG. TVR. glor. mart. 9.

GLOSS. νεωκόρος νεωφύλαξ ναοφύλαξ σηκοφύλαξ ἱεροφύλαξ. Plac. V 3, 9 (= 45, 10) aedituus qui aedis est custos et scribimus cum dipthonga, editissima vero loca monopthonga. IV 474, 54 custos templi. 204, 26 custos domorum et templorum. II 565, 9 templi vel aedis minister, rendegn (*anglos.*). IV 474, 53 ianitor vel custos templi. V 342, 41 aeditui: ostiarii *similia*. SERV. Aen. 9, 645 fidusque ad limina custos: aedituus fuit, quod ut supra (I 726) diximus, in ingenti honore apud maiores fuit. *egit de aedituis Habel, PW. I 465.*

PLAVT. Curc. 204 aeditu⟨m⟩um aperire fanum. POMPONI atellanae tit. aeditumus (*sic Gell.*, aedituus *Non.*). VARRO ling. 5, 50 Cespius mons sexticeps apud aedem Iunonis Lucinae, ubi aeditumus habere solet. 5, 52. rust. 1, 2, 12 dum ... venit aeditumus (ed- *codd.*). 1, 26, 1 ne ante aeditimus veniat. 1, 69, 2 libertus aeditumi. CIC. Verr. 5, 96 aeditumi (*sic* Gell. 12, 10, 6, editui *vel* aeditui *codd.*) custodesque. LIV. 25, 7, 13 aeditui custodibusque (duobus qui *Put.*) *atri Libertatis.* 30, 17, 6 uti aeditui aedes sacras ⟨omnes⟩ tota urbe aperirent. 43, 13, 4 duo aeditui *in aede Fortunae et primigeniae Fortunae.* OBSEQ. 70 canis aeditui mortua. SEN. epist. 41, 1 exorandus aedituus. PLIN. nat. 32, 17 in lacu Veneris aedituorum vocibus parent *pisces.* 33, 15. 36, 32. TAC. hist. 3, 74 SVET. Dom. 1 PAVL. dig. 48, 13, 11, 2. VLP. dig. 43, 5, 3, 3 si custodiam tabularum aedituus vel tabularius suscepit. PAPIN. dig. 31, 77, 26. TERT. anim. 28 ab aedituo (aedetuo *Agob.*) ... cognovit. nat. 2, 10. EXPOS. mundi geogr. 36 p. 114 aeditimi ... et sacerdotes ... habundant *Alexandriae.* CAPITOL. Pert. 4, 9 cum ... neque inveniretur aeditus. HIER. in Tit. 2, 15 (Migne 26, 590[c]) non solum episcopi presbyteri et diaconi ... verum et inferior gradus exorcistae lectores aeditui et omnes omnino qui domui dei serviunt. epist. 64, 2 aeditui et ianitores. 78, 15 VVLG. Ezech. 44, 11 (θυρωροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου). Os. 10, 5 Soph. 1, 4. AVG. conf. 6, 9, 14 sivisti eum conprehendi ab aeditimis fori tamquam furem. civ. 6, 7 Herculis aedituus otiosus. MACR. sat. 1, 10, 12. 2, 3, 1. 3, 10, 4 ecce pontifex tuus quid apud quas aras mactetur ignorat, cum vel aedituis haec nota sint. GREG. TVR. glor. mart. 9 p. 495, 16 ait abba custodi aeditui. EVGIPP. Sev. 10, 1 basilicae monasterii aedituus. 16, 3. *in lapidibus multi nominantur*: CORP. V 5306 aedit⟨uo⟩ Martis. 5598, 4 haruspicis et aeditui templi Fortunae. VI 122, 2 aedituí Veneris hortorum Sallustianórum (32451). 2203 Primi aeditui de aede Castoris et Pollucis. 2204 aedituo aedis Concordiae (2205. 2206. 2207 aeditus. 2208 = 32446 edituo). 2330[b] aedi(tuus) a sacrario diví Aug. (*cf.* 2329). 2210 aedituo Diánae Plancianae. 2211 Cosmus aedituus matris d⟨eum⟩. 4222 ... Aug. lib. Bathyllus aeditus templi divi Aug. ⟨et⟩ divae Augustae. 4305 aedituus Dianae Cornif(icianae). 4327 Cerdo Antoniaes Drusi aeditumus Veneris. 5745 aedituus Vestae. 8423 Abascanto Aug. lib. aedituo aedis Neptuni quae est in circo Flamin. 8703 Amaranthus Caesaris aeditus ab Concordia. 8704 T. Flavi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aug. l. Onesimi aeditui templi novi divi Aug(usti). 8705 aedituus Fortunae reducis. 8706 aeditus aedis Fortunae Tullianae. 8707 *v. sub* aedituo *infra l. 36*. 8708 aedituus de aede Iovis porticus Octaviae. 8709 aedituo aed. Martis Vltoris. 8710 aeditus Veneris Felicis. 8711 aeditus a Vesta. X 6638 c, 28 (*Antii*) Philetus aeditus Fortunarum. XII 2215 Caecus Isidis aedit(uus). XIV 32, 5 (= VI 479) aeditus Capitoli. XIV 2629 (*ex schedis*) cur(atori) aedituom Castoris et Pollucis. 2639 permissu aeditiuum Castoris et Pollucis. 73 aedituus aedis Romae et Aug(usti). 3007 ⟨aedituus⟩ aedis Opis. 4257 aeditui H⟨erculis⟩. *saepe nomen templi non est additum*: CORP. III 2902 (*Iader*) Apollini Lycio M. Publicius Campanus aedituus iussu ipsius d. d. V 519, 7 C. Publicius Hermes aedituus. 767 dis deabusque sacr. ex voto Victor aedituus. VI 675 aéditui ... aédituus (3879 = 32450 ⟨aé⟩dituus ab áede). 2215. 2216. 2217. 2218. 10291. 9102 b, 618 D. Arío pictor idem aeditus. VIII 9425. X 1728. 1958, 7. 6637 a, 12. 6638 b, 23. 8067, 12. XIV 256, 179 Tullius Vitalis aediti(mus). ACTA Arval. a. 91 II 26 ⟨piaculum factum per kala⟩torem et publicos et aedituom *cf. Henzen p. IX*. *exempla notabilia*: CORP. VI 2212 Sex. Lartidius Sex. l. Advena aed(ituus et) mag(*ister collegi nescio cuius*). *privatorum*: CORP. VI 5183^b C. Iulio Chrysanto aedituo collegi tabernaclariorum. 2214 T. Flavius Epaphroditus aedituus Abascanti et Priscillaes patronor(um). *militum*: CORP. III 5822 (*Aug. Vind.*) aedituus singularium *in ala II Fl.* *translate*: HOR. epist. 2, 1, 230 est operae pretium cognoscere, qualis aedituos habeat ... virtus, indigno non committenda poetae. SVET. Aug. 5 esse possessorem ac velut aedituum soli, quod primum divus Augustus nascens attigisset. AVG. c. Iul. 4, 9, 55 velut quidam aedituus pudor tuus.

f. **aeditua,** -ae. CORP. VI 2209 Doridi Asinií Gallí aedituae a Diana Antiochus conser(vus). 2213 Lollia Vrbana aeditua ministra. ITALA (cod. Cantabr.) act. 19, 35 vestram civitatem aedituam esse magnae Dianae (νεωκόρον. VVLG. cultricem). TERT. cult. fem. 2, 1 cum omnes templum dei simus, ... eius templi aeditua et antistita pudicitia est.

syn.: aedis custos (SERV. Aen. 9, 645), hierophylax (SCAEV. dig. 33, 1, 20, 1), ianitor, ostiarius.

aedituo, -āvī, -āre. *ab* aedituus. CORP. VI 8707 Ser. Sulpicio Aug. l. Alcimo aedituo ab Isem Pelagiam ... aedituavit an. X. *cf.* 2553*.

Aedituus *cogn.* GELL. 19, 9, 10 Valeri Aeditui (editui *codd.*) veteris poetae, item Porci Licini et Q. Catuli. APVL. apol. 9 Aedituus et Porcius et Catulus.

Aedius, -a *nom. gent.* CORP. VI 13 (*a. 228*) Aedius Verecundus. 10602 Aediae Mnestes. VIII 3321 Aedia Fortunata. XIV 283, 2, 7 P. Aedius Ostiensis. IX 3967 (*Albae Marsorum*) C. A⟨e⟩dio Felicissimo ... C. Edius Felix *pater*. 3968 (*ibid.*) Aediae. 4801 Q(?). Aedius Sabinus. *nobilis erat* Aedia Servilia Aviola, *cuius liberti multi nominantur Allifis* CORP. IX 2363. 2364. 2365. 2370 (*ex schedis*, Aiedio *Smet.*). 2424; *litteratura Claudiana sculptum est* VI 353 (*a. 51*) M. Aídius Serɟilıaí Aɟiol. lib. *cf.* Aedia. **Aedilius** *nom.* CORP. VIII 15470 Aedilius Felix. X 7835 Castricius Fausti Aedili f(ilius). 7884 Faustus Aedi. *cf.* III 15163 (*Aquinci*) Ti. Claudiu⟨s⟩ Aedi. f. **Aedinius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 1058 (*a. 210*) 1, 160 Q. Aedínius Faustus. 28806 Aedinia Lampas. 33682 L. Aedinio Rogato. X 8341. 8342 Aedinie Amande Aedinius Pretiosus pat. f. *passim in Africa*: VIII 770 C. Aedinius Sterceianus *et cognati*. 1655 L. Aedinius L. f. Qu. Saturninus. 4897. 4898. 5037. 5537. 6312. 7169. 19301; *sculptum* Edinius 3011, Edinia 5448. *nobilis*: M. Aedinius Iulianus v. c., *Canusii inter patronos a. 223* CORP. IX 338, 1, 4. *idem* XIII 3162 (*Aregenuae a. 238*) 1, 20 Aedini Iuliani leg. Aug. prov. Lugd., qui pos⟨t⟩ea praef. praet. fuit. 3 Aedin⟨i⟩ Iul⟨i⟩ani praefecti praet⟨orio⟩. *cf.* Aedonius. *comparandum etiam cogn. oscum* INSCR. Zvet. inf. 103 aadiieis aiifineis, *v. Planta, Gramm. I p. 454*.

aedoeon *v.* Hermu aedoeon.

aēdōn, -onis *m.*, ἀηδών (*de fabula cf. Thrämer, PW. I 467 sqq.*), *latine* luscinia, *graecum adoptaverunt* (philomela VERG.) *poetae et rhetores inde a I p. Chr. saeculo*. SEN. Ag. 671 verno nobile carmen ramo cantat tristis aedon Ityn in varios modulata sonos. OCTAVIA 916 quae lacrimis nostris questus reddat ⟨a⟩edon? PETRON. 131 silvestris aedon atque urbana Procne. CALP. ecl. 6, 8 vocalem superet si dirus ⟨a⟩edona bubo (NEM. ecl. 2, 61). CARM. epigr. 1549, 19 (*ad exemplum Flaviae fere aetatis*) cum te, nate, fleo, planctus dabet Attica aédó. 467, 9 et super *tumulum* in nido Marathonis (*adi.*) cantet aedon. FRONTO de orat. p. 158, 17 N. citharoedi solent unam aliquam vocalem litteram ... de aedone multis et variis accentibus cantare.

aēdonius, -a, -um *ab* aedon. LAVS Pis. 79 sic et ⟨a⟩edonia (hedonia *Sichardi ed.*, Et Pandionae *excerpta Paris.*) superantur voce cicadae. LACT. Phoen. 47 aedoniae voces. *V.*

?**Aedonius,** -ī *cogn. vir.* CORP. V 3459 (*Veronae*) d. m. Aedoni secutoris pug⟨n⟩. VIII. *lectio, quae minus certa est, si est vera, conferendum erit* Aedius *sim., nisi componendum est cum celtico* Aedunnia.

Aedos *opp. Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 180 (*v. l.* edos).

Aedra *v.* Edrai.

Aedredona *nom. mul.* (*celt.?*). CORP. X 4764 (*Suessae*) Aedredona Alti Iusti f(ilia). *Diehl.*

Aedro *v.* Edro.

aedulus, aedus *v. sub* haed-.

Aedunnia *nom. mul. celt.* CORP. XIII 552 (*Aquitania*) Aedunniae Hermiones. *cf.* Aedonius.

? **Aedusa** *lectio incerta* CORP. XI 6700, 206.

Aeduus *sim. v. sub* Haeduus. **Aeētēs,** -ēus *sim. v. sub* Aea.

Aeetiōn *v.* Eetion.

Aeficius, -a *nom. gent.* CORP. XIV 503 (*Ostiae*) M. Aeficio M. f. Statiliano. 264, 10 ⟨M. A⟩eficiu⟨s. VI 6853 (*non extat*) M. Aeficius Antipa. 7546 (= 33256) M. Aeficius M. l. Philomu(sos) ... Aeficia M. l. Salvia Aeficia M. l. Scura. 10605 Aeficia M. l. Scura. 10603 M. Aeficius Cresimus. 10604 M. Aeficio Primitivo M. Aeficius Epitynchanus filio. IX 6102 Aefic⟨io?⟩. *notior unus* SVET. gramm. 3 ab Eficio Calvino equite Romano praedivite. CORP. inscr. Att. III 873 ὁ δῆμος Αἰφικίαν Καλνῖναν ⟨Μ⟩άρκου Αἰφικίου Καλνίνου θυγατέρα. *alius in lapide Cnidio* Lebas-Waddington 1572 Μάαρκος Αἰφίκιος Μαάρκου Ἀπολλώνιος. **Aefrius** *nom. gent.* CORP. X 5353 L. Aefrio L. f. Ter. Nigro Vibia M. f. Tertulla filio.

Aefula, -ae *f, Latii oppidum, aetate imperatorum iam esse desierat. Hübner, Herm. 1 (1866) 426; Dessau, Corp. XIV p. 364; Hülsen, PW. I 475.* HOR. carm. 3, 29, 6 ne semper udum Tibur et Aefulae (aesulae *pars codd.*) declive contempleris arvum. LIV. 32, 29, 2 Aefulae (-lo *codd.*) agnus biceps ... natus. *vix huc pertinet id quod volebat Hübner* VELL. 1, 14, 8 Aesulum (Aef- *Hübner*) et Alsium. *adi.* **Aefulānus** *vel* **Aeflānus**. LIV. 26, 9, 9 in monte ... Albano atque arce Aefulana. PLIN. nat. 3, 63 Aefulani (lefulani *A*, afulani *alii codd.*) *incolae*. CORP. XIV 3530 (*a. 88, ex monte prope oppidum quod est hodie* S. Gregorio di Sassola) rivom aquae Claudiae August(ae) sub monte Aeflano. *inde cogn.* CORP. I 1555 (= II 3408) L. Taurius L. f. Ser(gia) Aefolan(us). CORP. inscr. Graec. II 3187 (*Smyrnae, aetate Neronis*) Μᾶρκος Αἰφουλανός ... ὁ ἀνθύπατος. *gent.* P. Aefulanus Chrysantus *saepius nominatus in tabulis ceratis Pompeianis* CORP. IV suppl. VII 21. XII 20. XV 17. LXXIX 1. LXXXV 6. LXXXIX 7. CIII 5. CX 7. MART. 6, 74, 4 mentitur, Aesculane (Aefulane *pars codd.*). CORP. XI 670 (*Foro Corneli, non extat*) T. Aefulan. aed. q. Spintinia. VI 10606 Aeflanae Marcellae fil. ... fec. Aeflana Lupa mater. 10607 Aefulana C. f. Polla. 34220 C. Aefulani. patri Aefulanorum Aefulanae Priscae matri Aefulanorum. 34221 M. Aefulanus M. l. Primus.

Aeflānia *nom. mul.* CORP. V 101 Aeflania Isias Istr⟨o⟩. f. VI 13004 Aeflaniae Debeia (*sic bis*) coniugi. *V.*

Aega *v. sub* Aex.

Aegādēs *v.* Aegates.

Aegae (-eae, -iae, -aeae), Αἰγαί (-έαι, -ίαι, -αιαί), *varia oppida*: *Euboeae*: STAT. Theb. 7, 371 humiles Aegas altumque Capherea (*cf.* SCHOL. *ad l.*). *Achaiae v. sub* Aegium. *Macedoniae*: NEP. reg. 2, 1 Philippus Aegiis (egys *AP*) ... iuxta theatrum occisus est. PLIN. nat. 4, 33 oppida Aegiae (aeglae *codd.*), in quo sepeliri mos reges, Beroea et in regione, quae Pieria appellatur a nemore, Aeginium. SOL. 9, 12 *Caranus Macedoniae rex* iuxta responsum dictum deo, ubi caprarium pecus resedisse adverterat, urbem condidit, quam dixit Aegas, in qua sepeliri reges mos erat. *sim.* IVST. 7, 1, 10 *Caranus* urbem Edessam ob memoriam muneris (*scil. caprarum*) Aegeas, populum Aegeadas vocavit. HYG. fab. 219 p. 129, 18 oppidumque ex nomine caprae Aegeas constituit *Archelaus*. *cf.* HYG. astr. 2, 13 p. 48. *similem etymologiam vide sub* Aegilion. *ad hoc fortasse oppidum pertinet* NOT. Tir. 84, 92 Aegias (*quod cave cum editore mutes in* Aegas). *Mysiae*: PLIN. nat. 5, 121 Aegaeae. CORP. X 1624 (*Puteolis a. p. Chr. 30*) *inter oppida quae terrae motu corruerunt appellatur* ⟨Aeg⟩ae. *cf.* HIER. chron. a. Abr. 2034 Aegae (*v. l.* aege. *Eusebio* Αἰγαί) *et Mommsen ad l.* *vix eadem* PLIN. nat. 5, 140 Arginussae ab Aege IIII pass. distant. *cf.* Aex. *Ciliciae*: *nunc* Ayás: LVCAN. 3, 227 extremae resonant navalibus Aegae. PLIN. nat. 5, 91 oppidum Aegaeae liberum. TAC. ann. 13, 8 apud Aegeas civitatem Ciliciae. SER. SAMM. 5 qui colis Aegaeas (-eas *trad.*), qui Pergama quique Epidaurum (*Aesculapius*). *cf.* LANDOLF. hist. 174, 16: *utroque loco etiam de Mysiae oppido licet cogitare*. ITIN. Anton. 145 Aegeas (*v. l.* egeas). ITIN. Hier. Theodos. 32 in provincia Cilicia Aegea dicitur civitas. *ibid.* usque Aegeas *et* de Aegeas. PATR. Nicaen. 1, 92 Tarcundimantus Aegeon *gen. plur.* (egeon *codd.*). 4, 87 Egeas (*v. l.* -ias). *cf.* 3, 90 Egeus (*i.* Aegaeus). 2, 91 Aegeitanus. TAB. Peut. 10, 4 Aregea. RAVENN. p. 358, 12 *et* 13 Hire Egis (Guido p. 525, 21 *et* 22 Hyre Egis). p. 93, 8 Aedis. *fortasse huc trahenda* CORP. VIII 18084, 35 (*in castris Lambaesitanis*) ...)anus Eçis imm(unis). *Armeniae*: TAB. Peut. 11, 1 Aegea. RAVENN. p. 74, 13 Egea. *insulae*: PLIN. nat. 5, 135 Ioniae ora Aegeas et Corseas habet *insulas*. *cf.* Aegaeum mare *sub* Aegeus. *de singulis oppidis egit Hirschfeld, PW. I 944.* *adi.* **Aegeatēs,** -is *Aegearum oppidi incola*: VELL. 2, 70, 4 a Stratone Aegeate (*Macedoniae*). *plur.*: TAC. ann. 2, 47 Aegeatas *Mysiae*. IVST. 7, 1, 10 *traditur* Aegeadas. *cf. l. 50.* *adi. lat.* **Aegēnsis,** -e *ad Aegas Macedoniae pertinet.* ITIN. Alex. 5 quod ... praesidentem Aegensi theatro Philippum interemissent. *adi.* **Aegaeus,** -a, -um. PATR. Nicaen. 3, 90 Tarcondimatus Egeus. *adi. lat.* **Aegeitānus,** -a, -um. PATR. Nicaen. 2, 91 Tarcodimantus Aegeitanus. *v. l. 64 sqq.*

Aegaeōn, -ōnis, Αἰγαίων, -ωνος. OV. met. 2, 10 Aegaeōna. STAT. Theb. 5, 288 Aegaeōni *in versus fine. contra* STAT. Theb. 4, 535 Ach. 1, 209. CLAVD. rapt. Pros. 3, 345 o *corripitur*. *nota acc.* PLIN. nat. 7, 207

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aegaeonem. 1 SERV. Aen. 6, 287 secundum fabulas ipse (*Briareus*)... est Aegaeon (*v. l.* egeon *et* aegeon). *cf.* VERG. Aen. 10, 565 *et* SERV. *ad l. et Hom. A 403.* SCHOL. Stat. Theb. 2, 595 *Typhon* alio nomine Briareus et Aegaeon dicitur. MYTHOGR. 2, 53 Enceladus qui et Briareus sive Aegaeon dicitur, ardenti Aetnae suppositus. SERV. auct. Aen. 10, 565 Caeli et Terrae filius. alii hunc ex Terra et Ponto natum dicunt. ...hic contra Titanas Iovi adfuisse dicitur, vel, ut quidam volunt, Saturno. SCHOL. Veron. Verg. Aen. 10, 565 Homerus amicum Aegaeona dicit Iovis, sed Antimachus in III Thebaidos d(icit) adversum eum armatum (*cf.* MACR. sat. 5, 16, 9). VERG. Aen. 10, 564 Aegaeon qualis (*scil.* Briareus), centum cui bracchia dicunt centenasque manus, quinquaginta oribus ignem pectoribusque arsisse, Iovis cum fulmina contra tot paribus streperet clipeis, tot stringeret enses. STAT. Theb. 4, 535 angustam centeni Aegaeonis umbram. CLAVD. rapt. Pros. 3, 345 centumgemini strictos Aegaeonis enses. 1, 45 cruentus Aegaeon positis aucto de corpore nodis obvia centeno vexasset fulmina motu. OV. met. 2, 8 caeruleos habet unda deos ... balaenarumque prementem Aegaeona suis inmania terga lacertis. STAT. Ach. 1, 209 duros laxantem Aegaeona nexus missa sequi (*Thetis*) centumque dei numerare catenas. PLIN. nat. 7, 207 longa nave ... primum navigasse ... auctor est... Archemachus Aegaeonem. *sed cf. sub 2.* SOL. 11, 16 Briareo ...rem divinam Carystii faciunt, sicut Aegaeoni Chalcidienses: nam omnis ferme Euboea Titanum fuit regnum. AVSON. app. 1, 2 defensi quondam cum Aegaeone Iovis. 2 *maris Aegaei eponymus*: *cf.* Aegon. STAT. Theb. 5, 288 dis pelagi ventisque et Cycladas Aegaeoni amplexo commendo patrem (*Thoan*). *cf.* Aegaeus *sub* Aegeus. *v. Tümpel, PW. I 945 et M. Mayer, Giganten und Titanen 126.*

Aegaeus *v.* Aegeus.

Aegaleōs *m.*, *Αἰγάλεως, mons Atticae.* STAT. Theb. 12, 620 dives et Aegaleos nemorum Parnesque benignus vitibus. *idem videtur qui* PLIN. nat. 4, 24. Aegialeus (SOL. 7, 18 Aegialus). *v. Milchhoefer, PW. I 948.*

Aegantus *cogn. vir. barb.* EPHEM. epigr. VIII 274 (*in Lusitania*) C. Vettius Aegantus.

Aegās *v.* Aegae. **Aegassis** *v.* Argassis.

Aegātēs (-ae) **īnsulae**. *Polybio αἱ Αἴγουσσαι, prope Lilybaeum Siciliae.* VARRO Non. 552, 22 ad Aegatis insulas (LIV. 21, 10, 7. 21, 41, 6. 21, 49, 5. 22, 54, 11. 22, 56, 7. 23, 13, 4. 30, 32, 7 *v. l.* -es). NEP. Ham. 1, 3 apud insulas Aegatis. LIVI per. 19 ad Aegates (-os *cod. Nazarianus*) insulas. VIRI ill. 41, 1 apud Aegates insulas (AMPEL. 46, 3). NEPOT. 1, 4, 4 apud Aegates (egadas *N*) insulas. OROS. hist. 4, 10, 6 apud Aegades insulas (LANDOLF. 44 Egades). NEPOT. 1, 3, 2 p. 17 Aegates opulentissimas insulas. IORD. Rom. 176 apud insulas quibus nomen Aecatae. MELA 2, 105 Aegatae Romana clade memorabiles (FLOR. epit. 1, 18, 33). SIL. 2, 309 respice... Aegatis Libyaeque procul fluitantia membra. 4, 79 Carthago... mersa sub aequor, Aegatis inter vasto iacet obruta ponto. 5, 246 Aegates (*nomin.*) infidaque litora nautis. 6, 684 geminas medio consurgere fluctu Aegatis. *cf.* Aegusa. *translate pro pugna ibidem commissa*: SIL. 1, 61 havet Aegatis abolere parentum dedecus *Hannibal.* 4, 800 an flendae magis Aegates et mersa profundo Punica regna forent. 11, 527 Aegatis ille et servilia foedera larga ultus caede dies. *nota* SIL. 1, 621 *in foribus sacris templi* Punica bella, Aegatis cernas fusaque per aequora classe exactam ponto Libyen testantia rostra. *v. Hülsen, PW. I 476 et Mommsen, Corp. X p. 773.* *Diehl.*

Aegē *v.* Aegaeum mare *sub* Aegeus.

Aegeadae *v.* Aegeates *sub* Aegae. **Aegeatēs** *v. sub* Aege.

aegeātor *v.* ageator. **Aegēnsis** *v. sub* Aegae.

aeger, -gra, -um. [*fortasse cf. c. lett.* īgt *'morosum esse, molestia affici, vagire'*, īgnēt *'fastidire'*. *Th.*] PAVL. FEST. 6, 14 aegrum ex Graeco *ἀνιγρόν* appellatur; a quibusdam putatur a voce doloris appellari, quod est *αἴ*. ISID. orig. 10, 12 aeger quod agitatur infirmitate vel tristitia ad tempus. aegrotus quod sit aeger frequentius. PROB. gramm. IV 211, 32 aeger animo, aegrotus corpore. SERV. Aen. 1, 208 aeger est et tristis et male valens, aegrotus ... sive aegrotans tantummodo male valens (*saepe*). *comp.* aegrius: LVCR. 4, 467. *superl.* aegerrimus: SIL. 8, 166 GELL. 16, 16, 1 APVL. met. 6, 13 NOT. Tir. 82, 58 (*de adverbiis additis v. p. 942, 17*). aegrus GLOSS. IV 474, 26. *dat.* aegri (?): APIC. 1, 17 aquam ... aegri (*corr. ex sex codd.* aegrui, *par.* aegro, *ed. pr. H.* aegris) dabis.

I *invalidus* **corpore**: GLOSS. *νοσερός, νοσηλευόμενος, ἄρρωστος, ἀσθενής*, aegrotus, imbecillis, invalidus, infirmus. CIC. epist. 14, 4, 3 mulierem aegram et corpore et animo confectam. SEN. contr. 2, 4 misit ... adfectus, aeger (SVET. Claud. 25 mancipia). SEN. dial. 4, 25, 1 aeger et infelicis valetudinis est. nat. 4, 13, 10 quosdam ... pallentes et aegros (*cf.* epist. 27, 8). CVRT. 7, 1, 22 militis ... deficientis ... fatigati ... periclitantis ... aegri. SVET. Nero 35 *Octavia* gravida et aegra. Galba 20 se aegros et invalidos (Aug. 13). FRONTIN. strat. 3, 17, 8 paucos senes ⟨et⟩ aegros. PLIN. paneg. 13 fessis aegris. CIC. fin. 4, 69 valeamus aegrine simus (*cf.* PROP. 2, 21, 20. OV. trist. 3, 8, 33 nec melius valeo quam corpore mente, sed aegra est utraque pars. SEN. dial. 11, 19, 2 benef. 5, 8, 2). LAEV. carm. frg. 12 impos aegra sanitatis herois (SEN. dial. 4, 12, 2 aeger et sanus *vir.* benef. 7, 16, 6 epist. 66, 26 BOET. herm. sec. 2, 7 p. 159, 11 'non est sanus' significat 'aeger est'). LIV. 25, 26, 8 et aegri erant et moriebantur (SEN. dial. 10, 12, 9. benef. 3, 30, 1 patrem ... aegrum ac moriturum sanaverit. *cf.* epist. 74, 2 PLIN. epist. 8, 23, 8). APVL. apol. 96 adhuc validus ... iam aeger.

A *de hominibus*: **1** *ipse homo*: **a** *absolute*: *morbo affectus*: PLAVT. Truc. 475 ut aegra videar quasi puerperio cubem (*cf. l. 63*). 500 aegram ut te adsimules. TER. Hec. 188 (SEN. dial. 10, 7, 7). Eun. 236 video sentum squalidum aegrum (*cf.* DON. *ibid.* rettulit ... ad maciem). Hec. 256 aegra est. 341. CATO orat. frg. 40, 1 (Gell. 1, 15, 9). CIC. Sull. 34. Tusc. 2, 61 graviter aegrum esse (div. 1, 53). Att. 16, 8, 1 ad Q. fr. 2, 3, 5 HOR. sat. 2, 3, 162. OV. am. 3, 11, 26 rivali non erat aegra meo. epist. 19, 123 vel te nubente vel aegra. am. 2, 2, 22 trist. 3, 3, 2. LIV. 3, 24, 4 semel fuerit. 40, 1, 4 diu. 40, 2, 5 plus annum. 21, 53, 6. 40, 42, 3. 42, 2, 1. SEN. benef. 6, 2, 1 sine morbo aeger sit. epist. 53, 9 MART. 12, 90, 3 TAC. dial. 23. PLIN. paneg. 25 ne quis aeger, ... occupatus ... fuisset. VLP. dig. 1, 12, 1, 2. 33, 2, 7. 44, 4, 4, 1. VARRO Men. 18 aeger medicos... convocabat. rust. 3, 17, 8 servos (VLP. dig. 3, 5, 9, 1, *saepius apud* VLP. PAVL. MODESTIN. COD. Iust. 2, 18, 10 [*a. 222*]). CIC. Att. 6, 1, 23 Pinarium ... curat graviter aegrum. 6, 7, 2 eum graviter aegrum reliquissem (7, 2, 3 CAES. Gall. 6, 36, 3. 6, 38, 1. civ. 3, 101, 6 AMM. 24, 1, 10). 12, 10. epist. 13, 29, 4 aeger ... venit. 16, 11, 1. 16, 12, 6. LVCR. 3, 1070. 6, 1238 suos. NEP. Dion 2, 5. HOR. epist. 1, 8, 8 quia mente minus validus quam corpore toto nil audire velim ..., quod levet aegrum. 1, 7, 4 mihi ... aegro, ... aegrotare timenti. TIB. 1, 3, 3 me (MART. 8, 25, 2 FRONTO p. 134, 18 N.). PRIAP. 2, 33 aeger ... cubes (SVET. Aug. 72 OV. epist. 19, 110 iaces. VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 IVV. 6, 580). PROP. 2, 4, 21 non eget hic medicis ... aeger. OV. ars 3, 642. 2, 320 (*syn.* male firma). rem. 313 curabar ... aeger Podalirius ... medicus turpiter aeger eram (LIV. 25, 18, 4). 228 bibi sucos ... aeger. am. 3, 11, 25 dicta erat aegra (*cf.* PLIN. nat. 22, 38). Pont. 3, 1, 69. epist. 19, 137 adsidet aegrae. am. 2, 333 fast. 4, 529 quam. 4, 512 filius (SEN. benef. 4, 35, 2). LIV. 4, 52, 7 civitate. 37, 37, 6 Scipionem aegrum ... delatum (*cf.* VAL. MAX. 5, 1, 1[d] SEN. epist. 70, 10 SVLP. APOLL. Ter. Hec. 7). 45, 14, 8. 9, 29, 3 graviter aeger restiterat (*cf.* 35, 14, 1. 39, 5, 12. 38, 44, 3. 38, 58, 9). 7, 24, 10 consulibus. 21, 53, 6 (9, 46, 9. VAL. MAX. 2, 5, 2 visendum). 28, 29, 2. 33, 21, 1. 37, 24, 5 remigibus. 39, 9, 4 eo. 41, 4, 5 milites. SEN. contr. 2, 4, 3 fratrem. *bis.* contr. ex. 3, 9. 2, 4 aeger ad patrem misit *filius.* VAL. MAX. 9, 14 ext. 1 regem. CELS. med. 2, 1 quod *caelum* aegrum fecit. SEN. Oed. 59 parens. 874 populus. Ag. 181. Thy. 240 domus. dial. 6, 3, 1 illum ... aegrum ... prosequentibus (epist. 9, 8 sibi. SVET. Claud. 40). benef. 2, 10, 1 amico (epist. 85, 29. 95, 43). 3, 19, 1. epist. 78, 21 spectaremur aegri. 27, 1 curationes aeger obeam. PLIN. nat. 8, 144 Caelium. SIL. 9, 52 cunctator et aeger ut rere ... Fabius quoscumque ... duxit. MART. 4, 80, 3 declamas aeger. 6, 47, 6. QVINT. decl. 323 p. 271, 3 exercitum. 317 p. 246, 29. IVV. 3, 232 plurimus hic aeger moritur. 13, 234 nocentibus. TAC. hist. 3, 38 principe. ann. 3, 49 PLIN. epist. 2, 20, 2. SVET. Iul. 74 aeger ac latens ... evaserat. Cal. 24. Aug. 99 filia (IVL. dig. 24, 3, 59). Vit. 14 Tib. 51 Nero 34 Claud. 45. 35 Cal. 2. 14 pro salute aegri. Dom. 10 discipulum... cum maxime aegrum. FRONTO p. 60, 13 N. 207, 12. APVL. apol. 51 mulier. 54 TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 PAPIN. dig. 29, 6, 3 PAVL. dig. 40, 2, 15, 1 VLP. dig. 50, 13, 3. COD. Iust. 2, 18, 13 (*a. 230*) uxorem. TERT. anim. 46. SPART. Hadr. 9, 7 *amicos* aegros ... visitavit. 10, 6 milites. VEG. mil. 2, 10 contubernales. 3, 2. MACR. sat. 7, 3, 15 is cum aeger ... diceret. OROS. hist. 6, 18, 15 Caesar... tunc aeger. *fere i. q. fatigatus, labore infirmus*: VERG. Aen. 10, 836 aeger anhelans (VAL. FL. 1, 778 STAT. Theb. 11, 546 magis ac magis aeger). 12, 910 in mediis conatibus aegri succidimus. SIL. 16, 512 metae propioribus aegros urgebat finis stimulis. STAT. Theb. 10, 8 acies. *saucius*: OV. met. 12, 373 aeger in hostem erigitur. SIL. 10, 289 te demoror aeger. STAT. Theb. 12, 706 exsanguis et aegra iuventus. **b** *adiecta causa morbi*: *c. abl.*: PLAVT. Truc. 464 puerperio ... med esse aegram adsimulo. CIC. Cat. 1, 31 homines aegri morbo gravi (LIV. 42, 28, 11. 45, 34, 11 TAC. hist. 3, 38. GELL. 20, 1, 11 homo ... morbo aut aetate aeger). NEP. Milt. 7, 5 eo tempore aeger erat vulneribus (SIL. 6, 77). SALL. hist. frg. 3, 96 aegra parte militum autumni gravitate. CELS. med. 3, 6 fluore aeger est. VAL. FL. 4, 379 longa aegra siti. STAT. Theb. 8, 262 quamquam aeger senio. TAC. hist. 1, 31 navigatione. ann. 14, 47 Nero aeger valetudine. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 aeger sit lactea corporis habitudine. *cum* ex: CIC. rep. 2, 38 ex vulnere aeger fuisse. CAES. civ. 3, 78, 5 LIV. 26, 8, 9. CVRT. 7, 7, 5 adhuc aeger ex vulnere (*cf. l. 78*). *c. gen.*: VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 cuius morbi aeger esset. **c** *sede morbi*: *c. abl.*: LVCIL. 102 bubulcus expirans animam pulmonibus aeger agebat. SALL. Cat. 59, 4 pedibus aeger ... adesse nequibat (SEN. epist. 95, 20 PETRON. 96 QVINT. inst. 6, 3, 77. SPART. Sept. 23, 3 senex ac pedibus aeger. 18, 9 Car. 11, 3 AMM. 28, 6, 14 SVLP. SEV. chron. 1, 42, 2). LIV. 22, 2, 10 Hannibal aeger oculis ex verna ... intemperie variante (*cf. p. 940, 54*). OV. trist. 5, 13, 3 aeger ... traxi contagia corpore mentis (CVRT. 5, 13, 7 COD. Iust. 2, 4, 27 [*a. 294*] SVLP. SEV. chron. 1, 45, 1. 1, 51, 3). TAC. ann. 15, 45 aeger nervis. *c. acc.*: TAC. hist. 4, 81 alius manum aeger. GELL. 19, 10, 1 Frontonem ... pedes tunc graviter aegrum. *c. gen.*: APVL. met. 4, 32 Psyche ... aegra corporis (*cf. p. 940, 54*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *corpus, corporis partes*: CIC. frg. orat. B 12 infirmo corpore atque aegro. fin. 5, 47 aut aegrum corpus est aut dolet aut caret viribus. Tusc. 3, 22 ut corpus etiamsi mediocriter aegrum est, sanum non est, sic. p. red. 2, 4 aegro corpore fuerunt. Tusc. 3, 22. 3, 23. LVCR. 3, 510 mentem sanari, corpus ut aegrum (474). VERG. Aen. 3, 140 linquebant . . . animas aut aegra trahebant corpora. LIV. 1, 31, 7. 24, 29, 3. *c. abl.* 24, 18, 2 velut diutinis morbis aegra corpora. VITR. 1, 2, 7 CELS. med. 1 pr. *opp.* sanis corporibus. 2, 16. 5, 28, 12 vel aegrum vel senile vel mali habitus est. SEN. dial. 3, 20, 3 exulcerata et aegra. 2, 1, 1 nat. 1 pr. 4. 6, 14, 2 epist. 85, 12 CVRT. 6, 3, 11. 7, 9, 11 quod vigoris aegro adhuc corpori deerat. 8, 10, 29 SIL. 2, 629 QVINT. decl. 307 p. 208, 16 FRONTIN. aq. 4 IVV. 9, 18 TAC. *quater.* AMM. 14, 5, 2 SERV. Aen. 6, 724 *opp.* sano. COD. Iust. 12, 57, 7, 1 (*a. 389*). 1, 3, 18 pr. (*a. 418*) debilium aegra corpora. SVLP. SEV. dial. 3, 14, 3. CIC. fin. 5, 35 quid eorum (*de corporis partibus*) . . . aegrum debilitatumve sit (2, 21 Tusc. 1, 79 CELS. 1 pr.). HOR. sat. 2, 2, 43 stomachum Ov. epist. 11, 38 membra (20, 190 SER. SAMM. 453). met. 7, 600 fibra (STAT. Theb. 4, 511). fast. 5, 409 manus. CELS. med. 3, 14 caput. 3, 2 partis aegrae sanitatem (7, 33 LVCAN. 1, 628 aegra et marcida. FRONTIN. strat. 4, 7, 37). SEN. Herc. f. 1320 pectori (Herc. O. 1643). Oed. 183 vultu. 356 cor marcet aegrum penitus. dial. 4, 35, 2 aegros . . . nervos esse. 7, 20, 6 lumina (AVIEN. Arat. 571 *de Pleiadibus*). PERS. 3, 63 cutis. 3, 89 faucibus. 5, 129 iecore. VAL. FL. 2, 93 poplite (*sc. Vulcani*). STAT. silv. 5, 1, 173 ulnis. MART. 10, 56, 3 dentem. IVV. 10, 207 inguinis. SVET. Dom. 17 bracchio. CLAVD. 15, 23 umeris. *nota* STAT. Theb. 4, 727 cruor (*cf.* PLIN. nat. 30, 64 lactis *sc.* canini). *i. q. fatigatus*: VERG. Aen. 2, 566 corpora . . . ignibus aegra dedere. 5, 468 genua aegra trahentem (STAT. Theb. 5, 545. 9, 43). Ov. epist. 20, 246 manus officium longius aegra negat. LVCAN. 8, 86 vix aegra levavit membra. SIL. 7, 610 lapsantem . . . et aegra . . . nitentem nequicquam evadere planta. STAT. silv. 5, 4, 7 mihi . . . aegras stare genas. *c. abl.* VAL. FL. 4, 276 aegros . . . sudoribus artus. SIL. 10, 393 trunca et aegra metu . . . corpora. *nota* OCTAVIA 871 aegras frangeret vires timor. *saucius*: VERG. Aen. 10, 855 attollit in aegrum se femur. *c. abl.*: PETRON. 81 aegrum planctibus pectus. SIL. 10, 258 aegrum coeptanti attollere corpus. 6, 89 aegra reponit membra toro (STAT. Theb. 6, 511 tollit).

B *de bestiis*: 1 VARRO rust. 3, 16, 19 valeant an sint aegrae *apes* (VERG. georg. 4, 254 COLVM. 9, 14, 4. 9, 13, 5 examinibus). 2, 9, 16 *canis* aeger est (GRATT. 418 VAL. FL. 7, 125). 2, 7, 5 est aeger *pullus equi.* VERG. georg. 3, 496 quatit aegros tussis . . . sues (COLVM. 6, 5, 1). Ov. fast. 4, 754 ovi. COLVM. 6, 26, 4 *iuvencus.* PLIN. nat. 1, 137. 19, 45 pecora. IVV. 12, 95 gallinam (lactis: *cf. l. 26*). *fatigatus*: VAL. FL. 1, 777 aeger anhelans *taurus.* STAT. Theb. 2, 679 mediis in caedibus astat aeger hians victusque cibis *leo.* 2 VARRO rust. 2, 2, 8 quae *oves* corpore aegro. *saucius*: SIL. 6, 270 nec . . . amplius aegra . . . spina praestante rigorem. 7, 353 capita. *cf.* STAT. Theb. 11, 517 cornipedem.

C *de herbis*: VERG. Aen. 3, 142 victum seges aegra negabat. PLIN. nat. 17, 259 arboribus. PALLAD. 3, 25, 23. 4, 7, 4 vites.

D *de rebus personatis*: CIC. Mil. 68 rei publicae partis aegras et labantis (Verr. 2, 5). LIV. 22, 8, 4 aegrae et adfectae civitati (3, 9, 8 iacente. 3, 20, 8. SEN. epist. 114, 11 luxuria . . . vestium aegrae civitatis indicia). 9, 20, 5 utrumque . . . pro remedio aegris rebus discordia intestina petissent (SIL. 7, 395). VAL. MAX. 9, 11, 2 rei publicae (FLOR. 2, 11, 4 aegrae sauciaeque). *c. abl.*: SIL. 7, 2 aegram vulnere . . . Ausoniam. TAC. ann. 11, 23 Italiam. Agr. 32 aegra municipia et discordantia. hist. 2, 86 quidquid aegrum foret (*sc. in civitate.* 1, 4 *opp.* validum). CLAVD 26, 437 urbibus. 21, 184 Graecia. STAT. Theb. 10, 868 molem (*sc. pontis*). *c. abl.*: STAT. Theb. 12, 712 diris . . . vaporibus aegrum aera. HEGES. 4, 16, 2 aegrum et ieiunum solum (*cf.* STAT. Theb. 4, 702 aegra solo macies). PAVL. NOL. carm. 27, 2 nascere . . ., aegra redire, ales abire dies.

subst. **aeger,** -grī *m.* CAES. civ. 3, 75, 1 sauciorum . . . et aegrorum habita ratione. Gall. 5, 40, 5 non aegris, non vulneratis. SEN. contr. 7, 4, 5 illos, qui non possunt, aegros et inutiles. SEN. dial. 2, 13, 3 aegros insanosque conpescere. 3, 13, 5 iracundissimi infantes senesque et aegri sunt (PLIN. nat. 7, 24). 4, 19, 4 ut aegri et convalescentes. LACT. inst. 4, 15, 6 aegros ac debiles et omni morborum genere laborantes . . . reddebat incolumes. PAVL. NOL. epist. 32, 25 med. CELS. med. 1 pr. sanis . . . considerandum esse . . .; aegris (2, 9 SEN. epist. 94, 22 clem. 1, 2, 1 APVL. flor. p. 62 Oud. PAVL. NOL. carm. 26, 386). LIV. 25, 26, 11 aegri validos . . . conficerent.

1 *absolute*: VARRO ling. 9, 11 aegrum in meliorem *consuetudinem* traducit (*cf.* CELS. med. 1 pr.). CIC. de orat. 2, 186 aegro adhibere medicinam. div. 2, 123. off. 2, 15 aegris subveniretur (*cf.* Ov. trist. 5, 6, 11 SEN. epist. 48, 8). div. 2, 9 ad aegros non vates . . ., sed medicos . . . adducere. 2, 54. nat. deor. 2, 12 convalescunt. rep. 1, 62 ac. frg. 9. PVBLIL. M 24 male . . . aeger agit, medicum qui heredem facit. LVCR. 3, 110 pes . . . aegri. 6, 1152. LENT. Cic. epist. 12, 15, 7 aegris relictis (BELL. Alex. 44, 4 CVRT. 9, 4, 2). HOR. sat. 1, 4, 126 avidos vicinum funus ut aegros exanimat. 2, 3, 293 levarit (Ov. Pont. 1, 3, 17 CELS. med. 2, 10). epist. 1, 15, 7. 2, 1, 114. ars 7 velut aegri somnia. Ov. am. 3, 4, 18 sic interdictis inminet aeger aquis (*cf.* SEN. benef. 2, 14, 2). rem. 109 aegro advocor. met. 7, 563 servit. Pont. 4, 11, 18 petit aeger opem. LIV. 25, 26, 8 curatio . . . et contactus aegrorum, *et alias.* VITR. 1, 2, 7 aegri curari videntur (CVRT. 8, 14, 45 SEN. epist. 40, 5 QVINT. decl. 311 p. 224, 21). 1, 1, 15 MANIL. 5, 356. SEN. contr. 1, 1, 13 tamquam aeger, vinctus. 2, 1, 13. 2, 4, 10. 11. 9, 5 visendos. 10, 4, 14 laedi a privato, a paupere, ab aegro, ab absenti. contr. exc. 4, 5 nihil magis aegris prodest. 6, 7 VAL. MAX. 2, 5, 6. 2, 4, 5 sitientibus. CELS. med. 5, 27, 2. 2, 4 supinus aeger iacet. 2, 6 cubat, *et passim.* SEN. dial. 4, 36, 4 in morbos aegri reccidere. 5, 3, 4. 5, 26, 1. 9, 2, 12. 9, 7, 4 initium morbi est aegris sana miscere. 10, 18, 6. benef. 2, 2, 2 quemadmodum in aegris opportunitas cibi salutaris est. 3, 9, 2 adsedisse aegro (4, 20, 3). 4, 13, 3. epist. 117, 26 aegro . . . nil ventura sanitas prodest. 78, 4 aegrum reficit atque adiuvat (FRONTIN. strat. 2, 11, 2), *et saepe.* CVRT. 9, 10, 14 ne levius quidem aegri sequi poterant. COLVM. 12, 1, 6 est aegris adhibita diligentia. SCRIB. LARG. pr. p. 1, 9. 1, 13. 3, 9. 3, 19 aegris danda medicamenta. 104. LVCAN. 4, 378 non erigit aegros . . . Bacchus (PLIN. nat. 7, 124. 1, 24 ind. 23, 115 *saepe.* PLIN. epist. 2, 8, 2 concupisco ut aegri vinum. APVL. flor. p. 93 Oud.). PETRON. 101 aegrorum cubilia. 141. PLIN. nat. 12, 80 somnum aegris quaerunt, *et passim.* STAT. silv. 3, 4, 23 ubi maximus aegris auxiliator adest. MART. 1, 101, 7. 9, 96, 1 clinicus . . . trullam subduxerat aegro. QVINT. inst. 11, 3, 88. 2, 17, 25 intemperantia aegri. 2, 17, 25 medicus sanitatem aegro promittit. 11, 3, 19 decl. 350 p. 379, 12. 380 p. 424, 24. 425, 11. IVV. 4, 57 sperantibus (*cf.* ANTH. 415, 59). 12, 122 Libitinam evaserit aeger. PLIN. paneg. 22. SVET. Tib. 11 quidquid aegrorum in civitate esset, visitare. 30 introlatus. APVL. met. 10, 2 vultus . . . detrimenta et aegris et amantibus . . . convenire. flor. p. 103 Oud. TERT. orat. 29 aegros remediare. COMM. apol. 232. SPART. Hadr. 22, 7 neminem nisi aegrum lavari. AMM. 25, 8, 4 VVLG. Marc. 6, 13. 16, 18 act. 5, 16. PRVD. cath. 1, 6 clamat . . . aegros soporos desides. CLAVD. carm. min. 26, 10 luxuriante. AVG. civ. 4, 21 MACR. 7, 5, 12. OROS. hist. 6, 4, 7 lixis et aegris. CAEL. AVR. *saepe.* SIDON. epist. 1, 8, 2 aegri deambulant, medici iacent. 4, 24, 6 (*opp.* sospite). *nota*: IVVENC. 1, 367 non defuit aegro (*i.* satan) temptandi . . . Christum versutia. CORP. VI 33749 M. Vlpio Aug. l. Stephano ab aegris cubiculario(um). 2 *cum additamentis*: *c. pron., numer.*: CIC. rep. 1, 63 ut ille aeger ingravescente morbo unius opem inplorat, sic. nat. deor. 3, 91 multorum . . . salutem (*cf.* CELS. med. 2, 6. 3, 1 omnibus. SVET. Tib. 11. SEN. clem. 1, 25, 5 unus. PLIN. nat. 29, 22. IVV. 10, 221 quot). CELS. med. 3, 18 tales aegros in tenebris habebant (3, 5). 3, 20 hos . . . excitare. 3, 21. 3, 9 suos (*i. medicorum.* SEN. dial. 2, 13, 2. 4, 10, 7 PLIN. nat. 28, 108). SEN. dial. 10, 8, 2 eosdem. epist. 6, 1 PLIN. nat. 22, 61. *cum adi.*: PVBLIL. C 5 crudelem medicum intemperans aeger facit (SEN. dial. 2, 13, 2 epist. 65, 1 *cf.* 78, 20). Ov. Pont. 2, 2, 47 iam frigidus aeger servatus per te . . . ero. 3, 4, 8 ad medicam dubius confugit aeger opem (IVV. 13, 124). 1, 3, 90 neu iuver . . . perditus aeger. CELS. med. 3, 1 obsequens. 3, 9 alienos. SEN. benef. 7, 27, 3 indignare aegros deformes, senes pallidos. epist. 25, 2 diutinos. 78, 23 infelicem. PLIN. nat. 23, 48 dandum in febri . . . veteribus aegris *vinum.* CAEL. AVR. acut. 1, 1, 30 labiles in passionem aegros . . ., quos Graeci ἐπινόσους . . . vocant. *cum gen.*: PLIN. nat. 6, 165 deductis eo aegris exercitus. *cum abl. qual.*: PETRON. 123 numquam . . . aegrum tam magno periculo vidi. *indicata sede morbi*: SEN. epist. 94, 19 oculis quoque aegros . . . curat. PAVL. NOL. carm. 27, 425 ut quondam corporis aegros . . . curabat . . ., nunc mentibus aegris conposuit gemino vitae medicamina libro.

subst. **aegrum,** -ī *n. fere i. q. pars aegra corporis*: SEN. dial. 5, 10, 1 nunquam sine querella aegra tanguntur. *civitatis*: LIV. 5, 3, 6 aegri aliquid esse in re publica. *morbus*: PLIN. nat. 30, 64 dissectis *catulis* palam fieri aegri causas.

II *de* **animo**: **A** GLOSS. tristis, anxius: 1 *homo aeger*: **a** *indicatur genus doloris additis* animo, animi *sim.*: PLAVT. Epid. 129 a morbo valui, ab animo aeger fui. ENN. trag. 213 Medea animo aegra, amore saevo saucia. LIV. 21, 53, 2 eum animo magis quam corpore aegrum (40, 56, 9 PLIN. epist. 9, 22, 3). OROS. hist. 3, 19, 5 aetate detriti, animo aegri, viribus lassi. VAL. FL. 3, 283 lacrimis ac mentibus aegri stant. *c. loc.*: LIV. 1, 58, 9 consolantur aegram animi *Lucretiam.* 2, 36, 4. 30, 15, 9 CVRT. 4, 3, 11 SIL. 8, 108. TAC. hist. 3, 58 ipse aeger animi studiis militum . . . refovebatur. PS. LACT. mort. pers. 17, 2 impatiens et aeger animi prorupit ex urbe. SALL. hist. frg. 4, 84 consilii aeger. STAT. Theb. 11, 141 pererrat aeger consilii curisque novissima volvens. **b** *causa*: *c. abl.*: VERG. Aen. 1, 208 curis . . . aeger spem . . . simulat (SIL. 12, 692). LIV. 30, 11, 3 amore. LVCAN. 6, 424 impatiens . . . morae venturisque omnibus aeger. SIL. 3, 214 stimulis. 17, 170 his . . . visis. VAL. FL. 6, 719 unius . . . metu. STAT. Theb. 10, 177 cladibus. TAC. ann. 12, 51 ille . . . timore aeger, ne (*cf. p. 939, 33*). hist. 2, 40 Otho . . . aeger mora et spei inpatiens. *c. gen.*: LVCAN. 7, 240 aeger . . . morae flagransque cupidine regni coeperat . . . bella. SIL. 3, 72 aegra timoris Roma. SIL. 13, 52 aeger delicti. FLOR. 2, 5, 9 imparem . . . aegrumque rerum temere motarum. AVG. civ. 1, 19 foedi in se commissi aegra atque inpatiens se peremit. **c** *absolute*: CIC. de orat. 1, 169 laborantibus succurrat, aegris medeatur, adflictos excitet (*sc. orator*). LVCR. 6, 1 primae frugiparos fetus mortalibus aegris dididerunt . . . Athenae (VERG. georg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 237 Aen. 2, 268. 10, 274. 12, 850 Colvm. 10, 399 Sil. 4, 792. *cf.* Stat. Theb. 1, 501 animantibus. 12, 503. Clavd. carm. min. 27, 9 animalibus. *v.* Stat. Theb. 3, 552 miseris animantibus). Verg. ecl. 1, 13 capellas ... aeger ago. Aen. 5, 651 Beroen. 1, 351 (Serv. maestam, anxiam). 4, 35. 4, 389 auras aegra fugit. 10, 611 sollicitas aegram et tua tristia iussa timentem. Hor. epist. 2, 1, 131 inopem solatur et aegrum *poetam.* Sen. dial. 12, 8, 4. Petron. 111 assidebat aegrae *feminae.* Val. Fl. 3, 571 videt aeger. 6, 754 virgo. 7, 5 Sil. 4, 27. 6, 408 aegra labitur. 8, 10. 8, 166. 7, 269. 13, 290. 9, 36 aegra ... castra incendebat amore. Homer. 63. Stat. Theb. 3, 114 nuptae exanimes ... aegrique parentes. 4, 38 rex tristis et aeger (5, 81). 11, 632 comes. 12, 304. 4, 408. Ach. 1, 686 Thetin. 1, 668 silet aegra. Mart. 5, 56, 8 flebat ... aeger. Plin. epist. 7, 5, 1 aeger et maestus ac similis excluso ... recedo. Apvl. met. 6, 13 Psychen. 10, 3. Anth. 60, 1 Calypso. Avien. Arat. 454 aegrae lux hebes est matri. Mart. Cap. 9, 919.

2 *animus, mens, sensus, sim.*: Enn. trag. 360 animus aeger semper errat: neque pati neque perpeti potest ... cupere numquam desinit. Sall. Iug. 71, 2 cura, deinde, uti aegrum animum solet, somnus cepit. Ov. rem. 129 dederit lacrimas animumque impleverit aegrum. Liv. 25, 38, 3 solacia invenire aegro animo. 3, 3, 5 Sen. Oed. 204. dial. 5, 15, 3 aeger ... et miser est. epist. 2, 1. 15, 1. 74, 34 animos libenter aegros et captantes causas doloris. mon. 77ª. Lact. inst. 1, 15, 21 *opp.* constantis. Sidon. epist. 6, 9, 2. Enn. ann. 1, 32, 17 vix aegro cum corde meo me somnus reliquit. 10, 10 (Ov. trist. 3, 2, 16 Val. Fl. 3, 74. 5, 131. 264 Sil. 8, 288. *v. p. 939, 21*). Lygd. 4, 19 menti deus utilis aegrae. Ov. trist. 3, 8, 25 aegrae contagia. 4, 3, 21 incubuit ... mens aegra dolori. 4, 6, 43 corpore ... mens est aegro magis aegra. 5, 2, 7 mens ... iacet. Ib. 115 Pont. 1, 5, 18. 1, 6, 15 aegrae solacia (Sen. nat. 2, 35, 1). Epiced. Drus. 395. Liv. 40, 5, 14 per se aegra mens ... stimulabatur. 2, 42, 10 Sen. Ag. 418. dial. 4, 20, 1 aegram mentem in querellas parat. 5, 9, 2 studia laeta permulcent. epist. 104, 14 Val. Fl. 3, 365. Sil. 3, 132 aegram ... levare ... curis. 6, 205. 6, 245. 7, 726. 8, 118 *syn.* trepidantia corda. 11, 55. 120. 12, 497 Stat. silv. 2, 6, 56 Pavl. Nol. carm. 27, 425. *v. p. 940, 56.* Ciris 341 pectus spe luserat aegrum (Val. Fl. 6, 623 aegra movens ... curis. Sil. 13, 402. 15, 135. *cf.* Prvd. cath. 7, 205 aegrum pectoris rubiginem). *v. p. 939, 20.*

c. abl.: Ov. met. 9, 179 cruciatibus aegram invisamque animam natamque laboribus aufer (Carm. frg. Gell. 19, 11, 2 v. 5 aegra et saucia). Sil. 11, 329 aegra ... vix aure ferens. 13, 717 ore. Apvl. met. 6, 22 facie. ***nota***: *translate*: *de bestiis*: Sil. 7, 722 vacuo fugit aeger hiatu *lupus.* Val. Fl. 3, 738 gemitus ... lea prolis ademptae aegra (terga *VP*) dedit. 4, 46 aegra parens (*sc. halcyone*). *de herbis*: Plin. nat. 17, 240 odit *vitis* et caulem et olus ..., ni procul absint, tristis atque aegra. *de rebus personatis*: *c. abl.*: Stat. Theb. 1, 126 aegra ... laetis invidia.

B *de cogitandi vi infirma*: Sen. epist. 50, 9 proprium inbecillae mentis atque aegrae est formidare inexperta. benef. 7, 16, 6 hic (*sc. malus*) aeger est animo; adiuvetur feratur; stultitia morbus est animi (*cf. s. v.* aegritudo *II 3*). Ivv. 7, 52 tenet insanabile multos scribendi cacoëthes et aegro in corde senescit. Gell. 5, 1, 4 animi partium aut sincerarum aut aegrarum. Serv. auct. Aen. 4, 35 aegram ad morbum animi referas id est ut stultitiam indicet in iuventa aetate nuptiis abstinere (*falso*, nam aegram *i. q. tristem v. l. 5*).

C *de concupiscendi voluntate perversa*: *c. abl. causae*: Sall. Iug. 29, 1 animus aeger avaritia (Svlp. Sev. chron. 2, 18, 3). Sen. epist. 94, 13 debemus aut percurare mentem aegram et vitiis liberare aut vacantem quidem, sed ad peiora pronam praeoccupare. dial. 12, 13, 1 generi humano ... diu aegro et adfecto mederi. Tac. ann. 3, 54 corruptus simul et corruptor, aeger et flagrans animus haud levioribus remediis restinguendus est quam libidinibus ardescit. *v. p. 939, 53.*

III *translate adicitur ad notiones*: 1 *rerum quae molestias afferunt*: Gloss. molestus, taediosa vel dolentia: **a** *de corporis actionibus cum labore, fatigatione gerendis vel statibus moleste ferendis*: Lvcr. 2, 579 vagitibus. Verg. Aen. 5, 432 anhelitus (9, 811 *v. p. 938, 57* aeger anhelans). Ov. met. 7, 540 balatus. Val. Fl. 3, 357 passibus. Sil. 1, 494 nisu (10, 457. 2, 518. *cf.* Paneg. 10, 30 Tiberim ... aegro nisu ... exeuntem). Val. Max. 6, 4, 1 contusus et aeger Romani imperii spiritus erat. Stat. Theb. 6, 873 aegro ... effectus hiatu. 6, 796 utrumque labor suspiriaque aegra fatigant. Gell. 16, 16, 1 partus difficillimus aegerrimusque (*de etymologia* 'Agrippa'). Cic. Brut. 180 infirma atque etiam aegra valetudine fuisset (*cf.* Papin. dig. 50, 1, 13). Verg. georg. 3, 512 morte sub aegra. Ov. met. 14, 143 senectus. Tac. ann. 13, 30. Lact. Phoen. 15 exsangues morbi, non aegra senectus. Ivvenc. 2, 76 morbus. **b** *de animi statibus vel rebus quae animo aerumnas, molestias afferunt*: Lvcr. 3, 905 privatus doloribus aegris (Stat. silv. 2, 1, 14 Inscr. Gall. christ. Le Blant 666). 3, 933 luctibus (Ov. met. 2, 329). Verg. georg. 4, 464 amorem (Stat. Theb. 3, 552). Sen. dial. 9, 2, 10 tristis atque aegra patientia. Val. Fl. 3, 395 segnitiem. 7, 514 pudor. Sil. 4, 724 curis (17, 184). 16, 666 timores. Ps. Qvint. decl. 18, 9 pietatis. Cod. Theod. 9, 38, 4 (*a. 368*) aegra exspectatio quaestionis poenaeque formido. Cael. Avr. acut. 3, 18, 175 aegram corporis passionem. **c** *universe de rebus difficulter administrandis vel moleste subeundis*: Lvcr. 4, 467 nil aegrius est quam res secernere apertas ab dubiis. Sen. epist. 94, 74 fortunae. Val. Fl. 8, 163 verba. Sil. 13, 883 servitia. 7, 305 noctibus. Stat. Ach. 1, 672 menses. Theb. 4, 353 sorte. 12, 7 pax. Don. Ter. Andr. 3, 4, 21 rem aegram et difficilem. Paneg. 11, 10 aeger est ad honestatem recursus. Avr. Vict. Caes. 34, 8 aegra asperiorque victoria fuit. 2 *significat infirmitatem rerum labantium, sim.*: Val. Fl. 5, 145 odia aegra sine armis errabant iraeque inopes. Sil. 2, 392 aegra lababat ... fides. 9, 543 certatis fatis et spes extenditis aegras (Clavd. 10, 14). Stat. Theb. 8, 531 aegra animo vis ac fiducia cessit. Ivv. 4, 3 aegrae solaque libidine fortes deliciae. Sen. dial. 3, 17, 2 petere ... rem stabilem ab incerta, fidelem ab infida, sanam ab aegra. Cassiod. var. 4, 31, 1 sicut perfecta laudem pariunt, ita vituperationem generant, quae mediis in conatibus aegra deseruntur (4, 25, 1 languescunt). *cf. etiam ID.*

subst. **aegrum,** -grī *n. aerumna*: Plavt. Amph. 640 plus aegri ex abitu viri quam ex adventu voluptatis cepi. Lvcr. 5, 171 cui nil accidit aegri ..., cum pulchre degeret aevom. *cf.* 3, 832.

adiectivo adduntur adverbia: graviter, magis (Ov. trist. 4, 4, 43 Stat. Theb. 1, 546), maxime (Cic. Verr. 2, 5), cum maxime, mediocriter, turpiter; adhuc, iam tunc.

adv. **aegrē.** *comp.* aegrius, *superl.* aegerrime. Plavt. Poen. 236 vix aegreque amatorculos invenimus (Capitol. Max. 30, 6 deturbatus est. Avr. Vict. Caes. 11, 10 cohibiti. Ps. Avr. Vict. epit. 13, 2. Clavd. 15, 63 *spes* ... fovebat. Macr. sat. 1, 7, 16. somn. 1, 7, 4 remeavit. Cod. Theod. 14, 20, 1 [*a. 413*] valeant comparare). Sen. epist. 118, 17 quod vix et aegre movebatur (Flor. 1, 26, 3 didicit. Apvl. met. 1, 19 adtraxi. 1, 14 ianuae ... vix tandem et aegerrime ... patefiunt. 10, 26). Liv. 43, 21, 7 vix transgressus ... locum castris aegre invenit. Ps. Qvint. decl. 8, 21 vix aegre misero licuit mori. Lvcr. 2, 198 magna vi ... pressimus aegre. Caes. civ. 1, 62, 1 difficulter atque aegre fiebat. Apvl. flor. p. 96 Oud. impetravit. Cod. Theod. 11, 27, 2 (*a. 322*) liberos ... sustentat. Bell. Afr. 27, 2 aegre tardeque fiebat. Tac. ann. 2, 23 *saxis* paulum aegreque vitatis. Oros. hist. 3, 1, 3 aegre et misere illa ... gesserint (*cf. p. 943, 72*). 3, 3, 15 adsurgendo aegre ac misere recidendo. moleste atque aegre *v. p. 944, 18.* Cic. Cat. 72 conglutinatio recens aegre, inveterata facile divellitur. Pvblil. O 4 occasio aegre offertur, facile amittitur. Sall. Iug. 83, 1 bellum sumi facile, ... aegerrume desinere. Fronto p. 83, 7 N. commode valeo, aegre tamen insisto dolore ... in ... pede.

I *significat* ***summam contentionem*** *agentis*: 1 *proprie de intentione virium*: **a** *corporis*: Plavt. Mil. 205 quod agat, aegre suppetit. Capt. 461 id aegre invenit ... aegre quaerit (Sen. epist. 90, 18 *cf.* Plin. nat. 7, 143 Sol. 2, 37). Cato agr. 156, 7 quibus aegre lotium it (*cf.* Cels. med. 2, 7). Varro rust. 2, 11, 9 languidae minus aegre radices lanae retinent. Cic. Tusc. 4, 81 inveteratio ..., ut in corporibus, aegrius depellitur (Tac. ann. 4, 47 quos ... haud aegre pepulit. Svet. Iul. 85 Amm. 24, 2, 17. 16, 9, 3). Pvblil. A 52 aegre reprehendas, quod sinas consuescere. Lvcr. 4, 1247 aegre admiscetur ... semen. Laber. mim. 129 consistas (*cf. supra l. 37*). Varro ling. 7, 65 strittare ab eo qui sistit aegre. Caes. civ. 3, 63, 8 resisterent (Liv. 34, 14, 9 restabat. Tac. Agr. 36 clivo instantes). 1, 78, 1 premebantur ... pabulatione, aquabantur aegre. Gall. 1, 13, 2 *transitum fluminis* diebus XX aegerrime confecerant. 6, 37, 5 aegre portas ... tuebantur (Liv. 8, 19, 8 haud aegre. Cvrt. 9, 5, 9 non. Qvint. inst. 3, 8, 48). 6, 38, 4 aegre ... servatur (*cf.* Liv. 37, 46, 8 castra defendisse. 35, 11, 2 Ov. rem. 625). 5, 18, 1 flumen ... aegre transire potest (Amm. 16, 2, 4). 5, 37, 6 oppugnationem sustinent (4, 32, 3 Bell. Afr. 14, 2 Liv. 6, 7, 2 Sen. dial. 5, 6, 6. Oed. 593 caput. Mela 3, 98. Apvl. met. 1, 7 lassus ipse fatigatum aegerrime). 2, 6, 1 sustentatum est (5, 39, 4 Cvrt. 8, 4, 15). Verg. georg. 3, 534 aegre ... terram rimantur. Liv. 21, 37, 1 aegerrime ... loco purgato. 24, 15, 4 capite aegre ... abscidendo. 26, 9, 4. 29, 27, 14 aegre correctum cursum. 42, 55, 2 aegre Gomphos pervenit (27, 51, 5 Amm. 19, 8, 7 Oros. hist. 5, 12, 8). 44, 3, 3 aegre itinere confecto. 10, 43, 6 successerant. 2, 51, 6. 22, 6, 7 vada ... aegerrime repetebant. 21, 25, 9 aegre ... emersit. 21, 36, 1. 5, 37, 7 (Cvrt. 7, 3, 17 sequerentur. 7, 5, 13. 4, 9, 17 haud aegre ... penetrat. Amm. 18, 7, 1. Colvm. 9, 5, 1 non aegre devolent. 1, 3, 4 Plin. nat. 2, 76 Svet. Tib. 2. Fronto p. 128, 21 N. repere. Amm. 18, 4, 4. Oros. hist. 6, 18, 15 egressus est). Liv. 36, 19, 4 quos pedes aegre praeterire, eques nullo poterat modo (Cvrt. 5, 4, 23 haud aegre). 45, 6, 4. 24, 33, 2 aegre effugerunt (Svet. Aug. 16 aegerrime. Claud. 18 evadere ... valuerit. Nero 48 Apvl. met. 7, 7 Oros. hist. 4, 10, 2. Amm. 17, 6, 2 parte aegre dilapsa. 19, 7, 4 sagittas ... aegrius evitantes). Liv. 3, 5, 7 aegre ... ereptus (Apvl. met. 8, 6. Oros. hist. 4, 10, 5 aegerrime. *cf.* Amm. 29, 5, 14). 39, 49, 9 submoventes obvios. 22, 2, 7 fessa aegre trahentes membra (Sil. 4, 69). 37, 24, 9 (Val. Max. 1, 6, 11 *aquila* aegerrime extracta. Plin. nat. 28, 33 Amm. 20, 11, 19. 19, 1, 9). Liv. 4, 46, 6 castra ... aegre retenta. 35, 44, 1 introductus (Cels. med. 7, 29 neque educi ... nisi aegerrime potest. Colvm. 9, 8, 9 non aegre ... perduceris. *cf.* Amm. 24, 6, 17). Germ. 411 aegre ultima persolvunt iactati vota. Cels. med. 1, 2 aegrius concoquitur *caro* (Plin. nat. 22, 100). 2, 8 morbus ... non aegre finitur. *bis* Phaedr. 4, 6, 4 aegre recepti *mures* (Svet. Claud. 8). Sen. epist. 121, 6 nemo aegre molitur artus suos (Cvrt. 3, 11, 15. 4, 7, 7. 4, 9, 1. 4, 3, 10 stipites ... haud aegre). Cvrt. 5, 1, 5 bello vires haud aegre reparaturum (*cf.* Plin.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 4, 9, 11 faces ... dimissum *ignem* agerrime reparant). 4, 4, 9 aegre evellere navem (*cf.* PLIN. nat. 36, 100. 16, 47 aegrius revelluntur). 7, 5, 10 aegre pati sitim. COLVM. 2, 2, 23 aegre ... terrae summam ... vomere sauciant *pecudes*. 11, 1, 26 ista non aegre consequetur. 8, 7, 1 non aegre contingit (*sc.* pinguem facere gallinam). arb. 3, 5. PLIN. nat. 7, 45 Agrippas ut aegre partos (10, 164. 11, 203 SOL. 1, 65). 8, 77 caput ... aegre ferens (SOL. 30, 22). 9, 92 aegre ... confici potuit *monstrum* (TAC. ann. 1, 6). 35, 43 aegre eluitur *glutinum*. SIL. 12, 427 aegre reseraverat astu limina. TAC. ann. 1, 23 eniterentur. DON. (SVET.) vita Verg. p. 62 R. focillata est (PLIN. epist. 3, 14, 4). SVET. Claud. 20. 41. perlegit. Galb. 21. PLIN. epist. 8, 8, 3 aegerrime remis contisque superetur flumen. FRONTO p. 228, 24 N. opera ... aegre coerceri, ... aegre commoeniri. APVL. met. 4, 3 canibus iam aegre cohibitis (9, 9). 2, 14 detrusa. 4, 23 aegerrime ... sitim lenio. 7, 26. 9, 25 aegre reflantem. SOL. 37, 8 aegre separetur *sagda*. EPIT. Alex. Wagn. 112 conixus. AMM. 15, 7, 10 potuit asportari. 20, 7, 10 arietes aegre promovebantur. 16, 10, 14 ad *Colosei* summitatem aegre visio humana conscendit. 16, 12, 5 vixere. 23, 1, 2 est expugnatum. CLAVD. 5, 326 aegre labitur in somnos. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 3 expediuntur *animalia*. SIDON. epist. 5, 17, 7 aegre ... de ... flexu se recolligeret. **b** *animi vel animi atque corporis*: PLAVT. Asin. 119 quo ab caveas aegrius. Bacch. 691 aegre impetravi (CAES. civ. 1, 1, 1 summa ... contentione. LIV. 3, 22, 2. 9, 16, 5 VAL. MAX. 6, 9, 14. 5, 9, 17. 10, 8, 22 FLOR. 2, 33, 57. AMM. 25, 6, 13 aegerrime). LIV. 23, 5, 1 aegre pervicerunt, ut. 24, 38, 4 noctem ... aegre ad consultandum sumpsi. VAL. MAX. 9, 5, 1 conpulsus est, ut (TAC. ann. 15, 10 APVL. met. 6, 25). PETRON. 108 aegre expugnavit ..., ut (SOL. 1, 24 obtinuisset. AMM. 22, 9, 12 SVLP. SEV. dial. 3, 1, 7). SVET. Cal. 16 aegre ne ..., exoratus (SVLP. SEV. chron. 1, 29, 3). APVL. apol. 93 haec ab invita Pudentilla ... extudi. PLAVT. Mil. 638 aegre amantis ingenium inspicit. PACVV. trag. 5 quod coniectura sapiens aegre contulit. VARRO Gell. 16, 16, 4 aegrius ... enituntur ... deprecandi causa. POLIO Cic. epist. 10, 32, 4 incitatissimam legionem retinui aegre mehercules (CAES. civ. 2, 13, 4. 3, 37, 3 LIV. 38, 45, 3. 5, 18, 10 SVET. Galba 10 AMM. 24, 4, 11). 2, 65, 2. OV. rem. 297 aegre dediscis amare (*cf.* 658 SEN. Tro. 633 *p. 942, 25*). epist. 16, 129 nimium mihi creditus aegre. trist. 3, 5, 2 non aegre posses dissimulare. fast. 1, 365 aegre solata dolorem. LIV. 2, 27, 12 aegre victa pertinacia (*cf.* CVRT. 8, 2, 11 OV. am. 1, 5, 16). 2, 57, 1 sedata ... plebs (AMM. 27, 3, 13 delenitam). LIV. 25, 5, 5 consules dilectum ... aegre conficerent (*syn.* non facile. *cf.* 40, 36, 14. 31, 41, 13). CVRT. 8, 7, 7 aegre ... coercitis. TAC. hist. 2, 23. 1, 82 precibus ... aegre cohibere. 2, 68 ann. 16, 5 (*cf.* SVET. Iul. 69). 6, 17 quanto quis obaeratior, aegrius distrahebant. QVINT. inst. 12, 10, 77 aegre verba vertentem. SVET. Nero 39 aegre ... Syria retenta. FLOR. 1, 17, 1 aegre ... revocata est. APVL. met. 10, 26 aegre precibus ... multum ac diu fatigata. AVR. VICT. Caes. 39, 48 in sententiam Herculium aegerrime traduxisset. VIR. ill. 61, 3 post ... repulsas consul aegre factus. AMM. 18, 6, 19 his aegerrime lectis. **2** *liberius*: GLOSS. vix paene: MELA 3, 17 quidquid ex satis frigoris impatiens est, aegre nec ubique alit. PLIN. nat. 16, 138 iuxta Romam ... castaneae ... aegre proveniunt. AVR. VICT. Caes. 42, 20 Iulius Constantinus ... aegre ab armis abest. AMM. 14, 8, 2 Isaura ... subversa ... aegre vestigia claritudinis pristinae monstrat admodum pauca. *c. adi.*: AVR. VICT. Caes. 13, 2 hoc aegre clarior domi seu militiae reperietur. 33, 25 aegre exsequiis digni. AMM. 23, 6, 76 aegre contenti. 15, 10, 6 celsitudo erectior aegreque superabilis. *c. numer.*: AVR. VICT. Caes. 9, 9 ducentas (*sc. gentes*) aegerrime repperit. PS. AVR. VICT. epit. 34, 2 aegre pars dimidia superfuerit. AMM. 22, 15, 11 ut singulas *insulas* aegre tertio die relinquat. *fere i. q.* non: GLOSS. non. ITIN. Alex. 26 laevum *cornu* aegre satis cura Parmenionis tuebatur.

II ***commotionem animi*:** **1** *fere i. q. animo dolore affecto*: GLOSS. dolenter, anxie: PLAVT. Merc. 369 numquid tibi dolet? :: nescio quid meo animo e s t a e g r e. Mil. 747 si illis aegre est mihi quod volup est. Trin. 259 Amor amara dat ..., satis quod aegre sit. Capt. 129 aegre est mi hunc facere quaestum (701 hoc. Curc. 169 quod). Cas. 421 tibi (1079. Men. 626 quid. Trin. 1086 id). 429 id non tam aegrest iam vicisse ... quam. 176 domi et foris aegre quod siet, satis semper est. Bacch. 1114 quid tibi ex filio ... aegrest? Amph. 910 numquam quicquam meo animo fuit aegrius. TER. Hec. 227 ne quid aegre esset mihi. 515 Phorm. 162. 159 fuisset ... mi aegre aliquot dies. Ad. 137 repeton quem dedi? aegrest. LVCIL. 393 idne aegre (-i *codd.*) est magis? LVCR. 3, 861 misere ... aegreque futurumst. SYMM. epist. 6, 64, 2 mihi ob alia quoque aegre est. PLAVT. Bacch. 1103 si alibi plus perdiderim, minus aegre h a b e a m ... damno ducam (LIV. 7, 5, 7 ita aegre habuit filium). TER. Hec. 765 ne aegre quicquam ex me a u d i a s (TAC. ann. 4, 71 eo aegrius accepit. SPART. Car. 2, 7 Geta 6, 1). CIC. Att. 7, 2, 3 c a r e o aegre (Manil. 13 aegrius). PLAVT. Cas. 607 cupio tibi ... aliquid aegre f a c e r e. :: quin faciam lubens. TER. Eun. 624 facere contra huic aegre. COM. inc. 50 (Char. gramm. I 195, 24) aegre faciam filiis. **2** *commixtis notionibus animi dolore affecti et animi inviti (irati)*: GLOSS. acerbe, indigne, ingrate: PLAVT. Asin. 832 numquidnam tibi molestumst ..., si haec ... mecum accubat? :: pietas ... oculis dolorem prohibet. ... possum ... inducere animum, ne aegre p a t i a r, quia tecum accubat. Bacch. 492 aegre patitur gnatum esse corruptum ..., ut ipsus sese cruciat aegritudine. 464 Merc. 251 Poen. 1071. TER. Ad. 143 non nihil molesta haec sunt mihi, sed ostendere me aegre pati illi nolui. Haut. 957 scio tibi esse hoc gravius ... ac durius ...; verum ego haud minus aegre patior. CIC. Att. 1, 18, 3 aegre id passus divortium fecit. TVRP. com. 183 FAB. MAX. hist. Serv. Aen. 1, 3. LIV. 36, 7, 12 fremere ... et aegre pati ... leges ... impositas. 2, 45, 5 haec ... haud aegre consules pati. 22, 41, 4 damnum haud aegerrime. 38, 34, 4 nec aegrius passi sunt quam exules reduci (7, 13, 6 quod), *et passim apud* LIV. SEN. dial. 4, 28, 7 litem sibi inferri aegerrime ... patitur. PLIN. nat. 10, 47 aegre ... servitium. TAC. hist. 1, 67 id. 3, 53. 3, 60. 1, 53 aegre passus statuit. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 4 aegre patiebatur ... se ... solacio destitutum. PLAVT. Capt. 146 eius incommodum tam aegre f e r a s. Poen. 1067 factum. TER. Andr. 137 redeo inde iratus atque aegre ferens. 178 id. Haut. 860. Hec. 128 ita aegre tulit, ut ipsam Bacchidem ... eius commiseresceret. 497 rem. 709 hoc. Ad. 547. ENN. trag. 91 vidi, videre quod me passa aegerrume. LAEL. Cic. schol. Bob. p. 283 O. neque ita moleste atque aegre ferri quam ferundum est, cum ... mortem obiit. PACVV. trag. 128 malefactum. CATO orat. Gell. 10, 3, 17 iniurias. CIC. div. 1, 73 discessit aegre ferens, *et* 6*ies* *in* Tusc. SALL. Iug. 85, 10 rem nobilitas aegerrume tulit. OV. met. 8, 593 huic ... virgineum ... nomen ademi. quod pater ... aegre tulit inque profundum propulit *natam*. 12, 533 dolor addidit iram oppressumque aegre tulimus tot ab hostibus unum. LIV. 1, 14, 3 rem minus aegre quam dignum erat tulisse (1, 51, 1 aegrius). 27, 34, 4 ignominiam adeo aegre tulerat (CVRT. 8, 6, 7). 4, 51, 3 non aegerrime id. 4, 54, 2 non alias aegrius plebs tulit tribunicia comitia sibi non commissa. 2, 8, 7 aegrius. 22, 37, 2 caedem ... allatam adeo aegre tulisse, ut nulla sua ... clade moveri magis potuerit; *alias*. SEN. contr. 7, 7, 12 aegre ferentem pudorem repulsae. VAL. MAX. 3, 3, 1 SEN. dial. 9, 10, 1. 6, 23, 2. 11, 2, 2 vulnus. epist. 22, 10 CVRT. 3, 6, 3. 4, 6, 13. 8, 12, 18. 10, 2, 6 PLIN. nat. 35, 22 SVET. vita Lucan. p. 51 R. FRONTO p. 5, 17 N. neque doleo quicquam neque aegre fero; *quater*. APVL. apol. 71. 96 COD. Iust. 9, 41, 3 (*a. 216*). CAPITOL. Aur. 27, 11 nimium. EPIT. Alex. Wagn. 87 RVT. LVP. 1, 7 AMM. *quater*. AVG. civ. 1, 11 hoc ... aegre ferendum est. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 3. 2, 4, 1. SIDON. epist. 4, 11, 3 non satis ferebat aegre pigram ... sequacitatem. 1, 11, 12 turpiter. BOET. c. Eut. Migne 64, 1340ª tuli aegerrime. TAC. hist. 2, 56 damna ... et iniuriae aegre t o l e r a b a n t u r (Agr. 13). 3, 21 id. ann. 15, 1. 13, 35 munia ... aegerrime. SIDON. epist. 4, 14, 1. PLIN. paneg. 49 aegre p e r p e s s u s superbam ... convictus simulationem. AMM. 29, 5, 9 moras. APVL. met. 8, 22 mortem dominus eorum aegerrime s u s t i n e n s. 10, 28 infantulae quod leges ... patris successionem deferrent, sustinebat aegerrime. ARNOB. nat. 3, 11 *deos* aegre atque aegerrime (ac- *P*) sustinere dari sibi ... sexus. **3** *fere i. q. invito animo*: PLAVT. Asin. 582 nimis aegre risum contini. CIC. Att. 16, 11, 1 aegre me tenui. PRIAP. 28, 1 non bene cogitas et aegre carpendo temperas ab horto (LIV. 32, 10, 8 *seq.* quin. APVL. apol. 2 SVLP. SEV. chron. 1, 17, 1). LIV. 2, 45, 10 aegre abstinent, quin. SVLP. SEV. chron. 1, 6, 6. LIV. 37, 20, 7 aegre id permittente. VELL. 2, 85, 5 cessere victoriam. CVRT. 5, 9, 13 aegre (a rege ea re *codd.*) paruit (PLIN. epist. 6, 20, 12). SEN. benef. 2, 1, 2 quod ... aegre dimittere visus est. TAC. ann. 4, 42 animum aegre componere. PLIN. epist. 4, 13, 2 intentionem ... aegre resumam (SIDON. epist. 9, 12, 2). FRONTO p. 96, 7 N. concedebat. 135, 8 creditoribus ... satisfaceret. IVVENC. 3, 65 imperat. AMM. 15, 3, 6 faterentur. 23, 6, 1. 26, 10, 6 urbem aegerrime dediderunt. *Kempf.*

Aeger, -rī *cogn.* COD. Iust. 4, 51, 5 (*a. 294*) Aurelio Aegro. *V.*

Aeges *v.* Aex. **Aegeta, Aegetēnsis** *v.* Egeta.

Aegetīnī *v.* Azetium.

Aegeus, -eī, *Αἰγεύς*. Neptuni filius (HYG. fab. 242 p. 134, 19 *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 2, 45. 5, 56 MYTHOGR. 1, 204, 34) *vel* Pandionis filius (HIER. chron. a. Abr. 735 *cf.* HYG. fab. 26 p. 55, 12. 37 p. 68, 3. 48 p. 72, 15), pater Thesei (PAVL. FEST. 24 *cf.* AMPEL. 15, 4 IVST. 2, 6, 14 HYG. fab. 14 p. 46, 1. 79 p. 81, 1. 173 p. 28, 16 SERV. Aen. 7, 761 [MYTHOGR. 1, 46] SERV. auct. Aen. 3, 74 SCHOL. Stat. Theb. 2, 45. 3, 434. 5, 56. 5, 431 Ach. 192 MYTHOGR. 1, 204, 34), *coniux Medeae* (SEN. Phaedr. 563 HIER. chron. a. Abr. 782 MYTHOGR. 1, 48), *rex* Atheniensium (IVST. 42, 2, 12 HIER. chron. a. Abr. 735). *nom. bisyll.* Aegeus: *in fine hexametri*: CAT. 64, 213 OV. met. 7, 454 fast. 2, 41. *in medio versu* Aegeús: OV. met. 7, 402 *et* 420 epist. 10, 131. *gen.* Aegei: SEN. Phaedr. 563 (*creticus*) AMPEL. 15, 4 HYG. fab. 14 p. 46, 1. 79 p. 81, 1. 173 p. 28, 16 *al.* *dat. et abl.* Aegeo *saepius*. *acc.* Aegea (*dactylus*): OV. met. 15, 856 STAT. Theb. 12, 626 silv. 3, 3, 180. Aegeum: IVST. 2, 6, 15 HYG. fab. 26 p. 55, 12 SERV. Aen. 7, 761 MYTHOGR. 1, 46. 1, 204, 34. *cf. Wernicke, PW. I 952.* *derivatum* **Aegīdēs,** -ae, *Αἰγείδης*, *Aegei filius, Theseus. nom.* Aegides: OV. met. 8, 174. 405. 560. 12, 343 STAT. Ach. 1, 192 CORIPP. Ioh. 4, 610. *gen.* Aegidae: OV. epist. 15, 325 Pont. 2, 6, 26. *acc.* OV. trist. 5, 4, 26 Aegiden *ante vocal.* *voc.* STAT. Theb. 12, 546 Aegide. OV. epist. 4, 59 perfidus Aegides, ducentia fila secutus, curva meae fugit tecta sororis ope. STAT. Theb. 12, 546 belliger. 12, 769 horridus. SIDON. carm. 5, 193 Atticus. OV. Pont. 2, 6, 26 Aegidae Pirithoique fides. *cf.* trist. 5, 4, 26 te vocat Aegiden (*Thesea, quasi amicissimum*) Euryalumque suum. *plur. Aegei posteri*: OV. epist. 2, 67 inter et Aegidas media

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

statuaris in urbe. **Aegaeum mare** τὸ Αἰγαῖον πέλαγος Gloss. III 246,16. *cui adiungitur adi.* **Aegaeus,** -a, -um, *ad* Aegaeum mare *pertinens. memoratur inde a* Pacvv. *et* Varr. *in libris passim ut fieri solet pro* ae *scriptum est* e, *neque tamen* Αἰγεῖον *subesse potest, quod infimae latinitatis auctores interpretatos esse non negaverim, ut docet* Not. Tir. 84, 99. 100 Aegium *oppidum*, Aegium mare. *eadem forma restituenda videtur* Tab. Peut. 8, 5 Aecium mare. Pavl. Fest. 24 Aegeum mare appellatur, quod crebrae in eo sint insulae, ut procul aspicientibus species caprarum videatur (Varro ling. 7, 22 rust. 2, 1, 8 Sol. 23, 16 Schol. Stat. Theb. 5, 56 Isid. orig. 13, 16, 5 Mart. Cap. 6, 658. Plin. nat. 4, 51 nomen dedit scopulus ... verius quam insula. Sol. 11, 1), sive quod in eo Aege, Amazonum regina, perierit, sive quod in eo Aegeus, pater Thesei, se praecipitaverit (Lact. inst. 1, 11, 59 Hyg. fab. 242 p. 134, 19 Serv. auct. Aen. 3, 74 Schol. Stat. Theb. 3, 434. 5, 56 Mythogr. 2, 125). *cf.* Aex *1.* Cic. Manil. 55 in Aegaeo mari (leg. 3, 36 Hor. epist. 1, 11, 16 Ov. epist. 19, 222 Liv. 36, 43, 11. 37, 14, 2. 38, 59, 5. 43, 28, 16. 43, 29, 6 Sen. nat. 2, 26, 4. 6, 21, 1 Mela 2, 48. 2, 106 Plin. nat. 4, 42. 4, 71. 5, 102 Tac. ann. 5, 10. 15, 71 Apvl. met. 10, 35 Sol. *bis.* Paneg. Itin. Anton. 526 Avien. Agenn. Vrb. grom. p. 62, 9 L. Dict. Cosmogr. p. 77, 8. 77, 11. 83, 4 Serv. auct. Aen. 3, 74 Oros. hist. 1, 2, 56 *et* 57 Schol. Stat. Theb. 4, 62). *nota* Apvl. mund. 6 Aegaea et Myrtoa maria. *contra* Cic. fin. 3, 45 magnitudine maris Aegaei (Prop. 3, 7, 57 di. Mela 1, 17. Mart. 6, 34, 3 litora. Ivv. 13, 246 rupem scopulosque. Ivl. Honor. geogr. 11 p. 31, 2. 12 p. 31, 3. 25 p. 40, 1. 28 p. 40, 13. 36 p. 44, 9 Cosmogr. p. 87, 10 Itin. Anton. 524 Serv. auct. Aen. 3, 74 Oros. hist. 1, 2, 98 Schol. Stat. Theb. 5, 56. 5, 88). Plin. nat. 4, 9 duo maria Aegaeum et Ionium (Flor. 1, 32, 1 Cosmogr. p. 78, 20 Mart. Cap. 6, 652). mare *supplendum*: Mela 1, 18 Lvcan. 1, 103 Plin. nat. 4, 19 (Sol. 7, 14). 4, 51 Sil. 15, 157 Flor. epit. 1, 41, 10 Ampel. 7, 4 Amm. 22, 8, 2 Macr. sat. 7, 12, 35). *subst.* Aegaeum, -ī *n.*, τὸ Αἰγαῖον *sc.* πέλαγος, *vel* Aegaeus, -ī *m.*, ὁ Αἰγαῖος *sc.* πόντος. Verg. Aen. 12, 365 alto. Hor. carm. 2, 16, 1 in patenti prensus Aegaeo. Ov. fast. 4, 565 Manil. 4, 621 Vell. 1, 4, 3 Sen. epist. 89, 20 Mela 1, 18. 2, 25. 2, 109 Pers. 5, 142 Plin. nat. 4, 62. 9, 52 Val. Fl. 2, 366 Stat. Ach. 1, 35 Theb. 1, 701. 3, 434. Ivv. 13, 81 pater Aegaei Neptune. Avien. orb. ter. 560. 689 Aegaei gurges. Amm. 27, 4, 7. 31, 16, 7 Schol. Stat. Theb. 6, 10 (*cf.* 7, 15). Ven. Fort. vita Mart. 4, 15 procella: *nominativi forma nusquam comparet, sed plur. in* -a: Val. Fl. 1, 561 oculos Aegaea refert ad caerula robur Herculeum. *nom. in* -us: Clavd. 1, 190 ridetque Aegaeus alumnis lenior et blando testatur gaudia fluctu. 20, 333 *iuvenum* profundam ingluviem non Aegaeus, non alta Propontis ... explent. carm. min. 53, 117 horruit Aegaeus. *ergo ad masc. videtur pertinere*: Clavd. carm. min. 28, 38 *Nilus* effluit Aegaeo stagnantior, acrior alto Ionio. Clavd. 10, 162 timor Aegaei rupturus fronte carinas trux aries. Prisc. perieg. 128 arctoas ad partes aspice rursus Aegaeum, superat qui fluctibus aequora cuncta, dispersas vasto qui gurgite Cycladas ambit. 323 altus (784 alti *gen.*). *cf.* Aegaeon *2 et* Aegon. *praeter* mare *adiectivo coniunguntur substantiva haec*: Ov. met. 11, 663 aequore (Prisc. perieg. 398. 400 altum. Coripp. Ioh. 1, 208). Sol. 11, 4 aestibus (Pavl. Nol. carm. 17, 19). Prop. 3, 24, 12 aqua. Ov. met. 9, 448 aquas (epist. 15, 118. 20, 66 Clavd. 10, 133). Varro Men. 226 aquilo. Ov. trist. 1, 11, 8 Cycladas. Stat. Ach. 1, 675 flexus. Mela 2, 37 fluctibus. Pacvv. Varro ling. 7, 22 freto (Sen. Tro. 226). Phaedr. 4, 7, 19 freta (Sen. Phoen. 313). Cic. Arat. 422 gurgite (Stat. Theb. 2, 45). Stat. silv. 1, 3, 95 hiemes (5, 2, 5 Clavd. rapt. Pros. 1 praef. 12). Cvlex 355 litora (Sol. 40, 1). Varro rust. 2, 1, 8 pelagus (Mela 2, 27 Plin. nat. 2, 244 [Mart. Cap. 6, 613]. Avien. orb. ter. 555 freta. Hyg. fab. 242 p. 134, 19 Serv. auct. Aen. 3, 74 Ennod. carm. 26, 37 epist. 320 [dict. 12] 4 Schol. Stat. Theb. 3, 434 Mart. Cap. 6, 658). Sen. Oed. 487 ponto (Sil. 1, 468). Clavd. 20, 246 portūs. Stat. Ach. 1, 390 procellae. Val. Fl. 1, 160 alta profundi (2, 383 scopulos). Prop. 1, 6, 2 salo (Avien. orb. ter. 988 per terga sali. 188 salis). Sol. 11, 1 sinus (11, 2). Stat. Theb. 6, 20 stagna. Hor. carm. 3, 29, 63 tumultūs. Clavd. 21, 287 turbine. Tib. 1, 3, 1 undas (Lvcan. 5, 613). *pro epitheto*: Verg. Aen. 3, 74 Neptuno Aegaeo (Ciris 474). Stat. Theb. 5, 49 Nereo. 8, 477 Veneris. *adi. derivatum ab* Aegae *cf. s. v.*

Aegēus *v.* Aegaeum mare *et sub* Aegae.

Aegia *vitis v. sub* Aegium. *nom. mul. v.* Aegius.

Aegiae *v.* Aegae.

Aegialos (-us), -ī, ὁ Αἰγιαλός. **1** Plin. nat. 4, 12 Achaiae nomen provinciae ab Isthmo incipit. antea Aegialos vocabatur propter urbes in litore per ordinem dispositas (Mart. Cap. 6, 652). *cf.* Aegialeus *2. v. Hirschfeld, PW. I 957, 3.* **2** *mons v.* Aegaleos. **3** *nom. et cogn. vir.* Plin. nat. 14, 49 magna fama et Vetuleno Aegialo, perinde libertino, fuit in Campania rure Liternino, maiorque etiam favore hominum (*idem qui* Sen. epist. 86, 21 Aegialus. 86, 14 diligentissimo patre familiae). Corp. X 1999 (*Puteolis*) dis manib. Aegialo Q. Lucreti Secund. (*servo*). VI 33268 (*e columb.*) L. Aquillius L. et Chiae l. Aegialus. 17032 Domitiae Prepusae Cn. Domitius Aegialus uxori car⟨issimae⟩. 27939 Valerio Aegialo. XI 1694 (*Beneventi*) L. Lollius S⟨u⟩av⟨is⟩ sibi et Hirriae Aegial⟨e⟩ uxori Pomponiae Cale matri L. Lollio Suavi Aug. iterum L. Lollio Aegialo Augustali iter⟨um⟩ Hirriae Ca⟨le .... **Aegialeus,** -ī, Αἰγιαλεύς, *nom. mytholog.* **1** Hyg. fab. 71ª p. 78, 9 Aegialeus Adrasti filius ex Demo⟨a⟩nassa Argivus (Schol. Luc. Bern. 5, 233 Aegialeum). Trag. inc. 147 (Qvint. inst. 8, 6, 34) Aegialeo parentat pater. **2** Hier. chron. a. Abr. 1 Nino regnante apud Assyrios primus Sicyonis imperavit Aegialeus a. LII, a quo Aegialia nuncupata est, quae nunc Peloponnesus vocatur (Isid. orig. 9, 2, 71, *ubi* Agialio *et* Agialea). a. Abr. 885 Sicyoniorum reges ab Aegialeo (egealeo *AP*) usque ad Zeuxippum (Beda chron. III 261, 76 Aegealeo). Avg. civ. 18, 2 Aegialeus (Chron. Alex. I 113, 214 Egialeus. Isid. chron. II 431, 30 Agialeus. Beda chron. III 255, 36 Aegialio). Hier. chron. a. Abr. 271 *Apis* cum fratrem Aegialeum regem praefecisset Achaiae, ipse cum populo ad Aegyptum navigavit. *cf.* Aegialea *4.* **3** Cic. nat. deor. 3, 48 Absyrto *Medeae* fratri, qui est apud Pacuvium (trag. 243) Aegialeus. Ivst. 42, 3, 1 *Aeetae* filium Aegialeum (*v. l.* -ium). **4** *mons cf.* Aegaleos. *de singulis egit Höfer, PW. I 956.* **Aegialeī,** -ōrum, Αἰγιαλεῖς. Hier. chron. a. Abr. 668 a *Sicyone* Sicyonii nuncupati sunt, qui primum Aegialei (aegilei *F*) vocabantur (Isid. orig. 9, 2, 71, *ubi* Agialei). **Aegialē,** -ēs, Αἰγιάλη, *vel* **Aegialēa** (-īa), -ae, Αἰγιάλεια. **1** *uxor Diomedis, Adrasti vel Aegialei filia*: Serv. Aen. 11, 269 Stheneli filius Cyllarabus Aegialiam Diomedis uxorem cognovit adulterio. *cf.* 8, 9. Avien. orb. ter. 652 coniugis ... dirae ... furor Aegialiae (Prisc. perieg. 514 coniugis incestae per fraudes Aegialeae). Dict. 6, 2 Aegialen. Stat. silv. 3, 5, 48 questa est Aegiale, questa est Meliboea relinqui. *Knaack, Hermes 25 (1891) 88* Aeglen *et* Aegialen *confusas esse voluit. contra dicit Vollmer ad l. cf. Knaack, PW. I 956.* **2** Hyg. fab. 65 p. 63 Alcyone Aeoli et Aegiales (egyales *F*) filia. **3** *ex Echinadibus insulis*: Plin. nat. 4, 53 ante Aetoliam Echinades, Aegialia, Cotonis .... **4** Hier. chron. a. Abr. 45 *ab Api* Apia, quae nunc Peloponnesus, prius Aegialia nuncupata. *cf.* Aegialeus *2. v. Hirschfeld, PW. I 956.*, **5** *nom. et cogn. mul. semper* Aegiale: Corp. VI 11220 d'. m'. Agathangelo ... Leucátes ⟨et⟩ Aégiale paréntés. 22076 Sex. Marcio Hermae patrí suo bene merentí Aegiale filia. Corp. VI 20354 Iulia Aegiale. 16693 d. m. Cuspiae Aegiales. 26504 Sextiliae Aegiales. 14437 Carrinatiae Aegiale ... C. Carrinas Hesper fecit lib. suae b. m. III 12826 (*in Dalmatia*) Laelia Aeciale. *adde aliam Beneventanam sub* Aegialus *3.*

? **Aegiamunniaegō** (*dat.*). *deus Hispanus.* Corp. II 2523 (*in Tarraconensi*) Aegiamun|niaego Antistius Placidus Cili filius Alterniaicinus v. s. l. m. *Diehl.*

Aegiās *v.* Aegae.

? **aegicon** *herba.* Ps. Apvl. herb. 67 Graeci agrostin ... alii aegicon appellant, Latini gramen. *V.*

Aegida *oppidum.* Plin. nat. 3, 129 oppida Histriae civium Romanorum Aegida (*cod. dett.*, agida *boni*), Parentium, colonia Pola. *cf. Mommsen, Corp. V p. 49.*

Aegīdēs (-ae) *v. sub* Aegeus. **Aegidium** *v.* Aeginium.

Aegidius *v.* Egidius. **Aegiēnsēs** *v.* Aegium.

Aegila, τὰ Αἴγιλα, *vel* **Aegilia,** Αἰγιλία, *insula inter Cytheram et Cretam sita.* Mela 2, 111 Aegilia. Plin. nat. 4, 57 Aegila. *eadem fortasse* 4, 65. Avien. orb. ter. 669 Aegila (equila *A*, acquila *v*) parva et procera caput turgescunt pulchra Cythera. Prisc. perieg. 525 Aegyla. *cf.* Aegilodes.

Aegilanis *gen. cf.* Agila (-o). *nom. germ.* Greg. Tvr. Franc. 8, 30 p. 345 rex Leudeghyselum in loco Calomniosi cognomento Aegilanis ducem dirigens.

Aegilion *acc. insula.* Plin. nat. 3, 81 *prope Corsicam* Capraria, quam Graeci Aegilion (*Riccard.*, aegylion *rell.*) dixere (Sol. 3, 2 Aegilon *acc. v. l.* -y-, Mart. Cap. 6, 644 elegion *acc. libri*). *cf.* Varro rust. 2, 3, 3 *et ad etymologiam* Aegae. *v. Hülsen, PW. III 1546 sub* Capraria *4.*

sinus **Aegilodēs,** Αἰγιλώδης. *appellatus ut videtur ab* Αἴγιλα *Laconiae vico.* Plin. nat. 4, 16. *Diehl.*

aegilōps, -opis, αἰγίλωψ. *genus quercus*: Plin. nat. 16, 22 *quercus* excelsissima ... aegilops (aezops *codd.*), incultis amica. 16, 32 e glandiferis ... quae vocatur aegilops (aezops *codd.*). *herba*: Plin. nat. 18, 155 *circumligat se* hordeo festuca, quae vocatur aegilops. 25, 146 aegilopas sanat herba eodem nomine, quae in hordeo nascitur, tritici folio (1 ind. 25, 93). 26, 130 perunguntur ... nervorum duritiae aegilopis suco. Diosc. 4, 132 de ⟨e⟩gylops. egylops herba est, folia tridicia similia habet, sed mollia, et susu capitellum est, in quo seminis grana sunt obrufa *eqs.* *alia bulbosa*: Plin. nat. 19, 95 *bulborum* genera Graeci haec fecere: bolbinen, setanion ... aegilopa. 21, 103 aegilo[n]pa[n] non nisi post annum e semine suo nasci (*nisi ad priorem trahendum est*). *oculorum vitium, quod et deminutive* **aegilopium,** αἰγιλώπιον *vocatur.* Diosc. herb. fem. 19 egilophas ... id est eos qui in angulis oculorum tubera in modum caprorum habent (51). *acc. plur.* aegilopas: Plin. nat. 23, 160. 25, 146. 27, 105 Marc. med. 8, 160. 187 Diosc. 1, 137. 4, 132. 5, 7 herb. fem. 19, 51. *acc.* aegilopia: Plin. nat. 22, 54. 29, 125. 35, 34 aegilopia manare prohibet. Marc. med. 8, 186 Vindic. epist. 8 oculis aegilopia excitet. Diosc. 2, 78. 3, 149 egilopie (*sic*) curat. Gloss. aegilopium (*vel* -ia) vitium oculorum. Plin. nat. 20, 158 *nepeta* tusa aegilopis inponitur. 21, 132 baccar ... inponitur ... aegilopiis incipientibus. *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aegimius, -ī, *Αἰγίμιος. mythicus Dorum rex, de quo cf. Bethe, PW. I 963, 1.* PLIN. nat. 7, 154 Anacreon poeta ... tribuit annos ... Aegimio CC.

Aegimurus (-um), -ī, *Αἰγίμουρος, insula.* NOT. Tir. 84, 91 Aegimurus. LIV. 30, 24, 9 onerariae pars maxima ad Aegimurum — insula ea sinum ab alto claudit, in quo sita Carthago est, triginta ferme milia ab urbe — *delata est.* BELL. Afr. 44, 2 navis ... delata ad Aegimurum. LIV. 29, 27, 14 abreptam tempestate ab Africa classem ad insulam Aegimurum. 30, 24, 11 ut classem ... Aegimurum traiceret. 30, 24, 12 ab Aegimuro. FLOR. epit. 1, 18, 30 aput Aegimurum. ITIN. Anton. 492 Aegimurum (*sic Scorial.*, etgurumum *vel* etgumurum *sim. rell.*) insulam. 515 ante promontorium Apollinis Aegimurum (egimurum, egimurtum *sim. codd.*) insula: a Carthagine stadia CCXXX. *nota*: PLIN. nat. 5, 42 contra Carthaginis sinum duae Aegimoerae (*vel potius* -oe); Arae autem, scopuli verius quam insulae, inter Siciliam maxime et Sardiniam. RAVENN. p. 410, 7 Egimoron. *adi.* **Aegimuritānus**, -a, -um. VICT. TONN. chron. II 204, 555, 2 exilio Aegimuritanae (*sic Soriensis deperditus*, egimauritane, -iae *codd.*) insulae. *cf. Joh. Schmidt, PW. I 964.*

1. Aegīna, -ae, *Αἴγινα.* CORP. VI 1779 (*saec. IV ex.*) Eginam. *contra* 1780 Aeginam. STAT. Theb. 7, 319 Aeginan *ante voc.* **1** *insula sinus Saronici*: LIV. 33, 30, 11 Aeginam insulam (MYTHOGR. 2, 204). MELA 2, 109 in Aegaeo Pitynussa et Aegina Epidaurico litori proxima. PLIN. nat. 4, 57 liberae condicionis. AVIEN. orb. ter. 679 fertilis Aeginae tellus et opima Salamis (PRISC. perieg. 535). CIC. off. 3, 46 nimis ... imminebat propter propinquitatem Aegina Piraeo. epist. 4, 5, 4 CIRIS 477. PLIN. nat. 34, 11 privatim Aegina candelabrorum superficiem dumtaxat elaboravit. CORP. VI 1779 Aconia Fabia Paulina c. f. sacrata Cereri et Eleusiniis, sacrata apud Eginam Hecatae tauroboliata hierophantria. *sim.* 1780 sacratae apud Aeginam deabus (*Hecatis*). *ut in oppidis fieri solet, loci significationes nudo exprimuntur casu*: *locat. ubi*: LIV. 27, 33, 5 Aeginae (28, 5, 1. 31, 15, 9. 31, 28, 3. 32, 39, 2. 36, 42, 6. 42, 18, 4). *quo*: LIV. 27, 30, 11 Aeginam (27, 33, 4. 28, 7, 11. 31, 14, 11. 31, 15, 8. 42, 16, 6). *contra semper* ab Aegina: CIC. epist. 4, 5, 4 LIV. 31, 15, 8. 31, 25, 1. 31, 33, 2. 32, 39, 3. *cf. Hirschfeld, PW. I 964.* **2** *nympha, insulae eponyma*: HYG. fab. 52 p. 58 Iupiter cum Aeginam Asopi filiam vellet comprimere ... detulit eam in insulam Oenonen et gravidam fecit, unde natus est Aeacus (SERV. auct. Aen. 4, 402). *ibid.* insula ... Aeginae nomen possedit (SERV. auct. Aen. 2, 7). SCHOL. Stat. Theb. 7, 424 *Asopi* Aeginam filiam in aquilam mutatus Iuppiter vitiavit (MYTHOGR. 2, 203). 7, 315 raptam a Iove filiam Aeginam (MYTHOGR. 1, 165 *male* Aesopi. 2, 105). OV. epist. 3, 73 Iovis Aeginaeque nepote *Pelia.* met. 7, 474 *Oenopiam* Aeacus Aeginam genetricis nomine dixit. *cf. l. 37.* 7, 616 Aeginae Asopidos (MYTHOGR. 2, 204). STAT. Theb. 7, 319. 7, 329 felix. *apud artifices*: PLIN. nat. 35, 122 Elasippus ... Aeginae picturae suae inscripsit ἐνέκαεν. *cf. Escher, PW. I 968.* **Aegīnētae**, -ārum, *Αἰγινῆται. Aeginae insulae incolae*: CIC. off. 3, 46 *Athenienses* sciverunt, ut Aeginetis, qui classe valebant, pollices praeciderentur. HIER. chron. a. Abr. 1508 mare obtinuerunt Aeginetae ann. XX usque ad transitum Xerxis. **Aegīnēta** (-ēs), -ae, *Αἰγινήτης, nom. vir.* PLIN. nat. 35, 145 Pasiam fratrem Aeginetae fictoris (pictores *Bamberg.*). CORP. VI 19800 (*periit*) Iulius Aegineta. *adi.* **Aegīnēticus**, -a, -um, *Αἰγινητικός, quod ad Aeginam pertinet.* PLIN. nat. ind. 34, 2 genera aeris, quae Corinthia ... quae Aeginetica. nat. 34, 8 Aegineticum atque Deliacum *aes.* 34, 10 *bis.* 34, 75 Canachus *fecit* Apollinem nudum, qui Philesius cognominatur, in Didymaeo Aeginetica aeris temperatura. CALV. metr. 6 p. 143 *drachmam* Aegineticam. **Aegīnēticus**, -ī *subst. m.*, *ὁ Αἰγινητικός.* PRISC. gramm. III 194, 7 Isocrates Aeginetico (287, 23 *et* 325, 9 *litteris graecis*). *deriv. latin.* **Aegīnēnsēs**, -ium, *Aeginae incolae.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 7 Aeginensium iuventuti (*ex* CIC. off. 3, 46 *ubi* Aeginetis).

2. *insula* **Aegina**. ITIN. Anton. 515 *inter Pandateriam et Aenariam* insula Aegina (*v. l.* egina, egena). 516 *v. l.* egina, egyna, egira. *vicina altera* Aegira. *v. Hülsen, PW. I 477.*

Aeginium, -ī, *Αἰγίνιον.* **1** *oppidum Tymphaeorum*: CAES. civ. 3, 79, 7 Domitius ... ad Aeginium (eginum *f*, eginium *rell.*), quod est adiectum appositumque Thessaliae, Caesari venienti occurrit. LIV. 32, 15, 4 inde Aeginium petit. 36, 13, 6. 44, 46, 3 ad Aeginium ... ducenti eruptione ex oppido facta amissi sunt. 45, 27, 1. **2** *Macedoniae*: PLIN. nat. 4, 33 oppida Aegiae ... Beroea et in regione, quae Pieria appellatur a nemore, Aeginium (aegidium *codd.*). **Aeginiēnsēs**, -ium, *Aeginii oppidi (1). incolae*: LIV. 44, 46, 3. 45, 27, 3. *v. Hirschfeld, PW. I 969.*

Aeginus *gen.?* CORP. VI 34155 (*ad* 25019) Prima Aeginus vicaria an. XIIII. *estne genetivus pro Aeginis? cf.* Aegis.

Aegiochus, -ī, *Αἰγίοχος.* HYG. astr. 2, 13 p. 49 Euhemerus ait Aega quandam fuisse Panos uxorem; eam ab Iove compressam peperisse, quem viri sui Panos diceret filium; itaque puerum Aegipana, Iovem autem Aegiochum appellatum. *litteris graecis* LACT. inst. 1, 21, 39.

Aegion *v.* Aegium.

Aegipān (-ās), -ānos, *saepius plur.* **Aegipānes**, -um, *Αἰγίπαν, Αἰγίπανες.* **1** *ad nominis significationem*: HYG. astr. 2, 13 p. 49 Euhemerus ait Aega quandam fuisse Panos uxorem; eam ab Iove compressam peperisse, quem viri sui Panos diceret filium; itaque puerum Aegipana, Iovem autem Aegiochum appellatum. fab. 155 p. 13, 9 Aegipan ex capra *Iovis filius.* SCHOL. Germ. Bas. p. 89, 6 dii immortales posteaquam Typhonem digna poena adfecerunt, ... Pana sancta astrorum memoria decoraverunt, et ei nomen Aegyptii Aegipana (*sic schol. Strozz. p. 158*, Aegyptii Pana *AP*) inposuerunt, quod cum ceteri se in bestias convertissent, Pan se in capram transfigurasset. HYG. astr. 2, 28 p. 69 Capricornus. huius effigies similis est Aegipani, quem Iuppiter ... in sideribus esse voluit ut capram nutricem. *cf.* SCHOL. Germ. Bas. p. 87, 3 Capricornus. hic similitudinem Aegipanos habet. ab eo enim est factus. *gens Libyca semifera, Satyris similis*: MELA 1, 23 intra (*sc. in solitudinibus inter Aethiopiam et oceanum Atlanticum*), si credere libet, vix iam homines magisque semiferi Aegipanes et Blemyes et Gamphasantes et Satyri (PLIN. nat. 5, 44 Aegipanas). PLIN. nat. 5, 46 Aegipanum qualis vulgo pingitur forma (MELA 1, 46 SOL. 31, 6 MART. CAP. 6, 674). 6, 197 in eo tractu (*Aethiopiae*) ... colles ... Aegipanum Satyrorumque. 5, 7 *traditur Atlas mons* Aegipanum Satyrorumque lascivia inpleri (SOL. 24, 10 choris. MART. CAP. 6, 667 Satyris Aegipanisque bachantibus). PAVL. FEST. 97 grallatores appellabantur pantomimi, qui, ut in saltatione imitarentur Aegipanas, adiectis perticis furculas habentibus atque in his superstantes ob similitudinem crurum eius generis gradiebantur utique propter difficultatem consistendi. *huc traxerim* NOT. Tir. 84, 93 Aegippa (*vel* Aegyppa). **2** *cogn. vir.* CORP. X 1996 (*Puteolis*) M. Acútius Aegipás.

Aegippa *v.* Aegipan.

Aegippus, -ī, *agn. ab αἴξ et ἵππος an* Egippi Eugippi? CORP. XIV 170 (*Ostiae, a. 247 vel 248*) Aegippi. L. Mussió Aemiliano Laurenti Lavinatium (quattuor) milit(iarum), v. e.

1. Aegira, -ae, *Αἴγειρα.* **1** *opp. Achaiae*: MELA 2, 53 *in litore* Aegion et Aegira et Olyros et Sicyon (PLIN. nat. 4, 12). PLIN. nat. 28, 147 taurinus *sanguis* ... recens inter venena est excepta Aegira. ibi enim sacerdos Terrae vaticinatura sanguinem tauri bibit prius quam in specus descendat. TAB. Peut. 7, 5 Agira *et* Agion. RAVENN. p. 377, 8 Egira (400, 10. Guido 539, 9). *v. Hirschfeld, PW. I 950.* **2** PLIN. nat. 5, 139 clarissima ... Lesbos ... Himerte et Lasia, Pelasgia, Aegira, Aethiope, Macaria appellata.

2. Aegira. ITIN. Anton. 516 Egira *insula inter Italiam et Siciliam. vicina altera* Aegina. *ceterum ignota.* Diehl.

aegiros, -ī *f.*, *αἴγειρος.* ORIBAS. eup. A 2, 7 aegyros i. e. pupulus.

1. aegis, idos *f.*, *αἰγίς, Iovis scutum. de variis veterum opinionibus exponit Stengel, PW. I 970.* SERV. Aen. 8, 354 aegida, id est pellem Amaltheae caprae. 8, 435 aegis proprie est munimentum pectoris aereum, habens in medio Gorgonis caput: quod munimentum si in pectore numinis fuerit, ʽaegisʼ vocatur, si in pectore hominis, sicut in antiquis imperatorum statuis videmus, lorica dicitur (*doctrina haec spinosa ducta est ex* MART. 7, 1, *infra p. 949, 3*). AVG. cons. euang. 1, 23, 31 scutum illud Iovis, quod appellant aegida. nempe origo nominis huius ita redditur, quia Iovem a matre occultatum capra nutrivit. *cf.* LACT. inst. 1, 21, 39. HYG. astr. 2, 13. GLOSS. scutum Iovis. pectoralis Minervae. scutum Minervae. Iovis tectimen vel Minervae seu quod sacerdotes ante pectus gerant reticuli genus. pellis caprarum. lib. gloss.: aegid[i]a pluvia. *cf.* VERG. Aen. 8, 354. *non legitur gen. nec dat.* VERG. Aen. 8, 354 Iovem, cum saepe nigrantem aegida concuteret dextra nimbosque cieret. 8, 435 *Cyclopes tractant* aegidaque horriferam, turbatae Palladis arma. HOR. carm. 1, 15, 11 galeam Pallas et aegida ... parat. 3, 4, 57 sonantem Palladis aegida. OV. met. 2, 755 *Pallas* traxit suspiria ..., ut pariter pectus positamque in pectore forti aegida concuteret. 4, 799 castos aegide vultus nata Iovis texit. 5, 46 Pallas ... protegit aegide fratrem. 6, 79 defenditur aegide pectus *Palladis.* fast. 3, 848 Pallas, pro ducibus nostris aegida semper habe. SEN. Ag. 530 armata Pallas ... aegide. Herc. f. 902 Pallas, cuius in laeva ciet aegis feroces ore saxifico minas. LVCAN. 7, 149 Pallas Gorgoneos diffudit in aegida crines. 7, 570 Palladia ... aegide. VAL. FL. 2, 97 peracta aegide *a Volcano.* 4, 520 fulmina ... aegidaque ... gerens *Iuppiter.* 4, 670 coruscanti signum dedit aegide virgo. 5, 287 manet ⟨ingens⟩ aegida sudor *i. Pallada.* 5, 652 aegide digna *Pallas.* 6, 174 Pallas aegide terrifica, quam nec dea lassat habendo nec pater. 6, 396 aegida ... virgo ... sustulit. SIL. 7, 460 virgo aegide deposita. 9, 443 sibilaque horrificis torquet serpentibus aegis. 9, 464 aegide conmota. 9, 478 aegide (-da *Itali*) praecellant quantum horrida fulmina, nosces (*Iuppiter ad Pallada*). 10, 435 aspera pectus aegide ... virgo. 12, 336 aegida turbato quatientem in proelia mundo *Iovem.* 12, 720 quantus aegida conmoveat nimbos flammasque vomentem Iuppiter. STAT. Theb. 8, 510 quotiens sudaverit aegis ista (*Palladis*) mihi *i. Herculi.* silv. 3, 1, 132 aegida caelat Mulciber. MART. 9, 20, 10 tibi, Caesar, *infanti* pro iaculo et parma fulmen et aegis erat (CLAVD. 8, 165). 14, 179 dic mihi *Pallas* ..., quare non habeas aegida. ʽCaesar habetʼ. CLAVD. 20, 161 deorum arbiter infesto cum percutit aegida nimbo. 36, 60 *raptor* sentiet iratum procul aegide *Iovem.* 36, 336 illic posuisse cruentam aegida

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iovem. 24, 411 Palladis ambis aegida *o Victoria.* SIDON. carm. 15, 25 Lemnon ... Mimas contra aegida torquet *Palladis.* *datur Caesaribus*: MART. 7, 1, 3 dum vacat haec, Caesar, poterit lorica vocari: pectore cum sacro sederit, aegis erit. CLAVD. 7, 193 Brontes innumeris exasperat aegida signis *in usum Honori.* *translate*: Ov. rem. 346 decipit hac oculos aegide dives Amor *i. cultu puellae.*

2. aegis, -idos *f.*, αἰγίς. PLIN. nat. 16, 187 larix femina[m] habet, quam Graeci vocant aegida, mellei coloris: hoc lignum proximum medullae est. *V.*

1. Aegis, -idis, Αἰγίς. **1** *cogn. mul.*: CORP. VI 23245 C. Octavio Antho Octaviae Aegidi. *cf.* Aeginus. **2** *nomen equae*: CORP. XV 7012 (*in ventre amphorulae vitreae*) Vincenti, pie, zeses. Aegis, Οἰκουμένη, Zep(hyrus). *Diehl.*

2. Aegis *v.* Agis.

aegisonus, -a, -um. *ab* aegis *et* sonare. VAL. FL. 3, 88 aegisono ... fera pectore virgo *Pallas.* *V.*

Aegīsos *opp. Scythiae minoris a conditore appellatum, Hierocli* Αἰγισσός, *Procopio* Αἴγιστον. Ov. Pont. 1, 8, 13 Caspios Aegisos, de se, si credimus ipsis, condidit et proprio nomine dixit opus. 4, 7, 21 (egytos β) *fem.* 4, 7, 53 (egyros β). ITIN. Anton. 226 Aegyso (*v. l.* egiso). NOT. dign. or. 39, 9 Aegissos (*plerique* Aegyssos). 39, 17 cuneus equitum armigerorum, Aegissos (aegyssos *VM*). 39, 34 A c c i s s o. RAVENN. p. 178, 15 Aegypsum. *v. Tomaschek, PW. I 477.*

Aegisthus, -ī, Αἴγισθος. **1** *Thyestis filius: codices variant inter* 'ae' *et* 'e', *inter* 'i' *et* 'y', *inter* 'th' *et* 't'. *semper* Egisthus *correpta prima ponit* DRACONT. *in Orestis tragoedia.* *ad nominis etymologiam*: HYG. fab. 87 p. 84 *puerum* inventum pastores caprae subdiderunt ad nutriendum. Aegisthus est appellatus ideo, quod graece capra aega appellatur (SCHOL. Stat. Theb. 4, 306 MYTHOGR. 1, 22. 2, 147 p. 126). 252 p. 139 Thyestis et Pelopiae filius ab capra *nutritus est.* SERV. Aen. 6, 612 Thyestae filium. *memorant* ACC. trag. 53 PACVV. trag. 140 CIC. nat. deor. 3, 91. Ov. rem. 161 adulter (SERV. Aen. 11, 268 auct. Aen. 3, 331. 4, 471 SCHOL. Stat. Theb. 1, 694 MYTHOGR. 1, 147. 2, 202 p. 142, 1). epist. 8, 53 trist. 2, 396 VELL. 1, 1, 2 *et* 3 SEN. Ag. 49. 233. 260. 927. 979. 986 DICT. 6, 2 *sqq.* HYG. fab. 88 p. 84 *sq.* 117 p. 102 *al.* 122 p. 105 Aletes Aegisthi filius (124 p. 106). SERV. Aen. 6, 623 SCHOL. Stat. Theb. 3, 286 HIER. chron. a. Abr. 711. 841. 843. *apud artifices*: PLIN. nat. 35, 144 *Theorus pinxit* ab Oreste matrem et Aegisthum interfici. *tragoediarum titulus*: NON. 23 Livius Aegistho (110. 127. 132 *saepius*). 111 Accius Aegistho *bis* (89. 170. 257). *nota translationem*: SVET. Iul. 50 Pompeio ... exprobratum est, quod cuius causa post tres liberos exegisset uxorem et quem gemens Aegisthum appellare consuesset, eius postea filiam potentiae cupiditate in matrimonium recepisset. *v. Escher, PW. I 972.* **2** *in titulis nom. et cogn. vir.*: CORP. VI 33136 (*e columb.*) M. Aure⟨lio Aug. l.⟩ Aegis⟨tho proc.⟩ sum(mi) c⟨horagi. 25429 Hermes et Mystes Aegisthi Aug. lib. ser(vi). 18296 Syntrophus Aegisthi Aug. servi vic(arius). 14904 Ti. (TT. I *lapis*) Claudi A e g i s t i l. 34101 L. Cornelio E g i s t o lib. s⟨.... *Diehl.*

aegithus, -ī *m.*, αἴγιθος. PLIN. nat. 10, 21 accipitrum genera sedecim ..., ex his aegithum, claudum altero pede, prosperrimi augurii nuptialibus negotiis et pecuariae rei. PLIN. nat. 10, 204 *dissidet* aegithus, avis minima, cum asino; spinetis enim se scabendi causa atterens nidos eius dissipat, quod adeo pavet *aegithus*, ut voce omnino rudentis audita ova eiciat, pulli ipsi metu cadant, igitur advolans ulcera eius rostro excavat. 10, 205 aegithum ... anthus in tantum *odit*, ut sanguinem eorum credant non coire multisque ob id veneficiis infament. *V.*

Aegium (-ion), -ī, Αἴγιον. *opp. Achaiae.* MELA 2, 53 Aegion et Aegira *in litore.* STAT. Theb. 4, 80 *Eteocli* dederat ... socer (*Adrastus*) ipse regendas Aegion Arenenque, et quas Theseia Troezen addit opes. TAB. Peut. 7, 5 A g i o n *et* Agira. RAVENN. p. 377, 7 Egion (p. 400, 9). Guido p. 539, 6 Egea quae E g e o n, ex qua sancti Cosmas et Damianus ... exorti sunt. *cf.* ITIN. Hier. Theodos. 32. LVCR. 6, 585 (*dicit de terrae motu*) Aegi (*locat.*) in Peloponneso (LIV. 35, 48, 1 Aegii. 43, 17, 4 PLIN. nat. 10, 51). LIV. 28, 8, 10 Nicia praetore Achaeorum Aegium misso (28, 7, 17. 36, 35, 7. 38, 30, 2 *et* 4. 27, 30, 9). 35, 26, 6 deduci ab Aegio (38, 29, 3). SEN. nat. 6, 25, 4 illa vasta concussio, quae duas suppressit urbes, Helicen et Burin, circa Aegium constitit. PLIN. nat. 4, 22 ad oppidum Aegium (4, 12). NOT. Tir. 84, 99. CONC. Const. Mansi IX 176^{d} Paschasio reverendissimo episcopo Aegii. *adi.* **Aegius,** -a, -um. *debuit* Αἰγιεύς. PLIN. nat. 14, 42 Aegia et Rhodia *vitis ad hoc oppidum videtur pertinere.* *adi. latine formatum* **Aegiēnsis,** -e. *plur. huius oppidi incolae.* LIV. 38, 30, 1 accersentibus Aegiensibus. 38, 30, 5 consul ... Aegiensium favebat ... causae. TAC. ann. 4, 13 *civitati* Aegiensi apud Achaiam, motu terrae *labefactae.* APVL. met. 1, 5 ut ... noritis cuiatis sim, qui sim Aegiensis. *v. Hirschfeld, PW. I 969.* *Diehl.*

Aegius, -a *nom. gent.* CORP. I 1178 (= X 5679) A. Aigius C. f. III 642 (*Philippis*) Aegia Atena ex votum fecit (*nisi graecum hic est*). VIII 11550 (*Ammaedarae*) Aegia pia vixit annis XIII. Mappalicus filiae posuit. INSCR. Gruter 718, 10 (*Metis*) Aegio Irlando et Aegiae Ianuarie matri. *comparanda sunt fortasse* Aegrilius Egrilius, Aegrinia, Egronius. *de vite cf. l. 73.* *V.*

Aegla *v.* Egla.

Aeglē, -ēs, Αἴγλη. **1** *apud mythographos*: HYG. fab. praef. p. 9, 11 *inter Hesperidas* (SCHOL. Stat. Theb. 2, 280 MYTHOGR. 2, 161). SERV. auct. Aen. 4, 484 Hesiodus has Hesperidas Aeglen Erytheam Hesperethusam, Noctis filias. VERG. ecl. 6, 20 addit se sociam timidisque supervenit Aegle, Aegle, Naiadum pulcherrima. HYG. fab. 154 p. 27, 16 *Helias* (156 p. 13 SCHOL. Germ. Strozz. p. 175). PLIN. nat. 35, 137 *Socratis pictoris* cum Aesculapio filiae Hygia, Aegle, Panacea. *cf. sub* Aegiale *1.* *de singulis cf. Knaack, PW. I 975.* **2** *nom. meretricis foedissimae*: MART. 1, 72, 3. 1, 94, 1. 11, 81, 1 Aeglen. 12, 55, 4 *et* 13. **3** *in titulis cogn. mul.*: CORP. VI 4683 (*e columb.*) Statilia Aegle. 20355 Iulia Aegle. XIV 1653 (*Ostiae, descr. Rossi*) d. m. Tadiae A e g l e (*dat.*) Claudia Aegle mater filiae pientiss. fec. et sibi. X 7624 (*Caralibus, periit*) Licinia A e c l e. *hucine pertinet cogn. vir.* **Aeglus,** -ī? CORP. VI 8686 (*Traiani aetatis*) M. Vlpius Aug. l. Aeglus proc. mausolaei (*sc. sepulcri divi Augusti et domus eius*). *Diehl.*

Aegnatius *v.* Egnatius.

aegocephalos, -ī *m.*, αἰγοκέφαλος. PLIN. nat. 11, 204 aegocephalo avi non inesse constat *lienem.*

aegoceras, -atos *n.*, αἰγόκερας. PLIN. nat. 24, 184 faeno Graeco ..., quod telin vocant, alii carphos, aliqui buceras, alii aegoceras, quoniam corniculis semen est simile, nos siliciam. ... vis eius siccare mollire dissolvere. *V.*

Aegocerōs, -ōtis *vel* -ī *m.*, Αἰγόκερως. *sidus Capricorni.* HYG. fab. 196 p. 126 Pan ... quod se in capram eo tempore converterat, inde Aegoceros est dictus, quem nos Capricornum dicimus. *vox poetarum*: LVCR. (*non* Capricornus), GERM. (8^{ies}, 10^{ies} Capricornus), SEN. trag. (*non* C.), LVCAN. (*non* C.), *nusquam* CIC. MANIL. AVIEN. *nom.*: GERM. 286. 483. frg. 3, 16 (-ōs, *item* frg. 4, 104). SEN. Thy. 864. LVCAN. 9, 537 umidus. *gen.*: LVCR. 5, 615 quo pacto aestivis e partibus *sol* Aegocerotis brumales adeat flexus. GERM. 381 *Piscis notius* ventre sub Aegoceri. 597 rigidum Aegoceri signum freta lucida terret. frg. 4, 69 sedem Aegoceri. *abl.*: GERM. frg. 4, 158 Aegocero semper caelo levis excidit imber. *acc.*: LVCAN. 10, 213 qua ... varii mutator circulus anni (*i. zodiacus*) Aegoceron Cancrumque tenet. *acc. plur.*: HIER. adv. Iov. 1, 41 inter scorpios ... et centauros et cancros et pisces et aegocerotas *sidera.* *synonymum*: Capricornus. *Dittmann.*

Aeglon *v.* Aialon.

aegolethron *n.*, αἰγόλεθρον. PLIN. nat. 21, 74 herba est *in Ponto* ab exitio et iumentorum quidem, sed praecipue caprarum appellata aegolethron. huius flore concipiunt noxium virus *apes.*

aegolios, -ī *m.*, αἰγωλιός. PLIN. nat. 10, 165 *maiorum alitum* is qui aegolios (-onos *codd.*) vocatur et quaternos *parit pullos.* *V.*

Aegōn, -ōnis, Αἴγων. **1** *eponymus maris* Aegaei, *cf.* Aegaeon *2*: VAL. FL. 1, 629 quanto fremitu se sustulit Aegon. 4, 715 Tyrrhenus et Aegon volvat aquas. STAT. Theb. 5, 56 *insulas* spumifer adsilit Aegon (*cf.* SCHOL. *ad l.* mare Aegaeum). 5, 88 ventisque absentibus Aegon motus (SCHOL. *ad l.* promunturium Lemni est, id est mare Aegaeum). **2** *pastor*: VERG. ecl. 3, 1 dic mihi, Damoeta, cuium pecus? an Meliboei? Non, verum Aegonis; nuper mihi tradidit Aegon (NVMIT. carm. frg. 2). 5, 72 cantabunt mihi Damoetas et Lyctius Aegon. CALP. ecl. 6, 83.

Aegonne *statio Galatiae inter Tavium et Neocaesaream.* TAB. Peut. 10, 1. *Hirschfeld, PW. I 477 contulit* Eugoni *et* Euagina *eiusdem tabulae.* *Diehl.*

aegonychon (*acc.*) *herba, cf.* αἰγόνυξ. DIOSC. 3, 153 litospermon aut eganicon aut diosporon aut eraclion vocant.

aegopthalmos, -ī *m.*, αἰγόφθαλμος, *gemma.* PLIN. nat. 37, 187 aegopthalmos (*sic Laur.*, -pthalmas *Vind.*, egostalimos *Leid.*, egloptalmos *Paris. 6797*) caprino oculo. *non constat de codd.* PLIN. nat. 1 ind. 37, 72 *nec de* ISID. orig. 16, 15, 19. *V.*

Aegos flumen, Aegospotamōs *s. sub* Aex.

Aegosthenēnsēs, -ium, Aegosthenorum (τὰ Αἰγόσθενα) *Megaridis oppidi incolae.* PLIN. nat. 4, 23 Pagaei et ... Aegosthenenses, contributi Megarensibus. *Diehl.*

aegreo, -ēre. [*cf. c.* aegrescere, *ab* aeger. *Th.*] MACR. exc. Bob. gramm. suppl. 650, 35 aegreo ... dictum non est. haec forma semper in -sco desinit. *cf. s. v.* aegroto *p. 954, 24.* GLOSS. V 591, 7 aegret acidiatur. LVCR. 3, 106 saepe ..., in promptu corpus quod cernitur, aegret (*sic* MACR. gramm. V 650, 34. -grum *codd. Lucr.*). 3, 824 morbis cum corporis aegret (-it *codd.*) *anima.*

aegrēsco, -ere. [*cf. c.* aegrere, *ab* aeger. *Th.*] CHAR. gramm. I 253, 2 fiunt inchoativa ... de declinationibus ... appellativorum sunt haec velut ⟨ab⟩ aeger est aegresco ... haec verba inchoativa, quae ex appellativis derivantur, perfectum non habent omnino. MACR. exc. Bob. gramm. V 650, 32 aegrescit a verbo aegret. NOT. Tir. 82, 56. GLOSS. V 560, 20 aegrescit aegrotus (egredus *cod.*) fiat.

1 *de corporis malis*: *de hominibus*: LVCR. 5, 349 morbis aegrescimus. SER. SAMM. 253 aegrescunt ... fauces. AMBR. exc. fratr. 1, 79 alter aegresceret, aegritudinem alter incurreret. Abr. 2, 3, 9 ea, quorum aegrescit conpassione *deus.* AVG. c. Faust. 21, 11 *extr.* cur calescendo corpora aegrescunt. MACR. sat. 7, 4, 24 si qua ... pars

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

corporis aegrescat. 7, 6, 4 stomacho ... aegrescenti. 7, 4, 6 nullum ... fuisse medicorum circa curas aegrescentium (7, 5, 12). ENNOD. op. 2 p. 326, 24 inter manus medicorum curatione aegrescitis. epist. 2, 5 p. 43, 24 studio curationis, qui medetur, aegrescit. 8, 25 p. 216, 22. *de bestiis*: PLIN. nat. 10, 32 *corvi* aegrescunt sexagenis diebus. MACR. sat. 7, 4, 5 aegrescere ... *animalia*. 7, 4, 17. *de herbis*: HEGES. 4, 16, 2 aegrescit et fructus arborum. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 1, 21 aegrescit arbor ... emoritur. **2** *de animo*: *universe*: LVCR. 3, 521 animus sive aegrescit, mortalia signa mittit ..., seu flectitur a medicina. LACT. inst. 7, 12, 17 anima ... morbum corporis sentit et oblivionem sui patitur et sicut aegrescit, ita etiam saepe sanatur (7, 12, 19 contagio *corporis* aegrescit). 11 pr. 8 aegrescit ... ingenium, nisi iugi lectione reparetur. *de animo tristitia anxietate affecto* (*cf. s. v.* aeger *III p. 940, 61*). STAT. Theb. 2, 18 insultare malis rebusque aegrescere laetis. 12, 194 his anxia mentem aegrescit furiis. TAC. ann. 15, 25 longiore sollicitudine aegresceret. ARNOB. nat. 5, 27 *dii* adficiuntur, aegrescunt, lugentium sumunt sordes. SYMM. epist. 6, 58 meus quoque animus aegrescit (ENNOD. epist. 6, 7 p. 153, 16 remediis suis animus aegrescit adflicti). HIER. epist. 22, 27 *perturbationibus* mens gaudet aegrescit sperat et metuit (ENNOD. epist. 9, 24 p. 246, 18 de ipsis remediis mens aegrescat absentium et de medicina sollicitudinis cura geminetur). AVG. civ. 14, 5 cupiat metuat laetetur aegrescat *anima*. SALV. gub. 1, 46 turpissima ... ciborum carnalium recordatione maesti et foetidissimo caeparum ... amore aegrescentes. ENNOD. epist. 5, 20 p. 141, 18 mihi baiulorum copiam perquirenti inde aegrescere contigit, unde opinabar, quod prodesset, accidere. *transfertur ad notiones affectuum graviorem in modum crescentium*: VERG. Aen. 12, 46 haudquaquam dictis violentia Turni flectitur, exuperat magis aegrescitque medendo. SIL. 8, 212 quid tantum ulterius ... ducis cura aegrescente dolorem? STAT. Theb. 1, 400 tantum in corde sedens aegrescit cura parenti. DON. Ter. Hec. 293 ut solet in vero angore, ipsa consolatione aegrescit dolor. SIDON. epist. 3, 3, 9 expectationi aegrescenti ... remedia (*sc.* adventus) medicabuntur. *nota eundem sensum de corporis malis*: CASSIOD. var. 3, 40, 1 aegrescentibus morbis laesio debacchari permittitur. **3** *de rebus personatis*: STAT. Theb. 4, 109 *Achelous* maeret, anhelantes aegrescunt pulvere ripae.

Aegrilius *v.* Egrilius.

aegrimōnia, -ae *f. et postea vulgariter* **aegrimōnium,** -ī *n.* [*ab* aeger. *Th.*] **1** GLOSS. aegrimonium νόσος, ἀρρωστία, ἀσθένεια. GRAMM. V 582, 37 aegrimonium νόσος. ITALA codd. Veron. Sang. Matth. 8, 17 aegrimonia nostra portavit (νόσους, VVLG. aegrotationes, PAVL. NOL. epist. 5, 17 portat aegrimonias nostras). HERM. sim. 6, 3, 4 alii ... detrimentis puniuntur, alii inopia, alii diversis aegrimoniis (ἀσθενείαις). IREN. 2, 18, 1 exterminatur ... mala a bona enthymesi, quemadmodum aegrimonium ab incolumitate. **2** GLOSS. aegritudo (*de animo i. q. aerumna*): PLAVT. Stich. 406 quos abiens adfeci aegrimonia, eos nunc laetantis faciam adventu meo. Rud. 1190 abscedat haec a me aegrimonia. CIC. Att. 12, 38, 2 novae agrimoniae locus esset. HOR. epod. 13, 18 malum vino ... levato, deformis aegrimoniae dulcibus adloquiis. 17, 73 vincla gutturi nectes tuo fastidiosa tristis aegrimonia.

Aegrīnia *v.* Egrilius.

aegripōmium *ab* aeger *et* pomum *per analogiam graeci* φθινόπωρον. GLOSS. II 470, 52 φθινόπωρον hoc autumnum, hoc aegripomium. pluralia non habet. II 565, 4 aegripumium (agri- *b*) autumnus.

aegris *v. s.* aeger *p. 937, 69.*

aegritās, -ātis *f. ab* aeger. *i. q. morbus*: PS. CYPR. adv. Iud. 5 in fame et in aegritate, popule Israel, queritur de te dominus. *Kempf.*

Aegritomārus, -ī *nom. vir. Celt.* CIC. Verr. 3, 118 *Cn. Domitius* M. Silanum, consularem hominem, accusavit propter Aegritomari (*Fabric.*, Acr- *Lagomars. 42*, Egr- *vulgo*) Transalpini hospitis iniurias (div. in Caec. 67 Egritomari *codd.*). *cf.* Ecrito. *Diehl.*

aegritūdo, -inis *f. ab* aeger. *legitur inde a* PLAVTO, *vetustiores tamen usque ad* COLVM. *non utuntur nisi de animi afflictione* (II).

I GLOSS. ἀρρωστία, ἀσθένεια, νόσος, corporis afflictio. PAVL. FEST. 165, 30 negritu in auguriis significat ⟨a⟩egritudo. AVG. civ. 14, 7 de tristitia ..., quam Cicero magis aegritudinem appellat, dolorem autem Vergilius ... (sed ideo malui tristitiam dicere, quia aegritudo vel dolor usitatius in corporibus dicitur). (14, 8). *de hominibus*: MELA 3, 64 annis aut aegritudine in maciem eant. PLIN. nat. 4, 89 discordia ignota et aegritudo omnis *Hyperboreis*. 11, 216. 19, 128 Augustus lactuca conservatus in aegritudine. 22, 102. 23, 45. 24, 28 longa aegritudine non recolligant vires (CAPITOL. Aur. 19, 2 laboraret. THEOD. PRISC. eup. 7. 19). 28, 64. 29, 48 qui *cibus* in aegritudine alat. TAC. ann. 2, 69 opperiens aegritudinem, quae ... Germanico acciderat. FLOR. 2, 17, 10 hinc alterum corporis aegritudo, illum metus ignavia subduxissent (APVL. apol. 69 aegritudinem corporis ferre. CHALC. comm. 2, 23 tit. HEGES. 1, 37, 7 *opp.* morbo animi. CASSIAN. conl. 1, 10, 1 labore nimio seu aegritudine corporis seniove defessi. VLP. dig. 50, 9, 1 in ... aegritudine corporum. ARNOB. nat. 2, 8). PAPIN. dig. 28, 5, 23, 4 aegritudine vel valitudine ... impedirentur. VLP. dig. 25, 3, 5, 2 succursurus ... quorundam aegritudini (VOPISC. Aur. 11, 1 Criniti. GALLICAN. Avid. 10, 7. CHALC. comm. 270 in aegritudinibus virorum. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 282 eorum aegritudo ... curetur. EVGIPP. Sev. 38, 2 aegritudines monachorum ... sanabat). APVL. Plat. 1, 18 invehit aegritudinem atque invalentiam et foeditatem. 2, 14 aegritudine corporali morboque. apol. 69 morbum ..., malum ..., aegritudinem ingravescere. 51. 52. 70 solitudini suae et aegritudini subvenire. Socr. 23 p. 175 Oud. validus est; aegritudine fatigabitur. COLL. Mos. 3, 4. CYPR. epist. 69, 16. SOL. 1, 92 aegritudinum suppliciis. 7, 10 remedia. 1, 64 fit ... auctior (*de gravida*). 4, 6 ocularias dissipant aegritudines. add. p. 221, 19 M. intestinae aegritudinis incommoda, *et passim.* VOPISC. Car. 8, 7 aegritudine ... absumptum. 12, 1. LAMPR. Comm. 2, 6 summotos usque ad aegritudinem desideravit. SPART. Sev. 16, 1 morbos aegritudinesque contraherent (*cf.* HEGES. 1, 45, 4). LACT. opif. 4, 3. PS. LACT. mort. pers. 42, 2 duplici aegritudine adfectus (*sc. animi et corporis*). CHALC. comm. 37. 163 corpus modo sospitati modo aegritudini proximum (226). ITIN. Anton. 6 multae aegritudines ... sanabantur. EVTR. 9, 5 morbis atque aegritudinibus notus ... principatus. GAVDENT. 19 *med.* multiplices aegritudinum morbos ... curaverat (CASSIAN. conl. 13, 9, 5 *opp.* sanitas. CANON. 64 ingentis). AMM. 14, 6, 23. 19, 4, 5. 28, 4, 22 VEG. mil. 2, 7. AMBR. exam. 6, 6, 39 processu aetatis aut aegritudinis inaequalitate marcescunt. HEGES. 1, 12, 1. 1, 42, 9 aegritudine gravi affectum (1, 45, 4 SVLP. SEV. dial. 2, 2, 3 ENNOD. epist. 8, 43 p. 227, 20). 5, 27 ferventis aegritudinis casus. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 305 in has aegritudines incidissent. AVG. gen. ad litt. 9, 10, 17 quandam. *ibid.* velut aliqua aegritudo letalis. quaest. hept. 3, 83 procedente. quant. anim. 23, 42. 22, 38 corpus sit aegritudine attenuatius et exilius. nat. et grat. 20, 22 nulla (retract. 1, 11, 3). civ. 5, 2 dispares. 5, 5. 5, 25 aegritudine et senectute defunctus est. 10, 29. 22, 8 aegritudine laboraret (*cf. p. 951, 75*). *saepius.* SVLP. SEV. Mart. 16, 2 dira paralysis aegritudine tenebatur. PAPYR. dipl. Marini 74 (*saec. V/VI*), 7, 3 nequissima egritudine podagrae. SORAN. *passim, deest* morbus. MARC. med. *raro.* PHYSIOGN. 11 aetates et aegritudines et dolor et iracundia 79. THEOD. PRISC. eup. 4 tanto pretiosior est sanitas, quanto molestior fuerit aegritudo. log. 32 acutas et temporales aegritudines (23. 37). 35 cordis vitio hanc aegritudinem fieri, *passim.* VINDIC. epist. Pentad. p. 490 longam aegritudinem faciunt. p. 489. 491. APIC. 3, 102 CASSIAN. conl. 5, 6, 5. 16, 3, 3 carnali aegritudine detinetur, *passim.* LEO M. epist. 108, 5 vi aegritudinis. CANON. 70. CAEL. AVR. acut. 2, 30, 162 cordis esse aegritudinem, *saepe.* CASS. FEL. 17 p. 24 in aegritudinibus malignis, quas Graeci cacoethes appellant. FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 28, 2 suam scire. serm. 6 p. 245, 12. epist. 1, 1, p. 352, 25 languentium innumeras et varias aegritudines ... sanatis. 2, 21 p. 405, 26 frequentior ... vestra. ENNOD. epist. 8, 16 p. 211, 2. 9, 5 p. 232, 3 sarcinas aegritudinis, *et saepius.* CASSIOD. hist. 6, 1 p. 1029ᵃ M. aegritudo quae putabatur inevitabilis. IORD. Get. 56, 288 fatali aegritudine occupatus. GREG. TVR. glor. mart. 92 diversarum ... medicamina. ORIBAS. *saepissime, promiscue cum* passio infirmitas, *deest* morbus. EVGIPP. Sev. 39, 1 modus aegritudinis. NOT. Tir. 82, 55. *de bestiis*: COLVM. 7, 5, 20 agnis ... vel febricitantibus vel aegritudine alia affectis (def- *SA*). 7, 7, 2 PLIN. nat. 10, 15 oppetunt non senio nec aegritudine, sed fame *aquilae*. 8, 3 *elephanti* fessi aegritudine. 8, 52 aegritudinem fastidii tantum sentit *leo*. 30, 43 aegritudine eorum (*i. canum*). SERV. georg. 3, 526. *de herbis aliisque rebus*: PLIN. nat. 17, 251 macie corticis ex aegritudine adstringente se. CASSIAN. inst. 5, 30, 1 aegritudinem uvae contrahens ... eius languore distabui. HEGES. 1, 38, 1 elementorum aegritudine expiatum interitum. PLIN. nat. 17, 123 sunt ... quaedam aegritudines et locorum. CHALC. comm. 24 quae corpora nulla ... frigoris ... extrinsecus accessione moveant aegritudinem mundo. MACR. sat. 7, 5, 32 ut ... luxus morum sit aegritudo.

II *de animo*: **1** *in medicina de insaniae morbo*: PLIN. nat. 7, 171, signa letalia in furoris morbo risum, sapientiae vero aegritudine fimbriarum curam. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 81 mentis aegritudine afficiantur. **2** GLOSS. μέριμνα, tristitia vel anxietas. PLAVT. Bacch. 1110 numquid ... ad filium haec aegritudo attinet ... idem mihi morbus in pectorest. Poen. prol. 69 conicitur ... in morbum ex aegritudine. Capt. 782 aegritudo auctior est in animo. Cist. 60 doleo ab animo, ... ab oculis, ... ab aegritudine Curc. 224 istam exturbes ex animo aegritudinem. Stich. 524. 526 omnium me exilem ... fecit aegritudinum. Trin. 1091 adimit animam mi aegritudo. *v. l. 80.* Men. prol. 35. Merc. 140 aegritudo abscesserit. Most. 810. Trin. 316 tibi aegritudinem ... parerem (TER. Haut. 680 *res* ... adferat). Bacch. 538 numquae advenienti aegritudo obiecta est? :: atque acerruma. 493 ut aegre patitur ..., ut ... sese cruciat aegritudine. Stich. 215 prae maerore ... miser atque aegritudine consenui. Merc. 19 vitia ..., cura aegritudo. 870 cura miseria aegritudo lacrumae lamentatio. 359 voluptatem aegritudo vincat. TER. Andr. 961 nulla aegritudo huic gaudio intercesserit. Eun. 552. Haut. 506 (QVADRIG. Non. 76 gaudium atque aegritudinem alternatim sequi). 122 maestus atque animo ... perturbato atque incerto prae aegritudine. 422 quod volgo audio dici: diem adimere aegritudinem hominibus. 539 magnarum ... remedium (CIC. Att. 12, 23, 2. LIV. 22, 8, 2 occupatis maiore aegritudine animis). Phorm. 750 matrem ... ex aegritudine ... mors consecutast. Hec. 223 aegritudo ... oritur mihi abs te. Ad. 312 recens. PACVV. trag. 128 animum aegritudine ... confici. 60 aegritudo insolens men-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tem attemptat. LVCIL. 584 evasuros ... aegritudinem. VARRO Men. 111 *vinum* aegritudinem ad medendam invenerunt, hoc hilaritatis ... seminarium. CIC. top. 86 laetitiam comprimens, ... aegritudinem abstergens. 83 in hominem solum cadat an etiam in beluas aegritudo. inv. 2,17 impulsio ..., ut amor iracundia aegritudo vinolentia. Tusc. 3,27 senio et aegritudine esse confectus. Att. 13,12,2 leniendam. 9,4,1 me ... aegritudini dedam. 9,10,1 somno privaret. 9,7,2 aegritudine levavit (epist. 5,13,5). 11,10,1 meas incredibiles. 11,12,4 superiores. epist. 4,6,1 SALL. Iug. 68,1 ira et aegritudo permixta sunt. 82,2 aegritudinem pati. LIV. 2,52,5 tulisse ignominiam aegritudinemque. 28,8,2. 1,9,6 aegritudinem a n i m i dissimulans. SEN. clem. 2,5,4 misericordia est aegritudo animi ob alienarum miseriarum speciem aut tristitia[m] .... VAL. MAX. 1,1,20. CVRT. 3,5,10 animi ... aegritudo corpus urguebat. 4,10,19. 9,10,13 itineris labor et aegritudo animi vulgaverant morbos. TAC. ann. 5,3 vitam aegritudine animi finivit. APVL. apol. 50 gravissimam. HIER. in Is. 1,5 ad aegrotationem corporis accedat aegritudo animi (epist. 6 animae. 99,1). VELL. 2,130,5 cuius temporis aegritudinem auxit amissa mater. SEN. dial. 6,26,2 te ... longa tenet aegritudo. 11,16,7 coercenda. epist. 56,7 somnum inter aegritudines ... captans. CVRT. 3,3,2. 9,9,23. TAC. ann. 2,29 metu et aegritudine fessus. FRONTO p. 79,8 N. anxietatem et summam aegritudinem. 86,1 dolorum ... et aegritudinum ... plus. 187,18 plurium. GELL. 1,3,3 cuius memoria mihi aegritudini sit. 1,2,5. APVL. met. 10,3 praesentis causas aegritudinis. Plat. 2,10 aegritudinem, egestatem et cetera. 2,16 voluptatem ... atque aegritudinem, desiderium amorem misericordiam *eqs.* 2,22. TERT. scorp. 5 incidit et *deus* in aegritudines tuas. anim. 56 aegritudines obeat (*coni. c.* tristia ac laeta). IVST. 32,28 perspecta patris aegritudine. CHALC. transl. 44 immunis omni perturbatione atque aegritudine. comm. 167 aegritudo, servitium inopiaque. 262 patibilis habitus animae et aegritudine oppressus. SYMM. 1,11,2 animus ab aegritudine remigravit. AMBR. Noe 11,38 ulcera ... aegritudinis. exam. 3,13,56 mitigare ... quaslibet aegritudines passionum. HEGES. 1,6,2. AVG. civ. 4,30 deorum cupiditates aegritudines iracundias. *c. gen. expl.*: SIDON. epist. 2,7,2 aegritudini ... iurgii ... medicabitur. SEDAT. Ruric. epist. 4 p. 446,25 aegritudo deceptae spei et anxietas cumulatur.

nota *usum in philosophorum sermone pro Stoicorum* λύπη: CIC. Tusc. 4,11 partes ... perturbationum (*i.* παθῶν) volunt *Stoici* ex duobus opinatis bonis nasci et ex duobus opinatis malis ... ex malis metum et aegritudinem nasci ..., metum futuris, aegritudinem praesentibus ... (*cf.* RHET. Her. 2,34 *tres res* homines sollicitent metus cupiditas aegritudo). 4,14 est ... aegritudo opinio recens mali praesentis, in quo demitti contrahique animo rectum esse videatur. 3,61 *syn.* animi dolor. 3,61 ipsam aegritudinem λύπην Chrysippus quasi solutionem totius hominis appellatam putat (LACT. inst. 6,15,11 aegritudinem ... id est maestitiam doloremque animi sustulerunt *Stoici*. HIER. adv. Pel. 2,6 epist. 133,1. AVG. civ. 14,7 *syn.* tristitia). 4,83 et aegritudinis et reliquorum animi morborum una sanatio est (3,5 *v. s. v.* aegrotatio *l. 82*). 3,23 aegris ... corporibus simillima animi est aegritudo. 3,82 omnem (3,55. 3,83. 4,59). 38,3 universam. 3,82 inanis. 4,40 nova. 3,83 maerens. 3,46 aegritudines gravissimae detrahuntur (3,71). 3,52 acriorem. 4,34 anxias atque acerbas. *passim in Tusc., imprimis in ll. 3 et 4.* fin. 1,41. 1,44. 1,57. 3,35. **3** APVL. Plat. 1,18 aegritudinem mentis stultitiam esse dicit Plato (νόσον ψυχῆς Tim. p. 86^b). 2,17. CHALC. comm. 7, tit. 24 de aegritudine animae.

aegror (-ōris *m*). *ab* aeger, aegrescere. *i. q. morbus*: LVCR. 6,1132 venit bubus ... pestilitas et iam pigris balantibus aegror.
e coniectura scriptum legitur PACVV. trag. 275 ACC. 349.

aegrōtābilis, -e. *ab* aegrotare. AVG. pecc. mer. 1,5,5 sicut hoc nostrum *corpus* potest, ut ita dicam, esse aegrotabile, quamvis non aegrotaturum.

aegrōtātīcius (-a, -um). *ab* aegrotare aegrotatum. GLOSS. IV 60,50 aegrotaticius qui frequenter aegrotat (V 598,15. IV 513,34 aegrotatius *b*, -taticius *a c*). V 163,39 aegrotaticius qui frequenter infirmatur. 192,24.

aegrōtātio, -iōnis *f. ab* aegrotare. *fere i. q. morbus.*
1 *de corporis malis*: CIC. Tusc. 4,28 morbum appellant totius corporis corruptionem, aegrotationem morbum cum imbecillitate. 4,29 morbi ... et aegrotationes partes sunt vitiositatis. ut aegrotatio in corpore, sic aegritudo in animo nomen habet non seiunctum a dolore (4,23 morbi aegrotationesque. 3,23). 4,25 ceteri ... similiter morbi aegrotationesque nascuntur (AVG. c. Iul. 4,7,28). 4,24. 4,29 morbus et aegrotatio ex totius corporis quassatione ... gignuntur. SEN. dial. 9,8,1. epist. 95,22 diutinam aegrotationem balneo ... laxare. GELL. 20,1,26 an tu ... morbum appellari ... putas aegrotationem gravem cum febri rapida? HIER. adv. Iov. 2,7 aegrotatione moriantur. epist. 74,6 longa aegrotatione confecti (73,10 GREG. TVR. Franc. 10,19 longinqua). *ibid.* me ... tam corporis aegrotatio quam animae aegritudo consumpsit (*cf.* in Is. 1,5 *l. 16.* CIC. Tusc. 3,4). 39,1. 122,1 aegrotationis mala (*opp.* sanitas). 68,1 aegrotationibus, miseriis et egestate torqueri. 22,8. hom. Orig. in Luc. 20 (Migne 26,265) non valebant hi, qui variis aegrotationibus laborant. in Gal. 5,9 per ieiunia et aegrotationes. VVLG. Ier. 16,4 mortibus aegrotationum morientur. Matth. 8,17 aegrotationes nostras portavit (νόσους, *cf.* Is. 53,4 languores, *v. p. 955, 35*). GREG. TVR. Franc. 10,29 sexta ... aegrotationis eius die. glor. conf. 21 ab ... quartani typi aegrotatione fatigaretur. BEDA gramm. VII 285,15 dicitur ... podagricus a pedum aegrotatione. *nota de herbis*: PLIN. nat. 17,231 aegrotatio quidem fere in his est. **2** *de animo*: CIC. Tusc. 4,23 ex perturbationibus ... conficiuntur ... aegrotationes, quae appellantur a Stoicis ἀρρωστήματα, hisque item oppositae contrariae offensiones. 4,26 definiunt *Stoici* ... animi aegrotationem opinationem vehementem de re non expetenda tamquam valde expetenda sit. 4,79 aegrotationes animi, qualis est avaritia, gloriae cupiditas. 4,25. 3,4. 4,32 aegrotationes ... morbique animorum difficilius evelli. 4,29. 4,26. 3,23. CIC. Tusc. 3,8 nomen insaniae significat mentis aegrotationem et morbum.

aegrōtātīvus, -a, -um. *ab* aegroto, aegrotatum. BOET. anal. pr. 1,40 non est una potestas contrariorum, ut sanativi et aegrotativi; simul enim idem erit sanativum et aegrotativum.

aegrōticius (a-, -um). *ab* aegrotus. GLOSS. II 247,37 ἀσθενάριος aegroticius. NOT. Tir. 82,57 aegroticius.

aegrōticus (-a, -um). *ab* aegrotus. NOT. Bern. ind. p. 7 (Panstenographikon I 3 p. 343).

aegrōtitās, -ātis *f. ab* aegrotus. ANTIDOT. Brux. sec. 177 p. 393 Rose: ita ut ea die remedietur aegrotitas.

aegrōto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* aegrotus. PRISC. gramm. II 430,25 sunt quaedam deficientia in supinis, quae raro faciunt frequentativa, ut 'aegreo aegresco' et 'aegroto'. aegrotandum fuerit: SEN. epist. 67,4 (85,9. 107,7). aegrotaturum: AVG. pecc. mer. 1,5,5 (*unica forma a supini stirpe derivata*). *est deponens apud* GREG. TVR. vit. patr. 7,2 (*v. l. 70*). *ad incohativorum significationem accedit apud* CELS. med. 1,1 (*v. l. 73*).

I *de corpore*: GLOSS. ἀσθενῶ, ἀρρωστῶ, νοσῶ: **1** *de hominibus*: **a** *simpliciter*: PLAVT. Truc. 260 aegrotare malim quam esse tua salute sanior. Rud. 582 vel tu aegrota vel vale. Curc. 554 valeam? :: aut tu aegrota aetatem ... per me. Men. 959 numquam aegrotavi unum diem (CIC. Cluent. 168 VVLG. Dan. 8,27 CARM. epigr. 1534^b,2). CATO agr. 2,4 servi aegrotarint. VAL. ANT. Char. gramm. I 208 mater ... novissime aegrotasset. VARRO ling. 5,8. RHET. Her. 2,39 quoniam pallet, aegrotasse. CIC. Cluent. 37 simulat se aegrotasse. 165 apud hunc aegrotavit (SEN. contr. 2,4,4 CAPITOL. Aur. 8,11 VVLG. IV reg. 8,29. 9,16 II par. 22,6). 175 vehementer diuque aegrotavit. fin. 2,43 ut inter optime valere et gravissime aegrotare nihil prorsus dicerent interesse (Tusc 1,86 Neapoli. Cato 67 off. 1,32 epist. 12,30,2. 16,10,1 SEN. contr. 9,5,10). Tusc. 2,65. 4,28 ad aegrotandum proclivitas. Att. 8,2,3 in unius hominis quotannis periculose aegrotantis anima (fat. 5). Att. 4,17,4. HOR. epist. 1,7,4 aegrotare timenti (*opp.* vivere sanum *et* valentem). OV. ars 3,641 VITR. 1,6,1. 1,4,12 aegrotando laborantes. SEN. contr. 1,4,9 aegrotanti *filio* non adsidebo (2,4,1. 9,3,7. 9,5,4 contr. exc. 9,5). 2,5,14. contr. exc. 6,7. 4,5 aegrotare noverca coepit (CAPITOL. Aur. 28,1 HIER. epist. 22,35 VVLG. I reg. 30,13 II reg. 13,6 AVG. civ. 5,2 *v. l. 73*). CELS. med. 3,2. 3,5 (*bis*). SEN. dial. 4,10,1 quod aegrotant, senescunt, fatigantur. epist. 24,17. 71,5. 78,6 morieris, non quia aegrotas, sed quia vivis. 54,2. 91,18 et aegrotes et perdas aliquid et pereas. 67,3 patienter. 85,9 modice insaniendum, modice aegrotandum. 67,4 aegrotandum fuerit (107,7). rem. fort. 6,1. 6,2. PLIN. nat. 23,11 hydropicis cum ardore febrium aegrotantibus. 23,48 MART. 2,16,1. 12,56,1 aegrotas uno decies aut saepius anno (12,56,4). QVINT. inst. 7,2,17. 12,1,38 in pueris aegrotantibus. decl. 291 p. 160,4 IVV. 6,389 PLIN. epist. 3,16,3 IVLIAN. dig. 38,1,23,1 aegrotanti liberto. 38,1,27. POMP. dig. 13,7,8 aegrotaret servus. VLP. dig. 7,1,12,3 GALLICAN. Avid. 10,6. LAMPR. Hel. 10,5 quo *tempore* Zoticus aegrotabat. Alex. 20,1 amicos ... aegrotantes viseret. 47,2. 50,1. SPART. Hadr. 24,4 veniens ad eum aegrotantem. Pesc. 4,7 Car. 8,3 HIER. epist. 52,5. 117,4. in Gal. 6,10 sive aegrotamus sive sani sumus. epist. 108,19 si ... ipsa aegrotasset. VVLG. IV reg. 20,1 in illis diebus aegrotavit ... usque ad mortem. Is. 38,1. 38,9 aegrotasset et convaluisset. *saepe in* VVLG. AVG. civ. 5,5 aegrotabant. 10,29. 22,8 aegrotante et periclitante filia. 5,2 ad aegrotandum ... moverentur. SVLP. SEV. chron. 2,16,8 Ochum ... aegrotantem. MARC. COM. p. 88,19 principem. ORIBAS. *persaepe.* NOVELL. Iust. 25,2,2 inmedicabiliter aegrotant. GREG. TVR. vit. patr. 7,2 ut nunquam hoc deinceps aegrotaretur (-ret *2. 3*, aegrota perferet *4*). EXP. tot. mundi geogr. p. 106,6 cum tanta ... felicitate neque laborant neque aegrotant. CELS. med. 1,1 ea corpora, ..., celerrime et senescunt et aegrotant (HIER. epist. 130,11 franguntur et ante aegrotare incipiunt). **b** *adiecta causa mali*: *c. abl.*: HOR. sat. 1,6,30 si qui aegrotet quo morbo Barrus (SEN. epist. 95,20 tam multo ... genere. COMM. instr. 2,30,13 inopia victus. VVLG. IV reg. 13,14 infirmitate. II par. 21,15 languore uteri). *c.* per: CELS. 2 praef. per omnia genera morborum et aegrotent et moriantur. SEN. dial. 3,16,4. *c.* propter: VVLG. II reg. 13,2 ita ut propter amorem eius aegrotaret. *cum* a: GREG. TVR. Mart. 2,10 a profluvio sanguinis aegrotabat. **2** *de bestiis*: CATO agr. 71 bos si aegrotare coeperit. HOR. epist. 1,8,6 armentum aegrotet in agris. COLVM. 2,10,25 aegrotanti pecori. 7,5,2. 7,10,4. PLIN. nat. 20,112 aegrotent in piscinis *pisces*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(9,156). CHIRON 949. 975. **3** *de herbis*: COLVM. 12,10,5 res ... aegrotantibus *pomis* salutaris. PLIN. nat. 17,228. 17,226 aegrotant et cum alsere (*sc. vites*). 18,157 minus aegrotare *frumenta*.

subst. **aegrotāns,** -antis *m.* GLOSS. νοσοῦντες, ἀσθενοῦντες. CIC. off. 1,83 *medici* leviter aegrotantes leniter curant. CELS. med. 1 praef. p.6,23 aegrotantibus ... praecipere. PLIN. nat. 22,110. PAVL. sent. 3,6,18 furiosi et aegrotantis et infantis ususfructus. VEG. mil. 4,7 aves cohortales ... propter aegrotantes sunt necessariae. HIER. epist. 54,12 nudum vesti, esurientem ciba, aegrotantem visita. 77,6 in quo (*sc.* νοσοκομείῳ) aegrotantes conligeret. 98,13. 108,19 clementiam ... in aegrotantes. SVLP. SEV. Mart. 18,5 fimbriae *Martini vestimento detractae* ... ab aegrotantibus morbos fugaverunt. MART. CAP. 3,227. VINDIC. epist. Pentad. p. 490 aegrotanti ... succurrere. CAEL. AVR. acut. 1,11,86 vires aegrotantis. chron. 4,8,106 exsiliente cum vocibus aegrotante. *passim.* BOET. herm. sec. 3,9 p. 193,11 in aegrotantis facie. COD. Iust. 1,3,48 *(a. 531)*. 1,3,48,4 in captivos vel aegrotantes. ACTA Mont. 6.

II *de animo*: *de cogitandi vi morbo debilitata*: LVCIL. 581 animo qui aegrotat, videmus corpore hunc signum dare (HIER. epist. 52,5 aegrotare coepisse). CAEL. AVR. chron. 1,1,153 qui *furor* hilaritate affecerit aegrotantes (*part. pro subst., item* 1,5,154. 1,5,156). *de animo cupiditatibus moto*: CIC. Tusc. 4,79 aegrotationes animi, qualis est avaritia, gloriae cupiditas, ex eo, quod magni aestumetur ea res qua animus aegrotat, oriantur. 3,1. HOR. sat. 2,3,307 stultum me fateor ..., quo me aegrotare putes animi vitio. SEN. dial. 4,13,1 sanabilibus aegrotamus malis. 9,1,2 nec aegroto nec valeo. epist. 50,4. CASSIAN. inst. 10,1 ἀκηδία (*i.* 'taedium sive anxietas cordis'), ut febris ... aestus ... animae inferens aegrotanti. conl. 5,4,5 miserrimae iucunditatis pastu animam nutriunt aegrotantem (*cf.* SIDON. epist. 8,10,4). 12,7,7 in aegrotanti corde. *de haereticorum insania*: HIER. epist. 82,4 me aegrotantem morbo pessimo et rebellem ecclesiae. NEST. epist. 1,3 ut ... tamquam haeretici aegrotent et aperte blasphement. 2,3 aegritudine ... haereticorum. AVELL. p. 8,13 nihil languoris, nihil doloris in corpore pateretur, sed ... animi morbo aegrotaret. *nota* ITALA (Lucif. de non conv. 12) I Tim. 6,4 aegrotat circa quaestiones (νοσῶν περὶ ζητήσεις, VVLG. languens. *cf.* PAVL. NOL. epist. 1,9).

III *de rebus*: PLAVT. Trin. 30 *mores* aegrotant. 72 in te aegrotant artes antiquae tuae. VARRO ling. 10,16 hoc genere declinatio in co⟨m⟩muni consuetudine verborum aegrotat. vita pop. Rom. Non. p. 287,12 distractione civium elanguescit bonum proprium civitatis atque aegrotare incipit et consenescit. CIC. div. in Caec. 70 hoc remedium est aegrotanti ac prope desperatae rei publicae. LVCR. 4,1124 languent officia atque aegrotat fama vacillans. MANIL. 1,895 mundus et ... aegrotet natura. 5,215 natura suismet aegrotat morbis.

adiciuntur adverbia: graviter, immedicabiliter, periculose, vehementer, modice, leviter, minus, patienter.

syn.: laboro, langueo, fatigor. *opp.*: sanum esse, valeo convaleo, senesco consenesco.

aegrōtus, -a, -um. *ab aeger. desunt comp. et superl. cf. s. v.* aeger *p. 937, 62.*

I *de corporis infirmitate*: GLOSS. ἀσθενής, ἄρρωστος, νωθρός, inbecillis, corpore infirmus: **1** *de hominibus*: PLAVT. Curc. 61 *leno* aegrotus incubat in Aesculapi fano. TER. Ad. 922 puerperam. LVCIL. 558. CALP. PISO hist. 6 Gell. 7,9,5 collegam ... visere aegrotum (SALL. hist. frg. 127). VARRO Men. 122 nemo aegrotus ... somniat. RHET. Her. 1,19. 3,33 aegrotum in lecto cubantem faciemus ... illum. CIC. Tusc. 3,12 ne aegrotus sim. Att. 8,16,1 de illo (*sc. Caesare*) aegroto. 14,17,3. epist. 9,14,3. 9,20,3. CAT. 97,12 carnificis. PLIN. nat. 7,84. 90. 148. TAC. ann. 15,60 Senecam. IVLIAN. dig. 3,5,9,1 servum (VLP. dig. 9,2,7,5). APVL. met. 5,29 puero. 6,16. 8,11. 8,27 quasi deum praesentia soleant homines non sui fieri meliores, sed debiles effici vel aegroti. VVLG. II Esdr. 2,2. Ezech. 34,4 quod infirmum fuit ... quod aegrotum, non sanastis. HIER. epist. 3,2 aegrotum esse me. SVLP. SEV. Mart. 16,1 nullus ... aegrotus accesserit, qui non ... receperit sanitatem. *adiecta causa aegrotandi*: AVG. c. Pelag. 2,1,1 si alio letali morbo perspexisset aegrotum. CIRIS 226 pallor aegrotas tenui suffundit sanguine venas. HOR. epist. 1,2,48 non aeris acervus aegroto domini deduxit corpore febris. **2** *de bestiis*: LVCIL. 920 leonem aegrotum ac lassum (HOR. epist. 1,1,73). VARRO rust. 3,17,8 piscibus. COLVM. 6,5,2 pecus (6,31,1). *subst.* **aegrōtus,** -ī *m.* PLAVT. Capt. 190 curato aegrotos domi. Men. 884 ab aegrotis venit *medicus*. TER. Andr. 309 cum valemus, recta consilia aegrotis damus. VARRO Men. 447 cubare ... aegrotum. rust. 1,4,5 domus repletae essent aegrotis ac funeribus. ling. 10,46 medici in aegrotis septumos dies ... observant. 5,71 multi. RHET. Her. 1,19. CIC. Phil. 1,11 aegrotos deferri. div. 2,13 e morbo evasurum. 2,133. 145. nat. deor. 3,69 vinum aegrotis melius est non adhibere. 3,78 eum aegrotum, qui. Att. 9,10,3 ut aegroto, dum anima est, spes esse dicitur, sic. 6,1,2. 12,21,5. Tusc. 4,74 tamquam aegroti ... curandus est. PAVL. FEST. 110,14. PERS. 3,83 aegroti veteris meditantes somnia. APVL. met. 10,9 cuidam. 10,26. LACT. inst. 3,8,11 ab aegrotis et in aliquo dolore positis esse hoc disputatum. AVG. civ. 6 pr. non malo medici, sed aegroti insanabilis morbus invictus est. SVLP. SEV. dial. 2,2,3. CAEL. AVR. acut. 2,16,100 exspirantibus saepe aegrotis. 3,5,58. chron. 2,7,97 aegrotos iacere in loco lucido. 4,1,13. 4,2,15. 5,10,120. SALV. gub. 5,3 queri de optimo medico impatiens aegrotus solet (*bis*).

II *de animo*: *tristitia, amore, impatientia, sim. commoto*: PLAVT. Trin. 76 amicis morbum tu incuties ..., ut te videre audireque aegroti sient. TER. Andr. 559 prius quam ... lacrumae ... reducunt animum aegrotum ad misericordiam, uxorem demus (*cf.* GLOSS. V 533,30 amore saucium). 193 (DON. *ibid.* pro aegro). Haut. 100. ACC. trag. 71 territa membra animo aegroto cunctant subferre laborem. *de sui non compote*: CIC. Tusc. 3,8 nomen insaniae significat mentis aegrotationem et morbum [id est insanitatem et aegrotum animum, quam appellarunt insaniam, *del. Bentleius et editores*]. *modo subst.* CAEL. AVR. acut. 1,5,145 solitudinem cupientes faciat aegrotos (*sc. insania*). *de stulto*: ARATOR 1,794 *legis* circumdata gyro debilis ... vidit sine munere Iesum in libris aegrota suis *Iudaea*. *Kempf.*

Aegus *v.* Egus.

Aegusa, -ae, Αἴγουσα. *una ex Aegatibus insulis.* PLIN. nat. 3,92 Aethusa quam alii Aegusam scripserunt (MART. CAP. 6,648). *v. Hülsen, PW. I 477.*

Aegydrus, -ī, Αἴγυδρος. *Sicyoniorum rex.* HIER. chron. a. Abr. 122 (aegidrus *PF*).

Aegyla *v.* Aegila.

Aegypsum *v.* Aegisos.

Aegyptus, -ī, Αἴγυπτος. *ad orthographiam*: CORP. X 6976 (*Messanae*) Aégypti. *in codicibus passim* e *pro* ae (*cf.* TAB. Peut. 9,3/4 Egyptus), *pro* y *scripta est* i, *perraro* u *pro* y, *veluti* CIC. Phil. 2,48 *cod. Vatic. saec. IX. adde ex papyro* EPHEM. epigr. VII p. 459 (*a. 156 p. Chr.*) 2,15 Aegupti (1,21 Aegupt.) *et nummum aevi Augustei* INSCR. numm. Babelon II p. 62,148 Aegupto. *cf.* Aegyptius *et* Aegyptiacus. CARM. epigr. 1598 (*Tarracone, saec. II, descr. Hübner*) *fortasse* Hecipti. LVCR. 6,1115 Aegypta in media *codd. nota compendium*: CORP. III 14148² (*in Aegypto, a. 103/5*) Aegy(pti). *ad declinationem*: ARS Bern. gramm. suppl. 103,27. *nomin.*: Aegyptos: BELL. Alex. 26,2 *ϱ*. VERG. georg. 4,210 *MP*. OV. ars 1,647 *R*. LVCAN. 8,444 *ante vocalem* (-us 8,871). STAT. Theb. 4,709 (-us 6,292, *Danai frater*). IVV. sat. 15,2. 15,45 *et* 116, *ubi tamen* -us *p(ω)*. CARM. epigr. 1552 A 30 (*in colonia Cillitana*). PLIN. epist. 8,20,2 (paneg. 30 -us *bis*. epist. 5,19,6 *et* paneg. 31 -um *quater*). PS. APVL. Ascl. 24 *variant codd. inter* -us *et* -os (*ter praeterea* -us, *semel* -um). AVSON. epigr. 30 AMM. 23,6,21 OROS. hist. 3,2,11. ALC. AVIT. carm. 5,562 -ŏs *Leid. Voss. saec. IX.* RAVENN. p. 135,6 INSCR. numm. Cohen II p. 114,96 *sqq.* *acc.* Aegypton: LVCAN. 10,359 *ante vocalem* (-um *ante cons*: 7,711. 8,501. 9,164. 10,435). FLOR. 2,13,6 *et* 51. *voc.* Aegypte: LVCAN. 8,834. 10,474. PS. APVL. Ascl. 24 o Aegypte, Aegypte. VVLG. psalm. 134,9 ALC. AVIT. carm. 5,548.

I *terra, memoratur inde a* PLAVT. Most. 440. 994 *et* VARRONE *per totam latinitatem, praecipue a geographis, rerum scriptoribus, chronographis et* VVLG.: **A** *grammatica*: **1** *de genere*: GRAMM. V 571,2 Aegyptus generis feminini (ARS Bern. gramm. suppl. 102,8. 103,27). *inde a* CIC. Att. 2,5,1 agr. 2,41 *et* LVCR. 6,1115 *pro feminino sumitur*: BELL. Alex. 26,2 LIV. 33,41,3. 33,44,7. 45,11,1 *et* 4. 45,12,8 S.C. de mense Aug. a. 746 (MACR. sat. 1,12,35) MANIL. 4,798 VITR. 2 pr. 4 VELL. 1,39,2 OCTAVIA 521 SEN. dial. 11,9,8 nat. 4,2,8 LVCAN. 2,586. 4,473 *sq.* 8,444. PLIN. nat. 5,48. 5,54. 5,60. 8,88. 8,97 *saepius.* STAT. Theb. 4,708 IVV. sat. 15,44 TAC. hist. 2,6 PLIN. paneg. 30 SVET. Aug. 93 GELL. 14,6,4 APVL. mund. 7 PS. APVL. Ascl. 24. 25. 27. *saepe alias.* *contra masculine*: HIL. in psalm. 134,19 (*contra femin.* in psalm. 67,33 in Matth. 1,6). PRISCILL. tract. 5 p. 63,2 percusso Aegypto (6 p. 72,22. *cf.* VVLG. exod. 2,12 percussum Aegyptium. *sim.* 12,27 act. 7,24). 6 p. 78,2 devicto Aegypto id est repudiato mundo. 6 p. 78,18 vincendo Aegypto. 10 p. 101,14 subiugato (p. 102,4): *auctorem tam terram quam incolas in animo habuisse apparet.* RAVENN. p. 166,13 per totum Aegyptum (*contra femin.*: p. 6,5. p. 116,15. p. 119,10. p. 120,3 Guido p. 549,4). EXC. Barb. p. 272,13 Frick. *v.* Aegyptus *II.*

2 *ad structuram*: **a** *ubi*: in Aegypto: LVCR. 6,1107 BELL. Alex. 3,3. 34,1. 78,2 NEP. Chabr. 2,1 Dat. 5,3 LIV. 8,24,1. 38,17,11 CELS. 1 prooem. 3,4. 7 praef. SEN. epist. 71,9 LVCAN. 8,802 PLIN. nat. *passim.* CORP. III D. XVIII a. 86 *bis.* 6809. 7127 TAC. hist. 3,48. 6,28 FLOR. 2,13, 54 GELL. 5,14,2. 10,10,2 ITIN. Anton. 124 COMM. apol. 191. *saepe apud posteriores.* Aegypti: VARRO ling. 5,57 *et* 5,79 Aegypti ... in Latio. VAL. MAX. 4,1,15. apud Aegyptum: ARNOB. nat. 4,14 SPART. Pesc 7,7 TREB. Gall. 4,1 VOPISC. Prob. 9,3 DICT. 6,4 IOS. Cassiod. c. Ap 2,132 CASSIAN. inst. 10,23 OROS. hist. 1,8,1 MYTHOGR. 2 praef. *nota* CORP. III 399 (*Pergami*) Alexandr(eae) ad Aegypt. *contra* LIV. 8,24,1 Alexandream in Aegypto (38,17,11 PLIN. nat. 32,150 SOL. 40,5). *cf.* AMPEL. 35,1 regnaverunt Alexandriae Aegyptum. **b** *quo*: in Aegyptum: PLAVT. Most. 994 RHET. Her. 3,2,2 CIC. Att. 9,19,3 Pis. 49 BELL. Alex. 34,3 NEP. Ages. 8,2 LIV. 33,41,3 *et* 5 MANIL. 4,626 VITR. 2 praef. 4. 8,2,6 MELA 1,40 LVCAN. 10,435 PLIN. nat. 2,121. 5,65. 10,5. 12,80. 15,45 PLIN. epist. 5,19,6 FLOR. 2,13,6 *et* 51 TAC. ann. 2,67. 6,28 hist. 1,70 TERT. nat. 2,8 scorp. 3. *alia multa.* CVRT. 7,8,18 usque in Aegyptum. Aegyptum: CIC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. deor. 3, 56 Aegyptum profugisse (LACT. inst. 1, 6, 2 in Aegyptum). CAES. civ. 3, 106, 1 iter habere. NEP. Dat. 4, 1 proficisci. LIV. 31, 43, 5 avexit. 45, 10, 2 navigare (*contra* 33, 41, 5 navigandi in Aegyptum. *cf. l. 13*). *cf.* 45, 11, 8 induxisset. MELA 3, 84 exportat. *cf.* 3, 82 tendere. TAC. ann. 2, 59 proficiscitur. AMPEL. 2, 10 profectus est (30, 1 in Aegyptum venisset). ITIN. Alex. 19 ire. *cf. l. 17*. EPIT. Alex. W. 111 proficiscere. VOPISC. quatt. tyr. 8, 4 venerit. IVST. 20, 4, 3 profectus (36, 2, 7 deportatus in Aegyptum). FILASTR. 32, 2 venisset. HIER. nom. hebr. p. 104, 18 euntibus. p. 147, 17 transtulit (*contra* in Aegyptum: chron. a. Abr. 191. 505. 1695 transtulit. in Is. 4, 11 Migne 24, 152ª. 5, 18, 1). SVLP. SEV. chron. 1, 5, 3 concessit (in Aegyptum: chron. 1, 8, 2. 1, 12, 1. 1, 41, 3. 2, 4, 4. 2, 4, 6). ad Aegyptum: MANIL. 4, 798 VITR. 8, 3, 7 AVSON. 420. HIER. chron. a. Abr. 271 navigavit (nom. hebr. p. 84, 26). VVLG. Ezech. 17, 15 act. 7, 34 AVG. civ. 18, 10 CASSIAN. conl. 15, 4 OROS. hist. 1, 2, 30 MYTHOGR. 2, 89 ITIN. Hier. Theod. p. 145, 1. CIC. epist. 12, 5, 1 usque ad Aegyptum (APVL. Plat. 1, 3 SVLP. SEV. dial. 3, 17, 7 OROS. hist. 1, 2, 23). ITIN. Alex. 49 Aegyptum usque (IVST. 1, 1, 6). SALL. Iug. 19, 3 Aegyptum vorsus.

c *unde*: ex Aegypto: CIC. Verr. 4, 172 epist. 12, 11, 1. 12, 12, 1 Phil. 2, 48 CAES. civ. 3, 3, 1. 3, 5, 1 BELL. Alex. 65, 1 NEP. Ages. 8, 6 LIV. 45, 11, 7. 45, 13, 1 MELA 3, 85 PLIN. nat. 7, 35. 195. 266. 16, 201. 26, 4. 29, 93. 36, 28. 57 TAC. ann. 15, 26 SVET. Claud. 20 VOPISC. Aurel. 45, 1 TERT. adv. Marc. 4, 24 HIL. op. hist. frg. 2, 5. 4, 2 in psalm. 67, 33 HIER. chron. a. Abr. 75. 506. 985. 2644 VVLG. 23^{iens} AVG. civ. 3, 12. 8, 11. 15, 8. 16, 20 *al.* in psalm. 104, 28 RVRIC. epist. 1, 2, 8 CASSIAN. Nestor. 5, 9, 2 *ter.* de Aegypto: VVLG. *plus 60^{iens}: qui sequuntur loci omnes fere adludunt ad* VVLG. psalm. 113, 1 in exitu Israel de Aegypto *sim.*: COMM. apol. 620 LACT. epit. 38, 3 SALV. gub. 1, 55. 1, 59 HIER. nom. hebr. p. 137, 16. p. 143, 31. p. 150, 3 in Is. 4, 11 (Migne 24, 152ª) AVG. civ. 16, 16. 43, 18, 11 doctr. christ. 2, 61 RVRIC. epist. 1, 2, 8. 2, 13, 3 CASSIAN. conl. 18, 7, 8 ITIN. Hier. Petr. p. 112, 8 *al.* ab Aegypto: SEN. nat. 7, 3, 2 PLIN. nat. 13, 68. 15, 45 AVIEN. orb. ter. 873 HIER. chron. a. Abr. 1685. PAVL. NOL. carm. 27, 630 exitus (*cf.* 22, 90 exitus ... Aegypti). OROS. hist. 3, 17, 1 *al.* LIB. geneal. chron. I p. 177; 352. CASSIAN. Nestor. 5, 9, 2 liberatum (*ibid.* ex Aegypto). Aegypto: PLAVT. Most. 440 Aegypto advenio domum. LVCIL. 1113 quem praeclarus helops, quem Aegypto sargus movebit. CVRT. 4, 9, 1 Aegypto devertisse in Africam. PLIN. nat. 13, 12. QVINT. inst. 1, 5, 38 venio. TAC. ann. 2, 69 remeans. TERT. adv. Marc. 4, 24 profectum. VOPISC. Car. 20, 5 lineas petitas Aegypto. PRISC. perieg. 671 missi. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 2. **d** *varia*: VITR. 2 praef. 4 circa totam Aegyptum. PLIN. nat. 31, 81. PRISC. perieg. 531 at Rhodos Aegyptum contra iacet. HIER. chron. a. Abr. 404 iuxta (nom. hebr. p. 125, 19 LIB. gener. chron. I p. 111, 225). COSMOGR. p. 90, 19 sub Aegypto. PLIN. nat. 12, 76 super.

B *notanda*: **1** *apud scriptores Romanos*: **a** *ad geographiam descriptionem historiam pertinentia*: *describunt* MELA 3, 9 PLIN. nat. 5, 47 *sqq.* AMM. 22, 15 *sq.* PLIN. nat. 13, 88 Homero condente Aegyptus non erat (13, 69. 25, 11). GELL. 14, 6, 4 quod Aegyptus *antea appellata fuerit* Aeria, quod Creta quoque eodem nomine Aeria dicta sit. HIER. chron. a. Abr. 537 Aegyptus quae prius Aeria dicebatur, ab Aegypto tunc sibi regnante nomen accepit (ISID. orig. 14, 3, 27 *cf.* 9, 2, 60). PLIN. nat. 5, 48 inter insulas quidam Aegyptum retulere ita se findente Nilo (HYG. fab. 276 p. 152, 6 *cf.* p. 152, 12) ut triquetram terrae figuram efficiat. ideoque multi graecae litterae vocabulo Delta appellavere Aegyptum (3, 121). HYG. astr. 2, 19 nonnulli Aegypti positionem *dicunt esse Trianguli sideris deformationem* (SCHOL. Germ. Bas. p. 81 SCHOL. Arat. p. 223. *cf. Cataster. XX Schol. Arat. v. 236*). CIC. deor. nat. 2, 130 Aegyptum Nilus inrigat (LVCR. 6, 714 VVLG. Ios. 13, 3). MELA 1, 51 *Nilus* per omnem Aegyptum vagus atque dispersus. SEN. nat. 4, 2, 8 *Nilus* totam amplexus Aegyptum. LVCR. 6, 1107 in Aegypto ... mundi claudicat axis (*cf.* LVCAN. 2, 586). MELA 1, 49 Asiae prima pars Aegyptus (MART. CAP. 6, 675 Asiae caput). PLIN. nat. 5, 47 proxima Africae (MART. CAP. 6, 675). SALL. Iug. 19, 3 Catabathmon ... Aegyptum ab Africa dividit. APVL. mund. 7 Aegyptum plerique Asiae, plures Africae adiungunt. SEN. nat. 1 praef. 9 inter Aegyptum et Aethiopas harenarum inculta vastitas iacet. PLIN. nat. 12, 100 *Arabia* Iudaeam ab Aegypto disterminat. SERV. Aen. 1, 288 in australi est plaga. SCHOL. Stat. Theb. 8, 359 Oriens, id est Aegyptus. PLIN. nat. ind. 5 Aegypti (Chorae Thebaidis Nili). 6, 212 Aegypti inferiora, quae Chora vocatur. FLOR. 2, 21, 9 utraque Aegypti cornua (OROS. hist. 6, 19, 13 IORD. Rom. 253). AMM. 22, 16, 1 tres provincias Aegyptus fertur habuisse temporibus priscis, Aegyptum ipsam et Thebaidem et Libyam. PLIN. nat. 5, 40 inferiore Aegypto (OROS. hist. 1, 2, 27 *et* 34 MART. CAP. 6, 672 RAVENN. p. 114, 3. 116, 12. 416, 6 Guido p. 547, 8. 549, 1). 6, 196 superiore Aegypto (VVLG. Tob. 8, 3 OROS. hist. 1, 2, 34 *et* 27). RAVENN. p. 117, 4 Aegyptum est inferior et superior, hoc est Anocura et Mareonon. HIER. chron. a. Abr. 529 in secunda Aegypto. NOVELL. Iust. 8 notit. 23 Aegypti primae. 24 secundae. MON. Ancyr. 5, 24 Aegyptum imperio populi Romani adieci (S.C. de mense Aug. a. 746 apud Macr. sat. 1, 12, 35 VELL. 2, 39, 2. TAC. ann. 15, 36 *et* hist. 1, 76 *et* 4, 3 *provincia.* AMPEL. 47, 7 RVF. FEST. brev. 3 HIER. chron. a. Abr. 1985). SVET. Iul. 11 ut sibi Aegyptus provincia plebi scito daretur (Aug. 18 IVL. HONOR. geogr. p. 47, 1 COSMOGR. geogr. p. 88, 61 NOT. dign. or. 2, 28. 23, 5 *et* 12 POL. SILV. laterc. prov. 10 CASSIAN. inst. 5, 24 conl. 10, 2, 2 OROS. hist. 7, 3, 4). NOT. dign. or. 1, 78 Aegyptus ... consularitatem non habet. FILASTR. p. 121, 3 diocesis Aegypti (CONST. Sirmond. 3, 1 *a. 384*). NOT. dign. or. 2, 3 *diocesis* Aegyptus. *laudantur*: *oppida, sim.*: PLIN. nat. 37, 143 alabastritis nascitur in Alabastro Aegypti. 5, 132 Alexandria Aegypti (SOL. 54, 7). 10, 94 Heracleotico ostio. VIB. SEQ. geogr. p. 153, 20 Mareotis. PLIN. nat. 16, 81 Memphim. Nilus *passim.* SOL. 38, 2 Pelusium. PLIN. nat. 6, 220 Syenen. 27, 53 Taposiri (32, 100). finis litus regio terra *sim.* Aegypti *saepius inveniuntur, rariora sunt haec*: VOPISC. Firm. 5, 3 canon. SVET. Vesp. 7 Alexandriam transiit, ut claustra Aegypti optineret (*cf.* SOL. 32, 8 *cataracten* claustra *Nili* Aegyptii nuncupant). ALC. AVIT. carm. app. 1, 11 deserta. AVG. civ. 5, 26 eremo. PLIN. nat. 10, 153 fimetis. SIDON. carm. 2, 470 frumenta. PLIN. 37, 75 labyrintho. VVLG. Is. 11, 15 linguam maris Aegypti. CASSIAN. conl. 10, 2, 3 monasteriis. LIV. 31, 14, 5 opes (TAC. hist. 4, 83 PLIN. paneg. 31). ITIN. Alex. 20 opima. PLIN. nat. 13, 71 palustribus. 18, 108 *al. papyrus.* LVCAN. 2, 416 plana (OROS. hist. 1, 2, 28 ITIN. Hier. Beda p. 321, 22 Adamn. p. 283, 2). PLIN. nat. 36, 75 pyramides (AMPEL. 8, 23. 13, 2). HIST. Apoll. 28 ignotas et longinquas Aegypti regiones. OROS. hist. 7, 33, 2 solitudines harenasque. GREG. TVR. vit. patr. 3, 1 solitudines. SCHOL. Germ. Bas. p. 88, 12 in templo Aegypti Memphi (*cf.* SCHOL. Germ. Strozz. p. 157, 8 *Mommsen, Röm. Chronolog. p. 253 adn. 17*). *dynastia, reges, praefecti, sim.*: HIER. chron. a. Abr. 294 Aegypti XVIII dynastia Diopolitanorum (*sim.* a. 836. 1493. 1609. 1610. 1616. 1633). CIC. rep. 3, 15 rex Aegypti Busiris. LIV. 27, 30, 4 rege Aegypti Ptolomaeo (31, 2, 3. 32, 33, 4 *al.*). SEN. Herc. f. 498 PLIN. nat. 6, 165. 6, 188. 7, 111 *saepius. alii.* LIV. 37, 3, 9 Ptolomaeo et Cleopatra regibus Aegypti (45, 13, 7). LIVI per. 111 Cleopatra regina Aegypti (PLIN. nat. 9, 119 EVTR. 7, 6, 1. 7, 7 TERT. nat. 1, 18). *cf.* LVCAN. 10, 59 *Cleopatra* dedecus Aegypti, Latii feralis Erinys. AMM. 22, 14, 6 rectoris Aegypti. BELL. Alex. 2, 1 regnum (LIV. 42, 29, 5 LIVI per. 105. 112 VAL. MAX. 6, 4, 3 SVET. Iul. 35 IVST. 30, 2, 8 prol. 38. 39 OROS. hist. 6, 16, 2). CVRT. 3, 7, 11 a praetore Aegypti (3, 11, 10. 4, 1, 28). CORP. IX 1125 (*Aeclani, aevi Augustei*). praef(ectus) Aegypti. III 14148² (*a. 103/5*). V 875 (*Aquileiae, a. 105*). XI 5213 (*Fulginiis, saec. II*). III 14147⁵ praefect⟨us Alex⟩andreae et Aegypti primus (πρῶτος ὑπὸ Καίσ⟨αρος ἐπὶ⟩ τῆς Αἰγύπτου κατασταθείς). II 1971 *bis. passim in titulis. singula collegit Ruggiero, diz. epigr. I 278 sqq.* *adde ex scriptoribus haec*: SEN. nat. 4, 2, 13 cum ipse praefectus obtineret Aegyptum. PLIN. nat. 6, 181 equestris ordinis praefecto Aegypti (36, 69 *cf.* 36, 167. TAC. hist. 2, 74 TRAI. Plin. epist. 7, 1 PLIN. epist. 10, 2 SVET. Vesp. 6 *cf.* Domit. 4. EPHEM. epigr. VII p. 459, 2, 15 *et* 1, 21 *a. 156 in papyris.* VOPISC. Firm. 3, 1 AMM. 19, 12, 10 HIER. chron. a. Abr. 2054 COD. Iust. 1, 3, 53 *et* 9, 13, 1 *a. 533*). PLIN. nat. 19, 11 praefectura Aegypti (SVET. Aug. 66 Nero 47 TREB. Claud. 15, 4). AMM. 17, 4, 5 Aegypti procurator. SVET. Nero 35 procuratione. NOT. dign. or. 1, 84 *praeses* Aegypti. CORP. X 1700 (*Puteolis, a. 343*) comiti Orientis, Aegypti et Mesopotamiae. COD. Theod. 6, 13, 1 (*a. 413*) *comes* Aegypti (6, 28, 8 *a. 435*; *saepius.* COD. Iust. 12, 59, 10, 5). NOT. dign. or. 1, 36 *comes rei militaris* Aegypti. 13, 7 *comes commerciorum* per Orientem et Aegyptum. 13, 12 comes et rationalis summarum Aegypti. 28, 1 comes limitis Aegypti (13. 54). AMM. 24, 1, 9 dux Aegypti (22, 11, 2. 23, 3, 5). NOT. dign. or. 1, 39 *duces* per Aegyptum duo. CORP. X 4862 (*Venafri*) idio⟨lo⟩go ad Aegyptum. NOVELL. Iust. 8 notit. 23 a iudice Aegypti primae (24 secundae). CORP. X 6976 (*Messanae*) iúridicus Aégypti. III 6585 (*Alexandreae*) rat(ionalis) Aeg. 6586 mag. privat(arum) Aeg. et Lib. IORD. Rom. 300 tyrannum. *epitheta*: LVCAN. 2, 586 calida (*cf.* 10, 435). CIC. Att. 9, 11, 4 εὐδαίμονα PLIN. nat. 17, 31 fertilis ... aestibus Africa et Aegyptus (12, 129. 21, 36 PRISC. perieg. 215). AVIEN. orb. ter. 873 feraci (VEN. FORT. carm. 8, 3, 151). STAT. Theb. 4, 709 hiulca. HIER. in eccles. Migne 23, 1026ᶜ humilis et iacens. PLIN. nat. 18, 170 palustris. RAVENN. p. 6, 5 spatiosa. p. 119, 40 spatiosissima (p. 116, 15). VEN. FORT. carm. 8, 3, 151 torrida. VERG. georg. 4, 291 viridem. PLIN. nat. 13, 26 accommodatissima unguentis. *adde*: CLAVD. carm. min. 28, 5 Aegyptus sine nube ferax imbresque serenos sola tenet; secura poli, non indiga venti gaudet aquis. *nota*: TAC. hist. 3, 8 Aegyptus, claustra annonae. **b** *ad cultum deorum et mores*: *laudantur*: Apis (PLIN. nat. 8, 186 ind. 8, 71), ibis (10, 32. 134), Isis (VARRO ling. 5, 57), *quintus Mercurius* (CIC. deor. nat. 3, 56 ARNOB. nat. 4, 14), Osiris (APVL. Socr. 15 p. 154 Oud.), Pthas (CIC. deor. nat. 3, 55 AMPEL. 9, 3), Serapis (VARRO ling. 5, 57). LVCAN. 10, 158 multas volucresque ferasque Aegypti ... deos. PLIN. nat. 36, 87 deorum (ITIN. Alex. 20). 25, 13 magis. 5, 39 religione (OROS. hist. 2, 8, 2). 19, 14 sacerdotibus (QVINT. inst. 1, 12, 15 AMM. 22, 16, 22. HIER. in Is. 5, 19, 11 *sqq.* vatibus. *epitheta*: SIDON. epist. 7, 6, 4 allegorica. IVV. sat. 15, 1 demens. PAVL. NOL. carm. 19, 85 in Apide demens. EXP. tot. mundi geogr. p. 114, 4 divinam. LATERC. Veron. 1, 7 Herculea. IVV. sat. 15, 44 horrida. OCTAVIA 521 incesta (*de Cleopatra*). SEN. dial. 9, 9, 8 infida. CASSIAN. conl. 5, 55 intellectuali. *cf. p. 962, 37.* LATERC. Veron. 1, 6 Iovia. MANIL. 4, 798 lepidam. LVCAN. 4, 474 tot monstris Aegypte nocens (10, 13). IVV. sat. 15, 115 Maeotide saevior ara. CLAVD. 3, 148

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sagacis. Ps. APVL. Ascl. 24 sedes religionum. TERT. scorp. 3 inter cetera animalia bovis etiam cuiusdam consecratricem. HIL. in Matth. 1, 6 idolis plenam et omnigenum deum monstra venerantem. AVG. civ. 18, 5 mirabili vanitate decepta (18, 39). MACR. sat. 1, 15, 1 matris artium. **c** *ut fit saepe sumenda est pro incolis*: [CIC. deor. nat. 1, 82 *falso* -to *codd.*]. VERG. Aen. 8, 687 Aegyptum viresque Orientis. 705 Aegyptus et Indi. georg. 4, 210 PLIN. nat. 2, 107. 14, 117. 149. 16, 160 Aethiopas Aegyptum Arabas Indos .... 18, 82. 347. 21, 61. 184. 31, 90. 33, 21. 131. 36, 58 PLIN. paneg. 30. 31 PANEG. 12, 33 ARNOB. nat. 6, 6. LACT. inst. 1, 15, 8 Aegyptus ... Mauri ... Macedones ... Poeni ... Latini ... Sabini ... Romani. Phoen. 151 IVST. 36, 2, 9 EVTR. 7, 7 AVSON. epigr. 30 SYMM. epist. 4, 28, 4 AMM. 28, 4, 9 *alii.* *nota translationem*: Ps. APVL. Ascl. 24 an ignoras ... quod Aegyptus imago sit caeli aut, quod est verius, translatio aut descensio omnium, quae gubernantur atque exercentur in caelo?

2 *in libris sacris*: **a** *ad interpretationem*: HIER. in Is. 5, 18, 2 apud Hebraeos et Aegyptus et Aegyptius et Aegyptii uno vocabulo nuncupantur Mesraim (nom. hebr. p. 8, 14. p. 14, 1). quaest. hebr. in gen. 9, 18 Aegyptus usque hodie Aegyptiorum lingua Ham̄ dicitur (AVG. in psalm. 104, 15 ad v. 23 PROSP. in psalm. 104, 23). Ps. AMBR. trin. 16 Aegyptus ... persequens sive tribulans atque coartans interpretatur. HIER. nom. hebr. p. 2, 29 tribulatio coangustans. p. 66, 28 tenebrae vel tribulatio (p. 73, 14 AVG. in psalm. 77, 28 EVCHERIVS instr. 2 p. 144, 16). p. 77, 25 tenebrae vel angustiae. POET. min. V 58, 8, 5 si tenebrae Aegyptus graeco sermone vocantur, inde dies mortis tenebrosos iure vocamus. *cf Hesych.* αἰγυπτῶσαι μελᾶναι. GLOSS. V 339, 2 Aegyptus caligo. *cf. p. 961, 61.* HIER. nom. hebr. p. 80, 11 tribulatio. AVG. in psalm. 113, 1, 3 interpretatur afflictio (in psalm. 134, 19 ad v. 9 PROSP. in psalm. 134, 9 *cf.* CASSIOD. in psalm. 134, 8) vel affligens vel comprimens. *cf.* VVLG. act. 7, 34 vidi afflictionem populi ... in Aegypto. *cf. p. 962, 50.* **b** *laudantur*: VVLG. I par. 13, 5 Sihor Aegypti. VVLG. Ier. 43, 12 in delubris deorum Aegypti (43, 13). exod. 12, 12 diis (AVG. civ. 8, 26). I Macc. 2, 53 dominus. *rex Aegypti, Pharao*: VVLG. *passim.* TERT. bapt. 9 AVG. civ 10, 8. 16, 19. HIER. in Is. 5, 19, 5 *sqq.* Aegypti abundantiam. VVLG. exod. 3, 17 afflictione (deut. 28, 60). 7, 19 aquas (8, 6). Ezech. 29, 14 captivitatem. OROS. hist. 7, 27, 11 contritionem. VVLG. Tob. 8, 3 deserto. Ezech. 30, 9 die. gen. 45, 23 divitiis. deut. 4, 20 fornace ferrea. gen. 41, 47 horrea. Ezech. 20, 7 idolis (20, 8. HIER. in Is. 5, 19, 1 CASSIAN. conl. 3, 7, 5). Is. 45, 14 labor (HIER. *ad l.*). ALC. AVIT. carm. 5, 83 longinqua. ITALA Aug. civ. 8, 23 manufacta. VVLG. Ezech. 30, 10 multitudinem (32, 18). HIER. in Is. 3, 7, 18 *sq.* muscas. VVLG. Is. 19, 1 onus. HIER. in Is. 5, 19, 5 *sqq.* opes (VVLG. gen. 45, 20). VVLG. Zach. 14, 19 peccatum. GREG. TVR. Franc. 6, 5 plagae. VVLG. gen. 50, 11 planctus. Dan. 11, 43 pretiosis. psalm. 134, 8 primogenita. III reg. 8, 65 rivum (IV reg. 24, 7 Amos 8, 8). Ezech. 30, 15 robur. 30, 18 sceptra (Zach. 10, 11). Is. 19, 1 simulacra. ALC. AVIT. carm. 5, 144 spatium. VVLG. Is. 19, 3 spiritus. Ezech. 32, 12 superbiam. Ps. AMBR. trin. 16 tenebris. ITALA Ps. Cypr. de pasch. comp. 1 in terra Aegypti (ITALA Tert. scorp. 2 *ter.* Comm. instr. 1, 2, 8 Filastr. p. 32, 4 VVLG. *passim.* ECCL. VVLG. deut. 13, 10 de terra Aegypti, de domo servitutis. VVLG. num. 34, 5 torrentem (Ios. 15, 4. 15, 47 II par. 7, 8 Is. 27, 12). deut. 28, 27 ulcere. Is. 30, 2 umbra (30, 3). **c** *compellatur quasi persona vel sumitur pro incolis*: TERT. spect. 3 omnis gens peccatrix Aegyptus et Aethiopia a specie ad genus. nat. 2, 8 HIL. in psalm. 134, 19 locutus ... est tamquam ad viventem animalemque Aegyptum (in Matth. 1, 6 in psalm. 67, 32). VVLG. gen. 50, 3 flevitque eum Aegyptus LXX diebus. 50, 11 planctus Aegypti. exod. 18, 10 de manu Aegypti. 3, 20 percutiam Aegyptum. Ios. 5, 9 opprobrium Aegypti. Is. 31, 3 Aegyptus homo, non deus. psalm. 104, 38 laetata est Aegyptus in profectione (CASSIOD. *ad l.*). 134, 9 misit signa ... in medio tui, Aegypte. Os. 7, 11 Aegyptum invocabunt. 9, 6 Aegyptus congregabit eos. *saepius.* ALC. AVIT. carm. 5, 362. 525 *al.* **d** *translationes*: TERT. adv. Marc. 3, 13 sic et Aegyptus nonnumquam t o t u s o r b i s intellegitur apud illum (*scil. creatorem*) superstitionis et maledictionis elogio (adv. Iud. 9 p. 723 Öhler). scorp. 2 quoscumque dominus ... perinde de Aegypto superstitiosissimi s a e c u l i et de domo humanae servitutis eduxerit (*cf.* PROSP. in psalm. 106, 2, 3. HIL. in psalm. 134, 19 Aegyptus, in quo saeculi forma est. *sim.* PROSP. in psalm. 113, 1 *sqq.*). CYPR. Fortunat. 7 cum *Iudaicus populus* deo tutore et vindice evasisset Pharaonis adque Aegypti id est diaboli et saeculi durissimam servitutem .... ad Aegypti hoc est ad saeculi servitutem. PROSP. in psalm. 113, 1 *sqq.* HIER. epist. 46, 7 Aegyptum ... nunquam pro Ierusalem legimus, sed semper pro hoc m u n d o. *ibid.* mundus hic Aegyptus appellatur (PRISCILL. tract. 6, 78, 2. 10, 102, 4). *cf.* PRISCILL. tract. 5, 63, 2. 6, 72, 22. 6, 78, 18. 10, 101, 14. *sim.* EVCHERIVS form. 9 p. 57, 15 CASSIOD. in psalm. 134, 8. PAVL. NOL. carm. 27, 630 sit mihi ab Aegypto bonus exitus. ALC. AVIT. epist. 7 p. 36, 24 *haereticus* dimittit Aegyptum. HIER. in Is. 5, 18, 1 potest Aegyptus alarum cymbalum dici propter velocitatem frugum. VVLG. Ier. 46, 20 vitula elegans atque formosa Aegyptus. IV reg. 18, 21 an speras in baculo arundineo atque confracto, Aegypto? VVLG. apoc. 11, 8 vocatur spiritualiter Sod ... Aegyptus. AVG. serm. 46, 38 si meridiem ... interpretaris Aegyptum (138, 10). *cf.* VVLG. Ezech. 47, 19. 48, 28.

II A e g y p t u s *flumen*: PLIN. nat. 5, 54 *Nilus nominatus* in totum Homero Aegyptus aliisque Triton (*cf.* 25, 11). *sim.* AMM. 22, 15, 3. 23, 6, 21. *cf.* MANIL. 4, 635. AMBR. Abr. 2, 10, 68 (*ad* VVLG. gen. 15, 18 flumen Aegypti) Aegyptus hic non regionis nomen, sed fluminis est. sic enim veteres Nilum vocabant, sive quod ipse regioni nomen dedisset, sive de regionis accepisset vocabulo. *ibid.* Aegyptus ... flumen corporalia videtur significare, unde et Geon dictus est ipse fluvius.

III *oppidum Aegypti*: RAVENN. p. 135, 6 Aegyptos, *eadem fortasse quae Memphis.*

IV A e g y p t u s *nomen hominum*: **1** *Aegypti heros eponymus*: STAT. Theb. 6, 291 *sqq.* Belidae fratres *Aegyptus et Danaus.* HYG. fab. 168 p. 31, 11 *quinquaginta habuit* filios *Danai* frater Aegyptus (p. 31, 15. 170 p. 33, 12. 277 p. 153, 15 HIER. chron. a. Abr. 550 SERV. Aen. 6, 608 SERV. auct. Aen. 10, 497 SCHOL. Veron. Verg. Aen. 2, 82 SCHOL. Pers. 2, 56 SCHOL. Stat. Theb. 1, 324. 2, 222. 5, 117. 6, 269 MYTHOGR. 1, 134 OROS. hist. 1, 11, 1). OV. Pont. 3, 1, 121 nurus Aegypti *i. Danaides.* HIER. chron. a. Abr. 534 Remesses qui et Aegyptus (-ius *APF. cf.* 537. *v. p. 957, 52 et* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 102). IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 102 Sethos Aegyptus vocabatur, Armes autem frater eius Danaus (1, 231). **2** *rex Latinorum*: HIER. chron. a. Abr. 1029 Latinor. VII Aegyptus Silvius (PROSP. chron. I 391, 116 CASSIOD. chron. II 122, 60 BEDA chron. III 263, 91). *ibid.* Silvius Atys sive Aegyptus Albae superioris regis filius fuit (CHRON. Gall. a. 511 p. 634, 109. *cf.* CHRONOGR. a. 354 p. 143, 21 BEDA chron. III 263, 95 PAVL. hist. p. 7, 11). **3** *nomen servile*: CORP. VI 8441 Aegypto servo Barbari Aug. lib. a codicillis.

V A e g y p t u s *nomen equorum*: CORP. VI 10056, 15 *vicit* Barbaro b(adio) IIII, Aegypto n(igro) IIII. *cf.* VIII 12509 (*in execratione*) 22 Αἴγυπτον.

ad terrae nomen redeunt: **I** *derivata latina*: **Aegyptīnī**, -ōrum. PLAVT. Poen. 1290 *verberando illam* ita replebo atritate, atrior multo ut siet quam Aegyptini (*sic A*, aegypti aut *P*), qui cortinam ludis per circum ferunt. *cf.* PAVL. FEST. 28 Aegyptinos Aethiopas.

Aegypta, -ae *nom. serv.* CIC. Att. 8, 15, 1 *nomin.* (Egipta *M*). epist. 16, 15, 1. Att. 13, 3, 2 libertus (12, 37, 1). epist. 16, 15, 2 Aegyptam. 12, 37, 1 *abl.* **aegyptilla,** -ae, *f. scil. gemma.* PLIN. nat. ind. 37, 54. nat. 37, 148 aegyptillam Iacchus intellegit per album sardae nigraque venis transeuntibus, vulgus autem nigra radice, caerulea facie (ISID. orig. 16, 11, 3). nomen a loco. GLOSS. III 203, 7 Αἰθιόπια (*inter aurea*). *adi.* **Aegyptīvus,** -a, -um. ITIN. Hier. Adamn. p. 261, 10 universas Aegyptivas urbes. *sed cf.* Aegyptinus. **II** *graeca*: *adi.*: **Aegyptius,** -a, -um *et subst.* **Aegyptius,** -ī *inde a* PLAVT. (Merc. 139. 415 ancillam ... aut Syram aut Aegyptiam. *adi.*) *et* VARR. *per totam latinitatem inveniuntur.* ARS Bern. gramm. suppl. 69, 31 *derivativa sunt* quaedam in 'ius', ut Aegyptius (VIRG. gramm. suppl. 191, 22). *ad orthographiam*: *v. p. 956, 26 sqq.* CORP. X 3482 (*Miseni*) n̄. Egypti(us) Lycopolites. X 3396 (*Miseni*) n̄. Aeguptius. GLOSS. II 11, 54 Aeguptium. *ad declinationem*: CORP. X 3460 (*Miseni*) na⟨t.⟩ Aegyptis (*pro* Aegyptius). Aegyptus *v. l. 60.* *plur. nomin.*: Aegypti: *male scriptum* CIC. deor. nat. 3, 56 (*nisi est locativus*), *licet ibidem* Aegyptis *pro* -iis *sit in A V a manu prima*). div. 1, 2 (*cod. Heins., ceteri* -ii, *ut recte traditur* deor. nat. 1, 101. 3, 39. 54. 56 div. 1, 93). PLIN. nat. 7, 194. 200. 21, 175. 27, 105. 28, 108. 31, 111 (*contra* -ii: 7, 155. 10, 75. 11, 184. 16, 157. 21, 102. 175. 22, 121. 35, 15. 37, 73). *aegre concedendum aetati posteriori* HIER. chron. a. Abr. 161 LIB. gener. chron. I 101, 136 geneal. a. 427 *ibid.* p. 166, 117. p. 168, 162 GREG. TVR. Franc. 1, 10 VEN. FORT. in laud. Mar. 95. *ab hoc plurali postea nominativus formatus est* Aegyptus: NOT. Tir. 86, 55, *unde acc. plur.* Aegyptos PROSP. chron. I p. 499, 397. CORP. X 3532 (*Miseni*) *errore incisum est* natio(ne) Aegyptus.

A *adiectivum*: ancillam *cf. l. 43.* VERG. Aen. 8, 688 Aegyptia coniunx *Cleopatra* (OV. met. 15, 826). *eadem* FLOR. 2, 21, 2 mulier Aegyptia. *laudantur*: **1** *ad geographiam et descriptionem terrae pertinentia*: MELA 1, 23 Libyes Aegyptii (PLIN. nat. 5, 43). LVCAN. 1, 640 Memphis (AVELL. p. 752, 15). CASSIOD. var. 7, 6, 4 Nilus (SYMM. epist. 1, 14, 3 Melone). CIC. deor. nat. 3, 59 Saitae. PLIN. nat. 36, 61 Thebas (36, 94. 37, 141). civitas, classis, gens, genus, litus, mare, navis, terra, tellus *sim.* Aegyptia *saepenumero invenies, pauca memoratu digna videbantur*: PLIN. nat. 5, 59 dicionis (SOL. 32, 16). SYMM. rel. 9, 7 felicia onera Aegyptiae frugis. SEN. epist. 115, 8 harenis. SOL. 31, 1 limen. SCHOL. Stat. Theb. 8, 358 'aversi' meridiani, id est Aegyptii. PLIN. nat. 5, 59 navigationis (24, 28). SYMM. orat. 2, 22 rupibus. LVCAN. 10, 312 rura (CLAVD. 15, 61). 8, 540 vada. *arbores, herbae, frumenta, liquores, sim*: CIC. Non. 240, 40 acetum. PLIN. nat. 18, 77 *amylum.* COL. 12, 51, 2 anisum (12, 15, 3. 12, 53, 2 PLIN. nat. 20, 187). PLIN. nat. 24, 141 clematis (ind. 24, 90). 20, 216 coriandrum. GELL. 17, 8, 2 *cucurbita* (CHIRON 201. 346. 347. 814). PLIN. nat. 19, 161 *cuminum* (20, 163). 21, 115 *cypirus* (117). CELS. 5, 23, 2 *faba bis* (5, 25, 6 *et* 16. 5, 27, 7 *al.* SCRIB. LARG. 95. 125. 144. 170. 173). PLIN. nat. 13, 56 ficus (13, 59. 15, 68 SOL. 32, 34 rubr. 32 1 AVG. civ. 21, 5). 12, 101 *glans* (15, 28). 25, 12 herbas (GREG. TVR. Franc. 6, 6 *cf.* PLIN. nat. 21, 184). FLOR. 2, 13, 88 laurus. GELL. 17, 8, 2 lentis. PLIN. nat. 24, 6 loton. 13, 113 *malus.* MACR. sat. 3, 20, 6 *olea.* PLIN. nat. 19, 165 origanum. VARRO Men. 403 palma (PLIN. nat. 12,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

134 GELL. 6, 16, 5 SOL. 32, 36 rubr. 32 m). PLIN. nat. 33, 94 papyro (16, 157 APVL. met. 1, 1). 13, 64 prunus. PLAVT. Merc. 139 resinam. PLIN. nat. 13, 66 spina (24, 107 ind. 13, 19. 24, 65. *cf.* acanthus *3*). 18, 63 *triticum*. *lapides et metalla*: PLIN. nat. 36, 158 alabastrite. CELS. 5, 28, 12 aluminis (SCRIB. LARG. 47 PLIN. nat. 28, 100. 28, 164. 28, 214). 31, 113 *aphronitum*. ind. 33, 46 argento. nat. 33, 161 caeruleum (162). 34, 105 collyrii. 36, 52 *coptiti*. 37, 119 *iaspis*. 31, 115 *nitrum* (36, 193). 35, 35 *rubrica* (CHIRON 586). 37, 64 *smaragdi* (37, 65 SOL. 15, 23). 34, 120 *bis*. *bestiae*: COLVM. 8, 8, 10 aves. SVET. frg. 163 (p. 257 R.) canis. PLIN. nat. 10, 186 muribus. *nota* LAMPRID. Heliog. 28, 3 omnia Aegyptia *quasi animalia*. *res ad cottidianum usum pertinentes*: TREB. Claud. 17, 5 calices Aegyptios. PLIN. nat. 21, 5 *coronae*. 19, 14 lino (TREB. Gall. 6, 4). VOP. Aurel. 12, 1 lineas (48, 5 *cf.* VOPISC. Carin. 20, 5). CALV. metrol. p. 142, 25 pondera Syriaca et Aegyptia, quae et Ptolemaica dicuntur. SYMM. orat. 1, 16 taedas. PLIN. nat. 33, 52 talentum. SOL. 5, 19 *tibiae* (CLAVD. 8, 575 *cf.* TAC. ann. 14, 61). VIRI ill. 77, 13 velamine. *varia*: VITR. 6, 3, 8 tetrastyli (6, 3, 9). PLIN. nat. 36, 86 labyrinthus. 6, 106 mense Aegyptio Tybi incipiente .... Mechiris Aegyptii *mensis*. 2, 88 ratio. **2** *ad mores et deorum cultum*: PETRON. frg. 19 choreas. PLIN. nat. 36, 64 litterae (TAC. ann. 2, 60 TREB. tyr. 22, 13 IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 104. *cf.* CIC. deor. nat. 3, 56 *Mercurium* Aegyptiis leges et litteras tradidisse. *sim. narrant*: PLIN. nat. 7, 192 AMPEL. 9, 5 TAC. ann. 11, 14 LACT. inst. 1, 6, 2 ARNOB. nat. 4, 14 VICTORIN. gramm. VI 194, 12 AVDAX gramm. VII 325, 2 SCHOL. Stat. Theb. 4, 226). VOPISC. Firm. 2, 1 libris. AVG. civ. 12, 11 *historia*. HYG. astr. 2, 20 p. 61 Leon ... res Aegyptias conscripsit. AVG. civ. 8, 11 *scripturas*. CHALC. transl. 21 lingua (CASSIAN. conl. 18, 7, 2. 16, 1). CASSIAN. conl. 16, 1 facundia. TAC. hist. 5, 5 more. PLIN. nat. 36, 64 nomine. VAL. MAX. 5, 1, 10 perfidiae. TREB. Claud. 11, 1 pervicacia. CIC. deor. nat. 3, 42 alter *Hercules* traditur Nilo natus, Aegyptius, quem aiunt Phrygias litteras conscripsisse (MELA 3, 46 AMPEL. 9, 12). LACT. inst. 1, 21, 20 Isidis (*cf.* AVG. civ. 8, 27). ARNOB. nat. 4, 14 *Minerva* (*cf.* CIC. deor. nat. 3, 59 AMPEL. 9, 10). PLIN. nat. ind. 36, 17 Sphinx. *haec exempla fortasse ad substantivum trahenda*: *cf. l. 70 sqq. et sub* Aegyptia. CIC. div. 2, 28 haruspices Etrusci Elii Aegyptii Poeni. HIER. chron. a. Abr. 2069 Aegyptius quidam pseudoprofetis (PROSP. chron. I p. 413, 440). GELL. 20, 8, 7 sacerdotes (CHALC. transl. 26 FILASTR. 121, 8 HYG. astr. 2, 28 AVG. civ. 12, 11 OROS. hist. 1, 8, 7 MACR. sat. 1, 23, 10). VAL. MAX. 8, 7, 3 ext. senum. CVRT. 4, 10, 4 vates. FEST. 270 rhinocerotem ... esse ... bovem Aegyptium. LAMPR. Hel. 2, 83 Aegyptios dracunculos Romae habuit, quos illi agathodaemonas vocant. CIC. deor. nat. 2, 126 Ibes (*cf.* PLIN. nat. 10, 75 MART. CAP. 2, 175. EVCHER. instr. 2 p. 157 avis). PLIN. nat. 33, 41 statuasque Aegyptiorum numinum (APVL. Socr. p. 149 Oud. AMM. 17, 4, 16 figmenta). CYPR. idol. 4 portenta, non numina. HIER. epist. 123, 8 tauri. MACR. sat. 1, 21, 20 cultus. APVL. flor. p. 56 Oud. disciplinas. VICT. AQVIT. chron. I p. 682, 8 disciplinam. MACR. sat. 1, 21, 11 religione. SVET. Tib. 36 ritus (APVL. apol. 38). TAC. ann. 2, 85 de sacris Aegyptiis Iudaicisque pellendis (IVST. 36, 2, 16 IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 101 AVG. civ. 6, 10. 8, 5 SERV. Aen. 8, 698 georg. 4, 363). AVG. civ. 10, 11 sapientia. PLIN. nat. 18, 211 sectae Chaldaea Aegyptia Graeca. LIB. pasch. chron. I p. 507, 3 scientiae. OV. amor. 3, 9, 34 sistra. CLAVD. 18, 312 somnia. AVG. civ. 8, 23 superstitiones. **3** *iudaica et christiana*: HIER. in Is. 5, 19, 5 *sqq.* omnis error Aegyptiarum aquarum. PAVL. NOL. epist. 40, 7 pauper peccator Aegyptia vel nocturna avis dicitur. TERT. ieiun. 5 copiarum. *ibid.* saturitatis. *ibid.* servitutis (AVG. civ. 17, 2 *et* 5. 18, 8 EVGIPP. Sev. 44, 5 ISID. chron. II 434, 54). *nota translationem*: PS. PROSP. de prom. et praedict. dei 1, 32 Iudaeus et Graecus necesse est, ut ex hac Aegyptia servitute liberetur. GREG. TVR. Franc. 6, 45 plancto. SEDVL. op. pasch. 4, 14 tyrannide. *adde* GLOSS. II 11, 54 aeguptium φαιόν. *cf. p. 959, 26 sqq.* AVELL. p. 125, 5 ecclesiae. p. 151, 16 synodo. HIL. op. hist. frg. 5, 2 episcoporum *bis* (AVELL. p. 123, 3. 293, 12). AMBR. epist. 56 fratribus et consacerdotibus nostris Aegyptiis. ITIN. Hier. Antonin. 33 ibi requiescunt tres fratres martyres Aegyptii; propria quidem nomina habent, sed vulgariter Aegyptii vocantur. CHRON. Gall. a. 452, 23 monachus. CASSIAN. inst. 11, 17 patribus.

B *substantivum*: **1** *apud ethnicos*: **a** *singulariter*: TERT. nat. 2, 4 AVG. civ. 12, 11 *cf. l. 80*. VEN. FORT. vit. Mart. 4, 415 (*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 14, 2). FRONTO p. 219, 4 N. rex Amasis Aegyptius sapiens fortunatissimis consuetus. AVG. civ. 10, 11 Anebontem Aegyptium. IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 28 Apion. AVG. civ. 8, 23 Hermes Aegyptius, quem Trismegiston vocant. *ibidem idem appellatur* ille *vel* hic Aegyptius. 8, 26 iste Aegyptius. HIER. nom. hebr. p. 83, 5 Hieronymus. TERT. apol. 19 Manethon. anim. 2 plerosque auctores etiam deos existimavit antiquitas, nedum divos, ut Mercurium Aegyptium, cui praecipue Plato adsuevit (28. 33). PLIN. nat. 35, 16 Philocle. FVLG. myth. 1, 1 Sirophanem. IVST. 1, 1, 6 Vezosis. APVL. met. 2, 28 Zatchlas ... Aegyptius, propheta primarius. *cf. etiam l. 30 sqq.* *raro praedicative*: PLIN. epist. 6, 1 quoniam esset Aegyptius. GELL. 3, 11, 6 sunt ... qui Aegyptium fuisse dicant *Homerum* (CHALC. comm. 126). PS. APVL. Ascl. 24 lingua sola cognoscetur Aegyptius. HIER. chron. a. Abr. 468. TREB. tyr. 26, 4 Camsisoleum, natione Aegyptium. *in titulis*: CORP. VI 3133 natione Aegyptius. 3159 na. Aegy. 3109 n̄. Aegyp. (3127). 3117 nat. Aeg. XIV 239 (*Ostiae*). EPHEM. epigr. VIII (ad CORP. X) 383 Dacico Aegypt(io). *adde p. 960, 46 sqq. saepe in titulis, imprimis* CORP. X, *ex quibus plurimi sunt Misenenses.* *adde mulieres*: CORP. X 3638 (*Miseni*) Serapias nat. Aegypt(ia). 3635 (*ibid.*) Taesis Aegyptia nomu Coptitupolis Apollonopolii f. VIII 9117 (*Auziae*) Isteb Aeciptia. *nota*: IVV. 1, 129 inter quas (*sc. triumphales statuas*) ausus habere nescio quis titulos Aegyptius atque Arabarches. *collective pro* Aegyptii: TERT. adv. Marc. 2, 14 EXP. tot. mund. 34 geogr. p. 112, 20 HIER. adv. Iov. 2, 7. **b** *pluraliter*: *tractantur*: VARRO ling. 8, 65 ut Poenicum et Aegyptiorum vocabula singulis casibus dicerent aut pluribus. PRISC. gramm. II 20, 6 in Syrorum Aegyptiorumque dictionibus soleant etiam in fine aspirari vocales. CIC. div. 2, 22 solitudine Aegyptiorum. VITR. 8 praef. 4 moribus (CVRT. 4, 7, 5 patrio ... more). HIER. chron. a. Abr. 562 Thebis. *de litteris Aegyptiorum cf. p. 961, 22.* *de anno*: VARRO Lact. inst. 2, 12, 22 PLIN. nat. 7, 165 SOL. 1, 34 AVG. civ. 12, 11. 15, 12. *de die*: PLIN. nat. 2, 188. NOT. dign. or. 28, 27 ala prima Aegyptiorum. 39 ala secunda Aegyptiorum (36, 32 nova). 32, 43 cohors secunda Aegyptiorum. *ad deorum cultum et mores*: CIC. deor. nat. 1, 82 bovem. ARNOB. nat. 1, 43 Aegyptiorum ex adytis (MART. CAP. 2, 137. 8, 812). 3, 15 aenigmata. TERT. apol. 19 archiva (adv. Marc. 4, 24 *bis*). AMBR. exam. 4, 8, 33 ferale carmen. PLIN. nat. 37, 74 commentariis (MART. CAP. 2, 102 commenta). 36, 71 interpretationem. CHALC. transl. 27 monumentorum (MACR. somn. 2, 14). IORD. Rom. 26 philosophiam. LACT. inst. 4, 10, 11 ritus. MART. CAP. 4, 330 rupe. IVST. 36, 2, 13 sacra (SERV. Aen. 6, 154). APVL. met. 11, 11 simulacris. TERT. nat. 2, 8 superstitiones (IVST. 1, 9, 2 LACT. inst. 3, 20, 16 AVG. civ. 2, 22). TAC. hist. 4, 83 antistites. *ibid.* sacerdotibus (APVL. apol. 56 *cf.* OROS. hist. 1, 8, 7). *sapientia et doctrina*: GELL. 11, 18, 16 APVL. met. 11, 5 ARNOB. nat. 4, 13. 1, 43. 3, 15 EXP. tot. mundi 34 geogr. p. 112, 17 *sqq.* AVG. civ. 8, 9. 10 SERV. Aen. 3, 68 MACR. sat. 1, 14, 3 somn. 1, 19, 2. *vanitas et superbia*: CVRT. 4, 1, 30 PETRON. 2 TERT. nat. 2, 3 AVG. civ. 18, 40. 12, 4. *epitheta*: *loci notabiles conviciis abundantes*: VOPISC. Saturn. 7, 4 *sqq.* AMM. 22, 16, 23 *cf.* FRONTIN. strat. 1, 1, 5 AVG. c. Faust. 22, 71 OROS. hist. 1, 8, 7. APVL. flor. p. 19 Oud. eruditos. GREG. TVR. Franc. 1, 10 Niliculae. *nota translationem*: CASSIAN. conl. 21, 28, 3 intellectuales Aegyptii *i. daemones* (*cf.* inst. 12, 22 intellectualibus Syris). *invenerunt*: astrologiam (PLIN. nat. 7, 203), *litteras* (TAC. ann. 11, 14 *cf. p. 961, 22*), medicinam (PLIN. nat. 7, 196), picturam (7, 205 *cf.* 35, 15 APVL. met. 11, 16), textilia (PLIN. nat. 7, 196). *translate quasi* vates Aegyptii: CIC. deor. nat. 1, 43 portenta magorum Aegyptiorumque in eodem genere dementiam. CVRT. 4, 10, 7 Aegyptiorum responsa. 10, 10, 13. VOPISC. Firm. 3, 1 Aegyptiorum incitatus furore. SERV. Aen. 6 praef. altam scientiam philosophorum, theologorum, Aegyptiorum. *cf. l. 28.* **2** *in libris sacris*: *ad interpretationem cf. p. 959, 16 sqq. adde haec*: AVG. civ. 16, 11 quod ex filio Cham, qui vocabatur Mesraim, Aegyptii perhibentur exorti, nulla hic resonat origo vocabuli (PROSP. expos. in psalm. 104, 23). PROSP. expos. in psalm. 134, 8 *Aegyptiorum* nomen interpretatur adflictio populi dei. **a** *singulariter raro*: VVLG. deut. 23, 7 act. 21, 38 (HIER. chron. a. Abr. 2069 PROSP. chron. I p. 413, 440). VVLG. gen. 25, 12 Agar Aegyptia, famula Saraę (21, 9 *cf.* 16, 1 AVG. civ. 16, 34). *collective*: PS. CYPR. Sina et Sion 9 AMBR. epist. 27, 3 VVLG. Is. 19, 23 HIER. in Is. 7, 19, 25 *sq.* *nota translationem*: ENNOD. opusc. 9, 8 ergo huius Hebreus transeat, ille Aegyptius deprimatur et mersis in aqua corporibus sola sentiat culpa naufragium. **b** *pluraliter*: *laudantur*: VVLG. exod. 8, 26 abominationes Aegyptiorum (I Esdr. 9, 1). 6, 6 ergastulo (6, 7). AVG. serm. 8, 2 plaga (civ. 18, 52 CASSIOD. in psalm. 104, 36 *cf.* 33). LACT. inst. 4, 26, 38 primogenita (AVG. in psalm. 134, 18). VVLG. III reg. 4, 30 sapientiam omnium orientalium et Aegyptiorum (*cf.* CASSIAN. inst. 1 praef.). act. 7, 22 sapientia (AVG. civ. 15, 27. 18, 37). Hebr. 11, 26 thesauro. TERT. adv. Marc. 4, 24 de vasis aureis et argenteis Aegyptiorum auferendis (*cf.* VVLG. exod. 12, 35 OROS. hist. 7, 27, 14. 1, 10, 6). VVLG. exod. 7, 22 malefici Aegyptiorum. *christiana*: CASSIAN. inst. 1 capit. 8 de baculo Aegyptiorum 4 colobiis. 3 cucullis. inst. 1, 3 habitu (1, 10). inst. 1 praef. 2 disciplinas et instituta (3). inst. 1 praef. 9 regulam (inst. 4, 1). inst. 3, 5, 1 synaxin. 5, 3 traditiones et statuta. SALV. gub. 8, 22 coenobiis. CONC. Const. a. 536 (Mansi VIII) 908^b monasterii. *translate*: AVG. in Ioh. 10 tract. 40, 9 mors Aegyptiorum significat abolitionem peccatorum. PROSP. in psalm. 134, 8 cum ... aliqui christiani aut schismata aut haereses movent et ecclesiam dei quibus possunt adflictionibus impetunt, fiunt Aegyptii, quorum nomen interpretatur adflictio populi dei. **Aegyptius**, -ī *nom. vir.* CORP. VIII 7924 (*Cirtae*) marturorum ... Mariani et Iacobi Dati ... Bictoris Silbani Egiptii.

Aegyptia, -ae, Αἰγυπτία. **1** *pro* Aegyptus. NOT. Tir. 86, 55—57 Aegyptus Aegyptia Aegypticus. **2** *cogn. mul.* CORP. VIII 2458 (*in prov. Numidia*) Clodia Aegyptia. *adi.* **Aegyptiacus**, -a, -um, Αἰγυπτιακός. Aegýptiací SPART. Pesc. 12, 6. *hoc adiectivum primum legitur apud* GELL. 10, 10, 2 Apion in libris Aegyptiacis ... dicit. *tum* CAPIT. Gord. 34, 2 titulum ... addentes et Graecis et Latinis et Persicis et Iudaicis et Aegyptiacis litteris. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 83 lingua (2, 21 VVLG. gen. 41, 45 LIB. geneal. chron. I p. 187, 495^a. 495^b ITIN. Hier. Anton. 37. 40). **1**, 290 nomina. AMM. 22, 15, 1 res.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ios. Cassiod. c. Ap. 1, 228 historiam. dies Aegyptiacus: Philoc. fast. Ian. 2. 6. 16 Febr. 7. 25 Mart. 3. 24 Mai. 21 Iun. 7. 20 Iul. 6. 18 Aug. 6. 21 Sept. 2 Oct. 20 Nov. 2. 24 Dec. 4. 14. dies Aegypt: April. 3. 21 Mai. 3 Sept. 19 Oct. 3. Zeno Veron. (tract. 1, 15, 6 aegyptiacos (*sc. dies*) de candidis faciunt. Avg. in Gal. 4, 35 ne aliquid inchoetur aut aedificiorum aut huiusmodi quorumlibet operum diebus quos Aegyptiacos vocant. *sim.* Ambr. epist. 23, 4. Poet. min. V 58, 8 versus de diebus Aegyptiacis. *cf. Mommsen, Corp.* I^2 *p. 297.* Ios. Cassiod. c. Ap. 2, 48 diis. 1, 261 festivitatis. Vvlg. exod. 7, 11 incantationes. Arnob. nat. 2, 73 numina. Gilda chron. III p. 29, 11 *portenta.* Metrol. p. 129, 1 dragma Egyptiaca id est faba Egyptiaca. Marc. med. 16, 8 fabae. Cassian. conl. 19, 6, 3 caseum. Ios. Cassiod. c. Ap. 2, 44 castra. Treb. tyr. 22, 5 exercitus. Boet. fid. cath. p. 181, 149 imperiis. Spart. Pesc. 12, 6 militis. Ios. Cassiod. c. Ap. 1, 244 plebem. Fvlg. aet. mund. 10 p. 165 potentia. 14 p. 176 reginam. Ios. Cassiod. c. Ap. 1, 273 regionis. Marc. med. 2, 15 terrae. Ios. Cassiod. c. Ap. 2, 29 in Thasi Aegyptiaca. Cod. Theod. 12, 1, 97 (*a. 383*) dioecesi (Cod. Iust. 1, 37, 1 *a. 386.* 1, 5, 8 *a. 455.* 11, 54, 1 *a. 468.* 9, 5, 1 *a. 486*). Nov. Theod. 24, 1, 5 (*a. 443*) *limitis* (Cod. Iust. 2, 7, 13 *a. 468.* 7, 63, 5 *a. 529*). Cod. Theod. 13, 5, 14 (*a. 371*) partes (Not. dign. or. 1, 79 Cassiod. var. 3, 52, 2). Spart. Hadr. 7 praefecturae. Novell. 23, 3 tractu. *adde ad* Vvlg. *pertinentia*: Fvlg. aet. mund. 6 p. 150 aetatis. p. 148 criminis. p. 147 cruciatio. 8 p. 156 currus. 6 p. 148 iniquitatem. *ibid.* interitus. p. 150 percussorem.

Aegyptiaca, -ōrum *n. pl. quasi* libri Aegyptiaci, historia Aegyptiaca: Ios. Cassiod. c. Ap. 1, 73 Herodotum in Aegyptiacis. 1, 74 Manethon in secundo Aegyptiacorum (1, 91) *adv.* **Aegyptiacē.** Treb. tyr. 30, 21 *Zenobia* loquebatur et Aegyptiace ad perfectum modum.

adi. **Aegypticus,** -a, -um, *Graecis ignotum*: Not. Tir. 86, 57. Fvlg. aet. mund. 6 p. 147 Aegiptico ... homicidio. p. 148 Egipticum perditorem. p. 149 primitiva ... Egyptica. *Diehl.*

Aegysō *v.* Aegisos. **Aegytius** *v.* Aepytius. **Aei** *v.* Ieabarim.

Aeiātius, -a *nom. gent.* Corp. VI 10608 L. Aeiatio Macedoni Aeiatia Nemesis filio. XI 3525 (*Centum Cellis*) T. Aiiatius Verus mil. cl. pr. Mis. (*descr. Rossi, fuit fortasse* Aeiatius). *Otto.*

Aeitalēs *v.* Aethale. **aeizoon** *v.* aizoon.

ael *transcriptio vocis hebr.* אַיִל (*st. constr.* אֵיל) *τὸ αἰλ. varias significationes et translationes v. ap.* Hier. in Ezech. XII c. 40, 14 *sqq. et* c. 41, 3. 4. *plur.*: aelim Itala (cod. Wirceb.) Ezech. 40, 16 super aelim. Hier. in Ezech. XII c. 40, 14 *sqq.* 41, 1 *sqq.* aeleu (אֵילָו) Itala (cod. Wirceb.) Ezech. 40, 21 *sqq. passim* (*scribitur saepius* eleu, *apud* Hier. in Ezech. XII c. 40, 5 *sqq.* elau). Evcher. instr. 2 p. 149, 18 aileu frontem. *Plenkers.*

Aeladi(us?) *cogn. vir.* Corp. III 8910 (*Salonis*) Aur. Aeladi pater filio pientissimo pos. *latetne* Helladius? *Diehl.*

aelām *indecl. transcriptio vocis hebr.* אֵילָם, *αἰλάμ.* Itala (cod. Wirceb.) Ezech. 40. 41 *et* Hier. in Ezech. XII c. 40. 41 *passim.* Hier. nom. hebr. p. 40, 24 aelam ante fores sive vestibulum. Evcher. instr. 2 p. 149, 13 aelam (helam *cod. Sess. s. VI*) porticum, sed melius interpretatur ante fores sive vestibulum (Gloss. IV p. 203, 38. 476, 53. V 263, 12. 534, 50 (helam)). *plur.* אֵלַמּוֹת Itala (cod. Wirceb.) Ezech. 40, 21 aelammut (40, 24), 40, 25. 30. 34 *passim* aelammot, 40, 33 elamot. Hier. in Ezech. XII c. 40. 41 elamoth *passim.* Evcher. instr. 2 p. 149, 18 aelaumoth (*cod. Sess.* elaumoth). *Plenkers.*

Aelam *v.* Elam, Elymais, Helam.

Aelana, Aelaniticus *v.* Elath.

Aelariq(um?) *gen. plur. gentis Hispanae.* Corp. II 3062 (*in Tarraconensi*) Amia Aelariq. Marti v. s. l. *Diehl.*

Aelath *v.* Elath.

Aeldius *nom. gent.* Corp. XI 5749 (*Sentini, a. 261*) Aeldius Primus, Heldius Peregrinus. *Otto.*

Aelea *statio Macedoniae.* Tab. Peut. 7, 5. *quid lateat non liquet.* *Diehl.*

Aeleurius *v.* Eleurius.

Aelias *et* **Aeliadēs, Aeliodorus, Aeliofōn** *v.* Hel-.

Aelida *nom. propr.* Cod. Iust. 7, 72, 8 *impp. Diocletianus et Maximianus* Aelidae (*a. 294*). *Otto.*

Aelīm *v.* ael *et* Elim.

aelinos, *αἴλινος.* Ov. amor. 3, 9, 23 et Linon in silvis idem pater 'aelinon' altis dicitur invita concinuisse lyra. *V.*

Aelius, -a *nom. gentis plebeiae. antique* Ailius: Fast. cos. Cap. a. u. c. 582 P. Ailius P. f. P. n. Ligus. *hinc* Allii Paeti *pro* Aelii *in* Fast. cos. Cap. *v. titulos quos infra ponam. duabus* l: Corp. IV 2437 (*a. u. c. 717*) C. Ael⟨l⟩ius Astragalus. III p. 1987 (*diploma milit. a. 152*) *intus scriptum* T. Ael|lius Hadrianus Antoninus, *extrinsecus* T. Aelius *cet.* Inscr. Revue arch. XXXIX p. 470 Publius Aellius Varro. *non aspirari videtur nomini, nam* Corp. VI 19138 Haelius *est* Helius. *v. vocem.* P. Aelius *quaestor plebeius a. u. c. 345.* C. Aelius *tr. pl. a Thurinis statua honoratus a. u. c. 469.* Aelii Paeti: P. Aelius Paetus *cos. a. u. c. 417.* L. Aelius Paetus *aed. pl. a. u. c. 458. al.* Aelii Tuberones: P. Aelius Tubero *aed. pl. a. u. c. 552. al.* Aelii Lamiae: L. Aelius Lamia *eq. Rom., aedilis a. u. c. 709 et filius eius* L. Aelius L. f. L. n. Lamia *cos. a. p. C. 3.* P. Aelius Hadrianus *i.* imp. Caes. Traianus Hadrianus Aug. Aelia Eudocia *imperatoris*

Theodosi II uxor. L. Aelius Stilo Praeconinus *praeceptor Varronis et Ciceronis.* Enn. ann. 11, 7 *de P. Aelio Paeto Cato cos. a. u. c. 556* egregie cordatus homo catus Aelius Sextus. Hor. carm. 3, 17, 1 Aeli vetusto nobilis ab Lamo *sqq.* Val. Max. 4, 4, 8 XVI eodem tempore Aeli fuerunt, quibus una domuncula erat eodem loci, quo nunc sunt Mariana monumenta, et unus in agro Veiente fundus minus multos cultores desiderans quam dominos habebat. Gell. 7, 15, 5 ne si Aelii quidem Cincii et Santrae dicendum ita censuissent, obsecuturum se fuisse ait contra perpetuam latinae linguae consuetudinem. Cypr. epist. 67 *praescr.* Aelio diacono et plebi Emeritae consistentibus. Cod. Iust. 3, 28, 5 imp. Antoninus A(ugustus) Aelio (*a. 211*). 9, 1, 14 *impp. Diocletianus et Maximianus* Aeliae (*a. 294*). Corp. I 822 (*saeculi urbis septimi*) L. Aeli(us). VI 10813 P. Ailio Viritio. 26947 Sulpicia Q. l. . . . Aeliae conlibertae. 569 T. Aelis Helis. IV 3340, 6 (*a. 54*) L. Aeli Turboni⟨s⟩. XIV † 1591 (*Ostiae*) Aelia Luciliana et Aelia Maxima. † 1952. IX † 1410 (*Trevici*) Elius Ianuarius. X 2329 (*Puteolis*) A. Cornelio Felici Elia Caetonis uxor. 2362 (*ibid.*) Elia Felicitas. XI 2732 (*Volsiniis*) Ailiae Caleni. 4595 (*Carsulis*) coerarunt Sex. Aelius Sex. f. . . . 5276 (*Hispelli*) L. Aelius L. f. II vir i. d. V 492 (*in Histria*) P. Elio Victori. 493. 2889 (*Patavii*) P. Aelio Q. f. Rom. III † 4217 (*in Pannon. sup.*) Aeliae Kalendine. 5470 (*in Norico*) Elio Parato. 7737 (*in Dacia*) Ela (*sic*) Valeria. 8065, 6 (*in tegulis Dacicis*) Elius Iulius. VIII 4802 (*in Numidia procos.*) T. Elius Datius. † 9751 (*in Mauret. Caesar., a. 442*) Elius Sossanus. *non omnibus litteris scriptum*: Ael.: Corp. III 13795 (*a. 138*) imp. T. Ael. Caes. Antonino. VI 10711 P. Ael. Aug. lib. Fortunato. X 526 (*Salerni*) T. Ael. Aug. lib. Celso. V 8493 (*Aquileiae*) Vlpiae Ianuariae coniugi ... Ael. Corinthiianus (*sic.*). III 1488 (*in Dacia*) Ael. Andenae Ael. Macrinus Epidianus qui et Epidius. 4850 (*in Norico*) El. Leonati. VII 341 (*a. 191*) P. Ael. Pub. fil. Sergia Magnus domo Mursa ex Pannon(ia) inferiore. II 831 (*in Lusitania*) L. Ael. Fortunato. 5143 El. Patriciae. VIII 3322 (*Lambaesi*) Ael. Agnito Canopo. Inscr. Rhen. 1383 Ael. Demetrius (centurio) leg. XXII pr. Ae., *qua nota* Ae(milius) *sine dubio non significatur nisi rarissime*: Corp. VI 10732 Ae. Marcianus. II 4287 (*in Hispan. Tarrac.*) M. Ae. Hecataeo VI Aug. M. Ae. Fabianus patri. 6302 (*ibid.*) Ae. Sextiano. 4970 (*in vase*) Q. Ae. VIII 8213 (*in prov. Numidia*) Ae. Extricatus Quir. III 7088 (*imperante Iuliano*) Ae. Cl(audius) Dulc⟨i⟩tius v. c. procon⟨s.⟩. *cogn. et nom. singulare*: Corp. VI 10615 Aelius et Thedius sibi et suis. 10823 Aeliae et Dionusiadi. X 563 (*Salerni*) Aur. Dionysius Aug. lib. et Maestria Aelia coiux. V 4515 (*Brixiae*) E⟨l.⟩ Cr⟨ispina et⟩ Vlpia Elia. 2883 (*Patavii*) Petroni Aeli. XI 5396 (*Asisii*) C. Allius Crispi lib. Princeps Aelius. III 6581, 2, 21 (*in Aegypto, a. 199*) Aurelius Aelius *decurio alaris*) 3223 (*in Pannon. inf.*) Iul. Aelio du⟨p⟩lic. ⟨a⟩l. Fl. Pann. 6380 (*in Dalmatia*) Marcia Aelia sib⟨i et⟩ Vlpio Andronic⟨o con⟩iugi. 6408 (*ibid.*) Elius filius Eliae Severe matri. 7421 (*in Moesia inf.*) Ael. fil. kari. patri *G. Iulio Aemiliano.* VIII 4162 (*Lambaesi*) Vlpiae Agrippinae matri Aelius. 11298 (*in prov. Byzac.*) Elius Metuni. Inscr. Rhen. 24 M. Assonius Aelius. 1569 Meddillio Carantio patri et Victorinae matri Carantia Aelia filia. *adi.*: Pavl. Fest. p. 94 gens Aelia appellatur quae ex multis familiis conficitur. Val. Max. 4, 4, 8 quid Aelia familia, quam locuples! Clavd. 28, 420 proles ... Aelia. carm. min. 30, 56 series ... Aelia. *leges Aeliae*: lex Aelia et Fufia: Cic. Pis. 9 inspectante et tacente te a fatali portento prodigioque rei publicae (*Clodio*) lex Aelia et Fufia eversa est. 10 centum prope annos legem Aeliam et Fufiam tenueramus. p. red. 1, 11 legem tribunus pl. tulit, ne auspiciis optemperaretur, ne obnuntiare concilio aut comitiis, ne legi intercedere liceret, ut Aelia et Fufia ne valeret, quae nostri maiores certissima subsidia rei publicae contra tribunicios furores esse voluerunt. Sest. 33. har. 58 duas leges, Aeliam et Fufiam. Vat. 5 num Aeliam, num Fufiam legem neglexerit. 18. 23. prov. 46 aut vobis statuendum est legem Aeliam manere, legem Fufiam non esse abrogatam. Att. 1, 16, 13 solutus est et Aeliā et Fufiā. Sest. 114 legem Aeliam. Att. 2, 9, 1 Aeliam legem. Ascon. Pis. p. 9 legem Aeliam et Fufiam ... obnuntiatio enim qua perniciosis legibus resistebatur, quam Aelia lex confirmaverat. lex Aelia Sentia *de manumissionibus, lata a. 4 a Sex. Aelio Cato et C. Sentio Saturnino cos.* Gaivs inst. 1, 13 lege itaque Aelia Sentia cavetur, ut qui servi a dominis poenae nomine vincti sint ... et postea vel ab eodem domino vel ab alio manumissi, eiusdem condicionis liberi fiant, cuius sunt peregrini dediticii. 1, 17 quod autem de aetate servi requiritur, lege Aelia Sentia introductum est. *al.* Cod. Ivst. 7, 2, 5 imp. Alexander A(ugustus) Quintiano. in fraudem creditorum testamento datae libertates ... per legem Aeliam Sentiam non valent. Inst. 1, 5, 3. 1, 6. Lampr. Comm. 12, 2 profectus (*Commodus*) in Germaniam XIIII kl. Aelias, ut postea nominavit. cohortes Aeliae *multae, ut* Corp. III 7648 coh(ortis) ⟨I⟩ Ael. Gal(lorum). 8074, 16 c(o)h(ors) I Ae. G(allorum). p. 1978 (*a. 133*) *cohors* I Ael. Caes(ariensis?) M(aurorum?) sag(ittariorum). 11373 *videtur esse* cors I E(lia) s(agittariorum). *al.* *oppida Aelia*: colonia Aelia Capitolina *i. Hierosolyma ab Hadriano sic appellata*: Corp. III 12088 (*a. 161/9*) col(onia) Ael(ia) Capit(olina) ... κολ. Αἰλίας Καπιτωλ. 12087. 13595. Vlp. dig. 50, 15, 1, 6 in Palaestina duae fuerunt coloniae, Caesariensis et Aelia Capitolina,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed neutra ius Italicum habet. ITIN. Ant. p. 200 Aelia (Elia *et* Helia *pars codd.*). TAB. Peut. 10, 1 Helya Capitolina, antea dicta Herusalem. HIER. chron. a. Abr. 2152 Aelia ab Aelio Hadriano condita (PROSP. chron. 625). transl. hom. Orig. in Ezech. hom. 1 (Migne XXV p. 552) in Aelia. sit. et nom. p. 83 Aeliam. p. 92 ab Aelia. *et saepe.* NOT. dign. or. 34, 21 sub dispositione ... ducis Palaestinae ... equites Mauri Illyriciani, Aeliae. 48. OROS. hist. 7, 13, 5 quam ipse (*Hadrianus*) in optimum statum murorum exstructione reparavit et Aeliam vocari de praenomine suo praecepit. MARC. COM. 444, 4 apud Heliam (Aeliam *cod. Parisin.*) urbem. apud Heliam civitatem. ALC. AVIT. epist. 20 Aeliae urbis. IORD. Rom. 270 Hierusolimam ... suo de nonine (*Hadrianus*) Heliam appellans. SILVIA 9, 7 in Helia, id est in Ierusolimam. *v.* Aeliensis. *cetera oppida Aeli cognomine praedita enumerat Ruggiero, diz. epigr. I 289.* Aelii Carni, *cf.* Carni: CORP. III 3915 (*cf.* 10798) pro salute imp. Caesaris Traiani Hadriani Aug. Aelii Carn(i) cives Romani. canabae Aeliae: CORP. III 7474 (*in Moesia inf., a. 139/161*) in canabis Aelis leg(ionis) XI Cl(audiae). *oppidi cognomen pro tribu saepe habent coloni municipesve, ut* CORP. VIII 2826 T. Aurelius T. f. Aelia Vibius Acuinci. VI 1058 (*in fronte, a. 210*) P. Aelius P. f. Ael(ia) Sept(imia) Romulus Aquinq. *oriundi hi sunt colonia Aelia Septimia Aquinco. al.* Castra Aelia *in Hispania*: LIV. 91 *Sertorius* hibernaculis secundum oppidum, quod Castra Aelia vocatur, aedificatis ipse in castris manebat. curia Aelia *Neapoli Africae*: CORP. VIII 974 (*Neapoli*) curiales curiae Aeliae. *Gabiis*: CORP. XIV 2795 (*Gabiis, a. 140*) Gabis in municipio in curia Aelia Augusta. villa Aelia *ab Hadriano Tibure exstructa*: CARM. epigr. 865, 10 (*Tibure*) frontibus et pictis Aelia villa videt. Aelius pons *Romae ab Hadriano Tiberi impositus, cf. Hülsen, PW. I p. 539.* NOT. reg. pontes VIII (VII): Aelius, ...

Aeliae *locus in Africa, cf. Schmidt, PW. I p. 482.* TAB. Peut. 6, 2 Aeliae. ITIN. Anton. p. 55 Eliae (elices, aelices *codd. fere omnes*). *cf.* Aeliensis. *adi.* **Aeliānus.** CIC. Brut. 206 Aelianas levis oratiunculas (*L. Aeli Stilonis*). de orat. 193 haec Aeliana (aliena *codd.*) studia (*L. Aeli Stilonis aut Sex. Aeli Paeti*). ius Aelianum: POMP. dig. 1, 2, 2, 7 Sex. Aelius alias actiones composuit et librum populo dedit qui appellatur ius Aelianum. *ad Hadrianum spectant haec*: CORP. IX 1095 (*Aeclani*) Herculi Aeliano sacrum, quem consacravit Sammius Tertullinus ex maioriario. VI 978 imp. Caesari Hadriano Aug. n(ostro), coll⟨e⟩g(io) Aelianorum sanctissimo, Minervae, Salu⟨ti⟩. *cogn.* Ti. Plautius Silvanus Aelianus *cos. a. 45.* Aelianus *qui de re militari scripsit ad Traianum.* Claudius Aelianus *sophistes aetatis Severianae.* Aelianus *procos. Africae a. 313—315 al.* MART. 11, 40, 5 cum ... causam reddere vellet Aeliano. 12, 24, 3 munus Aeliani. SVET. Aug. 51 Aemilio Aeliano Cordubensi. TAC. ann. 14, 41 (*a. 61*) perculit is dies Pompeium quoque Aelianum, iuvenem quaestorium ... eique Italia et Hispania, in qua ortus erat, interdictum est. AMM. 18, 9, 3 cum Aeliano iam comite (*a. 359*). 19, 9, 2. COD. Iust. 7, 46, 1 impp. Severus et Antonius AA. Aelianae. *al.* CORP. VI 32692 Primi Aelian⟨i⟩ quondam mil⟨itis⟩ coh. VI pr. Anto⟨n.⟩. 34635a Aureliae Aelianeti. 34623 Aureliis Chrestedi, Bacchidi, Aelianedi ... (*sic*). XIV 51 (*Ostiae, a. 124*) Aelianus *P. Aeli Trophimi Aug. l. filius.* 251 IV 9 (*ibid. a. 192*) M. Publicius Aelianus. 1480 (*ibid.*) Pompeiae Q. f. Aeliane ... Pompeius Heli⟨u⟩s fil(iae). IX 6213 (*Venusiae*) θυγατὴρ τοῦ Ἠλιανοῦ. X 2100 (*Puteolis*) Arriae Aelianeni Arrius Gratus conugi. 3677 (*Miseni*) T. Aelius Aelianus. 3725 (*Volturni*) P. Aelio P. f. Aeliano Archelao Marco originis clarissimae viro. 5653 (*Fabrateriae*) T. Aelio T. fil. Palat. Aeliano. 8059, 128 (*in signaculo*) A. Coss(....) Ael(iani). XI 4439 (*Ameriae*) Ti. Claudius Glaucus et Claudia Aeliane. 5672 (*Attidii*) Stertiniae L. f. Cocceiae Bassulae Veneciae Aelianae Iunioris (*sc. uxori*). † 5926 (*Iguvii*) Aelianus arcediaconus. V 1209 (*Aquileiae*) Flaminio Aeliano ... Aelia Trophime mater. III 1386 (*in Dacia*) P. Ael. Aelianus. 144 b (*ibid.*) Cn. Papirium Aelianum legat(um) eius (*Hadriani*) pr. pr. 3529 (*in Pannon. inf.*) Aelius Aelianus praefectus leg. 6166 (*in Moesia inf., imperante Hadriano*) Tuc(cio) Ael(iano) aedile. 14077 (*in Pannon. sup.*) Marullo et Eliano cos̄. (*a. 184*). XII 741 (*Arelate*) Ael(i)ana Hilari ... l. 743 (*ibid.*) Aeliae Aelia⟨nae⟩. 2716 (*Albae Helvorum*) M. Sertorius Aelianus. II 267 (*in Lusitania*) L. Aelius L. f. Gal. Aelianus. 3872 (*in Hispan. Tarracon.*) L. Ael. Aelianus libertus. 4181 (*ibid.*) P. Aeli Aeliani *Successi Aug. lib. fil.* 4970, 10 (*in vase*) Aelia(ni?). VII 1299 C. C(ornelius) Ae(lianus). 1343 Aeliae Aelianae. VIII 54 (*in prov. Byzac.*) M. Caecilius Aelianus. **Aeliāna** *locus*: NOT. Dign. or. 38, 24 sub dispositione ... ducis Armeniae ... ala secunda Gallorum, Aeliana. *adi.* **Aeliēnsis** HIER. sit. et nom. p. 127, 31 civitatis Aeliensis *i. Aeliae Capitolinae.* NOT. Byz. 101 Donatianus Eliensis, *cf.* Aeliae *supra p. 965, 30.* **Aelīnus** *cogn.* CORP. VI 10636 (= X 1966) d. m. Aeli Aelini n(atione) Kap(padocis). XIV 2336 (*in agro Albano, periit*) *traditur a plerisque sic*: Casperiae Aeline fil(iae) *L. Casperi Candidi Aeliani f⟨i⟩l(ii) Extricati.* **Aelliēnus** *nom. gent.* CORP. XI 434 (*Arimini, periit*) Q. Aellienus ⟨P. f.?⟩. **Aeliōsa** *cogn. mul., cf.* Iuliosa *quod in Africa saepe invenitur.* CORP. VIII 9151 (*in Mauret. Caesar.*) Aelia Aeliosa. **Aelānius** *nom. gent.* CORP. IX 5750 (*Ricinae, periit*) C. Aelanius C. l. Atam⟨as?⟩. **Aelēius** *nom. gent.* CORP. VIII 4899 (*in Numidia procos.*) Q. Aeleius Fortunatus. *Otto.*

Aella, -ae, Ἄελλα. PATRIC. epith. (anth. 941) 60.

Aellō. 1 *Harpyia*: Ov. met. 13, 710 ales Aello. SERV. *et* SERV. auct. Aen. 3, 209 Vergilius tres *Harpyias* dicit quarum nomina sunt Aello, Ocypete, Celaeno, Apollonius duas dixit, quem in XII (*845*) Vergilius sequitur (MYTHOGR. 2, 13 FVLG. myth. 1, 9). MYTHOGR. 1, 111 Aello cupit .... Aello, id est alienum tollens. FVLG. myth. 1, 9 Aello ... grece quasi edon allon, id est alienum tollens. **2** *canis Actaeonis*: Ov. met. 3, 219 cursu fortis Aello. HYG. fab. 181 p. 37.

Aellopūs, -odis, Ἀελλόπους. HYG. fab. 14 p. 47, 15 aves Harpyias tres ... Aellopoda, Celaeno, Ocypeten. *Diehl.*

Aelmon *v.* Almon.

Aelolius *nom. gent.* CORP. VIII 868 P. Aelolius Felix. *Otto.*

Aelon *v.* Ahialon.

Aelurio, -ōnis, *cf.* αἴλουρος, *cogn. vir.* CORP. VIII 2494 (*in Numidia*) C. Iulio Aelurione (centurione) leg. III Aug. Anto. prae(posito) n̄. H(erculis) Ant(oniniano). *cf.* 2496. *Diehl.*

aelurus, -ī *c.*, αἴλουρος. GELL. 20, 8, 6 aelurorum ... oculi ad ... vices lunae aut ampliores fiunt aut minores. HYG. astr. 2, 28 Dianam aeluro (eluro *sic pars codd.*, merulo *altera pars, interpolatum*) similatam. *cf.* Ov. met. 5, 330. PELAG. 278 (*in praecantatione*) equus aeluris(?) florinacus orcus (equus telluris flori natus *Bücheler*). *V.*

Aelus *v.* Alus.

Aema, ἄημα *an* αἷμα? *cogn. mul.* CORP. X 6986 (*Messanae, periit*) P. Noni Primi Pomponia Aema.

Aemate *statio in via Servitio Salonas.* ITIN. Anton. 269. TAB. Peut. 6, 1/2 Lamatif. RAVENN. p. 217, 17 Lamatis. *incolae* **Aematīnī,** -ōrum. CORP. III 9864a (*in Dalmatia, saec. I in.*) inter Sapuates e⟨t Ae *vel* La⟩matinos. *cf.* 10159 *et Hirschfeld ad utramque inscriptionem. v. Tomaschek, PW. I 540.*

Aemath *v.* Emath. **Aemathia** *v.* Emathia.

aematītēs *v.* haematites.

Aemdufi (?) *Illyriae quantum videtur oppidum.* CORP. VI 32624 d 20 C. Iul. C. f. Qui(rina) Valens Aemdufi. *Diehl.*

Aemerius *v.* Hemerius.

Aemes, אֶבֶץ, Ῥεβές (*cod. Alex.* Ἀεμέ). HIER. sit. et nom. p. 94, 31 Aemes in sorte tribus Issachar (VVLG. Ios. 19, 20 Abes. HIER. nom. hebr. p. 24, 24 Ames robustus). *Plenkers.*

?**Aemicis** *nom. mul.* CORP. XII 3526 (*Nemausi, periit*) P. Cominio Aedemon(i) Aemicis Vadu⟨lli filia?⟩. *Diehl.*

aemidum tumidum PAVL. FEST. 24. GLOSS. II 12, 1 aemidus πεφυσημένος. 565, 12 aedimus (*sic*) inflatus. IV 405, 9 aemidus timidus (*sic*) suflatus. V 591, 2 aemidus tumidus inflatus. [*orig. inc. Th.*] *V.*

Aemilius, -a *nom. gent., cf. etrusc.* eimlnei (CORP. inscr. etrusc. I 692 *ex Lanzio* eimlnei unatasa)? *hoc simplicius est praenomen* Aemius *vel* Aemus: CORP. X 1589 (*infra p. 967, 42*) *et nom. gent.* Aimius: CORP. inscr. etrusc. I 717 C. Aimius (*descr. Danielsson* = CORP. XI 2159). Αἰμίλιος, *in libris nonnunquam* Αἰμύλιος, Αἰμύλιος (Αἰμύλιος *cos. a. u. c. 567 in catalogo Delphico.* CORP. inscr. Graec. 2218 *Α. Αἰμύλιον Δέκιον Ἀνδρόμαχον*). *antique* Aimilius, *quam formam antiquariorum doctrina in* FAST. Cap. *et* ACT. triumph. *intulit* (*exceptis* ACT. triumph. a. 443. 639) *nulla temporum ratione habita* (*velut* M. Aemilius Lepidus *cos. a. u. c. 676, qui in titulo aequali* CORP. I 203, 7 Aemilius *scribitur, in* FAST. Cap. Aimilius *et ipse est*). Aemilius *altera saeculi urbis sexti parte scribi coeptum esse videtur.* Aimilius: CORP. II 5041 L. Aimilius L. f. inpeirator (*a. u. c. 565*). VI 565 L. Aimilius L. f. praitor. *aetate posteriore scriptus est titulus* CORP. I² p. 200 n. XXXIV M. Aimilius Q. f. L. n. Barbula dictator (*a. u. c. 433 ut videtur*). CORP. VI 8213 (*olla vineae S. Caesarei, saec. urbis VII fere incipientis*) D. Aimil(ius). 11063 D. Aimilius L. l. Deiphilus. 11066 P. P. Aimiliorum Epigoni et Agrippini et Vitalis. 2184 b 3 (*a. 101 vel 102*) M. Aimilius Placidus *kalator.* XV 1413 (*in latere*) L. Saufeius, Aim(ilia) Nice. 4721 (*in amphora*) L. Aimili Rudentis. XIV 2963, 4 (*Praeneste, fragm. fastorum*) M. Aimilius Lepidus *cos. a. u. c. 759.* X 2025 (*Puteolis*) Aimilia Demetria. 2026 (*ibid.*) Aimilia Lade. IV 2400 e (*retro scriptum*) Aimil⟨i⟩o. V 4005 (*ad ripam lacus Benaci*) L. Aimilio L⟨. . .⟩. 4010 (*item, litteris satis vetustis*) Maxuma Aimilia. 8116, 8 (*in signaculo Libarnensi*) Q. Aim. III 634 (*in Macedonia*) M. Aimili Rufi. 7089 (*in Asia*) M'. Aimilio M'. f. Pal. Proculo praef. fabr. M'. Lepidi aug(uris) proc⟨os⟩. (*cos. a. 11*). *al.* Aemilius *ex titulis vetustioribus*: INSCR. num. (Mommsen Münzw. n. 124, *prioris saec. urbis VII partis*) M'. Aemilio Lep. *eiusdem fere aetatis sunt* CORP. VI (*ollae vineae S. Caesarei, v. supra p. 966, 59*) 8212 C. Aemili(us). 8214 ⟨M.?⟩ Aemili(us). 8215 Sex. Aemi(lius). 8216 Aemiliai. XI 6673, 7 (*in tegula Veleiate*) cos. M' Aem. Lep. (*a. u. c. 688*). I 737 M. Aem. *cos. a. u. c. 708.* 789 L. Aem. *cos. a. u. c. 704. aetate posteriore scripti sunt tituli*: CORP. VI 1304 L. Aem⟨il⟩ius L. f. Paullus *qui de Perse triumphavit.* XI 1829. *sed columnas miliarias* CORP. XI 6641. 6642. 6645 M. Aimilius M. f. M. n. Lepidus (*cos. a. u. c. 567*), *quas Mommsen Corp. I p. 147 posterioris aetatis esse existimaverat, iam Bormann, qui eas vidit, ab Aemilio ipso positas esse iudicavit Corp. XI p. 1001.* *in titulis saepe* Aemil., *rarius* Aem. *et* Aemi. Aemilia *gens patricia ex antiquissimis.* PAVL. FEST. p. 23 Aemiliam gentem appellatam dicunt a Mamerco, Pythagorae philosophi filio,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cui propter unicam humanitatem cognomen fuerit Aemylos. alii, quod ab Ascanio descendat, qui duos habuerit filios, Iulum et Aemylon. *eadem similiaque apud* PLVT. Aem. 2 Num. 8 Rom. 2. *elegi antiquissimos excellentissimosque*: Aemilii Barbulae: Q. Aimilius Q. f. L. n. Barbula *cos. a. u. c. 437.* L. Aimilius Q. f. Q. n. Barbula *cos. a. u. c. 473.* Lepidi: M. Aemilius Lepidus *cos. a. u. c. 469.* M. Aimilius M. f. M. n. Lepidus *cos. a. u. c. 522.* M. Aemilius M. f. Q. n. Lepidus *triumvir, cos. a. u. c. 708.* Mamerci Aemilii, Aemilii Mamerci *et* Mamercini: L. Aemilius Mamerci f. Mamercus *cos. a. u. c. 270.* Ti. Aemilius L. f. Mamercus *cos. a. u. c. 284.* Mamercus Aimilius M. f. *tr. mil. cos. pot. a. u. c. 316.* M'. Aimilius Mam. f. M. n. Mamercinus *cos. a. u. c. 344.* L. Aimilius Mam. f. M. n. Mamercinus *tr. mil. cos. pot. a. u. c. 363.* Mam. Aemilius Lepidus Livianus *cos. a. u. c. 677.* Mam. Aemilius Scaurus *cos. suff. a. 21.* Papi: M. Aemilius Papus *dictator comitiorum habendorum causa a. u. c. 433.* Paulli: M. Aemilius L. f. L. n. Paullus *cos. a. u. c. 452.* M. Aimilius M. f. M. n. Paullus *cos. a. u. c. 535, qui cecidit in pugna Cannensi. eius filius* L. Aimilius L. f. M. n. Paullus *cos. a. u. c. 572, qui Persen devicit.* Regilli: M. Aemilius Regillus *flamen Martialis, mortuus a. u. c. 540.* L. Aimilius M. f. Regillus *praetor a. u. c. 564.* Scauri: L. Aemilius Scaurus *Regilli Aemili legatus a. u. c. 564.* M. Aemilius M. f. L. n. Scaurus *cos. a. u. c. 639.* Mam. Aemilius Scaurus *cos. suff. a. 21.* Aemilius Papinianus *iuris consultus, interfectus a. 212.*

LVCIL. 55 ⟨ego quae⟩ nunc Aemilio prae|canto. CAT. 97, 2 utrumne os an culum olfacerem Aemilio. NEP. Att. 18, 4 *Atticus* Aemiliorum *familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeravit.* SEN. contr. 2, 1, 17. NOT. Maur. Caes. 47 Emilius Mediensis *episcopus.* COD. Theod. 10, 81 imp. Constantinus A. ad Aemilium v. p. rationalem. COD. Iust. 4, 64 *impp. Valerianus et Gallienus AA.* et Valerianus C. Aemiliae (*a. 259*). 6, 25, 4 imp. Alexander A. Aemilio (*a. 224*). CIC. Sest. 143 imitemur nostros Brutos, Camillos, Ahalas, Decios, Curios, Fabricios, Maximos, Scipiones, Lentulos, Aemilios, innumerabiles alios, qui hanc rem publicam stabiliverunt. SALL. orat. Lepidi 3 praeclara Brutorum atque Aemiliorum et Lutatiorum proles. VAL. MAX. 4, 4, 11 *modica fortuna* ut non abundantibus, ita fidis uberibus Publicolas, Aemilios, Fabricios, Curios, Scipiones, Scauros hisque paria robora virtutis aluit. CORP. VI 11010 L. Aemili L. f. 11012 M. Aemilius Sp. f. Col. 11034 (*a. u. c. 748*) M. Aemilius Crestus. 11076 C. Aemilio Felíci. XIV 539 (*Ostiae*) M. Aemil. Vitali. 543 (*ibid.*) A. Emilius Eutyches . . . et Aemil. Restit. IX 422, 22 (*Venusiae, a. u. c. 721*) C. Aemilius, Q. Pontienus II vir. 2371 (*Allifis*) C. Aemilius. 6083, 8 (*in signaculo Agnonensi*) Aem. Eteries. X 1589 (*Puteolis*) A. Aemi(lius) Aem(i) f. (*cf.* CORP. VI 8215 Sex. Aemi(lius). III 8110, 2, 3 (*in Moesia sup., imperante Pio*) Aemi(lius) Myr(. . .). II 4970, 12 (*in vase*) Aemi(lii). 13. CORP. inscr. Graec. 3664 (*Cyzici*) *Αἰμί(λιος) Ἕσπερος v. etiam infra tribus Aemiliae notationes*). 2021 (*ibid.*) L. Aemilius T. l. 3881 (*Capuae*) Paullo Aemilio D. f. prímo pílo . . . . 6305 (*Tarracinae, imp. Augusto*) A. Aemilius A. f. 8398. 7313 (*in Sicilia*) C. Aemil. Bacchio. (*in signaculis*) 8059, 14 Aem. 15 Emili est. IV 659 Aemilius (*retro scriptum*) Cissonio . . . sal. 1255ᵃ C⟨A⟩emilius. 1553 M. Emilio Scauro . . . cos. (*a. 21, ut vid.*) 1689 Aemilius. V 4052 (*inter Mantuam et Veronam*) M. Aemilius Cn. f. Pob. 7826 (*Monoeci*) P. L. f. Emilio Paterno. † 8749 (*Concordiae*) Emilia Apra. III 1228 (*in Dacia*) patris praenomine Aemilia vixit. 7421 (*in Moesia inf.*) Emil. Vitalis. 8299 (*in Dalmatia*) M. Aemil. Antonius. 8304. 9967 (*ibid.*) P. Aem. 12895 (*ibid.*) Q. Aemil. Rufo b. cos. Aemil. Aphrodite patro(no). 11308 (*in Pannonia sup.*) Hemil. Qintilianus (*sic*). XII 746 (*Arelate*) d. m. Emilii (= Aemiliae) Condite. 3192 (*Nemausi*) d. m. L. Aemil. Asyncriti . . ., L. Aemil. Gamus et Aemil. Silvina et L. Aemil. Gamicus patrono. 3669 (*ibid.*) T. Aemil. Trophimas. 4550 (*Narbone*) C. Aem. Dioscu⟨ro?⟩. VII 986 L. Aemil. Salvianus. 1003 (*idem, a. 202*) cum Aem. Salviano trib. 1331, 6 (*in amphora*) M. Aem. Rus(tici). II 1208 (*in Baetica*) Aémiliaé M. f. 1289 (*ibid.*) Aem. Anniola. 1352 (*ibid.*) Paulo Aemilio. 2051 (*ibid.*) Aemilia L. f. 2056 (*ibid.*) C. Aemil. Anthus. 3837 (*Sagunti*) Paullo Aemilio Paullí f. Pal. Regillo XV vir(o) sacris faciendis . . . quaestorí Ti. Caesaris Aug. 4623 (*Emporiis*) Paulla Aemilia. 4005 (*in Hispan. Tarrac.*) M. Aemilio M. f. 4333 (*ibid.*) Aem. Donatus. 5812 (*ibid., a. 239*) Emilius Secundus. 6310 (*ibid.*) Aem. Elavo Eturico missicio. VIII 2564 (*in prov. Numidia, imperante Elagabalo*) 1, 43 Emilius Martialis. 2564, 1, 95 Emilius Fuscus. 2798 (*ibid.*) Emilius Rogatianus . . . et Emil. Rog. filius. 3362. 4504 (*ibid.*) Aem. Rus(ticus). 6194 (*ibid.*) Aemelia Dativa. *cogn. et nomen singulare*: CORP. XIV 256, 87 (*Ostiae*) Lucius ⟨A⟩emilius. 1409 (*ibid.*) Calpurniae Aemiliae. 1517 (*ibid.*) P. Turranius Augustalis cum Aemilia sorore. III 3110 (*in Dalmatia*) Curtia Aemilia Upioni f(ilio). 7549 (*in Moesia inf.*) Aurel. Aemilia. *Αὐρελ. Ἐμιλία.* XII 386 (*Reiis*) Cn. Iulius Aemilius. 1107 (*Aptae*) ⟨. . .⟩ Aemili(us). 4141 (*inter Nemausum et Sextantionem*) Aemilio Titii f. et Antullae parentibus Aemilia f(ilia). † 5862 (*prope Viennam*) hic titulus teget diac(onum) Emilium. II 3740 (*in Hispania Tarrac.*) Marciae P. f. Postumae Messeniae Lucillae Aemiliae c. f. VIII 199 (*in prov. Byzac.*) C. Iu(lius) Aemilius. 3853 (*in prov. Numid.*) Licinia Emilia. 17172 (*in prov. procos.*) Fl(avia) Aemilia. 18845 (*in prov. Numid., a. 275*) Hirrius Vitalis dum(vir) cum Emilio col(lega). 7463 (*ibid.*) Q. Iul. Emil(i)us. 8826 (*in Mauret. Sitif., a. 247*) Lucio Aemilio. 9646 (*in Mauret. Caes.*) Iulia Aemilia. 9781 (*ibid.*) Cornelia Emilia. 9862 (*ibid., a. 302*) Fuscia Aemilia. 9973. *praen.*: CORP. V 7339 (*Caburri*) Aemilius Monninus Induti f., Firmus Manninus Aemili f. *adi.*: SALL. orat. Phil. 6 qui gentis Aemiliae bene facta extollebant. PROP. 3, 3, 7 et cecini Curios fratres et Horatia pila regiaque Aemilia vecta tropaea rate. MANIL. 1, 796 Aemiliaeque domus proceres. TAC. ann. 3, 72 basilicam Pauli, Aemilia monumenta. 6, 27 Aemilium genus fecundum bonorum civium, et qui eadem familia corruptis moribus, inlustri tamen fortuna egere. VAL. MAX. 3, 1, 1 gentis Aemiliae pueritia. 6, 2, 3 quia beneficio Aemiliae Corneliaeque gentis multi metus urbis atque Italiae finiti erant. Aemilia tribus, *rustica ex antiquissimis, cf. Kubitschek, PW. I p. 542.* CIC. Att. 2, 14, 2 basilicam habeo, non villam, frequentia Formianorum. at quam par[t]em basilicae tribum Aemiliam! *scribitur plerumque* Aem., *ut* CORP. IX 1460 (*in Ligurum Baebianorum oppido*) C. Valerius C. f. Aem. Arsaces. X 4776 (*Suessae*) T. Varius T. f. Aem. 5583 (*Fabrateriae Novae*) ⟨?Cu⟩rtílius C. f. Aim. . . . ex d. d. Aquinatium. 6140. XI 5029 (*Mevaniae*) T. Resio T. f. Aim. III 7115 (*in Asia*) Marcus Ailius P/ILIVS M. f. Aim. *Μᾶρκος Αἴλιος Μάρκου υἱός. raro* Aemilia: CORP. VI 2715 ⟨. . .⟩ Aemilia Maximo Dobero. 2916 C. Iulius C. f. Aemilia Rufus Durraci(o). III 6195 (*in Moesia inf.*) Tib. Veturio Tib. fil. Aemilia Mauretano. Aemil.: CORP. VI 3884 (*a. 197 et 198*) 2, 15 T. Flavius T. f. Aemil. Iustinus Dob(ero). 16 Ti. Claudius Ti. fil. Aemil. Priscus Dob(ero). 21 M. Aurelius M. f. Aemil. Pudens Dob(ero). III 8204 (*in Moes. sup.*) Sex. Caelidius Secundus Aemil. Stobos. IV 3440 (*Peltuini*) C. Suellius T. f. Aemili. Aemi.: CORP. VI 25, 20 T. Aelio T. f. Aemi. Marcello Dobiro. 11043 Q. Minuci L. f. Aim. Rufi. S. C. Adramyt. Eph. epigr. IV p. 215, 16 *Γάιος Κοίλιος Γαίου Αἰμυ⟨λία⟩.* Aemiliae viae: **1** *quam M. Aemilius Lepidus cos. a. u. c. 567 fecit.* LIV. 39, 2 viamque *Aemilius* ab Placentia, ut Flaminiae committeret, Ariminum perduxit. STRABO 5, 1, 11. CIC. epist. 10, 30, 4 in ipsa Aemilia. PLIN. nat. 2, 199 e via Aemilia. 17, 208 Aemiliae viae. 19, 9 in Aemilia via. MART. 3, 4, 1 Romam vade, liber; si, veneris unde, requiret, Aemiliae dices de regione viae. FRONTIN. strat. 2, 5, 39 per silvestria Aemiliae viae. PLIN. epist. 5, 14, 1 Aemiliae viae curam. CAPITOL. Pert. 2, 2 *Pertinax* alimentis dividendis in via Aemilia procuravit. NOT. reg. urb. viae . . . Flaminia, Aemilia, Clodia. CORP. III 4013 (*saec. I*) curatóri viae Aémiliae. XIV 3601 (*a. 172*) praef(ecto) aliment(orum) per Aemiliam. 4244. 3993 cur(atori) via⟨e⟩ Ae⟨m.⟩ et alimentorum (*cos. a. 225*). VI 1428. X 7587 (*saec. II*) subcuratori viae Aemiliae. **2** *quam M. Aemilius Scaurus cens. a. u. c. 645 fecit.* STRABO 5, 1, 11 *οὗτος δὲ ὁ Σκαῦρός ἐστιν ὁ καὶ τὴν Αἰμιλίαν ὁδὸν στρώσας τὴν διὰ Πισῶν καὶ Λούνης μέχρι Σαβάτων κἀντεῦθεν διὰ Δέρθωνος· ἄλλη δ' ἐστὶν Αἰμιλία διαδεχομένη τὴν Φλαμινίαν.* VIRI ill. 72, 8 *M. Aemilius Scaurus* censor viam Aemiliam stravit. CORP. XI 6664 ⟨imp.⟩ Caes. T. Ael⟨ius⟩ Hadrianus Antoninus Aug. Pius . . . viam Aemiliam vetustate dílapsam operib(us) ampliatís restituendam cur(avit). Aemilia *regio Italiae appellata a via Aemilia M. Aemili Lepidi, cf. Hülsen, PW. I p. 540.* MART. 6, 85, 5 funde tuo lacrimas orbata Bononia Rufo et resonet tota planctus in Aemilia. 10, 12, 1 Aemiliae gentes et Apollineas Vercellas et Phaethontei qui petis arva Padi. NOT. dign. occ. 1, 54 *consularis* Aemiliae. 2, 12 sub dispositione . . . praefecti praetorio Italiae . . . *provincia* Aemiliae. 42, 61 praefectus Sarmatarum gentilium, Bononiae in Aemilia. AVELL. p. 457, 16 quid Tuscia, quid Aemilia ceteraeque provinciae, in quibus hominum prope nullus existit? MARC. COM. auct. a. 539 Liguriam totamque depraedat Aemiliam. a. 542 Faventiam Aemiliae civitatem. ENNOD. op. 3 p. 380, 14 per omnes Aemiliae civitates. POLEM. SILV. prov. lat. 1, 3 *provincia* Aemilia. COD. Theod. 2, 4, 4 (*a. 385*) consularem Aemiliae et Liguriae. 11, 16, 2 (*a 323*) consularem Aemiliae et Liguriae. 4, 12, 1 (*a. 321*) consularem Aemiliae. 13, 10, 3 (*a. 357*) consularem Aemiliae. 11, 30, 27. CORP. VI 332 (*posteriore saeculi II vel priore saeculi III parte*) iur(idicus) per Aem(iliam) Lig(uriam). X 5398 iur⟨id⟩ico per A⟨em.⟩ et Liguriam (*cos. a. 214*). 5178. VIII 5354 iuridico Aemiliae ⟨et Fla⟩miniae (*cos. a. 166*). 597. 7030 curatori civitatum per Aemiliam (*a. 180/88*). VI 1715 (*a. 399*) consulari Aemiliae. X 1125 (*saec. IV*) consulari Aemiliae et Liguriae. VI 3836. XI 1222. basilica Aemilia *ad forum sita, exstructa a. u. c. 575 a M. Fulvio Nobiliore et M. Aemilio Lepido censoribus, cf. Hülsen, PW. I p. 540.* LIV. 40, 51, 5 M. Fulvius . . . basilicam post argentarias novas et forum piscatorium circumdatis tabernis, quas vendidit in privatum, locavit. VARRO ling. 6, 4 in basilica Aemilia et Fulvia. PLIN. nat. 35, 13 in basilica . . . Aemilia. *rursus ab integro aedificata est a L. Aemilio Paullo Lepido triumviri fratre, quare posteriores basilicam Paulli eam appellant.* lex: LIV. 9, 33, 4 circumactis decem et octo mensibus, quod Aemilia lege finitum censurae spatium temporis erat. 9, 33, 6 cum identidem legem Aemiliam recitaret auctoremque eius Mamercum Aemilium dictatorem laudibus ferret. 9, 34, 7. 8. porticus *Romae, cf. Hülsen, PW. I p. 542.* LIV. 35, 10, 12 (*a. u. c. 561*) *M. Aemilius Lepidus et L. Aemilius Paullus aediles* porticum unam extra portam Trigeminam, emporio ad Tiberim adiecto, alteram ab porta Fontinali ad Martis aram, qua in Campum iter esset, perduxerunt. 41, 27, 8 (*a. u. c. 580*) *Q. Fulvius Flaccus et A. Postumius Albinus censores* porticum Aemiliam reficiendam curarunt. pons *Romae, cf. Hülsen, PW. I p. 593.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IVV. 6,32 cum tibi vicinum se praebeat Aemilius pons. CVRIOS. urb. pontes VIII: Aelius, Aemilius, Aurelius .... CORP. IV 2320 (*fasti Allifani*) Aug. 17 fer(iae) Portuno ad pontem Aemilium. 4192 (*fasti Amiternini*) Aug. 17 fer(iae) Portuno ad pontem Aemilium. *cf.* VI 2298 (*fasti Vall.*) Aug. 17 ad pontem Aemilí. ludus *Romae, cf. Hülsen, PW. I p. 593.* HOR. ars 32 Aemilium circa ludum (PORPH. Aemilii Lepidi ludus gladiatorius fuit quod nunc Polycleti balineum est). FRG. Bob. gramm. VII p. 543, 38 Aemilium ludum, locum dicit. *adi.* **Aemiliānus,** -a, -um. SIDON. epist. 1, 5, 5 succedenti nautae Aemiliano (*i. Aemiliae regionis*) decedit Venetus remex. Aemiliāna, -ōrum *Romae suburbium, cf. Hülsen, PW. I p. 541.* VARRO rust. 3, 2, 6 extra portam Flumentanam aut in Aemilianis. SVET. Claud. 18 cum Aemiliana pertinacius arderent. INSCR. Gruter. 642 in Aemilianis. *hinc* praedia Aemiliana: TAC. ann. 15, 40 plusque infamiae id incendium (*Neronianum*) habuit, quia praediis Tigellini Aemilianis proruperat. GROM. p. 325 per collem iacet, sicut Aemilianus fundus. *ecclesia urbana*: ACTA synhod. Rom. a. 499 (Mon. Germ. XII) p. 412, 16 Iovinus presbyter tituli Aemilianae. p. 413, 38 Dionysius presbyter tituli Aemilianae. p. 414, 60. *adoptatorum agnomen, posteriore aetate cognomen satis frequens.* P. Cornelius Scipio Aemilianus (Aimilianus FAST. Cap.) Africanus *filius L. Aemili Paulli, adoptatus a P. Cornelio Scipione, delevit Carthaginem. huius frater naturalis* Q. Fabius Maximus Aemilianus *cos. a. u. c. 609.* C. Livius M. Aemiliani f. M. n. Drusus *cos. a. u. c. 607* (FAST. Cap.). Strabo Aemilianus *cos. suff. a. 156.* Iasdius Aemilianus Honoratianus *magister fratrum Arvalium* a. 241. imp. Caes. M. Aemilius Aemilianus Aug. *interfectus a. 253.* Aemilianus *praef. praet. Italiae a. 328. al.* IVV. sat. 8, 1 stemmata quid faciunt, quid prodest, Pontice, ... pictos ostendere vultus maiorum et stantis in curribus Aemilianos et Curios ...? CIC. Tull. 19 Q. Cati Aemiliani hominis honesti, quem vos nostis. SEN. contr. 10, 5, 25 Aemilianus quidam Graecus rhetor. MART. 5, 81, 1 semper pauper eris, si pauper es, Aemiliane. 1, 50, 1. NOT. prov. procos. 33 Aemilianus *episcopus* Cul⟨u⟩sitanus Corsic(a). CASSIOD. var. 4, 31 Aemiliano viro venerabili episcopo Theodericus rex (*a. 507/511*). CORP. VI 11016 D. Aemilio Aemiliano. 11119 Aemilia Aemiliana. 32414 (*a. 247*) Minucio Honorato Marcello Aemiliano c. p. filio *Aemiliae Rogatillae c. f.* 32521 a (*a. 147*) 2, 15 C. Fabius Aemilianus Galogor(ri) (*i.* Calagurri). 32668 Aur. Aemilianus. XIV 170 (*Ostiae, sub Philippis*) L. Mussió Aemiliano ... IIII milit(iarum) v. c. 1801 (*ibid.*) C. Voltidi Aemiliani C. fil. 2267 (*agri Albani, saec. III*) Q. Lucceius Aemilianus. 4239 (*Tibure*) Herenniae M. f. Helvidiae Aemilianae L. Claudi Proculi Corneliani cos. IX 338, 3, 39 (*Canusii, a. 223*) Sex. Calpurnius Aemilianus. 1892. X 521 (*Salerni, a. 241*) Geminio Tuticio Aemiliano c. v. 644 (*ibid.*) M. Val. Punici Aemiliani. 2028 a. 3335 (*a. 247*) sub Aelio Aemiliano pr(aefecto) *classis praet. Mis.* 3714 (*Literni*) Audentius Aemil(i)anus v. c. cons(ularis) Camp(aniae). 3866 (*idem*). 7506[add]. 7522. 7617. XI 5735 (*Sentini*) Umbri Rufinus et Aemilianus. V 864 (*Aquileiae*) ⟨. B⟩arbio ⟨Fu⟩lvio Aemiliano ⟨p⟩raetori. 4243. 4636. III 266 (*Ancyrae*) Henn(ius) Aemilianus lib(ertus). 2127 a (*in Dalmatia*) Q. Publicius Aemilianus rhetor nationem Afer. 3281 (*in Pannon. infer.*) Aemilianus proc. Aug. 7421. 14135. XII 1116 (*Aptae*) T. Camullio T. fil. Volt. Aemiliano. 3183[add]. (*Nemausi*) L. Sammio L. f. Vol. Ae⟨m⟩iliano eq. publ. 3193 (*ibid.*) Aemilianus fil. *Q. Aemilí Firmi.* 3212 (*ibid.*) M. Cominio M. fil. Volt. Aemíliano eq. p. habenti. 3963 d. m. L. Kari Aemiliani L. Karius Communis et Aemilia Zosime filio. INSCR. Rhen. 242 C. Aemilio A⟨e⟩miliano. CORP. II 1203 (*in Baetica*) P. Aemilius Aemilianus. 1204. 1752 (*ibid.*) M. Aémilius Aémilianus. 2075 (*ibid.*) Gn. Papirio ⟨. fil.⟩ Gal. Aeliano Aemil⟨iano⟩ Tuscillo q. prov⟨inciae⟩ Achaiae. 2755 (*in Hispan. Tarrac.*) Val. Emiliana. 2923 (*ibid.*) C. Sempronius Aemilianus *fil. T. Semproni Titulli et Aemiliae Titullae.* 3992. 4042. 4512 (*ibid.*) Nummio Aemiliano Dextro v. c. 4617. VII 98 ⟨C(ornelius)⟩ Aemilianus Calpurnius Rufilianus ⟨v. c.⟩ ⟨l⟩e⟨g.⟩ Augustorum. VIII 1736 (*in prov. procos.*) L. Licinius L. f. Quir. Rufus Aemilianus Pitonius. 2972. 3370. 4579 (*in prov. Numidia*) M. Aurelius Q. fil. Pap. Aemilianus q., aedil. .... 11343 (*in prov. Byzac.*) M. Valgio M. f. Quir. Aemiliano eq. R. INSCR. christ. Rossi I 843 (*saec. V*) Aemiliana sac(ra) v(ir)g(o). **Aemiliēnsis** *i. qui in Aemilia habitat.* LIB. gener. 210 Tusci, Aemilienses, Piceni. CHRON. Alex. 181 Tuscii, Emillisui (*i.* Αἰμιλιήσιοι). *Otto.*

portus **Aemines** *Galliae Narbonensis, nunc* Île des Embies? ITIN. Anton. 506, 4 *sqq.* a Citharista portu Aemines ... a portu Aemines Immadras ... (*utrubique* -nimes *et* -mines *codd.*).

Aeminium, -ī, *Αἰμίνιον. opp. et flumen Lusitaniae.* PLIN. nat. 4, 113 *in Lusitania* oppidum et flumen Aeminium (eumenium *codd.*). 4, 115 ab Minio, quem supra diximus, CC (ut auctor est Varro) abest Aeminius, quem alibi quidam intellegunt et Limaeam vocant, Oblivionis antiquis dictus multumque fabulosus (*cf.* MELA 3, 10). ITIN. Anton. 421 Eminio. *adi.* **Aeminiēnsis,** -e, *plur. incolae* **Aeminiēnsēs,** -ium. PLIN. nat. 4, 118 *stipendiarii* Augustobricenses, Aeminienses (aeminenses, aemienses, emienses *libri*), Aranditani, *alii.* CORP. II 2559 (*in Tarraconensi*) C. Sevius Lupus architectus Aeminiensis Lusitanus exvo(to). *sed* 5639 *in ectypi facie* Afluniensis *legisse sibi visus est Hübner, contra in aversa parte* Aeminiensis. II 500 (*Emeritae, periit*) G. All. M. li⟨b. ...⟩ Aeminien⟨sis⟩. 5239 (*in conventu Scaballitano, a. 337—361*) ⟨civ⟩itas Aeminiens. *v. Hübner, Corp. II p. 40 et 816, PW. I 593.*

Aemisina *cogn. mul.* CORP. VIII 3702 (*Lambaesi, descr. Renier*) Iulia Aemisina. *estne* Emesena? *Diehl.*

Aemius *v.* Aemilius. **aemobolium** *v.* haemobolium.

Aemodae *v.* Haemodae *et* Acmodae.

Aemona *v.* Emona.

aemulāmentum, -ī *n. ab* aemulari. CARM. adv. Marc. 4, 10 quapropter merito nos aemulāmenta locuti ipsius ex verbis etiam monumenta salutis nitimur exprimere.

aemulātio, -ōnis *f. ab* aemulari. GLOSS. ζῆλος, ζήλωσις, zelus, contentio, invidia, insectatio vel invidia, imitatio vel inimicitia, dissensio. *plur.* aemulatione⟨s⟩ zeli. *formas plurales v. p. 971, 25 et 972, 51. nota*: CIC. Tusc. 4, 17 aemulatio ... dupliciter illa quidem dicitur, ut et in laude et in vitio nomen hoc sit; nam et imitatio virtutis aemulatio dicitur ..., et est aemulatio aegritudo, si eo, quod concupierit, alius potiatur, ipse careat. NON. 437 aemulatio ab imitatione hoc distat, quod imitatio simplex est et livorem atque invidiam non admittit; aemulatio autem habet quidem imitandi studium, sed cum malitiae operatione. *vox legitur inde a* CIC., *adamat maxime* TAC.

I *in bonam partem* (*raro et acerbe dictum*): *synonyma*: imitatio, certatio, certamen, contentio; *adduntur genetivi subi. et obi. et praep.* in, cum, circa, ad: NEP. Att. 5, 4 ut, inter quos (*Ciceronem et Hortensium*) tantae (tanta?) laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio (*cf.* 20, 5 inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat). LIV. 1, 48, 8 ut bono etiam ... succedenti regi difficilis aemulatio esset. 28, 21, 4 alii ipsi professi se pugnaturos in gratiam ducis, alios aemulatio et certamen, ut provocarent provocative haud abnuerent, traxit. PAVL. FEST. 14, 6 *fratres cum sororibus* minus habent dissensionis, quo minus aemulationis. VELL. 17, 5 alit aemulatio ingenia, et nunc invidia, nunc admiratio imitationem (incit- *codd.*) accendit. VAL. MAX. 4, 1, 12 *Scipionis et Metelli* ab aemulatione virtutis profecta concitatio (concertatio *Madvig*) ad ... inimicitias progressa fuerat. 9, 5 ext. 4 insolentiae vero inter Karthaginiensem et Campanum senatum quasi aemulatio fuit. PHAEDR. 2 epil. 7 *Aesopus* ne solus esset, studui: quod superfuit: nec haec invidia, verum est aemulatio. COLVM. 1, 9, 8 haec ordinatio non solum concitat aemulationem, sed et deprehendit ignavos. 12 praef. 7 flagrabat ... mulier pulcherrima aemulatione studens negotia viri cura sua maiora atque meliora reddere. PLIN. nat. 17, 3 quod (*odium*) ex aemulatione avidissimum est. 37, 85 singulorum *virorum* ... libido pretia singulis *gemmis* facit praecipueque aemulatio. QVINT. inst. 1, 2, 22 excitabitur laude aemulatio, turpe ducet *puer* cedere pari, pulchrum superare maiores. 1, 2, 26 firmiores in litteris profectus alit aemulatio. 10, 1, 50 virtutes eius (*Homeri*) non aemulatione, quod fieri non potest, sed intellectu sequi. TAC. Agr. 21 honoris aemulatio pro necessitate erat. 36 cohortes aemulatione et impetu conisae proximos ... caedere. Germ. 13 magna comitum aemulatio, quibus primus apud principem suum locus, et principum, cui plurimi et acerrimi comites. hist. 1, 13 gratus Neroni aemulatione luxus. 2, 4 aemulatio et proximi exercitus gloria depulerat segnitiem. 2, 49 decoris. ann. 2, 44 gloriae. 2, 59 Germanicus sine milite incedere ... P. Scipionis aemulatione. 2, 72 potentiae. 13, 54 quod comiter ... exceptum, quasi impetus antiqui et bona aemulatio. PLIN. epist. 1, 2, 3 nec materia ipsa huic, vereor ne inprobe dicam, aemulationi repugnavit. 3, 5, 20 haec quae scripsi te ... ad simile aliquid elaborandum possunt aemulationis stimulis excitare. 4, 5, 3 Rhodii cum ipsis orationum virtutibus tum etiam comparationis aculeis excitabantur, nostra oratio sine aemulationis gratia probabatur. 8, 6, 13 *cum* Pallantis spectatissima fides atque innocentia exemplo provocare studium tam honestae aemulationis posset (*cf.* 8, 6, 16). SVET. Cal. 19 talem a Gaio pontem excogitatum aemulatione Xerxis. FRONTO p. 254, 3 N quod ad aemulationis tuae felicitatem adtinet. AEM. MAC. dig. 50, 10, 3 opus novum privato ... facere licet, praeterquam si ad aemulationem alterius civitatis pertineat. APVL. met. 4, 31 tota illa perlata de formonsitatis aemulatione fabula. Plat. 2, 23 ut aemulatione vitae ad deorum actus accedat sapiens. apol. 41 ut qui hoc negotium ex lectione et aemulatione Aristoteli nactus sim. flor. 18 p. 92 Oud. quibus (*Safidio et Persio*) cum sit summa concordia, tamen haec sola aemulatio et in hoc unum certamen est, uter eorum magis Karthaginem diligat. TERT. anim. 57 quid novi aemulatio veritatis a spiritu immundo? adv. Marc. 4, 4 prior erat res passione et materia aemulatione. SOLIN. 56, 3 in aemulationem ... urbis (*Babyloniae*) Ctesiphontem Parthi condiderunt. IVSTIN. 3, 5, 13 Messeniis ... non timorem res, sed aemulationem mutuam dedit. 6, 3, 2 summa ... non ducum tantum in eo proelio, aequa vulgi aemulatio fuit. 12, 15, 11 omnes in aemulationem consurgunt et ambitione vulgi tacitum favorem militum quaerunt. CHALC. transl. 28 ad immortalis ... exempli similitudinem atque aemulationem formans *opifex* operis effigiem. 31 ut ... exemplari, cuius aemulationem mutuabatur, etiam in numero similis esset, ... unicus *mundus* a deo factus est. 39 nondum hic mundus cuncta

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

continebat animalia, perinde ut intellegibilis, ad cuius aemulationem fiebat. AMM. 15, 1, 3 qui ad aemulationem civilium principum formare vitam ... laborabat (*cf.* 16, 1, 4. 16, 8, 13. 25, 2, 3. 29, 2, 24. 29, 5, 22. 31, 10, 18). 24, 1, 1 aemulatione sui cunctos ad officia fortitudinis incendebat. VEG. mil. 3, 4 p. 75, 2 L. milites ... aemulatione virtutis proelium magis necesse habeant optare quam otium. AMBROSIAST. in Rom. 11, 11 aemulatione zeli accensi. HIER. epist. 107, 4 proclivis est ... malorum aemulatio, et, quorum virtutes assequi nequeas, cito imitaris vitia. SVLP. SEV. Mart. 1, 2 propositis magnorum virorum exemplis non parva aemulatio legentibus excitabatur. dial. 1, 18, 1 virtutum. CASSIAN. conl. 18, 3, 1 vos ... dei causa ad aemulationem nostrae agnitionis adtraxit. COD. Theod. 1, 6, 7 adparitorum. OROS. hist. 3, 1, 12 motus aemulatione virtutis Agesilai. 3, 23, 58 pronum iam regem aemulatione regni, ut bellum ... inferret, hortati sunt *socii.* SIDON. epist. 9, 9, 4 auferret congrediendi aemulationem desperatio consequendi. VEREC. 2, 21 aemulari bonos et aemulationem fugere malorum. VITA Cypr. 9 bonitatis. *nota*: APVL. met. 2, 32 tres quidam ... cum aemulatione virium crebrius insultantes. PLIN. nat. 34, 10 aemulatio et in materia fuit. ind. 21, 22 vestium aemulatio cum floribus. PLIN. epist. 1, 5, 11 Satrius Rufus, cui non est cum Cicerone aemulatio. QVINT. inst. 10, 5, 5 neque ego paraphrasin esse interpretationem tantum volo, sed circa eosdem sensus certamen atque aemulationem. DICT. 1, 16 cum iuventus partim sua sponte, alii aequalium ad gloriam aemulatione munia militiae festinarent. *pluralis* aemulationes: LIV. 28, 40, 12 nedum ego perfunctus honoribus certamina mihi atque aemulationes cum adulescente florentissimo proponam. *de rebus*: PLIN. nat. 25, 8 pictura fallax est coloribus tam numerosis, praesertim in aemulationem naturae. SOLIN. 1, 58 feminae ... quamdiu sint in sua lege ... aspectu specula vitiant ita, ut ... solitam aemulationem vultus extinctus splendor amittat.

II *in malam partem: fere i. q. invidia, obtrectatio, rivalitas, inimicitiae, oppositio, adversatio. adduntur genetivi subi. et obi. et praep.* cum, inter, in, adversus, circa: CIC. Tusc. 4, 16 *aegritudini subicitur* invidentia ..., aemulatio, obtrectatio .... 4, 56 obtrectare ... alteri aut illa vitiosa aemulatione, quae rivalitati similis est, aemulari quid habet utilitatis? LIV. 26, 38, 9 aemulationem ... et odium esse. 28, 40, 9 quae ... mihi aemulatio cum eo esse potest, qui. 28, 42, 10 illos aemulatio inter sese (se *P.*) et omnes causae certaminum acuunt. 34, 7, 5 nullam aemulationem inter se singularum (*feminarum*), quoniam nulla haberet *aurum*, esse. 35, 47, 4 Philopoemenem ... aemulatione gloriae in bello Laconum infestum invisumque esse Quinctio credebant. 44, 25, 2 non ea regum aemulatio *est.* VAL. MAX. 2, 9, 6 par ... aequali iugo virtutis honorumque societate iunctum, instinctu (instrictum *codd., fortasse* instinctum *v. l. 47*) autem aemulationis animo dissidens. 9, 2 ext. 8 consimili genere aemulationis instincta civitas. CVRT. 6, 8, 2 erat Craterus ... Philotae ob aemulationem dignitatis adversus. 9, 7, 4 *Athenodoro* Biton ... ob aemulationem infestus conparavit insidias. PLIN. nat. 10, 122 *corvum* sive aemulatione vicinitatis manceps proximae sutrinae sive iracundia subita ... examinavit. 13, 70 aemulatione circa bibliothecas regum Ptolemaei et Eumenis. QVINT. inst. 11, 1, 16 quotiens discessit aemulatio, succedit humanitas. decl. 352 p. 383, 15 R. victoria *divitis* accensum, quasi in aemulatione, gravi dolore exarsisse ducem. TAC. Agr. 9 procul ab aemulatione adversus collegas, procul a contentione adversus procuratores. hist. 1, 65 unde aemulatio et invidia (*cf.* 2, 21. 2, 101 *sequitur* ne. 3, 65 FLOR. 1, 5, 1). 2, 30. 2, 91 inrisere plerique impudentiam aemulationis. 3, 38 *Vitellius* infensus Blaeso aemulatione prava, quod eum omni dedecore maculosum egregia fama anteibat (*cf.* 3, 59). 3, 57 municipia coloniaeque ... municipalem aemulationem bellis civilibus miscebant. 3, 75 paci consultum dirempta aemulatione inter duos. 4, 69 deterruit plerosque provinciarum aemulatio. 4, 86 quo ... fratris se aemulationi subduceret. ann. 1, 18 depulsi aemulatione, quia suae quisque legioni eum honorem quaerebant. 2, 47 ne aemulatio inter pares et ex eo impedimentum oreretur. 2, 43 Plancinam ... Augusta monuit aemulatione muliebri Agrippinam insectandi. 3, 58 summum pontificum ... non aemulationi, non odio aut privatis adfectionibus obnoxium *esse.* 4, 40 erumpere aemulationem feminarum, eaque discordia nepotes suos convelli. 6, 4 inter collegas. 11, 9 ne quid aemulationis existeret. 12, 2 vacuam aemulatione. 13, 9 aemulationis suspectos. 13, 19 inter Agrippinam et Domitiam infensa aemulatio exercebatur. PLIN. paneg. 84 nihil est tam pronum ad simultates quam aemulatio, in feminis praesertim: ea porro maxime nascitur ex coniunctione, alitur aequalitate, exardescit invidia, cuius finis est odium. QVINT. decl. 254 p. 42, 21 R. suscepit gravissimum laborem et novas inimicitias et recentem aemulationem. 337 p. 329, 19 quando me aemulatio nostra in foro defatigaverat. SVET. Tib. 11 aemulationis cum C. Lucioque suspicionem. Nero 23 quam ... trepide anxieque certaverit *Nero,* quanta adversariorum aemulatione, quo metu iudicum. 33 non minus aemulatione vocis ... quam metu. Vesp. 6 deposita simultate, quam ... ex aemulatione non obscure gerebat. FLOR. 1, 9, 1 Latinos ... aemulatione imperii infestos. 2, 5, 4 nata Livio Druso aemulatio. 2, 13, 13 morte Iuliae ..., quae ... concordiam continebat, statim aemulatio erupit. GELL. 14 3, 8 aequiperatio ipsa plerumque et parilitas virtutum inter sese consimilium, etiamsi contentionis studium et voluntas abest, speciem ... aemulationis creat. TERT. spect. 15 ubi studium, ibi et aemulatio ... et ubi aemulatio, ibi et furor et bilis et ira et dolor et cetera ex his, quae cum his non conpetunt disciplinae. nat. 1, 7 fit ... aemulationis ingenio. 1, 20 solet aequalitas aemulationis materiam sumministrare. sic figulus figulo ... invidet. bapt. 17 episcopatus aemulatio schismatum mater est. pudic. 7. scorp. 5 esse aemulationem tam malorum inter se quam et bonorum. apol. 2 de vestra rideat aemulatione ... Christianus. 7 cum odio sui coepit veritas. simul atque apparuit, inimica est. tot *erant* hostes eius, quot extranei et quidem proprie ex aemulatione Iudaei. 47 operantibus aemulationem istam spiritibus erroris. adv. Val. 9 sub praetextu dilectionis in patrem aemulatio superabit in Nun. cast. 12 si quis praesumptione huius providentiae suae dei aemulationem provocarit. adv. Marc. 1, 25 nihil sine aemulatione decurret, quod sine adversario non erit. 40, 20 o deum non natura beneficum, sed aemulatione. *ibid.* quis es, ut aemulationem legis interpreteris in isto facto? 5, 16 cuius et ira et aemulatio. ITALA I Cor. 3, 3 (Aug. civ. 14, 4 p. 10, 10 D.) cum ... *sit* inter vos aemulatio (VVLG. zelus, LXX ζῆλος). CYPR. epist. 55, 24 schismaticos statim cum prava sua aemulatione deficere. PANEG. 2, 9 p. 96, 25 sic fit, ut vobis tantum imperium sine ulla aemulatione commune sit. 3, 6 p. 106, 29 malignis aemulationis stimulis (*syn.* obtrectare, invidia). SPART. Pesc. 2, 1 appellatus est imperator ... magis in Iuliani odium quam in aemulationem Severi. PS. LACT. mort. pers. 43, 2 *Maximinus* cum haberet aemulationem adversus Licinium. IVSTIN. 3, 2, 4 duo ... populi ... legibus pares ex aemulatione virium in bellum ruebant (*cf.* OROS. hist. 3, 12, 32). CHALC. transl. 18 quod sine odio atque aemulatione (PLATO Tim. 18 E *μή τις αὐτοῖς ἔχθρα ... γένηται*) nubentium melioribus procis melius moratae virgines sortito obveniant. AVSON. 462, 3 p. 401 P. iurgium ... inopiae communis aemulatione conseritur. VVLG. Ezech. 8, 3 statutum zeli ad provocandam aemulationem. psalm. 77, 58 in iram concitaverunt eum in collibus suis et in sculptilibus suis ad aemulationem eum provocaverunt (*παρεζήλωσαν*). Rom. 10, 19 ego ad aemulationem vos adducam in non gentem: in gentem insipientem, in iram vos mittam (*παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ᾽ οὐκ ἔθνει, at* deut. 32, 21 provocabo eos in eo, qui non est populus, ... irritabo). 13, 13 honeste ambulemus, ... non in contentione et aemulatione (*ἔριδι καὶ ζήλῳ*). HIER. epist. 21, 30 *Israel* aemulatione cruciatus. 77, 10 ut quod aemulatio dissipatura erat, concordia cresceret. 127, 9 ne per aemulationem quippiam facere videretur. in Gal. 5, 19—21 post contentionem octava succedit aemulatio, quae Graeco sermone *ζῆλος* significantius et notius appellatur (*v. l. 57*). MACR. somn. 2, 10, 16 aemulatio, quae primum bene incipiens in invidiam latenter evadit. OROS. hist. 6, 17, 9 si ambitionis aemulatio (imolatio *v. l.*) per ipsos atque in ipsis et agitur et punitur. CORP. VI 15106 cum qua ... vixi sine ulla aemulatione indulgentia eius. *de amore*: PETRON. 99 neque enim in amantium esse potestate furiosam aemulationem (*cf.* PLIN. paneg. 84 *p. 971, 72*). *pluralis* aemulationes: CIC. Tusc. 1, 44 et cupiditatum et aemulationum erimus expertes. TERT. pat. 1 cum inter sese variis sectarum libidinibus et sententiarum aemulationibus discordent *philosophi.* pudic. 14 exegerant schismata et aemulationes et dissensiones et praesumptiones et elationes et contentiones, ut ... invidia onerarentur. VVLG. Gal. 5, 20 opera carnis, quae sunt fornicatio, ..., inimicitiae, contentiones, aemulationes (*ζῆλος v. l. 45*), irae, rixae (*cf.* II Cor. 12, 20 HIER. epist. 22, 4 AVG. civ. 14, 2. 3. 21, 25 BENED. reg. 64, 15). SIDON. epist. 7, 9, 12 in aemulationum conservatione stabiles. 8, 7, 2 per infusa aemulationum venena macerantur.

apud ECCL. *fere i. q. ardens studium, amor, affectio, ira, indignatio, et in bonam et in malam partem*: FAVSTIN. prec. (Migne 13, 95) 16 *Maximus episcopus* aemulatione ac virtute martyrii fervens (fruens *cod.*) in gloriam divinam (*cf.* 23 p. 99 sanctae fidei aemulatione ferventem. 24 p. 100 ad divinam aemulationem ... succensus). VVLG. cant. 8, 6 fortis est ut mors dilectio: dura sicut infernus aemulatio (*ζῆλος*). Rom. 10, 2 quod aemulationem dei (*gen. obiect.*) habent, sed non secundum scientiam. II Cor. 7, 7 vestrum desiderium, ..., vestram aemulationem pro me. 7, 11 desiderium, aemulationem. 9, 2 vestra aemulatio provocavit plurimos. 11, 2 aemulor ... vos dei aemulatione. Phil. 3, 6 ego secundum legem Pharisaeus, secundum aemulationem persequens ecclesiam dei. AVG. civ. 14, 9 p. 22, 5 D. *Paulum* aemulantem Corinthios et ipsa aemulatione metuentem, ne. OROS. hist. 4, 6, 34 leguntne ista de veteribus, qui de recentibus conqueruntur? immo legunt et ea non aequitate, sed aemulatione coniciunt. *nota*: VVLG. Hebr. 10, 27 terribilis quaedam exspectatio iudicii et ignis aemulatio, quae consumptura est adversarios.

aemulātor, -ōris *m. ab* aemulari. GLOSS. *ζηλωτής, ἐφάμιλλος, ἁμιλλήτης,* aemulus. *nota*: AMBR. in psalm. 36, 10 aemulatores pro bonis et bonae rei imitatoribus posuit, aemulum pro obliquo et invido. 1 *qui aemulatur, qui studiose imitatur, sectator*: CIC. Att. 2, 1, 10 quod Sicyonii te laedunt, Catoni et eius aemulatori attribuis Servilio. SEN. dial. 1, 1, 5 bonus tempore tantum a deo differt, discipulus eius (*dei*) aemulatorque et vera progenies. APVL. flor. 15 p. 59 Oud.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Creophylus memoratur poetae Homeri hospes et aemulator canendi fuisse. apol. 31 vir egregie doctus et veterum aemulator. TERT. ieiun. 16 diabolus divinorum aemulator. HIL. in psalm. 53, 1 *David* dominicae mansuetudinis aemulator. AMBR. exam. 6, 10, 75 fecerat ... hominem rationis capacem, imitatorem sui, virtutum aemulatorem. HIER. epist. 84, 7 ego ipse, cuius aemulatores esse vos dicitis. 96, 16 Origenes, Sedechiae pseudoprophetae aemulator existens. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 5 Christi iste discipulus, gestarum a Salvatore virtutum, quas in exemplum sanctus suis edidit, aemulator. PROSP. chron. p. 393, 155 Assyrios, qui aemulatores legis Iudaeorum facti Samaritae nuncupati sunt. SIDON. epist. 7, 4, 3 morum illius aemulator esse praeelegerim, qui. ENNOD. op. 3 p. 338, 17 H. Moysi dignus aemulator incedebat. dict. 1 p. 430, 4 H. ad senectutem bonam Abrahae aemulator accede. epist. 1, 5 p. 11, 27 paternae perfectionis. 2, 1 p. 40, 1 tu si eius (*Davidis*) aemulator non prorumpis in gaudium, certe tempera sub aliqua praedicti imitatione maestitiam. 2, 2 p. 41, 17 ego servo animum, quem promisi, ut in universis, si mereor, aemulator existam. *de rebus*: SEN. epist. 124, 23 animus ... emendatus ac purus, aemulator dei. BOET. arithm. 1, 19 p. 41, 8 Fr. ille numerus, qui perfectus dicitur, virtutis scilicet aemulator. **2** *homo invidus, adversarius, inimicus*: TAC. hist. 3, 66 non ... exercitibus securitatem nisi exstincto aemulatore ⟨re⟩dituram (*cf. s.* aemulatus, aemulus *l. 47 et p. 978, 80*). VVLG. exod. 34, 14 noli adorare deum alienum. dominus zelotes nomen eius, deus est aemulator (ζηλωτής ἐστιν; *cf.* deut. 4, 24. 5, 9. 6, 15 Nah. 1, 2). Ios. 24, 19 fortis. PRVD. ham. praef. 31 *Cain* viventis atrox aemulator hostiae (*Abel*). SIDON. epist. 3, 13, 2 beneficii, si rogaturus est, importunus petendi, derogator negati, aemulator accepti, callidus reformandi. **3** *apud ecclesiasticos i.* ζηλωτής: TERT. pudic. 1 aemulator factus est non paternarum traditionum, sed Christianarum (*cf.* VVLG. Gal. 1, 14). virg. vel. 14 aemulator est deus et dominus. ITALA Tit. 2, 14 (Lucif. Athan. 2, 28) ut *Christus* mundet sibi populum abundantem, aemulatorem (VVLG. sectatorem. ζηλωτήν) bonorum operum. FAVSTIN. prec. 18 dei aemulator Elias. VVLG. I Macc. 2, 50 aemulatores estote legis (ζηλώσατε τῷ νόμῳ; *cf.* II Macc. 4, 2 act. 21, 20. 22, 3). HIER. epist. 94, 1 deus ... te ... aemulatorem rectae fidei suscitavit. DID. Apost. 76, 5.

nota: *adi.* aemulator, aemulatrīx: TERT. spect. 2 illa vis interpolatoris et aemulatoris angeli. CASSIOD. var. 7, 5, 2 ut, quod tantis ac talibus institutoribus inventum est, aemulatrix posteritas in suum commodum custodiret. *sunt qui putent coniunctum esse cum accusativo* (*cf.* aemulor aliquem): SALL. hist. frg. 3, 88 *Pompeius* facta consultaque eius (*Alexandri*) quidem aemulator (aemulatus *codd.*, aemulus *Maurenbr.*) erat.

aemulātus, -ūs *m. ab* aemulari. TAC. ann. 13, 46 ne in urbe aemulatus ageret, provinciae Lusitaniae praeficitur *Otho*. *cf. et* TAC. hist. 3, 66 (*supra l. 21*), *ubi* aemulatu *scripsit Lipsius et* Agr. 46 (aemulatu *Heinsius*).

aemulitās, -tātis *ab* aemulus. VIRG. gramm. p. 17, 22 quae non tam emulitatem quam curiositatem praetendunt.

aemulo, -āvī, -ātum, -āre, *plerumque dep.* **aemulor,** -ātus sum, -ārī. [*ab* aemulus. *Th.*] GLOSS. ζηλοτυπῶ aemulo, ζηλεύω aemulor, aemulari imitari. *in verbis communibus, i. in verbis, quae in duas formas cadunt patientis et agentis, enumeratur* GRAMM. suppl. 51, 3. *formae*: aemulaveris: APVL. met. 1, 23 (*v. p. 974, 78*). aemulaverunt: ITALA *apud* VEREC. (*sed idem scriptor iuxta et formas deponentis exhibet*) 2, 21 (*v. p. 976, 33*). aemulare: VEREC. 2, 21 (*v. l. 62*) CARM. epigr. 1514, 11. aemulo: GLOSS. II 322, 17. aemulantum: SIDON. epist. 9, 3, 2 (*v. p. 975, 78*). aemulandus, -a, -um (*passive*): LIV. 3, 61, 11. 7, 7, 3 PLIN. epist. 5, 14, 4 paneg. 44, 70 AMM. 16, 5, 16. 21, 10, 6. 22, 9, 12. 27, 6, 18. 31, 14, 4. *adv.* aemulanter *semel*: TERT. praesc. haer. 40. VEREC. 2, 21 hic sermo 'aemulare' triplici ponitur ratione: aemulare est imitari.... aemulare itidem est invidere seu etiam adversari.... tertio autem aemulare dicitur in iram adducere. *nota*: CAPER gramm. VII 107, 11 aemulor illum, non illi.

I *in* ***bonam*** *partem*: *imitor vel imitando studeo alterum adaequare aut superare, certo in bona re, raro etiam in mala. ponitur absolute, construitur cum dat. aut acc. personae vel rei, cum praepositionibus* cum (*semel* LIV. 28, 43, 4 *v. l. 80*), in *cum abl. gerund.* (PAVL. NOL. epist. 40, 8 *v. p. 974, 37*), *additur abl.* (TAC. ann. 12, 64 PLIN. epist. 4, 8, 5 TERT. pudic. 22), *sequitur infin.* (TAC. hist. 2, 62 VVLG. I Cor. 14, 39).

animans animanti: PLAVT. Mil. 840 quoniam aemulari non licet, nunc invides. CAEL. hist. 47 p. 106 sese quisque vobis studeat aemulari in statu fortunae rei publicae. NEP. Epam. 5, 6 me Agamemnonem aemulari putas. HOR. carm. 4, 2, 1 Pindarum quisquis studet aemulari (*cf.* QVINT. inst. 10, 1, 61 Horatius eum merito credidit nemini imitabilem). LIV. 26, 36, 8 ut ... certamen adiuvandae rei publicae excitet ad aemulandum animos. 28, 43, 4 tamquam mihi ab infimo quoque periculum sit, ne mecum aemuletur. CVRT. 8, 4, 23 iubentium, ... aequaret ... gloria, quos aemularetur. QVINT. inst. 1, 3, 11 cum positis invicem cuiusque generis quaestiunculis aemulantur *pueri*. 10, 1, 62 videtur aemulari proximus (*Stesichorus*) Homerum potuisse. 10, 1, 122 consummati iam patroni veteribus aemulantur et eos iuvenum ad optima tendentium imitatur ac sequitur industria. 10, 2, 17 tristes ac ieiuni *oratores* Pollionem aemulantur. TAC. hist. 2, 62 municipia aemulabantur corruptissimum quemque adulescentium pretio inlicere. 4, 48 minoribus maior aemulandi cura. ann. 3, 30 *Crispus* quamquam prompto ad capessendos honores aditu, Maecenatem aemulatus sine dignitate senatoria multos ... potentia anteiit. 3, 55 obsequium ... in principem et aemulandi amor. 6, 22 sapientissimos veterum quique sectam eorum aemulantur diversos reperies. 6, 29 Labeo ... per abruptas venas sanguinem effudit, aemulataque est coniunx Paxaea. 12, 64 utraque (*Agrippina et Lepida*) impudica, infamis, violenta, haud minus vitiis (*ablat. cf.* PLIN. epist. 4, 8, 5 *l. 13*) aemulabantur, quam si ... acceperant. PLIN. epist. 3, 1, 1 ut neminem magis in senectute ... aemulari velim. 4, 8, 5 quod honoribus eius insistam, quem aemulari studiis cupio. sed utinam ... ingenium eius aliqua ex parte adsequi possem. 5, 14, 4 quos aetas nostra in utroque sexu aemulandos tulit. 6, 11, 2 me ut rectorem, ut magistrum intuebantur et iis, qui audiebant me aemulari, meis instare vestigiis videbantur. 6, 21, 4 scripsit comoedias Menandrum aliosque ... aemulatus. 9, 22, 1 in litteris veteres aemulatur, exprimit, reddit. paneg. 11. FRONTO p. 62, 19 N. *Ennium* studiose aemulatus est L. Caelius (*praecedit* Porcii sectator Sallustius). 146, 16 ut si quis in natando ... ranam potius quam delphinos aemulari mallet. TERT. pudic. 22 qui illum (*Christum*) aemularis donando delicta. patient. 16 ut in isto (*neutr.*) quoque domino diabolus imitaretur. SOL. 27, 56 plebes simiarum ... est ... non sine ingenio aemulandi. IVST. 6, 9, 2 amisso cui aemulari consueverant. AMM. 21, 10, 6 virum sobrietatis gratia aemulandum. 25, 10, 14. 30, 7, 2. VVLG. Rom. 11, 11 salus est gentibus, ut illos aemulentur (εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς). I Cor. 14, 39 fratres aemulamini prophetare (ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν): et loqui linguis nolite prohibere. HIER. epist. 58, 5 Romani duces imitentur Camillos ..., philosophi proponant sibi Pythagoram ..., poetae aemulentur Homerum ..., episcopi ... habeant in exemplum apostolos ..., nos autem habeamus propositi nostri principes Paulos et Antonios. 96, 2 convivas tales, et qui sic passionis dominicae festa concelebrant, aemulantes ... dicamus. 96, 20 pro detractoribus obsecremus aemulantes Moysen. 107, 7 *filia* imitetur Mariam, ... aemuletur eam, de qua dicitur. PAVL. NOL. epist. 40, 8 ut ... in hoste vipereo conterendo pelicano solitudinis aemulemur. SIDON. epist. 1, 4, 1 qui te quocumque animo deinceps aemulabuntur. VEREC. 2, 21 cauta sagacitate debemus aemulari bonos et aemulationem fugere malorum.

animans rei sive corporeae sive incorporeae: TER. Andr. prol. 20 Naevium, Plautum, Ennium accusant, quos hic noster auctores habet, quorum aemulari exoptat neglegentiam potius quam istorum obscuram diligentiam (*cf.* HIER. epist. 48, 15). CIC. Flacc. 63 ut omnes eius (*Massiliae*) instituta laudare facilius possint quam aemulari. BELL. Afr. 81, 2 tirones ... hortabatur, ut veteranorum virtutem aemularentur eorumque famam, locum, nomen victoria parta cuperent possidere. SALL. hist. frg. 3, 88 Maurenbr. (Non. 239 *cf.* 502) Pompeius ... similem fore se credens Alexandro regi, facta consultaque eius quidem aemulatus erat (aemulus *Maurenbr.*, *quod ipse Nonius legisse se lemmate testatur, cf. p. 973, 41 et 977, 68*). LIV. 1, 18, 2 *Pythagoram* iuvenum aemulantium studia coetus habuisse constat. 3, 61, 11 animos militum ad aemulandum decus incendit. 7, 7, 3 ceteros ad aemulandas virtutes acuit. VAL. MAX. 5, 4, 4 *Manlii* pietatem aemulatus M. Cotta. 5, 8, 2 exemplum. 8, 14 ext. 1 melius aliquanto, si aliena imitatione capiebatur, Themistoclis ardorem esset aemulatus. 9, 5 ext. 1 spreto mortali habitu divinum aemulatus (*sic A in ras.*, caput latus *L'*, aucupatus *recc.*) est. SEN. epist. 104, 23 spiritum ... simillimum mundo, quem ... sequitur aemulaturque. CVRT. 6, 6, 2 Persicae regiae par deorum potentiae fastigium aemulabatur. 6, 2, 2 quem (*externum morem*) aemulatus *Alexander* quasi potiorem. 9, 10, 24 aemulatus Patris Liberi non gloriam solum ..., sed etiam famam. PLIN. nat. 33, 53 feras ... etiam argenteis vasis incessivere tum primam noxii, quod iam etiam in municipiis aemulantur. MART. 3, 20, 5 an aemulatur improbi iocos Phaedri? QVINT. inst. 8, 2, 19 alii brevitatem aemulati necessaria quoque orationi subtrahunt verba. TAC. Agr. 15 virtutem maiorum. hist. 2, 68 severitatem. 3, 81 studium philosophiae et placita Stoicorum. ann. 2, 56 instituta et cultum Armeniorum. 12, 69 aemulante Agrippina proaviae ... magnificentiam. PLIN. epist. 4, 18, 1 epigrammata tua graeca ... quaedam latine aemulari et exprimere temptavi. 5, 15, 1 versus tuos (*cf.* GELL. 11, 4, 3 versus *Euripidis* Ennius ... non sane incommode aemulatus est. MACR. sat. 5, 19, 8). 7, 30, 5 *Demosthenem* habui in manibus, non ut aemularer (improbum enim ac paene furiosum), sed tamen imitarer et sequerer. paneg. 44 an parva pronaque sunt ad aemulandum, quod nemo incolumitatem turpitudine rependit? 70 *iuventus* erexit ... animos ad aemulandum, quod laudari videbat. APVL. met. 1, 23 si ... patris tui virtutes aemulaveris. flor. 9 p. 36 Oud. ingenii *Hippiae* fecunditatem malo doctrinae quam supellectilis multiformi instrumento aemulari. 12 p. 43 *psittacus* sermonem nostrum cogitur aemulari. 16 p. 74 ut ... viderentur *Carthaginienses* factum eius (*consularis viri*) non aemulati, sed secuti. TERT. spect. 11 per duellum, per tubam in stadio circum aemulantur. bapt. 5 studium diaboli ... res dei aemulantis. SOL. 30, 26 et polypus et chamaeleon glabra sunt,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut pronius sit cutis laevitate proximantia aemulari. 52, 34 *leucocrota* voce loquentium hominum sonos aemulatur (*cf.* PLIN. nat. 8, 72 hanc feram humanas voces tradunt imitari). PANEG. 2, 3 p. 92, 6 collustres . . ., qui iustitiam vestram iudices aemulentur. AMM. 16, 5, 16 inter has regendi moderandique vias bonis principibus aemulandas. 21, 16, 8 saevitiam. 22, 9, 12 haec laudanda et bonis moderatoribus aemulanda (*cf.* 31, 14, 4). 27, 6, 14 prudentibus aemulanda reliquit exempla. VVLG. II Macc. 4, 16 eorum instituta aemulabantur, ac per omnia his consimiles esse cupiebant. MACR. sat. 1, 11, 42 Menippus . . ., cuius libros M. Varro in saturis aemulatus est. 5, 13, 40 *Vergilius* acriter . . . in Homerum oculos intendit, ut aemularetur eius magnitudinem. 5, 14, 9 Vergilius omne hoc genus pulcherrime aemulatus est. 6, 1, 2 hunc esse fructum legendi aemulari ea, quae in aliis probes. SED. op. paschal. 4, 14 Moysi caelestia nitebantur aemulari miracula. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 71 nihil dicentes, sed volentium respondere vultum aemulantes. *balbutit qui scripsit* CARM. epigr. 1514, 11 *puer* fortuna(m) dum magna(m) studet aemulare. *cf. Bücheler ad l.* *nota*: PLIN. nat. 34, 47 Zenodorus . . . duo pocula Calamidis manu caelata . . . aemulatus est, ut vix ulla differentia esset artis. SOL. praef. 7 qui corporum famas aemulantur . . ., ante omnia effigiant modum capitis. PLIN. nat. 34, 54 Phidias praeter Iovem Olympium, quem nemo aemulatur, fecit . . . Minervam. PASSIO Perp. 20 puellis . . . ferocissimam vaccam . . . diabolus praeparavit, sexui earum etiam de bestia aemulatus (*τὸ ϑῆλυ αὐτῶν παραζηλῶν διὰ τοῦ ϑηρίου*).

res rei: PLIN. nat. 14, 30 *uva coccolobis austera et dulcis* Albano vino aemulantur. 16, 228 aemularetur ulmus *fraxino*, ni pondus esset in culpa. 20, 175 origanum, quod vi saporem (in sapore *codd.*) cunilae (cunilam *edd.*) aemulatur. PLIN. paneg. 3 sciamus . . . nullum esse neque sincerius neque acceptius genus gratiarum quam quod illas adclamationes aemuletur (emulemur *codd.*), quae fingendi non habent tempus. 43 nonne ut regum ita Caesarum munera inlitos cibis hamos, opertos praeda laqueos aemulabantur? 61 tanta tibi bene faciendi vis, ut indulgentia tua necessitates aemuletur. APVL. met. 2, 9 *capillorum color* corvina nigredine ceruleus columbarum collis (colli *Oud.*) flosculos aemulatur. SOL. 15, 25 si . . . cum concavi sunt, inspectantium facies aemulentur *smaragdi* (*cf.* PLIN. nat. 37, 64 iidem plerumque concavi, ut visum colligant . . ., eadem qua specula ratione supini rerum imagines reddunt. HIL. in psalm. 127, 11 tunc facie ad faciem visuri, non interposita obscuritatis nube aut speculi aemulantis splendore, sed vera et conspicabili beatitudinis nostrae contemplatione laetabimur). PALLAD. 4, 10, 8 feruntur haec (*mala punica*) pomis recentibus aemulari. SIDON. epist. 2, 2, 5 frigidaria . . ., quae piscinas publicis operibus extructas non impudenter aemularetur.

II *in* ***malam*** *partem*: *invideo, obtrecto, adversor, impugno*: *ponitur absolute, construitur cum dat. vel acc. personae, cum acc. rei, cum praepositionibus* inter, adversus, de, *additur abl.* (hoc ipso TERT. adv. Marc. 1, 25).

animans animanti: CIC. Tusc. 1, 44 quod iis aemulemur, qui ea habeant, quae nos habere cupiamus. 3, 83 et invidere aegritudinis est et aemulari. 4, 56 obtrectare . . . alteri aut illa vitiosa aemulatione, quae rivalitati similis est, aemulari, quid habet utilitatis, cum sit aemulantis angi alieno bono, quod ipse non habeat, obtrectantis autem angi alieno bono, quod id etiam alius habeat? 4, 46 ipsum illud aemulari, obtrectare non esse inutile (*cf.* 4, 56). QVINT. inst. 12, 10, 13 passim qui oderant, qui invidebant, qui aemulabantur, adulatores etiam praesentis potentiae *Ciceronem* non responsurum invaserunt. TAC. hist. 2, 81 aemulantium inter se regum paratus. GELL. 14, 3, 10 in aemulandi suspiciones non suo, sed faventium studio delabitur. 14, 3, 11 Xenophon et Plato . . . certare aemularique inter sese existimati sunt, quia de his apud alios, uter esset exsuperantior, certabatur. TERT. adv. Marc. 1, 25 *deus* curans hominem liberare hoc ipso iam aemulatur et eum, a quo liberat . . ., et ea, de quibus liberat. COMM. apol. 739 (*term. techn.* ICTORUM *esse videtur*) adoptati fuerant . . . fili Iudaei . . . quid nobis strident, quid nos aemulantur heredes? VVLG. prov. 3, 31 ne aemuleris hominem iniustum (*μὴ κτήσῃ κακῶν ἀνδρῶν ὀνείδη*), nec imiteris vias eius. Is. 11, 13 Ephraim non aemulabitur Iudam, et Iudas non pugnabit contra Ephraim. act. 7, 9 patriarchae aemulantes Ioseph vendiderunt. DID. apost. 66, 28 non aemulantes (*φιλεχϑροῦντες . . . περί*) invicem de his qu⟨a⟩e singulis decreta sunt loca. AVG. civ. 15, 7 p. 69, 9 D. Cain . . . utique fratrem bonum mutatus imitari, non elatus debuit aemulari. SIDON. epist. 1, 1, 2 *Iulium Titianum* ceteri quique Frontonianorum utpote consectaneum aemulati, cur veternosum dicendi genus imitaretur, oratorum simiam nuncupaverunt. 1, 7, 3 successuros sibi optimates aemulabatur. 2, 3, 2 quod tam, qui te aemulentur, non habes quam non invenis, qui sequantur. 7, 9, 12 si clericum dixero, sequentes aemulantur, derogant antecedentes. 9, 3, 2 aemulantum invicem sese . . . regnorum. *rei*: TERT. adv. Marc. 1, 25 *v. l. 62* scorp. 5 deum . . . zeloten culpandum existimabis, si voluit certare cum causa et iniuriae aemulando prodesse. adv. Prax. 1 varie diabolus aemulatus est veritatem. SIDON. epist. 7, 11 (10), 1 cum ipsas quoque litteras meas aemuler. 9, 9, 14 qui te lacessiverit, sentiet . . . neque te satis hoc aemulari, quod . . . pingantur. *de rebus*: TERT. idol. 9 alia illa species magiae . . . etiam adversus Moysen aemulata. *in imagine*: VVLG. Ezech. 31, 9 aemulata sunt eum (*cedrum*) omnia ligna voluptatis, quae erant in paradiso.

in amore: PROP. 2, 34, 19 rivalem possum non ego ferre Iovem. ipse meas solus, quod nil est, aemulor umbras. VVLG. Sirach 37, 12 tracta . . . cum muliere de ea, quae aemulatur. VEREC. 2, 21 (*ad* I reg. 1, 6) *Phenenna* aemulabatur Annam.

apud ecclesiasticos: *irascor, studeo, ζηλῶ. ponitur absolute, construitur cum acc. personae vel rei, cum praepositionibus* in *cum acc. vel abl.*, inter, super, pro. ITALA (Tert. scorp. 2) deut. 6, 15 quia aemulatur deus deus tuus in te (*ζηλωτής*. VVLG. deus aemulator dominus deus tuus *est* in medio tui). III reg. 19, 10 (Lact. inst. 4, 11, 5) aemulando aemulatus sum domino (*ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ*. VVLG. zelo zelatus sum pro domino). I Macc. 2, 26 (Lucif. de non parc. 12) *Matathias* aemulatus est in lege (*ἐζήλωσε τῷ νόμῳ*. VVLG. zelatus est legem). psalm. 72, 3 (Hier. epist. 147, 1) aemulatus sum super iniqua agentes (*ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις*. VVLG. zelavi super iniquos). VVLG. num. 11, 29 quid . . . aemularis pro me (*μὴ ζηλοῖς ἐμέ*). psalm. 36, 1 noli aemulari in malignantibus (LVCIF. p. 108, 29 inter malignantes, *μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις*); neque zelaveris facientes iniquitatem (*cf.* 36, 7 in eo, qui prosperatur). 36, 8 desine ab ira, et derelinque furorem: noli aemulari (*μὴ παραζήλου ὥστε . . .*), ut maligneris. prov. 23, 17 non aemuletur cor tuum peccatores, sed in timore dei esto tota die. 24, 1 ne aemuleris viros malos nec desideres esse cum eis (*cf.* 24, 19 impios). Rom. 11, 14 si quomodo ad aemulandum provocem carnem meam. I Cor. 13, 4 caritas non aemulatur. 12, 31 aemulamini . . . charismata (*cf.* 14, 1 sectamini caritatem, aemulamini spiritalia). II Cor. 11, 2 aemulor . . . vos dei aemulatione (*ζηλῶ . . . ὑμᾶς ϑεοῦ ζήλῳ*; *cf.* AVG. civ. 14, 9 p. 22, 4 D. aemulantem Corinthios). Gal. 4, 17 aemulantur vos non bene, sed eludere vos volunt, ut illos aemulemini. 4, 18 bonum . . . aemulamini in bono (*ζηλοῦσϑαι ἐν*) semper. apoc. 3, 19 aemulare (*ζήλευε*) . . . et paenitentiam age. *aliquem in re*: *provoco, in iram adduco*: ITALA (Verec. 2, 21) deut. 32, 21 aemulaverunt me in idolis suis, et non in deo (quod sequenter exposuit *addit* VEREC.). in ira concitaverunt me (*παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ ϑεῷ, . . . ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν*. VVLG. provocaverunt). VVLG. I Cor. 10, 22 an aemulamur dominum?

compositum: obaemulor.

adv. part. praes. **aemulanter.** TERT. praescr. haer. 40 qui (*diabolus*) . . . ipsas res, de quibus sacramenta Christi administrantur, tam aemulanter adfectavit exprimere.

aemulus, -a, -um. [*fortasse cf. c.* imitari imago. *Th.*] *saepissime substantivi loco usurpatur tam de viro quam de femina.* GLOSS. *ζηλωτής* aemulus, aemulator, *ἀντίζηλος*, *ἀνταγωνιστής*, *ἀντίπαλος* aemulus, aemula, repugnator, pellex, *ἐφάμιλλος* aemolus, imitator, invidus, inimicus; aemulus adversans, inimicus, inimicus seu zelator boni malique, contrarius, invidens vel oblicus, aemulus emitator et inimica et emitatrix bonorum, aemulum eiusdem rei studiosum quasi imitatorem rivalem, aemuli inimici vel aemitatores; aemola imitatrix seu adversa, inimica invidens, adversaria, contraria aut inimica, invidens, emitatrix. *pro comparativo est* magis aemulus: AVG. civ. 14, 3 p. 8, 24 D. *v. p. 979, 42.* *de significatione*: NON. 238 aemulus est invidus . . . aemulus est sectator vel imitator . . . aemulus, similitudinem vitae vel instituti sequens. SERV. Aen. 5, 187 'aemula pristis' eiusdem rei studiosa . . . alias inimicum significat. 6, 173 'aemulus' modo eiusdem rei studiosus (quasi imitator et amabilis *addit* ISID. orig. 10, 7; de eodem studio certans GLOSS. IV 428, 20), alias inimicus invenitur (*cf.* GLOSS. V 163, 43). AMBR. in psalm. 36, 10 aemulatores pro bonis et bonae rei imitatoribus posuit, aemulum pro obliquo et invido. *saepe tamen fines significationum inter se tangentes accurate circumscribi non possunt.* *vox Tacito et Tertulliano usitatissima.*

I *eiusdem rei studiosus, sectator, imitator, de eodem studio certans, concertator. ponitur absolute, construitur adi. cum dat., subst. cum gen., cum praep.* in *c. acc.* *accedunt ablativi instrum. et limit. et praepositiones* ad, per, in (*c. abl.*). *nota acc. post* aemulus erat SALL. hist. frg. 3, 88 *v. p. 977, 68.*

de hominibus: TRAG. inc. 54 vel quod propinquus vel quod virtute (virtutis *al.*) aemulus. PLAVT. Rud. 240 socia sum, nec minor pars meast quam tua. sed videre expeto te. :: mihi es aemula. CAECIL. com. 130 (*locus corruptus*) quia sun⟨t a⟩emuli. RHET. Her. 4, 25, 34 Africano . . . gloria aemulos comparavit. CIC. Brut. 108 Flacci . . . aemulus P. Decius fuit. SALL. Iug. 85, 37 *maioribus* nobilitas freta, ipsa dissimilis moribus, nos illorum aemulos contemnit. epist. Mithr. 18 nos suspecti sumus aemuli. CVLEX 96 aemulus Ascraeo pastor . . . poetae. OV. met. 1, 476 innuptae . . . aemula Phoebes (*i. Daphne*). 13, 16 demit honorem aemulus. Pont. 3, 107 aemula Penelopes fieres. LIV. 34, 32, 4 tamquam aemulus Lycurgi (*cf.* CELS. 1 prooem. p. 4, 20 D. Asclepiadis aemuli. *ibid.* p. 10, 32. 3, 9 p. 91, 17 *antecedit* Hippocratis successores). VELL. 2, 36, 2 aemulum . . . Thucydidis Sallustium. 2, 109, 2 *Maroboduus* totum . . . ex male dissimulato agebat aemulum. SEN. benef. 3, 33, 3 Romani imperii sine aemulo ad ortus occasusque venturi defensor et conditor (*cf.* PLIN. nat. 14, 44 optimus ac sine aemulo agricola. 30, 7 Menander . . . litterarum subtilitati sine aemulo genitus. 34, 71 equis semper sine aemulo expressis. APVL. flor. p. 7 Oud.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alexander solus sine aemulo clarus. QVINT. inst. 12, 10, 9 Phidias ... melior artifex creditur, in ebore vero longe citra aemulum. *cf. p. 980, 79*). epist. 59, 18 quod (*gaudium*) deos deorumque aemulos sequitur. CVRT. 5, 7, 2 hoste et aemulo regni (*i. Dario*) reparante ... bellum. LAVS Pis. 90 quin etiam facilis Romano profluit ore Graecia (*i. sermo Graecus*), Cecropiaeque sonat gravis aemulus urbi *Piso.* PLIN. nat. 34, 49 aemuli eius (*Phidiae*) fuere Alcamenes, Critias, ... (*cf.* 35, 64 aequales ... et aemuli. 37, 6. 36, 30 Scopas habuit aemulos eadem aetate Bryaxim et .... QVINT. inst. 3, 1, 9. 3, 1, 16 *Hermagorae* maxime par atque aemulus videtur Athenaeus fuisse). 35, 87 Apelles et in aemulis benignus. 35, 95 *Apelles* ambitu praevalere aemulos sentiens. 35, 124 hoc aemuli interpretabantur facere eum (*Pausiam*), quoniam. VAL. FL. 1, 665 Salmoneus ... aemulus *Iovis.* SIL. 3, 9 Cirrhaeis aemulus antris (*i. Apollini Delphico*) ... Hammon. 8, 519 Marrucina simul, Frentanis aemula pubes. STAT. Theb. 6, 736 utinam potius de stirpe veniret aemulus Aonia. QVINT. inst. 10, 1, 123 M. Tullius, qui ubique, etiam in hoc opere Platonis aemulus exstitit. 11, 3, 8 *Hortensius fama* diu princeps oratorum, aliquando aemulus Ciceronis existimatus est, novissime, quoad vixit, secundus. TAC. dial. 34 adversarii et aemuli ferro, non rudibus dimicantes (*cf.* hist. 1, 44 Pisonis ut inimici et aemuli caede laetari). hist. 2, 38 aemulis urbibus regibusve excisis. 2, 73 ut nullo aemulo. 2, 77 ne Mucianum socium spreveris, quia aemulum non experiris. 3, 38 Vitellius ... fovet aemulum. 4, 18 Labeo oppidano certamine aemulus Civili. ann. 3, 8 remoto aemulo. 4, 3 Drusus impatiens aemuli (*cf.* 15, 6 patiens). 6, 42 sibi quisque contra aemulos subsidium vocant. 6, 51 multis aemulis conflictatus est. 12, 54 aemulo ad deterrima Ventidio. 14, 29 Paulinus Suetonius ... rumore populi, qui neminem sine aemulo sinit, Corbulonis concertator. 14, 46 aemulis inter se per nobilitatem Volusio atque Africano. 16, 4 se aequum esse adversum aemulos. 16, 18 invidia Tigellini quasi adversus aemulum. 16, 22 Brutorum. PLIN. epist. 1, 16, 3 *veterum* est aemulus. 10, 39, 4 architectus, sane aemulus eius, a quo opus inchoatum est. paneg. 13 quam magnum est, unum ex omnibus ... sine aemulo, ⟨ac⟩ sine exemplo secum certare, secum contendere. SVET. Aug. 13 Favonius ille Catonis aemulus. Nero 6 Britannici. GELL. praef. 19 qui ... neque ullis inter eiusdem Musae aemulos certationibus disceptationibusque elimati sunt. APVL. apol. 37 Sophocles poeta Euripidi aemulus et superstes. flor. 9 p. 32 Oud. aemuli multi. 16 p. 62 Philemon ... certavit ... cum eo (*Menandro*), fortasse impar, certe aemulus. TERT. spect. 2 qui domino cognito etiam aemulum eius inspeximus, qui institutore comperto et interpolatorem (etiam palatorem *al.*) una deprehendimus. nat. 2, 16 quos ob artes sanctificatis, ... provocatis in aemulis insuperatis. VOPISC. quatt. tyr. 10, 3 cui (*Probo*) me aemulum esse cupitis. AVR. VICT. Caes. 8, 3 milites ... aemuli, ut inter se solent, ne dissimiles viderentur. AMM. 15, 5, 2 absenti. 22, 16, 22 per sublimia gradiens sermonum amplitudine Iovis aemulus. 28, 4, 12 obsidiones urbium ... ut heroicis (*i. heroum*) aemulis adsignantes. HIER. epist. 50, 5 postquam Romam mea opuscula pervenerunt, quasi aemulum exhorruit *frater.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 136 hinc aemula Iuno, hinc poscit Latrona nurum. carm. min. 25, 47 puer (*Hymenaee*) ... dedite Musarum studio nimiumque parentis aemule. SIDON. epist. 2, 3, 2 Pompeium super aemulos extulit numquam fastidita popularitas. 7, 8, 3 aemulos eius nihil vidi amplius quam silere. COD. Iust. 10, 54 (53), 1 *athletae* merito coronati, non aemulis corruptis ac redemptis. CARM. epigr. 334, 1 aemule si qui potes, nostros imitare labores: si malevolus es, geme, si benevolus es, gaude.

rei sive corporeae sive incorporeae: TRAG. inc. 54 *v. p. 976, 67.* CIC. Mur. 61 Zeno, cuius inventorum aemuli Stoici nominantur. Cael. 34 nonne te ... ne progenies quidem mea ... aemulam domesticae laudis in gloria muliebri esse admonebat? Marc. 2 versari me in nostro curriculo illo aemulo atque imitatore studiorum (*cf.* epist. 12, 13, 2) ac laborum meorum. Phil. 2, 28 se aemulum mearum laudium (Ov. met. 6, 83 aemula laudis *Arachne*) exstitisse. inv. 1, 43 eius facti qui sint principes et inventores, qui denique auctoritatis eius (*facti*) et inventionis comprobatores atque aemuli. 1, 101 multos aemulos eiusdem audaciae futuros (*cf.* TAC. ann. 11, 5). Tusc. 4, 7 multi eiusdem aemuli rationis multa cum scripsissent. SALL. hist. frg. 3, 88 Pompeius ... similem fore se credens Alexandro regi, facta consultaque eius quidem aemul[at]us (*v. p. 973, 41 et 974, 48*) erat. LIV. 7, 26, 12 aemulum ... decoris sui. 21, 41, 7 itinerum Herculis. 26, 38, 7 potentatus (*cf.* ASCON. Scaur. p. 23 B. qui aemulus potentiae Cn. Pompei fuit. FLOR. 2, 14, 3, 2. AMM. 25, 9, 8 potestatis). VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 patientiae. 4, 3, 10 Fabiorum ... continentiae Calpurnium Pisonem in consimili genere laudis aemulum fuisse. SEN. epist. 67, 9 paternae virtutis aemulus (*cf.* APVL. met. 7, 5 heres et aemulus virtutis paternae). SIL. 14, 680 aemulus ipse (*Marcellus*) ingenii superum. STAT. Ach. 1, 175 Patroclus tantis ... extenditur aemulus actis. TAC. hist. 4, 42 invenit aemulos etiam infelix nequitia. ann. 12, 10 sociis virium aemulis cedentibusque per reverentiam. PLIN. epist. 7, 9, 3 quae legeris ... quasi aemulum scribere lectisque conferre, ac sedulo pensitare, quid tu, quid ille commodius. APVL. met. 5, 27 *altera Psyches soror* in sororis sceleratas nuptias aemula. 5, 28 Psychen ille meae formae succubam, mei nominis aemulam vere diligit? CAPITOL. Ver. 4, 6 vitiorum Gaianorum. SVLP. SEV. Mart. 1, 5 ut multos plane aemulos vel inanis philosophiae vel stultae illius virtutis invenerit *error.*

de bestiis: PLIN. nat. 8, 160 *equi* omnia ... contra aemulos, quae debuissent peritissimo auriga insistente, facientes (*cf.* SOL. 45, 14 ingenia equorum ... cum ... currus aemulos ... astu praeverterent). 10, 14 *partus* adultos persequitur parens *aquila* ..., aemulos scilicet rapinae.

de rebus corporeis: VERG. Aen. 5, 187 partem *navis* rostro premit aemula Pristis (SERV. eiusdem rei studiosa). HOR. epist. 1, 19, 15 aemula lingua. COLVM. 10, 414 arbos Livia Chalcidicis et Cannis aemula Chiis. PLIN. nat. 2, 36 sidus appellatum Venus ... ipsis ... cognominibus aemulum solis ac lunae. 9, 63 quas (*mustelas*) ... lacus Raetiae Brigantinus aemulas generat marinis. 12, 36 *scordastus* vocatur arbor aemulo gummi (*abl. absol.*). 15, 68 quaedam *fici* et piris magnitudine aemulae. 19, 165 origano aemulo (*abl. absol.*) nusquam utrumque (*origanum aut satureia*) additur. SIL. 5, 439 crinibus aemula barba umbrabat rictus. 8, 593 Mantua ... ad sidera cantu evecta Aonio et Smyrnaeis aemula plectris. STAT. Theb. 3, 226 solem longe ferit aemulus orbis (*i. clipeus*). 4, 292 venit et Idaeis ululatibus aemulus Azan. 9, 816 qui tela meis gerit aemula telis. silv. 3, 5, 101 trepidis ubi dulcia nautis lumina noctivagae tollit Pharus aemula lunae. 4, 2, 26 aemulus illic mons Libys Iliacusque nitent. 4, 4, 80 Vesuvius ... aemula Trinacriis volvens incendia flammis. MART. 4, 25, 1 aemula Baianis Altini litora villis. 4, 42, 10 Paestanis rubeant aemula labra rosis. 8, 28, 15 primis nivibus ... aemula dona (*i. toga*). 12, 94, 2 cessi, aemula ne starent carmina nostra tuis. 13, 118, 2 Tarraco, Campano tantum cessura Lyaeo, haec genuit Tuscis aemula vina cadis. IVV. 11, 74 aemula Picenis ... mala. TAC. hist. 2, 38 aemulis urbibus regibusve excisis. APVL. Socr. p. 117 Oud. lunam ..., solis aemulam. p. 117 villas aemulas urbium conditas. SOL. 45, 14 currus aemulos (*v. l. 4*). PANEG. p. 178, 15 vides circum maximum aemulum ... Romano. AVIEN. Arat. 364 stella. 478 spatio disiuncta pari fax (*i. stella*) aemula (ARAT. *φαιν.* 211 ἐρίσσεις) flagrat. AVSON. 268, 1 p. 189 P. *Otho* polluto gesturus sceptra Neroni. 392, 16 p. 255 collum columbis aemulas *anites.* CLAVD. carm. min. 51, 14 aemula naturae parva reperta manus *Archimedis.* SIDON. carm. 18, 3 aemula Baiano tolluntur culmina cono parque cothurnato vertice fulget apex. 22, 193 aemula Palladiis textrina educere templis. PHOC. carm. de Verg. 29 quis, facunda, tuos toleraret, Graecia, fastus, ... aemula Vergilium tellus nisi Tusca dedisset? CARM. epigr. 1275, 2 aemulaque in cunctis forma seni Pylio.

de rebus incorporeis: VERG. Aen. 10, 370 per ... spem ... meam, patriae quae nunc subit aemula laudi. HOR. epod. 16, 5 aemula ... virtus Capuae. VAL. MAX. 8, 11 ext. 5 natura ... saepe numero aemulam virium suarum artem esse patitur (*cf.* APVL. met. 2, 4 quas (*uvas*) ars aemula naturae veritati similes explicuit. AVSON. 331, 2 p. 117 P. aemula Cecropias ars imitetur apes. 340 B, 1 p. 159 aemula dis, naturae imitatrix, omniparens ars). LVCAN. 1, 120 stimulos dedit aemula virtus (*cf.* VAL. FL. 5, 86 SIL. 1, 510). 8, 308 fatis nimis aemula nostris fata movent Medos. SIL. 4, 4 aemula ... Herculei iactatur fama (iactantem facta *Liv.*) laboris. 13, 463 quod te per nostri Martis precor aemula facta. STAT. Ach. 1, 864 ut vero accessit propius *Achilles* luxque aemula (*i. orbis lucem referens*) vultum reddidit et simili talem se vidit in auro. APVL. met. 2, 10 aemula libidine in amoris parilitatem congermanescenti mecum. apol. 16 qui fiat, ut arcus in nubibus variet (varie *cod.*), duo soles aemula similitudine visantur. 18 paupertas ... aemula laudis. PS. APVL. Ascl. 36 speculorum nostrorum similes imaginum similitudines aemulo splendore reddentium. TERT. idol. 13 Eleazar *et* dives ... alternas malorum et bonorum vices aemula retributione compensant. CYPR. hab. virg. 7 ambulandum est vestigiis paribus, aemula ingressione nitendum. NOVELL. Theod. 18, 1 pr. Florentium ... cum suis magnis in rem publicam meritis praeclari animi aemula virtute certans. HIL. psalm. instr. 19 aemula organo vox chori canentis auditur. AVIEN. Arat. 997 nox aequa diem subit aemula (*ἰσαίεται*). orb. terr. 763 clarumque diem nox aemula ducit. 1018 micat ardua tecta Phaselis eminus et Phoebi radiis tremit aemulus ardor. AMM. 30, 4, 19 Cluentianae vel pro Ctesiphonte orationum aemula ornamenta. 31, 4, 9 ambo aemulae temeritatis. PAVL. NOL. epist. 21, 1 ut et cervis vel capreis aemula pernicitate contenderet *Asael.* carm. 26, 286 patriis virtutibus aemula sanctus signa geris.

II *invidus, inimicus, obliquus, adversus, adversarius, contrarius. ponitur absolute, coniungitur subst. cum gen., adi. cum dat., et cum praep.* in (*cum acc.*); *accedunt ablativus limit., praepositiones* in (*cum abl.*), ob: *de animantibus*: PLAVT. Pseud. 197 tu quae amicos tibi habes lenonum aemulos lanios. VARRO Men. 436 aemulum illius artis atque obstrigillatorem. VERG. Aen. 6, 173 aemulus ... Triton (NON. 238 *explicat* 'invidus'). catal. 10 (8), 6 Tryphonis aemuli. HOR. carm. 3, 16, 14 *Philippus* subruit aemulos reges muneribus (*cf.* PLIN. nat. 36, 75 ne pecuniam successoribus aut aemulis insidiantibus praeberent *reges Aegypti.* TAC. hist. 3, 66 (*supra p. 973, 21*) *ubi* aemulo redituram *scripsit Rhenanus.* ann. 6, 32 *Tiberius* Tiridaten aemulum Artabano ... deligit. 13, 7 aemulus Vologesi filius Vardanes. 15, 3 Parthis, Romani imperii aemulis. ITALA I reg. 28, 16 (Verec. 2, 21) deus regnum ... tradidit ... aemulo tuo. *item* VVLG. *ibid.* cum dominus ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

transierit ad aemulum tuum, γέγονε μετὰ τοῦ πλησίον σου. CYPR. epist. 55, 9 levari adversus se aemulum principem. LVCIF. moriend. esse 9). OV. ars 3, 360 (*de ludo latrunculorum*) unus cum gemino calculus hoste perit ... aemulus. VAL. MAX. 4, 1 ext. 5 ut gravem in administratione rei publicae aemulum ... tolleret vel summoveret (*sequitur* adversarius). 7, 2, 3 *populi Romani virtus* acri aemulo (*i. Hannibale*) liberata. SEN. Herc. O. 843 *et* 883 *Iunonis* (*sc. Hercules*). 883. PLIN. nat. 29, 21 *non* pudor, sed aemuli[s] pretia *medicorum* summittunt. 35, 89 *Apelles* subornato fraude aemulorum plano regio invitatus. PS. QVINT. decl. 9, 18 magna de vetere aemulo poena (*syn.* inimicus). PLIN. paneg. 80 reconciliare aemulas civitates. SVET. Nero 53 *Nero* omnium aemulus, qui quoquo modo animum vulgi moverent. GELL. 1, 25, 18 harum Noctium aemulus. APVL. met. 1, 4 in convivas aemulus. 1, 9 cauponem ... vicinum atque ob id aemulum. 6, 22 scias ... aemulos tuos cavere. TERT. nat. 1, 7 profanis et aemulis disciplinae Christianae (*opp.* sectatoribus et conservatoribus). test. anim. 1 aemuli persecutoresque eius (*Christianae veritatis*). bapt. 5 aemulus dei *diabolus*. 12 aemuli fide⟨i⟩. *ibid.* aemuli *domini* (*ibid.* adversantes domini). anim. 2 et ex aemulis nonnumquam testimonium necessarium, si non aemulis prosit. 20 diabolus aemulus (*intellege dei*). 26 *de gemino geminum in partu praevenire cupiente* (*syn.* contentiosus). apol. 5 aemuli *pessimorum optimi* (*opp.* socius). adv. Iud. 3 aemulos legis (*cf.* adv. Marc. 1, 21. 4, 20) et hostes. adv. Marc. 1, 26 *deus* mali aemulus, ut boni amorem odio mali exerceat. 4, 7 diversae atque aemulae divinitatis professione. 5, 19 *creatoris* aemulus et destructor eius. CYPR. cathol. 13 aemuli sacerdotum (*syn.* inimicus). epist. 45, 3 aemuli (*syn.* ex diverso discrepans factio). LACT. inst. 2, 9, 11 dei aemulum (*i. diabolum*). AMM. 14, 9, 2 aemulis consarcinantibus insidias graves. 17, 11, 3 aemulorum ... malivolentia. 28, 4, 26 unus *iuris peritus* in cubiculo, alter eius aemulus in triclinio repugnantia tractaturi. AMBR. in psalm. 36, 10 aemulatores pro bonis et bonae rei imitatoribus posuit, aemulum pro obliquo et invido. 36, 11 noli esse aemulus et obliquus. HIER. epist. 53, 8 fratris ... Iacob semper aemulum (*i. Edom*). 66, 14 maledicis et aemulis. 69, 10. 74, 4 non enim amore fecit hoc filii *Synagoga*, sed aemulae (*i. Ecclesiae*) odio. 74, 5 Ecclesia, quem scit suum esse, libenter concedit aemulae, dum vivat saltem apud adversariam. 108, 18[a] *cum* omnes sancti aemulos habuerint. 108, 18[b] aemulum laedere. 108, 26. 130, 7. 134, 1 VVLG. I reg. 2, 32. PRVD. ham. praef. 15 frater (*Cain*) probatae sanctitatis aemulus. CLAVD. 24, 36 nulli *triumphatori* pars aemula defuit umquam, quae gravis obstreperet laudi. AVG. civ. 5, 18 p. 224, 31 D. damnatus ... ab aemulis. 14, 3 p. 8, 24 D. quis ... illo (*diabolo*) est inimicior sanctis? quis adversus eos contentiosior, animosior et magis aemulus atque invidus invenitur? AVELL. epist. 58, 5 p. 132, 3 ne aliqua forsitan fidei aemulorum fraude vitientur. 217, 1 p. 677, 8 qualia aemuli religionis homines temptant. 231, 11 p. 699, 20 de quibus ipsi aemuli convincantur. SALV. eccl. 4, 49 paene omnis sermo divinus habet aemulos suos. quot genera praeceptorum sunt, tot adversariorum. SIDON. epist. 3, 4, 1 aemulorum sibi ... populorum. ACTA syn. Rom. a. 501 (Mon. Germ. XII) 20 (6) p. 429, 2 ab ... turbis aemulorum. GREG. TVR. Franc. 2, 37 gentem hanc incredulam semperque aemulam tibi. glor. mart. 21 et in hoc inimicus semper generis humani aemulus extat. vit. patr. 1, 1 *diabolus* aemulus est ... sanctitati. 15, 3 serpentem illum humanis dignitatibus aemulum. glor. conf. 6 si quis est adhuc infidelis et aemulus, ut haec non credat. *in comparatione*: COLVM. 4, 24, 10 hunc (*focaneum palmitem*) ... tamquam aemulum diligenter ... amputant *rustici*.

in amore i. q. rivalis: TER. Eun. 214 istum aemulum, quod poteris, ab ea pellito. 623 miles vero sibi putare adductum ante oculos aemulum. CIC. Verr. 4, 78 duo praetoris aemuli non molesti. 6, 82 si non tamquam virum, sed tamquam aemulum removisset. 6, 110 praetoris aemulum. 6, 133 tuus aemulus. CIC. Att. 6, 3, 7 licebit eum solus ames, me aemulum non habebis (*usitata loquela, cf.* HOR. ars 444 sine rivali teque et tua solus amares). CAT. 71, 3 aemulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem. HOR. carm. 4, 1, 18 potentior largi (-is *pars codd.*) muneribus riserit aemuli. OV. ars 2, 436 si nulla subest aemula, languet amor. rem. 768 aemulus est nostri maxima causa mali. at tu rivalem noli tibi fingere quemquam. LIV. 30, 14, 1 haec non hostili modo odio, sed amoris etiam stimulis amatam apud aemulum cernens cum dixisset. PETRON. 80 omnes fabulae ... sine aemulo habuerunt complexus. 95 sine aemulo et cella utor et nocte. SIL. 14, 223 aemulus ille tuo quondam, Polypheme, calori (*i. Acis*). TAC. ann. 13, 13 Agrippina libertam aemulam ... muliebriter fremere. 14, 42 servus ... amore exoleti incensus et dominum aemulum non tolerans. PLIN. epist. 6, 31, 5 contentus aemulum removisse. APVL. met. 10, 24 coepit puellam velut aemulam tori succubamque suspicari. VVLG. I reg. 1, 6 affligebat quoque eam (*Annam*) aemula eius (*Phenenna*). GREG. TVR. Franc. 4, 25 aemula ... Marcatrudis. 4, 26 aemula ex hoc Ingoberga, quod a rege diligerentur *puellae*. *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 108 *onagri* timent libidinis aemulos (*cf.* SOL. 27, 27).

de rebus corporeis: SALL. Cat. 10, 1 Carthago, aemula imperi Romani (*cf.* VELL. 1, 12, 6. 2, 1, 1 sublata imperii aemula. MELA 1, 34 pertinax. PLIN. nat. 5, 76 CLAVD. carm. 5, 54 AVG. civ. 1, 30. 3, 21). SALV. gub. 7, 67 illa *urbe* ... Romanis arcibus aemula. PLIN. nat. 15, 76 tantam illam urbem et de terrarum orbe per CXX annos aemulam. 33, 141 Carthago ... illa terrarum aemula. FLOR. epit. 1, 1, 9. 1, 31, 5 metu ... aemulae urbis. AMM. 23, 5, 20. TERT. anim. 32 contraria ... animalia *sunt* ... igni ... quaecumque de aemulo producentur elemento. apol. 48 quae ratio universitatem ex diversitate composuit, ut omnia ex aemulis substantiis sub unitate constarent. adv. Marc. 1, 16 ut aemula inter se conditionis universitas ista modulata sit. 4, 1 mundum ... ex diversitatibus structum *esse* aemularum invicem substantiarum. CARM. de Sod. 102 aemula subseritur caligo *soli*. *per enallagen*: STAT. Theb. 6, 713 discus ... longe super aemula (*i. aemuli*) signa consedit.

de rebus incorporeis: VERG. Aen. 5, 415 aemula necdum temporibus geminis canebat sparsa senectus (*cf.* MAX. 1, 1 aemula quid cessas finem properare senectus? INSCR. christ. Rossi 194, 1 p. 267. IVVENC. 1, 28 aemula romissis obsistit talibus aetas). GELL. 14, 3, 11 duae eminentiae, cum simul iunctae in arduum nituntur, simulacrum quoddam contentionis aemulae pariunt. TERT. scorp. 5 omnes fidei disciplinas et ipsas aemulas vitio. 9 novitatem Christianam ... quasi et de deo aliam ac proinde ⟨de⟩ disciplina quoque aemulam. ieiun. 1 ut ... *animalis fides* spiritalem disciplinam pro substantia aemulam ... accuset. 3 ut homo ... salutem aemulo modo redaccenderet inedia. anim. 8 ut sint tam discreta quam paria, tam amica quam et aemula *opera*. 36 propter aemulas ... opiniones philosophorum et haereticorum. 43 aemulas somno valetudines. apol. 2 quaedam ratio aemulae operationis insequitur. 21 qui ... eiusmodi fabulas aemulas ad destructionem veritatis istiusmodi praeministraverint. adv. Val. 16 in aemulas aequiperantias corpulentiarum. adv. Marc. 2, 11 nihil ... aemulum mali non bonum, sicut et boni aemulum nihil non malum. 2, 28 et ipse adversus Marcionem antitheses aemulas faciam. resurr. 3 ratio ... divina in medulla est, non in superficie, et plerumque aemula manifesti. 54 vita, mortis scilicet aemula. CYPR. iud. 6 Chanana manus, quae nondum subdita bello aemula pugnaci versabat corda tumultu. ITIN. Alex. 40 invidentia laudationum earum aemula. FIRM. err. 12, 5 inferiores aliqui aemulo stridore persequitur et adversarium cupit crudeli feritate torquere. AMBR. serm. Sess. (Migne 18, 115) 1, 4 quod sibi inimicum est ratione, veritate diversum, aemulum ratione. PAVL. NOL. epist. 40, 7 cum quibus (*principibus tenebrarum*) a nobis aemula pro salute contentio est. THEOD. PRISC. log. 2, 79 p. 181, 5 si remotis accidentibus adhuc ille aemulus (malus *al. et Rose*, emulor *al.*) color icteri perseveraverit. CASS. conl. 22, 3, 6 ut ... magistram incorruptionis ac puritatis altricem abstinentiae districtionem tamquam aemulam perhorrescant. AVELL. 38, 1 p. 85, 8 ut ... rumor aemulus consenescat. SALV. eccl. 1, 15 quid ... tam ferum, tam inhumanum, tam legi aemulum, quam si dicamus ...? 3, 93 praesentiam ... tuam quasi aemulam et adversariam iudicantes. gub. 8, 21 eos ..., in quibus omnia sibi aemula atque inimica cernebant. GREG. TVR. Franc. 1, 44 livor inimici (*i. diaboli*), quae (qui *al.*) semper est aemula sanctitate (-i *al.*).

III *nota*: *i. q.* ζηλωτής *cf.* aemulator *p. 973, 29*: ITALA (Lucif. de non parc. 12) I Macc. 2, 27 omnis aemulus (VVLG. qui zelum habet legis. ὁ ζηλῶν). ITALA (Lucif. de non parc. 15) I Macc. 2, 50 aemuli (VVLG. aemulatores. ζηλώσατε) estote legis.

IV *i. q. similis, par, dignus, adaequans* (*cf.* sine aemulo *p. 976, 81*): LVCR. 1, 296 sunt venti corpora caeca, quandoquidem factis et moribus aemula magnis amnibus inveniuntur. HOR. ars 203 tibia non, ut nunc, orichalco vincta tubaeque aemula. TAC. ann. 13, 3 dictator Caesar summis oratoribus aemulus. FRONTO p. 216, 5 N. illas intonsas abietes neglectasque piceas caput aemulum nubibus addere. APVL. met. 1, 19 fluvius in speciem placidae paludis ignavus ibat argento vel vitro aemulus in colorem. TERT. anim. 9 omne tenue atque perlucidum aëris aemulum est. 5, 17 (*agitur de* Eph. 2, 14 *sq.*) Marcion abstulit 'sua', ut inimicitiae daret carnem, quasi carnali vitio, non Christo aemulae. CYPR. hab. virg. 15 si quis pingendi artifex vultum alicuius et speciem et corporis qualitatem aemulo colore signasset. SOL. 1, 80 regem Antiochum Artemon ... sic facie aemula mentiebatur, ut uxor regia ... tamdiu dissimulaverit defunctum maritum (*cf.* PLIN. nat. 7, 53 Antiocho ... Artemo in tantum similis fuit, ut). HIL. in psalm. 51, 15 aemulae aeternorum temporum temporariae festivitates. AVIEN. Arat. 163 stella ..., quae aemula vicinis accendit lumina flammis. AMM. 14, 8, 11 civitates ... egregias, nullam nulli cedentem, sed sibi vicissim velut ad perpendiculum aemulas. CLAVD. carm. 28, 499 ubi ... Nereus ... nudata ... litora fluctu deserit, Oceani lunaribus aemula damnis. PAVL. NOL. epist. 23, 28 corvus ..., cui bene comparantur illarum abietum aemuli crines (*de colore nigro secundum* VVLG. cant. 5, 11). 29, 2 iniquitate illa vitiorum dorso cameli aemula (*alludit* VVLG. Matth. 19, 24). MAR. VICT. carm. 3, 509 ut membris coeant altrinsecus aemula membra. CORP. XII 920 cum quo vixi ann(is) XXXX sine ullo aemulo.

neutr. plur. **aemula,** -ōrum: TERT. nat. 1, 7 damnator ... utique aemula sibi puniens. scorp. 10 aemula ... quaeque concurrunt. anim. 8 ut sint tam discreta quam paria, tam amica quam et aemula.
AVSON. 211, 9 p. 67 P. creditus olim fervere mero, ut Vergilii Flaccique iocis aemula ferres. CARM. epigr. 787, 39 nobili falsa manu

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

portantes aemula caeli ut speciem domini foedare⟨nt⟩ luce corusca. *Oertel.*

? **Aemyndus** *insula.* PLIN. nat. 5, 134 in Ceramico . . . sinu (*Cariae*) . . . *insula* Aemyndus. *error vel lacuna subesse videtur, cf.* 2, 204 *terrae motus* abstulit insulas mari iunxitque terris, . . . Zephyrium Halicarnaso, Aethusan Myndo (*Cariae oppido*). *Diehl.*

Aen, עַיִן, *Αἴν, nom. opp. Palaestinae.* VVLG. Ios. 15, 32 I par. 4, 32. *scriptum* Ain (VVLG. Ios. 19, 7. 21, 16) HIER. nom. hebr. p. 24, 11 Ain oculus vel fons. HIER. sit. et nom. p. 92, 22 Ain in tribu Iuda . . . .

Aena, עֵינָם, *Αἰνάν, nom. regionis Palaestinae.* HIER. sit. et nom. p. 85, 8 *sqq.* Aenam euntibus Thamnam nunc desertus locus . . . . est et fons in supradicto Aena loco, unde et Aenan, id est nomen fontis, accepit . . . . porro Hebraei adfirmant Aenan non locum significare, sed bivium . . . (*cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. 38, 14. AVG. c. Faust. 22, 86). ITALA gen. 38, 14 (cod. Lugd.) Asnan. gen. 38, 21 (cod. Lugd.) Adina (VVLG. gen. 38, 14 *et* 21 in bivio). *Plenkers.*

Aenare *insula maris Aegaei.* PLIN. nat. 5, 137. *cf.* Aenaria. *Diehl.*

aēnāria NOT. Tir. 101, 49 *inter* aenum *et* plumbum. *V.*

Aenāria, -ae, *insula maris Tyrrheni, apud Graecos* Pithecusae, -a (*cf. Appian. civ.* 5, 69 ἐς νῆσον ὡρμίσθη τὰς Πιθηκούσας, ἣ νῦν ἐστιν Αἰναρία), *nunc* Ischia, *de qua cf. Mommsen, Corp. X p. 679. de* a *longa cf.* AETNA 429. *ad etymologiam:* PAVL. FEST. 20 Aenariam appellavere locum, ubi Aeneas classem a Troia veniens appulit. PLIN. nat. 3, 82 Aenaria a statione navium Aeneae, Homero Inarime dicta (SOL. 3, 2 SERV. auct. Aen. 9, 712 MART. CAP. 6, 644). *cf. paulo ante:* Prochyta non ab Aeneae nutrice, sed quia profusa ab Aenaria (*unde* MART. CAP. *l. c.* Abaenaria) erat. *cf.* NAEV. Serv. auct. Aen. 9, 712. *ad structuram:* SISENNA Non. 93 Marius ostio Liris evehitur adque Aenariam suos continuatur. FRONTO p. 47, 4 N. qu⟨o⟩nam modo Aenariam commodissime venias. *contra* CIC. Att. 10, 13, 1 in Aenariam transire. PLIN. nat. 16, 141 in Aenaria. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 77 apud Aenariam insulam. LIV. 8, 22, 6 insulas Aenariam et Pithecusas. FRONTO p. 45, 6 N. in insula Aenaria (p. 45, 16 HYG. fab. 125 p. 107, 13 ITIN. Anton. 515 *cf.* VELL. 2, 19, 4). PLIN. nat. 31, 9 in Aenaria insula (32, 154 IVL. HONOR. geogr. p. 46, 9 CAEL. AVR. *l. c. trad.* Tenarium). OBSEQ. 54 Aenariae terrae hiatu flamma exorta in caelum emicuit. *adde haec:* AETNA 429 flagrans Aenaria quondam, nunc extincta super. MELA 2, 121 PLIN. nat. 2, 227 SVET. Aug. 92 FLOR. 2, 18, 2. RAVENN. p. 410, 11 Ennavia? *cf.* Aenare. *incolae: gen. plur.* **Aenārum** (*a nomin.* Aenares?). STAT. silv. 3, 5, 104 Aenarumque lacus medicos Stabiasque renatas (Denarum *cod., corr. Vollmer, qui contulit* OV. met. 14, 90 *sq.*). *Diehl.*

aēnātor *et post* **aēneātor,** -ōris *m.* [*a tuba aenea vel aliis instrumentis aeneis nominatus. Th.*] *v. Kubitschek, PW. I 595.* PAVL. FEST. 20 aenatores (*sic codd., cf. Eph. epigr. VIII p. 257, 3*) cornicines dicuntur, id est cornu canentes. GLOSS. II 12, 3 aenatores (-natores *in rasura*) κυμβαλοκρ⟨ο⟩ῦσται. IV 12, 11 aenatores coniciens (*lege* cornicines). *in ceteris glossis lemma est* aeneator *vel* -ores, *adscripta* σαλπικτής, tubicines, liticines, id est cornu vel calamo canentes, *semel* II 565, 22 tubarum factor, *hoc versum a sciolo.* ACTA lud. saec. Aug. 88 aenatores in funere canere ⟨solitos⟩. SEN. apoc. 12 tubicinum, cornicinum, omnis generis aenatorum (senat- *cod.*) tanta turba, tantus concentus. epist. 84, 10 cavea aen[e]atoribus cincta est. FRONTIN. strat. 2, 4, 3 praemisit equites cum aeneatoribus. *ibid.* concinere aeneatores. 2, 12, 1. 3, 9, 3 perfectissimos. SVET. Iul. 32 interque eos (*milites*) et aeneatores rapta ab uno tuba prosilivit ad flumen et ingenti spiritu classicum exorsus pertendit ad alteram ripam. AMM. 16, 12, 36 aeneatorum (*sic*) accentu (24, 4, 22). 19, 2, 5 aeneatorum clangore. CORP. XIII 6503 (*Steinbach*) Minervae aeneatores coh. I Seq. et Raur. eq. CORP. X 5173 (*Casini, a. 200*) collegium aeneator(um). 5415 (*Aquini*) patr(onus) colleg(ii) ⟨ae⟩niatorum. VI 10221 collegio aeniatorum frumento publico. 10220 hic iaceo: reliqui tri⟨bu⟩m ingenuam, frumentum ⟨publ⟩icum et aeneatorum ⟨collegium?⟩. *hic genetivum ab* aeneati *ducit Henzen, quos vult esse incisos frumento publico, perperam puto.* *V.*

Aenbura *cogn. vir.* CORP. V 4033 (*periit*) Q. Caeci⟨l⟩ius Q. f. Aenbura.

Aenda *v.* Ahion. **Aendor** *v.* Endor.

Aenēa *v.* Aenia.

Aenēās, -ae, *Αἰνείας, Αἰνέας. ad declinationem: dat schema* ARS Bern. gramm. suppl. p. 97, 5 (*cf. tamen p. 982, 21*). CHAR. gramm. I 66, 31 ὁ *Αἰνείας τοῦ Αἰνείου* huius Aeneae (PRISC. gramm. III 481, 31 ARS Bern. *l. c.* p. 97, 3). PRISC. gramm. III 443, 12 hic Aeneas, huius Aeneae (ARS Bern. *l. l.* p. 91, 23 *cf.* p. 164, 6). CHAR. gramm. I 66, 13 si sint peregrina, genetivo casu in 'ae' deficient, ut Aeneas, Aeneae, . . . vocativo amissa 's' (p. 121, 10) producent 'a', ut "quo fugis, Aenea?", quamvis veteres hic Aenea dixerint sine 's', ut Varro (Men. 16) in Age modo (p. 120, 32). . . . solet venire in quaestionem, quare Aeneas Aeneae, Maecenas Maecenatis. QVINT. inst. 1, 5, 61 ne miremur, quod ab antiquorum plerisque 'Aenea' ut 'Anchisa' sit dictus. *eadem redit nominativi forma:* CORP. VI 1913. IX 4913. PRISC. gramm. II 284, 20 *divisione in genetivo poetica* frequenter veteres Romanorum poetae utuntur, 'Aeneai' et 'Anchisai' . . . pro 'Aeneae' 'Anchisae' . . . dicentes (ARS Bern. *l. l.* p. 95, 1). CHRON. Gall. a. 511 chron. min. I p. 634, 100 Silvi Aenei (silvia henei *C*). *acc.* PRISC. gramm. II 285, 13 accusativus 'ae' dipthongum genetivi sive dativi mutat in 'am'. . . . frequentius . . . invenimus in graecis nominibus 'as' . . . terminantibus accusativum graecum proferre auctores, 'hunc Aenean'. . . . romanae tamen declinationis ratio exigit 'hunc Aeneam' . . . dicere. *poetarum codd. hic illic aut omnes aut ex parte ante consonantem exhibent* Aeneam: PROP. 4, 1, 2 (-an ς) VERG. Aen. 1, 260 *et* 5, 809 *al. R* MANIL. 4, 24 SIL. 2, 413 *cod. Oxon.* CLAVD. carm. min. 17, 38 CORIPP. Ioh. praef. 12 *et* 15. *ante vocalem vel* h *ubique traditur et legendum est* Aeneān, *ultima syllaba nusquam elisa: ante vocalem:* VERG. Aen. 1, 631. 4, 214. 6, 685. 8, 73. 9, 190. 9, 202. 9, 239. 10, 165. 10, 646. 11, 910 OV. epist. 7, 26 met. 14, 78 ars 3, 337 fast. 5, 563 HOMER. 509. *ante* h: VERG. Aen. 10, 65 OV. ars 3, 86. *ante consonantem:* VERG. Aen. *saepe, ca. 25[iens].* OV. epist. 7, 29 met. 14, 170 am. 2, 14, 17 trist. 1, 2, 7 SIL. 2, 413. 8, 87 HOMER. 472 STAT. silv. 4, 2, 2 IVV. sat. 1, 162. *apud scriptores utraque forma legitur in codd.* *vocat.* Aenea: VARRO ling. 6, 60 in choro in quo est 'Aenea! quis est qui meum nomen nuncupat'? TIB. 2, 5, 39 VERG. Aen. 3, 41. 5, 17. 6, 52. 6, 261 (SEN. epist. 82, 7). 6, 539 *al.* OV. epist. 7, 9 met. 14, 247 VVLG. act. 9, 34 (*contra* CASS. Nest. 7, 19, 2 *qui citat.* Aeneas *N[1]*). *cf.* CORP. IV 1285. *minimam igitur auctoritatem habet voc.* Aeneas, *quem finxit* ARS Bern. (*v. p. 981, 71*). *ad orthographiam:* MART. CAP. 3, 234 'a' ex uno . . . latere suscipit 'e', ut Aeneas (VERG. gramm. suppl. p. 189, 10). CORP. X 8348 (*Pompeis*) Aénea⟨s⟩. *in libris ensim, raro* -nia-, *singulariter* IORD. Rom. 88 Aenaeae. 90 sub Aena. *rarissime graecus accentus servatus est:* OV. met. 15, 450 penatigero Aeneae *in fine hexametri.* MANIL. 4, 24. CARM. epigr. 212 *in scazonte.*

I *heros Romanus laudatur inde a* NAEV. (frg. 24) *et* VARR.

1 *epitheta: ad originem:* VERG. Aen. 8, 521 Aeneas Anchisiades (*cf. sub voce et* 6, 322 Anchisae generate. 6, 331 Anchisa satus). 6, 169 Dardanio (11, 472. 12, 613 HOMER. 472 GLOSS. III 513, 43. *cf.* VERG. Aen. 12, 14. SERV. Aen. 7, 241 Dardanus id est Aeneas. 4, 159. VERG. Aen. 10, 544 *et* 12, 775 Dardanides. 4, 224 *et* 9, 99 Dardaniumque ducem. *sim.* 10, 813. 601. 9, 87). 1, 596 Troius (6, 403. 7, 221 catal. 14, 3 OV. met. 14, 156 AVSON. 118, 5. *cf.* VERG. Aen. 8, 530 *et* 10, 884 Troius heros). 6, 52 Tros (12, 723. *cf.* 6, 126 Tros Anchisiade. 10, 250). PROP. 2, 34, 63 Troiani (cf. VERG. Aen. 10, 597 vir Troiane. 11, 230 rege). 4, 1, 2 Phrygem (*cf.* VERG. Aen. 12, 75 Phrygio . . . tyranno. LVCAN. 9, 44 magistro. MART. 8, 6, 14 viro. FLOR. 1, 1, 9 *unde* IORD. Rom. 20). VERG. Aen. 6, 103 heros. 8, 463 hospitis (PANEG. 9, 18). LIV. 1, 2, 5 regem (*cf.* VERG. Aen. 1, 544). CORP. XV 6236 (*in lucerna*) Aen(eas) Anc(hises) Asc(anius); rex pie. *ad animum: creberrima* pius: VERG. Aen. 1, 220 pius Aeneas (*saepe, in universum 18[iens]*). *nota* 5, 418 idque pio sedet Aeneae. 7, 5 at pius exequiis Aeneas rite solutis. *hanc formulam receperunt:* OV. fast. 1, 527. 3, 601. 6, 434 am. 2, 18, 31 SIL. 7, 474 AVSON. 230, 4. 236, 5. SEN. benef. 6, 36, 1 TERT. nat. 2, 9 LACT. inst. 5, 10, 5 AVG. civ. 1, 3. 3, 14. pater: VERG. Aen. 1, 580 pater Aeneas (1, 699, *saepius, in universum 18[iens]*). *nota* 5, 129 hic viridem Aeneas frondenti ex ilice metam constituit signum nautis pater. 8, 28 cum pater in ripa gelidique sub aetheris axe Aeneas . . . procubuit. *dictionem receperunt:* HOR. carm. 4, 7, 15. CORIPP. Ioh. 1, 203 tunc pater Aeneas, et nunc pater ipse Iohannes. *alia:* VERG. Aen. 1, 544 rex erat Aeneas nobis, quo iustior alter nec pietate fuit nec bello maior et armis. 4, 466 ferus Aeneas. 6, 413 ingentem (8, 367). 11, 910 saevum. *cf.* 12, 107 saevus in armis. HOR. sat. 2, 5, 62 ab alto demissum genus Aenea. VERG. Aen. 5, 770 bonus Aeneas (11, 106). OV. fast. 3, 424 gravis. TIB. 2, 5, 39 impiger. SERV. Aen. 1, 10 iustus. VERG. Aen. 9, 784 magni (10, 159. 829 STAT. silv. 4, 2, 2 ENNOD. dict. 21, 21). 1, 260 magnanimum (5, 17. 9, 202). OV. met. 15, 450 penatigero. HOMER. 236 sacer. *adde* DARES 12. *attributive apposita:* CORP. X 8348 (*Pompeis*) Aénea⟨s Ven⟩eris et Anchisa⟨e filius⟩ (HYG. fab. 273 p. 148. 251 p. 139 MYTHOGR. 1, 202. *cf.* VERG. Aen. 1, 617. 7, 556 HOMER. 236). VERG. Aen. 4, 191 Troiano sanguine cretum. NOVELL. Iust. 47 praef. Troianus rex. SERV. Aen. 6, 777 hoc epitheton *Assaraci sanguinis* . . . est proprium Aeneae. VERG. Aen. 12, 166 Romanae stirpis origo. *sim.* TAC. ann. 12, 58 SERV. Aen. 1, 284. *ad* VERG. Aen. 1, 2 fato profugus *saepius appellatur* profugus: *cf.* OV. ars 3, 337. LIV. 1, 1, 4 domo profugum (1, 1, 8). MELA 2, 28 profugo (CYPR. idol. 4 OROS. hist. 1, 18, 1 CASSIOD. chron. II p. 121, 47). CIC. Verr. 5, 72 fugiente a Troia (VERG. Aen. 10, 655 AVG. civ. 10, 16 SERV. auct. Aen. 2, 797 IORD. Rom. 38). VERG. Aen. 12, 938 stetit acer in armis. *cf. l. 56.* 9, 39 optimus armis. 10, 311 omen pugnae. SIDON. carm. 11, 88 bellis *spectatus.* OV. fast. 2, 543 pietatis idoneus auctor. 4, 37 pietas spectata per ignes. **2** *laudantur:* VARRO Men. 225 Africa terribilis, contra concurrere civis ⟨civi⟩ atque Aeneae misceri sanguine sanguen (CARM. epigr. 212, 4). VERG. Aen. 3, 97 domus Aeneae (AVG. civ. 15, 19). 9, 446. 12, 554 genetrix (OV. met. 15, 762). SVET. Nero 39 quis negat Aeneae magna de stirpe Neronem? (AVG. civ. 3, 2. 3, 14). EMPOR. rhet. p. 568, 1 gente. OV. ars 1, 60 mater in Aeneae constitit urbe sui (am. 1, 8, 42). CIC. div. 1, 43 Aeneae somnium, quod in nostri Fabi Pictoris graecis annalibus eius modi est. VERG. Aen. 7, 234 fata (*cf.* 11, 232). 8, 380 laborem. 1, 128 classem. LVCAN. 9, 992 lares. SIL. 9, 73 sceptra. SERV. Aen. 1, 1 erroribus (6, 752

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Avg. conf. 1, 22). Coripp. Ioh. 1, 194 fugam. Fest. 266 adventu (Liv. per. 1 Serv. Aen. 1, 1. 1, 2. 4, 590. 6, 752 Bass. Macr. sat. 3, 6, 17 *cf.* Sall. Cat. 6, 1). Plin. epist. 5, 6, 43 arma. Serv. Aen. 2, 638 pietas. 1, 71 ad maiorem Aeneae gloriam. 3, 312 gloriam (9, 742 *al.*). Verg. Aen. 12, 324 agmine. Ov. met. 15, 861 comites (Pavl. Fest. 20. 44. 55. 266). Serv. Aen. 4, 620 socii. *ab Aenea nominata dicuntur oppida* Aenia *Macedoniae,* Aenos *Thraciae,* Aenaria *insula, ab Aenea nutrice* Caieta *vel* Prochyta, *ab uxore* Lavinium, *a consobrina* Lectosia, *a tubicine* Misenum: *singula invenies sub ipsis vocibus.* ~ *deus colitur*: *cf.* Ov. met. 14, 581 *sqq. et* Liv. 1, 2, 6 *Aeneam* Iovem indigetem appellant. Verg. Aen. 12, 794 indigitem Aenean scis ipsa et scire fateris deberi caelo fatisque ad sidera tolli, *dicit Iuppiter* (Pavl. Fest. 106 Mart. Cap. 6, 637 *cf.* Arnob. nat. 3, 39 Serv. Aen. 6, 134. 6, 777 Avg. civ. 8, 5. 18, 19. 21 Clavd. carm. min. 17, 37 *sq.* Mart. Cap. 1, 95). **4** *apud poetas et artifices*: *fabulae (praetextae?) titulus*: Char. gramm. I 132, 15 Pomponius Secundus in Aenea. Ov. fast. 5, 561 perspicit in foribus (*templi Martis Vltoris in foro Augusto*) diversae tela figurae ... hinc videt Aenean oneratum pondere caro. Plin. nat. 35, 71 *inter Parrhasii opera laudatur* Aeneas. Tac. ann. 4, 9. **5** *notanda*: **a** Rhet. Her. 4, 34, 46 ut si quem impium, qui patrem verberarit, Aenean vocemus. Verg. Aen. 4, 327 saltem si qua mihi de te suscepta fuisset ante fugam suboles, si quis mihi parvulus aula luderet Aeneas (Ivv. sat. 5, 139). Ov. met. 13, 665 non hic Aeneas, non qui defenderet Andron Hector erat. Hier. epist. 66, 11 audio te xenodochium in portu fecisse Romano .... quasi Aeneas nova castra metaris et super undam Tiberis ... tu viculum nostrum ... aedificas. **b** *pro Aeneide*: Ov. ars 3, 337 profugum Aenean, altae primordia Romae, quo nullum Latio clarius extat opus. *cf.* Aeneis *et* Stat. silv. 4, 2, 1 regia Sidoniae convivia laudat Elissae qui magnum Aenean Laurentibus intulit arvis.

II Silvius Aeneas: Corp. XIV 2068 (*Lavinii, aetatis fortasse Hadriani*) Silvius Aeneas Aeneae et Laviniae filius. *contra in universum pro* Silvi, *Aeneae fili, filio habetur*: Verg. Aen. 6, 769 Silvius Aeneas, pariter pietate vel armis egregius. Liv. 1, 3, 7 Aenean Silvium creat *regem Silvius.* Hier. chron. a. Abr. 909 Latinor. IIII Aeneas Silvius a. XXXI (Chronogr. a. 354 chron. I p. 143, 18 Prosp. chron. I p. 391, 104 Chron. Gall. a. 511 *ibid.* p. 634, 88 Cassiod. chron. II p. 122, 53 Beda chron. III p. 261, 78). 990 *Alba Silvius* Silvi Aeneae filius (Chron. Gall. a. 511 *l. c.* p. 634, 100 Beda chron. III p. 262, 87). Serv. Aen. 6, 770 Avg. civ. 18, 19. 20 Iord. Rom. 39. Prisc. gramm. II 175, 8 'Aeneas' Anchisae filius et Silvius 'Aeneas'.

III *alii*: Cic. Verr. 4, 170 homo summo ingenio, summa prudentia, summa auctoritate praeditus Halesinus Aeneas. Vvlg. act. 9, 33 invenit ... hominem quendam, nomine Aeneam, ab annis octo iacentem in grabato. 34 Aenea, sanat te dominus Iesus Christus. Hier. epist. 108, 8. *inepte interpretatur* nom. hebr. p. 67, 6 respondens aut pauper sive miseria. Cod. Iust. 7, 37, 2 imp. Zeno A. Aeneae comiti rerum privatarum. *nomen ficticium, Virgili grammatici magister*: Virg. gramm. suppl. p. 195, 17 ad meum Aeneam (p. 191, 7. 198, 23. 26. 200, 3. 10). *episcopi christiani*: Patr. Nicaen. 1, 42 Aeneas Ptolemaidos (*Phoeniciae*). 2, 41. 3, 41. 4, 38 Conc. Carth. a. 411 (Mansi IV) 164^{d} accedente Aenea episcopo a Turbunice. *in titulis*: Corp. VI 1913 C. Vibius C. (mulieris) l. Aenea. IX 5776 (*Ricinae*) Octaviae Primitivae ... Aene| Aeneas coiugi benemerenti. 4913 (*Trebulae Mutuescae, teste Ligorio*) Sex. Avidius Aenea l. III 2187 (*Salonis*) Q. Arrio Aeneae. 13981 Aeneas Proclianus (*lapis inter* a *et* s *praebet lacunam*). XII 4558 (*Narbone*) 〈A〉eneas. *cf.* IV 1285. *adde* VIII 7051 (*Cirtae*) διὰ 〈Κλ〉αυδίου Αἰνέου πρεσβε〈υτ〉οῦ. **Aeneas** *f. quasi* Αἰνεάς *v. sub* Aenides *p. 984, 26.* **Aeneadēs,** -is, **Aeneadae,** -um *et* -ārum, *Αἰνεάδης.* Prisc. gramm. II p. 65, 19 'a' paenultima brevis ante '-des' invenitur in patronymico, ut ... 'Aeneas Aeneades' (III 482, 3). *cf.* Aenides. Ars Bern. gramm. suppl. p. 99, 10 *dicit primae esse declinationis* (p. 97, 13 *et* 23. p. 117, 7. p. 132, 6). *nomin.* -es: Sil. 13, 767. *gen.* -ae: Prvd. apoth. 447. *acc.* en: Ov. Pont. 1, 1, 35 *ante voc.* met. 15, 804 *ante cons.* *nom. plur.* Aeneadae (Ars Bern. gramm. suppl. p. 132, 15). *haec sola forma legitur apud poetas.* Prisc. gramm. II 292, 18 'Aeneadum' ... pro 'Aeneadarum' Lucretius in primo versu 'Aeneadum genetrix'. Aeneadum: *ante conson.*: Verg. Aen. 1, 565. 9, 178. 10, 120. 11, 503 Sil. 1, 2. 2, 420. 2, 428. 3, 70. 8, 47. 13, 500. 14, 4. 16, 117 Carm. epigr. 888 *et* 1526 D 3 Avson. 275, 6. 266, 1. -um *eliditur ante voc.*: Val. Fl. 2, 573 Sil. 2, 55. 2, 295 Carm. epigr. 1525 C 6. *adde* Arnob. nat. 4, 17. Aeneadarum: Tert. nat. 2, 17 apol. 9 Avien. orb. 117 *in fine hexametri.* Aeneadis *dat. et abl.*: Verg. Aen. 7, 616 Sil. 3, 560. 4, 133. 4, 817. 5, 187. 8, 2. 11, 551. 6, 610. 12, 521. 13, 891 Symm. epist. 1, 1, 5. Aeneadās: *ante cons.* Verg. Aen. 3, 18. 5, 108. 8, 341 Ov. fast. 4, 161 Prvd. Symm. 1, 286 Coripp. Ioh. 1, 8. *ante voc.*: Ov. fast. 1, 717 Sil. 8, 175. 17, 289.

A *singulariter*: Ov. met. 15, 804 Caesarem. Ov. Pont. 1, 1, 35 *Augustum. cf. B 2 sub finem.* Sil. 13, 153 *Claudius Asellus.* 767 *Scipio.* *nota adi. pro* Romanus. Prvd. apoth. 446 purpura ... Aeneadae rectoris. *cf. p. 984, 37* **B** *pluraliter*: *inde a* Lvcr. Verg. 18^{iens}. Sil. 25^{iens}.

1 *comites Aeneae, Troiani; cf.* Serv. Aen. 1, 157 'Aeneadae' nunc Troiani, aliquando Romani (Gloss. IV 204, 19 Romani vel Troiani). Gloss. IV 476, 16 Troiani ab Aenea rege (476, 17 *et* 405, 8 Troiani). *cf.* V 262, 55 coniurati Aeneae (344, 25. IV 11, 49. 204, 14). *contaminata videtur* Gloss. V 163, 47 aeneator Aeneae coniuratio. Verg. Aen. 1, 565 quis genus Aeneadum, quis Troiae nesciat urbem? (*cf.* Val. Fl. 2, 573). 8, 341 magnos. 9, 466 duri. 10, 120 legio Aeneadum. 11, 503 Aeneadum ... turmae. *cf.* Tert. nat. 2, 17 apol. 9. Arnob. nat. 4, 27 Venerem Aeneadum matrem et Romanae dominationis auctorem. *nota*: *pro Aeneadis in Aeneide celebratis*: Coripp. Ioh. 1, 8 Aeneadas rursus cupiunt resonare Camenae. **2** *Romani*: Prisc. gramm. II 64, 10 a regibus sive conditoribus ... 'Aeneadae Romulidae' id est Romani (Ars Bern. gramm. suppl. p. 99, 13. p. 132, 13). Novell. Iust. 47 praef. Aeneas ... Troianus rex rei publicae princeps est nosque Aeneadae ab illo vocamur. Lvcr. 1, 1 Aeneadum genetrix (Ov. trist. 2, 261. 262 Corp. IV 3072 *cf.* 3139 Avson. 377, 7 epigr. 34, 2). Verg. Aen. 8, 648 Aeneadae in ferrum pro libertate ruebant (Avg. civ. 5, 12). Ov. fast. 1, 717. 4, 161 met. 15, 682 *et* 695. Carm. epigr. 888 (*Puteolis, saec. II?*) 〈qui dedit〉 Aeneadum fastis ex ordine consul 〈nomi〉na, progenies Claudius Appiadum. 1525 (*in Eryce, Siciliae monte*) C 6 Aeneadum alma paren〈s. 1526 (*legione Callaeciae Hispaniae, aetatis fere Hadrianae*) D donat hac pelli, D〈iana〉, Tullius te Maxim〈us〉 rector Aeneadum, 〈gemella〉 legio quis est se〈ptima. Avien. orb. 116 qua se flabra trucis boreae per inhospita terrae eructant caelo, populis caput Aeneadarum, Alba dehinc cautes est terminus. Tert. apol. 9 in illa religiosissima urbe Aeneadarum piorum est Iupiter quidam, quem ludis suis humano sanguine proluunt. Symm. epist. 1, 1, 5 (carm.) quique dedit leges Orfitus Aeneadis. Prvd. Symm. 1, 286. *apud* Sil. *oppositi sunt Poenis*: Sil. 1, 1 ordior arma, quibus caelo se gloria tollit Aeneadum. 8, 175 pax nulla Aeneadas inter Tyriosque manebit. 2, 55 stirpem Aeneadum. 2, 420 classis. 2, 428 bella. 8, 47 regnis (*cf.* 14, 3 *sq.*). *nota*: *pro gente Iulia*: Avson. 257, 5 Nero saevus ultimus Aeneadum. 266, 1 Aeneadum generis qui sextus et ultimus heres. **3** *fabula praetexta Accii*: Non. 484 Accius Aeneadis vel Decio. 123 Aeneadis aut Decio (200. 258. 509). 224 in Aeneadis aut Decio. 174 Aeneidis (*de forma cf.* Aeneidae) aut Decio (185). 22 Aeneadis (75. 98. 126). 139 in Aeneadis. **4** *Aeni oppidi incolae v. sub* Aenus.

5 Gloss. Eneades (*Αἰνεάδειος*) Ellenorum lingua November mensis dicitur. **Aeneada** bella Greg. Tvr. glor. mart. praef. non Aeneada bella ... commemoro. **Aeneidae,** -ārum, *quasi Αἰνεῖδαι pro* Aeneadae. Avg. civ. 3, 13 nec Venus ipsa Aeneidas suos potuit adiuvare. *cf. sub* Aeneades *3.* **Aenīdēs,** -ae *et* -is, **Αἰνίδης, *Αἰνεΐδης.* Prisc. gramm. II 66, 1 'Aenides' ... contra regulam auctoritate poetica posuit Virgilius, 'e' et 'a' correptas (*scil. patronymici* Aeneades) in 'i' productam convertens vel quasi ab 'Aeneus' 'Aenīdes', sicut a 'Peleus' 'Pelīdes'. p. 67, 8 'Aenides' pro 'Aeneades'. p. 67, 12 igitur (*ut fiat patronymicum femininum*) 'Aeneades' ... secundum analogiam 'Aeneas' debet facere, non 'Aeneis'. ergo quomodo auctoritas est, quod dixit 'Aenides' pro 'Aeneades', sic auctoritate usus est Virgilius in tituli scriptione, quo 'Aeneis' inscripsit. ... notandum tamen, quod si masculina 'i' longam habuerint ante 'des' per synaeresin, apud nos in 'eis' divisas tamen faciunt feminina, ut 'Pelides' pro 'Peleides' 'Peleis' ...: sic ergo 'Aenides' pro 'Aeneides' 'Aeneis' (*sim.* 482, 9 *sqq., ubi gen.* Aeneidae *et acc.* Aeniden), *cf. Lobeck, Pathol. proll. I 477 sqq.* **1** *Aeneae filius, Ascanius*: Verg. Aen. 9, 650 *voc.* Aenide (Aeneadae *R*). Serv. *ad l.* Aenide (Aeneide *F*) patronymicon hoc non venit ab eo, quod est 'hic Aeneas': nam 'hic Aeneades' et 'o Aeneade' faceret. **2** *Aenei filius, plur. posteri v. sub* Aeneus. **Aenēis,** -idos (-idis), *Αἰνηΐς, f.* *declinatur*: Aeneis: Stat. silv. 2, 7, 80 Serv. Aen. 1 praef. p. 4 Prisc. gramm. II 67, 18. 20 Mar. Victor. gramm. VI 56, 21. Aeneidos: Ov. trist. 2, 533 *cf. l. 73,* Gell. 2, 3, 5 Svet. (Don.) vit. Verg. p. 61 R. Capitol. Gord. 3, 3 Non. Gramm. *saepe.* Verg. Aen. *subscr. optt. codd.* Aeneidis: Gell. 13, 21, 5 Prob. gramm. IV 263, 23. Non. '*vix umquam* Aeneidis' *Müller in indice.* Aeneidi: Svet. (Don.) vit. Verg. p. 62 R. Aeneida: Stat. Theb. 12, 816 Gell. 17, 10, 7 Svet. (Don.) vit. Verg. p. 60. 63 (*ubi* -am *codd.*). 64. 65. 69 R. Prob. Verg. Aen. p. 328. Aeneidem: Svet. (Don.) vit. Verg. p. 59 R. Serv. Aen. 1 praef. p. 2 *et* 5 Aen. 6, 752 georg. 1 praef. Aeneide: Svet. (Don.) vit. Verg. p. 61 R. Serv. ecl. 1 praef. georg. 1 praef. *nota plur.*: Hier. chron. a. Abr. 2000 Aeneidum ... libros. *cf.* Verg. Aen. 2 *subscr. cod. Bern. c* eneidū. Serg. gramm. IV 485, 6 in primo versu Aeneidorum. *idem praebet subscr. cod. Bern. c* Verg. Aen. 2. 3. 5. 7. 12 (*qui tamen* eneidos 1 *et* 5). *cod. Bern. a* Verg. Aen. 4 *cod. Gud. γ m. rec.* Verg. Aen. 12. *ad prosodiam nota*: Ov. Pont. 3, 4, 84 Aenēĭdos, *nisi scribendum est* Aeneae *ad* ars 3, 337. *Vergili Aeneida vocat primus* Ov. Svet. (Don.) vit. Verg. p. 59 R. argumentum varium et multiplex et quasi amborum Homeri carminum instar. *ibid.* prosa prius oratione formatam. Serv. Aen. 6, 752 in antiquis invenimus opus hoc appellatum esse non Aeneidem, sed gesta populi Romani: quod ideo mutatum est, quia nomen non a parte, sed a toto debet dari. georg. 1 praef. *Vergilius* Aeneidem appellavit ad imitationem Odyssiae. *cf. paulo ante.* Aen. 1 praef. p. 4 titulus est Aeneis, derivatum nomen ab Aenea. p. 2 ab Augusto Aeneidem propositam scripsit annis undecim (Svet. [Don.] vit. Verg. p. 60 R.). Gell. 17, 10, 7 *Vergilius* oravit ... a suis amicissimis inpense, ut Aeneida, quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nondum satis elimavisset, adolerent. SVET. (Don.) Verg. Aen. p. 63 R. *Varius et Tucca Vergilii* Aeneida post obitum iussu Caesaris emendarunt (HIER. chron. a. Abr. 2000). *cf.* Aeneomastix. SERV. ecl. 1 praef. in Aeneide grandiloquum *charactera* habet *Vergilius.* PROB. Verg. Aen. p. 328 Aeneida quoniam plasmate legi volebat *Vergilius,* ait 'arma virumque cano'. PRISC. gramm. III 61, 20 Donatus in commento Aeneidos. 515, 22 Servius in commentario Aeneidos. Ov. trist. 2, 533 ille tuae felix Aeneidos auctor. Pont. 3, 4, 83 summo Aeneidos vati. *cf. p. 984, 73.* STAT. silv. 2, 7, 80 Theb. 12, 816 nec tu divinam Aeneida tempta. CAPITOL. Gord. 3, 3 quemadmodum Vergilius Aeneidos ... perscribens. GRAMM. IV 488, 16 Virgilius scripsit Aeneidos (19. 419, 12. 14. 15). BEDA gramm. VII 259, 31 ut sunt scripta Ilias et Odyssea Homeri et Aeneidos Virgilii (p. 337, 16). GELL. 13, 21, 5 in tertio Aeneidis (-dos 2, 3, 5). PROB. gramm. IV 263, 23 Vergilius ... in Aeneidis. AVR. VICT. orig. 1, 7 in secundo Aeneidos. AVSON. 360 in octavo Aeneidos. *sim.* NON. *et* GRAMM. *passim.*

Aeneomastīx *ab* Aeneis *et* μάστιξ. SVET. (Don.) vit. Verg. p. 65 R. est et adversus Aeneida liber Carbili Pictoris titulo Aeneomastix (Aeneidomastix ς). *cf.* Vergiliomastix SERV. Aen. 5, 521 ecl. 2, 23. *adi. lat.* **Aenēius,** -a, -um. 1 PRISC. gramm. III 482, 1 *ab Aeneas* possessivum Aeneius Aeneia Aeneium. 494, 24 *dervivatur* ab Aenea. VERG. Aen. 7, 1 Aeneia nutrix (Ov. met. 14, 441). *cf.* PRISC. *l. c.* 494, 18 *sqq.* VERG. Aen. 10, 156 puppis. 10, 494 hospitia. Ov. am. 1, 15, 25 Aeneiaque arma legentur. fast. 4, 799 pietas. met. 14, 581 virtus. SIL. 7, 562 regna (10, 50. 16, 643). STAT. silv. 1, 2, 11 genetrix. 5, 3, 37 fata. SERV. Aen. 1, 273 'gente sub Hectorea' id est Troiana. sed debuit dicere 'Aeneia'. *sim.* SERV. auct. *ad l.* HIER. in Gal. 1, 4 quot Aeneia fetus scrofa generavit (TERT. adv. Marc. 1, 5). *cf.* Verg. Aen. 3, 389 *sqq.* 8, 43 *sqq.* CORIPP. Ioh. 1, 177 haec (*scil. Troia*) Priami sedes, domus haec Aeneia. 2 *ad Aeneidem pertinet*: LAVS Pis. 230 ipse per Ausonias Aeneia carmina gentes qui sonat. **Aenesī.** PAVL. FEST. 20 Aenesi dicti sunt comites Aeneae: *Naevio attribuit Bücheler.* *adi.* **Aeneanicus,** -a, -um. PRISC. gramm. III 482, 1 fac derivativum ab eo quod est Aeneas. possessivum Aeneius ... et secundum Apuleium Aeneanicus Aenanica Aeneanicum: sic enim ponit in epitomis historiarum 'Aeneanica gens'. PLIN. nat. 3, 14 *in Baetica* Teresibus (*corrige* Siaresibus) *cognomen adicitur* Fortunales et Callensibus Aeneanici. *cf.* EPHEM. epigr. VIII (ad CORP. II) 306 (*in Baetica, saec. II med.*) Fortunales Siarens(es) et Aeneanici Callenses. *cf.* Aenianicus. *Diehl.*

Aeneaticus *v.* Aenianicus *sub* Aenianes.

aēneātor *v.* aenator.

aēneolus, -a, -um. *ab* aeneus *deminutive.* PETRON. 73 aeneolos ... piscatores ... et mensas totas argenteas calicesque circa fictiles inauratos. PAVL. FEST. 28 'aeneolo' quod ex aere fit dicimus (*ex Plauto?*). *cf.* aenulum. *V.*

Aenesidemus, -ī, Αἰνησίδημος, *nom. vir.* 1 LIV. 32, 25, 6 *Argi* praesidium erat Achaeorum, ... Aenesidemus Dymaeus praeerat (9). 2 *philosophus scepticus, de quo cf. v. Arnim, PW. I 1023.* TERT. anim. 9. 14. 25.

aēneus *v.* aheneus.

Aeneus, -eī, Αἰνεύς. 1 *nomen mythol. Apollinis et Stilbes filius.* HYG. fab. 273 p. 147 undecimo fecerunt *ludos* Argonautae in Propontide Cyzico regi Aenei (una cum *F*, Aenei *O. Schneider*) filio, quem Iason imprudens noctu in litore occiderat. *ad formam cf.* PRISC. gramm. II p. 66, 3. 2 *cogn. vir.* CORP. VI 9275 Caeli Aenei. *eius posteri* **Aenīdae,** -ārum, Αἰνῖδαι, *Cyziceni.* VAL. FL. 3, 4 (*codd.* Caeneadae *vel* Caenaedae). *v. Tümpel, PW. I 1024. cf.* Aenus.

Aengannim *v.* Engannim.

Aenīa, (-ēa), Αἰνεία. 1 *opp. Macedoniae.* LIV. 40, 4, 9 proficiscuntur ab Thessalonica Aeniam (-eam *Φ*) ad statum sacrificium, quod Aeneae conditori cum magna caerimonia quotannis faciunt. 44, 10, 7 Aeniam ... petunt. 44, 32, 7 Aenean ... misit. 45, 30, 4 Aeneam. *cf. Hirschfeld, PW. I 1009.* 2 *Dionys. Hal. ant. 1, 73* Αἰνείαν (*scil.* Ῥῶμον κτίσαι) ... τὴν ὕστερον κληθεῖσαν Ἰάνικλον ἀπὸ τοῦ πατρός. 3 *ab oppidi nomine fort. derivatum est cogn. mul. cf. sub* Aenius *2.*

Aenianes, -um, Αἰνιᾶνες, *gens Thessala, de quo cf. Hirschfeld, PW. I 1027.* CIC. rep. 2, 8 extra Peloponnesum Aenianes et Doris et Dolopes soli absunt a mari. LIV. 43, 3, 8 in confinio Aenianum Thessalorumque positis castris. 40, 4, 4 Poridi cuidam, longe principi gentis Aenianum. 28, 5, 12. 28, 5, 15 in sinu Aenianum. IVST. 24, 7, 1 Aenianum et Thessalorum duces. *iidem* PLIN. nat. 4, 6 **Aeniēnsēs** *inter Aetolorum populos. huc fortasse pertinent: adi.* **Aenianicus,** -a, -um. PLIN. nat. 16, 197 *deterior abies* Aenianica (aeneatica *codd., sed Theophr. hist. plant. 5, 2, 1* αἰνιανικήν) et Arcadica. **Aeniōrum** urbem LIV. 45, 27, 4, *ubi Drakenborch coni.* Aeneatum.

Aeniānus, -ī *cogn. vir.* CORP. IV 2135 add. Aeniani (*vel* -o).

Aenibelī *dat. cogn. vir.* CORP. II 3621 (*in Tarraconensi*) Q. Iunio Q. f. Gal. Aenibelí. *num conferri potest* Hannibal? *Diehl.*

aenigma, -atis *n.*, αἴνιγμα. *definitur*: QVINT. inst. 8, 6, 52 haec allegoria, quae est obscurior, aenigma dicitur, vitium meo quidem iudicio, ... quo tamen et poetae utuntur. GELL. 12, 6, 1 aenigmata ... quidam ex nostris veteribus 'scirpos' appellaverunt. CHAR. gramm. I 276, 8 *allegoriae species sunt septem*, ironia antiphrasis aenigma charientismos paroemia sarcasmos asteismos. ... aenigma est oratio aliud palam ostendens aliud significans per obscuram diversitatem, ut 'mater me genuit, eadem mox gignitur ex me'; cum significat ex aqua glaciem concrescere et glaciem in aquam resolvi (DIOM. gramm. I 462, 6 DON. IV 401, 29. 402, 5 SACERD. VI 461, 12). DIOM. gramm. I 449, 8 (*de vitiis orationis*) obscuritatis species sunt octo, acyrologia pleonasmos perissologia macrologia amphibolia tautologia ellipsis aenigma. I 450, 25 est per incredibilia confusa sententia ut 'avia filiorum est quae mater mariti', cum Iocasta significetur. POMP. V 311, 5 aenigma est, quo ludunt etiam parvuli inter se, quando sibi proponunt quaestiunculas, quas nemo intellegit. *rell. ut l. 1.* SACERD. VI 462, 19 aenigma vel griphus est dictio obscura, quaestio vulgaris, allegoria difficilis, antequam fuerit intellecta, postea ridicula. COMM. Einsidl. gramm. suppl. 272, 35. BEDA rhet. 616, 4 est obscura sententia per occultam similitudinem rerum. ISID. orig. 1, 36, 26 est quaestio obscura ... ut est illud: 'de comedente exivit cibus ...'. inter allegoriam ... et aenigma hoc interest, quod allegoriae est vis gemina, et sub res alias aliud figuraliter indicat, aenigma vero sensus tantum obscurus est et per quasdam imagines adumbratus (*inde* GLOSS. suppl.). GLOSS. obscura intellegentia, obscura parabola, obscuriloquium, similitudo, similitudo vel obscuriloquium, figura sive typus vel species, aenigma (inaegnea *trad.*): obscuritas. aenigmata similitudo vel imago, similitudines aut imagines. CHAR. gramm. I 123, 3 'aenigmatis' (*pro* -ibus) Varro de utilitate sermonis IIII. AVG. c. Faust. 20, 10. ASP. gramm. suppl. 44, 23. 108, 21 *de declinatione* (*dat. plur.* -ibus, *ut* VVLG. AVG.).

I *proprie allegoriae genus, scirpus*: CIC. de orat. 3, 167 sumpta re simili verba illius rei propria ... in rem aliam ... traferuntur. est hoc magnum ornamentum orationis, in quo obscuritas fugienda est; et enim hoc fere genere fiunt ea, quae dicuntur aenigmata. Att. 7, 13b, 5 aenigma [Oppiorum ex Velia] plane non intellexi. MART. 1, 90, 9 commenta est dignum Thebano aenigmate monstrum, hic ubi vir non est, ut sit adulterium. QVINT. inst. 6, 3, 51 pervenit res usque ad aenigma. 8, 6, 14 continuus *usus* vero in allegorias et aemigmata exit. 8, 6, 53. GELL. 18, 2 tit. inibi inspersa quaedam sophismatia et aenigmata oblectatoria. TERT. scorp. 11 ut allegoriae, ut parabolae, ut aenigmata (FAVSTIN. trin. 1, 12). resurr. 19 obtentu figurarum et aenigmatum. 32 tam enim corpus homo quam anima; ut non possit altera species admittere aenigmata, altera excludere (*cf. supra* parabolae). adv. Marc. 4, 35 in lapidis aenigmate. ITALA (Eucher. praef. form.) psalm. 77, 2 loquar aenigmata antiqua. (NOVAT.) tract. 7 p. 80 allegorici (-ae *codd. et ed.*) aenigmatis typica mysteria. 10 p. 105 aenigmatum nubilo obscurata (*ibid.* allegoriae integumentis). PACIAN. epist. 2, 1 Pharisaei, cum aenigmata legis opponerent. AVSON. 393, 72 aenigmatum ... cognitor. SERV. ecl. 3, 104 sibi proponunt. 3, 106 carere aperta solutione. AMBR. Abr. 2, 8, 50 capra ad aquarum similitudinem per aenigmata figuratur (HIER. epist. Gal. 1 v. 11/2). HIER. epist. 65, 1. 70, 2. VVLG. III reg. 10, 1 venit tentare eum in aenigmatibus (II par. 9, 1). Iob 13, 17 aenigmata percipite auribus vestris. prov. 1, 6 animadvertet parabolam et interpretationem, verba sapientum et aenigmata eorum. Sir. 47, 17 replesti in comparationibus aenigmata. Ezech. 17, 2 propone. Hab. 2, 6 IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 114. AVG. civ. 17, 21 per aliqua aenigmata dictorum suorum rerumque gestarum ... prophetasse. 20, 26 per allegorias et aenigmata. gen. c. Man. 2, 2, 3 figurate atque in aenigmatibus. *ibid.* multa de libris veteris testamenti solvuntur aenigmata. gen. ad. litt. 1, 17 secundum proprietatem rerum gestarum, non secundum aenigmata futurarum. quaest. hept. 4, 45 aenigmata fabularum. SIDON. epist. 1, 9, 1 facit (*cum* de). ALC. AVIT. hom. 17 dissolutor aenigmatum, expositor figurarum. ENNOD. op. II p. 297 VEN. FORT. Mart. 2, 394.

II *inde in phrasibus et translate de quibuslibet rebus obscuris*: CIC. div. 2, 132 quo pertinent obscuritates et aenigmata somniorum *cf.* PROSP. carm. prov. 364 obscuri narrato aenigmate somni. PETRON. 41 non enim aenigma est, sed res aperta. PLIN. nat. 34, 48 neganti ei (*Hortensio*) aenigmata se intellegere (QVINT. inst. 6, 3, 98). 37, 10 aenigmata adferre eam sphingem (*signum Augusti*). IVV. 8, 50 qui iuris nodos et legum aenigmata solvat (COD. Iust. 1, 14, 12, 4). PLIN. epist. 7, 13, 1 aenigmata loquor. ITALA (cod. Monac. *et* Tert. adv. Prax. 14) num. 12, 8 os ad os loquar illi in specie id est in veritate, et non in aenigmate (VVLG. palam et non per aenigmata ... videt. VVLG. I Cor. 13, 12 videmus nunc per speculum in aenigmate: tunc autem facie ad faciem. *cf.* HIL. in psalm. 121, 1 AMBR. Abr. 2, 9, 67 apol. Dav. 1, 12, 58 HIER. epist. 36, 15 *al.* AVG. gen. c. Man. 2, 5, 6 *al.*). CYPR. GALL. num. 293 nullaque aenigmata verbis sunt inserta meis. (NOVAT.) tract. 8 p. 95 tunc ... omnia in imagine quasi per aenigmata gerebantur (VVLG. *v. l. 72* AVG. gen. ad. litt. 12, 26). AMBR. Abr. 2, 1, 1 propheticarum scripturarum. Isaac 4, 33 prophetarum (HIER. epist. 128, 1). HIER. in Is. 18 pr. COD. Iust. 7, 25, 1 nomen, quod nihil aenigmate discrepat. 1, 17, 1, 13 non per siglorum captiones et compendiosa aenigmata. AVG. conf. 6, 3, 4 ne quidem tenuiter atque aenigmate (in a. *pars codd.*) suspicabar. ARATOR 2, 268 quidve haec aenigmata cana misceri cum luce nova. *nota*: ARNOB. nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 15 Aegyptiorum ridetis aenigmata, quod mutorum animantium formas divinis inseruerint causis. PRVD. cath. 10, 136 propriique aenigmate vultus (*de homine imagine dei*). MART. CAP. 2, 241 poculum ... ebibisse, quo ... illam ... immortalem ... factam velut aenigmate redimiculi perdoceret. 5, 435 quo argumento commoti *dei* eam quidem ... Apollinis cognatam credidere ... cui aenigmati illud adiectum, quod. PRVD. perist. 2, 117 is ipse tantum non habet (*quantum Christiani*) argenteorum aenigmatum (emblematum *var. l. teste Weitz*).

[**aenigmaneum**] genus masculinum GLOSS. Plac. V 64, 18. *cf.* poemaneum *et Stowasser, Archiv 2 (1885) 608.*

aenigmaticus, -a, -um. (NOVAT.) **tract. 11 p. 117 praecepta** ... aenigmatica atque figurata. AVG. *in opp. subdit.* scal. parad. 8 consolatio, quae respectu futurae gloriae, quae revelabitur in nobis, aenigmatica est et ex parte. *cf.* aenigma *p. 986, 77.* cogn. ver. vit. 7 definitio. CASSIOD. hist. 9, 4 clarum esse somnium ... et nihil aenigmaticum, nihil dubium continere. *adv.* **aenigmaticē**. PS. SEN. ep. Paul. 13 aenigmatice multa a te ... concluduntur. (NOVAT.) tract. 16 p. 171 verba divina aenigmatice referuntur.

aenigmatista, -ae *m.* GLOSS. aenigmatista est qui figuraliter loquitur. ITALA cod. Lugd. num. 21, 27 propter hoc dicent enigmatistae (*cf.* LXX. VVLG. idcirco dicitur in proverbio); *ad quem locum* AVG. quaest. hept. 4, 45 qui sint aenigmatistae ... non apparet. ... non incredibiliter putantur isti aenigmatistae sic tunc appellati, quos poetas nos appellamus. SIDON. epist. 8, 16, 4 verba Saliaria vel Sibyllina ..., quae ... fetialis aliquis ... aut veternosus legalium quaestionum aenigmatista patefecerit. *v. Mess.*

Aenii *v.* Aenus *et sub* Aenianes.

Aeningia *insula sinus Codani Germaniae prope Cimbricam.* PLIN. nat. 4, 96 *sic cod. A Leid. Voss.*, aepingia (a)epigia *rell. Diehl.*

? **aēnipes** *vix extitit. perperam obtruditur et* OV. epist. 6, 32 *et* PRVD. Symm. 1, 351. NOT. Tir. 114, 89 *legit Schmitz inter nomina propria* Aenipes (Aenephus *vel* aeneptus *codd.*), *cf. Beiträge p. 274. nec certius videtur* 48, 71ª aenipus. *V.*

Aenisatu CORP. XIII 10010, 47 (*in vasculis Gallicis*). *nisi est* Aeni Satu(rnini?). *Diehl.*

1. Aenius, -a *nom. gent.* CORP. VI 1058 (*a. 210*) 2, 93 T. Aenius Verissim(us). VIII 2799 Q. Aenius Martis (*sic*) Q. Aenio Rogato frat(ri). IX 6080, 34 (*in lucerna, ex schedis*) T. A i n i u s T. f. Fir. **Aenōnius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 1147 (*Aeclani*) P. Aenoni Aviolae (*gen.*). *V.*

2. Aenius, -a, *Αἴνιος, Αἰνία, cogn. vir. et mul.* CORP. VIII 20011 (*in Numidia*) 〈...〉 Claudius Aenius Amphionis 〈...〉. 7474 (*Cirtae*) Iulia Aenia. *fortasse huc etiam pertinet* XIII 6736 (*Mogontiaci*) Flavia Aenia. *sed cf. etiam gent.* Aenius.

Aennon *v.* Aenon.

1. Aenōn, -onis *nom. vir.* (*celt.?*). CORP. V 5342 (*Comi*) *dat.* Aenoni Aupledonis f. XIII 10010, 48 (*in vasculis Gallicis*) Aenon *et* Aenon(is) m. *Diehl.*

2. Aenōn, *Αἰνών, nom. vici Palaestinae.* VVLG. Ioan. 3, 23 erat ... Iohannes baptizans in Aenon (Enon *plur. codd. ant.*): ITALA Ioan. 3, 23 Aenon (*sic cod. q*, Aeno *codd. a b d*, eremo *cod. e*, deserto *cod. f*). HIER. sit. et nom. p. 99, 2 Aenon ... nunc usque locus in octavo lapide Scythopoleos ad meridiem iuxta Salim et Iordanem. AVG. in ev. Ioan. 13, 6 lacus quidam Aenon. ITIN. Silv. 15 p. 57, 17 Enon. AMBR. in psalm. 37, 3 Aenon dicitur oculus suppliciorum. HIER. nom. hebr. p. 66, 8 Aennon oculus aut fons eorum. *Plenkers.*

Aenona *opp. Dalmatiae, Ptolemaeo Αἰνῶνα, nunc* Nona *vel* Nin. PLIN. nat. 3, 140 *in ora Liburniae* Aenona. RAVENN. p. 381, 5 Enona. p. 223, 17 Elona. Guido p. 543, 2 Ebona. *v. Tomaschek, PW. I 596.*

1. Aënos *v.* Ainus.

2. Aenos *statio Palaestinae.* TAB. Peut. 10, 5. *v. Benzinger, PW. I 1029, 7. Diehl.*

Aentedia *v.* Entedia.

aēnulum vas ex aere parvum PAVL. FEST. 28 (*ex Plauto?*). GLOSS. Scal. V 597, 50 enulum caldarium. V 357, 33 enunum cetil (*anglos.*). *V.*

[**aenulus**] *v.* anulus *II 193, 81.*

Aenum *opp. Aegypti.* PLIN. nat. 6, 168 *prope Arsinoen* oppidum parvum est Aenum, alii pro hoc Phileterias scribunt. *cf.* MELA 3, 80.

aēnus *v.* ahēnus.

Aenus (**-os**), ī, *Αἶνος.* **1** *f. opp. Thraciae. latine declinatur, sed* Aenos: MELA 2, 28. PLIN. nat. 4, 43 oppidum Aenos liberum cum Polydori tumulo. 17, 30 (-um 6, 217). TAB. Peut. 8, 5. RAVENN. p. 372, 15 Enos (Guido 535, 9). *cf. p. 988, 3.* MELA *l. l.* eximia est Aenos ab Aenea profugo condita (AVR. VICT. orig. 9, 4 AMM. 27, 4, 13 *cf.* 22, 8, 3 [*utrubique femin.*]. SERV. Aen. 3 praef. *unde* MYTHOGR. 1, 202 *male* A e n e a s). *cf.* VERG. Aen. 3, 16 *sqq.* SERV. Aen. 3, 16 modo autem Aenum significat, ... quamquam Homerus dicat inde auxilia ad Troiam venisse: ergo iam fuerat. Euphorion et Callimachus hoc dicunt etiam, quod A e n u m dicatur a socio Vlixis illic sepulto eo tempore, quo missus est ad frumenta portanda. ENN. hed. 1 (Apul. apol. 39) mures sunt Aeni † aspera ostrea plurima Abydi. CIC. Flacc. 32 ab Aeno in Asiam ... navigavit. SALL. Serv. Aen. 3, 16 Aenum et Maroneam (LIV. 31, 16, 4. 37, 60, 7. 39, 24, 7 *et* 9. 39, 27, 2 *et* 5. 39, 28, 12. 39, 33, 4. 43, 7, 10. 45, 20, 2. 45, 29, 6 PLIN. nat. 6, 217 AMM. *ll. ll.*). PLIN. nat. 18, 70 circa Thraciae Aenum. SOL. 10, 11 VIB. SEQ. geogr. p. 148, 22. *hoc nomen restituit Sonny, Archiv XII 126 ex* GLOSS. IV 440, 24 Enos laetiae locus: *corrige* Aenos Thraeciae locus. **2** *nomen vir.* **a** *Aeni oppidi eponymus v. p. 987, 80.* **b** *nom. serv.* CORP. VI 9367 Xanthus Aení díspens. 20272 C. Iulius Spaherus Aeno fratrí suo. *num huc spectat cogn. mul.* **Aina?** CORP. IX 6163 (*Tarenti*) Domitia Aina. *deriv.* **Aeniī,** -ōrum, *Αἴνιοι, Aeni oppidi incolae.* LIV. 31, 31, 4 Abydenos, Aenios, Maronitas. 37, 33, 1 Aeniorum Maronitarumque fines (38, 41, 4). *cf.* Aenius *2.* **Aeneadae,** -ārum *eiusdem oppidi incolae.* VERG. Aen. 3, 16 feror huc (*in Thraciam*) et litore curvo moenia prima loco fatis ingressus iniquis Aeneadasque meo nomen de nomine fingo. SERV. *ad l.* ecce nec Vergilius Aenum dicit. *pergit* SERV. auct. 'Aeneadas' autem hic secundum accusativum nomen formatum; aliter iuxta nominativum. *v. Hirschfeld, PW. I 1028 sub* Ainos *1.*

Aenus, -ī, *Ptolemaeo Αἶνος, Arriano Ἔνος, nunc* Inn, *fluvius. codd. saepe* En-. TAC. hist. 3, 5 ad occupandam ripam Aeni fluminis, quod Raetos Noricosque interfluit, missus. ITIN. Anton. 236 *statio* Ponte Aeni (257. 258. 259 *bis*). TAB. Peut. 4, 3 ad Enum. NOT. dign. occ. 35, 15 *in Raetia* equites stablesiani iuniores Ponte Aoni, nunc Febians. EVGIPP. vita Sev. 3, 3 H e n i fluminis (19, 1). 22, 1 trans Henum fluvium. VEN. FORT. Mart. 4, 645 qua vicina sedent Breonum loca, perge per Alpem, ingrediens rapido qua gurgite volvitur Aenus. carm. praef. 4 O e n u m Breonis ... transiens. DIMENS. prov. 19 geogr. p. 12, 17 *traditur* flumine R h e n o. *Ponte Aeni stationis incolae videntur esse* **Pontaenēnsēs.** NOT. dign. occ. 5, 113 Pontinenses (263). 7, 39 Pontennenses. *v. Holder, Altcelt. Sprachsch. sub* Ainos.

Aenus, -ī *'gentis videtur esse nomen' Hübner.* CORP. II 5609 (*Bracarae Augustae*) Reburrus Camali Aenus ann. XXX.

fons **Aenuscabales,** quod significat camelorum, *Arabiae meridionalis* PLIN. nat. 6, 158 *cf.* 168. *v. D. H. Müller, PW. I 596.*

Aeoladius, -ī *nom. vir.* CONC. Lugd. a. 567 *aut* 570 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 141, 6 Aeoladius in Christi nomine episcopus ecclesiae Nivernensis subscripsi. *estne* Helladius?

aeolipila *v. p. 990, 62.*

Aeolis (**-ēs**), *plur. Αἰολεῖς, gens Graeca Asiam incolens. nomin.* Aeolis: VARRO ling. 5, 25. 102 rust. 3, 1, 6. 3, 12, 6 TER. MAVR. 659. PRISC. gramm. *codd. variant inter* -es *et* -is, *veluti* II 15, 14. 16, 19 *saepe. cf.* MACR. gramm. V 614, 17 testes huius rei *Αἰολεῖς.* Aeoles: QVINT. inst. 1, 4, 16. CIC. Flacc. 64 *codd. praeter S* eoli, *T* eolis. *acc.* PRISC. gramm. *cod. Paris. R manus altera omnibus locis restituit* -is (*praeter* III 16, 19); *cett. codd. nutant, ut* II 11, 6. 15, 2. 3. MAR. VICTOR. gramm. VI 23, 28 apud Aeolis. *similiter* Doris *et* Dores. VARRO ling. 5, 102 malum quod Graeci Aeolis dicunt *μᾶλον.* rust. 3, 1, 6 Aeolis Boeoti. CIC. Flacc. 64 tria Graecorum genera ... uni sunt Athenienses, quae gens Ionum habetur, Aeoles alteri, Dores tertii nominabantur. *iidem appellantur* **Aeolī,** -ōrum. MELA 1, 90 regio, ex quo ab Aeolis incoli coepit, Aeolis facta, *ante Mysia.* 1, 93 Aeolorum colonias. CASSIOD. gramm. VII 148, 9. *cf.* Aeolii *sub* Aeolius. *ab his regio incolitur* **Aeolia,** -ae, *Αἰολία. ad structuram: quo:* VERG. Aen. 1, 52 Aeoliam venit. VAL. FL. 1, 576 Aeoliam Tyrrhenaque tendit ad antra. *sim.* AVSON. 454 *bis: agitur de Aeoli insula. contra* CIC. div. 1, 3 misit in Aeoliam (IVST. 14, 1, 6). *unde:* VERG. Aen. 10, 38 Aeoliā. **1** *provincia Asiae:* CIC. *l. l.* NEP. Con. 5, 2 PLIN. nat. 5, 120 SOL. 11, 32 IVST. *l. l.* CHRON. Alex. I p. 102. 123, 13 IORD. Get. 51. **2** *Aeoli, ventorum regis, patria, insula maris Tyrrheni.* VERG. *ll. ll.* VAL. FL. *l. c. adde:* 6, 353 magno veluti cum turbine sese ipsius Aeoliae frangunt in limine venti. STAT. Theb. 1, 346 claustra rigentis Aeoliae percussa sonant. 12, 652. AVSON. 454 Aeoliam ventorum agimur patriamque (GLOSS. IV 476, 20) domumque. hinc refert Aeoliam se fuisse pervectum. PLIN. nat. 2, 238 in medio mari Hiera insula, Aeolia iuxta Italiam cum ipso mari arsere (*cf.* ISID. orig. 14, 6, 37). PRVD. Symm. 1, 308 *Vulcanus fertur* Aeoliae summus faber esse vel Aetnae. GLOSS. IV 428, 22 insula in ora Siciliae. *cf.* Aeoli insula(e) *et* Aeoliae insulae *et* Aeolides insulae. **3** *a ventis appellatae videntur thermae Lupi:* MART. 2, 14, 11 nec Fortunati spernit nec balnea Fausti nec Grylli tenebras Aeoliamque Lupi. *eadem regio appellatur* **Aeolis,** -idos *et* -idis, *Αἰολίς. ad declinationem: gen.* -idos: OV. epist. 11, 5 MART. 11, 91, 1. -idis: OV. met. 11, 444 LIV. 35, 16, 5. 37, 25, 2 PLIN. nat. ind. 5, 32. *acc.* -ida: LIV. 38, 16, 12 PLIN. nat. 5, 123 *et* 125. -idem: LIV. 34, 58, 13 CVRT. 4, 5, 7. 6, 3, 3. LIB. gener. chron. I p. 102, 151, 13 A o l i d e m (aeoliam *G*, et aeoliam *C*). *voc.* Aeoli: OV. epist. 11, 34. *nom. plur.* -ides: AVIEN. orb. 623. *gen.* -idum: IVST. 4, 1, 11. *sed cf. sub* Aeolides. **A** *substantive:* **1** *provincia:* NEP. Milt. 3, 1 LIV. 33, 38, 3. 37, 8, 5. 37, 12, 1 *saepius.* CVRT. *ll. ll.* MELA 1, 14. 1, 90 ante Mysia (PLIN. nat. 5, 121). PLIN. nat. 5, 103 (ind. 5, 32 MART. CAP. 6, 685). 123. 125. 37, 156 AVIEN. orb. 987 LIB. gener. *l. l.* **2** *Aeoli filia.* **a** *Canace:* OV. epist. 11, 1 (*parum certae fidei*) Aeolis Aeolidae, quam non habet ipsa, salutem mittit. 11, 5. 34. *cf. 3.* **b** *Alcyone:* OV. met. 11, 444. 573. **3** *nomen muliebre:* MART. 11, 91, 1 Aeolidos Canace iacet hoc tumulata sepulcro. *cf. 2 a. cogn.:* CORP. VI 11274 L. Agrio Heraclae Agria Aeolis marito karissimo. **B** *adiective:*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *ad provinciam*: PORPH. Hor. carm. 3, 30, 13 Aeolidae dialecto Alcaeus ... usus est. *sic codd. Vaticanus et Monacensis. idem* carm. 2, 13, 23. 4, 3, 12. 4, 9, 11: *sunt qui genet. interpretati sint ad analogiam* Persida. *cf. sub* Aeolides *2.* DIOM. gramm. I 440, 5 quinque sunt linguae Graecorum, Ias, Doris, Atthis, Aeolis, Coene. *cf.* 23 Aeolis ultra modum copiosa est et amat per circuitum verba protendere et periphrasi res explicare. *cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. 10, 4 (ISID. orig. 9, 2, 34). *quasi subst.* PRISC. gramm. I 17, 11 poetae Aeolide usi. 2 Aeolides insulae: AVIEN. orb. 624 *sqq.* has dudum tenuit rex Aeolus. Aeolus illic hospita iactatis indulsit litora nautis. Aeolus imperio summi Iovis arbiter alto impositus pelago est. IVST. 4, 1, 11 insularum Aeolidum. *cf.* Aeoliae insulae *et l. 35.* *gentis eponymus et insularum, ventorum rex* **Aeolus,** -ī, Αἴολος. *acc.* Aeolon: Ov. met. 14, 223 *et* STAT. Theb. 9, 765 *ante vocales.* Ov. met. 14, 224 *ante* h. NOT. Tir. 110, 85 Eulus. GLOSS. IV 11, 50 Aeorus (*cf.* NOT. Tir. 110, 83 eorus *pro* eurus). DRAC. Romul. 7, 144 Ēolus. *contra* 140 Aeolias ... domos. 1 GLOSS. IV 12, 7 rex ventorum (11, 50. 232, 23. 476, 21. V 263, 10. 290, 13 AVSON. 454 SERV. Aen. 1, 71 AVG. civ. 1, 3 MYTHOGR. 2, 51). VERG. Aen. 1, 52 rex Aeolus (AVIEN. orb. 624 SERV. Aen. 1, 52). VAL. FL. 1, 588 rector. 1, 751 pater (STAT. Theb. 10, 246). Ov. 14, 224 Hippotaden (*cf.* Pont. 4, 10, 15). SERV. Aen. 1, 52 Hippotae filio (MYTHOGR. 2, 52 ISID. orig. 14, 6, 36). PLIN. nat. 7, 203 ventorum rationem *invenit* Aeolus Hellenis filius (HYG. fab. 125 p. 107, 5 astr. 2, 18 p. 59 B). HYG. fab. 252 p. 139, 16 Aeolus et Boeotus, Neptuni et Melanippes filii, a vacca nutriti sunt. *nota*: SERV. Aen. 1, 75 *Canace et Macareus* alterius Aeoli filii fuerunt. ENNOD. carm. 1, 7, 38 trux. HYG. fab. 186 p. 118, 24 in Propontide ex suo nomine *condidit* ... Aeolus Aeoliam. TER. MAVR. 658 quamque ἴτυν dicunt Achaei, hanc vitym gens Aeoli, plura Sappho comprobavit, Aeolis et caeteri. MART. 10, 30, 19 si quando Nereus sentit Aeoli regnum. GREG. TVR. glor. mart. praef. non Eoli sceptra ... commemoro. VARRO Serv. Aen. 1, 52 rex fuit insularum, ex quarum nebulis et fumo Vulcaniae insulae praedicens futura flabra ventorum inperitis visus est ventos sua potestate retinere. *cf.* PLIN. nat. 3, 93 *et imprimis* SOL. 6, 2. 3. Aeoli insulae: MELA 2, 120 illae septem *insulae*, quas Aeoli adpellant. DICT. 6, 5 Aeoli insulas (HIER. chron. a. Abr. 1892). *adde hosce locos*: VERG. Aen. 1, 56. 65. 76. 141 Ov. epist. 10, 66. 11, 65. 74. 95 met. 11, 748 trist. 1, 4, 17 GERM. frg. 5, 6 VAL. FL. 1, 417. 598. 5, 477 STAT. Theb. 6, 300 QVINT. inst. 8, 4, 18 APVL. apol. 31 LACT. Phoen. 73 AVIEN. orb. 624 *sqq.* HYG. fab. SERV. Aen. 6, 585 *al.* SCHOL. Stat. MYTHOGR. CLAVD. 5, 22. 7, 97 (AVG. civ. 5, 26) rapt. Pros. 1, 73 carm. min. 22, 35 MACR. sat. 5, 4, 4 MART. CAP. 6, 648 HIST. Apoll. 11. *de Aeoli mytho cf. Tümpel, PW. I 1036.* 2 *Troianus*: VERG. Aen. 12, 542 te quoque Laurentes viderunt, Aeole, campi oppetere (*sc. mortem*). 3 *vir Euboicus*: STAT. Theb. 9, 765. 767. 4 *in titulis cogn. vir.*: CORP. VI 7135 (*e columb.*) Q. Pomponi Aeoli (24592). 19804 L. Iulius Aeolus et Iulia Agele Iulio Aeolo filio dulcissimo et pientissimo. 19805 Iulius Aeolus. *patronymicum* **Aeolidēs,** -ae, Αἰολίδης. *ad declinationem*: -ae *gen. et dat.*: Ov. epist. 11, 1 met. 14, 104. *acc.* -en *ante voc.*: VERG. Aen. 9, 771 Ov. met. 7, 672 VAL. FL. 1, 286 STAT. Theb. 4, 571 (*ubi* SCHOL. Aeolidem). *ante cons.*: VERG. Aen. 6, 164 Ov. met. 13, 26 SIL. 14, 492. *nom. plur.* -ae: Ov. met. 9, 507 VAL. FL. 5, 461. -es: HIER. quaest. hebr. in gen. 10, 4 (ISID. orig. 9, 2, 34). *gen. plur.* -um: AVSON. 348, 3. -arum: PRISC. perieg. 475. *nota*: VERG. Aen. 6, 529 Oelides *MP. cf.* SERV. *ad. l.*: alii Oeliden legunt, de quo nusquam legimus. MAR. PLOT. gramm. VI 449, 6 *ad synaeresin*: Oelides pro Aeolides (p. 453, 3). 1 *Aeoli filius vel nepos*: **a** *regis ventorum*: VERG. Aen. 9, 771 Clytium Aeoliden. HOR. carm. 2, 14, 20 Sisyphus (Ov. met. 13, 26). Ov. met. 6, 681 Cephalus. VAL. FL. 5, 460 Phrontis et Argus Aeolidae fraterque Melas, quos advena Phrixus progenuit. *nomine non adiecto*: VERG. Aen. 6, 529 *Vlixes.* Ov. met. 4, 512 *Athamas* (STAT. Theb. 4, 571). 7, 672 *Cephalus.* epist. 11, 1 *Macareus.* Ib. 473 *Salmoneus.* VAL. FL. 1, 286 *Phrixus.* *plur.*: Ov. met. 9, 507 at non Aeolidae thalamos timuere sororum. **b** *aliorum*: VERG. Aen. 6, 164 Misenum (*cf.* Aeolus *2*). *v.* SERV. Aen. 3, 239 bene Misenum dicit tubicinem: ipse est enim, qui dicitur filius fuisse Aeoli, ... quia constat sonum omnem ex vento creari (SVET. [Don.] vit. Verg. p. 62 R.). *cf.* Ov met. 14, 103 Aeolidae tumulum. SIL. 14, 492 Sicania Aeoliden portabant transtra Podaetum. 2 *plur. pro* Aeolis: LVCAN. 6, 384 Aeolidae Dolopesque. HIER. quaest. hebr. in gen. 10, 4 de Ionibus, id est Graecis, nascuntur Elisaei, qui vocantur Aeolides: unde et quinta lingua Graeciae Aeolis appellatur (ISID. orig. 9, 2, 34). *translate pro Graecis*: AVSON. 348, 3 ητα quod Aeolidum, quodque ⟨ει⟩ valet, hoc Latiare E. *nota* Aeolidae *insulae*: PRISC. perieg. 475 dehinc rupes Aeolidarum, quas septem numero perhibent cognomine Plotas.

Aeolida, -ae. *cf. sub* Aeolis *B et* Aeolides *2.* *adi.* **Aeolius,** -a, -um, Αἰόλιος. *nota* Aeolion APVL. flor. p. 17 Oud. A *adiective*: 1 *ad Aeoliam provinciam pertinet*: VERG. Aen. 8, 454 Aeoliis ... oris (CARM. de resurr. 193 PRISC. perieg. 784). HOR. carm. 4, 9, 12 puellae (*i. Sapphus*). GRATT. cyn. 35 valle. Ov. met. 7, 357 Pitanen. HOR. carm. 3, 30, 13 carmen (4, 3, 12). 2, 13, 24 fidibus. Ov. epist. Sapph. 200 lyra. PROP. 2, 3, 19 plectro. CASSIOD. var. 2, 40, 4 Aeolius tonus animi tempestates tranquillat somnumque iam placatis attribuit (art. lib. 5, 9). MART. CAP. 9, 935 *tropus.* *nota* APVL. *l. l.* omnimodis peritus modificator, seu tu velles Aeolion simplex (*cf.* GLOSS. II 62, 10 Eolus varius), sive Iastium varium seu Lydium querulum. 2 *ad Aeolum*: Ov. met. 1, 262 protinus Aeoliis aquilonem claudit in antris. fast. 2, 456 carceris (STAT. Theb. 3, 432 silv. 1, 1, 92. 3, 2, 42 IVV. sat. 10, 181). DRAC. Romul. 7, 140 domus. CORIPP. Ioh. 2, 255 montibus. VAL. FL. 1, 654 portae. Ov. met. 4, 486 postes (*sc. Athamantis, Aeoli filii*). LVCAN. 5, 609 Aeolii iacuisse notum sub carcere saxi. 2, 456 tridentis. SIL. 1, 193 austris. Ov. am. 3, 12, 29 euros. ars 1, 634 notos (MART. 5, 71, 4). VERG. Aen. 5, 791 procellis (SIL. 17, 240 VEN. FORT. carm. 7, 14, 31). PANEG. Mess. 58 ventos. LVCAN. 9, 454 rabiem. SIL. 9, 525 furor. RVT. NAM. 1, 536 minas. STAT. silv. 2, 1, 142 Creusa. Ov. trist. 1, 10, 15 Helles. VAL. FL. 6, 542 Phrixi. SEN. Phaedr. 1231 seni (*i. Sisypho*). Ov. met. 14, 232 tyranni (*i. Aeoli*). 6, 116 virgine (*i. Canace*). SEN. Med. 105 virginem (*i. Creusam*). VAL. FL. 6, 548 domus. 1, 770 genus. 2, 594 nepotes. SIL. 14, 70 quid referam Aeolio regnatas nomine terras? *pertinet ad Phrixum*: VAL. FL. 8, 79 auro. 7, 54 pecudis. MART. 8, 28, 20 Aeolium ... pecus. VAL. FL. 7, 517 vellere (MART. 8, 51, 9). 3 *ad Aeolias insulas*: VERG. Aen. 8, 417 Aeoliam ... Liparen. SIL. 14, 233 ponto. STAT. Theb. 1, 218 incudibus. IVV. 1, 8 rupibus. CLAVD. 26, 224 cavernis. *cf. 5.* 4 *translate*: *pro Siculus?* SIL. 15, 424 Aeoliis gestatum insigne tyrannis. 5 Aeoliae īnsulae: PLIN. nat. 2, 203 iuxta Italiam inter Aeolias insulas. 3, 92 VII Aeoliae appellatae eaedam Liparaeorum, Hephaestiades a Graecis, a nostris Volcaniae. Aeoliae, quod Aeolus Iliacis temporibus ibi regnavit (MART. CAP. 6, 648). *contra* AMPEL. 6, 15 octo. SERV. Aen. 1, 52 novem (SERV. auct. *ad l.* MYTHOGR. 2, 52 ISID. orig. 14, 6, 36. 37). *at* 8, 416 *et* 464 septem. PLIN. nat. 32, 21. 36, 154. PLIN. nat. 35, 174 in insulis Aeoliis inter Siciliam et Italiam. *cf.* Aeolia *2.* Aeoli insulae *p. 989, 35.* Aeolides (-ae) insulae *p. 989, 9.* *Hülsen, PW. I 1041 sub* Αἰόλου νῆσοι. B *substantive*: *plur. Aeoliae incolae. cf.* Aeoli. VELL. 1, 4, 4 Aeolii eadem profecti Graecia. SERV. Aen. 3, 445 Aeolii σιοὺς dicunt deos (aeolus *E*, aeli *vel* aelii *L*). TER. MAVR. 162 unde Aeoliis littera fingitur digammos. CHRON. Alex. I p. 108, 175 (*at* LIB. gener. chron. I p. 108, 204 Aeoli, *ut* CASSIOD. gramm. VII 148, 9). **Aeolium,** -ī, *Steph. Byz.* Αἰόλιον. PLIN. nat. 4, 49 in extrema Cherronesi fronte, quae vocatur Aeolium, oppidum Elaeus. **Aeolicus,** -a, -um, Αἰολικός. *nota* MAR. VICTOR. gramm. VI 110, 34 aeolicon. 1 *adi. ad Aeoliam pertinet*: PLIN. nat. 6, 7 tres tantum gentes Graecas iure dici, Doricam, Ionicam, Aeolicam, ceteras barbarorum esse (TER. MAVR. 645). IVST. prol. 1 Aeolicarum ... urbium. TER. MAVR. 649 Aeolica dialectos. QVINT. inst. 1, 4, 8 digammon. 8, 3, 60 *lingua* (CLEDON. gramm. V 105, 3 ISID. orig. 9, 1, 5). *cf.* 1, 6, 31. QVINT. inst. 1, 7, 27 nec inutiliter Claudius Aeolicam illam ad hos usus F litteram adiecerat. 12, 10, 29. PRISC. gramm. II 65, 16 *patronymicorum forma* in αδιος, quae est Aeolica. TER. MAVR. 648 usus. SERV. gramm. IV 465, 22 de Aeolico *metro.* Aeolicum constat primo pede disyllabo quolibet et quattuor dactylis (MAR. PLOT. gramm. VI 511, 25). MAR. VICTOR. gramm. VI 110, 34 Aeolicon seu Sapphicon metron (*cf.* 70, 18. 107, 9). TER. MAVR. 2148 MALL. THEOD. gramm. VI 590, 17 metrum dactylicum Aeolicum. 2 *masc. plur. subst. pro Aeoliae incolis*: SERV. Aen. 6, 12 Aeolici enim σιοὺς deos dicunt (*cf.* VARRO Lact. inst. 1, 20, 17 *et* Aeolius *B*). CLEDON. gramm. V 27, 21 hoc ab Aeolicis processit. 105, 4 apud ... Aeolicos est una littera, quae appellatur digammos. *deriv. latin.* **Aeolēnsēs,** -ium, *pro* Aeoles. SERG. gramm. IV 476, 16 Aeolenses ... Graeci. GRAMM. suppl. p. 5, 28 apud ... Aeolenses. p. 5, 26 a productam Aeolensium. p. 6, 4 Aeolenses (11). *adv.* **Aeolisti,** Αἰολιστί. ISID. orig. 9, 1, 5 quinta *pars linguae Graecae* Aeolica, qua se Aeolistae locutos dixerunt.

aeolipila, -ae *f.* [*ex* Aeoli pila *coaluisse videtur. Th.*]. VITR. 1, 6, 2 *ventus* nascitur cum fervor offendit umorem ... id ... verum esse ex aeoli⟨pili⟩s aereis (acolis aeris *cod. Harl.*) licet aspicere; ... fiunt enim aeolipilae aereae cavae *iam pluribus describuntur.* *Diehl.*

aeolus *v.* Aeolius *sub* Aeolis *l. 4.*

aeōn, -ōnos *m.*, αἰών. GLOSS. aeonas saecula. IREN. 1, 1, 1 in inmensis aeonibus (ἐν ἀπείροις αἰῶσι χρόνων). 1, 3, 1 in gratiarum actionibus dicentes 'aeonas aeonum'. *ibid.* ubicunque aeon aut aeones nominantur. *daemon gnosticorum*: TERT. anim. 18 aeones et genealogiae eorum. 23 historias atque Milesias aeonum suorum. adv. Val. 3 tot nomina aeonum, tot coniugia, tot genimina. *passim, item apud* IREN. FILASTR. *nota f.*: TERT. adv. Val. 9 novissima aeon (viderit soloecismus, Sophia enim nomen est). *V.*

Aeōn, Αἰών *an* Ἀίων? *canis Actaeonis* HYG. fab. 181 p. 37, 14.

Aeōnius, -ī, Αἰώνιος, *nom. et cogn. vir.* 1 CORP. XIII 2000 (*Lugduni, dictionis vulgaris*) Iulius Eonius. 2 *episcopus Arelatensis*: RVRIC. epist. 1, 15 inscr. Aeonio episcopo. 2, 8 inscr. papae Aeonio. GELAS. epist. 19 (*a. 494*) inscr. dilectissimo fratri Aeonio Gelasius. VITA Caes. Arelat. (Mon. Germ. Merov. III) 1, 10 venerabilis Eonius episcopus. 12. 13. 32. 3 *de cognomine Ausonio a matris cognomine attribuendo pro tradito* Paeonii Theonii *cf. Schenkl in praef. edit. Ausonii p. VI, Seeck in praef. edit. Symmachi p. LXXV.* 4 *sign. mul. v. sub* Aeonium. **Aeōnia,** -ae, *cogn. matris Auso-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nii. AVSON. 161 inscr. Aemilia Aeonia mater. 161,1 genetrix Aeonia. **Aeonium,** -ī, *Αἰώνιον, sign. mul.* CORP. V 6693 (*Vercellis* = CARM. epigr. 610) d. m. Lolliae Proclae. *praescripta est acclamatio* Aeoni chaere. *cf.* v. 1 Αἰονιί salve, doleas ne fata suprema. CORP. VI 19611 Hylati filio dulcissimo Hylas et Olympias parentes posuerunt. Aeoni, Gregori. *signa videntur esse Hylatis (utriusque?) et Olympiadis. fortasse utrubique nom. statuendus est* Aeonius. *Diehl.*

aeorae, -ārum, *αἰῶραι, v. Wentzel, PW. I 1043.* SCHOL. Germ. Bas. p. 67 (*ex Nigidio*) virgines Athenienses quotannis diem festum instituerunt aeoras (aras *codd.*) quas nos latine dicimus ⟨oscilla⟩ ideo quia illam (*Erigonen*) pendentem [qui] iactari conspexerunt, quod est apud Graecos αἰωρεῖσθαι (φερεσθαι *sim. codd.*). *Dittmann.*

Aepicius, Aepidius, Aeppius, Aeprius, Aeputius *v. sub* Ep-.

Aepio, -onis, *cf. Αἴπιον? nisi cf.* aequ-; *cogn. vir.* CORP. XI 4172 (*Interamnae*) Iovi Fulmini Fulguri Tonanti Rustius L. f. Aepio pont. ex s. c. dedicavit.

Aepionē *v.* Epione.

Aepolus, -ī, *cf. αἰπόλος, nom. et cogn. vir.* CORP. VI 8819 Aepolo imp. T. Aug. disp. Galbiano. 5733 (*e columb.*) v. M. Visinius M. l. Aepolus. 13428 L. Autronius Aepolus. **Aepolium,** -ī, *Αἰπόλιον, opp. in ora Ponti prope Histrum.* PLIN. nat. 4, 82 ab Histro oppida Cremniscos, Aepolium.

Aepulo *v.* Epulo.

Aepurita, -ae *cogn. mul.* CORP. XIII 837 (*Burdigalae*) me(moriae) Saturniniae Aepuritae. *quid lateat non liquet.*

Aepy, *Αἰπύ.* PRISC. gramm. II 195, 16 in Graecis autem invenitur etiam 'y', ut 'Dory' nomen oppidi Pontici et 'Aepy'. 283, 13 'hoc Dory' 'hoc Aepy', nomina civitatium. *opp. Messenes.* STAT. Theb. 4, 180 summis ingestum montibus Aepy. *v. Hirschfeld, PW. I 1044.*

Aepytus, -ī, *Αἴπυτος, nom. mythol. Thebanus:* STAT. Theb. 10, 400. 11, 20. 240 SCHOL. Stat. Theb. 10, 406. *derivatur adi.* **Aepytius,** -ī, *Αἰπύτιος, ad Aepytum heroem ut videtur Arcadiae (de quo cf. Wentzel, PW. I 1045, 2), indeque ad ipsam Arcadiam vel gentem aliquam pertinet.* STAT Theb. 9, 847 Aepytiique duces. 4, 296 Aepytios (Aegyptios *Put.*) ... agros. *cf.* SCHOL. *ad l.* a civitate vel monte ducis nomine nuncupatos. hi quoque Arcadiae populi. *Dübner coni.* Aegytios *ab* Aegys, *Laconiae oppido. Diehl.*

aequābilis, -e. [*ab* aequare. *Th.*] *cf.* PRISC. gramm. II 132, 9. *non ex usu, sed ex ratione deducta est differentia* BEDA gramm. VII 262, 26 (*ex Frontone? cf.* 526, 4) aequalis alterius staturae par est, aequabile quod aequari potest. GLOSS. Plac. V 6, 15 (45, 13) aequabiles aequales. *deest superlativus. vocabulum adamatum Ciceroni deest poetis post Plautum.* **1** *res quae cum altera aequari potest:* PLAVT. Capt. 302 vis hostilis cum istoc fecit meas opes aequabiles.

2 *res cuius partes vel species formaeve inter se sunt aequales:* GLOSS. II 12, 8 εὐόμαλος. VARRO rust. 3, 16, 20 *apes sanae sunt,* si opus quod faciunt est aequabile ac leve. RHET. Her. 3, 12, 21 vox ... reducitur in quendam sonum aequabilem atque constantem. 3, 14, 25 voce atten⟨ua⟩tissima, clamore leni, sono aequabili. CIC. de orat. 2, 54 verborum collocatione et tractu orationis leni et aequabili perpolivit illud opus. off. 1, 3 aequabile et temperatum orationis genus. Caecin. 70 hoc sublato ... nihil est quod aequabile inter omnes atque unum omnibus esse possit. p. red. 2, 2 prospera aequabilis perpetuaque fortuna. Cluent. 46 prope aequabilis, ... fere omnium constans et moderata ratio vitae. Verr. 4, 112 in iugero Leontini agri medimnum fere tritici seritur perpetua atque aequabili satione. nat. deor. 1, 50 hanc ἰσονομιάν appellat Epicurus id est aequabilem tributionem. 2, 23 motu quodam ... certo et aequabili. 2, 90 motus eius (*mundi*) finitos et aequabiles. 2, 54 aequabili calore suffusus aether. 2, 116 omnes eius (*mundi*) partes undique aequabiles ipsae per se atque inter se. 3, 23 *stellarum* cursus aequabiles aeternique. rep. 2, 10 perennis amnis et aequabilis. fin. 5, 36 moderati aequabilesque habitus. Tim. 14 universi corpus planum et aequabile. 20 levem illum (*mundum deus*) effecit et undique aequabilem. Tusc. 2, 65 ut haec patientia dolorum ... in omni genere se aequabilem praebeat. *ibid.* nihil ... potest esse aequabile, quod non a certa ratione proficiscatur. Att. 4, 15, 6 veni in spectaculum, primum magno et aequabili plausu. SALL. Iug. 43, 1 Metello ... acri viro ..., fama tamen aequabili et inviolata. 53, 1 pulveris vim magnam ... aequabilem manere. SEN. epist. 74, 15 virium illis (*bestiis*) maior est et aequabilior firmitas *quam homini.* TAC. ann. 4, 20 aequabili auctoritate et gratia ... vigere. SVET. Dom. 3 mixtura ... aequabili vitiorum atque virtutum. GELL. 17, 20, 4 ἐνθύμημα ... brevibus ... et rotundis numeris cum quadam aequabili circumactione devinctum. APVL. Socr. p. 120 Oud. una semper et aequabili pernicitate tunc progressus, tunc vero regressus. VOPISC. Tac. 1, 3 sub aequabili dignitate. LACT. inst. 2, 11, 2 perpetua temperies et ver aequabile. HEGES. 4, 4, 3 tam aequabili optione. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 18 aequabili ... et mediocriter calido loco.

nota: CASSIOD. var. 8, 10, 5 cum ipso negotiorum aequabilia disponebat *rex. saepe de iure:* GLOSS. II 277, 23 δίκαιος. RHET. Her. 3, 3, 4 *iusti sumus* si dicemus in omnibus aequabile ius statui convenire. CIC. inv. 1, 2 ius aequabile quid utilitatis haberet (off. 2, 42). 2, 68 par, quod in omnes aequabile est (2, 162). Flacc. 32 in quo igitur praetoris est diligentia requirenda? in numero navium et in discriptione aequabili (aequali *cod. Salisb.*) sumptus. rep. 2, 57 nisi aequabilis haec in civitate conpensatio sit et iuris et officii et muneris. 2, 62 *status* in omnis ordines civitatis aequabilis. off. 2, 40 propter aequabilem praedae partitionem. Att. 5, 20, 1 nihil hac iurisdictione aequabilius, nihil lenius, nihil gravius. ad Q. fr. 1, 1, 20 in iure dicundo severitas ... conservetur aequabilis. 1, 1, 32 iuris aequabilem tenere rationem. AVR. VICT. Caes. 20, 23 legum conditor longe aequabilium. COD. Theod. 4, 19, 1 (*a. 380*) exemplo aequabili. *de equo:* APVL. apol. 21 equus ... ut sit aequabilis vector et cursor pernix. *de hominibus:* TAC. hist. 4, 5 Helvidius Priscus ... cunctis vitae officiis aequabilis. 6, 31 fidus Romanis, aequabilis in suos. *i. q. iustus passim in* CASSIOD. var., *ut* 1, 3, 2 si aequabilis credendus est, quem iustus elegerit.

synonyma: unus. inviolatus. *de forma:* lēvis, planus. *de actione:* constans, temperatus, moderatus, certus, finitus. *de tempore:* perpetuus, aeternus, perennis.

adv. **aequābiliter.** *comp. apud* SALL. (?). GLOSS. aequaliter. CATO agr. 103 *amurcam* conmixtam cum aqua aequabiliter. VARRO ling. 5, 106 mixta farina et caseo et aqua circuitum aequabiliter fundebant. rust. 1, 6, 6 campester locus is melior, qui totus aequabiliter in unam partem verget. 1, 7, 4 *arbores* aequabiliter ex omnibus partibus sol ac luna coquunt. 1, 40, 4 ex utraque parte aequabiliter praecisum *surculum.* 3, 9, 11 vertere ova, ut aequabiliter concalefiant. RHET. Her. 4, 12, 18 omnes partes orationis aequabiliter perpolitas. CIC. Verr. 2, 56 aequabiliter omnes erant eiusmodi, ut. 6, 52 frumentum aequabiliter emi ab omnibus Siciliae civitatibus. Milo 76 aequabiliter in rem publicam, in privatos, in longinquos ... in suos inruebat. de orat. 2, 64 genus orationis fusum atque tractum et cum lenitate quadam aequabiliter (-bili *Itali*) profluens (3, 172 *cf. l. 35*). 2, 218 aequabiliter in omni sermone fusum *genus facetiarum* (3, 96 orat. 106. 126, *hic* aequaliter *codd.*). 3, 45 non aspere, ... non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse et aequabiliter et leniter (leviter *pars codd.*) *loqui.* nat. deor. 2, 141 tactus ... toto corpore aequabiliter fusus est (Tusc. 1, 21 *cf. l. 30*). 2, 116 mare ... conglobatur undique aequabiliter. rep. 6, 18 *sonus* acuta cum gravibus temperans varios aequabiliter concentus efficit (AMBR. exam. 2, 2, 6). SALL. Cat. 2, 1, 3 aequa⟨bi⟩lius atque constantius sese res humanae haberent (TAC. ann. 15, 21). SEN. nat. 4, 3, 5 potest ... grando ... aequabiliter atque in orbem teri. MELA 3, 72 recedentis oras aequabiliter impellit *mare rubrum.* PLIN. nat. 2, 66 Mercuri stella ... e duodenis partibus ... non amplius octonas pererret, neque has aequabiliter, sed duas in medio eius et supra quattuor, infra duas. GELL. 1, 20, 5 omne latus eiusdem numeri aequabiliter (aequaliter *pars codd.*) in sese solvitur. CENS. 8, 4 p. 14, 3 H. HIL. in psalm. 65, 1 aequabiliter *psalmi* praescribuntur 'in finem'. AVG. serm. Mai 4, 1 *deus* aequabiliter omnibus iter salutis ostendit. MACR. somn. 1, 22, 10 caelum ... ab omni parte terrae aequabiliter distat *et passim.* COD. Iust. 1, 14, 3 (*a. 426*) leges ut generales ab omnibus aequabiliter in posterum observentur. *ius tangunt haec exempla: cf.* GLOSS. δικαίως. CIC. off. 2, 40 nisi aequabiliter praedam dispertiat. ad Q. fr. 1, 1, 20 abs te ipso ius dici aequabiliter et diligenter. PANEG. 3, 6 fratres indiviso patrimonio tam aequabiliter utuntur. SPART. Hadr. 18, 6 si quis in publico *thesaurum repperisset,* cum fisco aequabiliter partiretur. ZENO tract. 1, 3, 6 quae humano generi sine personarum aliqua exceptione aequabiliter iustitia est divina largita. CASSIOD. var. 1, 1, 2 quemadmodum Romanis aequabiliter imperare possimus. 1, 27, 3 regnantis aequabiliter *et passim.*

aequābilitās, -tātis *f. ab* aequabilis. VARRO ling. 9, 1 Aristarchus de aequabilitate (περὶ ἀναλογίας) cum scribit [et de] verborum, similitudinem qua[ru]ndam in ⟨de⟩clinatione[s] sequi iubet, quoad patiatur consuetudo (*opp. Chrysippi* de inaequabilitate, περὶ ἀνωμαλίας). CIC. orat. 21 *orator* medius et quasi temperatus ... nihil afferens praeter facilitatem (facultatem *codd.*) et aequa⟨bi⟩litatem. 53 elaborant alii ⟨in⟩ lenitate et aequabilitate et puro quasi quodam et candido genere dicendi. Tusc. 4, 31 opinionum iudiciorumque aequabilitas et constantia cum firmitate quadam et stabilitate virtutem subsequens. off. 1, 90 praeclara ... est aequabilitas in omni vita et idem semper vultus eademque frons. 1, 111 aequabilitas ⟨cum⟩ universae vitae tum singularum actionum. frg. inc. J 43 (qualitas *cod.*). nat. deor. 2, 15 aequabilitatem motus conversionum⟨que⟩ caeli (2, 48 *syn.* constantiam ordinum). 2, 49 nocturnorum ... spatiorum eadem est aequabilitas quae diurnorum. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 fortem et liberum animum ... sine constantia et aequabilitate nullum esse. APVL. Plat. 1, 18 ad aequabilitatem (-alitatem *pars codd.*) partibus animae temperatis. Socr. 12 p. 146 Oud. caelites semper eodem statu mentis aeterna aequabilitate potiuntur, qui numquam illis nec ad dolorem v⟨er⟩sus nec ad voluptatem finibus suis pellitur. HIL. in psalm. 2, 18 ea ... deus bonitatis suae aequabilitate moderatus est. NOVELL. Valent. III tit. 14, 1, 1 aequabilitas ... pretii et commodum venditoris et omnium rerum venalium statuta custodiet.

FIRM. math. 1 prooem. 5 quae ratio terram ipsam in media parte positam librata aequibilitatis moderatione suspendat. *in iure: cf.* LACT. inst. 5, 14, 15 aequitatem dico non utique bene iudicandi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... sed se cum ceteris coaequandi, quam Cicero 'aequabilitatem' vocat. Cic. Mur. 41 sapiens praetor offensione vitata aequabilitate decernendi benevolentiam adiungit lenitate audiendi. de orat. 1,188 legitimae atque usitatae in rebus causisque civium aequabilitatis conservatio. 2,209 aequabilitatem communis iuris praestantia dignitatis aut fortunae suae transeunt. 2,345 explicandum in laude iustitiae, quid cum fide, quid cum aequabilitate ... fecerit. rep. 1,43 ipsa aequabilitas est iniqua, cum habet nullos gradus dignitatis. 1,53 iuris (off. 1,88). 2,42. 2,43 salus et aequabilitas et otium civium. 1,69 haec constitutio ... habet aequabilitatem quandam magnam. Avg. in psalm. 99,10 servetur ... parilitas aequabilitas, constantia caritatis.

aequaevus, -a, -um. *ab* aequus *et* aevum. *vocabulum inde a* Verg. *lectum poetarum maxime est. cf.* Sil. *p. 994, 63.* Isid. orig. 10 A 7 aequaevus ... id est coaetaneus. Gloss. ἰσόχρονος. eiusdem *vel* unius aetatis. *de hominibus* (*absolute vel c. dat.*): Verg. Aen. 2,561 regem aequaevum *Priamum Anchisae.* 5,452 amicum (*cf.* Ambr. epist. 86). Sen. Ag. 640 hinc aequaevi gregis Astyanax *ducit turmam.* Prob. vita Pers.: Lucanum aequaevum auditorem Cornuti. Sil. 13, 191 tres ... aequaevo ... corpore fratres. Stat. Theb. 4,626 aequaeve sacerdos (*Laius alloquitur Tiresian*). 5,226 flet super aequaevum soror exarmata Lycaste Cydimon. silv. 5,2,75 aequaevo cedere fratri. Ach. 1,637 aequaevamque facem (*amorem coaetaneae*). Ivl. Val. 1,7 iudicare inter aequaevos. Zeno tract. 2,43,1 uno momento (*sc. baptismatis*) facti aetatibus diversis aequaevi. Avson. 188,3 coniunxit nostras aequaeva infantia cunas. Symm. orat. 3,3 pro senibus puer dimicas, pro liberis nostris aequaevus insudas. Schol. Stat. Theb. 7,300 qui patri puero crescendi celeritate paene aequaevus est. Clavd. 28,547 exultant iuvenes aequaevi principis annis. 20,373 *puellae* orant ... positis aequaevas visere pensis. Pavl. Nol. carm. 33,120 aequaevos fecerat unus amor. Macr. sat. 7,11,2 adulescentium, qui tibi aequaevi sunt. Orient. 2,10 aequaevis dissociande tuis. Sidon. epist. 2,9,7. 3,8,1. 7,2,4 grandaevos obsequiis, aequaevos officiis obligare. Pavl. Pell. euch. 245 vinceret aequaevos nostra ut concordia amicos. Drac. laud. dei 2,396 aequaevosque facit diversi temporis ortus *arca Noae.* Inscr. Recueil de la société arch. de Constantine 1899 p. 389 (= Rev. arch. 37, 1900, p. 510 n. 195, *Tubanae*) Iulia, fida mihi coniunx, aequaeva, iucunda. *de deo christiano*: Leo M. brev. fidei Migne 13,657ᵈ aequaevae trinitati. Merob. laud. Christi 4 aequaevus genitor. Favst. Rei. spir. 1,6 p. 108,14 patri aequaevus *filius.* p. 108,17 aequaevum principium filius. Coripp. Iust. 4,311 dextris sedet honoris aequaevi patris. *de herbis, comis*: Plin. nat. 16,236 lotos ... aequaeva urbi. Stat. silv. 5,1,48 aequaevo sociatam palmite vitem ulmus amat. Clavd. 1,220 *harundo* frondet aequaevum complexa caput *Tiberini.* carm. min. 20,16 aequaevumque videt consenuisse nemus *senex.* Avian. fab. 10,12 quid mirum ... positos fugisse capillos (*capillamenti*), quem prius aequaevae deseruere comae. *de aliis rebus*: Chalc. comm. 23 par enim et aequaevum natale naturae ac temporis. 101 temporis generationem mundo aequaevam. 295 inornatum illud minime generatum aequaevum deo. transl. 38 tempus ... caelo aequaevum est. Apvl. apol. 14 eadem semper contemplantibus aequaeva est *imago specularis.* Clavd. 26,54 urbs aequaeva polo. 8,122 nasceris aequaeva cum maiestate creatus, *Honori.* Vict. Vit. 2,74 ex. splendor ab igne genitus gignenti manifestatur aequaevus. Boet. herm. pr. 1,1 p. 36,15 cum omnes species aequaevae sibimet sint. sec. 2,6 p. 125, 24. *latiore sensu, eorundem temporum*: Apvl. flor. p. 87 Oud. Democriti physici civis aequaevus *Protagoras.* Sidon. epist. 8,2,1 vel aequaevi vel posteri nostri. 8,4,2 apud aequaevos ... apud posteros. 9,11,8 non aequaevis sacerdotibus tantum, verum et antiquis. *nota*: Sidon. epist. 4,22,4 aequaeva ... super studiis nulla laus curae, sed ne postuma quidem.

syn.: (coaetaneus, aequalis). par. *opp.*: aetatibus diversis. posterus. antiquus.

aequālis, -e. [*ab* aequus *vel* aequum. *Th.*] *deest apud* Caes. (*semel* Bell. Afr.). *comp.* aequalior: Liv. 24,46,5 Plin. nat. 19,9 Qvint. inst. 3,8,60. *sup.* aequalissimus: Tert. anim. 17 (*p. 998, 16*). *de synonymo v. p. 991,41 sub* aequabilis. *vis antiquissima potest fuisse quae legitur inde a* Catone *de superficie* (*p. 998,36 sqq.*); *cf.* aequor. [*it.* uguale, *francog. vet.* iwel, *hisp.* igual. *M.-L.*]

I *de aetate*: *coaetaneus, aequaevus, adi. et subst. sequitur dat. vel gen. vel rarius* (*p. 994,45*) cum. *de hominibus, bestiis, arboribus, sim.*: Non. 235 aequales ... aequaevi. Gloss. ὁμῆλιξ, συνηλικιώτης. Enn. trag. 44 virgines vereor aequalis (*verba Cassandrae*). Caecil. com. 10 inter suas aequalis et cognatas sermonem serit. Plavt. (*cf.* συνέφηβος) Epid. 102 cum Chaeribulo incedit aequali suo. Merc. 612 aequalem et sodalem, liberum civem enecas. Trin. 48 o amice, salve, atque aequalis. 326 amico atque aequali meo (Ter. Ad. 466 Haut. 417 Afran. com. 256 Cic. Lael. 37). Ter. Andr. 453 quem ... vocabo ad cenam meorum aequalium? Eun. 327 patris cognatum atque aequalem Archidemidem. Phorm. 887 Lvcil. 982. Pacvv. trag. 114 hymenaeum fremunt aequales. 166 cum neque me aspicere aequales dignarent meae ⟨neque ...⟩. Afrani *titulus*: Aequales. Trag. inc. inc. 18 omnis aequalis vincebat quinquertio. Cic. de orat. 1,30 ut non aequalibus suis solum anteponerentur, sed cum maioribus natu conpararentur. Sulla 23 tui. Balb. 9 cuius plerique aequales. Planc. 29 quem veretur ut deum, ... amat vero ut sodalem, ut fratrem, ut aequalem. Cael. 39 aequalium studia ... ludi ... convivia. 72. 74. Phil. 5,47 ut gradus essent petitionis inter aequalis. de orat. 1,117 C. Coelio aequali meo. *ibid.* vestrum aequalem. 1,180 Q. Scaevola, aequalis et collega meus. *passim.* 3,31 duo prope aequales Sulpicius et Cotta. 3,75 aequalem fere meum (Brut. 179). Brut. 96 duo adulescentes ... prope aequales 145 ab his patronis aequalibus et iam consularibus. Cato 7. 10 senem adulescens ita dilexi ut aequalem. 46 nec cum aequalibus solum ..., sed cum vestra etiam aetate. off. 3,1 div. 1,64 fin. 4,66. 5,42 (*bis*). 5,61. Tusc. 1,41 aequali et condiscipulo suo. 5,58. Lael. 101 ut cum aequalibus possis, quibuscum tamquam e carceribus emissus sis, cum isdem ad calcem ... pervenire. ad Q. fr. 1,3,3 fratrem prope aequalem. Cat. 62,11 non facilis nobis, aequalis, palma parata est (62,32). Sall. Iug. 6,1 cursu cum aequalibus certare. Nep. Arist. 1,1 Aristides ... aequalis fere fuit Themistocli. Epam. 2,2 ut adulescens ... senem aequalibus suis in familiaritate anteposuerit (Att. 8,2). Att. 1,3. 10,2 aequalem simillimumque sui. 12,3. 16,1. 17,1 *sororem* prope aequalem habebat. Verg. georg. 4,460 chorus aequalis dryadum. Aen. 5,468 fidi aequales. 10,194 aequalis comitatus classe catervas. 10,702 aequalem comitemque. 11,820 Accam, ex aequalibus unam. Ciris 435 florentes aequali corpore nymphae. Hor. carm. 1,8,6 cur neque militares inter aequales equitet. epod. 12,23 aequales inter conviva. Prop. 3,8,21 inmorso aequales videant mea vulnera collo. Ov. met. 5,394 aequales certat superare legendo *Proserpina.* fast. 4,451 chorus aequalis *Proserpinae* (Clavd. 36,239). Liv. 1,57,9 in convivio luxuque cum aequalibus ... tempus terentes. 2,3,2 aequales sodalesque adulescentium Tarquiniorum. 7,4,4 congressu aequalium prohibitum. 7,10,5. 7,33,2. 21,4,8 vestitu⟨s⟩ nihil inter aequales excellens. 24,5,9. 28,40,9 qui ne filio quidem meo aequalis sit. 30,28,5 ducere exercitum aequalem stipendiis suis. 40,14,1 die festo inter aequales largiore vino sum usus. Sen. contr. 1 praef. 9 Val. Max. 3,2 ext. 9. 5,8,5. 9,3,4. 9,14 ext. 1. Phaedr. app. 19,4. 29,5 arte omni princeps inter aequales fui. Sen. Phoen. 572 patris aequales tui. dial. 4, 10,1 ineptos aequalium iocos. 4,21,4 in certaminibus aequalium. 4,21,11 similis cultus cum aequalibus. benef. 5,25,2 aversabatur omnium amicorum et aequalium notitiam. Cvrt. 7,11,8 o iuvenes et mei aequales. 8,13,21 Attalum ... aequalem sibi et haud disparem habitu oris. Colvm. 6,29,1 pullus ... aequalis exsuperat. Lavs Pis. 131 inter ut aequales unus numeraris amicos. Plin. nat. 9,167 piscem sexagensimum post annum expirasse ... duobus aliis aequalibus eius ex eodem genere etiam tunc viventibus. 11,50 regem ... iuvenem aequalis turba comitatur. 16,236 fuit cum ea cupressus aequalis. 34,10 Myron ... Polycletus, aequales atque condiscipuli. 35,64 aequales eius et aemuli (37,7). Val. Fl. 5,342 aequali Scythidum ... caterva (6,497. 7,181). 8,142. Sil. 5,231 florens aequali Lentulus aevo. 13,230 solitum aequali (*i. ut aequalis*) ludo committere equestris Scipiadae pugnas Marium. Stat. Theb. 9,784. silv. 2, 1,109. Carm. epigr. 1001 (*Romae, saec. I*) desínite, aequales, Plocamí lugere sepultí fata. 1058 virgo pudica excedens cunctas ingenio aequalís. 1198,8 aequalis non inimica manus. Qvint. inst. 10, 3,12. 12,5,5 eminere inter aequales. decl. 260 p. 68,22 aequalis ... et in studiis comes et in lusibus. Tac. ann. 13,15 aequalium ludicra. Plin. epist. 4,17,6 adulescentulus eram et iam mihi ab illo ... reverentia ut aequali habebatur. 9,33,4. Svet. Galba 4 salutanti se inter aequales. Vitell. 14 condiscipulos et aequales suos. gramm. 17 aequales inter se committere. vita Ter. Fenestella ... contendens utroque maiorem natu fuisse, quamvis et Nepos aequales omnes fuisse tradat. Paneg. 3,7 seniorem iunioremque caritate mutua reddit aequales. Amm. 19,1,7 decore corporis aequalibus antestantem. Svlp. Sev. chron. 1,26,6. *nota*: Sil. 3,404 aequales aevi. *eiusdem aetatis, non eorundem temporum*: Lvcil. 174 seni Tiresiae (sesenem tiresiam *codd.*) aequalem. Cic. Att. 4,13,2 Crassum ... nostrum minore dignitate aiunt profectum paludatum quam olim aequalem eius L. Paulum, item iterum consulem. Priap. 12,3 aequalis tibi, *Hecale, anus.* Clavd. 8,366 *verba Honori*: aequalis mihi Pyrrhus erat, cum Pergama solus verteret. *liberius*: *eorundem temporum* (*cum dat. vel gen.*): Cic. Brut. 3 poetas nobilis poetarum aequalium morte doluisse. 73 Ennius ... quoi aequalis fuerit Livius, minor fuit aliquanto is qui primus fabulam dedit quam ... Plautus et Naevius. 177 et superioribus et aequalibus suis omnibus praestitit. 182 isdem fere temporibus aetate inferiores paulo quam Iulius, sed aequales propemodum C. Cotta P. Sulpicius *eqs.* 204. 220 orator ... vivis eius (?) aequalibus proxumus. 230 Hortensius non cum suis aequalibus solum, sed et mea cum aetate et cum tua, Brute, et cum aliquanto superiore coniungitur. *passim in Bruto.* orat. 105 *Demosthenes* successit ipse magnis et maximos oratores habuit aequales. opt. gen. 17 *Platonis* fere aequalem *Isocratem.* div. 1,39 aequalem temporum illorum. Liv. 8,40,5 nec quisquam aequalis temporibus illis scriptor extat. 22,7,4 Fabium, aequalem temporibus huiusce belli. Vell. 1, 7,1 huius temporis aequalis Hesiodus fuit. 1,16,3 Menandrus aequalesque eius ⟨non⟩ aetatis magis quam operis Philemo ac Diphilus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 9, 6 vetustior Sisenna fuit Caelius, aequalis Sisennae Rutilius. TAC. dial. 22 *Ciceroni* eadem pugna cum aequalibus suis fuit quae mihi vobiscum est (*seq.* oratores aetatis eiusdem). SVET. gramm. 2. LACT. inst. 1, 22, 2 Belum ... Saturni aequalem fuisse et utrumque uno tempore adolevisse. 1, 5, 4 Orpheus ... aequalis ipsorum deorum.
de rebus: CIC. Brut. 244 *laudatis mortuis* ordinem sequens in memoriam notam et aequalem necessario incurro. leg. 1, 8 ipse ... aequalem aetatis suae memoriam deposcit (*opp.* ab ultimis *i. a primis incohantem*). Cato 23 studiorum agitatio vitae aequalis fuit (*non in senectute cessavit*). Phil. 11, 33 *Deiotari* benevolentia in populum Romanum est ipsius aequalis aetati. Mil. 85 vos ... Albanorum obrutae arae, sacrorum populi Romani sociae et aequales (QVINT. inst. 11, 1, 34. 12, 10, 62). har. 37 quod sacrificium tam vetustum est quam hoc quod a regibus aequale huius urbis accepimus? leg. 2, 9 quae vis non modo senior est quam aetas populorum et civitatium, sed aequalis illius ... dei. VERG. Aen. 3, 491 aequali tecum (*o Ascani*) pubesceret aevo *Astyanax*. LIV. 5, 52, 7 sacra aequalia urbi, quaedam vetustiora origine urbis. 7, 33, 6 *Romanorum* conditae urbi aequalis victoria. 28, 28, 11 ne ... Iuppiter ... sirit urbem ... in aeternum conditam fragili huic et mortali corpori aequalem esse. PLIN. nat. 34, 1 aequalem urbi auctoritatem. AMM. 31, 14, 8 aequalis nobis memoria.

II ***de forma, numero, magnitudine, valore.*** *comparantur res inter se variae: passim c. dat., cum* inter se, *c. gen. l. 34, cum abl. lim. ut p. 996, 5. 997, 7, cum* in *p. 996, l. 38.*

GLOSS. ἴσος, πάρισος. CATO agr. 156, 2 brassicae ... manipulos aequales tres. VARRO rust. 2, 7, 5 cruribus rectis aequalibus. 2, 9, 5 *canes* feminas ... mammosas aequalibus papillis. CIC. de orat. 3, 185 *numeros vocis* metiri possumus intervallis aequalibus. 3, 186 distinctio et aequalium aut saepe variorum intervallorum. 3, 198 aequalibus interspirationibus. orat. 188 partem pedis aut aequalem esse alteri parti aut altero tanto aut sesqui esse maiorem: ita fit aequalis dactylus, duplex iambus, sesquipaean. 194 ne spondeum quidem ... esse aequalem dactylo. 205 *numerorum* partibus ... imparibus an aequalibus. 215 creticus ... et eius aequalis paean. top. 71 parium ... comparatio nec elationem habet nec summissionem, est enim aequalis. parad. 20 quod ... non licet ... id si nec maius nec minus umquam fieri potest ..., quae ex eo peccata nascuntur aequalia sint oportet (22). leg. 2, 9 quae vis est aequalis illius caelum atque terras tuentis et regentis dei? LVCR. 4, 426 porticus aequali quamvis est denique ductu stansque in perpetuum paribus suffulta columnis. BELL. Afr. 59, 3 elephantos dextro sinistroque cornu conlocaverat aequalibus inter eos intervallis interiectis. SALL. Cat. 54, 1 eis genus aetas eloquentia prope aequalia fuere, magnitudo animi par. Iug. 87, 3 *milites* novi veteresque coaluere et virtus omnium aequalis facta. HOR. carm. 3, 24, 16 defunctumque laboribus *Getam* aequali (*item annua*) recreat sorte vicarius. OV. met. 1, 750 *v. p. 998, 77.* 2, 26 positae spatiis aequalibus Horae (8, 248). 7, 803 aequales urebant pectora flammae. 15, 741 porrigit aequales media tellure lacertos *fluvius*. fast. 5, 471 pietas aequalis in illo est. LIV. 7, 24, 8 quod editissimum inter aequales tumulos occurrebat oculis. 37, 51, 9 omnia ... templa per totum triduum aequalem turbam habuere. MANIL. 1, 532 haec igitur texunt aequali sidera tractu. 1, 556 signa ... bis sex aequali spatio texentia caelum. 1, 580 limite (2, 792). 1, 707 (?). 840 aequali laterum compagine. 2, 274 linea. 2, 288 ductu. 2, 458 sorte. 2, 656 discrimine. 2, 826 aequali (atque illi *codd.*) ... in parte. 3, 220 astra. 3, 308 aequalis ... super transversum vertitur axem *mundus*. 3, 314 una quod aequali lustratur linea Phoebo. 3, 674 nox. 4, 326 aequales luces brumalibus umbris (undis *codd.*). 4, 637 aequalis Cyclades. 4, 853 tempore. VITR. 1, 6, 7 ut aequales divisiones octo ventorum designatae sint in descriptione (4, 3, 5). 3, 5, 8 capitulis perfectis ... columnarum non ad libellam, sed ad aequalem modulum conlocatis. 3, 5, 15 capita leonina ... aequali modo disposita, uti singula singulis mediis tegulis respondeant. 4, 3, 2 metopas aequales ... facere. 4, 4, 3 lineae. 4, 4, 4 antae *parietum* crassitudinibus columnarum sint aequales. 5 prooem. 4 cybus ... est corpus ⟨s⟩ex lateribus aequali latitudine planitiarum perquadratum. 5, 5, 2 intervallis. 6, 3, 4 ut altitudine⟨s⟩ latitudinibus sint aequales. 7, 1, 4 ut *tesserae* omnes angulos habeant aequales. 8, 5, 1 ancones in capitibus extremis aequali modo perfectos. 9, 3, 2 in Geminorum aequalem cursum (9, 3, 3). 9, 8, 5 denticulis. 10, 2, 6 ut aequalia duo capita sint funis, cum erit extensus. 10, 4, 1 spatia (10, 6, 1). 10, 11, 6 superiores ... regulae aequales erunt inferioribus. GERM. 450 inter se aequales *orbes*. 498 spatio. 527 in sex signiferum si quis diviserit orbem aequales partes (aries *codd.*). VELL. 2, 110, 2 legiones ... paene aequali divisae intervallo ab hoste. CELS. 3, 6 p. 86 D. si venae non aequalibus intervallis moventur. SEN. Thy. 643 *domus* extremum latus aequale monti crescit. 885 aequalis astris gradior ... vertice attingens polum. dial. 2, 13, 5 sapiens ... pares illos ob aequalem stultitiam omnis putat. COLVM. 5, 9, 12 olivetum omnibus annis aequalem reditum adfert. 7, 5, 10 sulfuris triti et picis liquidae modus aequalis (CAEL. AVR. acut. 3, 17, 151 aequali modo commixtam. CASS. FELIX 2 p. 11 ex aequali modo). COLVM. 12, 4, 5 pondere (PLIN. nat. 29, 24 CHIRON 938. ORIBAS. syn. 2 add. aequali pensa). PLIN. nat. 2, 176 aequales dies noctesque habere. 10, 105 amor utrique subolis aequalis. 36, 19 illam magnificentiam aequalem fuisse et in parvis. STAT. Theb. 8, 396 spatiis utrimque aequalibus acti adventant *milites*. QVINT. inst. 1, 1, 14 aequali cura linguam utramque tueri. 9, 3, 80 membris aequalibus, quod ἰσόκωλον dicitur (CARM. de fig. 82). FRONTIN. aq. 38 (?). PLIN. epist. 7, 20, 3 aetate dignitate propemodum aequales. paneg. 22 ubique par gaudium paremque clamorem. tam aequa⟨lis⟩ ab omnibus ex adventu tuo laetitia percepta est quam omnibus venisti. POMP. dig. 39, 2, 39 periculum. VLP. dig. 47, 5, 24, 4 aequali ira adversus utrumque sumpta. DON. Ter. Eun. praef. 1, 5 *fabula* et πρότασιν et ἐπίτασιν et καταστροφήν ita aequales habet, ut nusquam dicas longitudine operis Terentium delassatum dormitasse. PALLAD. 1, 27, 3 ammoniaco sale, cui mel et cyminum aequale miscentur. 11, 14, 7 *varia medicamenta* singula modis aequalibus tunsa. CHIRON 285 aceto cum aqua aequali mensura. HIER. epist. 48, 2 damnatus est qui *nuptias et virginitatem* aequales putabat. 21, 40 mercedem (58, 4). 21, 41 salutem. *ibid.* laborem. 98, 16 quomodo poterit inter aequalia aliud esse maius, aliud minus? 100, 13 aequales ex omni parte parietes metiuntur. 148, 5 aequale peccatum est vel prohibita admittere vel iussa non facere. 148, 30 periculum (LEO M. epist. 28, 5 p. 773). VVLG. exod. 30, 34 aequalis ponderis erunt omnia (ἴσον ἴσῳ ἔσται). num. 35, 5 termino. deut. 19, 7 spatii. 25, 15 modius aequalis et verus erit tibi (ἀληθινὸν καὶ δίκαιον). III reg. 7, 11 lapides pretiosi aequalis mensurae secti. Ezech. 45, 11 ephi et batus aequalia et unius mensurae erunt. Luc. 6, 34 peccatores peccatoribus faenerantur ut recipiant aequalia (τὰ ἴσα). CLAVD. 26, 27 nil veris aequale dabunt. 8, 343 solabere partes aequali sudore tuas. 7, 7 curis. 15, 61 cum subiit par Roma (*i. Constantinopolis*) mihi (*loquitur Roma*) divisaque sumpsit aequales aurora togas. 16, 13 alis. VEG. mil. 1, 26 ut aequali legitimoque spatio miles distet a milite. AVG. civ. 11, 10 cum sint inaequales manus et digitus (*praecedit* digitus minor est quam tota manus), aequalis est tamen incorruptibilitas manus et digiti. 13, 10 momenta. 15, 20 numeri. 21, 11 aequale temporis spatium. 21, 16 non aequali molestia (*praecedit* aeternum ignem ... aliis leviorem, aliis futurum esse graviorem). 22, 12 utrum statura et robur aequalia futura sint omnibus an diversae corporum quantitates. *ibid.* si aequales omnes erunt, non utique alii macri alii pingues erunt. 22, 15 ut longissimis (*de statura*) fieri possit aequalis *Christus*. SVLP. SEV. dial. 1, 6, 5 ut *Origenes* in ea parte, qua probatur, neminem post apostolos habeat aequalem, in ea vero, qua iure reprehenditur, nemo deformius doceatur errasse. MART. CAP. 7, 710 angulos. 712 *lineas*. 722 omnes directos angulos invicem aequales sibi esse. 723 si aequalibus aequalia addas, tota aequalia esse, et si aequalibus aequalia adimas, aequalia sunt reliqua (Boet. subst. bon. p. 169, 20 P.). BOET. trin. 6 p. 162, 17 P. omne aequale aequali aequale est et simile simili simile ei idem ei quod est idem idem est. arithm. 1, 21 p. 45, 13 aequale ... est, quod ad aliquid comparatum neque minore summa infra est neque maiore transgreditur. 1, 21 p. 45, 25 quemadmodum amicus amico amicus est, ita dicitur aequalis aequali. ISID. orig. 3, 6, 3 aequales numeri dicuntur qui secundum quantitatem aequales sunt ut verbi gratia tria ad tria (*opp.* inaequales).
nota: AVG. divers. quaest. 81, 1 partes aequales habet quadragenarius numerus: primo quadraginta in singulis, deinde viginti in binis, decem in quaternis, octo in quinis, quinque in octonis, quattuor in denis, duas in vicenis. *ibid.* 57, 2. *de actione*: AVG. civ. 16, 17 non aequali divisione *orbis partium*. FAVON. EVLOG. p. 4, 6 dyas ... aequali sectione discedit. *cognatum*: ANTH. 117, 17 Libra *aequinoctium efficiens*. 617, 4 Libra iugo aequali pendens. *singulariter*: AQVILA rhet. p. 23, 2 ad permovendos animos auditoris aut iudicis nihil aequale est (*sc. aequi ponderis atque figurae*). *de certamine*: SIL. 15, 780 virorum aequali pugna. MART. epigr. 29, 2 cum ... esset ... aequalis Mars utriusque diu. HEGES. 4, 23, 1 Idumaeis congressus *Simon* aequalis recessit. IORD. Get. 22, 114 nec diu certatum est ex aequali. *in iure*: *de ipsis rei litigiosae partibus*: VLP. dig. 14, 3, 13, 2 utrum pro dominicis partibus teneantur, an pro aequalibus, an pro portione mercis, an vero in solidum. 28, 5, 15, 1 si quidem Primus adierit, aequales partes habituros, si repudiaverit, quindecim partes futuras, ex quibus novem quidem laturum Tertium, sex Secundum. MARCIAN. dig. 28, 7, 23 ambo in partes aequales admittuntur. VLP. dig. 38, 1, 7, 7 liberos pro aequalibus habituros actiones (*opp.* ex inaequalibus partibus). 38, 4, 1, 8. 39, 2, 40, 4. LABEO dig. 32, 29, 1 si non aequales partes essent heredum. PAVL. sent. 3, 2, 3 singuli viriles id est aequales portiones habebunt. *de iudicio lege instituto causa, quibus aequa dantur*: CIC. inv. 1, 102 quae res ab legibus et ab aequali iure remotissima sit. MANIL. 2, 62 deum ... ingentem aequali moderantem foedere molem (2, 233). 2, 111 aequali nihil est sub lege tributum. CVRT. 7, 6, 11 libertatis modico et aequali usu principibus humiliores pares fecerant. PLIN. epist. 6, 11, 2 iudicium. PAVL. dig. 13, 7, 20, 1 si pluribus res simul pignori detur, aequalis omnium causa est. 14, 4, 6 aequalem condicionem quandoque agentium (*opp.* meliorem). VLP. dig. 48, 5, 16 ius quod cum eo aequale habet. LEX Burg. lib. const. 15, 1 quod ... inter Burgundiones et Romanos aequali condicione volumus custodiri. *cognata*: PERS. 5, 47 nostra vel aequali suspendit tempora libra Parca tenax veri. HIER. epist. 48, 8 (*v. p. 1000, 53*). SIDON. epist. 6, 3, 1 aequali

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

officiorum lance certandum (GILD. Brit. 21). GLOSS. δίκαιος. TERT. apol. 41 aequalis est interim *deus* super omne hominum genus et indulgens et increpans. AVR. VICT. Caes. 15, 3 adeo aequalis probisque moribus. *eiusdem iuris, dignitatis, auctoritatis* (*de hominibus et rebus*): GLOSS. ἰσότιμος. CIC. leg. 2, 25 paupertatem cum divitiis ... inter homines esse aequalem. VELL. 2, 29, 4 indignari, cum omnes cives iure haberet pares, quemquam aequalem dignitate conspicere. 2, 124, 2 ut potius aequalem civem quam eminentem liceret agere principem. VAL. MAX. 5, 2, 4 deposito aequalis imperii iugo magisterium equitum ... dictaturae subiecit. TAC. hist. 4, 80 superbia viri aequalium quoque, adeo superiorum intolerantis. ann. 3, 66 aequalis, dein superiores, postremo suasmet ipse spes antire parat. VLP. dig. 50, 17, 32 quod ad ius naturale attinet, omnes homines aequales sunt. PAPIN. dig. 2, 14, 8 si aequales sunt in cumulo debiti. VLP. dig. 29, 4, 6, 2 an vero contribuemus omnes fideicommissarios quasi aequales? 2, 1, 14 si quis maior vel aequalis subiciat se iurisdictioni alterius. SPART. Aelius 5, 12 cum eodem (*Marco*) aequale gessit imperium *Verus* (CAPITOL. Gord. 30, 4). HIL. in psalm. 61, 2 potestatis aut aequalis aut disparis. AVG. civ. 4, 10 cur ... non data est patri Iovis etsi non sublimior, aequalis certe sedes honoris? VICTORIN. rhet. p. 164, 8 *in urbibus* homines ex immanibus primo aequales facti, post etiam obsequi ultro *coeperunt*. VVLG. II Macc. 9, 15 Iudaeos ... aequales (ἴσους) nunc Atheniensibus facturum pollicetur. SIDON. epist. 2, 8, 1 cui debuit ... persona minor obsequium, maior officium, aequalis affectum. 2, 14, 2. 5, 17, 2 contubernio mixtus aequalium. 8, 3, 6 scriptor aequalis maiorum temporibus ..., par saeculo meo ... lector. 9, 9, 16 quis aequali vestigia tua gressu sequatur? FAVST. REI. spir. 1, 9 p. 115, 26 socius et aequalis regis, quem regii esse constat et honoris et generis. ENNOD. op. 4 p. 368, 8 Vind. cum ea (*numina*) aequalium (*i. hominum*) cruore placassent. *cf.* COMM. apol. 371 hic deus est noster aequalis. CORIPP. Ioh. 4, 89 nescit commissa potestas aequales sufferre duos. *nota*: CALL. dig. 1, 18, 19 ex conversatione aequali (*i. cum humilioribus quasi aequalibus*) contemptio dignitatis nascitur.

de **una** *re vel specie, cuius partes vel formae non differunt vel per tempus non mutantur (cum abl. lim. p. 998, 11. 13)*: HOR. sat. 1, 3, 9 nil aequale homini fuit illi (*qui modo currebat, modo repebat, modo pauper erat, modo dives, sim.*). OV. met. 11, 463 aequalique ictu *remorum* scindunt freta. trist. 2, 149 ventis agitantibus aera non est aequalis rabies continuusque furor. LIV. 8, 38, 1 fremitus aequalis tenorque idem pugnae. 24, 46, 5 sonitus ... primo largioris procellae ..., lentior deinde et aequalior accedens[que] auribus. MANIL. 4, 416 est aequale nihil (4, 821). VAL. MAX. 1, 8 ext. 17 tantam ⟨et tam⟩ aequalem fortunae pariter atque amicitiae societatem. 5, 6, 8 quanto et quam aequali amore patriae tota civitas flagravit. 8, 7, 1 omnia ista (*memoriam, firmitatem lateris, facultatem dicendi*) in suo statu aequali ac perpetua industria continebat *Cato octogenarius*. 8, 8, 1 actuosae vitae iter aequali gradu exequebantur. CELS. 2, 1 p. 28 D. ex tempestatibus ... optimae aequales sunt, sive frigidae sive calidae. 2, 3 p. 33 in urina subsidere album leve aequale. 2, 4 p. 34 sudores non per totum corpus aequales. 2, 8 p. 45 sputum esse debet album, aequale totum. 3, 20 p. 105 si aequalis aegro spiritus erit (7, 26, 5 p. 313). 5, 26, 20 p. 190 pus ... si leve est, si nihil olet, si aequale est. SEN. dial. 2, 8, 2 aequali et concordi cursu fluentia. 3, 17, 5 affectus cito cadit, aequalis est ratio. 7, 3, 1 aliquod non in speciem bonum, sed solidum et aequale et a secretiore parte formosius. 7, 3, 4 ingens gaudium ... inconcussum et aequale. 8, 1, 1 potest vita aequali et uno tenore procedere. 9, 2, 4 quomodo animus semper aequali secundoque cursu eat. 11, 8, 3 divinus spiritus per omnia maxima ac minima aequali intentione diffusus. benef. 2, 11, 4 nihil in fructum pervenit quod non a primo usque ad extremum aequalis cultura prosequitur. 3, 17, 3 aequali perpetuaque voluptate. 6, 29, 1 aequali in eum fortuna indulgentia perseveret. 7, 2, 4 voluptatem aequalem, intrepidam, numquam sensuram sui taedium. 7, 31, 4 non cessant di beneficia congerere ..., sed aequali tenore bona sua distribuunt. clem. 1, 1, 9 aequalis ad maximos imosque pervenit clementiae tuae admiratio. nat. 2, 27, 2 sonum ... aequalem et continuum. 3, 11, 6 pluvia potest facere torrentem, non potest amnem (autem *codd.*) aequali inter ripas suas tenore labentem. 4, 2, 21 *Nilo* aequalis accessio est. 7, 5, 5 trabes (*stellae*) ... flammam aequalem habent nec ullo loco intermissam aut languidam. epist. 59, 14 per dies noctesque par et aequalis animi tenor. 90, 22 aequali eius (*i. ventris*; aequaliculi *codd.*) fervore concoquitur *cibus*. 104, 28 *Socrates* aequalis fuit in tanta inaequalitate fortunae. COLVM. 2, 20, 5 Favonius ..., qui lenis aequalisque aestivis mensibus perflat. 4, 17, 1 ut aequalis crassitudo totius iugi sit. 12, 4, 5 vasa ... usque ad imum aequalia. MELA 3, 53 super Britanniam Iuverna est paene par spatio, sed utrimque aequali tractu litorum oblonga. PLIN. nat. 9, 133 aequali (-ri *codd.*) ac modico vapore. 11, 80 tam tereti filo et tam (iam *codd.*) aequali deducit stamina *aranea*. 15, 59 *mala* rara componi, uti limites pervii spiritum aequalem accipiant. 15, 127 *laurum* Delphicam aequali colore viridiorem. 16, 125 trabes aequali per totam duum cubitorum crassitudine. 16, 200. 17, 184 examine. 19, 9 nervositas filo aequalior paene quam araneis. 34, 8 *aeris Corinthii genus* tertium, in quo aequalis omnium temperies fuit. VAL. FL. 4, 615 aequali transcurrat carbasus aura. MART. 7, 90, 1 iactat inaequalem Matho me fecisse libellum; si verum est, laudat carmina nostra Matho. aequales scribit libros Calvinus et Vmber: aequalis liber est, Cretice, qui malus est. QVINT. inst. 3, 8, 60 id (*genus dicendi*) ... aequalius erit, non tumultuosius atque turbidius. 10, 1, 54 Apollonius ... non ... contemnendum reddit opus aequali quadam mediocritate. decl. 316 p. 243, 13 mentis errorem. TAC. dial. 31 fusa et aequalis ... oratio (GRAMM. VI 274, 4 aequalis et temperata *versificatio*). PLIN. epist. 8, 20, 4 lacus est in similitudinem iacentis rotae circumscriptus et undique aequalis. SVET. Tib. 68 latus ab humeris et pectore, ceteris quoque membris usque ad imos pedes aequalis et congruens. APVL. Plat. 1, 11 globum terrae ... aequalem loco ac figura. mund. 2 *errantes stellae non* motus habent ... inter se similes et aequales, sed ... inordinatum ... ordinem servant. *ibid.* ordinatis ac semper aequalibus invectionibus. 21 aequalis omnium diversitas. TERT. anim. 17 aequalissimam porticum. LACT. opif. 5, 10 *ossium nodos* aequales et in unam partem rotundos. inst. 2, 11, 7 ut aeris temperies esset aequalis. HILARIAN. pasch. (Migne 13, 1107[b]) 1 deus ... omnia aequalia plena perfectaque instituit. DARES 13 Briseidem ... corpore aequali. AMM. 16, 12, 43 pulvis aequali motu adsurgens. VEG. mil. 4, 41 radiis *solis*. CHIRON 64. HIER. epist. 22, 35 ieiunium totius anni. 100, 15 et tristia et laeta aequali animo sustinentes. CLAVD. 15, 319 Stilichonis in omnes aequalem casus animum. 5, 289 constantia. VINDIC. epist. Pentad. p. 489 pulsum plenum umidum aequalem (*opp.* citatus). MART. CAP. 9, 949 *diastemata* prima aequalia, secunda excurrentia memorabo. verum aequalia sunt, quae in aequas partes poterunt separari, ut tonus in duo hemitonia; perissa autem, quae in tria hemitonia discernuntur. 965 *melopoeia* mesoides ... quae tonos aequales mediosque custodit. 977 rhythmica genera sunt tria, quae alias dactylica iambica paeonica nominantur, alias aequalia hemiolia duplicia. ... in dactylico genere signa aequali sibi iure nectuntur. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 196 motu. chron. 1, 1, 35 vapore. *nota*: ITIN. Alex. 8 suos aequali fronte (*i. tranquillo animo*) vadum evincere incitat.

saepe de superficie plana et aequa (*hic illic c. dat. i. q. aeque altus*): CATO agr. 162, 2 *pernas* sale insuper obrue, ne caro appareat: aequale facito. SALL. Iug. 79, 6 per loca aequalia et nuda gignentium (*i. desertum*). OV. met. 1, 34 terram, ne non aequalis ab omni parte foret, magni speciem glomeravit in orbis. LIV. 9, 40, 2 *scuti* summum latius, ... fastigio aequali, ad imum cuneatior forma. VITR. 5, 6, 4 tectum porticus ... cum scaenae altitudine libratum perficiatur ... si non erit aequale ..., vox praeripietur. CELS. 5, 28, 2 p. 207 D. si ulcus aequale est. 5, 28, 12 p. 214 si specillum ... aequali innititur, caries ... levis est (*opp.* inaequale ... et asperum). 8, 10, 1 p. 345 si totum aequale est (*opp.* si qua parte os eminet). SEN. nat. 3, 28, 5 *mare* aequale (*i. aeque altum*) terris est ideoque ut effluat non magna mole se tollit. COLVM. 4, 10, 1 *surculus* facilem plagam et levem et aequalem accipit. 5, 11, 7 ut librum seminis libro arboris aequalem facias. PLIN. nat. 3, 80 Planaria *insula* a specie dicta, aequalis freto ideoque navigiis fallax. 6, 187 gentes esse sine naribus, aequali totius oris planitie (SOL. 30, 12). 37, 196 *gemmae* cavae aut extuberantes viliores videntur aequalibus. QVINT. decl. 388 p. 436, 16 litus ... molliter devexum aequali planitie. TAC. ann. 4, 47 montem ... angustum et aequali dorso continuum usque ad proximum castellum. LACT. opif. 10, 4 aequali porrectus iugo *nasus*. 13, 5 crura non aequali modo ducta ..., sed teretibus suris clementer exstantibus. PALLAD. 1, 9, 2 in fabricis planis earum (*mansionum*) observandum est, ut aequalis et solida contignatio fiat. VEG. mil. 3, 20 campus. CHIRON mul. 6 statues iumentum in aequali. 136 in locum aequalem. VVLG. lev. 13, 31 locum maculae *leprosae* aequalem vicinae carni (*opp.* 30 humilior carne reliqua. ἡ ὄψις αὐτῆς ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος). 13, 32 locus plagae carni reliquae aequalis. SORAN. 2, 21 (68) vulnera (*opp.* concava).

III *de* **genere, qualitate** (*passim c. dat. vel* inter se, *etiam* cum *sequitur; additur abl. lim. vel* in *c. abl.* (*p. 998, 74. 999, 9. 33*), *semel* ad (*p. 999, 45*)).

AFRAN. com. 367 amicum aequalem atque hospitem cotidianum (NON. 235 aequales sunt similes et ex aequo, *tunc laudat* AFRAN.), *cf. tamen p. 993, 76.* CIC. de orat. 1, 83 qui unam virtutem haberet omnis habere easque esse inter se aequalis et paris. 3, 55 sunt omnes virtutes aequales et pares, sed tamen est species alia magis alia formosa et illustris. orat. 123 erit rebus ipsis par et aequalis oratio. Lael. 32 *amici* sunt ... pares in amore et aequales. fin. 4, 55 recte facta omnia aequalia, omnia peccata paria *esse* (*cf.* SEN. epist. 66, 15. 79, 9). rep. 1, 49 cum lex sit civilis societatis vinculum, ius autem legis aequale. PS. CIC. in Sall. 1, 1 aequalem ac parem verbis vitam agere. OV. met. 1, 750 fuit huic animis aequalis et annis ... *Phaethon*. LIV. 40, 57, 7 lingua aut moribus aequales *Scordiscos Bastarnis*. 43, 13, 13 sinceram eius fidem aequali tenore ... in eo bello fuisse. GRATT. 371 exercitus ingens *canum* aequali sub labe ruit. MANIL. 1, 459 aequali fulgentia membra colore *signorum caelestium*. 4, 188 ingenium ad subitas iras facilisque recessus aequale. VITR. 1, 1, 8 sonitus ... certos et aequalis. 10, 12, 2 uti ... ext⟨enti⟩ rudentes ... aequalem in utroque sonitus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habeant responsum. SEN. contr. 7 praef. 4 hoc aequale omnium est, ut vitia sua excusare malint quam effugere. VAL. MAX. 2, 9, 6 par (*subst.*) . . . aequali iugo virtutis honorumque societate iunctum. SEN. dial. 12, 3, 1 redditur illi testimonium aequale omnium hominum. epist. 121, 20 aequalis est illis (*animalibus*) a pernicioso fuga. *ibid.* quicquid natura tradit, et aequale omnibus est et statim. epist. 33, 4. 79, 9. PETRON. 108 superciliorum . . . aequalis cum fronte calvities. PLIN. nat. 31, 52 neque aequalis amnium plerumque gustus est. 35, 128 Euphranor . . . in quocumque genere excellens et sibi aequalis. STAT. Theb. 3, 478 patrioque aequalis honore Branchus (*Hammoni*; aequatus honori SCHOL.). Ach. 1, 177 aequali visurus Pergama fato *Patroclus cum Achille*. PS. QVINT. decl. 13, 5 non aequalis fessas *apes* morbus invasit. IVV. 3, 177 habitus (*syn.* similes). TAC. hist. 1, 21 mortem omnibus ex natura aequalem oblivione apud posteros vel gloria distingui. APVL. Plat. 2, 7 aequalibus de causis. TERT. nat. 1, 20 coniurati cum coniuratis, obstinati et vani cum aequalibus (*i. obstinatis et vanis*). ITIN. Alex. 4 praesumendum, quod aequali omine militans pari potiare fortuna. LACT. inst. epit. 52, 9 caeci et hebetes et pecudibus aequales. ira 7, 4 non esse nos cum mutis pecudibus aequales. HIL. in psalm. 118 aleph 13 p. 368 par in omnes aequalisque custodia. FAVSTIN. trin. 1, 4 p. 40^{c} Paulus docet Christum . . . aequalem patri . . . nec alia ratione aequalem diceret nisi in forma dei esse verum deum voluisset intellegi (FILASTR. 51, 3 trinitas. 93, 3. 110, 3 IREN. 1, 1, 1. 2, 13, 3. 2, 13, 8 toto aequali et simili et uno. AMBR. patr. 4, 18. 19 HIER. epist. 15, 4. 92, 4. 120, 9 AVG. civ. 9, 17. *nota* SVLP. SEV. chron. 2, 43, 2 fraus . . ., ut esset similis *filius deo*, non aequalis, ὁμοούσιος. 2, 44, 6). AVSON. 400, 7 nec deterrebat aemulas ornatus aequalis. HIER. hom. Orig. in Luc. 2 omnes de me aequalem habere sententiam. epist. 120, 10 deus . . . aequali cunctos sorte generavit. 21, 40. 85, 4 maledicto. 96, 8 aequalem . . . diabolo facit filium dei. 98, 14 inpietati ethnicae aequalis est. CLAVD. 10, 316 fronte quis aequali? AVG. civ. 9, 23 illos inmortales et beatos, quibus nos aequales futuros in resurrectione promittitur. 11, 11 in eius (*sapientiae*) participatione aequales fuisse istos illis. 11, 13 aequalis felicitatis omnes ab initio creati sunt. *ibid.* erunt aequales angelis dei (11, 32; *cf.* VVLG. Matth. 22, 30 erunt sicut angeli, ὡς ἄγγελοι; Luc. 20, 36 aequales enim angelis sunt). 11, 26 non aequalem, immo valde longeque distantem neque coaeternam et . . . non eiusdem substantiae, cuius deus est, . . . imaginem dei. 12, 5 deus, qui summe est, . . . omnis essentia, quae non summe est — . . . neque illi aequalis esse deberet . . . —. 12, 6 *res* utrum superior sit, requiro, an inferior, an aequalis. sed superior utique melior *eqs.* 13, 24 exire ex ore dei quod est aequalis eiusdemque naturae. SVLP. SEV. chron. 2, 14, 7 sorte. SYMPOS. 244 quattuor aequales currunt ex arte sorores *i. rotae.* BOET. herm. sec. 2, 5 p. 98, 28 quae ad suum esse aequalia sunt, nihil prohibet sub eodem genere utraque constitui. pr. 1, 9 p. 120, 26 quae aequali modo vel fiunt vel non fiunt. IORD. Get. 42, 222 Ticinum aequali sorte deiciunt (*syn.* pari tenore). *in arte grammatica*: PRISC. gramm. II 373, 12 omnia verba perfectam habentia declinationem et aequalem vel in ʽo' desinunt vel in ʽor'. 442, 29 omnia verba, quae aequali regula declinantur (578, 16). 457, 7 in omnibus aequalibus verbis. DOSITH. gramm. VII 408, 15 sunt aequalia nomina (*sc. participiis*), quae nominativo casu participiis similia videntur ut ʽcultus, passus, visus', quorum discretio declinatione detegitur. BOET. herm. pr. 1, 7 p. 91, 15 aequale est *subiectum praedicato* cum sic dicimus: ʽhomo risibilis est' . . . ʽhomo' et ʽrisibile' aequalia sunt. sec. 1, 1 p. 18, 14 adfirmatio et negatio aequales sunt (1, 1 p. 19, 29).

synonyma: *ad I*: aequaevus. *ad II*: nec maius nec minus. par. unius mensurae. continuus. perpetuus. idem. inconcussus. intrepidus. unus. temperatus. ordinatus. *ad III*: par. eiusdem substantiae. *opposita*: *ad I*: maior natu. minor. superior. aetate inferior. vetustior. *ad II*: varius. maior. impar. inaequalis. diversus. eminens. superior. maior. minor. aequalem esse: cadere. intermissus, languidus. inordinatus. tumultuosus, turbidus. excurrens (perissus). asper. cavus, extuberans, humilior. *ad III*: distans. superior, inferior.

compositum: inaequalis.

adv. **aequāliter**. *comp.* CELS. 8, 1 p. 328 D. SEN. dial. 6, 18, 2 TAC. hist. 2, 27, *sup. non vidi.* GLOSS. II 333, 52 ἴσως ὅ ἐστιν ἐφ' ἴσης pariter aeque aequaliter. BEDA gramm. VII 284, 4 perinde aequaliter similiter . . . ὁμοίως.

I *de magnitudine mensura*: *aequis partibus, post verba potissimum dividendi, distribuendi*: HEMINA hist. frg. 11 praefecerunt aequaliter imperio Remum et Romulum, ita ut de regno pararent inter se. CIC. orat. 126 αὔξησις aequaliter (-biliter ς) toto corpore orationis fusa esse debet (QVINT. inst. 3, 9, 2). 205 in omnibusne numeris aequaliter particulas deceat incidere an facere alias breviores alias longiores. Verr. 4, 163 quod . . . civitatibus aequaliter esset distributum. Flacc. 89 hereditatem quae aequaliter ad utrumque lege venisset. Q. Rosc. 53 quod tum redactum esset, aequaliter omnes partirentur. Milo 78 ita communis erat omnium ille hostis, ut in communi odio paene aequaliter versaretur odium meum. ac. 2, 36 iis visis . . . aequaliter omnibus abrogatur fides. Tim. 35 *ignem* circum . . . omne caelum aequaliter distribuit. Tusc. 3, 24. nat. deor. 2, 115 omnes . . . partes . . . nituntur aequaliter. leg. 2, 6 *Fibrenus* divisus aequaliter in duas partes. Lael. 56 ut nostra in amicos benevolentia illorum erga nos benevolentiae pariter aequaliterque respondeat. ad Q. fr. 1, 1, 25 calumniam . . . ab omnibus . . . tolerari aequaliter. 1, 1, 33 vectigal, quod iis aequaliter Sulla discripserat. epist. 11, 20, 3 aequaliter aut sorte agros legionibus adsignari. SALL. Cat. 56, 2 distribuerat (Iug. 91, 1). OV. am. 3, 10, 33 seminaque in latos ierant aequaliter agros. fast. 5, 109 gratia Pieridum nobis aequaliter adsit nullaque laudetur plusve minusve mihi. LIV. 1, 43, 13 *tributi* aequaliter ex censu conferendi. 2, 48, 2 captivum agrum plebi quam maxime aequaliter darent. 5, 20, 6. 23, 19, 9 aequaliter . . . inter omnes frumentum divisum. 42, 31, 2 equites treceni aequaliter in singulas legiones *darentur*. EDICT. Aug. de aquaed. Venafr. (Corp. X 4842) 28 *materias* quam maxime aequaliter dextra sinistraque p(edes) VIII iacere. VITR. 1, 6, 13 dividendae (3, 5, 2. 3, 5, 3. 8, 6, 1. 9, 7, 7. 10, 9, 2). 5, 6, 4 vox crescens aequaliter ad summas gradationes et tectum perveniet. 5, 10, 5 ut aequaliter a medio flammae . . . vis per . . . rotundationes pervagetur. 7, 1, 4 cum . . . anguli non fuerint omnes aequaliter pleni. 10, 3, 8 iumenta . . . aequaliter trahunt onera. 10, 11, 8. VELL. 2, 32, 3 iudicandi munus . . . aequaliter in utrumque ordinem partitus est. VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 virtus . . . omnibus aequaliter exposita (*opp.* cum aliquo personarum discrimine). PHAEDR. 5, 1, 9 ut fortunam tribus aequaliter distribuat. SEN. dial. 6, 18, 2 solem . . . cursu . . . annuo aestates hiemesque aequalius[que] dividentem. benef. 4, 16, 3 quid tam aequaliter in omnium animos receptum quam referre . . . gratiam? nat. 2, 36, 2 fata ⟨aequ⟩aliter ius suum peragunt. COLVM. 4, 24, 11 aequaliter utrique parti vires mater subministrat. 8, 11, 7 aequaliter universus grex pascitur. SCRIB. LARG. 20 medicinam . . . aequaliter omnibus . . . succursuram (QVINT. decl. 268 p. 92, 22). PLIN. nat. 18, 197 artis quoque cuiusdam est aequaliter spargere. 33, 41 aequaliter publicando principem. QVINT. inst. 8, 3, 9 *quincunx arborum* in id quoque prodest, ut terrae sucum aequaliter trahat. 11, 1, 72. FRONTIN. strat. 4, 1, 45. PLIN. epist. 2, 9, 5 omnes me certatim et tamen aequaliter amant. 8, 2, 2 erat expeditum omnibus remittere aequaliter, sed non satis aequum. paneg. 90 ambos . . . aequaliter obligasset. APVL. Plat. 1, 18 hominem tunc esse perfectum, cum anima et corpus aequaliter copulantur et inter se conveniunt sibique respondent, ut firmitas mentis praevalentibus corporis viribus non sit inferior. 2, 13 amicitiam . . . reciprocam . . . esse . . ., quando aequaliter redamat (recl- *libri*). SOL. 15, 8 dominos aequaliter omnes canes diligunt. PANEG. 5, 20 consulere singulis aequaliter licet. LACT. inst. 2, 7, 2 *sapientia* omnibus aequaliter datur. 5, 5, 8 omnes aequaliter abundarent. 5, 14, 17 *deus* omnibus unicum suum lumen aequaliter dividit. IVSTIN. 3, 3, 3. RVT. LVP. 2, 3 (*loc. vetust.*) quicquid aequaliter [ab] omnibus putes ignoscendum, uni imputas. PALLAD. 1, 35, 13 urina bubula et amurca aequaliter mixta. MAECIAN. distrib. 15 ex his apparet, in quas partes aequaliter, in quas dispares dividantur. LIB. de asse 1 quia pauciores inter aequales aequaliter dividi non possunt. FAV. EVLOG. p. 6, 8 constat hic (*numerus V*) ex pleno et non pleno, tribus videlicet et duobus, nec dividitur, sicut omnis inpar, aequaliter. HIER. epist. 48, 8 quicquid aequaliter licet, aequali lance pensandum est (48, 9), *cf. p. 996, 84.* 21, 5 haec deus aequaliter universis et in commune largitus est. 64, 2 pretium aequaliter offertur. VVLG. deut. 19, 3 in tres aequaliter partes . . . provinciam divides (τριμεριεῖς). I par. 24, 31 omnes sors aequaliter dividebat (*nihil in graeco*). MART. CAP. 9, 980 quod ex pluribus aequaliter copulatur. BOET. arithm. 2, 29. mus. 3, 11 p. 286, 1 numerus qui eam proportionem aequaliter scindat. BENED. reg. 34 omnes aequaliter debeant necessaria accipere. *saepe in iure, quo pertinent iam aliquot exempla supra allata*: CELS. dig. 8, 6, 6, 1^{a} per latitudinem viae fundus divisus est — nec multum refert, aequaliter id factum est an inaequaliter —. VLP. dig. 39, 2, 15, 18 aequaliter omnes . . . partes habebunt. 45, 3, 7 ut non aequaliter, sed pro portione dominica totum eis adquiratur. MAECIAN. dig. 35, 2, 32, 2 non aequaliter, sed pro suo modo. SCAEV. dig. 36, 1, 80, 5 pro portionibus hereditariis . . . an vero aequaliter. VLP. dig. 39, 2, 15, 18 plures . . . in possessionem . . . aequaliter mittuntur, non pro rata parte damni (46, 3, 5, 2). 28, 5, 9, 12 omnes aequaliter heredes sunt. *passim in* DIG. GAIVS inst. 3, 59 hereditas ad duos pluresve patronos aequaliter pertinet. APVL. Plat. 2, 7 iustitiam aequaliter dividentem se (-tes *cod.*). LEX Burg. lib. const. 75, 1 LEX Vis. Recc. 4, 2, 1. 10. 14.

II *de genere modo gradu*: A *comparantur res variae*: VITR. 1, 1, 6 brachia . . . aequaliter et pariter utraque plagam mittere debent. 3, 5, 12 coronaeque supra aequaliter imis . . . sunt conlocandae. 10, 12, 2 donec aequaliter sonent. CELS. 8, 5 p. 338 D. aequaliter utraque naris inplenda est. 8, 12 p. 354. SEN. dial. 4, 6, 4 si aequaliter irascetur delictis inaequalibus. PLIN. nat. 20, 157. 27, 64 radice longa, aequaliter crassa. QVINT. inst. 11, 2, 34 continua lectio et quae magis et quae minus haerent aequaliter transit. SVET. vita Ter.: et hanc (*Andriam*) et quinque reliquas aequaliter populo probavit. PS. APVL. herm. p. 280 Oud. sex aequaliter in omnibus non valent. TERT. orat. 22 aequaliter in utroque sexu minor aetas maioris sequatur disciplinam. SOLIN. 33, 21 androdamantem . . . lateribus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aequaliter quadris (*cf.* PLIN. nat. 37, 144). 30, 33 *hyacinthus gemma* nec aequaliter rutilat, cum aut nubilosus est aut serenus dies. VEG. mil. 1, 10 natandi usum ... omnis aequaliter debet tiro condiscere (2, 23). 2, 2 non possunt aequaliter iussa conplere, qui ante pariter non fuerunt. HIER. epist. 19, 7. 82, 11. 121, 1. 52, 5 omnes puellas ... aut aequaliter ignora aut aequaliter dilige. 58, 3. 112, 7. 112, 11. 148, 21. 148, 30 in Is. 22, 1. VVLG. sap. 6, 8 aequaliter (ὁμοίως) cura est illi (*deo*) de omnibus. AVG. civ. 1, 9 simul amant temporalem vitam, non quidem aequaliter, sed tamen simul. 9, 4 non aequaliter appellando, sed aequaliter aestimando. 11, 5 (*opp.* aliqua differentia). 11, 10 p. 476, 5 D. 11, 23 similiter aequaliterque peccassent. 11, 24 summe bonus *genuit* aequaliter bonum. 12, 6. 12, 9. c. Secund. 9 p. 918, 28 ut etiam quod de substantia sua genuit, aequaliter non mutetur. gen. ad litt. 11, 17 iam non aequaliter beatus, immo iam nec plene beatus fuit. SORAN. 13 non omnibus ... aequaliter, sed per differentiam aetatis et naturae (22. 132). SIDON. epist. 3, 1, 1. 5, 20, 1. CARM. epigr. 426, 2 iustitiam colui matremque aequaliter ambas. PRISC. gramm. III 455, 21 pluralia ... aequaliter terminantur *singularibus, cf. p. 999, 49 et 1001, 61.*

B *comparantur unius rei partes speciesve per tempus non mutatae*: CIC. orat. 198 omnis nec claudicans nec quasi fluctuans et (sed *Bake*) aequaliter constanterque ingrediens numerosa habetur oratio (QVINT. inst. 3, 8, 60 aequaliter concitata ... oratio). SEN. contr. 1 praef. 17 alimenta per somnum quietemque aequaliter digeri. CELS. 2, 3 p. 32 D. praecordia ... sine ullo sensu doloris aequaliter mollia in utraque parte sunt. *ibid.* corpus, quod aequaliter molle et calidum est quodque aequaliter totum insudat. 2, 8 p. 45 si ... corpus ... aequaliter ... in extremis partibus macrum est. 8, 1 p. 328 quo aequalius superiora membra sustineant. SEN. dial. 9, 17, 4 nec in eadem intentione aequaliter retinenda mens est, sed ad iocos devocanda. nat. 1 praef. 13 sideri ... numquam resistenti, sed aequaliter cito. 1, 2, 8 *in aere* coronae cum dilapsae sunt aequaliter. 1, 14, 2 *ignes* quidam aequaliter et sine eruptionibus aut radiis fulvi. 3, 10, 2 non deficit spiritus, sed per dies noctesque aequaliter fluit. 3 praef. 16 *servitus* est assidua et ineluctabilis et per diem ac noctem aequaliter premens. 6, 30, 5 sectam esse aequaliter ab imo ad caput in partes duas statuam. epist. 76, 20 virtus, quae non ex impetu nec subito, sed aequaliter valet, cui perpetuum robur est. 90, 25 calor, qui ima simul ac summa foveret aequaliter. 95, 39 non faciet adsidue, non faciet aequaliter. 102, 28 nulla serenum umbra turbabit: aequaliter splendebit omne caeli latus (PLIN. nat. 18, 351). COLVM. 2, 4, 3 *pertica* si aequaliter ac sine offensatione penetravit. 2, 11, 9 remolliri terra debet aequaliter. 2, 20, 2 aequaliter flaventibus iam satis. 4, 14, 1 fossor, qui crebris bidentibus aequaliter et minutim soli terga comminuat (11, 3, 56 arb. 5, 3. 10, 5. 12, 2. 29, 2). 4, 20, 2 *vites* quae sunt distortae, non aequaliter alliduntur inhibentibus nodis. 6, 29, 5 septimo *anno* omnes *dentes* explentur aequaliter. 8, 5, 14 ut aequaliter calore concepto facile animentur *ova.* arb. 4, 1 fructum aequaliter percoquunt *vites* (4, 2). PLIN. nat. 17, 74 bibat. 18, 345 si totus defluxerit aequaliter *orbis circum solem.* 27, 20 torreri. QVINT. inst. 11, 3, 141 super quod (*brachium*) ora ex toga duplex aequaliter sedeat. TAC. hist. 2, 27 Valentis copiae ... reverentius et aequalius duci parebant. PALLAD. 2, 3, 2 aequaliter terram motam *arando.* HIL. in psalm. 65, 14 par atque idem aequaliter semper manens. FAVSTIN. trin. 1, 11 p. 45ᵇ aequaliter et indivise neque secundum portionem. VEG. mil. 1, 9 ambulare celeriter et aequaliter discant. 1, 10. AVG. civ. 13, 10 cum aequaliter et aequalia momenta raperentur duobus. 21, 16 *ignis aeternus* aequaliter ardeat, sed non aequali molestia sentiatur. PRISC. gramm. III 413, 4 ex his nascuntur ordinalia nomina haec, inaequaliter quidem ... primus et secundus, aequaliter vero tertius quartus *eqs.* (415, 18). *cf. l. 19.*

de superficie: CAES. Gall. 2, 18, 1 collis ab summo aequaliter declivis ad flumen Sabim ... vergebat. OV. epist. 7, 49 iam venti ponent strataque aequaliter unda caeruleis Triton per mare curret equis. VITR. 8, 5, 2 si aequaliter aqua canalis summa labra tanget, scietur esse libratum. 9, 8, 5 aequaliter per id cavum influens aqua. VELL. 2, 59, 6 solis orbis ... curvatus aequaliter rotundatusque. VAL. MAX. 1, 8 ext. 12 pro superiore ordine dentium unum os aequaliter extentum habuit. CELS. 8, 3 p. 330 D. *terebra* ab alio principio paulo minus quam aequaliter sursum procedit. COLVM. arb. 8, 2 ut cortex surculi corticem vitis aequaliter contingat. 9, 1 virgas ... aequaliter compositas. PLIN. 17, 101 aufertur ... serra aequaliter superficies. HERM. vulg. mand. 6, 1 qui ... rectam viam petunt, aequaliter (ὁμαλῶς) ambulant sine offensione (Pal. molliter et plane et s. o.). CENS. frg. 6 p. 61, 1 recta linea est quae super se positis notis aequaliter (*i. in plano*) posita est (6, 2 p. 61, 4). SOLIN. 27, 34 masculus *serpens* aequaliter teres est. LACT. opif. 5, 8 *membra* non aequaliter porrecta finivit *deus*, sed summas eorum partes nodis crassioribus conglobavit. 6, 6 aequaliter porrecti corporis *serpentis.* AVG. gen. ad litt. 1, 12 p. 19, 8 usquequaque campos maris aequaliter fusos. ITALA (Aug. in Iob 1, 37 p. 597, 13) Iob 37, 16 caelos qui aequaliter ad videndum fusi sunt (VVLG. solidissimi quasi aere. ἰσχυραί) *cf. sequentia.* PHYSIOGN. 72 qui aequaliter plani sunt et nullum habent recessum in medios pedes. ISID. orig. 16, 27, 2 virgula aequaliter iacens et porrecta.

synonyma: *ad I*: pariter. *ad II A*: pariter. similiter. *ad II B*: constanter. sine offensatione. indivise. *opposita*: *ad I*: sorte. cum discrimine. in partes dispares. inaequaliter. pro portione. pro suo modo. pro rata parte. *ad II A*: per differentiam. *ad II B*: ex impetu, subito. inaequaliter.

compos. inaequaliter.

Aequālis *nom. vir. humilium.* CORP. VI 20042 Aequali *vernae.* XI 4810 (*Spoletii*) Q. Obellio Q. lib. Aequali. INSCR. Eph. epigr. VIII 124, 23 Q. Lucretius Aequalis. CORP. XIV 1761 (*Ostiae*) T. Flavius Aequalis (1760). V 6051 (*Mediolani*) Novellius Aequalis. XII 1946 L. Caecilius Aequális. *cf.* 4203. XIII 1945 (*Luguduni*) Cónstantíni Áequalis. II 4008 M. Cornelio E q u a l i. III 10218 C. Iul. ⟨Ae⟩qual⟨i⟩s. INSCR. rhen. 589 (*Gey*) T. Iulius Aequalis. *V.*

aequālitās, -ātis *f. ab* aequalis. *saepe simul cum adiectivo legitur. de* ae, *non* e *v.* GRAMM. suppl. p. 298, 8. 23. *utuntur ex poetis* PHAEDR. AVSON. *singulis locis; in usu est inde a* CIC. *pluralem facit* GROM. p. 283, 7 APVL. mund. 29 BOET. arithm. 1, 1 FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 51, 19. *rarus est gen. obi., ut* HIER. epist. 92, 4 AVG. civ. 11, 33 LEO M. serm. 27, 1 FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 22, *additur* cum AVG. mus. 2, 14, 26 civ. 19, 12 (*ibid.* sub); in liberos CORP. VI 10230, 19 *post* gratum ... animum in viros. *de loco certat cum* aequabilitas (*v. h. voc.*) CIC. orat. 21 (*cf. infra l. 58 et p. 1004, 31*). frg. inc. (AMM. 15, 5, 23 qualitas) J. 43 (*cf. p. 1004, 8*). APVL. Plat. 1, 18 (*sub II: in iure*). GLOSS. III 439, 5 aequalitas: ἰσότης (VVLG. MART. CAP. 7, 758 FAVST. REI. grat. *v. p. 1003, 22*). parilitas ἰσότης ὁμοιότης ὁμαλότης: aequalitas.

I *de aetate*: CIC. Brut. 156 aequalitas vestra (*Sulpicii et Ciceronis*) et pares honorum gradus et artium studiorumque ... vicinitas ... abest ab obtrectatione. QVINT. decl. 260 p. 66, 11 ductus aequalitate cum sodalibus iniit ... convivia. PANEG. 8, 4 fratrum ... aequalitas (*opp.* magno natu parentes) leviore ... animos tangit affectu. *pro aequalibus*: PHAEDR. app. 14, 29 aequalitatis inter plausus. AVG. civ. 5, 5 in temporis aequalitate *i. eodem tempore.*

II *de consensu variorum hominum et rerum*: *comparatur qualitas*: *hominum*: CIC. Ligar. 34 qui ... consensum *Ligariorum* ... in hac prope aequalitate fraterna [non] noverit. PLIN. nat. 34, 85 sunt aequalitate celebrati artifices, sed nullis operum suorum praecipui. PLIN. paneg. 84 alitur aequalitate *aemulatio, fort. ut* CIC. Brut. 156 (*sub I*), *sed* TERT. nat. 1, 20 solet aequalitas aemulationis materiam sumministrare, sic figulus figulo, faber fabro invidet. TERT. nat. 1, 15 si in deis aequalitate concurrimus *pagani et Christiani.* IVST. 1, 10, 2 erant ... ita pares, ut difficilem ... electionem aequalitas faceret. 13, 2, 3 inter ipsos ... aequalitas discordiam augebat. AVSON. 302, 5 aequalitas *septem sapientium* quod ordinem nescit pati. *de dei patris et filii vel de trinitatis aequalitate*: FILASTR. 153, 2 aequalitatis ... et virtutis (*B*, veritatis *A*) ... unitas. 51, 1 *loco corrupto.* HIER. in Ezech. 28, 11 *sqq.* aliud est enim similitudo, aliud aequalitas. *ibid.* nos ... in filio non solum similitudinem dicimus, sed aequalitatem. *ibid.* ubi autem aequalitas est, ibi eadem natura unaque substantia. epist. 92, 4 formam et aequalitatem paternae maiestatis habuisse. 98, 14 *bis.* 98, 16. *sim.* LEO M. serm. 27, 1. 24, 5 quod aequalitati tribuere debuit, singularitati dedit. *sim.* 77, 1 *opp.* solitudo. 25, 2 dei filium ... patri sempiterna et consubstantiali aequalitate coaeternum. 27, 1 si illi ... paternae gloriae negatur aequalitas. AVG. retract. 1, 25 (26), 51 FAVST. REI. spir. 1, 6 p. 110, 12 in Christi perfecta similitudine et aequalitate. GREG. TVR. Franc. 2, 34 aequalitatem trinitatis ... confiteri. *rerum*: *comparantur res variae de qualitate*: CIC. top. 71 multa autem sunt quae aequalitate ipsa comparantur. part. 21 similitudinem aequalitatemque verborum *suave genus dicendi habeat* cum (tum *codd.*) ex contrariis sumpta verbis verba (crebra crebris ς) paribus paria respondeant; (SEN. contr. 7 praef. 3 ind⟨e⟩ aequalitatem in illo mirari non licebat; *cf.* 2 praef. 1 *et supra l. 22*). CIC. leg. 1, 38 cetera in summa aequalitate ponerent *philosophi.* SEN. dial. 12, 1, 4 ut crudelitatem fati consolaretur aequalitas. AVG. civ. 5, 5. TRACT. de agr. insp. grom. 282, 21 non unius aequalitate (qual- *cod.*) possessionem ostendunt *agri varie culti.* MACR. sat. 6, 2, 30 aequalitatem locorum *Vergilii et veterum poetarum* conferendo miretur. HIER. epist. 8 morum aequalitate. SIDON. epist. 9, 11, 1 pro aequitate causae, non pro aequalitate facundiae. CASSIOD. var. 12, 22 mare ... stagni aequalitate deponitur. NOVELL. Iust. 8 praef. noctibus sub aequalitate dierum utentes (ἐν ἴσῳ ταῖς ἡμέραις). *forma vel mensura*: PLIN. nat. 16, 227 serrarum ... dentes replent *viridia ligna* aequalitate inerti. *cf. Theophr. hist. plant. 5, 6, 3.* *de metris*: MAR. VICTOR. gramm. VI p. 89, 21 arsin et thesin non in aequalitatis ... ratione subsistere *in ionicis. ibid. sim.* MART. CAP. 9, 977 ad alterum *signum* vel ad numerum geminum duo ... aequalitas numerosa decurret. AVG. mus. 2, 14, 26 tantam vim habet cum medio laterum aequalitas. *cf.* 2, 13, 25. 2, 9, 16 est ... summa aequalitas, cum eiusdem generis et nominis pedes sese consequuntur. 2, 12, 23 continuati numeri aequalitatem. *ibid.* temporum. 2, 11, 20 sine detrimento aequalitatis. *passim eadem metrorum* aequalitas 2, 9. 12. 13. *de verbis*: MACR. gramm. V 618, 13 πεποίηθι ... πεποιηκέναι aequalitate *syllabarum* ... caruit. *de lineis*: SOL. 37, 3 quos *parallelos* pares ... aequalitas normalis facit lineae. MART. CAP. 6, 717 ἄλογος *collationis species* ... quae neque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aequalitate *linearum* ... neque duplo ... consentit. 8, 848 ut signis spatiorum aequalitas denegetur. CET. FAV. 29 pari aequalitate *spatii* ordinandas *horas in horologio.* AVG. quant. anim. 9, 15 inconcussam teneat angulorum aequalitatem. BOET. arithm. 2, 7 aequalitatem laterum in trina laterum spatia segregant. *de numeris*: MACR. somn. 1, 5, 17 eadem quoque aequalitate (*sic B*, qual- *P*) contexitur. *numerus octonarius* id est bis bina bis. 1, 5, 18 contextio pari aequalitate procedat ... numerorum. BOET. mus. 5, 11. MART. CAP. 7, 733 interstitiorum aequalitate. 7, 758 numerus ⟨ad numerum *add. Dick*⟩ comparem rationem habet aequalitatis. BOET. arithm. 2, 4 circa aequalitatem proportio manet. 2, 40. 42 *cf.* mus. 2, 7. 2, 15. arithm. 2, 43 inter maius ... et minus aequalitas loco ponitur medietatis. 2, 1 ex aequalitatis margine cunctas inaequalitatis species proficisci. *cf.* 2, 44. 1, 32. *de corporibus*: AVG. relig. 55—57 *passim de rerum* aequalitate *animo non sensibus cognita.* civ. 22, 12 si enim aequalitas erit corporum *hominum in vita aeterna; opp.* diversae corporum quantitates. *ibid. iterum.* 22, 14. *de tempore*: FAVON. EVLOG. p. 12, 9 alia rursus ⟨a⟩equalitate *lucis et umbrae.* AMBR. Noe 17, 60 noctium dierumque aequalitas aestimatur. HIER. epist. 100, 10 MART. CAP. 8, 820. AVG. civ. 22, 30 non aequalitate temporum, sed numero generationum. *de sonis*: BOET. mus. 2, 20 ex aequalitate *motuum* ... nascitur sonorum aequalitas. FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 51, 19 graeca sententia: nimietates, inquit, aequalitates sunt. similis improbitas et par esse probatur impietas, si; *cf.* CASSIAN. conl. 2, 16, 1 ἀκρότητες ἰσότητες id est nimietates aequales sunt.

in iure, GLOSS. ἰσοτιμία aequalitas. CIC. leg. 1, 49 societas ... hominum et aequalitas et iustitia per se ⟨est *Lamb.*, *om. codd.*⟩ expetenda. SEN. epist. 30, 11 prima ... pars est aequitatis aequalitas. benef. 2, 20, 2 futuram ... ibi aequalitatem civilis iuris. TAC. hist. 2, 38 rebus modicis aequalitas facile habebatur (*opp.* potentiae cupido). ann. 3, 26 postquam exui aequalitas ..., provenere dominationes. 1, 4 exuta aequalitate *post Augustum principem factum.* 3, 74 erant ... plures simul imperatores nec super ceterorum aequalitatem. 1, 32 quod neque disiecti aut paucorum instinctu, sed pariter ardescerent, pariter silerent, tanta aequalitate et constantia, ut regi crederes. PLIN. epist. 9, 5, 3 nihil est ipsa aequalitate inaequalius *turbatis ordinum discriminibus. sim.* 2, 12, 5. paneg. 24 quodam aequalitatis (*cum civibus*) metu. 25 in ... diversitate aequalitatis ratio servata est. aequati sunt enim populo milites. LAVD. Murdiae 18 quom discriptio partium habeat ... aequalitatem in liberos. PAPIN. dig. 2, 14, 8 omnia undique in unam aequalitatem concurrant (*debitum, creditorum numerus et auctoritas*). *de aequali divisione*: QVINT. decl. 261 p. 70, 9 de aequalitate patrimoniorum; *cf.* p. 70, 5. TAC. Agr. 19 frumenti et tributorum exactionem aequalitate munerum mollire. APVL. Plat. 2, 7 divisionum aequalitas. COD. Iust. 3, 37, 4, 2 fieri divisionem ..., ut in omnibus aequalitas servetur. COD. Theod. 13, 11, 9 eiusmodi aequalitate servata. LAVD. Murdiae 5 aequalitate partium. *liberius de hominum rerumque aequali condicione*: APVL. mund. 21 aequalis ... omnium diversitas, ... docente ratione naturae diversis licet rebus aequalitatem deferre concordiam. Plat. 1, 18 ad aequalitatem (aequabilitatem *PF*) partibus animae temperatis. TREB. trig. tyr. 26, 5 neque ... postea Isauri ad aequalitatem perduci ... potuerunt. FAVON. EVLOG. p. 4, 7 ab hoc *numero duali* librata partium aequalitate. PS. AMBR. mans. praef. aequalitas mater est iustitiae; *cf. supra l. 5.* AMBR. Abr. 2, 8, 52 secundum iustitiam et aequalitatem vivendi. HIER. epist. 24, 5. VVLG. II Cor. 8, 14 ut fiat aequalitas *inopum et divitum* (ἰσότης). *ibid.* 13 ex aequalitate (ἐξ ἰσότητος). *inde* HIER. epist. 120, 1 *bis.* 79, 4. 108, 15. AVG. civ. 19, 12 odit *superbia* ... cum sociis aequalitatem sub illo *deo.* quant. an. 9, 15 nihil ... esse iustitiam nisi aequitatem, aequitas autem ab aequalitate quadam videtur appellata. SIDON. epist. 7, 14, 4 illud ... non habet aequalitatem *i. aequalem cum pecudibus condicionem.*

III *de* ***una*** *re aequali*: *de planitie*: VITR. 8, 6, 7 in perpetua aequalitate. SEN. nat. 1, 5, 3 eandem (*qua speculum est*) levitatem corporis, eandem aequalitatem, eundem nitorem. epist. 53, 2 aequalitas illa *maris*, quae me corruperat, periit. PLIN. nat. 30, 113 carnes excrescentes in ulceribus ad aequalitatem ... reducunt. *ibid. iterum* (PLIN. med. p. 78, 4. MARC. med. 4, 57 exaequat *item*). *cf.* CHIRON 78 donec ... partes se aequare possint ad aequalitatem. CAEL. AVR. chron. 5, 2, 31. NOT. urb. Const. 3, 2 post aequalitatem sui ... molli sublevata clivo *regio.* 14, 7 litorum ... praestat aequalitas *plateam.* 15, 11 unde mare usque mediocris haec ... explicatur aequalitas. HIER. in Ier. 32, 41 per camporum aequalitatem ad summa gradiamur. VVLG. Bar. 5, 7 convalles replere in aequalitatem (ὁμαλισμόν) terrae. CET. FAV. 19 ut aequalitas soli dirigatur (VITR. 7, 1, 1 exaequetur). *de forma*: SEN. nat. 4, 11, 3 pilae proprietas est cum aequalitate quadam rotunditas, aequalitatem autem hanc accipe, quam vides in lusoria pila. 3, 28, 5. PLIN. epist. 2, 5, 11 ex illo *statuae capite avolso* posses congruentiam aequalitatemque deprendere. *de agrorum figuris aequalibus*: TRACT. de insp. agr. grom. p. 283, 12 aequalitas in has species dividitur, ut ... aut quadrata sit aut. 284, 1 de agri aequalitate aut incurvi aut angularis excurrant *subseciva.* 283, 7. ANON. de mach. bell. 16 ut ... non extollant uterum *spiritus*, sed aequalitate quadam plenitudo ipsa utrium spatia plana perficiat. AVG. quant. anim. 8, 13 eam esse meliorem *figuram triangularem*, in qua aequalitas *linearum et angulorum* praevalet. 9, 14. 10, 16 aequalitate aut similitudine *congruere. ibid. saepius.* 11, 17 nullo angulo aequalitatem *circuli* perturbante. *ibid.* quae alia ipsius aequalitatis moderatio est, quam punctum in medio constitutum. *laudatur* 8, 13—11, 17 *passim* summa aequalitas. BOET. arithm. 2, 25 cybi. *de immutabilitate*: CELS. 2, 1 (p. 28, 9) ubi aequalitas ... est *tempestatis.* SEN. epist. 31, 8 aequalitas ac tenor vitae per omnia consonans sibi. dial. 5, 41, 2 aequalitas vitae fidem fecit non segnitiem ... esse. epist. 120, 19 magnitudinem veram esse ostendebat aequalitas (*Gron.*, qual- *codd.*). 59, 16 gaudii aequalitatem. nat. 6, 14, 3 per omnes *partes* pari aequalitate discurrit *febris.* 7, 25, 6 quae (*stellas*) nunc tenor et aequalitas servat. QVINT. inst. 11, 3, 43 prima est observatio recte pronuntiandi aequalitas (*cf. p. 1002, 59*). 11, 3, 44 *opponitur* inaequalitas, *non* varietas. *cf.* AVG. mus. 2, 9, 16. 2, 13, 24. QVINT. inst. 10, 1, 86 quantum eminentibus (*Homeri*) vincimur, fortasse aequalitate (*Vergili*) pensamus. PS. QVINT. decl. 2, 2 paene in felicissimos parentes perdidit pietatis aequalitas. PAVL. dig. 18, 1, 1 pr. aequalitate quantitatis. SOL. 53, 10 aequalitatis *nummorum* contemplatione. *cf.* PLIN. nat. 6, 85. VVLG. Sirach 42, 4 de aequalitate staterae et ponderum (περὶ ἀκριβείας). APVL. mund. 29 diversis mensurarum aequalitatibus separatum *i. mensuris variis immutabilibus.* Plat. 2, 5 aequalitas (*codd.*, qual- *corr. Reiz*) ... cum virtutis ingenio coniungitur. 2, 13 aequalitas *amicitiae* ... non aliter provenit, nisi. PS. APVL. Ascl. 2 omnium multiformium imaginum aequalitate variata (qual- *codd.*). TERT. pudic. 19 hanc aequalitatem spiritus sancti *in Paulo et Iohanne.* anim. 17 aequalitas ... circumfusi aeris. spect. 20 aequalitas timoris. HIL. in psalm. 118, 5 (p. 358, 3) omnium convenientium in se undique partium aequalitate perfectus est *psalmus.* AMBR. Noe 17, 60 eodem die restituitur aequalitas terrae post diluvium, quo *i. idem terrae status.* ENNOD. epist. 2, 6 in epistulis meis ... Romanam aequalitatem et Latiaris undae venam ... perquirebas. *cf. ibid.* quid lima poliret *et p. 1002, 59.* CAEL. AVR. chron. 3, 8, 155 omni aequalitate augens *cibum.*

iuncturae usitatae: aequalitas est: CELS. 2, 1 (p. 28, 9) SEN. benef. 2, 20, 2, valet: AVG. quant. anim. 9, 14 BOET. arithm. 2, 40), praevalet: AVG. quant. anim. 8, 13 BOET. mus. 2, 15 HIER. in Ezech. 28, 11 AVG. civ. 22, 14 quant. anim. 10. appetitur: AVG. relig. 30, 55 *bis* (CIC. leg. 1, 49 expetitur), exuitur: TAC. ann. 1, 4. 3, 26, habetur: CIC. part. 21 TAC. hist. 2, 38 HIER. epist. 92, 4 AVG. quant. anim. 10 LEO M. serm. 77, 1 SIDON. epist. 7, 14, 4, restituitur: AMBR. Noe 17, 60 *fort. bis*, servatur: PLIN. paneg. 25 MAECIAN. distrib. 8 COD. Theod. 13, 11, 9 COD. Iust. 3, 37, 4, 2 HIER. epist. 100, 13 AVG. quant. anim. 10, 9, 14 mus. 2, 9, 16 (servat: SEN. nat. 7, 25, 6 BOET. arithm. 1, 21) tenetur: AVG. quant. anim. 9, 15 BOET. mus. 2, 15. ad aequalitatem aequare: CHIRON 78, perducere: TREB. trig. tyr. 26, 5, pervenire: HIER. epist. 100, 10, redigere: PLIN. nat. 30, 113, reduci: PLIN. nat. 30, 113, remeare: BOET. arithm. 2, 1, replere: VVLG. Bar. 5, 7, resolvi: BOET. arithm. 2, 1, temperare: APVL. Plat. 1, 18. in aequalitatem coire: SEN. nat. 3, 28, 5. in aequalitate ponere: CIC. leg. 1, 38, constituere: BOET. mus. 2, 15 *ibid. sim.*, censere: PS. BOET. geom. p. 402, 23 F. aequalitatis ratio: PLIN. paneg. 25 MAR. VICTOR. gramm. VI 89, 21 MART. CAP. 7, 758 *bis*, lex: AVG. relig. 30, 56, natura: BOET. arithm. 2, 35. *adiectiva apposita*: consonans sibi: SEN. epist. 31, 8, consubstantialis: LEO M. serm. 25, 2, incommutabilis: AVG. relig. 30, 56, inconcussa: AVG. quant. anim. 9, 15, indivisa: BOET. arithm. 1, 21, iners: PLIN. nat. 16, 227, multiformis: PS. APVL. Ascl. 2, par: SEN. nat. 6, 14, 2 MACR. somn. 1, 5, 17 CET. FAV. 29, perpetua: VITR. 8, 6, 7, sempiterna: LEO M. serm. 25, 2, summa: CIC. leg. 1, 38 AVG. quant. anim. 9, 15. 10, 16. 11, 17 relig. 30, 55. 31, 57 mus. 2, 9, 16.

synonyma: concordia, congruentia, (convenientia), consensus, iustitia, (parilitas), similitudo, societas, tenor, vicinitas. *opposita*: (disparilitas), diversitas, eminens, (imparilitas), inaequalitas, similitudo: HIER. in Ezech. 28, 11, singularitas, solitudo. *Bögel.*

aequāmen, -inis *n. ab* aequare. VARRO quaest. Plaut. 2 Non. 9 amussis est aequamen, levamentum, id est apud fabros tabula quaedam, qua utuntur ad saxa coagmentanda (-tata *codd.*), *ubi tamen* aequamentum *Iunius.*

aequāmentum, -ī *n. ab* aequare. PAVL. FEST. 80 examen est et aequamentum et iudicii investigatio et apium congregatio vel locustarum. NON. 3 hostimentum est aequamentum, unde et hostes dicti sunt, qui ex aequa causa pugnam ineunt. GLOSS. II 333, 22 ἰσότης aequalitas, aequitas, hoc aequamentum. 565, 6 aequamentum aequalitas. *cf.* NON. 69 *sub* equimentum.

Aequāna, -ōrum, *hodie vicus* Equa *prope Surrentum. cf. Mommsen, Corp. X p. 83; Hülsen, PW. I 597.* SIL. 5, 466 felicia Baccho Aequana et zephyro Surrentum molle salubri, *patria Murrani. locus cum rem publicam numquam habuerit, nomina* Aequanus, -ius *ab eo separanda videntur.* *V.*

aequanimis, -e. HERM. mand. Pal. 8, 10 aequanimem esse (μακρόθυμον). *ibid.* et eos aequanimes (εὐθύμους) facere. vulg. *utroque loco habet* animaequum, -os. *de forma et origine v.* aequanimus.

aequanimitās, -ātis *f.* **1** *factum a* TER. *in prologis ex* aequo animo *i. iusto vel benigno, cf.* aequus *III B.* GLOSS. V 530, 35 favor vel

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aequitas. TER. Phorm. 34 quem ... restituit locum bonitasque vestra ... atque aequanimitas (*cf.* 30 adeste aequo animo, *item in prologis* Andr. 24 Heaut. 35, *sim.* Hec. 28). Ad. 24 facite aequanimitas poetae ad scribendum augeat industriam. **2** *factum ex* aequus animus *i. tranquillus cf.* aequo animo ferre *sim. v.* aequus *III B. aequa adversus mala animi condicio.* SEN. epist. 66, 13 aeque reliqua quoque inter se paria sunt, tranquillitas simplicitas liberalitas constantia aequanimitas tolerantia. omnibus enim istis una virtus subest, quae animum rectum et indeclinabilem praestat. PVBLIL. M 34 medicina calamitatis est aequanimitas. *cf.* PLAVT. Rud. 402. SEN. epist. 91, 18 sibi ipse illa (*mala*) reddet faciliora. quomodo? aequanimitate. *assumpta praepositione*: SEN. epist. 49, 10 ⟨ad⟩de aequanimitate⟨m⟩ (*add. Linde*) adversus inevitabilia. PLIN. nat. 18, 123 invenio apud auctores aequanimitatem fieri vescentibus ea (*lente*). PS. QVINT. decl. 4, 5 frustra me consolaris aequanimitate patientiaque tua. 5, 15 habet aliquid aequanimitatis, cum poena sua posse rixari. TERT. anim. 1 sapientia Socratis venerat de industria consultae aequanimitatis. patient. 2 adfectatio humana caninae aequanimitatis stupore formata. 3 mira aequanimitatis fides. PANEG. 3, 6 vobis (*imperatori utrique*) ... tam facili sunt aequanimitate communia (*spectat ad imperii regiones ante enumeratas*). CYPR. patient. 10 patientiam forti et stabili aequanimitate tenuerunt. CAPITOL. Pius 12, 6 signum tum (signatum *codd.*) tribuno aequanimitatis dedit. *sim.* Aur. 7, 3. LACT. inst. 5, 22, 3 patientia est enim malorum ... cum aequanimitate perlatio. AMBR. exam. 5, 15, 52 aequanimitas in laboribus. HIER. in Gal. 6, 10 omnia cum patientia et aequanimitate faciamus. COD. Theod. 11, 13, 1 proprio aequanimitatem docemus exemplo id contemptui haberi quod. SVLP. SEV. epist. 2, 13 fortitudo vincendi, patientia exspectandi, aequanimitas sustinendi.

3 *abiit in significatum animi mitis, abhorrentis ab ira, propensi ad ignoscendum*: DON. Ter. Phorm. 34 aequanimitas in ignoscendis vitiis atque delictis. GLOSS. II 317, 23 εὐθυμία: aequanimitas. HERM. mand. Pal. 5, 1, 3 dominus autem in aequanimitate et magnanimitate habitat (*duobus verbis latinis redditur* μακροθυμία, *cf.* 5, 1, 1 μακρόθυμος constans ... et aequo animo, *opp.* iracundia). 5, 1, 6 si ergo iungatur aequanimitati *ira.* 5, 2, 3 aequanimitas ... magna et fortis est, et validam virtutem possidet *et amplius describitur. ibid. iterum.* 5, 2, 8 indue aequanimitatem. CYPR. patient. 6 in Iudaeis vero tolerandis aequanimitas quanta. HIL. in psalm. 118 heth 18 p. 433, 25 Vind. unicuique per patientiam longae aequanimitatis paenitendi tempus inpertiens. 2, 13 aequanimitatem invidia ... perturbat. LEO M. epist. 16, 1 si quid ... difficultatum intervenit aut morarum minore posset aequanimitate tolerari (74. BOET. cons. 2, 4). LEO M. serm. 37, 4 nemini autem malum pro malo reddere christianae est aequanimitatis infantia (*opp.* mundi huius prudentia).

synonyma: (aequitas animi), bonitas TER., longanimitas HERM. *cf.* HIL. in psalm. 118 heth 18 p. 433, 25 (mansuetudo LEO M. epist. 16, 1), patientia PS. QVINT. TERT. CYPR. HIL. HIER. SVLP. SEV. *praeterea* SEN. epist. 66, 13 PS. AMBR. mans. 23. *opposita*: ira, invidia.

aequanimiter *adv. formatum fort. non ex adi.* aequanimus (-is), *sed ad substantivum* aequanimitas. *comp. in* -ius *fecit* CASSIAN.

1 aequanimiter *perferuntur, quae hominibus imperantur, imprimis mala. cf.* aequanimitas *1.* HIL. in psalm. 118 teth 6 p. 437, 5 patienter omnia et aequanimiter propheta tolerans. ZENO tract. 1, 12, 6 discrimina aequanimiter perferenda. AMM. 19, 10, 3 aequanimiter venturam opperiens sortem. SERV. auct. Verg. Aen. 3, 321 aequanimiter mortem ... suscepisse. COMM. Bern. Lucan. 2, 92 aequanimiter ... suos casus perpessi sunt. AMBR. Iac. 1, 8, 36 mandata eius (*domini*) aequanimiter suscipiebat ut servulus. off. 1, 48, 236 PS. AMBR. mans. 23. acta Seb. 66 blandum papae imperium aequanimiter tulit. HEGES. 1, 13, 3 Hyrcanus aequanimiter (*add.* HEGES. *v. Ioseph. b. Iud. 1, 6, 1*) in domum Aristobuli concessit *frustra regnum arripere conatus.* 2, 9, 65 suscepta *servitus* aequanimiter ferenda. HIER. in psalm. 33 tam prospera quam contraria aequanimiter ferre. RVF. apol. (Migne 21, 546) 1, 7 aequanimiter fert *sequente acc. c. inf.* PS. AVG. serm. 34, 6 patienter et aequanimiter ... sufferamus *adversitates.* 253, 5 fovet urit secat *medicus*, aequanimiter tolera. CASSIAN. inst. 3, 11 aequanimius ... fatigatio sustinetur, ... si. AVELL. p. 498, 8 oportet aequanimiter praetermitti. PROSP. c. collat. 15, 1 ut ... constanter aequanimiterque suscipiat *necessitatem.* in psalm. 124, 4 aequanimiter ferri, quod iudicaturus voluit tolerari. 144, 15 ut quodlibet curationis genus aequanimiter ab auctore suae salutis accipiant. vocat. gent. 2, 10 patienter ... et aequanimiter ignoretur ... secretum. MAXIM. Taur. epist. 1, 4 miserias aequanimiter perferamus. ALC. AVIT. epist. 32 intolerabilem poenam aequanimiter ferat. CASSIOD. compl. Iac. 2 aequanimiter temptationem suffert. GREG. TVR. glor. mart. 75 noli ... quasi mortuum flere, sed aequanimiter age. VEN. FORT. carm. 10, 4, 4 (*pros.*) aequanimiter toleret, quod infectum facere non valebit. GREG. M. (Mon. Germ. epist. II) p. 245, 5 facta *praeiudicia* aequanimiter portare. **2** *aequanimiter iniuria fertur, ignoscitur. cf.* aequanimitas *2.* TERT. patient. 8 si parum aequanimiter audiam dictum aliquod in me protervum. *ibid.* sequitur ... ut, a quo nos dominus arcet, idem ab alio aequanimiter pati admoneat. SYMM. epist. 4, 10 neglectum familiaris officii aequanimiter ... posse tolerari. AMBR. epist. 56, 1 perstringi saltem se aequanimiter ferant ab iis. MACR. sat. 2, 4, 19 maior est patientiae, quam facundiae laus, maxime cum aequanimiter aliqua etiam iocis mordaciora pertulerit *Augustus.* LEO M. epist. 32 ut blasphemas et iniquas voces nullatenus aequanimiter audire possitis. SIDON. epist. 7, 4, 3 aequanimiter fero asperos mihi. GREG. M. (Mon. Germ. epist. I) p. 29, 9 dominus aequanimiter delicta tolerabat. II p. 351, 7 inlata mala a proximis aequanimiter tolera. p. 299, 4 quaedam ... quae corrigi nequeunt aequanimiter tolerare (*ibid.* mansuete corrigere). p. 469, 29 si hanc aequanimiter portamus *causam.* FERRAND. vita Fulg. 11 aequanimiter tolerans et affabiliter arridens. **3** *i. q. benevolenter*: TERT. patient. 9 cum evocatos quosque ab illo (*Christo*) quasi miserandos non aequanimiter accipimus. AVG. civ. 7 praef. patienter et aequanimiter ferre debebunt *ingenia celeriora scriptorem diligentius explicantem.* epist. 63, 3 hoc ... in te ... aequanimiter fecit. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 5 si aequanimiter acceperint et patienter expenderint *verba.* OROS. hist. 4, 5, 4 quos dominos subditi aequanimiter dilexerunt. apol. 33, 6 de quaestionibus ... aequanimiter ferant magisque ... gaudeant, responsum fuisse quod verum est. LEO M. epist. 69, 1 quod aequanimiter ferat, obsecro, vestra clementia. SALV. epist. 4, 6 conversiunculam nostram ... non aequanimiter acceperis. SIDON. epist. 3, 9, 2 aequanimiter obiecta discingitis. 4, 12, 4 aequanimiter admitto (7, 14, 1). FERRAND. vita Fulg. 32 aequanimiter monasterium suum regere.

synonyma: (aequo animo AVG. epist. 63, 2 PS. AVG. serm. 34, 6 *et passim apud vetustiores. cf.* aequanimitas CYPR. bon. pat. 10 LACT. inst. 5, 22, 3 HIER. in Gal. 6, 10 LEO M. epist. 16, 1. 74), constanter PROSP., patienter *passim.*

aequanimō προθύμως GLOSS. II 12, 5. *cf.* 320, 46 εὐψύχως: aequo animo.

aequanimus, -a, -um. [*ab* aequo animo *derivatum, vel ab* aequanimitas, *q. v. Th.*] GLOSS. εὔθυμος εὔψυχος: aequanimus. CARM. epigr. 1233, 10 hec *virtus* mihi per validos rapto te morte dolores quamvis aequanimo dat, puer, ut lacrimem. AVSON. 299, 3 aequanimus fiam te iudice. 401, 35 aequanimus quod si fueris. 419, 28 quod si principi honoris istius ... debet esse mediocritas, quid privati status hominibus, quid aequanimis, quid iam senibus ... oportet esse moderaminis? *pro substantivo*: AVSON. 320, 10 nulla fuit res parva umquam aequanimis, adde etiam unanimis (*seq.* ex animo rem stare aequum puto, non animum ex re). BOET. cons. 2, 4 p. 34, 66 P. quae (*beatitudo*) nec apud aequanimos perpetua perdurat nec anxios tota delectat. *Bögel.*

cf. aequanimis. *de adverbii* aequanimiter *origine v. supra p. 1005, 51.*

Aequānus, -a *nom. gent.* CORP. IV 133 IIvir i. d. Aequanus. III 510 (*Patris*) Aequanae Sex. f. Musae sacerd(oti) Dianae ... Sex. A⟨equa⟩nus pa⟨t⟩. SIL. 5, 176 Soracte satum ... Aequanum. 5, 182. **Aequānius** *nom. gent.* CORP. V 2192 (*Venetiis ex schedis*) T. Aequanius. IX 2167 (*Caudii*) Sex. Aequanius Sex. f. Stel. leg. XXX. *cogn.* CORP. XIV 1080 (*Ostiae*) C. Gabinius Aequanius. V suppl. 1077, 83 Sex. Iulii Aequani Lauti.

Aequānus pagus *Vulceianae civitatis.* CORP. X 407 (*a. 323 p. Chr.*) pago Aequan⟨o⟩. *alius Ligurum Baebianorum* CORP. IX 1455 (*a. 101 p. Chr.*) II 2 pago Aequano. II 6 pago Aequano in Ligustino. 1, 42 in Be⟨neventano⟩ et Aequano. *possunt hi pagi nomen habere ab* Aequo *quodam possessore vel alter quod* Aequum Tuticum *spectat.*

? **aequargentus** am⟨...⟩ GLOSS. IV 203, 48 (*extat in uno Sangallensi, et hic postea deleta a manu prima scilicet ut mutila, omiserunt ceteri codd.*). *potest fuisse* ἀμφάργυρος.

f(undus) **Aequaricā(nus)** *Volceis* CORP. X 407, 3, 10.

Aequāsius, -ī *nom. gent.* CORP. XI 5276 (*Hispelli*) Cn. Aequasius C. f. Calvo⟨s⟩. V 594 (*Tergeste*) Equasia M. Cassi⟨.... VI 200, IV 41 Q. Equasius Faustu⟨s⟩.

aequātio, -ōnis *f. ab* aequare. GLOSS. II 12, 17 aequatio συγκεφαλαίωσις. 333, 54 ἴσωσις aequatio. CIC. Mur. 47 flagitasti ... aequationem gratiae dignitatis suffragiorum. off. 2, 73 capitalis oratio est ad aequationem bonorum pertinens. LIV. 8, 4, 3 si foedus [est], si societas aequatio iuris est. 34, 31, 18 nec excellere unum aut alterum ordinem in civitate, sed per aequationem fortunae ac (ad *codd.*) dignitatis fore credidit ut multi essent qui arma pro patria ferrent. QVINT. decl. 261 tit. aequatio patrimoniorum (*titulus non genuinus*). NOVATIAN. trin. 31 (Migne 3, 979ᵃ) aequatione in utroque (*deo patre et filio*) ostensa. DICTYS 1, 19 per aequationem numeri atque partium quadripertitur exercitus. SYMM. epist. 9, 49 personarum *spondendi et spondendae* ... aequatio et honestate et possibilitate congruitas. orat. 1, 13 si qua inter cognatas caelitum potestatis huiusmodi esset aequatio. AMM. 26, 10, 10 inter arma condicionis aequatio leviora facit pericula. ENNOD. dict. 21 p. 491, 2 si inter illos tuae distributionis processisset aequatio. PS. BOET. geom. p. 400, 22 minutum per aequationem (*i. numerum divisorem communem*) maiorum est multiplicandum.

aequātor, -ōris *m. ab* aequare. CORP. XIII 1820 (*Lugduni*) Nobilis Tib. Caesaris Aug. ser(vus) aeq(uator) monet(ae). *cf. Kubitschek, PW. I 597.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aequēnsēs *v.* Aequum.

Aequī, -ōrum, *Αἶκοι* (*Αἰκοί*), *Αἴκουοι*, *Αἰκανοί*, *Αἰκουλανοί* (*nisi hae sunt formae corruptae*), *gens vetus Latii Romae vicina, post longa proelia devicta a. 450/304 a P. Sempronio Sopho; agri divisi inter duas colonias Latinas* Albam Fucentem *et* Carsiolos *quod restabat pertinebat ad municipium* Aequiculorum. *Mommsen, Corp. IX p. 388; Nissen, ital. Landeskunde I p. 514 sqq.; Hülsen, PW I 597.* *de* Aequis Faliscis *v. sub* Falerii. CIC. rep. 2, 36 Aequorum magnam gentem et ferocem et rebus populi Romani imminentem. off. 1, 35 maiores nostri Tusculanos Aequos Volscos Sabinos Hernicos in civitatem etiam acceperunt. OV. fast. 6, 721 olim Volscos Aequosque fugatos. FAST. Capitol. 292 ⟨de Aequ⟩eis et ⟨Volsceis⟩. 296 de Aequeis. 305. 450 P. Sempronius P. f. C. n. Sophus ... de Aequeis. 452. CORP. I, 1² p. 191 VII (= VI 1308) devictís Aequís et Volscís subactís. LIV. 1, 53, 8 Volscos ... et Aequos. 1, 55, 1 Tarquinius pacem cum Aequorum gente fecit. 2, 30, 3 Volsci Aequique et Sabini. *passim, plerumque cum Volscis coniuncti, hic illic cum Hernicis. nota* 3, 16, 2 aeterni hostes Volsci et Aequi (7, 30, 7). 3, 22, 3 ne qua pars hostium, qui Aequis mos erat, ad populandum veniret *Romam.* 4, 45, 4 Aequorum iam velut anniversariis armis adsueverat civitas. 5, 53, 7 veteres hostes vestri, Aequi Volscique (9, 45, 5). 10, 9, 7 rebellantes Aequos, cum praeter animos feroces nihil ex antiqua fortuna haberent. VAL. MAX. 5, 2, 2. FLOR. 1, 5 pervicacissimi ... Latinorum Aequi et Volsci fuere et cotidiani, ut sic dixerim, hostes. SIDON. carm. 7, 60 cum turbine iuncto me Rutulus Veiens pariterque Auruncus et Aequus, Hernicus et Volscus premerent. *adi.* **Aequicus,** -a, -um. LIV. 2, 58, 3 Volscum Aequicumque ... bellum (3, 4, 3. 10, 1, 7).

Aequīculī, -ōrum, *cf.* Diod. 14, 117, 4 *ὑπὸ Αἰκουλανῶν τῶν νῦν Αἰκίκλων καλουμένων*, *hodie* Cicolano. VERG. Aen. 7, 747 te ... misere in proelia Nersae, Vfens, ... horrida praecipue cui gens adsuetaque multo venatu nemorum duris Aequicula glaebis (*nil novi dat* SERV.). OV. fast. 3, 93 Aequiculus acer (asper ς). LIV. 10, 13, 1 Carseolos colonia in agrum Aequiculorum deducta. VITR. 8, 20 Aequiculis ... in Italia ... est genus aquae quam qui bibunt efficiuntur turgidis gutturibus. VAL. MAX. 2, 7, 7 devictis Aequiculis (*sic recc.*, equicuralis *Laur. Bern.*, Aequis *epitomae*). PLIN. nat. 3, 108 ex Aequicolis interiere Comini Tadiates *eqs.* 25, 86 in Aequicolis circa vicum Nervesiae. SIL. 8, 369 Aequicula rura. SVET. Vit. 1 adversus Aequiculos. NOT. Tir. 88, 71 Aequiculum (*post* Nomentum). *fabula fortasse ex veriloquio* (aequum colere) *nata:* LIV. 1, 32, 5 Numa ... ius ab antiqua gente Aequiculis, quod nunc fetiales habent, descripsit, quo res repetuntur (*cf. Dionys.* 2, 72 SERV. Aen. 10, 14. AVCT. de praen. 1 ab Aequiculis). *inde elogium* CORP. VI 1302 Fert. Erresius rex Aequeicolus. *cf. Mommsen, Corp. I, 1² p. 202.* servi *publici libertinive*: CORP. IX 4112 Apronianus r(ei) p(ublicae) Aequicul(anorum) ser(vus) ark(arius) cum Aequicula Bassilla et Aequiculo Aproniano fil(io). *adi. et nom. incol.* **Aequīculānus** *vel* **Aequīclānus.** CORP. IX 4885 patrono Aequiculanor(um) Caeninensi(um). 4886 patrono A⟨equi⟩culanorum Caeni⟨nensium⟩. 4112 (*v. l. 45*). 4128 (duum)vir(o) Aequicl(anorum). 4118 s(enatus) p(opulus)q(ue) A(equiculanorum). PLIN. nat. 3, 106 in ora ... Aequiculanorum Cliternini Carseolani. LIB. col. grom. p. 255, 17 Ecicylanus ager. SERV. Aen. 10, 14 ad gentem Aequiculanam. *nom. mul. lib.*: CORP. IX 4412 (*Forulis*) Epictetus et Aequiculana.

aequiangulus, -a, -um. [*cps. ex* aequus *et* angulus, *cf. c. gr.* *ἰσογώνιος*. *Th.*] PS. BOET. grom. p. 392, 10 circa datum circulum quinquangulum aequilaterum et aequiangulum designare. 392, 12.

? **aequibilis,** -e. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 140 si⟨c⟩ (*egestate et vaporatione*) enim aequibilis (*οὐρητικώτατος Hippocrates*) aeger fi[a]t, hoc est urina facilior. *latere videtur vocabulum ab* aqu- *derivatum.*

aequiclīnātum, -ī *n.* [*ab* aequus *et* clinatus. *Th.*] *figura ὁμοιόπτωτον.* CARM. de fig. 103 aequiclinatum (aequae clinatum *cod.*) est quod casu promimus uno: 'auxilium, non consilium', 'rata, non cata verba'. *opp.* multiclinatum, *πολύπτωτον*.

Aequīcolī, Aequīculī *v.* Aequi.

aequicrūrius, -a, -um. [*ab* aequus *et* crus, *cf. c. gr.* *ἰσοσκελής*. *Th.*] MART. CAP. 6, 712 trigonus ⟨est⟩ ... *ἰσοσκελής*, quod ex tribus lineis duas aequales habet, quibus quasi cruribus insistit, denique aequicrurium (*supple* genus *vel* schema) vocitatur. BOET. anal. pr. 1, 37 p. 678ᵃ aequicrur⟨i⟩us *triangulus. cf.* AVSON. 350 *sub* aequilaterus.

aequidiālis, -e. [*ab* aequus *et* dies, *cf. c. gr.* *ἰσήμερος*. *Th.*] PAVL. FEST. 24 aequidiale apud antiquos dictum est quod nunc dicimus aequinoctiale, quia nox diei potius quam dies nocti adnumerari debet. Graeci quoque in hoc consentiunt, *ἰσημερίαν* idest aequidiale dicentes. CHALC. comm. 55 medius et maximus omnium *circulorum* bis dividens sphaeram aequidialis, quem isemerinon adpellant. 66. 67 (*bis*). 68. GLOSS. *ἰσήμερος*, *ἰσημερινός*. II 565, 26 a⟨e⟩quidialis aequinoctium (*sic*).

aequidicus, -a, -um. [*ab* aequus *et* dicere, *cf c. gr.* *ἰσόλεκτος*. *Th.*] DIOM. gramm. I 498, 25 *versus* ut sint ... aequidici ... *ἰσόλεκτοι*. 499, 18 aequidici sunt, qui singulis propositionibus antithetas apparant dictiones, ut (Verg. ecl. 2, 18) 'alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur'. Caesius aequidicus *in titulo Ligoriano* CORP. VI 3440*.

aequidiēs, -ī. *ab* aequus *et* dies, *cf.* aequinoctium. *circulus aequinoctialis.* CARM. de sphaera (anth. 761 poet. min. V 68) 31 aequidies (*nom.*) capit octonas, hinc inde quaternas *partes hemicyclii.* GLOSS. II 565, 29 a⟨e⟩quidies aequinoctium.

aequidistāns, -tis. [*ex* aeque distans *coaluit. Th.*] HYG. grom. p. 129, 20 quaestionem ... an ordines aequidistantes (nequit instantes *Arcerianus*), an pari condicione et an simili genere vitium (AGENN. grom. p. 13, 14). MART. CAP. 8, 817 *mundi circuli* alii paralleli, quos aequi⟨di⟩stantes latine possumus memorare. *cf.* aeque *sub I.*

aequiformis, -e. [*ab* aequus *et* forma *derivatum. Th.*] DIOM. gramm. I 498, 25 *versus* ut sint ... aequiformes ... *ἀπρόσχημοι*. 499, 6 aequiformes sunt, qui non composita, sed simplici figura ostentantur, ut (Verg. Aen. 7, 171) 'urbe fuit media, Laurentis regia Pici'. nusquam hic enim duae partes orationis nectuntur. ITALA (Mar. Victor. Migne 8, 1225ᵈ) Philipp. 3, 21 qui transfiguravit corpus humilitatis nostrae, ut sit aequiforme (*σύμμορφον τῷ σώματι*, VVLG. configuratum corpori) cum corpore gloriae ipsius.

gemini **aequigenī** GLOSS. IV 346, 20 (V 600, 49 aqu-). IV 596, 15 geminos binos aequigenus (603, 29). *ab* aeque *et* gignere.

aequigradum aequi caelere GLOSS. IV 405, 10, *puto* aeque celerem.

aequilātātio, -ōnis *f.* [*ab* aequus *et* lātus *derivatum, cf. c. gr.* *ἰσοπλατής*. *Th.*] VITR. 8, 7, 3 tunc a centro diducto circino ad lineam planitiae aequilatatio signetur.

aequilaterālis, -e. [*ab* aequus *et* latus, *cf. c. gr.* *ἰσόπλευρος*, *item* aequilaterus *et* aequilatus. *Th.*] CENS. 8, 6 hexagoni aequilateralis forma.

aequilaterus, -a, -um [*v. l. 24*]. AVSON. 350 (p. 208, 44 P.) *in ostomachia ossicula* sunt ... ⟨aequicruria vel *addidi*⟩ aequilatera [vel] triquetra ..., isoscela ipsi (*Graeci*) vel isopleura vocant. MART. CAP. 6, 712 trigonus ⟨est⟩ aut *ἰσόπλευρος*, quod latine aequilaterum dicitur, quod tribus paribus lineis lateribusque concurrit. 6, 724 trigonum aequilaterum. FRG. Cens. 7, 2. PS. BOET. grom. p. 378, 11 triangulum. 380, 4. 6. 16. 25. 381, 3 arithm. 2, 8 p. 93, 4 Fr. MART. CAP. 6, 712 *tetragonorum* secunda species quae directiangula est non aequilatera et dicitur *ἑτερομήκης*. tertia aequilatera est non tamen directiangula et dicitur *ῥόμβος*. BOET. arithm. 2, 25 p. 113, 15 Fr. omnis cybus ab aequilateris quadratis profectus. PS. BOET. grom. p. 378, 20 quadrilaterarum ... figurarum quadratum vocatur quod est aequilaterum atque rectiangulum *et bis in seqq.* PS. BOET. grom. p. 392, 9 quinquangulum aequilaterum et aequiangulum. 11.

? **aequilātium** aequatio GLOSS. IV 405, 11. V 591, 3. aequilancium *Arevalo*, aequilavium *Götz.* *cf. tamen* aequilatatio.

aequilatus, -eris [*v. l. 24*] *adi.* AVSON. 336, 51 per trinas species trigonorum regula currit: aequilatus vel crure pari vel in omnibus impar.

aequilavium significat ex toto dimidium, dictum a lavatione lanae, quae dicitur aequilavio redire, cum dimidium decidit sordibus PAVL. FEST. 24. [*cf. c.* aequus *et* lavare. *Th.*]

aequilībrātio, -ōnis. *ab* aequilibrare. CASSIAN. inst. 8, 4, 4 examinatione iustitiae et aequilibratione. conl. 1, 21, 2 in nostri pectoris trutina conlocantes aequilibratione iustissima perpendamus. 4, 12, 5 pugnae aequilibratio iusta succedens. MAR. VICTOR. verb. script. (Migne 8, 1011ᵇ) 4 aequilibratio ... diei et noctis definita extiterat.

aequilībrātus, -a, -um *v.* aequilibro.

aequilībris, -e. [*ab* aequus *et* libra *vel* librare. *Th.*] VITR. 5, 12, 4 ad ipsam aquam ... margines struantur aequilibres. ITALA cod. Lugd. exod. 37, 16 *fecerunt* velamen ianuae ... aequilibrae positionem atrii (*ἐξισούμενον τοῖς ἱστίοις τῆς αὐλῆς*, *deest in* VVLG. 36, 37); *puto* aequilibre ad positionem. GLOSS. II 230, 33 *ἀντίρροπος* equilibris. 333, 20 *ἰσόρροπον* aequilibrum. 565, 27 aequilibris e[t]qualiter pensans.

aequilībritās, -tis *f.* [*ab* aequilibris. *Th.*] CIC. nat. deor. 1, 109 confugis ad aequilibritatem (sic enim *ἰσονομίαν*, si placet, appellemus). CHALC. transl. 32 ex quattuor ... materiis praeclaram istam machinam ... fabricatus est amica partium aequilibritatis ratione sociatam (*σῶμα ... δι' ἀναλογίας ὁμολογῆσαν*).

aequilībrium, -ī *n.* [*cf. c.* aequilibris. *Th.*] GLOSS. II 12, 15 aequilibrium *ἰσοσταθμία*. II 565, 1 aequaelibrium (*sic*) aequa pensatio. SEN. nat. 3, 25, 6 hoc est cur quaedam signa supra aquam paene tota efferantur, quaedam ad medium submissa sint, quaedam ad aequilibrium aquae descendant. COLVM. arb. 5, 2 *vitis* undique velut aequilibrio stabilita in se requiescit. SOLIN. 1, 17 dicta ... est Roma quadrata, quod ad aequilibrium foret posita. NOT. Tir. 101, 77 aequilibrium *post* sesquilibra. *translate*: GELL. 20, 1, 15 cui membrum ab alio ruptum est, si ipsi itidem rumpere per talionem velit, quaero, an efficere possit rumpendi pariter membri aequilibrium. 33 ad alterius rupturae, ut ais tu, 'aequilibrium'.

aequilībro, -āre. *ab* aeque *et* librare. AGENN. grom. p. 61, 14 eo ... elementorum natura terrae aequilibratur. TERT. adv. Hermog. 41 in neutram ... partem pronus et praeceps, mediae quod aiunt aginae aequilibrato impetu ferebatur.

aequiloquus iusta sive recta loquens GLOSS. IV 19, 38. V 490, 33 iuste loquens. *in simili glossa ter* aequilocus (V 164, 12. 437, 49. 615, 16). [*ab* aequus *et* loqui. *Th.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aequimanus, -ūs. [*ab* aequus *et* manus, *cf. c.* aequipes. *Th.*] ISID. orig. 10, 21 aequimanus appellatus, qui utraque manu gladio incunctanter utitur (GLOSS. Plac. V 45, 16). GLOSS. II 402, 29 περιδέξιος aequimanus. 565, 20 aequimanus bylipti saxonice. ALBIN. gramm. VII 297, 8 aequimanus quoque per ae, id est ambidexter, qui utraque manu utitur pro dextra. AVSON. 347, 3 quis mirmilloni contenditur? aequimanus Thraex. SYMM. epist. 9, 110 pari nitore atque gravitate senatorias actiones et Romanae rei monumenta limasti, ut plane Homerica appellatione usus περιδέξιον [id est aequimanum] te esse pronuntiem. *glossam inclusit Seeck.* *V.*

Aequimēlium, -ī, *Dionys. Hal.* Αἰκυμήλιον, *locus in urbe prope Capitolium.* VARRO ling. 5, 157 Aequimelium, quod a⟨e⟩quata Meli domus publice, quod regnum occupare voluit is. *sim.* LIV. 4, 16, 1 *sq.* VIRI ill. 17, 5. CIC. dom. 101 Sp. Maelii regnum appetentis domus est complanata; ... aequum accidisse populus Romanus Maelio iudicavit: nomine ipso Aequimelii iustitia poenae comprobata est. *sim.* VAL. MAX. 6, 3, 1. *adde* CIC. div. 2, 39 LIV. 24, 47, 16. 38, 28, 3. *Diehl.*

aequimembris, -e, ἰσόκωλος, *ab* aequus *et* membrum. BOET. top. Arist. 6, 5 p. 983ᵈ aequimembris ... dicitur oratio *definitionis* esse, quando quot fuerint composita, tot et in oratione nomina et verba fuerint.

aequimodus, -a, -um (*terminus graecus non traditus*) *ab* aequus *et* modus. BOET. syll. hypoth. 2 p. 859ᵇ saepe aequimodae propositiones ponuntur ... ac de aequimodis quidem nullus est syllogismus. aequimoda propositio est, si ita dicamus: si a est, b est, et si est a, non est c, at si sunt i n a e q u i m o d a e, faciunt syllogismum. *passim in eodem libro, etiam adv.* **aequimodē** *legitur*: id vocatur non aequimode praedicari. *V.*

[aequimentum] *v.* equimentum.

aequinoctiālis, -e. *ab* aequinoctium. GLOSS. ἰσημερινός. PAVL. FEST. 24, 5 aequidiale apud antiquos dictum est, quod nunc dicimus aequinoctiale, quia nox diei potius quam dies nocti adnumerari debet. *in versibus* CATVLL. 46, 2 SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 7.

HYG. astr. 1, 6 p. 24, 21 c i r c u l u s aequinoctialis, qui a Graecis ἰσημερινός appellatur, ideo quod sol, cum ad eum orbem pervenit, aequinoctium conficit (ISID. orig. 3, 43, 3). VARRO ling. 9, 24 (*ibid.* solstitialis, septemtrionalis). 9, 25 (*v. sub* aequinoctium *p. 1010, 31*). SEN. nat. 5, 17, 2 septemtrionalis, solstitialis, aequinoctialis, brumalis. 7, 15, 2 PLIN. nat. 18, 281 AMPEL. 1, 4. HYG. astr. *passim.* SCHOL. Germ. Bas. p. 68, 17 FRG. Cens. 2, 2 (SCHOL. Germ. Sang. p. 105 Br.) AMM. 22, 15, 31 MACR. comm. 1, 15, 13. 1, 20, 29. MART. CAP. 8, 820 per quem sol ... mensuram noctis lucis aequalitate compensat. *saepius* (8, 878 aequinoctialis *sc. circulus*). ISID. orig. 10, 3 inhabitabilis. *enarratur* (*maxime ex Arat. 511 sqq.*): CIC. Arat. 285 *sqq.* (287 in quo ... sol ... exaequat spatium lucis cum tempore noctis). MANIL. 1, 575 *sqq.* (578 componit paribus numeris noctemque diemque. *cf.* 1, 673 lucem qui circulus aequat et umbras. 1, 689 tempora ... aequantem gyrum). GERM. 496 *sqq.* (497 in quo ... Phoebus ... dividit aequali spatio noctemque diemque). AVIEN. Arat. 992 *sqq.* (996 hic luci modus et tenebris sub lege magistra pensatur: nox aequa diem subit aemula). HYG. astr. 4, 3. CARM. poet. min. V 68, 60 qui lucis noctisque pares dat circulus horas. MART. CAP. 8, 829. e x o r t u s, o c c a s u s aequinoctialis *sim.*: GELL. 2, 22, 5 aequinoctialis oriens dicitur, cum *sol* in circulo currit, qui appellatur ἰσημερινός. VARRO rust. 1, 12, 1 *villa* posita ... ad exortos (*sic*) aequinoctiales. SEN. nat. 5, 16, 3 alius est ortus occasusque aequinoctialis ..., alius solstitialis, alius hibernus (APVL. mund. 13 SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 7). PLIN. nat. 2, 120 exortum aequinoctialem (*ibid.* solstitialis, brumalis *vel* hibernus). 2, 143. 4, 110. 14, 133. 18, 33. 337. 331 ab exortu aequinoctiali ad occasum aequinoctialem (2, 143. 16, 94. 17, 57. 18, 337 GELL. 2, 22, 6). VITR. 1, 6, 4 ab oriente aequinoctiali, ... ab occidente aequinoctiali (SEN. nat. 5, 16, 4. 5, *ibid.* hibernus, solstitialis. PLIN. nat. 2, 119, *ibid.* brumalis, solstitialis). 7, 13, 2 ad aequinoctialem orientem et occidentem. COLVM. 1, 5, 7. 1, 6, 1 PLIN. nat. 17, 168. 21, 80. GELL. 2, 22, 7 ab oriente verno, id est aequinoctiali (CET. FAV. 29 contra ⟨orientem⟩ aequinoctialem vernum, ... unde sol IX kal. Apr. oriatur. *cf. antea* contra orientem aequinoctialem). APVL. mund. 13. COLVM. 1, 6, 2 meridiem aequinoctialem. 1, 6, 3. t e m p u s aequinoctiale *sim.*: VITR. 9, 7, 1 sol aequinoctiali tempore Ariete Libraque versando. PLIN. nat. 2, 176. MART. CAP. 6, 600. MACR. comm. 1, 20, 30 unam temporis aequinoctialis horam. VITR. 9, 7, 7 dies aequinoctialis brumalisque itemque solstitialis. MACR. comm. 1, 20, 26. METROL. p. 139, 23. MART. CAP. 8, 875 aequinoctialis nox, quae bis anno contingit, par ... diei suo.

VITR. 9, 8, 14 aequinoctiales horas (*ibid.* solstitiales, brumales). PLIN. nat. 2, 213 horis non cuiusque diei aut noctis aut loci, sed aequinoctialibus. 2, 186. 216. 6, 212—218 *passim.* 18, 221 CENS. 19, 2 MART. CAP. 6, 595. VITR. 9, 1, 1 umbra gnomonis aequinoctialis (*i. umbra gnomonis tempore aequinoctiali, cf.* 9, 7, 1). 9, 7, 3. 2 (*sine* gnomonis). 1, 6, 9 *plur., item* 9, 6, 1. 9, 7, 1. 9, 1, 1 (*sine* gnomonis). VITR. 9, 7 *in horologio describendo*: 3 solis aequinoctialis radius. 4 (*sine* solis, *item* 5. 6). 6 e centro aequinoctiali. 7 sive per hibernas lineas sive per aestivas sive per aequinoctiales. *ad temporis aequinoctialis e f f e c t u s pertinent*: CATVLL. 46, 1 *sq.* iam ver egelidos refert tepores, iam caeli furor aequinoctialis iocundis zephyri silescit auris. SEN. nat. 3, 28, 6 aestus (*sc. maris*). COLVM. 2, 4, 11 primis pluviis aequinoctialibus. 4, 23, 1. VEG. mil. 4, 39 VIII kal. Oct. aequinoctialis evenit acerba tempestas. s i g n u m aequinoctiale *sim.*: FRG. Cens. 2, 6 (SCHOL. Germ. Sang. p. 107) tropicorum *signorum* duo sunt aequinoctialia, Aries et Libra, duo solstitialia, Capricornus et Cancer. HYG. fab. 133 p. 114 *et* MART. CAP. 8, 874 Aries aequinoctialis. MART. CAP. 8, 874 Libra. p l a g a aequinoctialis *sim.*: APVL. mund. 11 aequinoctialis plagae. PROB. georg. 1, 233 p. 364 H. (*cf.* LVCAN. 5, 24 plaga ... qua ... axis nec patitur noctes nec iniquos crescere soles). PROB. georg. 1, 233 p. 362 H. zonam, quae graece dicitur ἰσημερινή, latine aequinoctialis. *singularia quaedam*: MACR. comm. 1, 20, 30 solis diametros centesima et octava pars hemisphaerii aequinoctialis est. MART. CAP. 8, 874 sol cum ad Cancrum ab aequinoctiali parte conscendit (HYG. astr. 4, 2 p. 100, 4). SCHOL. Arat. 183 aequinoctiales sortes.

synonymum: aequidialis (CHALC., *apud quem passim* aequinoctium, *nusquam* aequinoctialis *legitur*). *Dittmann.*

Aequinoctiō (abl.) *statio Pannon. sup.* ITIN. Anton. 248 TAB. Peut. 5, 2. NOT. dign. occ. 34, 8 A e q u i n o c t i a e. 19 *sub duce Pannoniae primae* equites Dalmatae, Aequinoctiae. *v. Tomaschek, PW. I 598.* *Diehl.*

aequinoctium, -ī *n.* [*ab* aequus *et* nox, *cf. c. gr.* ἰσημερία. *Th.*] GLOSS. ἰσημερία, ἰσημέριον, ἰσονύκτιον. SERV. Aen. 2, 305 aequinoctium et ἰσημερία *per contrarium appellata.* VARRO ling. 6, 8 cum *sol* venit in medium spatium inter brumam et solstitium, quod dies aequus fit ac nox, aequinoctium dictum. PLIN. nat. 18, 220 *lux* aequatur noctibus verno aequinoctio. *ibid.* tum (*aequinoctio autumnali*) aequata die(i) ⟨nox⟩. ISID. orig. 5, 34, 1 aequinoctium appellatum, quod tunc dies et nox horarum spatio aequali consistunt (nat. 8, 2).

VARRO ling. 9, 25 sol a bruma venit ad aequinoctium, ac contra cum ad solstitium venit, ad aequinoctialem circulum et inde ad brumam. SEN. nat. 5, 16, 3 bis ... aequinoctium est. ISID. orig. 5, 34, 3 duo sunt aequinoctia: unum vernale et aliud autumnale, quae Graeci ἰσημερίας vocant. sunt autem haec aequinoctia die VIII kal. Apr. et VIII kal. Oct. nat. 8, 1 (*item plural.*: PLIN. nat. 2, 188. 215. 11, 107. 13, 132 CHALC. comm. 77. 124 FAVON. EVLOG. p. 12, 15 MART. CAP. 8, 874). GLOSS. a e q u i n o c t i u m v e r n u m (vernale) ἰσημερία ἐαρινή. aequinoctium vernum: CATO agr. 44. 161, 2 VARRO rust. LIV. VITR. COLVM. PLIN. nat. VLP. CENS. FRG. Cens. CHALC. *al.* (v. a.: VARRO rust. LIV. COLVM. MELA PLIN. VLP.). aequinoctium vernale: COLVM. arb. 25, 1 COMM. Bern. Lucan. 4, 58. 8, 469 (v. a.: SOL. 16, 3 SERV. georg. 1, 208 MACR. sat. 1, 21, 6). aequinoctium temporis verni: AMM. 17, 12, 4. aequinoctium primum: COLVM. 9, 14, 1 (*cf.* alterum: VARRO rust. 3, 16, 13 ' PLIN. nat. 18, 221). GLOSS. a e q u i n o c t i u m a u t u m n a l e (autumni) ἰσημερία φθινοπωρινή (μετοπωρινή). aequinoctium autumnale: VARRO rust. VITR. COLVM. 7ⁱᵉⁿˢ MELA PLIN. nat. *bis* VLP. CENS. FRG. Cens. AMM. (aut. aeq.: LIV. SEN. COLVM. *semel* PLIN. nat. *bis* CHALC. VEG. MART. CAP.). aequinoctium autumni: COLVM. *ter* PLIN. nat. *13ⁱᵉⁿˢ* PALLAD. (aut. aeq.: COLVM. *ter* PLIN. nat. *bis* PALLAD.). aequinoctium autumnum: PLIN. nat. 4, 89 ab aequinoctio verno in autumnum. *cf.* VARRO rust. 3, 16, 13 ab aequinoctio verno ... ad alterum aequinoctium [autumnum]. PLIN. nat. 17, 117 *et* 19, 108 ab aequinoctio autumno. 19, 163 *et* 21, 55 post aequinoctium autumnum. 21, 25 per aequinoctium autumnum. aequinoctium Librae: COLVM. 9, 14, 11. *quando fiant*: VARRO ling. 7, 14 *significat* Libra aequinoctium (*sc. autumnale*). rust. 1 capit. p. 4, 15 vernum aequinoctium, quod est VIII kal. Apriles. p. 4, 32 aequinoctium autumnale ... est a. d. V kal. Oct. VITR. 9, 3, 1 sol ... cum Arietis *signi* partem VIII pervagatur, perficit aequinoctium vernum. 9, 3, 2 in Librae parte VIII perficit aequinoctium autumnale. COLVM. 9, 14, 1 aequinoctio primo, quod mense Martio circa VIII kal. Apr. in VIII parte Arietis conficitur (arb. 5, 5). 9, 14, 10 autumni aequinoctio, quod est ante kal. Oct., cum VIII partem Librae sol attigit. 9, 14, 11 circa VIII kal. Oct. 9, 14, 12 Hipparchi ratio ... docet solstitia et aequinoctia non octavis, sed primis partibus signorum confici. PLIN. nat. 18, 220 omnes eae differentiae fiunt in octavis partibus signorum, bruma Capricorni, ... aequinoctium vernum Arietis, solstitium Cancri, alterumque aequinoctium Librae, qui et ipsi dies raro non aliquos tempestatum significatus habent. 18, 246 aequinoctium vernum a. d. VIII kal. Apr. peragi videtur. 18, 311 extr. ipsum aequinoctii sidus VIII kal. Oct. *significat.* FRG. Cens. 2, 2 (SCHOL. Germ. Sang. p. 105) *circulus* aequinoctialis ... VIII parte Arietis aequinoctium vernum, VIII Librae parte autumnale constituit. ISID. *supra l. 33 sqq.* FAST. Polem. Silv. VIII kal. Apr. aequinoctium. principium veris. crucimissio gentilium. Christus passus hoc die. *ib.* VIII kal. Oct. aequinoctium. MENOLOG. rust. Colot *et* Vall. *aequinoctia discriminant tempora*: SEN. nat. 7, 28, 1 aequinoctium in calorem frigusque flectentis anni *signum.* PLINIO nat. 2, 215 *cum* bruma *et* solstitio *sunt* temporum articuli, 18, 220 *cum isdem* cardines temporum. VLP. dig. 43, 20, 1, 32 aestatem incipere ... ab aequinoctio verno et finiri aequinoctio autumnali (*aliter* PLIN. nat. 18, 222 ab aequinoctio verno initium aestatis die XLVIII Vergiliarum exortus matutinus). 43, 13, 1, 8. *tempestatem significant*: COLVM. 11, 2, 31 extr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IX et VIII kal. Apr. aequinoctium vernum tempestatem significat. 11, 2, 66 VIII kal. Oct. et VII et VI aequinoctium autumnale pluviam significat. PLIN. nat. 2, 108 quin partibus quoque signorum quorundam sua vis inest, ut autumnali aequinoctio bruma⟨e⟩que, cum tempestatibus confici sidus intellegimus, nec imbribus tantum tempestatibusque, sed multis et corporum et ruris experimentis. 2, 215 *aestus maris* duobus aequinoctiis maxime tumentes, et autumnali amplius quam verno. 18, 220 *et* 311 *supra p. 1010, 67. 71.* TAC. hist. 5, 23 crebris per aequinoctium imbribus. ann. 1, 70 impulsu aquilonis, simul sidere aequinoctii. *observantur ab agricolis*: CATO agr. VARRO rust. COLVM. PLIN. nat. *multa docent, quae facienda sint aut fiant* ante, post, secundum, circiter, circa, ad, in, per aequinoctium, ab aequinoctio (*i. post aequinoctium*), aequinoctio (*i. tempore aequinoctii*). *a navigaturis*: CIC. Att. 10, 17, 3 nunc quidem (*a. d. XVII kal. Iun.!*) aequinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat. 12, 28, 3 Publilius, si aequinoctium exspectat ... navigaturus videtur. CAES. Gall. 4, 36, 2 propinqua die aequinoctii infirmis navibus hiemi navigationem subiciendam non existimabat. 5, 23, 5 ne anni tempore a navigatione excluderetur, quod aequinoctium suberat. LIV. 31, 47, 1 iam autumnale aequinoctium instabat, et est sinus Euboicus ... suspectus nautis. itaque ante hiemales motus evadere inde cupientes. 37, 9, 5 Rhodii ... aequinoctio verno *classem emittunt*.

iuncturae nominales: aequinoctii: CAES. Gall. 4, 36, 2 dies. PLIN. nat. 2, 182. 6, 212. 18, 254 diebus primis. *cf.* VLP. dig. 43, 20, 1, 34 initium verni aequinoctii. PLIN. nat. 2, 176 paribus horis (*cf.* 2, 213 aequinoctio tantum pares *horarum* mensurae). ORIBAS. syn. 5, 53. PLIN. nat. 18, 311 extr. sidus. TAC. ann. 1, 70. *cf.* PLIN. nat. 2, 108. *verbales*: VARRO ling. 9, 25 sol venit ad aequinoctium. VITR. 9, 3, 1. 2 perficit aequinoctium. COLVM. 9, 14, 11 *aequinoctium* conficitur circa VIII kal. Oct. 9, 14, 12 aequinoctia confici. 11, 2, 35 post confectum aequinoctium. *saepius, item* PLIN. nat. AMM. HYG. astr. COLVM. 2, 11, 9 transacto aequinoctio verno. AMM. 17, 1, 10 exacto. CHALC. comm. 78 sol ... facere videtur aequinoctium vernum. ISID. orig. 3, 43, 3. MART. CAP. 8, 874 sol tenens aequinoctia.

aequinoctius *adi. ab* aequinoctium. HILARIAN. de die paschae 5 (Migne 13, 1109ᵃ) institutus a domino ... aequinoctius (*sc. dies*) qui ... VIII kal. Apr. invenitur. *cf.* 4 dies ... in quo lucem noctemque dominus deus fecit aequalem. *Dittmann.*

(**aequiparis**), -paris. [*ab* aequiperare aequiparare *tractum esse videtur. Th.*] APVL. flor. 3 p. 15 Oud. *Apollinis* lingua fatidica *est*, seu tute oratione seu versibus malis, utrobique facundia aequipari. AVSON. 347, 14 p. 165 P. bissenas partes quis continet aequipares? as. 336, 58 p. 203 P. aequipares dirimens partes ex inpare terno. SIDON. epist. 8, 6, 1 licet in persona unius eiusdemque (*in Caesare*) tempore suo principis viri castrensis oratoriaeque scientiae cura certaverit ferme gloria aequipari. *Oertel.*

aequipedus, -a, -um. [*ab* aequus *et* pes, *cf. c. gr.* ἰσοσκελής. *Th.*] APVL. Plat. 1, 7 aequipedum ... trigonum. *V.*

aequiperābilis, -e. *ab* aequiperare. PLAVT. Curc. 168 quid vidisti aut quid videbis magis dis a e q u i p a r a b i l e (*cf.* APVL. Socr. 3 p. 124 Oud. Plato caelesti facundia praeditus, aequiperabilia diis immortalibus disserens). Trin. 466 ita tu nunc dicis, non esse aequiperabiles (*sic AP*) vostras c u m nostris factiones atque opes? PRVD. ham. 79 non conferre deo velut aequiperabile quidquam ausim nec domino famulum componere signum. SIDON. epist. 5, 10, 3 non modo non superiora, sed vix aequiperabilia *scribere*.

aequiperantiae, -ārum *f. ab* aequiperare. TERT. adv. Val. 16 aemulas aequiperantias corpulentiarum *scil.* incorporabilibus.

aequiperātio, -ōnis *f. ab* aequiperare. GELL. 5, 5, 7 *Antiochus* de numero exercitus sui ac de aestimanda aequiperatione quaesiverat (*cf.* MACR. sat. 2, 2, 3). 14, 3, 8 aequiperatio ipsa plerumque et parilitas virtutum inter sese consimilium ... speciem ... aemulationis creat.

aequiperātīvus, -a, -um. *ab* aequiperare. *terminus grammaticorum*: PRISC. gramm. III 272, 27 *verba* aequiperativa, quae dativo adiunguntur. *eadem dicit* 274, 3 aequiperantia *et dat exempla* luctor tibi, sermocinor, certo, loquor, altercor, invideo tibi. *cf.* aequipero *p. 1012, 21.*

aequiperātor, -ōris *m. ab* aequiperare. VIRG. gramm. p. 106, 19 H. ut eorum ... non solum aequiperator, sed etiam praecessor exstiteris.

aequipero, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* aequus, *sed verbi fictio et origo parum perspicua. Th.*] GLOSS. ἐξισῶ, ἐξισοῦμαι; comparo, aequo; aequiperat: coaequat, adsimilat vel paria facit, aequat id est aequa et paria facit, pares facit; aequipera⟨n⟩t: conpensant, similant; aequiperet: aequalem faciat; aequiperabitur: similabitur. aequiparo *non traditur nisi* TERT. adv. Val. 8 (Leid.) IREN. 2, 4, 1 PANEG. 10, 3 p. 215, 4 AVG. serm. 214, 3 c. Iul. op. imp. 6, 23 SYMM. epist. 9, 71, 1, *cf. etiam l. 50; videtur antiquariis deberi.* aequippero: GLOSS. V 262, 44. SYMM. epist. 5, 45 *et* 7, 91 (*cod. V*). aequiperans esset *pro* aequiperaret: CORIPP. Ioh. 4, 513 *v. p. 1013, 6. cf.* IREN. 2, 4, 1 *v. p. 1012, 42. formas passivas vide sub I; verbum enim passive non construitur nisi cum idem significat quod comparo. de structura*: ARVS. MESS. gramm. VII 454, 23 aequipero illum. *locus mutilus*: FEST. 351, 13 ...⟩tilitas aequiperet mo⟨....

I *comparo, confero. aliquid ad aliquid*: PLAVT. Mil. 12 tum bellatorem .... Mars haud ausit dicere neque aequiperare suas virtutes ad tuas. *aliquem sive aliquid alicui vel rei*: LIV. 5, 23, 6 Iovis Solisque equis aequiperatum dictatorem in religionem etiam trahebant. 38, 10, 5 *Leon* vulgata similitudine, mari tranquillo, quod ventis concitaretur, aequiperando multitudinem Aetolorum usus. FRONTO p. 206, 10 N. *Hadrianus* uni omnium Romanorum principum Numae regi aequiperandus (*cf.* CAPITOL. Pius 13, 4 qui *Pius* rite compareretur Numae). SIDON. epist. 4, 3, 1 quarum (*aurium tuarum*) peritiae ... nec Frontonianae gravitatis aut ponderis Apuleiani fulmen aequiperem. RVRIC. epist. 1, 16 (*in titulo*) domino venerabili ... et sanctis omnibus aequiperando fratri Sidonio. EVCHERIA 4 Sericeum tegmen, gemmantia texta (tecta *codd.*) Laconum pellibus hircinis aequiperanda loquor. *nota*: GELL. 3, 7 (*in lemmate*) quibus *verbis M. Cato* Caedici virtutem c u m Spartano Leonida aequiperat (CIC. Mur. 31 *nos legimus* aequa parta cum ... fratre gloria, *contra Madvig. opusc. II 371*). OROS. hist. 7, 39, 16 si exhibitam Neronis imperatoris sui spectaculis inflammationem recenseam, procul dubio nulla comparatione aequiperabitur s e c u n d u m id (*sc. incendium*), quod excitaverat lascivia principis, hoc, quod nunc intulit ira victoris (*i. Alarici et Gothorum*). *terminus grammaticorum* (*v.* aequiperativus *p. 1011, 64*): PRISC. gramm. III 219, 19 *nomina* aequiperantia ... et verba, quae Graeci ἰσοπαλῆ vocant (*cf.* 268, 29. 271, 29 *verba.* 274, 3).

II *aequo, adaequo, aequus sive par sum*: *de hominibus et rebus* (*accedit abl. instr. sive limit. aut* in *cum abl.*): *absolute sive obiecto non indicato*: ENN. epigr. 4 nemost qui factis (*abl.*, me *add. Orelli apud* CIC. Tusc. 5, 49) aequiperare queat. PACVV. trag. 153 ut ista (si ita *codd.*) sunt promerita vestra, aequiperare (*sc. vos vel ea*) ut queam vereor. VLP. dig. 50, 17, 104 ubi ... aequiperant *actiones*, famosa iudicia, etsi summam imparem habent, pro paribus accipienda sunt. PANEG. 10, 3 p. 215, 4 quis ... aspirare laudes tuas audeat aequiparandi magis spe quam gratia non tacendi. AVG. serm. 214, 3 quis verbis explicet, quis aequiparet laudibus, quantum nobis bonum contulerit passio salvatoris? CASSIAN. inst. praef. 4 nec vitae meae ita aequiperant merita (*nom.*) ut confidam. *sequitur* cum: ENN. ann. 145 cum concordibus aequiperare. *cum dat.*: PACVV. trag. 407 nam si quae eventura sunt provideant, aequiperent Iovi. APVL. Plat. 1, 2 talis ... ac de talibus Plato non solum heroum virtutibus praestitit, verum etiam aequiperavit divum potestatibus. TERT. adv. Val. 8 aequiparando parentibus. IREN. 2, 4, 1 *vacuitas est* aequiparans (*v. p. 1011, 81*) in tempore ... Bytho omnium Patri. OPT. PORF. 20ᵇ, 13 *versum* dimidium numero (*sc. litterarum*) Musis (*i. rhythmorum*) tamen aequiperantem. *cum acc.*: PLAVT. Trin. 1126 neque esse hominem, ... quoi fides fidelitasque amicum erga aequiperet tuam (Cas. 427 *e coni. Leonis*). NEP. Them. 6, 1 ut ipsam urbem dignitate aequiperaret *Piraeus portus*, utilitate superaret. Alc. 11, 3 ut nemo eum (*Alcibiadem*) labore corporisque viribus posset aequiperare. VERG. ecl. 5, 48 nec calamis solum aequiperas, sed voce magistrum. OV. Pont. 2, 2, 94 ducis ore deos aequiperante frui. 2, 5, 44 tu ... ingenio mores aequiperante places. LIV. 37, 53, 15 ut nemo sociorum vestrorum me aequiperare posset. SVET. Aug. 94 suboles adeo in paucis diebus adolevit, ut non aequiperaret modo matricem, verum et obtegeret. Nero 53 Apollinem cantu, Solem aurigando aequiperare. FRONTO p. 8, 11 N. neque vero umquam ratio fortunam aequiperat neque maiestate neque usu neque dignitate. 31, 8 Theopompum aequiperare (*praecedit* absum ... a). 87, 12 utrum facti virtus ornaverit orationem an oratio factum aequiperaverit, incertus sum. APVL. Socr. 8 p. 139 Oud. ⟨decem⟩ stadia altitudo fastigii *Olympi* non aequiperat. flor. 7 p. 24 Oud. *Alexander* successus ... eius amplissimos et provocavit ut strenuus et aequiperavit ut meritus et superavit ut melior. 16 p. 72 Oud. qua remuneratione dicendi gloriam tui facti aequiperem. CARM. de philom. 6 nulla *avis* potest modulos aequiperare tuos. AVSON. 408, 20 p. 244 P. telios *sex* primus ... par atque impar partibus (*abl.*) aequiperat. 419, 25 p. 360 ut ... Augusti tredecim consulatus aequiperes. SYMM. epist. 1, 94 ne inpar tanto viro praedicatio ... eum, cui defertur, *non* aequiperet. 2, 64 (63), 2 eritne tempus optatum, quo istam mentem paribus pro te officiis districtus aequiperem? 2, 86, 2 amorem in nos tuum aequiperare non possumus. 5, 45 ad aequiperandum (aequipper- *cod. V*) officium, quo me agnosco devinctum. 7, 91 provectus in cumulum gloriae magnitudinem iudicii imperialis aequiperes (-pp- *cod. V*). 9, 71, 1 ut officium scriptorum tuorum vicissitudine sermonis aequiparem. AMM. 22, 13, 1 *Daphnaei Apollinis* simulacrum ... Olympiaci Iovis imitamenti aequiperans magnitudinem. 25, 4, 17 aequiperare ... in hac parte principem Hadrianum. 27, 2, 5 ut spatiis amplioribus occupatis aequiperare Romani hostium multitudinem apparerent. 28, 4, 18 Alexandri Magni itinera se putant aequiperasse vel Caesaris. 31, 12, 1 *Valens* aequiperare facinore quodam egregio adulescentem properans filium fratris. 31, 15, 13 discrimina potiorum. AMBR. exam. 5, 11, 34 *hortos* caeruli maris aequiperare picturam. PRVD. cath. 3, 85 quae ... lyra ... omnipotentis opus laudibus aequiperare queat. AVG. c. Iul. op. imp. 6, 23 *peccatum* nullo ... aequiparari reatu. MART. CAP. 6, 585 (*versus*) corpore sub nostro aequiperasse Iovem. SIDON. carm.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 34 priscas (*i. Orphei*) aequiperare fides. 7, 117 Traianum nescio si quis aequiperet, ni fors iterum tu, Gallia, mittas, qui vincat. ENNOD. epist. 1, 14, 5 quis aestus aequiperare valeat tali divisione distracti. PRISC. perieg. 403 ... insula ..., consimilis folio platani, quod muris acutam aequiperat caudam, cuius iacet Isthmos imago. CORIPP. Ioh. 4, 513 non illum (*Cusinam Maurorum regulum*) aequiperans (*v. p. 1011, 80*) iaculis aut viribus esset vel Veneri dilectus Adon vel fortis Achilles. Iust. 1, 3, 28 aequiperans candore nives. 2, 74 pulcherrima proles, luce sua plenam quae possit vincere lunam, aequiperans umeris matrem. 2, 80 *propago* aequiperat... novis materna⟨m⟩ frondibus umbra⟨m⟩. ARATOR epist. ad Parth. 20 iuvenem sermone diserto Hesperios proceres aequiperare senes.

III *aeque comparo, emetior, ministro*: GELL. 20, 1, 34 talionem in eo, qui membrum alteri rupisset, vel ad amussim aequiperarent vel in librili perpenderent. OPT. PORF. 22, 6 ut tria *proposita vel negotia* felix nec fallax tribuens audaci in munere clarum aequiperes animum (*Apollo*). PALLAD. 3, 25, 16 si spissa poma ramos onerabunt, interlegenda sunt quaeque vitiosa, ut alimentum ceteris sucus aequiperet et generosis abundantiam ministret.

synonyma: *v. p. 1011, 72 sqq.*

opposita: supero, vinco, obtego. *Oertel.*

aequipes, -dis. [*ab* aequus *et* pes, *cf. c.* aequimanus. *Th.*] DIOM. gramm. I 476, 13 (*de spondeo agens*) *cum* aequipedi (-de *A B*[1] *M*[1]) sono tibicinem (-cen *codd.*) sponda⟨u⟩lium canere iuberet.

aequipollēns, -tis. [*ab* aequus *vel* aeque *et* pollens, *cf. c. gr.* ἰσοδύναμος. *Th.*] PS. APVL. herm. p. 270 Oud. eadem servabimus etiam in aequipollentibus propositionibus. aequipollentes (ἰσοδυναμοῦσαι) autem dicuntur quae alia enuntiatione tantundem possunt et simul verae fiunt aut simul falsae *eqs.* p. 275 propositionibus aequipollentibus. p. 278 omnino opposita conclusio est, si isdem (*propositionibus*) manentibus aequipollentem e i u s inferas. SCHOL. Lucan. 1, 359 Weber: hoc dicit aequipollens. *adv.* **aequipollenter**. SCHOL. Lucan. 1, 645 hoc dicit aequipollenter sub specie interrogationis. 1, 650 hoc dicit aequipollenter.

aequipondium, -ī *n.* [*ab* aequus *et* pondus. *Th.*] *pondus mobile,* σήκωμα. *v. Mau, PW. I 598.* VITR. 10, 3, 4 cum ... aequipondium in alteram partem scapi...perducitur, paulo et inpari pondere amplissimam pensionem parem perficit per scapi librationem examinatio. longius ab centro recedens ita inbecillior aequipondii brevitas maiorem vim ponderis ... sursum versum egredi cogit. *de solstitio*: AVG. serm. Mai 49, 2 hodie ..., quo vos solem miramini aequipondio (-pendio *unus codex*) contineri.

aequipond(us), -eris *n.* RVFIN. recogn. 3, 11 p. 1288[c] *spiritus* patris ferens aequipondera ... post ingenitum consequenter bene connumeratus est.

aequiportio, ōnis *f. ab* aequus *et* portio. DION. EXIG. Procli de fide epist. Migne 67, 410[c] iustitiam optimam aequiportionem *dixerunt pagani.*

aequirēmus, -ī. *ab* aequus *et* remus. CHALC. transl. 34 dei prospicientia ... lēvem eum (*globum mundi*) et aequiremum indecilvemque et a medietate undiqueversum aequalem ... progenuit (λεῖον καὶ ὁμαλὸν πανταχῇ τε ἐκ μέσου ἴσον).

Aequīsius, -a *nom. gent.* CORP. VI 11176 (*ex schedis*) Aequisiae Martinae libertae ... P. Aequisius Aprilis. IX 4158 (*Aequiculis*) T. Vibienus T. f. Cla. Grassianus Aequisia C. f. uxor.

aequisonantia, -ae *f.* [*cf. c.* aequisonus. *Th.*] BOET. mus. 5, 11 p. 361, 31 Fr. consonantiis quae dividunt diapason aequisonantiam (aequi consonantiam consonantiis *cod. Monac. 18480*). 5, 14 p. 364, 4 pulsae ... *chordae* simul AK · HR · diapason aequisonantiam consonabunt.

aequisonātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* aequisonus. *Th.*] BOET. mus. 5, 12 ibi ... deprehenditur aequisonatio (-antio *Monac. 18480*, -atio *corr. in* -antia *Monac. 18478*).

aequisonus, -a, -um. [*ab* aeque sonare, *cf. c. gr.* ἰσόφθογγος ἰσότονος. *Th.*] CARM. de fig. 109 παρονομασία: supparile est, alia (tale *cod.*) aequisono si nomine dicas: 'mobilitas, non nobilitas'. BOET. mus. 5, 6 continuae ... non aequisonae voces ab harmonica facultate separantur. 5, 11 p. 361, 4 Fr. non unisonarum ... vocum aliae quidem sunt aequisonae, aliae consonae, ... aliae dissonae.

? **aequistāns** *v.* aequidistans.

? **aequitālitās** ἰσορροπία GLOSS. II 12, 11, *ubi* aequitas *vel* aequalitas *recte Vulcanius.* *V.*

aequitās, -ātis *f. ab* aequus. ISID. orig. 10, 7 aequus est secundum naturam iustus dictus, ab aequalitate, quod sit aequalis, unde et aequitas appellata, ab aequalitate quadam scilicet. *cf. p. 1015, 38 sqq.* SERV. Aen. 2, 140 'aequitas' et 'aequum'. HIER. in Is. 26, 7—9 rectitudines quas Graeci vocant εὐθύτητας et nos aequitates latinius possumus appellare. *legitur inde ab* RHET. Her. *passim apud* CIC. *et* ICTOS. *plural. extat* PS. QVINT. decl. 4, 6 ITALA Ier. 9, 24 (Clem. ad Cor. 13) faciendo aequitates et iusticias eius (VVLG. iudicium; κρίμα). psalm. 16, 2 (Hier. epist. 106, 8 [εὐθύτητας]). CASSIOD. var. 2, 9, 1 terminos aequitatum. INSCR. Cohen num. VII p. 8 nr. 53 (*Carausius*) ecuitas mundi. *cf. Aust, PW. I 598 sqq. et Voigt, ius naturale I 345 sqq.*

I *de loco*: BELL. Hisp. 29, 7 interdum aequitas loci adversarios efflagitabat, ut tali condicione contenderent. *cf.* 29, 4.

II *de relatione pari*: CIC. rep. 1, 53 cum ... par habetur honos summis et infimis, ... ipsa aequitas iniquissima est. SEN. nat. 3, 10, 3 natura partes suas velut in ponderibus constitutas examinat, ne portionum aequitate turbata mundus praeponderet. SVET. Aug. 79 quae *statura* commoditate et aequitate membrorum occuleretur, ut nonnisi ex comparatione astantis alicuius procerioris intellegi posset. **CAEL. AVR. chron. 1, 4, 64 naturalis visus simulant aequitatem (*opp.* vultus contortio).**

III *de animi moderatione, tranquillitate*: GLOSS. εὐψυχία. CIC. Font. 23 in quo ea, quae dicuntur a testibus, coniecturae et cogitationi traduntur, quanta auctoritate, quanta animi aequitate dicantur. agr. 1, 14 si ego eius aequitatem animi probe novi. Marcell. 25. Cato 1 novi ... moderationem animi tui et aequitatem. Tusc. 1, 97 animi aequitatem in ipsa morte. de orat. 2, 102 summa animi aequitate. Att. 4, 19 epist. 6, 12, 1. CAES. Gall. 6, 22, 4 ut animi aequitate plebem contineant. NEP. Thras. 4, 2 meam animi aequitatem et vestram voluntatem. Milt. 2, 2 SEN. dial. 12, 14, 1. epist. 63, 7 fac ergo ... quod aequitatem tuam decet, desine beneficium fortunae male interpretari. 93, 1. 107, 6 imperetur aequitas animo. PS. QVINT. decl. 13, 2. TAC. ann. 16, 33 aequitate deum erga bona malaque documenta (*fere i. q.* neglegentia). AVG. civ. 19, 13 quoniam aequitas ac salus utrumque bonum est bonique amissione dolendum est potius quam laetandum — si tamen non sit compensatio melioris; melior est autem animi aequitas quam corporis sanitas.

IV in consilio: GLOSS. δικαιοσύνη, ἰσότης, rectitas, iustitia.

a *de hominum aequitate*: CIC. Quinct. 4 ut multis incommodis veritas debilitata tandem aequitate talium virorum recreetur. S. Rosc. 119 cognoscite nunc disciputi aequitatem. Verr. 2, 151 filius, quem pater moriens cum tutoribus et propinquis, tum legibus, tum aequitati magistratuum, tum iudiciis vestris commendatum putavit. 4, 196 aequitatem praetoris attendite. agr. 2, 102 quorum gratia in suffragiis consistit, libertas in legibus, ius in iudiciis et aequitate magistratuum. CIC. nat. deor. 3, 90 o miram aequitatem deorum (*cf.* AMM. 14, 11, 24 superni numinis aequitas. HIER. epist. 120, 15 verbum ... in sua deus aequitate libravit. *cf. l. 75*). off. 2, 83 eaque est summa ratio et sapientia boni civis, commoda civium non divellere atque omnis aequitate eadem continere. *saepius apud* CIC. CAES. civ. 1, 5, 5 si qua hominum aequitate res ad otium deduci posset. LIV. 3, 33, 8 summa adversus alios aequitas erat. VAL. MAX. 6, 5, 1 aequitatem amplexus. 8, 2, 1 summa ... cum aequitate. SEN. epist. 113, 32 ASCON. Scaur. p. 20 B. PLIN. nat. 10, 92 (*de hirundinibus*). FRONTIN. aq. 128 admirabili aequitate. PAVL. dig. 2, 7, 2 VLP. dig. 25, 1, 5, 2. APVL. flor. p. 29 Oud. paterna in filio aequitas, senilis in iuvene prudentia. *inde saepius. persaepe coniungitur* aequitas *cum aliis virtutibus, vel opponuntur alia*: *cf. et p. 1016, 12 sqq.* CIC. Quinct. 6 non minus saepe ei venit in mentem potestatis quam aequitatis tuae. Verr. 2, 119 quod erat in aequitate prudentiaque Pisonis paratissimum perfugium (*cf.* Flacc. 49 epist. 4, 4, 3 LIV. 37, 53, 28. VVLG. prov. 8, 14 meum est consilium et aequitas, mea est prudentia, mea est fortitudo). Verr. 3, 86 ut simul Africani quoque humanitatem et aequitatem cognoscatis. 4, 87 haec aequitas in tuo imperio fuit, haec praetoris dignitas. 4, 195 quam habet rationem non quaero aequitatis, sed ipsius improbitatis atque impudentiae? Muren. 41 laus aequitatis integritatis facilitatis. 42 aequitate diligentiaque (*cf.* Deiot. 7. Cluent. 81 vestra fides atque aequitas. *cf.* 159 illud est hominis magni ... habere in consilio legem religionem, aequitatem fidem. off. 2, 27. Lael. 19 ut ... probetur fides integritas aequitas liberalitas. rep. 1, 55). Cluent. 199 vestram ... aequitatem et mansuetudinem. agr. 2, 31 cum tu a Ti. Gracchi aequitate ac pudore longissime remotus sis. *cf.* Balb. 18. Font. 15 quid vestra aequitas, quid populi Romani dignitas postulet (*cf.* epist. 8, 6, 5. 13, 7, 3 mihi ... persuasi illum et dignitatis municipii et aequitatis et etiam voluntatis erga se habiturum esse rationem). Marcell. 12 aequitate et misericordia viceras. Scaur. 17 ad horum fidem et mansuetudinem confugere, ad ius iurandum iudicum, ad populi Romani aequitatem potero. Tull. 8 M. Lucullus, qui summa aequitate et sapientia ius dixit (*cf.* Cluent. 137 Tusc. 4, 3). off. 1, 50 iustitiam, aequitatem, bonitatem non dicimus *inesse in feris* (*cf.* PHAEDR. 4, 13, 5 aequitatis vellet famam consequi *leo*). NEP. Arist. 2, 2 neque aliud est ullum huius in re militari illustre factum, quam eius imperii memoria, iustitiae vero et aequitatis et innocentiae multa, in primis quod huius aequitate factum est, cum. VVLG. psalm. 9, 9 iudicabit orbem terrae in aequitate, iudicabit populos in iustitia (δικαιοσύνῃ — εὐθύτητι). HYG. astr. 2, 25 *Virginem* propter diligentiam et aequitatem Iustitiam appellatam. SCHOL. Germ. Bas. p. 65. 66 Br. *saepius.* CIC. epist. 15, 4, 14 reperies me exercitu imbecillo contra metum maximi belli firmissimum praesidium habuisse aequitatem et continentiam. *cf.* 15, 4, 1. ad Q. fr. 1, 1, 45 ut omnes aequitatem tuam, temperantiam, severitatem integritatemque laudarent. LIV. 7, 21, 6 meriti aequitate curaque sunt. 4, 6, 12 modestiam aequitatemque et altitudinem animi (*cf.* SEN. dial. 12, 16, 4). 3, 56, 10 nihil in aequitate et misericordia civium suorum spei habeat. VAL. MAX. 4, 3,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

9 Ptolomaei liberalitas, legatorum abstinentia, senatus ac populi aequitas. 9, 15, 5 verum postquam a Sullana violentia Caesariana -s reduxit. CVRT. 3, 12, 24 qui ... regem non felicitate solum, sed etiam aequitate superaverit. MART. 5, 28, 5 pietate fratres Curvios licet vincas, quiete Nervas, comitate Rusones, probitate Macros, aequitate Mauricos, oratione Regulos, iocis Paulos. SVET. Tit. 8 maiestate salva nec minus aequitate. APVL. apol. 3 tua aequitate et mea innocentia fretus. VVLG. psalm. 36, 37 custodi innocentiam et vide aequitatem (εὐθύτητα). 51, 5 dilexisti malitiam super benignitatem, iniquitatem magis quam loqui aequitatem (δικαιοσύνην). CORP. XI 6015 ob summ(am) aequit(atem) et incomp(arabilem) sollicitud(inem) eius erga ipsos.

b *de rerum aequitate*: CIC. Verr. 2, 104 faciebant omnia cum pupilla, legis aequitas, voluntas patris, edicta praetorum, consuetudo iuris .... Vatin. 27 beneficio et aequitate legis tuae. *cf.* rep. 2, 61 FLOR. epit. 2, 1 (3, 13, 1). Verr. 2, 126 aequitate causae, auctoritate sua commovere hominem (*cf.* inv. 2, 138 Att. 14, 14, 6. 16, 16, 9 bonitatem et aequitatem causae. RVT. LVP. 2, 2, 3 SIDON. epist. 9, 11, 1). Verr. 2, 135 aequitate orationis. 4, 201 aequitate condicionis (*cf.* CAES. Gall. 1, 40, 3 AMM. 17, 5, 8. 20, 8, 11). agr. 3, 1 aequitatem vestrae disceptationis. Phil. 12, 27 erat in illo colloquio aequitas. off. 1, 36 belli ... aequitas. 2, 85 iuris et iudiciorum aequitas. CIC. Phil. 1, 8 edictum ..., quod quidem mihi ... plenum aequitatis videbatur (*cf.* VLP. dig. 27, 6, 1 huius edicti aequitas non est ambigua. 2, 2, 1. 2, 14, 1. 4, 4, 1). epist. 3, 7, 3 aequitatem expostulationis tuae. 13, 5, 3 de aequitate rei scribere (*cf.* inv. 2, 151 LIV. 3, 53, 3. 34, 31, 9. *saepius ap.* ICTOS). CAES. civ. 3, 20, 3 fiebat aequitate decreti et humanitate Trebonii. VAL. MAX. 5, 2 ext. 3 testamenti aequitate. 8, 2 pr. aequitas quaestionum. PLIN. epist. 8, 14, 24 nescio an iure, certe aequitate postulationis meae victus. VLP. dig. 3, 5, 3, 9 quae sententia habet aequitatem. *sic saepius apud* ICTOS. PAVL. dig. 4, 5, 7, 3 restitutionis aequitas. 10, 3, 14, 1 aequitas ipsius iudicii. VLP. dig. 10, 4, 3, 14 aequitas exhibitionis. PAPIN. dig. 16, 2, 18 aequitate compensationis. 44, 9, 15. 27, 7, 7 aequitatem divisionis. 44, 4, 12 aequitate defensionis. 46, 6, 12 aequitas arbitri. VLP. dig. 37, 6, 1 hic titulus manifestam habet aequitatem. 47, 10, 11, 1 aequitas actionis. 50, 5, 1 omnis excusatio sua aequitate nititur.

c *de aequitate parte iuris prudentiae, eiusque ipsius definitiones et divisiones, quas* CIC. *potissimum adnotat (v. Voigt l. l. p. 34 sqq. Aust, PW. I 598 sqq.)*: RHET. Her. 3, 2, 3 iustitia est aequitas ius uni cuique rei tribuens pro dignitate cuiusque. CIC. top. 31 ut si quis ius in legem, morem, aequitatem dividat (*cf.* 28). part. 129 quod (*ius*) dividitur in duas primas partes, naturam atque legem, et utriusque generis vis in divinum et humanum ius est distributa, quorum aequitatis est unum, alterum religionis. top. 9 ius civile est aequitas constituta iis, qui eiusdem civitatis sunt, ad res suas optinendas; eius autem aequitatis utilis cognitio est (*cf.* LACT. inst. 5, 14, 15 altera est iustitiae pars aequitas. DON. Ter. Ad. 51 ius est, quod omnia recta et inflexibilia exigit. aequitas est, quae de iure multum remittit). CIC. top. 23 valeat aequitas, quae paribus in causis paria iura desiderat. off. 1, 64 servare aequitatem, quae est iustitiae maxume propria. rep. 5, 3. HIL. in psalm. 2, 44 iudicium modus sit aequitatis. CIC. part. 130 aequitatis autem vis est duplex; *cf.* top. 90 etiam aequitas tripertita dicitur esse, una ad superos deos, altera ad manes, tertia ad homines pertinere. prima pietas, secunda sanctitas, tertia iustitia aut aequitas nominatur. SEN. epist. 30, 11 prima autem pars est aequitatis aequalitas. *v. similia* CIC. top. 90 institutio ... aequitatis tripertita est, una pars legitima est, altera conveniens, tertia moris vetustate firmata. inv. 1, 14. 2, 100. CIC. part. 66 tertio autem in genere, in quo quale sit quaeritur, aut de honestate aut de utilitate aut de aequitate dicendum est. *cf.* 66. 98. 100. 104. *saepius in* part. top. inv. de orat. TAC. dial. 31. CIC. rep. 3, 16 discrepare ab aequitate sapientiam. fin. 3, 71 numquam aequitatem ab utilitate posse seiungi. *saepissime* aequitas *opponitur iuri civili stricto, legibus, scripturae legum, verbis legum*: CIC. Caecin. 57 non enim alia causa est aequitatis ... non alia ratio iuris. 78 qui iuris civilis rationem numquam ab aequitate seiunxerit. *saepius in hac oratione.* Phil. 9, 11 ea, quae proficiscebantur a legibus et ab iure civili, semper ad facilitatem aequitatemque referebat. off. 3, 67 ius Crassus urguebat ..., aequitatem Antonius. de orat. 1, 240 multaque pro aequitate contra ius dicere. *saepius.* SEN. contr. 1, 1, 13 Latro illas quaestiones fecit; divisit in ius et aequitatem. 2, 5, 12 deinde ultima aequitatis tractatio. *saepius.* QVINT. inst. 5, 10, 72 in tractatu aequitatis. 7, 1, 62. 63 plerumque ... in fine causarum de aequitate tractabitur ..., ut, si in iure minus fiduciae erit, aequitate iudicem praeparemus. *saepius.* decl. 245 p. 5 haec circa ius, illa circa aequitatem. 250 p. 26 haec ad ius, illa ad aequitatem. 254 p. 43 haec de iure, haec de rogatione, illa iam de aequitate. *passim et saepius ap.* ICTOS. APVL. met. 9, 27 CASSIOD. var. 4, 39, 5. CIC. Verr. 4, 42 qui ab aequitate, ab lege, ab institutis non recesserunt. 4, 181 quis hoc tibi concessit? quae lex? quae senatus auctoritas? quae porro aequitas ...? 4, 220. Cluent. 146 hoc fundamentum *est* libertatis (*leges*), hic fons aequitatis. Planc. 42 fugisti sententiam legis, aequitatem omnem reiecisti. leg. 1, 19 ut illi aequitatis, sic nos dilectus vim in lege ponimus. Phil. 9, 10. VAL. MAX. 6, 5 ext. 3 ita debitum supplicii modum legi reddidit aequitatis admirabili temperamento se inter misericordem patrem et iustum legis latorem partitus. APVL. mund. 36 lex illa vergens ad aequitatis tenorem

CIC. Caecin. 37 bene agis; a verbis enim recedis et aequitate uteris. 38. 49 callide verbis controversias, non aequitate diiudicas *et saepius in hac oratione.* Mur. 27 in omni denique iure civili aequitatem reliquerunt, verba ipsa tenuerunt. inv. 2, 136. 142. part. 136 deinde erit utendum exemplis, in quibus omnis aequitas perturbetur, si verbis legum ac non sententiis pareatur. 137 de orat. 1, 244.

CIC. Caecin. 66 fateor hoc interdicto praetoris vindicari, si voluntas et aequitas valeat (*cf.* QVINT. inst. 7, 6, 7). CIC. Verr. 2, 116 ius, consuetudinem, aequitatem, edicta omnium neglegit. 6, 84 non omnis honos ab isto dignitatis, aequitatis officiique sublatus est. Flacc. 78 litteras plenissimas humanitatis et aequitatis. Cat. 2, 25 denique aequitas, temperantia, fortitudo, prudentia certant cum iniquitate, luxuria, ignavia, temeritate. Phil. 6, 3 quae vobis potest cum hoc gladiatore condicionis, aequitatis, legationis esse communitas? de orat. 1, 56 de dis immortalibus, de pietate, de concordia, de amicitia, de communi civium, de hominum, de gentium iure, de aequitate, de temperantia ... de omni virtutis genere sit dicendum, 1, 86 de scribendis legibus, de aequitate, de iustitia, de fide, de frangendis cupiditatibus ... littera nulla in eorum libris inveniretur. 1, 173 non de facto, sed de aequitate ac iure certetur. Lael. 82 cum homines ... aequitate iustitiaque gaudebunt (*cf.* ac. 1, 23 rep. 1, 2 fin. 1, 52. 2, 59 CAES. civ. 1, 32, 8 VELL. 2, 126, 2 SEN. epist. 94, 11 *v. p. 1014, 46 sqq.*). fin. 2, 76 officium, aequitatem, dignitatem, fidem ... 2, 83 ut aequitatem, modestiam, virtutes omnes per se ipsas gratis diligant. off. 1, 89 ad puniendum non iracundia, sed aequitate ducuntur. 2, 78 labefactant fundamenta rei publicae, concordiam primum, ... deinde aequitatem, quae tollitur omnis, si habere suum cuique non licet. *sic variis coniunctionibus vel oppositis ap.* CIC. SALL. Cat. 2, 5 pro continentia et aequitate lubido atque superbia invasere. 9, 3 duabus his artibus, audacia in bello, ubi pax evenerat, aequitate, seque remque publicam curabant. superatur aequitate gratia, ambitio virtute. VAL. MAX. 8, 1 absol. 2 misericordia ergo illam quaestionem, non aequitas rexit. SEN. dial. 10, 18, 5 nec rationem patitur nec aequitate mitigatur nec ulla prece flectitur populus esuriens. TAC. ann. 15, 2 aequitate quam sanguine, causa quam armis retinere parta maioribus malueram. PLIN. paneg. 77 quanta religio aequitatis! quanta legum reverentia! CAPITOL. Max. Balb. 17, 4 leges Romanas aequitatemque abolitam et clementiam reduxistis. *saepius.* *nude positum*: CIC. Quinct. 10 orat, ... ut multis iniuriis iactatam atque agitatam aequitatem in hoc tandem loco consistere et confirmari patiamini. Cat. 4, 2 forum, in quo omnis aequitas continetur. off. 3, 81 cum id, in quo violatur aequitas, non ita magnum ... videtur. VAL. MAX. 6, 2 ext. 1 aequitatem, quam impetrare non potuerat, extorsit. QVINT. inst. 2, 17, 27 et adfectus, si aliter ad aequitatem perduci iudex non poterit, necessario movebit orator. 12, 1, 35 PLIN. paneg. 38. SVET. Claud. 15 aequitatem integram. PAPIN. dig. 6, 1, 48 exceptione doli posita per officium iudicis *aequitatis ratione* servantur. VLP. dig. 18, 4, 2, 3 aequitatis ratio exigit. *sic saepius ap.* ICTOS. VLP. dig. 12, 4, 3, 7 Celsus n a t u r a l i aequitate motus. 13, 5, 1 hoc edicto praetor favet naturali aequitati. 47, 4, 1, 1 actio ... naturalem potius in se quam civilem habet aequitatem. *saepius.* VLP. dig. 10, 2, 50 computari aequitas non patitur. MARCELL. dig. 3, 1, 7 ubi aequitas evidens poscit. GAIVS dig. 3, 3, 46, 6 aequitas suadet. VLP. dig. 11, 1, 21 iudicem aequitas moverit. 4, 6, 26, 9 aequitas restitutionem suggerit. 12, 2, 13, 5 extra aequitatem ... posita. PAPIN. dig. 17, 2, 81 reddi pecuniam societati debuisse, pactum ex aequitate sic nobis interpretantibus (*saepius*). PAVL. dig. 37, 1, 6, 1 propter aequitatem. MODESTIN. dig. 39, 5, 22 summae aequitatis est. *passim ap.* ICTOS. APVL. met. 11, 10 quartus aequitatis ostendebat iudicium. Plat. 2, 7 secunda *causa* finalis est et veniens ex aequitate partitio. ITALA psalm. 44, 7 (Hil. in psalm. 144, 1) virga aequitatis (ῥάβδος εὐθύτητος. VVLG. directionis). cant. 1, 3 (Aug. civ. 17, 20) aequitas dilexit te (VVLG. recti). AMM. 22, 6, 5 velut aequitate ipsa dictante lex est promulgata. 22, 10, 2 ab aequitatis recto tramite deviasse (*cf.* 29, 1, 27 devius ab aequitate dilapsus. *cf.* 18, 1, 1 ab aequitate deviaret. 30, 5, 5 errantem non reducebat ad aequitatis tramitem. HIER. epist. 148, 15 aequitatis viam tenes. VVLG. prov. 4, 11 ducam te per semitas aequitatis [τροχιαῖς ὀρθαῖς]. Sirach 18, 11 ostendit ... viam aequitatis). 21, 13, 13 aequitate calcata. 25, 5, 7 gravis aequitatis spectator. VVLG. sap. 5, 20 sumet scutum inexpugnabile aequitatem (ὁσιότητα). Sirach 16, 25 dicam in aequitate disciplinam (σταθμῷ). Malach. 2, 6 in pace et in aequitate ambulavit mecum (ἐν εἰρήνῃ κατευθύνων ἐπορεύθη). *saepius in* VVLG. AVG. civ. 19, 13 nam, qui peccat, peior est, si laetatur in damno aequitatis. MART. CAP. 5, 453 quae pars ... iuris aequitate perpenditur. OROS. hist. 2, 3, 7 Christianae religionis continentissima aequitas. SIDON. epist. 7, 11 (10), 2 manente respectu ... aequitatis. CASSIOD. var. 6, 21, 4 prima aequitas est, a se praesules inchoare. CASSIOD. var. 1, 18, 1 oportet vos colere et observare iustitiam, qui aequitatem populi dicere suscepistis. 3, 37, 2 quod si hanc causam sub aequitate vestrum minime definit arbi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trium. GREG. M. epist. 9,86 aequitatis censura ammonet. 9,87 aequitatis ius exigit. 9,198 quicquid tibi aequitatis ordo suaserit. *Ausfeld.*

Aequitās, -tātis *f.* *dea, v. Aust, PW. I 604*: VAL. MAX. 7,7,4 si ipsa Aequitas hac de re cognosceret. SCHOL. Germ. Bas. p. 65 Nigidius de Virgine (*sidere*) ita refert: Virginem Iustitiam dici sive Aequitatem, quae ab hominibus recesserit et ad immortales merito pervenerit. CORP. XIV 2860 Fortun(ae) Primig(eniae) signum Aequitatis Nigrinia Auxesis ... d. d. ARNOB. nat. 4,1 Victoria Pax Aequitas. *in nummis*: INSCR. numm. Cohen I^2 p. 320,9 (*Galbae*) Aequitas Augusti. p. 106,4 (*Vitelli*) *et saepius.* IV^2 p. 106,4 Aequitas publica. *in ponderibus*: CORP. III 6015,1 Equetas (*sic, 'in herma qui ponderis vices videtur fecisse'*). X 8067,7 (*in pondere marmoreo*) Equi(tas). *an hominibus datum sit nomen, dubium*: CORP. VI 10003 (*ex schedis*) C. Popilius C. l. Phileros Aequitas ungentarius (*at variant schedae*). X 257 (*Grumenti*) Minici Croci Multasia Aequitas mater fil(io), *titulus suspectus. de L. Vitrasio v. sub* Aequitius *l. 35.* colonia Aequitas *v. sub* Aequum.

aequiter *v. sub* aequus.

aequiternus, -a, -um. [*ab* aequus *ad exemplum vocabuli* aeternus aeviternus *derivatum. Th.*] SIDON. epist. 8,13,3 per aeterna saecula aequiterna supplicia passurum. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 2,4 p. 112,12 quae tria (*numerus, mensura, pondus*) simul aequiterna semper individua ... tota unus deus sunt. 2,7 p. 122,19 unam summam aequiternam indivisam divinitatem.

Aequitius, -a (*cf.* Aecetia) *vel* **Equitius,** -a, *si idem est nomen.* *cogn.* CORP. X 2117 (*Puteolis*) C. Atil⟨ius⟩ Aequiti⟨us⟩. VIII 4054 (*Lambaesi*) Septimiae Aequitiae coniugi. 7092 Aufidio Aequiti⟨o⟩ (IV 1825 *an sit* Aequitiaes, *maxime dubium*). *consul a. 374* Aequitius *vel* Equitius *scriptus extat*; CORP. VI 499 Aequitio, *item* christ. Rossi I 244. 252, *cum* Equitio *vel* -ii *legatur* Rossi I 243 245. 248. 251 *et in codd. Chronicorum passim. cf.* COD. Theod. 4,12,7. 11,29,5. *idem* Aequitius AMM. 26,1,4. 6. 26,5,3. 10. 11. 26,7,11 (equitus *V*). 26,10,4. 29,6,3. 12. 30,3,1. 30,6,2 (equitio *V*). *alius Valentis propinquus* Aequitius AMM. 31,12,15. 31,13,18. *inter pueros nobiles nominatur* ACTA Arv. a. 117 v. 15 L. Vitrasius Aequi⟨tas⟩, *sic expl. Henzen, puto* Aequi⟨tius⟩. *gent.* CORP. VI 17252 Equitiae Epictesini M. Equitius Abascantus collibertae et coniugi. VIII 2554^d, 20 L. Equitius Felix. IX 655 Equitiae M. f. Tertullae. II 1467 Q. Equitius Q. lib. Primigenius Ventiponensis ... Equitia Q. lib. Fusca Ventiponensia (*sic*). **Aequitīnus,** -a *nom. gent.* CORP. III 2021 (*Salonis*) M. Eutunius Victor Aequitinae Tertiae coniugi. VIII 2421 M. Equitinus Orestes.

aequivocātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* aequivocus. *Th.*] BOET. herm. prim. 1,7 p. 94,15 si nulla ... varietas aequivocationis inpediat. 1,6 p. 81,22. 1,7 p. 88,7 aequivocatio vel praedicati vel subiecti. sec. 1,1 p. 39,28 in aequivocatione ..., ubi unus idemque vocis modus plura significat. p. 40,12 de multiplici aequivocationis significatione. 2,6 p. 131,13 aequivocatio fortitudinis ambiguitatem facit. *et passim in* herm. c. Eut. 7 p. 211,43 Peip. hoc ... expedito aequivocationis atque ambiguitatis modo. in Porph. dial. 1 p. 22^c vim aequivocationis. RVSTIC. c. aceph. Migne 67,1195^d ad conclusionem ... aequivocatio posita, quae iam saepe est deprehensa. 67,1235^c Nestorius ... duas *substantias* male coniungens: secundum aequivocationem namque, secundum auctoritatem, secundum appositionem, secundum habitum.

aequivoco, -ātus, -āre. *ab* aequivocus. AVG. dial. 10 'Tullius' est verbum, per quod aequivocantur inter se omnia cum hoc ipso quae supra dicta sunt (*nomen dactylus aequivocum*). RVSTIC. c. aceph. Migne 67,1224^a quae dicuntur aequivocata, eo quod solo nomine ac non etiam definitione participent (*cf.* 67,1228^a aequivoca). SCHOL. Lucan. 1,196 Weber: Tarpeia ... promisit Sabinis proditionem Romae, si darent ei honorem sinistrae. et capta civitate oppresserunt eam clipeis, aequivocantes, nam et armillae et clipei sunt ornamenta etiam sinistrae manus.

aequivocus, -a, -um. [*ab* aeque vocari. *Th.*] AVG. dial. 9 ea quae una definitio potest includere, u n i v o c a nominantur, illis autem quae sub uno nomine necesse est definire diverse, aequivoci⟨s⟩ nomen est. c. Iul. op. imp. 2,51 homonymorum, quae aequivoca appellamus. MART. CAP. 4,355 aequivocum est, quando multarum rerum unum est nomen, sed non eadem definitio (ISID. orig. 2,26,2). BOET. herm. prim. 1,2 p. 48,24. RHET. min. p. 590,17 aequivoca dicuntur quorum nomen solum commune est, secundum nomen vero substantia diversa. *similia* p. 591,3. 20 BOET. in Porph. dial. 1 p. 22^c. MART. CAP. 4,329 univocis aequivoca conectendo. 4,339. BOET. herm. prim. 1,8 p. 102,22 terminus (sec. 2,6 p. 131,16). 2,13 p. 201,26 potestates. arithm. 1,16 p. 33,5 partes. mus. 5,11 p. 361,19 comparationes (*opp.* univocae). c. Eut. 4 p. 199,54 Peip. nomen. 7 p. 211,37 aequivocum ... est ... ac potius amphibolum et gemina significatione diversa designans. *passim apud* BOET. INCERTI schem. dian. 60 rhet. p. 77,18 metalempsis est dictio quae per aequivocum unius a⟨liu⟩t significat. homonyma *dicit* QVINT. inst. 8,2,13. *adv.* **aequivocē.** AVELL. p. 755,26 onychitae qui aequivoce nuncupantur id est non veraciter. BOET. herm. prim. 1,6 p. 80,28 (sec. 2,6 p. 129,11) dico ... opponi eiusdem de eodem, non autem aequivoce ('sophisticas inportunitates' *sequitur*). in Porph. dial. 1 p. 22^c. EPIPHAN. de mensur. 18 appellatur. RVSTIC. c. aceph. Migne 67,1196^c non quae aequivoce, sed quae univoce dicuntur. *V.*

aequo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* aequus. *Th.*] GLOSS. ἰσῶ, ἰσάζω. *post* GLOSS. V 530,18 aequo: non iratus cognosco (?); aequat: aequiperat, adsimulat, perpendit, intellegit (*cf.* perpendit: intellegit, aequat, aestimat, *sim.*); aequat: aequalem facit (-iat *b*). AQVILA rhet. 24 p. 30 πάρισον, prope aequatum. FEST. 314 hostire ponebatur pro aequare (270. AVG. civ. 4,9 veteres aequare hostire dixerunt). *cf. l. 24.* *legitur apud* PLAVT., *post eum primum apud* VARRONEM CIC. CAES. *scriptores,* CAT. LVCR. *poetas, frequentatum poetis, adamat* LIV.

I *de loco* ***planum facere*:** PLAVT. Cas. 387 uxor, aequa (*sc. sortes*). CIC. or. frg. A VII 29 M. (Ascon. p. 62) dum sitella defertur, dum aequantur sortes. div. 1,34 quae (*oracla*) aequatis sortibus ducuntur. CORP. I 208 aequentur *pilae. ibid.* ubei pilae o⟨mnes dolatae (?) aequataeque ...⟩. ASCON. p. 40 B. CAT. 22,8 pumice omnia aequata. 64,315 ita decerpens aequabat semper opus (*i. filum*) dens. VERG. Aen. 4,587 aequatis classem procedere velis. *cf. p. 1020, 35.* OV. met. 8,663 testa parem fecit *mensam.* quae postquam subdita clivum sustulit, aequatam mentae tersere virentes. COLVM. *v. p. 1021, 5.* PLIN. nat. 36,171 e ... silice aequato. MART. 8,52,4 aequandas ... ad genas (*de radendo*). CHIRON 78 donec quaecunque partes se aequare possint ad aequalitatem. COMM. Einsidl. gramm. suppl. 214,29 hostire ... dicimus aequare; hinc hostorium dicitur lignum, quo sextarius aequatur (GLOSS. V 503,36. 622,5. 620,13). *locum, sim.*: CIC. Verr. 5,107 quo in summo (*loco*) est aequata agri planities. CAES. civ. 2,2,4 antecedebat testudo pedum LX aequandi loci causa. VERG. georg. 1,113 cum primum sulcos aequant sata (*cf.* AVG. civ. 4,8 cum segetes novis aristis aequantur). 1,178 area ... ingenti aequanda cylindro (COLVM. 2,19,1 PLIN. nat. 17,73. 18,295). 2,232 pedibus summas aequabis harenas (SIL. 6,38 palmis ... aequat harenas). OV. ars 1,112 Ludius aequatam ter pede pulsat humum (Pont. 1,8,36 nunc subit aequata porticus omnis humo). SEN. nat. 3,28,5 istis (totus *Schultess*) adeo in rotundum orbis aequatus est. CVRT. 4,9,10 si qua campi eminebant, iussit aequari totumque fastigium extendi. COLVM. 2,2,10 *sulci* aequentur superiecta terra. PLIN. nat. 36,123 convalles. PANEG. 12,34 fossas cadaveribus. IVST. 10,2,24 montes in planum deducebat et convexa vallium aequabat. SIDON. epist. 3,12,2 tam per aequata quam per abrupta. BELL. Hisp. 29,2 hinc derigens proxima planities aequabatur. VARRO ling. 7,23 m a r e ⟨aequor⟩ appellatum, quod aequatum cum commotum vento non est. OV. trist. 3,10,53 aequato siccis aquilonibus Histro (*i. congelato*). *exempla, in quibus accedit res cui aliquid adaequatur allata sunt sub II.*

II *de relatione pari*: **A** ***aequum facere,*** *passive* ***aequum fieri, esse*** *ita dicitur, ut res aliqua cum altera comparetur*: a e q u a r e c u m *aliquo*: CIC. inv. 1,3 ut inter quos posset excellere, cum his se pateretur aequari. leg. 3,24 inventum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus aequari se putarent. CAES. carm. frg. 2,4 ut aequato virtus polleret honore cum Graecis. Gall. 6,22,4 cum suas quisque opes cum potentissimis aequari videat. LIV. 28,40,10 magistro equitum ... imperium mecum (*cf.* CORP. I^2 p. 193 n. 13 quoius ... imperium cum dictatoris imperio). COMM. instr. 2,19,20 vos ideo tales Christus cum gentibus aequat. LACT. epit. 31 *Epicurus* cum pecoribus ... sortem hominis. SVLP. SEV. chron. 1,11,7 aequato secum imperio. *cum aliqua re*: CIC. Brut. 138 in his primum cum Graecorum gloria Latine dicendi copiam aequatam. VERG. Aen. 1,193 numerum *cervorum* cum navibus. LIV. 22,26,7 hautquaquam cum imperii iure artem imperandi aequatam. MANIL. 1,267 aequato ... die cum tempore noctis. SEN. contr. 1,1,11 potentiam meam cum illius potentia.

1 *cum dat.*: *cum notione locali conferenda talia, ut*: CELS. 5,26,36 p. 200 D. donec utrumque ulcus sanae cuti aequetur. VAL. FL. 7,620 necdum umeri videre diem, prior ense ... aequat humo truncos. *al., ut l. 76. 79. 82. p. 1019, l. 38.* *res*: LVCR. 6,1176 sitis ... aequabat multum parvis umoribus imbrem. CIC. off. 1,3 hos ... de philosophia libros, qui iam illis (*orationibus*) fere se aequarunt. VERG. Aen. 6,782 imperium terris (LVCAN. 2,177 volnera membris). OV. met. 8,288 dentes (*apri*) aequantur dentibus Indis. LIV. 31,41,10 cum ... per somnum vinumque dies noctibus aequarent. 33,21,3 regium adscivit nomen, cuius magnitudini (-is, -e *codd.*) semper animum aequavit (LAVS Pis. 12). 36,44,3 iam ferme triginta (*naves*) in fronte erant, quibus ut aequaret laevum cornu. MANIL. 1,598 socios ... ortus occasibus. 5,404 censibus aequantur conchae. PAVL. FEST. 187. VAL. MAX. 3,7 ext. 7 *Cotys* aequavit Athenis Thraciam. CELS. 8,10,1 p. 345 D. membrum alteri aequatum. SEN. benef. 5,16,2 Cimbricis caedibus Romana (omnia *cod.*) funera. PLIN. nat. 37,81 alii summam fulgoris Armenio colori pigmentorum aequari (-re *codd.*) credunt. VAL. FL. 2,6 iam ... fretis summas aequatum Pelion ornos. SIL. 7,544 nunc munera Martis aequent imperio. STAT. silv. 3,3,145 celso natorum aequavit honorem. QVINT. inst. 10,1,750. FRONTIN. strat. 2,2,13 *opp.* praestantes. PLIN. epist. 10,61,4 fossam ... mari. LIB. de asse 2. AVIEN. ad Flav. 19 divisere domos et pondera partibus (pastibus *codd.*) aequant. EXC. Vales. 6,30. FLACCIAN. Aug. civ.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 23 iam aequantur campis montes. HIER. epist. 148, 28 continentiae opera nuptiarum. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 5 qui coniugia virginitati aequanda aestimant. LEO M. serm. 88, 4. PAVL. PETR. 1, 314 nec orandi modulus se laudibus aequet. BOET. herm. sec. 2, 7 p. 162 arithm. 1, 19 p. 41. *de temporis spatiis*: Q. CIC. carm. frg. 1, 8 aequatque diurna tempora nocturnis . . . Libra (MANIL. 3, 671 PLIN. nat. 18, 220 *al.*). VERG. Aen. 9, 335 felix, si protinus illum aequasset nocti ludum in lucemque tulisset. *de altitudine*: LIV. 26, 45, 2 rarae . . . scalae altitudini aequari poterant. 37, 41, 7 altera (*falx*) aequata iugo. 44, 9, 8 propugnatoribus muri fastigio altitudinis aequabantur. PLIN. nat. 3, 67 *aggerem* muris. SIL. 2, 314 Alpibus aequatum attollens caput Appeninus. SVET. Cal. 37. *hominem homini, sim.*: LIV. 3, 70, 1 aequando inparem sibi *consul collegam* (26, 48, 14. VELL. 2, 127, 1 *Scipiones Laelios* per omnia . . . sibi. SEN. benef. 2, 15, 1 PANEG. 1, 61). 6, 35, 2 unde *plebeii* . . . patribus aequari tam honore quam virtute possent. 7, 36, 8 coniectis in eum omnium oculis, et omni honore tribunum consuli aequantibus. 22, 27, 3 dictatorem magistro equitum . . . aequatum (22, 29, 2 VAL. MAX. 3, 8, 2). 22, 30, 3 *parentibus* te modo nomine . . . aequavi. 24, 48, 6 *hosti* robore virium. 27, 25, 1 plerisque aequantibus eos Campanorum noxae poenaeque. 27, 31, 4 ceteris se in speciem. 34, 3, 2 [ex]aequari . . . viris *mulieres*. 40, 8, 14 *Antiocho* regnum aequasse. 22, 34, 2. 28, 43, 4. 37, 54, 12. VELL. 2, 99, 1 tribuniciae potestatis consortione aequatus Augusto. 2, 111, 3. VAL. MAX. 2, 8, 2 minor potestas maiori. 5, 6 pr. illa quae deorum numinibus aequatur auctoritas parentium. 8, 15, 9 *populus* duarum syllabarum spatio (*i.* in te) inclusum (*Pompeium*) Catulo aequavit (PLIN. nat. 34, 68 suffragiis ipsorum aequatur Polyclito). SEN. benef. 1, 13, 2 quia Herculi aequabatur (*de Alexandro*). OCTAVIA 501 Iovi aequatus altos . . . per honorum gradus Caesar. CVRT. 10, 5, 33. 10, 9, 8. SIL. 4, 810 superis. 8, 231. 9, 424. 11, 95. 11, 494. 13, 777. 17, 260 STAT. Theb. 2, 572 silv. 5, 3, 63. TAC. ann. 4, 17 adulescentes senectae suae. hist. 4, 8 *al.* PLIN. paneg. 25 populo milites. 35 numinibus. epist. 2, 12, 4 *al.* SVET. Tib. 25. TERT. scorp. 9 aequari passionibus domini. ITIN. Alex. 4 SPART. Car. 2, 1. VVLG. psalm. 88, 7 quis in nubibus aequabitur domino? Iob 32, 21 AVG. civ. 8, 15. 15, 26 65 quaest. praef. SVLP. SEV. dial. 1, 22, 2 COD. Theod. 6, 10, 2 SIDON. carm. 9, 219 PAVL. PETR. 4, 397. CARM. epigr. 315, 4 *aula* auctorem . . . suum genitoris laudibus aequat. 1223, 3. *phrases*: solo aequare *sim.*: *cf.* VARRO ling. 5, 157 Aequimelium quod a⟨e⟩quata Meli domus publice (-o *codd.*). LIV. 5, 42, 7 etsi omnia flammis ac ruinis aequata vidissent. *cf. p. 1018, 12.* OV. fast. 6, 643 *domus* aequata solo est. LIV. 6, 18, 14 solo aequandae sunt dictaturae. 22, 23, 4 SEN. Tro. 634 *et passim.* OV. trist. 3, 10, 18 ut altas aequet humo turres *aquilo*. PLIN. nat. 2, 203 montem . . . campestri aequatum planitiae. SIL. 12, 425 aequavit moenia terrae. LIV. 2, 9, 3 aequari summa infimis. caelo *sim.*: VERG. Aen. 4, 89 aequataque machina caelo (8, 100. 11, 125 quibus caelo te laudibus aequem? [TAC. ann. 4, 34]. VAL. MAX. 2, 9 praef. STAT. Theb. 4, 359). STAT. silv. 3, 4, 49 summis . . . astris (ENNOD. epist. 5, 21 p. 142). *cf.* superis *l. 30. 33.* VERG. Aen. 6, 782 animos aequabit Olympo. SIL. 3, 195 attollens (*serpens*) . . . caput nimbosis montibus aequat.

nota cum ad: *cum notione locali*: VITR. 9 praef. 11 ut eodem modo quo prius fuerat ad labra aequaretur (*sc. aqua*). VITR. 9, 3, 2 *sol* contrahit circuitionem (circinationem *S*) et aequat ad eam quam taurus habet cursus rationem.

2 *absolute*: *notione locali imprimis in talibus apparente, ut* ordinem aequare *sim.*: VERG. Aen. 5, 232 fors aequatis cepissent praemia rostris. PANEG. Mess. 102 rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo. LIV. 37, 39, 9 aequata fronte (*cf.* SIL. 16, 355 tertius aequata currebat fronte Peloro Caucasus. 16, 380). MANIL. 5, 484 aequabit . . . choros gestu. CORIPP. Ioh. 4, 566 aequans . . . per agmina turmas. LIV. 3, 62, 7 cum aequassent aciem Sabini (5, 38, 2 frontes. 37, 29, 9). pondus: VERG. Aen. 12, 425 Iuppiter ipse duas aequato examine lances sustinet (CYPR. GALL. num. 535). MANIL. 4, 548 aequato genitus sub pondere Librae (HOMER. 656 aequato pondere. SIDON. carm. 2, 67 dum pondera nostra suscipis, aequasti). GERM. frg. 4, 27 aequatae librato pondere Chelae. CARM. de pond. 136 lancibus aequatis (SER. SAMM. 266). LVCAN. 4, 58 aequatis ad iustae pondera Librae temporibus.

res: CIC. Pis. 14 cui (*Clodio*) sic aequatum (*cf. quae antecedunt*) praebebas consulatum tuum. rep. 1, 49 si . . . pecunias aequari non placet, si ingenia omnium paria esse non possunt. LVCR. 5, 690 aequato . . . discrimine. CAES. Gall. 1, 25, 1 aequato omnium periculo (LIV. 2, 20, 11. 3, 62, 8 AMM. 23, 5, 23). VERG. Aen. 1, 508 operumque laborem partibus aequabat iustis (*cf.* NON. 244 est cum aequitate dividere). 7, 698 ibant aequati numero (LIV. 6, 30, 1 aequatus patriciorum plebeiorumque numerus. VELL. 2, 101, 1). OV. met. 14, 805 populis . . . aequata duobus, Romule, iura dabas (LIV. 2, 3, 3 aequato iure omnium. 3, 34, 3 summis infimisque iura aequasse). LIV. 3, 31, 7 quae . . . aequandae libertatis essent (38, 50, 8 FLOR. epit. 2, 1, 4). 3, 36, 7 aliquamdiu aequatus inter omnes terror fuit. 3, 56, 9 aequandarum legum causa (3, 61, 6. 3, 63, 10 *al.*). 3, 70, 11 ita aequata ex omni parte victoria est. 8, 4, 3 cur non omnia aequantur? 10, 37, 7 ad solatium aequatae repulsae. 10, 46, 13 triumphum . . . cumulo Etrusci belli aequatum. 22, 25, 10 de aequando magistri equitum et dictatoris iure (22, 26, 7 de aequato imperio. SIL. 7, 516 FEST. brev. 21). 34, 12 aequato omnium cultu. 34, 5, 11 causas (*opp.* 34, 5, 10 dissimiles . . . sunt). 45, 14, 2 aequatis iis (*quae ab utraque parte praestabantur*). MANIL. 3, 476 aequatis censentur viribus astra. GERM. 237 tris illi laterum ductus, aequata duorum sunt spatia, unius brevior. SEN. benef. 3, 11, 3 aequius esset omnia relinqui quam omnia aequari (*ag. de beneficiis*). dial. 1, 5, 4 boni viri . . . non trahuntur a fortuna, sequuntur illam et aequant gradus (SIL. 16, 396). CALP. ecl. 7, 55 dentibus aequatis. VAL. FL. 6, 160 geminis aequantes cornibus alas Balloniti. SIL. 2, 7 huic comes aequato sociavit munere curas (STAT. Theb. 2, 365 Tydea iam socium coeptis, iam pectore fido aequantem curas). 7, 55. 11, 62. 13, 184. 14, 616. 16, 516 aequantur cursus pariterque ruebant. QVINT. decl. 261 p. 69 patrimonia. TAC. hist. 4, 48 PLIN. paneg. 51. MART. CAP. rhet. 480, 16 ἰσόκωλον, aequatum membris. PALLAD. 1, 5, 5 SIDON. epist. 9, 8, 1. *de temporis spatiis*: Q. CIC. carm. frg. 1, 2 curriculum . . . Aries aequat noctisque dieique. MANIL. 1, 673. 1, 689. 2, 242. 3, 464. 3, 468 VITR. 9, 3, 3 GERM. 8. *in re militari*: BELL. Alex. 46, 4 dimicatione aequata (PLIN. nat. 5, 85). VERG. Aen. 5, 419 aequemus pugnas (SERV. id est arma). LIV. 8, 38, 10 id aliquamdiu aequavit pugnam (21, 59, 8. 29, 2, 10. 35, 1, 8 SIL. 4, 393 TAC. ann. 12, 39). LIV. 1, 25, 11 aequato Marte. 21, 52, 11 cum ad extremum aequassent certamen (29, 34, 12. 32, 23, 8. CVRT. 6, 1, 9 velut de industria inter fortissimos viros certamen aequante fortuna). 26, 39, 23 ita aequatae res ad Tarentum (34, 14, 8 rem). FRONTIN. strat. 2, 7, 13 aequatam partium fortunam . . . vulnere Caesaris. TAC. hist. 5, 18 proelium (AMBR. Noe 2, 4). FLOR. epit. 2, 10, 7 clades. AMM. 27, 10, 14. HEGES. 5, 1, 3 bellum. *cf.* VERG. Aen. 10, 754 iam gravis aequabat luctus et mutua Mavors funera. LIV. 8, 5, 4 quoniam vires . . . aequari diis immortalibus placuit (10, 34, 14. 23, 44, 4). 22, 17, 6 aequato timore. *nota i. q. operi alicui parem esse*: COMM. instr. 1, 27, 18 idcirco nec poterint oculi mortalis aequari (*i. discendo, cognoscendo*) — sic habet abyssus noster — de dei secreta. *cf. p. 1021, 81.* *parem, aequum facere, exaequare sine comparatione cum altera re*: VERG. Aen. 5, 844 aequatae spirant aurae. SEN. Ag. 811 numerumque deorum imparem aequasti. PLIN. nat. 19, 155 ut nimio frigori par fervor inmixtus temperamentum aequet. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 88 post aequatum corpus (3, 8, 154). *inde i. q. placare*: AMM. 25, 4, 15 aequata fisci iurgia cum privatis. *de equis paribus eligendis*: ISID. orig. 12, 1, 41 equi dicti eo quod quando quadrigis iungebantur, aequabantur, paresque forma et similes cursu copulabantur. *homines*: LIV. 3, 65, 11 dum aequari velle simulando ita se quisque extollit. 24, 16, 11 priusquam omnes iure libertatis aequati essetis (aequasset *cod.*). 26, 41, 17 cum parentibus meis (*i. Scipionis*) — aequentur enim etiam honorę nominis. SEN. epist. 91, 16 aequat omnes cinis. 99, 9 *opp.* distinguimur. LVCAN. 5, 290 facinus quos inquinat aequat (COD. Iust. 1, 3, 30 LEX Burg. lib. const. 52, 5). PLIN. nat. 19, 56 macellum . . . aequabit quos pecunia separaverit. SIL. 3, 605. 7, 551. 11, 595 PS. QVINT. decl. 5, 12 PLIN. epist. 2, 6, 3 (*ibid.* exaequo) 8, 2, 6 ANTH. 437 tit. PANEG. 5, 10 p. 139 AVG. serm. 87, 4. *accedit* inter: SEN. epist. 66, 44 virtus (-utes *cod. Par.*) aequat inter se, quicquid agnoscit. PS. QVINT. decl. 5, 18 inter tam impares aequata condicio. *cf. p. 1020, 24, sub II B p. 1022, 41.*

inde **cogitando comparare** (*non licet semper inter eos vel ea distinguere quae mente comparantur et quae re aequantur*): *cum praep.* cum: CIC. Verr. 2, 21 omnium ante damnatorum scelera . . . , si unum in locum conferantur, vix cum huius parva parte aequari conferrique posse. *cum dat.*: *hominem homini, sim.*: OV. Pont. 1, 2, 120 aequandi superis pectora flecte viri. LIV. 4, 20, 2 aequantes eum (cum *M recc.*) Romulo. 9, 10, 3 eum . . . devotioni P. Decii consulis . . . aequabant. 10, 30, 9 memoria parentis aequata eventu publico . . . fili laudibus. 31, 7, 8 ne aequaveritis Hannibali Philippum nec Carthaginiensibus Macedonas: Pyrrho certe aequabitis. 35, 30, 12 aequantibus eum gloria rerum Achaeis imperatori Romano et . . . praeferentibus etiam. 36, 7, 13 ferae bestiae . . . refringere claustra cupienti (-tes *cod. Bamb.*) regis iram verbis aequabat. VELL. 2, 88, 3 aequetur praedictae . . . Servilia. VAL. MAX. 5, 1, 1 a. SEN. Herc. O. 417 non ut aequetur Iovi. 1851 gregibus aequari meus quot ille poterat. PLIN. nat. 25, 58 qui helleborum fortissimi ducis similitudini aequabat. SIL. 10, 307. 15, 751. STAT. silv. 3, 3, 56 iacentia summis. Ach. 1, 351. QVINT. inst. 10, 1, 101 (*syn.* opponere). PLIN. paneg. 91 PANEG. 8, 5 p. 184. IVV. 1, 716 (*cf.* 1, 723 similem faciam). EVTROP. 8, 8, 1 (*ibid.* conferatur). 9, 12. HIER. epist. 124, 9^b ut similitudo vitae dei in fine sanctis possit aequari. PAVL. NOL. carm. 11, 37 SVLP. SEV. epist. 2, 9. *rem rei*: LIV. 25, 15, 2 Capuam, quam Carthagini aequare sit solitus. 26, 37, 6 Carthaginienses . . . Capuae amissae Tarentum captum. 28, 4, 2. MANIL. 1, 554 qua per inane meant oculi, quaque ire recusant, binis aequandum est signis. OCTAVIA 57 o mea nullis aequanda malis fortuna. SEN. benef. 7, 15, 4 non semper numero numerus aequandus est. SIL. 14, 642 non ulla per orbem tum sese Isthmiacis aequassent oppida tectis. IVV. 3, 88. 14, 257. 14, 314 passurus (*Alexander*) gestis aequanda pericula rebus. PLIN. paneg. 86. PAVL. NOL. carm. 11, 37 si . . . equum committis onagro, si confers fulicas cygnis . . . , aequas viburna cupressis. AVG. epist. 244, 1.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

absolute: LIV. 37, 53, 9 ita ut nemo sociorum vestrorum ulla parte aequari potest. SIL. 15, 409 nec pube aequandum nec opum ubertate Saguntum.

notanda: a *simul indicatur alterius verbi actio in his potissimum exemplis*: *proprie*: COLVM. 2, 21, 3 stercora aequare. CIC. rep. 1, 69 quod (*genus*) erit aequatum et temperatum ex tribus optimis rerum publicarum modis. HOR. epist. 2, 1, 25 foedera regum ... cum rigidis aequata Sabinis. **b** *i. q. aptare*: PLIN. nat. 17, 106 medulla calami commissurae in matre ligni corticisque iungatur, id enim satius quam foris cortici aequari. HERM. vis. 3, 6, 5 qui (*lapides*) non aequantur in aedificatione (non convenientes in structuram *vulg.*).

B ***aequando accedere***: *cum acc.*: *notione locali apparente de altitudine* (*cf.* CVRT. 4, 6, 21 aggerem, quo moenium altitudinem aequaret, exstruxit): CAES. Gall. 2, 32, 4 ut prope summam muri aggerisque altitudinem acervi armorum adaequarent (aequarent *β*). CVRT. 5, 1, 32 PLIN. nat. 19, 174. 36, 31. CELS. 8, 2 foraminibus ... quae altitudine vitium aequent. SEN. dial. 2, 6, 4 aequaturum editissimas arces aggerem. CVRT. 4, 2, 19 aquae fastigium (6, 6, 29. 8, 10, 31; *cf. transl.* LIV. 7, 22, 9). 4, 6, 22. 4, 9, 15 *fluminis* altitudo ... equorum pectora. 7, 4, 6 ut umeri eius non possent Macedonis verticem aequare. LVCAN. 3, 456. 7, 790 PLIN. nat. 14, 10. 17, 207 arborem longitudine. 19, 83 *raphanus* infantium puerorum magnitudinem. *cf. l. 62.* SIL. 4, 237 MART. 8, 60, 1 TAC. hist. 3, 71 AMM. 24, 4, 10. *nota*: caelum: OV. met. 11, 497 fluctibus erigitur caelumque aequare videtur pontus. *de celeritate*: VERG. Aen. 3, 671 nec potis Ionios fluctus aequare sequendo (SIL. 15, 575). 6, 263 ducem. 10, 248 ventos aequante sagitta. LIV. 25, 34, 14 aequantium ... equos velocitate peditum (31, 36, 8 equitem ... cursu. 31, 37, 10). SEN. epist. 108, 25 velocitatem rapidissimae rei (CVRT. 8, 14, 18 equorum). CVRT. 4, 1, 2 cursum eorum (*equorum*). LVCAN. 4, 680 sagittas Medorum. SIL. 4, 460 Gradivum passibus. 15, 213 currum ... visūs ... volantem. 16, 424. 425. STAT. Theb. 6, 432 eundo. 5, 443 TAC. hist. 3, 18.

rem: VERG. georg. 4, 132 regum aequabat opes. Aen. 2, 362 quis ... possit lacrimis aequare labores? 6, 474 aequatque Sychaeus amorem (*cf.* SIL. 8, 147). PROP. 3, 1, 11 nec mea Phaeacas aequant pomaria silvas. OV. medic. 96 aequent expensas cum sale tura rosas (CVRT. 3, 13, 16 facti [facile *codd.*] argenti pondus quingenta *talenta* aequabat. PLIN. nat. 12, 62 IVV. 4, 15). met. 6, 21 vellera mollibat nebulas aequantia tractu. 11, 626 somnia, quae veras aequent (-ant *codd. opt.*) imitamine formas. 14, 145 numeros ut pulveris aequem (*i. annis*). Pont. 2, 3, 1 Maxime, qui claris nomen virtutibus aequas (LIV. 10, 3, 7. 35, 43, 1 qui genus ac fortunam suam animis non aequant. LAMPR. Alex. 8, 5 *ex emend.* CARM. epigr. 1561, 12). LIV. 2, 27, 4 brevi ... apparuit aequasse eum Appii odium. 4, 10, 8 gloriam collegae (*cf.* 10, 19, 18 collegae ... virtutem. 39, 32, 4 VAL. MAX. 1, 1, 10, *ibid.* antecesserit. SVET. Iul. 55). 5, 8, 11 huius adrogantiam pertinacia alterius aequabat. 6, 20, 8 facta dictis aequando (SIL. 12, 389 STAT. Theb. 4, 146. 8, 515 tanta relatu. 12, 799 silv. 2, 2, 41. 4, 2, 52 PLIN. epist. 8, 4, 3. *al. cf.* SIL. 7, 236 dicta ... factis). 21, 4, 9 has tantas viri virtutes ingentia vitia aequabant. 22, 36, 3 socii ... pediti⟨s⟩ *numerum* (31, 35, 2 numero ... hostem. 40, 30, 2. 43, 19, 1 CVRT. 5, 10, 3). 26, 4, 4 ut quod viribus deerat arte aequaretur (PANEG. 7, 19 quod supererat ascensui, extentis corporibus aequabant). 27, 16, 7 prope ut Syracusarum ornamenta aequaverint (*i. quae capta erant*). 30, 26, 8 superavit paternos honores, avitos aequavit. *ibid.* omnia aequare unus hostis Hannibal potest. 33, 23, 8 is triumphus ... spoliis ferme aequabat (*i. Corneli triumphum*). 37, 8, 2. VITR. 9, 3, 2 qui cursus aequat eam circuitionem (circinationem *Rose*), quae fuerat in arietis signo. VAL. MAX. 1, 6, 7 prodigiorum ⟨numerum⟩ (*add. rec.*) numero calamitatium. 1, 8 ext. 11. CELS. 3, 10 p. 92 D. duo pittacia, quae frontis latitudinem longitudinemque aequent (5, 27, 7 *polium* fabae magnitudinem. CVRT. 5, 1, 33 VIII cubitorum spatium crassitudine). PHAEDR. 4, 16, 3. SEN. Phaedr. 807 aequas Herculeos nam iuvenis toros. dial. 12, 12, 5 acta hic divi Augusti aequet, annos vincat! nat. 7, 15, 2 *cometes* plagam *lacteam* caeli ... in inmensum extentus. 7, 15, 1. epist. 24, 9 in hac re animum fortissimorum. 95, 20. CVRT. 10, 1, 12 *beluae* magnarum navium corpora. 8, 9, 29. PETRON. 70 has lautitias. CALP. ecl. 7, 16 mea gaudia. PLIN. nat. 18, 70 *grana* singula spicas nostras (37, 81). 19, 20 pretia ... margaritarum. 35, 126 eam primus invenit picturam, quam postea imitati sunt multi, aequavit nemo. 7, 95. 23, 38. 37, 26. SIL. 7, 340 somno noctes. 7, 685 concolor aequabat liventia currus equorum terga. 13, 803 Ithacum corde aequantem Peleia facta. 9, 332. 10, 472. 11, 181. 14, 641. 15, 456. 16, 102. 15, 254 tum merita aequantur donis (16, 581. CARM. epigr. 1050, 3 donis ... merentem). STAT. silv. 2, 1, 124 Herculeos annis aequare labores coeperat. 5, 3, 103 effreno nimbos aequare profatu. 5, 3, 160 Theb. 9, 590. QVINT. inst. 10, 1, 54 in eloquendo neutrius ... virtutes. 12, 10, 9 adeo maiestas operis (*i. Phidiae*) deum aequavit. FRONTIN. aq. 18 *Marcia* capite etiam Claudiae libram. 93, *ibid.* superatura. TAC. hist. 1, 57 ann. 4, 62. 14, 29 ANTH. 418, 4 AVG. civ. 3, 30. *nota*: *praestando*: HOR. carm. 2, 5, 3 nondum munia comparis aequare *valet iuvenca* (*virgo*). *sustinendo*: AVIAN. fab. 34, 9 tanto non aequans corpore nimbos *formica*. *de temporis spatiis*: OV. met. 15, 838 cum senior Pylios (*Heinsius*, similes *codd.*) aequaverit annos. trist. 5, 5, 62 aequarint Pylios cum tua fata dies. MANIL. 2, 421 dies ... nox (3, 481). VAL. MAX. 8, 7, 3 annis, quibus saeculi tempus aequavit. 8, 13, 2 PLIN. nat. 7, 157. SIL. 13, 129 haec ... saeclorum numero Troianis condita tecta aequabat. 13, 420. STAT. silv. 5, 3, 256 Teucros ... senes. *homines*: PROP. 3, 9, 31 magnos aequabunt ista Camillos iudicia. OV. am. 2, 4, 33 tu, quia tam longa es, veteres heroidas aequas. met. 15, 857 ut exemplis ipsos (*vulgo*, divis *cod. Haun.*) aequantibus utar. trist. 4, 5, 27 sic aequet tua nupta virum bonitate perenni. LIV. 1, 53, 1 ea arte ... superiores reges. 23, 46, 12 unus eum Romanus Claudius Asellus gloria equestri. 33, 44, 8 fama. 35, 48, 6 quas gentes nullae umquam ... virtute navali aequassent. 45, 32, 5 fortuna (*ibid.* his sumptibus pares). 35, 26, 3. VELL. 1, 17, 7 (*ibid.* praeteriri). SEN. dial. 6, 24, 2 excellentis ingeni et aequaturi avum benef. 1, 4, 3 animo (*ibid.* vincere). 5, 4, 1. CVRT. 7, 9, 19 specie corporis. 9, 4, 23 gloria (9, 6, 23). 9, 2, 29. COLVM. 1 praef. 32 si usu Tremellios ... nostros aequaverit *agricola*. LVCAN. 1, 641. SIL. 12, 307 nec femina cessat mentem aequare viros. 2, 696. 6, 640. 8, 465. 11, 73. 13, 789. STAT. Theb. 3, 200 gemitu. 11, 35. silv. 2, 3, 73. 3, 2, 113. 3, 5, 45 fides ... qua veteres, Latias Graias, heroidas aequas. 5, 3, 256. QVINT. inst. 10, 2, 10 (*opp.* transierit). TAC. hist. 2, 95 Asiaticus Polyclitos et vetera odiorum nomina. ann. 1, 9. FLOR. 1, 24, 13 in Aemilio Alcibiaden aequavimus, Epheso Salamina pensavimus. TERT. apol. 46 neque de scientia neque de disciplina aequamur. VEG. mil. 3, 26. HIER. epist. 34, 1 Pisistratum in sacrae bibliothecae studio. *superos*: OV. trist. 4, 8, 52 aequantem superos emeruisse virum (SIL. 1, 611 virtute. 13, 722 laude). SEN. epist. 92, 30 hic deos aequat. *cf.* OV. met. 2, 537 fuit haec (*corvus*) quondam niveis argentea pennis ales, ut aequaret totas sine labe columbas. MANIL. 3, 574 Scorpios aequabit tribuentem dona Leonem. SEN. benef. 2, 29, 1 quod non magnitudine corporum aequemus elephantos.

cum ad (*cf. p. 1019, 52*): FAVSTIN. 24 (Migne 13 p. 100 A Avell. p. 31, 25) Athanasius non aequat ad meriti eius praeconium. OROS. hist. 6, 11, 25 cuius (*turris*) vertex aequare ad fontis locum possit. *cum dat.*: SCHOL. Pers. 6, 16 ut opes maiores (*corr.* maiorum) sequantur, si eis aequare non possint. AVG. civ. 12, 11 nec *hi numeri annorum* eis (*Aegyptiis*), etiamsi ter tantum computarentur, aequarent.

absolute: LIV. 39, 39, 3 postquam primo aequare, mox superare etiam est visus (*ag. de candidato praetorio*). COLVM. 2, 2, 19 cum aequaverit *humus* (*scrobibus egesta atque denuo recondita*) *cf.* PALLAD. 1, 5, 3. VAL. FL. 6, 95 ubi Sidonicas inter pedes aequat habenas. CLAVD. 24, 361 terrena ... Nereus confert monstra suis et non aequare fatetur. BOET. mus. 2, 29 p. 262 nullo modo aequabunt ... supervadent. LIV. 26, 37, 9 aequante fortuna. MANIL. 1, 336 quia viribus aequant.

participium aequatus *saepius, ut p. 1018, 27. 32. nota*: AVSON. 382, 6 Iunius aequatos caelo videt ire Laconas. *? adv.* aequate (*nisi imperativus est*): GLOSS. V 262, 72 planate. IV 474, 6 planate, temperate.

synonyma: exaequo, adaequo, par sum, penso. *opposita et coniuncta*: excello, antecedo, supero, vinco, praetereo, transeo, dissimilis sum. *composita*: adaequo, coaequo, exaequo, inaequo, peraequo, praeaequo (?). *v. Mess.*

aequor, -ris *n.* [*cf. c.* aequus. *Th.*] *vox poetarum, nisi quod pedestris sermonis scriptores* (*inde a* CIC.) *sensu primario pro planitie qualibet ponunt et postea pro mari a poetis accipiunt* (*inde a* SEN. *patre*), *sed caute utuntur. deest apud* PLAVT. TER. *dat. sing. non vidi nisi semel* STAT. silv. 4, 3, 2 aequori[s] *in hendecasyllabis, potest eius vice haberi* aequore *apud* SIL. 3, 6 citus aequore Bostar vela dare ... iubetur. *gen. plur. rarus est*: PRIAP. 75, 3 *in phalaeciis,* SEN. Phaedr. 1202 *in trochaeis*, PLIN. nat. 2, 222. 3, 4. 4, 9. 6, 206. 9, 42. 9, 88, MART. 10, 87, 18 *in phalaeciis*, AMM. 22, 8, 46. 26, 10, 18 MART. CAP. 6, 703. *neque abl. plur.* (*adest iam apud* CIC., HOR. *bis*, TIB. PROP. *bis*) *in hexametro legitur ante* OV. met. 4, 366. 13, 804, *deinde* LVCAN. 6, 678 SIL. 3, 539. 653 *al., in soluta oratione* MELA 1, 9. *dat. plur. rarissimus est*: PROP. 1, 15, 10 OV. met. 4, 525. 13, 921 STAT. Ach. 2, 13. *pluralis plerumque est poeticus qui dicitur, nota* multa aequora CAT., diversa VERG. MART. CAP., aequora bina OV., tot aequora VAL. FL. *similia*. VARRO ling. 7, 23 mare ⟨aequor⟩ appellatum, quod aequatum cum commotum vento non est. NON. 65 aequor ab aequo et plano. Cicero academicorum lib. II (frg. 3) vocabulum accepisse confirmat: 'quid tam planum videtur quam mare? e quo etiam aequor illud poetae vocant'. NON. 246 aequor campus, Vergilius lib. XII (333) ..., aequor mare, Vergilius lib. I (146) ..., aequor fluvius, Vergilius lib. VIII (96) .... SERV. georg. 1, 50 aequor autem modo terram accipe ab aequalitate dictam ..., unde et maria aequora dicuntur (*similia ad* Aen. 2, 69. 3, 202. 8, 89 AMBR. exam. 3, 2, 8 ISID. diff. 66 orig. 13, 12, 1 GLOSS.). SERV. georg. 1, 469 'aequora ponti': non sine causa addidit 'ponti', quia sunt et campi aequora. o *brevem esse affirmat* PROB. gramm. IV 12, 18. 13, 36 *passim. doctrina recentissima*: ALBIN. gramm. VII 300, 29 aequor per ae dipthongon scribendum, quia ab aqua est nomen factum (*cf.* ISID. orig. 13, 12, 1). *adscripsi locos pedestrium omnes, item poetarum usque ad* PROP., *inde ab* OV. *selectos.*

I ***planum, planities***: *de agro campo harena* (*proprie*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et translate): ENN. ann. 137 tractatus per aequora campi. VARRO Men. 288 nemini Fortuna currum a carcere intimo missum labi (levi *codd.*) inoffensum per aecor candidum ad calcem sivit. CIC. div. 1, 93 Aegyptii et Babylonii in camporum patentium aequoribus habitantes. LVCR. 3, 1002 saxum . . . volvitur et plani raptim petit aequora campi. VERG. ecl. 9, 57 stratum silet aequor (SCHOL. spatium campi). georg. 1, 50 ferro . . . scindimus aequor. 1, 97 proscisso quae suscitat aequore terga *arator*. 2, 105 Libyci . . . aequoris . . . harenae (*deserti; de innumerabilibus*). 2, 205 ex aequore . . . domum . . . decedere plaustra. 2, 541 sed nos immensum spatiis confecimus aequor (*de circo translatum*). 3, 194 per aperta volans . . . aequora *equus*. Aen. 5, 456 Daren ardens agit aequore toto. 7, 728 Sidicina . . . aequora (*opp.* collibus altis). 7, 738 quae rigat aequora Sarnus. 7, 781 aequore campi exercebat equos. 10, 443 socii cesserunt aequore iusso. 10, 450 medium procedit in aequor. 10, 568 toto Aeneas desaevit in aequore victor. 11, 599 fremit aequore toto (12, 501) insultans sonipes. 11, 746 volat igneus aequore Tarchon. 12, 333 *Martis equi* aequore aperto ante notos zephyrumque volant. 12, 524 de montibus altis . . . amnes . . . in aequora (πεδίονδε) currunt (OV. met. 1, 282 *syn.* apertos . . . campos). 12, 614 extremo . . . in aequore. 12, 710 vacuo patuerunt aequore campi. 12, 742 diversa fuga petit aequora Turnus. COLVM. 10, 87 durataque summa pruinis aequora dulcis humi. 270 aequoris Hennaei vernantia lilia. VAL. FL. 3, 107 compressa . . . mandens aequora *moribundus* (*v. Langen ad l.*). 4, 280. 6, 30. 88. 6, 105 deserta. 6, 239. 6, 569. 7, 469 hanc iace per medias, cum verteris aequora, messes. 7, 548. 553. SIL. 1, 267. 2, 172 averso rapitur sinuata per aequora curru. 3, 378 aequore aperto (16, 413 STAT. Theb. 11, 203). 4, 143. 243. 4, 274 medio stetit aequore pugna. 4, 401 toto palantes aequore turmas. 4, 519 aequore fertur *consul*. 5, 328 iacet aequore . . . *mortuus* Appius. 5, 376 aequore campi. 7, 716 donec . . . decederet aequore *Hannibal*. 9, 487 fusos . . . per aequor *fugientes*. 9, 557 ruit aequore ab imo *Hannibal*. 10, 155. 12, 167. 13, 157 patulum. 226. 14, 128. 16, 346. 366. 389. 484. 510. 17, 585. HOMER. 476 deiectus in aequora curru proteritur. STAT. Theb. 6, 847. 10, 739 aequore campi. 11, 403 in pulvereum . . . aequor prosiliunt. IVV. 8, 61 primus in aequore pulvis. CARM. epigr. 1347[b], 1 ex⟨uv⟩iis resolutus in aetheris aequore tutum currus iter. 1526[a], 1 aequora conclusit campi divisque dicavit. 1526[c], 3 *cervos* vicit in parami aequore (*vide notam Bücheleri*). APVL. mund. 4 altitudine montium, camporum aequore. NEM. cyn. 269 spatiosa per aequora campi. ITIN. Alex. 24 erat id aequor inoffensius equitabile. IVL. VAL. 1, 24 ad id loci transit, quem extensum . . . magni et uberis aequoris pulchritudine miratur. *ibid. flumina exsiccata* quamvis congestu postea sint ad aequoris uniti faciem exaequata. 1, 29 *eminentiis* in cetero aequore extuberascentibus. 1, 43 in aequore . . . aciem extendit. IVVENC. 3, 155 consevit in aequore ruris. AVIEN. orb. terr. 1239 aequora terrarum gravibus componere rastris. PRVD. psych. 258 cadit in foveam praeceps, quam callida forte fraus interciso suffoderat aequore furtim. CLAVD. 5, 172 nec multo spatii distantibus aequore vallis. 21, 22 magnum mihi panditur aequor (*de cursu transfertur*). PAVL. NOL. carm. 19, 557 seque latere putans extabat in aequore claro. 28, 54 area . . . cultu minor, aequore maior. 29, 12 mihi non isto fundendus in aequore sermo est, ut per . . . miracula curram. MART. CAP. 7, 725 tegmine glauco pandere pulvereum formarum ductibus aequor. OROS. hist. 5, 16, 9 si quo pacto eos excuterent vallo atque in aequor effunderent. PROSP. epigr. 19, 6 et tamen hi calles (*virtutis*) . . . quaedam magnificis aequora sunt animis. SIDON. epist. 3, 3, 3 interiectis aequoribus . . . perambulatis. 4, 8, 3 virens aequor campi patentis. 4, 21, 5 illud aequor agrorum (*ludendo comparatur mare*). ALC. AVIT. epist. 96 ut . . . ad patentium locorum aequora pervenirem. *de variis rebus*: ACC. trag. 224 sed quid tonitru turbida torvo concussa repente aequora caeli sensimus sonere? LVCR. 6, 108 *nubes* dant etiam sonitum patuli super aequora mundi. 3, 892 summo gelidi cubat aequore saxi. 4, 107 speculorum ex aequore (4, 290, *cf.* 294 planitiem ad speculi). ANTH. 521, 2 leve . . . speculi . . . aequor (525, 2). GELL. 12, 1, 8 ne aequor illud ventris inrugetur *partu* (*cf.* OV. am. 2, 14, 7). NEM. cyn. 243 illis (*equis*) ampla satis levi sunt aequora dorso. AVSON. 146, 13 dextera volat per aequor cereum. PRVD. perist. 11, 185 tabulas . . . aequore levi candentes, recavum quale nitet speculum. BOET. cons. 5, 4 carm. 7 celeri stilo mos est aequore paginae . . . pressas figere litteras.

II ***planum mare, mare*** (*saepe cum variis additamentis quae mare denotent; hic illic ipsa superficies maris intellegitur*): GLOSS. πέλαγος, ἅλα, θάλαττα. ENN. praetext. 4 et aequora salsa veges ingentibus ventis (LVCR. 3, 493. 5, 128. 6, 634. 925 aequore salso). ann. 566 aequora cana. 59 aequore in alto (LVCR. 3, 784 VERG. georg. 4, 528, OV. epist. 10, 28 *plur., et passim*). CIC. Arat. 67 ut validis aequor pulsabit viribus auster. 90 perturbans aequora signum *aquila*. CAT. 4, 17 tuo imbuisse palmulas in aequore *phaselum*. 11, 8 colorat aequora Nilus (11, 11?). 64, 7 caerula . . . aequora. 64, 12 ventosum (VERG. georg. 1, 206 ventosa. Aen. 6, 335 OV. epist. 16, 5). 64, 170 truculentum. 205 tellus atque horrida contremuerunt aequora. 68, 3 spumantibus aequoris undis (LVCR. 4, 220. 5, 374 OV. am. 2, 11, 1 ars 1, 723 met. 1, 341. 5, 498 *passim*). 101, 1 multa per aequora. LVCR. 1, 8 tibi rident aequora ponti (2, 772. 5, 1001. 6, 440 VERG. georg. 1, 469. OV. met. 2, 872 *passim*. LVCR. 2, 781 in aequore [-ra *codd.*] ponti. 6, 628 ex aequore ponti). LVCR. 1, 718 aequor Ionium (OV. met. 15, 49. 699). 2, 1 mari magno turbantibus aequora ventis. 2, 376 mollibus undis . . . parit aequor harenam. 766 ut mare, cum magni commorunt aequora venti, vertitur in canos candenti marmore fluctus. 4, 410 immania ponti aequora. 5, 266 verrentes aequora venti (5, 388. 6, 624 VERG. georg. 3, 201). 6, 621 sol umoris parvam delibet ab aequore partem (*praecedit* pelage). 6, 892 aequor (*ante* endo marist). VERG. georg. 1, 246 arctos oceani mergentes aequore tingui **(3, 359. Aen. 7, 811 OV. met. 2, 172. *et passim*. 11, 455 pinum). 1, 327** fervetque fretis spirantibus (spum- *Rom.*) aequor. 1, 361 medio celeres revolant ex aequore mergi. 2, 162. 3, 262 scopulis inlisa . . . aequora. 3, 470. 4, 388 magnum. 8, 7 Illyrici. Aen. 1, 29 iactatos aequore toto Troas (1, 128). 1, 43 evertitque aequora ventis. 1, 67 gens inimica mihi Tyrrhenum (HOR. carm. 4, 15, 3, OV. met. 14, 8 *plur.*) navigat aequor. 1, 117 *navem* vorat aequore vertex. 1, 142 tumida aequora placat. 1, 146 temperat aequor. 1, 154. 1, 164 tuta silent. 1, 376 diversa. 1, 511. 2, 69. 176. 419. 2, 780 vastum maris aequor (CLAVD. 35, 295). 3, 126. 3, 157 tumidum (OV. epist. 17, 35. 193 met. 14, 544 *passim*). 3, 191 vastum. 3, 196 magnaque surgunt aequora. 3, 290 mare et aequora (3, 668. 5, 778). 3, 378. 385 salis Ausonii . . . aequor. 3, 397 nostri . . . aequoris aestu. 403. 413 laeva. 662. 665 medium. 4, 240. 255. 313 undosum. 411 totum . . . misceri . . . clamoribus aequor. 524 saeva quierunt aequora. 582 latet sub classibus aequor. 5, 143 dehiscit. 5, 171. 219 ultima. 235 di, quibus imperium est pelagi, quorum aequora (-re *Rom.*) curro. 5, 715 fessas aequore matres. 5, 763 placidi straverunt aequora venti. 5, 819 caeruleo per summa levis volat aequora curru *Neptunus*. 5, 821 sternitur aequor aquis (*cf.* 8, 89 *infra p. 1027, 32*). 6, 171 personat aequora concha. 6, 342 medioque sub aequore mersit (*hoc passim*) *Palinurum*. 6, 348. 6, 355 inmensa per aequora . . . vexit me *notus*. 6, 692. 6, 729 marmoreo fert monstra sub aequore pontus. 7, 7 alta quierunt aequora. 7, 29 ex aequore lucum prospicit. 7, 196 advertitis aequore cursum. 8, 674 delphines . . . aequora verrebant caudis. 9, 101 magni . . . aequoris . . . deas. 9, 118 delphinumque modo demersis aequora rostris ima petunt. 10, 103 premit placida aequora pontus. 10, 206 quos . . . Mincius . . . ducebat in aequora pinu (*i. navi*). 10, 233 teque per aequor quaerimus. 10, 269 totumque adlabi classibus aequor. 10, 659. 10, 664 Turnum medio . . . fert aequore turbo. 10, 692 rupes, vastum quae prodit in aequor. CIRIS 394 magnum . . . curru metitur. 480 hiberno bacchatur in aequore turbo. 493 liquido Scyllae circumfusum aequore corpus. 516 dispersit in aequora rorem *ciris evolans*. HOR. carm. 1, 2, 12 superiecto pavidae natarunt aequore dammae. 1, 5, 7 aspera nigris aequora ventis (GERM. frg. 3, 20). 1, 7, 32 ingens. 1, 9, 10 ventos aequore fervido deproeliantes. 1, 14, 9 imperiosus. 1, 14, 20 interfusa nitentis vites aequora Cycladas. 1, 31, 14 Atlanticum (MELA 3, 3). 1, 35, 6 dominam aequoris. 3, 1, 33 contracta pisces aequora sentiunt (*cf.* SIDON. carm. 2, 57). 3, 6, 34 infecit aequor sanguine Punico. 3, 24, 40 horrida callidi vincunt aequora navitae. 3, 27, 23 aequoris nigri fremitum. 4, 4, 54 iactata Tuscis aequoribus sacra. 4, 5, 10 Carpathii trans maris aequora. 4, 8, 31 Tyndaridae . . . ab infimis quassas eripiunt aequoribus rates (OV. trist. 2, 99 imoque sub aequore mergit). epod. 10, 11 quietiore . . . feratur aequore. sat. 2, 2, 48 rhombos . . . aequor alebat. 2, 3, 235 piscis hiberno ex aequore. epist. 1, 15, 23 utra magis piscis et echinos aequora celent. 2, 2, 20 latumque per aequor . . . reditum parat. TIB. 1, 7, 19 maris vastum prospectet turribus aequor. 2, 5, 80 prodigia indomitis merge sub aequoribus. 2, 6, 3 seu longa virum terrae via seu vaga ducent aequora. PRIAP. 75 aequorumque regi *Neptuno*. PROP. 1, 8, 20 placidis. 1, 11, 4 proxima Misenis aequora. 1, 14, 12 legitur rubris gemma sub aequoribus. 1, 15, 10 Calypso desertis olim fleverat aequoribus (*dat.*). 2, 16, 38 Actia. 3, 5, 37 curve suos fines altum non exeat aequor. 3, 7, 57 di, maris Aegaei quos sunt penes aequora venti . . . unda (OV. met. 11, 663 Aegaeo . . . in aequore). 3, 15, 31 magnos cum ponunt aequora motus. 3, 21, 11 propellite in aequora (-re *Neap.*) navem. 3, 21, 17 rudis Adriaci vehar aequoris hospes. 4, 6, 19 stetit aequore moles pinea. OV. epist. 2, 128 mobile qua primas porrigit aequor aquas. 4, 105 aequora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon. 5, 77 aperta (met. 4, 527 *sing.*, 11, 555 *item, passim*). fast. 3, 589 patens. met. 11, 478 medium. 11, 505 curvum. fast. 5, 547 liquido (MANIL. 5, 563). met. 3, 538 longa (13, 911. 961). epist. 17, 173 lato (met. 4, 690. 6, 705 *passim*). 10, 65 pacata. 18, 155 evicta. met. 11, 432 aequora placet (15, 723). 12, 94 totum temperat aequor. epist. 18, 22 concita. 18, 86 saevum . . . minaxque. 20, 67 difficili. Ibis 593 ventosum (EPICED. Drusi 107 *plur.*). met. 6, 399 rapidum (*v. adn.*). trist. 1, 10, 11 concita ventis. 1, 11, 33 agitatum fluctibus. 4, 4, 57 iactantur aequora ventis. epist. 17, 104 madidam siccas aequoris imbre comam. 18, 117 virginis aequor (*Hellespontum*; 137 Athamantidos aequora). 18, 160 sternet et aequoreas aequore nata (*Venus*) vias. 3, 11, 30 aequoris . . . aquas (Ibis 410). ars 2, 469 humus aequore cincta est. met. 2, 6 aequora . . . medias cingentia terras. 2, 265 nec se super aequora . . . tollere . . . audent delphines. 2, 291 *Neptuno* tradita sorte aequora. 2, 509 ad canam descendit in aequora Thetyn. 3, 684 emergunt iterum redeuntque sub aequora rursus. 4, 135 exhorruit aequoris instar, quod tremit (fremit *codd.*), exigua cum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

summum stringitur unda. 4, 562 aequora destringunt ... alis. 4, 712 in aequore summo (14, 50) umbra viri visa est. 4, 742 natas ... sub aequore virgas (752 in aequore, *opp.* super aequora). 11, 231 summis inductum est aequor harenis. 11, 247 deos pelagi vino super aequora fuso ... adorat. 11, 485 fragor aequoris. 11, 792 aequoris iras. 13, 293 immunemque aequoris arcton. 727 arctos aequoris expertes (trist. 3, 10, 3 stellis numquam tangentibus aequor). 13, 792 adsiduo detritis aequore conchis. 15, 263 factas ex aequore terras. Pont. 3, 1, 15 in aequore piscis inclusus *glacie.* 4, 10, 60 *in Danubio* copia tot laticum quas auget, adulterat undas nec patitur vires aequor habere suas. fast. 5, 13 pondere terra suo subsedit et aequora traxit. trist. 1, 2, 21 quantae diducto subsidunt aequore valles. 1, 10, 8 fert ... assilientia ... aequora *navis.* 3, 10, 39 durum *gelu* calcavimus aequor (SEN. Herc. O. 537. VAL. FL. 8, 201 adsuetum ... plaustris ... aequor). 5, 2, 64 Euxini ... aequoris. MANIL. 1, 164 fluidum. 1, 623 Ratis, quae vicerat aequor. 2, 237 partu complentes aequora pisces. 4, 285 placidum ductis everrere retibus aequor. 5, 54 caeco (5, 398) ducuntur in aequore classes. 5, 377 novo *Argo navi.* 5, 427 et vada mentitus reddet super aequore campum *delphinus.* 5, 661 in laxo. SEN. suas. 3, 1 non in aliam condicionem deus fudit aequora quam ne omnis ex voto iret dies. SEN. nat. 3, 28, 3 a tergo ventis surgentibus ingens aequor evolvunt *maria.* 3, 29, 7 Siculi aequoris fauces. CVRT. 4, 7, 9 ut aperuere se campi alto obruti sabulo, haud secus quam profundum aequor ingressi terram oculis requirebant. 7, 5, 4. 10, 1, 12. MELA 1, 9 *Asia* media nostris aequoribus excipitur. 3, 45 ex Indicis aequoribus. LVCAN. 1, 421 littore curvo molliter admissum claudit Tarbellicus aequor (2, 616 inmissum). 2, 640 aequore denso pigra palus Scythici patiens Maeotia plaustri. 4, 257 Phario. 5, 338 non magis ablatis umquam descenderit aequor quam nunc crescit aquis. 5, 448 inertia. 5, 602 dubium pendet, vento cui concidat aequor. 8, 722 cano ... discolor aequore *truncus Pompei.* 9, 374 hiems, quae clauserat aequor. 9, 955 amore *Leandri* notatum aequor. 10, 513 abstulit excursus et fauces aequoris hosti Caesar. PETRON. 89 v. 39 *serpentum* iubar incendit aequor. PLIN. nat. 2, 222 summam aequorum aquam dulciorem profunda. 3, 4 tam immensa aequorum vastitas. 3, 44 Tuscum (*antecedit* Hadriatici maris). 4, 4 Ambracius sinus, D passuum faucibus spatiosum aequor accipiens. 4, 9 incursu tantorum aequorum (4, 22). 4, 76 inde exspatiatur aequor rursusque in artum coit. 5, 97 aequora ... hinc Phoenicium, hinc Ponticum *eqs.* 6, 206 mensura aequorum (MART. CAP. 6, 703). 9, 1 aequorum, amnium stagnorumque *animalia.* 9, 25 per magnum aequor. 9, 42 pelles *vitulorum marinorum* etiam detractas corpori sensum aequorum retinere. 9, 88 in summa aequorum pervenit *nautilos* (9, 103). VAL. FL. 1, 131 aequora delphin corripit. 1, 303 aequora tecum ingredior (*Argo ad Iasona*). 1, 324 trepidis placabile matribus aequor. 1, 608 aequora venti poscere. 2, 37 rupto sonuit sacer aequore Titan *cadens.* 2, 63 irato iam stridet in aequore Perseus. 2, 295 soporiferas quae nunc trahis aequore bigas. 2, 513 motumque a sedibus aequor horruit. 2, 586 Phrixea. 3, 277 sinuosa. 3, 621 procellosum. 3, 661 vacuos cur lassant aequora visus? 3, 732 tacet (iacet *codd.*) cum flatibus aequor. 4, 488 simul aequora servant (*i.* obs.), astra simul. 4, 541 tantum aequor (*cf. l. 57*) adorti tendimus. 4, 721 Maeotia. 5, 77 rubri. 5, 167 recusso aequore Cyaneas ... relictas (SIL. 2, 307 refluo *de Scylla*). 5, 228 Aries ... aequora cuncta movens. 6, 390 exosus Pyrrhae genus aequora rursus Iuppiter ... si fundat. 6, 412 fractas involvunt aequora puppes. 6, 592 Aesoniden ..., aequore tanto (*fere i. q. navigatione. cf. l. 52*) ... repetit qui vellera Phrixi. 8, 50 tecum aequora, tecum experiar quascumque vias. SIL. 1, 200 obsidet aequor ... Atlas. 2, 459 aequore vano (*quod eos decepit*) avertunt oculos. 2, 664 resplendet imagine flammae aequor. 4, 481 ab aequore Eoo surgebant roseae media inter caerula flammae. 5, 248 aequoris olim victores *Romani.* 6, 1 Tartessiaco (*i. occidentali*). 7, 572 diversa ad litora volvunt aequor quisque suum *Boreas et Africus.* 11, 510 *Aufidus* fluctus ferit Hadriacos magnoque fragore cedentem impellit retrorsus in aequora pontum. 12, 118 qua discidit aequor *Hercules.* 16, 248 nec me aequore saevus tardavit medio pontus. 17, 49 Scipio ... abscondit late propulsis puppibus aequor. 17, 270 puppimque sub atris aequoris aggeribus tenuit. STAT. Theb. 1, 6 scrutantemque aequora Cadmum. 1, 479 ventis ut decertata residunt aequora. 2, 107 versantis ... aequora clavi. 3, 255 longa ventorum pace solutum aequor. 5, 368 totumque notis certantibus aequor pendet. 5, 485 lux ... longum ... polo contexere visa est aequor. 6, 543 contemptor ephebus aequoris. 6, 799 longa vagos lassarunt aequora nautas. 7, 473 late ... novo Titane reclusum aequor. 7, 561 obvius adversum Boreae Notus abstulit aequor. 9, 336 extremis adludunt aequora plantis. 9, 525 ab infestis descendunt aequora saxis. silv. 2, 1, 213 hos bella, hos aequora poscunt *in mortem.* 2, 1, 179 in Isthmiacos prolatus ab aequore portus. 3, 1, 129 terris ingens redit aequoris echo. 3, 2, 43 per aequora mundi. 3, 2, 61 quis rude et abscisum miseris animantibus aequor fecit iter? 3, 2, 73 ante rates pigro torpebant aequora somno. 3, 3, 102 propugnacula ... aequoris. 4, 3, 2 aequori[s] propinquum saxosae latus Appiae. 5, 1, 246 in eodem ... aequore. 5, 3, 211 sidera ... aequoraque et terras *i. vitam.* 5, 4, 6 occidit horror aequoris. Ach. 1, 44 attollere magnum aequor. 1, 63 aspicis, in qualis miserum patefeceris usus aequor? 1, 242 humili ... ex aequore Titan rorantes evolvit equos. 1, 273 cognata per aequora iurā (*verba Thetidis.* 2, 8). MART. epigr. 16ᵇ, 1 vexerat Europen fraterna per aequora taurus. 24, 5 specta, dum lassant aequora Martem: parva mora est, dices: hic modo pontus erat. 10, 87, 18 piscator ferat aequorum rapinas. TAC. hist. 5, 23 spatium velut aequoris electum, quo Mosae fluminis os amnem Rhenum Oceano adfundit. ann. 2, 23 placidum aequor mille navium remis strepere aut velis inpelli. FLOR. 1, 41, 11 per omnis aequoris portus sinus latebras recessus *eqs.* CARM. epigr. 1552, 85 perspicuis aperit Pharos aequora flammis. TERT. orat. 17 per tantam aequoris molem. COMM. apol. 640. ANTH. 415 feta procellis (sęda procellas *cod.*) aequora. SOL. 3, 3 Ligustici sinus aequor. 12, 2 aequore patentissimo. 23, 14 limen interni aequoris (PLIN. maris). 24, 5 insula ... in quibusdam aequoris spiris sita. 24, 6 planities manet sicca, quamvis prona aequora (PLIN. aestus maris) superveniant. AMM. *passim, velut* 22, 8, 46 Pontus dulcior aequorum ceteris. 26, 10, 18 relapsa ... aequorum magnitudo. CARM. frg. Mar. Victor. gramm. VI 76, 3 mare non amo, quod modo cum placido stetit aequore, litora caedit. HIER. epist. 3, 4 (*ex Verg.*). 14, 6 in morem stagni fusum aequor. 108, 27 crispantia maris aequora labens carina sulcavit. CLAVD. carm. min. 27, 1 oceani. PRISC. perieg. 8 oceanum, tellus quo cingitur aequore tota. 68 frangitur aequore pontus. 121. COD. Theod. 7, 4, 33 ne interiecti aequoris tractus querelae provincialium pereant (*i. transeant*). SVLP. SEV. dial. 3, 14, 2 cum summa placati aequoris quiete. MART. CAP. 6, 591 supra terras et aequora. 6, 623 per diversa aequora. 6, 651. CYPR. GALL. Ios. 564 maris patuerunt aequora rubri. RVT. NAM. 2, 13. ARATOR 1, 129 aequoris ... aquas. CORIPP. Ioh. 1, 166.

verba ob imagines notabiliora pro navigare: ENN. ann. 563 ratibus repentibus aequore in alto. 566 labitur ... carina per aequora cana (OV. epist. 10, 65. 18, 155). CAT. 64, 7 caerula verrentes abiegnis aequora palmis. VERG. Aen. 3, 290 certatim socii feriunt mare et aequora verrunt (5, 778). 5, 143 convulsum remis rostrisque ... aequor (8, 690). OV. epist. 2, 87 spumescant aequora remo (3, 65 canescant). met. 3, 657 impellit ... aequora remis (SIL. 14, 359 fodit). Pont. 3, 1, 1 pulsatum remige. LVCAN. 5, 449 tonsis aequora moturae *classes* (VAL. FL. 5, 45 movebimus). HOMER. 181 pulsarunt aequora proris. STAT. Theb. 5, 141 spumant eversa lacertis aequora.

CAT. 64, 12 rostro ... proscidit aequor *Argo.* VERG. Aen. 5, 219 secat *navis* ... aequora (10, 166 LVCAN. 8, 169 VAL. FL. 4, 270 HOMER. 195, *passim de navi vel nauta*). VAL. FL. 1, 363 patrium frangit Neptunius aequor ... Euphemus. 1, 600 domat aequora velo. 3, 472 adque aequora pectore tollunt (*cum tmesi*). STAT. Theb. 5, 335 dispellens aequora prora. VERG. Aen. 2, 780 vastum maris aequor arandum (3, 495 OV. am. 2, 10, 34 *passim*). OV. Pont. 1, 4, 35 ligno vastum sulcavimus aequor (*cf.* hal. 100; GERM. 45 SEN. Ag. 440 LVCAN. 2, 703 VAL. FL. 3, 32 HOMER. 219). trist. 1, 4, 3 findimus. CAT. 101, 1 per aequora vectus (VERG. georg. 1, 206 Aen. 1, 376. 3, 325. 6, 335. 7, 228 OV. epist. 16, 5; met. 5, 499 advehar). VERG. Aen. 6, 355 notus ... per aequora ... vexit me. 3, 157 permensi classibus aequor. LVCAN. 5, 492 ire per aequor. STAT. Theb. 4, 24 longum super aequor ituris. VERG. Aen. 3, 191 cava trabe currimus aequor (5, 235. VAL. FL. 1, 306 aequore). VERG. Aen. 3, 377 quo tutior hospita lustres aequora (3, 385 LVCAN. 5, 347. 9, 1057 VAL. FL. 3, 388). OV. epist. 7, 57 temptantibus aequor (LVCAN. 9, 321). fast. 4, 289 legit.

LVCR. 5, 1227 vis ... venti induperatorem classis super aequora verrit. VERG. Aen. 1, 29 iactatos aequore toto (HOR. carm. 4, 4, 54 STAT. Theb. 12, 12). 3, 403 transmissae ... trans aequora classes. HOR. epod. 10, 11 feratur aequore (OV. met. 11, 443 super aequora. 13, 267 per aequora classe. VAL. FL. 4, 56). OV. met. 14, 470 ventis per aequora rapti. FVR. ANT. carm. frg. 4 sicut fulca levis volitat super aequora classis. MANIL. 5, 51 fluitabunt aequore rostra. TIB. 2, 6, 4 virum ducent aequora. OV. epist. 20, 67 difficili deducta est aequore navis. LVCAN. 8, 272 volvuntur in aequore puppes. HOR. carm. 3, 24, 41 vincunt aequora navitae (VAL. FL. 5, 511). OV. Ibis 593 superaris naufragus aequor. VERG. Aen. 1, 389 conscendi navibus aequor (CARM. frg. Spart. Pesc. 8, 6). VAL. FL. 4, 345 rursus ... capessunt aequora. *cf.* 4, 541 adorti. HOR. carm. 1, 7, 32 iterabimus aequor. OV. epist. 17, 117 repeto (LVCAN. 4, 436).

notabilia *varia*: *technice*: maris aequor: COLVM. 8, 17, 3 si loci situs ita competit, ut in solo piscinae posita libella septem pedibus sublimius esse maris aequor ostendat. 8, 17, 4 pari libra cum aequore maris est. *maris aqua quasi materies* (*cf. epitheton* salsum *inde ab* ENNIO *lectum,* aequore tingui *inde a* VERG.): OV. am. 2, 10, 34 quae lassarit arando, aequora periuro naufragus ore bibat. met. 11, 488 egerit hic fluctus *ex navi* aequorque refundit in aequor (*cf.* VAL. FL. 3, 474 mittitur in puppem remo mare). LVCAN. 2, 627 spumoso Calaber perfunditur aequore Sason. 3, 687 restinguat ut aequore flammas. 4, 82 arcus ... oceanum ... bibit ... et caelo defusum reddidit aequor. VAL. FL. 4, 666 effluit *a Cyaneis* imber spumeus et magno puppem procul aequore vestit. SIL. 3, 48 infuso stagnantes aequore campos. 10, 325 revomentes aequora nautae. 15, 788 *belua* absorbet late permixtum piscibus aequor. STAT. Theb. 5, 382 pars clipeis munire ratem, pars aequora fundo egerere. MART.

13, 79 spirat in advecto, sed iam piger, aequore mullus; languescit: vivum da mare, fortis erit. AVSON. epigr. 106, 3 madidos salis aequore crines. *pro magna aquae copia*: VAL. MAX. 9, 1, 1 *balineorum* inpensa levibus initiis coepta ad suspensae caldae aquae tantum non aequora penetravit. SEDVL. carm. pasch. 2, 130 misceri ... plangoribus aequor (pasch. op. 2, 10 p. 211, 3 vastum pelagus lacrimarum). CASSIOD. var. 7, 6, 3 thermarum ... pulcritudo quid esset, si dulcissima quaedam aequora non haberet. *proverbialiter dicta*: VERG. ecl. 1, 59 ante leves ergo pascentur in aequore (aethere *codd.*) cervi. HOR. epod. 16, 34 ametque salsa levis hircus aequora. OV. met. 14, 37 prius ... in aequore frondes ... nascentur. ANTH. 440, 1 ante rates Siculo discurrent aequore siccae. OV. trist. 1, 8, 1 in caput alta suum labentur ab aequore retro flumina. LYGD. 3, 4, 85 nam te nec vasti genuerunt aequora ponti, *ut sis immitis*. OV. met. 13, 804 truculentior ursa, saevior aequoribus. fast. 3, 580 asperior quovis aequore frater erat. SIL. 8, 257 Graio funestior aequore Campus *Martius* (*ob ambitum*). OV. ars 1, 58 aequore quot pisces ... teguntur. Pont. 2, 7, 28 quot ... natent pisces aequore. fast. 1, 493 omne solum forti patria est, ut piscibus aequor. MANIL. 5, 731 quot eant semper nascentes aequore fluctus (VAL. FL. 6, 163). HOR. carm. 4, 15, 3 ne parva Tyrrhenum per aequor vela darem. ALBINOV. carm. frg. 21 aliena quid aequora remis et sacras violamus aquas? BVCOL. Eins. 2, 8 atqui[n] turbari sine ventis non solet aequor. *translate*: PROP. 3, 9, 3 quid me scribendi tam vastum mittis in aequor? OV. met. 15, 176 magno feror aequore plenaque ventis vela dedi. STAT. Theb. 12, 809 et mea iam longo meruit ratis aequore portum. PROSP. de provid. 98 legis in aequore aperto ... ventis dare ... vela. ENNOD. dict. 8 p. 449, 2 quodlibet scientiae fuerit aequor ingressus. IVVENC. 3, 605 tranquillior aequora vitae concordi sternit mitis moderatio pace. LICENT. carm. 77 turbata per aequora vitae.

de **aliis aquis**: VERG. Aen. 8, 89 mitis ut in morem stagni placidaeque paludis sterneret aequor aquis *Thybris*. 8, 96 viridisque secant placido aequore silvas *navigantes Thybrim*. OV. met. 13, 955 diversis lapsi de partibus amnes totaque vertuntur supra caput aequora nostrum. SEN. Herc. O. 1073 inferni ratis aequoris nullo remigio venit. SIL. 3, 258 Tingim (*ducem*) rapido mittebat ab aequore Lixus *fluvius*. 4, 597 fessum ... sub aequora *Trebiae* mergit *equus*. STAT. Theb. 1, 290 Stygia aequora fratris obtestor. IVL. VAL. 2, 27 p. 95, 13 cessit aequoris facies (*in fluvio gelato*) ad pondus equitantis. AVIEN. or. mar. 546 sonorus volvit aequor spumeum Anystus amnis (orb. terr. 1030). 684 stagni. orb. terr. 335 intenti prolabitur aequoris unda (*de Nilo*). 342 vagis anfractibus aequor proserit *Nilus*. 424 extento patulos premit aequore terras interceptus habes. CLAVD. carm. m. 26, 44 *de Apono*. SIDON. epist. 2, 2, 18 ANTH. 528, 1 PAVL. PETR. Mart. 5, 626. 6, 75. CASSIOD. var. 11, 14, 2 *lacus Larii*.

synonyma: *ad I*: planities, campus apertus. *ad II*: mare, pontus, pelagus, oceanus, freta, sal, fluctus, aquae, unda, vada. *opposita*: *ad I*: collis, mons, altitudo, eminentia, vallum. callis. *ad II*: tellus, terra, scopuli, rupes, insula. fluvius, amnis, stagnum.

aequorātus qui iurat in mare GLOSS. II 565, 19. *cf.* GLOSS. Mai VI 505[a] aequorandum navigandum. *legendum* ibat *vel* iverat *cum Goetzio (Löwe, Gloss. nom. p. VII, 1).*

aequoreus, -a, -um. *ab* aequor. *adi. a neotericis formatum, quo maxime delectabatur* OV., *quarto demum saeculo receptum pedestribus.* aequorium NOT. Tir. 110, 82, -ius GLOSS.

GLOSS. II 568, 18 aequorius (-eus *frg. Deycks.*) marinus. CAT. 64, 15 Nereides (OV. am. 2, 17, 17). VERG. georg. 3, 243 genus *i. pisces* (CARM. de resurr. 69). CVLEX 357 fluctu (OV. met. 15, 605 OREST. 106). CIRIS 451 pristes (pestes *Helmst.*, pisces *rell.*). PRIAP. 9, 4 deo (OV. met. 12, 197 fast. 5, 512 Pont. 2, 10, 40 SEN. Ag. 215. VAL. Fl. 1, 138 divos. 1, 212 deos). PROP. 1, 17, 25 aequoreae formosa Doride natae. 3, 7, 67 o centum aequoreae Nereo genitore puellae. OV. epist. 5, 62 aquis (7, 62. 15, 108 ars. 1, 410. 528. 2, 62. 3, 402 rem. 692. Ibis 464 met. 11, 520 fast. 1, 340. 2, 68. 116. 4, 498. 578 Pont. 2, 10, 28. 3, 1, 22 trist. 1, 1, 90. 1, 4, 2. 5, 7, 2 LVCAN. 8, 788). epist. 18, 126 deam *Leucotheam* (ars 2, 124 deas. Pont. 4, 10, 14 *Circae*). 18, 160 vias. EPIST. Sapph. 199 Lesbides. OV. rem. 257 undas (met. 12, 580 fast. 2, 149 LVCAN. 1, 401 VAL. FL. 3, 421 MART. 13, 84, 1 AVIEN. Arat. 800 AMBR. serm. 55, 7 PAVL. NOL. carm. 5, 48). met. 10, 78 piscibus (trist. 1, 2, 56). 10, 617 origine *Hippomenis*. 11, 212 monstro (VAL. FL. 4, 750 STAT. Theb. 9, 300 MART. epigr. 27, 9). 11, 226 Thetidis. 14, 557 naides. 15, 752 Britannos (PROSP. epigr. in obtr. Aug. 2, 5). fast. 1, 372 senis *Protei* (GERM. 665). Pont. 1, 1, 70 salis (2, 7, 74. LVCAN. 10, 257 sales. MART. 13, 89, 2 AVSON. 344, 2). 4, 1, 30 imbre. trist. 1, 8, 35 ventos. MANIL. 2, 194 astris (*Piscibus*). 2, 558 iuvenem (*Aquarium*. 5, 505). 5, 408 mercis. 5, 433 nymphas. ALBINOV. carm. frg. 7 canes. GERM. 371 pristis. SEN. Phaedr. 957 vulgus (*i. undas*). 942 genitor (COLVM. 10, 200 pater. VAL. FL. 1, 193 STAT. Theb. 6, 529). OCTAVIA 7 Alcyonas. LVCAN. 4, 111 tridentis (6, 396 cuspide. MART. 5, 24, 12 tridente. AVSON. 334, 81). 5, 800 harenas. 6, 15 limite (litore *V*). 6, 350 Achillis. 6, 422 triumphos. 9, 233 rapinas *Cilicum*. 9, 447 metus (*quales metuunt nautae*). 9, 757 umor. CALP. ecl. 7, 65 vitulos. VAL. FL. 1, 483 cursus. 2, 127 Lemnon. 4, 249 rege. 5, 91 busti (*ad mare siti*). SIL. 3, 320 aequoreus Nasamon, invadere fluctu audax naufragia et praedas avellere ponto. 5, 132 iuvenci (*phocae*). 6, 663 aequoreum iuxta decus et navale tropaeum. 7, 414 sorores. 11, 448 aequoreo portavit Ariona dorso. 12, 446 puppim. 13, 731 aequoreis victor cum classe Lutatius armis. 14, 32 tropaeis. 14, 449 ope aequorei funis delapsus in undas. 15, 259 aequorei certaminis alto donatur titulo. 16, 627 aequoreis Libyae ... oris. 17, 54 vias (RVT. NAM. 1, 156). HOMER. 81 matris (*Thetidis*). STAT. Theb. 3, 694 cautes. 5, 475 Phrixi. 6, 447 sonipes (*Arion, Neptuno progenitus*). 12, 730 Theseus. Ach. 1, 53 nectare (*apud Oceanum poto*). MART. epigr. 28, 5 pulvere (*naumachiae*). 10, 58, 1 Anxuris. 13, 21 Ravenna. 14, 209 concha. (SOL.) Pont. 2 catervas (*pisces*). ALEX. c. Dind. p. 172, 19 aequoreas animantes (*pisces*). AVSON. 334, 135 pecus (*silurus*. VITA Desid. 13). 298, 11 amnes, quorum ... fervent aequoreos imitata fluenta meatus. AMM. 22, 8, 9 *Bosphoros* in aequoream panditur faciem. 23, 6, 26 fluvii multi ... aequoream multitudinem inundantes. HEGES. 5, 41 viatores (*Iudaeos per mare rubrum*). 5, 46 iter. CLAVD. 5, 378 populator (*i. piscator*). 17, 282 Iovis. 8, 422 habenas. 9, 3 socer (*Nereus*). carm. min. 30, 124 patrui (*Neptuni*). rapt. Pros. 3, 11 proceres. PAVL. NOL. carm. 2, 9 nectare (*i. aqua*). SEDVL. pasch. op. 1, 9 undis ... aequorea divinitus aedificatione suspensis (*in mari rubro*). PROBI app. gramm. IV 203, 19 mare ... elementum aequoreum esse. ENNOD. carm. 1, 6, 18 militis (*i. nautae*). CORIPP. Ioh. 2, 433 erravit navita campis aequoreis. *de fluvio*: STAT. Theb. 9, 462 salo *i. quasi maris*. MART. 10, 51, 8 aequoreis splendidus Anxur aquis. CYPR. GALL. deut. 48 Iordanis. AVSON. 293, 2 amnis (*Baetis*). 334, 483 Garumnae (403, 1). PROSP. de provid. 36 amnibus. *ab aequore campi*: SIL. 16, 314 fluctuat aequoreo fremitu rabieque faventum, carceribus nondum reseratis, mobile vulgus. ITIN. Alex. 45 petram superne aequoream virentemque.

Aequoreus *cogn. vir.* CORP. VI 1057 (*a. 210*) 2, 9 L. Septim(ius) Aequoreu(s). X 1927 (*Puteolis*) Aequoreo retiario. *V*

Aequorna *dea barbara.* CORP. III 3776 (*in vico Nauporti, liberae rei publicae aetate*) aedem Aequor. 3832 (*Emonae*) Auctus Aecornae v. s. l. 3833 G. Cl. Priam. Aec. v. s. l. m. 3831 C. Aemilius Felix Aecur. v. s. l. m. *cf. Wissowa, PW. I 605.* *Diehl.*

Aequum, -ī, *Αἰκοῦον κολωνία Ptol., municipium Delmatiae non longe a Salona, colonia Claudia tribu Tromentina. cf. Mommsen Corp. III p. 360; Tomaschek, PW. I 605.* CORP. III 1323 P. Celsenio Constanti dec(urioni) col(oniae) Delmatiae Cl(audiae) Aequo. 2026 dec(urioni) col(oniae) Aequitatis. 1108 dec(urioni) col(oniae) Aequens(is). 9783 dec. col. Aequensi. 8721 IIviro col. Aequensium. 1596 (*ex schedis, corrupte*). 4376 (*item*) col. Aequ. 1223 domi Aequo. 1262 domo Aeq. 3016 domo Aequo. 15004 (*Burni*) M. Valerius Liberalis m. leg. XI Cl. ... domu Cl. Aequo. XI 3 (*Ravennae*) T. Plotius Tromentina Rufinus Aequo. XIII 6828 Aequ(o). 6831. 6833. 5982. TAB. Peut. 6, 3 Aequo (ITIN. Anton. 269, 6). RAVENN. 210, 14 Aequon.

Aequēnsēs, -ium *incolae.* CORP. III 2732 Aequenses municipes. *alia v. supra.*

Aequum Tuticum (*Τούτικον Ptol.*), *si recte sic scribitur, statio regionis II ad viam Traianam prope Beneventum. cf. Mommsen, Corp. IX p. 122; Hülsen, PW. I 605.* CIC. Att. 6, 1, 1 Equo tutico. SERV. Aen. 8, 9 et Beneventum et Equumtuticum (ecumtuticum *Sang. Floriac.*) ipse condidit *Diomedes*. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 87 *ad verba* mansuri oppidulo quod versu dicere non est, signis perfacile est *notat* Aequum Tuticum significat, cuius nomen hexametro versu compleri non potest. TAB. Peut. 6, 4 Aequo tutico. ITIN. Anton. 103, 2 ad Equum tuticum (tutium *vel* tucium *aliquot codd.*). 111, 7 Equo tutico (tutio *pars codd.*). 112, 3 ab Equo tutico (*item*). 115, 7 (tudico *unus cod.*). RAVENN. 281, 8 Egotantico. ITIN. Burdig. 29, 19 mansio ad Equum Magnum. *V.*

aequus, -a, -um. [*cf. c.* aequor, *fortasse c. ind.* ēkaḥ *'unus'*. *Th.*] CHAR. gramm. I 93, 3 'ad aequas' an 'ad aquas vocare' dici debeat, quaesitum est ... sed melius 'ad aequas', quod olim greges equorum in circum inducebantur ibique per populum cursu aequabantur. PAVL. FEST. 21 ab aequo iniquum. PRISC. gramm. III 219, 26 aequus *et dativum et genetivum asciscit.* SERV. Aen. 2, 426 'iustum' secundum leges vel aliqua ratione constrictum, 'aequum' iuxta naturam accipiunt. *cf.* ISID. diff. 68 orig. 10, 7. DION. HAL. ant. 12, 4 *αἶκον ... ὑπὸ Ῥωμαίων τὸ μηδεμίαν ἔχον ἐξοχὴν καλεῖται. v. sub III subst.* QVINT. inst. 12, 10, 30 'equos' et 'aequum' scribimus (aecum *Bambergens. et Bernens. codd.*), *cf.* GRAMM. suppl. 298, 23.
formae: S. C. de Bacch. 27 senatus aiquom censuit. CORP. I 201, 4 utei aequom fuit. *cf.* III 355. *sic saepissime in codd. praecipue apud* PLAVT. TER. LIV. VAL. FL. 4, 621 PLIN. epist. 5, 10, 3 FRONTO p. 86, 25 N. *nom. sing. masc.* aequos, *cf.* PLAVT. Poen. 359 VERG. georg. 2, 225 SEN. contr. 7, 5 (20), 12 apocol. 10 TER. Haut. 27. *gen. plur. masc.* aequom oratio. *passim variant codd. inter* aequum *et* aecum, *cf.* NOT. Tir. 1, 70 ENN. trag. 161 PACVV. trag. 32 TITIN. com. 134. *passim ap.* PLAVT., *cf. Studemund cod. rescript. Ambrosian. apograph. ind. s. v.* aecum. *praeterea saepius in codd.* TER. CIC. LVCR. LIV. *al.* *legitur inde a* PLAVTO.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *de loco*: **A** ***proprie*** *i. q. planus*: VARRO ling. 5,123 aqua, quod aequa summa. rust. 1, 6, 6 campester locus is melior, qui totus aequabiliter in unam partem verget, quam is, qui est ad libellam aequos. 1, 20, 2 primum in aequo loco et sine aratro, tum eo levi ... (*de domando iuvencos*). CIC. Caecin. 50 illud vero nullo modo potest, deiectus esse quisquam, non modo qui tactus non sit, sed ne in aequo quidem et plano loco (*opp.* de superiore loco in inferiorem). de orat. 3, 23 sive de divina vi sive de humana sive ex inferiore loco sive ex aequo sive ex superiore ... *loquitur*, rivis est diducta oratio. epist. 3, 8, 2 scio meos multos et inlustris et ex superiore et ex aequo loco sermones habitos cum tua summa laude ... ad te vere potuisse deferri (*cf. Munro ad* LVCR. 1, 411 hoc tibi de plano possum promittere). *praecipue in re militari*: CAES. Gall. 7, 28, 2 ubi neminem in aequum locum sese demittere, sed toto undique muro circumfundi viderunt. 7, 44, 3 constabat inter omnes dorsum esse eius iugi prope aequum. 7, 51, 1 legio decima ..., quae pro subsidio paulo aequiore loco constiterat. 7, 53, 2 cum ... in aequum locum descenderet *Vercingetorix* (*cf.* BELL. Afr. 79, 1 BELL. Hisp. 25, 3 LVCAN. 4, 703). 7, 74, 1 regiones secutus quam potuit aequissimas. civ. 1, 41, 2 ibi paulisper sub armis moratus facit aequo loco pugnandi potestatem (*cf.* BELL. Hisp. 24, 2 neque tamen aequo loco sui potestatem faciebat, sed ex grumo ... excelsum tumulum capiebant. *cf.* 26, 3). 1, 71, 1 cum in loco aequo atque aperto confligeretur. 3, 45, 3 cum una ex parte prope aequum aditum haberet (*cf.* LIV. 38, 20, 7). 3, 55, 1 Caesar exercitum in aciem aequum in locum produxit. BELL. Alex. 18, 3 qui se in aequo loco ac plano pares esse confidebant. 17, 5 in eos, qui in litore aequo institerant, impetum fecerunt (*cf.* LIV. 9, 31, 15). BELL. Hisp. 5, 7 in aequum locum deducere (*cf.* SALL. Cat. 59, 1 Iug. 52, 5. LIV. 7, 34, 8 spatium consuli dedit ad subducendum agmen in aequiorem locum et ipse in summo constitit vertice). BELL. Hisp. 25, 1 loco aequo se committere audebant (*cf.* LIV. 5, 18, 8). 38, 6 ex celeri festinatione circummunitiones iugo derigunt, ut aequo pede cum adversariis congredi possent. SALL. Cat. 57, 4 locis aequioribus expeditus ... sequeretur. VERG. Aen. 9, 56 non aequo dare se campo. 11, 706 dimitte fugam et te comminus aequo mecum crede solo. PROP. 3, 9, 8 palma nec ex aequo ducitur una iugo. OV. ars 2, 71 monte minor collis, campis erat altior aequis. LIV. 2, 50, 1 aequo campo conlatisque signis. *inde saepius.* 7, 23, 8 ut pila omnia hastaeque non tamquam ex aequo missa vana ... caderent. 9, 3, 2 omnia aequa et plana erunt Romano in perfidum Samnitem pugnanti. 21, 5, 11 si aequo dimicaretur campo. 25, 14, 9 itaque pro se quisque omnes per aequa atque iniqua loca ... pervadunt inrumpuntque. 44, 5, 7 ad aequiorem vallem perventum est. *passim apud* LIV. SEN. epist. 41, 4 ex superiore loco homines videntem, ex aequo deos. COLVM. 2, 2, 1 campum non aequissima situm planitie nec perlibrata, sed exigue prona. SIL. 4, 551 quantumque interiacet aequi ad ripas campi, tantum vibrantia condunt tela. *cf.* TAC. hist. 2, 14. 4, 71 aequioribus iugis. ann. 4, 49 *saepius.* COLVM. 10, 21 nec cruribus aequa terga rubi, spinisque ferat paliuron acutis.

B ***translate*** *fere i. q. secundus, opportunus, idoneus*: CAES. civ. 3, 73, 5 locum se aecum ad dimicandum dedisse (*cf.* 1, 71, 4. 2, 33, 5 Gall. 3, 17, 7). 1, 85, 2 qui etiam bona condicione, et loco et tempore aequo, confligere noluerit (*cf.* LIV. 26, 3, 1 et tempore et loco aequo instructos. 38, 45, 11 loco aequo, tempore tuo pugnasti? SVET. Iul. 35 neque loco neque tempore aequo). civ. 2, 34, 1 hanc (*vallem*) uterque si ... transire conarentur exspectabat, quo aequiore loco proelium committeret. Gall. 5, 49, 6 quam aequissimo loco potest, castra communit. *cf.* BELL. Alex. 38, 3 facillimum accessum et aequissimum ad dimicandum locum. BELL. Afr. 73, 4 aequo loco invitat ad dimicandum. BELL. Hisp. 14, 4. NEP. Milt. 5, 4 Datis etsi non aequum locum videbat suis, tamen fretus numero copiarum ... confligere cupiebat. LIV. 5, 47, 2 animadverso ... saxo ascensu aequo. 9, 4, 9 aequo aut iniquo loco dimicandi ... copia esset. 21, 7, 6 locus ... satis aecus agendis vineis fuit. 33, 4, 3 Macedonum vero phalangem et tunc stetisse et loco aequo iustaque pugna semper mansuram invictam. 38, 40, 14 prout locus iniquus aequusve his aut illis. 38, 49, 1 iniquo loco dimicavi. dic igitur, quo aequiore potuerim dimicare. *saepius apud* LIV. CVRT. 6, 1, 6 ut primum sibi quam hosti aequiorem locum capere potuerunt. TAC. hist. 3, 20. 4, 30. ann. 1, 68 non hic silvas ac paludes, sed aequis locis aequos deos. VVLG. Ezech. 18, 25 dixistis: non est aequa via domini. *cf.* 29. 33, 17 non est aequi ponderis via domini (εὐθεῖα).

subst. neutr. **aequum,** -ī *locus aequus*: BELL. Alex. 60, 3 cum Cassium ... aciem instruxisse loco superiore videret, causa interposita, quod is in aequum non descenderet, Marcellus ... persuadet (*cf.* OV. fast. 3, 835 Caelius ex alto qua mons descendit in aequum. LIV. 1, 12, 1. 7, 14, 10. 10, 14, 8. 22, 14, 11. 14. STAT. Theb. 6, 929 ex aggere in aequum ... descendit. *inde de pugnando in universum*: STAT. Theb. 11, 393 tandem ... scis ... fidem, descendis in aequum?). BELL. Hisp. 5, 7 in aequum deducere (*cf.* 6, 1). 29, 3 non habuit dubium, quin media planitie in aequum ad dimicandum adversarii procederent (*cf.* FRONTIN. strat. 2, 3, 14). VERG. Aen. 9, 67 excutiat Teucros vallo (*clausos*) atque effundat in aequum. LIV. 5, 38, 4 haud dubius facilem in aequo campi tantum superanti multitudine victoriam fore. 7, 23, 6 in aequum demitti agmen vidit. 22, 12, 7 si excipere degressum in aequom possit. STAT. Theb. 4, 379 decurrit in aequum vertice ab Ogygio. 6, 690 maiorque manus speratur in aequo. STAT. Theb. 6, 851 iam tunc astu deducit in aequum callidus et celsum procurvat Agyllea Tydeus. *alia translatione*: SEN. benef. 2, 13, 2 quam potuit benignissimus fuit descenditque in aequum et detraxit muneri suo pompam. SEN. nat. 4, 13, 4 unum hoc erat, quod divites in aequum turbae deduceret, quo non possent antecedere pauperrimum. SEN. epist. 51, 9 quae sit libertas, quaeris? nulli rei servire, nulli necessitati, nullis casibus, fortunam in aequum deducere.

II *de relatione pari*: *aequalis, idem, similis, par, de rebus et de hominibus*: GLOSS. ἴσος. **A** *addita comparatione* (*sequitur cum vel* atque, *et vel dat.*): PLAVT. Cist. 532 quando aequa lege pauperi cum divite non licet, perdam operam potius quam carebo filia. Trin. 452 cum vostra nostra non est aequa factio. TER. Eun. 91 utinam esset mihi pars aequa amoris tecum ac pariter fieret. CORP. I 1230 (= IX 1140) IIIIvir. d(e) s(enatus) s(ententia) portas, turreis, moiros turreisque aequas qum moiro faciundum coiraverunt. CIC. Mur. 31 aequa parta cum P. fratre gloria. LIV. 10, 24, 16 ut ita sortem aequam sibi cum collega dent. *cf.* 21, 3, 6. 26, 24, 3 FEST. 246 VELL. 2, 31, 2. PLAVT. Trin. 493 aequo mendicus atque ille opulentissimus censetur censu ad Acheruntem mortuos. VARRO ling. 6, 8 dies aequus fit ac nox. CIC. top. 71 si consilio iuvare cives et auxilio aequa in laude ponendum est, pari gloria debent esse ii, qui consulunt, et ii, qui defendunt. CAES. civ. 2, 15, 1 aggerem ... facere instituerunt aequa fere altitudine atque ille congesticius ex materia fuerat agger. Gall. 1, 43, 1. *cf.* HOR. carm. 1, 4, 13 pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas regumque turris. 2, 18, 32 aequa tellus pauperi recluditur regumque pueris. 3, 1, 14 aequa lege Necessitas sortitur insignes et imos. OV. met. 2, 134 ferant aequos et caelum et terra calores. LIV. 9, 4, 3 alias condiciones pacis aequas victis ac victoribus fore: si agro Samnitium decederetur, coloniae abducerentur, suis inde legibus Romanum ac Samnitem aequo foedere victurum. MANIL. 3, 446 aequum lucis ... et umbras ferre iugum. STAT. Theb. 12, 758 aequa notavit hinc atque hinc odia. *saepius.* TER. Ad. 183 libertatem aiunt esse aequam omnibus (*cf.* QVINT. decl. 301 p. 185). VERG. georg. 2, 286 vires dabit omnibus aequas terra. OV. met. 9, 720 tetigit rude pectus et aequum vulnus utrique dedit. LIV. 3, 41, 10 Sp. Oppium Ap. Claudio adiutorem ad urbem tuendam aequo omnium decemvirorum imperio decernunt. 4, 5, 1 regibus exactis utrum vobis dominatio an omnibus aequa libertas parta est? 8, 5, 4 condiciones pacis feramus aequas utrisque. MASVR. SABIN. libr. iur. civ. Gell. 5, 13, 5 aequa causa feminae viris potiores habitae pupillarisque tutela muliebri praelata. SEN. epist. 86, 2 aequum inter omnes cives ius sit. HOMER. 135 gratesque agit omnibus aequas. QVINT. decl. 336 p. 322 aequum utrique ius. VERG. Aen. 9, 671 abietibus iuvenes patriis et montibus aequos. 12, 569 aequa solo fumantia culmina ponam. HOR. sat. 1, 3, 118 regula, peccatis quae poenas inroget aequas. ars 38 sumite materiem vestris, qui scribitis, aequam viribus. PROP. 2, 3, 22 carminaque Erinnes non putat aequa suis. OV. met. 6, 11 et haec de plebe suoque aequa viro fuerat. trist. 3, 12, 4 tempora nocturnis aequa diurna facit (*cf.* fast. 3, 878). 5, 5, 43 mores illis heroisin aequos. Pont. 2, 9, 13 fortunam decet hoc istam: quae maxima cum sit, esse potest animo vix tamen aequa tuo. fast. 1, 459 postera lux hiemem medio discrimine signat aequaque praeteritae ... erit. EPICED. Drusi 83 par illud ubi est totidem virtutibus aequum. 331 aequa paternis gloria. LIV. 27, 49, 5 aequa Cannensi clades. SEN. dial. 2, 6, 8 illa, quae sapientem tuentur, et a flamma et ab incursu tuta sunt ... excelsa ... dis aequa. 7, 16, 2 ingentia et aequa divinis. 10, 17, 6 dis aequos honores. nat. 3, 28, 4 nec id aquis arduum est, quoniam aequo terris fastigio adscendet *mare.* epist. 94, 61 aequum arcibus aggerem. VAL. FL. 1, 434 umeros fortes spatiumque superbi pectoris Herculeis aequum ... lacertis. SIL. 5, 99 cui par imperium et vires legionibus aequae. STAT. Ach. 1, 173 iam gravis amplexu iamque aequus vertice matri. 1, 471 aequum moenibus orbem. 1, 808 caris ... para conubia natis, quas tibi sidereis divarum vultibus aequas fors dedit. Theb. 1, 535 ora Dianae aequa. 2, 426 haec mea regi Argolico, nondum aequa tuis, vice dicta reporta. 3, 13 nostris turribus aequi Thespiadae. 6, 119 superis aequus labor. 7, 448 in vallum elatae rupes devexaque fossis aequa. 9, 124 iacit ipse trabem, volat illa sagittis aequa. 9, 837 huic aequam nosces nec Pallada dextrae. IVV. 4, 71 dis aequa potestas. 6, 323 palma inter dominas, virtus natalibus aequa. *saepius.* BOET. mus. 4, 2 p. 306, 4 Fr. tres B aequi erant duobus A. duo igitur A aequi sunt ad quattuor C. *saepius.* **B** *absolute*: ENN. trag. 349 Areopagitae qui dedere aequam pilam (*cf.* CIC. epist. 8, 8, 3 cum aequo numero sententiae fuerunt. SEN. contr. exc. 3, 2 aequis sententiis absolutus. QVINT. decl. 254 p. 38). PLAVT. Pers. 72 ut aequa parti prodeant ad tris viros. *cf.* Rud. 552 aequas habemus partes. TER. Ad. 130. CATO agr. 93 amurcam cum aqua commisceto aequas partes. CIC. Arat. 359. LVCR. 3, 124. 4, 1231 plus parte aequa. 5, 684 in partes non aequas dividit orbem. CAES. civ. 3, 10, 7 aequa parte contentum. VERG. Aen. 9, 751 sternit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

humi moriens atque illi partibus aequis huc caput atque illuc umero ex utroque pependit. LIV. 8,5,5. MANIL. 2,214 *saepius.* VITR. 10,3,7 GERM. 453 SEN. epist. 65,22 COLVM. 12,10,3 SCRIB. LARG. 68. PLIN. nat. 2,81 cum pars aequa (*i. q. dimidium*) mundi super subterque terras omnibus fiat momentis. 6,162. 7,167. 26,23 *saepius.* STAT. Theb. 1,29 magni cedat tibi Iupiter aequa parte poli. SVET. Tib. 50 partes ... aequas potentiae. 76 GAIVS inst. 3,150. *saepius ap.* ICTOS. CORP. II 6278,39 numerus universae familiae aequis partibus in singulos dies dispartiatur. PLAVT. Asin. 303 ad pedes ... adligatumst aequom centumpondium. *cf.* LVCR. 2,239 ponderibus non aequis. VITR. 6,1,8 calices duo in una fornace aeque cocti aequoque pondere ... sumantur. *saepius.* GERM. 364 equos non aequo pondere rexit. COLVM. 6,14,5 *saepius.* SCRIB. LARG. 46 *saepius.* PLIN. nat. 25,138. *inde saepius.* LVCIL. 274 pedibus cercurum roboret aequis. CIC. Att. 16,6,1 utrumque pedibus aequis tramisimus (*de nave*). VERG. Aen. 12,465 *cf. p. 1032, 18.* OV. Pont. 4,5,3 nec vos pedibus proceditis aequis. fast. 3,565 nancta ratem comitesque fugae pede labitur aequo moenia respiciens. VERG. Aen. 2,724 sequiturque patrem non passibus aequis. CIC. Arat. 296 hosce (*orbes*) aequo spatio devinctos sustinet axis. *cf.* CAES. Gall. 1,43,1 hic locus aequo fere spatio ab castris Ariovisti et Caesaris aberat. MANIL. 3,606 spatio sub aequo. GERM. 209 SEN. Phaedr. 1078. VITR. 9,8,12 aequis intervallis. VERG. Aen. 5,154 post hos aequo discrimine Pristis Centaurusque locum tendunt superare priorem. *cf.* MORET. 48 notat inpressis aequo discrimine quadris. OV. medic. 71 sex habeant aequo discrimine libras. MANIL. 3,620 MART. epigr. 29,7.

OV. Pont. 4,16,11 quique vel imparibus numeris ... vel aequis sufficis. LIV. 6,35,4 id quod superesset, triennio aequis portionibus persolveretur. *cf.* CELS. 5,28,6 p. 210 D. alumen aequa portione cum ture contritum. 5,28,11. 16 SEN. nat. 7,25,4 COLVM. 4,24,9. 6,5,3. 7,5,7 MELA 3,73 PLIN. nat. 2,42. 3,5 non tertiam portionem fecere, verum aequam. 17,263 portione aequa. *inde saepius.* LIV. 7,27,3 in pensiones aequas ... solutio aeris alieni dispensata est. *cf.* 30,37,5. 38,9,9. 38,20,9. 38,38,13 VLP. dig. 33,1,3 *saepius.* SEN. Herc. f. 844 libra Phoebeos tenet aequa currus. *cf.* LVCAN. 8,467 tempus erat, quo Libra pares examinat horas, non uno plus aequa die. PLIN. nat. 10,98 aequa utrimque libra. VVLG. Ezech. 45,11 iuxta mensuram cori erit aequa libratio (ὁμοίως μία). PLIN. nat. 7,44 aequa lance pensitabit. *cf.* MODESTIN. (Trib.) dig. 42,1,20 CYPR. GALL. exod. 1059. *cf.* GLOSS. *Gallé, Altsächs. Sprachdenkm.* p. 340 equa lance equa divisio. SVET. Vesp. 25 stateram ... examine aequo. *v. p. 996, 83.* HIER. epist. 125,11 areolae aequo limite dividantur. QVINT. inst. 1,10,41 triangula ipsa plus aequis lateribus quam inaequalibus. 1,10,3 VVLG. Ezech. 43,16. FRONTO p. 68,18 N. quod mihi ille ... aequa divisione impertiat. *cf.* DIOM. gramm. I 480,4 in aliis enim *syllabis* aequa divisio est, in aliis dupla, in aliis sescupla. *inde saepius apud* GRAMM. APVL. met. 10,14 aequam vindicare divisionem. mund. 21 specierum ipsarum aequa partitio.

sic varie coniunctum: VARRO rust. 1,45,1 item milium ... et cetera ... aequis fere diebus. LVCR. 4,346 omnia quandoquidem cogit natura referri ac resilire ab rebus ad aequos reddita flexus. VERG. Aen. 5,424 caestus pater extulit aequos. 12,230 numerone an viribus aequi non sumus? (*cf.* VAL. FL. 8,320 nec numero quoniam Colchis nec puppibus aequos). HOR. sat. 2,3,233 accipe, quid contra iuvenis responderit aequus. PROP. 4,6,20 nec remis aequa favebat avis. OV. epist. 9,78 aequaque formosae pensa rependis erae. am. 3,2,66 quadriiugos aequo carcere misit equos. LIV. 1,17,2 in societate aequa possessionem imperii amitterent. 38,23,10 praedam ... cum cura, ut quam aequissima esset, per milites divisit. MANIL. 1,607 tempora signantes anni caelumque per astra quattuor in partes divisum mensibus aequis. 3,254 tunc etenim solum bis senas tempora in horas aequa patent. 3,669 sed non per totas aequa est versura figuras. VITR. 2,8,6 aequa crassitudine. 2,9,12 aequam mixtionem. 3,1,7 asses aequos sex. 9 praef. 5 duo trigona aequa magnitudine. 9,7,3 ut aequa duo hemicyclia sint divisa. GERM. 501 signa Aries Taurusque aequo tanguntur ab orbe. LVCAN. 4,5 concordia duxit in aequas imperium commune vices (*cf.* TERT. nat. 2,5 omnia super nos ... propriis spatiis, aequis vicibus ... occurrere). 8,193 iusto vela modo pendentia cornibus aequis torsit. PLIN. nat. 6,211 aequa mundi convexitas. VAL. FL. 3,675 aequo ... ordine (*cf.* SIL. 4,31) 6,97 quos ... crudi mora corticis armat aequaque nec ferro brevior nec rumpia ligno. SIL. 3,192 non aequas perlustrat flexibus Arctos. 12,497 rursusne pericula sumam, non aequus regione loci? 13,206 hos ubi non aequis variantes proelia consul conspexit telis ... concitat. STAT. Ach. 1,206 Lemnos non aequa viris atque hospita Delos gentibus. silv. 4,9,46 sed certa velut aequus in statera nil mutas. Theb. 3,605 inter et Aetnaeos aequus consurgere fratres. 6,593 ut ruit atque aequum submisit regula limen, corripuere leves spatium. 7,292 sic certe paria arma viris, sic exit in auras cassidis aequus apex. 11,321 non comites, non ferre piae vestigia natae aequa valent. 11,721 opem miseris et iura potentibus aequus supplicibusque dabat. TAC. ann. 16,4 aequum adversum aemulos. LACT. inst. 5,14,16 omnes aequos id est pares esse noluit *deus.* CARM. epigr. 493,1 non aequos (?) Parcae statuistis stamina vitae. *in re militari potissimum*: ENN. ann. 513 bellum aequis manibus nox intempesta diremit. SALL. Cat. 39,4 si ... superior aut aequa manu discessisset (*cf.* VERG. Aen. 11,861). LIV. 27,13,5 aequis manibus ... diremistis pugnam. TAC. ann. 1,63 manibus aequis abscessum. AMM. 24,4,18 aequis manibus et pari fortuna discedunt. CATO orig. 99 p. 61 Pet. postridie signis conlatis aequa fronte peditatu, equitibus atque alis cum hostium legionibus pugnavimus. *cf.* LIV. 36,44,1 aequa fronte ad pugnam procedebat (*cf.* CLAVD. 36,374 germanas adeo credas; sic frontibus aequis astant). CIC. Verr. 3,177 aequa enim contentio, aequum certamen proponitur. LVCR. 5,392 tantum spirantes aequo certamine bellum magnis ... de rebus cernere certant. 2,573 LIV. 3, 42,4. 22,13,1. FRONTO p. 42,3 N. non aequa mihi cum eo certatio.

CAES. civ. 3,112,7 sic est pugnatum, ut aequo proelio discederetur. *cf.* LIV. 3,7,5. 37,38,7. LIV. 9,12,6 lux pugnae initium fuit, quam aliquamdiu aequam ... sustinuerunt. 31,43,2 aequa pugna iusto proelio erat. *cf.* 36,44,11. HOMER. 522 quem contra infelix non aequis dimicat armis. CAES. Gall. 7,48,4 erat Romanis nec loco nec numero aequa contentio. VERG. Aen. 12,465 nec pede congressos aequo nec tela ferentis insequitur (*cf.* SERV. *ibid.* pedestris, quae est pugna aequa: at ubi inter equitem et peditem pugna est ... iniqua). *inde* HIER. epist. 6 aequo gradu certamina concitare. HIER. epist. 107,2 contra nos aequa pugnavit acie.

CAES. Gall. 7,19,3 paratos prope aequo Marte ad dimicandum existimaret. VERG. Aen. 7,540 atque ea per campos aequo dum Marte geruntur (*cf.* SERV. *ibid.*). LIV. 2,6,10 velut aequo Marte pugnatum est. *saepius.* CVRT. 4,1,8 de regno aequo, si vellet, Marte contenderet. 4,15,29 LVCAN. 3,585 SIL. 5,233. 12,422 verterat (*arma*) ad miseras non aequi Martis Acerras. *inde saepius.* VERG. Aen. 5,809 congressum Aenean nec dis nec viribus aequis (*cf.* AVSON. 235,1). 10,356 proelia ceu tollunt animis et viribus aequis *venti.* 430 agmina concurrunt ducibusque et viribus aequis. 12,218. LIV. 7,33,5 pari spe utrimque, aequis viribus. 8,9,3 *saepius.* CVRT. 6,1,2 aequis viribus dimicatum est. 7,4,33 LVCAN. 4,665 PLIN. nat. 7,77 VAL. FL. 5,284 HOMER. 896. STAT. Theb. 1,135 in diversa trahunt atque aequis vincula laxant viribus. *inde saepius.* *inde similibus relationibus*: ENN. trag. 167 eadem dicta eademque oratio aequa non aeque valet (*Eurip. Hec. 295 αὐτὸς οὐ ταὐτὸν σθένει*). CIC. Verr. 6,49 an hoc probabis, in aequa causa populorum sine pretio varium ius et disparem condicionem fuisse? Cluent. 94 quod accusantes tribuno plebis condicione aequa disceptari posse non putarunt. Verr. 4,118 in decumis, cum aequa lege et condicione venibant (*cf.* VEG. mil. 3,18 aequa condicione pugnatur). CIC. Arch. 6 quae cum esset civitas aequissimo iure ac foedere. Balb. 46 cum Camertinum foederum sanctissimum atque aequissimum sciret esse. VERG. Aen. 4,520 tum si quod non aequo foedere amantis curae numen habet iustumque memorque, precatur. LIV. 39,37,13 specie, inquis, aequum est foedus, re apud Achaeos precaria libertas, apud Romanos etiam imperium est. *saepius apud* LIV. MANIL. 3,310 aequo stat foedere tempus. PROCVL. dig. 49,15,7,1 sive is foederatus est item, sive aequo foedere in amicitiam venit .... CIC. Quinct. 45 quis tandem nobis ista iura tam aequa describit? Verr. 2,118 utrum digniores homines esse existimasti eos, qui habitant in provincia, quam nos, qui aequo iure uterentur; an aliud Romae aequum est, aliud in Sicilia? 3,38 postulat, ut sibi cum palaestritis ... aequo iure disceptare liceat. 4,6 qui iure aequo omnis putat esse oportere. 27 Phil. 1,27 off. 1,124 *cf. sub III p. 1037, 70 sqq.* rep. 3,16 Lycurgus ... ille legum optumarum et aequissimi iuris inventor. LIV. 3,53,9 satis superque humilis est, qui iure aequo in civitate vivit nec inferendo iniuriam nec patiendo. 6,37,4 non posse aequo iure agi, ubi imperium penes illos, penes se auxilium tantum sit. VELL. 2,121,1 ut aequum ei ius in omnibus provinciis exercitibusque esset. SEN. dial. 6,20,2 aequo iure genitos. 12,14,4 quam impatiens iuris aequi pietas Africani fuerit. epist. 90,6 Solon, qui Athenas aequo iure fundavit. 107,6 aequum autem ius est, non quo omnes usi sunt, sed quod omnibus latum est. *cf.* 123,16. ASCON. tog. cand. p. 84 B. TAC. ann. 2,82. 3,27 TRYPH. dig. 29,1,18,1 PAVL. dig. 46,1,55 *saepius.* CIC. or. frg. A IX 2 M. qui in sua civitate cum peregrino negavit se iudicio aequo certare posse. *cf.* Q. CIC. pet. 8 vocem denique audivimus iurantis se Romae iudicio aequo cum homine Graeco certare non posse. PS. SALL. rep. 2,3,2 ne aequeis quidem legibus. VERG. Aen. 11,321 foederis aequas dicamus leges (SERV. *ibid.* ut pari inter nos societate versemur). LVCR. 5,1148 acrius ex ira quod enim se quisque parabat ulcisci, quam nunc concessumst legibus aequis. PHAEDR. 2,1 Athenae cum florerent aequis legibus. CIC. rep. 1,47 quae (*libertas*), si aequa non est, ne libertas quidem est. qui autem aequa potest esse in istis civitatibus, in quibus ...? LIV. 4,5,5 si, quod aequae libertatis est, invicem annuis magistratibus parere atque imperitare licet. 34,54,5 omnia discrimina talia, quibus ordines discernerentur, et concordiae et libertatis aequae minuendae esse. 45,32,5 nulli civilis animus, neque legum neque libertatis aequae patiens. SEN. nat. 4,3,6 inter nullos magis quam inter philosophos esse debet aequa libertas. IVV. 8,177 aequa ibi libertas, communia pocula, lectus non alius cuiquam.

LVCR. 1,704 aequa videtur enim dementia dicere utrumque. 3,1083

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

post aliud, cum contigit illud, avemus, et sitis aequa tenet vitai semper hiantis (*cf.* STAT. Theb. 4, 811). 4, 498 aequa fides quoniam debebit semper haberi. VERG. georg. 3, 118 aequus uterque labor, aeque iuvenemque magistri exquirunt calidumque animis et cursibus acrem. HOR. ars 9 pictoribus atque poetis audendi semper fuit aequa potestas. OV. epist. 19, 166 nec spes par nobis nec timor aequus adest. LIV. 6, 32, 7 aliquamdiu aequa virtute fortunaque Latinae maxime legiones longa societate militiam Romanam edoctae restabant (*cf.* VAL. FL. 4, 151 aequae virtutis egentes). 33, 18, 14 animis quoque paribus et aequa spe pugnarunt. GRATT. 292 iamque illum impatiens aequae vehementia sortis extulit (*cf.* STAT. Ach. 1, 252 si mihi ... thalamos sors aequa tulisset, quos dabat .... Theb. 11, 282 illos ... aequa duelli sors tulit ad Manes. PAVL. sent. 4, 9, 10). SEN. Herc. O. 216 quos (*parentes*) in tutum mors aequa tulit. *cf.* Troad. 434 certe aequa mors est. epist. 30, 11 mors necessitatem habet aequam et invictam. PLIN. nat. 8, 156 aequa ex causa in Reatino agro laceratum prorigam invenimus (*cf.* NON. 4 hostimentum est aequamentum, unde et hostes dicti sunt, qui ex aequa causa pugnam ineunt). SEN. Herc. O. 589 *cum* gracilis ... gradu serperet aequo nec praecipitem volveret amnem flavus rupto fonte Lycormas (*cf.* VAL. FL. 1, 505 non fluctibus aequis nubiferi venit unda Noti. SIL. 3, 260 quaeque procul cavit non aequos Ruspina fluctus. STAT. Theb. 4, 713 numquam in ripis audax Erasinus et aequus fluctibus Asterion). SIL. 11, 424 altera iam patria atque aequo sub honore vocatur altera Carthago Capua (*cf.* HIER. epist. 92, 2 aequo honore decorabitur *diabolus*. SEDVL. carm. pasch. 1, 33 aequus honor, virtus eadem). 13, 268 nec mihi poscendi vigor afuit, alter ut aequos portaret fasces nostro de nomine consul. STAT. Theb. 3, 191 una dies similis fato specieque malorum aequa fuit. 6, 172 sic aequa gerant mihi funera matres Ogygiae. 391 terrarum decora ampla viri, decora aequa iugales. QVINT. inst. 11, 3, 159 status sit rectus, aequi et diducti paulum pedes. *cf.* 11, 3, 125 in dextrum incumbere interim datur, sed aequo pectore. VLP. dig. 17, 2, 5, 1 valet societas etiam inter eos, qui non sunt aequis facultatibus. 34, 5, 10 duo sint aequa caritate coniuncti. CAPITOL. Gord. 32, 6 ita ut ab altera parte aequa mille pedum porticus fieret. AVIEN. Arat. 997 nox aequa diem subit aemula. VVLG. exod. 37, 19 aequum erat opus sex calamorum (ἐξισούμενον). CARM. epigr. 1284, 1 aequas optavi sedes, iucunda marito perveni. RHET. Her. 4, 52 in superiores contumax, in aequos et pares fastidiosus, in inferiores crudelis. *nota*: BOET. herm. sec. 5, 11 p. 354, 19 M. si idem et aequum est dicere hominem quod animal bipes mansuetum. 6, 14 p. 469, 18 non aequum est dicere quem libet illum esse malum et rursus non esse bonum. 6, 13 p. 448, 19 illa quae secundum rationem fiunt, ad oppositorum aecum actum potuerunt retineri. SIDON. epist. 4, 18 v. 4 *machina* confessori non erat aequa suo *i. q. digna.*

subst. n. **aequum,** -ī. CATO agr. 146, 3 si non reddet, aequom solvito. HOR. epist. 1, 18, 10 alter in obsequium plus aequo pronus. LIV. 38, 21, 4 procedente certamine nihil iam aequi erat. MANIL. 4, 173 et celeris optando sortibus annos dulcibus usuris, aequo quoque tempora vendit. PETRON. 34 aequum ... Mars amat. EPIPHAN. de mensur. 20 emina sextarius in duo aequa inciditur. BOET. arithm. 1, 27 p. 56, 28 Frdl. duo angularium tetragonorum anguli aequum faciunt. *adverbialiter.* **ex aequō:** GLOSS. aequaliter. AFRAN. com. 289 quanto facilius ego, qui ex aequo venio, adducor ferre humana humanitus (*cf.* OV. am. 1, 10, 33 quae Venus ex aequo venturast grata duobus. LIV. 7, 30, 2 ut qui ex aequo nos venisse in amicitiam meminissemus. SEN. epist. 121, 23). LVCR. 1, 854 nil ... ubi ex aequo res funditus omnis tam mortalis erit quam .... 3, 124 noscere ut hinc possis non aequas omnia partis corpora habere neque ex aequo fulcire salutem. LYGD. 6, 19 convenit ex aequo. OV. met. 3, 144 dies medius rerum contraxerat umbras, et sol ex aequo meta distabat utraque. 4, 62 ex aequo captis ardebant mentibus ambo. 5, 565 Iuppiter ex aequo volventem dividit annum (*cf.* SEN. contr. 9, 3 (26), 3 si ex aequo dividimus. SEN. dial. 6, 16, 6 LVCAN. 5, 495). epist. 15, 87 ex aequo donis formaque probata. 19, 123 torqueor ex aequo vel te nubente vel aegra. ars 2, 682 ex aequo femina virque ferant (*cf.* SEN. dial. 6, 16, 1 dolorem laboremque ex aequo ... patiuntur. benef. 4, 28, 2 TAC. hist. 2, 77). ars 3, 794 ex aequo res iuvet illa duos. LIV. 10, 43, 6 in hostem imparem ex aequo pugnabant. 10, 45, 12 bellum ex aequo erat. 35, 16, 6 si ex aequo disceptatur (*cf.* 37, 36, 5 disceptatio ex aequo. *saepius*). 39, 37, 10 societas et amicitia ex aequo observatur. 42, 25, 11 ex aequo foedus fieret. 42, 30, 6 pacem ex aequo manere. SEN. Med. 432 cum saevit et cum parcit ex aequo malam. Phaedr. 659 pars aliqua matris miscet ex aequo decus (*cf.* COLVM. 6, 31, 2 ex aequo miscentur). SEN. dial. 7, 15, 3. 11, 8, 5. benef. 2, 34, 1 ex aequo posuit. 4, 4, 3. 6, 22, 1. epist. 66, 6 ex aequo magnus ac vehemens. epist. 66, 22 aves ex aequo partiuntur cibos. 88, 43 in utramque partem disputari ... ex aequo. LVCAN. 8, 231 solusque e numero regum telluris eoae ex aequo me Parthus adit. PETRON. 74 ex aequo ius firmum *approbare.* LAVS Pis. 113 diligis ex aequo. 125 quem regat ex aequo. PLIN. nat. praef. 2 sciant ... omnes, quam ex aequo tecum vivat imperium. 5, 73 in diem ex aequo convenarum turba renascitur. 6, 112 pertinent *Parthi* ad Scythas, cum quibus ex aequo degunt (*cf.* 6, 50). 17, 46 ex aequo fertilis. SIL. 6, 486 pari libeat si pendere bellum foedere et ex aequo geminas conscribere leges. QVINT. inst. 6, 1, 8 haec pars perorationis accusatori patronoque ex aequo communis est. decl. 251 p. 27 ii, qui nuptias ex aequo fecerunt. 267 p. 91 quod ex aequo vivam. 301 p. 190 erecta ex aequo cervix. TAC. Germ. 36 tracti ruina Cheruscorum et Fosi ... adversarum rerum ex aequo socii sunt, cum in secundis minores fuissent. Agr. 20 multae civitates, quae in illum diem ex aequo egerant, datis obsidibus iram posuere (*cf.* hist. 4, 64 sincerus et integer et servitutis oblitus populus aut ex aequo agetis aut aliis imperabitis). hist. 2, 97 adversam ... fortunam ex aequo detrectabant. 3, 9 temptatis levi proelio animis ex aequo discessum. 4, 74 laudatorum principum usus ex aequo vobis est. ann. 13, 2 rectores ... diversa arte ex aequo pollebant. 15, 13 pacem ex aequo utilem. PLIN. paneg. 2 quam commune, quam ex aequo, quod felices nos, felicem illum praedicamus. 83 idem estis invicem, quod fuistis, probati ex aequo. SVET. Tib. 11 mutuaque cum Graeculis officia usurpans prope ex aequo. PAVL. dig. 50, 1, 5 qui pluribus locis ex aequo negotietur, nusquam domicilium habere. APVL. Plat. 2, 28 ut ex aequo liceat omnibus honores capessere. TERT. nat. 1, 16 non ... mortuis ... ex aequo praebeatis. bapt. 17 quod enim ex aequo accipitur, ex aequo dari potest. *saepius.* CORP. XI 6146, 9 ex aequo mecum coniuncta fecit (*sic*) an(nos) XVIIII. **in aequō:** LIV. 39, 50, 11 adeo in aequo eum duobus duarum potentissimarum gentium summis imperatoribus posuerunt (*cf.* VAL. MAX. 6, 9, 5 ext. velle ac posse in aequo positum erat. 7, 2, 3 in aequo igitur malorum posuit uri tecta, vastari agros. SEN. dial. 5, 28, 4 in aequo ponimus, utrum aliquis auferat an neget. benef. 5, 6, 7 in aequo utramque ponit repulsam). SEN. Phoen. 98 qui cogit mori nolentem, in aequo est, quique properantem impedit; *cf.* 101. SEN. dial. 7, 2, 4 omnes aut sunt hostes aut, quod in aequo est, esse possunt. 12, 13, 3 utrumque in aequo mihi eius beneficium erit. nat. 6, 1, 8 omnes in aequo sumus. epist. 66, 29 tria genera bonorum in aequo sunt. 85, 22. 98, 6. 99, 31. PLIN. nat. 35, 127 in aequo extantia. TAC. ann. 2, 44 virtus ducum in aequo erat. hist. 2, 20. SEN. clem. 1, 26, 4 horum ne a necessariis quidem sibi rabies temperat, sed externa suaque in aequo habet, quo plus se exercitat. benef. 2, 29, 2 naturam oderint, quod infra deos sumus, quod non in aequo illis stetimus. *cum aliis praep.*: VLP. dig. 47, 10, 11, 1 ubicunque contra aequum quis venit. IVL. TOL. gramm. V 323, 27 quia duplo unum superhabet, ab aequo unum minus habet.

III ***de consilio*****:** **A** *de hominibus, deis aliisque effigurationibus*: *i. q. propitius, benignus, tranquillus, iustus*: PLAVT. Amph. prol. 16 itaque aequi et iusti hic eritis omnes arbitri (*cf.* Cas. 966 Truc. 629). Cas. prol. 4 ut vos mi esse aequos iam inde a principio sciam (*cf.* TER. Haut. prol. 28). Trin. 306 itane esse mavelit, ut eum animus aequom censeat? Poen. 359 non aequos in me es, sed morare et male facis. TER. Andr. 429 quo aequior sum Pamphilo (*cf.* DON. *ibid.* benevolentior, non iratus vel minus iniquus). CIC. Verr. 2, 72 erat in consilio etiam aequissimus iudex; *cf.* 4, 164 Font. 21 Rab. perd. 7. Deiot. 4 nemo enim fere est, qui sui periculi iudex non sibi se aequiorem quam reo praebeat. *saepius ap.* CIC. OV. trist. 1, 1, 45 iudex mirabitur aequus. LIV. 21, 10, 9. 42, 41, 1 eventus belli velut aecus iudex. SEN. dial. 3, 14, 2 *saepius.* HOMER. 878 QVINT. inst. 12, 7, 7 decl. 249 p. 22 SVET. Claud. 15. CORP. XI 6173, 15 non aequo iudice Fato. *saepius.* CIC. Scaur. 40 testibus enim aequis, tabulis incorruptis tenebantur. Font. 32 an dignitatem testium *secuti* potestis igitur ignotos notis, iniquos aequis, alienigenas domesticis ... anteferre? div. in Caec. 56 quaestori Caecilio, viro optimo et homini aequissimo. Verr. 3, 91 iste, homo omnium aequissimus atque a cupiditate ... remotissimus. 4, 68. nat. deor. 1, 17 aequus *auditor.* fin. 3, 6 existimator. rep. 1, 42 rex. *saepius in orat. et script. philosoph.* orat. 34 ut eos ... aequos placatosque dimittas. Q. CIC. pet. 46 placati aequique discedere. Att. 1, 4, 2 cui cum aequi fuissemus. ad Q. fr. 2, 3, 4 ne opprimatur contionario illo populo a se prope alienato, nobilitate inimica, non aequo senatu, iuventute improba. epist. 8, 12, 2 homini alienissimo mihi et propter amicitiam tuam non aequissimo. PVBLIL. E 15 etiam hosti est aequus, qui habet in consilio fidem. A 8. BELL. Alex. 70, 1 Caesar respondit se fore aequissimum Pharnaci. VERG. Aen. 7, 203 gentem haud vinclo nec legibus aequam. 10, 449 sorti pater aequus utrique est; *cf.* HOR. carm. 3, 29, 32 quod adest, memento componere aequos (PORPH. *ibid.* aequus mente). epist. 1, 17, 24 praesentibus aequum. OV. trist. 3, 14, 29 siquis leget *haec* ... aequus erit scriptis, quorum cognoverit esse exilium tempus. SEN. Tro. 1029 aequior casum tulit et procellas. dial. 4, 10, 7 placidus itaque sapiens et aequus erroribus. epist. 120, 13 placidus et lenis, humanis divinisque rebus pariter aequus. 123, 5. TAC. ann. 5, 8 adversam fortunam aequus tolerat. HOR. carm. 1, 12, 57 laetum reget aequus orbem. sat. 2, 1, 70 uni aequus virtuti atque eius amicis. PROP. 3, 19, 28 aequus in hoste fuit *Minos.* 4, 1, 120 incipe tu lacrimis aequus adesse novis (*poeta verbis horoscopi*). OV. epist. 3, 78 quae (*uxor*) mihi nescio quo non erit aequa modo. LIV. 5, 6, 15 adsuestis aequi audire. 38, 55, 4 ceterum ad hunc nimis aequum aut iniquum praetorem reus extemplo factus L. Scipio. 39, 35, 6. 42, 42, 4. MANIL. 2, 76 nec staret summa per omnis par semper partis aequo digesta

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parente. VITR. 1, 1, 7 philosophia vero perficit architectum animo magno, et uti non sit adrogans, sed potius facilis, aequus, fidelis, sine avaritia. SEN. contr. exc. 4, 4 aequos esse nos convenit. contr. 7, 5 (20), 12. VELL. 2, 25, 3 adeo enim Sulla dissimilis fuit bellator ac victor, ut, dum vincit, aequissimo lenior, post victoriam audito fuerit crudelior. 2, 76, 3 SEN. Med. 200. dial. 4, 28, 4 hoc cogitantes aequiores simus delinquentibus. benef. 6, 40, 1. epist. 93, 1 multos inveni aequos adversus homines, adversus deos neminem. PLIN. nat. 18, 320 civilis, aequi patris familias modus est annona cuiusque anni uti. SIL. 1, 106 gens recidiva Phrygum Cadmeae stirpis alumnos foederibus non aequa premit. 5, 477 non aequus in artis nimirum rebus suasor metus. 15, 596 mox falso laesus non aequi crimine vulgi. STAT. Theb. 2, 575 Pentheumque trahens nondum te Phaedimus aequo, Bacche, genus. 12, 154 dabit aequus honorem luctibus. TAC. ann. 3, 8 Drusum remoto aemulo aequiorem sibi sperabat. 4, 4 Drusus aequus adulescentibus aut certe non adversus habebatur. 6, 36 Parthos absentium aequos praesentibus mobiles. Germ. 36 boni aequique Cherusci nunc inertes ac stulti vocantur. SVET. Aug. 53 o dominum aequum et bonum! *cf.* Tib. 29. MACR. sat. praef. 1, 12 ut aequi bonique consulant, si ... Romani oris elegantia desideretur. *v. p. 1041, 9 sqq. et l. 64.* APVL. apol. 102 virum aequum et iustitiae pertinacem. met. 10, 8. *saepius.* *de deis*: VERG. Aen. 1, 479 interea ad templum non aequae Palladis ibant. 5, 809 nec dis nec viribus aequis (*cf.* AVSON. 235, 1). 6, 129 pauci, quos aequus amavit Iuppiter. HOR. carm. 1, 28, 28 unde potest, tibi defluat aequo ab Iove Neptunoque sacri custode Tarenti. 3, 18, 1 Faune, ... lenis incedas abeasque parvis aequus alumnis. carm. saec. 65 si Palatinas videt aequus aras *Apollo.* sat. 2, 3, 164 inmolet aequis hic porcum Laribus. epist. 2, 1, 68 Iove iudicat aequo. OV. am. 2, 11, 34 aequa tamen puppi sit Galatea tuae. epist. 1, 23 sed bene consuluit casto deus aequus amori. ars 2, 310 fiet amatori lenis et aequa suo. trist. 2, 6 aequa Venus Teucris, Pallas iniqua fuit. Pont. 4, 4, 33 quos (*deos*) inpensius aequos esse tibi cupias. 4, 9, 39 non ita caelitibus visum est et forsitan aequis. fast. 6, 548. 766. trist. 4, 1, 25 *Musa* hoc ipso nunc aequa, quod obfuit ante. SEN. Phaedr. 629 aequi caelites. apocol. 10 Iuppiter ... si aequos futurus es. clem. 1, 7, 2 quod si di placabiles et aequi delicta ... non statim fulminibus persequuntur. SIL. 2, 5 Fors non aequa labori. 2, 364 Iove non aequo. 3, 2 non aequo superum genitore. 6, 16 non aequum ... Martem. 12, 21. 14, 55. 16, 257 STAT. Theb. 1, 286. 2, 182. 10, 884. 11, 272 MART. 4, 13, 8 FRONTO p. 166, 22 N. *de flumine, numine, sidere aliisque effigurationibus*: VERG. georg. 2, 225 vacuis Clanius non aequos Acerris (*cf.* SIL. 3, 473 non pediti fidus, patulis non puppibus aequus *Druentia.* LVCAN. 10, 291 Libycis nunc aequus harenis *Nilus*). 3, 546 ipsis est aër avibus non aequus. OV. met. 11, 344 accipiter, nulli satis aequus, in omnes saevit aves. 13, 131 quem quoniam non aequa mihi vobisque negarunt fata. SEN. dial. 12, 3, 3 o dura fata et nullis aequa virtutibus. DOM. MARS. carm. frg. 7 te quoque Vergilio comitem non aequa, Tibulle, mors iuvenem campos misit ad Elysios. OV. am. 2, 16, 22 dare non aequis vela ferenda Notis. Ib. 514 stella Leoprepidae cum fuit aequa viro. SEN. dial. 6, 18, 3 prout aequum iniquumve sidus incessit (*cf.* LVCAN. 10, 89 tu gentibus aequum sidus ades nostris. STAT. Theb. 2, 159 aequo pubescunt sidere natae). VAL. FL. 2, 606 haec numine tradidit aequo regna. SIL. 2, 699 cui vero non aequa dedit victoria nomen. STAT. Theb. 1, 661 sors aequa merentes respicit. TAC. hist. 3, 23 sed Flavianis aequior (*luna*) a tergo. Agr. 36 minime aequa nostris iam pugnae facies erat.

subst. m. **aequus**, -ī. TER. Haut. 26 qua re omnes vos oratos volo, ne plus iniquom possit quam aequom oratio. CIC. Rab. Post. 25 in quo aequi sperasse Postumum dicunt, peccasse iniqui. *cf.* Verr. 4, 140 Sulla 54. ad Q. fr. 2, 15, 1 ut ... ab aequis vero aut etiam a propensis in hanc partem vehementer et colamur et amemur. epist. 3, 6, 6 ut me tibi amicissimum esse et aequi et iniqui intellegant, curabo. SALL. Iug. 85, 5 omnium ora in me conversa esse, aequos bonosque favere. *v. p. 1041, 9 sqq. et l. 20.* HOR. epist. 1, 6, 15 insani sapiens nomen ferat, aequus iniqui. LIV. 5, 45, 1 aequis iniquisque persuasum erat. 22, 26, 5 PLIN. epist. 9, 1, 3 FRONTO p. 41, 27 N. *semper opponuntur* aequi iniquis *excepto* ad Q. fr. 2, 15, 1 *v. l. 61 et* SALL. Iug. 85, 5.

B *de aequitate animi*: *cf. sub* animus *II 1 p. 100, 8.* PLAVT. Aul. 187 pol si est animus aequos tibi, sat habes, qui bene vitam colas. Rud. 402 animus aequos optimum est aerumnae condimentum. *cf.* TER. Ad. 837. CIC. S. Rosc. 145 concedo, et quod animus aequus est, et quia necesse est. Att. 15, 25 meus animus est aequus, sic tamen, ut si nihil offensionis sit. LABER. mim. 65 aequum animum indigna iniquat contumelia. HOR. epist. 1, 11, 30. 1, 18, 112. LIV. 44, 29, 8 reges aequos adhiberent animos ad pacem accipiendam. VAL. MAX. 7, 6, 3 aequi animi vir. SEN. dial. 9, 10, 4 nihil tam acerbum est, in quo non aequus animus solacium inveniat. FRONTO p. 80, 13 N. deis iuvantibus aequiorem animum mihi facit ipsa (*Faustina*). GLOSS. εὐψύχως. NOT. Tir. 27, 64. *de positione* aequo animo *et* animo aequo *cf. Thes. II 1 p. 100, 8.* PLAVT. Asin. 375 quaeso, aequo animo patitor. *cf.* PLAVT. Capt. 196 decet id pati animo aequo. Cas. 377 patiemur animis aequis. *inde passim haec structura.* PLIN. nat. 37, 31 aequo perpetiantur animo. *v.* FRONTO p. 4, 9 N. EDICT. Diocl. I 6. PLAVT. Mil. 1343 fer aequo animo. TER. Ad. 738 animo aequo fero; *cf.* Hec. 685 *saepius.* LVCIL. 656 ferre aequo animo ac fortiter. CIC. agr. 2, 6 ferrem ... animo aequiore. *passim.* CAES. civ. 1, 75, 1 quieto et aequo animo ferret. 3, 15, 5 patienter atque aequo animo ferebant. LIV. 21, 52, 4 id Romani ... aequo satis, Poenus periniquo animo ferebat. *passim.* SEN. Med. 152 patiente et aequo mutus animo pertulit. *v.* AVG. civ. 19, 5 *passim.* SALL. Iug. 31, 11 aequo animo servitutem toleratis. *similia apud* VAL. MAX. SEN. APVL. VAL. MAX. 2, 6, 16 amissionem aequiore animo sustinerent. *cf.* 7, 8, 2. 9, 1 ext. 7 CELS. 3, 21 p. 106 D. SEN. epist. 76, 23 HIER. epist. 51, 4. CIC. Sest. 63 is aequo animo tum ... in hac urbe esse potest. Caecin. 3 nunc sum animo aequissimo. Ligar. 5 Att. 6, 8, 5. SEN. epist. 99, 6 eo itaque aequiore animo esse debemus. CVRT. 8, 1, 25 GELL. 4, 1, 16. VVLG. *saepius.* AVG. civ. 22, 8. RHET. Her. 3, 10, 17 si causa nostra magnam difficultatem videbitur habere, ut nemo aequo animo principium possit audire (*cf.* CIC. Verr. 4, 184 Phil. 8, 18 LIV. 23, 22, 6. 28, 45, 1 SEN. epist. 76, 4 FRONTO p. 74, 14 N. RVT. LVP. 2, 19). CIC. Verr. 4, 6 pudorem ac pudicitiam qui colit, potest animo aequo istius cotidiana adulteria videre? *cf.* 6, 152 prov. 17 Phil. 5, 29. 8, 32. 12, 20 fin. 3, 38 de orat. 1, 18 Att. 12, 21, 5. epist. 12, 18, 2 animo aequissimo. LIV. 44, 25, 2 SEN. epist. 73, 14. NEP. Chabr. 3, 3 neque animo aequo pauperes alienam opulentiam intueantur. SEN. dial. 5, 35, 5 aequissimo animo foris et scabras lutosasque semitas spectant. PLAVT. Aul. 739 id adeo te oratum advenio, ut animo aequo ignoscas mihi. Poen. 21 diu qui domi otiosi dormierunt, decet animo aequo nunc stent. 123 vos aequo animo noscite. *cf.* TER. Andr. prol. 24 favete, adeste aequo animo et rem cognoscite. Haut. 35 Phorm. 30. Ad. 503 aequiore animo noscere oportet. Hec. 28 aequo animo attendite. CATO agr. 2, 5 ubi ea cognita aequo animo sint. CIC. Att. 12, 4, 2 aequo animo legere. LIV. 10, 7, 11. SALL. Cat. 3, 2 aequo animo accipit. HOR. ars 250 aequis accipiunt animis. SEN. dial. 2, 8, 3 aequo placidoque animo accipimus (*cf.* TAC. hist. 3, 80). VELL. 2, 13, 3 iniurias ... aequo animo reciperet. 2, 48, 4 condiciones pacis, quas et Caesar iustissimo animo postulabat et Pompeius aequo recipiebat. SEN. epist. 99, 22 aequo animo excipe necessaria. PLAVT. Truc. 233 aequo animo, ipse si nihil habeat, aliis qui habent, det locum. CATO agr. 5, 5 illi animo aequiore facient (*cf.* LVCR. 1, 41 nam neque nos agere hoc patriai tempore iniquo possumus aequo animo. CAES. civ. 3, 6, 2 quodcunque imperavisset, se aequo animo esse facturos). VARRO rust. 2, 10, 2 animo aequiore reliqui parent (*cf.* CIC. rep. 2, 4 PVBLIL. N 6). CIC. dom. 97 siquidem ea ... reliquissem, quibus aequo animo carerem. *sic passim ap.* CIC. CIC. Phil. 1, 31 hanc tu ... potuisti aequo animo tantam dignitatem deponere? 13, 11 argentum, vestem, supellectilem, vinum amittet aequo animo. inv. 2, 43 quod illum tam familiarem tam aequo animo reliquerit. CAES. civ. 3, 6, 1 aequo animo mancipia atque impedimenta in Italia relinquerent. SEN. contr. 1, 1, 9 reliquit aequo animo beatam domum. SEN. epist. 4, 5 aequo animo vitam relinquere. CIC. dom. 98 deserit. VAL. MAX. 7, 4 ext. 1. SEN. epist. 98, 10 aequo animo perdere. QVINT. inst. 8 pr. 28. SEN. epist. 102, 27 dimittere. CIC. Ligar. 5 *cedere* aequo animo legibus. VAL. MAX. 5, 6 pr. CIC. Phil. 6, 14 possessores animo aequiore discedent. LIV. 3, 48, 4. SVET. Nero 23 aequiore animo recedebat. CIC. fin. 1, 49 ut ... animo aequo e vita ... tamquam e theatro exeamus. SEN. epist. 36, 11. 92, 34. 30, 4 abire. TAC. ann. 3, 34 alias ad gentes iturum haud semper aequo animo. CIC. Sest. 47 mihi ... fuit mors aequo animo oppetenda. 48. Cat. 1, 20 emori aequo animo non potes. *saepius ap.* CIC. CIC. Verr. 3, 56 Volcatius animo aequissimo nummos adfert. Cluent. 6 ne repugnetis eamque (*opinionem*) animis vestris aut libentibus aut aequis remittatis. CIC. Phil. 6, 15 ut legatorum reditum exspectetis animo aequo. *cf.* HOR. sat. 1, 5, 8 haud animo aequo exspectans comites. SVET. Tib. 25 quo aequiore animo Germanicus celerem successionem ... opperiretur. CIC. Tusc. 5, 108 T. Albucius nonne animo aequissimo Athenis philosophabatur? Att. 2, 4, 2 interea quidem cum Musis nos delectabimus animo aequo. 7, 4, 1 Dionysium ... misi ad te, nec mehercule aequo animo. 8, 3, 6 maxima de re aequo animo deliberanti. 9, 6, 5 id animo aequissimo sequebatur. epist. 7, 31, 1 quibus aequo animo vel vincam vel vincar aps te (*cf.* LIV. 37, 53, 7). 10, 24, 4 aequo animo summam rem publicam in discrimen deduceremus. ad Q. fr. 1, 1, 34 aequo animo ... pacem sibi sempiternam redimat. LVCR. 3, 339 aequo animoque capis securam ... quietem. 3, 962 aequo animoque agedum magnis concede. 5, 1118 divitiae grandes homini sunt vivere parce aequo animo. CAES. civ. 1, 58, 4 aequo animo singulas binis navibus obiciebant. Gall. 5, 49, 6 aequo animo remittendum de celeritate existimabat. 7, 64, 3 aequo modo animo sua ipsi frumenta corrumpant. HOR. sat. 2, 3, 15 quidquid vita meliora parasti ponendum aequo animo. LIV. 3, 67, 10 victi nos aequiore animo quiescimus quam vos victores. VELL. 2, 33, 3 in adpetendis honoribus immodicus, in gerendis verecundissimus, ut qui eos ut libentissime iniret, ita finiret aequo animo. VAL. MAX. 3, 2, 15 quam aequo animo me ferro essem interemptura. 9, 4, 2 iugulum quoque suum aequo animo illis fuisse praebiturum. SEN. dial. 5, 25, 1 aequiore animo filium in angulo flevit. 6, 5, 6 nulla re

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

maior invidia fortunae fit quam aequo animo. benef. 3, 11, 1 ut aequiore animo adirent aleam, danda aliqua illis potestas fuit. epist. 36, 9 nemo discit, ut si necesse fuerit, aequo animo in rosa iaceat. 81, 20 aequissimo animo ad honestum consilium per mediam infamiam tendam. (SEN.) mon. 44 qui aequo animo miscetur malis, malus est. CVRT. 4, 6, 4 Bessus ... haud sane aequo animo in secundo se continens gradu. 4, 14, 23 an creditis aequo animo iis servire, quorum reges esse fastidiunt? 6, 8, 7 scio non aequo animo salutem filii sui debiturum tibi. QVINT. inst. 12, 8, 4 interpres impendit aequo animo laborem in alienas actiones. PLIN. epist. 2, 18, 5 oportet me non modo offensas, verum etiam simultates pro fratris tui filiis tam aequo animo subire quam parentes pro suis. paneg. 9 quodcumque imperator munus iniungeret aequo animo paratoque subeundi? SVET. Iul. 33 anulum quoque aequo animo detracturum sibi. FRONTO p. 199, 18 N. sententiae tuae Baburiana non aequo animo, sed prompto etiam et paene ... (*corruptum*). *inde saepius*.

C *varia*: VERG. Aen. 9, 234 audite o mentibus aequis. HOR. carm. 2, 3, 1 aequam memento rebus in arduis servare mentem. OV. epist. 10 *initium* (*quod deest in bonis codd.*): haec aequa mente tulisse velis. ars 2, 438 nec facilest aequa commoda mente pati. Pont. 4, 14, 39 falsa tamen passa est aequa convicia mente. SEN. Oed. 578 mente non aequa tulit. LVCAN. 5, 727 heu quantum mentes dominatur in aequas. STAT. Theb. 3, 678 aequo corde ferens. 7, 2. CIC. epist. 7, 33, 2 studiis eiusdem tenentur et meis aequissimis utuntur auribus. LIV. 2, 61, 9 laudationem tam aequis auribus mortui audivit quam vivi accusationem audierat. 22, 25, 12 satis aequis auribus audiebatur. 35, 50, 1 orationem ... aequis auribus accipi. SEN. contr. 7, 1 (16), 4 aequas mihi praebete aures. dial. 2, 9, 4 aequisque et animis et auribus adsimus. CVRT. 8, 5, 20 TAC. hist. 1, 66 PLIN. epist. 1, 8, 6 AMM. 14, 10, 13 SVLP. SEV. chron. 2, 39, 5.

VERG. Aen. 4, 372 nec Saturnius haec oculis pater aspicit aequis. *cf.* 9, 207. SEN. dial. 5, 37, 5 non aequis quendam oculis vidisti. 9, 9, 2 paupertatem aequis oculis aspicere. CVRT. 8, 2, 9 omnibus eius unus supersum, quem solum aequis oculis videre non poterit. VAL. FL. 1, 795 terras oculis quae prospicis aequis. 4, 1. SIL. 6, 106 aequos ... oculos *adverte*. HIER. epist. 54, 15. 66, 1. ACC. trag. 476 ubi nihil contra orationem aequam habuit. LIV. 5, 4, 2. CIC. fin. 2, 37 aequam ... pronuntiabit sententiam ratio. VAL. MAX. 9, 15, 4 iustis et aequis sententiis. VLP. dig. 4, 8, 27, 2 sive aequa sive iniqua sit *sententia*. 38, 17, 2, 8 quae sententia aequior est. SEN. dial. 5, 35, 5 opinio illic aequa et patiens, domi morosa et querula.

benef. 3, 14, 3 aequissima vox est et ius gentium prae se ferens. CIC. Verr. 4, 202 si est aequa et ferenda aestimatio. *cf.* 4, 203 CAES. civ. 1, 87, 1. VELL. 2, 97, 3 adversus amicos aequa ac par sui aestimatio inimitabilis fuisse dicitur. LIV. 26, 35, 9 aequa plebis recusatio. 32, 10, 3 aequo arbitrio aestimatio fieret. CIC. S. Rosc. 7 si vobis aequa et honesta postulatio videtur. Verr. 2, 125 QVINT. inst. 7, 1, 47 HIER. epist. 82, 10. CIC. Verr. 2, 106 quam aequum edictum conscripserit ..., cognoscite. VLP. dig. 37, 8, 1, 1 hoc edictum aequissimum est. CIC. Verr. 4, 54 Nympho cum se aequo vellet iudicio defendere. Cluent. 5 illa definitio iudiciorum aequorum ... retineatur. *cf.* 7. Planc. 36 quod genus iudiciorum, si est aequum ulla in re nisi in hac tribuaria. or. frg. A IX 2 M. 8, 2 AMM. 25, 3, 19. VVLG. Iob 19, 6 deus non aequo iudicio afflixerit. *cf. p. 1032, 68 sqq.* CIC. Vat. 27 cum lex esset aequa promulgata initio magistratus, multas iam alias tulisses, exspectarisne, dum C. Antonius reus fieret ...? *cf. p. 1032, 70 sqq.* Balb. 60 et erat aequa lex et nobis, iudices, atque omnibus, qui nostris familiaritatibus implicantur, vehementer utilis. *cf.* Verr. 4, 118. OV. ars 1, 655 neque enim lex aequior ullast, quam necis artifices arte perire sua. LIV. 24, 1, 9 ut foedus extemplo aequis legibus fieret. 28, 34, 7. SEN. contr. 2, 2, 12 aequa lex visa est. MART. 10, 37, 1 iuris et aequarum cultor sanctissime legum. CIC. Quinct. 46 qui ... condicionem aequissimam repudiet. 71 Phil. 13, 36. 37 Verr. 4, 118. CAES. civ. 1, 26, 4 aequis condicionibus ab armis *discedere*. SALL. Iug. 79, 8 aliam condicionem, tantum modo aequam peterent. NEP. Att. 2, 4. LIV. 38, 7, 15 si modo aequa et honesta condicione liceat. 38, 8, 3 ut pax, si posset, aequis, si minus, tolerandis condicionibus peteretur. SEN. contr. 2, 2, 4. VELL. 2, 25, 1 iustis legibus et aequis condicionibus bellum componere. PLIN. paneg. 11 TAC. ann. 2, 46. SALL. hist. frg. 1, 11 dissensiones domi fuere iam inde a principio neque amplius quam regibus exactis ... aequo et modesto *iure* agitatum. AVG. civ. 2, 18. 3, 16 *saepius*. LIV. 38, 50, 9 qui ius aequum pati non possit, in eum vim haud iniustam esse. VITR. 9 praef. 2 optimos habentes sapientiae sensus instituunt civitatibus humanitatis mores, aequa iura, leges, quibus absentibus nulla potest esse civitas incolumis. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 quantam ergo reprehensionem merentur, qui, cum aequissima iura, sed iniquissima ingenia haberent, moribus suis quam legibus uti maluerunt? CORP. XI 5631. *cf.* ius aequum *et* foedus aequum *p. 1032, 43 sqq.* STAT. Theb. 3, 350 nusquam pietas, non gentibus aequum fas. CIC. Phil. 10, 15 etsi est enim Brutorum commune factum et laudis societas aequa. Verr. 2, 126 quod facile homini ingenioso fuit in causa aequissima. off. 3, 88 male etiam Curio, cum causam Transpadanorum aequam esse dicebat, semper autem addebat: 'vincat utilitas!' potius doceret non esse aequam, quia non esset utilis rei publicae, quam, cum utilem non esse diceret, esse aequam fateretur. *cf.* LVCAN. 4, 230 pro causa pugnantibus aequa et veniam sperare licet. CIC. fin. 4, 75 nec ... omnes avaritias si aeque avaritias esse dixerimus, sequetur, ut etiam aequas esse dicamus. CIC. off. 2, 15 iuris aequa discriptio certaque vivendi disciplina. CIC. part. 105 rem gratam et aequam per vim egerit. 140 de bonis vero rebus et malis, aequis iniquis, utilibus inutilibus, honestis turpibus quam potest habere orator sine illis maximarum rerum artibus facultatem aut copiam? HOR. sat. 2, 3, 188 aequam rem imperito. SEN. benef. 6, 12, 1 rem aequam ab iniqua separabo. VAL. MAX. 6, 5 pr. aequi ac probi facti respectus. CAES. Gall. 6, 12, 6 meliore condicione et aequiore imperio se uti videbant. HOR. carm. 3, 4, 48 imperio regit unus aequo. SEN. Med. 195. Ag. 270 aequi sibi id esse regni maximum pignus putant. HOR. epist. 2, 1, 94 coepit et in vitium fortuna labier aequa. VAL. FL. 4, 113 haec miseris sors est aequissima leti. AVIEN. Arat. 375 sortem lacrimis efflagitat aequam. AMM. 19, 12, 13 aequa sors veritatis adiutrix. SIL. 11, 188 quod patet et vita non aequa exire potestas. ELEG. Maec. 2, 15 hoc mihi contingat: iaceam tellure sub aequa. OV. epist. 2, 62 quaecunque ex merito spes venit, aequa venit. LIV. 9, 4, 2 qui primum pacem aequam peterent. 21, 13, 4 pacem ... magis necessariam quam aequam. 23, 12, 11. LIV. 7, 21, 8 aestimatio aequis rerum pretiis liberavit. GAIVS dig. 30, 66 aequo pretio emere. VLP. dig. 47, 11, 6 aequis pretiis vendere. SEN. Herc. f. 525 quam non aequa bonis praemia dividis (*Fortuna*). clem. 1, 13, 4 aequis desideriis. SIL. 16, 39 fundere non aequam ... umbram. 17, 34 non aequa ... fama. STAT. Ach. 1, 110 at intra centauri stabula alta patent non aequa nefandis fratribus. Theb. 9, 519 non spernit coniugis aequas ille preces. QVINT. inst. 9, 4, 57 verum ea, quae efficitur e pedibus aequa conclusio, nomen aliquid desiderat. decl. 311 p. 225 quid aequius (*i. quae aequior lex*) constitui potest aut quo alio custodiri patrimonia vestra? IVV. 14, 15 mitem animum et mores modicis erroribus aequos praecipit. *cf.* CLAVD. 28, 63. AVG. civ. 3, 13 bono et aequo more coniugia mererentur. IVV. 16, 56 hunc favor aequus provehit. SVLPICIA sat. 65 pone metus aequos. VLP. dig. 2, 13, 4, 1 edicti ratio aequissima. 19, 2, 13, 8 si aequae sunt mensurae. 37, 11, 2 aequissimum ordinem. RVT. LVP. 2, 23 item Hyperidis: non enim simile est vivere in aequa civitate. EMPOR. rhet. p. 571, 9 *inter duodecim elementa suadendi et dissuadendi. cf.* p. 571, 14. HIL. in psalm. 67, 4 aequa ... iudicii caelestis et iusta moderatio est. AMM. 15, 2, 2 ad suscipiendas defensiones aequas et probabiles. HIER. epist. 66, 12 non est aequa partitio. VVLG. lev. 19, 36 statera iusta et aequa sint pondera (δίκαιος), iustus modius, aequusque sextarius. prov. 11, 1 statera dolosa, abominatio apud dominum, et pondus aequum, voluntas eius. Iob 35, 2 cogitatio. AVG. civ. 19, 13 pacto aequissimo. COD. Iust. 2, 19, 6 constitutionem tam aequissimam quam nobilem.

D aequum est: *inde a* PLAVTO *apud omnes fere scriptores passim legitur*: **a** *cum pronomine subiecti loco*: PLAVT. Aul. 424 an quia minus, quam aequum erat, feci? Rud. 1029 hoc optimum atque aequissimum est. PACVV. trag. 32 at aecum et rectum sit, quod postulas. TER. Phorm. 539 scio equidem hoc esse aequom. Andr. 190 dehinc postulo, sive aequomst, te oro. CIC. Quinct. 45 quis hoc statuit, quod aequum sit in Quinctium, id iniquum esse in Naevium? (*cf.* Deiot. 4 re enim iniquum est, sed tua sapientia fit aequissimum. off. 1, 30. SEN. benef. 3, 38, 2 sive aequum sive iniquum ac durum fuit. epist. 24, 12 PROCVL. dig. 17, 2, 76). CIC. Verr. 3, 95 quia ... omnia ... habuisset aequiora et placabiliora quam animum praetoris. Tusc. 3, 68 rectum esse et aequum et ad officium pertinere aegre ferre, quod sapiens non sis. fin. 3, 71 quicquid aequum iustumque esset, id etiam honestum, vicissimque quicquid esset honestum, id iustum etiam atque aequum fore. inv. 1, 96 cum aliquid, quod contra dicatur, aequum esse concedimus, sed id, quod nos defendimus, necessarium esse demonstramus; aut cum id, quod illi defendant, utile esse fatemur, quod nos dicamus, honestum esse demonstramus (*cf.* 2, 12 top. 82 SEN. dial. 6, 3, 2). top. 83 notio sic quaeritur: sitne id aequum, quod ei, qui plus potest, utilest. part. 66 non enim simpliciter solum quaeritur, quid honestum sit, quid utile, quid aequum, sed etiam ex comparatione, quid honestius ... aequius ... aequissimum. epist. 13, 59 ut quam facillimos ad te aditus habeat, quae erunt aequa, lubente te impetret. LIV. 10, 24, 17 certe id et natura aequum et exemplo utile esse et ad famam populi Romani pertinere. *cf. p. 1039, 35 sqq.* QVINT. inst. 3, 6, 84 aliquid aequum, sed prohibitum iure, ut libertas testamentorum. 6 pr. 1 quod aequum et optabile fuit. decl. 264 p. 80 nam si apud iudicium hoc semper quaeri de legibus oportet, quid in his iustum, quid aequum, quid conveniens sit civitati. 331 p. 304 non de eo quaeritur apud hos, an aequum sit; nos venimus in iudicium quaesituri hoc solum, an ego ista lege tenear. at oportet et iustum est ea, quae similia sunt, simili poena contineri. FRONTO p. 232, 21 N. hoccine ullo modo aequum aut iustum fuit? CAPITOL. Gord. 8, 4 tunc adclamatum est: 'aequum et iustum est, Gordiane Auguste ...'. *cf.* Max. Balb. 2, 9. VVLG. Coloss. 4, 1 quod iustum est et aequum.

ut aequum est: PLAVT. Curc. 637 is, prius quam moritur, mihi dedit tamquam suo, ut aequom fuerat, filio. *inde saepius apud* PLAVT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Corp. I 201 utei aequom fuit. Ter. Cic. Lvcr. Hor. Fronto Ictos Apvl. aequum videtur, aequum esse videtur (putat, iudicat, censet): Cic. div. in Caec. 65 an, quod ad commemorandum est honestius, id ad probandum non multo videri debet aequius? *saepius ap.* Plavt. Cic. Val. Max. Sen. Mart. Qvint. Frontin. Ictos. Plavt. Amph. 172 aequum esse putat, non reputat, laboris quid sit (*cf.* Bacch. 1083 Cic. S. Rosc. 119 epist. 8, 11, 3 Gaivs dig. 18, 1, 35, 1). Plavt. Cas. 375 optimum atque aequissimum istud esse iudico. Plavt. Stich. 112 ut ego aequom censeo (*cf.* 113 Trin. 392. 713 Ter. Ad. 601. S. C. de Bacchanal. Corp. I 196, 27 senatus aequom censuit. Liv. *saepius*). Cels. dig. 38, 1, 30 si aequum arbitratus sit.
b aequum, aequius, aequissimum est, *sequente enuntiato*: *α acc. c. inf.*: Plavt. (*59ies*), *cf. sub γ*. Amph. 851 quid tibi aequom est fieri? 921 non aequom est id te serio praevortier. Cas. 265 illum mi aequiust quam me illi ... concedere. Enn. trag. 138 nos quiescere aequom est. Ter. *16ies*. Titin. com. 134 aecum est me habere. Tvrp. com. 56 quam legere te optimum esset atque aequissimum. Trag. inc. 52 Cato orig. 95 f Gell. 6 (7) 3, 38 Metell. Macedonic. or. frg. Gell. 1, 6, 2 Varro rust. 1, 69, 3 Cic. *25ies fere*, Cat. 68, 141 Lvcr. *bis*, Caes. Gall. 7, 29, 7 Nep. Them. 7, 2 Verg. *ter*, Hor. *bis*, Tib. 1, 9, 5 Ov. ars 3, 5 Liv. *20ies*. *inde saepius apud* Sen. contr. Val. Max. Cels. Sen. philos. Petron. Plin. nat. Val. Fl. Qvint. Tac. Plin. epist. Flor. Front. Ictos Apvl. *al.* Plavt. Mil. 517 me expurigare [haec] tibi videtur aequius. *v.* Trin. 552 Cic. fin. 4, 45 Svet. Tib. 24 Gaivs inst. 8, 7. *saepius apud* Ictos. aequum censere: Gloss. δικαιῶ. Plavt. Asin. 229 dic, quid me aequom censes pro illa tibi dare. *cf.* Aul. 597 Capt. 301 Epid. 552 Merc. 569 Poen. 795 Stich. 243 Trin. 304 Ter. Haut. 214 Cato frg. orat. 57, 1 Corp. I 203, 11 Rhet. Her. 2, 14, 22 Cic. div. 1, 36 inv. 2, 132 Nep. Thras. 2, 6 Liv. *42ies*. *saepius de senatu*; *velut* 39, 21, 4 senatum aequum censere. Ter. Ad. 960 iudico Syrum fieri esse aequom liberum. Cic. dom. 101 Phil. 11, 39 Sen. epist. 93, 2. Caes. Gall. 4, 16, 4 si se invito Germanos in Galliam transire non aequum existimaret. *saepius apud* Ictos. Cic. off. 2, 81 quod ... quinquaginta annorum possessiones moveri non nimis aequius putabat. *saepius apud* Ictos. Liv. 10, 24, 17 *v. p. 1038, 71.* Pomp. dig. 12, 6, 14 nam hoc natura aequum est, neminem cum alterius detrimento fieri locupletiorem. Vlp. dig. 15, 1, 11, 2. 43, 26, 2, 2. Pomp. dig. 50, 17, 206 iure naturae aequum est.
β c. inf., cf. sub γ: Plavt. Amph. prol. 29 mirari non est aequom. Bacch. 924 aequomst tabellis consignatis credere. *cf.* Capt. 868 Cas. 896 Merc. 81 Poen. 466 Pseud. 269 Ter. Hec. 620. 840 Ad. 968. Cic. p. red. 2, 23 neque aequum est tempore et die memoriam beneficii definire. de orat. 3, 116 part. 66 Tusc. 3, 65 (Il. 19, 228 χρή) Cat. 62, 60 Lvcr. 3, 513 Qvint. inst. 6 pr. 16 Plin. epist. 6, 29, 3. 8, 2, 2. *saepius apud* Ictos. Apvl. met. 10, 14. Cic. Phil. 7, 12 aequum, credo, putavit vitam ... in discrimen adducere. *cf.* Vlp. dig. 2, 10, 1 aequissimum putavit praetor dolum eius coercere. Cato orig. 95 p. 60 Pet. ecquis est tandem, qui vestrorum, quod ad sese attineat, aequum censeat poenas dare ...? Liv. 6, 18, 11. 9, 14, 5. 42, 39, 6 Vell. 2, 64, 2 Colvm. 1 praef. 7. Vlp. dig. 7, 9, 1 aequissimum praetori visum est de utroque legatorum cavere. *saepius apud* Ictos. *γ per ellipsin*: Plavt. Amph. 1003 arguet, quae ego fecero hic. quid mea? meo me aequomst morigerum patri; eius studio servire addecet. Asin. 82 quom me adiit, ut pudentem gnatum aequomst patrem. 836 pol ego utrumque facio, ut aequum est filium. *cf.* Aul. 122. 306 Bacch. 488. 1159 cor stimulo foditur, pol tibi multo aequius est coxendicem. Capt. 995 Rud. 47. 312. Ter. Haut. 156. 949. 977. 1055 Ad. 454. Liv. 29, 8, 3 quam senatus aequum censuisset, eam fortunam habituros. 39, 28, 5 pro non dubio paulo ante, si diis placet, legati Eumenis sumebant, quae Antiochi fuerunt, Eumenem aequius esse quam me habere. *δ cum* ut: Plavt. Rud. 1230 aequum videtur tibi, ut ego, alienum quod est, meum esse dicam. Cic. epist. 13, 4, 2 ut negotium conficiendum cures ... operamque des, quoad tibi aecum et rectum videbitur, ut quam commodissima condicione libertus Strabonis ... negotium conficiat ad nummosque perveniat. Sen. contr. 9, 3 (26), 1 aecum est, ut ... dividamus. Mart. 1, 114, 5 ad Stygias aequum fuerat pater isset ut umbras. Qvint. decl. 339 p. 340 aequissimum quidem ac iustissimum esse, ut populo detur summa rerum potestas. Pomp. gramm. V 292, 33 primo aequum est, ut vitiis careamus. Vlp. dig. 6, 1, 72 aequius est, ut tu potior sis. *inde 7ies apud* Ictos. Capitol. Aur. 22, 4 aequius est, ut ego ... consilium consequar. *nota*: Lvcif. de non conv. 13 non aequum nobis visum est, ut ... fuissemus, quandoquidem nec sit aequum homines morari *eqs.* Carm. epigr. 984, 6 neimis(?) ut faceret, aequius hoc fuerat. Symm. epist. 2, 12, 2 *saepius.* Carm. epigr. 176, 2 quod aequom fuerat, filia hoc faceret mihi. Plavt. Trin. 588 nullo modo aequum videtur, quin, quod peccarim mihi id opsit. Lvcif. de reg. apost. 7 fuisset aequum, tandem corrigeret errores suos.

subst. n. **aequum,** -ī *i. q. aequitas, iustitia* (*de* aequum *et* bonum *formula cf. p. 1040, 47 et 1041, 9 sqq.*): **a** *cum praep.*: Plavt. Bacch. 418 dum caveatur, praeter aequum ne quid delinquat, sine. Ter. Hec. 226 meo labori haud parcens praeter aequom atque aetatem meam. Varro ling. 6, 71 quod tum et praetorium ius ad legem et censorium iudicium ad aequum existimabatur. Cic. Brut. 145 quid in iure aut in aequo verum aut esset aut non esset. top. 84 simplicium tria genera sunt: de expetendo fugiendoque, de aequo et iniquo, de honesto et turpi. *cf.* 90 inv. 2, 109 de orat. 3, 116. Qvint. inst. 7, 8, 7 in utroque de voluntate legum latoris, sed de aequo tractatus potentissimi. 12, 2, 5 quae de aequo, iusto, vero, bono ... dicantur. Liv. 2, 32, 7 eam (*concordiam*) per aequa, per iniqua reconciliandam civitati esse. **b** *a substantivis pendens*: Cic. Phil. 2, 75 etsi in rebus iniquissimis quid potest esse aequi? part. 102 tertius (*status*) aequi et veri et recti et humani ad ignoscendum disputatione tractandus est. inv. 1, 14 iudicialis est, in qua aequi et recti natura et praemii aut poenae ratio quaeritur. 2, 69. 109. Liv. 3, 36, 7 hominum, non causarum toti erant, ut apud quos gratia vim aequi haberet. Sen. Phoen. 295 illis parentis ullus aut aequi est amor? dial. 3, 6, 3 cupiditatem ... honesti et aequi. Mart. 11, 5, 1 tanta tibi est recti reverentia, Caesar, et aequi. 11, 50, 11 sit pudor et tandem veri respectus et aequi. Qvint. inst. 5, 10, 118 potentissima apud Amphictyonas aequi tractatio est. 12, 2, 19 non quaestio iuris omnis aut verborum proprietate aut aequi disputatione aut voluntatis coniectura continetur? Vvlg. prov. 8, 9 iusti ... recti intellegentibus ... et aequi invenientibus scientiam (ὀρθά). Clavd. 10, 313 quis consilio, quis iuris et aequi nosse modum melior? 20, 204 quem detinet aequi gloria. Hor. sat. 1, 3, 97 sensus moresque repugnant atque ipsa utilitas, iusti prope mater et aequi. Ov. met. 5, 100 Emathion, aequi cultor timidusque deorum. fast. 3, 49 hoc ubi cognovit contemptor Amulius aequi. Sen. Herc. f. 730 quis iste veri rector atque aequi arbiter (*cf.* Avien. Arat. 889). Stat. Theb. 602 superum contemptor et aequi. **c** *ab adi. pendens*: Verg. Aen. 2, 426 cadit et Ripheus, iustissimus unus qui fuit in Teucris et servantissimus aequi. Ov. met. 1, 322 non illo melior quisquam nec amantior aequi vir fuit. Sen. dial. 3, 1, 2 aequi verique inhabilis. Val. Fl. 3, 648 durus et haud ullis umquam superabilis aequis rectorumve memor. Sil. 1, 57 devius aequi. Stat. Theb. 1, 190 mitis et adfatu bonus et patientior aequi. 2, 422 parcior eloquio et medii reverentior aequi. 12, 445 inops aequi. Tac. ann. 6, 25 Agrippina aequi impatiens, dominandi avida. Clavd. 8, 297 observantior aequi fit populus. Cic. Lael. 58 neque verendum est, ... ne plus aequo quid in amicitiam congeratur. *cf.* Hor. sat. 1, 3, 52 plus aequo liber. epist. 1, 2, 29 plus aequo operata iuventus. Ov. epist. 12, 11 Pavl. Fest. 107 Cels. 7, 27. Sen. clem. 1, 2, 2 quidquid aequo plus futurum est. epist. 63, 1 Colvm. 2, 2, 27 Vlp. dig. 8, 2, 17, 1. 27, 2, 2, 1 Apvl. apol. 100. Lvcr. 3, 313 clementius aequo. 3, 952 amplius aequo. 4, 557 longius aequo. 4, 1244 concretius aequo. Sall. Cat. 51, 11 gravius aequo. Ciris 293 aequo senioribus. Hor. epist. 2, 2, 10 plenius aequo. 2, 2, 214 largius aequo. Priap. 1, 5 membrosior aequo. Ov. met. 3, 253 violentior aequo. ars 1, 599 protervius aequo. 2, 645 spatiosior aequo. fast. 1, 689. Ivv. 13, 11 flagrantior aequo. Flor. epit. 1, 17. 22, 5 vehementius aequo bonoque. *v. p. 1041, 9.* Apvl. flor. p. 65 Oud. diutius aequo. **d** *cum verbis*: Enn. trag. 135 id ego aecum ... fecisse expedibo atque eloquar. Plavt. Amph. 687 haud aequom facit, qui, quod didicit, id dediscit (*cf.* Bacch. 119 Epid. 723 Men. 502 Mil. 1070 Truc. 222. 616 Ter. Haut. 91 Phorm. 114 Cic. div. in Caec. 57. Liv. 7, 31, 7 nec facturum aequa ... populum censebant. 42, 26, 6). Bacch. 753 aequom dicis (*cf.* Pers. 543. Ter. Hec. 475 aequa de me dixerit. Ad. 803 non aequom dicis. Cic. Phil. 2, 72 aequa et iusta dicebas). Capt. 333 optumum atque aequissimum oras (*cf.* Epid. 725 Men. 1147 Pseud. 389 Stich. 728. Cas. 500 aequom oras. Men. 153 Pers. 587. Hor. epist. 1, 12, 23 verum orabit et aequum. Liv. 28, 25, 7). Cist. 765 aequom postulas; *cf.* Men. 1075. Stich. 423 ius et aequum postulas. 559. 726 Trin. 97 Ter. Andr. 901 Cic. Att. 11, 13, 3. 16, 16, 4 aequa eum postulare. epist. 13, 58 Liv. 3, 53, 6. 7, 40, 14. 23, 48, 6. 21, 3, 3 aecum postulare videtur. 31, 13, 5. 35, 15, 8 nihil aequi postularent. Plavt. Rud. 702 aequom has petere intellego. *cf.* Ov. met. 7, 174 Qvint. decl. 371 p. 408, 16. Enn. trag. 161 ius atque aequum se a malis spernit procul. Ter. Ad. 503 aequa noscere oportet. Cic. Tusc. 5, 114 aequa iniqua, honesta turpia ... discernere poterat. fin. 4, 2 aequum cuique concedere. Prop. 2, 4, 6 aequa et iniqua ferunt. Ov. trist. 5, 7, 47 non metuunt leges, sed cedit viribus aequum. fast. 3, 281 exuitur feritas armisque potentius aequum est. Liv. 9, 15, 5 ab hostibus in se aequa statui. 30, 29, 5 aequiora impetrari posse ratus (*cf.* 33, 35, 12. 35, 45, 6 nihil enim aequi ... impetrari posse. 37, 36, 1. 38, 18, 14. 39, 28, 1). 35, 17, 2 aequa iniquis miscent. 35, 33, 5 si quid tamen aequi se habere arbitrarentur. 39, 4, 8 quid ... aequi exspectare. 42, 62, 7 aequa aspernarentur. Manil. 4, 771 iniquum separat aequo. Sen. Med. 200 aequum licet statuerit, haud aequus fuit. clem. 2, 6, 1 utilia excogitanda, periculosa vitanda, aequa aestimanda. benef. 3, 15, 1 fides potius illa servaret et aequum colens animus! epist. 95, 52 illa aequum iustumque composuit. Cvrt. 4, 8, 13 aequa desiderare. Val. Fl. 5, 406 praesens pater admonet aequi. Sil. 13, 606 insultant duro imperio non digna nec aequa ad superos passi manes. Stat. silv. 3, 5, 87 nulla foro rabies aut strictae in iurgia leges: morum iura viris solum et sine fascibus aequum. Qvint. inst. 3, 6, 43 aequo nitantur (*cf.* Tac. ann. 14, 18 licentia et iniuria quasi iure et aequo nitebantur). 3, 8, 26 nam fas, iustum, pium, aequum, mansuetum quoque ... subici possunt honestati. decl.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

341 p. 347 quod aequius inveniri potest . . . ? inst. 3, 8, 43 et iniquorum ratio noscenda est, ut melius aequa tueamur. 4, 3, 11 iuri magis an aequo sit adpositus. 4, 5, 16 iniquum petendum, ut aequum feras. 6, 5, 5 iure prius pugnandum an aequo. TAC. ann. 2, 42 regibus aequa, nedum infima insolita sunt. 13, 51 edixit princeps admodum aequa. FRONTO p. 86, 25 N. ius et aequum omnibus Arianeis erit apud te paratissimum. VLP. dig. 11, 7, 14, 6 aequum autem accipitur ex dignitate eius, qui funeratus est.

IV **aequum et bonum** (*vel* aequum ac *vel* et bonum, bonum et *seu* atque aequum, aequum bonum, bonum aequum, aequi bonique, melius aequius, melius atque aequius); *legitur adiectivi vel substantivi loco vel adverbialiter*: TER. Phorm. 450 quod te absente hic filius egit, restitui in integrum aequomst et bonum. PAVL. dig. 1, 1, 11 cum id, quod semper aequum ac bonum est, ius dicitur. CELS. dig. 12, 1, 32 sed quia pecunia mea ad te pervenit, eam mihi a te reddi bonum et aequum est. PAVL. dig. 44, 7, 34 quoniam desiit bonum et aequum esse condemnari eum, qui aestimationem praestitit. 47, 10, 18 eum, qui nocentem infamavit, non esse bonum aequum ob eam rem condemnari. CIC. Q. Rosc. 11 quantum aequius et melius sit dari. *cf.* 12. Phil. 13, 30 utrum aequius, utrum melius rei publicae fuit Cn. Pompeium an . . . vivere Antonium? off. 3, 61 in arbitrio rei uxoriae melius aequius . . . in eo quod melius aequius potest ulla pars inesse fraudis? top. 66 aequius melius. QVINT. inst. 7, 7, 8 occiso sit reliqua viro forti alia optio. plurimum tamen est in hoc, utrum fieri sit melius atque aequius. IAVOL. (Lab.) dig. 24, 3, 66, 7 quia nec melius aequius esset. PROCVL. dig. 46, 3, 82 nec melius nec aequius esse existimarem eum fundum Seiae reddi. *subst.* aequum bonum: PLAVT. Curc. 64 neque quicquam queo aequi bonique ab eo impetrare. TER. Phorm. 637 si tu aliquam partem aequi bonique dixeris. CIC. Caecin. 65 tum solent eius modi iniquitati aequi et boni nomen dignitatemque opponere. 80 ius et aequi bonique rationem (*cf.* part. 130 aequi et boni ratione). Phil. 2, 94 quicquam aequi boni impetrant. SALL. hist. frg. 1, 90 inter arma civilia aequi bonique famas petit. SEN. dial. 4, 9, 1 expulso melioris aequiorisque respectu. 8, 8, 2 aequi ac boni vilitas. clem. 1, 18, 1 aequi bonique natura. QVINT. inst. 12, 1, 8 maximam partem orationis in tractatu aequi bonique consistere. 12, 2, 3 et iustus, qui aequi bonique tractatum, qui leges, quae natura sunt omnibus datae, . . . tractavit. 12, 2, 15 tractatus aequi ac boni. VLP. (Celsus) dig. 1, 1, 1 praef. ius est ars boni et aequi . . . . 1, 1, 1, 1 et boni et aequi notitiam profitemur aequum ab iniquo separantes. PLAVT. Men. 580 qui neque leges neque aequom bonum usquam colunt, sollicitos patronos habent. Most. 682 bonum aequomque oras. Pers. 399 bonum aequomque oras. *cf.* Rud. 184. TER. Haut. 642 qui neque ius neque bonum atque aequom sciunt. RHET. Her. 2, 10, 14 aut non lege, non more, non natura, non aequo et bono posse fieri. 2, 11, 16 deinde id, quod nos interpretemur, et fieri posse et honeste, recte, lege, more, natura, bono et aequo fieri posse. 2, 12, 18 haec legibus et moribus, aequo et bono reperientur. CIC. Caecin. 65 cum se in causa putant habere aequum et bonum, quod defendant. top. 66 illi dolum malum, illi fidem bonam, illi aequum bonum, . . . tradiderunt. Brut. 198 deinde aequum bonum testamentorum sententias voluntatesque tutatus est. SALL. Iug. 15, 3 pauci, quibus bonum et aequum divitiis carius erat. 35, 7 fit reus magis ex aequo bonoque quam ex iure gentium Bomilcar. orat. Philipp. 17 se metu magis, quam aequo et bono sustentatum. FLOR. epit. 2, 2, 14, 3 aequo et bono ductus. VLP. dig. 21, 1, 42 quanti bonum aequum iudici videbitur. POMP. dig. 23, 3, 6, 2 quia bono et aequo non conveniat. AVG. civ. 2, 17 utriusque partis defensores magis studiis agerent amore vincendi, quam aequum et bonum quicquam cogitarent. TER. Haut. 787 ceterum equidem istuc . . . aequi bonique facio (*cf.* LIV. 34, 22, 13 APVL. met. 1, 5. 11, 18 SYMM. 1, 50, 1). CIC. Att. 7, 7, 4 istuc aequi boni facit (*cf.* PLAVT. Mil. 784 aequi [atque *codd.*] istuc facio). *cum praepositionibus*: TER. Ad. 64 praeter aequomque et bonum. *cf.* CIC. inv. 1, 27. TER. Ad. 987 id non fieri ex vera vita neque adeo ex aequo et bono, sed ex adsentando, indulgendo et largiendo. RHET. Her. 2, 13, 20 ex aequo et bono ius constat (*cf.* 2, 13, 19 ex his partibus *constat ius*: natura, lege, consuetudine, iudicato, aequo et bono, pacto). CIC. Caec. 65 SEN. clem. 2, 7, 3 benef. 4, 14, 3. SVET. Claud. 14 ex bono et aequo. *cf.* GAIVS inst. 3, 137. *sic 14ies apud* ICTOS, *bis* ex aequo et bono. AMM. 17, 12, 14 his ex aequo bonoque compositis. CIC. part. 100 nam omnia, quae de iure civili aut de aequo et bono disceptantur, cadunt in eam formam causarum. Brut. 143. de orat. 3, 107 de virtute . . . , de officio, de aequo et bono, de dignitate, utilitate, honore . . . . QVINT. inst. 1 pr. 16 non de iusto, aequo ac bono. PAVL. dig. 45, 1, 91, 3 quaestionem de bono et aequo. CIC. Brut. 145 pro aequo et bono dixit. GAIVS dig. 4, 5, 8 de dote actio, quia in bonum et aequum conceptum est, nihilo minus durat etiam post capitis deminutionem. *cf.* PAPIN. dig. 47, 12, 10. SEN. clem. 2, 1, 4 consentire decebat ad aequum bonumque. PAVL. dig. 4, 4, 24, 1. LIV. 42, 41, 14 plus aequo et bono saeviisse. AMM. 22, 3, 2 vehementius aequo bonoque.

syn.: *ad I*: planus. *ad II*: aequalis, par, idem. *ad III*: iustus. *iuxta posita*: *ad I*: planus. *ad III*: lenis, tranquillus, placabilis, placatus, optabilis, utilis, honestus, iustum, verum, rectum, optumum. *opp.*: *ad I. II. III. IV*: iniquus. *ad I*: pronus, inferior, superior. *ad II*: impar. *ad III. IV*: morosus, querulus, ius, formula. *Ausfeld.*

adv. **aequē**. *inde ab* AP. CLAVD. (carm. frg. 2 nec libens aeque). *compar., superl. v. sub III. pariter adhaeret verbis, adiectivis, adverbiis. Hand, Tursell. I p. 189—199. Madvig ad Cic. fin. 1, 67. in mss. persaepe in* atque *corruptum invenitur, sicut ipsum interdum pro* neque *irrepsit* (*cf.* GLOSS. V 6, 36 *al.*).

I ***de loco*** (*cf.* aequus *I*): *aequo campo, aequa linea*: VITR. 4, 6, 1 corona summa . . . aeque librata sit capitulis summis columnarum, quae. 8, 5, 1 cum regula est conlocata eaque (*perpendicula*) tangent aeque ac pariter lineas descriptionis, indicant libratam conlocationem. 9, 7, 5 diametroe sunt aeque mediae dividendae. PS. CENS. frg. 2, 1 his (*extremis in caelo circulis*) utrimque proximi duo paralleloe vocantur, ut ita dixerim, aeque distantes, idem tropici. *translate*: *quasi aequo campo*: VAL. FL. 6, 241 non isdem artibus aeque concurrunt . . . Colchi.

II ***de relatione rerum parium***: GLOSS. ὁμοίως; ἴσως, ὅ ἐστιν ἐπ' ἴσης. similiter. SCHOL. Cic. Gron. p. 384, 17 B. similiter . . . ita.

A *aequis partibus* (*aequaliter*): PLIN. nat. 7, 215 Nasica . . . aqua divisit horas aeque noctium ac dierum (*ante inaequales fuerant*). MART. CAP. 6, 710 quando . . . aeque intra se tenent angulum lineae et directae fuerint, directilineus dicitur angulus. VITR. 4, 6, 3 et eae (ex ea *codd.*) aeque corsae cum astragalis circumcurrant. 9, 1, 7 *stellae* non aeque peragunt numerum . . . in singulis signis. SEN. nat. 3, 18, 1 quam aeque variantur *mulli morientes*. *nota*: PAVL. dig. 28, 5, 12 si inaequalibus partibus datis ita adiciatur: 'quos ex disparibus partibus heredes institui, aeque heredes sunto', existimandum est exaequari eos *eqs. cf.* VLP. 28, 5, 13 haec adiectio declarat omnes ex virilibus partibus institutos. HILARIAN. chron. p. 156, 24 Frick de hac re non aeque (*i. consentientes*), sed varie scribere quam plurimi.

B *aequo modo vel aequo gradu* (*pariter, item*):

1 *res (sive duae sive plures) inter se comparatae uno vocabulo comprehenduntur*: *per* ambo, uterque, omnes *sim.*: PLAVT. Bacch. 1115 ambo aeque amicas habent. Men. 1119 uter eratis, tun an ille maior? :: aeque ambo pares (*cf.* CIC. Att. 16, 13b, 2 si pares aeque inter se sunt *uterque*). CIC. Quinct. 86 procurator, aeque utriusque necessarius. off. 2, 30 res . . . aeque utrisque . . . comparanda epist. 13, 18, 1. LVCR. 3, 668 utrumque . . . disciditur aeque (TIB. 3, 11, 13 OV. trist. 3, 8, 34 fast. 1, 226 PAVL. FEST. 19 SEN. contr. 2, 6, 11 VAL. MAX. 6, 4, 4 SEN. epist. 57, 6 *al.* SCRIB. LARG. 84 PLIN. nat. 25, 160 PLIN. epist. 1, 20, 21 PS. APVL. herm. p. 279 Oud. *al.*). CELS. 5, 26, 24 si ab altera parte caro magis recessit . . . , si aeque ab utraque. CAES. civ. 2, 10, 2 duae trabes . . . aeque longae (longe *al.*) distantes inter se pedes IIII. VITR. 4, 4, 3 columnae aeque crassae. 6, 1, 8 calices duo . . . aeque cocti aequoque pondere (CELS. 1 pr. p. 10 D. SEN. epist. 66, 25 COLVM. 4, 3, 6). SVET. Aug. 101 cum tribus signatis aeque voluminibus. PACVV. trag. 93 indidem . . . eadem ⟨ae⟩que oriuntur de integro atque eodem occidunt. ENN. trag. 167 opulenti cum locuntur pariter atque ignobiles, eadem dicta eademque oratio aequa non aeque valet. PLAVT. Asin. 641 non omnia eadem aeque omnibus . . . suavia esse. TER. Hec. 199 utin omnes mulieres eadem aeque studeant nolintque omnia (202 viris esse adversas aeque studiumst, similis pertinaciast). *nota* 274 nos sumus inique aeque omnes invisae viris. CIC. Planc. 15 sunt omnes sine macula, sunt omnes aeque boni viri atque integri (*cf.* 12). leg. 1, 33 coleretur ius aeque ab omnibus. off. 2, 31 fin. 4, 55. 75 *al.* 4, 66 omnes avaritias si aeque avaritias esse dixerimus, sequetur, ut etiam aequas esse dicamus. LVCR. 2, 233 corpus aquae naturaque tenuis aer⟨is h⟩aut possunt aeque rem quamque morari, sed citius cedunt gravioribus exsuperata. 2, 238 omnia . . . debent . . . aeque ponderibus non aequis . . . ferri. CAES. civ. 3, 106, 3 aeque (atque *codd.*) omnem sibi locum tutum fore. SALL. Iug. 101, 3 ex omnibus *partibus* aeque aliquos . . . venturos (*v. Hand p. 198*). LAVD. Murd. (Corp. VI 10230) 4 omnes filios aeque fecit heredes. LIV. 9, 45, 16 vestigia in omnes aeque ferentia partes. 45, 22, 9. PAVL. FEST. 52. SEN. contr. 1, 1, 25 illum aeque ab omnibus vexatum sensum. CELS. 4, 23 p. 149 D. SEN. dial. 9, 10, 5 omnia aeque levia esse, extrinsecus diversas facies habentia, introrsus pariter vana. nat. 2, 59, 4 *al.* VAL. FL. 3, 599 omnibus aeque grata rudimenta (3, 674 cuncti). STAT. Theb. 2, 27 Cerberus aeque (atque *codd.*) omnes capitum subrexit hiatus. IVL. dig. 34, 5, 13, 2 *al.* CELS. dig. 8, 6, 6, 1c per quamlibet . . . partem aeque ire. APVL. Socr. p. 169 Oud. omnibus aeque necessaria *ratio*. IVVENC. 4, 214 omnibus aeque ne desint . . . nutrimina flammae. SVLP. SEV. dial. 1, 16, 1 nec erat facile . . . discernere, quia omnia aeque dulcia erant. SIDON. epist. 6, 1, 1 aeque nobis quaelibet dictio placet. FRONTO p. 146, 15 N. si aeque liceret (*sc. utrumque*), ranam potius quam delphinos aemulari.

2 *res inter se comparatae iuxta ponuntur*: **a** *per* et (*sim.*): VARRO ling. 10, 5 *partes* denas . . . easdem, denas alias, ad similitudinem et dissimilitudinem aeque animadvertendas. rust. 1, 45, 2 sub terra et supra . . . non . . . aeque crescunt. RHET. Her. 4, 24 egens

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aeque est is, qui ..., et is, cui. CIC. Q. Rosc. 2. 16 aeque ... perfidiosum ... est fidem frangere ... et pupillum fraudare ... et socium fallere. Cluent. 195 quos ... aeque et eos, quos ... videtis, ... exspectatio ... sollicitat. Mur. 28. de orat. 3, 192 aeque prima et media et extrema pars. fin. 1, 67. 4, 64 quoniam catuli, qui iam dispecturi sunt, caeci aeque et ii, qui ..., Platonem ... necesse est ... aeque caecum animo ac Phalarim fuisse. Tusc. 2, 62 eosdem labores non aeque gravis esse imperatori et militi. fin. 3, 61 excedens ... et manens aeque miser est. 4, 66. SALL. Cat. 11, 1 gloriam ... bonus et ignavus aeque sibi exoptant. NEP. Iph. 1, 4 quod aeque corpus tegeret et leve esset. VERG. georg. 3, 118 *equum* aeque iuvenemque ... calidumque ... et ... acrem. HOR. epist. 1, 1, 92 pauper ... conducto navigio aeque nauseat et locuples. LIV. 10, 8, 10 aeque ... prosperum plebeium et (ac *dett.*) patricium *auspicium* fuit. SEN. suas. 2, 11 COLVM. arb. 3, 6. PETRON. 71 amici ... et servi homines sunt et aeque unum lactem biberunt. PLIN. nat. 20, 234 *curat* coeliacos aeque et dysintericos et tenesmos. QVINT. inst. 3, 6, 38 quia aeque quaeratur, an sit sacrilegus, qui ... et qui. VLP. dig. 36, 4, 5, 8 aeque ... legatarius et fideicommissarius. HIER. epist. 50, 5 aliam vim fori esse, aliam triclinii; non aeque inter ... calathos puellarum et inter eruditos viros ... disputari. VVLG. eccles. 9, 2. e t — e t: VARRO ling. 8, 26 '*Herculi*' et '*Herculis*' aeque sunt et brevia et aperta. CIC. Lael. 39 cum ... aeque ... nefas sit tale ... et facere ... et rogare. VAL. MAX. 1, 5, 2 aeque ... virtutis est et ... auxisse et ... voluisse. 5, 1, 9. SEN. dial. 7, 20, 3 MAEC. dig. 40, 5, 42 PALLAD. 1, 6, 7 HIER. epist. 60, 12 BOET. herm. sec. 1 pr. (p. 10, 12 M.). 5, 11 (p. 354, 15 M.). *nota* FILASTR. 112, 6 Iudaeum non licet appellari nec paganum aeque. q u e: LIV. 10, 40, 3 summi infimique aeque intenti erant. CELS. 2, 7 p. 39 D. aeque frigido calidoque offenditur. 3, 27, 3. STAT. Theb. 4, 68 annis sceptrisque ... venerabilis aeque. FRONTO p. 175, 3 N. quo iureiurando mea tuaque salus aeque continetur. **b** *per asyndeton*: ? LVCR. 1, 1076 per medium, per non medium concedere ... aeque (aequis *codd.*) ponderibus. *nota anaphoram*: HOR. epist. 1, 1, 26 quod aeque pauperibus prodest, locupletibus aeque, aeque neglectum pueris senibusque nocebit. *aliter* TAC. Agr. 15 aeque (*sc. atque olim*) discordiam praepositorum, aeque concordiam subiectis exitiosam (*cf. Hand p. 194*). **c** *per* a u t — a u t (*sim.*): PAVL. dig. 40, 12, 24, 2 aeque ... aut utilis aut inanis actio ... efficietur. FRONTO p. 22, 15 N. aeque pernicitas equorum exercetur, sive quadrupedo currant ... seu tolutim. BOET. herm. pr. 1, 3 (p. 60, 7 M.) aeque vel de subsistente re vel de non subsistente. **d** *per* a c: *in enuntiatis affirmativis*: PLAVT. Bacch. 214 quam ... fabulam aeque ac me ipsum amo. Merc. 761 *uxorem* odisse aeque atque (atque *om. A B*) angues. Stich. 271 facete, ⟨aeque⟩ atque ex pictura, astitit. TER. Andr. 702 miser aeque atque ego. PACVV. trag. 93 *v. p. 1042, 50.* ACC. trag. 32. LVCIL. 483 aeque fruniscor ego ac tu. RHET. Her. 2, 22 aeque magnum ... peccatum ... atque illud, quod. CIC. S. Rosc. 116 socium fallere turpissimum est aequeque turpe atque illud. Phil. 2, 94 quis ... cuiquam inimicior quam Deiotaro Caesar? aeque atque huic ordini, ut equestri, ut Massiliensibus *eqs. nota personam verbi*: har. 18 qui aeque atque ego sunt occupati. epist. 16, 21, 7 aeque ac tu doleo. Att. 3, 15, 4 aeque tibi ac fratri et liberis ... restitutum. Catil. 3, 29 *tecta* aeque ac priore nocte ... defendite. div. in Caec. 38 *al.* fin. 1, 67 laetamur amicorum laetitia aeque atque nostra et pariter dolemus. epist. 9, 13, 2 aut proxime atque ille aut etiam aeque laborare. LVCR. 4, 755 *mens* quae videt aeque ne minus atque oculi. HOR. sat. 2. 3, 47 desipiant omnes aeque ac tu. MON. Ancyr. 4, 30 aequ[e] beni[g]ue adque antea. LAVD. Tur. (Corp. VI 1527) 32 cum aeque matrem meam ac tuos parentes co⟨lueris⟩. LIV. 3, 31, 2 si ea res aeque ... iaceret ac ... iacuisset. 35, 17, 2. 4, 7, 6. 4, 34, 6 VAL. MAX. 6, 1 ext. 3. 6, 4, 2 CELS. 4, 25 p. 150 D. SEN. dial. 11, 13, 8. COLVM. 2, 16, 5 aquarum abundantia atque penuria graminibus aeque est exitio. 6, 22, 1 *al.* SCRIB. LARG. 271. PETRON. 7 aeque lassus ac moriens Ascyltos. PLIN. nat. 2, 58 *stellas* interdiu non cerni, cum aeque ac noctu luceant [7, 215 *v. p. 1042, 21*]. 9, 151 pavet hominem aeque ac terret. *nota* 30, 9 quae *volumina* ... transisse per memoriam aeque ac nihil (*i. ut quod maxime*) in vita mirandum est. LAMPR. Comm. 5, 4 quos aeque ex plebe ac nobilitate ... collegerat. SIDON. epist. 5, 5, 3 aeque corporibus ac sensibus rigidi. 5, 16, 1. *post negationem*: PLAVT. Aul. 297 pumex non aeque est aridus, atque hic est senex. Cas. 847 nebula haud est mollis aeque, atque huius pectus est. Mil. 668. TER. Phorm. 93 numquam aeque ... ac modo paupertas mihi onus visumst ... miserum. CIC. div. in Caec. 8 nihil aeque ... atque ... vim gravitatemque requirit (*cf.* SCHOL. Cic. Gron. p. 384, 17 B.). orat. 180 off. 1, 49. CELS. 1, 4 p. 22 D. capiti nihil aeque prodest atque aqua frigida. 5, 28, 3. TAC. hist. 4, 5 nihil aeque ac libertatem hausit. PLIN. epist. 5, 8, 2 SVET. Iul. 12. *al. passim.*
sequitur plenum enuntiatum: PLAVT. Cas. 129 numquam edepol ieiunium ieiunumst aeque, atque ego te ruri reddibo. TER. Phorm. 581 te mihi fidelem esse aeque, atque egomet sum mihi. VARRO rust. 3, 8 *ordinem* aeque latum ac mutulus ... exstare potest. SVLPICIA Tib. 3, 18, 1 ne tibi sim ... aeque iam fervida cura, ac videor ... fuisse. LIV. 31, 45, 2 onerati ... aeque immodicis ad honores sociorum, atque in ira adversus hostem fuerant, Atheniensium decretis. a c s i: RHET. Her. 2, 19 quod ... aeque, ac si legitimum sit, usitatum est. CIC. Sulla 51 id aeque valere debet, ac si pater indicaret. fin. 4, 65 aeque caeci ... ac si ... essent. epist. 13, 43, 2. NEP. Eum. 5, 6 LIV. 10, 7, 4. 44, 22, 5 CELS. 2, 8 p. 49 D. COLVM. 9, 5, 2 SIDON. epist. 1, 9, 7. *nota structuram*: PETRON. 42 aeque est ... ac si in puteum conicias. *aliter* CIC. parad. 23 *homines* aeque peccare ..., si privatis, ac, si magistratibus manus adferant. CAT. 22, 16 aeque est beatus, ac poema cum scribit. **e** *per* q u a m: *post negationem*: PLAVT. Epid. 307 nullum esse ... agrum ... aeque feracem, quam hic est noster Periphanes. Mil. 465 neque eques neque pedes *est* ..., qui aeque faciat confidenter quicquam, quam mulier facit. Stich. 274 numquam aeque patri suo nuntium lepidum attulit, quam ego ... nuntiabo. LIV. 5, 3, 4 nullis iniuriis ... umquam aeque quam munere patrum ... offensos. 5, 6, 11 est quicquam, quod Veientibus optatum aeque contingere possit, quam ut ... impleantur? 26, 45, 2 *al.* SEN. suas. 6, 27 *al.* SEN. dial. 4, 35, 3 *al.* COLVM. 5, 5, 7 *al.* LVCAN. 5, 151 haud aeque laesura ducem ... quam ... fidem. PLIN. nat. 32, 55 TAC. dial. 10 hist. 2, 10 *al.* 2, 80 nihil aeque provinciam ... accendit, quam quod. ann. 2, 52 *al.* PLIN. epist. 2, 15, 1 *al.* SVET. Aug. 64 *al. nota* SVET. Claud. 35 nihil aeque quam timidus ... fuit. APVL. flor. p. 17 Oud. nihil aeque se laborare ... quam quod (22). *nota abundantiam*: PETRON. 78 aeque me mortuum iuvet t a m q u a m vivum. [PLIN. nat. 28, 9 quisquis es, talis aeque moriere, tamquam (etiam quam *codd.*) obscaenus vixeris.] *in enuntiatis affirmativis*: TER. Ad. 702 magis te quam oculos ... amo meos. :: quid? quam illam? :: aeque. CIC. epist. 5, 21, 1 nemo, quicum essem libentius quam tecum, et pauci, quibuscum essem aeque libenter. OV. met. 10, 185 expalluit aeque, quam puer, ipse deus. LIV. 31, 1, 4 sexaginta annos ... aeque multa volumina occupasse mihi quam occupaverint quadringenti *eqs.* VITR. 4, 3, 2 metopas ... aeque longas ... quam altas. 4, 4, 2. SEN. contr. 2, 1, 5. 2, 4, 12 *al.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 2 SEN. dial. 3, 10, 3 *al.* CVRT. 6, 9, 36 SCRIB. LARG. 84 LVCAN. 7, 17 *Pompeius* pura venerabilis aeque quam currus ornante toga. PLIN. nat. 2, 180. 196 *al.* QVINT. inst. 9, 4, 85 PLIN. epist. 3, 4, 8. S. C. de aedificiis (CORP. X 1401) 1, 14 cum ... aeque non oportere[t] ... vendere quam emere. *hinc*: † *per a b l a t i v u m c o m p a r a t i o n i s*: PLAVT. Amph. 293 nullust hoc metuculosus aeque. Asin. 493 *v. infra l. 80.* Curc. 141 qui me ... aeque fortunatus erit? *nota comparativum*: PLAVT. Merc. 335 homo me miserior nullust aeque. PLIN. nat. 35, 17 quibus ... nullas aeque miror. SIDON. epist. 7, 14, 3 quo (*homine*) nihil aeque miserum ... nascendi condicio produxit. PS. BOET. c. Eut. pr. (p. 187 P.) ego quidem nihil ceteris amplius afferebam ...; nam ... aeque nihil ceteris (cum ceteris *aliq. dett.*) sentiebam. *per dativum?* VITR. 3, 3, 2 spirarum plinthides aeque magnae sint ei (et *codd.*) spatio, quod fuerit inter duas plinthides. **g** *per* u t: VARRO sent. 26 ad profectum scientiae nil aeque impedit ut diffidentia. CIC. Phil. 2, 94 *v. p. 1043, 48.* PAVL. FEST. 14, 1 aeque tertius a me, ut avus. SEN. contr. exc. 4, 8 aeque dignus est ..., qui ..., ut, qui. PLIN. nat. 34, 165 hoc videtur facere ... aer, aeque ut feminas quasdam fecundiores facere abortus. PLIN. epist. 1, 20, 1 nihil aeque ... ut brevitas placet. FRONTO p. 7, 16. 216, 6 N. non aeque diligentes ad quaerendum victum ... leones ut formicas esse, texendi ... araneas diligentiores ... quam Penelopam. 46, 6 (εἰκὼν) non aeque placebit tibi, ut haec *eqs.* GAIVS inst. 2, 143 aeque ut olim. VLP. frg. 1, 24 quinque manumittere ... aeque ut ex priori numero. APVL. apol. 14 *cf.* met. 5, 6 *al.* (*cf. Weyman, S.-Ber. Münch. Akad. phil. Cl. 1893 p. 379*). LACT. inst. 7, 10, 6. HEGES. 1, 7, 1 simili vocabulo aeque ut ille ... nuncupari solebat. HIER. vir. ill. 74. *al.* VVLG. III reg. 20, 11 *al.* OROS. hist. 1 pr. 14 SIDON. epist. 4, 11, 7 *al.*
TERT. Prax. 11 sicut ego profero ..., aeque tu opponas (SIDON. epist. 3, 1, 4 sicut ..., ita ... aeque). *nota abundantiam*: PLAVT. Asin. 838 aeque esse maestum, ut quasi dies si dicta sit. PAPIN. dig. 31, 69, 2 aeque praestabitur, quemadmodum, si ... fuisset. **h** *per* c u m (*praep.; cf.* pariter): PLAVT. Asin. 332 animum adverte, ut aeque mecum haec scias (*cf.* Epid. 648). Pers. 545 iuxta tecum aeque scio. TER. Phorm. 1032 novi aeque omnia tecum. QVINT. inst. 9, 4, 126 cum dicente aeque audientem inhorrescere. SCAEV. dig. 26, 7, 58, 1 quae *summa* ... aeque cum sorte translata sit. **i** *per p r o n o m i n a (adv.) relativa*: VITR. 9 pr. 7 quantum numerum ..., aeque tantum numerum. SCRIB. LARG. pr. p. 6 aeque ... in libra⟨m⟩ denarii LXXXIV apud nos, quot drachmae apud Graecos incurrunt. LACT. opif. 13, 7 digiti *in pedibus* aeque totidem, quot in manibus.

3 *res, cui altera comparatur, ex antecedentibus supplenda est*: **a** aeque *adiungitur verbo*: PLAVT. Amph. 549 quanto, nox, fuisti longior hac proxuma, tanto brevior dies ut fiat faciam, ut aeque disparet (*ac nox*). Asin. 771 tecum una potet (postea *codd.*), aeque pocla potitet (*ac tu*). Epid. 648 ut tu aeque scias (*mecum*: *l. 63*). Men. 493 quoi ego aeque heres eram (*ac tu. Hand p. 197*). Mil. 1293 quaevis alia quae morast aeque, mora minor ... videtur quam. Poen. 579. Amph. 509 satin habes, si feminarum nulla est, quam aeque diligam? Asin. 493 neque me alter est ... quisquam, quoi credi recte aeque putent. Mil. 776 ita magnus moechus ..., ut neminem fuisse aeque ... credo. Pers. 464 satin estis meditati? :: tragici et comici numquam aeque sunt meditati. TER. Andr. 434 quid Davos narrat? aeque quicquam nunc quidem (*sc. quam antea; i. nihil. cf.* DON.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ibid. et GLOSS. V 530, 19 *al.* aeque quidquam: nihil). *abundanter* VARRO ling. 6, 64 quod dicimus 'disserit', item translati⟨ci⟩o aeque (atque *cod.*) ex agris verbo (aeque ... item *sim.*: 9, 61 SCRIB. LARG. 53 IVL. dig. 44, 2, 8 *et* DIG. *saepe.* MART. CAP. 6, 668 OROS. hist. 1, 10, 6). 6, 80 'violavit ...' ... dicebant; aeque eadem modestia ... 'fuisse'. CIC. Sest. 128 quem curia magis requisivit? ... quem aeque ipsa tribunalia desideraverunt? de orat. 3, 50 easdem res, simul ac Fufius ... agere coepit, non aeque intellego (*sc. quam cum isti docent*). Brut. 274. SVLP. Cic. epist. 4, 5, 6 vidimus ... secundam pulcherrime te ferre fortunam ...: fac aliquando intellegamus adversam quoque te aeque (*sc. ac secundam, cf. Hand p. 197*) ferre posse. PVBLIL. P 2 prodesse qui vult nec potest aeque. LVCR. 1, 622 parvissima quae sunt *corpora*, ex infinitis constabunt partibus aeque (*sc. ac cetera*). 1, 848 simili ... praedita constant natura ... aequeque laborant. VERG. Aen. 12, 840 nec gens ulla tuos aeque celebrabit honores. HOR. carm. 1, 16, 7 LIV. 2, 61, 4 *al.* SEN. contr. 1, 5, 4 si ... debet, peribit; si ... debet, aeque peribit. 9, 3, 13 *Argentarius* aeque ex tempore dicebat (*ac Cestius*), aeque contumeliose multa interponebat (*cf. p. 1043, 35*). VAL. MAX. 6, 2, 3 et similiter adgressa et aeque experta patientem. SEN. benef. 2, 17, 7 male audire solet fenerator, si ...; aeque (*sc. male*), si. 5, 17, 1 deficiet dies ...; aeque immensum erit, si. nat. 1, 4, 2 intra momentum ..., aeque celeriter. epist. 47, 10 servum ... ex isdem seminibus ortum (*quam tu*) eodem frui caelo, aeque spirare, aeque vivere, aeque mori. 77, 11 stultissimus ..., aeque stultus. 88, 18. 95, 21 *feminae* non minus potant (*quam viri*), ... aeque invitis ingesta visceribus per os reddunt *eqs.* ASCON. Pis. p. 16 B. aliter atque antea lecti iudices, aeque tamen ex illis ... ordinibus. PLIN. nat. 2, 68 ratio ... adprobatur. aeque non est dubium *eqs.* 29, 85 aeque ... vocant ..., sed distingunt ... nomine. 19, 69 similis ... natura ...; aeque ... odere (22, 85). SIL. 12, 471 aeque (*atque antea*) ... raptum iter. QVINT. inst. 1, 5, 66. FRONTIN. strat. 3, 11, 5 idem consilium convertit ad Massilienses: aeque ... ignibus factis Lacedaemonios frustratus. PLIN. epist. 4, 24, 1 SVET. Iul. 51. Aug. 56 ut ... pari iure essent, quo ceteri, legibusque iudiciariis aeque tenerentur. FRONTO p. 45, 21 N. illa intus in lacu insula aeque undis alluitur (*quam ad mare sita*), auras salubris aeque accipit, habitatur aeque *eqs.* (*cf. supra l. 17*). 252, 7 quod, ut aeque (*sc. placent*) pauca a te scripta, placeat tibi. IVL. dig. 30, 94, 2 sive ... pluris est ..., compellendus est ...; sive minoris, aeque ... cogetur (VLP. dig. 39, 1, 20, 2 *al.*). MAEC. dig. 44, 7, 31 non solum stipulationes ... nullius momenti sunt, sed etiam ceteri quoque contractus ... aeque nullius momenti sunt. AFRIC. dig. 30, 108, 14 *al.* TERT. spect. 17 idol. 21 *al.* pud. 2 ubi est postulationis ⟨ratio⟩, illic etiam remissionis; ubi nec postulationis, ibi aeque nec remissionis. VOPISC. Prob. 24, 4 senatus mortem Probi gravissime accepit, aeque (*sc. graviter*) populus. LACT. inst. 3, 17, 37. 3, 27, 15. 5, 9, 24 *al.* (*cf. Hand p. 196*). PALLAD. 12, 7, 18 item, quas probasti, similiter obruis et post triginta dies aeque probas. FILASTR. 84, 1. 89, 3. 94, 4 *al.* 149, 3 in natale ... ieiunandum est, deinde in pascha ... aeque, in ascensione itidem *eqs.* HIER. epist. 46, 9. VVLG. exod. 38, 11 in ... australi plaga erant tentoria ..., aeque ad septentrionalem plagam tentoria ... erant. CLAVD. carm. min. 30, 67 OROS. hist. 2, 14, 16. 6, 18, 7. CARM. epigr. 1612, 6 qui dixi, scribsi, pincsi bene, puer doctrinae aeque dedidi mentem. *nota* PLIN. nat. 36, 44 *statuas* fecere ... e Thasio *marmore*, Cycladum insularum aeque (*i. nec non C. i.*), et e Lesbio. *similiter* PS. APVL. Ascl. 4 daemonum genus, aeque hominum, similiter volucrum ... generat. **b** *adiungitur adiectivis et adverbiis*: PLAVT. Bacch. 215 nullam *fabulam* aeque invitus specto (*quam Epidicum*), si. Men. 201. Mil. 1065 argenti montes ... habet, Aetna non aeque altust. Most. 242 aeque id bene. Pseud. 358 cursim. 746. TER. Haut. 685 Phorm. 565 Hec. 293. VARRO ling. 1, 7, 2 ex arvo aeque magno ... minus multum ... faciebant vinum. RHET. Her. 2, 6 aut non potuisse aut non aeque commode potuisse. CIC. Cluent. 157 'convenerit' aeque incertum et infinitum (*ac 'coierit'*). Cael. 3 non aeque ... cognitus. Planc. 68. Phil. 8, 11 Fufius ... pacis commoda commemorat, quasi vero, si laudanda pax esset, ego id aeque commode facere non possem. dom. 123 verbis non minus priscis et aeque sollemnibus. inv. 1, 41 quod maius et quod minus et quod aeque magnum et quod simile erit ei negotio. 1, 79 *argumentatio* aeque firma aut firmior (de orat. 2, 215). fin. 1, 56 aeque diu. NEP. Hann. 4, 3 gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aeque bene usus sit (*atque antea sive ac sinistro; cf.* VLP. dig. 21, 1, 6, 1). VERG. georg. 2, 215 negant alios aeque ... agros dulcem ferre cibum. 2, 454. PROP. 3, 8, 35. LIV. 7, 29, 6 aeque facilis victoria, praedae ... plus. 29, 19, 2 legatum aeque sontem aut magis etiam. SEN. contr. 9, 1, 13 'ἑκάστων' *dempto* sensus ... si non aeque comptus, aeque tamen integer. VAL. MAX. 3, 7, 8 eadem ... fortuna, aeque senectus longa ..., idem animus. SEN. dial. 5, 17, 2. apocol. 5 erat ... sequens versus verior, aeque Homericus. COLVM. 8, 14, 3 neque aeque fecundum ... nec tam pretiosum. PLIN. nat. 7, 90 *al.* VAL. FL. 3, 201 hunc ... aut aeque ... alta ... gente satum. TAC. hist. 1, 7 eadem ... novae aulae mala, aeque gravia (*sc. ac veteris*), non aeque excusata. APVL. apol. 95. LACT. inst. 2, 7, 13. 4, 1, 3. VEG. mil. 1, 11 duplum pondus ...; dupli aeque ponderis (VVLG. exod. 38, 14. 15).

HIER. epist. 52, 11 pulchre dicitur apud Graecos et nescio an apud nos aeque (*sc. pulchre*) resonet: *eqs.* (*similiter* CLAVD. 20, 383 *Leo* moderator pectinis unci. non alius lanam purgatis sordibus aeque praebuerit calathis, similis nec ... quisquam vellera ... producere). 148, 11. *nota comparativum*: PLAVT. Capt. 700 nec quisquam est mihi, aeque melius cui velim (*Hand p. 199*).

III ***de consilio et animo***: *iuste, recte, cum aequitate* (*oppone 'inique', quod iam in* PLAVTO *invenitur, cum positivum a* CIC. *demum exempla habeat*): aequius, aequissime: CIC. Verr. 4, 147 nec ... fuit, quod quisquam queri posset, cum lege aequissime scripta venderent. SALL. hist. frg. 3, 93 sin vis obsistat, ferro quam fame aequius (*i. melius*) perituros. PLIN. nat. 8, 61 *quae de lupa nutrice Romuli etc. produntur*, magnitudini fatorum accepta fieri aequius quam ferarum naturae arbitror. HOMER. 267 aequius adversis tecum concurrat in armis ... Atrides. TRYPH. dig. 20, 5, 12, 1 id pretium aequius proficeret debitori, quam creditoris lucro cederet. PAVL. dig. 10, 2, 25, 19 potest aequius dici. VLP. dig. 12, 2, 34, 7 aequissime ... hoc facit *praetor*. OROS. hist. 2, 1, 4 si potestates a deo sunt, quanto magis regna ...; si ... regna diversa, quanto aequius regnum aliquod maximum. SIDON. epist. 5, 11, 2 iocaris, ut qui facetissime, iudicas, ut qui aequissime. CARM. epigr. 456, 5 aequius is⟨te l⟩apis complecteret ossa paterna. aeque (*aliquot exempla possis etiam referre ad II*): CIC. fin. 5, 65 animi affectio ... societatem coniunctionis humanae munifice et aeque tuens iustitia dicitur. [SVLP. CIC. epist. 4, 5, 6 *v. p. 1045, 9.*] LABEO Gell. 4, 2, 3 cum de homine morboso agetur, aeque ... ita dicetur: quanto ob id vitium minoris erit. VLP. dig. 11, 1, 21 ubicumque iudicem aequitas moverit, aeque oportere fieri interrogationem dubium non est. 12, 2, 34, 4 hoc iusiurandum ... aeque patrono parentibusque (neque p. neque p. *F m. pr.*) remittitur. LABEO dig. 19, 2, 28, 1 si ... habitatione conductor aeque usus fuisset. PAVL. dig. 17, 2, 65, 6 si dispendium *factum erit*, aeque praestabit portionem. COMM. instr. 2, 15, 6 malitia⟨m⟩ nullus dimittit aeque de corde. CLAVD. 20, 479 quamvis crudelibus aeque (*i. aequo animo? aliter Birt, v. ind.*) paretur dominis. OROS. hist. 2, 19, 4 non aeque pendat praeteriti mali fabulam praesentis iniuria. CARM. epigr. 579, 3 aeque frui *monimento.*

de collocatione vocabuli notandum, quod saepe adiectivis vel adverbiis postponitur, ut AP. CLAVD. carm. frg. 2 PLAVT. Cas. 847 Mil. 668 Stich. 217 TER. Andr. 702 RHET. Her. 4, 24 CIC. fin. 4, 64 LVCR. 2, 411 VERG. georg. 2, 454 *al.* HOR. carm. 2, 17, 7 *al.* LIV. 5, 6, 11. 10, 2, 10 *al.* SEN. contr. 1, 2, 23 CELS. 2, 8 p. 50 D. CENS. 6, 10. *pluribus interdum vocabulis separatur ab illo, cui adiunctum est, ut* PLAVT. Stich. 274 CIC. Planc. 68 *al.* VAL. MAX. 3, 2 ext. 8 PLIN. nat. 25, 3.

iuncturae: *ad II B*: aeque — item: *v. p. 1045, 2.* aeque et: LIV. 26, 49, 2 SEN. benef. 3, 29, 2 epist. 9, 19 SCRIB. LARG. 9 PLIN. nat. 33, 73 AFRIC. dig. 39, 2, 44, 1 *al.* TERT. pudic. 14. aeque — quoque: CELS. 2, 1 p. 30 D. *al.* aeque simul: GAIVS inst. 1, 62. et ipse aeque: TERT. anim. 34.

synonyma: *ad I*: pariter (aequaliter, directe). *ad II*: aequaliter, aequiter, ita (FRONTO p. 156, 9 N.), item, itidem, pariter, similiter, tam. (similis, idem, et ipse). *ad III*: (iuste, recte, aequanimiter). *opposita*: *ad I*: (inaequaliter). *ad II*: aliter, (diverse), magis, minus, plus, proxime, varie. dispar: SEN. epist. 66, 22. *saepe comparativus adiectivi vel adverbii pro opposito est, ut* LIV. 8, 13, 6. 44, 5, 12 VAL. MAX. 4, 6 pr. 7, 8, 5 CELS. 3, 15 p. 96 D. SEN. epist. 90, 33 COLVM. 9, 3, 1 arb. 3, 1 PLIN. nat. 24, 112 *al.* QVINT. inst. 4, 1, 53 PLIN. epist. 4, 4, 3 *cf.* FLOR. 1, 34, 1.

compositum: adaeque.

adv. **aequiter**. NON. 512 'aequiter pro aeque' *additis his locis*: LIV. ANDR. trag. 3 praeda per participes aequiter partita est. PACVV. trag. 73 concertare (concentare *Ribbeck*) et disceptare partem (partes *Müller*) da cursum aequiter. ACC. trag. 120 ad populum intellego referundum, quoniam horum aequiter sententiae fuere. PRISC. gramm III 71, 1 Plautus: ... aequiter, asperiter (frg. inc. 59). GREG. TVR. Franc. 4, 40 Tiberium ... hominem iustum, elimosinarium, aequiter discernentem obtenentemque victorias. *Hey.*

Aequus, -a *cogn.* CORP. X 4414 (*Capuae*) L. Virasius Ennius Aequus. 4123 (*ibid. ex schedis*) Enniae M. fil. Aequae eius(?). V 4415 (*Brixiae*) M. Cornelio Aequo patri. 4387 (*ibid.*) Aemiliae C. f. Aequae sacerd(oti) dívae Plótínae. V suppl. 1278 ... nius Aequus. II 218 Iulia Q. f. Aequa mater. TAC. ann. 3, 37 Considius Aequus *eques Romanus*. CORP. XIV 2518 ⟨...⟩ f. Aequa c(larissima) f(emina) fil(ia) e⟨t⟩ here⟨s⟩. III 8348 aιqιa (*incertae lectionis*). 6628 cum C. Papirio Aequo. 13995 Aequa Ae .... VIII 12664 Aecus pius vixit. INSCR. Eph. epigr. VIII 532 Vitrasi Aequi. *V.*

āër, -eris *m.*, ἀήρ. GLOSS. ἀήρ; spatium inter caelum et terram (*cf.* NON. *p. 1047, 54*) *sim.*; subtile corpus inter caelum et aquam; aeres: ἀέρες; aere: nubes. *primi habent* PLAVT. (*semel*), ENN. (*deest apud* TER.), *frequentant poetae, inter prosaicos fortasse iam* CATO (*v. p. 1050, 69*), VARRO, CIC. philos. *saepe*, SEN. nat. *passim, deest apud* CAES. SALL. NEP. LIV. VELL. VAL. MAX. SCRIB. LARG. ASCON. TAC. SVET., *apud* ICTOS *ante* IVST. *non nisi 4 locis extat.*

feminino genere: ENN. ann. 495 aere fulva (GELL. 13, 21, 14 *id* dixit ... non ob id solum, quod Homerus ἠέρα βαθεῖαν dicit, sed quod hic sonus, opinor, vocabilior visus et amoenior). APVL. Socr. 6

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 133 Oud. in isto intersitae (-i *A*) aeris spatio. *pro neutro*: Carm. epigr. 1108, 2 quoius ut est lenis patrium diffusus in aer spiritus. Greg. Tvr. Mart. 2, 53. *de forma* aera: Gramm. V 571, 4 aera generis neutri ∗ (*excidit exemplum*) ut Virgilius aera per tenerum (*nisi ad* aera *ab* aes *ductum pertinet, quo* Albin. gramm. VII 295, 15 *spectare videtur*). Ars Bern. gramm. suppl. 114, 6 aer ... et aether masculina sunt, quamquam 'aera' et 'aethera' poetice legitur. Orient. comm. 1, 114 aera librantur, fluctuat oceanus. Cassiod. var. 1, 31, 4 aera ipsa ... implere clamoribus. Ven. Fort. carm. 9, 141 aera temperie faveant tibi. Mart. 2, 125 tenuata per aera. 2, 322 cum pede pressa sacro servirent aera regi. *cf. Neue-Wagener, Formenlehre I³ p. 977.* *de acc. sing.* aera *vel* aerem: Char. gramm. I 85, 11 hunc aera et aethera masculino genere dicimus, graeca enim sunt. sed et hunc aerem veteres latina declinatione dixerunt. 121, 12 aerem veteres dixerunt.
saepius invenimus aera *quam* aerem, *quod apud poetas non legi nisi* Enn. sat. 41 Sidon. carm. 15, 88. aerem: Cato (?) Serv. Aen. 10, 184 Varro ling. 5, 102 log. Serv. auct. Aen. 3, 359 (*al. locis* aera) Vitr. 8 praef. 1. 9, 8, 3 (*al.* aera) Pavl. Fest. 95 Sen. suas. 1, 14? (mare *codd.*) Cels. 3, 7, 2 p. 89. 4, 14 p. 140 D. Sen. nat. 3, 14 (12), 2. 7, 25, 2 (animae *pars codd.*) Plin. nat. 2, 85 *nonn. codd.* Apvl. mund. 32 *loco corr.* Tert. spect. 27 anim. 3. 25. 54. 55 Spart. Pesc. 7, 9 Lact. opif. 3, 20. 15, 1 de ira 13, 8 (Lact. Phoen. 74 aera) Serv. Aen. 10, 356 georg. 3, 481 Hier. epist. 21, 11. 64, 19 (*bis*). 109, 4 (*al.* -a) Vvlg. -em *7 locis*, -a *3.* Avg. civ. 4, 10 *al.* (*rarius* -a) Cael. Avr. chron. 3, 12, 108 Cassiod. var. 6, 6, 3. 8, 33, 5 (*bis* aera *acc. s.*) *al.*, *cf. Neue, Formenlehre I³ p. 458—460, Georges, Wortformen p. 22.* *gen.* aeros Stat. Theb. 2, 693 *codd. B M.* [aeri *abl. male codd.* Lvcr. 6, 444.] *de prosodia*: Mart. Cap. 3, 279 'er' finitus ... in graecis producitur, ut 'aer'.
a *corripitur*: (*cf.* Comm. apol. 1046 ín ăerá). Sidon. carm. 15, 88 hunc ăerem (*versus variis rationibus temptatus*). Drac. laud. dei 2, 34 nam quasi aer fusus. [*francog.* air, *hisp.* aire. aera *i. q.* aer *it.* aria. *M.-L.*]

definitur *describiturque*: Enn. sat. 41 istic est is Iupiter, quem dico; quem Graeci vocant aerem. qui ventus est et nubes, imber postea atque ex imbre frigus, ventus post fit, aer denuo. Varro log. Prob. Verg. ecl. 6, 31 *inter caelum et terram* quasi ἰκμάς inclusus aer, in quo calor. Cic. nat. deor. 2, 101 exin mari finitumus aer die et nocte distinguitur, isque tum fusus et extenuatus sublime fertur, tum autem concretus in nubes cogitur ..., tum effluens huc et illuc ventos efficit. idem annuas frigorum et calorum facit varietates, idemque et volatus alitum sustinet et spiritu ductus alit et sustentat animantes. restat ... aether. 2, 83. ac. 1, 26 movendi vim *habet* et efficiendi. Sen. nat. 2, 2, 4. 2, 7, 1 quidam aera discerpunt et in particulas diducunt ita, ut illi inane permisceant. 2, 10, 4 natura ... aeris gelida est. 3, 14 (12), 2 *Aegyptii* aerem marem iudicant, qu[i]a ventus est, feminam, qu[i]a nebulosus et iners. Lvcan. 9, 5 qua niger astriferis conectitur axibus aer, quodque patet terras inter lunaeque meatus, semidei manes habitant (Plin. *v. p. 1048, 5* Apvl. *l. 77* Mart. Cap. 2, 161). Apvl. Plat. 1, 7 Ps. Apvl. Ascl. 19. Comm. Einsidl. gramm. suppl. 220, 5 aer dictus est ἀπὸ τοῦ ἀείρειν id est a ferendo ... et est aer ventus spiritus vel flatus modicus plurimum habens raritatis ... sciendum est quia iste est aer, qui inter terram est et cursum lunarem, corpulentus et spissus appellatur ..., ille vero, qui superior est, ... ad caelestem pertinet partem et dicitur aether, idest purus spiritus (Isid. orig. 13, 7, 1). Non. 241 est medium spatium quod inter caelum est et terram .... aer altitudo (*ad* Verg. georg. 2, 123) .... aer sonus (*ad* Varro Men., *v. p. 1049, 56*). Ambr. exam. 1, 7, 25 corpus ... esse .... Evcherivs p. 2 aer inanitatis enuntiatio. *ex sermone graeco derivatur*: Enn. *v. l. 32. p. 1048, 23,* Cic. nat. deor. 2, 91 *et l. 64, cf.* Varro *p. 1048, 36, al.*
de ortu: Cic. nat. deor. 2, 27 *aer* oritur ex respiratione aquarum, earum enim quasi vapor quidam aer habendus est. 2, 84 ex aqua oritur aer, ex aere aether, deinde retrorsum vicissim ex aethere aer, inde aqua. 2, 118 Lvcr. 1, 784 Ov. met. 15, 243 Manil. 1, 158.
inter elementa quattuor enumeratur, ut: Cic. ac. 1, 26 aer (hoc quoque enim utimur ⟨iam⟩ pro Latino) et ignis et aqua et terra prima sunt. nat. deor. 1, 19. 3, 30 Varro Serv. auct. Aen. 3, 359 Lvcr. 5, 434. Ov. met. 1, 15 utque aer, tellus illic et pontus et aether. fast. 1, 105 Manil. 1, 137 Vitr. 1, 4, 7. 2, 2, 1 Pavl. Fest. *v. p. 1048, 15* Sen. dial. 4, 19, 1 *etc.* *cf. p. 1052, 11.*

synonyma, cognata, coniuncta: aer *et* aether: Cic. nat. deor. 2, 91 terra ... circumfusa undique est hac animali spirabilique natura, cui nomen est aer; ... hunc rursus amplectitur inmensus aether. 2, 117 *aera* complexa summa pars caeli, quae aetheria dicitur. 2, 84 *v. l. 61.* 1, 103. 2, 66. Lvcr. 5, 500 liquidissimus aether ... aerias super influit auras. Paneg. Mess. 19 Sen. nat. 2, 14, 2 ut dubitare possis, an aer an hoc iam aether sit. 2, 10, 1. 3, 28, 4 Plin. nat. 2, 48 Comm. Einsidl. gramm. suppl. 220, 14. Apvl. Socr. 8 p. 139 Oud. cum sit aeris agmen immensum usque ad citimam lunae helicem, quae porro aetheris sursum versus exordium (-tum *codd.*) est. Tert. anim. 54. 55. *cf. l. 49.* *etiam* aetherem *complectitur*: Cic. Tusc. 1, 42 necesse est ... ab iis (*duobus generibus, i. animi partibus*) perrumpatur et dividatur crassus hic et concretus aer, qui est terrae proximus (*opp. superae ignis regiones*). *cf. p. 1050, 21.* Avien. Arat. 1247 iam non ... remoratur ... Perseus aeris in spatiis. aer *et* caelum: Lvcr. 2, 1110 caeli domus ... *et* aer. 4, 132 in hoc caelo qui dicitur aer. Manil. 1, 13 ire per ipsum aera et immenso spatiantem vivere caelo. Vitr. 9 praef. 16 mentes aeris altiora prospicientes memoriarum gradibus ad caelum elatae (-i *codd.*). Lvcan. 5, 627 non caeli nox illa fuit: latet ... aer ... nimbisque gravatus deprimitur. Plin nat. 2, 102 et hoc caelum appellavere maiores, quod alio nomine aera, omne quod inani simile vitalem hunc spiritum fundit. infra lunam haec sedes multoque inferior ... infinitum ex superiore natura aeris, infinitum et terreni halitus miscens utraque sorte confunditur Stat. silv. 5, 3, 286 nemus ..., in quo falsa dies caeloque simillimus aer. Avg. civ. 20, 18. gen. ad litt. 3, 3, 5 *aerem* vel ad caelum pertinere ... vel ad terram ..., quamvis et ipse saepius caeli nomine nuncupetur. Varro Aug. civ. 7, 6 caelum ... dividi in aethera et aera. Ov. met. 1, 23 liquidum spisso secrevit ab aere caelum *natura.* 1, 28. Pavl. Fest. 143 mundus appellatur caelum, terra, mare et aer. Avg. civ. 8, 14. *cf.* Lvcr. 1, 999 aer dissaepit collis atque aera montes. Lvcan. 4, 79 hinc imperfecto conplectitur aera gyro arcus vix ulla variatus luce colorem. Plin. nat. 37, 115 aeri similem *iaspidem.* Sil. 3, 659 pontum spargens super aera. Stat. Ach. 427 exuti viderunt aera montes. *cf.* Lvcan. 3, 544 Ivv. 6, 99 tunc summus vertitur aer. *cum epitheto* caelestis: Vitr. 8, 2, 4. Avg. gen. ad litt. 2, 1, 1 an ipse aer vocetur firmamentum. *synonyma cognataque varia* (*cf. p. 1047, 32*): Enn. ann. 149 aquila pinnis obnixa volabat vento, quem perhibent Graium genus aera lingua (*cf.* Manil. 2, 74 venti *i. q.* aer). Avg. civ. 5, 9 aer iste seu ventus dicitur spiritus. *cf. p. 1047, 33.* Aetna 213 spiritus inflatis *causis* nomen, languentibus aer. Sen. nat. 2, 1, 3 *cum* spiritus ... aer sit agitatus. 5, 13, 4 vehementior ... spiritus ventus est, invicem spiritus leniter fluens aer. 6, 16, 4 quin multum spiritus intus lateat et caeca sub terra spatia aer latus obtineat. 6, 12, 1. Plin. nat. 2, 10 *elementum* spiritūs, quem Graeci nostrique eodem vocabulo aera appellant. Tert. anim. 32. Comm. Einsidl. gramm. suppl. 220, 14 aere ..., spissus spiritus. Avg. civ. 8, 11 spiritus dicitur. gen. ad litt. 7, 21, 30.
Manil. 2, 357 *illa linea* aera ... infectum (-am *al.*) nostras demittit ad auras. Avg. gen. ad litt. 7, 21, 30 et animam eundem aerem appellaverunt (*nota* Varr. 1, 4, 1 principia ... quae mundi esse Ennius scribit aqua terra anima et sol. *de Ciceronis usu v. Fries, Rhein. Mus. 55, 1900, 26*). *cf.* anima *II p. 70, 38.*

usus: ***locus*** *indicatur*: *cum praepositionibus* in, per *al.*: Plavt. Asin. 99 piscari in aere (Lvcil. 902 volitant ficetulae ⟨in aere⟩. Varro ling. 5, 75 in aere, in aqua, in terra. 5, 138 ventilabrum, quod ventilatur in aere frumentum. 9, 28 *al.* Cic. nat. deor. 2, 42 Verg. georg. 1, 404 *etc.*). Varro Men. 284 Medeam advectam per aera in raeda[m] anguibus (Lvcr. 2, 146. 4, 558 *al.* Verg. Aen. 1, 300. 6, 202 Ov. met. 2, 320. 14, 258 blandas movere per aera caudas. *al.* Sen. nat. 2, 18. 4, 3, 5 *al.*). Cic. Tusc. 1, 43 ut eo facilius animus evadat ex hoc aere (Lvcr. 6, 304 conradens. Plin. nat. 11, 30 venit hoc. Pavl. dig. 18, 1, 40, 3). Lvcr. 3, 980 nec miser inpendens magnum timet aere saxum Tantalus (5, 254 *nubes* toto dispergunt aere venti. Verg. georg. 3, 367 toto non setius aere ninguit. 4, 80 non densior aere grando. Prop. 3, 10, 5 stent aere venti. Ov. met. 5, 675 bracchia ... pendebant. Pont. 4, 4, 16 fast. 6, 270. Stat. Theb. 8, 311 vacuo. Mart. epigr. 1, 5). Ov. met. 3, 397 in aera sucus corporis omnis abit (7, 354. 8, 214. 9, 370 effundit in aera questus. 15, 845 solvi animam. Vitr. 2, 9, 7. 5, 2, 2. 8, 1, 1. Lvcan. 2, 428 surgit *Apenninus.* Val. Fl. 7, 375 fetus mater ... produxit). 12, 518 se super aera frustra tollere conatur (Germ. 569 tantum *zodiaci* liquidum super aera lucet. Avg. civ. 22, 11). Gratt. 138 numquam ... ad aera termes exiit. Stat. Theb. 11, 53 cum subitum obliquo descendit ab aere vulnus. aera secare, rumpere, tenere *al.*: Cic. Arat. 47 ales Avis ... secat aera pinnis (Sen. nat. 7, 23, 2 *stellae. al.*). Cat. 66, 53 impellens ... pennis. Lvcr. 6, 1003 aestum qui discutit aera plagis. Ov. ars 1, 82 Appias (*nympha aquae Appiae*) ... pulsat. 1, 466 eliso percussis aere pennis. met. 4, 124 rumpit. 4, 616 carpebat ... alis. 4, 667 findit (Plin. nat. 10, 63). 11, 732 percutiens ... pennis (Plin. nat. 10, 112. *al.*). Sen. Herc. O. 1045 pervolat. nat. 2, 20, 3 inciderit *impetus fulminis.* Lvcan. 7, 625 perruperit. 9, 462 tantus tenet aera pulvis. 9, 729 ducitis ... cum pinnis. Calp. ecl. 1, 11 ferit ... pennis. Plin. nat. 31, 39 verberatum (Stat. Theb. 1, 113 verberat). Val. Fl. 1, 233 plenum ... pinnis. Stat. Ach. 1, 30 subit. Apvl. Socr. 8 p. 140 Oud. transverberant. Tert. anim. 32 aeri ... insultabit.
φράσεις *de videndo*: Albinov. carm. frg. v. 13 (Sen. suas. 1, 15) aera ... luctatus rumpere visu .... Sen. nat. 1, 3, 7 infirma vis oculorum non potest perrumpere ne sibi quidem proximum aera. aeris aurae, spatium *al.*: Lvcr. 1, 207 aeris in teneras possint (-ent *codd.*) proferrier auras (2, 203 per auras. 3, 456 *al.*). 2, 602 aeris in spatio (Cod. Iust. 8, 10, 11 pr. maeniana ... nisi spatium inter se per decem pedes liberi aeris habuerint). 4, 198 per aeris intervallum. 5, 276 aeris in magnum fertur mare. Verg. Aen. 6, 886 *Aeneas et Anchises* sic tota passim regione vagantur, aeris in campis. Manil. 1, 202 mediam ... cavernam. Sen. Phoen. 424 vias. nat. 4, 8 in ea parte. Plin. nat. 2, 65 profundum. Apvl. Socr. 10 p. 142 Oud. in aeris pelago. Svlp. Sev. epist. 2, 4 vastitas. *accedunt adiectiva*: Lvcr. 4, 558 aera per multum confundi verba necessest et conturbari vocem (5, 652

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ignis ... labefactos aere multo. 6,1142). VERG. Aen. 1,300 volat ille per aera magnum. PANEG. Mess. 19 immensus (VAL. FL. 1,497 inmensusque ratem spectantibus abstulit aer). LVCAN. 5,561 altus. STAT. silv. 5,2,7 oculos longo ... aere vinci. Theb. 9,532 qualis procumbit ... quercus ..., ingentemque aera laxat.

opponitur regionibus caelestibus apud christianos: aeris potestates *de daemonibus, cf.* aerius *p. 1062, 40*: ITALA (Prosp. de grat. 6) Eph. 6,12 principes et potestates aeris huius (VVLG. tenebrarum harum). SIDON. epist. 7,6,2 istius aeris (aetatis M^1) lupus. AVG. civ. 14,3 ut *diabolus* ... esset in carceribus caliginosi huius aeris aeterno supplicio destinatus.

de aere certis finibus circumscripto vel de aeris partibus: LVCR. 6,831 aera, qui inter avis cumquest terramque locatus. SEN. nat. 2,14,2 in aere summo. 4,10 editior aer. 2,10,4 media ... pars aeris. 4,12 vicinus (*i. terrae*. LVCAN. 2,269 propior). 6,12,3 ut alter (*ventus*) superiorem aera agitet, alter inferum. epist. 102,28 dies et nox aeris infimi vices sunt. APVL. mund. 3. AMM. 17,7,12 supernus.
LVCR. 4,274 is quoque enim duplici geminoque fit aere visus. 4,276. 4,281 qui inter se cumquest oculosque locatus. 4,286 *imago* alium prae se propellens aera volvit. PLIN. nat. 33,128. LVCR. 4,313 caliginis aer ater ... lucidus aer. 6,1033 locatus aer a tergo (erat ergo *codd.*). SEN. nat. 6,7,6 omnis. 6,19,2 *speluncae habent* aera suum (PLIN. epist. 5,6,30). 7,6,2. 7,7,1 multas aeris partes. STAT. Ach. 2,136. AVG. civ. 21,6 in quodam templo ... aeris illius medio.
PLIN. nat. 2,79 in quarum (*stellarum*) aera venere subeundo *stellae*. AVSON. Mos. 315 in aere templi. in aere operto *i. q. subterraneo*: STAT. Theb. 8,110 dum per cava viscera terrae vado ... et in aere volvor operto. *de locis regionibusque*: VARRO rust. 3,16,12 *melittonas* esse oportet aere [et] temperato. COLVM. arb. 17,4 ab iis partibus, quas *arbusculae* ... sub alio ae⟨re⟩ (celo *R*) positas habuerint (*cf. supra* caeli partes). *de zonis, sim.*: PANEG. Mess. 167 quas (*partes*) similis utrimque tenens vicinia caeli temperat, alter et alterius vires negat (necat *s.*) aer. HOR. epist. 2,1,244 Boeotum in crasso iurares aere natum (IVV. 10,50 crasso ... sub aere nasci). PROP. 4,6,9 alio sint aere noxae. STAT. silv. 4,4,19 aestivos quo decipis aere soles? (v. 18 plaga). IVV. 12,42 Baeticus adiuvat aer. *cf. talia, ut* AVIEN. Arat. 317 nullo discreverat aere regna *Iustitia, et p. 1050, 18. 69.*

nota de altitudine: VERG. georg. 2,123 ubi aera vincere summum arboris haut ullae iactu potuere sagittae. VAL. FL. 6,261 siquis avem summi deducat ab aere rami. *de distantia*: VAL. FL. 2,524 iam brevis et telo volucri non utilis aer (*aliter* STAT. Theb. 8,413 nec iaculis artatus sufficit aer).

generaliter ***elementum,*** *ut*: CIC. ac. 2,81 ut *piscibus* aqua, sic nobis aer crassus offunditur. 2,118 *Anaximander* infinitatem naturae dixit esse, e qua omnia gignerentur, ... Anaximenes infinitum aera, sed ea, quae ex eo orerentur, definita. nat. deor. 1,125. VARRO rust. 1,57,2 ne umor aut aer tangere possit. LVCR. 3,236 aeris ... primordia. 3,443 aere qui credas posse hanc (*animam*) cohiberier ullo? 5,490 corpora multa vaporis et aeris. 4,250. OV. met. 4,751 duritiam tacto (-u *frg. Lond.*) capiant ut ab aere (ad aera *frg. Lond.*) *curalia* (15,415). 1,52 VITR. 5,9,5 SEN. nat. 2,2,1. 3,25,12. PLIN. nat. 11,30 purgantis se aeris sucus. 18,364 praesagia aeris sentire (STAT. Theb. 2,692 omnia). SIL. 13,527 igneus. APVL. mund. 16 praestigias aeris. COMM. apol. 1022 aer ipse mundi.
aer spiritu ducitur, in corpus intrat, sim.: VARRO Men. 25 anima ut conclusa in vesica, quando est arte religata, si pertuderis, aera reddet. rust. 1,12,2 *animalia minuta* per aera intus in corpus per os ac nares perveniunt. 3,14,5 intrare ... possit. CIC. nat. deor. 2,18 ab aere eo, quem spiritu ducimus (LVCR. 4,937 ducitur atque reflatur. AVG. civ. 13,24). LVCR. 3,122 forasque per os est editus aer (*cf.* 3,233). 6,1227 vitalis aeris auras volvere in ore. CIRIS 211 captat (LVCAN. 4,329). OV. met. 1,337 *bucina* concepit (PHYSIOGN. p. 9,5 masculinum corpus ... multum aeris concipiens ac referens). VITR. 8 praef. 2 aer influens. CELS. 3,7,2 p. 89 D. trahere. 4,14 p. 140 purum (parvum *codd.*) aerem recipere (COLVM. arb. 4,2 *de vinea*). SEN. nat. 4,13,3. LVCAN. 4,327 aeris alternos ... meatus. PLIN. nat. 8,122 aeris alimento. 34,165 infusus. IVV. 6,306 qua sorbeat aera sanna Tullia. TERT. anim. 25 hauserunt (32 haustu aeris). *nota*: CVLEX 166 gravis aere (*de serpente*). *cf. Leo, comm. p. 58.* SIL. 6,275 patulis ... faucibus aer (ater *Bauer*) tabificam expirat saniem specus (?).
CAEL. AVR. acut. 3,32,166 addunt vel attendunt quidam etiam aeris aestus. *cf. de aere in corpore incluso*: LVCR. 3,292 est etiam quoque pacati status aeris ille. 3,302 natura boum placido magis aere vivit. 6,1037 penitus qui in ferrost abditus aer. VITR. 2,9,6 abies aeris habens plurimum. *animam aerem esse*: VARRO Lact. opif. 17 anima est aer conceptus ore, defervefactus in pulmone, temperatus in corde, diffusus in corpus. TERT. anim. 9 FILASTR. 126,1 (*cf.* 64,1).

de qualitatibus aeris: *de colore*: ENN. ann. 495 aere fulva. VARRO Men. 270 cum pictus aer fervidis late ignibus caeli ⟨ch⟩orean astrice⟨n⟩ ostenderet. ling. 5,102 nox aerem ... facit atrum (LVCR. 4,313 caliginis aer ater). 7,83 aurescit. LVCR. 4,315 candens ... lucidus. 4,366 aera si credis privatum lumine posse indugredi (*de umbra. cf.* 4,369). VERG. georg. 1,428 niger (LVCAN. 9,5). OV. met. 6,47 purpureus *fit*. MANIL. 1,860 aeraque accensum flammis lucere coruscis. LVCAN. 3,400 obscurus. PLIN. nat. 2,85 inperturbatae lucis. 37,63 inficientes (*smaragdi*) circa se repercussum aera. STAT. silv. 1,3,54 nitidum referentes aera testae. TERT. anim. 3 candidus. LACT. Phoen. 74 purpureus. AVIEN. Arat. 567 canus. HIER. epist. 64,19. AVG. civ. 11,10 tenebrescit. 14,3 in carceribus caliginosi huius aeris. CAEL. AVR. acut. 2,9,44 tenebrosus. OV. ars 3,173 aeris ecce color. VITR. 9,2,1 propter aeris similitudinem. APVL. mund. 16 selas ... vocant incensi aeris lucem (TERT. anim. 17). *cf. p. 1048, 18.*
nota: PLIN. nat. 37,129 coeunt ... in tralucidam crystallum viridis suo modo aer simulque purpurae et quidam vini aurei nitor.
de caecis: STAT. Theb. 4,585 vultum niger exuit aer.

de odore: OV. met. 15,734 *tura* odorant aera fumis. PLIN. nat. 9,18 odorem ... non aliud quam infectum aera *esse*. *inde de ipso odore*: LVCAN. 4,437 cervos ... odoratae metuentes aera pinnae. 10,167 externa nec perdidit aera terra *cinnamon*. *cf.* AVSON. 123,4 ne aere Seplasiae decipiare, cave!

de aeris tenuitate, crassitudine: CIC. nat. deor. 2,42 qui terras incolant eas, in quibus aer sit purus ac tenuis (*cf.* LVCR. 2,232 naturaque tenvis aer⟨is⟩. *al.* 4,302 purus. OV. trist. 2,36 *al.*). Tusc. 1,42 crassus hic et concretus aer (nat. deor. 2,17. LVCR. 4,349 caliginis aer crassior insequitur. 5,696 SEN. nat. 6,9,1 *al., ut* AVIEN. Arat. 386 disterminat aer crassior, *cf. Eratosth. catast.* 11 p. 94^a R. νεφέλιον). LVCR. 2,107 rarus (6,1024 LVCAN. 4,123). 2,146 tener (VERG. Aen. 9,696 *al.*). VERG. Aen. 6,202 liquidus. *al.* AETNA 313 nubilus. OV. met. 7,187 umidus (VITR. 6,1,3 roscidus). VITR. 5,9,5 subtilis et extenuatus. SEN. nat. 1,2,4 densus. *al.* 1,2,10 solutior. 1,2,11 spissus. *al.* 1,3,7 qualislibet. 1,12,2 cum sic coactus aer et limpidus constitit. 3,16,5 in aere caeco pinguique concepta *animalia*. 4,10 sincerior puriorque. LVCAN. 5,631 obscurum nimbosus dissilit aer. PLIN. nat. 17,222 inmoto aere et sereno. 21,36 nebulosus et roscidus. STAT. silv. 5,1,104 pluvius. QVINT. inst. 5,9,16 densatus et laxatus. APVL. mund. 8 purgatus caligine et perspicue sincerus. TERT. anim. 54 *ubi* omnes labes mundialium sordium ... grossiorem haustum et privatum illic aerem stipent. AVIEN. Arat. 1737 cum concretus tenuari coeperit aer (AMM. 24,8,7 aere concreto. *cf. l. 21*). AMM. 17,7,5 sudus. AVG. gen. ad litt. 3,2,2 pinguis. CIC. div. 1,93 propter aeris crassitudinem. VITR. 1,6,11 umor. 2,9,6 raritas. 2,5,9 crebritas. SEN. nat. 1,2,4 obscuritas. 2,30,4 est ... nubes spissitudo aeris crassi. 5,5,1 gravitas. 5,14,2 discrimen. APVL. mund. 1 liquiditas. PS. APVL. Ascl. 6 caligo. AMM. 23,6,67 facies munda. LVCR. 1,392 quia se condenseat aer. 1,395 denserier. VERG. Aen. 5,20 in nubem cogitur aer (CIC. *v. p. 1047, 36* SEN. nat. 6,9,1 PLIN. nat. 2,111 APVL. mund. 9). AETNA 313 caligat nubilus aer. OV. met. 14,816 nubibus aera caecis occuluit. GERM. frg. 4,29 hebetabitur. 46 si forte diem victus mutaverit aer et ventos aut fundet aquas. SEN. nat. 57,2 aera ... motus extenuat. 5,3,1 nubilo gravis est. 5,6 spissat se. 5,14,3 onerari oneratumque incumbere. 6,12,1 densatus est. LVCAN. 6,369 rore madens. PLIN. nat. 2,114 crassescit. 2,135 hieme densatus aer nubium crassiore corio spissatur. SIL. 14,590 fumabat crassus nebulis caliginis aer. STAT. Theb. 9,454 aera siccat. AVIEN. Arat. 1737 tenuari *v. l. 36*. AMM. 23,5,12 crassatur. *sine epitheto*: VITR. 3,3,11 *columnae* ab aere circumciduntur et graciliores videntur (*cf.* AVIEN. Arat. 1040 *si obtutus* procul ... locorum defessos longo spatio tener amputet aer). 3,3,11. PLIN. nat. 2,114 aquis aera exspirantibus, qui neque in nebulam densetur. *apud poetas de nebula a dis circumfusa*: VERG. Aen. 1,411 Venus obscuro gradientes aere saepsit (*cf.* 412 nebula). HOR. carm. 2,7,13 me per hostis Mercurius celer denso paventem sustulit aere. VAL. FL. 5,399 *Iason* urguet aere saeptus iter.
de aeris natura non resistente, aer vacuus: CIC. nat. deor. 3,31 ignis ... et aer omni pulsu facillime pellitur naturaque cedens est maxume et dissupabilis. VERG. georg. 3,108 (*de aurigis*) videntur aera per vacuum ferri (HOR. carm. 1,3,34. OV. Ib. 587 iaculabere disco). HOR. sat. 2,2,13 pete cedentem aera disco. OV. met. 7,786 vanos exercet in aera morsus (motus *M N*^{1}). SEN. epist. 57,8 ictu non laeditur, ne scinditur quidem. LVCAN. 7,516. STAT. Theb. 12,19 nudus.
STAT. Theb. 6,639 exilis plantis intervenit aer.

de aeris temperie, salubritate: CATO (?) Serv. Aen. 10,184 *Graviscae* gravem aerem sustinent. CIC. nat. deor. 2,26 ipse ... aer, qui natura est maxime frigidus, minime est expers caloris (VARRO rust. 1,6,5 OV. am. 1,13,7 *al.*). 3,16,12 fervidus, apricus. div. 2,89 utcumque temperatus sit aer (VARRO rust. 2,2,14 est modice temperatus. *al.*). PROP. 2,28,3 torridus. OV. fast. 1,155 tepidus. MANIL. 1,279 gelidus. VITR. 6,1,9 calidus ... refrigeratus. LVCAN. 1,646 fervidus. TERT. anim. 51 aridior. LVCR. 6,1097 fit morbidus aer. 6,1118 varius. 6,1120 inimicus. VERG. georg. 3,546 est aer avibus non aequus. OV. ars 2,318 aere non certo. MANIL. 4,498 hae partes sterilem ducunt ... aera. SEN. nat. 3,20,5 noxius. 3,21,1 talis est aer. 6,27,2 gravis est. 6,27,4 sincerus. *ibid.* adflatus aeris diri. 7,22,1 numquam idem diu maneat. COLVM. 1,4,9 corruptus (VVLG. deut. 28,22). LVCAN. 4,49 incertus. 5,111 tabificus. 6,91 Stygium (helisium *B*). 7,412 pestiferum. 7,769 infectum ... manibus. 7,830 non sanum motumque cadavere. PLIN. nat. 2,136 mollior. STAT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

silv. 2, 2, 77 malignus. Theb. 9, 28 nocens. 12, 248 sordidus. 12, 712 diris ... vaporibus aegrum aera. FRONTIN. aq. 88 urbis infamis aer fuit. PLIN. epist. 5, 19, 7 saluber. CLAVD. 10, 238 iucundior. PRISC. perieg. 658 aere damnati tristi (*Sarmatae*). VERG. ecl. 7, 57 vitio moriens sitit aeris herba (SEN. nat. 7, 23, 3) OV. met. 2, 271 ignes. am. 3, 2, 39 aestus. VITR. 1, 1, 10 aeris et locorum ... usus. 2, 9, 2 vis. *al.* 8, 3, 10 calor. SEN. nat. 2, 11, 2 temperies. 2, 30, 1 fervor. 3, 9, 2 mutatio. *al.* 3, 21, 1 aeris et loci pestis. 8, 6, 12 aeris ... spiritus inmanes. COLVM. 4, 16, 1 terrae vel aeris ... iniuria. PLIN. nat. 16, 82 vi et quodam veneno aeris. FLOR. Verg. p. 183 libertas. PS. APVL. Ascl. 30 qualitas. AMM. 17, 1, 10 saevitia. 19, 4, 5 permutatio. MART. CAP. 6, 664 clementia. VARRO ling. 5, 61 aer ardet. VERG. georg. 3, 336 frigidus aera vesper temperat. PROP. 2, 28, 3 aestuat. OV. met. 1, 119 ustus canduit. MANIL. 1, 312 temperat. VITR. 5, 3, 2 confervescit. 8, 2, 3 percalefactus. SEN. nat. 1, 2, 10 calefactus. 4, 4, 2 riget (4, 2, 27 rigentem. *cf.* TERT. anim. 25 aeris rigore). 4, 5, 4 tepentem. 6, 27, 2 torpescit. 6, 28, 2 aera infuscat *hic spiritus.* VAL. FL. 2, 333 coquitur ... vaporibus. PLIN. nat. 7, 64 odor ... dirus *corrumpit* aera (AVG. civ. 3, 31). PS. APVL. Ascl. 25 maesto torpore languescet. SOL. 49, 11 insolentia mutati aeris. AVG. civ. 11, 10 frigescit. *sine epitheto vel verbo*: MANIL. 4, 483 metuendus dicitur aer. SEN. nat. 3, 21, 2 si locus atque aer aquas inficit. 6, 27, 3. PLIN. nat. 24, 28 illum caeli aera ... proficere. LACT. opif. 3, 1 *animalia* ut sunt edita ex utero ... aeri tolerando idonea esse. AVG. civ. 5, 2.

de aeris motu, ventis: VERG. Aen. 5, 216 aere lapsa (*columba*) quieto (SEN. nat. 5, 1, 2). OV. met. 1, 75 agitabilis. VITR. 1, 6, 3 lenis (GERM. frg. 4, 91). SEN. Herc. f. 704 immotus (PLIN. nat. 17, 222 immoto aere et sereno). nat. 1, 2, 6 stabili aere et pigro vento. 1, 2, 9 placidus. *ibid.* inquietus. 5, 1, 1 immobilis. 5, 5, 2 inertem et inagitabilem esse. 5, 14, 4 ignavus. 7, 6, 1 turbidus (LVCAN. 10, 207). 7, 21, 1 piger (LVCAN. 6, 107). 6, 16, 4. LVCAN. 5, 717 violentus aer ... incubuit. PLIN. nat. 18, 282 mitis. AMM. 22, 16, 8 tranquillus et clemens. VVLG. sap. 2, 3 spiritus diffundetur tanquam mollis aer. 13, 2 citatus. AVG. civ. 20, 18 ventosus. VITR. 1, 4, 7 igitur ... *volucres* facilius in aeris impetum nituntur. 8, 2, 1 aeris ruentes undas (1, 6, 2 fluens unda. 8, 2, 2). SEN. nat. 1, 1, 6 motus (5, 13, 4). 1, 2, 8 quies aeris et otium et tranquillitas. 1, 2, 18 *fulguratio est* aeris diducentis se corruentisque iactatio. 5, 1, 3 vis, cursus. *v. l. 55.* 5, 5, 2 quietum et placidum aeris statum esse. 6, 9, 1 cursus. 6, 18, 5 statio. 6, 27, 4 adflatus. 7, 4, 1 turbo. 7, 4, 4 globus. *ibid.* conplexio. 7, 6, 1 intemperies. PLIN. nat. 2, 114 ventus ... *est* fluctus aeris. APVL. mund. 10 impulsu frigidioris aeris. *ibid.* flumen. 16 aeris (cineris *codd.*) meatu. 23 graviores ... aeris spiritus. PS. APVL. Ascl. 23 procellis turbinibusque. AVIEN. Arat. 1733 horror. ENNOD. op. 3 p. 343 in quolibet aeris terrore. VARRO Serv. auct. Aen. 5, 19 nihil ... venti ... nisi aer multus fluens transversus (-um *Thilo*) (LVCR. 5, 522 SEN. nat. 3, 12, 4. GELL. 2, 30, 1 aquilones venti quique ex eadem regione aer fluit). LVCR. 6, 367 fluctuet. 6, 685 agitando percitus. AETNA 142 aer tantum ventis effugit ultra. OV. met. 14, 544 aera ... turbant. trist. 2, 149 ventis agitantibus. Pont. 3, 3, 9 pinnis agitatus inhorruit. VITR. 8, 2, 2 ruit trudens ... umorem. GERM. frg. 3, 10 permovet aera ventis. 4, 154 cessat. SEN. Herc. f. 677 sic pronus aer urguet. nat. 1, 2, 6 stat (6, 12, 2). 2, 6, 3 se concitavit. 2, 27, 4 diffundatur. 3, 10, 2 cum venti totum aera impellant. 5, 1, 3 ventus est ... vis aeris in unam partem euntis. 5, 16, 1 pigrescere. 6, 14, 3 infundente se. 6, 20, 6 intrante. LVCAN. 6, 104 pulsus ... aquilonibus. 6, 648 sedit iners. 9, 498 quem torserat aera ventus. PLIN. nat. 2, 33 ne ... torpeat, sed fundatur. 2, 82 turbato ... aere. 2, 115 resultantem. 2, 155 furit procellis. PLIN. epist. 2, 17, 19 aere pigro et manente. 5, 6, 5 spiritu aliquo movetur. *nota*: VERG. Aen. 3, 514 *Palinurus* explorat ventos atque auribus aera captat.

de aeris sonis: CIC. top. 77 eiusdem aeris sonitus et ardores. CVLEX 152 sonitus alit aeris echo. OV. met. 7, 187 silet umidus aer. VITR. 5, 3, 6 vox ... est spiritus fluens aeris e tactu sensibilis auditu (6, 1, 8). SEN. nat. 2, 6, 3 vox ... *est* intentio aeris (2, 29, 1 ictus aer). 2, 54, 3 tonitrua nihil aliud sunt quam citi aeris sonitus. LVCAN. 7, 475 stridulus aer elisus lituis. STAT. Theb. 6, 421 densis insibilat aer verberibus. MART. 8, 32, 1 tacitus. SVLP. SEV. chron. 1, 17, 5 BOET. mus. 1, 3. 14. *nota*: LVCAN. 9, 827 quam segnis Scythicae strideret harundinis aer.

indicatur tempus: VARRO rust. 2, 2, 11 aere vespertino. PAVL. FEST. 74 diurnus. SEN. nat. 5, 3, 3 matutinus (SOL. 53, 25 matutini aeris semen). LVCAN. 4, 329 nocturnus. STAT. Ach. 1, 248 stupet aere primo. VITR. 2, 9, 2 aeris hiberni vis. GAETVL. carm. frg. 1 verno ... aere. COLVM. 4, 29, 5 non dissimilis est eius aeris qualitas vernae (*ag. de autumno*).

in aere aperto *sim., saepe i. q. sub caelo* (*cf. p. 1049, 28*): CIC. Verr. 5, 87 cum esset vinctus nudus in aere, in imbri, in frigore (LVCR. 3, 508 eadem ... sine corpore in aere aperto cum validis ventis aetatem degere posse. VITR. 8, 33 patenti. SOL. 12, 5 supero). VITR. 9, 8, 3 extrudens in aerem patentem. STAT. Theb. 10, 861 vacuo ... sub aere pendens (*Capaneus*). AVG. civ. 22, 11. VARRO rust. 3, 7, 6 quod *columbae* libero aere ... redintegrentur (SEN. nat. 3, 9, 3 quicquid *terra* afflavit, quia non libero aere concipitur). STAT. Theb. 9, 529 quique sub amne diu stupuit cruor, aere nudo solvitur (*cf.* silv. 3, 2, 70 exigua clausi trabe et aere nudo). 11, 590 *Charon* non patiens ... superni aeris. ATHAN. Lucif. epist. 6 libere aerem videre. *opponitur* aer conclusus: VITR. 4, 4, 2 in concluso ... aere si quae (*columnae*) extenuatae erunt, non discernentur.

proverbia et φράσεις: PLAVT. *v. p. 1048, 40.* CIC. Att. 1, 18, 1 Metellus non homo, sed litus atque aer et solitudo mera. PS. VARRO sent. 23 captiosus de verbis disputator canis est aerem captans pro praeda. VVLG. I Cor. 9, 26 sic pugno, non quasi aerem verberans. HIER. epist. 109, 4. *cf.* VVLG. I Cor. 14, 9 eritis ... in aera loquentes. OV. met. 8, 830 quod pontus, quod terra, quod educat aer. epist. 6, 161 ars 2, 471. trist. 1, 2, 23 nihil est nisi pontus et aer. Ib. 111 nec se Vulcanus, nec se tibi praebeat aer, nec tibi det tellus nec tibi pontus iter. SEN. Herc. O. 15 LVCAN. 1, 90. OV. met. 6, 350 nec solem proprium natura nec aera fecit nec tenues undas. 8, 187. ars 2, 53. SEN. suas. 1, 14 quis mihi promittit hostem, quis terram, quis diem, quis aerem (mare *codd.*)? TERT. spect. 27 ipsum ... aerem qui desuper incubat scelestis vocibus conspurcatum (*sc. in conventiculis ethnicorum*). anim. 3 candidum et purum aerem veritatis infuscant. AVG. serm. 8, 1 in aere ... aedificare (2, 6). *in carminibus sepulcralibus*: CARM. epigr. 1206, 5 corpus habet (*sic*) cineres, animam sacer abstulit aer. 1207, 1 terra tenet corpus, nomen lapis atque animam aer.

numero plurali: CHAR. gramm. I 34, 5 elementa semper singularia sunt, velut caelum ... aer ... sol. LVCR. 4, 291 aeribus binis ... res confit utraque. 5, 643 lunam stellasque ... aeribus posse alternis e partibus ire. GREG. TVR. Franc. 6, 43 incommodis. EXP. mundi geogr. 33 p. 111 *civitates* aeres temperatos habent (37 p. 114, 22). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 44 in aeres teneros atque aquilonios transitus (4, 1, 3 meliores). RVRIC. epist. 2, 35 regionis illius. GREG. TVR. Franc. 10, 3 aeris. THEOD. PRISC. log. 62 caveant aerum (cerum *V*, earum *b*) nimietates. CASSIAN. inst. praef. 9 asperitate. 1, 10 tit. qualitatem (ORIBAS. syn. 1, 24 tit.). MARC. COM. chron. I p. 82, 17 pestifer odor. CAEL. AVR. chron. 3, 7, 93 commutatio. GREG. TVR. Franc. 10, 3 intemperantia.

aer ***deus*** *dicitur*: CIC. nat. deor. 1, 26 quasi aer sine ulla forma deus esse possit (1, 26. 29. 39). 1, 40 qui ... aer per maria manaret, eum esse deum. PAVL. FEST. 95 geniales deos dixerunt aquam terram ignem aerem. CIC. nat. deor. 2, 66 effeminarunt ... eum (*aerem*) Iunonique tribuerunt, quod nihil est eo mollius. SERV. auct. Aen. 2, 296 eos (*penates*) ... esse Iovem, aetherem medium, Iunonem, imum aera cum terra. 1, 47 AVG. civ. 4, 11 COMM. Einsidl. gramm. suppl. 234, 33. *cf. etiam* SCHOL. Germ. Bas. p. 56. *v. Mess.*

1. aera, -ae *f.* *herba quaedam.* PLIN. nat. 18, 155 tritico ... aera *circumligat se.* 156 aerae granum minimum est in cortice aculeato.

2. aera *vel* **ēra,** -ae *f.* [*numerus pluralis nominis* aes *esse videtur declinatione et genere mutatis. v. Kubitschek, PW. I p. 611 sq. Th.*] **I** *i. q. numerus.* *cf. p. 1075, 62.* NON. 193 *lemma* aera feminini *videtur intercidisse.* RVF. FEST. brev. 1, 1 ingentes summas aeris brevioribus exprimunt. FAVST. REI. spir. 1, 1 p. 102, 24 V. trecenti in aera (era *pars codd.*) vel supputatione Graeca signum crucis (*T*), decem et octo vero Iesu adorandum nomen (*IH*) ostendunt (epist. 6 p. 199. 9 p. 214). EPAPHR. 17 Cantor, Röm. Agrim. p. 211 adicio ipsam aeram (*ibid.* 21 p. 212 *cf. p. 1075, 68*). ISID. orig. 6, 15, 4 numeris subdita est aera quaedam minio notata, quae indicat in quoto canone positus sit numerus cui subiecta est aera. *ibid.* 5 aera prima. **II** *i. q. annus certi ordinis.* *haec verbi vis apud Hispanos inde a quarto saeculo p. Chr. n. in usu, nota apud eosdem Hispanos* aera *i. q. stipendia significasse, cf. p. 1076, 25.* *in titulis scribitur* era, *perraro* aera, *sic* CORP. II suppl. 5683. 5744 CARM. epigr. 1380. CARM. epigr. 322, 6. 721, 11 era sescentesima et octagensima id gestum memento. 722, 7. 1380. 1393 CORP. II suppl. 5729 INSCR. christ. Hisp. 149[add.] 222. 243. 249 add. 4. 5 INSCR. christ. Rossi II p. 297, 12. *nota recentem significationem* ISID. orig. 5, 36, 4 aera singulorum annorum est constituta a Caesare Augusto ... dicta autem aera eo quod omnis orbis aes reddere professus est rei publicae. *Bickel.*

3. aera *v.* aer.

aerācius, -a, -um. *ab* aes. VITR. 3, 1, 8 uti habeat ... totidem asses aeracius (-tius *G*) denarius. NOT. Tir. 101, 39 aeraceum. *v. Mess.*

Aera Cura *vel* **Aeracura,** -ae, Ἥρα κυρία *vel* Ἥρα κούρα. *cf. Wissowa, PW. I 667, Rel. u. Cult. 258; Maass, Orpheus 220 sq.; Zangemeister, Corp. XIII 2 p. 203.* CORP. VI 142 '*in sepulcro arcuato in summo arcu sedent in alto suggestu vir barbatus, caput modio, ut videtur, ornatus, et femina velata, quibus nomina haec adscripta sunt*': Dis pater Aeracura. V 725 (*Aquileiae*) ⟨Diti patr⟩i et Aerecurae. XIII 6322 i. h. d. d. d(eae ?) s(anctae ?) Aericur(ae) et Diti pat(ri) Veter(ius) Paternus et Adie(ctia) Pater(na). III 4395 (*Carnunti*) D(iti) p(atri) et Ae(re) C(urae). *cf. l. 77.* CORP. VIII 5524 (*Thibili Numidiae*) terrae Matr⟨i⟩ Aere Curae Matri deum magnae Ideae. 6962 (*Cirtae*) ⟨Mer⟩curium aere⟨um⟩ templo Aeruc⟨urae s⟩ua pecunia ⟨dederu⟩nt. INSCR. Allm. inscr. de Vienne 698 p. 385 Erecure. CORP. XIII 6359 Otacilia Matrona Herecure v. s. l. l. m. 6438 Here-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cure... exvoto suscepto posuit. 6439 ⟨Herec⟩ure signum ⟨...⟩ v. s. l. l. m. 6360 HRQR|RITI EVCTRI|VTVM SL| *interpretatur Mommsen*: ⟨D⟩iti e(t) H(e)r(i)q(u)r(ae) V(i)ct(o)ri v(o)tum s. l. *cf.* 6363. *idem fort. nomen latet sub* CORP. XIII 6348 I---IER *et* VI 32578 ...⟩RE. CORP. V 8970^{a} (*Aquileiae*) Diti patri sacr. Erae sacr. 8126 (*in Histria*) Herae sacr. 8200 (*in Histria*) Haerae dominae. *Diehl.*

Aeragnaricii *v.* Ragnaricii. **Aerais** *v.* Herais.

aerāmen, -inis *n.* [*cf. c.* aeramentum. *Th.*] [*val.* aramă, *it.* rame, *francog.* airain, *hisp.* alambre. *M.-L.*] GLOSS. χάλκωμα. *generaliter i. q. aes*: COMM. apol. 750 deos... aeramine fusos (instr. 1, 20, 6). EXP. tot. mund. 22 geogr. p. 108 *Mesopotami vendunt Romanis omnia bona*, extra aeramen et ferrum, quia non licet hostibus dare aeramen aut ferrum. THEOD. PRISC. eup. 29 *ut* ferri vel aeraminis purgamenta contrita *unguerent*. 70 pulvis floris aeraminis (GLOSS. III 565, 1. 8. 613, 26 **iu id est iarin** [*i.* ἰάριον] sive flos eramen). DIOSC. 5, 100 *lepida* qui ex tenero eramine fit. 5, 108 limatura eraminis... scobe eraminis. 5, 124 colore habet eraminis. 5, 126 ex speluncis stomidarum, unde maxime et eramen invenitur, quia super ipsu eramen coagulat (*i. melanteria*). 5, 128 feces... eraminis. CASS. FEL. 11 lepidos aeraminis. GLOSS. III 601, 6 aeramen ustum χαλκὸς κεχαυμένος. 611, 53 *al.* aeris ⟨flos⟩: aeramen. II 565, 11 aerosus: aeramen (aremen *codd.*) magnae molis ⟨habens⟩ (*add. Loewe*). 565, 21 aerugo: aeraminis venenum. *res ex aere factae*: COMM. instr. 2, 9, 19 aeramen ut sonans. COD. Theod. 15, 1, 37 (*Arcad. et Honor.*) ex diversis operibus aeramen (ornamenta COD. Iust. 8, 11, 13) aut marmora eripere. *cf. sub* aeramentum *l. 70.* DIOSC. 5, 117 hoc (*indicum*) et super eramen invenitur (ἐπαιωρούμενος τοῖς χαλκείοις). *de vasis aereis*: DIOSC. 5, 8 *uvae* in eramine melius siccantur. ANTHIM. 75 coquas, in olla tamen, non in aeramine.

[**aeramen**] *v.* aeranem *p. 1054, 1.*

aerāmentum, -ī *n.* [*ab* aes, *cf. c. gr.* χάλκωμα. *Th.*] PAVL. FEST. 27 ab aere, id est aeramento. GLOSS. χάλκωμα, χαλκός (*vel* χαλκόν), aes; aeramenta χαλκώματα.

generaliter aes: *plur.* (*cf. l. 61*): PLIN. nat. 33, 94 plumbum nigrum albo iungiturque ipsumque album sibi oleo, item stagnum aeramentis, stagno argentum (*cf. Blümner, Technologie IV p. 295. 300 adn. 3*). CORP. VII 180 celatus aerarius... aeramenti lib(ram) donavit. ITALA cod. Lugd. exod. 31, 4 aurum et argentum et aeramentum (VVLG. ex auro et argento et aere). 35, 5. 35, 32. 39, 7 levit. 26, 19 deut. 8, 9 cod. Ottob. exod. 25, 3 cod. Wirceb. exod. 35, 24 cod. Monac. num. 31, 22 IREN. 2, 15, 3 AVG. agon. 16, 18. PS. AVG. serm. 32, 2 serpens... non de auro, non de argento, sed de aeramento factus. ITALA (Aug. civ. 15, 17) gen. 4, 22 erat malleator aerarius aeramenti et ferri (VVLG. aeris). exod. 27, 2 cod. Ottob. (*item* Aug. quaest. hept. 2, 113) teges illa (*cornua altarii*) aeramento (Aug. loc. hept. II Migne 34 p. 512 exod. 27, 6 et inaerabis ea aeramento, *ubi* VVLG. laminis aeneis). apoc. 18, 12 cod. Gig. omne vas eburneum et eramento (VVLG. omnia vasa de lapide pretioso et aeramento). IREN. 1 praef. 2 quum... conmixtum fuerit aeramentum argento. 2, 14, 6 statuam de aeramento. EXP. tot. mund. 63 geogr. p. 124 ligna aeramentum ferrum picem *habet insula* (*Cyprus*). EDICT. Diocl. 7, 24 de aeramento. ITIN. Silv. 14, 2 aliquotiens et de argento et aeramento modica frustella ibi invenit. VVLG. Sirach 12, 10 sicut... aeramentum aeruginat nequitia eius. III Esdr. 8, 58 vasa aerea de bono aeramento splendentia (*sed plerumque* VVLG. aes, *ubi* ITALA aeramentum). NOT. Tir. 101, 38^{a}. GLOSS. III 546, 20 aeris flos: de aeramento. *phrases*: VVLG. *v. l. 53.* PS. AVG. serm. 30, 1 haereticorum voces obscuri aeramenti vilitate sordebunt. ITALA (Prisc. tract. 1, 30) apoc. 1, 15 pedes eius similes a e r a m e n t o t u r i n o eiecto furnace (χαλκολιβάνῳ. VVLG. aurichalco). cod. Gig. apoc. 18, 12 aeramento thurium (Ambrosiast. aeramento Tyrino). *instrumentum, ornamenta, vasa aerea*: CORP. XI 4206 opus theátri perfect(um) in muliebrib(us) aerámentís adórnaver(unt). II 1071 ex testamento Saturnini... Sergia Salvia lib(erta) et heres lacum et aeramenta f. c. (1478 lacus decem cum aeramentis dedit. *'videntur fuisse in balneis publicis' Hübner*). VI 10235, 8 aquae aeram(enta). IX 2475 macellum cum columnis solo aeramentis marmor⟨ibus⟩. XII 4332 adiecto tetrasty⟨lo⟩ et aeramentis omnibus. EXP. tot. mund. 55 geogr. p. 120 *forum* habet... et circenses bene positum et aeramento multo ornatum (*rec. alt.* ordines abundantissimo aeramine decoratos). COLVM. 12, 3, 8 ut supellectilem exponant et aeramenta detersa nitidentur atque rubigine liberentur. PLIN. nat. 15, 34 *amurca ungui* aeramenta contra aeruginem. 35, 182 *bitumen* aeramentis inlinitur firmatque ea contra ignes. PAVL. sent. 3, 6, 44 fundo cum omni instrumento... legato, tam supellex quam aeramentum, itemque argentum debebuntur. ITALA cod. Cantabr. *al. et* VVLG. Marc. 7, 4 baptismata calicum et urceorum et aeramentorum. GREG. M. epist. 8, 5 in aeramentis capita XX. 9, 71 aeramenta capita duo. 2, 38. ITALA (Priscill. tract. 1, 18 cod. Claromont. Ambrosiast. Fulg. Rusp. frg. 28 *al.*) I Cor. 13, 1 velut aeramentum s o n a n s aut cymbalum tinniens (VVLG. aes sonans). EDICT. Diocl. 7, 28 ind⟨u⟩ctilis aeramenti. *de nummis*: IREN. 4, 30, 2 ex alienis laboribus insigne (*opp. supra* non signatum) aurum et argentum et aeramentum, cum inscriptione et imagine Caesaris in zonis suis ferentes.

? **aeranis.** ISID. orig. 12, 1, 53 'cervinus' est *color equi* quem vulgo 'gauranem' dicunt. aeranem (aeraneum *Georges*) idem vulgus vocat, quod in modum aerei sit coloris. *cf.* LIB. GLOSS. aeramen: equum vulgus vocat, quod in modum aeris sit coloris. *cf. Loewe, Prodromus p. 418; E. Boehmer, Rom. Studien, 1872 p. 253. v. Mess.*

mūtātio Ponte Aerarium *in Gallia Narbonensi.* ITIN. Burdig. p. 552 civitas Nemauso, mutatio Ponte Aerarium (herarum *cod. Veron.*), civitas Arellate. *Otto.*

aerārius, -a, -um *ab* aes. PLIN. nat. 34, 1 *ab aere* aera militum, tribuni aerarii, et aerarium, obaerati, aere diruti. *gen. plur.* aerarium PLIN. nat. 34, 2.

I *ad aes metallum*: LIV. 26, 30, 6 fabrum aerarium. VITR. 2, 7, 4 fabri aerarii. PLIN. nat. 34, 2 a rege Numa collegio tertio aerarium fabrum instituto. 34, 61 PORPH. Hor. ars 32. VVLG. Is. 41, 7 (χαλκεύς). LEX Burg. lib. const. 21, 2. GLOSS. χαλκοτύπος, χαλκεύς. CORP. XII 4473 (*Narbone*) fabro aerar(io) Hilari. VITR. 7, 9, 6 aerariis metallis (PLIN. nat. 33, 86. 37, 66 SOL. 15, 26). PETRON. 57 assem aerarium nemini debeo. PLIN. nat. 7, 197 fabricam. 11, 119 fornacibus. 18, 89 officinae (34, 134). 34, 100 *cadmeae.* 34, 116 aerario lapidi.... chalcitim vocant, ex quo et ipso aes coquitur (34, 130). LEX met. Vipasc. 47 ⟨scau⟩rias argentarias aerarias. 56 flatorum argentariorum aerariorum. IREN. 2, 32, 2 aerariam artem et marmoream. IVST. 36, 4, 4 aerariae artis fabricae se tradidit. OROS. hist. 4, 20, 40 fabricam aerariam... didicit (COMM. Bern. Lucan. 3, 158). VVLG. III reg. 7, 14 artificem (τέκτων χαλκοῦ). AVG. civ. 15, 17 malleator ⟨et *addunt aliquot codd.*⟩ aerarius aeramenti et ferri. COD. Theod. 11, 20, 6 (*a. 430*) *pars commodi* vel adaerata... vel... in aurariam, aerariam atque ferrariam praestationem translata. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 154 folliculo artis aerariae immittendum... ventum per podicem. CORP. VI 9664 L. Lepidius L. lib. Hermes negotiator aerarius et ferrarius sub aede Fortunae. *subst. f.* **aerāria,** -ae. VARRO ling. 8, 62 ubi lavetur aes, aerarias, non aerelavinas nominari. CAES. Gall. 3, 21, 3 aerariae secturaeque. PLIN. nat. 34, 128 etiamnum in aerariis reperiuntur quae vocant pompholygem et spodon. *vix recte suppletur* TAC. ann. 6, 19. *subst. m.* **aerārius,** -ī. GLOSS. χαλκεύς, χαλκευτής, χαλκουργός, χαλκοτύπος, χαλκοκρότος. PETRON. 50 aerarius, a quo emo, Corinthus vocatur. PLIN. nat. 16, 23 in aerariorum... officinis. MART. 12, 57, 6 negant vitam... aerariorum marculi die toto. TERT. idol. 8 pictor et marmorarius et aerarius et quicumque caelator. HERM. vulg. vis. 1, 3 aerarius (χαλκεύς, Pal. faber ferrarius). FIRM. math. 3, 11, 18. VVLG. sap. 15, 9 aerarios (χαλκοπλάστας) imitatur. Ier. 10, 9 opus artificis et manus aerarii. II Tim. 4, 14 Alexander aerarius (ὁ χαλκεύς, *cf.* GREG. TVR. vit. patr. 4, 1). CASS. FEL. 51 p. 135 ex folliculo aerarii. TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 aerarii. COD. Theod. 13, 4, 2 (*a. 337*). *multi in lapidibus nominantur*: CORP. II 2238 C. Octavius Av... Felix aerarius. VI 9134 A. Baloni... l(ib.) Hilari aerari(o). 9135 C. Plotius Cn. l. Faustus aerar(ius). IX 1723. X 3988. XI 1234. 1616 (*Florentiae*) C. Vibius L. f. Sca. Maximus Smintius aerarius sexvir. 4428. 6179. XII 3333. *nota*: EDICT. Diocl. 7, 24 aerario in orichalco. CORP. VI 9137 aerari stat(uari). 9138 erari vascl(ari). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 239 Lysippus aerarius signifex. *collegia* (*cf. supra l. 13 et Ruggiero, diz. epigr. I 312*): CORP. V 5847 (*Mediolani*) patron(o) et repunct(ori) coll. aerar. 5892 (*ibid.*) patr(ono) (centuriarum) XII coll. aerar. VI 9136 sodales aerari a pulvinar(e). 9186 coactor inter aerarios. XII 2370 (*prope Viennam*) genio aerar. Diarensium (*nisi explendum* aerari *vel potius* aerariae). XIII 2901 (*Interani*) deo Borvoni et Candido aerari sub cura Leonis et Marciani ex voto r(eddito). aerari dona(verunt).

II *ad* aes *quod est pecunia*: CIC. Cael. 71 ut illa vetus aeraria (afraria *Paris. Salisb.*) fabula reficeretur (*locus incertae interpretationis*). Quinct. 17 propter aerariam rationem. SERV. georg. 3, 18 ut V a r r o dicit in libris de gente populi Romani... *missus* vicesimus quintus dicebatur aerarius eo quod de collatione populi exhibebatur ..., hodieque permansit ut ultimus missus appelletur aerarius. VARRO ling. 5, 181 milites aerarii ab aere quod stipendia facerent. COD. Theod. 7, 4, 34 (*a. 414*) de aerariis annonis singulos solidos... praeberi oportet (COD. Iust. 12, 37, 14. 15). SEDVL. op. pasch. 2 p. 228, 3 aerariam similitudinem *i. de debitore et creditore. singularia*: GLOSS. II 12, 19 aerarius (*an* aeratus*?*) ὑπόχρεως. 12, 20 aerarius... ταμιοῦχος. *vix huc pertinet* LVCIL. 1181^{u}. t r i b u n i a e r a r i i: φύλαρχοι (*cf. Mommsen, Röm. Staatsr. III 189*): CATO ap. Gell. 6, 10, 2 aes a tribuno aerario miles accipere debebat. VARRO ling. 5, 181 quibus attributa erat pecunia ut militi reddant, tribuni aerarii dicti. PAVL. FEST. 2 aerarii tribuni a tribuendo aere sunt appellati. PLIN. nat. 34, 1. *nota*: APVL. mund. 26 *Darius rex* dispensatores pecuniae, quaestores vectigalium, tribunos aerarios habebat. *iudices ex lege Aurelia a. 684/70 usque ad legem Iuliam a. 708/46* (PLIN. nat. 33, 31 tribunorum aeris): CIC. Rab. perd. 27 de tribunis aerariis. Catil. 4, 15 Planc. 21. Att. 1, 16, 3 maculosi senatores, nudi equites, tribuni non tam aerati quam ut appellantur aerarii. ad Q. fr. 2, 4, 6 senatorum ... equitum... tribuni aerarii. 2, 15, 3 a tribunis aerariis absolutus..., cum senatores et equites damnassent. ASCON. in Pison. p. 16 B. legem iudiciariam... tulit L. Aurelius Cotta praetor, qua communicata sunt iudicia senatui et equitibus Romanis et tribunis aerariis (in Cornel. p. 67. 79). in Scaur. p. 30 in Milon. p. 54. 54. 55 in Cornel. p. 62. SVET.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iul. 41 iudicia ad duo genera iudicum redegit, equestris ordinis ac senatorii, tribunos aerarios ... sustulit. SCHOL. Cic. Bob. Flacc. p. 229, 18. 235, 14 Or. CATO ap. Serv. auct. Aen. 4, 244 salinatores aerarios, cui cura[m] vectigalium resigna[n]tur. *subst. m.* **aerārius,** -ī *infimus civium ordo. cf. Mommsen, Röm. Staatsr. II 392 sqq.; Kubitschek, PW. I 674.* PS. ASCON. in divin. p. 103 B. censores ... cives sic notabant, ut ... qui plebeius *esset,* in Caeritum tabulas referretur et aerarius fieret ac per hoc non esset in albo centuriae suae et (sed *traditum, quo servato* non *del. Man.*) ad hoc non esset civis, tantummodo ut pro capite suo tributi nomine aera praeberet. *cf.* SCHOL. Hor. epist. 1, 6, 62 GELL. 16, 13, 7. VARRO Men. 196 hoc est magnum censorem esse ac non studere multos aerarios facere. LIV. 4, 24, 7 censores ... Mamercum ... tribu moverunt octiplicatoque censu aerarium fecerunt. 9, 34, 9. 24, 18, 8 tribu ... moti aerarii omnes facti. 24, 43, 3 eum ... adempto equo tribu moverant atque aerarium fecerant. 27, 11, 15 ex iis, qui principio eius belli septemdecim annos nati fuerant neque militaverant, omnis aerarios fecerunt. 29, 37, 15 C. Claudium aerarium fore. 42, 10, 4 quibus equos ademerunt, aerarios fecerunt et tribu moverunt. 44, 16, 8. 45, 15, 8 GELL. 4, 12, 1. *nota*: VIRI ill. 50, 3 censor ... omnes tribus excepta Maetia aerarias fecit. CASS. DIO frg. 56, 74 ἀλλήλου⟨ς ...⟩ αἰραρίους ἐποίησαν *Livius Nero censores.* CIC. Cluent. 122 in aerarios referri aut tribu moveri. LIV. 24, 18, 8 supra duo milia nominum in aerarios relata tribuque omnes moti sunt. VAL. MAX. 2, 9, 6 quattuor atque XXX tribus inter aerarios referre. 2, 9, 7 equis publicis spoliatos in numerum aerariorum retulerunt. 2, 9, 8 SABIN. MASVR. ap. Gell. 4, 20, 11 GELL. 4, 20, 6. CIC. Cluent. 126 quem ... censores aerarium reliquisse ⟨se⟩ subscripserunt. LIV. 29, 37, 12 inter nomina eorum, quos aerarios relinquebat, dedit conlegae nomen. 29, 37, 13 populum Romanum omnem, quattuor et triginta tribus, aerarios reliquit. 29, 37, 15 C. Claudium nominatim se inter aerarios fuisse relicturum.
CIC. off. 1, 40 eos omnes censores, quoad quisque eorum vixit, qui peierassent, in aerariis reliquerunt. SCIPIO AFR. apud Cic. de orat. 2, 268 qui te ex aerariis exemit, lustrum condidit.

subst. n. **aerārium,** -ī. VARRO ling. 5, 183 ab aere aerarium appellatum. *cf.* ISID. orig. 15, 5, 3. 16, 18, 5. PS. ASCON. in Verr. p. 135 B. aerarium dicitur pro loculis et arca thesauri, pro saccello fiscus. *de genere vilia profert* NON. 190. aerárium MON. Ancyr. *passim. pluralis legitur* CIC. Att. 7, 1, 6 MANIL. 5, 360 ENNOD. epist. 9, 23, 4 CASSIOD. var. *ter, poeticus apud* SIL. *(p. 1057, 55)* CLAVD. *(p. 1056, 48 sqq.).* *thesaurus rei publicae et liberae et sub Caesaribus in aede Saturni* (PAVL. FEST. 2 MACR. sat. 1, 8, 3 SERV. georg. 2, 502 Aen. 8, 319. 322 ISID. orig. 16, 18, 4), *cuius fata instituta magistratus tractavit Mommsen, Röm. Staatsr. II et III passim, Kubitschek, PW. I 667 sqq.; epigraphica vide apud Ruggiero, diz. epigr. I 300 sqq. vocatur plene* aerarium populi Romani, αἰράριον δήμου Ῥωμαίων: CIC. Verr. 4, 202 aerarium populi Romani. LIV. 22, 32, 5 PLIN. nat. 1 ind. 33, 17. 33, 55 ASCON. in Cornel. p. 72 QVINT. decl. 341 p. 346, 24 SVET. Claud. 25. ACTA lud. saec. sept. 1, 29 ex aerario populi Romani. FLOR. 1, 44, 5 OROS. hist. 4, 16, 19. *saepe de multa sepulcrali talia qualia* CORP. VI 1925 inferet aerario p(opuli) R(omani) decem m. n. 8589 aerario pop. Rom. XIV 166 (*Ostiae*) inferet aerario p. R. ~~HS~~ L m. n. item rei pub. Ost. ~~HS~~ L m. n. 667 dabit aerari(o) populi sestertia L (m). n. *vel* aerarium Saturni, αἰράριον τοῦ Κρόνου, *sic in titulis praefectorum, et* CORP. VI 13028 inferent aerario Saturni ~~HS~~ quinquaginta milia nummum, *semel* 13150 inferet in aede Saturni ss. L m. n. GLOSS. ταμιεῖον τὸ τοῦ δημοσίου, θησαυροφυλάκιον, χρηματοφυλάκιον, γαζοφυλάκιον. ἀργυροταμιεῖον. thesaurum publicum. templum ubi pecunia publica ponitur. CATO orat. frg. 40, 7 pro scapulo atque aerario multum r(ei) p(ublicae) profui[t]. C. GRACCH. apud Prisc. gramm. II 386, 3 aerarium delargitur (*passive*) Romano populo. LEX repet. 63 in aerario siet. RHET. Her. 1, 12, 21 aerarium pati non posse largitionem tantam. 2, 12, 17 aerarium conservavi. CIC. har. resp. 60 nullum est. Sest. 98 tuenda principibus ... religiones ... res militaris aerarium. p. red. 1, 18 duobus impiis ... consulibus aerarium provinciae legiones imperia donabantur. leg. agr. 1, 15 effundamus aerarium (Tusc. 3, 48). off. 3, 88 aerarium vectigaliaque defendere. leg. 3, 7 censores ... aerarium vectigalia tuento. Tusc. 3, 48 lege orationes Gracchi, patronum aerarii esse dices. Catil. 2, 25 eget ille senatu ... aerario vectigalibus. dom. 23 nonne ... aerarium cum eo partitus es? Vatin. 10. Flacc. 69 aurum in aerario est (Att. 7, 15, 3 LIV. 23, 48, 11 *passim*). LIV. 34, 6, 12 non pecuniam in aerario habebamus. CIC. Verr. 4, 182 in tantis ... aerarii angustiis (leg. agr. 2, 36 prov. cons. 11 Balb. 61 AMM. 14, 8, 15). off. 2, 74 aerarii tenuitatem. Verr. 1, 2 depeculatorem aerarii. parad. 43 aerarium expilas (SALL. Iug. 31, 9). Vatin. 36 eripueras senatui ... aerarii dispensationem. Sest. 54 partitionem aerarii. Flacc. 43 aerarii nostri tabulas (Verr. 1, 57 tabulas publicas ad aerarium). leg. agr. 2, 25 uti decem reges aerarii ... domini constituerentur. har. resp. 58 consules ... aerario provinciis exercitu armavit. leg. agr. 1, 4 haec aerarii causa non vendiderint. leg. 3, 11. 41. de orat. 2, 171 aerarii copiis. Att. 6, 1, 3 *Pompeius* nullum ... aerarium, nullum vectigal habet. 10, 4, 8 se apud ipsam plebem (legem *M*) offendisse de aerario. 10, 8, 6 (afranio *M*). ad Q. fr. 3, 5, 6 ab aerario puto confectum esse dum absum. Arch. 11 in beneficiis ad aerarium delatus est a Lucullo. Phil. 5, 15 nomina ad aerarium detulisset. har. resp. 16 *domum* ex aerario aedificandam (ASCON. in Pison. p. 14 B.). Verr. 4, 164 ex aerario inopi atque exhausto (LIV. 7, 16, 7 inopi. 23, 48, 5 *passim*). LIV. 23, 49, 4 *ali* ex opulento aerario (AVG. civ. 5, 12 p. 217). 3, 31, 4 propter inopiam aerari (24, 18, 2. 24, 18, 10 *passim.* SVET. Vesp. 16 aerarii fiscique).
SALL. Iug. 31, 25 peculatus aerari factus est. 41, 7 penes eosdem aerarium provinciae magistratus gloriae triumphique erant (orat. Lepid. 13). 85, 3 bellum parare simul et aerario parcere. orat. Pomp. 3 censetis me vicem aerari praestare? orat. Macri 6 qui per militare nomen aerarium exercitus regna provincias occupavere. LIV. 7, 16, 7 haud parvum vectigal inopi aerario additum. 7, 21, 8 *debitorum nomina* aerarium mensis cum aere in foro positis dissolvit. 28, 41, 11 duos diversos exercitus alere aerarium non potest. 31, 13, 3 cum ad novum bellum ... vix aerarium sufficeret (VAL. MAX. 7, 6, 1). 34, 5, 10 viduarum pecuniae adiuverunt aerarium. VAL. MAX. 3, 7, 1^{d} non reddo, ... patres conscripti, aerario vestro sestertii quadragies rationem. 4, 4, 6 tanti aerario nostro virtutis ... exemplum stetit. 4, 4, 7 tria *iugera agri,* quae pro amico ad aerarium obsignaverat (subs- *Paris*). 6, 5, 1 aerarium pecunia *auctum* (TAC. ann. 3, 25). SEN. rem. fort. frg. 10, 3 quis aerario, quis plenis invidet loculis? ASCON. in tog. cand. p. 94 B. Antonius redemptas habebat ab aerario vectigales quadrigas. in Pison. p. 15 ne sumptui esset aerario (oratio *codd.*). TAC. ann. 13, 23 obliterata aerarii nomina retrahebat. 2, 47 quantum aerario aut fisco pendebant remisit. 6, 2 bona Seiani **ablata aerario ut in fiscum cogerentur.** PLIN. paneg. 36 cernere aerarium silens et quietum et quale ante delatores erat. *ibid.* eadem severitate fiscum qua aerarium cohibes. 42 locupletabant et fiscum et aerarium ... Voconiae et Iuliae leges. 55 et nobis et aerario consulis. SVET. Aug. 32 tabulas veterum aerari debitorum. 101 quantum pecuniae in aerario et fiscis et vectigalium residuis *esset.* Claud. 9 obligatam aerario fidem liberare. Nero 17 praebente aerario gratuita. Domit. 9 reos, qui ante quinquennium proximum apud aerarium pependissent, universos discrimine liberavit. FLOR. 1, 22, 24 egebat aerarium (OROS. hist. 4, 16, 8. 5, 18, 26). 2, 1, 3 inopem populum vivere ex aerario suo. MARCIAN. dig. 48, 10, 1, 9 si quis ... aerario obrepserit. PAVL. dig. 48, 13, 11, 6 cum *profectus* ... pecuniam, quae penes se esset, ad aerarium professus retinuerit. **49, 14, 13 pr. antequam causa ... ad aerarium deferatur. LACT. inst. 6,** 6, 23 qui ... aerarium pecunia referserit. SPART. Hadr. 7, 7 damnatorum bona in fiscum privatum redigi vetuit omni summa in aerario publico recepta. LAMPR. Alex. 24, 3 lenonum vectigal ... in sacrum aerarium (*i. fiscum*) inferri vetuit. TREB. Claud. 14, 3 huic salarium de nostro privato aerario dabis. AMM. 20, 11, 5 Vrsulus ... qui aerarium tuebatur. 22, 11, 6 emolumentis aerari. 24, 4, 5 imp⟨eti⟩tum aerarium est, urbes exinanitae. 28, 1, 18 interpretii conpendium ad principis aerarium misit. PRVD. perist. 2, 90 hoc poscit usus publicus, hoc fiscus, hoc aerarium. CLAVD. 8, 499 nec tua privatis crescunt aeraria damnis. 28, 606 nec tibi venales captant aeraria plausus corruptura fidem. 17, 231 cumulent aeraria. 22, 145 non indecores aeraria lassant expensae. carm. min. 30, 64 fruges aeraria miles undique conveniunt. COD. Theod. 9, 42, 20 (*a. 408*) aerario nostro. 11, 18, 1 (*a. 409*) comites sacri ac privati aerarii (COD. Iust. 11, 71, 5 privati). OROS. hist. 4, 17, 3 pudenda penuria ... aerarii. 7, 2, 11 magnam vim pecuniae ex aerario publico largitus sit. CASSIOD. hist. 6, 32 iubentur vasa ecclesiarum fisci aerario deputari. *nota: inde a* TAC. *aut opponitur* aerarium fisco *aut additamentis ab eo distinguitur aut, et hoc passim fit, cum eo confunditur. de causa v. Mommsen, Röm. Staatsr. II 998, 1. III 1144 sqq. Hirschfeld, Röm. Verw.-Gesch. I 284 sqq.*

phrases usitatae de pecunia in aerarium inlata: LEX repet. 66 quae pequnia ex hace lege in aerarium posita erit (61 in aerario). LIV. 39, 5, 8 pecunia, quam in triumpho latam in aerario positurus esset. VAL. MAX. 4, 3, 9 quae in aerarium reposuerant. VARRO vita pop. Rom. Non. 520 lateres argentei ... in aerarium conditi. LIV. 10, 46, 5 omne aes argentumque in aerarium conditum. LIV. 10, 46, 6 captivae pecuniae in aerarium inlatae (10, 46, 14 tulit. 28, 9, 16 S. C. de aedif. Corp. X 1401, 14. 29 *passim*). 28, 38, 14 detulisset. INSCR. numm. Babelon II p. 552 n. 1 ex ea p(ecunia) q(uam) is (*i. Caesar*) ad a(erarium) de(tulit). LIV. 29, 16, 2 conferendi (VELL. 2, 39, 1. 2). IMP. AVG. mon. Ancyr. 3, 34 quater pecuniá meá iuvi aerárium ita ut sestertium *tot* ... ad eos quí praeerant aerário detulerim. VARRO ling. 5, 180 qui iudicio vicerat, suum sacramentum e sacro auferebat, victi ad aerarium redibat. CIC. Verr. 2, 36 ~~HS~~ sescenta milia ... neque Sulla vidit neque in aerarium relata sunt. 4, 81 pecunias in aerarium referrent. leg. agr. 1, 12 quod neque consumptum in monumento neque in aerarium relatum sit. 2, 72 quid pecuniae fiet? referre in aerarium lex vetat, exigi prohibet. LIV. 37, 57, 12 *passim.* CIC. off. 2, 76 tantum in aerarium pecuniae invexit. CIC. Font. 3 pecunia, quae pro aerario solveretur. LIV. 4, 53, 10 venditum sub hasta consul in aerarium redigere quaestores iussit. 7, 27, 8 magnam pecuniam in aerarium redegit (FRONTIN. aq. 127). VELL. 2, 92, 2 regessisset in aerarium pecunias publicas. TAC. ann. 6, 17 signatum argentum fisco vel aerario attinebatur. *de pecunia ex aerario dempta*: CIC. leg. agr. 2, 10 exhausto aerario (Sest. 103 Vatin. 5 Piso 37. 57 Phil. 4, 14 off. 2, 72 LIV. 5, 20, 5 *passim.*). 2, 98 cum ... pe-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cuniam ex aerario exhausissetis. 2, 32 sumptum haurit ex aerario. Manil. 37 pecuniam ex aerario depromptam. Verr. 4, 195 cum tibi senatus ex aerario pecuniam prompsisset (LIV. 5, 25, 8. 38, 55, 13) et ... denarios adnumerasset. Verr. 4, 164 pecuniam ... datam ... ex aerario (197. 6, 48. LIV. 2, 5, 9 *passim*. 22, 60, 4 mutuam. ASCON. in Pison. p. 14 B. aedesque et pecuniam ex aerario. FRONTIN. aq. 118 com⟨mod⟩a publicae familiae ex aerario dantur). Pis. 86 ex aerario tibi attributum. Verr. 4, 173 cum ex aerario acceperis *pecuniam* (ad Q. fr. 1, 3, 7. SEN. dial. 11, 12, 6 ex aerario dotem acceperunt). 4, 165 pecunia publica ex aerario erogata (Vatin. 29 LIV. 33, 23, 8 VAL. MAX. 4, 4, 10). Verr. 4, 177 huic ab aerario pecuniam numerari (LIV. 4, 45, 2). LIV. 24, 18, 11 neminem nisi bello confecto pecuniam ab aerario petiturum esse. 30, 39, 7 pecuniam ex aerario scribae viatoresque aedilicii clam egessisse ... damnati sunt. 32, 26, 14 pretium eorum ex aerario solutum est dominis. ASCON. in Corn. p. 72 B. sumpserat pecunias ex vectigalibus et ex aerario populi Romani. PLIN. nat. 19, 40 Caesarem ... protulisse ex aerario laserpicii pondo MD. PLIN. epist. 8, 6, 12 ne sestertium $\overline{CL}$ Pallas ex aerario ferret. FLOR. 2, 12, 2 diripere aerarium. ACTA lud. saec. sept. 1, 29 ⟨sumptu⟩s ex aerario populi Romani fiant. VAL. MAX. 5, 3, 2ª aerario abesse ... XV milia aeris. ASCON. in Corn. p. 72 B. defuerat ... in aerario pecunia publica. AVG. civ. 3, 19 p. 129 cum defecisset aerarium, in usus publicos opes venere privatae. TAC. ann. 1, 15 decreta pecunia ex aerario. AMM. 30, 8, 8 exinanito aerario.

imagines rariores: CIC. Verr. 4, 83 quae cum ... de vectigalium nervis, sanguine detraxisset aerarii. dom. 124 extruxit villam visceribus aerarii. Att. 1, 16, 11 illa contionalis hirudo (trudo *M*) aerari, misera ac ieiuna plebecula. SALL. Catil. 52, 12 in furibus aerari. FLOR. 2, 1, 6 rei publicae nervos exhauriebat, aerarium. EXC. Vales. 12, 60 quamquam aerarium publicum ex toto faeneum invenisset.

aerarium sanctius (*v. Kubitschek p. 672*): CIC. Verr. 5, 140 litteras publicas, quas in aerario sanctiore conditas habebant, proferunt. Att. 7, 21, 2 pecuniam de sanctiore aerario auferrent (aff- *M*). CAES. civ. 1, 14, 1 aperto sanctiore aerario. LIV. 27, 10, 11 aurum vicensimarium, quod in sanctiore aerario ad ultimos casus servabatur (*cf.* QVINT. inst. 10, 3, 3 illic radices, illic fundamenta sunt, illic opes velut sanctiore quodam aerario conditae, unde ad subitos quoque casus ... proferantur *de facultate dicendi ex tempore*). FLOR. 2, 13, 21 aerarium ... sanctum ... iussit effringi. *cf. titulos Atticos ut* CORP. Att. III 1429 εἰ δέ τις ἕτερον ⟨θήσει, δώσει τῷ ἱ⟩ερωτάτῳ ταμιείῳ μυριάδας πέντε ἀργυρίου. LVCAN. 3, 115 Saturnia templa revelli.

aerarium *sensu ampliore*: *in comparatione*: CIC. Verr. 3, 5 Siciliam nobis non pro penaria cella, sed pro aerario illo maiorum vetere ac referto fuisse. LIV. 26, 32, 3 urbem pulcherrimam ac nobilissimam ..., horreum atque aerarium quondam populi Romani. 26, 43, 8 haec illis (*hostibus*) arx, hoc horreum, aerarium, armamentarium, hoc omnium rerum receptaculum est. *de aliis populis*: CIC. Font. 4 diligentius Rutenorum quam populi Romani defendat aerarium. Phil. 4, 14 cum eo hoste res erat, qui haberet rem publicam, curiam, aerarium. Att. 7, 1, 6 amicior ... Phrygum et Cilicum aerariis quam nostro. NEP. Arist. 1 *Delon* commune aerarium esse voluerunt *Graeci*. Hann. 7, 5 *de Carthagine*. LIV. 28, 36, 3 non aerario (*Gaditanorum*) modo ..., sed etiam templis spoliatis. MANIL. 5, 360 regales ut opes et sancta aeraria servent regnantes sub rege suo. MELA 1, 64 Gaza: sic Persae aerarium vocant *eqs.* SIL. 11, 539 pateant non parca aeraria (*Carthaginis*) dextris, quas emimus bello. QVINT. decl. 293 p. 164, 11 non aerarium inquieto, non sacerdotium rapio. RVT. LVP. 1, 9 aerarii opes. HIER. epist. 64, 2 vidua ... de templi aerario alitur. VVLG. gen. 47, 14 intulit eam (*pecuniam*) in aerarium regis (εἰς τὸν οἶκον Φαραώ). Ios. 6, 24 quae in aerarium (θησαυρόν) domini consecrarunt. I Macc. 3, 28 aperuit aerarium suum (γαζοφυλάκιον). 14, 49 II Macc. 3, 6. 4, 42. 5, 18. ENNOD. opusc. 3, 189 ne ... aerarii nostri (*Theoderici*) angustia Romanis pariat maiora dispendia. opusc. 1, 6, 23 *Odoacer* suorum prodigus incrementa aerarii ... poscebat. CASSIOD. var. 5, 5, 1 crebris illationibus nostrum (*Theoderici*) ditat aerarium (5, 6, 2. 5, 14, 3. 7, 22. 8, 20, 4). 3, 25, 1 nostris aerariis inferatur (6, 8, 6. 8, 26, 4). 8, 14, 4 aliis ... iudicibus provinciarum committetur exactio, aliis privati aerarii (*Athalarici*) custodia delegetur.

de aerario quasi loco, aede vel pro archio: CIC. har. resp. 55 claudi aerarium (Att. 7, 12, 2). Font. 4 paucos aerari gradus ascendere. or. frg. A XIII 13 M. tanto prius ad aerarium venit, ut ibi ne scribam quidem ... offenderet. Catil. 4, 15. leg. agr. 2, 47 inrumpant in aerarium. off. 3, 90 cuniculos agat ad aerarium. Phil. 5, 12 senatus consulta numquam facta ad aerarium deferebantur (LIV. 39, 4, 8 FRONTIN. aq. 100 TAC. ann. 3, 51 SVET. Aug. 94). Flacc. 80 ista praedia ... subsignari apud aerarium aut apud censorem. epist. 5, 20, 2 rationes ... referre ad aerarium (Pis. 61 Verr. 2, 77. 98. 4, 167). LIV. 3, 69, 8 signa ... a quaestoribus ex aerario prompta (4, 22, 1, *cf.* 7, 23, 3). 4, 60, 6 aes grave plaustris quidam ad aerarium convehentes. 5, 25, 8 matronae ... omnia ornamenta sua in aerarium detulerunt. 29, 37, 12 cum ... in aerarium escendisset. 29, 37, 13 M. Livius in aerarium venit. 31, 50, 2 signa aenea ... in aerario posuerunt. 38, 55, 13 claves poposcisse et se aperturum aerarium dixisse, qui ut clauderetur effecisset. 40, 41, 8 aes in aerarium ad quaestores esse delaturos. 45, 39, 6 signa ..., textilia ... noctu ... in aerarium deportabuntur. VAL. MAX. 3, 7, 1ᵈ patefacto ... aerario. ASCON. in Mil. p. 41 B. sedebat ... Cn. Pompeius ad aerarium. *ibid.* pro aerario ut pridie consedit. SCHOL. Cic. Bob. in Sest. p. 300 Or. *lex* Licinia ... Iunia ... illud cavebat, ne clam aerario legem ferri liceret, quoniam leges in aerario condebantur. TAC. ann. 2, 30 velut perfringere aerarium. SVET. Iul. 28 lege iam in aes incisa et in aerarium condita. Nero 17 uti rerum acta [causae] ad forum ac reciperatores transferrentur. MODESTIN. dig. 4, 6, 32 abesse *intelleguntur* ... comites legatorum, qui ad aerarium delati aut in commentarium principis ⟨r⟩elati sunt (*cf. tamen l. 50*). CAPITOL. Pius 9, 7 ut primus iuberet apud praefectos aerarii Saturni unumquemque civium natos liberos profiteri.

magistratus aerari (*cf. Mommsen, St.-R. II passim*). *primo sub quaestoribus urbanis erat, nota* LEX Bant. 24 apud quaestorem ad aerarium. LEX repet. 68 quibus quomque *diebus* eiei (*quaestori*) aerarium provincia obvenerit. LEX agr. 46 *quaestor* quei aerarium provinciam optinebit. LEX Corn. de XX quaest. 1, 1 ⟨ad⟩ q(uaestorem) urb(anum), quei aerarium provinciam optinebit. 1, 10 decuriam viatorum ... quaestoribus ad aerarium apparere oportet. 1, 15. 20. 30. LEX Iul. mun. 37 per q(uaestorem) u(rbanum) eumve quei aerario praeerit. 39. 47. 48. *nota*: VAL. MAX. 2, 2, 8 hostiarum ext⟨er⟩a ad quaestores aerarii (-ios *Paris*) delata venibant. *praefecti praetoresve*: SVET. Aug. 36 ut cura aerari a quaestoribus urbanis ad praetorios praetoresve transiret. TAC. ann. 1, 75 aerarii praetoribus. 13, 29. CORP. VI 32272 (*a. 731/23*) ⟨pra⟩et. aerario. V 4329 (*22 p. Chr.*) pr⟨aet⟩. aerari. VI 1265 pr(aetor) aer(arii). IX 2845 aerarí. 5645. X 5182 pr. aer. XIV 3607 pr. ad aerar. FRONTIN. aq. 100 praetoribus qui aerario praesint. *ibid.* praetores aerarii. *nota*: CORP. XIV 2604 M. Cusinius M. f. Vel. aed. pleb., aerario praef., pr. *quaestores*: SVET. Claud. 24 collegio quaestorum ... cura aerari Saturni reddidit. TAC. ann. 13, 29. CORP. VI 1403 ⟨III⟩ viro capitali, ⟨elect⟩o a. T. Claudio Caesare ... qui primu⟨s quaes⟩tor per triennium citra ⟨sorte⟩m praeesset aerario Saturní, praetorí. XI 6163 quaes(tori) aer(arii) Satur(ni), cur(atori) tab(ularum) p(ublicarum). hunc Ti. Cl(audius Caes(ar) ... aer(arii) Sat(urni) q(uaestorem) esse ius(sit). *praefecti inde a Nerone (excepto a. 69, v.* TAC. hist. 4, 9 praetores aerarii *eqs.*), ἔπαρχοι αἰραρίου: TAC. ann. 13, 28 GELL. 13, 25, 30. PLIN. epist. 3, 4, 2. 4, 12, 3. 9, 13, 11 praefectum aerarii et brevi consulem. 10, 3, 1 me ... promovit ad praefecturam aerarii Saturni (5, 14, 5). paneg. 92. *cf.* LEX Malac. 4, 51 qui Romae aerario praeerunt (4, 37). *indicem multorum quos lapides offerunt dat Ruggiero p. 302, velut* CORP. V 1874. 2820. VI 32271. X 6006. XI 4181 praefecto aerarii s(acri?) Saturni. *cf. etiam* CHAR. gramm. I 107, 22. *minores* (*Ruggiero p. 304*): CORP. VI 1816 scr(iba) q(uaestorius) ab aerario. 1819 scr(iba) libr(arius) quaestorius e tribus decuriis minoribus ab aerario. VI 32273. VI 1815 viator quaestorius ab aerario. 1829 viátoris quaestóri ab aerario (1931. 32304. XIV 169). 1930 tabulario viatorum quaestoriorum ab aerario. XIV 3544 v(iator) q(uaestorius) ab aerario Saturni (VI 1019. 1928). VI 1932 viator ad aerarium. *negotiis iuncti cum aerario*: CORP. III 6687 delatus a duobus cos. ad aerarium. 6983 bis in aerar. delatus a cos. (δὶς εἰς τὸ αἰρ⟨άριον φερόμεν⟩ος). *cf. l. 10.* CORP. VI 9852ª redemptor ab aerar(io). 9852ᵇ red. ab aer. CORP. VI 9133 Chreste ... fecit ... M. Porcio Artemidoro patrono suo ab aerario ... et M. Porcio M. l. Sodali viro ab aerario. *quod subsit munus ignoramus. nec magis notum quid sibi velit* INSCR. Bull. com. 16 (1888) 83 Restitutianus Cornelianus de XVI ab aer(ario) et ark(a) sal(inarum) Romanarum.

aerarium militare (*Mommsen, St.-R. II 1010*), ταμιεῖον στρατιωτικόν: IMP. AVG. mon. Ancyr. 3, 36 in aerárium militare, quod ex consilio meo co⟨nstitutum⟩ est, ex quo praemia darentur militibus ..., ~~HS~~ *tot* ex patrimonio meo detuli. SVET. Aug. 49 aerarium militare cum vectigalibus novis constituit. TAC. ann. 1, 78. 5, 8. *tuebantur* praefecti aerarii militaris (ἔπαρχοι ἐραρίου στρατιωτικοῦ). *quos novimus, enumerat Ruggiero p. 308. exempla sint* CORP. V 5262 praef. aerari Satu⟨r⟩ni, praef. aerari mil⟨itaris⟩. 5667. X 6569. XI 5645. *nota*: CORP. XIII 5089 praetori aerari militaris (*sub Traiano*).

arca publica in municipiis: *aedes*: CORP. XIV 2975 (*Praeneste*) aediles aerarium faciendum dederunt. VITR. 5, 2, 1 aerarium carcer curia foro sunt coniungenda. *thesaurus*: CORP. V 532 (*Tergeste*), 8 aerarium nostrum ditavit. 11 causas ... egisse vicisse sine ullo quidem aerari nos⟨t⟩ri inpendio. EPHEM. epigr. I 163 (*Pompeis*) hic aerarium conservabit. CORP. XIII 1900 (*Lugduni*) quam statuam cum ordo ... ex aerario ⟨p⟩ublico poni censuisse⟨t⟩. SIDON. epist. 5, 16, 1 aerarium ... publicum ... locupletavit. ENNOD. epist. 9, 23, 4 laeti coepimus te moderante inferre aerariis publicis. *praeerant* quaestores (*in Italia tantum, ut videtur*): CORP. XIV 409 q(uaestor) a(erari) Ostiens(ium). V 3413 q(uaestor) aerari Veronae. 4444 (*Brixiae*) q. aer. X 5928 (*Anagniae*) q(uaestor) aerar. arcae pub. 5920 q. aer. et al⟨im(entorum)⟩. V 7468 (*Industriae*) q. aer. p. et alim. XI 5054 (*Mevaniae*) q. a. *alii apud Ruggierum p. 309. nota* XI 1526 (*Lucae*) quaestori ad aerar. II. duumviri, quattuorviri, octoviri: CORP. IX 4900 (*Trebulae Mutuescae*) VIII vir II aer. *cf.* 4891. XII 2794 (*Gall. Narb.*) IIII vir ab aer. 3184 (*Nemausi*) IIII vir ab aerár. 3214. 3166 III vir ad aerárium. 1783 (*Viennae*). INSCR. christ. Rossi II 6, 7 decurioni civitatis Trevirorum duumviro

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aerarii publici. *plura exempla apud Ruggierum p. 310.* curatores: CORP. V 6348 VI vir curator aerari Mediol(anensium). 5906 (*Mediolani*) cur. aer. 5866 (*ibid.*) scriba public(us) pontif(icis) et curator(is) aerari. 2504 (*Patavi*) cur. aer. 2822 (*ibid., imp. Nerva*) ⟨c⟩ur. aer. 2861. praefecti: CORP. XI 3614 (*Caere, a. 113*) praef. aerari. XIV 3500 (*in Latio*) praef. aerar(i). adlecti: CORP. V 1978 (*Opitergi*) allecto aer(ario). 2069 (*Feltriae*) adl. aera. 2070. 3137 (*Vicetiae*) adl. aer. *apparitores*: CORP. XII 2212 (*Viennae*) scrib(ae) aerari. V 4503 (*Brixiae*) vilic. a⟨er⟩rar. 2803 (*Patavi* = TIB. priap. 1 = CARM. epigr. 861) villicus aerari quondam, nunc cultor agelli. *V.*

Aerārius, -a *nom. gent. aut ab* aerarium *impositum aut ex* Aerius *prognatum.* CORP. VI 200, 8, 4 (*a. 70*) ⟨.⟩ Aerarius Chryseros. 8799 M. Vlpius Aug. lib. Herma . . . Aerario Soteri. 7542 Sex. Aerariu Sex. Sex. l. Nicephorus. 11177 Sex. Aerarius Sex. Sex. (mulieris) l. Barnaeus. XV 6074 (*in vasculis*) Aerar(ius). X 3995 (*Capuae, periit*) liber⟨t⟩orum et familiae Aerar⟨i?⟩ae Popilianae, Q. Poblici Q. f. Fal. II 2488? INSCR. Not. degli scavi 1900 p. 213 (*Mutinae*) C. Aerario C. l. Tertio. *Otto.*

aerātor, -ōris *m.* [*ab* aes (alienum) *ductum esse videtur, cf. c.* obaeratus. *Th.*] LIB. GLOSS. debitor, reus, obligatus (*'ex synon. Ciceronis: unde Papias: cf. Mai VII 577' Goetz*).

aerātus, -a, -um. [*ab* aes, *cf.* aerare. *Th.*] GLOSS. aere superductus. *aere tectus, ornatus, aereus*: *de navi*: NAEV. ep. 36 ratem aeratam. CAES. civ. 2, 3, 1 cum classe navium XVI, in quibus paucae erant aeratae (HOR. carm. 2, 16, 21). VERG. Aen. 8, 675 classis. 10, 166 aerata tigri. 10, 223 prorae (STAT. Theb. 5, 335). HOR. carm. 3, 1, 39 triremis. OV. met. 8, 103 puppes (VAL. FL. 1, 339). SIL. 11, 586 carinas. *pro substantivo*: SEN. benef. 7, 20, 3 cui triremes et aeratas (*Erasm.*, ceratas *N*) non mitterem, lusorias et cubiculatas . . . mittam. *de porta*: VARRO ling. 5, 163 *porta* Rauduscula quod aerata fuit (OV. fast. 2, 785 met. 8, 41). VERG. Aen. 2, 481 postis (OV. am. 3, 8, 32 aerati postes, ferrea turris erat. met. 15, 620 auratis *codd.*). TIB. 1, 3, 72 fores. OV. fast. 6, 363 aerata per atria (cerata *Lipsius*). PLIN. nat. 34, 13 ostia quod aerata haberet in domo. *varia*: CIC. Verr. 5, 60 lectos aeratos et candelabra aenea (LIV. 39, 6, 7. AVG. civ. 3, 21, *ubi* strati *pars codd.*). PLIN. nat. 34, 14 triclinia (*bis.* 37, 12). IVV. 14, 259 aerata multus in arca fiscus (VLP. dig. 19, 2, 19, 5). LAMPR. Hel. 29, 1 habuit gemmata vehicula et aurata contemptis argentatis et eboratis et aeratis (VOPISC. Aur. 46, 3). *de armis*: BIBAC. carm. frg. 9, 2 armis reddidit aeratis sonitum (STAT. Theb. 2, 532). VERG. Aen. 7, 743 peltae, *ibid.* aereus ensis. 10, 885 ter secum *Aeneas* inmanem aerato circumfert tegmine silvam, *i. telorum* (SIL. 2, 211. 15, 755 clipeus. STAT. Theb. 4, 110 crates). 11, 656 securis (SIL. 5, 499). TIB. 1, 10, 25 at nobis aerata, lares, depellite tela (*sq. lacuna*). OV. met. 5, 9 aeratae cuspidis hastam (8, 408). SIL. 14, 158 aerato cassis munimine clauserat ora. *cf.* ENN. ann. 452 tinnit hastilibus umbo aerato sonitu galeae. *i. q. aere armatus*: VERG. Aen. 7, 703 aeratas acies (9, 461 CYPR. GALL. Ios. 58. 150). VAL. FL. 6, 88 nubem. SIL. 8, 404 turmas (CYPR. GALL. deut. 70). CORIPP. Ioh. 1, 440 manipli. TERT. pall. 4 crepidam aeratus incessit. *ad res ex aere factas haec potissimum spectant* (*cf. l. 39*): VARRO Men. 423, 3 aeratas compedes (PROP. 2, 20, 11 catenas. 2, 20, 9 aeratis . . . nodis). PROP. 4, 1, 76 pila. CIRIS 222 cardo. *cf.* PROP. 2, 32, 59 aerato Danae circumdata muro (CLAVD. 18, 82 aerata . . . in turre). PETRON. 124, 274 stabant aerati (irati *codd.*) scabra rubigine dentes.

verborum lusu i. q. nummatus: CIC. Att. 1, 16, 3 tribuni non tam aerati quam, ut appellantur, aerarii. *v. Mess.*

Aere *vicus Palaestinae.* ITIN. Anton. 196. 198. *v. Benzinger, PW. I 676.*

mūtātio Aerea *v.* Hiereo *et* Heraeum.

Aerea, *Straboni, cui mons ab* ἀέριος *nuncupatus, et Steph. Byz.* Ἀερία, *opp. Galliae Narbonensis.* PLIN. nat. 3, 36 *inter oppida Latina.* deo **Aereda** Cugur v. s. CORP. XIII 312 (*prope Pyrenaeos*). *Diehl.*

(**aerelavīna,** -ae *f.*) VARRO ling. 8, 62 ubi lavetur aes, aerarias, non aerelavinas nominari. *v. Mess.*

Aerelius *v. sub* Aerius 2.

Aerenius, Aerennius *v.* Herennius.

Aerentius, Aerenus, Aeresius *v.* Aerius 2.

aereus, -a, -um. *ab* aes. aeriam EPHEM. epigr. VIII (ad CORP. X) 624, *interdum in codd.*: PLIN. nat. 37, 58 (*dh*) SOL. 52, 55 (*CNH, cf. AR*) GLOSS. V 338, 12. IV 306, 15 (*abc, sed pro* aerarium, *sic de*). *disyllabon est* aerei VERG. Aen. 7, 609; *fort.* 12, 541 *v. infra l. 82.* GLOSS. aereus: χάλκεος. aereum: aeneum. χαλκοῦς: aereus. (VVLG. *vertitur sic* χαλκοῦς *passim.* χάλκειον Iob 20, 24. χαλκός Dan. 2, 39. *hebr.* נְחוּשָׁה.) πολύχαλκος: aerosus, aereus. aeneum: aereum.

1 *i. q. ex aere factus.* *arma*: VARRO Men. 169 aerea . . . galea. VERG. Aen. 5, 490. 10, 834 VVLG. I reg. 17, 38. I Macc. 6, 35. SIL. 3, 269 non aerea cassis *Aethiopibus est.* STAT. Theb. 4, 129 VVLG. I reg. 17, 5. VERG. Aen. 7, 743 ensis. MACR. sat. 7, 16, 34 vulnera quae ex aereo mucrone fiunt. VERG. Aen. 10, 271 umbo . . . aereus (*M*, MACR. sat. 1, 13, 35, aureus *codd. rell.*, MACR. sat. 5, 10, 2). 10, 884 aereus umbo (*P m*, aureus *rell.*). 12, 541 clipei . . . aerei (*Ald.*, aeris *codd.*). LIV. 45, 33, 1 CVRT. 4, 3, 25. 9, 7, 19. PLIN. nat. 35, 4 aerei ponuntur clipei argentea facie. 35, 14. VVLG. I reg. 17, 6. III reg. 14, 27 scuta. VERG. Aen. 10, 312 aerea suta. STAT. Theb. 3, 585. LIV. 34, 52, 4 arma tela. PLIN. nat. 34, 152 sive id aerea sive ferrea cuspide fecit *Achilles Telephum sanans.* VVLG. I reg. 17, 6 ocreas. Iob 20, 24 arcum aereum. II reg. 22, 35 psalm. 17, 35. *supellex, instrumentum, vas*: VERG. Aen. 7, 615 cornua. VITR. 1, 6, 2 aeolipilae. 7, 12, 1 lamellas (PAVL. FEST. 351, 18. PLIN. nat. 21, 5 e lamina . . . aerea inaurata). 8, 1, 4 scaphium (*i. q. vas*) aereum aut plumbeum aut pelvis (PLIN. nat. 31, 46). 10, 4, 4 situlos. 10, 8, 1 modioli *in hydraulis.* 10, 12, 1 *in catapultis.* 10, 10, 3 stylis aereis et clavis (PLIN. nat. 16, 51. 32, 44 VEG. mil. PAPYR.). 10, 9, 6 vas. SCRIB. LARG. 57 quolibet vase dum ne aereo (MARC. med. aeneo). 58. PLIN. nat. 14, 136 plumbeis vasis, non aereis. 31, 36 si vasa aerea inficiant aquae. 33, 103 aereum vas emendatum nitro. 34, 160 stagnum inlitum aereis vasis saporem facit gratiorem. *praeterea* PLIN. *saepe* vas aereum *dicit, sed nullum nisi quo cibus vel medicamentum coquitur, miscetur. cf.* PS. GARG. MART. app. 62 (p. 210, 28). PLIN. nat. 16, 53 cortinas (35, 43). 28, 245 pyxide (34, 106). 28, 198 acus. 32, 41 cultro (SERV. Verg. Aen. 1, 448). 32, 81 sub aereo testu. 33, 123 aereis mortariis (34, 111) pistillisque. 34, 107 panes aerei, *ibid.* aeris. 34, 109 patinis. 34, 165 calculus. 34, 162 argentum album incoquitur aereis operibus. CELS. dig. 33, 10, 7, 1 aerea . . . suppellectili utebantur. PAVL. dig. 33, 7, 13 pr. urnae. APVL. met. 10, 8. APVL. met. 11, 4 crepitaculum. 11, 10 sistris. SPART. Sept. 22, 2 positus . . . in circulo ingenti aereo (*Mommsen*: aeris). AMM. 25, 1, 13 *quasi* retinaculis aereis fixam. VEG. mil. 3, 5 aereo circulo *bucinae.* VVLG. II reg. 8, 10 vasa aerea. Ezech. 27, 13. *cf. supra l. 10.* IV reg. 25, 14 ollas (CASS. FEL. 67) . . . aereas et trullas et tridentes et scyphos et omnia vasa aerea. Sirach 28, 24 vinculum *in imagine.* Dan. 4, 12. CORP. XI 6375 stateram aerea(m) . . . et pondera. EPHEM. epigr. IV (ad CORP. X) 624 lucerna(m) aeria(m). GLOSS. V 338, 12 aeriae (aerii aeri *codd.*) virgae ferreae. *partes aedificiorum, navium, machinarum*: VERG. Aen. 7, 609 vectes. 1, 448 limina *templi* (*cf.* SCHOL.) LIV. 35, 36, 9 chalcioecon, Minervae aereum est templum. VITR. 1, 1, 9 vasa *in theatris ob sonitum collocata.* 5, 5, 1. 10, 9, 6 *in machina* (*ibid.* 3 aeneum). 10, 8, 1 in verticulis conlocati aerei delphini *vectes delphini figura.* PLIN. nat. 33, 19 aediculam. 33, 57 tegulas. 34, 13 capitulis aereis columnarum (VVLG. IV reg. 25, 17 Ier. 52, 22). IVV. 11, 96 frons aerea *lecti, opp. testudinea.* PAPIN. (Vlp.) dig. 33, 7, 12, 23 horologio. VVLG. III reg. 4, 13 seras aereas *civitatum.* 7, 15 *et saepius* columnas. MACR. sat. 1, 13, 21. VVLG. III reg. 7, 30 axes. *ibid.* 8, 64 *et saepius* altare. IV reg. 25, 13 mare. psalm. 106, 16 portas (Is. 45, 2). Ier. 1, 18 dedi te . . . in murum aereum *in imagine* (15, 20). *nummus*: CAES. Gall. 5, 12, 4 utuntur *Britanni* [aut aere *del. Mommsen*] aut nummo aureo (α, aereo β) aut . . . pro nummo (*om.* β). PLIN. nat. 34, 137 trientem aereum. 34, 165 quadrans. EPIPHAN. de mensur. 37 Aegyptii . . . aeneos (χαλκοῖ METROL. I p. 266, 9) fieri *obolos* adinvenerunt . . . unde apud Alexandrinos argentea aerea (χάλκινα, *ibid.* p. 266, 11. 269, 9) nominantur. GAIVS inst. 1, 122 nummis. APVL. met. 9, 19. TREB. trig. tyr. 31, 3. APVL. met. 8, 28 stipes aereas. VOPISC. Prob. 4, 5 Philippeos. AVG. civ. 4, 21 *bis* pecuniam. 28. *cf.* GLOSS. III 370, 59. *simulacrum*: OV. Pont. 4, 1, 31 arcis . . . aerea (aenea *codd., corr. Haupt*) custos. LIV. 34, 52, 4 signa. VITR. 3, 3, 5 signis . . . aereis inauratis. PLIN. nat. 33, 155. 36, 115. 121. CORP. XII 354. VAL. MAX. 5, 6, 3 capitis effigies aerea (-ae *codd.*) portae . . . inclusa. PLIN. nat. 34, 10 bos (VVLG. IV reg. 16, 17 Ier. 52, 20). 34, 72 pentathlum. 36, 19 sphingem. STAT. silv. 1, 1, 51 aerea (aenea *M, corr. Markland*) ungula *equi Domitiani.* TAC. ann. 12, 24 aereum tauri simulacrum. VVLG. apoc. 9, 20. PLIN. paneg. 52 *bis* statuam. LAMPR. Alex. 28, 6 CORP. V 875, 14. SVET. Aug. 7 puerilem imagunculam eius aeream veterem. SOL. 7, 6. SCAEV. dig. 34, 2, 38, 2 dona. LACT. inst. 3, 24, 6 aereos orbes fabricati sunt quasi ad effigiem mundi. AMM. 25, 10, 2. TERT. idol. 5 serpentis. FILASTR. 21, 1. 2. 4. AMM. 17, 4, 15 facis imitamentum aereum . . . auro imbracteatum. 14, 6, 8 figmentis aereis sensu carentibus. VVLG. Dan. 5, 4. 23 deos. 14, 6 (MIN. FEL. 23, 12). SVLP. SEV. chron. 2, 2, 5 imaginem . . . ventre et femoribus aereis (ex aere VVLG. Dan. 2, 32). 2, 3, 4. *tituli, tabulae*: PLIN. nat. 16, 237 titulus aereis (-us *Hübner*, aeris *codd.*) litteris Etruscis . . . significat. 33, 19 in tabella aerea *votiva.* 34, 99 tabulis aereis, in quibus publicae constitutiones inciduntur. SVET. Vesp. 8. VENOL. dig. 48, 13, 10 pr. COD. Theod. 11, 27, 1 VVLG. I Macc. 8, 22. 14, 18. 26. 48. CORP. XIV 2795 (*p. Chr. 140*) in tabula aerea scribi. XI 5749, 25 (*p. Chr. 261*). XI 5748, 18 (*p. Chr. 260*) tabula(m) aeream ei offerri. *ibid.* 23. XI 5749, 14. XI 6035. XI 5750, 17. CORP. III p. 879 XXXVI: descript. et recogn. ex tabula aerea *sic in tabulis honestae missionis inde ab anno 138 usque ad a. 298* (CORP. III p. 879—900, suppl. p. 1983—2005), *antea* aenea; *excipitur*: CORP. III suppl. p. 1985 (*a. 148*). III p. 896 (*a. 247*) aenea. *per compendium scriptum* aer CORP. III p. 884. 886. 889. 897. 900 suppl. p. 1987. *de rebus non totis ex aere factis* (SCHOL. Bern. Verg. georg. 3, 173 pro aeratus): VERG. georg. 3, 173 temo . . . aereus. Aen. 5, 198 aerea (*ex* aurea *corr. M P*) puppis. *cf.* SERV. Aen. 5, 274 aerea . . . rota. *immerito interpretantur veteres* SERV. Aen. 5, 198 *et* 274 fortis. SCHOL. Bern. georg. 3, 173 validus. STAT. Theb. 9, 552 aerea terga *bellatoris.* PLIN. nat. 1, 34, 8 de tricliniis aeriis, *cf.* 34, 14 triclinia aerata.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *i. q. aeris, aeris proprius.* *splendor:* LABER. mim. 74 oculos effodere ... splendore aereo *clipei, confertur* 77 fulgentis splendor pecuniae (*cf.* VERG. Aen. 7, 743 micat aereus ensis. 10, 271. 884. VVLG. I Macc. 6, 39). SIL. 6, 357 micat aereus ... fulgor ... splendentis ... rostri. *sonus: v. res aereas sonitum reddentes sub I* cornua VERG., vasa VITR., cymbala GERM., crepitacula COLVM. APVL., sistra APVL., bucina VEG. mil. LVCR. Serv. Aen. 6, 625 non mihi si ... aerea vox (Serv. georg. 2, 43 aenea). STAT. Theb. 8, 263 ille aereus undique clamor (*epulantium, poculorum?*) Thebanique ruunt sonitus. 8, 343 saevos fragor *cornuum* aereus excitat enses. *color:* PLIN. nat. 8, 212 pilus aereo similis agrestibus *subus*, ceteris niger. 37, 58 vergens ad aereum colorem *Cyprius adamas* (SOL. 52, 55 propior ad aeream faciem, *cf. ibid.* ad argenti colorem). 37, 74 turbida aereis venis *chalcosmaragdos.* *durities, natura:* GERM. 133 aerea ... proles terris data (HYG. astr. 25 aeneum genus hominum). AVIEN. Arat. 340 aerea saecla habitu. SERV. Verg. Aen. 1, 448. VVLG. Dan. 2, 39 regnum ... aereum. VVLG. Is. 48, 4 frons tua aerea. Mich. 4, 13 ungulas tuas ponam aereas. *sim.* ITALA (Aug. civ. 20, 23) Dan. 7, 19 ungues eius aerei (*omisit* VVLG., *sed cf. verba graeca et hebr.*). VVLG. Zach. 6, 1 montes. murus *v. s. p. 1060, 42. cf. exempla quae in imagine posita esse supra adnotatur.*

pro subst.: n. **aereum**, -ī. GRAMM. suppl. 298, 7 NOT. Tir. 101, 38. CARM. de mens. poet. min. I 11, 8 aerea (*pars dett.*, aera *rell.*) cuncta ... calent. PLIN. nat. 33, 125 argentum inauratur ..., cum et in aerea (*B*, et aeris *rell.*) simili modo duci debeat (etiam aeri ... obduci *Mayh.*). EPIPHAN. de mensur. 37 aerea χάλκινα, *ibid.* aeneos. ITALA Primas. apoc. 18, 12 vas ... de pretioso ligno et aereo (χαλκοῦ, VVLG. aeramento) et ferro. CORIPP. Iust. 4, 47 tonat aerea pulsans malleus. GREG. TVR. Franc. 2, 42 erat ... aereum deauratum ... factum. *m.* **aereus**, -ī *sc. nummus:* VITR. 3, 1, 7 aereos signatos. APOLL. TYR. 10 octo aereis *vendere.* *Bögel.*

Aeria, Aeriānus *v. sub* Aerius 1 *et* 2.

Aerias *v. sub* Aerius 1.

? **aericrepāns** (aericrepitans?). [*ab* aes *et* crepare (crepitare) *ductum, cf. c. gr.* χαλκόκροτος. *Th.*] ACC. trag. 238 aericrepantes (acri crepantes, crepitantes *codd.*, aericrepitantes *Ribbeck*) melos. SISEB. carm. 21 non illam (*lunam*) ... nigrantibus antris infernas ululans mulier praedira sub umbras detrahit altivago e (*om. A*) speculo, nec carmine victa vel rore Stygis (-ias *codd. plur.*) aut herbis terrae aericrepantem (*Goetz*, here terra matricrepantem *cod. Ovet.*, mortalis transit in undas *A, om. alii*) vincibilemve petit clangorem.

āericus, -a, -um. *ab* aer. INSCR. Rhein. Mus. 55 (1900) 247 adiuro te per eum qui te resolvit temporibus deum pelagicum aericum Iao Iasdao O. orioaeia (*Hadrumeti, fortasse saec. III p. Chr.*).

? **aeriēnsis** *scripsit Gothofredus* NOVELL. Valent. 3, 5, 4 caespes formensis aeriensis (arenses *vel* aetrinsis *codd.*) calcarius et victurarius (vect- *Ritt.*) habeatur immunis *a collatione tironum sim.*

aerifer, -a. *ab* aes *et* ferre. OV. fast. 3, 740 aeriferae comitum (*Bacchi*) concrepuere manus.

χαλκοτύπος aerarius, faber aerarius, **aerifex** GLOSS. II 475, 9.

aerificē *adv.* VARRO Men. 301 nil sunt Musae, Polycles (policis *codd.*), vestrae, quas aerifice duxti. NON. 69 *adnotat:* aerificum dictum quod fit ex aere. *cf.* GLOSS. V 637, 8 aerificum quid sit.

aerinus, -a, -um, αἴρινος. PLIN. nat. 22, 125 aerina *farina* magis ceteris purgat ulcera vetera et gangraenas cum raphano et sale. 24, 100. 21, 129 aerina (avenae *codd.*) farina.

āerinus, -a, -um, ἀέρινος. VARRO Men. 473 quo quom (quo cum que *sim. codd.*) ire vellemus, obvius flare. ubi corpori aerinas compedes impositas video. *de colore* (*cf.* aerius *p. 1062, 75*): TERT. cult. fem. 1, 8 si non potuit *deus* purpureas et aerinas oves nasci iubere.

aeripes, -edis. [*cps. ex* aes *et* pes *ad exemplum vocabuli gr.* χαλκόπους. *Th.*] χαλκόπους; ὠκύπους aeripedes; aeripedem (*vel* aeripidem) velocem. CHAR. gramm. I 279, 7 *male de* VERG. Aen. 6, 802: cum aeripedem quinque syllabis dicere debeamus. DIOM. gramm. I 442, 22 PRISC. III 113, 5 VLT. SYLL. IV 263, 26 DON. IV 396, 31 SACERD. VI 449, 5 SERV. VERG. Aen. 6, 802 fixerit aeripedem cervam *Hercules* (SIL. 3, 39 aeripedis ... cornua cervi. AVSON. 366, 4 MART. 9, 101, 7). *cf.* AVSON. 336, 14 aeripedes cervi. OV. epist. 12, 93 iungis (*i. Iason*) et aeripedes inadusto corpore tauros. 6, 32 boves. met. 7, 105 adamanteis Vulcanum naribus efflant aeripedes tauri. VAL. FL. 7, 545 HYG. fab. 22 p. 53.

Aerisina *v. sub* Aerius.

aerisonus, -a, -um. [*ab* aes *et* sonare *derivatum, cf. c. gr.* χαλκόκτυπος. *Th.*] VAL. FL. 1, 704 aerisona volucer cum Daedalus ora (ira *V*) prosiluit (a. *spectat ad Curetes*). 3, 28 *Cybele* postquam ... aerisono de monte ratem ... videt. SIL. 2, 93 aerisonis Curetum ... ab antris. STAT. Theb. 1, 265 aerisoni lugentia flumina Nili. 4, 298 aerisonum Stymphalon. CLAVD. 26, 234 atra ... Phoebe (*luna*) noctibus aerisonas crebris ululata per urbes.

āerivagus, -a, -um. [*ab* aer *et* vagare *ductum. Th.*] CHALC. transl. 40 constituitque *deus* quattuor *animalium genera* ... aliud deinde praepes aerivagum (PLATO πτηνὸν καὶ ἀεροπόρον).

āerius, -a, -um. [*ab* aer, *cf. c. gr.* ἀέριος. *Th.*] *voc. poeticum* (*primi utuntur* VARRO At. CATVLL. LVCR.), *ex scriptoribus acceperunt* CIC. phil. (*semel*) APVL. TERT. *recc. saepe.* aereus *pro* aerius *in codicibus fertur:* CIRIS 173 PS. TERT. catal. haer. 6 SPART. Sept. 22, 2 HIER. *saepius, haud raro pro varia lectione.*

ad aeris **locum** *spectat* (*interdum ut* caelestis, aetherius): CAT. 66, 6 ut Triviam ... amor guro (guiclero *codd.*) devocet aerio. LVCR. 5, 553 nisi esset (*terra*) partibus aeri⟨is⟩ mundi caeloque revincta (5, 538). HOR. carm. 1, 28, 5 domos. OV. ars 2, 44 quis crederet umquam aerias hominem carpere posse vias (SIDON. carm. 22, 70). epist. 17, 44 gaudia rapturo si quis tibi (*Boreae*) claudere vellet aerios aditus. fast. 2, 252 corvus ... aerium pervolat altus iter [LVCAN. 10, 502 aerio ... sulco *VG*, aetherio *rell.*]. APVL. Socr. 7 p. 137 Oud. plagae (AVG. civ. 10, 27). AVIEN. Arat. 930 quattuor aerios zonae cinxere meatus (PAVL. NOL. carm. 27, 79 meatu). AMM. 18, 6, 3 tramites. AVG. civ. 10, 9 loca. 11, 2 ut inter sonantem et audientem aeria spatia verberentur (gen. ad litt. 2, 3). 11, 33 in hoc infimo aerio caelo (20, 1. 20, 18 caelos. gen. ad litt. 3, 1, 1). MART. CAP. 1, 10 tractus (1, 29). RVT. NAM. 1, 97 fornix. SEDVL. carm. pasch. 1, 180 sulcos. OV. met. 6, 709 nec prius aerii cursus suppressit habenas *Boreas* (MANIL. 5, 577). 5, 467 fugam. CASSIAN. conl. 23, 9, 2 gressus. *nota de scalis:* STAT. Theb. 10, 842 aerium sibi portat iter. *neutr.:* AVIEN. Arat. 1675 cum proceris vertex in montibus ultro perstrepit aerium. *de eis, qui in aere sunt, ex aere veniunt,* GLOSS. IV 428, 16 aeria animalia: aves in aere volantes: CIC. Tim. 35 animantium genera ..., quorum unum divinum atque caeleste, alterum pinnigerum et aerium, tertium ⟨aquatile⟩, terrestre quartum (APVL. Socr. 8 p. 140 Oud. animal. MART. CAP. 4, 346. 5, 476). LVCR. 1, 12 aeriae ... volucres (5, 825 OV. Ib. 292 MANIL. 1, 237. 5, 379 AVG. civ. 8, 15). VERG. georg. 1, 375 aeriae fugere grues. ecl. 3, 69 palumbes. Aen. 7, 704 volucrum ... nubem. CIRIS 487 aeriis ... sublimem sustulit alis. OV. ars 1, 26 avis (CLAVD. carm. min. app. 2, 72). Pont. 3, 3, 19 columba (IVVENC. 1, 358). MANIL. 5, 368 populos. STAT. silv. 2, 4, 24 gens. CIC. top. 77 aerii volatus avium (AMBR. exam. 5, 36 GREG. TVR. Mart. 1, 2). VERG. Aen. 9, 800 aeriam caelo nam Iuppiter Irim demisit. VAL. FL. 1, 67 nunc aerii plantaria vellet Perseos. HIL. in psalm. 143, 10 cum pastores aerium coetum et sonum vident et audiunt. AMM. 15, 5, 24 aeria quaedam antevolans prodiderat fama. 22, 2, 3 aeriis serpentibus et pinnigeris. 22, 15, 26 proelia. *nota epitheton mellis:* VERG. georg. 4, 1 aerii mellis caelestia dona (SERV. nam mel ex rore colligitur, qui utique defluit ex aere). SER. SAMM. 262. *daemones* (*cf.* aer *p. 1049, 6*): CHALC. comm. 134 quae potestates aetherii sunt aeriique daemones (135 AVG. civ. 8, 15. 8, 21. 9, 18 CASSIAN. conl. 8, 21, 6). 178. SERV. Aen. 4, 201 potestates aut terrenae sunt aut aeriae aut aetheriae (AVG. civ. 10, 21. 10, 22 potestas. in Iob 1, 5 c. Iul. 2, 9, 32 MACR. somn. 1, 2, 13 OROS. hist. 4, 5, 8 FAVST. REI. spir. 2, 4). PAVL. NOL. carm. 15, 49 aerios proceres vincens in corpore nostro. AVG. civ. 7, 6 (*ex Varrone*) inter lunae ... gyrum et nimborum ac ventorum cacumina aerias esse animas, sed eas animo, non oculis videri et vocari heroas et lares et genios. 8, 16 in aeriis (*animalibus*) daemones posuit (*cf. ibid. infra*). MART. CAP. 8, 910 aerii, terrestres marinique divi. CASSIAN. conl. 15, 8 aeriis principibus (*cf. supra* inmundos spiritus). 18, 16, 2 aerii hostis insidias.

***generaliter*:** MANIL. 1, 201 terra ... aerias leges imitata pependit. APVL. mund. 5 ignis aeria densitate conflatur. Plat. 1, 11 ex aeria qualitate. 1, 14 auditionem ... aeriae naturae participem. Socr. 13 p. 148 Oud. daemones sunt genere animalia ..., corpore aeria (AVG. civ. 8, 16 *al.*). PS. TERT. catal. haer. 6 sideream ... carnem et aeream. CHALC. comm. 227 corpus aerium (AMM. 25, 2, 6. HIER. epist. 108, 23 spiritale et aerium. 124, 4. in Matth. 14, 28/9 molle et aereum. 17, 2 in Is. 66, 24. in Ioan. 16 aereis et aethereis corporibus. in Ier. 28, 12 AVG. civ. 9, 3. 21, 10, *ibid.* solida. *al.*). 272 materia. HIER. epist. 108, 23 ext. PAVL. NOL. epist. 21, 4 phantasmata. AVG. civ. 3, 18 quod *dei illi* aerii sunt et non habent sanguinem. 15, 23 spiritus elemento aerio corporati. gen. ad litt. imp. 14, 46. c. Iul. 4, 9, 54 si ergo aeria essent coniugia sine libidine. CASSIAN. conl. 5, 16, 6 spiritalis atque aeria substantia. PAVL. PETR. Mart. 3, 355 qualiter aeriis nebularum vellera filis (*cf.* 3, 361 aeriae mendacia tegmina telae). *nota:* MART. CAP. 2, 169 aeria subvecti levitate. *inde i. q.* ἀεροειδής: PAVL. NOL. 16, 136 aerio cessit vis ferrea filo (*araneae*). *cf. l. 66.* *inde i. q. vanus:* ARNOB. nat. 2, 62 neque illud obrepat aut spe vobis aeria blandiatur. *pro substantivo:* CHALC. transl. 49 hoc ... non est ... ignis, sed igneum quiddam, nec aer, sed aerium (comm. 205). odor: VARRO At. 22, 6 bos suspiciens caelum ... naribus aerium patulis decerpsit odorem. CASSIAN. conl. 14, 13, 3 qui eam (*scientiam*) non suo studio, sed aliena relatione contingunt et velut aerio ... odore percipiunt. color: TERT. anim. 9 *anima* tenera et lucida et aerii coloris (*ibid.* aerium ac lucidum. *cf.* AVG. gen. ad litt. 10, 25 *ter*). CARM. adv. Marc. 4, 162 aeriae pelles (*cf.* 4, 114 arca pellibus agnorum caeli contecta colore). VVLG. Esth. 1, 6 pendebant ... tentoria aerii coloris. 8, 15 fulgebat vestibus regiis, hyacinthinis videlicet et aeriis. *cf.* AVSON. epist. 407 velut aerius bratteae fucus.

de ignibus aeriis, sideribus, nubibus, sim.: LVCR. 3, 1044 aerius (aetherius *apud* LACT.) sol (*cf.* AVIEN. Arat. 1552 aeriae fulgor facis). MANIL. 5, 633 aerius nascetur Equus caeloque volabit. SPART-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sept. 22, 2 cumque positus esset in circulo ingenti aerio. AVIEN. Arat. 1659 aeriis ... Asellis. *de stellis* ignes aerii: CINNA carm. frg. 11, 2 ignes novimus aerios. *nota de igne*: SEN. dial. 6, 18, 6 in mediis terris medioque ... mari aeriae (*Madvig*, terrae *cod. in ras.*) ignium faces. *de fulmine*: AVIEN. Arat. 221 *Iuppiter* aeriae vibrans incendia flammae. *de ventis, nubibus, al.* CAT. 30, 10 tua dicta ... ventos irrita ferre ac nebulas aerias sinis. 64, 142 quae cuncta aerii discerpunt irrita venti. *similiter* LYGD. 3, 6, 28 nubes. MANIL. 1, 727 aeriam in nebulam. SIL. 17, 341 procul aeria speculantem nube sororem. ITIN. Alex. 3 ut ... Pompeius omnes reliquos motus aerios praescientiae fide peteret aut declinaret. ZENO tract. 2, 17, 1 spiritus aerios ... figuras ventorum. a u r a e: LVCR. 1, 771 ignis terraeque coire corpus et aerias auras roremque liquoris. 4, 933. 5, 501 VERG. Aen. 5, 520 *etc.* CHALC. comm. 326 transl. 48. 49. *cf.* LVCR. 2, 152 aerias quasi dum diverberat undas *vapor solis*.

de altitudine, cf. GLOSS. V 437, 52 aeria ὑψηλή. IV 428, 17 aeriae quercus altae (*cf.* VERG. Aen. 3, 680. 9, 679): *de montibus, sim.*: CAT. 64, 240 aerium nivei montis ... cacumen. 68, 57 in aerii ... vertice montis (VERG. ecl. 8, 59 *al.*). VERG. georg. 3, 474 aerias Alpes (OV. met. 2, 226 *al.*). 4, 508 rupe sub aeria (SIL. 1, 371). LVCAN. 1, 689 Pyrenen. SIL. 1, 128 vertex (PS. LACT. Phoen. 69). STAT. Theb. 408 Rhodopen. 9, 220. HEGES. 5, 46, 32 W. aerium cunctis aperuimus iter. SALV. eccl. 1, 18 inserta nubibus aerio habitatore fastigia. SIDON. carm. 2, 319 aerii de rupibus Appennini. VERG. Aen. 3, 291 aerias Phaeacum ... arces. CIRIS 173 turres. VAL. FL. 2, 553 murus. STAT. Theb. 6, 85 pyra. silv. 5, 3, 48 aeriam ... educere molem. *de arboribus*: CAT. 64, 291 aeria cupressu. VERG. ecl. 1, 58 aeria ... ab ulmo. Aen. 3, 680 quercus (9, 679 LVCAN. 3, 434). CVLEX 22 nemorum cultus. 124 platani. 139 *pinus* appetit aeriis contingere mo[n]tibus astra. GRATT. 483 luci. VAL. FL. 8, 113 ornus. MART. 12, 50, 1. *alia*: OV. fast. 5, 119 cornibus aeriis. STAT. Theb. 7, 669 turbidus aeria Capaneus occurrit in hasta (676 *dicitur cupressus*).

a d s e d e m d e o r u m p e r t i n e t: VERG. Aen. 12, 810 nec tu me aeria solam nunc sede videres digna indigna pati. *cf. l. 9.* ZENO tract. 2, 13, 4 unum esse iter aerei culminis angelis lucis et hominibus iustis. 2, 47 per aerium tramitem. MART. CAP. 2, 146 ad culmina arcis aeriae (2, 150 in arces ... aerias). 2, 149 haec aeria latitudo ... non ... de humilitate aeris illius quaero, qui volucribus permeatur ..., sed elata disquiro. *i. q. caelestis, divinus*: IVVENC. 2, 520 aeriae vocis (*i. Christi*). VIGIL. TOLET. epist. 2, 8 collo aerii testis.

i. q. in aere, sub caelo: OV. met. 14, 127 aerias ... evectus ad auras. AVSON. 70 si redeat vitam rursus in aeriam. CASSIAN. conl. 24, 4, 3 subdivalibus ... operibus desudantes tota die sub aeria inanitate ... pervolitant. CARM. epigr. 1732, 2 luce sub aeria. *v. Mess.*

1. Āerius, -ī, Ἀέριος. **A** *nom. vir.* **1** SYMM. epist. 5, 81 Aerio honestissimo viro. 9, 146 super hereditati c. m. v. Aerii. EPHEM. epigr. VIII (ad CORP. X, *Capuae*) 477 Aerii ⟨E⟩gnatio Caeci ⟨? A⟩ntistio Luce v. c. q. [q.] pr ⟨c⟩onsuli cur · ⟨. . .⟩e urbis ⟨?⟩ cur. reip. CORP. VII 1331, 7 (*in amphora*) Aeri. **2** *christiani*: HIER. c. Ioan. 9 Eunomii ἀθέου et Aerii ... haeresim. FILASTR. 72 *haeretici* Aeriani ab Aerio quodam sic appellati (AVG. haeres. 53 *cf.* ISID. orig. 8, 5, 38). CANON. Const. Migne 56, 812 Aerius Zephirensis *Ciliciae episcopus.* **B** *nom. plur.* **Āeriī** *i.* Aegyptii *ab* Aeria *nuncupati. cf.* Aeria *3.* **C** SERV. Aen. 6, 234 'monte sub aerio' ... alii nomen montis antiquum volunt. **Āeria,** -ae, Ἀερία. **1** PLIN. nat. 4, 73 Thasos ... olim Aeria vel Aethria dicta. **2** PLIN. nat. 4, 58 Philistides Mallotes et Crates *Cretam existimavere* primum Aeriam dictam (SOL. 11, 5 *cf.* GELL. 14, 6, 4). *adludit* AVSON. 325, 28 aeriae Minoia fabula Cretae *cf. p. 1064, 68.* **3** GELL. 14, 6, 4 quod Aegyptus Aeria, quod Creta quoque eodem nomine Aeria dicta sit (HIER. chron. a. Abr. 537 ISID. orig. 14, 3, 27). *cf.* ISID. orig. 9, 2, 60 *Aegyptii* antea Aerii dicebantur. **4** *Veneris epitheton v. sub* Aerias. *adi.* **Āerius** *v. l. 55.* *ab hoc nomine diversum gentilicium latinum.* *deriv. lat.* **Āeriānī,** -ōrum, *ab* Aerio *nuncupati. cf.* Aerius *A 2.*

Āeriās, -ae, Ἀερίας *non traditum. nom. myth.* TAC. ann. 3, 62 Cyprii *disseruerunt in senatu* tribus ⟨de⟩ delubris, quorum vetustissimum Paphiae Veneri auctor Aerias.... hist. 2, 3 conditorem templi regem Aeriam vetus memoria, quidam ipsius deae nomen id perhibent. *cf. paulo post* nec ullis imbribus quamquam in aperto madescunt *altaria deae.* *cf. Tümpel, PW. I 676, 6. 677.* *Diehl.*

2. Aerius, -a *nom. gent.* CORP. VI 200, 3, 13 (*a. 70*) M. Aerius Nysus. 1537 Aeriae Aeliae Theodore h(onestae) f(eminae). 2272 (*?, cf. p. 3307*). 11179 Aeriae coniugi k(arae) Artemius. 8042, 6 (*in tegulis Campanis*) M. Aerius Mi. V 8116, 7 ? **Aeriānus** *cogn.* CORP. II 64 (*in Lusitania*) Hel. Aerianus. **Aeresius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 1023 (*in agro Compsino*) daeo Aeresia Victoria v. l. s. VII 245 C. Aeresius ⟨. . .⟩ mil. leg. VI vic(tricis). **Aerisina** *nom. gent.* CORP. XI 4317 (*Interamnae*) Aerisina L. l. Prima. *idem nomen* XI 4273 (*ibid.*) H a e r i s i n a L. f. mater, C. Valerius C. f. Clu(stumina). ? **Aerelius** *nom. gent.* CORP. X 3699, 2, 11 (*Cumis, a. 251, periit*) Aerelius Lucius (*fortasse male descriptum est*). **Aerārius** *nom. gent.* *quia potest ab aerario impositum esse, seorsum exhibui.* **Aerenus** *nom. gent.* CORP. VI 5360 Varena Chelido P. Aereno Tereni ... patrono idem coniugi. A e r e n n i ī, *quorum pars huc pertinere potest, in* Herennius *recensebuntur omnes.* **Aerentius,** -a *nom. gent.* CORP. XIV 4182 (*in nemore Dianae*) Aerentia L. f. **Aerōnius,** -a *nom. gent.* CORP. XIV 4140 (*Ostiae*) Q. Aeronio Antiocho. X 8256 (*Minturnis*) Aeronia (?) Vitalis. III 2161 (*Salonis*) Q. Aeronius Aiutor et Aeronia Delicia Q. l. 6384 (*ibid.*) Q. Aeronio Firmino ... Q. Aeronius Crescens. 6385 (*ibid.*) Q. Aeronio Silvestro Q. Aeronius Menippus patrono. 8864 (*ibid.*) Aeronia Pr⟨imige⟩nia. 12917 (*ibid.*) Q. Aeronius Helius. 9882 (*Scardonae*) L. Aeronio Silvano. **Aerullius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 2130 (*prope Beneventum*) Aerulliae Iustae. 2029 (*Puteolis*) d. m. Aerulliae Fil⟨e⟩mae ... Aerulli Verna et Firmilla et Felicitas liberti. 1818 (*Beneventi, periit*) Erullia Primula (Servilia *coni. Mommsen*). **Aerusius** *nom. gent.* CORP. IX 4802ᵃ (*Fori Novi*) C. Aerusius A⟨g⟩i⟨l⟩is. C. Aerus⟨ius⟩ (traditur C a e r u s s i u) Celer. XI 4112 (*Narniae*) L. A e r u s s i o C. f. Rúfo IIII viro aed ... L. Aerussius L. f. Rúfus filius. *Otto.*

āerizusa, -ae *f.*, ἀερίζουσα. PLIN. nat. 37, 115 Persae *ferunt* aeri similem (*iaspidem*), quae ob id vocatur aerizusa. MARC. med. 24, 7 in lapide iaspide Phrygia aerizusa. *cf.* COMM. Bern. Lucan. 10, 122 iaspidis genera sunt tria, unum a e r i z o n (triaunziceri-zon *C*). *v. Mess.*

deo **Aernō** ordo Zoelar. ex voto CORP. II 2606 (*in conventu Asturum*). *idem deus* 5651. *Diehl.*

1. aero, -onis *m. v.* ero.

2. (aero, -āre). [*ab* aeratus *ductum esse videtur, cf. c. gr.* χαλκοῦν. *Th.*] PRISC. gramm. II 433, 7 ab 'aere' 'aero aeras', unde ... aeratus. GLOSS. II 475, 10 χαλκῶ aero. *V.*

Aerociānus *v.* Erucianus.

āeroidēs, -is, ἀεροειδής. PLIN. nat. 37, 77 quarto loco numerantur *berylli* hyacinthizontes, quinto quos aeroides (-dis *traditur*) vocant.

āeromantia, -ae *f.* [*cf. c.* aeromantis. *Th.*] ISID. orig. 8, 9, 13 *V a r r o d i c i t* divinationis quatuor esse genera, terram aquam aerem et ignem. hinc geomantiam hydromantiam aeromantiam pyromantiam dictam. *v. Riess, PW. I p. 677.*

āeromantis, (-idis). [*gr.* ἀερόμαντις *vocabulum non traditum. Th.*] VARRO apud Serv. auct. Aen. 3, 359 Varro ... quattuor genera divinationum dicit: terram aerem aquam ignem: geomantis aeromantis pyromantis hydromantis. *v. Mess.*

Aeromenus *v.* Eromenus. **aeronālis** *v.* eronalis.

Aerōnius *v. sub* Aerius.

Aëropē, -a *v. sub* Aeropus.

Āeropetēs, Ἀεροπέτης. *nom. equi.* CORP. XV 7031 (*in paterae fundo*) Leaeni nica; Niceforus, Aeropetes, Botrocales, Enacciatus. *Diehl.*

āerophobus, -a, -um. [*gr.* ἀεροφόβος *vocabulum non traditum. Th.*] CAEL. AVR. acut. 3, 12, 108 alii quoque aerophobos aiunt esse similes supradictis (*i. hydrophobis*). *v. Mess.*

Āeropus, -ī, Ἀέροπος. *nom vir. Macedonum vel Epirotarum.* IVST. 7, 2, 5 *Philippus, Perdiccae nepos,* inmatura morte raptus Aeropum, parvulum admodum, instituit heredem (PANEG. 10, 20 HIER. chron. a. Abr. 1409). ITIN. Alex. 10 Alexandrum ... Aeropi filium. *cf. paulo post.* LIV. 29, 12, 11 cum Aeropo et Derda et Philippo Epirotarum praetoribus. *alius* LIV. 27, 32, 9 *ubi traditur* Eropum. *mons cf.* Meropus. **Āeropē (-a),** -ēs (-ae), Ἀερόπη. **1** *Pleisthenis* (DICT.) *vel Atrei uxor, mater Agamemnonis et Menelai, de qua cf. Knaack, PW. I 677.* *nomin.* Aerope: QVINT. inst. 11, 3, 73 in tragoedia tristis. *gen.*: HYG. fab. 97 p. 90, 1 Aeropes. *acc.*: OV. trist. 2, 391 si non Aeropen frater sceleratus amasset (*cf.* ars 1, 327 HYG. fab. 81 p. 84, 4 SERV. Aen. 1, 568. 11, 262). CIC. ad Q. fr. 3, 5, 7 Aeropam (*sic Bücheler,* trodam *M*). *abl.*: SERV. Aen. 11, 262 Aerope. HYG. fab. 81 p. 84, 4 Aeropa (DICT. 1, 1). *nota tragoediae titulum*: CIC. *l. c. cf.* QVINT. *l. 57.* **2** *cogn. mul.*: CORP. VIII 334 (*Ammaedarae descr. Wilmanns*) Assidonia Merope, *sed Cagnat* 11504 Asidonia Aerope. *Diehl.*

Aerōs, Aerōticē, Aerōtiōn *v. sub* Eros.

aerōsus, -a, -um. *ab* aes. *corrupta est* GLOSS. II 565, 11 aerosus aremen magnae molis. PAVL. FEST. 20 'aerosam' appellaverunt antiqui insulam Cyprum, quod in ea plurimum aeris nascatur *cf. p. 1063, 60.* PLIN. nat. 33, 93 *aurum* aerosum contrahit se hebetaturque et difficulter feruminatur. 34, 2 e lapide aeroso, quem vocant cadmean. 34, 143 *ferrum* fragile et aerosum rotarumque usibus et clavis maxime fugiendum (ISID. orig. 16, 21, 3). SCAEV. dig. 46, 3, 102 pecunia, qua illa res publica utebatur, quasi aerosa iussu praesidis sublata est. SCHOL. Iuv. 9, 31 *ad verba* tenue argentum venaeque secundae *adscripsit* modicum, aut leve, aerosum. NOT. Tir. 101, 40 aerosum. GLOSS. II 413, 16 πολύχαλκος aerosus aereus. *V.*

aerūca, -ae *f.* [*ab* aes, *cf. c.* aerugo. *Th.*] VITR. 7, 12, 1 *v.* aerugo *p. 1065, 26.* CHIRON 847 idem facit alumen scissum p. libra, aerucam p. I. *v. Mess.*

? **Aerudus** *nom. gent.* CORP. VI 26184 (*periit*) A. Aerudus A. l. Antiocus. *hic et qui antecedit versus corrupti traduntur.* *Otto.*

aerūgino, -āvī, -ātum, -āre. *ab* aerugo. GLOSS. aeruginat *loī.* ITALA codd. Demid. *al. et* VVLG. Iac. 5, 3 aurum et argentum vestrum aeruginavit (κατίωται). VVLG. Sirach 12, 10 sicut ... aeramen-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum, aeruginat nequitia illius. VEN. FORT. carm. 5, 6 praef. 1 cum . . ., cum nulla canerem, obsoleto linguae plectro aeruginavissem.

aerūginōsus, -a, -um. *ab* aerugo. SEN. dial. 10, 12, 2 qui Corinthia . . . concinnat et maiorem dierum partem in aeruginosis lamellis consumit. NOT. Tir. 101, 42 aeruginosum. *ad pecuniam spectat* (*cf.* aerugo *l. 84*): SEN. contr. 1, 2, 21 ostende istam aeruginosam manum (*dicitur prostibulo*). *de colore*: CAEL. AVR. chron. 3, 4, 50 color saepissime aeruginosus sive arquati similis. acut 2, 14, 93 sputa . . . fellea, aeruginosa. 3, 20, 194 fellis flavidi, dehinc vitellis ovorum similis, tunc prasii atque aeruginosi.

aerūgo, -inis *f.* [*cf. c.* aeruca, aes. *Th.*] MARC. med. 7, 18 iu, id est aeruginis. GLOSS. ἰὸς χαλκοῦ, ἐρισύβη (*cf. p. 1066, 11*), aeraminis venenum; aerugine ἰός, ἰάριον; aerugo aeraminis ἰὸς χαλκοῦ; aerugo cupri ἰὸς κύπρου; aerugo de cupro λεπίδες χαλκοῦ. *Nies, PW. I 679; Blümner, Technol. IV 512.* [*val.* rugină, *it.* ruggine, *hisp.* orin. *M.-L.*]

I *proprie*: *aeris*: aerugo *naturalis*: CATO agr. 98, 2 ahenea omnia unguito (*i. amurca*) . . . . aerugo non erit molesta (PLIN. nat. 15, 34). CIC. Tusc. 4, 32 quod ingeniosi, ut aes Corinthium in aeruginem, sic illi in morbum . . . incidunt tardius. COLVM. 12, 20, 2 in coctura aeruginem remittunt aenea (*vasa*). PLIN. nat. 28, 79 accipere. 34, 110 lapidi deraditur *v. l. 35.* 34, 160 virus aeruginis. DIOSC. 5, 102 dicitur, quia nascitur erugine in metallis cypriacis. unum genus est, quod super eramine invenitur; alium genus est, quod in speluncis destillare dicitur (GALEN. alfab. 3). ISID. orig. 16, 20, 14 aeruginem quoque aes creat. *in aceto facta*: VITR. 7, 12, 1 de cerussa aerugineque quam nostri aerucam vocant non est alienum quemadmodum comparetur dicere. Rhodo enim doliis sarmenta conlocantes aceto suffuso supra sarmenta conlocant plumbeas massas, deinde ea operculis obturant . . . post certum tempus aperientes inveniunt e massis plumbeis cerussam. eadem ratione lamellas aereas conlocantes efficiunt aeruginem quae aeruca appellatur. 8, 3, 19 eisdem rationibus aes . . ., similiter curatum si fuerit, dissipabitur et fiet aerugo. PLIN. nat. 34, 110 aeruginis . . . magnus usus est. pluribus fit ea modis. namque et lapidi, ex quo coquitur aes, deraditur, et aere candido perforato atque in cadis suspenso super acetum acre opturatumque operculo . . . . quidam vasa ipsa candidi aeris fictilibus condunt in acetum raduntque decumo die *etc.* GALEN. alfab. 3. DIOSC. 5, 102 erugine campanu sic conficitur (ἰὸς ξυστός). *secuntur parationis genera.*
genus aeruginis quod vocatur scoleca: PLIN. nat. 34, 116 est et alterum genus aeruginis, quam vocant scoleca, in Cyprio aere trito alumine et sale aut nitro pari pondere cum aceto albo quam acerrimo. DIOSC. 5, 103 de erugine bermicloso (σκώληξ ἰοῦ). erugine vermicloso genera sunt duo: unum genus, quod foditur, et alteru quod conficitur. *secuntur descriptiones.* *epitheta*: CELS. 5, 18, 2 aeruginis rasae, turis, singulorum p. X II. 5, 19, 1. 5, 19, 8 *al.* SCRIB. LARG. 34. 203. 206 MARC. med. 8, 11. 8, 14. DIOSC. 5, 103 multi vero accipiunt erugine rasiciu. GLOSS. aerugo rasa ξυστοῦ ἰοῦ, μελαντηρία. PLIN. nat. 34, 114 aeruginis Cypriae II *unciis* (33, 93). CHIRON 935 aeruginis scisma (sixma *cod.*). *item* 945. 534 aeruginis flos (535. 888. 941). DIOSC. 5, 100 de erugine campane. 5, 102 *l. 65.* GLOSS. aerugo campana ἰός, ἰάριν, ὑποκυστίς. *de usu*: *in arte medica*: CELS. 5, 2 p. 161 D. reprimunt alumen et scissile . . . et liquidum, melinum auripigmentum, aerugo, chalcitis, atramentum sutorium. 5, 5 purgant aerugo, auripigmentum. 5, 6 rodunt. 5, 7 exedunt corpus. 5, 8 adurunt. 5, 9 crustas ulceribus tamquam igne adustis inducunt. PLIN. nat. 30, 132. 34, 115. 34, 126 usus utriusque (*scolecae et santernae*) qui aeruginis. *in compositionibus*: CELS. 5, 16 cutem purgat mel, sed magis si est cum galla, . . . vel aerugine. 5, 28, 12 *aceto* infuso aeruginem cogere. 5, 19, 2. 5, 19, 4. 5, 20, 5. 5, 28, 16. 6, 7, 4. 6, 7, 7 *et saepe.* SCRIB. LARG. 35 pluviali aqua teritur. 36. 42. 50. 205. 207 *al.* PLIN. nat. 28, 253 aerugine ac melle. 25, 42. 29, 122. 30, 113. 34, 115 cruda . . . aerugo volnerariis emplastris miscetur. 1 ind. 34, 21 SER. SAMM. 218 PELAGON. 177 CHIRON 619 *al.* THEOD. PRISC. eup. 70 aeruginem . . . tundes. 37. 96. DIOSC. 3, 88 erugine campane (-o *P*) (PELAGON. 334). 5, 103 *al.* *utuntur artifices* (*ad colorandum al.*): VITR. 7, 12, 1. PLIN. nat. 33, 93 *chrysocolla* temperatur . . . Cypria aerugine et pueri inpubis urina addito nitro teriturque Cyprio aere in Cypriis mortariis; santernam vocant nostri.
varia: PLIN. nat. 34, 112 adulterant marmore trito maxime Rhodiam aeruginem, alii pumice et cummi. praecipue autem fallit atramento sutorio adulterata; *sequitur, quomodo experimenta fiant* (DIOSC. 5, 102). 34, 113 lavatur . . . sicut cadmea. GALEN. alfab. 67 erugine similis.
aerugo *nummorum, aliorum metallorum*: PLIN. nat. 33, 62 non robigo ulla, non aerugo, non aliud ex ipso, quod consumat bonitatem (*i. auri*). IVVENC. 1, 612 illic aerugo et tineae dominantur edaces (*in thesauris terra absconditis*). 1, 615 VVLG. Bar. 6, 11 Matth. 6, 19. 20). VVLG. Bar. 6, 23 nisi aliquis exterserit aeruginem (*ag. de auro*). Iac. 5, 3 eorum (*auri et argenti*). PRVD. psych. 601 virides obducta aerugine nummos. DIOSC. 5, 104 de ferri erugine. erugine ferri aut scove eius (ISID. orig. 16, 21, 5 aerugo ab erodendo . . . . est vitium ferri, ab erodendo dicta, non ab aeramento. *ibid.* robigo. *cf.* GLOSS. V 20, 3. GLOSS. aerugo ferri: ἰὸς σιδήρου, λεπίδες στομώματος, μελαντήρια). *de pecuniae aerugine vel de ipsa pecunia*: IVV. 13, 61 si reddat veterem cum tota aerugine follem. APVL. met. 1, 21 exiguo lare inclusus et aerugini semper intentus. AMBR. in psalm. 43, 4 quibus . . . aerugo pecuniae aurem obstruit audiendi.

II *translate*: A *in imagine*: HOR. sat. 1, 4, 101 hic nigrae sucus lolliginis, haec est aerugo mera. MART. 2, 61, 5 nimiaque aerugine captus allatras nomen quod tibi cumque datur. 10, 33, 5 viridi tinctos aerugine versus. HOR. ars 330 haec animos aerugo et cura peculi cum semel imbuerit. CASSIAN. conl. 1, 22, 2 edaci cenodoxiae aerugine.
B *frumenti*: VVLG. III reg. 8, 37 *si oborta fuerit* aerugo aut locusta vel rubigo (II par. 6, 28 aerugo et aurugo). psalm. 77, 46 dedit aerugini fructus eorum. EVCHERIVS instr. 2 p. 148, 15 erisybe . . . aerugo, id est rubigo messium. *cf.* aurugo (*Traube, Byz. Zeitschr. 3, 1894, 604*). *dentium*: DIOSC. 2, 4 triti (*cortices*) eruginem dentibus tollent. *v. Mess.*

Aerulī *v.* Heruli. **Aerullius,** -a *v. sub* 2. Aerius.

? **aerumaeruma** utensilia ampliora PAVL. FEST. 26 *ubi* aeruma *Müller*, aeramina *vel* aeramenta *Scaliger.* *V.*

aerumna, -ae *f.* [*inc. orig., cf. c.* aerumnula. *Th.*] PAVL. FEST. 24 itaque (*i. ab aerumnulis quibus sarcinae portabantur, v. p. 1071, 7*) aerumnae labores onerosos significant; sive a graeco sermone deducuntur; nam αἴρειν graece, latine tollere dicitur. CHAR. gramm. I 98, 12 (*ex Ennio*) erumnam Ennius ait per 'e' solum scribi posse, quod mentem eruat, et per 'a', quod maerorem nutriat. *per* ae- *scribi iubet* ALBIN. gramm. VII 297, 8 GRAMM. suppl. 298, 8. *inter* ae- *ponit* PAVL. FEST. 24 (aerumnula) GLOSS. II 12, 26. IV 11, 31. 12, 14. 204, 22. 306, 16. 475, 39 (*inter* a-). V 262, 42 NOT. Tir. 101, 43 (*ante* aerumnosum *inter nomina ab* aes *descendentia* 36 — 49). *inter* e- *ponit* CAPER gramm. VII 109, 10 GLOSS. IV 65, 1. 31 (*in capite*: de e et r). 232, 49. 233, 4. 337, 7. 509, 7. 515, 23. 24. V 290, 44. *in codicibus rarius, quantum editorum adnotationibus cognosci potest,* e- *legitur, velut* PLAVT. *P de* e- *et* ae- *variant, A ubi legitur praebet* ae- Capt. 929 Epid. 179 Mil. 33 Persa 2 Rud. 257 Trin. 839, *item* TER. *Bemb.* (*sed* Hec. 288 er-), FRONTONIS *cod. rescr.* *inter* he- *ponitur* GLOSS. IV 86, 9. V 300, 13. *sic pars codd.* NON. 147, 2 (Caecil. com. 86). 292, 9 (Enn. trag. 90) AMBR. exam. 6, 4, 24. *per* -mpn- *scribitur* PLAVT. Pseud. 770 *CDB* Epid. 179 *et* 529 *E* Amph. 488 *EJ* Capt. 195. 404. 929. 1009 Curc. 142 *ubique J* CIRIS 58 *Helmst.* PETRON. 48 GELL. 7, 16, 9 (Enn. trag. 128) *V* RVT. LVP. 1, 12 *Vindob.* CAPER gramm. VII 109, 10 erumna, non eramna *cf.* GLOSS. IV 65, 7 ermana. 232, 49 (*b* erumna). 509, 7. *ad orthographiam vel pronuntiationem spectare videtur* LVCIL. 842 quo facetior videare et scire plus quam ceteri pertisum hominem non pertaesum dicere aerumnam (*Lachm.*; ferum nam FEST. 273, 9) genus. *prima syllaba corripitur in fine hexametri* CYPR. GALL. exod. 446 PAVL. PETR. Mart. 5ies. *verbum derivandum deest, circumscribitur* CIC. Tusc. 3, 83 nam et invidere aegritudinis est et aemulari . . . et angi lugere maerere aerumna adfici lamentari . . . . *vocabulum inde ab* ENNIO *tragicae gravisve dictionis proprium* (*cf.* CIC. fin. 2, 118 QVINT. inst. 8, 3, 26? RVT. LVP. 2, 10) *etiam in comoediis* (*v. sub II A*); *inde a* CIC. *in pedestri sermone servato colore poetico adhibetur, a* VERG. *alienum est. inde ab altero p. Chr. saeculo rarescit in carminibus, crebrescit in sermone pedestri.*
laboris significatus (I) a miseriae (II) non magis distingui potest quam in laboris vocabulo.

I PAVL. FEST. 24, 1 aerumnae labores onerosos significant. GLOSS. labor. PLAVT. Amph. 488 uno ut labore absolvat (*codd.*; NON. 57 exsolvat) aerumnas duas (*cf.* 1138. 487). MACR. sat. 7, 2, 9 aerumnas penitus absolutas. CIC. fin. 2, 118 sic enim maiores nostri labores non fugiendos tristissimo tamen verbo aerumnas etiam in deo *i. e. Hercule* nominaverunt. PLAVT. Epid. 179 neque sexta aerumna acerbior Herculi, quam illa mihi obiectast (*cf.* TER. Hec. 286). FRONTO p. 158, 2 N. sexta haec Herculis aerumna. PLAVT. Persa 2 superavit aerumnis suis aerumnas Herculi. CIC. fin. 2, 118 vel Herculis *perpeti* (*cf. p. 1068, 6*) aerumnas. *sprevit idem hunc vocis usum* dom. 134 quem . . . credo, si est ortus ab illis quos memoriae proditum est ab ipso Hercule perfuncto iam laboribus sacra didicisse, in viri fortis aerumnis non ita crudelem fuisse. SEN. Herc. O. 1269 siccus aerumnas *tuli. cf. p. 1067, 45. etiam* Herc. f. 206 *ad Herculis labores spectat.*
PETRON. 48 numquid duodecim aerumnas Herculis tenes? IVV. 10, 361 qui . . . potiores Herculis aerumnas credat saevosque labores et venere et cenis et pluma Sardanapalli.

II GLOSS. calamitas (CIC. prov. 17 SEN. dial. 9, 10, 2 RVT. LVP. 2, 10 IORD. Rom. 4). clades (CIC. carm. frg. 34, 2 SEN. Herc. f. 206 *sq.* Phaedr. 993 *sq.* Ag. 661 AMM. 17, 7, 1. *praeterea* AMM. HEGES. *utuntur haud raro de exercituum cladibus*). infelicitas (*cf.* IVV. 3, 209 *sq.* APVL. met. 7, 2. 10, 5 LACT. inst. 1, 17, 6). inopia (*cf.* SALL. Iug. 14, 7 RVT. LVP. 2, 4). labor (*passim synonymum est cf. I*). luctus (ACC. trag. 352 CIC. epist. 14, 1, 1 Att. 3, 8, 2 SALL. Cat. 51, 20 RVRIC. epist. 2, 4 p. 378, 15 *cf.* CIC. Tusc. 4, 16 PERS. 1, 78). miseria (*passim*). pestilentia (*fort. ex* GLOSS. calamitas *petitum*). calamitas miseria ἄτη δυστυχία (*cf. fort.* HEGES. 1, 32, 6 *et Ioseph. bell.* 1, 19, 14) ταλαιπωρία (VVLG. psalm. 31, 4): aerumna.

A *in poetarum usu* (*comparantur aliorum generum scriptores consentientes cum illis de locutionibus*). PLAVT. 18ies (*quater sub I*). TER. *quater.* CAECIL. com. *quater.* ENN. trag. *bis.* PACVV. *bis.* ACC. *semel.* TRAG. inc. *semel.* CIC. *in tragoediae versione semel.* SEN. trag.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22ies. ENN. ann. *bis.* LVCIL. 5ies (*cf. p. 1066, 40*). LVCR. *ter.* CIRIS HOR. sat. OV. trist. PERS. CYPR. GALL. AVSON. *singulis locis.* IVV. *bis* (*semel sub I*). PAVL. PETR. Mart. 5ies. PLAVT. Curc. 142 qui amat, si eget, misera adficitur aerumna. CIC. Tusc. 3, 83. LVCR. 3, 50 omnibus aerumnis adfecti. PLAVT. Capt. 195 hanc aerumnam exsequi. *cf.* 196. PLAVT. Epid. 557 per voluptatem tuam in me (mea *codd.*) aerumnam (-na *codd.*) obsevisti (*cf.* 179) gravem. PACVV. trag. 356 aerumnis obruta. LVCIL. 603 homines ipsi hanc (*v.* 604) sibi molestiam ultro atque aerumnam offerunt. PLAVT. Epid. 529 multiplex aerumna (-am *codd.*) me exercitam habet. APVL. met. 6, 12 tantis aerumnis exercita. ARNOB. nat. 1, 24. PLAVT. Trin. 839 quibus (cum hisce NON. 468) aerumnis deluctavi. MACR. sat. 1, 11, 45. PLAVT. Capt. 404 beneque ero gessisse morem in tantis aerumnis tamen. LVCIL. 562 summa in aerumna. CIC. Att. 3, 8, 2 dom. 134. SEN. dial. 6, 3, 4 non eris in aerumnis (*cf.* epist. 80, 6 Herc. O. 393). APVL. met. 8, 12 RVT. LVP. 1, 11 AMM. 21, 1, 2. AMBR. Iac. 1, 7, 28 etiam in aerumnis beatus manet. VVLG. eccles. 5, 16 in aerumna (חֳלִי *ἀρρωστία*) atque tristitia. II Cor. 11, 27 in labore et aerumna (*μόχθῳ*) . . . fui. AVG. civ. 11, 27. *cf. p. 1069, 71.* PLAVT. Rud. 257 ut nos ex hac aerumna eximat (exigat *A*). TER. Hec. 288 qui te expedias (DON. absolvas *ut* APVL. met. 11, 15 *cf.* PLAVT. Amph. 488 *sub I*) his aerumnis. 876 ex quanta aerumna extraxeris *me.* APVL. met. 3, 29 aerumnis . . . liberare. HYG. fab. 2 p. 38 *cf.* IORD. Rom. 4. PLAVT. Capt. 929 audivi tuas aerumnas ad portum mihi quas memorasti. MACR. sat. 5, 11, 7 Vlixes ad socios unam commemoravit aerumnam (*μ* 209 *κακόν*). AVG. civ. 20, 3. SEN. Herc. O. 1423 quis . . . poterit aerumnas senex referre tantas? MACR. sat. 7, 2, 9 APVL. met. 11, 19 TERT. nat. 1, 10. APVL. met. 6, 32 ceteras eius aerumnas . . . numerate. 8, 12 FRONTO p. 98, 8 N.

PLAVT. Bacch. 1105 socium aerumnae et mei mali video. SEN. Ag. 661 aerumnae meae socium. HEGES. 1, 1, 9 ferentem adiumenta aerumnae societati inplicavere. PLAVT. Rud. 402 animus aequos optimum est aerumnae condimentum. PLAVT. Capt. 1009 quoius causa hanc aerumnam exigo *tamquam aetatem miseram.* PLAVT. Mil. 33 venter creat omnis hasce aerumnas. PLAVT. Pseud. 770 malam rem magnam multasque aerumnas danunt *di*, velut haec mi evenit servitus (*scaena suspecta*). Merc. 25 sed amori accedunt . . . insomnia, aerumna, error, terror et fuga; *retractatio est versus* 18 *et* 19 amori . . . sectari solent cura aegritudo. PLAVT. Epid. 559 aerumnarum (NON. 456; aerumnosam *codd. Plaut.*) et miseriarum compotem mulierem. ENN. trag. 128 quibus (*qui codd.* GELL. 7, 16, 9; quis *Mercier*) nunc aerumna mea libertatem paro (*cf.* 129 *et Ribbeck, Röm. Trag. p. 183*). *sim.* CIC. Sest. 49 *v. sub II B 1.* AVSON. 195, 32 donatus (*i. q. crimine absolutus*) aerumnis patris.

ENN. trag. 90 quantis cum aerumnis illum exanclavi diem. APVL. Plat. 2, 18. ENN. ann. 39 tibi sunt ante ferendae (ger- *codd.* Cic. div. 1, 41) aerumnae. *ibid.* 47. TER. Phorm. 242 quo pacto advorsam aerumnam ferant (DON. abundat adversam). *opp.* 241 secundae res. CAECIL. com. 75 aerumnam pariter tetulisti meam. *ibid.* 47. 143. SEN. epist. 117, 21 *cf. p. 1066, 66.* HYG. fab. 145 p. 24. LVCIL. 925 quantas quoque modo aerumnas quantosque labores exanclaris. APVL. met. 1, 16. 8, 1. 7, 6 aerumnas adsiduas . . . sustinebat. *cf.* CIC. Sest. 7.

CAECIL. com. 86 obsurduit (obsorduit NON. p. 147) iam haec in me aerumna miseria. TER. Andr. 655 quo tu minus scis aerumnas meas. PACVV. trag. 276 lapit cor cura, aerumna corpus conficit. SEN. epist. 80, 6 inter aerumnas cor ipsum exedentes. LVCIL. 703 ne hoc faciat atque ex hac aerumna exeat is (*codd.*, is ex- *Iunius*). ACC. trag. 352 ut etiam [haec] aerumna haec mihi luctum addit luctibus. TRAG. inc. (Quint. inst. 9, 3, 15) 160 quam magis aerumna urget, tam magis ad male faciendum viget (*animus sc.*). AMM. 25, 5, 3 militem instantibus aerumnis belli eriperetis. 29, 5, 54 impendentis aerumnae terrore. 25, 8, 4. CIC. carm. frg. 34, 2 aliorum aerumnam dictis adlevans (SOPH. trag. Graec. fr. 666 *καλῶς κακῶς πράσσοντι συμπαραινέσαι*), *opp.* clades sua. SEN. Tro. 765 fletus aerumnas levat. Thy. 305 tempus . . . fecit aerumnas leves. Ag. 491 levamen . . . aerumnis datur. AMBR. Ioseph. 5, 27 alios quoque carceris levabat aerumnā. LVCR. 4, 1069 furor atque aerumna gravescit *amantis.* 1, 108 certam finem . . . aerumnarum. AVG. civ. 11, 27 eam morte finire. *cf.* SEN. Herc. f. 206 statue tandem gravibus aerumnis modum (HYG. fab. 120 p. 103) finemque cladi. Tro. 421 tempus aerumnae addidit *Astyanax matrem vivere cogens. cf.* SALL. Iug. 49, 3 *sub II B 1.* CIRIS 58 aerumnis quam (*Scyllam*) . . . legamus Vlixi . . . vexasse rates. AMM. 26, 4, 5. HOR. epist. 2, 2, 27 multis aerumnis lassus *miles.* AMM. 16, 12, 51 fessi tot aerumnis. 29, 5, 15. 26, 6, 12 aerumnis diuturnis adtritus. *cf.* SALL. Iug. 14, 7. OV. trist. 4, 6, 25 tristior est etiam praesens aerumna priore. SEN. Tro. 1066 gaudet magnus aerumnas dolor tractare totas. Herc. O. 1374 aerumnas doma (*cf.* 1375). 1331 vincite aerumnas meas (*i. q. finite interficientes me*). Phoen. 78. Thy. 426 aerumnas fugis bene collocatas. *cf.* 425. SEN. Phoen. 369 derat aerumnis meis ut. SEN. Phaedr. 994 non imparatum pectus aerumnis fero. Ag. 305 pectus aerumnis grave. Herc. O. 1000 plenum pectus aerumnis. *cf.* LACT. inst. 5, 17, 16 AMBR. bon. mort. 2, 4 VVLG. eccles. 2, 23 AVG. civ. 19, 8. 20, 1 RVRIC. epist. 2, 4 p. 378, 15. SEN. Herc. O. 1021 mors sola portus dabitur aerumnis meis. Ag. 790. SEN. Herc. O. 361 ipsas . . . aerumnas amat *Hercules. cf.* 362 captas amat. 1494 penset aerumnas suas. PERS. 1, 78 (*Pacuvii fortasse verba sunt, cf.* 77) Antiopa, aerumnis cor luctificabile fulta (*cf.* PLAVT. Pseud. 772). IVV. 3, 210 ultimus autem aerumnae est cumulus, quod (*agitur de Codro tragoedo*). AMM. 28, 1, 24 acervi aerumnarum. CYPR. GALL. exod. 446 tristes Pharaonis aerumnas funestasque pati leges. *cf.* CIC. fin. 2, 118 SCHOL. Cic. Bob. *sub II B 1.* AVSON. *v. p. 1067, 43.*

PAVL. PETR. 2, 506 deflet aerumnam *puellae aegrotae.* AMM. 28, 6, 1. 31, 7, 16 AMBR. exam. 6, 4, 24 COD. Theod. 9, 42, 13 *cf.* AMM. 22, 9, 4. 14, 5, 7 LIV. 29, 16, 7 HEGES. prol. PAVL. PETR. 2, 24 coniugis infirmae tristem miseratus erumnam (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 9, 1 uxoris languore). APVL. met. 7, 27 RVT. LVP. 2, 4. PAVL. PETR. Mart. 4, 33 dissimulare (*i. q.* neglegere) istam miseri . . . erumnam. 4, 43 miseri quos cogit erumna . . . vulgare pudorem. 1, 66 linguae partes proclamat erumna (*tam aperta, ut verbis non opus sit*).

B *in sermone pedestri a. et p. Chr. n. saeculi primi:* **1** *in oratorum usu:* CIC. inv. *semel*, 5ies *in orationibus* (*semel sub I*) (PANEG. 10 *semel*, RVT. LVP. *quater, semel fort.* IMP. AVR. ad Front.); *accedunt* SALL. *in orationibus* Catil. *semel*, Iug. *ter et semel in epistula.* LIV. *semel in oratione. vetatur ut videtur a* QVINT. inst. 8, 3, 26 aerumna (erumnas *codd.*) quid opus est, tamquam parum sit, si dicatur (?) quod horridum? CIC. inv. 2, 102 in quibus omnibus conquestionem suarum aerumnarum . . . inesse oportebit. CIC. p. red. 1, 34 quod si mihi aeternam esse aerumnam propositam arbitrarer (*ibid.* sempiterno dolore) *de exilio suo ut sub II B 2, sim.* Sest. 49 (*fort. ad exemplum* ENNI trag. 128) unus bis rem publicam servavi, semel gloria, iterum aerumna mea. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 300, 4 Or. notabiliter singulari numero, non plurativo 'aerumnam' dixit, referens ad exilium scilicet, cuius patientiam (*cf. supra l. 6*) inter glorias suas computat. CIC. Sest. 7 maximis praeterea assiduisque (praeterea esse sed iis et *codd.*, *corr. Mommsen*) et illius aerumnam . . . et filiae solitudinem sustentavit *de L. Scipionis exilio.* CIC. prov. 17 quo *anno* interiecto civium calamitas, sociorum aerumna, sceleratissimorum hominum impunitas propagetur. SALL. Cat. 51, 20 (*oratio Caesaris*) in luctu atque miseriis mortem aerumnarum requiem, non cruciatum esse. *sim.* AVG. civ. 9, 10. SALL. Iug. 14, 7 (*oratio Adherbalis*) deformatus aerumnis, inops. *ibid.* 14, 23 omnis has quae me premunt (CIC. parad. 18) aerumnas cum anima simul amisisti. 24, 10 (*epistula Adherbalis*) non iam mortem neque aerumnas . . . deprecor. 49, 3 (*oratio Iugurthae*) illum diem aut omnis labores . . . confirmaturum aut maxumarum aerumnarum initium fore. LIV. 29, 16, 7 (*oratio legatorum Locrensium*) patres adeundi deplorandique (*v. supra l. 8*) aerumnas suas potestatem. *huc pertinet, si verba ex Antonini oratione sumpta sunt,* FRONTO p. 98, 8 N. *sub II C 1.* PANEG. 10, 6 quod *bellum* tibi . . . eiusdem *urbis* aerumna persuasit. RVT. LVP. 2, 10 *exemplum ἀπορίας ex Hegesiae oratione sumptum:* non haec est, ut vulgari verbo appellatur, calamitas. quid igitur? quod proprium ⟨nomen⟩ imponam, nescio, nisi illud unum, tantam esse aerumnae magnitudinem, ut omnem fortunae superbissimam crudelitatem ingenti (-nii *codd.*) miseria superarit. *in exemplis aliam ob causam allatis* 1, 11 (*ex incerti oratione*) at ego in his aerumnis (*cf. p. 1067, 13*) amicis sum spoliatus omnibus. 1, 12 (*ex incerti oratione*) hunc . . . in hac fortuna deserere potuisti, cuius aerumnae quemvis etiam (quamvis enim *codd.*) . . . commovere possent. 2, 4 (*ex Lysiae oratione*) orabat, ut suarum aerumnarum misererer (*cf. supra l. 11*), inopiae subvenirem. **2** *in epistulis utitur* CIC. *quater a. 696 de suo exilio (cf. II B 1) Terentiaeque miseria inde orta,* FRONTO *ter (II C 1); de* SEN. epist. *v. II B 3.* CIC. Att. 3, 8, 2 miser in maximis meis aerumnis et luctibus *cf. p. 1067, 13.* 3, 11, 2 quem ita adfectum mea aerumna esse arbitror. CIC. Att. 3, 14, 1 nos . . . in hanc aerumnam *incidisse.* epist. 14, 1, 1 (APVL. met. 1, 7). **3** *in philosophorum libris legitur* CIC. 11ies, *sed singulis locis de Herculis aerumnis (sub I), ex* ENN., TER., *in Sophoclis versione (sub II A).* LVCR. *ter* (*sub II A*). SEN. dial. 5ies, epist. *bis.* APVL. Plat. *semel* (*v. II A*). CIC. Tusc. 4, 16 singulis perturbationibus partes eiusdem generis plures subiciuntur, ut aegritudini . . . aerumna. 4, 18 aerumna, aegritudo laboriosa, *distinguitur a ceteris aegritudinis generibus.* 3, 83 sed ratio una omnium est aegritudinum, plura nomina; nam et invidere aegritudinis est . . . et angi, lugere, maerere, aerumna adfici. CIC. parad. 18 te miseriae, te aerumnae premunt (*cf. supra l. 37*) omnes, qui te beatum . . . putas. CIC. fin. 5, 95 ut, ubi virtus sit resque magnae et summe laudabiles virtute gestae, ibi esse miseria et aerumna non possit, tamen labor possit, possit molestia.

CIC. phil. frg. V 95 M. (Aug. c. Iul. 4, 15, 78) ex quibus humanae vitae erroribus et aerumnis fit, ut. *sim.* AVG. civ. 19, 8. 9. 20, 1. 3. *et sim. sub II C 2.* SEN. dial. 6, 1, 6 naturale remedium temporis, quod maximas quoque aerumnas componit. AMM. 15, 8, 21 communiumque remedium aerumnarum. *cf.* 14, 7, 5. SEN. dial. 9, 8, 1 patrimonia, maximam humanarum aerumnarum materiam (*ibid.* quae nobis mala pecunia nostra exhibet). AMM. 30, 2, 1 perpetuam aerumnarum causam. HEGES. prol. *sim.* AMM. 29, 2, 1 Palladius, coagulum omnium aerumnarum. SEN. dial. 9, 10, 2 cum sciret *natura*, quibus aerumnis (*i. q.* ad quas -as) nasceremur. SEN. dial. 11, 2, 2 in omnium aerumnarum suarum (*animi*) conspectu. **4** *in rerum*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptorum usu: SALL. hist. frg. 2, 64 Saguntini fide atque aerumnis incliti. *inde* MELA 2, 92 AMM. 15, 10, 10. MIN. FEL. 36, 8 vestri viri fortes ... aerumnis suis inclyti floruerunt. AMM. 23, 3, 1 Carras antiquum oppidum, Crassorum et Romani exercitus aerumnis insigne. *praeterea utitur* SALL. *in orationibus Adherbalisque epistula quater, in oratione* LIV. (*v. II B 1*), *in prooemiis* HEGES. HYDAT. IORD., *liberius idem* HEGES. AMM. 5 AVCTOR inc. Fest. 162, 30 cum ait: nemut ⟨...⟩ aerumnas. GLOSS. V 33, 9. 85, 7. 119, 2 mulcantem erumnas: misere viventem; erumna est miseria. *confertur* PLAVT. Stich. 420 quam multas tecum miserias mulcaverim.

C *in usu pedestris sermonis recenti. legitur in scriptis, quorum pleni indices praesto sunt,* APVL. met. *21^{ies}*, Plat. *semel* (*v. II B 3*). TERT. nat. *semel.* VVLG. *6^{ies}.* AVG. civ. *12^{ies}, affertur ex nonnullis aliis locis singulis, ex* LACT. IORD. *binis.* FRONTO *ter* (*semel sub I*). AMBR. *14^{ies}.* HEGES. *7^{ies}.* MACR. *ter.* AMM. *43^{ies}.* 1 FRONTO p. 98, 8 N. (*v. II B 1*) sociorum graves aerumnas (*cf.* CIC. prov. 17) non ... exaggerandas, indicandas tamen esse (*cf.* AMM. 28, 6, 18). p. 217, 14 N. aerumnas adoris ... commutavit *Mars.* APVL. met. 1, 6 nec ... perpessus ... tam miserum aerumnae spectaculum. 6, 5 possunt ... aerumnis temptari vel adhiberi subsidia. 11, 2 meis ... extremis aerumnis subsiste. 6, 15 nec Providentiae bonae ... oculos ... animae latuit aerumna. 7, 16 talibus aerumnis edomitum (*cf.* SEN. Herc. O. 1374 *sq.*). 7, 2 veteris fortunae ... praesentisque aerumnae ... facta comparatione. 8, 26 meas futuras nos cogitabam aerumnas. 10, 5 aerumnā funeris commota (AMM. 31, 1, 4). 10, 5 infelix ... magnis aerumnarum procellis aestuat. IMP. Diocl. et Maxim. coll. Mos. 15, 3, 5 aerumnas atque poenas debitas et condignas illi statuimus. COD. Theod. 9, 42, 13 aerumnas suas ... fleverunt. *cf. p. 1068, 8.* AMM. 15, 8, 1 propulsaret aerumnas (*sc. barbaros vastantes*). 19, 1, 4 ut Romanae rei totius aerumnas intra unius regionis concluderet ambitum. 21, 12, 19 crimina ... et urbis aerumnas expiari. 28, 1, 12 altiores consarcinaret aerumnas. 18, 10, 2 graves aerumnas experti (AVG. c. Iul. op. imp. 6, 29). 29, 6, 8 caesorumque incolentium exultantes aerumnis. 21, 16, 9 addebatur miserorum aerumnis ... acerbitas *imperatoris.* 19, 2, 14 satias aerumnarum. 23, 6, 7 gentem ... aerumnis maximis imminutam (*sim.* 31, 10, 12). 17, 13, 19 quos tutiores fecere sociorum aerumnae ... compertae. 15, 4, 10 recentis aerumnae (*i. e. cladis*) documenta terrerent (*sim.* 17, 7, 1). 15, 3, 1 per aerumnas ... multiplices (14, 6, 4. 20, 7, 7. 27, 4, 4). *addito genetivo vel adiectivo explicante: cf. supra l. 25 et infra l. 60. 70.* AMM. 14, 2, 19 inediae ... aerumnas exitiales horrebant. 14, 6, 4 post multiplices bellorum aerumnas. 27, 4, 4. 18, 6, 11 obsidionales aerumnae. 31, 6, 3. 31, 15, 15. 21, 1, 2 in aerumnis civilibus saepe victorem. 29, 2, 21 per intestinas ... aerumnas. HEGES. 1, 32, 6 nec prosperitas diuturna nec aerumna est pertinax. *de cladibus* 1, 9, 4 aerumnae eius occasione (*Ioseph. bell. Iud.* 1, 4, 4 τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς). 1, 32, 5 ultus aerumnam. 2, 16, 1 post illam non pugnam Cestii sed aerumnam (μετὰ δὲ τὴν Κεστίου συμφοράν).

2 *ecclesiasticorum usus*: MIN. FEL. *v. II B 4.* TERT. nat. 1, 10 ut non aerumnas ac poenas dei praeferentur *iragici comicique.* LACT. inst. 1, 17, 6. ARNOB. nat. 1, 24 laborum excruciatur aerumnis *genus humanum* (*cf.* AVG. civ. 20, 21 post labores aerumnarum curarumque mortalium). LACT. inst. 5, 17, 6 aerumnis ac miseriis esse plenissimam *virtutem.* AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 37 processionemque aetatis aerumnarum stipendia *esse.* 2, 9, 35 in qua *vita* plus aerumnae est quam voluptatis. exam. 4, 4, 17 aerumnam abstulit *avertens se homo a stella.* Iac. 1, 3, 10 non est, quod cuiquam nostram adscribamus aerumnam nisi nostrae voluntati. exam. 5, 8, 23 alterius pascantur aerumna. Iac. 1, 7, 31 sollicitudo corporalis aerumnae. PS. AMBR. serm. Sess. 1, 3 nulla aerumnarum praesentium sollicitudo. AMBR. patr. 4, 17 subeunt (*ut* Cain et Ab. 2, 9, 36) captivitatis aerumnam. Iac. 1, 8, 36. Ios. 5, 27 carceris. Iac. 2, 9, 37 caecitas ... gravis aerumna calamitatis. AMBR. Abr. 2, 8, 51 aerumnarum quodam curvata partu *caro.* VVLG. gen. 3, 16 multiplicabo aerumnas tuas (λύπας). psalm. 31, 4 conversus sum in aerumna mea (ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν) (*cf.* HIER. epist. 106, 19). eccles. 2, 23 cuncti dies eius ... aerumnis pleni sunt. Marc. 4, 19 aerumnae (μέριμναι. Matth. 13, 22 *et* Luc. 8, 14 sollicitudo) saeculi et ... introeuntes suffocant *semen.* AVG. conf. 2, 1, 3 quis mihi modularetur aerumnam meam. civ. 19, 9 quod ... ad aerumnas huius pertinet vitae. 20, 3. 20, 7 in huius mortalitatis aerumnas de paradisi felicitate dimissus est *homo.* 19, 5. 20, 17. 21, 8 epist. 203. civ. 13, 19 redeat *anima* ad labores aerumnasque mortalium. serm. ed. Mai. 19, 1 nascitur homo ad aerumnam. *cf. p. 1068, 82.* RVRIC. epist. 2, 4 p. 378, 15 saeculum aerumnis et luctibus plenum. *cf. p. 1067, 81.* PS. MERCAT. Nest. (Migne 48, 182) 3, 1 sanctis ... gratae fuerunt aerumnae, et ipsae ... temporales erant. HYDAT. chron. II pr. 7 non ignarus omnium miserabilis temporis aerumnarum. IORD. Rom. 2 praesentis mundi erumnas cognuscere. *ibid.* 4 ab omni erumna liberum te fieri. CONC. Lugd. 1 quidquid aerumnarum vel dispendiorum ... unus susciperet.

synonyma: *ad I*: (athla), labor. *cf. Bücheler, symb. phil. Bonn. p. 48.* *ad II*: *v. p. 1066, 71,* cruciatus, cura, damnum AMBR. exam. 5, 8, 23, dispendium, (dolor), (fortuna), malum, molestia, periculum MACR. sat. 7, 2, 9, poena, pugna, tormentum. *praeterea multae miseriae nomina, quae modo* aerumnae *subiciuntur velut* PLAVT. Epid. 529 Pseud. 770 TER. Phorm. 242 SALL. Iug. 14, 23, *modo cum* aerumna *miseriae notioni velut* PLAVT. Merc. 25 SEN. Ag. 661 Thy. 305 dial. 9, 8, 1 APVL. met. 8, 12. 10, 5. 11, 2 RVT. LVP. 2, 4. *v.* CIC. Tusc. *II B 3.* *opposita*: adoria, felicitas, fortuna, gaudium, gloria, otium, prosperitas, secundae res, virtus, voluptas *multaeque fortunarum appellationes velut* SALL. Iug. 14, 7.

aerumnābilis, -e. [*ab* aerumna. *Th.*] *aerumnam efficiens. substantivi loco positum*: LVCR. 6, 1231 illud in his rebus miserandum magnopere (*cf.* Thuc. 2, 51, 4 δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ) unum aerumnabile erat (*i. q. illa una aerumna*), quod. APVL. met. 1, 1 aerumnabili labore *cf. p. 1066, 76.* 8, 9 aerumnabili vitae se subtrahere. 9, 16 solacio aerumnabilis deformitatis meae recreabar (*cf. p. 1068, 36*). PS. AVG. serm. 120, 1 mundus aerumnabili servitute depressus.

[**aerumnatus**] *adi. ortum codicum corruptela* PLAVT. Capt. 641 tum igitur ego erumnatus (*BVE*, erumpnatus *J*; deunciatus NON. 95; deruncinatus *recte schedae Turnebi*), deartuatus sum miser.

aerumnōsus, -a, -um. *ab* aerumna. NOT. Tir. 101, 44 *post* aerumna *v. p. 1066, 26. cf.* PLAVT. Rud. 257 *sq.* Epid. 557 *et* 559 CIC. parad. 16 *et* 18. ISID. orig. 10, 12 aerumnosus ab aerumna (*vel potius* rumine?) dictus, 'quod per inopiam (*cf.* PLAVT. Rud. 258) miser factus esuriat et sitiat. *sub* ae- *positum* ISID. (*sub* a-) NOT. Tir. GLOSS. II 565, 16, *sub* e- GLOSS. II 62, 53; *codicibus interdum per* e- *scriptum esse adnotatur, per* -mpn- PLAVT. Epid. 559 *J* SEN. dial. 4, 7, 1 PETRON. 39 AVSON. 34, 3 *M.* *utuntur* PLAVT. *ter,* ACC. VAL. MAX. PERS. PETR. APVL. *locis singulis,* CIC. *7^{ies},* SEN. *ter; postea paulo crebrius usitatum, imprimis de rebus (sub 2), velut ab* AVG. civ. *12^{ies}, ex* AMM. *affertur 5^{ies}.* *superlativum facit apud* PLAVT. CIC. AMBR. AVG. MERCAT. SIDON., *comparativum apud* PORPH. AMBR. HEGES. GLOSS. aerumnosus: laboriosus miser querulus ἀθλιώτατος. ἀτηρός μοχθηρός: aerumnosus. 1 *ad homines refertur*: PLAVT. Rud. 258 ut nos ex hac aerumna eximat, miseras inopis aerumnosas, ut aliquo auxilio adiuvet. Epid. 559 aerumnosam (*codd.*, -narum NON. 456) et miseriarum compotem mulierem. Bacch. 21 frg. XV(I) Vlixem audivi fuisse aerumnosissimum qui (AVSON. 450, 1 aerumnosus Vlixes, *vertitur* πολύτλας ζ 1). ACC. trag. 344 aerumnosum hospitem. CIC. Att. 3, 19, 2 spem aerumnosissimae mulieris Terentiae. *de eadem ibid.* 3, 23, 5. Flacc. 73 filiam filiam, inquam, aerumnoso patri ... redde. parad. 16 nec ... M. Regulum aerumnosum nec infelicem nec miserum umquam putavi. SEN. clem. 1, 13, 2 omnibus reis aerumnosior (*Koch,* rerum noxior *N*) ac sollicitior. dial. 4, 7, 1 *v. sub 2 a.* PERS. 3, 79 Arcesilas aerumnosique Solones (SCHOL. quia frugalitas philosophorum misera videtur luxuriosis et prodigis). HEGES. 1, 41, 9 nescius, quod aerumnosior esset, qui vinceret, quam. *cf. Ioseph. bell. Iud.* 1, 27, 3 νικῴη νίκην πικράν. *assumpto genetivo?* PS. AVR. VICT. epit. 24, 1 hic bonus, rei publicae fuit aerumnosus (*Alexander Severus*). *substantivi vice*: CIC. Verr. 6, 162 crux crux, inquam, infelici et aerumnoso ... comparabatur. Cluent. 201 huic aerumnosissimo. Tusc. 4, 82 eos qui se aegritudini (*cf.* aerumna *II b 3*) dederunt, miseros adflictos aerumnosos *dicere solemus.* PETRON. 39 in capricorno aerumnosi, quibus prae mala sua cornua nascuntur. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 189. AMM. 27, 7, 4 iracundiores sunt felicibus aerumnosi. 2 *ad res refertur*: CIC. carm. frg. 42, 1 nec tam aerumnoso navigavissem salo *vertit* (Tusc. 3, 67) *Euripidis verba* διὰ πόνων ἐναυστόλουν frg. 818 N. VAL. MAX. 9, 13, 3 ⟨o⟩ cunctationem fati aerumnosam! SEN. dial. 4, 7, 1 nihil est aerumnosius sapiente. epist. 115, 7 malitiam et aerumnosi animi veternum. AVG. relig. 35, 65. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 1 nihil esse [se] aerumnosius ... observantia. PANEG. 9, 8 aerumnosa ... Verona. AVSON. 34, 3 aerumnose libelle. AMM. 17, 3, 1 aerumnosis possessorum damnis mederi. *cf. p. 1069, 81.* 17, 13, 28 post aerumnosa dispendia. *cf. p. 1069, 79.* 27, 1, 1 post aerumnosas iacturas et vulnera. FVLG. myth. praef. 1, 1 nostri temporis erumnosa miseria. *cf. p. 1066, 78.* 1, 5 erumnosa calamitatum naufragia. AMBR. parad. 9, 45 nexus ... aerumnosae mortis. exc. fratr. 1, 30 in hanc ... aerumnosissimam recideret labem. HIER. epist. 34, 2 ἄρτον κακοπαθούμενον (*sic Symmachus vertit* psalm. 126, 3) exprimitur 'panem aerumnosum'. *ibid.* non frustra quidam 'doloris panem' (*sic* VVLG. *ibid.*) ... vitae istius miserabilis et aerumnosae interpretantur laborem. AVG. civ. 1, 22 vitam aerumnosam ... ferre. MERCAT. Theod. Mopsvest. exc. 1, 3. AVG. civ. 5, 24 vitae huius aerumnosae (6, 1. 14, 24. 18, 12. 21, 24. 22, 21). 12, 27 ergastulis aerumnosis et gravissimis vinculis. 13, 16. 17, 13 in hac aerumnosa peregrinatione. gen. ad litt. 3, 18, 28 negotium. c. Iul. op. imp. 6, 29 in his aerumnosis terris. MERCAT. Theod. Mopsvest. exc. 1, 3 hac aerumnosissima laboriosissimaque conversatione. *ibid.* aerumnosam eius fore sustentationem de. PAVL. PELL. praef. 3 aerumnosi otii maerore. *neutrum appositum pronominibus, verbo esse, substantive positum*: APVL. mund. 35 quod ceteris aerumnosum ... videtur esse, ... principem fieri. AVG. civ. 2, 1 refellere ... quam sit ... aerumnosum. AMBR. Iob 1, 3, 8 quid autem aerumnosius, cum. SIDON. epist. 1, 7, 11 illud sane aerumnosissimum ... quod. AMM. 20, 11, 32 aerumnosa (*Petschenig,* -sam *cod.*) perpessus (*cf. p. 1068, 6*). AVG. civ. 17, 11 illa ..., quae .. aerumnosa deflevit *psalmista.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma: (plenus aerumnae *p. 1067, 81*, aerumnabilis, -atus, -uosus, -us), adflictus CIC., calamitosus CIC., infelix, inops PLAVT. *cf. p. 1066, 75* (onerosus APVL. mund. 35), sollicitus SEN. *cf. p. 1069, 58; v. praeterea* APVL. mund. 35 GLOSS. *p. 1070, 29.* *opposita*: *v.* CIC. Tusc. 4, 82. *derivata*: *v. p. 1066, 44.*

aerumnula, -ae *f.* [*ab* aerumna *deminutive. Th.*] PLAVT. frg. inc. 60 (Paul. Fest. p. 24, 1) aerumnulas Plautus refert furcillas, quibus religatas sarcinas viatores gerebant; quarum usum quia Gaius Marius rettulit, muli Mariani postea appellabantur. *v. p. 1066, 18. cf. Mau, PW. I 680.*

erumnuōsum (-mnosum *cod. Vat. a*) miserrimum *in ordine sub* e GLOSS. V 453, 54.

a⟨e⟩rumnus infortunus GLOSS. V 344, 33. II 433, 41 σκληρός durus aerumnus (aerumnosus *Laudun.*) rigidus. *Bögel.*

aeruscātor, -ōris. *ab* aeruscare. GELL. 14, 1, 2 id praestigiarum atque offuciarum genus commentos esse homines aeruscatores et cibum quaestumque ex mendaciis captantes (*de Chaldaeis*).

aerusco, -āre. [*orig. inc. Th.*] PAVL. FEST. 24 aeruscare aera undique id est pecunias colligere. GLOSS. Plac. V 7, 32+33 aeruscans aes minutum accurate contrahens (V 45, 19+43, 18; construem *priore loco cod.*). GLOSS. II 23, 42 aeruscat (aroscit *cod., corr. Leo*) πλανᾶται ὡς Αἴβιος (*'de Iro intellegendum, ἀλήτης σ 18' Leo*), *deest adhuc in Odisiae fragmentis. adiungit Bücheler* LYD. de mens. 4, 110 ἐρρουσάλους Ῥωμαῖοι τοὺς ἀλήτας καὶ πλανωμένους καλοῦσιν· οἱ δὲ ἰδιῶται ἐρρούλλους αὐτοὺς ἐξ ἀγνοίας λέγουσιν. GELL. 9, 2, 8 Musonius ... aeruscanti cuipiam id genus et philosophum sese ostentanti dari iussit mille nummum. *cf. quae sequuntur.* *V.*

Aerusius *v. sub* 2. Aerius

aerustus, -ī *vulgariter pro* aes ustum *v. p. 1072, 38.*

Aerychiāna *v.* Eruciana.

aes, -ris *n.* [*i. q. got.* aiz *'aes', ind.* áyaḥ *'metallum, ferrum'. Th.*] GLOSS. III 368, 18 aes χαλκός. IV 11, 42 aeramen. IV 204, 23 aeramentum. ISID. orig. 16, 20, 1 aes a splendore aeris vocatum. *subesse dicitur verbis* VARRO ling. 5, 44 merces, NIGID. Gell. 10, 5, 1 avarus, QVINT. inst. 5, 10, 55 assiduus. *scribitur* CORP. I 61 *et* 181 *per* ai, CORP. XI 6360 *cum apice.* GRAMM. suppl. 298, 7 aes ... per a et e scribi debet. *declinatio*: *gen.* aerus CORP. IV 2440. *dat.* aere CIC. epist. 7, 13, 2 LIV. 31, 13, 5 CORP. III 6076 GAIVS dig. 29, 1, 17, 1. *cf. etiam p. 1077, 22.* *abl.* airid CORP. I 61. aeri (?) CORP. XI 4582. *de plurali v.* PRISC. gramm. II 310, 15 aera ... genetivos et dativos plurales in usu raro habent nisi apud vetustissimos (*ibid.* 318, 21 CHAR. gramm. I 34, 20. 93, 20. 121, 3 GRAMM. V 427, 17. 499, 33. 536, 31). aerum *legitur* CATO Prisc. gramm. II 319, 2, aer(um) *saepe in titulis cf. p. 1076, 22,* aeribus CATO Char. gramm. I 121, 4 Paul. Fest. 27 LVCR. 2, 637 ARNOB. nat. 3, 41. *declinatio* aera -orum *inde a prima aetate imperatoria in usu. cf.* CORP. XIII 1383 aerorum (INSCR. Rhen. Brambach 1212 CORP. II suppl. 5265). PS. CYPR. aleat. 6 aeris (*ibid.* 10). *de* aera -ae *vide s. v.* *de aere agunt* PLIN. nat. 34 ISID. orig. 16, 20.

I ISID. orig. 16, 18, 13 **infectum** quod in massis est. **1** *fodina, coctura*: PLIN. nat. 34, 2—4 *aes* fit ... e lapide aeroso, quem vocant cadmean ... in Campania .... fit et ex alio lapide quem chalcitim appellant in Cypro .... TRAG. inc. 154 Cic. off. 2, 13 ferrum aes aurum argentum penitus abditum *effoderetur.* VARRO ling. 8, 62 lavetur aes (PLIN. nat. 36, 137). CIC. div. 1, 116 aes ... natura divina genuisset. nat. 2, 151 aeris ... venas ... invenimus (PLIN. nat. 33, 98. 33, 126. 34, 117). LVCR. 5, 1241 aes ... repertumst (5, 1286 PLIN. nat. 4, 64). 5, 1257 rivus ... aeris. CAES. Gall. 5, 12, 5 *nato opp.* importatum. VERG. georg. 2, 165 aeris ... metalla (LIV. 45, 29, 11 exerceri. SEN. epist. 90, 12. PLIN. nat. 2, 158 fodientes. 6, 98. 37, 72 defecerunt. 37, 202 VVLG. deut. 8, 9). VITR. 8, 3, 5 aes plumbum ... fodiuntur (PLIN. nat. 33, 1). MELA 2, 86 Hispania ... aere ... abundans (PLIN. nat. 3, 30). 3, 86. LVCAN. 6, 405 Ionos ... coxit fornacibus aere (PLIN. nat. 34, 110. 34, 117 CASSIOD. var. 3, 31, 4). 9, 424 *terra Libyae* non aere neque auro excoquitur. PLIN. nat. 7, 195 invenit Cinyra ... metalla aeris (34, 2). 34, 94 *sq.* 34, 107 panes aeris. 34, 163 India neque aes neque plumbum habet. 36, 193 aes liquatur. 36, 200 lapides in aes solvuntur. LEX. met. Vip. Corp. II suppl. 5181, 51 ae⟨ris ... ru⟩tramina. VLP. dig. 7, 1, 13, 5 aeris ... fodinas ... exercere ... instituere. *nota in aerariis reperiri pompholygem* (PLIN. nat. 14, 128), *spodon* (*ibid.* 34, 131. 34, 172), *smegma* (*ibid.* 34, 134), *diphrygem* (*ibid.* 34, 135).

2 *aerugo*: VITR. 8, 3, 19 aes *aceto putrefactum* fiet aerugo (PLIN. 34, 110 *et* 111 ISID. orig. 16, 20, 14). 8, 4, 1 *aes aquis vitiatur* (PLIN. 31, 61). PLIN. nat. 7, 64 *corripitur mulierum profluvio* (28, 79 SOL. 1, 55). 34, 99 aera extersa robiginem celerius trahunt quam neglecta nisi oleo perunguantur (ISID. orig. 16, 20, 10). 34, 116. HIER. epist. 98, 19 aes quoque et ferrum paulatim rubigo consumit. *de aerugine medicamento cf. p. 1072, 53.*

3 *qualitates*: **a** *rigor*: LVCR. 2, 450. 5, 1270 validi ... violentis viribus aeris. PLIN. nat. 33, 60 *auro mollius.* FRONTIN. aq. 36 rigor aeris difficilior ad flexum. *nota*: HOR. carm. 1, 3, 9 aes triplex circa pectus. PROP. 3, 18, 25 ferro cautus se condat et aere. OV. trist. 1, 5, 53 pectus mihi firmius aere. STAT. Theb. 3, 16. **b** *splendor, color*: OV. met. 8, 26 aere fulgentem clipeum (OCTAVIA 795). LVCAN. 9, 669 fulvo ... aere. PLIN. nat. 34, 149. 37, 84 summa ... coloris ex aere et purpura constat. 37, 191. PLIN. epist. 3, 6, 3 aes ... quantum color indicat vetus et antiquum. SVET. Nero 1. **c** *sonus*: SERV. Verg. Aen. 1, 448 *aes* vocalius ceteris metallis (ISID. orig. 16, 20, 11). LIV. 43, 10, 5 crepitu ... aeris. AETNA 520 arguti ... aeris (MART. 11, 21, 2). PLIN. nat. 37, 154 aeris tinnitum (SOL. 11, 6). STAT. silv. 1, 1, 68 sonitus. VVLG. Ier. 46, 22. I Cor. 13, 1 aes sonans. HIER. epist. 64, 9 vocem aeris. EVCHERIVS form. 7 (p. 48, 6). *cf. II 1.* **d** *pondus*: PLIN. nat. 2, 233 aes ... in massa mergi, dilatatum fluitare. STAT. silv. 1, 1, 57. TAC. hist. 2, 21 aeris ... moles. GAIVS inst. 3, 90 *res* quae pondere *constat.* **e** *pretium*: LVCR. 5, 1273. MANIL. 4, 925 auri pondera parvi exsuperant pretio numerosos aeris acervos. PLIN. nat. 34, 1. 34, 43 *artificiorum pretium non solum in arte positum* (34, 92). 36, 195 APVL. flor. p. 76 Oud. **f** *notabilia varia*: VARRO Non. 334 aes fervefactum conliquisset (LVCR. 1, 493. 6, 230. 6, 352. 6, 966 AETNA 542 SEN. nat. 2, 52, 2 PLIN. nat. 2, 137 TAC. ann. 15, 22). LVCR. 6, 948 frigus item transire per aes calidumque vaporem. 6, 1048 *sq. magnetis vis in aes.* 6, 1079 aerique ⟨aes⟩ plumbo ... iungatur. VERG. georg. 3, 363 aera ... dissiliunt *frigore* (SERV. tam nimio frigore quam calore aera rumpuntur). PETRON. 109 *calvus* levior aere. PLIN. nat. 15, 22 aere vitiari *oleum.* 36, 146. 37, 53 VLP. dig. 13, 7, 36 *auri consimile* (PAVL. dig. 46, 3, 50. 47, 2, 21, 2). **g** *vis aeris medica*: α *cadmea*: PLIN. nat. 34, 100 metalla aeris multis modis instruunt medicinam ... maxime tamen prosunt cadmea. *ibid.* 101—105. ISID. orig. 16, 20, 11 purgamenta aeris cadmia et aerugo (origo *codd.*) et aeris flos. *ceterum huic cadmeae nil cupri inesse scito, de lapide aeroso cadmea cf. p. 1071, 52* β *aes ustum*: GLOSS. III 546, 5 aes ustum χαλκὸς κεκαυμένος. PLIN. nat. 34, 105 et aes ipsum uritur ad omnia eadem ... terunt in coticulis. CELS. 5, 15 *mollit* aes combustum (5, 19). 6, 6, 5 aeris combusti et eloti. SCRIB. LARG. 21 aere usto (23. 26. 28. 36. 203. 204 PELAGON. 322 CHIRON 197. 977 MARC. med. 8, 117). 206 *emplastrum* accipit ... aeris usti, aeris Cyprii, aeruginis rasae ... singulorum pondo unciam. DIOSC. 5, 98 de esustu (*περὶ χαλκοῦ κεκαυμένου. hic nota vocis recentis* esustum *apud* DIOSC. *vim latiorem, ita περὶ ἄνθου χαλκοῦ vertitur* 5, 99 de flore esusti. *cf. sim.* 5, 95. 5, 96. 5, 103. 5, 128). GALEN. alfab. 1 aerustus (aes ustum *pars codd.*) fit maxime de clavis cupriis. *ibid.* 3. GLOSS. III 582, 47 eristu. γ *aeris flos* (*cf. Blümner, Technologie IV p. 176*): GLOSS. χάλκανθος, ἀφρὸς νίτρου. PLIN. nat. 34, 107 et aeris flos medicinae utilis est (ISID. orig. 16, 20, 13). 34, 109 et squama autem et flos uruntur ... dein lavantur. CELS. 5, 9 crustas ulceribus *inducit* ... flos aeris. 5, 20 SCRIB. LARG. 7. 34. 45. 51. 63. 71. 198. 227 aeris floris usti (239). 230. 254 PLIN. nat. 23, 123. 26, 139. 28, 245 PELAGON. 239 CHIRON 847. δ *aeris squama*: PLIN. nat. 34, 107 squama excutitur ictu isdem panibus *aeris*, flos cadit sponte. CELS. 2, 12 squamam aeris quam λεπίδα χαλκοῦ Graeci vocant. 5, 1 squama ... rubri aeris (5, 19. 6, 14 MARC. med. 11, 37). 5, 5. 5, 6. 5, 7. 5, 8. 6, 6, 5 squamae aeris quod στόμωμα appellant p. XI. 6, 7. 6, 18, 2 SCRIB. LARG. 50. 51. 201 squamae aeris Cyprii. 202. 205. 213. 237 PLIN. nat. 23, 87. 25, 55 MACR. sat. 7, 16, 33. ε *aerugo*: PLIN. nat. ind. 34, 26 aerugo. medicinae ex ea. COLVM. 7, 5, 12 subluvies *curatur* aeris rubigine. PLIN. nat. 34, 110. 34, 116. ζ *aes ipsum*: CELS. 5, 28, 6 aes quam maxime calidum ... admovendum est. PLIN. nat. 34, 155 aeris tusi. MACR. sat. 7, 16, 34 inest aeri vis quaedam remedialis et siccifica. *cf. etiam II 1 b γ.*

4 *genera*: PLIN. nat. 34, 5 *generibus naturalibus opponuntur quae cura constant. apud inferiores ab aere distinguitur cuprum, cf.* SPART. Car. 9, 5 ex aere vel cypro. MARC. med. 11, 35 in vaso rubri aeris id est cupreo (CAEL. AVR. acut. 3, 4, 42 CASS. FEL. 67 p. 167). **a** *naturalia*: *Cyprium*: VITR. 7, 11, 1 PAVL. FEST. 20. 349. SCRIB. LARG. 16 clavum cyprii aeris. 25. 37 PLIN. nat. 12, 131. 33, 93. 34, 98 ISID. orig. 16, 20, 2. *Campanum*: PLIN. nat. 34, 95 in reliquis generibus palma campano perhibetur utensilibus vasis probatissimo. ISID. orig. 16, 20, 9. *de aliis generibus cf.* PLIN. nat. 34, 2—4. OV. medic. 41 Temesaea ... aera (fast. 5, 441 STAT. silv. 1, 5, 48 Ach. 1, 413). **b** *quae cura constant*: *Corinthium*: QVINT. inst. 8, 2, 8 'Corinthia' *accipimus* aera cum sint ... tam aurum et argentum quam aes Corinthium. CIC. Verr. 3, 83. Tusc. 4, 32 in aeruginem *incidit* tardius. VERG. georg. 2, 464 PROP. 3, 5, 6 OV. met. 6, 416 PETRON. 50 (ISID. orig. 16, 20, 4). 119 v. 9 PLIN. nat. 9, 139. 34, 1 ante argentum ac paene etiam ante aurum Corinthio *pretium.* 34, 8 *Corinthii* tria genera: candidum (aes candidum *ab hoc distinguendum memoratur* PLIN. nat. 34, 110. 34, 160 *cf. Blümner, Technologie IV p. 184*) ... alterum in quo auri fulva natura, tertium in quo aequalis omnium temperies fuit. 37, 49. 37, 149 SIL. 14, 655 STAT. silv. 2, 2, 68 MART. 9, 59, 11 FLOR. 1, 32, 7 OROS. hist. 5, 3, 7 ISID. orig. 16, 20, 4. *Deliacum*: CIC. Verr. 3, 83. PLIN. nat. 34, 9 antiquissima aeris gloria Deliaco fuit. 34, 10. *Aegineticum*: PLIN. nat. 34, 10 bos aereus ... in foro boario ... exemplar Aeginetici aeris. 34, 75. *aurichalcum*: PAVL. FEST. 9 compositum ex aere et auro. 47 ISID. orig. 16, 20, 3. PLIN. nat. 34, 2 *natura genitum dicit.* *aliae mixturae*: PLIN. nat. 28, 181. 33, 130 stagno

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et aere mixtis. 33, 131 miscentur argento tertiae aeris Cyprii tenuissimi. 34, 140 aes ferrumque miscuit. 34, 160 adulteratur stagnum addita aeris candidi tertia portione in plumbum album. Vlp. dig. 6, 1, 5, 1. Call. dig. 41, 1, 12, 1 *mixturae dissolvi possunt.* Isid. orig. 16, 20, 6 *aes* pyropum. Plin. nat. 16, 55 vase aeris albi (*an Corinthii candidi?*).

5 *usus, fabrica:* Lvcr. 5, 1287 prior aeris erat quam ferri cognitus usus (Pavl. Fest. 113 Serv. Verg. Aen. 1, 448 Avg. civ. 7, 24 Macr. sat. 5, 19, 11 Isid. orig. 16, 20, 1). Ov. am. 3, 8, 37 Saturnus ... aera ... manibus admorat (Sen. benef. 4, 6, 1). Hor. epod. 16, 64 Ov. met. 1, 115 fast. 4, 405. Pers. 2, 59 aurum ... Saturnia ... impulit aera. *de differentiis aeris, quod ad fabricam attinet, de* aere coronario, regulari *vel* ductili, caldario *vide* Plin. nat. 34, 94 Isid. orig. 16, 20, 8. *item de temperationibus aeris cf.* Plin. nat. 34, 95—98. Varro rust. 1, 22, 3 ex aere (ling. 5, 32. 5, 117 frg. Non. 544 Cic. orat. 110 Verr. 3, 87. 5, 72. 5, 94. 5, 96. 5, 109. 5, 131. 5, 135 div. 1, 11, 17 Verg. Aen. 5, 266. 8, 621. 11, 10 Ov. epist. 3, 31 met. 4, 176. 12, 46. 15, 810 Vitr. 9, 8, 11 Plin. nat. 15, 77. 34, 38. 35, 9. 36, 72 Hier. epist. 64, 9 Vvlg. exod. 38, 3). Cic. Verr. 5, 98 aeris temperationem. ac. 2, 85 aere ... facere (Liv. 45, 33, 5 ex ... aere. Vitr. 10, 7, 1 Pavl. Fest. 43 Sen. epist. 85, 40 Plin. nat. 33, 82. 34, 15. 34, 49. 34, 69. 34, 82. 35, 106 Tert. idol. 5). nat. deor. 2, 150 fabricam aeris. Verg. georg. 4, 173 Aen. 8, 451. 12, 541 aeris *i. ex aere* (Ov. met. 1, 98 Plin. nat. 7, 210 Stat. silv. 2, 2, 63. 4, 6, 20). Hor. epist 2, 1, 96 fabros ... aeris. ars 33. Prop. 3, 21, 30 exactae ... aere manus. Liv. 26, 21, 8 aeris ... fabrefacti (34, 52, 6). Manil. 4, 250 solvant ... aera camini. Vitr. 2, 7, 4 aeris flatura. *ibid.* aes fundendum (Plin. nat. 33, 94. 34, 5. 34, 46. 35, 153. 36, 169 Isid. orig. 16, 20, 10). 7, 8, 4 aes ... inaurari (Plin. nat. 33, 64. 33, 100 Svet. Iul. 54 Pavl. sent. 5, 25, 5). 10, 8, 1 ex aere fabricata (Tert. spect. 2 Vvlg. exod. 27, 3). Sen. Oed. 734 lituus ... adunco ... aere. nat. 3, 24, 2. 6, 30, 4. epist. 65, 3 in statua materia aes (Qvint. inst. 2, 21, 10). 65, 5 aes figurari. Plin. nat. 7, 125 ex aere duceret (Apvl. flor. p. 24 Oud.). Plin. nat. 7, 197 aes conflare (Flor. 1, 31, 10 Gaivs dig. 41, 1, 7, 7). 22, 44 ex aere fusa (34, 83). 28, 146. 33, 94 glutinum est ... cadmea aeris massis. 34, 13 ex aere factitavere. 34, 47 aeris obliteratio (*i. fundendi*). 36, 32 in aere laudatur (*item subaudi fundendo*). Sil. 2, 403 aere ... perfecta. Stat. silv. 1, 3, 50 *parva* in aere ... lusit. Qvint. inst. 2, 21, 9 caelatura ... aere ... opera efficit. Tac. Agr. 46 *imagines* aere ... finguntur. Plin. epist. 4, 7, 1 *filium* aere ... effingit. Apvl. apol. 14 aere infusum. flor. p. 24 Oud. effigiem ... adsimularet aere. Tert. idol. 3 aere ... formetur idolum (Cypr. Gall. num. 543). nat. 1, 12 simulacrum ... aere defunditur. Vvlg. II par. 2, 7 operari in ... aere. Clavd. 20, 71. 22, 171 aera effigies ductura tuas. Mart. Cap. 1, 36 aeris ... signifex. Sidon. carm. 23, 503. Cassiod. var. 7, 5, 5 aeris fusor. Gloss. II 474, 57 χαλκεῖον (ὁ τόπος) aeris officina.

II Isid. orig. 16, 18, 13 **factum** ... quod in vasis et signis *est.* Gloss. III 368, 19 aera χαλκεῖα. 1 *instrumenta musica:* a *tuba, sim.:* Enn. ann. 513 trag. 150 Varro Men. 465. Cat. 64, 262 tereti ... tinnitus aere ciebant. Verg. Aen. 3, 240 dat signum ... aere cavo (Ov. met. 3, 704 Carm. epigr. 350. Gloss. IV 405, 12 aere cavo tuba). 6, 165 aere ciere viros (Sen. Phoen. 389 Sil. 7, 605 Coripp. Ioh. 7, 114. 8, 165). 9, 501. 12, 712 Lvcan. 1, 431 Sil. 8, 488. 13, 361 aere belligero revocante. 14, 371. Ivv. 2, 118 recto cantaverat aere. Veg. mil. 2, 7 curvo. Sidon. epist. 9, 13, 5 v. 76 aera fistulata. Coripp. Ioh. 1, 424. 2, 249. 4, 579. b *cymbala, sim.:* Tib. 1, 3, 24 *sistra Isidis* (Ov. met. 9, 777). Sen. nat. 2, 30, 1. dial. 5, 35, 3 *aes in ianua.* Petron. 22 Mart. 11, 16, 4. 14, 163 aes thermarum. *aera Curetum, Corybantium, Baccharum:* Lvcr. 2, 637 pulsarent aeribus aera. Verg. georg. 4, 151 Aen. 3, 111 (Serv. Corybantes ab aere appellatos). Hor. carm. 1, 16, 8 Prop. 4, 7, 61 Ov. ars 2, 610 met. 3, 533. 4, 30 concava ... aera. 4, 393 tinnula. 6, 589 aeris acuti. 14, 537 fast. 3, 742. 4, 184. 4, 189. 4, 212 Vell. 1, 4, 1 Val. Fl. 2, 260. 2, 266. 5, 78. 6, 141 Sil. 17, 18 Stat. Theb. 2, 78. 4, 668. 5, 730. 8, 221 Ach. 1, 623. 1, 714. 1, 828 Mart. 14, 204 Tert. nat. 2, 17 Arnob. nat. 3, 41. *nota, aeris pulsu* α *succurri Lunae: cf.* Tib. 1, 8, 22 Ov. med. fac. 41 met. 4, 333 Liv. 26, 5, 9 Manil. 1, 227 Sen. Med. 726 Stat. Theb. 6, 687 Mart. 12, 57, 16 Ivv. 2, 6, 442 Tac. ann. 1, 28. β *excitari, coerceri apes: cf.* Varro rust. 3, 16, 30 Verg. georg. 4, 151 Ov. fast. 3, 742 Colvm. 9, 8, 10 Lvcan. 9, 288 Plin. nat. 11, 68 Pallad. 7, 7, 9. γ *sanari morbum: cf.* Plavt. frg. 52 medicum (mecum *codd.*) habet patagus morbus aes, *ad quae* Macr. sat. 5, 19, 14 aeris sonos ... rem validissimam.

2 *arma:* Enn. trag. 13 prolato aere astitit *i. clipeo* (Verg. Aen. 2, 545. 3, 286. 10, 335. 10, 481. 10, 783 Ov. met. 4, 783. 12, 96 Fest. 242 Sil. 2, 246. 5, 319. 5, 521. 15, 709 Stat. Theb. 9, 104 Gloss. V 262, 61). Acc. trag. 631 Cic. leg. 2, 45 (Plat. leg. p. 956 A) Lvcr. 2, 326 (Verg. georg. 2, 282) Lvcr. 5, 1289 Verg. Aen. 2, 734. 7, 526. 7, 804 (11, 433). 8, 593 (Cvrt. 3, 3, 26). 9, 806. 10, 868 aere caput fulgens *i. galea* (Prop. 3, 4, 12 Ov. met. 8, 32 Sil. 1, 401. 5, 132. 5, 296. 8, 375. 10, 236 Homer. 570 Stat. Theb. 8, 709 Sidon. carm. 15, 4). Ov. epist. 12, 43 Cvrt. 3, 2, 7. Val. Fl. 2, 389 fragor ... aeris (*cf.* Verg. georg. 3, 83). 6, 197 aere citato *i. ense.* 6, 342. 6, 525.

3 *tabulae aereae:* Cic. Cat. 3, 19 legum aera (Phil. 1, 16. 1, 26. 3, 30 epist. 12, 1 div. 2, 47 Liv. 3, 57, 10 Tac. hist. 4, 40 Svet. Iul. 28 Sidon. epist. 5, 3, 4). Ov. met. 1, 92 Sen. contr. 10, 2, 19. Sen. benef. 4, 38, 2 *constitutionem* in aes incidissem (Plin. nat. 34, 99). Epist. Vesp. Corp. II 1423 Tac. ann. 3, 63. 4, 43. 11, 14. 12, 53 Plin. epist. 8, 6, 13 *ibid.* 14 paneg. 75. Front. grom. p. 46 *mensor* habet aes *i. formam* (Hyg. grom. p. 125 Sic. Flacc. grom. p. 162 Hyg. lim. grom. p. 198 p. 202. *cf. Rudorff, grom. Inst. p. 405*). Corp. X 476. XI 5170 Clavd. 17, 27 Isid. orig. 16, 20, 1.

4 *vasa, sim.:* Pavl. Fest. 27 aeribus pluraliter ab aere id est aeramento Cato dixit. Hor. sat. 2, 3, 21 carm. 4, 8, 2. Ov. am. 1, 8, 51 aera nitent usu. met. 4, 505 coxerat aere cavo (7, 317). 13, 700 Sen. nat. 1, 17, 6 Lvcan. 6, 427.

5 *statuae, sim.:* Verg. georg. 1, 480 aera ... sudant (Stat. silv. 4, 6, 74). Aen. 6, 847 spirantia ... aera (Carm. poet. min. V 50, 28, 2 Hier. epist. 117, 7). Hor. sat. 1, 4, 28 carm. 3, 30, 1 epist. 1, 6, 17. 2, 1, 240 duceret aera. Ov. trist. 5, 1, 53 Perilleo ... in aere (Ib. 437 Pont. 3, 6, 42 Pers. 3, 39). Val. Max. 2, 10 ext. 1 Sen. dial. 11, 11, 3 Petron. 88 Plin. nat. 34, 12. 35, 6 Stat. Theb. 2, 216. 6, 272 *Herculem* in aere (Mart. 9, 43, 2 Apvl. met. 3, 11 Tert. testim. 2 Clavd. 24, 11 Cassiod. var. 6, 7, 7). silv. 3, 1, 95. 4, 6, 26. 4, 6, 85. 5, 1, 232 Mart. 3, 19, 5 Tac. ann. 3, 53 Apvl. flor. p. 51 Oud. Paneg. 12, 44 Clavd. 1, 18 Svlp. Sev. chron. 2, 8, 5 Sidon. carm. 5, 48. 8, 8 Sedvl. carm. pasch. 1, 47. *cf. p. 1073, 24 sqq.*

6 *aliae res aereae:* Caes. Gall. 4, 31, 2 *aes navium* (Verg. Aen. 11, 329 Cvrt. 10, 1, 19 Tac. hist. 3, 47). civ. 3, 103, 1 ad militarem usum. Verg. ecl. 5, 90. georg. 3, 29 navali ... aere *i. rostris* (Aen. 10, 214 Paneg. Mess. 173 Lvcan. 3, 656 Val. Fl. 1, 688 Plin. nat. 32, 3). Aen. 1, 449 nexae ... aere trabes. 6, 591. 12, 210. Ov. rem. 210 aera recurva *i. hamuli* (met. 8, 856 fast. 6, 240 Pont. 2, 7, 10 Clavd. carm. min. 49, 12). fast. 6, 261 aere ... tecta. Liv. 26, 47, 9 Manil. 5, 92. Mart. 1, 26, 4 aera *i. tesserae vinariae.* Tac. hist. 5, 6. *nota* Corp. XII 1377 aed(ilis) ... ex multis et aere fracto. *'aes fractum pro mensuris ponderibusve iniquis, quorum frangendorum ius aedilibus municipalibus fuisse notum est, dictum videtur' Hirschfeld. cf. Mommsen, Staatsrecht II³ p. 499, 3.*

III Isid. orig. 16, 18, 13 **signatum** ... quod in nummis est. *de discrimine inter emptionem et permutationem intercedente cf.* Pavl. dig. 18, 1, 1, 1. Fest. 237 ante aes ... signatum ... poena gravissima erat duarum ovium et XXX bovum (*ibid.* 202. 213). *aes pensum:* Serv. auct. Aen. 2, 229 cum adhuc rudi aere pecunia ponderaretur. Varro ling. 5, 163 aes raudus dictum (Liv. 26, 11, 9 Fest. 265. 275 Val. Max. 5, 6, 3). 5, 183 ab ... aere pendendo dispensator (Fest. 72). Fest. 208 aere gravi cum uterentur Romani, penso eo, non numerato debitum solvebant (243). Plin. nat. 33, 42—43. *nota:* Gaivs inst. 1, 122 aes et libra adhibetur quia olim aereis tantum nummis utebantur ... eorumque nummorum vis et potestas non in numero erat, sed in pondere. Varro ling. 7, 105 quae per aes et libram fiant. Cic. leg. 2, 51 per aes et libram heredes testamenti (2, 53 Gaivs inst. 2, 102—104 Gell. 15, 27, 3 Vlp. frg. 20, 9). Hor. epist. 2, 2, 158 libra mercatus et aere. Ov. Pont. 4, 15, 42 Liv. 6, 14, 5. Pavl. Fest. 165 nexum est ... quodcumque per aes et libram geritur. Gaivs inst. 1, 119 *de mancipatione.* 3, 167. 3, 173—174 *de solutione imaginaria. cf.* as 1. *aeris signati inventio:* Varro rust. 2, 1, 9 aes antiquissimum quod est flatum, pecore est notatum. Plin. nat. 18, 12 Servius rex ovium boumque effigie primum aes signavit (33, 43). Macr. sat. 1, 7, 22 Anon. de mach. bell. 1 sequentior aetas ... aes validum ipso pondere pretiosius figuravit. Liv. 4, 60, 6 nondum argentum signatum (Plin. nat. 33, 44 Gaivs inst. 1, 122 Isid. orig. 16, 18, 5). *varia de re monetali:* Corp. I 1² p. 200 n. 33 III vir a(ere) a(rgento) a(uro) f(lando) f(eriundo) (Cic. epist. 7, 13, 2 Corp. XIV 3608. III 6076 *verba perscripta.* VI 32412 Pomp. dig. 1, 2, 2, 30. *in nummis passim. cf. Mommsen, Staatsrecht II 1³ p. 601 sq.*). Inscr. numm. Babelon I p. 75 nr. 222 *al.* L. P. D. A. P. (lex Papiria de aere publico). Varro ling. 5, 169 pecuniae signatae vocabula sunt aeris ... haec: as ab aere ... as erat libra pondus. deinde ab numero reliquum dictum usque ad centussis ... quo maius aeris proprium vocabulum non est .... aeris minima pars sextula. 5, 173 denarii ... denos aeris valebant (Vitr. 3, 1, 7). 5, 183 ab aere aerarium. 9, 81. Cic. leg. 3, 6 aes argentum aurumve publice signanto. Liv. 26, 36, 5 aeris signati (26, 36, 8. 34, 6, 14). Pavl. Fest. 2 aerarii tribuni a tribuendo aere (Plin nat. 33, 31). 54 assibus qui erant breves nummi ex aere. Petron. 56 nummularius qui per argentum aes videt. Plin. nat. 33, 46 octavam partem aeris argento miscuit (33, 132 Vlp. dig. 48, 13, 1 Vopisc. Tac. 9, 3). 34, 4 *Cordubense* aurichalci bonitatem imitatur in sestertiis dupondiariisque, Cyprio suo assibus contentis. Qvint. inst. 11, 3, 31 aera tinnitu dinoscimus. Epiphan. de mensur. 37. Fronto p. 140 N. aes adulterinum. Cod. Iust. 1, 52, 1 magistro aeris. *nota:* Pavl. Fest. 98 grave aes dictum a pondere quia deni asses, singuli pondo libras, efficiebant denarium .... sed bello Punico secundo populus Romanus pressus aere alieno ex singulis assibus librariis senos fecit qui tantundem ut illi valerent (347 Plin. nat. **33, 42**). Liv. 4, 41, 10 decem milibus aeris gravis (4, 45, 2. 5, 12, 1. 5, 29, 7. 5, 32, 9. 10, 46, 4. 10, 46, 12. 10, 46, 14. 22, 33, 3. 32, 26, 14. Fest. 217. 237 Sen. nat. 1, 17, 8 dial. 11, 12, 6). Pavl. Fest. 64 contrarium aes grave aes.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *nummi* **cuprei:** *ubi pone nomen numerale genetivus* aeris *legitur, asses intellege, cf. Hultsch, Metrologie² p. 297. post adverbium numerale subaudi* centena milia assium *ut* CIC. rep. 3,17 LIV. 24,11,8 VOPISC. quatt. tyr. 15,8 (*cf.* PLIN. nat. 33,133). *sed nota* LIV. 43,8,9 decies centum milium aeris. *etiam ipse as vel pars eius* aes *vocatur, cf.* VARRO ling. 9,83 pro assibus non numquam aes dicebant antiqui. PETRON. 58 partes centum dico ad aes. MART. 12, 76,1 modius datur aere quaterno. IVV. 2,152 aere lavantur. COLVMN. ROSTR. Corp. VI 1300 *opp.* argentum (LEX Furf. Corp. IX 3513 emptum . . . aere aut argento. VARRO ling. 10,38 LVCR. 2,626. SALL. Cat. 33,2 argentum aere solutum. LIV. 10,46,5. 24,47,14. 26,35,6. 33,23,7. 33,23,9 VAL. MAX. 4,3,6. COLVM. 8,8,10 gravi aere et argento. SIL. 11,263). VARRO ling. 5,180 *de aere sacramenti* (FEST. 344. 347 GAIVS inst. 4,14—16). CIC. Q. Rosc. 28 merere . . . duodecim aeris. rep. 2,40 *de censu* (LIV. 1,43,1. 24,11,7 FEST. 113 GAIVS inst. 2,274). HOR. sat. 1,6,75 octonis . . . aeris (CORP. XI 4815). epist. 1,7,23 aera (ars 345 PROP. 4,5,50. 4,11,7 OV. fast. 4,769 MART. 1,76,13. 7,16,1. 9,8,4. 11,27,12 IVV. 6,125. 7,217 TERT. apol. 6 VVLG. Luc. 21,2). LIV. 1,43,9 bina milia aeris . . . penderent. 7,16,9 decem milibus aeris . . . damnatus (AVG. civ. 2,17). 10,31,4 redempti . . . aeris trecentis decem. 28,9,16 *opp.* sestertius (*ut* PETRON. 58). 29,15,9 milia aeris (39,7,5. 39,44,2. 42,6,11. 42,19,6. 43,5,8 FEST. 202 VAL. MAX. 4,4,10 GAIVS inst. 2,225). 31,4,6 quaternis aeris. 33,23,7. 39,44,3 decem milibus aeris . . . venissent. 43,4,7 locasse. SEN. dial. 2,12,2 aeris minuti (IVV. 6,546 VVLG. Luc. 21,2 HIER. epist. 14,8). 5,33,3 pugnum aeris. ASCON. Pis. p. 9 B. senis aeris ac trientibus. PLIN. nat. 14,95 octonis aeris . . . venderet. 17,7. 33,138 sextantes aeris. LEX met. Vip. Corp. II suppl. 5181 aeris semisses . . . aeris asses. MAECIAN. distrib. 63 excurrentis aeris. GELL. 2,42,2 APVL. met. 6,18. VOPISC. Aur. 9,7 aureos . . . argenteos . . . aeris denarios. LAMPR. Hel. 22,3 centum folles aeris (*cf.* GLOSS. II 472,44 φόλλις aes. *Hultsch, Metrologie² p. 341*).

2 *pecunia* **in universum:** GLOSS. II 244,6 ἀργύριον . . . aes. VLP. dig. 50,16,159 etiam aureos **nummos** aes dicimus. PLAVT. Asin. 201 Aul. 376. 520 datur aes (Poen. 24 HOR. ars 21 LIV. 10,30,10 ASCON. Mil. p. 36 B. MART. 1,76,4. 4,72,3 GELL. 9,2,1). TER. Phorm. 511 aere emptam (LIV. 26,35,5 parvo. SEN. epist. 115,8). VARRO rust. 3,14,5 bolum . . . aeris. Men. 329 ap. Non. 77 CAT. 10,8. CIC. rep. 6,2 aere congesto. SALL. Iug. 31,11 servi aere parati (HOR. sat. 2, 3,129). VERG. ecl. 1,35 gravis aere . . . dextra (cat. 2,13 MORET. 80 COLVM. 10,310). 59 providus aeris. HOR. sat. 1,3,86 debitor (MANIL. 5,320). 1,5,13 aes exigitur. 2,5,22 aeris . . . acervos (epist. 1,2,47 *syn.* aurum). epist. 1,6,39. ars 164 prodigus aeris. OV. ars 3,166. LIV. 4,36,2 erogandi aeris. 6,4,2 *aes* redactum (8,20,8. 10,46,5). 8,14,6 aere persoluto. FEST. 189. VAL. MAX. 5,2,3 aes contulit (SEN. dial. 11,12,5 SVET. Aug. 59 CORP. XI 6481. III 5659. XI 4582. 5054. 5395. 6356. 6360 HIST. Apoll. 32). CARM. epigr. 36. COLVM. 7,9,4 aere mutandus. 8,16,5 grandi. 9,8,1 aere parta. 12,26,2 PETRON. 14. 119,52 usus . . . aeris. 140 sonantes aere sacellos (MART. 1,76,13 HIER. epist. 45,2). PLIN. nat. 7,102 fisco aeris. MART. 5,16,8 vario . . . aere. 6,27,6 IVV. 6,235. 7,61 aeris inops. 11,39 aere paterno. FRONTO p. 38 N. minimo (RESCR. Vlp. dig. 34,1,3). VENVL. (*e lege Iulia*) dig. 48,11,6,2 aes accipiat. GELL. 5,2,2 hoc . . . aeris nostri summa est sestertia *tot*. APVL. met. 9,7 aes de malo habere (*proverbialiter*). CYPR. GALL. lev. 244 aera . . . commissa. 259 AMM. 28,4, 32. 29,2,7 merebat aes conlaticium grave. 30,4,21 aere . . . mercati. AMBR. Cain et Ab. 1,5,21 p. 357 aeris libidine. VVLG. I reg. 17,5 siclorum aeris. Marc. 6,8 in zona aes (HIER. epist. 123,15). HIER. in Ier. (Migne 24, 777 B) 15,10 mea aera susciperet. MARC. COM. chron. I 84,12. SIDON. carm. 5,124 publica aera. AGGEN. grom. p. 14 aes commodi. GLOSS. V 45,18 aere vitam ducit ac manu. GLOSS. V 638,8 **aera** numeri nota (NON. 74). PLAVT. Truc. 72 aera perscribantur usuraria. LVCIL. 738 perversa aera summa est subducta inprobe. CIC. ap. Non. 193 soles . . . si aera singula probasti summam . . . non probare. APVL. Socr. p. 170 Oud. cotidiana eorum aera dispungas *in rationibus*. AMBR. Iac. 1,4,13 p. 13 peccati aera (2,5,23 Ios. 5,25 p. 90). HIER. epist. 22,24 aera numerantur. EPAPHR. 17 Cantor, Röm. Agrim. p. 210 huic adicio ipsa aera (*i. numerum qui lateris mensuram indicat*). *ibid.* 18—24 *passim.* **tropice:** α CIC. epist. 13,62 te in meo aere esse. 15,14,1. SYMM. epist. 1,37,2 in meo aere duco. 3,14. 3,43,1. 5,49 pro magno aere censeri. 8,16 SIDON. epist. 5,9,1. β *i. q. pretium*: SEN. epist. 87,17 virtus . . . suo aere censetur. GELL. 18,5,6 si magistrum . . . habuisset alicuius aeris. γ *i. q. lucrum*: SEN. epist. 88,1 quod ad aes exit. COLVM. 9,16,1 cerae fructus quamvis aeris exigui.

3 *certa aera:* **a** *stips*: PAVL. FEST. 108 inpensam stipem, aes sacrum quod nondum erat pensum. OV. fast. 1,220 *de stipe Iani* (1,221. 1,229. 1,239). 4,351 *Magnae Matris* (Pont. 1,1,40). VARRO ling. 5,182 aes quoque stipem dicebant. SEN. benef. 4,29,2 stipem aeris abiecti. VLP. dig. 50,16,27,1 per stipes id est modica aera. **b** aes confessum: GELL. 15,13,11 'confessi' autem 'aeris' de quo facta confessio est in XII tabulis scriptum est his verbis: aeris confessi rebusque iure iudicatis triginta dies iusti sunto. 20,1,45. *cf. Kubitschek, PW. I p. 682.* **c** aes multaticum: LEX XII tab. Gell. 20,1,12 si iniuria⟨m⟩ alteri faxsit viginti quinque aeris poena sunto. CORP. I 181 quaistores aire moltaticod dederont. LIV. 10,31,9 ex quo multaticio aere Veneris aedem . . . faciendam curavit. VAL. MAX. 2,9,1 aera poenae. CORP. XIV 3678 aediles aere multatico. **d** aes Martium: CORP. I 1148 praitores aere Martio emerut (*sic*) *i. pecunia ex praeda redacta.* **e** aes militare: GAIVS inst. 4,27 dicebatur autem ea pecunia quae stipendii nomine dabatur aes militare. PLAVT. Aul. 526 miles aes petit. Poen. 1286 aere militari. VARRO ling. 5,181 quibus attributa erat pecunia ut militi reddant tribuni aerarii dicti. id quod attributum erat aes militare. VARRO ap. Non. 532 cui datum non esset propter ignominiam, aere dirutus (CIC. Verr. 6,33 PAVL. FEST. 69 SIDON. carm. 7,350). Gell. 6,10,2. Non. 344 aes militare merebat (OV. am. 1,9,44 *in imagine*. 1,10,20 LVCAN. 10,409 IVV. 16,55). LIV. 5,2,3 aera militibus . . . constituta (5,3,4. 5,10,6). 5,4,3. 5,4,7 annua aera. 5,7,12 aera procedere (VAL. MAX. 2,7,15 FRONTIN. strat. 4,1,22). 5,10,9. 5,12,7. FEST. 285 resignatum aes dicitur militi, cum . . . in tabulas refertur. PLIN. nat. 34,1. FRONTIN. strat. 4,1,46 aera reciderentur. *aera metonymicos anni militia peracti*: LEX repet. 77 Corp. I 198 aera stipendiaque omnia eis merita sunto. LEX Vrs. 1,5,3 Corp. II 5439 aeraque (eaque *aes*) militaria ei omnia merita sunto. CORP. II 2425 an(norum) *tot* aer(um) *tot* (II 2583. 2984. 4157. suppl. 5265 aerorum. III 4486. 4577. V 932. 939. 948. VII 184. XIII 1383 aerorum. INSCR. Rhen. Brambach 118. 946. 1212 aerorum. CARM. epigr. 373. 1005). *nota exempla pleraque huius usus Hispaniam suggerere. hinc ducta dictio tropica de aleatoribus*: CIC. Verr. 6,33 cognoscentur enim omnia istius aera illa vetera. PS. CYPR. aleat. 6 manus . . . armigera . . . quae sordidissimis aeris (*de forma cf. p. 1071, 48*) totam substantiam perdit. *ibid.* 10 (*fallitur Hartel in ind.*). **f** aes equestre, aes hordiarium: GAIVS inst. 4,27 *pecunia* ex qua equus emendus erat . . . dicebatur aes equestre . . . ex qua hordeum equis erat conparandum . . . aes hordiarium. CATO Prisc. gramm. II 318 aerum equestrium . . . aeribus equestribus. LIV. 1,43,9. 5,7,12 equiti certus numerus aeris est adsignatus. 7,41,8 de stipendio equitum . . . aera demerentur. PAVL. FEST. 81. 102 hordiarium aes quod pro hordeo equiti Romano dabatur. 108. 221 pararium aes appellabatur id quod equitibus duplex pro binis equis dabatur. FRONTIN. strat. 4,1,22 ne eis (*equitibus*) praeterita aera procederent. *cf. Kubitschek, PW. I 682.* **g** aes curionium: PAVL. FEST. 49 curionium aes dicebatur quod dabatur curioni ob sacerdotium curionatus. **h** *alia notabilia*: PAVL. FEST. 65 capitarium aes (*cf. Kubitschek, PW. I 681*). 119 lucar appellatur aes quod ex lucis captatur. 210 piscatorium aes vetusto more appellatur quod in monte Albano datur pro piscibus. 333 scripturarius ager publicus appellatur in quo ut pecora pascantur certum aes est. 360 taurium aes. 371 vectigal aes appellatur quod ob tributum . . . populo debetur. 379 uxorium pependisse dicitur qui quod uxorem non habuerit res populo dedit. GELL. 18,13,4 hoc aere conlecto quasi manuario (*cf. Kubitschek, PW. I 686*). LEX Vrs. 2,3,25 Corp. II 5439 aes apparitorium.

4 aes **alienum:** GLOSS. II 266,25 δάνειον . . . aes alienum. II 478,23 χρέος . . . aes alienum. IV 474,13 aes ⟨alienum⟩ pecunia feneraticia. V 344,34 aes alienum debitum. VLP. dig. 50,16, 213,1 aes alienum est quod nos aliis debemus, aes suum est quod alii nobis debent. *nota*: VLP. dig. 23,3,5,10 suum aes alienum. IAV. dig. 24,1,50. *ibid.* 40,7,39,1 meum. SEN. benef. 5,14,4 aes alienum habere dicitur et qui aureos debet et qui corium forma publica percussum. PLIN. nat. 33,133. PLAVT. Cas. 23. Curc. 372 quantum aeris mihi sit quantumque alieni siet (CIC. Att. 7,3,7 SALL. Cat. 16,4). Stich. 203. LVCIL. 736 summam sumptus . . . atque aeris alieni (CIC. Cael. 43. 44 LIV. 6,27,6). CATO nep. Prisc. gramm. II 90, 14 ex aere alieno . . . discordiam. CIC. part. 112. Verr. 5,11 in aere alieno nullo esse (*cf.* HOR. epist. 2,2,12). 5,28 aes alienum . . . cresceret (NEP. Att. 2,5). Cat. 2,8 oppressus aere alieno (Font. 11 SALL. Cat. 40,1 SEN. dial. 11,10,9). 2,20. 2,21. S. Rosc. 39 aeris alieni magnitudo (CAES. civ. 1,4,2 ASCON. Mil. p. 54. Corn. p. 84 B. TAC. ann. 3,40 SVET. Iul. 13 Otho 5 IAV. dig. 38,2,36). Sull. 56 aes alienum . . . dissolutum (Phil. 2,46 off. 2,84 PLIN. nat. 36,21) Sest. 18. Font. 2 aeris alieni rationem (VLP. dig. 28,5,35,2). Phil. 2,36 *coni.* egestas (2,50 Sest. 38). 2,78. 11,13. off. 2,56 aes alienum suscipiunt (GAIVS inst. 1,192 POMP. dig. 16,1,32). or. frg. A XIII 10 M. cumulum aeris alieni (VLP. dig. 36,1,4). epist. 5,6,2 tantum habere aeris alieni (Verr. 5,11 SEN. benef. 2,7,2 SCAEV. dig. 10,2,39,5). 7,3,2. 7,23,2. 8,14,4. 11,10,5 15,4,2 civitates . . . aere alieno liberavi (Phil. 2,35 Att. 6,2,4. 14,18,1 SALL. Cat. 40,4 IVL. dig. 10,3,25). Att. 6,1,15. 6,1,21 in aes alienum erogari. 7,3,5 aere alieno premantur (Cat. 2,19 CAES. Gall. 6,13,2). 13,42,1. 13,46,4. ad Q. fr. 1,1,25 aes alienum . . . contrahi (Sull. 58 Cat. 2,4 BELL. Alex. 49,1 LIV. 35,7,4 SEN. rem. fort. 2,5 CVRT. 10, 2,9 ASCON. Scaur. p. 18 B. PS. QVINT. decl. 9,2 VLP. dig. 2,11,11). ad Brut. 1,6,3 donatum aes alienum. LABER. com. 1 PVBLIL. A 11. CAES. civ. 3,22,1 ex aere alieno laborare (SVET. Aug. 47). 3,32,5. BELL. Alex. 49,1 aes alienum . . . exsolvere (SEN. benef. 6,19,5 PLIN. epist. 3,11,2 PAVL. dig. 5,3,53 SCAEV. dig. 32,34,2). SALL. Cat. 14,2 alienum aes grande conflaverat (24,3). 20,13 *coni.* inopia. 35,3 aes

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alienum ... solvere (SEN. contr. exc. 6, 1 VAL. MAX. 6, 2, 11 SEN. epist. 36, 5. 81, 9. QVINT. decl. 336 p. 322 *passim.* SVET. Tib. 48 GAIVS dig. 30, 69, 2 PAPIN. dig. 49, 17, 17 DIG. *passim*). LIV. 2, 23, 1 nexos ob aes alienum (8, 28, 2 VAL. MAX. 6, 1, 9). 2, 23, 5 aes alienum fecisse (SEN. contr. 2, 1, 14 MAECIAN. dig. 49, 17, 18, 5). 2, 29, 8. 6, 11, 9 aeris alieni ... vis (6, 35, 1. 7, 21, 8. 42, 5, 7). 6, 14, 12 exsolvi plebem aere alieno (37, 54, 10). 6, 27, 3 *et* 8. 6, 35, 4. 7, 21, 5 solutionem alieni aeris (7, 22, 6. 7, 27, 3). 7, 22, 2 levati aeris alieni (42, 5, 9). VAL. MAX. 2, 2, 8 aes alienum ... persolutum. 9, 1, 6. 9, 3, 6 aeri alieno suo succurreretur. SEN. mon. 84. epist. 19, 11 *epith.* leve *et* grave (CVRT. 10, 2, 9 POMP. dig. 28, 5, 23, 3 VLP. dig. 4, 4, 11, 5). CVRT. 10, 2, 25 aes alienum luissem. PLIN. nat. 7, 119. 7, 127. 35, 127 propter aes alienum (VLP. dig. 27, 9, 5, 10 IVL. dig. 30, 92 IAV. dig. 42, 5, 28). 36, 104 *tot* aeris alieni debuisse (PAPIN. dig. 35, 2, 11, 5). S. C. Maced. dig. 14, 6, 1 pr. QVINT. decl. 257 p. 51. 273 p. 118 detracto aere alieno omni (VLP. dig. 37, 9, 9). 273 p. 119. 336 p. 321 aeri alieno satisfaceret (VLP. dig. 27, 9, 5, 9). 336 p. 322 onera aeris alieni (VLP. dig. 10, 2, 20, 3 CLEM. dig. 31, 53 SIDON. epist. 1, 7, 3). 336 p. 323. 336 p. 325. PLIN. epist. 9, 37, 2 minuendi aeris alieni. SVET. Iul. 42. 54. GAIVS inst. 3, 84 hereditarium aes alienum. VLP. dig. 5, 2, 8, 9 deducto aere alieno (DIG. *passim*). 29, 2, 6 aeri alieno ... obligaretur (29, 2, 8. PAPIN. dig. 17, 2, 82 aere. IAV. dig. 46, 1, 20. GAIVS dig. 29, 1, 17, 1 aeri *Mommsen*, aere *cod.*). VLP. dig. 36, 1, 17, 3 aeris alieni ... minutionem. SCAEV. dig. 40, 5, 41, 1 aere alieno liberato. PAVL. dig. 49, 14, 45, 2 pudore aeris alieni. HIER. epist. 108, 30 derelictum magnum aes alienum. AVG. civ. 22, 20 p. 601. *nota* SALL. Iug. 96, 2 aes mutuum reddere. OV. rem. 562 aeris mutua summa sui. CIC. Att. 2, 1, 11 me ... aere ... circumforaneo obruerunt. *in imagine*: CIC. top. 1, 5 admonitus huius aeris alieni. SEN. benef. 2, 35, 3 illum in aere alieno relinquimus gratias relaturum. epist. 23, 9. 29, 10. 81, 17 maximo aere alieno accepti beneficii. 119, 1. *Bickel.*

Aesabia, -ae *cogn. mul.* CORP. VIII 5082 (*Thubursici Numidarum*) Postumia Aesabia. *latetne* Eusebia?

Aesacos (-us), -ī, *Αἴσακος, Priami filius.* OV. met. 11, 791 furit Aesacos inque profundum pronus abit. 11, 762 Aesacon umbrosa furtim peperisse sub Ida fertur Alexirhoë. 12, 1 nescius adsumptis Priamus pater Aesacon alis vivere lugebat. SERV. auct. Aen. 4, 254 Aesacus ... nympha Alexirhoë editus. SERV. Aen. 5, 128 Aesacus Priami filius fuit (MYTHOGR. 2, 176). *cf. Knaack, PW. I 1046.* *Diehl.*

Aesae *cf.* Aesis.

aesalōn (-ōnis *m.*), *αἰσάλων.* PLIN. nat. 10, 205 aesalon vocatur parva avis, ova corvi frangens. *v. quae sequuntur.* *V.*

aesar. SVET. Aug. 97 quod aesar ... Etrusca lingua deus vocaretur. *cf.* HESYCH. *αἰσοὶ θεοὶ ὑπὸ Τυρρηνῶν. sed v. volsc.* esaristrom (*Zvet. inf. 47*) *i. sacrificium, marruc.* aisos *i. dis al., cognata* Aesar, Aeserius, Aesernia *al. cf. Bücheler, lex. It. s. v.* ais-.

1. Aesar, -is *et* **Aesarus,** -ī *fl. in Bruttiis, nunc Esaro, cf. Hülsen, PW. I 1047.* OV. met. 15, 23 lapidosas Aesaris undas. AVIEN. orb. terr. 517 inde Croton priscis attollit moenia muris, Aesarus (Esarus *cod. Ambros.*) hic amnis salsa convertitur unda. PRISC. perieg. 363 quam (*Crotonem*) pulcher gratam praeterfluit Aesarus urbem. *Αἴσαρος Graeci, ἐπ' Αἰσάροιο Theocr. 4, 17.* *cf.* aesar, Aesernia, Aesis. *adi.* **Aesareus.** OV. met. 15, 54 invenit Aesarei fatalia fluminis ora. *Otto.*

2. Aesar *opp. Aegypti.* PLIN. nat. 6, 191 Aesar (caesar *Paris. E*, desar *rell.*), oppidum Aegyptiorum. *paulo post* Bion autem Sapen vocat, quod ille (*i. Aristocreon*) Aesar, et (asserit *Paris. E*, sesar et *rell.*) ipso nomine advenas ait significari.

Aesarius, -ī *nom. vir.* (*germ.?*). VEN. FORT. vita Germ. 31 Sabarici famulus Aesarius nomine. 32.

Aesaronēnsēs, *Ptolemaeo* 3, 3, 6 *Αἰσαρωνήνσιοι* (*unus liber Λισαρ-*). *gens Sardiniae. cf. Müller ad l.: nunc* Ozieri *an* Lussurgin?

Aesarus *v.* Aesar.

Aeschinus, -ī, **Aeschinēs,** -is, *Αἰσχίνης, nom. serv. et cogn.* *ad declinationem: ad secundam declinant* PLAVT. TER. CAECIL. (*cf. 4*). INSCR. (*praeter paucas. v. l. 70 sqq. et 74*). *ad primam* CHAR. gramm. I 41, 7 sin autem in graeco genetivo *ου* habuerint, ... faciunt latine genetivum per 'ae', ut Aeschines Aeschinae. CORP. VI 21445 M. Lollio Aeschine. *ad tertiam inde a* CIC. *omnes scriptores*: *nomin.*: Aeschines *saepe apud auctores. adde* CORP. VI 7483 (*e columb.*) M. Terentius M. l. Aeschines. VIII 1689 (*Siccae Veneriae*) Ti. Claudius Aeschines f. III 2257 (*Salonis*) P. Caetennius P. l. Aeschines. *gen.*: CIC. Brut. 292 *et* opt. gen. 14 Aeschini (*at altero loco* HIER. epist. 57, 5 -is). *idem* IVL. VAL. 2, 9 *et* 18. QVINT. inst. 10, 1, 22 Aeschinis (PLIN. epist. 2, 3, 10. CORP. XIV 4011 *Ficuleiae*. VIII 9346 *Caesareae Maurorum, sed idem* 9344 Aeschinus Iu⟨b⟩ae regis l.). *dat.*: CIC. orat. 26 Aeschini (opt. gen. 21 QVINT. inst. 4, 4, 5). *acc.*: Aeschinem: CIC. inv. 1, 51 orat. 111 opt. gen. 23 QVINT. inst. 5, 11, 27 PS. TERT. catal. haer. 7 MART. CAP. 5, 432. Aeschinen: QVINT. inst. 2, 17, 12. 4, 1, 66 PLIN. epist. 1, 20, 4. 4, 5, 1 VICTORIN. rhet. p. 240, 40. *abl.* Aeschine: CIC. de orat. 3, 213 Brut. 290 TAC. dial. 15. PLIN. nat. ind. auctorum 28. QVINT. inst. 6, 1, 20 PLIN. epist. 9, 26, 9. *ad orthographiam*: CIC. Tusc. 3, 63 aescinnes *codd.* Aescinus INSCR. *saepe; vetustissimum exemplum*: CORP. I 724 (*in tessera consulari a. u. c. 685*). *cf. l. 44 sqq.* CORP. XIV 4011 (*Ficuleiae*) Eschinus Aug. l. ab codicillis. CORP. VI 12806 Sex. Aveio Longinae l. Schino (*contrarium evenit ex. gr.* 28512 Aestercorie *pro* Stercorie), *nisi tamen σχῖνος est.* CORP. XI 3841 C. Varius C. l. Aeschimus. **1** *apud scriptores Graeci varii, orator Atheniensis inde a* CIC. *passim laudatur, imprimis a* CIC. QVINT. PLIN. epist. IVL. VAL. CIC. rep. 4, 13 Atheniensis vir eloquentissimus (AVG. civ. 2, 11). PLIN. nat. 7, 110 summus orator. CIC. opt. gen. 17 gladiatorum par nobilissimum ... Aeschines, tamquam Aeserninus, ut ait Lucilius, non spurcus homo, sed acer et doctus, quom Pacideiano hic componitur, optimus longe post homines natos. GELL. 18, 3, 1 vel acerrimus prudentissimusque oratorum. IVL. VAL. 2, 3 orator. QVINT. inst. 10, 1, 77 plenior Aeschines et magis fusus et grandiori similis, quo minus strictus est; carnis tamen plus habet, minus lacertorum. 2, 17, 12 Demaden remigem et Aeschinen hypocriten oratores fuisse. CIC. de orat. 3, 28 sonitum Aeschines ... habuit. orat. 110 nihil lenitate Aeschini *cedit.* *adde*: VAL. MAX. 8, 10 ext. 1 TAC. dial. 25 AMM. 30, 4, 5 HIER. epist. 53, 2 AVG. Cresc. 2, 2 SIDON. epist. 4, 3, 6 IVL. VICT. rhet. p. 389, 23. 443, 14. *num ab hoc oratore et adversario Ctesiphonte appellati sunt adulescentes in* TER. Ad. Aeschinus *et* Ctesiphon? *cf. senex Demea cum oratore graeco eiusdem aevi Demade Demeae filio.* PAVL. NOL. epist. 7, 3 VICTORIN. rhet. p. 261, 17. *alii*: PLAVT. Pseud. 757 trapezitam Aeschinum. CIC. inv. 1, 51 Socraticum (Brut. 292 SEN. benef. 1, 8 QVINT. inst. 5, 11, 27. FRONTO p. 115, 23 N. *in margine.* VICTORIN. rhet. p. 240, 33 *sqq.* PRISC. gramm. III *saepius, litteris graecis*). CIC. Brut. 325 Milesius (SEN. contr. 1, 8, 11 *et* 16). CIC. de orat. 1, 45 *Academicus.* PLIN. nat. 28, 44 Atheniensis *medicus* (ind. auctorum 28). PS. TERT. catal. haer. 7 *haereticus.* **2** *e titulis praeter citatos addo*: Aeschinus: CORP. VI 2350 Aeschinus scaeva publicus. 11180 *servus* (X 1582 *Puteolis, p. Chr. 1.* 4636 *Calibus*). 23210/11 Aeschino l. CORP. VI 11041 C. Iulí C. l. Aeschiní (11042). 18991 Gn. Geminius Gn. l. Aeschinus. 23921 M. Perelius M. l. Aeschinus. 27779 ⟨P.⟩ Turpilius P. l. Aeschinus. XIV 3033 (*Praeneste*) Q. Marci Q. l. Aeschini. 3979 (*Nomenti*) L.⟩ Ogulni L. l. Aeschi⟨ni. L. O⟩gulnius Aeschini l. Philea ... ⟨L. O⟩gulnio L. l. Aeschin⟨o?. *cf.* 3980. IX 375 ...⟩sius L. l. Aeschinus. 2290 (*Telesiae*) L. Manlio L. l. Aeschino. 4919 L ...⟩ Herennio L. l. Aeschino Long. L. Herennio L. l. Socrati. X 5689 Q. Pomponius (mulieris) l. Aeschinus. CORP. VI 5000 M. Perperna Aeschinus (5001). 26384 M. Servilius Aeschinus. *cf.* 3502 tr. ⟨mil.⟩. XIII 2277 (*Lugud.*) M. Staius Aeschinus. Aeschin(us) *potius quam* Aeschin(es): CORP. VI 31743 L. Pomponius Aeschin. 17246 M. Eppius M. l. Aeschin. 35280 C. Rubrius C. l. Aeschín(us). IX 4095 (*Carsiolis*) Volesedius T. ⟨f.⟩ Aeschin. X 5720 (*Sorae*). V 8982 (*Aquileiae*). Aescinus: CORP. IX 4554 (*Nursiae*) Aescinus l. XI 6700, 11 (*in vase Arretino*) Aesci⟨.... XV 5498 (*sign. vas. Arret.*) Aescn. Rasini. CORP. VI 6746 (*e columb.*) L. Gelli L. l. Aescini. 10358 M. Aemilius M. l. Aescinus. 15864 L. Cluius L. l. Aescinus. 34695 C. Caecilius C. l. Aescinus. X 4335 (*Capuae*) N. Seius N. l. Aesci⟨.... XII 5012 (*Narbone*) ⟨P.⟩ Novanus P. l. Aescinu⟨s⟩. CORP. IX 3944 (*Alba Fucenti*) L. Nonio Aescino sevir(o). XII 87 (*in Alpibus Cottiis*) M. Ba⟨e⟩b. Aescino. **3** *comoediae titulus*: NON. 106 Caecilius Aeschino. GELL. 15, 14, 5 Caecilius ... in Hypobolimaeo Aeschino. fundus **Aeschiniānus:** CORP. VI 10242 in fundo Aesciniano. TAB. aliment. Velei. (Corp. XI 1147) 5, 39 fund. Aeschinianum.

Aeschriōn (-io), -ōnis, *Αἰσχρίων, nom. vir.* **1** VARRO rust. 1, 1, 9 Aeschrion *de agricultura scripsit* (COLVM. 1, 1, 10. PLIN. nat. ind. auctorum 8 Aeschrione. 10. 14. 15. 17. 18). **2** *Syracusanus*: CIC. Verr. 3, 36 Aeschrio. 5, 59 Escrio *R.* 3, 50 Aeschrionem. 4, 77 Aeschrionis (6, 31. 6, 81). **3** *cf.* aeschrionius. **4** *in signaculo aereo graphio inscriptum*: CORP. II 4975, 5 Aescrio. *adi.* **aeschriōnius,** -a, -um, *αἰσχριώνιος. ad Aeschrionem poetam iambographum pertinet*: MAR. VICTOR. gramm. VI 105, 11 si ex duobus iambicis dimetris catalecticis fiat permixtio, fit metrum, quod aeschrionion dicitur. ATIL. FORT. gramm. VI 293, 23 *ithyphallicum metrum* et aeschrionium vocant (299, 1). *utrubique traditur* escronium *et* ascronium.

Aeschrodōra, -ae. *fictum ab αἰσχρός et δῶρον. meretrix* PLAVT. Pseud. 196. *cf. K. Schmidt, Herm. 37, 354.* *Diehl.*

aeschrologia, -ae *f.*, *αἰσχρολογία.* DIOM. gramm. I 449, 9 inornatae orationis species sunt quinque: tapinosis aeschrologia cacenphaton cacozelia cacosyntheton. 450, 32 aeschrologia est vitio conpositionis inverecunda oratio, conpositio verborum obscenae significationis aut unius verbi obscena[e] significatio[nis] et pronuntiatio. *sequuntur exempla.* SACERD. gramm. VI 453, 19 aeschrologia est verborum turpitudo, non intellectus (*sequuntur exempla*). inter cacenphaton ergo et aeschrologian hoc est, quod cacenphaton honestis verbis turpem continet sensum, aeschrologia vero obscenis verbis honestum exprimit intellectum. *V.*

Aeschylus, -ī, *Αἰσχύλος.* -sc- *pro* -sch- *nonnumquam exhibent libri*: CIC. Verr. 5, 48 *R*, Tusc. 2, 23 *GR*, HIER. chron. a. Abr. 1239 *et* 1241 *et* 1540 *F*, MACR. sat. 1, 18, 6 *P*, 5, 19, 17 *P semel, R bis.* 5, 22, 12 *P.* -e- *et* -ae-, -i- *et* -y- *ut fit inter se commutantur. nota* MACR. sat. 5, 19, 24 aeschulus *P.* *ad declinationem*: HOR. epist. 2, 1, 163 Aeschylos *RE¹F¹*, SIDON. carm. 9, 235 Aeschylon *ante*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cons. **1** *poeta*: CIC. Tusc. 2, 23 non poeta solum, sed etiam Pythagoreus. VAL. MAX. 9, 12, 2 poetae (PLIN. nat. 10, 7. 10, 86). GELL. 17, 21, 10 tragoediarum poeta. HYG. astr. 2, 12 p. 46 tragoediarum scriptor (2, 15 p. 53 HIER. chron. a. Abr. 1523. 1540 *cf.* ISID. chron. II p. 446, 174). MACR. sat. 5, 22, 13 eminentissimum tragoediarum scriptorem. 5, 19, 17 tragicus, vir utique Siculus. *cf.* VITR. 7 praef. 11 Aeschylo docente tragoediam *et* QVINT. inst. 10, 1, 66 tragoedias primus in lucem ... protulit, sublimis et gravis et grandiloquus saepe usque ad vitium, sed rudis in plerisque et incompositus. HOR. ars 278 personae pallaeque repertor honestae. *adde*: CIC. Tusc. 3, 76 de orat. 3, 27 VELL. 1, 16, 3 SEN. nat. 4, 2, 17 PLIN. nat. 25, 11. **37, 31** *et* **32.** nat. ind. auctorum 10 *et* 37. GELL. 13, 19, 4. 13, 25, 7 HYG. astr. 2, 6 p. 42. 2, 37 p. 75 SERV. auct. Aen. 3, 212. 10, 738 SERV. Aen. 1, 95 PRISC. gramm. II 38, 16. III 427, 27 MAR. VICTOR. gramm. VI 76, 1. 124, 10 MACR. sat. 5, 20, 16. *Dieterich, PW. I 1065, 13.* **2** *alii*: CIC. Verr. 5, 48 Tyndaritano. CIC. Brut. 316 *et* 325 Cnidius. CVRT. 4, 8, 4 Rhodium. HIER. chron. a. Abr. 1239 Atheniens. XII Aeschylus a. XXIII (1241 *sub β* Atheniensium iudicis. *sub ϛ* Agamestoris filius. 1264 Charops filius Aeschyli). MART. 9, 4, 3. 9, 67, 7. *adi.* **Aeschyleus,** -a, -um. PROP. 2, 34, 41 Aeschyleo componere verba cothurno. *adi.* **Aeschylīus,** *Αἰσχύλειος*. MAR. PLOT. gramm. IV 538, 5 de penthemimerico dochmiaco Aeschylio (6). *Diehl.*

aeschynomenē, -ēs *f.*, *αἰσχυνομένη*, *herba.* PLIN. nat. 24, 167 herbam aeschynomenen, quoniam adpropinquante manu folia contraheret. 1 ind. 24, 102 aeschynomene *abl.* *V.*

Aescinhynes *nom. mul. corruptum ex Αἰσχύνη.* CORP. IX 3339 (*Aterni, descr. Dressel*) C. Cetrio Servio C. l. Cetria Aescinhynes patrono et sibi et filio p. *Diehl.*

Aesciōnius, -a (*et* Aeschionius *more Etruscorum*) *nom. gent.* CORP. VI 200, 4, 10 (*a. 70*) L. Aescionius Oriens. 11181 Aeschioniae Epictesi C. A e s c h i o n e s Amerimnus fec. coniugi. X 2391 (*Puteolis*) Escionia Ompale. XI 3798 (*Veis*) ⟨.⟩ Aescionio C. ⟨f.⟩ Capellae IIvir., ⟨t⟩rib. mílit., ... *cf.* Aiscidius, Aesqullius, Esquilius *al.*

aesclētum *v.* aesculetum.

Aesco... *nomen urbis.* CORP. VI 32623 (*laterculus praetorianorum*) 13 *et* 16 Aesco(...).

Aescolānus *deus aeri praefectus.* AVG. civ. 4, 21 *commendare homines* deo Aescolano (*sic Corbeiensis*) et filio eius Argentino, ut haberent aeream argenteamque pecuniam. nam ideo patrem Argentini Aescolanum posuerunt, quia prius aerea pecunia in usu coepit esse, post argentea. 4, 21. 28. **Aesculānus** *nom. vir.* MART. 6, 74, 4 *ille* mentitur, Aesculane (Aefulane *pars codicum*): non habet dentes.

Aesculāpius, -ī, *m.* [*tractum a gr.* (*argiv.*) *Αἰσκλαπιός*, *att.* *Ἀσκληπιός. Th.*] *deus Graecus.* *formae antiquae*: CORP. XI 6708, 2 (*in vasculo Etrusco*) Aisclapi pococolom (*sic*). VI 12 Aisclapio Augusto. 30842 (*titulus antiquissimus*) Aiscolapio dono L. Albanius K. f. dedit. 30843 (*item*) C. Bruttius Aescolapio dono dedit meritod. 30845 (*item*) Aescolapio donom dat lubens merito M. Populicio(s) M. f. 30846 (*item*) Aiscolapio. X 7856 (*in Sardinia, litteris extremi sacculi liberae rei publicae*) Aescolapio Merre. *Ἀσκληπιῷ Μήρρη*. XII 3043 (*Nemausi*) Aescolapio. VIII 8782 (*in prov. Numidia, saec. III, cf. p. 1722*) Fortune ⟨Hy⟩gie et ⟨Aes⟩colapi ⟨n⟩uminibus. Aesclapio CORP. V suppl. ital. 155 (*Aquileiae*). III 1766 *sq.* (*in Dalmatia*). SCHOL. Germ. Bas. p. 62, 14 Aesclapius *A* (Ascla- *P*). Asculapius *v. p. 1081, 47sq.* PLAVT. Curc. 14 Aesculapi fanum. 62. 217 Aesculapi ... sententiam. 261. 270 pacem ab Aesculapio petas. 389 operto capite Aesculapium salutat. 699. Men. 885 ait (*medicus*) se obligasse crus fractum Aesculapio, Apollini autem brachium. TER. Hec. 337 male metuo ne Philumenae magis morbus adgravescat: quod te, Aesculapi, et te, Salus, ne quid sit huius oro. ENN. trag. 318 namque Aesculapi liberorum saucii opplent porticus. VARRO ling. 7, 57 huiuscemodi equites pictos vidi in Aesculapii aede vetere et Ferentarios ascriptos. CIC. nat. deor. 2, 62 suscepit autem vita hominum consuetudoque communis, ut beneficiis excellentis viros in caelum fama ac voluntate tollerent. hinc Hercules ... hinc Aesculapius. 3, 39. 3, 45. 3, 57 Aesculapiorum primus, quem Arcades colunt, qui specillum invenisse primusque volnus dicitur obligasse, secundus secundi Mercurii frater: is fulmine percussus dicitur humatus esse Cynosuris, tertius Arsippi et Arsinoae, qui primus purgationem alvi dentisque evolsionem, ut ferunt, invenit, cuius in Arcadia non longe a Lusio flumine sepulcrum et lucus ostenditur. 3, 83 *Dionysius* Aesculapii Epidauri barbam auream demi iussit. 3, 91 nec ego multorum aegrorum salutem non ab Hippocrate potius quam ab Aesculapio datam iudico (*in* 3, 39. 45. 57. 83 *cod. Leidens. 118* Asclep- *superscripto* Aesculap-.) divin. 2, 123 an Aesculapius, an Serapius potest vobis praescribere per somnium curationem valetudinis, Neptunus gubernantibus non potest? leg. 2, 19 divos et eos, qui caelestes semper habiti, colunto et ollos, quos endo caelo merita ⟨con⟩locaverint, Herculem, Liberum, Aesculapium .... Verr. 5, 93 Agrigento ... ex Aesculapii religiosissimo fano. 5, 127. 5, 128 ille Paean sacrificiis anniversariis simul cum Aesculapio apud illos (*Syracusanos*) colebatur. PRIAP. 36, 8 intonsa semper Aesculapio barba est. LIV. 10, 47, 7 (*a. u. c. 461*) inventum in libris Aesculapium ab Epidauro Romam arcessendum. neque eo anno ... quicquam de ea re actum praeterquam quod unum diem Aesculapio supplicatio habita est (*cf.* perioch. **11** missi legati, ut Aesculapi signum Romam ab Epidauro transferrent, anguem, qui se in navem eorum contulerat, in quo ipsum numen esse constabat, deportaverunt; eoque in insulam Tiberis egresso eodem loco aedes Aesculapio constituta est). 29, 11, 1. 40, 37, 3 (*a. u. c. 574*) consul Apollini, Aesculapio, Saluti dona vovere et dare signa inaurata *iussus.* 41, 22, 2 in aede ⟨Aes⟩cula⟨p⟩i (*Carthagine*). 42, 24, 3. 44, 4, 7 fanum Aesculapi (*Antii*). 45, 1, 3 Epidaurum ... inclitam Aesculapi nobili templo. VITR. 1, 2, 7 naturalis autem decor sic erit, si primum omnibus templis saluberrimae regiones aquarumque fontes in his locis idonei eligentur, in quibus fana constituantur, deinde maxime Aesculapio Saluti [et eorum deorum], quorum deorum plurimi medicinis aegri curari videntur. PAVL. FEST. 67 ideoque *dracones* Aesculapio adtribuuntur, quod vigilantissimi generis putantur, quae res medicinae maxime necessaria est. 110 in insula Aesculapio facta aedes fuit, quod aegroti a medicis aqua maxime sustententur. eiusdem esse tutelae draconem, quod .... canes adhibentur eius templo, quod .... bacillum habet nodosum, quod .... laurea coronatur, quod .... huic gallinae immolabantur. FEST. 237 peregrina sacra appellantur quae aut ... aut quae ob quasdam religiones per pacem sunt petita, ut ... Epidauro Aesculapi. quae coluntur eorum more, a quibus sunt petita. VAL. MAX. 1, 1, 19 Aesculapius ... consecratum templo suo lucum a Turullio praefecto Antonii ad naves ei faciendas magna ex parte succisum *indignatus.* 1, **1** ext. 3 Aesculapio (Aescolapio *Laurent. et Paridis epit.*). 1, 8, 2 si ab Epidauro Aesculapius (Aescolapius *Laurent. et Bernensis m. 1*) esset accersitus .... Aesculapii (Escolapii *Bernensis m. 1; sic ter in eodem capite*). CELS. med. praef. cum vetustissimus auctor *medicinae* Aesculapius celebretur. qui quoniam adhuc rudem et vulgarem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est. CVRT. 3, 7, 3. MELA 2, 49 Epidaurii Aesculapi templo incluti. PLIN. nat. 2, 225 in Aesculapi fonte Athenis. 4, **18** Epidaurum oppidum Aesculapi delubro celebre. 7, 160 Aesculapius (Aescolapius *traditur*) rursus ⟨et⟩ Aesculapi (Scol- *Riccardianus*) secta quae stata vitae spatia a stellis accipi dicit. 22, 264 Coi in aede Aesculapi. 25, 13. 29, 4 Hippocrates genitus in insula Coo in primis clara ac valida et Aesculapio dicata. 29, 16 antiqui ... templum Aesculapii, etiam cum reciperetur is deus, extra urbem fecisse iterumque in insula traduntur. 29, 72 inesse ei (*angui*) remedia multa creduntur et ideo Aesculapio dicatur. 30, 69 inventum Aesculapii (Aescolapi *Leidens. Voss.*). 34, 73. 34, 80 Niceratus Aesculapio et Hygia (Aesculapium et Hygiam *codd.*) *censetur,* qui sunt in Concordiae templo Romae. 35, 137 (Scol- *Riccardianus*). 35, 147. 36, 24 *Romae* intra Octaviae porticus in Iunonis aede Aesculapius ac Diana *opus Cephisodoti.* TAC. ann. 3, 63 consules ... apud Pergamum Aesculapii conpertum asylum rettulerunt. 4, 14 Cois Aesculapii delubro vetustum asyli ius ut firmaretur petentibus. 12, 61. **14**, 18 accusantibus Cyrenensibus violatum ab eo (*Pedio Blaeso*) thesaurum Aesculapii. hist. 4, 84. SVET. Aug. 59 iuxta signum Aesculapi. Claud. 25 in insulam Aesculapi. MARIAN. luperc. Philarg. Verg. ecl. 1, 19 Roma, Aescolapi filia, nomen novum Latio facit. FRONTO p. 47, 19 N. Pergamei arcem ascendo et Aesculapio supplico. AMPEL. 2, 9. 9, 8 Aesculapii tres: .... PRISC. gramm. II 29, 6 *u* saepe interponitur inter cl vel cm in Graecis nominibus, ut *Ἡρακλῆς* Hercules, *Ἀσκληπιός* Aesculapius. APVL. apol. 55 abhinc ferme triennium est, cum ... publice disserens de Aesculapii maiestate eadem ista prae me tuli .... ea disputatio celebratissima est .... flor. p. 91 Oud. principium ... ab Aesculapio deo capiam, qui arcem nostrae Carthaginis indubitabili numine propitius s⟨a⟩epit. p. 92 in templo Aesculapi. Socr. 15 p. 154 Aesculapius ubique *colitur.* TERT. idol. 20 in templo Aesculapii. nat. 2, 2. 2, 15 Athenienses ... Aesculapio et matri inter mortuos parentant. testim. 2 sub Aesculapio sta[n]s *venerabundus.* anim. **1.** pall. 1 instar eius *pallii* hodie Aesculapio iam vestro, *Carthaginienses,* sacerdotium est. 4. apol. 14 (*ubi* Aescol- *codd. Parisini 1623 et 1656*). 23 ipse iste Aesculapius (Aescopius *Fuldensis*) medicinarum demonstrator. coron. 8 primus medelas Aesculapius exploravit. CYPR. idol. 2 Aesculapius (-ol- *codd. Sangerm. et Lauresham.*) ut in deum surgat, fulminatur. SOL. 7, 10. EXP. tot. mundi geogr. p. 114 Aesculapius (Ascol- *cod.*) dare ei (*Alexandriae*) voluit medicinae peritiam; ut habeat in toto mundo medicos optimos praestare dignatus est. ARNOB. nat. 1, 30. 1, 36 Aesculapius ... Coronide ... natus. 1, 38 Aesculapium, quod herbarum *usum reppererit.* **1**, 41 nonne Aesculapium medicaminum repertorem ... custodem nuncupatis et praesidem sanitatis valetudinis et salutis? 2, 65 Aesculapium (Aescol- *Parisinus*). 4, 15 tris Dianas, Aesculapios totidem. 6, 21 Aesculapii gravitatem ab eo (*Dionysio*) derisam. 6, 25. 7, 22 Aesculapius (Aescol- *Parisinus*). 7, 32 Aesculapii ... vindemia (*cf. Mommsen ad Philocal. Sept. 5* Mammes vindemia). 7, 44 Aesculapius (Aescol- *Parisinus*) ... Epidauro *advectus,* bonis deus valetudinibus praesidens et Tiberina in insula constitutus. ... Aesculapius (Aescol- *Parisinus, item* 7, 45. 47) iste quem praedicatis, deus praestans, sanctus deus, salutis dator, valetudinum pessimarum propulsator prohibitor et extinctor, serpentis est forma et circumscriptione finitus. LACT. inst. (*v. infra p. 1082, 9*) 1, 10, 1 Aesculapius (-col- *cod. Paris. 1664 saepius*) et ipse non sine flagitio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Apollinis natus ... hunc Tarquitius de inlustribus viris disserens ait incertis parentibus natum expositum et a venatoribus inventum ... fuisse autem Messenium, sed Epidauri moratum. 2, 7, 17. VIRI ill. 22, 1. AVSON. 335 quem (*libellum*) tu ... ut Aesculapius (-ol- *codd. Leidens. et Parisinus*) redintegrabis ad vitam. AMM. 22, 14, 7 Apis ... ducitur Memphim, urbem frequentem praesentiaque numinis Aesculapii claram. SERV. Aen. 6, 398 quibus (*fulminibus*) Aesculapius extinctus est, Apollinis filius, quia Hippolytum ab inferis herbarum potentia revocaverat. 6, 618 Coronidem ... Apollo vitiavit, unde suscepit Aesculapium (-ol- *Floriacensis Danielis*). 7, 761 per Aesculapium, filium Apollinis et Coronidis, qui natus erat exsecto matris ventre (SCHOL. Stat. Theb. 3, 506). 10, 316. 11, 259 haec autem numina, quae inter sidera non videmus, ... cum aliis potestate sunt permixta. ut ophiuchus ipse est Aesculapius. 12, 405 Aesculapius (-ol- *codd. Reginensis et Hamburgensis*) praeest medicinae. georg. 2, 380 per contrarietatem ... *immolatur* capra Aesculapio, qui est deus salutis, cum capra numquam sine febre sit (MYTHOGR. 2, 61). SERV. auct. georg. 2, 550 Chiron ... adeo medicinae peritus, ut etiam Aesculapium (-ol- *Vatic.*) docuisse dicatur. SCHOL. Stat. Theb. (*v. infra p. 1082, 17*) 3, 398 *Epidaurus* civitas in Graecia, unde Aesculapius fuisse dicitur, medicinae artis inventor. 4, 123. 6, 353. HYG. astr. 2, 14 p. 51 *Ophiuchum* Aesculapium (*in Dresdensi plerumque* Aescol-) finxerunt, quem Iuppiter Apollinis causa inter astra collocavit (SCHOL. Germ. Bas. p. 62). 2, 15 p. 55. 2, 38. 40 p. 75. 76. fab. 173 (*v. infra p. 1082, 18*) p. 28. 49 p. 57 Aesculapius (Aescolapius *F*). *v. infra sub* Asclepius. HIER. vita Hilar. 21 *incantationem amatoriam* doctus ab Aesculapii vatibus *Memphiticis*. in Is. 65, 4 in delubris idolorum dormiens, ubi stratis pellibus hostiarum incubare soliti erant, ut somniis futura cognoscerent. quod in fano Aesculapii usque hodie error celebrat ethnicorum multorumque aliorum, quae non sunt aliud nisi tumuli mortuorum. PRVD. perist. 10, 257 placet sacratus aspis Aesculapii? AVG. civ. 3, 12 Aesculapius pronepos eius (*deae Febris*). 3, 17. 4, 27 haec, inquit *Scaevola pontifex, prolata in multitudinem nocent*, non esse deos Herculem, Aesculapium, Castorem, Pollucem. *al.* MACR. sat. 1, 20, 1 simulacris et Aesculapii et Salutis draco subiungitur. 1, 20, 4 Aesculapium vero eundem esse atque Apollinem. MART. CAP. 1, 4. OROS. hist. 3, 22, 5 horrendumque illum Epidaurium colubrum cum ipso Aesculapi (-ol- *codd. Vatican. Donauesch.*) lapide advexerunt. 6, 2, 11 in templo Aesculapii (-ol- *cod. Laurent.*). SIDON. epist. 4, 3, 5 tenere cum Aesculapio baculum. ISID. orig. 4, 4, 1 secunda empirica *medicorum haeresis* ... inventa est ab Aesculapio. GLOSS. II 565, 15 Aesculapius nomen proprium cuiusdam medici. V 25, 1 Hesculapius, Asclepius, medicinae inventor (74, 2. 108, 37). *templum*: LIV. 38, 5, 2 unum *opus* e regione Aesculapii, unum adversus arcem (*Ambraciae*).

CORP. VI 1 Esculapio. 2 Aesculapio deo. 5 T. Aurelius Aug. lib. Dioscorus ... Aesculapio sancto. 7 d⟨e⟩ stipe Aesculapi faciundum locavere. 2231 ⟨sacerd⟩os Asculapi (*sic*). 30685 (*a. 241*) numini sancti dei Aescul⟨api⟩. 30844 iussus Asculapio (*sic*) C. Celsinius Martinus. XIV 2846 (*Praeneste*) Esculapio. IX 4512 (*in agro Amiternino, a. 180*) Aesculapio. X 284 (*Tegiani*) Aesculapio sacrum. 7604 (*Caralibus*) vicus Martis et Aesculap⟨i⟩. V 729 (*Aquileiae*) Aesculapio Aug. XI 6716, 3 (*in gemma*) Aescu(lapio). XII 354 (*Reiis*) deo Aesculapio. III 1768 (*in Dalmatia*) Aesculapio Aug. sacr. 10971 (*in Pannon. sup.*) Aesculap. Aug. 7739 (*in Dacia*) sacerdos num(inis) Aesculapi. 8044 (*ibid.*) ex praecepto num(inis) Aesculapi. II 175 *al.* VIII 12006 (*in prov. Byzac., a. 212*) Aesculapio deo. 12228 (*in prov. procos., imperante Pio*) Aesculapio Aug. 1267 (*ibid., a. 175/180*) flamen templi domini Aesculapí. 15205. 15446. 16752 (*ibid.*) s(acerdos?) A(esculapi?). 2587 (*in prov. Numidia, a. 181*) Aesculapio sancto.

CORP. VI 17 Aesculapio et Ygiae dominis. 18 domino Aesculapio et Hygiae. IX 5823 (*Auximi, a. 159*) Aesculapio et Hygiae. V 730 (*Aquileiae*) Aesculapio et Hygiae Aug. 731. 8207 (*ibid.*) Aescul. et Hygiai. III 7279 (*Athenis*) Aesculapio et Valetudin⟨i⟩. 3388 (*in Pannon. inf.*) Aesculap⟨i⟩o e⟨t⟩ Hygiae. *saepissime in Dacia*: 786 Aesculapio et Hyg(iae). 974 numini Aesculapi et Hygiae. 975—988. 1417a Aescul(apio) Pergam(eno) et Hygiae. 1560 (*a. 260/268*) diis magnis et bonis Aesculapio et Hygiae. 1720 Aesculapo (*sic*) et Hygiae. 7896 Aesc. et Hygiae. 12558 Esculapeo (*sic*) et Ygie. VIII 15475. 2579a (*in prov. Num., imperante Marco*) Aesculapio et Saluti. 2589 (*ibid. a. 211/212*) Aesculapio et Hygiae. 2590 (*ibid.*) Aesculapio et Hygiae dis bonis. 17726 (*ibid., ca. a. 194*) Aesculapem (*sic*) et Hygiam.

CORP. VI 164 Fortunae reducí Aesculapio et Saluti eius. V 6415 (*commendatio medicamenti*) cur(ato) et pía Esculapiu(m), Bonam Valetudinem, Martem. III 986 (*in Dacia, a. 180*) auribus Aesc⟨u⟩lapi et Hygiae et Apollini et Dianae. 1079 (*ibid.*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo), Iunoni, Minervae et Aesculapio domino Septimius Ascl(epius) Hermes libertus numinis Aesculapi. 12579 (*ibid.*) For⟨tunae⟩, Aes⟨culapio⟩, H⟨ygiae⟩. 242 (*in Galatia*) Soli, Aesculapio et Hygiae. VIII 14447 (*in prov. procos.*) sac(erdos) Cereris et Aesculapi. 16417 (*ibid., a. 188*) sacerdos publicus deae Caelestis et Aesculapi. 2624 (*in prov. Numidia*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Dolic(eno), Aesculapio, Ygiae ceterisque diis immort(alibus). INSCR. Rhen. 516 Fortunis salutaribus, Aesculapio, Hygiae. 1747 Apollini et Aesculapio, Salut(i), Fortunae.

navis nomen: CORP. XI (*Ravennae*) 68. 78. 109 (triere) Aesculapio. V 2836 (triere) Aesculapio. *vide etiam* Epidaurius, Phoebigena, Pergameus *al.* *adi.* **Aesculapīus,** Ἀσκληπιεῖος (*v.* Asclepia *infra p. 1082, 43*). PLIN. nat. 29, 72 angu⟨i⟩s Aesculapius Epidauro Romam advectus est vulgoque pascitur et in domibus. VITR. 7 praef. 12 Arcesius de symmetriis corinthiis et ionico Trallibus Aesculapio *edidit volumen.* *forma graeca* **Asclēpius:** STAT. silv. 3 praef. capillos suos, quos cum gemmata pyxide et speculo ad Pergamenum Asclepium mittebat. PS. APVL. Ascl. *saepissime, et ex eo* LACT. inst. 2, 15, 7. 6, 25, 11 *et* AVG. civ. 8, 23. LACT. (*v. supra p. 1080, 83*) inst. 1, 17, 15 *Diana* praestantissimum medicum Asclepium curando iuveni (*Hippolyto*) advocavit. 3, 20, 16 *Socrates* ante mortem familiares suos rogavit, ut Aesculapio gallum quem voverat prosecarent. timuit videlicet ne aput Rhadamanthum reciperatorem reus voti fieret ab Asclepio. epit. 2 nec Asclepius fulmen *sibi vindicabit* (*haec in instit. non leguntur*). PS. LACT. mort. pers. 33 Apollo et Asclepius orantur *ut Maximinum Galerium morbo liberent.* SCHOL. Stat. Theb. (*cf. supra p. 1081, 20*) 5, 434 Asclepius (Aesculapius *duo codd.*) Apollinis filius. HYG. fab. 274 (*cf. supra p. 1081, 24*) p. 150 Asclepius Apollinis filius clinicen reperit. 161 p. 15. 202 p. 128. 224 p. 132. 251 p. 139. HIER. chron. a. Abr. 758 de ... Argonautis ... in quibus fuerunt Hercules, Asclepius, Castor et Pollux. AVELL. p. 752, 15 in aede Asclepii ... in Memphi Aegyptia. CAEL. AVR. chron. praef. 2 hinc denique Graeci Asclepium nomen sumpsisse dixerunt, quod dura curando primus superaverit vitia. TAB. Peut. 8, 5 (*in Cyrenaica*) hoc est templum Asclepii. FAST. Philoc. Sept. 11 n(atalis) Asclepi. CORP. VI 8 T. Flavius Anthyllus ... Asclepio. 13 (*a. 228*) deo Asclepio. XIV 2493 (*in agro Tusculano*) Asc⟨l⟩epio. X 2386 (*Augusti*) Asclepio Aug. XI 3710 (*Pyrgis*) Asclepio salutari Aug. V 6 (*Polae*) ⟨A⟩scle⟨p⟩io Au⟨g.⟩. 2034 (*in pago Laebactium*) Asclepio. III 7655 (*in Dacia*) numin(i) Asclep(ii). 10302 (*in Pannonia inf.*) Asclepio. 11538 (*in Norico*) Asclepio Aug. 11758 (*ibid.*) Asclepio Aug. II 173 (*in Lusitania*) Asclep⟨i⟩o. 3725. 3726 (*in Hispan. Tarracon.*) Asclepio deo. 3819. INSCR. Rhen. 808 deo Asclepio. CORP. VI 20 (*a. 82*) Asclepio et Saluti commilitonum. X 1546 (*Puteolis*) Aelia Nice et Callistus medicus Asclepio et Hygeia⟨e⟩. 1547 (*ibid.*) Asclepio et Saluti. 1571 (*ibid.*) Asclepium et Hygiam. V 6970 (*Taurinis*) medicís Taur(inis) cultor(ibus) Asclepi et Hygiae. III 7740 (*in Dacia*) Asclepio et Hygiae. II 2411 (*in Hispania Tarrac.*) Asclepio et Hygiae. CORP. VI 2799 (*a. 227*) Asclepio Zimidreno cives Philippopolitanorum (*cf.* VI 30685). XI 3294 (*Vicarello*) Apollini, Silvano, Asclepio, nymphis. **Asclēpiū diadēma.** PS. APVL. herb. 108 tithymali species sunt septem ... septima platyphyllos, sive persites, prophetae Asclepiu diadema, latine tritum appellatur. **Asclēpia,** -ōrum, Ἀσκλήπια, *ludi.* CORP. XIV 474 (*Ostiae, non ante Commodum*) Asclepia Karthagini *vicit.* *Otto.*

aesculātor χαλκολόγος GLOSS. II 12, 36. II 475, 2 χαλκολόγος nummularius aesculator. 565, 23 aescolator eris elector (conlector *Löwe*). *cf.* aesculor. *V.*

aesculētum, -ī *n. ab aesculus.* HOR. carm. 1, 22, 13 quale portentum (*lupum*) neque militaris Daunias latis alit aesculetis. GLOSS. aesculetum φηγών. Aesculetum *quod fuit Romae, cf. Hülsen, PW. I p. 682*: VARRO ling. 5, 152 Esculetum ab escul⟨o⟩ dictum et Fagutal a fago. PLIN. nat. 16, 37 Q. Hortensius dictator, cum plebes secessisset in Ianiculum, legem in Aesculeto tulit, ut .... INSCR. Röm. Mitt. IV (1889) p. 265. 266 (*Romae, aetate Augusti*) ⟨ma⟩g⟨i⟩stri vici Aescleti anni VIIII. *Otto.*

aesculeus, -a, -um. *ab* aesculus. OV. met. 1, 449 hic (*in ludis Pythiis*) iuvenum quicumque manu pedibusve rotave vicerat, aesculeae capiebat frondis honorem. 8, 410 aesculea (abscisa *M*) frondosus ab arbore ramus. PALLAD. 1, 9, 2 *observandum,* ut axes quernae cum aesculeis non misceantur, *cf.* VITR. *l. 61.*

aesculīnus, -a, um. *ab* aesculus. VITR. 7, 1, 2 danda est opera ne commisceantur axes aesculini quercu. CET. FAV. 19.

aesculneus, -a, -um. *ab* aesculus. LEX par. fac. (Corp. X 1781 *a. urbis 649*) II 9 fores clatratas II cum postibus aesculnieis facito.

aesculor, -ārī. [*ab* aes. *Th.*] GLOSS. II 475, 3 χαλκο⟨λο⟩γῶ aesculor. DOSITH. gramm. VII 430, 4 *inter deponentia* aesculor χαλκολογῶ.

aesculus, -ī *f.* [*inc. orig.; fortasse ab* aere *propter ligni duritiem nomen accepit. Th.*] aesclus *est in codd. aliquot* PALLADII. [*ital.* ischio. *M.-L.*] *male coniungitur cum* edere esca esculentus: SERV. georg. 2, 291 arbor est glandifera, quae licet ab esu dicta sit, tamen 'aes-' per 'ae' est. ISID. orig. 17, 7, 28 fagus et aesculus arbores glandiferae, ideo vocatae creduntur, quod harum fructibus olim homines vixerunt cibumque sumpserunt escamque habuerunt, nam aesculus ab esca dicta, fagus vero a graeco vocata, φαγεῖν enim graece comedere dicitur. GLOSS. II 565, 8 aesculus vorax. GLOSS. Plac. V 4, 8 (= V 45, 20) arboris nomen est glandariae, ab esca dicta, quod ante usum frumenti haec arbor victum mortalibus praebebat. V 359, 35 ab edendo. GLOSS. εἶδος δένδρου, φηγὸς βαλανηφόρος. φηγός. genus arboris. genus herbae. boecae (*anglos.*). *casus non vidi nisi abl. gen. sing., abl. plur.* GLOSS. IV 12, 25 (476, 40) aesculum genus arboris *vix neutrum est.* VERANIVS Macr. sat. 3, 20, 2 felices arbores putantur esse quercus aesculus ilex *eqs.* VERG. georg. 2, 16 posito surgunt de semine ut altae castaneae nemorumque Iovi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quae maxima frondet aesculus. 2, 291 altior ac penitus terrae defigitur arbos, aesculus in primis, quae quantum vertice ad auras aetherias, tantum radice[m] in Tartara tendit (PLIN. nat. 16, 127). HOR. carm. 3, 10, 17 nec rigida mollior aesculo. OV. met. 10, 91 frondibus aesculus altis. VITR. 2, 9, 9 aesculus ... quod est omnibus principiis temperata, habet in aedificiis magnas utilitates. 7, 1, 2 sin autem aesculus non erit et necessitas coegerit propter inopiam querceis ⟨uti⟩ (CET. FAV. 19 PALLAD. 1, 9, 3). CALP. ecl. 5, 59 veteres quae porrigit aesculus umbras. PLIN. nat. 12, 3 dicata ... Iovi aesculus. 16, 11 *corona* civica iligna (-no *codd.*) primo fuit, postea magis placuit ex aesculo Iovi sacra variatumque et cum quercu est. 16, 17 cum robur quercumque vulgo nasci videamus, aesculum non ubique. 16, 19 glandem ... ferunt robur quercus aesculus cerrus ilex suber. 16, 20 glans optima in quercu atque grandissima, mox aesculo. 16, 26 fungosam carnem fieri aesculo robore subere. 16, 106 aesculus tantum autumno *reddit semen.* 16, 219 umoris inpatiens. 17, 151 seritur vere balano, sed non nisi aesculi. SIL. 5, 480 annosa excelsos tendebat in aethera ramos aesculus (asc- *Sang.*) ... lateque tenebat frondosi nigra tellurem roboris umbra. 5, 511 involvitur aesculus igni. 10, 165 fulmine celsa aesculus aut ... quercus cum fumat percussa Iovi. SVET. Galba 3 animalia, quae in aesculis nascuntur appellanturque galbae. FRONTO p. 7, 17 N. in montibus aesculus et abies et alnus et cedrus et piceae. p. 7, 22 amor ... cum cedris porro adolescet et aesculis. PALLAD. 1, 9, 2 aesculus sine vitio *umoris* durat. 12, 15, 2 aesculus (aesclus *pars codicum antiquiorum*) aedificiis et redi[ci]s apta materies. AVIEN. orb. terr. 1187 ramis aesculus altis. CLAVD. 14, 19 frondens hedera stringitur aesculus. CORIPP. Iust. 4, 44. PS. APVL. herb. 76, 2 in radice aesculi arboris.

Aesēpus, -ī *m.*, *Αἴσηπος, fluvius Asiae qui in Propontida cadit.* PLIN. nat. 5, 141 amnis Aesepus. FLOR. 1, 40, 17 Granicus et Aesepus (aesopus *codd.*) amnes. *adi.* **Aesēpius,** -a, -um. VAL. FL. 3, 420 Aesepia ... flumina.

Aeserius, -a *nom. gent.* CORP. VI 34324 Cn. Aeserius (Gaiae) l(ib). Maximus ... Cn. Aeserius (Gaiae) l(ib). Priamus. *cf.* aesar *cognataque.*

Aesernia, -ae *f.* [*osce* Aisernio Aisernim *in nummis. ab* aesar *quasi deorum urbem ducit Benfey, cf. Corssen I p. 375 Planta, Gramm. d. osk. umbr. Dial.* II 53. *Th.*] *Αἰσερνία, hodie* Isernia, *oppidum Samnitium, colonia iuris Latini inde ab a. 491/263, tribu Tromentina, tenue post Sullam et per aetatem imperatorum municipium. cf. Mommsen, Corp. IX p. 245; Hülsen, PW. I 685.* SISENNA hist. frg. 6 Aeserniam ... profugerant. CIC. Att. 8, 11ᵈ, 2 mansurum esse Aeserniae (esernie *M*). *ibid.* dum certum nobis ab Aesernia (es- *M*) ... referretur. VELL. 1, 14, 8 colonis occupata ... Aesernia. LIV. perioch. 16. 72. 73. SIL. 8, 566 quos ... Aesernia ... misit ab agris. FRONTIN. strat. 1, 5, 17. FLOR. 2, 3, 11 (reserata *vel* res erat *codd.*). OROS. hist. 5, 18, 14 (sereniam, eseniam *codd. aliquot*). LIB. col. I grom. p. 233, 14 Esernia. p. 260, 7. 13 ager Eserniae (16). ITIN. Anton. 102, 4 Serni civitas. TAB. Peut. 6, 3 Esernie. RAVENN. 281, 4 Esernia. GVIDO 484, 15 Isernia. CORP. IX 2658 sevir. Aug. Aeserniae et Aufidenae. *adi. et incolarum* (*Αἰσερνῖται*) *nomen*: **Aesernīnus,** -a, -um. [*osce* Aisernino *in nummis. Th.*] SISENNA hist. frg. 16 Aesernini duplici fossa valloque circumdati. LIV. 10, 31, 2 in Aeserninum (aeserniu *M*, aeserunium *PU*) agrum. 27, 10, 8 Beneventani et Aesernini. 44, 40, 6 *turma equitum* Aesernina (eptessemina *cod. Vind.*). PLIN. nat. 3, 107 Aesernini. CORP. IX 2641 ⟨ord⟩o et populus Aese⟨rninus⟩. 2675 scribae Aesernino. 2860 rei p. Aesernin. EPHEM. epigr. VII 594 ⟨t⟩abellarius Aeser(ninorum). *cogn.* M. Claudius Marcellus Aeserninus *cos. a. 733/22* (*Prosopogr. I 740*): CIC. Brut. 136 M. Marcellus Aesernini pater. CONS. Const. chron. I 218 Aesernino et Arruntio. *eius filius eiusdem nominis*: CORP. X 1448 M. Claudio Marcelli Aesernini lib. Hymenaeo Augustali. SEN. suas. 6, 4 contr. 4 praef. 3. 7, 1, 5. 7, 2, 10. 7, 4, 1 PLIN. nat. 12, 12 TAC. ann. 3, 11. 11, 7 ditium familiarum heredes Aeserninos et Arruntios. SVET. Aug. 43. *gladiator*: LVCIL. 136 Aeserninus fuit Flaccorum munere quidam Samnis, spurcus homo, vita illa dignus locoque. CIC. ad Q. fr. 3, 4, 2 opt. gen. 17 QVINT. inst. 9, 4, 38. *liberti publici in titulis Aeserninis*: CORP. IX 2633 P. Aruntius P. f. Aeserninus. 2711 dis manibus L. Catti Aesernini ... Aeserninus et Cattia Restituta parentes. 2676 Aesernina S⟨y⟩nt⟨y⟩che sibi et M. Aesernino Ampliato seviro Aug. coniugi. *non certo traditum* CORP. III 1796 (*Naronae, ex schedis*) Claudia Aesernina sacerdos divae Augustae (*ubi* Aesernia *vel* Aernia *vel* Aesernin. *pars schedarum*).

Aesiānus *v.* Aesis.

Aesica, -ae *f. statio Britanniae. v. Hübner, Corp. VII p. 132.* NOT. dign. occ. 40, 42 tribunus cohortis primae Asturum Aesica. RAVENN. p. 432, 19 Esica.

*?***Aesilus** *nom. vir. barb.* CORP. XII 1160 (*Carpentorate*) Aesilus Savi f(ilius). *adnotat editor* 'AESKLVS *est in lapide, sed magis videtur esse* I *lapidis vitio deformata quam* K'.

Aesimidēs, -ae, *Αἰσιμίδης, archon Atheniensis.* HIER. Abr. 1274 Aesimides a. X (aesenides, esemides, esimides *codd. pars*). EXC. Barb. p. 300, 3 Fr. Esimidus.

Aesimus, -ī, *Αἴσιμος.* SERV. Aen. 2, 79 Autolycus ... fur ... habuit liberos Aesimum (simum, sissimum *sim. codd.*), unde natus est Sinon, et Anticliam, unde Vlixes CORP. VI 21826 Q. Magius Aesimus.

Aesīnās, -ātis *v.* Aesis.

Aesini CORP. XII 5686, 1056 (*Foro Iulio, in vasculo*).

Aesis, -is *m.*, *Αἶσινος Appiano, hodie* Esino, *fluvius Vmbriae.* LIV. 5, 35, 3 Senones ... ab Vtente flumine usque ad Aesim fines habuere. MELA 2, 64 flumen Metaurus atque Aesis. PLIN. nat. 3, 113 in ora flumen Aesis. SIL. 8, 444 Pelasgis, quis Aesis regnator erat fluvioque reliquit nomen et a sese populos tum dixit Asilos. 448 hos (*Vmbros*) Aesis Sapisque lavant. **ad Aesim** *statio.* ITIN. Anton. 316, 4 ad Aesim. TAB. Peut. 5, 3 ad Ensem. ITIN. Burdig. 614, 5 mutatio ad Hesis. CORP. XI 3281 *et* 3283 Hesim, 3282 *et* 3284 Haesim. GVIDO 493, 5 Esis. **Aesis,** -is *f. oppidum vicinum tribu Pollia, Αἰσίς Ptolemaeo, hodie* Iesi, *cf. Bormann, Corp. XI p. 920.* CORP. IX 5831 p(atrono) c(oloniae) Aesis. 5832 patrono col. Auxim. et col. Aesis. VI 32519ᵃ, II 4 (*c. a. 140*) L. Numisius L. f. Pol. Sabinus Aes(e) Pic(enorum). 2380, II 4 ... irius L. f. Pol. Iustus Aese. 2381ᵇ, II 14 C. Surinas C. f. Pol. Felix Aes⟨e⟩. 2413, 23 ... s Aese. III 9742 ... ⟨P⟩ol. Aese. XI 5643 N. Ortorius N. f. Pol. Ferox Aesae, evocatus Aug(usti). V 3462 (*Veronae*) M. Flavius L. f. Festus Aes(e). *sunt qui huc referant* Strabon. 5, 2, 10 *Αἴσιον et* VELL. 1, 14, 8 Aesulum. *incolae* **Aesīnātēs** (-ium) PLIN. nat. 3, 113. [PLIN. nat. 11, 241 *caseum* ovium maxime lacte Sassinatem (saes- *cod. Ricc., inde* Aesinatem *Barbarus*) ex Vmbria]. *incertum an huc, an ad* Aesius *referendus* CORP. V 3944 (*in Arusnatibus*) C. Sevius C. f. Valerianus **Aesiān(us)**.

*?***aesis** *vocabulum vandalicum, si recte traditur* ANTH. 204, 12.

1. Aesius, -i *m. fluvius Bithyniae.* PLIN. nat. 5, 148 sunt in ora amnes Aesius, Bryazon.

2. Aesius, -a *nom. gent.* CORP. V 4022 (*Sirmione*) C. Aesiu⟨s⟩ Vrbanus. X 3512 (*Miseni*) C. Aesio Fel⟨icissi⟩mo nat(ione) Ale⟨xandrino⟩. 8059, 20 (*in signaculo*) L. Aes. f. XI 4946 (*Spoletii; periit*) Aesio (Gaiae) l(iberto) Cidonti (?). EPHEM. epigr. VIII 224 (*a. u. 722*) Aesius L. f. CORP. VI 11182 Aesia (Gaiae) l. Aresc⟨usa⟩. XIII 3089 (*Iuliomagi*) Aesiáe Epicarpiae ... Agathocles. *huc opinor pertinet* **Aesēiānus,** -a, -um. CORP. V 4489 (*Brixiae*) quae coll(egio) fabror(um) agellu(m) Aeseianum suum mancipavit. *cf.* Aesianus *sub* Aesis. **Aesonius,** -a *nom. gent.* CORP. III 11484 (*in Norico*) Aesonius Crescens.

(**Aeso,** -onis) *f., oppidum Hisp Tarraconensis, hodie* Isona. *v. Hübner, Corp. II p. 594. 981, PW. I 688.* Ptolem. 2, 6, 71 *Λῆσα vel Αἴσσα corruptum ex Αἴσω.* *incolae* **Aesonēnsēs,** -ium. PLIN. nat. 3, 23 Aesonenses (*sic Leid.*, onenses *reliqui*). CORP. II 4462 Aemiliae Paternae Aesonensis ⟨fl⟩am⟨ini⟩cae perpe⟨tuae. 4465 recepto in clientelam civium Aesonens(ium). 4473 Fulviae ... Catullae Aesonensi. VI 27198 M. Terenti Paterni ex H(is)p(ania) citeriore Aesonensi.

Aesolānī *a* PLIN. nat. 3, 69 *inter populos Latii relati aliunde non noti.* *V.*

Aesōn, -onis, *Αἴσων.* *acc.*: Aesona: VAL. FL. 1, 72. 152. 734. 5, 48. Aesonem: MYTHOGR. 1, 188 (2, 137). *pater Iasonis*: HYG. fab. 173 p. 28, 14 Iason Aesonis (3 p. 39, 14. 12 p. 43, 18 SCHOL. Stat. Theb. 2, 281. 3, 516. 5, 336 MYTHOGR. 2, 135). OV. met. 7, 84 Aesone natus *i. Iason* (7, 110 Pont. 1, 4, 23 *et* 46 VAL. FL. 1, 149 STAT. Theb. 5, 416 *cf.* OV. epist. 6, 1). VAL. FL. 4, 549 Aesonis inclita proles. OV. met. 7, 163 iam propior leto fessusque senilibus annis. VAL. FL. 1, 144 ense furens. 1, 296 gravis. *adde*: OV. met. 7, 252. 287. 292. 303 VAL. FL. 1, 335. 756. 767. 825. 7, 494 MYTHOGR. 1, 23. 1, 24 *frater Pelei.* 2, 136. 2, 138. *patronymicum* **Aesonidēs,** -ae *et* -is, *Αἰσονίδης, Aesonis filius i. Iason.* *primus* PROP. 1, 15, 17. OV. *11ⁱᵉⁿˢ.* VAL. FL. *54ⁱᵉⁿˢ.* MART. 2, 14, 6 DRAC. Romul. 10, 289. *nom.* Aesonides: OV. epist. 6, 25. 6, 103. 12, 16 met. 7, 164. 8, 411 VAL. FL. *saepe.* *gen. et dat.*: -ae: VAL. FL. 3, 8. 6, 429. 7, 464. *dat.*: Aesonidi ... marito DRAC. *l. c.* *acc.* Aesoniden: *ante voc.*: OV. met. 7, 77 VAL. FL. 4, 738. *ante cons. saepe*: PROP. *l. c.* OV. ars 2, 103 met. 7, 60. 255 Pont. 1, 4, 36 VAL. FL. 1, 98. *libris* 5—8 *saepius. voc.*: Aesonide: OV. epist. 6, 109 VAL. FL. 1, 226. 2, 380. 8, 105. 155. 178. 192. 442. *nota translationem*: MART. *l. c. pro porticu Argonautarum.* *adi.* **Aesonius,** -a, -um, **Αἰσόνιος.* *pertinens ad Aesona et Aesonis filium, Iasona*: PROP. 3, 11, 12 domos. OV. epist. 12, 134 domo (16, 230). VAL. FL. 7, 17 urbes. OV. am. 1, 15, 22 duci (SEN. Med. 83 VAL. FL. 3, 240. 4, 7). VAL. FL. 1, 240 ductor. OV. met. 7, 156 heros. epist. 12, 66 iuveni (VAL. FL. 1, 31. 7, 188). VAL. FL. 7, 178 viri. VAL. FL. 5, 294 caput *i. Iasonem* (6, 579. 687). OV. ars 3, 34 sinus *i. Iasonis.* VAL. FL. 3, 284 cuspidis. 6, 653 hastae. 1, 660 pateram. *v. Wernicke, PW. I 1086, 3. cf. etiam l. 38.*

Aesōpus, -ī, *Αἴσωπος, nom. vir.* **1** *fabellarum scriptor; memoratur saepissime a Phaedro*: PHAEDR. 1 prol. 1 Aesopus auctor quam materiam repperit, hanc ego polivi versibus senariis. 3 prol. 52 Phryx Aesopus (GELL. 2, 29 tit. 2, 19, 1). 3, 3, 14 naris emunctae senex. PLIN. nat. 36, 82 fabellarum philosophi. GELL. 2, 29, 1 ille ... fabulator. PHAEDR. 1, 2, 9 talem ... fabellam rettulit. APVL. Socr. p. 108 Oud. fabulatur. PHAEDR. 1, 10, 3 fabula (GELL. 2, 29, 17 HIER. epist. 79, 3). 4 prol. 11 fabulis (AVG. c. mend. ad Consent. 28 cons. evang. 1, 12 FORTVN. rhet. 2, 23 p. 115, 28 [MART. CAP. 5, 558]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MACR. somn. 1, 2, 9). *cf. l. 35.* QVINT. inst. 1, 9, 2 fabellas. *cf.* 5, 11, 19. GELL. 2, 29 tit. apologus Aesopi Phrygis memoratu non inutilis. 2, 29, 20 hunc Aesopi apologum Q. Ennius in satiris ... composuit. AMM. 30, 4, 21 cavillationibus. PHAEDR. 2 prol. 1 exemplis continetur Aesopi genus. 2 epil. 1 Aesopi ingenio statuam posuere Attici. VARRO ling. 7, 104 iudicium (= IVVENT. com. 8). PHAEDR. 3 prol. 29 stilo. AVSON. 407 venustatem (= SYMM. epist. 1, 32, 3). TERT. adv. Marc. 4, 23 asinus de Aesopi puteo modo venis et iam exclamas. adv. Valent. 12 graculum Aesopi. HIER. epist. 108, 15 cornicem. *praeter Phaedri locos adde hos*: HIER. chron. a. Abr. 1454 SERV. auct. Aen. 1, 182 SERV. georg. 1, 378 PRISC. gramm. III 430, 10 NOT. Tir. 93, 56. **2** *histrio aevi Ciceroniani*: RHET. **Her. 3, 21, 34** CIC. de orat. 1, 259 div. 1, 80 Tusc. 2, 39. 4, 55 off. 1, 114. ad Q. fr. 1, 2, 14 *ter.* epist. 7, 1, 2 *et* 4 FRONTO p. 18, 18 N. SYMM. epist. 10, 2, 1. HOR. epist. 2, 1, 80 quae gravis Aesopus, quae doctus Roscius egit (QVINT. inst. 11, 3, 111). VAL. MAX. 8, 10, 2 Aesopum Rosciumque ludicrae artis peritissimos. 9, 1, 2 tragoedus (PLIN. nat. 9, 122). PLIN. nat. 10, 141 Clodi Aesopi tragici histrionis patina (ind. 10, 72 nat. 35, 163 TERT. pall. 5). 35, 163 tragoediarum histrionis. FRONTO p. 147, 16 N. tragicus (PORPH. Hor. sat. 2, 3, 239). TERT. pall. 5 histrio (MACR. sat. 3, 14, 11 *et* 14). CIC. Att. 11, 15, 3 Aesopi filius (HOR. sat. 2, 3, 239 (*cf.* PORPH. *et* SCHOL. *ad l.*) VAL. MAX. 9, 1, 2 PLIN. nat. 9, 122 TERT. pall. 5). **3** MACR. sat. 1, 11, 17 libertus Demosthenis. **4** *in titulis nom. serv. et cogn.*: CORP. VI 11183 ⟨A⟩esopus. XIV 2259 (*in agro Albano*) ⟨A⟩esopo Caesaris Augusti disp. Apsyrtiano. VI 12692 (*lib. rei p. aet.*) C. Atrius C. l. Aesopus. IX 5612 (*Septempedae*) v. C. Mussenus (mulieris) l. Aesopus. X 3957 (*Capuae*) M. Avidius M. l. Aesopus. XI 1248 (*Placentiae*) L. Egnatio (mulieris) l. Aesopo. VI 12287 Q. Arellius Aesopu[(s). 26417 A. Servílius Aesopus. V 2234 (*Altini*) L. Herennius Aesopus. suppl. ital. 1205 (*Aquileiae*) T. Vettidio Aesopo ... arbitratú T. Vettidi Aesopi l. 1076, 9 (*in amphora Aquileiae rep.*) C. Vetíd. Aesop. XII 4754 (*Narbone*) v. T. Curtilius Aesopus. VIII 17566 (*Calamae*) M. T. E s o p u s. *adi.* **Aesōpīus (-ēus)**, -a, -um, *Αἰσώπειος*, *pertinens ad* Aesopus *1.* PHAEDR. 4 prol. 11 quas (*fabulas*) Aesopias, non Aesopi, nomino, quia paucas ille ostendit, ego plures fero, usus vetusto genere, sed rebus novis. SEN. dial. 12, 8, 3 fabellas ... et Aesopeos logos, intemptatum Romanis ingeniis opus. AVSON. 406, 78 Aesopiam trimetriam. PRISC. gramm. III 430, 9 omnes *fabulae* ... communiter Aesopiae, quoniam in conventibus frequenter solebat Aesopus fabulis uti. *adi.* **Aesōpicus**, -a, -um, *Αἰσωπικός*. HIER. epist. 29, 7 iuxta Aesopici canis fabulam. ISID. orig. 1, 39, 2 sunt ... fabulae aut Aesopicae, aut Libysticae. Aesopicae sunt, cum animalia muta inter se sermocinasse finguntur, vel quae animam non habent, ut urbes, arbores, montes, petrae, flumina. *cf.* 1, 39, 1. NOT. Tir. 93, 57 Aesopicus. *Diehl.*

Aesquilīnus Aesquillius *v. sub* Esq-.

aestās, -ātis *f.* [*cf. c.* aestus. *Th.*] VARRO ling. 6, 9 ab aestu aestas. *cf.* SERV. Aen. 2, 706. ISID. orig. 5, 35, 4 aestas dicitur ab aestu, id est calore, et aestas quasi usta. GLOSS. II 521, 35 declinationis tertiae ... aestas. II 544, 66 quae apud Latinos feminina; apud Graecos neutra ... aestas τὸ θέρος. GRAMM. V 571, 10 aestus de inundatione generis masculini ... nam de aestate intellegendum, quod feminino genere dicitur. *gen. plur.* aestatum COLVM. 1, 5, 4 LAVS Pis. 150. aestatium VLP. dig. 43, 20, 1, 33. *scriptura* extas *regnat in codice Parisiensi Oribasii.* [*it.* state, *francog.* été. *M.-L.*] *vitatur non raro, praecipue apud poetas, adhibita voce* aestus *et circumscriptionibus variis, quas* aestivus *maxime efficit, qua de re sub* aestus *II et* aestivus *2 agetur.* GLOSS. θέρος, θερεία. GRAMM. VII 521, 21 aestas est pars anni, aestus calor [temporis]. aestus a nimio calore nomen accipit, aestas nomen non amittet, etiamsi temperata est. *nota partes tres*: SERV. georg. 1, 43 ut novum ver ... adultum ... praeceps, item nova aestas adulta praeceps ... (Aen. 1, 430 ISID. orig. 5, 35, 3 GELL. 18, 1, 3 GLOSS.). Aen. 3, 8 prima aestas: aut vernum tempus dicit aut (*auct.*: prima pars aestatis) quia est et adulta et praeceps (GLOSS. V 551, 54. 552, 1).

I *generatim* ***anni tempus calidius.*** *tempus caloris grati ingrative*: PLAVT. Most. 764 quia isti umbram aestate tibi esse audivit perbonam. CIC. ad Qu. fr. 3, 1, 3 ego locum aestate umbrosiorem vidi nunquam *Fufidiano fundo.* VERG. georg. 3, 296 dum mox frondosa reducitur aestas. ELEG. Maec. 1, 113 redditur arboribus florens revirentibus aestas. COLVM. 6, 3, 6. LVCAN. 10, 305 aestatem nulla sibi mitigat umbra. CALP. ecl. 2, 4. 4, 168 PLIN. nat. 18, 330. HOR. carm. 1, 17, 3 igneam defendit aestatem capellis *Faunus.* PRIAP. 63, 3 siticulosam sustinemus aestatem. VITR. 1, 4, 1 quod per aestatem caelum meridianum sole exoriente calescit, meridie ardet. SEN. epist. 67, 1 vix media regelatur aestate *aetas mea.* 87, 4 mulio excalceatus, non propter aestatem. nat. 2, 57, 2. CVRT. 3, 5, 1 tunc aestas erat, cuius calor non aliam magis quam Ciliciae oram vapore solis accendit. COLVM. 1, 5, 4 ad aestatum temperandos calores. 5, 5, 1 in locis temperatis, in quibus aestas non est praefervida. 10, 392 aestatis iniquae. CALP. ecl. 1, 1 nondum Solis equos declinis mitigat aestas. 2, 4 cum terras gravis ureret aestas. 4, 168 iam fremit aestas. PLIN. nat. 12, 93 austros ibi tam ardentes flare, ut aestatibus silvas accendant. 18, 175 (*cf. l. 26*). STAT. Theb. 3, 257 nubes mulcet iners aestas. FRONTIN. aq. 123 eam partem aestatis quae nimiis caloribus incandescit. TAC. ann. 14, 24 fervida aestas. GELL. 19, 5, 1 aestate anni flagrantissima. ARNOB. nat. 1, 11 quia ... perferre flagrantissimos soles nequis, ex anno aestas tollenda? HIER. epist. 3, 2 mediae fervor aestatis. PAVL. NOL. carm. 16, 202 nimiis, ut fit, tunc torrida solibus aestas. THEOD. PRISC. log. 35 eo tempore quo aestas calidior incanduerit. PLIN. epist. 5, 6, 5 aestatis mira clementia. GELL. 2, 21, 2 nox fuit et clemens mare et anni aestas caelumque liquide serenum. VERG. georg. 1, 66 glaebasque iacentes pulverulenta coquat maturis solibus aestas. COLVM. arb. 3, 6 omnis ..., qui per aestatem finditur ager. PALLAD. 1, 25 aestate, qua sōla maxime pinguescunt. SEN. epist. 79, 4 nives absint, quas ne aestas quidem solvit. nat. 4, 2, 19 duraturas per totam aestatem nives. 4, 13, 3 quomodo stiparemus nivem, ut ea aestatem evinceret. PLIN. nat. 5, 14 verticem *Atlantis* altis etiam aestate operiri nivibus. LAMPR. Hel. 23, 8 montem nivium ... aestate fecit advectis nivibus. *tempus siccitatis*: SEN. dial. 5, 21, 1 cum sensit *Gyndes flumen* aestatem et ad minimum deductus est. nat. 3, 6, 2 *quia* ne aestas quidem imbribus caret. 4, 2, 20 nec Rhenus nec Rhodanus nec Hister ... aestate proveniunt. COLVM. 1, 6, 24 ubi aestas pluvia caret. 2, 9, 7 ubi aestas est humida et sine vaporibus. 3, 19, 1 ne per summa terrae sitiat aestatibus *malleolus.* LVCAN. 1, 213 parvisque inpellitur undis ... Rubicon, cum fervida canduit aestas. PLIN. nat. 10, 201 in Africa maior pars ferarum aestate non bibunt inopia imbrium. 12, 104 iuxta lacum, cuius palustria aestate siccantur. 17, 30 saxum exurens aestate semina. 18, 175 ubi siccae et graves aestates (*opp.* leves aestus, frequentes imbres). FRONTIN. aq. 74 metu aestatis aut siccitatum. VLP. dig. 43, 12, 1, 2 si ... aliqua aestate exaruerit *flumen.* NEMES. cyn. 290 *ubi aestas* siccaverit omnem messibus umorem. AVIEN. Arat. 1512 qua siccior annus anhelat aestatis rutilo. AMM. 16, 11, 9 aestate iam torrida fluvium vado posse transiri. SERV. auct. georg. 1, 100 aestatis solstitia umida esse non possunt. SERV. Aen. 2, 305 torrens fluvius qui aestate siccatur. PAVL. NOL. carm. 16, 202 puteum quoque siccarat *aestas.* *mirabiliter crescunt aestate nonnulla flumina, inprimis Nilus*: CIC. nat. deor. 2, 130 cum tota aestate obrutam oppletamque *Aegyptum Nilus* tenuit. LVCR. 6, 712 Nilus in aestatem crescit campisque redundat. SEN. benef. 4, 5, 3 ex quibus (*fluminibus*) quaedam aestatis diebus mirabile incrementum trahunt. nat. 3, 26, 1 aestate quaedam flumina augentur, ut Nilus. 4, 2, 30 quare ... non omnibus locis aestate maiora sunt flumina? Aegyptum sol magis percoquit, itaque Nilus magis crescit. 4, 2, 17 *sqq.* 6, 7, 1. LVCAN. 6, 474 Nilum non extulit aestas. 8, 826. 10, 231 EXP. tot. mund. 36 geogr. p. 113, 18 CLAVD. carm. min. 28, 27 *al.* PLIN. nat. 2, 227 fluvius Scatelera ..., abundantior aestate. *tempus ventorum quorundam, praecipue etesiarum*: VERG. Aen. 10, 404 ventis aestate coortis (SERV. *ibid.*). PLIN. nat. 17, 21 is (*circius*) ... aestates ibi temperat. 18, 354. LVCR. 6, 715 quia sunt aestate aquilones ostia contra *Nili* ... qui etesiae esse feruntur. SEN. Thy. 129 *quas* (*nives*) aestas ... solvit etesiis. nat. 5, 10, 4 etesiarum flatus aestatem frangit. 5, 10, 2 PLIN. nat. 18, 335 TAC. ann. 6, 33 AMPEL. 5, 2 APVL. mund. 14 *al.* *mirabilia quaedam et notanda*: LVCR. 6, 840 frigidior ... in puteis aestate fit umor ..., quia. MANIL. 4, 646 ortum ... aestate nitentem. SEN. nat. 3, 26, 5 quidam fontes certo tempore purgamenta eiectant, ut Arethusa quinta quaque aestate per Olympia. PLIN. nat. 2, 153 roscidas aestate Africae noctes. 2, 186 aestate lucidae noctes *in Britannia.* 31, 50 Athenis Enneacrunos nimbosa aestate frigidior est quam. 31, 55 sicut Babylone lacus aestate rubras *aquas* habet diebus XI. PLIN. epist. 5, 6, 30 *cryptoporticus* aestate incluso frigore riget. MACR. sat. 7, 8 cur ... aestate, cum aer calidus flabro movetur, non calorem sed frigus adquirit? *tempus tonitruum et fulminum*: SEN. nat. 2, 57, 2 plurima aestate sunt fulmina. PLIN. nat. 18, 354 cum aestate vehementius tonuit quam fulsit. *tempus animalium quorundam et herbarum et ad eorum naturam et victum pertinentium*: VARRO rust. 2, 5, 14 quod eas (*vaccas*) aestate tabani concitare solent. 3, 16, 23 propolim vocant, e quo faciunt *apes* ad foramen introitus protectum ante alvum maxime aestate (VERG. Aen. 1, 430 qualis apes aestate nova ... exercet ... labor. 6, 707 ubi apes aestate serena floribus insidunt. *cf.* georg. 4, 59). LVCR. 4, 58 cum teretis ponunt tunicas aestate cicadae (5, 803). COLVM. 7, 5, 14 is morbus *ovibus* aestate plerumque concipitur (CHIRON 957). 7, 10, 6 cum omni quadrupedi per aestatem sitis sit infesta, tum suillo maxime est inimica. 7, 10, 8 *sues* aestate splenis incremento laborant. 7, 13, 1 per aestatem ... muscis aures canum exulcerantur. 8, 9, 2 *turdus* aestate ... pinguescit. PLIN. nat. ind. 11, 39 aestatis animalia. *cf.* ind. 9, 25. nat. 8, 139 *dormiunt cocleae* aestatibus. 9, 81 fiunt *menae* aestate nigriores. 10, 25 *coccyx* modico tempore aestatis visus. 10, 159 *columbae* aestate ... interdum binis mensibus terna educunt paria. 13, 57 septeno ... numerosa *ficu* partu per singulas aestates. *ibid.* subnascitur ... fetus quater aestate. 14, 33 aestatem non exsuperans *vitis quaedam.* 16, 81 nec ante mediam aestatem germinans *quercus.* 19, 48 floret aestate *struthion* (PALLAD. 10, 13, 3 floret *cappar* aestate). 19, 106 proximaque aestate nullum semen emittunt *Amiterninae.* 19, 122. 127. 21, 60 (*bis*). 67. 94. 96. 27, 89 in hoc crescente aestate vermiculos nasci. 27, 133.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

32, 59. 150. 153. Tert. scorp. 1 *de scorpionibus*: familiare periculi tempus aestas. Nemes. cyn. 290 ubi pubentes calamos duraverit aestas. Solin. 11, 20 adveniendi habent tempora aestate depulsa *coturnices*. Chiron 127 si quod iumentum aestate concaluerit, signa haec erunt. Ambr. exam. 5, 10, 29 pergunt *pisces quidam* ... aestatis tempore ad fretum Ponti. Vvlg. Sirach 50, 8 thus redolens in diebus aestatis. Matth. 24, 32 cum ... ramus eius (*fici*) tener fuerit et folia nata, scitis, quia prope est aestas (Marc. 13, 28 Luc. 21, 30).

tempus rerum gerundarum quarundam: 1 *ad res rusticas pertinentium*: Cato agr. 14, 5 loco pestilenti, ubi aestate *villa* fieri non potest. 151, 4 per aestatem ... fieri oportet *purgatio areae*. Corp. I 199, 42 (*a. 687*) sei ... malent in eo agro alia prata inmittere defendere sicare id uti facere liceat, dum ne ampliorem modum pratorum habeant, quam proxuma aestate habuerunt. Cic. Att. 12, 19, 1 ut hac aestate fanum absolutum sit. 12, 41, 4. 12, 43, 2 considerabis de Tusculano, ne aestas effluat. 13, 1, 2. 13, 26, 1. Colvm. 4, 17, 3 aestate viti detrahere frondem supervacuam. 5, 5, 14 ut opacis locis humidisque et frigidis aestate vitis nudetur. 5, 6, 8. 5, 10, 8. 6, 23, 2 ut laetior herba consurgat, fere ultimo tempore aestatis incenditur. 11, 3, 18 nihil ingruente aestate obrui debet, nisi semen apii. 11, 3, 42. 11, 3, 48. 11, 3, 60. arb. 5, 5 aestate ... *terram* occato. 20, 3. Plin. nat. 12, 117 ter omnibus percutitur aestatibus *balsami frutex*. 14, 85 in sole XL diebus torrent aestatis secutae *mustum*. 17, 139 ferventibus ... locis adcumulant aestate radices *arborum*. 17, 188. Pavl. dig. 8, 6, 7 si sic constituta sit aqua, ut vel aestate ducatur tantum vel uno mense. Vlp. dig. 43, 13 rubr. 43, 20, 1, 29 *et* 36. Nerat. dig. 43, 20, 6. Serv. ecl. 6, 6 qui aestatis illud fuisse asserunt tempus (*sc. myrtos tegere*). Cato agr. 73 per aestatem boves aquam bonam et liquidam bibant semper curato. Varro rust. 1, 13, 3. 2, 1, 17 muli e Rosea campestri aestate exiguntur. Colvm. 6, 5, 1 nullo ... tempore et minime aestate utile (utilius *codd. nonn.*) est boves in cursum concitari. 7, 3, 20 *sal ovibus* pabuli condimentum per aestatem canalibus ligneis impositum. 7, 3, 23 pascendi *pecoris* et ad aquam ducendi per aestatem. 7, 3, 24 (*bis*). 7, 9, 7. 8, 5, 8 tota ... aestate usque in Calendas Octobris *ova subiciuntur*. Plin. nat. 21, 82 quibusdam *apibus* et aestatibus iidem cibi praestandi. Chiron 957 oves si aegrotabunt ... centauream colligito aestate. Avg. civ. 22, 8 cum die medio tempore aestatis equum ablueret. *imprimis frugum et messis*: Cic. Verr. 6, 29 cum aestas summa esse coeperat ... cum in areis frumenta sunt. 6, 62 commeatum totius aestatis. phil. frg. I 17 M. cum ... adfecta iam prope aestate uvas a sole mitescere tempus est. Verg. ecl. 7, 47 iam venit aestas torrida, iam lento turgent in palmite gemmae. Sen. epist. 124, 11 cum frumentum aestas et debita maturitas coxit. Calp. ecl. 2, 80 nos, quos etiam praetorrida munerat aestas. Colvm. 12, 10, 1 per aestatem circa messem. Plin. nat. 18, 16 maiorem ea aestate messem ... factam esse. Sil. 13, 671 octava terebat arentem culmis messem crepitantibus aestas. Mart. 10, 103, 7 quattuor accessit tricesima messibus aestas (*cf. sub III*). Hier. in Is. (Migne 24, 180 *et* 248) 18, 5 quia ... nubem roris in aestate ac messe (248 in die messis et in ferventi aestate) praemiserat. in Amos (Migne 25, 1029) 14, 7. Vvlg. prov. 6, 8 *formica* parat in aestate cibum sibi et congregat in messe, quod comedat (10, 5). 26, 1 nix in aestate et pluviae in messe. Ier. 8, 20. Gloss. III 261, 27 θέρος messis et aestas (*cf.* Pavl. Nol. carm. 10, 1). 2 *ad victum et medicinam pertinentium rerum*: Cic. Att. 2, 4, 7 magni aestimo unius aestatis fructum palaestrae Palatinae. Hor. sat. 2, 4, 22 ille salubris aestates peraget, qui. Cels. 1, 4 p. 22 D. is, cui hoc (*caput*) infirmum est, per aestatem id bene largo canali cotidie debet aliquamdiu subicere. 3, 21 p. 109 si aestas est, in mari natare commodum est. 4, 6 p. 128. 4, 14 p. 140. 5, 26, 23 p. 192. 5, 26, 25 p. 193. 8, 4 p. 336. Plin. nat. 16, 246 ea medendi ratio aestatis quadragenis diebus. 20, 158 *puleius et nepeta* aestate sedant calores. 20, 207 aestate tunditur in pila *papaver*. 20, 218 cumino acetoque carnem omnem incorruptam aestate servari. 22, 58. 25, 87. 27, 92. 31, 123. 33, 109. 34, 175. 36, 170. Mart. 10, 62, 12 aestate pueri si valent, satis discunt. Plin. epist. 3, 1, 9 sumit aliquid de nocte et aestate. 3, 5, 10 aestate, si quid otii, iacebat in sole. 5, 6, 1 cum audisses me aestate Tuscos meos petiturum. 7, 4, 3. 9, 10, 2 ut in secessu et aestate. 9, 36, 1. 9, 40, 1. Lampr. Alex. 37, 12 frig⟨id⟩a semper pura (*sc. aqua*) usus et aestate cum vino rosa condito. 42, 1 Capitol. Gord. 21, 2. Schol. Hor. carm. 2, 15, 15 septemtrioni ... obiecta porticus aestate delicatioribus grata est, quia. 3 *ad rem publicam pertinentium, imprimis belli gerendi tempus*: Sis. hist. 127 una aestate in Asia et Graecia gesta. Cic. Verr. 6, 80 aestate summa, quo tempore ceteri praetores obire provinciam et concursare consuerunt. prov. cons. 34 una atque altera aestas vel metu vel spe vel poena vel praemiis vel armis vel legibus potest totam Galliam sempiternis vinculis astringere. Att. 4, 2, 6 potestatem esse vel petendi *magistratus* vel ineunte aestate exeundi. 5, 21, 2 quin cum omnibus copiis ipse prima aestate Euphratem transiturus sit *Orodes*. 8, 11, 4 conculcari ... miseram Italiam videbis proxima aestate. epist. 2, 7, 3 totius aestatis res gestas. 1, 9, 24. 2, 10, 4 sed ut redeam ad Parthos, haec aestas habuit hunc exitum satis felicem. Ascon. Scaur. p. 30 B. quia aestate *iudicium* agebatur. *maxime apud scriptores rei bellicae; hanc habeas selectionem*: Caes. Gall. 1, 54, 2 una aestate duobus maximis bellis confectis. 2, 2, 1 legiones ... inita aestate in interiorem Galliam qui deduceret. 4, 20, 1 exigua parte aestatis reliqua Caesar ... in Britanniam proficisci contendit. Hirt. Gall. 8, 1, 1 cum a superiore aestate nullum bellandi tempus intermisisset. Bell. Afr. 26, 3 cum antea constituisset e stativis castris aestate inita cunctis copiis auxiliisque accitis bellum cum suis adversariis gerere. Sall. Iug. 61, 1 Metellus postquam videt ... iam aestatem exactam esse, ab Zama discedit. Liv. *saepissime (v. Fügner, Lexicon Livianum I 716 s. v.); affero hos locos*: 38, 3, 11 aestatem aptam rei gerendae adesse. 5, 5, 6 cum tantum laboris exhaustum sit ... relinquendane haec censetis, ut ad aestatem rursus novus de integro his instituendis exsudetur labor? 21, 5, 7 priore aestate domitae gentis. 25, 1, 1 Hannibal in agro Sallentino aestatem consumpsit. 30, 18, 1 eadem aestate ... P. Quinctilius Varus et M. Cornelius proconsul in agro Insubrum Gallorum cum Magone Poeno signis conlatis pugnarunt. 37, 39, 2 differendum esse in aestatem bellum. 40, 30, 1 magnum bellum ea aestate coortum in Hispania citeriore. 43, 11, 9 quas res ea aestate prospere gessisset rex Perseus. Vell. 2, 106, 1 quanti voluminis opera insequenti aestate sub duce Tiberio Caesare gessimus. 2, 115, 4 illa aestas maximi belli consummavit effectus. Tac. Agr. 18 hunc Britanniae statum, has bellorum vices media iam aestate transgressus Agricola invenit. *ibid.* quamquam transvecta aetas. 38 exacta iam aestate spargi bellum nequibat. hist. 3, 2 tractum in aestatem aliam bellum. ann. 2, 62 dum ea aestas Germanico plures per provincias transigitur. 4, 27 eadem aestate mota per Italiam servilis belli semina fors oppressit. Spart. Sept. 16 aestate ... iam exeunte Parthiam ingressus Ctesifontem ... pervenit. Amm. 19, 11, 2 expletus praedarum opimitate exercitus aestate nuper emensa. 4 *tempus navigationis, saepe belli causa*: Plin. nat. 6, 104 navigare incipiunt *mercatores* aestate media ante Canis ortum aut ab exortu protinus. Veg. mil. 4, 39 a die VI Kal. Iunias usque in Arcturi ortum ... secura navigatio creditur, quia aestatis beneficio ventorum acerbitas mitigatur. *cf.* Isid. orig. 3, 70, 13 *Vergiliae* ortu aestatem primaeque navigationis tempus ostendunt. Cic. Att. 10, 11, 4 (*locus, ut videtur, corruptus*). Caes. Gall. 4, 21, 4 quam superiore aestate ad Veneticum bellum effecerat classem. 5, 8, 3 qua optimum esse egressum *in insulam* superiore aestate cognoverat. civ. 2, 23, 2 hic locus ... habet non incommodam aestate *navium* stationem. Sall. hist. frg. 3, 5 ⟨ne⟩que Mamercus host⟨ium navis⟩ in dextera commu⟨nis⟩ classis aestate qu⟨ieta⟩ tutior in aperto s⟨eque⟩batur. Nep. Con. 4, 2 classem ..., qua proxima aestate mare tueri posset. Verg. Aen. 3, 8 vix prima inceperat aestas et pater Anchises dare fatis vela iubebat. Liv. 22, 19, 1 principio aestatis ... in Hispania quoque terra marique coeptum bellum est. 27, 6, 13 extremo aestatis huius classis Punica ... cum praefecto Hamilcare in Sardiniam traiecta. 27, 29, 7. 28, 5, 1. 28, 46, 7. 31, 44, 1. 31, 47, 3. 32, 25, 12. 33, 48, 5. 44, 18, 4. Plin. nat. 19, 3 ut ... Alexandriam ... pervenerit ... aestate ... Valerius Marianus ... a Puteolis nono die. Tac. Agr. 25 aestate ... portus classe exploravit ... cum simul terra, simul mari bellum impelleretur. Svet. Aug. 16 quas (*classes*) tempestatibus duplici naufragio et quidem per aestatem amiserat. Sol. 2, 14 Isid. orig. 3, 69, 13. *pro aere calido, calore, sim. velut* Verg. georg. 4, 59 nare per aestatem liquidam ... agmen *apium*. Mart. 10, 30, 14 sicut puellae non amantis aestatem mota ... purpura venit frigus. Avg. mor. Manich. (Migne 32, 1350) 2, 8, 12 coenum ... aestate tactum refrigerat.

opponitur hiems *et similia*: Serv. georg. 1, 258 nihil est tam contrarium inter se, quam aestas et hiems, et tamen de his annus efficitur. Plin. nat. 6, 69 in quo (*monte Maleo*) umbrae ad septentrionem cadunt hieme, aestate in austrum, per senos menses. 7, 155 annum ... alii aestate determinabant et alterum hieme (Avg. civ. 15, 12). 18, 280 ut *Vergiliae*, quarum exortu aestas incipiat, occasu hiems, semestri spatio intra se messes vindemiasque et omnium maturitatem conplexae. Vlp. dig. 43, 20, 1, 2 aestatem incipere (sic peritiores tradiderunt) ab aequinoctio verno et finiri aequinoctio autumnali (Liv. 37, 9, 5 Rhodii, quo magis cessatum priore aestate erat, eo maturius aequinoctio verno ... Pausistratum ... cum sex et triginta navibus miserunt). 43, 13, 1, 8 aestas ad aequinoctium autumnale refertur (Sen. nat. 1, 8, 6 Aristoteles ait post autumnale aequinoctium qualibet hora diei arcum fieri, aestate non fieri nisi. Colvm. 11, 3, 8 Plin. nat. 2, 150. 151). Hyg. astr. 1, 6 p. 24 sol, cum ad eum circulum (θερινὸν τροπικόν) pervenit, aestatem efficit eis, qui in aquilonis finibus sunt, hiemem autem eis, quos. *ibid.* p. 25 *invicem de circulo hiemali* (*cf.* Serv. georg. 1, 100 Isid. orig. 3, 43, 4 *et* 13, 6, 6). Bened. reg. 10 *de nocturna laude agenda aestate*: a pascha ... usque ad kalendas novembris ... *cf.* 8. *ablativo temporis*: Cato Paul. Fest. 83 aestate frigido, hieme formido. Varro rust. 1, 6, 3 qui colunt deorsum, magis aestate laborant, qui susum, magis hieme; *sic saepius*. Cic. nat. deor. 3, 83 aestate grave esse aureum amiculum, hieme frigidum (Val. Max. 1, 1 ext. 3). div. 1, 94 campos et montes hieme et aestate peragrantes. Liv. 5, 6, 5 se iuxta hieme atque aestate bella gerere posse; *sic omnes fere scriptores. nota*: Vvlg. Zach. 14, 8 in aestate et in hieme. *aliter*: Cato agr. 56 per hiemem ... per aesta-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tem (CELS. 4, 11 p. 135 D. 4, 27 p. 155. 8, 10, 7 p. 350 COLVM. 1, 6, 4. 3, 15, 5 VEG. mulom. *passim.*). VARRO ling. 5, 61 aestas et hiems. CIC. part. 37 ut hiemps, ut aestas. SALL. Iug. 85, 33 hiemem et aestatem iuxta pati. LIV. 5, 10, 8 non aestatis nec hiemis. 5, 22, 8 decem aestates hiemesque continuas. 43, 19, 14 aestatis eius hiemisque acta. VITR. 2, 1, 5 hiemes calidissimas, aestates frigidissimas. SEN. suas. 1, 4 annuas hiemis atque aestatis vices. CELS. 2, 1 p. 30 D. inimicior senibus hiems, aestas adulescentibus. 3, 24 p. 116 si hiems est ... si aestas (4, 15 p. 141 PALLAD. 3, 24, 7 CHIRON 599). SEN. dial. 4, 27, 2 hiemem aestatemque. 6, 18, 2 aestates hiemesque. benef. 7, 31, 4 nat. 2, 11, 2. 3, 11, 6 per hiemem aestatemque. 3, 29, 3 non secus quam hiems, quam aestas. 3, 29, 8 tenebit alienos menses hiems, aestas prohibebitur. epist. 36, 11 aestas abiit ... hiemps cecidit. 107, 7. COLVM. 9, 6, 2 aestatis vaporibus ... hiemis frigoribus. PLIN. nat. 2, 105 aestates et hiemes. 2, 195 aestatis causa ... hiemis. 10, 61. 18, 231. STAT. silv. 3, 5, 83 et mollis hiems et frigida ... aestas. QVINT. inst. 3, 6, 26 aestatem vel hiemem. TAC. ann. 1, 17 duram hiemem, exercitas aestates. 2, 5 brevi aestate et praematura hieme. PLIN. epist. 3, 11, 6 hiemes iuxta et aestates. CENS. 18, 11 huius anni (*maximi Aristotelici*) hiemps summa est cataclysmos ... aestas autem ecpyrosis. CAPITOL. Ver. 7, 3 egit ... hiemem Laodiciae, aestatem apud Dafnen. CHIRON 972 hiemis vel aestatis. HIER. in Zach. (Migne 25, 1527) 14, 8 nec gelu ... hiemis nec aestatis nimio fervore. VVLG. gen. 8, 22 aestas et hiems. CLAVD. 26, 151 bruma ne longior una esset hiems rerum, primis sed mensibus aestas temperiem ... referret. ISID. orig. 13, 21, 2 ab hieme ... ab aestate. *oppositione liberiore*: CIC. Sest. 12 datus illo in bello esset hiemi locus neque umquam Catilina, cum ... aestatem integram nanctus ... praedari coepisset ..., sine ... Italiae vastitate ... concidisset. VERG. georg. 4, 156 venturaeque hiemis memores aestate laborem experiuntur *apes*. LIV. 5, 6, 2 si non sit aestate perfectum bellum, hiemem opperiri. 5, 13, 4 tristem hiemem ... gravis ... aestas excepit. 32, 36, 6 si aestas ... esset: nunc hieme instante nihil amitti. VITR. 1, 4, 4 aestate ... per hiemem (COLVM. 8, 6, 1 MELA 3, 57 PLIN. nat. 8, 123 VEG. mil. 3, 8). VELL. 2, 114, 4 hiems emolumentum patrati belli contulit, sed insequenti aestate .... SEN. nat. 3, 27, 1 an ... elisa aestate hiems ... vim aquarum ... deiciat. epist. 117, 28 scio ... hiemem esse. aestas secutura est. COLVM. 1, 5, 8 aestate ... hiemis procellis. PLIN. nat. 6, 58 binae aestates in anno ... media inter illas hieme. 19, 84 Aristomachus detrahi folia per hiemem iubet ...; ita in aestatem grandescere. 27, 23 incipit a media hieme, arescit aestate media. PLIN. epist. 7, 2, 2 patiar ... aestatem inquietam vobis ... transcurrere et hieme ... quaeram, quid ... tibi exhibeam. TAC. ann. 4, 67 caeli temperies hieme mitis ...; aestas in favonium obversa. VLP. dig. 43, 20, 1, 31 quia hieme non utitur, referre se non ad praesentem aestatem, sed ad priorem debuit. SERV. georg. 4, 51 qui (*physici*) dicunt, quo tempore hic hiems est, aestatem esse sub terris. CHIRON 159 si hiems (genis *codd.*) fuerit ... aestate. AVG. gen. ad litt. 5, 11 caelum mutari ab aestate ad hiemem. serm. ed. Mai 14, 3 in aestate ... per hiemem. *ibid.* aestate ... per hiemem. VARRO rust. 2, 4, 6 aestate ... hiberno tempore. 3, 9, 15 cum aestate, tum utique cum tempestas sit mollis. CIC. Arat. 39 aestatis primordia ... hiberni temporis ortus. Cato 46 *me delectat* refrigeratio aestate et vicissim aut sol aut ignis hibernus. epist. 3, 7, 3 quas ... litteras adferebant, ut opus aestate facere possent, eas mihi post brumam reddiderunt. VERG. ecl. 2, 22 non aestate ... non frigore. georg. 2, 377. 3, 322 nec tota claudes faenilia bruma. at vero ... cum laeta ... aestas .... LIV. 44, 8, 6 *amnis* aestate exiguus, hibernis ... incitatus pluviis. MANIL. 2, 418 quia brumae dissidet aestas. VITR. 6, 8, 5 per aestatem ... hibernis temporibus. PHAEDR. 4, 24, 18 aestate ..., cum bruma est. SEN. Herc. O. 597. Thy. 129 quas (*nives*) cum ... tempore frigido ... Boreas composuit ... aestas ... solvit. 837 aestatis brumaeque. dial. 6, 17, 5 insalubris aestas hiberni caeli beneficia corrumpet. nat. 4, 1, 2 reliquo ... aestatis minuitur et ad hibernam magnitudinem redit. COLVM. 5, 10, 4 (arb. 19, 2) minus frigoris minusque aestate vaporis. 11, 3, 13 calor aestatis ... vis frigoris. LVCAN. 6, 335 brumalibus horis ... aestas. CALP. ecl. 2, 74 nec bruma nec ... aestas. PLIN. nat. 2, 152 nec aestate nec maximo frigore. 8, 224 hiberna quiete ... aestate. 17, 250 bruma ... aestate (22, 62). MART. 2, 85, 3 dona quod aestatis misi tibi mense Decembri. ARNOB. nat. 1, 2 numquid longos habere dies bruma et revocare tardissimas luces nox coepit aestatis? PALLAD. 4, 10, 14 hibernis mensibus ... si aestas refulserit. AVIEN. Arat. 612 arenti cum crine attollitur aestas, et cum cana comas redit anno bruma rigenti. AMM. 17, 8, 1 aestatis remissione solutis frigoribus. VVLG. prov. 20, 4 propter frigus ... aestate. Is. 18, 6 aestate perpetua erunt super eum volucres, et omnes bestiae terrae super illum hiemabunt. CLAVD. 20, 97 bruma ... aestas. PAVL. NOL. carm. 20, 95. AVIAN. apol. 34 tempore hiemali ... aestate. GLOSS. V 367, 24. *apud historicos saepe bello* aestate *gesto* hiberna *opponuntur*. *translate apud christianos*: AMBR. exam. 4, 5, 22 ante adventum Christi hiems erat ..., post adventum Christi ... messis aestatis. HIER. in Is. (Migne 24, 248) 18, 5 tam in aestate quam in hieme, hoc est in prosperis et adversis. AVG. serm. (Migne 38, 216) 36, 4 aestas nostra Christi est adventus, hiems nostra Christi occultatio. in psalm. (Migne 36, 475 *et* 804) 42, 9 *et* 66, 2 (*cf.* serm. ed. Mai 14, 3 calidus quasi aer adventus domini Iesu Christi erit). EVCHERIVS form. 2 aestas: venturae iucunditatis praefiguratio; hiems: persecutio vel tribulatio.

II *specialiter* **unum** *de quattuor anni temporibus*: **1** *sine certa temporis definitione*: VARRO ling. 6, 9 huius (*anni*) temporis pars prima hiems ..., tempus secundum ver ..., tertium ... aestas ..., quartum autumnus. rust. 1, 27, 1 quod dividitur *cursus solis annalis* in ver et aestatem et autumnum et hiemem (IREN. 2, 24, 5). AMBR. exam. 4, 5, 21 tempora ... quae sunt nisi mutationum vices, hiems ver aestas atque autumnus? HIER. in Ezech. (Migne 25, 23) 1, 7 quatuor rotas ... aestimant ... quatuor temporum circulum, qui ternis conficitur mensibus, annumque vertentem ... de quibus pulchre uno versu dictum est: ver aestas autumnus hiems et mensis et annus (*cf.* DRAC. satisf. 253 ver aestas autumnus hiems, redit annus in annum, quattuor alternant tempora temporibus. ANTH. 389, 49 Sol aestas autumnus hiems, sol ver quoque gratum). ISID. orig. 5, 35, 1 tempora anni sunt quatuor ver aestas autumnus hiems. 18, 36, 2 nat. 7, 2. GLOSS. eniautos annos | ear ver | theros aestas | pthinoporos autumnus | chimon hiemps (*cf.* AETNA 238 COLVM. 6, 4, 1 TERT. anim. 48 CENS. 19, 6 ANTH. 116). *nota*: TAC. Germ. 26 annum ... non in totidem digerunt species: hiems et ver et aestas intellectum ac vocabula habent, autumni perinde nomen ac bona ignorantur. ENN. ann. 28 aestatem autumnus sequitur, post acer hiemps it. VARRO rust. 1, 27, 3 *quid faciendum sit* vere ... aestate ... autumno ... hieme. 2, 2, 10 aestate ... hiberno ac verno tempore. CIC. Cato 70 praeterita verni temporis suavitate aestatem autumnumque venisse. Manil. 35 extrema hieme ..., ineunte vere ..., media aestate. facet. dict. frg. 31 M. nec bruma nec ver nec aestas nec autumnus. VERG. georg. 1, 312 quid tempestates autumni et sidera dicam atque, ubi iam breviorque dies et mollior aestas, quae. 2, 322. 4, 138. catal. 1, 1 vere rosa, pomis autumno, aestate frequentor spicis: una mihi est horrida pestis hiems. HOR. carm. 4, 7, 9 ver proterit aestas interitura, simul pomifer autumnus fruges effuderit et mox bruma recurrit. OV. met. 2, 27 (*de personata*:) Verque novum stabat ... stabat nuda Aestas ... Autumnus ... Hiems (*cf. figuras et nomina quattuor temporum* CORP. VIII 12588. XIV 2030). ars 1, 271 vere prius volucres taceant, aestate cicadae. rem. 187 poma dat autumnus, formosast messibus aestas, ver praebet flores, igne levatur hiems. met 15, 206 GERM. 500 cum ver fecundum surgit, cum deficit aestas. CELS. *passim*. SEN. Herc. O. 1578 vere ... hiemes ... aestas ... autumno. Phaedr. 765. nat. 4, 2, 19 vere et prima aestate ... hibernis ... vernis temporibus. 5, 7, 2. 5, 9, 1. epist. 24, 26 aestas in autumnum desinit, autumno hiemps instat, quae vere conpescitur. 67, 1. COLVM. 2, 17, 4 locum ... aestate proscissum ... per autumnum rapīs ... conseremus. 6, 3, 6. 6, 4, 1 quater anno fieri debet ultimis temporibus veris aestatis autumni hiemis. 11, 2, 8. 11, 3, 9 arb. 26, 1. LAVS Pis. 150 ver fugit aestates, aestatum terga lacessit pomifer autumnus, nivibus cessurus et undis. PLIN. *passim*. SIL. 3, 487 nullum ver usquam nullique aestatis honores. sola ... sedes ... tuetur ... deformis hiems. MART. 10, 96, 11 FRONTIN. aq. 122 TAC. ann. 1, 55 PLIN. epist. 5, 6, 12 SVET. Iul. 40 FRONTO p. 15, 8 N. APVL. mund. 12. ANTH. 116 laus temporum quattuor. carpit blanda suis ver almum dona rosetis, horrida collectis exultat frugibus aestas, indicat autumnum redimito palmite vertex, frigore pallet hiems designans alite tempus. *similia* 568—584 (*voce* aestas *in nonnullis circumscripta*). ARNOB. nat. 2, 74 quae causa, quae ratio est, ut non suis aliquando reddantur mensibus tempora, sed serius hiemes, serius aestas atque autumnitas fiant. LACT. inst. 2, 9, 9 quibus singulis partibus caeli suum tempus attribuit, ver scilicet orienti, aestatem meridianae plagae; occidentis autumnus est, septentrionis hibernum (ISID. orig. 5, 35, 8). HILARIAN. pasch. (Migne 13, 1108) 3 verni aestatisque tempora, autumni et hiemis metas. SERV. georg. 3, 296 ver et aestas, sicut etiam hiemps et autumnus, unum fuerunt secundum rationem hemisphaerii; *sic similia aliorum non pauca*. *poetice*: VERG. georg. 2, 149 hic ver assiduum atque alienis mensibus aestas. *nota opposita* aestas — hiems, ver — autumnus: CIC. nat. deor. 2, 49 inflectens ... sol cursum tum ad septentriones, tum ad meridiem aestates et hiemes efficit et ea duo tempora, quorum alterum hiemi senescenti adiunctum est, alterum aestati. LVCR. 6, 373 hic quoque (*autumno, ut vere*) confligunt hiemes aestatibus acres (*similiter* PLIN. nat. 2, 136 quia mollior aër mitiore hieme et aestate nimbosa semper quodammodo vernat vel autumnat. SERV. georg. 1, 311 ISID. orig. 13, 11, 20). OV. Ib. 37 et ver autumno, brumae miscebitur aestas. CELS. 2, 13 p. 58 D. id neque hieme neque aestate recte datur; optime vere; tolerabiliter autumno. SEN. benef. 4, 28, 1 hiemis aestatisque cursus et media veris autumnique temperamenta. nat. 3, 16, 3 hiems numquam aberravit, aestas suo tempore incaluit, autumni verisque ... facta mutatio est. COLVM. 1 praef. 23 nec omnibus annis eodem vultu venit aestas aut hiems, nec pluvium semper est ver aut humidus autumnus. 7, 7, 2 sive id fuit hiemis, vertatur aestate, sive autumni, vere mutetur. PLIN. nat. 2, 136 vere ... et autumno ... aestatis hiemisque. 21, 64. PLIN. epist. 9, 40, 3 aestate hieme ... ver et autumnum. MIN. FEL. 17, 8 TERT. spect. 9 SERV. georg. 1, 48. 114. 311 *al.* HIER. in eccles. Migne 23, 1016 AVG. gen. ad litt. 2, 14. MAR. VICTOR aleth. 3, 34 aestati certa-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bit hiemps ac tempora librans veris et autumni fugiens replicabitur annus (*cf.* ORIENT. comm. 1, 289 cum ver autumno, frigus depellitur aestu *pro aestate*). **2** *cum certa temporis definitione praecipue initii et finis: maxime una cum ceteris temporibus anni, quae hic omissa sunt: secundum siderum exortum atque occasum*: VARRO rust. 2, 2, 11 *de ovibus aestate pascendis*: haec a Vergiliarum exortu ad aequinoctium autumnale maxime observant. 3, 16, 34 eximendorum favorum primum putant esse tempus Vergiliarum exortu, secundum aestate acta, antequam totus exoriatur Arcturus. OV. fast. 5, 599 Pleiadas aspicies omnes ..., tum mihi ... incipit aestas. FEST. 372 Vergiliae dictae, quod earum ortu ... aestas incipit. PLIN. nat. 2, 123. 18, 222 ab aequinoctio verno initium aestatis die XLVIII Vergiliarum exortus matutinus. HYG. ast. 2, 21. ISID. orig. 3, 69, 13. GERM. 336 cum tetigit *Sirius* solis radios, accenditur aestas. PLIN. nat. 2, 123 ardentissimo ... aestatis tempore exoritur Caniculae sidus. 31, 50 quaedam aquae ... frigidiores sunt ... a Canis ortu ... incipiente aestate. SCHOL. Arat. p. 205 M. ubi spicas et vacue cernuntur segetes aestatisque prima, convenit Leo. *imprimis zodiaci*: VARRO rust. 1, 28, 1 dies primus est ... aestatis in Tauro. PLIN. nat. 2, 123 dat aestatem exortus Vergiliarum in totidem partibus Tauri. CARM. poet. min. V 67 aestatis Maius Tauro primordia prodit (ANTH. 864). Q. CIC. carm. frg. 1, 4 aestatis Gemini primordia pandunt. MANIL. 2, 226 aestas a Geminis ... surgit. 2, 183 e Geminis alter ... tempora veris sufficit, aestatem ... provehit alter. 2, 176 desinit aestas ... sub Virgine. GERM. 151 accensa in Cancro iam tum (*si sol in Leone est*) geminabitur aestas. 477. 484. ANTH. 625 Cancro ... comes aestas. FAVON. EVLOG. p. 5, 19 aestas in Cancro Leone Virgine *agitur*. HYG. astr. 1, 7 *sol* per Cancrum et Leonem transiens et Virginem aestatem efficit. CLAVD. 22, 460 nec brachia Cancri urat atrox aestas. MACR. somn. 2, 7, 11 cum ad F signum, id est ad Capricornum, venerit *sol*, facit ... illis (*antipodibus*) ... aestatem. MART. CAP. 8, 874 sol, cum ad Cancrum ... conscendit, aestatem praestat hominibus. *ibid.* quorum (*antipodum*) aestatem Capricornus facit *cf. p. 1088, 72.* *secundum mensem*: OV. fast. 5, 600 ubi ante Idus *Maias* nox erit una super, tum ... incipit aestas. COLVM. 11, 2, 39 VII Idus Maias aestatis initium. 2, 4, 11 graciles clivi non sunt aestate arandi, sed circa Septembres Calendas. PLIN. nat. 2, 123 dat aestatem exortus Vergiliarum ... sex diebus ante Maias Idus. CARM. poet. min. V 67 (ANTH. 864). MART. 9, 1, 2 Augustus annis commodabit aestates. AVSON. 375, 4 Iulius Augustus nec non et Iunius aestas (*i. tempora aestatis sunt*). POL. SILV. *ad* V Kal. Iul.: initium aestatis. ISID. nat. 7, 5 aestas incipit nono Kal. Iunias. VINDIC. epist. Pentad. p. 487 R. aestate ab VIII id. Mai. usque in VIII id. Aug. et sunt dies XC. *secundum dies festos apud christianos*: HIER. in Zach. Migne 25, 1528 in Pentecoste aestatis principium.

III *poetice pro* ***anno***: VERG. Aen. 1, 756 nam te iam septima portat omnibus errantem terris et fluctibus aestas (SERV. *ibid.* per aestates annos intellege). georg. 3, 190 tribus exactis ubi quarta acceperit aestas (SERV. *qui cum M et nonnullis codicibus Nonii* 291, 23 aetas *legit*: quartus annus). SCHOL. Hor. carm. 1, 15, 35 hiemes συνεκδοχικῶς pro annis posuit ut ... (*sequitur* VERG. Aen. 1, 265). nam et aestates similiter posuit (*sc. Vergilius*), ut ... (*sequitur versus supra laudatus* Aen. 1, 756). VERG. georg. 4, 207 neque enim plus septima ducitur aestas *apibus*. Aen. 1, 265 tertia dum Latio regnantem viderit aestas. 5, 626 septima post Troiae excidium iam vertitur aestas. OV. Pont. 4, 10, 1 haec mihi Cimmerio bis tertia ducitur aestas. SEN. Herc. O. 597 cum iam pulso sidere brumae tertia soles evocat aestas. Herc. f. 841 quinta cum sacrum *Iovis* revocavit aestas. LAVS Pis. 261 quamvis ... mihi ... nondum vicesima venerit aestas. SIL. 3, 383 septimaque his stabulis longissima ducitur aestas. 15, 526 decima haec iam vertitur aestas, ex quo proterimur (*cf.* 13, 672 octava terebat ... messem ... aestas. MART. 10, 103, 7 PAVL. NOL. carm. 10, 1). MART. 4, 66, 4 duxit ... aestates synthesis una decem. SOL. 2, 14 aestate ab Ilio capto secunda. AVSON. 258, 8 *de Galba Othone Vitellio*: tertia vos Latio regnantes nesciit aestas. HIER. epist. 77, 1 plures anni sunt, quod ... quartae aestatis circulus volvitur, ex quo. MAR. VICTOR aleth. 3, 585 cum bis senas unam super ... adderet aestates. *cf.* messis. *Bannier.*

Aesthesis, -is, Αἴσϑησις, *cogn. mul.* CORP. XII 4754 (*Narbone*) Iuliae Aesthesi. *Diehl.*

aestifer, -era, -erum. *ab* aestus *et* fero. PLIN. Char. gramm. I 120, 4 aestifer an aestiferus? Plinius in eodem libro VI 'ut fatifer et aurifer et armiger lucifer furcifer dici debet, quia composita sunt nec ut quaedam quasi composita, velut Euander ...'. **1** *aestum movens: de sole et sideribus*: CIC. Arat. 320 aestifer est ... Cancer. GERM. 524 SIL. 1, 194 AVIEN. orb. terr. 778. VERG. georg. 2, 353 Canis. SEN. Oed. 39 STAT. Theb. 4, 692 AVSON. 417, 100 RVT. NAM. 1, 638. MART. CAP. 2, 98 qui trahit aestifero fulgentem Sirion ortu. ANTH. 621 Leo. AEGR. Perd. 62 sideris (*i. solis*). *de igni et calore*: CIC. Arat. 111 aestiferos ... erumpit ... ignes *Canis*. LVCR. 1, 663. 5, 613. SIL. 14, 585 fervoribus. **2** *aestum habens, patiens, sim.*: LVCR. 5, 642 qui (*aer*) reiciat *solem* gelidis a frigoris umbris aestiferas usque in partis. 6, 721 ille (*Nilus*) ex aestifera parti venit amnis. LVCAN. 1, 206 Libyes. SIL. 1, 657 ab aestifero ... *Libyes* axe. 17, 447 in aestiferis Garamantum ... campis. STAT. silv. 3, 3, 91 Nili. 5, 2, 134 Libyae ... in arvis. ANTH. 646, 4 diem.

aestifluus, -a, -um. *ab* aestus *et* fluere. (SOLIN.) Pont. 3 quaeque sub aestifluis Thetis umida continet antris. AVSON. 298, 10ᵃ aestiflui ... amnes. *Bannier.*

Aestii, -ōrum *gens Germanica.* TAC. Germ. 45 dextro Suebici maris litore Aestiorum gentes adluduntur, quibus ritus habitusque Sueborum, lingua Britannicae propior. CASSIOD. var. 5, 2 Hestis Theodericus rex. IORD. Get. 36 Aesti pacatum hominum genus omnino. 120 Aestorum ... nationem. *v. Tomaschek, PW. I 687.* *Diehl.*

aestimābilis, -e. *ab* aestimare. *vox a Cicerone novata, qua verteret terminum technicum stoicorum* ἀξίαν ἔχων: **1** *i. q.* ἀξίαν ἔχων: CIC. fin. 3, 20 aestimabile esse dicunt (sic enim, ut opinor, appellemus) id, quod aut ipsum secundum naturam sit aut tale quid efficiat, ut selectione dignum propterea sit, quod aliquod pondus habeat dignum aestimatione, quam illi ἀξίαν vocant, contraque inaestimabile, quod sit superiori contrarium. 3, 50. 3, 53 quod satis aestimabile esset. 4, 56 ut *res* haberentur aestimabiles (aptae habiles *codd.; nonnulli edd. retinent* aptae *secluso altero verbo*) et ad naturam accommodatae. **2** GLOSS. aestimabilis εἰκάσιμος. CAEL. AVR. chron. 4, 1, 5 quod est aestimabile atque, ut ita dixerim, dogmaticum, *opp.* certum. *cf.* acut. 2, 28, 147 quod quidem aestimatum et non ad expressam fidem accipiendum iudicavit.

compositum: inaestimabilis.

aestimātio, -ōnis *f. ab* aestimare. *legitur nonnunquam in codd.* aestumatio, *idem in* INSCR. *veluti* CORP. I 198, 4. VI 10230, 8. *confunditur in codd. cum* extimatio *sive* existimatio; *cf. ex. gr.* CIC. Att. 13, 33, 2. 12, 25, 1. *primum legitur in lege repetundarum* CORP. I 198, 4 *a. 631 vel 632 u. c.* *numero plurali positum est* CIC. epist. 9, 18, 4 CAES. civ. 3, 1, 2 PAVL. FEST. 26 VELL. 2, 127, 4 PLIN. nat. 33, 7 PAPIN. dig. 48, 19, 41 GELL. 1, 3, 28 SYMM. epist. 1, 95, 1.

1 *actus aestimandi sensu proprio; agitur de pretio rei sive hominis, qui pro re est; cf.* aestimo *I p. 1097, 10.* GLOSS. aestimatio ἀποτίμησις ἐπὶ διατιμήσεως; διατίμησις; taxatio. *absolute*: VARRO ling. 5, 177 pretium, quod emptionis aestimationisve causa constituitur. CIC. Verr. 5, 14 qui modus est in his rebus (*signis aeneis*) cupiditatis, idem est aestimationis; difficile est [enim] finem facere pretio, nisi libidini feceris. Att. 4, 2, 5 quae aestimatio (*sc. superficiei aedium*) ... reprehenditur. CAES. civ. 1, 87, 1 militibus aequa facta aestimatione pecuniam pro his rebus dissolvit (*cf.* Gall. 6, 19, 1 LAVDAT. Murdiae Corp. VI 10230, 8). LIV. 5, 25, 8 in aestimationem urbs agerque venit. 7, 21, 8 nomina (*sc. nexorum*) ... aestimatio aequis rerum pretiis liberavit. PLIN. nat. 36, 110 computet in hac aestimatione ... marmorum molem, opera pictorum *eqs.* 14, 56 quod ut eius temporis aestimatione in singulas amphoras centeni nummi statuantur. VVLG. levit. 27, 2 sub aestimatione dabit pretium. *in iure*: SEN. benef. 6, 4, 5 inter creditorem et debitorem iudex sedet, qui dicat: pecuniam credidisti. quid ergo est? pecus abegisti, servum eius occidisti, argentum, quod non emeras, possides. aestimatione facta (*cf. l. 40*) debitor discede. QVINT. decl. 383 p. 428, 17 veneramus ... ad aestimationem. GAIVS inst. 3, 218 ad id tempus ex diebus XXX aestimationem redigere. 4, 48 ad pecuniariam aestimationem condemnatio concepta est. VLP. dig. 47, 1, 2, 3 aestimationis ... actio. 50, 13, 1, 10 iudex ... aestimationem adhibeat. *similia saepe in* DIG.

c. gen. subi.: CIC. Verr. 4, 174. 4, 195. 4, 213 *v. l. 77 sqq.* AVG. civ. 11, 16 in ... hominum aestimatione ... carius comparetur equus quam servus. *c. gen. obi.*: CIC. Verr. 4, 202 aestimatio frumenti (*v. l. 69 et 78*). fin. 3, 45 rerum corporearum (PLIN. nat. 33, 7 pecore [pec *B, om. rell. codd.*] aestimationes rerum ... fecit). rep. 2, 60 lèvis aestumatio pecudum ... constituta est. parad. 50 aestimatione census. LIV. 32, 10, 3 ceterorum. PLIN. nat. ind. 33, 13 aeris aut (*sic cod. Bamb.*, et *rell. codd.*) nummi signati. nat. 16, 176 ruris. AMBR. Ioseph 3, 14 pretii (*in* DIG. *v. p. 1093, 28*). AVG. gen. ad litt. 11, 41 dotis. S. C. Italic. Corp. II 6278, 63 aestimatio eius (*gladiatoris*) post hac HS XII non excedat. *specialia*: *de aestimatione frumenti provinciarum* (*cf. Mommsen, Röm. Staatsr. I³ p. 297*): PS. ASCON. Verr. 2 p. 185 B. licebat magistratibus in usus suos frumentum accipere vel etiam pro frumento pretium, quae aestimatio dicebatur. CIC. Verr. 4, 202 frumenti ... aestimatio (LIV. 43, 2, 12). 4, 189 haec aestimatio nata est initio ... non ex praetorum aut consulum, sed ex aratorum et civitatum commodo. *ibid.* consuetudo aestimationis. 4, 192 ratio aestimationis. 4, 220 iniquitas atque improbitas. 4, 194 neque de annona neque de aestumatione tua potest esse controversia (*cf.* 195. 214). 4, 226 cum optima aestimatione senatus frumentum eos in cellam dare voluisset. 4, 202 exige eadem aestumatione pecuniam a civitatibus. 3, 131 potestas omnis aestimationis habendae. 4, 174 aestimatio legis. 4, 195 ex senatus aestimatione. 4, 213 ad M. Antoni aestumationem frumenti. LIV. 38, 38, 14 quod (*frumentum*) aestimatione fit (*i. quod aestimatione efficitur, τὸ τῇ τιμήσει γιγνόμενον; Madvig, emend. Liv. 549*). *de aestimatione possessionum ex edicto Iulii Caesaris facienda per arbitros*: CAES. civ. 3, 1, 2 constituit, ut arbitri darentur; per eos fierent aestimationes possessionum et rerum, quanti quaeque earum ante bellum fuisset, atque hae creditoribus traderentur (*pronomen* hae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad aestimationes *referendum esse contendit W. Johnson, Journal of Phil. 2, 135—138*). 3, 20, 1 si quis appellavisset de aestimatione et de solutionibus, quae per arbitrum fierent. SVET. Iul. 42 de pecuniis mutuis disiecta novarum tabularum exspectatione, quae crebro movebatur, decrevit tandem, ut debitores creditoribus satis facerent per aestimationem possessionum, quanti quasque ante civile bellum comparassent deducto summae aeris alieni, si quid usurae nomine numeratum aut perscriptum fuisset; qua condicione quarta pars fere (fieret *Mem., Vat.*) crediti deperibat. *huc spectant*: CIC. epist. 13, 8, 2 a M. Laberio C. Albinius praedia in aestimationem accepit. Att. 12, 21, 4 *v. l. 74.* epist. 9, 18, 4 *v. l. 72.* *per iocum* aestimationem accipere *pro* damnum accipere: CIC. epist. 9, 16, 7 *v. l. 82.*

in iure: *de aestimatione litium, quae et in iure civili et in causis publicis locum habebat, cf. Kipp-Leonhard, PW. I 687 sqq.* GAIVS inst. 3, 212 occisi fit aestimatio. dig. 9, 3, 7 cicatricium autem aut deformitatis nulla fit aestimatio, quia liberum corpus nullam recipit aestimationem. PAPIN. dig. 48, 18, 6 pr. mancipiorum ... aestimatio habetur. MODEST. dig. 23, 3, 62 extr. in ⟨v⟩eram aestimationem praedii ... condemnandi sunt. *similia passim in* DIG. *nota*: GAIVS inst. 3, 214 ⟨ut non quanti fuerit, cum occideretur *servus*, sed quanti in eo anno plurimi⟩ fuerit, aestimatio fiat. CIC. de orat. 1, 232 erat enim Athenis reo damnato, si fraus capitalis non esset, quasi poenae aestimatio. LIV. 4, 30, 3 legem de multarum aestimatione (FEST. 202 pecoralis multae). VLP. dig. 9, 2, 21 pr. clausula aestimationem habet damni (VVLG. exod. 22, 5 pro damni aestimatione. LEX Burg. lib. const. 23, 1). VLP. dig. 9, 2, 23, 1 pretii fieri aestimationem (*saepius in* DIG.). GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. videndum est, ne et culpa praestanda sit, ut ita culpae fiat aestimatio, sicut in rebus pignori datis. PAPIN. dig. 35, 2, 5 utilitatis aestimatio ... petetur. VLP. dig. 7, 7, 6, 2 voluptatis vel affectionis aestimatio non habebitur. *similia saepe in* DIG. aestimatio litium: LEX repetund. Corp. I 198 (*a. 631 vel 632 u. c.*) 4 ioudicium ioudicatio leitisque aestumatio. 6 litisque aestumatio esto (42). CIC. Rab. Post. 11 qua aestimatione litium? in qua Postumi mentio facta nulla est (Verr. 3, 45). Tull. 7 iudicium vestrum est, recuperatores, 'quantae pecuniae paret dolo malo familiae P. Fabii vi hominibus armatis coactisve damnum datum esse M. Tullio'. eius rei taxationem nos fecimus; aestimatio vestra est, iudicium datum est in quadruplum. Cluent. 116 aestimationem litium non esse iudicium. IVL. VICT. rhet. p. 379, 15 quaecumque controversia versatur in aestimatione litis vel pretii vel quantitatis vel numeri vel alicuius huiusmodi rei. GAIVS inst. 4, 75 litis aestimationem sufferre (*saepe in* DIG.). VLP. dig. 13, 6, 5, 1 suscipere. IVL. dig. 5, 3, 54, 2 litis aestimationem earum rerum, quanto peiores sint factae, possessores pati debent. NERAT. dig. 16, 3, 30 si ... litis aestimatione damnatus sit (*praeterea bis in* DIG.). VLP. dig. 41, 3, 27 idem et in litis aestimatione placet. *similia saepe in* DIG. aestimatio litium *saepe idem valet quod pretium ab iudicibus aestimatum*: *cf. l. 75.*

2 *inde* aestimatio *ipsum pretium aestimando constitutum significat*: CAT. 12, 11 quod (*linteum*) me non movet aestimatione: verum est mnemosynum mei sodalis. LIV. 39, 6, 9 coquus, vilissimum antiquis mancipium et aestimatione et usu, in pretio esse. VITR. 10 pr. 1 si non amplius quam quarta [in opere consumitur] ad aestimationem est adicienda (*cf. l. 84*). PLIN. nat. 17, 7 ad supra dictam aestimationem. PAVL. dig. 18, 1, 1 pr. electa materia est, cuius publica ac perpetua aestimatio difficultatibus permutationum aequalitate quantitatis subveniret. VLP. dig. 24, 1, 7, 5 aestimationem rerum ... auxisse (*ibid. syn.* pretium auctum). VVLG. levit. 27, 8 si ... aestimationem reddere non valebit. 27, 13 addet supra aestimationem quintam partem (27, 15). 27, 25 omnis aestimatio siclo sanctuarii ponderabitur.
in iure: GAIVS inst. 2, 202 ut heres redimere ⟨rem⟩ et praestare aut aestimationem eius dare debeat. 2, 205 praestare (*saepissime*). 2, 262 solvere. MARCIAN. dig. 30, 114, 5 quanti solet comparari, tantam aestimationem accipiet. VLP. dig. 21, 2, 32, 1 consequatur. PAVL. dig. 23, 3, 17, 1 quid repeti debeat, utrum res an aestimatio. FLORENT. dig. 7, 1, 42, 1. SCAEV. dig. 33, 2, 32, 8 aestimationis ususfructus. 32, 35 pr. tribus aestimatio (*i. pretium, quo quis tribui inseri possit*). *et saepius in* DIG. ITALA (coll. Mos.) exod. 22, 6 aestimationem (VVLG. damnum) restituet ille, qui succendit ignem. LEX Burg. lib. const. 23, 1 damni aestimatione taxata. *inde intellegendum*: CIC. epist. 5, 20, 9 nolles a me hoc tempore aestimationem (*i. rem eius pretii aestimatam*) accipere; nam numeratum si cuperem, non erat. 9, 18, 4 si aestimationes tuas vendere non potes. Att. 12, 25, 1 numerato malim quam aestimatione (extimatione *M*). 12, 21, 4 accipienda aliqua sit et danda aestimatio. *idem apud* ICTOS *valet etiam* litis aestimatio: *cf. ex. gr.* PAPIN. dig. 40, 12, 36 litis aestimationem pro eo (*servo; i. pretium eius servi aestimatione iudicis constitutum*) accipere non cogetur. 31, 66, 5 qui ab uno ex heredibus ... litis aestimationem legatae rei abstulit. AFRIC. dig. 33, 8, 16 pr. litis aestimationem solvit. *similia saepius in* DIG.

dicitur etiam de litteris, quibus pretia aestimando constituta designantur: CIC. epist. 9, 16, 7 ut, cum me hospitio recipias, aestimationem te aliquam putes accipere (*v. l. 12*). VITR. 10 pr. 1 architectus ... pollicetur, quanto sumptu id sit futurum. tradita aestimatione magistratui bona eius obligantur (*cf. p. 1093, 53*). FEST. 265 in aestimatione censoria aes infectum rudis appellatur.

3 *agitur non de pretio nummario, sed de praestantia sive qualitate, rarius de quantitate (cf. p. 1095, 7) rerum hominumve, i. q. arbitraria cognitio*: GLOSS. aestimatio δοκιμασία; εἰκασία. HIER. epist. 57, 12 οἴησις 'aestimatio' dicitur. *c. gen. obi.*: LIV. 3, 63, 9 numquam ante de triumpho per populum actum, semper aestimationem arbitriumque eius honoris penes senatum fuisse. 28, 16, 10 ut praemia ad veram meritorum aestimationem tribui possent. 37, 59, 2 periculi certaminisque. 38, 51, 14 aestimatione vera (-ae *codd.*) magnitudinis eius. VELL. 2, 97, 3 adversus amicos aequa ac par sui aestimatio inimitabilis (VAL. MAX. 3, 7 ext. 1. SEN. dial. 4, 21, 5 *et* 7, 10, 2 *et* benef. 6, 31, 4 *et* 7, 26, 5 nimia. dial. 5, 12, 3 iniqua). 2, 128, 1 virtutum (VAL. MAX. 5, 3, 2ᵉ iniquissimam. SEN. benef. 4, 21, 3). VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 factā ... non fortunae, sed aetatis ... aestimatione. 5, 2 ext. 1 muneris (SEN. benef. 3, 30, 1). 8, 9 ext. 2 eloqui. CELS. 1 prooem. causae quoque aestimatio saepe morbum solvit. SEN. benef. 1, 2, 5 beneficii. 3, 6, 2 incertae rei (QVINT. inst. 2, 18, 1 in inspectione, id est cognitione et aestimatione rerum). 4, 28, 5 censuram et personarum aestimationem (epist. 76, 32 hominis. MACR. sat. 7, 1, 20). COLVM. 5, 1, 8 quae (*partes*) cadunt in aestimationem facti operis. PLIN. nat. 7, 190 duplicat obituri (obitu si *codd.*) dolorem etiam post futuri aestimatione. QVINT. decl. 377 p. 421, 10 periculorum ac vulnerum. 368 p. 404, 28 doloris. GELL. 1, 3, 28 officiorum aestimationes. TERT. nat. 1, 1, 1 nec ... ad aestimationem alicuius latentis boni animos promovetis. ARNOB. nat. 7, 9 humanum est istud et rectum aut aequitatis alicuius in aestimatione ponendum? SYMM. epist. 1, 95, 1 bonae et exploratae amicitiae ... satis tutae aestimationes sunt. *nota*: MACR. sat. 1, 11, 48 φωτὸς aestimationem *i. quid valeat verbum* φως. *in iure*: SEN. contr. 2, 5, 17 quaestiones ad sterilitatem et aestimationem quinquenni pertinentes. 9, 2 (25), 16 facti ipsius (QVINT. inst. 7, 4, 41). contr. exc. 3, 4 beneficii. QVINT. decl. 279 p. 136, 1 criminis. 261 p. 71, 4 temporum. PAVL. dig. 49, 14, 45, 10 cuius rei aestimatio ita arbitrio iudicantis conceditur. VVLG. levit. 5, 18 iuxta mensuram aestimationemque peccati (6, 6 delicti). *c. gen. subi.*: VELL. 2, 127, 4 infra aliorum aestimationes se metientem. QVINT. decl. 263 p. 75, 16 id ... aestimatione populi ... perspiciamus. TAC. ann. 15, 21 trepidabant gentes de aestimatione singulorum (*virorum provincias visentium*). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 261 omnium ... aestimatio (adulatio *G. Meyer*) odiosa est, sed maxime poetarum malorum (*cf. l. 67*) *et sub* aestimo *p. 1100, 17*). *in iure*: QVINT. decl. 264 p. 80, 6 solam et nudam iustitiae ... aestimationem. 383 p. 429, 3 iudicum (VLP. dig. 3, 1, 1, 6 pro aestimatione iudicis).

absolute: LIV. 26, 16, 4 quid magis e re publica duceret, aestimationem sibi permissam (*cf.* HIER. epist. 127, 5 ut facilis aestimatio sit, qualis magistra. ENNOD. epist. 7, 4 p. 175, 3 aestimationi relinquetis. 9, 23 in. remanet. 9, 34, 2 transit aestimationem meam. 7, 19 extr. vix conprehendit aestimatio). SEN. contr. 1, 2, 3 aliter deorum numini subiecta uniuscuiusque conscientia est, aliter nostrae aestimationi. VAL. MAX. 1, 6, 12 prodigia ista iusta aestimatione perpendere (6, 5, 5 diversa. SEN. dial. 7, 20, 4. epist. 90, 34 vera. CVRT. 4, 12, 21 sera *cf.* 8, 2, 1. DIOM. gramm. I 426, 30. MART. CAP. 5, 447 libera). 6, 8, 6 rem vera aestimatione prosequatur (9, 8 pr. iusta). 1, 8, 7 de motu et voce deorum ... quam in ancipiti opinione aestimatio versetur. 6, 2 pr. *libertas* nostra fide propria aestimatione referatur. 9, 10 ext. 2 Iasonem ... an satis iusta ultio absumpserit, ambiguae aestimationis est. 9, 13 pr. subiciamus nunc aestimationi enerves. CVRT. 3, 1, 7 non eadem ipsum et incolas aestimatione munimenta metiri. 3, 6, 5 quidquid ... aut metus aut spes subiecerat, secreta aestimatione pensabat. COLVM. 4, 1, 1 utraque reprehensio avaram (abiaram *SA*) magis habet aestimationem quam veram. 4, 18, 1 distinctio ... certam ... aestimationem in exigendis operibus praebet. PLIN. nat. 12, 92 certissima tamen aestimatio *est cinnami,* ne sit scabrum. 31, 45 est et peculiaris aestimatio (*in aquis subterraneis inquirendis*) peritis tantum nota, quam ... secuntur ... horis ardentissimis, qualis ex quoque loco repercussus splendeat. TAC. hist. 1, 14 ex aestimatione recta severus, deterius interpretantibus tristior habebatur (*cf.* VELL. 2, 127, 4 PORPH. Hor. epist. 2, 1, 261 *l. 39*). CHAR. gramm. I 189, 7 quae ('quot' 'tot' *al.*) ita posita inter adverbia non est nostrae aestimationis reprobare. TERT. anim. 9 per aestimationem (*opp.* per revelationem). LAMPR. Diad. 7, 5 quid boni adepti sumus ..., caret aestimatione. IVST. 12, 6, 5 in irae locum successit aestimatio. DON. Ter. Andr. 3, 1, 2 'ferme' ..., adverbium aestimationis (*cf.* 3, 4, 19 Phorm. 4, 3, 9). HIER. epist. 119, 7 humana aestimatione deceptus est *apostolus.* 60, 7 quod ... aestimatione quaerebat *Nepotianus.* ENNOD. epist. 1, 14 p. 25, 19 inter spem et metum dubia aestimatione distringor. *in iure*: SEN. contr. 10, 5, 15 'hoc facere non oportet'. huic rei aestimatio inmensa est. CELS. dig. 50, 17, 191 quem tamen modum esse beneficii sui vellet, ipsius aestimationem esse (*cf.* VLP. dig. 50, 10, 2, 2). POMP. dig. 47, 2, 77 (76) pr. commodati an teneatur, in culpa aestimatio erit, id est an non debuerit existimare *eqs.* PAPIN. dig. 48, 19, 41 nec sane verisimile est delictum unum eadem lege variis aestimationibus coerceri. *per effigurationem*: CVRT. 9, 9, 2 quantum inde abesset

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mare, quae gentes colerent ..., anceps et caeca aestimatio augurabatur. *inde iam nihil differt ab verbo* existimatio *i.* opinio, sententia: MACR. sat. 1, 17, 26 haec est ... huius aestimationis ratio (*antecedit*: ut quidam aestimant, *i.* existimant). 1, 12, 20 adsertionem aestimationis suae (7, 6, 9). ARNOB. conflict. 2, 2 ne forte hoc blasphemiae scelus nostrae aestimationi subreperet.

aestimatio *ad quantitatem, pondus, mensuram spectat*: SEN. nat. 3, 25, 6 grave autem et leve est non aestimatione nostra, sed comparatione eius, quo vehi debet. PLIN. nat. 7, 167 aestimatione nocturnae quietis dimidio quisque spatio vitae suae vivit. 2, 85 in quis (*rebus*) tamen una ratio geometricae collectionis numquam fallacis possit non repudiari, ... nec ut mensura (id enim velle paene dementis otii est), sed ut tantum aestimatio coniectandi constet animo. 7, 7 parvum dictu, sed immensum aestimatione. 8, 7 longinquitatis aestimatione. 3, 67 quod si quis altitudinem tectorum *Romae* addat, dignam profecto aestimationem concipiat fateaturque nullius urbis magnitudinem ... potuisse ei comparari. 6, 100 ab Syagro ... Patalen ... peti certissimum videbatur |XIII| XXXII pass. aestimatione. FRONTIN. aq. 74 qui ... parum diligenter uniuscuiusque ⟨aquae⟩ fecerunt aestimationem (*antecedit*: maior copia actis mensuris inventa sit). VLP. dig. 12, 3, 3 cum certa sit nummorum aestimatio. LAMPR. Hel. 32, 1 ad eius aestimationem ponderis. IVL. VAL. 3, 7 extr. aestimatione barbarica de modo corporum mensuram virium metuens. PALLAD. 4, 8, 1 maximis arboribus ... sex congii, mediocribus quattuor, ceteris pro aestimatione sufficiunt. VEG. mil. 2, 10 ad quem (*castrorum praefectum*) castrorum positio, valli et fossae aestimatio pertinebat. CHIRON 971 p. 290, 4 Od. crocum misces aestimatione facta singularum harum specierum pro modo ꞩꞩ I. VVLG. III reg. 8, 5 immolabant ... boves absque aestimatione et numero. SALV. eccl. 3, 42 pateat aestimationi, quae ... multitudo concreverit. *nota*: IVL. VAL. 2, 25 p. 91, 3 aestimationem intellectam adventus sui in hunc modum ludit *Alexander* (*fortasse sic intellegendum*: *numerum aestimatum, quem compererant, hoc adventus modo ludit. sed vide, ne locus corruptus sit*). AMM. 17, 1, 8 emensa (-i *V*) aestimatione decimi lapidis cum prope silvam venisset (*i. cum spatium, quod quis decem milium esse aestimaverit, emensi essent*). *locus obscurus*: MART. CAP. 6, 597 cuius (*gnomonis*) umbrae prolixitas aequinoctio centri sui aestimatione dimensa vicies quater complicata circuli duplicis modum reddidit (*cf. Berger, die geogr. Fragm. des Eratosthenes p. 127*).

4 aestimatio *per analogiam significationis* 'pretium' *significat in philosophia i. q.* *ἀξία*: CIC. fin. 3, 34 bonum hoc, de quo agimus, est illud quidem plurimi aestimandum, sed ea aestimatio genere valet, non magnitudine. nam cum aestimatio, quae *ἀξία* dicitur, neque in bonis numerata sit nec rursus in malis, quantumcumque eo addideris, in suo genere manebit. alia est igitur propria aestimatio virtutis, quae genere, non crescendo valet (*cf.* 3, 44). 3, 20 quod aliquod pondus habeat dignum aestimatione, quam illi *ἀξίαν* vocant (*cf.* 3, 41. 3, 44. 3, 51. 4, 58 ac. 1, 36). 3, 53 id (*quod neque bonum neque malum est*) ... ita definimus: quod sit indifferens cum aestimatione mediocri. 3, 47 non intellegunt valetudinis aestimationem spatio iudicari, virtutis opportunitate. VAL. MAX. 5, 2, 1 ut vitio ac virtuti iusta merces aestimationis ipsa comparatione accederet. *deinde i. q. existimatio sc. ad mores pertinens*: PAVL. sent. 5, 4, 15 sed in hoc modus quidam et ratio adhibenda est: aestimatio enim etiam hoc modo laeditur. RESCR. imp. Gratian. Migne 17 p. 586[b] aestimationis iniuriam, cuius apud bonos non levis iactura est. LEO M. epist. 87 curam ... suae aestimationis habuerunt. 1025, 2 pro sua est aestimatione sollicitus. COD. Theod. 8, 5, 3 vobis aestimationis vestrae notam incurrentibus.

synonyma: censio (PAVL. FEST. 65), censura (SEN. benef. 4, 28, 5), iudicium (DIOM. gramm. I 426, 30), cognitio, inspectio (QVINT. inst. 2, 18, 1); (opinio), (existimatio), *al.* pretium (DIG.). *opposita*: *ad I*: *apud* Ictos aestimationi *opponuntur* res, corpora ipsa (*cf.* GAIVS inst. 2, 202. 2, 205. 2, 262. PAVL. sent. 1, 18, 3 *saepius*). CIC. Tull. 7 *opp.* taxatio. *ad 3*: TERT. anim. 9 *opp.* revelatio.

aestimātor, -ōris *m.* *ab* aestimare. GLOSS. III 367, 64 *ἰσοψιστος* (*cf.* III 367, 65 aestimatores *ἰσοψισται*; *an ἰσοψηφισταί? Goetz*). *primum legitur apud* CIC. SALL. hist. frg. 4, 51 aestimator *pro tradito* exactor *legendum censent Dietsch, Maurenbrecher* (auctor *Kritz*).

1 *qui rei pretium aestimat*: GLOSS. aestimator *διατιμητής*; taxator (-tur *cod.*; *nisi verbum* aestimatur *subest*). *adiuncto genetivo rei, quae aestimatur*: CIC. parad. 51 isti callidi rerum aestimatores prata et areas quasdam magno aestimant. Pis. 86 unus tu dominus, unus aestimator (existimator *cod. G*), unus venditor ... frumenti omnis fuisti. PS. ASCON. Verr. 2 p. 172 B. sectatorem dicit aestimatorem redemptoremque bonorum damnati atque proscripti. NOVELL. Iust. 64, 1 pr. aiunt ex corpore hortulanorum et aestimatores (*διατιμητάς*) hortorum plerumque esse. *absolute*: SEN. benef. 1, 11, 1 potest in eo aliquis fastidiosus esse aestimator, quo facile cariturus est.

2 *liberius*: *qui qualitatem sive praestantiam rei sive hominis aestimat, de ea iudicat*: GLOSS. aestimator *εἰκαστής*; aestimatores: nominatores. *definitur*: MART. CAP. 5, 447 qui facti honestatem vel turpitudinem libera aestimatione perpendit, hunc aestimatorem convenit nominari (*distinguit hic tria genera auditorum*: *iudicem, deliberatorem, aestimatorem*).

adiuncto genetivo rei quae aestimatur: LIV. 34, 25, 8 incautior fidei aestimator. SEN. suas. 6, 22 ut est ... candidissimus omnium magnorum ingeniorum aestimator T. Livius. VAL. MAX. 3, 2, 23 ab optimo virtutis aestimatore. 3, 8, 1 culpae hostium iustus aestimator. 6, 6, 2 Hanno ..., certior Romani animi aestimator. 8, 10, 1 temperamenti. SEN. benef. 2, 29, 1 iniqui ... divinorum munerum aestimatores (2, 29, 4 sortis humanae). 5, 1, 3 benignum etiam levissimorum officiorum aestimatorem (COLVM. 11, 1, 9 aestimator bonus). CVRT. 8, 1, 22 *Alexander* immodicus aestimator sui (QVINT. decl. 252 p. 32, 23 arrogans sui aestimator. PS. QVINT. decl. 13, 15 ambitiosi nostri aestimatores. AMM. 27, 10, 10. ENNOD. 1, 16 p. 27, 18 mei idoneus aestimator. 2, 10 p. 49, 15. 2, 9 p. 48, 23). PLIN. paneg. 21 beneficiorum tuorum parcissimus aestimator (ENNOD. epist. 5, 2 p. 125, 10 neglegens). epist. 6, 17, 5 huius operis ... benignior aestimator (aestimatur *sive* atestatur *codd. cf.* AMBR. exam. 2, 3, 10 divini operis). APVL. mund. 31 iniustus rerum aestimator. PORPH. Hor. ars 387 perdiligens carminum fuit aestimator. PRISCILL. tract. 3, 70 p. 54, 1 divinae magnitudinis et tam incredibilis miraculi ... tam sterilis aestimator. AMBR. exam. 2, 5, 21 deus ... tamquam aestimator universitatis praevidens, quae futura sunt. HIER. epist. 57, 7 fastidiosi aestimatores omnium tractatorum. SVLP. SEV. dial. 3, 17, 5 virtutum piissimus aestimator. ENNOD. epist. 2, 16 p. 58, 12 meritorum angustus aestimator. 6, 23 p. 162, 19 dictionis rigidus aestimator. *per effigurationem de rebus*: SEN. Tro. 545 est quidem iniustus dolor rerum aestimator. dial. 5, 5, 7 ille ingens animus et verus aestimator sui. *absolute*: SEN. clem. 1, 1, 5 ingratos aut malignos aestimatores (*sc. bonitatis tuae*). epist. 95, 58 haec omnia (*dignitas, valitudo, vires, al.*) aestimatorem desiderant. scire liceat, quanti quidque in censum deferendum sit. MEROB. paneg. pros. Aet. II[b] 1 ⟨q⟩ui aestimator es, quam enormis ... gratulatio sit. MART. CAP. 5, 448 in laudativo aestimator auscultat, ⟨an⟩ vera congruaque memorentur. 5, 461 id ... est, quod aestimator iusti ratione perpendat. BOET. mus. 5, 2 p. 352, 28 incallidus aestimator. ENNOD. epist. 4, 33 p. 120, 22 non improvidus aestimator. op. 4 p. 389, 24 ne ... agnis viperam neglegens aestimator adiungas. 3 p. 366, 12 huiusmodi aestimatores inludit opinio.

aestimātōrius, -a, -um. *ab* aestimare, aestimator. *i. q. ad condemnationem spectans, qua pretium rei ad veram aestimationem redigatur. de contractu aestimatorio cf. Leonhard, PW. I 691.*
GAIVS dig. 21, 1, 18 pr. si quid venditor de mancipio adfirmaverit idque non ita esse emptor queratur, aut redhibitorio aut aestimatorio (id est quanto minoris) iudicio agere potest. VLP. dig. 19, 3, 1 pr. dandam aestimatoriam praescriptis verbis actionem.
inde subst. aestimātōria, -ae *sc. actio, i. quae de aestimato proponitur*: POMP. dig. 21, 1, 48, 2 aestimatoria agere (PAVL. dig. 21, 1, 43, 6 *bis*). Dig. 19, 3 ℞ de aestimatoria ℞. PAVL. dig. 21, 1, 44, 2 in redhibitoria vel aestimatoria potest dubitari, an.

aestimātus, -ūs *m.* *ab* aestimare. GLOSS. II 12, 28 aestimatum *τὴν σύνοψιν ἤτοι ἐξαργυρισμὸν ἤτοι διατίμησιν*. MACR. sat. 1, 16, 31 aestimatu aetatis, quae legem secuta est, vera depromunt.

aestimia, -ae *f.* [*cf. c.* aestimare. *Th.*] PAVL. FEST. 26 aestimias: aestimationes (-ibus *codd.*). GLOSS. IV 204, 21 aestimiae (aefunnae *cod.*): aestimationes. V 437, 55 aestimiam: aestimationes. 560, 27 (afamine).

aestimium, -ī *n. cf.* aestimia. GLOSS. V 164, 17 aestimium: aestimationem dici puto. 635, 25 in aestimium: in (iñ *cod.*) aestimatum. HYG. lim. grom. p. 169, 10 possessiones pro aestimio (*om. pr. A*, extimio *B*) ubertatis angustiores sunt adsignatae (LIB. col. 1 grom. p. 211, 2 [atestimio *A*]. 216, 11 [exstimio *A*]. 222, 12. 224, 12. II grom. p. 261, 26. 262, 6. PS. BOET. grom. p. 398, 1). p. 205, 16 horum (*agrorum*) aestimio nequa (aestimatio inqua *G*) usurpatio per falsas professiones fiat.

aestimo, -āvī, -ātum, -āre. [*inc. orig. Th.*] GLOSS. aestimo *δοκιμάζω*; *συντιμῶμαι*; *εἰκάζω*. aestimat *διατιμᾶται*; *συντιμᾶται ὑπολαμβάνει*; suspicatur, considerat; aestimare: conicere, considerare; aestimatus *συντετιμημένος*. *scriptum est* aestumo: PLAVT. Capt. 340. 351. 364. 379. 433. [438]. 682 (*at* Merc. 96 aestimatas). CIC. ad Q. fr. 2, 14, 3 (*sic M*). CAES. Gall. 5, 1, 9 (*in α*). SALL. *semper* (*at* frg. Macr. sat. 3, 13, 4 aestimantis). LIV. 5, 23, 10 (*in M*). SEN. contr. 9, 6 (29), 20 suas. 5, 3. SEN. *in* dial. 5 *semper* (12, 2. 26, 5. 31, 3. 32, 2. 34, 2), *in reliquis dialogis semper* (*23ies*) aestimo. GRAMM. suppl. 298, 7 'aestimat' ..., per a et e. *in codd. saepe confunduntur* aestimo *et* existimo (*cf.* TRAG. inc. 180 CAES. Gall. 5, 13, 2 NEP. Cat. 1, 4 QVINT. decl. 330 p. 299, 27 APVL. Socr. p. 174 Oud.), *sive* aestimo *et* extimo (*cf.* CIC. Att. 1, 8, 1. 7, 15, 2. 9, 15, 5 TAC. hist. 1, 16 HERM. vulg. vis. 3, 1 ITIN. Silv. 25, 8 *et saepius*. CHIRON *cf. ind. ed. Oder p. 308*); stemo *pro* aestimo (estimo, *ut saepe scriptum in codd.*) *exhibent* ENNOD. epist. 1, 5 p. 10, 24 H. *codd. BVLT* (extimo *CP*). *vix sanus videtur locus* CAES. Gall. 3, 20, 1 Aquitaniam, quae pars, ut ante dictum est, et regionum latitudine et multitudine hominum ex tertia parte Galliae (gallia *A B*¹ *Q*) est aesti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

manda. *supinum* aestimatu *extat apud* FRONTONEM p. 71, 7 *et* IVL. VAL. 2, 7. *verbum primum legitur apud* ACC., *vitatur a plerisque poetis, veluti deest apud* ENN. TER. LVCIL. PVBLIL. LVCR. VERG. APPEND. Verg. TIB. GRATT. MANIL. GERM. LVCAN. (*corrupte* aestimat 10, 473). PERS. CALP. VAL. FL. SIL. STAT. IVV. *progrediente vero tempore paene totam cognati verbi* existimo *provinciam usurpavit, ita ut hoc apud posteriores scriptores multo rarius (veluti nusquam, ut videtur, apud* CASSIOD.) *legatur.* [*it.* stimare, *francog. vet.* esmer, *hisp. vet.* estimado. *M.-L.*]

I *i. q.* ***quanti aeris, quantae pecuniae*** *aliquid sit, perpendere. nonnunquam pretio sive pecunia aestimationem fieri diserte indicatur*: SEN. epist. 66, 11 *cf. p. 1098,33.* CVRT. 8, 9, 19 aestimantur purgamenta exaestuantis freti pretio, quod libido constituit. IAV. dig. 38, 2, 36 mancipium, quod non pretio, sed affectu sit aestimandum. VLP. dig. 35, 2, 62, 1 secundum rei veritatem aestimanda erunt, hoc est secundum praesens pretium: nec quicquam eorum formali pretio aestimandum esse sciendum est. VLP. (*ex Iuliano*) dig. 9, 2, 23, 3 *hominem* pretio ... eo aestimandum, quanti fuit priusquam .... 10, 3, 7, 12 vero pretio. 35, 2, 62, 1 formali pretio. PAVL. dig. 10, 3, 10, 2 iusto pretio. *sim. saepius in* Dig. VLP. dig. 50, 13, 1, 5 est quidem res sanctissima civilis sapientia, sed quae pretio nummario non sit aestimanda. CIC. Verr. 6, 23 deinde haec expendite atque aestimate pecunia. *ibid.* haec vero quae vel vita redimi recte possunt, aestimare pecunia non queo. IAVOL. dig. 46, 1, 42 non, ut aestimatio rerum, quae mercis numero habentur, in pecunia numerata fieri potest, ita pecunia quoque merce aestimanda est.

1 *rem sive hominem, qui pro re est*: **a** *obiectum nude positum est*: PLAVT. Capt. 340 aestumatum hunc mihi des, quem mittam ad patrem (351. 379. 433. LIV. 22, 50, 6 aestimari ... capita vestra. SEN. contr. 1, 2, 4 *cf. p. 1100,36.* QVINT. decl. 385 p. 431, 24 ancillam. PAPIN. dig. 10, 2, 34 servos. *saepius in* DIG.). Merc. 96 mihi meus pater dedit aestimatas merces. CIC. Verr. 2, 96 te haec coëgisse, te aestimasse. 3, 147 in cellam quod imperatur. 2, 95 frumentum. Phil. 5, 20 pecunias vestras. Verr. 2, 45 *auri pondus* (LIV. 5, 25, 10). off. 2, 82 possessiones. LIV. 5, 23, 10 praedam. 30, 37, 12 cetera ... aestimanda Scipioni permitti. 31, 13, 7 agrum. VLP. dig. 19, 3, 1 pr. actio de aestimato (IVST. inst. 4, 6, 28). IVLIAN. dig. 23, 3, 44, 1 peculium. *passim in* DIG. *legitur* rem aestimatam dare (*cf. l. 29sqq.*), accipere *sim., veluti* in dotem, in societatem, in solutum, vendendam, *al.* *significanter*: VVLG. I par. 22, 4 ligna ... cedrina non poterant aestimari. **b** *indicatur gradus aestimationis*: *α definite ablativis pretii*: PLAVT. Capt. 364 ego te aestumatum huic dedi viginti minis ([438] LIV. 21, 41, 6. 22, 59, 19 VLP. *cf. l. 17* IVLIAN. dig. 30, 81, 4). Stich. 221 logos ridiculos vendo. age licemini. qui cena poscit? ecqui poscit prandio? hercle aestumavi (hercules te amabit *P*, herculeisteamavi *A*) prandio, cena tibi. CIC. Verr. 4, 188 cum ... id ... frumentum senatus ita aestimasset, quaternis HS tritici modium (6, 83 ternis denariis. LIV. 4, 16, 2 assibus in modios). 4, 174 est enim modius lege HS III s aestimatus. Att. 4, 2, 5 superficiem aedium ... HS viciens. PAVL. FEST. 144 aestimabatur ... bos centussibus, ovis decussibus (FEST. 202). SEN. suas. 1, 6 sponsalia mille talentis. SEN. benef. 7, 9, 2 aestimatum lignum senatorio censu. CVRT. 7, 4, 23 suci ducenis quadragenis denariis amphoras singulas. PLIN. nat. 17, 4 qui sex arbores |LX| aestimes? 33, 156 scyphis HS |XII| aestimatis. 33, 163 genus lomenti ... quinis assibus. CORP. IX 1455 (tab. Baebianorum) II 7 fundi ... aest(imati) HS L (*ibid. saepius*). *al.* *nota*: aestimare aliquem *pro* rem familiarem alicuius: PETRON. 65 quinquaginta ... millibus aestimant mortuum. *β indefinite*: CIC. off. 3, 62 dixit se pluris aestimare *fundum* (AFRIC. dig. 30, 109, 1). LIV. 39, 44, 3 *mancipia.* PLIN. nat. 9, 67 nullus ... prope iam mortalis aestimatur pluris quam qui *eqs.*; *antecedit*: coci trium equorum pretiis parantur. PROCVL. dig. 8, 2, 13, 1 *picturas* ... quam volgaria tectoria. CIC. Att. 5, 12, 3 quam (*aquam*) ... aestimo plurimi. CIC. Att. 9, 9, 4 illud (*praedium*) ... minoris aestimo, quam aestimabatur (AFRIC. dig. 30, 109, 1). SEN. contr. 7, 7 (22), 16 *filium captum.* VLP. (*ex Iuliano*) dig. 10, 3, 6, 8 hoc minoris partem *fundi* aestimare. CIC. Verr. 5, 10 id quanti aestimabat, tanti vendidit. 5, 13 haec. 4, 174 frumentum. Att. 12, 47, 2 rem (PAVL. FEST. 58 VLP. dig. 2, 7, 5, 1 PAVL. dig. 6, 1, 46 POMPON. dig. 25, 2, 8, 1). VITR. 2, 8, 9 latericios. 2, 8, 8. VAL. MAX. 9, 1, 4 domum suam. QVINT. decl. 383 p. 428, 12 dotem. VLP. dig. 9, 2, 21, 2 corpus eius solum aestimamus, quanti fuerit. PAVL. dig. 35, 2, 63, 2 tantidem Romae et in Hispania oleum. APVL. flor. p. 36 Oud. gemmam et aurum iuxta plumbum et lapillos nulli aestimare. CIC. parad. 51 areas quasdam magno aestimant (QVINT. decl. 340 p. 345, 2 ne magno aestimaretur *puer*). Verr. 5, 13 tu ista permagno aestimas? minimo: *cf. p. 1099,21.* VLP. dig. 47, 2, 27, 1 an aestimari duplo chirographi quantitas debeat (IAVOL. dig. 47, 2, 75 [74]). APVL. apol. 93 in praedis vili aestimatis. LACT. (*ex Sen.*) inst. 3, 25, 17 Platonem parvo aestimaverit (*antecedit*: Platonem ... redemisse ... traditur sestertiis octo). VVLG. levit. 27, 17 quanto valere potest, tanto aestimabitur *ager*. 27, 27 quantocumque a te fuerit aestimatum *animal*. *nota*: VLP. dig. 12, 3, 1 non ... res pluris fit per hoc, sed ex contumacia aestimatur ultra rei pretium. **c** *indicatur norma aestimandi*: *α ablativo*: CIC. Verr. 5, 13 quanti haec eorum iudicio, qui studiosi sunt harum rerum, aestimentur (FRONTIN. aq. 125 viri ⟨boni⟩ arbitratu. NERAT. dig. 17, 1, 35 viri boni arbitratu. *saepius in* DIG. iudicis officio, arbitrio *sim.*). Att. 12, 31, 2 utrivis istorum (*hortorum*) tempore magis meo quam ratione aestimandi sunt. SEN. benef. 7, 8, 1 multum interest, possessio eius (*sapientis*) animo ac (*sic N*; animi hac *Gertz*) magnitudine aestimetur an censu (*cf.* COLVM. 10 praef. 3 coenas ... non naturalibus desideriis, sed censibus). epist. 92, 13 quis ... vestimenta aestimavit arcula? COLVM. 2, 2, 17 ager ... magis aliis qualitatibus aestimandus est. 4, 24, 20 palmites non mensura, verum gemmarum numero. SOL. 1, 85 illud nullis posse taxationibus aestimari, quod. *β praepositionibus*: CIC. Verr. 5, 13 quid? tu ista permagno aestimas? ego vero ad meam rationem usumque non aestimo, verum tamen a vobis ita arbitror spectari oportere, quanti haec eorum iudicio ... aestimentur. SEN. epist. 92, 31 aurum et argentum ... non ab (ad *codd.*) hoc aestimat splendore[m] ..., sed a vetere caeno (avertero caelo *codd.*). CIC. Q. Rosc. 28 nemo enim illum (*hominem*) ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico aestimabat. Verr. 4, 174 tanti ... frumentum ... ex lege. Att. 4, 1, 1 superficiem *domus* ... ex senatus consulto. SEN. benef. 6, 15, 5 ista ... non ex usu effectuve, sed ex consuetudine et annona. iuxta: *cf. l. 39.* VLP. dig. 35, 2, 62, 1 secundum rei veritatem aestimanda erunt *corpora*, hoc est secundum praesens pretium. **d** *indicatur modus aestimandi*: CIC. Verr. 5, 35 iussit Timarchidem aestimare argentum, quo modo qui umquam tenuissime in donationem histrionum aestimavit. dom. 115 emit domum ... prope dimidio carius, quam aestimabatur (AVG. civ. 9, 9 aurum ... argento ... carius aestimatur). CVRT. 6, 5, 18 quem (*Bucephalam*) Alexander non eodem, quo ceteras pecudes, animo aestimabat. **e** *additur, cui aestimatio fiat*: PLAVT. Stich. 223 *p. 1097,45.* *complura alia exempla v. sub 2.*

2 *de incorporeis*: *indicato pretio*: SALL. or. Macr. 19 quinis modiis libertatem omnium aestumavere. SEN. epist. 66, 11 *satorum animaliumque virtutes* non eodem pretio aestimantur. TAC. ann. 1, 17 denis in diem assibus animam et corpus. *saepius* aestimare pretium, nomina, fructus, damnum *sim.*: CIC. Verr. 6, 23 aestimate harum omnium rerum pretia (VAL. MAX. 5, 2 ext. 1 VLP. dig. 9, 2, 23, 5 AFRIC. dig. 15, 1, 38, 2 *saepius in* DIG. SOL. 50, 4 *cf. l. 52.* VVLG. levit. 27, 16 iuxta mensuram). 2, 99 illa sunt nomina, quae Dolabellae ... sunt aestimata. QVINT. decl. 385 p. 431, 23 quemadmodum leno damnum aestimaturus sit (VLP. dig. 10, 4, 11 pr. *et saepius in* DIG. *praeterea cf. p. 1102, 70*). TAC. ann. 6, 45 aestimando cuiusque (*civis*) detrimento ... delecti. PAPIN. dig. 6, 1, 62 si ... fructus aestimandi sunt (*saepius*). AFRIC. dig. 7, 1, 36, 2 usum fructus. VLP. dig. 13, 3, 3 non ... debet novissimum vitae tempus (*i. pretium quo quis sit novissimo vitae tempore*) aestimari, ne ad exiguum pretium aestimatio redigatur in servo forte mortifere vulnerato. PAVL. dig. 9, 2, 33 si servum meum occidisti, non affectiones aestimandas esse ..., sed quanti omnibus valeret. CELS. dig. 19, 1, 12 si iactum retis emero et iactare retem piscator noluit, incertum eius rei aestimandum est. VLP. dig. 21, 2, 1 aestimabitur loci qualitas. VVLG. levit. 27, 19 aestimatae pecuniae. *nota*: SOL. 50, 4 rerum pretia oculis aestimantibus (AMM. 23, 6, 68). *cf. p. 1107, 18.* *saepissime sic in iure* aestimare litem, causam *sim.*: CIC. Verr. 2, 96 de litibus aestimatis Cn. Dolabellae pr. pecuniae redactae (6, 128). Cluent. 116 in litibus aestimandis fere iudices ... neglegentius attendunt cetera (Rab. Post. 9 LEX Iul. Macer dig. 48, 11, 7 pr. IVLIAN. dig. 25, 2, 22 pr. *saepius.* LEX repetund. Corp. I 198, 56 *et* 58). CAEL. Cic. epist. 8, 8, 2 qui litis aestimarant iudices. NEP. Cim. 1, 1 LIV. 38, 55, 10 PLIN. nat. 9, 182. VLP. dig. 20, 1, 21, 3 lis adversus possessorem erit aestimanda. LEX repetund. Corp. I 198, 69 (*ib. saepius*). PAVL. FEST. 29 aestimata poena ab antiquis ab aere dicta est. PAVL. dig. 9, 2, 22, 1 causae aestimantur. CIC. Verr. 1, 38 de pecuniis repetundis lis aestimata sit eo nomine, quod ille ob rem iudicandam pecuniam accepisset. 2, 95 Cluent. 115 PAVL. dig. 47, 2, 85 (84) LEX repetund. Corp. I 198, 61. CIC. Rab. Post. 8 sunt lites aestimatae A. Gabinio (Verr. 2, 95. 4, 184 Cluent. 116 frg. B. XIII 6, 1). 12 cum in eum litis aestimares. CIC. Mur. 42 lites severe aestimatae. PAVL. dig. 6, 1, 47 non aliter litem aestimari ab iudice, quam si caverit actor. CIC. Cluent. 116 quibus damnatis de pecuniis repetundis lites maiestatis essent aestimatae. *ibid.* omni contentione pugnatum est, uti lis haec capitis aestimaretur. CIC. Verr. 5, 22 quanti Catonis lis aestimata est (QVINT. decl. 383 p. 428, 28 LEX repetund. Corp. I 198, 7). PROCVL. dig. 45, 1, 113, 1 tanti litem aestimari oportet, quanti actoris interest (CELS. dig. 42, 1, 11 *et saepius in* DIG.). PAVL. dig. 9, 2, 26 adversarius magni litem aestimat. 39, 2, 18, 11 non minoris. MARCELL. dig. 12, 3, 8 quanti res est, litem aestimari. IAV. dig. 3, 5, 27 (28) lis ... aestimari debet, quanto Seii ... interest. VLP. dig. 43, 24, 7, 4 simpli (simpliciter? *an locus mutilatus? cf. Mommsen ad h. l.*) litem aestimandam. CIC. Verr. 4, 184 C. Catoni ... HS VIII milibus lis aestimata sit. 2, 95 HS ad triciens litem esse aestimatam. NEP. Milt. 7, 6 quinquaginta talentis. Timoth. 3, 5 centum talentis. VELL. 2, 8, 1. PAVL. FEST. 24 qui (*antiqui*) eam (*poenam*) aestimaverunt aere, ovem decussis, bo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vem centussis, hoc est decem vel centum assibus. SERV. SVLP. Gell. 4,4,2 litem pecunia aestimabat. *inde natae sunt locutiones translatae hae*: CAES. Gall. 5,1,9 arbitros inter civitates dat, qui litem aestiment poenamque constituant. LIV. 28,31,6 suam quoque noxam pari poena aestimatam rati. 29,9,10 nec quemquam aestimare alium eam litem posse (*cf.* SEN. dial. 4,27,4 pluris litem nostram aestimabimus. 5,32,2 quanto ista lis aestimanda sit). 45,24,2 voluntatis nostrae tacitae (-e *V*) velut litem aestimari vestris inter vos sermonibus audio. SEN. contr. 1,7,11 an lex causam nec patris nec filii aestimet. QVINT. inst. 11,1,10 qui (*Socrates*) poenam suam honoribus summis esset aestimaturus. decl. 383 p. 428,7 litem morte aestimat. 309 p. 218,8 haec (*virginitatem ablatam*) nuptiis aestimasti: morte aestimas verecundiam? 256 p. 48,5 orbitatem tamen tibi imputo; tibi aestimo illam ex die mei doloris. *inde audacius dictum* CVRT. 5,5,18 quidquid homines vel vita aestimant, vel morte redimunt (aliquid vita aestimare *alio sensu dictum cf. p. 1102, 64*). TAC. Agr. 5 electus *Agricola*, quem contubernio aestimaret *Suetonius Paulinus*.

3 *absolute*: CIC. Verr. 4,220 modus aestimandi. *ibid.* in aestimando finem ... reliquisse. 3,214 petiverunt ..., ut aestimaret. CIC. Verr. 4,214 (*et* 4,215) aestimavit denariis III. 4,220 ternis denariis. CIC. Verr. 4,221 stultissimus quisque posthac minimo aestimabit. CIC. Verr. 4,195 cum pluris senatus aestimasset, quam quanti esset annona. 4,215 tantidem ... quanti. 4,221 quanti ... tanti. 4,225 aestimavit tanti, ut homines ferre non possent. CIC. Verr. 4,204 large liberaliterque aestimasset. CIC. Rab. Post. 30 non modo abs te decem milia obiecta sunt, sed etiam ab his aestumata. VVLG. levit. 27,8 quantum ille (*sacerdos*) aestimaverit, ... tantum dabit. PAVL. dig. 30,27 in quam (*partem*) vel legatarius consenserit vel iudex aestimaverit. 43,1,2,5 in tantum condemnet, in quantum iudex aestimaverit.

II ***liberius*** (*praeter exempla l. 2 sqq. allata*) aestimo ***sequente obiecto nominali sive pronominali*** *positum est, cum de qualitate sive praestantia aut de quantitate sive mensura rerum hominumve agitur.* *quam facile deflecti potuerit significatio, illustrent exempla haec*: CIC. parad. 48 si censenda nobis sit atque aestimanda res, utrum tandem pluris aestimemus pecuniam Pyrrhi ... an continentiam Fabrici ...? utrum aurum Samnitum an responsum M'. Curi? hereditatem L. Pauli an liberalitatem Africani? *ibid.* nulla possessio, nulla vis auri et argenti pluris quam virtus aestimanda est. Scaur. 45 iacentem domum pluris quam te et fortunas tuas aestimasti. fin. 2,55 magni ... aestimabat pecuniam. epist. 7,23,2 quanti ego genus omnino signorum omnium non aestimo.

1 ***de qualitate sive praestantia***: **a** ***hominum***: *plerumque hic agitur de praestantia animi, virtutis, potentiae, sim. (saepe sic in iure), raro de corporis virium* (LIV. 7,10,6) *sive habilitatis* (SEN. contr. 3 praef. 14) *praestantia; hic illic consulto et haec et illa confunduntur* (SEN. dial. 6,24,1 CVRT. 5,5,17); *praeterea cum alia ambiguitate dictum est* SEN. contr. 1,2,4, *cf. p. 1100, 36*.

α indicatur gradus aestimationis: SEN. benef. 2,28,1 neminem tanti ab alio quanti a se ipso aestimari (*cf.* HEGES. 1,11,2 Alexander ... nequaquam tanti aestimatus [existimatus *ed. Colon. 1544*], ut eum victor persequi deberet). SEN. nat. 6,2,4 magni se aestimat. SCRIB. LARG. praef. p. 4,15 sunt quidam, qui pluris omnia quam se ipsos aestimant. LIV. 40,20,3 quibus⟨dam⟩ honoratis magnoque aestimantibus se. SEN. benef. 1,8,1 nisi forte te parvo aestimas. *nota*: HIL. in psalm. 118 Gimel 19 in contemptum, id est in nihilum gentes aestimari (*cf. p. 1101, 35*). *de structura* aliquem aestimare contubernio (TAC. Agr. 5) *cf. l. 16*. *β aestimandi norma*: *ablativo*: LIV. 7,10,6 *armati* nequaquam visu ac specie aestimantibus pares. VAL. MAX. 4,7,3 si amicitiae fido pignore aestimetur *L. Reginus*. 4,7,6 incepto ... egregio, non inrito eventu aestimari debet *Ser. Terentius*. 3,8,1 *v. p. 1100, 37*. SEN. dial. 6,24,1 incipe virtutibus illum, non annis aestimare (*cf.* HIER. epist. 58,1). benef. 2,26,2 ut omnia meruisse se existimet et in solutum acccipiat nec satis suo pretio se aestimatum putet. 7,2,3 vitiis ... illos (*deos*) nostris aestimavimus. epist. 47,15 non ministeriis illos aestimabo, sed moribus. 76,32 neminem ... eo, quod est. CVRT. 5,5,17 neminem pium habitu corporis suos aestimaturum. SCRIB. LARG. praef. p. 2,23 H. medicina non fortuna neque personis homines aestimat. TERT. idol. 15 adeo apud deum in huiusmodi etiam disciplina familiae nostrae aestimamur (aestimatur *Gelen.*). *praepositionibus*: AMBROSIAST. Abrah. 2,1,2 ut bonus pater familias a primo vestibulo domus aestimatur, ita etiam de sermonibus nostris mens nostra perpenditur. ITALA (Aug. civ. 18,33) Baruch 3,36 non aestimabitur alter (*deus*) ad eum (*nostrum deum*). VVLG. Baruch 3,36 non aestimabitur alius (*deus*) adversus eum (*deum nostrum*; οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν). VLP. dig. 48,2,16 aestimatis accusatorum personis vel de dignitate vel ex eo, quod interest, vel aetate vel moribus vel alia iusta de causa. HIER. epist. 127,9 qui de suo ingenio ceteros aestimabat. SALV. gub. 4,84 aestimari de cultoribus suis potest ille, qui colitur. CASSIOD. var. 1,13,1 qui de gloriosis virtutibus aestimatur. LIV. 32,14,6 ex praesenti eos (eos *om. B*) potius quam ex praeterito aestimat habitu (SEN. contr. 1,4,9 SEN. epist. 66,23). 32,19,7 regem ... ex iis, quae tum ad tempus faceret. SEN. contr. 3 praef. 3 illum ex his, quae edidit. 9,2 (25),15 ex te ceteros (*bis*). SEN. epist. 47,16 hominem aut ex veste aut ex condicione. QVINT. decl. 279 p. 136,5 nolite illum aestimare ex hoc, quod maritus est. PAVL. dig. 25,7,4 concubinam (*i. quae sit in iure concubina intellegenda*) ex sola animi destinatione *viri* aestimari oportet. VLP. *cf. p. 1099, 78*. LIV. 38,47,10 remota universae gentis infamia atque invidia per se ipsos (*Gallos*) aestimate. TAC. Agr. 40 quibus magnos viros per ambitionem (*i. magno comitantium numero*) aestimare mos est. SEN. contr. exc. 9,2 alii fuerunt, pro (SEN. ex) quibus aestimari possent. TAC. hist. 2,47 hinc Othonem posteritas aestimet.

γ aestimandi modus: CIC. Lael. 74 *nutrices et paedagogi* negligendi quidem non sunt, sed alio quodam modo ⟨a⟩est⟨imandi⟩ (*cf.* VLP. dig. 42,5,31,1 suspectus heres non isdem modis, quibus suspectus tutor aestimatur. *cf. l. 34*). CVRT. 4,16,33 si vere aestimare Macedonas ... volumus. 10,5,26 iuste aestimantibus regem. VVLG. Iob 22,17 quasi nihil posset facere Omnipotens, aestimabat eum. *p. 1106, 42 sqq.*

δ obiectum nude positum: LIV. 6,41,2 est aliquis, qui se inspici, aestimari fastidiat (*cf.* SEN. dial. 9,17,1 totiens nos aestimari putamus, quotiens aspici). SEN. suas. 2,6 o grave ... dedecus! Lacones se numerant, non aestimant (*cf.* LIV. 40,20,3 *p. 1099, 54*. SEN. dial. 9,6,2 se ipsum. benef. 1,8,1 *p. 1099, 55*). contr. 3 praef. 14 quid, si velis gubernatorem in piscina aestimare? SEN. dial. 11,16,6 si numerare funera Corneliae velles, amiserat decem, si aestimare, amiserat Gracchos. benef. 2,15,3 aestimanda est ⟨et⟩ eius persona, cui damus *beneficium*. 2,21,5 mittentes *pecuniam*. clem. 1,9,1 Augustus fuit mitis princeps, si quis illum a principatu suo aestimare incipiat. epist. 45,9 qui hominem ea sola parte aestimat, qua homo est. 80,10 illum (*regem*). FLOR. 1,34,1 Numantia ..., summum ..., si viros (vero *B*; *an* vere?) aestimes, Hispaniae decus. TAC. hist. 1,16 nos bello et ab aestimantibus adsciti. PALLAD. 1,1,1 ipsam, cui praecepturus es, personam. MACR. sat. 7,1,14 prima *philosophi* observatio erit aestimare convivas. *nota*: *in iure*: IVLIAN. dig. 37,11,8,4 sententiam praetoris in danda bonorum possessione eam esse, ut separatim patris, separatim filii heredes aestimari debeant (VLP. dig. 42,5,31,1 *cf. l. 13*). *nota*: *de pretio simul et praestantia*: SEN. contr. 1,2,4 aliis oculis virginem leno aestimat, aliis pontifex. *audacius formatum*: VAL. MAX. 3,8,1 si eum (*Fulvium Flaccum*) intra se ipsum (-am *Kempf*) partita laude aestimes, maiorem punita Capua quam capta reperias (*cf. p. 1103, 76*).

b ***rerum***: *α gradus aestimationis indicatur gen. sive abl. sive acc. sive locutionibus*: PLAVT. Capt. 682 dum ne ob male facta, peream, parvi aestimo. TRAG. inc. 180 id ... auditum. LIV. 21,43,17 illud ..., quod nemo est vestrum *eqs.* SVLP. SEV. chron. 1,39,2 reliqua omnia (*praeter sapientiam*). SALV. eccl. 4,2 sensus. CIC. ac. 1,37 alia pluris esse aestimanda, alia minoris. fin. 4,57 quae ipse bona negaret esse. *ibid.* paulo minoris. NEP. Cat. 1,4 *Cato* Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus (existimamus *A*) quam quemlibet ... triumphum. PLAVT. frg. fab. inc. 14 neque muneralem legem neque lenoniam rogata fuerit necne flocci aestimo (existimo *Scaliger*). CIC. carm. 46 emori nolo, sed me esse mortuum nihili (nihil *codd.*) aestumo (*versus Epicharmi a* CIC. *latine expressus*). CAT. 5,2 rumoresque senum ... unius aestimemus assis. CIC. Mur. 10 tuam gratiam magni aestimari. fin. 3,43. Tusc. 5,20 quod *philosophia* pollicetur. 4,79 *rem*, ex qua animus aegrotet. Att. 2,4,7 unius aestatis fructum. 7,15,2 operam auctoritatemque. ad Q. fr. 2,14,3. ad Brut. 1,9,1 iudicium tuum (epist. 13,16,3). Q. CIC. pet. 26 ex animo agere (COLVM. 8,16,2 nulla parte copiarum defici. PLIN. epist. 3,2,5. 3,4,1. 4,28,1 SVET. Nero 21 Vesp. 15 FLOR. 1,22,54). FEST. 278 deorum sanctitatem. SEN. contr. 2,1,3. suas. 7,1 vitam. VAL. MAX. 2,6,8 mortem suam Pompei praesentia clariorem fieri (6,1,4. 6,2 ext. 2 PLIN. epist. 6,23,3 IAVOL. dig. 38,2,36). 8,14,1 Africanus ..., non quidem ignarus ... eorum (*operum suorum*) extingui memoriam non posse, si tamen litterarum quoque illis lumen accessisset, magni aestimans. SEN. benef. 1,1,8 dantis voluntatem. SCRIB. LARG. praef. p. 3,3 H. nomen decusque medicinae. AVG. civ. 11,30 ratio numeri ... quam magni aestimanda sit elucet. CIC. Att. 10,1,1 per enim magni aestimo tibi firmitudinem animi nostri ... probari. CIC. Cluent. 159 maximi ... aestimare conscientiam mentis. MATIVS Cic. epist. 11,28,1 *opinionem tuam*. CIC. fin. 3,39 pluris id, quod honestum sit, aestimandum esse quam illa media. 3,34. 5,90. 3,21 multo eam *sc. concordiam* pluris aestimavit. 3,47 bonam valetudinem. 3,43 vitam (CVRT. 5,8,6). parad. 48. ac. 1,37 (*opp.* minoris). epist. 10,5,1 amoremne erga me tuum an animum in rem publicam. 11,3,4 libertatem ..., amicitiam. LIV. 7,41,7 honorem ... quam concordiam. SEN. suas. 5,3 trophaea ... quam vos. VAL. MAX. 5,7,3 illud momentum ... quam salutem suam. SEN. benef. 2,3,3 animum tuum. epist. 81,8 beneficium quam iniuriam. 81,20 virtutem. SCRIB. LARG. praef. p. 4,15 *cf. p. 1099, 53*. CIC. ad Q. fr. 2,13,1 quod in istis rebus ego plurimi aestimo. CIC. ac. 2,23 tanti ... aequitatem et fidem. fin. 2,91 voluptatem. Att. 1,18,8 amorem nostrum. epist. 7,23,4 consuetudinem vitae victusque. 15,21,2 quae mihi tanti aestimanda sunt, quanti vitam aestimo et salutem meam. SVET. Tib. 48 beneficium. CIC. Tusc. 1,98 haec peregrinatio mediocris vobis videri

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

potest? ut vero conloqui ... liceat, quanti tandem aestimatis *sc. hanc peregrinationem*? 5, 109 quanti ... ista civitas aestimanda est? ac. 2, 120 libertatem. nat. deor. 1, 55 philosophiam. fin. 5, 96 *philosophiae* supellectilem. parad. 51 virtutem. Att. 1, 8, 1 hoc *sc. virum tibi iratum esse*. 9, 15, 5 epist. 3, 9, 1. Ps. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 5 quanti aestimet *Caesar* ... posse nobis auctoribus tantum (Sen. nat. 1 praef. 16 ista cognoscere. Cvrt. 7, 7, 14 tropaea statuere). Asin. Cic. epist. 10, 31, 6 invideo illi ..., quod ... iocatur tecum. quaeres, quanti aestimem. Liv. 29, 17, 1 querellas. Sen. suas. 2, 8 bellum. Sen. benef. 6, 15, 7 hospitium ..., tectum ..., balneum aut ignem. nat. 4 praef. 16 fidem. Cic. Tusc. 3, 8 ne ... sapientia non magno aestimanda est. fin. 3, 11 virtutem. 5, 90. Liv. 40, 55, 3 magno te aestimaturum, si scire ... posses. Sen. dial. 4, 36, 6 insignia. 7, 14, 3 laqueo captare feras (nat. 2, 59, 7 mori tardius. frg. 98 H. scire. Cvrt. 5, 9, 2 cepisse regem [magno *P*; magni *cett. codd.*]). 10, 7, 8 quorum sortem sibi obtingere (benef. 5, 3, 1). 9, 1, 11 res non magno aestimandae. 11, 16, 6 Gracchorum natales. 5, 31, 3 data (*opp.* accepta parvo). 5, 34, 2 exigua. benef. 4, 6, 3 quae habes. 5, 6, 7. 6, 34, 1 nat. 3 praef. 14 epist. 104, 34. Plin. paneg. 37 a quibus tam magno aestimabatur *civitas* (Svet. Cal. 39). Salv. gub. 5, 22. Cic. fin. 4, 62 *valere* sit non nihilo aestimandum (Sen. dial. 2, 13, 2 honores). Sen. dial. 5, 31, 3 data magno aestumas, accepta parvo. Sen. dial. 5, 32, 2 quanto. *cf. p. 1099, 7.* levi momento, *sim.*: Caes. Gall. 7, 39, 3 quorum salutem neque propinqui neglegere neque civitas levi momento aestimare posset. Val. Max. 5, 4, 1 magno ubique pretio virtus aestimatur (Sen. dial. 1, 3, 9 hoc pretio. Tac. ann. 11, 26 scelus ... veris pretiis). Sen. epist. 95, 59 quae maximi (-e *codd.*) inter nos habentur, divitiae, gratia, potentia, sestertio nummo aestimanda sint. Pavl. dig. 10, 2, 23 nisi si tantum aestimatus sit dubius eventus. Amm. 17, 13, 30 plus aestimantes creare quam auferre barbaris regem. Itala (Lucif. non parc. 29) act. 20, 24 pro nihilo aestimo animam meam caram esse mihi (Vvlg. nec facio animam meam pretiosiorem quam me; οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ). Itala (Hil. in psalm. 118 Gimel 19) Is. 40, 17 omnia ... in nihilum aestimata sunt (Vvlg. quasi nihilum et inane reputatae sunt; ὡς οὐδέν εἰσι καὶ εἰς οὐθὲν ἐλογίσθησαν).

β non indicato gradu aestimationis (*structuras v. p. 1103, 63*): *aliquid, cuncta, sim.*: Cic. Q. Rosc. 29 ex veritate pauca, ex opinione multa aestimat *volgus*. Hor. epist. 2, 1, 20 cetera (*praeter Augustum*) nequaquam simili ratione modoque aestimat *populus Romanus*. Cels. 5, 26, 25 adeo tamen nihil perpetuum est, sed semper pro vi corporis aestimandum, ut. Sen. contr. 7, 1 (16), 1 confusus neque aestimare quicquam neque dispicere (D^2, displicere *codd.*) potui. Plin. nat. 7, 147 in divo ... Augusto, ... si diligenter aestimentur cuncta, magna sortis humanae reperiantur volumina (*i. vicissitudines*). Scaev. dig. 33, 1, 13, 1 multa ..., quae pro bono (pro re ex aequo et bono? *Mommsen*) sint aestimanda. *rem*: Liv. 3, 19, 6 plus *supplicii* ... aliquanto *meruit*, qui vere rem aestimare velit. *facta, exempla, beneficia, studia, merita, sim.*: Sall. Cat. 58, 18 vos considero, milites, et ... facta vostra aestumo (Val. Max. 6, 4, 4. 9, 11, 2 si per se aestimetur *utrumque, factum et dictum*. Sen. dial. 5, 12, 2. Tac. hist. 2, 23 prave. 3, 52 effecerat, ut non pro spe Antonii consilia factaque eius aestimarentur. *in iure*: Qvint. inst. 7, 4, 44 decl. 301 p. 187, 11 Ps. Qvint. decl. 1, 3 Pavl. dig. 4, 9, 6, 2). Liv. 6, 39, 10 munera ... grato animo. Pavl. Fest. 58 illud (*exemplum*) animo aestimatur, illud (*exemplar*) oculis conspicitur (Val. Max. 7, 2 ext. 3). Val. Max. 2, 7, 14 acta excellentissimorum virorum humiliter (Qvint. inst. 5, 10, 28 ex praeteritis ... praesentia). 8, 12, 1 propria studia verecunde et aliena callide (candide *Cornelissen*). Sen. dial. 5, 26, 5 noli aestumare hanc horam aut hunc diem (*i. facta huius horae*). 9, 6, 3 aestimanda sunt ... ipsa, quae adgredimur, et vires nostrae cum rebus, quas temptaturi sumus, comparanda. epist. 81, 28 nihil carius (*opp.* vilius) aestimamus quam beneficium. Tro. 244 merita ... digne. benef. 2, 4, 3 si grate aestimari, quae praestabis, voles. Plin. nat. 2, 13 hunc (*solem*) principale naturae regimen ac numen credere debet opera eius aestimantes. *in iure*: *cf. l. 54. praeterea*: Scaev. dig. 33, 1, 13, 1 extr. hoc *sc. libertos ab uxore recessisse* ex longinquis brevibusque excursionibus et modo legati aestimandum esse. Vlp. dig. 21, 1, 17, 4 extr. illud (*servum nocte aliqua sine voluntate domini emansisse*) ... ab affectu animi cuiusque aestimandum est (*similia saepius in* Dig.).
verba, carmina, iudicia, sensum, sim.: Val. Max. 3, 7 ext. 6 si sensum aestimes, copiose et valenter *dictum est*. Sen. epist. 29, 12 aestimes iudicia, non numeres. 40, 11 Romanus sermo magis se circumspicit et aestimat praebetque aestimandum. Ps. Sen. mon. 86 verba rebus, non personis. Plin. nat. 18, 36 ni penitus aestimetur *vox illa antiquorum*. 11, 6 *negant* et alia, quae (*i. quae sententiae*) suis aestimabuntur locis. Mart. 10, 35, 10 cuius carmina qui bene aestimarit, nullam dixerit esse nequiorem (12 praef. extr. diligenter aestimare et excutere). Qvint. inst. 5, 10, 28 ex praeteritis ... praesentia *acta dictaque*. Traian. Plin. epist. 10, 84 aestimatis etiam iis, quae contra dicuntur. *in iure*: Vlp. dig. 44, 7, 10 naturales obligationes non eo solo aestimantur, si actio ... competit, verum etiam eo, si soluta pecunia repeti non possit. Ivl. dig. 29, 1, 20 pr. communi iure civium Romanorum codicilli eius aestimandi sunt. Venvl. dig. 45, 1, 137, 6 non enim secundum futuri temporis ius, sed secundum praesentis aestimari debet stipulatio. *voluntatem, animum, mentem, mores, sim.*: Caes. civ. 3, 1, 4 proinde aestimans *eos sibi operam suam obtulisse*, ac si usus esset. Sen. contr. 2, 5, 10 animus aestimandus est (Sen. dial. 5, 12, 2. epist. 71, 22 ex suo *animo*. benef. 5, 3, 3 quorum animi ... per se aestimandi sunt. Cvrt. 6, 7, 33 vultu. 7, 8, 9 magnitudine corporis). Sen. epist. 20, 11 in utroque mens aestimanda est (Qvint. decl. 281 p. 145, 20 exitu). 43, 4 ex qua (*re*) mores aestimes nostros. 97, 1 aestimare licentiam cuiusque saeculi. Colvm. 6, 29, 1 licet indolem *pulli* aestimare, si hilaris, si intrepidus, si neque conspectu rei neque auditu terretur *eqs.* Plin. nat. 11, 12 aestimemus ... ingenium (7, 107 sive operis forma [fortuna *codd.*] sive materia). *adfectum, fidem, amorem, virtutem, sim.*: Planc. Cic. epist. 10, 4, 2 quaecumque in me bona sunt, ... a te ... carius sunt aestimata (Sen. epist. 95, 59 hoc nescies, nisi constitutionem ipsam, qua ista *bona* inter se [se *om. B primo*] aestimantur, inspexeris). Sall. Cat. 10, 5 amicitias inimicitiasque non ex re, sed ex commodo aestimare (*cf.* Tac. ann. 13, 17 *facinori* ignoscebant antiquas fratrum discordias et insociabile regnum aestimantes). Hor. epist. 2, 1, 48 *poetae* virtutem aestimat annis (Liv. 7, 32, 7 Sidicinorum ... cladibus Samnitium virtutem. Val. Max. 3, 4 ext. 1 virtus per se ipsa aestimetur. Tac. Agr. 1 optime. Apvl. met. 7, 5 de pannulis istis). Val. Max. 2, 2, 5 *animi* stabilimentum fastidiose aestimas. 8, 11 ext. 6 patris (*Agamemnonis*) fletum spectantis *tabulam* adfectu (*dat.*) aestumandum reliquit *pictor* (*cf.* Qvint. inst. 2, 13, 13 *de eadem re*: *vultum* suo cuique animo dedit aestimandum). Sen. contr. 1, 2, 19 in sacerdote futura maxime debere aestimari: pudicitiam, innocentiam, felicitatem. Cvrt. 8, 14, 46 simplicius ... aestimabat famam in hoste quam in cive (*cf.* Tac. ann. 15, 2 modestiae fama, quae neque summis mortalium spernenda est et a dis aestimatur). 3, 7, 14 ad aestimandam fidem barbari. 4, 7, 29 vera et salubri aestimanti (aestimatione *codd.*) ratione fidem oraculi. Tac. ann. 1, 73 ius iurandum perinde ..., quam si Iovem fefellisset. *in iure*: Sen. contr. 7, 4 (19), 1 mulieris adfectum lege aestimetis (*cf.* Imp. Antonin. Vlp. dig. 24, 1, 3 pr. amorem honestum solis animis). Plin. epist. 3, 9, 30 ex accusatione ... accusatoris fidem. Tryph. dig. 16, 3, 31 pr. *bonam fidem* utrum aestimemus ad merum ius gentium an vero cum praeceptis civilibus et praetoriis? (*cf. ibid.* si tantum naturale et gentium ius intuemur, ...: si civile ius et legum ordinem *eqs.*). Vlp. dig. 16, 3, 31 bonam fidem inter eos tantum, ⟨inter?⟩ quos contractum est, nullo extrinsecus adsumpto aestimare debemus an respectu etiam aliarum personarum? *iniuriam, culpam, dolum, iram, sim.*: Caes. Gall. 7, 14, 10 multo illa gravius aestimare (aestimari debere β), liberos ... abstrahi. Sen. dial. 5, 5, 3 si ... illam (*iram*) bene aestimaverimus. nat. 5, 18, 16 si bene illorum furorem aestimaveris. Fronto p. 53, 20 N. remissius et clementius delictum (dilectum *cod.*) aliquod tuum. *saepe in iure, ex. gr.*: Vlp. dig. 2, 12, 2 ut aspectu atrox iniuria aestimetur (Gaivs inst. 3, 224). Papin. dig. 3, 5, 31 (32) culpam ..., non etiam casum (Vlp. dig. 30, 47, 5 culpa ... qualiter sit aestimanda). Procvl. dig. 18, 1, 68, 2 ut ... dolus malus eius aestimaretur. Corp. VIII 10570 cu⟨ius nostrae in⟩iuriae evidentia, Caes⟨ar⟩, ⟨inde ut⟩ique potest aestimari, qu⟨od⟩. *vicissitudines vitae humanae*: Caes. civ. 3, 26, 4 levius tempestatis quam classis periculum aestimaverunt. Liv. 22, 8, 3 non id, quod acciderat, per se aestimare. 22, 8, 4 quodcumque adversi incideret, non rerum magnitudine, sed viribus extenuatis. 29, 17, 7 si ex iis, quae ... patimur, aestimandum Romanum ac Punicum imperium sit. 21, 43, 2 in aestimanda fortuna vestra. 4, 54, 6 quaesturam ... eam non honoris ipsius fine aestimabant. Sall. Cat. 2, 8 eorum ego vitam mortemque iuxta aestimo (Sen. epist. 85, 22 qui illam *vitam* numero aestimat et mensura et partibus. Svlp. Sev. Mart. 1, 3 praesentibus actibus). Sen. epist. 66, 41 *quae fortuita sunt* aestimantur ... utilitate sumentium. 115, 18 profectum suum vita (*alio sensu cf. p. 1099, 15*). Vell. 2, 70, 2 ex sua fortuna eventum collegae. Plin. nat. 11, 64 hilaritate ... et nitore sanitatem. Qvint. inst. 4, 2, 5 pubertas annis an corporis habitu aestimetur (Gaivs inst. 1, 196). Tac. hist. 1, 16 generari et nasci e principibus fortuitum nec ultra aestimatur. Svet. Cal. 60 condicionem temporum illorum etiam per haec aestimare quivis possit.
damnum, commodum (*cf. p. 1098, 41*): Liv. 3, 72, 3 famae ... ac fidei damna maiora esse, quam quae aestimari possent (Sen. benef. 6, 31, 6 futura damna). Sen. epist. 87, 37 commodum dicitur a maiore sui parte aestimatum. *tempus* (*cf. etiam p. 1103, 60*): Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 6 valde care aestimas tot annos. Sen. benef. 5, 17, 7 non aliorum annos computare, sed suos benigne aestimare et in lucro ponere. dial. 10, 8, 2 nemo aestimat tempus (*opp.* annua, congiaria homines carissime accipiunt). epist. 1, 2 qui aliquod pretium tempori ponat, qui diem aestimet. *voluptatem, speciem, situm, scientiam, sim.*: Cic. p. red. 1, 15 idem expendunt atque aestimant voluptates sententiamque dicunt et iudicant, quantum cuique libidini tribuendum esse videatur (Sen. dial. 7, 10, 3). fin. 4, 58 omnia ..., quae secundum naturam sint, aestimatione aliqua digna, eaque pro eo, quantum in quoque sit ponderis, esse aestimanda. Cvrt. 9, 1, 26 eadem (*corporum species*) aestimatur in liberis (*cf.* 9, 1, 25 spectandi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infantum habitum cura). 4, 6, 8 aestimato locorum situ (*cf.* PALLAD. 1, 6, 1). COLVM. 11, 2, 68 nonnulli gustu explorare maturitatem tentaverunt, ut sive dulcis esset sapor uvae, sive acidus, proinde aestimarent. PLIN. nat. 35, 28 immensa, vel unam si tantum hanc tabulam (*i. artem huius tabulae*) aliquis aestimet, potentia artis (*cf.* 35, 158). VLP. dig. 22, 6, 6 scientia (*opp.* ignorantia facti) . . . hoc modo aestimanda est, ut (*ad structuram cf.* SCAEV. dig. 34, 3, 31 pr.). *verum, rectum*: SEN. epist. 68, 10 invidiosa potentia ac brevis est, et, si verum aestimes, sordida (78, 22). 74, 27 quod rectum est, nec magnitudine aestimatur nec numero nec tempore. *ordinem, magnitudinem, vilitatem*: PAVL. FEST. 185 ordo sacerdotum aestimatur deorum ⟨ordine, ut deus⟩ maximus quisque. PLIN. nat. 26, 43 nemo vilitatem eius (*alvi*) aestimat consummationis foeditate. QVINT. inst. 8, 4, 24 ex instrumento . . . heroum illorum magnitudo aestimanda nobis datur. *modum*: VAL. MAX. 9, 10 ext. 2 animi, non corporis dolore poenae modum aestimantes. GAIVS dig. 26, 7, 13, 1 tutor secundum dignitatem facultatemque pupilli modum servorum aestimare debet, qui circa eum futuri sunt. VLP. dig. 30, 39, 1 iudex . . . usurarum modum aestimabit et statuet. 27, 2, 2, 1 pro modo facultatium pupilli debet arbitrio iudicis aestimari *modus reputationum tutoris.* *vires*: LIV. 34, 27, 1 vere vires suas hostiumque aestimanti (34, 15, 8 ex rebus in Syria gestis. SEN. dial. 3, 11, 5 aestimatis viribus *rei publicae*). CELS. 2, 10 p. 52 vires *aegroti* aestimet *medicus* (*ibid.* melius ex venis quam ex ipsa specie). QVINT. inst. 6, 1, 45 metiatur ac diligenter aestimet vires suas actor.

2 ***de quantitate et mensura***: *quantitatem*: *cf.* PAVL. FEST. 152 quantitas numero non aestimatur. MART. CAP. 3, 297 omnia nomina, quae (*pro* nomina earum rerum, quas) pondere aut mensura aestimamus . . ., ut aurum, plumbum, triticum, oleum. COLVM. 11, 2, 29 mediocribus arboribus urnae satisfaciunt, ceteris aestimanda erit portio. PLIN. nat. 36, 122 si quis diligentius aestimaverit abundantiam aquarum. GAIVS dig. 35, 2, 72 quantitas patrimonii . . . aestimabitur. APICIVS 7, 306 accipies lac, adversus patinam aestimabis *sc. lac* (adversus patinam quantitatem aestimabis *cod. Vat. 1071 secundum Bernholdium*; adversus quod patinam aestimabis *cod. antiquissimus; in cett. codd. deest* quod). *nota*: PELAG. 37 lactis caprini sext., amuli quantum aestimabis (*cf. l. 58*). CHIRON 276 sanguinem ei . . . emittito, in quantum pro magnitudine corporis aestimabis. *numerum*: CVRT. 4, 9, 11 qui numerum copiarum . . ., quantum procul coniectari poterat, aestimabant. 7, 11, 25 paucitatem eorum, qui a tergo erant. COLVM. 9, 8, 2 fremitu poterimus aestimare vel multitudinem vel paucitatem *apium.* *mensuram, distantiam, sim.* (*cf.* MART. CAP. 3, 297 *l. 27*): SEN. benef. 3, 29, 4 adspice trabes, sive proceritatem aestimes, altissimas, sive crassitudinem spatiumque remorum, latissime fusas. nat. 4, 11, 4 quisquis mundum mensura sua aestimaverit. COLVM. 9, 8, 8 pro morae tempore aestimabis distantiam loci. PLIN. nat. 13, 95 quarum (*arborum*) amplitudo ac radices aestimari possunt ex orbibus. 16, 200 quo intellegebatur vix credibilis reliqua altitudo *arboris*, fastigium ad cacumen aestimantibus. 36, 122 diligentius . . . spatia aquae venientis. SEN. benef. 3, 29, 4 quid sunt, si illos *fluvios* illic (illinc *C. F. W. Müller*), unde effluunt, aestimes? MART. 4, 64, 11 hinc (*ex culminibus villae in Ianiculo sitae*) septem dominos videre montes et totam licet aestimare Romam. *inde explicandus videtur*: PROP. 4, 1, 66 ingenio muros (*urbis patriae meae*) aestimet ille meo *et* CLAVD. 28, 40 nulloque magis se colle potestas (*sc. Romana*) aestimat *i. nullo de colle potestas Romana se ipsam, quanta sit, potius aestimare potest quam de Palatino; cf. quae sequ.* *nota*: ITIN. Silv. 2, 1 vallis . . ., quantum potuimus videntes ⟨a⟩estimare aut ipsi dicebant, in longo milia passos forsitan sedecim (*cf. l. 37*). *nota*: *spatium temporis*: APVL. Socr. p. 117 Oud. *luna* pari incremento itineris et luminis mensissuis auctibus ac dehinc paribus dispendiis aestimans.

structurae ad II 1 b et II 2: **a** *indicatur norma, ad quam aestimatio dirigitur*: *ablativo*: CIC. HOR. PROP. LIV. SEN. *al. saepe.* *praepositionibus*: ab: SEN. epist. 87, 37 VLP. dig. 21, 1, 17, 4 extr. ad: TRYPH. dig. 16, 3, 31 pr. adversus: APICIVS 7, 306. cum: TRYPH. dig. 16, 3, 31 pr. de: APVL. met. 7, 5 TERT. nat. 1, 10. ex: CIC. Q. Rosc. 29 SALL. Cat. 10, 5 LIV. 29, 17, 7. 34, 15, 8 CELS. 2, 10 p. 52 SEN. contr. 9, 6 (29), 20 VELL. 2, 70, 2. 2, 118, 4 SEN. epist. 43, 4. 71, 22. 114, 20 QVINT. inst. 5, 10, 28. 8, 4, 24 PLIN. epist. 3, 9, 30 SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1 extr. CORP. VIII 10570. per: LIV. 22, 8, 3 VAL. MAX. 9, 11, 2. 3, 4 ext. 1 SEN. dial. 8, 1, 3 benef. 5, 3, 3 epist. 85, 4 SVET. Cal. 60. pro: CIC. fin. 4, 58 CELS. 5, 26, 25 COLVM. 9, 8, 8 SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1 VLP. dig. 27, 2, 2, 1 TAC. hist. 3, 52 AVG. civ. 8, 15. secundum: GAIVS dig. 26, 7, 13, 1 VENVL. dig. 45, 1, 137, 6. *nota*: aestimantur complures res inter se: SEN. epist. 95, 59. aestimatur aliquid in aliquo: CVRT. 9, 1, 26. 8, 14, 46 PLIN. nat. 18, 27. inter aliquos: VLP. dig. 16, 3, 31. *praeterea cf. p. 1100, 38.* **b** *indicatur modus aestimandi*: *adverbiis*: aequaliter: AVG. civ. 9, 4. bene: SEN. dial. 5, 5, 3 benef. 2, 29, 5 nat. 5, 18, 16 MART. 10, 35, 10 TAC. Agr. 1. benigne: SEN. benef. 5, 17, 7. callide (candide *Cornelissen*): VAL. MAX. 8, 12, 1. care (carius): BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 6 PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 SEN. epist. 81, 28. clementius: FRONTO p. 53, 20 N. curiosius: CELS. 2, 14 p. 59. digne: SEN. Tro. 244. diligenter: SEN. benef. 4, 34, 1 PLIN. nat. 7, 147. 35, 18. 36, 122 MART. 12 praef. extr. QVINT. inst. 6, 1, 45 DIG. PALLAD. 1, 6, 1. fastidiose: VAL. MAX. 2, 2, 5. grate: SEN. benef. 2, 4, 3. gravius: CAES. Gall. 7, 14, 10 TAC. ann. 13, 42. humiliter: VAL. MAX. 2, 7, 14. iuxta: SALL. Cat. 2, 8. levius: CAES. civ. 3, 26, 4. penitus: PLIN. nat. 18, 36. prave: TAC. hist. 2, 23. qualiter: VLP. dig. 30, 47, 5. remissius: FRONTO p. 53, 20 N. (satis: PLIN. nat. 30, 13 *cf. l. 70*). simplicius: CVRT. 8, 14, 46. ultra: TAC. hist. 1, 16. vere: LIV. 3, 19, 6. 6, 11, 4. 34, 27, 1. verecunde: VAL. MAX. 8, 12, 1. vilius: SEN. epist. 81, 28. *enuntiato*: CAES. civ. 3, 1, 4 proinde . . ., ac si usus esset. TAC. ann. 1, 73 perinde . . ., quam si fefellisset. *cf. p. 1100, 16.*

3 *nota*: aestimo *i. q.* ***magni aestimo*** *quasi omissa vel spreta altera re comparanda*: *huius usus originem inlustrant*: CIC. fin. 3, 51 eorum alia aestimabilia, alia contra (ἀξίαν ἢ ἀπαξίαν ἔχοντα), alia neutrum. quae autem aestimanda essent . . . (*opp.* quae nulla aestimatione digna essent; *cf.* 4, 58). 4, 60 ea, quae Zeno aestimanda et sumenda . . . esse dixit. TAC. ann. 15, 2 modestiae fama, quae neque summis mortalium spernenda est et a dis aestimatur. *liberius iam* SEN. dial. 10, 8, 2 nemo aestimat tempus. epist. 1, 2 qui diem aestimet. [CIC. Att. 12, 28, 1 *secundum M*: quod ego aestimo; ⟨magni⟩ aestimo *edd.*] VAL. MAX. 5, 1, 11 quo honoratius cremaretur *Brutus*, inici ei suum paludamentum iussit, iacentem hostem deposito aestimans odio. PLIN. nat. 24, 5 statim compositiones et mixturae inexplicabiles decantantur, Arabia atque India vel Media (in media *codd.*; *an* ⟨re⟩media? *Mayh.*) aestimantur. FRONTO p. 57, 19 N. aestimas utique me vespera haec scribere. IORD. Get. 48, 253 Vidimer servire fratribus aestimabat. *adiuncto adverbio*: PLIN. nat. 30, 13 nec satis aestimari (*alio sensu l. 70*) potest, quantum Romanis debeatur, qui sustulere monstra. TAC. ann. 4, 39 *se* satis aestimare firmari domum adversum iniquas Agrippinae offensiones.

***structurae ad* I *et* II** *notabiles*: *quid parvi, magno, plus, sim. aestimetur, indicatur*: *inf.*: PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 5 Q. CIC. pet. 26 SEN. dial. 7, 14, 3 nat. 1 praef. 16. 2, 59, 7 frg. 98 H. CVRT. 5, 9, 2 COLVM. 8, 16, 2 PLIN. epist. 3, 2, 5. 3, 4, 1 SVET. Nero 21 Vesp. 15 AMM. 17, 13, 30. *sic explicandus etiam* PLAVT. Capt. 682 dum ne ob male facta, peream, parvi aestimo *sc. perire.* *nota*: PLAVT. frg. fab. inc. 14 neque muneralem legem neque lenoniam rogata fuerit necne, flocci aestimo. *acc. c. inf.*: CIC. Att. 10, 1, 1 carm. 46 VAL. MAX. 2, 6, 8. 6, 1, 4 SEN. dial. 10, 7, 8 benef. 5, 3, 1 PLIN. epist. 6, 23, 3 IAVOL. dig. 38, 2, 36 ITALA (Lucif. non parc. 29) act. 20, 24. *enuntiato condicionali*: LIV. 40, 55, 3 VAL. MAX. 8, 14, 1.

III aestimo ***sequente enuntiato interrogativo*** *non solum de qualitate sive quantitate, sed etiam de rebus dubitationi obnoxiis* (*cf.* diiudico, considero): **a** *indicata norma aestimandi*: LIV. 45, 37, 1 quantus imperator fuerit, si ex alia re nulla aestimari possit. SEN. contr. 1, 1, 2 ne eo quidem aestimas, quanta ista crudelitas sit, quod . . . ne a filio quidem alendus est? VAL. MAX. 8, 7, 1 quam sero *id cupiverit*, inde aestimemus, quod. CELS. 2, 12 p. 58 qui (*cibus*) plenior an exiguus sit dandus, ex ratione eius accessionis . . . aestimari oportebit. SEN. nat. 4, 2, 12 et ex eo, quantus sit *Nilus*, aestimari potest, quod (CVRT. 4, 4, 16 PLIN. epist. 4, 14, 6 FRONTIN. aq. 115 HIER. epist. 108, 17). epist. 86, 16 an uno tempore ponenda sint, an . . ., hinc aestimes licet (FLOR. 1, 37, 6 quod quantumque gaudium fuerit, vel hinc aestimari potest, quod. ZENO tract. 2, 25 HIER. epist. 4, 1. 130, 2) COLVM. 12, 20, 6 pro natura vini aestimari oportet, quod satis sit (*cf.* VLP. dig. 27, 9, 1, 2 POMP. dig. 41, 1, 27, 2). PLIN. nat. 29, 9 delentem *Thessalum* cuncta placita . . ., quali prudentia consilioque, aestimari vel uno argumento abunde potest, cum . . . inscripserit. 37, 19 quantum voraverit, licet aestimare ex multitudine. PLIN. epist. 4, 9, 18 ex quo (*i. ex ea re*) potes aestimare, quanto consensu sit exceptum. FLOR. 2, 13, 85 quanta fuerit . . . caedes . . ., sic aestimari potest, quod (*cf. l. 77*). VLP. dig. 1, 7, 17, 2 aestimetur ex comparatione earum (*virtutum*), an. 2, 14, 7, 8 utrum . . . in rem an in personam pactum factum est, non minus ex verbis quam ex mente convenientium aestimandum est. MARCELL. dig. 17, 1, 38 pr. IMP. HADR. Call. dig. 22, 5, 3, 2 ex sententia animi tui te aestimare oportere, quid . . . credas. *sim. saepius in* DIG. TERT. test. anim. 5 quid anima possit . . . praesumere, in te est aestimare de ea, quae in te est.
b *indicato modo aestimandi*: PLIN. nat. 7, 1 non ut sit satis aestimare (*i. ut satis, i. certe, aestimari non possit*), parens melior homini an tristior noverca fuerit *natura* (*alio sensu dictum est* satis aestimare *l. 28*). 29, 9 abunde. *cf. l. 57.* QVINT. inst. 3, 6, 80 quod quid sit et quale sit, certe non potest aestimari. decl. 310 p. 222, 4 potestis et illo modo aestimare, . . . quam inique . . . petatur: statuamus *eqs.* 305 p. 195, 13 quanto enim gravius tulerint supplicium . . ., vel sic aestimate (249 p. 20, 5). FLOR. 2, 13, 85 *cf. l. 62.* VLP. dig. 5, 3, 7, 1 plane summatim aestimandum . . ., an.
c *nude positum*: OV. trist. 3, 14, 27 quod, quicumque leget, . . . aestimet ante, compositum quo sit tempore quoque loco (*cf.* SEN. suas. 4, 2 SEN. benef. 3, 17, 4 COLVM. 1, 1, 3. 4, 18, 2. 4, 27, 4 QVINT. inst. 7, 1, 16). PRIAP. 69, 3 aestimato, quot pondo est tibi mentulam cacandum (*cf.* PLIN. nat. 22, 107 quotiens misceatur, aestimemus. QVINT. inst. 9, 4, 51 quot breves illud spatium habeat). LIV. 25, 23, 11 aestimando

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . ipse secum, quid in fronte paterent singuli *lapides*. 10, 33, 2 nec, quantus numerus sit, aestimari potest. 6, 26, 2 aestimabunt patres, utrum plus ante poenae an nunc veniae meriti sitis (*cf.* SEN. contr. 1, 1, 13 SEN. benef. 3, 12, 4 epist. 19, 4 QVINT. inst. 3, 8, 34 CALL. dig. 1, 18, 9 *saepius in* DIG.). SEN. contr. 1 praef. 6 ut possitis aestimare, in quantum cotidie ingenia decrescant *cf.* SEN. epist. 45, 2. 123, 4 QVINT. inst. 8, 4, 16 TAC. Agr. 18 PLIN. epist. 6, 13, 6. SVET. Aug. 57 quantopere. CELS. dig. 5, 3, 45. LABEO dig. 32, 30, 6 quanti aedes sint. *sim. saepius in* DIG. COD. Iust. 10, 35 (34), 2, 2. SEN. contr. 10, 4, 23 quam facilis . . . transitus sit (*cf.* SEN. dial. 6, 16, 8. 8, 5, 6 benef. 6, 14, 4 PLIN. nat. 7, 43). 10, 4, 1 aestimate, quale sit scelus (*cf.* COLVM. 11, 1, 7). contr. exc. 8, 4 aestimate, an vivere licuerit (*cf.* VAL. MAX. 8, 5, 6 QVINT. decl. 317 p. 248, 24 TAC. hist. 2, 76. 4, 81 PLIN. epist. 10, 73 VLP. dig. 1, 7, 17, 2 IMP. MARCVS Vlp. dig. 1, 7, 39 *saepius in* DIG.). VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 quid dignitatis attuleris, aestimat *virtus*. 4, 3, 13 non quantum auri et argenti, sed quantum amplitudinis pondus secum ferret, aestimabatur. COLVM. 1, 8, 20 aestimare, num quid absentia sua de disciplina . . . remiserit (VLP. dig. 25, 3, 5, 11). QVINT. inst. 2, 1, 7 in quo (*i. in ea re*) quidem non id est aestimandum, cuius quisque sit aetatis (*cf.* GAIVS dig. 18, 6, 9 *responsum est*, quanti emptoris interfuerit, rem aestimandam esse). VLP. dig. 17, 1, 12, 9 iudicem aestimare debere, si (*cf. p. 1102, 11*) exegit a debitore suo quis et solvit, cum uberrimas usuras consequeretur . . ., aut si ipse mutuatus gravibus usuris solvit. 25, 3, 5, 7 aestimare iudices debent, ne non debeant ei (*filio*) alimenta decernere.

IV ***absolute*** *i. q. iudico, arbitror*: SALL. Cat. 8, 2 Atheniensium res gestae, sicuti ego aestumo, satis amplae magnificaeque fuere (VVLG. act. 2, 15 MACR. sat. 1, 17, 25). Iug. 110, 5 ut ego aestumo, . . . minus flagitiosum est (PS. QVINT. decl. 6, 13 VOPISC. Tac. 12, 2 OPTATVS 2, 25 p. 62, 2. AMM. 15, 2, 7 ut iniquitas [*sc. iniqui*] aestimabat. 17, 7, 11. 19, 10, 2. 20, 8, 17. 31, 10, 10 HIER. in Is. 63, 7 epist. 36, 2. 106, 57 MACR. sat. 1, 2, 6. 1, 6, 3. 1, 7, 4. 1, 16, 38. 2, 8, 2. 5, 2, 8. *al.*). LIV. 6, 11, 4 cum interim, si quis vere aestimare velit, . . . recuperari patria . . . non potuerit, nisi (30, 22, 3. 37, 58, 8. frg. 61 W. SEN. suas. 6, 22 VAL. MAX. 7, 5, 6 PS. QVINT. decl. 3, 14). PLIN. nat. 16, 178 proximeque aestimantibus hoc videantur esse *scirpi* quod in interiore parte mundi papyrum. TAC. Agr. 11 in universum aestimanti (Germ. 6). TERT. bapt. 20 dominus, quantulum aestimo, . . . exprobrationem . . . retorsit. ZENO tract. 2, 21, 1 init. non ergo sic accipiendum, quemadmodum ab imprudentibus aestimatur. HEGES. 1, 37, 5 longe aliter quam Iosephus aestimaverat. PLIN. nat. 19, 57 hinc (*ex hortorum caulibus*) primum agricolae aestimabant prisci et sic statim faciebant iudicium, nequam esse in domo matrem familias. PLIN. epist. 3, 15, 3 opus pulchrum nec supprimendum, quantum aestimare licuit ex his, quae . . . recitasti. FRONTO p. 71, 7 N. sic me habeo, ut vel hinc aestimatu facile sit tibi, quod. PLIN. nat. 28, 85 Magorum . . ., generis vanissimi, ut aestimare licet. ponam enim vel modestissimum e promissis eorum *eqs.* QVINT. decl. 350 p. 378, 28 de effectu constat. vultis aestimare? —: adeo certum fuit *eqs.* VLP. dig. 27, 2, 1, 1 cum quidam testamento suo cavisset, ut filius apud substitutum educetur, imperator Severus rescripsit praetorem aestimare debere praesentibus ceteris propinquis liberorum (*cf. ibid.* solet ex persona, ex condicione et ex tempore statuere, ubi potius alendus. SCAEV. dig. 34, 1, 15, 1 *saepius*). TREB. Gall. 9, 8 tristius, quam quisquam aestimat, tulit. VVLG. IV Esdr. 4, 31 aestima apud te: *eqs.* MACR. sat. 5, 19, 31 absoluta est, aestimo, explanatio. *nota*: si aestimaveris *i. q.* si fueris arbitratus: PAVL. dig. 29, 2, 48 si quis alicui mandaverit, ut, si aestimaverit, peteret sibi bonorum possessionem. VLP. dig. 30, 75 pr. si sic legatum . . . sit relictum 'si aestimaverit heres', 'si comprobaverit', 'si iustum putaverit'. 32, 11, 7 'si fueris arbitratus', 'si putaveris', 'si aestimaveris', 'si utile tibi fuerit visum' vel 'videbitur'. SEN. contr. exc. 1, 3, 4 male de diis aestimas, si sacerdoti suae tam sero succurrunt (SEN. existimas) TERT. bapt. 12 de salute tamen apostolorum satis temerarium est aestimare. VVLG. sap. 8, 8 de futuris aestimat *sapientia*. *sic saepius in iure*: LABEO dig. 19, 2, 58, 1 eatenus eam obligationem contrahi puto, quatenus vir bonus de spatio temporis aestimasset. PAVL. dig. 32, 78, 1 de argento et suppellectili . . . eum, cuius notio est, aestimaturum. 36, 1, 8 de aetate . . . et iure, id est liceat ei eo ire necne, aestimabitur. MODEST. dig. 48, 19, 22 *iudex* aestimabit de his (*servis*) dimittendis.

structurae notandae ad III et IV: LIV. 25, 23, 11 aestimando . . . ipse secum. VVLG. IV Esdr. 4, 31 aestima apud te: *eqs.* COD. Iust. 10, 35 (34), 2, 2 cum apud se diligenter aestimaverint.

V *i. q. actione aestimandi, i. res, causas perpendendi, perfecta iudicium inde natum profero*: **existimo, puto, censeo**: *c. acc. sive nom. praedicativo*: *adiectivi sive pronominis*: ACC. trag. 384 qui nisi probrum, omnia alia indelicta aestimant (*cf.* GAIVS inst. 3, 224 cum atrocem iniuriam praetor aestimare soleat. 3, 225 atrox autem iniuria aestimatur vel ex facto, . . . vel ex loco . . ., vel ex persona. VLP. dig. 47, 10, 9, 2 et haec *sc. iniuria* atrox aestimabitur). SALL. Iug. 85, 41 quod iuvat, quod carum aestumant, id semper faciant. or. Lep. 1 quae ipsi nefanda aestumatis. 8 nihil gloriosum, nisi tutum, et omnia retinendae dominationis honesta aestumet. hist. frg. 2, 70 viros superba illa, gravia, indigna . . . aestimantis (*cf.* ENNOD. epist. 1, 3). MART. 11, 1, 7 ecquid te satis aestimas beatum, si . . .? (VVLG. act. 26, 2 *sequitur*: cum sim defensurus me. CORP. X 7457, 5 infelicissimum te aestimavi). GAIVS inst. 4, 103 quem (*heredem*) praetor suspectum aestimaverit (*cf.* AVR. VICT. Caes. 14, 9 suspectam . . . societatem). MEN. dig. 49, 16, 5, 6 si bonus miles antea aestimatus fuit (HIER. epist. 58, 4). TERT. nat. 1, 7 si nihil tale probetur, grande nescio quid aestimari oportet, cuius compensatio tantarum atrocitatum tolerantia constat. anim. 9 quem enim alium animae aestimabis colorem quam aerium ac lucidum? pall. 2 quem Plato aestimat *mundum* (*i. qualem Plato opinatur*). apol. 31 extr. licet extranei a turbis aestimemur. VOPISC. Aur. 30, 2 indignum aestimans mulierem interimi. Prob. 24, 6 quae digna memoratu aestimavimus (*cf.* AMM. 19, 13, 2 AVG. civ. 5, 18). LACT. inst. 5, 21, 8 deorum ritus aestimant (existimant *B, recte? Brandt*) veros. ITALA (Lucif. Athan. 2, 34) I Tim. 1, 12 fidelem me aestimavit (VVLG. existimavit. ἡγήσατο). ZENO tract. 1, 3, 2 extr. quod facere praevaluerit, aestimat rectum *homo* (*cf.* AMM. 17, 12, 17 verum). FILASTR. 127, 4 ne temporalis filius aestimetur. AMM. 21, 16, 11 ut iustus aestimaretur. 14, 1, 4 aestimati quidam noxii. 24, 1, 3 ut plures aestimarentur aut pauci. 30, 8, 5 ad resistendum aptus aestimatus. *sim. saepius.* AMBR. off. 3, 2, 9 quae in hoc saeculo magna aestimantur (*cf.* LEO M. serm. 95, 5). VVLG. I reg. 1, 13 aestimavit . . . eam (*feminam*) . . . temulentam. eccles. 10, 3 insipiens . . . omnes stultos aestimat. sap. 2, 16 tamquam nugaces aestimati sumus ab illo. MACR. sat. 1 praef. 2 mihi . . . institutione tua nihil antiquius aestimatur. 1, 11, 48 mihi illa origo verior aestimatur MART. CAP. 5, 436 CASSIAN. conl. 18, 8, 1 (*saepius*). SIDON. epist. 3, 2, 2 satis te toti (*i. omnes*) suum, satis se toti tuos aestimant. *substantivi*: VARRO Non. 528 eidem (*verbenato*) erat caduceus, pacis signum; quam Mercuri virgam possumus aestimare. PS. SALL. rep. 2, 8, 7 alienam famam bonam suum dedecus aestumant. SEN. dial. 10, 8, 1 *tempus* vilissima *res* aestimatur (*antecedit*: re omnium pretiosissima luditur). PLIN. nat. 24, 5 *v. p. 1104, 23.* TERT. nat. 1, 13 solem Christianum deum aestimant (*cf.* OPTATVS 3, 3 p. 75, 13 ut prope se deum, non hominem aestimaret. AMM. 19, 4, 3 VVLG. sap. 15, 15 MACR. sat. 1, 7, 25. 1, 19, 11). pud. 20 quae (*fides*) vitium et macula aestimatur in saeculo (HIER. epist. 98, 3). ITIN. Alex. 43 qui (*fons*) . . . laboris . . . index aestimabatur. TREB. Claud. 11, 5 adulatores nos aestimari cupiunt (*cf.* AMM. 16, 1, 4 ut prudentia Titus alter aestimaretur). ZENO tract. 1, 3, 4 med. hoc aestimat crimen. HIER. epist. 48, 12 non possum te aestimare victorem. VVLG. Iob 41, 20 quasi stipulam aestimabit malleum (41, 23). psalm. 43, 22 aestimati sumus sicut oves occisionis. sap. 7, 9 tamquam lutum aestimabitur argentum. MART. CAP. 8, 838 stellam . . . ut partem Eridani fluminis aestimabo. COD. Iust. 9, 2, 17 pr. non statim reus, qui accusari potuit, aestimetur (*cf.* BENED. reg. 7, 145 reum se omni hora de peccatis suis aestimans [*S.* existimans *alii*]) *al. saepe.* *nota*: *addita norma aestimandi*: TERT. apol. 21 p. 201 Ö. quem (*Christum*) . . . hominem solummodo praesumpserant *Iudaei* de humilitate, sequebatur uti magum aestimarent de potestate. *pro acc. praedicativo leguntur locutiones tales*: SALL. or. Phil. 5 despecti et **indigni . . . habiti** praedae loco aestumantur. PS. SALL. rep. 1, 5, 5 ut . . . pudorem atque modestiam pro socordia aestiment. CVRT. 4, 1, 28 Aegyptios . . . pro sociis ipsos, non pro hostibus aestimaturos. AMBR. Noe 30, 115 haec pro summis bonis apud improbos aestimantur. LAMPR. Hel. 28, 5 transegit et dierum actus noctibus et nocturnos diebus aestimans hoc inter instrumenta luxuriae. APVL. apol. 20 divitiae non melius in fundis et in fenore, quam in ipso hominis animo aestimantur. VVLG. Rom. 9, 8 qui filii sunt promissionis, aestimantur in semine. VVLG. psalm. 87, 5 aestimatus sum cum descendentibus in lacum.

c. acc. c. inf.: PAVL. FEST. 124 hunc (*Mercurium*) . . . negotiorum omnium aestimabant esse deum. 220 alii eundem (*montem*), quod Pallas ibi sepultus sit, aestimant appellari *sc. Palatium*. PHAEDR. 4, 18, 15 turpe aestimantes *canes* aliquid commissum a suis. 3, 4, 5 ridicule magis hoc dictum quam vere aestimo. SEN. nat. 1, 1, 13 adiuvari se tunc periclitantes aestimant. MVNAT. Ascon. Mil. p. 45 B. cum Hortensius dixisset, ut extra ordinem quaereretur apud quaesitorem; aestimare futurum ut . . . devorarent: *eqs.* (IVLIAN. dig. 13, 6, 20 AVR. VICT. Caes. 28, 6). PLIN. nat. 11, 197 profecto nihil incredibile sit aestimantibus Pyrrho regi, quo die periit, praecisa hostiarum capita repsisse sanguinem suum lambentia. QVINT. decl. 336 p. 324, 26 ego aestimaram me onere a te liberari. 326 p. 283, 1 aestimaveram (existimaveram *cum Aerodio edd.*) . . . consecutum esse me hoc saltem, ut. PS. QVINT. decl. 5, 17 ne nobis putes tantum inesse feritatis, ut illum (*filium*) potuerimus aestimare moriturum (*cf.* ITIN. Silv. 20, 6 AMM. 25, 4, 17 SVLP. SEV. dial. 1, 1, 4). PLIN. epist. 10, 23, 1 aestimans novum (*balineum*) fieri debere (aestimamus novum fieri quod *B*). GAIVS dig. 20, 7 pr. si commodum aliquid vel satis ei fieri ex eo iudex aestimaverit. PAPIN. dig. 31, 73 tantum, quanti puerum deducta matris aestimatione constitisse mihi iudex . . . aestimaverit. TRYPH. dig. 23, 3, 45, 1. GAIVS inst. 1, 93. 2, 215. APVL. mund. 35 ad hunc modum res agi et in mundo aestimemus. TERT. bapt. 10 possumus aestimare divinum quidem eum baptis-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mum fuisse. CENS. 7,2 p. 12,14. CYPR. epist. 56,2 aestimamus ad deprecandam clementiam dei posse sufficere. COMM. apol. 487 SOLIN. 22,6 SPART. Ael. 4,7 *et saepius ap.* SCRIPT. hist. Aug. ARNOB. nat. 5,1 PS. LACT. mort. pers. 27,2. 29,5 PALLAD. 1,35,12 PLIN. med. 2,4 ITIN. Silv. 20,13 (*saepius*) AVR. VICT. Caes. 38,6 ZENO tract. 1,3,1 (*saepius*) FILASTR. 36,1. 49,3 (*saepius*) AMM. 14,6,8. 14,6,22. 17,13,11. 19,11,13. 20,3,1 (*saepius*) HEGES. 1,19,1. 1,30,14 (*saepius*) HIER. epist. 36,1. 36,13. 147,3 (*saepius*) AVG. epist. 120,15. 91,9 (*saepius*) SVLP. SEV. chron. 1,2,4 dial. 2,13,4 (*saepius*) MACR. *passim.* MART. CAP. 2,102. 6,664 *al.* HYG. fab. 27 p. 56,14 (*praeterea 11 locis, quibus Schmidt* existimo *substituit*). *et saepissime apud posteriores.* *nota*: *addita aestimandi norma*: VAL. MAX. 2,6,8 quam consuetudinem ... ex Graecia translatam *esse* inde aestimo (existimo *cum edd. vett. Kempf*), quod *eqs.* (*cf. p. 1104, 49, cf. etiam p. 1100, 10*). PS. QVINT. decl. 16,3 magnas ... fuisse causas vel hinc potestis aestimare, quod ... detinuit. SVLP. SEV. dial. 2,4,3 quod verum esse vel ex his ... possumus aestimare. *nota*: aestimant oculi (*pro* homines oculis usi; *cf. p. 1098, 52*): PLIN. nat. 2,65 subire eas (*stellas*) aut descendere per profundum aeris oculis aestimantibus. *nota*: *i. q.* utile, rectum censeo, iubeo, constituo; *quae significatio orta videtur ex verbi usu in iure, cuius exempla cf. l. 63 sqq.; praeterea cf. quae ad formulam* si aestimaveris *allata sunt p. 1105, 57*: CAEL. AVR. acut. 1,15,143 nocte gestari atque post cibum aegros aestimavit *Asclepiades medicus* (*sic ed. princ.; cf.* 1,15,154 in nutriendis virginibus dari constituit. *Helmreich, Archiv 12, 1901, 316*).
pass. c. nom. c. inf.: TERT. nat. 1,11 onagris, qui de pastu aquam petituri aestimabantur (*i. quos aquam petituros esse opinabantur*), indicibus (apol. 16). FILASTR. 93,6 ne ... filius ... aestimetur non esse ubique cum patre. AMM. 15,8,6 censorum voces sunt aestimatae, non militum. 19,8,11. σπαρτοὶ ... humo exiluisse sunt aestimati. 22,10,6 aestimabatur Iustitia ... reversa ad terras. 24,4,24 aestimabatur (*A*; extimabatur *V*) Mars ipse adfuisse. 31,16,2 aestimatus est vi perisse flammarum. AMBR. Iacob 2,9,37 qui aestimabatur non videre praesentia. HEGES. 1,22,3 ut securi percussus aestimaretur. 1,36,2. 1,40,1. 1,45,11 MACR. sat. 1,6,6 quid in me nescire aestimandus sum? PHYSIOGN. 33 his oculis aestimatur (existimatur *E*) etiam Alexander Magnus fuisse. *nota*: AMBR. Abr. 1,9,91 ne adpetentiae aestimetur procacioris, si ipsa de nuptiis suis electionem sibi vindicet. HIER. epist. 127,7 alicuius tunc nominis aestimabar. *singulariter*: CHALC. transl. 26ᴱ quare ... fieri huiuscemodi remuneratione contentus aestima. *sequitur enuntiatum*: OPTATVS 1,10 p. 13,16 in te enim convertisti sententiae gladium, dum aestimas, quia alteros adpetebas. AMBR. off. 1,16,63 cur aestimabas, quod ad scientiam meam, quae gereres, non pervenirent? HEGES. 2,4 *mulier* aestimans, quod ad eam deus suus in somnis veniret et per visionem sese eidem demonstraret. VVLG. Baruch 6,55 quomodo ergo aestimandum est aut recipiendum, quia dii sunt? Luc. 7,43 quis ergo eum plus diligit? ... aestimo, quia is, cui plus donavit (ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο). Iac. 1,7 non ... aestimet ..., quod accipiat aliquid (μὴ ... οἰέσθω ... ὅτι). PROSP. respons. ad. exc. Genn. 1,3 aestimabat, quod fides ... non esset ex gratia (in psalm. 126 tit.). ENNOD. epist. 2,5 aestimans, quod ... non possem. 4,33 nemo aestimet, quod ... interna ... celet urbanitas. 9,3. op. 4 p. 386,13. 2 p. 315,19 aestimantes, quia ... sectator esse desisteret. CASSIOD. var. 3,47,3 cum et alii montes motibus vaporatis exaestuent, nullus simili appellatione censetur: aestimandum (*i. opinor*), quia gravius succenditur. ACTA SS. Tarachi, Probi, al. (ed. Ruinart 1731) 6 ne aestimes, quia ... evades (νόμιζε). *nota*: VVLG. act. 21,29 quem (*Trophimum*) aestimaverunt quoniam in templum introduxisset Paulus (ὃν ἐνόμιζον ὅτι ... εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος). *nota*: *sequitur* ut: SCAEV. dig. 33,4,14 eum, cuius notio est, aestimaturum, ut eadem quantitas ... detur. 44,4,15 iudicem ... aestimaturum, ut pro damnis emptori satisfiat. *cum obiecto nominali sive pronominali*: VLP. dig. 9,2,29,3 idemque Labeo et Proculus et circa retia piscatorum ... aestimarunt (*i. eandem protulerunt sententiam*); *cf.* GAIVS dig. 9,2,32 pr. POMPON. dig. 18,2,15,1. *inde* COD. Iust. 8,57 (58),1,1 quam rem et circa feminas aestimamus *i. iubemus, constituimus. cf. l. 20 sqq.*). TERT. anim. 48 haec ingeniose aestimari potius quam constanter probari putem; etsi Plato est, qui ea aestimavit. HEGES. 4,18 v. 18 W. multa fabulosa de hoc lacu aestimaverunt. HIER. epist. 48,12 debuerat ... ea ... aestimare de ceteris. MACR. sat. 1,9,1 de Saturno quid physici aestiment.
synonyma: *iuxta posita leguntur*: arbitror (HIER. in Is. 63,7 *cf. l. 80*), censeo (CIC. parad. 48), considero (SALL. Cat. 58,18), diiudico (TRYPH. dig. 26,6,4,4), discerno (PAPIN. dig. 5,1,44), dispicio (SEN. contr. 7,1 (16),1 COLVM. 4,27,4), expendo (CIC. Verr. 6,23 p. red. 1,15 SEN. dial. 3,19,8), excutio (MART. 12 praef. extr.), iudicium facio (PLIN. nat. 19,57), metior (SIDON. epist. 8,3,6), statuo (VLP. dig. 30,39,1), scio (COLVM. 11,1,7). *praeterea eodem sensu componuntur* si aestimaveris *et* si fueris arbitratus, si putaveris, si utile tibi fuerit visum (*cf. p. 1105, 57*) *et* levi momento aestimo *et* neglego (CAES. Gall. 7,39,3). *opposita*: neglego (CIC. Lael. 74), sperno (TAC. ann. 15,2), numero (SEN. suas. 2,6 SEN. dial. 11,16,5 epist. 29,12 QVINT. inst. 10,5,21).
composita: (abaestimo), coaestimo, existimo, peraestimo. inaestimatus. *Prinz.*
fund. **Aestiniānum** Antistianum Cabardiacum TAB. aliment. Velei. 2,47 (Corp. XI 1147). *Diehl.*
aestīvālis, -e. *ab* aestivum. *ad tempus aestatis pertinens, fere idem quod* aestivus. extibalis CHIRON 979 EPHEM. epigr. VIII 1,721 p. 175. GLOSS. aestivale θερινόν; aestivale tempus. HYG. mun. castr. 45 castrorum aestivalium. 48. FRG. Cens. 2,4 circulum. COMM. Bern. Lucan. 4,58 solstitium aestivale et hiemale. PELAGON. 395 *et* CHIRON 971. 979 potio. DIOSC. 2,48 melius *lac* vernale quam aestivale. CORP. X 5348 thermarum. *pro subst.*: ITALA gen. 38,14 (cod. Lugd.) deposuit vestimenta viduitatis ab se et induit se [v]estivalia (*sic cod.*). 19 abstulit aestivalia ab se et induit vestimenta vidualia (ZENO tract. 2,14,1 *et* 4). EPHEM. epigr. VIII 1,721 p. 175 animal(ibus) portant(ibus) extibal(ia). *opp.* hiemalis, brumalis (FRG. Cens. 2,4).
aestīvānus, -a, -um. *ab* aestivum. ORIBAS. syn. 4,26 persica, armenia et praecoccia et omnes stivani (*sic*) cibi.
aestīvo, -ātum, -āre. *ab* aestivum. [*hisp.* estiar *M.-L.*] *aestatem degere*: VARRO rust. 2,1,16 greges ovium ... abiguntur ex Apulia in Samnium aestivatum. 2,2,9 mihi greges in Apulia hibernabant, qui in Reatinis aestivabant. COLVM. 7,3,8 ut sit in eam (*cohortem clausam*) tutus exitus aestivandi. PLIN. nat. 9,51 multi *pisces* in Propontide aestivant. 12,22 pastores. STAT. Theb. 5,16 grues. silv. 4,4,22 *Gallus* Latiis aestivat in oris? SVET. Galba 4 Tusculum, ubi aestivare consuerat *Galba*. Vesp. 24. GREG. TVR. Iul. 17 saltus montenses, ubi ad aestivandum oves abierant. *opp.* hibernare.
aestīvolum, -ī *n.* *ab* aestivus. GLOSS. V 615,17 aestivolum est aestivum tempus. IV 11,45 *et* V 164,18 aestivolum aestiva tempora.
(**aestīvōsus**, -a, -um). *codd. singuli vel plures deterioris notae* PLIN. nat. 17,39. 18,33. 83 *pro* aestuosus, *sed etiam cod. Bamb. praestantissimus* 34,116.
Aestīus *vide* Aestivus.
aestīvus, -a, -um. [*ab* aestus *ductum esse videtur, sed significatu cum* aestas *vocabulo copulatur. Th.*] VARRO ling. 6,9 hinc (*ab aestate*) aestivum, nisi forte a graeco αἴθεσθαι *cf.* PLIN. nat. 18,49 aestiva *frumenta*, quae aestate ... seruntur; *contra* MANIL. 1,571 *alter circulus* aestivum medio nomen sibi sumit ab aestu. extivas CORP. X 5349. στι⟨βος⟩ PAPYR. Britann. 481 ed. Kenyon vol. II 1898. stivis *et* stivo *meliores codices* ANTHIM. 23,50 *et* GALEN. alfab. 256. [*it.* stio, *prov.* estiu, *hisp.* estio. *M.-L.*]
1 *generaliter ad aestatem, calidius tempus anni, pertinens*: GLOSS. θερινός, καυματηρός. *de tempore et temporis particulis*: GLOSS. III 295,53. 522,2 aestivum tempus θερινὸς καιρός. V 262,52. VARRO rust. 2,8,5 si exacti sunt aestivo tempore *muli* in montes. CIC. Verr. 6,80 temporibus aestivis. CAES. Gall. 6,4,3 aestivum tempus. SEN. nat. 1,8,7. 3,26,1 CVRT. 4,12,14 COLVM. 5,11,1; *passim.* *dies*: VARRO rust. 1,2,5 aestivom diem (-o die *A*) si non diffinderem meo insiticio somno. CIC. Verr. 6,81 dies aestivos. leg. 1,15. 2,69 OV. Pont. 2,10,38 LIV. 44,33,10; *al.* *nota*: PALLAD. 12,13,5 canicularibus et aestivis diebus. SERV. ecl. 9,52 longos soles ... id est aestivos dies. *nox*: HOR. epist. 1,5,11 aestivam sermone ... tendere noctem. LIV. 9,37,9 aestivis noctibus. AMM. 31,16,1 SERV. georg. 2,481 MART. CAP. 8,846 SIDON. epist. 7,9,4. *mensis*: SEN. nat. 4,1,1 quid ita Nilus aestivis mensibus abundet. COLVM. 2,14,8. 2,20,5 AMM. 30,5,11 VEG. mil. 1,10 ISID. orig. 3,69,14. *hora*: LVCAN. 10,218 non ante ... quam nox aestivas a sole receperit horas. CALP. ecl. 5,121 MART. 12,1,4 VEG. mil. 1,9. *feriae*: GELL. 9,15,1 per feriarum tempus aestivarum. 18,5,1. *sol, sidera et ad eorum cursus pertinentia*: SALL. hist. frg. 19 iuxta solis aestivi pulsum. VERG. georg. 4,28 alas pandere ad aestivom solem (*affert* COLVM. 9,5,5). SEN. Herc. f. 235 penetrare ... solis aestivi plagas. epist. 90,17 calorem solis aestivi. CVRT. 7,5,3 vapor aestivi solis. COLVM. 2,4,11 *et alii saepissime.* LYGD. 5,2 sub aestivum ... Canem. OV. hal. 117 numquam aestivo conspectus sidere glaucus. COLVM. 2,20,1 vaporibus aestivi sideris. MELA 1,52 sidere. CLAVD. 3,365 Leoni. 7,45 aestivum tolerare iubar. CIC. Arat. 265 sol aestivos ... distinguens cursus. MANIL. 1,571 *alter circulus* aestivum medio nomen sibi sumit ab aestu (HYG. astr. 4,1 aestivum circulum ... qui θερινὸς τροπικὸς vocatur, quo circulo aestatem confieri demonstravimus). AVIEN. Arat. 974 pulsu ... semel ordine facto ... aestivo (*i. in circulo solstitiali aestivo*). AMM. 22,15,31 solstitii tempore, quo sol aestivum cursum extendit. AMBR. exam. 4,5,21 ubi ad aestivas conversiones in septentrionem se subrigit *sol*. TIB. 1,1,27 Canis aestivos ortus vitare. *technice*: *exortus et occasus, i. cum sol in circulo solstitiali aestivo currit, cf.* GELL. 2,22,9 *et* APVL. mund. 13. LIV. 38,20,9 ab occasu aestivo. PLIN. nat. 6,34 ab extremo aquilone ad initium orientis aestivi. 6,53. 17,105. 18,301 ab exortu ... aestivo (*cf.* 12,52 ortus solis aestivi). ITIN. Eucher. p. 128,1 in orientem aestivum. p. 128,11 in occasum aestivum. AMM. 31,2,15 MART. CAP. 6,665. COLVM. 2,4,4 ab aestivo solstitio. 8,5,9. PLIN. nat. 2,229 CENS. 21,13 PALLAD. 1,30,2 VEG. mil. 4,36. *de caelestibus, aeriis, terrenis, sim.*: TIB. 1,2,50 aestivo convocat orbe (*i. caelo*) nives *saga*. SEN. nat. 3,6,2 quia fervida natura caeli sit et paene

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

semper aestiva. VERG. georg. 4, 312 aestivis effusus nubibus imber. HOR. carm. 1, 22, 18 aura. RVT. NAM. 1, 105. COLVM. 3, 2, 10 inter aestivos Favonii flatus. TAC. hist. 4, 81. COLVM. 2, 8, 5 serenitatibus. PETRON. 131 umbras. CALP. ecl. 5, 20 VAL. FL. 8, 28 MART. 1, 12, 5. PROP. 3, 20, 11 qui aestivos spatiosius exigis ignes, Phoebe. GRATT. cyn. 389 (*locus intricatus*). VAL. MAX. 2, 4, 6 aestivum minuit fervorem. COLVM. 2, 11, 9 siccitatibus et caloribus. 3, 11, 7. 4, 7, 2. 4, 24, 3 PLIN. nat. 9, 18 FRONTO p. 82, 4 N. APVL. met. 4, 14 flagrantia. PALLAD. 1, 34, 2 ardores. PAVL. NOL. epist. 49, 1 temperiem. CORIPP. Iustin. 1, 321 flammis. *al.* TIB. 1, 7, 22 qualis ... aestiva Nilus abundet aqua (MANIL. 3, 272 aestivis gravidus torrentibus *Nilus*. SEN. nat. 6, 8, 3 Nili aestiva inundatio epist. 104, 15. CLAVD. 3, 185 aestivum septeno gurgite Nilum). PROP. 4, 1, 124 lacus aestivis intepet Vmber aquis. SEN. benef. 4, 5, 3 vis aestivi torrentis. STAT. Theb. 9, 329 aestivo ... aequore. DICT. 1, 23 aestivam maris faciem. *nota apud* ICTOS: VLP. dig. 43, 20 rubr. de aqua cottidiana et aestiva. 43, 20, 1, 3 duo ... genera sunt aquarum: est cottidiana, est et aestiva. cottidiana ab aestiva usu differt, non iure. *ibid.* aestiva ... ea aqua est, qua aestate sola uti expedit (NERAT. 43, 20, 6). POMP. dig. 8, 3, 15. IVLIAN. dig. 43, 20, 5 praef. SEN. epist. 95, 25 aestivam nivem. MART. 5, 64, 2. PLIN. nat. 5, 55 imbres Aethiopiae. MART. 3, 65, 7 ENNOD. epist. 1, 6 p. 14, 12. SOL. 47, 1 qui (*umor*) ... velut in aestivam glaciem corporatur. PANEG. 12, 14. *de locis, aedificiis, supellectile, vestibus, sim. definiunt* ICTI: VLP. dig. 43, 20, 1, 3 sicuti dicimus vestimenta aestiva, saltus aestivos, castra aestiva, quibus interdum etiam hieme, plerumque autem aestate utamur. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 2 aestivum locum. COPA 5 aestivo defessum pulvere (CLAVD. 28, 215 accensos aestivo pulvere soles). LIV. 22, 14, 8 pecorum modo per aestivos saltus deviasque callis exercitum ducimus (MARCIAN. dig. 32, 67). GRATT. cyn. 43 aestivi turba Canopi. SEN. Oed. 846 prata. dial. 11, 9, 2 specus. MART. 8, 61, 6 rus. RVT. NAM. 1, 282 paludis. VITR. 7, 3, 4 in aestivis *cameris* et exedris. CALP. ecl. 5, 63 ovili. PLIN. epist. 5, 6, 29 cryptoporticus. TAC. 1, 16 castris. SVET. Claud. 1 GLOSS. V 262, 52. CAPITOL. Gord. 32, 7 thermas (CORP. X 5349). PALLAD. 1, 39, 4 balneis. VVLG. iud. 3, 20 cenaculo (GLOSS. V 367, 24 ubi per aestatem frigus capiatur). iud. 3, 24 cubiculo. Dan. 2, 35 areae. SIDON. epist. 2, 2, 13 deversorium, ... minime aestuosum, maxime aestivum. carm. 22, 179 porticus. COPA 29 aestivo recubans nunc prolue vitro (aestivom *coni. Bücheler dubitanter Rh. Mus. 45, 324, sed contulit ipse* PROP. 4, 8, 37 vitrique aestiva supellex). CLAVD. 28, 389 falces. 15, 54 classibus. VEN. FORT. carm. 3, 12, 30 rates. PLIN. nat. 11, 78 nec puduit has vestes usurpare etiam viros levitatem propter aestivam. ZENO tract. 2, 14, 4 aestiva vestis ... cum qua ... tolerari ardor aestatis ... potest. SORAN. 2, 12 (45) stramentis et aestivis copertoriis operiantur. ENNOD. carm. 1, 1, 17 aestivo ... sub fasce. IVV. 1, 28 ventilet aestivum digitis sudantibus aurum. *de actionibus quibusdam*: VELL. 2, 114, 3 expeditionum (SEN. dial. 4, 25, 4. LACT. ira 13 itinera et expeditiones et opera). SEN. benef. 4, 12, 3 salubritatis causa et aestivi secessus. FLOR. 1, 5, 11 aestivae Praeneste deliciae. TERT. anim. 32 cena. LAMPR. Hel. 19, 2 convivia. CHIRON 971. 976 potio. *de damnis, incommodis, morbis*: CELS. 2, 8 p. 46 D. quartana. COLVM. 7, 5, 5 sudorem. PLIN. nat. 25, 153 epiphoras. ITIN. Alex. 38 siti. CLAVD. 1, 219 *harundinem* sole perustam aestivo candore mori. carm. min. 28, 41 sopore. *de herbis, animalibus, fructibus*: CELS. 2, 32 lactuca (PLIN. nat. 20, 67 *ubi prave Gelenius* sativa). COLVM. 4, 8, 1 radiculas. 11, 2, 19. arb. 5, 4. 25, 1 māla. PLIN. nat. 12, 68 murra. 18, 60 frumenta. 18, 253. 9, 154 cauponarum ... animalia. NEMES. ecl. 4, 42 cicadis. COLVM. 8, 5, 9 aestiva educatio *pullorum*. 12, 52, 1 oleum. PLIN. nat. 11, 36 mellis. 11, 38. 11, 40 ⟨ex⟩ aestiva mellatione. 11, 41. IVV. 14, 131 conchem.

opponitur hibernus, brumalis, hiemalis, *sim.*: CATO agr. 14, 2 praesepis ... hibernas aestivas faliscas. VARRO ling. 8, 29 hiberna triclinia et aestiva. rust. 1, 13, 7. 2, 1, 16 loca aestiva et hiberna. 2, 2, 9 ut multa milia absint saepe hibernae pastiones ab aestivis. CIC. Att. 5, 14, 2 aestivos menses ... hibernos. TIB. 1, 4, 6 hibernae ... frigora brumae ... aestivi tempora ... Canis. PANEG. Mess. 159. OV. met. 13, 793 solibus hibernis, aestiva gratior umbra. LIV. 38, 20, 5 ab hiberno solis ortu et ab aestivo occasu. MANIL. 1, 100 hiberna aestiva nix grandine mollior. 1, 498. VITR. 9, 7, 4 erit solis radius unus hibernus, alter aestivus (*bis*). 9, 7, 5. CELS. 1, 2 perflatum aestivum, hibernum solem. SEN. Ag. 53 cur repente noctis aestivae vices hiberna longa spatia producunt mora ...? Med. 760. benef. 1, 12, 3 vestimenta aestiva brumā, hiberna solstitio. 4, 6, 5. 6, 12, 2 epist. 91, 5. COLVM. 1, 6, 1. 2. 3 *saepius*. 7, 3, 11 aestivum ... hibernum solstitium. 9, 14, 18. PLIN. nat. 2, 125. 6, 57 ab aestivo solis ortu ad hibernum exortum. *ibid.* ab occidente aestivo ad occidentem hibernum. *sic* PLIN. nat. *et posteri passim.* LVCR. 5, 615 quo pacto *sol* aestivis e partibus Aegocerotis brumalis adeat flexus. 5, 639. SEN. contr. exc. 5, 5 brumales aestus..., aestiva frigora. CHALC. comm. 66 duo tropici, aestivus et brumalis (*saepius*). 78 ex conversione ... aestiva ... ad brumalem conversionem. SYMM. orat. 1, 2 aestivam consuetudinem ... brumalis horroris (errores *cod.*) tolerantiam. COLVM. 1, 5, 8 ventorum hiemalium et aestivorum. APVL. mund. 11 aestivo (*sc. exortu*) ... hiemalis ortus. ARNOB. nat. 6, 3 *templa deorum* hiemalia sentiunt frigora aut solibus torrentur aestivis. CHALC. comm. 78 ad ... aestivam conversionem ... ad ... hiemalem conversionem. SERV. georg. 1, 100 duo sunt solstitia: unum aestivum ... aliud hiemale (*saepius*. ISID. orig. 5, 34, 2. 3). SERV. auct. georg. 2, 479 signa hiemalia ... aestiva. SCHOL. Iuv. 1, 28 anulos aestivos et hiemalis. PELAGON. 373 potionem ... aestivam ... hiemalem (*saepius*). HYG. astr. *saepe* AMBR. exam. 4, 5, 23 hiemales dies ... aestivi dies. VVLG. Am. 3, 15 domum hiemalem cum domo aestiva. MACR. somn. 2, 7, 11 tropicus ... aestivus ... hiemalis. VARRO Non. 83, 15 hieme ac frigoribus ... aestivo tempore. RHET. Her. 4, 61 aestivo tempore ... frigore. VERG. georg. 4, 52 hiemem ... aestiva luce. MANIL. 2, 421 aestivosque dies aequat nox frigida brumae. SEN. Phaedr. 968. dial. 4, 12, 1 hiems ... menses aestivi. COLVM. 5, 9, 7 ut aestivo perflatu refrigerentur. 7, 3, 8 frigoris ... aestivi pavoris. 11, 3, 11 hiemis frigoribus ... aestivis solibus. PLIN. 18, 277. 291. 35, 184 *alumen* conrivatum hieme aestivis solibus maturatur (ISID. orig. 16, 2, 2). STAT. Theb. 7, 80 sub axem ... venis hiemesque meas, cui ... iuxta ... aestivi ... aura Lycaei. SVET. Nero 27 refotus ... calidis piscinis ac tempore aestivo nivatis. APVL. mund. 22 aestivos vapores ... pruinas hiemis. PORPH. Hor. carm. 3, 13, 10 umbra refrigeranti calorem aestivi temporis. AVSON. 332, 49 aestivos ... dies brumamque. HIER. in eccles. Migne 23, 1017 qui in boreae parte habitant et calore privantur aestivo. AVG. in psalm. (Migne 36, 805) 66, 2 *formica hieme* aestivis laboribus recreatur. PAVL. PELL. 13 aestivi solis ... brumae.

2 *specialiter ad aestatem, unum de quattuor temporibus anni, pertinens; poetice ad circumscribendam aestatem adhibetur* (*v. s.* aestas *init.*): VARRO rust. 1, 18, 8 ex verno tempore in aestivum. 1, 28, 1 verni temporis ... aestivi ex a. d. VII id. Mai. autumnalis ... hiberni. 1, 39, 1. 2, 11, 4. 3, 16, 17. CIC. rep. frg. 4, 1 aestiva maturitate ... autumno ... hieme. PROP. 4, 2, 16 hic autumnalia pruna cernis et aestivo mora rubere die. LIV. 5, 6, 2 sicut aestivas aves ... autumno tecta ac recessum circumspicere. MANIL. 1, 688 aestivos ... fines ... temporaque aequantem gyrum. 2, 202 cum sol ... aestivum ... attollat ... annum. 3, 421. VITR. 6, 4, 1 triclinia verna et autumnalia ... aestiva. 7, 5, 1. COLVM. 2, 14, 3 vere ante aestivos vapores. 4, 6, 5 magis ... convenit proximo autumno falce deputari superiorem partem, quam aestivo tempore pampinari. 11, 3, 16 vernum et aestivum fructum. PLIN. nat. 12, 60 autumno legitur *tus* ab aestivo partu. 16, 98 *germinationem* vernam ... hiberna ... aestiva ... tertia (*i. autumnalis*). 17, 133. 136. 249. 19, 138. 21, 67. 28, 124. MART. 9, 12, 3 autumnus ... brumae sidera ... ab aestivo ... mense ... tempora verna. FRONTIN. aq. 90 hibernis ... vernis ... aestivis imbribus. SVET. Aug. 31 vernis floribus et aestivis. Nero 57. GELL. 2, 22, 9 ab oriente verno ... ab aestiva et solstitiali orientis meta ... ab oriente hiberno (APVL. mund. 13). APVL. mund. 11. SOL. 1, 44 modo aestivum modo autumnale tempus. MACR. somn. 1, 6, 60 verno tempore ... aestivo ... autumno ... per hiemem. RVT. NAM. 1, 221 aestivos ... fluctus ... autumnus. CARM. poet. min. V 67, 2. 3 CARM. de resurr. 3. ANTH. 117, 11. 481 p. 302 aestivas ... in umbras ... autumni ... brumas ... flores. 572 vere ... aestivis aristis ... per autumnum ... hiemali frigore. 576. 577. AVSON. 371, 4 hoc spatio (*ab Ariete in Cancrum*) aestivi pulsusque et meta diei. 384, 3. VEG. mil. 3, 2 autumnali aestivoque tempore. 4, 26. PAVL. NOL. epist. 28, 3 hieme ... vernis mensibus ... de diebus aestivis ... autumno. ISID. orig. 3, 50, 2. CARM. epigr. 439, 2 ver ... aestiva voluptas ... autumnus ... hiberni tempus. *nota opposita*: MANIL. 2, 269 hiberna *sidera* aestivis, autumnis verna repugnant. 3, 625 Cancer ad aestivae fulget fastigia zonae ... (636) parte ex adversa brumam Capricornus ... cogit; *inde a* 645 *de vere et autumno.* LACT. Phoen. 3 nec tamen aestivos hiemisve propinquus ad ortus sed qua sol verno fundit ab axe diem.

opp. ad 1 *praeter allata*: aestuosus.

neutr. **aestīvum** *pro subst.*: *pluraliter tantum*: **1** *domicilium, castra exercitus aestiva*: CIC. Verr. 6, 96 primo ad illa aestiva praetoris accedunt ... ubi iste per eos dies castra luxuriae conlocarat. Att. 5, 17, 3 dum in aestivis nos essemus. epist. 2, 13, 3 cum prima aestiva attigissem militemque conlocassem. 16, 27, 2 quae ... illos scio oppositis Gallorum castris in aestivis fecisse. LIV. 7, 39, 1 educto in aestiva milite (FRONTIN. strat. 4, 1, 6). 27, 21, 3 bis caesum exercitum eius aestiva Venusiae sub tectis agere (27, 8, 19. 29, 34, 7. 33, 19, 8. 37, 15, 3 *unde* CVRT. 5, 8, 1 nunc tenent Parthi *Ecbatana* eaque aestiva agentibus sedes est). 37, 5, 4 ne ... segnia aestiva essent. VELL. 2, 117, 4 iuris dictionibus agendoque pro tribunali ordine trahebat aestiva. TAC. ann. 1, 31 isdem aestivis *legiones* habebantur. 1, 37 isdem in aestivis. SVET. Aug. 49 reliquas *cohortes* in hiberna et aestiva circa finitima oppida dimittere assuerat. Tib. 21 ordinem aestivorum tuorum. CAPITOL. Aur. 26, 8 quam secum ... in aestivis habuerat, ut matrem castrorum appellaret. VOPISC. Aur. 11, 6 illic hiemalia et aestiva disponere, ubi nihil deerit. **2** *stabula et domicilia frigidiora hominum pecorum animalium aliorum aestate*: SERV. georg. 3, 472 aestiva sunt loca umbrosa, quibus per aestatem pecora vitant solis calorem (SCHOL. Stat. Theb. 1, 363 stabula ... umbrosa. ISID. orig. 14, 8, 37). VARRO rust. 1, 6, 5 hiberna iis (hibernales *cod.*) [esse] meliora, qui colunt campestria ...: contra aestiva montanis locis commodiora. 2, 1, 26. 2, 9, 16 qui (*canes*) ... solent comitari in aestiva et hiberna. VERG. georg. 3, 472 tota aestiva *morbi corripiunt*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(SERV. auct. georg. 3, 63 ut alibi [*sc. 472*] idem usurpavit 'aestiva' pro pecoribus quae in aestivis agunt). PLIN. nat. 24, 28 lactis ... per montium aestiva potus. STAT. Theb. 1, 363 Lycaei. MARCIAN. dig. 32, 67 quae (*pecora*) hieme in hibernis aut aestate in aestivis esse solent. ARNOB. nat. 3, 23 contagia et ... morbos ab aestivis avertere. CLAVD. 15, 475 grues aestiva relinquunt Thracia. **3** *res, expeditiones sc. militares aestate faciendae*: CIC. Pis. 97 nulla ex trinis aestivis gratulatio, nulla triumphi mentio. Att. 5, 21, 6 aestivis confectis Quintum fratrem hibernis et Ciliciae praefeci (epist. 3, 9, 4). epist. 7, 14, 1 sin aestivorum timor te debilitat. HIRT. Gall. 8, 6, 1 sub tempus aestivorum nullum summum bellum posse conflari. 8, 46, 1 superioribus aestivis Galliam devictam subactamque esse. *ibid.* ut ibi extremum tempus consumeret aestivorum *in Aquitaniam profectus est.* SALL. Iug. 44, 3 quamquam et aestivorum tempus comitiorum mora imminuerat. 44, 4 LIV. 23, 18, 16. VELL. 2, 105, 3 anni eius aestiva usque in mensem Decembrem producta.

opp. ad 1: hiberna, hiemalia. *ad 2*: hiberna.

i. fere quod aestas, *aestatis siccitas*: TERT. apol. 40 cum ab imbribus aestiva hiberna suspendunt (*sc. ut non pluat*) *aquilicia immolatis.* SOLIN. 45, 4 Argaeus ... ne aestivo quidem torrente pruinis caret. ITIN. Alex. 38 quicquid de fluviis vel rivis ab aestivo in lacunis erat. GALEN. alfab. 256 stivo medio (*cod. Pal.; alii aliter*). GREG. TVR. Mart. 2, 34 festivitas, quae in aestivo celebratur. curs. stell. 33 cum in aestivo noctes fuerint breviores. *de* COPA 29 *v. p. 1109, 38.*

adverbialiter: IVV. 14, 295 aestivum tonat. adv. **aestīvē.** PLAVT. Men. 255 quom inspicio marsuppium, viaticati hercle admodum aestive sumus (*i. quasi dicat palliati*). *Bannier.*

Aestīvus, -a *nom. serv. et cogn.* CORP. XII 5686, 16 (*in vasculis*) Aestivi m(anu). *idem* VII 1336, 21 (*in patella*). XIII 10010, 49 e (*in vasculo Gallico*) Aistivi m(anu). INSCR. Rhen. Bramb. 860 Gimmionia Aestiva. CORP. V 2421 (*Ferrarae*) L. Septimius Aestivos. II 904 (*Caesarobrigae*) Aes⟨t⟩ivo Nigri (filio). VI 11185 d. m. Aestivi filii ... P. Fabius Insequens et Aestiva parentes. VI 11186 d. m. Aestivae filiae ... Aestivae sorori ... Aelia Aestiva ... fecit .... II 2310 (*Cordubae*) C. Valerius A e s t i u s. **Aestīvius,** -a *nom. gent., inventum in Gallia et ad Rhenum.* CORP. XIII 2944 (*Agedinci*) d. m. Aestivius Crescens veteranus leg. VIII ... et memoriae Aestiviae Crescentinae filiae. INSCR. Rhen. Bramb. 1320 Aestivius F⟨...⟩. CORP. XIII 2057 (*Luguduni*) d. m. et memoriae ... Aestivi Vrsionis.

Aestlānia *nom. gent.* CORP. X 5978 (*Signiae*) ... Aestlania ⟨...⟩eia et Aestl⟨ani⟩a Ianuaria. *cf.* Aesculānus. *Zimmermann.*

Aestria *maris Hadriatici insula.* MELA 2, 114.

Aestriēnsēs, -ium *Macedoniae oppidi cuiusdam* (*Ptolemaeo 3, 12, 24 Αἴστραιον?*) *incolae.* PLIN. nat. 4, 35. *cf.* Astraeum. *Diehl.*

aestuābundus, -a, -um. *ab* aestuare. *de liquore*: *tumescens*: PALLAD. 11, 17, 2 mundo linteo tegas *oenomelli in canna agitatum*, per quod facile confectio aestuabunda suspiret. *de iumento*: *sudans*: CHIRON 736 quae res vel maxime aestuabundis corporibus necessaria est. *Bannier.*

Aestuāria, -ōrum. *ab* aestus. *cogn. oppidi.* PLIN. nat. 3, 7 *in Baetica* oppidum Ossonoba, Aestuaria cognominatum. *cf. l. 60.* *Diehl.*

aestuārium, -ī *n.* [*ab* aestus. *Th.*] ISID. orig. 13, 18, 1 aestus ..., unde ... aestuaria. [*francog.* étier, *hisp.* estero. *M.-L.*]

1 *locus vadosus, per quem aestus maris accedit et recedit*: ISID. orig. 13, 18, 1 aestuaria, per quae mare vicissim tam accedit quam recedit (nat. 44). VARRO ling. 9, 26 in libro, quem de aestuariis feci. CAES. Gall. 2, 28, 1 *maiores natu una cum pueris mulieribusque* in aestuaria ac paludes coniectos. 3, 9, 4 itinera concisa aestuariis (OROS. hist. 6, 8, 10). PLIN. nat. 2, 218 in plerisque ... aestuariis ... diversi existunt aestus. 3, 11 inter aestuaria Baetis oppidum Nebrissa. 3, 151 vadoso mari *Illyrici* aestuariisque tenui alveo intercursantibus. 5, 3 adfunditur ... aestuarium e mari flexuoso meatu (*addunt* SOL. 24, 4 *et* ISID. orig. 14, 6, 10 adeo sinuosis lateribus tortuosum, ut visentibus procul lapsus angueos ... mentiatur *sive* imitetur. MART. CAP. 6, 667 aestuarium flexuosum). PLIN. nat. 19, 63 37, 35 aestuarium oceani Metuonidis nomine spatio stadiorum sex milium. TAC. Agr. 20 aestuaria ac silvas praetemptare (33 silvas evasisse, transisse aestuaria). 22 Tanaum — aestuario nomen est (SOL. 22, 8 ISID. orig. 14, 6, 3 Tanatus *sive* Thanatus). ann. 2, 8 eques ... ac legiones prima aestuaria nondum adcrescente unda intrepidi transiere. 4, 73. 11, 18. IVST. 44, 1, 7 *amnes* aestuariis ... Oceani ... piscosi. SERV. georg. 2, 479. *nota de fluminibus et stagnis*: TAC. ann. 14, 32 in aestuario Tamesae. PLIN. epist. 9, 33, 2 ex hoc (*stagno*) in modum fluminis aestuarium emergit, quod vice alterna, prout aestus aut repressit aut inpulit, nunc infertur mari, nunc redditur stagno. SERV. Aen. 6, 107 quem (*lacum Avernum*) vult nasci de Acherontis aestuariis. 6, 295. **2** *dubites de* GLOSS. V 341, 47 aestuaria fleutas (*anglosax.*) *et* V 344, 24 aestuaria ubi duo maria conveniunt. **3** *piscina secundum mare effossa*: VAL. MAX. 9, 1, 1 *Orata* peculiaria sibi maria excogitavit aestuariis intercipiendo fluctus pisciumque diversos greges separatis molibus includendo. *similiter* VARRO rust. 3, 17, 8 piscinas eius (*M. Luculli*) despiciebat *Hortensius*, quod aestuaria idonea non haberet ac reside aqua in locis pestilentibus habitarent pisces eius (*sed* aestivaria *codd. fortasse recte, cf. sequentia et subst.* aestiva *p. 1110, 77 sqq.*). **4** *foveae in modum putei secundum fodiendum puteum defossae*: VITR. 8, 6, 13 sin ... eripietur lumen *demissae lucernae* a vi vaporis, tum secundum puteum dextra ac sinistra defodiantur aestuaria. ita quemadmodum per nares spiritus ex aestu (?) dissipabuntur (PLIN. nat. 31, 49; CET. FAV. 4 *et* PALLAD. 9, 9, 2 putei fodiantur *sive* puteos fodiemus). **5** *translate fere i. q.* aestus: TERT. spect. 27 quid facies in illo suffragiorum impiorum aestuario reprehensus? PACIAN. paraen. 3 in infelicitatis aestuario volutati.

aestuātio, -ōnis *f. ab* aestuare. *spiritus gravis et inde translate cura, aestus*: CHIRON 150 ex aestuatio (ea estu absio *libri*) pulmonis et contractio et vomica et suspirium, tussis ... ex aestuatio capitis dolor contingunt. 151 ex inanitate longi itineris bulimus et defectio idemque aestuatio eveniet. CASSIOD. hist. 3, 8 hae ... litterae ad aestuationem perduxerunt eos. 6, 1 quod ... aestuationes induxit imperatori. 7, 1 milites ... in maxima aestuatione venientes (9, 45).

aestuo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* aestus. *Th.*] *dactylici poetae, qua sola licet forma* aestuat (*vel* -et) *utuntur, quae in primo vel quinto pede legitur praeter* AVIEN. Arat. 155 463, *ubi est in quarto* (*cf. s.* advolo *I 4 p. 895, 42*). IVV. *unus* aestuo, *nimirum item in primo vel quinto pede scripsit.* *transitivum sive deponens subest* TERT. adv. Marc. 2, 18 ut sic improbitas aestuata (*i. incensa*) cessaret. VVLG. Sirach. 51, 6 in medio ignis non sum aestuatus. AVG. loc. hept. 1, 203 *ad* gen. 48, 1 'pater tuus turbatur': aliqui codices habent 'vexatur', aliqui 'aestuatur'. CASSIOD. inst. 8 inter has sollicitudines graviter aestuatus. GLOSS. *habent formas* aestuor, aestuatur.

I *proprie*: GLOSS. καυματοῦμαι. aestuat: calorem patitur. aestuaremus ferveremus. **A** *fervere, effervescere, ardere, calefieri*: **1** *de igne sive igneis et igni fervefactis, torrentibus, combustis rebus et animalibus; hic illic additur qua re*: PLAVT. Poen. 43 dum scriblitae aestuant. VERG. catal. 13, 31 aestuantes ... solvis pantices. georg. 4, 263 aestuat ut clausis rapidus fornacibus ignis, *cf.* HIER. epist. 54, 9 non Aetnaei ignes ... tantis ardoribus aestuant ut. AVG. civ. 22, 11 in quibus (*montibus*) ... aestuat *ignis*. SVLP. SEV. epist. 1, 11 per interruptum pavimentum ignis aestuans arentes paleas adprehendit. OROS. apol. 12, 2 flamma. MARC. COM. chron. II p. 102, 526 flammae ... coquinarum. COLVM. 11, 2, 69 a sole aestuante. AVIEN. Arat. 115 unicus ignis ... mento *Draconis* aestuat. 269 reliquo (rutilo *codd.*) sidus magis aestuat astro. 463 lux ... ignea. 479 vasto globus *stellarum* aestuat orbe. 727 ardor. AETNA 93 quo fervida motu aestuet Aetna. SOL. 5, 9 per aestuantes cavernarum latebras *Aetnae*. PACIAN. paraen. 11 aestuant indefessis flammarum globis Aetna et Vesuvius (MARC. COM. p. 90, 469). AVG. civ. 21, 4 quidam notissimi Siciliae montes, qui ... flammis aestuant. OROS. hist. 2, 14, 3. OV. met. 2, 250 aestuat Alpheus, ripae Spercheides ardent. LACT. Phoen. 96 corpus genitali morte peremptum aestuat et flammam parturit ipse calor. ZENO tract. (Migne 11, 526) 2, 76 aestuantibus globis *camini ignei* (HIER. epist. 96, 17. 130, 10). PAVL. NOL. epist. 25ª, 2 *dives videns* se in tenebris aestuantem. CLAVDIAN. MAM. 170, 10 qui ... gehennae incendiis aestuat. *nota*: HIER. epist. 39, 3 in cuius poenam aeternus ignis aestuat.

2 *de calore aeris, solis, sim.*: *de rebus*: LVCR. 5, 1097 cum ventis pulsa vacillans aestuat in ramos incumbens arboris arbor. VERG. georg. 1, 107 cum exustus ager morientibus aestuat herbis. Aen. 8, 258 nebulaque ingens specus aestuat atra. PROP. 2, 28, 3 torridus ... aer (STAT. Theb. 12, 248. CARM. de Sod. 105 aether). GERM. frg. 4, 93 rapidis ... ne solibus aestuet orbis. PHAEDR. 2, 5, 15 conspergere humum aestuantem. SEN. nat. 3, 24, 3 in quibus balnearia sine igne calefiunt, spiritus in illa fervens loco aestuanti infunditur (*locus coniectura Haasii, qui* aestuarii *scripsit, vix magis perspicuus factus*). 4, 2, 29 aqua illo incumbit, quo vis caloris et terrae aestuantis arcessit. COLVM. 4, 8, 1 quae (*radices vineae*) et frigore infestentur et caloribus maiorem in modum aestuent. CALP. ecl. 5, 88 dum rimosa palus et multo torrida limo aestuat. SIL. 12, 137 tellus ... ustis ... diu calefacta medullis aestuat. STAT. silv. 4, 3, 25 Baias (MART. 3, 20, 19). TERT. apol. 44 de vestris semper aestuat carcer (MIN. FEL. 35 exaestuat). FVLG. aetat. mund. 6 Sinai montis caligantibus nebulis aestuans vapor. CLAVD. 3, 353 loricaque cursu aestuat. 20, 115 Argaeus. 28, 35 radiis potentibus aestuat axis. *nota cum acc. rei*: STAT. silv. 1, 3, 8 Pisaeumque domus non aestuat annum. SEDVL. op. pasch. 3, 19 aestuantis undae fervores (?). *audacter de colore*: PRVD. cath. 7, 156 Coos aestuantem murices laenam. *fere i. q. arescere*: ENNOD. op. 9 aestuet et nobis semita praeparata per maria (*sc. ut Iudaeis per mare rubrum*). AMBR. exam. 5, 11, 35 ipsa *cucurbita* procedente sole arefacta admonet requiescendum, ne in terra aestuare incipiamus ingenio. VVLG. Matth. 13, 6 sole ... orto aestuaverunt *semina*. *de animalibus* (*minus proprie dicitur quam* sudare *velut* IVV. 3, 103 si dixeris 'aestuo', sudat, *sed confunditur utrumque*) GLOSS. aestuat: calorem patitur, calorem patitur vel sudat. AETNA 73 vasto qui (*Enceladus*) pondere montis aestuat. OV. met. 12, 515 obrutus immani tumulo (cumulo *vulgo*) sub pondere Caeneus aestuat. CELS. 1, 3 p. 17 D. si quis in balneo aestuat. 1, 3 p. 19 ei, cui pectus aestuat. 3, 19 p. 104 naribus ... aestuantis admovere, quod reficiat. SEN. nat. 1 praef. 4 non est vita tanti, ut sudem, ut aestuem. Herc. O. 1339 reclinis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... corde anhelante aestuat. epist. 11, 2 non aliter quam fatigatis et aestuantibus *sudor erumpere* solet. 95, 21 solacium stomachi aestuantis (PLIN. epist. 6, 16, 19 HIER. epist. 54, 4). COLVM. 2, 3, 2 si aestuaverint *boves*. 6, 13, 3 *boves* aestuantes anhelantesque. 6, 38, 4 lassae et aestuanti mulae. 8, 17, 5 *piscibus*. PLIN. nat. 20, 152 neque aestuare eos, qui duos e puleio surculos inpositos auribus in sole habeant. STAT. silv. 2, 3, 47 ne ... igne superno aestuet *nympha*. IVV. 2, 71 Iulius ardet, aestuo. IMP. M. AVREL. Fronto p. 30, 6 N. nos istic vehementer aestuamus. TERT. anim. 43 quod ... sudor digestionis aestuantis est index. PACIAN. bapt. 3 festinare incepit, aestuare, trepidare *diabolus*. AMM. 21, 1, 11 aperiunt ventura cum aestuant hominum corda. PELAGON. 186 si equus aestuaverit. 287 sudat, anhelat, aestuat dolore nimio; *passim*. HIER. epist. 38, 2 ardore febrium (60, 13. 99, 1 GREG. TVR. Mart. 3, 59). 117, 5 quid palles? quid aestuas? 117, 7 inter carnes, inter vina et balneas. 125, 18 aestuantem canis ... linguam. VVLG. Is. 5, 11 ut vino aestuetis (ὁ ... οἶνος αὐτοὺς συγκαύσει. HIER. epist. 69, 6 venter ... mero aestuans). Iob 20, 22 cum satiatus fuerit ... aestuabit (HIER. epist. 22, 27 venter ... aestuat cibo). Ion. 4, 8 percussit sol super caput Ionae et aestuabat (ὠλιγοψύχησε). apoc. 16, 9 aestu magno. PRVD. cath. 7, 125 *Ionas* ventris recessus circumibat tortiles anhelus extis intus aestuantibus. CLAVD. 11, 23 aestuantes ancipiti gradu ... Naiades. Pros. 2, 137 fervore legendi *flores*. carm. min. 27, 66 vigor *phoenicis* per membra volutus. SORAN. 113 si aestuaverit *infans*, ab eo *cognoscitur*, quod cum anhelitu rubet. SIDON. epist. 8, 14, 5 aestuantemque turgidi ventris arvinam. ACTA Perp. et Fel. 7 Dinocraten ... aestuantem valde et sitientem. CARM. epigr. 1153, 6 aestuet infantis ne gravitate cinis. *nota*: APVL. met. 6, 32 fetore nimio nares aestuet. *additis oppositis*: CIC. Tusc. 2, 34 algendo aestuando (SEN. dial. 4, 12, 1 epist. 24, 26. 107, 7. 117, 18 PLIN. nat. 17, 214. 18, 290 [algentium *Pincianus*; legentium *codd.*]. MART. 11, 98, 8 PAVL. NOL. epist. 28, 4). CIC. Tusc. 5, 74 ut si quis aestuans cum vim caloris non facile patiatur, recordari velit sese aliquando ... gelidis fluminibus circumfusum fuisse. CELS. 1, 3 potione aestuantem stomachum refrigerari. COLVM. 9, 14, 7 aestuantes apes refrigerare. PLIN. nat. 17, 24 aestuantia *sata* refrigerant. LVCAN. 1, 16 quaque dies ... flagrantibus aestuat horis, et qua bruma rigens ... astringit ... pontum. 9, 400 umbras nemorum quicumque petentem *viderit*, aestuet. MART. 3, 82, 10 aestuanti ... ventilat frigus. CHIRON 149 cum ... iumentum ... aestuavit aut perfrixit (SORAN. 113).

B *per figuram aestatem simulare, imitari*: SIDON. epist. 4, 3, 6 vernat ut Hortensius, aestuat ut Cethegus. 8, 11, 6 in fescennina vernans verbis, aestuans votis.

C *de mari, fluminibus effervescere, fluctuare; hic illic accedere et recedere*: GLOSS. κυμαίνομαι. aestuat ἐκζαλοῦται, ἐκλύεται, ῥιπτάζεται, κυματίζεται, κυμαίνει, fluctuat. VERG. Aen. 6, 297 turbidus hic (*Acheron*) caeno vastaque voragine gurges aestuat (SIL. 13, 572). HOR. carm. 2, 6, 4 ubi Maura semper aestuat unda. SEN. Ag. 560 aestuat scopulis fretum fervetque semper fluctus alterna vice. nat. 3, 14, 3 habet *mare* suas venas, quibus impletur atque aestuat. 3, 26, 7 fervetque *mare* et aestuat. 3, 26, 8. LVCAN. 1, 414 *an* Tethyos unda ... lunaribus aestuet horis. 5, 566. QVINT. decl. 388 p. 436 tranquillo mari an aestuante. CYPR. GALL. gen. 277 qua grandior undis aestuet Oceanus. SOL. 40, 15 Hermum fluctibus aureis aestuasse. ZENO tract. (Migne 11, 267) 1, 2, 5 inter aestuantis pelagi ... sinus. 1, 6, 2 (Migne 11, 313) aestuantibus undique ... montibus *maris*. AVIEN. orb. terr. 46 sinus hic Arabum, sinus hic Aegyptius unda aestuat. 127. 167. 736. 1107 or. mar. 371. AMM. 22, 15, 9 *Nilus* aestuans inundatione ditissima. CLAVD. 28, 497 certis ubi legibus advena Nereus aestuat. SIDON. epist. 2, 2, 16 *lacus fundamenta domicilii* aestuans umectat alluvio. *nota*: LVCAN. 10, 247 ille (*Nilus*) aestuat in campos. STAT. silv. 5, 2, 114 cui (*litori Tiberino*) ... Tyrrhena vadis Laurentibus aestuat unda. *de procellis*: ZENO tract. (Migne 11, 527) 2, 77 inter aestuantes procellas. *de vino sim.*: PALLAD. 11, 14, 16 quo aestuantia vina suspirent (*cognatum*: CARM. de resurr. 21 laetis ut vitis aestuet uvis). SERV. georg. 1, 110 vasa aestuantia calore.

D *de umoribus et passionibus corporis turgescere, sim.*: VERG. georg. 4, 309 teneris tepefactus in ossibus umor aestuat. TERT. ux. 1, 5 nulla in utero, nulla in uberibus aestuante sarcina nuptiarum. GARG. MART. med. 6 cum polenta podagrae aestuanti ... subveniunt (epit. podagrae tumoribus medetur). 7 pernionibus, qui adhuc aestuant (AMBR. in psalm. 1, 28 lues aestuantium passionum). SER. SAMM. 709 cum sanguis ... aestuat et papulas alte sustollit acutas. VEG. mul. 5, 70, 2 papulis aestuans prurigo. PRVD. perist. 10, 1030 late aestuat *vulnus beluae immolandae*. PS. QVINT. decl. 12, 2 *in imagine*: aestuant ... intra pectus sepulta ventribus nostris cognata viscera et tumescere intus atque indignari videntur.

II *translate sollicitari, dubitare, anxiari, exardescere, amore libidine flagrare, sim.* GLOSS. aestuat: anxiat. aestuaremus: anxiaremur (-us). *additur et omittitur qua re*: **1** *sublucet imago propriarum sub I praemissarum significationum*: VARRO Men. 204 non videtis unus ut parvulus Amor ardifetā lampade aridā agat amantis aestuantes? CIC. ac. 2, 70 cum aestuaret *Antiochus* ... ut Maenianorum, sic Academicorum umbram secutus est. CAT. 25, 12 aestues velut ... magno deprensa navis in mari. SEN. Med. 390 minatur aestuat queritur gemit. ubi se iste fluctus franget? LVCAN. 6, 63 aestuat angusta rabies civilis harena. PETRON. 126 accendis desiderium aestuantis (STAT. Theb. 10, 321 accensusque mero sopor aestuat). IVV. 3, 50 cui fervens aestuat occultis animus. GELL. 1, 15, 17 ut fluat semper *lingua* et aestuet conluvione verborum taeterrima. APVL. met. 10, 5 magnis aerumnarum procellis aestuat. MIN. FEL. 16, 4 si Caecilius ... iactetur, aestuet, fluctuetur. CYPR. epist. 31, 6 ardentem delictorum aestuantium morbum. 45, 3 in hoc fluctu aestuantium fratrum mentes. laps. 4 fluctuans vario mentis aestu. 25 *puella* mentis aestu fluctuabunda. ZENO tract. (Migne 11, 486) 2, 39 aestuantium delictorum fax. 1, 7, 4 (Migne 11, 315) huc atque illuc aestuans *impatientia*. 2, 45 (Migne 11, 502) aestuat *fidelis populus* ... ardore. EDICT. Diocl. praef. 8 gliscentis avaritiae ac rapidis aestuantis ardoribus. AMBR. Abr. 2, 9, 47 intus quasi fornax aestuat diversis cupiditatibus. HIER. epist. 22, 7 mens desideriis aestuabit in frigido corpore. PRVD. cath. 4, 23 flagrat ... vapore crasso horror conscius aestuante culpa. 6, 13 mens aestuans procellis. PAVL. NOL. epist. 36, 2 ut ... *dei* lumine in tenebris ardentibus aestuantes refrigeremur. AVG. civ. 8, 17 tempestates animi, quibus daemones aestuare atque fluctuare asserit. epist. 26, 6. acad. 2, 2, 5 qua (*flamma*) ... aestuabamus. OROS. hist. 2, 5, 10 quaeque provincia suis ignibus aestuabat. SALV. eccl. 1, 45 cum aestuantes alvos caeno immerserint. gub. 7, 65 Africa fornicationum ignibus aestuavit. epist. 5, 4 non turpibus flammis medullae aestuant. DRAC. Romul. 2, 32 aestuet *Neptunus* inter aquas telo flammante *Cupidinis* perustus. ENNOD. epist. 1, 24 iecoris tui flamma plus aestuat. op. 3 currunt ad ecclesiae domum totis direptionis incendiis aestuantes; *al.*

2 *imagine sublata. de animantibus*: CIC. Q. Rosc. 43 circumspicit, aestuat, negat nos Cluvii testimonium recitaturos. Verr. 3, 55 aestuare illi, qui pecuniam dederant. 3, 74 aestuabat dubitatione. Flacc. 47 hunc aestuantem et tergiversantem iudicio illic persequitur. har. 2 exsanguis atque aestuans se ex curia repente proripuit. fat. 15 hoc loco Chrysippus aestuans ... sperat. fat. frg. 1 Chrysippus aestuans laboransque (AMM. 17, 7, 11 inter quas *opiniones* Aristoteles aestuat et laborat). epist. 7, 18, 1 desiderio nostri. BRVT. Cic. ad Brut. 2, 5 (9, 3), 2. SALL. Cat. 23, 6 nobilitas invidia aestuabat. Iug. 93, 2 quae cum multos dies noctisque aestuans agitaret. PS. SALL. rep. 2, 7, 6 aestuat multaque in pectore volvit (HIL. carm. de Macc. 221). OV. met. 9, 465 aestuat intus *Byblis*. 9, 765. 10, 360. SEN. dial. 10, 16, 3 aestuant nec ... sciunt. epist. 13, 13 maiorem partem mortalium ... aestuare ac discurrere. 74, 8 aestuamus miseri, distringimur. PLIN. nat. 10, 102 si contra mares steterint feminae *perdicum* ... praegnantes fiunt, hiantes autem exserta lingua per id tempus aestuant. SIL. 15, 787 cum procul in fluctu piscem ... *beluā ponti* videt, aestuat. MART. 9, 22, 11 aestuet ut nostro madidus conviva ministro. PS. QVINT. decl. 12, 10 nihil est ..., quod aestuet. PLIN. epist. 4, 11, 5 fremebat ... Domitianus aestuabatque ingenti invidia destitutus. IVV. 10, 169 aestuat *Alexander* infelix angusto limite mundi. SVET. Claud. 4 semper aestuabimus, si ... deliberabimus. APVL. met. 2, 29 populus aestuat diversa tendentes. TERT. nat. 1, 6 confugitis aestuantes ad arulam quandam, id est legum auctoritatem. NEMES. cyn. 4 Aonio ... pectus ab oestro aestuat. ANTH. 444, 12 stricto nihil aestuare ferro. VOPISC. quatt. tyr. 5, 3 Firmum ... barbaricis motibus aestuantem. IVL. VAL. 1, 40 auri et argenti opibus aestuare. FIRM. math. 3, 5, 16 assiduis animi fatigationibus aestuantes. 3, 6, 30 *mulierem* incestis amoribus aestuantem. 3, 9, 7 magnarum facultatum desideriis aestuantes. IVST. 1, 10, 15 aestuante rege. DON. Ter. Andr. 206. 684. DAMAS. epist. 1 scaevis interpretationibus aestuantes. PACIAN. epist. 1, 4. 2, 2 DICT. 3, 3. AMM. 19, 9, 9. HIER. epist. 92, 1 quanto furore pectoris aestuaret. in Is. 57, 1 praef. PRVD. perist. 9, 96. 13, 24. CLAVD. 19, 58 curia consiliis aestuat orba tuis. Pros. 3, 141 sic aestuat ales, quae. carm. min. 29, 46 sanguine praeceps aestuat *Mars*. PAVL. NOL. epist. 31, 5. AVG. mor. eccl. 1, 7, 11 palpitat, aestuat, inhiat amore; *passim*. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 5 dubius animi et magna curarum mole aestuans; *saepius*. VIND. epist. Valent. p. 21 H. OROS. apol. 2, 1. CAES. Ruric. epist. 7 pro desiderio vestro. SEDVL. carm. pasch. 2, 79 BOET. mus. 1, 10 ENNOD. epist. 9, 24. GREG. TVR. Franc. 5, 11 diu aestuantes et dubitantes. CORIPP. Ioh. 2, 292 aestuat ... curis ... quid faciat dubius. *de rebus incorporeis*: CAT. 63, 47 animo aestuante ... reditum ad vada tetulit. SEN. dial. 4, 36, 2 animus *irati* ... aestuans et distortus et tumidus. QVINT. inst. 10, 7, 33 anceps inter utrumque animus aestuat. GELL. 17, 11, 5 aestuantis animae iter. CYPR. epist. 55, 2 aestuantis animi sollicitudo. PS. LACT. mort. pers. 42, 2. OPT. PORF. 3, 31 mens aestuat. CHALC. transl. 43 VVLG. Iudith 13, 29 HIER. in Ezech. (Migne 25, 199) 21 praef. epist. 125, 12 PRVD. psych. 907. VERG. Aen. 10, 869 *et* 12, 666 aestuat ingens uno in corde pudor. VAL. FL. 7, 294 tanta pudor aestuat ira. HOR. epist. 1, 1, 99 sententia. OV. met. 4, 64 ignis *amoris*. TERT. scorp. 1 fides. CYPR. GALL. gen. 646 voluptas. FVLG. aetat. mund. 3 aetas. MEROB. 96 furor ... auri. HIER. epist. 22, 24 cura. AVELL. p. 6, 22 veritas. SALV. eccl. 1, 22 pietas. epist. 9, 12 medullae. SIDON. epist. 8, 7, 4 poenae. CARM. epigr. 943, 2 amor.

structurae his in usibus variae: CIC. Att. 7, 13^b^, 5 in eo (*aenigmate*) aestuavi diu. OV. met. 6, 491 in illa (*Philomelā*) aestuat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Svlp. Sev. dial. 1, 22, 6 in hoc desideriis meis aestuantibus. Gild. chron. III p. 66, 72 puero in vitae desperatione aestuanti. Tert. scorp. 6 cum terrena quoque officia in gradus aestuent. Clavd. 19, 58 in aurum aestuat *eunuchus*. Avg. epist. 258, 3 in vana huius mundi. Leo M. serm. 89, 4 in sanctas et spiritales delicias. Hier. epist. 48, 4 ad coitum. Leo M. serm. 95, 6 ad talem ... potum. Edict. Diocl. praef. 3 aestuantes de praeterito. Pavl. Nol. epist. 20, 1 quo tolerabilius de nobis absentibus aestuemus. Sen. benef. 6, 42, 1 verentis et aestuantis, ne in ullo officio sis tardior. Amm. 29, 5, 15 imo aestuans in corde, ne. Cassiod. hist. 11, 18 aestuabat, ne. Pavl. Nol. app. 1, 18 aestuat, ut geminos possit habere boves. Cypr. ad Novat. 1 cogitanti mihi et ... animo aestuanti, quidnam agere deberem. Arnob. nat. 5, 11 aestuatum est in conciliis deorum, quibusnam modis posset ... feritas edomari. Amm. 15, 8, 1 aestuans diu, qua vi propulsaret aerumnas. Clavd. 19, 58 stabulisque minari aestuat *leo*.

syn. ad I A 1: ardere. *I A 2*: sudare, anhelare. *I C*: fervere. *I D*: tumescere. *II 1*: fluere, fluctuari (-e). *II 2*: laborare, palpitare, inhiare, dubitare, vereri *sim.* *opp. ad I A v. p. 1113, 28 sqq. I B*: vernare.

part. **aestuāns** *nonnullis locis supra allatis quasi adi. vice fungitur velut* Cic. har. 2 exanguis atque aestuans se ex curia repente proripuit. Sen. dial. 4, 36, 2 animus ... aestuans et distortus et tumidus. Colvm. 6, 38, 4 lassae et aestuanti mulae. Qvint. decl. 388 p. 436 tranquillo mari an aestuante *al.*

aestuōsus, -a, -um. [*ab* aestus. *Th.*] *legitur inde a* Plavto. *de varia lectione* aestivosus *v. p. 1108, 30. comp. l. 55, sup. l. 34. 49. 51.*

1 *aestum, calorem nimium exhibens sive patiens.* Gloss. καυματώδης, aestu lassatus (aestuans satis *a*). *de locis et localibus rebus*: Cic. Att. 5, 14, 1 iter conficiebamus aestuosa et pulverulenta via. Cat. 46, 5 Nicaeae. Hor. carm. 1, 31, 5 Calabriae. Priap. 75, 11 Lemnos. Vitr. 1, 4, 1 regiones caeli ... neque aestuosas neque frigidas sed temperatas. 6, 4, 2 ea regio ... propter calorem ... aestuosa (Plin. nat. 18, 295). Val. Max. 4, 4, 4 sterile atque aestuosissimum ... solum. Cels. 1, 3 p. 20 D. siccis et aestuosis locis (5, 27, 10 p. 203, 8, 1 Colvm. 5, 8, 5 Plin. nat. 17, 139. 17, 187 arido et aestuoso ventisque exposito. 18, 33. 83 frigidissimos locos et minus subactos vel aestuosos sitientesque. Pallad. 3, 12, 3 exilibus aut aestuosis aut declivis aut procellosis). Colvm. 3, 1, 4 sub axe frigido vel aestuoso (aestivo *nonnulli libri*) procellosoque. Plin. nat. 16, 137 cedrum aestuosis partibus natura dederat. Cass. Fel. 64 in cubiculum aeris boni et neque satis oppressum neque aestuosum. Sidon. epist. 2, 2, 13 deversorium, quia minime aestuosum, maxime aestivum. *de sideribus, caligine, ventis*: Hor. epod. 16, 62 nullius astri gregem aestuosa torret impotentia. Plin. nat. 18, 268 Procyon. Colvm. 11, 2, 53 septimo Kal. Aug. Canicula apparet; caligo aestuosa. Plin. nat. 2, 126 aestuosus auster, tepidi volturnus et favonius. 18, 329. *de rebus, animalibus, herbis*: Pacvv. trag. 102 ossum inhumatūm aestuosam auram. Cat. 7, 5 oraclum ... Iovis aestuosi. Colvm. 7, 10, 6 cum sit aestuosissimum *animal suillum*. Plin. nat. 20, 22 raphanus. 23, 104 melimela ... siticulosa, aestuosa. *de temporalibus*: Plin. nat. 34, 116 aestuosissimis diebus circa Canis ortum. Schol. Stat. Theb. 4, 681 dies anhela, id est aestuosa. *de fervore*: Prvd. perist. 10, 489 papulasque fervor aestuosus excitat. *neutrum pro adverbio*: Hor. epod. 3, 18 nec munus umeris efficacis Herculis inarsit aestuosius.

2 *ad aestum maris pertinens*: Gloss. periculosum *huc spectare videtur.* Hor. carm. 1, 22, 5 Syrtes. 2, 7, 16 freta. Val. Max. 9, 8 ext. 1 angusti atque aestuosi maris. *inde translate* Plavt. Bacch. 471 *meretricem* acerrume aestuosam (-e *codd.*): absorbet ubi quemque attigit. Truc. 350 aestuosas (est vos ad *codd.*) sentio aperiri fores, quae absorbent quidquid venit intra pessulos. Gloss. V 7, 44 *et* 48, 4 anus aestuosa, quod in modum aestuarii (-antis *b 2*) maris hauserit, id est biberit.

syn. ad I: pulverulentus, sterilis, aridus, siccus, sitiens, siticulosus, anhelus. *opp.*: frigidus; aestivus, tepidus.

aestus, -ūs *m.* [*cf. c. hibern.* aed ʻ*ignis*ʼ, *gr.* αἴθειν, *theod.* eit *anglosax.* ād ʻ*rogus, ardor*ʼ, *ind.* indhḗ ʻ*incendit, inflammat*ʼ *pass.* idhyátē *et c.* aestas, *fort. c.* aedes. *Th.*] *de genere*: Gramm. suppl. 125, 26 nomina ... quartae declinationis in -us desinentia masculina, ut hic ... aestus. Gramm. V 571, 10 aestus de inundatione generis masculini. *neutraliter*: Itala Luc. 12, 55 (cod. Rehdig.) dicitis, quod aestum venit. *cf.* Favst. Rei. serm. 22 p. 310, 23 peccati gravius aestum contraxit. *genet.* aesti Pacvv. trag. 98. *dativ.* aestu Apvl. met. 5, 21. *dubitandum de* Gloss. V 263, 5 aestubus visceribus. *de significatione* Non. 247 aestus: solis et aestivi temporis flagrantia ... marini impetus vel commotiones. Comm. Bern. Lucan. 8, 166 ʻaestusʼ Virgilius quattuor modis posuit ut ʻfurit aestus arenisʼ id est fluctus. ʻaestusʼ tempus anni ... ʻaestusʼ ex foco (*i. igne*) ... ʻaestusʼ ex cogitatione. *nota*: Ov. met. 14, 52 quo se referebat ab aestu et maris et caeli.

I *calor vehemens*: Gloss. καῦμα, πνῖγος, θέρμη, calor, vapor. Serv. Aen. 2, 706 *et al.* aestus id est calorem. Gramm. VII 521, 21 aestas est pars anni, aestus calor [temporis]. Hier. in Osee (Migne 25, 923) 12, 1 καύσωνα id est aestum. 1 *solis, aetheris, siderum; subest persaepe nota incommodi damni sim.*: Gramm. VII 521, 21 aestus a nimio calore nomen accipit. Sen. epist. 117, 18 cui dubium est, quin si aestus malum est, et aestuare malum sit. Naev. trag. 48 solis aestu candor cum (cui *codd.*) liquesceret. Pacvv. trag. 98 aesti ... ex arido. Varro ling. 6, 9 ab aestu aestas. rust. 1, 6, 3 ubi lati campi, ibi magis aestus et eo in Apulia loca calidiora ac graviora. 1, 49, 1 cum crescere *herba* desiit et aestu arescit. 1, 51, 1 aestu paeminosa ⟨si sit⟩ *terra* (Cat. 68, 62 cum gravis exustos aestus hiulcat agros. Colvm. 5, 9, 12 cum terra aestibus hiat). 1, 51, 2 prope aream faciundum umbraculum, quo succedant homines in aestu tempore meridiano (2, 2, 11. 2, 4, 6). Cic. Tusc. 2, 35 cum *C. Marius* aestu magno ducebat agmen, laborabat. Cat. 97, 7 *mulae cunnus* diffissus (defessus *codd.*) in aestu. Lvcr. 1, 308 quo pacto *umor aquai* fugerit aestu (6, 616. 875). 5, 519 rapidi ... aetheris aestus (5, 483. 6, 481). 5, 649 aestibus inter se diversis sidera ferri. 5, 1104. 6, 860. Caes. Gall. 6, 30, 3 vitandi aestus causa. civ. 3, 49, 5 qui fontes ... celeriter aestibus exarescebant. 3, 95, 2. Verg. ecl. 2, 10 rapido fessis messoribus aestu. 3, 98 si lac *ovibus* praeceperit aestus (*cf.* Colvm. arb. 2, 2 uvae, quae praecipientur aestu). 5, 46 per aestum ... aquae ... sitim ... restinguere rivo. georg. 3, 434 *anguis* asper ... siti atque exterritus (exercitus *Schrader*) aestu. 3, 479 totoque autumni incanduit aestu *tempestas*. 3, 331 Luciferi primo cum sidere ... dum mane novum ... inde ubi quarta sitim caeli collegerit hora ... aestibus at mediis (*scil. tempore meridiano, ut supra l. 10 et 11*) ... solis ad occasum (4, 401 medios cum sol accenderit aestus. Ov. met. 7, 811 radiis ... primis ... medio ... in aestu. Colvm. 9, 15, 4 dies matutinus ... aestu medio. Clavd. carm. min. 25, 47 quid medio tecum modularis in aestu? *cf.* Ov. am. 1, 5, 1 aestus erat mediamque dies exegerat horam. met. 10, 126 aestus erat mediusque dies). Cvlex 165 mersus ut in limo magno subsideret (sub sideris *codd.*) aestu *serpens*. Dirae 16 aestu sitientia prata. 23 pestiferi. Tib. 2, 1, 47 rura ferunt messes ... cum sideris aestu deponit ... terra comas. Hor. carm. 1, 17, 18 Caniculae vitabis aestus. 2, 5, 7 fluviis gravem solantis aestum *iuvencae*. epist. 1, 8, 5 *quia* oleam ... momorderit aestus. Prop. 4, 4, 5 Silvani ramosa domus, quo dulcis ab aestu fistula poturas ire iubebat oves. Ov. met. 1, 49 non est habitabilis aestu *plaga media*. 1, 419 caenumque udaeque paludes intumuere aestu. 1, 435 ubi ... tellus ... solibus aetheriis altoque recanduit aestu. 5, 586 aestus erat magnumque labor geminaverat aestum. 6, 341. 7, 529 ignavos inclusit nubibus aestus. 7, 532 letiferis calidi spirarunt aestibus austri (flatibus *Heinsius improbabiliter et contra codd. cf.* Sil. 14, 621 letiferos repressit Sirius aestus). am. 3, 5, 7 sub arboreis vitabam frondibus aestum ... sed tamen aestus erat. 3, 2, 39 aeris aestus. Liv. 3, 6, 3 ea colluvio ... animantium ... urbanos et agrestem ... aestu ac vigiliis angebat. 25, 26, 7 intoleranda vis aestus. 35, 5, 7 minime patientia aestus Gallorum corpora. 44, 36, 5. Gratt. 421 duc *catulos* ... ut nudis incumbunt vallibus aestus, a vento clarique faces ad solis. Manil. 1, 869 trahit ad semet rapido Titanius aestu ... cometas. 4, 473 septima *pars* inutilis aestu. 5, 215 natura ... nimios obsessa per aestus. Vitr. 2, 7, 2 neque perferunt aestus *lapidicinae*. 5, 12, 7 meridianae regiones propter aestus cariem tineam teredines reliquaque bestiarum nocentium genera procreant. 9, 1, 2 aquae vapores a fontibus ad nubes per aestus excitari. Germ. frg. 4, 11 rapidos *Cancri* ... temperat aestus *Saturnus* (41 nocituros temperat aestus). Cels. 1, 10 p. 26 D. ambulare ... ante aestum. 2, 17 p. 63 ut per aestum anima deficiat. 5, 27, 4 p. 202. Sen. Herc. O. 1566 graves Titan ubi promit aestus. Thy. 855 Leo flammiferis aestibus ardens. nat. 3, 15, 7 quia guttae quaedam vel pressura loci eliduntur vel aestu evocantur *ex terra*. benef. 6, 7, 3 multos aestu laborantes. Cvrt. 4, 7, 6 intolerabilis (Mela 3, 71). 4, 7, 13 aestu fatigatis (5, 13, 23 Frontin. strat. 2, 1, 2 Don. [Svet.] vita Verg. p. 58 R. Itin. Alex. 25). 5, 4, 9. 7, 5, 7. 10, 10, 10. Colvm. 2, 9, 18 priusquam semina hient aestibus. 3, 2, 15. 4, 19, 3 exilis terra et acclivis torrensque aestu. 10, 400 Canis Erigones flagrans Hyperionis aestu. 10, 154 nec ... sitiens *planta* exhorreat aestu. 11, 2, 55. 11, 2, 57 VII. id. Aug. ... nebulosus aestus (Polem. Silv. ad Aug. 6). 12, 13, 1. Mela 1, 11 nisi quoad aestus *oram Indici maris* inhabitabilem efficiunt. 1, 53 solutae magnis aestibus nives. 1, 99 ubi *angues* in alveum eius *fluminis* aestus solemque fugerunt. Petron. 120 v. 70 funesto ... aestu. Calp. ecl. 5, 49 cum longa dies sitientes afferet aestus. Plin. nat. 2, 91 ventos ... ab his (*cometis*) graves aestusve significari. 6, 103 quia maior pars itineris conficitur noctibus propter aestus. 7, 23 quod in maiore aestu *Sciapodes* humi iacentes resupini umbra se pedum tegunt (Avg. civ. 16, 8). 8, 34 aestu torrente ... draconibus expeti elephantos (30, 89). 9, 58 quidam *pisces* aestus impatientia mediis fervoribus sexagenis diebus latent. 10, 85. 12, 58 circa Canis ortum flagrantissimo aestu (18, 270). 13, 98 quibus ... obnoxias *mensas* fecere aestus ventique. 14, 30 *balisca* aestus austrosque tolerat (34). 14, 99 pars eorum (*acinorum*) aestu moritur. 16, 27. 18, 242. 341. 31, 45. Stat. silv. 1, 5, 46 *ubi* alio sol improbus uritur aestu. Tac. hist. 2, 32 corpora militum aut Italiae sueta aut aestibus. 2, 93 corpora fluminis aviditas et aestus impatientia labefecit. ann. 15, 43. Plin. epist. 8, 1, 1 adversam valitudinem ferventissimis aestibus contraxerunt. 10, 15. Fronto p. 66, 9 N. manuleorum inter-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vallis ... suspendi aestus non potest: potest aestus per vestis intervalla depelli, potest degi *eqs*. GELL. 1, 2, 2 aestu anni et sidere autumni flagrantissimo. APVL. met. 6, 1 cuncta, ut solet aestu, laborantium manibus proiecta. CYPR. GALL. deut. 158 aestus cum rapidi calente flamma messis pulvereo tabescit arvo. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 16 e⟨x⟩ autumni aestu noxio. ANTH. 484, 21 aestibus immensis ardens Austroafricus ... est. AEGR. Perd. 72 gravis aestus radiosque micantes solis te fugisse putas. NEMES. ecl. 4, 38 vocat aestus in umbram. SOL. 30, 15 inter quae incendia iugis aestus draconum magna copia. LACT. inst. 7, 26, 2 descendet aestus nimius. IVST. 12, 1, 2 equorum maior pars aestu amissa. PALLAD. 4, 9, 3 donec plantaria solidentur et rigentur, si aestus intervenit. AVIEN. Arat. 1822 sterilis desaeviet aestus ac sitient agri (1827). orb. terr. 70. AVSON. 334, 182 cum praebuit horas secretas hominum coetu flagrantior aestus. 222. AMM. 16, 12, 11 terrae ... aestu flagrantes. 17, 7, 12. 18, 7, 5. 18, 9, 2. 19, 4, 1. 8. 19, 8, 8. 22, 15, 6. 24, 4, 17. 25, 1, 3. 25, 3, 10. 26, 7, 2. SERV. ecl. 2, 11 herbas calidas, quae aestum repellunt. georg. 1, 190 aestus nimios (4, 424). VEG. mil. 3, 2 ne in aestu ... *milites* ad destinata perveniant. AMBR. exam. 4, 5, 23 autumnus ... infringit ... aestuum magnitudinem. HIER. epist. 3, 3 cum me ... fervido Cilicum terra fregisset aestu. 108, 12. 14. 20. in Is. (Migne 24, 298) 25, 4 *bis*. VVLG. Iudith 8, 3 venit aestus super caput eius et mortuus est. Iob 38, 24. Is. 4, 6 tabernaculum erit in umbraculum diei ab aestu. 25, 4. 5. 27, 8. 49, 10 Ier. 17, 8. 36, 30 Dan. 3, 66. 13, 15 Osee 12, 1. Luc. 12, 55 cum *videritis* austrum flantem, dicitis, quia aestus erit (καύσων). apoc. 7, 16. 16, 8. 9. PRVD. ham. 784 Ruth dum per stipulas agresti amburitur aestu. CLAVD. 15, 317 *licet* solis medios (*hic in medio orbe terrarum positos cf. p. 1118, 5*) obiecerit aestus *Libyae*. 21, 337. 24, 277. PAVL. NOL. carm. 21, 707 desudare sub aestu. 23, 118 SVLP. SEV. chron. 1, 27, 5 OROS. hist. 5, 15, 15 PROSP. in psalm. 139, 7, 8 ORIENT. comm. 1, 417. 2, 53 SALV. gub. 3, 36 SIDON. epist. 4, 8, 3 BOET. cons. 2 v. 6 ORIBAS. syn. 1, 27 ISID. orig. 19, 25, 6. *allegorizant christiani*: HIER. in Is. (Migne 24, 310) 27, 8 in die aestus, id est in persecutionis tempore. in Ier. (*ibid.* 788) 17, 8 *al.*

nota coniunctiones cum synonymis: VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 *Alexander* aestu et itineris fervore ... percalefactus. COLVM. 7, 5, 2 ex calore et aestu concepta pestis. HIER. in Is. (Migne 24, 179) 18, 4 in aestu et calore. VVLG. deut. 28, 22 ardore et aestu (SALV. eccl. 4, 35). *cum similibus rebus fatigantibus sive ingratis*: SALL. Iug. 51, 3 omnibus labore et aestu languidis. OV. met. 3, 413 studio venandi lassus et aestu. LIV. 5, 48, 3 *gens* aestu et angore vexata. 10, 28, 4 corpora intolerantissima laboris atque aestus (28, 15, 4. 34, 47, 5. 44, 36, 7 CELS. 3, 6 p. 86 D. MART. 11, 78, 9). 44, 33, 10 aestu et languore. PLIN. nat. 7, 175 aestu et itinere. APVL. met. 4, 17 aestus et vexationis incommoda. VVLG. Matth. 20, 12 pondus diei et aestus. SIDON. epist. 2, 2 non aestu minus quam timore. *persaepe coniungitur sive opponitur* frigus; *non affero nisi hos locos*: VARRO rust. 2, 2, 18 a frigore et aestu ne quid laboret *ovis*. 3, 16, 37 ne propter aestum aut propter frigus dispereant *apes*. LVCR. 1, 300 nec calidos aestus tuimur nec frigora quimus usurpare oculis. CAES. Gall. 6, 22, 3 ad frigora atque aestus vitandos. VERG. catal. 13, 3 ferre durum frigus aut aestum pati. OV. ars 2, 317 modo frigoribus premitur, modo solvitur aestu. SEN. contr. exc. 5, 5 brumales aestus ... aestiva frigora. CELS. 5, 26 p. 196 D. ob aestus immodicos vel ob nimia frigora. MELA 1, 4 mediam *zonam* aestus infestat, frigus ultimas. PLIN. nat. 20, 152 contra frigorum aestusque iniuriam. TAC. Germ. 4 minime ... sitim aestumque tolerare, frigora atque inediam caelo solove adsuerunt *Germani*. PS. APVL. Ascl. 30 aestuum frigorisque varietate. PORPH. Hor. carm. 1, 4, 10 *terrae* temper⟨i⟩e et aestu aeris solutae, quae paulo ante frigore hiemis strictae erant. ITIN. Alex. 12 *Alexander* victus aestu ac desiderans frigoris. AVSON. 417, 97 rabidosque per aestus *ut* adspirent tenues frigus subtile aquilones. PANEG. 12, 4 *Hispania* nec austrinis obnoxia aestibus nec arctois subiecta frigoribus. AMBR. exam. 3, 8, 34 aut frigus ... aut solis aestus. VVLG. gen. 8, 22 frigus et aestus ... non requiescent. *accedunt* frigoris *synonyma et similia*: LVCR. 1, 492 labefactatus rigor auri solvitur aestu. PLIN. nat. 17, 31 fertilis Thracia frugum rigore, aestibus Africa et Aegyptus. 18, 208. HOR. sat. 1, 1, 38 cum te neque fervidus aestus demoveat lucro neque hiems. OV. met. 13, 811 nec sol medio sentitur in aestu nec sentitur hiems. MELA 1, 115 aestus hiememque iuxta ferens (*cf.* SIL. 3, 326 Cantaber ... hiemisque aestusque famisque invictus. 13, 884). PROP. 4, 3, 39 quae tellus sit lenta gelu, quae putris ab aestu. SEN. nat. 7, 27, 3 quid est, quare in Leone sol semper ardeat et terras aestibus torreat, in Aquario astringat hiemem, flumina gelu claudat? PANEG. 7, 11 quamlibet ille (*Rhenus*) aut arescat aestu aut resistat gelu. VVLG. gen. 31, 40 aestu urebar et gelu. CLAVD. carm. min. 34, 7 gemma quibus causis arcano mobilis aestu vel concreta fuit vel resoluta gelu. PAVL. FEST. 113 aestum algoremque metuit. PLIN. nat. 14, 23 aestu *magis* quam algore vexantur. 14, 28 contra tenorem unum algoris aestusve constans. VITR. 2, 1, 3 vitando ... imbres et aestus. SEN. suas. 3, 1 quicquid asperatum aestu est, quicquid nimio diffluxit imbre. PLIN. nat. 2, 195 cum sequitur imbrem aestus imbresve aestum. 18, 175 ubi leves aestus, frequentes imbres. IVV. 4, 87 de pluviis aut aestibus aut nimboso vere locuturi. SOL. 15, 18 *Caspii maris fauces* maciantur imbribus, crescunt aestibus. ITIN. Silv. 37, 4 sive pluvia sive aestus sit. CLAVD. 17, 196 Aethiopum pluviis solabitur aestus. PROB. Tac. 4, 7 in pruinas aestusque mittatis. CLAVD. 8, 27 ille Caledoniis posuit qui castra pruinis, qui medios Libyae sub casside pertulit aestus. *cumulantur substantiva cum* aestu *coniuncta*: VARRO rust. 2, 1, 22 propter aestus aut propter frigora nec non etiam propter nimium laborem aut contra nullam exercitationem. VERG. georg. 1, 352 aestusque pluviasque et agentis frigora ventos. GERM. frg. 4, 122 nubilaque atque imbres, aestus ac frigora. CELS. 1 praef. p. 12 D. frigus aestus satietas labor libido. 1, 2 p. 15 neque frigori neque aestui neque labori (SEN. dial. 6, 11, 3). COLVM. 4, 24, 16 pruinis et frigore, tum deinde aestu (9, 7, 4). 6, 30, 3. PLIN. nat. 13, 134 non aestuum, non frigorum, non grandinum aut nivis iniuriam. 14, 40 contra frigora aestus tempestatesque. SIL. 3, 326. 13, 884 *v. p. 1117, 72*. AVG. civ. 22, 22 aestibus et frigoribus, tempestatibus imbribus *eqs*. *nota oppositionem adiectivo sive verbo significatam*: VARRO rust. 3, 17, 9 ut amicos ... videatur propter aestus eduxisse in loca frigidiora. CVRT. 8, 9, 13 *ut* ubi cetera rigent, illic intolerandus aestus existat. COLVM. 12, 30, 1 quanto maior aestus erit, eo saepius convenit vinum ... refrigerari. PLIN. nat. 20, 64 aestum refrigerandi. 31, 50 maximo aestu ... riget. AVG. civ. 21, 5 ut ... in aestibus ... diei sic algeat, ut. *fere idem quod aer fluens*: LVCR. 2, 562 si finita (infinita *B.*) ... primordia quaedam constitues, aevom debebunt sparsa per omnem disiectare aestus diversi materiai. 6, 477 fluvi⟨i⟩s ex omnibus et simul ipsa surgere de terra nebulas aestumque videmus, quae velut halitus ... feruntur. MART. CAP. 2, 165 *in imagine*: aer ... turbidatus ... animas quodam fluenti aestu collidens non facile patitur evolare.

2 *ignis, flammarum, incendii*: PLAVT. Epid. 674 *in imagine et iocose*: ille ... Volcani iratist filius: quaqua tangit, omne amburit, si astes, aestu calefacit. VERG. Aen. 2, 706 propiusque aestus incendia volvunt. 2, 759 exuperant flammae, furit aestus ad auras. 7, 464 cum flamma ... suggeritur costis undantis aeni exultantque aestu latices. AETNA 3 quid raucos torqueat aestus. 337. OV. met. 2, 228 nec tantos sustinet aestus *Phaethon* (231). LIV. 23, 7, 3 ubi (*in balneis*) fervore atque aestu anima interclusa foedum in modum expirarunt (PLIN. nat. 23, 54. 31, 40. 102). MANIL. 1, 21 bina mihi positis lucent altaria flammis; ad duo templa precor duplici circumdatus aestu. VAL. FL. 7, 647 rutilique a fulminis aestu. SIL. 14, 450 qua nondum Stygios glomerabat Mulciber aestus. SVET. vita Plin. p. 93 R. aestu *Vesuvii* deficiens. TERT. anim. 25 cubiculares aestus. CYPR. GALL. gen. 129 in quo (*igni*) perceleri Cherubin evolvitur aestu. COMM. instr. 1, 28, 13 ne venias ignis in aestu. SOL. 39, 1 *mons Chimaera* nocturnis aestibus fumidum exhalat (ISID. orig. 14, 3, 46). AMM. 23, 4, 15 *malleolus* (*i. instrumentum militare*) acriores excitat aestus incendiorum (23, 6, 37). PAVL. NOL. carm. 28, 102 ardentem ... aestum *ignium* ... trahens (*sc. spiritu*). CLAVD. Pros. 1, 166 quamvis nimio fervens exuberet aestu *Aetna* (Pros. 3, 385). AVG. civ. 3, 31. **3** *terrae, elementorum, corporum; subest ut supra nota interdum damni*: LVCR. 2, 1137 proquam largos exaestuat aestus *res ampla* (*cf.* 6, 816 hos ... tellus omnis exaestuat aestus). 3, 1012 Tartarus horriferos eructans faucibus aestus. COLVM. 10, 320 exurat sata ne resoluti pulveris aestus. AVIEN. Arat. 1712 *quippe* frigidus aether inserit internis terrarum sedibus aestus. LVCR. 6, 823 ut cadat *ales* e regione loci qua derigit aestus *Averni* (824. 826. 830). SOL. 35, 3 lacus Tiberiadis ... salubris ingenuo aestu. LVCR. 6, 1003 fluere e lapide hoc (*magnete*) permulta necessest semina sive aestum. 1040 aestus ... aeris *interpositi inter ferrum et magnetem*. 1051 lapidis *magnetis* ... aestus. 1056. 1059. MART. 6, 42, 14 siccos pinguis onyx anhelat aestus. *specialiter corporis animalium; ne hic quidem nota damni rara est*: ACC. trag. 565 conficit animam vis volneris, ulceris aestus. CIC. Cat. 1, 31 homines aegri morbo gravi, cum aestu febrique iactantur. LVCR. 4, 1023 *multi ex somno* vix ad se redeunt permoti corporis aestu. 5, 809 quos (*uteros*) ubi tempore maturo patefecerat aestus (-tas *codd.*) infantum. VERG. Aen. 7, 496 ripaque aestus *cervus cum* ... levaret. LYGD. 5, 27 utinam vano nequiquam terrear aestu. PROP. 4, 9, 63 postquam exhausto ... flumine vicerat aestum *Hercules*. OV. met. 7, 815 relevare velis, *Aura*, quibus urimur aestus (ars 3, 697). CELS. 3, 5 p. 82 D. si ... *febris* vel ex inguine vel ex lassitudine vel ex aestu aliave simili re fuit (4, 5 p. 126). SEN. dial. 11, 11, 3 ex aestu ardentium viscerum oritur. nat. 4, 13, 5 ubi cotidianis cruditatibus non temporis aestus sed suos sentit. *ibid. ubi* aliquid necessario quaeritur, quo aestus ille *ebrietatis* frangatur, qui ipsis aquis incalescit. 4, 13, 7 stomachus ... solutus et aestu suo languidus. PETRON. 34 putidissimi servi minorem nobis aestum frequentia sua facient. SIL. 6, 98 vulneris aestus ... medicare. 6, 219 Stygios aestus fumanti exsibilat ore *serpens*. 9, 613 magni corporis aestu ... accendit belua flammas. PLIN. epist. 3, 14, 3 quasi aestu solutus effertur. 10, 17, 1 gravissimis aestibus atque etiam frebriculis vexatus. HYG. mun. castr. 21 ut flatus aurae aestus exercitus leniat. COMM. apol. 15 quis melior medicus nisi passus vulneris aestus (*sic, ut videtur, recte Dombart collato Sil. 6, 98; codd.* auctor). NEMES. cyn. 208 canibus blandis inviscerat aestus *sol*. PS.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SOL. carm. 5 quae (*Venus*) semine caeli parturiente salo divini germinis aestu... nasceris. ITIN. Alex. 38 viribus vacuati aestu intestino caloris. AMBR. Abr. 2, 4, 17 ebrietatis succensus calore aut ipsius carnis aestu. OROS. hist. 6, 12, 2 post illas ardentissimas febres internosque aestus. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 attendunt quidam etiam aeris aestus *in corpore*. *pro febri*: VERG. georg. 3, 459 cum furit atque artus *ovium* depascitur arida febris, profuit incensos aestus avertere (COLVM. 7, 5, 10 subicit *poeta* ... febricitantibus ovibus ... sanguinem emitti oportere. SERV. georg. 3, 459 aestus, id est febrem). PS. GARG. MART. app. p. 212 facit ad omnem aestum aegrotantibus. PELAGON. 30 si aestus fuerit passus *equus*. GREG. TVR. Mart. 3, 60 dum typi quartani aestu ureretur.

II *pro fervente tempore, fervidis diebus anni,* **aestate:** VARRO rust. 2, 5, 11 *armenta* hieme cum hibernant secundum mare, aestu abiguntur in montes frondosos. VERG. georg. 1, 297 Ceres medio succiditur aestu et medio tostas aestu terit area fruges. OV. met. 1, 117 Iuppiter ... per ... hiemes aestusque et inaequales autumnos et breve ver spatiis exegit quattuor annum. epist. 17, 187 aestus adhuc ... est (184 me felicem nulla videbit hiems). trist. 4, 1, 57 vere ... aestu ... per autumnum frigoribusque. MANIL. 1, 571 *alter circulus* aestivum medio nomen sibi sumit ab aestu. 1, 587 *dies* candentem extenta per aestum. 2, 429 permixtosque dies ... hiemem inter et aestum. SEN. nat. 4, 2, 1 Nilus ante exortum Caniculae augetur mediis aestibus ultra aequinoctium. MART. 1, 49, 15 aestus serenos aureo franges Tago. GELL. 17, 10, 1 cum in hospitis sui ... villam aestu anni concessisset (18, 10, 1 aestu anni medio *cf.* 1, 2, 2). ITALA Matth. 24, 32 (cod. Palat.) proximus est aestus (ἐγγὺς τὸ θέρος. VVLG. aestas). ANTH. 575 vere ... per aestum ... tempus autumnale ... per frigora. 578. QVEROL. p. 17, 16 aestum vestitis genibus, brumam nudis cruribus age. AMBR. exam. 4, 5, 23 summo aestu, cum ad aquilonem sol dirigit. ORIENT. comm. 1, 289 cum ver autumno, frigus depellitur aestu. NOT. Tir. 69, 12. 18. 24. 26 ver | aestus | autumnus | hiems. GLOSS. III 9, 54—57 ver | aestus | autumum | iemps (169, 27. 347, 51). 47, 9 quod (*frumentum*) per estum (gr. θέροις) colligerat. (*paulo post et* III 101, 27 per aestate *sive* aestate). *nota*: MANIL. 1, 581 *tertius circulus* quattuor ... gradibus sua fila reducit ab aestu (*i. circulo aestivo*).

III *fluctus maris*: 1 *turbidus, inquietus, incertus*: GLOSS. ζάλη, κλύδων, ῥεῦμα, motus maris, vis marina, vis ventorum, vertigo, procella, aestu turbatione, turbidine. SERV. auct. Aen. 11, 627 aestus proprie est maris incerta commotio. PLAVT. Asin. 158 quam magis te in altum capessis, tam aestus te in portum refert. PACVV. trag. 416 fervit aestu pelagus. VARRO ling. 7, 22 quod in fretum saepe concurrat aestus atque effervescat. CAT. 64, 127 unde aciem ⟨in⟩ pelagi vastos protenderet aestus. LVCR. 4, 219 *et* 6, 926 frigus ut a fluviis, calor ab sole, aestus ab undis aequoris exesor moerorum litora circum. 6, 144 cum frangitur aest⟨us⟩. 6, 695 mare montis ad eius radices frangit fluctus aestumque resorbet. SALL. hist. frg. 4, 16 omnia oppidi stagnabant redundantibus cloacis adverso aestu maris. 4, 26. VERG. Aen. 1, 107 furit aestus harenis. 3, 397 quae (*ora*) nostri perfunditur aequoris aestu. 3, 557. 8, 674. DIRAE 59 *Neptunus* convertens aestum maris. AETNA 494 (*locus intricatus*). PROP. 3, 7, 63 Italiae regionibus evehat aestus *me*. OV. met. 8, 471 quam (*carinam*) ventus ventoque rapit contrarius aestus (epist. 20, 42 SEN. Ag. 138. 488 Herc. f. 676 Thy. 439 LVCAN. 3, 549. 5, 599. 9, 334 STAT. Theb. 6, 483). 14, 48 ferventes aestibus undas. am. 2, 11, 40 huc agat aestus aquas. LIV. 10, 2, 5 stagna ... inrigua aestibus maritimis. 21, 49, 2. GRATT. 425 catulos mergentem litoris aestu. SEN. Med. 756 Oceanus graves interius undas aestibus victis dedit. Thy. 478 *prius* Siculi rapax consistet aestus unda. nat. 6, 15 alia *terrae* aestibus magnis disrupta patuere. LVCAN. 8, 462 maris vasti transverso ... aestu. 8, 566. VAL. FL. 1, 291 rapido ... concitus aestu. 2, 614 qua brevibus furit aestus aquis. 4, 132 sanguineo terras pater alluit aestu. SIL. 14, 19 saevo dividuos coniungi pernegat aestu *Nereus*. STAT. Theb. 9, 464 clipeum nigrante supervenit aestu spumeus adsultans *Teumesius ignis* (*i. ardor, ira*). 10, 623 Trinacria qualis ora repercussum Libyco mare sumit ab aestu. 11, 44 ceu gurgite cano, nunc retegit bibulas, nunc induit aestus harenas. silv. 1, 2, 40 si Cyaneos raperere per aestus. 1, 3, 97 Siculosque per aestus *si* sit via. 3, 2, 33 temperet haec *Nereis* aestus. TAC. Agr. 23 Clota et Bodotria diversi maris aestibus per immensum revectae. SVET. Cal. 49 quos (*pisces*) enectos aestus in proxima litora eiecit. FLOR. 1, 18, 5 fretum ... infame monstris aestuque violentum (*bis*). 2, 13, 33 duas *naves* ... aestus explicuit. GELL. 16, 6, 2 fessus atque languens animus de aestu maris. APVL. met. 5, 21 Psyche ... aestu pelagi simile maerendo fluctuat. apol. 72 hiemem alteram propter Syrtis aestus et bestias opperiendam. CYPR. GALL. Ios. 102 pars fluminis *Iordani* ... se condit in oceanum vastoque inmergitur aestu. OREST. trag. 44 quo dux impulit aestus *maris*. SOL. 11, 4 a septentrione Aegaeis et suis aestibus verberatur *Creta*. IVST. 4, 1, 13 sorbentis aestus vorago. AVIEN. Arat. 1076 Atlantei ... aequoris aestu (orb. terr. 486 Sicanii). 1324 spumosi gurgitis (1542 orb. terr. 1283). orb. terr. 48 totum hoc circumlatrat aestus (578). 397 eadem insinuatio ponti Europam et Libyen rapido disterminat aestu. *sic saepe.* AMM. 26, 10, 18 recurrentium aestuum incitata vertigine. SERV. georg. 2, 437 aestus undarum. 2, 479 qui (*Oceanus*) aestu suo diffidit terram in Mauretaniam et Hispaniam; *saepius*. FVLG. aetat. mund. 6 p. 150 rubri maris aestu ... transacto. PANEG. 12, 4 *Hispania* Oceani aestibus coronata. HIER. epist. 1, 2 si me ad optatos portus aestus inpulerit. 68, 1 Hadriatici maris aestus. PRVD. cath. 5, 85 pontum rapidis aestibus invium. CLAVD. 3, 72 dubiumque per aestum *pelagi* lassa ... fluitant vestigia venti. Pros. 3, 322. carm. min. 26, 61 rapido pontes substerneret aestu *fontis iter*. PAVL. NOL. carm. 14, 56 cuncti, quos adluit aestus uterque, qui laeva et dextra Latium circumsonat unda. OROS. hist. 1, 2, 7 ubi ... Tyrrheni maris faucibus oceani aestus inmittitur. SIDON. carm. 2, 506 quem ... nauticus urit aestus. ENNOD. carm. 2, 69, 6 aestibus ignoti missus ab Oceani. PRISC. perieg. 86 salis ... Tyrrheni aestus (188). CORIPP. Ioh. 1, 351 pars *litorum* lenior aestu plana iacet. 2 *certus, quietus*: LVCR. 5, 507 mare *Ponti* certo quod fluit aestu unum labendi conservans usque tenorem (PLIN. nat. 2, 219. 4, 93). CAES. Gall. 4, 23, 6 ventum et aestum uno tempore nactus secundum. SALL. hist. frg. 104 *Sertorius* nactus obscuram noctem aestu secundo ... vitare proelium in transgressu *maris* conatus est. VERG. Aen. 10, 686 labitur alta secans fluctuque aestuque secundo. OV. met. 13, 630 utilibus ventis aestuque secundo intrat ... urbem. 13, 728. LIV. 23, 41, 11 *Claudius* ⟨vento⟩ aestuque suo Locros traiecit. CVRT. 10, 1, 12 aestu secundo eas (*beluas*) ferri (fieri *codd.*). PLIN. nat. 6, 145 IVST. 12, 10, 5. 3 *fere idem quod fretum*: VERG. Aen. 3, 419 *pontus* Hesperium Siculo latus abscidit arvaque et urbes litore diductas angusto interluit aestu *cf.* SERV. auct. *ibid.* aestum poetae maris angustias artati ideo appellant, quod ibi commotione reciproci cursus mare videatur aestuare. GLOSS. IV 17, 20. 485, 34 *huc spectant*: angusto aestu angusto freto). SOL. 11, 24 Euboea tam modico aestu dividua est a Boeotiae continente, ut (PLIN. nat. 4, 63 tam modico interfluente Euripo). AVIEN. or. mar. 374 medium fluentum inter columnas ... tantum patere, quantus aestus Bosporo est. 4 *fere idem quod mare*: VERG. georg. 2, 164 Tyrrhenusque fretis inmittitur aestus Avernis (SERV. auct. ideo dixit, quoniam per Lucrinum mare Tyrrhenum influit in Avernum). SOL. 23, 13 Gaditanum fretum ... Atlanticos aestus in nostrum mare ... inmittit (PLIN. nat. 3, 3 oceanus Atlanticus). 56, 4. AVIEN. orb. terr. 112 Gallicus ... aestus. 295 Tyrrhenus. 798. 1104. 1266 Persicus. or. mar. 398 Hesperius.

accessus maris et recessus alternus, praecipue recessus: GLOSS. maris accessus et recessus, reciprocus maris tractus. MELA 3, 1 *pelagus* magnis aestibus concitum, ita enim motus eius appellant, modo inundat campos, modo late nudat ac refugit *eqs.* ISID. orig. 13, 18, 1 aestus ad Oceanum pertinet, fretum ad utrumque mare. nam aestus est maris accessus vel recessus. PLIN. nat. ind. 1, 99 qua ratione aestus maris accedant et recedant. 100. SIL. 14, 349 Oceanus qua lege effunderet aestus. TAC. Agr. 10 naturam Oceani atque aestus ... multi rettulere. ISID. nat. 40. VARRO ling. 9, 26 qui (*motus maris*) in XXIV horis lunaribus cotidie quater se mutant ac cum sex horis aestus creverunt, totidem decreverunt. rust. 3, 17, 9. CAES. Gall. 3, 12, 1 cum ex alto se aestus incitavisset, quod bis accidit (accedit α) semper horarum XII spatio. PLIN. nat. 2, 213. VEG. mil. 4, 42 *pelagus* certis horis, diebus pariter ac noctibus aestu quodam ... ultro citroque percurrit (SEN. nat. 3, 28, 6). CIC. nat. deor. 2, 19 *possent* aestus maritimi ... ortu aut obitu lunae commoveri? 3, 24. div. 2, 34. CAES. Gall. 4, 29, 1 luna plena, qui dies maritimos aestus maximos in Oceano efficere consuevit. SEN. nat. 3, 28, 6 ut solet aestus aequinoctialis sub ipsum lunae solisque coitum omnibus aliis maior inundare. PLIN. nat. 2, 213. 2, 212 aestus maris accedere et reciprocare maxime mirum, ... causa in sole lunaque. bis inter duos exortus lunae adfluunt bisque remeant vicenis quaternisque semper horis *eqs.* 2, 215 quippe modici a nova ad dividuam *lunam* aestus, pleniores ab ea exundant plenaque maxime fervent. SIL. 14, 349. GELL. 14, 1, 4 aestus oceani cum lunae curriculo congruit. PLIN. nat. 2, 217 omnes ... aestus in oceano maiora integunt spatia nudantque quam in reliquo mari. SEN. nat. 3, 28, 6 per centena milia quibusdam locis aestus excurrit. PLIN. nat. 2, 217 octogenis cubitis supra Britanniam intumescere aestus Pytheas Massiliensis auctor est. 2, 218 in plerisque ... aestuariis ... diversi existunt aestus tempore, non ratione discordes, sicut in Syrtibus (LVCAN. 5, 485). 2, 219 idem aestus *Tauromenitanus et Euboicus* triduo in mense consistit, septima octava nonaque luna. *ibid.* in ripa Baetis oppidum est, cuius putei crescente aestu minuuntur, augescunt decedente (2, 229. 3, 151). CIC. nat. deor. 2, 132 enumerari ... non possunt ... aestus maritimi ... accedentes et recedentes (Planc. 15). CAES. Gall. 3, 12, 5. 3, 13, 1 quo facilius vada ac decessum aestus excipere possent naves. 3, 13, 9 *naves* ab aestu relictae (CVRT. 4, 7, 20). 4, 29, 2. 5, 1, 2 propter crebras commutationes aestuum minus magnos ibi fluctus fieri cognoverat (5, 8, 3). 5, 8, 2. 6, 31, 3. VERG. Aen. 10, 291 qua vada non spirant nec fracta remurmurat unda sed mare inoffensum crescenti adlabitur aestu. 11, 627 qualis ubi alterno procurrens gurgite pontus nunc ruit ad terram ... nunc rapidus retro atque aestu revoluta resorbens saxa fugit litusque vado labente relinquit. LIV. 26, 45, 7 ut ei nuntiatum est aestum decedere. 8 sua

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sponte cedente in mare aestu; *al.* Val. Max. 3, 2, 23 postquam aestus regressu suo spatium, quo scopulus et insula dividebantur, in vadum ... redegit Sen. dial. 12, 9, 6 *mare* alternis aestibus reciprocum. benef. 1, 10, 1 quos aestus accedens longius extulit, recedens interiore litorum vestigio tenuit. nat. 6, 2, 5 ne aestus maiore quam solet cursu plus aquarum trahens superveniat. 6, 32, 4 etiamsi aestus aliqua perturbatione mundi totum in terras vertet oceanum; *al.* Cvrt. 9, 9, 7 mixtum flumini subibat mare, leni adhuc aestu confundente dispares undas. 9, 9, 18 iamque aestus totos circa flumen campos inundaverat; *al.* Colvm. 8, 17, 10 qui (*clatri*) super aquam semper emineant, etiam cum maris aestus intumuerit. Lvcan. 4, 428 dum se declivibus undis aestus agat refluoque mari nudentur harenae; *al.* Plin. nat. 2, 220 nullum animal nisi aestu recedente expirare. 5, 3, 3 quam (*insulam*) non ... aestus maris inundant (12, 37. 38. 77. 13, 141). 6, 17 aestu recedente (9, 42. 13, 141). 6, 140 aestu longe ultra id accedente. 6, 152 aestu ... reverso. 9, 29 observata aestus reciprocatione. 12, 37 longe in terram *Rubro mari* aestus agente. 16, 3 tribunalia exstructa ... ad experimenta altissimi aestus. 31, 1 *per* reciprocos aestus (32, 1). 36, 52 aestu nudante *harenam* (Avson. 334, 70 virides algas et rubra corallia nudat aestus). 37, 36. 42 intumescens aestus. Sil. 3, 55 mox remeat gurges tractoque relabitur aestu. 3, 392 celebre ... alternis aestibus Hispal. 15, 226 quas (*undas*) auget veniens refluusque reciprocat aestus. 16, 195. Frontin. strat. 2, 13, 11 aestu recedente. 3, 9, 1 sub discessum aestus maritimi. Tac. ann. 1, 70 modice adlabente aestu. 2, 23. 24. 14, 32. Plin. epist. 4, 30, 8 ut flumina, quae in mare deferuntur, adversantibus ventis obvioque aestu retorquentur. 9, 33, 2 quod (*aestuarium*) vice alterna, prout aestus aut repressit aut inpulit, nunc infertur mari nunc redditur. Flor. 1, 45, 5 aestibus solitis ... subductus Oceanus. Min. Fel. 17, 9 aspice oceanum, refluit reciprocis aestibus. Anth. 426, 4 fallax aestu ... Oceanus. Paneg. 5, 6 quem (*portum*) statis vicibus aestus alternat. Avson. 334, 463 refluus ... Carantonus aestu. Clavd. 5, 114 Oceani ... quotiens impellitur aestu *Garunna* (Sidon. carm. 7, 393). carm. min. 30, 79 quaeque relabentes undas aestumque secutae in refluos venere ... Nereides amnes. Avg. civ. 5, 6 mirabiles aestus oceani. Physiogn. 77 *si spiritus* editur tanquam in aestu revolutus (ὥσπερ ἐκ παλιρροίας καὶ πλημμυρίδος). *nota* fretum *atque* aestus *i. accessus et recessus*: Val. Max. 6, 9 ext. 4 Alcibiadem quasi duae fortunae partitae sunt, altera, quae ei nobilitatem eximiam ... adsignaret, altera, quae damnationem ... infligeret: nec aut haec aut illa universa, sed varie perplexa, freto atque aestui similia. Apvl. mund. 19 sentitur ... caeli marisque cognatio, cum menstruis cursibus lunae detrimenta et accessus fretorum atque aestuum deprehenduntur.

IV *translate* **affectus** *animi turbidus, sollicitus*: **1** *sublucente propria caloris et aestus maritimi significatione*: Ov. ars 3, 543 valido ... perurimur aestu. Sen. Phaedr. 290 *ora omnis* novit hos aestus. iuvenum feroces concitat flammas senibusque ... revocat calores *eqs.* 362 torretur aestu *Phaedrae furor.* Sil. 9, 476 aestus flammiferae ... mentis. Nemes. ecl. 2, 14 ardentes flammati pectoris aestus. Hil. in psalm. 118 lamed 4 p. 458 cum aestus ... cupiditatis accenditur. Amm. 30, 9, 4 aestu Martii pulveris induratus. Ambr. de virgin. (Migne 16, 284) 12, 70 caput quod aestu mundi nescivit arescere. spir sanct. (Migne 16, 704) 1 praef. 7. Prvd. Symm. 2, 1045 ne pectoris aestus flagret. Clavd. 10, 2. Pavl. Nol. carm. 26, 274 sollicitos placida iam pace refrigeret aestus. epist. 42, 4 ne carnalium cupiditatum aestibus peruramur. Mart. Cap. 2, 140 post tanti laboris adflictationes aestusque mentis plurimum sitiebat. Ennod. epist. 2, 9 ut aestus ... fluenta restinguerent. Cic. Mur. 35 quod ... fretum, quem Euripum tot motus, tantas tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes et quantos aestus habet ratio comitiorum? Planc. 15 si campus atque illae undae comitiorum, ut mare profundum et immensum, sic effervescunt quodam quasi aestu, ut ad alios accedant, ab aliis autem recedant. leg. 2, 9 ne aestus nos consuetudinis absorbeat et ad sermonis morem usitati trahat (Brut. 282. Cat. 68, 108 tanto te absorbens vertice amoris aestus in abruptum detulerat barathrum). de orat. 3, 145 repente te quasi quidam aestus ingeni tui procul a terra abripuit atque in altum a conspectu paene omnium abstraxit. Verg. Aen. 4, 532 irarum fluctuat aestu (4, 564 Anth. 17, 149 Macr. sat. 4, 2, 3). 8, 19 curarum fluctuat aestu (Serv. auct. utrumque verbum de mari est). 12, 486 Sen. benef. 5, 12, 6. Apvl. met. 11, 29 cogitationis aestu fluctuantem. Socr. p. 146 Oud. (Avg. civ. 9, 3—7 *saepius*). Prvd. ham. 276. Cypr. laps. 4 fluctuans vario mentis aestu. 25 Pavl. Nol. carm. 17, 178. Prop. 3, 24, 17 nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu (*sc. amore finito*). Ov. epist. 15, 25 ut pelagi, sic pectoris adiuvet aestum *Venus*, deferat in portus et mea vota suos. (*cf.* Ivst. 23, 3, 8 in hoc aestu periculorum tutissimus portus consiliorum visus est). Sen. Med. 939 anceps aestus incertam rapit. Herc. f. 1089. Val. Fl. 5, 302 varios incerta per aestus mens rapit undantem curis. Qvint. inst. 6, 2, 6 aestu fertur et velut rapido flumini obsequitur. Flor. 1, 23, 1 quodam quasi aestu et torrente fortunae. 2, 13, 64 huc reliquias partium naufragarum quidam fugae aestus expulerat. Apvl. apol. 31 Neptunus cum Salacia et Portuno et omni choro Nereidum ab aestibus fretorum ad aestus amorum transferentur. Cledon. gramm. V 9, 9 aestu procelloso iactabor (Paneg. 12, 2 quibus altrinsecus iactor aestus). Amm. 29, 3, 2 Valentinianus velut aestu quodam fluctuum ferebatur et procellarum. Hier. epist. 14, 6 in illo aestu Charybdis luxuriae salutem vorat. Pavl. Nol. carm. 27, 631 ut ... divisos penetrans undosi pectoris aestus fluctibus evadam rubris. Licent. Aug. epist. 26 vers. 84 sic me ventus agit volvuntque cupidinis aestus in mare letiferum. Mart. Cap. 1, 15 aliquando ... sublimatas *Fortunas* ... in illum cruentae similitudinis reiciebat aestum. **2** *imagine non accuratius explicata*: *cum genet. rei*: Lvcr. 3, 173 mentis (Val. Max. 2, 5, 6). 5, 1435 belli. Ciris 340 animi (Val. Max. **6, 8, 4** Qvint. decl. 290 p. 159. 312 p. 227 Firm. math. 3, 6, 25. 3, 3, 17 damna et aestus damni et (d. et *del. Sittl*) animi. Amm. **15, 5, 30** Clavd. 8, 225 Rvric. epist. 2, 4 p. 379, 23 Ennod. epist. 2, 3. 6, 24). Ov. am. 3, 5, 36 amoris (Ambr. Ioseph 10, 57 amoris pii). Sen. epist. 22, 8 rerum. Lvcan. 8, 166 pectoris (Maxim. eleg. 4, 27 Avg. epist. 26, 1 Ennod. epist. 1, 3). Petron. sat. 6 dictorum. Sil. 2, 360 formidinis. 16, 479 laudum. Stat. Theb. 12, 686 curarum (Ambr. bon. mort. 11, 48). Ps. Qvint. decl. **14, 4** ardoris. 17, 1 impietatis. Gell. 2, 24, 15 luxuriae. Tert. anim. 27 voluptatis. Ter. Mavr. 81 examinis. Paneg. 10, 17 furoris. Symm. epist. 3, 34, 2 laborum. Amm. 22, 2, 2 periculorum. Schol. Cic. Bob. p. 229 Or. sollicitudinis (Pavl. Nol. epist. 46, 1). Hier. adv. Iov. 1, 7 libidinis (Avg. civ. 14, 16. 23 pecc. orig. [Migne 44, 405] 35, 40). Clavd. carm. min. app. 2, 12 roboris. Pavl. Nol. epist. 11, 8 saeculi. Leo M. serm. 27, 3 cupiditatis. Favst. Rei. serm. 22 p. 310, 23 peccati. grat. 2, 5 p. 69, 1 temptationis (Greg. Tvr. vit. patr. 1, 1). *nude*: *subest plerumque cura, metus, amor, furor, sim.*: Chalc. transl. 43 cum ... mens aestuaret. qui quidem aestus propterea et initio et nunc usque sensus cognominantur. Gloss. anxietas, pavores. Cic. div. in Caec. 45 qui tibi aestus, qui error, quae tenebrae ... erunt? Hor. sat. 1, 2, 110 speras tibi posse dolores atque aestus curasque gravis e pectore tolli. epist. 1, 2, 8 stultorum regum et populorum ... aestus. epist. 2, 2, 47 rudem belli tulit aestus in arma. Prop. 2, 33, 43 semper in absentes felicior aestus amantes. Ov. met. 14, 352 ut primum valido mentem collegit ab aestu. 14, 700 totis perceperat ossibus aestum. trist. 4, 3, 25 veniunt aestus et nox inmensa videtur. Sen. Phaedr. 589 quis me dolori reddit atque aestus graves reponit animo? epist. 66, 46 si nec aestus animo est nec dolor corpori. Val. Fl. 3, 365 aegra ... mens carpitur aestu. 3, 506 quamquam insidias aestusque novercae sentiat. 3, 572 varios hinc excitat aestus ... amor. 3, 675 insano ... turbidus aestu (Stat. Theb. 3, 18). 7, 195 ingeminant commotis questibus aestus. 7, 241 eripe curis, unde metus aestusque mihi. Stat. silv. 1, 2, 91 ipse ego te tantos stupui durasse per aestus. 3, 1, 63 curas mulcere aestusque levare. Qvint. inst. 11, 1, 84 illic maior aestus, ubi quis pudenda queritur. decl. 270 p. 108 qui me metus, qui intus aestus agitant. 279 p. 138. Ps. Qvint. decl. 16, 11 iam satiavit dolorem mater, egessit aestus, effudit impetum. Plin. epist. 1, 23, 3 erat hic quoque aestus ante oculos, si forte me appellasset vel ille ... vel ille. 9, 34, 1. Apvl. met. 3, 1 aestus invadit animum vesperni recordatione facinoris. Plat. 2, 18 (*locus intricatus*). Firm. math. 3, 4, 22 penurias angustias aestus turbas seditiones pericula. 3, 4, 34. Ivst. 11, 13, 2 magno se aestu liberatum ait. Ambr. par. 1, 1 de paradiso adoriendus sermo non mediocrem aestum nobis videtur incutere quidnam sit paradisus. Pavl. Nol. carm. 10, 67 aestus inanes ... abolet fides. Salv. epist. 9, 12 Sidon. carm. 16, 81. Ennod. epist. 1, 14 quis aestus aequiperare valeat tali divisione distracti? 1, 21. 5, 18. carm. 2, 66, 1 dum mea multiplices mens anxia sustinet aestus.

syn.: *ad I 1*: *v. p. 1117, 35 sqq.* *ad I 4*: febris. *opp.*: *ad I 1*: *v. p. 1117, 46 sqq. et 1118, 17 sqq.* *ad II*: hiems. *Bannier.*

Aesubilinus, -ī *nom. vir. barb.* Corp. VII 87 ...⟩milicó Aesubiliní liber⟨t⟩us.

Aesulum *v.* Aefula. **aesum** v. aizoon.

Aesuri *Lusitaniae oppidum. hanc nominis formam exhibent nummi. cf. Hübner, Monum. ling. ibericae 180, Corp. II p. 786.* Itin. Anton. 425 de Esuri Pace Iulia. 431 ab Esuri per compendium Pace. Ravenn. p. 306, 9 Besurin.

Aesus, -ī *cogn. vir.* Corp. XI 1619 (*Florentiae*) Cn. Tullio Cn. l. Aeso medico. *cf.* Esus.

aesūstum *herba v. sub* aes.

Aesyetēs, -ae, Αἰσυήτης, *Troianus.* Dict. 4, 22; soete *GB.* *v. Knaack, PW. I 1087.*

Aesymachus, -ī, *Αἰσύμαχος, *cogn. vir.* Corp. II 3084 (*in Tarraconensi*) ⟩ l. Aesymacho Quirina. *Hübner cogitavit etiam de* Laesymacho *pro* Lysimacho.

Aesymnus, -ī, Αἴσυμνος, *cogn. vir.* Corp. VI 21827 dis man. Q. Magio Aesymno Q. Magius Aesymnus pater filio fecit.

Aesyros, *amnis Bithyniae.* Plin. nat. 5, 148.

Aeta, -ae *cogn. mul.* (*et vir.?*). Corp. III 5029 (*Matucai Norici*) Attalo Donni f. et Aetae l. coniugi. *cf.* 6513 (*ibid. rep.*) Surus Aetae f. Inscr. Rhen. Bramb. 318 (*Coloniae*) Florentinia Aeta. *v.* Aetes. *Diehl.*

ἧλιξ **aetāneus** Gloss. III 304, 44. *cf.* IV 309, 17 annilius aetaneus *et Löwe, Gloss. nom. p. 80.* *cf.* coaetaneus. *V.*

Aetara *cogn. vir.* Corp. II 3676 (*Palmae, lib. rei publ. aet.*) Q. Caeicilius Aetara fuisti vale. *Diehl.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aetās, -ātis *f.* [aetas aevitas *i. q. paelign.* aetatu aetate *'aetate', a nomine adiectivo* *aivos *exoleto derivatum esse videtur, cf. c.* aevum. *Th.*] PRISC. gramm. II 81, 6 antiqui ... a e v i t a s ... dicebant ab aevo. ISID. orig. 5, 38, 3 dicta aetas quasi aevitas, id est similitudo aevi. aevitas: LEX XII tab. Gell. 20, 1, 25 CIC. leg. 3, 7. 3, 9 VARRO Men. 544 APVL. Plat. 1, 12 ARNOB. nat. 2, 22. 3, 12. 58 CHALC. transl. 38 NON. 193, 8 PRISC. *et* ISID. *v. l. 3 et 4.* GLOSS. II 12, 32. V 3, 12 aevitas quidem potest dici, sed rarum est. in usu magis perpetuitas vel aeternitas dicitur. *non recte* NON. 192, 18 aetas feminini est generis ... masculini: Plautus Trinummo (*1090*) *cf. Leo, Plautin. Forschungen p. 276.* SERV. georg. 3, 190 aetatem plerumque generaliter dicimus pro anno ⟨et⟩ pro triginta ⟨et⟩ pro centum ⟨et⟩ pro quovis tempore. ecl. 4, 37 SERV. auct. Aen. 1, 283. ISID. orig. 5, 38, 3 pro uno anno ut in annalibus et pro septem ut hominis et pro centum et pro quovis tempore. unde et aetas tempus, quod de multis saeculis instruitur. NOT. Tir. 32, 95. *gen. plur.* aetatum *apud* CIC. SCRIB. LARG. 271 SEN. benef. 4, 6, 6 epist. 84, 10 PLIN. nat. 29, 6 PLIN. epist. 10, 96, 1 GELL. 17, 21, 1 TERT. nat. 1, 16 PANEG. 7, 21 VOPISC. Tac. 6, 4 AMM. 26, 5, 4. 26, 10, 9. 29, 5, 56 AVG. civ. 10, 14. 10, 32. 15, 13. 22, 30 OROS. hist. 1, 21, 17. aetatium apud LIV. VELL. 2, 89, 1 SEN. dial. 2, 7, 1. 6, 26, 5. 10, 12, 2 benef. 7, 19, 8 QVINT. inst. 1, 1, 20. 2, 5, 18 (-tum *A*) SVET. Aug. 31 GELL. 10, 28 tit. VLP. dig. 4, 4, 1 AMBR. exc. fratr. 1, 28. MACR. sat. 1 praef. 10. [*it.* età, *francog. vet.* aé, *hisp.* edad. *M.-L.*]

I ***totum*** *vitae spatium* (*cf.* SERV. auct. Aen. 10, 53): **A** *proprie*: *de humanae vitae tempore*: **1** *partes, series aetatis*: PLAVT. Stich. 81 decurso aetatis spatio (CIC. Cato 60 top. 73 LVCR. 3, 774. 2, 1174 SEN. epist. 92, 28 CVRT. 9, 6, 18 QVINT. decl. 253 p. 37, 13 PS. QVINT. decl. 9, 1 MART. 10, 23, 7 TERT. anim. 38). Bacch. 461 triduom non interest aetatis uter maior siet. CAECIL. com. 242 aetatis quod reliquom est (*cf.* CIC. Flacc. 5 Arch. 1 Cael. 10 Cato 11 SEN. epist. 1, 2. 48, 12 multum superesset. FRONTIN. strat. 4, 5, 6. TERT. anim. 56 reliquatio. SALL. Cat. 4, 1 reliquam aetatem a re publica procul habendam esse. QVINT. inst. 6 pr. 13 SIL. 16, 605). LVCIL. 434 aetatis (-te *codd.*) ... annos (VELL. 2, 17, 3 CVRT. 9, 6, 21 PLIN. nat. 7, 29. 25, 9 QVINT. inst. 6 pr. 4. 6, 3, 73 FRONTIN. strat. 4, 3, 11 TAC. *saepe* PLIN. epist. 7, 24, 1 SVET. ICTI *passim* APVL. apol. 67. 89 met. 8, 24. 10, 2 SCRIPT. hist. Aug. *saepe* AMM. 14, 11, 27 VVLG. AVG. *saepe*). VARRO Non. 494, 12 partem eius graduis aetatis (rust. 1, 2, 16 CIC. de orat. 3, 82 epist. 3, 11, 3 Flacc. 5 VELL. 2, 36, 2 QVINT. inst. 3, 7, 15 TAC. dial. 28 SVET. Aug. 79 Tit. 3 CENS. 14, 1 AVG. in psalm. 127, 15). CIC. ad Q. fr. 3, 5, 4 hoc tempus aetatis (epist. 4, 3, 3. 6, 12, 4. 7, 17, 3 *et saepe*). cursus *v. s. 6.* CIC. Cato 85 senectus ... aetatis est peractio tamquam fabulae. 33 parti. 5. LIV. 1, 35, 4 maiorem partem aetatis eius (SEN. dial. 10, 18, 1. epist. 12, 6 tota aetas partibus constat. QVINT. inst. 12, 11, 15 SVET. Claud. 10 AVG. civ. 7, 11. SEN. epist. 49, 4 aetatis nostrae bona portio. dial. 6, 21, 2). CIC. Verr. 3, 181 plurimum aetatis meae. de orat. 1, 254 plus ... accederet (SEN. contr. 9, 6, 9 quantum ... adiecit. SEN. dial. 10, 1, 2). OV. met. 10, 85 ver. VAL. MAX. 8, 13 ext. 2 tractu. MELA 1, 114 non in aetate modus est. SEN. epist. 66, 34 differentias aetatis: alius senior ..., alius iuvenior. benef. 7, 1, 5 septimus quisque annus aetati signum inprimat. SIL. 6, 127 puerile ... tempus confecerat aetas. APVL. apol. 14 tot aetatis vices induit. POMP. dig. 26, 1, 13 senium (COD. Iust. 12, 20, 5, 2). AMBR. exhort. virg. 6, 37 tota vitae suae aetate (inst. virg. 12, 78 CASSIAN. inst. 5, 38, 1). HIER. epist. 10, 2 aetatis circulus. VVLG. III reg. 1, 1 dies. CIC. Cato 4 praeterita ... aetas (*i. praeterita pars aetatis*) quamvis longa ... effluxisset. LVCR. 3, 1085 postera ... fortuna⟨m⟩ quam vehat aetas. VAL. MAX. 6, 9, 5 superior ... revolvitur. SEN. dial. 10, 5, 2 priorem ... complorat et de praesenti queritur et de futura desperat. benef. 7, 28, 2 beneficium ... longius aetas sequens posuit (SVET. Vit. 4). STAT. Theb. 3, 562 quid crastina volveret aetas? **2** *initium, exitus*: CIC. epist. 4, 3, 3 te ... ab initio aetatis ... omnium doctrinarum studiosum fuisse (TAC. ann. 4, 3). CARM. epigr. (*Romae, saec. I*) 1014 prima ferentem aetatis. SVET. Tib. 14 (*sed cf. p. 1126, 41 sqq.*). DON. (SVET.) vita Verg. p. 55 R. initia aetatis Cremonae egit. MODEST. dig. 23, 1, 14 a primordio. AMM. 21, 3, 5 ab aetatis primitiis callens. CENS. 4, 1 aetas a die natali initium sumit. FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 36, 24 ab ineunte aetate praefinitum ... hominis statum. PLAVT. frg. 68 ad exitam aetatem (PAVL. FEST. 28, 5 *interpretatur*: ad ultimam). TER. Phorm. 423 tua praeterierat ... aetas. LABER. mim. 78 splendorem pecuniae ... elucificare exitum aetati meae. VARRO Men. 544 aevitatis extimam ... metam (VAL. MAX. 8, 7 ext. 10). CIC. Brut. 8 aetas nostra perfuncta rebus amplissimis tamquam in portum confugere deberet (*cf.* SEN. dial. 7, 19, 1. 10, 18, 1. *v. p. 1134, 63*). Phil. 1, 38 mihi ... satis est quod vixi vel ad aetatem vel ad gloriam (*cf.* epist. 10, 1, 1 *vitae* satis feci vel aetate vel factis. TAC. ann. 6, 48). OV. Pont. 1, 4, 6 aetatis ... ruina meae. VAL. MAX. 2, 1, 10 defuncta cursu aetas. SEN. dial. 1, 4, 4 perit. Oed. 740 proles uno aetatem permensa die. Thy. 878 in nos aetas ultima venit. dial. 10, 20, 1 reliquit. 10, 3, 2 ultimum ... humanae. 8, 5, 7 terminum. nat. 3 pr. 2 damna aetatis male exemptae. STAT. Theb. 3, 216 iuxta illi finis et aetas torta retro (PAVL. dig. 28, 6, 38, 2 finem aetatis). MART. 6, 85, 7 brevis occidit aetas. TAC. ann. 16, 26 sibi actam aetatem (*sim. saepe cf. p. 1124, 75 sqq.*). FAVON. EVLOG. somn. Scip. p. 12, 28 qui numerus clausit Africani aetatem. CARM. epigr. 1534ᵇ, 3 abreptam aetate. **3** *longitudo*: PLAVT. Poen. 228 quae noctes diesque omni in aetate semper ornantur. CIC. Flacc. 100 criminationem omnis aetas L. Flacci et perpetua vita defendit (LVCR. 3, 1075 in quo *statu* sit mortalibus omnis aetas. CELS. med. 8, 4 p. 337 D. *passim*). Tusc. 5, 55 anteponere ... unum diem Cinnae multorum ... virorum totis aetatibus (CASSIAN. conl. 18, 6, 2). TER. Hec. 596 longinquitas aetatis (CIC. Tusc. 3, 69 longinquior). CATO Fest. 177 multam vivunt ⟨aetatem⟩. CIC. Tusc. 1, 94 confer nostram longissimam aetatem cum aeternitate. 1, 94. div. 2, 141 longa in aetate. Cato 66 CAT. 76, 5. HOR. sat. 1, 4, 132 *ex vitiis* largiter abstulerit longa aetas. OV. fast. 4, 831 SEN. epist. 78, 28 (SEN.) mon. 121 CVRT. 5, 2, 12 MELA 2, 32. PETRON. 134 aetatis ... longae moram. VAL. FL. 6, 62 dat longior aetas iam spatium. STAT. silv. 5, 1, 228 QVINT. inst. 1, 8, 8. 10, 7, 4. 10, 1, 120. 3, 1, 9 beneficio longissimae. TAC. ann. 13, 32. PLIN. epist. 1, 12, 11 quae aetas (*sc. ann. 65*) etiam robustissimis satis longa est. FLOR. 1, 34, 16 AVIEN. Arat. 175 VEG. mil. 2, 23. SOL. 53, 12 omnibus annosa aetas et ... ultra humanam extenta fragilitatem. HIER. epist. 52, 3 longaevā (RVRIC. epist. 2, 21 p. 406, 2 annorum suorum aetas longaeva). CIC. Cato 69 exspectamus Tartessiorum regis aetatem. PROP. 2, 24ᵇ, 33 me non aetas mutabit tota Sibyllae. MART. 2, 64, 3 Peleos et Priami transit et Nestoris aetas (6, 70, 12 longam). SEN. benef. 4, 30, 3 non in unam aetatem prodessent *virtutes*. PLIN. nat. 7, 153 cornici novem nostras attribuit aetates. TER. Andr. 539 incepta a parvis cum aetate adcrevit (*cf.* CORP. XI 6335, 11. VI 32416). SEN. epist. 49, 5 duplicetur sibi aetas. 120, 17 in quantum potest aetas humana protendi (dial. 7, 21, 1 extendit). 32, 5 aetatis adiectione. SIL. 1, 114 competet aetas. MART. 10, 23, 7 ampliat aetatis spatium. SCAEV. dig. 34, 1, 16, 2. PAPIN. dig. 34, 1, 10, 2 pro incrementis aetatis (HIER. in Ier. 31, 16. 17). PANEG. 3, 15 augentur. HIER. epist. 118, 6 longa tendatur. VVLG. Ephes. 4, 13 in mensuram aetatis plenitudinis. AVG. civ. 22, 14 aetatis accessu. 22, 24. **4** *brevitas*: CARM. epigr. 9, 2 aetate .. parva (977 FILASTR. 118, 2 in. CARM. epigr. 1816, 1 Sophron ... aetatis parvae). LIV. 9, 19, 12 vix aetatem Alexandri suffecturam fuisse. VAL. MAX. 8, 7 ext. 10 citerioris aetatis metas. SEN. dial. 10, 16, 1 illorum brevissima ac sollicitissima aetas est. 5, 42, 2 dissupare. 6, 22, 3 (MART. 6, 29, 7. 6, 85, 7. HIER. epist. 140, 10 aetas hominum ... comparatione aeternitatis brevis est. 79, 6 in. *cf.* CARM. epigr. 82, 9 *saec. Augusti*). epist. 93, 4 licet aetas eius inperfecta sit, vita perfecta est. dial. 6, 26, 2 aliquid aetati detraxeris. HIL. in psalm. 55, 3 diem frequenter significari pro aetate. **5** *aliae qualitates, condiciones, studia*: CIC. epist. 16, 21, 2 errata aetatis meae (CAES. civ. 3, 83, 1 honorem. OV. epist. 6, 36 fata. *v. p. 1128, 6 sqq.*). Att. 9, 10, 3 aetas ... a diuturnis laboribus devexa ad otium domesticum. Cato 82 otiosam ... et quietam ... traducere. orat. 120 quid ... est aetas hominum, nisi memoria rerum veterum cum superiorum aetate contexitur (SEN. rem. fort. 4, 2 TAC. dial. 17 FAVON. EVLOG. somn. Scip. p. 12, 25 AVG. civ. 15, 8. 11. SEN. dial. 10, 3, 2 humanae. 8, 5, 7 epist. 99, 10. 120, 17 CENS. 14, 1). LVCR. 3, 961 aliena tua ... aetate omnia mitte (VERG. Aen. 9, 210 tua vita dignior aetas. *cf.* PLAVT. Aul. 43. SIL. 3, 95 iustior. PLIN. paneg. 28 quam *aetatem* mereris). CORN. SEV. carm. frg. 13, 9 quid artibus aetas *profuit*? LIV. 38, 51, 11 aetatem meam honoribus vestris anteistis. MANIL. 4, 152 mitior aetas. SEN. dial. 1, 4, 4 bella. 10, 9, 3 non optimam quamque aetatem, sed diem dicit. 6, 8, 2 *tristitiam* aetas minutatim eximet. 11, 16, 3 exprobraret aetatem. benef. 4, 22, 3 securior. epist. 93, 7 aetas inter externa est. 12, 1 aetatis meae saxa. 123, 10 aetati non semper voluptates recepturae ... ingerere frugalitatem. LVCAN. 2, 569 impensa labori. 10, 176 quod ... arguit aetas, non neclecte deis. PETRON. 109 dedisti aetati nostrae gaudia. CARM. epigr. 977 (*saec. I*) grata ... tristior (1141, 5 grata ... florebat). 1145, 3 (*saec. II*) te memorabilis aetas erepta. PANEG. 11, 12 castam ... hilarem ducamus. VVLG. prov. 17, 22 animus gaudens aetatem floridam facit. **6** *cursus, fuga*: CIC. Cato 33 cursus est certus aetatis (Phil. 5, 48 SEN. dial. 10, 8, 5 APVL. met. 5, 15). fin. 5, 59 progrediente (Cato 45). Cael. 75 hoc flexu quasi aetatis (de orat. 1, 1). HOR. carm. 2, 4, 23 cuius octavum trepidavit aetas claudere lustrum. TIB. 1, 4, 27 transiet. OV. am. 1, 8, 49 labitur ... volubilis. ars 3, 65. SEN. Thy. 397 nullis nota ... aetas ... fluat. dial. 6, 21, 1 de nostris aetatibus ... quas incredibili celeritate convolvi. SIL. 15, 47 decurrat concessi temporis aetas. PS. QVINT. decl. 13, 2 proclivis in pronum fertur aetas. TAC. ann. 2, 43 vergere (4, 8). AMM. 30, 4, 9 aetatis progressu. 14, 5, 5. CARM. epigr. 1536, 5 properavit aetas. 145, 2. CORP. V 5279 (*saepius*). **7** *restitutio*: CIC. Cluent. 154 aetatem integram restitui (PLIN. epist. 9, 9, 3). HOR. epist. 1, 18, 18 pretium altera sordet. TERT. anim. 31 retrograda. 50 renovata. **8** aetatem a g e r e: PLAVT. Amph. 1023 vivas aetatem miser. 633 in vita atque in aetate agunda (CIC. epist. 6, 4, 4). Bacch. 355 in malacum modum. Mil. 1312 pulcherrime. 1320 mecum. *al.* ENN. trag. 221 domi. ann. 407 TER. Haut. 392 Hec. 207. 284. CARM. epigr. 2 aetatei age(n)d(ai). CATO orat. 1, 4 (Char. gramm. I 220). 70, 1 (Gell. 11, 18, 18). CIC. Brut. 172 Athenis. *passim.* LVCR. 4, 1136 SALL. Cat. 51, 12 Iug. 2, 4 (85, 1). 4, 3 procul a re publica. 78, 4. 85, 9 omnem aetatem in ... artibus egi. orat. Cottae 2 acta (*V*, senecta *Serv.*) iam aetate. *al.* SEN. dial. 11, 18, 9 consummatio ... aetatis actae. PLIN. paneg. 44 APVL. flor.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 102 Oud. Fronto p. 219, 1 N. (p. 235, 6). Plavt. Cist. 77 quicum aetatem degerem. Cas. 291 (Ter. Phorm. 417 Tvrp. com. 57 Cic. *saepe* Lvcr. 3, 509. 4, 1122 alterius sub nutu. Sen. Phaedr. 90 in malis. Fronto p. 95, 8 N. longam. Paneg. 9, 26 omnes ... in terris degat aetates). Aul. 43 te dignam mala malam aetatem exigas. Capt. 720 quicum. Cas. 320 Cist. 79. 243 Mil. 1039. 1275 Trin. 15. 953 (Cato orat. Char. gramm. I 221. Cic. Tusc. 1, 93 exacta aetate moriuntur. Sall. Iug. 6, 2 Plin. nat. 7, 139 Carm. epigr. 67, 3 *cf. p. 1129, 52*). Bacch. 430 ibi suam aetatem extendebant. 781 in pistrino aetatem conteras. Ter. Ad. 869 in quaerundo vitam atque aetatem meam. Cic. de orat. 1, 219 totas (leg. 1, 53 fin. 5, 57 Sen. epist. 88, 39 Lact. inst. 3, 26, 12. 3, 30, 7. Amm. 14, 6, 13 omnem. 20, 8, 7). 3, 123 omnem teramus in iis discendis rebus aetatem. 3, 58 omne tempus atque aetates suas consumpserunt. 3, 145 Deiot. 6 (off. 1, 2 Tusc. 5, 107 Petron. 88 Qvint. inst. 8 pr. 16. 2, 20, 4). fin. 5, 50 in litteris duxisse (Hor. epist. 2, 2, 202 Paneg. 11, 12 Hier. epist. 127, 6). epist. 4, 5, 3 cum ... adulescente ... aetatem gereret. Cat. 68, 35 carpitur. Ps. Qvint. decl. 4, 11 trahere. Apvl. met. 5, 31 aetatem portat bellule. *aetas ad certum gradum pervenit*: Pacvv. trag. 304 aetas senet. Cic. Cato 38 senescit (Prop. 2, 18, 5 mea ... canis aetas candesceret annis. Val. Max. 5, 2 ext. 4 iam aetate deficiente. Qvint. decl. 298 p. 177, 16). Lvcr. 3, 449 robustis adolevit viribus aetas (Hor. sat. 1, 9, 34 Liv. 1, 4, 8). Sall. Cat. 20, 10 viget (Tac. hist. 1, 49 Hier. epist. 58, 11). Cels. med. 5, 28, 9 induravit. Mart. 10, 86, 3 dum floruit aetas (Avg. civ. 6, 1). Cato agr. 3, 1 aetas accessit ad annos XXXVI. Carm. epigr. 963, 5 (*a. 12 a. Chr.*) processerat (Cels. med. 2, 1 p. 30 D. 7, 20 p. 301 Carm. epigr. 1537ᵃ, 3). Liv. 28, 35, 6 erat in medio virium robore. Carm. epigr. 995ᵃ, 7 (*Tiberi aevo*) nondum bis denos aetas mea viderat annos. Cels. med. 2, 8 p. 50 aetas eius ... quadragesimum annum excessit (Avg. civ. 15, 11). Sen. benef. 5, 5, 2 paucos ... ad ... fructum a liberis percipiendum perduxit aetas. Carm. epigr. 1055, 5 bis ... senos aetas impleverat annos. 1019. *aetatem metiri*: Prop. 3, 7, 17 numeras. Sen. suas. 6, 6 ad aetatem annorumque ... numerum respicimus. Sen. epist. 74, 26 mensura ... aetatis ... diversa (Hier. epist. 74, 2 contra). 88, 41 metire. Qvint. inst. 12, 11, 13. Sen. dial. 10, 3, 2 ad computationem aetatem tuam revoco. Mart. 10, 38, 10 tota computatur. *varia*: Lvcil. 984 dabit ipsa aetas. Varro ling. 8, 24 *similitudo* est ut in aetate puer ad senem. Cic. orat. 39 quorum aetas ... in eorum tempora ... incidisset (rep. 2, 18. epist. 5, 15, 3 Nep. Eum. 1, 2 Sen. contr. 1 pr. 1). Brut. 122 oratorum aetates ... et gradus persequendi. 74 *coni. c.* tempora (*cf.* Plin. nat. 34, 7. 36, 20 Hier. epist. 82, 8). 229. rep. 2, 18. Cato 64 fabulam aetatis peregisse. *cf.* 85. Hor. carm. 2, 3, 15 dum res et aetas et sororum fila ... patiuntur (Corp. VI 1527, 2, 51). Prop. 2, 5, 27 scribam ... quod non umquam tua deleat aetas (Apvl. Socr. 23 p. 175 Oud. ab aetate mutabile). Ov. epist. 5, 96 aetas longa magistra fuit. met. 7, 335 in manibus vestris vita est aetasque parentis. Vell. 2, 61, 3 aetatem eius ... indicat (Gell. 17, 21, 1 Apvl. apol. 89). Sen. epist. 73, 13. 101, 4 disponere. dial. 10, 1, 4. 7, 17, 2 vinum aetate tua vetustius. 6, 3, 3 aetati tuae ... infestissima. 10, 14, 1 suam ... tuentur. Fronto p. 204, 2 N. Ennod. dict. 11 p. 459, 18 Vind. *pompam* aetate mercari. **9** *locutiones adverbiales*: Don. Ter. Hec. 747 prius a e t a t e m adverbium et posterius nomen. Eun. 734 iam dudum aetatem] addidit aetatem, ut ostenderet multum abiisse temporis ... pro longinquo tempore ... diu longoque et prolixo tempore. Non. 72, 16 aetatem (-te *codd.*) ... pro saepe aut diu. Gloss. aetatem in perpetuum. Plavt. Asin. 21 tibi superstes ... aetatem siet. 274 servire. 284. Curc. 554 aegrota. Men. 720 viduam ... esse. Poen. 636 Pseud. 515. Rud. 715 habitare. Ter. Hec. 747 hoc animo erit. Eun. 734 Haut. 716. Lvcil. 25 multos mensesque diesque, non tamen aetatem, tempestatem ... miserentur. Lvcr. 6, 236 quod solis vapor aetatem non posse videtur efficere. Plavt. Amph. 938 i n hominum a e t a t e multa eveniunt huius modi. 634 Rud. 1235. Trin. 24 in aetate utile. 462. Men. 838 saepe aetate in sua perdidit civem (*cf.* Sen. epist. 108, 26 in aetate nostra quod est optimum in primo est).

Plavt. Mil. 618 tibi i s t u c a e t a t i s homini (*i. seni.* Ter. Haut. 110 Bell. Afr. 22, 2). Bacch. 343 navigarem ... h o c a e t a t i s senex. 1090. 1100 Trin. 787. 1090 [*v. p. 1123, 10*]. Apvl. met. 5, 29 puer. Sen. clem. 1, 9, 1 hoc aetatis esset). Sall. Iug. 85, 7 ad hoc aetatis a pueritia fui. Plin. paneg. 4. Treb. trig. tyr. 12, 7 non hoc in me aetatis est. Prisc. gramm. III 305, 23 εἰς ὅσον ἡλικίας ... nos quoque hoc aetatis. Plavt. Mil. 659 i l l u c a e t a t i s qui sit (Cic. Phil. 8, 5. Svet. Galba 14 principi ... illud aetatis). Asin. 71 eum i d a e t a t i s sycophantias struere. Rhet. Her. 4, 14 Cic. Att. 16, 7, 5. 4, 16, 3 S. Rosc. 64 Verr. 2, 66. 3, 37. 3, 91 Cluent. 141 Phil. 11, 17 de orat. 1, 207 (Liv. 27, 19, 9. Tac. ann. 5, 9 corpora). epist. 6, 20 id aetatis iam sumus. 15, 13, 1 inv. 2, 92 Flacc. 106 dom. 118 rep. 3, 41. Plavt. Merc. 290 quid ... ego aetatis videor. Pers. 276 sim. Liv. 10, 24, 6. Tac. ann. 13, 16 ceteris idem aetatis nobilibus. Apvl. met. 10, 8 quod aetatis sum. *nota*: *iunguntur* vita *et* aetas: Plavt. Amph. 633 Ter. Ad. 869 Cic. Flacc. 100 epist. 6, 4, 4 Ov. met. 7, 335 Gell. 17, 21, 1 Hier. epist. 22, 17 *cf.* Cic. top. 32 Vvlg. sap. 4, 9. *opponuntur*: Verg. Aen. 9, 210 Sen. epist. 93, 4 Plin. epist. 5, 14, 5 Vopisc. Tac. 6, 6. *de significatione angustiore qua est* aetas *i. q. spatium vitae hominis XXX vel C annorum v. III A 1 a.*

aetas *animalium*: Plavt. Truc. 868 aetatem *mus* non cubili uni ... committit suam. Varro rust. 2, 5, 6 aetatis gradus. Sen. dial. 6, 21, 4 haec *animalibus* longissima est, quae homini prima (Ps. Qvint. decl. 13, 17). benef. 2, 29, 1 spatio aetatis corvi. Plin. nat. 8, 218 annos aetatis (Apvl. flor. p. 44 Oud.). 10, 178. 11, 260 addita aetate. 8, 42. 205. Filastr. pr. 1 tempus aetatis. Amm. 22, 14, 7 ultra *Apim* trahere ... aetatem. *cf.* Avson. 365. *herbarum, liquorum*: Cels. med. 2, 26 *vino* nihil ... aetatis accessit. Plin. nat. 23, 40. 15, 7 plurimum ... aetatis annuo est *oleo*. **15, 42** aetatem sibi prorogant *pruna*.

B *translate*: **1** *per prosopopoeiam*: *de vita populorum*: Cic. leg. 2, 9 quae vis ... senior est quam aetas populorum et civitatium, ... aequalis ... dei. Brut. 39 ut populi Romani aetas est. ac. 1, 9 patriae. Flor. 1, 1 pr. *mundi*: Lvcr. 2, 1150 f⟨r⟩acta est aetas. Stat. silv. 1, 2, 187 sic rerum series mundique revertitur aetas. Avg. civ. 8, 2. *rerum incorporalium*: Plin. paneg. 10 longam ... nomini aetatem, longam gloriam precarere. *nota*: Ps. Ambr. spir. sanct. 3, 14, 99 incremento ... spiritalis aetatis. **2** *circumscribit notionem ipsius hominis*: Plavt. Capt. 885 vae aetati tuae (Stich. 594 Poen. 783). Truc. 61 nostrae aetati .. temperent. Rud. 375 vae capiti atque aetati tuae (1346 Ter. Hec. 334). Men. 675 sibi inimicus magis quam aetati tuae. Pseud. 1133 se suamque aetatem ... curant (Rud. 486). Cic. Mil. 77 multas ... victorias aetas nostra vidit. Lvcr. 2, 1071 quantam *copiam* enumerare aetas animantum non queat omnis. Hor. carm. **4, 15, 4** tua Caesar aetas fruges ... agris rettulit. Prop. 1, 6, 21 tua non aetas umquam cessavit amori. 4, 11, 45 nec mea mutata est aetas, sine crimine tota est. Hil. carm. Macc. 81 ecce secunda mihi partus producitur aetas.

II ***singulae partes*** *vitae temporis*: Gloss. ἡλικία. **A** ***proprie***: *hominum*: Varro Serv. Aen. 5, 295 aetates omnes Varro sic dividit: infantiam pueritiam adulescentiam iuventam senectam. hae tamen, sicut etiam de temporibus supra (3, 8) diximus, singulae trifariam dividuntur: ut sit prima viridis praeceps (*cf.* Iren. 2, 24, 4 quinque. 2, 22, 4 omnem aetatem sanctificans ...). Gell. 10, 28 tit. de aetatum finibus pueritiae iuventae senectae ex Tuberonis historia sumptum. Ambr. Abr. 2, 9, 65 quattuor ... aetates sunt hominis: pueritia adulescentia iuventus maturitas (Vindic. epist. Pentad. p. 488 Mart. Cap. 7, 734 *cf.* Ov. met. 15, 200). Avg. divers. quaest. 58, 2 sex ... : infantia pueritia adulescentia iuventus gravitas et senectus. 64, 2 (Ps. Avg. serm. 91, 1 Isid. orig. 11, 2 *cf.* Evg. Tol. monost. recap. 27 *sqq.*). **1** *de infantia, pueritia*: **a** *indicatur additamentis*: Plavt. Trin. 305 inde ab ineunte aetate (Svet. Nero 22 Inscr. christ. Gall. Le Blant 545 *p. 1127, 41*). Pacvv. trag. 241 me lactans calvitur aetas. Cic. de orat. 3, 85 quantum mihi puerilis aetas forenses feriae concesserint. Caes. Gall. 6, 18, 3 filium puerili aetate. Nep. Att. 1, 2. Vitr. 1, 1, 11 ab. Val. Max. 6, 1 pr. 9, 3 ext. 2 puerilis aetatis filios. Cels. med. 5, 28, 15 evenit in (Cvrt. 4, 5, 3 Svlp. Sev. Mart. 2, 4). Apvl. Plat. 2, 25 Pavl. dig. 50, 16, 204.

Cic. epist. 4, 4, 4 a prima aetate me omnis ars ... delectavit. Planc. 52 quem *cursum* a prima aetate suscepisti (Sen. dial. 8, 2, 1. 10, 18, 4 Qvint. decl. 290 p. 159, 1 Ps. Qvint. decl. 16, 2 Svet. Aug. 84 Claud. 3 Corp. V 532, 1, 7. *saepe*). de orat. 1, 3 prima aetate (Cael. 75. Prop. 2, 8, 17 moriere. 2, 28, 19 Qvint. inst. 9, 3, 74 Svet. Iul. 30. Sen. epist. 99, 31 in aetate prima raptum. Qvint. inst. 1, 11, 2. 4, 2, 4 decl. 300 p. 184, 2 Filastr. 136, 2 Physiogn. 3 Cod. Iust. 6, 61, 8, 3 *a. 531*). Cael. 72 cuius prima aetas dedita disciplinae fuit. off. 2, 45. Stat. Ach. 1, 163 prima ... vertitur. Theb. 6, 252 Carm. epigr. 1033, 5 Qvint. inst. 1 pr. 6 Tac. ann. 16, 11. Comm. apol. 4 furor aetatis primae. Avg. civ. 16, 43. Isid. orig. 11, 2, 2 prima aetas infantia est ..., quae porrigitur in septem annos. *sed nonnusquam prima aetas accedit ad notionem adulescentiae, temporis ad rem p. aggrediendam idonei.*

Sen. contr. 9, 6 puellam eius aetatis. Sen. Herc. f. 215 numquid immunis fuit infantis (*i. Herculis*) aetas? epist. 121, 16 (Pomp. dig. 7, 1, 55. Vlp. dig. 43, 30, 3, 6 praetextati). dial. 4, 10, 2 quorum *puerorum* aetas non novit. Cvrt. 8, 8, 3 pueros huius aetatis (Pavl. dig. 29, 2, 9). Qvint. inst. 11, 3, 31 cum in ... primi libri parte puerorum ora formarem opportunius ratus in ea aetate facere illorum *vitiorum* mentionem. 10, 1, 89. 6 pr. 5 puellari. Vvlg. num. 30, 17 in puellari ... est. Hier. epist. 54, 7. 61, 3 a parva. 39, 5. 64, 15 habuisse aetatis adhuc parvulae ... superhumerale lineum. Avg. civ. 15, 12 minimā. Char. dig. 1, 11, 1, 2 minores aetate (Lex Burg. Rom. 22, 6 *interpretatur* inter XXV annos). Cic. ad Brut. 1, 10, 4 (9, 19) imbecillitas aetatis (*i. Octaviani.* Sall. Cat. 3, 4 inbecilla aetas ambitione conrupta). Att. 16, 5, 2 infirmitatem (Val. Max. 5, 4, 2 Qvint. decl. 336 p. 325, 11 Nerat. dig. 27, 10, 9). fin. 5, 43 in infirma aetate (Val. Max. 3, 3 ext. 1). Verr. 2, 146 cuius (*sc. pupilli*) aetatem ... defendere (*cf.* Gaivs inst. 3, 109. Svet. Aug. 66 pupillari ... essent. Scaev. dig. 18, 5, 10 Pavl. dig. 4, 4, 38. 26, 2, 32, 2). Ov. ars 1, 10 puer est, aetas mollis et apta regi (Sen. Tro. 1145 movet. Hier. epist. 128, 4 flexibilis est). trist. 4, 10, 33 tenerae primos aetatis honores. Liv. 39, 8, 6 (Vitr. 1, 1, 12. 9 praef. 2 Amm. 18, 10, 2 Hier. epist. 107, 10. 128, 4). Liv. 1, 3, 1 ad puberem aetatem (1, 35, 1 prope ... erant. 2, 50, 11. Vlp. dig. 43, 30, 3, 6 puberem aetatem ingressus. Papin. dig. 28, 6, 41, 7 complevit. Maec. dig. 29, 5, 14). Val. Max. 9, 1, 9 aetate iam puberem. 6, 9, 9. 5, 3 ext. 3 aetate pubescente. Gaivs inst. 1, 196 cuius

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aetatis puberes fiunt. CALL. dig. 27, 1, 17. AVG. civ 15, 13 gignendis filiis habilem. 15, 15. *cf. M. Voigt, Die XII Tafeln I 315 adn. 6*). PAVL. FEST. 222, 7 παῖδες ... talis sint aetatis, ut a sordibus nesciant abstinere (*cf.* GAIVS dig. 44, 7, 1, 12 AVG. civ. 21, 6). SEN. suas. 2, 1 rudis. SEN. clem. 2, 7, 2 emendabilem. LVCAN. 8, 450 innocua est (TAC. hist. 3, 68). 4, 178 studiis consors puerilibus aetas. PLIN. nat. 35, 70 securitas aetatis et simplicitas. STAT. Theb. 2, 254 casta adolesceret aetas. silv. 2, 1, 139 non te forma movet, ... lacrimabilis aetas. QVINT. inst. 1, 1, 17. TAC. ann. 16, 30 imprudentia aetatis. FRONTO p. 59, 6 N. priusquam tibi aetas institutioni sufficiens adolesceret. VLP. dig. 26. 1, 3 tutelae ... indigeat. 27, 5, 1, 6. AVG. civ. 15, 20 praeveniens pubertatem. MACR. sat. 1, 6, 25 tacendi in praetexta aetate prudentiam. CAES. civ. 3, 103, 2 puer aetate (MART. 14, 205, 1). *cf. p. 1126, 79.* SVET. Aug. 48 parvis. **b** *in universum*: TER. Andr. 54 dum aetas metus magister prohibebant. Eun. 113 neque scibat neque per. aetatem ... potis erat. CATO agr. 127 dato ... puero pro aetate. CAES. civ. 3, 104, 1 propter aetatem regis in procuratione erant regni (LIV. 42, 29, 7). 3, 108, 1 BELL. Alex. 25, 1 (LVCAN. 8, 281). OV. met. 10, 615 puer est: non me movet ipse, sed aetas. ars 3, 571 pueros aetate et amore calentes. SEN. contr. 7, 6, 14 aetatis beneficio. SEN. dial. 4, 30, 1 puer est: aetati donetur. 5, 24, 3. QVINT. decl. 279 p. 139, 21 cogitatis aetatem. SVET. Claud. 46.

2 *de adulescentia, iuventute*: OV. fast. 3, 774 puer ... iuvenisque videris et media est aetas inter utrumque tibi (EPIST. Sapph. 93 utilis. GELL. 15, 20, 3 ambigua). IREN. 2, 22, 5 triginta annorum aetas prima indolis est iuvenis. **a** *indicatur additamentis*: PLAVT. Pseud. 203 quibus aetas integra est (FRONTO p. 201, 9 N.). TER. Andr. 72 egregia forma atque aetate integra. AFRAN. com. 63 TERT. anim. 51 Eun. 473 *coni. c.* facie (PACVV. trag. 253 SVET. Cal. 25). CIC. Cael. 59 vir ... integerrima aetate. TAC. Agr. 44 medio in spatio integrae aetatis. SVET. Tib. 10 *coni. c.* valetudine. Vit. 7 CORP. III 10532. COD. Iust. 6, 61, 8, 1 (*a. 531*) filium ... integrae aetatis. PLAVT. Merc. 521 matura iam inde aetate. RHET. Her. 4, 25 in aetate maturissima (CARM. epigr. 760, 12 defeci. VERG. Aen. 12, 438 LIV. 26, 19, 9 SEN. nat. 3 pr. 17 CVRT. 3, 6, 19. HIER. epist. 130, 14 maturior fuerit. 125, 6). CIC. epist. 4, 4, 4 aetatis maturitate (6, 18, 4. PLIN. epist. 5, 14, 5 non tam aetatis maturitate quam vitae. TERT. orat. 22 AMM. 26, 2, 7). Verr. 4, 160 adulta aetate (SALL. Cat. 15, 2. VELL. 1, 11, 6 omnes adultae aetatis. VAL. MAX. 1, 5, 4 virgini. GLOSS. adultae aetatis ἐνῆλιξ ἀφῆλιξ. *v. s. v.* adultus. COD. Iust. 6, 61, 8, 1ª plenae aetatis filius est). Manil. 1 vitae meae rationes ab ineunte aetate (*cf. supra p. 1126, 42*) susceptae. Balb. 6 Deiot. 26. 28 Phil. 5, 48. 7, 6. de orat. 1, 97 incensus essem studio. epist. 13, 5, 2. 13, 16, 1 (LIV. 35, 28, 7. 7, 8, 9. PLIN. epist. 1, 19, 1 tu meus ... et condiscipulus et ab ineunte aetate contubernalis. 5, 16, 8 TRAI. Plin. epist. 10, 4, 1 FRONTO p. 186, 20 N.). Verr. 3, 3 quam *curam* sibi nondum confirmato consilio, sed ineunte aetate susceperat (Phil. 5, 47 Brut. 151. ac. 2, 4 philosophiae deditus *et saepius*). Vat. 11 tenebrosissimum tempus ineuntis aetatis. de orat. 2, 3 pudor. Brut. 281 initio aetatis. off. 2, 4. Cael. 11 prima ... initia aetatis ... inviolata praestitisset. SVET. Aug. 3 a principio aetatis et re et existimatione magna fuit. CIC. Cato 20 temeritas est ... florentis aetatis, prudentia senescentis (LIV. 30, 12, 16 *coni. c.* forma. PS. QVINT. decl. 19, 2 florentem duxit. HIER. epist. 3, 5. CAT. 68, 16 aetas florida ver ageret). *cf.* PORC. LIC. carm. frg. 1, 5 ob florem aetatis suae. CIC. top. 32 adulescentiam florem aetatis, senectutem occasum vitae. Cael. 9, 2 in. Phil. 2, 3 LVCR. 3, 770. 5, 847. 4, 1106 flore fruuntur. CARM. epigr. 968, 1 LIV. 21, 2, 3. 21, 3, 4. 28, 21, 9 FEST. 359, 29 VELL. 2, 29, 2 SEN. nat. 1, 17, 4 CVRT. 4, 8, 7. 5, 5, 13 in flore et aetatis et rerum. 7, 2, 4. 7, 9, 19. 10, 5, 10 viridem et in flore aetatis. QVINT. decl. 276 p. 128, 9 SVET. Iul. 49 APVL. met. 6, 9. 9, 28. 10, 23 apol. 9. 68 PANEG. 7, 4 AMM. 31, 13, 18. 22, 12, 2 HIER. epist. 50, 3. CORP. III 10591 in flore aetatis constituto. CARM. epigr. 55, 5 (*fere 30 a. Chr.*) viridis aetas ... floreret (COLVM. 1 pr. 12 PLIN. epist. 1, 12, 5. AMM. 31, 9, 5 aetatis viriditatem). CIC. Verr. 5, 74 inerat in illa magnitudine aetas atque habitus virginalis (AVG. civ. 18, 8). CARM. epigr. 362, 3 (*fere 50 a. Chr.*) florere aetate iuenta (SERV. auct. Aen. 4, 35). COLVM. 4, 21, 1 iuvenilem ceperint (TERT. nat. 2, 12. SVLP. SEV. chron. 1, 7, 4 filium ... aetatis. AVG. civ. 4, 11 iuvenalis ... exordia). CIC. epist. 7, 7, 2 opportunissimam (*cf.* SALL. Iug. 6, 3 opportunitas suae liberorumque aetatis). OV. met. 14, 142 felicior aetas terga dedit ... venit aegra senectus (QVINT. decl. 385 p. 430, 27). SEN. contr. 2, 6, 11 bonā (SEN. epist. 47, 12. 76, 1. NON. 2, 8 *interpretatur* adulescentiam vel iuventutem. CIC. Cato 48). PLIN. epist. 2, 18, 1 illam dulcissimam ... quasi resumo. GAIVS inst. 1, 144 perfectae aetatis sint (1, 189. 190 dig. 26, 1, 16, 1 PAVL. dig. 26, 4, 8 MODEST. dig. 26, 4, 4 HIER. epist. 140, 9. 121, 4. 120, 5 corpus viri et perfectae aetatis. 52, 4 VVLG. II Macc. 5, 24. LEX Visig. Recc. 4, 3, 3 *interpretatur* XX annorum ... aetatem). PLAVT. Cas. 47 adolevit ad eam aetatem, ut viris placere posset. CIC. Tusc. 5, 62 se adulescens inprovida aetate inretierat erratis (LVCR. 1, 939 puerorum. 4, 14. QVINT. decl. 355 p. 386, 12 imperitam). ad Brut. 1, 18, 4 (9, 26) flexibilis. Phil. 10, 16 virtutis robore firmior quam aetatis (LIV. 8, 8, 8 VAL. MAX. 2, 9, 6 CVRT. 6, 10, 33. 10, 7, 10 ante conceptae robur aetatis. QVINT. inst. 1, 8, 6 TAC. ann. 13, 29. 14, 63. 12, 65). S. Rosc. 149 satis aetatis atque roboris haberet. Verr. 1, 35 nervos (*cf.* VAL. MAX. 8, 7, 4 viribus. FRONTO p. 201, 17 N. LIV. 1, 22, 2). LVCR. 4, 1030 aetatis freta (SEN. Tro. 251 fervor. VLP. dig. 48, 5, 16, 6. HIER. epist. 130, 10 ardore. 107, 11 flammam ... ferventis aetatis. 148, 28 calentis). SALL. Cat. 38, 1 ferox. HOR. carm. 2, 5, 14 currit (LIV. 9, 16, 19. TAC. hist. 4, 68 ferocia aetatis). epist. 2, 2, 216 rideat et pulset lasciva decentius aetas (HIER. epist. 58, 1. 121, 8 lascivientis. *cf.* QVINT. inst. 1, 2, 2 hominum eius aetatis quae sit ad vitia maxima prona (PLIN. epist. 3, 3, 4 in hoc lubrico aetatis. VLP. dig. 4, 4, 11, 3. PS. QVINT. decl. 5, 8 peccantis aetatis). OV. am. 1, 15, 3 dum strenua sustinet aetas (epist. 1, 107 veniet ... fortior. STAT. Theb. 4, 253. silv. 5, 2, 159 fugit. Ach. 1, 776). fast. 5, 353 aetatis specie, dum floreat, uti. LIV. 6, 23, 9 vigore aetatis (TAC. hist. 2, 30 PS. APVL. Ascl. 22 AVG. civ. 20, 19). VITR. 4, 1, 8 virgines propter aetatis teneritatem gracilioribus membris figuratae. VAL. MAX. 3, 1, 1 praecurrit ... aetatis stabilimentum. 6, 1, 4 nubilis iam aetatis filiae (STAT. Ach. 1, 356 VLP. dig. 35, 1, 10. 36, 1, 11, 2 AVG. *v. p. 1127, 1*). SEN. benef. 4, 6, 6 surgentem ... et in robustiorem gradum transeuntem (*cf.* OV. met. 15, 207). STAT. Ach. 2, 114 velox. Theb. 3, 199 apta laboribus. IVV. 7, 32 defluit aetas et pelagi patiens et cassidis. QVINT. inst. 1, 12, 14 longa est ..., quae discit, aetas. 2, 1, 3. 2, 2, 2. decl. 388 p. 440, 21 eius aetatis est, ut debeat contemnere (VOPISC. Car. 7, 2). PLIN. epist. 2, 14, 6 habent ... aetatem eorum, qui nuper togas sumpserint. TERT. virg. vel. 11 procacitas aetatis. VARRO Men. 119 quae ... aetas ... adulescentium, quae teneris species. Q. CIC. pet. 32 QVINT. decl. 306 p. 199, 9 MARCIAN. dig. 32, 69, 1. TAC. hist. 6, 15 instabat virginum aetas. TIB. 1, 8, 47 primi floret tibi temporis aetas. EPIST. Sapph. 85 me primae lanuginis aetas abstulit. COLVM. 1, 8, 3 transcenderit aetatem primae iuventae. SIL. 7, 66 calidi ... cui sanguinis aetas. PLAVT. Merc. prol. 40 ⟨ex⟩ ephebis aetate exii. CIC. epist. 2, 13, 2 hominem florentem aetate (VERG. ecl. 7, 4 LIV. 29, 1, 2. VAL. MAX. 4, 3, 3 *coni. c.* formā. HOMER. 247. TAC. hist. 2, 81 *coni. c.* famā. LIV. 42, 11, 6 florere. TAC. hist. 1, 4 validus. 2, 86 vigens. AVG. civ. 5, 6). div. in Caec. 47 tironem. LIV. 3, 70, 10 aetate viribusque ferox (6, 23, 3. 10, 28, 6 *coni. c.* vigore). HOMER. 243 clarus. TAC. ann. 14, 15 conspicui. SVET. Aug. 19 integri. 69 adultas aetate virgines. APVL. met. 7, 4 iuvenem. 8, 21. VEG. mil. 3, 14 maturi. HIER. epist. 105, 5 aetate fili, dignitate parens. *adulescentiae significatio pronominibus adiectis denotatur*: PLAVT. Most. 1158 adulescentiae ... eius ignoscas ... scis solere illanc aetatem tali ludo ludere. Bacch. 1079. 56 huic aetati non conducit ... latebrosus locus (CIC. Deiot. 28 Cael. 76. 18). TER. Haut. 133 illa aetas ... ad haec utenda idoneast. RHET. Her. 4, 25 Phil. 14, 28 Cluent. 168. Cato 67 aetas illa ... plures quam nostra casus mortis habet. Brut. 265 me delectat in illa aetate. LIV. 24, 4, 2 OCTAVIA 447 QVINT. decl. 306 p. 206. SEN. contr. 7, 7, 14 huius aetatis imperator. PLIN. epist. 2, 1, 9. *saepe.* LIV. 26, 19, 1 de aetate sua imperioque mandato ... disseruit *Scipio iuvenis. saepe.*

b *absolute*: PLAVT. Bacch. 159 compendium ... haud aetati optabile. 148 excessit mi aetas ex magisterio tuo. 166 Epid. 106. TER. Andr. 443 dum ... aetas tulit, amavit. Hec. 594. Ad. 108 dum per aetatem licet (CIC. agr. 2, 3 Cael. 18 PLIN. epist. 3, 11, 5). RHET. Her. 4, 51 qui possunt per aetatem. CIC. epist. 13, 29, 1 (Rab. perd. 25 dom. 35 VAL. MAX. 3, 1, 3. 9, 3 ext. 3 PLIN. epist. 2, 13, 8 TAC. ann. 15, 2 PLIN. epist. 4, 23, 4. 9, 13, 1 TERT. orat. 22. PAVL. dig. 42, 5, 18 aetate permittente nubere). 6, 7, 5. de orat. 2, 88 quod erat aetatis. Brut. 327. S. Rosc. 9 gravitati aetas ... est impedimento. 149 pudor ornat aetatem. Cael. 42 ludum aetatis (LIV. 26, 50, 5 frui ludo aetatis. SEN. Phaedr. 446 aetate fruere. SVET. Galba 20 *cf.* CIC. Verr. 6, 33). Cael. 9 aetas M. Caeli dare potuit ... suspicioni locum. SALL. Cat. 14, 6 ex aetate flagrabat. HOR. sat. 1, 4, 119. LIV. 42, 34, 1 cum ... in aetatem veni, ... mihi uxorem ... dedit (*cf.* SEN. contr. 2, 6, 4). SEN. contr. 2, 4, 10 nullum illius vitium: aetatis est, amoris est. 2, 6, 7 contr. exc. 2, 6 (SVET. Nero 26 VOPISC. Tac. 6, 4 AVG. civ. 17, 20. QVINT. decl. 260 p. 65, 27 aetate labi). QVINT. inst. 2, 5, 1 quorum id aetas exigebat. decl. 258 p. 53, 21 postulat. PLIN. epist. 8, 11, 2 nulla sua culpa, aetatis aliqua. CIC. Att. 16, 9 non confido aetati. Sull. 47 valent apud me excusationes iniuriae ... aetas (*cf.* QVINT. decl. 260 p. 21 VLP. dig. 29, 5, 1, 32. 50, 4, 6, 4 PAPIN. dig. 48, 5, 39). Cael. 30 perfugiis ... aetatis (QVINT. decl. 258 p. 53, 15 privilegium. SCAEV. dig. 34, 3, 26 beneficio. PAPIN. dig. 10, 2, 57 auxilium). 42 detur aliquid aetati. 28. S. Rosc. 3 concedi propter aetatem. SALL. Iug. 102, 4 aetati. hist. frg. 1, 86. QVINT. decl. 375 p. 415, 11 donari (SVET. Aug. 51 indulgere). PAVL. dig. 34, 9, 5, 9 ignoscitur (*cf.* 9, 4, 26, 5). CIC. de orat. 2, 361 istorum aetas minus me ... movere debuit (*v. p. 1127, 19. 1130, 46*). PETRON. 17. OV. met. 7, 26 non tangat Iasonis aetas et genus et virtus. LIV. 8, 28, 6 aetatis miseratione. 26, 18, 10 paenitebat. OCTAVIA 587 te ... aetas ... frangat coniugis. QVINT. decl. 260 p. 63, 3. TER. Haut. 233 opiniones ... mihi animum exaugeant occasio locus aetas mater. CIC. Phil. 14, 28 aetas *Octaviani* ... neminem deterrebat, quandoquidem virtute superavit aetatem (AMM. 16, 12, 25). SALL. Cat. 58, 19. HOR. epist. 1, 20, 10 aetas deseret. CVRT. 7, 2, 12 ASCON. Mil. p. 44 B. PETRON. 140 officio aetatis. PLIN. nat. 36, 17 aetate gratus (FLOR. 2, 15, 4 favorabilis). 28, 79 purgatio ... in virgine aetatis sponte manet. TAC. hist. 4, 51 terminos. Germ. 20

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aetas separet ingenuos. ann. 12, 9 SVET. Aug. 5 Nero 8. Dom. 2 et aetatis et condicionis admoneretur. APVL. apol. 69 aliquid supersit. TERT. orat. 22 aetas ... in virgine nupsit suo viro. nat. 1, 16. VVLG. Ioann. 9, 21 aetatem habet.

3 *de media, virili aetate*: **a** *illustratur additamentis*: PLAVT. Aul. 161 post mediam aetatem qui media ducit uxorem. 159 (PHAEDR. 2, 2, 3 aetatis mediae quendam. COLVM. 11, 1, 3 SEN. epist. 78, 27 APVL. met. 5, 16 AMM. 18, 6, 22. 23, 6, 4 medium agens cursum aetatis). CIC. epist. 10, 3, 2 confirmata iam aetate. fin. 5, 62 Cael. 43 (VERG. ecl. 4, 37 firmata virum te fecerit aetas. CELS. med. 3, 22. LVCAN. 2, 631 cui firmior aetas). 41 aetas ... corroborata caperetur. p. red. 2, 6 spectatā ... filius. epist. 10, 3, 3 consul ... optima aetate. Cato 76 ea studia constans requirit aetas, quae media dicitur (33 gravitas constantis. SVET. Galba 4). NEP. Milt. 1, 1 ea ... esset aetate, ut ... confidere cives possent. OV. met. 12, 464 huic aetas inter iuvenemque senemque, vis iuvenalis erat. HOR. ars 166 virilis (HIER. epist. 108, 18^{a} VVLG. I reg. 2, 33). VAL. MAX. 8, 13, 3 robusta iam aetate *sacerdotium* adeptus (QVINT. inst. 1, 12, 1 decl. 306 p. 205, 10. 338 p. 334, 14. HIER. epist. 60, 19 quando iuvenis, quando robustae aetatis. VVLG. I par. 26, 32). SEN. epist. 25, 1 respice aetatem eius iam duram et intractabilem (*i. quadragenarii*). PETRON. 25. SIL. 7, 597 secundā (STAT. Theb. 4, 126 iuvenis ... aetate secunda. COD. Iust. 6, 61, 8, 1^{b} *a. 531*). VAL. FL. 2, 325 dum vires utero maternaque sufficit aetas. QVINT. decl. 306 p. 203, 12 compositis. TAC. ann. 6, 46. 13, 1. 14, 56 tibi valida aetas rebusque et fructi rerum sufficiens. APVL. apol. 92 mulier ... mediocri forma, at non aetate mediocri. HIER. epist. 52, 3 in iuvenibus et adhuc solidioris aetatis (54, 11 probatae). VVLG. Sirach 26, 22 stabilem. **b** *generaliter*: PLAVT. Trin. 367 non aetate, verum ingenio apiscitur sapientia. sapienti aetas condimentum, sapiens aetati cibust. TVRP. com. 59 cum aetas accesset. CIC. Mur. 65 te usus flectet, dies leniet, aetas mitigabit (TAC. Agr. 4 *cf.* Deiot. 1 de orat. 2, 117. LIV. 4, 46, 4 aetate et usu doctus. 7, 38, 9). Q. CIC. pet. 37. SALL. Cat. 24, 3 ubi aetas ... quaestui neque luxuriae modum fecerat. OV. met. 15, 539 addidit aetatem. SEN. contr. 2, 6, 8. SEN. nat. 6, 4, 2 aetas aliquid nobis ... ad scientiam ... adiecerit. benef. 5, 5, 2 QVINT. decl. 330 p. 298, 14. 318, 32. TAC. ann. 3, 31 pro Corbulone aetas, patrius mos erant. TERT. nat. 1, 16 aetatum moderatio.

4 *de senectute*: IREN. 2, 22, 5 a quadragesimo et quinquagesimo anno declinat iam in aetatem seniorem. **a** *significatur additamentis*: PLAVT. Aul. 253 senecta aetate ludos facias (Amph. 1032 Cas. 240. 259 Trin. 43 Merc. 985 LVCR. 5, 896 GELL. 3, 4 AVR. VICT. Caes. 5, 15 DICT. 3, 21). VELL. 2, 66, 4 senilem (CELS. med. 7, 7, 14 HIER. epist. 127, 13 VVLG. Ios. 23, 1 AVG. civ. 22, 15). SEN. Herc. O. 390 senior (*v. p. 1130, 13*). COLVM. 2, 1, 2 aetate anili ... confectum. ANTH. 412, 4 aetas ... tuta senis. VVLG. sap. 4, 9 aetas senectutis vita immaculata. PLAVT. Men. 758 aetas mala est (TVRP. com. 176 PACVV. trag. 278 ACC. trag. 85 AFRAN. com. 382. NON. 1, 7 aetatem malam senectutem veteres dixerunt. OV. Pont. 1, 4, 1 deterior canis aspergitur aetas). Capt. 742 pervenio usque ad summam aetatem (MIN. FEL. 23, 8). Aul. 214 esse grandem (SIS. hist. frg. 115 [Non. 115] aetatis granditatem. OV. met. 6, 28 grandior. 7, 665. PAVL. dig. 4, 4, 23 sit ... maioris aetatis. AVG. civ. 13, 4). TER. Ad. 870 exacta aetate (PACVV. com. 328 TITIN. com. 101 CIC. Q. Rosc. 44 Verr. 6, 21. 128 Deiot. 28 LIV. 2, 40, 11. 4, 13, 12. 4, 41, 12. 5, 18, 1. 6, 22, 7. 30, 26, 7 TAC. hist. 3, 33. Agr. 3 exactae aetatis terminos. FRONTIN. strat. 4, 7, 5 SVET. gramm. 17). TER. Hec. 737 ea aetate iam sum, ut non siet peccato mihi ignosci aequom. CIC. Verr. 5, 95 aetate tam adfecta (de orat. 1, 200). epist. 8, 13, 1 aetate iam sunt decussa. Cato 60 extrema (SALL. Cat. 49, 2 NEP. Att. 10, 3 Cato 2, 4 SEN. dial. 10, 7, 4 TAC. ann. 12, 42. HIER. epist. 130, 13 in extrema aetate ... senex discere. 119, 11). 6 ingravescentem ... ferre. Lael. 33 epist. 2, 1, 2. (CAES. Gall. 3, 16, 2 omnis iuventus, omnes gravioris aetatis. QVINT. inst. 12, 10, 8 AVG. civ. 22, 15. PROP. 3, 5, 23 Venerem gravis interceperit aetas. 3, 24, 31 urgeat ... annis). MATIVS Cic. epist. 11, 28, 5 praecipitatā (SEN. epist. 12, 5 devexa iam, non tamen praeceps). CAES. civ. 2, 5, 3 omnes ... superioris aetatis. SALL. hist. frg. 2, 87 aetas i⟨m⟩bellior. HOR. sat. 2, 2, 85 imbecilla (CALL. dig. 50, 6, 6, 12 *coni. c.* prolixae). TIB. 1, 4, 33 premeret cum serior aetas (OV. am. 2, 4, 45 me tangit. ars 2, 667). 1, 1, 71 subrepet iners (OV. trist. 4, 8, 3). PANEG. Mess. 111 quem ... vetus ... non fregerit ... aetas. FEST. 161, 20 qui[a] aetatis maximae. VAL. MAX. 1, 8 ext. 16 ad ultimam aetatem pervenisset (SEN. clem. 1, 1, 4 COLVM. 11, 1, 3 QVINT. inst. 12, 4, 2 decl. 306 p. 203, 25 SVET. gramm. 3. HIER. epist. 91. 112, 18 *syn.* paene decrepitum. CASSIAN. conl. 20, 1, 3). SCRIB. LARG. 100 in processa. SEN. epist. 26, 1 senectus lassae aetatis, non fractae nomen est (PS. QVINT. decl. 13, 3). 102, 2 reliquias aetatis infractae. 68, 14 quae se multis experimentis ... edomuit. dial. 4, 19, 4 siccis. 8, 2, 2 profligatae. CVRT. 8, 9, 32 aut segnis aetas aut incommoda valitudo. COLVM. 1, 8, 20 nec erit ulla eius aetas annis ita confecta, ut. QVINT. inst. 12, 11, 23 iam declinatā. decl. 327 p. 286, 25 neque ... eius aetatis est, ut concupiscere novos liberos possit (*v. p. 1130, 6*). TAC. ann. 4, 8 miseratus ... vergentem aetatem suam. hist. 3, 67 fessā *et saepius* (HIER. epist. 22, 35 sustentatur). ann. 6, 11 provectā. 3, 30 (HIER. epist. 125, 19 VVLG. gen. 18, 11. 25, 8 Ios. 13, 1 AVG. civ. 16, 28). MART. 14, 47, 1 mitis. SVET. Claud. 2 progressa (VVLG. Ios. 23, 2). FRONTO p. 235, 1 N. me consolatur aetas mea prope iam edita et morti proxima (GELL. 3, 15, 2). APVL. met. 1, 12 mulieres ... altioris aetatis. FILASTR. 115, 5 ampliore (VITA Nicet. 2 temporibus ampliata). HIER. epist. 126, 3 prolixa aetate florentes (*v. p. 1129, 68*). 130, 7 vicina iam morti. 140, 16 decrepitae. 117, 11 eius ... aetatis es, ut possis nepotes habere. CLAVD. 26, 521 si non mentis inops fraudataque sensibus aetas praeberet veniam. SVLP. SEV. epist. 3, 13 nec fatiscentem causabor aetatem. CIC. Q. Rosc. 44 ordine esse senatoris, aetate grandis natu. div. 2, 5 iam aetate provecti. Cato 10 Brut. 129 (NEP. Tim. 4, 1 SEN. contr. 9, 6, 14 VAL. MAX. 8, 7 ext. 8 SVET. Tib. 54 IREN. 2, 17, 10 VVLG. II Macc. 4, 40. 6, 18). PAVL. FEST. 225, 3 progressis. 53, 9 maior aetate ... sum. VELL. 2, 107, 1 senior (VAL. MAX. 4, 3 ext. 2. 7, 1, 2 AMM. 25, 4, 7). PLIN. epist. 8, 18, 8 declivis. AMM. 25, 4, 2 grandaevum. HIER. epist. 69, 2 et aetate vetus et sacerdotio. MART. CAP. 3, 223 longaevam. **b** *generaliter*: *infirmitas*: LEX XII tab. Gell. 20, 1, 25 si morbus aevitasve vitium escit. PLAVT. Poen. 509 aetate tardiores (OV. met. 8, 686). 700 tibi ... vino edentulo ... aetatem inriges. Most. 840 aetate non quis optuerier. 201 aetate ... caput colorem commutavit (OV. ars 3, 161 rapti ... aetate capilli. CELS. 6, 1 NON. 530, 21). 196 te ... deseret aetate et satietate. ENN. ann. 432 pigret. CAECIL. com. 29 in senecta ... deputo miserrimum sentire ea aetate eumpse esse odiosum alteri. TER. Hec. 619 odiosa haec est aetas adulescentulis. Phorm. 434 habebis quae tuam senectutem oblectet: respice aetatem tuam. PACVV. trag. 340 annisque et aetate ... corpus putret. CIC. Font. 42 consumptis (VVLG. gen. 35, 29). Verr. 4, 63 aetate et morbo impeditus. Cat. 2, 20 iam adfectum. Cato 47. 66 sollicitam habere. Cael. 44 vitium ventris ... aetas ... auget. S. Rosc. 90 quos ... aetas a proeliis avocabat. Cato 60. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 3 aetas ... mores ... segnem efficiunt. CAT. 68, 119 confecto aetate (CAES. Gall. 6, 31, 7. 7, 57, 3. 7, 28, 4. SALL. Iug. 9, 4 *coni. c.* morbo. VERG. Aen. 4, 599 LIV. 5, 10, 9. 42, 33, 3 RVT. LVP. 2, 6. HIER. epist. 123, 5 quas ... aetas ... conficit). CAES. Gall. 7, 77, 12 aetate ad bellum inutiles (7, 78, 1). VERG. Aen. 2, 596 fessum (SEN. dial. 5, 9, 4 VAL. FL. 6, 444. TAC. ann. 16, 13 *coni. c.* valetudine. VLP. dig. 39, 6, 5 SPART. Hadr. 24, 3). HIRT. Gall. 8, 12, 5 vix equo propter aetatem posset uti. NEP. Phoc. 4, 1. LIV. 30, 22, 5 seniores ... nec meminisse se per aetatem. APVL. met. 5, 29 apol. 37 PAVL. dig. 28, 2, 9. OV. medic. 45 formam populabitur aetas (VITR. 2 pr. 4). met. 12, 448 me mea deficit aetas. LIV. 45, 19, 11 infirmitatem aetatemque Eumenis (*cf.* 45, 19, 15 ITIN. Silv. 5, 10. 3, 4). 2, 19, 6 aetate et viribus erat gravior (3, 33, 6. 5, 12, 11. 7, 39, 1. 10, 34, 12. 40, 22, 6. 41, 3, 6 VELL. 2, 76, 1 CVRT. 5, 2, 16. 7, 4, 34 TAC. hist. 3, 50 SIDON. epist. 1, 9, 2). VITR. 2, 8, 10 aetatis otio. SEN. contr. exc. 3, 4 vicit me non hostis, sed aetas. contr. 10, 2, 13. 1 praef. 3 aetate quassata. VAL. MAX. 4, 5 ext. 2 hominis aetate moti. 6, 2, 8 humilitatem ei aetatemque exprobrans. SEN. epist. 30, 1 aetati obluctantem. 47, 7. 35, 2 (*cf.* PLIN. epist. 2, 1, 5). 67, 1 aetas mea contenta est suo frigore. LVCAN. 7, 371 vetitum ... aetate senatum arma sequi. 2, 560. CALP. ecl. 5, 12 aetas ... querellas afferat (*syn.* senectus). SIL. 3, 328 cum pigra incanuit aetas. QVINT. inst. 1, 1, 2 quae cum emoritur aetate. 12, 11, 4 aetatis ... insidias. 12, 11, 2 fractis aut imminutis aetate. IVV. 14, 161. TAC. ann. 1, 56 imbecillum aetate ac sexu. 4, 50. hist. 1, 88 invalidi. 1, 35 neque aetate neque corpore sistens. SVET. Aug. 49 Tib. 44. VLP. dig. 29, 5, 3, 7 defecti (VVLG. Sirach 41, 4). AVG. civ. 3, 17 decrepitum. 13, 15 aetate corruptum et senectute confectum. *morti proxima*: CIC. Att. 14, 19, 1 portum propiorem huic aetati. 14, 22, 2 mori melius. 16, 7, 7 abesse hanc aetatem longe a sepulcro negant. SALL. orat. Cottae 9 *cf. l. 3.* *excusat*: CIC. Cato 63 nusquam ... tantum tribuitur aetati, nusquam est senectus honoratior. 30. CAES. civ. 1, 85, 9 aetatis excusationem (SEN. contr. exc. 3, 3 SEN. nat. 3 pr. 4 CVRT. 8, 1, 19. 9, 3, 17 QVINT. inst. 6, 3, 76. SEN. epist. 104, 2 beneficium. LIV. 22, 40, 6 aetatem excusantem). NEP. Att. 7, 1 aetatis vacatione. LIV. 42, 34, 12. 28, 40, 9 aetas ... liberet. PLIN. epist. 3, 1, 11 ratio aetatis receptui canere permiserit. 2, 14, 14. 7, 23, 1. AEM. MAC. dig. 49, 8, 1, 2 neque filios neque aetatem neque ... privilegium ... prodesse. *studia, proprietates*: TER. Haut. 59 quod ... videre praeter aetatem tuam facere. Hec. 226. CIC. Att. 16, 3, 4 labor alienus ... ab aetate ... nostra (14, 13, 2 QVINT. decl. 367 p. 402, 1). Cael. 76 studia in his iam aetatibus nostris contractiora. epist. 2, 16, 6 aetatis vitio. de orat. 2, 74 aetas id mea desiderat. ad Q. fr. 1, 1, 38 in nostra aetate difficile est mutare animum. SEN. epist. 68, 13 QVINT. inst. 11, 1, 31. RVT. LVP. 2, 16 necessarium aetatis meae cultum. *sapientia, gravitas*: PLAVT. Most. 1148 sapere istac aetate oportet (*cf.* TER. Ad. 835). Merc. 972 te istac aetate haud aequom ... fuerat ... adulescenti amanti amicam eripere. 983 (*vers. interpol.*). Bacch. 1163 amator istac fieri aetate audes. frg. inc. 7 stultus est adversum aetatem et ... canitudinem. TER. Haut. 115 aetate ... plus scire. Phorm. 1022 minus peccaturum. PACVV. trag. 126 turpassis vanitudine aetatem tuam. CIC. Verr. 4, 62. ad Q. fr. 1, 2, 3 gravitas istius aetatis. Cato 39. Q. CIC. pet. 9 natura ... aetate quietum. PVBIL. S 7 sensus, non aetas invenit sapientiam. LIV. 27, 27, 11. 1, 3, 10 verecundia aetatis. 1, 6, 4. 10, 24, 14. 9, 7, 2 aetate verendus. 6, 24, 7 venerabilis (CVRT. 3, 11, 24.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HIER. epist. 92, 6 et vita et aetate). 6, 23, 4 elevando ... aetate auctoritatem collegae. 8, 33, 7. 30, 30, 10 aetas senem ..., res ... erudierunt. SEN. contr. 7 pr. 5 nihil ... ad profectum aetas *seni* proderat. TAC. hist. 4, 42 ea principis aetas, ea moderatio. PANEG. 12, 7. AVG. civ. 16, 34 absit, ut incontinentiam suspicemur praesertim in illa aetate. *alia*: PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 quod mea tuaque patitur aetas. CIC. Cato 83 ex hac aetate repuerascam. SALL. Cat. 6, 6 ei (*i. senatores*) vel aetate vel curae similitudine patres appellabantur (PAVL. FEST. 94, 13 QVINT. inst. 1, 6, 33 FLOR. 1, 1, 15). SEN. dial. 9, 3, 8 senex nullum aliud habet, quo se probet diu vixisse, praeter aetatem. CVRT. 6, 9, 4. PETRON. 43 aetatem bene ferebat. TAC. hist. 1, 7 ipsa aetas Galbae inrisui erat. PLIN. epist. 3, 6, 3 SVET. Nero 40. AVG. civ. 16, 28 generare ... in illa aetate.

5 aetas *ad certa munera apta*: CIC. Verr. 3, 120 in ... senatoribus cooptandis ... neque census neque aetates neque cetera Siculorum iura valuisse. Flacc. 42. Manil. 61 cuius *peradulescentuli* aetas a senatorio gradu longe abesset. OV. fast. 5, 66 LIV. 3, 6, 9. TAC. hist. 4, 42 Messala nondum senatoria aetate (ann. 15, 28). PLIN. epist. 79, 3.
CIC. Phil. 5, 48 quae est aetas (*i. XXXII annorum*) nostris legibus decem annis minor quam consularis (*cf.* LIV. 7, 40, 8). rep. 1, 18 adulescentes iam aetate quaestoria (QVINT. inst. 12, 6, 1). inv. 2, 139 iudices certa aetate praeditos. Brut. 282 *muneri imperatoris* mos maiorum aetatem certam reliquit (*cf. p. 1132, 22*). Verr. 3, 122. epist. 7, 1, 4 aetas et ambitio me hortabantur. LIV. 25, 2, 7 nondum ad petendum (*sc. aedilitatem*) legitima aetas esset (*cf.* VLP. dig. 26, 2, 32, 2 POMP. dig. 27, 7, 1 MODESTIN. dig. 46, 1, 41. 34, 3, 20, 1. SPART. Did. 1, 4 quaestor ante annum quam legitima aetas sinebat. CASSIOD. var. 1, 38, 2 Gothis aetatem legitimam virtus facit). TAC. hist. 4, 42 nondum honorum capax. ann. 3, 56 qua *aetate* ... ad capessendum hoc munus (*i. imperatoris*) vocatus sit. SVET. Aug. 31 si cuiusquam neptium ... competeret aetas (*de Vestalibus*). VLP. dig. 50, 5, 2 iusta. HIER. epist. 60, 10 iuvenilem aetatem incongruam sacerdotio causabatur. CIC. S. Rosc. 90 Antistium ... aetas ... leges pugnare prohibebant. Tusc. 2, 38 tironum. SALL. Iug. 63, 3 aetas militiae patiens fuit (*cf.* AMM. 27, 10, 10). 85, 47 quibus militaris aetas est (LIV. 22, 11, 9). hist. frg. 1, 40 (LIV. 3, 27, 3. 25, 5, 7. 30, 30, 12. 31, 23, 8 PS. QVINT. decl. 3, 5 TAC. ann. 2, 60 FRONTO p. 140, 2 N.). OV. am. 1, 9, 3 quae bellost habilis, Veneri ... convenit aetas. LIV. 3, 27, 4 quibus aetas ad militandum gravior esset. 28, 43, 13 maturior bello. SIL. 15, 357 nondum permitteret aetas ... tibi bella. SVET. Aug. 8. FRONTO p. 177, 12 N. eorum ... aetas ... ad munia militiae fungenda adolesceret. VEG. mil. 1, 4 aetatem nondum advenisse pugnandi. *cf.* SPART. Hadr. 10, 8. LIV. 9, 15, 10 iustissimo triumpho ad eam aetatem. LVCAN. 7, 14 primi ... aetate triumphi (*sc. Pompeius*). TAC. hist. 4, 46 quibus aetas et iusta stipendia, dimissi. CIC. dom. 35 non aetas eius, qui adoptabat, est quaesita. 36. Flacc. 15 tributim et centuriatim discriptis ordinibus classibus aetatibus (*saepe*). SVET. Vesp. 10 litigatorum. pupillaris *v. p. 1126, 76*. SCAEV. dig. 4, 4, 39 egressi aetatem (*sc. ad restitutionem idoneam*). VLP. dig. 26, 8, 5, 2 suae aetatis factus. 32, 50, 6. *saepe sim. apud* ICTOS.

6 *aetas numeris adiectis indicatur*: PAVL. dig. 46, 2, 19 excessit aetatem viginti quinque annorum. HIER. epist. 10, 1 centenariam transgreditur. 24, 4 ad quinquagenariam. *cf.* SEN. epist. 91, 14 coloniae ... centesimus annus est, aetas ne homini quidem extrema.

7 aetas *non accurate ostenditur*: *aequalitas, inaequalitas, diversitas aetatum*: PLAVT. Bacch. 1108 pari fortuna, aetate ut sumus, utimur (CAES. Gall. 7, 39, 1 VERG. Aen. 11, 174 OV. met. 9, 718 Pont. 3, 2, 69 TAC. ann. 4, 63. 15, 69). Merc. 520 neminem ..., una aetate quae sit (Capt. prol. 20 FLOR. 1, 1, 10). TER. Hec. 747 neque ... tu eadem ista aetas (*corruptum videtur*). LVCIL. 884 aetatem ⟨in⟩ eandem haec proferre. CIC. div. in Caec. 41 eiusdem aetatis ... nemo (Brut. 272 NEP. Alc. 11, 1 PAVL. FEST. 216, 11 PLIN. epist. 10, 79, 5.
HOR. epist. 1, 1, 4 QVINT. decl. 388 p. 438, 9). Phil. 11, 33 cuius benevolentia ... est ipsius aequalis aetate. de orat. 3, 230 in vostram quasi succrescit aetatem. NEP. Iphicr. 1, 1 aetatis suae cum primis conpararetur (LIV. 2, 56, 7 SEN. contr. 2, 7, 3 CVRT. 3, 12, 22. 10, 5, 31). VERG. Aen. 9, 273 te ... mea quem spatiis propioribus aetas insequitur. OV. met. 8, 631 parili. CALP. ecl. 4, 18 quem vicina meis natalibus admonet aetas. 100 vos ... decor ... sociavit et aetas. CIC. Brut. 264 cum Sicinio aetate coniunctus. 317. 61. 182 aequales (PLIN. epist. 7, 20, 3 AVG. civ. 22, 20. NEP. Them. 9, 1 aetate proximus (LIV. 45, 19, 11 PLIN. nat. 8, 11). VERG. Aen. 1, 705 pares aetate (OV. met. 7, 514 CVRT. 3, 12, 16 VLP. dig. 34, 5, 10). LIV. 25, 11, 20 propiores.
PLAVT. Cas. 518 aetate aliena (TER. Ad. 110 HIER. epist. 53, 1). CIC. Brut. 150 aetates vostrae ... differunt (FRONTO p. 197, 15 N.). off. 1, 122 disparibus (TAC. ann. 5, 1). LVCAN. 10, 128 alios distinxerat aetas. TAC. ann. 2, 39. 12, 64 nec forma aetas opes multum distabant. PLIN. epist. 8, 5, 1 diversis (HIER. epist. 108, 24. *ibid.* aetatum diversitas).
CAPITOL. Aur. 6, 2 impari adhuc aetate. VARRO rust. 1, 17, 4 aetate maiore quam operarios. CIC. div. in Caec. 70 aetatis non modo meae sed multo etiam superioris esse ... accusare (Cato 76). Phil. 10, 10 fratrum aetatibus medius interiectus. parad. 12. ad Q. fr. 3, 5, 2 erant inferiores quam illorum aetas. LIV. 28, 43, 5. QVINT. decl. 317 p. 247, 24 bona praecedentis aetatis. inst. 1, 1, 18 prior. SVET. Tib. 7 adulescentiam ... spatiumque insequentis aetatis. HIER. epist. 82, 8 minoris.
VARRO rust. 2, 10, 2 a e t a t e et scientia praestat. 2, 10, 3 CIC. Brut. 161 (SVET. Galba 10). Phil. 6, 50 processerit. orat. 41. 176 Cato 25. 50 (CELS. med. 2, 8). orat. 176 praecurrit. ac. 1, 35 anteiret. Phil. 9, 1 Tusc. 1, 5 Lael. 69 (SALL. hist. frg. 1, 75). dom. 132 antecellunt. Brut. 82 antecedens (109 rep. 1, 18 Cato 64 Verr. 5, 138. 142. 143 CAES. civ. 3, 108, 3 SVET. Iul. 13). SALL. Iug. 10, 7 aetate et dignitate priores (TAC. ann. 4, 60. 12, 46 hist. 3, 65). LIV. 2, 2, 9 maior aetate (28, 21, 7 SEN. epist. 88, 6 ASCON. Pis. p. 15 B. QVINT. inst. 11, 2, 15. 10, 1, 78 APVL. met. 4, 26 MODESTIN. dig. 4, 4, 29, 1 HIER. epist. 22, 15). SEN. Tro. 702 aetate avum transcendebat. QVINT. inst. 10, 1, 103 praecedens (AVG. civ. 16, 32). ITALA cod. Lugd. gen. 43, 33 primitivus secundum aetatem suam. CIC. Brut. 43 paulo aetate posterior (VOPISC. Prob. 11, 8 AVG. civ. 16, 11). 182 inferiores (333. HIRT. Gall. 8, 14, 1 *coni. c.* viribus). LIV. 39, 53, 2 minor aetate quam Perseus esset (OV. met. 7, 499 SEN. benef. 1, 3, 9. IVV. 6, 499 *coni. c.* arte. FRONTO p. 134, 4 N. *coni. c.* loco). LIV. 1, 24, 1 nec aetate nec viribus dispares (QVINT. inst. 12, 10, 4 distantes). PLIN. nat. 26, 10 secundus. *generalibus adiectionibus indicatur*: CIC. Rab. perd. 26 huic ... adferet ... deprecationem periculi aetas illa qua tum fuit (Cluent. 51 SVET. Iul. 7 APVL. apol. 75). Brut. 288 quandam sequatur aetatem (SVET. vita Lucan. p. 50 R.). 282 certam (PAPIN. dig. 22, 1, 3, 3 complesset. 35, 2, 15, 3). NEP. Hann. 3, 1 hac qua diximus, aetate. SEN. contr. exc. 3, 3 aetas, a qua aliquis filius esse desinat (QVINT. inst. 1, 1, 36. 2, 7, 1 PAPIN. dig. 35, 1, 1, 102). TAC. ann. 2, 85 quis idonea aetas, in insulam ... veherentur. VLP. dig. 39, 2, 15, 22 in ea sit aetate, cui subveniri solet (27, 3, 20). TERT. anim. 57 animas ... iusta aetate sopitas.

8 *universe*: PLAVT. Bacch. 129 non omnis aetas ... ludo convenit. Truc. 22 ad perdiscendum sat est. CIC. Cato 4 gravis est. Cael. 12 multi ... ex omni ordine atque ex omni aetate. Phil. 9, 10. LIV. 23, 30, 6 omnis aetatis ... civium. CELS. med. 2 pr. SEN. epist. 76, 2; *saepe.* benef. 7, 19, 8 omnium aetatium crudelitatem. CIC. Cato 28 quacumque aut aetate aut valetudine esset. Rab. perd. 26 Cluent. 51 (CELS. med. 2, 8 cuiuscumque is aetatis est. *apud* ICTOS). epist. 3, 4, 2 duo ... duarum aetatum. CAES. civ. 2, 5, 5 cuiusque aetatis amplissimi. BELL. Afr. 87, 2. *saepe similia.* HOR. epist. 1, 6, 55 ut cuique est aetas (TAC. Germ. 11 *cf.* QVINT. inst. 2, 1, 7 TERT. nat. 1, 10). HIER. epist. 21, 2 per singulas adoleret aetates. *cursus aetatum*: CIC. fin. 5, 41 progredientibus. Phil. 11, 39 aetas succedit aetati. Lael. 101 ⟨alia ex alia⟩ aetas oriatur (LVCR. 4, 821). SEN. epist. 83, 4 iam ... aetas nostra non descendit, sed cadit. PLIN. nat. 29, 6 per aetatum gradus. QVINT. inst. 1, 3, 14 aetatem mutes. GELL. 10, 28 tit. de aetatium finibus. *formulae*: PLAVT. Amph. 614 forma aetate item qua ego sum. *passim. saepissime de adulescentia*: TER. Andr. 286 huius formam atque aetatem vides. Hec. 75. BELL. Alex. 41, 2 formae atque aetatis commendationem. PROP. 2, 33, 33 vino forma perit, vino corrumpitur aetas. LIV. 26, 49, 13 aetate et forma florentes. 8, 28, 2 misericordiam elicere poterat. STAT. Theb. 10, 751 movet. *passim.* PLAVT. Most. 250 mulier quae se suamque aetatem spernit (*cf. p. 1126, 22*). (SEN.) mon. 66 distinguere ... hominis vitia et aetatis. LVCIL. 228 aetati facieque tuae se fautorem ostendat. OV. met. 7, 716. 10, 547 non movet. PLAVT. Asin. 191 aetatis atque honoris hoc fiet tui. VARRO rust. 1, 3, 3. CIC. Sest. 119 quid aetas, quid honos meus postulet? Sull. 26 neque honoris neque aetatis excusatio. inv. 2, 66 aetate aut sapientia aut honore aut aliqua dignitate antecedentes. LIV. 3, 35, 3 CARM. epigr. 1837, 2 (*saec. V*) aetatibus honoribusque in aeclesia ... functus. CIC. Verr. 3, 48 habuit et dignitatis et aetatis et nobilitatis suae rationem. Cael. 8. ad Q. fr. 1, 1, 10 honore et dignitate et aetate praestat. BELL. Alex. 68, 1 LIV. 1, 13, 7. QVINT. inst. 11, 1, 29 aetate dignitate usu praecedit. *passim.* CIC. Verr. 5, 138 auctoritate et aetate ... antecedebat (PLIN. epist. 4, 3, 1 princeps civitatis. 8, 23, 3). 5, 121 illorum aetate nobilitate miseria commoveretur. TAC. ann. 14, 15. 1, 27 is ante alios aetate et gloria belli. VVLG. II Macc. 15, 13. CIC. leg. 3, 7 censores populi aevitates, suboles, familias pecuniasque censento. Att. 16, 8, 1 vide nomen, vide aetatem. de orat. 1, 58 de iure civium generatim in ordines aetatesque discripto. Catil. 4, 14 homines omnium ordinum, aetatum. rep. 4, 2. TERT. orat. 22 omnis mulier ... omnis aetatis, omnis ordinis, omnis condicionis. *saepe.* CIC. de orat. 1, 223 teneat ... venas cuiusque generis, aetatis, ordinis. LIV. 26, 9, 13 plures ... omnium generum atque aetatium (TAC. ann. 15, 54 *al.*). SEN. contr. exc. 4, 5 multa sunt dissimilia: sexus, aetas, animus. CELS. med. 3, 6 QVINT. inst. 3, 8, 38. 4, 1, 13 sexus, aetas, condicio. TAC. ann. 14, 45 aetatem aut sexum ... miserantium. EXC. Vales. 6, 32 hominum mixtae aetatis et sexus. *saepe.* CIC. Arch. 16 *remissiones* neque temporum sunt neque aetatum omnium neque locorum (off. 1, 125 CELS. med. 3, 4 QVINT. inst. 11, 1, 79 VENVL. dig. 45, 1, 137, 2). inv. 1, 34 consideratur ... in natione ... patria, cognatione, aetate (VELL. 1, 11, 6 ullius gentis, aetatis, ordinis hominem. TERT. anim. 31). Cato 7 in moribus est culpa, non in aetate (BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 3 LIV. 40, 11, 7 QVINT. decl. 322 p. 267, 17 HERMOG. dig. 40, 165, 1). S. Rosc. 1 neque aetate neque ingenio ... sim ... comparandus (de orat 3, 97). inv. 2, 29 qua aetate, quo animo, corpore (VAL. MAX. 9, 11, 5 aetatem notasque corporis ... edidit. CELS. med. 1, 1 ratione aetatis et corporis. 1, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 26, 6 confert aliquid. PLIN. epist. 4, 19, 5). CIC. part. 35 naturae spectantur ... valetudinis, figurae, virium, aetatis. epist. 5, 13, 5 quantum patiebatur utriusqae aetas et valetudo (QVINT. inst. 3, 5, 12 aetate vel valetudine impediatur. *passim.* PHYSIOGN. 11 aetates et aegritudines et dolor ... signa permiscent). CIC. top. 73 ingenium, opes, aetas, fortuna, usus *eqs.* LIV. 22, 59, 12 dilectum ex omni aetate et fortuna. VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 SEN. dial. 5, 12, 2 (CVRT. 10, 5, 26 PLIN. nat. 26, 4 QVINT. inst. 3, 8, 48 *cf.* PLAVT. Bacch. 1108). rem. fort. 13, 2 non est idem fati ordo qui aetatis. *varia*: TER. Haut. 555 quae sit eius aetas, vides (LIV. 39, 15, 13 SEN. epist. 47, 12. 123, 15 ad quam ... aetatem iuvenes amandi sint. GAIVS inst. 1, 73 cuius aetatis ... sit. 1, 139). CATO orig. Gell. 13, 25, 15 me dehortata sunt ... anni, aetas, vox, vires, senectus. CIC. orat. 169. de orat. 2, 364 aetatem adferet. Phil. 11, 39 vincunt numero, ... aetatibus. fin. 5, 55 cupiditas ... adulescit una cum aetatibus (Cato 50. *cf.* VVLG. Luc. 2, 52 proficiebat sapientia et aetate). Phil. 13, 24 puerum appellat ... est istuc ... nomen aetatis (Att. 16, 8, 1 OV. met. 10, 467 fast. 5, 64). PVBLIL. A 24 aetas cinaedum celat, aetas indicat. Q 14. SALL. Iug. 11, 4 aetati concederet. QVINT. decl. 357 p. 389, 15. LIV. 1, 5, 6 comparando aetatem eorum (SEN. contr. 7, 7, 14 QVINT. decl. 322 p. 266, 18 SCRIB. LARG. 271 PLIN. nat. 35, 28). 1, 43, 5 eodem discrimine aetatium factae. 21, 15, 1 (PLIN. epist. 10, 96, 2 FLOR. 1, 1, 6. AMM. 16, 11, 6 virile et muliebre secus sine aetatis discrimine trucidabant. 24, 4, 25. 26, 10, 9. 31, 6, 7. LVCAN. 9, 568 differat. TAC. 11, 22 distinguebatur). CAES. Gall. 2, 16, 15 mulieres quique per aetatem ad pugnam inutiles viderentur. 5, 3, 4. 7, 71, 2 (LIV. 3, 42, 6. 3, 52, 3 SEN. contr. 1, 1, 8 CELS. med. 4, 2. 4, 21). LIV. 39, 53, 6 parum pro se una aetas valeret. 40, 9, 8. SEN. contr. 10, 2, 2 aetatis causa agebatur. SCRIB. LARG. 85 dantur ad aetatem cuiusque. 91. STAT. Theb. 7, 295 decipit aetas. QVINT. decl. 388 p. 437, 29 conveniebat. FRONTO p. 113, 7 N. neque omnia, quae ratio postulat, aetas tolerat. 54, 3 te multum supra aetatem quanta est ... promovisse. TERT. anim. 49 pro modo aetatis. 56 condicione. VLP. dig. 4, 4, 20 venia aetatis. VOPISC. Tac. 6, 6 quorum vitam, merita, aetates ... non norit.

de bestiis: PLAVT. Bacch. 1138 aetate ... mutas *oves.* VARRO rust. 2, 1, 14 prima aetas ... pecoris et extrema sterilis. 2, 2, 2 melior. 3, 6, 2 *pavones* parantur bona aetate et ... forma. 2, 4, 3. 2, 6, 2. 3, 7, 3. 2, 9, 3 idoneā. 2, 8, 5 forma. 2, 3, 1. 2, 7, 1. 2, 8, 6 aetatem *hinnorum* ex dentibus cognoscunt (PLIN. nat. 11, 168 APVL. met. 8, 23). 2, 5, 7 pecudes aetate ... integrae (VVLG. num. 19, 2). 2, 10, 1 superiores. CIC. Tusc. 1, 94 provectā. LVCR. 5, 886 ecum ... vires aetate senecta ... deficiunt. 5, 1074 florenti. VERG. georg. 3, 165 iuvenum ... mobilis aetas. 3, 60 aetas Lucinam ... pati ... desinit (*sc. tauro. cf.* COLVM. 7, 3, 6. PLIN. nat. 8, 151 iusta ad pariendum annua aetas. 10, 175 tempestiva). HOR. sat. 2, 4, 45. OV. met. 13, 828 par. HYG. Gell. 16, 6, 15 ex minore aetate in maiorem transcendisse. CELS. med. 2, 18 media (COLVM. 6, 20). PHAEDR. app. 10, 8 aetatis ... vires languidas. SEN. dial. 10, 12, 2. COLVM. 6, 2, 1 illa aetas adhuc tenera est (6, 26, 1. 8, 11, 5. 8, 14, 10 PLIN. nat. 10, 197). 6, 24, 1 puerili. 6, 29, 5. 7, 9, 1 ab anniculā aetate ... progenerant *sues.* 8, 9, 4 vetus (*sc. turtulis*). 9, 1, 7 viridis aetas pulchritudinem conservat. 9, 3, 3 examen hanc aetatem ... excedere. PLIN. nat. 6, 66. 8, 116. MART. 11, 69, 7 non *canem* ... inutilis aetas abstulit. QVINT. inst. 5, 11, 30 differunt aetate. GAIVS inst. 2, 15 APVL. apol. 38. *de herbis*: VERG. georg. 2, 362 dum prima novis adolescit frondibus aetas (*de vitibus*). COLVM. 5, 6, 18 suppares esse aetate et viribus arbores. 4, 14, 3 quod tenera *flagelli* aetas non sustinet. 4, 17, 5 praedicta aetas (*sc. vitis*) ... tres materias ... desiderat. PLIN. nat. 17, 178. 15, 6 optima ... ad decerpendum *olivas.* 16, 148. 117. 235. 17, 175. 249. 19, 118 aliquid et seminum aetas confert. 21, 36 mediā (*sc. florum*). 25, 8 singulas *herbarum* aetates pingi. 27, 143 alias aliis *herbis* virium aetates esse. 1 ind. 118. TERT. anim. 19 aetas adimpleat habitum (*sc. arborum*).

B *translate*: 1 *per prosopopoeiam*: **a** *de populorum vita*: CIC. rep. 1, 58 haec CCCC annorum aetas ut urbis ... longa est. FLOR. 1, 2, 1 haec est prima aetas populi R. 1, 1 praef. 1, 17, 1 secunda (1, 17, 9 imperii). 1, 47, 1 tertia. 1, 34, 2. 1, 47, 2 cuius aetatis superiores centum anni. LACT. inst. 7, 15, 14 Seneca Romanae urbis tempora divisit in aetates. AMM. 14, 6, 4 adultam. OROS. hist. 3, 213 Lacedaemoniorum civitas ... immaturas misere expendebat aetates.

b *de aetatibus mundi* (*accedit haec significatio etiam ad III*): *α antiquorum*: NIGID. Serv. auct. ecl. 4, 10 quidam deos et eorum genera temporibus et aetatibus ⟨distinguunt⟩, inter quos et Orpheus: primum regnum Saturni, deinde Iovis, tum Neptuni, inde Plutonis; nonnulli etiam ... Apollinis. VERG. Aen. 8, 326 deterior ... decolor aetas et belli rabies ... successit (OCTAVIA 4, 18). ecl. 4, 4 ultima Cumaei venit iam carminis aetas. OV. 15, 96 vetus illa aetas, cui fecimus aurea nomen (EPICED. Drusi 243 prodidit. CALP. ecl. 1, 42 renascitur. CLAVD. rapt. Pros. 2, 285). GERM. 120 argenti crevit deformior aetas (AVIEN. Arat. 318). SEN. Phaedr. 526 prima quos ... profudit aetas. IVV. 13, 28 nunc aetas agitur peioraque saecula ferri. 6, 23 ferrea. AVIEN. Arat. 332 nascetur vilior. PRVD. Symm. 1, 84 successit ... corruptior. *nota: pro hominibus ipsis*: OV. met. 1, 89 aurea prima sata est aetas, quae ... fidem ... colebat. *β christiani sex enumerant aetates mundi*: *cf.* AVG. civ. 10, 14 humani generis ... eruditio per articulos temporum tamquam aetatum profecit accessibus. 10, 32 aetatum generis humani. 16, 43. 22, 30. catech. rud. 12, 39 saeculi. PS. AVG. serm. 91, 1 (FAVST. REI. serm. 7 p. 249) FVLG. aetat. mund. CASSIOD. var. 1, 10, 5 ISID. orig. 5, 38. 39. **c** *de rebus naturalibus vel manu factis*: CIC. facet. dict. 10 M. aetatem fert *vinum* (*sc. XL annorum*). SEN. epist. 36, 3 pati. nat. 4, 13, 3 veteraria per sapores aetatesque disponere. PLIN. nat. 23, 34 media *Falerni* aetas a XV annis incipit. 23, 40. 14, 74 MART. 10, 36, 2 (APVL. met. 2, 11). 17, 35 non aetate ..., sed natura sua anus terra. STAT. Ach. 1, 108 partem *montis* sua ruperat aetas. TERT. bapt. 3 aetatem venerari aquarum. OV. met. 10, 115 bulla super frontem *cervi* ... parili ... aetate. PETRON. 88 consulere ... aetates tabularum. FRONTIN. aq. 23 auctoris cuiusque aquae et aetates. PAPIN. dig. 30, 58 aedificiorum aetatibus examinatis. MACR. sat. 3, 6, 6. COD. Iust. 8, 11, 16 (*a. 406*) aedes aetatis senio ... concussas. **d** *de rebus incorporalibus personatis*: VARRO ling. 7, 3 verborum ... aetatem. PLIN. nat. 1 ind. 34 picturae. TAC. ann. 12, 29 prima imperii aetate. TERT. pud. 6 deputetur aetas quaestionis. 1 habet et in Christo scientia aetates suas. PETR. gramm. suppl. 159, 24 littera ... similis ... infanti, quia per varias aetates ... ad perfectam aetatem crescit. SEN. contr. 1, 1, 22 in puero lenocinium erat ingenii aetas. STAT. silv. 5, 2, 14 mentem sua non capit aetas. TERT. anim. 31 cum varia aetate discedant animae, cur una revertuntur?

2 *adhibetur ad notionem circumscribendam ipsorum*: **a** *hominum*: *α notantur senes*: PLAVT. Mil. 622 istaec aetas fugere facta. Most. 288 Merc. 549. Pseud. 111 in te ... spes sunt aetati meae. CIC. Cato 57 calescere. Att. 15, 4, 3 nostrae aetati ... non fuerit ... fugiendus. PVBLIL. V 5 ubi peccat aetas maior, male discit minor. OV. ars 1, 65 te ... iuvat ... sera et sapientior aetas. fast. 3, 765 cur anus hoc faciat ...? vinosior aetas haec est. 6, 599 infirma vincitur. CELS. med. 2, 10 primam ultimamque aetatem sustinere non posse. SEN. dial. 10, 4, 6 infractam ... territabant. HOMER. 154 laudatur Nestoris aetas. 737. FRONTO p. 198, 14 N. subleva misericordia aetatem familiarem tibi et patritam. CAPITOL. Pius 12, 3. DICT. 3, 21 postremam aetatem meam ... in ... aerumnas deduxit. *β adulescentes, iuvenes*: PLAVT. Bacch. 409 illaec aetas si quid illorum facit ..., feci ... istaec itidem in adulescentia. Most. 263. TER. Phorm. 570 non manebat aetas virginis meam neclegentiam. CIC. Verr. 6, 137 aetati ... lubricae atque incertae exempla nequitiae ... praeberet. Vat. 24 ab illa aetate postulandum fuit. Cael. 11 custodiendam. off. 1, 22 arcenda est. Cato 46 cum aequalibus ... cum vestra ... aetate atque vobiscum. 48 voluptatibus bona aetas fruitur. Cael. 76 amputanda plura sunt illi aetati. 73. Cluent. 13 illa aetas capi ... potest. de orat. 1, 256. PROP. 2, 10, 7 aetas prima canat Veneres. OV. met. 3, 540 acrior aetas, o iuvenes. fast. 6, 86 haec aetas bellum suadet, at illa gerit. LIV. 30, 14, 6. 39, 13, 14 captari aetates et erroris et stupri patientes. PAVL. FEST. 104, 12. SEN. suas. 2, 12 quos vestra aetas vidit. PHAEDR. 3, 10, 23 aetatem adultam (*i. filium*) servans. ASCON. Mil. p. 44 B. LVCAN. 10, 134 stat contra fortior aetas vix ulla fuscante ... lanugine malas. QVINT. inst. 1, 12, 11 aetatis illius facilitatem. 5, 10, 97. decl. 279 p. 136, 10 quid ... haec aetas committere potuit? IVV. 8, 171. APVL. mund. 19 adolescens aetas permixta senioribus. VVLG. Iob 32, 7 prolixior loqueretur. SVLP. SEV. Mart. 10, 6 operi *scribendi* minor aetas deputabatur. *γ homines mediae aetatis*: SEN. contr. 7, 5, 3 cuius vis levissimum esse somnum? pueri an senis an mediae aetatis? CELS. med. 1, 3 inediam facillime sustinent mediae aetates, minus iuvenes, minime pueri. 2, 1 aetas media tutissima est, quae neque iuventae calore neque senectutis frigore infestatur. CAEL. AVR. acut. 3, 176 quae (*passio*) solet accidere aetatibus mediis atque iuventuti. chron. 1, 4, 70. 1, 5, 146. 1, 6, 181. 2, 12, 138. VAL. MAX. 3, 4, 1 eiusdem adulescentia in pecore pascendo fuit occupata, validior aetas imperium Romanum rexit: senectus excellentissimis ⟨ornamentis⟩ decorata. SIL. 3, 85 pubes et firmior aetas emicet in Martem. TERT. cult. 2, 9 aetates requietas et in portum modestiae subductas ... splendor et dignitas cultus avocant. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 119 infantibus vel pueris ... perfectis autem aetatibus. *δ infantes, pueri*: CIC. Arch. 4 quibus *artibus* aetas puerilis ad humanitatem informari solet (CELS. med. 7, 20). LIV. 31, 28, 5 aetatem eius regerent. 2, 13, 10. SEN. contr. 7 pr. 6 tenera aetas refugit omne (CELS. med. 2, 8. SEN. dial. 11, 18, 8 quae praecepta teneris inprimuntur aetatibus. QVINT. inst. 1, 10, 34. CARM. epigr. 1539, 8 tenerae aetati [*i. infanti*] ... gravis *lapis.* 422, 15. 1406, 4). LIV. 24, 26, 11 puellis ... a qua aetate ... hostes ... abstinere. PAVL. FEST. 36, 7 eam aetatem alterius regendam consilio. SIL. 16, 655 puer ille et futilis aetas ... restituit ... terras. 9, 878 simplex. QVINT. inst. 2, 5, 18 primarum aetatium ingenia. 1, 11, 13 infirma aetas maiora non capiet (1, 3, 12. 1, 3, 17. PAVL. dig. 30, 122 in alimenta infirmae aetatis, puta senioribus vel pueris. SVLP. SEV. chron. 1, 34, 5 armis infirma aetas [*i. David*] gravabatur. dial. 1, 10, 4 insolesceret). 1, 9, 1. 2, 4, 17. 1, 12, 8. 1, 1, 26 illa aetas gaudeat. 2, 4, 6. 6 pr. 8. 11, 3, 28 turgescit. decl. 306 p. 199, 27. TAC. ann. 13, 2 lubricam principis aetatem ... retinerent. TERT. orat. 22 aetas quae sexum suum ignorat (*bis*). bapt. 18 quid festinat innocens aetas? VLP. dig. 4, 4, 1. VICT. VIT. 3, 40 cum tali aetate non blanditiis ageretur. OREST. trag. 370 mollior ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gessit. Carm. epigr. 1813, 1 castae in tumulo iacet aetas prima puellae. ε *homines militaris aetatis*: Liv. 28, 19, 13 non militaris modo aetas aut viri ..., sed feminae puerique ... adsunt. 7, 7, 4 excitur. 31, 17, 9 iurat. 3, 6, 8. 4, 60, 8. 8, 8, 6 robustior ... aetas totidem manipulorum, quibus principibus est nomen, hos sequebatur. Amm. 15, 12, 3 ad militandum omnis aetas aptissima et senex ducitur et adultus. ζ *universe*: Plavt. Merc. 984 aetatem aliam aliud factum condecet (Ter. Ad. 832. Qvint. inst. 2, 4, 14 emendanda est). Cic. har. 11 omnium aetatum ordinumque suffragiis. dom. 90. Sest. 109 omnes aetates, omnes ordines una consentiunt. Att. 2, 19, 2. 4, 1, 4 (Q. Cic. pet. 34 Cvrt. 3, 11, 22 Ambr. exc. fratr. 1, 28). off. 1, 123 luxuria ... omni aetati turpis. Cato 30. Epiced. Drusi 203 omnis adest aetas, ... iuvenesque senesque. Liv. 27, 51, 1. Sen. dial. 6, 7, 4. 5, 2, 1 nullam transit aetatem, nullum hominum genus excipit. Stat. Ach. 1, 406 coeunt gens omnis et aetas. Theb. 12, 471 omnis ... effusa ... aetas tecta ... replent (Amm. 22, 2, 4). Qvint. inst. 12, 1, 31. Tac. ann. 14, 38 omni aetate ad bellum versa. hist. 4, 42 Plin. epist. 9, 33, 3 Script. hist. Aug. Optatvs 5, 10 *tunica* vestiat et omnes aetates et formas. Dares 44 omnis aetas hominum secuta est. Hist. Apoll. 36[a] omnis aetas populi ... cucurrit. Nep. Att. 16, 1 cui aetati fuerit aptissimus. Liv. 5, 27, 7 eam aetatem, cui ... captis urbibus parcitur (Qvint. decl. 337 p. 328, 7. Itin. Alex. 51 indiscretius dextris in aetates et sexus ⟨usi⟩. Optatvs 2, 26 Lampr. Comm. 19, 4. Amm. 30, 5, 14 ingulata aetate promiscua). Val. Max. 6, 6 ext. 2 omni ... aetate inbelli urbe egesta. Tac. ann. 13, 56. 13, 54. 15, 13 Amm. 31, 2, 20 Veg. mil. 4, 7. 4, 25). Cels. med. 1, 3 pueris, senibus ... neutri aetati. 2, 8. Sen. Oed. 53 omnis aetas ... et sexus ruit (Tac. ann. 16, 13 non ... periculo vacua. 6, 19 iacuit. Svet. Cal. 4. Apvl. 7, 13 pompam cerneres omnis sexus et omnis aetatis. Capitol. Aur. 18, 5 Amm. 22, 2, 4 Hier. epist. 1, 10. 154, 13 fragilis sexus et inbecilla aetas suo arbitrio abutitur. Avg. civ. 2, 19 capax. Qvint. inst. 1, 3, 10. 1, 1, 20. 2, 4, 8. Svet. Iul. 43 lecticarum usum ... nisi certis personis et aetatibus ... ademit. Tert. orat. 22 in utroque sexu minor aetas maioris sequatur disciplinam. Paneg. 6, 14 *res p.* defenditur coniuncti imperii duabus aetatibus. Vopisc. Tac. 4, 7 videte ..., quam aetatem (*i. cuius aetatis virum*) ... mittatis. Oribas. syn. 2 add. p. 842. **b** *animalium certae aetatis*: Colvm. 7, 6, 8 utraque aetas partum edit (*de capellis*). 7, 3, 15. Chiron 228 circa maiores aetatis (*sc. de iumentis*) semper facere. quod vitium ... in pusillas aetates contingit. **c** *rerum*: Hor. ars 60 verborum vetus interit aetas. Stat. Theb. 7, 745 montis ... victa situ non pertulit aetas. Tiberian. carm. 4, 1 annosa poli *omnipotentem* suspicit aetas.

III Gloss. **tempus** **χρόνος**. **A** *de temporibus rerum gestarum memoriae subditis*: **1** *proprie*: Gloss. ἡλικία ἡ ἀπὸ χρόνου: **a** *spatium unius hominum generis vitam complectens*: Cic. epist. 1, 8, 1 nullam mutationem ... hac hominum aetate habitura res esse videatur. nat. deor. 2, 5 una cum saeclis aetatibusque hominum (Liv. 1, 9, 1. Manil. 2, 589 per ... tot aetates hominum, tot tempora et annos. Paneg. 7, 21 humanarum numerus aetatum, quae tibi ... ultra Pylium senectutem). rep. 2, 2 nec una hominis vita, sed aliquot constituta saeculis et aetatibus. Tusc. 4, 3 aetates et tempora ignorarent propter vetustatem. Brut. 307 trium aetatum oratores (Ascon. Scaur. p. 22 B. Cic. Cato 31 tertiam ... aetatem hominum vivebat *Nestor*. Cvrt. 8, 1, 13 quattuor continuis aetatibus intactum saltum. Plin. nat. 16, 237 una aetate ante Iliacum bellum). Ov. met. 12, 188 vixi annos bis centum: nunc tertia vivitur aetas (Tac. hist. 4, 84). de orat. 2, 92 aetates extulerint singulae singula ... genera dicendi (1, 8 Brut. 333 Vitr. 7 pr. 1). Liv. 1, 7, 14 antistites ... per multas aetates fuerunt (1, 45, 4. 9, 3, 10. 33, 3, 2. Sen. epist. 84, 10 multarum aetatum exempla. Cvrt. 8, 6, 6. Ascon. Pis. p. 13 B. multis aetatibus ante Ciceronem. Lact. inst. 2, 13, 4). 34, 26, 13 per aliquot aetates ... expulsi. Sen. epist. 94, 61 *coni. c.* saeculis. dial. 7, 27, 2 per tot. 6, 26, 5 tot aetatium contextam seriem (Octavia 430 Cvrt. 9, 7, 13. Oros. hist. 1, 21, 17 per tot aetatum volumina). nat. 3, 27, 2 urbes constituit aetas, hora dissolvit. Ascon. Pis. p. 3 B. post plures. Amm. 23, 5, 20 plures absumptae sunt maioribus ... aetates, ut. 22, 16, 8 per varias. **b** *saeculum, aera*: α *praesens*: Varro rust. 2, 1, 3 humanae vitae ab summa memoria ... ad hanc aetatem (Nep. Att. 18, 3). Cic. Quinct. 7 huiusce aetatis homines (Ov. ars 3, 122 haec aetas moribus apta meis). de orat. 2, 122 neminem ... inlustriorem ..., quem aetas nostra tulerit (Nep. Att. 12, 4 Tac. ann. 3, 55 Plin. epist. 4, 17, 4. 5, 14, 4 *cf.* Qvint. inst. 12, 5, 5). nat. deor. 1, 11 usque ad nostram ... aetatem. Tusc. 1, 5 (Liv. 34, 51, 5. 2, 14, 1 Qvint. inst. 1, 5, 15. 1, 11, 18). Brut. 207 neque tam multa quam nostra aetate iudicia fiebant (div. 2, 117 Liv. 7, 14, 6. 28, 12, 12 Fest. 230, 31 Cels. 1 pr. 6, 6, 8 Sen. nat. 5, 15, 2. 7, 6, 1. 7, 23, 1 Plin. nat. 16, 242. 30, 14. 33, 140. 34, 45 Qvint. inst. 1, 4, 20). leg. 1, 8 sunt ... maximae res in hac memoria atque aetate nostra (Plin. nat. 14, 47). Phil. 8, 8 omnia *bella civilia* in nostram aetatem inciderunt. Liv. 40, 27, 11 maximos aetatis nostrae reges (Sen. nat. 6, 21, 1 Colvm. arb. 17, 1 Plin. nat. 35, 20 Qvint. inst. 3, 1, 21. 10, 1, 104 Plin. epist. 9, 13, 6 Tert. nat. 2, 16 Amm. 16, 7, 8 Svlp. Sev. chron. 2, 46, 1). Val. Max. 8, 7, 2 propior aetati nostrae. Tac. dial. 1 nostra ... aetas deserta (*opp.* priora saecula). 16 Tert. nat. 1, 7. Veg. mil. 1, 20 usque ad praesentem (Hier. epist. 39, 7). Min. Fel. 38, 6 nostri temporis aetate. β *vetus*: Cic. Brut. 181 quid ... est superioris aetatis ...? (Caes. civ. 1, 7, 5 exempla. Amm. 31, 5, 11 revolvantur). 225 (Veg. mil. 1, 28. 3, 11). Ov. met. 9, 225 prior edidit. Tac. ann. 6, 22 clara documenta et antiqua aetas et nostra tulerit. Gell. 17, 21, 1. Sol. 38, 3 *Cilicem* aetas pristina paene ultra aevum memoriae abscondit. Avien. or. mar. 276 priscā. Liv. 8, 37, 12 ad patrum aetatem. 1, 30, 2. 36, 7, 10. 39, 16, 8. 45, 7, 2 (Vell. 2, 90, 3. Ascon. Scaur. p. 23 B. aetate patrum Ciceronis. Plin. nat. 25, 77. Sil. 9, 59 proavorum aetate. Mart. 8, 56, 1 temporibus nostris aetas ... cedat avorum). Ov. fast. 1, 329 aetate priorum (Vell. 1, 17, 2. Vita Cypr. 2 vetustatis aetatem). γ *posterior*: Cic. Brut. 228 inferioris aetatis ... proxumus. ac. 2, 73. Ov. met. 15, 835 in ... futuri temporis aetatem venturorumque nepotum. Colvm. 1, pr. 31 pulchritudine ... Minervae ... Phidiacae sequentis aetatis (Amm. 15, 9, 7. Svet. Aug. 31 insequentium. Avg. civ. 2, 18 de consequenti). Amm. 17, 4, 9 ad aevi sequentis aetates (30, 4, 6 per varias). Phoc. gramm. V 409, 4 recentiore. Sidon. epist. 2, 14, 1 citeriore. δ *de aequalitate*: Cic. Brut. 221 in ... numero eiusdem aetatis C. Carbo fuit (206 off. 3, 73 Liv. 1, 18, 3 Qvint. inst. 9, 4, 1 Plin. 6, 21, 4). Liv. 8, 3, 7 eadem aetas rerum ... Alexandri est. Vell. 2, 9, 6 eadem aetate (Plin. nat. 9, 170. 10, 52. 25, 45. 29, 8. 30, 10. 35, 79. 107. 148. 36, 30). Vell. 1, 17, 1 subpari (*cf.* Cic. Brut. 29). Sen. epist. 90, 6 Lycurgum si eadem aetas tulisset. 18, 32 in eadem. Qvint. inst. 10, 1, 76 X *oratores* aetas una tulerit. Apvl. flor. p. 32 Oud. aetas illi cum Socrate. ε *definitur hominum quorundam vitis vel re memorabili indicatis*: Cic. Brut. 301 inciderat in Cottae ... aetatem (Qvint. inst. 12, 1, 16). 39 ante Solonis aetatem (Tusc. 4, 5). 99 horum aetatibus adiuncti. 174 leg. 1, 6 (Vell. 2, 9, 2 quorum aetati ingeniisque successere. *cf.* Plin. nat. 13, 101). nat. deor. 3, 11. rep. 2, 18 Romuli (Plin. nat. 35, 55). Brut. 286 quae *res* erant Athenis ipsius (*i. Democharis*) aetate gestae. 170 Ti. Gracchi. 230 quos in Sulpici aetate posui. Tusc. 5, 8 ad Pythagorae (Plin. nat. 4, 66). Vell. 1, 7, 1 circa CXX annos distinctus ab Homeri aetate. 1, 3, 3 quibus vocabantur aetate eius (*i. Homeri*). Plin. nat. 21, 48 Alexandri Magni aetate, *et passim.* 20, 144 in Magni Pompei aetate ... conpertum est (33, 156 circa. *cf.* 35, 55). 6, 81 ut ... liqueret, Alexandri Magni aetas resque praestitere. 34, 53 distinctis celeberrimorum aetatibus. Ivv. 15, 109. Tac. dial. 16 quam oratorum aetatem significatione ista determinetis. Avg. civ. 18, 8. 11. Cic. Tusc. 5, 7 heroicis (Sen. dial. 9, 7, 5 Catonianae). epist. 6, 6, 9 summorum tuae aetatis. Brut. 75 multis saeclis ante suam aetatem cantata *carmina* ... reliquit Cato. Nep. Alc. 1, 2 omnium aetatis suae ... formosissimus (Liv. 9, 16, 13. 9, 34, 9. 29, 29, 5. 30, 30, 1. 35, 10, 5 Corp. XI 18, 28 Val. Max. 5, 3 ext. 3. 8, 15 ext. 2 Sen. epist. 79, 17 Colvm. 1, 4, 2. 1, 1, 3 Qvint. inst. 10, 1, 38. 10, 1, 112 hominibus. Apvl. flor. p. 101 Oud. Gell. 1, 10, 1 verbis). Liv. 1, 53, 2. Mon. Ancyr. 3, 27 ad memoriam aetatis meae (Sen. epist. 15, 1 Plin. nat. 12, 57 Vopisc. Prob. 2, 1). Plin. nat. 25, 5 maximus aetate sua regum. 2, 169 Gell. 4, 7, 1 Avg. civ. 15, 20. Plin. nat. 12, 8 circa captae urbis aetatem. *speciatim significat annos imperii*: Svlp. Sev. chron. 1, 36, 3 Samuelis annos sub regis istius aetate numeratos. *cf.* 1, 36, 3 de aetate imperii eius. ζ *definitur in universum*: Cic. Brut. 45 haec ... aetas prima ... oratorem ... perfectum tulit (Tac. ann. 3, 75). 36 effudit hanc copiam. 29 huic aetati suppares. 127 successit. 36 usque ad hanc. 295 illius aetatis principem (*et saepe.* Liv. 40, 8, 14 regum huius aetatis, *alias.* Plin. nat. Qvint. inst. 1, 1, 23. Tac. ann. 3, 24 cetera illius aetatis. Tert. nat. 2, 12 proximis. Avg.). 161 in qua aetate exstitisset (Liv. 1, 18, 1. 1, 57, 1 Plin. nat. 36, 28 Avg. civ. 6, 1). Liv. 8, 13, 9 rara illa aetate res. *saepissime.* η *qualitas, magnitudo, numerus*: Cic. Brut. 182 nec ulla aetate uberior oratorum fetus fuit (Sen. benef. 3, 32, 6). Liv. 9, 17, 7 duces ... omnium aetatium (Sen. epist. 24, 3 Cvrt. 3, 5, 5. Lvcan. 5, 177 venit aetas omnis in unam congeriem). 9, 18, 10 in tam longo spatio quam in aetate tredecim annorum. Mela 1, 59. Vell. 1, 16, 3 multorum annorum spatio divisa aetas. 2, 53, 4 in aetate et tanti et paene nostri saeculi (Oros. hist. 4, 12, 9 plurimas magnorum saeculorum). Sen. epist. 104, 29 tota illa aetas ... in armis est exacta civilibus. Cvrt. 5, 7, 9 longā. 7, 6, 27. Lvcan. 3, 309 testatur ..., comprensa est Latiis quaecumque annalibus aetas. Sil. 17, 333. Tert. test. anim. 5 modicā. Cypr. epist. 73, 3 anni sunt ... multi et longa aetas. Avg. civ. 3, 17. 15, 20. 15, 14 interposita aliquanta aetate. Avg. civ. 22, 1 aetatis per multa saecula longitudinem. Svlp. Sev. Mart. 20 nostrorum aetas temporum. Anth. 287, 9 nostri temporis ... aetas. *condicio*: Prop. 1, 4, 7 quascumque *mulieres* tulit formosi temporis aetas. Lvcan. 8, 869 veniet felicior aetas (Sil. 11, 123). Qvint. inst. 10, 1, 104 aetatis nostrae gloriam. ϑ *partes, series aetatis*: Cic. Brut. 232 ordo aetatum. de orat. 1, 16 ex omni memoria aetatum, temporum, civitatum (*cf.* 1, 171 Mon. Ancyr. 3, 27 *supra l. 46*). Sen. dial. 6, 26, 5 tot saecula, tot aetatium contextam seriem (Amm. 21, 5, 4 examina). 2, 7, 1 aetatium intervallis. Gell. 9, 4, 13 in temporibus aetatis suae ... auctoritate ... praeditus. Tert. nat. 1, 9 aetatis nostrae ... anni CCC. Avg. civ. 15, 8 in saeculi huius prima aetate. 2, 18 brevi aetatis spatio. 16, 11 ad illud aetatis.
ι *cursus aetatis*: Verg. Aen. 1, 285 veniet lustris labentibus aetas, cum (Lvcan. 8, 869 Sil. 11, 123). Tac. dial. 16 antecedit. Min. Fel.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 8 tanta aetas abiit, saecula innumera fluxerunt. *de aetatibus mundi v. s. I B 1 c.*

2 *translate pro hominibus certo temporum spatio viventibus*: **a** *ad 1a*: γενεή: NEP. Tim. 4, 4 haec extrema fuit aetas imperatorum Atheniensium. HOR. epod. 16, 1 altera . . . teritur bellis civilibus aetas. 9 impia . . . devoti sanguinis aetas. carm. 1, 35, 35 nos dura . . . aetas. 3, 6, 46 parentum. VAL. FL. 6, 115 eum Scythiae . . . tertia viderat aetas. SIL. 7, 11 ultima Dardanii transisset nominis aetas. *nota de diis*: GERM. 555 proelia conmisit divorum laetior aetas. **b** *ad 1b*: VARRO rust. 2, 1, 11 cui h a e c aetas defert . . . palmam (CIC. de orat. 1, 40 iuris ignara est. 1, 165. OV. fast. 1, 246 Ianiculum vocat. LVCAN. 5, 3, 86). 3, 3, 10 nostra aetas, in quam luxuriam propagavit leporaria, hac piscinas protulit ad mare. RHET. Her. 1, 13 historia est gesta res, sed ab aetatis nostra memoria remota. CIC. inv. 1, 27 (rep. 1, 1 AVG. civ. 18, 40). Brut. 22 tibi aetas nostra . . . cederet. rep. 5, 2 rem p. . . . accepisset. epist. 4, 9, 3 sensit (*opp.* maiores nostri). LYDIA 51 nostra . . . aetas. LIV. 1 pr. 5 vidit (SEN. nat. 1, 1, 12 PLIN. nat. 2, 99. 2, 232. 7, 74. 28, 12. 34, 38). VAL. MAX. 2, 1, 2 conservat. COLVM. 4, 8, 1 probavit. 10 pr. 2 sequens et . . . nostra aetas . . . libidinosa pretia constituerit. 17, 116. 7, 184. 33, 145 fortior fuit. PLIN. nat. 2, 199 cognovit. 25, 86 meminit. ap. Char. gramm. I 132, 23 abolevit. LIV. 1, 19, 3 nostrae aetati dii dederunt ut videremus. COLVM. 8, 10, 6 aetatis nostrae luxuries. PLIN. nat. 35, 51 insaniam. HOR. epist. 2, 1, 42 quos et praesens et postera respuat aetas. OV. trist. 5, 9, 7 te praesens . . . nosset, te serior aetas. VAL. MAX. 4, 2, 1 comprobavit (*opp.* veteres). CVRT. 8, 5, 11. 9, 10, 28 mirata est (*opp.* posteritas). AVSON. 192, 6 opponit . . . quem viris prioribus aetas recentis temporis. CIC. orat. 219 v e t e r e s illi, Herodotum dico et Thucydidem totamque eam aetatem. 185 Herodotus et eadem superiorque aetas numero caruit (GELL. 19, 10, 10 pleraque). QVINT. decl. 314 p. 235, 14 vetus illa et antiqua aetas tradidit. 306 p. 201, 17. inst. 12, 1, 36 credidit. TAC. Agr. 2 vidit (*opp.* nos). AVIEN. orb. terr. 136 nomen prior indidit aetas. CIC. orat. 18 cui . . . primas . . . patrum nostrorum aetas tribuebat. LYGD. 4, 25 non . . . quicquam formosius ulla priorum aetas . . . videt. VAL. FL. 5, 314 veterum . . . horruit aetas. GELL. 18, 5, 8 veterum aetas . . . dixerunt. CIC. phil. frg. 5, 32 M. philosophi . . . . Thales . . . primus. r e c e n s haec quidem aetas (TAC. ann. 6, 42 invenit. AMM. 23, 4, 7 novella). LYDIA 75 quod deus atque heros, cur non minor aetas? OV. fast. 6, 639 disce . . . veniens aetas (*cf.* VEG. mil. 4 pr.). Pont. 2, 6, 27 sequens mirabitur (*opp.* prior. COLVM. 8, 16, 3 abolevit. PLIN. nat. 23, 33. 6, 101. 16, 110 secuta aetas . . . interpretata est. 2, 119 addidit. 20, 121 defendit. 33, 160 TAC. ann. 4, 31 AMM. 17, 4, 16 ANON. de mach. bell. 1). VAL. MAX. 4, 7, 7 posterior intuens. 4, 3, 7 (PAPIN. dig. 33, 10, 9, 1. VEG. mil. 4, 38 experimentum posterioris aetatis). SEN. nat. 7, 30, 6 aliud haec aetas, aliud quae post nos subibit, aspiciet. AMM. 22, 15, 4 posterae . . . ignorabant aetates. 23, 6, 33. CIC. div. 1, 37 o m n i s aetas oraculorum . . . veritatem experta. VERG. Aen. 7, 680 credidit. SEN. contr. 2, 2, 11 VAL. MAX. 2, 9, 4 narravit. SEN. nat. 6, 5, 3 inveniet. 7, 15, 1. LVCAN. 7, 641 vincimur . . . omnis quae serviat aetas. CARM. epigr. 80, 5 optet. HIER. epist. 100, 8 omnem . . . aetatem docerent. CIC. Marcell. 9 nec u l l a . . . aetas . . . conticescet. CAT. 64, 322 nulla arguet. 232 (OV. met. 2, 418 cecīderat. 8, 329 OCTAVIA 857. SEN. Phoen. 266 neget. dial. 10, 15, 4 abolevit. epist. 97, 1. LVCAN. 7, 553 discat. 387. 10, 270 SIL. 2, 696. 6, 152 viderit. CARM. epigr. 279, 3). OV. am. 1, 15, 21 Varronem . . . quae nesciet aetas? *nota*: CVRT. 4, 14, 10 quo nullum amplius vidit aetas (*i. homines ullius aetatis*) aut constituet. OV. trist. 2, 26 *ludos saeculares* aetas aspicit una semel (SEN. nat. 7, 25, 4). PANEG. Mess. 11 neget ne longior aetas. AMM. 24, 6, 14 longae loquantur. CIC. Brut. 60 illius aetatis qui sermo fuerit. 201. 258 laus. QVINT. inst. 1, 10, 10. SEN. dial. 2, 1, 3 Catonem aetas sua parum intellexisset. epist. 114, 12 (QVINT. inst. 3, 7, 18). PLIN. nat. 33, 57. 29, 9 eadem aetas . . . ad Thessalum transilivit. VAL. MAX. 4, 4, 6 quo *exemplo* omnis aetas Romana gloriabitur (TAC. ann. 15, 45 omnis populi Romani aetas . . . sacraverat). PLIN. nat. 31, 113 proxima aetas medicorum . . . tradidit. TAC. dial. 20 obtemperans nostrorum oratorum aetas pulchrior . . . exstitit. CARM. epigr. 1808, 11 christiana . . . circumfusa . . . venit. SEN. nat. 1, 17, 5 aetas illa simplicior et . . . contenta. LVCAN. 10, 111 quod vix corruptior aetas extruat. STAT. Theb. 7, 220 veniet suspectior aetas ultoresque alii. QVINT. inst. 12, 11, 22 nascendi . . felicior. TAC. Agr. 1 incuriosa suorum. CLAVD. 26, 160 nos terrorum expers et lusu mollior aetas (*v. p. 1134, 84*).

B *de tempore in universum*: ENN. ann. 433 longinqua dies (*gen.*) confecerit aetas. VARRO ling. 6, 11 aevum ab aetate omnium annorum. CIC. nat. 2, 52 *stella* nihil immutat sempiternis saeclorum aetatibus (HIER. epist. 100, 6 nulla . . . corrumpit). LVCR. 1, 558 longa diei infinita aetas anteacti temporis omnis quod fregisset. OV. fast. 1, 151 est nova temporis aetas (*i. ver*). SEDVL. op. pasch. 2, 1 longam . . . temporum per aetatem vita brevis existens . . . ingemeret. CIC. nat. deor. 2, 64 natos comesse fingitur . . . Saturnus, quia consumit aetas temporum spatia annisque praeteritis . . . expletur. Marcell. 11 tropaeis . . . tuis adlatura finem sit aetas (nihil est . . ., quod non . . . consumat vetustas). LVCR. 1, 234 in eo spatio atque anteacta aetate. 2, 298. 3, 672. 1, 233 omnia . . . debet . . . infinita aetas consumpse anteacta diesque (*cf.* CENS. 16, 6). 1, 225 quaecumque vetustate amovet aetas. 5, 317 tormenta aetatis. 672 dentes cadere imperat aetas. 828 mutat . . . mundi naturam (835. 1276). 6, 545 speluncas subruit. VERG. ecl. 9, 51 omnia fert aetas. HOR. carm. 4, 9, 10 delevit. SEN. suas. 5, 8 tempestatibus et aetate consumi. LVCAN. 7, 397 aetas haec carpsit edax. SIL. 2, 22 edit *turres* longior aetas. AVG. civ. 21, 4. LVCR. 3, 986 nec . . . perpetuam aetatem possunt reperire. 5, 356 durare . . . per omnem (*cf.* SEN. epist. 53, 11. 99, 31. 102, 22 artam). 3, 847 materiem nostram collegerit aetas. 5, 1454 protrahit. 1, 468 saecla hominum . . . inrevocabilis abstulerit . . . praeterita aetas. CAT. 68, 43 nec fugiens saeclis obliviscentibus aetas . . . nocte tegat studium (*cf.* SEN. Herc. f. 292). VERG. Aen. 8, 200 attulit . . . aetas auxilium. HOR. epist. 1, 6, 24 in apricum proferet. carm. 1, 11, 8 fugerit invida. OV. met. 10, 519 labitur . . . fallitque volatilis aetas (SEN. Herc. f. 292 quidquid avida tot per annorum gradus abscondit aetas. Tro. 385). PANEG. Mess. 210 hominem me longa receperit aetas. PLIN. nat. 16, 199. 19, 160 semel sata diutinā aetate durat. QVINT. inst. 1, 4, 13 *mutationes* aetate transierunt. FLOR. 2, 1, 7 sedes aetate quasi iure possidebant. APVL. Plat. 1, 12 mortales deos . . . ad aevitatem temporis edidit. MIN. FEL. 11, 4 corpus . . . annis et aetatibus in terram resolvatur. SVLP. SEV. chron. 5, 5, 7. *Kempf.*

Aetātius *nom. gent., cf.* Aetius. CORP. VI 18545 Fortunato patri et Successae matri pientissimae Aetatia Fortunata. *Otto.*

aetātula, -ae *f. deminutive ab* aetas. SCHOL. Cic. Bob. p. 324, 28 labeculam] . . . sic . . . veteres et aetatulam et nubeculam dixerunt. GLOSS. aetas parva, aetas modica. **1** *tempus vitae humanae*: PLAVT. Pseud. 173 quae *mulieres* in munditiis, mollitiis deliciisque aetatulam agitis. **2** *gradus vitae humanae*: **a** *de pueritia*: PLAVT. Rud. 894 ambas *mulierculas* forma scitula atque aetatula. VARRO Men. 87 puerae, quas sinit aetatula ludere. CIC. fin. 5, 55 hoc cernere in primis puerorum aetatulis. CARM. epigr. 63, 2 (*saec. primo a. Chr.*) ossa parvae aetatulae. sepulta heic sita sum, verna quoius aetatula. APVL. met. 10, 29 puelli puellaeque virenti florentes aetatula, forma conspicui. 10, 31 flos aetatulae (*sc. puellaris*). apol. 2 optentu eius aetatulae (*i. admodum pueri*). IVL. VAL. 1, 10 *equos* ex aetatula iam recenti ad haec mihi praeparavi. 1, 10 despectans eius aetatulam. 1, 37 *pilae* congruat cum tua aetatula lusitatio (*contemptim de Alexandro iam Syriam expugnante*). SVLP. SEV. chron. 2, 1, 7 puerum contemptae aetatulae. GREG. TVR. Mart. 2, 43 illius (*i. infantuli*) aetatulae oportunum est. *pro pueris (puellis) ipsis*: PLAVT. Pers. 229 hanc vigilare oportet formulam atque aetatulam (*i. puerum huius . . . aetatulae*). PRVD. perist. 10, 677 innocenti aetatulae inferre leges. SIDON. epist. 4, 1, 3 aetatulam nostram mobilem, teneram, crudam . . . castigatoria severitate decoqueret. GREG. TVR. vit. patr. 20, 1 tali aetatulae (*i. puellae*) persuasit. **b** *de adulescentia*: PLAVT. Cist. 49 numquam senecta fies (*sc. meretrix*) semperque istam quam nunc habes aetatulam optinebis. Most. 217 dum tibi (*adulescenti*) nunc haec aetatulast (*opp.* in senecta). CAECIL. com. 153 fuit integrā aetatulā. CIC. har. 42 primam illam aetatulam suam ad scurrarum . . . libidines detulit. Sest. 18 conscios stuprorum ac veteres vexatores aetatulae suae. SVET. Claud. 16 parcius aetatulae indulgeret *iuvenis*. APVL. met. 11, 15 lubrico virentis aetatulae. *pro virgine ipsa*: APVL. met. 7, 9 nec . . . levi pretio distrahi poterit talis aetatula. 1, 12 hic Catamitus meus, qui diebus ac noctibus inlusit aetatulam meam. **3** *aera parvula*: PRVD. perist. 10, 614 antiquitatem Romuli et Mavortiam lupam renarras primum et omen vulturum si res novellas respuis, nil tam recens: vix mille fastis inplet hanc aetatulam cursus dierum conditore ab augure. *Kempf.*

Aetaxus *sign. vasc. Gallici.* CORP. XIII 10010, 50. *Diehl.*

Aetēius *v.* Aetius.

aetema, -tis *n.*, αἴτημα. PS. BOET. grom. p. 379, 8 aetimata (*sic*) id est petitiones sunt quinque. petatur ab omni puncto in omne punctum rectam lineam ducere.

Aeter *v.* Ietra. **Aetereus** *v.* Etereius.

aeternābilis, -e. *ab* aeternare. ACC. trag. 264 aeternabilem (alt- *Ribbeck*) divitiam partissent. AMBR. inst. virg. 17, 114 per illam aeternabilem crucem. COD. Theod. 11, 20, 3 (*a. 400*) aeternabili urbe. 5, 14, 8 domus aeternabilis *i. Caesarea* (10, 3, 5).

aeternālis, -e. *ab* aeternus. AVG. c. Priscill. 5 nos . . . sive αἰῶνα sive αἰώνιον non solemus dicere nisi aeternum . . ., quamvis quidam interdum etiam aeternale audeant dicere, ne latinae linguae deesse videatur ab eodem nomine derivatio. TERT. adv. Iud. 6 legem . . . temporalem et legem aeternalem. ITALA cod. Veron. psalm. 23, 7, 9 elevamini portae aeternales (αἰώνιοι. aeternales *etiam* VVLG.). *cf.* HIER. in psalm. 23 p. 887[c] aeternales dicuntur, quia ab Adam usque ad Christum in imo iacuerunt. ITALA (Rufin. in levit. hom. 13, 6) lev. 24, 9 legitimum aeternale (iure perpetuo VVLG.) hoc erit. Ion. 2, 7 (Ambr. psalm. 43) descendi in terram, cuius serae sunt continentes aeternales (αἰώνιοι. *plane aliter* VVLG.). thren. 3, 6 cod. Wirceb. mortuos aeternales (αἰῶνος. sempiternos VVLG.). Iob 41, 23 (Priscill. 1 p. 25, 10) captivum aeternale (senescentem VVLG.). Habac. 3, 6 (Aug. civ. 18, 32) defluxerunt colles aeternales (*aliter* VVLG.). CLEMENS ad Cor. 64 in populum aeternalem. AVG. quaest. in hept. 2, 43 p. 114, 18 facietis diem hunc in progenies vestras legitimum 'aeternum' vel

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'aeternalem' quod graece dicitur αἰώνιον. Ps. AVG. serm. 71, 9 nemo potest accipere aeternale, nisi prius temporale dimiserit. VEN. FORT. carm. 10, 10, 5 quando aeternalem concepit virgo salutem *i. Christum.* CORP. XII 810 in luctu aeternali. VI 9280 somno aeternali. 10707^{a} ⟨so⟩mno eternali (11951. 13073. 13241). 10693, 2 somno aeternali et d. m. 12989 d. somno aeternali m. 11082, 6. 13 somno aeternali sacrum (12450). VIII 9869 domum ⟨a⟩eternale⟨m⟩. 9870. 9914. 9915 *et saepius in Africa pro sepulcro, item* V 6274 Tigris se viva fecit dom. ⟨aete⟩rnalem. VI 3651. X 2066 cepotafium ... quae est domus aeternalis. XIV 229, 2. 1970 (?) XI 3969 domum hanc haeternalem amantissime fecerunt. 4342 domum aeternal⟨em⟩ vivus fundavit. CARM. epigr. 1824 cum lacrimis posuit aeternale duobus. *cf.* aeternus. *de imperatore*: NOVELL. Maiorani 6, 1, 5 aeternali lege sancimus. COD. Iust. 11, 11, 3 vultus (*imperatoris in nummo*). CORP. VI 2830 ⟨miles co⟩h. ⟨... p⟩raet⟨oriae Ph⟩ilippia⟨nae⟩ aeternali⟨s⟩. *adv.* **aeternāliter**. SERM. dominic. 2 p. 649^{a} aeternaliter damnati et perditi sumus. ZENO tract. 2, 4 unus et aeternaliter (et idem alter *codd.*) ex semet ipso in semet ipsum deus. AVG. civ. 10, 15 p. 425, 19 qui in sua natura ... non temporaliter, sed ut ita dicam aeternaliter nec incipit loqui nec desinit. serm. 227 extr. manebit ergo quod significatur aeternaliter. Ps. AVG. ad fratr. in eremo sermo 17 p. 1264^{a} bonis cunctis ornati aeternaliter reficiamur in patria. Ps. HIER. in Iob 37 p. 743^{d} *caeli* in illo (*deo*) aeternaliter erant. PRIMAS. in Hebr. 1 p. 687^{b} aeternaliter ipse possidet omnia cum patre. 10 p. 751^{d} fides recta aeternaliter manebit. *V.*

Aeternālis *nom. et cogn. vir.* CORP. VI 14492 d. m. Q. Cassi Aeternalis .... IX 1602 (*Beneventi*) d. m. s. Aeli(us) Aeternalis (mil.) coh. III .... V 6613 (*in agro Novariensi*) ... C. Cassius Aeternalis .... COD. Theod. 4, 4, 3 Impp. Arcadius et Honorius A. A. Aeternali proconsuli Asiae (*cf. 11, 39, 12* COD. *Iust. 3, 31, 11 et 6, 23, 17*), *fortasse idem ad quem* CLAVD. *tertium carminum minorum misit* (*cf. Birtii praef. p. XIV*). COD. Iust. 7, 16, 20 Aeternali. CORP. III 6576 (*Alexandreae*) pro salute D. Nostri Antonini ... Aurel(ius) Aeternalis .... III 7449 (*Almi Cet. a. 155*), 6 ... tes(serarius) Iul. Aeternalis .... III 7437 (*Nicopoli a. 227*), 15 ... Aeternalis Arrius H(e)rcul(anus) bul(euta) .... III 4250 (*Scarbantiae*) ... T. Canius T. f. Aeternalis .... III 7873 (*Miciae*) C. Iul. ⟨Aetern⟩alis. III 14660^{1} (*Salonis*) ... Dass⟨i⟩us Aeternalis mil. cor. VIII.... III 14214^{6} (*Adamclissi*) ... et Ael. Ant. Aeternalis sig(nifer) leg. XI.... III 979 (*Apuli*) Aur Etern⟨a⟩lis. III 12545 (*Potaissae*) Aur. E t e r n a l i s .... XIII † 1161 (*in agro Pictonum*) Aeternalis et Servilla vivatis in deo. INSCR. Brit. christ. 71 ... pronepus E t e r n a l i (*gen.*) Vedomavi. CORP. XIII 10010, 51 (*in vasculo Gallico*) Eternalis fecit. *Zimmermann.*

aeternitās, -ātis *f. ab* aeternus. *vocabulum a poetis alienum ante* COMM. PRVD., *admodum gratum Ciceroni. plur. legitur* VVLG. Dan. 12, 3. aeternetas *sculptum v. p. 1141, 37. forma prisca* a e v i t e r n i t a s *uno loco tradita est, in carmine antiquario* IVL. VAL. 1, 31 vers. 5 mens quippe homulli non videt variantia, quod haec reformet perpes eviternitas (*sic palimps. Taurin.*).

GLOSS. aeternitas αἰωνιότης. *de deo, mundo, sim.*: CIC. inv. 1, 38 tempus ... est ... pars quaedam aeternitatis. de orat. 3, 20 vim suam atque aeternitatem conservare. top. 59 ex hoc genere causarum ex aeternitate pendentium fatum a Stoicis nectitur. fat. frg. 2 fatum est conexio rerum per aeternitatem se invicem tenens. Tusc. 1, 39 Platonem ... de animorum aeternitate ... sensisse idem quod Pythagoram. 1, 80 cum de aeternitate animorum dicatur (1, 50. 1, 81 *bis*). 1, 55 ex quo efficitur aeternitas. 1, 94 confer nostram longissimam aetatem cum aeternitate. 4, 37 cui aeternitas omnis totiusque mundi nota sit magnitudo. Cato 77 terram, locum divinae naturae aeternitatique contrarium. nat. deor. 1, 21 fuit quaedam ab infinito tempore aeternitas, quam nulla circumscriptio temporum metiebatur. 2, 62 quorum cum remanerent animi atque aeternitate fruerentur. 1, 114 deum nihil aliud in omni aeternitate nisi 'mihi pulcre est' ... cogitantem. *ibid.* ordo ... siderum et in omni aeternitate constantia. *sic saepius* in omni aeternitate nat. deor. 2, 51. 54. 95. nat. deor. 3, 14 quod ... semper ex omni aeternitate verum fuerit, id esse fatum (ex omni aeternitate *vel* ex aeternitate div. 1, 125. 2, 19 fat. 21. 27. 29. 32. 33. 37. 38). div. 1, 25 *coniectura* ab omni aeternitate repetita. 1, 115 *animus* vixit ab omni aeternitate (2, 19). fat. frg. 2 ut ipsa varietas habeat aeternitatem. 32 sine aeternitate naturali. Tim. 8 quantum ... ad id, quod ortum est, aeternitas valet, tantum ad fidem veritas. 6 speciem aeternitatis imitari. 7 non ... dubium, quin *artifex mundi* aeternitatem maluerit exequi. *ibid.* quod aeternitate inmutabili continetur. 34 ad aeternitatis imitationem. fin. 2, 88 dempta ... aeternitate nihilo beatior Iuppiter quam Epicurus. 2, 89 aeternitate non vincitur *a deo Epicurus.* Tusc. 5, 70 *mentis* studium ... aeternitatem (-tis *pars codd.*) imitandi. SEN. dial. 9, 14, 10 animus aeternitate dignus. 10, 15, 4 hi tibi dabunt ad aeternitatem iter. 11, 20, 2 *animus* aeternitatis suae memor. epist. 102, 2 de aeternitate animarum quaerere (117, 6). 107, 8 contrariis rerum aeternitas constat. PLIN. nat. 2, 27 mortales aeternitate donare. Ps. QVINT. decl. 15, 10 *Amori* se naturae debet aeternitate. TAC. Agr. 46 aeternitas temporum. PLIN. epist. 10, 112, 3 a te ..., cuius factis dictisque debetur aeternitas (*adloquitur Traianum*). APVL. mund. 21 mundi amoenitatem aeternitatemque. Ps. APVL. Asclep. 4 aeternitas est generis, quamvis per species occidat. 10 aeternitatis dominus deus primus est, secundus est mundus. 12 futurae aeternitatis spe. 28. 29 vitae aeternitatisque. 30 in ipsa ... aeternitatis vivacitate mundus agitatur et in ipsa vitali aeternitate locus est mundi. *ibid.* immobilis. 31 aeternitatis stabilitas *et passim hoc in capite et libro, ut* aeternitas sine definitione est temporis. 32 primordia deus est et aeternitas. 40 quae aeternitas inaversibilis inmobilis insolubilis est. *ibid.* est aeternitas, quae nec coepit esse nec desinet *eqs.* 41 nos ... aeternitati ... consecrare. PANEG. 3, 3 p. 103, 18. 12, 10 p. 279, 27. SPART. Ael. 2, 5 duraturum cum aeternitate mundi nomen. VICTORIN. rhet. p. 223, 17 hoc tempus generale quia nec initium nec finem habet, aeternitas est, quam Graeci αἰῶνα appellant. PALLAD. 3, 25, 2 natura, cuius aeternitati nulla tarditas potest creare fastidium. AMM. 14, 11, 25 Nemesim ... ex abdita quadam aeternitate (*i. sede aeterna*) omnia despectare terrena. SERV. Aen. 6, 763 aevum enim proprie aeternitas est, quae non nisi in deos venit. AVG. civ. 9, 13 est ... secundum Platonicos ... deorum vel beata aeternitas vel aeterna beatitudo. *ibid.* daemonum misera aeternitas vel aeterna miseria. ENNOD. dict. 25, 9 nostra (*verba Thetidis*).

persaepe apud christianos, maxime de deo, ut: TERT. nat. 1, 7. 2, 3 carens substantia divinitatis id est aeternitate. COMM. instr. 1, 36, 4 rex aeternitatis. LACT. inst. 2, 8, 28 deus ... per aeternitatem fortis est. epit. 37, 1 de aeternitatis suae fonte ... filium ... progenuit. inst. 1, 12, 10 quibus annis saturari possit aeternitas, cui nullus est finis? (*agitur de Saturno*). HIL. trin. 1, 9 hominem sub defectione vivendi et aeternitate moriendi. LVCIF. de non conv. 14 quia una sit aeternitas patris et filii. Athan. 2, 34. 1, 42 servos ... dicatos eius (*dei*) aeternitati. AMBR. hexam. 1, 7, 27. HIER. epist. 140, 8 aeternitati ... comparata brevis est omnium temporum longitudo. 18, 7 rerum. 96, 5. VVLG. Is. 57, 15 habitans aeternitatem (αἰῶνα) *deus.* Mich. 5, 2 egressus eius (*Christi*) ab initio a diebus aeternitatis. Hab. 3, 6 ab itineribus aeternitatis eius (πορείας αἰωνίας). II Petr. 3, 18 ipsi gloria, et nunc et in diem aeternitatis. AVG. civ. 9, 21 participata aeternitate perfruuntur *pater et filius.* 10, 9 ad immortalitatem aeternitatemque perveniat. 10, 31 ex aeternitate (12, 18 *bis.* 22, 2). 11, 4 retro per aeternitatem. 11, 6 discernuntur aeternitas et tempus, quod tempus sine aliqua mobili mutabilitate non est, in aeternitate autem nulla mutatio est. 12, 15 infinita retro aeternitate. 12, 16 tempus ... aeternitati inmutabili non potest esse coaeternum. BOET. cons. 5, 6 p. 139, 9 P. aeternitas ... est interminabilis vitae tota simul et perfecta possessio. 5, 6 p. 145, 162 visionis ... eius praesens semper aeternitas. 2, 7 p. 45, 48 quod si aeternitatis infinita spatia pertractes, quid habes quod de nominis tui diuturnitate laeteris? 4, 6 p. 110, 75 ad id quod est, id quod gignitur, ad aeternitatem tempus. *pro deo ipso*: AVELL. p. 655, 7 imperator aeternitatis beneficio sceptra sortitus. p. 660, 1 aeternitatis supernae non immemor.

de h o m i n i b u s h u m a n i s v e: CIC. Pis. 7 mihi populus Romanus universus in illa contione non unius diei gratulationem, sed aeternitatem immortalitatemque donavit. SEN. suas. 7, 10 memoriae ..., quae magnis viris aeternitatem promitteret. VELL. 2, 103, 4 perpetuae securitatis aeternitatisque Romani imperii. VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 carmine aeternitati consecravit *beneficium.* SEN. epist. 102, 29 aeternitatem proponere. quam qui mente concepit nullos horret exercitus. PLIN. nat. 35, 106 ut Alexandri magni opera pingeret propter aeternitatem rerum. 36, 114 hic fecit opus maximum ... non temporaria mora, verum etiam aeternitatis destinatione. TAC. hist. 1, 84 rerum *Romanarum.* ann. 11, 7 aeternitatem famae spe praesumere. PLIN. epist. 3, 16, 6 *Arriae* ista facienti ... gloria et aeternitas ante oculos erant; quo maius est sine praemio aeternitatis (9, 3, 1), sine praemio gloriae abdere lacrimas. 3, 21, 6 gloria et laus et aeternitas. 5, 8, 1 non pati occidere, quibus aeternitas debeatur. 6, 16, 2 multum ... perpetuitati eius (*Plini*) scriptorum tuorum aeternitas addet. paneg. 75 orationes principum ... mandari aeternitati SVET. Nero 55 aeternitatis perpetuaeque famae cupido. VOPISC. Prob. 24, 3 Probi posteri ... aeternitatem videntur habere, non modum. AMM. 14, 6, 8 aeternitati se commendari posse. MACR. somn. 2, 10, 8 memoriae. COD. Theod. auct. 3 nulli retro principum aeternitas sua detracta est, nullius latoris occidit nomen. 13, 10, 8 inconcussa aeternitate permaneant. COD. Iust. 11, 51, 1 cum ... lex ... colonos quodam aeternitatis iure detineat. CORP. II 3711 *titulum* ob aeternitatem memoriae conlocavit. *sic saepe apud christianos*: TERT. scorp. 6 qualem potest praestare saeculum de fama aeternitatem, de memoria resurrectionem. bapt. 2 consecutio aeternitatis. 5 *dei* imago in effigie[m], similitudo in aeternitate censetur. IREN. 3, 20, 2 uti et mortali immortalitatem et temporali aeternitatem donet. CYPR. ad Fortun. 13 vita temporalis extinguitur, sed aeternitas repraesentatur. de dom. orat. 10 quibus remissa peccatorum datur, ... eis et aeternitas repromittitur. COMM. apol. 669 aeternitas illi praeparatur, Christo qui credit. LACT. inst. 7, 9, 18. 7, 9, 10 animae (epit. 65, 2). HIL. in psalm. 67, 37. 68, 1. 68, 23 ne ... in aeternitate poenae ma-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

neret. HIER. epist. 10, 1 aeternitas mortalitate mutata. 98, 11 ut semel corpora suscitata incorruptione et aeternitate donaret. 108, 27 animae. VVLG. eccl. 12, 5 ibit homo in domum aeternitatis suae (αἰῶνος). Dan. 12, 3 qui ... docti fuerint, fulgebunt ... quasi stellae in perpetuas aeternitates (εἰς τοὺς αἰῶνας). PRVD. perist. 2, 464 *Petrus* recludit ... aeternitatis ianuas. AVG. civ. 2, 29 p. 97 superna est civitas clarior, ... ubi vita aeternitas. 3, 20 in Christum crediderat non mercede brevissimi temporis, sed aeternitatis interminae. 4, 33. 6, 12 in aeternitate supplicii (8, 15. 21, 22. 21, 23 poenae). 8, 16 melior est ... temporalis felicitas quam misera aeternitas. *passim.* 12, 15 liberationis et beatitudinis animae ... aeternitas. 13, 1 angelica inmortalitas et beata aeternitas. 13, 16 corporum. 20, 17 de saeculo futuro et inmortalitate atque aeternitate sanctorum. 21, 20 omnis impietas ... non eis valeat ad aeternitatem, sed ad diuturnitatem magnitudinemque poenarum. spir. et anim. 36 vita beata in aeternum et ultra in perpetuas aeternitates. SVLP. SEV. ep. 2, 12. dial. 2, 6, 3 sanctorum. OROS. hist. 4, 6, 42 beata. 7, 1, 3 ut ... aeternitatem promereretur. 7, 33, 7 vitae. FAVST. REI. serm. 31 p. 347, 21 aeternitatis largitor. grat. 2, 9 p. 78, 30 *homini* inseruit ... perennitas aeternitatem. ENNOD. opusc. 9, 7 ad reparationem aeternitatis perditae. CASSIOD. var. 2, 40, 16.

de rebus: VITR. 1, 5, 8 ad aeternitatem perfectus ... murus. 2, 8, 5 ad aeternitatem firmas ... virtutes. 2, 9, 8 quercus ... infinitam habet aeternitatem. 2, 9, 10 alnus ... in palustribus locis ... permanet immortalis ad aeternitatem. 2, 9, 13 lacunaria *cedrea* ... propter aeternitatem sunt facta. COLVM. 4, 17, 3 aeternitati eorum (*satorum*) sic consulimus. PLIN. nat. 13, 53 materiae ... ipsi (*cedro*) aeternitas. 16, 217 *arbores* quae odore praecellant, eas et aeternitate praestare. 17, 129 quadam aeternitate. VEG. mil. 4, 35 religionem pro aeternitate *ligni* his tantum diebus (*a quindecima ad vicesimam lunam*) placuit celebrari.

notabilia varia: *i. q. posteri*: CIC. Marcell. 28 illa vita est tua ..., quam posteritas alet, quam ipsa aeternitas semper tuebitur. Phil. 14, 34 sit ad memoriam aeternitatis ara Virtutis. *in usu sepulcrali*: CORP. III 3354 coniugi ... aeternitatis memoriam posuit. XII 2269 perpetuae aeternitati (*i. q.* dis manibus). INSCR. christ. Le Blant 257 titulum cum aeternetate (*sic*) vincturum coniux ... dedicavit.
in cultu publico (*cf. Schoener, acta sem. Erlang. II 496 sq.*): CORP. IX 4209, 5 pr(o) ae⟨ternitate⟩ Caesarum. INSCR. numm. Cohen I^2 p. 149 n. 565 *sqq.* (*Emeritae, Augusti aetate*) aeternitati(s) Augustae. p. 197 n. 178 (*Emeritae, aet. Tiberi*) aeternitati Augustae. CORP. XI 4170 (*Interamniae, a. p. Chr. 32*) providentiae Ti. Caesaris Augusti náti ad áeternitatem Románi nóminis. SC. de aedif. 5 cum providentia optumi principis ... totius Italiae aeternitati prospexerit. ACTA Arval. a. 66 aeterni⟨tati imperii⟩. a. 86 ⟨Iuppiter si⟩ custodieris ... aeternitate(m) imperii *et similiter* a. 87. 90. *cf. Henzen p. 111.* CORP. V suppl. Ital. 745 tem⟨plum⟩ aeternitáti Romae et Augu⟨sti⟩. PLIN. paneg. 67 nuncupare vota et pro aeternitate imperii (SVET. Nero 11) et pro salute principum. INSCR. numm. Cohen I^2 p. 369 n. 21 (*Vesp.*) aeternitas. n. 24 aeternitas Augusti. n. 25 aeternitas p. R. II p. 18 n. 3 *sqq.* (*Traiani*) Aet(ernitas). IV^2 p. 288 n. 1 aeternit. imperii. p. 404 n. 21 (*Alex. Sev.*) Aeternitatibus (*nisi est* -ti Aug.). V^2 p. 240 n. 32 (*Treb. Galli*) Eternitas. ACTA lud. saec. sept. I 25 ⟨sollem⟩nia ... ⟨f⟩ieri ... ⟨pro secu⟩rita⟨te⟩ adque aeternitate imperii. CORP. II 259 Soli aeterno Lunae pro aeternitate imperii et salute imp. Cae⟨s. L.⟩ Septimi Severi. INSCR. comptes rendus de l'ac. des inscr. 1902 p. 45 aeternitati imp. Augg[g]. PLIN. epist. 10, 41, 1 opera non minus aeternitate tua quam gloria digna. 59 Archippus per salutem tuam aeternitatemque petit a me (83). AMM. 15, 1, 3 ut 'aeternitatem meam' aliquotiens subscreret ipse (*Constantius*) dictando. FLORENT. Lucif. epist. 3 p. 321 debebis codicem remittere, ut possit aeternitati eius (*Constantii*) denuo offerri. COD. Theod. 10, 22, 3 (*a. 390*) adoraturus aeternitatem nostram. 12, 1, 160 (*a. 398*) Honorii Augusti fratris aeternitatis meae. 5, 14, 7 (*a. 408*) tempore quo clementiae nostrae pater humanam in caelestem aeternitatem mutavit. COD. Iust. 1, 50, 2 imperialis aeternitas. NOVELL. Iust. 35, 11 (*a. 535*) quae ... nostra sanxit aeternitas (36, 6. 143 epil.). SYMM. epist. 10, 6, 1 aeternitas vestra (8, 4. 10, 1. 14, 3). LEO M. epist. 63 p. 877 quid ... Leo a tua aeternitate poposcerit. *dea* **Aeternitās** (*v. supra l. 41 sqq. et cf. Aust, PW. I 694; Wissowa, Rel. u. Cult. p. 278*): MART. CAP. 1, 7 Aeternitati *Iovis* filiae honoratiori *quam Psyche.* *V.*

Aeternitās, -ātis *cogn. mul., non inventum nisi in Numidia.* CORP. VIII 4159 (*Lambaesi*) Vlpia Aeternitas. *eadem ibidem* 4158. VIII 3244 *male scriptum est* Vlpia Aetternitas. *Zimmermann.*

aeterno, -āre. [*ab* aeternus. *Th.*] NON. 75 aeternare. Varro rerum humanarum lib. II: litterisque ac laudibus aeternare. GLOSS. V 638, 24 aeternare aeternum facere. HOR. carm. 4, 14, 5 quae cura patrum ... tuas, Auguste, virtutes in aevum per titulos ... aeternet? (*non recte* PORPH. fictum verbum est 'aeternet'. ACTA lud. saec. sept. I 12 diligenti⟨ssime aet⟩ernata est *sic explevit Bormann locum mutilum, melius* alternata *Basiner (Varsoviae 1901).*

? **aeternochoicus**, -a, -um *hybride formatum ab* aeternus *et* χοϊκός *ut verteretur aliquam partem* αἰωνιοχοϊκός (*non servatum*). IREN. 2, 5, 1 reliqua omnia quaecumque sunt condicionis accusant quasi temporalia sint et aeternochoica (*sic cod. Clarom.*; aeterna choica *Arund.*) *i. licet aeterna, tamen caduca cf.* 2, 5, 3 *deus* concedit ... fieri ... in aeternis temporalia.

aeternus, -a, -um, *prisce* **aeviternus**, -a, -um. [*ab adverbio exoleto* *aeviter *derivatum esse videtur, cf. c.* aevum. *Th.*] VARRO ling. 6, 11 aevum ab aetate omnium annorum, hinc aeviternum, quod factum est aeternum, quod Graeci αἰῶνα. GLOSS. V 657, 1 aeviternus aeternus in aevo. IV 204, 20 aeviternum aeternum. PRISC. gramm. II 81, 5 'aetas' *facit* ... 'aeternus'. antiqui tamen 'aevitas' et 'aeviternus' dicebant ab aevo, unde Varro in Pseudaenea (Men. 437) per aeviternam hominum domum, tellurem, propero gradum. APVL. Socr. p. 3, 123 Oud. quos deos Plato existimat naturas incorporalis animalis, neque fine ullo neque exordio, sed prorsus ac retro aeviternas. CARM. epigr. 104 (*ex schedis*) lege aeviterna traditus leto puer. 106 (*post a. 271; ex codice*) divina vis est aeviterni temporis. AVG. civ. 16, 26 sciat 'aeternum' a nostris interpretari, quod Graeci appellant αἰώνιον, quod a saeculo derivatum est ..., sed non sunt ausi Latini hoc dicere 'saeculare', ne longe in aliud mitterent sensum. saecularia quippe dicuntur multa, quae in hoc saeculo sic aguntur ut brevi etiam tempore transeant; αἰώνιον autem quod dicitur aut non habet finem aut usque in huius saeculi tenditur finem. *similia* quaest. hept. 1, 31 (ad gen. 17, 8). 2, 43 (ad exod. 12, 19). 6, 4 (ad Ios. 4, 7) loc. hept. 2, 99 (ad exod. 21, 6). 3, 17 (ad lev. 10, 9). de gen. c. Man. 1, 2, 4. GLOSS. αἰώνιος ἀΐδιος ἀέναος, aeternum: perennem perpetuum diurnum. *nota*: Ov. met. 1, 663 aeternum ... aevum *deorum* (SIL. 16, 665). MANIL. 4, 3 quid ... aeternis ... senes curis, dum quaerimus aevum, perdimus? STAT. Theb. 7, 201 ista per aevum mecum (*Iove*) aeterna domus. CARM. epigr. 59, 20 ⟨domum⟩ aeternam, ubei omnes pariter aevom degere⟨nt⟩. COMM. apol. 804 aeterna saecla (VVLG. Is. 26, 4 SIDON. epist. 8, 13, 3 INSCR. Le Blant 91). PAVL. NOL. carm. 10, 180 venturi aeternum saecli. AVG. civ. 12, 20 saecula saeculorum aeterna. *comp.* PLIN. nat. 14, 9 *p. 1146, 24.* LACT. epit. 63, 3 *p. 1146, 32.* *pro sup.* PLIN. nat. 16, 213 maxime aeternus. *gen. plur.* aeternum PACVV. *p. 1142, 74.* GRAMM. suppl. 298, 7 aeternum ... per a et e. *in titulis et codicibus saepe* eternus. CORP. V 1720 heterna. VI 35508 aiterno. *prima syllaba correpta* CARM. epigr. 103, 4 s⟨emper⟩ aeterna fides. 572, 4 nomen aeternum. *comp.* coaeternus.

I *de rebus humanis quae per hominis aevum servantur*: ENN. ann. 71 aeternum (alternum *Columna*) seritote diem concorditer ambo. PLAVT. Capt. 780 speroque me ob hunc nuntium aeternum adepturum cibum. 897 aeternum tibi dapinabo victum, si vera autumas. Most. 195 stulta es plane, quae illum tibi aeternum putas fore amicum. TER. Eun. 872 aeternam inter nos gratiam. LVCIL. 668 fuimus pernices aeternum id vobis sperantes fore. CIC. p. red. 1, 34 quod si mihi aeternum esse aerumnam propositam arbitrarer, morte me ipse potius quam sempiterno dolore multassem. Catil. 4, 22 bellum (Sulla 28). Font. 48 ne ... dedecus aeternum ... relinquat *suis.* Catil. 4, 10 P. Lentulum aeternis tenebris vinculisque mandare (VAL. MAX. 6, 3, 3). de orat. 1, 125 cuius ... in dicendo quid reprehensum est, aut aeterna in eo aut certe diuturna valet opinio tarditatis. **Att. 11, 15, 2** peccati dolor, qui et maximus est et aeternus. fin. 1, 55 si aliquod aeternum et infinitum impendere malum nobis opinemur. CATVLL. 109, 6 ut liceat nobis tota perducere vita aeternum hoc sanctae foedus amicitiae. LVCR. 3, 466 gravi lethargo fertur in altum aeternumque soporem. SALL. Iug. 31, 22 sollicitudo. CVLEX 132 mala. Ov. am. 3, 1, 68 tu labor aeternus *o tragoedia,* quod petit illa (*elegia*) brevest. trist. 5, 2, 15 tabe. MANIL. 4, 3 curis. 4, 157 aeternam peragunt in amore (morte *codd.*) iuventam. VAL. MAX. 6, 9, 10 neque bonis eum perpetuis frui neque malis aeternis ingemescere patiendo. SEN. Herc. f. 362 odia. Phaedra 1244 tempus. dial. 9, 15, 5 alienis malis torqueri aeterna miseria est. benef. 6, 21, 4 cuius voluntas usque eo certa est, ut aeterna sit? CVRT. 4, 1, 22 ablue corpus inluvie aeternisque sordibus squalidum. 8, 5, 16 maiestas. STAT. Theb. 1, 47 merserat aeterna damnatum nocte pudorem *Oedipus.* 1, 236 piacula. TAC. ann. 1, 28 laborem. 14, 55 tua ... erga me munera, dum vita suppetet, aeterna erunt. 15, 63. APVL. met. 1, 12 solitudinem. 11, 5 religio. 11, 25 indefessi sermonis aeterna series. 2, 5 amoris profundi pedicis aeternis. HIER. epist. 108, 26 128, 3 pudicitiae (130, 2). 123, 8 debilitate. 109, 3 caecitate. COD. Iust. 8, 4, 6, 1 deportatione.

II *de deo, mundo, sim., quae per infinitum vigent tempus* (*de hominibus humanisque fere i. q. divinus*): ACC. trag. 671 in domum aeternam patris (*i. Iovis*). PACVV. trag. 295 reg[n]um imperator, aeternum (*gen.*) ⟨al⟩morum sator. TRAG. inc. 227 aeterna templa caeli. VARRO ATAC. frg. 12, 2 et septem aeternis sonitum dare vocibus orbes. VARRO ling. 5, 12. CIC. Font. 47 ignis *Vestae* (*1143, 39*). Rabir. 29 virorum bonorum mentes divinae mihi atque aeternae videntur esse (nat. deor. 2, 62. 3, 12 Cato 66 phil. frg. V 97 M.). ac. 2, 124 quidquid est *animus,* mortale sit an aeternum. Tusc. 1, 53 quod semper movetur, aeternum est (rep. 6, 27). 1, 54 aeternum id esse, quod se ipsum moveat (rep. 6, 28). 1, 66 illud, quod sentit ..., caeleste et divinum ob eamque rem aeternum sit necesse est. nat. deor. 1, 20. 45. 3, 33. 3, 37 quod interire possit, id aeternum non esse natura. div. 2, 118

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rep. 1, 26. 6, 17 supra lunam sunt aeterna omnia. leg. 1, 61. 2, 11. nat. 3, 29 nullum est eorum (*animalium*) individuum, nullum aeternum (3, 33. 34). parad. 29 huius aeterni beneficii (*constantiae*) inmortalem memoriam. div. 1, 126 ut fatum sit ... causa aeterna rerum (fat. 19. 21. 28—34. 38). nat. deor. 3, 23 *stellarum* cursus aequabiles aeternique. 1, 114 nec beatus est vester deus nec aeternus (fin. 2, 88 nat. deor. 1, 45. 68. 90. 104. 106 rep. 6, 26 Tim. 21). Tusc. 1, 118 domum (rep. 6, 25). Tim. 6 *artifex mundi* generatum exemplum est pro aeterno secutus. nat. deor. 1, 109 imagines. 1, 40 legis perpetuae et aeternae. 1, 95 mentem. 2, 21 sapientem esse mundum, similiter beatum, similiter aeternum (LVCR. 5, 514 Ov. met. 15, 239 GERM. 663 *passim*). 3, 3 esse quandam beatam naturam et aeternam (Tusc. 1, 54 rep. 6, 28 nat. deor. 1, 45. 49. 96 div. 2, 148). rep. 3, 3 numerus, res ... una inmutabilis et aeterna. div. 1, 110 aeterno sensu et mente divina. Tim. 7 mundum simulacrum aeternum esse alicuius aeterni. nat. deor. 2, 36 mundus ... si in aeterno praeteriti temporis spatio fuit insipiens. 1, 107 species. fin. 1, 17 tempore (Tusc. 5, 70). nat. deor. 2, 96 tenebris. 1, 55 veritate. 1, 51 voluptatibus *dei*. Arat. 34 nomine *stellarum*. 189 curriculo *Arcturi*. 225 aeternum ... mundi ... motum. 237 lumine *siderum* (332). Arat. frg. 32^b aeternum ex astris cupiens conectere nodum. carm. frg. 3 (de cons., div. 1, 17) 5 aetheris. Q. CIC. carm. frg. v. 17 sub aeterno conspectu ... Draconis. CATVLL. 64, 310 laborem *Parcarum*. LVCR. 1, 28 aeternum da dictis, diva, leporem. 1, 34 aeterno ... vulnere amoris *Veneris* (*cf.* VERG. Aen. 8, 394). 1, 221 semine. 1, 239 materies (245. 519. 540). 1, 242 corpore (500. 524. 539. 2, 1010). 1, 578 ex aeterno tempore (582). 1, 612 simplicitate. 1, 627 solida atque aeterna. 1, 1067 diebus. 2, 118 certamine. 2, 639 vulnus. 2, 907. 1056 motu (3, 33. 4, 47). 3, 641 naturam. 3, 800 mortale aeterno iungere. 3, 973 anteacta vetustas temporis aeterni (5, 978). 3, 1073 temporis aeterni ..., non unius horae ... status. 5, 116 terras et solem ... aeterna manere (meare *codd.*). 5, 159 opus divom ... aeternum ... atque inmortale. 5, 325 si nulla fuit genitalis origo terrarum et caeli semperque aeterna fuere. 5, 351. 5, 361 summarum summa est aeterna. 5, 402 aeternam ... lampada mundi. 5, 980 nox. 5, 1175 vitam. 5, 1215 salute (6, 602). SALL. Iug. 2, 3 animus incorruptus aeternus rector humani generis. 85, 49. VERG. georg. 1, 60 has leges aeternaque foedera certis inposuit natura locis. 1, 468 noctem. Aen. 1, 36 Iuno aeternum servans sub pectore volnus. 1, 230 imperiis *Iovis*. 2, 154 ignes *sidera* (SEN. nat. 2, 10, 2. 7, 23, 2). 2, 297 ignem *Vestae* (CIC. *p. 1142, 77* LIV. 5, 52, 7. 26, 27, 14 CORP. VI 32416 *passim*). 7, 609 aeternaque ferri robora. 10, 18 o pater, o hominum rerumque aeterna potestas (BVC. Einsidl. 1, 22). 11, 583 aeternum telorum et virginitatis amorem *Dianae*. 12, 879 vitam dedit aeternam. CIRIS 100 *Pierides* aeterno praetexite honore volumen. AETNA 230 firma aeterno religatast machina vinclo *mundi*. HOR. carm. 2, 11, 11 quid aeternis (*i. qualia divos decent et Caesarem, cf. p. 1146, 54 sqq.*) minorem consiliis animum fatigas? 3, 5, 11 Vestae (Porph.: aeternam autem Vestam propter aeternos qui in ara eius coluntur ignes dixit). TIB. 1, 4, 37 solis aeterna est Baccho Phoeboque iuventas. 2, 3, 30 deos (3, 10, 14 Ov. rem. 688 fast. 3, 804 *passim*). 3, 8, 13 Olympo. am. 3, 7, 21 aeterna sacerdos *Vestae*. met. 1, 663 nocet esse deum praeclusaque ianua leti aeternum nostros luctus extendit in aevum. 2, 653 teque ex aeterno patientem numina mortis efficient. 4, 18 puer aeternus *Liber*. 4, 663 clauserat Hippotades aeterno (*vix recte*, alterno *Heinsius, alii alia*) carcere ventos. 9, 252 aeternum est a me (*Iove*) quod traxit. 10, 164 qua licet, aeternus tamen es. 14, 132 lux aeterna mihi (*Sibyllae*) carituraque fine dabatur. 140 iuventam. 15, 812 tabularia *Parcarum*. fast. 3, 421 ignibus aeternis aeterni numina praesunt Caesaris. MANIL. 1, 190 aeterna cum luce dies. 211 aeterna ... divisque simillima forma. 369 astris (SEN. Herc. f. 929). 1, 631 sede. 2, 119 aeternum et stellis adversus sidera bellum. 492 undas (564. 4, 354 fontibus). 2, 528 aeterna manent hominum bella atque ferarum. 821 sustinet aeternis (alt- *codd.*) ... radicibus orbem. 3, 76 in aeterna caeli statione. 212 cursibus (GERM. 478). 358 nives (SEN. Thyest. 630 nat. 4, 11, 5). SEN. suas. 7, 7 ingenium, quod aeternum est (*opp.* corpus fragile et caducum). SEN. Herc. f. 29 bella *Herculis*. 593 spatia *mundi*. 610 noctis aeternae chaos (Med. 9. 464 Phaedr. 835 Oed. 393. 591 tenebrae). Med. 599 currus *solis*. Oed. 546 frigore. Phaedr. 1241 domo *Telluris*. Phoen. 234 ad umbras Ditis aeternas. Thyest. 585 caminis *Volcani*. 835 facis *solis*. Herc. O. 1035 aeternum fieri nihil. 1835 aeterna virtus Herculem flere vetat. 1980. OCTAVIA 233 noctis aeterna[e] vice (SEN. benef. 7, 31, 3 nat. 6, 27, 2). SEN. dial. 1, 1, 2 aeternae legis imperio (6, 18, 1 epist. 70, 14 COLVM. 4, 10, 3). 6, 11, 1 inbecilla materia *uteri* solida et aeterna gestasse. 6, 11, 5 inmortalia aeterna volutat animo *homo* (epist. 101, 1). 6, 25, 3 rerum. 10, 14, 2 quae inmensa, quae aeterna sunt. 11, 11, 7 animus ... ipse sacer et aeternus est et cui non possit inici manus. benef. 6, 23, 1 voluntas *deorum*. nat. 2, 35, 2 ordinem fati rerum aeterna series rotat. 3, 9, 2 frigus (*cf.* 6, 28, 2). 3, 19, 4 magnis amnibus aeternam esse materiam. 6, 2, 1 quietis. 7, 14, 3 *mundi* praecipitatio aeterna est. 7, 22, 1 inter aeterna opera naturae (7, 25, 6). 7, 27, 2 nihil prohibet cometas aeternos esse. epist. 58, 19 idea est eorum, quae natura fiunt, exemplar aeternum (*ex Platone*). 71, 14 artem *dei*. 77, 12 necessitate. 90, 29 rationem. 92, 25 in quantulolibet tempore bona aeterna consummat *virtus*. 98, 10 nihil fragili aeternum et invictum est. CVRT. 3, 3, 9 ignis, quem ipsi *magi* sacrum et aeternum vocabant (4, 13, 12. 4, 14, 24). COLVM. 1 praef. 2 tellurem, quae divinam et aeternam iuventam sortita *est*. LVCAN. 5, 101 mole. 6, 797 aeternis chalybum nodis et carcere Ditis constrictae ... manus. 9, 9 orbes. PLIN. nat. 2, 6 aeterno et inrequieto ambitu *mundi*. 2, 33 vertigine. 2, 222 quod mare terrae sudor sit aeternus. 16, 14 o mores aeternos (*i. divinos, maxime admirabiles*). SIL. 3, 36 antro *Cerberi*. 4, 690 cursus *Eridani*. STAT. Theb. 4, 831 undae. 7, 36 tempestas aeterna plagae *Arctoae*. 8, 303 o hominum divumque aeterna creatrix *Natura*. silv. 1, 3, 29 hic aeterna quies. PLIN. epist. 6, 20, 15 aeternamque illam et novissimam noctem mundo interpretabantur. FLOR. 1, 1, 7 firma omnia et aeterna pollicebantur. APVL. Socr. p. 148 Oud. daemones sunt ... corpore aeria, tempore aeterna. 146 caelites semper eodem statu mentis aeterna aequabilitate potiuntur. 127 vivacitas ... aeterna et indefecta. Plat. 1, 6 ideas ... simplices et aeternas esse, nec corporales tamen. PS. APVL. Asclep. 8 hominem conformat ex animi et corporis id est ex aeterna atque mortali natura. 31 tempus ... reditu aeternum est. AVSON. 55, 2 Lais anus Veneri speculum dico: dignum habeat se aeterna aeternum forma ministerium. CLAVD. carm. min. 27, 63 avem *Phoenicem*.

sic saepissime apud c h r i s t i a n o s *de deo divinisque*: TERT. ieiun. 6 deus (COMM. instr. 1, 27, 7 *passim*). anim. 24 quod enim aeternum est, eo quia et innatum est, neque initium neque finem temporis admittendo nullum modum temporis patitur. COMM. apolog. 108 lucis (INSCR. christ. Rossi II p. 128, 8, 21). 1043 angeli claritatis aeternae. AMBR. sacram. 2, 5, 14 sermo. ITALA (Tert. scorp. 10) psalm. 23, 7 portae (VVLG. aeternales). VVLG. gen. 49, 26 collium (deut. 33, 15). psalm. 75, 5 montibus. 104, 10 testamentum (110, 9 Sirach 17, 10 *passim*). 138, 24 via. Sirach 1, 5 mandata. II Cor. 4, 17 aeternum gloriae pondus operatur in nobis. apoc. 14, 6 euangelium. PAVL. NOL. carm. 6, 21 aeterna caducis *conferre*. 21, 509 destruis in nobis terrena, aeterna vicissim construis. epist. 23, 22 ab aspectu praesentium in suspectum aeternorum. AVG. civ. 6, 4 incommutabili aeternaeque veritati. 9, 9 nec ... existimandum est eorum (*daemonum*) corpus tamquam honoratorum aeternum vehiculum, sed aeternum vinculum damnatorum. 9, 17 incorporali ... illi aeterno et incommutabili. 11, 4 consilio *dei*. 11, 7 Hierusalem, mater nostra aeterna (*hoc om.* VVLG. Gal. 4, 26) in caelis (17, 3). 11, 21 tit. scientia dei. 11, 24 *deus genuit filium* aeternus coaeternum. 12, 13 dei ... ab hominis creatione cessatio retrorsus aeterna sine initio ... est (12, 18 retro). 12, 19 praescientia. 15, 22 postposito deo, aeterno interno sempiterno bono. 17, 16 laudis. 22, 2 de aeterna dei et incommutabili voluntate. 22, 30 *dies* octavus aeternus. serm. ed. Mai 19, 2 contemnere transitoria, diligere aeterna. CARM. epigr. 311 aetern⟨u⟩mque datur casto baptismate munus. 1435, 3 bonis. INSCR. christ. Rossi p. 240, 4 aeternos homines ista lavacra creant. *nota*: PRVD. apoth. 850 aeternum *i. deum*.

in c u l t u p a g a n o aeternus *non videtur dici nisi de imperatoribus et de dis Syris eorumque apud Romanos vicariis* (*Cumont, Rev. archéol. 1888 I 184 sqq.; PW. I 696*): CORP. III 10301 deo Aeterno. 7900. 7901. 7996. II 5127. V 769. 770 d. aet. VIII 8923. IX 1092 (*Aeclani*). II 2602 deo Aerno, 2607 deo Arno (*uterque ex schedis*, Averni *in priore Viterbo*). III 6258 Aeterno. 988, 2 *passim*. V 3321 deo magno aetern(o) (III 10998). VIII 9704 deo sancto Aeterno. VI 3671 Aeterno sancto. V 8208 deo Aet. exaudit(ori). III 990 ex iussu dei Apollinis fontem Aeterni ... a solo restituit. 988, 1 virtutib. deí Aetern. V 6961 víribus Aeterni taurobolio (6962). III 1082 I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Aeterno (1083. V 789. 5788. 8232 I. o. m. Ae. IX 4452). 1783 d(eo) s(ancto *an* Soli?) I. o. m. Aeterno (3158^b). 8667 Iovi Aeterno. V 7809 Victoriae aeterni imvicti Iovis. *cf.* X 8375, 9 (*Cumis*) Iovi sempi⟨terno⟩. VI 30758 ex praecepto I. o. m. D(olicheni) aeterni. 412 I. o. m. a(eterno) D(olicheno) et Soli. III 7834 I. o. m. Commagenorum ⟨ae⟩terno (7832. 7835). III 604 Soli aeterno. II 259 Soli aeterno Lunae. VI 755 Soli invicto et Lunae aeternae. V 8209 aeternae L⟨unae?⟩. III 6161 Diane et⟨er⟩nae. INSCR. numm. Cohen V^2 p. 511, 146 Vesta aeterna. CORP. VI 81 Caelus aeternus Iup⟨pi⟩ter (*ex schedis; cf.* 82 Mithrae). VIII 796 aeterno numini praestanti propitio. VII 336 deae a⟨etern⟩ae. III 8673 deo L(ibero?) aet(erno?). *cf.* GLOSS. III 8, 56 (*inter deos*) Αἰών Aeternus.

III *de rebus post* m o r t e m h o m i n i s (*praemio, poena, memoria*): RHET. Her. 3, 5, 9 non immortalitatem (incolom- *plerique mutili*) neque aeternam incolumitatem consequi. CIC. inv. 2, 69 *gloriae* aeterna insignia posteris nostris relinquere. *ibid.* aeternum inimicitiarum monumentum Graios de Graiis statuere. Catil. 3, 26 diem ... spero aeternam fore. 4, 21 gloria (Mur. 22 epist. 10, 14, 1. rep. 6, 23 *opp.* diuturnam. VAL. MAX. 3, 3, 1 *passim*). Planc. 26 laude (VAL. MAX. 3, 2, 13). Verr. 5, 69 tui nominis aeterna memoria (SEN. contr. 9, 1, 11 suas. 7, 9 *passim; notabile* PORPH. Hor. epist. 2, 1, 15 in aeternam memoriam foedatus est). leg. agr. 1, 5 *Karthaginem* ... ad aeternam hominum memoriam consecravit. Sulla 88 ne aeternam memoriam dedecoris relinquat. or. frg. VII 48 M. ut ... montem ... aeternae memoriae causa consecraret. Verr. 2, 129 audaciae suae monumentum aeternum relinquere. Balb. 49 valeat fortissimi ... viri nomen aeternum. Arch.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20 mandari versibus aeternum ... laborum ... praeconium. 31 aeternum ... testimonium laudis. Catil. 1, 33 aeternis suppliciis (STAT. Theb. 4, 475) vivos mortuosque mactabis. Tusc. 5, 117 *mors* aeternum nihil sentiendi receptaculum. 3, 63 Nioba fingitur lapidea propter aeternum ... in luctu silentium. LVCR. 1, 111 aeternas quoniam poenas in morte timendum⟨st⟩. 3, 907 maerorem. 911 luctu. 921 soporem. 990 dolorem. 1091 mors. 4, 924 aeterno ... frigore leti. 5, 329 aeternis famae monimentis (VAL. MAX. 2, 7, 15 *passim*). SALL. Cat. 1, 4 divitiarum et formae gloria fluxa atque fragilis est, virtus clara aeternaque habetur. Iug. 1, 5 ubi pro mortalibus gloria aeterni fierent. VERG. Aen. 6, 235 Misenus ab illo dicitur aeternumque tenet per saecula nomen (6, 381. 7, 2 famam). 10, 745 in aeternam clauduntur lumina noctem (12, 310 Ov. epist. 10, 112 met. 3, 335 SEN. suas. 1, 2 *passim. nota* LIV. 6, 17, 4 noctis illius, quae paene ultima atque aeterna nomini Romano fuerit. *cf.* CIC. Flacc. 102). CIRIS 40 nomen. HOR. carm. 2, 1, 15 honores. 2, 3, 27 nos in aeternum exilium impositura cumbae. 3, 25, 5 Caesaris ... aeternum ... decus. 4, 12, 7 Cecropiae domus aeternum opprobrium (*Procne*). PANEG. Mess. 180 aeterno propior non alter Homero (Ov. Pont. 2, 10, 13). PROP. 4, 3, 22 aeternusque tuam pascat, aselle, famem. Ov. epist. 15, 374 nomen ab aeterna posteritate feres. am. 2, 10, 32 aeternum sanguine nomen. ars 3, 414 Ilias aeternum ... opus (*cf. p. 1146, 16*). met. 15, 551 aeternas artus tenuavit in undas (*cf. p. 1146, 17*). MANIL. 4, 660 fecit et aeternam Trebiam *Hannibal*. VITR. 1, 1, 5 aeterno servitutis exemplo. VELL. 1, 2, 2 Codrum cum morte aeterna gloria ... secuta est. 2, 64, 3 aeternas Antonii memoriae inussit notas. VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 solidae et aeternae felicitatis (*opp.* caducae ac fragilis). 2, 8, 5 quorum ipsa nomina instar aeterni sunt triumphi. 6, 4 prooem. quae ... pertinax memoria aeternis viribus conprehendit. 9, 11, 1 infamia. PHAEDR. 3 prol. 53 aeternam famam condere ingenio suo. SEN. Agam. 592 quiete (Oed. 785 QVINT. decl. 299 p. 181, 2 *et* 182, 1). Herc. f. 756 praebet volucri Tityos aeternas dapes. Thy. 149 fames. 150 sitis. Herc. O. 1186 inter umbras vinctus aeterno miser saxo. 1525 manes. OCTAVIA 751 domus. SEN. dial. 6, 19, 6 magna et aeterna pax. 6, 24, 5 ipse ... aeternus meliorisque nunc status est. *ibid.* requies. 7, 2, 2 felicitatis. 7, 26, 1 possessionem. 9, 16, 4 invenerunt, quomodo aeterni fierent, et ad inmortalitatem moriendo venerunt. 12, 9, 7 quiescit, tandem liber, tandem tutus, tandem aeternus est. nat. 6, 23, 2 *Callisthenes* est Alexandri crimen aeternum. epist. 102, 26 dies iste, quem ... reformidas, aeterni natalis est. LVCAN. 3, 389 decus (SIL. 4, 398. 10, 88. HOMER. 258 dedecus). 3, 607 lacrimis. 8, 139 felix aeterno nomine Lesbos. 8, 617 aeternam fletu corrumpere famam. 9, 671 sopor aeternam tracturus morte quietem. SIL. 9, 118 dona feram, nati ut figas aeterna sepulcro. 11, 344 maiestas *Hannibalis*. 12, 403 aeternum sperans fore. 14, 95 aeternus carmine Achilles. STAT. Theb. 1, 714 accubitu. 8, 195 aeternus Phoebo dolor. silv. 2, 4, 8 nunc aeterna silentia Lethes ... habes. MART. 1, 116, 1 hoc nemus aeterno cinerum sacravit honori Faenius 10, 26, 7 carmine. 11, 52, 18 Vergilio. PLIN. epist. 3, 21, 6 non erunt aeterna quae scripsit. PAVL. dig. 11, 7, 40 ibi sepelire[t] mortuum et quasi aeterna sede dare. VEG. mil. 2, 3 p. 37, 14 quae ... pro utilitate rei publicae scribuntur, aeterna sunt. CARM. epigr. 103, 4 fides. 325, 4 aeterno decoravit nomine fastos. 572, 4 hoc titulo fixerunt nomen aeternum. 1401, 8 vulnere. 1405, 4 aeterno iugulas gladio corda matris. 1411, 14 aeterna in libris nam tibi vita viget. 95, 1 hic stigmata aeterna Acte libertae scripta sunt. CORP. XI 4781 ad aeternam divini nominis (*Constanti*) propagationem.

saepissime apud christianos, ut: TERT. nat. 1, 7 vitam aeternam sectatoribus ... suis spondet, e contrario profanis et aemulis supplicium aeternum aeterno igni comminatur. scorp. 13 temporalia, de incommodis dicens, ... aeterna, praemiis (promissis *Agob.*) spondens. bapt. 5 qui temporalem operabantur salutem, nunc aeternam reformant. pudic. 9 spei. anim. 33 sententiam. IREN. 4, 14, 3 per temporalia ad aeterna. 4, 28, 2. COMM. instr. 1, 29, 17 poena spiritalis aeterna. 2, 13, 5 flamma. apol. 610 salute. 804 in aeterna saecla renatus. AMBR. bon. mort. 12, 55 contraria sunt ... temporalibus aeterna. HIER. epist. 119, 7 confusionem. 73, 4 quod sacerdotium ... Melchisedech ... et in praeteritum et in futurum aeternum sit. VVLG. sap. 10, 14 dedit ei claritatem aeternam. Baruch 5, 2 mitram ... honoris aeterni. Matth. 25, 46 ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam. Marc. 3, 29 delicti. Luc. 16, 9 tabernacula. 10, 25 quid faciendo vitam aeternam possidebo? II Cor. 5, 1 domum non manu factam, aeternam in caelis. II Thess. 2, 15 consolationem. Hebr. 6, 2 iudicii. 9, 12 redemptione. 9, 15 hereditatis. AVG. civ. 1, 22 mansiones. 1, 29 mercedem ... mihi aeternam pro toleratis pie malis temporalibus servat. 1, 35 in aeterna sorte sanctorum. 3, 17 cives. 4, 7 regnum. 5, 16 civitatis. 5, 17 patriam. 13, 17 tit. terrena corpora incorruptibilia fieri et aeterna non posse. 13, 19 puritate.

titulorum ex usu notabilia haec: CORP. I 1059 haec est domus aeterna, hic est fundus, heis sunt horti, hoc est monumentum nostrum. 1009, 21 aeterna domu. 1008 uxori hanc constituit ⟨domum⟩ aeternam, ubei omnes pariter aevom degere⟨nt⟩. CARM. epigr. 71, 4. 72, 3. 117, 1. 136 aeternam ad Ditem vivos effecit domum. 225 *passim. cf.* 57 ⟨domicilium fecit viv⟩os aeternum hoc sibei. CORP. XIV 1335 domus etrena (*sic*) Marraciorum. CORP. V 5930 aeterna sede receptus silet. X 1804 pater sedem aeternam karissimi fili dis manibus consecravit. VIII 6360 hic tenet aeternam sedem. 4120 av(u)lae suae et patri ... fec(it) aeternos (*sic*) sedes. CORP. X 6706 somno aeterno sacr(um). VI 10848 *cf.* aeternalis. 35516 ⟨ossa somno hic a⟩eterno reddita. CARM. epigr. 1294 (= Corp. VI 35508) se⟨p⟩ulcri, Iucundam aiterno (*sic lapis*) tempore quod retinet. CORP. XII 2304 d. m. et quieti aeternae (718. 2052 *passim*). V 1720 ⟨quiet⟩em heterna(m) pet(i)be⟨runt⟩. XIV 949 securitati aeternae A. Egrili Thalli. VIII 3763. XII 1971 d. m. securitati aeternae Iuliae Iulianae. 409. VIII 2763 memoriae aeternae Cl. Maximi Sabini (XIV 319. XII 1937 *passim*). V 6638 memoriae ⟨ae⟩t⟨e⟩r⟨n⟩ae sacrum. VIII 9674 d. m. et memor. aet. XIII 5286 d. m. aetere memaie (*sic*) Co⟨s⟩mus.

IV *de rerum vigore, diuturnitate*: CIC. Q. Rosc. 7 *adversaria* sunt menstrua, illae (*tabulae*) sunt aeternae. nat. deor. 3, 36 ita fit ut ne ignem quidem efficere possitis aeternum. LVCR. 1, 121 Ennius aeternis exponit versibus edens. PANEG. Mess. 34 versu *cf. p. 1145, 22*. PROP. 1, 7, 18 situ (SEN. Herc. f. 702). Ov. am. 3, 6, 20 sic aeternus eas, *amnis* (*cf. p. 1145, 23* RVT. NAM. 1, 109 si foret aeternus *fons; cf.* CORP. X 5163 Nymphis aeternis sacrum). met. 1, 107 ver erat aeternum. VITR. 1, 5, 3 uti ... muri frontes ... aeternam habeant firmitatem. 2, 9, 12 opera ... permanent ad aeternam diuturnitatem. 3, 1, 4 operum laudes et culpae aeternae solent permanere. PHAEDR. 2 epil. *Aesopum* collocarunt aeterna in basi. PLIN. nat. 5, 73 per saeculorum milia ... gens aeterna est, in qua nemo nascitur. 14, 9 nec est ligno ulli aeternior natura. 16, 191 fit aeterna materies *laricis*. 16, 213 maxime aeternam putant hebenum. 16, 215 nitor. 16, 219 alnus aeterna onerisque quantilibet patiens. 16, 247 in aeterna fronde. 21, 100 multis *herbis* ... aeterna folia. 33, 99 liquoris aeterni argentum vivum. 35, 172 latericii parietes ... sunt ... aeterni, si ad perpendiculum fiant. STAT. silv. 1, 1, 58 crepido. 5, 1, 189 aurum (MART. 11, 4, 3). MART. 8, 77, 2 rosa. SOL. 29, 2 inesse fluori illi aeternam facem. 40, 22 hiatus. LACT. epit. 63, 3 ut aeterniora sint mala ... quam bona. 63, 4 si ... potiora esse non possunt, ne aeterniora quidem possunt. VVLG. Sirach 26, 24 fundamenta aeterna supra petram. CLAVD. carm. min. 41, 6 moras. 30, 7 aeterno ... veris honore. CORP. V 1863, 4 Hermias succeptor operis aeterni. II 2395ᵇ dis deabusque aeternum lacum ... cum hoc templo sacravit.

de institutis, urbe, imperio, sim.: LEX XII tab. Cic. off. 1, 37 adversus hostem aeterna auctoritas. LEX Atinia de usucap. (Gell. 17, 7, 1) quod subruptum erit, eius rei aeterna auctoritas esto. CIC. Rab. perd. 33 si immorta⟨lem⟩ hanc civitate⟨m esse⟩ voltis, si aeter⟨num hoc⟩ imperium, si g⟨loriam⟩ sempiternam ⟨manere⟩. rep. 3, 34 debet ... constituta sic esse civitas, ut aeterna sit. CAES. Gall. 7, 77, 15 his aeternam iniungere servitutem (TAC. ann. 12, 34). VERG. Aen. 4, 99 pacem (12, 504 AMM. 14, 6, 3). 4, 201 excubias divum aeternas. 8, 37 aeternaque Pergama servas. 11, 356 pacem hanc aeterno foedere firmes (AMM. 15, 12, 6). 12, 191 foedera. TIB. 2, 5, 23 Romulus aeternae nondum formaverat urbis moenia (AMM. 15, 7, 1 urbs aeterna, 16, 10, 14 *et passim*, 15, 7, 10 aeterna urbs, *v. infra p. 1147, 20*). CARM. de mens. 31 aeterno regni signatus nomine mensis *Augustus*. PROP. 3, 22, 24 aeternum Marcius umor opus. Ov. fast. 1, 287 Iane, fac aeternos pacem pacisque ministros. 6, 610 aeterna res ea pressa nota. trist. 3, 1, 46 decus. Pont. 1, 2, 126 clausit et aeterna civica bella sera. fast. 3, 421 Caesaris (*cf.* HOR. carm. 2, 11, 11 *p. 1143, 45*). Pont. 2, 2, 50 principis. LIV. 2, 44, 8 fremebant aeternas opes esse Romanas. 3, 9, 5 ne aeterna illis licentia sit. 3, 16, 2 aeterni hostes Volsci et Aequi (7, 30, 7). 4, 35, 6 servitio. 5, 7, 10 beatam urbem Romanam ⟨et⟩ invictam et aeternam. 5, 22, 7 sedem. 7, 18, 7 pars altera (*patricia*) in aeterno imperio locata. 31, 29, 15 cum barbaris aeternum omnibus Graecis bellum est eritque. 39, 37, 16 quae iure iurando, quae monimentis litterarum in lapide insculptis in aeternam memoriam sancta atque sacrata sunt. MANIL. 1, 924 Discordia ... aeternos habeat frenos in carcere clausa. VAL. MAX. 4, 3 prooem. id regnum aeterno in gradu facile steterit. 5, 3, 1 *Caesar* aeternum Romano imperio spiritum ingeneraverat. OCTAVIA 281 servetque decus Roma aeternum. CVRT. 8, 8, 12 horum fides stabile et aeternum faciet imperium. COLVM. 10, 68 labor. LVCAN. 1, 34 regna. 4, 189 nexu. 8, 223 duros aeterni Martis (VAL. FL. 6, 38) Alanos. CALP. ecl. 4, 145 hos, precor, aeternus populos rege. sit tibi caeli vilis amor. PLIN. nat. 7, 193 aeternus litterarum usus. 9, 124 possessionis. 16, 3 controversiam. 25, 7 triumphabantque etiam dominis mutatis aeternae (et me *codd.*) domus. 27, 2. SIL. 1, 28 gentem. STAT. Theb. 1, 24 *Domitianum* aeternum sibi Roma cupit. 3, 246 arcem. silv. 5, 1, 240 genti *Caesaris*. Ach. 1, 387 templa. MART. 6, 3, 3 habenas [FRONTIN. aq. 88 urbis *interpolatum*]. TAC. ann. 3, 6 principes mortales, rem publicam aeternam esse. 1, 80 semel placita pro aeternis servavisse. 14, 31 dominationis. PLIN. epist. 7, 18, 5 oportet privatis utilitatibus publicas, mortalibus aeternas anteferre. FLOR. 2, 33, 59 certa mox fides et aeterna pax. PAVL. dig. 8, 2, 33 ut in perpetuum idem paries aeternus esset (aeternus *del. Mommsen*). PANEG. 4, 16 p. 127, 26 talibus aeternorum principum (SYMM. epist. 1, 14, 3 *v. infra p. 1147, 4*) iudiciis. 6, 11 imperator aeterne. 9, 19 p. 207, 22 diebus munerum aeternorumque ludorum. VOPISC. Aur. 45, 1 anabolicas species aeternas constituit. HIER. epist. 121, 11 Romanum imperium ... aeternum pu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tant (AVG. civ. 20, 19). *ibid.* Romae aeternae. COD. Theod. gesta in sen. de recip. cod. Theod. (*a. 443*) aeternorum principum felicitas. 6, 4, 30 aeterni principis ac fratris mei. *in lapidibus* aeternus *additur Caesarum nominibus inde a Constantino*: CORP. II 2203 imp. Caes. Constantino max. pio felici aeterno Aug. 2205 invict. ⟨adq⟩ue aeterno Aug. III 17. 167 Constanti et Constantis aeternorum principum. 3705 Constantius ... victor maximus triumfator aeternus. VI 1676 dd. nn. aeternis principibus. 1749. VIII 10222. 10272. IX 5949. XI 6623. 6658. 6661 eterno. *cognata*: CORP. VIII 8441 ⟨Pa⟩ci aeternae Aug. VI 200 Paci aeternae domus imp. Vespasiani Caesaris Aug. XIV 2257 victoriae aetern(ae) d. n. imp. Caes. Aug. Marc. Aureli. INSCR. numm. Cohen IV^2 p. 394, 28 pax eterna. V^2 p. 446, 1068 *sqq.* Victoria aet. VI^2 p. 495 n. 14 aeterna memoria. VII^2 p. 166 n. 4 aeterna felicitas Aug. p. 231 n. 13 aeterna pietas. IV^2 p. 366 n. 426 aeternum beneficium. COD. Theod. 10, 10, 22 (*a. 398*) lex aeterna. SIDON. carm. 1, 27 aeterna ... in aula. CORP. XI 5265, 38 civitati Hispello aeternum vocabulum nomenq(ue) venerandum de nostra nuncupatione concessimus, scilicet ut ... urbs Flavia Constans vocetur. CORP. III 187 ⟨m⟩il. leg. II Part(hicae) ⟨S⟩everian(ae) ⟨p(iae)⟩ f(idelis) aetern(ae). 113. VI 2579. XIV 2257. 2258. 2278. 2283. *de urbe*: CORP. III 1422 Romae aeternae. VII 370 Fortunae reduci Romae aetern(ae). 392. VIII 6965. X 16. VI 1736 (*a. 362*) vicario urbis Romae aeternae (X 6425). VIII 1427. XII 1120 sacerdot(i) urbis Rom. aetern. VI 1188 ob instauratos urbi aeternae muros (1189. 1190). CANON. 20 p. 500 cui aeternae urbis negator habitatio. COD. Theod. 13, 5, 7 urbis, quam aeterno nomine ... donavimus. INSCR. numm. Cohen VII^2 p. 438 n. 1 (*Constantii II*) aeterna gloria senat. p. q. R. CORP. XIV 2795 (*Gabiis*) confugiendo at aeternam rem publ. n(ostram).

synonyma: *ad I*: sempiternus, infinitus, perpetuus. *ad II*: divinus, caelestis, inmortalis, perpetuus, inmutabilis, aequabilis, solidus, incorruptus, cariturus fine, inmensus, invictus, inrequietus, firmus, indefectus. innatus, incommutabilis, incorporalis. *ad III*: solidus, pertinax. incorruptibilis. *ad IV*: inmortalis, sempiternus, invictus. *opposita*: *ad I*: diuturnus (CIC. de orat. 1, 125), brevis. *ad II*: mortalis, generatus (CIC. Tim. 6), fragilis, caducus, inbecillus, corporalis. terrenus, praesens, transitorius. *ad III*: fluxus, fragilis. temporalis, manu factus, terrenus. *ad IV*: menstruus. mortalis.

subst. **aeternum, -ī** *n.* CIC. Tusc. 1, 91 aeterna moliri. SEN. dial. 6, 26, 7 felices animae et aeterna sortitae. epist. 57, 9 nec quicquam noxium aeterno (*dat.*) est. 88, 33 de caducis, de aeternis. 120, 17 aeterna (alt- *codd.*) proponimus. STAT. Theb. 3, 161 aeterna ... ausi. PLIN. epist. 2, 11, 2 rei magnitudine aeternum. AVG. civ. 8, 3 animus ... in aeterna se attolleret. 10, 14 ut a temporalibus ad aeterna capienda ... surgeretur. 10, 15 promissa terrena, quibus tamen significarentur aeterna. **in aeternum.** LVCR. 2, 570 in aeternum sepelire salutem. OV. trist. 1, 3, 63 uxor in aeternum vivo mihi viva negatur. LIV. 4, 4, 4 in aeternum urbe condita (28, 28, 11). 6, 21, 2. 34, 6, 4 *leges* non in tempus aliquod, sed perpetuae utilitatis causa in aeternum latae sunt. SEN. suas. 2, 2 SEN. dial. 1, 5, 6. 5, 42, 1. 6, 6, 2 sors inmota et in aeternum fixa. 6, 26, 1. benef. 7, 21, 1 qui in aeternum nostros amittimus. nat. 2, 5, 2. LVCAN. 2, 9 fixit in aeternum causas. 10, 87 SIL. 3, 136. 13, 873. QVINT. inst. 5, 11, 41 durassent haec in aeternum. TAC. Agr. 32 in aeternum perferre aut statim ulcisci. hist. 4, 64 in aeternum rata. 5, 16. PLIN. paneg. 35 quos ... non in praesens tantum, sed in aeternum repressisti. FRONTO p. 234, 8 N. in aeternum extinguimus. PAVL. dig. 17, 2, 70 in aeternum nulla societatis coitio est. APVL. met. 1, 1 ⟨in⟩ aeternum. 2, 28 in aeternum conditis oculis modicam lucem infunde. PS. APVL. Ascl. 21 TERT. orat. 14 COMM. apolog. 326. 923 luget in aeternum, quae se iactabat aeterna. SOL. 1, 59. 15, 14. 27, 17 LACT. *passim.* HIL. in psalm. 118 nun 4 p. 476 neque ad tempus, sed in aeternum. lamed 3 p. 457 εἰς τὸν αἰῶνα ... nobiscum est 'in aeternum'. 65, 12 (*explicatur*). VVLG. gen. 3, 22 vivat in aeternum, *et passim.* exod. 12, 24 usque in aeternum (Ios. 4, 7 II reg. 7, 16 *passim*). 15, 18 dominus regnabit in aeternum et ultra (Micha 4, 5). I par. 16, 36 benedictus ... ab aeterno usque in aeternum (29, 10 II Esdr. 9, 5 psalm. 102, 17). Marc. 11, 14 iam non amplius in aeternum. AVG. *passim, nota* civ. 17, 6 paraverat dominus regnum tuum usque in aeternum super Israel. DRAC. laud. dei 1, 564. INSCR. christ. Le Blant 597 vivit in aeternum nullum moritura per aevum. EDICT. Diocl. 1, 4 in aeternum fundatam quietem. CORP. XIII 2058 have in aeternum ... aeternumque ... vale. *nota*: COMM. apol. 302 in a e t e r n o viventes. CORP. VI 9663, 7 cuius fama in aeterno nota est. 2160 (*a. 400*) cuius fama in e t e r n a nota est. *acc.* **aeternum** *pro adv.* VERG. georg. 2, 400 glaebaque versis aeternum frangenda bidentibus. Aen. 6, 401 aeternum latrans *Cerberus.* 6, 617 sedet aeternumque sedebit infelix Theseus. 11, 97 salve aeternum mihi, maxime Palla, aeternumque vale. CORN. SEV. carm. frg. 13, 15 aeternum obmutuit. PROP. 2, 28^b, 57 nec forma aeternum aut cuiquam est fortuna perennis. 3, 8, 38 sit socer aeternum. AETNA 432 aeternum pingue scatet ubere sulpur. HOR. epist. 1, 10, 41 serviet aeternum. TIB. 2, 5, 64 aeternum sit mihi virginitas. OV. met. 6, 369 aeternum stagno ... vivatis in isto. trist. 5, 3, 41 micet aeternum. CARM. epigr. 1005, 2 aeternum patriae hic erit ipsa domus. VAL. FL. 1, 833. 4, 151 furit. 4, 708 SIL. 1, 90. 204. 2, 52. 62. 367. 613. 3, 479. 6, 13. 13, 459 STAT. Theb. 1, 599. 705 aeternum florere genas. 4, 420. 5, 107 manes aeternum (*i. per aevum vestrum*) servare domos. 8, 509 teneo aeternumque tenebo. 9, 52 exul ego aeternumque fugatus. silv. 5, 1, 139 bellare. MART. 5, 66, 2 sic eris 'aeternum', Pontiliane, 'vale'. TAC. ann. 3, 26 mansere. 12, 28 discordant. PANEG. 9, 26 p. 212, 22 permaneat. IVVENC. 1, 21 sobrius aeternum *Iohannes.* 4, 63 AVSON. 272, 4 PRVD. perist. 2, 508 ham. 706 psych. 915 CLAVD. carm. min. 17, 42. PAVL. NOL. carm. 20, 279 patrono aeternum Felice mihi. 22, 73. 24, 598. RVT. NAM. 1, 145 aeternum tibi Rhenus aret. CARM. epigr. 137, 2 ubi ossa et cineres aeternum requiescerent. CORP. V 3496 (*Verona*) aeternum meum vale solacium. INSCR. christ. Le Blant 624. **ex aeternō.** DAMAS. epist. 2 plenitudinem dei verbi ... ex aeterno in aeternum subsistentem. AVG. civ. 10, 31 si aliquid in illa (*anima*) quod ex aeterno non fuit, esse coepit ex tempore. **ab aeternō.** TIBERIAN. carm. 4, 10 ab aeterno ... turbine certo rerum fata rapi. PS. AMBR. serm. 36, 1 *spiritus* qui non ex tempore, sed ab aeterno a patre filioque ... procedit. *cf. p. 1147, 66.* **per aeternum.** SOL. 30, 14 mons ... ingenuo igni per aeternum fervidus. AVG. civ. 11, 4 miseria, quae numquam antea per aeternum *accidit.*

adverbia: **aeternō.** OV. am. 3, 3, 11 aeterno falsum iurare puellis. CARM. epigr. 371, 8 (*16 p. Chr.*) tuta aeterno maneant. PLIN. nat. 2, 240 viret aeterno ... fraxinus. SIL. 7, 554 hoc ... accipe et aeterno fixum sub pectore serva. CARM. epigr. 1216, 11. **aeternē.** AVG. conf. 12, 38 tua deus aeterne (*sic* Eugipp. p. 134, 9 *et pars codd.*, aeterna et *altera pars*) stabili permansione cuncta praeterita et futura tempora superari. CAPREOL. epist. 2, 2 p. 850^d sine matre in caelis aeterne genitus. *V.*

Aeternus, -a *nom. serv. et cogn., in Italia incognitum ut videtur.* CORP. VI 32925 (*in laterc. milit.*) Aeternus. III 10994 (*Brigetione, saeculi fortasse tertii*) Cl(audii) Felicitas, Eterna, Bass(us). 4275 (*Adiavi*) d. m. aeternae quieti eti (*sic*) perpetuae securitati Aurel(iae) Aeternae. 12014, 103 (*in vasculo*) Aeterni. XIII 1901 (*Luguduni*) et Veríní Vrsa Aeternus Marínus Victor filí. 966 (*in Petrucoriis*) M. Marullius L. Marulli Arabi filius Quir. Aeternus. GREG. TVR. Iul. 49 mulier ... nomine Aeterna. CORP. VII 236 T(erentii) Perpet⟨uus et⟩ Aeter⟨nus⟩. 1297 Aeternus vivas. 1336, 23 Aeterni m(anu). *cf.* XIII 10010, 52. CONC. Paris. a. 552 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 116, 18 Aeterno archidiacono. INSCR. Rhen. Bramb. 1116 T. Fl. Aeternus. INSCR. christ. Brit. 110 Etterni fili. 139 fili Etern(i). **Aeternius** *nom. gent. et cogn.* CORP. X 3387 (*Miseni*) C. Aeternius Rufus. COD. Iust. 6, 21, 8 Imp. Gordianus A. Aeternio militi. INSCR. Rhen. Bramb. 1585 C. Sanctinius Gai fil. Quir. Aeternius. *Zimmermann.*

Aētēs, -ae, Ἀήτης, *cogn. vir.* CARM. epigr. 646 (*in Sardinia*) et patris ut nomen tuler(im) rogatus Aëtae. *cf.* Aeta.

aetesiae *v.* etesiae.

Aetetus, -ī, Αἰτητός, *nom. vir.* CORP. V 5090 (*a. 217 vel 247*) Aetetus Augg. nn. lib. p(rae)p(ositus) stat. Maiens(is quadragesimae) Gall(iarum). **Aetetē,** Αἰτητή, *cogn. mul.* CORP. III 255 (*Ancyrae*) Vennonia Aetete. *Diehl.*

? **aethachates** *v.* antachates.

? **aethal(us?).** PLIN. nat. 14, 75 tribus generibus uvarum ibi (*in Aegypto*) nobilissimis, Thasio aethalo (*Gelenius*, et allo *codd.*). *nisi est* aithale, ἀειθαλής. *V.*

Aethalos (Aithalus), -ī, Αἴθαλος. **1** *nom. myth.*: OV. Ib. 621 Aethalon ut vita spoliavit ⟨in⟩ Isidis hospes. *cf.* SCHOL. *ad l.* Aethalus rex fuit Aegipti qui Isidem de stupro interpellavit *et Ellis in commentario.* **2** *cogn. vir.*: CORP. VIII 7179 (*Cirtae*) d. m. Aemili Aithali. **Aethalē,** -ēs, Αἰθάλη. **1** *cf.* Aethalia *3.* **2** *cogn. mul.* CORP. VI 5776 (*e columb.*) Aethale Iulia Epagathí l. 15915 Aethale Cocciae (*dat.*). **Aithalēs,** -ētis, Αἰθάλης. *an* ἀειθαλής*? v. l. 71 et 74.* CHAR. gramm. I 68, 29 Eumenes Eumenus, Aithales Aithalus, Euprepes Euprepus; quamquam quidam sic declinari maluerint: Eumenetis, Euprepetis. *cf.* aithales *in ordine abecedario.* **1** *nom. serv., cogn. lib.* SCAEV. dig. 48, 10, 24 Aithales servus. *ibid. dat.* Aithaleti. *in titulis*: CORP. VI 10239, 20 T. Flavius Aithales líbertus (21). 3 A i t h a l e liberto suo mancipio *dat. idem videtur dici* 17986 Flavio Aithaleti. 28557 Aithales Aug. líb. XI 1320 (*Lunae*) Aithales vilic(us) Flori ser. 2373 (*Clusii*) L. Paccio A i t h a l e amico optimo (*dat.*). XIV 186$^{add.}$ (*Ostiae, teste Suaresio*) C. Iulius A i t a l e s. X 714 (*Surrenti*) A e i t a l e s Maximi (serva, *quod voluit Mommsen pro* Αἰθάλη, *vel potius* servus). *sed cf. 2.* **2** *episcopus Edessenus Mesopotamiae.* PATR. Nic. 1, 79 Ethilaos. 2, 78 Aetilaus. 3, 77 Aetholaus. 4, 74 Aetholus. *cf. laterculus graecus* 5, 78 Ἀειθαλᾶς (*v. supra* Aeitales), *copticus* 7, 84 Ethalas, *armeniacus* 11, 73 Avthalas.

Aethalia, -ae, Αἰθαλία. **1** *insula prope Ephesum sita*: LIV. 37, 13, 2 ad Aethaliam insulam traiecit *classem.* 37, 13, 5 naves ad Aethaliam stare. *cf. 2.* **2** PLIN. nat. 5, 136 cum oppido Chios libera, quam Aethaliam Ephorus prisco nomine appellat. *cf. 1.* **3** PLIN. nat. 3, 81 Ilva cum ferri metallis, ... a Graecis Aethalia dicta. *cf.* SERV. auct. Aen. 10, 173 quidam Ilvam Ithacen (*corr. Cluverius* A e t h a l e n) dictam volunt. *v.* Aethalis. *adi.* **Aethalis,** Αἰθαλίς. *cf.* Aethalia *3.* OV. Pont. 2, 3, 84 Aethalis Ilva (*sic fere A et fort.* β^1, *vulg.* Italis ora). **Aethalidēs,** Αἰθαλίδης. **1** Mercurii et Eupolemiae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Myrmidonis filiae filius (Hyg. fab. 14 p. 44). Val. Fl. 1, 436 hic numerosa phalanx, proles Cyllenia: certus Aethalides subitas nervo redeunte sagittas cogere. Gell. 4, 11, 14 Clearchus et Dicaearchus memoriae tradiderunt, fuisse eum (*Pythagoram*) postea Pyrrum Pyranthium, deinde Aethaliden (*sim.* Tert. anim. 28 Aethalidem. 31. Hier. apol. adv. Rufin. 3, 40 *nomen corruptum in* Callidem). *cf. Wernicke, PW. I 1093.* **2** *v.* Aethalion. **Aethaliōn,** **Αἰϑαλίων.* *pirata Tyrrhenus in delphinum mutatus*: Ov. met. 3, 647. Hyg. fab. 134 p. 114 *traditur* Aethalides.

? **Aetheaticē** *cogn. mul. corruptum. utrum lateat αἰτιατική an Ἀττική an ϑεατική non liquet.* Corp. VI 6208 (*e columb.*) Gellia Aetheatice. *Diehl.*

aethēr, -eris *m.*, *αἰϑήρ, -έρος.* Gloss. *αἰϑήρ, ἀήρ*; caelum, aer superior, aer superior an caeli pars, summa pars caeli; caelum, quia nobis non videtur, et igneum esse dicitur; humilior (humidior? *Goetz*) pars; aethera: partes caeli superiores; caelestia vel possessio caeli ignea; aetheris vicinitas: caeli. *vocabulum poetis frequentatum primus usurpavit* Enn. (*deest apud* Plavt., *leg. in* argum., Ter. Prop. Phaedr. Pers. Ivv., Hor. *semel, in* carm.), *ex scriptoribus hi*: Varro Cic. Vitr. *semel* Sen. nat. Colvm. *semel* Plin. *semel* (*et var. l.*) Apvl. Tert. *recc.*

Char. gramm. I 550, 21 elementa semper singularia sunt, aether caelum .... Prob. gramm. IV 14, 30 'e' in genetivo corripiens ... 'aether'. t *pro* th *legitur in titulis*: Carm. epigr. 110, 5. 1788, 7. *de declinatione*: Char. (*ex Iul. Romano, cf.* 116, 29. 117, 6) gramm. 121, 12 aerem veteres dixerunt, non item aetherem, sed aethera, quia utraque graeca sunt. *habent* aetherem: Tert. anim. 54 adv. Marc. 1, 113 Serv. Aen. 1, 47. 58 *al.* Schol. Germ. p. 56, 1 Br. Hier. epist. 124, 5 (64, 9 -a). Avg. civ. 4, 10 (7, 16 -a). Clavdian. Mam. 2, 12 p. 149 (1, 7 p. 145 -a). **aethra: Val. Fl. 6, 748 Sil. 14, 593 Ivvenc. 3, 532.** Carm. epigr. 704, 9 (*christ., an* aethra(m)? aethrā *legitur v. 23*). 1347 A, 10 (*saec. IV*). 1422, 1 Inscr. christ. Rossi II p. 149, 16, 6. aethre? Hil. carm. in gen. 85. *gen.* aetheros: Stat. Theb. 3, 525 silv. 4, 2, 25. *de forma* aethera *male intellecta et posita quasi sit neutr. plur. vel fem. sing.*: Ars Bern. gramm. suppl. 114, 6 aer et aether masculina sunt, quamquam 'aera' et 'aethera' poetice legitur. Apvl. mund. 1 caelum ipsum stellaeque caeligenae (-rae *codd.*) omnisque siderea conpago aethera (?) vocatur. Grom. p. 350, 18 scias mare ex aethera remotum. Anth. 230, 3 aethera quod pontusque, altrix quod terra creavit. 736, 22 ne in media ima ruas, sed clara per aethera vivas. Mar. Victor aleth. 1, 154 Ven. Fort. carm. 3, 9, 7. Mart. 3, 424 longinqua per aethera (*sed* 3, 9, 53 *et* 3, 23 a, 1 *potest esse acc. sing.*). Gloss. V 546, 5 aethera: aer, notandumque aer accusativo significans † etha facit, sicut aethera, aethra (?). *v. l. 16. saepius inter* aethera *et* aethra *in* Gloss. *variatur.* aether *sing. neutr.*: Ennod. epist. 2, 13 p. 53, 18 non sic pernix aether acta nervis arundo proscindit. 6, 38 p. 171, 23 aether vacuum pisces expetere. op. 2 p. 290, 17 verberari.

***definitur*:** Cic. nat. deor. 1, 37 *Cleanthes* ultimum et altissimum atque undique circumfusum ... ardorem, qui aether nominetur, certissimum deum iudicat. 2, 91. Lvcr. 5, 1205 super stellis ... aethera fixum. Plin. nat. 2, 48. Apvl. mund. 1 caelum ipsum stellaeque ... omnisque conpago aether[a] vocatur. Socr. 8 p. 139 Oud. *v.* aer *p. 1047, 77.* Serv. auct. Aen. 1, 394 aether altior est aere, vicinus caelo, *ἀπὸ τοῦ αἴϑειν.* Comm. Einsidl. gramm. suppl. 220, 12 *v.* aer *p. 1047, 49.* Isid. orig. 13, 5, 1 aether (-a *al.*) locus est, in quo sidera sunt, et significat eum ignem, qui a toto mundo in altum separatus est. et sane aether est ipsum elementum, *αἴϑρα* vero splendor aetheris, et est sermo graecus. Cic. nat. deor. 2, 42 quoniam tenuissimus est et semper agitatur et viget. 2, 54 non est ... aetheris ea natura, ut vi sua stellas conplexa contorqueat. 2, 66 quod ei (*aeri*) similitudo est aetheris et cum eo summa coniunctio. Macr. somn. 1, 22, 5. *synonyma coniuncta cognata*: aether *et* aer *v.* aer *p. 1047, 70.* Serv. (Prob.?) Aen. 1, 90 aetherem hoc loco pro aere posuit. nubes enim, unde et fulmina, aeris sunt, ... et frequenter Vergilius duo ista confundit. 10, 356 *al.* Gloss. IV 569, 57 super aethera: super aera. aether *et* caelum: Enn. *in* Euhemero *secundum* Lact. inst. 1, 11, 63 in eo loco suspexit in caelum quod nunc nos nominamus, eique (idque *codd.*) quod supra mundum erat, quod aether vocabatur, de sui avi nomine caelum nomen indidit (*Iuppiter*). Pacvv. trag. 90 id quod nostri caelum memorant, Grai perhibent aethera (*sed* Cic. nat. deor. 2, 91 dicatur tam 'aether' Latine, quam dicitur aer, etsi interpretatur Pacuvius ...). Cic. nat. deor. 2, 41 qui (*ardor caelestis*) aether vel caelum nominatur. 2, 101 qui (*caeli complexus*) idem aether vocatur. Lvcr. 1, 1089 totum circum tremere aethera signis et solis flammam per caeli caerula pasci. 2, 1000 quod missumst ex aetheris oris, id rursum caeli rellatum templa receptant. Verg. Aen. 7, 142 *Iuppiter a* caelo ... intonuit ... et ... ostendit ab aethere nubem. Ov. met. 1, 329. Manil. 5, 599 per aethera ludit *Perseus* (*cf.* 5, 593 caelo pendens). 2, 793 Sen. Med. 1026 Lvcan. 7, 839 (*ibid.* aer) Apvl. met. 6, 6 Hier. epist. 124, 4. Paneg. Mess. 22 *aeri* contextus passim fluat igneus aether pendentique super claudantur ut omnia caelo. Sen. nat. 6, 16, 2 totum hoc caelum, quod igneus aether, mundi summa pars, claudit. *al.* *epitheta*: Cic. carm. 3, 5 aeternus. Ov met. 1, 254 sacer. Nem. ecl. 35 omnipotens. Cic. nat. deor. 2, 54 perlucens et aequabili colore suffusus. Varivs carm. frg. 4, 3 nitidus (Val. Fl. 3, 467). Cat. 63, 40 albus. Lvcr. 3, 21 innubilus (*in sedibus quietis*). Lydia 40 cyaneus. Ov. ars 3, 55 purior aether fulsit (Germ. 254 purus. Macr. somn. 1, 19, 9). **met. 13, 587 aureus. fast.** 4, 5 serenus erat (Lvcan. 1, 58 Sil. 15, 363). Sen. nat. 2, 10, 1 lucidissimus. Lvcan. 3, 522 liber nubibus. Val. Fl. 1, 81 ater. 1, 307 incertus. Stat. Theb. 10, 118 caeruleus. (Solin.) Pont. 10 candidus. Anth. 736, 22 clarus. Cic. nat. deor. 2, 91 inmensus (Ov. met. 10, 2). 43, 1 inmoderatus. Lvcr. 5, 473 maximus (Verg. Aen. 10, 355 magnus. *al.*). Verg. georg. 3, 358 altus. *al.* Aen. 1, 223 summus. *al.* (Apvl. Socr. 6 p. 132 Oud.). 5, 821 vastus. 10, 102 arduus. *al.* Sen. Med. 1026 sublimis. 3, 524 profundus. Cic. nat. deor. 2, 42 tenuissimus est (2, 54 tenuis. Sen. nat. 1, 2, 4). Lvcr. 5, 448 purus secretusque. 5, 467 levis ac diffusilis (Verg. georg. 1, 406 levis. Sil. 2, 513). 5, 500 liquidissimus (Ov. met. 1, 67 liquidum et gravitate carentem). Aetna 332 siccus. Paneg. Mess. 22 igneus (Sen. nat. 6, 16, 2 *cf. p. 1151, 16*). Manil. 5, 600 laxus. Sen. Thy. 990 gravis ... stupet. *varia*: Cic. Arat. 89 ignifer (Lvcr. 5, 458). Lvcr. 6, 487 signifer. apertus *v. l. 43 et p. 1152, 7.* gelidus *v. p. 1152, 2.* Sen. Phaedr. 420 te regentem frena nocturni aetheris (Stat. Theb. 10, 373). Lvcan. 2, 720 eoi color aetheris. Stat. Theb. 5, 14 avius.

usus saepe coniunctus cognatusque cum aeris et caeli vocabulis: *locus indicatur* (*de sede deorum v. p. 1151, 31*): *cum praepositionibus*: Enn. ann. 472 clamor ad caelum volvendus per aethera vagit. Verg. Aen. 8, 526 tubae mugire per aethera clangor. Hor. carm. 2, 20, 1 ferar ... vates. Ov. met. 2, 135. 10, 2 Manil. 2, 36. Sil. 6, 607 volvens ... nubem. 8, 441. Lvcil. 1040 tantis e tenebris (temporis *codd.*) montes eis aethera (et faetera *codd.*) tollent. Cic. Arat. 134 super aethera vertitur Argo. Verg. Aen. 1, 379 fama super aethera notus (Carm. epigr. 621, 1). Ov. fast. 3, 347 *Iuppiter* super aethera motum fertur. Lvcan. 1, 678. Apvl. met. 4, 33 vers. Cic. nat. deor. 2, 42 cum in aethere astra gignantur. 2, 117. Lvcr. 3, 784 non arbor *esse potest.* Verg. georg. 4, 78 fit sonitus *ab apibus.* Ov. trist. 1, 5, 47 Sen. nat. 2, 13, 3. 2, 14, 1. Lvcan. 3, 540 miscentur ... voces. Apvl. Socr. 8 p. 138 Oud. Amm. 20, 3, 12 Avg. civ. 4, 10. 4, 11; 10, 11 *al.* Lvcr. 5, 397 cum Phaethonta rapax vis solis equorum aethere raptavit toto. Verg. Aen. 2, 113 toto sonuerunt aethere nimbi (pro aere posuit Serv.). 5, 821. 10, 355 venti proelia ... tollunt. Ov. met. 2, 726 *al.* Verg. Aen. 1, 223 Iuppiter aethere summo despiciens. 5, 695 ruit aethere toto turbidus imber (Val. Fl. 4, 377 vesper. Ov. met. 2, 595 *avis* expellitur aethere toto. Sil. 15, 363 sereno ... fudit cum Iupiter aethere rores. Comm. apol. 1005). Carm. epigr. 1109, 10 delabi. Verg. Aen. 1, 587 scindit se nubes et in aethera purgat apertum. Ciris 203 Ov. met. 12, 153 Sen. nat. 1, 15, 1 Stat. silv. 1, 3, 82. Verg. Aen. 7, 25 aethere ab alto Aurora ... fulgebat. 8, 524 vibratus ... fulgor. 11, 802 venientis ... teli. *saepe.* Verg. Aen. 2, 338 sublatus ad aethera clamor. 3, 572 *Aetna* prorumpit ... nubem. 8, 70 effundit ... voces. 10, 458 fatur (11, 556). Mart. epigr. l. 15, 1. Verg. Aen. 7, 64 apes ... liquidum trans aethera vectae. Ov. met. 2, 204 alto ... sub aethere fixis ... stellis. Sil. 9, 326 caelum ... abstulit ingestis nox densa sub aethere telis. Ov. met. 4, 623 ex alto ... aethere (*S*, aequore M^1N^1 *frg. Lond.*) longe despectat. Sen. nat. 2, 12, 3. 2, 19 Stat. Theb. 1, 340. Argvm. Plaut. Amph. I 9 cum tonitru voce missa ex aethere. Ps. Apvl. Ascl. 6 Amm. 23, 5, 14. Serv. Aen. 4, 201 Minervae, quae supra aetherem. aethera secare *sim.*: Cic. Arat. 88 mulcens ... aethera pinnis. Verg. georg. 1, 406 *Scylla* secat aethera pinnis. *al.* Aen. 10, 265 *grues* tranant. 11, 456 verberat alis. Ov. met. 8, 219 carpere (fast. 3, 416). Stat. Theb. 1, 354 attritus subita face rumpitur aether. Stat. Theb. 2, 138 alienum ... aethera ... Lucifer exit (*cum oritur Aurora*). *iungitur cum substantivis*: Enn. sat. 5 pilatas aetheris oras. *al.* Varro Men. 465 vias stelligeras (Sen. Phaedr. 965). Cic. carm. frg. (div. 1, 17) 3, 5 cavernae. Lvcr. 5, 648 per ... aetheris orbis. 6, 492 per caulas (cavias *codd.*). Germ. 423 iter. Lvcan. 1, 56 pars (1, 58 Avg. civ. 4, 10). Stat. Theb. 3, 524 regio. Apvl. met. 2, 12 in aetheris vertice. mund. 2 dorsum. 3 fines. flor. p. 8 Oud. solo aetheris (*οὐράνιον ἔδαφος*) et fastigio hiemis (aeris *Rohde*). Ps. Lact. Phoen. 159 puri pervenit ad aetheris auras. Avg. civ. 7, 16 in aetheris infimo limite. *aetheris partes, regiones*: Sen. Thy. 698 e laevo aethere ... cucurrit ... sidus. *indicatur terrae regio*: Ov. trist. 5, 32 *nebulae* (*i. fumi*) fugiunt aethera, Ponte, tuum. Manil. 4, 743 *astra* perfundunt ... suo subiectas aethere (aequore *var. l.*) gentes. Lvcan. 3, 250 Carmanosque duces, quorum iam flexus in austrum aether non totam mergi tamen aspicit Arcton. Calp. ecl. 1, 75 quaecumque (*gens*) medio ... sub aethere fervit (servit *pars codd.*). Avien. Arat. 1724. Clavd. 28, 273 Ausonium respectans aethera.

usu generali: Pacvv. trag. 93 animam a⟨e⟩ther adiugat. Lvcil. 1 aetheris et terrae genitabile quaerere tempus. Cic. carm. frg. 43 vides sublime fusum, inmoderatum aethera, qui terram tenero circumiectu amplectitur. nat. deor. 2, 84 ex aere aether *oritur.* 2, 83. 92. 118. Lvcr. 6, 291 omnis ut⟨i⟩ videatur in imbrem vertier aether. 1, 231. 2, 1066. 5, 506. Verg. georg. 3, 150 furit mugitibus aether concussus (*cf.* Aen. 8, 239). Aen. 6, 640 (*de sedibus beatis*) largior hic campos aether et lumine vestit purpureo. 12, 253 aetheraque obscurant pinnis (12, 578 obumbrant. Ov. met. 13, 582 latuit. Sen. Ag. 727 Lvcan. 519 *al. cf.* aer *p. 1050, 45*). Ov. met. 1, 777. 3, 404 manus...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad aethera tollens. *al.* (fast. 4,315 ter tollit in aethera palmas. LVCAN. 8,149 STAT. Theb. 10,839). 6,695 ut medius nostris (*ventorum*) concursibus insonet aether (11,496). fast. 1,75 odoratis ut luceat ignibus aether. 3,286. MANIL. 1,286. 1,876. 5,744. SEN. Med. 757 lege confusa aetheris. nat. 2,14,2 imus. 3,28,4. 7,20,3 OCTAVIA 236. LVCAN. 4,50 bruma ... aethere constricto pluvias in nube tenebat. APVL. mund. 4,5 Socr. 6 p.132 Oud. HIER. epist. 64,19. 124,5. CLAVD. 20,493 multumque innexuit aethera limo *Prometheus*. 28,47 densum stipantibus aethera templis. MART. 2,150. CARM. epigr. 590,2 in cineres corpus, et in aethera vita soluta est. *cf. p. 1150,42.* LVCR. 1,1034 ut ... vivant labentes aetheris ignes (5,448. 5,585). VAL. FL. 4,179 spelunca ... non quae dona deum non quae trahat aetheris ignem. LVCR. 5,483 aetheris aestus et radii solis (5,519). *fulmina mittit*: LVCAN. 2,57 conlatus (collapsus *var. l.*) in ignes plurimus ad terram per fulmina decidat aether. VAL. FL. 1,616 vasto ... ruit igneus aether cum tonitru. SIL. 1,135 rupto ... polo micat igneus aether. *cum in aliis exemplis, tum in his prope ad caeli vocabuli usum accedit*: VARRO Men. 92,5 in obliquo aethere. VAL. FL. 2,35 evectae prono laxantur habenae aethere. VERG. georg. 1,324 ruit arduus aether (SEN. Phaedr. 675). Aen. 1,90 crebris micat ignibus aether. 4,167 fulsere ignes et conscius aether conubiis. 5,13 tanti cinxerunt aethera nimbi. OV. met. 11,520 caret ignibus aether. fast. 4,1,6 SEN. Phaedr. 420. VAL. FL. 2,42 effusis stellatus crinibus aether. 3,467 nitidus ... reducitur. STAT. Theb. 5,476 venturum ... aethera sensit Tiphys. SIL. 12,638 purgatus ... nitet. STAT. Theb. 1,354. VVLG. Iob 35,5 contemplare aethera quod altior te sit (οὐρανός). prov. 8,28 quando aethera firmabat sursum. CLAVD. 8,172. AVIEN. Arat. 712 aetheris incurvi moles. *i. q. caelum, mundus*: LVCAN. 7,424 ut tibi nox, tibi tota dies, tibi curreret aether. STAT. Theb. 5,178 versum miti ... aethera cura sustinuit *Iuppiter*. *cf.* APVL. *p. 1149, 51.*

sedes deorum: VERG. Aen. 4,574 deus aethere missus ab alto (LVCAN. 5,86. 7,311. 7,448 *al.*). 7,288 *Iuno* classem ... ex aethere longe Dardaniam ... prospexit (8,701 vadit. VAL. FL. 1,591 STAT. Theb. 10,73 DAMAS. carm. 91,2 CLAVD. 1,194). OV. rem. 1,6 *Venus* in liquidum rediit aethera (SIL. 9,486. STAT. silv. 1,1,24 iter nostris ostendit in aethera divis. TERT. anim. 54 sublimantur animae. CARM. epigr. 1347,10 raptus in aethra. INSCR. christ. Rossi II p. 149,16,5 preces mittat). fast. 2,131 hoc tu per terras, quod in aethere Iuppiter alto, nomen habes (TERT. anim. 55). VAL. FL. 2,415 aethere ... adstabat mensis (8,318). 4,355 desiluit (SIL. 2,513 CLAVD. rapt. Pros. 1,141, VERG. *v. p. 1150, 38*). SIL. 15,421 puerum rapiebat ad aethera ... aquila (HIER. epist. 64,9 ad aethera et in caelum. CARM. epigr. 1366,3 transcendit). CIRIS 33 Ossaeis consternens aethera saxis. OV. met. 1,151 neve foret terris securior arduus aether. 2,437 superum petit aethera ... Iuppiter. 3,299 conscendit (CLAVD. 21,141). 6,548 audiet haec aether et si deus ullus in illo est. 13,587. 15,144 recludam aethera. trist. 5,2,51 te desideret. GRATT. cyn. 64 SEN. Herc. O. 52. Herc. f. 959 petatur. SIL. 8,203 APVL. met. 6,6. CARM. epigr. 110,5 ei conscius aeter (1788,7 *cf.* VERG. *l. 21*). CLAVD. 27,19. VERG. Aen. 12,140 rex aetheris (SEN. Herc. O. 1147 regnum). 12,181 quae ... aetheris alti rel⟨l⟩igio. SEN. Herc. f. 3 templa summi vidua deserui aetheris. Herc. O. 1438 regiam clari aetheris. VAL. FL. 2,118 placidis regionibus arcet aetheris *Famam Iuppiter*. APVL. Socr. 3 p. 123 Oud. deos in sublimi aetheris vertice locatos. CARM. epigr. 1347 B,1 in aetheris aequore. *sedes deorum pro dis ipsis ponitur*: VERG. Aen. 9,24 oneravit ... aethera votis. STAT. Theb. 2,596 armatum ... Briareus stetit aethera contra. 9,445 ni mortalis ego et tibi ductus ab aethere sanguis. CLAVD. rapt. Pros. 3,201 Phlegra nobis infensior aether. MART. CAP. 9,891 cum aethere ... superisque. 9,899. *cf. talia, ut* SEN. Herc. f. 1104 CLAVD. 26,230.

aether *passim a poetis pro aeris partibus superioribus usurpatur atque haud raro vix ab eo distinguitur; cf. talia, ut* VERG. Aen. 7,33 volucres ... aethera mulcebant cantu lucoque volabant. GRATT. 375 seu vitium ex alto spiratque vaporibus aether. *et p. 1149,62. 1150,21.* *aperte vero de* aere *dicitur*: LVCR. 2,1114 umor ad umorem *recedit*, terreno corpore terra crescit et ignem ignes procudunt aetheraque ⟨aether⟩ (aeraque aer *Lachm.*). VARIVS carm. frg. 4,1 (*sed in comp., de morte*) ceu canis ... aethera per nitidum tenues sectatur odores (*cf. alia p. 1150,23*). MANIL. 4,888 utque sit ex omni constructus corpore mundus aetheris atque ignis summi terraeque marisque. SEN. Oed. 219 non ante caelo lucidus curret dies haustusque tutos aetheris puri dabit. PAVL. NOL. carm. 26,407 stetit inmotus sine flatibus aether nec nemorum foliis ullum dedit aura tremorem. ENNOD. op. 1 p. 279,17 dum ... pennatae mortes sibi aethera vindicarent. *cf. p. 1149,46.* *de temperie, cf. etiam* caelum: SEN. Oed. 632 parum pluvio aethere satiata tellus. STAT. Theb. 5,307 nec aethere laevo perdidit una omnes ... indigenas *insula*. 8,34 quae superum labes inimicum impegit Averno aethera. AVIEN. Arat. 1711 aspera quippe tempestas gelidusque dies et frigidus aether inserit internis terrarum sedibus aestus. CLAVD. 15,152 quid mitior aether *iuvit?* *nota de distantia*: VAL. FL. 3,43 dant aethere longo signa tubae.

de splendore dis circumfuso: VAL. FL. 5,182 aethere plena corusco Pallas.

sub aethere, aether apertus: VERG. Aen. 2,512 aedibus in mediis nudoque sub aetheris axe (GLOSS. IV 127,18 nudo sub aethere: sub caelo patenti). 8,28 gelidi ... sub aetheris axe Aeneas ... procubuit. VERG. Aen. 6,436 quam vellent aethere in alto ... pauperiem ... perferre. OV. fast. 6,163 prosecta sub aethere ponit. *cf. p. 1150,73.* CLAVD. 53,5 *terra* in aethera protulit hostes. OV. met. 4,251 tanges tamen aethera. SEN. Phaedr. 501 rure vacuo potitur et aperto aethere innocuus errat. 524 aethera ac lucem petit et teste caelo vivit. 848 Phlegethonte ab imo petere longinquum aethera. Ag. 993 aethere negato. STAT. silv. 4,2,24 effusae ... impetus aulae ... multum amplexus aperti (operti *cod.*) aetheros (Theb. 4,682 omnes admittunt aethera luci). *sed de caeco* Theb. 1,237 nec iam amplius aethere nostro vescitur (*Oedipus, cf.* aetherius *p. 1154,19.* VERG. Aen. 11,104 nullum cum victis certamen et aethere cassis. ANTH. 66,1 *anguis* reddidit aethera Glauco.

phrases: *saepe coniunguntur* aether, terra, mare, aer *sim., ut*: CAT. 63,39 ubi ... Sol ... lustravit aethera album, sola dura, mare ferum. LVCR. 5,128 sicut in aethere non arbor, non aequore salso nubes esse queunt neque pisces vivere in arvis. OV. met. 1,15 utque aer, tellus illic et pontus et aether. MANIL. 1,489 SEN. Troad. 113 LVCAN. 1,525. 6,617. ad aetherem ferre *sim.*: VERG. Aen. 3,462 fer ad aethera Troiam (6,130 evexit. STAT. silv. 1,2,262). 7,530 imo consurgit ... fundo (SIL. 9,241 erectos attollit ... muros). 12,409 it ... clamor (LVCAN. 1,388; in *V U.* SIL. 9,305). LVCAN. 7,477 aethera tendit *fragor*. VAL. FL. 1,580 quot in aethera surgit molibus *rupes* (2,19 extruxit. SIL. 5,480 tendebat ... ramos. STAT. silv. 2,3,40 Theb. 3,460). VERG. Aen. 4,668 resonat magnis plangoribus aether. *sim.* 5,140 ferit aethera clamor. 12,424 fragor ... complet (7,395 ululatibus ... complent. LVCAN. 8,638 VAL. FL. 2,241). OV. met. 3,706 ictus longis ululatibus aether. fast. 1,567 fragor ... terruit. VAL. FL. 6,165 lituum concentus adit (STAT. Theb. 10,456 adsilit ... clamor). EPICED. Drusi 256 *flamma* aethera ... lambit (SIL. 6,223 lingua). LVCAN. 3,246 tangentis silvas. 5,72. SIL. 9,450 STAT. silv. 4,1,6 CARM. epigr. 709,14.

deus dicitur: CIC. nat. deor. 1,39 ignem ... et eum, quem ante dixi, aethera *Chrysippus deum dicit esse.* 1,40 aethera esse eum, quem homines Iovem appellarent (SERV. Aen. 1,47. 2,296 Iovem, aetherem medium. MACR. sat. 3,4,8 AVG. civ. 4,11; *cf.* ENN. trag. 302). 1,36. ac. 2,126 summus deus (*Zenonis*). AVG. civ. 7,16 *Minervam* summum aethera vel etiam lunam esse dixerunt (*cf.* MACR. sat. 3,4,8). *ut nomen proprium usurpatur*: LVCR. 1,250 pater aether *imbres* in gremium matris terrai praecipitavit (VERG. georg. 2,325 pater omnipotens fecundis imbribus Aether coniugis in gremium laetae descendit). CIC. nat. deor. 3,53 alterum (*Iovem*) patre Aethere *natum esse* (3,54 *cf.* 3,44 AMPEL. 9,1. 11 ARNOB. nat. 4,14). SEN. Herc. O. 1764 cui (*Alcmenae*) totus aether pondus incubuit leve. CALP. ecl. 1,33 satus Aethere Faunus. AMPEL. 9,9 secunda (*Venus*) *filia Aetheris*. TERT. nat. 2,2 HYG. fab. p. 9,2. 17. 18 CLAVD. 53,60. *cf.* OV. Ibis 72 SEN. Herc. f. 1054. *v. Mess.*

Aethēr, eris, Αἰθήρ. **1** *cogn. vir.*: CORP. VI 5225 (*e columb.*) Claudi Aetheris. 8412 Q. Granius Aether. 23332 d. m. Octaviae Aethres C. Octavius Aether p(ater) ... f. dulcissimae. **2** *nom. equi*: CORP. VI 10053,16 *vicit* Aether(e) Af(ro) XXX. *Diehl.*

? **aetheracolae** caelicolae, caelo manentes GLOSS. V 438,3, *debuit* aethricolae.

aetherālis, -e. GILD. chron. III p. 66,71 iniquorum terrae imbres adimens aetherales.

aetheriacus NOT. Tir. 93,62.

aetherius, -a, -um, αἰθέριος. GLOSS. aetheria: caelestia; aetherea sidera: sider⟨e⟩a aetheris plaga (*ad* VERG. Aen. 7,767); aetheria plaga: pars caeli, de parte caeli; in aetherium (*vel* -eum): in caeleste. *vox poetica, apud scriptores legitur* CIC. FEST. (*semel*) APVL. (*semel*) CENS. NOVAT. GEOGR. ZENO SERV. AMBR. HEGES. AVG. *recc. al.* *scribitur* t *in titulo*: CARM. epigr. 720,8 (*christ.*) aetereas. aethereus: CARM. epigr. 720,8 (*christ.*). 1340,4 (*inf. aet.*). *fertur in codicibus* PROP. 1,13,24 aethe⟨re⟩is. 2,16,50 MANIL. 5,10 LAVS Pis. 19. SIL. 13,497 *et apud recentiores, saepius codices variant.*

αἰθέριος, apud poetas saepe, ut aether, etiam aeris partes superiores tenuioresque indicat: vi locali: VARRO AT. carm. frg. 12,1 aetherio mundum torquerier axe (OV. met. 6,175 fast. 3,368. RVT. NAM. 1,17 axes). 14,1 quinque aetheriis zonis accingitur orbis. LVCR. 4,391 cavernae. 4,411 orae. *al.* CIC. nat. deor. 2,42 sidera ... aetherium locum obtinent (AVG. civ. 10,9 aetheria vel empyria *loca*). 2,43 pars mundi (2,117 summa pars caeli, quae aetheria dicitur). VERG. Aen. 1,394 aetheria ... lapsa plaga Iovis ales (9,635 STAT. Ach. 1,253). 8,136 aetherios umero qui sustinet orbes (MANIL. 1,802 orbis). CVLEX 42 aetherias iam Sol penetrabat (-rat *codd.*) in arces (OV. met. 15,859. trist. 4,3,5 arx. *al.*). HOR. carm. 1,3,29 domus (PROP. 2,16,50. SIL. 6,253 domos). OV. epist. 15,72 via. fast. 5,88 iter. MANIL. 1,561 fines. LVCAN. 6,445 recessus (-cursus *G*) (MART. CAP. 1,9). 10,502 sulcus (aerius *V G*). AVG. civ. 10,27 spatia. *ibid.* sublimitates. MART. CAP. 2,101 vertex. 8,815 tractus. CAT. 66,55 *ales equos* per aetherias me tollens avolat umbras. CIC. nat. deor. 2,55 habent ... suam sphaeram stellae inerrantes ab aetheria coniunctione secretam. CVLEX 102 mundus (LYGD. 4,77). MANIL. 2,803 compages (SIL. 1,203). AVG. gen. ad litt.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

imp. 3, 9 firmamentum. civ. 8, 18 caelum. Cic. nat. deor. 2, 54 nec habent *eae stellae* aetherios cursus neque caelo inhaerentes (Manil. 1, 282). Verg. Aen. 6, 536 cursu (Sen. Thy. 802 Sil. 16, 501).
pro subst.: Fest. 157 *Manes deos* per omnia aetheria terrena[e]que man⟨are⟩. *de eis, qui in aethere sunt, ex aethere veniunt*: Host. carm. frg. 1, 1 per gentis alte aetherias ... volabis. Ov. fast. 6, 427 aetheriam servate deam (*cf.* 6, 421 signum caeleste Minervae ... desiluisse). Manil. 1, 760 suum ... habitantia (*numina*) caelum aetherios vivunt annos. Sen. Herc. O. 1390 Stymphalis. Lvcan. 5, 96 aetherio ... Tonanti. Stat. silv. 4, 2, 35 aetherii felix sic orbita fluxit Triptolemi. Heges. 5, 41 l. 32 Web. ascensores aetherios. Avg. civ. 8, 21 deos aetherios humana curantes. *ibid.* per corpus suum ... sentiunt. 9, 18 *opp.* terrenos homines. 10, 27. *cf.* Serv. Aen. 4, 201 potestates (*opp.* terrenae, aeriae. Macr. somn. 1, 2, 13). *generatim*: Cic. nat. deor. 2, 64 caelestem ... altissimam aetheriamque naturam, id est igneam. Verg. georg. 4, 220 esse apibus partem divinae mentis et haustus aetherios. Aen. 6, 746 purum ... aetherium sensum atque aurai (-ae *codd.*) simplicis ignem. Manil. 1, 12 censūs. Lvcan. 9, 853 causae. Apvl. Socr. 9 p. 140 Oud. *corpora* (Avg. civ. 9, 13. 16). Novat. trin. 10 aethereum sive sideream carnem. Amm. 23, 6, 86 derivatio. 25, 2, 6 vigor. Ambr. exam. 1, 6, 23 corpus (1, 6, 24). Heges. 5, 27 l. 80 Web. elementum (Avg. civ. 8, 16). Avg. civ. 7, 6 animae. *pro subst.*: Mart. Cap. 8, 815 quod utique subtilibus aetheriisque accidere non potuisse.

de ignibus aetheriis, sideribus, de nubibus, sim.: Cic. carm. frg. 3, 1 principio aetherio flammatus Iuppiter igni vertitur. nat. deor. 1, 103 *ut* superi⟨or⟩ (*locus*) ⟨aeri⟩, aetheriis (-er, -eri, -eris *codd.*) ignibus altissima ora reddatur (Drac. laud. dei 2, 420 moenia damnat ignibus, *de Sodoma*). Lvcan. 9, 396 me calor aetherius feriat (Cens. 6, 2 aetherium calorem inesse, *i. semini*). Mart. Cap. 6, 567 vers. 2 fomes. *nota*: *de radiis solis*: Lvcr. 2, 1098 ignibus aetheriis terras suffire. Manil. 2, 55 quam (*undam*) ... nec aetherio Phoebus libaverit igni. *de fulminibus*: Dirae 34 nostris potius devota libellis ignibus aetheriis flagrabit *silva* (Avien. Arat. 695 arbiter ignis aetherii). Ov. met. 3, 308 tumultūs (*cf.* Sen. Med. 344 sonitus). Lvcan. 7, 160 aetherio ... fumavit sulphure ferrum (Sil. 10, 167). Sil. 5, 73 flamma. *cf.* Stat. Theb. 12, 43 favillae. *de stellis*: Germ. progn. frg. IV 74 ubi Hesperos ignes provocat aetherios (Prosp. carm. prov. 644, *cf.* 634 sidereos ... ignes). [Lvcan. 9, 494 flammae. *versum exhibent BG.*] aetheria terra *de luna*: Macr. somn. 1, 11, 7 *lunam* aetheriam terram physici vocaverunt. *de luce*: Sen. Phaedr. 898 te, coruscum lucis aetheriae iubar (Sil. 13, 497 aetherea fruerer cum luce. 13, 853 ituro aetheream in lucem. Mart. Cap. 2, 184. 8, 810. Cael. Avr. acut. 1, 15, 118 sub aetheria luce. 1, 9, 61. Coripp. Iust. 2, 103. Damas. 53, 8 conscendere. Carm. epigr. 712, 2). Ivl. Val. 3, 4, 3 fulgor (Mart. Cap. 8, 814 fulgores). *epitheton solis, siderum*: Lvcr. 3, 1044 aetherius (*apud Lact.*, aerius *codd.*) sol (5, 215. 5, 267. 5, 281. 5, 389 Verg. Aen. 8, 68. Ov. met. 1, 435 solibus). Verg. Aen. 5, 517 in astris aetheriis (*P*, aeriis *MR*) (Sen. Herc. O. 1154). 7, 767 ad sidera ... aetheria et superas caeli venisse sub auras (Ov. met. 1, 424 sidere, *de sole*. Ennod. epist. 2, 15 p. 56). Ciris 533 in aetherio signorum munere. Ov. ars 3, 388 equis (*solis*. fast. 2, 458). Manil. 5, 10 currūs. Germ. 87 sub ... Corona. progn. frg. IV 52. Sen. Thy. 476 aetherias prius perfundet Arctos pontus. Lavs Pis. 19 flamma (*i. sol*). Ps. Lact. Phoen. 97 lumen. Ven. Fort. 6, 1, 101 lampas. *de nubibus, nimbo*: Lvcr. 4, 182 in aetheriis ... nubibus austri (6, 98. Octavia 974 tectam ... nube aetheria ... Iphigeniam. Pavl. Nol. carm. 18, 138). Verg. Aen. 8, 608 Venus aetherios inter dea candida nimbos (Sil. 15, 368 nimbo ... aetherio similes). Ov. fast. 1, 682 aqua. *aetheriae aurae*: Lvcr. 3, 405 vivit et aetherias vitalis suscipit auras (Sil. 17, 376 trahat. *cf.* Sen. Herc. O. 893 caelestes). Verg. georg. 2, 291 *aesculus* quantum vertice ad auras aetherias *tendit* (Aen. 4, 446 Germ. 525). Aen. 7, 557 super. Ov. ars 2, 59 per (am. 2, 14, 41 met. 4, 700 Sen. Phoen. 421 Homer. 86, 464. 653 Mart. 1, 3, 11. 1, 6, 1 Carm. epigr. 1552 A, 16). met. 5, 512 in (Manil. 1, 149, *ubi Bentley* oras. Sil. 10, 577. 12, 92). Stat. Theb. 6, 857 sub.

de montium altitudine: Verg. Aen. 6, 579 quantus ad aetherium caeli suspectus Olympum (8, 319. 10, 620. 11, 867 Mart. 9, 3, 3). Tib. 1, 7, 15 vertice. Prop. 1, 13, 24 in aethe⟨ri⟩is (ab Oetaeis *Scal.*) ... iugis. Sen. Herc. O. 860 Sil. 3, 480 mons.

ad sedem deorum pertinet: Ov. ars 3, 550 sedibus aetheriis spiritus ille venit (met. 2, 512. 5, 348. 15, 449. 15, 839 Sen. Phaedr. 1128. Herc. O. 256 sedes. Zeno tract. 2, 8, 2 Avg. civ. 9, 7. 10, 9 Carm. epigr. 545, 3). Ov. trist. 5, 19 arces. Pont. 4, 13, 26 domos (Sen. Herc. O. 92 domum. Damas. 23, 5. 43, 5 Carm. epigr. 691, 2. 1340, 4). Sen. Thyest. 1077 aula (Mart. 13, 4, 1). Sil. 3, 137 orae. Zeno tract. 2, 31 portae. Pavl. Nol. carm. 33, 72 polus. 33, 96 paradisus. *inde i. q. caelestis, divinus*: Verg. Aen. 7, 280 iugalis semine ab aetherio (Sil. 15, 77 Zeno tract. 2, 51 Carm. epigr. 1846, 2). Ov. fast. 1, 473 *Carmenta* simul aethereos animo conceperat ignes (*cf.* Stat. Theb. 6, 378 ars). Sen. Herc. O. 159 sceptrum. Med. 570 munus. Octavia 216 torus. Val. Fl. 2, 84 pax. 4, 67 mensa. Sil. 13, 629 aetherio dum pondere partum exsolvor. Mart. 4, 8, 9 aetherio laxatur nectare Caesar. Zeno tract. 2, 19 nativitas. 492 gentes. 481 vestis. 331 civitas. Pavl. Nol. carm. 12, 9 vectus in aetherium honorem (26, 34). Mart. Cap. 1, 3 voluptates. 2, 134 antistitium. 2, 140 aevum. 2, 200 tranquillitas. 9, 894 ratio. Sedvl. carm. 4, 308 regnum (Vita Desid. 15 Mon. Germ. Merov. III). Drac. carm. 8, 33 tribunal. Ennod. epist. 4, 26 p. 117 imber. 9, 17 p. 240 vigor. op. 1 p. 262 cultus. 4 p. 388 valetudo. dict. 22 p. 495 favor. Ven. Fort. 3, 13, 17 arma. Arator 1, 899 claviger. Carm. epigr. 1347 B, 24 munus. 1414, 9 laudes. *epitheton deorum*: Ov. Ibis 476 aetherii vindicis igne cadas. Homer. 536 rex. Stat. silv. 3, 1, 108 pater. *al.* Ach. 2, 53 rector. Theb. 1, 704 parens. Cypr. Gall. gen. 741 numen. Mart. Cap. 2, 168 Iuno. 2, 193 coetus. 1, 3. Carm. epigr. 726, 3 (*a. 783*) in aetherio ... ⟨senatu⟩. 287, 2. Anth. 20, 4 ⟨e⟩ gremio aetherio. Mart. Cap. 7, 725 auris. Sedvl. op. pasch. 4, 9 manus. *latiore usu*: Gloss. aetherium sensum: caelestem spiritum. aethereis sensibus: caelesti⟨bus⟩ mentibus. Manil. 1, 774 aetherius ... Platon. Cypr. Gall. deut. 52 legem. (Solin.) Pont. 13 elementa ... iussa aethereas (-ias *pars codd.*) servare vices. Cosmogr. anon. 1, 1ª (geogr. p. 71) intellectu aetherio *Romani* ... dixerunt (*cf. supra* divinus). Prvd. Symm. 1, 34 sophia. Mart. Cap. 2, 140 aevum.

i. q. sub aethere, caelo, in aethere: Verg. Aen. 1, 546 si vescitur aura aetheria (6, 761 ad auras aetherias ... surget. Sil. 17, 272 ratis ... remeavit. Carm. inc. poet. min. V 118, 21. *cf. p. 1153, 40. 58*). Stat. Theb. 8, 43 aetherium cupidos exire sub axem Titanas. Mart. 3, 6, 3 imputat aetherios ortus haec (*lux*) prima parenti. Ser. Samm. 549 axe sub aetherio.

aetheria herba. Cael. Avr. chron. 3, 4, 64 aetheriae herbae semine, quam eryngion appellant. *v. Mess.*

Aetherius, -ī, Αἰθέριος. *signum et cogn. vir. non invenitur ante medium saec. IV, longe plurimi sunt episcopi christiani Galliae.* Corp. X 4724 (*in agro Falerno, a. 367*) Aeterii. Minucio Aeterio. 4725 C. Minucio Aeterio sen(iori) industrio viro. Carm. epigr. 1476 (*Viennae*) Aetherius moriens dixit 'hic condite corpus'. *christiani*: Gennad. vir. ill. 61 Victorinus rhetor Massiliensis ad filii sui Etherii personam commentatus est in Genesim. Conc. Ephes. a. 431 (Mansi V 616ᵈ) *archidiaconus Gadarensis*. Svlp. Sev. dial. 3, 1, 4 presbyter. Conc. Aurel. a. 538 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 85 Aetherius ... ecclesiae Carnotenae episcopus (a. 541 p. 99. a. 535 p. 64. a. 538 p. 84. a. 541 p. 96. Ps. Ven. Fort. vita Leob. 8, 25). 9, 27. 13, 40. 14, 44. Greg. Tvr. Franc. 10, 28 Lugdonensim *episcopum* (9, 41 *in rescripto bis*. vit. patr. 8, 8. Greg. M. epist. 11, 40 episcopo Galliarum 9, 218. 13, 8 Leo M. epist. 99, 5 Vita Nicet. 17 [Mon. Germ. Merov. III]). 6, 36 Lixoensis episcopus. vit. patr. 9, 1 *Biturix*. Conc. Cabilon. a. 639—54 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 213, 23 episcopus ecclesie Ebredunensis. Ioh. Bicl. chron. II p. 211, 568, 1 *patricius*. Leo M. epist. 98, 4 episcopus Smyrnae. Conc. Const. (Mansi IX 175ᵇ) religiosissimo episcopo Anazarbi. *cf.* VIII 920ᵇ. 972ᵈ. **Aetheria** (-ē), -ae (-ēs), Αἰθερία (-η). 1 Hyg. fab. praef. p. 12 ex Sole et Clymene ... Aetherie (*cf.* fab. 156 p. 13. 154 p. 27 *et Knaack, PW. I 1094*). *cf.* Aethra *2.* 2 Plin. nat. 6, 187 universa ... gens *Aethiopum* Aetheria appellata est. *cf.* Aeria *et* Aethria. 3 *nom. et cogn. mul.* Corp. X 6147 (*Formiis*) Cordia⟨?⟩ l. Eteri⟨a? IX 6083, 8 (*in signaculo*) Aem(iliae) Eteries. V suppl. ital. 739 (*Comi*) Ninia Aetheria. *christianae*: Ennod. epist. 8, 35, 2 coactus sum illam Aetheriam nimis vidisse terrenam et a sublimitate vocabuli in tartarum duce culpa depositam (Cassiod. var. 4, 12, 2). *altera* Ven. Fort. vita Alb. 12, 33 inlustris Aetheria.

Aethicus *v.* Ethicus.

Aethīōn, -ōnis, Αἰθίων. *nom. myth.* 1 *Phinei socius*: Ov. met. 5, 146 Aethionque sagax quondam ventura videre. *cf. 3.* 2 Stat. Theb. 7, 756 genitusque Heliconide nympha Aethion. 3 Stat. Theb. 10, 732 ego (*Menoeceus*) vulnera doctum iungere supremique fugam revocare cruoris Aethiona petam. *cf. 1.* 4 *equus*: Stat. Theb. 6, 465 Euneon audit igneus Aethion. *cf.* Schol. *ad l.* iucunde graeco nomini expositionem adiecit, quia Aethion dicitur de colore.

Aethiops, -is, *plur.* Aethiopes (-ēs), -um, Αἰθίοψ (Gloss. III 253, 10), Αἰθίοπες. *libri variant in hoc nomine et in sequentibus inter* ae- *et* e-, -th- *et* -t-, -i- *et* -y-, *velut* Tab. Peut. 8, 1 etyopum. *ad decl.*: *nomin.*: Prisc. gramm. II 217, 8 Lucilius (frg. 83 L) in IIII 'Aethiopus' dixit pro 'Aethiops'. Serv. Aen. 7, 605 lectum est 'Aethiopus', sed tantum 'Aethiops' dicimus. Calp. Fl. decl. 2 ethiopus *cod. Monac.*, Ethiops *cod. Chisianus*. Sidon. carm. 11, 18 *e coni.* *gen.*: Lib. gener. chron. I p. 96, 56 filius Chus Aethiops. Chron. Alex. *ibid.* p. 96, 33 filius Chus Ethiopu (p. 99, 74). *acc.* (*an neutr.?*): Gloss. V 262, 71 Aethiopum nigrum. *cf.* Prisc. perieg. 48 Aethiopumque simul pelagus rubrumque vocatur (*nisi est gen. plur. ut* Avien. orb. terr. 69).
acc.: Varro ling. 8, 38 Aethiopa (-am *codd.*). Plin. nat. 7, 51 Aethiopem (Sol. 1, 79 Ivv. 2, 23 *ante voc.* 8, 38 *ante cons.* Calp. Fl. decl. 2 Hier. in Sophon. 1, 1 *bis* Clavd. 15, 192 *ante cons.* Chron. Alex. *l. c.* p. 100, 83 Beda chron. III p. 263, 96). *plur. nomin.*: Chron. Alex. *l. c.* p. 101, 105, 1 Ethiopi (p. 99, 70. p. 107, 167, 16). Schol. Stat. Theb. 3, 479 Pseudoaethiopae. *gen.*: Chron. Alex. *l. c.* p. 102, 113 Ethioporum. *acc.*: Aethiopas *passim inde a* Cic. div. 2, 96 *et* Ov. met. 1, 778. Aethiopes: Ambr. in psalm. 37, 29 Hier. in Sophon. 2, 12 *bis* Vvlg. II par. 14, 12 Avg. quaest. in hept. 4, 20 Schol. Stat. Theb. 3, 479 (*contra* -as 5, 427) Evgipp. thesaur. 73 Migne 62, 695ª Cassiod. in psalm. 73, 13 Ps. Ven. Fort. laud. Mar. 295). Ven. Fort. carm. 5, 2, 9 Aethiopos (*adi.*). *ad*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prosodiam: SIDON. carm. 11, 18 Aéthīops *codd., sed cum quater* ĭ *inveniatur apud eundem auctorem, Colvius scripsit* Aethiopus.

I *ad gentem pertinentia*: *saepe memoratur inde a Lucilio et Varrone, imprimis a Mela et Plinio. semper fere agitur de populo etiam nunc sic appellato, alterius occasum versus incolentis rarius mentio fit*: VERG. Aen. 4,480 Oceani finem iuxta solemque cadentem ultimus Aethiopum locus est. *cf.* SERV. *ad l. et* Aethiopas Hesperios *l. 43 sqq.* SEN. Herc. f. 37 qua Sol reducens, quaque deponens diem binos propinqua tinguit Aethiopas face. PLIN. nat. 5,43 desertis Africae duas Aethiopias superponunt, ... *Homerus* bipertitos tradit Aethiopas, ad orientem occasumque versos. HYG. astr. 1,6 p. 25 sub utroque orbe fiunt. APVL. met. 1,8 Indi vel Aethiopes utrique vel ipsi Anticthones. STAT. Theb. 10,84 super occiduae nebulosa cubilia noctis Aethiopasque alios (SCHOL. Mauros dicit occidentales). silv. 4,2,53 Oceani finem mensasque revisit Aethiopum ... dux superum. SIL. 12,605 Iuppiter Aethiopum remeans tellure. AVIEN. orb. terr. 274 rursum Aethiopes soli subiecta cadenti arva tenent. *cf.* PRISC. perieg. 169 Aethiopum populus ... possidet alter *orientalis fines Rubri ponti*. CHRON. Alex. *l. c.* p. 107, 167, 16 primi et secundi. *cf.* MACR. somn. 2,10,11 ARNOB. nat. 6,4. **A** *substantive*: **1** *ad interpretationem*: PAVL. FEST. 28 Aegyptinos Aethiopas. *cf.* GLOSS. IV 405,14 Aethiops Aegyptius. HYG. astr. 1,8 p. 28 B qui autem proximi sunt aestivo circulo, eos Aethiopas et perusto corpore esse. MYTHOGR. 1,139 *Memnon* niger (*cf.* VERG. Aen. 1,489) ... dictus et Aethiops (*cf.* CATVLL. 66,52), quia, ubi prima surgit aurora, dubia lux est. *minus bene intellexit* SERV. Aen. 1,489. *cf. sub adi. et 8 a.*

HIER. in Sophon. 2,12 in omnibus scripturis Aethiopes eos appellari, qui penitus in vitia sunt demersi, secundum illud quod in Ieremia legimus 'si mutabit Aethiops pellem suam', Aethiopibus ad meliora conversis, spes erit nullum ... a salute alienum fore. PAVL. NOL. carm. 28,249 *draco* vorat Aethiopum populos non sole perustos, sed vitiis nigros et crimine nocticolores. *sim.* AVG. in psalm. 73,16. CASSIOD. in psalm. 73,13 Aethiopes bene peccatores advertimus, qui ante fuerant tenebrosa mente teterrimi. HIER. in Sophon. 1,1 'Chusi' etiam 'Aethiops meus' interpretatur. *paulo post* Chus id est Aethiops (nom. hebr. p. 4,14. 48,14). *cf.* Aethiopia *p. 1156,70 sqq.* **2** *epitheta*: PLIN. nat. 6,173 Aroteras. 8,35 Asachaei vocantur Aethiopes, apud quos maxime nascuntur. MELA 3,85 quia ex Aegypto advenere, dicti Automoles, pulchri forma ... apud hos plus auri quam aeris est. RAVENN. p. 416,7 Auxumitanos. 416,10 Biboblatis. 416,8 Candacissos. PLIN. nat. 5,54 Catadupi. 8,104 Cynamolgos. 5,10 Daratitas. 6,184 Enonymiton. OROS. hist. 1,2,93 Gangines. SOL. 30,2 Garamantici (30,3. RAVENN. p. 416,9 Aethiopas Garamantium). MELA 3,96 nec iam dites ... nec ita corporibus similes, sed minores incultique sunt et nomine Hesperion (PLIN. nat. 6,197 *et* 6,199 *et* 8,77 Hesperios). SCHOL. Stat. Theb. 3,479 Indos. *cf.* VIB. SEQ. geogr. p. 157,21. PLIN. nat. 5,43 Leucoe. AVG. quaest. in hept. 4,20 *Madianitae* reperiuntur in Paralipomenon Aethiopes dicti. PLIN. nat. 7,81 Nomadum. 6,192 Nubei. 5,10 Perorsos (*cf.* 5,16). CVRT. 4,7,19 Simuos. PLIN. nat. 5,44 Tarraelios. RAVENN. p. 416,9 Trogloditorum. SEN. dial. 5, 20,2 Macrobioe (MELA 3,85 PLIN. nat. 7,37 SOL. 30,9. 30,10 *cf.* VAL. MAX. 8,13,5). VITR. 8,2,6 meridianorum. PLIN. nat. 6,194 maritimos (SOL. 30,6). SCHOL. Stat. Theb. 3,479 Pseudoaethiopae. STAT. Theb. 5,427 rubentum. *cf.* SIDON. carm. 11,18 purpureus. EVGIPP. thesaur. 73 nigros. *cf.* GLOSS. IV 65,47 homines nigri (511,39. V 291,6. BOET. herm. sec. 2,7 p. 169,21). V 164,33 tenebrosi. IV 12,36 solis ardori subditas (V 164,34). *cf.* anapsi. κατ' εἰρωνείαν: HIER. epist. 41,2 et Eumenidae furiae, quod non sunt benignae: et vulgo Aethiopes vocentur argentei. OPT. PORF. 5,14 gnari. SIDON. carm. 2,92 vagos. HOR. carm. 3,6,14 delevit urbem Dacus et Aethiops, hic classe formidatus, ille missilibus melior sagittis. SIL. 3,265 gens haud incognita Nilo. OPT. PORF. 14,22 gens nobilis ortu. AVSON. 342,11 pervigil, inrequies gens. GLOSS. IV 428,38 gens in ultimis Africae finibus (*cf.* VERG. Aen. 4,481). MART. epigr. lib. 3,10 tortis crinibus Aethiopes. **3** *laudantur*: VERG. ecl. 10,68 Aethiopum ... sub sidere cancri. CLAVD. 17,196 aestus. 21,180 vapores. LVCAN. 8,830 harenas. 10,220 nives (SCHOL. Stat. Theb. 8,359). OV. met. 2,236 Aethiopum populos (4,669 LVCAN. 9,517 PLIN. nat. 2,91. 6,177. 33,112 IVV. 10,150 AVIEN. orb. terr. 327 *sq. bis* DICT. 4,4 VVLG. psalm. 73,14. 86,4 PRISC. perieg. 169). LVCAN. 9,651 Aethiopum ... gentes (OROS. hist. 1,2,92). PLIN. nat. 2,184 gentis (EXPOS. tot. mund. 62 geogr. p. 123,19 RAVENN. p. 31,20). PLIN. nat. 2,238 Theon ochema dictum Aethiopum iugum. LVCR. 6,735 montibus (PLIN. nat. 2,201). PLIN. nat. 2,237 Aethiopum iuxta Hesperium montem. SIDON. carm. 5,34 rubenti Aethiopum de monte. CLAVD. 21,252 Gir notissimus amnis Aethiopum (SIDON. carm. 7,75 Ger Aethiopum).

VERG. georg. 2,120 nemora Aethiopum, molli canentia lana. OV. met. 15,320 Aethiopumque lacus (*aliquot* ς *pro* Aethiopes). PLIN. nat. 7,21 tractus. LVCAN. 10,293 campos (CLAVD. 18,178 carm. min. 23,1). AVIEN. Arat. 1667 convallibus. orb. terr. 69 salum. *cf.* PRISC. perieg. 48 *p. 1154,71.* CLAVD. 8,34 vasta. carm. min. 28,16 nigrantia regna. BEDA chron. III p. 254,27 meridiani. PLIN. nat. 22,2 colorem (*cf.* SEN. dial. 5,26,3). 37,55 metallis. CLAVD. 21,351 venenis. CLAVD. 24,336 armenta. SIDON. epist. 8,3,4 gymnosophistas.

4 *notanda*: CORP. III 14147^{5} (*in Aegypto, a. u. c. 725*) 11 leg⟨atisque re⟩gis Aethiopum ad Philas auditis. OV. met. 2,235 sanguine ... in corpora summa vocato Aethiopum populos nigrum traxisse colorem. MANIL. 4,758 ardent Aethiopes Cancro, cui plurimus ignis, hoc color ipse docet. *cf.* 4,723. *sim.* PLIN. nat. 2,189 *et* 6,70 *de solis vi.* APVL. met. 11,5 nascentis dei Solis inchoantibus inlustrantur radiis Aethiopes Arique. PLIN. nat. 7,31 Aethiopas octona cubita longitudine excedere *Crates refert.* AMBR. epist. 172,6 Aethiopum et Arabum et Phoenicum aliquos circumcisione erga suos usos. AVG. civ. 16,11 *Aethiopes* dicuntur ad eum filium Cham pertinere, qui Chus appellatus est (ISID. orig. 9,2,10. 39. 127. 7,6,21. *adde p. 1154,68 sqq*). **5** *pro Aethiopia*: PLIN. nat. 1 praef. 9 inter Aegyptum et Aethiopas arenarum inculta vastitas iaceat. CYPR. GALL. 1,61 Aethiopas Gaeon adlapsus opimat. **6** *singuli*: CATVLL. 66,52 Memnonis Aethiopis. IVV. 8,33 Cycnum. HIER. chron. a. Abr. 1282 Sabacon. 1306 Tarachus (VVLG. IV reg. 19,9 Tharaca *appellatur*). 1326 Merres. VVLG. Ier. 38,10 Abdemelech Aethiopi (38,12. 39,16). II par. 14,9 Zarachus Aethiops. *adice p. 1154,68 sqq. et l. 9 sqq.* CHRON. Alex. chron. I p. 100,83 Chus genuit Nebrud Ethiopem.

OBSEQ. prod. 70 Aethiops in porta occurrit et a militibus confossus. SPART. Sept. 22,4 Aethiops quidam *occurrit* (*omen triste*). FLOR. 2,17,7 in aciem prodeuntibus obvius Aethiops nimis aperte ferale signum fuit. *cf.* IVV. 6,600 *l. 33 sqq.* CASSIAN. conl. 1,21,1 veniens diabolus in figura Aethiopis taetri (*cf.* 2,13,7. 9,6,1). *adde l. 59 sqq.*

7 *singulariter collective*: VARRO ling. 8,38 album esse Aethiopa[m] non satis est, quod habet candidos dentes (BOET. herm. sec. 3,9 p. 242,15). HOR. carm. 3,6,14 SEN. dial. 5,26,3 PANEG. 5,5 VVLG. Ier. 13,23 SVLP. SEV. dial. 1,26,2 SIDON. carm. 11,18. 11,106 OROS. hist. 1,10,19. BOET. herm. sec. 2,6 p. 129,22 albus non est. 2,7 p. 169,21.

8 *translate*: **a** GLOSS. V 262,71 Aethiopum nigrum (*fort. adi.*). VARRO ling. 8,41 unus albus et alter Aethiops (9,42). MELA 3,67 atrae gentes et quodammodo Aethiopes. PLIN. nat. 32,141. IVV. 2,23 loripedem rectus derideat, Aethiopem albus. 6,599 esses Aethiopis fortasse pater (*cf.* CALP. FL. decl. 2 matrona Aethiopem peperit: arguitur adulterii), mox decolor heres impleret tabulas, numquam tibi mane videndus. *ad rem cf.* PLIN. nat. 7,51 (SOL. 1,79) *et* SERV. Aen. 8,646 (MYTHOGR. 1,74), *ad omen* OBSEQ. FLOR. SPART. *l. 20 sqq.* VICT. VIT. 2,18 GREG. M. epist. 3,62. *adde p. 1154,70 sqq.*

b *servus ex Aethiopia*: RHET. Her. 4,50,63 Aethiops, qui ad balneas veniat. PETR. 34 intraverunt duo Aethiopes capillati. PLIN. nat. 10,122. MART. 7,87,2 si fruitur tristi Canius Aethiope. *adde* SERV. Aen. 8,646 (MYTHOGR. 1,74). **c** *pro magis ex Aethiopia*: SVET. Cal. 57 argumenta inferorum per Aegyptios et Aethiopas explicarentur. **B** Aethiops *nom. propr.*: **1** *heros eponymus*: PLIN. nat. 6,187 universa ... gens Aetheria appellata est, deinde Atlantia, mox a Volcani filio Aethiope Aethiopia. *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 3,479. *num idem?* **2** *equi*: *v. sub* Aethops. CORP. VIII 12508 (*Carthagine*) 8 *Αἰθίοπε* (*acc.*). **C** *adi.*: LVCIL. frg. 83 L. rhinoceros velut Aethiopus. OV. met. 15,320 cui non audita est obscenae Salmacis undae Aethiopesque lacus (*v. l.* aethiopum. *ad rem cf.* VIB. SEQ. geogr. p. 153,15). PETRON. 102 servi Aethiopes. *cf. A 8 b.* PLIN. nat. 6,198 Aethiopas ... populos. 8,131 venatores Aethiopas in circo dedisse (SOL. 26,10). LAMPR. Hel. 32,5 cum Aethiopibus aniculis. CLAVD. 15,192 generum. VEN. FORT. carm. 5,2,9 Aethiopos ... vapores. *adde p. 1154,71.* VVLG. act. 8,27 vir Aethiops eunuchus. HIER. in Sophon. 1,1 Abdimelec eunuchum Aethiopem (*cf.* VVLG. Ier. 38,7). *ibid.* Aethiopem eunuchum reginae Candacis. *ibid.* eunuchus vir Aethiops. *cf.* PS. CYPR. rebapt. 4. AMBR in psalm. 37,29 mercatus Aethiopes. *nota*: GREG. TVR. Andr. 22 apparuerunt ... duo viri Aethiopes, qui me flagris cedebant. *intellege* daemones meridiani. *cf. l. 23.* **Aethiopia**, -ae, *Αἰθιοπία*.

ad interpretationem: ISID. orig. 14,5,14 Aethiopia dicta a calore (colore*?*) populorum, quos solis vicinitas torret; denique vim sideris prodit hominum color, est enim ibi iugis aestas. AMBR. parad. 3,16 Aethiopia ... abiecta et vilis latina interpretatione signatur; ... quid tam Aethiopiae simile, quod etiam nigrum est, quibusdam tenebris peccatorum. HIER. nom. hebr. p. 2,16 Aethiopiae tenebrae vel caliginis. EVCHERIVS instr. 2 p. 144,16 Aethiopia: tenebrae (GLOSS. V 164,32). form. 9 p. 57,17 ecclesia ex gentibus. TERT. spect. 3 omnis gens peccatrix Aegyptus et Aethiopia a specie ad genus. HIER. quaest. hebr. in gen. 10,6 Chus usque hodie ab Hebraeis Aethiopia nuncupatur. *cf.* nom. hebr. p. 32,3 Chusan Aethiopia eorum. p. 38,12 Chusi Aethiopia. *ad structuram*: AMPEL. 13,2 Aethiopiam profectus (*sed cf.* 30,1 revertens ab Aethiopia). *adde* VITR. 8,3,8 similiter Aethiopiae (-a *Rose*) lacus est, qui unctos homines efficit, qui in eo nataverint, et India ... item Carthagini. PLIN. nat. 7,31 Trogodytas super Aethiopiam. IVL. HONOR. geogr. p. 30,4 desuper Aethiopiam (COSMOGR. p. 76,18 desuper Aethiopia). VVLG. Is. 20,3 portentum erit ... super Aethiopiam. p. 51,15 exiens ab Aethiopia.

terra Africae, memoratur utraque tam orientalis (*inde a* TER.) *quam occidentalis* (*inde a* PLIN.). PLIN. nat. 6,187 universa ... gens *Aethiopum* Aetheria appellata est, deinde Atlantia, mox a Volcani filio Aethiope Aethiopia. SERV. georg. 2,116 Indiam omnem plagam Aethiopiae accipiamus. PLIN. nat. 5,43 desertis Africae duas Aethio-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pias superponunt; ... *Homerus* bipertitos tradit Aethiopas, ad orientem occasumque versos. SERV. Aen. 4, 481 Aethiopiae duae sunt: una circa ortum solis, altera circa occasum in Mauretania (ISID. orig. 14, 5, 16. *cf.* SERV. Aen. 6, 795 Maurorum Aethiopiam, ubi est Atlas). PLIN. nat. 6, 197 sita est Aethiopia ab oriente hiberno ad occidentem hibernum. 5, 27 ab Aethiopia, quae ad occidentem vergit. AVELL. p. 748, 4 Aethiopiam quae vocabatur occidentalis estque magna Aethiopia. LIB. geneal. chron. I p. 168, 164 Aethyopia quae aspicit Indiam et alia Aethyopia, unde prodit Rubus fluvius, qui aspicit contra orientem. ISID. orig. 9, 2, 19 Dadan a quo gens est Aethiopiae in occidentali plaga. LIB. gener. I chron. I p. 102, 141 altera Aethiopia. II chron. I p. 102, 81 alia Ethiopia (CHRON. Alex. chron. I p. 102, 113). *adde* SALL. hist. frg. dub. 3 Mauri ... contendebant antipodas ultra Aethiopiam cultu Persarum iustos et egregios agere. *pluraliter praeterea invenitur* TERT. ieiun. 7. *laudantur*: CORP. III 14147^5 (*in Aegypto, a. u. c. 725*) 13 tyranno Tr⟨iacontas⟩ choenundi Aethiopiae (⟨τύ⟩ραννόν τε τῆς Τριακοντασχοίνου τοπιαρχία⟨ς⟩ μιᾶς ἐν Αἰθιοπίᾳ). MART. CAP. 6, 702 abdita Aethiopiae et adusta Trogodytarum. SOL. 56, 9 Aethiopiae adusta. PLIN. nat. 8, 216 caelo. IVL. HONOR. geogr. p. 29, 14 campis (COSMOGR. *ibid.* p. 76, 7). PLIN. nat. 5, 55 imbres Aethiopiae aestivos. SEN. nat. 4, 2, 17 iugis (MELA 1, 53). PLIN. nat. 2, 205 Phegium, Aethiopiae iugum excelsissimum. FILASTR. 121, 3 latitudinem. SEN. nat. 3, 6, 2 solitudines. PLIN. nat. 32, 143 feras aut volucres. 25, 13 Aethiopiae, Aegypti magis. 19, 52 sepulchra. *epitheta*: RAVENN. p. 166, 5 Auxumitanam. p. 6, 18 Biboblatis (p. 138, 9. 158, 13. 166, 7). *adde* p. 6, 7 Garamantium (p. 136, 5. 138, 10. 166, 6). p. 116, 11 Aethiopia Troglodytorum. p. 119, 4. 386, 17. 441, 10. *sumitur pro persona et pro* Aethiopes: PLIN. nat. 8, 35 generat ... Aethiopia (72). 37, 126 hyacinthos Aethiopia mittit (SOL. 30, 24). SERV. georg. 2, 121 apud Aethiopiam, Indos et Seras. *cf.* VVLG. psalm. 67, 32 Is. 11, 11. 20, 5. 45, 14 Ier. 46, 9 Ezech. 30, 5 *et* 9 Habac. 3, 7. *praeterea legitur*: TER. Eun. 165 dixti cupere te ex Aethiopia ancillulam (471). MON. Ancyr. 5, 19 *et* 21 SEN. nat. *saepius* CVRT. 4, 8, 3 MELA 1, 49. 50 PLIN. nat. *persaepe* SVET. Iul. 52 TAC. ann. 2, 60 IREN. 4, 20, 12. 4, 23, 2 IVST. 1, 2, 8 (OROS. hist. 1, 4, 5. 1, 9, 3) AMM. 14, 8, 3. 22, 15, 9 HYG. astr. 2, 19 GEOGR. HIER. chron. a. Abr. 498. 1666 in Ezech. 9, 30, 1 VVLG. Ios. Cassiod. c. Ap. 1, 263. *saepe* AVG. civ. 18, 3 *et* 33 SVLP. SEV. chron. 2, 9, 5. 13, 4. 14, 3 RAVENN. *al.* **Aethiopē,** *Αἰθιόπη.* PLIN. nat. 5, 139 Lesbos ... Himerte et Lasia, Pelasgia, Aegira, Aethiope, Macaria appellata. **aethiopis,** *acc.* -idem *et* -ida *f.*, *αἰθιοπίς. herba.* PLIN. nat. 27, 11 aethiopis folia habet phlomo similia (DIOSCOR. 4, 100 de ethiopis. ethiopis folia habet similia flommo). nat. ind. 27, 3 aethiopis. nat. 27, 2 aethiopidem ab exusto sideribus axe ... portari. 24, 163 aethiopida in Meroe nasci, ob id et meroida appellari. 26, 18 aethiopide herba amnes ac stagna siccari. nat. ind. 24, 102 aethiopide sive meroide. **Aethiopida,** -ae, *f.* HIER. chron. a. Abr. 1254 Arctinus qui Aethiopidam conposuit. *forma lat. subst. et adi.* **Aethiopus** *v. sub* Aethiops *p. 1154, 71 et 84. 1155, 1 sq.* **Aethiopa,** -ae *v. sub* Aethiopissa. *adi.* **Aethiopicus,** -a, um, *Αἰθιοπικός, ad Aethiopiam pertinens.* NOT. Tir. 86, 61 Aethiopicus. MELA 1, 21 mare ... Aethiopicum (PLIN. nat. 6, 209 nat. ind. 6, 36 MART. CAP. 6, 703). PLIN. nat. 2, 245 a litore Aethiopici oceani (6, 196 OROS. hist. 1, 2, 89. 90. 92 MART. CAP. 6, 615). SOL. 56, 4 pelagus. SOL. 27, 60 caelo. COSMOGR. geogr. p. 91, 13 deserta (OROS. hist. 1, 2, 9. 30). AMM. 22, 15, 6 imbribus. SIDON. epist. 2, 2, 7 scopulos. ARNOB. nat. 1, 36 solibus. AMBR. parad. 3, 16 terram.

PLIN. nat. 37, 92 *carbunculos* (94 ISID. orig. 16, 15, 13). 36, 146 *haematitae lapidi.* 36, 51 *harena* (52). 37, 165 heliotropium *gemma* (SOL. 27, 36). 36, 81 lapidibus (157). 36, 128 *magnetem* (129 *bis*). 37, 69 smaragdi. SCRIB. LARG. 165 cumini Aethiopici (176. 177 PLIN. nat. 19, 161. 20, 161. 163). PLIN. nat. 12, 101 *myrobalanum.* SCRIB. LARG. 252 olivae. PLIN. nat. 23, 72 oleae. 20, 36 *sil.* SOL. rubr. 30 p. 227 formicis. PLIN. nat. 8, 107 leaena. SOL. 30, 27 lupis (rubr. 30 p. 227). PLIN. nat. 10, 1 struthocameli Africi vel Aethiopici. *restant pauca*: PLIN. nat. 5, 59 naves. 6, 181 *bellum.* HIER. epist. 22, 7 squalida cutis situm Aethiopicae carnis obduxerat. FVLG. aet. mund. p. 166, 12 H. Candacen Aethiopicam. (*cf.* VVLG. act.) p. 167, 8 vires. p. 174, 7 spado (*cf.* VVLG. *l. c.*). **Aethiopissa,** -ae, *LXX Αἰθιόπισσα, f. pro muliere Aethiopica, adi. et subst.* DONAT. Ter. Eun. 165 'ex Aethiopia': non 'Aethiopissam', sed honestius 'ex Aethiopia'. VVLG. num. 12, 1 uxorem eius (*Moysis*) Aethiopissam. *eadem memoratur*: HIER. epist. 22, 1 uxorem. 78, 14. 78, 24. in Sophon. 2, 12 uxorem. AVG. quaest. in hept. 4, 20 uxore. GREG. M. epist. app. 3, 3 p. 465, 40 H. reginae. GILD. chron. III p. 88, 27 uxorem. *ante* HIER. *nominant* IREN. 4, 20, 12 Moyses Aethiopissam accipiebat uxorem. *ibid.* per Aethiopissam coniugem (διὰ τῆς Αἰθιοπικῆς νύμφης) *et* CYPR. GALL. num. 272 cur coniux iuncta prophetae Aethiopissa foret. *eadem* ARATOR 1, 693 Mosem A e t h i o p a m sociasse sibi.

Aëthlios (-us), -ī, *Ἀέθλιος.* **1** *Iovis filius*: HYG. fab. 155 p. 13, 6 Aëthlios (*trad.* ethalion) ex Protegenia Deucalionis filia *Iovis filius.* 271 p. 146 Endymion, Aëthlii (*trad.* aetoli) filius, quem Luna amavit. RVFIN. recogn. 10, 21 *trad.* Aethelium. *v. Höfer, PW. I 699, 1.* **2** *rerum scriptor, de quo cf. Schwartz, PW. I 699, 2.* ARNOB. nat. 6, 11 ut Aëthlius (*trad.* etheclius) memorat, ante usum disciplinamque fictorum p⟨l⟩uteum Samios pro Iunone *coluisse.*

Aethogursēnsis, *incola civitatis cuiusdam stipendiariae prov. Byzacenae.* CORP. VIII 68 (*a. u. c. 742*) Boncar, Azzrubalis f., Aethogursensis. *ibid.* senatus populusque civitatium stipendiariorum pago Gurzenses. *cf.* 69 civitas Gurzensis.

Aethōn, -ōnis, *Αἴθων, -ωνος.* **1** *equi*: OV. met. 2, 153 volucres Pyroïs ⟨et⟩ Eous et Aethon Solis equi (HYG. fab. 183 p. 36, 5. *cf.* GLOSS. V 262, 70 tertius aequilonis *i.* tertius equus solis? *v.* SERV. Aen. 11, 89). *cf. sub 4.* MART. 8, 21, 7 iam Xanthus et Aethon frena volunt. 3, 67, 5 iam prono Phaethonte sudat Aethon. MYTHOGR. 1, 113 Aethon splendens (2, 21). *idem* FVLG. myth. 1, 12 *ubi traditur* Acteon (SCHOL. Germ. Strozz. p. 195 Br.). VERG. Aen. 11, 89 bellator equus ... Aethon *Pallantis.* SERV. *ad l.* nomen equi, quo etiam Aurorae equus vocatur. CLAVD. 8, 561 velox Aurorae nuntius Aethon, qui fugat hinnitu stellas roseoque domatur Lucifero (*cf. Birt in indice*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 284 Aethonque sagitta ocior (*Plutonis equus?*). **2** *canis Actaeonis*: HYG. fab. 181 p. 37, 14. **3** *aquila*: HYG. fab. 31 p. 65, 13 *Hercules* Aethonem aquilam, quae Prometheo cor exedebat, sagittis interfecit (GLOSS. IV 204, 11 Aethon aquila. V 263, 13 aethiorion aquila. *contulit Goetz* SERV. Aen. 1, 394). *cf. Hom. Il. 15, 690 αἰετὸς αἴθων.* **4** *unus Amorum, nomen fictum ad 1* (OV. met. 2, 153). CLAVD. carm. min. 25, 140 puer ilicet Aethon et Pyroïs ... prosiliunt puroque imbutis melle sagittis hic nuptam petit, ille virum. **5** *nom. serv. et cogn.* MART. 12, 77, 3 *et* 7. CORP. IV suppl. 38, 14 (*a. 57*) L. Vetti Aethonis. V 2944 (*Patavii, periit*) Domitiae (mulieris) l. Thallusae sorori et Aethoni sororis f. **6** GLOSS. IV 12, 2 Aethon mons (Aetna *an* Athon *quod proposuit Bücheler?*).

Aethopia, -ae, *Αἰθοπία, opp. Athamaniae.* LIV. 38, 2, 4 *et* 12 *sq.*

Aethops, *Αἴθοψ, Solis equus.* HYG. fab. 183 p. 36, 1 Aethops (*trad.* aethyops) quasi flammeus est, concoquit fruges. *Diehl.*

aethra, -ae *f.*, *αἴθρη.* SERV. Aen. 3, 585 aether est ipsum elementum, aethra vero splendor aetheris. GLOSS. rota caeli, possessio caeli ignea; V 3, 11 aethra (aethera *G*) generis feminini et est locus in quo sidera sunt, unde aeth[e]ra sider⟨e⟩a dicimus (*v.* VERG. Aen. 3, 588). ceterum aether generis masculini supra caelos est igneae invisibilisque naturae, quem quidam deum magnum vel eius regnum dicunt. aetrha: CORP. VI 32433, 7 (*saec. V*).

de caeli splendore, de aethere liquido: ENN. ann. 441 interea fax occidit oceanumque rubra tractim obruit aethra (VERG. Aen. 12, 247 volans rubra ... in aethra. *cf.* AVSON. 334, 16 rutilam). VERG. Aen. 3, 585 neque erant astrorum ignes nec lucidus aethra siderea polus (SERV. hoc est per splendorem aetheris. PRVD. ham. 815). SIL. 4, 103 liquida, non ullis nubibus, aethra (13, 18 sub, *ibid.* luce serena. SIDON. carm. 2, 405). 5, 283 albenti ... in aethra librantem nisus aquilam. CARM. frg. 175, 10 (Aug. mus. 3, 2) Pegasus in nitentem pervolaturus aethram (*cf.* AVSON. 369, 5 nitidae). NEM. cyn. 205 tristi ... ab aethra. IVVENC. 1, 356 scinditur auricolor caeli ... aethra. AVIEN. orb. terr. 64 pingue tenebrosa caelum subtexitur aethra. PRVD. cath. 9, 78 tristia squalentis aethrae palluerunt sidera. MART. CAP. 2 v. 120 fulgida. 2, 126 lucida. 6, 567 flammantis circulus aethrae (SISEB. carm. 11). CARM. epigr. 704, 23 terrenas vicit labes purgatior aethra. CAES. STRAB. trag. 3 per aethram alte ... ferri facem (GERM. progn. IV 64 cadet ... grando. AVIEN. Arat. 860 excita per aethram nubila conceptos effundunt desuper imbres. 1429 *de fulminibus. cf.* 1427 conpulsu aeris. 1432 caelum. MART. CAP. 5, 425 *sonuit* per aethram cantus). LVCR. 6, 467 surgere in aethram (SIDON. carm. 11, 2 levat. CORIPP. Ioh. 1, 328 summam). VAL. FL. 1, 156 *aquila* aethra advenit (MALL. THEOD. gramm. VI 599, 4 puer ... ruit). SIL. 11, 468 volucris ... pependit in aethra. STAT. Theb. 5, 583 e summa ... aethra. CYPR. GALL. lev. 72 ab aethra. TIBERIAN. carm. 2 Pegasus hinniens transvolat aethram. 4, 17 longam ... complecteris aethram (*de deo*). HIL. carm. in gen. 85 aeterno quae volvit machina aethrae (*an* -e?). AVIEN. Arat. 106 has (*nymphas*) pater omnipotens ... aethrae intulit. *al.* 1001 celsae ... tramite aethra⟨e⟩. 1114 aeris ut patuli iam conscia permeet aethram *Erigone.* 1451 *luna* cum ... aethram scandit. 1817 aethrae flammis. orb. terr. 356 caedens partibus aethram. 470 convexa per aethrae. or. mar. 387 quod aethram quod⟨am⟩ amictu vestiat caligo. 666 in aethrae ... curvo ambitu. MART. CAP. 2 v. 185 circulus aethrae. 6, 586 (*in or. ped.*) reglutinatis ab aethrae intervibrantis admiratione luminibus. SEDVL. carm. pasch. 5, 46.

nota de ipso aetheris elemento: AVIEN. Arat. 921 vis ... istis obvia labenti⟨s⟩ semper sustollitur aethrae. *caeli regio indicatur*: AVIEN. orb. terr. 150 qua se zephyri sustollunt flabra ... qua se notus erigit aethra. *deorum sedes regnumque*: STAT. silv. 1, 2, 135 aethrae rector, ... Iuppiter. AVIEN. orb. terr. 546 arbiter. OPT. PORF. 10, 7 incitus aethra funde, pater, coeptis Musas. CARM. epigr. 1530 [(*Avieni*) Iuppiter aethram pandit, Feste, tibi. PRVD. cath. 6, 35 cui est origo caelum purusque fons ab aethra. c. Symm. 1, 370 te raptat ... ad aethram (MART. CAP. 2 v. 126 subvolare vota. CARM. epigr. 1422, 1 perrexit). MART. CAP. 2 v. 120.

sub aethra: CARM. de Sod. 121 durat (*uxor Loth*) ... adhuc nuda statione sub aethra (-o *V*). *in phrasibus*: AVIEN. orb. 484

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qua boreali vertice ad (ab *ed. princ.*, in *A*) aethram concrescunt Alpes. orb. 1004 sar cis feriunt ululatibus aethram. *de caeli temperie, ut* caelum, aer: AVIEN. Arat. 716 taetram donec notus ambiat aethram. 1512 calida stat Iuppiter aethra. orb. terr. 69 notus aethram urit. or. mar. 131 axe qua Lycaonis rigescit aethra. 235 nullus aethram discutit superae venti spiritus (*cf.* 233 coactus aer). SYMM. epist. 1, 8, 1 vers. calet unda, friget aethra. MART. CAP. 6, 581 *peplum* vernantis aethrae colore fulgebat. *de aere ipso*: AVIEN. orb. 179 pestifero afflatu serpens vagus inquinat aethram. *v. Mess.*

Aethra (-ē), -ae (-ēs), Αἴθρα (-η). **1** *Oceanis*: Ov. fast. 5, 171 hunc (*Hyan*) stirps Oceani maturis nixibus Aethra edidit et nymphas. HYG. astr. 2, 21 p. 63 B. Oceani filia. **2** *uxor Aegei, Thesei mater, de qua cf. Wernicke, PW. I 1107, 1.* Ov. epist. 10, 131 nec pater est Aegeus, nec tu Pittheidos Aethrae filius. 15, 257 comitum primas, Clymenen Aethramque (16, 267 socias. *adde* DICT. 1, 3. 5, 13. 6, 2). 16, 150 Aethră. Ib. 577 nepos Aethrae (*Hippolytus*). HYG. fab. 37 p. 68 Neptunus et Aegeus . . . in fano Minervae cum Aethra Pitthei filia una nocte concubuerunt. *ibid. bis.* 79 p. 81 Theseus Aegei et Aethrae (MYTHOGR. 1, 48. 2, 128) Pitthei filiae filius. 243 p. 135 Aethra Pitthei filia. 92 p. 88. astr. 2, 6 p. 42 B. Thesei matri. SCHOL. Stat. Theb. 4, 81 Theseus Aethrae filius. MYTHOGR. 1, 48. **3** *uxor Hyperionis.* HYG. fab. praef. p. 11, 15 ex Hyperione et Aethra (*sunt qui mutarint in* Thia) Sol Luna Aurora. **4** *cogn. mul.* CORP. VI 18523 Fonteiae Aethre. *ibid.* C. Fonteio Montano. 23332 d. m. Octaviae Aethres C. Octavius Aether p(ater). **5** *ex insulis circa Ephesum sitis.* PLIN. nat. 5, 137 Aethre. **Aethria,** -ae, Αἰθρία. **1** PLIN. nat. 5, 132 *Rhodos* vocitata est antea Ophiussa, Asteria Aethria *eqs. Steph. Byz.* Αἰθραία. **2** PLIN. nat. 4, 73 Thasos libera . . . olim Aeria vel Aethria dicta. *cf.* Aetheria. **Aethrius,** -ī, Αἴθριος, *cogn. vir.* CORP. VI 687 Sex. Scutarius Aethrius. 32451 ⟨M.⟩ Vlpio Aéthrio ⟨V⟩ranius Caésaris n̄. . . . fecit. 23008 M. Nonio Aetrio filio M. Nonius Celer pater. CONC. Const. a. 536 (Mansi VIII 909ᵃ) prior monasterii Aethrii (Αἰθρείου). *cf.* Aetherius. **Aethris,** *Αἰθρίς, *cogn. mul.* CORP. VI 16559 (*teste Gudio qui vidit*) Crattia Aethris. **Aethrio,** -ōnis, *Αἰθρίων, *palliata Caecili.* PAVL. FEST. 170 Caecilius in Aeth⟨r⟩ione. 182 Caecilius in Aethrione (FEST. 339). NON. 536 idem (*Caecilius*) Aethrione (*trad.* Antrione). DIOM. gramm. I 386, 18 in Aethrione (*trad.* etherione) apud Caecilium. *Diehl.*

aethrālis, -e. *ab* aether *vel* aethra. ALDH. laud. virg. 7 per angustam aethralis regni gloriam gradituri *sancti.* carm. de laud. virg. 526 gratia (de XII apost. 9, 2). 876 in arcem (aen. polyst. 12). 2513 coronam.

(**aethreus**), -a, -um. *cf.* aetherius. VIRG. gramm. p. 4, 6 *homo* plastum telleum afflamque habet aetream (aethercam *cod. Neap.*). 21, 20 elimentum (aethereum *cod. Neap.*). 3, 10 sapientia. 3, 15. 4, 15 lex. *v. Mess.*

Aethria, Aethrio, Aethris, Aethrius *v.* Aethra.

Aethucolis *nom. ut videtur dei (deae) peregrini (Celtici?).* CORP. XII 5724ᵃᵈᵈ· (*Antipoli*) ⟨fla⟩minica sacer⟨doti⟩i (?) Aethucolis *an* sacer⟨dos de⟩ae Thucolis? *v. Ihm, PW. I 699.*

Aethus v. Aëtius.

Aethusa, -ae, Αἴθουσα. **A** *insulae*: **1** *ex Aegatibus insulis*: PLIN. nat. 3, 92 Aethusa, quam alii Aegusam scripserunt (MART. CAP. 6, 648). *eadem fortasse quae* ITIN. Anton. 517 Arethusa. *cf. Ioh. Schmidt, PW. I 1110, 1.* **2** PLIN. nat. 2, 204 *terrae motus* abstulit insulas mari iunxitque terris . . ., Aethusan Myndo. *cf.* Aemyndus. **B** *nom. mul.*: **1** *Neptuni filia*: FIRM. err. 12, 3 *Apollo* Aethusam (*trad.* aethyssam) rapit. ARNOB. nat. 4, 26 numquid *a nobis arguitur* Apollo . . . Aethusas (*trad.* ethyssas) . . . adpetisse. **2** CORP. VI 12879 Cn. Avianius Lyrnesus Aviania Aethusa.

aetia *v.* aetion. **Aëtiānus** *v.* Aetius *2.*

Aeticum *gen. plur. gentis Hispanae.* CORP. II 5781 (*Segontiae*) Annae Aeticum Tetis f.

Aeticus *v.* Ethicus.

[**Aetidemus,** -ī] *nom. vir.* CIC. Flacc. 52 ubi erant illi Pythodori, Aetidemi, Epigoni, ceteri homines (*Tralliani*) apud nos noti, inter suos nobiles? *estne* Archid- Antid- Alcid- Euthyd-? *Diehl.*

Aetidius *v.* Aetius. **Aëtiōn** *v.* Aetius 2.

aetiologia, -ae *f.*, αἰτιολογία. SEN. epist. 95, 65 Posidonius . . . adicit causarum inquisitionem, aetiologian (ethio- *vel* ethimo- *codd.*), quam quare nos (non *codd.*) dicere non audeamus, cum grammatici, custodes Latini sermonis, suo iure ita appellent, non video. *graece scriptum apud* RHET. p. 21, 8. 40, 19. 64, 25 (*hic vertitur* redditio causae). 73, 17. ISID. orig. 2, 21, 39 aetiologia est cum proponimus aliquid eiusque causam et rationem reddimus. AVG. gen. ad litt. 2, 5 quattuor modi . . . traduntur legis exponendae, quorum vocabula enuntiari graece possunt, latine autem definiri et explicari: secundum historiam, . . . secundum aetiologiam. . . . aetiologia, cum dictorum factorumque causae redduntur. de util. cred. 5.

aetion, -iī *n.*, αἴτιον. FORTVN. rhet. 1, 2 p. 82 ex aetio et synechonte quid nascitur? crinomenon. *graece scriptum* AVG. rhet. 13 p. 144, 24 *sqq.* IVL. VICT. rhet. 2 p. 375, 29. 39 (*vertitur* causativum *et* causatio). 3 p. 381, 5 (qualitas causae). RHET. p. 585, 9 omnis controversia habet in se aetion synechon crinomenon. aetion est causa. *de generibus* (ποιητικόν, συνεργητικόν, κωλυτικόν, συνεκτικόν) *v.* FORTVN. rhet. 2, 2 p. 103 *sq.*, *de eo quod est* αἴτιον αἰτίου *Hermagorae v.* AVG. rhet. 13 p. 145, 4. **aetia,** -ōrum, αἴτια. *libri Callimachi et Varronis.* MART. 10, 4, 12 legas aetia Callimachi. CHAR. gramm. I 144, 21 Varro in aetiis (asia *cod.*). *item* SERV. Aen. 8, 128 ecl. 81, 29 (*utrobique* oetiis *pars codd.*) PROB. gramm. IV 31, 23 (*hic* aetia *cod.*).

1. aëtītēs, -ae, ἀετίτης, *lapis. cf. Nies, PW. I 704.* PLIN. nat. 10, 12 aquilarum generi inaedificatur nido lapis aëtites, quem aliqui dixere gagiten (-aten *R*²), ad multa remedia utilis, nihil igne deperdens. est autem lapis iste praegnans intus alio, cum quatias velut in utero sonante. 30, 130 lapis aetites. 36, 149 aetitae lapides ex argumento nominis magnam famam habent . . . aiunt binos inveniri, marem ac feminam, nec sine iis parere . . . aquilas, et ideo binos tantum. genera eorum quattuor *eqs.* 36, 150 aetitae *nom. plur.* 1 ind. 36, 39 aetites. SOL. 34, 14 aetites. 34, 15 aetiten. PLACIT. 23, 3 aetites. PRISC. perieg. 985 hic aetites est, sonitum cui spiritus addit, arcanum crepitans, praegnantibus utilis ille. ISID. orig. 16, 15, 19 aetites. 16, 4, 22 aetitae lapides. *cf.* LVCAN. 6, 676 SERV. Aen. 1, 394.

2. ? aetitēs, -ae *herba.* PLIN. nat. 24, 139 Graeci clematidas et alias habent, unam quam aliqui aetiten (tetiten *pars codd.*) vocant, alii laginen, nonnulli tenuem scamoniam. 1 ind. 24, 89 *ex* clematide sive aetite sive lagine.. *videtur esse* ἐπιγῆτις *Diosc. 4, 7, licet et ipsa nominis obscuri.*

aëtītis, -idis *f.*, *ἀετῖτις, *gemma.* PLIN. nat. 37, 187 ab animalibus cognominantur *gemmae* . . . aetitis a colore aquilae candicante cauda. 1 ind. 37, 72 aetitis. *V.*

1. Aetius, -a *nom. gent.* CORP. VI 6091 ⟨·⟩ Aetius Diabolus. X 8059, 81 (*in signaculo*) L. K(. . .) Aeti Brittiani. XI 4130 (*Narniae*) Aetio Apollinari (*fuisse potest* Braetio). 4543 (*Ameriae*) Aeti Acci. 4544 (*ibid.*) Aetiae. 4545 (*ibid.*) Aetius (*hi tres perierunt*). III 3946 (*in Pannonia sup., periit*) T. Aetiius Aeou (*sic traditur*). INSCR. Rhen. 1029? CORP. IV 2159 (*ambiguae lectionis est*) cum Travío Aetio? **Aetēius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 11187 C. Ae⟨teius . . .⟩, C. A⟨eteius . . .⟩, Aet⟨eia⟩. 11188 C. Aeteius C. l. Eros Cappadox. 11189 C. Aeteius Menophilus, Aetía (*sic*) C. l. Eurema . . . coniuci suo. 11190 Aeteía C. l. Thymele. V 1779 (*Fori Iuli*) Aiteía L. f. Posilla *uxor T. Sutti L. f. Sca.* 4520 (*Brixiae*) Q. Aeteio Frequentioni. **Aetidius** *nom. gent.* CORP. VI 11191 L. Aetidi Sp. f. Arn. *v. etiam* Etius, Etuvius, Etusius, Etinius. *Otto.*

2. Āetius, Ἀέτιος, *labente demum imperio a Romanis usurpatum. cf.* Aquila *et quae eiusdem stirpis sunt.* SPART. Sept. 10, 8 filias suas dotatas maritis Probo et Aetio dedit . . . utrumque autem generum suum statim consulem fecit. CORP. inscr. graec. 4303ᵃ add. Αὐρ. Ἀετίῳ. *praef. urbis (a. 419) et praef. praet. (a. 425)*: COD. Theod. 14, 6, 5 Aetio pf. u. *et* 15, 4 Aetio pf. p. *patricius cos. 432. 437. 446, de quo v. Mommsen, Hermes 36 (1901) 516*: INSCR. christ. Rossi I 698 Fl⟨a-viis Aetio II et Sigi⟩svulto con (*a. 437*). *cf.* CORP. inscr. graec. 9427 Φλ. Ἀετίου. *in principio hexametri*: SIDON. carm. 7, 359 Aetium. 5, 305 Aetius. MEROBAVD. paneg. 2, 106 *et passim.* *comes stabuli et consul (a. 454)*: CONC. Chalc. a. 451 (Mansi VII 128ᵇ) et viro magnificentissimo comite domesticorum et sacrorum stabulorum Aetio. COD. Iust. 5, 5, 7 Aetio et Studio vv. cc. conss. (*a. 454*). *cf.* INSCR. christ. Rossi I praef. 36. *Aetii clerici sive haeretici*: PATR. Nicaen. II 34 Aetius Lydorum. CONC. Ephes. I a 431 (Mansi V 615ᵃ) Aetius episcopus. LEO M. epist. 103 Aetius ab officio archidiaconatus. CONC. Paris. V a 577 (Mansi IX 875ᵈ) Aetius archidiaconus Parisiacae ecclesiae. CONC. Aurel. V a 549 (Conc. I p. 111, 12) Aetius presbyter. COD. Theod. 16, 5, 8 (*a. 381*) ex dogmate Aethi *cf.* HIER. chron. a. Abr. 2369. CASSIOD. hist. 5, 13 in Antiochia Syriae alter haeresiarchus emersit Aetius cognomine Sine Deo. **Āetia** *nom. vel cogn. muliebre.* CORP. † V 8721 (*Concordiae*) Aheti⟨a uxor⟩. IX 1902 (*Beneventi*) d. m. Neriae Aetiae *hoc tamen cogn.* Αἰτία *videtur*). COD. Iust. 3, 29, 2 (*a. 256*) Aetiae. GREG. M. epist. 1, 53 ab Aetia quondam gloriosae memoriae. **Āetiānus,** -a *ductum a nomine haeretici.* HIL. hist. frg. 12 auctores . . . haeresis Arianae vel Aetianae. CASSIOD. hist. 5, 39 quibus Aetiani etiam consentiebant, is enim Aetius . . . quapropter Sine Deo vocabatur *eqs.* **Āetiōn,** -ōnis, Ἀετίων, *nomen pictoris Graeci*: CIC. Brut. 70 at in Aetione . . . iam perfecta sunt omnia. par. 37 Aetionis tabula te stupidum detinet, *al.* **Aetion** *nom. muliebre?* CORP. XIII 1201 (*Avarici Biturigum*) Aiítioni Mamerci Lupi ⟨filiae⟩, *ad quod editor adscribit* 'Aetioni?'. **Āetiī cisterna** *appellata ab Aetio praefecto urbis Constantinopolis (ab a. 419).* MARC. COM. chron. min. II p. 75, 471 (*ad a. 421*) Cisterna Aetii constructa est. CONC. Const. a. 536 (Mansi VIII 909ᵃ) prope Aetii cisternam. *Zimmermann.*

Aetna (-ē), -ae (-ēs), Αἴτνη. *orthographica*: *in codicibus longe praevalet* -th-, *ad analogiam, ut videtur verbi* αἴθω. *cf. Keller, Zur lat. Sprachgesch. I p. 141.* GLOSS. IV 405, 15 aethina. *cf.* 65, 49 ethini. GREG. M. epist. 14, 16 *et* 17 ethena (GLOSS. V 454, 5). *v. Löwe-Goetz, Gloss. nom. p. 226.* GLOSS. IV 428, 32 aethana. *ad declinationem*: *latine declinatur.* *nota nom. plur.* LVCIL. 78 L. BOET. cons. 2, 6 (p. 40, 4 P.). *formae graecae in fine versus*: Aetne: Ov.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fast. 4, 491. met. 13, 877 *N cum plerisque* ς. 15, 340 (*contra* -a: met. 2, 220. *idem* 5, 352 *et* Ib. 598 *in medio versu. abl.*: Ib. 415 rem. 491 met. 5, 442. -ae: EPIST. Sapph. 11 Ov. met. 14, 160 trist. 5, 2, 75). VAL. FL. 2, 95 (*contra* -am 2, 29). SIL. 14, 578 (*contra* -a 14, 58. *abl.* 8, 614. -ae 9, 497. 12, 154). STAT. silv. 3, 1, 130 (-a *abl.* Theb. 5, 50. -ae Ach. 1, 824). Aetnen *in versus fine*: Ov. met. 13, 770 *et* 14, 1 (-am 13, 868. 14, 188). STAT. Ach. 1, 490 (-am Theb. 11, 8). PORPH. Hor. carm. 3, 4, 75 *citat* Aetnen. *ad interpretationem*: ISID. orig. 14, 8, 14 mons Aetna ex igne et sulphure dictus, unde et Gehenna. *cf.* GLOSS. V 499, 9 mons in quo umbilicus inferni dicitur esse et est in partibus Siciliae *et* GREG. TVR. curs. stell. 9 p. 860. *ad structuram*: PACVV. trag. 252 inde advenio montem Aetnam in scruposam specum. *nota*: Enna (Henna) *et* Aetna *saepius in codd. inter se confunduntur, veluti* SEN. Herc. f. 660 STAT. silv. 5, 3, 277 AVSON. 393, 49, *cf. Claud. ed. Koch p. L V et p. 1162, 52.* I mons Siciliae (GLOSS. IV 428, 32. 63, 33. 405, 15 qui emittit ignem. 508, 35 *quae cum alia addit, tum* latinum est. V 453, 28). mons in Sicilia (IV 65, 49 ardens. V 291, 5). *primus memoratur a* PACVV. trag. 252, *saepe (19ᶦᵉⁿˢ) in carmine quod inscribitur* Aetna. *cf. p. 1162, 14 sqq.* 1 *epitheta*: PACVV. trag. 252 montem Aetnam (LVCR. 6, 639 OBSEQ. prod. 23. 26 MANIL. 2, 880 PLIN. nat. 3, 88 GELL. 17, 10 tit. 17, 10, 8 *et* 9 SOL. 5, 9 HYG. fab. 146 p. 20. 153 p. 26 OROS. hist. 5, 6, 2 PRISC. perieg. 492 MACR. sat. 5, 17, 8 *bis* GREG. M. epist. 14, 17 MART. CAP. 6, 647 ISID. orig. 14, 6, 32. 14, 8, 14 RAVENN. p. 161, 9). OBSEQ. prod. 29 Aetna mons (VIB. SEQ. geogr. p. 146, 16 SPART. Hadr. 13, 3 IVST. 4, 1, 5. 4, 1, 14. 5, 13, 3 HIER. chron. a. Abr. 1591 SERV. georg. 1, 472 OROS. hist. 2, 18, 6 MYTHOGR. 1, 58. 1, 86. 2, 165 p. 132 GREG. TVR. curs. stell. 13 p. 861 GREG. M. epist. 14, 16). PLAVT. Mil. 1065 Aetnă mons *corrupta videntur.* HOR. epod. 17, 32 Sicana. Ov. Ib. 598 Sicanis. 415 Sicula (met. 13, 770 LVCAN. 1, 545 STAT. Ach. 1, 824). VERG. Aen. 3, 554 Trinacria. SEN. Med. 410 Titana. EPIST. Sapph. 11 Typhoidos. HOR. ars 465 ardentem (SEN. Herc. O. 286 LVCAN. 1, 43 LACT. inst. 3, 18, 5 MYTHOGR. 2, 53. *cf.* SEN. benef. 6, 36, 1 inmensam ignium vim super solitum ardens. GLOSS. IV 65, 49. 508, 35. V 454, 5). Ov. met. 15, 341 ignea semper erit. SEN. Thy. 583 ferventis (*cf.* AETNA 92 quo fervida motu aestuet Aetna). PLIN. nat. 2, 234 flagrantis. STAT. Theb. 11, 8 fumantem (*cf.* GLOSS. V 291, 5). 5, 50 ignifera (Ach. 1, 490). LVCAN. 6, 295 torrens. STAT. Theb. 6, 716 vaporifera. VERG. Aen. 3, 579 ingentem. AETNA 565 nobilis. PROP. 3, 2, 5 fera. Ov. fast. 4, 491 alta. trist. 5, 2, 75 rapidae. LVCAN. 10, 448 summam. AVSON. 393, 49 floricoma (Aethna *libri*, Enna *Accursius ad Claud. rapt. Pros. 3, 85*). CLAVD. 27, 18 gravis. VERG. georg. 1, 472 Cyclopum effervere in agros... undantem ruptis fornacibus Aetnam, flammarumque globos liquefactaque volvere saxa (*cf.* GLOSS. IV 508, 35. V 454, 5). Ov. met. 14, 1 Giganteis iniectam faucibus. SEN. epist. 51, 1 nobilissimum Siciliae montem. SIL. 14, 578 ardua rupibus Aetne, spirantis rogus Enceladi. PLIN. nat. 3, 88 nocturnis mirus incendiis. VIB. SEQ. geogr. p. 154, 25 flammam emittens (*cf.* GLOSS. IV 405, 15). CLAVD. rapt. Pros. 1, 154 Giganteos numquam tacitura triumphos. carm. min. 17, 33 redundantem. MART. CAP. 6, 647 vomentis incendia. 2 *partes, opus*: CIC. Verr. 5, 106 ex Aetnae vertice (SOL. 5, 9 LACT. inst. 1, 21, 24. FIRM. math. 1 praef. 4. *cf.* SEN. Herc. f. 80 Siculi verticis). APVL. mund. 34 verticibus. LVCR. 6, 639 fauces. AETNA 450 radicibus (PLIN. nat. 2, 234). LVCAN. 1, 545 ora. SIL. 9, 497 candente barathro. PORPH. Hor. ars 463 craterem. LACT. inst. 3, 18, 5 specus (*cf.* PACVV. *l. c.*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 330 iugis. SCHOL. Stat. Theb. 5, 347 cacumen (MYTHOGR. 2, 93). LVCR. 6, 681 fornacibus. 2, 593 furit ignibus impetus Aetnae. Ov. trist. 5, 2, 75 flammis. LIV. 26, 29, 4 ignibus (VAL. MAX. 5, 4 ext. 4 IVST. 4, 1, 14 OROS. hist. 2, 18, 6 BOET. cons. 2, 5 p. 40, 25 P.). SEN. Herc. O. 285 ignis. OBSEQ. prod. 32 incendio (APVL. Plat. 1, 4 SOL. 5, 15. 6, 1 IVST. 4, 1, 5 MYTHOGR. 1, 58 ISID. orig. 14, 6, 32). GELL. 17, 10 tit. flagrantia (MACR. sat. 5, 17, 8). Ov. met. 14, 160 rupibus (STAT. Ach. 1, 824. SEN. Thy. 583 rupe. *cf.* CATVLL. 68, 53 Trinacria rupes). SIL. 12, 154 fatis certantia saxa. MART. CAP. 6, 647 miracula. 3 *verba coniuncta*: LVCR. 2, 593 furit. VERG. Aen. 3, 571 tonat (SIL. 14, 60). 3, 580 flammam exspirare caminis. 3, 674 immugiit. georg. 1, 471 *sqq. cf. l. 43.* 4, 173 gemit (CLAVD. rapt. Pros. 2, 8 flebile terrificis gemuit mugitibus). AETNA 93 aestuet Aetna novosque rapax sibi congerat ignes. *cf.* 337 (OROS. hist. 2, 14, 3. SALV. gub. 7, 65 intestinis ... ardoribus. GREG. TVR. curs. stell. 13 p. 861 exaestuat). 176 trahat undique venas. 196 quid... torreat. 301 magnum commurmurat. 557 uritur (565). 605 excanduit. Ov. met. 2, 220 ardet (15, 340 sulphureis ... fornacibus. OBSEQ. prod. 26 PLIN. nat. 2, 236 GREG. TVR. curs. stell. 13 p. 862. OROS. hist. 5, 13, 3 exarsit). Ov. Ib. 598 flammas vomit. OBSEQ. prod. 29 ignes... diffudit. 23 ignibus abundavit (SEN. nat. 2, 30, 1 OROS. hist. 5, 10, 11). SEN. Med. 410 fervebit. benef. 3, 37, 2 effudisset incendium (APVL. mund. 17 *flat* incendia). nat. *l. c.* ingentem vim harenae urentis effudit. MELA 2, 119 adsiduis ignibus flagrat (2, 120). PETRON. 122 v. 136 voratur ignibus insolitis et in aethera fulmina mittit. PLIN. nat. 2, 234 harenas flammarum globo eructet (SIL. 14, 58 OROS. hist. 5, 6, 2 GREG. TVR. *l. c.*). STAT. silv. 3, 1, 130 sonat motis incudibus. GELL. 17, 10, 11 interdius fumare Aetnam, noctu flammigare (MACR. sat. 5, 17, 11). SOL. 5, 18 purpureum *liquorem* ... mittit. CLAVD. carm. min. 17, 4 vagas reppulit Aetna faces. rapt. Pros. 3, 398 crevitque favillis Aetna novis. 4 *proverbialiter*: CIC. Cato 4 *senes* onus se Aetna gravius dicant sustinere. Ov. rem. 491 quamvis infelix media torreberis Aetna, frigidior glacie fac videare tuae. *cf.* met. 13, 868 CATVLL. 68, 53. 5 *translate*: SALV. gub. 7, 65 *Africam* Aetnam putes impudicarum fuisse flammarum *eqs. nota*: LVCIL. 78 L. αἰγίλιποι montes, Aetnae omnes, asperi Athones. BOET. cons. 2, 6 (p. 40, 4 P.) quae flammis Aetnae eructuantibus, quod diluvium tantas strages dederint. 6 *praeterea*: CIC. Verr. 6, 146 Scaur. 29. AETNA 1 Aetna mihi ruptique cavis fornacibus ignes ... carmen erit. 71. 186ᵃ. 328 *saepius.* HOR. carm. 3, 4, 76 Ov. met. 5, 352. 442. 13, 877. 14, 188 MANIL. 1, 854 VITR. 2, 6, 3 SEN. epist. 79, 2 LVCAN. 5, 99 STAT. Theb. 1, 458. 10, 917 TERT. anim. 32 SOL. GEOGR. ARNOB. nat. 5, 35 CLAVD. SERV. SCHOL. Stat. Theb. MYTHOGR. ISID. orig. TAB. Peut. 7, 2 Aethna. 7 *carmen*: SVET. (Don.) vita Verg. p. 58 R. scripsit etiam de qua ambigitur Aetnam. SERV. Aen. 3, 571 secundum Aetnam Vergilii. *in inscr. et subscr. hoc carmen Vergilio attribuitur*: P. Virgilii Maronis Aethna *praeter cod. recentem* ζ: Cornelii Severi eq. Ro. Aetna. *de parte carminis Lucilianei* SEN. epist. 79, 5 quid tibi do, ne Aetnam describas in tuo carmine, ne hunc sollemnem omnibus poetis locum attingas? 7 Aetna tibi salivam movet. 10 an Aetna tua possit sublabi.

II *oppidum Siciliae*: CIC. Verr. 4, 57 cum ... venisset Aetnam (105). *ibid.* Aetnae in foro (*contra* 61 in foro Aetnae). 5, 59 Aetnae (*ubi*). SIL. 8, 614 Sicula regnator ab Aetna (*Hiero*). ITIN. Anton. 93 Aethna *et* RAVENN. Guido p. 497, 10 Ethna *statio est. ad I et II cf. Hülsen, PW. I 1111.*

III *nympha montis*: SERV. Aen. 9, 581 Aetnam nympham ... Iuppiter cum vitiasset (SCHOL. Stat. Theb. 12, 156 MYTHOGR. 1, 190. 2, 45). SERV. auct. *ad l. Palicum* alii Vulcani et Aetnae filium tradunt. *cf. Tümpel, PW. I 1113.*

deriv. adi. **Aetnaeus,** -a, -um, Αἰτναῖος. *invenitur inde a* CIC. *et* LVCR. *saepius apud poetas quam apud scriptores.* **A** *ad* Aetna *I*: 1 *ad ipsum montem*: CIC. deor. nat. 2, 96 eruptione Aetnaeorum ignium (VERG. Aen. 7, 786 SIL. 8, 653 HOMER. 857 STAT. Theb. 11, 68 HIER. epist. 54, 9 AVG. civ. 3, 31). LVCR. 6, 669 ignis abundare Aetnaeus, flammescere caelum. EPIST. Sapph. 12 me calor Aetnaeo non minor igne tenet. fast. 1, 574 rapidum Aetnaeo fulgur ab igne iaci. FLOR. 1, 11, 5 Vesuvius, Aetnaei ignis imitator (IORD. Rom. 143). PANEG. Mess. 196 flammae (Ov. Pont. 2, 10, 23. ARNOB. nat. 5, 24 flammis). PROP. 3, 17, 21 fulmine (Ov. ars 3, 490 SEN. Phaedr. 156 Herc. O. 542). SEN. Herc. f. 106 caminis (O. 1157). SIL. 9, 449 incendia (TERT. apol. 50). STAT. Theb. 7, 327 vapores. AMM. 31, 4, 9 favillas (CLAVD. 17, 72). INCERTI vers. (CHAR. gramm. I 13, 22) 2 Cyclops, Aetnaeus cultor, Neptunia proles. VERG. Aen. 8, 440 Aetnaei Cyclopes (11, 263. CVLEX 332 Cyclops). 3, 678 fratres (*i. Cyclopas.* STAT. Theb. 3, 605). Ov. Ib. 269 pastor (*i. Cyclops*). Pont. 2, 2, 115 Polyphemus. VAL. FL. 2, 420 dei (*i. Vulcani*). LVCR. 1, 723 murmura. VERG. Aen. 8, 419 antra (VAL. FL. 4, 104). SEN. Phaedr. 103 antro (SIL. 14, 527). AETNA 274 montis (VAL. MAX. 5, 4 ext. 5). 41 verticis (SVET. Cal. 51). 443 *uberis.* PANEG. Mess. 56 rupis. GRATT. 524 arces. SEN. Phaedr. 190 iugis. LVCAN. 6, 293 vallibus. SIL. 9, 458 ensem. 14, 221 fines. STAT. Theb. 12, 270 saxis. CLAVD. rapt. Pros. 1, 160 apices (Henneos *F. cf. p. 1161, 13 sqq.*). 3, 334 cacumina. 3, 220 rura, *ubi* Hennaea *Parrhasius.* 2 *i. q. Siculus*: Ov. met. 8, 260 iamque fatigatum tellus Aetnaea tenebat Daedalon. SIL. 9, 196 triumphis. MART. 7, 64, 3 Sicanias urbes Aetnaeaque regna petisti. 8, 45, 1 oris. 3 *i. q. Syracusanus*: STAT. silv. 1, 3, 69 ad Aetnaeos deducat semita portus *Alpheum.* **B** *ad* Aetna *II*: IVST. 22, 1, 11 adversus Aetnaeos *i. illius oppidi incolas. cf.* Aetnensis. *adi. lat.* **Aetnēnsis,** -e, *plur.* **Aetnēnsēs,** -ium, *Aetnae oppidi incolae* (*cf.* Aetna *II*, Aetnaeus *B*): CIC. Verr. 4, 104 duarum ... civitatum ... agros ... fere optimos ac nobilissimos, Aetnensem et Leontinum. *ibid.* agri Aetnensis (4, 47. 4, 61 *cf.* NOVELL. Valent. 1, 2). 4, 105 Artemidorum Aetnensem. 4, 105 de Aetnensibus (106 *bis.* 5, 114). PLIN. nat. 3, 91 *inter stipendiarios.* **Aethnavirī,** -ōrum. CARM. epigr. 1327 (*Cirtae*) ⟨s⟩um satus, Aethnaviros ubi cingunt Anspagae moles: '*qui sint ignoramus, putes ob Aetnaei nominis claritatem memoratos' Bücheler.*

Aetōlus, -ī, Αἰτωλός, **Aetōlī,** -ōrum, Αἰτωλοί, *gens Graeca.* NOT. Tir. 86, 62—64 Aetulus Aetulia Aetulicus. *gen. plur.* Aetolum: VERG. Aen. 11, 308 STAT. Theb. 2, 372. *cf. p. 1163, 20 et 21 et 23. laudantur inde a* PLAVTO *et* CATONE (frg. 11, 3), *sescentiens a* LIV. *inde a libro* 25 *ad* 45. **A** *pluraliter*: 1 *incolae*: PLAVT. Capt. 93 ita nunc belligerant Aetoli cum Aleis (Capt. prol. 1, 24 *et* 59). 824 CATO Fest. 182 CIC. Arch. 27 Mur. 31 rep. 3, 15 Mamil. 14 CAES. civ. 3, 35, 1. LIV. 35, 18, 4 Aetolos qui umbilicum Graeciae incolerent. 31, 29, 1 concilium Aetolorum stata die, quod Panaetolium vocant, futurum erat (26, 24, 1. 28, 7, 14. 31, 33, 1. 33, 3, 7. 35, 49, 9. 36, 28, 7. 38, 10, 2). VAL. MAX. 4, 3, 7 CVRT. 3, 2, 16 MELA 2, 52 PLIN. nat. 4, 6 *sq.* 7, 201. 33, 142 QVINT. inst. 10, 1, 49 LIVI perioch. FRONTIN. strat. FLOR. 1, 25, 3. 1, 26, 1 AMPEL. 47, 3 IVST. *et* IVST. prol. *saepius* VIRI ill. 52, 2 EVTR. 4, 5, 1 SERV. auct. Aen. 3, 466 MACR. sat. 5, 18, 16 *et* 19 MART. 6, 651. 2 *fines*: PLIN. nat. 36, 9 artifices iniuriam questi abiere in Aetolos. SCHOL. Stat. Theb. 2, 142 *Achelous* per Aetolos fluit in Calydonem. SIDON. carm. 2, 465 concessi Aetolos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

veteres Acheloiaque arva. **B** *singulariter*: **1** *heros eponymus*: PLIN. nat. 7, 201 lanceas Aetolos *invenisse dicunt*, iaculum cum ammento Aetolum, Martis filium. **2** *singuli*: STAT. Theb. 7, 589 Aetolumque Acamanta. LIV. 45, 31, 15 Andronicus. 44, 43, 6 Archidamus. SERV. auct. Aen. 11, 239 Diomedem Aetolum dicit, quia pater eius Tydeus Aetolus fuit. LIV. 33, 13, 5 Phaeneas. 31, 46, 2 Pyrrhias. 35, 42, 4 Thoante (37, 45, 17. 38, 38, 18 SIL. 9, 99). FRONTIN. strat. 3, 2, 11 Timarchus. Tydeus *v. l. 6.* LIV. 27, 33, 2 ab Aetolo quodam. *nota*: Aetolus *nomine non adiecto significat modo Tydea* (STAT. Theb. 6, 835. 8, 580. 8, 690. 9, 284 sonipes. 10, 443), *modo Diomeden*: STAT. Ach. 1, 697 numen venerantur amicae Aetolusque Ithacusque deae. *cf. 3.* *nota*: CORP. VI 10053 d, 12 *vicit* Arcad(e) Aet(olo) XVI. **3** *collective pro plurali*: VERG. Aen. 11, 428 non erit auxilio nobis Aetolus et Arpi: at Messapus erit felixque Tolumnius et quos tot populi misere duces: *nisi intellegendus Diomedes. cf.* SERV. *ad l. et 2 s. fin.* STAT. Ach. 1, 418 dat bello pedites Aetolus et asper Acarnan. *adi.* **Aetōlus,** -a, -um. **1** *ad Aetolos (tam universam gentem quam Diomedis comites) pertinens*: PLAVT. Poen. 621 Aetoli cives te salutamus, Lyce. 1057 patrem. LIV. 39, 5, 16 duces. 31, 43, 4 hostium (*an subst.?*). 35, 33, 6 lanistis. 34, 24, 2 latrones. 37, 48, 6 legatos (37, 49, 1. 38, 10, 1. 42, 25, 13). 36, 10, 5 peditum (*an subst.?*). 35, 46, 3 principes (*cf.* 4 principibus Aetolorum). SIL. 7, 484 Aetolae rursus Teucris pugnabitis umbrae. STAT. Theb. 8, 736 non ossa precor referantur ut Argos, Aetolumve larem. VERG. Aen. 10, 28 in Teucros Aetolis surgit ab Arpis Tydides. PROP. 2, 34, 33 Acheloi (*cf.* SEN. Oed. 285). SIL. 3, 367 Tyde (16, 368 Aetola, vago Diomedi condita, Tyde). *cf. l. 9.* MART. 9, 48, 6 Calydone. VERG. Aen. 11, 239 urbe (*Arpis*). STAT. Theb. 4, 101 urbibus. OV. met. 14, 528 arma. LIV. 33, 11, 6 belli (FLOR. 1, 25 tit. 1, 25, 4). GRATT. 187 stirpe. SEN. Herc. O. 319 genus (*an -ūm?*). SIL. 1, 125 campos (8, 351. 9, 495. 10, 184. 12, 673). STAT. Theb. 9, 213 campo. SIL. 15, 286 tellus. HOMER. 202 gente (AVIEN. orb. terr. 592 PRISC. perieg. 446). MART. 7, 27, 2 ferae (*i. Calydonii apri*). 13, 41, 2 sue. SIDON. carm. 5, 167 pulvere. 14, 17 Aetola Calydon stupens ab arce. **2** *ad Aetolum, Diomedem pertinet*: *cf. supra* arma Arpis Tyde urbe. OV. rem. 159 ut semel Aetola Venus est a cuspide laesa. *cf. l. 39.* SIL. 3, 707 ductoris (13, 31). 11, 505 regis. STAT. Ach. 1, 881 ducem (SOL. 2, 50). *ad Meleagrum*: HOR. epist. 1, 18, 46 Aetolis (*sic R*, Aetoliis *A a E γ*, Aeoliis *γ*) onerata plagis iumenta. MART. 7, 2, 3 Aetolae ... cuspidis ictus (13, 93, 2). *cf. 1 sub* ferae. **Aetōlia,** -ae, *f.*, *Αἰτωλία. regio incolitur ab Aetolis.* Aetulia *cf. p. 1162, 69.* LIB. gener. chron. I p. 98, 88, 25 Betolia. *memoratur inde a* PLAVTO *et* CATONE, *longe saepissime a* LIVIO *inde a libro* 26. PLAVT. Capt. 94 Aetolia haec est, illic est captus in Alide. CATO Fest. 182. CORP. XIV 2601 (*Tusculi, a. u. c. 565*) M. Fulvius M. f. Ser. n. cos. Aetolia cepit; *cf.* VELL. 2, 38, 5. VARRO ling. 7, 18 *Pacuvius sub 'Calydonia terra'* lege poetica, quod terra Aetolia, in qua Calydon, a parte totam accipi Aetoliam voluit. CIC. Brut. 79 Tusc. 1, 3 Pis. 91. 96 Att. 5, 20, 1 CAES. civ. 3, 34, 2. 3, 55, 1. 3, 61, 2 OV. am. 3, 6, 37. LIV. 38, 8, 2 convocato concilio Aetoliae. VAL. MAX. 8, 13 ext. 6 MELA 2, 39. 43 PLIN. nat. 4, 1. 5 *sq.* 4, 11. 4, 53. 6, 216. 7, 154 FRONTIN. strat. 2, 5, 19 SVET. Aug. 17 FLOR. 1, 24, 5 APVL. met. 1, 5. 1, 19 VIB. SEQ. geogr. p. 145, 15. 146, 27 EXP. tot. mund. 53 SOL. 7, 3 DICT. SERV. Aen. 11, 239 *bis* SCHOL. Stat. Theb. MYTHOGR. MACR. sat. 5, 18, 15 MART. CAP. 6, 651. *adi.* **Aetōlicus,** -a, -um, *Αἰτωλικός.* Aetulicus *cf. p. 1162, 69.* *ad Aetolos, Aetoliam pertinet*: PLAVT. Pers. 3 apro Aetolico (*pro Erymanthio*). LIV. 26, 25, 4 belli (27, 30, 10. 27, 32, 10. 28, 5, 5. 28, 7, 10. 28, 7, 13. 36, 22, 4 *saepius* FLOR. 1, 25, 1 MACR. sat. 1, 13, 21). 35, 34, 8 tumultu. 32, 34, 5 auxilia (33, 3, 8). 43, 22, 1 agri. 39, 26, 2 oppidum. 39, 25, 4 oppida. 39, 24, 12 urbibus. 42, 6, 1 concilio. VAL. MAX. 4, 3, 7 *vasis.* PLIN. nat. 25, 49 *helleboro.* *adi.* **Aetōlius,** -a, -um, *Αἰτώλιος. invenitur tantummodo* Aetolius heros *i. Diomedes*: OV. met. 14, 461 HOMER. 556. 698. *falso* Aetŏlius *l. 38.* *adi.* **Aetōlis,** -idis, *Αἰτωλίς, ex Aetolia orta.* OV. epist. 6, 131 Aetolide Deianira (*Oenei, Aetoliae regis filia*). *cf. Hirschfeld, Wilcken, Hiller v. Gärtringen, PW. I 1113 sqq.* *Diehl.*

aëtoma, -atis *n.* et -ae *f.*, *ἀέτωμα, fastigium. v. Mau, PW. I 705.* CORP. III 6671 genium cum ⟨colu⟩mnis et aetomate et incrustatione marm(orea) de suo fec(it). 10917 arcum aeto⟨ma port⟩am valvis et columnis. 1174 (*a. 198—211*) coll(egium) centonarior(um) scholam cum aetoma pecunia sua fecit. 1212 ad extructi(on)em aetomae. *V.*

Aetōrius, -a *nom. gent. fortasse corruptum; sed cf.* Aeturnius. CORP. XII 3389 (*Nemausi, periit*) Aetoriae Glycerae Aetorius Hermes coniugi.

Aetrius, -a *nom. gent.* VLP. dig. 4, 4, 11, 2 Aetrius Severus *praetor* ... ad imperatorem Severum rettulit. COD. Iust. 4, 31, 3 imp. Alexander A. Aetrio Capitoni (*a. 223*). *invenitur maxime in Vmbria*: CORP. VI 1058, 2, 92 (*a. 210*) C. Aetrius Felix *vigil.* 2379 a 4, 27 (*a. 144*) T. Aetrius Saturninus Em⟨ona⟩ *miles praetorianus.* 3449 M. Atilius Maximus veteranus Aug. natione Offentina Mediolano, Aetria Secunda coniugi. 33454a C. Aetri C. l. Antae. 34326 L. Aetrius ⟨...⟩. IX 1208 (*Aeclani*) C. Aetrio C. f. C. nep. L. pron. C. abnep. Cor. Maturo. XI 5693 (*Tufici*) Sex. Aetrio S⟨ex. f.⟩ Ouf. Feroci centurioni leg. II Traianae fortis. 5694 (*ibid. a. 141*) Aetrium Ferocem (*idem*). 5675 (*Attidii*) C. Aetrio C. f. Lem. Castrensi aed. 5737, 1, 12 (*Sentini*) Aetrius Romanus. 5745 (*ibid., saec. I*) C. Aetrio C. f. Lem. Nasoni equo publico. 5748 (*ibid., a. 260*) Aetrium Romanum, ... Aetrium Vernam. 5749 (*ibid., a. 261*) Aetrius Terminalis, ... Aetrius Verna. 5763 (*ibid.*) Aetriae T. l. Dionysiae. 6173 (*Suasae*) ⟨. A⟩etrio L. f. Cam. ⟨De⟩xtro equo publico. 6177 (*ibid.*) L. Vassellio L. lib. Clementi ... Aetria Tigris coiugi. V 2496 (*Ateste*) Q. Aetrius M. f. Rom. Macer. suppl. ital. 1171 (*Aquileiae*) P. Aetrio C. f. Rufo patri, ... C. Aetrio P. f. Rufo fratri, C. Aetrius P. f. Hister. VIII 18065, e, 18 (*in prov. Numidia*) Aetrius Rufinus. Etrius: CORP. X 4129 (*Capuae*) T. Etrio T. f. Fal. Marcellino. XI 2761 (*Volsiniis*) L. Etrio ⟨...⟩ Etrius Su⟨...⟩. III 6627 II 2 (*Aegypti, imperante Augusto*) (centuria) Etri. II 2275 (*in Hispania Baetica*) Etria Parthenío. VIII 366 (*in prov. Byzacena*) Etria Victoria. **Aetrēius,** -a *nom. gent.* CORP. X 5469 (*Aquini*) Aetreia Thetis. Aetrilius *v.* Etrilius. *Otto.*

Corritiae **Aetunessī** (*scil. filiae*) CORP. XIII 1066 (*Mediolani Santonum*). *Diehl.*

Aeturnius, -a *nom. gent., cf.* Aetorius, Aetrius. CORP. VI 35564 d. m. C. Iuli Paulini fecit Aeturnia Zotice. III 6759 (*Ancyrae, saec. II*). Aéturniae Zótice.

Aeturus, -a *nom. barbaricum.* CORP. II 2597 (*in Hispania Tarracon.*) Marcus A⟨e⟩turi f. 2465^add.^ *ibid.* Aeturae Arqui f. *Otto.*

Aeuaristus Aeuodia *similia v. sub* Eu-.

aevālis (-e) *ab* aevum. NOT. Tir. 90, 19. *cf.* Class. auct. ed. Mai VI 404 aevalis longissimus. *Kempf.*

Aevālis *cogn. ab* aevum. CORP. XIII 1838 (*Luguduni*) Augustius Aevalis filius *Augusti Augustalis.*

Aevēius *et* **Aevēiānius** *nomina corrupta.* CORP. V 6674 (*Vercellis*) *traditur*: M. Aeveio Enumeneio ... M. Aeveianius A⟨...⟩ et Aeveia⟨...⟩ parent⟨es ...⟩.

aevitās *v.* aetas.

Aevillius, -a *nom. gent.* CORP. XII 324 (*inter Forum Iuli et Reios*) T. Aevillio Suro p(atri), Sext. Aevillio Secundo fil. ... T. Aevillius Secundus et Iul. Thalia. 351^add.^ (*ibid.*) Aevillia Maxumí fil. Secundina sibi et C. Aevillio Recepto. **Aevillonius** *et* **Aevilonius,** -a *nom. gent.* CORP. V 6528a (*Novariae, periit*) Aevilloni Pr⟨is⟩ci. 6530 (*ibid., periit*) Albuciae Quint⟨ill⟩a⟨e⟩ Aevilonius Frontinus c. ⟨p.⟩ et Aeviloni⟨a⟩ Albuciana matri. *Otto.*

aevitāneus qui in aevo durat GLOSS. V 599, 11 (*ex* OSBERNO class. auct. ed. Mai p. 186. 192). *ab* aevum.

aeviternus, aeviternitās *v.* aeternus, aeternitas.

aevōsus annosus GLOSS. V 618, 53. *ab* aevum.

aevum, -ī *n.* [*primo nomen adiectivum neutri generis fuisse videtur, cf. c.* ae(vi)tas ae(vi)ternus *et c. gr.* αἰών αἰεί, *got.* aiws '*tempus, aeternitas*', *ind.* áyu '*vita, aevum*', āyúh '*vivus, vividus*'. *Th.*] NON. 193 aevum generis neutri (*cf.* GRAMM. suppl. 46, 30 GLOSS.). *masc. gen. adhibent* PLAVT. Poen. 1187 LVCR. 2, 561. 3, 605 CARM. epigr. 762, 2 (*christ. aetate*). *cf.* CYPR. GALL. num. 8 grandior aevus (-m *codd.*, aetas *Peiper*). PHOCAS gramm. V 427, 28 in plurali numero deficiunt ... generis neutri virus ... aevum (*sed invenitur pluralis inde ab* OV.). aevom *apud* PLAVT. PACVV. LVCR. VERG. georg. 3, 100. 4, 154 Aen. 9, 606 CARM. epigr. 59, 20 (*primo fere a. Chr. saec.*). 1551^5^, 2 (*II p. Chr. saec.*). 1552, 58 (*item*). 1189, 5 (*'litterae sequioris aetatis'*). 1254, 1. aeum: CARM. epigr. 960, 7 (*Caesaris aetate*). 1530^a^, 5 (*saec. V*) per aeum. 1768, 3 in aeum. CORP. VI 35585 in aeo. III 7868 aeo (*i.* aevom). CARM. epigr. 1431, 9 (*ex cod.*)

I *de tempore vitae*: PAVL. FEST. 13, 3 in aede aevum degatur, quod graece *αἰών* vocatur. GLOSS. *αἰών.* **A** *totum spatium vitae.* **1** *hominum*: **a** *proprie*: PLAVT. Poen. 1187 per *Iovem* vivimus vitalem aevom. ENN. ann. 352 qui tum vivebant ... atque aevum agitabant (VERG. georg. 4, 154 sub legibus. SOL. 23, 12). PACVV. trag. 262 in armis aevom agere (OV. met. 10, 243. 15, 588. EPICED. Drusi 42 omne. LVCAN. 8, 242 securius. PS. QVINT. decl. 13, 2 in ... vitae meae secreto. AVIEN. Arat. 293 priorum vita ... ageret sub legibus aevum. CLAVD. rapt. Pros. 3, 310). LVCR. 2, 16 degitur hoc aevi. 5, 172 pulchre degeret aevom (5, 1440 CARM. epigr. 59, 20 [*Caesaris aetate*] *cf.* ENN. CIC. *s. I A 1 b*). 4, 1235 sterili Venere exigat aevom (CARM. epigr. 362, 2 non aevo exsacto vitai. VERG. Aen. 7, 776. 10, 53. 11, 569 montibus. CIRIS 518 OV. met. 12, 208 SEN. Ag. 989. CARM. epigr. 1431, 9 quodcumque ... aeo). HOR. sat. 1, 6, 94 peractum (OV. met. 15, 485 TAC. Agr. 44). LVCR. 5, 1145 defessum vi c⟨ol⟩ere aevom. 1150. 5, 1431 ⟨in⟩ curis consumit (LVCAN. 5, 276). 2, 1171 angustis toleravit finibus ae⟨v⟩om. VERG. Aen. 9, 606 omne aevom ferro teritur. HOR. epist. 1, 18, 97 traducere leniter. PHAEDR. 1, 31, 7 sollicitum ... ducitis. SEN. Tro. 212 (SIL. 13, 75 CHALC. transl. 44). epist. 93, 7 aevum ignobile emetiar. PLIN. nat. 7, 39 exercito ... inter arma. SIL. 3, 389 transigitur (CLAVD. carm. min. 20, 1). 15, 63 currit mortalibus. STAT. silv. 1, 4, 124 modum transmissi ... aevi. AVIEN. Arat. 331 studiis excuditis. *genus, qualitas, condicio*: PLAVT. Poen. 1187 vitalem. SEN. Tro. 52 mortalis aevi cardinem. dial. 6, 25, 1 situm. epist. 102, 23 moras (TAC. Agr. 3. PAVL. NOL. carm. 21, 141 functi diem mortalis aevi). 72, 3 humani ... terminos (STAT. silv. 5, 1, 260 finibus. QVINT. decl. 260 p. 64, 8). PLIN. nat. 7, 153 hominum (GELL. 17, 12, 4). CYPR. Demetr. 19 temporalis. PAVL. NOL. carm. 18, 184 post corporis aevum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* LVCR. 3, 357). 19, 288. 26, 15 (SIDON. epist. 1, 6, 2). PRVD. psych. 495 cladibus aevum mundani involvat populi. HOR. carm. 2, 11, 5 usum poscentis aevi pauca. CVLEX 79 optato. CORN. SEV. carm. frg. 12, 10 abstulit una dies aevi decus (LVCAN. 2, 117 dedecus. SIL. 16, 604). EPICED. Drusi 449 actis aevum fuit implendum. PHAEDR. 1, 31, 7 sollicitum. SEN. epist. 93, 7 ignobile. LVCAN. 2, 257 corrupti moribus aevi. PLIN. nat. 33, 6 feliciore. SIL. 15, 57 exemplar lenis. 3, 579 mutum volvens inglorius aevum. MART. 10, 23, 1 placido. PLIN. paneg. 78 fragile. CARM. epigr. 762, 2 florentem aevum LX egit per annos. 1431, 9 mutum. LVCAN. 2, 82 legibus aevi. VAL. FL. 3, 688 sortibus (SIL. 13, 517). 5, 225 fata laborati ... aevi (AVIEN. Arat. 374). SIL. 16, 454 miseratus et aevum et sortem casus. *longitudo*: HOR. ars 346 longum ... scriptori prorogat aevum (carm. 2, 2, 5 extento. SIL. 3, 95 PAVL. NOL. carm. 22, 121. AVIEN. orb. 1256 largum ... producitur. AVELL. p. 661, 1 propagato). OV. am. 1, 13, 37. met. 7, 176 longum temptabimus. 14, 379 Pont. 2, 10, 9 SEN. Ag. 103 dial. 10, 3, 3 epist. 36, 10. OCTAVIA 98 longo in. COLVM. 9, 1, 8. LVCAN. 8, 28 longius aevum destruit ... animos. 10, 280 longi populos ... aevi. PLIN. nat. 34, 3. 8, 119. 17, 95 SIL. 3, 148 longo ... celebrantur in aevo. 4, 474. 6, 255. 14, 79. 16, 332. STAT. silv. 4, 4, 56 IVV. 10, 255 TAC. Agr. 44 APVL. met. 4, 26. PAVL. NOL. 6, 141 longo ... venerabilis aevo. ENNOD. carm. 2, 89, 1. OV. met. 8, 530 spatiosum ... increpat. CARM. epigr. 55, 6 crescente ... aevo gloriam conscenderet. PLIN. nat. 4, 89 gens ... annoso degit aevo (CARM. epigr. 888, 5 in). SIL. 15, 342 paulum deus adderet aevo. 13, 126 aevi vitaeque tenax. STAT. silv. 5, 3, 252 non indigus aevi. MART. 4, 1, 3 Pylio ... numerosior aevo (*cf. l. 57*). TERT. anim. 31 condicio miliarii aevi. AVIEN. Arat. 374 fata superstitis aevi. GREG. TVR. vit. patr. 13, 3 summam octogenarii aevi ferentem. CORP. V 6202, 3. OV. trist. 1, 8, 25 toto non amplius aevo accipere (SIL. 9, 407. VOPISC. Aur. 35, 1 suo. CLAVD. 28, 56 RVT. NAM. 1, 3. SEN. Herc. O. 1423 in. epist. 82, 23 opiniones totius aevi. APVL. Socr. 8 p. 138 Oud. flor. p. 60 Oud.). LAVS Pis. 222 tecum degere ... omne per aevum. SEN. dial. 10, 14, 1 omne aevum suo adiciunt *sapientiae studiosi* (PANEG. 3, 13. IVL. VAL. 2, 11 omne aevum omnemque aetatem suam ... consumpserunt. IVST. 2, 4, 17). SER. SAMM. 430 perpetuo. *brevitas*: SALL. Iug. 1, 1 imbecilla atque aevi brevis *natura hominum* (HOR. sat. 2, 6, 97. epist. 2, 1, 144 memorem. carm. 2, 16, 17. SEN. epist. 114, 27 cogitatio brevis aevi et huius incerti. PLIN. paneg. 78 CARM. epigr. 1057). VERG. georg. 4, 206 angusti. EPICED. Drusi 285 parvo. SEN. epist. 92, 24 brevitatem aevi (99, 31 PLIN. nat. 2, 154. 7, 40. PS. QVINT. decl. 4, 14 sui). *partes, series*: LVCR. 3, 1047 partem maiorem conteris aevi (CLAVD. 1, 63 prima. MART. CAP. 3, 223). LVCR. 3, 904 aevi quod superest (HOR. epist. 1, 18, 108 OV. fast. 6, 416 SIL. 13, 75). VERG. georg. 3, 66 optima ... dies (STAT. silv. 4, 2, 13 prima. *cf. p. 1166, 44*). CIRIS 44 aevi prima rudimenta. SEN. suas. 4, 2 primam aevi horam. SEN. Phaedr. 452 aevum per suos duxit gradus. LVCAN. 4, 812 a poetis omne aevi senium sua fama repellit. STAT. Theb. 1, 268. TAC. Agr. 3 grande ... spatium. APVL. apol. 98 puer hoc aevi. 5 (SIDON. epist. 1, 11, 1 *cf.* LVCR. 2, 16). AVR. VICT. Caes. 3, 1 aevi octogesimum uno minus annos egisset. 10, 5. PS. AVR. VICT. epit. 41, 23 *et saepius*. CARM. epigr. 769, 10. 740, 2. OV. met. 15, 874 spatium mihi finiat aevi (VELL. 2, 89, 6). vita aevi *v. p. 1164, 68* (*cf.* LVCR. 2, 1094 aevom vitamque. SIL. 13, 126). STAT. silv. 4, 4, 56 longi cursum ... aevi (*v. l. 66*). 4, 3, 145 seriem merentis aevi. QVINT. decl. 260 p. 64, 8 humani tempus aevi. *finis*: VERG. Aen. 10, 471 metas ... dati pervenit ad aevi (CARM. c. pag. 29. *cf.* SIL. 10, 208. STAT. silv. 5, 3, 255 Pylias aevi transcendere metas). VERG. georg. 4, 206 terminus (SEN. epist. 72, 3 SIL. 3, 134). Aen. 10, 581 belli finis et aevi his dabitur terris (SIL. 4, 507 STAT. silv. 5, 1, 260 Theb. 6, 141. CYPR. Demetr. 19 completo). OV. met. 15, 400 finit ... aevum. 874. SEN. Tro. 52 cardinem. clem. 1, 6, 3 extremum. VAL. FL. 5, 3 extremi ... inscius aevi. 6, 636. SIL. 2, 143 aevum ... percussaque pectora. 13, 686 inclusimus. STAT. silv. 2, 1, 224 aevi exitus. Theb. 2, 17. 4, 557 his aevi mensura dies. CARM. epigr. (*Traiani aetate*) 1165, 10 aevo tam cito ... caruit. ITALA (Tert. pud. 20) Hebr. 6, 4 occidente. INSCR. Gall. christ. Le Blant 429 transactis cursibus aevi. PAVL. NOL. carm. 27, 31 expleto ... aevo. 26, 15. *v. l. 60.*

initium: OV. met. 2, 385 ab aevi sors mea principiis fuit inrequieta. CAPITOL. Aur. 1, 9 sui. *restitutio*: HOR. sat. 1, 6, 94 a certis annis aevum remeare peractum. OV. met. 9, 423 repetitum. STAT. silv. 1, 4, 15. TERT. anim. 31 recepisset. ENNOD. op. 1 p. 274, 12. *indicatur persona*: OV. met. 15, 868 dies ... nostro serior aevo. VELL. 2, 89, 6 sui (*v. l. 30. 33. 41. 69*). VAL. MAX. 8, 13, 5 Appi ... aevum clade metirer. *hominum v. p. 1164, 83. l. 2.* INSCR. Gall. christ. Le Blant 425 huius si quaeras aevum. *singularia*: MANIL. 4, 3 dum quaerimus aevum, perdimus. 4, 189 Erigone dixit nascentibus aevum. 4, 291 mutata ... cuncta per aevum. SIL. 1, 227 impatiens aevi. 8, 664 immemor. STAT. Ach. 1, 311. Theb. 1, 319 hac aevum ... pro luce pascisci. SIDON. carm. 24, 13 risisse semel .... in aevo (*cf.* NVX 24).

nota: *speciatim de vita triginta annorum*: HOR. carm. 2, 9, 13 ter aevo functus *Nestor*.

b *translate*: *de vita immortali*: *α inter caelestes*: GLOSS. II 290, 26 αἰών aevum inter deos. ENN. ann. 110 Romulus in caelo cum dis ... aevum degit. CIC. phil. frg. V 50 M. in beatorum insulis aevum ... degere. rep. 6, 13 in caelo definitum locum, ubi beati aevo sempiterno fruantur. LVCR. 2, 647 immortali ... fruatur (*cf.* APVL. mund. 31). 2, 1094 placidum degunt aevom vitamque serenam. 5, 82 deos securum agere aevom (6, 58 HOR. sat. 1, 5, 101). SEN. Herc. f. 743 longa ... felicis aevi spatia. MART. CAP. 2, 140 aetherium ... venit. *nota*: VERG. Aen. 10, 235 esse deas aevumque agitare sub undis. *christiane*: TERT. pud. 13 in isto et in futuro aevo. VVLG. Sirach 24, 26 usque in aevum sanctum. PAVL. NOL. carm. 24, 941 aevum perenne ... ut angeli cum ... vivatis deo. *hinc translate*: PRVD. ham. 834 vermibus et flammis et discruciatibus aevum immortale dedit, senio ne poena periret. *β in memoria posterorum*: SEN. dial. 12, 2, 6 longissimum illi ingenii aevum fama promisit SIL. 6, 21 redemit plus aevi nece (nec *codd.*) magnanima. QVINT. inst. 11, 1, 10 brevi ... detrimento ... senectutis aevum saeculorum omnium consecutus (*cf. l. 8. 10*). PRVD. Symm. 2, 659 cum mortalia ... vetustas imminuat, mihi longa dies aliud parit aevum (*verba Romae*). *translate de rebus* STAT. silv. 2, 3, 63 dona ... ingenti ... victura sub aevo. *γ apud christianos contemptim de vita humana generaliter* (*opp. vita caelestis*): COMM. apol. 145 gratia maior tunc erit ⟨quam⟩ istius aevi. 309. 136 donec fiat exitus aevi. 759 quae *luxuria* nos pertranseat aevo. instr. 2, 39, 7 in. PAVL. NOL. epist. 38, 6 intra huius aevi spatia. carm. 10, 68 praesentis aevi tramite. *nota*: TERT. anim. 24 memoriam tanti ante corpus aevi.

2 *bestiarum*: PHAEDR. app. 2, 1 cornicis aevum. 4, 20, 10 aevum in tenebris exigas (*serpens*). COLVM. 9, 1, 8 aevi longioris vitam sortitus est cervus. MELA 3, 83 Dannorum aevo perpetua duravit *Phoenix* (*cf.* LACT. Phoen. 61). PLIN. nat. 9, 167 piscium (AMBR. exam. 5, 10, 28 quietum ... habent). SIL. 13, 129 longe nex venerat aevo (*sc. cervae*). STAT. Theb. 11, 743 longo ... exarmatus ab aevo *leo*. SOL. 45, 18 numquam ultra triennium aevum trahunt *equi*. CLAVD. 24, 306 aper nimio dentes curvaverat aevo. **3** *herbarum, rerum personatarum*: HOR. carm. 1, 12, 45 crescit, occulto velut arbor aevo, fama Marcelli. OV. met. 3, 445 longo meministis in aevo, *arbores*. PLIN. nat. 17, 5 de longissimo aevo arborum. LVCR. 3, 486 quaecumque queunt conturbari ... pereant aevo privata futuro. VELL. 2, 66, 5 *mundus* comitem aevi sui laudem Ciceronis trahet. SEN. epist. 74, 10 compares mundi totius aevo (*sc. nostram aetatem*). LVCAN. 6, 764. 7, 640. STAT. Theb. 3, 555 prima dies ... terminus aevi. LIV. 28, 35, 11 perbrevis aevi Carthaginem esse (*cf.* SIL. 12, 32).

B *de parte vitae*: **1** *hominum*: **a** *de pueritia, adulescentia, iuventute*: LVCR. 2, 743 ex ineunte aevo. 3, 344 (APVL. apol. 5 ab ineunte aevo studiis litterarum deditus ... ad hoc aevi. 74 flor. p. 77 Oud. COD. Theod. 8, 4, 8 [*a. 364*]. *cf.* GLOSS. ab ineunte aevo a primitate *h. e.* a prima aetate. *v. p. 1165, 45*). 3, 1008 aevo florente puellas. 5, 888 tum ... pueris aevo florente iuventas occipit (STAT. silv. 4, 6, 93 PAVL. NOL. carm. 21, 62 CARM. epigr. 684, 1). PROP. 3, 7, 7 primo ... excidit aevo (SIL. 6, 128). OV. met. 3, 470 (CLAVD. rapt. Pros. 2, 51 PAVL. NOL. carm. 6, 53). epist. 8, 121 in (fast. 4, 701 SEN. Oed. 775 (*opp.* fracto). SIL. 2, 636. 3, 355. 606. 6, 425. 15, 595). Pont. 2, 2, 99 primo mihi cultus ab aevo. 1, 2, 139 (SIL. 2, 428. 10, 13 primi ... immemor. VAL. FL. 1, 760. 5, 357. 7, 338 STAT. silv. 2, 7, 73). trist. 3, 1, 7 quod viridi quondam ... lusit in aevo (4, 10, 17 ab. STAT. silv. 5, 3, 73 raptus. Theb. 4, 274). Ib. 441 redire ... aevi melioris in annos (SEN. Herc. f. 851 pars). met. 15, 201 pueri ... simillimus aevo vere ... est *annus*. SEN. dial. 6, 20, 1 iuvenile. PETRON. 118 v. 22 fuga nobilis aevi. SIL. 8, 370 monitor tenero ... in aevo (STAT. silv. 2, 1, 40 tenero probitas maturior aevo. 2, 6, 46 teneri ... integer. 49. AVIEN. Arat. 618 in. CARM. epigr. 1337, 1. CLAVD. 26, 493 ab. SEDVL. carm. pasch. 3, 327). SIL. 13, 889 servitia imbelli patietur in aevo. 15, 17 rudi in. 17, 427 pubenti. STAT. silv. 2, 1, 178 gemitum formaque aevoque meretur. Theb. 5, 136 quid perditis aevum? 4, 334 dum firmius aevum. COMM. instr. 1, 6, 4 versari maturum infantia non capit aevum. NEM. ecl. 2, 81 formam puberis. AVR. VICT. Caes. 5, 3 neque aevum impedimento virtuti esse. PAVL. NOL. carm. 22, 13 puerili ludus in aevo. SIDON. epist. 2, 8, 3 v. 14 temporibus vigentis aevi. ENN. trag. 403 deos aevi integros. VERG. Aen. 9, 252. 2, 638 (OV. met. 9, 441. STAT. silv. 5, 2, 63 tenor integer aevi. ENNOD. op. 3 p. 378, 21.

ELEG. in Maec. 2, 5 puer integer aevo. CARM. epigr. 1530, 5 (*Avieni*) vitam insons, integer aeum). VAL. FL. 1, 771 aevum rudis ... proles. SIL. 12, 482 aevi floridior. 17, 413 fervidus ingenii ... et ... aevi. PANEG. 10, 16 adhuc aevi immaturus. AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 37.

OV. met. 9, 436 perpetuum ... aevi florem ... haberet (SIL. 1, 60. 15, 34 CLAVD. 5, 125 tui). ENNOD. dict. 21 p. 492, 18 robur. *cf.* PAVL. NOL. carm. 6, 219 robur membris accessit ab aevo. op. 1 p. 264, 19 purpura. **b** *de aetate firma media*: PLIN. nat. 7, 28 medio aevo mori (MART. 8, 77, 7). STAT. Theb. 3, 324. AVR. VICT. Caes. 16, 12 aevi validior.

c *de senectute* (*cf.* GLOSS. aevum: aetas longa, longaeva, longaevitas; aevo: senilia etate): PHAEDR. 3 epil. 15 languentis aevi ... reliquiae. VAL. FL. 4, 426 summo ... in aevo. 6, 122 expertes canentis Iazyges aevi. SIL. 11, 323 lasso. 15, 648 infracto Livius aevo (*cf.* SEN. Oed. 775). APVL. apol. 36 est iam praecipiti aevo et occidua senectute. PAVL. NOL. carm. 6, 49 effeto ... cessabat in aevo. 6, 107. SVLP. SEV. chron. 2, 40, 5 fatiscente aevo — etenim maior centenario fuit.

VERG. Aen. 5, 73 aevi maturus (GLOSS. γέρων, satis senex, senex de-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

crepitus, silicernium. STAT. Theb. 5, 90 PANEG. 12, 8 AMBR. Iac. 2, 10, 43. PAVL. NOL. carm. 16, 297 et aevi et meriti. CLAVD. 22, 348 maturior). OV. met. 8, 617 animo maturus et aevo. STAT. Theb. 6, 756 maturius ... robur. COMM. apol. 70. ENNOD. dict. 13 p. 466, 7 maturiores. 21 p. 486, 15 posset aevi gaudere maturitas. VERG. Aen. 11, 237 maximus aevo. OV. met. 7, 310 (LVCAN. 1, 585. SIL. 10, 139 aevi). 6, 321 iam grandior aevo. trist. 4, 10, 43 STAT. Theb. 3, 176. TAC. ann. 16, 30 grandis. LVCR. 1, 325 quaecumque aevo macieque senescunt. 5, 832 aliud putrescit et aevo debile languet. 3, 458 fessa (VAL. FL. 1, 474 CARM. epigr. 142, 2. *cf.* GLOSS. aevo fessa aetate defessa, lassa, defecta). VERG. ecl. 10, 43 ipso tecum consumerer aevo. VERG. Aen. 2, 435 gravior (SEN. Med. 258 *syn.* senio ... debili. LAMPR. Alex. 58, 2 FEST. brev. 30 AVG. civ. 22, 8 OROS. hist. 6, 5, 8. *cf.* GLOSS. sexu vel aetate infirmus). 2, 509 trementibus. 8, 307 obsitus (CLAVD. 18, 170). 11, 85 confectus (OROS. hist. 3, 2, 6). OV. met. 8, 712 annis aevoque soluti. LVCAN. 1, 504 languidus. 3, 729 victum aevo robor. PETRON. 124 v. 286 aevo iam desolata senectus. **135** mirandam. SIL. 2, 320 requies aevi nota. HOMER. **144** sollertis prudentia Nestoris aevo. STAT. Theb. 3, 384 gelidis et inertibus aevo pectoribus. 6, 559 aevo tardante. 10, 427 venerabilis aevo. PS. QVINT. decl. 9, 9 securo consenescere aevo. IVV. 6, 325 frigidus. SPART. Hel. 2, 1 ingravescente. *cf.* STAT. silv. 4, 8, 55 fessam aevo crebrisque laboribus urbem. **d** *universe*: VERG. Aen. 3, 491 aequali tecum pubesceret aevo (SIL. 5, 231 florens). SEN. Phaedr. 480 unius aevi turba. SIL. 3, 404 aequales aevi. STAT. Ach. 1, 176 par studiis aevique modis. IVV. 4, 94 eiusdem ... Acilius aevi. AVR. VICT. Caes. 14, 9 societatem aevi ... imparilis. CLAVD. 10, 72 aevo similes. OV. met. 15, 228 senecta aevi demolitur ... prioris robora. 12, 623 non minor Atrides, non bello maior et aevo. VELL. 2, 26, 1 vir animi magis quam aevi paterni. STAT. Theb. 6, 584 aevo ... prior. APVL. apol. 64 a quibus ... aevo et merito haud longe abes (*cf. l. 2*). AVR. VICT. Caes. 24, 2 adulescens ingenio supra aevum tamen. HEGES. 1, 17, 3 aevo iunior. PAVL. NOL. carm. 21, 217 aevo minore Pinianus. epist. 8, 3 a quo studio ego aevi quondam tui non abhorrui. HOR. epist. 1, 20, 26 meum ... percontabitur aevum. ars 178 aevo ... aptis. EPIST. Sapph. 94 aevi gloria ... tui. SIL. 14, 493 aevo ... nondum excessisset ephebos. STAT. Theb. 7, 296 aevi (-o *P*) confudere modos (Ach. 1, 176). SVET. Cal. 34 omnis aevi hominum. HIER. epist. 58, 1 non aevo sed prudentia iudicandos. PAVL. NOL. carm. 33, 105 iusto tua tempora clauseris aevo. ENNOD. epist. 7, 21 aevi praeiudicium.

2 *bestiarum*: VERG. georg. 3, 189 *equus* etiam inscius aevi (SERV. nondum habens ab annis fiduciam). 3, 100 animos aevomque notabis (*sc. equorum*). SIL. 3, 386 aevi fragilis. **3** *rerum personatarum*: COLVM. 2, 10, 1 *lupinum* patitur aevum (*cf. s. v.* aetas *p. 1126, 7*). SIL. 13, 528 primo mundi ... ab aevo. STAT. silv. 4, 6, 7 vina ... perpetuis aevo certantia fastis. **4** *homines certae aetatis*: MAR. VICTOR aleth. 3, 452 omne ... gladiis conciditur aevum.

II *de temporibus quae ad* **rerum gestarum** *memoriam pertinent*: GLOSS. saeculum. **A** *proprie*: **1 a** *amplitudo, partes, series*: CAT. 1, 6 omne aevum tribus explicare cartis (LIV. 28, 43, 6 non cum praesentibus modo, sed cum omnis aevi claris viris. 29, 8, 9. VELL. 2, 13, 2 *opp.* saeculi sui. VAL. MAX. 1 pr. PLIN. nat. 2, 18. 29, 9. 16, 238 omnibus ex eo aevis. SEN. dial. 11, 11, 7 omni mundo omnique aevo par). OV. Pont. 3, 33, 45 nomina ... longum collecta per aevum (fast. 5, 589 longi dedecus. LVCAN. 9, 548 fama. TAC. Germ. 37 spatio). LIV. 26, 11, 12 brevis aevi memoriam ... confundi. CORN. SEV. carm. frg. 13, 20 nullo luet hoc Antonius aevo. OV. met. 10, 502 tacebitur. VELL. 1, 17, 2 historicos ... minus LXXX annis circumdatum aevum tulit (SOL. 11, 18 medium aevum DC annis datur. 52, 5). 2, 9, 3 idem aevi spatium. SEN. Thy. 754 credibile in. SIL. 17, 608. STAT. silv. 1, 6, 99 exolescat (TERT. anim. 34 multis). 3, 3, 147 aevi sine nube tenor. SOL. 2, 18 series probat. *cf.* SIL. 3, 630. **b** *distinctiones*: *praesens*: HOR. sat. 1, 10, 68 hoc nostrum ... delapsus in aevum. OV. ars 1, 241 aevo rarissima nostro (Pont. 1, 8, 21 LVCAN. 5, 140 PLIN. nat. 2, 57. 25, 9 IVV. 15, 32). VELL. 2, 36, 3 nostri aevi ... princeps. PLIN. nat. 10, 19 in nostro aevo peritissimus. 2, 92. 202. 4, 70. 6, 3. 7, 128. 8, 145. 17, 245. 32, 62. 37, 53. SIL. 6, 296 nostrum durasset in aevum. OV. Pont. 2, 5, 5 candor in hoc aevo res intermortua paene ... tuus (LVCAN. 9, 191). met. 10, 218 honor ... durat in hoc aevi. LVCAN. 10, 195 ad (PLIN. nat. 2, 99. 5, 58. 7, 137. 8, 190. 9, 116. 16, 7. 200 PLIN. paneg. 6 APVL. apol. 56 SOL. pr. 5). BVC. Eins. 2, 22 negat huic aevo ... pecus aurea regna (TERT. idol. 9 conquisitor huius aevi). PLIN. nat. 7, 73 in cuius vices nunc vergat aevum. SIL. 17, 6 praesentis ... aevi optimus (COD. Iust. 1, 17, 2, 11 *a. 533* in). SOL. 1, 90 isto. CLAVD. 22, 116 gurges corruptior aevi. *prius*: OV. met. 15, 11 veteris non inscius aevi (LVCAN. 4, 654 custos. PAVL. NOL. carm. 6, 308 maximus. ENNOD. epist. 4, 19 providentia). 7, 392 primo. Ib. 251 exemplis aevi ... prioris (PLIN. epist. 2, 1, 7 TAC. hist. 1, 1. PLIN. nat. 26, 1 omni). VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 praeteriti aevi sacerdotum commentarios. SEN. Phaedr. 742 fama miratrix senioris aevi. AVIEN. or. mar. 371 aevo vetusto (*opp.* nunc). AMM. 14, 8, 11 superiore. CLAVD. 24, 106 cani virtutibus aevi. *futurum*: VERG. Aen. 8, 627 venturi ... inscius aevi (SIL. 3, 630 seriem. SEN. nat. 7, 30, 5 venientis ... populus. LVCAN. 7, 390). LYGD. 4, 47 fatorum leges aevique futuri. OV. epist. 4, 131 (APVL. Plat. 2, 20 praeteriti futurique aevi ... partes). met. 15, 17 aevo ... nepotum. TAC. ann. 4, 35 sequentis aevi memoriam. TERT. adv. Marc. 3, 19 novus rex novorum aevorum. SEDVL. carm. pasch. 4, 49 reliquum ... in. COD. Iust. 1, 17, 2, 12 (*a. 553*) omni aevo tam instanti quam posteriori. *distinguitur hominum vitis significatis*: HOR. epist. 2, 1, 62 ad nostrum tempus Livi scriptoris ab aevo (PLIN. nat. 15, 84 Catonis). OV. met. 12, 169 vestro fuit ... aevo. Pont. 3, 8, 6 tuo (PLIN. nat. 2, 95 in ... suo). *nostrum v. p. 1167, 63 sqq.* CLAVD. 8, 400 Latium ... te confer in aevum. 26, 232 Romani. *generalibus adiectionibus*: PLIN. nat. 13, 92 illo aevo empta (IVV. 13, 53. AVG. civ. 15, 11 illius aevi homines). 2, 91 aevi eius rex. APVL. flor. p. 55 Oud. doctissimus ac ferme id aevi. TERT. anim. 2. *nota*:- *speciatim i. q. tempus generis humani memoria comprehensum*: AMPEL. 10 imperia ab ineunte aevi memoria fuerunt septem (TERT. pall. 2 historiae). SOL. 38, 3 ultra aevum memoriae. **2** *de quattuor aetatibus mundi*: VERG. ecl. 8, 27 aevo ... sequenti cum canibus ... venient ... dammae (*cf.* 4, 11). HOR. carm. saec. 68 melius ... semper prorogat aevum. CALP. ecl. 1, 73 afflictum melior deus auferet aevum. SIL. 7, 166 meliore ... in aevo (*i. aureo*). VAL. FL. 6, 649 gestamen ... illius aevi (*i. heroici*). CLAVD. carm. min. 32, 1 Christe ..., redeuntis conditor aevi. **3** *christiane de vanitate rerum humanarum* (*cf. etiam I A 1 b γ*): TERT. pud. 9 principi huius aevi (*i. diabolo*). COMM. instr. 1, 34, 9 idola quae sequeris nihil nisi vanitas aevi. VVLG. Sirach 38, 39 creaturam aevi.

B *translate*: *homines certi saeculi*: *ad 1*: VERG. Aen. 9, 445 nulla dies ... memori vos eximet aevo (SIL. 4, 398 AVIEN. orb. 259). HOR. carm. 3, 5, 16 trahenti perniciem veniens in aevum. OV. met. 12, 178 aevi prudentia nostri. 15, 20 illius dis acceptissimus aevi. GRATT. 399 inventa ... simplicis aevi. VAL. MAX. 8, 7 ext. 13 voluptatem ... omni aevo fruendam. SEN. nat. 7, 25, 4 longioris aevi diligentia. LVCAN. 9, 169 nulli cognitus aevo *luctus*. 9, 986. 10, 151 nomina pauperis aevi (SIL. 7, 175). LVCAN. 8, 623 aevum ... sequens speculatur (TAC. ann. 4, 35 sequentis ... memoriam. COD. Iust. 10, 32, 67, 5). PLIN. nat. 14, 44 aevi confessione optimus. AVIEN. or. mar. 91 dixit aevum antiquius. AMBR. Ios. 7, 38 inmodica aevi superioris effusio ... posteriora destituit. CLAVD. 3, 372 aderit laeto promissus Honorius aevo (*i. praesenti*). ENNOD. carm. 1, 4, 56 nec proles nascenti sufficit aevo. *ad 2*: OV. met. 1, 128 inrupit venae peioris in aevum omne nefas. CLAVD. rapt. Pros. 3, 21 Saturnia ... otia et ignavi senium cognovimus aevi. *ad 3*: PAVL. NOL. carm. 28, 234 rebus et humanis et moribus istius aevi. *nota*: SIL. 3, 397 rex proavis fuit humani ditissimus aevi.

III *tempus indefinitum* **universe**: GLOSS. **tempus** χρόνος. **1** *initium, finis, partes, series*: LVCR. 1, 1004 fulmina ... perpetuo ... aevi labentia tractu. 5, 537 naturam ... habere ex ineunte aevo coniunctam. 3, 745. 5, 555. 5, 859 (PLIN. nat. 7, 141 ab condito aevo. 7, 120. APVL. flor. p. 230 Oud. condito aevo). MANIL. 3, 582 finem quaerentibus aevi. TERT. adv. Marc. 5, 7 aevorum). STAT. silv. 3, 1, 180 terminus. CARM. Sib. Aug. civ. 18, 23). MANIL. 3, 563 summam. 3, 534 per numeros aevi divisa volantis. COLVM. 1, 1, 4 longo aevi situ (2, 1, 1). VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 per omne aevi tempus (LVCAN. 10, 201 sol tempora dividit aevi. PLIN. nat. 7, 167 universum). SEN. dial. 10, 1, 1 in exiguum aevi. FRONTO p. 228, 8 N. aevum vi medium uno ictu percussum in duas partes ... paris effudisse. ARNOB. nat. 2, 30 cum omnibus saeculis aevorum perpetuitate procedere. LVCIF. mor. esse 8 in cuncta torquearis aeva. 2. AVR. VICT. Caes. 35, 13 *nihil* naturae vis ferre nequeat aevi spatio. **2** *prius*: LVCR. 1, 553 aevo frangente priore (COLVM. 1 pr. 1). VERG. Aen. 3, 415 tantum aevi longinqua valet mutare vetustas. PLIN. nat. 35, 11. PAVL. NOL. epist. 31, 5 antiquitas aevi. carm. 22, 52 quid sit vel quid fuerit prius aevo. 5, 3 antiquior aevo. **3** *amplitudo*: LVCR. 2, 69 longinquo fluere omnia ... aevo. CARM. epigr. 960, 7 data sum Diti longum mansura per aeum (OV. met. 15, 621. 353 MANIL. 1, 731 SIL. 5, 485. 6, 63. 12, 130 CARM. epigr. 1189, 5). SALL. hist. frg. 1, 5 longissimo aevo (OV. met. 15, 306 longo ... induruit. trist. 5, 14, 35 SEN. frg. 39 PLIN. nat. 3, 16. 17, 199. 20, 5 durat. 30, 4. 35, 17 SIL. 3, 593. 5, 187. 12, 391. TERT. nat. 2, 12 crescendum). HOR. epist. 1, 3, 8 paces longum diffundit in aevum (2, 1, 159 manserunt. OV. Pont. 4, 8, 7 duret. ars 3, 657 redimendus. medic. 49 SEN. epist. 91, 14 LVCAN. 1, 448 SIL. 13, 478). OV. met. 14, 731 longo ... narremur in aevo. GERM. 436 mutantur. LVCAN. 2, 344 CARM. epigr. 678, 1. SIL. 6, 546 revirescet ... gloria. AVG. civ. 6, 10 CARM. epigr. 774, 1). LVCAN. 7, 417 munera longi (AVIEN. Arat. 928 labor). 3, 399 longo numquam violatus ab aevo. SIL. 3, 8 fides ... servatur. VAL. FL. 7, 361 *sanguis* nec longi languescit finibus aevi. PAVL. NOL. carm. 16, 229 functus erat longum ... episcopus aevum. LVCR. 2, 1141 grandi cibus aevo ... defit. 5, 61 magnum durare per aevom (5, 427 COD. Iust. 7, 31, 1 pr. [*a. 531*] maioris aevi ... prolixitatem. 6, 33, 3, 3). MANIL. 4, 821 immenso ... sub aevo (STAT. silv. 3, 1, 111. 4, 1, 11). 3, 598 bis sex adiectis mensibus aevo. LVCAN. 9, 359 annoso ... famam derogat aevo. PLIN. nat. 2, 17 tanto. 2, 236. TAC. ann. 16, 1 per tantum aevi occulta. COLVM. 10, 214 frequentet prole nova mundum, vacuo ne torpeat aevo. SEN. dial. 6, 21, 3 nulla erit illa brevissimi longissimique aevi differentia (SOL. 1, 65). LVCR. 2, 561 *primordia* aevom ... per omnem dis-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iectare aestus. 3, 605 durare (MANIL. 1, 46. 2, 473 PLIN. nat. 9, 119. VAL. FL. 1, 285 mansura. SIL. 14, 386 PAVL. NOL. carm. 14, 90 COD. Theod. 13,5,5 [*a. 326*]). HOR. epist. 1,2,43 labetur *amnis* in omne... aevum. carm. 3,11,36. SEN. suas. 6,24 mansuris. SEN. dial. 6,5,2 prorogatura (AVELL. p. 50, 20. COD. Iust. 1,9,18, pr. [*a. 439*] sancimus). Ov. met. 2,649 aevis omnibus ut maneas. Pont. 1,3,83 MANIL. 3,534. GERM. 520 ab. SEN. dial. 6,26,4 omnis aevi prospectum. 10,14,2 consortium. epist. 102,2 in immensum illud tempus et in possessionem omnis aevi. 4,10,6 omni (9,183 CHALC. transl. 38. PLIN. nat. 7,133 in omni aevo. STAT. Theb. 11,577. LVCIF. mor. esse 2 in omnia aeva deum habere (8 cuncta). PS. ORIENT. 3,58 super omne salutifer aevum. LVCR. 5, 161 fundatum perpetuo aevo. VITR. 7 pr. 13. 1,1,14. 7 pr. 9 9, pr. 1). Ov. met. 1,663 aeternum ... luctus extendit in aevum (SIL. 16, 664). fast. 5,377 floreat ut toto carmen ... in aevo. EPICED. Drusi 267 legetur. MANIL. 3, 312 nec similis simili toto nox redditur aevo (CARM. epigr. 1370, 9 *a. 525* flebimus). LAVS Pis. 243 in totum ... venerabilis aevum. 159 cernenda per. VITR. 2,2,1 sempiterno aevo perpetuo infinitam retinent ... soliditatem *corpora individua*. 9 pr. 16 inmortali. **4** *vis aevi*: LVCR. 5, 306 non lapides ... vinci ... ab aevo. 314 nec validas aevi vires perferre. 379. 1217 (*cf.* 5, 58 leges). VERG. Aen. 11, 425 multa dies variusque (varii *R*) labor mutabilis aevi (STAT. silv. 5, 1, 229. VAL. FL. 2, 618 adversi). PROP. 3, 2, 23 nomen ab aevo excidet (STAT. silv. 5, 2, 88). Ov. am. 1, 15, 32 depereant aevo. fast. 6, 103 obscurior aevo fama met. 15, 235 dentibus aevi (STAT. silv. 3,1,111 immenso non umquam exesus ab aevo). GERM. 106 intercidit aevo fama. SEN. nat. 6, 22, 3 longa per aevum diminutio. LVCAN. 7, 849. 9, 316 damnosum radios admoverit aevum. PLIN. nat. 14,9 simulacrum ... tot aevis incorruptum. 16, 43. 24, 17. 16, 6 *silva* intacta aevis. 35, 91 victo. SIL. 8, 44 ambagibus aevi obtegitur ... vetustas. STAT. Theb. 2, 700 fragiles aevo ... muros. TAC. hist. 2, 22 aevo fluxa. PLIN. epist. 7,27,11 corpus aevo terraque putrefactum. SOL. 10,9 *oppidum* cessit aevo. RVT. NAM. 1,226 aevo deposuit nomen Agylla vetus. *huc pertinere videtur* COD. Theod. 16,10,12,2 (*a. 392*) mortali opere facta et aevum passura simulacra ... venerabitur. SOL. 2, 22 insula ante circumfluxa ... nunc aevo nectente addita continenti. **5** *cursus*: MANIL. 3,534 volantis. SEN. Herc. f. 176 velocis memores aevi. SIL. 6, 121 rota volvitur aevi (*cf.* COD. Iust. 6, 33, 3, 3 *a. 531* post annale tempus sive post maioris aevi curricula). CLAVD. 8,621 cursibus aevi. AMM. 31,2,17 progressu. **6** *deus aevi*: PLIN. nat. 34, 33 aevi esse deum *Ianum*. STAT. silv. 4,1,11 immensi reparator maximi aevi. SIL. 9,306 sator aevi. 16,664 sator aevi Iuppiter aeterni. **7** *varia*: COLVM. 11, 3, 36 aevo manet. PLIN. nat. 8, 191 durat. 35, 169 aevis. 16, 156. 17,129 constent (*cf.* GLOSS. aevis temporibus). 2,53 aevo teste. 25, 23 aevi experimenta. VVLG. Sirach 43, 6 luna ... ostensio temporis et signum aevi. *v. p. 1170, 21.* TIBERIAN. carm. 4, 3 *deum* nec numero quisquam poterit pensare nec aevo. CYPR. GALL. exod. 677 artus *Moysis* ... per aevum laboris refugos. ***nota*** aevum *i. q. annus*: NEMES. cyn. 105 Ianus pandit in occiduum bissenis mensibus aevum. CARM. epigr. 492, 22 (*saec. III p. Chr.*) foveas aevi monumentum tempore grato.

IV *tempus* ***infinitum***: GLOSS. αἰώνιον, αἰών, aeternitas, perpetuitas saeculi. VARRO ling. 6, 11 aevum ab aetate omnium annorum. CENS. 16,3 de aevo quod est tempus unum et maximum ... immensum, sine origine, sine fine, quod eodem modo semper fuit et semper futurum est neque ad quemquam hominum magis quam ad alterum pertinet. CHALC. comm. 101 indeterminatum et perpetuum. 25 temporis ... proprium progredi, aevi propria mansio ... perseveratio, temporis partes dies noctes ... aevi partes nullae ... aevi substantia uniformis. SERV. auct. Aen. 7, 776. SERV. Aen. 6, 763 proprie aeternitas est quae non nisi in deos venit. ISID. orig. 5, 38, 4.

1 *proprie*: **a** *locutiones adverbiales*: LVCR. 1, 549 primordia ... nec ... queunt per aevom ex infinito iam tempore res reparare. 1, 583. 952 invicta. CVLEX 38 mansura (Ov. met. 5, 227). PROP. 4, 2, 55 MANIL. 2, 100. LVCAN. 1, 642. 9, 519 nullis violata. 4, 497. SIL. 3, 18. 10, 166 sacros. STAT. Theb. 1, 362 nullis ... aspecta. 7, 200 ista per aevum mecum aeterna domum. CARM. epigr. 1551[g], 2 fulget Pomptilla per aevom. 1552, 58 CHALC. comm. 23. 25 PRVD. perist. 18, 83 ham. 659 regni *dei* participes. VVLG. Sirach 14, 25 requiescant. MART. CAP. 2,126 *extr.* fert glorias. AVELL. p. 623,14. PHOC. vita Verg. 11 recinis. ENNOD. carm. 2, 8, 5 vivit lex. PRISC. Anast. 280 testantur. perieg. 1080 gaudete. LVCR. 1,460 transactum quid sit in aevo. MANIL. 1, 523 non mutatur. 3, 525. CORP. XI 1354 (*a. 455 p. Chr.*) *tabulam* testem futurum in aevo. COMM. instr. 2, 39, 21 demergunt inferno, tradunt⟨ur⟩ poenae in aevo. CARM. epigr. 1851. 1823, 13 patiuntur ... dolorem. ENNOD. epist. 7,21,3 mansura. TERT. adv. Marc. 2, 16 viventem in aevo aevorum. TIBERIAN. carm. 4, 11 vitas involvier aevo. AVSON. 404, 35 stabilis aevo ... fides. CARM. epigr. 1271, 1 Tellus aevo complectere ... ossua. CORP. VIII 1922 coniugi aevo praefinitae. SYMM. epist. 15, 3 maneat aevum talis usus officii. 6, 70. 6, 79. HOR. carm. 4, 14, 3 virtutes in aevum ... aeternet. PROP. 3, 4, 19 hoc sit (CALP. FL. decl. 27 PAVL. NOL. 32, 214). LVCAN. 7, 131 fatum ... conderet. PLIN. nat. 35, 4 propagantur. HOMER. 78 famam liquisset (CALL. dig. 50,16,220,3). TERT. nat. 1, 7 vives. ITALA (Tert. pud. 18) prov. 6,33 abolebitur. HERM. sim. 9, 24 ne eradicetur semen. COMM. apol. 125. VVLG. Sirach 41, 16 permanebit (AVELL. p. 349, 22). Bar. 3, 3 (*syn.* in sempiternum). PRVD. cath. 6, 96 perire. 9, 62. 12, 44. AVELL. p. 46, 9 servare. SEDVL. carm. pasch. 3, 57 non domitat. ENNOD. op. 1 p. 276, 12 beneficia ... producit. PRISC. Anast. 152 delevit. CARM. epigr. 577, 7. 1558, 6 vale (CORP. III 7868). 1254, 1 requietem sortitus. 1768, 3 doliturus. 321, 6. VITR. 7 pr. 10 egregiis ingeniorum sollertiis ex aevo conlatis. TERT. scorp. 6 ab aevo dignissimum creditum est. VVLG. Sirach 1, 4. SIDON. carm. 2, 7 res est semper ab aevo rara frequens consul. 7, 502. ALC. AVIT. hom. 20 p. 134, 3 aquas ab aevo asperas. **b** SIL. 3, 480 aevi glaciem. PLIN. epist. 4, 24, 5 si computes annos, exiguum tempus si vices rerum, aevum putes. CARM. epigr. 422, 1 (*a. 120*) tumulo ... redditus aevo. APVL. Plat. 1, 10 tempus ... aevi esse imaginem, siquidem tempus movetur, perennitatis fixa et immota est (CHALC. comm. 23). mund. 1 finem nulla aevi defectione factura. CHALC. transl. 37 operi cum aevo societas congruere minime videbatur. COMM. apol. 108 deus est lucis aeternae ... spiritus aevi. FAVSTIN. trin. 5, 5 ante omnia aeva aevorum. NOVAT. trin. 11 aevorum omnium et temporum regem. VVLG. Sirach 18, 8 sicut calculus arenae, sic exigui anni in die aevi. 42, 19 dominus ... inspexit in signum. **2** *translate*: **a** *de aeterna memoria*: LVCAN. 9, 981 populis donas mortalibus aevum (*cf. I A 1 b γ*). **b** *de vita aeterna mortuorum*: COMM. inst. 1, 2, 12 spe ... in aevo vivendi. 2, 39, 14. **c** *homines omnium temporum*: PLIN. nat. 14, 72 de quibus *vinis* consensus aevi iudicaverit. 34, 17 coepere ... honores legendi aevo (*dat. esse videtur, non abl. neque ad exempla p. 1169, 77 sqq. pertinere*) basibus inscribi.

?**aevus** eiusdem aetatis par GLOSS. IV 306, 29. *aut* aequus *videtur aut* coaevus. *Kempf.*

Aex, Aegos *vel* Aegis, Αἴξ, Αἰγός. **1** *insula*: VARRO ling. 7, 22 Aegeum *fretum* dictum ab insulis, quod in eo mari scopuli in pelago vocantur ab similitudine caprarum Aeges. *sim. referunt* PLIN. nat. 4, 51 scopulus ... Aex nomine a specie caprae ..., repente e medio mari exsiliens *et* SOL. 11, 2 saxum ... caprae simile, quam Graeci aega nuncupant. *cf.* Aegaeum mare *I 945, 7 sqq.* **2** *nympha*: HYG. astr. 2, 13 p. 48 B. ex hoc (*Oleno, Vulcani filio*) duas nymphas Aega et Helicen natas, quae Iovis fuerunt nutrices. *deinde ab utraque oppida nuncupata narrat* (*cf.* Aegae *p. 936, 51*). *ibid.* nonnulli ... Aega Solis filiam dixerunt, multis candore corporis praestantem, cui contrarius pulchritudinis horribilis aspectus exsistebat. *iam disserit de aegide.* p. 49 Euhemerus ait Aega quandam fuisse Panos uxorem: eam ab Iove compressam peperisse *Aegipana*. *cf.* Aegiochus *et* Aegipan. *v. Wentzel, PW. I 1130.* **3** *Αἰγὸς ποταμοί in Cherroneso*: NEP. Lys. 1, 4 apud Aegos flumen (Alcib. 8, 1 Con. 1, 2). MELA 2, 36 flumen Aegos, naufragio classis Atticae insigne (PLIN. nat. 4, 48). HIER. chron. a. Abr. 1551 in Aegis fluvio. FRONTIN. strat. 2, 1, 18 apud Aegospotamos (AMPEL. 14, 8). AMM. 22, 8, 5 Aegospotamus *acc. plur.* *cf. Hirschfeld, PW. I 977.* **4** *oppidum*: PLIN. nat. 5, 140 Arginussae ab Aege IIII pass. distant. *cf. sub* Aegae *I 936, 58.*

Aexilvas *utrum cogn. sit an oppidi vel vici significatio non constat; cogitaverunt etiam de corrupto* vexillarius. CORP. III 3322 (*in Pannonia inf.*) Oplus Laepocus Volsetis f. Aexilvas vet. '*lectio certa est.*' *si esset Hispanus, cogitarem de oppido* Maxilva PLIN. nat. 35, 171 VITR. 2, 3, 4.

Aezanēnsis, *epith. Iovis deriv. ab* Αἰζανοί, *Phrygiae oppido, de quo cf. Hirschfeld, PW. I 1131.* CORP. III 355 (*Aezanis*) B ager Aezanensi Iovi dicatus. *alterum deriv.* **Aezaniticus,** -a, -um. CORP. III 355 C in ea re⟨gione⟩, quae Iovi Aezanitico dicata dicitur. D circa regionem Aezaniticam. *cf.* A Αἰζανειτῶν. *Diehl.*

Aezenē *v.* Ezene. **[aezops]** *v.* aegilops.

Aezrasa *v.* Eldaa.

af *v.* a, ab. **afa** *v.* haphe.

afannae, -ārum *f.* [*a Graecis tractum videtur, qui* εἰς Ἀφάνας *locutione utebantur* ἐπὶ τῶν ἀδήλων καὶ ἐκτετοπισμένων, *v. Ribbeck, Leipz. Stud. 9, 337 et cf.* apinae. *Th.*] *cf. Götz, Archiv 2, 1885, 341. 597.* APVL. met. 9,10 haec et alias similis afannas frustra a⟨d⟩blaterantis eos (*sacerdotes*) retrorsus abducunt pagani. 10, 10 ore semiclauso balbutiens nescio quas afannas (as- *cod.*) effutire. *V.*

Vade Afaris *v.* Apharis. **Afārius** *v.* Afius.

Afas Lupeici *statio in Syrtide minore sita.* TAB. Peut. 6, 5. RAVENN. p. 143, 4 Afas Lucernae. *cf. Herod. 7, 215* περὶ λύχνων ἀφάς. **Afas Verim,** *statio prope Syrtidem minorem sita.* RAVENN. p. 143, 9. TAB. Peut. 7, 2 Veri. *Diehl.*

Afella *v.* Ofella. **Āfer** *v.* Africa. **Aferius** *v.* Afius.

fl'. **Afesia** *v.* Atesis.

Afesor LIB. geneal. chron. I 190, 53 *i. q.* Aphoes.

affaber (adf-), -bra, -brum. [*ab adverbio* affabre *ductum esse videtur, quod cf. est c.* approbe apprime, *v. Skutsch, Archiv 12, 1902, 213. Th.*] *haec tamen Skutschii coniectura non cadere videtur in priorem et vetustiorem, ut consentaneum est, intellectum passivum.* *passive*: PAVL. FEST. 28 (*ex Plauto? cf. Reitzenstein, Verr. Forsch. 64*) adfabrum fabrefactum. GLOSS. V 560, 17 adfabrum artificiosum id est ea quae a fabris (*sic Leo*; et quem ex foris *cod.*) sunt facta. *cf. tamen* SERV. *p. 1171, 75.* *active*: GLOSS. II 300, 36 ἐντεχνής adfaber. 565, 31

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

afaber magister. V 490, 39 affabro ingenioso. SYMM. epist. 3, 17, 2 litteras adfabra rerum vel natura vel industria peperit. CASSIOD. var. 7, 15, 1 ut ... moderna facies operis affabris dispositionibus construatur. *V.*

affābilis (adf-), -e *adi. ab* adfari. adfabilior SEN. epist. 79, 9 PHYSIOGN. 104 p. 127. GLOSS. II 7, 6 adfabilis *εὐόμιλος προσηνής εὐπρόσδεκ⟨τ⟩ος, ἁρμόδιος εὐκατάμικτος εὔλαλος.* 319, 13 *et* III 331, 56 *et* 519, 44 *εὐπροσήγορος* adfabilis. III 249, 59 *εὐόμιλος* affabilis. IV 306, 30 affabilis magni favoris blandiosus. 31 affabilis adulator delectabilis urbanus. 472, 27 affabilis delectabilis. V 436, 46 adfabilis aptus magni favoris blandus, *cf.* 438, 24. 531, 1. TER. Ad. 896 meditor esse adfabilis. CIC. off. 1, 113 in omni sermone omnibus adfabilem ... esse se vellet. NEP. Alc. 1, 3 affabilis, blandus. VERG. Aen. 3, 621 nec dictu affabilis ulli, *cf.* MACR. sat. 6, 1, 55. SEN. clem. 1, 13, 4 sermone adfabilis. epist. 79, 9 alius erit adfabilior, alius expeditior. HERM. rec. Pal. sim. 9, 10, 7 *virgines* ... mihi hilares satis et affabiles erant (*πρὸς ἐμὲ εὖ εἶχον*). SPART. Car. 1, 3 huius igitur pueritia blanda ... parentibus adfabilis. LAMPR. Alex. 20, 1 omnibus se blandum adfabilemque praeberet. CAPITOL. Pert. 12, 2 et cum verbis esset affabilis, re erat inliberalis. ITIN. Silv. 8, 4 religiosus ex monacho et affabilis. DARES 12 Aeneam ... facundum adfabilem. 13 Briseidam ... blandam affabilem. HIER. epist. 130, 3 clemens dominus, civis affabilis. VVLG. Sirach 4, 7 congregationi pauperum affabilem te facito. AVG. in psalm. 1, 19 affabilèm te praesta. PHYSIOGN. 78 p. 104 qui tardum et gravem vocis edunt sonum, tranquilli sunt, iocundi, affabiles. SEDVL. ep. ad Mac. p. 6, 11 adfabilis amice. GREG. TVR. vit. patr. 16, 1 amori se puellarum praestaret affabilem. INSCR. christ. Rossi I 637 (*a. 423*) integer, adfabilis. GLOSS. V 660, 30 affabilis homo, *cf.* V 663, 44 popularis praeses. *translate*: SEN. benef. 2, 14, 4 rogantibus pestifera largiri blandum et adfabile odium est. FRONTO p. 53, 7 N. comi atque adfabili oratione. ARNOB. nat. 4, 22 Mercurius ore facundus et gestator adfabilium colubrarum. PHYSIOGN. 6 p. 10 vultus ... serenus, affabilis. 104 p. 127 interdum stultitia ... horridior est, interdum affabilior. CASSIAN. inst. 9, 11 p. 170, 19 sed illa tristitia ... oboediens est, adfabilis ... suavis. LAVRENT. NOV. hom. 2 p. 107^{b} dies ... qui ... misericordibus vero optabilis est et affabilis. *adv.* **affābiliter**. affabilius PHYSIOGN. 104 p. 128. adfabilissime GELL. 16, 3, 5. GELL. 16, 3, 5 haec tum Favorinus adfabilissime dicebat. 18, 5, 12 haec ... Iulianus ... lucide simul et adfabiliter dixit. SPART. Car. 3, 2 eos, quos occidere parabat adfabiliter est adlocutus. MACR. sat. 7, 2, 11 ab imperatore comiter affabiliterque susceptus. PHYSIOGN. 104 p. 128 alter mollius et affabilius, alter atrocius ac violentius iniustus existit. AVELL. p. 329, 23 mens illa ... respondeat affabiliter. FERRAND. vita Fulg. 11 affabiliter arridens.

affābilitās (adf-), -ātis *f. ab* affabilis. CIC. off. 2, 48 difficile dictu est, quantopere conciliet animos comitas adfabilitasque sermonis. PETRON. 61 delectatus affabilitate amici. ARNOB. nat. 5, 27 non ser⟨m⟩o aliquis adhibetur gravis aut adfabilitas seria. DON. Ter. Ad. argum. p. 9, 10 Reiff. hoc est blandimentum circa Aeschinum et adfabilitatem erga Getam. QVEROL. p. 8, 19 P. ecce adfabilitas prima quid dedit? SYMM. epist. 7, 59 oris tui adfabilitas. PS. ATHAN. ad monach. (Migne 18, 74^{b}) in hoc affabilitas blanda diligitur. AMM. 14, 6, 13 hac adfabilitate confisus. 24, 1, 13 adfabilitate nativa. SERV. Aen. 10, 142 eum ... omni adfabilitate fovit. AMBR. off. 2, 7, 30 facilitas blandae affabilitatis. 2, 19, 96 affabilitatem ... sermonis. HIER. epist. 46, 1 affabilitate sua. 128, 4 blandimentis, affabilitate, munusculis. CASSIAN. inst. 8, 11 affabilitate eis solita, *cf.* 8, 12 *et* 9, 4. 9, 11 cunctam adfabilitatis et longanimitatis retinet suavitatem. CASSIOD. var. 10, 24, 1 tanta affabilitate suscepta. *translate de re*: CHALC. transl. 18 p. 7 adfabilitate musicae. *Zimmermann.*

affabrē *adv. ab* ad *et* fabre. GELL. 6, 7, 5 quod 'ad' praeverbium tum ferme acueretur, cum significaret *ἐπίτασιν*, quam intentionem nos dicimus, sicut 'adfabre' et 'admodum' et 'adprobe' dicuntur. *contra vix recte* PRISC. gramm. III 68, 22 dativus in 'o' desinens in 'e' longam convertitur et facit adverbium ut ... 'affabro' 'affabre'. SCHOL. Cic. Gron. Verr. 1, 14 p. 392, 5 adfabre: eleganter. NON. 40 infabre: foede, ut est adfabre (aff- *vel* af- *pars codd.*): pulchre. GLOSS. III 439, 11 affabre *καλῶς* (*καλά* III 478, 33). V 436, 47 adfabre[m] (adstrabum V 560, 18) artificiose. CIC. Verr. 1, 14 deum ... nullum Siculis, qui ei paulo magis adfabre atque antiquo artificio factus videretur, reliquit *Verres.* APVL. apol. 61 geometricas formas e buxo ... subtiliter et adfabre factas (*seq.* artificio). FIRM. err. 6, 2 speculo adfabre facto. CHALC. comm. 332 omne quod bene atque adfabre recepturum erit formas, informe esse debere. SERV. Aen. 6, 31 opere in tanto: in foribus adfabre (af- *Reg. Mon.*; a fabris *Caroliruh. Sang.*) factis. DICTYS epist. loculum stanno affabre clausum. 5, 11 equum compactum adfabre ... ad muros movent. SYMM. epist. 9, 65 superest ut omne carpentum adfabre et firmis compaginibus explicetur. AVG. civ. 8, 24 de materiis licet affabre effigiatis, tamen vita ... carentibus. de ord. 2, 19, 49 *hirundo* nidos adfabre struit. de vera rel. 20, 39 stilus ferreus ... affabre factus est. HILARIAN. chron. 2 p. 1098^{c} affabre diligentiusque persequar. de die pasch. 1 p. 1107^{a} affa⟨b⟩re cuncta ordinanterque discurramus.

affabricor, -ātus sum, -ārī. *ab* ad *et* fabricari. CAPITOL. Aur. 13, 4 ne quis villae adfabricaretur (abf- *codd.*) sepulcrum. AVG. mus. 6, 7, 19 non enim frustra consuetudo quasi secunda et quasi affabricata natura dicitur.

(**affābulātio**), -ōnis *f. ab* ad *et* fabula. PRISC. gramm. III 431, 1 oratio qua utilitas fabulae retegitur, quam epimythion vocant, quod nos affabulationem possumus dicere. *V.*

affāmen (adf-), -inis *n. ab* adfāri. APVL. met. 11, 7 blando mulcentes adfamine. 11, 30 Osiris ... coram suo illo venerando me dignatus adfamine per quietem praecipere visus est. IVVENC. 1, 91 exultat, Mariae cum prima adfamina sensit. VEN. FORT. carm. 5, 1, 3 suscepi ... epistulam, quae ..., bibentem se potius quam legentem fere per singulos apices pigmentato affamine inebriatura, dives pauperem, ... (*mihi*) propinavit. *Zimmermann.*

adfathamio, -īre. *ex stirpe germanica deductum.* LEX Sal. 46 de adfathamire (*maxime variant codd.*) hoc convenit observare. *est genus heredificandi. ibid.* capit. 1, 8, 2 per adfathimus (*subst. acc. plur.*). *V.*

adfatim (aff-) *adv. coaluit ex* ad *et* fatim (*cf.* admodum). PLAVT. Poen. 534 ubi bibas edas de alieno quantum velis (*cf.* COLVM. 11, 2, 99 *infra l. 77*) usque ad fatim (*sic B*), *cf.* Men. 91 (*infra l. 65*). PAVL. FEST. 11 affatim dictum a copia fatendi, sive abundanter. Livius (com. 4) .... Terentius (*an* Titinius? *Ribbeck com.³ p. 188, neque enim apud Terentium legitur*) affatim dixit pro eo quod est ad lassitudinem (*cf.* GLOSS. V 436, 44 adfatim: abunde, largiter, ad satietatem, ad fastidium vel ad lassitudinem). SERV. Aen. 1, 123 fatiscunt: abundanter aperiuntur, 'fatim' enim abundanter dicimus, unde et 'adfatim' (*cf.* SERV. auct. georg. 1, 180 'fatiscat' ... significat 'adfatim hiscat'). PRISC. gramm. III 75, 7 a fatu 'affatim' (*var.* fatim), vel magis a graeco *ἀφάτως* (GLOSS. II 252, 35 *ἀφάτως* adfatim) id est 'abunde', unde et corripitur 'fa'. AGROEC. gramm. VII 122, 2 'passim' aliquid inveniri de re corporali recte dicimus, 'affatim' de re incorporali; illud enim de incessu, hoc de affectu (*var.* vel de fatu, *cf.* PRISC. *supra l. 29*) dictum est. GLOSS. *πάνυ, μεμοιραμένως, κατακόρως, ἐκτενῶς, πλουσίως. ἀφάτως* (*v. supra l. 30*). *δαψιλῶς* impense, large, prolixe, largiter, adfatim, abunde. *κατακόρως* saturatim, adfatim. abunde. abundanter (*passim, cf.* FVLG. serm. ant. 43 adfatim dicitur abundanter). satis (*cf.* V 344, 12 adfatim: statim, *et saepius; inrepsit pro* satis *attraxitque* continuo, mox, ast IV 13, 2; 471, 14; *cf. Loewe, prodr. 347; eadem confusio in Alcuini orthogr.* GRAMM. VII 297, 16 affatim per duo f, id est statim vel satis). uberter (? -tes *vel* -tas *codd.*), copiose (IV 7, 40; 306, 32; 471, 14. V 261, 2 *confusae sunt glossae* adfatim *et* affator *i.* '*optime loquens*'). CHAR. gramm. I 93, 26 alia (*nomina*) unius tantum casus sunt, ut haud secus, adfatim, ad incitas. GELL. 6, 7 *Annianus poeta* 'affatim', ut 'admodum', prima acuta non media pronuntiabat atque ita veteres locutos censebat ... (*affert* PLAVT. Cist. 231) ... causamque esse huic accentui dicebat, quod 'affatim' non essent duae partes orationis, sed utraque pars in unam vocem coaluisset ..., addebat etiam, quod 'ad' praeverbium tum ferme acueretur, cum significaret *ἐπίτασιν*, quam intentionem nos dicimus, sicut 'adfabre' et 'admodum' et 'adprobe' dicuntur. PRISC. gramm. III 75, 7 corripitur 'fa' (*in* adfatim, *v. supra l. 29 sq.*). *secundam syllabam produxit* ARATOR 2, 326 suppetit affātim exemplorum copia, *item* ALCVIN. carm. poet. Carol. I p. 171, 75 quod fuit affātim factum. *in plerisque codicibus scriptum est* adfatim (*raro* atfatim; *per duo* f *scribendum esse praecipit* ALCVIN. gramm. VII 297, 16), *item in* EDICT. Diocl. S. I 25.

significatio propria ex testimoniis allatis, quam sequentia confirmant, certa est: 'ad satietatem, ad lassitudinem'; plus valet quam 'satis'. cf. Hand, Tursellinus I 199—203. Funck, Archiv 8, 1893, 80. 98.

I *proprie, de cibis sim. sumendis praebendisque*: LIV. ANDR. com. 4 affatim edi bibi lusi. PLAVT. Poen. 867 quid est quod male sit tibi, quoi domi sit quod edis, quod ames, adfatim? Men. 91 dum tu illi quod edit et quod potet praebeas, suo arbitratu ad fatim (*sic A B*, affatim *C D*, usque ad fatim *Ritschl, cf. adnot. Brixii et* Poen. 534 *supra l. 20 sq.*). CIC. carm. frg. 32, 13 (Tusc. 2, 24) tum iecore opimo farta et satiata adfatim *aquila.* nat. deor. 2, 127 isdemque seminibus et homines adfatim vescuntur et terrae eiusdem generis stirpium renovatione complentur (*cf. Hand, Turs. I 202*). COLVM. 6, 3, 4 super haec affatim paleas *bubus dare convenit.* 7, 4, 2 leguminum paleas adfatim *praebere.* 7, 6, 5 nec tamen ea sola creant abortus, sed etiam glans cum citra satietatem data est. itaque nisi potest affatim praeberi, non est gregi permittenda. 9, 13, 2 quo (*cibo*) cum se affatim repleverunt (*opp.* citra satietatem). 7, 10, 7 nisi affatim satientur. 11, 2, 99 affatim viridem frondem *dare* (*praecedit* paleas quantum velint, *cf.* PLAVT. Poen. 534). 11, 2, 100. 101. APVL. met. 1, 24 cenae affatim piscatum prospexeramus. 4, 1 adfatim ... ventrem sagino. 10, 13 dapibus adfatim saginabar. 10, 25 adfatim cibis saginatus. 4, 7 adfatim cuncta ... pulmenta praesto sunt (*syn.* affluenter). 4, 22 hordeum adfatim et sine ulla mensura largita est. 7, 10 ne vinum quidem potatui adfatim vel sufficiens habemus. LAMPR. Alex. 37, 11 cibo plurimo referciebatur, vino neque parce neque co-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

piose, adfatim tamen (*i. nec parum nec nimium, sed satis. Hand, Turs. I 202*). Vopisc. Tac. 11, 2 holeribus adfatim ministratis. Treb. trig. tyr. 18, 9 vinum, laridum, ... ceterae species in is dandae sunt locis, in quibus adfatim redundant. Avr. Vict. Caes. 35, 7 usus porcinae carnis, quo plebi Romanae affatim cederet (Cod. Theod. 14, 4, 3 [*a. 363*] populo porcinae species affatim praebeatur). Zeno tract. 2, 38 (Migne 11, 485) marinos affatim pisces apponit. Amm. 24, 5, 12 multis victui congruis adfatim distributis. 24, 7, 6 alimenta adfatim opulentis suggerentibus locis (*cf.* 20, 7, 16). Vita Caes. Arel. (Mon. Germ. Meroving. III) 32 alimenta ... et vestitum ... inpertitur affatim.

II *translate, cum verbis variis, raro cum adiectivis*: Plavt. Trin. 1185 miseria ⟨una⟩ uni quidem hominist adfatim (at fati *B*, at fatim *CD*). :: immo huic parumst. Bacch. 497 melius esset (melius multo *A*) me quoque una si cum illo relinqueres (hoc reliqueris *A*) :: adfatim est Mnesiloche, cura et concastiga hominem probe. Cic. Att. 2, 16, 3 puto ... me Dicaearcho adfatim satisfecisse. 14, 16, 3 cum Bruto nostro adfatim satisfecerim (*cf.* top. 99 cumulate satisfacturum esse). 16, 1, 5 in mandatis sat abunde (si habunde *M*, in mandatis sat abunde *delent fere editores; cf. Hand, Turs. I 201*) HS LXXII satis esse, adfatim prorsus, sed Xenonem perexigue et γλίσχρως praebere. Pvblil. A 45 affatim inqua fortuna longe non habet interitum (*ita traditur*; affatim si quoi fortunast longe interitum non habet *Ribbeck com.² p. CXXXIII*). Sall. Iug. 43, 3 arma tela equos et cetera instrumenta militiae parare, ad hoc commeatum affatim (Amm. 14, 10, 11 congestosque adfatim commeatus). 54, 6 frumentum et alia, quae usui forent, affatim praebita. Liv. 9, 35, 4 tela ... saxa, quibus eos adfatim locus ipse armabat. 38, 19, 6 minima apparatus missilium telorum cura fuit, quod saxa affatim praebituram asperitatem ipsam locorum credebant. 21, 50, 3 ut sociis navalibus adfatim instructam classem, ita inopem milite habebant. 27, 48, 17 sitis ... et calor hiantes caedendos capiendosque adfatim praebebat. Sen. epist. 19, 7 si te ad privata rettuleris, minora erunt omnia, sed adfatim implebunt: at nunc plurima et undique ingesta non satiant. utrum autem mavis ex inopia saturitatem an in copia famem? Mela 3, 67 *populi* marinis opibus adfatim dites (*cf.* Hier. epist. 14, 1 adfatim dives est, qui cum Christo pauper est). Plin. nat. 17, 216 de palmis ... in peregrinis arboribus adfatim diximus (*syn.* abunde). 18, 148. 320 (Vopisc. Tac. 11, 7 qui eius vitam adfatim scripsit. Capitol. Max. Balb. 4, 2. Isid. testam. prooem. 41 affatim copioseque conscripsit). Tac. ann. 4, 69 praeteritaque et instantia, quorum adfatim copia, ac novos terrores cumulat. Plin. epist. 2, 8, 1 lacus piscem ..., studia altissimus ille secessus adfatim suggerunt (2, 17, 26; *cf.* Amm. 27, 7, 6 alimenta adfatim opulentis suggerentibus locis). Svet. Nero 29 cum affatim desaevisset. Fronto p. 23, 22 N. haec ... olim incommoda regibus solis fieri solebant, at enim nunc adfatim sunt, qui et regum filiis ... subserviant. Agroec. gramm. VII 117, 1 adfatim inveniuntur exempla (Apvl. Socr. p. 150 Oud. mihi exempla adfatim suppetunt. Arator 2, 326 suppetit affātim exemplorum copia). Apvl. met. 2, 19 templis et lavacris et ceteris operibus longe cunctas civitates antecellimus, utensilium praeterea pollemus affatim. 9, 10 me ... frumento ... coempto adfatim onustum ... ad pistrinum ... perducit. 9, 28 insuper adfatim plagis castigatum. 11, 28 cunctis adfatim praeparatis. apol. 103 si omnia affatim retudi, si calumnias omnes refutavi. flor. 16 p. 67 Oud. iamiam sudoro adfatim corpore diutule obrigui. Solin. 9, 9 alia multa quae adfatim mari incito expuuntur. Edict. Diocl. S. I 25 maximis divitiis diffluentes, quae etiam populos adfatim explere potuissent. Treb. Gall. 3, 2 Odenato se omnes affatim (*?* confestim *Casaub.*, statim *Eyssenh.*) dediderunt. Ivst. 44, 1, 7 cursus amnium non torrentes rapidique, ... aestuariis quoque oceani adfatim piscosi, plerique etiam divites auro. Amm. 14, 6, 20 licet, quocumque oculos flexeris, feminas adfatim multas spectare cirratas. Fvlg. serm. ant. 43 'miropola adfatim mihi unguentum largitus est'. Hier. epist. 3, 4 cui opes affatim, dignitas apprime inter aequales erat (Svlp. Sev. chron. 2, 39, 9 pecunias eis in sumptum affatim congestas). 115 sancti fratres, qui nobiscum domino serviunt, affatim te salutant. Avg. serm. ed. Mai 28, 1 euangelicae series lectionis ... credo quod affatim non solum aures sed et corda ... expleverit. Theod. Prisc. log. 17 samsuci pulvere vel rutae siccae loca affatim aspergo dolentia. Cod. Theod. 14, 18, 1 (*a. 382*) cunctis affatim ... inspectis ... exploratur in singulis ... integritas corporum. 12, 1, 122 (*a. 390*) de filiis ... affatim cautum est. Sidon. epist. 2, 9, 4 huc libri affatim in promptu, videre te crederes ... armaria extructa bybliopolarum. 9, 7, 2 rarus aut nullus est, cui meditaturo par affatim assistat dispositio per causas, positio per litteras. Compvt. Carth. 2, 11 reperies lunam, quam Kal(endis) Ianuariis in secundi circuli capite adfati (*sic*) manu scis fuisse signatam. Cassiod. var. 8, 31, 4 in ea praesertim regione, ubi affatim veniunt inelaboratae deliciae: Ceres ibi multa fecunditate luxuriat; ... plana rident pascuis fecundis, erecta vindemiis: abundat multifariis animalium gregibus. 12, 15, 5 cernuntur affatim copiosae vindemiae. Greg. Tvr. glor. mart. 32 paululum fodias, affatim limphas exuberantes invenies. 46 reliquiae affatim collectae. Ildef. vir. ill. 8 ad virtutem ... affatim educatus. Ivlian. vita Ildef. affatim eloqui. Vita Vedastis 1 (Mon. Germ. hist. script. Merov. III 406, 16) lucra affatim cumpilata. *lectio incerta apud* Galen. alfab. 68 calces viva fit de lapidem, qui affatim aduritur (*sic cod. Par.*, quia effictatem *Pal.*, qui affectatim *Lucc.*, *alii aliter*).

III *cum genetivo*: Plavt. Mil. 980 tibi divitiarum adfatimst. Men. 457 adfatimst hominum, in dies qui singulas escas edint. Cist. 231 potine tu homo facinus facere strenuom? :: aliorum adfatimst, qui faciant: sane ego me nolo fortem perhiberi virum. Liv. 23, 5, 15 pecuniae adfatim est frumentique (*cf.* 4, 22 frumentum non necessitati satis, sed copiae quoque abunde ex ante confecto sufficiebat). 27, 17, 7 armorum adfatim erat. 34, 26, 10 auxilia quorum adfatim erat. 34, 37, 5 sibi ad obsidionem sustinendam copiarum adfatim esse. Liv. 10, 25, 7 habetis ... adfatim lignorum (Plin. epist. 2, 17, 26 suggerunt adfatim ligna proximae silvae). 32, 16, 10 agri adfatim materiae praebebant ad nova molienda opera. Ivst. 1, 8, 4 vini affatim et ea quae epulis erant necessaria reliquit. Mart. Cap. 6, 576 plurimum affatimque olivi ... superfluo perdidisti.

synonyma: quantum velint, affluenter, sine ulla mensura, satis, (cumulate), sat abunde, abunde, copiose. *opposita*: citra satietatem, parum, perexigue et γλίσχρως (Cic. Att. 16, 1, 5). *Ihm.*

adfātio, -ōnis *f. ab* adfari. Iren. 2 praef. 1 adfationes eorum (*Marcosiorum*) et mysteria. 2, 6, 2 Iudaei usque nunc hac ipsa adfatione daemonas effugant. Gloss. II 7, 9 adfatio ἐπίλογος πρόφ⟨ασ⟩ις προσομιλία (προς ομελιαν *cod.*) ὡς πλουσιος (?). *Zimmermann.*

adfātīvus, -a, -um *adi. ab* adfari, adfatus. Diff. Suet. p. 278, 14 Reiff. 'mi' aliquando ponitur pro adverbio adfativo ut 'vale mi frater carissime mihi'. *cf. antea*: 'mi' pronomen est vocativi casus. *Dittmann.*

affātor optime loquens Gloss. IV 12, 53.

affātus (adf-), -ūs *m. ab* affari. *vox poetarum et rhetorum.* Gloss. II 509, 4 adfatus προσλαλία. II 7, 4 *et* 555, 12 adfatu ἀποφάσει, προσφθέγματι. IV 12, 47 affatu eloquio (*at* 428, 44 affato conloquium). IV 204, 33 *et* V 490, 33 affatibus allocutionibus. 420, 64 *et* 429, 43 affatibus dictis. 436, 34 adfatu adlocutione. Verg. Aen. 4, 284 quo nunc reginam ambire furentem audeat adfatu (affatu *P*)? Sen. Med. 187 minaxque nostros propius affatus petit. Val. Fl. 1, 299 illis placidi sermonis Iason suggerit adfatus. 6, 473 adfatusque mali (*nom. pl.*). Stat. Theb. 6, 632 numina supplex adfatu tacito iuvenis Tegeaeus adorat. 8, 245 sociumque benignos adfatus. 10, 151 et medio adfatu verba imperfecta relinqui. 11, 103 adfatus matris blandamque precatu Antigonen timeo. 11, 748 flectitur adfatu, sed non tamen omnia rector supplicis indulget lacrimis *Creon*. 12, 476 variis nec non adfatibus ipsae (*feminae Atheniensium*) ... Creonta multum et ubique fremunt. silv. 2, 4, 7 adfatus etiam meditataque verba reddideras, *psittace*. 3, 3, 204 adfatusque pios monituraque somnia poscam. Ps. Qvint. decl. 15, 9 blandis affatibus eludis impotentissimum affectum. Fronto p. 95, 11 N. vestro (*Antonini imp.*) conspectu et adfatu vestrisque tam iucundis litteris frui. Apvl. met. 3, 5 unus ... his adfatibus ... ceteros incitabat. 3, 10 trepidum variis solatur affatibus. 4, 11 multis nos adfatibus multisque precibus querens adhortatur. 4, 33 affatu sanctae vaticinationis accepto. 5, 4 sorores ... maestae atque lugubres ... ad parentum suorum conspectum adfatumque perrexerant. Solin. 7, 21 Amphion ... adfatus suavitate homines ... pellexerit. Paneg. 8, 9 p. 187, 27 clementissimo attollis affatu, *Constantine Aug.* 12, 20 p. 288, 23 cohonestatus affatu *Theodosi Aug.* Arnob. nat. 1, 63 ipse ... familiaris adfatu. Ps. Avr. Vict. epit. 18, 5 communem se affatu praebebat *Pertinax*. Symm. epist. 2, 8, 2 adeuntium preces indefesso absolvis adfatu. rel. 38, 2 rectoris adfatu (*i. hortatu*). Ps. Athan. ad monach. Migne 18, 72ᵇ Moses ... affatibus dei dignus ingessit *se*. 76ᶜ blanditiis, affatu illice. Amm. 29, 6, 4 nullis adfatibus delenitis his. Heges. 5, 33 tali affatu Caesaris et repetita oratione *a Iosepho*. Prvd. perist. 2, 400 *martyr* ultro ... iudicem compellat adfatu brevi. Clavd. 5, 368 Rufinus sequitur, quo fallere cuncta solebat, callidus adfatu. Avg. mor. eccl. 1, 7, 12 nostrasque ratiunculas divinis submittamus affatibus. epist. 130, 10, 20 hoc negotium ... agitur plus fletu quam affatu. 147, 11, 27 aliquod ... quod ... nec audiatur affatu nec tactu teneatur. Ps. Avg. serm. 55, 4 propheticae pietatis affatu. Mar. Victor aleth. 2, 254 non aspernatur ... dignum *Cain* affatu censere deus. Cypr. Gall. gen. 1, 95 o domine, adfatus pavido sub corde tremisco, magne, tuos. Sidon. epist. 7, 12, 13 affatu tuo melleo gravi, arguto, inusitato. Vict. Vit. 1, 47 ipse eum rex postea blandiendo affatibus saecularibus invitabat. Sedvl. op. pasch. 1, 12 p. 185, 2 humanae vocis affatibus. Ennod. dict. 1 p. 428, 14 Vind. alios ... mulcebas affatu, alios reficiebas inpendio, alios .... 12 p. 464, 2 utinam vos (*litteras*) longioribus coli liceret affatibus! epist. 8, 12 p. 208, 24 vigor animarum ... studia sua mutis sibi pandit affatibus. op. 3 p. 336, 23 percussorem blandissimo deleniebat affatu. p. 366, 8 Epifanium ... tali compellat *rex* affatu. 6 p. 409, 23 ut nec duris splendor feminarum rigescat affatibus. 9 p. 416, 1 licet nostra lingua auctoris sui beneficiis digno nequaquam respondere possit affatu. Greg. Tvr. Franc. 1, 43 p. 52, 21 divinis affatibus fretus. Ven. Fort. carm. 7, 18, 4 nunc quoque prosaico, modo mittens carmina versu blandior affatu debita solvit amor. Arator 1, 52 angelicis ... est affatibus usa. Evgipp. Sev. 40, 2 quem cum salutaribus exhor-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tatus esset affatibus. 43, 2 propheticae benedictionis affatibus singulos quoque remunerans. 43, 6 vos ultra demoror . . . longi sermonis affatu. ISID. epist. 10, 2 istius meae suggestionis affatibus dependere praesumo salutis obsequium.

translate: STAT. Theb. 3, 638 testor penetralia mundi et volucrum adfatus. *posterioribus temporibus pro epistula vel litteris usurpatur*: GLOSS. II 7, 5 adfatibus συλλαβῶν, γραμμάτων. *de transitu significationis cf.* RVRIC. epist. 1, 11 p. 364, 29 epistula . . . si displiceret affatu, placeret affectu *et* ENNOD. op. 6 p. 404, 27 Vind. his . . . affatibus (*i. versibus*). SYMM. epist. 1, 3, 5 vestra tamen indulgentia adfatum saepe tribuat quasi diutius abfuturis *nobis*. 2, 86, 1 ut, quidquid explicat adfatus tuus, id noster quodammodo visat adfectus. 3, 1 adfatus largior. 3, 70 adsiduitas adfatuum meorum. 3, 83 cum viam carpseris, luculento potueris adfatu sitim nostram rigare. 4, 23, 1 ut eorum ante recurrat adfatus, quos a proprio lare peregrinatio longa disterminat. *al.* CLAVD. carm. min. 40, 1 quid rear adfatus quod non mihi dirigis ullos? SIDON. epist. 5, 4, 2 offensae amaritudinem politis affatibus dulcare non desinant. 5, 12, 2 affatu paginae frequentis. ALC. AVIT. epist. 54 p. 83, 4 fides . . . ferventis hortaminis calescit affatu. 75 p. 91, 19 ante affatum vestrum. 94 p. 101, 11 augustae compellationis affatus debitae vobis paginae praevenit obsequium. ENNOD. epist. 1, 3 p. 6, 12 Vind. cui si votivi negentur affatus, fatiscam ut terra. 2, 16 p. 58, 14 supplico, ut crebris me relevandum ducatis affatibus. 2, 17 p. 59, 1 parvitatem meam litterarii sermonis visitatis affatu. 2, 28 p. 70, 14 contempti desiderantur affatus. 3, 6 p. 76, 8 precor ut vicario me relevetis affatu. 3, 14 p. 82, 11 quibus (*litteris*) . . . amplectendis reseretur affatibus. 4, 4 p. 100, 16 quod re angustum est, crescat affatu. 6, 21 p. 161, 16 quod vivis subtrahebatur affatibus, *cf.* 1, 8 p. 17, 27. 7, 12 p. 181, 3 salutem vestram votivis mihi . . . nuntietis affatibus. 7, 22 p. 190, 15 me dedignaris affatu . . . nolens . . . dare verba. 7, 26 p. 193, 4 sic de caballo promisso processistis affatibus. op. 1 p. 273, 12 dum indulsisti adfatibus. *imprimis de epistulis sive rescriptis imperatorum, denique de paparum et episcoporum*: LEO M. epist. 115, 1 pietatis vestrae affatibus (*ad Marcianum Aug.*). 117, 1 adiunctis adfatibus suis (*principis*). AVELL. p. 76, 14 ut . . . principis affatus atque iudicium ad eximietatem tuam . . . deferret *cancellarius*. 82, 10 praemissis sacris affatibus, *cf.* 501, 12. 321, 5 pietatis vestrae (*Iustiniani*) reverentissimi testantur adfatus. 333, 25 susceptis . . . vestrae (*Iustiniani*) serenitatis affatibus. 349, 18 pios direxistis, *Iustiniane*, affatus. 500, 11 per vestrae pietatis affatus (*ad Anastasium Aug.*). CASSIOD. var. 10, 19, 4 ut sacris affatibus ordine respondere videamur. 8, 24, 5 de nostris affatibus (*Athalarici regis*). 5, 41, 2 qui regiis (*Theoderici*) ita intrepidus militavit affatibus. 4, 6, 2 nisi hoc noster (*Theoderici*) proloquatur affatus. 3, 8, 2 unde te praesentibus (*Theodericus*) commonemus affatibus, *cf.* 2, 29, 2. COD. Iust. 1, 1, 8, 38 (*Iustiniano Aug.*) tantae . . . pietatis, tantae reverentiae plenos adfatus nisi per amantes minime dignaremini destinare. 1, 4, 3 praef. nemo . . . adfatus nostrae (*imperatorum*) perennitatis expectet. 1, 23, 6 sacri adfatus . . . signentur. 1, 55, 10 divinos adfatus (*Theodosii II*). 2, 7, 26, 5 principum sacris adfatibus. 7, 51, 6 principalibus dispositionibus vel adfatibus. 11, 19, 1 praef. post emissos divinae sanctionis adfatus (*Theodosii II*). 12, 59, 2 sine augustis adfatibus. COD. Theod. 1, 1, 5 cum sacris transmittatur affatibus. 7, 3, 2 codicillis vel sacris affatibus. 7, 16, 2 a memorato principe dixerit habere affatus (*ibidem*: sacros apices *et* sacrae litterae). SIDON. epist. 8, 14, 8 (*domino papae Principio*) tribuere . . . crebris affatibus dignitatem. 9, 2, 1 (*domino papae Euphronio*) litteras . . . quarum me sacrosancto donastis affatu. 9, 8, 1 (*domino papae Principio*) affatu secundo vel potius benedictione donatus. GREG. M. epist. 5, 27 praesentibus fraternitatem tuam hortamur affatibus. 5, 48 his te hortamur affatibus. *cf.* 6, 1. 22. 44. 7, 35. 8, 20. 32. 9, 47. 51 *etc.* AGAPET. epist. 6 Migne 66, 46b (*ad Caesarium episcopum*) ex constitutis patrum . . . quae cum praesentibus . . . affatibus vobis credimus dirigenda. *Zimmermann.*

adfaveo, -ēre. [CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 2 malis meis velut iam propriis ac vernaculis et favebam (*sic recte cod. antiquissimus Wirceb.*; effavebam *vel* favebam *recentiores*; adfavebam Aug. serm. 312, 2). *cf. v. Hartel, Cyprian III p. XXI not.*]. LITVRGIA Augiensis (Bunsen, anal. antenicaena III p. 269) tu de caelis tuis propitius affavens hoc sacrificium nostrum . . . pietate prosequere.

adfectāticius, -a, -um. *ab* adfectare adfectatum. *fere i. q. ficticius*: CASSIAN. inst. 4, 24, 1 *Iohannis* hanc virtutem, utrum de vera fide ac profunda cordis simplicitate descenderet an adfectaticia esset, volens manifesto explorare. conl. 17, 17, 6 non . . . dubitabat . . . uberiora sibi per hanc adfectaticiam simulationem quam per illam ingenitam veritatem meritorum praemia conferenda.

adfectātio (aff-), -ōnis *f. ab* adfectare. *legitur inde ab* VAL. MAX., *saepius apud* QVINT. (*14ies*); *pluralem non vidi nisi ter, p. 1176, 43. 44. 46.* GLOSS. II 337, 11 κάκωσις adfectatio adflictatio *vertendi causa vocabulo vim dat inusitatam.*

studium, cura alicuius rei (*inde a* QVINT. *iam de vitiosa nimia vel fallaci opera*): GLOSS. ἐπιτήδευσις, ἐπιχείρησις, διάϑεσις studium. VAL. MAX. 9, 1, 3 *mulieres* graviorum operum negata adfectatio omne studium ad curiosiorem sui cultum hortatur conferre. SEN. dial. 10, 2, 2 affectatio alienae fortunae (formae *cod.*). epist. 89, 4 philosophia sapientiae amor est et adfectatio. PLIN. nat. 11, 154 decoris. 34, 6 mire . . . circa id (*aes Corinthium*) multorum adfectatio furit. QVINT. inst. 1 prooem. 24 nimiae subtilitatis adfectatione. 1, 6, 40 nihil est odiosius adfectatione *scil. verborum vetustorum*. 4, 1, 77 illa . . . frigida et puerilis est in scholis adfectatio, ut ipse transitus efficiat aliquam utique sententiam. 5, 12, 6 quantum efficiat in animis hominum talis adfectatio (*praecedit* cupiditas). 8, 1, 2 Attica anus Theophrastum . . . adnotata unius adfectatione verbi hospitem dixit (*sequitur* quod nimium Attice loqueretur). 8, 3, 27 multa alia etiam audentius (audientib; *libri*) inseri possunt, sed ita demum si non appareat adfectatio. 8, 3, 56 κακόζηλον id est mala adfectatio (IVL. VICT. rhet. 22 p. 436, 5) per omne dicendi genus peccat. *cf.* DIOM. gramm. I 451, 8 cacozelia est per adfectationem decoris corrupta sententia. POMP. gramm. V 295, 13 cacosyntheton est quae non per naturam scribuntur, sed per quandam adfectationem praepostere scribuntur. QVINT. inst. 9, 3, 74 per se frigida et inanis adfectatio, cum in acres incidit sensus, innatam videtur habere, non arcessitam ⟨gratiam⟩. 9, 4, 60 orationes compositio *metrica*, nisi varia est, et offendit similitudine et in adfectatione deprehenditur. 9, 4, 143 versificandi genus est unam legem omnibus sermonibus dare, et id . . . manifestae adfection⟨is⟩ e⟨st⟩, cuius rei maxime cavenda suspicio est. 10, 1, 82 Xenophontis illam iucunditatem inadfectatam, sed quam nulla consequi adfectatio possit. 11, 1, 32 siccum et . . . contractum dicendi propositum plerumque adfectatione ipsa securitatis invisum est. 12, 10, 40 quidquid huc sit adiectum, id esse adfectationis et ambitiosae in loquendo iactantiae. decl. 267, 15 tyrannidis (MART. CAP. 5, 451). TAC. Germ. 5 (*v. sub* affectio *p. 1178, 30*) 28 Treveri . . . circa adfectationem Germanicae originis ultro ambitiosi sunt. hist. 1, 80 adfectatio quietis in tumultum evaluit. SVET. gramm. 10 Sallusti scripta reprehendit ut nimia priscorum verborum affectatione oblita. Tib. 70 adfectatione et morositate nimia obscurabat stilum. Tit. 9 convictos in adfectatione imperii. APVL. met. 10, 21 cetera, quis mulieres et alios inducunt et suas testantur adfectationes. TERT. nat. 1, 13 adorandi (apolog. 16). bapt. 5 *rerum*. mart. 5 omnia saevitiae et crudelitatis certamina iam apud homines affectatio quoque et morbus quidam animi conculcavit. quot otiosos affectatio armorum ad gladium locat? certe ad feras ipsas affectatione descendunt. 6 haec exempla constantiae omittamus de affectatione venientis. ITALA Luc. 12, 1 (*cod. Vercell.*) cavete a fermento Pharisaeorum, quod est adfectatio (ὑπόκρισις. VVLG. hypocrisis). Ierem. 25, 5 (Lact. inst. 4, 11, 4) convertantur unus quisque a via sua mala et a nequissimis adfectationibus (ἐπιτηδευμάτων. VVLG. cogitationibus) vestris. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 126, 10 diversis et dilaniantibus affectationibus mundi fatigamini. DOCTRINA apost. 4, 11 oderis omnem affectationem (ὑπόκρισιν). 5, 1 affectationes (ὑποκρίσεις). AVSON. 407, 5 illud . . . qua adfectatione addidisti? SYMM. epist. 9, 88 *verecundiae* crebra est adfectatio. SERV. Aen. 7, 647 scienda est poetae adfectatio — nam ablepsiam nefas est dicere —; hic enim aliquos commemorat, quos in bello non invenis. POMP. gramm. V 303, 19 ut aut nomina sint omnia aut pronomina . . .: hoc pro ingenti adfectatione faciebant maiores nostri. PHYSIOGN. 74 secunda species affectationis eorum qui ad pulcritudinem student. MART. CAP. 1, 7 honorationis (-oribus *Bern.*) celsae. 5, 512 translatorum alienorumque verborum. OROS. hist. 7, 36, 3 gentili magis licentia contentus quam ambitu regiae affectationis inflatus. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 194 affectatio sudorum, quam ἀφίδρωσιν vocant.

affectātor (adf-), -ōris *m. ab* adfectare. GLOSS. adfectatores adpetitores, petitores. SEN. dial. 2, 19, 3 sapiens adfectatorque sapientiae. QVINT. inst. 5, 13, 24 Maelium regni adfectatorem fuisse. 6, 2, 16 cupidi maledicendi aut adfectatores libertatis. 6, 3, 3 habitus est nimius risus adfectator. FLOR. epit. 1, 23, 2 Macedones, adfectator quondam imperii populus. TERT. adv. Marc. 4, 27 affectatores principatuum (*praecedit* si . . . quis affectat principatum). GALLICAN. Avid. 5, 1 tyrannidis (CASSIOD. chron. 1291). SPART. Hadr. 23, 8 imperii. EVTROP. 10, 7 iusti amoris. SYMM. epist. 5, 75 fori quietioris. AMM. 15, 5, 19 summae rei per filios adfectator. 21, 16, 4 doctrinarum diligens adfectator. SERV. Aen. 3, 209 adfect⟨at⟩ores stupri. FVLG. myth. 2, 1 p. 40, 6 quod *Venus* nudos sui (sibi *codd.*) adfectatores (ads- *unus codex*) dimittat. 3, 4 p. 63, 17 suos affectatores amor . . . nudare noverit. PHYSIOGN. 42 qui . . . alteram ex superioribus palpebris paulatim deprimunt . . ., affectatores (vel ass- *cod. Erfurt.*) pulchritudinis sunt. SALVIAN. gub. 55 virtutum (*opp.* amici criminum). *f.* **adfectātrīx**, -īcis. TERT. praescr. haeret. 7 sapientiam humanam affectatricem veritatis.

affectio (adf-), -ōnis *f. ab* afficere. *vocabulum Ciceronis, qui* affectus *non habet nisi semel, acceptum prosariis inde a* SEN., *qui et ipsi* affectus *a poetis* (OV. MANIL.) *sumpserunt. pluralis saepe legitur iam inde a* CIC. *lapides semper quod viderim* adfectio, *semel* (*p. 1180, 6*) atfectio. *definitiones variae*: *l. 82. p. 1177, 3. 35. 66.*

I ***active***: CIC. top. 68 *in rebus comparandis* spectantur haec: numerus species vis, quaedam etiam ad res aliquas adfectio. 70 adfectio autem ad res aliquas est huiusmodi: principum commoda maiora quam reliquorum. Tusc. 4, 14 praesentis . . . mali sapientis adfectio nulla est, stultorum aegritudo.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II ***passive:*** GLOSS. διάθεσις. πάθος. CIC. inv. 1, 34 personis has res attributas putamus: nomen ... habitum, affectionem, studia. 1, 36 affectio est animi aut corporis ex tempore aliqua de causa commutatio (commodatio *A*), ut laetitia cupiditas metus molestia morbus debilitas et alia quae in eodem genere reperiuntur (*fusius explicatur* MAR. VICTOR. rhet. p. 219, 27 sqq. p. 225, 25 sqq. RHET. min. p. 305, 12 sqq.). 1, 41 inprudentia ... confertur ... in affectionem animi hoc est molestiam iracundiam amorem et cetera quae in simili genere versantur. 2, 17 impulsio est quae sine cogitatione per quandam affectionem animi facere aliquid hortatur, ut amor iracundia aegritudo vinolentia et omnino omnia in quibus animus ita videtur affectus fuisse, ut rem perspicere cum consilio et cura non potuerit. 2, 19 illum impetum et quandam commotionem animi affectionemque. 2, 25 quae vis et natura sit eius affectionis, qua inpulsus aliquid reus commisisse dicetur. *ibid.* diligenter natura eius affectionis ... explicanda. 2, 30 affectionis ... ratio. 2, 37 alicui non malitiosae animi affectioni. top. 99 odium et invidia et ceterae animi adfectiones. fin. 3, 65 ex hac animorum affectione testamenta nata sunt. 5, 36 affectiones ususque corporis. 5, 63 nemo est ... quin hanc affectionem animi probet atque laudet, qua ... utilitas nulla quaeritur. 5, 65 animi affectio suum cuique tribuens ... iustitia dicitur. Tusc. 2, 43 cum omnes rectae animi adfectiones virtutes appellentur. 3, 10 animi adfectionem lumine mentis carentem *maiores* nominaverunt amentiam. 3, 16 est innocentia adfectio talis animi quae noceat nemini. 4, 29 vitiositas ... est habitus aut adfectio in tota vita inconstans et a se ipsa dissentiens. *ibid.* eorum qui non longe a sapientia absunt adfectio est illa quidem discrepans sibi ipsa ... sed non distorta nec prava. 4, 30 vitia ... adfectiones sunt manentes, perturbationes autem moventes, ut non possint adfectionum manentium partes esse. 4, 34 virtus est adfectio animi constans conveniensque. 4, 53 fortitudo est ... adfectio animi legi summae in perpetiendis rebus obtemperans *et similiter ibid. et* 5, 41. Tim. 45 primam atque optimam affectionem animi (τὸ τῆς πρώτης καὶ ἀρίστης ... εἶδος ἕξεως *Plat.*). off. 3, 29 animi talis adfectio, neminem ut violem.

nota: CIC. inv. 2, 176 affectio est quaedam ex tempore aut ex negotiorum eventu aut administratione aut hominum studio commutatio rerum, ut non tales quales ante habitae sint aut plerumque haberi soleant habendae videantur esse. 2, 158 necessitudo et affectio (2, 170). Tusc. 5, 27 tu vero Metrodore, qui ... definieris summum bonum firma corporis adfectione (off. 3, 117 constitutione, κατάστημα) exploratatque ⟨eius⟩ spe contineri. fat. 8 ut ... ad quasdam res natura loci pertinet aliquid, ad quasdam autem nihil, sic astrorum adfectio valeat si vis ad quasdam res, ad omnes certe non valebit. div. 2, 8 fac in puero referre, ex qua affectione caeli primum spiritum duxerit. *post Ciceronem*: SEN. benef. 4, 18, 1 grati animi adfectionem. nat. 6, 24, 4 accidere ... terrae simile quiddam nostrae adfectioni. epist. 57, 4 non est ... timor naturalis adfectio inexpugnabilis rationi. 59, 1 animi hilarem adfectionem. 92, 8 inrationalis pars animi duas habet partes, alteram animosam ... positam in adfectionibus, alteram humilem languidam voluptatibus deditam. CVRT. 7, 1, 24 vituperamus laudamus miseremur irascimur, utcumque praesens movit adfectio. QVINT. inst. 3, 8, 62 Theophrastus quam maxime remotum ab omni adfectione (-tatione *Regius*) in deliberativo genere voluit esse sermonem. 11, 3, 181 neque in gestu persequemur omnes argutias nec in loquendo distinctionibus temporibus adfectionibus (πάθεσιν, *cf.* 6, 2, 8 *sub* affectus) moleste utemur. TAC. ann. 3, 58 *summum pontificem* non aemulationi, non odio aut privatis adfectionibus obnoxium. 4, 15 laetas inter audientium adfectiones. PLIN. paneg. 33 iustitiam exhibuit omni adfectione aut intactus aut maior. SVET. vita Verg. libros recitavit ... notabili Octaviae adfectione, quae ... defecisse fertur atque aegre focillata est. AVREL. ad Front. p. 43, 20 N. quae ad tuas proprias adfectiones adtinent, licet iusta et provocata sint, tamen reticenda. ASMONIVS Prisc. gramm. III 420, 7 non fictis, sed veris affectionibus (AQVILA rhet. 30 p. 31). GELL. 1, 3, 30 duas ferocissimas adfectiones amoris atque odii intra modum cautum coercuit. 1, 26, 10 quos Latini philosophi 'affectus' vel 'affectiones', Graeci πάθη appellant (19, 12, 3 adfectionibus istis animi, quas πάθη appellabant. AVG. civ. 9, 4, *cf.* 14, 9). 2, 23, 19 hi omnes motus eius affectionesque animi in graeca quidem comoedia mirabiliter acres et inlustres, apud Caecilium autem pigra istaec omnia ... sunt. 12, 1, 23 infantis adfectio animi amoris consuetudinis in ea sola, unde alitur, *femina* occupatur. APVL. met. 4, 26 sanctae caritatis adfectione mutuo mihi pigneratus. VLP. dig. 50, 17, 168, 1 quod factum est cum in obscuro sit, ex affectione (*fere i. q.* consilio) cuiusque capit interpretationem. TERT. orat. 22 facile eluditur quod affectione gloriae assumitur. ieiun. 17 in affectione *carnis*. anim. 31 non corporum ... formas ..., tamen vel ingeniorum et studiorum et affectionum pristinas proprietates secum referre *animas*. adv. Marc. 4, 1 in sensibus et affectionibus *creatoris*. IREN. 2, 10, 4 passionem et affectionem. 2, 12, 2 feminam ... Aeonem pariter esse oportet cum masculo ..., cum sit velut affectio eius. 2, 13, 3 hominum affectiones et passiones et intentiones mentis. 2, 13, 8. 2, 13, 10. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 124 quod de affectione (διαθέσει) Stoici sapientis dixerat. carm. 3, 11, 30 epanalempsis, per quam impensior affectio (πάθος) dicentis exprimitur. PANEG. 4, 7 p. 121, 23 quarum ... artium sive animi affectionum magnis hominibus ingeneratus ardor fuit. TREB. trig. tyr. 16, 2 paternae indulgentiae affectione permotus. RHET. min. p. 589, 11 non solum sensus temperandi et adfectiones adfectandae sunt, sed etiam dignitas elocutionis ipsius moderanda. HIL. in psalm. 118 aleph 8 cum in aliquam turbidae adfectionis voluntatem ... commovemur. psalm. 65, 5 corporis nostri, quod animae et adfectionis et negotiorum omnium organum est. SERV. Aen. 4, 1 est autem paene totus *liber quartus* in affectione (ἤθει), licet in fine pathos habeat, ubi abscessus Aeneae gignit dolorem. 12, 48 bis quidem ait 'pro me', sed diversa affectione. PAVL. NOL. epist. 16, 10 spem inter ac metum semper ambiguis affectionibus pendens. AVG. civ. 9, 3 fin. turbulentis et pravis affectionibus. 14, 9 istas omnes affectiones rectas habent. 14, 24 motionibus et affectionibus. de duab. anim. 22 p. 78, 18 paenitendi ... affectio. c. Iul. 6, 18, 54 affectio est timere, affectionalis qualitas timidum esse. MACR. sat. 2, 8, 6 adfectionum cupiditatumque errores. MART. CAP. 9, 926 ad affectiones (afflict- *corrector cod. Bern.*) animi Theophrastus tibias adhibebat. LEO M. serm. 63, 4 p. 355 ut ... maeroris ac fletus affectionibus non careret *Iesus*. SACRAM. Leon. 9, 5 (315) terrenis affectionibus inhaerendo. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 138 affectiones vitae (διαθέσεις). FAVST. REI. epist. 3 p. 171, 12 diversae affectiones id est iustitia misericordia sanctitas ... res accedentes sunt et ideo affectus vocantur. 6 p. 199, 16 ut carnales affectiones spiritui subdat.

saepe i. q. ***amor, studium*** (*erga animantes, rarius erga res; hoc definitur* MAR. VICTOR. rhet. *p. 1179, 4. 10*): GLOSS. συμπάθεια. στοργή. voluntas observatio. dilectio. IV 90, 19 in affectione: in voluntate.

PLIN. nat. 8, 216 simiarum generi praecipua erga fetum adfectio. QVINT. decl. 280 p. 143, 29 blanditur ... a⟨ffe⟩ctioni. TAC. Germ. 5 argentum quoque magis quam aurum sequuntur nulla adfectione (-tatione *B*) animi, sed quia. AVREL. ad Front. p. 27, 14 N. litterae ... tanta adfectione abundantes, tanto amore lucentes. 106, 12 cetera adfectionis et comitatis tuae subnecte. PIVS ad Front. p. 167, 26 sincerissimas in me adfectiones tuas. GELL. 10, 18, 1 ultra ... affectionis humanae fidem. APVL. met. 3, 22 patere ... magno me et singulari me adfectionis tuae fructu perfrui. 5, 9 procedente consuetudine et adfectione roborata. 5, 15 adfectione simulata. 7, 11 adfectione calcata inter lanceas et gladios istos scortari tibi licet? 8, 3 gliscentis adfectionis firmissimum vinculum. 11, 25 dulcem matris (*gen. subi.*) adfectionem. apolog. 85 adfectiones exploras. 96 Pontianus me vitricum sibi contigisse intimis affectionibus laetabatur. VLP. dig. 1, 7, 17, 1 qui vel naturali cognatione vel sanctissima affectione ducti adoptarent. 1, 7, 17, 4 honesta. 3, 5, 3, 9 affectione coactus. 11, 7, 14, 7 misericordiae vel pietati ... vel affectioni. 12, 3, 4 tantam affectionem pupillo scio ... praestare. 17, 1, 10, 7 amicalem. PAVL. dig. 21, 2, 71 paterna (34, 9, 25). TRYPHON. dig. 23, 2, 67, 1 par affectionis causa suspicionem fraudis amovet. *ibid.* summae affectionis avitae. VLP. dig. 24, 1, 3, 1 non erat affectione uxoris habita, sed magis concubinae. 24, 1, 32, 13 non enim coitus matrimonium facit, sed maritalis affectio (39, 5, 31). PAVL. dig. 24, 3, 45 propter affectionem personarum. PAPIN. dig. 26, 2, 28 si legata filii non adfectione propria, sed in honorem patris meruerunt. 28, 5, 71 mutuis affectionibus. SCAEV. dig. 32, 39 affectionem tuam circa eos bene perspectam habeo. 32, 41 beneficio affectionis et pietatis. VLP. dig. 38, 2, 14, 7 affectione et periculo paternae substantiae. 39, 5, 5 affectionis gratia neque honestae neque inhonestae donationes sunt prohibitae. 40, 2, 16 iustis affectionibus dedisse iustam libertatem legem Aeliam Sentiam. SCAEV. dig. 44, 7, 61, 1 si in eodem animo et eadem affectione circa me es. VLP. dig. 48, 20, 5, 1 nihil prohibet et virum mariti affectionem et mulierem uxoris animum retinere. ARR. MEN. dig. 49, 16, 4, 15 parentium et adfinium. VLP. dig. 48, 17, 8 castrensis notitia vel affectio. 7, 8, 6, 2 voluptatis vel affectionis aestimatio *in servo* non habebitur, veluti si dilexerit eum dominus aut in deliciis habuerit. PAVL. dig. 9, 2, 33 si servum meum occidisti, non affectiones aestimandas esse puto. *ibid.* Sextus ... Pedius ait pretia rerum non ex affectione nec utilitate singulorum sed communiter fungi. VLP. dig. 20, 1, 6 de ministeriis ... necessariis vel quae ad affectionem eius pertineant. 33, 6, 9, 1 zythum et camum et cetera quae pro hominum affectione atque usu vini numero habebuntur. 38, 5, 1, 15 possessio, in quam habet patronus affectionem vel opportunitatis vel vicinitatis vel caeli vel quod illic educatus sit vel parentes sepulti. 40, 2, 16, 1. 50, 16, 60 non ... magnitudo locum a fundo separat, sed nostra affectio. PAVL. dig. 41, 2, 3, 6. MIN. FEL. 1, 1 mihi ... tanta dulcedo et adfectio hominis inhaesit. TERT. adv. Marc. 4, 23 haec affectio Christi *in infantes*. cult. fem. 2, 1 audeo ad vos facere sermonem non utique affectionis, sed affectioni procurans in causa vestrae salutis. pall. 4 affectionem tenebricae vestis. resurr. carn. 6 *dei* adfectione, quae lineamenta dictabat *in formando homine*. PORPH. Hor. carm. 1, 14, 17 partium Bruti ... affectione se teneri ostendit. CYPR. cath. eccl. 24 adfectione concordes. epist. 37, 1. 47. CAPITOL. Alb. 7, 2 litteras ... summi amoris ac summae affectionis. VOPISC. quatt. tyr. 5, 5 sit vobis cum senatu concordia, cum equestri ordine amicitia, cum praetorianis affectio. ARNOB. nat. 6, 13 usque adeo ludus est et puerilis (puer his *trad.*) adfectio sigillaria

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ista formare. IVST. 24, 3, 6 ultra modum verae adfectionis. FORTVN. rhet. 2, 1 p. 103 persona quot modis consideratur? ... adfectione, ut equorum armorum canum. MAR. VICTOR. rhet. p. 218, 11 aliquid non plene scire neque id quodcumque exercere adfectio est; verum unius cuiusque rei et habitus et adfectio si exerceatur et in actu sit, victus (*subst.*) est (*praecedunt definitiones verborum* negotium, quaestus, artificium, habitus, *cf.* AVG. categ. 11 *qui Aristotelis affert terminos* ἕξιν, διάθεσιν, ἐπιστήμην). *ibid.* p. 220, 3 si quid vehementer et cum magna voluntate volumus, studium est; deinde si id quod volumus aliqua ex parte consequimur, adfectio est, sin autem plenum et perfectum tenemus, habitus est. ATHANAS. Lucif. epist. 6 p. 325, 28 amor affectionis tuae. SYMM. epist. 1, 1, 2 si Baulorum mihi inolevisset adfectio. 1, 11, 2 sponsionem meam stipulat adfectio. 1, 33. 1, 34, 1 tenerior. 1, 42, 1 (*syn.* cultus). 1, 65 veniam quo me ducit adfectio. 1, 67 si in eum sancti animi tui gliscat adfectio. 1, 78 ut iudicii severitatem frangat affectio. 1, 92 pares nos esse non solum adfectione mentium sed etiam vicissitudine litterarum. DICTYS 1, 20 affectione paternae pietatis. 6, 10 sanguinis. AMM. 16, 10, 18. 21, 1, 9. 27, 6, 13 imperatorem servetis adfectione fundata. SERV. Aen. 1, 16 originali loco servetur affectio *Iunonis.* ecl. 2, 47 amantis. SCHOL. Pers. 3, 89 sodes: aut sodalis aut antiquae affectionis (-tationis *ed. Bücheler*) est. VEG. mil. 2, 2 auxiliares ... nec disciplina inter se nec notitia nec affectione consentiunt. 2, 21 legionarii equites cohortes suas contubernii adfectione venerantur. VEG. mulom. praef. 16 comes ... semper est adfectionis industria. HIER. epist. 134, 1 omni mihi affectione venerabili papae. 143, 1. 143, 2. 119, 9. 135. VVLG. Rom. 1, 31 sine affectione (ἀστόργους. LVCIF. Athan. 2, 6 sine affectu. GLOSS. II 184, 37 sine adfectione: ἀπαθής, ἄστοργος. III 374, 64 sine affectu ἀπαθής. *item* II Tim. 2, 3). Phil. 2, 20 sincera affectione (γνησίως) ... sollicitus. PAVL. NOL. epist. 11, 3 *init.* superas omnem circa me corporalium necessitudinum affectionem. 15, 3 *init.* 18, 2 *init.* nostri corporis. 20, 2 piissima. 24, 4 *init.* 28, 5 intima. 38, 11 *extr.* ut eadem affectione delectemur in domino, quo delectati sumus in peccatis (25, 7 *extr.* carnalibus affectionibus). AVG. civ. 2, 25 civica. 6, 6 consortium nefariorum hominum, si se inserant affectionibus et assensionibus nostris. 19, 23 imitatio deificat affectionem ad ipsum operando. serm. ed. Mai 4, 2 licet in illos (*Iudaeos*) tota perisset affectio domini. 31, 2 adversis probatur àmor, affectio pensatur periculis, poenis examinatur dilectio, morte perfecta caritas munitur. MART. CAP. 1, 4. 1, 23 quod ei tantum affectionis inpenderit. 1, 36 in thalamum primaeva affectione festinans. 5, 451 tyrannidis affectione succensum (*sic codd.*). 9, 920 intima mentium affectio. PS. PROSPER de promiss. dei 5, 1 omnes voluptates omnesque affectiones. 5, 14, 2 si venandi est affectio (*cf.* 5, 14, 3 aedificandi si est affectus). CAEL. AVR. chron. 2, 11, 127 acriorum materiarum mordicationis affectio. SIDON. epist. 3, 2, 4 sequatur ... te affectio, quam relinquis. RVRIC. epist. 2, 7 p. 382, 2 pro affectione germana, non pro pontificali auctoritate. 2, 44 p. 428, 5 illud sit affectionis, hoc ministerii. 2, 61 p. 439, 24 affectio (p. 440, 6 affectu). ALC. AV. c. Eut. 1 p. 16, 39 pietatis affectio (p. 27, 2 affectus). epist. 48 p. 21 affectus *et paulo post* affectionis. 52 p. 81, 10 gaudium de vestra prosperitate conceptum plus affectionibus quam sermonibus exhalavi. ENNOD. epist. 1, 1 p. 3, 10. 1, 5 p. 12, 7. 1, 9 p. 19, 17 ab ostio adfectionis ... caritatis incrementa pensamus. 1, 10 p. 19, 23 (*syn.* amor). 1, 12 p. 22, 4 male interpretando inpudentia vocetur adfectio. 1, 22 p. 34, 3 affectio, quae circa humiles exhibetur *et passim apud* ENNOD. CASSIOD. var. 10, 3, 1 vicit animum piae matris generalitatis affectio. 1, 1, 3 veneranda Romanae urbis affectio. IORD. Get. 25, 133 pro affectionis gratia (28, 144). COD. Iust. 2, 18, 1 pro adfectione domestica. 5, 3, 20, 4. 6, 37, 24 praef. maximam ... ostendens ad filium suum adfectionem. 5, 34, 2 maritus ... rebus uxoris suae debeat adfectionem (*fere i. q. curam, cf. et* 5, 53, 1). *subtilius quam verius* ISID. diff. 1, 419 pietas inter devinctos sanguine exhibetur, affectio inter extraneos. *crebra vox in elogiis lapidum*: CORP. V 532 (*Tergeste*) 1, 26 cum Fabius tanta pietate tantaque adfectione rem p(ublicam) n(ostram) amplexus sit. XI 5748 (*Sentino a. 260*) 7 ut adfectionem splendoris sui in singulos ... merentes exibeant. 5749, 6. 20. 5750, 8 ad remunerandam eius adfectionem querere remedia. 13 tabulam aeream continentem testimonium circa eum nostre adfectionis. XI 6362, 15 ob eximiam benignamque erga omnes cives suos adfectio⟨nem⟩. IX 334 ob insignem eius erga patriam ac cives adfectionem. 1459. 1592. 3160, 9 remunerandam adfectionem, quem (*sic*) in singulos universosque cives suos exhibuit. 3429, 7 Nummiam ... ea adfectione adque prono animo circa nos agere coepisse. 3436 ob eximiam adfectionem eius, quam unice exercuit. 3685 pro conp⟨ensand⟩a eius adfectione. 4208 cum ... cives sincera amoris adfect⟨ione ...⟩ ... fovere non desinat. X 5919. XI 4095 (*a. 341*) pro civica adfectione. XIII 3162, II pro meritis ⟨a⟩dfectionis magis digna consecuturus. XIV 2934 civibus, quos magna ... one diligebat. II 4465 adfectione Mar⟨i⟩anae Calpurnianae uxoris ... recepto in clientelam civium Aesonens(ium). CORP. III 1217 suadente adfectione matri posuit. V 4354, 8 ob adfectionem et pietatem eius in se eximiam. 6518, 5 adfectionis in matrimonio insignis. VI 11570 simplici adfectione unoque animo egit. 29580, 7 adfectioni coniugali. IX 1612 patri rarae adfection(is). 3107 coniugi ... incomparabili adfectione feminae. X 4861 ob rarissimam praecipuamque ac munificam eius in se liberosque adfectionem. XIII 1910 blanda puerili adfectio ingenio cum pietate contendit. 1916 feminae ... adfectionis plenae erga omnes homines. 2027 in modum fraternae adfectionis ... copulatissimus amicus. XIV 497 ob iunctam atfectionem. 2826 pro amore adfectionis eius matri carissimae.

pro ipsis hominibus (raro rebus) amatis: ITIN. Alex. 16 quaesere matrem sibi affectionesque restituat (*cf.* 18 matre et filiis uxoreque sponsa). ITIN. Silv. 23, 10 de quo loco, domnae, lumen meum, cum haec ad vestram affectionem darem (*adloquitur ad quas scribit, item* 5, 8. 7, 3. 17, 2. 20, 13. 24, 1). PAVL. NOL. epist. 10, 1 *init.* accepimus litteras sanctae affectionis tuae (20, 1 p. 143, 10 *saepius*). MART. CAP. 1, 5 Cyllenius ... cunctorum affectiones et thalamos conspicatur. COD. Theod. 9, 15, 1 (*a. 319*) si quis in parentis aut filii aut omnino affectionis eius, quae nuncupatione parricidii continetur, fata properaverit. 13, 9, 3 affectionibus. CASSIAN. inst. 4, 27, 1 ex omni sua ... facultate atque affectione carnali saltim sibi filium superesse. 4, 36, 1 cave ne ... affectionis pristinae recorderis. 4, 35 affectionibus (conl. 4, 20, 2). 4, 27, 2 affectionem sanguinis ac suorum viscerum caritatem. conl. 21, 9, 3 cum idem dominus inter ceteras adfectiones id est patrum matrumque ac filiorum ... coniungat eis similiter nomen uxorum. LEO M. serm. 1 p. 141 vestrae sanctitatis affectio. AVELL. p. 98, 20 tuas affectiones (*i. te*). AGROEC. gramm. VII 118, 16 'pignera' rerum sunt, 'pignora' filiorum et affectionum. COD. Iust. 8, 47, 10, 1 imaginaria quadam et nova adfectione (*fere i. q. cognatione*).

cum gen. explic. fere i. q. consilium, animus: PAVL. dig. 3, 5, 18, 2 quia ... gerendi negotii mei habuerit affectionem. 41, 2, 1, 3 affectionem tenendi non habent. VLP. dig. 17, 2, 31 cum non affectione societatis incidimus in communionem. PAVL. dig. 41, 4, 2, 2 quod ... affectionem emptoris habeat. TERT. cult. fem. 1, 2 affectionem per carnem placendi. IREN. 1, 4, 1 venisse ei ... affectionem (διάθεσιν) conversionis. *i. q. professio, condicio*: COD. Iust. 1, 51, 14, 4 adfectionis suae advocationis memor.

singularia: *i. q. infectio*: TERT. adv. Iud. 11 adfectiones maiores (*idololatriam*). IREN. 3, 17, 4 qui per similitudinem verborum dissimile affectionis eorum in se attrahunt venenum. *videtur idem esse quod additio, compositio*: MART. CAP. 9, 935 tetrachordum est affectio quaedam sonorum quattuor per ordinem compositorum.

syn.: *ad II*: commotio animi, affectus, motus animi, passio, intentio mentis. studium, sensus, cupiditas. amor, dilectio, caritas, pietas, animus, notitia, consuetudo, cultus, assensio. constitutio *p. 1177, 40.* *opp. ad II*: voluptas. pathos *p. 1178, 9.* utilitas, necessaria, victus, habitus (*p. 1179, 4 sqq.*). auctoritas, severitas, ministerium. *V.*

affectiōnālis, -e. *ab* affectio. AVG. c. Iul. 6, 18, 54 'tertia species qualitatis est' inquis, 'affectio et affectionalis qualitas' (*sequuntur definitiones*). *ibid.* quantum ad animum attinet, affectio est timere, affectionalis qualitas timidum esse. sicut aliud est iratus, aliud iracundus, aliud ebrius, aliud ebriosus: illae affectiones, istae affectionales sunt qualitates. AVELL. p. 361, 6 illectus affectionali delectatione.

affectiōsus, -a, -um. *cf. c.* affectio *et c.* affectuosus. TERT. anim. 19 mirum satis ut infantia naturaliter animosa sit non habens animum et naturaliter affectiosa sit non habens intellectum. SCHOL. Hor. carm. 3, 11, 43 mollior: melior, affectiosior. ENNOD. opusc. 5 adfectiosam servavit pudicitiam, non coactam. CASSIOD. var. (*optimi semper libri, deteriores* affectuosus) 1, 21, 1 provocandi sumus affectiosis civium studiis ad augmenta civitatis. 5, 2, 1 salutatione vos affectiosa requirentes. 8, 31, 8 cui non affectiosum sit cum paribus miscere sermonem. 10, 2, 3 mentibus. 10, 21, 2 praesumptione. 10, 22, 1 ut vera atque affectiosa iudicetis quae. 11, 3, 3 affectiosa et probabili petitione. 11, 3, 7 fine. 12, 2, 1 iudices. *adv.* **affectiōsē**. SERV. auct. ecl. 9, 27 bene affectiose de patria. Aen. 2, 731 quidam adfectiose distinguunt. AVELL. p. 726, 9 sicut affectiose admones. CASSIOD. var. 8, 1, 2 magis affectiosius tractandus est, qui. 8, 11, 12 qui affectiose didicit (*sic utroque loco BZ; alii* affectuosius, -ose).

affectitat, adfectitat *inter* factitat *et* confectitat, effectitat. NOT. Tir. 22, 54. 55

adfectīvus, -a, -um. *ab* afficere, affectum. PRISC. gramm. III 130, 24 verba ... voluntaria, id est affectiva, ... ut volo ... cupio ... studeo. *Bannier.*

affecto (adf-), -āvī, -ātum, -āre. *ab* afficere, affectum. *dep.* affector *est* VARRONIS *et antiquariorum*: DIOM. gramm. 1, 382, 4 adfecto, sed Varro: adfectatus est regnum. ITALA II reg. (*cod. Leg.*) 13, 5 affectare quod male langueas (μαλακίσθητι, VVLG. langorem simula). *ibid.* 6 affectabatur se male habere (ἠρρώστησε, VVLG. quasi aegrotare coepit). FVLG. myth. praef. p. 3, 12 soles ... meas ... nenias ... libentius adfectari (-re *pars codd.*). 2, 14 p. 55, 16 Ixion ... coniugium Iunonis adfectatus. 3, 2 p. 62, 8 agriculturam adfectatus est (*idem tamen* FVLG. *quater habet activas formas*: myth. 1, 16. 2, 14 p. 56, 14 *et* 23. de aet. mundi p. 153, 20). CASSIOD. var. 8, 20, 2 amorem affectare cunctorum. *de structuris* PRISC. gramm. III 275, 1 (*inf. vel acc. c. inf.*), ARVS. MESS. gramm. VII 455, 8 (*de acc.*). *se-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quitur ad *inde a* PAVLO ICTO *et* APVL. *v. p. 1183, 6.* *verbum rarum apud poetas, adamatum* QVINTILIANO; *part. perf. pass.* affectātus, -a, -um *quasi adi. inde a* QVINT. *legitur, nota* inst. 9, 3, 54 magis adfectatam; *pro subst.* adfectatum ITALA *p. 1182, 21.*

I *aggredi, adoriri, temptare: optime* PAVL. FEST. 2 adfectare est pronum animum ad faciendum (quid occupandumque *add. Serv. Aen. 3, 670*) habere. GLOSS. ἀντιλαμβάνομαι, ἀντιποιοῦμαι, ἐπιχειρῶ, ἐπιτηδεύω. temptat. intendere. PLAVT. Aul. 575 ut me deponat vino, eam adfectat viam. Men. 686 ut me defrudes, ad eam rem adfectas viam. TER. Haut. 300 disciplinast eis demunerarier ancillas primum, ad dominas qui adfectant viam (*cf. p. 1183, 7. 11. 18*). Phorm. 964 hi gladiatorio animo ad me adfectant viam. CIC. S. Rosc. 140 quae quidem dominatio ... quam viam munitet, quod iter adfectet videtis. leg. agr. 1, 5 videte nunc, quod affectent (quoad fecerit *codd.*) iter apertius quam antea. VERG. georg. 4, 562 Caesar ... per populos dat iura viamque affectat Olympo (PHILARG. pro intendit). Ov. am. 1, 1, 14 cur opus adfectas, ambitiose, novum? LIV. 7, 3, 9 bellum Hernicum adfectans dilectu acerbo iuventutem agitavit. 28, 17, 10 adfectanti res Africae *Scipioni.* 29, 6, 2 spes ... adfectandae eius rei. SEN. contr. 2, 1, 33 ridiculum est adfectari (adfactanti *codd.*), quod falsum probari non possit. VELL. 2, 39, 1 Gallias (TAC. Germ. 37) ... intratas cum exercitu ... saepe et adfectavimus et omisimus (*amtrad.*). STAT. Theb. 11, 539 fratris uterque furens cupit adfectatque cruorem et nescit manare suum. TAC. ann. 14, 16 carminum ... studium. FLOR. epit. 1, 18 Siciliam. GAIVS dig. 9, 2, 8 cum affectare quisque non debeat in quo ... intellegit ... infirmitatem suam alii periculosam futuram. VLP. dig. 48, 5, 24, 4 quod si non affectavit. CORP. III 13663 ⟨quod⟩ si quis atfectaverit (*scil. aliud corpus inferre sepulcro*), i⟨nfe⟩ret poenae nomi⟨ne fisco⟩ X mm. TERT. pudic. 9 interpretatione, quae ex diverso affectatur. ieiun. 6 fidem abstinentiae. SPART. Sev. 15, 1 Parthicum bellum. CAPITOL. Opil. 12, 4 cum quidam milites ancillam hospitis iam diu pravi pudoris adfectassent (pudore suffectussent *cod.*). DIOM. gramm. I 478, 16 dactylus ... a tactu digitorum dictus, quem ad exprimendam organi modulationem faberrime adfectabant. *homines tractare, ad se pellicere, sibi conciliare:* SALL. Iug. 66, 1 cogere exercitum, civitates quae ab se defecerant formidine aut ostentando praemia adfectare. TAC. hist. 4, 66 proximas civitates affectare aut adversantibus bellum inferre. 1, 23 studia militum (ann. 13, 53 studia Galliarum). 2, 91 omnem infimae plebis rumorem. 4, 17 Galliarum societatem Civilis arte donisque adfectabat. ITIN. Alex. 50 petram ... ⟨quae⟩ Aornis vocatur affectat *sc. incolas eius.*

II *fere i. q. niti ad, cum studio expetere:* GLOSS. ὀρέγεται, vult aut desiderat vel appetit. concupiscens. SALL. Iug. 64, 4 pro honore, quem adfectabat. hist. frg. 1, 12 dominationes. NEP. Att. 13, 5 omnis ... diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. Ov. am. 3, 8, 51 qua licet, adfectas caelum quoque *o hominum natura.* met. 1, 152 adfectasse ferunt regnum caeleste gigantas (Pont. 4, 8, 59 fast. 3, 439). 2, 58 plus etiam quam quod superis contingere possit nescius adfectas. 5, 377 spes adfectat easdem *virginitatis Proserpina.* LIV. 1, 35, 3 tertius Romae peregrinus regnum adfectet (2, 7, 6. 24, 25, 5 *v. l. 57.* 42, 50, 10 perioch. 4. 6. 40. 64. 110. PAVL. FEST. p. 151 *s. v.* Manliae gentis. VAL. MAX. 4, 6 ext. 3. 5, 3; 2. 5, 7, 2. 5, 8, 2 *passim, maxime de Sp. Maelio; cf. l. 61*). 1, 46, 2 spem affectandi regni. 1, 50, 4 imperium in Latinos. 3, 24, 9 quartum adfectantes tribunatum. 10, 6, 11 magnos honores. 24, 22, 11 tutiorem ad opes affectandas (37, 53, 5) ... viam. 24, 25, 5 nequiquam palam atque aperte petitum regnum clam et dolo adfectare. 25, 23, 9 Aetolorum ... amicitiam adfectantibus Romanis. 28, 18, 10 potiundae Africae spem adfectantem. 36, 41, 5 orbem terrarum. 39, 24, 7 Aeni et Maroneae adfectari possessionem. GRATT. cyn. 293 adfectat materna regna sub alvo *canicula* (*cf. l. 51*). PAVL. FEST. 5 (*s. v.* ambitus) crimen avaritiae vel affectati honoris. VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 artis, quam adfectabat. 8, 10, 2 in ipsa eloquentia adfectanda. PHAEDR. 3, 18, 14 noli adfectare quod tibi non est datum. SEN. dial. 2, 9, 2 magno labore adfectata hereditas aversa est. 5, 34, 3 ista quae appetitis ... eadem adfectantibus pugnas ... excitant. benef. 4, 17, 2 quis est ... qui non inter scelera et iniurias opinionem bonitatis adfectet? clem. 1, 19, 9 hoc adfectare, hoc imitari decet. nat. 1 praef. 6 virtus ..., quam adfectamus. epist. 42, 6 quae adfectamus, ad quae labore magno contendimus. 89, 6 constitit aliquid inter philosophiam et sapientiam interesse. neque enim fieri potest ut idem sit quod adfectatur et quod adfectat. CVRT. 4, 7, 31 immortalitatem. 4, 14, 21 imperium (TAC. Agr. 7 *passim*). 10, 10, 14 regium fastigium (OROS. hist. 7, 73, 1). COLVM. 1 praef. 29 summum culmen. MELA 3, 49 propriarum rerum fidem ut bello affectavit, ita triumpho declaraturus portat. PLIN. nat. 7, 8 quod ars nulla ... praestet adfectando. 17, 84 quod e diverso adfectant etiam quidam in vite ficoque. 22, 69 odorem corporis iucundum. 25, 73 hanc gloriam. 34, 95 *aes coquendo* colorem iucundum trahit, qualem in aliis generibus aeris adfectant oleo. STAT. silv. 5, 2, 99 ardua virtus affectata tibi. QVINT. inst. 3, 11, 26 ne plausum adfectantibus arma excidant (*proverbialiter*). 7, 1, 41 eloquentiae famam (8, 2, 12). 7, 2, 11 tyrannidem (53. 54. 9, 2, 81. decl. 254. 261. 266. 267. 322 *passim; nota* 267 p. 90, 20 aliud esse adfectare tyrannidem, aliud cupere. p. 91, 9 si adfecto, si spero). decl. 342 p. 352, 23 cupidi et avari et hereditatem istam adfectantis. IVV. 2, 106 spolium adfectare Palati. 10, 209 suspecta libido est, quae venerem adfectat sine viribus. TAC. Germ. 3 adfectatur praecipue asperitas soni. hist. 2, 63 famam clementiae. PLIN. epist. 3, 13, 4 nec vero adfectanda sunt semper elata et excelsa. paneg. 20 adfectata aliis castitas, tibi ingenita et innata interque ea quae imputare non possis. SVET. Iul. 79 infamiam affectati etiam regii nominis. FLOR. Verg. or. an poeta 5 terra fertilis campis et magis collibus, nam Italia⟨e⟩ vites affectat et comparat areas. VLP. dig. 2, 11, 2, 9 si ipse hoc affectavit vel causam praestitit. 4, 6, 5 qui data opera et sine lucro hoc affectaverit. MARCIAN. dig. 48, 19, 11 nec enim aut severitatis aut clementiae gloria affectanda est. VLP. dig. 1, 1, 1 veram ... philosophiam, non simulatam affectantes. APVL. flor. p. 28 Oud. *ut* quorum similitudinem desperent, eorundem adfectent simultatem. TERT. nat. 1, 17 nulla in provinciis ⟨aff⟩ectata maiestas. test. anim. 1 si quid prudentiae ... affectaverit. 4 adfectare[t] aliquid quod velit post mortem et tantopere praeparare. anim. 46 p. 377, 24 spirituum qui iam tunc in ipsis hominibus habitaverint vel memorias eorum affectaverint ad omnem malitiae suae scaenam. ITALA lev. 18, 3 (*cod. Lugd.*) secundum adfectata (ἐπιτηδεύματα, VVLG. consuetudinem, morem) Aegypti ... non facietis. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 26 alii ... munditias plus iusto adfectant, alii nullam corporis sui habent curam. ars 463 immortalitatem. CYPR. bon. pat. 3 insolens adfectatae libertatis audacia. COMM. instr. 18, 4 res vanas. SOLIN. 27, 26 voces hominum et ipsa (*corocottas*) pariter affectat. 27, 56 *simiae* avide venantium gestus adfectant. 32, 25 *strophilos avis* reduvias escarum ... adfectat. 52, 37 *mantichora* humanas carnes avidissime adfectat. PANEG. 3, 7 invicem vosmet imitamini, invicem vestros affectatis annos. 4, 12 hoc ipso praemii gloria continetur, ne id cupiditate quaerendi affectasse videamur. 12, 15 his te viris semper dedisti, quos affectare publica deberet imitatio. CAPITOL. Aur. 8, 3 amorem civium. LAMPR. Alex. 10, 5 *nomen Antoninus* Commodo ... hereditarium fuit, susceptum Diadumeno, adfectatum in Bassiano, ridiculum in Aurelio (*cf.* adfectato *p. 1184, 62*). VOPISC. quatt. tyr. 9, 5 omnia haec adfectato semel honore perierunt. LACT. inst. 4, 27, 17 divinitatem (5, 3, 15). 4, 30, 5 maximum sacerdotium. 5, 11, 6. 6, 16, 10 qui libidinosus, etiam quod legibus vetatur affectat (*syn.* concupiscit). 7, 9, 10 id adfectare nos, id desiderare, id colere. IVST. 15, 2, 5 quasi regnum Macedoniae, quod affectabat, aliter consequi quam scelere non posset. AVR. VICTOR Caes. 21, 3 Iuliam novercam ... coniugem affectavit. 39, 11 Carinus ... militarium nuptas affectabat. EVTROP. 10, 1 fisci commoda non admodum adfectans. AVIEN. Arat. 1855 *lupus* affectans ... locos hominum lectumque laremque sponte petens. AVSON. 123, 1 quid affectas vendentem Phyllida odores? 325, 41 *Luna* Endymioneos solita affectare sopores (*i. Endymiona dormientem*). SYMM. epist. 1, 3, 4 operam boni civis. 1, 55 amicitias. 1, 76 copiam. 1, 95, 1 longe enim diversa condicio est fortuiti quam adfectati silentii. 1, 95, 3 indicium ... victoriae. 9, 115, 2. relat. 1, 2 publicam curam. 5, 2 nullum quaestum professionis. 10, 3 viam capessendi honoris. AMM. 14, 6, 8 *statuas* ardenter adfectant. 14, 11, 8 principem locum. 15, 12, 4 multiplices potus. 16, 12, 29. 17, 7, 6 dioecesin. 18, 6, 19 dominium orientis. 19, 12, 12. 21, 1, 8. 21, 5, 5 maiora. 21, 16, 8. 28, 1, 14 artibus pravis adfectasse coniugium (19, 9, 7). 30, 5, 10 praefecturam. 31, 14, 5 duritiam. 22, 7, 1 quod laudabant alii, quidam ut adfectatum et vile carpebant. 22, 12, 7 affectata varietate. 28, 4, 12. SCHOL. Germ. Sang. p. 228 *Phaethon* paternos currus affectans. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 35 permolere uxores: violare polluere adfectare adpetere subigitare. AMBR. Noe 1, 1 adfectanda haec requies. parad. 2, 9 eius interitum. Iacob 2, 2, 8 plus placet in animis quicquid occurrerit quam quicquid affectatum putaveris deferendum. HIER. epist. 130, 13 affectata severitas et gloriam quaerens auramque popularem. 22, 29 affectatae sordes. 22, 34 apud hos affectata sunt omnia. CLAVD. 10, 322 affectant alii quidquid fingique laborant, hoc donat natura tibi. AVG. civ. 3, 30 potentiam (epist. 185, 45). epist. 149, 27 divitem (*v. p. 1183, 52*). *ibid.* affectans humilitatem, volens videri humilis. PHYSIOGN. 74 motus corporis alius est naturalis, alius affectatus. *ibid.* affectatum atque elaboratum corporis motum. COD. Theod. 12, 1, 129 (*a. 392*) vel affectata vel emendicata huius ordinis gratia. CHAR. gramm. I 2, 1 ut quod originalis patriae natura denegavit, virtute animi adfectasse videaris. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 48 affectandam ... corporis laxationem. 1, 4, 112 exercitia vehementiora. 3, 2, 41 vomitus arte affectatus. 4, 1, 13 cutis vulnerationem. 5, 2, 41 affectanda repetitio. 5, 10, 119 excreatus quidam hinnibilis iugiter affectatus. CASS. FELIX 29 p. 53 in hac collyrii confectione colorem album affectantes. SIDON. epist. 1, 7, 11 habitum purpuratorum. 2, 2, 9 ridiculum affectat publicus sermo secretum. 3, 7, 3 nihil affectatum simulatumque ponderique sermonum vera potius severitas quam severitatis imitatio. SEDVL. pasch. op. 2, 17 p. 228, 6. p. 229, 11 qui lubrica sectantes mundi contagia ... luxus affectant. ALC. AVIT. hom. 7 p. 114, 36 consortium divinitatis. CASSIOD. var. 3, 12, 3 affectans famae commoda pecuniae neglexit augmenta. 4, 22, 1 qui supernae maiestatis affectat iniuriam. 6, 4, 7 Romana. 11 praef. 9 nimis affectata defensio. 11, 30 gestarum rerum integri-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tas affectata. orat. frg. p. 467, 4 Regulum affectata poena concelebrat. IORD. Get. 3, 23 nomen sibi ... praecipuum. COD. Iust. 1, 1, 2, 2 adfectatis dolis. 5, 5, 4, 1 errore ... non adfectato insimulatove. 5, 27, 7, 3 astutiae sive divinis adfectandae litteris seu ... inlicitis ambiendae machinationibus. 10, 32, 55 militiam.

structurae praeter acc.: *seq.* ad (*usus natus videtur ex antiquorum phrasi* affectare viam ad *v. p. 1181, 8; cf.* DON. ad Ter. Phorm. 964 adfectant viam: plenum, quod nos ἐλλειπτικῶς): PAVL. sent. 2, 26, 16 ancillarum ... stuprum, nisi ... per eos ad dominam affectetur, citra noxam habetur (*cf.* TER. *p. 1181, 10*). 2, 19, 9 libertum qui ad nuptias patronae ... affectaverit. 3, 6, 15 ad quam (*tutelam, v. p. 1184, 5*). FRG. Vat. 35 ad venditionem rei cuiuslibet affectare et accedere. APVL. Plat. 2, 11 ad eam (*virtutem*) adfectabit ... et sectandam existimabit. TERT. apolog. 39 parasiti adfectant ad gloriam famulandae libertatis. FIRM. math. 4, 14, 17 qui ad omne genus saltationis adfectent. 5 praef. 3 opus ..., ad quod Romanum non adfectasset ingenium. AVELL. p. 37, 2 (Faustin. lib. prec. 29 p. 103[b]) *gloria*, ad quam plerique affectant. AMBR. fuga saec. 3, 15 si quis ad uxorem tuam affectaverit, persequendum putas. PS. APVL. herb. 16, 3 si quis ad venerem (*vulgo* mulierem *sine* ad) non potuerit affectare. *ibid.* ad mulierem adfectabitur. ORIBAS. syn. 5, 19 ad mulieres. *seq. enuntiato*: MELA 2, 19 cuius id sit decus, apud iudicaturos magno certamine adfectant. EVTROP. 5, 4 adfectavit, ut ipse mitteretur. SYMM. epist. 10, 26, 5 ut ... clauderentur. AMM. 14, 1, 10 idque ne lateret adfectans. AMBR. off. 3, 97 non ipse affectabat ut eam traderet, sed rogabatur. *c. inf.*: PLAVT. *in dittogr.* Bacch. 377 damna aut desidiabula, quibus patrem et me teque amicosque omnes affectas (*sic Non., qui tamen praescripsit* affectare afficere *nec affert inf. sequentem*, afflictas *codd.*) tuos ad probrum ... appellere una et perdere. OV. ars 2, 39 non ego sidereas adfecto tangere sedes. SIL. 4, 138 primae decus affectat decerpere pugnae. STAT. Theb. 1, 132. MART. 11, 32, 5 affectas, Nestor, dici atque videri pauper et in populo quaeris habere locum. QVINT. inst. 5, 10, 28 intuendum etiam, quid adfectet quisque, locuples videri an disertus. 6, 3, 30 oratorem ... ut dicere urbane volo, ita videri adfectare id plane nolo. 10, 1, 98 qui esse docti adfectant. IVV. 11, 33 causam protegere. POMP. dig. 1, 2, 2, 46 sermone etiam antiquo usus affectavit scribere. IREN. 1, 13, 4 seducere. 1, 8, 1 de harena resticulas nectere affectantes (ἐπιτηδεύοντες). PORPH. Hor. sat. 1, 2, 64 uxorem habere. 2, 3, 274 balbuttire. carm. 2, 18, 20 superaedificare. CYPR. bon. pud. 12 animum alterius movere. SOL. 9, 18. PLIN. med. praef. p. 9 quo uti si continget, affectandum erit. AVR. VICTOR epit. 1, 16 carior fieri. AVSON. 183, 12 esse clienta tibi. 421, 4 ultum ire adfectat iniuriam. SYMM. epist. 5, 75 dare nomen. 9, 127 interesse votis tuis animus affectat. AMM. 25, 4, 18 popularitatis cupiditate cum indignis loqui saepe adfectans. 26, 3, 5 curiosius spectari. 30, 2, 11 quem laedere adfectabat. PS. AMBR. mor. Brahm. p. 1182[d] nobis prodesse. AVG. civ. 1 praef. p. 4, 2 hoc ... adfectat amatque sibi in laudibus dici. 5, 19 dominari ardenter affectet (*syn.* concupiscunt). 6, 1 fallere. 8, 4 morem ... servare. 9, 2 conciliari affectat et studet. 11, 13 simulare. 14, 11 serpere. 14, 20 canibus esse similes. serm. 37, 1 qui se divitem haberi affectat, cum nil habeat (*cf. p. 1184, 30 et* epist. 149, 27 vulgo dicitur qui divitem affectat, thelodives). fid. invis. 7, 10 ut non affectet atque ambiat ... gloriari. catech. rud. 22, 40 redamare. PHYSIOGN. 54 student et affectant intendere ... cervicem. LEO M. epist. 14, 8 p. 674 augeri. SIDON. epist. 1, 11, 5. 7, 4, 3. 9, 11, 9 occuli. FVLG. RVSP. ad mon. 1, 4 CASSIOD. var. 7, 41, 1. 9, 18 p. 282, 27.

technice: *in arte rhetorum* (*cf.* ζηλοῦν): MART. 8 praef. mimicam verborum licentiam. QVINT. inst. 1, 1, 37 nomina ... adfectatae difficultatis. 3, 8, 58 in verbis effusiorem ... cultum adfectaverunt. 3, 8, 61 verborum ... magnificentia non validius est adfectanda suasorias declamantibus, sed contingit magis. 3, 11, 21 adfectata subtilitas. 8 prooem. 18 *decor* est pulcherrimus, sed cum sequitur, non cum adfectatur. 8, 6, 38 quem tropum magis adfectamus, ut habere videamur, quam ullo in loco desideramus. 9, 2, 78 haec quae adfectatur ratio sententiarum. 9, 3, 4 qui nimium adfectaverit, ipsam illam gratiam varietatis amittet. 9, 3, 54 gradatio ... apertiorem habet artem et magis adfectatam, ideoque esse rarior debet. 9, 4, 140 tragoediae ... tumorem. 10, 1, 84. 11, 1, 30 adfectata scurrilitas. 11, 3, 10 quidquid studio paratur ut adfectata et parum naturalia solent improbare. *ibid.* imitationem antiquitatis. SVET. Vesp. 23 dicacitatem. GELL. 17, 20, 7 ad elegantiam graecae orationis verbis latinis adfectandam. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 16 eleganter adfectata ambiguitas. 1, 4, 19 obscuritatem. ITIN. Alex. 3 elegantiam sermonis. AMM. 23, 6, 1 adfectat nimiam brevitatem ubi narrantur incognita. SERV. auct. Aen. 2, 46 adfectavit tapinosin. 2, 610 novitatem (POMP. gramm. V 292, 22). 7, 732 varietatem. HIER. epist. 66, 9 non cothurnatam affectas eloquentiam. MACR. somn. 1, 6, 21 affectatae brevitatis. MART. CAP. 3, 326 adfectatam doctioribus venustatem. 5, 549 *vitium exordii*: affectatum (περίεργον) quod aut verbis inusitatis aut rebus externis profertur. 5, 563 elegantiam varietatis. POMP. gramm. V 295, 11 affectavit ... affluentiam et absolutam elocutionem et sermonem naturalem convertit. ENNOD. epist. 2, 13 epistularis communio si quando affectatum decorem fugit, obtinuit. *in iure*: VLP. frg. Vat. 188 in tribus non inputabitur tutela vel cura quae affectata est. affectatam sic accipiemus, si vel appetita videatur vel cum posset quis se excusare, ab ea se non excusavit. creditur enim affectasse qui onus, cum posset declinare, non recusavit. PAVL. dig. 48, 10, 18, 1 tutelam (*nota* sent. 3, 6, 15 *p. 1183, 12* ad quam).

fallendi causa alicui rei operam dare, simulare: SEN. suas. 3, 4 communem locum dixit in omnes qui hanc (*auguralem*) adfectarent scientiam. contr. 10 praef. 4 adfectabat (-ctant *codd.*) enim censorium supercilium, cum alius animo esset. SEN. epist. 88, 2 ne promittunt quidem nec huius rei scientiam adfectant. PLIN. nat. 17, 9 diligentiam supervacuis adfectare non nostrum est. QVINT. inst. 11, 3, 56 quod adfectant quoque, tamquam. decl. 306 p. 204, 4 nullam esse generis quod affectat probationem. PS. QVINT. decl. 18, 7 maximi sceleris ardor captabit adfectare gravitatem. TAC. hist. 3, 13 paucos militum ... secretum castrorum adfectans in principia vocat. APVL. flor. p. 77 Oud. adfectata amicitiae vestrae specie glorientur. TERT. nat. 1, 4, 4 veritatem ... philosophi quidem affectant, possident autem Christiani, ideoque qui possident, magis displicent, quia qui affectat, inludit, qui possidet, defendit. 2, 4 affectatae ⟨mo⟩rositatis. orat. 15 non religioni, sed superstitioni deputantur, affectata et coacta et curiosi potius quam rationalis officii. anim. 47 somnia ... affectantia atque captantia. bapt. 5 p. 205, 18 gestationem. pudic. 21 p. 269, 29 hoc. ieiun. 2 xerophagias vero novum adfect⟨at⟩i officii nomen. apolog. 23 *divinitas* neque a daemoniis affectaretur in confessione neque a deis negaretur. AMM. 16, 10, 11 quae licet adfectabat. *c. acc. c. inf.*: STAT. Theb. 10, 397 adfectans errare manum. FRONT. strat. 1, 5, 16 per ludibrium spectaculo esse adfectaverunt. PASSIO Iacobi Mariani 5 se ... diaconum confiteri. *nota*: ITALA (Aug. serm. 36, 1 *passim*) prov. 13, 7 sunt qui se divites affectant (πλουτίζοντες ἑαυτούς, VVLG. est quasi dives) nihil habentes (*cf. p. 1183, 52*).

III *fere i. q. appetere, attingere*: VERG. Aen. 3, 670 verum ubi nulla datur dextra (-um M^1, -am M^2 P^2 *F Serv.*) adfectare potestas *Vlixem Polyphemo. adnotat Serv.* dextram adfectare: dextram intendere ⟨et inicere *auct.*⟩, scilicet sic ut posset navem tenere ... nam si 'dextra' legeris, ut sit 'dextra contingere', affectare 'contingere' caret exemplo. *cf.* GLOSS. II 7, 12 ἐκτεῖναι ἐπιλαβέσθαι πειρᾶσαι προσποιήσασθαι ἅψασθαι (οψ- *cod.*). IV 428, 45 invadere. APVL. met. 1, 2 *equus* ientaculum ambulatorium prata quae praeterit ore in latus detorto pronus adfectat (adl- *trad.*). 1, 19 complicitus in genua adpronat se avidus adfectans poculum. 3, 29 iam labiis undantibus adfecto *rosas*. 10, 29 pabulum laetissimi graminis ... libens adfectabam. IVL. VAL. 3, 6 *statuas ignitas* cum ... complexu et morsibus adfectarent *elephanti*. AVSON. 436, 1 dum face, dum ferro celsam adfectare carinam Troes ... pergunt.

IV *i. q. afficere*: LIV. 29, 10, 1 se exercitumque suum gravi morbo affectari (*sic Puteaneus*; afflictari *codd. Spirensi adfines*). AMBR. hex. 3, 9, 39 vigiliarum aegri affectantur incommodo. HIER. hom. Orig. in Ierem. 11 p. 845 Vall. dum contumeliis affector, dum porto corpus humanum. AVG. serm. Mai 190, 1 iniuriis affectatus. SVLP. SEV. chron. 2, 17, 5 affectantes (*i. foedantes*) summum sacerdotium libidine, avaritia et dominandi cupidine. *cf.* GLOSS. IV 473, 10 adimplere. *de* NON. 75 affectare afficere (GLOSS. V 638, 21) *v. ad* PLAVT. *p. 1183, 28. nec magis recte* GLOSS. V 425, 1 adfectanda: adficienda *testatur, cum* CASSIAN. inst. 1, 10 adfectanda *legatur intellectu vulgari.*

syn.: *ad II*: petere, appetere, contendere ad, cupere, sperare, curam habere, desiderare, colere, quaerere, amare, concupiscere, ambire. imitari. emendicare. affectatus: elaboratus. *opp.*: *ad I*: omittere. *ad II*: desperare. neglegere. rogari. adfectari: averti. affectatus: ingenitus, innatus, hereditarius, fortuitus, quidquid occurrit, quod donat natura, naturalis.

adv. part. perf. pass. **adfectātō.** LAMPR. Heliog. 17, 4 nomen eius id est Antonini erasum est ... si quidem illud adfectato retinuerat, cum vult videri filius Antonini. *cf. p. 1182, 35.* **adfectātē.** *technice*: SERV. Aen. 3, 221 caprigenumque pecus: satis nove et adfectate. 9, 533 flammam adfixit: adfectate, debuit enim dicere adfixit aut facem aut malleolum, non flammam. 12, 90 notandum quod adfectate variaverit. georg. 1, 8 adfectate ait pinguem aristam, cum proprie arista ab ariditate sit dicta. MART. CAP. 5, 551 *narratio est* veri similis, si nihil adfectate et quasi ex natura exponere videamur. V.

? **adfector** interfector GLOSS. V 338, 11 *ubi* offector infector *Heraeus.*

affectuōsus, -a, -um. *ab* affectus, *cf.* affectiosus. *comparationis gradus adfert* ASPER gramm. suppl. 39, 12, *idem adv.* 54, 5. GLOSS. συμπαθής, εὐδιάθετος, amabilis, leubuendi saxonice. TERT. adv. Marc. 5, 14 amore fraternitatis invicem affectuosi *este*. AVG. fratr. in eremo 40 quid affectuosius susurrat vox ista in auribus nostris. vis. infirm. 1, 6 maiori exultatione, affectuosiori voluntate ... hanc dei animadversionem debes tibi unicam habere. MACR. sat. 3, 15, 5 piam affectuosamque rem fecisse. NOV. Maioran. 6, 1, 6 ut affectuosam decedentis viri memoriam in alendis et locupletandis filiis sollicita pietate conservent. RVRIC. epist. 2, 27 p. 411, 30 malo affectuosus rusticus quam urbanus impius iudicari. ALC. AV. carm. 6 prol. p. 274, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

festinatio affectuosa quidem, sed inconsulta. *adv.* **affectuōsē**. (AVG.?) spir. et anim. 4 haec omnia cum affectuose et virtuose in anima constituuntur. PS. AVG. serm. 117, 1 qui bonus est, affectuose orat. SIDON. epist. 4, 11, 5 fratrem ... affectuosissime observans. RVRIC. epist. 2, 16 p. 399, 13 de inofficiositate ... adfectuosius commonere. CASSIOD. var. 3, 4, 3 dicam libere, dicam affectuose quod sentio (8, 1, 2 *et* 8, 12, 6 *v. sub* affectiosus). CONC. Aurel. a. 541, 12 per epistulas fratrum adfectuose commoniti. VITA Caes. Arel. 1, 36 de Gothis ... affectuose perquirens.

affectus (adf-), -ūs *m. ab* afficere. *de usu v. sub* affectio *p. 1176, 75; persaepe legitur apud* SEN. philos. QVINT. *significatio in paucis (v.* affectio *p. 1176, 80 sqq. 1180, 35 sqq.) recedit a voce gemella* affectio. *definitiones v. p. 1177, 66. 1186, 43. 49. 60. 65. 1187, 35. 56. 1188, 33. 1189, 40 sqq. 59. 1190, 10. 21. ad veriloquium cf.* LACT. ira 4, 12 *p. 1189, 55. in lapidibus semper quod viderim* adfectus, *non* affectus. *dat.* affectu VAL. MAX. 8, 11 ext. 6 VEN. FORT. carm. 6, 10, 27. *forma rustica*: FRG. Mur. 61 pro affecto et dilectione. VITA Vedastis 5. [*francog. vet.* affit. *M.-L.*] *exempla post* QVINT. *selecta sunt.*

I *generaliter* (GLOSS. διάθεσις): CIC. Tusc. 5, 47 sic ... *Socrates* disserebat: qualis cuiusque animi adfectus esset, talem esse hominem ... adfectus autem animi in bono viro laudabilis, et vita igitur laudabilis boni viri. MANIL. 1, 875 deus ... in orbem signa per affectus caelique incendia mittit. 4, 854 in affectus totus producitur annus. PLIN. nat. 1 ind. 9, 41 echeneis et affectus eius. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 28 contentos hos esse debere quantulocumque adfectu. COD. Theod. 4, 8, 7 (*a. 331*) qui ... in libertatis affectu (*i. statu*) cum parentibus perdurarint. *ex technicis notanda haec*: *medicorum*: GRATT. 346 morbos causasque adfectusque canum tua ⟨cura⟩ tueri est. CELS. 1, 5 vel capitis vel arteriae dolores ... vel quoslibet alios oris adfectus. 1, 9 in omnibus corporis adfectibus. 2, 1 p. 29, 23 D. magis vicinos his illisve affectus. 2, 7 p. 42, 30 dum is adfectus in pus vertatur. 2, 15 in quibus adfectibus (*syn.* morbus). 3, 5 alii affectus (*praeter febrim*) interveniunt. 3, 18 alii corporis adfectus (*opp.* febres). 4, 23 ad omnes similes adfectus. 4, 26 p. 151, 36 in hoc ... adfectu corporis. 4, 28 in hoc adfectu. 5, 23, 3 adversus venenum ...: in ceteris autem adfectibus corporis. 6, 6, 31 ad omnes affectus oculorum. AVG. serm. ed. Mai 25, 3 sanatur ab affectu (*i. morbo*) carnali. *grammaticorum*: POMP. gramm. V 230, 15 *verba* alterum adfectum (*fere i. q. vim, intellectum*) habent in elocutionibus, alterum in regulis. SACERD. gramm. VI 429, 27 genus in verbis id est species vel adfectus vel significatio (*cf.* 429, 17. 435, 28. 443, 20). PRISC. gramm. II 373, 10 significatio vel genus quod Graeci ⟨πάθος i.⟩ affectum vocant verbi. *merae conversiones*: MAR. VICTOR. gramm. VI 102, 13 per συμπάθειαν id est per consentaneum adfectum. 27 per ἀντιπάθειαν ... id est per contrarium affectum seu passionem iunguntur *metra hic diversa, illic similia.*

II *animi habitus vel commotio* (*apud rhetores inde a* QVINT. *passim pro verbis sententiisve, quibus* ἦθος *vel* πάθος *inest*): OV. met. 8, 473 dubiis affectibus errat inque vices ponit positamque resuscitat iram. Pont. 3, 4, 21 affectus similes aut impetus idem. trist. 4, 3, 32 nec dicere possum, affectum quem te mentis habere velim. 5, 2, 8 affectusque animi qui fuit ante manet. GRATT. 204 ocior adfectu mentis pinnaque cucurrit *canis.* MANIL. 2, 148 blandumque per aures affectum. 2, 341 *siderum* inque vicem affectus et mutua iura favoris. 2, 476 affectus quoque divisit variantibus astris. 4, 812 in varios affectus. 5, 479 nunc voce poetis, nunc tacito gestu referetque affectibus ora *histrio* (*cf.* SEN. epist. 11, 7. 121, 6). SEN. suas. 2, 12 elegantissime ... adfectum animorum incerta sorte pendentium (perd- *codd. praeter V*) expressit. 2, 15 utriusque ... adfectum temperandum puto. contr. 1, 1, 14 adfectus nostri in nostra potestate ⟨non⟩ sunt. 1, 1, 15 non feci ratione, adfectu victus sum. 1, 2, 23 describere ... mariti adfectum. 1, 8, 5 ille in nos dominatur affectus, qui animum primus intravit. 1, 8, 11 confitebor ... adfectus patris. *ibid.* potius ratione retineri patrem quam adfectu, cum in ratione habeat aliquem locum et adfectus (aspectus *codd.*). 1, 8, 16 attonitos patris affectus. 2 praef. 2 cum veros compressisset adfectus et iram doloremque procul expulisset. 2, 2, 7 uxoris. 2, 3, 6 diversi me adfectus distringunt, inter reum et patrem distrahor. 2, 3, 8 multi me adfectus diducunt: necesse est de aliis querar, de aliis erubescam, de aliis timeam. 2, 3, 11 paternos adfectus ... spem facientis. 2, 6, 1 accusator meus diversos et inter se contrarios adfectus habet. 3 praef. 2 nemo magis in sua potestate habuit audientium affectus. 3 praef. 12 indicabo tibi affectum meum. 7 praef. 3 *Albucius* adfectus efficaciter movit. 7, 1, 14 alius mitior est, plus quam debet, alius saevior quam necesse est, mediis alius adfectibus inter utrumque positus. 7, 3, 7 volui experiri adfectum eius, quomodo mentionem mortis meae ferret. 7, 4, 1 non est quod mulieris adfectum lege aestimetis qua minatur. 7, 4, 6 orationem ad habitum eius, quem movere volumus, affectus molliendam. 9, 1, 7 diversi sunt hominum (omnium *codd.*) adfectus. 9, 1, 9 adfectu et indignatione ablatus non fuit in sua potestate (9, 5, 8. 12). 9, 6, 2 naturali quodam deploratae mentis adfectu morientibus gratissimum est commori. 9, 6, 20 ex meis hoc affectibus aestumo. 10, 4, 9 quos adfectus vestros optare debeam, nescio. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 omni inhonesto atque inutili adfectu expulso totum *pectus* in solidae virtutis munimento confirmat. 3, 4 ext. 1 in secessu pectoris repositos adfectus scrutari. 3, 8 ext. 4 privati adfectus (*opp.* communis officii). 4, 6 praef. a placido et leni adfectu ad aeque honestum, verum aliquanto ardentiorem et concitatiorem pergam *legitimi amoris.* 5, 1, 3 cuius mansuetudinem potentissimi adfectus, ira atque gloria, quatere non potuerunt. 5, 6 ext. 2 quo adfectu inclitum ... opus laude cumulavit. 5, 7 praef. det nunc vela pii et placidi adfectus parentium erga liberos indulgentia (5, 7 ext. 1). 5, 7 ext. 1 diversi adfectus isdem visceribus ac medullis inclusi. 5, 9, 2 moderate usus adfectibus suis. 8, 1 ambust. 2 eodem affectu moti. 8, 11 ext. 6 pictura ... patris fletum spectantis adfectu (*dat.*) aestumandum reliquit. 8, 14, 2 ab hoc affectu gloriae aversus. 9, 3 praef. ira ... aut odium ... uterque consternationis plenus affectus ac numquam sine tormento sui violentus. 9, 3, 4 unius civitatis et aetates et adfectus dividere valuit *ira.* 9, 11 ext. 1 illud ... facinus, quia externum est, tranquilliore adfectu narrabitur. 9, 11 ext. 4 pio magis quam valido adfectu rapior. CELS. 1 prooem. p. 7, 24 D. metu dolore inedia ... mille aliis mediocribus adfectibus. p. 10, 18 possunt ... quaedam subesse corpori vel ex infirmitate eius vel ex aliquo adfectu. 3, 6 p. 86, 1 metus et ira et quilibet alius animi adfectus. 7 praef. p. 263, 13 perinde ... ac si nullus ex vagitibus alterius adfectus oriatur. PHAEDR. 3 prol. 36 adfectus proprios in fabellas transtulit. SEN. Ag. 224 comprime adfectus truces. Med. 389 proclamat, oculis uberi fletu rigat, renidet: omnis specimen affectus capit. Oed. 207 trepidumque gemino pectus affectu (*Heinsius*; afflictu *E*, eventu *A*) labat. Phaedr. 212 mediumque sanos vulgus affectus tenet. 917 morumque senium triste et affectus (affatus *Gronov*) graves. Phoen. 309 sola affectus potes mollire duros. SEN. dial. 2, 10, 2 hunc adfectum movet humilitas animi contrahentis se ob dictum factumve inhonorificum. 2, 11, 1 habet quo istum adfectum inflatum respuat ... magnanimitatem. 2, 13, 2 hunc adfectum adversus omnis habet sapiens, quem adversus aegros suos medicus. 2, 19, 2 detegemus hunc adfectum (epist. 96, 2). 3, 1, 1 hunc praecipue adfectum (*i. iram*) pertimuisse maxime ex omnibus taetrum ac rabidum. 3, 1, 7 ceteros quoque adfectus vix occultari, libidinem metumque et audaciam dare sui signa. *ibid.* quod alii adfectus apparent, hic eminet. 3, 3, 6 muta animalia humanis adfectibus carent, habent autem similes illis quosdam inpulsus. 3, 6, 5 eo ... adfectu, cui poena voluptati est. 3, 7, 3 ratio ipsa ... tamdiu potens est, quamdiu diducta est ab adfectibus. 3, 7, 4 animus si in iram, amorem aliosque se proiecit adfectus. 3, 8, 1 nihil rationis est, ubi semel adfectus inductus est. 3, 8, 2 extrinsecus speculatur adfectus. *ibid.* in adfectum ipse mutatur *animus.* 3, 8, 3 adfectus et ratio in melius peiusque mutatio animi est. 3, 8, 7 cum adfectus repercussit adfectum. *ibid.* non rationis ... beneficio quievit, sed adfectuum infida ... pace. 3, 9, 4 adfectus ... tam mali ministri quam duces sunt. 3, 10, 2 in alicuius adfectus venienti servitutem. 3, 10, 3 desinit quicquam posse ratio, si nihil potest sine adfectu. *ibid.* quid enim interest, si aeque adfectus inconsulta res est sine ratione quam ratio sine adfectu inefficax? ... quis ... sustineat adfectum exaequare rationi? ... utilis adfectus est, si modicus est. 3, 10, 4 adfectus nihil aliud quam malum modicum est. 3, 12, 3 fere enim iustum quisque adfectum iudicat quem adgnoscit. 3, 12, 5. 3, 14, 1 solutus ... adfectibus. 3, 15, 3 tam temperatus adfectus. 3, 16, 7 suspiciones quasdam et umbras adfectuum. 3, 17, 1 Aristoteles ait adfectus quosdam, si quis illis bene utatur, pro armis esse. 3, 17, 5 adfectus cito cadit, aequalis est ratio. 4, 2, 5 omnia ista motus sunt animorum moveri nolentium nec adfectus, sed principia proludentia adfectibus. 4, 3, 1 nihil ex his quae animum fortuito inpellunt, adfectus vocari debet .... ergo adfectus est non ad oblatas rerum species moveri, sed permittere se illis et hunc fortuitum motum prosequi. 4, 3, 2 si quis pallorem et lacrimas ... indicium adfectus animique signum putat, fallitur nec intellegit corporis hos esse pulsus. 4, 4, 1 ut scias quemadmodum incipiant adfectus aut crescant aut efferantur, est primus motus non voluntarius quasi praeparatio adfectus et quaedam comminatio *eqs.* 4, 6, 3 quare non ex toto illum (*sapientem*) hoc adfectu liberemus. 4, 7, 1 quid indignius quam sapientis adfectum pendĕre nequitia? 4, 11, 3 si missa esset vox publici adfectus. 4, 12, 3 nulli ... sunt tam feri et sui iuris adfectus, ut non disciplina perdomentur. 4, 12, 6 iram et cum illa rabiem saevitiam ... alios comites eius adfectus. 4, 17, 1 id quod veri adfectus non effecissent, effecit imitatio adfectuum. 4, 35, 3 non est ullius adfectus facies turbatior *quam irae.* 4, 35, 6 si qua magis dira facies excogitari diri adfectus potest. 4, 36, 6 omnis ... alios affectus *ira* sibi subicit. ... nullus adfectus est, in quem non ira dominetur. 5, 1, 3 ceteri ... adfectus dilationem recipiunt et curari tardius possunt. 5, 1, 4 etiam si resistere contra ⟨ceteros⟩ affectus suos non licet, at certe affectibus ipsis licet stare. 5, 2, 2 hic (*ira*) unus adfectus est, qui interdum publice concipitur. 5, 3, 4 hunc aliquis affectum (*iram*) virtuti adiutorem comitemque dat. 5, 4, 1 nulli ... adfectui peior est vultus *ira.* 5, 10, 2 facile est ... adfectus suos cum primum oriuntur deprehendere. 5, 16, 2 adfectuum suorum ... continentia. 5, 41, 4 taeter ille et hostilis adfectus (*ira*). 6, 1, 5 furtum facere adfectibus tuis. 9, 2, 1 talem adfectum animi. 9, 2, 10 ille adfectus otium suum de-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

testantium querentiumque nihil ipsos habere quod agant. 9, 15, 3 lenissimum adfectum animi movet. 9, 17, 3 conversatio ... renovat adfectus. 10, 1, 1 hic affectus querellas evocavit. 10, 6, 3 cum verba eruperunt, adfectus ad consuetudinem relabuntur. 10, 8, 2 discordia affectuum. 10, 10, 1 contra adfectus impetu, non suptilitate pugnandum (*dictum Fabiani*). 10, 16, 2 vexat illos imprudentia incertis adfectibus et incurrentibus in ipsa quae metuunt. 10, 17, 1 ab hoc affectu reges suam flevere potentiam. 11, 17, 1 scio rem non esse in nostra potestate nec ullum adfectum servire. 11, 18, 2 fratrum meorum intimos adfectus (epist. 96, 2 QVINT. inst. 11, 3, 67). 11, 19, 2 illa ... adfectus tuos semper sequitur. 12, 6, 1 quorum adfectus tegi possunt. 12, 16, 3 sic ... adfectum meum rexi, ut. benef. 2, 14, 1 iudicium interpellat adfectus (*nomin.*). 2, 18, 4. 2, 22, 1 effusis adfectibus. 3, 17, 4. 4, 21, 2 ex adfectu latente. 6, 16, 2 sine ullo adfectu facienda aut vitanda praecipiens. 6, 25, 1 adfectum memorem accepti beneficii. 6, 37, 3 grati hominis. 6, 42, 1. 7, 26, 5 inter adfectus inquietissimos rem quietissimam, fidem, quaeris? epist. 9, 11 habet aliquid simile amicitiae adfectus amantium. *ibid.* ex honestiore causa coit turpis adfectus? 11, 7 artifices scaenici, qui imitantur adfectus, qui metum et trepidationem exprimunt (*cf.* MANIL. 5, 479). 18, 15 in omnes personas hic exardescit affectus. 22, 10 si verum (epist. 99, 21) adfectum eorum inspicias, non oderunt, sed litigant. 24, 25 ille ... vitetur affectus, qui multos occupavit, libido moriendi. 37, 4 stult⟨iti⟩a ... multis affectibus et saevissimis subiecta. 40, 8 affectus impotens (effectus impetus *codd.*) sui. 49, 1 adfectibus tuis inter ipsam coer⟨ci⟩tionem exeuntibus. 51, 8 inter tot adfectus distrahar, immo discerpar. 56, 5 si adfectus fremunt. 59, 4 adfectum ... impotentem et in diversum statim inclinaturum voluptatem voco. 63, 9 sera indicia adfectus sui quaerunt. 65, 15 ista ... quae tibi nullum affectum eripiunt, nullam cupiditatem abigunt. 68, 14 mitigatis adfectibus. 69, 4 cito rebellat adfectus. 71, 37 oppressis adfectibus et sub arbitrium suum adductis. 75, 3 satis apparet adfectus. 75, 9 qui omnes iam adfectus ac vitia posuerunt (75, 13). 75, 10 illos dicant iam effugisse morbos animi, adfectus nondum. *ibid.* quid inter morbos animi intersit et adfectus. 75, 12 adfectus sunt motus animi inprobabiles, subiti et concitati, qui frequentes neglectique fecere morbum. ... adfectus (*acc.*) adhuc sentiunt perfecto *sapienti* proximi. 81, 21 ⟨in⟩ contrarium ... adfectum summa infelicitas urget. 85, 4 non his tollunt adfectus, sed temperant. 85, 6 si das aliquos adfectus sapienti, inpar illis erit ratio. 85, 8 nihil interest, quam magnus sit affectus. ... parere nescit, consilium non accipit. ... non audiunt adfectus. 85, 9 si ratio proficit, ne incipient quidem adfectus. 85, 10 inmoderati sunt. 85, 12 si in nostra potestate non est, an sint adfectus, ne illud quidem est, quanti sint. 85, 15 vitio timoris carere, affectu non carere. 87, 41 expugnare affectus, non circumscribere. 88, 19 affectibus effrenatissimis abstrahi. 88, 30 verbis rebus adfectibus comem ... facilemque. 89, 12 *moralium pars* altera de adfectibus. 89, 23 ad sedandam rabiem adfectuum. 91, 3 haec ... adfectum inclinant (-andum *codd.*). 94, 28 adfectus ipsos tangunt *hi versus.* 94, 32 adfectibus impedimur quominus probanda faciamus. 94, 47 praecepta, quae adfectus nostros velut edicto coercent et ablegant. 96, 2. 99, 16 fluat *tantum lacrimarum,* quantum adfectus eiecerit. 99, 21. 99, 27 cum aliquid lacrimarum adfectus effuderit et ut ita dicam despumaverit. 102, 13 difficiles adfectus. 104, 3 honestis adfectibus. 104, 17 peregrinaris ... cum adfectibus tuis. 106, 5 an adfectus corpora sint .... si adfectus corpora sunt et morbi animorum, ut (et *codd.*) avaritia crudelitas, indurata vitia. 108, 7 quidam ad magnificas voces excitantur et transeunt in adfectum dicentium. 108, 12 admirantur, adclamant, odium pecuniae indicunt. hunc illorum adfectum ⟨cum⟩ videris. 113, 6 non ... tantum virtutes animalia erunt ... sed opposita quoque illis vitia et adfectus, tamquam ira timor luctus suspicio. 113, 29 haberet in potestate ... adfectus. 114, 20 ex quibus tu aestimes alicuius adfectus. 114, 24 *tyrannum* excipiunt adfectus impotentes et instant. 115, 12 carmina poetarum, quae adfectibus nostris facem subdant. 116, 1 utrum satius sit modicos habere adfectus an nullos. 116, 3 inbecillus est primo omnis adfectus. deinde ipse se concitat et vires dum procedit parat: excluditur facilius quam expellitur. quis negat omnis adfectus a quodam quasi naturali fluere principio? 116, 6. 121, 4 adfectus efferatissimos inhibere. 121, 6 in omnem significationem rerum et adfectuum parata illorum (*peritorum saltandi*) manus. nat. 1 praef. 5 cum adfectibus conluctamur (*seq.* portenta vincimus). frg. 33 Pavorem atque Pallorem, taeterrimos hominum affectus. CVRT. 7, 1, 24 ad omnes adfectus impetu rapimur. LAVS Pis. 45 laudibus ipsa tuis resonant fora: tu rapis omnem (dura piso nam *vel* tu ... piso *codd.*) iudicis adfectum possessaque pectora temptas. PLIN. nat. 7, 79 hic animi tenor ... affectus ... humanos adimit, quales *homines* ἀπαθεῖς Graeci vocant. 8, 86 unus huic tam pestifero animali (*serpenti*) sensus vel potius adfectus est: coniugia ferme vagantur (SOL. 27, 34). 34, 70 duo signa ... diversos adfectus exprimentia, flentis matronae et meretricis gaudentis. STAT. silv. 2 praef. ut excusandam habuerim affectibus tuis (*i. luctui*) celeritatem. 5 praef. omnibus affectibus prosequenda sunt bona exempla. QVINT. inst. 1, 8, 7 cum per omnes et personas et adfectus eat *comoedia* (11, 1, 84; 12, 10, 62 per omnes adfectus tractus). 1, 10, 31 ad movendos leniendosque *audientium* adfectus (1, 10, 25). 1, 11, 2 nec amoris avaritiae metus discat adfectum. 2, 5, 8. 2, 6, 1 (*opp.* probationibus, *cf.* 6, 2, 5). 2, 13, 9 flexus ille et ... motus dat actum quendam et adfectum. 2, 13, 13 consumptis affectibus (*cf.* 4, 2, 120 *l. 17*) non reperiens, quo digne modo patris vultum posset exprimere, velavit eius caput. 2, 16, 4 Athenis ... actor movere adfectus vetabatur (6, 1, 7). 2, 17, 26 adfectus moveat (*hoc saepe ut* 2, 17, 27. 4, 2, 113. 6, 1, 26. 6, 2, 26. 10, 2, 27. 11, 3, 58 *passim.* 12, 10, 26 concitatius. 4 prooem. 6. 5, 8, 3 commovere. 12, 10, 26. 12, 10, 36 permovere). 3, 4, 15 concitandis componendisve adfectibus (6, 1, 11. 15. 11, 3, 65) animos audientium fingere (πλάττειν). 3, 5, 2 totum opus *orandi* in res et in adfectus partiuntur (6, 1, 1. 11, 3, 152). *ibid.* remotae ab adfectibus *materiae.* 3, 8, 11. 3, 9, 4. 4, 1, 28 in epilogo ... liceat totos effundere adfectus. 4, 1, 47 positas in adfectibus causas. 4, 2, 103 ne utamur adfectibus (4, 2, 111. 6, 1, 9). 4, 2, 104. 107. 4, 2, 110 quod exponebat ... adfectu ... implevit. 4, 2, 115 advocare ... adfectum in perorationem. 4, 2, 120 non ut consumantur adfectus, sed ut tamen velut primis lineis designentur. 4, 3, 15. 4, 5, 6 adfectibus turbandus (5, 14, 29) et ab intentione auferendus auditor. 5 prooem. 1 adfectus ... excludendos. 5, 8, 2. 5, 10, 34 pessimi adfectus, in quibus sunt ira odium *eqs.* 5, 11, 38 misericordiam ... civitas Atheniensium non ... pro adfectu, sed pro numine accepit. 5, 12, 9 probationes ... παθητικάς ... ductas ex adfectibus. 5, 13, 2 adfectus ... haec pars mitiores (minores *Ambr.*) habet. 5, 13, 55 simplicem ex adfectibus atque ex adfirmatione sola probationem. 6, 1, 7 necessarios ... adfectus fatebuntur *philosophi.* 6, 1, 25 ex personis ... trahitur adfectus. 6, 1, 29 non ... adfectum, cum ad summum perduxerimus, relinquamus. *ibid.* facile deficit affectus qui descendit. 6, 1, 36. 6, 1, 44 cum invaluit. 6, 1, 51 in prooemio atque in epilogo sedem habere *adfectus.* 6, 1, 53 tractandus erit adfectus, ut quisque nascetur. 6, 2, 1. 6, 2, 2 per totam ... causam locus est adfectibus. 6, 2, 6 iudex occupatus adfectibus. 6, 2, 7 spiritus operis huius atque animus est in adfectibus. horum autem ... duae sunt species: alteram Graeci πάθος vocant, quod nos vertentes recte ac proprie adfectum dicimus (6, 2, 20), alteram ἦθος, cuius nomine, ut ego quidem sentio, caret sermo Romanus: mores appellantur. ... adfectus igitur hos concitatos, illos mites (9, 2, 3. 10, 1, 48. 10, 1, 73 remissis. 11, 3, 162 flebiles) atque compositos esse dixerunt. ... adiciunt quidam, ἦθος perpetuum, πάθος temporale esse (*similia* AVG. civ. 9, 4 *ubi adduntur synonyma* perturbationes, adfectiones, passiones). 6, 2, 10 continuum. 6, 2, 16. 17 ille iam paene medius adfectus est ex amoribus et ex desideriis amicorum et necessariorum. 6, 2, 23 non id solum agere adfectus, ut quae sunt ostendantur acerba ..., sed etiam ut quae toleranda haberi solent, gravia videantur. 6, 2, 24. 27. 6, 2, 29 (φαντασίας) quisquis bene ceperit, is erit in adfectibus potentissimus. 6, 2, 32 (ἐνάργειαν) adfectus ... sequentur. 6, 2, 35 pronuntiatio ita falsis accendit adfectibus *audientes.* 6, 2, 36. 6, 3, 1 tristes solvit adfectus. 6, 3, 104 ad delectandos movendosque homines in omnem adfectum animi. 6, 4, 10. 7, 1, 15. 7, 4, 23. 7, 10, 12 an per totam actionem diffundendi adfectus. 8 prooem. 7. 8, 3, 4 erupisse in hunc voluptatis (volun- *codd. plerique*) adfectum. 8, 3, 30 *Graeci* sonis etiam quibusdam et adfectibus non dubitaverunt nomina aptare (8, 6, 31). 8, 3, 67 in adfectus minus penetrat (11, 3, 67. intrare 9, 4, 10) brevis hic velut nuntius. 8, 6, 7. 9, 1, 21 adfectus nihil magis ducit *quam figura.* 9, 1, 23 qui totidem figuras putant quot adfectus, repudiandi, non quia adfectus non sit quaedam qualitas mentis, sed quia. 9, 2, 26 augendis adfectibus accommodatae (10, 1, 69) figurae. 9, 2, 54. 9, 2, 58 leviores (len- *Turnebus*). 9, 2, 64 huc erumpit (9, 3, 54) eius adfectus, ut. 9, 2, 71. 9, 3, 46. 97. 9, 3, 102 nimia ... cura verborum deroget adfectibus fidem. 9, 4, 4 argumentis probare, adfectibus commovere. 9, 4, 143 perdit a⟨mitti⟩tque et fidem et adfectus motusque omnes qui est in hac cura *verborum nimia* deprehensus. 10, 1, 27. 53 55. 10, 1, 68 in adfectibus ... mirus, ... praecipuus. 10, 1, 101 adfectus ... dulciores (*i.* ἦθος) ... nemo commendavit (commod- *Halm*) magis *Livio.* 10, 1, 107. 10, 2, 11 actus histrionum veris adfectibus *minor est.* 10, 3, 18 adfectus sequemur (decl. 346 p. 366, 1). 10, 7, 14 bene concepti adfectus (11, 3, 25 ex rebus). 10, 7, 15 adfectu concitati. 11, 1, 33. 11, 1, 41 adsimulamus adfectus. 11, 1, 52 quidquid meris adicietur adfectibus, omnes eorum diluet vires. 11, 1, 55 in schola finguntur adfectus. 11, 1, 56 argumentari ... mixtis ... adfectibus. 11, 3, 2 adfectus omnes languescant necesse est, nisi voce ... inardescunt. 11, 3, 14 ad animum penetrat adfectus. 11, 3, 46. 11, 3, 52 adfectus ... aliqua sua parte fraudantur. 11, 3, 58 ab his adfectibus, in quos inducendus est iudex, recedere. 11, 3, 61 cum sint alii veri adfectus, alii ficti et imitati, veri naturaliter erumpunt. 11, 3, 73 artifices pronuntiandi a personis quoque adfectus mutuantur. 11, 3, 111. 116. 11, 3, 133 frigescit. 11, 3, 148 prae se ferre aliquid adfectus (*gen.*). 11, 3, 156 movendi ... ratio aut in repraesentandis est aut imitandis adfectibus. 11, 3, 176 intra se quisque ... hoc ... per omnes adfectus verset. 12, 1, 7 tam variis adfectibus concisum atque laceratum. 12, 5, 3. decl. 247 p. 14, 11. 252 p. 31, 8 iudicio non alienum et adfectibus meis necessarium. 267 p. 91, 3 istius ... adfectus argumentum lacrimae habent. 270 p. 102, 5. p. 107, 26 paternis. p. 108, 3. 272 p. 114, 15. p. 115, 17.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

280 p. 141, 8. 289 p. 157, 23. 294 p. 167, 6 nondum omnes exuimus adfectus. 296 p. 172, 1 magni adfectus iura non spectant. 297 p. 175, 6 detegemus tibi etiam huius mulierculae adfectus. 298 p. 177, 24 inpono, iudices, adfectibus meis, qui nihil adhuc inter querelas habeo nisi desiderium. 299 p. 180, 19 probativae duae, altera παϑητική, altera πραγματική, id est adfectus et iuris quaestiones. p. 181, 16 puella tam honesti adfectus. 306 p. 205, 6. 315 p. 242, 6 quo me ducis, anime? quo me trahis, adfectus? 321 p. 260, 9 diversos ceperint adfectus. 332 p. 307, 20 testamenta, quibus omnem adfectum fateremur. 338 p. 335, 24. 376 p. 417, 4 adfectus nostri nobis non serviunt. 388 p. 435, 20 quibus ... intellectus negatus est, hic tamen adfectus relinquitur. Ps. Qvint. decl. 1, 2 hoc ... publicis allegamus affectibus (4, 6. 11, 7. 17, 2). 10, 12 quicquid rationem vicit, adfectus est. Frontin. strat. 1, 11, 6 (adi- *cod.*). 4 praef. Tac. dial. 6, 17 accipere adfectum, quemcumque orator induerit. 23, 26. hist. 1, 15 (*bis*). 1, 72. 1, 83 ut adfectus vestros in amorem mei accenderem. 4, 31 militia sine adfectu. Agr. 30 opes atque inopiam pari adfectu concupiscunt. ann. 3, 15 Tiberium ... clausum ..., ne quo adfectu perrumperetur (*i. ne adfectum proderet*). 11, 38. 13, 16 omnis adfectus abscondere. 13, 45 adfectui suo aut alieno obnoxia. 15, 16 ambitio gloriae, felicium hominum adfectus. 15, 53 cupido dominandi cunctis adfectibus flagrantior est. Plin. epist. 9, 13, 16 modestissimum. paneg. 85 Flor. epit. 1, 7 Palaemon Char. gramm. I 238, 24 interiectiones ... significant adfectum animi (238, 20 *cum seqq., cf.* 240, 19. 242, 9. Serv. gramm. IV 420, 19. Sacerd. gramm. VI 447, 3 *syn.* animi variae passiones). Char. gramm. I 276, 14 ironia adfectu mutat significationem (462, 16). Diom. gramm. I 438, 27. 439, 8 cum ὑποκρίσεως affectu. 464, 9 parabole ... comparatio ... per affectum. Gell. 1, 26, 10 (*v. sub* affectio *p. 1177, 66*). Apvl. met. 1, 12 naturalitus quosdam affectus in contrarium provenire. 5, 21 multis ... calamitatis suae distrahitur affectibus. 10, 6 in exitium ... filii plenis operabatur affectibus. Tert. spect. 15 si cessat affectus, nulla est voluptas. Porph. Hor. epist. 2, 1, 211 qui potestate carminis moderatur adfectibus meis. sat. 1, 1, 7 quid enim] quasi interpellante affectu hoc dicitur. Don. Ter. Andr. 284 moriens: affectus a tempore, quod postrema vox erat. Lact. inst. 6, 5, 17 sedatio commotionum et adfectuum. 6, 13, 7 Stoici adfectus omnes, quorum inpulsu animus commovetur, ex homine tollunt, cupiditatem laetitiam, metum maestitiam, quorum duo priora ex bonis sunt aut futuris aut praesentibus, posteriora ex malis. *vide sequentia et universa capita* 6, 15—19, *in quibus haec quoque sunt notanda*: 6, 15, 1 ratio ... quatitur adfectibus. 2 quam necessario deus sive natura ... nos armarit adfectibus. 4 ut medici affirmant, laetitiae adfectus in splene est, irae in felle, libidinis in iecore, timoris in corde. 8 adfectus ... quasi ubertas est naturalis animorum. 9 deus ... *homini* ingeneravit ... istas animi commotiones ... posuitque materiam vitiorum in adfectibus, virtutis in vitiis. 6, 17, 14 currus ... vitae ... adfectibus velut equis pernicibus ducitur. 21 evulsis adfectibus (6, 15, 10. 6, 19, 1), quibus omnis constat humanitas. 6, 18, 32 sustentatio sui recte patientia nominatur, quae una virtus omnibus est opposita vitiis et adfectibus. 6, 19, 4 tres ... adfectus, qui homines in omnia facinora praecipites agant (*comparantur tres Furiae*; epit. 56, 1). epit. 56, 2 adfectus Stoici amputandos, Peripatetici temperandos putant. ... nos vero neque detrahendos neque minuendos esse dicimus. 56, 7 redigendi sunt ... adfectus intra fines suos et in viam rectam dirigendi (*cf.* frg. 5). ira 4, 12 nullus adfectus in deo est, quia quidquid adficitur inbecillum est. Ps. Ivl. Rvf. schem. lex. 25 rhet. p. 54, 8 cum ... transitum facimus ratione aliqua vel adfectu. Ivl. Sev. rhet. 17 p. 364, 14 evenit ut sit narratio, quae inter se locos communes patiatur, quos etiam adfectus vocamus. Empor. rhet. p. 561, 6 ethopoeia nominatur, quod ethos id est affectum dicentis effingat. p. 562, 10 est sane praeter ethos et pathopoeia, qua imitamur adfectum, non naturalem, sed incidentem. *cf.* p. 562, 20. Mar. Victor. rhet. p. 203, 22 inductiones ... ratiocinationes ..., quae fidei sunt, non adfectus. Ivl. Sev. rhet. 20 p. 366, 22 adfectus sibi aliquotiens vicini sunt. Hil. in psalm. 1, 2 id nec modo nec ratione docuerunt: bonae quidem opinionis affectu. 136, 4 humani sensus. 52, 12 fidei suae (Favstin. trin. praef. p. 37ᵇ). 14, 10 falsitatis adfectum mendacii condicionibus temperavit. Gavdent. serm. 13 *med.* fraudatoris. 14 *extr.* fideli affectu. Priscill. tract. 2, 54 benignitatis. Symm. epist. 2, 86 ut quidquid explicat adfatus tuus, id noster quodammodo visat adfectus. Serv. auct. Aen. 2, 41 omnis adfectus tribus rebus ostenditur: vultu voce gestu. 4, 468 bonus. 8, 565 *poeta* his quibus fides difficilior est, interponit affectum (*sc. parenthesin*). Hier. epist. 142 habentes affectum erroris pristini. 130, 13 affectus et perturbationes ... moderari et regere possumus, amputare non possumus. 46, 3 non ignoratione, sed affectu labi. 21, 7 non locorum spatiis, sed affectu aut esse nos cum deo aut ab eo discedere. in Is. 24, 16 p. 334 Vall. locutus sum mihi interno cordis affectu (dixi: secretum meum mihi *Isaias*). Vvlg. psalm. 72, 7 transierunt in affectum (διάϑεσιν) cordis. sap. 14, 21 affectui (συμφορᾷ) aut regibus deservientes. Ezech. 25, 6 gavisa es ex toto affectu (ἐκ ψυχῆς σου). III Esdr. 8, 53 virtus domini erit cum eis, qui inquirunt eum in omni affectu (εἰς πᾶσαν ἐπανόρϑωσιν). Pavl. Nol. carm. 8, 21 discordia concors dissimiles socians affectus pectore in uno. Avg. civ. 1, 17 humanus (1, 31 p. 49. 3, 14). 8, 15 religionis. 9, 5 p. 376 effectus, non ... affectus (11, 14 p. 482. 16, 4 p. 131). 14, 9. 14, 9 p. 22, 13 *syn.* motus. 14, 16 p. 38 animi ... affectu cum carnis appetitu coniuncto *in libidine.* 19, 8 p. 368, 8 interdicat amicalem vel intercidat affectum. 22, 8 p. 569, 21 quo affectu, quo motu animi *coeperit orare.* serm. ed. Mai 2, 1 *syn.* spiritu. 6, 2 dilectio ... affectus germen est. epist. 95, 2 pulvereis vel etiam luteis affectibus ... animas aggravantes. Clavd. Mam. 1, 3 in homine diversae adfectiones id est iustitia misericordia sanctitas res accidentes sunt et ideo adfectus vocantur. *similia passim in hoc capite.* Alc. Avit. c. Eut. 2 p. 27, 4 humanae condicionis *Christi.* Boeth. herm. sec. 1 p. 11, 30 M. in hoc libro Aristotelem passiones animi non pro adfectibus, sed pro intellectibus posuisse. 1, 2 p. 56, 20 in passionibus adfectibusque. Conc. Vasense a. 529, 3 ut Quirieleison frequentius cum grandi affectu et conpunctione dicatur. Ennod. epist. 1, 3 p. 6, 4 H. talem ... dignatio vestra tenuisset affectum, ut ... elegisset. 1, 12 p. 22, 23 ad adfectum scriptionis erigere. 1, 20 p. 33, 4 quibus affectus est ... amicitiam custodire. Bened. reg. 20 ex affectu inspirationis divinae.

i. q. propensa voluntas, amor, dilectio, pietas (*saepe pluralis de uno*): Comm. Einsidl. gramm. suppl. 266, 17 affectus dicitur desiderium i. voluntas. Gloss. στοργή, dilectionis teneritudo vel propinquitas. desiderium amor dilectio studium. *passim c. gen. obi. vel* in, erga, circa (*p. 1191, 11 sqq.*). Ov. met. 7, 147 tu quoque victorem *Iasona*) complecti, barbara (*Medea*), velles, sed te ne faceres tenuit reverentia famae. quod licet adfectu tacito (Litvrg. Gall. Bunsen anal. Antenic. III p. 273) laetaris agisque carminibus grates. 7, 171 *Medeae* animum subiit Aeeta relictus. nec tamen adfectus tales confessa. trist. 4, 5, 30 quo pius affectu Castora frater amat. Sen. contr. 7, 6, 19 scio, cuius in nos adfectus sit. 7, 7, 7 paternus adfectus non sustinet moram. Val. Max. 4, 1, 5 patrios adfectus, qui potentissimi habentur, superavit *moderatio.* 4, 6, 4 consimilis adfectus Iuliae (*gen. subi.*). Sen. Phaedr. 60 matris superbum est nomen ..., nostros humilius nomen affectus decet; me vel sororem, Hippolyte, vel famulam voca. Phoen. 383 utrumque quamvis diligam affectu pari (461). dial. 11, 18, 9 ex adfectu tuo, quis illius in te sit, cogita. 12, 5, 3. 3, 21, 1 amici. epist. 78, 4 amicorum. Scrib. Larg. praef. p. 6, 2 consummasti amicissimo adfectu vota mea. Lvcan. 8, 132 tenuit nostros hac obside Lesbos adfectus (*verba Pompei de coniuge*). 9, 1100 ut ... adfectus a te veteres vitamque rogarem. 10, 95 *Cleopatrae frater* habet sub iure Pothini adfectus ensesque suos. Plin. nat. 1 ind. 10, 96 amicitiam animalium esse et adfectus animalium. exempla affectus serpentium. 10, 203 sunt *animalibus* ... bella amicitiaeque, unde et adfectus. 10, 207 non et adfectus indicia sunt etiam in serpentibus? 35, 87 *Alexander* nec torum tantum suum, sed etiam adfectum donavit *Apelli dando paelicem.* Qvint. inst. 1, 2, 15 nec officium in docendo spectet, sed affectum. decl. 298 p. 179, 24 ducimus quendam adversus ipsas terras consuetudine adfectum (*v.* adfectio *p. 1178, 70. 26*). 306 p. 202, 24 virginem ..., quae nullo adhuc suspirat adfectu. 317 p. 248, 19 adfectus et pietatis simulatione. 321 p. 260, 5 consuetudo, quae alienos ... componere et astringere adfectibus potest. 322 p. 268, 22 quoniam pater erat, quoniam numquam hi adfectus in tantum vincuntur odio, ut. 325 p. 281, 27 potuit in hunc adfectum incidisse. 327 p. 286, 17 hoc amore et adfectu. 357 p. 389, 25 iudicio patris auctum (factum *codd.*) iuvenis adfectum. Ps. Qvint. decl. 2, 14 frigidis. 4, 2. 6, 15 inter parentes caecus affectus est. 9, 9 praestes adfectum. 15, 3 ubi sit medicamenti quod obicitur totus affectus? 15, 9 eludis affectum. 16, 2 aliquem fraternitatis affectum. Ivv. 6, 214 haec (*mulier*) dabit affectus *i. praecipiet quem ames.* 8, 161 hospitis. 12, 10 si res ampla domi similisque affectibus esset. 15, 150 adfectus petere auxilium et praestare. Tac. ann. 13, 21 matrum adfectus ignotos habere. dial. 27 iudicium animi citra damnum adfectus proferre. Agr. 32 fide et adfectu teneri. Plin. epist. 2, 1, 8 mihi tutor relictus adfectum parentis exhibuit. 3, 10, 3 adfectibus. 4, 19, 1 amitae ei adfectum *et* patris amissi repraesentes (*syn.* diligas). 8, 11, 1 adfectum tuum erga fratris filiam. 10, 4, 6. paneg. 4 cedis adfectibus nostris. 69 cepisti ... et adfectus nostri et iudicii experimentum. 75. 79 adfectus nostros ... cohibere. Svet. Tit. 8 non modo principis sollicitudinem, sed et parentis affectum unicum praestitit. Roman. Char. gramm. I 191, 4 pergere si iuberet adfectus vel ... casus adferret. Palaemon Char. gramm. I 234, 11 'erga' ad adfectum refertur ..., 'in' ad simultatem. Papin. dig. 33, 3, 6 quod affectu filiae datum est *et passim similiter in* Dig., *nota* Iavol. 38, 2, 36 mancipium, quod non pretio, sed affectu sit aestimandum (*cf. p. 1178, 62 sqq.*). Apvl. Plat. 2, 21 philosophiam esse mortis adfectum consuetudinemque moriendi. Ps. Apvl. Ascl. 22 dii ... pio affectu humana omnia respiciunt. Tert. anim. 16 disciplinae. 31 alienus studio et affectu Euphorbi. 32 sensus et affectus (*plur.*). Porph. Hor. carm. 2, 4 non esse domino ancillae affectum erubescendum. Cypr. hab. virg. 3 *virgines* adhortamur adfectu potius quam potestate. laps. 4. Sol. 45, 13 equinum. Cod. Iust. 5, 62, 23 pr. (*Dioclet.*) ut eum tutorem potius habeat, qui ad defensionem eius non inhibeatur affectu *sc. proprio.* 8, 53, 26 pr. (*Const. I*) priusquam fari possit *infans* aut habere rei quae sibi donatur adfectum. Paneg. 3, 7 p. 107, 26 di-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

versum sanguinem affectibus miscuistis. 6, 7 p. 153, 20 ex intimis affectibus. 7, 7 p. 165, 16 privatis. 7, 8 p. 166, 11 milites utilitati publicae magis quam tuis affectibus inservientes. IVL. VAL. 1, 15 integrationem coniugalis adfectus. LACT. inst. epit. 18, 6 matris. inst. 6, 10, 3 pietatis. PS. IVL. RVF. schem. dian. 3 rhet. p. 60, 28 quasi in affectum hospitis . . . inducta sit *Dido*. PALLAD. 14 vers. 8 socii. LVCIF. Athan. 1, 19 singulari dilecturus affectu (1, 43). 2, 6 *v. sub* affectio *p. 1179, 28 et* PHYSIOGN. 37 sine affectu, ἄστοργα (129 *de noctua*). GAVDENT. serm. 13 *med.* erga pauperes. 21 *extr.* AVSON. 390, 1 credideram nil posse meis adfectibus addi. DICTYS 3, 12 omni affectu dilecta. AMM. 28, 4, 21. PELAGON. 163 tuus ille circa generositatem equorum curulium occupatus affectus (HEGES. 1, 37, 7 tantus erat affectus circa defunctam; *item* circa 2, 12, 2 HIER. epist. 74, 9). CHIRON 189 intentione pascuae adfectum vitae intendunt. HEGES. 1, 38, 3 pio erga matrem affectu, sed erga patrem impio. 1, 40, 12 domesticis affectibus. 3, 15, 1 subeundae mortis. 4, 4, 1 nocendi. HIER. epist. 22, 21 affectum sanguinis relinquentes. 60, 14 patriae. 60, 19 iungamur spiritu, stringamur affectu. 125, 6 sunt quae oderunt suos et non suorum palpantur affectu. VVLG. II Macc. 14, 37 pro affectu (κατὰ τὴν εὔνοιαν) pater Iudaeorum appellabatur. PRVD. perist. 10, 229 *Veneris* libidinoso . . . adfectu. PAVL. NOL. carm. 11, 9 adfectu observare fideli. 27, 326 (*syn.* amore). epist. 4, 5 *med. syn.* caritatis (13, 1 *init.*). 15, 3 *init.* ut eos ultra solitum affectum diligatis. 16, 1 *init.* contra officium et affectum. AVG. civ. 8, 13 iste affectus (*eorum qui ludos scaenicos amant*) . . . indicat malos. 12, 22 cognationis. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 4 *boum* affectu foetus. MACR. somn. Scip. 1, 8, 7 pietas religio affectus humanitas. PHYSIOGN. 122 in his ingeniis affectus nullus, nulla fides amicitiae, nulla religio. MART. CAP. 2, 131 omni studio affectuque cucurrit. RVT. NAM. 1, 212 filius affectu, stirpe propinquus. LEO M. serm. 96, 1 p. 466 consensionis. epist. 159, 4 p. 1137 in affectum a deo initum. MAR. VICT. aleth. 2, 551 lucis. SIDON. epist. 3, 13, 1 castitatis. 3, 14, 1 non operis effectus . . ., sed auctoris affectus (7, 1, 2. 9, 2, 2 ALC. AVIT. epist. 35 p. 65, 17). FAVST. REI. epist. 1 p. 161, 3 *tit.* speciali. grat. 1, 3 p. 15, 11 quis non ad tam reverendum nomen omni cordis inclinetur affectu? 1, 12 p. 41, 5 *deus* nisi ei (*mundo*) bonum ad meliora contulisset affectum, mali ei non interdiceret appetitum. 2, 6 p. 71, 20 *opp.* odio. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 221, 14 *opp.* odii. VICT. VIT. pass. 5 pro Christo moriendi plenus affectus. pers. 2, 98 voluntarie et ex affectu. PAVL. PELL. 244 tradentes mutua nobis officia affectu *parentes liberique*. ALC. AVIT. epist. 6 p. 34, 12 quorumlibet affectuum personae. 66 affectui pietati sollicitudini. 77 *opp.* despectus. 92 p. 99, 29 sancti (*i. regii*) affectus recognitio. OREST. trag. 3 funeris (*i. Agamemnonis mortui*) affectus *Cassandrae*. ENNOD. epist. 2, 3 p. 42, 4 H. quod meo militabat (*i. inserviebat*) affectui. HIST. Apoll. 23 *extr.* ingens amor fit inter coniuges, mirus affectus, incomparabilis dilectio, inaudita laetitia, quae perpetua caritate complectitur. VEN. FORT. carm. 6, 10, 27 ast ego posthabeo affectu mea seria vestro. MAXIM. carm. 5, 145 tu cogis rabidas affectum discere tigres. CONC. Turon. a. 567, 2 ut pontificalis affectus inter consacerdotes inviolabiliter conservetur. FERRAND. Fulg. epist. 13, 1 multa volui affectu interrogare discendi.

saepe legitur in elogiis lapidum: CORP. V 2197, 9 splendidum publicae pietatis adfectum. IX 1128 industriae et eloquentiae praecipuo et in omni adfectu praenstantissimo (*sic*). X 1782, 22 quo testatior sit erga eum adfectus rei publicae nostrae. 5670, 2, 11 ob tam egregium eius adfectum. XI 6123 (*post Traian.*) adfectus, quos civibus nostris . . . praestas. XIV 2795, 7 templum . . . pietatis suae adfectu exornet. CORP. II 1399, 5 (= CARM. epigr. 1140) coniugis illius, quem vix aequare mariti adfectu poterint. V 6729 (= CARM. epigr. 706 *f. a. 520*) germano ad⟨f⟩ectu instituit dominoque dicavit. V 7640 (= CARM. epigr. 783, 11) adfectu superare volens. VI 11511 affectus et blandities et caritas. 12672 usi adfectibus eius matris. 20674 (= CARM. epigr. 436) incomparabilis erga maritum adfectus sanctitatisque et eximiae erga liberos pietatis *femina*. VIII 7255 (= CARM. epigr. 560, A, 2) Caelía Ru⟨fino: a⟩dfectu simil⟨ique fid⟩e pares. IX 1776 quod eum pleno adfectu dilexerit, fecit. X 2316 rarissimi adfectus feminae. 4142 adfectu et offi⟨cis⟩ et inpendis suis patronum dilex⟨it⟩. XII 1724 (*a. 472*) qui vixer⟨unt in coniu⟩gali adfectu et carita⟨te⟩. 5350 (= CARM. epigr. 1443, 7) maxima Festae adfectus pietas forma pudicitia. XIV 936 incomparabilis adtfsctus (*sic*) erga parentes. *nota*: SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 17 B. hospitio dapsili copiosoque adfectu (*i. largitione*).

pro ipsis hominibus (raro rebus) amatis (*cf.* GLOSS. cod. Paris. gr. 1357 ἀφέκτουμ. πρόσωπον): APVL. Plat. 2, 22 angetur carissimis orbatus adfectibus (IVL. VAL. 2, 30). ITIN. Alex. 14 affectibus in tentoriis regiis hosti relictis. 44 cum regis affectus opesque repperisset. CAPITOL. Aur. 24, 8 nec ⟨in⟩ eius affectus saevit. IVL. VAL. 2, 25. 3, 31. IVVENC. 3, 545 quicumque sui linquet generisque domusque gazas adfectusque omnes pro nomine nostro (PAVL. NOL. epist. 25, 2 *init.*). COLL. Mos. 6, 4, 2 ut sancta necessitudinum nomina (*i. parentes*) optineant apud affectus suos (*i. liberos*) . . . debitam caritatem (= COD. Greg. 5, 1, 2, 2). COD. Theod. 12, 1, 26. OROS. hist. 7, 28, 26 gladium . . . etiam in proprios egit affectus. CASSIAN. conl. 3, 4, 1 totius cognationis affectibus. SIDON. epist. 6, 4, 1 unam feminam de affectibus suis. 8, 8, 2 amicis, qui iure ponuntur inter affectus. FAVST. REI. epist. 2, 39 p. 423, 17. PAVL. PELL. 457 plena domus caris affectibus. 492 cunctis affectibus expers. DRAC. laud. dei 1, 394 affectusque novos (*i. Evam*) blandi genuere sopores *Adami*. FVLG. myth. 3, 6 p. 68, 2 ad semet sororios perducit affectus *i. sorores*. CORP. X 1534 (= CARM. epigr. 1390, *ex schedis*) felix qui affectus potuit demittere tutos. XIV 2709 (= CARM. epigr. 1248) adfectus omnis possidet iste lapis *de uno amico*.

i. q. animus, consilium (*hic illic additur* animi): PAVL. dig. 41, 2, 1, 21 non est enim corpore et ⟨t⟩actu necesse adprehendere possessionem, sed etiam oculis et affectu. VLP. dig. 43, 4, 1, 6 affectu carent *pupillus et furiosus*. 27, 6, 11, 3 affectu . . . propensiore magis quam dolo malo id videri fecisse. IAVOL. dig. 27, 5, 3 ut eo affectu negotia gerat, quo tutor gerere debeat. GAIVS inst. 3, 208 furtum ex adfectu (adiectum *cod.*) consistit, *nequit igitur impubes furtum facere*. PAVL. dig. 44, 7, 34 iniuria . . . ex affectu fit, damnum ex culpa. GAIVS inst. 4, 178 calumnia . . . in adfectu est. VLP. dig. 21, 1, 17, 3 fugitivum fere ab affectu animi intellegendum esse, non utique a fuga (21, 1, 17, 4). PAVL. dig. 29, 7, 17 litterae, quibus hereditas promittitur vel animi affectus exprimitur. HERM. Pal. mand. 10, 2, 2 quando exciderit ab eius (*actus*) affectu (ταύτης ἀποτύχῃ). PS. CYPR. abus. 8 quasi dives est pauper superbus mentis affectu et quasi pauper est dives mentis humilitate. SVLP. SEV. Mart. 22, 5 auctoritatem praestare non potuit, ostendit affectum. dial. 2, 12, 11 hoc . . . affectu. *c. gen. expl.*: PAVL. sent. 5, 4, 2 furiosus itemque infans affectu doli . . . carent. VLP. dig. 42, 4, 7, 9 animum et affectum occultantis ⟨s⟩e. 47, 10, 3, 1 cum . . . iniuria ex affectu facientis consistat. PAVL. dig. 48, 16, 6, 1 affectum et animum accusandi deposuit. 41, 2, 3, 3 possidendi affectum habuero. GAIVS inst. 2, 50 furtum . . . sine adfectu furandi non committitur. SVLP. SEV. chron. 2, 30, 2 bono . . . affectu rei publicae . . . vindicandae.

synonyma: adfectio. *ad I*: morbus, dolor. *ad II*: impetus. impulsus. animus. motus animi. commotio. perturbatio. passio. morbus animi. vitium. mores. quaedam qualitas mentis. amicitia. pietas. amor. sollicitudo. studium. caritas. dilectio. appetitus (*p. 1191, 37*). *opposita*: *ad II*: ratio. iudicium. fides. probatio. argumentum. virtus. officium. enses *i. inimicitias*. bella. odium. simultas. despectus. officium. pretium.

personatus **Affectus:** DRAC. Romul. 10, 264 simplex Affectus inhaeret *comes Amori*. *V.*

Affenet *v.* Ascenez.

Afferenda, -ae *f. dea*. TERT. nat. 3, 2, 11 Afferenda est ab afferendis dotibus. *Zimmermann.*

Afferezei *v.* Pherezaei. **afferial** *v.* arferius.

[**adferme**] *falso traditum in cod. Flor.* APVL. flor. p. 55 Oud. *pro* ac ferme. *V.*

affero (adf-), attulī (adt-), allātum (adl-), afferre (adf-). [*cps. ex* ad *et* ferre, *i. q. got.* at-bairan '*offerre, afferre*', *phryg.* αββερετ '*affert*' (*vel* '*afferat, afferet*'), *cf. c. umbr.* adfertur arfertur arsfertur '*flamen*'. *Th.*] GLOSS. προσφέρω; affer⟨t⟩: adducit; adfer: ἔνεγκε, φέρε, πρόσφερε, huc tolle; attulisti *etc.*: ἤνεγκες *etc.*; attulit: adduxit vel adportavit; adtulero: προσάγ[ορεύ]ω; allata: reverentia (renuntiata? *Goetz*) vel cognita, renuntiata. *de glossa* adferunda: calamitates *cf. Goetz et Dziatzko, Archiv 2 (1885) 140.* *de assimilatione* CLED. gramm. V 78, 10 iuxta orthographiam affero scribitur, non adfero (POMP. gramm. V 277, 35 GRAMM. inc. suppl. 295, 21). CASSIOD. gramm. VII 207, 11 sonat . . . d littera et ascribitur. alatum *sine duplicatione incisum*: CORP. IV 1239 (*cf.* add. p. 205). *legitur inde a* PLAVTO, *saepius apud scriptores quam in sermone poetarum (praeter scaenicos), deest apud* GRATT. MANIL. GERM. MELAM, *raro extat apud* SALL. VITR. VELL. (*neuter utitur notione I B 1 p. 1199, 67*) SCRIB. LARG. SVET. FLOR. *scriptores.* *de usu Plautino et Terentiano cf. Langen, Fleckeisens Jahrbücher 125 (1882) 676.*

de coniugatione et de formis attulas, -at (*cf. Lindsay, Latin language 464, 4*): DIOM. gramm. I 380, 14 adfero attuli, quoniam et fero tuli dicimus, quamquam et id perfectum quod est attuli ex alio verbo proficisci reperimus apud veteres, ex eo quod est attollo, ut Naevius (Novius *Bothe Ribbeck*) in Tabellaria (NOV. com. 87): dotem ad nos nullam attulas. Plautus pluraliter * (*v.* attollo *II p. 1148, 80*). *idem* 382, 18 attulat (PACVV. trag. 228 *ubi* attollat *Non. 246*). CONSENT. gramm. V 378, 26 in his *verbis* . . . dissimili voce significationem praeteriti temporis declarabimus. dicimus . . . adfert attulit. *praes.* afferet: VVLG. Matth. 13, 23 *cod. Fuldens.* intellegit et fructum afferet et facit (καρποφορεῖ). afferturus: APRINGIVS in apoc. 13, 16.

I *generatim* **προσφέρειν: A** *proprie*: **1** *afferuntur* **res corporeae:** *de vocibus* adferre *et* adducere *iocando* PLAVT. Cist. 284 i, adfer mihi arma et loricam adducito! 285 loricam adducam? :: i, curre, equom adfer (292). Pseud. 711 attuli hunc. :: quid, attulisti? :: adduxi volui dicere.

varia: PLAVT. Aul. 341 siquid uti voles domo abs te adferto. 355 temeti nihil allatum intellego. 356 at iam adferetur. 433 utinam mea mihi modo auferam, quae adtuli, salva. 571 iussero cadum unum vini veteris a me adferrier. Men. 220 obsonium. Merc. 783. Mil. 988 anulum istunc. Poen. 617 exta. Trin. 814 adferre, non petere

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hi⟨n⟩c se dicet. [Stich. 359 *cf.* refero] VARRO Men. 150. 352. rust. 1, 8, 4 quod optimum solet adferri in vineam e querco ac iunipero. 2, 10, 7 ad focum adferre ligna. 2, 10, 8 ligna. 3, 16, 31 alvum. RHET. Her. 1, 23 tabulas in carcerem (*idem* CIC. inv. 2, 149). CIC. Verr. 5, 47 *vas.* 5, 64 candelabrum ... Romam. 5, 65 quo. 2, 85. Phil. 1, 3 scriptum senatus consultum attulit. 3, 20 scriptam attulerat . . . sententiam (*cf. p. 1198, 35*). ac. 2, 11 isti libri duo Philonis . . . tum erant adlati Alexandriam. div. 1, 32 cotem in comitium. off. 3, 58 pro se quisque *piscator*, quod ceperat, adferebat. 3, 73 falsum testamentum . . . e Graecia Romam. Att. 1, 20, 7. CAES. civ. 3, 108, 4 tabulae testamenti unae per legatos eius Romam (romae *Oz*) erant allatae. SALL. Catil. 46, 6. NEP. Epam. 4, 4 sua . . . quae attulerat liceret efferre. COPA 16 lilia . . . in calathis. HOR. carm. 9, 10, 33 capaciores adfer huc, puer, scyphos. OV. met. 13, 345 fast. 1, 528. 3, 807 attulit illa (*exta*) milvus. 4, 78. 5, 92. AVG. edict. ag. Venafr. (Corp. X 4842) 27 *eas res* quo proxume poterit advehere adferre adportare. LIV. 1, 24, 5. 5, 48, 9 pondera ab Gallis adlata (ablata *MP*) iniqua. 22, 36, 9 legati a Paesto pateras aureas Romam attulerunt. 22, 37, 5. 22, 37, 11. 23, 16, 11 propere adparatum omnem . . . in primam aciem adferre. 25, 8, 10. 36, 28, 6 catenas. 38, 37, 4. 38, 55, 11. 44, 32, 11 SEN. epist. 84, 3 quicquid attulere *apes.* 95, 2 recitator historiam ingentem attulit. 77, 14. CVRT. 7, 3, 16. 8, 4, 27. 9, 10, 17 camelis . . . cibaria. 10, 10, 17. COLVM. 2, 21, 3 arbores serendi causa collo vel mulo . . . afferre. ASCON. Mil. p. 34 *et* 46 B. PETRON. 34. 56. 67. 70 cultros. *ibid.* unguentum in argentea pelve. 71. 78. 111. PLIN. nat. 6, 104 lintribus . . . adferuntur onera. 10, 5. 11, 22. 12, 56 hoc visum Antigono regi adlato frutice. 15, 74. 17, 114 quod si longius adferantur pomorum calami. 18, 42. 18, 134 ut quod (*lupinum*) ne serendi quidem gratia opus sit adferre. 18, 334 arborum, quas positurus adferes. 37, 46. CORP. IV 1239 (*cf.* add. p. 205) faenu(m) al(l)atu(m) VIII idus Octo(bres). MART. 3, 50, 3 affertur protinus ingens inter lactucas oxygarumque liber. QVINT. inst. 8, 6, 26 'venisse' commeatus, qui adferantur. IVV. 14, 78 TAC. hist. 3, 20 ann. 14, 16 PLIN. epist. 6, 28, 2. 10, 74, 3. 10, 96, 5 paneg. 8. AVREL. ad Front. p. 87, 18 N. per quem fuerat allatus libellus. ICTI. APVL. apol. 63 Socr. p. 107 Oud. TERT. scorp. 13 CAPITOL. Maximin. 13, 2 Alb. 5, 6 ITIN. Silv. 5, 4. 37, 1 PALLAD. 1, 24, 2 HYG. fab. 106 p. 97, 8. 120 p. 103, 15. 136 p. 116, 5 SCHOL. Germ. Bas. p. 100, 19 B. VVLG. gen. 27, 14 Ioh. 21, 10 *al.* II Tim. 4, 13. AVG. civ. 22, 8 ad aquas Tibilitanas episcopo adferente Praeiecto martyris . . . memoria veniebat (*ter*). *cum dat.*: PLAVT. Curc. 84 eine hic cum vino sinus fertur? . . . ego nobis afferri (ferri *Fleck., cf. Leo Hermes 18, 586*) censui. Most. 68 ervom tibi aliquis cras faxo ad villam adferat. Pseud. 228 nisi . . . mi ex fundis tuorum amicorum omne huc penus adfertur. CIC. de orat. 1, 231 *Socrati* scriptam orationem . . . Lysias. fat. frg. 5 adlatus est forte Scipioni acupenser. Att. 2, 3, 3 Θεοφράστου περὶ φιλοτιμίας adfer mihi de libris Quinti fratris. 8, 11, 7 librum tibi adferri. PROP. 3, 16, 23 SEN. contr. 9, 6, 8 PETRON. frg. 18. PLIN. nat. 7, 35 adlatum *hippocentaurum* illi (*Claudio*) ex Aegypto in melle vidimus. 12, 19 MART. 9, 87, 3. 10, 48, 8 APVL. met. 6, 11 apol. 33. 40 HYG. fab. 36 p. 67, 21 astr. 2, 43 p. 80, 20 SCHOL. Germ. Bas. p. 100, 14. 104, 6 B. VVLG. gen. 27, 9 *et saepe.* *cum* ad: PLAVT. Rud. 1244 quod ad me allatum esse alienum sciam. CIC. Verr. 5, 32 scyphos . . . ad praetorem. 5, 58 is anulus ad se. 6, 7 aper . . . ad eum (*idem* VAL. MAX. 6, 3, 5). 5, 108 ad quos Ceres . . . fruges. agr. 2, 13 legem ad me. epist. 7, 17, 1 ad imperatorem. VAL. MAX. 6, 5, 6 scrinium eius ad *L. Crassum.* PLIN. nat. 13, 88 Sibyllam ad Tarquinium . . . tres libros. PLIN. epist. 7, 6, 1 *legatus* decretum concilii ad Caesarem . . ., etiam ad nos. APVL. apol. 61. OPTATVS 7, 1 p. 162, 6 ad regem . . . liber. VVLG. exod. 32, 2 Is. 6, 11 *al.*

iuncturae crebrae: argentum: PLAVT. Asin. 231 si alius a d me prius attulerit (*viginti minas*), tu vale (733 argentum ad te. Curc. 581. Pseud. 1091 huc ad me. Vid. 85 TER. Eun. 123 CIC. Verr. 5, 50 CAES. civ. 1, 23, 4 VAL. MAX. 4, 3, 5). Asin. 532 nisi m i huc argenti adfert viginti minas (Men. 1037 tibi . . . huc. 1043 mihi . . . cum argento marsuppium. Mil. 1059 Pseud. 773. Trin. 785 a patre . . . tibi. TER. Phorm. 532 CIC. Cato 55 [56]. off. 3, 107 praedonibus pretium. Tusc. 5, 91 ab Alexandro . . . ei. SEN. benef. 2, 21, 4 COLVM. 1, 8, 4 PLIN. nat. 19, 87 APVL. apol. 75). Asin. 242 si adfers. 337. 361 huc. 369. 733. Bacch. 230 *tot* Philippos . . . aureos Epheso. 315 nilne . . . inde auri domum? 320 (*bis*). Curc. 69. 226 adferre argentum credo. 327 nihil. Epid. 347. Men. 1037 adfer strenue. 1044 Persa 672. Poen. 763 aurum. Pseud. 375 (aderit *P*). 624/5. 649. 1160 TER. Phorm. 38. CIC. Verr. 3, 56 nummos. off. 2, 82 *pecuniam* cum Sicyonem attulisset. PROP. 4, 5, 53 aurum spectato, non quae manus adferat aurum. LIV. 36, 4, 2 ab Ptolemaeo. 38, 14, 5 *al.* SEN. contr. 10, 4, 24 hodie minus. VAL. MAX. 4, 3, 1. 6, 1 ext. 2 in quem (*locum*). SEN. dial. 6, 20, 6 benef. 2, 21, 4 epist. 76, 18. [PLIN. nat. 18, 114 annua ducena milia Neapolitanis . . . numerari iussit . . . adiecitque causam adferendi (adserendi *Strack*).] QVINT. decl. 279 p. 139. 344 p. 357 pretium. APVL. met. 10, 9 curriculo taberna. HIER. epist. 71, 4 VVLG. gen. 43, 22.

epistulam, litteras *sim.*: PLAVT. Bacch. 802 a d te obsignatas *litteras* attuli (Pseud. 1208 huc ad me. CIC. Att. 8, 12, 1. 12, 49, 1 mandata et litteras. 13, 45, 1. 15, 26, 1. *cf.* ad Q. fr. 1, 2, 8 *litteras* scriptas ad te solere afferri, ab se legi. ad Brut. 2, 6, 2. LIV. 25, 7, 2 ad consules. 34, 61, 10. 35, 8, 4. 40, 23, 4. 41, 6, 5. S. C. Frontin. aq. 105 a principe . . . ad curatorem. HYG. fab. 105 p. 96, 15). PLAVT. Pseud. 670 m i opportune (CIC. Verr. 5, 58 Valentio . . . Agrigento. Manil. 4 equitibus . . . ex Asia. Att. 1, 9, 1 nobis abs te. 3, 17, 1 *passim.* SALL. Cat. 30, 1. LIV. 34, 22, 4/5 T. Quinctio . . . senatus consultum. 34, 56, 1 CVRT. 7, 2, 20. 6, 6, 20). Asin. 761 peregre allatam epistulam. Pseud. 671 Trin. 788. TER. Phorm. 149 ab eo. CIC. Verr. 3, 97 a patre. 3, 64. Phil. 1, 8 edictum Bruti adfertur (5, 28 D. Bruti . . . edicto adlato atque proposito). *al.* nat. deor. 2, 6. Att. 7, 26, 1 Roma. 3, 7, 1. 11, 1, 1 libellum. 14, 20, 1 in Cumanum. 15, 5, 1 a Bruto tabellarius rediit; attulit et ab eo et Cassio (litteras *om.* M^1). ad Q. fr. 3, 1, 14 sero. epist. 2, 19, 1 is qui attulerat (*litteras*). *passim.* CAES. Gall. 5, 49, 4 SALL. Iug. 41, 4. NEP. Pelop. 3, 2 Athenis ab Archia. LIV. 10, 24, 18. 22, 11, 6 ab urbe. 23, 21, 1 Romam. *saepe.* SEN. contr. 1, 7, 7 SEN. epist. 49, 50, 1 CVRT. 4, 5, 1. 7 TAC. hist. 1, 2. 4, 24. 4, 75 ann. 5, 3. 6, 5. 15, 24. PLAVT. Bacch. 809 quas (*tabellas*) tu attulisti. Curc. 347. 545 Persa 520. 529 huc. 544. 432 tibi (Persa 461 mi ab ero meo usque e Persia. 498. 511). Epid. 251 ad eam a Stratippocle. ACTA Arval. a. 43, 13. signum, syngraphum: PLAVT. Asin. 238 syngraphum (-am *codd.*) facito adferas. Bacch. 329 qui eum (*anulum signum*) illi adfer⟨e⟩t (Curc. 550 tuom qui signum ad me attulisset. ARG. II Plaut. Pseud. 6 SEN. contr. 7, 2, 3). Poen. 1047 tesseram. Pseud. 57 huc . . . symbolum (717 a milite. ARG. I Pseud. 3).

dotem: PLAVT. Aul. 258 ne quid dotis mea ad te afferret filia (498 NOV. com. 88 VAL. MAX. 4, 4, 10). Trin. 1144 id aps te. TER. Phorm. 655 aliquantulum. CATO orat. Gell. 17, 6, 1 vobis. SEN. contr. 1, 6, 7. TAC. Germ. 18 viro. TERT. nat. 2, 11. donum: PLAVT. Epid. 639 me auream a d te afferre natali die lunulam (VAL. MAX. 1, 1 ext. 2). Truc. 536 pallulam ex Phrygia t i b i (540. TER. Haut. 223 da mihi . . . adfer mihi. CIC. Phil. 1, 32 quasi donum aliquod . . . rei publicae. div. 2, 4 munus. Cato 59 dona a sociis. SEN. epist. 12, 3. 35, 3 PETRON. 70. 86. VVLG. I reg. 10, 27. *cf.* FRONTIN. strat. 2, 11, 5 aurum, quod . . . donum Scipioni adtulerant. *nota*: SCHOL. Germ. Bas. p. 60, 10 B. māla . . . muneri). PLAVT. Truc. 429 quidquid attulerit (aituierit *codd.*). POMPON. atell. 58. CIC. Verr. 5, 64 in Capitolium. Flacc. 76 NEP. Ages. 8, 3. 4. OV. ars 2, 264 in calatho . . . dona. 2, 267. 2, 280 si nihil attuleris. LIV. 42, 6, 7. 43, 6, 6 CVRT. 4, 2, 2. 4, 7, 9. *cf.* CLAVD. 10, 223 quantum . . . attulit . . . Meroe. *librum* (SIDON. *opp.* offerre): SIDON. epist. 9, 11, 3 si non saltim vobis esset anterius allatum (*om. C*) volumen, etsi non videretur oblatum. *cf.* ENNOD. carm. 1, 8 praef. p. 529, 8 H. per stridentem stipulam aliis triviale carmen adferre (*e* VERG. ecl. 3, 26 in triviis . . . stridenti miserum stipula disperdere carmen). *cibum, potum* (aquam *v. l. 69*): PLAVT. Curc. 118 t i b i qui . . . adfert potionem (OV. met. 1, 271 *Iris* alimenta . . . nubibus adfert. VAL. MAX. 2, 4, 5 aram, a qua potio ipsis fuerat adlata. IVV. 5, 87). LVCIL. 1181^d fingere praeterea adferri quod quisque volebat. BELL. Hisp. 33, 3 cenam. HOR. sat. 2, 4, 62 quaecumque inmundis fervent adlata popinis. 2, 6, 109 praelambens omne quod adfert. 2, 8, 42 adfertur . . . murena . . . in patina porrecta. SEN. nat. 3, 17, 2 epist. 119, 13 PETRON. 31. 33. 34. 56. 68 secundas mensas. 69 epidipnis. frg. 9 ferculum. *al.* SIL. 7, 184 nullo . . . cruore polluta castus mensa cerealia dona. MART. 3, 13, 4 omnia cruda. IVV. 5, 144 TAC. ann. 6, 50 HYG. fab. 88 p. 84, 18. PHAEDR. 2, 8, 11 frondem bubulcus adfert. 3, 7, 21 adfertur ultro panis. medicamentum, venenum: CIC. Cluent. 53 ut medicamentum, non venenum Diogenes adferret (Catil. 2, 17 singulis medicinam consilii atque orationis meae. OV. epist. 11, 40 mihi. Pont. 1, 3, 21). 172 per illum, qui attulisset venenum. Cael. 31. Att. 2, 20, 3 medicina nulla. CVRT. 3, 6, 2 remedium. TAC. ann. 15, 64. *vestimenta*: PLAVT. Persa 155 cape tunicam atque zonam, et chlamydem adferto. *arma, instrumenta, sim.*: PLAVT. Pseud. 349 ei, gladium adfer. Rud. 798 domo duas clavas. CALP. PISO hist. Gell. 7, 9, 6 sellam curulem sibi (*cf.* LIV. 9, 46, 9 eo. VAL. MAX. 2, 5, 2). VARRO rust. 2, 5, 1 hoc adferam meum corium et flagra (SEN. suas. 7, 13). CIC. or. frg. A 13, 25 M. speculum tibi. Att. 2, 24, 2 pugionem sibi a Bibulo (TAC. hist. 2, 49 adlatis pugionibus). LIV. 8, 28, 4 verbera. VAL. MAX. 3, 2, 18 arma sibi. TEST. Porcelli mihi de coccina cultrum. IVV. 6, 417 fustes huc.

lumen: ENN. ann. 28 LVCIL. 732 VARRO ling. 6, 4. 9, 43 lucerna. SEN. contr. 7, 5, 2. 6 PHAEDR. 3, 10, 29 ITIN. Silv. 24, 4. aquam: VARRO Men. 442 lympha[m] . . . e lacuna fontium adlata[m]. ling. 5, 119. Non. 182, 19 in aquali. OV. fast. 2, 250 Pont. 3, 5, 17. SEN. benef. 5, 24, 2 mihi in galea. CVRT. 7, 5, 12. AMM. 28, 4, 16 aquam calidam tardius. VVLG. gen. 43, 24. ignem: VARRO Non. 112, 19 cum a nova nupta ignis in face adferretur. CIC. Verr. 2, 80. *in sacrificiis*: VARRO Non. 552 alii adferunt libum ac turundam. CIC. nat. deor. 3, 42 cui (*Herculi*) inferias adferunt. PAVL. FEST. 85 quae qui adferebant struferctari appellabantur. *cf.* ITALA Soph. 3, 10 (Aug. civ. 18, 33) a finibus fluminum Aethiopiae adferent hostias mihi (οἴσουσι, VVLG. deferent). caput *occisi*: BELL. Hisp. 39, 3 Hispalim . . . caput adlatum *est.* LIV. 27, 51, 11. SEN. contr. 10, 3, 5 ad se (10, 3, 1 VAL. MAX. 5, 1 ext. 4. 9, 5, 4 CAPITOL. Aur. 25, 2). 7, 2, 12 VAL. MAX. 3, 1, 2. 9, 2, 1. STAT. Theb. 11, 320 Lyaeo. *al.* *corpus mortui*: LIV. 31, 34, 2 adferri *equites qui ceciderant* in castra iussit. CORP. XIII 2181 corpus sororis . . . ab urbe adferri curaverunt.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SERV. Aen. 6, 861 cum ingenti pompa adlatus et in campo Martio est sepultus.

in proverbio: TER. Phorm. 21 benedictis si certasset, audisset bene: quod ab illo adlatumst [id] sibi esse rellatum putet.

de proferendo, proponendo v. p. 1197, 7.

animalia et homines (*portando*): PLAVT. Capt. 862 agnum afferri proprium pinguem. Men. 314 porculum ... tibi (CIC. div. 2, 39 mihi agnus. PETRON. 85 par columbarum ... expectanti. CAPITOL. Alb. 5, 6 testudo ... patri eius munere piscatoris. LAMPR. Diad. 4, 6). Men. 653 noctuam. CIC. div. 2, 39 agnum. 2, 72 in cavea ... pullos. VERG. Aen. 12, 171. VITR. 8, 3, 24 si quando allata *serpens* ibi ponatur. SEN. nat. 3, 18, 3 huc adferatur *piscis*. PETRON. 74 de vicinia gallus. PLIN. nat. 8, 183 vitulos ad aras umeris hominis adlatos. 10, 71 hirundinem a pullis ad se. HYG. astr. 2, 33 p. 72, 1. PLAVT. Cist. 552 mihi ab hippodromo memini adferri parvolam puellam. Epid. 23 nisi si *eum* in vidulo ... attulisti. Poen. 29 *nutrix pueros* spectatum. TER. Andr. 515 puerum. 748 huc. 768 ad vos. OV. fast. 1, 528 patrem *Aeneas*. SEN. contr. 9, 6, 4 filiam. CVRT. 6, 11, 34 ipsum, quia indugredi non poterat. PETRON. 32 Trimalchio ... allatus est. HYG. astr. 2, 13 p. 48, 18 quo Iuppiter nutriendus. VVLG. Matth. 17, 16 afferte huc illum ad me. AVG. civ. 4, 26 in lectica ... in senatum. 22, 8. nave *v. l. 32.*

accedit notio finalis (*liberius*): VARRO rust. 3, 16, 24 quae adferunt *apes* ad quattuor res faciendas. *cf. p. 1193, 3.* NEP. Paus. 5, 3 *matrem Pausaniae* ad filium claudendum lapidem ad introitum aedis attulisse. LIV. 26, 50, 10 ad *virginem* redimendam *aurum*. 27, 36, 2. VITR. 2, 8, 9 picturae *Lacedaemoniae* ... in comitium ad ornatum aedilitatis ... fuerunt allatae. FILASTR. 154, 1 *Eliae* corvi ... carnes ad escam. *dativo*: TAC. ann. 6, 50 recreandae defectioni cibum adferrent. *cf. infin.*: VVLG. Ioh. 4, 33 numquid aliquis attulit ei manducare (ἤγεγκεν αὐτῷ φαγεῖν)?

adferunt res inanimae (secum afferre *v. p. 1198, 35*): CIC. Verr. 6, 36 quae (*naves*) praedam praetori ... adferrent. VERG. Aen. 7, 217 consilio hanc ... urbem adferimur. OV. epist. 12, 14 *puppis* audacis attulerat ... viros. SVET. Tib. 14 nave provisa gaudium afferri. *cf.* HYG. fab. 194 p. 124, 19 *delphini Arionem*. *cf. de equo ligneo*: VERG. Aen. 6, 516 armatum peditem gravis attulit alvo. *de vento, tempestate*: OV. met. 7, 659 qui te feliciter attulit eurus (eurus enim attulerat). LIV. 44, 20, 7 tamquam vento adlatas naves. TAC. hist. 3, 43 adversa tempestate Stoechadas Massiliensium insulas adfertur (def- *Ernesti Halm*). *de velis*: PLIN. nat. 19, 4 herba[s] esse quae Gadis ... septimo die Ostiam adferat. PLAVT. Most. 138 venit ignavia, ea mihi tempestas fuit, mi adventu suo grandinem [...] attulit. LVCR. 5, 746 tandem bruma nives adfert. VERG. Aen. 12, 617 attulit huc illi caecis terroribus aura commixtum clamorem. SEN. Phaedr. 819 nulla *tela* sine alite descendent, ... praedam de mediis nubibus afferent. Phoen. 87 noctem afferet Phoebea lampas. nat. 1, 6, 1 *arcus* non easdem, undecumque adparuit, minas adfert (*infra*: *aquas* vehet). LVCAN. 10, 300 (*de Nilo*) aliena crescere bruma atque hiemes adferre tuas. PLIN. nat. 6, 71 Hydaspen quattuor alios amnes adferentem (*cf.* SIL. 17, 642). 16, 143 imbres aliqua plerumque semina adferunt. 18, 329 *ventus* Africae ... incendia cum serenitate adfert. PAPIN. dig. 21, 2, 64, 2 alluvio per aliam partem fundi ducenta *iugera*. SYMP. poet. min. IV 440, 38 inque die media tenebras tamen affero mecum (*i. nebula*). *nota*: VERG. georg. 3, 251 si tantum notas odor attulit auras. SEN. nat. 3 pr. 14 cetera magno aestimata mortalibus, etiamsi quis domum (dominium *male Gercke*) casus adtulerit. *cf. p. 1202, 70.* *de litteris v. p. 1197, 23. 1198, 5.*

nota structuram cum dat. loci: SIL. 11, 483 attulerant iam flamina terris Magonem Libycis. STAT. silv. 3, 1, 74 qualem Libyae Saturnia nimbum attulit (Theb. 8, 411 Boreas). AVG. civ. 18, 18 Diomedis templo aquam rostris afferunt *aves*. IVV. 7, 215 quis gremio Celadi ... adfert quantum grammaticus meruit labor?

i. q. ***importare,*** *proprie et translate* (*cf. IB1*). (*cf. iam talia*: PETRON. 38 apes ab Athenis iussit afferri. 50 sibi vasa Corintho. *et p. 1193, 27*): PLAVT. Cas. 70 servin uxorem ducent ...? novom attulerunt, quod fit nusquam gentium. VARRO ling. 5, 113 'poenicum' quod a Poenis primum dicitur allata. 5, 131 (*de amictu*) multa post luxuria attulit, quorum vocabula apparet esse graeca ut asbeston. 8, 6 novis nominibus allatis ⟨in⟩ consuetudinem. 9, 21 inusitatis formis vasorum recentibus e Graecia adlatis (abl- *cod.*). rust. 3, 9, 19 *gallinae* ex Medica. 3, 14, 4 *cochleae*, quae adferuntur e Reatino, et ... quae de Illyrico adportantur, et ... quae ex Africa adferuntur. CIC. de orat. 3, 30 Caesar *Strabo* nonne novam quandam rationem attulit et dicendi genus induxit prope singulare? 3, 162 'sphaeram' in scaenam ... Ennius. Verr. 6, 187 sacra ab illis huc. Phil. 5, 47 maiores nostri ... leges annalis non habebant, quas multis post annis attulit ambitio. PAVL. FEST. 85 Fescennini versus ... ex urbe Fescennina. 121 in *Libyco campo* primum fruges ex Libya allatae sunt. CELS. 3, 21 p. 107 quae inter aromata adferuntur. SCRIB. LARG. 122. PLIN. nat. 7, 192 litteras ... in Graeciam attulisse e Phoenice Cadmum (7, 193). 9, 115 conchae non tales ad nos adferuntur. 15, 47 Papinius ... primus utraque. 25, 27 ⟨e⟩ Campania. 25, 31. 27, 14. 27, 31. 27, 128. 28, 119 adferuntur salsi *scinci*. 31, 84 *sal* in laterculis. 31, 113 in pastillis, ... in vasis. 33, 118. 35, 196. 37, 43 adfertur *sucinum* a Germanis in Pannoniam. FLOR. 1, 17 (24, 1) a Graecia leges. AVG. civ. 7, 35. *cf.* CIC. Mur. 86 primus in familiam veterem ... consulatum. Planc. 19 illam sellam. Phil. 9, 4 off. 1, 138. CIC. de orat. 3, 181 clausulas ... et interpuncta verborum ... angustiae spiritus attulerunt.

2 *afferuntur* ***res incorporales,*** *ut* gaudium, verba, nuntius (*qui usus saepe iam ad notionem translatam IB1 ducit; cum* secum *v. p. 1198, 35*): PLAVT. Capt. 179 nisi qui meliorem adferet *condicionem* (POMP. dig. 18, 2, 15 pr. *et passim* ICTI. *cf. p. 1197, 1*). Most. 786 quod (*B*[1], quo *AP*) me miseras, adfero omne impetratum. Pseud. 569 qui in scaenam provenit ... novom aliquid inventum adferre addecet. Stich. 278 amoenitates omnium venerum. 295 tantum a (*om. P*) portu adporto bonum, tam gaudium grande adfero. TER. Hec. 462 nihil attulisti huc (*om. A*) plus una sententia? 817 quot commodas res. CIC. orat. 89 vitabit *orator* ... quaesita nec ex (*om. PO*) tempore ficta, sed domo allata (Phil. 10, 6 *quod verbum* scriptum meditatum ... attulisti. SEN. contr. 3 praef. 4 QVINT. inst. 4, 5, 4. 5, 13, 3 *al.*). Brut. 312 deinceps inde multae (*orationes*), quas nos diligenter elaboratas ... adferebamus. Manil. 1. Quinct. 38 rationem. Phil. 8, 22 animum (*cf. 1199, 6*). *ibid.* timorem (LIV. 3, 42, 6 Romam tanti erant terrores allati. 4, 26, 5. 26, 9, 6. 30, 7, 4). 12, 1 spem pacis. 11, 2 spem deditionis. epist. 6, 19, 2 nihil praeter operam in qua (PLIN. nat. 26, 4). OV. ars 2, 160 blanditias molles auremque iuvantia verba adfer. met. 10, 5 adfuit ille (*Hymenaeus*) quidem, sed nec sollemnia verba nec laetos vultus nec felix attulit omen. 12, 6 bellum ... in patriam. fast. 2, 544 hunc morem Aeneas ... in terras. trist. 3, 5, 56. LIV. 1, 5, 2 ibi Euandrum ... sollemne adlatum ex Arcadia instituisse. LVCAN. 7, 375 *populus* preces. PERS. prol. 7 ipse semipaganus ad sacra vatum carmen adfero nostrum. PLIN. nat. 30, 16. STAT. silv. 3, 1, 19 artes. IVV. 6, 610 hic magicos adfert cantus. TAC. hist. 3, 38 preces lacrimasque (ann. 15, 25). VVLG. apoc. 21, 24. 26. SIDON. epist. 5, 7, 1 minas. *cf.* PLIN. nat. 31, 115 ulcera allata eo celerrime sanantur. *cum dat.*: PLAVT. Asin. 269 maximam praedam et triumphum eis adfero adventu meo. Capt. 777 cui boni tantum affero (*parasitus nuntius*). Truc. 814 quod petebat abstulit (adstuni *codd.*). :: et tibi quidem hercle idem attulit magnum malum. CIC. Verr. 5, 138 quid eis (*civitatibus*) utilitatis, quid salutis adferrem. epist. 9, 16, 1 Silius suo nuntio aliquid mihi sollicitudinis. 9, 16, 9 ego tibi unum sumptum. OV. met. 6, 625 matri salutem (*i. salutavit*. Pont. 3, 5, 5). Pont. 4, 13, 46 sic capto ... Germanicus hoste ... materiam vestris adferat ingeniis. LIV. 3, 2, 3 ab Roma Aequis bellum ... eādem dexterā. VELL. 2, 77, 2 id unum ... salutare adventu suo patriae attulit. CALP. ecl. 1, 41 insidias praedator ovilibus. PLIN. nat. 18, 20 Cincinnato viator ... dictaturam. PLIN. epist. 4, 30, 1 attuli tibi ex patria mea pro munusculo quaestionem. POMP. dig. 18, 2, 15 pr. melior condicio ei adferri potest. HIER. epist. 7, 1 mihi ... veniendo laetitiam. VVLG. psalm. 28, 2. 95, 7. 8. AVG. serm. 97, 8 tamquam speculum civitati (*Ninivae*) sermo eius adlatus est. *cum* ad: PLAVT. Pseud. 706 *tria gaudia* in libello hoc obsignato ad te (abs te hoc *A*) attuli. CIC. Phil. 2, 72 belli ... causam. VITR. 2 praef. 2 cogitationes et formas. PLIN. epist. 8, 14, 11 *genus quaestionis*. HYG. mun. castr. 47 GELL. 3, 16, 16. AVG. civ. 5, 7 ad *mathematicos* constellationes mutorum animalium. *nota* ad aures: APVL. met. 9, 14 fabulam ... bonam ... ad aures vestras adferre decrevi.

auxilium *sim.*: PLAVT. Epid. 660 adfer domum auxilium mihi. TER. Andr. 142 vitae qui auxilium tulit. Ad. 300 auxili nihil. CIC. leg. 3, 16 quod attulit auxilium ... non modo magistratibus. VERG. Aen. 8, 200 CELS. 1 praef. HYG. fab. 116 p. 102, 2. PLAVT. Persa 256 ut ⟨e⟩i egenti operam adferam. TER. Phorm. 553 *opem* CIC. *v. l. 66.* OV. met. 8, 601 adfer opem. 8, 880 mihi. Pont. 2, 3, 48 lapso. 2, 9, 6. APVL. mund. 25 per alios. met. 5, 19. AMM. 25, 6, 9 laborantibus. CIC. Mil. 63 cum suo periculo salutem populo Romano attulisset. Phil. 3, 27 CAES. civ. 3, 33, 2. 3, 36, 8. 3, 70, 2. TAC. ann. 15, 12 qui attulissent salutem et qui accepissent. FILASTR. 34, 2 (*de Christo*) *al.* CIC. epist. 10, 12, 1 tantum *rei p.* te praesidii, tantum opis attulisse. CELS. 1 praef. IVV. 12, 56 quando praesidia adferimus navem factura minorem. pacem, mandata *sim., imprimis de legatis*: PLAVT. Amph. 32 pace advenio et pacem ad vos affero (fero *Acidalius*). CIC. Phil. 6, 17 pacem ... bellum. 12, 17. Att. 8, 11[d], 7 pacis condiciones ad te adferri (8, 12, 2 per L. Caesarem. CAES. civ. 3, 17, 6. LIV. 29, 3, 5 ab Syphace magis pacis ... condiciones ..., quam ... spes ulla desciturum adferebatur. CVRT. 4, 11, 19). LIV. 5, 36, 3. 9, 9, 13 ab Roma legati aut victoriam illis certam aut pacem. 21, 13, 4 pacem ... ad vos. TERT. bapt. 8. CIC. Att. 7, 21, 2 *tribunus plebis* attulit mandata ad consules (LIV. 7, 31, 3. 37, 34, 1. SEN. contr. 9, 2, 15 legatus falsa mandata). 24, 33, 5 Romanus orator non bellum se Syracusanis sed opem ... adferre ait. CAES. civ. 3, 15, 8 magnum quod adferebant videbatur. LIV. 2, 4, 4 non vana ab legatis super rebus tantis adferri. 5, 16, 8 sortem oraculi. 6, 10, 3 unde cum responsum allatum esset. 23, 39, 2 ad se. 31, 29, 3. 43, 23, 8 *cf.* 30, 7, 10. *cf.* CIC. Att. 2, 17, 3 ad me ab eo quasi ὑποθήκας adferes. LIV. 1, 23, 5. 6. QVINT. inst. 5, 7, 5 non ... ipsos esse testes, sed iniuratorum adferre voces. AVG. civ. 8, 20 ut *daemones* ab hominibus adferant desiderata,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et a diis referant inpetrata (8, 24). consilium (*plerumque translate, cf. p. 1199, 67*): CIC. off. 3, 49 perutile esse consilium, quod Themistocles adferret (*supra* se habere). Att. 15, 1^{a}, 5 quid ... illi adferre consilii possum? LIV. 4, 48, 6 vetus se ac familiare consilium domo adferre. 23, 8, 9. 25, 11, 14. 34, 17, 9. 35, 12, 11. 37, 54, 28 CVRT. 5, 11, 7. 7, 4, 9 TAC. hist. 1, 26. 3, 8 ann. 16, 25.

cf. haec, in quibus est fere i. q. proferre, proponere (*ut in* rationem afferre *sim.*): CIC. Att. 12, 38, 4 ille locus Publicianus, qui est Trebonii et Cusinii, erat ad me allatus (*i. vendendi causa*). SEN. epist. 119, 9 adferat censum, et quicquid habet et quicquid sperat, simul computet. COLVM. 1, 8, 4 saepius nummos domino quam librum afferre.

accedit notio finalis: SEN. contr. 1, 2, 20 nemo non plus ad servandam pudicitiam contulit quam quod ad violandam adtulerat (*cf.* contr. exc.).

adferunt res: CIC. Att. 10, 15, 1 quae (*litterae tuae*) nobis magnam spem attulerunt meliorum rerum. 11, 11, 1 aliquid ... quod velim. 9, 7, 7 mihi somnum. *cf.* 11, 12, 4. 11, 13, 1. 16, 21, 1 gaudium. PROP. 1, 11, 20 LIV. 37, 51, 9. 39, 21, 1. OV. Pont. 1, 7, 2 littera ... tibi ... salutem ... attulit *ab usque* Getis. *cf.* PLIN. nat. 37, 10 aenigmata ... eam sphingem. *cf. p. 1198, 5. 45 et* SEN. epist. 16, 7 quid haec epistula munusculi attulerit. 40, 1 quanto iucundiores sunt litterae, quae vera amici absentis vestigia, veras notas adferunt. TER. Andr. 235 sed quid nam Pamphilum exanimatum video? ... opperiar, ut sciam num quid nam haec turba tristitiae adferat. CIC. or. frg. A 9, 22 M. locus ... quo non adventus tuus ... crimen adferret. Phil. 7, 1 *legatorum* reditus. LIV. 31, 22, 5 triremes ... Romanae ... despondentibus iam animos sociis spem ingentem attulerant. 45, 18, 1 arma populi Romani ... libertatem. SEN. Med. 971 quid repens affert sonus? dial. 6, 2, 4 nec ullas admisit voces salutare aliquid adferentis.

specialiter: nuntium: PLAVT. Stich. 275 Mercurius ... numquam aeque patri suo nuntium lepidum attulit (CIC. Phil. 13, 19 SERV. Cic. epist. 4, 12, 1 HIRT. Gall. 8, 19, 4 BELL. Hisp. 6, 3. 9, 3 maioribus ... castris. CVRT. 3, 7, 4 TAC. hist. 4, 32). CIC. Pis. 44 ad senatum (BELL. Hisp. 37, 2, *delet Vielhaber*). S. Rosc. 19 nuntium primus. Verr. 6, 92 Syracusas. Att. 3, 8, 1 epist. 15, 1, 3 *al.* CATVLL. 84, 10 CAES. Gall. 5, 53, 7 *al.* BELL. Afr. 43 BELL. Hisp. 28, 2 OV. Pont. 2, 3, 86 CORP. XI 1421 LIV. 8, 11, 4 *al.* CVRT. 3, 12, 5. PLAVT. Asin. 331 istuc quod adfers aures exspectant meae. LVCIL. 918 fama tuam pugnam clarans (*Lipsius*, -am *codd.*) allata dicasset (CAES. Gall. 6, 30, 2. 6, 36, 1 LIV. 4, 56, 4. 6, 42, 4. 8, 15, 4 *al.*). CIC. Phil. 1, 8 boni quid. 12, 3. 14, 1. Lael. 65 ab aliquo allatas criminationes repellere. Att. 3, 9, 3 novi quid (11, 22, 1 CVRT. 9, 6, 5). 3, 11, 1 si spes erit ea quae rumoribus adferebatur. 5, 14, 1 (*ex emend.*). 7, 17, 5 quicquid huc erit a Pompeio allatum. 7, 25 nemo huc ita. 9, 1, 1 nihil ... ne rumoris quidem (14, 3, 1 rumorem ... magnum. 16, 21, 2 CAES. Gall. 2, 1, 1. 7, 59, 1 LIV. 28, 25, 3 *al.* TAC. hist. 1, 29 HIER. epist. 127, 2). 10, 2, 1 dum aliquid certius adferretur (LIV. 9, 36, 2. 38, 19, 1. *al.*). 11, 24, 4 illinc. 14, 12, 1 istim. 3, 10, 1. 3. 7, 13^{b}, 7. 10, 9, 1. 10, 14, 2. 11, 17^{a}, 3. epist. 2, 12, 1 ita tumultuosae contiones ... adferebantur. 3, 4, 1 a te. 9, 2, 1 novis rebus adlatis. 10, 20, 1. LIV. 3, 40, 13 vana (4, 37, 6 haud vana. 9, 24, 4 *al.*). 4, 26, 7 terribiliora. 4, 46, 4 quae cum allata Romam essent. 6, 30, 7 quietae res ex Volscis adferebantur. 22, 7, 7 repens clades. 22, 37, 2 caedem ... exercitus. 27, 33, 1 maiorem ... tumultum. 30, 5, 1 quae conperta adferrent. 31, 49, 11 quid veri (TAC. ann. 16, 2 vera; *cf.* hist. 2, 54. 3, 54). 5, 2, 2. 25, 24, 9. 26, 9, 6 *al.* VELL. 1, 12, 2. CVRT. 6, 7, 3 arcana. 7, 4, 32 alius praesens terror adfertur, Scythas ... adventare. 8, 6, 21. 22. SIL. 12, 297 allato ... faustae certamine pugnae. TAC. hist. 1, 76 ex Hispania. ann. 2, 82. 15, 55 magna et atrocia (16, 14. SVET. Dom. 16 magnum). FRONTIN. strat. 2, 7, 6 HIER. epist. 3, 2. *cum acc. c. inf.* (*hic non sunt allata talia exempla, qualia* nuntium affero *sim.*): CIC. Cael. 53 ita Caelium ad illam attulisse, se ... aurum quaerere. Att. 16, 7, 1 haec adferebant: edictum Bruti ..., et fore frequentem senatum. BELL. Alex. 57, 5 NEP. Milt. 3, 3. LIV. 4, 45, 3 haud incertis auctoribus. 6, 2, 2 coniurationem ... factam. 7, 39, 11 quidam conpertum attulerunt T. Quinctium ... agrum colere. 35, 29, 8 pro comperto. 4, 55, 1. 5, 1, 8. 5, 34, 7. 6, 6, 4. 6, 31, 3. 8, 1, 2. 8, 17, 7. 8, 27, 2. 10, 21, 2. 22, 14, 11 *et saepe.* OCTAVIA 847 populi furorem caede paucorum ... compressum adfero. LVCAN. 1, 475 (asserat *V*). SIL. 1, 456. 2, 12. 12, 338. 16, 79 TAC. hist. 2, 14. 3, 36 *al.* *cum enuntiato interrogativo*: CIC. Att. 5, 2, 3 nondum ... satis huc erat allatum, quo modo Caesar ferret de auctoritate perscripta. *cf.* 16, 6, 2. *cum* ut: LIV. 23, 27, 9 ab Carthagine allatum est, ut Hasdrubal ... in Italiam exercitum duceret. *accedit* de: CIC. Sest. 133 de me. Brut. 1. Att. 6, 3, 4 huc ... odiosa adferebantur de Curione. 7, 1, 1. 11, 10, 1. 16, 5, 1. 16, 21, 2 epist. 3, 10, 1 LIV. 22, 53, 9 TAC. hist. 2, 30. 52. 3, 36. 69 ann. 2, 82. *alicui*: TER. Phorm. 490 si tu mihi quicquam adferres novi (PETRON. 39). Hec. 841 haec certa et clara. CIC. Brut. 1. Verr. 3, 92 quidnam sibi certi. Cael. 68. off. 1, 154 ei ... subito ... periculum ... patriae. Att. 3, 4. 16, 5, 1. 16, 6, 2 BELL. Alex. 57, 5 LIV. 8, 38, 13. 26, 25, 1. 37, 18, 10. 38, 3, 6. 42, 57, 4 VAL. FL. 3, 172 SIL. 2, 12 QVINT. decl. 306 p. 200 TAC. hist. 2, 30 ann. 1, 33. 14, 7. VVLG. I par. 21, 2 ite et numerate Isaac ... et afferte mihi numerum. ad *aliquem*: CIC. Verr. 3, 101 Mur. 51 Sest. 133 Cael. 53. Att. 2, 7, 1 ea ... indagata ad me adferas, cum venies. 6, 8, 2 11, 10, 1 epist. 2, 14. 3, 10. 5, 2, 1. 9, 16, 4. D. BRVT. Cic. epist. 11, 13, 3 contio eius ad me est allata. LIV. 9, 31, 7. 23, 13, 1. 42, 13, 1 ad vos, patres conscripti 42, 13, 2. CIC. Manil. 25 eam (*calamitatem*) ad auris ... imperatoris. *res pro homine*: CIC. Manil. 25 rumor. Att. 7, 1, 1 quod tuae litterae de legionibus Caesaris adferrent (SEN. epist. 77, 3). 10, 4, 7 si quid ... eius modi sermo eius (*Curionis venientis*) attulerit. LIV. 39, 6, 5 fama. TAC. hist. 1, 85 nuntium fama.

3 *in iudicium, ad magistratus* *sim.* (*cf. p. 1197, 23. 1203, 12*): CIC. S. Rosc. 7 ego ... brevem postulationem adfero. Verr. 4, 69 quicquid ad eos recuperatores Apronius attulisset. 4, 145 nisi res manifesta erit ita adlata, ut responderi nihil possit (*cf. IB2, ut* Verr. 4, 146). 6, 22 nulla re nova allata (PLIN. epist. 7, 6, 10 quid novi). Cluent. 49 simplex in iudicium causa, ... unum crimen adlatum est (91 quas *causas*). 186 tu periculum capitis, tu indicium sceleris, tu fortunas alterius litteris conscriptas in iudicium adferas? Rab. perd. 25 istam imaginem ... in rostra atque in contionem. Mur. 67 quid accusas, Cato, quid adfers ad iudicium? Flacc. 102 tu periculorum indicia, tu salutis auxilia ad me et ad senatum attulisti (*cf.* dom. 134). har. 21 ad *pontifices.* Sest. 59 de quo nulla suspicio ... ad senatum ... adlata est. Vatin. 5 quam causam ad patronos aut quod os. off. 3, 112 aliquid contra patrem. LIV. 3, 44, 10. 3, 71, 6. 39, 4, 11 calumniam ad pontifices. 42, 17, 1 *crimina* (*cf. p. 1197, 42.* 26, 38, 9). FEST. 376 *vindicias* in ius. SEN. contr. 7, 4, 1 legem attulit (*i. mater*) qua catenas minatur (*cod. Vat.*, -etur *rell.*), causam qua timet. *cf. l. 35.* CORP. X 7852, 15 tabulam se ad eam rem pertinentem ex tabulario principis adlaturos. 17 *et* 19 nisi forma allata esset. QVINT. decl. 276 p. 128 si quid est, adferte et ad iudicem. 313 p. 231. 333 p. 312 infestam ... orationem. TAC. ann. 13, 20 vocem unius ex inimica domo. GAIVS inst. 4, 16 *mobilia* in ius. FRG. Vat. 236 APVL. apol. 54. *nota homines*: LEX repet. (Corp. I 198) 40 utei is (uteius *lapis*) ad sese veniat aut adferatur coram eo, quei postulaver⟨it⟩. CIC. Font. 16 si maiorem etiam hominum honestissimorum copiam adferam.

4 secum afferre: PLAVT. Asin. 240 modo tecum una argentum adferto. TER. Phorm. 679 opportune adeo argentum nunc mecum attuli. Haut. 745 efferant quae secum huc attulerunt. LVCIL. 278 frumentarius est, modium hic secum atque rutellum una affert. CIC. inv. 2, 15 gladium et cetera quae secum attulerat. Verr. 3, 52 quo non attuleris istum tecum diem. Att. 15, 28 totum (tutum *M*) amorem eo mecum. CATVLL. 13, 3 magnam cenam. *cf.* 6 (*sine* tecum). OV. met. 4, 500. 7, 407. LIV. 7, 37, 11 quantum umeris ... geri posset frumenti. VAL. MAX. 5, 7 praef. COLVM. 8, 5, 3 *pulices* avis. TEST. Porc. *popiam et pistillum.* PLIN. epist. 3, 6, 6 AVG. civ. 22, 8. *de re*: SEN. nat. 2, 10, 3 terrarum alitu, qui multum secum calidi adfert. PLIN. nat. 2, 82 a sidere caelestis ignis exspuitur praescita secum adferens. *translate*: SEN. epist. 124, 9 in nullo horum (*animalium*) bonum, ratio illud secum adfert. PVBLIL. M 38 magnum secum adfert crimen (c. s. a. *cod.*) indignatio. HOR. sat. 2, 2, 71 victus tenuis quae quantaque secum adferat. SEN. benef. 2, 5, 3 tormentum ultimum finem sui secum. PLIN. nat. 18, 227 haec est vera interpretatio argumenta naturae secum adferens.

inde fere i. q. (secum) habere vel advenire aliqua re praeditum in his potissimum exemplis, plerumque non accedente secum: PLAVT. Capt. 855 tui cottidiani victi ventrem ad me afferas. Truc. 97 qui manus attulerit steriles intro ad nos (*cf. etiam* Persa 226 huc nullam, *i. manum laevam*, attuli. PROP. 3, 7, 60 longas. SEN. Med. 915 ad omne facinus non rudem dextram afferes. SIL. 5, 196). LABER. mim. 119 quid ad scaenam adfero? TITIN. com. 151 plenas auris (CIC. epist. 9, 19, 2 SVLP. SEV. dial. 3, 2, 1). CIC. orat. 21 is ... uno tenore ... in dicendo fluit, nihil afferens praeter facilitatem (facultatem *codd.*) et aequa⟨bi⟩litatem. de orat. 1, 152 qui a scribendi consuetudine ad dicendum venit, hanc affert facultatem. *al.* 1, 152 atque etiam si quando in dicendo scriptum attulerit aliquid. 1, 264 neque quicquam amplius afferret. 2, 143 qui ... quod iis qui eum docuerunt defuit ipse adferet. 2, 186 aliquam permotionem animorum ... ad causam iudices. 2, 58 magnam eloquentiam ad scribendum. 3, 45 nihil ostentationis aut imitationis. 1, 50. 2, 159. 3, 136. Brut. 166 eloquentiae quandam mediocritatem. 283. Quinct. 32 minus ... gratiae *ad iudicem.* 99 quam existimationem ... in iudicium tuum (*ibid.* efferre). Q. Rosc. 29 quem favorem secum in scaenam. *ibid.* HS *tot* ... in societatem. div. in Caec. 25 nihil ... ad iudicia ... praeter fidem. 63 hoc secum auctoritatis ad accusandum (Mur. 4 Flacc. 65 *al.*). Cluent. 6 ne quid huc praeiudicati. 142. 160. Mur. 42 provincia multas bonas gratias. 59 Sull. 10. 24. Flacc. 70 Romam venis, adfers faciem novam, nomen vetus. 11. har. 42 quid est, quid adfert, ut tanta civitas, si cadet, ... a viro tamen confecta videatur? Sest. 13 hunc ... animum ... ad tribunatum. Pis. 93 odium. Phil. 8, 23 senatus ... faciem secum. rep. 2, 40 nihil in suum censum praeter caput. 3, 28. fin. 1, 15 a philosopho, si afferat eloquentiam, ... si non habeat. Tusc. 1, 58 *animus haec* cognita attulit. 1, 6. off. 1, 155 quicquid ad rem publicam attulimus. Att. 9, 15, 3 etsi multa adfero iusta ad impetrandum. 12, 38, 3. epist. 9, 20, 1 integram famem ad ovum. CAES. Gall. 1, 43, 8 quod ad amicitiam populi Romani attulissent

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(TAC. dial. 8). PRIAP. 32, 11 pallorem maciemque. PROP. 4, 6, 31 crines ... solutos. OV. epist. 15, 27 attulimus flammas, non hic invenimus, illas. ars 1, 498 quod spectes umeris adferet illa suis. fast. 3, 716 *ad Semelen* fulmina secum Iuppiter. trist. 4, 6, 29 vires ... recentes (LIV. 21, 55, 8. 36, 7, 6. 44, 38, 9. SEN. contr. 1 praef. 16 *de voce.* SEN. benef. 5, 2, 2. VAL. FL. 1, 243 vires animosque ... paternos. QVINT. inst. 9, 3, 9 TAC. hist. 3, 42). LIV. 6, 7, 6 eadem omnia in hoc bellum. 7, 29, 5 magis nomen ad praesidium sociorum quam vires (CVRT. 4, 14, 4). 10, 8, 7 multa nobiscum decora. 24, 8, 1. 24, 45, 9 quod (*aurum*) secu[tu]m attulerat. 29, 7, 4 scalas (TAC. hist. 3, 20 secures ... et cetera expugnandis urbibus secum). 29, 21, 4. 29, 28, 4 terrorem secum (41, 2, 5). 39, 54, 4. 42, 34, 3 secum nihil ... praeter ... pudicitiam (IVV. 6, 168 grande supercilium. APVL. apol. 76. 92 *bis. cf. p. 1194, 24*). SEN. contr. exc. 3, 8. VAL. MAX. 5, 4, 3 *gladium* tectum (5, 9, 4. 6, 1, 1 QVINT. decl. 386 p. 432). 3, 3 ext. 7. 7, 3, 10. 8, 1 abs. 10 CELS. 6, 6, 8. SEN. dial. 7, 13, 1 voluptatem (-s *A*). 11, 6, 2 benef. 2, 27, 2. epist. 102, 25 non licet plus efferre quam intuleris, immo etiam ex eo quod ad vitam adtulisti. 110, 15 *opp.* effero. 13, 2. 104, 8. 108, 23 LVCAN. 2, 98. PETRON. 97 secures. MART. 12, 29, 11 mappam (12, 29, 21). QVINT. inst. 1, 2, 8 non accipiunt ex scholis mala ista, sed in scholas adferunt. 4, 1, 19 *opinionem* domo. 12, 9, 19 ad alia unum paratum adferre possumus. 4, 1, 7. 4, 2, 70. 5, 7, 19. 7, 4, 34. 12, 9, 15 decl. 338 p. 337 *al.* IVV. 3, 75 quemvis hominem ...: grammaticus rhetor .... TAC. hist. 1, 37. 3, 9. 3, 41 integram fidem. ann. 13, 4. HIL. in psalm. 2, 23 trepidum ad haec sensum ambiguae opinionis. CHIRON 118 qui (*mulus*) febricitat, ... statim tristem adfert aspectum (169 *al.*). 120 a labore signa. 246 oculos lucidiores. 355 quae (*signa*) adferent elefantiotes (420). VVLG. II Ioh. 10 hanc doctrinam (φέρει). MART. CAP. 9, 890 superum pater ... qui ... numerus superesset nihil afferens festinationis exquirit. *cf. de re*: SEN. contr. 7 praef. 2 sententiae, quas optime Pollio ... albas vocabat (violabat *codd.*), simplices, apertae, nihil occultum, nihil insperatum adferentes, sed vocales et splendidae (*cf. p. 1198, 44*). MART. CAP. 9, 965 nec suas magis poterunt divisiones afferre.

5 fructus *sim.* (*cf. p. 1200, 42. 47*): VARRO rust. 1, 8, 6 vitis quae ostendit se adferre uvam (HIER. in Is. 4, 2). COLVM. 4, 11, 3 *virgulta* minus fecundas materias. 5, 6, 29 frondem sine fructu (arb. 17, 1). 11, 2, 11 surculi, qui primum florem afferunt. 11, 3, 29 plantae ... sinapis ... plus cymae vere. 11, 2, 91 nulla regio non aliquid affert, quod (*cf.* 11, 2, 90 ferax est. 2, 17, 3 talis ager ... laetas segetes. 2, 12, 71 hoc solum peius India). arb. 29, 2 hoc genus evanidam ... harundinem. PALLAD. 3, 33 vitis botryones ... albos. 12, 7, 6 magna poma persicus. VVLG. gen. 1, 29 omnem herbam afferentem semen (DIOSC. 4, 149). GALEN. alfab. 81. 198. OV. Pont. 4, 10, 68 hunc fructum praesens attulit hora mihi. COLVM. 5, 6, 26 ultimus palmes plurimum fructum affert. 5, 8, 2 altero quoque *anno* fructum. 5, 9, 12. 5, 9, 16. 5, 11, 1. ITALA Rom. 7, 5 (Tycon. 12, 22) ut fructum afferrent morti *passiones* (καρποφορῆσαι, VVLG. fructificarent). Ioh. 15, 2 (*cod. l*). 8, 14. Hab. 3, 17 (Cypr. Demetr. 17). PALLAD. 11, 12, 7. VVLG. Ioel 2, 22 fructum suum. Matth. 13, 23 (*cod. Fuldens.*) intellegit et fructum afferet et facit. *al.* AVG. civ. 21, 27 adferre terram bonam uberem fructum (*in imag.* serm. ed. Mai 158, 5). SVLP. SEV. Mart. 1, 2. COLVM. 4, 23, 2 plus fructus. 5, 6, 33 plurimum fructus. COLVM. 5, 10, 6 uberes fructus. PALLAD. 11, 8, 3 ITIN. Silv. 8, 3. HIL. in psalm. 51, 16 aeternos. LVCIF. Athan. 1, 19 mortiferos. AMBR. Isaac 4, 36. HIER. in Is. 1, 8 vinea ... uberrimos ... fructus. epist. 78, 1. 130, 12. AVG. serm. ed. Mai 24, 1 (*syn.* facere). ARATOR 2, 134. VVLG. Marc. 4, 8 afferebat unum triginta, unum sexaginta. apoc. 22, 2 fructus duodecim. *absolute*: PALLAD. 3, 9, 8 pampinarius ... etiamsi adtulit. *cf. haec*: LIV. 22, 10, 3 quod ver attulerit. PLIN. nat. 8, 42 semper aliquid novi Africam adferre. VVLG. Hab. 3, 17 arva non afferent cibum. COLVM. 5, 9, 12 sic divisum olivetum omnibus annis aequalem reditum adfert. *de corpore*: COLVM. 6, 29, 4 *equus* cum quartum annum agit ... alios *dentes* affert. VINDIC. epist. Pentad. p. 489 flegma facit homines cito adferentes canos *capillos* in capite. CHIRON 307 ut latera eorum tumorem ... adferant. *cf. p. 1206, 3.*

B ***translate*** (secum afferre *v. p. 1198, 35*): **1** ***generatim*:** *movendi notionem magis servant haec* (*saepe ad praestandi notionem accedunt, cf.* VLP. dig. 24, 3, 22, 8 sustentationem sufferre et alimenta praestare ... et nihil praetermittere ⟨eorum⟩, quae maritum uxori adferre decet secundum dotis quantitatem): TER. Andr. 471 haec primum adfertur iam mihi ab hoc fallacia. CIC. de orat. 2, 77 aut aliquid adferunt, quod mihi non displiceat. Brut. 123 certe enim et boni aliquid adtulimus iuventuti, magnificentius quam fuerat genus dicendi (302). Verr. 6, 118 mortem. *v. p. 1201, 14.* agr. 1, 3 si quid est, quod indagaris, inveneris ... consume ..., quoniam quidem tu attulisti. 2, 102 id, quod ego vobis in hunc annum consul popularis adfero, pacem *eqs.* Planc. 24 non ... opibus, ... sed precibus aliquid attulimus etiam nos. Phil. 12, 10. leg. 2, 29 sacerdotes et respondendi iuris et conficiendarum religionum facultatem adferunt. off. 1, 22 communes utilitates in medium. Att. 7, 16, 2 scribit ... spemque adfert (ad Q. fr. 1, 1, 1 CELS. 3, 18 p. 101 D., *ibid.* removendi terrores). 12, 52, 3 verba tantum (*margo ed. Crat.*, tamen *M*) adfero, quibus abundo. epist. 6, 22, 1 quid consolationis adferrem in tantis malis. NEP. Iph. 1, 2 multa ... nova. VERG. Aen. 12, 322 quis tantam Rutulis laudem, casusne deusne, attulerit. TIB. 1, 7, 41 Bacchus ... requiem mortalibus. PROP. 1, 6, 24 tibi non umquam nostros puer iste labores adferat. LIV. 4, 2, 5 SEN. benef. 6, 14, 4. epist. 81, 9 'ille illi gratiam rettulit'. referre est ultro, quod debeas, adferre. COLVM. 9, 7, 6 lacerti, qui velut custos vestibulo prodeuntibus inhians apibus affert exitium. STAT. Ach. 1, 674 stata tempora *Lucina.* QVINT. decl. 331 p. 302 ne quis impune alteri periculum adferret. APVL. met. 10, 26 uxor ... necessariam ... pietatem. HIL. in psalm. 1, 1 initium nobis scientiae boni et mali. VVLG. Os. 4, 18 ignominiam. II Petr. 1, 21 non ... voluntate humana allata est (ἠνέχθη) aliquando prophetia. AVG. epist. 140, 24 mortem ... intulit homo sibi ..., vitam vero attulit homini moriens ... filius hominis. *cf.* LIV. 42, 49, 5 quae ... temeritate ducum cladis saepe acciderint, quae contra ... virtus attulerit. super *aliquem* VVLG. Ier. 23, 12 afferam ... super eos mala, annum visitationis (42, 17). Amos 5, 9 depopulationem. HIL. in psalm. 2, 41 cum his corporibus dissolutis ... pro voluntate artificis restauratio adferetur. *ibid.* fit demutatio, sed non adfertur abolitio. *nota*: DIOM. gramm. I 320, 19 hoc enim animo auribusque audientis adfertur animalium esse duo tantum genera. *cf. inferre*: SERV. gramm. IV 433, 10 licet nobis etiam in haec duo nomina aliquem adferre sermonem, ut 'praefectus est vigilibus'. *i. q. transferre*: AVG. civ. 8, 8 si aliquid ab his ad illa similitudinis adferendum est. *fere i. q. adsignare*: COD. Iust. 4, 27, 2, 1 nobis verior eorum *auctorum* sententia videtur, qui domino ... adferunt stipulationem. *accedit* ad: CIC. de orat. 3, 152 tria sunt ... in verbo simplici, quae orator adferat ad inlustrandam ... orationem. Brut. 153 hic ... adtulit hanc artem ... quasi lucem ad ea, quae. Arch. 12 ut nihil possint ex eis (*litteris*) ... ad communem adferre fructum. off. 1, 52. in: LIV. 25, 11, 14 opem ... in eam rem. VVLG. Sirach prol. multa vigilia attuli doctrinam ... ad illa, quae ad finem ducunt, librum istum dare *male legit* πρὸς τὰ ... ἄγοντα *pro* πρὸς τὸ ἐπὶ πέρας ἀγαγόντα (ἄγοντα *codd. al.*) τὸ βιβλίον ἐκδόσθαι. *adferunt res* (*vel animalia*): CIC. leg. 2, 36 multa eximia ... Athenae ... in vitam hominum. nat. deor. 1, 88 omnia tollamus ergo, quae aut historia nobis aut ratio nova affert. SEN. dial. 9, 11, 6 *malorum impetus* ad praeparatos ... nihil adferunt novi. nat. 2, 34, 2 si utraque res veri adtulit signa. 2, 49, 1 ostentanea (dentanea *codd.*) *fulgura*, quae speciem periculi sine periculo adferunt. COLVM. 1 praef. 7 nisi aequius existimamus cepisse praedam ex militia, quae nobis nihil sine sanguine et cladibus alienis affert. AVG. civ. 9, 20 ipsa origo huius nominis ... aliquid adfert cognitione dignissimum. CIC. nat. deor. 2, 158 quid ... oves aliud adferunt, nisi, ut ... homines vestiantur. VARRO rust. 2, 1, 4 ad cibum ... lacte et caseum adhibitum, ad corpus vestitum et pelles adtulerunt *oves.* COLVM. 5, 6, 5 *ulmus* iucundissimum pabulum bubus. *cf. p. 1199, 35.*

in his ad faciendi, efficiendi accedit notionem, cum dativo vel absolute (*plerumque non allata nisi prima exempla, poetarum omnia*): PLAVT. Rud. 666 ⟨nulla nunc⟩ speculast (cuiast *B*, cuia est *CD*, se nec uias *cod. Turnebi*) quae salutem afferat (CIC. Brut. 13 Manil. 64 epist. 4, 3, 3 *al., cf. p. 1196, 63*). Capt. 832 prius quam pultando assulatim foribus exitium adfero. [Men. 759 adfert B^1 *pro* fert]. TER. Haut. 680 quae (*res*) mihi aegritudinem adferat. Hec. 344 *qui amat cui odio ipsus est* illi molestiam adfert. Ad. 833 hoc vitium ... senectus hominibus. CAECIL. com. 168 consequitur *Amorem* comes Insomnia, ea porro Insaniam affert (*cf. p. 1204, 71*). CATO Diom. gramm. I 632 lepus multum somni adfert qui illum edit. RHET. Her. 1, 17 *enumeratio* suspicionem adfert auditori meditationis (CIC. Phil. 1, 7. 12, 18. NEP. Eum. 9, 1 ex fumo ... suspicio allata est). 2, 12 *rumor* illis aliquid turpitudinis. 2, 31 haec cognitio ... duplicem utilitatem (CIC. fin. 2, 79 *amicus* utilitatem tibi nullam. *al.*). 2, 35 *philosophia* socordiam atque desidiam. 4, 21 exitus amarissimos. 4, 25 multum ornamenti. 4, 27 tantum adferet usus et exercitatio facultatis (CIC. de orat. 2, 300 mihi ... aliquam ... facultatem. *al.*). CIC. carm. frg. 41, 4 quae generi humano angorem nequiquam adferunt (Verr. 6, 63 metum. Phil. 8, 22 timorem. Tusc. 4, 49 terrorem. PLIN. nat. 13, 79 *al.*). inv. 1, 1 bonine an mali plus attulerit hominibus et civitatibus copia dicendi (Verr. 5, 141 *cf.* Cluent. 171 Tusc. 1, 82. Att. 11, 9, 1 nihil mihi mali casus attulit, omnia culpa contracta sunt. TIB. 2, 4, 36 *al.*). 2, 65 naturae ... ius esse, quod nobis ... quaedam innata vis adferat, ut religionem *eqs.* 2, 161 *religio* naturae *divinae* ... curam caerimoniamque affert. orat. 60 vultus ... quantam affert tum dignitatem tum venustatem. 120 auctoritatem orationi ... et fidem. *al.* 134 ornatum orationi. 179 aliquid voluptatis (-ibus *A.* PLIN. nat. 11, 31 caelestis naturae voluptatem *liquor melleus. al.*). 209 satietatem. *al.* 186. de orat. 1, 198 quantum ... iis ... honoris gratiae dignitatis. 2, 131 *rerum usum* aetas. 2, 138 ac si quid adfert praeterea hominis aut dignitas aut indignitas. 2, 307 altera *conlocationis ratio est*, quam adfert natura causarum, altera, quae oratorum iudicio ... comparatur. 2, 319 momenti aliquid (QVINT. inst. 6, 1, 23 in his rebus *al.*). 2, 326 obscuritatem (*opp.* tollit). 2, 353 memoriae lumen (3, 166 *cf.* 3, 50 l. adhibere. Manil. 33 unius hominis ... virtus ... lucem ... rei publicae. Att. 2, 1, 2 *al.*). 3, 143 aliquem cumulum *philosophorum* artibus. Brut. 13 *litterae* delectationem mihi. 25 eis ... dignitatem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(255 plus ... adtulit huic populo dignitatis, ... qui. Manil. 64. Q. Cic. pet. 18 *homines inlustres* petitori aliquid dignitatis. *al.*). 310 consuetudinem similiter Latine dicendi (Phil. 2, 116 serviendi). part. 5 motum eorum animis. top. 59 amori congressio causam (fin. 3, 61 div. 2, 6. Qvint. decl. 270 p. 102 ut causa mortis sit, qui attulerit alicui causam moriendi. *al.*). 60 errorem. *al.* 73 auctoritatem. *al.* S. Rosc. 13 egestatem. Q. Rosc. 20 si quam coniecturam adfert hominibus tacita corporis figura. div. in Caec. 4 exspectationem. Verr. 2, 109 finem (off. 2, 76 finem tributorum. ad Q. fr. 3, 9, 2 *al.*). 3, 143 non ut magistratibus nostris moram accipiendi, sed ut sociis causam dandi adferre videamur (6, 165 Att. 11, 22, 2. epist. 8, 8, 6 *nemo* moram. Hor. carm. 2, 14, 4 Val. Fl. 3, 575 *al.*). 3, 146 huiusce novi postulati genus atque principium tua praetura attulit. 5, 78 religionem (*cf.* de orat. 2, 367). 6, 15 diligentiam. 6, 118 ut uno ictu securis adferam mortem filio tuo (Phil. 9, 7 is ... qui causa mortis fuit. div. 2, 62 emissio feminae anguis ... Ti. Graccho. Qvint. decl. 270 p. 104. Apvl. apol. 78 sua manu. *cf.* Catvll. 68, 92 *Troia* letum ... fratri. Sen. Phaedr. 857). Manil. 15 calamitatem. Cluent. 168 crimen. Rab. perd. 26 aliquam deprecationem. agr. 2, 92 superbiam. Catil. 2, 4 nullum rei publicae motum. 3, 24 luctum (Scaur. 32 dolorem. Colvm. 8, 8, 12 *al.*). Mur. 1 pacem tranquillitatem otium concordiamque. 21 fastidium (Colvm. 5, 6, 3 fastidium bubus). Sull. 3 odium. 27 mihi nescio quos spiritus. 66 seditiones. Planc. 77 quicquam adiumenti. Scaur. 32 dedecus. Mil. 77 laetitiam. 84 felicitates atque opes. 86 decus (Sil. 16, 254). Deiot. 1 *studium*. 6 alacritatem. 12 ceterorum laudibus obscuritatem. 26 satis supplicii. 39 quocum familiaritatem. Phil. 2, 20 laudis aliquid. 4, 1 spem (8, 9 multis ... spem et audaciam). 5, 31 *dubitationem* belli. 7, 1 *languorem* animis. 8, 22 animum (Liv. 4, 2, 13 quid ... animorum). 10, 2 mihi ... necessitatem ... plura dicendi (Tusc. 1, 80. fat. 39 fatum vim necessitatis. Qvint. decl. 333 p. 313 etiam scelerum ... qui nos meritis obligavere adferunt necessitatem). Phil. 11, 25 tarditatem. rep. 1 frg. 5 tantum ... negotii (*?, v. Müller*). 2, 54 quicquam ... novi. *al.* 2, 11 qui (*colles*) ... adferunt umbram vallibus. fin. 1, 37 consecutionem. 1, 47 *temperantia* pacem animis. 1, 72 quae ... si essent vera, nihil afferrent, quo iucundius ... viveremus. 2, 10 motum. 2, 27 interitum pravitatis. fin. 3, 55 quod ... *sapientia* honestas actiones affert et efficit. 4, 11 modestiam. 5, 2 memoriam mihi. 5, 54 medicinam. div. 2, 55 quas ... res tum natura, tum casus adfert. 2, 67 quid ... admirationis? nat. deor. 2, 7 cladem. 2, 119 Luna ... graviditates et partus. 2, 158 dubitationem. 3, 10 auctoritatem ... peccandi. Tusc. 1, 91 initium ... exitum (ac. 2, 26 quaerendi initium). 1, 94 prudentiam (*opp.* auferat. div. 1, 109 scientiam). 3, 57 *ea disputatio* cognitionem ... generis humani (Tim. 52). 3, 61 consolationem (Att. 10, 4, 6 huic tu malo adfer consolationes). 5, 89 cupiditatem. off. 1, 9 *animus* ancipitem curam cogitandi (Lael. 48 curas. epist. 16, 15, 1 *Aegypta* curam mi attulit. *al.*). 1, 69 cum constantiam, tum etiam dignitatem. 2, 9 pernicies ... hominum vitae. 2, 46 opinionem. 2, 58 repulsam. 3, 3 quam (*solitudinem*) mihi adfert necessitas. 3, 35 speciem utilitatis. Lael. 104 solacium. Cato 76 tempus maturum mortis. phil. frg. V 80 M. voluptates ... nulla ... invitamenta senibus. **V 84** noxias. Att. 1, 17, 1 offensionem. 3, 18, 1 expectationem nobis non parvam. 9, 9, 2 mihi dubitanti ... permagnum pondus. 12, 13, 1 Bruti litterae ... multas mihi ... lacrimas (Qvint. inst. 11, 3, 5). epist. 5, 16, 5 quod allatura est ipsa diuturnitas. 6, 21, 1 aut interitum ... aut ... servitutem. 7, 23, 2 aes alienum. 8, 8, 9 confidentiam. 8, 10, 1 periculum (Cels. 7, 22 p. 303 D. 7, 29 p. 317 *al.* Scrib. Larg. 46). 9, 17, 3 nec tibi sollicitudinem ex dubitatione mea nec spem ex adfirmatione adferre volui (Planc. Cic. epist. 10, 18, 3 ea *res* nunc magnam adfert sollicitudinem magnumque habet casum). epist. 10, 3, 3 dignitatem et gloriam. 12, 20 inertiam. ad Q. fr. 1, 1, 32 tuae voluntati ... difficultatem magnam adferunt publicani (Caes. civ. 1, 48, 3 *al.*). 1, 1, 33 acerbitatem. 1, 3, 8 misericordiam. 3, 5 (6), 1 aliquantum orationi ponderis. Brvt. Cic. epist. 11, 10, 2 perturbationem rerum urbanarum (*ibid.* cupiditatem ... iniciat). Q. Cic. pet. 13 plus amplitudinis. Caes. Gall. 5, 54, 4 tantam ... omnibus (-ium *β*) voluntatum (-em, -is *pars codd.*) commutationem. 6, 35, 2 *fortuna* quantos ... casus. 7, 53, 1. civ. 1, 67, 4 pudorem omnium oculis (Ov. ars 2, 313 *ars* deprensa. trist. 3, 6, 31). 3, 60, 2 illis offensionem et contemptionem ad omnes. 3, 63, 5 incommodum. 3, 72, 3 detrimentum. 3, 111, 2 longe maximam ... dimicationem. Hirt. Gall. 8, 10, 1 fiduciam. Sall. Iug. 7, 5. Nep. Ag. 8, 1 nonnullam ... deformitatem. Verg. Aen. 5, 201 viris ... casus honorem. Ov. met. 3, 512 vati ... famam (Liv. 27, 25, 11 magnam famam ... Fabio Tarentum). 12, 147 requiem ... pugna. Pont. 2, 9, 63 haec quoque res aliquid tecum mihi foederis affert. Liv. 2, 45, 2 sanitatem ... animis. 25, 12, 4 fidem. 33, 2, 8 non vitae praesens periculum, sed membrorum debilitatem. 34, 34, 2 taedium. 45, 37, 14 ruborem incutere et verecundiam ... adferre. *al.* Sen. contr. 1 praef. 7. Val. Max. 1, 6 ext. 1 aliquid gratae varietatis. 3, 2, 1 unus urbi nostrae tantum scuto suo ... munimenti attulit. *al.* Cels. 5, 28, 2 p. 206 D. tactus ... is locus aliis dolorem. 7, 18 p. 297 febres quoque adfert *testiculus*. Sen. dial. 5, 5, 4 ira patri luctum, marito divortium attulit. 9, 1, 3 *consuetudo* rebus ... constantiam. 9, 1, 17. benef. 2, 5, 3 remedium alicuius rei. 3, 33, 3 praesidium ... decus. 7, 1, 7 cultum, non robur ingeniis. nat. 3, 2, 2 fecunditatam. 3, 25, 11 scabiem corporibus. 6, 10, 1 partes *terrae* ... tremorem superioribus. 6, 27, 2 *aer corruptus hominibus* nova genera morborum. epist. 24, 16 epulae crudelitatem. 67, 4 famem et omnia, quae bellorum necessitas adfert. 109, 5 gaudium *bono bonus* (Colvm. 1, 3, 7 *si* ullum gaudium finitimis suis Cacus attulit. Stat. silv. 1, 2, 47). *al.* Cvrt. 10, 7, 5 odium ... contemptum. Colvm. 1, 1, 2 iacturam. 1, 7, 1 compendium, nunquam ... detrimentum. 1, 7, 2 maiorem molestiam quam impensam. 1, 6, 10. 4, 2, 3 dispendium. 4, 24, 6 vitis minus vino faecis affert. 5, 6, 8 in eximendo magnum laborem. 6, 8, 1 fastidia ciborum ... vitiosa incrementa linguae. 6, 12, 1 claudicationem (Plin. nat. 8, 169 claudititatem). Lavs Pis. 116 nullius subitos affert iniuria risus. Calp. ecl. 5, 13 aetas iam mille querellas. Plin. nat. 2, 181 oppositu globi noctem aut ambitu diem adferente. 5, 58. 10, 75 muscarum *multitudo* pestilentiam. 12, 58 iam quaestus alteram vindemiam adfert. 15, 7 vetustas oleo taedium adfert. 13, 17 alioqui *murra* nimiam amaritudinem adfert (16, 57). 16, 1 quae (*arbores*) ... mitioribus sucis voluptatem ... cibis attulerunt. 20, 47 voci splendorem. 20, 108. 23, 24 iucundius hoc idem praestat nigra vitis, quoniam alba pruritum adfert. 23, 121 sitim. 29, 109 corvi ovum ... inlitum ... deraso capite nigritiam capilli adfert. *et passim de medicamentis*. 33, 91 ne paraetonii candor pallorem chrysocollae adferat. 34, 96 quantum ea res differentiae (Char. gramm. I 263, 28). Stat. Theb. 1, 409 rabiem. Qvint. inst. 1, 4, 13 mutationes, quas adferunt declinatio aut praepositio. 2, 15, 3 quid ... ambiguitatis. 5, 10, 44 probationes inexpugnabiles. 6, 1, 37 frigus (*transl.*). 7, 2, 57 *al. opp.* detrahit. 8, 3, 46 iniuriam pudori. 8, 3, 74 plus ... novitatis. 8, 4, 17. 11, 2, 41 versus, quorum accessio labori sensum incrementi non adferat. decl. 297 p. 175 multa adferunt casus. 319 p. 254 multum impedimenti. 328 p. 256. 345 p. 362 *vitium infirmitatis* ipsae per se ... divitiae. *al.* Tac. dial. 14 oblectamentum. ann. 4, 3 diversa ... consilia. 16, 30 an cognitio senatus nihil atrox adferret. *al.* Svet. Icti. Ps. Apvl. herm. p. 265 (*cf. ibid.* incutio). Itin. Alex. 6 membris exsuccior, sed quae nullas ferventi remoras adferre⟨n⟩t. Anth. 470, 1 usum. Amm. 31, 7, 6 si fors copiam attulisset. Veg. mil. 4, 34 lucrum. Avg. mus. 2, 13, 24 nonnihil quidem affert, sed experiri non est difficile. Mart. Cap. 1, 34 ei qui placiditatem afferre solitus Phoebus *Iunoni*. Inst. Iust. 4, 3, 10 quidquid ... damni. *al.* *nota*: Plin. nat. 24, 159 id ipsum auctoritatem voluminum adfert, si. *accedit* ad (*sed plerumque ad verbum et substantivum coniunctum*): Cic. inv. 2, 31 facta ... ecquid afferant ad confirmandam coniecturam suspicionis. de orat. 1, 113 ingenium ad dicendum vim adferre maximam (part. 93). Mur. 22 plus ... dignitatis. fin. 2, 87 negat Epicurus ... diuturnitatem ... temporis ad beate vivendum aliquid afferre. off. 1, 1 ad *eam* rem ... adiumentum hominibus nostris. nat. deor. 2, 152 magnos ... usus *materia* adfert ad navigia facienda. fin. 1, 56 plus ... momenti (Caes. civ. 1, 51, 6 magnum ... momentum. Qvint. inst. 6, 1, 33). 5, 9 maximam materiam. Att. 3, 16 id quod attulerunt ad spem *litterae*. 14, 17ᵃ, 8 utilitatem (Hyg. astr. 2 praef. p. 30, 2). 16, 5, 2 multum ... vel plurimum. epist. 3, 4, 2 non mediocre vinculum. Avg. civ. 19, 2 facilitatem. *v. l. 64.* *accedit* ut: Cic. Mil. 2 non adferunt *illa praesidia* ... [oratori] aliquid, ut. fat. 8 quid ... loci natura adferre potest, ut *ibi* potius ... ambulemus? *ad obiectum enarrandum* (*post* hoc *sim.*): Cic. orat. 170 hic ... numerus nihil affert aliud, nisi ut. Tusc. 5, 113 cum quidam quaereret, quid ei caecitas attulisset, respondisse, ... ut .... 3, 34 non hoc ..., ut .... Q. Cic. pet. 27 tibi hoc casus. Qvint. inst. 12, 1, 36 et illud ... potest adferre ratio, ut .... *nota*: Cassiod. hist. 11, 8 p. 1191ᶜ casus attulit, ut Maruthas ... destinaretur. quo (*?*): Cic. fin. 3, 11 eas (*disciplinas*) ... nihil adiuvare ... neque afferre (affirmare *codd.*), quo meliores simus. quominus (*ad totum enuntiatum*): Varro rust. 1, 45, 1 siquid regio aut tempestas vitii attulit. *cum infinitivo obiecto*: Tert. anim. 52 *mors* tunc mori affert. Pavl. Nol. carm. 17, 75. *cum inf. subi.*: Cic. dom. 86 ad immortalitatem gloriae plus adfert desideratum esse a suis civibus. nat. deor. 3, 14 quid ... iuvat aut quid adfert ad cavendum scire aliquid futurum? Caes. civ. 1, 82, 2 videri proelium defugisse magnum detrimentum adferebat. *cf.* Tert. scorp. 5 non tamen secari ... idcirco malum, quia dolores utiles affert. *cum enuntiato cum* quod: Cic. Mil. 49 ⟨ec⟩quid adferebat festinationis, quod heres erat? Sen. contr. 1, 8, 7. *cf. cum* si: Q. Cic. pet. 38 magnam adfert laudem ..., si [h]i tecum erunt. *nota*: Plin. epist. 9, 13, 12 nec recuso si ita casus attulerit, luere poenas. *absolute*: Cod. Iust. 1, 38, 2 (*Val. et Valent.*) relationes vicariorum, si quando usus attulerit, ad nostram mansuetudinem referantur.

specialiter de tempore (dies, annus *sim.*): Ter. Andr. 189 nunc hic dies aliam vitam adfert (defert Cic. epist. 12, 25, 5), alios mores postulat. div. 1, 131 multa adferre potuit dies, quae animadvertendo notarentur. fin. 2, 88 negat ... summo bono afferre incrementum diem. epist. 5, 16, 6 quod est dies allatura. Pvblil. V 4 unus dies poenam affert, [quam] multi cogitant. Verg. Aen. 9, 7 volvenda dies ... ultro. Sen. epist. 6, 3. Petron. 85 quia dies sollemnis ludum attulerat (*?*, artaverat *cod.*). Sil. 9, 192 plus ... allatura cruoris lux oritur. Qvint. decl. 328 p. 288 convicia. 331 p. 305 *al. v. infra.* *aliter*: Calp. ecl. 5, 49 cum longa dies sitientes afferet aestus. *cf.* Tac. hist. 4, 29 nec finem labori nox attulit. Amm. 20, 11, 20 nocturnae tenebrae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

finem proeliis. LIV. 27, 13, 5 quid haec nox, quid hic dies attulit? CIC. Phil. 3, 2 dies ... adfert vel hora potius ... magnas saepe clades. SEN. dial. 10, 7, 9. ENNOD. op. 3 p. 343, 3 commutatio horarum ... reficiendi tempus. CIC. agr. 2, 93 quibus primus annus hanc cupiditatem attulisset. IVV. 14, 198 aquilam tibi sexagesimus annus. TAC. ann. 1, 17 stipendii ... finem. 4, 6 Tiberio mutati in deterius principatus initium ille annus attulit. PLIN. epist. 1, 13, 1 magnum proventum poetarum annus hic attulit (*cf. p. 1199, 35*). CAEL. Cic. epist. 8, 10, 4 multa tempus adferre et praeparata mutare scio (multa rescio *cod. Med.*). LIV. 42, 50, 3 multa diem tempusque. aetas *v. p. 1200, 77.*

2 *speciatim* ***dicendo*** *i. fere q.* proferre (CIC. *saepe, raro* SEN.): *cf. iam haec cum I B 1 propius cognata*: CIC. inv. 1, 53 quod nihil ipse (*Socrates*) afferre ad persuadendum volebat. 2, 52 ad hanc iudicationem argumentationes omnes afferre oportebit. de orat. 2, 127 illa deprome nobis unde adferas, quae saepissime tractas. ad Brut. 1, 12, 1 cum rogamur, ut ..., nihil adfertur, quo minus summa supplicia ... subeunda nobis sint. SEN. contr. 7 praef. 4 haec sordida verba ad patrocinium aliorum adferebat. GAIVS inst. 1, 39 et illae causae (*sc. manumissionis*) ... ad hunc quoque casum ... adferri possunt. DON. Ter. Andr. 1, 1, 9 (36) nihil afferunt ad iuvandam sententiam. *de re*: CIC. Font. 25 quid fictum, quid fortuna ac tempore adlatum ... videretur. Tusc. 3, 55 haec ... oratio ... tantum modo adfert, nihil evenisse, quod.

varia: VARRO ling. 9, 33 pugnant volsillis, non gladio, cum pauca excepta verba ex pelago sermonis ⟨po⟩puli minus trita afferant. RHET. Her. 1, 23 hic lex certa in rem nulla adfertur, et tamen multae adferuntur (CIC. top. 96. QVINT. decl. 278 p. 132 legem adfers. 313 p. 228. 329 p. 293 in exemplum). 2, 13 exempla proferentur, quae res, cum ab adversariis sententia et voluntas adferretur, ab scripto potius iudicatae sint. 2, 17 brevem vocabuli definitionem (2, 41). 4, 56 contrarium. CIC. inv. 1, 82 illud, quod per similitudinem afferetur (2, 151). *ibid.* cuius (*om. A*) causa afferetur. *ibid.* quod afferatur *iudicatum. cf.* 1, 83. 2, 136 aequitatis aliquid. orat. 49. 66 poetae quaestionem. de orat. 1, 244 quid in illa causa? 2, 177 proponi oportet quid adferas. 2, 215 adferendum est in contrariam partem quod sit aut gravius aut aeque grave. 2, 336 si necessitas adfertur. 2, 364 an aetatem adferet? 3, 144 plus. 3, 228 plura. 3, 187 quid disputatione ista adferri potest elegantius aut omnino dici subtilius? top. 59. Caec. 85 id ... non ad meam defensionem. Manil. 29 *aliquid* aut illo dignum aut vobis novum aut cuiquam inauditum (Lig. 17 quidnam novi [sceleris]. fin. 4, 14 *al.* Att. 13, 35/6, 3 de Bruti amore ... mihi nihil novi. HIER. epist. 36, 1 nova). Cluent. 71 sed quid adfers? agr. 1, 2 excogitabit aliquid atque adferet. Flacc. 51 Sull. 54. Phil. 14, 10 gravius si quis attulerit nomen (*quam hostes*), libenter adsentiar. fin. 2, 8 ego ... didicerim libentius, si quid attuleris. 2, 82. Tusc. 1, 114 fabella. 3, 35 revocatio illa, quam *Epicurus* adfert, cum. 5, 82 quid ... melius. 5, 20. nat. deor. 3, 18 totius mundi convenientiam consensumque. 3, 29 quae Carneades adferebat. Cato 17 nihil ... adferunt qui. *al.* Att. 3, 8, 3. 13, 41, 2 aliquid. epist. 10, 4, 1 praeteriti temporis excusationem ..., quod (SEN. dial. 4, 26, 3. PLIN. paneg. 44 excusationem adopta[n]ti. PAVL. dig. 3, 3, 45 pr.). CAES. civ. 3, 53, 4 laboris sui ... testimonium (*cf. p. 1199, 68.* NEP. Att. 16, 1 humanitatis ... nullum ... maius testimonium ..., quam quod). LIV. 1 praef. 2 dum novi semper scriptores aut in rebus certius aliquid allaturos se ... credunt. 27, 27, 13 tertiam *rei gestae memoriam* (ordinem *codd.*), quam ipse pro inquisita ac tibi conperta adfert. SEN. apocol. 1 ab hoc ego quae tum audivi, certa clara affero. epist. 85, 27. CVRT. 7, 1, 31 conscientiae ... indicium. QVINT. inst. 3, 11, 9. decl. 285 p. 150 tale patrocinium. 300 p. 183 nihil ... defensionis. 306 p. 203 inpares annos. TAC. dial. 6 recentem curam (*cf. supra* proferre). ann. 3, 62 recens divi Augusti decretum adtulere. 4, 56 L. Sullam testem. VLP. dig. 4, 3, 7, 3 *Labeo* adfert talem speciem. 9, 2, 7, 6 unde adfert *Celsus* eum qui venenum pro medicamento dedit. 48, 5, 14, 1 illud Homericum. PORPH. Hor. epist. 2, 19, 42 pro re magna sua cum (magnas vastum *codd.*) pondere pronuntiationis adferre[nt]. AVG. civ. 5, 3 frustra ... adfertur nobile illud commentum. 21, 3 quid momenti affert cur? 22, 11 nihil ... afferunt ex ponderibus atque ordine elementorum, unde ... deo ... praescribant. *nota*: PERS. 1, 69 ecce modo heroas sensus adferre videmus nugari solitos Graece. PLIN. nat. 28, 198 adferunt et magi sua commenta. HADR. Call. dig. 22, 5, 3, 1 unum eundemque meditatum sermonem *testes*. CHIRON 120 hi (haec *cod.*) omnes mendum adferent.

causam: TER. Haut. 701 quid dicam? quam causam adferam? CIC. inv. 1, 91. 2, 128. 129. 132 nihil causae. 2, 141 part. 103 Pis. 47 Phil. 2, 53 nat. deor. 3, 37 fat. 47 Lael. 37 HIRT. Gall. 8, 1, 2. PLIN. nat. 2, 208 quibus in rebus quid ... aliud causae? 6, 166. 8, 34. 16, 99. 37, 121 QVINT. inst. 3, 11, 6 GAIVS dig. 40, 12, 9 pr. HYG. astr. 2, 4 p. 39, 8 AVG. civ. 10, 31. CIC. inv. 2, 137 *causas.* nat. deor. 3, 17. Att. 11, 15, 1 iustas causas. CAES. Gall. 6, 22, 3 SEN. benef. 5, 20, 6 PLIN. nat. 2, 55. 2, 160 quas attulimus in caelo. TAC. dial. 1 ann. 4, 16. 6, 14. PLIN. epist. 3, 4, 4 iustas excusationis causas. rationem: RHET. Her. 1, 26 (*bis*) nisi adtulerit facti rationem. 2, 35. 2, 37 (*bis*) infirma ratio est, cum videtur pro ratione adferri, sed .... CIC. de orat. 2, 177 Verr. 4, 195 Tusc. 1, 39 Att. 11, 12, 1 epist. 6, 8, 1 *al.* PLIN. epist. 27, 10. 31, 31. 31, 37 TERT. ieiun. 10 (*bis*). AVG. civ. 15, 27 quid ... rationis? CIC. inv. 1, 68 rationes. 2, 137. Caec. 69 in eam rem. fin. 5, 27 Tusc. 1, 49 nat. deor. 1, 76 epist. 4, 13, 4 SEN. nat. 1, 4, 1. RHET. Her. 2, 46 qui adfert (*i. simile*). 4, 56 simile et exemplum. 4, 61 similitudinem adtulerimus (CIC. de orat. 1, 240 similitudines). RHET. Her. 3, 4 exemplo allato (4, 9 CIC. Phil. 13, 34 div. 1, 64 ASCON. p. 63 B. PLIN. nat. 18, 41 unum exemplum antiquitatis. 34, 38). 4, 7 allatis ... exemplis a Catone, a Gracchis (FEST. 202 nihil affert exemplorum, ut ita esse credamus). RHET. Her. 2, 46 satis idoneas argumentationes. CIC. de orat. 2, 132 argumenta (nat. deor. 3, 10). SEN. dial. 3, 6, 5 Platonis argumentum adferam. epist. 88, 40 huius rei argumentum adferebat, quod. CVRT. 6, 4, 18 argumentum adferant aquam ... mitescere. PLIN. nat. 16, 207 argumentum adferunt, quod. QVINT. inst. 7, 6, 7 VLP. dig. 36, 2, 14, 1. 37, 6, 1, 3. consilium *cf. p. 1197, 1.* RHET. Her. 1, 5 cum contempta res affertur. 4, 61 cum rem afferamus (ferebamus, referamus *codd. mut.*) similem (4, 67. CIC. Verr. 3, 74 iudicatam. 4, 146. dom. 9 inopinata ac recens. 130 in re tali, non qualem tu adfers, sceleris plenam et furoris. fin. 1, 19). S. Rosc. 123 multae res adferri possunt (Cato 38).

aliquid, nihil quam ob rem *sim.*: TER. Phorm. 1025 quid mihi hic adfers, quam ob rem exspectem. CIC. de orat. 2, 140. 3, 78 fin. 4, 18. Att. 11, 2, 3 vellem posses aliquid adferre, quam ob rem id facere possem. CIC. Quinct. 68 quid adfertur, quare P. Quinctius negetur absens esse defensus? S. Rosc. 54. nat. deor. 3, 23 nihil. SEN. contr. 1, 8, 7. CIC. fin. 2, 70 quid affers, cur Thorius ... non iucundissime vixerit. Tusc. 1, 30 div. 1, 85. 2, 52 fat. 43. APVL. flor. p. 22 Oud. nihil (*ibid.* commemorant). *cf.* AVG. civ. 9, 23 *nihil* dignum. *sequitur pro obiecto enuntiatum interrogativum*: CIC. Caec. 100 ut haec ex iure civili proferunt, sic adferant velim, quibus lege ... libertas erepta sit. Att. 6, 1, 18 VARRO *v. l. 34* LVCR. *v. l. 59.* SEN. epist. 100, 9 adfer quem Fabiano possis praeponere. CIC. Tusc. 1, 70 cur credam, adferre possum. quod: VARRO ling. 9, 108 cur non sit analogia, afferunt (ass- *cod.*), quod ab similibus similia non declinentur (*cf. talia, ut* CIC. Tusc. 1, 30 firmissimum hoc adferri videtur, cur deos esse credamus, quod. VLP. dig. 15, 1, 9, 5 illud ... quod. PLIN. nat. 16, 99 causam adferentes, quoniam. 31, 37 fabulae rationem adferunt, quoniam). *acc. c. inf.*: CIC. Verr. 4, 144 attuli sponsiones ... ab ipso prohibitas iudicari. Cluent. 127 div. 2, 36 PLIN. nat. 9, 46 QVINT. inst. 2, 17, 12 LAMPR. Alex. 1, 6. *cf.* CIC. Att. 12, 7, 1 de Hispania, duo attuli: primum ... me vereri vituperationem. AVG. civ. 2, 10 quod adfertur pro defensione, non illa vera in deos dici. CVRT. 6, 4, 18 *v. l. 14.*

accedit dat.: TER. Phorm. 1025. CIC. Tusc. 3, 74 hic mihi adferunt mediocritates. Att. 11, 12, 1 quamnam rationem sim Caesari allaturus profectionis meae. 13, 35, 3. TAC. hist. 1, 89 fuere qui proficiscenti moras religionesque nondum conditorum ancilium adferrent. contra *aliquid*: RHET. Her. 1, 26 quod adfertur contra rationem defensionis. CIC. inv. 1, 99 part. orat. 103 QVINT. inst. 7, 6, 7. *adv.*: IVV. 9, 91 contra tamen ille quid adfert? in: RHET. Her. 2, 12 aliquam ... fictam fabulam in adversarios adferemus. ad (*de respondendo*): CIC. Att. 7, 9, 4 ad ea quae dixi adfer si quid habes. 11, 15, 3. *saepius* ad (in) *de fine liberius adiungitur.*

res (incorporalis) pro homine: RHET. Her. 2, 36 infirma ratio est, quae non necessariam causam adfert expositionis. CAEC. Cic. epist. 6, 7, 3 tot malis ... fractum studium scribendi quid dignum auribus ... potest adferre? MART. CAP. 6, 715 apodictica *schemata*, quae probandi quod asseverant adferunt documenta. *cf.* LVCR. 3, 354 quid sit enim corpus sentire, quis adferet umquam, si non ipsa palam quod res dedit ac docuit nos?

C se afferre, afferre *aliquem*, casu afferri *sim.*, **afferri** (*cf.* apporto *II 304, 71*), *accedunt circumlocutiones, ut* pedem afferre: PLAVT. Amph. 989 eius iussu nunc huc me adfero. TER. Andr. 807 haud auspicato huc me attuli (app- *Don.*). VERG. Aen. 3, 310 verane te facies, verus mihi nuntius adfers? 3, 345 sese a moenibus ... Helenus. 8, 477 huc. PAVL. NOL. carm. 25, 205 placidis ... passibus. *cf. de rebus*: THEOD. PRISC. eup. faen. 14 et ut se ratio aetatis et causae qualitas attulerit. 16 qui (*fructus*) se tales afferunt ut esse poterit qualitas nutrimenti (poterint qualitates -tis *cod. Rom.*). afferre *aliquem*: PLAVT. *v. p. 1192, 78,* in iudicium *p. 1198, 9, transl. p. 1200, 56.* VVLG. psalm. 44, 15 adducentur regi filiae post eam: proximae eius afferentur tibi. 44, 16 afferentur in laetitia (ἀπενεχθήσονται). fortuna, casus *sim. aliquem*: CIC. Verr. 6, 39 ad quod (*incommodum*) recens cum te peropportune fortuna attulisset. Manil. 45. CIC. de orat. 2, 15 quaequomque vos causa huc attulisset. VERG. Aen. 6, 532 te qui vivum casus? OV. fast. 5, 236 quid te? VAL. FL. 2, 660 utinam nunc ira Pelasgos adferat. 5, 157 ille ... Alciden ... attulerat tum forte dies. SIL. 16, 209 mea quando affert Libycum fortuna per undas ductorem (*cf. p. 1195, 32*). STAT. Theb. 4, 101 huic quoque ... Aetolis urbibus adfert belli fama viros. 8, 627 conubia vidi nocte, soror; sponsum (unde?) mihi sopor attulit amens. *deus*: SVLP. Tib. 3, 13, 4 illum Cytherea ... attulit. CALP. ecl. 2, 52 si quis Coralen deus afferat. SIL. 7, 171 attulit hospi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tio pergentem ad litora Calpes ... pes dexter et hora Lyaeum. 9, 107 victorem iuvenili robore cursus.

circumlocutiones: VARRO Men. 259 Manius mane ⟨se⟩ suscitat, rostrum suum ⟨in⟩ rostra adfert. CATVLL. 14, 22 illuc unde malum pedem attulistis. SIL. 16, 145 dignam te ... afferimus dextram. 10, 87 huc tela, huc ... dextram implorantibus affer. 11, 77 ad quos non ausi Carthago atque Hannibal arma ... afferre suas? *cf.* OV. ars 2, 673 aut latus et vires operamque adferte puellis.

afferri *i. fere q.* *venire, pervenire*: *cf.* LVCR. 5, 547 sic igitur tellus non est aliena repente allata atque auris aliunde obiecta alienis. CIC. Verr. 4, 181 quo modo hoc nomen ad rationes magistratus, quo modo ad pecuniam publicam adlatum est? APVL. met. 5, 3 tunc modulatae multitudinis conferta vox aures eius affertur. 9, 16 aniculae sermo talis meas ... auris. VVLG. II Petr. 1, 18 hanc vocem nos audivimus de caelo allatam. PRISCILL. tract. 3, 64 ecce nunc tempus allatum est, ubi. VERG. *aliter, v. p. 1195, 33.*

II *i. q.* ***inferre, admovere*** (vim, manum): PLAVT. Epid. 110 pudicitiae eius numquam nec vim nec vitium attuli. Rud. 681 vim mi afferam. 729 ioculo. PACVV. trag. 228 ne vim qui (neue quis *Non.*, nevi *Diom.*) attulat (*Diom.*, attollat *Non.*). COM. inc. 4 in loco. CATO orat. Gell. 9, 12, 7 in corpus liberum. CIC. inv. 2, 124. Quinct. 85 Quinctio vis. Manil. 39 ut sumptum faciat in militem nemini vis adfertur. Cluent. 32 suo corpori. 161 vim et manus (Att. 9, 12, 3). Rab. Post. 22 vis vitae eius adlata paene est (*Madvig*, vita eius ablata *vel* ill. *codd.* SEN. epist. 70, 14 QVINT. inst. 5, 14, 22 TAC. ann. 6, 38. 12, 59 SVET. Otho 12 Vesp. 6). *saepe.* ac. 2, 117 *geometricae rationes* in docendo. fin. 2, 16 sensibus. nat. deor. 2, 159 *bubus. al.* epist. 1, 9, 18 neque parenti nec patriae. 9, 21, 3. NEP. Eum. 12, 3 Dion 10, 1 OV. epist. 16, 21 ars 1, 679 LIV. 3, 45, 9. 3, 49, 3. 4, 4, 8. 8, 32, 1. 9, 16, 4. 35, 35, 1 non urbi. [36, 10, 7 *v. l.*] 38, 20, 8 non pugnare cum iniquitate locorum neque inexsuperabilibus vim afferre. 39, 54, 6 nec agro nec urbi. 42, 29, 9. 45, 19, 12 rei sua sponte ad eum mox [ad]venturae. SEN. contr. 1, 2, 2. 1, 2, 19. 9, 5, 6 *medici* corporibus nostris. VAL. MAX. 4, 1, 12. 4, 6, 4. SEN. benef. 6, 4, 3 vim beneficiis suis. epist. 65, 1. 70, 28. 106, 10 quod vim corpori adfert, corpus *est.* CVRT. 10, 9, 20. QVINT. inst. 1, 10, 32 pudicae domui. 2, 14, 4 nominibus his. 2, 15, 7 oculis populi Romani. 3, 11, 14 (*ibid.* infero). 5, 11, 15. 5, 13, 57 illi communes loci ... magnam vim animis iudicum (6, 2, 5). 8 praef. 21 inventis. 8, 4, 11 decl. 292 p. 163 TAC. ann. 16, 17. 12, 47 non ferro, non veneno. VLP. dig. 29, 5, 3, 1 vim mortis. LAMPR. Heliog. 15, 3 HYG. astr. 2, 6 p. 42, 22 *al.* (*in* fab. *ita non dicitur*). *alia*: PLAVT. Epid. 110 vitium *v. l. 17.* SIL. 15, 764 Romanae vulnera suerint quanta afferre manus. mortem (*p. 1201, 14*) *sim. v. sub I B 1.* CORP. I 1418 (XI 6528) quei sibei ⟨la⟩queo manu(s) attulissent. RHET. Her. 4, 19 parenti. 4, 38 scelerate. CIC. Quinct. 85 domino. Verr. 2, 47 illi ... templo. 2, 67 pro se quisque. 5, 101 eis ... rebus. har. resp. 24 *al.* off. 2, 54 alienis bonis. 1, 23 *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 23, 4 BELL. Afr. 93, 3 BELL. Hisp. 42, 4 NEP. Timol. 1, 4. PRIAP. 15, 2 agello. SEN. contr. exc. 8, 4 contr. 9, 4, 22. suas. 5, 4 virtutis suae operibus manus (munus *codd.*). VAL. MAX. 1, 7, 2. 6, 6, 3 SEN. dial. 1, 3, 14. 1, 6, 2. 3, 6, 2 membris. 5, 23, 7 laudibus suis. benef. 2, 5, 3 beneficio suo. 5, 15, 4 patriae. frg. 34 H. (Aug. civ. 6, 10) *al.* PETRON. 80 QVINT. decl. 257 p. 49. 299 p. 180. FRONTIN. aq. 128 ductibus. EPIT. Alex. 72 AVG. civ. 6, 10. CIC. Att. 3, 15, 2 ut ... meis volneribus saepius manus adferam. OV. epist. 19, 192 tibi *Diana.* PETRON. 13 adhuc suturae (adhuc nec futurae *sim. trad.*) ... ⟨non⟩ attulerat rusticus curiosas manus (?). VVLG. Ioann. 20, 27 dicit Thomae ... et affer manum tuam. APVL. met. 4, 26 non caedi, non rapinae. VARRO rust. 2, 9, 9 ut *canes* in dominum adferant dentes. RHET. Her. 4, 26 gladius ad corpus adferri *videtur.* latus *v. l. 8.* SEN. contr. 1, 2, 2 age, si quis, ne negare posses, ferrum attulit (appulit *codd.; nisi ut I A 4*). ITALA cod. Cantabr. Ioh. 20, 27 adfers digitum tuum ... et adfers manum tuam (VVLG. infer ... affer). CHIRON 643 xistera (crostera *cod.*) diligenter adferito. PLIN. nat. 10, 129 *cibum* pede ad rostrum veluti manu adferens. FRONTO p. 134, 20. 156, 12 N. oleas.

III ***de addendo*** (*quae vis etiam in aliis exemplis sentitur, ut in I B 1*): LVCIL. 135 Tisifone Titini (titen e *codd.*) pulmonibus atque adipi (adirem *codd.*) unguen excoctum attulit. CIC. Marc. 12 ita ut quantum tuis operibus diuturnitas detrahat, tantum adferat laudibus. Phil. 5, 31 etiamne hanc moram adferemus (*om.* V^1 *Halm*)? (*cf. p. 1201, 9*). fin. 2, 88 summo bono *non* afferre incrementum diem. div. 2, 48 illa (*Praxitelea capita*) ... ipsa efficiuntur detractione, neque quicquam illuc adfertur a Praxitele. Att. 3, 23, 4 quis attulerit (*i. id caput; cf.* 2 tertium caput ... a quo sit inculcatum). 16, 16, 3 ad paternas ... necessitudines magnam attulit accessionem tua voluntas erga me. epist. 4, 3, 1 quod exemplo fit, id etiam iure fieri putant, sed aliquid atque adeo multa addunt et adferunt de suo. 13, 66, 1 ut ad ea ... aliquem adferant cumulum meae litterae. QVINT. inst. 3, 1, 7 ad ea, quae rudia ... adhuc erant, adicientibus quod invenissent scriptoribus, mox ut aliquid sui viderentur adferre, etiam recta mutantibus.

commentarios: ROMAN. Char. gramm. I 192, 31 Helenius Acron commentariis, quos Adelphis Terenti non indiligentes attulit.

dubium: PLAVT. Cist. 756 quot annos nata dicitur? :: septemdecim (-cet *codd.*). :: mea est. :: east: u⟨... numer⟩us annorum attulit. *singulariter* (*cf. p. 1199, 60*): CARM. epigr. 740, 2 (*christ.*) ter denos aevo binosque quater attulit annos (ʻ*debuit* tulit' *Bücheler*).

synonyma: *ad I A*: fero, apporto, infero; *ad p. 1198, 53* habeo; *ad I A 5*: facio; *ad I B 1*: praesto, comparo, efficio, inicio; *ad I B 2*: profero. *opposita*: *ad I A*: aufero, effero, peto; *ad I B 1*: aufero, tollo, detraho. *v. Mess.*

affēstīno, -āre. *ab* ad *et* festinare. PS. SORAN. Rose anecd. II p. 278 *pulsus* veloces sunt, qui modico momento, quantum velocitas affestinare videtur, ita diastolen simul et systolen perficere possunt.

Affla, Afflas *v.* Apphia.

adficio (aff-), -fēcī, -fectum, -ere. *omnino praevalet scriptura ea ut* d *servetur; cf. l. 27.* *in usu part. pro adi. nota*: VELL. 2, 84, 1 hinc re⟨mi⟩ges firmissimi, illinc inopia adfectissimi. QVINT. inst. 12, 10, 45 auribus nitidius aliquid atque affectius (*i. quod magis afficiat sensus*) postulantibus. *adv.* affectē: TERT. anim. 45 oblectamur et contristamur et conterremur in somniis quam affecte et anxie et passibiliter. *pro subst. technice positum* adfecta, -ōrum *v. p. 1208, 32.* *inf. pass.* adficier CORP. XI 1129 *v. p. 1211, 49; part.* adfactus (?) CORP. IX 2689 *v. p. 1208, 5.* *imp.* adfice *testatur* CHAR. gramm. I 256, 23 (563, 23 DIOM. 349, 29), *cf.* CATVLL. *p. 1210, 63.* *structuras hasce praestant grammatici*: CHAR. gramm. I 295, 5 adficior dolore (DIOM. 316, 6). 7 adficio te gaudio. GRAMM. IV 569, 36 adficio illum laetitia χαροποιῶ αὐτόν. NON. *v. p. 1209, 69.* AGROEC. gramm. VII 119, 22 adficimur honore et adficimur iniuria (BEDA 264, 14); *inde stulte* ISID. diff. 1, 28 adficimur honore, afficimur iniuria; *quod sub falso nomine Agroecii impugnat* ARS Bern. gramm. suppl. 187, 20 sed tamen nusquam reperitur et ʻmorte adficient ex vobis' vel ʻcontumelia adfectos occiderunt' unde velut superflua videtur haec differentia, praesertim cum indifferenter et in bono et in malo dicatur ʻaffectus' et ʻaffectio'. *rarum est verbum apud poetas post scaenicos: habent singulis locis* LVCIL. VOLC. SED. VARRO CATVLL., LVCR. *septies*, VERG. *semel*, PROP. *semel*, OV. *quinquies*, GRATT. *semel*, GERM. *semel*, PHAEDR. *quater*, LVCAN. *semel*, VAL. FL. *semel*, SIL. *bis*, MART. *semel*, IVV. *ter*; *nusquam nec* HOR. *nec* TIB. MANIL. SEN. trag. STAT. *abstinuit inter prosarios* SALL. *locos poetarum adposui omnes, pedestrium selectos de usu absoluto inde a* CELSO, *in capite de structura c. abl. post* CIC.

I ***faciendo tangere movere mutare***:

A *absolute* (*hic illic i. q. affligere laedere debilitare*) *vel cum adverbiis* (*saepe part.* adfectus *quasi adi. plerumque pro* ʻ*aegrotus*', *hic illic pro* ʻ*dispositus*'); *accedit passim ablativus causae* (*alius est in exemplis sub B positis*): GLOSS. adficis: affligis vel obiurgas. facis. affectus: adflictus maceratus vel caesus. affecta: adflicta (add- *cod.*) vel adtenuata. in valetudinis periculum adducta aut mota animi in aliqua parte. PLAVT. Rud. 418 accipiam hospitio, si mox venies ⟨vesperi⟩, item ut adfectam (Paul. Fest. 2 adfecta femina vel in bonam partem dicitur velut honorata vel in malam quasi ad extremum periculum adducta). Stich. 210 ita me mancupia miserum adfecerunt male. [Aul. arg. 2, 2 Euclio ... miseris adfectus modis]. TER. Hec. 325 quo nam modo, Philumena mea, nunc te offendam adfectam (*i. aegram*)? CIC. Quinct. 10 tot tantisque difficultatibus affectus atque afflictus *cf.* div. in Caec. 8 *p. 1210, 37.* Verr. 4, 47 *Sicilia* sic mihi adfecta visa est, ut eae terrae solent, in quibus bellum ... versatum est. 5, 151 Syracusanam ... civitatem ut abs te adfecta est, ita in te esse animatam videmus. 6, 142 sic ille (*virgis caesus*) adfectus illinc tum pro mortuo sublatus perbrevi postea est mortuus. Catil. 2, 20 *coniuratorum* tertium genus est aetate iam adfectum (Cato 47 *cf. p. 1208, 7*), sed tamen exercitatione robustum. Phil. 9, 2 *Ser. Sulpicius* cum ita adfectus (*i. aeger*) esset, ut. de orat. 3, 68 Q. Metellum ... iam affectum senectute. Att. 14, 17, 2 quem pridie Neapoli adfectum graviter videram. epist. 5, 13, 3 quid est ... non ita adfectum, ut id non deletum extinctumque esse fateare? 13, 68, 2 Asiae praeesse et istam partem rei p. male adfectam tueri. fin. 5, 24 finis bonorum existit secundum naturam vivere sic affectum ut optime affici possit ad naturamque accommodatissime. *ibid.* animal ... ita sit affectum, ut optime secundum naturam affectum esse possit. ac. 2, 53 sanorum et eorum qui essent aliter adfecti. 2, 76 neque se quo quid colore aut quo sono sit scire, sed tantum sentire adfici se quodammodo. fin. 1, 38 quisquis ... sentit, quemadmodum sit affectus, eum necesse est aut in voluptate esse aut in dolore. 1, 40 qui ita sit affectus (*praecedit* constituamus aliquem magnis ... fruentem ... voluptatibus, nullo dolore ... impediente). 5, 85 qui ita sit affectus (*ut sit* idem caecus debilis ... exul orbus *eqs.*). Tusc. 2, 25 ita adfectum *Promethea.* div. 1, 62 iubet ... Plato sic ad somnum proficisci corporibus adfectis, ut nihil sit quod errorem animis ... adferat. off. 1, 79 exercendum corpus et ita afficiendum est, ut. CAES. Gall. 7, 17, 3 summa difficultate rei frumentariae adfecto exercitu. civ. 3, 49, 3 aquae summa inopia adfectos. 1, 31, 3 adfectum valetudine filium. PROP. 2, 28, 1 Iuppiter, affectae (*i. aegrotae*) tandem miserere puellae. OV. am. 2, 2, 21 ibit ad affectam, quae non languebit, amicam. met. 6, 255 at non ... Damasicthona vulnus adficit. LIV. 3, 6, 8 affecti plerique principum. 4, 41, 8 exercitum ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fectum (*i. fatigatum*) proelio ac via nocturna. 5, 18, 4 vires corporis adfectae, sensus oculorum . . . hebetes. 5, 20, 9 renovatio adfectae Veienti bello rei publicae. 7, 3, 3 cum piaculorum magis conquisitio animos quam corpora morbi adficerent. 7, 27, 4 parte plebis adfecta. 9, 3, 5 in corpore . . . adfecto vigebat vis animi. 9, 3, 8 animum quoque patris consenuisse in adfecto corpore. 9, 3, 9 utcumque adfecta erat, . . . multitudo. 22, 8, 3 ut in affecto corpore quamvis levis causa magis quam valido gravior sentiretur. 22, 8, 4 aegrae et adfectae civitati. 22, 9, 4 miles . . . proelio . . . adfectus. 22, 60, 23 adfectis . . . fame viribus. 28, 15, 4 ut . . . aestus . . . laborque standi sub armis et simul fames sitisque corpora adficerent. 28, 26, 14 robur et colos imperatoris, quem adfectum visuros crediderant. 28, 46, 15 exercitum super morbum etiam fames adfecit. 36, 23, 10 fatigationem . . ., quae et ipsos adfecerat. 36, 24, 3 adfecta labore ac vigiliis corpora. 42, 57, 10 adfectosque siti. 43, 7, 6 ita adfecto excusatio valetudinis . . . esset. 44, 36, 2 statuit sic adfectos recenti atque integro hosti non obicere. GRATT. 462 his lave praesidiis adfectaque corpora mulce. SEN. contr. 2, 4 misit ad me adfectus, aeger. GERM. 338 at quibus adfectae (adstete *vel* adsuetas *codd.*) frondes aut languida radix, exanimat *aestas.* VAL. MAX. 1, 1, 20 ex duobus filiis . . . alterum decessisse, alterum graviter . . . adfectum. CELS. 1 prooem. non sequitur, ut quod alium non adficit aut eundem alias, id ne alteri quidem . . . noceat. 1, 9 exercendum id est *membrum*, quod adfectum est. 2, 6 p. 37 D. cum iam longo morbo corpus eius esset extenuatum et adfectum. 2, 7 p. 44 quo minus cito adfecerint, eo tardius solventur. 2, 8 p. 45 *suppurationes* eae leviores, quae contra se cutem non adficiunt. 2, 8 p. 49 in eodem morbo, si simul totum corpus adficitur (3, 25 p. 116 *syn.* vitiari). 3, 2 p. 76 spatium adfecturi mali. 3, 18 p. 100 omnibus . . . sic adfectis somnus . . . difficilis . . . est. 3, 21 p. 109 lienem adfectum esse. 3, 22 p. 110 cum malis medicamentis corpus adfectum est. 4, 12 p. 135 neque ulla re magis aut adficitur *stomachus* aut corpus adficit (4, 27, 1 *de vulva*). 4, 17 p. 143 renes ubi adfecti sunt, diu male habent. 5, 26, 23 *sutura* si nimis crebra est, vehementer adficit *corpus.* 5, 26, 34 si musculi integri sunt, si nervi vel laesi non sunt vel leviter adfecti sunt (8, 9, 1 p. 344). 8, 4 p. 337 quo periculosius haec pars afficitur. SEN. dial. 3, 11, 5 Fabius affectas imperii vires recreavit. 4, 25, 1 adfecti oculi quos candida vestis obturbavit. 7, 15, 4 rerum . . . corpus adficientium varietas. benef. 4, 37, 1 adfectum semianimemque recreavit. epist. 7, 1 aegris . . ., quos longa imbecillitas usque eo adfecit, ut. 66, 27 affici et premi. 101, 3 amico graviter adfecto et sine spe iacenti. CVRT. 7, 3, 1 frigore victusque penuria Cyri exercitum adfectum tectis et commeatibus iuverant. 7, 11, 17 omnes fatigatione continuati laboris adfecti. SCRIB. LARG. 122 ne alia parte corporis aeque adficiantur. 186 qui sumpserunt . . ., stomacho vesicaque adficiuntur. 188 mordet . . . stomachum et cor adficit *aconitum.* MELA 3, 102 ita adfectis remedium est ex altero *fonte* bibere. PLIN. nat. 32, 7 *torpedinis* esse vim aliquam, quae odore tantum et quadam aura corporis sui adficiat membra. QVINT. inst. 11, 3, 21 fatigatio . . . non ad praesens modo tempus, sed etiam in futurum adficit *vocem.* FRONTIN. strat. 2, 5, 23 torpore et inedia affectis. 3, 7, 6 adfectis siti restituit aquam. 1, 10, 1 iuvenes similiter adfectos. TAC. ann. 4, 45 Pisonem uno vulnere in mortem adfecit. SVET. Tib. 21 iam quidem adfectum, sed tamen spirantem adhuc Augustum. Claud. 25 aegra et adfecta mancipia. AVREL. ad Front. p. 79, 19 N. *mater* eo ictu graviter et se et nos adfecit. VLP. dig. 29, 5, 3 si quis in (*del. Gentilis*) gravi valetudine adfectus opem domino ferre non potuerit. PAPIN. dig. 37, 12, 5 filium, quem pater male contra pietatem adficiebat (*i. tractabat*). GELL. 13, 5, 1 Aristoteles . . . corpore aegro adfectoque ac spe vitae tenui fuit. 13, 2, 2 Pacuvius . . . morbo corporis diutino adfectus. APVL. met. 1, 7 omnibus privatus tandem evado et . . . ultime adfectus. 3, 27 sic. apolog. 72 ex fatigatione itineris adfectus (adv- *F*). PORPH. Hor. 4, 13, 9 senio adfectas mulieres. CAPITOL. Aur. 3, 7 tantum . . . operis et laboris studiis inpendit, ut corpus adficeret. VOPISC. Car. 3, 1 Romana res p. . . . socialibus adfecta discordiis . . . bellis civilibus adfecta consenuit. per Augustum deinde reparata. EPIT. Alex. 40 male adfectus (*sagitta ictus*) proelio discessit. LACT. inst. 7, 21, 1 tantam esse dei potestatem, ut etiam incorporalia comprehendat et quemadmodum voluerit adficiat. AVSON. 461, 2 ab Antinoo iniuriose afficitur. DICTYS 2, 22 an . . . ignoratis, ut affectae (*i. afflictatae*) sint vicinae . . . civitates? CHAR. gramm. I 165, 16 neutralia *verba* dicuntur, quod neque adficiunt neque patiuntur. DIOM. gramm. I 336, 29 cum utraque persona constet in declinatione verbi ut tam adficere quam adfici queat, proprie dicitur activum itemque passivum (PRISC. gramm. III 163, 26). AMBR. off. 1, 180 quid . . . excelsius quam . . . afficere carnem et in servitudinem redigere, ut oboediat imperio? AVG. civ. 5, 2 parentes ut erant corpore adfecti dum concumberent, ita primordia conceptorum adfici potuerunt (12, 26 p. 553 *bis*). 12, 6 p. 520 aliqui duo aequaliter affecti animo et corpore. 12, 18 aliter affici deum cum vacat, aliter cum operatur . . .; nec affici dicendus est, . . . patitur quippe qui afficitur et mutabile est omne quod aliquid patitur. VINDIC. med. 25 quod etiam ad procidentiam quandam seminis afficiantur feminae. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 40 exitialiter affici. CASSIOD. hist. 5, 40 p. 1019^{c} Georgius . . . crudeliter paganos afficiebat . . . utrosque cogebat ad suam venire sententiam et respuentes afficiebat. COD. Iust. 10, 32, 52 ut . . . alios continuatio et repetitae saepe functiones adficiant (*sc. moleste*). GREG. TVR. Franc. 3, 37 aves . . . rigore adfectae atque fame . . . manu capiebantur. CORP. IX 2689 iste mulus me adfactum dabit (*cum tantum faeni comedat*); *aliter explicat Bücheler ad carm. epigr. 148.*

nota rariora haec: CIC. Verr. 5, 95 nemo Agrigenti neque aetate tam adfecta neque viribus tam infirmis fuit, qui non. de orat. 1, 200 in eius infirmissima valetudine affectaque iam aetate. *cf.* aetate adfectus *p. 1206, 60.* ALEX. c. Dind. p. 174, 26 mortem non patimur nisi quam aetas affecta portaverit. CIC. phil. frg. I 17 M. adfecta iam prope aestate uvas a sole mitescere tempus est (*cf. infra p. 1212, 21*). SIL. 15, 502 iamque hieme affecta mitescere coeperat annus. LIV. 5, 10, 9 tributum ex adfecta re familiari pendant. 6, 3, 2 opem rebus adfectis orantes (*sic* res adfectae 7, 20, 3. 10, 1, 8. 22, 14, 9 SEN. dial. 12, 5, 4). TAC. hist. 2, 69 ut largitionibus adfectae iam imperii opes sufficerent. 3, 65 credebatur adfectam eius fidem parce iuvisse. ann. 6, 45 idem annus gravi igni urbem adficit. 4, 64 ignis violentia urbem ultra solitum adfecit. CIC. div. 2, 98 si ad rem pertinet, quomodo caelo adfecto compositisque sideribus quodque animal oriatur. fin. 1, 39 numquidnam manus tua sic affecta, quemadmodum affecta nunc est, desiderat? *ibid.* ita. Tusc. 3, 19 num manus adfecta recte est, cum in tumore est? 3, 15 oculus conturbatus non est probe adfectus ad suum munus fungendum. SEN. nat. 2, 11, 1 nec tamen eodem modo totus *aer* adficitur, sed aliter alibi, et partibus inquietus ac turbidus est. 2, 11, 2 stellae . . . incumbentem terris spiritum adficiunt. 3, 18, 1 *mullo* ipsa colluctatione animam (-mae *codd. boni*) afficienti rubor primum, deinde pallor subfunditur. QVINT. inst. 11, 3, 78 cum infirmam verecundia cutem afficit (accipit *codd.*). CIC. top. 8 ex iis rebus, quae quodam modo affectae sunt (*i. fere pertinent, spectant*) ad id de quo quaeritur (11. 38). *inde technice* adfecta, -ōrum: RHET. min. p. 309, 18 quae res possunt in ipsum factum adfectionem quandam continere, has res 'adfecta' nominamus, *sequitur amplior explicatio. cf.* 310, 2. PS. APVL. hermen. p. 268 quemadmodum quattuor illae propositiones inter se affectae sint (MART. CAP. 4, 400).

de ***animo*** (*passim additum* animo; *saepe passivum* affici, *refl.* se adficere DON. Ter. Ad. 356 *p. 1209, 56* GREG. M. dial. 3, 24 *p. 1209, 64*): GLOSS. II 7, 28 adficit καταπονεῖ τήκει ἄγχει (τεκεαυξει *cod.*). *alibi* adficior taedio consumor, taedium patior. adfectis κάμνουσιν.
CIC. inv. 2, 17 omnia in quibus animus ita videtur affectus fuisse, ut rem perspicere cum consilio . . . non potuerit. Mur. 55 in his L. Murenae tantis . . . periculis ita sum animo adfectus, ut. Mil. 79 quonam modo ille vos vivus adficeret, quos mortuus inani cogitatione percussit? Phil. 9, 12 est . . . ita adfectus (*scil. maerore*), ut. de orat. 1, 87 uti ei qui audirent sic adficerentur animis (-mi ς), ut eos adfici vellet orator (Brut. 185). 2, 176 ut . . . animos eorum ita adficiat, apud quos aget. 2, 201 magis adfectis animis iudicum quam doctis tua . . . est . . . accusatio victa. Brut. 332 ex te duplex nos adficit sollicitudo. orat. 55 utrumque se affectum videri et animum audientis moveri volet *orator.* 125 reget et flectet animos et sic afficiet ut volet. part. 79 habitus animi sic adfecti et constituti. top. 98 ut aut perturbentur animi aut tranquillentur et si ita iam adfecti ante sint, ut augeat eorum motus aut sedet oratio. Att. 1, 5, 5 est miro quodam modo affectus (*praecedit* cuius animus in te esset offensior). 12, 41, 2 avide sum adfectus de fano. 13, 23, 1 cum ita simus adfecti, ut non possimus plane simul vivere. 14, 13, 2 litterae . . . tuae . . . amantissime . . . scriptae sic me adfecerunt, ut. epist. 5, 21, 4 sic affecti. 9, 11, 1 ita me affectum offendes (*seq.* non quo ita sim fractus, ut . . ., sed tamen hilaritas . . . erepta mihi omnis est). 14, 17 quomodo sim adfectus (adfictus *M*, adflictus *codd. recc.*), ex Lepta . . . poteris cognoscere. 16, 4, 1 varie sum adfectus tuis litteris (*seq.* perturbatus, recreatus). fin. 5, 30 quemadmodum affecti simus. 5, 31 fere sic afficiuntur omnes. Tusc. 3, 11 sanos . . . intellegi . . ., quorum mens motu quasi morbo perturbata nullo sit, qui contra adfecti sint, hos insanos appellari necesse est. *ibid.* qui ita sit adfectus. 3, 15 sapientis animus ita semper adfectus est, ut ratione optime utatur (5, 43). 4, 74 sic igitur adfecto (*libidinoso*) haec adhibenda curatio est. off. 2, 61 non uno modo in disparibus causis adfecti esse debemus. 3, 21 si . . . sic erimus adfecti, ut propter suum quisque emolumentum spoliet . . . alterum. Lael. 4 ipse mea legens sic adficior interdum, ut Catonem . . . loqui existimem. 56 ut eodem modo erga amicum adfecti simus quo erga nosmet ipsos (fin. 1, 68). parad. 35 qui ita sit affectus. leg. 1, 27 oculi nimis arguti quemadmodum animo affecti simus locuntur. off. 1, 66 cum ita sis affectus animo. nat. deor. 1, 19 quinque formae . . . apte cadentes ad animum afficiendum (eff- *codd., cf. tamen Plat. Tim. 64 sqq.*) pariendosque sensus. div. 1, 115 ita *animus* est adfectus, ut . . . vigilet. rep. 1, 60 probas igitur animum ita adfectum? LVCR. 3, 853 de illis nos adficit (-git *trad.*) angor. 3, 932 nec desiderium nostri nos adficit (adigit *trad.*) ullum. 6, 183 sonus . . . tardius adficit (adl- *trad.*) auris *quam lux oculos.* OV. trist. 3, 3, 14 subit adfecto nunc mihi quicquid abest. LIV. 2, 24, 1 quae audita . . . longe aliter patres ac plebem adfecere. 21, 11, 13 adfectos animos recreavit re-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pentina profectio Hannibalis. 21, 41, 1 ipsum aliter animo adfectum esse. 21, 43, 1 sic aliquot spectatis paribus adfectos. 22, 8, 2 eius rei fama varie homines affecit. 26, 8, 1 varie animi hominum pro cuiusque ingenio adfecti sunt. 29, 32, 10 fama mortis Masinissae ... varie animos adfecit. 33, 16, 10. 39, 53, 1. 45, 30, 1. 45, 38, 1. SEN. contr. 2, 4, 3 mulier tristi vultu, adfecta, aegrae (ergo *vel* egro *codd.*) simillima ipsa. 2, 6, 13 raras sententias ..., sed argutas et quae auditorem diligentem penitus adficerent. SEN. dial. 5, 9, 5 animus adfectus minimis offenditur. 5, 26, 2 nec quisquam gravius adficitur quam qui ad supplicium paenitentiae traditur. 6, 7, 2 homini, qui adest dolori suo nec tantum quantum sentit, sed quantum constituit adficitur. 7, 22, 3 sic illum adficiunt divitiae et exhilarant. 11, 13, 6. 12, 13, 1 generi humano iam diu aegro et affecto mederi. benef. 2, 25, 2 si quemadmodum debemus adfecti sumus, conscientia eminebit in vultu. 4, 11, 2 clem. 1, 17, 2 epist. 29, 8 graviter adfectis sanitatis loco est bona remissio. 67, 2 tecum esse mihi videor et sic adficior animo, tamquam tibi non rescribam, sed respondeam. 108, 7 adficiuntur illis et sunt quales iubentur. 108, 12 cum ... animos audientium adfeceris. COLVM. 6, 2, 11 *bovem* vehementius afficiunt naturalia desideria quam plagae. LVCAN. 9, 137 sed me nec sanguis nec tantum volnera nostri adfecere senis quantum gestata per urbem ora ducis. PLIN. nat. 18, 226 anni temperies ... ita ... sentitur, ut caeli locique adficit natura. VAL. FL. 3, 579 comitis sic adficit error Alciden. QVINT. inst. 1, 2, 30 hunc (*animum*) adfici, hunc concipere imagines rerum (11, 3, 62). 1, 10, 25 adfici animos in diversum habitum. 1, 12, 11 minus adficit sensus fatigatio quam cogitatio. 4, 2, 21 etiam si non erit docendus, sed aliquo modo adficiendus. 6, 1, 26 ad adficiendum potentiora. 6, 2, 14 hic ... tantum concitari, illic etiam adfici debet. 6, 2, 28. 6, 2, 36 rebus ipsis adfici. 8 prooem. 11 argumentandi et adficiendi locos. 8, 3, 14 circa stillicidia adfici *i. commoveri verbisque affectuosis agere.* 10, 1, 16 nec fortuna modo iudicii, sed etiam ipsorum qui orant periculo adficimur. 11, 3, 66 saltatio frequenter sine voce intellegitur atque adficit. IVV. 14, 24 laetus stridore catenae, quem mire adficiunt inscripta, ergastula, carcer. TAC. Germ. 5 possessione et usu *auri* haud ... adficiuntur (*ibid.* nulla adfectione animi). ann. 11, 19 is terror milites hostesque in diversum adfecit, nos virtutem auximus, barbari ferociam infregere. PLIN. epist. 1, 10, 5 multa in Euphrate sic eminent ..., ut mediocriter quoque doctos advertant et adficiant. 2, 3, 3 *orator* docet delectat adficit. 2, 3, 9 multo magis ... viva vox adficit. 2, 19, 6. 3, 1, 9 Corinthia, quibus delectatur nec adficitur (*i. ardet nimis*). 4, 3, 3 ita certe sum adfectus ipse, cum ... legerem. 5, 21, 1 varie me adfecerunt litterae tuae. 6, 7, 1 scribis te absentia mea non mediocriter adfici unumque habere solacium, quod. 8, 6, 17. 8, 23, 7. 9, 9, 1 Quintiani morte tam dolenter adficeris, ut. paneg. 90. SVET. Tib. 52 perinde. 66 diversissime. Claud. 14 perinde ut adficeretur. FRONTO p. 14, 2 N. ita adfectus est auditione ..., ut. p. 52, 2 epistula ... mirifice adfecit animum meum. APVL. met. 3, 7 humanitate commotos, misericordia fletuum adfectos. 3, 16 quo gesto graviter adfecta. 4, 33. 8, 15 graviter. 10, 15 neque asinum ... talibus cibis adfici (*i. delectari*; allici *Hildebrandt*) posse. SOL. 17, 8 odore *pantherarum* et contemplatione armenta mire adfici. 33, 23 *paederos lapis* hac suavitate oculos afficit. 37, 10 *myrrhites* non habet quod adficiat. LACT. inst. 2, 17, 4 fragile est omne animal quod adficitur (*i. adfectui obnoxium est*) et commovetur. CHAR. gramm. I 35, 10 ab his in alterutram partem doloris aut gaudii adficimur. DON. Ter. Ad. 356 cum ex parva rei suspicione tantum se afficiat (*i. commoveatur animo*). DICTYS 1, 2 templi illius magnifica pulcritudine ... adficiebantur. AVG. civ. 9, 5 *tit.* passiones, quae Christianos animos afficiunt. 14, 5 p. 12 ex terrenis artubus ... sic affici animas. *ibid.* non ex carne tantum afficitur, ut cupiat metuat, laetetur aegrescat, verum etiam ex se ipsa his potest motibus agitari. SIDON. epist. 5, 6, 1 recenti caelibatu granditer afficiebatur (*i. lugebat*). CLAVDIAN. MAM. 1, 3 p. 26, 20 deus ... his non passibiliter adficitur. GREG. M. dial. 3, 24 prius sese in lacrimis afficit *anima.*

nota: adfici *c. inf. i. q. eo animo esse, velle*: CHIRON 361 cibum nec potum non adficitur accipere *bestia aegrota.*

B *c. abl. rei, quae alicui additur donatur infligitur* (*cf.* NON. 519 affici ⟨de⟩ malis tantum consuetudo praesumpsit, cum sit positum et ⟨de⟩ bonis, *affert* CIC. off. 1, 149 VARRO Men. 121; *cf. p. 1206, 27*): GLOSS. περιβάλλω πράγματι ἢ τιμωρίᾳ adfecit: amavit vel honoravit. di[s]tavit. affectus: περιλημφθείς. affecta: ornata. PLAVT. Amph. prol. 3 vos in vostris voltis mercimoniis emundis vendundisque me (*Mercurium*) laetum lucris adficere. 8 bonis vos vostrosque omnes nuntiis me adficere voltis. 193 praeda atque agro adoriaque adfecit populares suos. 1140 suis factis te immortali adficiet gloria. Asin. 575 ubi saepe ad languorem tua duritia dederis octo validos lictoris, ulmeis adfectos (*an* -tus?) lentis virgis. Bacch. 641 duplicibus spoliis sum adfectus. frg. Bac. 1 quis est mortalis ⟨aut fuit⟩ tanta fortuna affectus umquam qua⟨m⟩ ego nunc sum. TER. Hec. 366 morbo ... adfectam ... esse uxorem. Phorm. 730 vereor, era ne ... iniuria adficiatur. LVCIL. sat. 755 mortifero adfectus ... vulnere. METELLVS NVMID. Gell. 7, 11, 3 maiore honore quam contumelia adficias *homunculum.* ACC. trag. 259 affectis (*corruptum*). VOLCAC. SED. carm. frg. 3, 3 honore summo adfectus. PS. ENN. trag. 114 iniuria abs te adficior indigna, pater (*cf.* RHET. Her. 2, 24, 38). VARRO Men. 121 luce locum afficiens *supparum.* rust. 2, 1, 21 magna adficiuntur calamitate. ling. 9, 14 poena[m] afficiemus *aliquem.* RHET. Her. 2, 12, 17 amplitudinem civitatis detrimento afficit. 4, 11, 16 omne genus orationis ... dignitate adficiunt exornationes. CIC. nat. deor. 1, 36 rationem ... vi divina ... adfectam. 2, 41 *ignis* omnia ... alit auget sustinet sensuque adficit. Tusc. 2, 18 non postulo ut dolorem eisdem verbis adficias quibus Epicurus. top. 94 *factum* non eo nomine adficiendum, quo laudator adfecerit. Verr. 4, 42 maximo se adfectum beneficio putavit (6, 115 Manil. 51. 71 *syn.* honore praeditum. leg. agr. 1, 13 *syn.* privatur iniuria. Pis. 32 Att. 16, 16, 7 epist. 10, 14, 1. 13, 4, 1. 13, 65, 1. 13, 76, 2. 13, 77, 3 off. 2, 63 CAES. Gall. 1, 35, 2. 7, 37, 4 civ. 1, 61, 3 *passim*). CIC. fin. 2, 78 bonis. Cluent. 184 commodis omnibus. epist. 7, 17, 2 utilitate. S. Rosc. 147 honore (Verr. 6, 38 Font. 14 leg. agr. 2, 4 Mur. 4 Arch. 6 Pis. 32. 45 Mil. 80. Deiot. 14 regis honore et nomine. epist. 12, 25, 2 *passim*). off. 1, 149 aliquo honore aut imperio affectos observare et colere debemus. nat. deor. 1, 38 res sordidas ... deorum honore adficere. Phil. 7, 11 laudibus amplissimis (ad Brut. 2, 7, 2 epist. 13, 65, 1 off. 2, 47). epist. 13, 8, 3 gloria (Tusc. 1, 34). off. 2, 37 admiratione. leg. agr. 2, 31 ornamentis (Balb. 43). div. 1, 56 quem sepultura adfecerat (BELL. Afr. 88, 5). Balb. 61 victorem exercitum stipendio adfecit. Catil. 4, 17 praemiis (inv. 2, 113. 114. 115 Balb. 7. 23 Pis. 90 Mil. 57. 82 HIRT. Gall. 8, 49, 3). epist. 2, 3, 2 muneribus (nat. deor. 3, 67 NEP. Ages. 3, 3 *cf.* CATVLL. *l. 63*). Balb. 44 incommodo (inv. 1, 95 div. in Caec. 8 Deiot. 8 fin. 2, 79 Tusc. 3, 79 off. 1, 24 SEN. dial. 1, 4, 8 *passim*). fin. 5, 77 malis (5, 92 PHAEDR. 1, 5, 10 SEN. dial. 2, 5, 3. 3, 19, 6 *passim*). Verr. 2, 126 iniuria (3, 65. 110. 4, 96. 6, 17. 149 Font. 33 Att. 11, 2, 3 epist. 5, 2, 7 off. 2, 39 *passim*). S. Rosc. 146 calamitate (dom. 43 Att. 3, 7, 2. 11, 2, 3). Verr. 3, 139 contumelia *et* ignominia (3, 140. 5, 18 Quinct. 49 S. Rosc. 113 Att. 7, 3, 5 epist. 2, 18, 2. 12, 15, 4 Tusc. 4, 45. 5, 107 *passim. cf.* QVINT. inst. 9, 3, 13 'contumeliam fecit' ... a Cicerone reprehendi notum est, 'adfici' enim 'contumelia' dicebant). CIC. Manil. 67 turpitudine. S. Rosc. 113 qui ... caerimoniam polluerit maculaque adfecerit. Verr. 4, 77 damno (epist. 13, 10, 2). Deiot. 8 adfectum (adflictum *codd. dett.*) illum quibusdam incommodis et detrimentis. div. in Caec. 8 populus Romanus ... multis incommodis (CAES. Gall. 7, 16, 3) difficultatibusque adfectus est (*cf.* Quinct. 10 *p. 1206, 54* epist. 13, 7, 2 CAES. Gall. 7, 6, 2). CIC. rep. 1, 68 liberum populum libertas ipsa servitute adficit. Brut. 11 molestia (Att. 1, 17, 1. 15, 1[a], 1 epist. 1, 9, 20. 4, 5, 1). Cluent. 33 cum gravi morbo affectus esset (Phil. 9, 15 fin. 5, 84 div. 1, 63 CAES. Gall. 6, 16, 2 NEP. Hann. 4, 3 VAL. MAX. 4, 7, 5. COLVM. 7, 5, 20 aegritudine). CIC. epist. 6, 19, 1 pedum doloribus. Tusc. 4, 81 optuma ... valetudine (BELL. Alex. 44, 1 gravi valetudine. COLVM. 12, 1, 6 adversa valetudine. PLIN. nat. 10, 28 podagra. 29, 103 torminibus et inflationibus. 31, 62 pthisi adfectis. SVET. Vit. 14 febre). CIC. S. Rosc. 113 poena (inv. 2, 58. 59. 111. [145] de orat. 2, 134 Cluent. 129. 170 dom. 102 Balb. 18 Phil. 1, 30. 2, 18 epist. 5, 2, 8. 15, 2, 7 off. 2, 18 fin. 2, 53 leg. agr. 2, 13 *passim, vel apud poetas ut* OV. met. 6, 385). Verr. 6, 104 supplicio (inv. 2, 91. 141. 149 Verr. 4, 119. 6, 18. 148. 151 Catil. 2, 3 Pis. 42. 43. 83 Att. 9, 6, 7 ad Brut. 1, 16, 6 epist. 10, 32, 5 phil. frg. V 95 M. leg. 2, 13 CAES. Gall. 1, 27, 4; *passim*). Tusc. 4, 45 ut homines castigationibus reprehensionibus ignominiis adfici se in delicto dolerent. parad. 31 quos leges exilio adfici volunt (NEP. Thras. 3, 1 SEN. dial. 5, 43, 4 TAC. ann. 12, 41 SVET. Tib. 35 RVT. LVP. 1, 19). CIC. Verr. 2, 9 cum civis Romanos morte cruciatu cruce adfecerit (5, 87. CAES. Gall. 5, 56, 2 cruciatibus. BELL. Alex. 55, 4). Cluent. 169 inimicos suos morte adfici volunt. inv. 1, 35 quali morte sit affectus (NEP. reg. 3, 2 pari leto. LIV. 22, 53, 11 pessimo leto. SIL. 2, 184. TAC. ann. 15, 59 nece). CIC. epist. 4, 12, 2 acerbissuma morte. fin. 1, 49. CAES. civ. 3, 64, 3 gravi vulnere (HIRT. Gall. 8, 23, 6 BELL. Hisp. 9, 2. 12, 4. 6. 15, 4 LIV. 1, 25, 7 *passim*). CATVLL. 66, 92 me ... largis affice muneribus. *cf.* CIC. *l. 25.* LVCR. 1, 133 quae res nobis ... mentes terrificet morbo adfectis somnoque sepultis. 2, 340 non omnibus omnia prorsum esse pari filo similique adfecta figura. 3, 50 omnibus aerumnis (*cf.* PLAVT. *p. 1211, 51*). 3, 496 membra dolore adficiuntur. VERG. Aen. 12, 352 illum Tydides alio pro talibus ausis adfecit pretio. OV. med. 67 quaecumque adficiet tali medicamine vultum. LIV. 4, 30, 9 corpora ... adfecta tabo. 41, 5, 11 exercitus, qui Arimino pestilentia adfectus erat. PAVL. FEST. 106 virgines verberibus afficiebantur a pontifice (VAL. MAX. 6, 1, 9 PHAEDR. app. 10, 3 CVRT. 7, 11, 28. 8, 6, 7 ASCON. Corn. p. 63 B. TAC. ann. 1, 21. 14, 31. 16, 19 *passim; nota* sub *p. 1211, 47*). VELL. 2, 30, 5 variis ... casibus adfecere Italiam *servi.* VAL. MAX. 2, 9, 8 inter aerarios referendos ... gravi nota adfecerunt (6, 3, 12 coniugem repudii nota). 5, 4, 7 si⟨mi⟩li fortuna adfectum *patrem Perus.* 8, 1, 7 Porcinam ... gravi multa affecit. CELS. 1 prooem. febricitanti et magna siti affecto. 8, 4 p. 334 os fractum ... gravibus inflammationibus adficit (*cf.* CAEL. AVR. acut. 1, 3, 39 hac passione. 1, 3, 40 stridore dentium. 2, 10, 73 mani ... pulsu). PHAEDR. 1, 11, 10 leonis adficiuntur horrendo impetu *ferae.* SEN. dial. 6, 2, 2 pari adfecta casu, maiore damno. 12, 17, 5 eos ... crudelissima adficiebat animadversione. epist. 74, 23 acies oculorum exstincta caecitate nos adficit. 95, 17 omnia per quae exoneramur internis ulceribus adfecta. CVRT. 5, 5, 5 *captivos* Persae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vario suppliciorum modo adfecerant. 8, 10, 7 nocturnum frigus vehementius quam alias horrore corpora adfecit. 8, 8, 22 maiore periculo quam vulnere adfectus. 10, 6, 6 *clade.* COLVM. 1 praef. 2 neque fas est existimare ⟨rer⟩um naturam, quam primus ille mundi genitor perpetua fecunditate donavit, quasi quodam morbo sterilitate affectam (2, 4, 5). MELA 1, 106 Mossyni . . . reges . . . inedia diei totius adficiunt *i. puniunt.* 2, 5 terra . . . facie positi ensis adfecta (all- *codd.*) est. 3, 62 immanes serpentes, aliqui ut elephantos morsu atque ambitu corporis adficiant. MART. 12, 77, 6 *Iuppiter* offensus . . . trinoctiali affecit (*i. punivit*) domicenio clientem. IVV. 8, 268 illos verbera iustis adficiunt poenis. SVET. Cal. 2 Germanicum gravissimis verborum ac rerum acerbitatibus . . . adfecit. FLOR. 1, 34, 2 Numantia . . . exercitum . . . pudendis . . . foederibus adfecit. CORP. V 532 I 16 tam grandi beneficio, tam salubri ingenio, ta⟨m⟩ perpetua ut⟨il⟩itate rem p. n. adfecisse, ut. PAPIN. dig. 6, 1, 63 nulla captione adficietur. MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 1 licet deportatione adficiendus esset. CALLISTR. dig. 48, 19, 28, 12 qui iactura adfectus est. POMP. dig. 50, 12, 14 decimae concedendae necessitate adficitur. VLP. dig. 38, 19, 9, 11 si forte huiusmodi sententia fuerint affecti, liberandi erunt. ITALA apoc. 16, 8 (cod. Gig.) aestu adficere homines in igne (καυματίσαι . . . ἐν πυρί, aestum inicere ITALA Primas., aestu affligere VVLG.). SOL. 11, 25 Argivam classem . . . sidus arcturi gravibus adfecit casibus. CAPITOL. Opil. 12, 11 delatores, si non probarent, capite adfecit. TREB. trig. tyr. 5, 3 Augustae nomine affecta. LAMPR. Diad. 5, 6 cum nutrix . . . *leonis* morsu adfecta perisset. ARNOB. nat. 7, 25 opiparis numina cenis adficiuntur aut prandiis. LACT. inst. 1, 9, 1 feminas . . . infamia flagitio dedecore adfecit. 4, 26, 12 labe . . . sempiterna. AVR. VICT. Caes. 13, 11 cum terrae motu . . . extremis afficeretur. 21, 1 incognita munerum specie plebem Romanorum adficiens. OPTATVS 5, 4 p. 129, 1 inalbare peccatis adfectos. AMM. 18, 6, 1 dignitate adficiendus superiore. 24, 1, 9 honore tribunatus (23, 1, 4). HYG. astr. 2, 5 p. 40, 3 ut aeterna memoria nominis afficeretur (*cf.* SCHOL. Germ. Bas. p. 74, 19 Br. *ex Nigidio*). VVLG. (*non legitur nisi addito* malis morte contumelia) num. 11, 15 ne tantis afficiar malis (ἵνα μὴ ἴδω τὴν κάκωσίν μου). Ezech. 22, 7 patrem et matrem contumeliis affecerunt (ἐκακολόγουν). Nah. 4, 6 contumeliis te afficiam ἐπιῤῥίψω ἐπί σε βδελυγμόν). Luc. 20, 11 contumelia (ἀτιμάσαντες. Rom. 1, 24). act. 14, 5 contumeliis (ὑβρίσαι. I Thess. 2, 2). Matth. 10, 21 morte (θανατώσουσιν. Marc. 13, 12 Luc. **21, 16**). PRVD. Symm. 1, 70 compressu immundo miserum afficiens catamitum *Iuppiter.* AVG. civ. 2, 2 p. 55 Christianos adversis illis rebus adfectos. 14, 3 p. 6 anima carne adfecta. SVLP. SEV. chron. 2, 33, 3 decem plagis. PRISC. laud. Anast. 65 omnibus adficiunt caesos profugosque ruinis. COD. Iust. 2, 58, 2 iure iurando affici (*i. adigi*). 7, 37, 3, 1[d] iudiciis adficere (*i. in ius vocare*). 2, 14, 1, 2 ut adfecti plumbo perpetuis metallorum suppliciis deputentur. GREG. TVR. Franc. 1, 26 sexcenta milia Iudaeorum eo bello gladio et fame adfecti sunt. *eadem vi* sub *ex usu quinti saeculi*: CYPR. GALL. deut. 109 ne ferus adficiat duro sub verbere captum. *rustice*: CORP. XI 1129 (= CARM. epigr. 331 p. 161) ⟨n⟩on potest prius mortem adficier quam venerit fa⟨tum⟩.

de animo: PLAVT. Amph. 1068 ea res me horrore adficit. Curc. 142 qui amat, si eget, misera adficitur, ⟨ere⟩, aerumna (CIC. Att. 3, 11, 2 Tusc. 3, 83 *cf.* LVCR. *p. 1210, 66*). Persa 383 quanta adficitur miseria *qui vapulat.* Poen. 1275 quom hac me laetitia adfecistis tanta et tantis gaudiis, ut meae gnatae ad me redirent. Stich. 406 olim quos abiens adfeci aegrimonia, eos nunc laetantis faciam adventu meo. TER. Phorm. 441 quanta me cura (CIC. Att. 1, 18, 1. 11, 8, 1? PHAEDR. app. 5, 16) et sollicitudine (CIC. Att. 6, 3, 3 CAES. Gall. 7, 40, 1) adficit gnatus? 977 tantane adfectum quemquam esse hominem audacia? RHET. Her. 4, 23, 32 quae lepida et concinna *sunt*, cito satietate adficiunt aurium sensum. CIC. Quinct. 6 magnitudo periculi summo timore hominem adficit (parad. 40 BRVT. Cic. epist. 11, 2, 3 BELL. Hisp. 31, 4 AVG. civ. 14, 10). Verr. 6, 100 e portu piratae non metu aliquo adfecti, sed satietate exierunt. Caecin. 77 pudore (AVG. civ. 6, 9 p. 264). Verr. 5, 83 dolore (5, 132 Phil. 14, 17 de orat. 2, 201 Att. 3, 15, 4. 11, 9, 2. 11, 17, 1 ad Q. fr. 1, 2, 7. 1, 2, 14 ad Brut. 1, 16, 1. 1, 18, 3 epist. 1, 5[a], 1. 2, 16, 1. **10, 7, 2. 13, 1, 1.** 14, 11 Tusc. 5, 88 CAES. Gall. 1, 2, 4 *passim*). Tusc. 3, 15 aegritudine (3, 15. 3, 59. 77. 4, 11. 14 CVRT. 8, 9, 23). Verr. 6, 123 vos . . . maeror pari sensu doloris adficit. Pis. 18 luctu. 42 laetitia (Mil. 77 Att. 5, 20, 6 ad Brut. 1, 16, 1 epist. 7, 17, 2. 13, 41, 1 Tusc. 4, 66 CAES. Gall. 5, 48, 9; *passim*). Tusc. 1, 98 delectatione (Att. 2, 17, 2). fin. 5, 70 gaudio (Tusc. 5, 69). prov. cons. 1 voluptate (Att. 5, 20, 6 ad Brut. 1, 16, 1 epist. 7, 17, 2. 13, 41, 1 fin. 1, 62. 3, 37 TAC. dial. 14). Planc. 80 omnibus virtutibus me adfectum cupio (part. 35). Mur. 13 vitiis (part. 35 Phil. 14, 7 TAC. dial. 25). Verr. 4, 60 magno et libero animo. S. Rosc. 67 suum quemque scelus agitat amentiaque adficit. Att. 3, 13, 2 me . . . mentis errore . . . adfici. 14, 19, 1 magna desperatione. epist. 2, 13, 3 miro . . . desiderio me urbs adficit (15, 21, 1 CVRT. 6, 6, 18). 5, 21, 1 summa cupiditate. epist. 16, 2, 1 non queo . . . scribere, quo animo sim adfectus. PAVL. FEST. 300 sospitare est bona spe adficere. SEN. epist. 53, 7 in his morbis, quibus adficiuntur animi. QVINT. inst. 2, 10, 8 adfici . . . ira vel luctu permoveri. IVV. 7, 85 tanta dulcedine captos adficit ille (*Statius*) animos. TAC. ann. 12, 26 maerore. 14, 63 misericordia. 6, 7 taedio. 12, 57 formidine. 15, 30 *regem* admiratione prisci moris adfecit. 3, 12 parentes iustis solaciis adficite (3, 24). FRONTO p. 96, 9 N. uberiore quam tu sis ingenio adfectum . . . neminem. AVG. civ. 14, 10 perturbationibus. 22, 19 amore martyrum. CARM. epigr. 1829 rebus sollicitus fueras dum vita maneret, adfectus curis miseris necdum memor Orchi.

II *i. q.* ***aggredi, incipere***: CIC. prov. cons. 19 bellum affectum videmus et, vere ut dicam, paene confectum (*seq.* incohavit). 29 ut ea, quae per eum (*Caesarem*) affecta sunt, perfecta rei publicae tradat. *utroque loco orator figurae aliquid indulsit, id quod non attendit* GELL. 3, 16, 17 Favorinus mihi ait, περιπλομένου ἐνιαυτοῦ non 'confecto' esse 'anno', sed 'adfecto'. in qua re verbo usus est non vulgariae significationis. 'adfecta' enim, sicuti Marcus Cicero et veterum elegantissimi locuti sunt, ea proprie dicebantur, quae non ad finem ipsum sed proxime finem progressa deductave erant. hoc verbum ad hanc sententiam Cicero in hac fecit, quam dixit de provinciis consularibus. 15, 5, 2 nunc audio, aedificia et templa et alia fere multa quae prope absoluta adfectaque sunt, 'in profligato esse' dici ipsaque esse iam 'profligata'. 15, 5, 5 quod significare autem volunt qui 'profligatum' dicunt, hi qui latine locuti sunt, non 'profligatum', sed 'adfectum' dixerunt, sicuti M. Cicero . . . *affert* prov. cons. 19 *et* 29; *pergit* idem Cicero in oeconomico: cum vero adfecta iam prope aestate uvas a sole mitescere tempus est. *erravit opinor Gellius de hoc tertio loco; ego interpretor 'aestate debilitata fracta', v. p. 1208, 12.* *ex imitatione Ciceronis* PANEG. 10, 17 nisi *Francos*, quos ipse affeceras, conficiendos filio reservasses.

III *i. q.* ***faciendo addere***: AVG. mus. 6, 7, 19 non . . . frustra consuetudo quasi secunda et quasi affabricata natura dicitur. videmus autem velut quosdam sensus novos in iudicandis cuiuscemodi rebus corporeis consuetudine affectos, alia consuetudine deperire.

synonyma: *ad I A*: affligere, nocere, extenuare, premere. percutere, movere, commovere, flectere, advertere. affici : pati. *ad I B*: donare. *ad II*: conficere, perficere. *ad* adfectus (*I A*): aeger, languidus, laesus. constitutus. *opposita*: *ad I A*: (renovare), recreare, reparare. *ad I B*: privare, liberare. *ad* adfectus (*I A*): robustus, validus, recens atque integer.

part. **adfectus** *pro adi. passim in capite I A.* *adv.* **adfectē** *v. p. 1206, 17.*

derivata: adfectus. adfectio. V.

afflictīcius (adf-), *adi. ab* adfictus. VARRO rust. 3, 12, 1 sequitur . . . actus secundi generis adficticius ad villam qui solet esse. *cf.* adficta *p. 1216, 40.*

afflctio (adf-), -iōnis *f. ab* affingere. *rhetorum t. t.* Ps. IVL. RVF. schem. lex. 15 rhet. p. 51 παρονομασία . . . latine dicitur adnominatio vel adfictio. schem. dian. 5 rhet. p. 61 σχέσις . . . latine dicitur adfictio. *non technice*: AVG. serm. 89, 7 quid significabat affictio quaedam longius eundi? finxit se longius ire et tenetur, ne longius eat.

? προσήλωσις **adfigātio** GLOSS. II 421, 31 *post* προσηλῶ adfigo. *titubavisse videtur glossarius, voluit fortasse* adfixatio.

affīgo (adf-), -fīxī, fīxum, -fīgere *ab* ad *et* figere. *nota* affixet *pro* affixisset SIL. 14, 536. *de part. pass. v.* DIOM. gramm. I 377, 11, *ubi affertur etiam locus scriptoris ignoti* in opera adfixa. GLOSS. II 404, 6 περιπείρω adfigo adfixo. 421, 30 προσηλῶ adfigo.

I ***proprie***: *cruci, patibulo, sim.*: PLAVT. Persa 295 tun me defigas? te cruci ipsum adfigent propediem alii. Carb. frg. 2 patibulum ferat per urbem, deinde adfigatur cruci. SALL. hist. frg. 3, 9 notissimus quisque . . . patibulo eminens affigebatur. CIC. Verr. 6, 169 ut . . . Italia . . . alumnum suum servitutis extremo summoque supplicio affixum videret. LIV. 28, 37, 2 laceratosque *sufetes* verberibus cruci adfigi iussit *Mago.* 33, 36, 3 alios verberatos crucibus adfixit. VAL. MAX. 2, 7, 12 hos . . . crucibus adfixit. 6, 9 ext. 5. 6, 9, 15 praedones crucibus adfixit. 9, 2, 3 truncum corpus patibulo adfixum gestatum est. CVRT. 4, 4, 17 duo milia . . . crucibus adfixi . . . pependerunt. 6, 3, 14. 7, 5, 40 ut cruci adfixum *Bessum* mutilatis auribus naribusque configerent. 7, 11, 28 PETRON. 111. 113 FRONTIN. strat. 4, 7, 24. TAC. ann. 4, 72 patibulo adfixi (hist. 4, 3 TREB. trig. tyr. 29, 4). 15, 44 multi crucibus adfixi *Christiani* (*cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 29, 2). APVL. met. 3, 9 prius . . . quam latronem . . . cruci adfigatis. COD. Theod. 9, 5, 1, 1 ac denegata audientia patibulo affigatur. *cf.* CORP. V 2781. III 12043. IREN. 1, 14, 6 horam in qua affixus est ligno (προσηλώθη) *Christus.* LACT. inst. 4, 18, 4 Pontio Pilato . . . oblatum cruci *Christum* adfigi postulaverunt *Iudaei.* 4, 18, 7. 5, 3, 9 *et passim apud christianos de Christo, Petro, martyribus. nota*: AVG. serm. ed. Mai 32, 1 latronis illius qui cum domino fuerat crucifixus, qui cum in poenis esset pro suis facinoribus affixus . . . domino propria peccata pandebat. FAVST. REI. epist. 3 p. 177, 17 adfixus est in patibulo. PRISCILL. tract. 4 p. 60, 6 in patibulum gloriosae crucis maledicta terrenae dominationis adfigens Christus. *omisso dativo*: LACT. inst. 4, 19, 2 suspensus . . . et adfixus. PRISCILL. tract. 1 p. 22, 5 clavis adfixum . . . dominum. VVLG. act. 2, 23 *Iesum* . . . affigentes interemistis. II reg. 21, 13. EVCHER. instr. 1 p. 90, 2 dum *salvator* clavorum adfigentium inruptione penetratur. IORD. Get. 48, 247 regem cum filiis in exemplum terroris adfixit. *cf.* AEGR. Perd. 214 tormentis adfige tuis *me, o Amor.* *translate vel liberius dicta*: FIRM. err. 27, 3 lignum crucis . . . adfixos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sibi homines ducit ad vitam. HIL. myst. p. 19, 26 in ligno sacramenti, in quo dominus pependit, in quo secum omnia quae humani generis saluti adversabantur adfixit. HIER. epist. 36, 16 peccata, quae ... Christus cruci secum pariter adfixit. 21, 2 delevit chirographum mortis ... adfigens illud cruci (*cf.* 69, 7 *et* VVLG. Col. 2, 14). 22, 38 postquam denudaverit principatus et potestates et adfixerit eas cruci *Christus*. *cf. etiam* PRISCILL. tract. 4 p. 60, 6. *cum aliis vocibus*: *c. dat.*: CIC. Tusc. 5, 8 Prometheus adfixus Caucaso. CAES. Gall. 3, 14, 5 falces praeacutae insertae adfixaeque longuriis. BELL. Afr. 16, 3 pilum viribus contortum ... equi graviter adverso pectori adfixit miles (*translate* LVCR. 4, 1138 verbum iaculata *mulier amans*, quod cupido adfixum cordi vivescit ut ignes). VERG. georg. 4, 238 et spicula caeca relinquont adfixae venis *apes*. Aen. 8, 196 foribusque adfixa superbis ora virum tristi pendebant pallida tabo (CLAVD. rapt. Pros. 3, 341 adfixae truncis facies). 9, 579 adfixa (inf- *MR*) est lateri manus. HOR. carm. 3, 5, 19 signa Punicis adfixa delubris. OV. met. 4, 553 scopuloque adfixa cohaesit (*contra* PROP. 3, 7, 61 adfligar sec. *codd.*). epist. 9, 89 Threiciis adfixa penatibus ora. LIV. 4, 28, 8 prope adfixum equo femur. 8, 7, 11 *Maecium* Manlius ab iugulo, ita ut per costas ferrum emineret, terrae adfixit. 29, 2, 15 regem ... pilo terrae adfixum. 41, 18, 4 inanima ... parietibus adfigunt. PAVL. FEST. 8 antefixa, quae ex opere figulino tectis affiguntur. 44 praeacuti pali terrae affixi. VELL. 2, 14, 2 cultello percussus, qui adfixus lateri eius relictus est, ... decessit. 2, 25, 4 inscriptio templi adfixa posti. VAL. MAX. 7, 6, 1 spolia hostium adfixa templis deorum. 9, 15, 2 remo publicae triremis adfixus est *nebulo*. SCRIB. LARG. 46 cucurbitam occipitio adfigere. LVCAN. 1, 240 iuventus deripuit adfixa penatibus arma. 3, 602 adfixusque rati telo retinente pependit *Gyareus*. 7, 624 quos campis adfixerit hasta. 9, 765 seps ..., quem ... pilo adfixit harenis. *audacius* 3, 708 multus sua vulnera puppi adfixit moriens et rostris abstulit ictus. PLIN. nat. 8, 133 volutati supra iacentia poma adfixa spinis *mures*. 9, 54 animal se ... thynno ... sub pinna affigit aculeo. 16, 199 oleaster ... cui fortes viri adfixerunt arma. 28, 86 resigmina unguium ... ianuae adfigi iubent. 29, 83 si ter circumlatus *vespertilio* domui vivus super fenestram inverso capite adfigatur. 32, 44 stella marina adfixa limini superiori aut clavo aereo ianuae. SIL. 4, 588 contortā ripae pendens affigitur hastā. 7, 616 cornus campo servat mandatum affixa cadaver. 14, 402 residentis puppe magistri affixit plectro dextram. 14, 536 pressa Latronius hasta ni propere duro nitentem exsurgere velox affixet transtro. STAT. Theb. 7, 636 venit hasta per armos Tydeos ... labentemque adfigit equo. 12, 768 et frusta periturum missile summo adfixit clipeo *Creon* (*cf. translate* 2, 192 adfixique animo cessare dolores *et* GREG. TVR. virt. Mart. 3, 10 erat enim subitaneus *dolor* tanquam si clavus adfigens). QVINT. inst. 5, 10, 36 arma templo adfixa. FRONTIN. strat. 1, 11, 16 arma, quae ornamentis adfixa in templis erant. IVV. 10, 133 truncis adfixa tropaeis lorica. PLIN. paneg. 35 cum ... cautibus ... nocentissimus affigeretur. SVET. Galb. 9 nummulario ... manus amputavit mensaeque eius adfixit. VLP. dig. 30, 41, 13 tabulas adfixas et parietibus adiunctas. 34, 2, 18, 8 speculum vel parieti adfixum. 43, 24, 9, 2 si quis aliquid aedibus adfixum evellerit. APVL. met. 3, 23 nocturnas aves ... foribus videmus adfigi. TERT. idol. 2, 15 affigant postibus laurus *ethnici*. VOPISC. Prob. 19, 3 arbores validae ... conexis late longeque trabibus adfixae sunt. ARNOB. nat. 2, 13 ne velut trabalibus clavis affixi corporibus haereatis. PALLAD. 12, 7, 5 si poma caduca sunt, nudatae radici eius (*persici*) vel trunco lentisci aut terebinthi cuneus adfigetur. AMM. 29, 5, 54 funiculum de clavo parieti adfixo suspendit *Maurus*. VVLG. num. 16, 38 producatque ea (*turibula*) in laminas et affigat *Eleazar* altari. 16, 39 Eleazar ... produxit ea in laminas affigens altari. *cf.* III reg. 6, 21 et affixit laminas clavis aureis *Salomon*. CLAVD. 8, 417 fascesque salignis postibus affixi (*cf. translate dictum* MART. CAP. 2, 149 ut ... cum postes unguent, faustum omen *postibus* adfigas *Iuno*). SVLP. SEV. dial. 1, 11, 4 conspiciunt sportam calido pane congestam foribus adfixam ante postem pendere. COD. Theod. 2, 27, 1, 6 volumus creditorem ... auctoritatem ... postibus debitoris affigere. 9, 42, 11 in his titulis ..., qui eorum postibus affigentur. OROS. hist. 2, 10, 2 *Themistocles* proponi symbolos saxisque adfigi iubet. COD. Iust. 2, 14, 1, 2 libelli ... aedibus affigantur alienis. EVGIPP. Sev. 11, 2 cereos afferri praecepit *Severinus*, quos propria manu unusquisque parietibus affixit ecclesiae. *c. praep. vel adv.*: PLAVT. Trin. 1040 eae (*leges*) etiam ad parietem sunt fixae clavis ferreis, ubi malos mores adfigi nimio fuerat aequius. CIC. S. Rosc. 57 litteram illam (*K*) vehementer ad caput *accusatoribus* adfigent *iudices*. Tusc. 2, 23 adfixus ad Caucasum. LIV. 4, 19, 5 regem ... cuspide ad terram adfixit *Cossus*. VITR. 10, 9, 5 ad latus *tympani* adfixum ... dentem. PLIN. nat. 17, 173 viveradix ..., resecatur usque ad terram ... adminiculo iuxta adfixo. AVG. civ. 22, 8 altare ... tanquam fuerit eo alligatus aut adfixus tenebat. SIL. 14, 328 adfixo in vicina robora ferro. MACR. 1, 24, 1 omnes in eum adfixis vultibus admirationem stupore prodebant. CIC. Phil. 11, 5 caput Trebonii abscidit idque adfixum gestari iussit in pilo *Dolabella*. de orat. 196 Ithacam ... in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixam. OV. met. 5, 26 quae (*praemia*) ... ex illis scopulis, ubi erant adfixa, petisses. LIV. 40, 2, 2 tempestate coorta ... forem ex aede Lunae ... in posticis parietibus Cereris templi adfixit. COLVM. 6, 19, 2 ii autem *stipites* in ipsis quattuor angulis *soli* affixi sunt. ARNOB. nat. 6, 26 (*translate*) terrores, propter quos genus hominum torpedine in perpetua adfigeretur. NOVELL. Val. 3, 18, 6 ne cuiquam passim titulos in praediis propriis vel alienis ... fas sit affigere. COD. Theod. 11, 8, 3 libellum ... in frequentioribus civitatum locis affigendum. OROS. hist. 4, 1, 14 *Pyrrhus* adfigens titulum in templo Iovis. VITR. 10, 5, 1 circa earum frontes adfiguntur pinnae. 10, 9, 5 rotae habentes circa frontes affixas pinnas. POMP. dig. 50, 16, 245 tabulae religatae catenis aut erga parietem adfixae. SIL. 10, 144 pilo Volsonem ... affixa sternit per tegmina nare *Hannibal*. *absolute*: OV. met. 12, 387 adfixa est cum fronte manus *sc. sagitta*. 12, 571 corporis adfixi pressa est gravitate sagitta. fast. 1, 557. LIV. 10, 7, 9 spoliis hostium adfixis (PLIN. nat. 35, 7). 40, 51, 3 VITR. 10, 10, 3 SEN. Thy. 659. LVCAN. 3, 636 adfixit Lycidan. 6, 218 adfixam ... sagittam. PLIN. nat. 18, 361 echini affigentes sese aut harena saburrantes tempestatis signa sunt. SIL. 6, 434 affixi clipei currusque et spicula nota aedibus in parvis. VLP. dig. 33, 7, 12, 25 specularia ... adfixa. APVL. met. 3, 5 claustris ... omnibus, quae accuratissime affixa fuerant, ... evulsis. AMM. 21, 16, 15 triumphales arcus ... erexit ... titulis gestorum adfixis. VVLG. IV reg. 18, 16 laminas auri ... affixerat (II par. 3, 5). CAEL. AVR. chron. 2, 1, 32 *cucurbitas* per spinam ... affigentes (acut. 3, 16, 134). CASSIOD. var. 9, 10, 4 affixum *sc. in libris censualibus*. 9, 18, 2 titulos ... affigere. 11, 11, 2 diversarum specierum pretia subter affiximus. GREG. TVR. Franc. 5, 4 domum ipsam, quae clavis adfixerat (adfixa erat *pars codd.*). CARM. epigr. 917 *martyres* affixo monuit carmine iure coli. *nota malam versionem graeci verbi* πτερνίζειν VVLG. Mal. 3, 8 si affiget homo deum, quia vos configitis me? et dixistis: in quo configimus te? in decimis et in primitiis.

II ***translate,*** *i. q. firmiter adiungo, alligo, appono, cf.* GLOSS. II 422, 45 προσπήσσω adfigo. **a** *de rebus corporeis*: *c. dat.*: LVCIL. 122 ⟨caput ipsum⟩ haeret verticulis adfixum in posteriore parte atque articulis. CIC. Arat. frg. 14 huic (*Virgini*) supera duplices umeros adfixa videtur stella. nat. deor. 3, 59 Minerva ... quinta Pallantis ... cui pinnarum talaria adfigunt. Tim. 19 itaque ei (*mundo*) nec manus adfixit (προσάπτειν *Plat.*) *deus* ... nec pedes aut alia membra. LVCR. 4, 391 sidera cessare aetheriis adfixa cavernis cuncta videntur. 4, 1242 tenve locis quia non potis est adfigere adhaesum, liquitur extemplo. VERG. georg. 2, 318 rura gelu tum claudit hiemps nec semine iacto concretam patitur (*sc. semen*) radicem adfigere terrae (*cf. translate* PROSP. carm. de ingr. 348 *gratia* semen fidei radicem affigere menti ... iubet, *similiter* APVL. mund. 1 *et* AVG. civ. 11, 27); *spectat huc*: GLOSS. IV 428, 46 affigere tenere. CIRIS 507 et pedibus teneris ungues adfixit acutos. EPICED. Drusi 91 affigique suis moriens tua pectora sensit. PAVL. FEST. 10 fiebat ex hostia alba Iovi caesa *albogalerus*, cui affigebatur apex. CELS. med. 5, 28, 1 neque in eo loco levari cutis potest, sed inferiori carni quasi affixa est. SEN. epist. 58, 14 quaedam *animantia* solo adfixa radicibus aluntur. LVCAN. 3, 682 pinguibus ignis adfixus taedis ... spargitur. 2, 31 hae pectora duro adfixere solo. PLIN. nat. 2, 28 sidera ... adfixa ... mundo (2, 58. 116. 18, 208). 3, 6 Tarraconensis ... adfixa Pyrenaeo totoque eius latere decurrens. 5, 46 Blemmyis traduntur capita abesse ore et oculis pectori adfixis. 11, 4 teredini ad perforanda robora ... dentes adfixit *natura*. SIL. 1, 674 affigunt proni squalentia corpora terrae *legati*. QVINT. inst. 11, 3, 82 adfixum pectori mentum minus claram *vocem* facit. POMP. dig. 50, 16, 245 statuae adfixae basibus structilibus non sunt aedium. VLP. dig. 32, 52, 7^a adhaerentia esse membro armaria vel adfixa. APVL. Plat. 1, 11 hos astrorum ignes sphaeris adfixos. mund. 1 *sphaeram* radicibus oportet teneri, quas divina machinatio verticibus adfixit. 2 adfixae *stellae errantes* diversis globis ... septem vero deorum nominibus inlustres totidem orbibus adfixae sunt. MIN. FEL. 32, 8 caelo adfixus, sed terris omnibus sparsus est *deus*. AMM. 31, 14, 9 saxeus monumenti suggestus, cui lapis adfixus. AVIEN. Arat. 243 qua dextra manus *Anguitenentis* sinuosa adfigitur angui. HYG. astr. 2, 23 *Cancer Iunonis* beneficio fuerat adfixus astris (SCHOL. Germ. Bas. p. 62, 8 Br.). SVLP. SEV. dial. 2, 3, 9 sicut adfixa locis, quibus steterant, iumenta vidissent. BOET. in Porph. comm. 1 p. 71^b quidquid terrae radicitus affixum tenetur. *cum praep. vel adv.*: VITR. 9, 8, 11 ad id *cavum* ... adfixum sit ex aere tympanum habens foramen. PETRON. 34 amphorae vitreae ... quarum in cervicibus psittacia erant adfixa. AMM. 29, 5, 15 curvataque cervice humi paene adfixus temeritatem suam flebiliter incusabat *Maurus*. AVG. retract. 2, 2 in ceteris illius partibus annotationes ... affixae sunt. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6 crederes vinctos, immo potius adfixos *canes* in suis haerere vestigiis. APIC. 7, 320 aliter tubera: elixas et asparso sale in surculis affigis. CASSIOD. gramm. VII 146, 8 mediam vero adfigendam constat in commate, cum nullus sermo deest. *absolute*: LVCR. 4, 1108 cum ... in eost Venus ut muliebria conserat arva, adfigunt avide corpus. 4, 1081 adfigunt *B*, *alii rectius* adfligunt. VERG. Aen. 5, 852 clavomque adfixus et haerens nusquam amittebat *Palinurus*. PROP. 3, 3, 27 hic erat adfixis viridis spelunca lapillis. SEN. Phaedr. 1100 paulumque domino (*Hippolyto*) currus affixo stetit. nat. 3, 20, 3 aqua ... si solidum tetigit, haeret et adfigitur. PLIN. nat. 2, 95 moventurque et eae *stellae*, quas putamus adfixas. 11, 23 favi superiore

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parte adfixi et paulum etiam lateribus simul haerent et pendent. 18, 317 inventa Graecanica (*i. pressura*) . . . ab aliis adfixa arboris stella. 32, 123 relinquunt *hirudines* adfixa capita. STAT. Theb. 10, 637 dant clara meanti astra locum quosque ipsa potens adfixerat ignes *Virtus*. IVV. 9, 149 nam cum pro me Fortuna rogatur, adfixit ceras. POMP. dig. 33, 7, 21 *molae* ita adfixae . . . sint, ut partes aedificiorum esse videantur. VENVL. dig. 43, 24, 8 nec ad rem pertinet adfixae sunt *tegulae* an tantum positae. PAPIN. dig. 33, 7, 12, 23 VLP. dig. 19, 1, 17, 8. 32, 52, 7ᵃ. 47, 12, 2 si neque adplumbata fuit neque adfixa *statua*, an pars monumenti effecta sit. PALLAD. 3, 29, 3 sarmentum . . . calamo adfixo alligant. **b** *de animantibus vel incorporeis vel liberius concepta*: CIC. Verr. 6, 139 causa . . . quae in animo sensuque meo penitus adfixa atque insita est (*cf.* ARNOB. nat. 1, 33 *et* AMM. 28, 1, 10 genuinam ferociam pectori crudo affixam). CIC. ad Q. fr. 3, 1, 19 iubes eum mihi esse affixum tanquam magistro. epist. 1, 8, 5 quibus in rebus me sibi ille (*Pompeius*) adfixum habebit. inv. 1, 37 continentia cum ipso negotio sunt ea, quae semper affixa esse videntur ad rem. rep. 1, 26 in exigua eius (*sc. terrae*) parte adfixi *homines*. LVCR. 5, 1322 leae . . . dabant in terram victos morsibus, adfixae (*i. victis*) validis atque unguibus uncis. VERG. Aen. 9, 533 ardentem coniecit lampada Turnus et flammam adfixit lateri. 10, 161 Pallasque sinistro adfixus lateri *Aeneae* iam quaerit sidera. HOR. sat. 1, 1, 81 aut alius casus lecto te adfixit (*cum ς Bentley*, adflixit *trad.*; *cf.* SEN. epist. 67, 2 ago gratias senectuti, quod me lectulo adfixit). HOR. sat. 2, 2, 79 corpus onustum . . . animum . . . adfigit humo. TIB. 1, 3, 87 gravibus pensis adfixa puella . . . remittat opus. 1, 6, 61 haec foribusque manet noctu me adfixa *anus*. LIV. 3, 68, 7 haerete adfixi contionibus et in foro vivite. 21, 35, 12 neque sustinere se a lapsu possent . . . nec haerere adfixi (adflictis *codd.*) vestigio suo. SEN. contr. 7, 7, 4 non illi⟨c⟩ quasi et ipse adfixus haesisti? VAL. MAX. 2, 1, 9 adfixique valvis *curiae* exspectabant *iuvenes*. SEN. clem. 1, 8, 3 nam illos quoque caelum adligatos tenet *deos* . . . tu (*rex*) . . . fastigio tuo adfixus es. dial. 6, 2, 4 intenta in unam rem et adfixa *Octavia*. LVCAN. 3, 699 nimis adfixos unci convellere morsus. VAL. FL. 8, 233 suscitat adfixam maestis Aeetida curis *Cupido*. SIL. 7, 362 quam multa affixus caelo . . . navita . . . astra videt! IVV. 5, 40 custos adfixus ibidem (*i. auro*). PLIN. paneg. 71 cum velut adfixi curulibus suis manum tantum . . . promerent *candidati*. VICTOR. metrol. p. 87 ut per discretionem nominum et notas nominibus affixas . . . particulae notio facilius advertatur. APVL. met. 9, 17 necessario vespertini lavacri progressu (*dat.*) adfixus atque conglutinatus . . . commissae provinciae fidem tuebatur *Myrmex servus*. ARNOB. nat. 6, 1 in hac enim consuestis parte crimen nobis maximum impietatis adfigere (*cf.* AMM. 14, 1, 2 artium nefandarum calumnias insontibus adfigebant). 6, 26 adfixa deformitas singulis . . . prohibet universa nos exsequi. IVVENC. 3, 522 difficile est terris adfixos divite gaza avelli caelique leves in regna venire. MAR. VICTOR. rhet. p. 231, 3 ille eventus naturaliter certis rebus adfixus est. HIL. in psalm. 2, 16 nam unicuique nostrum libertatem vitae sensusque permisit, non necessitatem in alterutrum adfigens, *deus*. AVIEN. Arat. 909 quinque . . . stellae, similis quibus haud sit imago nec quas formarum ductus notet adfixarum. 1836 sollers (*sic A*) natura . . . certa suis studiis adfixit signa futuri. AMM. 25, 1, 12 per cavernas minutas et orbibus oculorum adfixas. 31, 2, 6 equis prope adfixi *Huni* funguntur muneribus consuetis. 31, 15, 4 militum . . . numerus . . . adfixus parietibus moenium aedibusque continuis pro loci humilitate fortiter decernebat. SCHOL. Veron. Verg. georg. 3, 7 mythici tradiderunt Tantalum Iovis filium . . . adfixum ⟨esse⟩ cenae, quam . . . prohibeatur attingere. HIER. epist. 96, 12 absistam immane nefas de salvatore credere, ut . . . aliud sibi templum daemoniacae conditionis affigat. CLAVD. 26, 619 tandem dominorum strage redempti blanda cruentatis affigunt oscula dextris. PAVL. NOL. epist. 24, 9 caritas . . . quae . . . se ita inserit et adfigit deo, ut . . . dicat: et ego semper tecum. 34, 9 uniuscuiusque vestigiis comes indiscretus affigitur. AVG. categ. 2 homonyma . . . fiunt . . . voluntate, cum similitudo nominis ex industria affigitur. MART. CAP. 1, 39 haec cum Iuno adfixa, ut adhaerebat elatiori plurimum Iovi, adclinatis eius auribus intimaret. 8, 804 atque ut depile rubellumque calvitium senex (*Silenus*) baculum adclinatus adfixerat *sc. vultibus aliorum*. COD. Theod. 2, 4, 2 ne privata testatio . . . falsam fidem rebus non gestis affigat (affingat *Gothofredus coni.*). 7, 13, 6, 1 affixos censibus *tirones* (*cf.* COD. Iust. 12, 43, 1 nullus tiro . . . censibus obnoxius). 14, 3, 19 ut iidem (*fundi*) iure perpetuo idoneis affixa (*sc. fundis*) praestatione tradantur. PS. PROSP. carm. de provid. 641 adversa sibi sunt haec nimiumque repugnant: natis violentum affigere sidus. PROSP. adv. collat. 1, 2 si catholico praedicatori notam erroris affigat. CASSIOD. rhet. 6 p. 497 *Tullius* translationem inter rationales principaliter affixit status. *saepe animo vel memoriae*: CIC. de orat. 2, 357 sive alius quis invenit ea maxime animis affigi (ς, effingi *trad.*) nostris, quae essent a sensu tradita atque impressa. SEN. contr. 1 praef. 18 necesse est, quae totiens animo suo admovent, novissime adfigant. SEN. epist. 11, 8 clausulam, . . . quam te adfigere animo volo. 75, 7 quando, quae didiceris, adfiges tibi ita, ut excidere non possint. 113, 32 illud adhuc tibi adfige, quod paulo ante dicebam. nat. 6, 32, 12 hoc adfigamus animo . . .: moriendum est. benef. 7, 2, 1 haec Demetrius . . . iubet . . . nusquam amittere, immo adfigere (adficere *N*) et partem sui facere. PLIN. nat. 30, 10 hunc enim adfixisse animis eam dulcedinem constat *sc. Democritus arte magica*. QVINT. inst. 1, 1, 25 cum satis adfixisse eas (*litteras*) pueris . . . videntur *magistri*. 2, 7, 3 sine molestia, quae ipsi composuerint, iam familiaria animo suo adfigent. 10, 1, 19 sed repetere saepius licet, si . . . memoriae penitus adfigere velis. 11, 2, 18 in ea (*sc. domo*) quidquid notabile est, animo diligenter adfigunt, ut sine cunctatione ac mora partes eius omnes cogitatio possit percurrere. 11, 2, 31 ut id memoriae adfigatur. 11, 2, 44 nec est mirum magis haerere animo, quae diutius adfixa sint. PLIN. epist. 2, 3, 9 altius tamen in animo sedent, quae pronuntiatio, vultus, habitus, gestus etiam dicentis adfigit. LACT. inst. 6, 9, 15 is audit, qui divinas voces ac praecepta vitalia pectori suo adfigit.

part. perf. pass. pro adi. **affīxus,** -a, -um *i. q. assiduus, ardens, acer.* DECL. in Cat. 105 nihil illo (*Catilina*) affixius ad colenda bonorum consertia, nihil sollertius ad illis insidiandum. APVL. met. 8, 7 et imagines defuncti *mariti* . . . adfixo servitio divinis percolens honoribus . . . sese . . . cruciabat. *subst.* **affīxa,** ōrum. PAVL. dig. 33, 7, 18, 14 domum instructam legavit cum omnibus adfixis. *cf. p. 1215, 73.*

syn.: *ad I*: infigere, adverberare. *ad II*: annectere, alligare, adiungere, apponere. *opp.*: *ad II*: seiungere, disiungere, separare. *derivata*: affīgātio (?), affīxāre, affīxio. *Zimmermann.*

? **affigūro,** -āre. GELL. 4, 9, 12 *vix vera lectio codicum Vaticani et Rottendorfiani* ita affiguravit (afi- *V*) *pro* ita figuravit.

Affīle, Affīlānus *v.* Afilae, Afilanus.

affīliātio, -ōnis *f. cf. c.* affiliatus. GLOSS. IV 303, 56 adfiliatio adoptio (adeptio *codd.*) paene naturae ⟨i⟩mitatio. *cf.* V 590, 39. IV 304, 44. V 162, 50.

affīliātus, -a, -um. *ab* ad *et* filius. *verbum recentissimorum* ICTOrum. INTERPRES cod. Theod. 5, 1, 2 adoptivum id est gestis ante curiam affiliatum. EPITOME Gai (Lex Rom. Visig.) 1, 4, 1 adoptivis hoc est affiliatis. GLOSS. III 303, 49 υἱοποιητός adfiliatus. *V.*

affingo (adf-), -finxī, -fictum, -ere *ab* ad *et* fingere. GLOSS. III 153, 10 προ⟨σ⟩πλάσσω adfico (*sic*). *legitur inde a* VARRONE; *rarum apud poetas* (LVCR. STAT. PAVL. NOL.).

A *fingendo astruere, cf.* PLIN. epist. 9, 33, 11 *p. 1217, 3.* *proprie*: VARRO rust. 3, 3, 2 leporaria te accipere volo . . . omnia saepta, adficta villae quae sunt (*cf.* adficticius). 3, 9, 7 in parietibus circum omnia plena sint cubilia gallinarum aut exculpta aut adficta firmiter. *translate*: CIC. nat. deor. 1, 92 quaeque procreationis causa natura corpori adfinxit, ea frustra habebit deus. div. 1, 118 parvis enim momentis multa natura adfingit aut . . . detrahit. de orat. 2, 325 ut *principium orationis* non tanquam citharoedi prooemium adfictum (adfectum *M*) aliquod, sed cohaerens cum omni corpore membrum esse videatur. 3, 36 alteri (*Ephoro*) affinxit, de altero (*Theopompo*) limavit *Isocrates*. Tusc. 3, 68 quia huic generi malorum (*insipientiae*) non adfingitur illa opinio rectum esse . . . aegre ferre, quod sapiens non sis, quod idem adfingimus huic aegritudini, in qua luctus inest. PANEG. 4, 21 p. 131, 14 sibi ad haec singula intuentium animus affingit . . . Aegyptum furore posito quiescentem. ARNOB. nat. 2, 60 auras tamen nescio quas eius sibi contemplationis adfingere *praecepit deus*. LACT. de ira 17, 3 animus . . . imagines sibi, quas cernat, adfingit. NOVELL. Iust. 13, 1, 1 praetoris . . . est . . . nomen . . . vicinum legi affictum (τέτακται).

B *falsa fingendo addere. rei vel homini*: CIC. orat. 74 poeta . . . qui peccat etiam, cum probam orationem affingit improbo. LVCR. 4, 386 animi vitium hoc oculis adfingere noli. LIV. 22, 12, 12 pro cunctatore segnem *Fabium* . . . adfingens vicina virtutibus vitia compellabat *Minucius*. 24, 3, 7 miracula aliqua adfi⟨n⟩guntur plerumque tam insignibus locis. PAVL. FEST. 102, 4 Hammo . . ., cui cornua adfinguntur arietis. TAC. ann. 14, 62 confessionem alicuius quaeri placet, cui rerum quoque novarum crimen adfingeretur. TERT. coron. 13 quantos deos etiam ostiis diabolus affinxerit. AQVILA rhet. 4 p. 23 certis quibusdam personis verba accommodate adfingimus. AMM. 19, 12, 2 innocentibus exitiales causas adfingens. AVG. civ. 18, 7 nec idem propter aliud arbitratur historicus (*Varro*) . . . tale nomen adfictum Pani Lycaeo. SCHOL. Cic. Bob. 260, 16 O. si 'vestra (*pro* nostra) adrogantia' . . . dixisset, non adfingendo sermoni suam societatem, aliquid offensae . . . contrahere potuisset. *ad verum addere falsum*: CIC. Manil. 10 ut neque vera laus ei detracta oratione mea neque falsa adficta esse videatur. Phil. 1, 8 fit enim plerumque ut ii, qui boni quid volunt adferre, adfingant aliquid, quo faciant id, quod nuntiant, laetius. Cluent. 9 quid res ipsa tulerit, quid error adfinxerit. Verr. 5, 67 ne quis forte me . . . adfingere aliquid suspicione hominum arbitretur. Tusc. 3, 80 *sapiens* nihil opinione adfingat adsumatque ad aegritudinem. LVCR. 5, 164 cetera de genere hoc adfingere et addere, Memmi, desipere est. CAES. Gall. 7, 1, 2 addunt ipsi et adfingunt rumoribus Galli . . . retineri urbano motu Caesarem. civ. 1, 53, 2 multa[rum] rumor[eor] adfingeba[n]t (rumore adfingebantur *Nipperdey*), ut paene bellum confectum videretur. LIV. 26, 9, 6 hominum adfingentium vana auditis. 34, 37, 3 cum . . . graviora atque indigniora quaedam falso adfinxisset. STAT. silv. 2, 1, 50 nil

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

veris adfingo bonis. QVINT. inst. 8, 3, 70 et licebit etiam falso adfingere quidquid fieri solet. TAC. hist. 2, 4 alia laetum antiquitatibus Graecorum genus incertae vetustati adfingit. PLIN. epist. 9, 33, 11 non est opus adfingas aliquid aut adstruas: sufficit ne ea quae sunt vera minuantur. IREN. 2, 31, 1 ut non blasphement suum ... deum neque de labe et ignorantia genesim eius affingere (*more Graecorum pro* affingant?). TREB. Claud. 6, 5 quae fabella istum numerum (*sc. ad verum*) adfinxit? LACT. inst. 3, 28, 11 ut ne adfingere quidem quicquam possint (*philosophi*), quod faciunt in ceteris rebus. 4, 6, 11 nihil nos adfingimus, nihil addimus. *fictis nova addere falsa*: APVL. met. 4, 16 ad reliqua fallaciae pergimus ... litteras adfi⟨n⟩gimus. 8, 6 vultu tamen gaudium tegit et ... lugentium officia sollerter adfinxit. IREN. 2, 13, 3 de passione ... reliquam universam velut tragoediae compositionem affinxerunt. PORPH. Hor. epod. 3, 7—8 poetae similia adfingunt. AMBR. hex. 1, 6, 23 cum ... alii quintam quandam naturam novi corporis ad constitutionem eius inducant atque adfingant aetherium esse corpus. AVG. civ. 18, 13 hae fabulae ita sunt ingeniis hominum fictae, ut non sint obprobriis numinum adfictae (adfixae *codd., quod verum esse non credo*). MART. CAP. 8, 815 polos, quos in sphaera aenea, quae κρικωτή dicitur, ... adfinxere mortales (*ita Bern.*). BOET. herm. sec. 2, 7 p. 151, 28 M. et in aliis terminis quoscunque sibi mens considerantis adfi⟨n⟩xerit. arithm. 2, 4 p. 87, 3 Fr. ut enim quinarii subiectam notulam fingant ... alias huiusmodi non natura posuit, sed usus adfinxit (adfixit *unus codex*).

C *fracta vi praepositionis i. q. fingere.* GLOSS. IV 9, 50 affingitur confingitur. APVL. met. 1, 17 at ego miser adficto ex tempore absurdo ioco in alium sermonem intentionem eius derivo. ARNOB. nat. 5, 39 Atticos, qui sibi ritum religionis adfi⟨n⟩xerint conflatum rationibus nullis. AVR. VICT. Caes. 4, 8 afficto crimine in ipsum omnemque familiam saeviebatur. PS. ASCON. Verr. p. 163, 14 B. causam affinxit, quae sibi solutionem propositi, quam volebat, afferret. HEGES. 1, 37, 4 affectati adulterii afficto a suis crimine quod sciret *Herodes* Antonium promptum ad libidines. 1, 44, 7 afficto metu cavendum ammonet *Antipater* Alexandrum. 2, 5, 1 *Pilatus* populum ... stravit afficto crimine, quod a Romanis discedere ... praeparavissent. 2, 13, 6 afficto crimine, quod potestatem repetere vellet, interemptus est *Hyrcanus*. 4, 6, 2 eosdem afficto crimine proditionis interemtos ementiebantur. 5, 5 caesi illic multi mortales, ita ut etiam qui non restiterant affictis causis aliquibus iugularentur. PAVL. NOL. carm. 20, 28 non adficta canam, licet arte poematis utar.

syn. ad B: adsumere. addere. adstruere. *ad C*: confingere.
opp. ad A: exculpere. detrahere. limare. *ad B*: verum detrahere.
deriv.: afficticius. affictio. *Zimmermann.*

adfīnis (aff-), -e [*ab* ad fines *ductum. Th.*]. PRISC. gramm. II 35, 4 antiquissimi ... arfines ... pro ... adfines. atfinis: CORP. VI 1343 (*ex schedis*). 10247 (*item periit lapis*). X 1754 (*periit*). atfinitate: LEX VRS. 3, 2, 19. *abl.*: adfini: PLAVT. Trin. 622, adfine: CORP. V 2117 TER. Hec. 807 HEGES. 2, 13, 7. *pro comp.* magis adfinis: AETNA 253 TERT. resurr. carn. 32 adv. Marc. 5, 3. PAVL. FEST. 11 adfines in agris vicini sive consanguinitate coniuncti. *c. gen. vel dat. potest coniungi secundum* PRISC. gramm. III 219, 27 (*similiter* 286, 12), *qui hac in re componit* affinis cognatus propinquus. *apud poetas praeter scaenicos non legitur nisi singulis locis apud* LVCR., *in* AETNA, *apud* MANIL. LVCAN. SIL., *bis apud* OV. *in capite primo, quod est de propinquitate, iam inde a* CIC. *non dedi omnes locos.*

propinquus factus per nuptias, subst., raro adi.: FEST. 162 necessarii sunt, ut Gallus Aelius ait, qui aut cognati aut [aut] adfines sunt. MODESTIN. dig. 38, 10, 4, 3 adfines sunt viri et uxoris cognati, dicti ab eo, quod duae cognationes, quae diversae inter se sunt, per nuptias copulantur et altera ad alterius cognationis finem accedit: namque coniungendae adfinitatis causa fit ex nuptiis. nomina vero eorum haec sunt: socer socrus, gener nurus, noverca vitricus, privignus privigna. gradus autem adfinitati nulli sunt. *est totum caput de adfinibus.* ISID. diff. 1, 110 cognatus eiusdem generis, affinis nuptiis veniens, propinquus sanguine vel affinitate coniunctus. DIFF. Beckii p. 32, 34. 57, 22. GLOSS. ὁ κατ' ἐπιγαμίαν συγγενής, ὅμορος προσγενής. ἀνεψιός. ἀγχιστής *vel* -εύς. συγγενής. proximus.

PLAVT. Aul. 473 Megadorus meus affinis. 536 sed eccum adfinem ante aedes. 612. Bacch. 380 tuom patrem meque una, amicos, adfines tuos tua infamia fecisti gerulifigulos flagiti. Cist. 779 Stich. 408. Trin. 422 adfinis noster. 622 eccillum video cum adfini suo. 626 orationem audire duorum adfinium. 1163. Truc. 771 senem, meus qui (que *codd.*) adfinis fuit. 848 remittam nuntium ad⟨fin⟩i meo. CATO apud Front. p. 57, 9 N. Cato ... dissuadet neve suos neve alienos quis liberos ad misericordiam conciliandam producat neve uxores neve adfines vel ullas omnino feminas. TER. Ad. 948 Hegio est his cognatus proxumus, adfinis nobis, pauper. [Andr.] exit. supp. 7 non ... quod eum omnino affinem mihi nollem. Haut. 936 et gener et adfines (-is *Bemb.*) placent. Hec. 211 ex amicis inimici ut sint nobis adfines facis. 807 Bacchidem ab nostro adfine exeuntem video. Phorm. 582 ille si me alienus adfinem volet, tacebit, dum intercedet familiaritas. ACC. trag. 502 ego ut essem adfinis tibi, non ut te extinguerem, tuam petii gnatam. [PACVV. trag. 23.] CIC. inv. 2, 35 parentes cognatos amicos affines necessarios. Quinct. 74 adfinis socius necessarius (*cf.* 15. 54. 26). Verr. 4, 138 Vettius, tuus familiarissimus, Vettius, tuus adfinis, cuius sororem habes in matrimonio. 3, 36 erant adfines istius, quorum iste uxores numquam alienas existimavit (*iocose dictum videtur de adulterio*). 3, 94 Agathinum, novum adfinem atque hospitem. 3, 89 adfinem atque propinquum. Cluent. 41 nemo illum ex tam multis cognatis et adfinibus tutorem umquam liberis suis scripsit. 94 Sulla maximis opibus, cognatis adfinibus necessariis clientibus plurimis. leg. agr. 2, 21 *lex* collegas eius, cognatos, adfinis (p. red. 2, 6 Cael. 34) excipit, ne eis potestas ... mandetur. har. resp. 45 adfinis et sodalis. Sest. 20 amicum et adfinem. Planc. 29 cum parente ..., cum patruo, cum adfinibus, cum propinquis. Ligar. 21 domi una eruditi, militiae contubernales, post adfines, in omni denique vita familiares. part. orat. 35 spectantur in fortuna genus amicitiae liberi propinqui affines opes honores. fin. 5, 67 propinqui ... affines ... cives. Att. 1, 5, 1 amantem adfinem amicumque. ad Brut. 1, 18, 2 coniuge liberis, vobis adfinibus ornatus (epist. 2, 13, 2. 3, 10, 9). 2, 2, 1 Lepidi, tui necessarii, qui secundum fratrem adfinis habet quos oderit proximos. epist. 12, 2, 2 tuus ... necessarius adfinitate nova delectatur ..., alter item adfinis novis commentariis Caesaris delenitus est. BELL. Afr. 32, 3. SALL. Iug. 14, 1 vos mihi cognatorum, vos in adfinium locum ducerem. 14, 15. 85, 4. NEP. Timol. 1, 4 per haruspicem communemque affinem, cui soror ex eisdem parentibus nata nupta erat. OV. Pont. 4, 8, 14 adfinem te pudet esse meum. LIV. 5, 11, 5 amissis liberis fratribus propinquis adfinibus. 6, 20, 2. MANIL. 2, 671 *sidera cognata* affines signant. SEN. contr. 9, 5, 4 agamus tamquam adfines. VAL. MAX. 2, 1, 8 maiores ... caristia appellaverunt *convivium*, cui praeter cognatos et adfines nemo interponebatur (*sq.* necessarias personas). 2, 7, 7. 5, 5. 7, 2 ext. 1 dotis exprobratio, adfinium grave supercilium. 9, 9, 1 SEN. dial. 6, 1, 6. 10, 4, 5 benef. 5, 19, 9. PLIN. nat. 7, 90 ex praealto tecto lapsus matris et adfinium propinquorumque cepit oblivionem. TAC. Germ. 20 hist. 3, 25. 3, 34 ann. 2, 10. 2, 29. 6, 8. PLIN. epist. 4, 27, 5 alteri adfinis, utrique contubernalis est. 7, 19, 1. 9, 30, 1. 10, 51, 1 SVET. Iul. 1 Claud. 4. FRONTO p. 198, 13 N. nepotibus, genere adfinibus. DIG. *passim, nota* IMP. SEV. frg. Vat. 158 cognati vel affines utriusque necessitudinis. PAVL. dig. 23, 2, 68 qui ... ex latere eam duxerit *uxorem* quam vetatur, vel adfinem quam impeditur. MAS. SAB. Gell. 5, 13, 5 *officium* primum tutelae, deinde hospiti, deinde clienti, postea adfini. APVL. met. 4, 26. 7, 13. 10, 25 AVSON. 178 *tit.* VVLG. lev. 25, 49 et consanguineus et affinis (ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ⟨ἢ⟩ ἐκ τῆς φύλης). COD. Iust. 6, 24, 5 uxor non uxor, sed affinis testamento nominata est. CORP. II 254 filii patri p(onendum) c(uraverunt) et Q. Sertorius Calvus adfinis. 3842 Antoniae L. f. Sergillae L. Terentius Fraternus adfini. III 9067 Felix adf(ini) b(ene) m(erenti) posuit. 13692 (*Corinthi*) viro suo aff(inibus) posterisque suis. [XIII 2072 adfinibus et *interpolatum.*] V 2117 proximum adfínem. *ibid.* honorato suo adfíne (*abl.*). 4352 Postumiae ... adfini. VI 1343 (*ex schedis*) perfecerunt atfines. 4102 (*ex schedis*) C. Caesíu⟨s⟩ C. f. Stilo ad fine (*sic*) Ennia C. l. Lesbía. VI 10229 (*a. 108*) adfini meo. VIII 8934 adfini piíssimo ob merita. IX 1887 Cassiae Veneriae adfini. X 1754 (*ex schedis*) Aur. Victor atfinis. XI 576. CARM. epigr. 1109, 15 (*aevi Flavii*) adfinis memorande. *poetice translata*: OV. Pont. 4, 8, 9 ius aliquod faciunt adfinia vincula (*i. adfinitas*) nobis. SIL. 6, 627 stirpe genus clarum caeloque affinis origo.

liberius de hominibus vel de rebus: VARRO rust. 1, 2, 15 aliud pastio et aliud agri cultura, sed adfinis et ut dextra tibia alia quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo coniuncta. AETNA 253 haec (*terra*) nobis magis adfinis caelestibus astris. SCRIB. LARG. praef. p. 1, 10 longe summotos a disciplina medicinae ac ne adfines quidem eius professioni[s]. VEL. LONG. gramm. VII 65, 12 'per' ... omnibus integra praeponitur nisi cum incidit in 'l' litteram, adfinem consonantem. 69, 18 't' ... et 'd' litterae, quae sunt inter se adfines. TERT. adv. Hermog. 29 adfinis eius (*terrae*) caro nostra. 16 *deus et materia* ex aequo mali ac boni adfines (37). adv. Marc. 5, 3 Iudaismi magis adfines. patient. 11 numquid impatientes pacis adfines? idol. 14 blasphemiam martyrii adfinem. pudic. 5 moechia adfinis idololatriae. SYMP. poet. min. IV 440, 236 *lapis* affinis terrae, sed longe durior illa. FILASTR. tract. 2, 46 cuius ... infelicitatis (*Arrianae haeresis*) Photinus adfinis. BOET. herm. sec. 1, 3 p. 71, 24 M. verbum ... nomini sit adfine.

i. q. astrictus, particeps, sim.: *c. dat.*: PLAVT. Trin. 331 publicisne adfinis fuit an maritumis negotiis (*locum in suspicionem vocat Langen, Beitr. z. Krit. d. Plaut. 272; non recte*). M. AEM. SCAVRVS orat. apud Val. Max. 3, 7, 8 Aemilius Scaurus huic se affinem esse culpae negat. CIC. inv. 2, 32 si animus nulli minus honestae rationi affinis ostenditur. 2, 33 avarum ... aliis adfinem vitiis esse. 2, 34 si nulli affinis poterit vitio reus ante admisso demonstrari. Cluent. 127 duos solos video auctoritate censorum affines ei turpitudini iudicari. Catil. 4, 6 huic *facinori* si paucos putatis adfinis esse, vehementer erratis. Sulla 70 homines, qui huic adfines sceleri fuerunt (*cf.* 17 *p. 1219, 9*). LVCR. 3, 733 corpus enim magis his vitiis adfine laborat. LIV. 39, 14, 4 ne quis adfinis ei noxae esset. VAL. MAX. 8, 4, 2 sexies tortus pernegavit ei se culpae adfinem fuisse (esse *Halm*). FRONTO p. 227, 20 N. Somnus ... se ... adfinem esse negotio et adtingi iniuria ait. SCHOL. Germ. Bas. (*ex Nigidio*) p. 86, 7 Br. Aristaeus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dicitur omni[bus]modis artibus[que] adfinis fuisse. HEGES. 3, 3, 4 nulli affinem crimini. 4, 10, 1 nihil quod adfine sceleri esset.
c. gen.: TER. Haut. 215 qui aequom esse censent nos ⟨iam⟩ a pueris ilico nasci senes neque illarum adfinis esse rerum, quas fert adulescentia. RHET. Her. 4, 8, 12 huius sceleris qui sunt adfines. CIC. inv. 2, 129 affinem esse alicuius culpae eum qui accusaretur. S. Rosc. 18 hunc affinem culpae iudicatote. Verr. 3, 94 eum rei capitalis affinem esse. Sulla 17 ubi neque homines fuisse putantur huius adfines suspicionis et … (*cf.* 70 *p. 1218, 80*). LIV. 38, 31, 2 qui eius rei auctores affinesque essent. 43, 16, 2 ne quis … socius … aut adfinis eius conductionis esset. TERT. idol. 10 affines illos esse multimodae idololatriae. anim. 24 *animam* oblivionis affinem. patient. 7 adfines cupiditatis deprehendemur. COD. Theod. 16, 5, 29 (*a. 395*) quoscumque … deprehenderis culpae huius affines. *i. q. cupidus*: TERT. resurr. carn. 32 discendi magis adfinis quam praesumendi et credendi diligentior quam contendendi.

de agro et possessore: GLOSS. *ἀγχιτέρμων*. prope manens. CIC. Tull. 14 cui fundo erat adfinis M. Tullius. Vat. 39 vicini … adfines … tribules. *ibid.* cognati … tribules … vicini … adfines (*quamquam utrubique possunt propinqui esse*). LIV. 28, 17, 5 Masaesulii, gens adfinis Mauris. 45, 29, 14 regionibus, quae adfines barbaris essent. LVCAN. 3, 270 saevisque adfinis Sarmata Moschis. FRONTIN. grom. p. 26, 2 *arbores* quotiens inclinatae in alterutram partem fructum iactaverunt, inter adfines movent disputationem. HYG. lim. grom. p. 199, 5 inscriptio ex uno latere … finem coloniae demonstret, ex altero, qua foras erit, adfines. p. 199, 8. p. 202, 17 typum perticae totius … adscriptis adfinibus. PAVL. dig. 10, 1, 12 demonstratio adfinium (GROM. p. 280, 14). PORPH. Hor. sat. 2, 1, 34 Venusini Lucanis sunt adfines et Apulis. CYPR. GALL. Ios. 384 Iebuso adfinis Amorreus. TABVLA Baebian. (Corp. IX 1455) *passim ager definitur indicatis adfinibus sic fere*: 2, 6 fund(i) Pomponiani, pertica Benevent(ana), pago Aequano in Ligustino, adf(ine) Nasidio Vitali *vel* 2, 67 adf. Suellio Flacco et Rufo *vel* 2, 44 adf. Metilio Marcello et pop(ulo) (*i. situs ad viam publicam*) *vel* 2, 35 adf. Caes(are) n(ostro). *similiter* in TABVLA Veleiate (Corp. XI 1147) 1, 3 adfinibus M. Mommeio Persico, Satrio Severo et pop(ulo). 7, 39 adf(inibus) rep(ublica) Lucensium et rep(ublica) Veleiatium. CORP. II 5042, 5 adfines ⟨f⟩undo dixit L. Baianius L. Titium et C. Seium et populum et si quos dicere oportet. III p. 944 (*a. 159*) inter adfines Platorem Acceptianum et Ingenum Callisti filium et si qui ali adfines sunt et viam publicam. VI 10247 (*ex schedis*) iuxta monumentum Claudi quondam Proculi et si qui ali adfines sunt et qua quemque tangit et populum. 10234, 4 inter adfines Vibium Calocaerum et populum. INSCR. christ. Rossi I 1122 (*a. 578*) inter affines fundi Capitiniani.

syn.: *de hominibus*: necessarius, cognatus, propinquus, proximus. *opp.*: alienus. *usu liberiore*: *syn.*: coniunctus. socius. *opp.*: summotus. *de agris*: *syn.*: vicinus.

adfīnitās (aff-), -ātis *f.* *ab* adfinis. *plur. passim post* RHET. Her. CIC.; *gen. in* -atium IVST. 17, 3, 8; *in* -atum CIC. *l. 75* PLIN. *p. 1220, 35* VVLG. I par. 4, 38 *p. 1220, 55.* *in versum heroicum non intrat; habent scaenici et semel* PHAEDRVS. *exemplorum de necessitudine hominum numerum post* SVET. *recidi.*

necessitudo per nuptias inita (*haud raro pro ipsis affinibus*): MODESTIN. dig. 38, 10, 4, 3 *v.* adfinis *p. 1217, 59.* NERAT. dig. 12, 4, 8 donec maneat inter eos (*sponsum et sponsam*) adfinitas. PAVL. dig. 22, 1, 38, 1 *inter coniuges.* GLOSS. *συγγένεια, ἀγχιστεία, ἐπιγαμβρία οἰκειότης, οἰκειότης ἀναγκαία, ἡ κατ' ἐπιγαμίαν συγγένεια*, consanguinitas, amicitia vel cognatio. *Leonhard, PW. I 358.* PLAVT. Aul. 267 affinitatem hanc obstinavit. Trin. 443 inter te atque nos adfinitatem ut conciliarem et gratiam. 453 adfinitatem vobis aliam quaerite. 505 adfinitate vostra me arbitramini dignum. 699 ubi adfinitatem inter nos nostram adstrinxeris. 702 patriam deseres, cognatos, adfinitatem, amicos factis nuptiis. TER. Andr. 247 nullone ego Chremetis pacto adfinitatem (GLOSS. cognationem) effugere potero? Hec. 252 si perpetuam vis esse adfinitatem hanc (636). 723 manere adfinitatem hanc inter nos volo. ACC. trag. 580 gent[i]um aut generum adfinitas. RHET. Her. 1, 5, 8 factionem …, nobilitatem, clientelas, hospitium, sodalitatem, affinitates adversariorum proferemus. 3, 3, 4 hospitia, clientelas, cognationes, adfinitates caste colenda esse. CIC. inv. 2, 177 *virtutes* extraneae honos pecunia affinitas genus amicitia patria potentia. Quinct. 16 pro fraterna illa necessitudine et pro ipsius adfinitate. 25 adfinitas … divelli nullo modo poterat. 48 quicum tibi adfinitas, societas, omnes denique causae et necessitudines veteres intercedebant. 53 ius amicitiae, societatis, adfinitatis. Cluent. 190 adfinitatis coniunctionem. *ibid.* adfinitatum discidia. *ibid.* novis adfinitatibus adducti veteres inimicitias saepe deponunt. Verr. 3, 27 ut quisque te maxime cognatione, adfinitate, necessitudine aliqua attingebat. dom. 135 adfinitatis impurissimae. sen. 15 cognoram … propter Pisonum adfinitatem quam longe hunc ab hoc genere cognatio materna Transalpini sanguinis abstulisset. Planc. 37 cum illo maximis vinculis et propinquitatis et adfinitatis coniunctus. Brut. 98 cum … Ser. Galba, cuius Gaio filio filiam suam conlocaverat, adfinitate sese devinxerat. de orat. 2, 100 cognationes adfinitates. off. 1, 54 conubia et adfinitates. fin. 5, 65 *caritas* serpit … foras cognationibus primum, tum affinitatibus, deinde amicitiis, post vicinitatibus. Att. 2, 17, 1 ista repentina adfinitatis coniunctio (epist. 3, 10, 10). epist. 3, 12, 3. 3, 12, 4 nova. 8, 13, 1 gratulor tibi adfinitate⟨m⟩ viri medius fidius optimi. 12, 2, 2 tuus … necessarius adfinitate nova delectatur. Q. CIC. pet. 16 qui sunt amici ex causa iustiore cognationis aut affinitatis aut sodalitatis aut alicuius necessitudinis. CAES. civ. 1, 4, 4 illo adfinitatis tempore (*de Caesare et Pompeio*). 3, 83, 1. Gall. 1, 18, 8. 2, 4, 4 propinquitatibus adfinitatibusque coniuncti. SALL. Iug. 111, 2 cognationem adfinitatem, praeterea foedus intervenisse. NEP. Att. 2, 1. 5, 3. 12, 1 eius deligeret (dil- *Wolfenbutt.*) affinitatem. 19, 2 in affinitatem pervenit imperatoris divi filii. Dion 1, 3. Paus. 2, 3 seque tecum affinitate coniungi cupit. LIV. 1, 1, 6. 1, 13, 3 *seq.* conubii. 1, 49, 8 neque hospitia modo cum primoribus eorum, sed adfinitates quoque iungebat. 4, 4, 6 ne adfinitatibus, ne propinquitatibus inmisceamur, cavent, ne societur sanguis. 6, 34, 5. 24, 22, 14 quicumque aut propinquitate aut adfinitate … regiam contigissent. 26, 33, 3. 29, 23, 3 mentio quoque incohata adfinitatis, ut rex duceret filiam Hasdrubalis. 29, 28, 7 regia. 33, 40, 3 ut brevi etiam adfinitas iungatur. 34, 32, 17 adfinitatem … pepigisti. 42, 29, 4. SEN. contr. 7, 6, 8 adfinitatem tuam moratus est. contr. exc. 8, 6 duo sacratissima inter homines …, hospitium et adfinitas. VELL. 2, 44, 3 adfinitas … inter Caesarem Pompeiumque contracta nuptiis. 2, 65, 2 facta (pacta *Heinsius*). 2, 100, 4 *Iulum Antonium* matrimonio sororis suae filiae in artissimam adfinitatem receperat *Caesar*. VAL. MAX. 2, 1, 7. 4, 2, 3. 4, 4, 9. 6, 2, 3 tam artam. 8, 1 abs. 9 dirempturum se fuisse adfinitatem. SEN. benef. 6, 3, 2 ruptis totiens adfinitatis amicitiae … foederibus. CVRT. 8, 1, 9. 8, 3, 22 PS. QVINT. decl. 15, 4 TAC. Germ. 22 hist. 3, 4. 3, 59 propinqua. 4, 49. 4, 68 domui Vespasiani per adfinitatem innexum (ann. 6, 36). ann. 2, 43 per adfinitatem conexum Germanico. 6, 30 adfinitatem sibi cum Seiano … coeptam. 11, 24 iam moribus artibus adfinitatibus nostris mixti. 1, 10 subdolae. 16, 29 innoxiae. 6, 8 domus, quas adfinitate occupaverat. 6, 9. 12, 4 adfinitatem Claudius diremit. 13, 23. Agr. 44 salvis adfinitatibus et amicitiis. PLIN. paneg. 37 Romanam civitatem non vicesimae modo, verum etiam affinitatum damno bene compensari. 39 ne remotus quidem iamque deficientis adfinitatis gradus. epist. 2, 4, 2 ductus adfinitatis officio. 8, 18, 7 testamentum …, in quo … omnibus adfinitatibus … gratia relata est, relata et uxori. SVET. Iul. 21 novam. Aug. 48 promptissimus affinitatis cuiusque atque amicitiae conciliator et fautor. Tib. 65 Nero 35. FLOR. epit. 1, 10 adfinitatis quodam contagio[ne]. AVREL. ad Front. p. 33, 13 adfinitate sociatum. DIG. *passim, ut* VLP. 9, 3, 5, 5 adfinitate cognationeve. FLOR. 35, 1, 34 necessitudinis vel adfinitatis. GAIVS inst. 1, 63 nuptiae, per quas talis adfinitas quaesita est. GELL. 13, 3, 5 in oratione C. Caesaris … necessitatem dictam pro necessitudine id est iure adfinitatis. PANEG. 2, 11 p. 98, 13 ut etiam eos qui circa te potissimo funguntur officio necessitudine tibi et affinitate devinxeris. IVL. VAL. 3, 45 adfinitati functarum *Amazonum* pecuniae … numerantur. FIRM. math. 7 p. 111ʳ col. 1 ed. princ. praeclaro affinitatis ornatus consortio habebit plurimos liberos. IVST. 12, 12, 2 affinitatibus conubiorum victos victoribus miscuisse. DICTYS 1, 9 repetebat … cum Hecuba materni generis adfinitatem. 2, 5 iunctos sibi generis adfinitate. *ibid.* artissimum adfinitatis pignus *filius*. VVLG. lev. 18, 14 uxorem eius (*patrui*), quae tibi affinitate coniungitur (*συγγενής ἐστιν*). III reg. 3, 1. I par. 4, 38 in domo affinitatum (*πατριῶν*). II par. 18, 1 affinitate coniunctus est Achab (*ἐπεγαμβρεύσατο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ*). AVG. civ. 3, 13 *fin.* foedera germanitatis adfinitatis. 15, 16 propter multiplicandas adfinitates. COD. Theod. 3, 7, 1 (*a. 371*) publice consulatur affinitas, adhibeatur frequentia procerum. ALC. AVIT. epist. 17 p. 49, 6 non sine grandi macula fieri de affinitatis propinquitate coniugium. COD. Iust. 3, 38, 11 proxima agnatio vel adfinitas. 10, 36, 1, 4 adfinitatis coeundae causa. INST. Iust. 1, 10, 7 dissoluta … adfinitate. LEX VRS. (Corp. II 5439) 3, 2, 19 neve quem invitum testimonium dicere cogito, qui ei … gener socer vitricus privignus patron(us) lib(ertus) consobrinus ⟨sit⟩ propiusve eum ea cognatione atfinitateve contingat. CORP. IX 984, 5 neque filius neque nepotes neque de adfinitate ullus.

translate: PHAEDR. 4, 14, 2 adfinitatem traxit inde obscaenitas. QVINT. inst. 1, 6, 24 si animadverterint litterarum adfinitatem, scirent … ab eo quod est 'robur', 'roboris' fieri. GELL. 1, 18, 5 per adfinitatem litterarum qui *φώρ* graece, est latine 'fur' (VEL. LONG. gramm. VII 76, 14 hae duae litterae, e et i, per ius adfinitatis recipiunt immutationem). 4, 13, 4 tanta prorsus adfinitas est corporibus hominum mentibusque et propterea vitiis quoque aut medelis animorum et corporum. 7, 1, 13 dum virtus hominibus per consilium naturae gignitur, vitia ibidem per adfinitatem contrariam nata sunt. APVL. Plat. 1, 8 sicut ignis aeri cognatione coniungitur, ita humor adfinitati terrenae iungatur. mund. 5 elementorum inter se mutui nexus artis adfinitatibus inplicantur. TERT. idol. 12 ut non usque ad idololatriae affinitates necessitatibus largiamur. AMBR. hexam. 3, 4, 19 ut … humida sit, aquarum id adfinitate sortitur *terra*.

de agris: VARRO rust. 1, 16, 1 altera pars, quae est extra fundum, cuius appendices et vehementer pertinent ad culturam propter adfinitatem (*seq.* vicina regio, confines fundi, vicinitas, vicinia, confinium).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syn.: cognatio, necessitudo, conubium, propinquitas, agnatio. *de agro*: vicinitas *et cf. p. 1220, 83.* *V.*

affirmātē *v. s.* affirmo *p. 1227, 62.*

affirmātio (adf-), -ōnis *f. ab* affirmare. *actio affirmandi*: *technice apud rhetores, grammaticos, dialecticos. raro cum gen. obiect. vel acc. c. inf.*: GLOSS. *διαβεβαίωσις, ἐπίδειξις, κατάθεσις (κατάφασις?).* ISID. orig. 2, 27, 3 per cataphasin et apophasin, id est affirmationem et negationem. CIC. inv. 2, 10 nos ... sine ulla affirmatione simul quaerentes dubitanter unum quidque dicemus. part. 53 est ... amplificatio gravior quaedam affirmatio. ac. 1, 17 nulla adfirmatione adhibita. off. 3, 104 est ... ius iurandum adfirmatio religiosa. epist. 9, 17, 3 nec sollicitudinem ex dubitatione ... nec spem ex adfirmatione adferre. 10, 7, 1. 10, 21, 1. CAES. Gall. 7, 30, 4 in spem veniebant eius adfirmatione de reliquis adiungendis civitatibus. SEN. contr. 10, 3, 12 eo vultu, ea adfirmatione, ut. CVRT. 6, 11, 35. 9, 1, 3 quia numquam eos adfirmatio eius fefellerat. 9, 2, 8. PLIN. nat. 28, 15 constantissima annalium adfirmatione transiturum fuisse fatum in Etruriam (QVINT. inst. 4, 2, 79 cui *expositioni* ... plurimum conferet ... adfirmatio effecturos nos quod dicimus). QVINT. inst. 3, 11, 27 summa quaestio, ..., ceterae *quaestiones* ..., propositio cum adfirmatione. 5, 11, 17 nisi quod iis (*poeticis fabulis*) minus adfirmationis adhibetur. 5, 12, 12 altera ex adfirmatione probatio est. 5, 13, 55 illam ... simplicem ex adfectibus atque ex adfirmatione sola probationem recipit refutatio. 8, 3, 54. 11, 1, 28. 11, 3, 154 persuadendi vis adfirmatione *constat*, quae interim plus ipsis probationibus valet. Ps. QVINT. decl. 8, 12 (*in malam partem*) quis in ullo mortalium ferat ignorantiam pariter et affirmationem. FRONTIN. strat. 1, 1, 6 inducti hac adfirmatione barbari. 2, 5, 18 huic adfirmationi, ut fidem faceret (IVST. 1, 7, 17). TAC. ann. 2, 82 iuvat credulitatem nox et promptior inter tenebras adfirmatio. PLIN. paneg. 67 quae adseveratio in voce! quae adfirmatio in vultu! 91. SVET. Otho 4 aliquanto maiorem *spem imperii cepit* ex affirmatione Seleuci mathematici. CHAR. gramm. I 61, 17 *rete* feminine ... multam capit adfirmationem. 181, 4 *significant adverbia* negationem ... adfirmationem (DIOM. gramm. I 404, 16). 228, 17 quod est apud Graecos *ναί*, rei factae adfirmatio (DIOM. gramm. I 394, 21. PRISC. gramm. III 89, 19 *similiter de* 'per' *adverbio*). ANTONIN. *et* VER. Scaev. dig. 22, 3, 29 probationes, quae de filiis dantur, non in sola adfirmatione testium consistunt. MEN. dig. 49, 16, 5, 6 ut adfirmationi eius credatur (COD. Iust. 4, 28, 1). GELL. 19, 12 tit. (*om. codd. multi*). TERT. nat. 1, 11 *Tacitus* oblitus affirmationis suae. AVG. civ. 12, 16. c. Iul. op. imp. 4, 50 horum ... affirmatione construitur catholica fides, quorum negatione .... EVGRAPH. Ter. Haut. 856 vel confirmantis pronuntiatione accipi potest vel quasi cum affirmatione interrogantis. nam interrogatio interdum ad negationem, interdum ad affirmationem dirigitur. COD. Iust. 4, 19, 14 adfirmationem eius falsam detege. 4, 28, 1 *filii* adfirmationi credidisse te. 7, 16, 5 qui (*adsertor*) si adfirmationem suam non impleat. 7, 37, 3, 4 ut maneat ... donatio plena nullo alio adfirmationis tempore expectando.
ex dialecticorum scriptis, qui voce creberrime utuntur, haec selegi: BOET. herm. pr. praef. p. 34, 19 quoniam de simplicibus enuntiativis orationibus tractaturus est *Aristoteles*, id est de simplici adfirmatione et simplici negatione, quoniamque adfirmationes et negationes verbis ac nominibus coniunguntur, ut in ea quae est 'homo currit' adfirmatione. 1, 1 p. 35, 6 primum oportet constituere, quid nomen et quid verbum, postea quid est negatio et adfirmatio et enuntiatio et oratio. p. 35, 19 *orationis enuntiativae* duae sunt species, una adfirmatio, altera negatio. adfirmatio est ut 'homo animal est' negatio .... 1, 4 p. 68, 8 id quod dicimus 'homo' dictio quaedam est, sed adfirmatio non est. p. 68, 13 docet ... illa res nomen hoc (*sc. homo*) adfirmationem non esse, quod in adfirmatione semper veritas aut falsitas invenitur. p. 68, 20 haec autem dictio si ei aliquid addatur, ut 'est' verbum aut quodlibet verbum aliud quod enuntiationem possit efficere, erit affirmatio. 1, 5 p. 72, 4 est ... una prima oratio enuntiativa adfirmatio, deinde negatio. p. 72, 12 hoc ... tollit negatio, quod adfirmatio ante constituit, et hoc negatio dividit, quod illa coniunxit. 1, 6 p. 78, 24 adfirmatio ... est enuntiatio alicuius de aliquo, negatio .... p. 79, 14 quoniam omni adfirmationi est negatio opposita et omni negationi adfirmatio. et sit hoc contradictio, adfirmatio et negatio oppositae. 1, 7 p. 84, 4 omnis adfirmatio omnisque negatio aut universalis est aut particularis aut indefinita (*sequuntur definitiones*). 1, 8 p. 100, 4 una ... est affirmatio et negatio, quae unum de uno significat. 2, 10 p. 132, 11 adfirmatio privatoria est, quae. p. 135, 15 negatio ... simplex finiti nominis adfirmationi infiniti nominis convenit. 2, 13 p. 182, 6 in superioribus ... descriptionibus sese sequentium adfirmationem possibilem sequebatur impossibilis negatio, rursus negationem possibilis sequebatur inpossibilis adfirmatio. 2, 13 p. 186, 1 *et* 187, 14 *de* adfirmatione contraria *et* contradictoria. in categ. 4 (Migne 64, 271) Aristoteles ... dicens negationem affirmationemque affirmativas esse negativasque orationes. *similia vel paria* BOET. *in aliis scriptis dialecticis.* Ps. APVL. herm. CASSIOD. art. 'de dialectica' (Migne 70, 1167 *sqq.*). ISID. orig. 2, 22 *sqq.* MART. CAP. *unus* 4, 327 *sqq. de arte agens dialectica vocem* affirmatio *vitavit* proloquium, aientia *sim. praeferens.*
syn.: adseveratio. *opp.*: negatio, dubitatio.

adfirmātīvus (aff-), -a, -um *ab* adfirmatus. *technice in grammaticis, dialecticis, rhetoricis scriptis*: DIOM. gramm. I 395, 11 species verborum sunt hae: relativa, usurpativa, adfirmativa, concessiva. 396, 14 'de adfirmativa specie'. adfirmativa ... species est huius modi, cum ⟨in⟩ re dubia ... specie subiunctiva quasi sit factum adfirmamus. 396, 27 talis est adfirmativa, quae altercationis tollendae gratia sub simulatione confessionis inducitur. 397, 7. PRISC. gramm. III 103, 28 invenitur '*enim*' ... etiam pro affirmativa (*sc. coniunctione*). 104, 6. 236, 3 adverbiis vel coniunctionibus. CAPER gramm. VII 107, 13 'alioquin' adfirmativum est. BOET. herm. pr. 1, 7 p. 99, 17 adfirmativas *propositiones* negativis ... opponens. 2, 10 p. 135, 10. herm. sec. 1, 3 p. 75, 7 neque adfirmativum aliquid nec negativum est. 2, 6 p. 120, 11 species. p. 120, 28 pars *vocis*. p. 121, 22 vox. p. 122, 2 oratio. 4, 10 p. 270, 27 modo. anal. pr. (Migne 64, 645) 1, 5 syllogismus (1, 6); *sic passim in scriptis dialecticis. sim.* CASSIOD. art. 'de syllogismis *et* paralogismis' Migne 70, 1192 *sqq. substantivo addito sive omisso, velut* prima figura modos habet quatuor, qui universaliter affirmativam vel negativam concludent. *ibid.* primae figurae modus primus est qui conficitur ex duabus universalibus affirmativis habens conclusionem universaliter affirmativam. *ibid.* secundus modus figurae primae conficitur ex universali abnegativa et universali affirmativa *eqs.* (ISID. orig. 2, 28 *de iisdem syllogismis agens* dedicativus abdicativus directus *scripsit*). *pro subst.*: BOET. herm. sec. 2, 7 p. 144, 27 M. quae totum colligant in adfirmativo ... aut totum perimant in negativo. ISID. orig. 2, 21, 21 *aliae sententiae* dehortativae .... sunt et affirmativae, ut quidni, quippe.
opp.: negativus, abnegativus, dehortativus.
adv. **adfirmātīvē** (aff-). *technice ut* adfirmativus. PRISC. gramm. III 248, 22 optem, *εὐχοίμην ἄν*, affirmative dixit. 246, 15. 18. 248, 22. 249, 1. 250, 5. 253, 1 ecce et *ἄν* et *ἄρα* affirmative posuit. 259, 15 hic quoque affirmative ponuntur subiunctiva verba. SERV. Aen. 3, 47 'vero' adfirmative. AVELL. p. 303, 29 cum Paulus ad Corinthios adfirmative dicat. BOET. herm. pr. 1, 7 p. 84, 24 M. *in adfirmatione universali* universale universaliter praedicatur adfirmative. 2, 13 p. 185, 4 in his ..., quae necessarium praedicant vel adfirmative vel negative. herm. sec. 2, 7 p. 142, 27. 28. in top. Cic. (Migne 64, 1136) 5 prior pars ⟨pro⟩ponitur, sive affirmative sive negative. syll. categ. (Migne 64, 799) 1 quae (*propositiones*) de eodem idem demonstrant vel affirmative vel negative; *saepius.* CASSIOD. art. Migne 70, 1192 tertia figura habet sex modos, qui affirmative vel negative, sed particulares facient conclusiones. *opp.*: negative.

adfirmātor (aff-), -ōris *m. ab* affirmare. *is qui affirmat.* VLP. dig. 4, 4, 13 praef. *mandator* velut adfirmator fuit et suasor. 27, 7, 4, 3 adfirmatorum, qui ... cum idoneos esse tutores adfirmaverint, fideiussorum vicem sustinent (*v. Leonhard, PW. I 358*). MIN. FEL. 31, 2 Fronto non ut adfirmator testimonium fecit. TERT. anim. 46 quanti ... commentatores et affirmatores in hanc rem? adv. Marc. 4, 7 Romulus ascensus in caelum habuerit Proculum affirmatorem. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 1 ut ... tuorum consiliorum bonorum cohaeredes quia et adfirmatores esse possemus. AVG. serm. 7, 3 nec temerarium debet habere affirmatorem, sed cautum inquisitorem (*cf.* in psalm. 85, 18 scrutatorem verbi dei, non temerarium affirmatorem). 270, 3 nostrarum opinionum affirmatores.

affirmātū *abl. ab* affirmare. Ps. RVFIN. in Os. (Migne 21, 989) 5, 3 quid tali affirmatu indicatum vellet, subiecto statim sermone patefecit.

adfirmo (aff-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* firmare. *de* -ī- *antiqua v. sub* firmus. *verbum a poetis aut raro usurpatum aut omnino vitatum, velut a* TER. VERG. OV. (*bis tamen in* trist.) GERM. SEN. trag. LVCAN. PERS. VAL. FL. STAT., *ne in pedestri quidem sermone apud* VARRONEM RHET. Her. SALL. VITR. *invenitur, frequenter apud* CIC. LIV. VAL. MAX. PLIN. nat. TAC. SVET. AMM. *al.* *dedi poetarum locos omnes, orationis solutae plerumque, praecipue in priore parte, selectos. usitatiores sunt forma* affirmant, *formulae* affirmare non audere, pro certo affirmare *sim.* [*it.* affermare, *francog.* affermer, *hisp.* ahirmar. *M.-L.*]

I ***confirmare, pro certo dicere, asseverare, contendere*** *dicendo sive scribendo, imprimis rem incertam falsam addubitatam. persaepe ad adiuvandam actionem, quae verbo principali exprimitur, vel ad causam actionis cuiusdam explicandam ponitur. technice utuntur grammatici dialectici rhetores.* GLOSS. *βεβαιῶ.* adfirmat *διαβεβαιοῦται, διορίζει.* affirmandi *διαβεβαιωτικοί.* DIFF. ed. Beck p. 31, 24 adfirmamus testimonio, confirmamus efficacia vel effectiva. *subiungitur saepe dat. commodi. coniunguntur item verba varia declarandi et sentiendi, quibus aut fere par est aut fortius aliquid intendit. minus fere valet quam* probare, comprobare, *praesertim appositis his ipsis verbis (cf. p. 1224, 54. 1225, 48. 1226, 46. 65).* *c. acc. c. inf., maxime futuri (deest, ut solet, saepius acc. pronominis. cum passivo aut nom. aut acc. c. inf. ponitur; additur interdum qua re nitatur iudicium; raro res ipsae affirmare dicuntur).* PLAVT. Pers. 141 *numquam prius* quam te hoc facturum ... adfirmas mihi. CALP. PISO frg. hist. 18 quodcumque deliquisset, agnosciturum adfirmabat. CIC. inv. 1, 77 ea nos commodius quam ceteros adtendisse non affirmamus. Verr. 4, 36 resistente Apronio et adfirmante se plus decuma non daturum (61).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 17 Apollonius adfirmare se ... nomine illo servum habere neminem. 6, 22 tantumque in hoc crimine suspicionis esse adfirmabo, ut. Cluent. 144 adfirmabat ... lacrimans non se cupidiorem esse civitatis retinendae quam existimationis. Sest. 132 qui C. Caesarem ... saepe increpuit, saepe accusavit, cum adfirmaret illum numquam ... sine cura futurum. Vatin. 3 te esse ... mentitum, cum adfirmares nullum tibi ... cum Albinovano sermonem ... fuisse. Pis. 93 quibus cum iuratus adfirmasset se ... persoluturum, domum se abdidit. Marcell. 4 adfirmo et ... dicam nullam ... esse laudem ampliorem quam. rep. 1, 70 sic ... decerno, sic sentio, sic affirmo nullam omnium rerum publicarum ... conferendam esse cum ea, quam. ac. 2, 28 qui adfirmaret nihil posse percipi (2, 109). 2, 55 unde omnia Democritus gigni adfirmat. fin. 1, 65 quam (*amicitiam*) ... affirmatis nullam omnino fore. off. 3, 105 ne malum quidem *dolere* esse maxima auctoritate philosophi adfirmant. orat. 237 neque hoc meum, de quo ... hoc libro adseveravi, umquam adfirmabo esse verius quam tuum. epist. 2, 16, 3 nonne tibi adfirmavi quidvis me potius perpessurum quam ...? 12, 14, 5 mihi promiserunt Pansa et Hirtius coram et apsenti mihi scripserunt Verrioque nostro Pansa adfirmavit se daturum operam, ne. Att. 1, 19, 11 Quintus ... purgat se mihi per litteras et adfirmat nihil a se cuiquam de te secus esse dictum. 13, 23, 3 omni tibi adseveratione adfirmo ... mihi maiori offensioni esse quam delectationi possessiunculas meas. SEN. dial. 5, 38, 2 (*dictum Catonis Vticensis*) adfirmabo ... omnibus ... falli eos, qui te negant os habere. LVCR. 4, 583 quorum (*faunorum*) noctivago strepitu ludoque iocanti adfirmant volgo taciturna silentia rumpi. BELL. Alex. 8, 1 puteis fossis aquam dulcem reperiri posse adfirmabat (24, 4). NEP. Them. 4, 2 Themistocles ... dispersos testabatur perituros idque Eurybiadi ... fore affirmabat. HOR. epist. 2, 1, 111 qui nullos me adfirmo scribere versus. OV. trist. 5, 4, 43 pro quibus affirmat fore se memoremque piumque. LIV. 3, 12, 3 cum multa referret sua familiaeque decora adfirmabat neque in Quinctia gente neque in civitate Romana tantam indolem ... umquam extitisse. 3, 52, 1 *plebs* in Sacrum montem ... transit adfirmante Duilio non prius, quam ..., curam in animos patrum descensuram. 3, 65, 4 plebem ab seditionibus continuere ... omnia tranquilla esse adfirmantes. 4, 54, 4 multarum magnarumque rerum molem ... populo ostentantes, cum adfirmassent nihil se moturos, si. 7, 3, 7 Volsiniis quoque clavos indices numeri annorum fixos in templis Nortiae ... conparere ... Cincius adfirmat. 7, 32, 4 ferociter pro se quisque signum duces poscere; adfirmare ... Romanum Campano laturum opem. 10, 18, 7 Appio abnuente missas *litteras*, Volumnio adfirmante Appi se litteris accitum (21, 12, 6). 10, 40, 14 quo laetus augurio consul adfirmans numquam humanis rebus magis praesentes interfuisse deos signa canere et clamorem tolli iussit. 21, 12, 4 apud hostem mansit moriturum adfirmans, qui. 23, 16, 15 vix ... ausim adfirmare ... duo milia et octingentos hostium caesos. 24, 10, 11 adfirmantes quidam legiones se armatas in Ianiculo videre concitaverunt civitatem ad arma, cum qui in Ianiculo essent, negarent quemquam ibi ... adparuisse (41, 22, 2). 26, 29, 3 circumibant ... senatorum ⟨domos⟩ ... adfirmantes se non modo suam ... patriam, sed totam Siciliam relicturos. 26, 50, 11 orare Scipionem ... coeperunt haud minorem eius rei apud se gratiam futuram esse adfirmantes quam. 29, 12, 9 de pace communi ad Philippum misere satis confidere conventuram eam (*pacem*) adfirmantes. 30, 7, 11 omnem iuventutem adfirmat ex regno exciturum. 33, 28, 14 cum ... traditurum eas (*litteras*) adfirmasset. 34, 26, 1 Quinctius adfirmantibus iis ... non sine effectu motum eum futurum fuisse ... misit. 36, 26, 5 auxilia terrestria navaliaque adfirmavit missurum. 38, 25, 11 affirmante Attalo venturos reges et transigi rem posse profectus. 38, 33, 9 affirmantibusque *exulibus* simul numquam talem occasionem habituros ... multitudo ... saxa coniecit. 40, 55, 7 alii *Philoclem* tormenta ... perpessum adfirmant. 45, 13, 10 Pisanis querentibus agro se a colonis Romanis pelli, Lunensibus adfirmantibus eum, de quo agatur, ab triumviris agrum sibi adsignatum esse. MANIL. 3, 182 per tempus licet affirmes natum esse diei. PAVL. FEST. 89 flumentana porta Romae appellata, quod Tiberis partem ea fluxisse adfirmant. 149 adfirmant alii Taurum fuisse nomen adulteri. 318 quod adfirmat M. Cato in ea (?), quam scripsit, aedilis plebis sacrosanctos esse. SEN. contr. 10 praef. 1 dimittite ... adactum iureiurando quo adfirmem (quod firmem *dett.*) dixisse me quae scii. suas. 6, 25 adfirmare vobis possum nihil esse in historiis eius hoc quem rettuli loco disertius. VELL. 2, 40, 2 quippe plerique non sine exercitu venturum in urbem adfirmarant (*Mommsen*; -abant *codd.*). VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 Aesculapio barbam auream demi iussit, quod adfirmaret non convenire patrem ... inberbem, ipsum barbatum conspici. 1, 7, 7 quibus adfirmantibus neminem illuc accessisse, iterum se quieti et somno dedit. 3, 1, 2 ut ferrum sibi daret obsecravit, adfirmando perfacile se eum interfecturum. 4, 1, 14 ipse id fieri passus non est iniquum esse adfirmans, quod. 4, 1 ext. 7 illis (*piscatoribus*) piscium se capturam vendidisse adfirmantibus, hoc (*emptore*) fortunam ductūs emisse dicente. 5, 9, 4 iugulum feriendum praebuit nec veneno nec latrone ei ... opus esse adfirmans. 6, 4, 3 rex adfirmavit fore, ne amplius de se Ptolemaeus quereretur. 6, 8, 1 Antonium ... est hortatus, ut se iudicibus torquendum traderet adfirmans nullum ore suo verbum exiturum, quo. 7, 6, 1 querentibus *propraetoribus*, quod ..., adfirmantibus etiam ne habere quidem eos, unde. 8, 1 absol. 9 pauca verba ..., quibus adfirmavit ... dirempturum se fuisse adfinitatem. 8, 10, 3. 8, 13 ext. 7 Alexander ... in eo volumine, quod de Illyrico tractu conposuit, adfirmat Dandonem quendam ad quingentesimum usque annum ... processisse. 9, 5 ext. 2 Maharbalem ... clara voce adfirmantem prospexisse, quonam modo paucis diebus Romae in Capitolio cenaret *Hannibal*. PHAEDR. 1, 17, 5 lupus citatus testis non unum modo deberi dixit, verum adfirmavit decem *panes*. 3, 3, 9 hic *monstrum* pertinere ad domini respondet caput ..., ille autem adfirmat coniugem esse adulteram. 5, 7, 21 rumor de tibicine fremit in theatro. quidam adfirmant mortuum, quidam in conspectum proditurum sine mora. app. 9, 3. SEN. benef. 7, 8, 3 Demetrio si res nostras aliquis deorum possidendas velit tradere ... adfirmaverim repudiaturum. nat. 3, 29, 1 *Berosos* ait ista cursu siderum fieri; adeo ... adfirmat, ut. epist. 81, 31 referendam bene merentibus gratiam omnes tibi uno ... ore adfirmabunt. 102, 10 si laudati bonum esse dicitis, tam ridiculam rem facitis, quam si adfirmetis meum esse, quod alius bene valeat. apocol. 1 verbis conceptis affirmavit se non indicaturum. CVRT. 3, 1, 16 incolis ... adfirmantibus editam esse oraculo sortem. 5, 7, 3 *Thais* maximam apud omnes Graecos initurum gratiam adfirmat, si. 6, 7, 4 ut adfirmet iureiurando, quae commisisset, silentio esse tecturum. 9, 8, 27 colorem ... herbae referebat adgnitūrum, si quis repperisset, adfirmans. COLVM. 1, 4, 9 sunt quae tepent hieme, sed aestate saevissime candent, ut affirmant Euboicam Chalcidem. 4, 29, 1 tempus inserendi Iulius Atticus tradidit ex ..., quoad posse custodiri surculum sine germine affirmat. 6, 28 nostri arbitrii fore Democritus affirmat. 7, 3, 6 Epicharmus ..., qui pecudum medicinas ... conscripsit, affirmat pugnacem arietem mitigari. 7, 4, 8. 7, 5, 10 Georgicum carmen affirmat nullam esse praestantiorem medicinam. 9, 11, 5 Celsus ... affirmat in extremis favis transversas fistulas esse .... Hyginus quoque ... negat. 11, 3, 64 Democritus in eo libro, qui ..., affirmat has ipsas bestiolas enecari. SCRIB. LARG. 152 *Ambrosius* adfirmavit multos se hoc medicamento sanasse. 271 quas cum iureiurando adfirmaverunt sese ipsos expertos esse. MELA 1, 64 ubi Cephea regnasse eo signo accolae adfirmant, quod. 2, 102. PETRON. 15 invaserat pallium exhibiturumque crastino die affirmabat. PLIN. nat. 2, 187 quod fieri in insula Thyle Pytheas ... scribit ..., quidam vero et in Mona ... adfirmant. 6, 139 *fuit oppidum a litore* Iuba ... prodente $\overline{L}$ pass., nunc abesse a litore $\overline{CXX}$ legati Arabum ... adfirmant. 17, 189 quidam ita determinant: ... peritiores adfirmant, si ..., in tantum tenerescere acinos, ut. 22, 31 semen eius cicutae contrarium esse Nicander adfirmat. 23, 110 adfirmatur nullam oculorum inbecillitatem passurus. 24, 152 Etruria hoc nomine appellat herbam in pratis tenuem ... boum nervos abscisos vomere solidari ea ... adfirmans. 28, 45 immatura morte raptorum manu strumas, parotidas, ... sanari adfirmant (28, 73. 156. 30, 19. 38. 104. 31, 38. *al.*). 34, 132 utilissima *spodos* ... oculis adfirmatur. 36, 125 marmora in lapicidinis crescere auctor est Papirius Fabianus ... exemptores quoque adfirmant compleri sponte illa montium ulcera. 37, 147 adfirmatur natura eius quae magnetis esse. SIL. 13, 43 *Danais, nisi* ..., non umquam affirmat Therapnaeis Ilion armis cessurum. MART. 4, 21, 2 nullos esse deos, inane caelum affirmat Segius: probatque quod se factum, dum negat hoc, videt beatum (*cf.* TERT. test. anim. 3). 6, 14, 2 versus scribere posse te disertos affirmas. QVINT. inst. 1, 6, 36 ἠϊθέους ... eadem de causa dici adfirmat *Gavius*. ... Modestus ... hoc nomine appellatos, qui ..., ait. 3, 8, 31 ut crudelius etiam perituros adfirmemus, si se dediderint. 6, 3, 11 hoc ... ut non ausim dicere carere ... arte ..., ita plane adfirmo praecipue positum esse in natura. 9, 2, 1 nec adfirmare ausim quidquam esse melius. 12, 10, 9 ad veritatem Lysippum ac Praxitelen accessisse optime adfirmant. decl. 344 p. 360 vis adfirmare iudicibus filium meum, nisi ..., non fuisse victurum. 388 p. 345 adfirmavimus ... futurum, ut. FRONTIN. strat. *saepius*. IVV. 6, 58 quis tamen adfirmat nil actum in montibus aut in speluncis? TAC. Agr. 10 Romana classis circumvecta insulam esse Britanniam adfirmavit. 12 transire *solem* adfirmant. hist. 1, 45 vinciri iussum et maiores poenas daturum adfirmans praesenti exitio subtraxit. 1, 54 inde atrox rumor adfirmantibus plerisque interfectos, ac ni ..., fore, ut. ann. 11, 33 non aliam spem incolumitatis Caesaris adfirmat quam. PLIN. epist. 2, 20, 5 sacrificium facit, adfirmat exta cum siderum significatione congruere. 10, 56, 2 adiit ... me quidam indicavitque adversarios ... relegatos in provincia morari: illi contra ... se restitutos adfirmaverunt. 10, 114, 3 adfirmabatur mihi in omni civitate esse buleutas ex aliis civitatibus futurumque, ut. SVET. Iul. 52 M. Antonius adgnitum ... *filium Cleopatrae* ab eo senatui adfirmavit. Aug. 40 immunitatem *Gallo* optulit affirmans facilius se passurum .... Tib. 34 semesa obsonia apposuit dimidiatumque aprum affirmans omnia eadem habere, quae totum. Cal. 19 quod Thrasylus ... Tiberio ... affirmasset non magis Gaium imperaturum quam. Tit. 2 aiunt metoposcopum ... constantissime affirmasse illum quidem nullo modo, ceterum Titum ... imperaturum. SVET. (DON.) vita Verg. p. 57 R. Asconius ... adfirmat ipsam postea maiorem natu narrare solitam .... FLOR. 1, 1, 18 cui

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*consecrationi*) mox Iulius Proculus fidem fecit visum a se Romulum adfirmans augustiore forma quam fuisset. FRONTO p. 170, 11 N. certum habeo et adfirmare ausim eadem modestia usurum *Appianum*, qua. CAPER Char. gramm. I 194, 29 non ausim adfirmare *alias* pro aliter dici. DIOM. gramm. I 384, 3 haec ita esse ... adfirmat Cassius Hemina. 396, 21 hic sermo confitentis est; superior ... non confitentis fecisse vel legisse, sed adfirmantis (25). SERG. gramm. IV 521, 29 'i' quaeritur utrum possit geminata unam syllabam facere, et quidam negant, alii adfirmant. GAIVS dig. 3, 3, 12 si ... actor adfirmet tractu temporis futurum, ut. VLP. dig. 5, 2, 27, 1 qui se filium eius esse adfirmat, qui testamento id denegavit. 30, 71, 3 si aliena res legata sit negetque *heres* dominum eam vendere vel immensum pretium eius rei petere adfirmet. 37, 10, 3, 7. 14, 6, 9, 2 *de filiabus*: si adfirmetur ornamenta ex ea pecunia comparasse. PAVL. dig. 22, 3, 25, 2 qui opponendas esse exceptiones adfirmant vel solvisse debita contendunt. VLP. dig. 37, 14, 17 praef. coram nobis adfirmavit non arbitratum se aliter respondere debere. 40, 5, 30, 7 quem compotem mentis non esse adfirmatur. 50, 13, 1, 3 qui hos (*medicos*) sibi profuisse cum praedicatione adfirment. VLP. frg. Vat. 130 si ... huiusmodi valetudo adfirmetur. *nota apud* ICTOS *mendaciter* affirmare: POMP. dig. 19, 1, 6, 4 ut adfirmares integrum *vas*, si id integrum non sit. ALF. VARVS dig. 19, 1, 26 si quis ... dolia centum, quae in fundo esse adfirmabat, accessura dixisset, quamvis ibi nullum dolium fuisset. VLP. dig. 21, 1, 17, 20 si quis adfirmaverit aliquid adesse servo nec adsit vel abesse et adsit. GAIVS dig. 21, 1, 18 praef. si quid venditor de mancipio adfirmaverit idque non ita esse emptor queratur. *ibid.* si constantem aut laboriosum aut curracem ⟨aut⟩ vigilacem esse aut ... adfirmaverit et is ex diverso levis protervus ... inveniatur. VLP. dig. 40, 11, 1 qui se ingenuum natum principi adfirmavit, si ex ancilla natus est. APVL. met. 5, 18 *sorores de serpente ad Psychen*: nec diu ... te saginaturum (saginarum F^1) omnes adfirmant, sed ... opimiore fructu praeditam devoraturum. 7, 20 gregariis ... omnibus adfirmavit me ... ignem ... accersisse mihi. TERT. idol. 5 dummodo apostolus affirmat omnia tunc figurate accidisse. nat. 1, 4 confessus est *Apollo* ... se deum non esse, [sed] eum quoque sapientissimum affirmans, qui. 2, 10 tot exemplis ... quis non deus affirmari potuit? 2, 13 ⟨recipiunt in⟩ divinitatem *homines* affirmando illos post mortem deos factos. test. anim. 3 cum daemonia affirmamus esse ..., quasi non et probemus. scorp. 13 Thessalonicensibus ... de vinculis scribens utique beatos affirmavit, quibus. anim. 3 alii immortalem negant animam, alii plus quam immortalem adfirmant. 9 omne ... effigiatum compositum et structile affirmat *Plato*. 18 ut ex hoc quoque separatior habeatur *intellectus*, quo potior affirmatur. 43 redditum officiis eius (*animae*) resurrectionem mortuorum tibi affirmat *corpus*. PORPH. Hor. carm. 3, 1, 16 qua (*opinione*) adfirmatur sorte ductus (-os *Fabricius falso*) ad mortem ab Orco trahi. 3, 5, 41 adfirmatur Regulus ... aversatus uxoris osculum. 3, 17, 12 quoniam *cornix* mille annos vivere adfirmatur. COMM. apol. 486 adfirmat *Christus* filium altissimi esse. SOL. *saepe*. LACT. inst. 1, 11, 39. IVST. 11, 6, 8 rex ... nihil astu agere (*inf. hist.*) affirmans suis occulta consilia victoriae furtivae convenire. OPTATVS 2, 8 p. 44 umbilicum altare adfirmare conatus est. FILASTR. 8, 1 *haeresis* carnaliter ... vivendum affirmat. 32, 6 Christum dicit ... putative passum fuisse. Simonem ... pro eo ad passionem venisse adfirmat (38, 6. 125, 4). AMM. 15, 3, 7 quibus alii optatam permutationem temporum adventare ... adfirmabant, non nulli maiorum auguria sibi portendi ... promittebant. 18, 6, 8 quoniam speculatores apparatus omnes apud hostes fervere constanti adseveratione ... adfirmabant. 20, 7, 8 suadebat ... discedere Persas ... formidari ... maiores adfirmans. 22, 9, 7 quidam ... adseruere ... alii memorant ... Theopompus non Ilum id egisse, sed Midam adfirmat. 23, 5, 13 id vetare procinctum fidentius adfirmabant *interpretes*. 24, 1, 10 *senex* testibus adfirmans et praescisse se olim et praedixisse, quod. 31, 12, 11 *carpenta* ad speciem rotunditatis detornata digestaque exploratorum relatione adfirmabantur. SCHOL. Germ. Bas. p. 57, 9 Br. Stoici Iovem esse adfirmant, qui ..., Zenodotus ... et Diodorus aiunt .... 58, 2 omnium parens adfirmatur Iuppiter. VVLG. II Macc. 7, 24 non solum verbis hortabatur, sed et cum iuramento affirmabat (ἐπίστου) se divitem et beatum facturum *eqs.* PRVD. apoth. 111 nil mobile et anceps affirmare decet. 555 affirmant *Christum* non esse deum. Symm. 2, 70. 686. AVG. civ. 6, 11 reprehendit *Seneca* ... sacramenta Iudaeorum ... inutiliter eos facere adfirmans, quod. 7, 19 caelum ... esse Iovem innumerabiliter et diligenter adfirmant. 7, 23 Varro in eodem de diis selectis libro tres esse adfirmat animae gradus. 19, 3 de bonorum ... et ... malorum finibus negant ullo modo esse dubitandum et hanc inter se et novos Academicos adfirmant esse distantiam. 20, 17 quis ... tam sit absurdus ... qui audeat adfirmare in huius mortalitatis aerumnis ... unumquemque sanctorum ... nullas habentem lacrimas et dolores. 22, 13 abortivos fetus ... resurrecturos ut adfirmare, ita negare non audeo. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 2 cum miles insisteret adfirmans nihil hoc proposito esse nociturum. MACR. sat. 1, 21, 21 per singulas horas mutare colores adfirmatur *taurus Bacis* et hirsutus saetis dicitur. SIDON. epist. 7, 4, 1 testis horum est Vindicius noster ... constanter affirmans ... non ... esse vos amplius dignitate quam dignatione laudandos. HIST. Apoll. 11 ad Pentapolitas ... adfirmabatur navigare. *subiungitur acc. pronominis*: CIC. de orat. 2, 32 illud adfirmo praecepta posse quaedam dari peracuta. Brut. 190. epist. 1, 7, 5 illud tibi adfirmo ... fore, ut. 4, 13, 4 id tibi adfirmo te in istis molestiis ... non diutius futurum. Att. 3, 7, 2. 4, 1, 2 hoc tibi vere adfirmo ... complexum mihi tuum defuisse. ad Q. fr. 3, 1, 3. LIV. 36, 7, 12 hoc semper adfirmavit fremere Philippum. 44, 22, 4 illud adfirmare pro certo audeo me omni ope adnisurum esse, ⟨ne⟩. VAL. MAX. 8, 13 ext. 6 hoc amplius adfirmans Litorium ... trecentesimum annum cumulasse. PLIN. nat. 36, 28 id ... adfirmatur Alcibiaden esse principem forma. PLIN. epist. 10, 37, 3 illud unum adfirmo et utilitatem operis et pulchritudinem saeculo tuo esse dignissimam.

c. quod: SOL. 2, 43 *Metrodorus* quod resistat *curallium* typhonibus et fulminibus adfirmat (PLIN. nat. 37, 164 *acc. c. inf.*). AMM. 30, 8, 8 id adfirmando, quod ... crudelitati cupiditatem ... miscebat. HIER. epist. 73, 4 affirmat ... apostolus, quod Aaron sacerdotium ... et principium habuerit et finem. in Gal. 1, 6 p. 381 Vall. coepit *Dionysius* affirmare, quod dolor esset summum omnium malorum. VVLG. II par. 32, 11 quod ... deus ... liberet vos. AVG. civ. 7, 17. *c.* quoniam: VVLG. act. 9, 22 affirmans (συμβιβάζων, ὅτι), quoniam hic est Christus.

c. oratione indirecta: CIC. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 10 hoc bello victores, quam rem publicam simus habituri, non facile adfirmarim. LIV. 3, 5, 12 difficile ad fidem est ... quot pugnaverint ceciderintve exacto adfirmare numero. 27, 1, 13. 30, 29, 6 id utrum sua sponte fecerit an publico consilio, neutrum cur adfirmem habeo. SEN. epist. 108, 22 nec tibi ... adfirmaverim, an fuerit *animus mihi agitatior*. COLVM. 11, 2, 82 quod an recte fieri possit, affirmare non ausim. TAC. hist. 4, 60 simulata ea fuerint an retinere saevientes nequiverit, parum adfirmatur. PLIN. epist. 9, 13, 25 verane haec, adfirmare non ausim. AVG. civ. 8, 4. 15, 15 utrum solos Cain et Abel *genuerit Adam*, adfirmare quis audeat? *cum enuntiato coordinato et oratione directa*: OV. trist. 3, 3, 27 non agis *iucundum tempus*; affirmo. SEN. contr. 2, 6, 13 illud adfirmo, nihil tota vita frugalius feci. 9, 5, 3 adfirmo tibi, non indicabit, quisquis faverit. VVLG. Luc. 22, 59 alius quidam affirmabat dicens (διισχυρίζετο λέγων): 'vere et hic cum illo erat'. HIER. epist. 92, 4 tota ... adfirmat audacia: 'hoc fecit semel se ipsum offerens'.

c. obiecto nudo: CIC. inv. 1, 67 approbatio, per quam id, quod breviter expositum est, rationibus adfirmatum probabilius et apertius fit. 2, 55 ex quibus affirmetur nostra descriptio. Verr. 4, 26 cum hoc tota Sicilia diceret, tamen adfirmare non auderem. rep. 1, 15 quae vix coniectura qualia sint possumus suspicari, sic adfirmat, ut. ac. 1, 16 ut nihil adfirmet ipse, refellat alios (LIV. 1 praef. 6. 5, 21, 9). 1, 45 nihil oportere neque profiteri neque adfirmare quemquam neque adsensione approbare. 2, 128 ut *hoc* adsentiatur, credat, adfirmet. *ibid.* cum physica ista valde adfirmant. fin. 2, 43 *Academici* nihil affirmant (MELA 1, 90 GELL. 11, 5, 6). nat. deor. 1, 10 siquid *Pythagorei* adfirmarent in disputando; *sic saepe in philosophicis.* de orat. 2, 146 nihil ... aliud adfirmare possum nisi sententiam et opinionem meam (LIV. 32, 35, 5 opinionem. APVL. mund. 33. CAES. Gall. 6, 37, 9 adfirmatur opinio barbaris ... nullum esse intus praesidium *codd.* β *fort. recte; codd.* α confirmatur). LIV. 1, 1, 10 spem ... finiendi erroris. 1, 3, 2 rem tam veterem. 2, 12, 4 fortuna tum urbis crimen adfirmante. 3, 23, 7 certum adfirmare ... non ausim (22, 36, 1). 7, 14, 5 fidem. 8, 24, 1 sortes. 10, 41, 7 errorem. 22, 13, 4 promissa rebus (26, 24, 7 dicta promissaque ... auctoritate sua). 22, 30, 7 famam. 26, 19, 8 arte quadam nec abnuendi tale quicquam nec palam adfirmandi. 28, 2, 2 dicta (26, 24, 7). 29, 23, 5 societatem ... iureiurando. SEN. benef. 7, 23, 2 incredibilia (PLIN. nat. 25, 13 incredibilia dictu). nat. 7, 30, 1 ne quid temere, ne quid impudenter (imprudenter *codd.* Φ) aut ignorantes adfirmemus. CVRT. 4, 10, 34 vera esse, quae adfirmaret spado. 5, 10, 14 credere ..., quae adfirmabant, ... coegerunt *Dareum*. COLVM. 9, 2, 4. QVINT. inst. 2, 4, 42 qui hoc fortissime adfirmant (12, 3, 3). 5, 6, 6 se ... probare malle, quae adfirmet (7, 2, 2). 9, 2, 88 quod priore iudicio adfirmavit. 11, 3, 67 si tristia dicamus hilares, adfirmemus aliqua renuentes. 12, 1, 12 falso haec adfirmare conabitur. *cf. p. 1225, 20 sqq.* TAC. hist. 1, 22 novos motus et clarum Othoni annum observatione siderum adfirmant. 2, 1 arma Vitellii bellumque. 4, 31 miles ... sacramentum non voltu neque animo satis adfirmans. 4, 73 virtutem armis. ann. 14, 22 iram deum. PLIN. epist. 7, 27, 12. 10, 31, 4 SVET. Aug. 94 FRONTO p. 179, 4 N. GAIVS dig. 18, 6, 16 (15). 21, 1, 18 praef. IVL. dig. 36, 3, 36. APVL. met. 2, 12 edicit ..., qui dies copulas nuptiales adfirmet. TERT. idol. 10 idolorum praedicationes. DON. Ter. Andr. 347 iusiurandum. AMM. 17, 5, 5. HIER. epist. 28, 6 exemplis ... quod dicimus. 51, 4 nugas et deliramenta. 58, 10 nostra adfirmare (*opp.* aliena destruere). 69, 1 paucitatem. 80, 2 regulam. 120, 12 triplicem ... substantiam. CLAVD. rapt. Pros. 3, 304 praedam. carm. min. 9, 5 Herculeas ... aves. AVG. civ. 21, 7 ut neque neganda neque adfirmanda *cetera* decreverim. Ps. APVL. herb. 39 herbae experimentum. PHYSIOGN. 20 aliarum partium signa si oculi affirmaverint. MART. CAP. 4, 388 cum ... *nomen et verbum* coniuncta iam possunt et adfirmari et negari. 4, 391 sententiae ..., quae ... adfirmari ... aut negari non possunt. *sic saepius adhibito etiam* confirmare. COD. Theod.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 27, 1 *de chirographis*: hoc ... toto iure cantatum est, ut scripturam prolator affirmet. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 39 *arteriae divisura* caducā atque temerariā Asclepiadis inventione affirmata. SIDON. epist. 4, 6 quae voluit. BOET. *saepius technice in dialecticis, velut* 1, 6 p. 79, 12 quod quis adfirmaverit negare et quod quis negaverit adfirmare. 1, 7 p. 97, 22 hoc ... oportet negare negationem, quod adfirmavit adfirmatio.

obiecto sive enuntiato omisso vel ex praecedentibus supplendo: CIC. off. 2, 8 adfirmandi arrogantiam vitantem fugere temeritatem. Att. 12, 2, 1 ut Paciaecus adfirmat (SEN. contr. 7 praef. 2 ut adfirmabant, qui propius norant. SEN. dial. 10, 13, 8 ut ille adfirmabat. nat. 3, 16, 5 ut Theophrastus adfirmat. COLVM. 7, 12. 14. 8, 8, 9 sicut ... Varro nobis affirmat. 9, 13, 6 MELA 3, 90 PLIN. nat. 17, 137. 24, 150 PLIN. epist. 1, 16, 6 CHAR. gramm. I 58, 23 APVL. met. 5, 9. 9, 30 TERT. spect. 8 anim. 57 SOL. *saepius* AMM. *item* HIER. epist. 96, 11. 98, 14). LIV. 36, 23, 7 quod ita transfugae adfirmabant. SEN. suas. 3, 4 quare ..., si nescit Calchas, adfirmat? contr. exc. 6, 6, 8 'felices nuptae' cupientis est; 'peream nisi' adfirmantis est. SEN. rem. fort. 16, 5 mors effecit, ut affirmare sine periculo possis. COLVM. 6 praef. 4. PLIN. nat. 10, 136 adfirmet licet Dinon. SIL. 12, 668 durat et affirmans non ultra spondet in ipsos venturam ... rabiem. QVINT. inst. praef. 3 si tanto opere efflagitantur *libri* quam tu adfirmas. 4, 2, 125 hoc plus habeat necesse est in adfirmando ponderis. 6, 3, 70 et interrogamus et dubitamus et adfirmamus et minamur et optamus (11, 3, 176). 8, 6, 75. 9, 3, 28 alterum est ..., quod indicat, alterum, quod adfirmat. 11, 3, 94 paulum inclinatus *digitus* adfirmat. 12, 1, 12 immodeste proponunt, sine pudore adfirmant. TAC. hist. 1, 35 nemo scire et omnes adfirmare. PLIN. epist. 4, 2, 8 unde hoc augurer quaeris: non quia adfirmat ipse, ... sed. CHAR. gramm. I 233, 23 iure iurando adfirmamus aut negamus. *saepius grammatici technice de adverbiis* adfirmandi *et* negandi *velut* CHAR. I 181, 26. 188, 21. GAIVS inst. 4, 119 omnes ... exceptiones in contrarium concipiuntur, quam adfirmat is cum quo agitur. HIER. epist. 148, 19 templum dei sanctorum corda dicuntur affirmante apostolo, qui ait: ....

impersonaliter: TAC. hist. 2, 49 noctem quietam, utque adfirmatur, non insomnem. PLIN. epist. 10, 31, 3 senes et, quantum adfirmatur, frugaliter modesteque viventes.

cum praepositionibus: CIC. Phil. 13, 43 quamquam adfirmare de altero difficile est, de Lepido praesertim, quem. Brut. 190 de reliquis hoc adfirmo. Tusc. 1, 60 si ulla alia de re obscura adfirmare possem. epist. 5, 20, 1 de ceteris rebus adfirmare non possum. Att. 7, 8, 1. ad Brut. 1, 1 (9, 7), 1. LIV. 40, 35, 11 si neque de fide barbarorum quicquam recipere aut adfirmare nobis potes. PLIN. nat. 10, 136 tragopana, de qua plures adfirmant. 10, 210 de thynnis confidentius adfirmatur. 30, 78. GAIVS dig. 18, 4, 15 de substantia. 18, 6, 16 (15) de bonitate *vinorum*. APVL. apol. 53 de illis ..., quae neque conspexisti ... neque. VVLG. I Tim. 1, 7 non intellegentes ..., de quibus affirmant. AVG. civ. 7, 17 poterat adfirmare de Iano, quod mundus ipse esset. 13, 16. 17. 18. TIB. 1, 4, 25 perque suas impune sinit Dictynna sagittas adfirmes crines perque Minerva suos. CVRT. 4, 10, 30 Tyriotes adfirmare per deos patrios. CELS. 4, 26 frigidam ... potionem esse debere, contra priores auctores Asclepiades adfirmavit.

II ***rigidum reddere,*** *sublucente propria significatione simplicis verbi* firmare: APVL. met. 7, 22 corium adfirmatum cineris inspersu; *inde translate* 11, 2 tu fortunam conlapsam adfirma.

syn. et iuxta posita: *ad I*: resistere, dicere, decernere, sentire, asseverare, promittere, scribere, se purgare, testari, referre, queri, respondere, aio, tradere, prodere, determinare, auctorem esse, indicare, contendere, promittere, adserere, memorare, profiteri, approbare. *opp.*: *ad I*: abnuere, negare, denegare, refellere, (renuere), destruere.

adv. part.: **adfirmātē**. CIC. off. 3, 104 quod ... adfirmate quasi deo teste promiseris, id tenendum est. GELL. 1, 21 tit. Hyginus affirmatissime contendit. 10, 12, 9 plerique ... Graecorum et Favorinus ... affirmatissime scripserunt. *Bannier.*

Affis *v.* Apphia.

affīxio (adf-), -ōnis *f. ab* adfigere. *proprie*: HIER. in Iob 16 *Christum* iam verberibus et affixione clavorum (GREG. TVR. vit. patr. 2 praef.) confregerat *adversarius*. PS. AVG. serm. 207, 3 crux domini ... ligni affixione construitur. HIER. hom. Orig. in I reg. 1, 9 affixione manuum salvatoris. GREG. TVR. glor. mart. 3 Iustum ... morti tradiderunt et crucis affixione damnaverunt. *translate*: NON. 64, 29 propages est series et adfixio continuo vel iuge ducta. *pro assiduitate*: MART. CAP. 1, 37 quae ... polos et climata axiumque vertigines cum ipsorum puto siderum multitudine numerare nisi ... Philologia gracilenta quadam adfixione consuevit? *cf.* adfixus *p. 1216, 16.*

adfīxo, -āre *intens. ab* adfigere, adfixum. GLOSS. II 400, 6 περιπείρω adfigo adfixo. *Zimmermann.*

affla, -ae *f. barbare formatum ab* afflare. VIRG. gramm. epit. 4 p. 23, 16 plastum (*i. corpus*) ... in famulatum sibi affla id est anima noverit deputatum. 23, 11 plastum ex limo, dein afflam ex superioribus et haec ineffabiliter coniuncta habet *homo*. 4, 5 plastum telleum afflamque habet aetream. 4, 7 servire ... plastum afflae. 8, 6 homo plasto et affla et quodam caelesti igne consistit. *cf. p. 1229, 36 sqq.*

? **afflăgito,** -āre *ab* ad *et* flagitare. GREG. TVR. Franc. 6, 29 benedictionem a nescio quo afflagitans (flag- *vel* effl- *pars codd.*).

? **afflagro,** -āre *ab* ad *et* flagrare. AMM. 21, 12, 23 nec privatorum utilitates in tempore a⟨f⟩flagranti (flagitanti *Bentley*, flagranti *Petschenig*) despiciens. *V.*

afflātīcius, -a, -um *ab* afflatus. PS. AVG. hypomn. 4, 1, 1 et a Marso, id est incantatore, inspectus afflaticius dicitur; quia serpens illum, inquit, afflavit. *cf.* SERV. auct. Aen. 2, 649 sane afflati (afflatitii *cod. Cassell. saec. IX*) tactique dicuntur capti membris.

afflātio, -ōnis *f. ab* afflare. THEOD. PRISC. eup. 54 si afflatio oris (afflatum os *B*) fuerit, quod ... aptham appellamus, ... rosam siccam cum melle tritam locis impone. GREG. M. moral. 5, 50 vel certe haec ipsa afflatio sancti Spiritus absconditum verbum est. in ev. 26, 3 per afflationem spiritus donum sanctae unctionis emanavit.

afflātor (adfl-), -ōris *m. ab* afflare. TERT. adv. Herm. 32 eum spiritum ..., qui super aquas ferebatur librator et adflator et animator universitatis.

afflātōrius, -a, -um *ab* afflator. COMM. Bern. Lucan. 1, 151 tria sunt genera fulminum, unum afflatorium tantum, ut Vergilius: ex quo me divum pater atque hominum rex fulminis afflavit ventis.

afflātus, -ūs *m. ab* afflare. *extant sing. abl. 69[ies], dat. semel* (TERT. anim. 1), *aliae formae 40[ies]; desunt plur. gen. et dat. legitur inde a* VARRONE, *rarum vocabulum apud poetas; habent* OV. *sexies,* CARM. de b. Aeg., SEN. *bis*, SIL. *ter*, STAT. *bis*, AVIEN. CLAVD.

A ***proprie***: **a** *de vento, aura, spiritu*: OV. Ib. 108 deneget afflatus ventus et aura suos. VITR. 6, 6, 4 frumenta ... adflatu (abflatu *G H*) *aquilonis aut septentrionis* refrigerata diu servantur. SEN. Oed. 37 non aura gelido lenis adflatu fovet anhela flammis corda. PLIN. nat. 6, 57 eius venti (*favonii*) adflatu iuvari Indiam *docuit Posidonius*. 9, 6 quando nullius aurae recipit adflatum *sinus maris rubri*. 13, 60 etesiarum adflatu. 15, 13 non ante favonii adflatum. 17, 10 densiores *arbores* ab adflatu eius (*aquilonis*). 17, 60 bacae ... aquilonis adflatu siccatae leguntur. 17, 118 ut ... statim fiat unitas nec umorem nec adflatum recipiens. 17, 165 melior ea (*vitis*) vino, quoniam ... adflatum magis sentit. 17, 228 si necessariis temporibus imbres aut tepores vel adflatus defuere. 18, 337 adflatuque nutricium exercebit *Zephyrus*. 37, 201 benigno ventorum afflatu. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 193 corporis fluor aëris occurrentis afflatu densatus prohibetur. ISID. orig. 5, 30, 4 quando et mesonyctius adflatus fit. PLIN. nat. 3, 41 tot montium adflatus. 14, 32 maritimo adflatu gaudent *vites helvennacae*. 14, 60 maritimo adflatu paucas coquente amphoras. 17, 24 quibusdam locis adflatus maris noxii, in plurimis iidem alunt. 20, 206 *papaver* nascitur ... in adflatu maris aut nitroso loco. 21, 57 non durante Attico thymo nisi in adflatu maris. PLIN. epist. 5, 6, 29 triclinium saluberrimum adflatum ex Apenninis vallibus recipit. *imprimis de aëre noxio vel pestifero*: OV. met. 7, 551 dilapsa *corpora* liquescunt adflatuque nocent et agunt contagia late. VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 corporisque iacentis pestifero adflatu vicina regione polluta. CELS. 6, 6, 8 cavere *debet morbo relevatus*, ne quo frigore afflatuve laedatur. SEN. dial. 1, 4, 9 quem specularia semper ab adflatu vindicaverunt. 9, 7, 4 in pestilentia ... correptis iam corporibus ... adflatu ... ipso laborabimus. nat. 6, 27, 4 oves ... correptas esse non miror, cum adflatus aëris diri circa ipsam humum exceperint. epist. 94, 20 adflatum et vim frigoris in os occurrentis evita. COLVM. 11, 3, 51 *cucumeres* ab omni afflatu protegantur. PLIN. nat. 4, 89 regio aprica ... omni adflatu noxio carens. 6, 55 gens hominum Attacorum apricis ab omni noxio adflatu seclusa collibus (*cf.* SOL. 51, 1 arcent sane adflatum noxium colles). 12, 9 ab omni adflatu securum ... cubuisse in eadem *platano consulem*. 15, 59 aquilonis quoque adflatu poma deturpante rugis. 16, 222 architecti eas (*arbores*) ... fimo inlitas siccari iubent, ut adflatus non noceant. 18, 150 granum ... adflatu noxio cassum et inane in spica evanescit quodam abortu. 18, 301 horrea ... aliqui iubent ... nec adflatus admittere. 18, 330 lippiuntque ab adflatu *septentrionis pecudes*. 33, 158 argentum ... inficitur ... adflatu salso. CAEL. AVR. acut. 1, 9, 67 haec ... nullo fumi afflatu vexata *esse debent*.

b *de igni, fulmine, sim.*: LIV. 28, 23, 4 alii ambusti adflatu vaporis. 39, 22, 3 ignesque caelestes ... adussisse complurium levi adflatu vestimenta ... dicebantur (*cf.* OBSEQ. 3). COLVM. 4, 24, 5 trunci pars secta solis afflatu peraruit. APVL. mund. 3 superi oris vicinia claritatis et propinqui caloris adflatu nitescit (*regio mortalis ac iam paene terrena*). GAVDENT. serm. 17 p. 969[a] caloris adflatu ... exanimatus ... vitam perdidit. SYMM. orat. 1, 7 sentio divinae lucis adflatum ..., cum iubar emicat. AMM. 24, 4, 30 alios ignium adflatus immissus prodire in perniciem coegit. OBSEQ. 41 argentum signatum afflatu fulminis diffluxit. 50 fulminis afflatu pleraque animalia exanimata. AVG. civ. 5, 6 cum ... dici posset ad solas corporum differentias adflatus quosdam valere sidereos. MACR. somn. 2, 5, 12 medius cingulus et ideo maximus aeterno adflatu continui caloris ustus spatium ... facit inhabitale. *nota de nitore metalli*: PLIN. nat. 36, 98 translucent iuncturae *parietum delubri e lapide polito* tenuissimis capillamentis *aureis* lenique adflatu simulacra refovent.

c *de oris anhelitu animantium*: CARM. b. Aeg. 47 perc⟨u⟩lit ⟨ad⟩flatu brevis hunc sine morsibus anguis. OV. met. 2, 793 adflatu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que suo populos urbesque domosque polluit *Invidia.* 3, 49 hos necat adflatu funesti (-ta *MN*) tabe veneni *serpens.* 8, 289 frondes adflatibus *apri* ardent. epist. 12, 44 praetentaque naribus *taurorum Martis* aera nigra per adflatus haec quoque facta suos. SCRIB. LARG. 165 theriace facit ad omnium serpentium morsus et ictus et adflatus mirifice. PLIN. nat. 9, 92 *polypus* adflatu terribili canes agebat. 9, 162 ova eius (*saepiae*) ... masculus prosequitur adflatu. 10, 102 concipiunt *perdicum feminae* et supervolantium *marium* adflatu. 13, 35 illum (*palmae marem*) ... adflatu visuque ipso ... reliquas maritare *tradunt.* 37, 140 quod in Siculis utique crediderim, quoniam primo (-um *codd.*) eius provinciae adflatu scorpionum pestis extinguitur. SIL. 1, 436 flagrantia bella cornipedum afflatu domat et stridoribus axis *Gradivus.* 6, 159 alvum *serpentis* ... satiabant ... tractae foeda gravitate per auras ac tabe adflatus volucres. 6, 240 *serpens* catervas longius avectas afflatus peste premebat. STAT. Theb. 2, 57 *Hermes* vivis adflatibus ora serenat. 5, 527 percussae calidis adflatibus *anguis* herbae, qua tulit ora, cadunt. AVIEN. orb. terr. 179 pestifero afflatu serpens vagus inquinat aethram. HYG. fab. 30 p. 64, 5 haec (*hydra*) tantam vim veneni habuit, ut afflatu homines necaret. CLAVD. rapt. Pros. 3, 221 prima Venus campos Hennaeaque rura maligno ingerit adflatu.

B *translate*: *i. q.* ἐνθουσίασις: CIC. div. 1, 34 *oracula* instinctu divino adflatuque funduntur. 1, 38 *vis terrae* mentem Pythiae divino adflatu concitabat. 2, 117 quid tam divinum ... quam adflatus e terra mentem ita movens, ut eam providam rerum futurarum efficiat? nat. deor. 2, 167 nemo ... vir magnus sine aliquo adflatu divino unquam fuit. de orat. 2, 194 poetam bonum neminem ... sine inflammatione animorum existere posse et sine quodam adflatu quasi furoris. *similiter, liberius*: TERT. anim. 1 quodsi ... sapientissimus Socrates ..., quanto dignior ... Christianae ... sapientiae adsertio, cuius adflatui tota vis daemonum cedit. nat. 1, 10 taceo de philosophis, quos ... nonnullus etiam adflatus veritatis adversus deos erigit. SYMM. orat. 3, 5 si quis Apelleus imitator illud caeleste iudicium verisimili adflatu (adfectu *codd.*) artis animaret. AVSON. 407 ille floridus tui sermonis adflatus (affatus *E*). *sic apud christianos de animae ortu*: TERT. adv. Marc. 2, 9 imprimis tenendum, quod graeca scriptura signavit, afflatum nominans *animam,* non spiritum (πνοήν, *non* πνεῦμα) ... imago ... spiritus afflatus (*homo imago dei, deus est spiritus*) ... imago minor veritate ... afflatus spiritu inferior. anim. 16 rationale credendum est, quod animae a primordio sit ingenitum, a rationali videlicet auctore ... afflatu suo. 27 ex afflatu dei anima. quid aliud afflatus dei *quam* vapor spiritus? 36 *Evam* dei afflatus animasset. bapt. 5 dei spiritum ... de adflatu eius acceperat *homo.* paenit. 3 caro et spiritus dei, res, alia manu eius expressa, alia afflatu eius consummata. (NOVATIAN.) hom. 17 p. 188, 4 an tu putas deum ... afflatus sui vaginam ... in aeternum destinasse interitum? HIL. in psalm. 63, 9 animam ... ex adflatu dei ortam. *fusius hanc rem tractat* IREN. 5, 12, 2. *item de malis, morbis, furore*: VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 *vitae* caduca possessio tam levi adflatu violentiae concussa. TERT. idol. 12 omnem afflatum eius (*idololatriae*) vice pestis etiam de longinquo devitemus. adv. Herm. 15 plus bonum floruisset sine mali adflatu. haer. 3 avolent paleae levis fidei adflatu temptationum. MIN. FEL. 27, 1 daemones ... adflatu suo auctoritatem quasi praesentis numinis consequuntur. SIRICIVS epist. 5, 1 ne per alicuius morbidae ovis adflatum conscientia nostra contaminata videretur (INNOC. Aug. epist. 181, 9 morbi saevientis afflatu). AMM. 27, 6, 1 quasi adflatu quodam furoris bestiarum more humani sanguinis avidus. SACR. Leon. 352 praesta, domine, ... ut toto tibi corde subiecti tumentium voluntatum respuamus afflatus. *technice i. q. aspiratio*: VARRO rust. 3, 1, 6 lingua prisca et in Graecia Aeolis Boeoti sine adflatu vocant collis 'tebas' et in Sabinis, quo e Graecia venerunt Pelasgi, etiam nunc ita dicunt. *Zimmerm.*

adflecto, -xī, -xum, -ere. *flectere ad*: MELA 3, 16 Galliae ... ora ... grandi circuitu adflexa ad occidentem litus advertit. APVL. met. 6, 18 nec tu tamen inlicita adflectare pietate *ad senem ut se tollas orantem* (*et hoc igitur proprie*). AVIEN. Arat. 734 huic (*Sirio*) si Sol afflexerit axes. *deriv.* adflexus.

adfleo, -ēre. *flere in agendo vel cum aliquo*: PLAVT. Persa 152 et ut adfleat, cum ea memoret. Poen. 1109 ut adflet, quo illud gestu (illum gestum *A*) faciat facilius. HOR. ars 101 ut ridentibus arrident, ita flentibus adflent (adsunt *vel* assunt *libri*). *aliquid*: GLOSS. II 236, 40 ἀποδύρομαι adfleo defleo deploro (*noli substituere* ἀντοδύρομαι).

adflexus, -ūs *m. ab* adflectere. SYMM. orat. 2, 20 *favet urbi* soli tribunal et duorum fluminum benignus adflexus. *V.*

afflīctātio (adfl-), -ōnis *f. ab* afflictare. *plur.* AVG. mor. Manich. 2, 16, 46 MART. CAP. 2, 140. 9, 926. **1** *aegritudo, cruciatus, tormentum corporis*: CIC. Tusc. 4, 18 adflictatio *est* aegritudo cum vexatione corporis. 3, 27 aegritudo maiora quaedam *habet*: tabem, cruciatum, adflictationem, foeditatem. AVG. loc. hept. p. 501, 39 qui afflictatione corporis morte propinquante iactantur. MART. CAP. 9, 926 quid adflictationibus corporeis nonne adsidua medicatione succurri? *voluntaria vexatio corporis*: TERT. pudic. 8, 2 ex paenitentia flentes et ieiunantes et adflictationem suam offerentes deo. pat. 13 afflictatio carnis. paen. 9 temporali afflict⟨at⟩ione aeterna supplicia ... expungat (expugnat *codd.*). **2** *actus afflictandi, afficiendi*: *c. gen. subi. vel instrumenti*: CYPR. epist. 59, 15 pastor, qui ita morbidas et contactas oves gregi admiscet, ut gregem totum mali cohaerentis adflictatione contaminet. AVSON. 431, 3 qua afflictatione fortunae. MART. CAP. 2, 140 post tanti laboris adflictationes aestusque mentis. COD. Theod. 11, 30, 22 iniuriarum afflictatione deterritos. *sine casu*: GLOSS. II 337, 11 κάκωσις. TERT. adv. Marc. 5, 16 afflictatoribus nostris rependi afflict⟨at⟩ionem. pat. 5 quo Aegyptiis adflictationibus fuerat extractus. AVG. mor. Manich. 2, 16, 46 afflictationibus. serm. ed. Mai 90, 4 afflictatio et despectus *Ninivitarum.* ALC. AVIT. c. Eut. p. 26, 39 in qua (*divinitate*) inveniri non potest afflictatio corporalis. **3** *aegritudo animi, sollicitudo, desperatio, luctus*: CIC. Tusc. 4, 16 ut aegritudini *subiciuntur*: ... molestia, adflictatio, desperatio. SEN. dial. 11, 17, 5 nunquam ... intrabit *in animum* dolor, nunquam sollicitudo, nunquam adflictationis inritae supervacanea vexatio. APVL. Plat. 2, 22 nec angetur — carissimis orbatus — adfectibus ..., quod ... interdicitur eiusmodi adflictatio, et quod, si de tali se causa discruciet, illam aegritudinem ... suscipiat. AMBR. Iob 4, 1, 1 esse in adflictationibus et aerumnis. 4, 3, 10. MART. CAP. 5, 565 re⟨o⟩rum adflictatione commotus. *cf.* afflictio.

synonyma: *ad 1*: vexatio, cruciatus. paenitentia. *ad 3*: molestia, desperatio, sollicitudo, vexatio. aerumna.

afflīctātor (adfl-), -ōris *m. ab* afflictare. *qui afflictat, vexator*: TERT. adv. Marc. 5, 16 afflictatoribus nostris rependi afflict⟨at⟩ionem. *cf.* afflictor.

afflīctim (adfl-) [*cf. c.* affligere afflictus. *Th.*]. *cum afflictione, contentione, labore*: DIOM. gramm. I 407, 5 adflictim, strictim. MART. CAP. 4, 327 sed licet ipse modos demum bis quinque profatus pallens afflictim verset Aristoteles.

afflīctio (adfl-), -ōnis *f. ab* affligere. *vox christianorum. sing. et plur. inde ab* AMBR. HIER. epist. 55, 1 κακία ... quam Latinus vertit in malitiam, apud Graecos duo significat, et malitiam et afflictionem, quam κάκωσιν Graeci dicunt, et hic magis pro malitia transferri debuit 'adflictio'. *ibid.* nolens κακίαν adflictionem sonare et angustias, sed malitiam. 140, 19. *cf.* in Ezech. 7, 5—6 p. 65 Vall. CASSIAN. conl. 6, 6, 1 nonnunquam solet scriptura divina abusive mala pro adflictionibus ponere.

1 *effectus affligendi, prosternendi, ruina* (*cf.* affligo *I 4 p. 1233, 72*): VVLG. Ier. 51, 64 sic submergetur Babylon et non consurget a facie afflictionis (τῶν κακῶν), quam ego adduco super eam. AVG. civ. 1, 7 quidquid ... vastationis, trucidationis, depraedationis, concremationis, adflictionis in ista recentissima Romana clade commissum est. 2, 19 rem publicam pessimam ac flagitiosissimam factam ... adflictionem eius. 3, 19 de afflictione belli Punici secundi. 4, 7 Romanum imperium ... et ab illa est adflictione recreatum. 16, 24 adflictio civitatis dei. **2** *actus affligendi, afficiendi, vexandi. addito instrumento* (*cf.* affligo *II 1 p. 1234, 42*): AVG. civ. 1, 9 temporalium poenarum adflictione punire. CASSIAN. inst. 5, 5, 2 defessis ... ieiunium sine laboris adflictione toleratur. conl. 1, 10, 1 ieiuniorum adflictio. SALV. gub. 1, 9 haec adflictio infirmitatum. 5, 21 ne persecutionis publicae adflictione moriantur. VICT. VIT. 2, 54 deus ... cognoscat afflictionem persecutionum. SEDVL. op. pasch. 4, 7 p. 260, 7 parvi gemitus afflictione. GREG. M. epist. 2, 35 p. 131, 19 ipsa ⟨a⟩egritudinis eius (inde *Pa*) afflictio. *absolute*: *vexatio, persecutio; omnia, quibus homines a deo afficiuntur, castigantur*: GLOSS. II 310, 21 ἐπίπληξις. AVELL. p. 25, 17 in afflictionem ... sacerdotum et in perniciem fidelium. AMBR. Abr. 1, 7, 60 rex non adflictionis ... sed munitionis. *cf.* 2, 4, 13 ipsa est Aegyptus nostra (*sc. caro*) ... ipsa est adflictio *saep.* PS. AMBR. vit. virt. 12 nullus ... in afflictionibus maeroris locus esse debet. HIER. epist. 36, 7 qui interfecerit Cain, ab ingenti eum [adflictione *addunt codd. interpol.*] et omnia supplicia transeunte liberet poena. 140, 19 mala ... non ea appellat, quae contraria bonis sunt, sed pro adflictione ponit et angustiis. VVLG. gen. 31, 42 afflictionem (ταπείνωσιν) meam et laborem manuum mearum respexit deus. exod. 3, 7 vidi afflictionem (κάκωσιν) populi mei in Aegypto. *cf.* 2, 11. 3, 9. 17. 4, 31 deut. 28, 60 III reg. 8, 35. IV reg. 14, 26 vidit ... dominus afflictionem Israel amaram nimis. II Esdr. 1, 3 in afflictione magna sunt et opprobrio. *cf.* 9, 9 Iudith 4, 20. psalm. 17, 19. 43, 20 sap. 3, 2. Ier. 15, 11 si non occurri tibi in tempore afflictionis (τῶν κακῶν) et in tempore tribulationis. *cf.* 17, 17. 18. 19, 3. 24, 9 dabo eos in vexationem afflictionemque. *cf.* 25, 32. 29, 11. 35, 17. 51, 2 thren. 1, 3. 7 Ezech. 7, 5. 35, 5 act. 7, 34. AVG. civ. 1, 8 in ... adflictione mali deum detestantur. 1, 13 cum ... gravi adflictione desint. 22, 8 cum adflictione animalium et servorum. epist. 93, 6, 20 errantibus cordatis utilis admonitio est, et insensatis inutilis afflictio. 100, 1 in afflictionibus ecclesiam constitutam. 155, 4, 16 qui nulla hinc afflictione avertitur, fortis est. 166, 6, 16 anima tantis afflictionibus poenas luit. PS. AVG. serm. 31, 2 labore afflictionis. CASSIAN. conl. 3, 4, 3 de adflictione Aegypti. *cf.* 6, 6, 2 *saep.* inst. 5, 22 toleravimus adflictiones tantas. EVCHER. form. 7 p. 46, 3 bipennis, geminata adflictio. SACR. Leon. p. 381 respice domine ... afflictionem populi tui. LEO M. epist. 14, 1 p. 670 de indignissima afflictione conquestus est. AVELL. p. 25, 17 in afflictionem ... sacerdotum, *cf.* 36, 28. PROSP.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. coll. 15, 4 mirabilis in tanta afflictione patientia, *cf.* in psalm. 108, 24. SALV. gub. 5, 43 ut publica adflictione moriantur. SIDON. epist. 9, 4, 3 vitae praesentis adflictio. MAX. TAVR. hom. 55 videmus in prophetae afflictionibus. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 85, 14 extendi in se manum afflictionis extremae. VICT. VIT. 1, 44 poteris eum diversis afflictionibus interficere. 3, 52 inter haec adflictionis incommoda. ENNOD. epist. 3, 2 p. 72, 20 in summis adflictionibus queri non posse. CASSIOD. var. 11, 14, 6 facile onus afflictionis sentiunt. NOVELL. Iust. 159 praef. pr. litigantes tradere afflictioni (τριβῇ). EVGIPP. vita Sev. 40, 2 ne illorum afflictio vestram dissipet potestatem. GREG. M. epist. 5, 56 p. 360, 12 afflictionem vel molestiam sustinere. 6, 35 p. 413, 28 in afflictione oppressioneque. *saepius.* *id, quo affligimur, malum, plaga*: AMBR. Abr. 2, 4, 13 ipsa est Aegyptus nostra ... ipsa est adflictio. VVLG. deut. 31, 17 invenient eum omnia mala et afflictiones (θλίψεις). *cf.* 31, 21. II reg. 24, 16 misertus est dominus super afflictione (κακίᾳ). Ier. 28, 8 prophetaverunt ... de afflictione et de fame. AVG. civ. 1, 1 corruptos hominum mores bellis emendare atque ... talibus afflictionibus exercere. 3, 10 perpetuis adflictionibus pervenire (*sequitur* agitari malis). 16, 19 hoc Pharaonem facere adflictionibus magnis non fuisse permissum. 18, 29 in dolore et in plaga et in adflictione. *aegritudo corporis, morbus*: AVG. civ. 3, 19 qui nondum mortui sunt, sed imminente morte iam extrema et mortifera adflictione iactantur. gen. ad litt. 7, 19, 25 cum afflictiones corporis moleste sentit. *dissolutio corporis, mors*: AVG. quaest. hept. 6, 8 p. 425, 18 visibiles igitur adflictiones hominum sive mortes. *voluntaria vexatio corporis*: AMBR. Abr. 2, 4, 13 in adflictionem corporis. HIER. epist. 100, 1 ieiuniis et continentia omnique adflictione. VVLG. eccles. 12, 12 frequens ... meditatio carnis afflictio (κόπωσις) est. PS. AVG. serm. 75, 2 *saepius* pro nimia afflictione sua. CASSIAN. inst. 5, 18, 1 corporale ieiunium atque adflictionem carnis. *cf.* 5, 18, 2 conl. 1, 10, 3. 20, 8, 3 per adflictionem ... cordis et corporis. LEO M. serm. 13 p. 172 per voluntarias afflictiones caro concupiscentiae (-iis *vulg.*) moritur. 44, 2 p. 287 quae (*aegritudo*) saepe mensuram voluntariae afflictionis excedit. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 26, 14 sine labore cordis, sine adflictione carnis. **3** *vexatio animi, sollicitudo, cura*: VVLG. eccles. 1, 14 universa vanitas et afflictio (προαίρεσις) spiritus. *cf.* 2, 11. 2, 17. 2, 22. 2, 26 peccatori ... dedit afflictionem et curam (ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος). *cf.* 3, 10. 4, 6. 4, 8. 4, 16. 8, 16. 12, 1. *luctus, maeror, desperatio*: ITIN. Anton. Plac. rec. A. 34 extr. cuius adflictionem et ploratum nulla ratione potuimus consolare. VVLG. gen. 16, 11 audierit dominus afflictionem (τῇ ταπεινώσει) tuam. deut. 16, 3 septem diebus comedes ... afflictionis (κακώσεως) panem, quoniam in pavore egressus es de Aegypto. *cf.* I reg. 1, 11 II reg. 16, 12. 22, 19. I Esdr. 9, 5 sedebam tristis ... surrexi de afflictione mea. II Esdr. 2, 10 contristati sunt afflictione magna. *cf.* 2, 17. Iob 10, 15 saturatus afflictione et miseria. *cf.* 30, 16. 27 prov. 10, 22. 27, 10 eccles. 5, 13 Ier. 2, 27. 2, 28. **11**, 12. 11, 14. thren. 1, 9 non habens consolatorem: vide domine afflictionem (ταπείνωσιν) meam. Ion. 4, 1 et afflictus est Ionas afflictione magna (ἐλυπήθη ... λύπην). PS. AVG. serm. 15, 1 permisit eum longa afflictione consumi. MART. CAP. 9, 926 ad afflictiones (*sic Bern.*, affectiones *vulgo*) animi tibias Theophrastus adhibebat. LEO M. serm. 95, 4 p. 463 luctus hic ... non est cum mundi huius afflictione communis. VICT. VIT. 2, 52 episcopi afflictione et maerore confecti. ENNOD. dict. 1, 6 adflictionis imitatio *est* vocem in laetitia non habere. *cf.* dict. 12, 10. 21, 30 carm. 1, 6, 8 opusc. 2, 63. 5, 4 epist. 2, 1. 4, 31 retinet afflictionem reus. *cf.* 6, 8. 7, 2. 7, 14. 9, 28. CASSIOD. var. 11, 40, 9 qui habuisti de multorum afflictione laetitiam. *voluntaria vexatio animi, cordis, paenitentia*: TERT. pudic. 8, 2 non exaudiam in tempore, quo invocaverunt me, in tempore adflictionis suae. AVG. quaest. hept. 4, 25 p. 334, 11 ipsa enim adflictio paenitentis poena peccati est. epist. 130, 16, 29 in dolore animi et adflictione cordis. ARNOB. in psalm. 70 paenitentiae suae adflictiones. FVLG. RVSP. epist. 18, 2, 3 p. 324 afflictio pro peccatis. GREG. M. epist. p. 361, 9 afflictionem, quam pertulit.

synonyma: *ad 1*: vastatio. *ad 2*: angustiae, tribulatio, molestia, oppressio. contritio, labor. *ad 3*: cura. maeror. dolor. paenitentia. *opposita*: *ad 2*: munitio (AMBR.). *ad 3*: laetitia.

afflīcto (adfl-), -āvī, -ātum, -āre *frequentativum ab* affligere. **1** *allidere* (*cf.* affligo *p. 1232, 70*): PLAVT. Rud. 164 video sedentes in scapha solas duas *mulierculas*, ut adflictantur miserae. CAES. Gall. 3, 12, 1 rursus minuente aestu naves in vadis adflictarentur. 4, 29, 2 tempestas adflictabat naves (*sc. ad litus*). **2** *ferire* (*cf.* affligo *p. 1233, 56*): PLAVT. Aul. 632 quid me adflictas, quid me raptas, qua me causa verberas? Bacch. 154 valens afflictat me vacivom virium. Rud. 645 sacerdos Veneria indigne adflictatur (*sequitur*: *quis* sacerdotem violare audet?) [Stich. 606 efflictentur *ς Camerarius*]. Pseud. 1295 cur ego adflictor (-er *A*, ego me adflictor *P*)? TAC. ann. 2, 81 Piso ... semet adflictando. *prosternere, superare* (*cf.* affligo *p. 1234, 17*): TAC. hist. **4, 79** ne ... legio ... adflictaret Batavos. AMM. 27, 10, 13 *barbaros* exercitus ... adflictabat. 31, 7, 15 aequo Marte partes semet altrinsecus adflictabant. *agitare, vexare, cruciare aliqua re* (*cf.* affligo *p. 1234, 42*): GLOSS. II 460, 53 τρύχω. 343, 7 καταπονῶ. V 531, 4 adflictes crucies. *pass.* II 348, 8 καταπονοῦμαι. 328, 44 θλίβομαι. PLAVT. Mil. 414 saevis fluctibus ubi sum adflictata multum. BELL. Hisp. 3, 5 tempestate advorsa vehementique vento adflictaretur. TAC. ann. 6, 35 quos ... propioribus vulneribus pedites adflictabant. *cf.* hist. 3, 18. ann. 11, 17 rex per laeta, per adversa res Cheruscas adflictabat. 13, 60 Italiam luxuria saevitiaque adflictavisset. hist. 2, 56 Italia gravius atque atrocius quam bello adflictabatur. AVREL. ad Front. p. 92, 18 N. non me omnibus incommodis sponte ipse adflictem. LACT. inst. 2, 1, 10 si quis aliqua vi adflictatur. HIL. trin. 1, 2 *haec vita* tantis afflictata angoribus. DICT. 2, 5 ⟨O⟩ene⟨u⟩m multis afflictavi. AMM. 19, 13, 1 per latrocinia finitimos adflictabant. 26, 6, 12 malis, quibus adflictabatur. 27, 9, 6 praedones magnitudine iacturarum Pamphyliam adflictabant. 27, 12, 2 nationem dispendiis levibus adflictabat. HEGES. 5, 8, 1 Iudaei afflictabantur domestico proelio. 5, 35, 2 nec minore pernicie afflictabantur. COD. Theod. 10, 4, 2 ut ... minime necessitatibus terrerentur atque adflictarentur iniuriis. *amore*: LVCR. 4, 1158 quoniam foedo adflictentur amore. *morbo, dolore* (*cf.* affligo *p. 1235, 5*): LIV. 29, 10, 1 se exercitumque suum gravi morbo adflictari (adfectari *P*). TAC. ann. 13, 6 morbum, quo prima ab infantia adflictaretur Britannicus. SVET. Tit. 2 gravi ... morbo adflictatus diu. HIL. in psalm. 91, 5 omnem infirmitatem, qua adflictaretur, evaderet. DICT. 2, 5 etsi dolore vulneris immodice afflictabatur. *cf.* 2, 10. AMM. 14, 2, 13 inedia gravi adflictabantur. *absolute: deprimere, vexare* (*cf.* affligo *p. 1235, 44*): PLAVT. Merc. 648 quia enim me adflictat amor. CIC. Mil. 20 adflictantur coloniae. har. 40 hoc enim etiam turpius adflictatur res publica. AVR. VICT. Caes. 40, 24 quos (*senatum et plebem*) in tantum afflictaverat. HEGES. 5, 16, 56 quos aquae inopia vehementer afflictare coeperat. *de aegrotantibus* (*cf.* afflictus *p. 1238, 65*): GLOSS. II 7, 17 adflictantur-κάμνουσιν. *cf.* 7, 34. CIC. Catil. 1, 31 homines aegri ... primo relevari videntur, deinde multo gravius vehementiusque adflictantur. OROS. hist. 3, 8, 4 (*imit.* CIC.) ut ... multo gravius vehementiusque adflictarentur. **3** *pass. luctu, desperatione affici* (*cf.* affligo *p. 1236, 46*): CIC. Tusc. 3, 83 aegritudinis est ... in molestia esse, adflictari, desperare. Att. 11, 1, 11 de quibus acerbissime afflictor. s e   a f f l i c t a r e, *proprie prae luctu pectus palmis afflictare, tundere, inde maerere, lugere* (*cf.* afflictus *p. 1239, 1*): PLAVT. Mil. 1032 lamentari ait illam, miseram cruciari et lacrimantem se adflictare. TER. Eun. 76 et ne te adflictes. CIC. Att. 3, 12, 1 tu me accusas, quod me adflictem, cum ita sim adflictus, ut nemo umquam. Tusc. 3, 77 cum se Alcibiades adflictaret lacrimansque Socrati supplex esset. SALL. Catil. 31, 3 mulieres ... adflictare sese, manus supplices ad caelum tendere. PETRON. 111 sic afflictantem se ac mortem inedia persequentem *matronam*. APVL. met. 4, 25 vehementius adflictare sese et pectus etiam palmis infestis tundere.

afflīctor (adfl-), -ōris *m. ab* affligere. *qui affligit, prosternit, vexat*: CIC. Pis. 64 senatus odit te ... adflictorem ac perditorem non modo dignitatis et auctoritatis, sed omnino ordinis ac nominis sui. SALV. gub. 5, 56 esto adflictor omnium, dummodo extraneorum: tandem suis parce. *f.* **afflīctrīx** (adfl-), -īcis (*cf.* afflictus *infra l. 51*). APVL. mund. 15 ubi nubes ⟨nubis *addidi*⟩ adflictrix ut ignifera saxa adtrita inter se ⟨ignem⟩ dat.

afflīctus (adfl-), -ūs *m. ab* affigere. *afflictio, allisio, collisio, affrictio*: VERG. Aen. 9, 664 scuta cavaeque dant sonitum flictu (adfl- *MR*) galeae; *cf.* SERV. *ad l.* flictu[m] pro adflictu vel inflictu, id est ictu. [SEN. nat. 5, 14, 4 *v. sub* affrictus.] APVL. mund. 15 flamma ..., quam nubium afflictus excussit. *? transl. vexatio, prostratio animi* (*cf.* affligo *II 5*): SEN. Oed. 207 *v. sub* affectus *p. 1186, 25.*

afflīgo (adfl-), -xī, -īctus, -īgere *ab* ad *et* fligere. *saepe confunditur in mss. cum* affigo. † *simplex legitur in* INSCR. Vertul. (*saec. I a. Chr. ineuntis*) carm. epigr. 4, 1 CORP. III 1612 (*Daciae*) *passimque in codd.* *formae rariores*: FRONTO p. 42, 7 N. adflixint. SER. SAMM. 826 adfligier. INSCR. Vertul. afleicta. *cf.* CORP. V 2117 adflíctus, XIII 2027 adflícti. *v.* CHAR. gramm. I 245, 12 DIOM. gramm. I 369, 13. *verbum notione propria usurpatum construitur cum dat. a* PACVV. LVCR. PROP. OV. LIV. SEN., *acc. a* SALL. *cf.* ARVS. gramm. VII 456, 5, *acc. cum* ad *a* PLAVTO CIC. *orationi solutae proprium, ante* CIC. *haud frequens, a poetis raro usurpatur*: ACC. PACVV. CATVLL. *singulis locis*, LVCR. VERG. *binis*, HOR. TIB. *singulis*, PROP. *duobus*, OV. *quàttuor*, PHAEDR. STAT. *singulis. solus* SEN. *habet vicies septies.*

I proprie: **1** *allido, vi impello*: GLOSS. II 422, 57 προσρήσσω. PACVV. trag. 334 undae eque gremiis subiectare, adfligere (adfigere *codd.*). CIC. Rab. Post. 25 *in metaphora*: ad quos (*scopulos*) Sex. Titii adflictam navem ... videres. *cf.* off. 2, 19 cum *fortuna* reflavit, affligimur. LVCR. 4, 1081 *amantes* dentes inlidunt saepe labellis osculaque adfligunt. CAES. **civ.** 3, 27, 2 tempestas et nostros texit et naves Rhodias adflixit. 5, 10, 2 maxima coorta tempestate prope omnes naves adflictas atque in litore eiectas esse. *cf.* 4, 31, 2. SALL. hist. frg. 2, 105 circumventi⟨s⟩ dextera nuda ferrum, saxa [erat] aut quid tale capit⟨a⟩ adfligebant (*locus varie temptatus, v. Maurenbr. adn.*). 3, 54 nam qui enare conati fuerant, icti saepe fragmentis (frumentis *codd.*) aut adflicti alvos (asuis *cod. Nonii*, alveos *cod. Arusiani*) undarum vi ... interibant. PROP. 3, 7, 61 a miser, alcyonum scopulis adfligar (affig- *Itali*) acutis. LIV. 24, 34, 11 *prora* remissa subito velut ex muro cadentem navem ... undae adfligebat. 41, 18, 4 satiati caede

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

animantium, quae inanima erant parietibus adf⟨l⟩igunt. 31, 35, 12 omnis ... via ... lubrica erat, ut neque sustinere se a lapsu possent nec, qui paulum titubassent, haerere adflicti (-is *Colbert. Medic.*, adfixi *Drak.*) vestigio suo. TAC. ann. 4, 45 caput saxo adflixit.

2 *humi prosternere, in terram proicere*: PLAVT. Persa 793 ne sis me uno digito attigeris, ne te ad terram ... adfligam. Rud. 1010 adfligam ad terram te. CIC. carm. frg. 19, 7 *aquila serpentem* abicit efflantem et laceratum adfligit in unda. CAES. Gall. 6, 27, 2 *alces* neque si quo adflictae casu conciderunt, erigere sese aut sublevare possunt. *cf.* 6, 27, 5 arbores ... adfligunt atque una ipsae concidunt. OV. met. 14, 206 vidi bina meorum ter quater adfligi sociorum corpora terrae. *cf.* 12, 139. SEN. clem. 1, 8, 5 neminem adflige⟨s⟩, nisi ut, quidquid circa fuerit, quatiatur. *cf.* 1, 21, 4. dial. 3, 4 quid opus est mensam evertere? quid pocula adfligere? OCTAVIA 686 affligat humo violenta manus similes nimium vultus dominae. LVCAN. 2, 31 hae pectora duro adflixere (adfi- *plur. codd.*) solo. PLIN. nat. 8, 150 *leo elephantum* adsidua notatu⟨m⟩ vertigine adflixit, ad casum eius tellure concussa. SIL. 9, 631 telluri elisis afflixit (*sic Colon.*, tellure elisit ac flexit *Sang.*), flebile, membris. STAT. Theb. 2, 518 *Sphinx* tristis inexpletam scopulis adfligeret alvum. TAC. ann. 2, 17 alios prorutae arbores adflixere. hist. 1, 41 Galbae imaginem solo adflixit. SVET. Aug. 96 aquila ... duos corvos ... afflixit et ad terram dedit. Dom. 23 *senatus* clipeos ... et imagines eius (*Domitiani*) coram detrahi et ibidem solo affligi iuberet. FRONTO p. 89, 19 N. pueri dum e balneis me sellula ... advehunt, inprudentius ad ostium balnei fervens adflixerunt. SOL. 25, 4 *elephanti* pariter affligunt utrosque *dentes*. 45, 13 *equus* et se et equitem adfligeret. CAPITOL. Maximin. 19, 2 reclamantem et se terrae adfligentem. TREB. trig. tyr. 24, 8 fortissimos quosque uno digito ... adflixisse *dicitur*. LACT. inst. 5, 1, 1 *lector libello* vix lecto fortasse principio adfligat, proiciat. *in metaphora, retenta imagine*: CIC. Sest. 89 an causam susceptam adfligeret (abiceret *Ruhnken*, *sed cf.* SVET. gramm. 30 negotium [*i. causam*] afflixit). 32 ut ... consulare nomen adfligeres. Brut. 47 rem augere ... laudando vituperandoque rursus affligere. Att. 8, 11, 6 res publica, quae et nunc adflicta est nec excitari ... potest. 12, 50 ut me levarat tuus adventus, sic discessus adflixit. HOR. sat. 1, 1, 81 at si condoluit temptatum frigore corpus, aut alius casus lecto te adflixit (adfixit *cum* ς *Bentley*). LIV. 28, 19, 12 Mars communis et victum saepe erigeret et adfligeret victorem. APVL. Socr. 12 p. 146 Oud. hos prosperare et evehere, illos contra (*sic* AVG. civ. 9, 3; et vere illos secundum *codd.*) adversari et adfligere. SOL. 30, 3 adflicta (*i. abiecta*) disciplina. VVLG. gen. 31, 50 afflixeris (*i. abieceris, repudiaveris*, ταπεινώσεις) filias meas. Ios. 24, 20 affliget (κακώσει) vos atque subvertet. *cf.* Ruth 1, 21. IV reg. 17, 20 proiecit ... dominus omne semen Israel et afflixit (ἐσάλευσεν) eos. psalm. 37, 9 afflictus sum et humiliatus sum nimis. *cf.* HIER. epist. 36, 10 Mich. 4, 6 eam, quam eieceram, colligam et quam afflixeram. *pass. prosterni, labi, cadere*: PLAVT. Mil. 1331 te⟨ne⟩ mulierem, ne affligatur *torpens*. Most. 332 nolo equidem te affligi *vinolentum*. CIC. off. 2, 62 qui se adiuvari nolent, non ne adfligantur, sed ut alteriorem gradum ascendant. SALL. Iug. 67 ubi unae atque alterae scalae comminutae, qui supersteterant, adflicti sunt. LIV. 21, 58, 4 contra enitentes vertice intorti adfligebantur. VVLG. eccles. 10, 9 qui transfert lapides, affligetur (διαπονηθήσεται) in eis. AVG. civ. 10, 29 non enim hoc faciunt, ut erigantur, sed ut cadendo gravius adfligantur.

3 *ferire, percutere aliqua re, vel sine casu*: GLOSS. adfligo te αἰκίζομαί σε. adfligor de te αἰκίζομαι ὑπό σου. affligit necat vel occidit. CVRT. 4, 6, 24 saxo crus eius affligitur. *cf.* SIL. 11, 83. TAC. ann. 14, 8 fusti caput eius afflixit. 16, 6 a quo *Poppaea* gravida ictu calcis adflicta est. APVL. met. 6, 10 *Venus Psychen* graviter affligit. TERT. mart. 4 p. 13 adulescentes flagellis affliguntur. LAMPR. Comm. 9, 6 clava ... leones ..., homines multos afflixit. PASSIO coron. 7 verberibus scorpionum eos adflige. *cf.* PRISCILL. tract. 2, 49 *extr.* AMM. 28, 4, 16. VEG. mil. 3, 24 funditores ... rotundis lapidibus ... Indos ... cum ipsis turribus affligerent atque mactarent. AMBR. Abr. 1, 4, 26 adflixit eam Sara ..., quod ... ad iracundiam adfligentis refertur. *cf.* HIER. in Matth. 6, 34. VVLG. gen. 16, 6 (ἐκάκωσεν). 19, 9. Iob 30, 11 pharetram aperuit ... et afflixit (ἐκάκωσε) me. prov. 19, 26 qui affligit (ὁ ἀτιμάζων) patrem et fugat matrem. AVG. civ. 18, 29. SEDVL. op. pasch. 2, 274 si nos adfligere ... conservum senserit.

4 *destruere, diruere, evertere*: CIC. dom. 106 domum ... affligere. 107 in ... domum adflictam et eversam. *cf.* Deiot. 33. Cael. 78 qui Catuli monumentum adflixit, meam domum diruit. Pis. 93 illi autem statuam istius persimilem ... deturbant, adfligunt, comminuunt, dissipant. SOL. 7, 30 plerumque feminae *perdicum* transvehunt (transeunt R^a) partus, ut mares fallant, qui eos saepissime adfligunt impatientius adulantes. VVLG. Iob 20, 26 devorabit eum ignis ... affligetur (κακῶσαι ... τὸν οἶκον) relictus in tabernaculo suo. *in metaphora, retenta imagine i. q. perdere aliquid*: CIC. Sest. 5 in ruinis eversae atque adflictae rei publicae. 144 subsidium adflictae rei publicae. *cf.* leg. agr. 2, 87 haec, quae procul erant a conspectu imperii, non solum adflixerunt, sed etiam ... funditus sustulerunt. PS. SEN. mon. 61 nullae tantae sunt nec vires nec opes, quas non discordia affligat atque distrahat. CVRT. 4, 14, 20 Persarum imperium ... magno motu concuterent magis quam adfligerent. SIL. 8, 317 cur, uni patriam si affligere fas est, uni sit servare nefas? MART. CAP. 1, 18 in adfligendum meare cogebat orbem. *sine imagine i. q. evertere, exstinguere, delere*: *rem*: CIC. Cael. 80 ne ... adulescentiam ... perculisse atque adflixisse videamini. Phil. 2, 55 auctoritas huius ordinis adflicta est; adflixit Antonius. HIRT. Gall. 8, 21, 3 adflictas (adfectas β) opes equestri proelio Bellovacorum esse. *hoc saepius, cf.* LIV. 2, 16, 6. 23, 11, 11 rem. 28, 39, 11 *urbem*. 28, 41, 17 rem publicam. VAL. MAX. 5, 1, 1. 5, 6, 7 urbem. PLIN. nat. 2, 54. FRONTIN. strat. 3, 6, 6 urbem. TAC. hist. 2, 33 partes. 4, 78 rem. AVG. civ. 3, 14 *Alba* confligens ... et adflicta est et adflixit. OROS. hist. 3, 23, 29 multas Graeciae civitates adflixit. *aliquem; i. q. delere, devincere*: CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 22), 38 haec (*dextra*) bicorporem adflixit manum *Gigantum*. dom. 120 si qui ... quem mei dissimilem ... per vim adflixerit. har. 49 posse se ... illum externorum bellorum hostiumque victorem adfligere. *et ita saepius de belli, pugnae eventu, cf.* CIC. rep. 1, 5. 1, 68 leg. 3, 19. Phil. 10, 21 post eiusdem furorem (*i. eum furentem*) Martia legio fregit, quarta adflixit. *cf.* VELL. 2, 17, 1 victis adflictisque. VAL. MAX. 3, 1, 1. 4, 8, 1 clade, qua ... erant adflicti. 8, 6, 2. SEN. Tro. 277 affligi ... vincique. SIL. 12, 677. SVET. Oth. 9 ne victis quidem adeo afflictis. VOPISC. Aur. 26, 7, 1. LACT. epit. 27, 1 cum ... impugnent et adfligant. RVT. LVP. 2, 7 plurimos *hostes* superarat atque adflixerat. *cf.* AMM. 29, 6, 15 VEG. mil. 1, 21. VVLG. III reg. 8, 37 (θλίψῃ). II par. 28, 20 II Esdr. 9, 27 Sirach 36, 9. I Macc. 9, 68 (ἔθλιβον). AVG. civ. 2, 17. 3, 21 OROS. hist. 3, 23, 29 IORD. Rom. 363. *sine pugnae imagine*: CIC. Sest. 17 qui ad delendum senatum, adfligendum equestrem ordinem ... se illis fascibus ... ornatos esse arbitrabantur. Pis. 39 scribere ad eum ordinem, quem despexeras, quem adflixeras, quem deleveras. VAL. MAX. 8, 5, 2 nec tamen aut auctoritate ... aut religione ... quemquam eorum adfligere potuit. SEN. benef. 4, 17, 3 gratias ... agi sibi ab iis, quos adflixere, patiuntur. TAC. hist. 2, 16 Corsicam prope adflixit ... procuratoris temeritas. SERV. Aen. 8, 203 Garanum fuisse ... qui Cacum adflixit. *cf.* 8, 342. VVLG. iud. 16, 5 quo modo eum (*Samsonem*) superare valeamus et vinctum affligere (ταπεινῶσαι). Ier. 31, 28 et dissiparem et disperderem et affligerem. *cf.* Zach. 10, 2. II Macc. 1, 28 afflige opprimentes nos. act. 12, 1 misit ... rex manus, ut affligeret (κακῶσαι) quosdam de ecclesia, occidit autem .... AVELL. p. 13, 14 reliquiae cruoris ... daemonia affligunt. OROS. hist. 7, 25, 13 adfligi interficique.

II translate: 1 *affligere i. q. afficere, vexare aliquem vel aliquid aliqua re*: CIC. Pis. 85 qui (*milites*) cum uno genere morbi adfligerentur neque se recreare quisquam posset. *cf.* Tusc. 4, 35 quid ... est ... deformius, quam aegritudine quis adflictus, debilitatus, iacens. LIV. 3, 6, 5 sociis adflictam civitatem pestilentia esse. CELS. 2, 8 p. 48 febris adsidua, quae ... siti adfligit. SEN. epist. 66, 38 adversa valetudine adfligi contra naturam est. HIER. epist. 140, 19 morborum cruciatibus fuerimus adflicti. AVG. civ. 19, 18 ne morbis ... affligantur. 20, 2 diversa morborum atrocitate affligantur infantes. SVLP. SEV. chron. 1, 35, 3 cum spiritu erroris Saul affligeretur. CIC. Tusc. 3, 43 si quem tuorum adflictum maerore videris. *cf.* 4, 66 ut nimis adflicti molestia, sic nimis elati laetitia iure iudicantur leves. Att. 3, 8, 4 cum me adflictum et confectum luctu audies. *cf.* 3, 9, 1 **Phil. 9, 12.** rep. 2, 68 esse ... angore (angores si *codd.*) ..., miseria adflictas aut abiectas timiditate et ignavia. VAL. MAX. 7, 5, 4 Caecilium Metellum ... adflictum tristitia ac rubore plenum domum reduxerunt. FRONTIN. strat. 2, 9, 2 ut et Hannibal luctu et exercitus desperatione adventantis praesidii adfligerentur. APVL. met. 5, 25 Psyche ... extremis affligebat lamentationibus animum. AMM. 31, 13, 16 eos maerore adflixit. VVLG. Ion. 4, 1 et afflictus est Ionas afflictione magna (ἐλυπήθη ... λύπην μεγάλην). CIC. Sull. 91 non patitur hominem calamitosum uno malo adflictum uno in luctu perire. *cf.* Att. 3, 8, 4 incredibili et singulari calamitate adflictus sum. SEN. Ag. 274 malo. TAC. ann. 13, 57 civitas Vbiorum malo improviso adflicta est. AMM. 22, 16, 9 litus ... adfligeret ... navigantes discriminibus plurimis. 27, 5, 8 rem publicam funeribus adfligeret. 29, 5, 43 gentem incommodis multis adflixit. 30, 2, 7 malis adfligerentur extremis. HIER. epist. 82, 3 decem plagis adflixerat Aegyptum. 140, 19 quibus malis et Sara adflixit Agar. VVLG. deut. 8, 3 afflixit te penuria (ἐκάκωσέ σε καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε). 29, 22 videntes plagas terrae illius et infirmitates, quibus eam afflixerit dominus. prov. 11, 15 affligetur malo, qui fidem facit pro extraneo. *cf.* AVG. civ. 1, 9. 2, 3. 3, 12 cladibus. 18, 45 continuis adversitatibus. *ibid.* multis cladibus. 18, 54 malis. CIC. Verr. 3, 74 universae similibus adflictae iniuriis et incommodis civitates. *cf.* 1, 95. leg. agr. 2, 83 cetera vectigalia belli difficultatibus adfliguntur. or. frg. A VII 39 M. ut divisores ... lege ambitus vellet adfligere. epist. 9, 11, 1 casu, quo sum gravissime adflictus. *cf.* FRONTO p. 236, 13 N. casibus miserrimis adflictus sum (tum *cod.*): uxorem amisi, nepotem in Germania amisi. CATVLL. 71, 6 illam affligit odore, ipse perit podagra. VAL. MAX. 2, 8, 3 quaestione publica adflictus exsilio multatus est. *cf.* 5, 4, 4 peractum (*sic Par.*, pertractum *codd.*) ... reum iudicio adflixit. 8, 1, 8 publica quaestione adflictus est. AMM. 28, 4, 3 censoria

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nota senator adflictus est. 30,7,3 multatione bonorum adflictus est. VVLG. Iob 19, 6 non aequo iudicio afflixit me. LIV. 26, 32, 2 *urbem* fessam miseranda servitute bello adfligi. *cf.* EXVP. 8 pugnis. AVG. civ. 17, 23. 19, 18 OROS. hist. 3, 2, 10. 3, 20, 12. *cf.* 1, 18, 1 excidio. CELS. 3, 5 si altera *accessio* gravior, altera longior est, considerandum est, utra magis affligat, illa vi an haec tempore. SEN. Oed. 340 unone terram vulnere afflicti petunt *tauri? cf.* CVRT. 9, 5, 10 vulnere adflictus. TAC. Agr. 7 sequens annus gravi volnere animam domumque eius adflixit. SER. SAMM. 826 vipereo ... adfligier ictu. MART. CAP. 4, 328 assiduis hominem morsibus adfligebat. COLVM. 2,10,3 *planta* frigoribus affligitur. 2,16,2 *pratum* nec tempestatibus affligeretur. PLIN. nat. 17, 28 solum...bonis suis acrius paene, quam vitiis posset, adfligit agricolam. STAT. Theb. 8, 424 Iuppiter alternoque adfligit (aeternoque adfigit *P*) turbine mundum. TAC. ann. 13, 31 non minus tali largitione quam corripiendis pecuniis subiectos adfligebant. SVET. Nero 16 afflicti suppliciis Christiani. *cf.* AMM. 15, 3, 2 verberibus vel tormentis afflictos. 28, 1, 11 omnes statuit tormentis adfligi. AVG. civ. 21, 3 se affligi magnis cruciatibus confitentur. 22, 2 qui non erant passuri aeterna tormenta, temporalibus ... affligerentur. SACR. Leon. p. 343 qui merito nostrae iniquitatis affligimur. VICT. VIT. 3, 45 cum diversis eum persecutionibus adfligeret. BAVDON. 20 quid ... pro me tanto cruciatu ⟨te⟩ affligis? *cf.* 2, 10 se vero in quantum cruciatu[m] affligebat. FRONTO p. 225, 10 N. tu Lorii te fame et siti et negotiis agendis adfligere nequibas. *cf.* VVLG. prov. 10, 3 non affliget Dominus fame (λιμοκτονήσει) animam iusti. apoc. 16, 8 aestu affligere homines. AVG. civ. 19, 18 ne fame, ne bellis ... ne captivitatibus affligantur. 18, 12 putabant afflictas esse sterilitate Graeciae regiones. BENED. reg. 30 ieiuniis nimis affligantur. ITALA Luc. 16, 24 (Aug. serm. 3, 2) quia adfligor doloribus. *cf.* VVLG. Iob 6, 10 ut affligens me dolore. sap. 19, 15 saevissimis afflixerunt (ἐκάκωσαν) doloribus. CALL. dig. 48, 19, 27 si ... quis ... poena adflictus sit. *cf.* HYG. fab. 130 p. 113, 3 VVLG. sap. 18, 11 AVG. civ. 21, 10. 21, 13 VICT. VIT. 3, 11. 3, 27. SCAEV. dig. 34, 3, 28 tutela vestra non minimo damno rationem meam adflixerit. *cf.* VVLG. prov. 22, 3 afflictus est damno (ἐζημιώθησαν). SIDON. epist. 5, 13, 4 COD. Iust. 3, 35, 2. PS. LACT. mort. pers. 31, 2 provincias afflixerat auri argentique indictionibus factis. EXVP. 3 Mithridates Asiam vastando coepit affligere. AMM. 14, 5, 6 vinculis membra ingenuorum affligens. *cf.* 16, 1, 5 manus (-ibus *V*) catenis adflixit (adstrinxit *Bentley*). 26, 5, 6 hic annus dispendiis gravibus rem Romanam adflixit. *cf.* 29, 4, 6. VVLG. exod. 1, 11 ut affligerent eos oneribus. COD. Iust. 1, 55, 4 (*Gratianus*) descriptionibus rusticos urbanos non patiaris adfligi.

2 *absolute i. q. tangere, afficere, vexare, cruciare, interimere*: GLOSS. adfligere ζημιοῦν, adfligi καταπονεῖσθαι. *aliquis affligit*: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 1 tu enim me adflixisti (*i. offendisti, violavisti*) ... ac non ego te misere perdidi. SVET. Tib. 51 omnis ... amicitias et familiaritates ... intra breve tempus afflixit. 52 coniuge ... ac liberis Germanici crudelem in modum afflictis. FRONTO p. 42, 7 N tum me di omnes male adflixint. ANTH. 408, 3 maior me adflixit amicus deseruitque minor. HIER. epist. 108, 15 adfligendum corpus, quod multis vacavit deliciis. *cf.* 148, 22 eo adfligunt carnem suam, quo animae frangant superbiam. VVLG. gen. 15, 13 exod. 1, 13. 5, 22. 23. 7, 8. 22, 21 advenam non contristabis neque affliges eum (οὐ κακώσετε οὐδὲ μὴ θλίψητε). 23, 22 lev. 25, 17. 43 ne affligas eum per potentiam. 53 non affliget eum violenter. 26, 39 num. 10, 9. 16, 15. 20, 15 deut. 7, 12. 8, 2 ut affligeret te atque tentaret. 8, 16 postquam afflixit ac probavit ad extremum. 26, 6. iud. 2, 15 et vehementer afflicti sunt. 6, 9. 10, 8 afflicti sunt et vehementer oppressi. I reg. 10, 18 II reg. 7, 10. 20, 6 nunc magis afflicturus est nos Seba. III reg. 11, 39. 17, 20 II par. 6, 26. Iob 2, 3 ut affligerem eum frustra. 30, 11 psalm. 16, 9. 41, 10. 42, 2. 43, 3. 8 Sirach 4, 3 Is. 24, 1. 64, 12 affliges nos vehementer. Ier. 25, 6. 29. Ezech. 22, 29 egenum et pauperem affligebant et advenam opprimebant calumnia. Soph. 3, 19 Naum 1, 12 Zach. 8, 14. 10, 2 II Macc. 5, 22. 8, 32. Luc. 8, 45 quis est, qui me tetigit? ... turbae te opprimunt et affligunt (ἀποθλίβουσιν). act. 7, 19 Hebr. 11, 25 AVG. civ. 1, 8. 9. 4, 7 Romanum imperium adflictum est potius quam mutatum. 18, 51 si accipiunt potestatem corporaliter affligendi. loc. hept. 2 p. 505 quemadmodum Aegyptii affligerent eos. Graecus habet καταδουλοῦνται (exod. 6, 5), quod interpretari posset 'in servitutem redigunt eos'. SVLP. SEV. chron. 1, 24, 6 dial. 1, 7, 6. VICT. VIT. 2, 31 graviter adfliguntur. *cf.* 3, 65 dum affligitur populus. PASS. Lucian. 2 affligebant (*i. precibus vexabant*) deos suos, ut eis responderent. *res affligit*: CIC. Cluent. 201 quod si qua calamitas hunc in hoc iudicio adflixerit innocentem. Flacc. 107 L. Flaccum ... si gravis iniuria adflixerit. Catil. 32 non plane me enervavit, non adflixit senectus. epist. 1, 6, 2 et si minore in re violatur tua dignitas, quam mea adflicta est (sit *codd.*). 14, 4, 5 non vitium nostrum, sed virtus nostra nos afflixit. LVCR. 2, 945 quamvis animantem grandior ictus, quam patitur natura, repente adfligit. LIV. 26, 41, 21 eadem in illos ingruit fortuna, quae nuper nos adflixit. CELS. 1 praef. p. 1, 24 D. mores, quos neque desidia neque luxuria vitiarant: siquidem haec duo corpora, prius in Graecia, deinde apud nos, adflixerunt: *et* corpus affligere *videtur t. t. medicorum esse*: *cf.* CELS. 1, 1 intermissus ... ordo exercitationis corpus adfligit. 2, 8 p. 49 illud iure aliquis mirabitur, quomodo simul et adfligunt nostra corpora et parte aliqua tueantur. 2, 10 p. 52 celerius ... ea (*sc. detractione virium*), si nimium est pinguis, aliquis adfligitur. 2, 10 p. 53 protinus ... demenda materia est, ne, si subsederit, corpus adfligat. 3, 5 p. 84 febres ... corpus adfligunt. *v.* afflictus *p. 1238, 65.* SEN. dial. 12, 9, 4 non ira eum torquebit, non morbus adfliget. epist. 91, 2 omnibus fortuna, quos publice adflixit, ... timere permisit. COLVM. 4, 21, 2 *vitis* infirma ... cum onerata est, affligitur. 4, 24, 10 *focaneus palmes* si ... ita praevaluit, ut alterutrum brachium *vitis* afflixerit. *cf.* PALLAD. 2, 9, 2. PLIN. nat. 33, 148 Asia ... multo etiam gravius adflixit mores. *cf.* FLOR. 1, 47, 8 illae opes atque divitiae adflixere saeculi mores. *cf.* MACR. sat. 6, 7, 12 nemo quisquam tam afflictis (efflictis *vulg.*) est moribus. MART. 6, 33, 4 furta, fugae, mortes servorum, incendia, luctus affligunt hominem. QVINT. inst. 1, 12, 10 corpora infantium nec casus, quo in terram totiens deferuntur, tam graviter adfligit. TAC. ann. 14, 38 nihil aeque quam fames adfligebat serendis frugibus incuriosos. PLIN. epist. 7, 19, 9 me quidem illud etiam adfligit et torquet, quod ... FRONTO p. 167, 21 N. dolor umeri gravis, cervicis vero multo gravissimus ... me adflixit. TERT. nat. 1, 9 p. 73 si famis afflixit. PAVL. dig. 39, 4, 11 illicitarum mercium persecutio heredem quoque adfligit. IVL. dig. 3, 5, 29 pretium siliginis ... curatori adflictum (*i. corruptum, comminutum*) esse. RVT. LVP. 2, 10 ita nos ... acerba ac nimium ⟨dura *add. Gronov.*⟩ tua facultas adfliget. AMM. 14, 2, 1 pernicies Orientem adfligebat. 19, 12, 7 aliquos vinculorum adflixerant nexus, alios claustra poenalia consumpserunt. 22, 8, 15 adfliguntur praeterita recordantes. VVLG. eccles. 10, 5 labor stultorum affliget eos. *cf.* thren. 4, 39. AVG. civ. 2, 2 illa ... dura, quae hostiliter facta sunt, pios cum impiis pariter adflixerint. 19, 28 dolor permanet, ut affligat. COD. Theod. 9, 92, 2 si quem forte gladius ultor adflixerit aliave ... poena consumserit. OROS. hist. 1, 17, 2 quantos ... populos idem turbo (*i. bellum*) involverit atque adflixerit. SALV. gub. 4, 31 istos ... accessio maximarum *functionum* adfligebat.

3 *in iure fere i. q. damnare aliquem*: VAL. MAX. 4, 2, 2 in exilium profectus fuerat testimonio eius praecipue adflictus. TAC. ann. 4, 71 scelerum ministros adflixit. 4, 52 oblita Sosiae ob eadem adflictae. 6, 18 cuius maritum Caesar adflixerat. SVET. Aug. 66 neque enim temere ex omni numero in amicitia eius afflicti reperientur. Nero 7 amitam ... Lepidam ream testimonio coram adflixit.

4 *aliquid* affligitur *alicui i. q. imponitur, irrogatur*: MACR. sat. 7, 2, 10 cui nota quondam adflicta est censoria. ALC. AVIT. epist. 86 p. 95, 25 parvum tibi poenae genus putabas afflictum. COD. Iust. 1, 3, 32, 2 (*Leo*) ne ... paupertati affligatur (infligatur *P. Krüger*) incommodum.

5 *aliquem i. animum alicuius affligere aliqua re, aegritudine, molestia, dolore afficere, et sine casu*: CIC. S. Rosc. 33 quae (*mors*) tantum potuit, ut omnis civis perdiderit et adflixerit. Verr. 3, 37 *Siculos* superioribus edictis satis perdiderat atque adflixerat. 2, 8 sic eos adflixerat, ut salvi esse non possent. Mur. 88 si ... hunc vestris sententiis adflixeritis. Tusc. 4, 32 *animorum motus* animos ... adfligunt et debilitant metu. Att. 1, 18, 3 adflicta res publica (*i. q. cives*) est empto constupratoque iudicio. 9, 5, 2 annus, qui nos ... adflixerat. SEN. epist. 74, 18 si fugacissimis bonis credidit, cito deseritur et ut [non] deseratur, adfligitur. 74, 30 non adfligitur sapiens liberorum amissione, non amicorum. *cf.* PS. SEN. extr. voc. 202 morte suorum affligi imbecilli animi est, non affligi, duri. CVRT. 4, 8, 9 amissi eius (*Hectoris*) desiderio vehementer adflictus est. HIER. epist. 140, 19 laetifica nos pro diebus, quibus adflixisti nos (nos a. *vulg.*). VVLG. num. 11, 11 cur afflixisti (ἐκάκωσας) servum tuum? I reg. 1, 6 affligebat ... eam aemula eius et vehementer angebat. 1, 8 quam ob causam affligitur (τύπτει σε) cor tuum. II reg. 13, 20. *cf.* Sirach 4, 3 act. 21, 13. VVLG. Iob 19, 2 usque quo affligitis animam meam? 30, 25 flebam quondam super eo, qui afflictus erat. *cf.* 31, 39 prov. 13, 12 Is. 58, 5. 10. 63, 10 afflixerunt spiritum ... eius. Ier. 14, 3 confusi sunt et afflicti. VICT. VIT. 3, 16 ut quid taliter adfligimur. *de voluntaria cordis afflictione, i. q. paenitentia*: HIER. epist. 100, 6 adfligetis animas vestras. *cf.* 149, 5 adfligi animos lege praecipitur. VVLG. lev. 16, 29 (ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν). 16, 31. 23, 27. 29. 32 num. 29, 7. 30, 14. I Esdr. 8, 21 ut affligeremur coram domino. Dan. 10, 12 ut te affligeres in conspectu dei tui. se affligere *i. q. se cruciare, maerori dare animum*: CIC. div. 2, 6 neque ego me abdidi neque deserui neque adflixi. Att. 2, 19, 2 Pompeius ... ipse se adflixit. 3, 12, 11 hic tu me accusas, quod me adflictem, cum ita sim adflictus, ut nemo umquam. SEN. nat. 3, 18, 1 ipsa colluctatione animae (-am *Δ*) afficienti (*Φς*, efflantis *ϑ*, sese affligenti *Haase*) rubor primum, deinde pallor subfunditur. PASS. coron. 8 Sanctus ... Cyrillus ... hoc audiens dum esset in carcere, afflixit se et transivit ad dominum. VVLG. II reg. 12, 18 quanto magis ... se affliget (ποιήσει κακά). Sirach 30, 22 tristitiam non des animae tuae et non affligas temet ipsum in consilio tuo (λύπην ... ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ). RVRIC. epist. 2, 46 p. 428, 26 filiam ... audio se vehementer affligere. *intransit.*: ARNOB. in psalm. 149 quanto plus passi fuerint affligentes (*i. qui affliguntur*), tanto plus confitentes existunt.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma: *ad I1*: subiectare, inlidere. *ad I2*: abicere, proicere. subvertere, humiliare. *ad I4*: evertere, diruere, deturbare. percellere. vincere, impugnare, superare. delere, disperdere, interficere. *ad II1*: conficere. *ad II2*: perdere, opprimere. violare, vitiare. torquere, consumere. *ad II5*: debilitare, angere. *opposita*: *ad I2*: augere, levare, erigere, evehere. *ad I4*: interimere, funditus tollere. concutere, frangere. *ad II1*: recreare. *ad II2*: tueri. *ad II5*: laetificare.

part. saepe paene adi. **afflīctus** (adfl-), -a, -um. *compar.* CIC. epist. 6, 1, 6 AMM. 20, 11, 32 ALEX. c. Dind. p. 185, 20 (*neutr.*) ENNOD. epist. 380, 9. *de constructione, quae eadem est ac verbi finiti, v.* ARVS. gramm. VII 456, 5.

1 *allisus, adfixus alicui rei*: SIL. 10, 207 afflictos ripis tumidum demersit in amnem. HOMER. 1032 et patris afflicti genibus miserere precantis. *humi prostratus, proiectus*: PLAVT. Curc. 83 *vinum* istunc qui fert, afflictum velim. SALL. Iug. 101, 11 equi atque viri adflicti. SEN. Herc. f. 1317 artus alleva afflictos solo ... parentis. OCTAVIA 796 *effigies* Poppaeae afflicta vulgi manibus et saevo iacet eversa ferro. TAC. hist. 2, 33 Annius Gallus lapsu equi adflictus. FLOR. 2, 22, 5 *mulieres* deficientibus telis infantes suos adflictos humi in ora militum adversa miserunt (*exscribitur a* IORD. Rom. 241). AMM. 19, 11, 12 ponderibus superruentium adflicti. HIER. epist. 121, 8 adflictus sum et incurvatus. *in metaphora; retenta imagine*: CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 21), 27 sic feminata virtus adflicta occidit. Quinct. 74 per se adflictum atque eversum propinquum suum. Sulla 1 qui ... rem publicam adflictam excitarint. 61 in hoc ... casu, in quo adflictus iacet. har. 50 videtis ... hominem per se ipsum iam pridem adflictum ac iacentem ... excitari. prov. cons. 11 videtis ... avaritia, superbia, crudelitate Gabinii paene adflictos iam atque eversos publicanos. de orat. 1, 32 opem ferre supplicibus, excitare afflictos. *cf.* 1, 69. 2, 211 tum adflicta et prostrata Virtus maxume luctuosa est. leg. 2, 42 quorum scelere religiones tum prostratae adflictaeque sunt. Tusc. 2, 32 adflictus ... et iacens. 2, 54 ita adflicti et exanimati iacent. 3, 72 si ... *deorum* plaga perculsi adflictos se et stratos esse fateantur. Cato 24 qui mihi primus adflicto et iacenti consularem fidem dextramque porrexit. Att. 3, 15, 7 erige adflictos. *cf.* 1, 9, 13. LIV. 25, 37, 20 erecturum (ere cepturum *P*) se adflictas res. TAC. ann. 4, 71 quae (*Augusta*) florentes privignos cum per occultum subvertisset, misericordiam erga adflictos palam ostentabat. PS. LACT. mort. pers. 1, 1, 4 deus iacentes et adflictos caelesti auxilio sublevavit. **2** *i. q. eversus, corruptus, perditus*: GLOSS. II 347, 18 κεκακωμένος. *res*: CIC. Quinct. 93 fatetur se ... non ab adflicta amicitia transfugere atque ad florentem aliam devolare. Manil. 24 regum adflictae fortunae. *cf.* Sulla 1 in his pristinae fortunae reliquiis miseris et adflictis. 37. 89 non integra fortuna at ut adflicta. Rab. Post. 41 secundis rebus ... adflictis fortunis. Att. 1, 9, 7. 14, 13, 2 miserae et adflictae fortunae. ad Q. fr. 1, 3, 6 in hac tam adflicta perditaque fortuna. AMM. 20, 11, 32 fortuna adflictior. 24, 6, 4. CIC. agr. 2, 10 qui civitatum adflictarum perditis iam rebus extremi exitiorum solent esse exitus. *cf.* Verr. 2, 12 provinciam adflictam et perditam. dom. 112. Sest. 24 adflictam et constrictam rem publicam. 31 ut ... adflictae et perditae rei publicae ... moderetur. 121 patriam adflictam deploraret. 144. Att. 2, 5, 2 rem publicam adflictam et oppressam. 8, 11, 11. VAL. MAX. 5, 1, 4 urbis modo opulentissimae, tunc adflictae. SEN. dial. 9, 5, 3 re publica. Tro. 24 urbem. *cf.* 426. TAC. hist. 3, 46 prope adflicta Romana res. 4, 14 nunquam magis adflictam rem Romanam. SVET. Vesp. 8 adflictam nutantemque r. p. Tit. 8. VOPISC. Car. 30, 1, 2 vel erecta ... vel adflicta r. p. AVG. civ. 3, 18 quot adflictae, quot perditae civitates. *cf.* 3, 30. OROS. hist. 6, 3, 5 Siciliam adflictam. CIC. Vatin. 16 ex illo obsesso atque adflicto tribunatu. Deiot. 3 non ... adflictam regiam condicionem dolebam. *cf.* epist. 6, 1, 6 perdita non adflictiore condicione quam ceteri. AMM. 30, 8, 6 adflicti solacia status esse lenitudinem principum. CIC. off. 3, 114 quod senatus populusque Romanus *rebus afflictis* tam excelso animo fuisset. *hoc saepissime, cf.* GLOSS. afflictis rebus, perditis negotiis. SALL. Iug. 76, 6 NEP. Con. 2, 1 VERG. Aen. 1, 452. LIV. 1, 39, 3 rebus ... dubiis. 23, 41, 4. 28, 34, 6. VAL. MAX. 3, 2, 7 perditis ... et adflictis rebus. SEN. Med. 162 Thy. 924 LVCAN. 1, 497. 796 SIL. 14, 440. 16, 182. FLOR. 1, 22, 31 artis adflictisque rebus. APVL. Socr. 18 p. 159 Oud. rebus creperis (*sic A*, crepereis *cett.*) et adflictis. TREB. trig. tyr. 24, 14, 2. IVST. 4, 5, 3 res ... afflictae, nondum tamen perditae. AMM. 15, 5, 1. 18, 8, 8. 28, 6, 5. NOVELL. Val. 3, 2, 33, 1 rebus adflictis ac desperatis. LIV. 3, 8, 11 Volsci Aequique adflictas vires suas in unum contulere. *cf.* SEN. dial. 11, 9, 8 Hispania, quae fractas et adflictas partes refovet. LVCAN. 7, 667 adflictas omni iam parte catervas. STAT. Theb. 10, 437 adflictos ... Argos. PANEG. 7, 13 *init.* reliquiis afflictae gentis insultas. IVST. 13, 8, 9 afflictas partes ... paululum sustentavi. AMM. 15, 8, 13. SEN Herc. f. 670 *in Orco* fulgor ... dubius solis adflicti (*i. infirmi, tenuis*). VAL. FL. 4, 612 et tonat adflicta (*i. percussa*) domus ignea massa. STAT. Theb. 6, 68 adflictae ... ambitus aulae. 11, 164 adflictum ... vereare pudorem. TAC. hist. 1, 88 adflicta fide. 4, 3 domus illustres afflictae. ann. 4, 68 quod non ... florentis domus amicus adflictam deseruisset. *cf.* SVET. Cal. 13 prope afflictae domus. IVST. 16, 5, 2 SIDON. epist. 2, 8, 3. VICT. VIT. 3, 69 cognoscentes adflictam *ecclesiam*. COD. Theod. 9, 42, 8, 2 ad vitae adflictae adminicula. *i. q. affectus, animatus certo quodam modo*: CIC. Verr. 3, 123 an praetorem, quemadmodum provincia adflicta (adfecta *Müller*) sit, nescire. *cf.* 122 at debet vos certiores facere, quo pacto se habeat provincia. **3** *res afflicta aliqua re*: LIV. 23, 30, 6 urbem ... opulentam quondam armis virisque, tum iam ... multis magnisque cladibus adflictam. *cf.* QVINT. decl. 367 p. 402, 15 patriam bello adflictam. TAC. hist. 1, 2 Italia novis cladibus adflicta. SVET. Vesp. 17 civitates terrae motu aut incendio afflictas. *cf.* Tib. 8. AVG. civ. 3, 26 bella ... quibus Italia vehementer adflicta ... est. *cf.* 3, 30. *homo afflictus aliqua re*: GLOSS. καταπεπονημένος. malis oppressus. luctu[s] et squalore confectus. CIC. Quinct. 10 tot tantisque difficultatibus adfectus atque adflictus. Sulla 15 hic se ... fractum illa calamitate atque afflictum putavit. Att. 1, 16, 11 magnis clamoribus adflictus conticuit. Catil. 2, 2 quanto ... illum maerore esse adflictum et profligatum putatis. *cf.* FRONTO p. 137, 12 N. gravissimis luctibus paene continuis adflictum. APVL. met. 6, 3 Psyche ... afflicta duplici maestitia. TERT. anim. 5 p. 305, 1 cui (*animae*) adflictae cura, angore, amore. AMM. 25, 10, 4 curarum ponderibus adflictum. CORP. V 2117 (*Tarvisii*) amisso unico filio nimio maerore graviter adflictus est. GREG. M. epist. 2, 52 membra ... alieno gaudio in suis afflicta exiliunt. SEN. Herc. f. 1251 afflicto malis. *cf.* QVINT. inst. 6 prooem. 5 LACT. ira 16, 1 AMM. 28, 1, 3. AVG. civ. 1, 30 rebus adversis. SVLP. SEV. chron. 1, 24, 6 afflicti malo servitutis. TAC. hist. 4, 8, 5 non magis sua oratione Thraseam quam iudicio senatus adflictum. APVL. met. 6, 9 Psychen misellam flagellis afflictam et ceteris tormentis excruciatam. *cf.* PIVS Vlp. dig. 48, 6, 6 verberibus ac tormentis usque ad summum periculum adflictum. HEGES. 2, 10, 6 AVG. civ. 3, 20. COD. Theod. 1, 9, 1 si aliquis supplicio fuerit afflictus. LAMPR. Hel. 23, 2 multos ... adflictos morsu et fuga. LACT. inst. 4, 15, 7 claudis ... ac pedum vitio adflictis. *cf.* AMM. 27, 11, 6 semper levibus morbis adflictus. 31, 11, 6 febribus intervallatis. RVT. LVP. 2, 1 subito et gravi casu adflicta *mulier*. AMM. 28, 4, 25 dispendio afflictus gravi. 29, 2, 11 exilio et pecuniariis adflicti dispendiis. COD. Theod. 9, 42, 8, 3 qui crimine fuerint maiestatis adflicti. NOVELL. Theod. II. 4, 1 praef. quaerimoniis vel exhibitionibus diversorum iudicum afflicti. EVGIPP. vita Sev. 17, 2 esurie miserorum se credebat adflictum. CORP. XIII 2027 (*Lugduni*) cuius excessu graviore damno quam rei emissione adflicti. **4** *absolute, i. q. victus, superatus, perditus*: CIC. Font. 34 quos (*Gallos*) ita adflictos a vestris patribus maioribusque accepissetis, ut contemnendi essent. *cf.* LIV. 20, 4, 5 ut ... florentem populum Romanum ac felicissimum bello sibi desumerent hostem, cuius adflicti amicitiam petissent (cepissent *P*). PHAEDR. 1, 2, 28 *ranae* dant Mercurio mandata ad Iovem, adflictis ut succurrat. OCTAVIA 473 consulere patriae, parcere afflictis. SEN. Oed. 213 dubiam salutem qui dat adflictis, negat. STAT. Theb. 11, 110 da veniam afflicto. AMM. 17, 13, 11 arma iugiter retinentes licet adflicti. 21, 16, 15 ut ... in externis bellis hic princeps fuit saucius et adflictus, ita. 25, 3, 1 Persae cum saepe adflicti peditum pugnas horrerent. *cf.* 31, 10, 4. CIC. div. in Caec. 7 socii stipendiariique populi Romani adflicti, miseri iam non salutis spem, sed solacium exitii quaerunt. Verr. 3, 77 aratores funditus evertebantur, et eo magis, quod iam superioribus annis adflicti erant ac paene perditi. *cf.* Manil. 23 Phil. 3, 25. Att. 3, 10, 2 me, quem ille florentissimum reliquerat, perditum illi afflictumque offerrem. epist. 14, 43 o me perditum, o afflictum. LIV. 30, 13, 13. CIC. Sulla 49 adflicto P. Sulla consulatus vobis pariebatur. Rab. Post. 19 adflictum violare non debeo. *cf. ibid.* 41 Vatin. 35. dom. 96 adflicto senatu, perterritis equitibus Romanis. *cf.* Cato 18. QVINT. inst. 6 prooem. 15 levius ... adflicti. SVET. Vitell. 4 mater et missum ad legiones *filium* et appellatum imperatorem pro afflicto statim (*om. recc.*) lamentata sit. AVG. civ. 16, 19 Pharao ... graviter adflictus. CASSIOD. var. 2, 5, 8 ne quod nos necessarie transmisisse constat afflictis *laesione*, superfluo tribuatur illaesis. *cf.* 11, 1, 15. 11, 15, 1. **5** *i. q. aegrotans, morbo confectus*: SCRIB. LARG. praef. p. 3, 9 desinant ... qui prodesse adflictis aut nolunt aut non possunt alios ⟨quo⟩que deterre⟨re⟩ negando aegris auxilia. 112 torminosi, qui graviter adflicti sunt. TERT. anim. 58 p. 395, 3 quotiens inlaeso corpore anima sola torquetur ... quotiens item corpore afflicto furtivum sibi anima gaudium exquirit. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 180 vel adflictus et macer sum, vel opimus et crassus. SER. SAMM. 274 si vero adflictam languor deiecerit uvam (*i. epiglossin*). SOL. 40, 24 *corax* cum adflictum se intellegit, sumpta fronde laurea recuperat sanitatem. VITA Sever. abb. 7 mihi ... in afflicto corpore deservivit. **6** *egenus, miser*: CIC. Pis. 82 tam adflicto, tam inopi (opimo *codd.*), tam infirmo, tam enervato reo. NEP. Att. 11, 4 non florentibus se venditavit, sed adflictis semper succurrit. SEN. benef. 6, 35, 1 inutilis es nisi adflicto ... rebus bonis supervacuus (-um *N*) es. clem. 2, 6, 3 adflictis ... et fortis (sortis culpa *Haase*) laborantibus ... subveniet. LACT. ira 16, 7 miseratio in adflictos. 16, 8 adflicti opem sperant. AMM. 30, 8, 14 nec adflictis erat in principis benignitate perfugium. HIER. epist. 79, 5 eleemosyna in pauperes, pretium captivorum, misericordia in adflictos erat. 79, 7 adflictis abundanter praebuit. VVLG. Hebr. 11, 37 egentes, angustiati, afflicti (κακουχούμενοι). **7** *maestus,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aerumnosus: TIT. Vertul. carm. epigr. 4 (*initio saec. I a. Chr.*) re sua d⟨if⟩eidens, asper afleicta parens. *cf.* CORP. III 1612 (*ex Dacia*) aflicta Caesia. CARM. epigr. 1400 (*saec. VI p. Chr. exeunte*) pessima sors est supplicii afflicto, quem sua vota premunt. CIC. Tusc. 4, 82 eos, qui se aegritudini dediderunt, miseros, adflictos, aerumnosos, calamitosos *dicere solemus.* ACC. trag. 595 a fortuna opibusque omnibus desertum, abiectum, afflictum. CIC. Sull. 74 quis P. Sullam nisi maerentem, demissum adflictumque vidit? de orat. 2, 195 hunc cum adflictum, debilitatum, maerentem, in summum discrimen adductum viderem. nat. deor. 2, 148 *eloquentiae vi* consolamur afflictos. *cf.* Lael. 1, 62. Att. 1, 16, 8 ego recreavi adflictos animos bonorum. 3, 12, 11. 3, 13, 2. 9, 19, 1 maestos adflictosque vidi. 12, 21, 5 adflicti et fracti animi. *cf.* epist. 6, 1, 7. 6, 6, 2 verbis, quibus te consolor ut adflictum et iam omni spe salutis orbatum. VERG. Aen. 2, 92 adflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. TIB. 1, 7, 41 Bacchus et adflictis requiem mortalibus adfert. *cf.* Ov. trist. 1, 8, 12 Pont. 2, 3, 5. SEN. contr. 10, 1, 11 aliquando mei miserearis, ut desinas afflictam domum persequi. SEN. Med. 209 expulsa, supplex, sola, deserta, undique afflicta. *cf.* 255. 509. 945 Oed. 1007 Phoen. 301. Tro. 440 ignota tandem venit afflictae quies. *cf.* 462. 703. 872. 961. Thy. 941 afflictos gaudere piget. epist. 99, 1 adflicto ... et magnum vulnus male ferenti ... cedendum est. OCTAVIA 83 dabit afflictae meliora deus tempora mitis. CALP. ecl. 1, 73 afflictum melior deus auferet aevum. HOMER. 986. 1021. STAT. Theb. 5, 27 adflicto spirat reverentia vultu. TAC. ann. 4, 50 unum adflictis id remedium. APVL. met. 5, 7 afflictas animas ... recreate. ANTH. 405, 6 et nunc afflicto sola quies animo. AVIEN. Arat. 240 scorpios ... afflictusque (efflictus *codd., corr.* Aldus) oculos maculosaque pectora pressus sustinet. AMM. 19, 2, 15 animae vexarentur adflictae. 25, 3, 15 non adflictus et maerens. VVLG. iud. 2, 18 et audiebat adflictorum gemitus. *cf.* I reg. 13, 6. AVG. civ. 9, 5 contristari pro adflicto. *cf.* 10, 8 ut populo subveniretur adflicto. SIDON. epist. 1, 7, 9 animo ... afflicto. *cf.* 5, 7, 7. ENNOD. opusc. 3 p. 378, 14 H. adflictorum consolator. dict. 22 p. 496, 5 vidimus *sacerdotes* adflictiores ceteris trepidantibus. EVGIPP. vita Sev. 4, 7 ne praesentiam suam populis negaret afflictis.

synonyma: *ad 1*: eversus, iacens, prostratus, stratus. *ad 2*: miser, perditus, constrictus, oppressus, nutans. dubius, artus, creper (*res*). *ad 3*: adfectus, fractus, profligatus. excruciatus. *ad 4*: miser, perditus. *ad 5*: aeger. *ad 6*: inops, egens, angustiatus. *ad 7*: aerumnosus, calamitosus, abiectus, maerens, demissus, fractus. *opposita*: *ad 1*: florens. *ad 2*: integer, opulentus, excelsus. *ad 4*: illaesus. *Sinko.*

afflo (adflo), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* flare. GLOSS. προσφυσῶ. adflarat: adspiraverat, inspiraverat. *dicitur proprie de vento aura odore vapore luce ita ut subiecta sint verbo vel ipsi flatus vel animantes resque quae eos edunt. similiter variatur in usu translato. legitur inde a* VARRONE *apud poetas maxime; ex pedestribus* SENECA *vetustioribus habent, sed raro*, VARRO CIC. RHET. Her. LIV. [*val.* aflá, *hisp.* hallar *'reperire'*. *M.-L.*]

I *proprie*: A *intransitive*: *de vento*: VARRO rust. 1, 12, 3 in eas partes ..., e quibus ventus gravior ... adflare soleat. 1, 59, 3 ne extrinsecus spiritus adflet. CVLEX 155 dumis, quos leniter adflans aura susurrantis poscit confundere venti. COLVM. 9, 15, 6 *pars vasis* latior ..., per quam possit afflari. 12, 18, 7 ne admoto igne cum afflaverit ventus, vasa rumpantur. PLIN. nat. 28, 60 prodest ... si tussim concitet saliva, in frontem ab alio adflari. CORIPP. Ioh. 6, 759 naribus afflans *equus* erexit geminas ... aures. *nota usum impersonalem*: PLIN. nat. 17, 74 si roravit quantulumcumque imbris (-es *codd.*) aut si adflavit. *cum dat.*: HOR. sat. 2, 8, 95 velut illis (*merulis, sim.*) Canidia adflasset peior serpentibus Afris. PROP. 2, 29, 17 adflabunt tibi non Arabum de gramine odores.

B *transitive*: *c. acc. rei quae flando fertur*: RHET. Her. 4, 62 (*in imagine*) iste qui cotidie per forum medium tamquam iubatus draco serpit ... spiritu rabido, circumspectans huc illuc si quem reperiat cui aliquid mali faucibus adflare ... lingua aspergere possit. CIC. Verr. 2, 35 (*in imagine*) *Verres* sperat sibi auram posse aliquam afflari (-re *Zumpt*) ... eorum quibus Cn. Carbonis mortui nomen odio sit. Cato 59 suavitatem odorum, qui adflarentur ex floribus. LVCR. 5, 567 ignes lumina possunt ad[l]icere et calidum membris adflare vaporem. Ov. met. 1, 542 *Daphnes* crinem sparsum cervicibus adflat *Apollo insequens* (*cf.* 5, 617 *l. 81*). PLIN. nat. 18, 155 cum udam *herbam teramum* quidam ventus adflavit *inter fabas.* STAT. silv. 5, 3, 105 crinem ... adflato monte (*Vesbio*) sepultum *Parthenopes.* AVSON. Mos. 317 spirat enim tecti testudine corus achates afflatamque trahit ferrato crine puellam. CORIPP. Iust. 4, 121 flammasque pyropos afflans et propria depellens luce tenebras.

c. acc. animantis vel rei quae aura odore vapore luce sim. tanguntur: VERG. georg. 1, 250 nosque ubi primus equis Oriens adflavit anhelis (Aen. 5, 739; GLOSS. leniter tetigit). Ov. met. 5, 617 crinales vittas *Arethusae* adflabat anhelitus oris *Alphei fluvii* (*cf.* 1, 542 *l. 72*). 6, 704 *Boreae pennarum* iactatibus omnis adflata est tellus. 7, 29 taurorum adflabitur ore *Iason.* LIV. 21, 54, 8 quidquid aurae fluminis adpropinquabant, adflabat acrior frigoris vis. 22, 43, 11 terga tantum adflante vento. 30, 6, 7 saucii adflatique incendio. frg. apud Serv. georg. 1, 472 tanta flamma ante mortem Caesaris ex Aetna monte defluxit, ut ... etiam Regina civitas adflaretur. GERM. frg. 4, 41 terras cum letifer ortu Sirius adflavit. SEN. Herc. O. 1443 ora Phoebeus modo afflabat axis. clem. 1, 25, 4 *serpens* fontes ⟨s⟩putu inficit et si adflavit, deurit opteritque. nat. 1, 1, 8 in nubes pervenire alimenta ignium, quae non tantum conlisa possint ardere, sed etiam adflata radiis solis. epist. 102, 26 ex maternorum viscerum calido ... fomento emissum adflavit aura liberior. COLVM. 8, 5, 18 cavendum ... ne *pulli* a serpentibus adflentur, quorum odor tam pestilens est ut interimat universos. LVCAN. 6, 491 humanoque cadit serpens adflata veneno. PLIN. nat. 8, 78 *basiliscus* necat frutices, non contactos modo, verum et adflatos. 11, 277 ociusque putrescunt adflata *halitu ursi.* 17, 245 *arborum* adflari radices aut cooperiri *remedium est.* [36, 193 adflaverit *corruptum.*] VAL. FL. 3, 213 trepidam Phaethon adflavit ab alto Tisiphonen. 6, 183 consertis iunxere frementia telis agmina virque virum galeis adflavit adactis. SIL. 1, 578 rutilus primis sonipes *Solis* hinnitibus altos afflarat montes. 4, 481 *Luna* fraternis afflata rotis. 17, 113 afflata ... ora castrorum flammis. STAT. Theb. 10, 328 adflatusque fugit curru maiore Bootes. 12, 169 adflavit molles si quando iuvencas tigridis Hyrcanae ieiunum murmur. silv. 5, 1, 147 plena maligno adflantur vineta noto. SVET. Tib. 72 ut exaestuarat, afflatus aura in graviorem recidit morbum. FRONTO p. 202, 11 N. sicut ignem quamvis magnum vel levis aura si adflaverit, adiuverit. AMPEL. 8, 5 palla, quam si quis halitu afflaverit, tota patefit. APVL. met. 2, 7 si te vel modice meus igniculus (*i. amor*) afflaverit. TERT. anim. 25 p. 342, 20 *mulieres enitentes* afflari *aura frigida* vel maxime periculum est (*opp.* cubiculares aestus). 26 p. 344, 22 si fingit deus in utero et afflat ex primordii forma *hominem* (*seq.* flavit in eum flatum vitae). PALLAD. 7, 3, 2 si granaria eius (*lupini*) adflaverit fumus adsiduus. AVIEN. Arat. 670 sole sagitta cum levis adflatur. orb. terr. 62 vix hebes has oras ardor Titanius adflat. 275 *Aethiopas* adflant rutilae incunabula lucis. 411 qua matutini⟨s⟩ sol istas (*Europam et Libyam*) ignibus adflat. AVSON. 170, 8 spiritus adflatis quod fugit e calamis. VEG. mulom. 4, 24, 2 odor ... cimicis (cimini *trad.*) super carbones impositi ubi sanguisugam afflaverit, evellet a vulnere. HYG. fab. 30 p. 64, 5 *hydra* vestigia eius afflabat. CLAVD. 15, 348 adflatus vicino sole *avus Honori per somnium apparens.* carm. min. 26, 62 adflatas ... vago temperat igne *solis* tholos *rivus subterlabens.* 27, 6 coruscis nox adflata rotis *solis.* SVLP. SEV. dial. 1, 25, 4 cum ... immundis spiritibus adflatos ... curaverit. 2, 5, 8 donec ... regem ... adflaret incendium. SIDON. carm. 5, 36 nativa exustas afflavit purpura *solis* rupes. CASSIOD. var. 2, 21, 3 cum ... tellurem sol insuetus afflaret. CORIPP. Iust. 2, 292 afflatas ortum iubar aspicit herbas. 3, 153 omnia sol oriens radiis melioribus afflans.

nota de fulmine dicta: VERG. Aen. 2, 649 me *Iuppiter* ... fulminis adflavit ventis et contigit igni (SERV. auct. quia scit non iaci fulmina nisi cum flatu ventorum). Ov. trist. 1, 9, 22 metuunt si fulmina, quorum ignibus adflari proxima quaeque solent. Pont. 3, 6, 17 fulminis adflatos interdum vivere telis. VAL. MAX. 7, 7, 4 ad inferos usque caelesti fulmine adflata es. SEN. nat. 2, 40, 4 *fulmen* tribus modis urit: aut adflat et levi iniuria laedit aut conburit aut accendit (SERV. Aen. 1, 230. 2, 649 COMM. Bern. Lucan. 1, 151). 2, 53, 2 non icta tantum *fulmine* cadunt, sed et adflata. PLIN. nat. 2, 142 spiritum ociorem fulmine, ideo quati prius omne et adflari quam percuti. STAT. Theb. 10, 674 fulminis ... radiis adflata cupressus. PLIN. paneg. 90 utrumque nostrum ille (*Domitianus*) ... stragibus amicorum et in proximum iacto fulmine adflaverat. SVET. Tib. 69 fulmine afflari negetur id genus frondis. GRAN. LIC. p. 27ᵇ, 22 fulmine adflatus est *Pompeius Strabo* (OROS. hist. 5, 19, 18 Pompeius fulmine adflatus interiit). PANEG. 12, 22 p. 291, 2 si qui ... sunt barbarorum qui nondum virtutis tuae fulmen exceperint, nominis terrore percussi et velut afflati quiescant. SPART. Hadr. 14, 3 fulmen decidens hostiam et victimarium sacrificanti adflavit. SERV. auct. Aen. 2, 649 (*ex 'reconditis'*) si quem principem civitatis vel regem fulmen afflaverit, et supervixerit, posteros eius nobiles futuros et aeternae gloriae. SERV. Aen. 1, 617 Anchises adflatus fulmine oculoque privatus est. ecl. 1, 17 *quercus* tacta id est adflata et leviter fulminata. SIDON. epist. 8, 14, 3 Nadab et Abiu fulminibus afflati.

II *translate*: *intransit.*: CIC. Att. 16, 5, 1 rumoris nescio quid afflaverat commissione Graecorum frequentiam non fuisse. QVINT. inst. 11, 3, 147 utique adflante fortuna *quasi aura secunda.* HIER. epist. 10, 3 *munuscula* ... ad te, si spiritus sanctus afflaverit, navigabant. *c. dat.*: TIB. 2, 1, 80 ille felix, cui placidus leniter adflat Amor (*cf.* 2, 4, 57 *l. 79*).

transit.: *c. acc. rei quae fertur, adicitur*: VERG. Aen. 1, 591 decoram caesariem nato genetrix (*Venus*) lumenque iuventae purpureum et laetos oculis adflarat honores. TIB. 2, 4, 57 indomitis gregibus Venus adflat amores (*cf.* 2, 1, 80 *l. 75*). APVL. met. 2, 4 cum mustulentus autumnus maturum colorem *pomis* adflaverit.

c. acc. hominis vel rei quae flando tanguntur afficiuntur: VERG. Aen. 6, 50 *Sibylla* adflata est numine ... iam propiore dei. Ov. rem. 434 adflarant tepidae pectora vestra faces *Amoris.* met.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 819 *Fames* seque viro inspirat faucesque et pectora et ora (et alvum *Zielinski*) adflat et in vacuis spargit ieiunia venis. 10, 313 stipite te Stygio tumidisque adflavit echidnis e tribus una soror. SEN. epist. 72, 5 aliquo ... incommodo adflatur. 114 illo (*animo*) vitiato hoc (*ingenium*) quoque adflatur. PERS. 1, 123 audaci quicumque adflate (*voc.*) Cratino iratum Eupolidem praegrandi cum sene polles. PETRON. 2 *eloquentia Asiana* animos ... iuvenum ... veluti pestilenti quodam sidere afflavit. PLIN. nat. 2, 108 adflantur alii sidere (OBSEQ. 56 Pompeius afflatus sidere interiit, *cf.* OROS. hist. 5, 19, 18 *p. 1240, 61*). VAL. FL. 7, 489 simili ... adflarat (adflebat *cod.*) amore *Iasona Medea*. SIL. 11, 420 afflatus fallente Cupidine *Hannibal*. STAT. Theb. 2, 86 si quando adflavit Iacchi saevus odor *Bistones*, tunc saxa manu, tunc pocula pulchrum spargere. 5, 194 *Lemnios* miseros perituro adflaverat igni *Venus*. PS. QVINT. decl. 12, 22 nos grave huius anni sidus afflavit (*seq.* nos ... sata ... fallunt). FLOR. 1, 40, 9 urbem Romam regius terror adflabat. COMM. instr. 1, 19, 12 illum adflatum numine ligni. LACT. inst. 7, 1, 11 unde eos (*philosophos*) odor ille sapientiae tam suavis ... adflaverit. PHOCAS gramm. V 411, 5 *adulescentes* odore voluptatum ... adflatos execrari magistros. VEG. mulom. praef. 14 ut quamvis sanum animal ... alienae aegritudinis afflante vicinia repente depereat. 4, 2, 15 quamvis sani boves odore morbidorum afflante depereunt. HIER. epist. 96, 3 quasi divino spiritu afflati (ISID. eccl. off. 1, 12, 3). CLAVD. 15, 208 adflavit Romam meliore iuventa *Iuppiter*. rapt. Pros. 1, 1 adflataque curru sidera Taenario. 3, 240 livor permanat in herbas ... squalent rubigine prata et nihil adflatum vivit. carm. min. 30, 89 te ... Gratia adflavit docuitque loqui. MART. CAP. 9, 913 adf⟨l⟩ata nostris ferte corda cantibus. OROS. hist. 2, 11, 1 adflatus successu brevi. SIDON. epist. 1, 11, 2 me sinistrae rumor ac fumus opinionis afflavit. 5, 7, 5 quorum si nares afflaverit ... robiginosi aura marsupii. carm. 11, 126 festorum afflata calore iam minus alget hiemps. 16, 19 afflasti regem *spiritus sancte*. ENNOD. epist. 9, 26 si te ... spes nuptialis afflaverit. opusc. 3 p. 339, 14 Vind. ipsum ne odor quidem huius opinionis afflaverat.

deriv.: afflatio, afflator, afflatorius, afflatus, afflaticius. *Zimmerm.*

affluenter *v. p. 1244, 78.*

affluentia (adfl-), -ae *f. ab* affluere. afluentia *legitur* CORP. III 7000 EDICT Diocl. 1, 24. 2, 7 *et saepius in mss.* (*cf. s. v.* afluo *et* afluentia). *plur.* PS. AMBR. acta Seb. 18 epist. 31, 3. *non invenitur ante* CIC. I *actus abundandi, superfluendi*: GLOSS. IV 303, 58 profluentia. AVG. beat. vit. 4, 32 in abundantia ... intelligitur affluentia et quasi rei nimium exuberantis effusio. ISID. orig. 20, 2, 3 affluentia nuncupata quasi rei nimium exuberantis effusio ultra quam satis est. CORP. III 7000 (*circa a. 325 p. Chr.*) aquarum ... abundantem afluentiam. HEGES. 1, 34, 2 aquarum affluentia. PLIN. nat. 26, 94 radix ... inhibet non solum venerem, sed et affluentiam geniturae. THEOD. PRISC. log. 16 *pleuritici afficiuntur* (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 89) sputi varia affluentia (*lectio incerta*). *de incorporeis, imagine retenta*: AMBR. Is. 4, 26 ut haurire eam (*caritatem*) comminus et rigare eius affluentia hortum tuum possis. Ios. 7, 38 larga donandi affluentia redundasse. VITA Vedast. 5 divine muneris ... uberius affluentia redundaret. II *copia, ubertas*: GLOSS. IV 204, 35 abundantia. 1 *alicuius rei*: CIC. leg. agr. 2, 95 ex hac copia atque omnium rerum adfluentia. rep. 1, 39 in omnium ... rerum affluen⟨tia⟩. QVINT. inst. 12, 10, 13 nimiis floribus et ingenii adfluentia. PLIN. paneg. 29 annonae. APVL. Socr. 22 p. 171 Oud. *in* tanta adfluentia rerum. PORPH. Hor. epod. 4, 14 nimiarum deliciarum afluentia. EDICT. Diocl. 1, 24 publicae felicitatis afluentiam. PANEG. 10, 36 p. 244, 2 in tanta bonorum affluentia. FIRM. math. 3, 3, 8 affluentia (afl- *PR*) felicitatis ornatos. *cf.* 5 p. 76 col. 2 ed. princ. divitiarum affluentia. *cf.* p. 79 col. 2. AVR. VICT. Caes. 37, 7 quarum (*divitiarum*) usum affluentiamque. SCHOL. Iuv. 1, 23 ut quod natura negat, deliciarum affluentia largiatur. ANON. de mach. bell. pr. opum affluentia. PS. AMBR. acta Seb. 18 omnium deliciarum affluentiae. AMBR. Is. 4, 26 si ... haurire velis affluentiam caritatis, quae maior et uberior est quam fides et spes. Iob 5, 17 rerum affluentia secundarum. epist. 31, 3 invehens ... ubertatis affluentias. HIER. epist. 79, 3 divitiarum. AVG. civ. 14, 10 in tantorum tanta afluentia bonorum. c. Faust. 15, 6 p. 426 Vind. de ineffabili adfluentia spiritalium deliciarum. gen. ad litt. 12, 34, 65 pollens affluentiā gratiarum. conf. 6, 16, 26 quantalibet afluentia carnalium voluptatum. *cf.* 11, 2, 3. MACR. sat. 3, 14, 1 affluentia marinarum copiarum. SALV. eccl. 2, 48 opum caelestium copiam, deliciarum immortalium afluentiam. BOETH. cons. 2, 5 fortunae affluentiam.
technice de oratione: POMP. gramm. V 295, 11 adfectavit ... affluentiam et absolutam elocutionem. LACT. inst. 4, 18, 12 oratio tantae affluentiae ubertate decurrens. FIRM. math. 1, 5, 3 ne copiosae orationis illecebris affluentiaque sermonis ... captas iudicantium aures. 7 p. 105 col. 1 ed. princ. erunt ... verbosa sermonis affluentia inflati. *cf.* 7 p. 110 col. 2. p. 112 col. 2. p. 114 col. 2. RVRIC. epist. 1, 4 ut in tenui materia ... oris facundiam et affluentiam sermonis ostenderes. 2, 4 affluentia verborum. ENNOD. epist. 3, 28 p. 92, 21 Vind. nulla ... eloquitur oris affluentia. BAVDON. prol. affluentiam eloquii. 2 *absolute*: *divitiae, opulentia*: ITIN. Alex. 45 nec decima quidem parte totius affluentiae dispensata. IVL. VAL. 3, 23 copia vel adfluentia (affluenta *A*). EDICT. Diocl. 2, 7 provinciae felicitate optatae vilitatis et velut quodam afluentiae privilegio glorientur. FIRM. math. 3, 6, 5 Venus ... facit ... affluentia copiosos. AMBR. hex. 3, 10, 46 fecunditas terrae veterem affluentiam ... operatur. OROS. hist. 1, 8, 11 *annorum ubertatis* affluentiam ... perituram. BOETH. cons. 2, 2 affluentia et splendore. *luxuria*: NEP. Att. 13, 5 munditiam, non afluentiam affectabat. TAC. ann. 3, 30 per cultum et munditias copiaque et adfluentia luxu propior. 16, 18 nihil amoenum et molle adfluentia putat. ITIN. Alex. 40 cetera eius cultus et affluentiae. SERV. Aen. 1, 637 abundantia, alibi luxuria ... quia affluentiam (affluentia *HP*) ubique exteris gentibus dat *Vergilius*, Romanis frugalitatem. 1, 216 cibis famem exemptam dicit ... non affluentiam quaesitam. *liberalitas*: CASSIOD. var. 12, 11, 1 mutant ... largitates rapientium manus .... sic affluentia boni regis avaris distributoribus immutatam.

syn.: abundantia, copia, ubertas.

affluitās, -ātis *f. ab* affluus. *copia, abundantia*: HIER. in Iob 38 affluentissimam affluitatem largitatemque divinae gratiae demonstravit.

affluo (adfl-), -xī, -ere *ab* ad *et* fluere. *Stöcklein, Progr. Dillingen, 1895, p. 31 sqq.* f *simplex legitur*: EDICT. Diocl. 2, 12 (*cf.* 1, 24. 2, 7) INSCR. *Roem. Mitth. 11 p. 256 (Tarenti, s. IV), in mss.*: LAEV. carm. frg. 18 PLAVT. Mil. 1322 (*A*) Pseud. 191 (*AP*) CIC. Sest. 18 (*P. schol.*) Arch. 4 (*G*) div. 1, 61 (*v. C. F. W. Muelleri adn. crit.*) LIV. 3, 26, 7 (*MP m. p.*). 6, 15, 9 (*MP*) PS. QVINT. decl. 12, 22 p. 239, 3 (*B*). 14, 2 p. 267, 2 (*S*) SVET. Claud. 14 AVREL. ad Front. p. 78, 14 N. GELL. 1, 22, 9 (*AR*) TERT. anim. 51 (*A*) CYPR. hab. virg. 13 eleem. 22 CAPITOL. Max. Balb. 7, 7 (*PB*) LACT. inst. 5, 6, 1 (*V² altera* f *littera uncis inclusa*). 5, 21, 8 (*R*) FILASTR. 149, 4 AMM. 23, 6, 29. 24, 1, 15. 28, 5, 9. 31, 7, 7 (*V*) AMBR. Iob 2, 1, 1 3, 1, 1. 3, 5, 14 (*P*) PAVL. NOL. carm. 21, 570 epist. 44, 1 pr. (*O*) SVLP. SEV. epist. 3, 11 SALV. eccl. 3, 50. 4, 23. 4, 31 gub. 4, 17. *non confundendum est cum* afluo *ἀποῤῥέω*, *v. infra s. v.* CASSIOD. (*ex Caesellio*) gramm. VII 207, 11 sonat ... d littera et scribitur, cum f consonanti adiuncta est, ut adfluo. *deest apud* ENN. TER. LVCIL. CATONEM CATVLL. HOR. sat. PVBLIL. CAES. NEP. TIB. PROP. MANIL. PERS. MART. IVV. *verbo raro ante* LIV. *usi sunt* (*nisi quod* CIC. *undecies*): PLAVT. *bis*, VARRO *semel*, LAEV. *semel*, LVCR. *bis*, SALL. *bis*, VERG. *semel*, HOR. *semel*, OV. *semel*.

I *proprie et quasi proprie*: GLOSS. II 422, 54 *προσρέω*. *construitur cum dat. a* VARRONE LVCR. LIV. SILIO, *cum praep.* ad *a* CIC. TAC. 1 *de aqua*: VARRO rust. 3, 5, 11 aqua rivolo adfluit. PLIN. nat. 9, 57 *aqua* si non adfluat, exanimantur *pisces*. 2, 212 *aquae maris* bis inter duos exortus lunae adfluunt bisque remeant. *cf.* MELA 1, 35 motus pelagi affluentis ac refluentis. INSCR. *Roem. Mitth. 11 p. 256* undis largioribus afluent⟨em ny⟩mphalem aquam. *de rivo, flumine*: LIV. 22, 44, 2 Aufidus amnis utrisque castris adfluens. 35, 29, 9 *Eurotas*, qui prope ipsis adfluit moenibus. SEN. nat. 6, 7, 4 rivus adfluens. COLVM. 1, 4, 10 cum a vertice torrens imbribus conceptus adfluxerit. PLIN. nat. 5, 116 Haleso adfluente. SIL. 13, 6 et tacite Tuscis inglorius *rivus* affluit undis. TAC. ann. 2, 6 *Rhenus* ad Gallicam ripam ... adfluens. *de hominum multitudine*: VERG. Aen. 2, 796 atque hic ingentem comitum adfluxisse novorum invenio admirans numerum. LIV. 35, 2, 3 adfluente multitudine (*cf.* 36, 12, 6). 37, 16, 10 plures ex urbe affluebant et iam omnis multitudo effundebatur. 37, 43, 6 aliam et a castris et ex acie adfluentem turbam conspexit. SEN. contr. exc. 3, 8 non si una vicinia coit aut transeuntium paucorum numerus adfluxit, sed ubi totus, aut ex magna parte populus, ubi divisa in partes civitas. VAL. MAX. 3, 2, 23 ingenti multitudine barbarorum adfluente. SEN. dial. 19, 3, 6 multos in amicitiam adtrahes adfluetque ad te optumus quisque. SIL. 14, 208 Agyrina manus ... affluit (*cf.* 12, 301). TAC. ann. 2, 35 conventum Italiae et adfluentis provincias (*i. provinciales*). 14, 8 adfluere ingens multitudo (*cf.* 4, 62. 6, 36). dial. 20 volgus ... et adfluens et vagus auditor (*i. qui vage adfluit*). HEGES. 1, 24, 6 (*cf.* 1, 10, 2. 3, 25, 2). COD. Theod. 10, 19, 3, 13 *et* Iust. 11, 7, 1 pr. quicunque ⟨ad⟩ exercitium metallorum vellet adfluere ... itaque si qui sponte confluxerint.
de militibus: SALL. hist. frg 3, 98 ⟨copi⟩is adfluentibus. LIV. 21, 38, 4 octoginta milia peditum, decem equitum adducta ... in Italia magis adfluxisse verisimile est. 24, 49, 5 adfluentibus ... undique barbaris. 29, 30, 7 adfluebant ... undique ex agris vicisque ... milites. 39, 31, 12 copiae adfluebant. CVRT. 8, 5, 7 cum ... hostis adflueret. TAC. Agr. 29 adfluebat omnis iuventus. ann. 2, 76 adfluebant centuriones. hist. 1, 36 ut quemque adfluentium militum adspexerant. 2, 80 laeta omnia et affluentia excepit (*i. milites laetos affluentes*). 4, 25 adfluentibus auxiliis Gallorum. FLOR. 2, 8 adfluentibus ... copiis cum iam esset iustus exercitus. AVR. VICT. Caes. 3, 18 affluebant reliqui militum. AMM. 31, 7, 7 metu militum, quos adfluere iam sperabant.
de rebus: SALL. Catil. 36, 4 cum domi otium atque divitiae adfluerent. CIC. off. 1, 153 omnium rerum affluentibus copiis. LIV. 3, 26, 7 effuse affluant opes. 23, 4, 4 adfluenti copia voluptatium. VITR. 2 praef. 3 fructibus in moenibus affluentibus. VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 *opes humanae* adfluunt subito, repente dilabuntur. SEN. dial. 2, 5, 7 omnium *bonorum* extrinsecus adfluentium lubrica et incerta possessio est. PS. QVINT. decl. 12, 22 p. 239, 3 afluentibus (*sic B*) copiis. *cf.* 14, 2 p. 267, 2.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SVET. Claud. 44 cibo affluente evomuisse omnia *venena.* APVL. met. 5, 8 caelestium divitiarum copiis affluentibus. EDICT. Diocl. 2, 12 copia rerum perspicietur afluere. SYMM. rel. 35, 3 ut cuncta saeculi bona pari adfluant largitate. *cf.* COMM. Bern. Lucan. 5, 111 omnia bona adfluant saeculis nostris. AMM. 19, 11, 2 necessaria cuncta ... adfluebant. VVLG. psalm. 61, 11 divitiae si affluant. *de incorporeis*: CIC. ad Q. fr. 3, 3, 1 nihil ex istis locis non modo litterarum, sed ne rumoris quidem affluxit. nat. deor. 1, 49 infinita simillumarum imaginum series ex innumerabilibus individuis existat et ad nos (deos *codd.*) adfluat. LVCR. 3, 685 sensu corpus ... affluat omne. HOR. carm. 4, 11, 19 ex hac luce Maecenas meus affluentes ordinat annos. OV. rem. 148 adfluit incautis insidiosus Amor. VAL. MAX. 9, 1, 5 patet ... quam celeri transitu luxuria affluxerit. STAT. silv. 2, 11 nec si ... carmen affluat. ARNOB. nat. 2, 25 anima ... afluens ex crateribus vivis. FILASTR. 149, 4 inrigatione divini spiritus affluente. SYMM. rel. 9, 2 adfluere publicas voluptates. 2 *superfluere, superfluum, nimium esse. expressa imagine*: VITA Vedast. I 4 minister ... vas ..., a quo vinum haurire solitus fuerat, superfluentem repperit; oppletus gaudio ... de affluente munere letus denuntiat. LACT. frg. p. 158, 5 animi motus infra fines proprios coartati ... praemia parant, extra metas vero suas afluentes ... poenas pariunt. GRAMM. VII 534, 11 pauperes, quibus ingenium affluebat. *pristina vi etiam perlucente*: LIV. 6, 15, 9 ex eo, quod affluit opibus vestris (*opp.* quod deest opibus v.). SVET. Aug. 35 senatorum affluentem numerum deformi et incondita turba ... ad modum pristinum et splendorem redegit. MACR. sat. 1, 13, 12 octavo quoque anno intercalares octo affluebant dies ... quibus ... numerum ... abundasse iam diximus.

II *translate*: A 1 *absolute*: *abundare plenum esse, locupletem, divitem esse*: GLOSS. affluit: abundat. CIC. div. 1, 61 sive deest naturae quippiam sive abundat atque affluit (effluit *codd.*). TERT. anim. 51 p. 382, 26 vel affluit capillago vel deserit. LACT. inst. 5, 21, 8 carere iustos vident et affluere iniustos. *cf.* 5, 6, 1 quibus aliquid affluebat. IVVENC. 1, 644 cum regni divitis aula affueret. SALV. eccl. 4, 31 heredes mei de meo affluunt ... divitiarum copiis abundabant. *de pleonasmo in oratione*: SIDON. epist. 4, 3, 7 *Claudiani stilus* ut Orosius affluit, ut Rufinus stringitur. 2 *largiter instructum esse aliqua re*: PLAVT. Pseud. 191 ut frumento afluam. LAEV. carm. frg. 18 Asiatico ornatu afluens. CIC. Sest. 18 *consul* unguentis adfluens. SOL. 15, 22 auro et gemmis affluant *terrae.* 23, 2 *Hispania* omni materia affluit. ITIN. Alex. 21 loci facies ... nemoribus umbrosa, inhospita solibus, fontis (*fort.* fontibus) affluens. SYMM. epist. 5, 35 tibi ... militiae stipendiis affluenti. 6, 71 ut ipsi quoque opimis dapibus affluamus. AMM. 23, 6, 29 *homines* frumentariis agris affluunt et vinariis. 24, 1, 15 vitae subsidiis adfluentes. 28, 5, 9 viribus affluentes. PAVL. NOL. carm. 21, 570 adfluere ... donis. ENNOD. opusc. 5 p. 399, 13 ut alimentis affluerem. affluere copiis: CAPITOL. Max. Balb. 7, 7 affluentem copiis omnibus. SYMM. epist. 9, 30 copiis pecuniae familiaris adfluere. AMM. 14, 2, 19 Isauri alimentorum copiis affluebant. 14, 8, 8 advecticiis affluere copiis et internis. 27, 3, 11 *administratio* copia rerum omnium affluens (fluens *V*). AMBR. hex. 3, 7, 30 ubertate affluens copiarum. *saepe dicitur* opibus adfluere: CIC. agr. 2, 82 ad paucos opibus et copiis adfluentis. LIV. 6, 15, 9 afluit opibus. APVL. Plat. 2, 21 sapiens ... videri ditissimus debet. nam ceteri quamvis sint opibus adfluentes. CYPR. hab. virg. 13 perniciosis opibus afluentes. eleem. 22 copiosis opibus afluentes. PS. LACT. mort. pers. 8, 4 fiscus male partis opibus affluebat. HIER. epist. 123, 5 *mulier* quae opibus mundi affluit. PAVL. NOL. epist. 13, 28 affluit tuis opibus. bonis: VVLG. Ier. 30, 10 Iacob ... cunctis affluet bonis. Zach. 1, 17 affluent civitates meae bonis (διαχυθήσονται ἐν ἀγαθοῖς). SALV. gub. 4, 17 omnibus bonis affluis (*cf.* CIC. nat. deor. 1, 51). divitiis *sim.*: LVCR. 6, 12 divitiis homines et honore et laude potentis affluere. MIN. FEL. 37, 7 deum nescientes divitiis affluant. IVL. VAL. 1, 16 Pausanias divitiis adfluens. *cf.* 3, 5 vos ... esse omnibus adfluentes, quae sint ad beatitudinem necessaria. AMBR. Iob 3, 1, 1 affluere divitiis, abundare rebus secundis. HIER. epist. 60, 18 alios affluere divitiis (deliciis *vulg.*), alios mendicare. SALV. gub. 6, 50 divitiis ac deliciis affluebant. DON. Ter. Phorm. 163 abundare dicitur, qui successu prospero affluit. HEGES. 1, 36, 1 potentiam prosperis affluentem successibus. AMBR. Iob 3, 5, 14 successu affluit saecularium prosperorum. Iac. 1, 8, 34 si adversa tolleret, quam si secundis adfluat magis, solet videri huiusmodi perfectus. Iob 2, 1, 1 affluere rebus secundis. AVG. civ. 1, 29 prosperitatibus affluere. PANEG. 11, 12 p. 253, 24 ut commodis affluamus. deliciis *sim.*: GELL. 19, 1, 7 ipse erat multis corporis animique deliciis affluens. HIER. epist. 123, 18 quibus deliciis affluas. in Mich. 2, 7 p. 516 Vall. deliciis affluens. in Is. 22, 12 p. 316 deliciis affluamus. 3, 4 p. 54 effeminatos et deliciis affluentes. VVLG. Iob 22, 26 deliciis affluens (παῤῥησιασθήσῃ. *cf.* cant. 8, 5 λελευκανθισμένη). eccles. 2, 1 affluam deliciis (ἐν εὐφροσύνῃ). 2, 25 quis ita ... deliciis affluet (τίς φάγεται καὶ τίς πίεται). Is. 66, 11 ut ... deliciis affluatis (τρυφήσητε). II Petr. 2, 13 maculae deliciis affluentes (ἐντρυφῶντες). CIC. fin. 2, 93 miser, si in flagitiosa vita afflueret voluptatibus. SYMM. epist. 8, 70 adfluo voluptate *i. magnopere gaudeo. de variis incorporeis*: PLAVT. Mil. 1322 ut afluat facetiis. CIC. de orat. 3, 57 doctissimi homines otio nimio et ingeniis uberrimis affluentes. Q. Rosc. 27 homo liberalis et dissolutus et bonitate adfluens. Verr. 6, 142 homo Venerius, adfluens omni lepore ac venustate. Arch. 4 urbe ... eruditissimis hominibus liberalissimisque studiis adfluenti. div. 1, 61 parte animi ... nec inopiā enectā nec satietate affluenti. VAL. MAX. 9, 2 praef. delicato cultu affluentis (affluens *LA'*, diffluentis *Gertz*) *animi.* APVL. Socr. 17 p. 158 Oud. verba dulcedine adfluere. VVLG. prov. 3, 13 beatus homo, qui ... affluit prudentia (εὗρε σοφίαν). PAVL. NOL. epist. 44, 1 pr. litteris ... facundis et affluentibus — quasi de terra repromissionis divinae — lacte pietatis et melle sapientiae. SVLP. SEV. epist. 3, 11 totus ... misericordiae visceribus (*i. intima misericordia*) afluebat.

B *superfluere, diffluere animi motu*: AVREL. ad Front. p. 78, 14 N. facio delicias, quod ferme evenit quibus quod cupiunt tandem in manu est: diffluunt (*in marg.* differunt *cod.*), affluunt, gestiunt. VVLG. Is. 60, 5 tunc videbis et afflues (φοβηθήσῃ) et dilatabitur cor tuum. ARNOB. nat. 7, 17 quia vobis iucunda et grata sunt ea, quae vos alunt, deos etiam creditis in eorum adfluere voluptates (*cf.* AVG. civ. 2, 20).

C *transit. i. q. affundere*: VEN. FORT. carm. 2, 4, 3 luciferax *deus* auras animantes affluit (*scripsit in carmine figurato metri necessitate coactus, cum ei* afflavit *ante oculos obversaretur. cf.* fluere *trans. i. q.* fundere 5, 6, 2. 10, 9, 30).

synonyma: *ad I 1*: effundor, confluo. *ad I 2*: superfluo. *ad II A*: abundo. *ad II B*: diffluo. *opposita*: *ad II A*: careo. *de oratione*: stringor.

part. pro adi. **affluēns,** -tis. *comp.* affluentior: CIC. Lael. 58 nat. deor. 1, 51 (*neutr.*) VITR. 8, 1, 2 TAC. ann. 15, 54 (*neutr.*) AMBR. in psalm. 7, 10 AVELL. p. 40, 13. *superl.*: SOL. 47, 1 HIER. in Iob 38 AVG. conf. 2, 6, 13 serm. 50, 6 THEOD. PRISC. log. 32 EVCHER. laud. her. 2. *construitur cum abl. vi retenta verbi et iam inde a* CIC. *cum gen., cf.* abundans *I p. 235, 48.*

1 *de rebus large fluentibus*: VITR. 8, 1, 2 aquae uberiores et affluentiores. SOL. 47, 1 saxa ... exundant umorem affluentissimum. THEOD. PRISC. log. 32 spermatis affluentissima sub effusione.
2 *translate*: *de rebus large paratis*: GLOSS. abundans copiosus. GELL. 1, 22, 9 Graecos ... περισσὸν in utramque partem ponere, vel quod supervacaneum esset ac non necessarium, vel quod abundans nimis et affluens et exuberans. CIC. Lael. 58 divitior ... et affluentior amicitia. SEN. clem. 1, 1, 8 securitas alta, adfluens. PS. QVINT. decl. 14, 2 nobiles opes ... affluentes divitias. 14, 22 affluentibus copiis, fortunatis opibus. APVL. met. 2, 19 risus affluens. 5, 8 prorsus caelestium divitiarum copiis affluentibus satiatae *puellae.* Socr. 22 p. 171 Oud. omnia adfluentia, omnia opulentia. FIRM. math. 5 p. 67 col. 1 pr. (ed. princ.) potentissimae et affluentis substantiae ... augmentum. p. 83 col. 2 affluentibus divitiis copiosum (*cf.* 7 p. 106 col. 1. p. 109 col. 1 *et* 2). AMBR. in psalm. 7, 10 affluentiores successus commodorum saecularium. HIER. in Iob 38 affluentissimam affluitatem largitatemque divinae gratiae. AVG. civ. 18, 5 bos, quem ... Aegyptus ... deliciis affluentibus alebat. serm. 50, 6 affluentissima bonitate. EVCHER. laud. her. 2 adfluentissima eius et summa in te caritas. AVELL. p. 40, 13 affluentiore dei gratia. SALV. eccl. 3, 50 nec restinguet flammas deliciis affluentibus opulentus heres. CASSIOD. var. 10, 22, 2 copiosa benignitate ... et affluenti munere. GREG. TVR. Franc. 6, 6 adfluentem medicinam. *additur casus*: CIC. nat. deor. 1, 51 *vita*, qua nihil beatius, nihil omnibus bonis affluentius cogitari potest. Cluent. 189 domum ... scelerum omnium adfluentem.
3 *dives, locuples*: PS. CIC. in Sall. 7, 20 factus est tam adfluens et tam beatus. FIRM. math. 3, 5, 19 facit locupletes, divites, affluentes. *cf.* 3, 10, 7. HIER. in Iob 38 bonorum omnium affluentissimus. AVG. conf. 2, 6, 13 bonorum omnium largitor affluentissimus. SALV. eccl. 4, 23 delicias affluentibus paras. CASSIOD. var. 10, 7, 1 spoliatus ... negat, quod affluens inferre didicerat. *luxuria diffluens*: PS. QVINT. decl. 9, 10 si delicatus adulescens ... tempestiva convivia ... solutus atque affluens agerem. *de conviviis*: TAC. ann. 15, 54 adfluentius solito convivium. APVL. met. 6, 4 cena nuptialis affluens. IVL. VAL. 1, 39 convivio dapsili et adfluente. *supervacaneus*: ENNOD. epist. 6, 12 praefert affluentibus necessaria. *de pleonasmo in oratione*: CIC. orat. 79 in orationis laudibus: ornatum illud suave et affluens. POMP. gramm. V p. 298, 11 soluta oratione et affluenti. *nota de ira*: AVR. VICT. Caes. 39, 3 tumidi ... et affluentis animi. *formula*: TAC. hist. 1, 57 quibus praesentia ex affluenti. *cf.* ex abundanti ἐκ περισσοῦ *I p. 235, 62.*

synonyma: *ad 1*: uber. *ad 2*: abundans, exuberans. *ad 3*: dives, opulentus, copiosus, beatus, locuples. delicatus, solutus, dapsilis (IVL. VAL.). *opposita*: *ad 3*: spoliatus (CASSIOD.). necessarius (ENNOD.).

adv. **affluenter**. *comp.*: CIC. Tusc. 5, 16 NEP. Att. 14, 2 CASSIOD. hist. 1, 9 p. 892. 6, 4 p. 1083[A] ISID. reg. monach. 6, 4. *superl.*: AVG. serm. 216, 4 GREG. TVR. glor. mart. 74. *large, copiose*: GLOSS. V 490, 36 abundanter. CIC. Tusc. 5, 16 quem ... videmus ... quo affluentius voluptates undique hauriat, eo gravius ardentiusque sitientem. APVL. met. 2, 31 materiam repperire ... quam deus tantus (*Risus*) affluenter imbueret (ind- *codd.*). 4, 7 panis numerosus, vinum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... affluenter immissum. (NOVAT.) tract. 20 (209, 1) afluenter (adfl- *F*) et largiter tribuit. SOL. 9, 13 affluenter successus ... proficiebant. VVLG. Iac. 1, 5 qui dat omnibus affluenter (ἁπλῶς) ... (*cf.* AVG. epist. 177, 5. 766, 52). AVG. serm. 216, 4 in specie affluentissime rigabimini de fontibus Israel. OROS. hist. 6, 20, 7 affluenter (afluentes *unus cod.*) atque incessabiliter. SACR. Leon. 480 p. 169, 15 ut salvationem ... affluenter accipiat. AVELL. p. 612, 15 ut affluenter ... misericordia funderetur. RVRIC. epist. 2, 35 p. 421, 15 de sospitate vestra ... affluenter instruite. FVLG. RVSP. serm. 16 lacrimarum imbres ... largiter genis liquuntur totamque regionem oculorum affluenter humectant. CASSIOD. var. 8, 31, 5 *fundus*, ut propriis fructibus (fl- *codd.*) affluenter exuberet. 10, 8, 1 ut ... vos eius affluenter muneribus abundetis. 11, 38, 4 invitatrix pulchritudo chartarum affluenter (*non certum, v. Mommsen ad l.*) dicitur. hist. 1, 9 p. 892 pecunias ... affluentius impendebat. 6, 4 p. 1083ª devotionem ... affluentius impendebat. GREG. TVR. glor. mart. 9 plebem creditam affluenter refecit. 74 locumque ... affluentissime ditavit. ISID. reg. monach. 6, 4 servorum dei mentes ... ad laudem dei ... affluentius excitentur. *i. q. satis, affatim*: IREN. 5, 8, 1 quando omnia membra affluenter exultationis hymnum protulerint. AVELL. p. 652, 16 Deus ... omnia pro salute hominum affluenter providet. GILD. chron. III p. 39, 23 quaeruntur non affluenter sibi epimenia contribui. GREG. TVR. vit. patr. 16 cunctis ... affluenter indulgetur. *luxuriose*: NEP. Att. 14, 2 tanta usus est moderatione, ut ... neque affluentius vixerit. *per affluentiam, extrinsecus veniens*: NOVAT. trin. 29, 25 spiritu sancto in Christo affluenter (*opp.* immanenter, *quod dicimus*) habitante.

affluus (adfl-), -um *ab* adfluere. IVL. VAL. 3, 18 flumen ... adfluum vident. *Sinko.*

? **adfodio.** PLIN. nat. 2, 175 conterminos pellimus furtoque vicini caespitem nostro solo adfodimus, *ubi tamen ordimur ab antiquioribus testibus traditum est, quamquam ne hoc quidem verum est.* *V.*

affor (adf-), *prisce* arfor (PRISC. gramm. II 35, 4), affātus sum, affārī *ab* ad *et* fari. *formae in* adf- *praevalent, cf. etiam* CORP. V 6723 (*tit. recens christ.*) *et* CASSIOD. (*ex Caesellio*) gramm. VII 207, 11 adfluo, adfari, adfuturum, adfatus. *de formis*: adfor *non legi nisi in* GLOSS. II 420, 45 *et* 422, 30 (*codd. duobus locis etiam* adforo). *deest futurum. supin.* adfatum: MART. CAP. 6, 576; adfatu: STAT. Theb. 1, 190 adfatu bonus. silv. 3, 3, 72 terribilem adfatu ... tyrannum. AVG. gen. ad litt. 4, 17 facile adfatu. CORP. V 6723, 5 blandus et adfatu facilis. *cf. subst.* affatus, -ūs. *passivam vim exhibent*: SEN. nat. 2, 38, 2 adfatum est. TIBERIAN. carm. 4, 4 esto adfatus. MART. CAP. 7, 731 adfata sacra Monas esto. STAT. Theb. 6, 51 adfatus. APVL. met. 11, 19 affatis (*abl.*). *legitur inde ab* ACCIO *apud poetas; prosarii veteres* (CIC. SEN. nat. PLIN. nat.) *non ponunt nisi de allocutione ponderosa sollemnive; liberius utuntur inde a* SVET. FRONT.

I *i. q. alloqui*: *primum de dis heroibus, de hominum oratione ad deos, post liberius*: ACC. trag. 538 quem neque tueri contra nec adfari queas. CIC. Cato 1, 1 licet mihi versibus eisdem te adfari, ..., quibus adfatur Flamininum *Ennius*. div. 2, 50 Tages ... dicitur ... eum adfatus esse, qui arabat. Brut. 253 cum hunc (*Ciceronem*) nomine esset adfatus *Caesar*. VERG. georg. 4, 320 multa querens atque hac adfatus voce parentem *Aristaeus*. Aen. 1, 663 ergo his aligerum dictis adfatur *Venus* Amorem. 4, 632 breviter Barcen nutricem adfata Sychaei *Dido*. 6, 40 talibus. adfata Aenean *Deiphobe Glauce*. 6, 538 breviterque adfata Sibylla est *Aenean*. 6, 666 quos circumfusos sic est adfata Sibylla, Musaeum ante omnis. 7, 91 atque imis Acheronta adfatur *sacerdos* Avernis. 8, 126 tum regem (*Euandrum*) Aeneas dictis adfatur amicis. 8, 611 talibus adfata est dictis *Venus Aeneam*. 9, 82 ipsa deum fertur genetrix Berecynthia magnum vocibus his adfata Iovem. 9, 196 simul his ardentem adfatur amicum *Euryalus Nisum*. 9, 637 atque his victorem adfatur Iulum *Apollo*. 9, 649 atque his ardentem dictis adfatur Iulum *Apollo*. 10, 331 fidum Aeneas adfatur Achaten. 12, 10 tum sic adfatur regem *Turnus Latinum*. 12, 71 paucisque adfatur Amatam *Turnus*. 12, 138 extemplo Turni sic est adfata *Iuno* sororem. OV. met. 1, 350 Deucalion lacrimis ita Pyrrham adfatur obortis. 2, 783 talibus adfatast *Invidiam* breviter Tritonia dictis. 5, 255 doctas sic est adfata sorores *Minerva*. 5, 268 quam sic adfata est una sororum *Vranies*. 6, 348 dea sic adfata vetantes *Lycios*. 8, 89 pervenit *Scylla* ad regem *Minoa*. quem sic adfata paventem est. 9, 696 tum velut excussam somno et manifesta videntem *Telethusam* sic adfata dea est. 14, 807 Mavors talibus adfatur divumque hominumque parentem. Pont. 3, 3, 22 talibus adfata est libera lingua sonis *Amorem*. LVCAN. 2, 632 tunc subole e tanta natum (*Pompeium*), cui firmior aetas, adfatur. 6, 589 quam (*Thessalida*) prior adfatur Pompei ignava propago (*Sextus*). 8, 110 tunc Mitylenaeum ... volgus adfatur Magnum. PLIN. nat. 7, 88 Mithridates duarum et viginti gentium rex totidem linguis iura dixit, pro contione singulas sine interprete adfatus. VAL. FL. 5, 352 maesto nutricem adfata timore est *Medea*. 6, 16 mandataque Perses edocet *legatos duces* adfari Minyas. SIL. 3, 69 affatur ductor (*Hannibal*) *natum*. 3, 558 at Venus ancipiti mentem labefacta timore affatur genitorem et rumpit maesta querelas. 6, 412 me (*Marium servum*) voce quieta affatus *Regulus* iubet et vestros et coniugis una arcere amplexus. 8, 29 Annam affatur voce et blandis hortatibus implet *Iuno*. 8, 199 inter caeruleas visa est residere sorores Sidonis (*Anna*) et placido Teucros affarier ore. 9, 526 affatur Virgo ... parentem *Iovem*. 10, 134 tunc Abarim affatur *Hannibal*. 12, 726 sic affata virum indocilem pacisque modique *Iuno Hannibalem*. 12, 748 qua celsus de sede vocatas affatus fuerit *Hannibal* turmas. 16, 190 tum laetos volvens oculos ... sic Latium affatur iuvenem *Scipionem Syphax*. STAT. silv. 1, 2, 161 tunc ipsam (*Violentillam*) solo reclinem adfata cubili *Venus*. 5, 2, 145 hic suetus ... hoc caespite turmas adfari *Vettius Bolanus pater*. Ach. 1, 383 blandis adfatur litora votis *Thetis*. 1, 519 sagas adfatur aves *Calchas*. Theb. 2, 366 socerumque adfatur tristis *Polynices* Adrastum. 4, 552 tum his sacrificum dictis adfata parentem *Tiresiam Manto*. 7, 5 tunc ita velocem Tegees adfatur alumnum *Mercurium Iuppiter*. 11, 154 subitusque adfatur *Polynices* Adrastum. MART. 5, 3, 4 adfatus comiter dicitur esse suos *Degis Decebali frater*. IVV. 14, 211 talibus instantem monitis quemcunque parentem sic possem adfari. SVET. Claud. 3 avia Augusta non affari nisi rarissime *Claudium* solita. FRONTO p. 53, 2 N. Alcibiadem vero ... quo pacto appellare atque adfari solebat *Socrates*? 116, 9 quod ego (*Verus imp.*) te (*Frontonem*) nec complexus nec adfatus sim. 117, 11 omnes nostri ordinis ... honorifice adfaris (*Verus Aug.*). 136, 24 quam hilari voltu semper placato tu (*Verus Aug.*) nos adfatus es? APVL. met. 10, 3 adlacrimans ... voce trepida sic eum breviter adfatur *noverca*. 10, 18 me ... comissimis adfatur sermonibus *dominus Thiasus*. 11, 19 adfatis itaque ex officio singulis *familiaribus*. TERT. apol. 21 caro spiritu instructa nutritur, adolescit, adfatur, docet, operatur et Christus est. SPART. Did. 4, 1 unumquemque ... adfatus blandissime est. VVLG. Dan. 6, 20 Danielem ... inclamavit *rex* et ... affatus est eum. CLAVD. 10, 189 *Venus* suum dictis adfatur talibus agmen. 22, 162 contingere passim adfarique licet *Stiliconem*. 22, 178 tum prior *Roma* attonitum *Stiliconem* gratis affata querelis. carm. min. 32, 6 passus corporea mundum vestire figura affarique palam populos *Christe*. MART. CAP. 1, 30 patrem Iunonis ... ita mitis affatur *Apollo*. ANTH. 11, 74 famulumne parentis audeat affari. *de salutando aut valedicendo*: CIC. Phil. 2, 33 qui est locus ... tam inhumanus, qui illos (*interfectores Caesaris*), cum accesserint, non adfari ... videatur? Brut. 13 an mihi potuit esse aut gratior ulla salutatio ... quam illius libri, quo me affatus quasi iacentem excitavit? VERG. Aen. 2, 644 sic, o, sic positum adfati discedite corpus *Anchisae* (*cf.* SERV. sensus talis est: praestate mihi vos funebre solacium, id est adfamini me ut dici mortuis solet 'vale, vale, vale'). 3, 492 hos ego digrediens lacrimis adfabar obortis. 9, 482 nec te sub tanta pericula missum adfari extremum miserae data copia matri? SIL. 10, 571 ac supremo affatur honore *Hannibal Aemilium Paulum*. STAT. silv. 3, 3, 182 tunc immane gemens foedatusque ora tepentes adfatur cineres *patris*. APVL. met. 5, 24 nec deus amator humi iacentem *Psychen* deserens ... sic eam graviter commotus adfatur. AVSON. 178, 1 p. 41 P. tuque Pudentillam verbis adfare supremis. CORIPP. Ioann. 4, 785 quam bonus affatur victum iam morte *Gardium* Iohannes. *de consolando*: VERG. Aen. 2, 775 tum sic adfari et curas his demere dictis (3, 153 *et* 8, 35 *idem versus*). 6, 455 demisit lacrimas *Aeneas* dulcique adfatus amore est *Didonem*. 10, 465 tum genitor natum (*Herculem*) dictis adfatur amicis. georg. 4, 530 *Cyrene* ultro adfata timentem *Aristaeum*. HOR. carm. 1, 7, 24 Teucer ... sic tristis affatus amicos. OV. met. 9, 325 *Alcmenen* nurus est adfata dolentem. STAT. Ach. 1, 251 blandeque adfata *Thetis* paventem *Achillem*. 1, 891 paventem ... Lycomedem adfatur *Achilles*. *de supplicando*: ACC. trag. 642 deum Cadmogena natum Semela adfare et famulanter pete (*cf.* NON. 463 adfari non solum respondere vel fabulari sed etiam rogare positum). VERG. Aen. 2, 700 *Anchises* adfaturque deos et sanctum sidus adorat (*cf.* SERV. agit diis gratias. *auct.*: vel certe invocat). 4, 424 i, soror, atque hostem supplex adfare superbum. OV. fast. 4, 585 questa *Ceres* diu secum sic est adfata Tonantem. MART. epigr. 25ᵇ, 3 sic miser *Leandros* instantes adfatus dicitur undas. TIBERIAN. carm. 4, 4 nunc esto affatus *Omnipotens*. ARNOB. nat. 2, 13 quid illi sibi volunt secretarum artium ritus, quibus adfamini nescio quas potestates, ut sint vobis placidae? 6, 4 non ... idcirco adtribuimus diis templa ... sed ut eos possimus adfari de proximo et cum praesentibus ... venerationum conloquia miscere. MART. CAP. 6, 576 procum adfatum (*sup.*) conubialiter. 7, 731 prae cunctis igitur adfata sacra Monas esto. CASSIOD. var. 1, 11, 2 praesentibus te affamur oraculis, ut. *raro in malam partem accipitur*: VERG. Aen. 7, 544 Iunonem victrix *Allecto* adfatur voce superba. 10, 590 *Lucagum* dictis adfatur amaris *Aeneas*. STAT. Theb. 9, 211 *equum* aspernantem ... nova pondera ... corripit affaturque *Tydeus*. *translate*: VARRO Men. 427 levis mens ... somnurnas imagines affatur. *de* CIC. Phil. 2, 33 *et* Brut. 13 *vide supra*.

II 1 *fando addere*: SEN. nat. 2, 38, 2 in illo fati ordine hoc quoque protinus adfatum est, ut. **2** *i. q. eloqui*: NOVELL. Iust. 146, 2 praesumentes ... affari (παραφθέγγεσθαι) aliquid huiusmodi (*i.* blasphemian; *syn.* vanae vocis eloquia). *vide tamen ne lateat* effari.

syn. ad I: alloqui, salutare, valedicere, consolari, supplicare. corripere. *opp. ad I*: (aversari). *deriv.*: affabilis, affabilitas, affamen, affatio, affativus, affator, affatus. *Zimmermann.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(**adforās**) *non recte dici docet* POMP. gramm. V 249, 2. *cf. Hamp, Archiv 5 (1888) 345.*

adformīdo (-āre) *ab* ad *et* formidare. PLAVT. Bacch. 1078 magis curae est magisque adformido (*sc. in hac re pensitanda*) ne is pereat neu corrumpatur.

[**adformabat**] *falso traditur in altera codicum classi* VEG. mil. 2, 9 p. 44, 7.

adfrango-, -frāctum, -ere *ab* ad *et* frangere *a* STATIO *novatum.* STAT. Theb. 5, 150 plenisque adfrangere parvos uberibus *i. apprimendo enecare.* 10, 47 duris adfrangunt postibus ungues *lupi qui in stabula inrumpere nequeunt.* silv. 5, 1, 36 fatiscet mater (*Thetis pro mari*) Achilleis hiemes adfrangere bustis. SIDON. epist. 2, 2, 17 salebratim saxorum obicibus affractus *fluvius.*

affremo, -ere *ab* ad *et* fremere. VAL. FL. 1, 528 affremit his *dictis* quassatque caput *Mars.* SIL. 14, 124 Boreas . . . sequitur cum murmure molem eiecti maris et stridentibus affremit alis.

adfrētus defensus circuitus GLOSS. V 436, 51.

adfricātio (affr-), -ōnis *f. ab* adfricare. VINDIC. med. 2 quod iugi adfricatione (*in venere*) aliquae interiores venae osculari (*i. dilatari*) videantur. CAEL. AVR. acut. praef. 18 febres oriuntur parvae . . ., cum in minutissimis fiunt plagae sive percussus atque adfricationes (20). 2, 33, 175 *partium corporis* ex affricatione quadam nasci . . . fervorem. 2, 33, 177 densitate et ⟨corporum⟩ adfricatione febricula *fit.* *quod fricando adlinitur*: CAEL. AVR. acut. 1, 14, 106 argentum . . . album est, sed eius adfricatio nigra.

adfrico (affr-), -fricuī, -frictum, -āre *ab* ab *et* fricare. TIB. priap. 2, 18 canisque saeva susque ligneo tibi lutosus adfricabit oblitum latus. SEN. nat. 2, 23, 2 in quantum fervorem quaedam adfricta (*i. nubes*) perducerentur. 2, 30, 2 fuisse tonitrum fulminaque adtritu harenae sese adfricantis. COLVM. 7, 5, 6 vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt . . . aut arbori adfricant. PLIN. nat. 8, 99 *anguis* marathro herba se adfricans oculos inunguit. 29, 122 *serpentis* membrana sive senectus . . . si adfricetur *oculis,* claritatem facit. CHIRON 171 *mulum* scalpere et parietibus se adfricare (VEG. mul. 1, 5, 1 fricare). *fricando adlinere*: SEN. epist. 7, 7 malignus comes quamvis candido et simplici rubiginem suam adfricuit. APVL. met. 3, 21 egesta unguedine diuque palmulis suis (*abl.*) adfrictā (*sic cod.*) . . . sese totam . . . perlinit *Pamphile.* *translate, aliquem aliqua re, fere i. q. foedare, turpare*: MAR. MERC. Nest. epist. Cyr. 14 huius . . . familiaritatis nomine *deum* affricare et coniunctae carnis proprietates . . . deo tribuere, . . . errantis gentilitatis . . . est sensus.

adfrictū *abl. ab* adfricare. SEN. nat. 5, 14, 4 per haec loca cum se exitum quaerens spiritus torsit, accendat flammam ipso adfrictu (astrictu *codd. integri*, afflictu *interpolati*) necesse est. PLIN. nat. 31, 72 spuma aquae affrictu (*i. cum affricatur*) verrucas tollit.

adfrio, -āre *ab* ad *et* friare. VARRO rust. 1, 57, 2 *argillae optime miscendae* alius aliud adfriat aut aspargit ut Chalcidicam aut Caricam cretam. *V.*

affulgeo (adf-), -fulsī, -ēre *ab* ad *et* fulgere. *rarum verbum apud* HOR. *primum legitur.* *praeter* affulgens (MART. CAP. 8, 887) *non adsunt nisi formae perfecti indeque derivatae.*

I *proprie*: HOR. carm. 4, 5, 7 instar veris enim voltus ubi tuus adfulsit populo, . . . soles melius nitent. OV. Ib. 211 non Venus affulsit (eff- *Turon.*), non illa Iuppiter hora. LIV. 9, 10, 3 lux quaedam adfulsisse civitati visa est. 21, 62, 4 navium speciem de caelo adfulsise *creditum est.* 43, 13, 3 Menturnis quoque per eos dies caeli ardentis species adfulserat. OBSEQ. 14 nocte species solis Pisauri adfulsit. SEN. contr. 1, 6, 5 si paulo speciosior animo eius (*uxoris*) adfulserit domus. suas. 4, 2 an placidus affulserit Sol. SEN. epist. 66, 20 quemadmodum minuta lumina claritas solis obscurat, sic *virtute* quocumque adfulsit quicquid sine illa apparet exstingitur. AMM. 16, 5, 14 tanquam solem sibi serenum . . . adfulsisse *Iulianum* . . . laetabantur. 18, 6, 22 cum sol tertius adfulsisset. HIER. epist. 130, 19 haec videmus et patimur et si aureus nummus affulserit, inter bona opera deputamus. CLAVD. 24, 60 venturi quotiens adfulsit Apollinis arcus. CYPR. GALL. gen. 84 adfulsit nulla maculatum nube serenum. 100 dicit *Eva* liquidum . . . serenum adfulsisse sibi solemque et sidera caeli. MART. CAP. 8, 887 cursus diversitatem . . . omnibus supra dictis (*Saturno, Scorpioni et Librae*) inportat radius solis adfulgens. **II** *translate*: LIV. 23, 32, 7 Sardiniae recipiendae repentina spes adfulsit (*eadem locutio* 27, 28, 14. 29, 6, 2. 32, 19, 1. 42, 65, 11. VELL. 2, 21, 2, *quamvis codd.* adfuisset. AMM. 27, 10, 3). LIV. 24, 32, 9 cum breve tempus libertas adfulsisset. 30, 10, 20 unum quantumcunque ex insperato gaudium adfulserat. 30, 30, 15 et mihi (*Hannibali*) talis aliquando fortuna adfulserat. 38, 28, 7 insperata pax Cephallaniae affulserat. VAL. MAX. 7, 6 ext. 1 Cretensibus nihil tale praesidii affulsit. PETRON. 111 affulsisse verum pudicitiae amorisque exemplum omnis ordinis homines confitebantur. FLOR. 2, 19, 3 ut prima adfulsit occasio (SYMM. epist. 1, 87). APVL. met. 7, 20 in rebus scaevis adfulsit Fortunae nutus hilarior. LACT. inst. 7, 5, 2 *ratio* illis si adfulsisset. AMM. 19, 10, 3 ni fortuna adfulserit (adfulgerit *V*). AMBR. hex. 1, 6, 22 gratia divinae remunerationis affulsit. *nota*: AMBR. virg. 1, 10, 61 si liberior alicuius *virginis* volatus affulserit. *de dis vel magnis hominibus*: VAL. MAX. 7, 3 ext. 5 opportune Demosthenes ei (*aniculae*) patronus affulsit. SIL. 7, 467 postrema nitenti affulsit vultu ridens Venus. ARNOB. nat. 2, 72 nondum enim affulserat *Christus.* AMM. 15, 8, 21 salutarem quendam genium (*Constantium*) adfulsisse. *cf.* 24, 2, 11. INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63 affulsit partus *Christus,* lucem lux nostra petivit.

syn.: *ad I*: apparēre. *opp.*: *ad I*: extingui. *ad II*: disparēre. *Zimmermann.*

adfulvum fuscum subnigrum GLOSS. V 560, 13. *V.*

affundo (adf-), -fūdī, -fūsum, -ere. *ab* ad *et* fundere. *verbum poetarum, nisi quod semel technice ponit* VARRO; *inde a* SEN. *transiit ad prosarios.*

I ***transit.*** *cum dat. sive praep.*: **a** *proprie*: VARRO rust. 3, 16, 28 ficum cum pisierunt adfundunt sapam atque ex eo factas offas adponunt. OV. epist. 13, 114 solet adfuso surgere flamma mero. am. 1, 650 piari hospitis adfuso sanguine posse Iovem. medic. 95 illis (*turibus masculis etc.*) affunde (infunde ς) cremorem. Pont. 3, 2, 54 araque . . . adfuso tincta cruore rubet. EPICED. Drusi 422 aridaque affusa guttura *Liviae* tinxit aqua *Augustus.* MANIL. 4, 656 nec procul in mollis Arabas . . . leniter adfundit gemmantia litora pontus. SEN. epist. 92, 21 si tepido illi . . . plus calidi adfudero, fiet novissime calidum. LVCAN. 9, 488 alligat et stantis adfusae magnus harenae agger. PLIN. nat. 12, 102 extr. medici . . . nucleos *premunt* . . . adfusa . . . aqua. 16, 242 vinumque illi (*arbori*) adfundere. 17, 259 ficis . . . amurcam adfundi. 17, 261 vitium radicibus aquam salsam iubent adfundi. 17, 263 Cato . . . ad maiorum arborum radices amphoram amurcae et aquae . . . adfundi iubens. 19, 168 *papaver* adfuso ovo inhaerens. 23, 70 exprimitur . . . sucus tunsis *foliis* adfuso vino et aqua caelesti. 23, 164. 28, 144. 28, 181 hippomanes . . . adfusum aeris mixturae. 31, 81 plurimusque sal *fit* in salinis mari adfuso. SIL. 5, 66 signa etiam affusa certant dum vellere mole *militum.* TAC. hist. 5, 23 spatium, quo Mosae fluminis os amnem Rhenum Oceano adfundit. ann. 1, 10 venenum vulneri *Pansae* adfusum. 13, 16 frigida in aqua adfunditur venenum. PALLAD. 2, 15, 11 si circa radices suillum stercus adfundas. 3, 8 pomis et vitibus vetus urina si adfundatur. 3, 25, 5. 4, 10, 28 radicibus aliquantus cinis debet adfundi. 5, 4, 3. PAVL. NOL. epist. 8, 3 v. 81 nam quid ego adfundam rorans tibi paupere rivo? AVG. quaest. hept. 2, 99 Moyses . . . partem reliquam sanguinis affudit ad altare. 3, 27 p. 261, 12. *nota acc. graec.*: OV. fast. 1, 360 hostis (*caper*) spargitur adfuso cornua, Bacche, mero. *c. acc. rei madefactae in his passivi exemplis*: PLIN. nat. 3, 24 Caesaraugusta . . . amne Ibero adfusa. 28, 49 cardinibus ostiorum aceto adfusis (-sus *codd.*). **b** *translate*: SEN. dial. 4, 1, 2 color, ultimus perfecto iam corpore, adfunditur. benef. 4, 11, 6 huius dignitati adiectis opibus aliquid splendoris adfundam. *similiter* epist. 115, 3. TAC. ann. 6, 28 nonnulli credidere *phoenicem nido* vim genitalem adfundere.

II *verbum* ***deponens,*** *simile graeco medio.* **a** *proprie*: SEN. nat. 1 praef. 10 equitem modo ulteriora explorantem, modo a lateribus adfusum. 1, 8, 2 sol . . . superiori . . . parti nubium adfunditur. Tro. 1076 undique adfusa ducum plebisque turba cingitur. *audacius* epist. 11, 3 ruborem . . ., qui gravissimis quoque viris subitus adfunditur. apocol. 4 vultus et adfuso cervix formosa capillo. PLIN. nat. 5, 3 adfunditur autem *regiae Antaei* aestuarium e mari. 5, 36 ultra eum (*montem*) est Debris (*oppidum*) adfuso fonte. 5, 113 amnis Maeander . . . plurimisque adfusus oppidis. SIL. 4, 251 affuso squalent a pulvere crines *Crixi.* 13, 695 cesserit affusis oppressa Hispania Poenis. 14, 347 hunc affusa globum Thetys circumliget undis. 15, 219 Laelius . . . a tergo affusis cingebat tecta carinis. 17, 218 affusis puppes procedere ventis . . . coepere. STAT. Theb. 4, 547 quis ardor sanguinis adfusi (*sc. ori*) *sit,* dic agedum. TAC. Agr. 35 ut . . . equitum tria milia cornibus adfunderentur. *liberius* AMM. 16, 4, 5 adfusa laetiore spe prosperorum. **b** *translate, de singulis hominibus, cf.* GLOSS. V 164, 40 affusi humiles deiecti (def- *codd.*) vel supplices (*ad* LVCAN. 7, 71 *v. l. 68*): OV. met. 8, 540 adfusaeque iacent tumulo. 9, 366 adfusique suae radicibus arboris haerent *Dryopes.* 9, 607 potui . . . amplectique pedes adfusaque poscere vitam. SEN. Phoen. 475 affusa totum corpus amplexu tegam. Oed. 71 adfusus aris supplices tendo manus. *audacius* epist. 99, 18 videt aliquem conlabentem et corpori adfusum: effeminatum ait. LVCAN. 7, 71 regesque tui cum supplice mundo adfusi vinci socerum patiare (*Pompei*) rogamus. *v. supra l. 63.* HOMER. 19 genibusque affusus Atridae *Chryses.* 87. 1027. STAT. Theb. 3, 686 magnoque adfusa parenti est. *audacius* FRONTIN. strat. 1, 1, 8 inopinato bello adfusus *imp. Domitianus.* FLOR. 2, 13, 56 Cleopatra . . . adfusa Caesaris genibus. AMM. 17, 13, 28 *Quadi* adfusi sunt vestigiis Augusti clementis. SIDON. epist. 1, 5, 9 triumphalibus apostolorum liminibus affusus. 4, 23, 3 paternis pedibus affusus. carm. 7, 50 genibus . . . est adfusa Tonantis (Roma).

vix verbum neutrum statuendum est: CHIRON 171 humor affluit . . ., qui statim in capite affundit (astundit *cod.*; abundit *Bücheler*).

syn.: *ad I*: (infundere, effundere). *ad II*: (infundi, se applicare, se adiungere, accidere). *opp.*: (refundere).

deriv.: affusio. *Zimmermann.*

adfurcillāvī (aff- 45, 24) subrui labefactavi (leuif- 45, 24) concussi GLOSS. Plac. V 6, 25 (= 45, 24). [*ab* ad *et* furcilla. *Th.*] *cf. Funck, Archiv 4 (1887) 81.* *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adfūsio, -ōnis *f. ab* affundere. Pallad. 3, 28, 2 aliqui antidoti eius adfusione radices vitis infundunt.

Affutius *v. sub* Afius *l. 62.* **Afiānus** *v. sub* Afius *l. 22.*

Afias *v.* Apphia. **Afidius, Afidenus** *v. sub* Auf-.

Afiēdius *v. sub* Afius *l. 29.*

Afilae, -ārum *opp. Latii, hodie* Afile, *v. Dessau, Corp. XIV p. 351.* Lib. Pontif. Mon. Germ. gest. pontif. Rom. I p. 71, 9 fecit autem *Constantinus Augustus* et forum *Neapoli* ... et donum optulit: possessio Macari ..., possessio Cimbriana ..., possessio Afilas ..., possessio Nymfulas. Lib. col. I grom. p. 230, 20 Afilae oppidum *Campaniae.* *adi.* **Afilānus,** -a, -um. Lib. Pontif. Mon. Germ. gest. pontif. Rom. I p. 97, 22 *Xystus III obtulit:* ... possessio Marmorata, territurio Penestrino (*i. Praenestino*) ..., possessio Caeleris, territurio Afilano.

nom. lib. publ. **Afilānus,** -ī. Corp. XIV 3442 L. Afilano L. f. An(iensi tribu) Provinciali equo p. ornato ... L. Afilanus Verecundus. *cf.* Aflana.

Afillius *v. sub* Afius *l. 53.*

Afinius, -ānus *v. sub* Afius *l. 30.* **Afir** *v.* Ophir.

Afistius *v. sub* Afius *l. 56.*

Afius *nom. gent.* Corp. IV 1609 Afius (*potest legi* Apius). III 10436 (*Aquinci, saec. III med.*) Afius Avitus. **Afiānus** *cogn. vir.* Corp. VI 32917, 6 (*in laterculo militum*) ⟨...⟩s Afianus. **Afarius,** -a *nom. gent., cf.* Inscr. Zvet. inf. 248 (*osce*) ou. afaries ou. Corp. X 146 (*Potentiae*) L. Afarius Memor. 504 (*in lamina fortasse orig. Lucanae*) M. Afarius Ampliatus. V 644 (*Tergeste*) L. Afario Nigro et C. Afario Celeri. III 7094 (*prope Elaeam Mysiae*) Q. Afarius Matro ... *Κόϊντος Ἀπφάριος Μάτρων.* VI 11194 Q. Afarius L. l. Diomedes Afaria Ͻ. l. Nice. **Afiēdius,** -ā *nom. gent.* Corp. X 6242 (*Fundis* = I 1188) C. Afiedius C. f. Sexstianus aed(ilis). **Afīnius,** -a *nom. gent.* *corrupta sunt:* Corp. XII 798. VI 11198. IX 4230. *Afinii nobiles.* *cos. 62 p. Chr.* Tac. ann. 14, 48 P. Mario L. Afinio (As- *trad.*) consulibus. *cf.* Corp. IV S. cli 13 *et* 27 P. Mario P. f. L. Afinio *et* VI 16521 (*bis*) P. Mario et ... Afinio Gallo *cos.* Corp. IX 1567 Afiniae N. f. Calliste c. f. N. Afinius Fortunatus pater. *uxor Vibi Galli, qui post Augustus est factus:* Corp. XI 1927 (*Perusiae*) Afiniae M. f. Geminae Baebianae cl. f. uxori Vibi Galli c. v. *horum filius imp. a. 251—253:* Corp. VI 1104 imp. Caes. C. Vibio Afinio Gallo Veldumniano Volusiano. *cf.* XI 4780 (*Spoleti*) imp. Caes. C. Vibio Afinio Gallo Veldumniano Volusiano. Afinii *in* Corp. *passim:* I 602 (= V 4087 *Betriaci, a. u. c. 695*) Orfeus Afini L. [C.] s. Bacchus Afini L. s. IX 2695 (*Aeserniae*) C. Afinio C. l. Antiocho. 2696 (*ibid.*) C. Afinio Spuri f. Spurio. 2677 (*Beneventi*) N. Afinio Tacito. *al.* X 8059, 21 (*in signaculo*) N. Afin. L.... 4765 (*Suessae*) Afiniae Trophime. *al.* XIV 3505 (*Ciliciani*) Afinia Secunda. V 2282 (*Altini*) Afinia P. f. 3478 (*Veronae*) L. Afinius P. f. Celer. *al.* VI 11197 Afinia L. l. Auge. 6194 L. Afinio Felici ... Afinia Tyche ... patrono. *al.* *adi.* **Afiniānus,** -a, -um. Corp. X 7041 (*Catinae*) vilicus Afinianis *praediis.* Cod. Iust. 8, 47, 10, 3 ex Afiniano senatus consulto. *cf.* Inst. Iust. 3, 1, 4 ex Afiniano senatus consulto. *nom. lib.* Corp. VI 2316 Helius Afinianus publicus augurum. **Afinīnus** *cogn.* (*latinum?*). Corp. VIII 9251 (*in Mauretania Caes., a. 202*) P. Aelius Afininus aedil. (*cf.* 20851) disig(natus). **Afillius,** -a *nom. gent., cf.* Aufillius, Aufilius. Inscr. Zvet. inf. 173 (*Pompeis*) p. afillis. Corp. X 1047 (*Pompeis*) M. Afill[l]ius M. l. Primogenes. XIV 3049 (*in cippo Praenestino*) Sex. Afilius T. f. *?* **Afistius** *nom. gent.* Corp. IV 2501 Afistiu(m) Lo(g)um? *an* A. fistium? *cf.* Aufustius.

Afōnius, -ā *nom. gent.* Corp. VI 270 C. Afonius Maximan(us). **Afullīnius** *nom. gent. cf.* Catullinius. Corp. XI 3120 (*Faleriis*) L. Afullinius L. f. Fronto. V suppl. ital. 220 (*Aquileiae*) C. Afullín⟨ius...⟩. *?* **Afurius** *nom. gent. cf.* Titurius. Corp. VI 11217 (*periit, incertae lectionis*) P. Afurius P. l. **Affutius** *nom. gent.* Corp. III 8120 (*Viminacii*) Affuti Aristonis. *?* **Afudia** *nom. gent.* Corp. XI 5356 (*periit, lectio incerta*). **Afudiena** *nom. gent. cf.* Aufidiena. Corp. XI 6079 (*Vrvini Mataurensis*) Tertiae Afudienae T. f. *incertum an huius stirpis sit* **Aferius** *sive* **Afrius** *cf.* Afarius, Afurius. Corp. XI 2967 (*Tuscanae*) P. Aferius Sex. f. IX 6080, 2 (*in amphora*) C. Afrius .... VI 34333 C. Afrius Celer. *adi.* **Afriānus,** -a, -um. Corp. XI 1147 (*Veleiae*) et fund. Afriano Dextriano. **Afriānus** *nom. serv.* Corp. VI 6306 Astragalo lectik(ario) Afriánó. **Afriānia** *nom. gent.* Corp. VI 34332 Afrianiae Alexandriae. **Afrāia** *nom. gent.* Corp. VI 10378 Afraia Ͻ. l. Italia. **Afrēius,** -a *nom. gent.* Corp. XI 2726 (*Volsiniis*) Cn. Afreius. V 5936 (*Mediolanii*) Afreia Attis. VI 11213 M. Afreius M. l. Pamphilus. **Afredius** *nom. gent.* Corp. VIII 8524 (*Sitifi, a. 203?*) L. Afredius Victor. **Afrēnus** *sive* **Afrēnius** *nom. gent.* Corp. X 5811 (*Aletrii*) M. Afreni Sex. f. IX 6082, 8 (*in patera*) Afreni. **Afrīnus** *cogn. vir.* M. Annius Afrinus *cos. saec. p. Chr. I, Mommsen ad* Corp. III 6799: Corp. IV 1544 Afrino et Africano cos. III 6799 M. Annius Afr⟨i⟩nus. Corp. inscr. Att. III 618 *Μᾶρκον Ἄννιο⟨ν⟩ Ἀφρεῖνον ὕπατον.* Corp. III 4109 imp. Vespasian. M. Annio Afr. leg. **Afrīnius,** -a *nom. gent.* Corp. VIII 1354 (*Bisicae*) C. Afrinius Felix. Ephem. epigr. VIII 514 (*a. 365, Capuae*) Afrinia Quarta. **Afrōnius,** -a *nom. gent.* Val. Max. 7, 8, 2 haberet (*Albutia quae L. Meneni Agrippae uxor fuerat*) ... filias Pletoniam et Afroniam. Corp. X 8059, 22 (*in signaculo*) C. Afroni Carissimi. V 3000 (*Patavii*) Afronia Festa. *Zimmermann.*

Aflāna *nom. gent.* Corp. VI 34327 Aflanae Lydeni et Lyrini fecit Naulus. *cf.* Afilae *et* Afilanum. *Otto.*

matronae **Afliae.** Inscr. Ihm, Matronenkultus 282 matronis Afliabus. 272 matronis A f l i m s. *cf.* Vatuiabus *et* Vatuims.

C. Fabius **Aflunus** Corp. VIII 19556 (*Cirtae*). *cf.* Afun. *Diehl.*

āfluo, -ere *ab* a *et* fluere. *verbum ad Epicureorum t. t.* ἀποῤῥεῖν *reddendum a* Cic. *et* Gell. *tentatum, propter confusionem cum* adfluo *neglectum, cum vice eius* effluo, defluo, *sim. fungerentur.* Gloss. II 240, 21 afluo ἀποῤῥέω. Cic. nat. deor. 1, 114 cum ... ex ipso (*deo*) imagines semper afluant (affl- *codd. corr. Pareus, cf. Dombart in Fleckeiseni ann. 1877 p. 346 et* Lvcr. 4, 41 *sq.* rerum effigies tenuisque figuras mittier ab rebus). Gell. 5, 16, 3 Epicurus afluere (*sic plerique codd.*) semper ex omnibus corporibus simulacra quaedam corporum ipsorum eaque sese in oculos inferre atque ita fieri sensum videndi putat; *cf.* Alex. Aphrod. in Arist. π. αἰσθ. 2 (Vseneri Epicurea frg. 319 p. 220) *εἴδωλά τινα ἀποῤῥέοντα ὁμοιόμορφα τοῖς ἀφ' ὧν ἀποῤῥοεῖ ... ἐμπίπτειν τοῖς τῶν ὁρώντων ὀφθαλμοῖς.* *v. etiam* Macr. sat. 7, 143. Apvl. met. 4, 6 de summo vertice fons afluens (affl- *codd.*) bullis ingentibus scaturribat (*cf.* Ov. fast. 3, 273 defluit incerto lapidosus murmure rivus). Ps. Cypr. mont. 9 de latere *Christi* sanguis et aqua mixtus profusus afluebat (*cf.* Avg. civ. 22, 17 inde sanguis et aqua defluxit). *quamquam ne haec quidem exempla extra omnem dubitationem sunt posita.*

āfluxio *f. ab* afluere. Gloss. Plac. V 4, 15 apporia (*i.* ἀπόῤῥοια) ... est ... affluxio vel derivatio *cett.* *Sinko.*

Afni *v.* Ophni. **Afōnius** *v. sub* Afius *p. 1249, 58.*

ā forās *pro adv.* Itin. Silv. 12, 8 de dextra parte ecclesiae, aforas tamen accessimus et ostensae sunt nobis inde a contra duae civitates. Agenn. grom. p. 12, 23 *v. sub* a foris *l. 42.* [*hisp.* afuera, *val.* afară. *M.-L.*]

ā forīs *adv. et praep.* *adv. primitus post verba quibus motio aliqua designatur, post liberius:* Plin. nat. 17, 227 quoniam in ulcus penetrat iniuria omnis a foris. Tert. cult. fem. 2, 13 ut et aforis inspiciat quasi supellectilem suam. Iren. 4, 39, 2 liniet te ab intus et a foris auro puro et argento. Hier. in Is. 51, 21 p. 599 Vall. posuisti aequalia terrae media tua a foris (ἔξω) transeuntibus. Veg. mulom. 2, 45 pedem priorem tentum quasi rigidum a foris extrahit *animal aegrum armo.* Marc. med. 9, 57 dolenti auriculae farinam cataplasmatis more a foris imponere (17, 23). Hyg. grom. p. 127, 20 notae ... in propriis arboribus a foris (a foras Agenn. grom. p. 12, 23) ponuntur, ut arbores liberas in parte sua nota relinquat. Itin. Anton. Plac. rec. A 40 p. 186, 19 exeuntes de ipsa civitate a foris illi serant ... et illi qui sunt ab intus, similiter faciunt. Arnob. in psalm. 118 p. 516[c] sicut uter in pruina intus vacuus, a foris vero contractus. Greg. Tvr. Franc. 1, 32 ab intus ..., a foris. 1, 48 adprehensam sanctissimi corporis glebam alii per fenestram eiciunt, alii a foris suscipiunt. glor. mart. 8 nos accendimus a foris cereum *deintus veniente custode.* Mart. 7 qui dum ... a (*om. aliquot codd.*) foris ad sancti pedes fleret (50). 24 proiectusque a foris ante sepulcrum ... decubabat (33). *admodum variant* Italae *codices et* Vvlg. *inter* foris aforis deforis *his locis, ubi graecum est* ἔξωθεν: gen. 7, 16 clausit dominus a foris (*sic* Ambr. Noe 15, 50; deforis Vvlg.) arcam. 20, 18 clauserat deus aforis (*sic* Aug. nupt. et concup. 2, 13, 27, *om.* Vvlg.) omnem vulvam in domo Abimelech. deut. 32, 25 a foris (foris Vvlg.) privabit eos gladius. Ezech. 41, 9 latitudo parietis lateris aforis (forinsecus Vvlg.) cubitorum quinque. 42, 7 lumen a foris (exterior Vvlg.). Iudith 13, 1 conclusit tabernaculum a foris (*om.* Vvlg.). Matth. 23, 27 quae a foris (*sic etiam* Vvlg.) parent hominibus speciosa, intus vero (*item* 23, 28). II Cor. 4, 16 qui a foris (*sic* Priscill. tract. 1, 24; foris Vvlg.) est homo noster corrumpitur, sed qui intus est renovatur. I Petr. 3, 3 quae a foris (*sic* Aug. bon. coniug. 14 *ubi* afforis *cod. E*; extrinsecus Vvlg.) ornantur capillorum [in]crispationibus. apoc. 14, 20 calcatus est lacus a foris (*sic* Gigas, *om.* Primas. Vvlg.) extra civitatem. *quasi praep. c. gen.* Itala Luc. 11, 39 quod est a foris (de foris Vvlg.) calicis et catini (*opp.* intus). *cf.* 11, 40. apoc. 11, 2 ara qui (*sic*) est a foris (foris Vvlg.) templi. Vvlg. Baruch 2, 22 defectionem vestram faciam de civitatibus Iuda et aforis Ierusalem. [*ital.* affuori, *francog. vet.* affors. *M.-L.*] *V.*

Afra *v.* Ophera. **Afrāia** *v. sub* Afius *p. 1249, 71.*

Afraīm *v.* Hapharaim.

Afrānius, -a *nom. gent. plebeiae sed illustris; cf.* Afrius, Afraia, Afreius *sub* Afius. a *priorem longam esse non probant versus* Hor. epist. 2, 1, 57 dicitur Afrani *etc.*, Lvcan. 4, 4 castris Afranius illis *et* 338 supplex Afranius armis, *brevem esse ostendit* Avson. epigr. 71, 4 (p. 341, 14 P.) agitavit Afrani. *trib. pl. a. 197 a. Chr.:* Liv. 33, 22, 1 C. Atinius Labeo et C. Afranius tribuni plebis. *praetor. a. 186 a. Chr.:* Liv. 39, 23, 2 praetores facti ... C. Afranius Stellio. *cf. ibid.* 55, 9. *legatus a. 169:* Liv. 43, 18, 10 C. Afranius ... missi qui a Perseo peterent. *poeta comicus:* Diom. gramm. I 490, 17 togatas tabernarias in scenam *datavit* ... L. Afranius. Cic. Brut. 167 L. Afranius poeta, homo perargutus, in fabulis ... etiam ... disertus. Qvint.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inst. 10, 100 togatis excellit Afranius. *alibi.* *dux Latinorum bello Marsico*: FLOR. 2, 6, 6 Afranius. *Pompeianus, cos. a. 60 a. Chr.*: FAST. Cap. a. 694 L. Afranius A. f. *cf.* CORP. I 601 (= IX 5275) L. Afranio A. f. cos. CIC. Att. 1, 18, 8 Q. Metello L. Afranio coss. OBSEQ. 62 Quinto Metello L. Afranio coss. LIVI perioch. 114 Faustus et Afranius occisi. *filius huius*: CAES. civ. 1, 74, 6 Afranii etiam filius. 1, 84, 2 datur obsidis loco Caesari filius Afranii. *rector Neronis et praef. praet. fortasse Vasione oriundus*: CORP. XII 5842 (*Vasione*) Vasiens. Voc(ontiorum) patrono Sex. Afranio Sex. f. Volt(inia) Burro trib. mil. proc. Augustae (*Liviae*), proc. Ti. Caesar., proc. divi Claudi, praef. praet. ornamentis consular(ibus). INSCR. christ. Rossi II p. 27 n. 49 Afrania Burri lib. C⟨a⟩enis. TAC. ann. 13, 2 Afranius Burrus et Annaeus Seneca ... hi rectores imperatoriae iuventae. 14, 51 concessitque vita Burrus incertum valetudine an veneno. *is qui contra Neronem coniuravit*: TAC. ann. 15, 49 et Afranius Quintianus uterque senatorii ordinis ... principium tanti facinoris capessivere. *adulator Caligulae ab eo occisus*: CASS. DIO 59, 8, 3 *Πούπλιος Ἀφράνιος Ποτῖτος ... ὑπὸ μωρᾶς κολακείας, ἄν γε ὁ Γάιος σωθῇ, τελευτήσειν ὑποσχόμενος* (*ἀπώλετο*). *cf.* Suet. Cal. 27. *cos. suff. a. 105 p. Chr.*: CORP. III dipl. 22 *et* 23 a d. IIIidus Mai. C. Iulio Basso Cn. Afranio Dextro cos. PLIN. epist. 5, 13, 4 sententia designati consulis Afrani Dextri. *legatus Pannoniae* (*a. 113 aut 114; frater consulis?*): CORP. III dipl. 26 *qui* sunt in Pannonia inferiore sub P. Afranio Flaviano. *cent. anni 161/2 p. Chr.*: LVCIAN. quom. hist. conscr. 26 *ϑάψας οὖν Σευηριανὸν ἀναβιβάζεται Ἀφράνιόν τινα Σίλωνα ἑκατόνταρχον.* *praef. urb. a. 297 p. Chr.*: CHRONOGR. chron. I p. 66, 297 Maximiano V et Maximiano II Afranius Annibalianus praefectus urbis. *cos. a. 381 aut 382 p. Chr.*: SIDON. epist. 1, 7, 4 Afranii Syagrii consulis. INSCR. christ. Rossi I n. 306 Fl. Suagrio et Euterio cons. *al.* *minus nobiles multi in lapidibus*: CORP. I 829 (*olla*) Q. Afran⟨ius⟩. II 3011 (*Ilerdae*) Afrania L. l. Crocale. III 4398 (*Carnunti*) Sextus Afranius Firmus. 13480 (*Pann. sup.*) Afrania Hilaria ... libertae. V 644 (*Tergeste*) M. Afranio Grato contubernali. VI 9373 Afrania C. f. Prisca. VII 1194 [Cn. Afranio] D(extro) cos. VIII 18359 P. Afranius P. fil. Vlp. Secundus Hadr(umeto). 8002 (*Rusicadi*) Ingenua Afraniorum Secundi et Olympiadis fil. unica. IX 2691 (*Aeserniae*) Afrania Iustina. 6083, 9 (*in signaculo*) Afran⟨i⟩ Celer⟨i⟩s. X 1918 (*Puteolis*) Afranio Felici. XII 1309 (*Vasione*) Euneos Sex. Afrani l. 4377 (*Narbone*) Afrania Cerialis l. Procilla. XIII 444 (*Ausci Aquitaniae*) C. Afrānio Clari lib. 6415 (*in German. sup.*) ⟨? Af⟩rania Afra. XIV (*Ostiae*) 256, 225 Afranius Ingenus. INSCR. Bramb. 787 Lucia Afrania Valentina. *adi.* **Afrāniānus,** -a, -um. CORP. XI 1147 p. 3, 3 (*Veleiae*) fund. Afranianum. *cf.* p. 3, 49. POMP. in Don. gramm. V 153, 16 illa Plantina et Afraniana verba. BELL. Hisp. 7, 4 quarta *legio* fuit Afraniana. FRONTIN. strat. 2, 5, 38 perturbati Afraniani. CAES. civ. 1, 70, 2 ab Afranianis. 1, 69, 1 Afraniani milites. *al.* **Afrāniānus** *cogn. vir.* BELL. Alex. 64, 1 P. Ligarius Afranianus. *Zimmermann.*

Afrārius *v. p. 1263, 30.*

φιλαυρον (?) **afrat(er)** *inter arbores silvestres* GLOSS. II 428, 50. *V.*

afratum *v.* afrutum. **Afredius,** -a *v. sub* Afius *p. 1249, 74.*

Afree *v.* Ephree. **Afrēius,** -a *v. sub* Afius *p. 1249, 72.*

Afrēnus, -ius *v. sub* Afius *p. 1249, 75.*

Afrī, -ōrum *populi partis Africae, quam nos dicimus, septentrionalis, exceptis Aegyptiis, Numidis, Mauris, ei maxime, qui sub Carthaginiensium imperio tenebantur; Graecis Λίβυες.* Affri *raro legitur in codicibus, ut* AVG. c. Faust. 1, 1 *in codd. Lugdun. saec. VIII—IX et Monac. saec. X*; retract. 1, 20, 3 *in codd. Bamberg. saec. X—XI et Vercell. saec. VIII—IX al. v. infra* Afer *nom. propr.*

PLAVT. Caec. frg. 10 Mu. **::** Perii hercle, Afer est. CIC. Balb. 41 si Afris, si Sardis, si Hispanis, agris stipendioque multatis, virtute adipisci licet civitatem. nat. deor. 1, 82 alia nobis Capitolini *species*, alia Afris Hammonis Iovis. ad Q. fr. 1, 1, 27 Afris aut Hispanis aut Gallis..., immanibus ac barbaris nationibus. BELL. Afr. 36, 1 M. Cato, qui Vticae praeerat, dilectus libertinorum, Afrorum, servorum ... *habuit.* SALL. Iug. 18, 2 postquam in Hispania Hercules, sicuti Afri putant, interiit. NEP. Lys. 3, 2 dixit se vota suscepisse, quae Iovi Hammoni solveret, existimans se Afros facilius corrupturum. VERG. ecl. 1, 64 at nos hinc alii sitientis ibimus Afros, pars Scythiam ... veniemus. Aen. 8, 724 hic Nomadum genus et discinctos Mulciber Afros ... finxerat. MORET. 32 Afra genus, tota patriam testante figura, torta comam labroque tumens et fusca colore, pectora lata iacens mammis, compressior alvo, cruribus exilis, spatiosa prodiga planta. LIV. 29, 17, 5 nos, cum praesidium Punicum in arce nostra haberemus, multa foeda et indigna ... ab Numidis Afrisque passos esse. MANIL. 4, 728 P⟨h⟩oe⟨b⟩us harenosis Afrorum pulvere terris exsiccat populos. VITR. 8, 3, 24 Zama est civitas Afrorum. CELS. 7, 7, 15 efficacior tamen etiamnum est Afrorum curatio. COLVM. 12, 15, 5 *alii ficos*, ut est mos Afris atque Hispanis, inter se compositas comprimunt in figuram stellarum.... LVCAN. 4, 684 Numidae ... Gaetulus ... Maurus ... et solitus vacuis errare mapalibus Afer venator. 4, 765 at vagus Afer equos ut primum emisit in agmen. PETRON. 119 v. 14 ultimus Hammon Afrorum excutitur. PLIN. nat. 7, 200 proelium Afri contra Aegyptios primi fecere fustibus. 20, 120 Afri *putant*.... 24, 115 semen eius (*paliuri*) Afri zuram vocant. SIL. 3, 257 Oeaque Trinacrios Afris permixta colonos. 15, 412 mixtusque rebellibus Afris Cantaber. 15, 538 tum me scindat vagus Afer aratro et Libys Ausoniis commendet semina sulcis. IVV. 8, 120 cum tenuis nuper Marius discinxerit Afros. TERT. nat. 2, 8 Caelestem Afrorum *deam* (*cf.* SALV. gub. 8, 9). *ibid.* quem (*Serapim*) non iam Aegyptus aut Graecia, verum totus orbis ⟨colit et⟩ Afri (Afrii *cod.*) iurant. scorp. 7 Afrorum Saturnum. SOL. 24, 2 quidam ... Africam ... ab Afro Libyis Herculis filio ... dictam receperunt. SPART. Pesc. 8, 1 optimus est Fuscus, bonus Afer (*i. Septimius Severus*), pessimus Albus. CAPITOL. Alb. 12, 8 unum ex Afris et quidem Hadrumetinis. ARNOB. nat. 5, 23. HIL. c. Const. 26 subscriptiones Afrorum, quibus blasphemiam Vrsacii et Valentis condemnaverant. SERV. auct. Aen. 4, 37 Afros (astros *Floriacens.*). ecl. 1, 64 sitientis ibimus Afros] ab Afris ... Libyam ... intellegi vult. HIER. vir. ill. 67 Cyprianus Afer. *al.* adv. Iov. 2, 7 quamquam ... Afri etiam lacertis viridibus vesci soleant. CLAVD. 15, 84 ut domitis frueretur barbarus Afris (Affris *cod. Vatic. saec. XI al.*). 15, 510 quae pars *Sardiniae* vicinior Afris. HYG. fab. 178 p. 34, 16 Phoenix in Africam est profectus ibique remansit; inde Afri Poeni sunt appellati. CASSIOD. var. 12, 9 Afer enim sic expetit beneficia, ut sibi olim doceat fuisse concessa. ... Afrorum privilegiis potuisse misceri. VITA Caes. Arel. 1, 9 p. 460, 14 Pomerius nomine, scientia rethor, Afer (Affer *unus cod.*) genere. CARM. c. pag. 85 Leucadium fecit fundos curaret Ā f r o r u m. VERS. cuiusd. Scoti de alph. 30 caput Āfrorum (*i. Karthago*). CONC. Carth. a. 411 Mansi IV p. 64 A non debemus audire contra eius (*Christi*) ecclesiam eos qui dicunt non eam esse nisi in solis Afris et Afrorum paucissimis sociis. ISID. orig. 9, 2, 115 (EVCHER. instr. 2 p. 150, 22) Afri appellati ab uno ex posteris Abrahae, qui vocabatur Afer, qui dicitur duxisse adversus Libyam exercitum et ibi victis hostibus consedisse eiusque posteros ex nomine atavi et Afros et Africam nuncupasse. 14, 5, 2. diff. 1, 61 Afrum dicimus civem, Africum ventem, Africanum negotiatorem. CORP. VI 32802 T. Fl(avio) Fortunato eq(uiti) sing(ulari) Aug(usti) n(ostri) ... nat(ione) Afer. X 1983 (*Puteolis*) Maia Tertylla ... nat. Afra. 3389 (*Miseni*) L. Vrbinio Quartino mil. ex clas(se) pr(aetoria) Misen(ensi) ... nat. Afer. 3400 a. 3422 *al.* 1974 (*Puteolis*) L. F(lavio) Valeriano Garfanio natione H a f r e (*sic*). 1772 (*ibid.*) Q. Cornel. Victor veteran. ex leg. II Traian. nat. Afer. 2054 (*ibid.*) Annea Pompeiana Afra peregrina. IV 2993 z γ L. Ceium Secundum IIvir(um) o(ro) v(os) f(aciatis), Helpis Afra rogat. XII 686 (*Arelate*) ⟨na⟩tione Afer Bizacinus. III 12057 (*in Aegypto*) nat. Afer, domo Thevest⟨e⟩. 2127 a (*in Dalmatia*) Q. Publicius Aemilianus rhetor natione Afer (*cf. infra p. 1252, 68*). 8825 (*ibid.*) Crinito secutori nat. Afer. 5230 (*in Norico*) Aur. Adiutori civi Afro negot(ianti). 12013, 9 (*in dolio Illyrici*) Scorpianus ⟨agita⟩tor factionis ... natione Afer. 12056. 12057. II 105 (*in Lusitania*) G. Blossius Saturninus Galeria Napolitanus Afer Areniensis incola Balsensis. *adiective*: VERG. georg. 3, 344 quid tibi pastores L i b y a e ... versu prosequar? ... omnia secum armentarius Afer agit tectumque laremque.... Ov. her. 7, 169 freta ... Afrum ⟨pl⟩angentia litus. PETRON. 119 v. 27 Afris eruta terris ... citrea mensa. STAT. silv. 3, 3, 90 quod messibus Afris verritur. Theb. 4, 737 ceu flavam L i b y e n desertaque pulveris Afri conlustrent nullaque umbratam nube S y e n e n. QVINT. inst. 1, 5, 8 si quis Afrum vel Hispanum latinae orationi nomen inserat, *barbarismus fit.* SVET. Aug. 4 proavum eius (*Augusti*) Afri generis fuisse. Cal. 18 catervas Afrorum Campanorumque pugilum ex utraque regione electissimorum. APVL. apol. 66 Aemiliano, non huic Afro, sed illi Africano et Numantino. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 181 Gaetulo murice. Afro ac per hoc: Mauro. significat enim purpuram Girbitanam. PAVL. NOL. epist. 5, 14 Afri ... episcopi. AVG. civ. 18, 12 Antaei Afri necem. SIDON. epist. 9, 15 v. 38 Afer vaferque Domnulus. COD. Iust. 11, 6, 3 imp(eratores) Gratianus Valentinianus et Theodosius A(ugusti) navicularius Afris salutem (*a. 380*). HOR. carm. 2, 16, 35 te bis Afro murice tinctae vestiunt lanae (PORPH. Afrum muricem pro Tyrio dixit, videlicet quia Tyrii in Africam transierunt. *cf.* Tyrius fucus, Gaetulus murex). sat. 2, 8, 95 Canidia ... peior serpentibus Afris (atris *Fy*). *cf.* Mauri angues. 2, 4, 58 recreabis ... Afra potorem coclea. *cf.* Africanae cocleae. IVV. 11, 142 nec latus Afrae novit avis *subducere.* LAMPR. Diad. 8, 9 Caeliani ... Afri quondam rhetoris. HIER. apol. adv. libr. Rufini 27 grammaticum ... Afrum. VOPISC. Aur. 12, 1 tapetia Afra decem, stragula Maura decem. 48, 5 tunicas ... lineas Afras atque Aegyptias puras. PALLAD. 11, 14, 9 Afra (afara *Erfurtens.*) pisa. PELAGON. 252 absinthii Afri viridis. 323 bituminis Afri. 330 bulbos Afros. 262 caricas Afras. 330 cocleas Afras (*v. supra*). 201 ficum Afram. 203. 341 opopanacis Afrae. 330 rubricae Afrae. 60 spongiam Afram. 18 vino Afro. 462. CHIRON 908 ammoniacum Afrum. bitumen Afrum. 903. 904. 992 bulbos Afros. 217 cimini Afri. 874 ficum Afrum. 942. 269, 1 fucum Afrum. 853 olei veteris Afri. 968. 881 appoponacem Afram. 886. 526 spongia⟨m⟩ Afram. 547. 941 sulfur Afrum. ANTIDOTAR. Bruxell. 81 siliquas Afras. GALEN. alfab. 70 cyminum viriosissimum videtur Ethiopicum, sequens Affrum (*sic Palat., cett.* Afrum, Africa). GLOSS. Afrum (*vinum*) ἄφρον. m a t r e s A f r a e: CORP. VII 238 mat(ribus) Af(ris) It(alis) Ga(llis). V e n u s A f r a *mulier nominatur post mortem* CORP. VI 12281 Arabia Firma Venus Afra. *cf.* XIV 2793 (*Gabiis*) Veneri Verae Felici Gabinae (*i. Plutiae Verae*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obitae). *al.* CORP. XIV 481 Vale⟨ri⟩us Veturius civis Afer co⟨l⟩onicus. III † 13137 (*in Dalmatia*) civis Afer. XIV 4142 (*Ostiae*) domini navium Afrarum universarum item Sardorum (*sic*). *cf.* 99 domini navium Carthaginiensium ex Africa. EDICT. Diocl. 6, 41 bulbi Afri sibae Fa⟨b⟩riani maximi. 19, 61 ⟨sagum A⟩frum (σάγος Ἄφρος). CORP. II 1180 (*in Baetica*) oleum Afrum et Hispanum. VIII 4508, 15 (*a. 202*) vestis Afra. Afri *et* Poeni: LIV. 23, 29, 4 in cornibus dextro Poenos locat, laevo Afros ...; equitum Numidas Poenorum peditibus, ceteros Afris pro cornibus apponit. 23, 29, 10 hinc Poenus, hinc Afer urguet. 28, 14, 4 Carthaginienses mixti Afris. 28, 14, 19 Poeni veterani Afrique. 28, 44, 5 *Carthaginienses* mercede paratos milites habent, Afros Numidasque, levissima fidei mutandae ingenia. 29, 3, 13 *Carthaginiensibus* mercede parari auxilia ex Afris, gente ad omnem auram spei mobili atque infida. 29, 4, 2. 30, 33, 5 Carthaginiensis Afrosque (Affros *Vatic.*). 30, 34, 5 Afri et Carthaginienses. 21, 22, 3 equites Libyphoenices, mixtum Punicum Afris genus, ... et Numidae Maurique. *cf.* 25, 40, 12 degenerem Afrum. FRONTIN. strat. 2, 5, 12 Maharbal missus a Carthaginiensibus adversus Afros rebellantes. IVST. 18, 5, 14 consentientibus omnibus *Afris* Karthago conditur. *adi.* LIV. 21, 22, 2 peditum Afrorum. 30, 35, 9 milites Carthaginienses Afrosque. FRONTO p. 221, 3 N. hominum Poenorum Afrorumque. AVELL. p. 72, 15 ad episcopos Afros. 109, 29. *Carthaginienses eorumque auxilia*: HOR. carm. 2, 1, 25 Iuno et deorum quisquis amicior Afris. LIV. 21, 11, 8. 21, 21, 11. 27, 19, 7. 29, 29, 2 *al.* SIL. 4, 722 regem Afrorum (*Hannibalem*). 11, 18. FRONTIN. strat. 2, 3, 1 cum animadvertisset Punicam aciem ita directam, ut in dextro cornu Hispani constituerentur, ... in sinistro autem Afri. 2, 2, 11 Xanthippus ... cum a ... Carthaginiensibus mercede sollicitatus animadvertisset Afros quidem ... colles sectari, a Romanis autem ... campestria teneri, Poenos in plana deduxit. 1, 8, 11 cum Afri ingenti multitudine traiecturi essent in Siciliam. FEST. brev. 5 Hispanis primum auxilium adversum Afros per Scipionem tulimus. AMM. 15, 10, 10 Saguntinis ... pertinaci destinatione Afrorum obsessis. *adi.* PROP. 4, 11, 30 Afra Numantinos regna locuntur avos. *de Hannibale*: HOR. carm. 4, 4, 42 dirus per urbes Afer ut Italas ceu ... Eurus per Siculas equitavit undas. *de tertia orbis terrarum parte*: HOR. carm. 3, 3, 47. MELA 1, 25 promunturium quod Graeci Ampelusiam, Afri aliter ... appellant. QVINT. inst. 11, 1, 80 Ligarium ... pro Iuba atque Afris inimicissimis populo Romano stetisse. SVET. vita Ter. 1 inter Italicos et Afros. FILASTR. 121, 6 Aegyptiorum Afrorum Persarumque ... imperia. VIB. SEQ. geogr. p. 157, 28 Gaetuli Afri Libyae. 158, 11 Massylii Afri. OROS. hist. 5, 15, 15 (*in bello Iugurthino*) notum illud Romanorum adversus Afros tempestatum imbriumque suffragium .... pluvia ... Numidis hastilia telorum ... inutilia reddidit. CHRON. Alex. chron. I p. 99, 73 *filius Cham* Chanaan, ex quo Afri et Funici. LIB. gener. chron. I p. 109, 211 Afrorum autem gentes et inhabitationes hae sunt: Lebdeni, Cinti, Numidae, Nasamones, Saei. Afer *pro* Africa: HOR. carm. 3, 3, 47 qua medius liquor secernit Europen ab Afro. *adi.* HOR. epod. 2, 53 non Afra avis descendat in ventrem meum (PORPH. gallinam Numidicam dicit). PETRON. sat. 93 Afrae volucres placent palato. VITR. 8, 2, 8 Afrique campi, qui sunt in meridianis partibus subiecti solis cursui. MART. 9, 75, 8 quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas misit. IVV. 5, 152 sororibus Afris (*i. Hesperidibus*). *de provinciis Romanis*: PLIN. epist. 2, 11, 2 accusantibus Afris, quibus pro consule praefuit. SIL. 3, 599 *Vespasianus* reget impiger Afros. CORIPP. Ioh. 1, 143 miseros solitis releva virtutibus Afros. 2, 331 captivi pereunt misti cum gentibus Afri. *al.* CORP. VIII 14364 (*in provincia procos.*) civitas Vccula(na) decreto Afror(um) posuit. *cf.* ex d(ecreto) p(rovinciae) A(fricae) 11017. *adi.* ASCON. tog. cand. p. 85 legati Afri. 89. CORIPP. Ioh. 2, 290. 6, 88 matribus Afris. COD. Theod. 8, 10, 2 imp. Constantinus A(ugustus) .... a provincialibus Afris (*a. 344*). 12, 1, 21 *imp. Constantius.* Afri curiales (*a. 335*). *de re militari*: COD. Theod. 8, 4, 2 *imp. Constantinus* ad Afros (*a. 315*). NOT. dign. or. 28, 38 sub dispositione viri spectabilis comitis rei militaris per Aegyptum ... ala secunda Vlpia Afrorum, Thaubasteos. CORP. VI 3529 prefecto cohortis Afrorum in Daciam. 31863 praef. alae Afrorum. IX 5841 praefecto coh(ortis) I Afr(orum) c(ivium) R(omanorum) eq(uitatae). V 6584[add.] cen⟨t(urioni) coh(ortis)⟩ III Fl(aviae) Afr(orum). INSCR. Rhen. 66 vet(eranus) alae Afror(um). Bonn. Jahrb. 1902 p. 96, 35. 36. 38. *al.* *ventus, v.* Africus. CIRIS 480 Afer et hiberno bacchatur aequore turbo. *mare, v.* m. Africum. OV. fast. 4, 289 aequoraque Afra legit. *de moribus*: CIC. rep. frg. inc. 7 foedifragos Afros. VERG. catal. 9, 51 celeris Afros, periurae milia gentis. FIRM. math. 1, 2, 3 Afri subdoli *sunt.* 1, 2, 4 Afrorum malitiosa commenta et bilingues animos. 1, 10, 12 Afrorum ... subdolas mentes honestae fidei ornamenta condecorant *frequenter.* SERV. Aen. 6, 724 Afros versipelles. VEG. mil. 1, 1 Afrorum dolis atque divitiis semper impares fuimus. SALV. gub. 7, 15 omne fraudum, falsitatum, periuriorum nefas. nulla unquam his malis Romana civitas caruit. etsi specialius hoc scelus Afrorum omnium fuit. nam ... in mores eorum quasi ex omni mundo vitia fluxerunt. ... in Afris paene omnibus nescio quid non malum. ... inhumani sunt ... ebriosi, fallacissimi ... fraudulentissimi ... cupidissimi ... perfidissimi. impuritas eorum atque blasphemia .... 16 quis non omnes omnino Afros generaliter sciat impudicos? ISID. orig. 9, 2, 105 Romanos graves, Graecos leves, Afros versipelles ... pervidemus, quod natura climatum facit. *Afrorum lingua*: PAVL. FEST. 34 billis apud Afros appellatur semen humanum humi profusum. 164 nepa Afrorum lingua sidus, quod cancer appellatur, vel, ut quidam volunt, scorpios. HIER. in Gal. 2 praef. cum et Afri Phoenicum linguam nonnulla ex parte mutaverint *al. v.* mapalia. *latinitas*: HIER. apol. adv. Ruf. 27 grammaticum quidam Afrum habuit Romae eruditissimum; et in eo se aemulum praeceptoris putabat, si stridorem linguae eius et vitia tantum oris exprimeret. POMP. gramm. V 287, 5 labdacismis scatent Afri (ISID. orig. 1, 31, 8). CONSENT. gramm. V 392, 3 *barbarismus temporis* ... ut quidam dicunt 'piper' producta priore syllaba, cum sit brevis, quod vitium Afrorum familiare est. 392, 11 ut si quis dicat 'orator' correpta priore syllaba, quod ipsum vitium Afrorum speciale est. GRAMM. suppl. 176, 31 quia nos adverbio huiuscemodi non solemus uti, cum tamen et Afri et Romani et omnes Itali atque Beneventani tritum id habeant. *adi.* SPART. Sev. 19, 9 *Severus* canorus voce, sed Afrum quiddam usque ad senectutem sonans. AVG. retract. 1, 20, 3 sic habuisse codices *veteris testamenti* plurimos, verum tamen Afros. in ep. Ioann. 2, 3 ut dicant illum (*Christum*) remansisse ad duas linguas, Latinam et Punicam id est Afram. solas duas linguas tenet Christus? istae enim duae linguae solae sunt in parte Donati, plus non habent. FRG. Bob. gramm. VI 628, 20 praeponis istis pedibus quinarum syllabarum quosvis alios in elocutione ... excepta hac structura, quae quinque breves habet et est barbarismus Afer.

cognomen: P. Terentius Afer *comoediarum scriptor*: SVET. vita Ter. 1 Publius Terentius Afer (Affer *cod. Paris.*) Carthagine natus servivit Romae Terentio Lucano senatori, a quo ... mature manu missus est. DON. vita Ter. 8. VOLCAC. carm. frg. 2, 1 sed ut Afer populo sex dedit comoedias. AVSON. 304, 9 Afer (Affer *codices*) poeta vester. SVET. Aug. 27 *Augustus* Tedium Afrum consulem designatum, quia factum quoddam suum maligno sermone carpsisset, tantis conterruit minis, ut is se praecipitaverit. *idem fortasse in* CORP. XIV 3615 (*Tibure*) ⟨...⟩ Vttiedio L. f. Afro auguri cos. des⟨ig.⟩ Carthagini⟨enses⟩ patrono. Cn. Domitius Afer *orator praeclarus, cos. suff. a. 39*: FRONTIN. aq. 102 Cn. Domitius Afer. TAC. ann. 4, 52 (*a. 26*) accusante Domitio Afro. is recens praetura .... Afer primoribus oratorum additus. 14, 19 secuntur virorum inlustrium mortes, Domitii Afri et M. Servilii, qui summis honoribus et multa eloquentia viguerant. dial. 13. QVINT. inst. 5, 7, 7 quem adulescentulus senem vidi. 12, 11, 3 summum oratorem. *al.* PLIN. epist. 2, 14, 10. 8, 18, 5 *al.* CHAR. gramm. I 145, 27 Afer pro Taurinis. IVL. VICT. rhet. 22 p. 437. HIER. chron. a. Abr. 2062 Domitius Afer Nemausensis clarus orator habetur .... CORP. XI 3245 (*Sutri*) Cn. Domitius Afri libert. Ingenuus *fortasse ab hoc Afro manumissus. ab hoc in nomen adsumptus est qui sequitur*: CORP. XI 5210 (*Fulginis*) Cn. Domitio Sex. f. V⟨o⟩l⟨t.⟩ Afro Titio Marcello Curvio Lucano cos., ... praetorio legato provinciae Afr⟨i⟩c⟨ae⟩ imp(eratoris) Caesar(is) Aug(usti) (*Domitiani*) .... XV p. 269. PLIN. epist. 8, 18, 5. *vide de eo PIR II p. 17.* CORP. II 1674 (*Tucci*) Aniciae Sex. f. Postumae Etril(i) Afri. *horum fortasse filia* II 2077 (*Iliberri*) Etri⟨lia⟩e Afrae Valerií Vegetí consulis (*a. 91?*).

P. Aelius Hadrianus Afer *Italicensis, pater imperatoris Hadriani*: SPART. Hadr. 1 Aelius Hadrianus cognomento Afer. *al.* CORP. XIV 3597 (*Tibure*) Senecioni Memmio Gal(eria) Afro cos. *cos. suff. imperante Traiano, cf.* XIV 2243, 5. CORP. XIV 3516 M. Messi M. f. Gal. Rustici Aemili Afri Cuti Romuli Prisciani Arri Proculi Xvir(i) stlitibus iudicandis *oriundi ex Hispania Baetica.* SPART. Car. 3, 6 *Caracalla* fratrem patruelem Afrum ... iussit occidi. *alii*: CORP. VI 9330 Tertullae Afri (*coniugis*). IX 353 (*Canusi*) L. Apronio Africano Ignatia Afra patri. 5253 (*Asculi Piceni*) T. Vente. C. f. Afri. X 1597 (*Puteolis, a. 144*) Hosidiae Afrae. 6674 (*Anti*) L. Veratio C. f. Qui(rina) Afro Foro Iuli. XI 4751 (*in Vmbria*) Severiniae C. filiae Afrae h(onestae) m(atronae). V 5864 (*Mediolani*) T. Grae⟨cinio⟩ T. f. Ou⟨f(entina)⟩ Afro eq. R. 5976 (*ibid.*) Caesonius Afer. XII 1872 (*Viennae*) C. Passerio P. f. Vol(tinia) Afro trib. mil. ..., flam(ini) dívi August..... XIII 7256 (*in Germania sup.*) Augustaliniae Afre ... Augustalinius Afer. 6415 (*ibid.*) ⟨? Af⟩rania Afra. 2237 (*Lugduni*) Popillae (*sic*) Affrae. 10010, 54 (*in vasculis Gallicis*) Afer fecit. 57 a[1] Afrus fec(it). INSCR. Rhen. 265. CORP. III 7639 (*in Dacia*) Iustina Afri. II 201 (*in Lusitania*) Afrae. 934 (*ibid.*) Val. Afra. 1596 (*ibid.*) Cn. Pompeius Cn. f. Gal(eria) Afer. 5098 (*ibid.*) Iulia Afra. 6075 (*in Hisp. Tarrac.*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 522, 306 (*in Baetica, litt. saec. II*) M. Aemilius Afer Acilianus. Afra *martyr temporibus Diocletiani in Raetia vixit, cf.* VITA Afrae Mon. Germ. Merov. III p. 55 (*ubi* Affra *in quibusdam constanter*). VEN. FORT. Mart. 4, 642 pergis ad Augustam ... illic ossa sacrae venerabere martyris Afrae.

nomina Martialis: MART. 1, 100, 1 mammas atque tatas habet Afra. 4, 37, 10 audire gratis, Afer, ista non possum. 4, 78, 9 deformius, Afer, omnino nihil est ardalione sene. 6, 77, 5. 9, 7, 1 dicere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer, ... volui ... have. 9, 25, 2. 10. 10, 84, 2. 12, 42, 1. *adi.* **Africus,** -a, -um. CAES. civ. 2, 23, 13 belli Africi. VELL. 2, 54, 2. 2, 56, 2 *triumphi* Africi *apparatus.* 2, 129, 4 magni ... terroris bellum Africum *Ti. Caesaris.* PLIN. nat. 9, 26

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Africo litore Hipponis Diarruti. 16, 178 piscator Africus. SVET. Caes. 56 *belli* Alexandrini Africique et Hispaniensis incertus auctor est. *de Carthaginiensibus populisque imperio eorum subditis*: PLAVT. Poen. 1304 adire certum est hanc amatricem Africam. LIV. 21, 2, 1 Africo bello quod fuit sub recentem Romanam pacem. 21, 4 perfecto bello Africo. 21, 22, 2 Africis . . . praesidiis. 21, 41, 12 cum Africo bello urgerentur *Carthaginienses*. 27, 5, 10 quo in statu res Africae (Africae res *Put.*) essent. 28, 45, 6 Africo bello. 32, 26, 6 ab recenti Africo bello. 37, 42, 5 ab Africis bellis. SIL. 16, 179 animo iam tum Africa bella capessit *Scipio*. 17, 11 ad Africa bella. AVELL. p. 749, 18 apud Carthaginem Libyae, quae Africa vocatur. LIBER pontif. p. 190 per partes Sardiniae Africae. VARRO ling. 7, 40 leones . . . Africae bestiae *dicuntur*. CATVLL. 61, 206 ille pulveris Africei (ericei *codd.*) siderumque micantium subducat numerum prius . . . (*cf.* Libycus, Libyssa). LIV. 37, 39, 13 ne pari quidem numero Indicis *elephantis* Africi resistunt. BELL. Afr. 26, 3 praeter ipsam Africam terram nihil, ne tectum quidem . . . reliquum futurum. PLIN. nat. 8, 27 Indicum *elephantum* Africi pavent. 9, 149 cruoris quoque inhaeret *spongeis* colos, Africis maxime, quae generantur in Syrtibus. 10, 1 struthocameli Africi vel Aethiopici. 13, 127 Africum *capparis genus* gingivis inimicum. 14, 81 passum a Graeco Cilicium probatur et Africum. 18, 66 Africum *frumentum*. 89 similago e tritico fit, laudatissima ex Africo. 19, 161 *cumino* Aethiopico Africoque palma est. 32, 131 siluri suffitu, praecipue Africi, faciliores partus facere dicuntur. 34, 120 sori Aegyptium maxime laudatur, multum superato Cyprio Hispaniensique et Africo. CELS. dig. 17, 1, 5, 1 sive, cum frumentum deberetur, fideiussor Africum dedit. GAIVS dig. 45, 1, 74 tritici Africi optimi. VLP. dig. 45, 1, 75, 2 tritici Africi boni. PORPH. Hor. carm. 2, 6, 3 Maura . . . unda] . . . pro Africa . . . quod tam Africa quam Mauretania generaliter Libya dicitur. MACR. sat. 3, 20, 1 sic enim *Cloatius* diversas ficos . . . dinumerat: Africa albula harundinea asinastra . . . . m a r e A f r i c u m: *τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, ἡ Λιβυκὴ θάλασσα sim. cf.* STRABO 2, 5, 19 *καλοῦσι δὲ τὸ πρὸς τῇ Λιβύῃ πᾶν μέρος τῆς θαλάσσης ταύτης Λιβυκὸν πέλαγος. cf.* mare Libycum. SALL. hist. frg. 2, 2 Sardinia in Africo mari . . . . Iug. 18, 9 Libyes — nam ei propius mare Africum agitabant. MELA 2, 123 Sardinia Africum pelagus adtingens. PLIN. nat. 3, 83 pelagus Africum attingens Sardinia. TAC. ann. 1, 53 Cercinam Africi maris insulam. FLOR. epit. 1, 18, 30 in Africo mari apud Aegimurum. APVL. mund. 6 alter *sinus* . . . in maxima divisus est maria, quorum unum Gallicum dicitur, alterum Africum, . . . tertium Adriaticum pelagus. PANEG. 9, 25 tu (*Constantine*) nobilissimas maris Africi insulas, quae populi Romani fuerę provinciae, *recuperasti*. MART. CAP. 6, 645 Africum mare spectans . . . Sardinia. OROS. hist. 1, 2, 10 *Sicilia* a meridie mari Africo *cingitur*, quod est contra Subventanos et Syrtes minores. v e n t u s A f r i c u s, *Λίψ; cf. Schaefer, PW. I 718.* A f r i c i *plural., v. infra p. 1256, 7. eodem vocabulo posteriore aetate significatur regio unde Africus flat.* CIC. nat. deor. 1, 101 vento Africo (*v. etiam infra sub* Africanus). HOR. carm. 3, 29, 57 si mugiat Africis malus procellis. LIV. 26, 42, 7 sinus est maris media fere Hispaniae ora, maxime Africo vento oppositus . . . . huius in ostio sinus parva insula . . . portum ab omnibus ventis, praeterquam Africo, tutum facit. COLVM. 11, 2, 4 Africus, interdum Auster cum pluvia. . . . ventus Africus tempestatem significat. PLIN. hist. 4, 71 inde (*a Carpatho*) Rhodum Africo vento *iter est*. CHIRON 192 Africo vento. Africus *sic absolute dictus*: CAES. civ. 3, 26, 4 qui portus ab Africo tegebatur. 3, 26, 5 Auster . . . in Africum se vertit. 5, 8, 2 leni Africo provectus. SALL. hist. frg. 2, 56 dubium an insula sit, quod Euri atque Africi (astrici *codd.*) superiactis fluctibus circumlavitur. VERG. Aen. 1, 85 creberque procellis Africus. DIRAE 39 Africus immineat nimbis minitantibus imbrem. HOR. carm. 1, 1, 15 luctantem Icariis fluctibus Africum. 1, 3, 12 praecipitem Africum decertantem Aquilonibus. 1, 14, 5 malus celeri saucius Africo. 3, 23, 5 nec pestilentem sentiet Africum fecunda vitis. epod. 16, 21 quocumque per undas Notus vocabit aut protervus Africus. LIV. 30, 24, 7 dein versus in Africum *ventus* turbavit *Octavium* ac passim naves disiecit. VITR. 1, 6, 5 inter Austrum et Favonium ab occidente hiberno Africus *collocatus est*. 1, 6, 10 *dextra et sinistra* Africum libonotus et subvesperus *flare solet*. 1, 6, 13. VELL. 2, 79, 3 vis Africi. SEN. Herc. O. 113 cum Borean expulit Africus. nat. 5, 16, 6 ab occidente hiberno Africus furibundus et ruens, apud Graecos Lips dicitur. CVRT. 4, 2, 7 *fretum* Africo maxime obiectum crebros ex alto fluctus in litus evolvit. 4, 2, 8. COLVM. 11, 2, 5 V Calend. Febr. Auster aut Africus, hiemat . . . . 11, 2, 23. 11, 2, 34. 11, 2, 36 Africus vel Auster, dies umidus. 11, 2, 63 Favonius aut Africus. 11, 2, 65. 11, 2, 74 Favonius et interdum Africus cum pluvia. 11, 2, 93. MELA 2, 76 omnis plaga *Galliae Narb.* Austro atque Africo exposita est. CALP. ecl. 5, 101 dum viret et tremulas non excutit Africus umbras. PLIN. nat. 2, 119 ab occasu brumali Africus; . . . Liba nominant. 2, 125 *aquilonis hiberni* ex adverso est Africus. 2, 126 umidi Africus et praecipue Auster Italiae. 6, 106 navigant autem ex India . . . cum intravere Rubrum mare, Africo vel Austro. 18, 335 contrarius aquilo Africo flat. 18, 336. VAL. FL. 2, 506 non Africus alto tantus ovat. TAC. ann. 15, 46 gravi Africo . . . Cumanis litoribus impacti. PLIN. epist. 2, 17, 5 si quando Africo mare impulsum est. 2, 17, 17 *cryptoporticus* Africum sistit. SIL. 3, 658 si, perfracto populatus carcere terras, Africus ⟨e⟩t . . . Corus invasere truces capientem proelia campum . . . . 7, 570 non graviore movent venti certamina mole Odrysius Boreas et Syrtim tollere pollens Africus. 12, 617 hinc Notus, hinc Boreas, hinc fuscis Africus alis bella movent. GELL. 2, 22, 12 tertius Africus, qui Graece *Λίψ appellatur*: is adversus Volturnum facit. 2, 30, 1 Austri atque Africi *venti* (*plur.*). APVL. mund. 13 tertius Africus, Lips, Volturno reflat. TERT. scorp. 1 Austro et Africo saevitia *scorpii* velificat. ITALA gen. 13, 14 ad . . . Africum (*Λίβα*) (Aug. civ. 16, 21). 28, 14 *ad* Africum (*Λίβα*). exod. 27, 9 in partem quae respicit ad Africum (*Λίβα*). num. 2, 10 (*cod. Lugd.*). Is. 43, 6 dicam . . . Africo (*Λιβί*) (Tycon. 9, 9). Hab. 3, 3 ab Africo (*Θαιμάν*, תֵּימָן) (Iren. 4, 33, 11; *cf.* Aug. civ. 18, 32 'de Theman veniet' alii interpretati sunt 'ab Austro' vel 'Africo'; per quod significatur meridies . . .). CARM. de ventis, poet. min. V 70, 24 huic (*Favonio*) dextram tangit dictus Lips Atthide lingua; Africus hic propria veniens regione vocatur. SERV. Aen. 1, 22 Libs . . . hoc est Africus. 3, 571 ab ea parte, qua Eurus vel Africus flant. . . . flantum Euri vel Africi. SCHOL. Stat. Theb. 2, 4 *Graeci* Eurum, nos Africum vocamus. VEG. mil. 4, 38 Lips sive Africus. HIER. in Abd. v. 8 plaga regni eius, quae ad Austrum vergit, tribus vocabulis appellatur: Darom, Theman, Nageb, quae omnia iuxta Ezechiel Austrum, Africum, Meridiemque significant. VVLG. Ios. 18, 14 qui respicit Beth-Horon contra Africum. psalm. 77, 26 induxit . . . Africum. Is. 21, 1 sicut turbines ab Africo veniunt. Ezech. 20, 46. act. 27, 12 portum Cretae respicientem ad Africum (*κατὰ Λίβα*). OROS. hist. 1, 2, 49 litus Cimmerici maris quod est ab Africo usque ad caput et portas Caucasi quae sunt ad meridiem. 1, 2, 55 Moesia . . . ab Africo Dalmatiam habet. 1, 2, 56 Thracia . . . ab occasu et Africo Macedoniam *habet*. 1, 2, 58. 1, 2, 60 Pannonia Noricus et Raetia habent . . . ab Africo Alpes Poeninas, ab occasu Galliam Belgicam. 1, 2, 61 *Italia habet* ab Africo Tyrrhenum mare. 1, 2, 94 Tingitana Mauretania . . . habet . . . sub Africo Hesperium montem. 5, 24, 11 Iugurthinum bellum nondum adhuc ab Africo perdetonuerat. SIDON. epist. 2, 2, 4 balineum ab Africo radicibus nemorosae rupis adhaerescit. 2, 2, 18 aequor ab Africo viride. ENNOD. carm. 2, 66, 3 procellosus refluentis portitor undae Africus. HIST. Apoll. 11 hinc Notus, hinc Boreas, hinc Africus horridus instat. CORIPP. Ioh. 6, 272 Africus illic omnia flammivomis exiccat rura procellis. 7, 323 Africus ignivomus. 7, 355. 7, 370. 8, 84. ISID. orig. 13, 11, 9 Africus a propria regione vocatus. in Africa enim initium flandi sumit. NOT. Tir. 110, 66. GLOSS. Africus *Λίψ*. III 172, 10 Nothus Affricus. V 263, 21 Affricus ventus meridianus. 346, 5 uestsuduuind. CORP. V suppl. ital. 204 (*Aquileiae*) Eurus, Auster, Africus, Favonius . . . . *cf.* FLOR. Verg. p. 183 quos ab urbis spectaculo Baeticam revertentes sinister Africae ventus in hoc (*Tarraconense*) litus excusserat. v i c u s A f r i c u s *Romae; v. p. 1263, 34.* VARRO ling. 5, 159 Vicus Africus quod ibi obsides ex Africa bello Punico dicuntur custoditi. Iuppiter Africus, *cf.* Venus Afra *supra p. 1252, 82.* CORP. III p. 853, 21 (*a. 76*) Romae in Capitolio in basi Iovis Africi. *cogn. imp. Iustiniani*: NOVELL. Iust. 150 pr. imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus . . . Vandalicus Africus pius felix . . . . *cogn. vir.*: CORP. VIII 2885 (*Lambaesi*) Q. Ventidius Africus veter(anus). 3383 (*ibid.*) C. Amullius Africus. 3995.

Āfrica *terra, orae septentrionalis ea pars quae Carthaginiensium olim fuit; ἡ Λιβύη. cf. Schmidt, PW. I 730.* t e r r a A f r i c a: SCIPIO Afric. maior orat. Gell. 4, 18, 3 Hannibalem . . . vici in terra Africa. ENN. sat. 17 lati campi quos gerit Africa terra politos. ann. 358 Africa terribili tremit horrida terra tumultu (*cf.* CIC. orat. 93 dicit pro Afris immutate Africam. epist. 9, 7, 2). BELL. Afr. 3, 5 nullum portum terrae Africae. 24, 3 milia passuum VI terrae Africae quoque versus. VERG. Aen. 4, 37 ductoresque alii, quos Africa terra triumphis dives alit. LIV. 29, 23, 10 pro terra Africa (propter Africam *Spir.*) . . . dimicare. *absolute* A f r i c a: CAEL. hist. 4 in Africam missus. 12. LABER. 13 ex Africa venientem. VARRO Men. 225 Africa terribilis contra concurrere civis ⟨civi⟩ atque Aenea⟨e⟩ misceri sanguine sanguen. ling. 5, 159 obsides ex Africa. rust. 1, 44, 2 in Africa ad Byzacium. 2 praef. 3 qui saturi fiamus ex Africa et Sardinia. 2, 1, 7 in Lib⟨ya⟩ ad Hesperidas, unde aurea mala, id est . . . capras et oves [quas] Hercules ex Africa in Graeciam exportavit. 3, 14, 4. apud Prisc. gramm. II 524 in Africa Psylli. CIC. agr. 1, 10 hi (*agri*) sunt in Africa qui ab Hiempsale possidentur. 2, 58 deleta Karthago est, quod . . . excurrere ex Africa . . . videbatur. 3, 12. Mur. 31 Africā oppressā. Scaur. 45 Africa ipsa parens illa Sardiniae, quae plurima et acerbissima cum maioribus nostris bella gessit, non solum fidelissimis regnis, sed etiam in ipsa provincia se a societate Punicorum bellorum Vtica teste defendit. Att. 9, 2a, 3. 11, 7, 3 *al.* epist. 15, 15, 2 eandem clementiam experta est Africa, quam cognovit Asia. *al.* Q. CIC. pet. 10 quid ego nunc de Africa . . . scribam? CAES. civ. 1, 30, 2 Curionem . . . in Africam traducere exercitum iubet. *al.* BELL. Alex. 69, 3 ad litora Africae paulo supra Alexandriam. 14, 5 vada transitu angusto, quae pertinent ad regionem Africae — sic enim praedicant partem esse Alexandriae dimidiam Africae. 28, 2 Caesar . . . circumvectus est eo mari quod Africae partis esse dicitur, sic supra demonstravimus. 51, 1 ut in Africam exercitum traiceret perque Maure-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

taniam ad fines Numidiae perveniret. BELL. Afr. 2, 5 in conspectum Africae venit. 20, 4 ex omni Africa frumentum adversarios in pauca oppida ... comportasse omnemque regionem Africae exinanisse frumento. 22, 2 Siciliam, Africam, Numidiam, Mauretaniam. 77, 3 non potuerant ante transire Africam (in Afr. *cod. Ashb.*). BELL. Hisp. 1, 1 Africā receptā. SALL. frg. dub. 3 Maurique, vanum genus, ut alia Africae. Iug. 5, 5 capto Syphace, cuius in Africa magnum atque late imperium valuit. 13, 1 fama ... per omnem Africam brevi divolgatur. 18, 1 Africam initio habuere Gaetuli et Libyes. 18, 12 Africae pars inferior pleraque ab Numidis possessa est. 20, 1 legati Africa decessere. 79, 2 qua tempestate Carthaginienses pleraque Africa imperitabant. NEP. Lys. 3 cum profectus esset in Africam, multum eum antistites Iovis fefellerunt. Timol. 2, 4 satis habere coegit *Carthaginienses*, si liceret Africam obtinere. reg. 3, 5 Hamilcarem et Hannibalem, quos et animi magnitudine et calliditate omnes in Africa natos praestitisse constat. Ham. 2, 2 mercennarii milites ... totam abalienarunt Africam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. 2, 4 Vticam atque Hipponem, valentissima totius Africae *oppida*, restituit patriae. ... sed etiam finis imperii propagavit, totā Africā tantum otium reddidit, ut .... HOR. sat. 2, 3, 87 frumenti quantum metit Africa (*cf.* Libya, Libycus). carm. 2, 18, 4 columnas ultimā recisas Africā. 4, 8, 18 qui domita nomen ab Africa lucratus rediit. TIB. 2, 3, 57 illi selectos certent praebere colores Africa puniceum purpureumque Tyros. PROP. 3, 20, 4 tantin ut lacrimes Africa tota fuit? 4, 38 sub quorum titulis, Africa, tunsa iaces. OV. fast. 1, 593 Africa victorem de se vocat. Pont. 4, 15, 9 Africa quot segetes *parit*. LIV. 21, 1, 5 Sardiniam inter motum Africae fraude Romanorum ... interceptam. 21, 6, 6 provincias consulibus Hispaniam atque Africam decernentes. 21, 17, 1 Sempronio Africa cum Sicilia *provincia* evenit. 22, 31, 2 ad litora Africae accessit. 23, 5, 11 Poenus hostis, ne Africae quidem indigena. 24, 49, 3 adversus reges populosque Africae. 27, 4, 9 alios Africae regulos. 28, 17, 10 adfectanti res Africae. 28, 38, 10 Africamque ei (*Scipioni*) ... provinciam destinabant. 28, 40, 1 Africam novam provinciam extra sortem P. Scipioni destinari. 28, 40, 3 de Africa provincia. 28, 42, 12 satis confisi Carthaginienses consensu Africae. 28, 44, 6 ardere bello Africam. 28, 45, 1 ut provincia Africa sibi decerneretur. 29, 10, 7. 29, 34, 5 Numidas — id longe primum equitum in Africa est genus — conducit. 30, 12, 15 Numidae atque in eadem mecum Africa geniti. 30, 41, 1 P. Scipioni ... in provincia Africa prorogatum imperium. 38, 53, 1 domitor illé Africae Scipio. VITR. 2, 9, 13 nascuntur autem eae arbores maxime Cretae et Africae. 8, 3, 24 est enim Africa parens et nutrix ferarum bestiarum, maxime serpentium. PAVL. FEST. 2 apricum locum a sole apertum a graeco vocabulo *φρίκ⟨η⟩* appella⟨mus⟩, quasi *ἀφρικής*, id est sine horrore videlicet frigoris, unde etiam putatur et Africa appellari. VELL. 1, 2, 4 in Africa Vtica condita est. 2, 11, 2 per publicanos aliosque in Africa negotiantis. VAL. MAX. 3, 7, 1^{d} cum Africam totam potestati vestrae subiecerim. 5, 2 ext. 4 ut ... non solum Africa, sed etiam cunctae gentes scirent .... 5, 6 ext. 4 ubi inmenso Africae spatio non contenti spiritus *Carthaginiensium*? SEN. dial. 9, 12 Ptolemaeum Africae regem ... inter Gaianas custodias vidimus (*rex fuit Mauretaniae*). nat. 3, 6, 2 siccas aiunt Aethiopiae solitudines esse paucosque in interiore Africa fontes. 6, 30, 3 Hispanias a contextu Africae mare eripuit. epist. 71, 9 in Aegypto, ... in Africa. 115, 8 ingentium maculae columnarum, sive ex Aegyptiis harenis sive ex Africae solitudinibus advectae .... CVRT. 4, 8, 5 Africae ... quae Aegypto iuncta est. 10, 10, 1 Aegypti ... et Africae gentium. COLVM. 1 praef. 24 in Africa Numidiae putres harenae. 2, 11, 3 sunt enim regionum propria munera, sicut Aegypti et Africae. 6, 37, 3 regionibus Africae. LVCAN. 4, 666 omnis Romanis quae cesserat Africa signis. 7, 691 flebilis Africa damnis. 9, 823 saevus ... — iaculum vocat Africa — serpens. PETRON. 48 nunc coniungere agellis Siciliam volo, ut, cum Africam libuerit ire, per meos fines navigem. PLIN. nat. 1 ind. 5 populi ... Mauretaniarum, Numidiae, Africae, Syrtium, Cyrenaicae .... 6, 213 septentrionalia Africae et Numidia. 6, 212 Alexandria, Africae maritima, Cyrenaica oppida ..., Numidia, Mauretania utraque .... 18, 186 in Bactris, Africa, Cyrenis. 18, 328 in Africa, Cyrenis, Aegypto. SIL. 1, 211 qua se campis squalentibus Africa tendit. 6, 301 defecta viris et opes attrita, supinas Africa tendebat palmas. 10, 311 victrix toto fremit Africa campo. STAT. silv. 4, 5, 38 vadosae ... Africae. IVV. 3, 149 nutricula causidicorum Africa. 4, 148 hic (*Hannibal*) est quem non capit Africa Mauro percussa oceano Niloque admota tepenti rursus ad Aethiopum populos. FLOR. 1, 18, 31 Africam et Syrtis et omnium interiacentium insularum litora. 1, 36, 1 (*de bello Iugurthino*) quis speraret post Carthaginem aliquod in Africa bellum? 2, 13, 70 Vticam veluti altera Africae claustra servabat. FRONTO p. 86, 7 N. postquam publicum Africae redemit. GRAMM. suppl. p. 261, 30 de Africa venio: Africa nomen est proprium provinciae, non adverbium et dicitur ab Afro auctore. SERV. Aen. 5, 128 apricum autem quasi *ἄνευ φρίκης*, sine frigore: (auct.) inde et Africa, quod est calidior. 6, 312. HEGES. 5, 46, 44 altricem ipsam orbis terrarum Africam. VVLG. Is. 66, 19 in Africam (פּוּל). Naum 3, 9 Africa (פּוּט). CLAVD. 8, 25 cui ... classica Massylas adnexuit Africa laurus. PAVL. NOL. carm. 19, 149 deo dudum iam fertilis Africa Christo. MART. CAP. 6, 670 ad quam (*Syrtim minorem*) Numidiae et Africae ab Ampsaga longitudo sunt .... GREG. TVR. Franc. 2, 2 Wandali per totam Africam ac Mauritaniam sunt dispersi. *provincia Romana*: CIC. Cael. 10 Africam tum praetor ille obtinuerat. Balb. 24 stipendiarios ex Africa, Sicilia, Sardinia, ceteris provinciis multos civitate donatos videmus. Ligar. 22 Africam, arcem omnium provinciarum. de orat. 3, 229 in senatu causam defendit Africae. CAES. civ. 2, 32, 2 provinciam Siciliam atque Africam, sine quibus urbem atque Italiam tueri *Caesar* non potest. 1, 30, 2 Africam sorte Tubero obtinere debebat. 1, 30, 3 cum in Africam venisset, invenit in provincia cum imperio Attium Varum. BELL. Afr. 8, 5 ex provincia Africa. 26, 3 Africam provinciam perire. NEP. Cato 1, 4 quaestor ... ex Africa decedens. HOR. carm. 3, 16, 31 fulgentem imperio fertilis Africae. VELL. 2, 38, 2 P. Scipio Aemilianus eruta Carthagine ... Africam in formulam redegit provinciae. 2, 125, 5 proconsul in Africa. VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 qui pro consule Africam obtinebat. 6, 9, 6 eumque, qui se in Africa quaestorem fastidierat, ipsam illam provinciam proscriptum et exulem petere coegit. MELA 1, 22 in ea parte *Africae*, quae Libyco *mari* adiacet, proxima Nilo provincia quam Cyrenas vocant; dein cui totius regionis vocabulo cognomen inditum est Africa. ASCON. Corn. p. 66 B. cum provinciam Africam obtinuisset *Catilina*. MELA 1, 33 regio quae sequitur a promunturio Metagonio ad Aras Philaenorum proprie nomen Africae usurpat. PLIN. nat. 5, 23 a Tusca Zeugitana regio et quae proprie vocetur Africa est. ... oppida ... Curubis, Neapolis. mox Africae ipsius alia distinctio. Libyphoenices vocantur, qui Byzacium incolunt. ... ad quam (*Syrtim minorem*) Numidiae et Africae ab Ampsaga longitudo .... ea pars, quam Africam appellavimus, dividitur in duas provincias, veterem et novam, discretas fossa inter Africanum sequentem et reges Thena⟨m⟩ usque perducta. 5, 28 ultra Cyrenaica provincia. ad hunc finem Africa a fluvio Ampsaga populos DXVI habet, qui Romano pareant imperio. 9, 26 a Flaviano proconsule Africae. TAC. ann. 4, 5 Mauros Iuba rex acceperat donum populi Romani. cetera Africae per duas legiones *coercita*. 11, 21 quaestoris, cui Africa obtigerat. hist. 4, 50 procuratoribus Africae. FRONTIN. grom. p. 53 in provinciis, praecipue in Africa, ubi saltus non minores habent privati quam res p. territoria. p. 57 in provincia ... Africa. GROM. p. 353 in partibus Africae vel Mauritaniae. SVET. Galba 7 Africam pro consule biennio optinuit. Vesp. 4 sortitus Africam integerrime ... administravit. COD. Theod. 1, 7, 3 (*a. 398*) viro spectabili comiti per Africam. 1, 15, 5 (*a. 365*) ad Dracontium vicarium Africae. officium vicariae per Africam praefecturae .... 7, 13, 22 (*a. 428*) provincia ... quae omnium intra Africam provinciarum obtinet principatum. APVL. flor. p. 98 Oud. Karthago provinciae nostrae magistra venerabilis, Karthago Africae Musa caelestis, Karthago Camena togatorum. p. 72 in curia Carthaginiensium ... apud principes Africae viros. p. 61. p. 86 ita mihi ... patria in concilio Africae, id est vestro (*Carthaginienses*). TERT. pall. 1 principes semper Africae viri Carthaginienses. CYPR. sent. episc. praef. episcopi plurimi ex provincia Africa Numidia Mauritania. epist. 73, 1. SOL. 27, 50 Cyrenis ab laeva Africa est et a dextra Aegyptus. EXP. tot. mundi rec. A 60 (geogr. p. 122) post Mauritaniam Numidia provincia .... ad hanc provinciam Africae regio dives in omnibus invenitur. ... deinde post Africae omnem regionem adiacet et deserta terra maxima in austri partibus: ubi aiunt ... habitare barbarorum paucam gentem quae sic vocatur Mazicum et Aethiopum. post hos invenitur regio Pentapolitana .... IVL. HON. rec. A 43 (geogr. p. 47) oceani meridiani quae provinciae sint. Aegyptus provincia, Aethiopia provincia, Aethiopes provincia, Africa provincia, Gaetulia provincia, Byzacium provincia, Zeugis provincia .... CAPITOL. Max. Balb. 7, 1 rector provinciarum infinitarum. nam et Asiam et Africam et Bithyniam et Galatiam ... rexerat. SYMM. epist. 9, 126 generosae familiae viro summis per Africam tribunalibus praeside (*intellegendus videtur esse Anicius Probinus proconsul Africae*). AMM. 23, 1, 4 *Iulianus* decrevit esse ... Octavianum proconsulem Africae. 27, 6, 1 cum proconsulari potestate regeret Africam. 28, 1, 17 cum Africam pro consule regeret. HIER. vir. ill. 53 provinciae Africae, civitatis Carthaginiensis. 80 Symposium quod *Lactantius* adulescentulus scripsit A f r i c a e. GENNAD. vir. ill. 5 *Macrobius* claruit ... primum A f r i c a e ... postea Romae. SALV. gub. 6, 68 *Wandali* Africam ipsam id est quasi animam captivavere reipublicae. 4, 21 sciunt hoc Hispaniae, quibus solum nomen relictum est, sciunt A f r i c a e, quae fuerunt, sciunt Galliae devastatae. MART. CAP. 6, 669 Zeugitana regio, quae proprie vocatur Africa. NOT. dign. occ. 1, 22 proconsul Africae. 11, 15 rationalis summarum Africae. 11, 53 procurator gynaecii Carthaginiensis, Africae. 11, 69 procurator bafiorum omnium per Africam. 18, 2 sub dispositione viri spectabilis proconsulis Africae: provincia ⟨pro⟩consularis et legati eius duo. OROS. hist. 7, 33, 5 Africam Mauretaniamque. ISID. orig. 14, 5, 8 Zeugis, ubi Carthago magna. ipsa et vera Africa inter Byzantium et Numidiam sita, ... a meridie usque ad Getulorum regionem porrecta. TAB. Peut. 2, 5 Tucca, fines Affrice et Mauritaniae. 8, 2 Are Philenorum, fines Affrice. COD. Theod. 16, 10, 17 (*a. 399*) Apollodoro proconsuli Africae. 12, 1, 185 (*a. 429*) Celeri proconsuli Africae. LEX agr. 52 quei ager locus in Africa est. 60. 86 quae vectigalia in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Africa publica populi Romani sunt. *al.* MON. Ancyr. 5, 5 ⟨provi⟩nciae Galliae Hispaniae Africa Sicilia Sardinia. 5, 35 in Africa. CORP. IX 1592 (*ca. a. 200*) legat(o) provinc(iae) Africae dioeceseos Hipponiensis. 4119 leg(atus) pro pr(aetore) prov(inciae) Afric(ae). XI 5210 procos. provinciae Africae, legato eiusdem provinciae Tu⟨lli⟩ fratris sui, . . . praetorio legato provinciae Afr⟨i⟩c⟨ae⟩ imp(eratoris) Caesar(is) Aug(usti), . . . quaest(ori) propraetore provinciae Afric⟩ae⟩. V 531 (*saec. I*) leg(ato) pro praet(ore) ex⟨ercit(uum)⟩ ⟨Afri⟩cae. †1662 Africae pro⟨vin⟩ciae. 9960 próconsuli provinc(iae) Africae. II 1262 leg(atus) pr⟨o⟩vinciae Africae dioecesis Carthaginiensium. VII 344 (*a. 242*) natus in pro(vincia) Africa de Tusdro. VIII 969 (*a. 400/401*) proc(onsule) p(rovinciae) A(fricae). 994. 1016. 1358. 1550. 1269 pro(curatori) Aug(usti) prov(inciae) Afric(ae) tract(us) Kart(aginiensis). 1578. 84 proco(n)s(ul) provinciae Af(ricae). 7050 ⟨leg(ato)⟩ pro pr(aetore) provinc(iae) Africae. 7059 (*saec. II*) leg(ato) Rosiani Gemini proco(n)s(ulis) in Africa. 15876 ἀνθυπ(άτου) Ἀφρικῆς. *tertia orbis terrarum pars*: SALL. Iug. 17, 3 in divisione orbis terrae plerique in parte tertia Africam posuere, pauci tantum modo Asiam et Europam esse, sed Africam in Europa. ea finis habet ab occidente fretum nostri maris et Oceani, ab ortu solis declivem latitudinem, quem locum Catabathmon incolae appellant. 19, 3 ad Catabathmon, qui locus Aegyptum ab Africa dividit. VELL. 2, 40, 4 ut primum ex Africa, iterum ex Europa, tertio ex Asia triumpharet et, quot partes terrarum orbis sunt, totidem faceret monumenta victoriae suae. MELA 1, 8 quod terrarum iacet a freto ad ea flumina (*Tanaim et Nilum*), ab altero latere Africam vocamus, ab altero Europen; ultra quicquid est, Asia est. 1, 12 ab his (*Arabibus*) quod in Africam restat Aethiopum est. 1, 20 Africa ab orientis parte Nilo terminata, pelago a ceteris, brevior est quidem quam Europa, quia nec usquam Asiae et non totis huius litoribus obtenditur, longior tamen ipsa quam latior, et qua ad fluvium adtingit latissima. 1, 25 primae partes illa (*Hispania*) Europae, haec (*Mauretania*) Africae. 1, 40 Catabathmos vallis devexa in Aegyptum finit Africam. 1, 50 *Nilus* ex desertis Africae missus. 1, 60 Alexandria Africae contermina. 3, 90 dubium aliquamdiu fuit essetne ultra pelagus...an exhausto fluctu sine fine se Africa extenderet. LVCAN. 9, 871 patriae non arva requiro Europamque alios soles Asiamque videntem: qua te parte poli, qua te tellure reliqui, Africa? PLIN. nat. 2, 173 quibus (*maribus*) Africam, Europam, Asiam dispescit *Oceanus.* 3, 3 terrarum orbis universus in tres dividitur partes, Europam, Asiam, Africam. . . . intranti *per fretum Gaditanum* dextera Africa est, laeva Europa, inter has Asia. termini amnes Tanais et Nilus. 5, 1 Africam Graeci Libyam appellavere. 5, 30 ad flumen Nigrim, qui Africam ab Aethiopia dirimit. 5, 38 ad eum terminum (*Catabathmon*) Cyrenaica Creta a Syrti minore LX pass. in longitudinem patet. 5, 43 interiori autem ambitu Africae ad meridiem versus superque Gaetulos intervenientibus desertis primi omnium Libyes Aegyptii, deinde Leucoe Aethiopes habitant. ... ab his omnibus vastae solitudines orientem versus usque ad Garamantas Augilasque et Troglodytas, verissima opinione eorum, qui desertis Africae duas Aethiopias superponunt. 5, 48 proxima Africae incolitur Aegyptus. ... inferiorem eius partem Nilus . . . determinat, Canopio ostio ab Africa, ab Asia Pelusiaco. 5, 62 Alexandria a Magno Alexandro condita in Africae parte. 6, 177 Solis quoque oppidum, quod non procul Memphi in Aegypti situ diximus, Arabas conditores habere. sunt qui et ulteriorem ripam Aethiopiae auferant adnectantque Africae. 6, 197 promunturium, quod Hesperu Ceras vocatur, confine Africae iuxta Aethiopas *et Aethiopiae.* 6, 209 quoniam in Cyrenaica eius (*Africae*) parte $\overline{\text{DCCCCV}}$ eam (*Africae latitudinem*) fecit Agrippa, deserta eius ad Garamantas usque, qua noscebantur, conplectens. 6, 219 apparet ergo Europam . . . altero tanto et sexta parte Africae ampliorem quam Africam. 8, 31 in extremis Africae, qua confinis Aethiopiae est. 8, 42 multiformes ibi animalium partus .... unde etiam volgare Graeciae dictum 'semper aliquid novi Africam adferre' (*graeca v. ap. Otto, Sprichwörter p. 8*). 11, 124 strepsiceroti, quem addacem Africa appellat. 12, 107 Aethiopiae subiecta Africa hammoniaci lacrimas stillat in harenis suis, inde nomine etiam Hammonis oraculo. 28, 24 in Africa nemo destinat aliquid nisi praefatus Africam. 36, 63 in Africae parte Aegypto adscripta. 36, 76 in *Aegypti* parte Africae. 37, 165 in Aethiopia, Africa, Cypro. APVL. mund. 7 in divisione terrarum orbis Asiam et Europam et cum his vel, sicut plures, praeterea Africam accepimus. . . . Africam vero ab isthmo Rubri maris vel ab ipsis fontibus Nili oriri putandum eiusque in Gaditanis locis fines esse. sed ipsam Aegyptum plerique Asiae, plures Africae adiungunt. ANTH. 403 aut Asia aut Europa tegit aut Africa Magnum. quanta domus, toto quae iacet orbe, fuit! SOL. 24, 2 quidam . . . Africam . . . ab Afro Libyis Herculis filio . . . dictam receperunt. COSMOGR. 1, 1ᵃ (geogr. p. 71) Asiam Europam et Africam. sed . . . plurimi qui res divinas evidentius agnoverunt, duas tantum partes accipiendas suadent, id est Asiam et Europam tantummodo, Africam vero censent Europae finibus deputandam. 3 (geogr. p. 91) Africae principium est a finibus Aegypti urbisque Alexandriae, ubi Parethonio civitas sita est.... unde per loca quae Catabathmon vocant, . . . deinde iuxta superiores fines Avasitorum missa in transversum per Aethiopica deserta meridianum contingit oceanum. IVST. 30, 4, 8 Africam ipsam, tertiam partem mundi. HYG. astr. p. 27 una pars Europa, altera Asia, tertia Africa vocatur. AVG. civ. 16, 17 *Asiam* quidam in altera duarum, plerique autem in tertia totius orbis parte posuerunt, ut sint omnes Asia Europa et Africa. ... si in duas partes orbem dividas, orientis et occidentis, Asia erit in una, in altera vero Europa et Africa. VICT. VIT. 2, 4 ecclesiis quae in provinciis Africae constitutae sunt. MART. CAP. 6, 622 circulus omnis superae habitabilisque telluris sic ut plerique testantur in tres partes est distributus: Europam Asiam Africamque. 6, 626 Nilus eandem (*Asiam*) Africamque disrumpens. 6, 667 Africa vero ac Libya dicta ab Afro Libe, Herculis filio. 6, 672 totius autem Africae a mari Atlantico cum inferiore Aegypto ..., 6, 673 interior autem Africa ad meridiem versus intervenientibus desertis habet Leucaethiopes Nigritas . . . . 6, 674 Pharusi comites Herculis fuere. post hos finis est Africae. OROS. hist. 1, 2, 1 maiores nostri . . . *orbis totius terrae* tres partes Asiam Europam et Africam vocaverunt, quamvis aliqui duas hoc est Asiam ac deinde Africam in Europam accipiendam putarint. 1, 2, 8 Africae principium est a finibus Aegypti urbisque Alexandriae ubi Parethonio civitas sita est.... unde per loca quae accolae Catabathmon vocant . . . deinde . . . per Aethiopica deserta meridianum contingit oceanum. termini Africae ad occidentem idem sunt qui et Europae, id est fauces Gaditani freti. EVCHERIVS instr. 2 (150, 22). CORIPP. Ioh. 1, 47 tertia pars mundi fumans perit Africa flammis. ISID. orig. 14, 5, 3 *Africa habet* provincias Libyam Cyrenensem, Pentapolim . . . et circa solis ardorem Aethiopiam. RAVENN. p. 165 completur autem portio Cham, quam geometrici philosophi Africam appellaverunt, habens finem ad orientem iuxta oceanum praelatam Arabiam e regione maris rubri et ex parte regionis Hebraeorum. deinde ad mare magnum finitur . . . ipsa portio Cham a civitate quae dicitur Rinocuronon, quae pertinet ex parte Aegypti. p. 388. *dioecesis*: LATERC. Veron. p. 250 diocensis Africae habet provincias numero VII: proconsularis Zeugitana, Bizacina, Numidia Cirtensis .... FILASTR. 121, 3 Cham etiam filio suo omnes Syrias et diocesin Aegypti, Africae, Aethiopiae . . . distribuit *Noe.* SYMM. epist. 3, 34 ut frater meus Magnillus vicaria potestate per Africam functus . . . variis in ea provincia retardetur obstaculis. AMM. 26, 5, 5 Italiam vero cum Africa et Illyrico Mamertinus *regebat.* NOT. dign. occ. 1, 26 *vicarius* Africae. 1, 61 *consulares* per Africam duo: Byzacii, Numidiae. 1, 98 *praesides* per Africam duo: Mauritaniae Sitifensis, Tripolitanae. 2, 5 sub dispositione viri illustris praefecti praetorio Italiae dioceses infrascriptae: Italia, Illyricum, Africa. 2, 35 *provinciae* Africae septem. 2, 41 praefectus annonae Africae. 20, 8 sub dispositione viri spectabilis vicarii Africae. 1, 25. COD. Theod. 16, 2, 34 (*a. 399*) Sapidiano vicario Africae. NOVELL. Iust. 243, 43 in Africa diocesi. CORP. IX †5300 (*a. 385*) vicarius Africae. *comes Africae*, *cf. Seeck, PW. IV 637.* SYMM. epist. 4, 48 vir laudabilis Africae comes (*cf.* Africanus comes). AMM. 28, 6, 5 comitis per Africam recens provecti. 30, 7, 3 post dignitatem protectoris atque tribuni comes praefuit rei castrensi per Africam. AVG. civ. 41, 4 Bathanarius quondam comes Africae. NOT. dign. occ. 5, 126 comites ⟨l⟩i⟨m⟩itum infrascriptorum . . . : Italiae, Africae, Tingitaniae .... 7, 140 intra Africam cum viro spectabili comite Africae: .... 7, 179. 25, 19. OROS. hist. 7, 42, 10 Heraclianus interea Africae comes missus. CORP. VIII 10937 (*imperantibus Valente Gratiano Valentiniano*) primi ordinis comes Africae. *praefectus praetorio Africae*: COD. Iust. 1, 27, 1 (*a. 534*) imperator . . . Iustinianus . . . Archelao praefecto praetorio Africae. . . . sancimus ut omnis Africa, quam deus nobis praestitit, per ipsius misericordiam optimum suscipiat ordinem et propriam habeat praefecturam, ut, sicut Oriens atque Illyricum, ita et Africa praetoriana maxima potestate specialiter a nostra clementia decoretur. cuius sedem iubemus esse Carthaginem. . . . et ab ea . . . septem provinciae cum suis iudicibus disponantur, quarum Zeugi, quae proconsularis antea vocabatur, Carthago et Byzacium ac Tripolis rectores habeant consulares: reliquae vero, id est Numidia et Mauritaniae et Sardinia, a praesidibus cum dei auxilio gubernentur. . . . in scriniis praefecti praetoriorum per Africam. IOH. BICL. chron. II p. 212 a. 569 (?), 2 Theodorus praefectus Africae. CORP. VIII 4677 (*aetatis Iustinianae*) praefecti Afri⟨cae⟩. ⟨ἐπάρχου τῆς Ἀφρι⟩κῆς. 4799 (*item*) Solomanis excellentissimi magistri militum ex consule bis praefecto ⟨pr⟩aetoriorum Africae nac patricio. *cf.* 101. 102. *magister militum*: GREG. M. epist. 1, 74 Gaudioso magistro militum Africae. IOH. BICL. chron. II p. 213 a. 571 (?), 2 Amabilis magister militiae Africae.

vīcus capitis Āfricae *Carthagine, cf. Hülsen, PW. III 1564.* PROBI app. gramm. IV 198 vico capitis Africae, non vicocaput Africae.

adi. **Āfricānus**, -a, -um. CIC. epist. 6, 13, 3 Africanae causae. Att. 11, 10, 2 de Africanis rebus. epist. 5, 21, 3 rerum Africanarum. Deiot. 25 rumores Africanos. NEP. Att. 12, 4 Africanas possessiones. VLP. dig. 26, 2, 15 si tamen tutor detur rei Africanae. 26, 7, 3, 4 *tutorem* rerum Africanarum. COD. Theod. 11, 1, 31 (*a. 412*) possessor Africanus. SPART. Sev. 2, 8 in quadam civitate Africana. SIDON. epist. 8, 11, 9 urbium cives Africanarum. NOVELL. Iust. 36, 6 cunctis civibus Africanis. OPTATVS 2, 15 Africanos populos et orientales et ceteros transmarinos. AVG. serm. script. 138, 10 timens errorem incidere Africanum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SYMM. rel. 18 ex Africanis portibus. OROS. hist. 4, 19, 1 Africanum litus. SALV. gub. 7, 61 Africanae potentiae (*dat.*). 7, 67 Carthaginem ... in Africano orbe quasi Romam. OROS. hist. 7, 42, 12 Africana annona extra ordinem detenta. CIC. Deiot. 25 bellum... Africanum. HIRT. Gall. 8 praef. 8 Alexandrino atque Africano bello. VELL. 2, 55, 2 victorem Africani belli Caesarem. SYMM. rel. 43 Africani et Brittannici belli. *cf.* HOR. epod. 9, 25 (*ubi sunt qui bellum intellegant*). FLOR. 1, 22, 39 Africanae victoriae. PLIN. nat. 8, 4 Pompei Magni Africano triumpho. SVET. Caes. 37 triumphum... Africanum. Aug. 8 triumpho Caesaris Africano. AMM. 30, 2, 9 Africanas clades. 30, 9, 1. LAMPR. Comm. 17, 1 classem Africanam.... cum classem quoque Africanam Commodianam Herculeam appellasset. SYMM. epist. 4, 48 Africani comitis (*v. supra p. 1260, 46*). COD. Theod. 11, 17, 3 (*a. 401*) dioeceseos Africanae (*v. supra p. 1260, 32*). COD. Iust. 1, 3, 54 (*imperante Iustiniano*) omnes iudices et religiosissimi antistites sive Africanae dioeceseos... sive aliarum provinciarum. PAVL. NOL. epist. 7, 2 quod hanc dei curam meruerint Africanae ecclesiae. CASSIAN. Nest. 1, 6, 1 omnes Africani episcopi. VICT. TONN. chron. II 193 a. 497, 4 omni Africana ecclesia. 204 a. 556, 2 episcopi Africani. 204 a. 557, 1 totius Africanae ecclesiae pontificum. IOH. BICL. praef. chron. II 211, 5 ecclesiae Africanae episcopum. AVELL. p. 99 Africanos episcopos. CIC. epist. 10, 24, 4 Africanus exercitus, qui est veteranus. 10, 24, 8 Africanae legiones. CAES. civ. 3, 10, 5 Africani (*sic af*; Afraniani, Afranii *cett.*) exercitus. CORP. XI 3718 ⟨legato⟩ imp. Caesaris Traiani Hadriani Aug. ⟨pro pr.⟩ leg. III Aug. et exercitus Africani (*i. e. legato Numidiae*). *cf.* V 531 (*ca. a. 80*) leg(ato) pro praet. ex⟨ercit(us) Afri⟩cae. XI 5210 missus est ab imp. Vespasiano Aug. legatus pro praetore ad exercitum qui est in Africa. LIV. 31, 14, 2 ex Africano exercitu. OPTATVS 3, 3 p. 78 apud Africanos iudices. SYMM. rel. 18 iudices Africanos. 23 iudicia Africana. GREG. M. epist. 11, 7 Africanos iudices. CORP. VI 510 (*a. 376*) Sextilius Agesilaus Aedesius v. c. causarum non ignobilis Africani tribunalis orator. SOL. 32, 5 quem (*Nigrim fluvium*) supra diximus esse terminum limitis Africani. VOPISC. Firm. 3, 1 dux limitis Africani idemque pro consule. *res militaris*: CORP. IX 3907 (*Alba Fucente*) Herculei d. ⟨d.⟩ milites Africa⟨ni⟩ Caecilianis. mag(ister) curavit C. Saltorius C. f. NOT. dign. occ. 6, 64 equites stablesiani Africani. OROS. hist. 7, 36, 4 apud Africanam militiam. VICT. TONN. chron. II 205 a. 560 Africanae... dux militiae. SYMM. epist. 7, 68 tardior Africanarum navium commeatus. ISID. diff. 1, 61 Afrum dicimus civem, Africum ventum, Africanum negotiatorem. OROS. hist. 5, 11, 2 Africano pelago. TREB. Claud. 15, 4 proconsulatui Africano. SPART. Hadr. 13, 4 provinciis Africanis. OPTATVS 1, 9 per provincias Africanas. 3, 3 p. 77 ex aliqua Africana provincia. SYMM. epist. 4, 74 provinciis Africanis. AMM. 28, 6, 1 Tripoleos Africanae provinciae. VICT. VIT. pers. 2, 4 in Africanis provinciis. 3, 21 per universas Africanae terrae provincias. pass. mart. 3 per totam provinciam Africanam. GREG. M. epist. 5, 3 Africanam ... provinciam. 6, 61 ex Africana provincia. COD. Theod. 8, 10, 4 (*a. 412*) ex Africanis provinciis. 12, 12, 1 (*a. 355*) in Africanis provinciis. NOVELL. Iust. 7, 1 in Africana provincia (ἐπὶ τῆς Ἄφρων χώρας). RAVENN. p. 146, 6 per ipsam Africanam provinciam. p. 164, 13 qui dividit Mauritaniam ab Hispania, id est Africanam provinciam ab Europa. VICT. TONN. chron. II 203 a. 553, 1 Felix Gillensis monasterii provinciae Africanae hegumenus. a. 554, 2 proconsularis concilii provinciae Africanae sacerdotes. IOH. BICL. chron. II 212 a. 570 (?), 1 magister militum provinciae Africanae. AVELL. p. 109 fratres et coepiscopos nostros Africanae provinciae. p. 234 Africanae et aliarum provinciarum. p. 81 ex Africanis ... provinciis. CONC. Carth. a. 411 Mansi IV p. 71[D] ecclesiam Christi omnium, non solum Africanarum, verum etiam transmarinarum provinciarum. p. 52[C] de omnibus provinciis Africanis, id est de provincia proconsulari, de provincia Byzacena, de Numidia, de Mauretaniis Sitifensi et Caesariensi, sed etiam et de Tripolitana provincia. CORP. VIII 7014 Dracontius v. c. ⟨vices agens⟩ ⟨p⟩er Africanas ⟨provincias⟩ (*fuit vicarius Africae a. 365*). COD. Theod. 11, 13, 1 (*a. 383*) per urbicarias Africanasque regiones. 16, 11, 2 (*a. 405*). RAVENN. p. 7, 8 tota Africana ... regio. p. 146, 13 iuxta mare magnum proxima eiusdem Africanae regionis reiacet patria quae dicitur Numidia Bizacium. p. 147, 9 cum ... Vtica civitate Africanae regionis. CASSIOD. var. 3, 53, 1 aquilegum Romam venisse de partibus Africanis. GREG. M. epist. 4, 7 de Africanis partibus. 8, 31 in Africanis partibus. NOVELL. Iust. 36, 6 in omnem Africanum tractum. RAVENN. p. 139, 15 in qua Africana patria plurimas fuisse civitates. OROS. hist. 7, 2, 4 Africanumque regnum. 2, 1, 4 Africanum *regnum* (Affricum *Bobiensis*). 2, 1, 6. GREG. TVR. Franc. 2, 3 Honericus ... Africanum occupat regnum. HIER. vir. ill. 66 de synodo Romana et Italica et Africana. 69. OROS. apol. 19, 4 apud Africanam synodum. RVF. FEST. brev. 5 in solo terrae Africanae. SIDON. carm. 23, 25, 6 ut Byrsam peteres et Africanae telluris Tanaiticum rebellem. *v. etiam supra sub* provincia. SCHOL. Iuv. 15, 3 (*ex* CIC. nat. deor. 1, 101) vento Africano (Africo *Cicero*). VOPISC. Car. 20, 6 birri Canusini, Africani. CHIRON 993 bulbos Africanos. VARRO rust. 3, 13, 3 in circo maximo aedilium sine Africanis bestiis cum fiunt venationes. CIC. epist. 8, 9, 3 quas ipsas (*decem pantheras*) Curio mihi et alias Africanas decem donavit. MON. Ancyr. 4, 39 ⟨ven⟩ati⟨o⟩n⟨es⟩ best⟨ia⟩rum Africanárum. PLIN. nat. 8, 64 senatus consultum fuit vetus, ne liceret Africanas *pantheras* in Italiam advehere. 36, 40 ferae Africanae. *item* Africanae *absolute*: CIC. epist. 8, 9, 10 quae ad ludos ei advectae erant Africanae. LIV. 44, 18, 8 ludis circensibus P. Corneli Scipionis Nasicae et P. Lentuli aedilium curulium sexaginta tres Africanas et quadraginta ursos et elephantos lusisse. PLIN. epist. 6, 34, 3 Africanae quas coemeras plurimas. SVET. Cal. 18 interiecta ... Africanarum venatione. Claud. 21 Troiae lusum exhibuit et Africanas. PLIN. nat. 19, 105 Africana *cepa capitata*. SCRIB. LARG. 122 coclea vera Africana, id est inde adlata. PLIN. nat. 9, 173 Africanae *cocleae* (30, 44. 45. 57. 74. 127. 32, 109). 20, 161 Africano cumino. CATO agr. 8, 1 Africanas *ficos*. VARRO rust. 1, 41, 6 genera ficorum, Chiae ... Africanae. COLVM. 5, 10, 11. PETRON. 35 super leonem ficum Africanam *imposuerat*. PLIN. nat. 15, 69. 74. TERT. nat. 2, 16 ficum viridem Romae nemo noverat ⟨Africanam, c⟩um Cato senatui intulit. CHIRON 993. ATHEN. 3, 75 f τὰ Ἀφρικανά (σῦκα). VARRO rust. 3, 9, 1 gallinae ... Africanae. 3, 9, 16. 18 COLVM. 8, 2, 1. 2. PLIN. nat. 21, 41 Africana *iris*. PLAVT. Poen. 1011 mures Africanos (acrificanos *A*) praedicat in pompam ludis dare se velle aedilibus. PLIN. nat. 30, 43 mures ... Africani. MACR. sat. 3, 20, 6 Africana *olea*. THEOD. PRISC. log. 101 panis Africanus (Afrus *b*). PLIN. nat. 35, 35 *rubrica* Africana. 24, 65 Hispanum Africanumve spartum. SCRIB. LARG. 158 spongia vel Rhodia vel Africana. PLIN. nat. 31, 129. 130. 131. CHIRON 590 spongia⟨m⟩ Affricana⟨m⟩. PANEG. 11, 14 Africano tritico. SYMM. epist. 4, 54 frugis Africanae tenues commeatus. *homines* (*substantive*): TERT. nat. 2, 7 Mopsus Africanus et Boeotus Amphiaraus. SPART. Hadr. 22, 14 ab Africanis dilectus est *Hadrianus*. Āfricānus *imperatorum cognomen*: P. Cornelius P. f. L. n. Scipio Africanus maior *qui Hannibalem devicit*: CIC. de orat. 2, 250 Africano illi superiori. Brut. 77 cum superiore Africano. LIV. 30, 45, 6 Africani cognomen militaris prior favor an popularis aura celebraverit an ... coeptum ab adsentatione familiari sit, parum compertum habeo. primus certe hic imperator nomine victae ab se gentis est nobilitatus. VAL. MAX. 2, 10, 2 superiori Africano. PLIN. nat. 7, 47 Scipio Africanus prior. 7, 114 prior Africanus. QVINT. inst. 11, 1, 12 prior ille Africanus. PANEG. 6, 5 superiorem Africanum. AMM. 15, 10, 10 superioris Africani. OROS. hist. 4, 22, 1 maioris Africani. 5, 12, 9 *al.* P. Cornelius Scipio Aemilianus Africanus minor *qui Carthaginem delevit*: PORC. LIC. 4, 2 dum Africani vocem divinam inhiat avidis auribus *Terentius*. CIC. de orat. 2, 270 Africanum hunc Aemilianum. HOR. epod. 9, 25 neque Africanum cui super Carthaginem virtus sepulcrum condidit. VAL. MAX. 4, 1, 10 ne Africanus quidem posterior. PLIN. nat. 7, 211 Africanus sequens. 15, 126 Africani sequentis. SYMM. epist. 1, 20 Africanorum secundus. *saepe cum* Africanus *dicitur hic intellegitur*. LACT. inst. 1, 9, 1 Hercules qui ob virtutem clarissimus et quasi Africanus inter deos habetur. Africani (*intellegitur plerumque minor ille Africanus*): CIC. Verr. 4, 209 Africanos ... et Catones et Laelios. Vat. 28 illis viris clarissimis Paulis, Maxumis, Africanis. fin. 3, 37. or. frg. VIII 9 M. quibus (*divitiis*) omnis Africanos et Laelios multi venalicii mercatoresque superarunt. de orat. 1, 210 utererque exemplis Africanorum et Maximorum. 2, 290 Fabricios ... et Africanos Maximos Catones Lepidos. MART. 4, 14, 4 astus Hannibalis levesque Poenos magnis cedere cogis Africanis. PLIN. epist. 8, 6, 2 Africani, Achaici, Numantini. QVINT. inst. 12, 10, 10 Laelii, Africani, Catones etiam Gracchique. PLVT. comp. Arist. et Cat. 1 Σκηπίωνας Ἀφρικανοὺς καὶ Σερουίους Γάλβας.... imp. Caesar M. Antonius Gordianus Sempronianus Romanus Africanus Aug. *pater et filius*: CAPITOL. Gord. 9, 4 ipsum etiam Gordianum Africanum appellaverunt. addunt quidam Africani cognomentum Gordiano idcirco inditum, non quod in Africa imperare coepisset, sed quod de Scipionum familia originem traheret. 17, 2 Africanus Gordianus senior appellatus est cognomine Scipionum. imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus ... Africanus ...: INST. praef. CORP. III 13673. IORD. Get. 315 victor ac triumphator Iustinianus imperator et consul Belesarius Vandalici Africani Geticique dicentur. *alii, de quibus vide PIR*: Africanus Fabius Maximus (Q. Fabius Maximus Africanus) *cos. a. u. c. 744* (*de nomine Africani v. PIR II p. 49*). Iulius Africanus, *e Santonis, civitate Gallica, a. 32 damnatus*. T. Sextius Africanus *cos. suff. a. 59, oriundus a T. Sextio* (CORP. X 6104 T. Sextí imp(eratoris) in Africa, *a. u. c. 712*). Paccius Africanus *senator temporibus Neronis et Vespasiani*. Sex. Caecilius Africanus *iuris consultus aetate Pii*. Lucilius Africanus v. c., *cui a. 138 permisit senatus nundinas bis in mense habere regione Beguensi provinciae Africae*. Sex. Iulius Africanus *chronicorum scriptor, qui vixit imperante Severo Alexandro*. M. Pupienius Africanus *cos. a. 236*. AMM. 15, 3, 7 (*a. 354*) Africani Pannoniae secundae rectoris. 29, 3, 6 (*a. 371*) Africanus causarum in urbe defensor adsiduus post administratam provinciam ad regendam aliam adspiravit. AVG. epist. 175 inscr. Africanus *episcopus qui concilio ecclesiae Carthaginiensis interfuit*. COD. Iust. 2, 7, 3 (*a. 396*) ad Africanum p(raefectum) u(rbi). MART. 12, 10, 1 habet Africanus milies, tamen captat. *v. etiam PW. I 715*. CORP. VI 5305 Hilarus Africani filius Aug. verna. 5306. 7946 M. Laelio Africano M. Laelius Africanus *pater*. 17924 Fidus Augusti serus fecit Africano fratri. 19806 C. Iul.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Africano. 19807. 29152 P. Aelius Augg. lib. Africanus. 34436. XIV 3681 (*Tibure*) Venuleiae M. l. Primae Africani. 546a. IX 353 (*Canusi*) L. Apronio Africano Ignatia Afra patri. 1973. 2693 (*Aeserniae*) Aelia Africana. 5907. 6083, 10. X 67 (*Vibone*) Aurelius Africanus. 3855 (*Capuae*) P. Flavio Menandro Africano c(larissimo) i(uveni). 4809. IV 817. 818 M. Cerrinium aed(ilem) Africanus rog(at). 1206. 2258a. XI 5382 (*Asisi*) ⟨C. Tetti⟩o C. f. Ouf. Africano ⟨p⟩raef. vigilum ... (*idem* III 35, *a. 82*). 6689, 125. V 1301 (*Aquileiae*) C. Minatius C. f. Africanus, M. Minatius C. f. veivi fecere. 5015 (*Tridenti*) Q. Iulius Africanus. 8110, 97. XII 1933. 5683, 24. 5686, 18. XIII 5466 (*in Germ. sup.*). 10010, 56 (*in vasculis Gallicis*) Africani m(anu). III 14147, 2 (*in Aegypto, a. 99*) *cohors* I Hispanor(um) eq(uitata) cui praeest Ti. Claudius Africanus. 14253. II 2195 (*in Hisp. Baetica*) Cornelií Re-s⟨ti⟩tutus et African⟨us⟩. 5969. VIII 660 (*in prov. Byzac.*) Q. Refrius C. f. Aem. Africanus. 963d. 2431 (*in prov. Numidia*) Vettius Africanus. 2554, d, 24. 2557, a, 17 (*ibid., imperante Septimio Severo*) C. Iulius Africanus *miles legionis*. 3383 (*ibid.*) Amulliae C. f. Africanae ... C. Amullius Africus pater. 4440, 1, 12. 4746. 5792. 7724. 8024. 9321. 9332 (*in Mauretania Caes.*) Africanus lanio. 9633 (*ibid.*) Maecius Africanus. 12944 (*in prov. procos.*) Africanus Aug. ser 15605 (*ibid.*) Pompeia Africana. INSCR. Graec. Sit. It. 1493 (*Romae*) βωμὸν τόνδ' Ἀφρικανῷ ἀνέστησέν με Τιτιανός. CORP. inscr. Att. III 1091, 5, 40 (*imperante Domitiano*) Ἀφρεγαν⟨ός ...⟩. CORP. inscr. Graec. 1999ᵇ *traditur*: Μανλίαν Ποντείαν Λουκούλλαν Ἀφρυκανήν Αὔλου Ποντίου Βήρου τοῦ λαμπροτάτου ἀνθυπάτου γυναῖκα. *signum*: CORP. X 3049 (*Puteolis*) M. Val(erio) Laotí cui et Africano. *nom. gent.*: CORP. V 3481 (*Veronae*) Maria Africana C. Africano Abascanto et Africanae Elpidí parentib(us) et C. Africano Iuniano fratr(i). 6386 (*in Dalmatia*) M. Africano Mercurio. **Āfricānius** *nom. gent.* CORP. V 3921 (*Veronae*) C. Africanius C. f. Capito flamen. **Āfrārius** *adi.* CORP. VI 1620 mercatores frumentari et oleari Afrari.

Afriānia *v. sub* Afius *p. 1249, 70.*

Āfriānus *v. sub* Afius *p. 1249, 68.*

caput Āfricae *vicus urbis Romae, cf. Hülsen, PW. III 1564.* NOT. reg. II caput Africes. caput Africae. ITIN. urb. p. 75 Urlichs: caput Affricae. CORP. VI 1052 (*a. 198*) paedagogi puerorum a capite Africae. 8982 pedagogi puer(orum) kap(ite) Afr(icae). 8983 P. Aelius Aug. lib. Lycus paedagog(us) puerorum a caput Africas. 8984 Niceratus Augustorum n(ostrorum) ser(vus) paedagogus a caput Africae. 8985 M. Vlpio Agathonico paedagogo a caput Africe. 8986 ⟨paedagog...⟩ a caput Africa⟨e⟩ (*a. 214*). V 1039 (*Aquileiae*) Philagrypno Aug(usti) vern(ae) ex kap(ite) Africaes ... Heliodorus unctor ad kaput Africaes. *adi.* **Caputāfricēnsis**. CORP. VI 8987 Alexander Aug(ustorum) ser(vus) fecit ... Marco filio dulcissimo Caputafricesi qui deputabatur inter bestitores. *vide etiam* Africa *p. 1256, 46.*

africia, (-ae *f.*) *genus libi.* ARNOB. nat. 7, 24 quid fitilla, quid frumen, quid africia, quid gratilla...? ex quibus duo, quae prima, sunt pultium nomina..., series vero quae sequitur liborum significantias continet. *Otto.*

Afrīnus, Afrīnius *v. sub* Afius *p. 1249, 77.*

Afrisilānus, -ī *cogn. vir.* CORP. VI 1056 (*a. 205*), 4, 74 Vrseni Afrisilane *vigil* (*voc.*). *Diehl.*

Afrius *v. sub* Afius *p. 1249, 66.* **Afro** *v.* Aphro.

Afrodītē, Afrodīsius *sim. v. sub* Aphrodite.

afronitrum *v.* aphronitrum. **Afrōnius** *v. sub* Afius *p. 1249, 83.*

afroselinon, ἀφροσέληνος *lapis.* GALEN. alfab. 13 afrosilino (afroselinum *cod. Lucc.*) in Aegypto tantummodo invenitur. quod ita creatur: rus (*i.* ros) celestem positum a lunae claritatem in speciem lapidis quem speclarem vocamus, coacolatum (*i.* coagulatum) constringitur, unde et nomen sumpsit.

afrunuel *v.* agaru.

afrutābulum (adfr- V 491, 4) vasculum GLOSS. IV 405, 17. V 491, 4. *ab* afrutum.

afrutum, -ī *n.*, ἀφρωτόν; *si forma proba est, adsimulata videtur ad* defrutum. *non recte Haupt opusc. III p. 587 contulit Alex. Trall. 3 (II p. 125 Puschmann)* ἀφράτου, *12 (I p. 335 P.)* ἄφρατος, *ubi de piscis genere agi videtur.* ANTHIM. 34 afrutum (afratus *sim. codd.*) graece quod latine dicitur spumeum, quod de pullo fit et de albumine ab ovo. *seq. praeceptum. ibid.* opus ipsud afruti (afratu *cod. Sangall.*, afratei *Londin.*). *ibid.* coquatur ipsud afrutum (afratu *codd.*). ISID. orig. 20, 2, 29 afrutum (afratum, afructum, afrotum *pars codd.*) quod latine spumeum vocatur. *V.*

Afsīth, הַחָפְשִׁית, Ἀφφουσώθ. *vocab. hebr. a LXX et* ITALA *pro nomine proprio acceptum.* HIER. nom. hebr. p. 44, 16 Afsith libertas. *cf.* sit. et nom. p. 97, 27 Aopsithe sive Aphusoth, quod Aquila in libertatem vertit. VVLG. IV reg. 15, 5 *vertit* in domo libera seorsum. *Plenkers.*

Afudiēna *v. sub* Afius *p. 1249, 64.*

Afufeniēnsis, -e, *ethn. oppidi prov. Byzacenae.* NOT. episc. Byz. 2 Mansuetus Afufeniensis.

Afulānī *v. sub* Aefula. **Afullinius** *v. sub* Afius *p. 1249, 58.*

Afun *acc. nom. Punici.* CORIPP. Ioh. 8, 603 tum celerem prosternit Afun fortemque Nicandrum. *cf.* Aflunus.

Afurius *v. sub* Afius *p. 1249, 61.* **afvolo** *v.* avolo.

in monte **Aga** *Armeniae maioris oritur Euphrates.* PLIN. nat. 5, 83.

Agab *i. q.* Achab.

Agabana *castellum Persidis.* AMM. 27, 12, 3 ad castellum Agabana nomine.

Agabis, *Ptolemaeo* Ἀκαβίς, *opp. Cyrenaicae, de quo cf. Pietschmann, PW. I 1132 sub* Akabis. TAB. Peut. 8, 5 RAVENN. p. 354, 5 (8. 358, 1 Guido p. 522, 22). p. 137, 10 cum. Agabis civitate Aegypti. Guido p. 525, 11 ab Agapis civitate. RAVENN. p. 135, 2 Agabus (Guido p. 522, 20). *Diehl.*

Agabra, Agabrēnsis *v.* Igabrum, Egabrensis.

Agabus, -ī, Ἄγαβος, *nom. prophetae Iudaei.* VVLG. act. 11, 28. 21, 10 TERT. fug. 6 scorp. 15 AVG. epist. 149, 2, 11 *saepius ap.* ECCL. HIER. chron. a. Abr. 2061 profetia Agabi ... sub Claudio expletur. nom. hebr. p. 67, 6 Agabus nuntius tribulationis. sed et hoc violentum. *Plenkers.*

Agaclytus, -ī, Ἀγάκλυτος, *nom. serv.* CAPITOL. Aur. 15, 2 multum ... potuerunt liberti sub Marco et Vero Geminas et Agaclytus (Ver. 9, 3. 10, 5). *cf. tituli*: CORP. VI 1592 (*teste Gudio*) L. Aurelio | Agaclyto | eq. Rom. 12995 (*teste Marinio*) L. Aureliu⟨s⟩ | Agaclyt⟨us⟩: *adnotat Marini versuum litteras extremas legi non posse.* XV 7402 (*in fistula*) L. Aur. Agaclyti Sabinae Aug(usti) soror(is) (liberti). *cf.* 7401. X 2488 (*Puteolis*) Cerdo Agaclyti (servus).

Agad *v.* Baalgad.

C. Arrius **Agaeviu⟨s⟩**. CORP. III 2767 (*Riditis in Dalmatia*). *Diehl.*

Agag *indecl.*, אֲגָג, Ἀγάγ, *nom. regum Amalecitarum.* VVLG. num. 24, 7 propter Agag (Γώγ). I reg. 15, 8 apprehendit Agag regem Amalec. 9. 20. 32. Esth. 3, 1 Aman, qui erat de stirpe Agag (Βουγαῖον). 10. 9, 24. FVLG. aet. mund. p. 156, 17 parcit Saul Agag regi. HIER. nom. hebr. p. 15, 27 Agag δῶμα id est tectum. 34, 16. *e gente horum regum* **Agagīt(ēs)**, -ae, הָאֲגָגִי, Βουγαῖος. VVLG. Esth. 8, 3 malitiam Aman Agagitae. 9, 6. *Plenkers.*

agaga, (-ae) *m.* [*a vocabulo graeco* ἀγαγᾶς *non tradito ductum esse videtur, cf. Heraeus, Sprache des Petronius p. 30. Th.*] PETRON. 69 non omnia artificia servi nequam narras. agaga est; at curabo stigmam habeat. *v. Sittl, Archiv 2 (1895) 611.*

agagula, -ae *m.* [*ab* agaga *deminutive. Th.*] GLOSS. agagula (agac- *pars codd.*) lenocinator (-tur *pars codd.*). Scal. V 589, 19 agagola lenocinator pantomimus. 164, 43 agagula vanus fornicator. Iuv. V 652, 12 agagulis le⟨n⟩onibus. Scal. V 590, 65 acucula acutus (-lus *trad.*) solers [agagula]. 591, 25 accuculia acutus solers. IV 404, 23 accula accutis solers. V 162, 26 accucula exsilium *contaminata videtur.* *V.*

Agai *v.* Hai.

Agaius *nom. gent.* CORP. VIII 5936 (*in prov. Numidia, vidit Renier*) A. Agaius (?) L. f. Quartus eques sesquiplicarius ala veterana. *Otto.*

Agal *v.* Egla.

Agalassēs, *Diodoro* Ἀγαλασσεῖς, *gens Indica.* CVRT. 9, 4, 5 *e coni.* alia gens *F*, milia gens *rell.*

Agalia, *ex Echinadibus insulis*: SCHOL. Stat. Theb. 2, 728 *Echinades* Artemita Agalia Megale (*v. l.* -gg-, -ll-).

Agaliēnse monasterium. ILDEF. vir. ill. 7. 8 *bis.* IVLIAN. vita Ildef. monasterium. cellam. coenobii.

fl. **Agalingus**. TAB. Peut. 8, 3/4 *pontum Euxinum influit.* *cf. Tomaschek, PW. I 717.* *Diehl.*

Agalla, Agallīm *v.* Gallim. **Agalliopūs** *v.* Agathopus.

agallochon, -ī *n.*, ἀγάλλοχον, *ligni genus.* DIOSC. 1, 22 de agalacu. agalacon lignu est in India vel Arabiae, *iam describitur. inde* GLOSS. III 552, 57, *ubi traditum* agalicon. *falso olim lectum* DIG. 39, 4, 16, 7 *pro* aloe lycium.

agalma, -atos *n.*, ἄγαλμα. MART. CAP. 6, 567 qui agalmata (*Minervae*) formant (fir- *codd.*). *V.*

Agalma, Ἄγαλμα, *cogn. mul.* CORP. VI 22731 Murria Agalma. **Agalmatiōn** (-o), -ōnis, *cf.* ἀγαλμάτιον; *cogn. mul.* CORP. VI 22241 Marciae Agalmationi . . . C. Marcio Vero eiusdem Agalmationis patrono.

Agalumnus, -ī *mons Byzacenae.* CORIPP. Ioh. 2, 69 Agalumnus ... nubibus in mediis celsum qui ferre cacumen cernitur.

Agam *v.* Azau.

Agamathae, -ārum *gens Caucasia.* PLIN. nat. 6, 21 Agamathas. asgamatas *R.*

Agamēdē, *Steph. Byz.* Ἀγαμήδη. **1** *opp. Lesbi*: PLIN. nat. 5, 139 et Agamede obiit et Hiera. **2** *nom. myth.*: HYG. fab. 157 p. 14, 4 Dictys ex Agamede Augiae filia. *cf. Kern, PW. I 719.* **Agamēdēs,** -is, Ἀγαμήδης. **1** *nom. myth.*: CIC. Tusc. 1, 114 Trophonius et Agamedes ... cum Apollini Delphis templum exaedificassent ... deum petiverunt mercedem ... quod esset optumum homini. ... post ... diem tertium ... mortui sunt reperti. SCHOL. Stat. Theb. 7, 345 Trophonius et Agamedes Tauropolitae fratres fuerunt, filii Augae famosissimi. *cf. Kern, PW. I 719.* **2** *cogn. vir.*: CORP. VI 20558 Sexto Iulio Agamedi.

Agamemno (-ōn), -onis, Ἀγαμέμνων. *ad orthographiam*: CORP. XIV 4108 (*in vasculo Praenestino*) Acmemeno. *cf. Etruscorum* aχ-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

memrun (Inscr. Etrusk. Spiegel II 181. 229. V 115) *et* a*χ*mem ⟨run?⟩ (*ibid.* IV 382,1 *cf.* V p. 108) *et* a*χ*menrun (Inscr. Fabretti Corp. inscr. ital. 2162). *nonnumquam codd. exhibent* -nn- (*veluti* Plavt. Bacch. 946 *BCD* Sen. Oed. subscr. *cod. Etrusc.*) *vel* -n- *simplex* (*veluti* Cic. off. 3, 95 *cod. Bern. 514 saec. X* Sen. Ag. subscr. *cod. Etrusc.* Not. Tir. 114, 94). *nota praeterea* Prosp. chron. I p. 390, 92 agaminon *A. cf. Ludwig, de Petronii sermone pleb. p. 18; v. Guericke, de linguae vulg. rell. ap. Petronium p. 3.* Chron. Alex. chron. I p. 120, 262 Agamomnus. *ad declinationem: nomin.* -o: Plavt. Bacch. 946 *ante vocalem in syllaba quae sequitur diaeresin codd. ACD: hic autem hiatus ferri nequit.* Acc. trag. 160 Varro ling. 5, 19 Cic. Tusc. 3, 62. 4, 17 Sen. Ag. 514 (*e correctura Gronovii,* -on *EA*) Corp. XIV 4108. VI 10395 (*a. u. c. 754*). Stat. Ach. 1, 553 stimulatque Agamemno volentes. Serv. gramm. IV 429, 31 notha non primis syllabis, sed ultimis a Graeco sermone dissentiunt, ut . . . Agamemnon Agamemno. *cf.* Consent. gramm. V 364, 32 Mart. Cap. 3, 296 Explan. in Don. gramm. IV 538, 6 *sqq.* -ōn (*cf. Etrusc. in* -un *l. 1 sq.*): *apud poetas ante vocalem:* Plavt. Bacch. 946 (*male cod. B*) Sen. Ag. 779 (*ante cons.* 39. 396[a]. 932. 962. 779 Thy. 325. *adde* Homer. 171). *saepe apud scriptores* (*ca. 70*[ies]) *inde a* Rhet. Her. 4, 34, 46 Cic. off. 3, 95 Flacc. 72, *imprimis apud* Hyg. fab. Dares Dict. Mythogr. Ars Bern. gramm. suppl. 113, 25 in 'on' dua masculina tantum nomin⟨um gener⟩a terminantur, ut . . . Agamemnon. -nus: Chron. Alex. chron. I p. 120, 262. *acc.* -a: Hor. carm. 4, 9, 25 Prop. 4, 6, 33 Ov. met. 13, 184. 444 epist. 3, 83 Pont. 4, 8, 51 Ivv. 14, 286 Orest. trag. 873. 875. -em: *saepe semperque apud scriptores et grammaticos (fere 60*[ies]*) inde a* Rhet. Her. 1, 10, 17. 3, 21, 34 Cic. inv. 1, 18. 31 Tusc. 1, 90 Att. 1, 18, 3. *voc.* -o: Trag. inc. 23 *ante voc.* Varro Men. 570 Agamemnó *ante cons.* (*ubi* -ona *codd.*). -on: Petron. 46. 48 *bis.*

1 Atrei filius (Hyg. fab. 77 p. 80, 14. 97 p. 90, 1. 225 p. 133, 1. 240 p. 134, 9. 244 p. 136, 22), *Mycenarum rex, de quo cf. v. Arnim, PW. I 721. inde a* Plavt. Acc. *et* Varr. Cic. *saepe memoratur per totam latinitatem, praecipue a scriptoribus mythographis. epitheta:* Cic. nat. deor. 2, 166 principibus heroum . . . Agamemnoni Achilli. Att. 14, 17[a], 2 regum regi (epist. 9, 14, 2 Vell. 1, 1, 2 Sen. Ag. 39. *cf.* Avson. 218). Tusc. 1, 90 regem (Avr. Vict. orig. 9, 1. 9, 3 Dict. 2, 19 Avg. civ. 18, 18 Mythogr. 1, 20. 2, 202). *cf.* 1, 98 summi regis. Avson. 419, 59 regem ditium Mycenarum. Apvl. Socr. 17 p. 158 Oud. regno pollens. Cels. 1 prooem. ducem. Sen. Ag. 39 ductor . . . ducum. Serv. auct. Aen. 3, 80 dux Argivorum. *cf.* Dares 11 Agamemnonem imperatorem et ducem praeficiunt (29). Prop. 4, 6, 33 Pelopeum (*cf.* Homer. 739 Pelopeius heros). *adde* Atrides *sub* Atreus *II p. 1096, 50.* Ov. met. 13, 444 iniustum. 15, 855 magni. Sen. Ag. 396[a] telluris . . . Argolicae decus . . . victor (*cf.* 779 victrice lauru cinctus). Dares 13 albo corpore, membris valentibus, facundum, prudentem, nobilem, divitem. *notanda:* Nep. Epam. 5, 5 Agamemnonis belli gloriam. Ov. Pont. 3, 1, 121 saeva Agamemnonis uxor. Sen. Ag. 962 quis iste est alter Agamemnon tuus (*Aegisthus*)? Homer. 353 ira. Macr. somn. 5, 2, 15 altercatio . . . Achillis et Agamemnonis. *persona apud Homerum:* Cic. Tusc. 3, 62 ille Agamemno Homericus (*cf.* 4, 52 div. 1, 29 Hor. sat. 2, 3, 187 Sen. suas. 3 *thema* Qvint. inst. 3, 7, 12. 9, 3, 57. 11, 1, 37 Fvlg. myth. 3, 5), *et apud fabularum scriptores* (Trag. inc. 23 Acc. trag. 160 Lvcil. 548 Varro Men. 570 ling. 5, 19 Rhet. Her. 3, 21, 34. 4, 34, 46 Sen. Ag. Thy. Tac. dial. 9 Svet. Tib. 61). *fabularum titulus:* Non. 473 Pomponius Agamemnone subposito. Sen. Ag. *appellat cod. E:* Agamennon *vel* Agamenon. *apud artifices:* Cic. orat. 74 *in tabula Timanthis* (Val. Max. 8, 11 ext. 6). Plin. nat. 35, 71 *inter opera Parrhasii.* Corp. XIV 4108 *in vasculo Praenestino.* Inscr. Etrusk. Spiegel *cf. l. 1 sqq. sumitur pro marito decepto veluti* Atrides *significat coniugem ab uxore interfectum:* Plavt. Bacch. 946 miles Menelaust, ego Agamemno (*Chrysalus servus*), idem Vlixes Lartius. Cic. Att. 1, 18, 3 M. Luculli uxorem Memmius suis sacris initiavit. Menelaus aegre id passus divortium fecit: quamquam ille pastor Idaeus Menelaum solum contempserat, hic noster Paris tam Menelaum quam Agamemnonem (*sc. L. Lucullum fratrem*) liberum non putavit. 2 *nom. serv. et cogn.:* Petron. sat. 3 *rhetor* (6. 26. 28. 46. 48 *sqq.* 52. 59. 65. 69. 78). Oros. hist. 5, 18, 10 archipiratam. Corp. VI 10395 (*a. u. c. 754*) C. Iulius Agamemno. *deriv. graeca: adi.* **Agamemnonius,** -a, -um, Ἀγαμεμνόνιος, *ad Agamemnonem pertinens.* Serv. auct. Aen. 4, 471 'Agamemnonius' non est patronymicon: nam 'Agamemnonides' facere debuit. Verg. Aen. 6, 838 Agamemnoniasque Mycenas (Bvc. Eins. 1, 39 Sil. 1, 27). Anth. 411, 5 arces. Verg. Aen. 4, 471 Orestes (Ov. Ib. 527). 7, 723 Halaesus. Prop. 4, 1, 111 puellae (Ov. epist. 3, 38). Verg. Aen. 6, 489 phalanges. Liv. 45, 27, 9 classis (Mela 2, 45 Clavd. 15, 484). Sen. Tro. 153 currus. Verg. Aen. 3, 54 res. Prop. 3, 7, 21 curas. Sen. Ag. 356 laurus. Hyg. fab. 261 p. 144, 13 oracula dixerunt Agamemnonio sanguine esse placandam Dianam (Serv. Aen. 2, 116 Mythogr. 1, 20. 2, 202). Clavd. 3, 82 Penates. *patronym.* **Agamemnonidēs,** -ae, Ἀγαμεμνονίδης, *Agamemnonis filius.* Ivv. 8, 215 par Agamemnonidae crimen (*sc. Orestis*). *adde l. 71. plur. tragoediae titulus:* Non. 146 Accius Agamemnonidis. *adi.* **Agamemnoniacus,** -a, -um, *quasi* Ἀγαμεμνονιακός. Iord. Get. 108 bello illo Agamemnoniaco.

Agamestōr, -oris, Ἀγαμήστωρ, *archon Atheniensis.* Hier. chron. a. Abr. 1219 Atheniens. XI Agamestor a. XX (epist. 18, 1). 1241 p. 79 ε ϛ Aeschylus Agamestoris filius.

pāgānīs Agaminīs *dat.* Corp. V 6587 (*in agro Novariensi*). *nunc* Ghemme. *cf. Mommsen, Corp. V p. 725; Hülsen, PW. I 729. Diehl.*

agamus, -ī *c.,* ἄγαμος. Hier. adv. Iov. 1, 15 primus Adam monogamus, secundus agamus. Gloss. V 263, 59 agamus sine nuptiis; Graecus 'a' pro non ponit, 'gamus' nuptias. *V.*

Agan *nom. barb.* Corp. XIII 130 (*Convenis*) Xuban deo Agan v. s. l. m. *Diehl.*

? **aganactesis** *f.,* ἀγανάκτησις. Ivl. Rvf. rhet. 11 p. 41, 28 ἀγανάκτησις indignatio, quae fit maxime pronuntiatione (*graecene an potius latine scriptum fuerit non constat.*). *V.*

Agandeī, -ōrum *gens Sarmata.* Plin. nat. 6, 22 *transisse Tanaim tradunt* Agandeos.

Aganippē, -ēs, Ἀγανίππη. **1** *fons Boeotiae et nympha.* Catvll. 61, 29 nympha . . . frigerans Aganippe. Verg. ecl. 10, 12 Aonie (*falso* -iae *MR alii*) Aganippe (*cf.* Serv. *ad l.*: Aonie Aganippe nominativi sunt singulares. Aganippe autem fons est Boeotiae, quae et Aonia dicitur. *cf.* Schol. Med. *ad l.* Gloss. V 490, 43). *cf.* Ov. Pont. 4, 2, 47 Aonius fons. Serv. auct. ecl. 10, 12 Callimachus Aganippen fontem esse dicit Permessi fluminis (Schol. Iuv. 7, 6). *cf.* Clavd. carm. min. 30, 8 *l. 35 sq.* Ov. met. 5, 312 Hyanteā Aganippe. Plin. nat. 4, 25 fontes in Boeotia . . . Hippocrene Aganippe (Sol. 7, 20 Mart. Cap. 6, 653. *cf.* Vib. Seq. geogr. p. 152, 14). Ivv. 7, 6 desertis Aganippes vallibus (Schol. *ad l.* locus in Boeotia Musis sacer. *cf.* Prob. Verg. georg. 3, 10 Musius fons . . . quem alii Aganippen, alii Hippocrenen vocant) Avson. Mos. 447 Aganippen. Clavd. carm. min. 31, 61 doctumque fluens Aganippe. Clavd. 17, 272 fluxitque Aganippe largior. *cf. Maass, Hermes 31, 394 sq.* **2** *mons Boeotiae:* Vib. Seq. geogr. p. 155 *inter montes* Aganippe Boeotiae ante Enippe dictus. **3** *uxor Acrisii:* Hyg. fab. 63 p. 61, 23 Danae Acrisii et Aganippes filia. *adi.* **Aganippēus,** -a, -um, Ἀγανίππειος, *ad Aganippen fontem, nympham pertinens.* Prop. 2, 3, 20 Aganippeae . . . lyrae. Clavd. carm. min. 30, 8 *flores* fons Aganippea Permessius educat unda. *cf. l. 22. adi.* **Aganippis,** -idos, Ἀγανιππίς. Ov. fast. 5, 7 fontes Aganippidos Hippocrenes. *adi.* **Aganippicus,** -a, -um, *quasi* Ἀγανιππικός. Sidon. epist. 8, 16, 2 fontis Aganippici. 9, 13, 96 Hippocrenen Aganippicosque fontes.

Aganis, -idis *cogn. mul. cf.* ἀγανός. Corp. X 2721 (*Puteolis*). mansio **Agannia** *cf.* Laganeos.

Aganthangelus *v.* Agathangelus. **aganthē** *v.* acanthus.

Agantici *v.* Avantici. **Aganzaga** *v.* Gazaca *et* Phisganzaga.

? **agaone** *v.* vermicaria.

Agapa f. (*in vasculo Gallico*). Corp. XIII 10010, 58 (*descr. Hirschfeld*). *cf.* VII 1336, 7 Acapa f. *contulerim* **Agapus.** Corp. XIII 10010, 19 *b* Agapus. *a* Acapusos. *c* Acapu. *Diehl.*

agapē, -ēs *f.,* ἀγάπη, *vox christianorum. formae latinae sing. acc.* agapem *plerumque, item plur. acc.* agapes, *abl.* agapibus Avg. *l. 70. i. q.* *caritas* (Gloss. IV 202, 25 acapis caritas): Tert. orat. 28 *hostiam* (*i. orationem*) de toto corde devotam, fide pastam, veritate curatam . . . agape coronatam. bapt. 9 cum de agape docet *Christus.* ieiun. 17 apud te agape in caccabis fervet, fides in culmis calet, spes in ferculis iacet. sed maioris est agape (*cf.* I Cor. 13, 13), quia per hanc adulescentes tui cum sororibus dormiunt. Cypr. testim. 3, 3 tit. agapem (-en *hic cod. Vind. et inter capitula Bamb.*; caritatem *hic Sessor.*) et dilectionem fraternam religiose et firmiter exercendam. *i. q.* *dona vel epulae a ditioribus in usum pauperum datae* (*v. Jülicher, PW. I 733, Funk, revue d'hist. ecclés. 4, 1903, 5 et* Tert. apol. 39 cena nostra de nomine rationem sui ostendit. id vocatur quod dilectio penes Graecos; *iam describitur.* Cassian. conl. 16, 14, 1 caritatem, quae dicitur ἀγάπη. Vvlg. Iudas 12 in epulis suis, ἐν ἀγάπαις. Gloss. II p. XIII agape: elemosina, distributio, erogatio. nam agapis est dilectio, unde agapitus dilectissimus dicitur): Tert. mart. 2 per curam ecclesiae et agapen fratrum. Hier. epist. 22, 32 cum ad agapen vocaverint *pauperes,* praeco conducitur. Avg. serm. 178, 4 agapes facio. 259, 5 agapes facitis. c. Faust. 20, 4 p. 538, 6 Vind. *paganorum* sacrificia . . . vertistis in agapes, idola in martyres (20, 20 p. 560, 22). 20, 20 p. 560, 25 agapes . . . nostrae pauperes pascunt. p. 561, 8 in agapibus etiam carnes pauperibus erogantur. Cassian. conl. 24, 12, 2 agapem alienae miserationis. 24, 12, 3 ad agapem referri. 24, 12, 4. Conc. Laod. 27 Migne 56, 717 clericos vel etiam laicos ad agapen vocatos. *ibid.* p. 718 agapen facere (Conc. Gangr. *ibid.* p. 789). Ps. Fvlg. serm. 64 p. 936[c] pauperis illius viduae duo quadrantes praecesserunt divitum magnas agapas. Pass. Perpet. 17 cum . . . non cenam liberam, sed agapen cenarent. Pass. Iac. Mar. 11 cum . . . quasi ad agapen raperemur. *V*

Agapē, -ēs (-ēnis, -ae), Ἀγάπη. **1** *aeon Valentinianorum.* Tert. adv. Val. 8 (Iren. 1, 2). **2** *cogn. mul. ethnicae:* Cod. Iust. 8, 27, 17 (*a. 294*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Agapae. Corp. V 1260 (*Aquileiae, periit*) domum aeternam Iulia Agapae posuit obsequenti marito. VI 13785 Manlia Agape. 21527 Lucceii Alexander iun(ior) et Agape et Felix fili. X 2505 (*Puteolis*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Flavia Agape (*fort. christ.*). 3674 (*Miseni*) Aemil. Agape et Sofia *sorores eq. Rom.* VIII 20956 (*Caesareae*) Claudiae Agape. III 2104 (*cf.* 8588, *Salonis*) Vettia Agape. *christianae*: HIER. epist. 133, 4 in Hispania Agape Elpidium, mulier virum, caecum caeca duxit in foveam (*eadem* SVLP. SEV. chron. 2, 46, 2). INSCR. christ. Rossi I 188 (*a. 366*) benemerenti filiae Agapeni vircini in pace (487 *a. 400*). 278 (*a. 378*) Agape sebiba fecit. *ibid.* Agape in pace. 601 (*a. 415*) clusit locum parentum Heuni et Agapenis cum filia Agapitilla. *ibid.* locus Agapeties. CARM. epigr. 730 (*Romae*), 3 sic nobis sita filia et Agape Christ⟨i fidelis⟩. 9 sit vestrae mentis Agapes carae meminisse, ut deus omnipotens Agapen in saecula servet. 1064 (*Ostiae*) ...⟩inia Agape. 1897 (*Ostiae*) Cip. Sept. Agape ... kast. f(i)d. *cuius soror gemella* Irene. CORP. VI 34909 (*in adnotatione*) Aurelia Agape.

Agapēma, Ἀγάπημα, *cogn. mul.* CORP. VI 5966 (*e columb.*) ossa Agapema. 21299 Fabia (mulieris) l. Agapema. *nota* 6555 (*e columb., teste Gorio*) Statilia T. f. Agaphima. **Agapius**, -ī, Ἀγάπιος, *cogn. vir. signorum modo fictum. unus fort. ethnicus*: COD. Theod. 13, 11, 14 (*a. 416*) peraequationem Agapii. *christiani*: HIL. op. hist. frg. 4, 29 (Migne 10, 678^{a}) episcopus a Theriaco (*v. l.* Therinco). PATR. Nicaen. 1, 175 Agapios Seleuciae (*Isauriae episc.*). 2, 175 Agapius (4, 163). 3, 174 Acapius. ENNOD. epist. 8, 41 Ennodius Agapio (9, 28. 9, 29). CONC. Rom. a. 531 (Mansi VIII 741^{a}) *diaconus.* Const. a. 536 (Mansi VIII 920^{d}) diaconus. 905^{c} presbyter. Tolet. a. 589 (Mansi IX 1001^{c}) Cordubensis ecclesiae episcopus (CONC. Hisp. a. 590 Mansi X 451^{c}). CARM. epigr. 1621 (*Luguduni, a. 601*) Agapi neguciatoris. CONC. Cabilon. a. 639—654 (Mon. Germ. leg. I 1) p. 212, 20 Agapium ... Diniensis urbis *episcopum.* *huc fort. pertinet* LIB. pont. p. 59, 19 sub civitate Armenia possessio Agapi, quod donavit Augusto Constantino.

Agapēma *v. sub* Agape.

Agapēnōr, -oris, Ἀγαπήνωρ, *nom. myth.* HYG. fab. 97 p. 91, 12 Agapenor (Agepenor *F*) Ancaei et † iotis filius. DARES 14 ex Arcadia (DICT. 3, 10). DICT. 1, 17 Agapenorem. HOMER. 175 ferox Agapenoris ira. HYG. fab. 81 p. 82, 9 *ex Helenae procis.* *cf. Knaack, PW. I 733.* *Diehl.*

Agapētilla *v. p. 1268, 5.*

agapētus, -a, ἀγαπητός. GLOSS. IV 202, 26 acapitus dilectus. HIER. epist. 22, 14 unde in ecclesias agapetarum pestis introiit? *agitur de concubinis spiritale contubernium praetexentibus.* VIRG. gramm. epit. 8 p. 70, 13 adverbia congregandi ... stabilia sunt ... aut controversia ... aut dicessiva ut 'abinvicem disiungimur' aut agapeta ut 'pro invicem laboramus' *i. dilectionem, curam significantia.* *V.*

Agapētus, -ī, Ἀγαπητός, *cogn. vir.* **1** *apud ethnicos praevalet omnino forma* Agapetus, *bis tantum* Agapitus: CORP. X 7894 (*Othocae*) Agapitus et Felicitas donum obtulerunt. XI 6700 (*in vasc. Arretino*) 15 Agapit(us). *ad orthogr.*: CORP. VI 9829 C. B. Theaetetus et C. B. Acapηtus. 13392 Aurelio Acapeto. *accedunt ex titulis hi*: CORP. VI 4129 (*e columb.*) A. Fonteio Alexae Agapeti. 697 M. Vlpius Agapetus. 12366 d. m. Cn. Arrio Agapeto Arria Agapete mater ... et Fieie (*i.* Filete) nutrix filio pientissimo b. m. f. 17958^{a} alumno. 24766 P. Popilli P. l. Agapeti. 32736 Aurelio Agapeto ... militi coh. XIIII urb. 36294 (*fort. christ.*) Sal(ustius) Agapetus. XIV 493 (*Ostiae*) Sex. Abenio Agapeto. 928 (*ibid.*). 1777 (*ibid.*). IX 3084 (*Sulmone*) P. Aelio Agapeto (quattuor)viro aedili (quattuor)viro i. d. XIII 2049 (*Luguduni*) Aelia Eutychiane et Agapetus parentes. III 633 (*Philippis*) 4, 8 Agapetus Heracli⟨t⟩i *servus.* 6852 (*Antiochiae Pisidiae*) C. Caristanius Agapetus. **2** *apud christianos* Agapitus, *perraro* Agapetus, *ut* CORP. XIII 2375 *Luguduni, a. 518* p. c. Agapeto. *idem* COD. Iust. 5, 27, 6. CONC. Epaon. a. 517 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 19, 6 Acapeto consule, *at* p. 29, 2 Agapito. CONC. Rom. a. 487 Mansi VII 1172^{c} *et* a. 495 Mansi VIII 179^{a} *presbyter.* *christ. fort.* CORP. V 8570 *Aquileiae* Acape⟨...⟩. *praeclarissimi patricius et consul a. 517*: COD. Iust. 2, 7, 24. 4, 29, 21 AVELL. CHRON. CASSIOD. var. 1, 23 inscr. 1, 27, 3. 1, 32 inscr. ANON. Vales. chron. I p. 328, 90 (LIB. Pont. p. 134, 7 *cf.* p. 135, 24. 26. p. 136, 27 LEG. Burg. 52, 5) CORP. VI 32959 INSCR. christ. Rossi I 965. 967 CORP. IX 1383 (*Aeclani*). X 1347 (*Nolae*). 4495 (*Capuae*) Flavio Acapito v. c. cons. XII 1500 (*Vasione*) 2068 (*Viennae*). 2353 CARM. epigr. 700 (*Viennae*), 16 CORP. III 9526 (*Salonis*). *alter patricius eiusdem aetatis*: ENNOD. *saepius* LIB. Pont. *et* ANON. Vales. *ll. ll.* *episcopus Romanus a. 536*: CARM. epigr. 1377 *et* 1842 *Romae.* NOVELL. Iust. 42 praef. AVELL. CHRON. CASSIOD. var. 12, 20 CONC. Const. a. 536 (Mansi VIII 969^{d}) LIB. Pont. p. 142 *sq.* *accedunt satis multi apud auctores*: DAMAS. carm. 23, 8 Felicissimo et Agapito *martyribus* (SACR. Leon. 389. 393. 401 CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 71, 27 LIB. Pont. p. 34, 10. *cf.* p. 114, 5). SACR. Gelas. 663 martyris. ACTA synh. a. 499 p. 413, 42 presbyter tituli apostolorum (p. 401, 42 *et* 46 GREG. M. epist. 13, 5, 57^{a} p. 367 H.). *alii.* *in titulis*: INSCR. Donat. p. 434, 3 Agapitus et Marcellina (*cf.* 434, 2). CORP. VI 31950 Aurelio Agapito Dracontio eq. R. INSCR. christ. Rossi I 1017 (*saec. VI in.*). CARM. epigr. 746 (*Praeneste, saec. IV/V*) Agapite sancte. CORP. VIII 13445 (*Carthagine*) Agapi⟨t. ?⟩. III 13133 (*Salonis*) deposi⟨t.⟩ Agap⟨. . . . *cf.* 13121 *eiusdem fort. tituli frg.* **Agapētē** (-a), -ēnis (-ae), Ἀγαπητή, *cogn. mul.* CORP. VI 21955 ⟨L.⟩ Man⟨l⟩ius Mercator et Iu⟨l⟩ia Agapetae parentes. 27508 Titia Agapete. *adde* 12366 *p. 1267, 49.* XIV 558 (*Ostiae*) ⟨A⟩gapeteni. CASSIOD. var. 2, 10, 2 Agapitae ... spectabilis feminae (2, 11, 2 -am. 4, 40, 2 *abl.*). *nota* CORP. III 10092 (*Corcyrae*) Acεpitε. *christ. in titulo Romano* INSCR. Reines. cl. 20, 258, *ubi traditur* cum Acapent. uxore sua. *demin. lat.* **Agapētilla**, -ae. INSCR. christ. Rossi I 601 (*a. 415*) Agapitilla. *cf. p. 1267, 8.* INSCR. Marangoni, Cose gentilesche p. 315 (*Romae*) Aur. Agapetilla ancilla dei que dormit in pace *eqs.* **Agapētiē** *v. p. 1267, 9.*

possessio **Agapī** *v.* Agapius *sub* Agape *p. 1267, 28.*

Agapius *v.* Agape.

Agapomenus, -ī, Ἀγαπωμενός, *cogn. vir.* CORP. IV suppl. LXXIII 11 ⟨C. Procu⟩lei Agapomeni. *cf.* 1 perscriptio C. Proculei Aga. XV 4388 (*tit. pict. amph. a. 191*) ...⟩nus Tusculanus Agapome⟨...⟩. VI 25776 C. Sallusti C. l. Agapomeni. 17577 *exemplum praeclarum v. sub* Aristobulus *II 583, 23.* X 7063 (*Catinae*) Decimius Agapomenus. **Agapomenē**, -ēs, Ἀγαπωμένη, *cogn. mul.* CORP. XI 3490 (*Tarquiniis*) Statiliae (mulieris) l. Agaphomenae l. (*dat.*). *ibid. nomin.* Agaphomene. VI 15160 Claudia Agapomene. 20586 Iul(iae) Lacedaemonia et Agapomene *sorores.* 34335. 15348 Claudiae Agapomenes. IX 28 (*Lupiis*) Terraeae Agapomenes. VI 7551 (*e columb.*) ...⟩ae Agapomene coniugi karissimae. 19973 Iuliae Agapomene. V 4528 (*Brixiae*) Antuleiae Agapomene et Antuleiae Agatetyc⟨h⟩e et ... Antuleiae Aman⟨dae⟩ *sororibus.* *Diehl.*

Agapus *v.* Agapa.

Agār, *indecl.*, הָגָר, Ἄγαρ, *nom. fem. hebraicum.* VVLG. gen. 16, 1 ancillam ... nomine Agar. 3 tulit Agar ... ancillam suam. 8. 15. 16. 21, 9 *filius* Agar. 17. 25, 12 Bar. 3, 23 Gal. 4, 24 (NOVATIAN.) hom. 3 p. 23 *sqq.* HIL. trin. 4, 23. 24. HIER. chron. a. Abr. 88 Abraham ex ancilla Agar generat Ismahel, a quo Ismahelitarum genus, qui postea Agareni et ad postremum Saraceni dicti. *saepius ap.* ECCL. CYPR. GALL. gen. 567 ilicet in thalamos Aegyptia ducitur Agar. MAR. VICTOR aleth. 3, 561 Agar nomen erat, Nilotica tellus origo. 565. AMBR. Abr. 2, 10, 72 Agar dicitur habitatio. Cain et Ab. 1, 6, 23 Agar quae advena latine dicitur atque accola. HIER. nom. hebr. p. 3, 3 Agar advena vel conversa (ISID. orig. 7, 6, 30). p. 76, 15. in Gal. 4, 25 Agar ... quae interpretatur παροικία id est incolatus sive peregrinatio sive mora. sit. et nom. p. 101, 3 Agar puteus (τὸ φρέαρ τῆς Ἄγαρ). *Plenkers.*

Agarai, Agareus, Agarenus *nomina gentium ab* Agar *derivata v.* Saracenus.

? **Agaratus**, -ī *cogn. vir.* CORP. XI 1865 (*Arretii, periit*) Diadumenus et Agaratus lib. *cf.* Acratus. *Diehl.*

Agarēnsis *adi. ab oppido Hispaniae ignoto.* CONC. Ilerd. a. 524 Mansi VIII p. 616^{A} Taurus ... ecclesiae Agarensis episcopus. Tolet. a. 653 Mansi X p. 1223^{A} Servandus archipresbyter Vincentii episcopi ecclesiae Agarensis (Eg- *al.*). *Otto.*

Agariabās *v.* Agarlavas.

agaricum, -ī *n.*, ἀγαρικόν. PLIN. nat. 25, 103 agaricum ut fungus nascitur in arboribus circa Bosporum colore candido ... id quod in Gallia nascitur, infirmius habetur. praeterea mas spissior amariorque ..., femina solutior. initio gustus dulcis, mox in amaritudinem transit. 16, 33 Galliarum glandiferae maxime arbores agaricum ferunt. est autem fungus candidus, odoratus, antidotis efficax, in summis arboribus nascens, nocte relucens: signum hoc eius quo (que *vel* quae *codd.*) in tenebris decerpitur. DIOSC. 3, 1 *inter alia* nascitur in Arabia et in Samaria (*at in graeco* ἐν τῇ Ἀγαρίᾳ τῆς Σαρματικῆς). GALEN. alfab. 17 ISID. orig. 17, 9, 84. GLOSS. agaricum id est boletus montanus. *passim apud medicos, plerumque gen.* agarici: SCRIB. LARG. 106 (177 PLIN. nat. 26, 123 PLIN. med. 2, 26 CHIRON 869 MARC. med. 1, 106. 20, 13 *passim*). PLIN. nat. 25, 119 agaricum (128. 26, 33. 54. 76. 77. 78. 89. 116. 119. 155. 158 CHIRON 909). 26, 32 agaricum manducatum siccum. 26, 34 tritum. 26, 39 potum (42. 75. 110. 112. 115. 137). 26, 90 agarico (113). ORIBAS. syn. 1, 17 agaricus. *fortasse huc pertinent etiam* CHIRON 841 agari Pontici pondo duo, *et* GLOSS. III 535, 4 agaru id est afrunuel. 549, 17 agaru i. praepafru vel agreste. 543, 45 agaro id est radicis lisa aqualis. *V.*

Agaris *opp. Indiae.* RAVENN. p. 42, 4. *contulerunt edd.* Ἄγαρα *Ptolemaei.*

Agaritānus *v.* Aggaritanus.

Agarlavās *statio Byzacenae.* ITIN. Anton. 74 agarlavas (-is) *plurr. codd. sim. rell. praeter* agariabas *P*, a garianas *F.* *cf.* Aggar Aggarsel.

Agarsel *v.* Aggarsel.

[**Agartus**] *opp. Aegypti ad Nilum situm.* AMPEL. 8 p. 9, 20.

Agasant (?) *cogn. vir.* CORP. VIII 9206 (*in Mauret. Caes.*) Saturninus Agasant (?) militavit annis XV.

Agasastus (GREG. TVR. Franc. 1, 17) *v.* Acastus (*2*) *in add.* *Diehl.*

Agasīnus *v.* Acesines.

Agasius, -a *nom. gent.* CORP. IX 6103 (*Brundisi*) Agasia D. f. Caesellí. *Otto.*

agāso, -ōnis *m.* [*cf. esse videtur c.* agere. *Th.*] *Schlutter, Archiv 10 (1898) 190.* NOT. Tir. 35, 85 agazo? *cf. Schmitz, Beitr. p. 109.* GLOSS. IV 204, 49 agason (*v.* IV 306, 41. V 490, 35. 339, 18).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FRONTIN. strat. 2, 41 agasiones *codd. perperam scripta* GLOSS. IV 372, 36 agarso. V 344, 40 agabo. 342, 16 agapo. [*sard.* basone. *M.-L.*] **1** Gloss. II 322, 62 ἱπποκόμος. IV 13, 37 agasone equisione (*v.* IV 472, 36 *cf. Thes. gloss. s. v.* equisione). V 538, 7 agasones dicuntur custodes equorum, quos rustici marscalcos vocant (*cf. Ahd. gloss. ed. Steinmeyer-Sievers II 339, 11*). PAVL. FEST. 25 agasones equos agentes, id est minantes. PORPH. Hor. sat. 2, 8, 72 servi nomen, ceterum proprie agasones dicuntur, qui equos agunt. SERV. Aen. 3, 470 duces, equorum scilicet, quos vulgo agasones vocamus (*cf.* 12, 85). ENN. ann. 178 scitus agaso. PLAVT. Merc. 852 egomet mihi comes, calator, equos, agaso, armiger. *de calonibus*: LIV. 7, 14, 7 mulis ... agasones ... armis ornatos imposuit (*cf.* 7, 15, 17). FRONTIN. strat. 2, 4, 6 agasones lixasque (*cf.* 2, 4, 1). *de aliis equorum ductoribus*: LIV. 43, 58 duo equi ... cum agasonibus. PLIN. nat. 25, 134 Athenion Maronites ... pinxit ... in una tabula VI signa, quaque maxime inclaruit, agasonem cum equo. ALF. dig. 9, 1, 5 pr. agaso, cum in tabernam equum duceret. *opponuntur servis urbanis*: ALF. dig. 32, 60, 1 servis et ancillis urbanis legatis agasonem mulionem legato non contineri (*cf.* MVC. VLP. dig. 28, 5, 35, 3). *de arte eorum equos pingues reddendi*: SERV. georg. 3, 124 quod quibusdam potionibus per fraudem agasones facere consuerunt. *de stabulariis*: CVRT. 8, 6, 4 acceptos ab agasonibus equos. AMPEL. 30, 5 Oebares, agaso Darii. *de asini actore*: APVL. met. 7, 18 egregius agaso. 7, 25 puerum eiusdem (*asini*) agasonem, 6, 8 claudum asinum ... cum agasone simili. *per contemptum de servo imperito*: HOR. sat. 2, 8, 72 si patinam pede lapsus frangat agaso. PERS. 5, 76 hic Dama est non tressis agaso, vappa lippus et in tenui farragine mendax.
2 *apud recentiores*: GLOSS. IV 204, 49 minister, officialis (*v.* 306, 41 *al.*). 13, 12 domesticus (*v.* 204, 38 *al.*). 404, 40 adsecula (*v.* V 590, 70). II 309, 8 ἐπικτηνίτης (*cf.* 11, 16). *cf.* PORPH. *l. l.* *de cursoribus publicis*: GLOSS. II 565, 34 agaso, domatio et tractoria (stratoria *Bücheler*, domesticus cum tractoria *Stowasser*). *agasones dicuntur etiam servi et ministri stationariorum*: COD. Theod. 8, 4, 2. *de vecturariis*: GLOSS. V 26, 34 qui vinum portant vel triticum ad victuras (*l.* vecturas *Hildebrand*). *in universum*: GLOSS. V 490, 90 qui negotia aliena anteambulat (*v.* 344, 46. 591, 30).
syn.: equiso, calo, stabularius, assecla, negotiator, proxeneta (GLOSS. IV 420, 49. V 324, 49). *Sinko.*

Agassae, -ārum *opp. Macedoniae.* LIV. 45, 27, 1 *sq.* ad Aeginium et Agassas diripiendas, ... Agassas quod ... defecerant rursus ad Persea. 44, 7, 5 Acassam (*sic Vindob.*) urbem. *v. Hirschfeld, PW. I 737.*

Agasthenēs, -is, Ἀγασθένης, *rex Elidis.* HYG. fab. 97 p. 91, 16 Polyxenus (Polysenes *F*) Agasthenis (Astionis *F*) [et Pelorides] filius. *cf. Hom. B 624.*

Agastus, -ī, Ἄγαστος, *cogn. vir.* CORP. VI 5218 (*e columb.*) ...⟩ l. Athicti Dolabel. | Agastus. 2019^{a} p. 863 (*in albo sacerd.*) Agastus. *cf. sub* Acastus *p. 249, 56.* *Diehl.*

Agasus *v.* Aggasus.

agasyllis, (-idis) *f.*, ἀγασυλλίς, *herba.* DIOSC. 3, 84 ammoniaci lacrimus est ferulae nascens in fine Libyae, quae frutex cum radice sua appellatur gasillis. GALEN. alfab. 4 *fere eadem; nomen scriptum est in codd.* yaus *Pal.*, acyllais *Lucc.*, assiaos *Carnut.*, asiaos *Cassin.* *V.*

Agata, Agatē, Agatangelus, Agatēmerus *sim. v. sub* Agath-.

Agatadis (GREG. TVR. Franc. 1, 17) *v.* Ascatades *in add.*

Agatallius, -ī *nom. gent.* INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 271 (*in agro Novariensi*) Marcellinus Agatalli Veri f.

1. Agatha, -ae, *Ptolemaeo* Ἀγάθη, *nunc* Agde, *opp. Galliae Narbonensis, de quo cf. Ihm, PW. I 738.* MELA 2, 80 ex Cebennis demissus Arauris iuxta A g a t h a n. PLIN. nat. 3, 33 Agatha quondam Massiliensium. VIB. SEQ. geogr. p. 147, 25 *fluvius* Cirta Massiliensium secundum Agatham urbem. CAES. Ruric. epist. 7 p. 448 quod per suum diaconum mihi A g a t e vestras litteras destinasset. GREG. TVR. Franc. 6, 2 Agathae urbem ... advenerunt. RAVENN. p. 244, 13. p. 340, 13 Guido p. 513, 20. *adi.* **Agathēnsis**, -e, *subst. plur. oppidi incolae.* CONC. Agath. a. 506 (Mansi VIII 319. 320) synodus habita in civitate Agathensi. *cf. ibid.* Mansi VIII 337^{b}. GREG. TVR. Franc. 9, 24 relicta urbe Agatensi. glor. mart. 78 eclesia ... Agatensis urbis. capit. ind. 78 de eclesia Agatense (CONC. Narbon. a. 589 Mansi IX 1018^{c}. Tolet. a. 589 *ibid.* 1002^{a}). NOT. Gall. 15, 5 civitas Agathensium. GREG. TVR. Franc. 6, 2 Agathensis *nom. plur.*

2. Agatha *cogn. mul. v. sub* Agathus, *cogn. vir. v. sub* Agathas.

Agathāmer(ēs?) *v.* Agathemerus *p. 1270, 63.*

Agathangelus, -ī, Ἀγαθάγγελος, *nom. serv. et cogn.* *unus tantum memoratur apud scriptores*: COD. Iust. 8, 1, 1 (*a. 224*) in vicina Agathangeli area. *satis multi in titulis inde ab ineunte nostro aevo*: *ad orthographiam*: CORP. X 8059, 232 (*in signaculo Catinae rep.*) C. Luccei Agathaggeli. CORP. VI 22792 Myrineni C. Vari Agatangeli filia ic sita est. XV 6225 (*in lucerna*) Agatangeli (*cf.* 6278). X 1403 (*Herculanei*) g 3, 66 C. Calvisius C. l. Agatangelus. XI 1017 (*Canossae*) C. Sulpicio Agat angelo. INSCR. Rhen. Bramb. 1112 b, 2 *fuerit* Agatangelus. INSCR. Rev. archéol. 42 (1903) p. 326 M. Stai Agatangeli. CORP. VI 23242 Q. Octavius QQ. 77. l. Acathancelus. CORP. VI 28767 (*descr. Bormann*) Sex. Vibidio Agathano. '*debuit esse* Agathangelo'. CORP. VI 4092 (*e monumento Liviae*) Agathange⟨lus⟩. 21791 (= 5566 *e columb.*) ⟨M⟩aecio Agathangelo. 6205 (*e columb.*) C. Vipstanus Agathangelus. 33169 (*ibid.*). 200 (*a. 70*) 1, 49 Ti. Claudius Agathangelus. 5, 41 T. Flavius Agathangelus. 975 (*a. 136*) 6, 9 Sex. Manlius Sex. l. Agathangelus. XIV 294 (*Ostiae, ca. a. 200*) T. Antistius Agathangelus. IX 338 (*Canusii, a. 223*) 3, 35 P. Carinatius Agathangelus. *ex Romanis praeter allatos paucos hic appono*: CORP. VI 171 Fortunae Ti. Claudius Agathangelus. 10245 *v.* Agathoclianus. 10532 Acilia Sotira Acilio Agathangelo patri. 11220 Agathangelo Octaví Rufi vern(ae). *cf.* Aegiale *I 946, 31.* 11219 d. m. Agathangelo Nais mater filio. 14140 Calpurnius Agathangelus Calpurni⟨o⟩ Agathoni patrono. 16123 d. m. Ag⟨at⟩hangelo ... Q. Cornelius Agathangelus filío piío fecit. 16534 Cn. Cossutius Agathangelus *bis.* 18334 d. m. Flaviae Faustinae fec. Agathangelus coniugi suae b. m. INSCR. Not. degli scavi 1900 p. 575 L. Anin⟨iu⟩s L. l. Agath⟨an⟩gelus. CORP. XV 7600 (*in fistulis, bis*) Aurelius Agathangelus fecit *et* fec(it). XIV 379 (*Ostiae*). 256 (*ibid.*), 57 Baebius Agathangelus *faber navalis.* 870 (*ibid.*) L. Cornelió Agathangelo (2526 *in agro Tusculano.* III 2484 *Salonis*). X 5886 (*Ferentini*) L. Virius Agathangelus. EPHEM. epigr. VIII (add. CORP. X) 446 (*Cumis*) Agathangelus lib. et Licinia Nāis uxor. CORP. V 2846 (*Patavii*) A. Antonius A. ⟨l.⟩ Agat⟨h⟩ang⟨elus⟩. 4769 (*Brixiae*) C. Prastina Agathangelus. VIII 7417 (*Cirtae*) C. Iulio Agathangelo. XII 327 T. Valerius Agathangelus. 1639 (*Luci Augusti*) T. Iul. Aga⟨than⟩gelus. 3626 (*Nemausi*) L. Iul. Agathangel. Iulia Cupíta patrón. XIII 1663 (*apud Segusiavos*) Agathangelu·s. III 1504 (*Sarmizegetusae*) Q. Ianuar. Agathangelus. 8115 (*Viminacii*) P. Ael. Agathangelus. **Agathangelis**, -idis, Ἀγαθαγγελίς, *cogn. mul.* CORP. VI 17565 Fabia Agathangelis. III 9135 (*Salonis*) Grapthe et Agathangelis sorores. VI 23884 Pedaniae A g a t h a g e l i d i. 28163 Valeriae Agathangelidi.

Agatharchus, -ī, Ἀγάθαρχος *Graecorum nomen.* VITR. 7 praef. 11 Agatharchus (-tharcus *G*, -tarcus *H*) Athenis Aeschylo docente tragoediam et scaenam fecit et de ea commentarium reliquit. PLIN. nat. 35, 143 Simonides *pinxit* Agatharchum et Mnemosynen. QVINT. inst. 11, 2, 14 *pugil.* **Agatharchidēs**, -is, Ἀγαθαρχίδης, *scriptor Cnidius, de quo cf. Schwartz, PW. I 739.* PLIN. nat. 7, 14. 29 (ind. auctorum 7 Agatharchide). Ios. Cassiod. c. Ap. 1, 208. 212 (-idi *dat.*). 205 (-em): *codd. exhibent* Agatharcid- *vel* Agatarcid-.

Agathās, -ae, Ἀγαθᾶς, *nom. serv. et cogn.* *cf.* Agathodorus, Agathobulus *sim.* CORP. IV 2005 Agathas. VI 27317 L. Acilius A g a t h á s. 22072 P. Cornelio Agathae. INSCR. Not. degli scavi 1897 p. 405 (*Lecce*) Agathas. CORP. X 1786 (*Puteolis, a. 196*) Octavio Agathae p. C. n̄. 7669 (*Caralibus*) C. Iulius Agathas. XV 2331 (*in lateribus Praenestinis saec. fort. II*) Ti. Iuli Agathae. *cf.* IX 6084, 1 (*in anulo*). CORP. VIII 14551 (*Simitthi*) ⟨Ag⟩athae Aug. lib. pro⟨c⟩. m(armorum) n(ovorum) *vel* N(umidicorum). 14571—14576 (*a. 141, ibid.*) sub cura Agathae l. 14577 ⟨s⟩ub cura A g a t i a e lib.

Agathēa *v.* Agathia.

Agathēmerus (*et* **Agathēmer**?), -ī, Ἀγαθήμερος, *nom. serv. et cogn.* *multi innotuere ex titulis, unus ex scriptoribus*: COD. Iust. 7, 72, 6 (*a. 294*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Agathemero (9, 47, 15). CORP. VI 11230/31 d. m. Agathémero Valeria Víctoría coniugi dulcissimo. 14409 M. Carminius Agathémer pá|tri piíssimo (*apex ter praeterea recte, falso semel*). *ad orthographiam*: CORP. VI 33429 (*e columb.*) ossa Agatemeri hic sita sunt. 12184 *cf. l. 81 sq.* 4289 (*e monum. Liviae*) M. Livius ⟨Alconis?⟩ l. Agate⟨merus⟩. V 823 (*Aquileiae*) C. Opeterius Agatemer|(us). 200 (*a. 70*) 3, 80 M. Pus⟨...⟩ Acatemer|(us). X 8056 (*in vasculis Puteolis rep.*), 18 Acathmeri. 16. 17 Agate (XIII 10009, 9). Acathe. Acath. III 10442 (*Aquinci, descr.*) M. Tetedius Acathim⟨erus⟩. XII 1210 (*Carpentorate*) a Iulio Actemero. *nota* CORP. IX 2273 (*Telesiae, periit*) L. Aquilio A g a t h a m e r i Laeta filia et Titia Trophime uxor. *nominativi perscripti exempla enotavi sex*: CORP. VI 1952 T. Publílius T. l. Agathemerus. 5351 (*e columb.*) Agathemerus Augusti ministrator. 5876 (*e columb.*) Cn. Domitius Domit. Bibuli l. Agathemerus pius. XIV 3565 (*Tiburi,* = CARM. epigr. 1504 *saec. II/III*) Iul. Agathemerus Aug. lib. a cura amicorum. XI 5412 (*Asisii*) Agathemerus *et* C. Quintius ⟨Agathemerus⟩. V 6059 (*Mediolani*) L. Ofillenus L. l. Agathemerus. *ceteris eorundem titulorum nominibus semper fere non compendiatis incisum est* Agathemer *ad marginem 27^{ies}, in medio versu 7^{ies}*: CORP. VI 9148 Agathemer et | Chreste Arescon. 11082 M. Aemilius Agathemer... . 14409 *cf. l. 54 sq.* 34855 ⟨Ti. C⟩laudius Aug. l. ⟨Aga⟩themer sibi | ⟨et ...⟩. 35242 Felicí bene mer. filio ... Agathemer pater et | Flavia Laeta mater filio piíssimo. X 4746 (*Suessae, saec. II med.*) Agathemer lib. proc. XI 2061 (*Perusiae*) Agathemer T. Sul|cani Hermae (servus): *in parte exemplorum nominativum statuendum puto* Agathemer, -ī. *pro tertiae declinationis nomine habuit qui incidit dat.* Agathameri IX 2273 (*cf. l. 63*), *siquidem recte tradit Antonius Augustinus.* *casus obliqui perraro breviati leguntur*: CORP. VI 12184 d. m. Appiae Feliculae ... et P. Appio A g a t e m e r|(o) P. Ap.pius M n e s t e r parentibus. XV 1243 (*saec. I, in lateribus*) C. Licini Agathemer(i). XIV 2886 (*Praeneste, aevi Neroniani*) L. Domitió Agathemer(o) Paridis lib. a VII Caesares argentar(io) coactori.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alterum compendium adiciam hoc: Corp. IX 3578 (*in pago Fificulano*) Sex. Aiadius Agatheme(rus). V 8115, 6 (*in vasculo*) Agatheme(...). *accedunt permulti Italici, plerique Romani, quattuor Hispani, duo Galli, unus Salonitanus, unus Aquincensis, inde ab initio nostri aevi*: Corp. X 824 (*Pompeis, a. 3 p. Chr.*). 927 (*ibid.*) Agathemer | et Heracla| mag. lar. d. d. Inscr. Röm. Mitteil. 4 p. 28 (*in amphora Pompeiana*) C. Hosti Agathemeri. *e columbariis*: Corp. VI 4567. 4639. 5310 T. Aelius Aug. lib. Agathemer|. 7973 Agathemero Aug. lib. fec. er. Asia coniugi suo b. m. et Panthagathus Caes. n̄. ser. aquarius magistro b. m. 33092 Ti. Claudius Agathemer|. Corp. VI 200 (*a. 70*) 2, 48 L. Laelius Agathemer|. 6, 70 C. Papirius Agathemer|. XIV 50 (*Ostiae*) Successus Agathemer⟨i⟩, imp. T. Caesaris Aug. ser(vi) ⟨p⟩aterni, vicarius. VI 8826 (*a. 102*) Sex. Caelio Agathemero. XIV 250 (*Ostiae, a. 152*) 1, 29 C. Iulius Agathemer|. *ibid.* 3, 34 C. Vatronius Agathemer|. Corp. VI 8612 P. Ael. Aug. lib. Agathemeri adiut. ab epist. lat. 8699 Ser. Ser. Sulpici Agathemer| et Thallus. 10085 P. Aelius Agathemer| Aug. lib. medicus rationis summi choragi. 10380 D. Papi (mulieris) l. Agathemeri dec. 11228 d. m. Agathemer| et Glycia Agathemeridi et Euporiae filiabus merentibus fecerunt. 17982 (*periit*) d. m. Fl. Agathemeri ⟨qui et⟩ Falconis fil. dulcissimi. 19808 d. m. Iulio Agathemero ... Iulia Eutychia filio piissimo f. (19810). 27941 L. Valerius Fausti l. Agathemer|. 35764 d. m. Magnesiae Agathεmεr| coniugi bene merenti. XV 909 (*in latere?*) Q. Calpurni Agathemeri. XIV 549 (*Ostiae*). 548 (*ibid.*). 1213 (*ibid.*). 1710 (*ibid.*). 2194 (*Ariciae*). 2633 (*Tusculi*). 2672 (*ibid.*) T. Aelio Agathemero patri optimo Faustina filia cum Prima matre. IX 4670 C. Vrvino C. l. Agathemero. 4080 (*Carsiolis*) C. Didius Agathemer|. X 547 (*Salerni*) P. Aelio Agathemero. 1737 (*Puteolis*) d. m. Agathemero Aug. n̄. lib. 2259 (*ibid.*). 6716 (*Antii*). *cf.* 725 (*Surrenti*). XI 688 (*Claternis*) Agathemer| Aug. n̄. 2258 (*Clusii*). V 3395 (*Veronae*) C. Curtius Agathemer| VIvir. 3382 (*ibid.*) Aveniae Bassaridis filiae optim. M. Gavius Cornelius Agathemer| Avenianus omni iniuria debilitatus. 3425 (*ibid.*) *v. sub* Agatho *p. 1273, 34 sq.* 5360 (*Comi*) C. Octavi C. l. Agathemeri Gaioli. 5761 (*in agro Mediolaniensi*) mem. C. Cassi Agathemeri collegium fabrum. 7743 d. m. Agathemero et Eutycheti alumnis. II 1702 (*in Baetica*) C. Gallius (mulieris) l. Agathemer|. 5382 (*Italicae*) Agathemerus lib. Ephem. epigr. VIII (add. Corp. II) 196^{c} (*Tarracone*) C. Tillius Agathemer|. Corp. XIV 397 (*Ostiae*) L. Numisio L. lib. Agathemero seviro Augustali negotiatori ex Hispania citeriore. XII 909 (*Arelate*) M. Vibi Agathemeri. III 2360 (*Salonis; cf.* p. 1509) Tarconio Agathemero.

Agathēmeris, -idis *vel* -īnis, Ἀγαθημερίς, *cogn. mul.* *semel fortasse hoc nomen in litteris restituendum est cum Mommseno* Plin. epist. 5, 2 Hediae et Antoniae Harmeridi. *multae in titulis*: *ad orthographiam*: t *litterae non aspiratur*: Corp. VI 11232 *cf. l. 47 sq.* 11594 *cf. l. 58.* 26782 Statiliae Agatemeridi. XIV 1574 (*Ostiae*) Saloniae Agatemeridi. IX 4138 *cf. l. 59.* Corp. VI 11232 d. m. Agatemaeridi Lucceia Aelpis et Calpurnius Sozomaenus filiae pientissimae. 18304 T. Flavius Zosimus pater et Flavia Agathaemeris mater, *ibid.* Flavis s(upra) s(criptis) Zosimo et Agathemeridi parentib. IX 4138 *cf. l. 59.* III 3185 (*periit, in Dalmatia*) Fundania Acathemeris. Carm. epigr. 1127 (*Romae*), 7 quod si non cinerés Agáthemeris immátura auxisset nostrós: a *errore apicata videtur in titulo, qui saepe recte exhibet apicem. praescr.* Marsidia Agath⟨emeris⟩, *cuius soror* Euhemeris. *ad declinationem*: *gen.*: Corp. VI 6624 (*e columb.*) Coeliae Catullí l. Agathemeridis. 11233 cineribus Agathemeridi(s). *dat.*: Corp. VI 23370 ⟨Aga⟩themeríni. 11594 Ampudiae Agatemerini libertae. IX 4138 (*Aequiculis, periit*) *traditur*: Apelliae Acatemerimi. Corp. VI 5324 (*e columb.*) Agathemeridí. *ibid.* Soteridi. 33096 (*e columb.*) Antoniae Agathemeridi Claudius Faustus bene merenti fec. 10755 d. m. P. Aelius Aug. lib. Pantagathus fecit sibi et Flaviae Plutidi et Flaviae Agathemeridi. 10836 Aeliae Agathemeridi. 11228 *v. sub* Agathemerus *l. 18 sqq.* X 2850 (*Puteolis*) Babbiae Agathemeridi. 3087 (*ibid.*) d. m. Verriae Agathemeridi. *cf.* 3088 Verriae Agatetyche. 3089 Verriae Eutychíni. V 4390 (*Brixiae*) Arreniae Agathemeridi. *cf.* VI 26724 Staberiae Agathemerid. *e columbariis*: Corp. VI 4604 Numisia Agathemeris. 7319 Volusia Agathemeri⟨s⟩. 7593 Carvilia Sp. l. Agathemeris. 33494 Amarantho Agathemeris soror ... tribuit. Corp. VI 11415 dis manib. Alexandriae Pantacathus et Agathemeris parentes. 13053. 13526. 14029 (?). 24856 (*periit*) Postumia Agathemers. 36169 Annia Agat⟨h⟩emeris. 27036. XIV 1583 (*Ostiae*) Voltidia Agathemeris (1801 *ibid.*). IX 5669 (*Treiae*). V 7927 (*Cemeneli*) Albic⟨c⟩ia Agathemeris. VIII 8126 (*Rusicade, cf.* add. p. 1879) Porcia Agathemeris. XIII 2214 (*Luguduni*) Sulpicia Agathemeris. 2255 (*ibid.*) Valeria Agathemeris. III 8792 (*Salonis, cf.* add. p. 2328^{126}) Iulia Agathemeris. *femin. latine form.* **Agathēmera,** -ae *cogn. mul.* Corp. II 14 (*in Lusitania, cf.* add. p. 691) Caturica Agateme⟨r⟩a. *cogn. latin.* **Agathēmeriānus,** -ī. Corp. VI 25210 L. Pullaieno Agathemeriano patrono ... L. Pullaienus Agathopus lib. XIV 255 (*Ostiae*) 1, 38 Ost(iensis) Agathemerianus. IX 3199 (*Corfinii, periit*) Agathemeriano Av⟨i⟩lli Prisci servo A⟨g⟩a⟨t⟩hetyche et Agrestes parentes filio.

Agathemin | Pulfidiai. Corp. IX 3200 (*Corfinii*). *estne* *Ἀγάθεμις?

Agathēnsis *v.* 1. Agatha.

Agathephorus, -ī, Ἀγαθήφορος, *cogn. vir.* Corp. XV 4097 (*a. 214, in tit. pict. amph.*) actus Agathephori et M⟨emmia(ni)⟩ (4111. 4112. 4108. 4118). 4098 Agathepori. 4114 Acatephori. **Agathephoris,** *quasi* Ἀγαθηφορίς, *cogn. mul.* Corp. VI 34337 (= XIII 3266) d. m. Agathephoris Augt. lib.

M. Veturius **Agathetius**. Corp. V 5841 (*Mediolani, periit*). *quid lateat, non liquet.*

Agathetychē, -ēs (*vel* -ae), Ἀγαθὴ Τύχη, *cogn. mul.* *nom. similiter fictum* Agathodaemon. Corp. VI 8921 d. m. s. Paris imp. Domitiani Aug. Germanici ser. ministrator sibi et Claudíae Agathetyche coníugi bene merenti. 14795 (*periit*) C⟨i⟩ar⟨t⟩iae Agath⟨e⟩tychae. 19182 Sertoriae Agath⟨ety⟩che. 34240 Aurelia Agathetyche (34647). IX 3199 *v. sub* Agathemerianus. X 4236 (*Capuae*) Marcia Agathetyche. Corp. VI 22929 L. Nervinius Felix ... et Aulia Agatetyche fecerunt sibi et Fl. Cominio Feliciano et lib. libbq. p(os)t(e)r(is)q. eor. 23023 Autroniae Agatetych⟨e⟩. X 3088 (*Puteolis*) Verriae Agatetyche. *cf.* Agathemeris *p. 1271, 64.* V 4528 (*Brixiae*) Antuleiae Agatetyc⟨h⟩e. *cf.* Agapomene. III 2446 (*Salonis*) Iuliae A⟨g⟩a⟨t⟩etyc⟨he⟩. Corp. X 4113 (*Capuae*) Ducenia Agatetyce, *cuius mater* Duce(nia) Helpis. Corp. VI 28143^{a} Val. Efficax et Agatych(e). *cf.* Atiatyche.

Agathīa *vel* **Agathēa** (*haec forma verior*), -ae, Ἀγάθεια, *cogn. mul.* Corp. VI 33422 (*e columb.*) L. Ennius Artema cant(or) ϑ Acilia Agathea uxor. X 3739 (*Atellae*) Arriae (mulieris) l. Agatheae. 7432 (*Thermis Himeraeis*) Publicia Agathia. *fort. mulieri positus* Corp. XI 6690, 2 (*in tegula, stilo scr.*) Q. Acutius Amator Agatiae. *cf.* Agathias.

Agathiās, -ae, Ἀγαθίας, *cogn. vir.* Corp. VI 11234 *v. sub* Agathe *p. 1276, 39.* X 5290 (*Casini*) d. m. Statiliae Primitivae Agathias coniugi merenti. III 2094 (*Salonis, cf.* add. 8582) P. Caetennius Agathias. *non constat num huc pertineant*: Corp. VI 11235 d. m. Agathiae Athenais ma⟨...⟩. 34338 (*fort. christ.*) Agathi⟨...⟩ qui vixit ann. XXXIII mesibus III diebus XXI. II 6256, 50 (*in vasculo*) *trad.* Agatsia: *videtur esse* Agatias. *cf.* Agathia.

Agathicum *opp. Lycaoniae* (?). Marcell. chron. II p. 94, 22 Tripolis atque Agathicum (*sic S*, agathaticomiti *TUR*) ... terrae motu conlapsae sunt. *fort.* Ἀγαθὴ κώμη *sita prope Laodicam ad Lycum. cf. Mommsen ad l.*

Agathīmerus *v.* Agathemerus.

Agathinus, -ī, Ἀγαθῖνος, *nom. graec. et cogn.* **1** *apud scriptores*: Cic. Verr. 3, 89 homo nobilis *Thermitanus.* 89 *sqq.* *praestigiator*: Mart. 9, 38. *medicus*: Cael. Avr. acut. 2, 10, 58. 3, 16, 135 libro de helleboro conscripto. *apud Graecos* (*Kaibel, epigr. 558*) Κλαύδιος ἰητὴρ Ἀγαθεῖνος. *cf. M. Wellmann, PW. I 745, 8.* **2** *in titulis*: Corp. IV suppl. v (*a. 54*) 4 M. Fabio Agathino. VI 12442 Paccio Agathino. XI 2365 (*Clusii*) L. Marci Agathini. Inscr. Rhen. Bramb. 366 (*Coloniae*) Va⟨ler⟩ium Agathinum lib⟨er⟩t. III 2319 (*Salonis*) Fabricius Agatho posuit Agathino filio suo annuculo et mensum sex.

Agathio, Ἀγαθίων, *cogn. vir.* Corp. VI 20869 M. Iunius Agathio. 36142 d. m. Pompeius Ion filio suo Agathioni. V 7505 (*Aquis Statiellis, periit*) Genio p. n. Thal⟨l⟩us Thalio Agathio lib. 7461 (*Vardagate, periit*) Iovi o. m. Licinius Agatio l. m. II 4562 (*Barcinone*) G. Trocin⟨a⟩ Agathio.

Agathirnus *v.* Agyrinus. **Agathis** *v. sub* Agathus.

Agathius, -ī, Ἀγάθιος, *cogn. vir.* Corp. V 1084 (*Aquileiae*) L. Aquileiensi Agathio. *cf.* Agotius.

Agatho (-ōn), -ōnis, Ἀγάθων. *ad declinationem et orthographiam*: *nom.* -on: Dict. 4, 7 Hyg. fab. 90 p. 86^{a}, 26. Inscr. *saepe* -o, *acc. non legitur.* t *litterae non aspiratur in codd. neque in* Inscr. **A** *nom. myth.*: Dict. *et* Hyg. *ll. cc. Priami filius.* **B** *nom. graec. et cogn.* **1** *apud scriptores*: Macr. sat. 2, 1, 2 Agathonis *convivio* (7, 1, 13). 2, 1, 6 Agathonis victoria. *ab hoc Socratis amasio* Agatho *appellavit saturam Menippeam* Varro (Men. frg. 6 *sqq.*). Cvrt. 5, 1, 43 arci Babylonis Agathone praesidere iusso (10, 1, 1). Sen. apocol. 12 Agatho et pauci causidici. Petron. 74 unguentarius. Cod. Iust. 9, 16, 4 (*a. 290*) exemplum sacrarum litterarum Diocletiani et Maximiani AA. Agathoni. Cod. Greg. 14, 3, 3 (*a. 290*) have Agato carissime nobis. *christiani* (*omnes fere episcopi*): Hier. epist. 87 Avell. p. 474, 19 (Acta synh. a. 499 Mon. Germ. ant. XII p. 413, 33). Greg. M. epist. 3, 53 *Liparitanus.* 9, 202 *Sardiniae.* 5, 54 *Syracusanus.* 6, 47 lator praesentium. Lib. pont. p. 193, 1 natione Sicula *papa Romanus* (p. 205, 6 Beda chron. III p. 314, 558. 315, 560). *cf. p. 1273, 13 sqq. alter* p. 225, 19. **2** *in titulis inde ab exeunte liberae rei publicae aetate*: *ad orthographiam*: Papyr. Rainer Wessely Schrifttafeln p. 8 n. 8 (*saec. II*) 2, 33 Cladius Agaϑo *miles.* Corp. IV 1839 Agato Herrenni ser(v)us rogat Venere ... vita. VI 5036 (*e columb.*) M. Tulli Agatonis. Carm. epigr. 733 (*christ. Romae, bis*). Corp. IX 1413 (*Trevici*) ⟨L.⟩ Salvius L. l. Agato. 3461 (*Peltuini*) C. Catius C. l. Agato. X 3785 (*Capuae, lib. rei publ. aet.*) M. Blossius M. l. Agato. 4087 (*ibid.*) M. Cloelius Agato. 4418 (*ibid.*) L. Vitellius L. l. Agato. 5752 (*Sorae*) M. Spulti M. l. Agatonis. Inscr. Ephem. epigr. VIII 574 (*Teani Sidicini*). 660 (*in agro Antiati*). Corp. XI 4679 (*Tuder*) C. Baebius C.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. Agato. V 703 (*in agro Tergestino, lib. rei publ. aet.*) ⟩i. L. l. Agato soc(iorum) s(ervus). *in vasculis cf. l. 40 sqq.* CORP. XII 6032, 1b L. Fan(i) Acathon(is) dias⟨m(yrnes)⟩ ad omn. vitía ex ovo. III 2387 (*Salonis, periit*) Iuliae Chreste Aca⟨t⟩ho amicae. CORP. XV 7593 (*in fistula*) Hacato servus fecit. *nota compendium*: CORP. XIV 1442 (*Ostiae, liberae rei publ. aet.*) C. Ovi(us) Agat(ho). *ibid.* Ovia Agathe. *ad declinationem: nom. saepe -o, raro -on, veluti* CORP. VI 3564 M. Annaeus Agathon *miles.* 36521 L. Vesonius Agatho⟨n⟩. CARM. epigr. 733 (*christ.*) *ante voc. sed in subscr.* Agato. CORP. XIV 1321 (*Ostiae*) Antonius Agathon. INSCR. Ephem. epigr. VIII 700 (*Thermis Himeraeis*) Aquillius Agathon. V 5638 (*in agro Mediolaniensi*) ⟨Ti.⟩ S⟨e⟩xtius Agathon. *ad prosodiam*: CARM. epigr. 733, 3 Agaton ⟨a⟩mabilis, teque defleam, Yppolite dulcis. INSCR. christ. Rossi II p. 52, 2, 6 preditus his meritis antestes summus Agatho sedis apostolicae foedera firma tenet. *cf. p. 1272, 73.* CORP. IV 97. X 884 (*Pompeis, a. u. c. 729*) P. Stallius Agatho minister d. d. 805 (*ibid., a. u. c. fere 742*) VI 6569 (*e columb.*) Statilia Agathonis l. Iucunda. 33188 (*e columb.*) ⟨Volu⟩mnius ⟨A⟩gatho. XIV 251 (*Ostiae, a. 192*), 8, 12 L. Aurelius Agatho. 8, 21 P. Cassius Agatho. CORP. VI *permulti, veluti* 11237 *sqq.* 14140 *v.* Agathangelus *p. 1270, 13.* 23893 d. m. Peducaei Agathonis Artemon fratri carissimo. 24433 Cn. Pompei⟨us⟩ Agatho. 24434 Sex. Pompei Agathonis. 32480, 2. 34971[a] C. Cluentius C. l. Agatho *bis.* 35092 L. (Decumius) L. l. Agatho. 36533. CORP. XV 7539 (*in fistula*) Agatho Mummi ser(vus) fec(it). XIV 62 (*Ostiae*) L. Tullius Agatho. INSCR. Not. degli scavi 1898 p. 499 (*in Campania*) M. Mundicius Malchio M. Clodius Agatho mag. CORP. IX 158 (*Brundisii*) C. Oppius Agatho. 5168 (*Truenti*) Cn. Septumius Cn. l. Agatho. X 557 (*Salerni*), 2, 13 L. Appuleius L. L. l. Agatho. 603 (*ibid.*) M. Annaeus Agatho. 634 (*ibid.*) A. Sergio Agathoni. 4051 (*Capuae*) M. Caecilio M. l. Agathoni. 4135 (*ibid.*). INSCR. Not. degli scavi 1892 p. 55 (*Neapoli*) Cornelio Agathoni . . . Corn. Agathe f. . . . fec. CORP. XI 884 (*Mutinae*) Q. Verconio Agathoni. 1482 (*Pisis*). 6149 (*Fori Sempronii*) loc(us) L. Mari L. l. Agathonis. V 1222 (*Aquileiae*) C. Fulvi Agathon(is). 3425 (*Veronae*) P. Servilius P. lib. Agatho VIvir Aug. Servi⟨l⟩ís Agathemero Agathonice Vendae collib. 4294 (*Brixiae*) P. Post. Agatho. suppl. ital. 261 (*Aquileiae*) M. Metelli Agathonis. XII 3454 (*Nemausi*) Sexti Aureli Agathonis. 6032, 1[a] L. Fani Agathonis (*ocularii*) lysipon(ium) ad impet. III 2174 (*Salonis*) M. Antonio Agathoni. 2319 *cf.* Agathinus *p. 1272, 49.* 7165 (*Sami*) C. Iulius Agatho vive⟨t⟩. 14782 (*Salonis*) Fl. Agathoni. *in vasculis* Agatho *et* Agato: CORP. XI 6700, 16. 147. V suppl. ital. 1080, 61. VIII 22645, 8. III 12014, 2. 94 INSCR. Rhen. Bramb. 1112[a], 1. *forma fem.* **Agathonis,** -idis, *quasi* Ἀγαθωνίς. CORP. VI 21923 dis man. Maniliae Agathonidi. X 1884 (*Puteolis*) Corneliae Agathonidi.

Agathobulus, -ī, Ἀγαθόβουλος, *nom. graec. et cogn. vir.* HIER. chron. a. Abr. 2135 Plutarcus Cheroneus et Sextus et A g a t h o b o l u s et Oenomaus filosofi insignes habentur. *in titulis*: CORP. VI 30983 Annius Agathobulus. 34767 Sex. Suetius Agathobulus. XV 258 (*in figlinis, inter a. 93—108*) Agathobuli Domiti Tull(i) d(e) L(icinianis) dol(iare) Aprilis (259. 1002). 263 (*in lateribus, a. 108—115*) Trophim(i) Agathobuli Domitiae Lucillae dol. d. L. (264. 1003. 1008). 274 (*a. 115—120*) Rosciani Domiti Agathobuli doliare de Licini(anis) (275. 276. XII 5678, 3). *cf. Dressel ad l.* 1106 (*a. 115—120*) Aprilis Cn. Domiti Agathobuli dol. (1107. 1108). XIV 251 (*Ostiae, a. 192*), 8, 15 Q. Fabius Agathobulus. 7, 28 Q. Fabius Agathobulus iun. 2284 (*in agro Albano*) Aurel. A g a t o b o l u s. XI 6126 (*Fori Semproni*), 12 C. Maenus L. l. Agathobulus. *forma femin. lat.* **Agathobula,** -ae. CORP. VIII 7717 (*Cirtae*) d. m. Seia A g a t o p u l a. *de -πουλος Byzantinorum non cogitaverim.*

Agathoclēs, -is (-ī, -ētis, -ēnis), Ἀγαθοκλῆς, *nom. graec. et cogn. ut in titulis, ita in codd. passim* t *non aspiratur.* **1** *apud auctores*: *ad d e c l i n a t i o n e m*: *gen.* -is *saepius*, -ī: CIC. Verr. 5, 122 (*ubi* -is *dett.*). *dat.* -ī, *semel* -ētī: COD. Iust. 2, 44, 1 (*a. 274*). *cf. p. 1274, 10 sqq.* *acc.* -em: PLAVT. Most. 775 CIC. div. 1, 50 LIV. 28, 43, 21 (-en *VF*) IVST. AMM. 14, 11, 30 OROS. hist. 3, 23, 56. 4, 6, 23 (*D*, -en *L*, -ē *R*). 4, 6, 30 (*LR*, -en *D*). -en: *praeter ll. ll.* HIER. in Dan. 11, 13 *sq. bis.* -ea: AVSON. 8, 1 *in hexametro.* *singuli*: *rex Syracusanus de quo cf. Niese, PW. I 748, 15.* PLAVT. Men. 408 Syracusis . . . in Sicilia, ubi rex Agathocles regnator fuit (Most. 775 Pseud. 532 PESC. FEST. frg. hist. Peter p. 375 CIC. Verr. *l. l.* LIV. *l. l.* FEST. 269 VAL. MAX. 7, 4 ext. 1 FRONTIN. strat. 1, 12, 9 LACT. inst. 1, 21, 15. IVST. 22 *et* 23 *saepe.* IVST. prol. 21. 22. 23 AMM. *l. l.* AVSON. *l. l.* HIER. chron. a. Abr. 1694 OROS. *saepe*). *cuius filio idem erat nomen* (*cf.* IVST. 23, 2, 5). *alii*: IVST. 17, 1, 4 Agathoclem filium suum . . . *Lysimachus, Thraciae rex*, interfecit (prol. 17 OROS. hist. 3, 23, 56). IVST. 30, 2 *Ptolemaei Philopatoris scortum, cuius soror meretrix* Agathoclia (30, 1, 7 HIER. in Dan. 11, 13 *sq.*). *scriptores*: VARRO rust. 1, 1, 8 Chius, *de re rustica scripsit* (COLVM. 1, 1, 9 PLIN. nat. ind. auctorum 8. 10. 14. 15. 17. 18). CIC. div. 1, 50 apud Agathoclem scriptum in historia est. *idem fort.* PLIN. nat. ind. auctorum 4. 5. 6. nat. 22, 90 *rei medicinae scriptor.* SOL. 1, 3, *sed cf.* FEST. 269, *quem vereor ne minus recte interpretatus sit.* COD. Iust. *l. l.* imp. Aurelianus A. Agathocleti. **2** *in titulis*: *ad orthographiam*: CORP. II 6107 (*Tarracone, saec. I*) Agathocules ve⟨r⟩na Vienesis . . . ínaura⟨t⟩or Cornel(iae) Cruseid⟨is⟩ ser(vus). CORP. X 4602 (*Caiatiae*) Q. Gavius Q. l. Anoptes v(ivus) sibei et Q. Gavio Q. l. Agatocli. IV suppl. XXXI (*a. 57*) 19b (*graphio scriptum*) Agatocli⟨s?⟩. *cf.* a (*atramento scriptum*). VI 10301 C. Aristius (mulieris) l. Agatocle⟨s⟩ mag. quinq. 16087 L. Cordius Agatocles (16086). XV 2266 (*Tusculi, in tegulis*) C. Pomponi Agatoclis. X 7409 (*Thermis Himeraeis*) C. Haterius C. l. Agatocles. V 8110, 54 (*in tegulis*) Barb. Agatocl. *et* Agatocl. Barb. CORP. X 11 (*Regii Iulii, ab auctore ut videtur graeco compositus*) Sallusti(u)s Acathocles. *ad d e c l i n a t i o n e m notanda sunt haec*: CORP. VI 19812 (*descr. Bormann*) d. m. C. Iuli Agathocle, *estne* -(a)e *an* -e(tis) *vel* -e(nis)*?* 16086 L. Cordio Agatocleti. III 7212 (*Deli rep.*) Zephuru⟨s A⟩gathocle⟨tis f.?⟩, *cf. graec.* Ζ⟨έ⟩φυρος Ἀγαθοκλέους. III diplom. IX p. 1959 (*a. 71*) C. Iuli Agathocli Laudiceni. VI 11615 ab Lúrió Agathoclene. *hoc nomen in usu fuit inde a primo ante Chr. saeculo*: CORP. X 3772 (*Capuae, a. 660*) Cn. Avius Cn. l. Agathocles. 1550 (*Puteolis*) L. Galonius L. l. Agathocl. mag. bonae menti d. s. fac. coer. III 7449 (*in Moesia inf., a. 155*), 27 Aur. Agatho⟨c⟩les *miles.* CORP. VI 32563, 7. 6 M. Aur. M. f. Agathocles d. Efe⟨so⟩. 21014 L. Laelius Agathoc⟨l⟩es. 21432 C. Mario C. l. Agathocli. XIV 2486 (*Castrimoenii*) Agathocl⟨es⟩. XI 1464 (*Pisis*) C. Cestius T. l. Agathocles. V 191 (*Polae*) C. Laecaniu⟨s⟩ Agathocl⟨es⟩. VIII 10009 (*inter Hipponem et Calamam* = 5269) dis manb. Agatocliac (-th- 5269) M. Salv. (servae) . . . fec. Agatho⟨cl⟩es (-tho- = THO) u. b. m. 12927 (*Carthagine*) ⟨A⟩elius A⟨ga⟩thocles. XII 174 (*Antipoli*) Agathocles ⟨servus⟩, *cf. graec.* Ἀγαθοκλῆς δοῦλος. XIII 3089 (*apud Andecavos*) Agathocles Aug. disp. III 8726 (*Salonis, cf.* p. 2135) Aur. Agathocles. 14412[3] (*in Moes. inf.*) Ἀγαθοκ. ἐπο⟨ί⟩ει. *adi.* **Agathoclēus,** -a, -um, Ἀγαθόκλειος, *ad Agathoclem Syracusanum pertinens.* SIL. 14, 652 Agathocleis sedes ornata trophaeis. **Agathoclēa** (-īa), -ae, Ἀγαθόκλεια, *nom. mul. graec. et cogn.* **1** *apud scriptores*: *soror Agathoclis, Ptolemaei Philopatoris scortum* (*cf. p. 1273, 75 sqq.*): IVST. 30, 1, 7 -ia. prol. 30 -eae. HIER. in Dan. 11, 13 *sq.* -eam (*v. l.* -idam). COD. Iust. 4, 19, 22 (*a. 294*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Agathocleae. **2** *in titulis*: CORP. VI 28749 Veturia Agathoclea. 35518 Seia Agathoclea. X 3563 (*Miseni*) C. Claudius Agricula et Fl(a?)via Agathoclea parentes. CORP. VI 4685 (*e columb.*) ⟨. . . ?⟩ Thamyro Numphidia Agathoclia coniugi suo carissimo: *ad huius tituli exemplar fictum puto* 23161. XIV 751 (*Ostiae*) C. Calpurnio Proculo fecit Flavia Agathoclia. X 5878 (*Ferentini*) Hirtia A. l. Agatocliae (*nomin., sic*). VIII 10009 Agatocliae. *cf. l. 21.* *nota* CORP. VI 10837 (*e schedis Marinii*) Aeliae A g a t h o c l i c a e. *deriv. latin.* **Agathocliānus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VI 10245 ad monimentum Gami Caesaris Agathocliani. *ibid.* arbitratu Agathangeli collib. *ibid.* liberti, libertae Prisci Aug. l. Gamiani. 20706. INSCR. Not. degli scavi 1889 p. 9 (*in Etruria, a. 173*) P. Aelio P. f. Pal. Agathocliano pontif. praetori Laurentium Lavinatium *eqs.* *Diehl.*

agathodaemōn, -os *m. colubri genus.* LAMPR. Hel. 28, 3 Aegyptios dracunculos Romae habuit, quos illi agathodaemonas (-nes *Bamb. Marb.*) vocant. *V.*

Agathodaemōn, -onis, Ἀγαθοδαίμων, *cogn. vir.* COD. Iust. 5, 62, 4 (*a. 216*) imp. Antoninus A. Agathodaemoni. *insula Indiae* A g a t h o d i m o n: RAVENN. p. 420, 3, Ἀγαθοῦ δαίμονος νῆσος *Ptolem. v. Tomaschek, PW. I 763.*

Agathodorus, -ī, Ἀγαθόδωρος, *cogn. vir.* CORP. V suppl. ital. 757 (*Comi*) L. Albius Agatho⟨d⟩orus. XII 4408 (*Narbone*) C. Pellio Agathodoro. III 4445 (*Carnunti*) Tutelae et Genio loci Agathodorus actor.

Agathodulus, -ī, Ἀγαθόδουλος, *cogn. vir.* CORP. VI 17577 Agathoduli: *totam inscr. attuli sub* Aristobulus *II p. 583, 23.*

Agathōn *v.* Agatho.

Agathonicus, -ī, Ἀγαθόνικος, *nom. serv. et cogn.* *ad* -ī- *cf.* Agathonice *l. 82.* *in usu fuit nomen inde ab initio nostri aevi.* CORP. VI 454 M. Vlpius Agathonic⟨us⟩. 464. 8985 M. Vlpio Agathonico paedagogo a caput Africe. 10233 (*a. 211*) agente Agathonico proc. Augustorum nostrorum. 11240 dis manibus Agathonici . . . Agathonicus pater filio bene merenti fecit. 13376 Aur. Salvilla Agathonico alumno fec. 18381 T. ⟨F⟩l. Agathonicus. 22778 C. Pacilius Agathonicus. 23875 d. m. Cn. Pedani Agathonic⟨i⟩ . . . ⟨f⟩ecerunt Cn. Pedaniu⟨s A⟩gathonicus et Statili⟨a N⟩ice parentes. 25362 P. Raius Agathonicus. 33490 (*e columb.*). XV 4166 (*a. 149, in amphora pict.*) Aemili Agathonici. XIV 1228 (*Ostiae*) C. Levonico Agathonico C. Levonicus Philopi et ⟨L⟩evonica Soteris parentes fil. dulcissimo. INSCR. Not. degli scavi 1895 p. 351 (*in Campania*) L. Sep. Agath⟨o⟩nici nepos . . . L. Sep. Agathonici. CORP. V 1143 (*Aquileiae*) C. Valerius Agathonicus. 4139 (*inter Cremonam et Brixiam*) M. Noni Agathonici. II 4593 (*Barcinone*) Vmidius Agathonicus. XIII 2099 (*Luguduni*) d. m. et memoriae aeternae Cl. Agathyrsi ⟨h⟩ominis sanctissimi . . . Sedatius Agathonicus filius patri dulcissimo. *subscr.* Eusebi vale. III 7473 (*Sexanta Pristis in Moes. inf., a. 230*) per Septimium Agathonicum praef. 10995 (*Brigetione*) P. Ael. A g a t h o n c u s. **Agathonīcē,** -ēs (-ēnis, -ae), Ἀγαθονίκη, *cogn. mul.* *ad prosodiam et orthographiam*: CORP. XIV 550 (*Ostiae*) d. m. Agathoníces vernae. VI 18869 (*descr. Rossi*) Caesia Acathonice. *adde p. 1275, 9 sqq.* *nomin.*: CORP. VI 5103 (*e columb.*) d. m. Faltonio Fortunato Agathonice patri b. m. f. 14985

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cl. Agathonice. 17728 Faventinus et Agathonice *coniuges*. 17984 d. m. Flaviorum Agathopi et Nices ... fecerun(t) Agathonice et Basilicus fil. parentib. *gen.*: CORP. XV 3729 (*in amphora pict.*) Ant(oniae) Agathonices et Semp(roni) Epagathonis. XIV 991 (*Ostiae*) d. m. Fabiae Agathonices. 550 *cf. p. 1274, 82.* XI 880 (*Mutinae*) d. m. Aureliae Agathonices. CARM. epigr. 1203 (*Comi*) *praescr.* d. m. Anniae Agathonices. *dat.*: CORP. VI 4516 (*e columb.*) Anniae Agathonice coiugi. XIV 1257 (*Ostiae*) Líviae Agathonice. V 3425 *v. sub* Agatho *p. 1273, 34 sq.* CORP. XI 1486 (*Pisis*) ⟨P⟩ompeiae Acathoniceni P. Cornelius Felix coiugi dulcissime. CORP. VI 11770 *trad.* Anniae Agatonicae coniugi et libertae. 21652 (*descr.*) Lucretiae Agathonicae uxori karissimae.

Agathonis *v. sub* Agatho.

Agathonymus (-imus), -ī, Ἀγαθώνυμος, *cogn. vir.* CORP. VI 35020 d. m. Cornelio Agathonymo optimo et innocentissimo lib. 4576 (*e columb.*) d. m. C. Iulio Agathonimo T. Flavius Calocaerus fratri suo b. m. f. 11241 (*periit*) Agathonimus Aug. lib.

Agathopus, -odis, -ī, Ἀγαθόπους, *nom. serv. et cogn.* *nemo huius nominis, quod significat 'boni pedis hominem', idem quod* Namphamo *Poenorum* (AVG. epist. 17, 2), *memoratur apud auctores, plurimi in titulis, imprimis ut fit Romanis et Italicis, inde ab initio nostri aevi. e permagno exemplorum numero memoratu digna videntur esse*: **1** *ob orthographiam*: t *non aspiratur*: CORP. VI 7854 (*e columb.*). 268 (*a. 57*) C. Iulius Agathopus, *sed in aversa* C. Iulius Agatopus. 11246. 11247 Agatopus fec(it) cognatis Agathoni et Iusto bene merentibus. 12996 L. Aurelius Augg. lib. Agatopus. XV 6279ᶜ (*in lucerna*) Agatop. (*alia exemplaria habes* XI 6699, 14. II 6256, 3. *cf.* X 8053, 16 *l. 41*). VI 13581 dis m. C. Bicirius Agatopus Bicirio Agatopo ver. suo f. (*idem nomen redire videtur in lucernis*: Bic. Agat. *sim.* XV 6741. IX 6081, 10. X 8053, 34. XI 6699, 36. V 8114, 13. XII 5682, 13. *cf. l. 40*). IX 3731 (*Marsis Marruvium*) Agatopus *servus*. INSCR. Not. degli scavi 1895 p. 267 (*Brundisii*) L. Tranquillus Agatopus. CORP. X 8056, 19 (*in olla cretacea Puteolis rep.*). VIII 4800 (*Gadiaufalae*) P. Lic. Agatopus veteranus praefectus in Britania eq(uitibus) alaris. 7335 (*Cirtae*) P. Dupidiu⟨s⟩ Agatopu⟨s⟩. 18439 (*in civitate Lambaesitana*) L. Octavius Agatopus. III 8821 (*Salonis, saec. III*). 2113 (*ibid.*) d. m. Asidonius Agatopus. *cetera v. sub 2.* -c- *pro* -g-: CORP. VI 22346 P. Valerius Acathopus. XI 3857 (*ad Saxa Rubra*) d. m. Tertia sibi et Acathopo. VIII 18893 (*Thibili, a. 164*) *ter* Q. Antistius Agathopus, *semel* Q. Antistius Acathopus. *cf.* XV 6741 (*in lucerna*) C. Vic. Aca. *v. l. 29.* X 8053, 16 (*in lucerna*) Acatop. *v. l. 27.* *nota* CORP. XV 6279 b (*in lucerna*) Agatophi. **2** *ob declinationem*: *semper fere latine declinatur, nota voc.* CORP. VI 1056 (*a. 205*), 2, 9 b(eneficiari) T. Castrici Agathope. *graece declinantur vetustissima ut videtur exempla monumenti Liviae*: CORP. VI 3945 M. Iulio divae Aug. l. Agatopodi aurifici. *ibid.* Iuliae Iucundae Agatopodis (uxori). *idem memoratur* 3946 Agathopus. 3947 Agathopodis. 3948 Agatopodis. 4249 Ti. Iuli Agatopodis stator. á epis⟨tulis⟩. *accedunt haec*: *gen.*: CORP. VI 21575 C. Lucili C. l. Agatopodis. XIV 2758 (*Tusculi*) Q. Vitellius (mulieris) lib. Agathopus fecit sibi et Vitelliae Q. lib. Blaste et Q. Vitellio Agathopodis lib. Euaristus (*sic*). X 2697ᵃ (*Puteolis*) M. Marci Agathopodis. *dat.*: CORP. VI 9296 Agathopodí cubicul. Artema Herma Blastus conleg. 10321 Ti. Claudio Agathopodi immuni. 20137 C. Iulio C. l. Agathopodi. 26239 Ti. Iulio Agatopodi. II 2431 (*Bracarae Augustae*) Agathopodi T. Satri Zethus conservus. *nota* INSCR. Notizie degli Scavi 1900 p. 203 (*in Campania*) Agathopidi, *si recte descriptum est.* **3** *ob aetatem*: *permulti in columbariis* (*cf.* 1. 2. 4): CORP. VI 4859 C. Minicius Agathopus. 5197 medic. 5429 C. Iulius Agathopus. C. Iulius Atimeti l. Cotus. 5554 T. Aelio Aug. lib. Agathopo proc. 6037 Valeria Fausta Agathopo suo. 6730. 7257 P. Staius Agathopus. 7286 vicariu⟨s⟩. 7670. 33693 ...⟩ Luscius Agathopus. CORP. V 1251 C. Iulius Nedymi díví Aug. lib. l. Agathopus. X 2792 (*Puteolis, a. 41*) C. Octavius Agathop. min. 6638 (*Antii, saec. I med.*), c 2, 31 tec(tor). 3, 28 medic(us). VI 11242/43 Agathopo Actes n̄. ser(vo). 11244 Caes. n̄. ser(vo). 11245 Aug. lib. XIV 251 (*Ostiae, a. 192*), 2, 10 C. Clodius Agathopus. 3, 25 T. Aelius Agathopus. VI 8859 Agathopus Augg. lib. invitator (8860. 8861. 8862). **4** CORP. VI 33694 (*e columb.*) d. m. Q. Passeri Agathopi fili dulcissimi ... Passerius Agathopus et Acte parent(es). 22043 d. m. M. Marcio Agathopo coniugi b. m. et Q. Servilio Agathopo fil. pientissimo. IX 744 (*Larini*) d. m. s. Agathopo et Severae parentibus Agathopus filius b. m. f. CORP. VI 8431 T. Flavius Aug. l. Agathopus custos tabulari a rationib. 33997 Q. Pomponeus Agathop. XIV 959 (*Ostiae*) A. Egrilius Agathopus (*idem memorari videtur* 1620). 1133 (*ibid.*) C. Iul. Agathopo ... Iulia Calligenia m. fil. 256 (*ibid.*), 127 Iulius Agathopus *faber navalis*. III 1825 (*Naronae*) L. Aconio Agathopo (sex)vir. V 744 (*Aquileiae*) C. Iul. Agathopus (sex)vir Aquil. 806 (*ibid.*) C. Calidius Agathopus (sex)vir Aqu. 8110 (*in tegula Tergeste rep.*), 111 C. Oppi Agathopi (XI 6689, 169). X 3036 (*Miseni rep.*) T. Cáninius Agathop. III 12331 (*in Thracia*) ...⟩ Agathopu(s). XV 3396 (*in sigillo amphorae*) Agathopu. f. *deriv. latin.* **Agathopianus**, -ī *cogn. vir.* CORP. VI 14908 Ti. Claudio Ti. filio Agathopiano o(ptimae) m(emoriae) v(iro). 34230 P. Aelius Agathopianus.

agathos *v.* daemon

Agathosa, -ae *nom. mul.* GREG. M. epist. 11, 30 latrix praesentium. *cf.* Agathusa.

Agathudaemonos *v. sub* daemon.

Agathurnus *v.* Agathyrnus.

Agathus, -ī, Ἀγαθός, *cogn. vir.* COD. Iust. 5, 14, 4 (*a. 240*) *imp. Gordianus* A. Agatho. 8, 44, 31 (*a. 294*) *Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Agatho. CORP. VI 27942 d. m. Valerí Agath(i?). XIV 721 (*Ostiae*) Aufidio Agatho. II 1401 (*in Baetica*) *trad.* Acathus. III 450 (*Lesbi, a. 292/305*) Aurel. Acathus ⟨G⟩ennadius v. p. praes. prov. insul. *cf.* Archagathus *II p. 455, 66.* CORP. VI 21627 adn. (*christ.*) Agato dulcismo et incomparali. **Agathē** (-a), -ēs, -ēnis (-ae), Ἀγαθή, *cogn. mul.* *ad orthographiam*: CORP. VI 19805 Iulius Aeolus et Iulia Agate (*in exemplari simillimo lingua vulgari composito* 19804 Iulia Agele). V 571 (*Tergeste, periit*). 6176 (*Mediolani, a. 512*) hic requiescit in pace Agate filia comites Gattilanis. CORP. VI 10835 d. m. Aeliae Acathe coniuci benemerenti fecit P. Aelius Auc. lib. Hermes. VIII 13434 (*Carthagine, christ.*) Acat⟨he?⟩. **1** *in titulis*: *declinatur sic*: *nomin.*: CORP. VI 35308 Avilia Agathe. 11224. XIV 1442 (*Ostiae, lib. reipubl. aetatis?*) C. Ovi(us) Agat(ho?) ... Ovia Agathe. X 2580 (*Puteolis*) Iulia Agathe. 5291 (*Casini*) Stellia Agathe. *adde* INSCR. Not. degli scavi 1892 p. 55 *v. sub* Agatho *p. 1273, 31.* CORP. XI 76 (*Ravennae*) Marcia Agathe. 671 (*Fori Corneli*) Aur. Agathe. 281 (*Ravennae*) + sca Agathe. XII 4388 (*Narbone*) Clodia Agathe. II 5456 (*Astigi*) Castricia Agathe (*cf.* 6137 *Tarracone*). III 7350 (*Philippis*). 5804 (*Augustae Vindelicum*). 11057 (*Brigetione*) Sorania Agathe. 9505 (*Salonis, a. 372, sed cf.* add. p. 2139) Αὐρηλία Ἀγαθή. *gen.*: CORP. VI 20356 dís man. Íuliae Agathes. 34564 Atiniae Agathes. V 108 (*Polae*) d. m. Agathes Caesar(is vernae). III 3529 (*Aquinci*) Flaviae Agathes. CORP. VI 15104 Liciniaes Agathenis. CORP. VI 17577 dís manibus Fabiae Agathe ... et fratrum suor(um) (*cf.* Aristobulus *II p. 583, 23*). 17578 (*periit*) Fabiae Agathae. *dat.*: CORP. X 1996 (*Puteolis*) M. Acútius Aegipás Siliciae Agathé contubernáli. VI 11221 d. m. s. Agathe Sabinae Aug. libertae. 11222. 11223. 21314 Liciniae Agathe. 24521 ⟨Po⟩mpeiae Agathe. CARM. epigr. 562 (*Romae*) *praescr.* Geminiae Agathe matri. CORP. XIV 290 (*Ostiae*) Agriae Agathe. XI 6551 (*Sassinae*) Aufidiae Agathe. V 4577 (*Brixiae*) Cornel. Agathe. CORP. VI 4408 (*e columb.*) Visellius Fortunatus fecit Agatheni matri optimae. XI 436 (*Arimini*). III 1651 (*Viminacii*) Oppiae Agathen⟨i⟩. *nota*: CORP. XI 3349 (*Blerae*) ⟨Ma?⟩eciliae Aga⟨t⟩hene matri. VI 11234 Agathias pater et Secundilla mater Agathaeni filiae dulcissime. *acc.*: CARM. epigr. 562 (*Romae*), 6 Agathen. 18 Geminiam Agathen. **2** *apud scriptores*: COD. Iust. 5, 73, 3 (*a. 294*) impp. Diocletianus et Maximianus AA. et CC. Agathae. PS. DAMAS. 71, 1 martyris ... Agathae (SACRAMENT. Gelas. 640. 697). GREG. M. epist. 4, 19 ecclesia sanctae Agathae sita in Subora (LIB. pont. p. 162, 8 *cf.* GREG. M. dial. 3, 30). *cf. Hartmann ad l.* LIB. pont. p. 123, 26 basilicam sanctae martyris Agathe. RAVENN. Guido p. 495, 14 splendidissima Agathe ... virgo et martyr *Catinae* (*cf.* CORP. X 7114). **Agathis**, -īnis, Ἀγαθίς, *cogn. mul.* CORP. VI 4912 (*e columb.*) Caelia C. l. Agathis. *ibid.* Caelia C. l. Antiochis. XI 493 (*Arimini*) Scantiae Agathíní amicae. III 8865 (*Salonis*) d. m. Agathiní defunct⟨...⟩. *deriv. lat.* **Agathiānus**, -ī *cogn. vir.* CORP. V 4474 (*Brixiae*) L. Sei⟨...⟩ Agatian⟨...⟩. *an acc. ab* Agathias?

Agathusa, -ae, *Steph. Byz.* Ἀγαθοῦσα. PLIN. nat. 4, 69 Telos unguento nobilis, a Callimacho Agathusa appellata. *cf.* Agathosa.

Agathȳnus *v.* Agyrinus.

Agathyrna (-um), -ae (-ī), Ἀγάθυρνα, Ἀγάθυρνον, *opp. Siciliae.* LIV. 26, 40, 16 ab Agathyrna (27, 12, 5). 26, 40, 17 Agathyrnam. SIL. 14, 259 mille Agathyrna dedit. PLIN. nat. 3, 90 Agathyrnum *nomin.* ITIN. Anton. 92 Agatinno *abl.* (*ubi plurr. ll. et optt.* agant-). TAB. Peut. 7, 1/2 Agatinno. RAVENN. p. 402, 15 Agathinon. Guido p. 496, 3 Acatinon. *v. Hülsen, PW. I 764.* *oppidi eponymus*

Agathyrnus, -ī, *Graecis tantum memoratus.* *apud Latinos est pro cogn.*: PROB. vita Pers. p. 58, 28 B³ Claudi Agathurni (agaturini *vel* agaturrini *libri*, Agathemeri *Reinesius*, Agathini *Osannus*) medici Lacedaemonii.

Agathyrsī, -orum, Ἀγάθυρσοι, *gens Sarmata.* VIB. SEQ. geogr. p. 157, 17 Scythae partis Europae. MELA 2, 10 ora artusque pingunt (SOL. 15, 3 AMM. 31, 2, 14). PLIN. nat. 4, 88 caeruleo capillo. VERG. Aen. 4, 146 picti (PRISC. perieg. 302. *cf.* AVIEN. orb. 447 praecinctique sagis semper pictis Agathyrsi). *cf.* SERV. *et* SERV. auct. *ad l.* IVV. 15, 125 immanes. AVIEN. orb. 455 proceros. PRISC. perieg. 311 fortes. MELA 2, 2 AMM. 22, 8, 31. NOT. Tir. 106, 11 thirsus. 12 Agathirsus. *cf. Tomaschek, PW. I 764.* *ab hac gente deriv. cogn. vir.* Agathyrsus, -ī, Ἀγάθυρσος. CORP. XIV 2161 (*Ariciae, saec. I ex.*) Agathyrsus Aug. lib. *bis.* XV 462 b (*in latere*) ex predis Quintanesib. Agathyrsus Aug. lib. f. *variant inscriptiones tegularum* 461—470 (*inter a. 123—152*): Agat. Agathyrs. Agathyrsi. *nota* 467 (*a. 151*) Agatyrsi. 466 (*a. 150*) Agatursi. VI 164 (*a. 165*) P. Caecilius Agatyrsus. CORP. VI 8718 Agathyrsus Aug. n. ser. arkarius. 10637 P. Aelius Aug. lib. Agathyrsus sen. 12997 M. Aurelio Agatyrso. 19340 T. Aelio Agathyrso. 25897 Sex. Sattio Agathyrso. 26445 L. Servilius Agathyrsus. 29192 M. Vlpio Felici Agathyrsi liberto. 29430 M. Quintilius Agathyrsus. XIV 289 (*Ostiae*) L. Iulius Agathyrsus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

304 (*ibid.*) Aurelius Augusti liber⟨t.⟩ Agathyrsus tabular. ob honorem q. q. p. p. ⟨. . .⟩. *idem titulum posuit* 2261 (*in agro Albano*) d. m. L. Aurelius Aug. lib. Agathyrsus tab. 1348 (*Ostiae*) P. Metili Agathyrsi. INSCR. Not. degli scavi 1897 p. 527 (*Ostiae*) ⟨Se⟩x. Avienio Agathurso. CORP. X 2746 (*Puteolis*) C. Modestio Agathyrso. 2198 (*ibid.*) P. Caesonio Agaturso. XI 979 d. m. Agathyrsi Reg(iensium). *cf.* 5576 (*Asisii*), *ubi trad.* Acanthyrus. XIII 2099 (*Luguduni*) Cl. Agathyrsi. *cf.* Agathonicus *p. 1274, 77.* *Diehl.*

Agatia *v. sub* Agathias *et* Agathius. **agatillis** *v.* acanthyllis.

Agatinius, -a *nom. gent.* CORP. XI 1755 (*Volaterris*) Agatinia L. f. ann. IV. 1756 (*ibid.*) Agatinia Prima.

Agatinnō *v.* Agathyrna (-um).

1. Agatius *v.* Agathius.

2. Agatius, -a *nom. gent.* CORP. III 13912 (*in Dalmatia*) Agatia L. f. Veneria (*?*).

? **Agatonus** *nom. vir. barb.* CORP. III 2180 (*Salonis, periit*) Apiciae Selloni Agatonus Dassius coiugi. *Otto.*

Agatopula *v. sub* Agathobulus. **Agatus** *v.* Agathus.

Agauē, -ēs, Ἀγαύη, *nom. myth.* *ad declinationem*: *acc.* -en: SEN. Oed. 933 *ante voc. in vers. fine*: LVCAN. 1, 574 *et* IVV. 7, 87 (*ubi tamen P et* GLOSS. V 652, 13 -em). HYG. fab. 179 p. 35, 5 SCHOL. Stat. Theb. 1, 229. 2, 294. 4, 565. MYTHOGR. 1, 204 p. 64 -em. **1** *Cadmi filia* (HYG. fab. 239 p. 134, 6 *cf.* 179 p. 35, 5): HYG. fab. 184 tit. Pentheus et Agaue. 184 p. 37, 22 Pentheus Echionis et Agaues filius (SERV. auct. Aen. 4, 469 SCHOL. Stat. Theb. 1, 168 MYTHOGR. 2, 83). CVLEX 111 Cadmeis Agaue (*cf.* LYGD. 6, 24 Cadmeae matris. STAT. Theb. 4, 565 genetrix Cadmeia). HOR. sat. 2, 3, 303 OV. met. 3, 725. SEN. Oed. 615 genetrix ... furibunda. Phoen. 363 LVCAN. 6, 359. 7, 780 STAT. Theb. 3, 190 TERT. anim. 17 HYG. fab. 240 p. 134, 10. 254 p. 140, 14 SERV. auct. *l. l.* FVLG. myth. 2, 12 SCHOL. Stat. Theb. 1, 11. 2, 80. 2, 272. 2, 663. 3, 274 MYTHOGR. 1, 120. 151. 2, 78 SIDON. carm. 22, 89 (*ubi* agauue *CP*). *titulus pantomimi*: IVV. 7, 86 cum fregit subsellia versu *Statius* esurit, intactam Paridi nisi vendit Agauen (*cf.* GLOSS. V 652, 13 Agauem cantionem novam). *non iam agebatur Claudiani aetate; cf.* CLAVD. 20, 363 necdum commissa choro cantatur Agaue. **2** *Nereis*: HYG. fab. praef. p. 10, 16. **3** *Amazon*: HYG. fab. 163 p. 16, 5. *de singulis cf. Knaack, PW. I 765.* *form. masc.* **Agauus,** -ī, Ἀγαυός *exhibet* DICT. 4, 7 *inter Priami filios ab Aiace Telamonio interfectos nisus Homer. Il. 24, 251 Δῖον ἀγαυόν.* *celticae vel celtibericae originis videtur esse figulus* CORP. II 4970, 14 Agavi. *plur.* Agauī, -ōrum, *gens Sarmata.* PRISC. perieg. 299 equites ... celeres ... Agaui. *Dionys. perieg. 308 πολυίππων φῦλον Ἀγαυῶν.* *Diehl.*

1. Agaunus, -um, **Agaunēnsis** *v. sub* Acaunus.

2. Agaunus *numen, cf.* Acaunus. CORP. III 14359[27] (*in Pannonia sup.*) ⟨I(ovi) o(ptimo)⟩ m(aximo), N⟨ept⟩u⟨no⟩, ⟨S⟩alaceae, Nim⟨phis, Danuv⟩io, Agauno, di⟨s deabus⟩que omnib(us) v⟨eteran⟩i Aug. *Otto.*

Agausus (*in lucerna aetatis labentis*). CORP. XIII 10001, 29.

Agauus, *plur.* **Agauī** *v. sub* Agaue.

Agaz *i. q.* Achaz. **Agazaca** *v.* Gazaca.

Agazaren *v.* Garizim. **Agazarī, Agazirī** *v.* Chazari.

agazarius *v.* cassia.

Agbadeus *cogn. vir. barb.* CORP. X 7809 (*in agro Caralitano*) *ter* Agbadeus *qui posuit titulos* Burce *fil.* *Benustillae neptillae Benustae nurui.*

Agbia, -ae, *Ptolem. Δαβία, opp. Africae proconsularis, nunc* Hr. Aïn Edja. CYPR. sent. episc. 65 Quintus ab Acbia (*sic M T*, aggya *A optimus et* AVG. de bapt. c. Don. 7, 56, acdia *L*). TAB. Peut. 5, 2/3 Aobia. RAVENN. p. 151, 13 Adviam. *deriv. adi.* **Agbiēnsis,** -e, *plur.* **Agbiēnsēs,** -ium *oppidi incolae.* CORP. VIII 1550 (*Agbiae rep., aevi Diocletianei*) respublica municipi Agbiensium. *ex eodem oppido ortus videtur episcopus qui subscripsit* CONC. Lateran. (Mansi X 942[b]) Fortis gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Agensis. *cf. Wilmanns, Corp. VIII p. 189 et Joh. Schmidt, PW. I 766.*

Agbō. CORP. VIII 21547 (*in Mauret. Caes.*) *parieti cellae vel ambulacri inscriptum est* Agbω *vel* Agbω.

Agcello (-ōn?), -ōnis *cogn.* (*mul. potius quam vir.*)? CARM. epigr. 1312 (*Alexandreae, aetatis Gordianae; cf.* CORP. III 14124) hunc habet aeternus cinis Agcellonis honorem: hic iacet adsiduo rapta puella loco, quam genuit tellus Maurusia. *nominis si vere est humani vel loci quas temptaverunt interpretationes — ἀγγέλλων,* ancello *ab* ancora *vel* ancilla *— explicavit Bücheler ad l.*

agceps *v.* anceps.

Agdeī, -ōrum *gens Sarmata.* PLIN. nat. 6, 21 Agdeos.

Agdestis *v.* Agdus.

Agdibil *cogn. Afric.* CORP. V 4920 (*apud Trumplinos, a. 27*), 14 Azrubal Sufes Annobalis f. Agdibil. 17 ...⟩ Ammicaris f. Agdibil.

Agdus, -ī, Ἄγδος. ARNOB. nat. 5, 5 in Phrygiae finibus inauditae per omnia vastitatis petra ... est quaedam, cui nomen est Agdus, regionis eius ab indigenis sic vocata. 5, 9 in summo Agdi (*trad.* acdi) vertice. *deriv.* **Agdestis,** -is, Ἄγδιστις. ARNOB. nat. 5, 5 petra (*sc.* Agdus) concepit (*sc. voluptatem Iovis*) et mugitibus editis multis prius mense nascitur decimo materno ab nomine cognominatus Agdestis: *trad.* acdestis *et hoc loco et cett.* 5, 6. 5, 12 *sqq.* 5, 7 Agdesti *dat. ibid.* Agdestim. 5, 6 ab Agdesti (5, 7. *ibid. bis* cum Agdesti). *hinc ortum est adi.* **Agdestius,** -a, -um, *quasi Ἀγδέστιος.* ARNOB. nat. 5, 11 patrem ... Liberum debellatorem ferocitatis Agdestiae (*trad.* acd-). 5, 13 quid in adulti corpore furor desiderasset Agdestius (acd- *P*). *v. Knaack, PW. I 767.* *Diehl.*

Āgē *indecl.*, אָגֵא, *Ἀγοά cod. A, nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 23, 11 Summa filius Age. HIER. nom. hebr. p. 37, 18 Aga meditans sive loquens. *Plenkers.*

agēa, -ae *f.* [*a gr. ἀγυιά tractum esse videtur. Th.*] *Luebeck, PW. I 768.* ENN. ann. 567 multa foro ponit et agea (*sic Isid.*, ponens ageaque *Osbern.*) longa repletur (-eto *duo codd. Isid.*). *Festi qui hunc locum adnotaverat doctrina varie apud posteros turbata est, v.* PAVL. FEST. 10 agea via in navi dicta, quod in ea maxime quaeque res agi solet. ISID. orig. 19, 2, 4 agea viae sunt vel loca in navi, per quae ad remiges hortator accedit, de qua Ennius. OSBERN. apud Maium, auct. class. VIII 29 item ab ago agea, -eae, id est locus in navi per quem ad remos acceditur, unde Ennius. GLOSS. II 563, 7 *πάροδος πλοίου* agea. 11, 17 agear *πάροδος πλοίου*. 11, 16 agear *παραμένων* (*contaminata*). V 438, 8 agia via in navi longa, qua erimigis hortantur et nolent ambulare. 520, 9 ageia via navis in [a]qua dextra laevaque ⟨. . .⟩ (490, 44. 560, 30, *ubi* agela). 263, 51 ageta utagirum (*?*) navis. 632, 15 aegea uagirum navis vel recurrens unda. IV 479, 26 agia recurrens unda. *alius originis videtur* GLOSS. V 503, 50 in agea (-eo *cod.*) in medio.

ageātor hortator GLOSS. V 343, 8 (*eadem glossa passim cum lemmate* aegeator, *semel* aegeatores). Scal. V 599, 13 (*ex Osberno*) egeator hortator navis [a mari egeo]. *cf. Götz, Archiv 2 (1885) 340, qui ab* agea *originem ducit; referri potest ad* agere, *cf.* abigeare, abigeator. *V.*

Agecius, -ī *cogn. vir. barb.* CONC. Aurel. a. 549 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 112, 8 Agecius presbyter directus a domno meo Avolo episcopo ecclesiae Segestericae subscripsi. *Diehl.*

Agedilicus *nom. vir. barb.* CORP. VII 1336, 25 (*Londini, in patellis*) Agedilici Se⟨c(undi servi?)⟩.

Agedillus *nom. vir. barb.* CORP. VII 1336, 24 (*Londini, in patellis*) Agedilli. Ageedillus f. 1337, 3 (*ibid., item*) Agedilli. XIII 10010, 59 (*in vasculis Gallicis*) Agedilu f., Agedillus f., Agedilli, Aged. CORP. II 4456 (*in Hispania Tarrac., periit*) L. Caecilio Agidillo, L. Caec. Agilio patri ... et Severiano filio. **Agedillius** *nom. vir. barb.* CORP. XIII 1041 (*in Aquitania, litteris saec. I*) C. Iulio Ag⟨e⟩dil⟨li f(ilio) Voltini?⟩a Macro Santono duplicario alae Atectorigianae.

Agedincum *primarium Senonum opp., cf. Ihm, PW. I 768; Hirschfeld, Corp. XIII p. 443.* PTOL. 2, 8, 12 *Ἀγέδικον* (*sic A, Ἀγήδηκον, Ἀγήνδικον, Ἀγηδικόν cett.*). CAES. Gall. 6, 44, 3 in Senonum finibus Agedinci (Acedici *B M*). 7, 10, 4 duabus Agedinci legionibus ... relictis. 7, 57, 1 supplemento ... relicto Agedinci (Agetinci *Q*, Egedinci *h*). 7, 59, 4 ut incolumem exercitum Agedincum (Egedincum *B Mh*) reduceret. 7, 62, 10 revertitur Agedincum (Adgedincum *af*). ITIN. Anton. p. 383, 4 Agedincum (*sic Parisin. D saec. X*; Agredincum *Remens., Vindobon., Vatican.*; Agredicum *cett.*). TAB. Peut. 2, 4 Agetincum. NOT. Tir. 87, 14 Agedicum (Agid- *Paris. 8777*). CORP. XIII 2949 (*in provinc. Lugudun., a. 250*) aedil(i) vikan(orum) Agied(incensium), aedil(i) c(ivitatis) S(enonum). Senones *oppidum appellant Ammianus al., similiter alii, unde hodie vocatur* Sens.

Agedinius *nom. vir. barb.* CORP. XIII 5929 (*in Germania sup.*) Nivalius Agedinius f.

1. Agedius, -a *nom. gent., cf.* Agidius. CORP. VI 31724 C. Calpurnius Crassus Frugi Licinianus consul (*suff. a. 87?*) pontifex et Agedia Quintina Crassi.

2. Agedius *nom. vir. barb.* CORP. II 5747 (*in conventu Asturum*) Q. Vendiricus Agedi f. 6257, 9 (*Emporis, in vasculo*) Agedi m(anu).

Agedomopatis *nom. vir. barb.* CORP. XIII 1042—1045 (*Mediolani Santonum, litteris saec. I*) C. Iulio Congonnetodubni f. Volt(inia) Victori Ag⟨ed⟩omopatis nepoti, praefecto fabrum, tribuno militum .... *v. etiam nummorum Gallicorum inscriptiones apud Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 56.*

Agedovirus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 3101 (*in territorio Namnetum*) Agedovirus Morici fil. *Otto.*

Ageio, -ōnis *deus Pyrenaeorum.* CORP. XIII 180 (*in Aquitania*) Ageioni deo (386). 221 Ageioni. 385 deo ⟨A⟩g⟨ei⟩oni. 384 Ageio(ni?) deo pagani Ferrarienses ex voto. 383 Montibus Ageioni(s).

Ageladās *v.* Hageladas. **Agelās** *v.* Agelaus.

agelastus, -ī, *ἀγέλαστος.* GLOSS. V 546, 18 agelas⟨t⟩us dicitur qui numquam ridet. QVEROL. p. 46, 21 agelasto illi et perfido. *V.*

Agelastus, -ī, *Ἀγέλαστος, cogn. vir.* **1** PLIN. nat. 7, 79 ferunt Crassum, avum Crassi in Parthis interempti, numquam risisse, ob id Agelastum vocatum (SOL. 1, 72). *cf.* LVCIL. apud CIC. fin. 5, 92, *ubi ἀγέλαστος.* CIC. Tusc. 3, 31. *vide* GLOSS. *sub* agelastus. **2** CORP. VI 16861 Diogenis Agelasti (uxor?).

Agelāus, -ī, *Ἀγέλαος, nom. graec. et cogn. vir.* **1** HOMER. 667 *Troianus a Diomede occiditur* (*cf. Hom. Il. 8, 257*). egeus *codd., corr. Boudam.* **2** HIER. chron. a. Abr. 988 Corinthior. III Agelaus (agalaus *B*) a. XXXVII (EXC. Barb. p. 306, 9 Frick). 1095 Corinthior. VI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Agelas a. XXX (Exc. Barb. p. 309, 12). **3** Corp. VI 4896 (*e columb.*) ossa sita Agelavi Plancinae. *Diehl.*

Agelē, -ēs, -ēnis, Ἀγέλη, *cogn. mul. ex titulis tantum innotuit, in usu inde a primo post Chr. saec. erat.* **1** *ad orthographiam*: Corp. V 1166 (*Aquileiae, periit*) Claudiae Accle. XII 859 (*Arelate*) Acele *nom.* VI 21966 (*vidit Gudius*) Manlia Agelle. Agile: Corp. VI 35145 Ovia Agile. IX 770 (*Larini*) Varia (mulieris) l. Agile. XI 1440 (*Pisis*) Occia Agile. II 4007 (*in Tarraconensi*) Cassia Agile. 4031 (*ibid.*) Baebia Agile. Corp. XI 6712, 189 (*in signaculo*) Flaviae Agile. XII 5161 (*Narbone*) viv. Terentiae Sperati l. Agile. Corp. X 270 (*Grumenti*) Stabilita matri benemereti fecit Agileni que visit an. L. VI 11254 (*periit*) d. m. Agilini . . . Narcissus amicae. **2** *ad declinationem*: *nom.*: Corp. VI 7486 (*e columb.*) Clodia Pothi l. Agele. 33274 (*e columb.*) Marcia T. l. Agele. 11253 d. m. Agili . . . fecit Agele mater filio. 12875 Caecilii Nymphicus et Agele. 13635 Petronia Agele. 14025 Arria L. l. Agele. 15107 Minucia Agele. 18121 Flavia Agele. 20708 d. m. Iuliae Threptes . . . L. Iulius Nedymus et Iulia Agele fil. kariss. (20357. 19804. *cf.* Agathe *p. 1276, 14*). 22118 Marcia A. l. Agele. 22792 d. m. Myrineni C. Vari Agatangeli filia ic sita est . . .; fecit Cornelia Agele filiae b. m. et sibi. 28802 Claudia Agele. 35335 ⟨Fr⟩esidia N. l. Agele. XIV 3639 (*Tibure*) Agele Aug. vern. pecul. 3851 (*ibid.*) d. m. Terentiae Amoene Terentia Agele matri et Aelius Irenaeus socer(ae) b. m. f. X 4397 (*Capuae*) Versiculana Sp. f. Agele sibi et Versiculanae Daphne matri suae et suis. *gen.*: Corp. VI 35856 d. m. Meusiae Age⟨l⟩es ⟨L.⟩ Aqueilius ⟨G⟩eme⟨ll⟩us coniugi bene merenti. XIV 1141 (*Ostiae*) Agelenis. *fort. gen.*: Corp. VI 23820 ossa sita Paquviae C. Paquvi Rufi l. Agele. *dat.*: Corp. VI 5143 (*e columb.*) Agele l. *bis.* 7543 (*ibid.*) Claudiae Agele. 7887 (*e columb.*) Flaviae Agele. 11250 Agele Caesaris n̄. ser(vae). 12555. 12758 Attiae Agele. 16345 Corneliae Agele. 25985 Scantiae Agele *libertae.* 28974 Antoniae Agele. 35264. XIV 2522 (*in agro Tusculano*) Sextiliae Agele. IX 1963 (*Beneventi*) Vibia Agele. V 605 (*Tergeste*) Iuliae Agele. *adde l. 10.* Corp. VI 11919 Antistiae Ageleni. *adde l. 11 sq.* **Agelius,** -ī *v. sub voce.*

Agelea *v.* Agileius.

Agelentīn⟨us⟩ *cogn. vir.?* Corp. XI 3314 (*Fori Clodi*).

Agelēs, Ἀγέλης, *nom. vir. graec.* Prisc. gramm. II 245, 4 Thales Apelles Menes Ageles Calles Dares.

Agelito *in patella Londinii reperta.* Corp. VII 1336, 28. *Diehl.*

Agelius *nom. vir.*, Ἀγέλιος, Ἀγελιανός; *cf.* Agele. Cassiod. hist. 7, 26 Agelium Novatianorum episcopum ecclesiae Constantinopoli constitutae exsilii deportatione damnavit *imp. Valens.* 9, 36 quadraginta annis Agelius praesul fuit *Novatianorum* a temporibus Constantini usque ad annum sextum Theodosii.

1. Agella *nom. mul., ab* agna *deminutive, cf.* Agnella. Corp. VI 13764 L. Caecilius Papia sibi et Caeciliae Agellae coniugi.

2. Agella *v.* Agylla. **Agellānius** *v.* Agrius.

agellānum collegium. Corp. IX 4129 (*Aequiculis*) Ianuario L. Iuli Frontonis . . . collegius agellanus. *Otto.*

agellārius, -ī *m. ab* agellus. Papyr. dipl. Marini 20 (*a. 572*), 3a domnino v(iro) h(onesto) agellario. 31 *et saepius. cf.* Osbern p. 31 ager . . . agellus . . . agellarius.

Agellē *v.* Agele.

1. Agellius *v.* Agrius. **2. Agellius** *v.* Gellius.

agellulus, -ī *m. ab* agellus. Verg. priap. 2, 3 agellulum hunc, sinistr⟨a⟩ et ante quem vides, *tueor ego Priapus.* Arnob. nat. 1, 21 pluviarum quicumque sunt rores nostris ab agellulis abigant *di.* Ambr. off. 1, 36, 184 agelluli sui contentus fructibus. apol. Dav. 1, 14, 67 mancipia . . . per agellulos relegare. Symm. epist. 2, 30, 2 parvi agelluli retentione. Avg. epist. 126, 7 paucis agellulis paternis contemptis. serm. 356, 3 de agellulis suis agere. Corp. X 6720 in agellulis meis secessi. [*falsus est* VI *3400.]

agellus, -ī *m.* [*ab* ager *deminutive. Th.*] Gloss. ἀγρίδιον, ager diminutive (*cf.* Prisc. gramm. II 109, 15), modicus ager. in agello: in agro. *plur. poeticus inde a* Diris. *neutr.* agellum Cassiod. *v. p. 1280, 37.*

Ter. Ad. 949 agellist hic sub urbe paulu[lu]m. Varro rust. 3, 16, 10 parva villa et agellus non sane maior iugero uno. Cic. Verr. 4, 85 agellos suos . . . redimere a piratis. nat. deor. 1, 72 cum agellus eum non satis aleret. 3, 86 minora di neglegunt neque agellos singulorum nec viticulas persequuntur. frg. phil. V 15 M. paulum agelli occupavisse. Lvcr. 5, 1367 culturam dulcis agelli temptabant. Nep. Phoc. 1, 4 hic . . . agellus illos alet. Verg. catal. 8, 1 villula, quae Sironis eras, et pauper agelle. ecl. 9, 3 advena nostri . . . possessor agelli (Avien. ad Flav. 25). Dirae 45 pertica qua nostros metata est impia agellos. 82 o male devoti, pra⟨e⟩torum crimina, agelli. 90 felix nomen, agelli. Hor. sat. 1, 6, 71 macro pauper agello. 2, 2, 114. 2, 6, 9 o si angulus ille proximus accedat, qui nunc denormat agellum. epist. 1, 7, 81 uti mercetur agellum. 1, 12, 12 si Democriti pecus edit agellos. 1, 14, 1 mihi me reddentis agelli. ars 117 cultor . . . virentis agelli. Tib. priap. 1, 1 nunc cultor agelli (= Carm. epigr. 861, 1). 1, 5 si quis nostrum violarit (-abit *lapis*) agellum. Priap. 15, 1. 16, 7 dominus florentis agelli. Ov. fast. 5, 499 angusti cultor agelli (Phoc. vit. Verg. 30). Livi per. 18. Val. Max. 4, 4, 6 in agello, quem VII iugerum in Pupinia habebat. 4, 4, 7 huius agelli reditu. 7, 1, 2 terminos agelli sui numquam excesserat. Phaedr. 4, 5, 23 agellos pecora villam operarios. Sen. benef. 2, 28, 3 saepe quae agellos pessimi cuiusque transierat, optimorum virorum segetem grando percussit. 5, 24, 3 agellos . . . militi suo donavit. nat. 4, 6, 3 ab huius agello grando se vertebat. epist. 88, 11 scire agellum in partes dividere. Colvm. 3, 3, 14 in agellis esse nostris abundantiam vini. Petron. 48 coniungere agellis Siciliam volo. Plin. nat. 18, 41 cum in parvo admodum agello largiores multo fructus perciperet quam ex amplissimis vicinitas. Mart. 1, 116, 5. 2, 32, 3 vexat saepe meum . . . confinis agellum. 7, 31, 8 nil nostri nisi me ferunt agelli. 7, 91, 1. 7, 92, 13 agelli mite parvuli numen. 7, 93, 5 quid Nomentani causam mihi perdis agelli? 10, 61, 3 quisquis eris nostri post me regnator agelli (Coripp. Ioh. 1, 430). 12, 16, 1 *et* 3 tres agellos. 12, 25, 2 si pro me spondet agellus. *ibid.* 5. 6. 12, 72, 1 iugera mercatus prope busta latentis agelli. Qvint. decl. 298 p. 179, 24 non vendes tu agellum meum. Ps. Qvint. decl. 13, 3 est mihi paternus agellus sane angustus et pauper. Frontin. strat. 4, 3, 3 ut se, coniugem liberosque toleraret agello, qui colebatur per unum vilicum. Ivv. 6, 57 agello cedo paterno. 8, 109 capto . . . agello. Plin. epist. 1, 24, 1. 3. 2, 4, 3 reditus propter condicionem agellorum nescio minor an incertior. 5, 14, 8 circumibam agellos. 6, 3, 1 colendum suscepisti. 8, 15, 2 eadem ex meis agellis nuntiantur. Scaev. dig. 33, 7, 27, 3 fundum meum Titianum et agellum Sempronianum. *ibid.* 5 non in fundis supra scriptis, sed in adiectis agellis. Apvl. apol. 18 Atilius Regulus, cuius agellus . . . publica pecunia cultus est. 23 usque agellum Zarathensem . . . exarabas. 101 Pudentillae nomine pro eo agello tributum dependi. *ibid.* quantulo pretio mulier locuples agellum suum praestinarit. Porph. Hor. carm. 1, 17, 18. 1, 22 praef. 2, 13 praef. in Sabino agello suo. 3, 16, 29 epist. 1, 1, 4. Ivvenc. 2, 814 *granum* disponit cultor agello. 4, 641 figuli . . . agellum. Avien. ad Flav. 2. Favon. p. 14, 17 sine libris in agello positus. Hier. epist. 88, 4 si urbibus et frequentia urbium derelicta in agello habites. Avg. serm. 356, 3 ipsos agellos habet cum suo fratre communes. 356, 5 habet . . . in patria sua aliquos agellos. Svlp. Sev. dial. 2, 12, 2 cum praeter agellum illius praeteriret. Phoc. vit. Verg. 113 Caesaris . . . placido nutu repetuntur agelli. Cassiod. var. 8, 28, 1 iuris proprii agellum, quod (qui *unus cod.*) Fabricula nominatur, . . . causantur ablatum. Conc. Aurel. a. 538, 13 de agellis . . . ceterisque facultatibus ecclesiasticis. a. 541, 34 agellum ecclesiae. Matiscon. a. 583, 20. Corp. V 4489 (*Brixiae*) coll(egio) fabror(um) agellum Aescianum suum mancipavit. *ibid.* ex redit(u) eiusde(m) agelli. III 6418 (*in Dalm.*) hic est occisus finibus Varvarinorum in agello secus Titum flumen ad petram longam. VI 26259 L. Septimius Severinus Aug. lib. fecit munimentum a solo cum agello concluso . . . habet autem agellus conclusus latitiae p. LXXV, longitiae p. CXXXVII. *V.*

1. Agellus *nom. vir. ab* ager *deminutive; an ab* agnus, *cf.* Agnellus? Conc. Rom. a. 601 Mansi X p. 488 C. Agellus episc(opus) civitatis Terracinae.

2. Agellus *nom. vir. barb.* Corp. III 9929ª (*in Dalmatia*) Agelli f.

3. Agellus *locus.* Greg. M. epist. 9, 96 appendicem quae Agellus (Aggellus *C 3*) dicitur ex corpore massae Gratilianae cum suis finibus ei (*monasterio Blerano Etruriae*) debeas . . . contradere. *titulus S. Gratiliani fuit in territorio Viterbiensi.* *Otto.*

Ageloco *v.* Segeloci.

agema *n.*, ἄγημα, ἥγημα, *cohors in exercitu Macedonico, v. Droysen, PW. I 771.* Liv. 37, 40, 6 addita his ala mille ferme equitum, agema eam (hegemeam *Bamb.*, ageam eam *Mogunt., de Spirensi non liquet*) vocabant; Medi erant, lecti viri. 42, 51, 4 [h]agema hanc ipsi legionem vocabant. 42, 58, 9 medius omnium rex erat, circa eum agema quod vocant, equitumque sacrae alae. Cvrt. 4, 13, 26 equites quos agema appellabant. 5, 4, 21 ala, quam agema appellabant. *V.*

Agemachus, -ī, Ἀγέμαχος, *cogn. vir.* Corp. VI 200 (*a. 70*) 1, 76 A. Larcius Agemachus.

Agemōn, Ἀγήμων, *nom. graec.* Hier. chron. a. Abr. 1185 Corinthior. VIIII Agemon a. XVI (Exc. Barb. p. 306, 15 Igemonius). *cf* Hegemon.

Agenantia, -ae *cogn. mul.* Cassiod. var. 9, 4, 2 (*ca. a. 527*) Agenantiam uxorem Campaniani viri disertissimi. *cf.* Aginatius.

Agenarichus, -ī *nom. germ.* Amm. 16, 12, 25 filium suum Agenarichum genitali vocabulo dictitatum ad Serapionis transtulit nomen *Chonodomarii Alamannorum regis frater Mederichus.*

?Agenaus, -ī *cogn. barb.* Corp. II 822 (*in Lusitania*) Sedatus Agenai S⟨i?⟩lonis f. Cluniensis.

agenda *v. sub* ago. **Agenda** *v. sub* Agens.

Agennetos, *acc.* -on *m.*, Ἀγέννητος, *aeon Valentinianorum.* Tert. adv. Valent. 35 (Iren. 1, 11, 5) Iren. 1, 11, 3.

Agennum, Agennēnsis *v.* Aginnum.

Atilio **Agenonti.** Corp. VI 13237 (*descr.*). *estne* Agnonti Hagnonti?

Agēnōr, -oris, Ἀγήνωρ. *latine declinatur, veluti acc.* -em: Cvrt. 4, 4, 15 Dict. 1, 9 Hyg. fab. *saepius. nota genetivi formas has*: Chron. Alex. chron. I p. 97, 54 de Cathmo Aginoru (*at* Lib. gener.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ibid. 78 Cadmo Agenoris filio). EXC. Barb. p. 290, 8 (Frick) Aginorus. p. 296, 19 Cadmus Aginori. **A** *nom. myth.* **1** *pater Cadmi et Europae*: HYG. fab. 157 p. 13, 14 Agenor *Neptuni filius.* 145 p. 24, 9 *Triopae filius.* ISID. orig. 14, 4, 1 Libyae filius. VARRO ling. 5, 32 Europa *dicta* ab Europa, Agenoris *filia* (PAVL. FEST. 78. *cf.* NIGID. apud AMPEL. 2, 2, 2 *et* SCHOL. Germ. Bas. p. 74, 14 HYG. fab. 155 p. 13, 6. 178 p. 34, 12 HIER. chron. a. Abr. 732 SCHOL. Stat. Theb. MYTHOGR. ISID. orig. 14, 4, 1). OV. met. 2, 858 Agenore nata. *nota translationem de porticu Europae*: MART. 11, 1, 10 *sqq.* turbam non habet otiosiorem Pompeius vel Agenoris puella vel primae dominus levis carinae (*sc. porticus Argonautarum*). OV. met. 3, 51 Agenore natus (*sc. Cadmus.* 3, 97. SEN. Oed. 715 magni. HYG. fab. 6 p. 40, 16. 179 p. 35, 4. 76 p. 80, 3 *alii*). OV. Pont. 1, 4, 37 Agenore natus (*sc. Phineus.* VAL. FL. 4, 444 cretus Agenore Phineus. HYG. fab. 14 p. 47, 16. 19 p. 51, 17 SERV. auct. Aen. 3, 209). HYG. fab. 124 p. 106, 4 Pelasgus Agenoris filius. HYG. fab. 178 p. 34, 14 huius (*Rhadamanthi*) pater Agenor. VERG. Aen. 1, 338 Punica regna vides, Tyrios et Agenoris urbem *sc. Carthaginem* (GLOSS. IV 428, 49. *cf.* SERV. *ad l.* SIL. 6, 387. 17, 421 HIER. in Gal. 2 praef. [Migne 26, 354[c]]. *cf.* CVRT. 4, 4, 15. 4, 4, 19). SIL. 1, 88 gloria gentis (*sc. Tyriae*). STAT. Ach. 2, 72 imperiosus. OV. met. 3, 257 DICT. 1, 9 HYG. fab. 64 p. 62, 19. 244 p. 136, 20 SERV. Aen. 1, 338 SERV. auct. Aen. 1, 642 (*cod. D*). 3, 88 (*cod. D et Guelferb. I*) SCHOL. Stat. Theb. MYTHOGR. *cf. Dümmler, PW. I 773.* **2** *alii*: HYG. fab. 170 p. 33, 2 Euippe (*Danai filia*) Agenorem (*Aegypti filium*) *interfecit.* HYG. fab. 112 p. 100, 3 *Achilles* cum Agenore dimicavit. Agenorem servavit Apollo. 113 p. 100, 12. 115 p. 101, 17. STAT. Theb. 9, 272 *et* 274 *Thebanus.* **B** *apud scriptores et in titulis*: IVST. 13, 4, 21 in colonias in Indis conditas Pithon, Agenoris filius, mittitur (OROS. hist. 3, 23, 12). CORP. VI 12859 L. Genicius Agenor. 22290 C. Mati (mulieris) l. Agenoris. II 4975, 66 (*in signaculo aereo*) T. Vetti Agenoris. XII 5686, 22 (*in vasculis*) Agenor fe. Agenor f. Acenor f. (III 12014, 104). *adi.* **Agēnoreus,** -a, -um *ad Agenorem (1) eiusque gentem pertinens. apud* SIL. *16[ies]*, STAT. *10[ies]*. *ad Agenorem*: STAT. Theb. 1, 6 legis (*Cadmo a patre datae*). RVT. NAM. 1, 261 Agenorei ... gaudia tecti (*trad.* furti) *sc. Europen.* *ad Europam*: OV. fast. 6, 712 bovis (*qui Europam tulerat*). GERM. frg. 4, 145 Tauri (AVSON. 371, 14. 382, 5). STAT. silv. 3, 2, 89 iuvenci. *ad Cadmum et Thebanos*: OV. met. 3, 307 domum (*Cadmi*). STAT. Theb. 2, 383 arces (*sc. Thebas*). *cf.* SCHOL. *ad l.* propter Cadmum, conditorem Thebarum. STAT. Theb. 10, 540 armis. 3, 31 ductor (*sc. Eteocles*). 8, 554 Ismenen. Ach. 1, 593 Bacchi (SCHOL. *ad l.* Thebani, quod illic colitur eximie, quia ibi natus est). 12, 551 penates. 11, 26 miles. 7, 192 nepotes. *ad Phinea*: VAL. FL. 4, 522 tectis. *ad Minoem, Agenoris nepotem*: STAT. Theb. 11, 571 iudicis. *ad Poenos et Carthaginienses*: SIL. 1, 14 arces. 11, 239 in Agenoreis nostrae Carthaginis oris. 17, 196 portas. 17, 58 terrae. 15, 343 collis Agenoreum dirimebat ab aggere vallum Ausonio. SIL. 15, 741 ductor *i. Hasdrubal.* 3, 631 *i. Hannibal* (12, 282. 13, 3). 17, 391 Agenoreus praefulgens ductor in ostro (*i. Hannibal*). 17, 403 nepotes. SIL. 16, 692 dextrae. 12, 168 nubem (*i. Poenos*). *nota subst. plur. pro Poenis*: SIL. 6, 303. 17, 516. *sing. collect.* 8, 671. *ad Tyrios, Phoenices*: MART. 10, 16, 7 aheno (SIL. 7, 642 aënis). 2, 43, 7 lacernas. AVIEN. Arat. 345 ostro. *patronym.* **Agēnoridēs,** -ae, *plur.* **Agēnoridae,** -um, Ἀγηνορίδης, Ἀγηνορίδαι, *Agenoris filius* (*-i*), *nepos* (*nepotes*). OV. Pont. 1, 3, 77 Cadmus (*de eodem*: met. 3, 8. 81. 90. 4, 563). met. 4, 772 *i. Perseus.* VAL. FL. 4, 582 Agenoride *voc.* (*i. Phineu*). *plur.*: STAT. Theb. 12, 736 Agenoridas (*i. Thebanos*). SIL. 8, 1 Agenoridum ... terga *i. Carthaginiensium* (DRAC. laud. dei 3, 421 terror *i. Regulus*). SIL. 8, 214 Agenoridis *dat.* SERV. Aen. 1, 338 'Agenoris urbem' quam fecerunt Agenoridae. *Diehl.*

Agenoria *dea.* AVG. civ. 4, 11 de actu Agenoria. 4, 16 vocaverunt deam Agenoriam quae ad agendum excitaret. *Otto.*

Agenorum *idem quod* Angenior. *Diehl.*

Agēns *cogn. vir., cf.* Actus. CORP. IX 5447 (*Falerione*) C. Helius Agens VIIIvir. XI 1147, 6, 41 (*Veleiae, aetate Traiani*) adf(inibus) Antonio Vero et Popilio Agente. **Agentius** *signum.* CORP. VIII 863 (*in prov. procos., litteris saec. III*) Agenti. Victoriae Aug(ustae) sacr(um). C. Gemnius Felicis fil. Pap(iria) Felix. 858 (*ibid., litteris saec. III*) Agenti. Apollini Aug(usto) sac(rum). D. Fundanius Pap(iria) Primianus. *in muliere*: INSCR. Graec. Sic. Ital. 2117 (*Romae*) *Μνῆμ' ἀρετῆς, Μοίρης τὸ τέλος, φίλον οὔνομα Χρήστη .... Ἀγέντι, εὐψύχι, κἀμὲ μένει τὸ θανεῖν.* *cogn.*: CORP. VI 1367 (*ca. a. 200*) C. Caerellio Pollittiano c(larissimo) v(iro) ... Boncií Victorinus Agentius et Brutto patrono. *nom. gent.*: CORP. VIII 4961 (*in prov. procos.*) Agentius Faustinus. **Agenda** *cogn. mul.* CORP. IX 3937 (*Alba Fucente*) Q. Gargilio Sabiniano sevir(o) Aug(ustali) Gargilia Agenda coiugi.

Agēnsis, -e *v.* Agbia. [*Otto.*

Agensonae, -ārum *gens Indiae vel potius oppidum.* IVST. 12, 9, 2 *Alexander in Oceano* Agensonas Sibosque, quos Hercules condidit, in deditionem accepit. *sic Gutschmid, trad.* agesinas acensanas accensonas. *Diehl.*

Agentius *v.* Agens.

Agenus (*an* -ius?) *nom. gent.* Agenus Vrbicus *qui scripsit de controversiis agrorum, commentum de agrorum qualitate, de controversiis.* GROM. p. 59, 1 Ageni Vrbici. 403, 23 Ageni Vrbici. 1, 6 Ag geni Vrbici. *cf.* p. 246, 16 ex commentario Vrbici. PS. BOETH. geometr. p. 428 si qui vero de controversiis et de qualitatibus et nominibus agrorum ... scire desideret, Iulium Frontinum nec non Vrbicum Aggenum lectitet. *Otto.*

Agepolis, -is, Ἀγέπολις, *nom. graec.* LIV. 45, 3, 4 Agepolim, principem *legatorum Rhodiorum.* *Diehl.*

ager, agrī *m.* [*i. q. umbr.* ager, *gr.* ἀγρός, *got.* akrs 'ager', *ind.* ájraḥ '*campus planus*', *fort. cf. c.* agere. *Th.*] *legitur inde ab antiquissimis temporibus.* VARRO ling. 5, 34 ager dictus in quam terram quid agebant et unde quid agebant fructus causa. ali⟨i⟩ quod id Graeci dicunt ἀγρό⟨ν⟩. ut ager qui[d] agi poterat, sic .... QVINT. inst. 1, 6, 37 qui (*Varro*) 'agrum', quia in eo agatur aliquid, ... *dictum* Ciceroni persuadere voluit (DON. Ter. Ad. 401 ISID. orig. 15, 13, 1). DIFF. ed. Beck p. 34, 54. CHAR. gramm. I 24, 5 omnia ... quae apud Graecos aut per -γρος aut ... efferuntur, haec omnia amissa Graeca extremitate et per -er elata ut secundae declinationis declinantur, velut ἀγρὸς ager agri. *formae vulgares* aggro CORP. III 2448, acro CORP. VI 35797, acru CORP. XI 5559; agger aggeris *saepius ap.* GREG. TVR., *qui et* ager *pro* agger *scripsit.* DVB. NOM. gramm. V 571, 15 ager generis masculini. *neutri generis*: ITALA Ioh. 4, 5 (cod. Cantabr.). GRAMM. suppl. 67, 35 *de derivatis*: ager agri agrestis (*cf.* VARRO ling. 7, 23). (MAR.) VICTOR. gramm. VI 197, 12 *positione longa vocalis fit*, cum excipitur a duabus consonantibus, ut agri. *poetae dactylici positione debili quam dicunt utuntur* (*iam* ENN. ann. 332 āgri *prima sede versus, item* sat. 34, *at* ann. 518 ăgros *tertia*); *sescenties positum* agri agros, agro agris *in pede sexto.* *de synonymis*: GLOSS. ἀγρός, villa, fundus, rus; agri: ἀγροί, praedia, χωρία. VARRO ling. 7, 18 ut ager Tusculanus sic Calydonius ager est, non terra (*sc. Calydonia*). VLP. dig. 50, 16, 27 ager est locus, qui sine villa est. MODESTIN. dig. 50, 16, 115 fundus est omne, quidquid solo tenetur. ager est, si species fundi ad usum hominis comparatur. *ibid.* possessio ... usūs, ager proprietas loci est. *ibid.* ager et possessio *praedii* ... species sunt. FLORENT. dig. 50, 16, 211 fundi appellatione omne aedificium et omnis ager continetur. *ibid.* locus sine aedificio ... rure ... ager appellatur. idemque ager cum aedificio fundus dicitur. *cf.* DIFF. ed. Beck p. 34, 54. SERV. georg. 2, 412 agros incultos 'rura' dicebant, id est silvas et pascua, 'agrum' vero, qui colebatur; *quae significationis proprietates apud scriptores modo attenduntur, modo negleguntur, ut haec e multis sumpta exempla docent*: VARRO rust. 1, 9, 6 in agro pingui ..., in mediocri autem terra. CIC. Verr. 4, 47 Aetnensis ager ... campus Leontinus. agr. 2, 85 adiungit Stellatem campum agro Campano ..., quasi vero paulum differat ager Campanus a Stellati. 3, 8 fundus Hirpinus ... ager Hirpinus. 3, 14 eos fundos, quos in agro Casinati ... continuavit. div. 1, 79 Solonio, qui est campus agri Lanuvini. VERG. georg. 2, 274 pinguīs agros ... campi. Aen. 12, 898 limes agro positus, litem ut discerneret arvis. EDICT. Aug. Venafr. (Corp. X 4842) 16 qui ... ager in fundo ... [est]. COLVM. 3, 1, 5 pingui et uberi ... agro ..., terrae densae, resoluto et laeto sŏlo, ... humido loco. *significat* ager *et* arva fundos *et* fines, *hic possidendi illic colendi nota praevalente, coniunguntur etiam interdum ambae significationes velut* PLAVT. Epid. 306 nullum ... agrum in agro Attico. SENT. Minuc. 29 LEX agr. 25 *al.*; *sed distinctio certa fieri nequit neque a nobis facta est. enumeratur saepissime inter alias res sive naturales sive humanas, quorum locorum e copia satis sit* CIC. inv. 2, 168 *afferre*: ut in re publica quaedam sunt, quae ... ad corpus pertinent civitatis, ut agri portus pecunia classis nautae milites socii. *vulgatissima oppositio est* urbs oppidum civitas *sim. notandae etiam dictiones velut* SALL. Catil. 42, 1 in agro Piceno Bruttio Apulia. VERG. Aen. 11, 431 Latio et Laurentibus agris *sim.* *nota lusum*: RVT. NAM. 1, 39 postquam Tuscus ager postquamque Aurelius agger perpessus Geticas ... manus. *dedi plerumque selectionem tantum exemplorum, locos pares vel omnino similes saepius afferre supersedi.* [*val. vet.* agru, *lomb.* ager. *M.-L.*]

I ***proprie***: *de agro* ***usui humano subiecto***:

A *de agri* ***possessione*** *et* ***pretio***: *definitiones et nomina*: CATO orig. 43 ager Gallicus Romanus vocatur, qui viritim cis Ariminum datus est ultra agrum Picentium. VARRO ling. 5, 32 qua regnum fuit Latini universus ager dictus Latius, particulatim oppidis cognominatus, ut a Praeneste Praenestinus, ab Aricia Aricinus. 5, 33 agrorum sunt genera quinque, Romanus, Gabinus, peregrinus, hosticus, incertus *eqs. ibid.* ex agro Reatino, qui appellatur Palatium. 5, 55 ager Romanus primum divisus in partis tris, a quo tribus appellata Titiensium Ramnium Lucerum. apud Serv. Aen. 7, 712 agrum, qui Rosulanus vocatur. CIC. Mur. 26 fundus ..., qui est in agro, qui Sabinus vocatur. OV. met. 10, 644. CORP. III 355, 8 qui es[se]nt c[leruc]hici agri. LIV. 5, 34, 8. 31, 13, 8 trientabulumque is ager, quia pro tertia parte pecuniae datus erat, appellatus. PAVL. FEST. 36 Boicus ager dicitur, qui fuit Boiorum Gallorum. 53 centuriatus ager in ducena iugera definitus. 58 censui censendo agri proprie appellantur, qui et emi et venire iure civili possunt. 101. 116 limitatus ager est in centurias dimensus. 180 occupaticius ager dicitur, qui desertus a cultoribus propriis ab aliis occupatur. FEST. 245

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

peregrinus ager est, qui neque Romanus, neque †hostilius habetur. Pavl. Fest. 276 Remurinus ager dictus, quia possessus est a Remo. Fest. 333 scripturarius ager publicus appellatur, in quo ut pecora pascantur, certum aes est. Pavl. Fest. 373 viritanus ager dicitur, qui viritim populo distribuitur. Plin. nat. 3, 52 in eadem parte oppidorum veterum nomina retinent agri. Frontin. grom. p. 1 agrorum qualitates sunt tres; una agri divisi et adsignati, altera mensura per extremitatem comprehensi, tertia arcifinii (Sic. Flacc. grom. p. 137 arcifinalis), qui nulla mensura continetur. p. 8 ager extra clusus est, qui inter finitimam lineam et centurias interiacet. p. 35 *in Italia* nullus ager est tributarius, sed aut colonicus aut municipalis aut alicuius castelli aut conciliabuli aut saltus privati *eqs.* Agenn. grom. p. 62 ager est finiruris (*lacuna*). Hyg. grom. p. 110 strigatus ager est, qui a septentrione in longitudinem in meridianum decurrit; scamnatus autem, qui eo modo ab occidente in orientem crescit. p. 115 occupatorius ager dicitur eo, quod occupatus est a victore populo. *ibid.* quaestorii ... dicuntur agri, quos populus Romanus devictis pulsisque hostibus possedit mandavitque quaestoribus, ut eos venderent. p. 116 vectigales ... agri sunt obligati *eqs.* p. 122 agri regii, id est illi, quos Ptolomeus rex populo Romano reliquit. Sil. Flacc. grom. p. 137 *occupatorii agri* a quibusdam soluti appellantur: soluti autem non sunt, quorum fines deprehendi possunt et finiuntur. Hyg. lim. grom. p. 167 quod ab eo (*limite duodecimano*) omnis ager nominetur. Lib. col. I grom. p. 246 *in indice nominum agrorum praeter* agrum adsignatum *et* centuriatum *exhibentur* subsicivus, dextratus, sinistratus, citratus, ultratus, tetragonus, tessellatus, cultellatus, normalis, epipedonicus, triumviralis, solitarius Sullanus, Neronianus podismatus, Caesarianus adsignatus, iugarius in quinquagenis iugeribus, meridianus in XXV iugeribus, commutatus ex beneficio Augusti. Pavl. dig. 6, 3, 1 agri civitatium alii vectigales vocantur, alii non. vectigales vocantur qui in perpetuum locantur .... non vectigales sunt, qui ita colendi dantur, ut privatim agros nostros colendos dare solemus. Procvl. dig. 41, 1, 56, 1 agrum, qui insula fuerat, insulam appellant. Serv. Aen. 6, 197 (*ex Varronis doctrina*) ager post pomeria, ubi captabantur auguria, dicebatur effatus (*cf.* Varro ling. 6, 53 Gell. 13, 14, 1). Isid. orig. 15, 13, 15 subsecivi agri, quos in pertica divisos recusant. Frontin. grom. p. 6 *ager arcifinius* postea ... terminos accipere coepit. *ibid.* in his agris (*arcifiniis*) nullum ius subsicivorum intervenit. *ibid.* quod in extremis adsignatorum agrorum finibus centuria expleri non potuit. p. 12 quibus (*flexibus*) arcifinii agri continentur. p. 13 haec ... controversia frequenter in arcifiniis agris ... exercetur. *ibid.* de modo controversia est in agro adsignato. p. 21. 24. 45. 58 in agris centuriatis excipitur limitum latitudo causa itineris. Hyg. grom. p. 110. 116 vetustas ... longi temporis plerumque paene similem reddidit occupatorum agrorum condicionem. 125 in quaestoriis ⟨et⟩ vectigalibus agris fere eadem observatio est, quae in adsignatis. 131 de modo quaestiones fere in agris divisis et adsignatis nascuntur, item quaestoriis et vectigalibus subiectis. Sic. Flacc. grom. p. 154 agrorum divisorum, qui instituendis limitibus divisi sunt, formae varias appellationes accipiunt. *ibid.* in quaestoriis agris ... aliqua vestigia reservant. p. 151 omnia ... finitionum genera, quae in occupatoriis agris videntur inveniri posse, in quaestoriis et divisis et assignatis agris frequenter inveniuntur. p. 152 *agri quaestorii* limitibus institutis laterculis quinquagenum iugerum effectis venierunt. *ibid.* horum ... agrorum (*quaestoriorum*) paene iam oblitterata sunt signa. p. 153 qui (*limites*) in agris divisis et assignatis semper pervii esse debebunt. p. 163 non ... omnis ager centuriatus in assignationem cecidit. Hyg. lim. grom. p. 204 agrum arcifinium vectigalem ad mensuram sic redigere debemus.

de agro publico et privato: Lex agr. 23 is ager privatus esto. 12. 27 quo pro agro loco ex privato in publicum tantum modum agri locei commutavit, ⟨is ager ...⟩ domneis privatus ita, utei quoi optuma lege privatus est, esto. *ibid.* quei ager ex priva⟨to in publicum commutatus est, quo pro agro tantus modus agri publici ex p⟩ublico imprivatum commutatus est (80). 66 isque ager locus privatus vectigalisque ... esto. Cic. Verr. 4, 13 quarum ager cum esset publicus populi Romani factus. agr. 1, 10 *agros*, quos libeat publicare. 1, 11 *si* Recentoricus ager privatus est .... *sin* ager Recentoricus dicitur non numquam esse publicus. 2, 56 privatus sit *ager* an publicus. 2, 57 illum agrum publicum esse fatentur. *ibid.* si est privatus ager Recentoricus ... sin autem publicus *eqs.* 3, 12 sunt ... multi agri lege Cornelia publicati. *ibid.* hos agros privatos facit. Att. 1, 19, 4 quorum agrum Sulla publicarat neque diviserat. Liv. 3, 72, 6 iudicaverunt agrum publicum populi Romani esse. 27, 3, 1 agro, qui publicatus erat. 31, 13, 7 testandi causa publicum agrum esse. 40, 38, 3 ager publicus populi Romani erat in Samnitibus. Frontin. aq. 97 agri ..., qui aqua publica contra legem essent inrigati, publicabantur. Sent. Minuc. 5 qua ager privatus casteli Vituriorum est, quem agrum eos vendere heredemque sequi licet, is ager vectigal(is) nei siet. 6 Langatium fines agri privati. 13 agri poplici quod Langenses posident, hisce finis videntur esse. 24 quem agrum poplicum iudicamus esse, eum agrum castelanos Langenses Veiturios posidere fruique videtur oportere. 37 prata quae fuerunt ... in agro poplico. Lex agr. *saepe* quei ager poplicus populi Romanei in terra Italia ... fuit *sim., sequentibus legis praescriptis.* Cass. Hem. hist. frg. 17 quicunque ... agro publico eiecti sunt. Lex Anton. 1, 12 quei agrei quae loca aedificia publica preivatave Thermensium maiorum Pisidarum intra fineis eorum sunt. Cic. Verr. 6, 53 qui publicos agros arant. agr. 1, 10 iubet ... Xviros omnibus agris publicis pergrande vectigal imponere. 2, 10 plebem in agris publicis constituisse, qui agri a privatis antea possidebantur. 2, 65. 2, 68. 2, 82. Phil. 3, 22 in agro publico campi Leontini. de orat. 2, 284 quom ageretur de agris publicis. *ibid.* depasci agros publicos. Brut. 136 qui agrum publicum lege vectigali levavit. Att. 2, 15, 4. Lex Vrson. 96, 5 de ... locis agris aedificiis publicis quo facto quaeri iudicarive oporteat. Liv. 2, 61, 2 possessorum publici agri. 4, 58, 12. 6, 14, 1. 31, 12, 7 in Lucanis in agro publico. 39, 44, 4 aquam publicam ... in privatum aedificium aut agrum fluentem. 42, 1, 6 ad agrum publicum a privato terminandum. 45, 16, 5 Calatiae in publico agro. Fest. 241 possessiones appellantur agri late patentes publici privatique. 333. Frontin. grom. p. 5 hunc agrum (*privatum*) multis locis mensores ... in formam in modum limitati condiderunt. *ibid.* eadem ratione et privatorum agrorum mensurae aguntur. Pavl. dig. 39, 4, 11, 1 agri publici, qui in perpetuum locantur, sine auctoritate principali revocari non possunt. Call. dig. 49, 14, 3, 6. Greg. Tvr. Franc. 6, 44 *locustae* agerem ... publicum tenentes.

agrum dare, adsignare, dividere, attribuere, sim. publice et privatim, praemissis de agri metiendi ratione locis: Frontin. grom. p. 2 ager ... divisus adsignatus est coloniarum. hic habet condiciones duas ... quidquid ... in longitudinem est delimitatum, per strigas appellatur; quidquid per latitudinem, per scamna. ager ... limitatus hac similitudine decimanis et cardinibus continetur. ager per strigas et per scamna divisus et adsignatus est more antiquo in hanc similitudinem, qua in provinciis arva publica coluntur. p. 28 duo limites duxerunt ... decimanus *limes* ... dividebat agrum dextra et sinistra, cardo citra et ultra (Serv. auct. georg. 1, 126 *cf.* Plin. nat. 18, 326. 331). p. 31 agrum rectis lineis dimetiemur. Balb. grom. p. 97 per quae (*longitudinem et latitudinem*) metiemur agros. Sic. Flacc. grom. p. 148 si ... substructionibus et maceriis finientur agri. p. 153 limites agris ... introitus exitusque *praebent. ibid.* omnes limites dirimunt agros. Hyg. lim. grom. p. 204 primum ... agrum limitibus includemus, hoc est centuriabimus. Lex agr. 97 ⟨agrum locum⟩ ... me⟨tiun⟩dum terminosque statui ⟨curato⟩. *cf.* Varro rust. 1, 10, 1. Cic. epist. 9, 17, 2 Veientem ... agrum et Capenatem metiuntur. Verg. Aen. 12, 359 (*per ironiam*) agros ... metire. 12, 897 Ov. fast. 2, 641. Liv. 21, 25, 5 in triumviros agrum metantis. 31, 4, 2 decemviros agro Samniti Apuloque ... metiendo dividendoque. Sen. Thy. 461 nullus mihi ultra Getas metatur et Parthos ager. Phaedr. 529 nullus in campo sacer divisit agros arbiter populis lapis. Colvm. 5, 1, 2 de commetiendis agris rationem. Stat. silv. 5, 2, 43 metiri ... agros. Theb. 5, 559 saxum, quo discretus ager. Frontin. grom. p. 42 nisi ita fundaverint agros *agricolae terminis ponendis*, ut. Hyg. grom. p. 130 solent quidam ... duos aut tres agros uni villae contribuere et terminos, qui finiebant singulos agros, relinquere. Lib. col. I grom. p. 211 lex agris limitandis metiendis. II grom. p. 254 ager eius (*Castellensis municipii*) limitibus d(ecumanis) et k(ardinibus) continetur. Hermog. dig. 1, 1, 5 ex ... iure gentium ... agris termini positi. Serv. ecl. 3, 41 ad quos (*terminos Nilo confusos*) innovandos adhibiti sunt philosophi, qui lineis diviserunt agros. Lib. col. I grom. p. 220 ager eius (*coloniae Gravisci*) in absoluto tenebatur. p. 234 ager eius (*Formiarum oppidi*) in absoluto resedit, pro parte in lacineis est adsignatus. finitur terminis siliceis et Tiburtinis. p. 236 ager eius (*Nuceriae Constantiae*) limitibus Iulianis ... militibus est adsignatus et alibi in absoluto resedit. *sim.* Isid. orig. 15, 15, 1 *maiores* loca in territoriis, territoria in agris, agros in centurias *eqs.* diviserunt.

Enn. trag. 112 inter se sortiunt urbem atque agros. Corp. I 552 (*a. 624/25*) IIIvire a(gris) i(udicandis) a(dsignandis). 554. *cf.* Lex Bant. 15 IIIvir a(greis) d(andeis) a(dsignandeis). Lex repetund. 13. 16. 22 Lex agr. 3. 15. 16 Corp. I 583. I 1^2 27 Xvir agr(is) dand(is) adtr(ibuendis) iud(icandis). 30. 40 Lex Vrs. 97, 16. Cato orig. 43 ager Gallicus ..., qui viritim cis Ariminum datus est. Lex agr. 3 ⟨quem agrum locum⟩ quoieique de eo agro loco ... IIIvir sortito ceivi Romano dedit adsignavit. 6 ⟨quei ager ...⟩ exceptum cavitumve est nei divideretur. 12 quem (*agrum*) venire dari reddive oportebit. 13. 15. 16. 17 quoi is ager ... datus adsignatusve ⟨redditus⟩ve fuerit. 24 quoi IIIvir eum agrum locum ... dedit ⟨reddidit⟩ adsignavitve. 80 eum agrum locum, quem IIvir ... stipendiarieis dederit adsignaverit. 81 quem *agrum* Xvirei ... Vticensibus reliquerunt adsignaverunt. 91 agrumque, quei eis publice adsignatus esset. Varro rust. 1, 2, 10 viginti virum qui fuit ad agros dividendos Campanos. 1, 10, 2 in agris divisis viritim. vita pop. Rom. Non. 43, 8 extra urbem in regiones XXVI agros viritim liberis adtribuit. Cic. Verr. 4, 13 *ager* illis est redditus. 6, 125 cui civitati maiores nostri maximos agros atque optimos concesserunt. agr. 1, 1. 1, 17 eis (*colonis*) agros adsignent. 1, 21 his colonis agrum Campanum ac Stellatem campum dividi iubet. 2, 19. 2, 58 quos *agros* P. Africanus populo Romano adiudicarit. 2, 75.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,76. 2,79 quibus hominibus et quem ad modum illum agrum esset distributurus. 2,82 ad paucos ... totum agrum Campanum perferri videbitis. 2,83 ne agrum Campanum privatis gratis ... *populus Romanus* tradat. 3,3. 3,7 qui ... agri aedificia lacus stagna loca possessiones ... publice data adsignata vendita concessa sunt. 3,12 *agros* eis condonare. Phil. 11,12 his ... agrum Campanum est largitus Antonius. Brut. 57 Att. 2,16,1 epist. 11,21,5 BRVT. Cic. epist. 11,20,3. LVCR. 5,1110 et pecus atque agros divisere. CAES. Gall. 1,28,5. 4,7,4 sibi agros attribuant. 4,8,2. civ. 1,35,4 quorum alter agros Volcarum ... publice iis concesserit. 3,59,2 agros ... praemiaque ... tribuerat. LEX Vrson. 79,40. 82,30. CORP. X 6087 L. Munatius (*cos. 712*) ... agros divisit in Italia. NEP. Cim. 2,5 agros civibus divisit. HOR. epist. 2,1,8 agros adsignant. TIB. 1,9,34 tibi si ... Falernus ager *daretur*. 2,5,41 iam tibi Laurentes adsignat Iuppiter agros. OV. met. 7,653 populisque recentibus urbem partior et ... agros. MON. Ancyr. 1,18. 3,22. LIV. 1,46,1 agro capto ex hostibus viritim diviso. 2,13,4 de agro Veientibus restituendo. 2,13,5 C. Mucio ... trans Tiberim agrum dono dedere. 2,39,11 si Volscis ager redderetur. 2,41,7 adsignari agros. 38,39,14 regi Eumeni ... castella vicos agrum ... adiecerunt. 42,24,9 Carthaginiensibus ... se et urbem et agros concessisse. PAVL. FEST. 48 qui ... agris ... dividendis praepositi sunt. VELL. 2,2,3 triumviros agris dividendis creavit. VAL. MAX. 5,4,5. PHAEDR. 4,5,38 agros ... donate moechae. SEN. benef. 7,4,3 donare agros nostros rei publicae possumus. CVRT. 8,1,2 quibus eorum ... urbes agrosque iussit attribui. PLIN. nat. 3,47 Ingaunis Liguribus ... agro triciens dato. 7,176 XXviro se agros dividente. QVINT. decl. 336 p. 323 agrum fratri dedi. 336 p. 325 *agrum* cum fratre non partireris. TAC. Germ. 26 *agros* inter se ... partiuntur. hist. 1,24 universum vicini agrum dono dedit. ann. 1,28 agros emeritis largientur. PLIN. epist. 7,18,1 des agros. 7,31,4 emendis dividendisque agris adiutor adsumptus. FRONTIN. grom. p. 51 flumen Anam circa quod agri sunt adsignati. SIC. FLACC. grom. p. 155 ut eis concederet agros suos. HYG. grom. p. 131. LIB. col. I grom. p. 209—240 *saepissime in indice agrorum adsignatorum ratione adsignandi addita velut* ager ... est adsignatus in cancellationem limitibus maritimis, limitibus Gracanis, cardinibus et decimanis, in iugeribus vicenis quinis, in iugeribus et limitibus intercisivis *sim.* p. 236 postea ... *ager* familiae est adiudicatus. SVET. Iul. 20 agrumque Campanum ... divisit. 38 adsignavit ... agros. Claud. 20 si sibi siccati agri concederentur. Nero 11 *sparsa populo* naves insulae agri. VLP. dig. 6,1,15,2 ager ..., qui ... militibus adsignatus est. AMM. 31,4,8 subigendos agros tribui. SERV. ecl. 1,62 non divisi agri Caesaris beneficio. auct. ecl. 9,28 Cremonensium agros dedit militibus suis. HIER. in Mich. 2,2 p. 449 Vall. ut agros meos sibi sorte distribuit. p. 451 agri ... traditi sunt Assyriis. VVLG. Ios. 21,12. II reg. 9,7 restituam tibi omnes agros Saul patris. II Esdr. 5,11 reddite eis hodie agros suos et vineas. AVG. civ. 3,24 volebant ... agros populo dividere. *hereditatis, dotis, sim. causa*: PLAVT. Trin. 508 eum *agrum* dabo dotem sorori. 700 *ubi* agrum dederis. VARRO Men. 38 dotis dato ... agrum Caecubum. APVL. apol. 93 *ut uxor filiis* ... fructuosissimos agros ... donaret. VLP. dig. 6,1,77 in ... agro qui donabatur. PAVL. dig. 23,3,56,3 ut ager in causam dotis revertatur. 31,49,2 agrum ... legari tibi posse. SCAEV. dig. 32,41,9. PORPH. Hor. sat. 2,6,108 nequis agrum ... alicuius in testamento donatum daret. VVLG. Ier. 8,10 dabo ... agros eorum heredibus. *latiore sensu de naturae viribus*: VARRO rust. 3,14 quod divina natura dedit agros. CIC. nat. deor. 2,130 in quam (*Mesopotamiam*) quot annos quasi novos agros invehit *Euphrates*. ALF. dig. 41,1,38. *agrum posteris relinquere*: PLAVT. Aul. 13 agri reliquit ei non magnum modum. CIC. agr. 2,84 hunc agrum nobis maiores nostri reliquerunt. CAES. Gall. 7,77,14 Cimbri ... iura leges agros libertatem nobis reliquerunt.

agrum habere, possidere: CORP. II 5041 (*a. 565*) agrum oppidumque, quod ea tempestate posedissent, item posidere habereque iousit *servos*. PLAVT. Trin. 533 quoius ille ager fuit. 508. 683. 687 TER. Haut. 63. Phorm. 364 agrum de nostro patre colendum habebat. CATO orig. 7 agrum, quem Volsci habuerunt. frg. orat. 6,1 agrum optimum atque pulcherrimum *habere*. 32,2. 64,3 ager, quem privatim habent, Gallicus Samnitis Apulus Bruttius. COM. pall. inc. 74^{b} villa est patrui. hic ager est, ubi stas. SENT. Minuc. 3 qua lege agrum possiderent. 24. 29. 30. 32. 37. 39. LEX agr. 9 quoius eum agrum locum aedificium possessionem ... ⟨ess⟩e oportet. 10. 32 quibus ... ⟨eum agrum locum con⟩ductum habere frui possidere defendere licuit. 85 ⟨quei ager⟩ locus populorum leiberorum perfugarum non fuerit. 96 quei *ager* Corinthiorum fuit. LEX Anton. 1,12/13 quei agrei quae loca aedificia publica preivatave Thermesium ... sunt. 1,27/28. VARRO ling. 5,36 quos agros ... possidebant. CIC. Quinct. 90 agrum, qui communis est. agr. 1,10 qui *agri* ab Hiempsale possidentur. 2,10. 2,50 *agri*, qui regis Philippi sive Persae fuerunt. *ibid.* *agros* Cyrenensis, qui Apionis fuerunt. 2,57. 2,58. 2,72. 2,78. 2,81 quem agrum ... vestrum esse dicitis *eqs.* 2,84. 2,85. rep. 3,15 ut ... Lacedaemonii suos omnes agros esse dictitarint, quos. off. 1,21 ex quo fit, ut ager Arpinas Arpinatium dicatur, Tusculanus Tusculanorum. CAES. Gall. 2,4,6 feracissimos ... agros possidere. 4,4,2 agros aedificia vicosque habebant. LEX Vrson. 79,3 qui eum agrum habebunt possidebunt *eqs.* VERG. Aen. 11,316 est antiquus ager Tusco mihi proximus amni. HOR. sat. 2,2,133 nunc ager Vmbreni sub nomine, nuper Ofelli dictus erit nulli proprius, sed cedet in usum nunc mihi, nunc alii. epist. 2,2,160 qui te pascit ager, tuus est ... te dominum sentit. OV. fast. 2,678. LIV. 8,19,12 agros urbem corpora ipsorum ... in potestate populi Romani esse futuraque. 23,14,10 agrum Hannibalis esse et Poenorum. 28,46,5 qui ager civis Campani fuisset. 30,14,9 *Syphax* ipse, coniunx, regnum, ager, oppida ... praeda populi Romani est. 30,37,2 quas urbis quosque agros ... tenerent. 31,5,6 brevique non agros modo, sed urbem etiam in dicione eius futuram. 33,13,10 *ut* ager urbesque captae Aetolos sequerentur. PAVL. FEST. 19 in agrum, qui nunc est populi Romani. SEN. contr. exc. 5,5 vos possidetis agros. SEN. epist. 88,12 ante avum tuum quis istum agrum tenuit? 117,15 ager iure possidetur, sapientia natura. COLVM. 3,9,2 in Ardeatino agro, quem multis temporibus ipsi ante possedimus. PLIN. nat. 3,112 Siculi ... tenuere ... Palmensem Praetutianum Hadrianumque agrum. 5,146 Galatia, quae ... agros maiore ex parte Phrygiae tenet. 19,51. QVINT. decl. 336 p. 322 ager, quem communem nobis esse dico, patris nostri fuit. 336 p. 323 non retinendum agrum habebamus. FRONTIN. aq. 70 in agro, qui nunc est Ceionii Commodi. TAC. Germ. 31 nulli domus aut ager. hist. 5,2 indigum agrorum populum. ann. 4,6 rari per Italiam Caesaris agri. PLIN. epist. 2,15,1 postquam tui facti sunt agri. FRONTIN. grom. p. 56 agrum optinent. PAPIN. dig. 29,2,87 praef. qui ... agrum ad hereditatem patris pertinentem possidet. SCAEV. dig. 32,41 praef. ut ... agrum ut hereditarium habeant. APVL. met. 9,35 beatos agros possidebat. VVLG. II Esdr. 5,5 agros nostros et vineas nostras alii possident. Ier. 35,9 agrum et sementem non habuimus. AVG. civ. 5,17.
CATO agr. 1,4 in his agris, qui non saepe dominos mutant. HOR. epist. 2,2,160 *cf. l. 6.* PLIN. epist. 7,18,3 ager ... semper dominum ... inveniet. VVLG. Ruth 2,3 ut ager ille haberet dominum Booz. *significatur praeterea saepe possessio pronominibus possessivis, attributis velut* hostilis, alienus, *genetivo possessivo, sim.*

agrum dedere, perdere, amittere: PLAVT. Amph. 226 urbem agrum aras focos seque uti dederent. Most. 80 prius quam omnia periere et aedis et ager. Trin. 593 siquidem ager nobis salvos est. CIC. agr. 2,68 perdere iam ... illos agros ratione aliqua velint. 2,84 hunc agrum patres nostri ... perdiderunt. off. 2,79 ut ... qui ... habuit *agrum* amittat. Att. 7,7,6 agrum Campanum perisse. 8,3,4 non ager Picenus amissus? SALL. Catil. 28,4 quod Sullae dominatione agros bonaque omnia amiserat *plebs in Etruria*. LIV. 1,38,2 deditisne vos populumque Conlatinum, urbem, agros ... in meam populique Romani dicionem? 6,33,3. 7,31,4. 8,12,5 ob iram agri amissi. 26,33,13. VELL. 2,74,2 qui ... agros amiserant. 2,75,1 qui perdiderant agros. PHAEDR. 4,5,42 agros abiciet moecha. CVRT. 9,7,13. SCHOL. Iuv. 6,57 perdo agrum ego paternum. *agrum vendere, emere*: PLAVT. Merc. 74 agrum se vendidisse. TER. Haut. 54 quom agrum in proximo hic mercatus est. 146. CATO orat. frg. 19,1 o quanti ille agros emit ...! SENT. Minuc. 5 quem agrum eos vendere licet. LEX agr. 12. 23 ⟨queive ab eo emit⟩ emeritve *agrum*, queive ab emptore eius emit emeritve. 58 quei ager publice non veneiet. 65. 66 HS n(ummo) I emptus esto *ager*. 74. 75. 92 CIC. agr. 1,1. 1,5 iubent venire agros Attalensium atque Olympenorum *eqs.* 1,10. 1,15 (*bis*). 2,34. 2,50 ascribit ... auctioni Corinthios agros ... et Cyrenensis *eqs. passim.* Att. 1,19,4 LEX Vrson. 82,32. 82,35. HOR. sat. 2,6,11. epist. 2,2,16 mercaris agrum fortasse trecentis aut etiam supra nummorum milibus emptum. LIV. 2,17,6 ager veniit. 26,11,6. 31,13,6 agros vulgo venales esse. *ibid.* sibimet emptis *agris* opus esse. PAVL. FEST. 58 qui *agri* et emi et venire iure civili possunt. COLVM. 1,2,1 in propinquo agrum mercari (CATO agr. capit. 1,1). EDICT. Vesp. Van. (Corp. X 8038) 11. PLIN. nat. 3,134 Triumpilini, venalis cum agris suis populus. 18,26. 18,35. 18,37 agros in Piceno coemendo colendoque. MART. 9,21,1 FRONTIN. aq. 128. IVV. 4,27 provincia tanti vendit agros. 14,151 quot venales iniuria fecerit agros. TAC. ann. 6,17 PLIN. epist. 7,31,4. HYG. grom. p. 132 quidam vendentes ementesque agros. LIB. col. II grom. p. 253 ager ... per quaestores ... est venumdatus. FLOR. 1,22,47 quod illis ... diebus ager ... venalis Romae fuit hastaeque subiectus invenit emptorem. CALL. dig. 6,1,50 si ager ex emptionis causa ad aliquem pertinet. VLP. dig. 19,1,13,10 si ... ager distractus sit. MARCIAN. dig. 20,6,8,7. PALLAD. 1,7,1 in eligendo agro vel emendo. VVLG. II Esdr. 5,16 agrum non emi. act. 5,8 si tanti agrum vendidistis, *passim.* LIV. 32,40,8 quod sacrum Apollinis agrum grandi ... pecunia redemerat iis. PLIN. epist. 7,18,2 agrum ... longe pluris actori publico mancipavi. SVET. Otho 4 totum agrum redemit emancipavitque. *agrum abalienare*: LEX agr. 64 q⟨uem agrum locum neque ipse⟩ neque heres eius neque quoi is heres erit abalienaverit. 16 LEX Anton. 2,26. CIC. agr. 2,64 *ut* agros vectigalis populi Romani abalienaret. *agrum locare*: LEX agr. 21 ⟨quem agrum ... censores⟩ ... locaverunt. CIC. Verr. 4,13 is ager a censoribus locari solet. 4,93 conductum habebat *agrum* HS sex milibus. agr. 2,50. LEX Vrson. 82,32 ne quis eos agros neve eas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

silvas vendito neve locato longius quam in quinquennium *eqs.* Liv. 27, 3, 1 agro ... locando (2). 27, 11, 8 ut agrum Campanum fruendum locarent. 42, 19, 1 Val. Max. 4, 4, 6 Plin. epist. 7, 30, 3 Pavl. dig. 6, 3, 1. 7, 1, 59, 1 Vlp. dig. 19, 2, 15, 2 Pallad. 1, 6, 6. *de agro pretii sive pignoris vicem exhibente*: Ter. Haut. 63 agrum in his regionibus meliorem neque preti maioris nemo habet. Phorm. 661 ager oppositus [est] pignori ob decem minas est. Lex agr. 47 pro eo agro loco pecunia⟨m⟩ neive praevides ... dato. 48 ⟨quei ob eu⟩m agrum locum manceps praesve factus est. 74. Cic. Q. Rosc. 33 qui (*ager*) nunc multo pluris est quam tunc fuit. Varro rust. 1, 4, 2 vendibiliorem *faciunt agrum*. Mon. Ancyr. 3, 22 pecuniam pro agris ... solvi municipis (3, 25). Liv. 5, 25, 8 in aestimationem urbs agerque venit (31, 13, 7). 28, 46, 5 quantae pecuniae ager indicatus esset. Plin. nat. 33, 134 in agris HS |MM| possedit *M. Crassus*. Frontin. aq. 128 pro toto agro pecuniam intulerunt. Tac. hist. 3, 65 domo agrisque pignori acceptis. Plin. epist. 6, 19, 1 scis tu accessisse pretium agris. Hyg. lim. grom. p. 205 certa pretia agris constituta sunt. Vlp. dig. 2, 15, 8, 15 si ager fuerit in alimenta obligatus. 12, 6, 26, 4 ager ... retinebitur, donec debita pecunia solvatur. Marcian. dig. 20, 6, 8, 7 agrum ... hypothecae datum. Vlp. dig. 27, 9, 1, 2 qui pignori agrum a parente pupilli acceperit. Vvlg. gen. 23, 13 dabo pecuniam pro agro. 39, 5 multiplicavit *dominus* tam in aedibus quam in agris cunctam eius substantiam. II Esdr. 5, 3 agros nostros et vineas ... opponamus.

agrum accipere, comparare, praecipue hereditate: Plavt. Trin. 520 ne tu illunc agrum tuom siris umquam fieri neque gnati tui. 695 si aps te agrum acceperim. Sent. Minuc. 5 quem agrum ... heredem ... sequi licet. Lex agr. 2 ⟨quem quisque de eo agro loco ...⟩ agrum locum sumpsit reliquitve. 23. Cic. Quinct. 90 totum agrum, qui communis est, suum facere. Q. Rosc. 33 accepit ... agrum temporibus eis, cum. Phil. 6, 14. agr. 2, 77 urbis agros copias comparari. 2, 84 hunc agrum ... acceptum a patribus suis. 2, 85 qui (*ager*) vobis ostenditur, aliis comparatur. Liv. 3, 1, 6 iussi nomina dare qui agrum accipere vellent. 4, 11, 5. 40, 17, 4 paterni regni agrum se ... recepisse. Qvint. decl. 336 p. 321 at agrum communem paternum ille susciperet. 336 p. 325 si hereditate tibi ager iste venisset. Tac. Germ. 26 agri pro numero cultorum ab universis in vices occupantur. ann. 12, 30. Svet. Tib. 1 agrum ... trans Anienem clientibus ... publice accepit. Pavl. dig. 22, 1, 18 praef. evictis (*sc. iudicio*) agris. Vlp. dig. 26, 7, 5 praef. ut comparari ager possit (Macer dig. 49, 16, 13 praef. *al.*). Tert. nat. 2, 10 quem⟩ per Herculem fuerat insecuta agrum. Serv. ecl. praef. *nobilium* favore amissum agrum recepit (*bis*). Vvlg. Marc. 10, 30 qui non accipiat ... agros. Itin. Anton. Plac. rec. A 26 in agrum, qui comparatus est de pretio domini.

agrum adimere, occupare, capere cum nota violentiae; opp. relinquere: Plavt. Trin. 652 ego istum agrum tibi relinqui ... expeto. Cato orat. frg. 32, 2 agrum, quem vir habet, tollitur. Lex agr. 25. Cic. agr. 1, 4 persequitur ... totam Siciliam, ... nullos agros reliquit. 1, 5 agros in Macedonia regios, qui partim T. Flaminini, partim L. Pauli ... virtute parti sunt *eqs.* 2, 51. 53 *de Pompeio*: cos agros, quos tuo labore cepisti. 60. 81 nec L. Sulla agrum Campanum attingere ausus est. 2, 88. 3, 3 dom. 79. Phil. 2, 43 agros ereptos rei publicae. Lvcr. 5, 1291 et pecus atque agros adimebant. Caes. Gall. 4, 7, 4 quos *agros* armis possederint. civ. 1, 38, 1 Vettonum agrum Lusitaniamque pari numero legionum obtinebat. Sall. Catil. 57, 2 Metellus ... cum tribus legionibus in agro Piceno praesidebat. Iug. 5, 4 quascumque urbis et agros manu ceperat *populus Romanus*. 55, 1 *ut* hostium agro potiretur. epist. Mithr. 17 *neque quicquam Romanos* nisi partum (*coniecerunt* raptum *inutiliter, cf. l. 50*) habere, domum coniuges agros imperium. Varivs carm. frg. 1 agrosque Quiritum eripuit. Liv. 2, 25, 6 ager ademptus. 2, 31, 5. 3, 1, 4 T. Quincti ductu et auspicio agri capti. 3, 68, 6 agro ex hoste capto. 3, 72, 2 agro intercipiendo. 4, 1, 4 ob iniuriam agri abiudicati. 6, 37, 2 agros occupandi modum. 7, 31, 7 si agrum ... oppugnarent. 21, 13, 6 urbem ... adimit, agros relinquit. 23, 27, 2 omni ... agro potiuntur. 34, 45, 4 Tempsanus ager de Bruttiis captus erat. *al.* Pavl. Fest. 105. 271. Val. Max. 6, 5 ext. 1 recuperati agri dimidia pars. Sen. dial. 10, 13, 8 Italico agro adquisito. Tac. ann. 2, 13. 14, 18 abiudicatis agris. Sic. Flacc. grom. p. 155 nec tamen omnibus personis victis ablati sunt agri. Lib. col. I grom. p. 233 ager eius (*Castrimonii oppidi*) ex occupatione tenebatur. Svet. Aug. 3 Spartaci et Catilinae ... Thurinum agrum tenentis. Pavl. dig. 7, 4, 26 si ager ab hostibus occupatus ... liberatus fuerit Papin. dig. 10, 1, 11 additis vel detractis agris. Serv. ecl. praef. Vvlg. I reg. 8, 14. Cic. Att. 1, 19, 4 liberabam agrum (*i. eximebam ex divisione*). 16, 16, 4 ut ... Buthrotium agrum proscriptum vidimus.

agrum consecrare: Cato Prisc. gramm. II 85, 5 citer ager alligatus ad sacra erit. Cic. dom. 128 quia ... consecrabantur agri ...; ut imperator agros de hostibus captos consecraret. leg. 2, 22 'ne quis agrum consecrato'. 2, 45. Corp. III 355, 3 ager Aezanensi Iovi dicatus. Liv. 2, 5, 2 ager Tarquiniorum ... consecratus Marti (Flor. 1, 3, 1 Schol. Iuv. 6, 525). Vell. 2, 25, 4 agrosque omnes addixit deae. Itin. Theod. 1 ibi est ager domini (Itin. Anton. Plac. rec. A 13). Corp. XIII 6488 acr(um) ... consacravit. Vvlg. levit. 27, 16 si agrum possessionis suae voverit. 27, 17. 22 (*opp.* redimere 27, 19. 28).

de agrario iure vel legibus: Lex agr. 27 de eo agro siremps lex esto, quansei. 33 ⟨sei qu⟩id de eo agro ambigetur. 35 ⟨de e⟩o agro ious deicito neive de ⟨eo agro de⟩cernito (17). 85 q⟨uam ... cen⟩s(ores) agri ... legem deixerunt. Lex Anton. 2, 23 quodque quibusque in ... agreis ... iouris Thermensium ... fuit, ... idem in eisdem ... agreis ... Thermensium ... ious esto. Cic. agr. 2, 52 quorum *agrorum* adhuc penes Cn. Pompeium omne iudicium et potestas more maiorum debet esse (2, 60). 3, 8 si isti agri partem aliquam iuris ... attingunt. Phil. 5, 53 de agro Campano separatim cognoscerent. ad Q. fr. 2, 5, 1 eodem die vehementer actum de agro Campano. 2, 6, 2 epist. 1, 9, 8. 13, 4, 2 cum ... legem iniquissimam de eorum agris promulgavissent. 13, 53, 2 Lex Vrs. 96, 6. Ov. fast. 2, 660 omnis erit sine te (*Termine*) litigiosus ager. Liv. 1, 46, 2 quia de agro plebis adversa patrum voluntate senserat agi. 3, 71, 6 agrum, de quo ambigitur. 5, 11, 9. 6, 6, 1. 6, 39, 1 de ... agro rogationes iubebant. 6, 40, 11. 26, 16, 7 de urbe agroque reliqua consultatio fuit. 34, 62, 8 de agro ... cum regis legatis disceptari coeptum. 34, 62, 10 agrum, qui iuris esset Carthaginiensium. 38, 11, 9. 40, 17, 1 Edict. Claud. 14. Frontin. grom. p. 29 in lege, quae est in agro Vritano. Avg. civ. 18, 41.

de agro vectigali: Sent. Minuc. 6 is ager vectigal (?) nei siet. 25 pro eo agro vectigal ... dent. 29. Lex agr. 19 pro eo agro loco aedificio proque scriptura pecoris ... post quam vectigalia constiterint. 36 quoquis pro agro minus aliterve scripturam v⟨ectigalve det⟩. 66 is ager locus privatus vectigalisque ... esto. 82 pro eo agro loco ne⟨i⟩ vectigal neive decumas rei⟨ve⟩ scripturam ... dare debeto .... 88. 92 ⟨o⟩b eum agrum ... ⟨agrive superfic⟩ium scripturam pecoris nei dato neive ⟨vectigal solvito⟩. Cic. Verr. 4, 12 in agrorum vectigalium ratione hoc interest, quod. 4, 13 omnis ager Siciliae decumanus est. 4, 14 ut non modo eorum agris vectigal novum nullum imponerent. 4, 72 una civitas ex uno agro plebis Romanae prope menstrua cibaria praetoris imperio donare Apronio cogitur. 4, 89 ut ex agro populi Romani plus frumenti servo Venerio quam populo Romano tribui pateretur. 4, 91 Halicyenses ... agros immunis habent. 4, 99. 100. *ibid.* quantus numerus frumenti cogatur ex omni agro decumano. 4, 103 omnis ... agros decumanos per triennium populo Romano ex parte decuma, C. Verri ex omni reliquo vectigalis fuisse (4, 117). 4, 106 unus ager uno anno trecenta milia modium tritici et praeterea HS L lucri dat Apronio (107). 110. 119. 120. 172 cum ex eisdem agris eiusdem anni frumentum ex decumis Romam mancipes advexissent. 4, 179. agr. 1, 10 iubet eosdem Xviros omnibus agris publicis pergrande vectigal imponere, ut eidem possint et liberare agros, quos commodum sit. *ibid.* excipit ... in vectigali imponendo agrum Recentoricum. 2, 56. 64. 81 hoc agri Campani vectigal. nat. deor. 3, 49 nostri ... publicani, cum essent agri in Boeotia deorum immortalium excepti lege censoria, negabant immortalis esse ullos, qui aliquando homines fuissent. epist. 13, 7, 1 locutus sum tecum de agro vectigali municipii Atellani. Liv. 28, 39, 12 vectigal ex agro eorum capimus. Hyg. grom. p. 116 hi agri, qui redditi sunt, non obligantur vectigalibus. p. 205 agri vectigales multas habent constitutiones. p. 206 huius agri vectigalis mensuram a certis rigoribus comprehendere oportet. Macer dig. 2, 8, 15, 1 qui vectigalem, id est emphyteuticum agrum possidet. Dig. 6, 3 rubr. Pavl. dig. 10, 1, 4, 9 finium regundorum actio ... in agris vectigalibus. 39, 3, 23, 1.

agros polliceri, ostendere: Cic. agr. 2, 10 si qui agros populo Romano pollicentur. 2, 15 ostentari *hac lege* populo Romano agros. 2, 78 agrum ... Campanum, quem vobis ostentant. 2, 85 qui (*ager*) vobis ostenditur, aliis comparatur. Phil. 7, 10 cum ... legionibus ... vacationes pecunias agros spopondistis. Caes. civ. 1, 17, 4 militibus ... agros ex suis possessionibus pollicetur. Liv. 6, 5, 2 ostentabatur in spem Pomptinus ager. 40, 43, 1 Pisanis agrum pollicentibus. Tac. ann. 2, 13.

agrum tueri, defendere ab hostibus: Lex agr. 25 neive quis in eo agrum occupatum habeto neive defendito. Liv. 2, 39, 6 custodibus inter populatores missis, qui patriciorum agros intactos servarent. 10, 3, 2 Marsos agrum vi tueri. 21, 51, 6 Viboniensem agrum maritimamque oram Italiae tuendam. 21, 52, 9 ad defendendum Gallicum agrum. 22, 40, 8 postquam ager parum tutus erat. 24, 29, 4. 25, 15, 3. 29, 34, 4. 31, 22, 8. 31, 25, 5. 35, 3, 3. 44, 13, 7.

agrum censere: Lib. col. I grom. p. 218 naturam loci secuti artifices agros censuerunt, id est fecerunt gammatos et scamnatos. p. 214 lege sua agrum *Fori Populi* censiri iussit. *ibid.* ager eius (*Gavis oppidi*) militi ex occupatione censitus est. Vlp. dig. 50, 15, 4 praef. forma censuali cavetur, ut agri sic in censum referantur (*cf.* Sen. benef. 7, 4, 3). *similiter leguntur* agrum conspicari, videre, appetere, curare, concupiscere, adamare, cupere, temptare, cognoscere, petere, spectare, despectare, salutare, visere, agro invidere, agrum amare, desiderare, malle, quaerere, sequi, spernere, flagitare.

actiones et status supra scripta structuris aliis adhibitis: Plavt. Amph. 193 praeda atque agro adoriaque adfecit populares suos. Cic. S. Rosc. 50 quibus rebus et agris et urbibus et nationibus rempublicam ... auxerunt. agr. 2, 34 liberos populos agris multandi *potestas*. Font. 12 Balb. 41. nat. deor. 2, 6 *Vatinius* et agro ... et vacatione donatus est. off. 2, 85 Caes. Gall. 7, 54, 4 Bell. Afr. 56, 3 Sall. Catil.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 3. epist. Mithrid. 6 omni cis Taurum agro ... spoliatus est. Nep. Pelop. 5, 5 Timoth. 1, 3 Liv. 3, 67, 5. 4, 49, 14. 8, 11, 13. 8, 14, 9. 30, 44, 12. 38, 39, 11. 38, 48, 4 Val. Max. 1, 8, 1. 6, 5, 1 Flor. 2, 25, 11 Lampr. Alex. 32, 3. Cic. Catil. 2, 18 agris ... aedificiis ... ornatus et copiosus. Sall. Iug. 16, 5 pars Numidiae ... agro virisque opulentior. Hor. sat. 1, 2, 13 *Fufidius* dives agris. 2, 3, 184 nudus agris. ars 421. Verg. Aen. 1, 343 Sychaeus ... ditissimus agri. 10, 562. Ov. met. 5, 129 Nasamoniaci Dorylas ditissimus agri, dives agri Dorylas. Plin. nat. 18, 11 hinc et locupletes dicebant loci, hoc est agri plenos. Sil. 1, 393.

B *de agro qui* ***colitur***: *qualitates et genera agrorum*: Cato agr. 1, 7 de omnibus agris ... vinea est prima, ⟨si vino bono⟩ vel si vino multo est, secundo loco hortus inriguus, tertio salictum, quarto oletum, quinto pratum, sexto campus frumentarius, septimo silva caedua, octavo arbustum, nono glandaria silva. Varro rust. 1, 4, 3 utilissimus ... is ager qui salubrior est quam alii (*cf.* Cic. div. 1, 79 sunt partes agrorum aliae pestilentes, aliae salubres, aliae, quae acuta ingenia gignant, aliae, quae retunsa). 1, 6, 1 quod alius ager bene natus, alius male *est.* 1, 7, 6 optimum agrum esse, qui sub radice montis situs sit et spectet ad meridianam caeli partem. Plin. nat. 18, 27 malus est ager, cum quo dominus luctatur. Varro rust. 1, 6, 2 cum tria genera sint a specie simplicia agrorum, campestre, collinum, montanum, et ex iis tribus quartum, ut in eo fundo haec duo aut tria sunt aut multis locis licet videri, e quibus *eqs.* ap. Serv. georg. 1 praef. omnis terra (Isid. orig. 15, 13, 6 ager) ... quadrifariam (-us Isid.) dividitur: aut enim arvus est ager, id est sationalis; aut consitus, id est aptus arboribus; aut pascuus, qui herbis tantum et animalibus vacat; aut floreus, in quo sunt horti apibus congruentes et floribus. ling. 5, 24. hinc *vocatur* ager uliginosus umidissimus. 5, 36 ager cultus ab eo quod ibi cum terra semina coalescebant et ab inconsitus incultus. *ibid.* quos agros non colebant propter silvas ... saltus nominarunt. 5, 39 ager restibilis qui restituitur quotquot annis (Pavl. Fest. 280 qui biennio continuo seritur farrea spico, id est aristato); contra qui intermittitur a novando novalis ager. Verg. georg. 2, 236 sin in sua posse negabunt *harenae putei fossi et iterum clausi* ire loca et scrobibus superabit terra repletis, spissus ager. Pavl. Fest. 25 arvum dicimus agrum necdum satum. 38 codeta ager, in quo frutices existunt in modum codarum equinarum (58). 40 compascuus ager, relictus ad pascendum communiter vicinis. 86 ferus ager, incultus. 89 fundus dicitur ager, quod planus sit ad similitudinem fundi vasorum. Isid. orig. 15, 13, 8 seges ager est, in quo seritur. 15, 13, 10 alluvius ager est, quem paulatim fluvius in agrum reddit. 15, 13, 13 squalidus ager quasi excolidus eo quod iam a cultura exierit. Plavt. Trin. 149 non arvus hic, sed pascuost ager (*cf.* Cic. rep. 5, 3). Cato agr. 1, 5 quam minimi instrumenti sumptuosusque ager ne siet. orig. 7 agrum, quem Volsci habuerunt, campestris plerus Aboriginum fuit. Varro Macr. sat. 3, 16, 12. Cic. agr. 2, 70 genus agrorum propter sterilitatem incultum, propter pestilentiam vastum atque desertum. 2, 96 agros ... Vaticanum et Pupiniam cum suis opimis atque uberibus campis conferendos ... non putabant (Caes. Gall. 1, 31, 11). Flacc. 71 agros habent et natura perbonos et diligentia culturaque meliores. Tusc. 2, 13 ut ager quamvis fertilis sine cultura fructuosus esse non potest (*sic* fertilis *saepius fortasse de genere, cf. p. 1294, 18 sqq.*). Sall. Iug. 17, 5 ager frugum fertilis, bonus pecori, arbori infecundus. 79, 3 ager in medio harenosus, una specie. 90, 1 ager ... aridus et frugum vacuos. Verg. georg. 2, 215 negant alios aeque serpentibus agros dulcem ferre cibum. Ov. met. 10, 644 est ager ... telluris Cypriae pars optima. fast. 4, 684 ad segetes ingeniosus ager *Carseolis.* Pont. 4, 10, 31 hic agri infrondes. Liv. 4, 37, 1 *Capuam* a campestri agro appellatam. 5, 24, 5 ager ... Veientanus ... uberior ampliorque Romano agro. 10, 2, 5 agros haud procul proximos campestris cerni. 22, 28, 5. 28, 3, 3. 30, 2, 12. 34, 61, 3. 38, 17, 17. 44, 10, 7. Pavl. Fest. 101 Hippocoum vinum ... dictum ab agro generoso, cui nomen est Hippo. Fest. 281. Colvm. 1, 2, 3 agrum habebimus salubri caelo, uberi glaeba, parte campestri, parte alia collibus vel ad orientem vel ad meridiem devexis. arb. 3, 6 agrum antequam vineis obseras, explorato qualis saporis sit. Mela 3, 47 in Lusitania Erythia est ... aliaeque ...; adeo agri (-is *Fick vix recte*) fertiles, ut. Plin. nat. 5, 33 Cyrenaicus ager $\overline{XV}$ pass. latitudine a litore et arboribus fertilis habetur, intus eodem spatio frugibus tantum, mox $\overline{XXX}$ latitudine et $\overline{CCL}$ longitudine lasari modo. 6, 122 agrum totius orientis fertilissimum *esse.* 6, 161. 14, 62 secunda nobilitas Falerno agro erat et ex eo maxime Faustiniano. Sil. 15, 569 vitiferos ... agros *Praetutianos.* Stat. Theb. 7, 272 pinigeris ... in agris *Mycalesi.* Plin. epist. 3, 19, 5 agri sunt fertiles pingues aquosi, constant campis vineis silvis. Apvl. flor. p. 50 Oud. ager *Sami* frumento piger, aratro inritus, fecundior oliveto, nec vinitori nec olitori culpatur. Porph. Hor. epist. 1, 7, 41 *quod Ithacae* agri angusti et steriles sint. Vopisc. Aur. 48, 2 Etruriae ... usque ad Alpes maritimas ingentes agri sunt hique fertiles ac silvosi. Pallad. 6, 3, 1 considerabis siccus an umidus sit ager, silvis aut gramine, frutectis vestitus aut filice. Avien. ora 423. orb. terr. 525 super arenti tenduntur Iapyges agro. Serv. auct. ecl. 9, 7 ex utraque parte esse clivosum *agrum.* ... quidam tales agros lapidosos dicunt. Clavd. 15, 509 *Sardiniae* dives ager frugum. Ambr. Iacob 2, 1, 3 *Iacob non est* iste *ager* terrenus aut horridus silvis aut fragosus torrentibus aut palustris pigrioribus aquis *eqs.*

agrum instruere, parare, facere: Plavt. Rud. 930 instruam agrum (Colvm. 9, 6, 3). Cato agr. 1, 5 videto ... quam minimi instrumenti ... ager *ut* ... siet. Lvcr. 5, 1248 volebant pandere agros pinguis et pascua reddere rura. Colvm. 2, 2, 8 quoniam est antiquius facere agrum quam colere (Vopisc Prob. 9, 4 in his (*paludibus siccatis*) ... agros ... constituit. 14, 1 agros ... Transrhenanis omnibus fecit. Avr. Vict. Caes. 40, 9). Colvm. 1, 1, 18 qui agrum paravit domum vendat (1, 3, 8. 1, 3, 12 Cato agr. capit. 1, 1 Plin. nat. 18, 26. 27. 48 quoniam praeparatus est ager).

agrum colere: *indicatur non certum colendi genus*: Enn. ann. 332 causa poliendi agri. Cato agr. 61, 1 quid est agrum bene colere? bene arare. quid secundum? arare. quid tertium? stercorare. *sic saepissime* colere *velut*: Sent. Minuc. 29 eos ita *agrum* posidere colereque liceat. Varro rust. 1, 17, 1 nunc dicam, agri quibus rebus colantur. 1, 17, 2 omnes agri coluntur hominibus servis aut liberis aut utrisque. Cic. Cato 59 studium agri colendi. Caes. Gall. 5, 12, 2 agros colere coeperunt. Nep. Paus. 3, 6 quorum (*Hilotarum*) magna multitudo agros Lacedaemoniorum colit. Ov. fast. 3, 779 cum colerent prisci studiosius agros. Liv. 26, 40, 15 positis ... armis ad agrum colendum animos convertere. Sen. benef. 5, 19, 1 si agrum tuum coluero, tibi beneficium dedero. epist. 36, 5 agrum colenti ubertate eius, quam colit, terrae, coeli favore *opus est.* Cvrt. 5, 3, 15 agros sine tributo colere permisit. Colvm. 1, 4, 5 quia nullus ager sine profectu colitur. 1, 7, 1 ubi sedulo colitur ager, plerumque compendium, numquam ... detrimentum affert. Plin. nat. ind. 18, 8 praecepta antiquorum de agro colendo. nat. 18, 19 ipsorum tunc manibus imperatorum colebantur agri. 18, 39 quonam ... modo utilissime colentur agri? Pallad. 1, 2, 1 eligendi et bene colendi agri ratio. Plin. epist. 4, 6, 2 nec agrum ... sed ipsum me studiis excolo (Lex Visig. Recc. 10, 1, 13). Verg. georg. 1, 123 primusque per artem movit agros *Iuppiter.* Mela 2, 11 colunt Georgi exercentque agros (Tac. Germ. 29 ann. 11, 7 Sol. 52, 9 Vvlg. prov. 24, 27 Svlp. Sev. chron. 1, 53, 4). Sil. 15, 569 qua vitiferos domitat Praetutia pubes ... agros. Tac. Germ. 46 ingemere agris. Tert. anim. 56 agrum urgeat. *indicatur certum colendi genus*: Cato agr. 3, 1 prima adulescentia patrem familiae agrum conserere studere oportet (3, 6. 6, 1 Varro rust. 1, 16, 6 Cic. Cato 59 Verg. ecl. 1, 72 Liv. 33, 6, 7 Colvm. 2, 2, 24. 5, 6, 4. 5, 9, 12. 11, 3, 11 Plin. nat. 18, 30 Fronto p. 213, 12 N. Vlp. dig. 7, 1, 9, 6. 24, 3, 7, 16 Amm. 24, 3, 12). Cic. nat. deor. 2, 130 mollitos ... et oblimatos agros ad serendum *Nilus* relinquit (Ov. ars 2, 668 Cvrt. 5, 5, 24 Serv. georg. 1, 106 Vvlg. gen. 47, 23 lev. 19, 19. 25, 3. 4). Colvm. 2, 4, 11 sub sulco talis ager seminandus est (2, 8, 4. Serv. georg. 1, 106 agris satis [*auct.* id est seminatis]. Vvlg. psalm. 106, 37 Avg. civ. 5, 7). Colvm. 2, 2, 21 agrum sationibus faciundis expediemus. 3, 4, 4 ex quo possit agrum vineis vestire. Ov. met. 5, 655 *dona Cereris* ... sparsa per agros (am. 3, 10, 33). Vvlg. exod. 23, 16 quaecumque seminaveris in agro. Matth. 13, 24 seminavit bonum semen in agro suo (13, 27. 31). Hier. epist. 66, 7. *de fabulosis*: Ov. met. 7, 122 vipereos dentes ... aratos spargit in agros. 7, 415 sparsit virides spumis albentibus agros. Cato agr. 141 agrum lustrare sic oportet *eqs.* (Verg. ecl. 5, 75 Tib. 2, 1, 1). Tib. 2, 1, 17 purgamus agros. Varro rust. 1, 7, 8 ubi agros stercorarent (Cato agr. 61, 1 Cic. Cato 54 Colvm. 2, 10, 25. 2, 13, 1. 2, 15, 2. 11, 2, 44. 80. 81 Plin. nat. 17, 50. 18, 194 Vlp. dig. 19, 1, 17, 2 Pallad. 5, 1, 1 Isid. orig. 17, 1, 3). rust. 1, 38, 1 *stercus columbinum* ... aspargi oportere in agros. Verg. georg. 1, 81 cinerem ... iactare per agros. 1, 97 hiberno ... pulvere ... laetus ager. 1, 84 saepe etiam steriles incendere profuit agros. Colvm. 2, 10, 1 *lupinus* maxime ex iis, quae seruntur, iuvat agrum (2, 13, 1). Plin. nat. 17, 47 Aedui et Pictones calce uberrimos fecere agros. 17, 50 *Laertes* agrum ... laetificans *fimo.* Tert. nat. 2, 9 agros stercoribus iuvando. Pallad. 1, 6, 13 ad incensum agrum. 1, 6, 14 lupinus et vicia ... stercoris similitudine agros fecundant. 10, 1, 3 more seminis per agros pulverem stercoris sparge. Serv. georg. 1, 1 fimus, qui per agros iacitur. 1, 84. Avg. civ. 18, 15 ut fimo animalium agri fecundarentur. Isid. orig. 17, 2, 3. Varro rust. 1, 18, 4 sin est ita dissimilis *ager,* ut arari non possit. Cic. orat. 2, 131 agro non semel arato, sed novato et iterato. Serv. auct. georg. 1, 97 cum ... primo agri arantur ... proscindi dicuntur, cum iterantur obfringi, cum tertiantur lirari (Cato agr. 61, 1 Cic. Verr. 3, 166. 4, 43. 93. 125. 6, 53 agr. 2, 67 Hor. sat. 2, 6, 11 Ov. met. 7, 122 Liv. 7, 30, 19 Pavl. Fest. 108 Colvm. 2, 4, 6. 10 Vlp. dig. 24, 3, 7, 16 Hyg. astr. 2, 4 p. 38, 12 Vvlg. Ier. 26, 18). Tib. 2, 3, 79 sulcabimus agros. Prop. 3, 7, 43 si contentus patrio bove verteret agros (Colvm. 3, 12, 13). Ov. fast. 1, 159 tum ... ager ... renovatur aratro (trist. 5, 12, 24). Colvm. 2, 4, 2 veteres Romani dixerunt male subactum agrum (*cf.* Amm. 31, 4, 8), qui satis frugibus occandus sit (3, 12, 13). Plin. nat. 18, 296 proscindi ab se obiter agrum interpretantur cum extrahant sucum (Vlp. dig. 7, 1, 13, 2. Pallad. 8, 1 hoc mense agri, qui aprili proscissi fuerant, circa calendas iterentur). Varro rust. 1, 44, 3 agrum alternis annis relinqui oportet paulo ... levioribus sationibus (Pallad. 10, 4 *al.*). Cic. Cato 59 Cyrum ... ei quendam consaeptum agrum ostendisse (Sic. Flacc. grom. p. 149 Vlp. dig. 43, 13, 1, 7. 43, 15, 1 praef. Corp.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

XIII 5959 *cf.* VARRO rust. 1, 14). CAES. Gall. 4, 3, 1 quam latissime a suis finibus vacare agros (4, 3, 2. 4, 8, 2 EDICT. Aug. Venafr. Corp. X 4842, 22). HOR. carm. 1, 1, 12 findere sarculo agros. epist. 1, 14, 5 spinas animone ego fortius an tu evellas agro (SEN. dial. 1, 3, 6 herbas, quas in repurgando agro ... senex vulsit. SIC. FLACC. grom. p. 150. HIER. epist. 106, 51 lapidum, quibus ... agri purgari solent. AVG. civ. 4, 21). COLVM. 1, 4, 1 agrum esse revisendum saepius (1, 3, 1 PLIN. epist. 4, 1, 3 FRONTIN. grom. p. 40 PALLAD. 1, 2, 1). 3, 13, 6 pastinandi agri ... rationem (5, 1, 2 arb. 4, 2. PLIN. nat. 13, 84 agrum suum ... repastinantem. FEST. 281 repastinari ager is dicitur ..., cuius natura mutatur fodiendo, cum aut silvester excodicatur aut ...). COLVM. 4, 1, 3 si ager bipalio moveatur. PLIN. nat. 6, 130 accolae agros rigantes (FRONTIN. aq. 97. PAPIR. dig. 8, 3, 17 ad irrigandos agros. VLP. dig. 43, 20, 1, 11. 13 SERV. georg. 1, 270 *cf.* PLIN. nat. 3, 9. 5, 113 PRISC. perieg. 619). *spectant huc fortasse*: CATO ap. Char. gramm. I 216, 12 quanti ille agros emit, qua aquam duceret! VARRO rust. 1, 55, 7 e torculis oleariis *amurcam* fluere in agros. LEX VRS. 99 per quos agros aquam ducere liceat *sim.* PLIN. nat. 17, 201 Transpadana Italia ... cornu opulo ... arbustat agros. IVV. 9, 45 ille miser qui foderit agrum (FEST. 281). SIC. FLACC. grom. p. 147 si agrorum siccandorum fossas fecerit (p. 149 VLP. dig. 39, 3, 1, 4 SERV. auct. georg. 1, 109 SERV. georg. 3, 365). *subesse idem videtur*: TITIN. com. 120 qui *Tiberim* ... derivet, beaverit agrum Setinum. CATO agr. 155, 1 per hiemem aquam de agro depelli oportet. *de agro perperam culto*: COLVM. 1, 2, 2 agrum pessime multari, cuius dominus, quid in eo faciendum sit, non docet. 1, 7, 7 ita fit, ut et actor et familia peccent, et ager saepius infametur. 2, 13, 1 ex iis ... seminibus ... aliis stercorari et iuvari agros, aliis peruri et emaciari. 2, 13, 3 neque enim dubium, quin et iis seminibus infestetur ager.

specialia: CATO agr. 6, 1 ubi ager crassus et laetus est sine arboribus, eum agrum frumentarium esse oportet. idem ager, si nebulosus est, rapa raphanos ... seri oportet. in agro crasso et caldo oleam ... serito. 6, 2 ager oleto conserundo ⟨nisi⟩ qui in ventum favonium spectabit et soli ostentus erit, alius bonus nullus erit. qui ager frigidior et macrior erit, ibi oleam licinianam seri oportet. 6, 4. 34, 2 ager rubricosus ... ibi lupinum bonum fiet. *ibid.* qui ager (ager qui *cod.*) aquosus erit, semen adoreum potissimum serito. 61, 1 agrum frumentarium cum ares. 61, 2 agro sicco per sementim, agro laeto per ver *oleae serendae tempus est.* 105, 1 qui ager longe a mari aberit, ibi vinum Graecum sic facito. 137 bene curet ... agrum frumentarium. SENT. Minuc. 33 quei ager compascuos erit, in eo agro .... VARRO Men. 415 agros colunt harenosos. ling. 1, 18, 4 *bubulci addendi* si similis est ager. 1, 18, 6. 1, 23, 3 *fabalia*, si ager macrior est, pro stercore inarare solent. 1, 25, 1 vinea, quo in agro serenda sit, sic observandum. VERG. georg. 2, 274 si pinguis agros metabere campi, densa sere. HOR. epist. 2, 2, 186 *cur* silvestrem flammis et ferro mitiget agrum. PAVL. FEST. 281 cum aut silvester *ager* excodicatur aut. SEN. dial. 9, 17, 5 ut fertilibus agris non est imperandum. *saepissime* COLVM. *velut* 1, 9, 8 si latior est ager, in regiones deducendae sunt eae classes *denum hominum.* 2, 2, 7 hic ager (*siccus densus macer*) sive exercetur seu cessat colono est paenitendus. 2, 2, 14 expediendi rudis agri rationem. 2, 4, 11 exilis ager planus, qui aquis abundat, primum aretur. 2, 8, 2 non abnuimus in agro temperato et minime umido sementem sic fieri debere. 2, 9, 1 hac portione mediocribus agris semina praebenda censent. 2, 9, 5 siliginis ... vel tritici, si mediocriter cretosus uliginosusque ager est, etiam paulo plus quam ... quinque modiis ad sationem opus est. 2, 9, 6 quinta parte seminis amplius occupari agrum consitum arbusto, quam vacuum et apertum. 2, 10, 4 phaselus terrae mandabitur vel in vetereto (veterio *SA*) vel melius pingui et restibili agro. 2, 11, 2 in agris siccis et apricis ... debere eas (*segetes*) permota terra obrui. 2, 12, 8 proscinditur is agri modus quamvis durissimi quinquaginta operis, iteratur quinque et viginti, tertiatur et conseritur XL. 2, 14, 7 haec *facienda sunt*, ubi viduus pecudibus ager. 2, 16, 4 potest ... mediocriter acclivis, si aut pinguis aut riguus ager, pratum fieri. 3, 1, 5 pingui et uberi dabit agro gracilem vitem ... macro feracem. 3, 5, 2 sive laetior ager conserendus est. 5, 4, 3 sicubi ... densior ager provincialem rusticum maiorem poscit impensam. 5, 5, 1 si ieiuno atque exili agro semina deponuntur. 5, 8, 7. 5, 9, 6. 11, 2, 18. 11, 2, 52 silvestris ager decrescente luna utilissime extirpatur. 12, 18, 2 si ager amplus aut vineta aut arbusta grandia sunt, perenne fabricandae decemmodiae et trimodiae fiscellae texendae et picandae *eqs.* arb. 1, 5 agrum, quem seminario *vitium* destinaveris planum et sucosum, sat erit bipalio vertere. PLIN. nat. 18, 46 iuncosus ager verti pala debet aut in saxoso bidentibus. SIC. FLACC. grom. p. 149 si saxuosus sit ager, repurgatur. FRONTO p. 225, 22 N. frumento ... et solidis frugibus requietus ager deligitur. APVL. flor. p. 42 Oud. qui herediolum sterilem et agrum scrupulosum ... colunt. COMM. instr. 1, 25, 2 vitas agrum pinguem et stereli semina iactas. PALLAD. *multa similia ac* COLVM.; *digna, quae afferantur*: 1, 5, 6 eligendus est pinguis ac resolutus ager. 1, 6, 14 ager aquosus plus stercoris quaerit, siccus minus. 2, 3, 1 pingues et sicci agri proscindi et apparari iam possunt. 3, 9, 2 pingui agro *statues vites* graciles atque infecundas, macro ..., denso ..., frigido et nebuloso ... ventoso ..., sicco .... 4, 2 locis gelidis colles pingues et agros uliginosos proscindere atque exarari conveniet. 5, 2, 4 hoc mense pingues campi et agri, qui diu aquam tenent, proscindantur. SERV. georg. *similiter.* AVG. civ. 5, 7 quove in agro aliquid plantatur aut seritur. serm. ed. Mai 74, 1 ut ager horridus spinis edaci flamma purgatur.

de agri statu ***naturali*** (*inde a l. 82 de hominum actionibus*): CAECIL. com. 219 ager ... stet (*i. horreat*) sentibus. ACC. trag. 600 vastescant agri. VARRO Men. 254 ager derelinqueretur ac periret 'squale scabreque inluvie et vastitudine'. CIC. orat. 81 sitire agros (AVIEN. Arat. 1823). VERG. ecl. 7, 57 aret ager (COLVM. 2, 8, 5 dum aestivis serenitatibus ager aret). georg. 1, 107 cum exustus ager morientibus aestuat herbis. OV. ars 3, 82 continua messe senescit ager. fast. 1, 691 careant loliis ... agri. 4, 126 vere remissus ager. 4, 644 nunc ager assidua luxuriabat aqua. Pont. 4, 14, 13 gramina cultus ager *minus odit.* EPIST. Sapph. 9 ut ... ignem exercentibus Euris ... accensis messibus ardet ager. MANIL. 3, 641 tunc riget omnis ager. COLVM. 2, 4, 7 cum induruit ager. LVCAN. 6, 344 perpetuis ... latuere paludibus agri. 8, 829 steriles egeant hibernis imbribus agri. PETRON. 44 agri iacent. CALP. ecl. 5, 86 dum siccus ager. VAL. FL. 2, 73 sub ... dubios Atlantidis (*i. Pleiadum*) ignes albet ager. STAT. Theb. 11, 43 ceu circumflantibus austris alternus procumbit ager. MART. 4, 60, 2 quique Cleonaeo sidere fervet ager. 5, 71, 2 et viridis Cancri mensibus alget ager. VLP. dig. 7, 1, 12 praef. si totus ager sit hunc casum passus (*sc. arborum evulsionem, sim.*). 19, 2, 15, 2 si ager terrae motu ita corruerit, ut nusquam sit (*cf.* CIC. har. 63). CLAVD. rapt. Pros. 3, 233 cum rore serenus albet ager. carm. min. 28, 40 fluctuat omnis ager *Nilo irrigatus.* ISID. orig. 17, 2, 2 cinis est incendium, per quod ager inutilem umorem exudat. *ibid.* intermissio est, qua alternis annis ager vacuus vires excipit. 17, 2, 5 proscissio est aratio prima, cum adhuc ager durus est. ENN. trag. 344 ager oppletus imbrium fremitu. VARRO rust. 1, 35, 1 pulvini agrum faciunt macriorem. CATVLL. 68, 62 cum ... exustos aestus hiulcat agros. LVCR. 6, 1139 haec ratio quondam morborum ... funestos reddidit agros (LIV. 10, 47, 6. 38, 44, 7 VAL. MAX. 2, 4, 5). VERG. Aen. 2, 306 torrens sternit agros. 3, 141 tum steriles exurere Sirius agros (HOR. carm. 3, 1, 31 torrentia agros sidera. TIB. 1, 7, 21 cum findit Sirius agros. STAT. silv. 3, 1, 54 anhelantis incendit Sirius agros). AETNA 312. 492 utpote inaequalis volvens perpascitur agros *amnis igneus Aetnae.* DIRAE 52 qua Vulcanus agros pastus Iovis ignibus *arsit. 79 unde elapsa meos agros pervenerit unda. OV. met. 1, 422 ubi deseruit madidos ... agros Nilus. 8, 781 *fabulose*: concussit *Ceres indignata* ... oneratos messibus agros. 11, 210 fluctibus obruit agros *Neptunus.* Pont. 2, 1, 13 Iuppiter utilibus quotiens iuvat imbribus agros. LIV. 4, 49, 2 quorum (*principum*) agros Tiberis super ripas effusus ... vastavit. 24, 9, 6 Tiberisque agros inundavit (35, 21, 6). STAT. silv. 5, 1, 99 an merserit agros Nilus. HYG. grom. p. 125 POMP. dig. 7, 4, 23 PAVL. dig. 18, 6, 7 praef. POMP. dig. 41, 1, 30, 3. *cf. infra* SEN. nat. 4, 2, 9. Herc. f. 934 nullus ... agros amnis eversos trahat (POMP. dig. 41, 1, 30, 3 ALF. dig. 41, 1, 38). nat. 3, 27, 9 *pars fluminis* restagnat et agros in forma⟨m⟩ unius lacus redigit (SERV. auct. georg. 2, 225). 4, 2, 9 iuvatque agros *Nilus* duabus ex causis, et quod inundat et quod oblimat. 6, 32, 5 vis ignium urbes agrosque pari clade complexa. LVCAN. 6, 273 totos concutit agros *Padus.* PLIN. nat. 3, 9 Tader fluvius qui Carthaginiensem agrum rigat (5, 113 PRISC. perieg. 619). SIL. 1, 213 felix, qua pinguis mitis plaga temperat agros. STAT. Theb. 3, 468 madidos ubi lucidus agros ortus et algentes laxavit sole pruinas. 5, 390 talis ... viridis nive verberat agros Iuppiter. PLIN. epist. 8, 17, 2 alienis aquis operit agros *flumen.* HYG. grom. p. 124 *ut Padus* multorum ... agros trans ripam ... transferat. POMP. dig. 32, 16 si alluvione ager auctus esset. ALF. dig. 41, 1, 38 ager, qui trans viam alluvione relictus est. *ibid.* flumen ... agrum ... ambedit. SEV. Vlp. coll. Mos. 12, 7, 6 propter ignem, ⟨qui⟩ ... agrum tuum ... depopulatus est. AVIEN. Arat. 1811 nix omnis vestiet agros. orb. terr. 1141 favoni qua plaga ... alit almos flatibus agros. HYG. astr. 2, 4 p. 37 Canicula exoriens aestu ... agros fructibus orbabat. CLAVD. rapt. Pros. 2, 121 dum meus umectat flaventes Lucifer agros. SVLP. SEV. dial. 3, 7, 1 cuius agros ... gravior quam ceterorum adsuerat procella populari. SIDON. carm. 16, 80 cum solis ... ignis ... rimis sitientes scriberet agros. *nota*: *de bestiis et herbis*: VARRO rust. 1, 2, 20 nisi quae *pecudes* agrum opere ... adiuvare ... possunt. OV. fast. 4, 707 qua fugit *volpes*, incendit vestitos messibus agros. LIV. 30, 2, 10 circa Capuam omnem agrum lucustarum vis ingens ... complevit (42, 10, 7). COLVM. 2, 13, 1 ex iis, quae retuli, seminibus ... aliis stercorari et iuvari agros, aliis rursus peruri et emaciari (2, 13, 3). 11, 2, 7 ne *vepres* incremento suo agrum occupent. PLIN. nat. 19, 6 urit linum agrum. HYG. astr. 2, 18 p. 58, 18 quae (*Chimaera*) eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. HIER. in Osee 10, 4 p. 108 Vall. agrostis ... totos agros veprium similes facit.

VARRO rust. 1, 16, 1 si quid ita est ..., ut nostris agris prosit aut noceat. 1, 14, 3: 1, 19, 1 ego neutrum modum horum omnem ad agrum convenire puto et utrumque ad aliquem. 1, 37, 2 quid ea divisio *lunae* ad agros pollet? 1, 38, 2 quod *stercus columbinum* non solum ad agrum utile sed etiam ad .... CIC. har. 3 quae ... hostium urbibus inferre non potuerunt ... meis omnibus tectis atque agris intulerunt. HOR. carm. 4, 14, 28 horrendamque cultis diluviem medi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tatur agris *Aufidus.* 4,15,5 tua, Caesar, aetas fruges ... agris rettulit. sat. 2, 7, 118 accedes opera agro nona Sabino. epist. 1, 7, 10 quodsi bruma nives Albanis inlinet agris. Ov. am. 3,6,99 damnosus, *flumen,* pecori curris, damnosior agris. LIV. 3, 6, 2 annus pestilens erat urbi agrisque. 5, 14, 3 pestilentiam agris urbique inlatam. 7, 12, 5 alius adventus hostium fuit proximo anno agris terribilior. 10, 2, 2 Sallentinoque agro pax parta. 35, 27, 10. 39, 54, 6 nec agro nec urbi ulli vim allaturos. VELL. 2, 89, 4 rediit cultus agris. PHAEDR. app. 26, 5 nihil umquam mali huic agro feci. COLVM. 1, 3, 3 multum conferre agris iter commodum. 2, 10, 17 agris ... praecipue noxium est *lini semen.* 2,10,19 nec ullum legumen minus agro nocet. 4,18,1 res agro saluberrimas. 6, 3, 1 *stramentorum* desectio cum pecori tum agro est utilis. MELA 1, 43 Atlantes solem exsecrantur et dum oritur et dum occidit ut ipsis agrisque pestiferum (PLIN. nat. 5, 45 exitialem). PLIN. nat. 3, 117 *Eridanus* agris quam navigiis torrentior. STAT. Theb. 4, 710 donec Phariis alimenta ... donet agris *Nilus.* silv. 1, 6, 26 latis pluvias minetur agris *Iuppiter.* MART. 4, 66, 13 nec *nocuit* Sirius agris. 13, 93 *aper* Diomediis metuendus ... agris. TAC. ann. 3, 54 nisi provinciarum copiae ... agris subvenerint. IVV. 14, 71 *iuvenis* utilis agris. SIC. FLACC. grom. p. 146 uti servitutem praestent his agris, ad quos necesse habent transmittere. VLP. dig. 33, 9, 3, 7 si qua iumenta agris deserviebant. 39, 2, 30 praef. iure servitutis, quam quis habet alieno agro impositam. 39, 3, 1, 1 quotiens .. agro aqua nocitura est (*bis.* 39, 3, 1, 17 *bis.* 39, 3, 1, 19. 20. 21). PORPH. Hor. epod. 2, 63 quantum utilitatis aratione agro contuleri⟨n⟩t. NEMES. aucup. 11 qua se sol obicit agris. PALLAD. 4, 14, 4 minor ... asellus maxime agro necessarius est. AVIEN. Arat. 735 quantus labor imminet agris! AMM. 24, 2, 7 pars fluminis ... usui agris futura. SERV. auct. georg. 1, 102. SVLP. SEV. chron. 1, 27, 3 *volpes* agris hostium immisit. MACR. sat. 1, 7, 25 quod *Stercutus* primus stercore fecunditatem agris comparaverit. VARRO rust. 1, 40, 1 aqua, quae influit in agrum. LVCR. 6, 642 flammea tempestas Siculum dominata per agros. VERG. georg. 1, 471 quotiens Cyclopum effervere in agros vidimus undantem ... Aetnam. AETNA 383. HOR. carm. 2, 9, 2 non semper imbres ... hispidos manant in agros. LIV. 27, 23, 6 eo anno pestilentia gravis incidit in urbem agrosque. VITR. 2, 6, 3 loca ... pervagantes in agris habuisse ardores. SEN. benef. 3, 37, 2 cum Aetna ... in agros ... effudisset incendium. nat. 4, 2, 11 cum iam se in agros Nilus ingessit. LVCAN. 3, 259 sparsus in agros fertilis Euphrates. VLP. dig. 39, 3, 1, 2 exundante palude in agrum. 39, 3, 1, 20 si ex continentibus profluens *aqua* in meum agrum defluat. 39, 3, 1, 22 aqua naturaliter ad inferiorem agrum perveniens. PAVL. sent. 5, 20, 3 fortuita incendia si ... adusque vicini agros evadant. AVIEN. Arat. 783 Venetos late ... lapsus in agros *Heridanus.* orb. terr. 862.

de actionibus hominum *belli temporibus agro nocentibus: agrum vastare sim. (pauca ex rerum scriptoribus elegi)*: ENN. ann. 518 detondit agros laetos. sat. 33 agros audaces depopulant servi. QVADRIG. hist. 11 agrum ... Campanum ... spolabantur. 95 agrum Nolanum populare coeperunt. SIS. hist. 55 populabundus agros (56). CIC. Phil. 5, 27 ne agros depopuletur *Antonius* (7, 15). 7, 26 agros provinciae Galliae populari (11, 4). 13, 21 agros divexat. Att. 9, 7, 4 agros vastare, urere. epist. 15, 4, 9. CAES. Gall. 1, 11, 1 eorumque agros populabantur. 2, 7, 3 agrosque Remorum depopulati. 3, 29, 3 vastatis omnibus eorum agris. 4, 15, 5 quorum agros vexaverat. BELL. Alex. 59, 2 hostili modo Cordubensium agros vastat. BELL. Afr. 20, 4 agros desertos ac vastatos esse. BELL. Hisp. 42, 6 agros provinciamque ... depopulavit. SALL. Iug. 20, 8 agros vastare (*sic* 7^{ies}). VERG. Aen. 8, 8 latos vastant cultoribus agros. 11, 255 quicumque Iliacos ferro violavimus (populavimus *R*) agros. 11, 367 ingentis et desolavimus agros. LIV. agrum vastare *fere* 50^{ies}, populari 40^{ies}, depopulari 40^{ies}, urere *et* pervastare 12^{ies}, *cetera semel vel bis vel ter adhibuit. haec selegi*: 2, 30, 10 vastandis agris. 2, 43, 1 Veientes agrum ... Romanorum populantes inierunt. 2, 48, 4 in ... Aequorum agrum depopulandum transit. 3, 26, 1 foedati agri. 3, 54, 8 ubi nullius ager ... est violatus. 3, 68, 2 agros ferro ignique vastatos. 3, 68, 3 ager uritur. 6, 28, 2 pervastatis ... agris. 8, 37, 6 ager Apulus Samniumque evastatum. 10, 45, 4 uri ac vastari agros. 22, 9, 2 perpopulato agro. 22, 9, 5 Praetutianum Hadrianumque agrum ... devastat. 22, 14, 1 exurebatur amoenissimus Italiae ager. 22, 31, 2 ne et ipsorum ureretur diripereturque ager. 24, 20, 4 perusti late agri. 28, 24, 4 agrum Suessetanum Sedetanumque sociorum populi Romani hostiliter depopulati sunt. 31, 38, 1 exhausto circa omni agro. 39, 2, 7 alter consul agros Ligurum ... deussit depopulatusque est. 44, 27, 4 agros ... nudare populando. 44, 44, 5 agrosque circa vexari. VELL. 2, 115, 2 excisis agris. VAL. MAX. 7, 3 ext. 8 totius Italiae agros ferro atque igni vastando. CVRT. 4, 1, 31 ad populandos agros. 4, 14, 2 quod agros suos urerent. COLVM. 1, 3, 11 quos hostis profugiendo desolasset agros. PLIN. nat. 2, 140 depopulatis agris. SIL. *vitavit.* STAT. Theb. 3, 576 agrosque viris annosaque vastant oppida. silv. 4, 3, 6 peierante bello Campanos quatit inquietus *dux* agros. FRONTIN. strat. 1, 8, 4 desolatos agros ... incenderunt. 3, 11, 1 cum depopulatus esset agros Chalcidensium. TAC. hist. 4, 50 late vastatis agris. ann. 12, 32; *non saepius.* FRONTO p. 16, 2 N. agros vastare. AMM. 17, 10, 6 ira quisque percitus armatorum urebat agros. 24, 1, 14 hostiles ... agros ... inflammari permisit. 28, 6, 10 Leptitanoque agro et Oeensi interneciva populatione transcursis. 29, 5, 12 plures agri populati sunt et incensi. CLAVD. 20, 464 Maeonios foedari caedibus agros. SEN. Herc. f. 365 tum vastis ager *bello temptatus* squalebit arvis. Thy. 182. LVCAN. 2, 534 ardent Hesperii saevis populatibus agri. CLAVD. 5, 43 Thessalus ardet ager. 18, 244 squalent populatibus agri. RVT. NAM. 1, 39 postquam Tuscus ager ... perpessus Geticas ense vel igne manus. *de aliis actionibus hostilibus, ut* incursare, invadere, impetum facere in agrum *v. p. 1299, 4.* *opposita*: LIV. 22, 23, 8 inviolatum ab hoste agrum. 24, 20, 15 intacto agro Tarentino. 42, 64, 7 TAC. hist. 5, 23. FRONTIN. strat. 1, 8, 2 agris eius abstinuit. *de vectigalium coactoribus*: CIC. Verr. 4, 84 cum *Verres* agros maximos et feracissimos ... depopularetur. 4, 66. 101. 103 Catinensium ... agros vexatos ab Apronio. 4, 108. 109. 119 arationes *istum* et agros vectigalis vastasse atque exinanisse. 4, 122. 130 qui ... maximos ... agros populabatur. STAT. Theb. 4, 296 *poetice de belli cupidine*: Aepytios idem ardor agros ... vastat (*i. vacuat hominibus*).

de agro variarum rerum **altore: 1** *frugum, arborum, terrenarum rerum: saepe de specie*: VARRO ling. 5, 37 *fundus dicitur* ager quod videbatur pecudum ac pecuniae esse fundamentum ... aut quod fundit ... multa. rust. 3, 2, 17 agrum ... minus decem milia reddere. apud Macr. sat. 3, 16, 12 ad victum optima fert ager Campanus frumentum, Falernus vinum *eqs.* CIC. Verr. 4, 106 unus ager uno anno trecenta milia modium tritici ... dat Apronio. 4, 112 ager efficit cum octavo ... cum decumo (4, 148. 4, 113 extulisset. 4, 198). agr. 2, 95 docuit ager ipse nihil ferendo nisi multa cultura et magno labore quaesitum. Brut. 16 *ager* quom multos annos quievit, uberiores efferre fruges solet. off. 1, 48 *agri fertiles* multo plus efferunt quam acceperunt. nat. deor. 2, 151 rep. 2, 9. Tusc. 1, 69 hominis utilitati agros omnis et maria parentia. 2, 13 ut agri non omnes frugiferi sunt, qui coluntur. VERG. ecl. 3, 56 nunc omnis ager ... parturit. georg. 2, 6 tibi pampineo gravidus autumno floret ager. 2, 183 strati bacis silvestribus agri. TIB. 2, 1, 21. 2, 6, 22 semina, quae magno fenore reddat ager. CARM. de mens. poet. min. I 13, 20 omnis ager Bacchi munere voce sonat (quo resonat *Schenkl*). Ov. met. 1, 110 nec renovatus ager gravidis canebat aristis. 15, 205 florumque coloribus almus ridet ager. ars 1, 450 sic dominum sterilis saepe fefellit ager. 2, 263 dum bene dives ager. 2, 351 requietus ager bene credita reddit. am. 1, 10, 56 praebeat Alcinoi poma benignus ager. 2, 16, 8 dat quoque baciferam Pallada rarus ager. fast. 1, 662 seminibus iactis est ubi fetus ager. 2, 518 neglectus domino pauca ferebat ager. 3, 241 nunc fecundus ager. 5, 363 vel quia purpureis collucent floribus agri. Pont. 1, 3, 51 non ager hic pomum, non dulces educat herbas. 3, 8, 2 dona Tomitanus mittere posset ager. LIV. 7, 31, 1 *etsi* uberrimus ager ... horreum populi Romani fore videbatur. 31, 33, 4 quod in usum *frumenti* militi satis esset praebentibus agris. 32, 16, 10 agri adfatim materiae praebebant ad nova molienda opera. COLVM. 1 praef. 25 quid ⟨*ferret aut*⟩ *recusaret* silvester ager, quid humidus et graminosus, quid siccus et spurcus. 1, 3, 9 nec dubium, quin minus reddat laxus ager non recte cultus, quam angustus eximie. 2, 2, 5 maximos quaestus ager praebet idem pinguis ac putris, quia cum plurimum reddat, minimum poscit. 2, 2, 14 signa pinguis ac frumentorum fertilis agri. 2, 10, 7. 2, 17, 3 quia talis ager ... laetas segetes affert. 3, 8, 4 nec tamen Apulos Campanosque agros opimis defici segetibus. 3, 11, 9. 4, 30, 3 salicem vel riguus ager vel uliginis abundans optime, nec incommode tamen alit planus et pinguis. 5, 8, 6 inimicus est ... ager sabulo macer. arb. 3, 1. 6 aptissima vitibus terra est harenosa ... probus consimilis ager. *ibid.* omnis autem, qui per aestatem finditur ager, vitibus arboribusque inutilis. MELA 3, 104 hinc iam laetiores agri ... citro terebintho ebore abundant. PERS. 2, 49 iam crescit ager. PETRON. 120 vers. 72 *non* alit herbas caespite laetus ager. CALP. ecl. 2, 76 MART. 2, 38, 2. 7, 69, 6 ficos non habet unus ager. 10, 43, 1. 10, 94, 2 regius Alcinoi nec mihi servit ager. 11, 8, 4 arbore quod verna luxuriosus ager *redolet.* 13, 20, 1. IVV. 9, 56 te Trifolinus ager fecundis vitibus implet. TAC. dial. 40 sicut indomitus ager habet quasdam herbas laetiores. hist. 2, 12 pleni agri. FRONTO p. 215, 13 N. VLP. dig. 33, 7, 12, 12 si ager et ex hoc reditum habuit. SOL. 3, 4 ager Corsicanus ... solus edit ... catochiten *lapidem.* 5, 24 ager Agrigentinus eructat limosas scaturrigines. IVVENC. 2, 785 his saxosus ager simili levitate virescit. at spinosus ager curarum mole gravatis respondet. PALLAD. 1, 5, 6. 2, 13, 3 calculosus ager ... radices aestate sitire non patitur. AMM. 24, 3, 12 in his regionibus sunt agri plures consiti vineis varioque pomorum genere. SERV. ecl. 1, 17 agri causa victus sunt. georg. 1, 52. 56. 2, 5. 230. AMBR. in Luc. 8, 43 ager plenus est florum. VVLG. Luc. 12, 16 divitis uberes fructus ager attulit. HIER. epist. 43, 3 vere ager floribus pingitur. 60, 12 laetae segetes et uberes agri interdum culmis aristisque luxuriant. CLAVD. rapt. Pros. 1, 199. SIDON. epist. 4, 8, 2 ager herbis abundans. SEDVL. carm. pasch. 5, 223 ubi flore perenni gramineus blanditur ager. VARRO ling. 5, 74 ut arbores, quae in confinio natae in utroque agro serpunt. 5, 123. 137. rust. 1, 2, 7 in eo agro aliquodfariam in singula iugera dena cullea vini fiunt. nonne item in agro Faventino *eqs.* 1, 7, 6 multa sunt bifera, ut ... malus ... in agro Consentino. 1, 9, 6 in agro pingui ... licet videre

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et segetes fructuosas et restibilis et arbores prolixas et omnia sine musco. 1, 55, 7. 1, 57, 2. 2 praef. 4. RHET. Her. 4, 50, 63 quaerit in agris frumenta cuiusmodi sint. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5. CAES. Gall. 1, 16, 2 frumenta in agris matura non erant (1, 40, 11). SALL. Iug. 18, 5 quia neque materia in agris ... erat. HOR. sat. 1, 3, 37 neglectis urenda filix innascitur agris. 2, 4, 15 cole suburbano qui siccis crevit in agris. TIB. 1, 3, 61 totosque per agros floret odoratis terra benigna rosis. OV. ars 1, 349 am. 3, 10, 11 NVX 59. 87 secreto quae nata est arbor in agro. LIV. 27, 12, 7. 30, 39, 4. VITR. 2, 6, 1 *nascitur genus pulveris* in agris municipiorum. 2, 9, 11. 7, 8, 1 *minium* agris Ephesiorum ... primum esse memoratur inventum. VAL. MAX. 9, 12 ext. 9 cum ... quercum in agro cuneis adactis fissam vidisset. COLVM. 2, 20, 2. 3, 13, 8 uligo palustris obvia, sicut in Ravennate agro. 5, 12, 1 cytisum in agro esse quam plurimum maxime refert. 11, 3, 54 praedicti seminis frutices, qui fere per totum agrum vagantur. 11, 3, 55. 12, 26, 1 in quo agro vinum acescere solet, curandum est, ut. arb. 3, 2. 21, 1. 28, 1. SCRIB. LARG. 227 haec herba ... ubique in agris nascitur. LVCAN. 1, 136 qualis frugifero quercus sublimis in agro ... pondere fixa suo est. PLIN. nat. 2, 211 in agro Arpano frumentum satum non nascitur. 14, 10 in Campano agro *vites* populis nubunt. 14, 69. 88. 15, 48. 16, 59 in Apolloniatarum agro picem fossilem ... inveniri. 16, 81. 17, 25 cretam in Albensium Pompeianorum agro. 18, 43. 85. 109. 130. 19, 134 siquidem in Circeiensi agro amplissimae proveniunt *betae*. 19, 163 *capparis* evagatur per agros. 24, 41 pissasphaltos ... ex Apolloniatarum agro. 25, 18. 27, 32. 34, 2 *fit cadmea* in Bergomatium agro. 35, 178 in Italia quoque invenitur in Neapolitano Campanoque agro *sulpur*. TAC. dial. 6 quae *in agro* sua sponte nascuntur. hist. 2, 78 VLP. dig. 7, 1, 12, 3 SCAEV. dig. 7, 1, 58, 1 VLP. dig. 39, 2, 24, 9. 43, 27, 1, 7. 9. 43, 28, 1 praef. PORPH. Hor. carm. 2, 6, 15. 19. PALLAD. 10, 5 limoso agro non nascitur *lupinus*. 12, 7, 19. 12, 15, 2. AVIEN. orb. terr. 1115 concrescunt tura per agros. SERV. auct. ecl. 7, 42 SERV. georg. 1, 275. AMBR. Iacob 2, 1, 3 in hoc agro uva illa repperitur ... in hoc agro est ficus illa ... in hoc agro *eqs*. VVLG. exod. 10, 5 *corrodet locusta* omnia ligna, quae germinant in agris. 16, 25 non invenietur hodie in agro *gomor*. 22, 5. 6 Zach. 10, 1 Mal. 3, 11 Luc. 12, 28 HIER. in Zach. 10, 1 p. 871 Vall. Ps. APVL. herb. 13. COLVM. 4, 31, 2 perticalis fere salix eundem agrum, quem viminalis, desiderat. 5, 10, 12 arb. 22, 1. PLIN. nat. 21, 20 ruderatum agrum amat *rosa*. PALLAD. 1, 6, 16 hordeum agro soluto delectatur et sicco. 2, 15, 6. 3, 24, 9. 10. 4, 3 quia siccum et argillosum agrum reformidant *panicum et milium*. PLIN. nat. 14, 18 *vitis* Viennensem agrum nobilitans Taburno Sotanoque et Ellinco generibus. 14, 37 irtiola Vmbriae Mevanatique et Piceno agro peculiaris est, Amiternino pumula. 14, 34. OV. met. 6, 317 Lyciae fertilis agris (LIV. 28, 37, 8 STAT. Theb. 5, 305).

2 *animalium*: ACC. trag. 272 passimque praedam pecua vellebant agris. VARRO rust. 1, 2, 21 quo modo pecus removeri potest ab agro? 2, 6, 2 *cum optimos asinos emant* in Italia ex agro Reatino. 3, 5, 6 in agro ciconiae *pullos faciunt*. 3, 7, 6. 3, 12, 6 cuniculi dicti ab eo, quod sub terra cuniculos ipsi facere solent, ubi lateant in agris. BELL. Alex. 36, 5 SALL. Iug. 17, 5. 46, 5. VERG. georg. 1, 422 hinc ille avium concentus in agris et laetae pecudes et ovantes gutture corvi. 3, 434 saevit agris *anguis*. 4, 159 *aliae apes* exercentur agris. AETNA 588 solis Tereus ferus exulat agris. HOR. epist. 1, 8, 6 quia longinquis armentum aegrotet in agris. PROP. 2, 28, 23 Callisto Arcadios erraverat ursa per agros (OV. met. 2, 490). OV. met. 2, 684 incustoditae Pylios memorantur in agros processisse boves. 3, 714 ille aper in nostris errat qui maximus agris. 4, 779. 7, 534. 7, 547. 8, 281. 13, 571. VAL. MAX. 7, 3, 1 cuidam patri familiae in agro Sabino praecipuae magnitudinis ... vacca nata est. SEN. Herc. O. 204 patrioque sedens ales in agro. 1888. Oed. 145 incubant agris pecudes relictae. Phaedr. 1051. COLVM. 7, 8, 9 cultus ... ager opimas reddit sues. 8, 10, 5. LVCAN. 2, 602 ut ... taurus ... vacuos ... per agros ... explorat cornua. PLIN. nat. 9, 173 *albae cocleae* in Reatino agro nascuntur. 10, 77 picus Martius in Tarentino agro negatur esse. 10, 78 in agrum Volaterranum palumbium vis e mari quotannis advolat. 10, 116. 28, 266 lupos in agrum non accedere. STAT. Theb. 5, 203 Scythicos armenta per agros Hyrcanae clausere leae. 5, 581. 10, 43 *lupos* omnibus agris ... fames longo tenuavit hiatu. MART. 9, 54, 8 sturnos ... fringillorumque querellas audit et arguto passere vernat ager. IVV. 2, 79. 12, 105 *nec* Turni pascitur agro *talis elephantus*. SOL. 4, 3 quod aliis locis serpens, hoc solifuga Sardis agris. 11, 11 ager Creticus silvestrium caprarum copiosus est. LAMPR. Diad. 4, 5 in agro patris eius oves purpureas duodecim ferunt natas. PALLAD. 1, 28, 1 *pavones* per agros vagati. 3, 26, 3. AVIEN. orb. terr. 305 multos sonuere per agros balatu pecudes. ora 510 nunc ager ... lustra et ferarum sustinet cubilia. VVLG. exod. 8, 13 mortuae sunt ranae ... de agris. Ier. 14, 5 cerva in agro peperit. CLAVD. carm. min. 4, 7 non Cretaeus ager ... similes paverit ... feros.

agro frui, agrum depascere: SENT. Minuc. 24 cum agrum castelanos Langenses Veiturios posidere fruique videtur oportere. 30. 32 LEX agr. 31 LEX Anton. 1, 24. CIC. de orat. 2, 284 a pecore eius depasci agros publicos. Cato 57. rep. 3, 15 alienos agros demetunt. top. 12 si compascuos ager est, ius est compascere (LEX agr. 25). HOR. epist. 1, 6, 21 ne plus frumenti dotalibus emetat agris. SEN. Phoen. 130 quique ... colonus agros uberis tondes soli. PLIN. epist. 5, 18, 1. AVIEN. Arat. 1838 *ovis* decerpens latius agros. SERV. georg. 1, 71 tonsas novales agros messos. VVLG. Iob 24, 6.

C *de agro variarum rerum* ***loco*** *et actionum*:

de agro res locales et corporales continente: PLAVT. Trin. 525 (*iocose*) Acherontis ostium in vostrost agro. CATO agr. 1, 4 siet *praedium* in his agris, qui. orig. 71 in eorum agro fluvii sunt sex. SENT. Minuc. 30 qui eorum in eo agro agrum possidebunt. 37 prata, quae fuerunt ... in agro poplico. LEX agr. 22. 25. 66. 69. 81 eum agrum ..., ubei oppodum Char⟨tago⟩ fuit. VARRO rust. 1, 2, 23 in quo agro *figilinae* idoneae possunt esse. 1, 51, 1 aream esse oportet in agro sublimiore loco. 1, 57, 2. 3, 1, 2. CIC. Q. Rosc. 33 qui ager neque villam habuit neque. *ibid.* tum erat ager incultus sine tecto, nunc est cultissimus cum optima villa. Verr. 5, 96 Chrysas est amnis, qui per Assorinorum agros fluit. *ibid.* fanum eius est in agro. Caec. 11 agr. 2, 48. 3, 14 Mur. 26 Tull. 14. 16 est in eo agro centuria. Cluent. 198 Flacc. 71. rep. 2, 4 eos agros, ubi hodie est haec urbs. leg. 2, 19 lucos in agris habento et Larum sedes. 2, 27 nat. deor. 3, 47 div. 1, 96 phil. frg. IX 11 M. Att. 13, 52, 1 castra in agro. epist. 3, 8, 10. 13, 76, 2. LEX Vrson. 78 quicum(que) limites quaeque viae quaeque itinera per eos agros sunt. 79 qui fluvi rivi fontes lacus aquae stagna paludes sunt in agro. 104, 12 quaecumq(ue) fossae limitales in eo agro erunt. BELL. Afr. 65, 1 ut in agris ... sub terra specus frumenti gratia clam habeant. SALL. hist. frg. 1, 130 *Olympum* Lyciae Pisidiaeque agros despectantem. NEP. Paus. 3, 3 Colonas, qui locus in agro Troade est. VERG. Aen. 4, 168. 11, 144 HOR. epist. 1, 10, 23 ars 17. TIB. 1, 1, 11 seu stipes habet desertus in agris ... serta. SVLPICIA Tib. 3, 14, 4 OV. fast. 2, 641. 2, 679 est via, quae populum Laurentes ducit in agros. 5, 209 est ... mihi dotalibus hortus in agris. LIV. 3, 2, 1 in Latino agro stativa habuit. 4, 61, 11 altera *urbs* haec nomine eodem in Volsco agro fuit. 8, 12, 3. 9, 43, 25. 22, 21, 6. 24, 44, 8 in Iovis Vicilini templo, quod in Compsano agro est. 25, 25, 2. 26, 9, 1. 27, 18, 10. 34, 35, 3. 42, 36, 8 VITR. 8, 3, 14. 17. 21. PAVL. FEST. 45 Cati fons ... quod in agro fuerit cuiusdam Cati. 116 limites in agris nunc termini, nunc viae transversae. FEST. *et* PAVL. FEST. 121 Libycus campus in agro Argeo. 189. 194. 250 pomonal est in agro Solonio. 302. 317. 348. 356 a monte Thymbreo ..., qui est in agro Troiano. 367 VAL. MAX. 1, 8 ext. 18. 4, 4, 8 SEN. Phaedr. 1057. PLIN. nat. 3, 6 ortus hic (*Anas*) in Laminitano agro. 3, 36 in agr) Cavarum Valentia. 3, 70. 3, 89. 3, 99. 3, 109. 3, 117. 3, 120. 3, 130. 4, 107 Secusiari liberi, in quorum agro colonia Lugdunum. 9, 29. 9, 75 lacus est Italiae Benacus in Veronensi agro. 18, 326 qui ita limes per agrum curret. 33, 78 extat lex censoria Victumularum aurifodinae in Vercellensi agro. STAT. silv. 4, 3, 91 qualis Cinyphius tacente ripa Poenos Bagrada serpit inter agros. TRAIAN. Plin. epist. 10, 8, 1 statuas principum, quas in longinquis agris ... custodiebam. FRONTIN. grom. p. 57 de aedibus sacris, quae constitutae sunt in agris. HYG. grom. p. 121 SIC. FLACC. grom. p. 146 VLP. dig. 1, 8, 9 praef. 7, 1, 27, 3 aquae ductus, quae per agrum transit. 8, 4, 13, 1 si constat in tuo agro lapidicinas esse. 8, 5, 10, 1 in cuius agro aqua oritur. PAVL. dig. 10, 1, 4, 10. VLP. dig. 43, 5, 7, 3. 43, 8, 2, 23. 47, 2, 52, 8 si sulpurariae sunt in agro. GELL. 10, 16, 3. 20, 8, 1 CORP. II 5042, 1. VI 10241, 11 (*uterque titulus aetatis Hadriani*). PORPH. Hor. carm. 1, 31, 9 epist. 1, 5, 5. AVIEN. orb. terr. 976 sustollit culmina rupis Mysus ager. ora 154 quantam iacere Pelopis audis insulam Graiorum in agro. 418 columnae ... Libystidis Europae in agro adversa surgit altera (333). 593 nunc Heledus, nunc et Orodus flumina vacuos per agros ... meant (676). AVSON. 157, 235 hunc lucum, nostro viridis qui frondet in agro. 397, 3. VVLG. gen. 25, 9 spelunca ... quae sita est in agro. 29, 2 vidit puteum in agro. CORP. XIV 2488.

de agro hominum domicilio: PLAVT. Rud. 34 illic habitat Daemones in agro atque villa proxima propter mare. ACC. trag. 537 ubi habet (*i. habitat*)? urbe agrone? VARRO rust. 3, 13, 2 cum in agro Laurenti essem. 3, 16, 10 fratres Veianios ex agro Falisco. apud Gell. 17, 3, 4 σπάρτους, qui dicuntur in agro Thebano nati. CIC. S. Rosc. 44 amandarat hunc sic ut esset in agris. 47 an aliquem ex agro Veiente nominem. 76 cum in agro Amerino esset filius (Caec. 59 Sulla 53). Verr. 4, 114 Centuripini, qui numerus in agro Leontino maximus est. 4, 120 si qui in agris remanserunt. 4, 121. 4, 128. 6, 165 M. et P. Cottii ... ex agro Tauromenitano. Manil. 16. Cluent. 21 filium eius ... in agro Gallico esse in servitute. agr. 2, 84 illi ... nati in illis agris et educati. rep. 2, 4. div. 2, 50. Cato 56 in agris erant tum senatores. nat. deor. 3, 74 splendidus eques Romanus ex agro Piceno. off. 1, 69 vixerunt ... nonnulli in agris. 2, 39 homini ... in agro vitam agenti. CAES. Gall. 4, 32, 1 cum pars hominum in agris remaneret. 4, 34, 3 qui erant in agris reliqui. 7, 77, 15 horum in agris civitatibusque considere. BELL. Alex. 36, 5 in agris homines ... versari. SALL. Catil. 36, 1 paucos dies commoratus ... in agro Arretino. 46, 5 cultoresque in agris erant. hist. frg. 3, 99 unus constitit in agro Lucano gnarus loci, nomine Publipor. VERG. Aen. 7, 206 his ortus ... agris Dardanus. HOR. epist. 1, 1, 5 Veianius ... latet abditus agris. TIB. 2, 1, 67 inter agros interque armenta

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cupido natus. Prop. 2, 19, 3 nullus erit castis iuvenis corruptor in agris. Ov. met. 4, 779 per agros perque vias vidisse *se* hominum simulacra. 7, 547 silvisque agrisque viisque corpora foeda iacent. 8, 799 Famem . . . lapidoso vidit in agro. Liv. 1, 15, 2 postquam hostem in agris non invenit. 22, 24, 1 Romanus tunc exercitus in agro Larinati erat. 28, 8, 9 hominum quod . . . in agris . . . fuit. Fest. 371 hi qui in agris sunt. Cels. 1, 1 saepiusque in agro esse. Colvm. 1 praef. 18 proceres civitatis in agris morabantur. Plin. nat. 7, 19 in Faliscorum agro familiae sunt paucae, quae vocantur Hirpi. Val. Fl. 7, 544 Circaeis Mavortis in agris stare virum. Plin. epist. 10, 41, 2 in agris magna copia est hominum. Vlp. dig. 11, 4, 1, 1 intra praestituta tempora quam repperit fugitivos in agro suo. Treb. trig. tyr. 29, 2 in agris suis vivebat. Amm. 28, 6, 4 Silvam . . . cum caritatibus in agro inventum. Serv. ecl. 1, 1 iaces sub umbra fagi in agris tuis. Veg. mil. 1, 3 utrum de agris an de urbibus utilior tiro. Vvlg. gen. 4, 8 cumque essent in agro. Isid. orig. 15, 2, 14 loca apta aedificiis inter agros habitantibus.

de agro variarum rerum gerendarum loco: Sent. Minuc. 33 quei ager compascuos erit, in eo agro quo minus pecus pascere . . . liceat ita utei in cetero agro Genuati compascuo; *similia saepius.* Trag. inc. 168 perque agros passim dispergit corpus. Acc. carm. frg. 3, 3 per agros urbesque fere omnes exercent epulas. Varro ling. 5, 40 quod in agris quotquot annis rursum facienda eadem. 6, 66 quod ea *ligna* caduca legebantur in agro. Men. 457 dum in agro studiosius ruror. rust. 1, 8, 2 iugationis species duae, una derecta, ut in agro Canusino, altera . . . . 1, 10, 1 apud nos in agro Romano ac Latino *metiuntur* iugeris. 1, 14, 4 quod *saepimenta* fiunt e lapide, ut in agro Tusculano, quod . . . . 1, 38, 1 quae loca in agro stercoranda videndum. 1, 57, 2 supra terram granaria in agro quidam sublimia faciunt. 2, 3, 9 in agro Gallico greges plures potius faciunt quam magnos. Cic. Verr. 4, 45 glebam commosset in agro decumano Siciliae nemo. 4, 76 anno tertio . . . in hoc agro consuetudine usus est regia. 4, 93 commercium in eo agro nemini est. 4, 109 quibus non modo Apronius in agris . . . nocere potuit. agr. 1, 6 in quibus *agris* ille etiam nunc bellum gerat. Caec. 1 quantum in agro . . . audacia potest. Catil. 2, 5 *dilectum* in agro Piceno et Gallico Q. Metellus habuit. 2, 14 qui in agro Faesulano castra posuit. Tull. 8 cum multae familiae dicerentur in agris . . . armatae esse caedisque facere. div. 1, 72 cum ille in agro Nolano immolaret. 1, 111 omnem oleam . . . in agro Milesio coemisse dicitur. frg. phil. IX 11 M. cum . . . in . . . agris . . . delubra veneremur. Att. 2, 13, 2 in agris non siletur. 8, 11ᵇ, 1 quae in agro Piceno gesta erant. 9, 8, 1 in agro Sabino sementem fieri proscriptionis. Lvcr. 5, 1366 nova defodere in terram virgulta per agros. Caes. Gall. 7, 3, 2 ubi quae maior . . . incidit res, clamore per agros . . . significant. Bell. Afr. 68, 3 legiones . . . in agris frumentari. Sall. Catil. 42, 1 in agro Piceno Bruttio Apulia motus erat. Nep. Hann. 5, 1 in agro Falerno ei se obiecit. Verg. ecl. 1, 12 undique totis usque adeo turbatur agris. georg. 4, 522 discerptum latos iuvenem sparsere per agros. Tib. 2, 3, 17 illo vitulum gestante per agros. Ov. met. 3, 606 praedam deserto nactus in agro. Lex Vrson. 99, 3 per quos agros aquam ducere liceat. Liv. 3, 69, 2 spoliati . . . in agris . . . urbem ira inplevere. 4, 21, 9 trepidatum . . . non in agris magis quam in urbe est. 5, 8, 3 quia . . . per agros . . . negotiabantur. 5, 29, 3 Vitelliam coloniam Romanam in suo agro Aequi expugnant. 5, 45, 4 similis in agro Veienti Tuscorum facta strages est. 7, 11, 3 foedae populationes in Labicano Tusculanoque et Albano agro . . . sunt factae. 9, 41, 10 in agro Pupiniensi . . . consedit. 10, 30, 4 quo (*die*) in Sentinati agro bellatum. 27, 29, 5 ut . . . dictatorem in agro Romano diceret comitiorum causa. 32, 26, 7 qui in Setino agro . . . servitia sollicitarent. 39, 45, 6 oppidum in agro, qui nunc est Aquileiensis, aedificabant. 39, 55, 7 bina milia hominum in agro . . . octona iugera Parmae, quina Mutinae acceperunt *coloni.* Pavl. Fest. 105 ad extirpandas herbas in agris. Sen. contr. 10, 4, 12 si in agris meis arbusta succidere velim. suas. 6, 20 Cicero lectica per agros ferebatur. Vell. 2, 21, 1 cuius praeclara opera bello Marsico praecipue circa Picenum agrum . . . usa erat res publica. Colvm. 1, 8, 7 semitas novosque limites in agro fieri ne patiatur *vilicus.* 2, 5, 2 cum in agro disponentur acervi stercoris. 2, 11, 2 in agris siccis et apricis . . . debere eas (*segetes*) permota terra obrui. 6, 2, 8 sic perdomiti *boves* mox ad aratrum instituantur, sed in subacto agro. 6, 2, 9 ratio domandi *boves*, quam nos in nostris agris sequimur. 6, 3, 3 sicclioribus agris ad praesepia boves alendi sunt. arb. 10, 2 in agro macro et sicco vineam inbecillam ante brumam putato. Lvcan. 3, 450 quaesita per agros plaustra ferunt *nemus* (*i. ligna*). Plin. nat. 17, 42 *argilla candida* in Megarico agro utuntur. 17, 122 Corellius . . . insevit castaneam suomet ipsam surculo in Neapolitano agro. 17, 250 asperiora vina rigari utique cupiunt in Sulmonense Italiae agro. Sil. 7, 311 latos correpta per agros armenta . . . secuntur. Mart. 10, 79, 5 disposuit daphnona suo Torquatus in agro. Frontin. aq. 5 concipitur Appia *aqua* in agro Lucullano. Tac. hist. 3, 16 datum per agros signum. ann. 4, 20 qui in agro Mattiaco recluserat specus quaerendis venis argenti. Plin. epist. 4, 11, 11 quod in agris suis occultasset Corneliae libertam. Svet. Aug. 32 rapti per agros viatores. Vlp. dig. 33, 7, 12, 12 si in agro venationes sint. coll. Mos. 12, 7, 4 si stipulam in agro tuo incenderis. Pallad. 6, 3, 1 inprimuntur sulci per agrum transversi. Serv. auct. ecl. 9, 7 quod pecora eius in agro publico aliquando clausissent. Vvlg. gen. 37, 7 putabam nos ligare manipulos in agro. Ruth 2, 17 collegit . . . *spicas* in agro. *de rebus, praecipue prodigiis et mirabilibus evenientibus in agris*: Cic. har. 20 quod in agro Latiniensi auditus est strepitus cum fremitu (*bis*). 62. Lvcr. 5, 1104 mitescere multa videbant . . . atque aestu victa per agros. Aetna 610 ardebant agris segetes. Liv. 2, 42, 6 prodigia caelestia prope cotidianas in urbe agrisque ostentantia minas. 4, 21, 5 quod crebris motibus terrae ruere in agris nuntiabantur tecta. 5, 31, 5 propter famem pestilentiamque in agro Romano . . . ortam. 27, 4, 14 in agro Capenate . . . quattuor signa sanguine multo diem ac noctem sudasse. 28, 11, 4 bos in agro Romano locutus. 34, 45, 8 in agro suo lapidibus pluvisse. 37, 3, 3 mulam in agro suo peperisse, *sim. etiam apud* Obseq. Liv. 40, 19, 3 pestilentia in agris . . . et in urbe tanta erat, ut. Plin. nat. 2, 199 factum est . . . ingens terrarum portentum . . . in agro Mutinensi. *ibid.* pratis oleisque intercedente publica via in contrarias sedis transgressis in agro Marrucino. 2, 229 in agro Pitinate . . . fluvius Novanus . . . bruma siccatur. 2, 240 exit in Mutinensi agro *fraxinus* statis Volcano diebus. *ibid.* in agro Sabino et Sidicino unctum flagrare lapidem; *al.* Tac. ann. 15, 47 in agro Placentino viam propter natus vitulus, cui caput in crure esset.

in agris, per agros *vagari, palari, spargi, fugere, sim.*: Cic. inv. 1, 2 cum in agris homines . . . vagabantur. Tull. 19 cum ambularet in agro. Manil. 38 itinera, quae . . . per agros atque oppida civium Romanorum nostri imperatores fecerint. Sest. 91 ut . . . homines . . . fusi per agros ac dispersi vagarentur. epist. 11, 27, 3 cum Caesari obviam venisses in agro. Lvcr. 5, 972 per agros . . . palantes *homines.* Nep. Lys. 1, 2 dispalati in agris *Athenienses.* Verg. georg. 3, 249 male tum Libyae solis erratur in agris. Aen. 12, 463 fugā . . . dant terga per agros. Ov. met. 9, 643 Byblida . . . latos ululasse per agros. Liv. *saepissime, praecipue* vagari, palari, *velut* 1, 11, 1. 2, 60, 2. 3, 3, 10 cum aliquotiens per omnem hostium agrum infesto agmine populabundus isset. 3, 5, 10 fuga effusior Aequorum in agro fuit Romano. 3, 7, 3 transversisque itineribus per Labicanos agros in Tusculanos colles transirent. 23, 1, 4 per agrum Campanum mare inferum petit. 27, 43, 2 a vagis per agros pabulatoribus. 34, 15, 3 effuso per agros cursu. Phaedr. app. 21, 1 quidam per agros devium carpens iter. Val. Fl. 4, 392 in imagine prisca ibat agris Io. Amm. 30, 7, 3 per agrum suum ad proposita festinantem. Vvlg. gen. 24, 65 quis est ille homo qui venit per agrum in occursum nobis? Cic. har. 24 Matrem magnam . . . agros . . . peragrare. Caes. civ. 1, 15, 1 agrum Picenum percurrit. Ov. met. 7, 235 nonaque nox omnes lustrantem *Medeam* viderat agros (Liv. 8, 36, 9 perlustravitque hostium agros). Liv. 25, 40, 6 pervagatus est hostium agros. Ivv. 6, 525 totum regis agrum . . . erepet genibus. Avien. orb. terr. 1019 impiger agros incola decurrit. *cf.* Plin. epist. 10, 96, 9.

ducere, mittere, portare in agrum: Plavt. Trin. 547 istest ager . . ., malos in quem . . . mitti decet. Lex agr. 24 pro eo agro, quo coloniam deduxit *IIIvir.* Lex Anton. 2, 8 nei quis . . . milites in oppidum Thermesum maiorum Pisidarum agrumve . . . introducito. Varro rust. 3, 1, 4 ex urbe in agros redigebant suos cives. Serv. Aen. 9, 52 hastam in eum agrum mittebant. Cic. Verr. 3, 92 *Venerios* equis circum agros eius villasque dimittere. 4, 101 Theomnastus . . . in agrum Mutycensem cur abs te immissus est? 4, 128 ut illa aratorum multitudo aliquando in suis agris ac sedibus conlocetur. Catil. 2, 26 quem ego . . . in agrum Gallicum Picenumque praemisi. agr. 1, 16 quae erit in istos agros deductio? 2, 75. 79 constipari . . . tantum numerum hominum posse in agrum Campanum. Caes. Gall. 6, 31, 2 dimissis per agros nuntiis. civ. 1, 15, 4 Rufum missum . . . in agrum Picenum. Hirt. Gall. 8, 2, 2 exercitum in copiosissimos agros Biturigum inducit. Sall. Catil. 27, 1 Septimium . . . in agrum Picenum . . . dimisit. Verg. Aen. 11, 206 *corpora virorum* finitimos tollunt in agros. Hor. carm. 3, 11, 47 me . . . Numidarum in agros classe releget. epist. 1, 18, 45 quotiensque educet in agros . . . iumenta canisque. Tib. 2, 3, 65 formosas . . . agris abdere. Ov. fast. 4, 251 cum Troiam Aeneas Italos portaret in agros. met. 8, 281 Oeneos ultorem spreta per agros misit aprum. Liv. *saepissime.* 3, 42, 7 castra alia a Fidenis in Sabinum agrum transferri. 5, 19, 1 ex lacu Albano aqua emissa in agros. 6, 17, 2 Cassium in agros plebem vocantem. Colvm. 1 praef. 12 e turba pedisequorum lecticariorumque defectissimum annis et viribus in agrum relegat. 1, 6, 22 *semina* in agrum exportata. 5, 10, 7 ut *arbusculam* de clivo et sicco in humidum agrum transferas. 7, 2, 4 quosdam *arietes* mercatus in agros transtulit. 11, 2, 72 quem (*lupinum*) quidam vel ab area protinus in agrum deferri putant oportere. Lvcan. 4, 745 mersos aciem deiecit in agros. Val. Fl. 5, 421 *ut* Phasidis hos inponat agris. Flor. 2, 1, 7 cum . . . plebem in avitos agros arcesseret. Vlp. dig. 10, 4, 5, 4 si ratis delata sit . . . in agrum alterius. Apvl. apol. 44 nisi . . . ablegatus est in longinquos agros. Tert. nat. 1, 16 adulescentem dominus in agrum et vincula legat. Cypr. Gall. gen. 22 quadrupedumque greges totos diffundit in agros. Avien. Arat. 65 incola Tauri Musa ut Cecropios

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

raperetur et Aonas agros. ANON. Vales. 12, 72 siquis voluit in agro suo argentum vel aurum dimittere. 14, 87 mox ... in agro Calventiano, ubi in custodia habebatur, misit rex.

in agrum venire, impetum facere, agrum invadere, sim. utrumque cum nota violentiae. FAB. MAX. hist. frg. 1 Aeneas aegre patiebatur in eum devenisse agrum. AEM. SCAVR. hist. frg. 6 in agrum hostium veni. VARRO apud Serv. auct. Aen. 2, 801 donec ad Laurentem agrum veniret. 9, 52 duces cum primum hostilem agrum introituri erant. rust. 3, 7, 6 cum exierint in agros *columbae.* CIC. Mur. 85 in agros suburbanos repente advolabit. Verr. 4, 125 qui ... in agros atque ad suum Larem familiarem redirent. Cluent. 22 propinqui ... in agrum Gallicum profecti sunt. off. 1, 151 ex ipso portu se in agros possessionesque contulit. rep. 2, 5 ut in agrum Rutulorum Aboriginumque procederet. Att. 3, 15, 6 in tuosne agros confugiam. CAES. Gall. 1, 5, 4 qui (*Boii*) in agrum Noricum transierant. 4, 27, 7 suos remigrare in agros iusserunt. 5, 19, 2 cum equitatus noster ... se in agros eiecerat. SALL. hist. frg. 2, 95 Termestinorum agros invasere. 3, 98 in ⟨l⟩axiores agros magisque pecuarios ut egrediantur. VERG. Aen. 8, 492 Rutulorum ... in agros confugere. HOR. carm. 3, 5, 55 tendens Venafranos in agros. TIB. 2, 3, 3 Venus ... migravit in agros. LIV. 1, 1, 4 *Aenean* ab Sicilia classe ad Laurentem agrum tenuisse. 1, 5, 4 in Numitoris agros ab iis impetus fieri; *sic saepe* (2, 51, 4 impetus dabant). 1, 23, 4 in agrum Albanum pergit. 1, 32, 3 cum incursionem in agrum Romanum fecissent. 2, 30, 8 Aequi Latinum agrum invaserant. 2, 43, 1 Veientes agrum ... Romanorum populantes inierunt. 2, 48, 6 agrum incursabant. 2, 50, 1 nec erant incursiones modo in agros. 3, 30, 4 exercitum praedatum descendisse in agros Romanos. 4, 9, 8 in agros ... excursiones facit. 22, 15, 3 per easdem angustias, quibus intraverat Falernum agrum. 23, 26, 6 infesto ... exercitu Hasdrubal ingressus agrum. 27, 5, 8 improviso in agrum Vticensem escensionem fecit. 33, 15, 4 saltum, per quem transitus in Corinthium est agrum. 35, 11, 11 in agrum latiorem evecti. LVCAN. 2, 441 *quod non* vacuos ... inrumpat in agros. 7, 166 Emathios praeceps se iecit in agros. VAL. FL. 6, 426 Circaeos tetigit non amplius agros. 7, 68 nostros recole ... agros. SIL. 6, 648 tum Palladios se fundit in agros. 7, 376 Poenus et in patulos exultans emicat agros. 9, 185 Herculeis iter a metis ad Iapygis agros vincendo emensi. 15, 314 Dolopum *cum* vis exundasset in agros. TAC. ann. 16, 10 Formianos in agros digreditur. FRONTO p. 35, 3 N. in agrum Pompei Falconis devertere. VLP. dig. 43, 24, 9, 3 si quis clam aut vi agrum intraverit. AVSON. 468 ante expectatum agro superveniunt. VVLG. levit. 14, 7 dimittet passerem vivum, ut in agrum avolet. num. 21, 22 non declinabimus in agros. OREST. trag. 75 cum ... Hectoreos peteretis classibus agros.

agro, ex agro *abire, egredi sim., agrum relinquere:* PLAVT. Amph. 208 abituros agro Argivos. CATO orig. 20 eodem convenae conplures ex agro accessitavere. CORP. I 551 (*a. 622*) ut de agro poplico aratoribus cederent paastores. VARRO ling. 6, 28 in urbem ⟨ex⟩ agris ad regem conveniebat populus. rust. 3, 7, 1 in quas (*turres*) ex agro evolant *columbae.* CIC. Verr. 3, 9 quando ... agros iam ante istius iniuriis exagitati reliquissent. 4, 55 colonus ... ex agro profugerat. 4, 120 quod ager decumanus provinciae Siciliae propter istius avaritiam desertus est. 5, 96 homines ex agris concurrunt. Catil. 2, 21 ex urbe et ex agris se in illa castra conferre dicuntur. Pis. 51 concursus ex agris. Font. 13 eos ex ... agris ... decedere coegit. leg. 2, 5 priusquam Theseus eos demigrare ex agris ... iussit. Att. 5, 16, 3 concursus fiunt ex agris. CATVLL. 46, 5 Nicaeaeque ager uber *linquatur.* HIRT. Gall. 8, 24, 1 *nonnullos* ex agris diffugere. VERG. ecl. 5, 35 ipsa Pales agros atque ipse reliquit Apollo. Aen. 7, 812 agrisque effusa iuventus. 12, 185 cedet Iulus agris. HOR. epod. 16, 19 Phocaeorum velut profugit ... civitas agros. carm. 3, 27, 2 ab agro ... decurrens lupa Lanuvino. PROP. 4, 8, 2 cum ... turba cucurrit agris (*i. fugit ex*). LIV. 2, 26, 4 ni decedatur Vulsco agro. 27, 45, 7 virorum mulierumque undique ex agris effusorum. 29, 30, 7 adfluebantque undique ex agris vicisque veteres milites. 42, 12, 8 ut abstinere et suo et hostium agro ... possit. TAC. hist. 4, 62 procurrentes ex agris. IVV. 11, 65 de Tiburtino veniet ... agro haedulus. VLP. dig. 39, 3, 1, 20 ex agro meo aqua fluens. VVLG. gen. 25, 29 ad quem cum venisset Esau de agro lassus (*sic saep. cum praepos.* de). SVLP. SEV. epist. 3, 18 cuncti ex agris ... adfuerunt.

agro, ex agro *pellere, agere, traducere:* PLAVT. Epid. 470 ut eam ex hoc exoneres agro. Trin. 560 de agro hunc senem deterrui. 616 ut agro evortat Lesbonicam. CATO agr. 155 per hiemem aquam de agro depelli oportet. SENT. Minuc. 34 quo minus ex eo agro ligna materiamque sumant utanturque. CASS. HEM. frg. hist. 17 quicunque ... agro publico eiecti sunt. VARRO rust. 2, 9, 6 canes *sibi* ex agris cibaria praebuerunt. CIC. inv. 2, 96 hostias ... in urbem ex agro coepit agere. Quinct. 28 de saltu agroque communi ... detruditur. Verr. 4, 26 ex agro homines traduci in forum. 4, 66 bona ... eorum ... ex agris auferri ac diripi. 4, 100 quantus numerus frumenti cogatur ex omni agro decumano. 4, 107 ex uno agro Q. Apronium ... CCC milia modium tritici ... sustulisse. 4, 172 cum ex eisdem agris eiusdem anni frumentum ... Romam mancipes advexissent Catil. 2, 8 etiam ex agris ingentem numerum perditorum hominum collegerat. p. red. 1, 24 ut ... senatus omnis ex omnibus agris ... civis ... excitaret. Pis. 48 quam *praedam* ex agris ... sociorum exhauserat. 96 Dolopes ... agris exterminati. Att. 5, 18, 2 frumentum ex agris in loca tuta comportatur. CAES. *saepe similia.* SALL. Iug. 75, 4 conquirit ex agro quam plurumum potest domiti pecoris. VERG. Aen. 11, 198 raptasque ex omnibus agris ... pecudes. 11, 431 *duces* delectos ... Laurentibus agris. 12, 516 fratres Lycia missos et Apollinis agris. TIB. 1, 8, 19 cantus vicinis fruges traducit ab agris. LIV. 2, 23, 6 id ... se agro paterno avitoque exuisse. 2, 40, 10 abductis ... legionibus ex agro Romano. 2, 59, 5 ut castra ex Volsco agro moveantur. 4, 3, 10 *Numam* ex Sabino agro accitum. 4, 17, 11 hostes ex agro Romano ... submovere. 23, 19, 8 farre ex agris circa undique convecto. 25, 13, 6 omni undique genere vehiculorum iumentorumque ex agris contracto. 25, 19, 13 aliquantum voluntariorum ... ex agris concivit. 27, 37, 6 extorrem agro Romano. 31, 21, 5 Galli ... ex agris revocati. 38, 38, 5 ne qua ⟨praeter⟩ arma efferto ex iis ... agris. 41, 21, 11 si morbus pestilentiaque ex agro Romano emota esset. VITR. 8, 1, 3 quae (*lacunae*) ... excipiunt *umorem* ... ex agris. VELL. 2, 29, 1 ex agro Piceno ... contraxit exercitum. COLVM. 1, 7, 5 numquam non ex agro plus sua cuique cura reddidit quam coloni. 12, 52, 18 illata de agro baca. SIL. 8, 567 quosve ... Herdonia misit ab agris. FRONTIN. aq. 75 e quorum agris aqua circumducitur. TAC. hist. 3, 27 ex proximis agris ligones convectant. VLP. dig. 19, 5, 16 praef. cretam eximere de agro. VEG. mil. 1, 3 ex agris ... subplendum robur ... exercitus. VVLG. exod. 9, 19 nec congregata de agris ... morientur. AVG. civ. 7, 21 sic ab agris fascinatio repellenda.

D *de agro pro indicio* ***geographico*:** CATO agr. 6, 1 qui *ager* in ventum favonium spectabit et soli ostentus erit. 105 qui ager longe a mari aberit. VARRO rust. 1, 2, 23 si ager secundum viam *est.* 1, 7, 1 qui *ager* sub radice montis situs sit et spectet ad meridianam caeli partem. 1, 39, 1. AETNA 312 agris ..., quos adluit amnis. PAVL. FEST. 21 quorum ager viam tangit. COLVM. 2, 6, 4 quod raro quisquam ager ita situs est, ut. 3, 2, 1 quum tam suburbanus est ager, ut. 12, 25, 4 quod si ager maritimus est. SIL. FLACC. grom. p. 150 qui trans rivum contrarios agros habent. POMP. dig. 41, 1, 30, 2 cum agrum, qui alvei non fuit, amnis circumfluit. SERV. georg. 1, 51 debes scire, ager cui vento subiaceat. CATO orig. 96 urbes insulasque omnis pro agro Illyrio esse. LEX agr. 1 quei ager poplicus populi Romanei in terra[m] Italia[m] *est sive fuit....* 4. 15. 21 ⟨quem agrum ...⟩ oina quom agro, quei trans Curione est, locaverunt. 29 ⟨quod quoieique ...⟩ in agris, qu⟨ei in Ita⟩lia sunt ... ⟨ceivi⟩ Romano facere licebit. 33. 48 ⟨q⟩uei ager in Africa est .... 60. 67. 68. 69 *al.* 79 quei ager intra fines populorum leiberorum Vticensium ... ⟨fuit⟩ .... LEX Anton. 1, 11. CIC. Balb. 39 quorum ... agros ... maiores nostri imperii ... terminos esse voluerunt. agr. 1, 10 hic ager est in Africa. 2, 51 agros in Hispania ... vendit. 2, 56. 57. Mur. 85 in agros suburbanos ... advolabit. epist. 13, 7, 1 locutus sum tecum de agro vectigali municipii Atellani, qui esset in Gallia. nat. deor. 3, 49 cum essent agri in Boeotia deorum inmortalium excepti lege censoria. rep. 2, 8 nec praeter Phliuntios ulli sunt, quorum agri non contingant mare. 2, 9 barbarorum agris quasi adtexta quaedam videtur ora esse Graeciae. CAES. Gall. 1, 2, 3 Rheno ..., qui agrum Helvetium a Germanis dividit. VERG. Aen. 11, 206. 316. OV. fast. 3, 582 est prope piscosos lapidosi Crathidis amnes parvus ager. 10, 644. LIV. 2, 49, 9 tota regione, qua Tuscus ager Romano adiacet. 4, 49, 4 excursiones ... in confinem agrum Labicanum factae erant. *sim.* 8, 13, 4 quorum ager propior erat. 21, 26, 6 citeriore agro arceri Poenum posse. 21, 52, 3 quod inter Trebiam Padumque agri est. *sim.* 24, 13, 8 in propincum agrum. 27, 31, 11. 28, 35, 2 ad depopulandos proximos Hispaniae agros. 29, 28, 2 in maritimos ... agros. 33, 15, 1 amnis est Corinthium et Sicyonium interfluens agrum. 34, 14, 4 ab tergo hostium ager est. 34, 28, 12 agros ... ad mare pertinentes evastat. 39, 27, 10 qua (*via*) Maronitarum urbes agrosque amplectatur. 40, 39, 1 ulteriorem Celtiberiae agrum ... instituit vastare. 44, 11, 2 in ipsis faucibus, quae Pallenensem agrum ceterae Macedoniae iungunt. 44, 45, 4 praedam circumiecti agri. VITR. 1, 4, 10 ex agris Cretensium, qui sunt circa Pothereum flumen. 2 praef. 3 si essent agri circa, qui. PAVL. FEST. 4 Albiona ager trans Tiberim dicitur a luco Albionarum. FEST. 213 cum Etruscorum agrum a Romano Tiberis discluderet. 371 omnium tribuum cum agri in propinquo erant urbis. MELA 2, 114 Sicilia ... agro Bruttio adnexa. PLIN. nat. 3, 60 hinc Setini et Caecubi protenduntur agri. 3, 70 a Surrentino ad Silerum amnem triginta milia passuum ager Picentinus. 3, 71 a Silero ... ager Lucanus Bruttiusque incipit. 3, 102 Brundisio conterminus *est* Poediculorum ager. 3, 109 ubi nunc ager Hadrianus *est.* 3, 112 sexta regio Vmbriam conplexa agrumque Gallicum citra Ariminum. 4, 14 inde Eliorum ager. TAC. hist. 2, 72 illic ... agri veterum Crassorum. PLIN. epist. 3, 19, 1 praedia agris meis vicina. 10, 8, 6 cum ... agri ... sint ultra centesimum et quinquagesimum lapidem. 10, 41, 4 ad colligendum umorem circumiacentium agrum. FRONTIN. grom. p. 29 in agro Campano, qui est circa Capuam. AGENN. grom. p. 62 intra quae (*inclinamenta*) ager imperii Romani spatioso fine diffunditur. LIB. col. I grom. p. 211 ager eius (*territorii Panormitanorum*) finitur terminis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tiburtinis. SVET. Tib. 12 mediterraneis agris abditus. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 5 agrum suum inter continuos montes iacere. AVIEN. orb. terr. 479 hic Hispanus ager, tellus ibi dives Hiberum. 496 hic Campanus ager glaebam iacit. 565 *Isthmi caput* Graios adiacet agros. 575 iuxta Argivus ager. 924. 989 ora 225. AMM. 23, 6, 32 in his tractibus magorum agri sunt fertiles. HYG. astr. 2, 20 p. 61, 26 pro beneficio ei . . . agrum dedisse, qui est contra Thebas Aegyptias. VVLG. II reg. 14, 30 scitis agrum Ioab iuxta agrum meum.

E *de* ***forma*** *et* ***magnitudine*** *agri*: COLVM. 5, 2, 1 omnis ager aut quadratus aut longus (oblongus?) aut cuneatus aut triquetrus aut rotundus aut etiam semicirculi vel arcus, non nunquam etiam plurium angulorum formam exhibet; *sequuntur definitiones generum singulorum.* GROM. p. 354 si ... fuerit ager tetragonus isopleurus ... ita eum metiri oportet. *ibid.* ager si fuerit in rotundo ... ager si fuerit trigonus isopleurus ... ager si caput bubulum fuerit, id est duo trigona isopleura iuncta .... 355 ager si fuerit inaequalis ... ager si fuerit lunatus ... ager si fuerit semicirculus ... ager si fuerit rotundus circuli speciem habens .... 356 ager si minor fuerit quam semicirculus ... ager si fuerit sex angulorum ... si fuerit archa. LEX agr. 64 ⟨cum agrum ...⟩ planum faciet. VITR. 9 praef. 4 ager paribus lateribus si erit quadratus cumque oportuerit duplicari. SEN. Phaedr. 15 ubi per graciles levis Ilisos [ubi Maeander per inaequales] labitur agros. COLVM. 1, 2, 4 celsiores agri ... planicies habere et quam mollissime devexi, ac simil limi debent esse campestri positione. MELA 3, 7 cuneus ager dicitur. FRONTIN. grom. p. 27 cultellamus agrum eminentiorem. p. 30 duo iugera iuncta in unum quadratum agrum efficiunt. SERV. georg. 2, 231 ne ager sit concavus. HOR. ars 208 postquam coepit agros extendere victor. LIV. 10, 10, 11 imminui agrum. 34, 4, 9 cupido agros continuandi. SEN. epist. 90, 39 licet agros agris adiciat (GAIVS inst. 2, 70 AMBR. hex. 5, 10, 27 HIER. in Mich. 2, 2 p. 451 Vall.). HOMER. 48 derat ager tumulis. AVSON. 320, 17 ager iste meus quantus sit, nosce. PORPH. Hor. carm. 2, 15, 1 ut brevi defuturi sint agri arationi. SERV. auct. ecl. 9, 7 cum Cremonensis ager non sufficeret (SIC. FLACC. grom. p. 160). *saepe* agri lati, maximi, ingentes *sim.* LIV. 3, 26, 8 quattuor iugerum colebat agrum (COLVM. 2, 12, 7). 6, 16, 6 bina iugera et semisses agri adsignati.

nota in descriptione agri posita *substantiva vel pronomina* *haece*: PLAVT. Aul. 13 agri reliquit ei non magnum modum. CATO apud Char. gramm. I 215 agri ... parte multati. agr. 10, 1 agri iugera CCXL. CORP. I 1430 agrei sescunciam. VARRO ling. 5, 21 fines agrorum. rust. 1, 10, 2 unciam agri aut sextantem. 1, 22, 2 agri magnitudine. 1, 23, 3 utilitate. 1, 25 in omne genus agri. 3, 4, 2 naturam. CIC. Verr. 4 *saepe de* decumis. 4, 28 glebam. 4, 106 quaestu ac lucro. 4, 108 calamitates. 4, 226 instrumenta. 5, 107 planities. 6, 123 alumnos. agr. 2, 42 propter agrorum bonitatem. 2, 79 iucunditas. 2, 80 fructibus. 2, 81 vectigal. 2, 89 cellam atque horreum Campani agri. Manil. 14 ubertate. har. 31 in hac ... sterilitate agrorum. Phil. 1, 7 promunturium. div. 1, 79 campus agri Lanuvini. 1, 97 labe agri Privernatis. 1, 131 sterilitas agrorum vel fertilitas. Att. 12, 27, 1 nil agri. CAES. Gall. 1, 11, 5 sŏlum. 1, 31, 10 tertiam ... partem agri. 6, 22, 2 quantum ... visum est agri. 7, 13, 3 in ... agri fertilissima regione. VERG. Aen. 7, 262 uber. DIRAE 22 spiritus. HOR. epist. 1, 16, 4 forma ... et situs. carm. 2, 18, 24 terminos. LIV. 1, 14, 4 agri quod inter urbem ac Fidenas est. 1, 38, 1 quidquid citra Collatiam agri erat. 2, 41, 1 agri aliquantum. 6, 31, 8 tectis. 9, 29, 1 propinquitate. 21, 31, 9 oram. 26, 41, 16 angulum. 27, 40, 11 urbes. 27, 41, 1 praesidiis. 30, 20, 5 oppida. 31, 44, 1 Scyllaeum. 33, 6, 10 ad Eretriam Pthiotici agri. 33, 6, 11 ad Melambium ... Scutosaei agri. 35, 21, 9 spolia. 35, 27, 5 stationem. 38, 15, 9 fecunditas. 45, 25, 12 litoribus. FEST. 206 petrae. 243 vitio. COLVM. 1, 3, 11 vastitatem. 2, 2, 2 varietates. 3, 8, 5 vites. 5, 10, 10 differentia. 5, 12, 4 saepem. PLIN. nat. 2, 194 tractu. 16, 242 colle. 18, 272 mālā. 19, 174 *cannabis* Rosea. TAC. ann. 1, 17 nomen. 14, 53 spatiis. PLIN. epist. 3, 19, 7 reditus. 7, 14, 1 pretium. FRONTIN. grom. p. 15 silvae. p. 31 extremitas. p. 38 qualitatem. p. 51 exiguitas. HYG. grom. p. 109 corpus. p. 123 condiciones. SIC. FLACC. grom. p. 155 particulas. HYG. lim. grom. p. 168 *limites.* p. 170 longitudinem. *ibid.* amplitudinem. p. 178 facilitatem. p. 201 inmanitas. LIB. col. I p. 221 viarum, riparum. TRACT. de agr. insp. grom. p. 284 aequalitate. GROM. p. 302 vertices. VLP. dig. 7, 1, 9, 3 usus fructus. 7, 1, 13, 6 caelum. PAPIN. dig. 20, 4, 3, 2 portionem. SCAEV. dig. 32, 41, 9 plagam. VLP. dig. 33, 6, 3, 1 instrumentum. 39, 3, 1, 23 lex. PROCVL. dig. 41, 1, 56 praef. frontem. VLP. dig. 50, 15, 4, 2 tributum. POMP. dig. 50, 16, 239, 8 universitas. APVL. apol. 88 caespite. TERT. pudic. 7 bestiis. PORPH. Hor. carm. 2, 6, 10 fertilitate et amoenitate. PALLAD. 1, 6, 1 provectus. 1, 7, 3 positio. 1, 8, 1 merito. 1, 35, 16 semina. AVIEN. Arat. 999 viscera. SERV. ecl. 9, 15 damnum. AMBR. hex. 3, 3, 14 vallestria. 3, 6, 26 germinatio et viriditas. in Luc. 7, 127 siccitatibus. VVLG. gen. 2, 5 virgultum. 23, 19 spelunca. exod. 9, 22 herbam. 23, 11 bestiae. levit. 25, 31 iure. I reg. 14, 25 faciem. II reg. 23, 12 in medio. IV reg. 4, 39 colocynthidas. 19, 26 faenum. psalm. 49, 11 pulchritudo. 102, 15 flos. Ezech. 16, 7 germen. 20, 46 saltum. 31, 15 ligna. 36, 30 genimina. Os. 10, 4 sulcos. Ioel 1, 11 messis. Matth. 6, 28 lilia. 13, 36 zizaniorum. *c. genet. obiect.*: *de* agri cultura *v. sub* agricultura. TER. Eun. 972 neque agri neque urbis odium me umquam percipit. VARRO Men. 589 depolitionibus (*codd.* Non. 66, 25; politionibus *Müller secundum lemma*). CIC. Verr. 4, 120 aratores. 4, 116 professio. 4, 226 cultionem. agr. 1, 14 emptionibus. 2, 52 iudicium et potestas. 2, 43 iudex, arbiter, dominus. 2, 34 spem. 2, 60 cognitio. 2, 68 invidiam. 2, 78 divisione. 2, 84 adsignatione. *ibid.* possessio. 2, 88 cultu. 3, 11 concessiones. Phil. 2, 35 nundinae. 5, 6 latronibus. 13, 37 decempedator. Pis. 40 depopulatio. Tull. 42 vastationes. rep. 1, 29 consitura. Cato 53 irrigationes ... fossiones ... repastinationes. 56 cultione. off. 3, 74 patronum. ad Q. fr. 1, 1, 25 latrocinia. 2, 1, 1 causam. SALL. Iug. 54, 3 cultorem. hist. frg. 2, 87 populationibus. TIB. 1, 1, 19 custodes. LIV. 3, 68, 13 populatores. 4, 36, 2 possessoribus. 29, 4, 3 incursiones. 45, 29, 10 commercium. *saepe* populatio, vastatio. PAVL. FEST. 158 communionem. 233 usus. 235 mensuris. VELL. 2, 25, 1 cura. COLVM. 1 praef. 32 molitione. 2, 1, 5 agitationibus; *saepe* cultus. QVINT. decl. 346 p. 324 venditione. TAC. ann. 14, 18 disceptatorem. PLIN. epist. 10, 8, 5 locatio. FRONTIN. grom. p. 31 constitutio. p. 37 partitionibus. AGENN. grom. p. 61 controversiis. HYG. grom. p. 109 recturas separationesve. SIC. FLACC. grom. p. 147 finitiones. HYG. lim. grom. p. 166 designatio. 176 dedicatione. LIB. col. I grom. p. 244 mensorum. TRACT. de agr. insp. grom. p. 282 dominium. NIPS. grom. p. 285 quadratura. SVET. (DON.) vita Verg. p. 59 R. distributione. POMP. dig. 33, 7, 15, 2 custodiam. CALL. dig. 49, 14, 3, 6 conductores. PALLAD. 1, 35 tit. remediis. AVIEN. orb. terr. 587 sulcator. SERV. georg. 1, 95 exaequationem. AVG. civ. 4, 8 munus. 7, 24 fascinatio. COD. Theod. 2, 26, 2 irreptor. ISID. orig. 15, 13, 15 divisura. *saepe* medius ager *velut*: LIV. 22, 3, 6. 36, 29, 5 COLVM. 4, 32, 1 LVCAN. 6, 47 HOMER. 460 SIC. FLACC. grom. p. 147.

usitatissima est formula **in agrum** *opp.* in fronte *in sepulcralibus titulis*: HOR. sat. 1, 8, 12 mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum hic dabat (PORPH. *ibid.* solet ... privatis monimentis inscribi, quod [quot?] pedes in fronte, quod in agris habeant). PETRON. 71 ut sint in fronte pedes centum, in agrum pedes ducenti. *leguntur etiam formulae*: in fronte — **in agro,** in agro — in via, in frontem — in agrum, in agro l(ongum) — in fronte l(atum), *plerumque vero abbreviationes adhibentur. exempla haec pauca affero*: CORP. I 1021 L. Aemili L. f. in fron. ped. XIIX in agr. ped. XX. I 1024 in fr. pe. XII in agr. pe. XVI. I 1039 in fronte p. XII in agro p. XIIX. I 1052 in fr. p. XIII in agr. p. XVI. I 1056 in fronte pedes XIIX in agro pedes XXVI. I 1057 in fr. . . . in agr. p. XX. I 1058 in f. p. XII in ag. p. XV. I 1059 in fronte p. XIII in agrum p. XXIIII. I 1077 in fronte p. . . . in agro XVI. I 1104 in agro l(ongum) p. XIIX in fronte l(atum) p. XIIX. I 1241 in agro pedes XV in via pedes XV. I 1248 in frontem ped. XXV in agrum ped. XXV. *similiter de aliis rebus* in agrum tolli, verti, vergere: VARRO rust. 1, 13, 4 alteram ... partem fieri oportet [villam] novam, alteram veterem tolli in agrum. 3, 5, 10 ab hac ... est in agrum versus ornithonis locus. LIV. 24, 3, 8 una parte *arx* imminens mari, altera vergente in agrum. 34, 9, 5 partem muri versam in agros. CORP. XIV 2466 *locum* latum a via publica in agrum p. X.

II ***metonymice*** ager *pro eis, qui in agris versantur* (*rhetorum et poetarum more praedicatur de eo quasi animante*): CIC. Verr. 4, 47 ut ager ipse cultorem desiderare ac lugere dominum videretur. 4, 120 centum et unum aratores unus ager istius iniuria desiderat. Mil. 20 agri ... ipsi tam beneficum ... civem desiderant. agr. 1, 21 qui ager ipse per sese et Sullanae dominationi et Gracchorum largitioni restitisset. 2, 9 etiam tecta atque agri mihi laetari videntur. Rab. perd. 22 ager Picenus universus utrum tribunicium furorem an consularem auctoritatem secutus est? Phil. 5, 44 adversariorum partibus agrum Picenum habuit inimicum. Att. 2, 13, 2 nec iam ipsi agri regnum vestrum ferre possunt. OV. met. 3, 528 festisque fremunt ululatibus agri. 7, 362 quos Maera novo latratu terruit agros (STAT. Theb. 12, 356). LIV. 28, 45, 19 Vmbriae populi et praeter hos Nursini et Reatini et Amiternini Sabinusque omnis ager milites polliciti. 41, 8, 7 ut ... deserti agri nullum militem dare possint. 43, 4, 4 pacatum agrum, qui paulo ante ingenti tumultu arserat, peragravit. VAL. FL. 5, 371 illum tanto non gliscere caelo vellet ager. STAT. Theb. 5, 334 regemque peremptum ipse ager, ipsi amnes et muta armenta queruntur. 8, 143 fugere ecce videtur hic etiam, quo stamus, ager. 9, 192 gaudet ager. 10, 174 pavet omnis ager. 11, 256 horret ager trepidaeque exspectant proelia valles. 12, 171 ipse auditu turbatus ager. 12, 613 omnis ad arma rudes ager existimulavit alumnos. silv. 5, 3, 163 quos Lucanus ager *mittit.* Ach. 1, 12 scit Dircaeus ager meque inter prisca parentum nomina ... numerant ... Thebae. AVSON. 177, 8 praeside laetatus, quo Rutupinus ager. *huc pertinet* agrum p a c a r e *et* i n f e s t u m r e d d e r e: VARRO ling. 5, 33 peregrinus (*sc. ager*) ager pacatus. CIC. Att. 5, 20, 5 in hiberna agri male pacati. LIV. 2, 11, 3 adeo infestum omnem Romanum agrum reddidit, ut. 2, 59, 9. 10, 33, 7. 22, 21, 3. 28, 24, 8. 28, 42, 6. 31, 22, 7. 34, 21, 1. 34, 28, 3. 36, 20, 2. 37, 46, 8. 43, 4, 4 *v. l. 63* frg. 91, 22.

allegorice *apud christianos pro* mundo, lege *sim. verba Christi et interpretationem de seminante quodam in agro* Matth. 13 *secutos*: COMM. instr. 2, 14, 5 *de lolii semine*: lex ager nobis est. NOVATIAN. tract. 7 Christus, qui in agro saeculi ab scripturis veteris testamenti habebatur absconsus. 10 agrum saeculum esse dominus in parabolis suis posuit. AMBR. vid. 14, 83 ut commissi mihi ruris ope-

82*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rarius agrum hunc ecclesiae fertilem cernam. in Luc. 8, 52 in hoc mundo, qui agro frequentissime comparatur. VVLG. Matth. 13, 38 ager ... est mundus. HIER. in Ezech. 7, 15 p. 72 Vall. quod, qui in agro et campo est extra fines dominicae civitatis, ... adversarii mucrone feriatur. in Matth. 13, 24 p. 92 homo, qui seminat in agro suo, a plerisque salvator intelligitur, quod in animis credentium seminat. ab aliis ipse homo seminans in agro suo, hoc est in semetipso et in corde suo. *ibid.* animus ... suscipiens gramen praedicationis ... facit in agro sui pectoris pullulare. 24, 16 p. 195 in agro spiritualium scripturarum. 24, 40 p. 200 in duobus, qui in agro commorantur, et in duabus, quae pariter molunt, vel synagogam intellige et ecclesiam *eqs.* PAVL. NOL. epist. 34, 10 tu ... ager illis fertilis, tu fundus es fructuosus. PROSP. in psalm. 103, 13, 14 ut agri dominici cultoribus semen verbi seminantibus necessaria praebeantur. 108, 15 terra dei, ager dei, ecclesia dei est. FAVST. REI. epist. 9 p. 213, 16 in agro pectoris plantentur utilia. CASSIOD. in psalm. 49, 11 species ... agri respicit ad gentes, quae erant Christo domino crediturae; *similia saepe.* *nomina geographica apud* ECCL., *quibus inest* ager: ITIN. Silv. 12, 10 *mons*, qui dictus est ante Agri s⟨p⟩ecula (HIER. sit. et nom. p. 87, 3 Agri specula mons Moabitarum, in quem adduxit Balac filius Sefor Balaam *eqs. gr. ap. Euseb.* Ἀγροῦ σκοπία). VVLG. II reg. 2, 16 nomen illius loci: Ager robustorum. IV reg. 18, 17 in via Agri fullonis (Is. 7, 3 *cf.* HIER. sit. et nom. p. 98, 26). Matth. 27, 8 propter hoc vocatus est ager ille Haceldama, hoc est Ager sanguinis. *Bannier.*

Ager. *nomen v.* Agerius.

[ageraicum] *v.* agaricum.

agēraton, -ī, ἀγήρατον, *herba.* PLIN. nat. 27, 13 ⟨ag⟩eraton ferulacea est ... origano similis ... causa nominis [non haec sed] quoniam diutissime non marcescit. 1 ind. 27, 4 ageraton. 1 ind. 30, 43 ageraton medicamentum. DIOSC. 4, 54 de agerato. *V.*

Ageratos, *m.* Ἀγήρατος, *aeon Valentinianorum.* IREN. 1, 1, 2 Ageratos et Henosis (*exciderunt haec* TERT. Val. 8). *Diehl.*

ager ... inde hic **agercillus** OSBERN. p. 31. *V.*

Agerea *statio Aegypti.* RAVENN. p. 135, 11. *Diehl.*

Agerēnsis ager *Asiae minoris.* CIC. agr. 2, 50 agrumque Agerensem. *Otto.*

Agericus, Agiricus, -ī *nom. germ.* GREG. TVR. Franc. 3, 35 Agiricus *episc. Virodunensis.* 7, 44 Agerico (9 capit. 23. 9, 10. 12. 23). VEN. FORT. carm. 3, 23 de domno Agerico episcopo de Vereduno. 3, 23, 4 Ágeríce (*init. pentam.*). 3, 23ª de Agerico (*v. l.* Agirico, Agyrico), episcopo de Vereduno. 3, 23ª, 7 Ágeríce sacér (*init. hexam.*). *Diehl.*

Agerīnus *nom. serv.* TAC. ann. 14, 6 misitque *Agrippina* libertum Agerinum. 14, 7. 8. 10. SVET. Nero 34 L. Agerinum (lagerinum *vel* lagermum *codd.*) libertum eius.

1. Agerius *nom. gent. a* ICTIS, *ut videtur, fictum, quo plerumque in causarum formulis actoris persona significatur.* DIG. 46, 4, 18 eius rei stipulatio, quam acceptio sequatur, a Gallo Aquillio talis exposita est: ... tantam pecuniam dari stipulatus est Aulus Agerius, spopondit Numerius Negidius .... INST. 3, 29, 2. HYG. lim. grom. p. 200 si convenerit Lucio Titio Luci filio, Seio Titi filio, Agerio (Aggerio *Gudianus*) Auli filio, veteranis legionis quinte Alaude. GAIVS inst. 4, 34 si A. Agerius (id est, si ipse actor) L. Titio heres esset. ... N. Negidium ⟨A.⟩ Agerio sestertium X milia dare oportere. 4, 36. 4, 40 quod A. Agerius N. Negidio hominem vendidit ...; 4, 41 si paret N. Negidium A. Agerio ... dare oportere .... 4, 43. 47. 50. 51. 119. 131. 131a. 136. SCAEVOLA respons. dig. 35, 2, 27 Seius et Agerius si intra diem trigesimum mortis meae rei publicae nostrae caverint contentos se futuros tot aureis legis Falcidiae beneficio omisso, exheredes sunto. LEX Dei 2, 6 sicut formula proposita est: quod Aulo Agerio (Auli Agerii *codd. edd.*) a Numerio Negidio pugno mala percussa est. DIG. 22, 1, 41, 2 ab Aulo Agerio Gaius Seius mutuam quandam quantitatem accepit.

2. Agerius, -a *nom. gent., cf.* Agerinus. CORP. XI 6712, 29 (*in signaculo, videtur periisse*) Ageria M. Gami Ati(ani?). *fortasse idem nomen in* CORP. XII 5683, 23 (*in vasculis*) off. Ager. VII 1336, 26 (*in patella*) off. Ager. Acerius *q. v. videtur ex alio genere esse.* *Otto.*

Agermus, -ī, *cf.* ἀγερμός, *cogn. vir.* CORP. VI 17091 Egloge Rusticaes Agermi libertaes sororis. 19897 C. Iulius Agermi l. Charito. *Diehl.*

Agernius, -a *nom. gent., cf.* Agrius (Agesonius?). CORP. XI 3930 (*Capenae*) C. Agernio C. f. Hor(atia) Flavo ... IIIIvir(o) quinq(uennali) Faleris Agernia C. f. Antonia Antulla uxor fecit. *Otto.*

? **ăgero.** PLAVT. Persa 469 agerite vos *corrupte.* Truc. 111 aggerimus (acc- *fortasse A*), *ubi expectatur* egerimus (*Gesner*). *an* agg*pro* abg-? *cf.* oggero, suggero. *Leo.*

Agerochius, -ī, Ἀγερώχιος, *cogn. vir.* NOVELL. Iust. 34 *imp. Iustinianus* A. Agerochio v. c. praesidi Haemimontis (*in gemino graeco* 32 Ἀγερωχίῳ). **Ageruchia,** -ae, Ἀγερουχία, *cogn. mul.* HIER. epist. 123, 1 nunc ad Ageruchiam nobis sermo est, quae quodam vaticinio futurorum ac dei praesidentis auxilio nomen accepit. quam aviae matris amitaeque probatarum in Christo feminarum nobilis turma circumstat. *ibid.* Celerini, patris Ageruchiae.

agērus *v.* aegiros. **Agesander** *v.* Hagesander.

Agesarchus, -ī, Ἀγήσαρχος, *nom. vir. graec.* ARNOB. nat. 6, 6 Ptolomaeus Agesarchi *filius historicus.*

Agesilaus, -ī, Ἀγησίλαος. *traditur* Hages- CIC. de orat. 3, 139 *M I* (*ex parte*), off. 2, 16 *B H*, fin. 2, 116 *A B E*, NEP. *libri plerique passim*, FRONTIN. strat. 3, 11, 2 *H*, APVL. apol. 15 *F*, LACT. inst. 1, 41, 18 *libri omnes praeter Bononiensem saec. VI/VII.* OROS. hist. Agesel- *codd. P R saepius, imprimis ante corr.* **1** *dux et rex Lacedaemonius*: CIC. de orat. 2, 341 epist. 5, 12, 7 ad Q. fr. 1, 2, 7 NEP. Con. 2, 2. 2, 3 ducem summum (Chabr. 1, 2). Chabr. 2, 3 rex *Lacedaemoniorum.* Timoth. 1, 3 Ages. *saepe, veluti* 1, 1 Lacedaemonius (reg. 1, 2 FRONTIN. strat. 1, 4, 2. 1, 8, 12. 1, 10, 3. 1, 11, 17. 2, 6, 6 APVL. apol. 15). 5, 2 duce (OROS. hist. 3, 1, 9). VAL. MAX. 7, 2 ext. 15. FRONTIN. strat. 1, 11, 5 Lacedaemoniorum dux (3, 11, 2). AMPEL. 14, 10. IVST. 6, 4, 13 rex (6, 4, 9 OROS. hist. 3, 1, 12. 20). *saepius.* prol. 6. HEGES. 2, 9, 89 scrutatorem Asiae (τὸν ἐρευνήσαντα). OROS. hist. 3, 1, 11. 22. *v. Niese, PW. I 796, 4.* **2** HIER. chron. a. Abr. 1060 Lacedaemonior. VI Agesilaus a. XLIIII. **3** LACT. inst. 1, 41, 18 Plutoni cui cognomen Agesilao fuit. **4** *in titulis*: *cogn. vir.* CORP. VI 510 (*a. 376*) *vide sub* Aedesius. 22266 Martius Agesilaus Mar. Demarchiae sorori. XIV 2686 (*Tusculi*) P. Calpurnius Agesilaus. X 3037 (*Puteolis*) M. Val. Agesilaus. **Agesilais,** -idis, Ἀγησιλαΐς, *cogn. mul.* CORP. VI 1879 (*saec. I in.*) Ti. Iul. Eperasto Agesilaidis fil. eq. R. dec(uriali) aedilí⟨c(io) cur(uli)⟩. INSCR. Gruter 1036, 4 d. m. Agesilaidi L. Statius Agesilaus et Nicarete filiae dulcissimae.

Agesimbrotus, -ī, Ἀγησίμβροτος. LIV. 32, 32, 11 praefectus Rhodiae classis (31, 46, 6. 32, 16, 6). 31, 47, 2. *v. Wilcken, PW. I 805.*

Agesinae *v.* Agensonae.

Agesipolis, -idos, Ἀγησίπολις, *nom. vir. Graecorum.* **1** LIV. 34, 26, 14 princeps erat exulum Agesipolis, cuius iure gentis regnum Lacedaemone erat. *v. Niese, PW. I 806, 4.* **2** VITR. 1, 1, 6 Pausania Hagesipolidos filio duce.

Agesistratos, Ἀγησίστρατος. VITR. 7 praef. 14 de machinationibus ... *scripsit* Agesistratos (-tas *G H*). *Diehl.*

Agesonius *nom. gent., cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 3991) se. casni acesial (*et* Agernius?). CORP. III 10509 (*in Pannon. inf.*) Cl(audio) Agesonio Theodoro ... Acesonius Kalandinus (centurio) pro-t(ector) et Cerellia Thodora (*sic*) fil(io). *Otto.*

Agessinates *gens Aquitanica.* PLIN. nat. 4, 108. *Diehl.*

Agetincum *v.* Agedincum.

agga festivitas *codd. Paris. et Haun. post* GLOSS. IV 306, 56. GLOSS. IV 471, 31 agga circa (V 263, 25. 344, 40). *hoc verbum perobscurum; illud sine dubio redit ad interpretationem nominis hebr.* Aggaeus *ab* חג *'festivitas'.* *V.*

Aggaeus, -ī, חגי, Ἀγγαῖος. **1** *nom. prophetae Iudaei.* VVLG. I Esdr. 5, 1. 6, 14 psalm. 111, 1. 145, 1 Agg. *passim.* PS. CYPR. pasch. 16. *saepissime apud* ECCL. CARM. adv. Marc. 3, 197 Sophonias Aggaeusque. AMBR. epist. 30, 7 Aggaei id est epulantis, ut interpretatio declarat. HIER. in Ioel praef. p. 165 Vall. Aggaeus ἑορτάζων, quem nos festivum sive sollemnem possumus dicere (nom. hebr. p. 52, 22 in Agg. praef. p. 739 Vall. ISID. testam. prooem. 75. epist. 53, 8 p. 278 Vall. Aggaeus festivus et laetus (*cf.* ISID. orig. 7, 8, 21). *traduntur formae nominis*: A n g a e u s HIER. chron. a. Abr. 1493. A g e n s FREDEG. 2, 26. A z e o s *ibid.* 2, 24. **2** *nom. vir. semiticum.* CORP. III 4832 (*Viruni*) Aggaeo hexarcho alae celerum. XII 5681, 2 (*Massiliae*) Aggeus. *Plenkers.*

Aggai *v.* Hai. **Agganaicus** *v.* Adganai.

Aggar, *indecl.* *oppida provinciae Byzacenae.* **1** BELL. Afr. 67, 1 pervenit ad oppidum Aggar, quod a Gaetulis saepe antea oppugnatum ... erat. 76, 2 redit ... ad ea castra, quae ad Aggar habuerat. 79, 1 egressus ab Aggar. **2** TAB. Peut. 6, 1 Aggar. *cf.* Aggarsel, Aggerfel, Agarlavas. *de his oppidis v. Joh. Schmidt, PW. I 807.* *deriv. adi.* **Aggaritānus,** -a, -um *ad oppidum Aggar pertinens. utrum sit non liquet.* PLIN. nat. 5, 30 *oppidum liberum* Aggaritanum (*sic R, v. l.* acc-, acch-). NOT. episc. Byz. 29 Filtiosus Aggaritanus. 108 Donatus Aggaritanus. CONC. Carth. a. 411 (Mansi IV 100ᵇ) Aemilianus episcopus A g g e r i t a n u s. *ibid.* 128ᶜ Candorius episcopus Aggeritanus (130ᵈ).

Aggarea, -ae *cogn. mul.* SYMM. rel. 41 (*a. 384*), 1 Marcianus ... protector Aggareae (Aggaria *Γ*). *Diehl.*

aggarrio, -īre *ab* ad *et* garrire. MART. CAP. 1, 2 respersum capillis albicantibus verticem ... nugulas ineptas aggarrire non perferens. FVLG. serm. ant. 19 friguttire dicitur subtiliter aggarrire. *V.*

Aggarsel Nepte *statio Africae.* TAB. Peut. 6, 1 Aggar Selnepte. 6, 2 A g a r s e l. RAVENN. p. 143, 12. 13 Agasel Nepte. *cf.* Aggerfel. *cf. Wilmanns, Corp. VIII p. 22.*

Aggarus *v. sub* Abgarus *et in addendis.*

portus **Aggasus** *Apuliae.* PLIN. nat. 3, 103 (aggassus *A*). *Diehl.*

adgaudeo, -ēre *versum ex gr.* προσχαίρειν, *cf.* GLOSS. II 423, 40 προσχαίρω ⟨adgaudeo⟩. ITALA prov. 8, 30 *verba Sapientiae* mihi adgaudebat *deus* (ἐγὼ ἤμην ᾗ προσέχαιρεν, *om.* VVLG., *exhibent* Lact. inst. 4, 6, 8 Iren. 4, 20, 3 Hil. in psalm. 91, 8. 148, 4 Cyprian. adv. Iud. 2, 1 Aug. in psalm. 137, 4, *cf. etiam* Hil. in psalm. 55, 12 Hier. in Is. 48, 12 p. 559 Ps. Aug. serm. 208, 11). *liberius*: PAVL. NOL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carm. 18, 14 caelicolas Christo ... adgaudere ministros (FVLG. RVSP. epist. 6, 2, 2 cui angelicus coetus adgaudeat). epist. 39, 3 extr. pro te in suo *corde* adgaudens tibi dicet. INNOC. epist. 21 p. 543ᶜ adgaudere litteris. CASSIAN. inst. 5, 31 malis adgaudens (VEREC. in cant. Deb. 40 pravis actibus). conl. 4, 1, 1 Pafnutius virtutibus ipsius adgaudebat. FVLG. aet. mundi 9 p. 160, 12 volumen ..., quo suae causae termen conclusum adgaudeat. *V.*

Agge *v.* Nagge. **Aggedgad** *v.* Gadgad.

Aggeī, -ōrum *gens barbara, ceterum ignota.* LIB. gener. chron. I p. 101, 132, 3 (*ubi* agacei *O*). CHRON. Alex. *ibid.* p. 101, 105, 3. *Diehl.*

Aggelaoni *v.* Gedeon.

adgelat NOT. Tir. 110, 43 *inter* gelu *et* congelat regelat subgelat.

adgemo, -ere. STAT. Theb. 6, 112 migrantibus adgemit illis (*semideis*) silva. 11, 247 uterque loquenti adgemit. OV. trist. 1, 4, 10 ingemit *recte codd.*, fast. 5, 400 et gemit *codd.* (adgemit *unus Heinsianus*).

adgenero, -āre. TERT. adv. Marc. 4, 19 omnibus natis adgenerantur et fratres. *translate*: IREN. 2, 10, 1 quaestioni minori quaestionem maiorem adgenerantes.

aggeniculātio, -ōnis *f.* AQVILA apud Hier. quaest. hebr. in gen. 41, 43 *sic verterat hebr.* אברך, *qua de re longius disputat* HIER. *l. l.*

aggeniculor, -ārī *ab* ad *et* geniculum, geniculor. TERT. paen. 9 presbyteris advolvi et caris dei aggeniculari. ITALA cod. Lugd. exod. 4, 31 adgeniculans (*κύψας*, VVLG. proni) populus adoravit dominum. Matth. 17, 14 accessit ad eum homo adgeniculans ante eum (*sic* cod. Cantabr., *γονυπετῶν αὐτόν*, VVLG. genibus provolutus ante eum). 27, 29 adgeniculantes ante eum (*sic* cod. Cantabr., adgeniculantes se a. e. codd. Vercell. Veron., *γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ*, VVLG. genu flexo ante eum) inludebant ei. Marc. 10, 17 adgeniculans (*sic* codd. Cantabr. Veron. Colbert. Corbeiens., *γονυπετήσας αὐτόν*, VVLG. genu flexo ante eum) rogabat eum.

aggēns *v.* ango.

adgenuīnant adleviant GLOSS. V 436, 52. *opinor* adlēvigant, *levigando genuinam reddunt superficiem, velut gemmae.*

Aggenus *v.* Agenus.

agger, -ris *m.* [*ab* ad *et* gerere; *de forma* arger *v. Brugmann, Indog. Forsch. 13, 92. Th.*]. [*ad* arginem *spectant ital.* argine, *hisp.* arcen. *M.-L.*] PRISC. gramm. II 35, 7 'arger' quoque dicebant pro 'agger' *antiquissimi.* EVTYCH. gramm. V 481, 18 'aggero' ... ex quo verbo nomen fit 'agger' et ab eo verbum derivatum 'aggero, aggeras'. ALCVIN. gramm. VII 297, 17 'agger' per duo g scribendum est, quando stratam significat, si autem campum ubi seminari potest, per unum g. *in codd. saepe scriptum est* ager. *legitur primum apud* LVCIL., *deest apud* LVCR. NEP. TIB. MANIL. SEN. rhet. GERM. VELL. *alios. crebrum apud* CAES. TAC., *adamatum etiam dactylicis* LVCANO SILIO STATIO. GLOSS. *χῶμα, σωρὸς γῆς.* terra. monticulus manu factus vel terrae congeries. monticulus vel acervus. strata, via publica. aggerem: vallum vel viam publicam. aggere: cumulo vel strata. IV 13, 28 aggeres: arietes murorum alterius generis (*vix recte*).

I *materies adgesta vel adgerenda, cf.* SERV. *l. 65*: LVCIL. sat. frg. 346 viai (vim *codd.*) sternendae[t] iaciendum huc aggerem et id genus rudus. *saepissime de materia in obsidione usurpata*: LVCIL. sat. frg. 577 aggere in iaciendo, si quo est vineis actis opus, primum id dant operam. CAES. Gall. 2, 20, 1 qui paulo longius aggeris petendi causa processerant (civ. 1, 42, 1; *v. infra* comportare *l. 71*). 3, 25, 1 ad aggerem caespitibus comportandis. 5, 9, 7 milites ... testudine facta et (*om. β*) aggere ad munitiones adiecto locum ceperunt. 7, 17, 1 aggerem apparare, vineas agere. 7, 22, 2 aggerem cuniculis subtrahebant. 7, 22, 4 nostrarum turrium altitudinem, quantum has cotidianus agger (*i. materies cotidie adgesta*) expresserat, ... adaequabant. 7, 23, 2 *trabes* revinciuntur introrsus et multo aggere vestiuntur. 7, 58, 1 Labienus ... vineas agere, cratibus atque aggere paludem explere atque iter munire conabatur. 7, 79, 4 fossam cratibus integunt atque aggere explent (7, 86, 5. civ. 3, 63, 6 complebantur. VERG. Aen. 9, 564 fossas aggere complent. *cf.* SERV. *ad l.* agger est cuiuslibet rei coacervatio, unde fossae aut valles possunt repleri. ISID. orig. 15, 9, 3). Gall. 7, 85, 6 agger ab universis in munitionem (-one *β*) coniectus ... ascensum dat Gallis. civ. 1, 25, 9 *rates* terra atque aggere integebat. 1, 40, 4 aggere atque cratibus, quae flumine ferebantur. 2, 2, 3 agger inter manus proferebatur. 2, 15, 1 unde agger omnino comportari (3, 62, 1 BELL. Alex. 73, 1. 3. *v. supra l. 55* petere) posset, nihil erat reliquum, omnibus arboribus longe lateque ... excisis et convectis. 3, 62, 2 *milites* aggeremque omnem noctu in scaphas ... imponit. 3, 62, 3 naves ... aggere et ... militibus completas. BELL. Alex. 74, 3 servorum multitudinem, quae aggerem portabat. BELL. Hisp. 41, 5. LVCAN. 2, 678 aggere multo surgit opus. TAC. ann. 1, 65 struendum vallum, petendus agger (2, 81). [SVET. Cal. 19 aggere *deest in codd. bonis.*] VVLG. Ezech. 4, 2 aedificabis munitiones et comportabis aggerem (*περιβαλεῖς ... χάρακα*; *item latine* 21, 22. 26, 8, Dan. 11, 15 *ἐκχεεῖ πρόσχωμα*, Habac. 1, 10 *βαλεῖ χῶμα*). *de aliis*: VERG. georg. 3, 354 aggeribus niveis informis ... terra *Scythica.* Aen. 1, 112 aggere cingit harenae *naves Eurus.* CVLEX 395 aggere multo telluris tumulus formatum crevit in orbem. PROP. 3, 11, 22 ut solidum cocto tolleret aggere opus *Babylona.* PRVD. cath. 10, 62 qui iacta cadavera passim miserans tegit aggere terrae. CYPR. GALL. gen. 837 livor inriguos turbat puteos atque aggere conplet.

II *res aggerendo effectae* (*ut arae, rogi, moles*): VARRO Men. 94 ararum aggeres. CAES. civ. 1, 25, 5 moles atque aggerem ab utraque parte litoris iaciebat (1, 25, 6). Gall. 3, 12, 3 extruso mari aggere ac molibus. BELL. Alex. 29, 4 repentino ... aggere iniecto flumen transierunt. OV. met. 9, 234 avidus comprenditur ignibus agger *pyrae.* 12, 524 medioque ex aggere fulvis vidit avem pennis ... exire. 15, 640 incurvo munitos aggere portus. LIV. 43, 46, 6 *arx* in ipsa palude ... velut insula eminet aggeri operis ingentis inposita. VITR. 5, 12, 2 structuris sive aggeribus expediantur progressus. SEN. Herc. f. 1216 structum acervans nemore congesto aggerem *pyrae.* Phaedr. 1015 consurgit ingens pontus in vastum aggerem. Phoen. 110 flammas potius et vastum aggerem compone *rogi.* Tro. 664 pergam et e summo aggere traham sepulcra. MELA 2, 31 de aris quas in vertice sustinet *Athos*, non abluitur cinis, sed quo relinquitur aggere manet (SOL. 11, 33 nec quicquam ex aggeribus suis perdunt). 2, 80 angusto aggere continenti adnectitur insula. LVCAN. 2, 300 constructoque aggere busti ipsum atras tenuisse faces. 5, 674 ab alto aggere deiecit pelagi *puppem fatum.* 7, 597 iacet aggere magno patricium campis ... cadaver. 9, 342 eminet in tergo pelagi ... sicci iam pulveris agger. 9, 489 alligat et stantes adfusae magnus harenae agger. PLIN. nat. 8, 24 aggeres construunt *elephanti ad extrahendum ex fovea socium.* VAL. FL. 3, 281 in mediis exangui rege reperto aggeribus *cadaverum.* 3, 338 medio rex aggere *rogorum* longe (-go *codd.*) eminet. 5, 641 lucus et agger (*i. ara*) ... rudis. SIL. 1, 418 corporibus cumulatus creverat agger. 4, 649 consurgens agger aquarum. 14, 610 magno cineres sese aggere tollunt. 17, 270 puppimque sub atris aequoris aggeribus tenuit *unda.* STAT. Theb. 4, 458 pineus *Ditis* (*ara*). 6, 58 picturatus moriturus floribus agger *pyrae.* 12, 62 bellicus agger (*rogus*) curribus et clipeis ... sternitur. silv. 2, 1, 159 purpureo tristis rogus aggere crevit. 3, 3, 36 alto aggere *rogi.* 5, 3, 65 tepido genetrix super aggere nati orba sedet. TAC. hist. 2, 70 aggerem armorum. ann. 2, 18 miles in loco proelii Tiberium imperatorem salutavit struxitque aggerem et in modum tropaeorum arma ... imposuit. PLIN. epist. 6, 31, 16 sensim quodam velut aggere construuntur *saxa.* SVET. Cal. 37 campi montibus aggere aequati. FLOR. 2, 13, 85 congestis cadaveribus agger effectus est. APVL. mund. 7 in altera parte orbis iacent insularum aggeres maximarum, Britanniae duae *eqs.* COMM. instr. 1, 37, 16 concludor ag⟨g⟩ere[m] congustus aratri (*in imagine de coercita facultate canendi*). CORP. X 6811 (*a. 238*) litus vicinum viae Severianae ... aggeribus marini operis a fundamentis ... extrui curaverunt. AVSON. 139, 3 ex uno surgentes aggere (*i. rogo*) flammae. AVIEN. ora 593 ruinarum aggeres. AMM. 16, 12, 54 elati cadaverum aggeres (17, 13, 12 caesorum. 31, 13, 11 equorum). 17, 7, 5 quidam collo tenus aggeribus obruti *aedium ruentium.* 19, 11, 8 celso aggere in speciem tribunalis erecto. 23, 4, 5 latericios. 23, 5, 15 aggere glebali adsistens *dux* ... disseruit. 31, 13, 2 multitudine hostili urgente sicut ruina aggeris magni oppressum. VVLG. exod. 8, 14 congregaverunt ... *ranas mortuas* in inmensos aggeres (*θημωνίας θημωνίας sic*). IV Esdr. 2, 9 *Sodomitarum* terra iacet in piceis glebis et aggeribus cinerum. CLAVD. carm. min. 27, 59 odoratus ... agger *rogus Phoenicis.* PAVL. NOL. carm. 28, 270 ruderis agger (*opp.* hortus). NOVELL. Theod. II 26, 1 praef. cum multo sit onerosius simul et in aggere coacervatam solvere quantitatem *pecuniae* quam particulatim reddere quod debetur. SIDON. carm. 16, 9 aggeribus vallatus aquae *Israel in mari rubro.* RVRIC. epist. 1, 17 p. 369, 21 semitam ... saxorum aggeribus impeditam. PAVL. PETR. Mart. 2, 455 prona et saxosae iacuerunt aggere terrae *membra cadentis.* LEX Visig. Recc. 10, 3, 3 quotienscumque de terminis fuerit orta contentio, signa, quae antiquitus constituta sunt, oportet inquiri, i. e. aggeres terrae sive arcas, quos ... apparuerit fuisse coniectos atque constructos, ... lapides etiam. *translate*: AVG. civ. 3, 1 p. 97, 26 D. quominus ab eorum malorum aggere premeretur *populus.* 3, 21 tantis malorum aggeribus oppressa Romana res publica. 19, 8 de tantis malorum aggeribus huius saeculi. 22, 24 haec ... a me velut in quendam sunt aggerem coartata. c. Iul. 1, 7, 29 verborum.

huc pertinent usus crebriores, partim technici: *in re militari, obsidione potissimum*: *aditus ad munimenta congerie structus, cf.* VEG. *p. 1307, 43*: CIC. Att. 5, 20, 5 *Pindenissum* cinximus (SEN. Phaedr. 531) vallo et fossa, aggere maximo, vineis. epist. 2, 10, 3 aggeribus vineis turribus oppugnabam oppidum munitissimum Pindenissum. 15, 4, 10 aggere vineis turribus oppugnavi *Pindenissum.* CAES. Gall. 2, 12, 5 vineis ad oppidum actis, aggere iacto (SALL. Iug. 37, 4. 76, 3) turribusque constitutis. 2, 30, 3 aggere exstructo (7, 24, 1 civ. 2, 1, 4 HIRT. Gall. 8, 41, 2. 5 VAL. MAX. 7, 6, 5 CVRT. 4, 6, 21. TAC. hist. 2, 22 instruit. 3, 20 struere. 4, 49 AMM. 20, 7, 18. VEG. mil. 3, 7 p. 81, 7 constructo). Gall. 2, 32, 4 muri aggerisque altitudinem. 3, 21, 3 cuniculis ad aggerem vineasque actis. 7, 22, 4 aggeri ignem inferebant (civ. 2, 2, 6. 2, 14, 5). 7, 24, 2 fumare aggerem, quem cuniculo hostes succenderant (*cf.* civ. 2, 14, 2. BELL. Hisp. 16, 1 incenderent. VAL. MAX. 2, 7, 4 FRONTIN. strat. 4, 1, 31. 37. VEG. mil. 4, 28 concremant). Gall. 7, 24, 4. 7, 25, 4 restincto aggere. 7, 24, 5 ut ... turres

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reducerent aggeremque interscinderent. civ. 2, 1, 1 aggerem vineas turresque ad oppidum agere (BELL. Hisp. 7, 2 LIV. 8, 16, 8). 2, 2, 3 agger..., proferebatur. 2, 15, 1 aggerem novi generis atque inauditum ex latericiis duobus muris ... facere instituerunt aequa fere altitudine (lat- *codd.*) atque ille congesticius ex materia fuerat agger. 3, 69, 2 equitatus ... per aggeres ascendebat. HIRT. Gall. 8, 42, 2 SALL. Iug. 76, 3. 92, 7. AETNA 48 construitur magnis ad proelia montibus agger *ad obsidendum caelum* (GRATT. 63 aggeribus temptare superbis ⟨aethera⟩. SEN. Herc. O. 168 Thessalicum). LIV. 5, 7, 2 cum agger promotus ad urbem vineaeque tantum non iam iniunctae moenibus essent. 5, 7, 3 aggerem ac vineas ... incendium hausit. 6, 8, 9 vallo circumdare et aggere atque operibus oppugnare (32, 4, 1. 36, 25, 4. 39, 4, 9 *cf.* CIC.). 10, 5, 10 pars magna aggerem vallumque conscendit. 10, 5, 11 forte quodam loco male densatus agger pondere superstantium in fossam procubuit. 26, 6, 2 quorum corporibus cum oppleta fossa esset, velut aggere aut ponte iniecto transitum hostibus dedit. 30, 10, 3 ut pro aggere ac pontibus praebere ascensus (-um *Spir.*) possent *naves adactae.* 32, 17, 16 cum turris per aggerem parum densati soli ageretur. 32, 23, 6 undique aggeres haud facili aditu ad moenia admovebantur (TAC. hist. 3, 84). 36, 23, 2 ignes ..., quos aggeribus inicerent, ferebant. 37, 26, 8 utrimque vineas et aggerem muro iniunxit (43, 19, 11). 38, 3, 11 materiae ad aggeres excitandos (AMM. 20, 11, 16 aggeribus cumulatius excitatis). 43, 19, 9 aggerem a parte superiore ducere. VITR. 10, 16, 12 cum agger ad murum contra eos compararetur et arboribus excisis eoque conlocatis locus operibus exaggeraretur. VAL. MAX. 7, 6 ext. 2 vallo et aggere circumdati. SEN. dial. 2, 6, 4 aequaturum editissimas arces aggerem crescere. epist. 94, 61 qui aequum arcibus aggerem attollant. CVRT. 4, 2, 21 simul aggeris latitudo crescebat urbique admovebatur. 4, 3, 8 latitudinem quoque aggeri adiecit (*describitur opus*). 4, 6, 22 turres aggeri impositas. 8, 10, 27 cavernas ... aggere ... implere. 8, 10, 30 materiae faciendo aggeri. 8, 10, 31. LVCAN. 3, 455 stellatis axibus agger erigitur (SIL. 13, 109 *cf.* AMM. 19, 5, 1. 19, 6, 6. 20, 11, 17). 3, 508. SIL. 1, 348 subit arduus agger imponitque globos pugnantum desuper urbi. 9, 240 *elephantus* ceu mobilis agger (9, 580). FRONTIN. strat. 3, 7, 4 fossam pariter et aggerem instituit. TAC. hist. 4, 23 ex aggere proeliari. 5, 13 adversus urbem ... aggeribus vineisque certare. ann. 12, 35. 14, 25 aggeri demum et inrumpentium armis cessere. AMM. 19, 6, 4 structores ... aggerum ... impedire. 19, 8, 1. 20, 11, 12 aggerum moles incrementis celeribus consurgebant. 20, 11, 13 aggerum altitudine iam in sublime porrecta. 20, 11, 21 inpositorum aggeribus tormentorum (*cf.* 20, 11, 20). 24, 2, 18 operositas vinearum et aggerum. VEG. mil. 4, 15 *extr.* agger ... ex terra lignisque extollitur contra murum, de quo tela iactantur. VVLG. Is. 29, 3 iaciam contra te aggerem (χάρακα). 37, 33 non mittet in circuitu eius aggerem (κυκλώσῃ ... χάρακα). Ier. 6, 6 fundite circa Ierusalem aggerem (δύναμιν). Ezech. 17, 17 iactu aggeris (χαρακοβολίᾳ). *translate*: CIC. Phil. 10, 9 esset vel receptaculum pulso Antonio vel agger oppugnandae Italiae Graecis.

de oppidorum (cf. SERV. *l. 62) vel castrorum munimentis, de limitibus*: VARRO ling. 5, 141 *oppidum* quo moenitius esset quod exaggerabant, aggeres dicti et qui aggerem contineret moerum. rust. 1, 14, 2 (*v. p. 1308, 46*). CAES. Gall. 7, 72, 4 aggerem ac vallum XII pedum exstruxit. *ibid.* commissuras pluteorum atque aggeris. 7, 87, 5 neque aggeres neque fossae vim hostium sustinere poterant (LVCAN. 7, 749). civ. 3, 63, 1 valli agger. VERG. Aen. 7, 127 prima locare manu molirique aggere tecta. 7, 158 sedes castrorum in mores pinnis atque aggere cingit (*inutilia dat* SERV.). 9, 42 tutos ... aggere muros. 9, 69 classem ... aggeribus saeptam circum et fluvialibus undis. 9, 766. 781 vestris ... undique saeptus aggeribus (11, 398 hostilique aggere saeptus). 10, 24 ipsis proelia miscent aggeribus murorum (SERV. agger proprie dicitur terra illa, quae vallo facto propius ponitur, sed abusive et muros et munimenta omnia aggerem dicimus). 10, 144 aggere murorum (11, 382. SIL. 1, 265 muri. 14, 322). 12, 446 ab adverso venientes aggere. PROP. 1, 21, 2 miles ab Etruscis saucius aggeribus. 2, 13, 48 Gallicus Iliacis miles in aggeribus. OV. met. 15, 592 aggeribus factis a milite forti. LIV. 23, 19, 13 ut ... omne herbarum radicumque genus aggeribus infimis muri eruerent. VITR. 1, 5, 5 munitiones muri turriumque aggeribus coniunctae. 1, 5, 6 non in omnibus locis est aggeris ratio facienda. 1, 5, 7 ad defendendum supra latitudinem aggeris consistere. LVCAN. 1, 517 subitus rapti munimine caespitis agger praebet securos intra tentoria somnos. 2, 449 denso ... aggere firmant moenia. 3, 382 aggere diversos vasto committere colles. 3, 398 pressus ne cedat turribus agger. 5, 316 stetit aggere fulti caespitis. 5, 524 sic fatus ab alto aggere. 6, 31 hostem cingeret ignarum ducto procul aggere valli. 6, 44 Caesareo circumdatus aggere. 6, 69 vasto saeptas ... aggere terras. 6, 137 roboris impacti crebros vomit (gemit *G*) agger ad ictus. 6, 170 ruenti aggere consistit. PLIN. nat. 15, 47 aggeribus praecipue decora *mala.* SIL. 1, 308. 1, 331 claudi videt aggere muros. 1, 368 *murorum* aggere victo. 1, 373 prorutus. 1, 490 aggere convulso (*cf.* 492 fragmine muri). 1, 555 ab aggere cedit *Hannibal.* 2, 130 praeceps devolvitur altis aggeribus muri. 2, 225 portis atque aggere tuto erupisse. 4, 514 aggere aperto. 7, 536 ab aggere valli (14, 335). 7, 603 summas alto prensabat in aggere pinnas. 8, 627 toto ceciderunt aggere pinnae. 9, 97 aggere Sidonio. 11, 444 silice aggeribus per se scandente vocatis *voce Amphionis.* 12, 53 muris flammae totoque fluebant aggeris anfractu tela. 12, 76 agger ... murusque. 12, 664 saepsit sese aggere (16, 2). 14, 667. 15, 343 Ausonio. 15, 410 applicito saxosis aggere *castrorum* silvis. 15, 514 declivis. 17, 109 iuncto sociarant aggere (*i. castris*) vires. HOMER. 682 inclusos aggere Graios. 792 muros aggere saeptos. STAT. Theb. 2, 453 si te ferreus agger ambiat. 2, 699 cinge aggere portas. 5, 376 murorumque aggere ab omni. 7, 374. 7, 449 fortuito ductae quater aggere pinnae. 8, 260 alto castrorum ex aggere. 10, 262 abruptas castrorum ex aggere pinnas. 10, 880 dissaepto aggere. MART. 12, 14, 5 nec fossa nec agger. TAC. ann. 2, 19 latus unum Angrivarii lato aggere extulerant, quo a Cheruscis dirimerentur (2, 20 *bis*). FLOR. 2, 13, 28 aggere et vallo et per haec siti ad deditionem compulit. VOPISC. Aur. 24, 1 locum ... aggeris naturali specie tumentem. AVIEN. orb. terr. 382 aggere murorum Pelusia moenia surgunt. 616 locum Gadir ... undique saeptum aggere praeducto. AMM. 31, 8, 1 aggerum obiectu celsorum. VEG. mil. 3, 8 p. 83, 6 aggerem faciant, supra quem valli ... per ordinem digeruntur. *ibid.* fossa ..., cui intrinsecus agger excrescit. *ibid.* p. 84, 4 saepibus ductis vel interpositis stipitibus ..., ne terra facile dilabatur, agger erigitur. 3, 10 p. 92, 9 multi anni sunt, quibus nullus fossa aggere valloque mansurum circumdat exercitum. SIDON. epist. 3, 3, 3 e semirutis murorum aggeribus. *sic saepe de aggere Servii, a Tarquinio aucto*: CIC. rep. 2, 11 ⟨ut⟩ unus aditus qui esset inter Esquilinum Quirinalemque montem maximo aggere obiecto fossa cingeretur vastissima. HOR. sat. 1, 8, 15 aggere in aprico spatiari. LIV. 1, 44, 3. 3, 67, 11. 4, 21, 9. PLIN. nat. 3, 67 *Roma urbs* clauditur ab oriente aggere Tarquini Superbi inter prima opere mirabili, namque eum muris aequavit qua maxime patebat aditu plano. 36, 104 aggeris vastum spatium. QVINT. inst. 12, 10, 74 illi per fora atque aggerem circuli. IVV. 5, 153 mali, quod in aggere rodit *simia.* 6, 588 plebeium in circo positum est et in aggere fatum. 8, 43 quae ventoso conducta sub aggere texit. 16, 26 quis tam Pylades, molem aggeris ultra ut veniat? SVET. Cal. 27 praecipitaretur ex aggere. PORPH. Hor. epod. 5, 100 et alibi saepe ostendit in regione aggeris, quae est extra portas Esquilinas, solita fuisse pauperum corpora vel comburi vel proici. 17, 58 extra portas Esquilinas, hoc est ubi in aggeri[bu]s re[li]gione[s et] sepulcra erant, inter quae noctibus illa malefica sacra conficiebat. LAMPR. Hel. 30, 4 cum alter maneret in Capitolio ..., alter super aggerem. SCHOL. Iuv. 10, 95 iuxta aggerem posuit primus castra Seianus. CORP. VI 9821 pomario de agger(e) a proseucha. *translate*: ISID. diff. 2, 55 supercilia ... pilis brevibus adornata sunt quasi quibusdam aggeribus oculis praebentes custodiam.

in re rustica: VARRO rust. 1, 14, 2 tertium militare saepimentum est fossa et terreus agger. ... ager is bonus qui intrinsecus iunctus fossa aut ita arduus ut eum transcendere non sit facile. hoc genus saepes fieri secundum vias publicas solent et secundum amnes. ad viam Salariam in agro Crustumino videre licet locis aliquot coniunctos aggeres cum fossis, ne flumen agris noceat. aggeres faciunt sine fossa: eos quidam vocant 'muros', ut in agro Re⟨a⟩tino. VERG. Aen. 2, 496 aggeribus ruptis cum spumeus amnis exiit. SEN. Herc. f. 287 rupto aggere nova cucurrit Thessalus torrens via. COLVM. 10, 152 aggere praeposito. LVCAN. 6, 272 Padus ... super aggere tutas excurrit ripas. PLIN. nat. 35, 169 contra ... fluminum impetus aggeribus. STAT. Theb. 1, 359 flumina nullae aggeribus tenuere morae. TAC. ann. 13, 53 incohatum a Druso aggerem coercendo Rheno. 12, 31 locum pugnae delegere saeptum agresti aggere. *ibid.* perfringunt aggerem. FRONTO p. 8, 12 N. neque aggeres manu ac ratione constructos montibus comparabis neque aquaeduct[ib]us amnibus. VLP. dig. 25, 1, 14 impensae necessariae sunt ... aggeres facere, flumina avertere. 39, 3, 1, 23 quibus agris magna sint flumina, liceat mihi, scilicet in agro tuo, aggeres vel fossas habere. *ibid.* aggeres munire. PAVL. dig. 39, 3, 2, 5 aggerem ... vis aquae deiecit. *ibid.* si naturalis agger fuit. *ibid. aggerem* reponat. *ibid.* si manu factus fuit. *ibid.* aggerem restituere. 39, 3, 11, 6 si ... vi fluminis ag⟨g⟩er deletus sit. 39, 3, 23, 2 aggeres iuxta flumina in privato facti. VLP. dig. 43, 13, 1, 7 si forte aggeres vel quam aliam munitionem adhibuit ut agrum suum tueretur. 47, 11, 10 chomata ... sunt aggeres qui quidem solent aquam Niloticam continere. *ibid. sycamini* arbores colligunt (-ant *Brisson*) aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili dispensantur et coercentur. *ibid.* diacopi qui in aggeribus fiunt. AVIEN. Arat. 1581 aggere devicto superabunt flumina ripas. AMM. 25, 6, 8 riparum aggeribus humana manu structis. VVLG. Is. 19, 6 siccabuntur rivi aggerum (*Nili; liberius Graeci*), *item de Aegypto* 37, 25 exsiccavi ... omnes rivos aggerum (*male Graeci* πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος).

CORP. V 2549 (*Ateste*) via hac ad| ... agger⟨e⟩m riv| ... ta su⟨n⟩t. X 6526 (*Corae*) aquam caelestem dilabentem montibus collectam interciso aggere per formam cur(a) sua factam in piscinis ... p. p. perduxerunt. 6922 (= IX 5994 *a. 214*) ⟨mu⟩n⟨i⟩tione⟨s alvei⟩ co⟨n⟩labsa⟨s⟩ cu⟨m su⟩b⟨st⟩ructione restituit ⟨et⟩ l⟨a⟩be agge⟨ris c⟩adent⟨es p⟩rocur(atione) sui flumini⟨s red⟩di⟨d⟩it. *cf.* X 6811 *p. 1306, 42.* III 14195^{24} (*Ephesi*) ⟨a⟩gger XV⟨...⟩. INSCR. Not. d.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scavi 1900, 76 (*Venetiae*) iter ab aggere ad sepulturam L. Suilli *et* p. VIII iter ad ⟨a⟩gge⟨rem . . .⟩.

de tumulo sepulcri: CATVLL. 64, 363 teres excelso coacervatum aggere bustum. VERG. Aen. 5, 44 tumulique ex aggere fatur *Aeneas.* 5, 113. 7, 6 aggere composito tumuli. 11, 212 tepidoque onerabant aggere terrae *corpora.* 11, 850 terreno ex aggere bustum. VAL. FL. 5, 91 ab aequoreo consurgens aggere busti. VOPISC. Prob. 21, 4 ingens ei sepulcrum elatis aggeribus omnes pariter milites fecerunt. ARNOB. nat. 5, 28 super aggerem tumuli (5, 44). 1, 46 prodire ab aggeribus (*i. sepulcris*) conditos. PAVL. NOL. carm. 18, 146 benedicti caespitis agger corpora multa tegens. AVG. civ. 20, 23 p. 466 D. *ter* dormientium in aggere terrae (VVLG. Dan. 12, 2 in terrae pulvere, χώματι τῆς γῆς, *cf.* AVG. loc. hept. p. 549, 12 *ad* exod. 8, 16). 22, 3 dormientium in terrae pulvere (sive, ut quidam interpretati sunt, aggere). COD. Theod. 9, 17, 5 praef. (= COD. Iust. 9, 19, 5 praef.) busta diem functorum et aggeres consecratos.

viae stratae pars media vel fundamentum; cf. GROM. p. 370, 14 ag⟨g⟩er est media stratae eminentia coaggeratis lapidibus, quod historici viam militarem appellant, ut (*seq.* Verg. Aen. 5, 273). *similia dat* SERV. Aen. 5, 273. 12, 446. ISID. orig. 15, 16, 7. *postea pro ipsa via.* VERG. Aen. 5, 273 viae deprensus in aggere serpens, aerea quam obliquum rota transiit. STAT. silv. 2, 1, 176 agmina, Flaminio quae limite Molvius agger (*via et pons*) transvehit. 4, 4, 3 molles solidus premit agger harenas *Appiae viae.* TAC. ann. 1, 61 pontes et aggeres humido paludum et fallacibus campis imponere. 2, 7 cuncta inter castellum Alisonem ac Rhenum novis limitibus aggeribusque permunita. 4, 73 proxima aestuaria aggeribus et pontibus traducendo graviori agmini firmat. hist. 2, 24 aggerem viae *Postumiae* tres praetoriae cohortes obtinuere (2, 42. 3, 21. 23). AMM. 18, 6, 10 in aggeris medio. 19, 8, 2 tamquam itinerario aggere vel superposito ponte conplanatum spatium. PAVL. NOL. carm. 12, 25 aggere tuto (*cf.* 20, 357). 20, 87 aggere plano. 20, 379 publica seu medii se strata per aggeris audax miserit *sus.* 28, 162. AVIAN. fab. 17, 15 medio . . . in aggere. RVT. NAM. 1, 39 Aurelius agger. MARCELL. auct. chron. II p. 105, 538, 4 per Clodiae aggerem. SIDON. epist. 1, 5, 3 pervii pontes, quos antiquitas a fundamentis ad usque aggerem calcabili silice crustatum crypticis arcubus fornicavit. 2, 9, 4 vers. 22 hinc agger sonat, hinc Arar resultat. 3, 2, 3 aggeres saxis asperos. PAVL. PETR. Mart. 1, 212 aggeris hic monstravit iter. 4, 148 aggere in ipso (*fere i. q. in itinere*). 4, 178. 5, 328 ARATOR 2, 235. 553. *sic saepius* agger publicus (GLOSS. ag⟨g⟩er publicus via publica): ITIN. Silv. 9, 3 ag⟨g⟩er publicus erat per Egyptum. AMM. 18, 8, 2 ab aggeribus publicis discedebant. 21, 10, 2 percursis aggeribus publicis. 31, 16, 2 vitatis. PS. AMBR. serm. 49, 5 per aggerem publicum egreditur. PAVL. NOL. carm. 20, 379 (*vide l. 32*). SVLP. SEV. dial. 2, 3, 2 per aggerem publicum plena militantibus viris fiscalis raeda veniebat. COD. Theod. 15, 3, 4 (*a. 399*) ad reparationem publici aggeris . . . festinare (15, 3, 6). 7, 10, 2 (*a. 407*) in remotis ab aggere publico civitatibus. SIDON. epist. 2, 9, 2 tramites aggerum publicorum (*opp.* calles compendiis tortuosos). 4, 24, 2. 9, 3, 2 custodias aggerum publicorum nequaquam tabellarius transit inrequisitus. 9, 14, 5. VICT. VIT. 2, 36 per totum aggerem publicum. PAVL. PETR. Mart. 4, 155 qua publicus agger porrigit erectam per plana iacentia molem. GREG. TVR. Franc. 1, 44 in cripta Cantabennensi iuxta aggerem publicum est sepultus. 2, 5. 6, 44 Mart. 4, 35 glor. conf. 8. 58. 80. 71 iuxta ipsum pontem aggeris publici (ager- *scriptum passim in Gregorii codd.*).

de naturalibus aggestibus: *de collibus, montibus*: VERG. Aen. 6, 830 aggeribus . . . Alpinis . . . descendens *Caesar* (*attingit usum militarem*). 12, 564 celso medius stans aggere (*praecedit* tumulum) fatur. LVCAN. 7, 649 stetit aggere campi *Pompeius.* VAL. FL. 5, 186 tumulum . . . medio videt aggere (*in colle situm*). SIL. 3, 447 aggeribus . . . Alpinis. 4, 740 aerii . . . aggere montis *Appennini.* 7, 731 collis . . . tuto repetebat in aggere castra. STAT. Theb. 2, 529 ab aggere celso. 2, 708 aggere camporum medio. 3, 676 stetit improbus alto colle minor magnoque invenit in aggere ripas *torrens.* 5, 589 modico super aggere. 6, 257 obiectus geminis umbonibus agger campum exire vetat *ex valle.* 6, 929 viridique ex aggere (*v.* v. 257) in aequum . . . descendit. 12, 663 visas . . . ab aggere Thebas. LACT. inst. 7, 3, 25 plana camporum, munimenta et aggeres montium. AVIEN. orb. terr. 839 vasto mons aggere Taurus. 926 Hemodi . . . ruit aggere montis *Oxus.* ora 625 *montis* imos aggeres stringit fluendo Rhodanus. Arat. 1159 boreae de parte trucis velut aggere ab alto prospiciens. AVSON. 334, 321 *villa* est natura sublimis in aggere saxi. DAMAS. carm. 4, 6 aggeris immensi deiecit culmina montis. 49, 1 extremo tumulus latuit sub aggere montis (*cf.* 31 sub vertice montis). AMM. 15, 10, 2 aggeribus Alpium Cottiarum. 16, 12, 59 aggerem nemorosum obsidebat. 17, 13, 6 stans . . . in aggere celsiore. 21, 10, 4 sub hac altitudine aggerum (*Haemi Rhodopes*). 23, 6, 64 celsorum aggerum summitates. 27, 4, 3 camporum placiditate aggerumque altitudine. 27, 10, 10 speculatum radices aggerum. 31, 10, 15 contra asperitates aggerum prominentium. 31, 11, 4 opertus aggeribus et frutectis. CLAVD. 15, 425 princeps . . . aggere conspicuus. PAVL. NOL. epist. 1, 11 *extr.* agger, nomen magis quam iugum, interiacet. *de ripae altitudine*: VERG. Aen. 7, 106 gramineo ripae religavit ab aggere classem. OV. met. 14, 445 solvitur herboso religatus ab aggere funis (trist. 3, 9, 13). LVCAN. 6, 778 revocatus ab aggere ripae *Stygiae.* VAL. FL. 6, 149 stupet aggere ripae *leaena.* SIL. 3, 462 ripae solutis aggere vinclis. 6, 281 longoque resolvens aggere se ripae. 6, 396 aggere (*i. de litore*) consul tendebat dextram. 10, 92 flumineo . . . in aggere. STAT. Theb. 4, 8 Aoniae celso stetit aggere Dirces. 5, 516 saepe super fluvios geminae iacet aggere ripae continuus *anguis.* 6, 274 harundineae recubans super aggere ripae *Inachus.* 9, 231 magnoque fragore solutus agger *Ismeni.* 9, 456 super ripas utroque exstantior ibat aggere *Ismenos.* 9, 489 desuper infestant Tyrii geminoque repellunt aggere *fluvii Hippomedonta.* silv. 1, 3, 64 alternas gemino super aggere mensas (*triclinia*). NEM. auc. 23 *scolopax* sub aggeribus primis, qua proluit humor, pascitur. CLAVD. 3, 120 ambusto flagrantis ab aggere ripae *Phlegethontis.* 1, 230 *Tiberinus* prospexit ab aggere (*insula*) votum.

synonyma: *ad I*: rudus, terra. *ad II*: moles, structurae. arca. munitio. munimen. saepimentum. saepes. choma. limes. tumulus, collis, munimenta montium, iugum. *V.*

aggerātim *adv.* [*cf. c.* agger, aggerare. *Th.*]. APVL. met. 4, 8 estur ac potatur incondite pulmentis acervatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis.

aggerātio, -ōnis *f. ab* aggerare. GLOSS. II 450, 44 σωρός cumulus aggeratio acervus. VITR. 10, 16, 9 naves supra aggerationem, quae fuerat sub aqua, sederunt. EPIST. Alex. p. 208, 7 cadere . . . coeperunt nives. quarum aggeratione metuens ne castra cumularentur, calcare militem nivem iubebam. IVST. 2, 1, 20 Aegyptum . . . [quae ex aggerationibus regum . . . terrarum recentissima videatur] (*inclusa interpolata videntur*). *Zimmermann.*

? **aggereus** (-a, -um) *ab* agger. SISEBVT. poet. min. V p. 359 *luna deficiens* sidere casso pallescit, teres (*sic Ovet.*, **terrae** *cett.*) umbra rotae (*i. lunae*) dum transeat axem (*sic AC*, himen *Ovet.*) aggerei (*sic BA corr.*, aggeret *Ovet.*, agere *C*, aerii *Bücheler*) velox cumuli (*i. terrae*) speculoque rotanti fraternas reparet per caelum libera flammas. *V.*

Aggerfel *statio Africae in via Mediocera Hadrumetum.* TAB. Peut. 6, 1. RAVENN. p. 144, 6 Agerthel. *cf.* Aggarsel. *Diehl.*

aggeriēs. GLOSS. III 427, 17 aggeries *deest lemma graecum.* V 206, 12 grumulus ageriens congregatio cuiusque rei sive monticulus rotundus. 261, 42 adger⟨i⟩es: strues congeries via. IV 13, 8 (aggeries *b pro* aggeres). *compara* agger *et* congeries. *Zimmermann.*

Aggeritānus *v.* Aggaritanus *sub* Aggar.

Aggerius *nom. vir.* CORP. VI 32155 (= 1796 d add. p. 857) ⟨. . .⟩ Agger⟨ius⟩ v(ir) c(larissimus) et inl(ustris) ex p(raefecto) u(rbi) adq(ue) pat(ricius). 32201 R⟩uf(ius) Aggerius v(ir) c(larissimus) et ⟨in(lustris) . . .⟩. VIII 11164? *v.* Agerius. *Otto.*

1. aggero (adg-), -gessī, -gestum, -gerere *ab* ad *et* gerere. *de* -gg- *vel* -dg- *cf.* DIOM. gramm. I 424, 12 GRAMM. suppl. 295, 21. 300, 1 'aggerit' . . . per duo g. *forma* aggerunda *ter apud* PLAVT. GLOSS. II 11, 23 aggerit προσσωρεύει. IV 306, 46 aggessit: congregavit. **I** *proprie* (*sequitur* ad *vel dat., plerumque absolute*): PLAVT. Cas. 124 te aggerunda curvom aqua faciam (*per iocum dicta*). Poen. 224 aggerunda . . . aqua sunt duo viri defessi. Rud. 484 his mihi ultro adgerunda etiam est aqua. Truc. 111 eorum aggerimus (*sic P*, acc- *fortasse A; v. s.* agero) bona atque . . . ipsi aggerunt ad nos. VARRO rust. 3, 17, 6 ei pisciculos minutos adgerebant. CIC. epist. frg. VII 5 M. luta et limum adgerebant. CAES. civ. 3, 49, 3 terramque adgesserat (adiecerat *a*) *sublicis*, ut aquam contineret. VERG. Aen. 3, 63 ingens aggeritur tumulo tellus (SERV. ut ostenderet verum tumulum). AETNA 445 ni furtim adgereret *Hierae insulae* Siculi vicinia montis materiam silvamque suam. MANIL. 1, 426 montibus . . . aliis aggestos crescere montes. [VITR. 2, 3, 1 *v. sub* aggerare.] SEN. Thy. 1064 aggessi (agressi *E*) manu mea ipse flammas *fibris.* Med. 689 *serpens* tumidum . . . nodis corpus aggestis plicat. Herc. O. 1637 aggeritur omnis silva *in rogum.* epist. 36, 6 *sapienti* si . . . adgeruntur vulgaria bona. 86, 17 *arbori plantatae* terram . . . non adgessit tantum, sed calcavit et pressit. dial. 11, 10, 6 quid opes opibus adgeritis? CVRT. 5, 7, 7 vident regem ipsum . . . aggerentem faces *regiae.* 6, 5, 20 adgesta . . . humo e montibus planitiem ramis impeditam exaggerari. 6, 6, 29 adgeri alias arbores iubet *materiae.* 8, 10, 17 per herbas adgestamque frondem prostravere corpora. PLIN. nat. 8, 58 *leonem* rettulisse gratiam venatus (*acc.*) adgerendo (10, 18). 11, 20 *apes* flores adgerunt pedibus. 17, 27 neque fluminibus adgesta *terra* semper laudabilis *est.* 28, 122 *urinam lynx* terra pedibus adgesta obruere traditur. VAL. FL. 5, 62 tum vivo frondens (fronde et *V*) e caespite tellus aggeritur. SIL. 3, 641 ubi nudarunt silva densissima montis, aggessere trabes. STAT. Theb. 4, 454 *cruoris tantum* adgeritur, quantum bibit . . . tellus. 4, 781 floribus adgestis et amico murmure *solatur puerum.* silv. 2, 3, 41 platanum . . . deposuit iuxta vivamque adgessit harenam *Pan.* MART. 8, 57, 4 fragmenta . . . oris (*i. dentes*) . . . aggesta contumulavit humo. FRONTIN. strat. 1, 5, 5 humo adgesta. 1, 5, 27 Hanno . . . locum . . . adgestis levibus materiis incendit. IAVOL. dig. 33, 7, 26 dolia fictilia, item plumbea, quibus terra adgesta est, . . . aedium esse Labeo Trebatius putant. APVL. met. 1, 11 grabatulo . . . pone cardines supposito et probe adgesto. COMM. instr. 1, 29, 2

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bona tua cuncta videndo, insatiabiliter quibus adhuc adgerere quaeris, *avare.* PALLAD. 5, 4, 2 ut circa codicem *zizyfi* lapidum cumulus adgeratur. 11, 8, 2 adgestae (agresti *E*) terrae beneficio. AMM. 19, 5, 2 *nil proficit* in publico . . . incendio aqua unius hominis manu adgesta (*proverbialiter dictum*). 22, 8, 46 limum globosque *in Ponto* adgerente multitudine circumvenientium fluentorum. 24, 4, 30 *milites* collectam stipulam et sarmenta specuum faucibus adgesserunt. 28, 6, 5 abundanti commeatu adgesto. 30, 5, 17 locus adgestis ruderibus . . . purgatur. 31, 13, 6 acervis caesorum adgestis. HIER. in Abac. 1, 1 p. 601 Vall. cum terra fuerit aggesta (*aggere facto*). PAVL. NOL. epist. 5, 5 *med.* divitiae de matrimonio familiae consularis adgestae. SVLP. SEV. epist. 1, 11 super fornaculam partem paleae . . . aggessit.

II *translate*: TAC. ann. 2, 57 amici *Germanici* . . . intendere vera, adgerere falsa. 3, 67 sed multa adgerebantur etiam insontibus periculosa. 13, 14 simul intendere manus *Agrippina*, aggerere probra. (NOVATIAN.) hom. 8 p. 89, 17 aggerebat luctum eius ereptus filius.

syn.: *ad I*: (apportare, afferre). *ad II*: (addere, augere, coacervare). *opp.*: (degero). *deriv.*: aggeries, aggestio, aggestus.

part. perf. pass. pro subst. **aggestum, -ī** *n.* AMM. 19, 8, 1 ex adgestis erectis intrinsecus . . . nostri . . . resistebant. 20, 11, 23 *Persae* prunas unius aggesti inseruere iuncturis, ramis arborum diversarum et iunco et manipulis constructi cannarum. *cf. Suidas*: *Ἄγεστα, πολεμικὸν μηχάνημα ἐκ λίθων καὶ ξύλων καὶ χοῦ ἐγειρόμενον . . . . Ἄκεσσα, Ῥωμαϊκόν τι μηχάνημα ἐκ δενδροτομίας πρὸς ἐρυμνότητα μετασκευαζόμενον. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ξυνέθεσαν τὴν λεγομένην ἄκεσσαν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ. et alia graeca.*

2. aggero (adg-), -āvī, -ātum, -āre *ab* agger. *cf.* EVTYCH. gramm. V 481, 18 ex quo verbo (*aggerere*) nomen fit agger et ab eo verbum derivatum aggero aggeras est primae coniugationis. MART. CAP. 3, 250 d . . . transit in g ut aggerat. GLOSS. *σωρεύω* aggerat (*scriptum et* adgerat *et* adierat) congregat, agerat congregat acerbat adtollit accumulat, grande facit. **I** *proprie*: VERG. georg. 3, 556 aggerat . . . turpi dilapsa cadavera tabo *Tisiphone.* Aen. 11, 79 multaque praeterea Laurentis praemia pugnae aggerat *Aeneas.* MORET. 51 testisque tegit *farinam subactam*, super aggerat ignes *Simylus.* VITR. 2, 3, 1 haec . . . genera *laterum* faciliter aggerantur. PHAEDR. 4, 20, 23 quadrantes aggeras patrimonio, *avare.* CVRT. 4, 3, 9 cumulo eorum alias arbores iniciebant, tum humus aggerabatur (-ebatur *codd.*). COLVM. 2, 20, 5 in area detrita frumenta sic sunt aggeranda. 5, 12, 3 stercoratam terram circa *cacumina cytisorum* aggerato. 11, 3, 38 rutam mense Martio differre oportet in apricum et cinerem aggerare. 11, 3, 48 stercorata terra usque in dimidium sulcum aggeranda . . . est. arb. 5, 5 terram ad vitem aggerato (9, 2). 26, 6 terram circa arborem aggerato (28, 3). STAT. Theb. 8, 341 vivis *pecudibus* cumulos undantis harenae aggerat *Theudamas.* PS. QVINT. decl. 6, 11 aggerant pulverem venti *circa cadaver.* TAC. ann. 1, 19 aggerabatur (-ebatur *M*) nihilo minus caespes iamque pectori usque adcreverat. 1, 61 medio campo albentia ossa . . . disiecta vel aggerata. 6, 19 iacuit immensa strages . . . dispersi aut aggerati. 15, 15 armis et corporibus caesorum aggeratis. APVL. met. 2, 21 aggeratis in cumulum stragulis. SIDON. epist. 2, 2, 19 supra molares naturaliter aggeratos. 8, 12, 6 penus aggeratis opipare farta deliciis. *liberius*: *aggerando efficere*: TAC. ann. 1, 63 trames . . . quondam a L. Domitio aggeratus. APVL. met. 9, 24 viminea cavea . . . fustium flexu tereti in rectum aggerata cumulum. HEGES. 4, 15, 1 caesorum cadaveribus aggerata moles adaequaverat murorum altitudinem. *i. q. aggere exornare*: COLVM. 9, 5, 5 virgis ac lapidibus aggeretur *praeterfluens unda* apium causa, 'pontibus ut crebris possint consistere'. 11, 2, 46 omnes arbores fructiferae circumfossae aggerari debent. 11, 3, 47 cura est eius (*raphani*) ut . . . terra obruatur, post, ubi ceperit aliquid incrementum, subinde aggeretur. arb. 6, 5 ne, cum aggerata fuerit *vinea* (*potest tamen et* terra *suppleri*), supra terram extet. APVL. met. 4, 6 convalles lacunosae cavaeque nimium spinetis aggeratae. PALLAD. 12, 9 circumfossas vites harena fluviali vel cinere debebimus adgerare. CLAVD. 18, 236 portentaque monstris aggerat *Eutropius.* *audacius* ARNOB. nat. 3, 9 ut eos (*deos*) *natura* his partibus (*genitalibus*) aggeraret. *pro attollere, augere*: *de rebus corporeis*: SOL. 27, 38 ardua in valles residunt, . . . vallibus pressa coetu pulveris aggerantur (*inter Syrtes*). CLAVD. 20, 439 vicina palus . . . cumulis immanibus aggerat undas. **II** *translate*: VERG. Aen. 4, 197 incenditque animum dictis atque aggerat iras *Iarbae Fama.* 11, 342 his onerat dictis atque aggerat iras *Drances.* SIL. 2, 359 Libyae clades et primi incendia belli aggerat . . . Hannon. STAT. Theb. 2, 198 dictis impensius aggerat omne promissum Inachius pater. FRONTO p. 212, 22 N. argumenta nectemus non sparsa nec sine discrimine aggerata. ARNOB. nat. 1, 3 p. 6 quae gentes . . . aggerata interierint vastitate. SYMM. epist. 4, 19, 1 taxatione pretiorum graviter aggerata. AVG. civ. 4, 3 divitem . . . illis augmentis curas quoque . . . aggerantem. nat. et grat. 1, 1 iste (*Sallustius*) sententiam quantis potuit ingenii viribus aggeravit. quant. anim. 22, 40 atque his temporibus doctrinae aggerari atque exstrui solent. MART. CAP. 2, 122 soritas cumuli accessibus aggerans *Philologia.* 9, 998 loquax docta indoctis adgerans *Satura.* LEO M. serm. 85, 4 auxisti palmam (*persecutor*), dum aggeras poenam.

syn.: (aggerere, accumulare, acervare, exstruere, exaggerare). *opp.*: (minuere, detrahere). *pass.* residere.

deriv.: aggeratim, aggeratio.

aggestio (adg-), -ōnis *f. ab* aggerere. CHALC. comm. 276 ante ortum mundi . . . , ante tractus fontium aggestionesque montanas. PALLAD. 2, 13, 3 valles, quas fluminum saturabit adgestio. 8, 1 arbores . . . sectis messibus obruantur adgestione (aggre- *E*) terrarum. 12, 7, 4 si haec arbor . . . inarescit, frequenti adgestione (*sc. terrae*) cumuletur. SCHOL. Stat. Theb. 1, 358 si his fluminibus . . . riparum aggestiones opponeres, quominus effunderentur. SCHOL. Iuv. 6, 587 pontifex . . . locum figurata tumuli aggestione consecratum it. [MART. CAP. 2, 170 *lege* egestionibus *cum Bernensi, cf.* 2, 135.] VICT. VIT. 3, 59 sibi videbantur servorum adgestione superbi *Vandali.*

aggestum, -ī *n. v. s.* 1. aggero.

aggestus (adg-), -ūs *m. ab* aggerere. *praevalet abl. sing.* GRAMM. suppl. 291, 11 'aggestus' per duas g (297, 11). [*val.* agest. *M.-L.*] SEN. epist. 84, 12 gradus divitum et magno adgestu suspensa vestibula. PS. QVINT. decl. 5, 6 ignotis cadaveribus humum ingerimus et insepultum . . . nulla festinatio tam rapida transcurrit, ut non . . . veneretur aggestu. TAC. ann. 1, 35 propriis nominibus accusant *milites* vallum, fossas, pabuli materiae lignorum adgestus. hist. 3, 60 locus ipse castrorum placebat . . . tuto copiarum adgestu. LIB. col. II grom. p. 258, 1 per montes . . . foveas *posuimus* sed et a⟨g⟩gestum petrarum. ITIN. Alex. 17 quod adgestu iacto eam urbem (*Tyrum*) terrae continuaret. 19 accessus *ad urbem Gazam* aggestu solidatur. 45 *vallum naturale* explet caesu frondium et adgestu humi. PS. AVR. VICT. epit. 3, 9 arenae aggestu ad terrae speciem viam solidatam . . . decucurrit *Caligula.* HIL. in psalm. 122, 11 *pauper* in aggestu fimi ante divitis ianuam sederat. AMM. 20, 11, 20 dimicare succinctius parans per sublimes aggestus, qui . . . muris altius imminebant. VVLG. II Macc. 13, 5 turris . . . aggestum (*ὄργανον*) undique habens cineris. RVFIN. bell. Iud. 7, 38 vallibus . . . quas . . . nec transire erat facile nec aggestu compleri ulla ratione possibile. *Zimmermann.*

Aggeus *v.* Aggaeus. **Aggi, Aggitae** *v.* Haggi, Haggitae.

Aggia, Aggith *v.* Haggith.

agglomero (adgl-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* glomerare *vel* glomus. GLOSS. iungunt, in globum colligere. [*tarant.* aggumbrá. *M.-L.*] *obi. homines* (*plerumque refl. vel passive; nota* latera *l. 48*, arma *l. 50*): SCAEN. inc. Paul. Fest. 25 axe agglomerati universi stantes, *adnotat Fest.* id est cohortibus aut legionibus. *cf.* GLOSS. II 6, 21 adglomerati *συναθροισθέντες.* VERG. Aen. 2, 341 addunt se socios . . . et lateri adglomerant nostro (*non recte* SERV. adglomerantur, *immo* se *ex antecedentibus repetendum; cf.* NON. 36 adglomerare: inplicare, coniungere, dictum a glomere). 12, 458 ductor . . . agmen agit, densi cuneis se quisque coactis (-i *M*[2]) adglomerant (SERV. densentur ut cuneatim dimicent). VAL. FL. 2, 171 prosiliunt *Lemniades* . . . adglomerant sese nudisque sub astris condensae fletus acuunt. 3, 87 ille occupat arva furens, sequitur vis omnis Achivum. adglomerant latera (*pro* se) et densis thoracibus horrens stat manus. SIL. 5, 238 socium duris se casibus addit. tunc alacres arma (*pro* se) adglomerant. 15, 150 comites rerum bellique ministros adglomerant sese. AVG. in psalm. 39, 10 quanti fideles agglomerantur, quantae turbae concurrunt. MAR. VICT. aleth. 3, 273 nemo patrem sequitur: quem quisque intellegit, ⟨aptat⟩ adglomeratque sibi. *obi. res*: VAL. FL. 2, 197 Venus quassans undantem turbine pinum adglomerat tenebras. 2, 499 Sigeaque pestis (*cetos*) adglomerare fretum. AVG. c. Iul. op. imp. 2, 37 et quod catholici dicunt et quod Manichaei, confidenter adglomeras. lib. arb. 3, 21, 61 in id vero, quod futurum speratur, sese omnis curarum aestus agglomerat. BOETH. arithm. 2, 3 p. 85, 13 si . . . quadruplus sese ac sesquiquartus adglomerent, quincuplus continuo fiet (*ex. gr.* 6 : 24 : 30), et si quincuplus cum sesquiquinto, mox sescupli proportio coniugabitur. GREG. TVR. Mart. 4, 45 super plaustrum faenum adglomerare.

προσκόλλησις **adglūtinātio** GLOSS. II 421, 56.

adglūtino (aggl-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* gluten. GLOSS. II 421, 57 *προσκολλῶ* adglutino applico. *sequitur* ad *apud* PLAVT., *postea plerumque dat., etiam liberius* supra, super, circa, post, *bis* cum (AVG. ISID).

proprie: CIC. Att. 16, 6, 4 novum prooemium exaravi et tibi misi: tu illud (*vetus*) desecabis, hoc adglutinabis *ad volumen.* VITR. 10, 8, 4 supra tabulam . . . sunt anuli adglutinati. CELS. 6, 6, 1 *medicamentum* fronti adglutinare. 6, 18, 2 *cutem* non esse servandam, ne considat ulcerique adglutinetur. 7, 7, 8 *pilum* ibi . . . corpori adglutinandum. 7, 26, 5 adglutinanda cucurbitula est et inguinibus et coxis et super pubem. 8, 5 p. 338 D. fronti duobus capitibus adglutinanda est *habena.* 8, 13 mentum pectori adglutinetur. SEN. nat. 3, 20, 3 *flumen* eius naturae habet limum, ut corporibus *aquam* adglutinet et obduret. PLIN. nat. 33, 93 chrysocollam et aurifices sibi vindicant adglutinando auro. 36, 199 *vitri* fragmenta teporata adglutinantur tantum. APVL. met. 2, 30 nasi . . . dedecus linteolo isto pressim adglutinato decenter obtexi. 11, 8 asinum pinnis adglutinatis *quasi Pegasum.* ITALA psalm. 21, 16 (Tert. adv. Marc. 4, 42) linguam adglutinatam (*κεκόλληται*, VVLG. adhaesit) gutturi. TERT. carn. Christi 20 etiam cum quid extraneum extraneo adglutinatur,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ita concarnatur et convisceratur cum eo cui adglutinatur, ut, cum avellitur, rapiat secum ex corpore aliquid a quo avellitur. VVLG. Ezech. 29, 4 agglutinabo (προσκολλήσω) pisces fluminum tuorum (*o rex Aegypti, qui es draco*) squamis tuis. *cf.* HIER. in Ezech. 9, 29 p. 344 Vall. SERV. auct. Aen. 11, 858 volucrem sagittam: quia sagittis pennae adglutinantur (*cf.* ISID. diff. 1, 47). SCAVR. gramm. VII 33, 11 brevitatem huius libelli ... adglutinabis ei quem de litteris novis habes a me acceptum. GALEN. alfab. 21 atramentum sutorium ... quasi agglutinatur circa foveas. *translate*: PLAVT. Aul. 801 perii oppido, ita mihi ad malum malae res plurimae se adglutinant. Cist. 648 iam ad me adglutinandam (-dum *codd.*) totam (*Selenium*) decretum est dare. Men. 342 *meretrices* rogitant cuiatis sit, quid ei nomen siet, postilla (-le *codd.*) extemplo se applicant agglutinant (ac glut- *codd.*). ITALA gen. 2, 24 (Tert. anim. 11 *et* 21) homo ... agglutinabit se mulieri suae (προσκολληθήσεται πρός, VVLG. adhaerebit uxori). deut. 6, 13 (Tert. scorp. 2) *deo* famulaberis soli et illi adglutinaberis (πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, *om.* VVLG.). psalm. 62, 9 (Aug. in psalm. 62, 17) agglutinata est (ἐκολλήθη, VVLG. adhaesit) est anima mea post te (*v. infra l. 39*). I Cor. 6, 16 (Tert. pudic. 16) qui adglutinatur fornicariae (ὁ κολλώμενος πόρνῃ, VVLG. qui adhaeret meretrici) ... qui autem adglutinatur (*gr. et* VVLG. *ut supra*) domino (*inde* TERT. pudic. 16 unum ero corpus, cui communicando adglutinabor). TERT. paenit. 5 in quantum ignorantia segregaris, in tantum contumaciae adglutinaris (*verba ultima om. codd., habet ed. princ.*). PANEG. 10, 7 fortunae vicissitudo, quae plerumque prosperis rebus triste aliquid agglutinat. AMBR. parad. 13, 61 *a serpente* statim adglutinatum mendacium est (*sc. verbis prioribus*). Isaac 2, 5 *anima* inclinata ad materiem adglutinatur corpori. VVLG. Sirach 25, 16 timor dei initium dilectionis eius: fidei autem initium agglutinandum est ei (*om. Graeci*). Ier. 13, 11 agglutinavi (ἐκόλλησα) mihi omnem domum Israel. Baruch 3, 4 agglutinata sunt (ἐκολλήθη) nobis mala. AVG. conf. 4, 4, 7 *amicitiam* tu agglutinas inter haerentes sibi. lib. arb. 1, 15, 33 non eis (*rebus*) amore agglutinetur *homo probus* neque velut membra sui animi faciat, quod fit amando. serm. 162, 2 *animum* cum ipso (*corpore*) quodammodo agglutinari et devinctum esse *in fornicando* (*cf.* AMBROSIAST. in I Cor. 6, 18). in ev. Iohan. 21, 9 noluit se separare, sed dignatus est adglutinari *deus corpori humano*. in psalm. 62, 17 caritatem habe, quo glutine agglutinetur anima tua post deum (*v. supra l. 19*). doct. christ. 1, 34, 38 vinciente atque agglutinante nos spiritu sancto, quo in summo ... bono permanere possimus. ATIL. FORT. gramm. VI 283, 6 *metra prototypa* mutilata per cola et commata aut partibus adglutinantur similibus aut sola ponuntur. MACR. exc. Paris. gramm. V 601, 11 nisi ei (*verbo*) praecedentem partem orationis compositio agglutinasset. ISID. in gen. 28, 3 agglutinata est anima eius (*amantis*) cum ea (*puella*).

syn.: applicare. devincire. agglutinatum esse: adhaerere. *opp.*: desecare. avellere. segregare. *V.*

Aggonius, -a *nom. gent.* CORP. V 3390 (*Veronae, periit*) Sex. Clodio Iusto VIvir(o) August(ali) et Aggoniae (Aggor-, Eger- *tradunt alii*) Marcellae uxori eius. *v. etiam* Agonius. *Otto.*

Aggrammēs, -is, *Diodoro* Ξανδράμης. CVRT. 9, 2, 3 ulteriorem ripam *Gangis* colere gentes Gangaridas et Prasios eorumque regem esse Aggrammen. *Diehl.*

aggravāsco *v.* aggravesco.

aggravātio (adgr-), -ōnis *f.* CHIRON 230 stercora si se post ex aggravatione stercoris provocaverint, scias eum (*iumentum aegrum*) cito refrigeraturum. HIER. in Ezech. 8, 27 p. 320 Vall. (*ad* Ezech. 27, 25 *v. infra sub* aggravo *p. 1315, 1*) quae tamen glorificatio fuit aggravatio possidentis, dum non potes moderate ferre divitias. AVG. mus. 6, 14, 43 inquinationem et aggravationem animae consideravimus. civ. 14, 3 et adgravamur ergo corruptibili corpore et ipsius adgravationis causam non naturam ... corporis, sed eius corruptionem scientes nolumus corpore spoliari. in psalm. 31 serm. 2, 15 ex ipsa aggravatione manus tuae, ex ipsa humiliatione conversus sum in aerumna mea (*cf.* VVLG. psalm. 31, 4 die ac nocte gravata est super me manus tua). SALV. gub. 5, 34 sicut sunt in adgravatione pauperes primi, ita in relevatione postremi. ARNOB. in psalm. 43 p. 386[D] libera nos ab occupationibus pulveris, in quibus humiliatur anima nostra, et ab aggravatione ventris (*i. corporis libidinosi*). GREG. M. in I reg. 3, 4, 8 bene ergo dissimulatores paenitentiae Aegypto et Pharaoni in cordis aggravatione similantur (*cf.* VVLG. I reg. 6, 6 *infra p. 1314, 69*).

aggravēsco, *semel* **aggravāsco,** -ere [*ab* ad *et* gravis *ductum, cf. c.* aggravare *et c.* ingravescere gravescere. *Th.*]. PACVV. trag. 69 ubi ego me gravidam sentio adgravascere (*sic codd.*) propinquitate parti (*i.* partus). TER. Hec. 337 male metuo ne Philumenae magis morbus adgravescat. CIC. carm. frg. 31, 4 (Tusc. 3, 76) siquidem qui tempestivam medicinam admovens non adgravescens volnus inlidat manu (*Aesch. Prom. 380* καὶ μὴ σφριγῶντα θυμὸν ἰσχναίνῃ βίᾳ). ITALA lev. 18, 28 *ne* adgravescat vobis terra ... quomodo ingravata est gentibus (*sic palimps. Frising.* προσοχθίσῃ ὑμῖν. VVLG. evomat ... sicut evomuit).

aggravo (adgr-), -āvī, -ātum, -āre [*ab* ad *et* gravis *vel* gravare. *Th.*]. *legitur primum apud* LIV., *vix enim ipsius* VARRONIS *sunt verba quae adfert* AVG. civ. 19, 4 '... ex hac vita fugiendum est'. qua vita, obsecro? 'hac' inquit (*sc. Varro*), 'quae tantis adgravatur malis' (*tractat enim Aug. locum biblicum sap. 9, 15 v. l. 74*). GLOSS. II 10, 22 adgravata βαρούμενα. 307, 9 ἐπιβαρῶ adgravo ingravo ingravesco. *cf.* V 660, 7 aere alieno onustus et aggravatus.

I *proprie* (*vel in imagine*): COLVM. 6, 30, 5 capitis dolorem indicant ... cervix cum capite aggravata et in terram summissa. PLIN. nat. 2, 132 ruinam suam illo (*nubis*) pondere adgravans *turbo*. 12, 79 odor ... adgravans capita (25, 50 album *elleborum* ... caput adgravans maxime. PLIN. med. 3, 33 alia stomachum laedunt, alia caput adgravant). nat. 18, 117 adgravatur ... pondus illa (*farina fabae*) ... in pane venali. 28, 37 quidam ... adgravant ictus ante conatum ... saliva in manu⟨m⟩ ingesta. CHIRON 122 gyrationibus adgravabitur *febricitans iumentum* (*i. nutabit, vaccillabit; cf.* 292 in gressu gravabitur). 376 cum excitasti, statim adgravatus se magis proiciet (VEG. mulom. 5, 47, 1 aggravatus et se proicit). *cf. etiam* OROS. hist. 7, 31, 3 Iovianus ... calore prunarum et nidore parietum nuper calce inlitorum adgravatus et suffocatus. AMBROSIAST. in Col. 2, 23 hinc ... aggravati *homines* non poterant sursum iungi capiti suo (*Christo*). VVLG. iud. 1, 35 aggravata est manus domus Ioseph (ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ οἴκου Ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν Ἀμορραῖον) factusque est ei tributarius (I reg. 5, 6 aggravata est ... manus domini super Azot. Iob 23, 2 manus plagae meae aggravata est [βαρεῖα γέγονεν] super gemitum meum). II reg. 3, 34 pedes tui non sunt compedibus aggravati (ἐν πέδαις). III reg. 12, 10 pater tuus aggravavit (ἐβάρυνε) iugum nostrum (12, 14 II par. 10, 10. Is. 47, 6 super senem. thren. 3, 7 HIER. in Ier. 10, 24. 25 p. 917 Vall.). Hab. 2, 6 aggravat contra se densum lutum (βαρύνων τὸν κλοιὸν αὐτοῦ στιβαρῶς; *ne de hebraicis quidem interpretandis constat*). HIER. hom. Orig. in Luc. 25 ut escis superfluis aggraventur corpora. CASSIOD. var. 11, 7, 4 fiscalia onera nulla occasione volumus aggravari. ANTHIM. praef. p. 8, 30 ut non pro nimietate *ciborum* adgravemur. GREG. TVR. vit. patr. 7, 3 quod (*corpus S. Gregori*; quo *pars codd.*) deferentes ... haud procul a castro adgravat (-ti *pars codd.*), gestatores non sustinentes feretrum solo deposuerunt. *ibid.* adgravatum est (-tur *pars codd.*) corpus ita ut eum penitus sustinere non possent.

II *translate*: LIV. 4, 12, 7 unum afuit bellum externum; quo si adgravatae res essent, vix ope deorum ... resisti potuisset. 6, 27, 3 adgravantibus summam ... tribunis plebis, cum ... elevaretur *ab aliis*. 22, 8, 4 viribus extenuatis, quae nihil quod adgravaret pati possent. 24, 36, 7 inopia⟨m⟩ adgravari sociorum. 43, 7, 11 sine ulla ope (opera *Madvig*) hostis, quae adgravaret *consulis condicionem*. SEN. contr. 1, 1, 19 potuit ... levare quidem fortunam fratris, sed causam adgravare. 7, 2, 8 hac ... ratione non adgravari indignationem, sed fatigari. 9, 2, 28 amaritudinem verborum quasi adgravaturam (-tur iam *codd.*) res. PHAEDR. 3, 9, 13 variis dissident sententiis hominisque curam cura maiore adgravant. SEN. Phaedr. 142 quid domum infamem aggravas? 996 proloquere quae sors aggravet quassam domum. dial. 5, 12, 1 querellas ... fecit aut falsa suspicando aut levia adgravando. benef. 4, 13, 2 beneficia ... rationes nostras adgravatura, dum aliorum necessitates et angustias laxent. epist. 91, 3 inexpectata plus adgravant: novitas adicit calamitatibus pondus (AMM. 28, 1, 49 solent insperati casus adgravare miserabiles clades). CVRT. 3, 13, 12 sortem earum (*mulierum*) crudelius adgravante fortuna (*sic codd. interp.*, natura *Paris.*). 8, 10, 29 cum ... frigescens vulnus adgravaret dolorem. COLVM. 2, 4, 7 ratio rustici aggravatur exiguo profectu operis. 7, 5, 3 ne imbecillitas eius (*pecoris*) longis itineribus aggravetur. PLIN. nat. 28, 31 adgravari vulnera introitu eorum, qui umquam fuerint serpentium ... dente laesi. QVINT. inst. 5, 7, 18 argumenta, quae per se nihil reum adgravare videantur. PS. QVINT. decl. 12, 13 quomodo res verbis aggravetur. SVET. Iul. 1 morbo quartanae adgravante *virum*. Aug. 98 in redeundo adgravata valetudine. POMP. dig. 39, 2, 39, 4 in vetere eius (*muri*) cultu[s], nos (non *cod.*) qui non adgravet *i. nobis impensam paret*. SPART. Ael. 6, 5 cum ... Aelius Caesar in dies magis magisque sollicitudine ... adgravaretur. HIL. in psalm. 54, 7 *Christus* infirmitate corporis adgravatus hoc quod nobis est mortale susceperat. AMM. 16, 12, 17 res est adgravata Romana ex negotio tali. 19, 11, 7 quae spes rem Romanam aliquotiens adgravavit. VVLG. gen. 18, 20 peccatum eorum aggravatum est nimis (ἁμαρτίαι ... μεγάλαι σφόδρα). I reg. 6, 6 quare aggravatis corda vestra sicut aggravavit Aegyptus et Pharao cor suum (βαρύνειν *bis*)? I par. 10, 3 aggravatum est (ἐβαρύνθη) proelium contra Saul. sap. 2, 3 sicut nebula dissolvetur, quae fugata est a radiis solis et a calore illius aggravata (βαρυνθεῖσα, *i. vexata*). 9, 15 corpus ... quod corrumpitur aggravat (βαρύνει) animam et terrena inhabitatio deprimit (βρίθει) sensum multa cogitantem (*locus saepe laudatus apud* ECCL.; *cf. imprimis* AVG. civ. 13, 16 *sq.* 14, 3. 19, 4 retract. 1, 14, 2). IS. 6, 10 excaeca cor populi huius et aures eius aggrava (τοῖς ὠσὶν ... βαρέως ἤκουσαν) et oculos eius claude. 59, 1 non est abbreviata manus domini ... neque aggravata (ἐβάρυνε *intr.*) est auris eius ut non exaudiat (*similiter* Zach. 7, 11; *cf.* HIER. in Is. 29, 9—12). 9, 2 alleviata est (*i. dedecorata*) terra Zabulon ... et ... aggravata est (*i. honorata; plane alia apud Graecos*) via maris trans Iordanem; *cf.* Ezech. 27, 25 glorificata (ἐβαρύνθης) nimis in corde maris, *quo in loco vertendo* HIER. in Ezech. 8, 27 p. 320 Vall. *ponit*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aggravata est, *cum hebraicum verbum fere vim habeat 'locupletata est'* HIER. epist. 69, 8 ne in crapula et ebrietate adgraventur corda eorum. OROS. hist. 3, 21, 7 externos proventus (*i. bella*) morbis interioribus (*tumultibus*) adgravatos. 7, 8, 7 Vitellius ... cum ... incredibili ... voracitatis appetitu humanam vitam probris adgravaret. LEO M. epist. 108, 5 p. 1014 aliqua vi aegritudinis ita fuerunt aggravati. SACR. Leon. p. 309 immensis erroribus aggravati. p. 312 ne apud iustitiam tuam peccata nostra nos adgravent. p. 402 ne aut malis propriis adgravemur aut infestemur ab hostibus. ARNOB. in psalm. 43 corporalibus necessitatibus aggravamur. SALV. gub. 4, 60 causam nostram magis adgravat, si deteriores sumus et meliores nos esse credamus. ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 4 aggravavit magis redeundi festinationem quam minuit *domnulus noster.* 88 innexus pariter adgravatusque (ac gravatus vestrae *Sirm., nescio an e codice*) dignatione sollicitudinis, magnitudine muneris. EVGIPP. Sev. 8, 2 Romanos duris condicionibus aggravans. PS. AMBR. acta Seb. 3, 10 omnis nocens quemcumque potuerit aggravat innocentem. CORP. II 1359 quam⟨qua⟩m sumptu maiore adgravari ⟨se sensit, h⟩onestum et necessarium ⟨duxit vo⟩luntati ordinis obsecun⟨dando pare⟩re. *nota* aggravari *i. q. commoveri contra, succensere*: VVLG. Sirach 25, 3 tres species odivit anima mea et aggravor valde (προσώχθισα σφόδρα) animae (*dat.*) illorum.

syn. ad I: gravare. *ad II*: pondus adicere. deprimere. *opp. ad II*: elevare. levare. laxare. alleviare.

deriv.: aggravatio; *cf.* aggravasco. *V.*

aggredior (adgr-), -gressus sum, -gredī *ab* ad *et* gradi. *de vi*: PRISC. gramm. II 379, 6 multa antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur ...: auxilior te et a te, similiter ... aggredior. *passiva vis invenitur*: CIC. epist. frg. II 2 M. aggrederer (PRISC. gramm. II 383, 2 'adgrederer' passive dixit ἐνεδρευθῶ), *postea saepius ut par est part. perf.* IVST. 7, 6, 5 facillimis quibusque adgressis. AVG. ord. 1, 4, 11 aggressae quaestioni. GREG. TVR. Franc. 5, 30 p. 223, 13 arripuit iam olim aggressum (-ssus *cod. Casin.*) imperium. *part. perf.* adgretus ENN. ann. 575, *supin.* adgressu PLAVT. Persa 558. aggredere *inf. act.* IORD. Rom. 219, *nota quoque* adgredio GLOSS. IV 9, 37 *et corruptum* aggredias PLAVT. Truc. 251 *P* (*A recte habet* adgrediri). *formae in* i: adgredīmur PLAVT. Asin. 680 Rud. 299 (-tur *CD*), aggredītur PACVV. trag. 310 (*si tamen sunt duo pherecratei*), adgredibor PLAVT. Persa 15 (-ior *P*), adgrediri Truc. 251. 461, adgredirier Merc. 248 Rud. 601, *ita ut tertiae quam dicimus coniugationis certa forma non restet apud* PLAVT. *nisi haec* Men. 237 qua adgredītur mare, *nam* Cist. 313 *lacunosus est versus et* Asin. 714 *fortasse verum est quod habet* D^1 adgredire.

I *simpliciter pro accedere, cf.* GLOSS. II 10, 18 adgredior πρόσειμι. II 421, 10 προσέρχομαι ... adgredior accedo adeo. ENN. ann. 575 adgretus fari. PLAVT. Cist. 313 quo⟨m Ven⟩us adgreditur, ⟨place⟩t. Persa 15 contra adgredibor. 788 adgrediar. TER. Hec. 731 adgrediar. Bacchis, salve. CAES. civ. 3, 50, 1 Pompeiani ... silentio adgressi ... se confestim ad suos recipiebant. VERG. ecl. 6, 18 adgressi iniciunt ipsis ex vincula sertis *Sileno.* APVL. met. 7, 11 tunc hospes ille ... adgressus ... naviter cuncta praeministrat. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 27 et primum Maecenas, mox et Agrippa aggressi sunt. VITA Caes. Arel. 36 regem ... salutaturus aggreditur. *cum* ad: PLAVT. Asin. 680 quin ad hunc ... adgredimur? Bacch. 1151 ego ad hunc ... adgrediar. Merc. 248 ad me haedus visust adgredirier. Rud. 601 videtur ad me simia adgredirier. Truc. 251 ubi quamque ... videt prope hasce aedis adgrediri. PACVV. trag. 311 Bacchi templa prope adgreditur. CIC. de orat. 3, 63 non enim repelletur inde, quo aggredi ⟨non⟩ cupiet. LIV. 10, 26, 9 ad iugum ..., quod hostes ceperant, parte alia adgressi. VELL. 2, 33, 3 (*translate*) Pompeius ut primum ad rem publicam adgressus est (*similiter accipiendum* CIC. phil. frg. V 61 M. adgredere, quaeso, et gratificare rei publicae?). MARCELL. chron. II p. 97, 508 Romanus ... et Rusticus ... navibus usque ad Tarentum ... adgressi sunt. *c. acc.* (*cf.* CHAR. gramm. I 294, 22 adgredior montem): PLAVT. Asin. 714 etiam tu, ere, istunc amoves abs te atque ipse (ipsum *Acidalius*) me adgredere? (atque ad me adgredire *Langen*; adgredire *habet* D^1). Mil. 169 adgredior hominem (*hoc vel* adgrediar *etiam* Most. 1074 Curc. 338 Trin. 45 Epid. 126 Stich. 583. Persa 481 adgrediar virum). ACC. trag. 199 aggreditur me Thyestes. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 4 quem ego Romae adgrediar. Att. 12, 33, 1 Damasippum velim adgrediare. 13, 31, 4 adgredere Othonem. PETRON. 85 aggressus simulantem aliquot basiolis invasi. STAT. Theb. 12, 267 tectum ... adgressa (*Argia*) propinquae ... casae. SIL. 3, 171 aggreditur iuvenem (*Hannibalem*) ac monitis incessit amaris *Cyllenius.* STAT. Ach. 1, 349 aggreditur regem atque ibi ... ait *Thetis.* TAC. hist. 4, 51 pari audacia fortunaque hibernum mare adgressi ... nuntiavere. APVL. met. 7, 8 villas seu castella solus adgrediens viaticulum mihi conrasi. TERT. spect. 26 quod ausus esset fidelem aggredi *immundus spiritus* (*paulo ante* daemoniis penetrabiles, *cf.* ZENO tract. 16, 3 p. 374, 14 *sub v.* aggressura). COMM. apol. 561 adgreditur Thomam incredulum illum *Christus.* AEGR. Perd. 125 adgressus namque parentem ... dicturus ero. ENNOD. epist. 1, 5 p. 9, 17 Vind. beneficiorum eius (*anni*) muneribus sublimis consularem virum quasi aequalis adgredior. aggredi viam, iter *sim.*: LACT. inst. 1, 1, 17 adgrediamur viam rectam. IVST. 5, 10, 5 (*translate*) eandem viam crudelitatis adgressi sunt. VVLG. II Macc. 3, 8 Heliodorus iter est aggressus. *cf.* PAVL. PETR. Mart. 1, 198 iter adgresso. CLAVD. 15, 362 adgredior latebras monstri. rapt. Pros. 3, 179 hanc (*Electram*) adgressa Ceres ... inquit. 3, 248 adgredimur subito *Cyanen.* carm. min. 25, 124 adgreditur Cytherea nurum. CASSIAN. conl. 24, 31, 1 (*translate*) si perfectionis viam ... fuerimus adgressi. SIDON. epist. 1, 6, 2 in aggredienda peregrinatione. *nota propter subiectum*: PLAVT. Men. 237 orasque Italicas omnis, qua adgreditur mare.

II *adire aliquem* (*vel* ad *a.*) *cum certo consilio*: PLAVT. Asin. 25 ita me obstinate adgressu's (*versus fortasse additicius*). Bacch. 1151 ad hunc iratum adgrediar, ⟨si⟩ possumus nos hos intro inlicere huc. Merc. 384 quin ego hunc adgredior de illa? Poen. 1223 astu sum adgressus ad eas. Pseud. 10 hunc dolo adgreditur ... Pseudolus. Trin. 963 adgrediundus hic homo mi astu. PACVV. trag. 379 aggrediar astu regem. TER. Andr. 670 hac non successit, alia adgrediemur via. Phorm. 968 satis astute adgredimini. TITIN. com. 108 *puellam* sum ausus aggredi. CIC. epist. frg. II 2 M. hoc restiterat etiam, ut a te fictis adgrederer donis (*passive, v. p. 1315, 29*). Verr. 3, 36 suo ... artificio Heraclium adgredi conatur. Cluent. 40 L. Clodium pharmacopolam ... adgreditur et cum eo ... transigit. SALL. Iug. 16, 4 reliquos legatos eadem via aggressus plerosque capit. 28, 1 omnis mortalis pecunia adgrediantur *legati Iugurthae.* 46, 4 legatos alium ab alio diversos aggreditur *Metellus.* 61, 4 Bomilcarem ... multis pollicitationibus aggreditur *Metellus.* 65, 3 hunc (*Gaudam*) Marius anxium aggreditur. 80, 3 quis adiutoribus regem (*Bocchum*) aggressus impellit *Iugurtha.* VERG. ecl. 8, 103 his (*herbis*) ego Daphnin adgrediar (PHILARG. id est insidiabor illi). georg. 4, 404 facile ut somno adgrediare iacentem *Protea.* OV. rem. 125 adgrediar melius tum, cum sua vulnera tangi iam sinet *aeger* (*cf.* SEN. epist. 25, 3 *et* 29, 8). LIV. 8, 26, 1 Nymphius praetorem Samnitium arte adgressus perpulerat. 9, 30, 7 consilio haud abhorrente ab ingeniis hominum eos (*tibicines*) adgrediuntur *Tiburtini.* 22, 22, 9 Bostarem ipsum arte adgreditur *Abelux.* 36, 11, 9 arte eos est aggressus Mnasilochus. 45, 19, 9 *Stratius Attalum* adgressus tempestivis sermonibus. SEN. contr. 7, 1, 23 aliter alium adgressa est noverca. VAL. MAX. 8, 10 praef. *eloquentia* tribus modis hominem adgreditur. PHAEDR. 3, 16, 10 hac est adgressa *noctua* garrulam *cicadam* fallacia. SEN. Med. 444 constituit animus precibus iratam aggredi. Phaedr. 272 meus iste labor est aggredi iuvenem ferum mentemque saevam flectere. dial. 5, 40, 2 varie adgredieris blandeque *irascentem.* PETRON. 98 amplexuque iam mitigatum osculis tanquam fomentis aggressus est. SIL. 7, 261 fraudisque veneno aggreditur mentes *Poenus.* 11, 55 *mentes* astu aggressus. TAC. hist. 1, 78 eadem largitione civitatium ... animos adgressus. 2, 8 centurionem ... variis artibus adgressus est *servus.* ann. 2, 64 regem astu adgreditur. 11, 19 Gaunascum dolo. 13, 13 Agrippina versis artibus per blandimenta iuvenem (*Neronem*) aggredi. 13, 37 precibus Caesarem adgredi. FLOR. 1, 36, 5 missos ... similiter (*i. pecunia*) adgressus. 1, 36, 10 Metellus, qui callidissime hostem nunc precibus nunc minis ... artibus suis adgressus est. APVL. apol. 73 precibus me adgressus. PS. LACT. mort. pers. 18, 2 aggressus est *Caesar* Diocletianum molliter et amice (14, 1 aliter). FIRM. err. 12, 4 filiam quoque animo corruptoris adgressus est Iuppiter. 15, 2. IVST. 3, 1, 2 filias eius (*Xerxis*) dolo adgreditur *Artabanus.* AVSON. 465, 3 *procos* Vlixes astu aggreditur. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 2 illa eum (*Samson*) blandimento muliebri aggressa perpulit. 2, 44, 1 hos ... Taurus precibus aggreditur. OROS. hist. 2, 10, 6 anxium ... regem Mardonius adgreditur suadens.

sic saepe adicitur dictis, verbis *sim., ut aliquis adeatur amice seu contumeliose* (*cf.* ICTI); *cf.* GLOSS. IV 10, 4 adgressus: invectus inruit (V 263, 32). V 162, 36 adgressa: insidiose allocuta. V 162, 35 adgreditur: iracunde adloquitur. SERV. Aen. 4, 92 adgreditur: cum calliditate loquitur. VERG. Aen. 3, 358 his vatem adgreditur dictis *Aeneas.* 4, 92 talibus adgreditur Venerem Saturnia dictis (VAL. FL. 6, 459). 4, 476 maestam dictis adgressa sororem. 6, 387 quos ... sic prior (*Charon*) adgreditur dictis. VAL. FL. 6, 587 tunc his germanam adgreditur, ceu nescia, dictis. SIL. 15, 546 hic iuvenem (*Claudium Neronem*) aggreditur Latiae telluris imago. TREB. trig. tyr. 12, 9 atque adeo sic adgressus est *Ballista* Macrinum. SVLPICIA sat. 11 teque, quibus princeps et facundissima calles (*sc. numeris*), aggredior ..., Calliope. CLAVD. 1, 29 quem prius adgrediar (*i. alloquar canendo*)? CIC. Caecin. 71 quomodo adgrediatur iudicem ..., non habet *civitas.* NEP. Alc. 4, 2 ut absentem aggrederentur *inimici.* LIV. 3, 10, 5 anno deinde insequente lex Terentilia ... novos adgressa consules est. 3, 56, 1 tribuni adgredi singulos tutum maturumque iam rati ... deligunt. 6, 19, 6 quid cum plebe adgredimur eum (*Manlium*), quem per ipsam plebem tutius adgredi est? SEN. suas. 6, 24 certiorque inimicis adgrediendi (*Ciceronis*) fiducia. TAC. ann. 4, 18 qua causa C. Silium et Titium Sabinum aggreditur *Seianus.* 4, 68 hunc (*Sabinum*) Latinius Latiaris, Porcius Cato ... adgrediuntur. 13, 43 filium ... adgressis accusatoribus per invidiam patris. hist. 3, 11 legiones ... legatum eo atrocius adgrediuntur, quod. SVET. Aug. 10 Brutum Cassiumque ... legibus adgredi ... statuit. VLP. dig. 27, 8, 1, 9 diceremus prius eum, deinde collegam aggrediendum esse.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CAPITOL. Pert. 7, 7 aggressus eum (*Pertinacem*) Lollius Gentianus *consularis*, quod. HIER. epist. 108, 19 variis eam (*virginem*) modis adgrediebatur *Paula*. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 3 Martinum ita adgressus est, ut vix manibus temperaret *Brictio*. chron. 2, 36, 1 Athanasium aggrediuntur absentemque condemnant *Arriani*. COD. Iust. 3, 28, 33 praef. crudelitatem eius (*i. talem hominem crudelem*) competenti poena adgredimur. 4, 29, 31, 1c creditori autem liceat ... debitorem antiquum adgredi.

III *invadere hostiliter, t. t. rei militaris, qui tamen varie transfertur*: GLOSS. II 7, 49 adgreditur ... συμβάλλει. IV 476, 32 adgredior adorior. V 263, 53 aggressus esse: interfecisse (*cf.* CIC Cluent. 31 mulierem veneno interfecit ..., post fratrem aggressus est). *cf.* IV 475, 32 agressus esse: deffecisse. RHET. Her. 4, 41, 53 occasio adgrediendi commoda. CIC. Caecin. 88 qua aggressi erant Galli. Phil. 12, 25 quis bene comitatum ... adgredi audeat? GALBA Cic. epist. 10, 30, 3 ne aversos nostros adgrederentur. CAES. civ. 3, 67, 4 celeriter adgressus Pompeianos ... deturbavit Caesar. 3, 86, 3 ut ... dextrum Caesaris cornu ab latere aperto adgrederentur (Gall. 1, 25, 6 *cf.* BELL. Alex. 40, 1. 40, 2 SALL. Catil. 60, 6). Gall. 2, 10, 2 hostes impeditos nostri in flumine adgressi. 2, 9, 1. civ. 2, 38, 4 equites ... imprudentes ... atque inopinantes hostes adgrediuntur. 1, 51, 4. 1, 55, 1 Gall. 1, 12, 3. civ. 3, 78, 5 ut omnibus copiis Domitium aggrederetur. 3, 40, 1 alteram navem ... pluribus adgressus navibus *Cn. Pompeius filius* vicit. 3, 40, 3. 3, 40, 5. HIRT. Gall. 8, 14, 3 Caesar ... resistentes ... adgrediendos ... iudicabat. 8, 27, 5 perterritosque ... adgressi magna praeda ... potiuntur equites nostri. 8, 48, 2. BELL. Alex. 17, 3 alteram insulae partem ... constratis navibus adgreditur *Caesar*. 19, 2 *pontem* simili ratione adgreditur *Caesar*. 26, 2 quo die *oppidum* est adgressus. 30, 3 castellum ... Caesar adgressus omnibus copiis expugnat. 31, 1 summum locum adgredi iussit *Caesar*. 76, 3 munitionesque adgredi non dubitarunt nostri. 28, 2. 60, 4 (BELL. Afr. *et* Hisp. *talibus exemplis carent*). SALL. Catil. 43, 2 eumque (*Ciceronem*) vi adgrederetur *Cethegus*. 19, 5. 58, 12 quo audacius aggredimini. Iug. 35, 6 Massivam aggreditur *sicarius*. 54, 9 Romanos palantes repente aggreditur *Iugurtha*. 66, 3. 57, 4 murum ... scalis adgredi (LIV. 6, 8, 10). 59, 1 Catil. 60, 6. Iug. 79, 4 ne mox victos victoresque defessos alius aggrederetur (*cf.* LIV. 1, 23, 9 ut fessos confectosque simul victorem ac victum adgrediantur *Etrusci*). 87, 1 castella et oppida ... aggreditur *Marius*. 88, 3 Iugurtham ... saepe aggressus in itinere *Marius*. NEP. Them. 4, 4 quos si statim aggrederetur *Xerxes*. Dat. 4, 1. Alc. 10, 4 illi cum ferro aggredi non auderent. Dat. 9, 5 quem aggredi volebant *insidiatores*. VERG. Aen. 2, 463 turrim ... adgressi ferro ... convellimus. 9, 323 ense superbum Rhamnetem adgreditur *Nisus*. Ov. rem. 134 (*liberius*) temporibus si non adgrediare *vitia* suis. met. 5, 659 somnoque gravatum (*Triptolemum*) aggreditur ferro *Lyncus*. 5, 238. 13, 333. 12, 482 comminus aggreditur *Caeneus*. LIV. *centum triginta quinque exempla praebet, velut*: 1, 53, 5 Gabios nequaquam vi adortus, minime arte Romana, fraude ac dolo adgressus est *Tarquinius* (SEN. Ag. 207 hunc fraude nunc conaris et furto aggredi). 2, 53, 1 P. Valerius ... castra Sabina confestim adgreditur. 5, 13, 10 copiae Capenates in vallum versos a tergo adgrediuntur. 6, 9, 9 Camillus collegam ... moenia adgredi iubet. 7, 12, 4 consules utrimque aciem ... adgrediuntur. 7, 36, 10 ut hostes ... dissipatos adgrederentur. 10, 12, 9 Bovianum inde aggressus ... cepit *Cn. Fulvius*. 21, 7, 4 Hannibal infesto exercitu ingressus fines ... urbem adgreditur. 21, 29, 6 Italiam adgrediendam censent. 22, 56, 7 provinciamque aliam Romanam adgrederentur Poeni. 24, 34, 13 ut totis viribus terra adgrederentur *Romani*. 25, 38, 12 ut ... armati inermes ... adgredi possitis. 27, 15, 7 hae naves ut ab aperto mari urbem adgrederentur. 27, 48, 8 ne aut a fronte aut ab latere adgrederentur (*dextra acies*). 28, 19, 9 duobus simul locis ancipiti terrore urbem adgrediuntur *Scipio et Laelius*. 29, 7, 5 ad visendum, qua maxime parte adgrederetur *Hannibal*. 30, 4, 10 velut a mari adgressurus Vticam. 30, 10, 11 onerarias adgrediuntur *Carthaginienses*. 32, 24, 2 operibus armisque urbem est adgressus *consul*. 32, 30, 11 a Cenomanis terga repente in ipso certamine adgressis. 33, 37, 5 Boi ... agmen Romanorum ... inproviso adgressuros se esse rati. 34, 38, 5 parte una a Phoebeo, altera ..., tertia ... adgredi iubet Quinctius. 35, 1, 5 idem (*Scipio*) Lusitanos in ipso itinere adgressus. 35, 27, 4 Philopoemen necopinantem eum (*Nabim*) improviso genere belli adgredi statuit. 38, 5, 8 Nicodamus ... ex composito repente opera est adgressus. 41, 2, 3 duo simul praesidia ... adgrediuntur *Histri*. 42, 63, 5 corona undique moenia adgressurus. 44, 12, 4 Eumeni ... simul a mari simul a terra adgredienti. 44, 13, 4 classem Iolci stare ⟨ut⟩ inde Demetriadem adgrederetur. 44, 41, 7 si carptim adgrediendo circumagere immobilem ... hastam cogas. GRATT. 469 at tu praecipitem, qua spes est proxima, labem aggredere. VELL. 2, 32, 4 Pompeius ... praedones circa Ciliciam classe adgressus fudit. 2, 95, 2. 2, 113, 3. 2, 109, 5 hanc regionem ... diversis e partibus Ti. Caesar adgredi statuit. VAL. MAX. 2, 10, 6 servus ... Cimber ... senem (*Marium*) adgredi non sustinuit. 3, 3 ext. 7. 6, 2, 3 similiter adgressa *libertas populum* est. 7, 3, 6. 7, 4, 1 omnibus militaribus copiis Tullus Hostilius Fidenas adgressus. SEN. Med. 565 hac aggredere, qua nemo potest quicquam timere. 430. 673 vidi furentem saepe et aggressam deos *Medeam*. Thy. 1108 adiuvante liberos matre aggredi. Oed. 287 pace fretum subita praedonum manus aggressa ferro *sc. Laium*. dial. 1, 3, 4 contumacissimum quemque et rectissimum adgreditur *fortuna* (epist. 91, 4). 1, 4, 8 qui nocturnis hostes adgrediantur insidiis. 5, 21, 4. 5, 41, 1 ut iram ex superiore loco adgredi possit. 12, 16, 3 bis me fraterno luctu adgressa fortuna est. clem. 1, 9, 2. nat. 3, 30, 3 ut undique nos ... adgredi posset *natura*. 6, 32, 3 vastoque *nos* impetu adgreditur mors. CVRT. 4, 13, 9 palam luce adgredi certum est. 8, 6, 14 laetantibus coniuratis, quod sopitum (*Alexandrum*) adgressuri essent. 8, 10, 18. ASCON. Mil. p. 36 B. Milonem ... inopinantem *Clodium* ⟨in⟩ itinere aggressum. LVCAN. 9, 464 Romanum solito violentior *pulvis* agmen adgreditur. PETRON. 36 res electissimas videntes aggredimur. 105 aggrediuntur nos furentes nautae cum funibus. 112 isdem *blanditiis* etiam miles pudicitiam eius aggressus est. PLIN. nat. 11, 28 multaeque *apes* singulos *fucos* adgressae trucidant. 33, 72 cuneis eam (*terram*) ferreis adgrediuntur. SIL. 12, 37 haec pone aggressus *Poenus* ... moenia non ... valuit. 14, 298. 17, 90. 16, 40 vallantem castra (*Hannonem*) ... aggreditur Latius rector. STAT. Theb. 8, 486 hunc turmis obversum ... adgreditur *Haemon*. QVINT. inst. 7, 2, 43 cur potissimum illo loco, illo tempore, illo modo sit adgressus *Milo Clodium*. 7, 4, 2 Britannia insula ... quo numero militum adgredienda *sit*. 5, 13, 11 (*ubi auctor de rei defensione imagine proelii utitur*) vid像endum etiam, simul nobis plura adgredienda sint, an ... plura simul invadimus ... pedem conferre cum singulis ... derecta fronte pugnandum est. Ps. QVINT. decl. 8, 9 illum quem ... ferro vulneribus adgredereris. FRONTIN. strat. 2, 2, 14 si singulas civitates obsidione adgredietur *Xerxes; praeterea apud Frontinum fere quadragies*. TAC. Agr. 14 Monam insulam adgressus *Suetonius Paulinus* (*cf.* ann. 14, 29). Agr. 17 Brigantium civitatem ... adgressus *Petilius Cerealis*. 34 quos (*Britannos*) ... unam legionem ... adgressos ... debellastis. 26. hist. 1, 67 ut versos in legionem Helvetios a tergo aggrederentur *Raetica auxilia*. 1, 87 Narbonensem Galliam adgredi statuit Otho. 2, 12 adgrediendae provinciae Narbonensi ... duces dederat *Otho*. 2, 22 sparsa auxiliorum manus ... neglecta aut aevo fluxa *murorum* comminus adgredi. 2, 26. 2, 35. 2, 40 quominus ... hostis ... vallum molientes adgrederetur. 3, 15. 3, 18. 3, 20 an operibus et vineis adgredienda urbs foret. 3, 56 fessos hieme atque inopia hostes adgredi. 4, 60 Germani incautum agmen adgrediuntur. 4, 79 classem ultro Canninefates adgressi sunt. ann. 3, 21. 13, 39 fiducia caput gentis Artaxata adgrediendi. 15, 50 cepisse impetum Subrius Flavius ferebatur in scaena canentem Neronem adgrediendi. 16, 22 si perverterint *imperium*, libertatem ipsam adgredientur. SVET. Iul. 25 Germanos ... primus Romanorum ponte fabricato adgressus ... adgressus est et Britannos. 44 nec nisi ante expertos (*Parthos*) adgredi proelio destinabat Caesar. Aug. 19 et ipsum (*Augustum*) et senatum adgredi destinarant *Audasius atque Epicadus*. Cal. 12 veneno Tiberium adgressus est *Caligula, cf.* Nero 33. Cal. 56 cum placuisset ... spectacula egressum meridie adgredi, *cf.* Otho 6 Dom. 17. FLOR. 1, 18, 27 ut nec amplius eam insulam (aggredi *add. B*) cogitarent *Poeni*. 1, 4, 5 Mucius Scaevola regem per insidias in castris ipsius adgreditur. 1, 7, 17 subito adgressus a tergo Camillus adeo cecidit *barbaros*. 1, 10, 1. 1, 12, 5 Fabius Maximus ... inconditos ac palantis adgressus est. 1, 24, 10. 1, 31, 8 populus Romanus adgressus Carthaginem ... classem ... incendit. 1, 33, 17 *Popilius* fractum ducem (*Viriatum*) ... per fraudem et insidias et domesticos percussores adgressus. 1, 33, 16. 1, 34, 4 Pompeium proelio adgressi *Numantini*. 1, 36, 2 rex (*Iugurtha*) populum Romanum armis invictum opibus adgressus est. 1, 38, 12 Atesin flumen non ponte nec navibus sed ... corporibus adgressi *Cimbri*. 1, 38, 13. 1, 40, 18 classem ... adgressa tempestas tam foeda strage laceravit. 1, 41, 8 ille dispersam toto mari pestem ... divino quodam apparatu adgressus est *Pompeius*. 1, 45, 23 tum ipsa capita belli adgressus urbes Avaricum ... Alesiam ... adaequavit *Caesar*. 2, 6, 13. 2, 8, 10. 2, 13, 63. 2, 15, 4. 2, 16, 3. 2, 30, 24. 2, 33, 54 Astures ... tria simul Romanorum adgredi parant castra. CALL. dig. 48, 19, 28, 10 si cum ferro aggredi *grassatores* ... instituerunt. VLP. dig. 47, 12, 3, 7 si manu armata adgrediantur. 9, 1, 1, 11 si quidem is perisset, qui adgressus erat (*sc. aries sive bos*). APVL. met. 3, 5 heus pueri, quam maribus animis et viribus alacribus dormientes adgrediamur. 3, 6. 3, 28 horreum ... securibus validis adgressi diffindunt. 7, 6 procuratorem principis ... praetereuntem ... fueram adgressus (*ego latro*). 8, 15. 9, 36 eosque (*homines*) variis adgressi vulneribus distrahunt *canes*. 9, 40 saevioribus eum plagis adgreditur *hortulanus*. IVST. praef. 2 nonne nobis Herculea audacia Pompeius *Trogus* orbem terrarum adgressus videri debet? AMM. 16, 2, 2 *et passim*. VEG. mil. 3, 10 p. 91, 17 *et saepius*. VVLG. II reg. 18, 14 aggrediar eum coram te. III reg. 2, 34 II Macc. 5, 5. 12, 13. 13, 15. AVG. civ. 18, 2 bellando. SVLP. SEV. chron. 1, 22, 4 Iesus deo fretus, non armis aut viribus urbem aggressus. 1, 34, 4. 1, 51, 2 angelus castra Assyriorum aggressus ... leto dedit. OROS. hist. 6, 6, 1 bello. SIDON. carm. 2, 273 hanc gentem ... contra is, aggrederis, superas. *passim*.

IV *ad rem, ad rem faciendam (etiam c. acc. nudo), rem facere, vel sequente quaestione indirecta.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum praep.: CIC. Cluent. 8 adgrediar ad crimen (APVL. apol. 25). Mur. 15 ad consulatus petitionem aggredi (*cf.* CHAR. gramm. *l. 25*). Sest. 5 adgredior ad illa maxima atque amplissima. Balb. 18 priusquam adgrediar ad ius causamque Corneli. nat. deor. 1, 57 ante quam adgredior ad ea. 3, 7 sic adgredior ... ad hanc disputationem. leg. 2, 8 priusquam adgrediamur ad leges singulas. de orat. 2, 291. LIV. 1, 42, 4 adgrediturque inde ad pacis longe maximum opus *Servius Tullius*. SCRIB. LARG. 118 non ... cum magna fiducia ad hoc genus vitii aggredi debemus. QVINT. inst. 2, 8, 12 si vero liberalior materia contigerit et in qua (*i. in bonis ingeniis*) merito ad spem oratoris simus adgressi. APVL. apol. 3 priusquam ad rem aggrediar. 38 ut sit mihi tempus adgredi ad cetera. FIRM. math. 4, 15, 6 luna ... alios ... in (in *del. v*, id *coni. Müller*) quod adgressi fuerint, vario facit genere desperationis omittere. MAR. MERC. Cyr. resp. p. 971b aggrediar ad responsionem. CIC. de orat. 2, 9 quod hoc etiam spe aggredior maiore ad probandum, quia. Brut. 139 imparatus semper aggredi ad dicendum videbatur *Antonius*. Sest. 3. 141 quid nos ... facere debemus ... ad ... rem publicam tuendam aggressi? off. 1, 24 ad iniuriam faciendam adgrediuntur. de orat. 2, 186 quom adgredior in ancipiti causa ... ad animos iudicum pertractandos. QVINT. inst. 6, 1, 44 ne quis nisi summis ingenii viribus ad movendas lacrimas aggredi audeat.

cum acc. nudo: GLOSS. II 10, 20 adgredior μεταχειρήσομαι. II 10, 24 adgredior ἐπιλαμβάνομαι. IV 13, 32 adgredior ingredior vel incipio. CHAR. gramm. I 294, 11 adgredior petitionem. DIOM. gramm. I 315, 16 adgredior hoc negotium. PLAVT. Persa 558 decimum, quod pessimum aggressust, scelus. Rud. 299 piscatum hamatilem et saxatilem aggredimur. Truc. 461 nullam rem oportet dolose adgrediri. CIC. opt. gen. 19 sed aggrediamur iam quod suscepimus. Att. 2, 14, 2 magnum quid adgrediamur et multae cogitationis atque otii. off. 1, 73 in omnibus ... negotiis, priusquam adgrediare, adhibenda est praeparatio diligens. fin. 4, 1 quare istam quoque (*causam*) aggredere. de orat. 3, 204 *commoratio* praemunitio etiam est ad id quod adgrediare, et traiectio in alium. orat. 2 quod, quoniam me ... rogas aggrediar non tam perficiundi spe quam experiundi voluntate. ad Q. fr. 2, 12, 1 adgrediemur alia, quoniam quiescere non possumus. BELL. Alex. 6, 1 magnum ac difficile opus adgreditur *Ganymedes*. BELL. Hisp. 15, 5 nefandum crudelissimumque facinus sunt adgressi Pompeiani (*hoc uno loco in* BELL. Hisp. aggredi *invenitur, nullo habet* BELL. Afr.). SALL. Iug. 89, 4 maiora et magis aspera aggredi tempus visum est *Mario*. 92, 4 aliam rem aggreditur *Marius*. VERG. ecl. 4, 48 adgredere o magnos ... honores. Aen. 3, 38 maiore hastilia nisu adgredior. OV. am. 2, 2, 63 non scelus adgredimur. met. 7, 71 adspice quantum adgrediare nefas. LIV. 4, 2, 5 quas quantasque res C. Canuleium adgressum. 4, 13, 1 Sp. Maelius rem utilem pessimo exemplo peiore consilio est adgressus. 4, 35, 7 nihil non adgressuros homines, si ... magna praemia proponantur. 24, 19, 7 Marcellus multa magnis ducibus sicut non adgredienda ita semel adgressis non dimittenda esse dicendo. 25, 22, 8 tres exercitus diversis partibus opus adgressi ... parant. 29, 30, 4 nec cum qua (*multitudine*) tantam rem adgredi satis auderet. 32, 19, 4. 33, 38, 12 omnia simul est adgressus *Antiochus*. 34, 29, 4 Quinctio rem haud facilem adgredienti. 35, 39, 4. 37, 4, 8. 42, 16, 5 adgressi facinus Macedones ... audacter coeptum ... timide reliquerunt. 42, 56, 4 Boeotorum iuventute ... eam rem adgressus legatus ... abscessit. VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 ad idem opus adgrediendum. 5, 6 ext. 2 is (*Thrasybulus*) cum ... parva ... manu maximae rei molem aggrederetur. CELS. 3, 18 primamque huius ipsius (*insaniae*) partem adgrediar. SEN. Herc. f. 1281 conare aggredi ingens opus. Ag. 933 etsi timendum caesus Agamemnon docet, aggrediar. dial. 1, 2, 10 adgredere, anime, diu meditatum opus. 5, 7, 1 non quae facilia sunt adgreditur, sed vult facilia esse quae adgressus est. 7, 20, 2 si non escendunt in altum ardua adgressi. 9, 6, 1 ea quae adgrediemur negotia. 9, 6, 3. 11, 4, 2. epist. 37, 4 ab illa disces, quid et quemadmodum adgredi debeas. 51, 7 si quis sibi proposuerit, quantum operis adgressus sit. 76, 5. 95, 4 ut omisso principio rem ipsam adgrediar. CVRT. 3, 6, 18 nihil sine divina ope adgredi videbatur. COLVM. 1, 8, 15 eos id opus aggredi video. 11, 1, 14. 10 praef. 4 aggressi sumus tenuem admodum ... materiam (*cf.* QVINT. inst. 2, 10, 1 PORPH. Hor. ars 146). 11, 1, 2 si collibuisset, quod nunc aggredior. PLIN. nat. 34, 88 omnia Niceratus, quae ceteri, aggressus repraesentavit Alcibiadem. VAL. FL. 5, 658 quod tamen adgressae scelus *sumus*? SIL. 2, 612 inde opus aggressi *sunt Saguntini*. STAT. Theb. 11, 157 sera ... consulta, pater, iam rebus in artis adgredior. silv. 1, 4, 62 datur adgredienda facultas. 1, 5, 29 vestrum opus adgredimur. QVINT. inst. 5, 7, 6 quando universam institutionem adgressi sumus. 5, 13, 34 illa accidunt parum cautis, ut ... impossibilia adgrediantur. 3, 11, 21 de opere quod adgressi sumus. 6, 4, 3. 6, 5, 2 ne, quod effici non potest, adgrediamur. 7, 1, 11. 5, 10, 3 ipsam rem quam adgredimur. 9, 1, 30. 8 prooem. 22 maiore animo adgredienda eloquentia est. decl. 348 p. 371, 10 qui administrationem rei publicae adgrediuntur. 259 p. 55, 27 priusquam defensionem adgredimur. FRONTIN. aq. 11 cum opus naomachiae adgrederetur. strat. praef. 1 cum hoc opus ... adgressus sim. TAC. ann. 2, 26 acrius adgreditur modestiam eius (*Germanici*) Tiberius (*i. convertit se ad; cf.* ann. 16, 18 crudelitatem principis ... adgreditur Tigellinus *i. confugit ad*). TRAIAN. Plin. epist. 10, 38, 1 credo te ... diligentia hoc opus adgressurum (*cf.* PLIN. epist. 10, 41, 2). 10, 40, 2 Nicaeenses maiore animo constructionem eius (*gymnasii*) adgressi sunt. PLIN. epist. 5, 8, 11 cogita, quae potissimum tempora aggrediar (*sc. ut rerum scriptor*). SVET. Claud. 20 Fucinum adgressus est *Claudius*. Vesp. 8 ipse restitutionem Capitolii adgressus. FRONTO p. 138, 5 N. quod ... adgredi cupio et ... adgrediar ex summis voluntatis opibus. PAVL. dig. 3, 5, 15 aliud quoque adgredi. VLP. dig. 48, 5, 2, 1 adgressus accusationem adulterii destitit (*cf.* IVL. VICT. rhet. 4, 8 p. 392 non possit hic rursum aggredi iudicium, quod iam pridem instituerat). ANTON. *et* VER. Vlp. dig. 50, 12, 8 opus proscaeni ... quod tandem adgressus fuerat. VLP. dig. 3, 5, 9 (10), 1 rem non necessariam. CHAR. dig. 50, 4, 18, 13 laborem personalis muneris. APVL. met. 1, 1 indigenam sermonem ... aggressus excolui (*cf.* HIER. in Hab. 2 praef. sermonemque epicum ... totis viribus aggredientes. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 5 doctrinam exitiabilem aggressus est). TERT. paenit. 6 qui paenitentiae fidem aggressi super harenas ruituram domum collocant. adv. Marc. 4, 27 oneribus, quae ne digito quidem aggredi auderent (*cf.* ENNOD. dict. 13 p. 465, 12 Vind. nisi aestimatis viribus adgrediaris sarcinam, subiacebis). IREN. 4, 12, 1 aggredientes adulteram legem et contrariam legi. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 166 quod adgreditur, conplet (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 18, 2 non temptaret adgredi, quod inplere non posset). PANEG. 7, 18 p. 174, 25 usum pedum manibus aggressi incubuere remigiis. 12, 5 p. 275, 4 quae Rhenus aut Vahalis vidit, aggrediar *narrando*? CAPITOL. Gord. 1, 5 rem adgredior. VOPISC. Aur. 17, 2 adgredere *munus* (*cf.* LACT. opif. 1, 14). Car. 7, 1 bellum Persicum adgressus est (*cf.* IVST. 9, 2, 10 *et* OROS. hist. 3, 13, 6). LACT. inst. 7, 1, 23 adgrediar nunc quod superat. IVST. praef. 1 rem magni et animi et corporis adgressus. 1, 6, 1 eadem somnio adgredi iussus est *Cyrus*. AVELL. p. 56, 14 quasi parum facinoris aggressus esset *Claudianus*. AVSON. 274, 1 adgreditur regimen ... Traianus (*cf.* SEN. Thy. 341 sceptrum scelere adgredi *et* GREG. TVR. Franc. 5, 30 p. 223, 13 arripuit iam olim adgressum imperium Tiberius). AMM. 14, 2, 13 excedunt ... maiora viribus adgressuri. 14, 3, 2 novum parumque aliquando temptatum commentum adgressus. 15, 5, 6 adgredi nihil tale conatum. 17, 13, 24 negotii duplicem magnitudinem imperator adgressus ... perfecit. 17, 5, 12. 28, 2, 2. 29, 6, 4. 21, 5, 7 nihil voluntate, praeterea quae in commune conducunt, adgrediar aut temptabo. 24, 7, 1 id adgredi. 31, 16, 9. 27, 6, 6 pietatis officium adgrediar. VEG. mil. praef. 2 nec formido ... adgredi opus. HIER. in Ezech. 9, 30 p. 358 Vall. nunc aggrediamur tropologiam. epist. 140, 1 adgrediar opus difficillimum. VVLG. II Macc. 2, 25 volentibus adgredi (2, 24 εἰσκυκλεῖσθαι) narrationes historiarum. CLAVD. 8, 373 adgrederis metuenda viris. 17, 140 adgredere *iura*. AVG. civ. 1, 27 quisquis hoc adgrediendum ... putat. 4, 4 res magnas adgrediendas. 4, 13 opus tam magnum adgredi. 12, 18 quasi ... propterea sit *deus* operis adgressus initium. 15, 1 videtur earum (*civitatum*) adgrediendus excursus. ord. 1, 4, 11 quod aggressae quaestioni satis est (*cf.* COD. Iust. 2, 55, 5, 3). SVLP. SEV. dial. 1, 27, 6. 2, 8, 5 tu, Galle, ut adgressus es, coeptum opus explica. Mart. 11, 1 ut reliquas virtutes eius ... adgrediar. THEOD. PRISC. log. 2 praef. nunc secundi operis partes adgrediar. MART. CAP. 5, 440 ipsius membra adgredior quaestionis. 9, 925 nec ante adgrediebantur fata proeliorum (*sc. proelia fatalia*) *Lacedaemonii*, priusquam. SIDON. epist. 7, 9, 17 Lucas laudationem Iohannis aggressus. COD. Iust. 1, 23, 6, 1 qui hoc adgressus fuerit tyrannico spiritu. 1, 3, 32, 6. 9, 16, 7 si quis necandi infantis piaculum adgressus adgressave sit. 3, 28, 33, 1 hanc piissimam adgredimur sanctionem. 7, 7, 2, 2 sensum huiusmodi legati crebra indagatione adgredientes. PHYSIOGN. 75 p. 98, 3 hominem ... qui aggrediatur res agendas magis quam perficiendas.

c. infinitivo: CIC. inv. 2, 74 *accusator* aggredietur id improbare. off. 2, 1 de quibus dicere adgrediar. orat. 133. *cf.* ac. 2, 64. LVCR. 5, 167 ut nostra quicquam causa gerere adgrediantur *immortales*. 6, 940 rem ... qua de disserere adgredior. 6, 980. 5, 110. CAES. civ. 3, 80, 7 oppidum ... oppugnare adgressus (SALL. Iug. 21, 3) ... expugnavit. SALL. Iug. 9, 3 Iugurtham beneficiis *vincere* aggressus est. 75, 2 naturam etiam vincere aggreditur *Metellus*. VERG. Aen. 2, 165 Tydides ... Vlixes fatale adgressi sacrato avellere templo Palladium. 6, 584 *Aloidae* manibus magnum rescindere caelum aggressi. LIV. 3, 5, 1 hostes carpere multifariam vires Romanas ... adgressi sunt. 3, 35, 7 mollire impetum *Appii Claudii* adgrediuntur collegae. 7, 21, 5 novi consules ... faenebrem ... rem levare adgressi. 8, 16, 6 moenia ipsa oppugnare est adgressus *Corvus*. 36, 9, 9. 40, 25, 6. 22, 54, 8 neque aggrediar narrare, quae edissertando minora vero faciam (HIER. epist. 130, 6). 44, 32, 10 ripam munire Elpei fluminis adgressus est *Perseus*. MANIL. 1, 4 sidera ... deducere ... aggrediar. CELS. med. praef. 7 quae deinceps exsequi adgrediar. SEN. clem. 1, 26, 1 tyrannorum *crudelitatem* gentes populique ... exscindere adgressi sunt. CVRT. 3, 1, 17 *vinculum* solvere adgressus *Alexander*. 8, 4, 11 silvas sternere adgressi *Macedones*. 9, 1, 4. 9, 10, 12. MELA 1, 1 orbis situm dicere aggredior. PLIN. nat. 14, 50 haec (*praedia*) adgressus excolere *Remmius Palaemon*. VAL. FL. 7, 172 flectere sensus virginis. STAT. Theb.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 521 vincere noctem. 9, 240 fluvium transmittere nando. Ach. 2, 31 maerentem ... flectere dictis. QVINT. inst. 1, 5, 54 artem grammaticam componere. 6 prooem. 2. 2, 2, 2 quod ... tractare sum adgressus. 8, 3, 44 vitia ... demonstrare. FRONTIN. aq. 64 capita ductuum metiri. TAC. dial. 17 Caesarem ... arcere litoribus. hist. 2, 86 quatere. 4, 6 Eprium accusare. 4, 32 Vespasianum adiuvare. ann. 3, 53 quid enim prohibere ... adgrediar? 12, 31 SVET. Cal. 3. Claud. 41 historiam ... scribere (gramm. 10). Nero 19 Isthmum perfodere. FLOR. 2, 12, 2 rem publicam funditus tollere ... adgressus est *Catilina*. 2, 13, 26. FRONTO p. 66, 7 N. verbum quaerere. 202, 13 rem ... scribere. APVL. apol. 1 causam ... agere. met. 1, 16 expedire. 2, 30 temptare fortunam. 9, 37 abigere canes. 3, 5. flor. p. 24 Oud. carmine inlustrare. COMM. apol. 89 perennia nosse. 165 turrem fabricare. LACT. inst. 4, 2, 5 disputare. RVFIN. Adamant. 4, 2 condere singula. IVVENC. 4, 2 talia dicentem ... factio ... temptare adgreditur verbis. DAMAS. carm. 4, 5 magnum superare laborem. VVLG. II Macc. 10, 36 turres portasque succendere aggressi sunt. CLAVD. 26, 88 temptare fidem. 28, 187 urbem temptare deorum. AVG. civ. 11, 1 disputare. 2, 21 iustitiam defendere. VINDIC. epist. Pentad. p. 486. *nota*: COMM. apol. 11 adgressusque fui tradito in codice legis, quid ibi rescirem.

vulgariter c. dat.: NOVELL. Iust. 26 praef. si quis Thracum nominaverit regionem, mox simul aggreditur menti ... bellorum, pugnae cogitatio (συνεισέρχεται τῷ λόγῳ ... ἔννοια).

syn.: *ad I*: accedere, adire. *ad II*: insidiari, circumvenire (GLOSS. IV 9, 33. 13, 31. 474, 50 adgrediuntur circumdant *probatur circumdare apud Romanos idem valuisse?*). alloqui, canere aliquem, invehi, punire. *ad III*: adoriri (*non recte* DON. Ter. Ad. 3, 3, 50: aggredimur de longinquo, adorimur ex insidiis et ex proximo). *ad IV*: ingredi, incipere, inire.

deriv. aggressio, aggressor, aggressura, aggressus. *Zimmerm.*

aggregātio, -ōnis *f. ab* aggregare. VIGIL. Avell. 92, 4 p. 349, 20 cum synhodali aggregatione. THEOD. PRISC. gyn. 3 lactis. BOETH. arithm. 1, 20 pones I, eique adgregabis II. tunc respicias ex hac adgregatione qui numerus factus sit. GLOSS. II 6, 6 abgregatio συνάϑροισμα συναγωγή. 443, 35 συναγελασμός congregatio adgregatio. 443, 43 συνάϑροισις conglomeratio coetus congregatio adgregatio hoc agmen (-on *cod.*).

aggrego (adgr-), -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* grex, gregis, *cf.* congregare, segregare. PAVL. FEST. 23 abgregare est a grege ducere, adgregare ad gregem ducere, segregare ex pluribus gregibus partes seducere, unde et egregius dicitur e grege lectus. *sequitur* in numerum *sim.*, ad, *saepissime dat.*, *raro* circa (*l. 84*), cum (*p. 1322, 1. 2. 6*); *usus absolutus* (*pro* congregare) *inferiorum est saeculorum.*

I *coniunctim*: *animantia* (*haud raro refl. vel pass. medialiter*): GLOSS. προσαγελάζω, προσαϑροίζω. CIC. Mur. 16 ego te semper in nostrum numerum adgregare soleo. Catil. 1, 30 si se eiecerit secumque suos eduxerit et eodem ceteros undique conlectos naufragos adgregarit. Vatin. 25 filium eodem indicio et crimine ad patris interitum adgregare. epist. 1, 9, 11 si ... paullum me immutassem meamque voluntatem ad summi viri ... dignitatem adgregassem. CAES. Gall. 4, 26, 1 alius alia ex navi quibuscumque signis occurrerat se adgregabat. 6, 12, 6 qui se ad eorum amicitiam adgregaverant. LIV. 23, 17, 9 aliis adgregantibus (-ntur *Put.*) sese Romanis. 30, 11, 7 *equitibus* pulsis ira adgregat suos. VELL. 2, 53, 1 quos comites ei fortuna adgregaverat. 2, 91, 3 adgregatis simillimis sibi interimere Caesarem statuit. VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 nescire se, utrum illum hominum an deorum numero adgregaret. SEN. epist. 92, 7 mutis adgregetur animal (*i. homo*) pabulo laetum. CVRT. 4, 5, 17 oppidani ... adgregant se Amphotero. 4, 15, 9 adgregati suorum equitibus. TAC. Germ. 13 probatis adgregantur. hist. 1, 27 totidem in itinere adgregantur. 1, 60 adgregantibus se Caelio cohortibus. 1, 64 his aut illis studia militum adgregantur. 2, 66 sui cuique commilitones adgregati. 2, 72 volgus credulum et quidam militum ... certatim adgregabantur. 2, 87 adgregabantur e plebe ... Vitellio cogniti. 2, 96 antequam is quoque Vespasiani partibus adgregaretur. 3, 12 Lucilius Bassus ... ambiguos militum animos ... partibus eius (*Vespasiani*) adgregaverat. 4, 27 paullatim adgregantibus se auxiliis. ann. 15, 50 dum scelera principes ... inter se aut inter amicos iaciunt, adgregavere (*sc. sibi*) Claudium *alios*. 15, 59 si conatibus eius conscii adgregantur. SVET. Nero 43 ne desciscentibus adgregarentur. APVL. Plat. 2, 22 *mortuum* melioribus adgregatum. mund. 28 illa (*animalia*) inter cicures atque agrestes legibus et institutis suis adgregabuntur. ITIN. Alex. 17 adgregatis ex Macedonia navibus ac militibus. LACT. inst. 1, 7, 9 cum sit e numero daemonum, angelis se dei adgregavit. 4, 27, 15 Iovem daemonibus adgregavit *Homerus*. HIL. in psalm. 108 ain 10 ut *homo* adgregare se in familiam dei ... velit. [CHIRON 166 aggregare *corruptum*.] AVG. civ. 16, 4 cum quisque ab eo, quem non intellegebat, abscederet nec se nisi ei, cum quo loqui poterat, adgregaret. SVLP. SEV. epist. 2, 8 adgregatus agnum ducem ... comitatur *christianus*. chron. 1, 38, 1 mulierem ... numero uxorum adgregavit *David*. MART. CAP. 3, 229 mihi Romulus ... sectatores impuberes adgregavit. CASSIAN. Nest. 5, 1, 1 *Christo* velut in turbam humani generis aggregato. AVELL. p. 214, 21 qui circa Caelestinum ... tunc adgregati sunt (συναϑροισϑέντες). GREG. TVR. Franc. 3, 14 p. 121, 1 his secum quos seduxerat adgregatis. *ibid.* p. 125, 16 qui mecum sunt adgregati (congr- *cod. Casin.*). COD. Theod. 6, 27, 6 consularibus aggregetur (*i. adnumeretur; cf.* congregare 13, 5, 14, 4). COD. Iust. 8, 47, 10, 1ª *pater*, cum eum (*filium*) natura adgregavit. ACTA Cypr. 4 plurimos ... tibi ... homines adgregasti. *ibid.* quos scelere tuo tecum aggregasti. *nota usum apud* ICTOS: COD. Theod. 12, 1, 7 filios *XVIII annorum* muneribus civicis adgregari praecipimus. 12, 1, 17 omnibus civilibus necessitatibus adgregentur (*opp.* immunitas) ... omnes ad munerum societatem conveniantur (COD. Iust. 10, 32, 19). COD. Iust. 5, 27, 4 praef. municipalibus eum (*naturalem filium*) ... adgregare muneribus (*eodem sensu leguntur* assignare, tradere, nectere, innectere). 10, 32, 43 qui ... diversis se officiorum privilegiis ... adgregaverunt.

res: GLOSS. adgregat: adicit. QVINT. inst. 9, 2, 107 qui adgregent his (*figuris*) διασκευάς, ἀπαγορεύσεις, παραδιηγήσεις. TAC. dial. 3 nostras quoque historias ... Graecorum fabulis adgregares. VLP. dig. 46, 1, 27, 2 si quaeratur, an solvendo sit principalis fideiussor, etiam vires sequentis fideiussoris ei adgregandae sunt. 49, 17, 8 an possit castrensi peculio adgregari *donum vel legatum*. CHAR. dig. 50, 4, 18, 6 cura custodiendi aquae ductus personalibus muneribus adgregatur. TERT. nat. 1, 2 p. 61, 20 etiam spectaculis gratia adgregaretur (*i. adderetur*). SVLP. SEV. chron. 2, 36, 2 ad crimina ... aggregabant, quod. MART. CAP. 3, 233 *vocales* in Latio nunc produci nunc contrahi ... nunc aggregari nunc distrahi ... possunt. 5, 453 *hunc locum* in species qualitatis subtilius aggregamus (*i. referimus*). BOETH. arithm. 1, 20 p. 42, 26 (*v. sub* aggregatio *p. 1321, 34*). 2, 9 *unitati* si secundum (*binarium*) adgregavero, ... triangulus ... nascitur ... ternarius. *ibid.* numerum superioribus adgregabis. 2, 14 post IIII ... si ... septem adgreges, duodenarium pentagonum procreabis. herm. prior. 1, 2 p. 46, 5 cetera ... quae exsecutus est, pro differentiis adgregavit. CASSIOD. var. 5, 24, 1 fisci nostri eam (*hereditatem*) facies compendiis aggregari. COD. Iust. 3, 1, 13, 9 duarum librarum auri poena ... publicis rationibus adgreganda. 5, 70, 7, 9 legatis ... substantiae eius adgregandis. 6, 43, 2, 2 fideicommisso. 7, 6, 1, 13 bona eorum ... his quorum interserat adgregata sunt.

II *absolute*: *i. q. aggregando efficere, colligere, coacervare (etiam de hominum copiis); cf.* GLOSS. συναϑροίζω. adgregat: cumulat congregat. ITALA Ioel 2, 16 (Firm. err. 19, 3) adgregate (συναγάγετε, VVLG. congregate) populum. AVG. serm. ed. Mai 133, 2 *ecclesiam* de universis per orbem credentibus quasi de vivis lapidibus in unam suam fidei et caritatis compagem aggregat Christus. FAVON. p. 9, 6 trias non equidem paritur, quia non similibus numeris coeuntibus aggregatur. EPIST. Alex. ad Aristot. p. 199, 5 inter ipsa tentoria aggregabantur impedimenta. VEG. mil. 2, 10 celeriter manus bellis apta poterit adgregari. 3, 3 ut in opportunis ... locis amplior semper modus *pabulorum* quam sufficit adgregetur. AMBR. off. 1, 28, 137 augere opes, aggregare pecunias. 1, 49, 242 iter, quo aggregare possit thesauri acervos. THEOD. PRISC. eup. 19 cum humor vitiosus illic aggregatus fuerit. log. 107 humor ex putrefactis ... carnibus aggregatus. MART. CAP. 6, 661 Xerxes ... adgregatis navibus ponteque constructo exercitum duxit. MARCELL. chron. add. chron. II p. 105, 537 Vitigis ... exercitu aggregato Romam obsidet. CASSIOD. var. 12, 4, 6 *vinum acinaticium* competentibus pretiis adgregatum. GREG. TVR. Franc. 3, 12 res ... pauperum, quae ibidem fuerant adgregatae (congr- *cod. Casin.*). 4, 46 p. 181, 6 supra domum adgregat acervos annonae. vit. patr. 6, 5 magnus episcoporum conventus est adgregatus. IORD. Get. 5, 36 Vidivarii ex diversis nationibus adgregati. 54, 277 ingentem multitudinem adgregantes. VITA Cypr. 9 adgregatam ... plebem. CONC. Arelat. a. 554 praef. frequentius aggregatis episcopis. *ibid.* cum in ... urbem episcoporum fuisset synhodus adgregata. ISID. fid. cath. 1, 1, 2 ad ... refellendam perfidiam quaedam ex vetere testamento aggregavimus testimonia.

syn.: *ad I*: (adnumerare), congregare. *opp.*: *ad I*: abscedere.
deriv.: aggregatio. *V.*

aggressio (adgr-), -ōnis *f. ab* aggredi. *de significatione cf.* GLOSS. II 309, 26 ἐπίλημψις ἡ ἐπίβασις adgressio. 420, 36 πρόσβασις adgressio. **I** *sensu hostili*: APVL. met. 8, 16 clunibus meis ⟨ab⟩ adgressionibus ferinis consulebam. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 25 facillime civitatem capit custodibus eius ante aggressionem fuga dilapsis. 3, 1 tres autem viros, aggressionis duces, habebant *Iudaei*. 4, 7 Tito ... civitas Giscala ... aggressione (ἐξ ἐφόδου) cap[t]i facilis videbatur. AVG. epist. 108, 6, 18 ut fugitivi servi ... violentissimis adgressionibus depraedentur *dominos*. 108, 6, 19 diaconum, qui ... in nocturna adgressione in medio latrocinio *ipsius* ... peremptus est. 185, 7, 30 per nocturnas aggressiones et incendia ... ecclesiarum. POSSID. vita Aug. 10 sacerdotibus catholicis ... aggressiones ... inferebant. COD. Theod. 9, 14, 2 (COD. Iust. 3, 27, 1) praef. quicunque ... itinera frequentata insidiis aggressionis obsederit. NOVELL. Valent. III 16, 1, 1 qui quidem ... claustra murorum in hostilem morem ... aggressione reserabat. IORD. Get. 42, 219 primaque adgressione Aquileiensem obsidet civitatem *Attila*. *translate*: CIC. orat. 50 cumque animos prima aggressione occupaverit *orator*. **II** *de rebus inceptis*: GELL. 11, 16, 6 ad multas res adgressio ... πολυπραγμοσύνη graece dicitur. HEGES. 3, 42, 62 Web. proelii aggressione. **III** *t. t. rhe-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

torum: QVINT. inst. 5, 10, 3 epichirema Valgius adgressionem vocat. 5, 14, 27 confertam esse *orationem* adgressionum et enthymematum stipatione minime velim. *nota*: QVINT. inst. 5, 10, 10 sed de eo dicendum argumento est, quod ⟨. . .⟩ probationem, indicium, fidem, adgressionem eiusdem rei nomina facit.

aggressor (adgr-), -ōris *m. ab* aggredi. VLP. dig. 29, 5, 1, 35 si quis . . . terruit adgressores *domini*. 47, 9, 3, 3 quia receptores non minus delinquunt quam adgressores. 48, 9, 7 ut latronibus adgressoribusque *pecunia* daretur. PAVL. sent. 5, 3, 4 receptores aggressorum . . . eadem poena afficiuntur qua ipsi latrones. IVVENC. 2, 617 ni prius adgressor custodum brachia nodis vinciat. AVG. gen. ad litt. 8, 10 p. 245, 12 metuebatur . . . nullus fur, nullus adgressor (*in paradiso*). COD. Iust. 9, 16, 2 qui adgressorem . . . occiderit, nullam calumniam . . . metuere debet. LEX Burg. Rom. 18, 1 receptores etiam adgressorum . . . eadem poena plectantur.

aggressūra (adgr-), -ae *f. ab* aggredi. MEN. dig. 49, 16, 5, 2 si plagium factum vel adgressura abigeatus vel simile acciderit. VLP. dig. 29, 5, 3, 4 cum omnes domini adgressuram paterentur, uni servus opem tulit. 10, 2, 4, 2 si quid ex peculatu . . . quaesitum erit vel vi aut latrocinio aut adgressura. APVL. met. 7, 7 femina . . . adgressurae plenam vindictam *a Caesare* impetravit. ZENO tract. 1, 16 p. 374, 14 confitetur *immundus spiritus* aggressurae tempus et locum. 2, 13 p. 431, 30 qui a latronibus aggressuram passus fuerat. p. 431, 34 homo . . . aggressuram passus *et* p. 431, 40 hominem aggressuram passum. 2, 15 p. 440, 26 diabolus aggressuris tantis nihil se profecisse cognoscit. VVLG. III Esdr. 5, 73 *gentes terrae* aggressuras (συστάσεις) exercentes impedierunt.

aggressus (adgr-), -ūs *m. ab* aggredi. VLP. dig. 36, 1, 18 (17), 7 si naufragio vel ruina vel adgressu vel quo alio modo . . . perierit. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 5, 10 primo aggressu civitate capta. CASSIAN. conl. 7, 23, 1 *daemonum* atrocitas grassabatur et frequentes ac visibiles sentiebantur adgressus. *Zimmermann.*

aggretus *v. p. 1315, 34.*

adguberno, -āre. FLOR. 1, 24, 1 Macedoniam statim Asia . . . excepit quodam casu, quasi de industria adgubernante (*sc. hac in re gub.*) Fortuna, ut. . . . 1, 40, 16 *Lucullus* per medias hostium naves utre suspensus et pedibus iter adgubernans (*sc. in nando*; gubernans *solus Bamb.*) . . . quasi marina pristis evaserat. *V.*

aggulus *v. sub* angulus.

Aggus *cogn. barb.* CONC. Paris. a. 614 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 192, 32 ex civitate Petrocorius Aggus episcopus. *Diehl.*

Aggya *v.* Agleia. **agīa** *v.* agea. **agia** *v.* hagius.

Agiagium, Agiation *v.* Aiacium.

Agialeus, Agialea *v. sub* Aegialos.

Agida *v.* Aegida. **Agidillus** *v.* Agedillus.

Agidius, -a *nom. gent., cf.* Agedius. CORP. XIV 4221 (*in agro Albano*) Claudiae Agidiae sorori Phylacis August(i) l. IX 5147 (*Castri novi*) L. Agid⟨. . .⟩ V⟨el(ina)⟩ Kaeso. X 8071, 58 (*Pompeis, in lamina*) Agidius. VI 1056, 2, 3 (*a. 205*) Agidi Chreste *vigil.* 24575 Pompeiae Veratiae . . . Agidius Gelasinus sorori. *Otto.*

Agidunum *v.* Acitodunum.

Agiedicum, Agiedincēnsis *v.* Agedincum.

agigardum *v.* gigartum. **Agil** *v.* Agila.

Agila, -ānis *cogn. vir. germ.* **1** *Vesegotharum rex*: GREG. TVR. Franc. 3, 30 Agila (Agyla *vel* Aglia *pars codd.* Aggyla FREDEG. chron. 3, 42. 47). 4, 8 *bis* Agilane (Agilone *vel* Agylane *pars codd.*). CHRON. Caes. chron. II p. 223, 545 Agila. 552 Agilane mortuo. ISID. hist. chron. II p. 285, 16 Agila. p. 286, 10 *bis* Agilanem (15). 14 Agilane. PS. ISID. hist. chron. II p. 385, 13 Agila. REG. Visig. chron. III p. 466, 22 Agila (aggila *D*). FREDEG. chron. 3, 47 Agylanem (ind. capit. Agylianem). *nota* IORD. Get. 303 Agil. **2** *legatus Gothorum*: GREG. TVR. Franc. 5, 43 Agilanem. *cf.* Aegilanis *I p. 946, 53 et* Agilo. **3** *Hispanus*: CONC. Tolet. a. 646 (Mansi X 771ᵉ) Aguila diaconus.

Agilaam *fluv. Mauretaniae.* RAVENN. p. 158, 2. *Diehl.*

Agilē, -ēnis *v. sub* Agele.

1. Agilēius, -a *nom. gent., cf.* Agilius; *v. etiam* Agilleius. CORP. VI 4737 Agileiae M⟨. . .⟩. 11251 Agileia Músa, Agileia Prima, Agileia Secunda sueis cara fuit. 11252 Agileiae Primae q(uae) e(t) Auguriae uxori . . . Q. Oppius Secundus. IX 2146 (*Saticulae?*) Agileíae Severae. X 6423 (*Circeis*) M. Agileius Faustus. XII 1295 (*Vasione*) T. Agileius Q. f. Rufus, Sex. Agileius Q. f. Pedo. XIII 1194 (*in Aquitania, inter a. 38 et 41*) C. Agileius Prímus IIIIIIvir Aug. 6882 (*Mogontiaci*) T. Agileius T. f. Volt(inia) Carus Luco. VII 1331, 8 (*in amphora*) Q. Ag(ilei) Subu(rani)? II 3670 (*in Hispan. Tarrac.*) Q. Agileius Donatus hic qiescit (*sic*). VIII 12673 (*in prov. procos.*) L. Agileíus Ampliatus. 17303 (*ibid.*) C. Agileius Gemelus (*sic*). CORP. VI 5085 Q. Billi⟨. . .⟩ Marti⟨. . .⟩ Agelea Ny⟨. . .⟩ filio. *Otto.*

2. Agileius, -ī *cogn. vir. barb.* **1** GREG. M. epist. 2, 52 Agilegium notarium *Carthaginiensem* (*ut videtur*). **2** GREG. M. epist. 12, 1 beati Agilegi martyris. LATERC. reg. Vuand. chron. III p. 459, 8 coemeterium sancti martyris Agilei apud Carthaginem catholicis dare praecepit. 16 in ecclesia sancti Agilei. *vide ne sit idem nomen atque* Achilleus, *nisi nomen est Romanum.*

Agilfus, -ī *nom. germ.* GREG. M. epist. 11, 41 Gregorius . . . Agilfo Mettis . . . *episcopo* Francorum.

Agiliānus *v.* Agilius.

Agilimundus, -ī *nom. germ.* AMM. 17, 12, 21 subregulus *Quadorum.* *Diehl.*

Agilīnī *v. sub* Agele.

agilis, -e [*cf. c.* agere. *Th.*]. *primum ap.* SISENNAM (*v. p. 1325, 9*); *inde in pedestri oratione singulis locis ap.* LIV. *et* VELL., *saepius ap.* SEN. phil., *deinceps hic illic. crebrius apud poetas, praeeunte* HOR. CHAR. gramm. I 120, 26 (*ex Romano*) ab hoc agile. si de persona dicatur, ita debet: quod si rem significat, ab hoc agili dici debet. MART. CAP. 3, 294 agilis . . . agilium. *de declinatione cf. etiam* DIFF. Suet. p. 308, 16 Roth. *comp.* agilior: *cf. infra.* *superl.* agillimus *sec.* CHAR. gramm. I 114, 11 (556, 28) PRISC. gramm. II 96, 14 BEDA gramm. VII 262, 13 GRAMM. suppl. 78, 21 *al.* GLOSS. V 549, 12; agilissimus *sec.* CHAR. gramm. I 182, 18 *et* NOT. Tir. 57, 79ª. *sed utraque forma exemplo caret* (*cf. tamen l. 22*). NON. 58 agilem: celerem, ab agendo. ISID. orig. 10, 6 agilis ab agendo aliquid celeriter, sicut docilis. GLOSS. γοργός, εὐστραφής, εὐκίνητος. *cf.* II 415, 7 πρακτικός: actuarius efficax agilis. III 252, 20 ψιλός: expeditus, agilis, nudus. II 319, 37 εὔσκυλτος: agilis, mobilis. IV 477, 51 agili: acuto. V 549, 12 agillimus: velocissimus audacissimus. [*val.* ager. *M.-L.*]

de bestiis cursu vel volatu celeribus: *translate* HOR. epist. 1, 3, 21 quae circumvolitas agilis thyma *quasi apis*? GRATT. cyn. 195 inconsultis mater dabit Vmbrica Gallis sensum agilem. COLVM. 6, 37, 11 *mula* agilior *quam mulus.* 7, 3, 26 *oves* tardiores . . . dum cunctantur, . . . agiles . . . dum procurrunt. 9, 15, 3 apes . . . sarciendo damna fiunt agiliores. APVL. met. 6, 10 terrae . . . agiles alumnae (*formicae*). VERS. metr. gramm. VI 616, 1 (frg. Cens. 15) agilis sonipes. *de dis, hominibus cursoribus*: OV. met. 2, 720 agilis Cyllenius. epist. 4, 169 agilis dea (*Diana*). IVV. 2, 142 agili . . . luperco. AMM. 17, 13, 9 equitum . . . turmis agilibus. *cf.* STAT. Theb. 6, 551 agile studium *cursorum* (*aliter* AMM. 16, 11, 5). *transl.* BOETH. cons. 1, 5 vers. 17 agiles . . . horas *noctis aestivae* (*sc. quia ut breviores velocius decurrunt*). *de activis sollertibus, mobilibus strenuis*: HOR. epist. 1, 1, 15 nunc agilis fio et mersor civilibus undis . . ., nunc in Aristippi . . . praecepta relabor. 1, 18, 90 oderunt . . . agilem navumque remissi (VELL. 2, 105, 2 Saturninum . . . virum . . . gnavum, agilem). OV. am. 1, 9, 45 impulit ignavum formosae cura puellae . . .; inde vides agilem. fast. 2, 516 lassabant agiles aspera bella viros. MANIL. 5, 474 agiles . . . per omnia servos (SEN. dial. 4, 25, 1 parum agilis . . . puer. 5, 29, 1). SEN. Phaedr. 284 *Cupido* spargit effusas agilis sagittas. COMM. apol. 908 Persae, Medi . . . inmites et agiles. VEG. mil. 2, 14 centurio eligendus est . . . vigilans, sobrius, agilis. AVG. civ. 13, 18 p. 580 D. salvus et validus . . . ad suum corpus movendum . . . agilior est. AVIAN. apol. 9 agilior quercum conscendit. SEDVL. op. pasch. 1, 2 p. 180, 17 producit falcibus agilem hiems pigra messorem. *de animo mobili, sollerti* (*studio, sim.*): MANIL. 3, 203 agili rem corde notandam. 5, 62 sollertis animos, velocia corpora finget *Orion* atque agilem officio mentem. 5, 110 lusus agiles agilemque vigorem. SEN. dial. 9, 2, 11 natura . . . humanus animus agilis est et pronus ad motus. epist. 15, 2 maiore corporis sarcina animus eliditur et minus agilis est. 74, 16 sensus . . . agiliores sunt animalibus mutis. COLVM. 11, 1, 15 malo . . . unius agilem industriam quam decem hominum neglegentem et tardam operam (SIL. 15, 197 agili fabricanda ad tela vigore). QVINT. inst. 1, 12, 2 natura humani ingenii . . . ita est agilis ac velox . . ., ut. AVIEN. orb. terr. 413 hoc agili sub mente tenens. AMM. 16, 11, 5 agili studio. AVG. civ. 14, 23 p. 48 D. ad exercendam . . . tardiorem . . . naturam agilior accessit industria. *de corpore, corporis partibus et officiis*: SEN. Phaedr. 234 agili saxa calcantem pede *Hippolytum* (Oed. 756). dial. 1, 4, 13 agilia sunt membra cursoribus. SIL. 3, 180 fer gressus agiles (AMM. 23, 5, 1 gradu). 9, 278 agili . . . discursu. 14, 392 procurrunt levitate agili. APVL. met. 4, 2 cursu me . . . proripio . . ., sed agilis atque praeclarus ille conatus fortunae meae scaevitatem anteire non potuit. 10, 31 saltationis agilis vigorem. SEN. benef. 2, 17, 4 manus . . . expedita et agilis (*pila ludentis*). STAT. silv. 5, 1, 10 agilis . . . dextra *artificis.* MART. 3, 82, 13 percurrit agili corpus arte tractatrix. SVET. Tib. 68 sinistra manu agiliore ac validiore. AVSON. Mos. 225 agiles motus dextra laevaque frequentant *remiges.* SEN. clem. 1, 16, 3 parum agilis in legendo oculus. AVIEN. Arat. 1039 si quis dirigat obtutus agilis (*nom.?*) procul. SECVNDIN. p. 895, 11 Vind. suspenso animo agilique oculo. COLVM. 6, 29, 3 *pulli equini* corpus . . . sit grande, sublime, erectum, ab aspectu quoque agile. 6, 37, 2 vegetiorem factum marem feminae iniungi, ut tacita quadam vi semina ipsa principiis agilioribus figurentur. PETRON. 23 spatalocinaedi . . . femore . . . facili, clune agili. PLIN. epist. 3, 1, 10 agile et vividum corpus *senis.* AMM. 18, 3, 9 agiliore volatu *anserum.* CYPR. GALL. exod. 1081 ceu moveant *Cherubini* agiles ventosa in nubila pinnas. *de rebus, quae extrinsecus moventur*: OV. Pont. 2, 10, 34 esseda nos agili . . . tulere rota (*cf.* STAT. silv. 4, 3, 32 nec cursus *vehiculorum* agiles, sed impeditum tardabant iter orbitae tacentes). EPIST. Sapph. 65 agili . . . remo (MANIL. 4, 282 huc atque illuc agilem convertere clavum). LIV. 30, 10, 3 restitissent agili . . . classi naves tormenta . . . portantes. MANIL. 1, 199

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum ... Phoebus ... agiles ... servet in aethere metas (*i. signa, licet ipsa moveantur*). SEN. Phaedr. 644 agilis ... flamma percurrit trabes. Med. 787 Triviae currus agiles. nat. 2, 10, 1 aer ... agilior ... tenuiorque et altior terris nec minus aquis (*abl. comp.* 6, 17, 2 *spiritus* valentior agiliorque). SIL. 13, 240 quanta est vis agili per caerula summa Liburnae (15, 164 puppes). PLIN. epist. 4, 30, 9 dum colligit *aquas* ..., rivus *fontis* ... pigrior, cum collegit, agilior. APVL. met. 1, 3 magico susurramine amnes agiles reverti. AVIEN. orb. terr. 916 clari pharetris agilique sagitta Massagetae. *de rebus incorporalibus*: SIS. hist. 14 agilem dari facilemque victoriam neque fossas aut vallum remoraturum. *nota brevitatem* STAT. Theb. 1, 501 infundat Titan agiles animantibus ortus (*i. qui agilia faciunt ea*; SCHOL. celeres ... in nostro officio; quibus agimur). QVINT. inst. 11, 3, 164 argumentatio ... agilior et acrior et instantior consentientem orationi postulat etiam gestum, id est fortem celeritatem.

synonyma: celer, facilis, pronus ad motus, vegetus, velox, vividus. *opposita*: impeditus, piger, tardus. *derivatum*: agilitas.

adv. **agiliter**. DIOM. gramm. I 404, 22. *comp. v. infra. superl.* agilissime: CHAR. gramm. I 182, 18, *sine exemplo.* GLOSS. γοργότερον. COLVM. 2, 2, 27 totum spatium bos agilius enitatur. FRONTIN. strat. 2, 5, 47 agiliter moveri. INSCR. Lambaes. *a. 128* (*Héron de Villefosse, Festschrift f. Hirschfeld p. 196*) B 5 saluistis (*equites*) et hic agiliter et heri velociter. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 5 'altius ac nos praecincti⟨s⟩': id est expeditius et agilius (*Petschenig*: expeditis et agilibus). VERS. metr. Mar. Victor. gramm. VI 96, 7 volat agiliter. AMM. 14, 2, 15 agiliter praeterito ponte. 18, 7, 3 deseri ... oppidum. 23, 4, 2 versant ... flexum. 28, 2, 8 expeditis ... gladiis. 28, 5, 6 *subvenisset.* CHIRON 37 rectius ambulare et agilius. 402 agilius gurato (*i. gyrato; sc. iumentum*). MAR. MERC. Cyr. apol. p. 237 Bal. invadunt ... satis agiliter et impigre. *quasi adv.* agile? VERS. metr. Mar. Victor. gramm. VI 97, 18 vorat agile fera propera *eqs.* *Hey.*

1. ? Agilis *opp.* RAVENN. Guid. p. 491, 12 iuxta Reatinam civitas est quae dicitur Agilis. *in Ravennate lacuna.*

2. Agilis *nom. servorum.* PAVL. NOL. epist. 6, 3 filii nostri unanimes et carissimi nobis in domino Romanus et Agilis. *iidem* AVG. epist. 31, 2. 45, 1. CORP. VI 647 Agilis. 2319 Agili filio ... Agilis et Sulpicia Victorina parentes. 2440 L. Pessedius Agilis evoc(atus) Aug(usti). 7790 D. Folius D. lib. Agilis. 10757 P. Aelius Parthenopaeus Agili suo. 11253 Agili ... fecit Agele mater. 12026. 13331. 14909 Ti. Claudius Germanici l. Agilis (*libertus est Claudi qui imperavit*). 20057. 23574. 29132 M. Vlpio Aug. l. Agili. 29133 M. Vlpio Augg. lib. Agili. 29400. 30983. 31140 (*a. 140*) M. Vlp(ius) Agilis. XIV 250, 3, 29 (*Ostiae, a. 152*) P. Fuficius Agilis. 251, 4, 34 (*ibid., a. 192*) L. Furius Agilis. 256, 119. IX 1711 (*Beneventi*) ⟨... io⟩ M. l. Agili. 1816. 2370. X 2584 (*Puteolis*) L. Samiu⟨s⟩ Agilis. 2661 (*ibid.*) Q. Lollio Agili. 6026. 7819. XI 195 (*Ravennae*) C. Mario Agili lib. 1385. 6454 (*Pisauri*) Q. Varronio Q. ⟨f.?⟩ Agili. 6712, 30. V 967 (*Aquileiae*) ⟨...⟩io Agilí l. 1332 (*ibid.*) M. Petronio Agili. 6054. XII 3230 (*Nemausi*) IIIIIIvir(i) Aug. L. Iulí Agilis. III 3174ᵇ (*in Dalmatia*) Atinatius Agilis. 5262 (*in Norico*) Pompeius Agilis ... Pompeiae Primigeníae con(iugi). XIII 6381 (*in Germ. sup.*) ⟨...⟩ Agilis. 6687 (*ibid.*) Hibern(ius?) Agilis. VIII 1610 (*in prov. procos.*) A. Valerius Agilis. 1927 (*ibid.*) T. Fl(avius) Agilis. 3295. 6151. 7183 (*in prov. Num.*) Agilis pater posuit filio suo Primoso. 9257 (*in Mauret. Caesar.*) ⟨r⟩egi Ptolemae⟨o⟩, reg(is) Iubae f(ilio) L. Caecilius Rufus Agilis f(ilius). *in lucernis, vasculis, tegulis al.* Agilis f(ecit) *sim.*: CORP. XV 6280. IX 6081, 4. XI 6699, 15. V 8110, 252 (*traditur sic* Blasti P. Mulvi Acili). 8114, 2. suppl. Ital. 1080, 62. XII 5682, 1. III 6008, 1. 8076, 2. 11397. 12012, 1. 12014, 105. 12031, 14. XIII 10001, 30. 10010, 61. VII 1330, 1 *al.* *equi nomen*: CORP. VIII 12509, 6 (*Carthagine, in tabula execrationis*) ⟨τοὺς ἵππους τοῦ π⟩ρασίνου, ὧν τὰ ὀνόματά σοι παρακατατίθημ⟨ι, Ἀλιάρειο⟩ν, Ἄγιλε, Πάρδον .... 12509, 20. 12510, 5. 22. *mulieris nomen*: CORP. VI 15175 Ti. Claudio Onesimo Agilis coniugi et Primitivo conservo ... f(ecit). **Agilio** *nom. serv.* CORP. VI 7356 Volusia Sy⟨...⟩ Agilioni ⟨...⟩. V suppl. Ital. 516 (*Ateste*) Q. Acutius Q. l. Agilio. XIII 10010, 60 (*in vasculo Gallico*) Agilio. II 942 (*in Lusitania*) Caesio Tancini f. ... Agilio et Tancinus liberti ⟨p⟩atrono. 2297 (*in Hisp. Baetica, litteris saec. II, cf. Ephem. epigr. VIII p. 395*) Agilio ser(vus). 4456 (*in Hisp. Tarrac.*) L. Caecilio Agidillo L. Caec. Agilio patri. *v. etiam* Agillio.

Agilio *nom. gentis Hispanae?* CORP. XII 5795 (*in conventu Cluniensi*) L. Pompeio Placido Gal(eria) Ag⟨ili⟩oni ... Pom. Cantaber et Emilia Nape filio. *Otto.*

Agilitānus, -a, -um, *ad oppidum quoddam Sardiniae pertinens.* GREG. M. epist. 5, 2 Musicum, abbatem monasterii Agilitani (Agillitani *unus cod.*). *Diehl.*

agilitās, -tātis *ab* agilis. *vox fortasse a* CIC. (*qui adiect. non habet*) *ficta.* QVINT. inst. 9, 4, 110 paean, qui est ex tribus brevibus et longa, ... 'facilitas' ... 'agilitas'. GLOSS. γοργία, γοργότης, εὐκινησία. GLOSS. Werth. Gallée 341 per agilitatem: per velocitatem.

de animantibus: CIC. Att. 1, 17, 4 irritabilis animos esse optimorum saepe hominum et eosdem placabilis, et esse hanc agilitatem, ut ita dicam, mollitiamque naturae plerumque bonitatis. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 ingenii agilitate et corporis dotibus praestantiorem *filium.* AMM. 18, 2, 12 mentis agilitate et corporum. LIV. 44, 34, 8 membrorum agilitatem (AMM. 14, 11, 3). SEN. benef. 2, 32, 2 *pilae lusus* laus in corporis motu est et in agilitate. epist. 121, 5 nulli non *animali* partium suarum agilitas est. 121, 7. COLVM. 1, 9, 5 eiusdem agilitatis homo. PLIN. nat. 35, 136 Lecythion agilitatis exercitator (*i. γυμναστής*). QVINT. inst. 11, 3, 180 Demetrium *oratorem in actione* decuit ... cursus et agilitas. PALLAD. 4, 13, 6 hilaritas alacritas agilitasque *pulli equini.* 4, 14, 2 agilitatem fortitudinemque *subolis.* 14 pr. 2 segnities *servorum* ... recedit ab agilitate (*ibid.* 1 argutia). AMM. 16, 12, 19 nostrorum *militum.* 18, 6, 11 agmen agilitate volucri repetebam. 18, 6, 13 iumenti agilitate praegressus. AVG. c. Faust. 21, 7 bestiae *mortem* ..., quanta valent agilitate, devitant. OROS. hist. 6, 7, 9 *milites* agilitate audaciaque insignes. 6, 18, 11. 7, 32, 10 virtute atque agilitate.
de inanimis: LIV. 26, 51, 6 agilitatem navium. 35, 26, 2. 37, 30, 2. CVRT. 4, 6, 9 humus ... agilitatem rotarum morata. PALLAD. 1, 17, 2 *piscium* natatu aqua stans agilitatem currentis imitetur. *Hey.*

Agilius, -a *nom. gent., cf.* Agasius *al., an* Agilis? *v. etiam* Agillius. COD. Greg. 13, 4, 1 (*a. 249*) imp. Philippus Agilio Cominio suo salutem. ... Agilio liberto (*tuo*). *idem rescript.* COD. Iust. 8, 55, 1 imp. Philippus A(ugustus) ⟨Agilio⟩ Cosmiano. CORP. VI 809 Agili Glabrion(is) (*cf. Acilios Glabriones*). 11255 P. Agilius Sigerus. II 526 (*in Lusitania*) L. Agilius S. f. Viator. VIII 2751 (*in prov. Numidia*) Agilio Felice quaestore. CORP. XIV 2977 (*Praeneste*) M. Aurelio Aug(ustorum) lib. Agilio Septentrioni pantomimo sui temporis primo ... coronato ... ab imp(eratoribus) ... Severo et Antonino Aug(ustis) (*fortasse cognomen est* Agilius *ab* Agilis *fictum*). *cogn.* **Agiliānus.** CORP. VI 21526 M. Luccei M. fil. Agiliani.

? Agilla *nom. mul.* CORP. X 4922 (*Venafri, periit*) Agillae Marcellinae ... Mesurius et Macellina fratres. *debuitne esse* Agiliae? *cf.* Agilius.

Agillaeī, -ōrum *v.* Agyllaei.

Agillēius, -a *nom. gent., cf.* Agileius. CORP. XIV 2089 (*Lanuvi*) C. Agilleius C. ⟨f.⟩ Mundus rex sacr(orum). 2136 (*ibid.*). 2137 (*ibid.*) Agilleia ⟨...⟩. 2138 (*ibid.*) ⟨A⟩gilleia L. f. CIGr. 1967 Γαίου Ἀγιλληίου Ποτείτου.

Agillīnī, -ōrum *v.* Agyllini.

Agillio *cogn. vir., cf.* Agilio *sub* Agilis. CORP. XI 4300 (*Interamnae, periit,* = IX 6356) T. Rustio Agillioni.

Agillius, -a *nom. gent., cf.* Agilius. CORP. VI 35609 Iulia Syntyche Au⟨g. lib.⟩ fecit ... Q. Agillio Fortunato coniugi. XV 782 (*in latere*) L. Agilli Sabini. III 5547 (*in Norico*) Agilliae Gallae. *Otto.*

Agilo, -ōnis, Ἀγίλων, -ωνος, *nom. germ.* AMM. 14, 10, 8 **Agilonem** tribunum stabuli. 21, 12, 16 magistrum peditum. 21, 13, 3. 22, 8, 49. AMM. 21, 12, 18 Agilo (26, 9, 7). AMM. 26, 7, 4 Agiloni. AMM. 20, 2, 5 Agilone ... ex gentilium ⟨et⟩ scutariorum tribuno. 26, 7, 6. 26, 10, 7. *v. Seeck, PW. I 809.* *cf.* Agila.

Agilorī (*gen.*) C. fil. CORP. III 6523 (*in Norico*).

Agilulfus, -ī *Langobardorum rex.* ADDIT. Prosp. Haun. chron. I p. 339, 14 Langobardis ... regnat Agilulfus qui et Ago (PAVL. DIAC. hist. Langob. 4, 1 *et* 41 Agilulf). 14. 22 rex. 24. GREG. M. epist. 5, 34 Langobardorum rex (9, 66. 195). 6, 63 regem. 5, 36. 9, 11. 44 FREDEG. chron. GREG. M. epist. 4, 2 Ago Langobardorum rex. *ibid.* de Agone rege. 11, 21 aliquo parvo exenio dato apud Agonem agi potest ut *eqs.* *Diehl.*

agimenta amenta (augm- *Vat.*, adm- *Casin.*) hastarum. GLOSS. IV 13, 43. *v.* amentum. *V.*

agina (-ī-?), -ae *f.* [*ab agere ductum esse videtur; cf. c.* aginare. *Th.*]. PAVL. FEST. 10, 3 agina est, quo inseritur scapus trutinae, id est, in quo foramine trutina se vertit, unde aginatores dicuntur, qui parvo lucro moventur. GLOSS. IV 13, 41 agina [h]ictus vel qua trutinae ⟨pensio⟩ perspicitur. Plac. V 7, 1 aginam scapum trutinae, quod eo mensura ponderis agatur (45, 26). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 72 'exactis': examine vel [p]agina, quae pars ⟨tr⟩utinae est. TERT. pudic. 9 exemplorum adaequatio, licet in agina congruentissima. adv. Hermog. 41 mediae, quod aiunt, aginae aequilibrato impetu. ZENO tract. 14, 1 (Migne 11, 498) vos retinetis pondus antiquum: habetis aginam (edignam, haeginam *codd.*): exagium facite. ANTH. 19, 7 (*in centone e glossis Placidi consuto*) ne mihi in a[n]ginam vestrae hispiditatis arnanti ... carmen inreptet (*cf. Goetz, Gloss. V praef. p. V*).

Aginantius *v.* Aginatius.

Aginatius, -a *nom. gent. etruscum, cf. etrusc.* (*Corp. inscr. etrusc. I 686*) aχinana *et lat.* Aginius. Aginatius *consularis Byzacenae a. 363, vicarius urbi a. 370, cf. Seeck, PW. I 809*: AMM. 28, 1, 30 Aginatium ... iam inde a priscis maioribus nobilem. 28, 1, 32 cum esset ipse vicarius Romae. 28, 1, 50 *sqq.* COD. Theod. 11, 20, 1 (*a. 363*) imp. Iulianus A(ugustus) Aginatio consulari Byzacenae. AVELL. p. 50, 23 *Valentinianus Valens et Gratianus* ad Aginatium vicarium. ... Aginati (Agynati *cod.*) karissime et iocundissime. p. 50, 11 Aginatii clarissimi viri. Caecina Decius Aginatius Albinus *filius fortasse (Ceioni) Volusiani comitis rerum privatarum a. 408, cf. Seeck, PW. III 1865, praef. urb. a. 414*: CORP. VI 1659 (*a. 414*) Caecina Decius Acinatius Albinus v(ir) c(larissimus) praef. urbi. 1703 Caecina Decius Acinatius Albinus v. c. praef. urbi vice sacra iudicans. p. 860,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

98. *saepius vocatur* Albinus. Anicius Acilius Aginatius Faustus, *cos., ut videtur, a. 483*: CORP. VI 526 (= 1664) Anicius Acilius Aginatius Faustus v(ir) c(larissimus) et inl(ustris), praef. urbi vic(e) sac(ra) iud(icans). 32159 (= 1796, 31) ⟨A⟩nicii Aci⟨l⟩ii Acinat⟨ii...⟩. INSCR. christ. Rossi I 392, 882 (= CARM. epigr. 693) cons(ulatu) Aginanti Fausti v. c. *signum?*: CORP. VI 32211 ⟨A⟩ginat⟨i⟩? Valonio Firmino v. c. *cf.* Agenantia. *Otto.*

aginātor, -ōris *m. ab* agina. PAVL. FEST. 10, 3 *v. p. 1326, 58* GLOSS. Plac. V 7, 4 (45, 27) aginatorem: negotiatorem actus (Accius? *Loewe*). *Hey.*

Aginesis, -is *cogn. vir.* (?). AVG. epist. 247, 3 Aginesis *et* Aginesi *bis. vet. cod. Corbeiens. exhibet* agmes-. *Diehl.*

Aginius, -a *nom. gent., cf.* Agasius *al. et* Aginatius. CORP. XI 145 (*Ravennae*) Aginia Procula.

Aginnum *et* **Agennum** *opp. Nitiobrigum in Gallia Aquitanica, nunc* Agen, *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 58; Hirschfeld, Corp. XIII p. 117. Ptolem. 2, 7, 11* Νιτιόβριγες καὶ πόλις Ἄγιννον (*sic codd. plerique*). CORP. V 7615 (*Pollentiae*) salvos ire, salvos venire date ex Aginnum (*sic*). AVSON. 417, 79 Aginnum. HIER. vir. ill. 108 Phoebadius Agenni Galliarum episcopus. ITIN. Anton. p. 461, 7 Aginnum. p. 462, 4 ab Aginno Lugdunum (Agenno *CFG*, Genno *R*). TAB. Peut. 2, 2 Aginnum. GREG. TVR. Franc. 6, 12 Aginnum (Agennum *Bς*) pergit. 9, 19 ad Aginum (Agynum *A1 D5*). CONC. a. 614 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 192, 17 ex civitate Aginno. a. 626 *aut* 627 p. 201, 6 ex civitate Aginno. NOT. Tir. 87, 33 Aginnum (Aginum *Vatic. 3799*). *idem* Aginnīs, Agennīs (*loc. plur.*). RAVENN. p. 297, 9 Aginnis (Anginis *Vrbinas*). CONC. a. 663—675 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 216, 32 Siboaldus Agennis urbis episcopus. **Aginnēnsis** *et* **Agennēnsis** *adi. et incolarum vocabulum.* NOT. Gall. chron. min. I p. 604 XIII 2 in provincia Aquitanica secunda ... civitas Aginnensium (Agennensium *plerique*, Agennentium, Agenensium, Aggenensium *sim. reliqui*). GREG. TVR. Franc. 7 capitul. 35 de basilica sancti Vincenti marthiris Agenninsis. 7, 35 basilicam sancti Vincenti, quae est infra terminum Agennensis (Agenensis *A1*) urbis, ubi ipse martyr ... agonem dicitur consummasse. 9, 31 cum ... Agennensibus. glor. mart. capitul. 104 de Vincentio Aginense (Agen- *2*). 104 Vincentius autem Agenensis urbis et ipse martyr. CONC. a. 549 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 110, 6 ecclesiae Agennensium. *nummorum inscriptiones al. v. apud Holder, l. c.* *v. etiam* Contra Aginnum. *Otto.*

agino, -āvī, -ātum, -āre [*ab* agina *ductum esse videtur: v. Bücheler, Rh. Mus. 37 (1882) 518. Th.*]. GLOSS. aginat: διαπράσσεται, στρέφει, μηχανᾶται, στρατεύει (τρακτεύει *Scal.*, στραγγεύει *unus cod.*). aginare: στρατεύεσθαι (τρακτ- *Scal.*; στραγγεύεσθαι, στροφεύεσθαι, στρέφεσθαι *al.*). aginantes: explicantes. V 560, 31 aginatus (-tor?): qui agit aliquid, id est negotiator. 438, 9 qui agit aliquid, id est negotiat⟨or⟩ aut tricator[em], morator, vacuus. *de his glossis cf. Loewe, prodr. p. 427 sq. et Roensch, coll. philol. p. 235.* PETRON. 61 per scutum per ocream egi aginavi, quemadmodum ad illam pervenirem. *cf. I p. 414, 29 et sub* agito. [*aprut.* ainârse '*festinare*'. *M.-L.*] *Hey.*

Aginus, -ī *cogn. barb.* GREG. TVR. Franc. 10, 8 Agino *A*[1], *rell.* Agyno. virt. Mart. 41 Maurellus quidam ex domo Ponticonensi, servus Agini ducis. *Diehl.*

Agion *v.* Aegium. **agios, agiographus** *sim. v. sub* hag-.

? **agipennis** *ab* agere *et* penna. VARRO Men. 489 quas agipennis (qua vagipennis *Bücheler*) anates. *V.*

Agipsium, -ī, *cogn. oppidi Aegyptiaci.* PLIN. nat. 6, 167 tertium *iter est* a Gerro, quod Agipsium (agipsum *E*, agipisium *DR*[1]) vocant.

Agira *v.* Aegira *1.*

Agiria, *statio in via Laminio Caesaraugustam.* ITIN. Anton. 447.

Āgis, -idis, Ἆγις, *nom. graec. sic appellati fuerunt Lacedaemoniorum reges quattuor (de quibus cf. Niese, PW. I 816); praeter hos Lycius quidam* (VERG. Aen. 10, 750) *et Argivus* (CVRT. 8, 5, 8. 21). *ad orthographiam: codd. fere omnes quantum video exhibent* hag-. *singularia sunt haec*: VERG. Aen. 10, 750 Agis *P*[1]*V*, Ages *P*[2], Argis *M*, Hargis *R*. HIER. chron. a. Abr. 958 Aegis. EXC. barb. p. 304, 12 Frick: Egeus. *ad declinationem: nomin.* (*praeter locos citatos*): NEP. Ages. 1, 4 CVRT. 4, 1, 39. 6, 1, 1 IVST. 12, 1, 7. 10. *gen.*: IVST. 5, 2, 5 Agidis (OROS. hist. 3, 18, 1 *et* 2 Hagidis). *acc.*: CIC. off. 2, 80 hagim *BHab*, hagin *cp*. CVRT. 6, 1, 12 Agin (8, 5, 21). *Diehl.*

Agisenna *nom. gent. etrusc.* CORP. XI 3223 (*Nepet*) C. Agisenna C. l. Pothus Socconiae Sp. ⟨f.⟩ Voluptati, C. Agisenna⟨e⟩ C. l. Eroti. *Otto.*

Agisiāca, -ae *cogn. mul. barb.* INSCR. Rhen. Bramb. 54 (*apud Batavos*) Agisiacae.

Agisildis *cogn. mul.* (*germ.?*). CORP. VIII 14122 (*Carthagine, christ.*) Agisild⟨is⟩ fidelis i⟨n pace⟩.

Agisillus, -ī *cogn. celt.* CORP. XIII 10010, 62 (*in vasculis Gallicis*). 2834 (*in agro Haeduorum septentrionalium*) Noni⟨s?⟩so Agisillus Sul(picii?) Marsii f⟨ili⟩us. CORP. XIII 5787 (*Andematunni*) d. m. Iunille Agisilus p(osuit). *lapis* Agistlus *vel* Agistilus. *cf.* INSCR. Rhen. Bramb. 1473. CORP. III 6010 (*in vasculis cretaceis*) 5 Agisilus fe(cit). 6 Agisili ustina (?). *cf.* Agisus.

Agisin *v.* Thacasin.

Agisinus, -ī, *cogn. barb.* CORP. III diplom. XLIX p. 878 (*a. 134,* = CORP. X 7855) D. Numitorio Agisini f. Tarammoni Fifens. ex. Sar(dinia) et Tarpalari f. eius (*bis*). *Diehl.*

[**agissime**] *traditur* TER. Andr. exod. suppos. 12; *ubi* aequissume *Fleckeisen.* *V.*

Agistilus *v.* Agisilus.

Agisus (-ius?), -ī *cogn. barb.* CORP. III 5542 (*Iuvavi in Norico*) Banona Agisi f. 10883 (*Poetovione*) Deuso Agisi f. *cf.* Agisillus.

Agit, *statio Liburniae.* RAVENN. p. 381, 6 (Guido p. 543, 3). p. 223, 18 Dan. *Diehl.*

agitābilis, -e *ab* agitare. OV. met. 1, 75 terra feras cepit, volucres agitabilis aer. PS. APVL. Ascl. 31 stabilitas ... quod sustinere, quae agitabilia sunt, possit. SER. SAMM. 254 ventis agitabilis aer vertitur. ARNOB. nat. 7, 50 lapidem sensu agitabilem nullo ... deum fuisse matrem? *compos.* inagitabilis.

Agitabones *v.* Acitavones.

agitātio, -ōnis *f. ab* agitare. *inde a* CIC. *et* VARR.; *in versu*: IVVENC. 1, 231.

I *motus*: **1** *corporalium*: *fluctuum, ventorum, sim.*: CIC. Mur. 35 quod ... fretum, quem Euripum tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes et ... aestus habet ratio comitiorum? nat. deor. 2, 26 ex intimis maris partibus agitatione excitatus *tepor*. VITR. 1, 6, 3 aer agitatus e ventorum agitationibus. SEN. nat. 5, 1, 1 numquam aer tam immobilis est, ut non in aliqua sit agitatione (*ibid.* leviter commovetur). 6, 16, 4 nihil ... tam inquietum quam aer, tam versabile et agitatione gaudens. 5, 1, 3 fluctus est maris in unam partem agitatio. 6, 20, 7 spiritus agitatio ipso motu crescens (*ibid.* flatus). *aliter* PLIN. nat. 20, 43 *cepas* stomacho utiles esse, spiritus agitatione ventrem mollire. APVL. mund. 9 nives ... colligi iactatione ... nubium ...; nam ... fractae ac discissae spumas agitationibus suis faciunt. *terrae*: *de agricultura*: COLVM. 2, 1, 4 cultibus et agitationibus agrorum. 2, 2, 6 nos de agitatione terrae ... loquimur, non de situ. *de terrae motu*: VVLG. Is. 24, 20 *v. p. 1334, 49.* *arboris*: SEN. epist. 86, 18 radices ... precario haerentes levis quoque revellat agitatio. APVL. met. 2, 4 racemos ... nec agitationis officio carere. *telorum, membrorum, corporis etc.*: CIC. nat. deor. 2, 135 *stomachus* agitatione et motibus linguae ... depulsum ... cibum accepit. LIV. 1, 25, 5 motus ... corporum agitatioque anceps telorum armorumque. 7, 10, 8 exultatio armorumque agitatio vana. 27, 29, 2 vix lecticae agitationem prae gravitate vulnerum patiens. VAL. MAX. 3, 6, 1 cum ... fatigasset umeros et cetera membra militari agitatione. CELS. 4, 22 p. 148 *aegrum* oportet in primis conquiescere, siquidem omnis agitatio exulcerat. PLIN. epist. 1, 6, 2 mirum est, ut animus agitatione motuque corporis excitetur. FIRM. math. 1, 4, 13 assidua brachiorum agitatione. AMM. 14, 6, 9 expandentes *lacernas* crebris agitationibus (*sc. membrorum*) maximeque sinistra. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 111 agitatio *epileptici*, quam Graeci σπαραγμὸν vocant. 1, 1, 32 post agitationem vomitūs (*i. quae per vomitum fit*). *sim.* 3, 2, 42 agitatione medicaminis. 1, 4, 87 quievisse agitatione seposita aegrum. *de gargarismo* 1, 1, 38 oris interiora adiutoriorum agitatione capiti beneficium tradant. 1, 1, 39. CASS. FEL. 32 p. 66 dentium agitatione *cf. p. 1333, 48.* *medicamenti*: MARC. med. 8, 16 collyrium ... ex ovo infusum et levi admodum agitatione contritum. *siderum, mundi*: SEN. dial. 10, 10, 6 sidera, quorum inrequieta semper agitatio numquam in eodem vestigio manet. 11, 6, 7 perpetua eius (*solis*) agitatio et aliunde alio commigratio est. PS. APVL. Ascl. 33 ex signorum aliquorum agitatione commotio. FIRM. math. 1, 4, 6 *de Saturno*: tardae agitationis. 1, 4, 7 *stella* simili ... per XII signa agitatione percurrit. 1, 5, 6 stellarum perenni cursus agitatione. 1, 6, 1 divinis ... ... agitationibus. 1, 6, 2 *al.* VAL. MAX. 7, 2, 1 praepotentia imperia agitatione rerum ad virtutem capessendam excitari, nimia quiete in desidiam resolvi. PS. APVL. Ascl. 6 anima mundi inquieta semper agitatione nutritur. 17 ὕλη ... vel mundus omnium est receptaculum omniumque agitatio atque frequentatio. 19 mutantur omnia lege naturae stabilitateque firmissima, sempiterna agitatione variata. 31 deum agitari credibile est in se ipsum eadem immobilitate. stabilitas enim ipsius in magnitudine est immobilis agitatio. 32 agitationis sempiternae ... inmobilem firmitatem (*ibid.* mobilitas eius, *sc. mundi*). *nota*: APVL. Plat. 1, 7 *deus* mobilem pyramidis formam igni dedit, quod eius celeritas agitationi huius videatur esse consimilis. **2** *temporis*: PS. APVL. Ascl. 30 mundus est receptaculum temporis, cuius cursu et agitatione vegetatur. *ibid.* temporum agitatio. 31 (*ibid.* mobilitas). **3** *animi, mentis*: *nota* VARRO ling. 8, 15 haec (*sc. vocabula* 'prudens' 'ingeniosi') sine agitationibus; at ubi motus maiores, ... 'strenui' et 'nobiles'. CIC. off. 1, 17 est adhibenda actio quaedam, non solum mentis agitatio. 1, 19 agitatio mentis, quae numquam adquiescit. 3, 4. CIC. div. 2, 128 animus ... agitatione et motu ... vacuus. SEN. dial. 4, 3, 5 agitatio animi, quam species iniuriae incussit. benef. 7, 26, 4 inquieti pectoris agitationem tumultusque perpetuos. QVINT. inst. 1, 1, 1 *hominibus* propria est mentis agitatio atque sollertia. LACT. inst. 6, 17, 22 cogitatio ... nihil aliud ... quam mentis agitatio. FAVSTIN. trin. 1, 14 (Migne 13, 48[a]) *angelus iste* ubi factus est diabolus, proprii arbitrii agitatione amisit bonam voluntatem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *tractatio rei*: CIC. de orat. 3, 88 ipsa tractatio et quaestio quotidie ex se gignit aliquid, quod .... ita fit, ut agitatio (-one *codd.*) rerum sit infinita, cognitio facilis. Cato 23 studiorum agitatio (VAL. MAX. 8, 7 ext. 3). PAVL. FEST. 66, 7 cogitatio ... velut coagitatio, id est longa eiusdem rei agitatio. SEN. epist. 109, 2 opus est et sapienti agitatione (sapientia cogitatione *codd.*) virtutum. PLIN. epist. 8, 14, 11 plurimarum rerum agitatio frequens nihil esse ignotum patiebatur. IVVENC. 2, 231 ubi certa fides fuerit ..., non erit ulla ... anceps agitatio iuris.

synonyma: *ad I*: (agitatus), commigratio, commotio, iactatio, mobilitas, motus. *ad II*: cogitatio, quaestio, tractatio. *opposita*: *ad I*: firmitas, immobilitas, quies, stabilitas. *compositum*: coagitatio.

agitātīvus, -a, -um *ab* agitatus. BOETH. top. Arist. 4, 6 si ... ponit ... animam, ipsum quod est, agitationem aut agitatum: nam pari modo eadem stativa et agitativa esse videtur (ARISTOT. στατική καὶ κινητική).

agitātor, -ōris *m. ab* agitare. *erratum* CORP. VI 33946 ágit(ator).

I *auriga*: GLOSS. auriga, gubernator, ἡνίοχος, ἐλατήρ, ἐλάτης ἵππων; *cf.* V 344, 43 *corrupta*: agite (agitor *alter cod.*): regens. *in certamine circensi*: PLAVT. Men. 160 ne tu ... esses agitator probus. :: quidum? :: ne te uxor sequatur, respectas identidem. LVCIL. 1020 sustineas currum, ut bonus saepe agitator, equosque. CIC. ac. 2, 94 ut callidus agitator, priusquam ad finem veniam, equos sustinebo. OV. am. 3, 2, 7 cuicumque faves, felix agitator equorum. MANIL. 5, 72 Heniochus ... caelo ... retentans, quas prius in terris agitator amaverat artes (*de sidere Agitatoris cf.* SCHOL. Germ. Bas. p. 73, 5. 74, 2. *ibid.* auriga. 74, 6 SCHOL. Arat. lat. p. 104, 7. 13 *al.*). SEN. epist. 30, 13 agitatorum laetitia, cum septimo spatio palmae adpropinquant. ASCON. tog. cand. p. 94 B. quadrigarum agitator Boculus. PLIN. nat. 36, 43 quadrigam cum agitatore. PLIN. epist. 9, 6, 2 SVET. Cal. 55. Nero 22 tractum prasini (*sic codd.*) agitatorem ... querens (PLIN. med. 3, 30 agitatores tracti a quadrigis et rotis pressi. *cf.* PLIN. nat. 28, 237 quadrigas agentes). PAVL. dig. 19, 1, 43 *fin.* VLP. dig. 3, 2, 4 praef. *enumeratur inter eos*, qui certaminibus sacris deserviunt. EXP. mundi rec. A 32 (geogr. p. 111) Laodicia mittit ... agitatores optimos. COD. Theod. 9, 16, 11 (*a. 389*) agitatoribus (COD. Iust. 9, 18, 9, 1 *addit*: id est aurigis). COD. Theod. 15, 7, 12 (*a. 394*) rugosis sinibus agitatorem. MARCELL. chron. II p. 102, 528 bonis ... agitatoribus ..., ignavis. CASSIOD. var. 11, 35, 1 Olympiaci currus agitator rapit praemia post labores. *cf.* 3, 51, 2. *in titulis*: *Ruggiero, diz. epigr. I 361 sqq.; P. J. Meier, PW. I 822.* CORP. VI 10048, 1 ⟨C. Appu⟩leius Diocles agitator factionis russatae. *ibid.* 15 omnium agitatorum eminentissimus (26 ⟨em⟩inentes agitatores). 15. 17 agitatores miliarios (23). 10050 Crescens agit(ator) factionis ven(etae). 10063 Muscloso a(gitatori) f(actionis) r(ussatae). 10057, 3 Aurelio Heraclide agitatori factionis venetae et doctori factionis ... prasinae. 10051, 2 Scirtus agitator (10064). 10046 *al.* 621. III 12013, 9. XIV 2884 agitatori primo factionis *eqs.* INSCR. Wünsch, N. Fluchtaf. Rhein. Mus. 55 (1900) 247 CARM. epigr. 1661. *in re militari*: VERG. Aen. 2, 476 equorum agitator Achillis, ... Automedon (SERV. auct. auriga secundum usum communem). *hinc translate*: ITALA IV reg. 2, 12 (Lucif. Athan. 1, 20 *et* Ambr. Isaac 8, 65) *Elias* pater, agitator Israel (VVLG. currus Israel et auriga eius). PAVL. NOL. carm. 24, 802 currus ..., quo vehitur ... agitator Israel. *de equitibus?* VVLG. Nah. 2, 3 igneae habenae currus in die praeparationis eius, et agitatores consopiti sunt (οἱ ἱππεῖς; *in hebraeo plane alia verba*; LXX ap. HIER. in Nah. p. 552 Vall. equites). *de deo, ut videtur*: SERM. Arian. II frg. 7 (Migne 13, 634ᵇ) ascendet ... super te caelestis agitator. *de diabolo*: HIER. vita Hilar. 8 insiliit dorso eius (*Hilarionis orantis*) agitator, et latera calcibus, cervicem flagello verberans: 'eia' inquit *eqs. cf.* ascensor. II *actor pecoris*: VERG. georg. 1, 273 costas agitator aselli vilibus ... onerat pomis (SERV. verberator, ab agendo dictus. *eadem verba de agitatore auriga* ISID. orig. 18, 33). III *instigator, impulsor*: AVSON. 205, 15 *de magistro*: mentis agitator meae. AMBR. Isaac 8, 65 animam ..., cui pater deus praesul sit, Christus agitator. MACR. somn. 2, 15, 6 ut moventur arbores, quarum etsi non videtur agitator ..., a natura tamen eas ... constat agitari. *cf.* GLOSS. IV 13, 35 ventilator.

synonyma: auriga, gubernator (QVINT. inst. 8, 6, 9 *cf.* DIOM. gramm. I 457, 9 CHAR. gramm. I 272, 14).

f. **agitātrīx,** -īcis. CHAR. gramm. I 44, 16 ille agitator, illa agitatrix. APVL. Plat. 1, 9 *animam* semper per se moveri, agitatricem aliorum (CLAVDIAN. MAM. anim. p. 124, 19). ARNOB. nat. 4, 22 silvarum agitatrix Diana (*cf. p. 1330, 61*).

Agitātōria. *titulus comoediae*: CHAR. gramm. I 197, 10 *al.* Naevius in Agitatoria.

agitātus, -ūs *ab* agitare. *agitatio.* VARRO ling. 5, 11 ubi agitatur, locus; dum agitatur, tempus; quod est in agitatu, actio. 5, 12 ubi is agitatus, non actio ibi. 6, 41 ago, actio ab agitatu. 6, 42 actionum trium primus agitatus mentis. 6, 78. HIER. epist. 36, 2 ex tremore corporis et furiatae mentis agitatu. MACR. sat. 7, 8, 12 qui in aquam descendit calidam, si se non moverit, minus uritur, sed si agitatu suo aquam moverit, ... sentit calorem. 7, 8, 15 aer motu in ventum solvitur et liquidior se factus agitatu flatus efficitur. *ibid.* sensum frigoris praestet agitatus. somn. 1, 17, 8 nec ab eo vita discedit, in quo viget semper agitatus (*ibid.* motus). 1, 20, 7 natura ignis semper in motu perpetuoque agitatu est. 2, 12, 16 *anima* corpori praestat agitatum. 2, 14, 13 spontaneo ... agitatu. 2, 16, 9 perpetuum corporis ... agitatum.

agito, -āvī, -ātum, -āre [*ab* agere. *Th.*]. *inde a* NAEVIO (trag. 22). PAVL. FEST. 23 acetare dicebant quod nunc dicimus agitare. PRISC. gramm. III 276, 16 *verba* hortativa ... accusativum asciscunt: ... moneo, agito, stimulo. 466, 20 (*ubi numeratur in 'formis frequentativis'*) ago 'agito' facit. DIFF. ed. Beck p. 34, 55 agitantur ... saepius aguntur. *significatione verbum iam apud* NAEV. ENN. PLAVT. *cum primitivo fere congruit; certe nulla est iunctura, quae eius propria et genuina dici possit.* *adamaverunt* SALL. (PS. SALL. rep.) LIV. (*maxime in prima decade, ubi 47 habes exempla, cum in reliquis libris 50 sint*) TAC. FLOR. AMM.; *non invenitur in* PETRONIO *al.* [*aprut.* ayitár *'cunas movere'*. *M.-L.*]

I *de motu* (*cf.* GLOSS. II 11, 38 agitatus κεκινημένος): A *animalium*: 1 *de motu corporum*: GLOSS. ἐλαύνω, ἡνιοχῶ (*cf.* DOSITH. gramm. VII 435, 13). *actores, pastores agitant iumenta, equites vel aurigae equos, sim.*: PLAVT. Asin. 708 iam calcari quadrupedo agitabo advorsum clivom (*sc. te tamquam equum*). VARRO rust. 1, 52, 1 *in plostello* quis sedeat atque agitet ... iumenta. 1, 52, 2 grege iumentorum ... ibi (*in area*) agitato perticis. *de auditoribus tamquam equo* CIC. Brut. 192 si auditor omnino tamquam equus non facit, agitandi finis faciendus est. LVCR. 2, 601 *Matrem Magnam* sedibus in curru biiugos agitare leones. NEP. Eum. 5, 4 equos militares. VERG. georg. 3, 287 lanigeros agitare greges (SERV. auct. aut curare aut pascere). Aen. 11, 770 equum (SEN. epist. 88, 19 SVET. Iul. 39 NEMES. cyn. 323 CLAVD. 19, 56. *item translatione obscaena* HOR. sat. 2, 7, 50). PROP. 2, 15, 32 Sol ... equos. OV. met. 5, 661 per aëra ... iugales. MANIL. 5, 125 immundos ... greges ... per ... rura. SEN. Oed. 844. COLVM. 7, 5, 4 quemadmodum fessas morbo pecudes vehementer agitare et extendere non convenit, ita conducit mediocriter exercere et ... excitare. ALF. dig. 9, 2, 52, 2. 19, 2, 30, 2. VVLG. Sirach 38, 26 stimulo boves (AVIAN. fab. 32, 7). COD. Theod. 8, 5, 2 (*a. 316*) nullus in agitando fuste utatur. SIL. 7, 441 *Cupido* agitabat olores (STAT. silv. 3, 4, 22). FRONTO p. 230, 7 N. *loco corrupto*: aurigae agitandi. CAPER gramm. VII 104, 13 inversis pannis agitasse aurigas. LAMPR. Hel. 23, 1. 27, 1. *nota* ORIGO Rom. chron. I p 148, 15 hoc imp(eratore) senatores agitaverunt in Circo Maximo missos (*i. missūs*) XIIII. AMM. 14, 6, 16 equos ... signatis quod dicitur calceis. HYG. astr. 2, 2 p. 32, 18 *de sidere*: quod Arctus videatur ut plaustrum circa polum ... versari et Bootes agitare eam dicatur. COD. Theod. 15, 7, 7 (*a. 381*) qui agitandi munus exercent. CORP. VI 9709 hic in IIII stabul(is) agitavit numq(uam). 10048, 3 Diocles agitator ... agitavit in factione alb(ata). *ibid.* 6 quadriga agitavit annis XXIIII. agitare currus *v. sub I B 1.* *venatores (bestiae) agitant feras*: CIC. off. 3, 68 suntne ... insidiae tendere plagas, etiam si excitaturus non sis nec agitaturus. div. 2, 144 *aquila* insectans alias avis et agitans (VERG. Aen. 12, 248 OV. met. 11, 300). CIC. Arat. 124 *transl. de sidere*: Canis infesto sequitur vestigia cursu praecipitantem *Leporem* agitans. VERG. georg. 3, 372 *cervos* immissis canibus ..., cassibus ..., formidine pinnae. 3, 409. 3, 414 galbaneo ... nidore chelydros *a stabulis* (SERV. persequi). Aen. 7, 478 feras. HOR. carm. 2, 13, 40 Orion leones. 3, 12, 10. OV. met. 3, 356 in retia cervos. LIV. 41, 9, 6 lupus ... Romae interdiu agitatus (vagatus *Pluygers*), ... magno consectantium tumultu evasit. CVRT. 8, 1, 13 agitari undique feras. SIL. 2, 437 ferarum agmina venatu. 4, 561. 10, 77 canis ... apros. 13, 130 incursu ... agitata luporum *cerva*. 16, 574. STAT. Ach. 1, 627 SOL. 56, 9. AMM. 23, 4, 7 *asinos* venatibus. CLAVD. carm. min. 53, 122 sagittis ... feras. SIDON. carm. 2, 144. *nota metonymiam*: SIL. 2, 94 Dictaeos agitare puer ... pennata saltus assuetus harundine. PS. QVINT. decl. 3, 4 saltus agitare venatu. *sim.* MANIL. 5, 350 mulis agitabit onus. AMM. 16, 9, 1 hominum praedas agitabant et pecorum. *agitantur homines ab hominibus* (*cf. sub I A 2*): VERG. Aen. 2, 421 *hostes* fudimus insidiis totaque agitavimus urbe (LIB. Gloss. fugavimus. *cf.* GLOSS. IV 13, 29 persecuti sumus). 12, 803 terris ... undis. HOR. ars 456 vesanum ... poetam ... agitant pueri (PORPH. persequuntur. SCHOL. Hor. insectantur). LVCAN. 7, 569 Bistonas ... Mavors. TERT. nat. 2, 9 Faunus ... in ius agitabatur mente ictus. AMM. 18, 6, 7 *milites a ducibus* agitati ... sine rationibus *in expeditione*. 31, 8, 7 feminas flagris concrepantibus agitari. CLAVD. 5, 522 agitate flagellis trans Styga *Rufinum*. AVG. civ. 5, 12 p. 212 D. ut excitaret in bellum miseras gentes et flagello agitaret Bellona sanguineo. *similiter videtur dictum* CARM. epigr. 254, 3 tibi, Iuno, sono⟨ros⟩ perfacilest agitare metus (*i. movere tempestates?*). *regere*: SEN. Thy. 370 reges ..., qui sparsos agitant Dahas. STAT. Theb. 4, 128 hos (*Pylios*) agitat ... Hippomedon. *movent res*: POMPON. atell. 178 utroquė (*'i. in utramque partem' Büch.*) error vos agitat. VERG. Aen. 6, 68 errantisque deos agitataque numina Troiae (*cf.* SERV.). OV. epist. 7, 141 ventis agitaris iniquis. *nota* STAT. Theb. 3, 538 victores agitat leto (*dat.*) Iovis ira. *hinc* agitari *i. q. vagari, currere, volvi*: VERG. Aen. 11, 694 fugiens *Camilla* magnumque agitata per orbem. STAT. Theb. 2, 206 it Fama per urbes finitimisque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agitatur agris. PS. APVL. Ascl. 31 deum agitari . . . in se ipsum. TERT. anim. 43 *anima* probat se mobilem . . .: terra mari peregrinatur negotiatur agitatur laborat *eqs.* MACR. somn. 2, 16, 8 si corpus agitetur (*opp.* motus animae). 2, 16, 9. CHIRON 270 *bos aegrotans* vacillat et agitat se toto corpore.

2 *de motu animi* (*affectuum*): *vexare, inritare, inquietare, stimulare, incitare, exercere* (GLOSS. V 549, 9 vexare): *agunt di, furiae*: PLAVT. Aul. 642 larvae hunc . . . insaniaeque agitant. Persa 666 di deaeque te agitant irati. TER. Phorm. 351 iam ego hunc agitabo. LVCIL. 409ª si mihi non praetor siet additus atque agitet me. CIC. Quinct. 98 ab omni magistratu agitatus atque perterritus *reus*. S. Rosc. 66 eos agitent furiae neque consistere . . . patiantur (67 agitari et perterreri Furiarum taedis. *sim.* Verr. 2, 6 scelerum poenis. leg. 1, 40 eos agitant insectanturque furiae. VERG. Aen. 3, 331 scelerum furiis agitatus Orestes (SERV. stimulatus). *cf.* 4, 491 scaenis agitatus Orestes (*duplici sensu sec.* SERV.: agitatus, quia et furuit et multae sunt de eo tragoediae: quasi frequenter actus). OV. met. 9, 410. LIV. 1, 48, 7 amens agitantibus furiis . . . Tullia. 29, 18, 15 omnibus eos agitare furiis. SEN. dial. 4, 10, 7 CVRT. 6, 10, 4 STAT. silv. 3, 3, 70. QVINT. decl. 314 p. 235 furiis agitari et per totum orbem agi (APVL. met 5, 21). PLIN. nat. 30, 84 quia nocturnis diis Faunisque agitentur. QVINT. decl. 324 p. 277 numen . . ., quod subiceret faces, quod acrioribus stimulis agitaret. SIL. 2, 530 *Tisiphone* verberibus manes. OV. fast. 6, 5 agitante *deo* calescimus. *agunt homines*: CIC. Manil. 26 bellum . . ., quod coniungant reges potentissimi, renovent agitatae nationes. Brut. 109 M. Pennus . . . agitavit in tribunatu C. Gracchum. rep. 1, 67 Att. 14, 18, 1. PS. SALL. rep. 2, 10, 5 ubi . . . inclinata res p. agitari coepit. VERG. Aen. 10, 71 gentis agitare quietas (*cf.* SERV. auct.). LIV. 2, 1, 4 si . . . plebs . . . agitari coepta esset tribuniciis procellis (*cf.* 4, 16, 7). 2, 48, 7 Veiens hostis . . . contumeliis . . . animos agitabat. 2, 52, 2 tribuni plebem agitare suo veneno, agraria lege (3, 11, 9). 3, 49, 6. *nota* 4, 49, 12 linguam . . . irritando agitandoque (*sc. inimicos*) in eas impelleret voces, quae (*aliter* SEN. dial. 7, 27, 6, *cf. p. 1333, 30; similiter absolute* FRONTO p. 228, 14 N. ingenia hominum inquieta et agitandi ac turbandi cupida). 7, 3, 9. 22, 3, 5 agitare eum (*Flaminium*) atque inritare Poenus parat (22, 12, 6 agitare ac temptare animum). 25, 38, 5 Scipiones (*qui in Hispania periere*) me ambo dies noctesque curis insomniisque agitant et excitant saepe somno (*cf.* 40, 56, 9). 39, 40, 9 simultates . . . et exercuerunt eum et ipse exercuit eas; nec facile dixeris, utrum magis presserit eum nobilitas, an ille agitaverit nobilitatem. CORP. XI 5998ª, 6 eum armis belloque . . . persequar neque ante odisse aut agitare desistam, quam. *nota*: GERM. frg. 4, 21 Hydrochoon Piscesque agitat saevissimus *Iuppiter* (*i. inritat saevitiam eorum*). OCTAVIA 614 extinctus *Claudius* umbras agitat infestus meas (*Agrippinae*). SEN. dial. 6, 19, 4 poetae . . . vanis nos agitavere terroribus. LVCAN. 2, 643 per ortus bella feres totoque urbes agitabis in orbe (COMM. Bern. provocabis). PLIN. nat. 14, 55 tribunus plebem seditionibus. SIL. 1, 146 *Hasdrubal* viros furiis. 3, 5 vatum mentes . . . super imperio. 3, 700 bello . . . Assaraci prolem. 12, 68 *Hannibal* hortatibus infit laudum agitare suos. QVINT. inst. 4, 1, 33 *iudicis* animus spe, metu, admonitione . . . agitandus est. 12, 8, 9 *litigator a patrono in causa discenda* est . . . agitandus omnibus modis et turbandus et evocandus. SVLPICIA 22 virtus agitata domi et socialibus armis in . . . Carthaginis exilit arces. TAC. dial. 4 agitare et insequi poetas. 25. 41. Agr. 16 nec . . . Bolanus . . . agitavit Britanniam disciplina. *nota* ann. 3, 27 tribunis reddita licentia quoquo vellent populum agitandi. FLOR. 2, 16, 2 Antonii pessumum ingenium . . . uxor agitabat. SPART. Hadr. 16, 8 *Hadrianus* professores . . . quaestionibus. CAPITOL. Maximin. 19, 1. IVST. 14, 3, 8 eum conviciis agitant. 14, 4, 12 seditionibus. AVR. VICT. Caes. 4, 9 Claudium . . . metu. *nota* AMM. 25, 4, 25 reges pro mancipiis agitans. AVG. civ. 2, 26 p. 93 D. spiritus *daemonum* occulto instinctu nequissimas agitans mentes (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 15, 3). *hinc translatio ad res*: *agitare aliquid i. q. persequi, inquietare*: *generaliter*: CIC. Quinct. 10 multis iniuriis iactatam atque agitatam aequitatem in hoc . . . loco consistere. SIL. 16, 682 Tyrias agitare domos (*bello inlato*). PS. QVINT. decl. 15, 5 facinus, quod dicitur inquietare superos, sidera diris agitare carminibus. *sim.* 18, 11 non times monstri huius (*i. incesti*) agitare (*scrutari? cf.* 19, 11) secretum? *ibid.* si dissimulanter indicia . . . sceleris agitasses. *specialiter de insequendo verbis, maxime de correptione et irrisione*: CIC. Mur. 21 *Servius* agitat rem militarem; insectatur . . . legationem. Balb. 57 adoptatio Theophani agitata est *ab adversario*. de orat. 2, 229 si eius (*adversarii*) stultitia poterit agitari. 2, 237. 238 *vitia* belle agitata ridentur. 2, 250 personas agitare . . ., non sustinere. HOR. epod. 12, 13 mea cum saevis agitat fastidia verbis (SCHOL. Hor. eum . . . increpet; PORPH. corripit). ars 342 centuriae seniorum agitant expertia frugis (PORPH. exagitant; SCHOL. Hor. non probant . . . persequuntur). PANEG. 10, 8 p. 227, 18 spem illorum agitas et versas credulitatem. SCHOL. Cic. Bob. p. 363, 21 novitatem Ciceronis multi . . . contumeliis agitare voluerunt. AVG. civ. 8, 3 p. 324 D. *Socratem* inperitorum stultitiam . . . acutissima urbanitate agitasse atque versasse. *agitant mala* (*affectus, incommoda, tormenta, scelera, sim.*): PLAVT. Aul. 631 quae te mala crux agitat? Bacch. 584. Capt. 596 atra bilis agitat hominem (VARRO Men. 146). :: at . . . te . . . pix atra agitet apud carnificem. Cist. 206 iactor, [crucior,] agitor, stimulor, versor in amoris rota. 688ª Curc. 92. 239 Men. 710 Merc. 134 Most. 518. CIC. S. Rosc. 67 suum quemque scelus agitat. rep. 6, 29 *curis* agitatus et exercitatus animus. *de bestiis*: VARRO rust. 3, 16, 16 alvos ita conlocant . . ., ut ne agitentur *apes* (*sc. incommodis; cf. infra l. 51. 60*). SALL. Catil. 5, 7 agitabatur . . . animus ferox inopia rei familiaris (*cf.* 5, 8 incitabant praeterea *eqs.*). Iug. 25, 6 metu atque libidine divorsus *Iugurtha*. 37, 1 seditionibus . . . atrociter res publica. hist. frg. 1, 98 pavor corpora agitaverat. NEP. Att. 9, 1 naturalis bonitas . . . nullis casibus agitatur (agitur *al.*) neque minuitur. VERG. georg. 2, 496 infidos agitans discordia fratres (LVCAN. 6, 780 *cf.* COMM. Bern. *ad h. l.* TAC. dial. 41 GELL. 13, 7, 6). Aen. 3, 609 quae . . . agitet fortuna *Achaemenidem* (SERV. vexet). 11, 337 *Drancem* gloria Turni . . . stimulis . . . agitabat amaris (SIL. 11, 544 STAT. Theb. 2, 177). HOR. epist. 1, 18, 98 num te semper inops agitet vexetque cupido. TIB. 1, 6, 45 *sacerdos* ubi Bellonae motu est agitata. OV. ars 2, 27 fatis agitatus iniquis (fast. 4, 73). met. 6, 595 furiis . . . doloris. trist. 2, 385 *al.* EPICED. Drusi 325 per somnos agitaris imagine falsa (CVRT. 3, 3, 2 anxium . . . agitabant etiam per somnum species imminentium rerum. PS. QVINT. decl. 10, 1 agitabat . . imago somnos. PANEG. 9, 16 p. 205, 23). LIV. 3, 20, 8 terror animos agitabat (TAC. Agr. 16). 8, 33, 3 Papirium . . . agitatum contentione ipsa exacerbatumque. 21, 41, 8 *Hannibalem* Saguntinum scelus (TAC. hist. 1, 5). 29, 18, 12 milites . . . furor. 34, 12, 1 consulem . . . cura. 39, 16, 10 superstitio . . . animos. 45, 26, 7 vos rabies (SEN. contr. 10 pr. 6). SEN. contr. 7, 7, 15 praesagiis . . . et insomniis . . . agitatum se. *cf.* SPART. Hadr. 23, 3 *et* AMM. 23, 3, 3. VAL. MAX. 8, 14 ext. 1 *Themistoclem* stimulis virtutis agitatum. SEN. Tro. 434 turbat atque agitat Phrygas . . . terror. Med. 287 per . . . regnorum status, fortuna varia dubia quos agitat vice. dial. 2, 6, 4 machinamenta . . ., quae bene fundatum animum agitent (*i. concutiant*). 3, 1, 2 *al.* 5, 4, 3 *feras* fames. epist. 32, 5 vagis cogitationibus agitata mens tandem resistat. 101, 8 mens . . . formidine. OCTAVIA 785 mentes . . . agitat furor (*cf.* 740 IVV. 14, 284). LVCAN. 1, 417 quaerite, quos agitat mundi labor (COMM. Bern. qui norunt rationem mundi). 6, 415 cunctos praesaga futuri mens agitat. 7, 764 vesana quies somnique furentes (7, 775). VAL. FL. 6, 448 Haemoniis agitari cantibus umbras. STAT. Theb. 3, 620 curarum agitante tumultu. QVINT. decl. 270 p. 108 qui me metus . . ., aestus agitant. ATEI. CAPITO Gell. 13, 12, 1 agitabat . . . hominem libertas quaedam nimia. FLOR. 1, 8, 7 agitatus iniuriis populus. 2, 14, 8 bellis. 1, 28, 2. APVL. met. 5, 27 invidiae . . . stimulis agitata. ITALA II Cor. 4, 8 (Tert. scorp. 13) qui persecutionibus agitemur (VVLG. persecutionem patimur. διωκόμενοι). TERT. anim. 53 animam in ipso divortio (*a corpore*) potentius agitari. PORPH. Hor. ars 454 lymphatico *errore* agitantur. SOL. 7, 30 *feminas* libido . . . agitat. LACT. inst. 5, 7, 1. 5, 7, 9 *virtus* agitata . . . malis quatientibus stabilitatem capit (*cf.* inst. interpol. 2, 8, 7 § 3). AVR. VICT. Caes. 28, 7. AMM. 22, 11, 4 *Alexandria* seditionibus . . . agitatur. 25, 10, 4. 15, 5, 28 per quaestiones familiarium . . . crudeliter agitatus. *de bestia*: AMM. 18, 7, 5 *leones* magnitudine culicum agitantur. VVLG. Iudith 15, 1 CLAVD. 21, 270 AVG. civ. 2, 17 p. 73 D. 3, 12 p. 110 Roma . . . horrendis cladibus . . . agitari adfligique debuit. 3, 14 p. 114 libido . . . dominandi magnis malis agitat et conterit humanum genus. 8, 16 p. 345 *daemones* animi perturbationibus agitari, inritari iniuriis (8, 17 p. 346). SVLP. SEV. dial. 2, 8, 9 quem spiritus erroris agitabat (*cf.* 2, 9, 1. 3 *al.* THEOD. PRISC. log. 13 *frenitici* acutis febribus agitantur. CAEL. AVR. acut. 1 pr. 6 epileptica agitati passione. ARATOR act. 1, 488 quos agitat tanti reverentia facti. *in aliquid* (*stimulare, impellere*): OV. ars 2, 487 in furias agitantur equae. SEN. contr. 2, 6, 2 *pecuniae cupido* terrarum orbem in bellum agitat. STAT. Theb. 2, 177 quam te parcum in praeconia famae mens agitat matura tuae. FLOR. 1, 16, 7 *gentem* humanis . . . hostiis in exitium urbis agitatam. *potes huc trahere* PS. APVL. Ascl. 28 *anima* in diversa semper aeternis poenis agitata raptatur. *agitare animum, corpus etc., saepe i. q. exercere, erudire, formare* (*alia v. supra*): GLOSS. II 11, 38 agitatus συνησκημένος, συγκεκροτημένος. PS. SALL. rep. 2, 10, 2 haud . . . corpus exercui, sed animum in litteris agitavi. OV. trist. 1, 5, 73 erat assidue . . . agitatus in armis. LIV. 35, 28, 7 his curis cogitationibusque . . . animum agitaverat. MANIL. 5, 314 *Haedus* sollertis animos agitataque pectora in usus effingit varios. SEN. epist. 106, 4 bonum (*nom.*) agitat animum et quodammodo format. 108, 27 tempus . . . idoneum agitandis per studia ingeniis . . . et exercendis per opera corporibus. LVCAN. 9, 295 actu belli . . . constituit mentes . . . agitare. QVINT. inst. 1, 10, 34 *geometria* agitari . . . animos et acui ingenia. 1, 8, 14 memoriam agitet. APVL. mund. 35 *legis* arbitrio parentium (*a 'pareo'*) mentes agitantur. MAR. VICT. aleth. 1, 263 totum, quod mundus habet . . ., hic (*in paradiso*) viget ac mentes agitat sensusque ministrat. *i. q. excitare*: CIC. de orat. 1, 220 cum ceteros animorum motus . . . iudicibus (*dat.*) . . . dicendo miscere atque agitare vellet (*cf.* LIV. 35, 12, 3 ubi nihil . . . moveri viderunt, agitandum aliquid miscendumque rati, . . . indixerunt. AMM. 16, 12, 4 agitabat miscebatque omnia). div. 1, 61 ea parte animi, quae mentis est, agitata et

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

erecta. SEN. nat. 2, 6, 6 quo (*spiritu*) animus noster agitetur. epist. 41, 5 animum excellentem ... caelestis potentia agitat. *sim.* SEN. Herc. f. 138 labor exoritur durus et omnes agitat curas.

B *rerum*: VARRO ling. 5, 11 quod stat aut agitatur, corpus. CIC. nat. deor. 3, 27 naturae ... omnia cientis et agitantis motibus et mutationibus suis. Tim. 9 *deus* quicquid erat ... adsumpsit non tranquillum et quietum, sed immoderate agitatum et fluitans (PLATO 30 A κινούμενον πλημμελῶς). rep. 6, 27 (PLATO Phaedr. 245 C) quod ... motum adfert alicui quodque ipsum agitatur aliunde (ὑπ' ἄλλον κινούμενον). 6, 28. **1** *quae ab hominibus moveri solent*: *de navibus et vehiculis*: PLAVT. Bacch. 797 bene navis agitatur, pulcre haec confertur ratis. NEP. Dion 9, 2 navem triremem ... in portu agitare (-ri *al.*) iubet, ut si exercere remiges vellet. VARRO ling. 6, 41 agitantur quadrigae. VERG. georg. 3, 18 quadriiugos agitabo ad flumina currus (3, 181). MANIL. 5, 80 in obliquum currus. SEN. Med. 599. 789 Phaedr. 312 ASCON. tog. cand. p. 89 B. LVCAN. 1, 78 obliquum ... per orbem. SVET. Iul. 39 LAMPR. Comm. 8, 7. AMM. 17, 4, 13 *navem* sub trecentis remigibus. VVLG. II Macc. 9, 4 currum. agitare *absol. de aurigis v. sub I A 1.* *de motu membrorum*: LVCR. 3, 653 cum digitos agitat ... moribundus ... pes. SALL. Iug. 60, 4 *corpora* huc et illuc quasi vitabundi aut iacientes tela agitare (OV. ars 3, 731). PROP. 2, 16, 27 barbarus excussis agitat vestigia lumbis (*cf. Hertzberg ad h. l.*). OV. met. 1, 567 ut ... caput ..., *laurum* agitasse cacumen. trist. 3, 4, 2 Daedalus alas (*cf.* fast. 6, 527. GERM. 223 Pegasus ... pennas). LIV. 21, 58, 9 agitando sese movere ac recipere animos (*de militibus frigore torpentibus*). CELS. 3, 6 p. 88 D. leni gestatione corpus agitandum (3, 16 p. 97). 3, 27, 1 membra. 8, 8, 1 p. 341 humerus agitatus (*ibid.* humeri motu). SEN. Oed. 354 non levi motu ... agitata trepidant exta. dial. 1, 4, 12 solidissima corporis pars est, quam frequens usus agitavit. 7, 27, 6 in probra meliorum agitare linguam. epist. 74, 31 color eius mutabitur et vultus agitabitur et artus refrigescent. IMP. NERO carm. frg. 2 colla Cytheriacae splendent agitata columbae. COLVM. 6, 6, 3 agitare caput caudamque crebrius agere. PERS. 5, 129 quod nervos agitet (128 te ... impellit). IVV. 2, 21 de virtute locuti clunem agitant (*ibid.* ceventem). 5, 69 mucida frusta ..., quae genuinum (*dentem*) agitent, non admittentia morsum (*cf. l. 48*). 10, 33 perpetuo risu pulmonem agitare. PLIN. epist. 2, 20, 3 movet labra, agitat digitos, computat. 3, 14, 3 sublatis oculis agitatoque corpore vivere se ... confitetur (4, 23, 1). APVL. mund. 27. TERT. anim. 43 necessitatem ... corporis agitandi. LACT. opif. 5, 10 manus utrolibet agitari et contorqueri necessarium est. AMM. 15, 3, 5 canis ... caudam. 16, 10, 10 HEGES. 3, 2 lin. 24 Web. HIER. epist. 125, 18 manu auriculas agitari asini (*est gestus irrisorius*). VVLG. Is. 10, 32 agitabit manum suam super ... Sion. AVG. civ. 14, 24 p. 50 D. membra ... movemus agitando et porrigendo producimus *eqs.* CAEL. AVR. chron. 1, 1, 16 cum totum corpus (toto corpore *codd.*) ... laxatum et spiramentis facilibus agitatum sit (*cf.* 1, 1, 42. 45. 3, 5, 74). *nota*: DIOSC. 5, 39 dentes agitantes (*i.* ὑποσάλους *quassatos*) solidat. CASS. FEL. 32 p. 65. p. 66 dentes ex percussu agitantes (*ibid.* mobiles vel agitantes). *cf. l. 36.* *de vulneribus, aliis, quae medici tractant*: OV. Pont. 1, 6, 24 non agites *vulnera*, si qua coire velis. CELS. 1 pr. p. 8, 30 D. non contenti febres et ulcera agitare, rerum quoque naturam ... scrutati. 2, 4 p. 34 si venae ... vehementer agitantur. 5, 28, 2 non idem periculum carcinoma adfert, nisi imprudentia curantis agitatum est. 7, 26, 2 p. 309 ne saepius agitanda vesica sit (7, 26, 3 p. 311 *al.*). PS. QVINT. decl. 8, 20 *medicum* stillantem animae sedem cruentis manibus agitantem. *similia*: SEN. Thy. 98 quid famem infixam intimis agitas medullis? STAT. Theb. 2, 413 sitis ... agitata per artus. *de telis, sim.*: LVCIL. 131 agitare manu ... pessulum et ... vectem. VARRO Men. 323 perticae sunt ligna φύσει ἀκίνητα, sed ab homine ... agitantur. PVBLIL. A 38 fax agitando ardescit. OV. met. 3, 667 hastam. 7, 221 habenas (*aliter* SIL. 17, 175). MANIL. 4, 284 remos. VITR. 10, 3, 5 una manu ... agitans *gubernaculum* versat eam (*navem gubernator*). SEN. Thy. 555 hinc illinc agitatus ensis, quem movet ... Mavors. LVCAN. 3, 185 Gnosos ... agitare pharetras docta. SCHOL. Germ. Bas. p. 73, 18 *de aegide tamquam scuto*: quod ... Titanis agitata (-tos, -tor *codd.*) timori fuerit (*cf.* VERG. Aen. 8, 354 aegida concuteret). AMM. 20, 7, 13 agitantes arietes (*i. vehentes, volventes*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 5 trabis a christianis agitatur et sublevatur. *de compositionibus sim., quae commiscentur vel concutiuntur*: CATO agr. 95, 1 *amurcam* rudicula agitato crebro usque adeo, dum fiat ... crassum. 100. COLVM. 12, 20, 4 *bis* (*ibid.* peragitabis). PALLAD. 8, 7 *sextarios* curabis agitare vasa ... concutiens. 11, 14, 15. 11, 17, 1 *mustum* agitabis ex canna radicata vehementer (*ibid.* movebis). PELAGON. 19 *compositionem* agitas quam diutissime et colas *eqs.* 20. 241 omnia *compositionis* in se diligenter agitas. HIER. in Is. 13, 17 p. 243 Vall. mensuram agitatam atque concussam et plenam (*cf.* GLOSS. V 263, 52 agitata: vexata, calcata mensura. *v. sub* coagito). THEOD. PRISC. eup. 5 ciconiarum ova in vase plumbeo agitabis. 9. 34 APIC. 1, 7. 4, 128. 141 ramo rutae. ANTHIM. 3 ollam manibus. 35 *al.* ORIBAS. syn. 4, 37. 40. PORPH. Hor. sat. 2, 7, 17 coniectae tesserae agitataeque *in fritillo*. VOPISC. Prob. 8, 6 iussit ... agitari urnam. *de humo, quae vomere sim. versatur*: OV. met. 15, 555 glaebam ... nullo ... agitante moveri. MANIL. 3, 27 fecundum ... solum varias agitare per artes. COLVM. 2, 9, 4 vicibus annorum requietum agitatumque alternis et quam laetissimum ... arvum. AVIEN. orb. terr. 1299 arva. *alia*: OV. met. 1, 303 delphines ... incursant ramis agitataque robora pulsant. ITALA Is. 33, 20 (Tycon. p. 10, 8) tabernacula ... non commovebuntur neque agitabuntur (κινηθῶσι, VVLG. auferentur) pali tabernaculi. GRATT. cyn. 270 patulis agitatos naribus ignes. FLOR. 2, 26, 16 foculum gerens super cassidem agitatum motu corporis. SER. SAMM. 279 *acetum* clausa versatum agitare palato (*i. gargarizare*). TERT. anim. 6 sigillario motu[s] superficiem *anuli* intus agitante[m]. **2** *quae vi naturali moveri solent*: *venti agitant fluctus, harenam, arbores, al.*: GLOSS. II 429, 38 σαλεύω. IV 13, 16 *al.* agitatur: ventilatur vel movetur. VARRO Plin. nat. 36, 92 tintinabula ... vento agitata. CIC. Cluent. 138 mare ... ventorum vi agitari atque turbari (nat. deor. 2, 26). VERG. georg. 1, 357 ventis surgentibus ... freta ponti agitata tumescere. HOR. carm. 1, 2, 29 defluit saxis agitatus umor. OV. epist. 2, 35 *al.* SEN. contr. 2, 1, 13 ventis penitus *maria*. suas. 1, 3 GERM. frg. 4, 30 SEN. Ag. 469 COLVM. 8, 17, 1 AVIEN. Arat. 1537. AMM. 30, 8, 14 agitato mari iactatis portus patuit. LVCR. 6, 685 ventus ... fit, ubi est agitando percitus aer (*cf.* OV. trist. 2, 149 ventis agitantibus aëra. VITR. 1, 6, 3 aer agitatus e ventorum agitationibus). 4, 250 quanto plus aeris ante agitatur. SALL. Iug. 53, 1 humum aridam vento agitari. 79, 6 ubi ... ventus ... harenam humo excitavit, ea magna vi agitata ora ... inplere solet. CIRIS 145 tumidos agitante sinus aquilone. HOR. carm. 1, 9, 12 veteres agitantur orni *ventis* (SCHOL. Hor. commoventur). 2, 10, 9. 3, 1, 24 non zephyris agitata Tempe. epod. 15, 9 aura capillos. OV. ars 1, 553 ventus aristas. met. 1, 571 tenues agitantia fumos nubila. 6, 708 *aëre* agitati fortius ignes. *cf.* 7, 81. 7, 586 agitata ... ilice (*ibid.* motis ... ramis). LIV. 2, 64, 11 aures agitante sonitu (SEN. epist. 56, 7). VITR. 2, 1, 1 ab tempestatibus ... arbores agitatae. SEN. Phaedr. 739 stella ... ventis agitata. nat. 1, 2, 10. 2, 1, 3 *al.* SIL. 9, 358 agitant cum flamina culmos. FLOR. 1, 33, 2 quasi agitantibus ventis diffudisse ... incendia. ITALA apoc. 6, 13 ficus vento ... agitata (VVLG. movetur; σειομένη *vel* σαλευομένη). AVIEN. orb. terr. 1009 impulsi zephyris agitantur amictus (AMM. 23, 6, 84). VVLG. Matth. 11, 7 harundinem vento agitatam (σαλευόμενον). CLAVD. rapt. 1, 204 lucos ... procella. AVG. civ. 15, 23 p. 108 D. *aer* cum agitatur flabello. *fluctibus, terrae motu agitari*: PROP. 2, 26, 5 agitatam fluctibus Hellen. SEN. Tro. 1043 huc illuc agitata classis. *transl.* VAL. MAX. 3, 8, 6 domestica quies seditionum agitata fluctibus. SEN. Herc. f. 521 labant agitata motu templa. nat. 6, 9, 3 diu agitata fastigia concidunt. 6, 26, 4 Delos agitata *motu terrae*. 6, 26, 5 Cyprum ambit altum mare et agitat[ur], Tyrus ... movetur. 6, 30, 4. 6, 31, 1 quassa ... ad cadendum ... non ... impelli, sed agitari (*terrae motu*). CARM. adv. Marc. 5, 175 a fundamentis montes agitantur in orbem, commota est tellus. OPTATVS 3, 10 p. 96, 19 fuit primo tempestas *persecutionis* sub Vrsacio; agitatus est paries, sed non cecidit. VVLG. Is. 24, 20 agitatione agitabitur terra sicut ebrius (*cf.* 19 confractione confringetur terra *eqs.*). AVG. serm. ed. Mai 28, 4 agitatur in ternis terrae concussibus. *aliae causae movent*: LVCR. 6, 1055 *lapis magnes* per aes (*i. vas ahenum*) agitat *ferrum*. PROP. 3, 2, 3 saxa Cithaeronis Thebas agitata per artem ... coisse. SCHOL. Cic. Bob. p. 256, 4 oscillare instituerunt, ut pendulis machinis agitarentur. *nota* AVIEN. Arat. 1221 spiram Serpentis ... Scorpius ... agitat (*i. sequitur; aliter* GERM. frg. 4, 21). *transl.* ENNOD. opusc. 1 p. 268, 4 Vind. aulae angustia in artum res privatas agitabat. *vis naturalis movet mundum vel eius partes* (*cf. p. 1333, 4—10; 'agitari' i. q. intrinsecus moveri, se movere*): CIC. nat. deor. 1, 110 *corpora* pellere se ipsa et agitari inter se concursu (1, 114 cum *iste deus* ... pulsetur agiteturque atomorum incursione. *cf.* LVCR. 6, 1020). 2, 31 cum is ardor (*mundi*) ... non agitatus ab alio neque externo pulsu, sed per se ... moveatur. 2, 42 *aether* semper agitatur et viget. div. 2, 139 animus ... agitatur ipse per sese. Cato 78. div. 2, 140 reliquiae rerum earum moventur in animis et agitantur, de quibus vigilantes ... cogitavimus (LVCR. 3, 115). VERG. Aen. 6, 727 mens agitat molem *mundi*. *cf.* GLOSS. IV 428, 53 agitat: regit. SEN. Phaedr. 965 tibi (*Natura*) cura perennes agitare (*i. versare*) vias aetheris alti. nat. 6, 6, 2 quibus *causis* hic orbis agitetur (6, 6, 3. 6, 11). QVINT. inst. 9, 2, 4 agitante corpus spiritu (PS. APVL. Ascl. 17 spiritu ... agitantur sive gubernantur omnes in mundo species). APVL. mund. 30 machinam *mundi* ... ab uno ... principio agitari. PS. APVL. Ascl. 2, 30 in ... aeternitatis vivacitate mundus agitatur (31 tempus). TERT. anim. 15 neque extrinsecus agitari ... principale istud. LACT. ira 17, 3 corpus ... quiescit, animus ... inrequietus agitatur.

II ***de negotio***: GLOSS. II 311, 46 ἐπιτελῶ. 11, 37 πρᾶξαι τελέσαι agere. DON. Ter. Hec. 93 agitarem: exercerem (*cf. p. 1336, 17*).

A *generaliter de eis, quae quomodocumque fiunt*: *agere militaria munera*: NAEV. trag. 22 vos, qui regalis corporis custodias agitatis (PLAVT. Rud. 858 SVLP. SEV. chron. 2, 31, 4). PLAVT. Mil. 216 vigilias (Trin. 869 TAC. ann. 11, 18 AMM. 19, 2, 11). APVL. met. 9, 3 excubias. SALL. Iug. 55, 4 praesidium (85, 33 LIV. 27, 15, 17 TAC. hist. 3, 12 *al.* AMM. 29, 5, 18. 27 SVLP. SEV. chron. 2, 22, 3. *rem pecuniariam, negotia privata*: SEN. epist. 101, 4 *Senecio* et mari et

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terra pecuniam agitabat (*ibid.* nullum relinquens inexpertum genus quaestus). 119, 5 quod publicum agitarem, quas arcesserem merces. TAC. Germ. 26 faenus agitare et in usuras extendere. ann. 6, 16 (*ibid.* exerceret. *cf.* COD. Iust. 4, 2, 3). 4, 6 cetera publicorum fructuum societatibus equitum R. agitabantur. VLP. dig. 27, 7, 4, 2 pupillarem *pecuniam.* AMM. 29, 1, 33 *sortes.* 31, 4, 11 turpe commercium ... agitarunt (cogitarunt *codd.*). HEGES. 5, 44, 1 lin. 45 Web. publica ... negotia. COD. Theod. 7, 20, 7 (*a. 353*) veterani ... pecuniam tractent et mercimonia agitent. 16, 6, 4, 3 (*a. 405*) agitandorum contractuum. *delectum, censum, sim.*: COD. Theod. 7, 13, 10 (*a. 381*) tempore delectus agitandi. 11, 1, 173 pr. (*a. 410*) descriptiones per singulos ordines agitantur. 8, 15, 4 (*a. 365*) publicum munus. 13, 10, 5 (*a. 367*) census agitatus est (PROSP. chron. I p. 399, 236 *al.*). OROS. hist. 5, 12, 5 Capitolium, ubi contio agitabatur. LEO M. epist. 90, 1 p. 933 *concilium* in eversionem fidei ... agitatum. *lites, causam, iudicium, sim.*: IVV. 7, 167 veras agitant lites. VLP. dig. 3, 2, 6, 2 si ab initio per procuratorem causa agitata est (MODESTIN. dig. 49, 1, 19). PAVL. dig. 9, 4, 4, 3 donec ... prius iudicium agitatur (APVL. met. 10, 33 inter deos et homines agitatum iudicium. VVLG. II Macc. 4, 43 iudicium adversus Menelaum [ἐνέστη κρίσις]). AFR. dig. 16, 1, 19, 1 dissimilem huic propositioni. GAIVS inst. 2, 234 quaestio, quae de ⟨eo⟩ agitatur, qui (*quaestionem agere i. q. disputare v. sub II B*). dig. 40, 7, 31, 1 MARCELL. dig. 17, 1, 38, 1 *al. cf.* VLP. dig. 39, 2, 11. 49, 9, 1. *dub.* MODESTIN. dig. 49, 1, 20 pr. qui de non recipienda tutela excusationem (tutelae excusatione *Schulting*) agitat, alieno nomine agere intelligendus est. TERT. nat. 2, 10 quis ... Antinoo controversiam divinitatis agitavit? AMM. 15, 6, 1 quaestiones (15, 13, 2). 26, 10, 9 ius. COD. Theod. 2, 1, 5 (*a. 365*) *rationali* defensante ... controversia omnis agitetur. 9, 1, 2 (*a. 374*) quaestionem securus agitabit. 9, 1, 10 (*a. 373?*) criminum iudicia. 9, 37, 4 (*a. 409*). *disciplinas*: CIC. Tusc. 5, 66 *Archimedis* mens rationibus agitandis exquirendisque alebatur. VERG. Aen. 12, 397 mutas agitare ... artes (*i. medicinam*). CELS. 1 pr. p. 2, 5 D. maiore studio litterarum disciplina agitari coepit (p. 2, 25 altius quaedam). GELL. 20, 5, 3 ἀκροατικά ..., in quibus philosophia remotior ... agitabatur. SOL. 52, 11 militarem agitant disciplinam. *imperium, honores*: SALL. Catil. 9, 5 beneficiis ⟨magis *add. aliq.*⟩ quam metu imperium agitabant. 38, 2 rem publicam. PS. SALL. rep. 2, 3, 6 homines inertissimi ... dominationem oblatam insolentes agitant. SIL. 17, 175 qui rerum agitarit habenas. TAC. ann. 2, 36 honorem per quinquennium. OROS. hist. 6, 18, 17 dominatum (*aliter* CARM. epigr. 876). GELL. 2, 24, 2 mutua ... dominia. IVST. 1, 5, 5 agitato inter pastores imperio. *varia opera*: *nota* PLAVT. Capt. 376 quid rerum hic agitem (*i. quae mea sit condicio*) et quid fieri velim. ACC. praetext. 30 *v. sub* ago. SALL. Catil. 42, 2 festinando agitando (*i. intente agendo*) omnia. Iug. 66, 1 *Iugurtha in bello praeparando* nihil intactum neque quietum pati, cuncta agitare. LIV. 27, 9, 11 quae temere agitassent. 29, 4, 7 haec Carthagini parabant agitabantque. LAVD. [Turiae] 1, 15 qui rem (*sc. ut testamentum rumperetur*) agitabant. SEN. dial. 10, 18, 2 invenies maiora omnibus adhuc ... tractatis operibus, quae ... securus agites. *nota* LVCAN. 8, 138 fata mihi totum mea sunt agitanda per orbem (COMM. Bern. experienda fortuna est). SIL. 2, 391 ea dum ... regnis agitantur Elissae. IVV. 6, 475 quid faciant agitentque die *mulieres.* TAC. ann. 4, 41 *quiete et solitudine* praecipua rerum maxime agitari. APVL. mund. 30 negotia. TERT. resurr. carn. 27 post antichristi eradicationem agitabitur resurrectio. ITIN. Alex. 52 *Perdius* rem pleni exercitus agitabat (*pugnando*). AMM. 19, 3, 3 utilia agitando complura. 14, 11, 3 agitare quaedam conducentia saluti. *simil. saepius. nota* 28, 4, 35 quae agitavere ... casus (*subi.*). PRVD. psych. 821 munia ... agitet (agit en *al.*) pacis. OROS. hist. 2, 13, 3 omnes *decemviri* omnia propriis libidinibus agitarent. SVLP. SEV. chron. 2, 49, 5 adventum exspectare: interim ... nihil agitandum. *bellum et sim., pacem*: SALL. Iug. 109, 2 pacem an bellum agitaturus foret. SIL. 1, 394. 10, 306 *al.* 7, 118 missa ... hasta fertur ovans *Hannibal* pugnaeque agitat simulacra futurae. 13, 18 Mavortem. 14, 9. 9, 330 primas ... acies. STAT. Theb. 11, 33 tumultus. TAC. ann. 12, 27 latrocinia. FLOR. 2, 9, 4 bellum civile. 2, 18, 6 imaginem belli. TERT. scorp. 10 persecutionem (SVLP. SEV. chron. 2, 32, 1). IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 30 tempus agitando proelio (3, 6 p. 115, 27). AVIEN. Arat. 334 certamina. ANON. Vales. 25 obsidionem. SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8. OROS. hist. 3, 1, 12. 5, 12, 7 expeditionem. 5, 14, 3 pugna diu graviter agitata. SALL. Iug. 14, 10 laeti pacem agitabamus (29, 5). 29, 4 indutiae agitabantur. *sim.* Iug. 81, 4 moras agitando. SIL. 12, 689 otia. FLOR. 1, 24, 8 otia et luxus. DICT. 5, 11 inpensius pacem atque amicitiam. *discordiam, scelera*: ENN. ann. 279 maledictis miscent inter sese inimicitiam agitantes (minitantes *Müll.*). CIC. Sull. 60 Pompeianorum colonorumque dissensio ... cum iam inveterasset ac multos annos esset agitata. TERT. resurr. carn. 24 iam ... arcanum iniquitatis agitatur. OROS. hist. 2, 16, 1 domestica discordia agitaretur. COD. Theod. 16, 6, 4, 1 (*a. 405*) facinus. OROS. hist. 3, 14, 10 incendia ... excidia ... caedes *eqs.* *affectus, alia quae sunt animi* (‘*consilium agitare*’ *v. sub II B*): CIC. orat. 134 motus cogitationis celeriter agitatus. LYGD. 3, 4, 59 diversas ... agitat mens impia curas (*aliter* SEN. Herc. f. 138, *v. p. 1333, 3*). PROP. 1, 7, 5 nostros agitamus amores. OV. met. 3, 317 *Iovem* agitasse remissos cum Iunone iocos (PERS. 6, 5 GELL. 18, 5, 1 ludum et iocum). 7, 336 si ... spes agitatis inanes (TAC. hist. 1, 19). LIV. 21, 41, 16 domesticas ... curas. 40, 5, 9 *Philippus* cum eo (*Perse*) cogitationes eius rei dies ac noctes agitabat. MANIL. 2, 932 Saturnus in illa parte suas agitat vires. SEN. Thy. 552 ira ... magnis agitata causis. STAT. silv. 5, 1, 56 unum ... agitare sub ossibus ignem *amoris.* QVINT. inst. 10, 3, 15 cogitationem murmure agitantes (APVL. met. 11, 29 cogitationes exercitius). TAC. ann. 3, 32 initium agitandi adversus Lepidum odii. PLIN. epist. 8, 2, 2 ut in magnis, ita in parvis ... agitare iustitiam. TERT. ieiun. 13 si et ex hominis edicto et in unum omnes ταπεινοφρόνησιν agitatis. anim. 37 rationem. adv. Marc. 2, 9 liberum arbitrium. IVVENC. 4, 296 sitis aut ... famis ... laborem. IVST. 8, 4, 10 Philippus ... venditatione gloriae suae tantarum urbium (*sc. se adulantium*) fastidium agitat atque utros potius dignetur aestimat. MACR. sat. 5, 15, 3 suspiciones de varietate appellationis agitare. *dies festos, sacra, choros, sim.*: PLAVT. Asin. 834 hoc agitemus convivium vino ut sermone suavi (Mil. 165). TER. Hec. 93 agitarem inter vos libere convivium (DON. p. 351 L. agere est aliquid vel necessarium facere: agitare voluptarium). OV. met. 7, 431 SIL. 15, 273 SVET. Claud. 32 FRONTO p. 224, 17 N. APVL. apol. 98. PLAVT. Persa 29 basilice agito eleutheria. 769 meum natalem agitemus amoenum. TER. Haut. 733 Dionysia. CIC. Verr. 3, 51 dies festos (VERG. georg. 2, 527). 3, 114 (*ibid.* Verria celebrantur). CATVLL. 63, 24 *Gallae* sacra sancta acutis ululatibus agitant. SALL. Catil. 48, 1 *plebs* gaudium atque laetitiam agitabat. *cf.* 61, 9 varie per omnem exercitum laetitia maeror, luctus atque gaudia agitabantur. VERG. georg. 4, 533 choros (SEN. Herc. f. 879 *cf.* AVIEN. orb. terr. 708 LICENT. 8). *sim.* SEN. Ag. 452 *delphinus* agitat ... gyros. SIL. 15, 420 festa ... gaudia. TAC. hist. 3, 78 festos Saturni dies. GELL. 18, 2, 1. 20, 8, 1 vindemiam hilare. CENS. 11, 7. SOL. 10, 8 *Orpheus* sacrorum sive cantuum secreta. IVL. VAL. 1, 54 acciderat certamen gymnicum agitari. RVF. FEST. brev. 28 ludos ... campestres ... per diem. MACR. sat. 1, 7, 34 ludi per urbem in compitis agitabantur. s a t i s a g i t a r e: PLAVT. Bacch. 637 nunc agitas sat ... tuarum rerum. TER. Haut. 225 Clinia etsi ... suarum rerum sat agitat, tamen (agit, attamen ϛ, *sed cf.* GLOSS. II 367, 57) habet. *aliter absolute*: SALL. Catil. 23, 3 polliceri coepit et minari ..., postremo ferocius agitare (*i. se gerere*) quam solitus erat. LIV. 7, 24, 3 consul ... inter primores incautus agitat. *cf.* AMM. 19, 7, 2 ballistae propugnatores agitantes humilius disiectabant. GRATT. cyn. 429 vincere ... desidiam et gratos agitando (*i. industria*) prendere fines.

B *s p e c i a l i t e r d e e i s, q u a e m e n t e v e l s e r m o n e t r a c t a n t u r* (*cogitare, deliberare, praeparare, disputare; saepe vi iterativa elucente: cum vehementia quadam tractare*): GLOSS. V 263, 54 agitanti: cogitanti. IV 13, 20 *al.* agitat: agit an cogitat. **1** *agitare aliquid*: *additur*: i n m e n t e, i n a n i m o, m e c u m *sim.* (*cf. sub 2*): PLAVT. Truc. 451 eam rem in corde agito (Rud. 936 *v. p. 1337, 37*). TER. Phorm. 615 id agitans mecum sedulo inveni ... remedium (614 agebam). VARRO ling. 6, 41 cum cogitamus (hos agitamus *cod.*) quid et eam rem agitamus (cogitamus *cod.*) in mente, agimus. CIC. Font. 22 saepius eandem rem animis agitare ... potestis (LIV. 30, 28, 8). nat. deor. 1, 114 quod agitet in mente *deus.* Cato 41 mente (SALL. Catil. 20, 5 OV. epist. 17, 54 fast. 1, 93 EPICED. Drusi 25 LIV. 7, 35, 3 SEN. contr. 2 pr. 4 LVCAN. 7, 767 VAL. FL. 1, 802 CELS. dig. 33, 10, 7, 2 GELL. 18, 13, 2). SALL. Iug. 63, 1 quae animo agitabat, fretus dis ageret (animo: LIV. 8, 25, 2 *al.* VELL. 1, 16, 1 SEN. dial. 6, 9, 2 PLIN. nat. 2, 3 QVINT. inst. 12, 2, 29 TAC. ann. 6, 9 IVST. 8, 3, 12. in animo: *cf. l. 60* CVRT. 9, 6, 26 AVREL. ad Front. p. 94, 10 N.). PS. SALL. rep. 2, 1, 4 mihi multa cum animo agitanti (*cf.* FRONTO p. 228, 17 N. cum corde suo). HOR. sat. 1, 4, 138 haec ego mecum compressis agito labris. LIV. 21, 2, 2 maius ..., quam quod gereret, agitare in animo bellum. frg. 22 haec secum (PLIN. paneg. 67 FRONTO p. 121, 23 N.). IVV. 6, 251 in pectore. TAC. ann. 15, 36 imaginationibus (*cf.* hist. 4, 86 cogitatione). FLOR. 1, 18, 4 adfectabat ... ut Romanus, ita Poenus Siciliam et ... paribus uterque votis ... imperium orbis agitabat. *m e n s, a n i m u s a g i t a l i q u i d*: CIC. fin. 2, 45 mentem ... celerrime ... multa simul agitantem. VERG. Aen. 9, 185 aut pugnam aut aliquid ... invadere magnum mens agitat mihi (SERV. molitur). SEN. Med. 47 tremenda ... mala mens intus agitat. SIL. 13, 399. CVRT. 8, 3, 14 animum diversa agitantem. *additur* s e r m o n i b u s, r u m o r e, i n t e r a l i q u o s, i n s e n a t u, l i b r o *al.* CIC. Cluent. 4 rem agitatam in contionibus, iactatam in iudiciis, commemoratam in senatu (SALL. Iug. 27, 1). 88. 139 leg. agr. 2, 58. dom. 9 *sententiam* in senatu. BELL. Alex. 3, 2 in consiliis contionibusque. LIV. 3, 34, 4 versarent in animis secum unam quamque rem, agitarent deinde sermonibus (5, 15, 5 *al.* PLIN. epist. 6, 19, 1). 4, 58, 14 haec ... in sermonibus contionibusque. 7, 38, 8 occultis coniurationibus. LAVD. [Turiae] 2, 42 agitari divortia inter nos *cf.* 2, 29. SEN. epist. 117, 25 disputatiunculis. ASCON. Corn. p. 73 B. FRONTIN. strat. 4, 7, 39 in ... coetu. TAC. ann. 3, 9 rumoribus. Agr. 15 inter se. VLP. dig. 7, 1, 25, 6 idem est apud Scaevolam agitatum libro secundo. MARCIAN. dig. 34, 5, 16 (17) pr. quod de pariter mortuis tractamus, et in aliis agitatum est. CENS. 7, 2 inter veteres. LACT. inst. 1, 2, 6 inter philosophos. CLAVD. rapt. 3, 7 tanto quae res agitanda tumultu. *sine additamento*: *de cogitando* (*deliberando*): ACC. trag. 431 neque, quae agitas, dicendi est locus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. Cluent. 182 post triennium ... agitata denique quaestio de viri morte habebatur. de orat. 3,54 oratori, quae sunt in hominum vita, ... omnia quaesita, audita, lecta, disputata, tractata, agitata esse debent. ac. 1,4 rem a me saepe deliberatam et multum agitatam. Sall. Catil. 24,2 in dies plura agitare (*cf.* Avg. civ. 5,12 p. 216 D. sibi ... multa agitanti constare dixit *Sallustius*). 27,3. Iug. 14,2 cum praecepta parentis mei agitarem. 35,4. 93,2. hist. frg. 1,102 fugam (Verg. Aen. 2,640 agitate fugam, *ad q. l.* Serv. auct. disponite, cogitate, *laudato Sallustio*; Gloss. IV 428,54 fugae consilium habete. Flor. 2,3,51). Liv. 7,14,6 dictator ... omnia circumspicere atque agitare coepit. 40,21,1 quicquam ... de ... bello. Sen. epist. 94,26 salutaria ... saepe agitari debent, saepe versari. nat. 6,1,5 *transl. de re*: orbis ipse ruinas agitat. Cvrt. 5,10,1 olim agitatum scelus exsequi. Lvcan. 2,225 agitant graviora metus (*cf.* Comm. Bern.). Sil. 16,169 vertendas agitat *Scipio* ... Carthaginis arces. Frontin. strat. 1,2,6 Marius ... intellexit hostilia agitari *a Gallis.* Ivv. 1,52 haec ego non agitem? Tac. ann. 1,5. 1,12. Flor. 1,1,5 *Romulus* moenia novae urbis agitabat. Viri ill. 35,1 Pyrrhus ... cum imperium orbis agitaret. Amm. 28,1,1 perfidia regis motus ... insperatos. *nota* Carm. epigr. 876 quisquis honorem agitas (*i. candidatus; aliter Hübner ad Corp. II 2403*). *de disputando, tractando verbis*: Cic. Verr. 6,179 non agitanda res erit? non in medium proferenda? Cluent. 82 cum omnia, quae ad eam rem pertinent, ... ex aliorum tabulis agitatis, tractatis, inquiritis. Mur. 81 Planc. 4. 37 *rei causa* agitata tum, cum ista in senatu res agebatur, et disputata ... copiosissime a Q. Hortensio. Verr. 4,141 vetus *crimen*, agitatum iam et te praetore iactatum. off. 1,82 rebus agitatis (*i. inquisitis*) punire sontes. ac. 2,102. Att. 1,19,4 lex ... vehementer agitabatur. Caes. Gall. 7,2,1 his rebus agitatis (*sc. in consilio Gallorum*). Liv. 2,41,3 lex agraria ... numquam deinde ... sine maximis motibus rerum agitata. *nota* 4,60,2 quod ultro sibi (*plebi*) oblatum esset, non a tribunis plebis ... agitatum, non suis sermonibus efflagitatum. 7,1,3 de Gallis ... et de Hernicorum defectione *est* agitata mentio. Ps. Qvint. decl. 10,3 longum est officia praeterita debitae pietatis agitare. Sol. 8,3 Pindum et Othryn agitent (*i. scriptis tractent*; celebrent *pars codd. sec. m.*), qui Lapitharum originem persequentur. *agitare aliquid facere* (*i. cogitare*): Plavt. Rud. 936 (*corrupte?*) magnas res hic agito in mentem instruere. Cic. Verr. 4,224 si ille hoc unum agitare coeperit, esse aliquod genus *eqs.* Nep. Hann. 1,4 ut statim mente agitaret ... bellum renovare. Verg. Aen. 9,185 *v. p. 1336, 66.* Liv. 1,36,4 hoc animo agitavi ... te ... discissurum (*cf.* Flor. 1,5,4). Cvrt. 4,13,16 dextrum ... cornu demittere agitabat. 6,4,9 Val. Fl. 2,164 Sil. 13,399 Tac. ann. 1,18. 2,4. 2,82 Fronto p. 214,8 N. *al. nota* Dict. 5,11 *equum* offerri ... Minervae ... omnium ore agitabatur. *aliter, ni corruptum* Bell. Hisp. 25,3 sibi parem esse neminem agitare (*i. disputare*; iactare? *Wölfflin*) coepit. *pro obiecto quaestio obliqua*: Acc. trag. 634 id ego semper mecum sic agito et comparo, quo pacto ... minuam. Cic. Verr. 3,17 quaerere ipse secum et agitare cum suis coepit, quibusnam rebus ... pecuniam facere posset. Sall. Iug. 70,5 suane an Metelli virtute periret *Iugurtha*, id modo agitari (*i. in discrimine esse*). Hor. sat. 2,5,73 agitamus, utrumne ... sint ... beati. Liv. 2,34,7 agitatum ... in senatu, quanti ... daretur plebi *frumentum*. 3,37,5. 23,38,6. 25,36,5 circumspectare atque agitare ..., si ... posset. 29,10,8 id cogitare atque agitare, quae ratio ... esset. 35,28,2 cum solus iret, secum ipse agitabat animo, cum comites haberet, ab his quaerebat, ... quid ... capiendum consilii foret. 35,34,2 Cvrt. 8,5,5 Tac. hist. 1,19. 3,1 *al.* Plin. paneg. 4. 86 Svet. Nero 47 Flor. 1,5,4 (*Naz.; infin. in Bamb. et Iordane*). Call. dig. 49,14,3,1 Vlp. dig. 15,1,36 Cens. 7,2. *agitare, ut aliquid fiat*: Liv. 4,30,1 agitatum ... ab tribunis plebis, ut tribuni militum crearentur. 5,50,8 *al.* 8,6,14 agitatum ... in consilio est, ut ... redigeretur. 10,14,1 cum inter se agitarent, uti ... deligeret. 37,10,2. 39,55,5 Cvrt. 7,5,22 Ivv. 14,68 Tac. ann. 16,26 Plin. paneg. 9 Amm. 29,4,2. *variae iuncturae: consilium (consilia) agitare*: Liv. 1,48,9 liberandae patriae consilia agitanti. 4,25,7 consilia ... in Volscorum ... conciliis ... agitata (*cf.* 5,1,8). 4,58,12 (*cum aliquo*: 6,2,1. 6,18,3). 10,21,4. 22,24,2 *al.* 32,6,4 Val. Max. 1,6 ext. 1 *al.* 6,6,2 *al.* Sen. epist. 10,2 Cvrt. 4,5,17 *al.* Amm. 19,2,1 agitata summa consiliorum. *nota* Sil. 1,675 agitant consulta patres curasque fatigant. *quaestionem, sermonem*: Gell. 7,13 tit. de quaestiunculis ... in convivio agitatis. 2,26,2 sermones de coloribus. 5,15,1 vetus quaestio inter nobilissimos philosophorum agitata est. 17,3,1. 17,8 tit. in sermonibus ... quaeri agitarique eiusmodi solita. Apvl. met. 1,2 quid sermonis agitarent. Macr. sat. 1,1,2 sermones conviviales (7,1,9). *lites, causam, quaestionem i. iudicium, sim. agitare v. sub II A.* *fabulam, sim.*: Verg. Aen. 4,471 *v. p. 1331, 15.* Diom. gramm. I 487,26 tales fabulas ... agitabant. Mart. Cap. 5,543 nec mollius agitandi sunt gestus *oratori.* **2** *agitare de aliqua re (aliquo) vel absolute*: Cic. epist. 6,1,2 de te ... sic agitare animo, ut non adhibeas in consilium cogitationum tuarum desperationem. Sall. Iug. 11,1 Iugurtha ... regem ficta locutum intellegebat et ipse longe aliter animo agitabat. 30,1 Romae per omnis locos et conventus de facto consulis agitari Maurus ... dicitur secum ipse multum agitavisse. Liv. 2,32,2 primo agitatum dicitur de consulum caede. 3,29,8 de lege ab tribunis. 4,13,4. 6,1,11 *al.* 23,25,4 de hoste Poeno ... consultandum atque agitandum. 30,3,7 ultro citroque agitantibus rem conventuram. Frontin. strat. 1,5,17 Sulla de condicionibus pacis agitabat (*sc. cum hostibus*). Tac. Agr. 13 de intranda Britannia. hist. 1,39 *al.* 1,12 de adoptione secum (*cf.* ann. 2,12 secum). Svet. Iul. 8 Flor. 2,13,15. 83 secum. Marcian. dig. 36,1,67 (65),3 sive de bonorum possessione agitaretur. Call. dig. 50,13,5 pr. *al.*

III *de* ***temporibus, vita, statu***: **A** *cum obiectis*: *aevum agitare, sim.*: Enn. ann. 352 qui tum vivebant homines atque aevum agitabant. Verg. georg. 4,154 *al.* (Serv. auct. *ad* 10,235 διάγειν agere). Sol. 23,12. Sall. Catil. 2,1 vita hominum sine cupiditate agitabatur. Ov. fast. 2,291 vita ... nullos agitata per usus (*i. inutiliter*). Ivvenc. 4,798 vitam ... perennem. Avien. orb. terr. 423. 1089. 1143. *diem, annum etc.*: Lvcr. 1,1067 noctes parilis agitare diebus. Sall. Iug. 94,4 pro muro dies noctisque. 98,4. Cypr. Gall. gen. 284 sescentos agitans annos. Ps. Cypr. resurr. 79 agricolae ... labor agitavit saevius annum. Avien. Arat. 665 totos in fluctibus annos. Cod. Theod. 13,3,4 (*a. 362*) reliquum tempus aetatis. *nota* Amm. 27,6,1 Valentiniano magnitudine quassato morborum agitanteque extrema. *singulariter dictum*: Germ. 585 Ide superisve agitatus (habitatus *Heinsius*) Olympus. **B** *absolute de statu habituque privatorum, militum etc. et de vita et cultu populorum*: Porc. Licin. carm. frg. 4,10 tres per id tempus qui agitabant nobiles facillime (*versum del. Ritschl*). Sall. Iug. 18,9 Libyes ... propius mare Africum agitabant. 19,5 Gaetulos ... partim in tuguriis, alios incultius vagos agitare. 41,7 paucorum arbitrio belli domique agitabatur. *nota* 54,2 Iugurtha ubi gentium aut quid agitaret. 59,1 equitatum ... pro castris agitare. 63,5 *Marius* semper ... in potestatibus eo modo agitabat, ut ... dignus haberetur. 74,1 *Iugurtha* varius incertusque agitabat. orat. Lep. 11 populus Romanus ... agitandi inops despectusque. epist. Pomp. 9 Gallia ... nunc malis fructibus ... vix agitat. orat. Phil. 10 ab eo, quo agitat, statu. hist. frg. 1,11 aequo et modesto iure. Ps. Sall. rep. 1,3,2 semper in periculo agites. 2,5,3 plebs ... libere. 2,10,5 anxie. 2,13,6. Tac. ann. 1,50 laeti neque procul Germani agitabant. 4,46 Thraecum gentes montium editis sine cultu atque ... ferocius. 11,21 *Rufus* in oppido ... vacuis ... porticibus secretus. Flor. 2,33,46 Cantabri ... immunes imperii. Gell. 16,19,20 *Arionem* illic (*in Italia*) bene agitare et studiis ... urbium florere. Avien. ora 116 vulgus inter Herculis agitans columnas. orb. terr. 282. 391. 1062 pars procul a pelago terras colit inque recessu gens agitat. Dict. 3,10 Troiani ... socordius agitare (*supra*: Graeci cuncta ... summis studiis festinabant). Amm. 26,7,3 attentissima cura Procopius in dies agitabat et noctes. 17,12,21 Quadorum circa illos agitantium (22,8,26 post terga). Pavl. Nol. carm. 10,161 castis ... animis agitare. 10,197.

ex partic. adiect. **agitātus**, -a, -um. *mobilis, vivax, acer.* Cic. Tim. 9 *v. p. 1333, 6.* Sen. dial. 4,19,5 mobilis ... illis agitatusque sanguis est. epist. 108,22 agitatiorem mihi animum esse credebam. Qvint. inst. 11,3,178 alter *histrio* deos *etc.* ..., alter acres senes, callidos servos ... et omnia agitatiora melius *agebat*. 11,3,184 actio paulo agitatior. Tert. test. anim. 1 testimonium ... omni litteratura notius, omni doctrina agitatius, omni editione vulgatius.

synonyma: *ad I*: adfligere, agere, commovere, concutere, consectari, corripere, evocare, exacerbare, excitare, exercere, gubernare, iactare, impellere, increpare, inquirere, inritare, insectari, insequi, movere, pellere, perterrere, perturbare (Porph. Hor. carm. 2,19,5), premere, provocare, pulsare, quatere, regere, stimulare, turbare, versare, vexare (*v. s. et* Cic. S. Rosc. 67). *nota* Diff. ed. Beck. p. 34,55 agitantur, quae levia sunt, id est saepius aguntur, moventur onerosa. *cf.* Tert. anim. 45. *ad II*: adfectare, agere, cogitare, consultare, deliberare, disponere, disputare, exercere, facere, iactare, moliri, parare (*adde* Ivv. 6,251), quaerere, tractare (*adde* Liv. 33,31,7, *ubi Bamb.* agitabantur, *Mog.* tractabantur), versare. Don. Ter. Hec. 93 p. 351 L. *de differentia inter* agere *et* agitare, *cf. p. 1336, 17.* *ad III*: colere (degere, vivere, morari, esse). *opposita*: *ad II*: dicere, exsequi (Cvrt. 5,10,1. 10,8,21), omittere (Ascon. Corn. p. 72 B.), promere (Cvrt. 9,6,26), requiescere (Avg. civ. 3,10 p. 106 D.).

derivata: agitabilis, agitatio *etc.* *composita*: cogito, coagito, exagito, obagito, peragito, reagito. *Hey.*

Agiulfus, -ī *cogn. germ.* **1** *diaconus Turonensis*: Greg. Tvr. vit. patr. 8,6 Agiulfus ... diaconus noster. *cf.* hist. 10,1 glor. mart. 82 glor. conf. 60. **2** *unus ex Amalis, v.* Achiulf. **3** *praefectus in Hispania, Gothus, v.* Agrivulfus Aiulfus.

(**agium**) *vox ficticia, v. sub* aquagium.

Agiustus, -ī *cogn. barb.* Inscr. Rhen. Bramb. 1521 (*Aquis Mattiacis*) Q. Vibius Agi|ustus Raetus mil. coh. II Raet.

Agla minor, *opp. Hispaniae Baeticae.* Plin. nat. 3,10. *fort. idem quod Ptolemaeo* Ἄσυλα. *hinc fort. deriv. ethn.* **Agulēnsis**, -e. Corp. II 1657 Postumia L. l. Faustina Agul(ensis?). *cf. Hübner, PW. II 1879 sub* Asyla.

Agla *v.* Egla, Hegla.

Aglaiē (-a), -ēs (-ae), Ἀγλαΐη, Ἀγλαΐα, *una ex Gratiis.* Verg

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

catal. 9, 60 Cynthius et Musae, Bacchus et Aglaie (egiale *codd.*). SEN. benef. 1, 3, 6 Aglaien (Aglę *N*) maximam natu adpellavit *Hesiodus*, mediam Euphrosynen, tertiam Thalian. horum nominum interpretationem, prout cuique visum est, deflectit et ad rationem aliquam conatur perducere. RVFIN. Clement. 10, 21 *ex Hermione* nascuntur Charites Thalia Euphrosyne Aglaia. SCHOL. Stat. Theb. 2, 286 *Gratiae* tres: Pasithea Aglaie Euphrosyne Iovis et Autonoes filiae, Veneris famulae (egiale *Pb*, egale *Pa*, agiale *M*). MYTHOGR. 1, 132 *trad.* aegiale, eugiale. 2, 36. *cf. Escher, PW. III 2150 sub* Charites. **Aglaias,** Ἀγλαϊάς, *cogn. mul.* CORP. VI 11256 d. m. Aglaias. *de genetivo graeco non cogitaverim.* *Diehl.*

Aglais *v. sub* Aglaus.

Aglaophōn, Aglaosthenēs *v. sub* Aglaus.

aglaophōtis, -idis, *acc.* -im, ἀγλαοφῶτις, *herba.* PLIN. nat. 24, 160 *Democritus tradit* aglaophotim herbam, quae admiratione hominum propter eximium colorem acceperit nomen, in marmoribus Arabiae nascentem Persico latere, qua de causa et m a r m a r i t i m vocari; hac magos uti, cum velint deos evocare. 1 ind. 24, 102 *de* aglaophotide sive marmaritide. PS. APVL. herb. 64 p a e o n i a ... aliis aglaophotis. *V.*

Aglasiae *statio Phrygiae.* RAVENN. p. 111, 8.

Aglatis *gen., cogn. mul.* INSCR. Regn. Neap. 7168 (*chr., descr. Mommsen*) sancto ispirito Egnaties Aglatis. *cf.* Aglais *sub* Aglaus.

Aglauros (-us), **Agraulus,** -ī, Ἄγλαυρος, Ἄγραυλος. *prima syllaba tam in arsi quam in thesi producitur.* 1 *Cecropis filia, soror Pandrosi et Hersae, de qua cf. Töpffer, PW. I 825.* Ov. met. 2, 785 Aglauros (*sic codd.* 560 *optt. codd.* 739 *et* 749 *frg. Harl. N*ς. -us *M*). HYG. fab. 166 p. 20, 8 *Ericthonium* Minerva cum clam nutriret, dedit in cistula servandum Aglauro Pandroso et Hersae Cecropis filiabus. FVLG. myth. 2, 11 sororibus Aclauro et Pandorae (MYTHOGR. 2, 37 *et* 2, 40 Aglauro). *ibid.* Pandora ... universale munus dicitur, A c l a u r o vero quasi aconleron, id est tristitiae oblivio (MYTHOGR. 2, 40). 2 *Erecthei filius.* HYG fab. 250 p. 140, 5 Procris *concubuit* cum Erectheo patre, ex quo natus est Aglaurus. 3 *cogn. vir.* CORP. V 7485 (*Industriae*) C. Lollio C. lib. Pal. A g r a u l o colleg. centonar. 7486 C. Lollio C. lib. Pal. Agraulo VI vir. et Aug. C. Lollius Heliodorus colliberto. **Aglaurē,** Ἀγλαύρη, *cogn. mul.* CORP. VI 7373 (*e columb.*) Claudia Aglaure.

Aglaus, -ī, Ἀγλαός, *nom. graec. et cogn. vir.* 1 VAL. MAX. 7, 1, 2 cum enim Gyges regno Lydiae armis et divitiis abundantissimo inflatus animo Apollinem Pythium sciscitatum venisset an aliquis mortalium se esset felicior, deus ex abdito sacrarii specu voce missa Aglaum Psophidium ei praetulit (PLIN. nat. 7, 151 [SOL. 1, 127]). AVSON. 302, 27. SCHOL. Iuv. 14, 120 A g l a s A r c a s. 2 COD. Iust. 5, 51, 4 (*a. 222*) imp. Alexander A. Aglao (COD. Greg. 6, 1, 13). *in titulis*: CORP. VI 12037 dis manib. Antoniae Aug. l. Caenidis optumae patron. Aglaus l. cum Aglao et Gléné et Aglaide filiis: *referendus est titulus ad Caenidem Vespasiani concubinam.* XIV 2408 (*Bovillis, a. 169*) 1, 7 Aelius Aglaus. CORP. VI 10869 d. m. Aeliae Cypare ... fec. Aglaus et sibi. 11798 M. Consio A g l a v o. 15845 Q. Maevius Aglaus. 21627 d. m. L. Lucretius Aglaus Valerie Antone coiugi b. m. fecit. 29355 Vlpius Aglaus. XI 4919 (*Spoleti; cf. Not. degli scavi 1900 p. 139*) C. Seio C. l. Aglao. III 10320 (*in Pannonia sup.*) d. m. Claudiae Monimosae Monim(i) q(uondam) A g l a v i vet(erani) f(iliae). **Aglais,** -īnis, -idis, Ἀγλαΐς, *cogn. mul.* CORP. VI 9468 Aglais. 29562 Livia Vrticulae l. Aglais. INSCR. Not. degli scavi 1893 p. 254 (*Tarenti*) Ponpeia Cn. fil. Aglai⟨s⟩. CORP. X 6451 (*Priverni*) Cornelia Aglais. III 6208 (*Troesmi*) d. m. memoriae Claudiae Hedistes Claudia Aglais mater. VI 10249 ab C. Quintio Aglaine (*intellege* Aglainis) et mei lib. Porro. 12037 *abl.* Aglaide *v. l. 47.* *cf.* Aglatis *gen.* **Aglaophōn,** Ἀγλαοφῶν, *pictor Thasius, de quo cf. O. Rossbach, PW. I 824.* CIC. de orat. 3, 26 Zeuxis Aglaophon Apelles. PLIN. nat. 35, 60. QVINT. inst. 12, 10, 3 primi ... clari pictores fuisse dicuntur Polygnotus atque Aglaophon. **Aglaosthenēs,** -is, Ἀγλαοσθένης, *rerum scriptor graecus, de quo v. M. Wellmann, PW I 825.* PLIN. nat. 4, 66 *Delon* appellatam prodidit ... Aglaosthenes Cynthiam (ind. auctorum 4 Aglaosthene). HYG. astr. 2, 2 Aglaosthenes qui Naxica conscripsit (2, 16 p. 56, 2. 2, 17 p. 56, 25 SCHOL. Germ. Bas. p. 59, 10). LACT. inst. 1, 11, 64 Caesar in Arato refert Aglaosthenen (-em *R*) dicere *eqs.*: *exscribit* SCHOL. Germ. Bas. p. 91, 19 *ubi nom.* Aglosthenis *codd.*

Aglinus *cogn. barb.* CORP. XIV 2344 (*in agro Albano, fort. christ.*) d. m. Elpis vix. meses VIIII Aglinus filie fecit. *Diehl.*

[aglonia] *v. sub* agonius.

agma, ἄγμα, *littera.* VARRO in primo de origine linguae Latinae (Prisc. gramm. II 30, 15): ut Ion scribit, quinta vicesima est littera quam vocant agma, cuius forma nulla est et vox communis est Graecis et Latinis ut his verbis ʻaggulus, aggens agguilla iggeruntʼ ... similiter ʻagceps agcoraʼ. *V.*

Agma *statio in via Tacapis Leptim magnam.* ITIN. Anton. 75 (*plurr. codd. exhibent* augma). 59 Agma sive Fulgurita villa. TAB. Peut. 6, 5 Fulgurita. *Diehl.*

agmen, -inis *n.* [*i. q. ind.* ájma ʻ*cursus, iter*ʼ, *ab* agere. *Th.*] ISID. orig. 9, 3, 64 agmen dicitur, cum exercitus iter facit, ab agendo vocatum, id est ab eundo *eqs.* ipse est enim exercitus ambulans. nam agmen dicitur, quod in longitudinem directum est, quale solet esse, cum exercitus portis procedit. quicquid fuerit aliud, abusive dicitur. DIFF. ed. Beck. p. 34, 55ᵇ agmen ordinata multitudo est ab actu nomen trahens (*cf.* GLOSS. V 164, 48 agmen: ordinata multitudo, id est exercitus ambulans. V 549, 8). *de varietate significationis*: PROB. inst. gramm. IV 120, 15 agmen modo multitudinem, modo iter significat (*cf.* PROBI app. *ibid.* 202, 3). SERV. Aen. 1, 82 agmen ... polysemus sermo est. nam impetum (*i. actionem*) significat, ut: (*Aen. 2, 212*); multitudinem, ut: (*6, 572*); etiam incedentem exercitum agmen vocamus. 1, 393 agmen ... apud Vergilium est cuiuslibet rei impetus (SERV. auct. Aen. 2, 781 multis rebus hoc nomen adiungitur). MACR. sat. 6, 4, 4 agmen pro actu et ductu quodam ponere non inelegans est, ut: (*Verg. Aen. 1, 782*) ... immo et antiquum est. Ennius: (*ann. 175*). GLOSS. τάγμα, συνάθροισις, multitudo, congregatio, impetus, incessus. SERV. auct. Aen. 12, 450 iter. GLOSS. IV 306, 49 agmina: multitudines. *vocabulum ap.* ENN. *et* CATON. *primum apparet, non invenitur in* PLAVTO. *maxime frequentatur, ut res fert, historicis* (SALL. LIV. *etc.*) *et epicis* (VERG. *al.*; *cf. Koene, Sprache d. röm. Epiker p. 97*). *apud poetas inde a* VERG. *persaepe numero p l u r a l i habetur, ita tamen, ut paucis locis pro plurali, qui proprie dicitur poeticus, recte accipi possit (sc. ubi singularem poscit sententia), qualia sunt haec*: VERG. Aen. 4, 469 Eumenidum ... agmina. Ov. trist. 1, 5, 30 agminibus comitum ... cinctus. MANIL. 5, 80 prima tenentem agmina *aurigam in circo.* LVCAN. 4, 155 agmina summa (*pro agmine novissimo*). *al.* *colorem poeticum scriptores pedestres imitantur, ut* LIV. 10, 28, 8 *et saepe* VAL. MAX. 3, 8, 5 *al.* SEN. benef. 3, 37, 1 *al.* CVRT. 4, 14, 9 *al.* PLIN. nat. 26, 18 AMM. *passim.* *exempla, quae habebam, sub I 1. 2 dedi omnia fere, sub I 3 plurima, sub II selecta. significationem actionis a metonymia separare nolui, cum interpretatio saepe sit anceps, velut iunctura* in agmine (*p. 1346, 37*) *tum de itinere tum de ipso exercitu accipi potest, prout in praepositione vis aut temporalis aut localis praevalet.*

I *extra rem militarem*: 1 *de i n a n i m i s*: *de f l u v i i s, i m b r e, sim.*: ENN. ann. 175 per amoenam urbem leni fluit agmine flumen. LVCR. 5, 271 *umor* fluit agmine dulci (6, 637). VERG. georg. 1, 322 immensum caelo venit agmen aquarum. Aen. 2, 782 leni fluit agmine Thybris (SERV.: impetu. auct.: vel fluore). MANIL. 5, 580 longo fugiebant agmine fluctus. VAL. FL. 4, 721 flumineo ... agmine fregit amari vim salis ... Pontus. 8, 333 hos (*naufragos*) agmine toto (*undarum? v. Langen in comm.*) gurges agit. SIL. 12, 619 fluit agmen aquarum. STAT. Theb. 1, 356 ruit agmine magno Inachus (SCHOL. multitudine aquarum). APVL. met. 4, 6 *fons* valles ... agminibus stagnantibus inrigans. mund. 23. CARM. de resurr. 238. PS. CYPR. spect. 10 refrenatis aquarum agminibus. SOL. 2, 53 *Rhodanum* aquarum agmina secum trahere. 32, 7. ITIN. Alex. 8 *Granicus* ruens ... impetu plus quam agmen navale (*i. quod naves portare solet; ni corruptum est*). 12 Cydnum ... nimium agmine, festinum meatu. 37 agmine turbido. IVL. VAL. 2, 24 perspicui agminis. 2, 27 agmen gurgitis. 3, 50. IVVENC. 3, 461 CHALC. comm. 352. NON. 459 imbres ... agmen caelestium aquarum. AVIEN. orb. terr. 125 Tyrrhena sali ... agmina. 341 *Nilus* agmina cogit in borean. 432 glauco ... agmine *Rheni.* 572. 756. 877 *al.* ora 211 flumina ... lenta trudunt agmina. 596. COD. Iust. 3, 34, 6 (*a. 269*) ex tuis praediis aquae agmen ortum. AVSON. 298, 22 Mos. 245 AMM. 15, 4, 4. 15, 11, 16. 24, 2, 7 largis aquarum agminibus. CYPR. GALL. gen. 54 Ios. 9. *de a t o m i s, n u b i b u s, v e n t i s*: LVCR. 1, 606 similes ex ordine partes agmine condenso naturam corporis explent. 6, 100 denso sunt agmine nubes. VERG. Aen. 1, 82 *v. p. 1343, 59.* AETNA 58 geminant ... discordes comitum (sonitum *Jacob*) simul agmine venti. 564 *fabri per folles* presso ... instigant agmine ventum. VAL. FL. 3, 91 caeruleo ... cum Iuppiter agmine nubem constituit. STAT. silv. 1, 1, 92 Aeolii ... agmina carceris. Theb. 7, 37 praetenta ... caelo agmina nimborum (SCHOL. infinitus numerus nubium). *nota* GELL. 16, 11, 7 *Psylli cum* ad austrum proinde quasi ad hostem ... proficiscerentur ..., profectis ventum Austrum magno spiritus agmine venisse obviam. APVL. Socr. p. 139 Oud. cum sit aëris agmen (*i. extensio?*) immensum. 143 aquilo (*odi.*) agmine *nubium*, tractu segniore. mund. 8 nebularum. 9 CARM de Ion. 31. AMBR. Noe 27, 104 agmina nubium in procellas ... coguntur. MART. CAP. 2, 123 euntibus agmine nimbis. *de s t e l l i s, f l a m m i s, sim.*: Ov. met. 2, 114 *stellarum* agmina cogit Lucifer et ... novissimus exit (*cf.* 11, 97). fast. 5, 600. VITR. 9, 5, 1 *v. l. 81.* SEN. Herc. f. 128 cogit nitidum Phosphoros agmen. GELL. 14, 1, 19. VAL. FL. 6, 452 medio ... in agmine flammae. HIER. in Is. 14, 31 p. 264 Vall. fumi. CYPR. GALL. iud. 439 agmina flammarum. *de v o l u m i n i b u s vel spiris serpentium, piscium*: VERG. georg. 3, 423 *de colubro*: medii nexus extremaeque agmina caudae (*cf.* SERV. Aen. 2, 212). Aen. 2, 212 *angues* agmine certo Laocoonta petunt (SERV. itinere, impetu ... vel tractu corporis. *ad* Aen. 1, 82 impetum significat). 5, 90 *anguis* agmine longo ... inter pateras ... serpens. *transl.* VITR. 9, 5, 1 Anguis porrigens agmen stellarum (*app.* erigens rostrum). *sim.* VAL. FL. 7, 624 dirae ... hydrae agmina. STAT. Theb. 12, 608 Medusam ... movit Tritonia ...; protinus erecti toto simul agmine Thebas respexere angues. CARM. de Ion. 86 *cetus* conchis evolvens

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

corporis agmen. IVL. VAL. 1, 4 p. 9, 21 K. draco ... omne agmen in spiram colligit. ARNOB. nat. 7, 44 p. 278, 28 Vind. magni agminis coluber. AVIEN. Arat. 140 *de sidere*: agmen agens draco volvitur. 145 ultima monstri agmina. 242 (*ibid.* volumina). 845. 891. 900 (*ibid.* spirarum). 1089 *al.* orb. terr. 177 spiras... sinuat draco seque vel orbe colligit ... vel pronis agmina ... tractibus absolvit. AVSON. Mos. 138 *de siluro*: longi ... corporis agmina. *de variis rebus serie atque ordine in longitudinem dispositis*: Ov. am. 2, 2, 4 illa quae Danai porticus agmen habet (*i. statuas Danaidum*). *cf.* TERT. spect. 7 de simulacrorum serie, de imaginum agmine (*in pompa circensi*). STAT. Theb. 5, 509 *serpentis* ter lingua vibrat, terna agmina adunci dentis et ... gloria fronti prominet. CARM. de mens. 8 Cererem (*i. aristas*) secat agmine longo. OROS. comm. 1 viso agmine *arborum perditionis* (*i. haereticorum*). PAVL. NOL. carm. 23, 120 porticus angusti qua tenditur agmine tecti. *de rebus coacervatis* (*tamquam multitudo, turba*): STAT. silv. 3, 1, 34 agmen ... immite pharetrae (*i. sagittae*). CAEL. AVR. chron. 2, 13, 167 agmine (*i. fasciculo*) vitis. *de ipso motu rerum*: VERG. Aen. 5, 211 agmine remorum celeri ventisque vocatis. SIL. 14, 442 tremulo venit agmine cornus (*i. hasta*). VAL. FL. 6, 389 falcatos infert Ariasmenus axes ... omnes Graiugenas, omnes rapturus ab agmine (*sc. rotarum*) Colchos (*v. quae adnotat Langen*). *de rebus non corporalibus* (*agmen refertur ad seriem atque ordinem temporum*): STAT. silv. 4, 6, 69 magno ... ex agmine laudum *Alexandri*. PLIN. epist. 2, 8, 3 in dies occupationum agmen extenditur. GELL. 1, 4, 4 crispum sane ... agmen orationis rotundumque. *nota* 7, 2, 5 nec declinari transcendique posse agmina fati et volumina. TERT. orat. 1 non agmine verborum adeundum ... ad dominum (CHALC. transl 19 verborum agmine atque inundatione. 51 verborum agmen [PLATO μῆκος] addendum). CHALC. comm. 106 instabile atque inrefrenabile momentorum *temporis* agmen. fluere enim et transire omnia. COD. Iust. 2, 7, 27 (8, 8) seu dum officium exhibent ... aut post expletum agmen. ARATOR 1, 209 res perfecta semel ter iungitur et facit agmen mystica vis numeri. CYPR. GALL. gen. 701 agmine morborum ... grassante per omnes (*cf.* CLAVD. 28, 223 *et p. 1347, 13*).

2 *de gregibus bestiarum* (*de bestiis in re militari sub II*): *ferarum, canum*: VERG. georg. 3, 369 conferto ... agmine cervi torpent. Aen. 1, 185 pascitur agmen *cervorum*. 4, 154 agmina cervi pulverulenta fuga glomerant. CIRIS 308 Hyrcanos inter comites agmenque ferarum *Britomartis venatrix*. Ov. met. 3, 242 rapidum ... agmen *canum* instigant. 11, 21 ferarum (14, 46). PLIN. nat. 8, 9 agmen *elephantorum* circumagi (8, 12 dux agminis). VAL. FL. 6, 110 ruit agmine nigro latratuque cohors *canum*. SIL. 2, 438 agitata ferarum agmina. 3, 297 STAT. silv. 5, 3, 18. Theb. 10, 42 agmine multo ... coiere lupi. *pecoris*: PANEG. Mess. 186 denso ... agmine *pecoris*. LVCAN. 2, 606 comitantibus agmina tauris. HOMER. 500 SVLP. SEV. dial. 2, 9, 4. *volucrum*: VERG. georg. 1, 381 e pastu decedens agmine magno corvorum ... exercitus. Aen. 1, 393 laetantis agmine cycnos (SERV. volatu, impetu). 12, 249 turbam ... sonantem agminis aligeri. *cf.* 14, 506. fast. 1, 684 MELA 3, 82 PLIN. nat. 10, 61. 63. 69. 73. 18, 160. STAT. Theb. 3, 525 innumeri statuerunt agmina cygni. 5, 12 rauca ... agmina *gruum* (AVIEN. Arat. 1802. 1821). AVIEN. Arat. 1714. 1744 agmina crebra *corvorum*. 1829. AMBR. hex. 5, 16, 53 ciconias ... collecto proficisci agmine. 5, 23, 81 HIER. epist. 130, 19 PAVL. NOL. carm. 1, 4. AMM. 22, 15, 26 pinnatis agminibus anguium. *apium, locustarum etc.*: VERG. georg. 4, 59 ad sidera caeli nare ... suspexeris agmen *apium*. 4, 167 agmine facto ... fucos ... arcent (*cf.* SERV. Aen. 1, 433). COLVM. 9, 9, 3 non temere se nova proripiunt agmina *apium*. 9, 9, 7 cum agmen glomeratum ... consederit. PLIN. nat. 11, 20. 49. 51 *al.* PS. QVINT. decl. 13, 3 consertum (*sic*) novae iuventutis agmen. AVIEN. Arat. 1790 crabronum. AMBR. hex. 5, 23, 82 agmine conferto *lucustarum* (HIER. in Ioel 2 p. 186 Vall. MARCELL. chron. II p. 86, 456). VERG. Aen. 4, 404 it nigrum campis agmen *formicarum* (*cf. p. 1343, 68*). 406 pars agmina cogunt). Ov. ars 1, 93 it ... longum formica per agmen. met. 7, 624. 638 graniferum ... agmen. SER. SAMM. 63 Sylla ... foedo se vidit ab agmine vinci *pediculorum* (*cf. Ziehen, Rhein. Mus. 57, 1898, 189*). *piscium etc.*: Ov. hal. 98 pavidi magno fugientes agmine thynni. SEN. nat. 4, 2, 13 cocodrillorum. VAL. FL. 2, 530 agmine toto pistris adest. AVIEN. orb. terr. 781 agmina cetosi pecoris. AMBR. hex. 5, 10, 29. AVIAN. fab. 38, 3 squamigerum ... agmen *piscium*.

3 *de hominum turba, multitudine* (*nec refert, utrum in actu eundi sint necne*): CIC. Pis. 51 meus *reditus* ... is fuit, ut a Brundisio usque Romam agmen perpetuum totius Italiae viderit. Phil. 13, 19 ingressus urbem est, quo comitatu vel potius agmine! VERG. Aen. 2, 69 *Sinon* Phrygia agmina (*i. populum Troianum*) circumspexit. 4, 469 Eumenidum ... videt agmina Pentheus (*v.* SERV. *ad h. l. sim.* VERG. Aen. 6, 572 *cf.* SERV. *ad h. l. et ad* Aen. 1, 82. SEN. Herc. f. 101 agmen horrendum anguibus Megaera ducat. Med. 960 Thy. 78 VAL. FL. 2, 227. 7, 148 saevae ferit agmina matris. *cf.* STAT. Theb. 5, 60 lento ... inrepunt agmine Poenae, *ad q.* SCHOL. incessu et impetu. PRVD. Symm. 1, 362). Aen. 5, 378. 549. 562 *al.* 6, 712 qui ... viri tanto complerint agmine ripas (SERV. cursu, impetu). 6, 749 (*cf.* SERV.). 11, 146 plangentia ... agmina (*in funere*). CVLEX 248 alias alio densas super agmine turmas *umbrarum*. TIB. 1, 5, 63 pauper in angusto fidus comes agmine turbae. Ov. epist. 9, 100 agmen equestre *Centaurorum*. 12, 155 in agmina turbae (*i. pompae nuptialis; cf.* am. 1, 4, 56). 15, 183. am. 3, 2, 78 discolor agmen *aurigarum in circo*. ars 1, 66 plenius agmen *seniorum*. 2, 449 *al.* 7, 102. 13, 560. hal. 54 leo venantum sternere pergit agmina. trist. 1, 5, 30 agminibus comitum qui modo cinctus erat. fast. 4, 313 matrum. LIV. 1, 29, 5 continens agmen migrantium. 2, 13, 6. 2, 23, 8 multis passim agminibus per omnes vias ... in forum curritur. 2, 40, 3 *al.* 2, 48, 10. 3, 11, 7 in medio patrum agmine. 5, 30, 4 patres ... agmine facto in forum venerunt. 6, 15, 2 *Manlius* agmine ingenti ad tribunal venit. 6, 38, 5 dictator stipatus agmine patriciorum. 9, 17, 16 *Dareum* mulierum ... agmen trahentem. 21, 30, 8 Alpis ingentibus ... agminibus cum liberis ac coniugibus migrantium modo ... transmisisse. 27, 7, 1. 38, 51, 6. 40, 3, 5. 40, 45, 8. 42, 39, 2. MANIL. 5, 80 *v. p. 1340, 24.* SEN. Oed. 128 ducitur ... nova pompa Morti, longus ad manes properatur ordo agminis maesti, seriesque tristis haeret et turbae ... patuere portae. dial. 9, 1, 8. 9, 5, 3 insultaverat agmini tyrannorum *triginta Socrates* (*cf.* OROS. hist. 2, 13, 5). benef. 6, 33, 4 amici, qui agmine magno ianuam pulsant. epist. 95, 24 agmina exoletorum (CVRT. 5, 1, 6). 108, 38 nostrorum (*i. Stoicorum*). PETRON. 26 ebriae mulieres longum agmen ... fecerant. 124 vers. 248 hominum damnatum ... agmen. LAVS Pis. 38 turba vias impleverat agmine denso. PLIN. nat. 8, 86 in quantolibet populi agmine. VAL. FL. 2, 412. 3, 264 matris (*i. baccharum*). 3, 522 pulchro venantes agmine Nymphas (*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6). 4, 258 (*v. adnot. Langen*). SIL. 5, 128 umbrarum ... agmina (13, 761. *ibid.* umbrarum ... torrens). 10, 626 effundit longo iam se agmine vulgus gratantum. STAT. silv. 1, 2, 47 dum fervent agmine *gratulantium* postes (*cf.* TAC. hist. 2, 92). 1, 2, 54 tenerum ... agmen Amorum. 2, 1, 176 praevia ... agmina (*in funere*). 3, 1, 178 *grex nepotum* agmine blando ... concurrat ad oscula Pollae. 3, 2, 13 caeruleum ponti, Nereides, agmen. 4, 2, 33 trabeata ... agmina (*cf.* SVLP. SEV. epist. 3, 19 MART. CAP. 5, 432). Ach. 1, 799 agmina ... virginea (900 *cf.* 602 PAVL. NOL. carm. 31, 590). Theb. 6, 254 fremuerunt agmina *spectatorum* circo. IVV. 3, 244 *in viis* magno populus premit agmine lumbos. 3, 258. 10, 45. TAC. hist. 3, 40 multo ac molli concubinarum ... agmine. 4, 62 silens agmen et velut longae exsequiae. *nota* 1, 36 *milites* non contenti agmine et corporibus (*sc. imperatorem per urbem agmine facto humeris portare*). ann. 15, 71 Cluvidieno Quieto ... Iulio Altino velut in agmen et numerum (*sc. exulum implendum*) ... insulae permittuntur. PLIN. epist. 3, 9, 11 numerosum reorum agmen. 3, 20, 4. SVET. Cal. 13. APVL. met. 11, 16 permixtus agmini religioso (*i. pompae*). Socr. p. 149 Oud. pomparum agmina. AVIEN. orb. terr. 1139 muta degunt agmina *gentium* fama *in Arabia*. AMM. 28, 1, 55 agmina ... carnificum. 17, 13, 25 potestatum. AMBR. hex. 3, 12, 52 agmina ecclesiae (*i. fideles? in uno cod. fuit* augmina) velut quaedam palmitum serta mirentur. HIER. epist. 22, 7 angelorum. 46, 12 toti monachorum chori, tota virginum agmina. 119, 10 mortuorum ... viventium. 148, 11 habemus ... ad haec comitum multitudinem et late similium stipamur agminibus. CLAVD. rapt. Pros. 2, 322 reginam ... cinxerunt agmine matres. 3, 58. carm. 5, 77. 17, 69 quanta ... diversae producant agmina sectae *philosophorum*. MAR. MERC. apol. Cyrill. Migne 48, 937ª chori angelorum et agmina spirituum. SVLP. SEV. dial. 3, 6, 2. NOVELL. Marc. 1, 1 pr. (*a. 450*) videtis ... agmina, videtis catervas adeuntium infinitas. PROSP. carm. de ingrat. 82. MARCELL. chron. II p. 97, 512 orthodoxorum agmina ... confluunt. SIDON. epist. 9, 8, 2 agminibus vestris (*sc. sanctorum*) famulaturi *in caelo*. SEDVL. carm. pasch. 3, 264 septem panibus agmen pavit inorme virum. op. pasch. 3, 23 p. 249, 13 PAVL. PELL. 276 agminis ... mei (*i. comitum*). 349. DRAC. Romul. 6, 11 Apollineum ... agmen (*i. Musae*). ENNOD. opusc. 2 p. 328, 15 Vind. egena agmina *i. pauperes* ... praestolantur adventum (*cf.* CARM. epigr. 1378, 4 [*saec. VI*] nudata ... agmina). COD. Iust. 2, 55 (56), 6 mulieres ... ab omni iudiciali agmine separari (*i. iudices fieri non posse*). INSCR. christ. Gall. Le Blant 413, 16 (*saec. VI*) fraterna ... agmina templi (*i. scholam fratrum*).

II ***in re militari*:** **1** *technice de exercitu in ordine ac dispositione itineris*: SERV. Aen. 1, 186 agmen proprie dicitur ordinata multitudo, ut est ambulantis exercitus. neque enim in uno loco stans agmen vocatur, aut si inventum fuerit, usurpatum est. *cf.* 8, 595. ISID. orig. 9, 3, 64 *v. p. 1339, 84.* GLOSS. V 164, 48 agmen: ordinata multitudo, id est exercitus ambulans. 549, 8. CATO Philargyr. georg. 2, 417 pedites quattuor agminibus, equites duobus antibus ducas. CIC. de orat. 1, 210 *constituto, quis esset imperator*, adiungeremus de exercitu, de castris, de agminibus, de signorum collationibus *eqs.* CAES. Gall. 1, 15, 5 dies ... quindecim iter fecerunt, uti inter novissimum hostium agmen et nostrum primum non amplius quinis aut senis milibus passuum interesset. *passim.* LIV. 3, 27, 6 conposito agmine non itineri magis apti quam proelio ... legiones dictator, magister equitum ... equites ducit (*cf.* 3, 28, 2 quo fuerant ordine in via, exercitum ... longo agmine circumdat ... castris). 10, 44, 4 expeditionem, qua magni agminis modo terruerat hostes. 21, 57, 12 magis agmina quam acies in via concurrerunt (25, 34, 9. 29, 36, 4. 35, 1, 6). 22, 60, 20 tutum iter duarum ... legionum agmini (32, 13, 2). 33, 9, 5 phalanx ... agmen magis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quam acies aptiorque itineri quam pugnae (*cf.* 35, 30, 4). 38, 49, 10. 39, 1, 7 non iumentorum longus ordo agmen extendebat. Cvrt. 4, 12, 3 inpedimenta sequebantur agmen. Sil. 1, 297 *Poenus* latos quatit agmine campos. Qvint. inst. 8, 6, 42 *orationem* similem agmini totidem lixas habenti quot milites. Frontin. strat. 4, 1, 7 impedimentorum ..., quibus maxime exercitus agmen oneratur. Tac. ann. 3, 33 inesse mulierum comitatui, quae ... Romanum agmen ad similitudinem barbari incessus convertant. Amm. 29, 1, 2 contra has copias cum agminibus perrexere pervalidis. *iuncturas et structuras v. infra sub 3.*

2 *latiore sensu de militum manu in quovis motu vel statu* (*de plurali poetici coloris v. p. 1340, 20*): Verg. Aen. *passim, maxime numero plurali.* 1, 490 ducit Amazonidum lunatis agmina peltis. 2, 267 accipiunt socios atque agmina conscia iungunt. 2, 371. 408 *al.* 727 adverso glomerati ex agmine Grai. 6, 814 movebit Tullus in arma viros et iam desueta triumphis agmina. 7, 69. 7, 794 clipeataque totis agmina densentur campis. 9, 863 agminibus totis ... versi. *nota* 10, 561 Antaeum et Lucam, prima agmina Turni, persequitur (Serv. auct. qui agminis erant primi). 10, 720 miscentem ... agmina (κλονέοντα φάλαγγας). 11, 684 hunc ille exceptum — neque enim labor agmine verso — traicit (*cf.* Serv. auct. *ad h. l.*). 11, 734. 880 hos ... super mixto premit agmine turba. Hor. carm. 3, 8, 18 occidit Daci Cotisonis agmen. 4, 14, 29 barbarorum ... agmina. sat. 2, 1, 14 horrentia pilis agmina. Prop. 1, 7, 17 agmina septem (*in bello Thebano*). 4, 10, 43. Ov. epist. 1, 46 amicum ... agmen *Graecorum.* am. 1, 9, 23 fera ... agmina Rhesi. met. 3, 535 strictis agmina telis. fast. 2, 208 *Fabii* Tyrrhenum valido Marte per agmen eunt. Liv. 2, 29, 3 Tarquinius *in pugna* retro in agmen suorum ... cessit. 7, 10, 3 Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deiecit. 10, 28, 8 inter media equitum agmina. 21, 11, 9. *sim. saepius.* Val. Max. 5, 6, 5 *Decius* concitato equo in medium hostium agmen ... inrupit. Sen. Phoen. 541 signa bellici ... agminis. Cvrt. 3, 2, 13 *phalanx* peditum stabile agmen. 4, 1, 1 loca, quae ... immensis agminibus impleverat. 4, 13, 12 *al.* 5, 3, 18 nec singulos modo, sed agmina proterebant (*talia saepius ap. epicos, ut iam* Verg. Aen. 10, 317 sternentis agmina clava *cf.* 10, 512 Sil. 2, 155. 175 *al.*). Lvcan. 7, 222 medii robur belli fortissima densant agmina. Val. Fl. 6, 228 mediae stupefacta per agmina pugnae vadit. Sil. 4, 39 *Hannibal* tuto fovet agmina vallo. 15, 187 trinis diducunt agmina castris. Homer. 306 gemuerunt agmina Graium. 437. Stat. Ach. 1, 555 resoluta ... agmina discedunt. 1, 786 varios ... duces atque agmina regum. Theb. 4, 276 *al.* 4, 821 agmina belli decertare putes. 5, 145 lunatum ... agmen *Amazonum* (*cf.* Verg. Aen. 11, 663). Tac. ann. 3, 74 tres incessus, totidem agmina parantur. 6, 34 horridam suorum aciem, picta auro Medorum agmina ... ostendere. Avien. ad Flav. 15 ut ... turmae socio latus agmine quadrant. orb. terr. 749. 887 *cf.* 1371. Hier. epist. 130, 6 strata Gallorum agmina. Vvlg. I reg. 17, 1 congregantes ... agmina ... in proelium. 17, 45 in nomine domini exercituum, dei agminum Israel. Clavd. 26, 419 agmina ... obiecta Sygambris. 26, 595 *al.* 20, 464 stratas acies, deleta ... agmina. Avg. civ. 22, 6 p. 563 D. Svlp. Sev. chron. 1, 34, 4. Cod. Iust. 1, 29, 5 curae *magistri militum* ... certos subdidimus numeros ... de praesentalibus et Orientalibus et aliis agminibus segregatos, non tamen quantitatem eorum agminum minuentes Coripp. Ioh. 4, 566 aequans ... per agmina turmas. *nota metonymiam:* Hor. carm. 3, 2, 9 rudis agminum sponsus (Schol. nescius bellicae artis). *translationes:* Ter. Eun. 774 in medium huc agmen ..., Donax; tu, Simalio, in sinistrum cornum. Cic. de orat. 1, 157 educenda ... dictio est ex hac domestica exercitatione ... medium in agmen, in pulverem *eqs.* Verg. Aen. 1, 82 venti velut agmine facto, qua data porta, ruunt (Serv. vel impetu vel multitudine). Colvm. 4, 17, 7 *vitis* ubi praecipitibus clivis velut pendens plurima praesidia desiderat, ibi quasi quadrato 〈circum-〉 firmanda est agmine (*i. quattuor iugis?*). Tac. dial. 26 expectabam, ut ... aliud nobis agmen *oratorum* produceret (*ibid.* velut in aciem educere). Prosp. carm. de prov. 623 castra invidiae ... et agmina noctis (*de malis angelis*). Clavdian. Mam. anim. praef. p. 19, 7 *opusculum* toto agmine sui in acie eductum. *phrases translatas v. p. 1346, 84 et 1347, 8. 13.*

agmen elephantorum etc., impedimentorum, navium: Enn. ann. 187 it nigrum campis agmen *elephantorum* (Acc. trag. 28 *cf.* Serv. Aen. 4, 404). Amm. 19, 2, 3. 19, 7, 6. Hirt. Gall. 8, 35, 2 agmen iumentorum. Sil. 8, 353 maiore virum, maiore ... agmine cornipedum. Hirt. Gall. 8, 8, 4 impedimentorum agmen. 8, 29, 2. Liv. 34, 52, 2 non minore agmine rerum captarum quam suo prae se acto. Tac. ann. 2, 5 longum impedimentorum agmen. Verg. Aen. 5, 834 Palinurus agebat agmen *navium.* Liv. 21, 27, 8 navium agmen ... transmittens. 22, 19, 12 lato agmini *navium.* 22, 22, 2. 36, 20, 8. 37, 13, 1 *al.* Lvcan. 5, 708 coit consertis puppibus agmen. Plin. nat. 9, 5 dirigere.

iuncturae *ad 1 et 2* (*similes v. sub I 3*): ***nominales:*** *accedunt adiectiva* (*notandum, quod adiectiva tam propria quam ex verbis ducta rite praeponuntur: postpositorum exempla infra invenies et sub I; ap.* Apvl. Amm. *al. collocatio iam promiscua est*): *de partibus agminis:* medium agmen (*technice tertia pars totius agminis, primo et novissimo agmini opposita; translationes v. supra l. 56 sqq.*): Sis. hist. 71 Caes. civ. 1, 79, 5 Verg. Aen. 8, 587. 9, 28 (*opp.* primas acies). Liv. 7, 24, 7. 22, 2, 3 agminis medium. Cvrt. 3, 9, 6 *al.* Tac. hist. 4, 22 Veg. mil. 3, 24. Amm. 31, 16, 6 *postpositum.* Verg. Aen. 2, 408. 9, 725 *al.* Ov. met. 7, 103. *saepe.* primum agmen: *technice:* Caes. Gall. 1, 15, 5 civ. 2, 26, 2 *al.* Bell. Afr. 95, 2 Verg. Aen. 9, 476 Liv. 10, 35, 18 *al.* Tac. Agr. 35 ann. 1, 20. *aliter* Val. Fl. 7, 615 Sil. 15, 784 Tac. hist. 4, 35 Flor. 2, 8, 14. proximum: Cvrt. 3, 3, 15. novissimum: Caes. Gall. 1, 23, 3 civ. 1, 78, 5 *al.* 6, 8, 1 *postpositum.* Liv. 10, 35, 18 *al.* 44, 33, 7 a primis signis ad novissimum agmen. Frontin. strat. 1, 6, 1 *al.* Plin. nat. 8, 26 agminis novissimum. *cf.* Sidon. epist 3, 3, 4. extremum: Caes. Gall. 2, 11, 4 civ. 1, 64, 1. Bell. Afr. 6, 1 *al.* (*postpositum*). Sall. Iug. 50, 3 Liv. 2, 59, 2. 21, 34, 7 extrema agminis. 26, 17, 16 (*opp.* praecursores). *al.* Phaedr. 5, 1, 14 Plin. nat. 10, 58 Sil. 12, 232. Vvlg. deut. 25, 18 extremos agminis tui. postremum: Liv. 31, 43, 1. 37, 13, 1 (*navium*). 37, 21, 3. 38, 46, 8 (*opp.* primum). 40, 6, 3 Sil. 16, 496 *cf.* Stat. Theb. 12, 125 Tac. hist. 2, 100 *al.* Amm. 25, 5, 9. ultimum: Cvrt. 4, 13, 30. 7, 3, 17 nunc ad prima signa, nunc in medio, nunc in ultimo agmine. Ascon. Mil. p. 33 B. Frontin. strat. 2, 5, 27. Amm. 24, 1, 2 agmina postrema. *nota* Lvcan. 4, 155 agmina summa (*i. novissimum agmen*). *de forma agminis:* quadratum: Gloss. IV 306, 48 agmen quadratum: milites in itinere quadrata acie incedentes. *cf.* V 263, 41 *al.* Varro Serv. auct. Aen. 12, 121 duo genera *agminum* ..., quadratum, quod immixtis etiam iumentis incedit et ubivis possit considere, pilatum ..., quod sine iumentis incedit, sed inter se densum est. *saepissime extat abl. modi cum verbis movendi:* quadrato agmine *accedere, sequi, ducere militem, descendere, succedere, sim.: adiectivo postposito:* Cic. Phil. 2, 108. 5, 20. 13, 18 Liv. 21, 5, 16. 31, 37, 1 Amm. 24, 1, 2. 29, 5, 39 *al., praeposito saepissime, ut:* Hirt. Gall. 8, 8, 5 Liv. 2, 6, 6. 7, 29, 6. 10, 14, 7. 21, 32, 1 *al.* Sen. epist. 59, 7 Cvrt. 5, 1, 18 *al.* Capitol. Maximin. 21, 1 *al.* Amm. 25, 3, 2. *nota* Paneg. Mess. 101 seu sit opus quadratum acies consistat in agmen. pilatum: *cf.* quadratum. Verg. Aen. 12, 122 (*v.* Serv.). longum: Caes. Gall. 5, 31, 6 Verg. Aen. 10, 768 Liv. 3, 28, 2 *al. saepe.* densum: *v.* quadratum. Verg. Aen. 2, 450 *al.* Sen. epist. 56, 13 (*postpositum*). Lvcan. 10, 543 Sil. 5, 659 *al.* Homer. 484 Tac. Agr. 36 hist. 2, 22 *al.* Svet. Cal. 51 Coripp. Ioh. 2, 9. Amm. 31, 15, 2 densetum. Coripp. Ioh. 4, 295 veniens condensus in agmine miles. confertum *sim.:* Caes. Gall. 2, 23, 4 Liv. 22, 28, 10 Sen. dial. 6, 16, 5 (congregato agmine? Liv. 5, 45, 5). frequens: Liv. 27, 15, 18 *al.* (*cf.* 33, 15, 8). continens: Liv. 1, 29, 5. 2, 50, 7 *al.* (*cf.* Cic. Pis. 51 agmen perpetuum totius Italiae). continuatum: Liv. 2, 38, 1 (Lvcan. 1, 493 serie ... haerentia longa agmina). crebrum: Sil. 10, 74. artum: Sil. 17, 417. constipatum: Mart. Cap. 6, 724. laxum: Sall. hist. frg. 3, 25 Liv. 22, 50, 9 laxum atque solutum. tenue: Liv. 25, 23, 16 *al.* (*cf.* 42, 15, 7). longe ac late fusum: Liv. 5, 37, 5 (effusum: Liv. 2, 59, 8 *al.* 44, 39, 4 agmine effuso). Tac. hist. 5, 16 porrecto agmine (*opp.* cuneis). rarum: Cvrt. 8, 2, 34 Stat. Theb. 4, 82 *al.* Tac. hist. 2, 99 Clavd. 26, 78. agmine uno (uno agmine) *v. p. 1346, 81 sqq.* agmine duplici: Liv. 33, 15, 4 (Flor. 2, 9, 12). tripertito agmine: Tac. hist. 3, 82 Flor. 1, 38, 6. transverso agmine: Liv. 9, 27, 10. *nota:* Cvrt. 4, 15, 1 agmen oblicum incedere. *de apparatu agminis:* munitum: Sall. Iug. 46, 6. instructum: Liv. 2, 49, 3 *al.* Cvrt. 3, 9, 5. compositum: Liv. 3, 27, 6 (*cf. p. 1342, 78*). 21, 34, 4. *aliter* 24, 35, 10 agmine ad omnes casus composito. Cvrt. 4, 10, 9. 6, 4, 14 quadrato ... agmine et composito ibat. Tac. hist. 2, 89 *al.* incompositum: Liv. 5, 28, 7 *al.* Cvrt. 7, 6, 1 (8, 1, 5 incomposito agmine solutisque ordinibus). Amm. 15, 4, 8. inconditum: Liv. 35, 28, 3 (*add.* tantummodo aptum viae). Cvrt. 4, 14, 5 Tac. ann. 2, 12. impeditum: Liv. 3, 3, 7 impeditiore agmine incedentem. 10, 36, 17. 35, 1, 6 impeditum turba pecorum agmen. 43, 23, 2 ex agmine impedito. oneratum: Liv. 10, 20, 4. grave: Liv. 31, 39, 2 *al.* (21, 5, 8 agmen grave praeda. *sim.* immobile: Liv. 10, 20, 8). Cvrt. 3, 3, 27 agmen ... nec turba nec sarcinis praegrave. Tac. hist. 1, 70 grave legionum agmen (ann. 1, 64 *al.*). expeditum: Liv. 10, 12, 7 (Cvrt. 4, 14, 6 *add.* mobile). Tac. hist. 3, 50. leve: Cvrt. 8, 14, 5. *de motu:* tardum: Verg. Aen. 9, 46 Val. Fl. 3, 229. lentum: Tac. hist. 2, 99 *al.* citatum: Liv. 2, 20, 4 *al.* concitatum: Liv. 28, 22, 11 Val. Max. 4, 7, 2 (Stat. Theb. 12, 663 concita ... agmina. Amm. 29, 5, 26 agmina ... incitata. Tac. hist. 3, 71 *al.* cito agmine). praeceps: Liv. 3, 10, 12 Plin. nat. 9, 50. fugae simile: Liv. 6, 32, 10. trepidum: Liv. 7, 17, 3 *al.* (8, 1, 5 *al. postpositum*). Lvcan. 2, 392. volucre: Sil. 12, 530. properum: Tac. 4, 79 *al.* (ann. 1, 50 *postpositum*). rapidum: Tac. hist. 2, 30. vagum: Liv. 33, 7, 2. errabundum: Cvrt. 8, 4, 6. Sil. 15, 481 palantia ... agmina. *de variis statibus et condicionibus* (*cf. sub iuncturis verbalibus*): perturbatum et confusum: Hirt. Gall. 8, 14, 2. disiectum: Verg. Aen. 12, 402 *al.* consternatum: Liv. 2, 47, 9. dissipatum: Liv. 3, 5, 10. Sil. 9, 281 turbata ... agmina. 12, 463 sparso agmine. Lvcan. 6, 315 lacero ... agmine. miserabile: Liv. 6, 3, 3 *et saepe.* Cvrt. 5, 5, 5. foedum: Liv. 9, 5, 9 *al.* infestum: Ciris 117. Liv. 2, 26, 6 Ariciam infesto agmine itur. *talia passim* (agmine infesto: 4, 22, 2. 5, 18, 11. 7, 20, 6). Tac. ann. 1, 69 Spart. Did. 6, 1 Dict. 3, 6. pacatum: Liv. 24, 20, 10 *al.* (Lvcan. 3, 71 agmina ... pacis habentia voltum). quietum: Sil. 14, 180 Tac. hist. 2, 41. silens, tacitum: Liv. 9, 6, 12. 9, 21, 6 *al.* Cvrt. 5, 4, 17 Sil. 7, 91. mutum: Sil. 15, 615. atrum: Verg. Aen. 12, 450 (*cf.* Hom. Δ 281 φάλαγγες

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

κυάνεαι *et* SERV. *ad h. l.; sic de elephantorum et formicarum agmine, q. v. suo loco*). fulgens: VELL. 2,106,1. *de magnitudine et variis generibus*: magnum, ingens agmen *sim. saepe* (tanto ... agmine: ENN. ann. 608 [*interpretationis incertae*], *et saepe*). agmine ingenti: LIV. 6, 15, 2. 34, 10, 1 (AVG. civ. 5, 23 p. 235 D. agmine ingenti et immani). STAT. Theb. 4, 638 innumero venit undique bellum agmine. LIV. 31, 24, 4 regium agmen. CVRT. 10, 9, 14 equestre agmen. LVCAN. 2, 95 servilia ... agmina. SIL. 8, 435 clipeata ... agmina. 10, 374 pleno ... agmine. TAC. hist. 1, 68 iusto agmine. 2, 60 permixtum vehiculis agmen (*cf.* VEG. mil. 3, 16). ann. 2, 19 *al.* agmen Romanum (3, 33 Romanum agmen). AVG. quaest. hept. 2, 47 militari agmine. *nota praeterea adiectivum postpositum*: LIV. 9, 38, 3 agmine incauto (35, 4, 3). 10, 43, 15 alio agmine incolumi. 21, 33, 1 agmen relicum.

accedunt genetivi, ut: peditis (peditum): SIS. hist. 68 LIV. 2, 26, 3 *al.* armatorum: CIC. Phil. 5, 18 LIV. 1, 47, 8. legionum: CAES. Gall. 5, 19, 3 TAC. hist. 2, 22. equitum: VERG. Aen. 7, 804. *et saepe.* manipulorum: LIV. 8, 8, 7. exercitus: VEG. mil. 3, 6. quadringentorum hominum: LIV. 3, 50, 3. CAES. civ. 1, 80, 5 Caesaris. agminis (agminum): CAES. Gall. 2, 17, 5 iter. 5, 33, 2 longitudinem. 2, 19, 1 ordo (HIRT. Gall. 8, 8, 4 OV. Pont. 4, 9, 23 LIV. 23, 24, 13 *al.* 28, 13, 7 qui sub signis atque ordine agminis incesserant. CVRT. 3, 3, 9. 4, 12, 20 discrimina atque ordinem. TAC. hist. 2, 41 *al.* ann. 2, 16 ut ordo agminis in aciem adsisteret. CLAVD. 15, 440). LIV. 10, 41, 5 incessu. 21, 35, 5 *al.* vestigia. 35, 28, 7 forma (AMM. 31, 16, 4). CVRT. 3, 9, 11 latus (AMM. 27, 2, 1. 24, 4, 29 terga). AMM. 16, 12, 50 compagem. 27, 2, 8 figuram. CIC. Tusc. 2, 37 labor (*sc.* ferre cibaria). LIV. 35, 4, 6 sarcinas. CVRT. 4, 11, 12 puellas, itinerum agminumque impedimenta. FLOR. 1, 12, 2 signa. AMM. 29, 6, 14 mole. SIL. 1, 256 pulvere. TAC. hist. 2, 68 coactores. SVET. Vitell. 17 antecessores. AMM. 25, 1, 2 ductor.

iuncturae ***verbales*** (*de participiis cf. sub nominalibus*): **1** *subiectum* agmen: incedit: VARRO Serv. auct. Aen. 12, 121 *passim.* procedit: CIC. Tusc. 2, 37 CAES. Gall. 6, 8, 1 *al.* it: CAES. Gall. 7, 61, 3 *al.* consistit: CAES. Gall. 7, 67, 3 *al.* stat: VERG. georg. 2, 280 *al.* fertur: LIV. 4, 33, 12 *cf.* 6, 6, 4. *talia permulta, cf.* CAES. civ. 1, 69, 3 NEP. Dat. 9, 4 LIV. 2, 26, 3. 3, 38, 3. 9, 23, 13. 10, 30, 3. 21, 5, 8. 21, 33, 1. 3. 22, 4, 4. 6. 24, 17, 3. 27, 47, 9. 31, 24, 8 SEN. dial. 4, 9, 3 CVRT. 5, 6, 1. 7, 3, 19. 8, 4, 6 LVCAN. 7, 497 SIL. 12, 688 TAC. ann. 1, 51 CLAVD. 28, 637. *al.* **2** *obiectum* agmen: **a** *de officiis ducum et militum*: agmen ducere (*et compos.*): CIC. Tusc. 2, 35 HIRT. Gall. 8, 35, 2 VERG. Aen. 1, 490 LIV. 3, 8, 6 *cf.* 7, 34, 8. 10, 34, 9 *al.* 31, 21, 4 (raptim). CVRT. 5, 13, 5 raptim agmen cursus magis quam itineris modo ducit. LVCAN. 3, 284 deducens (6, 70). VAL. FL. 6, 114. TAC. ann. 1, 60 *de primo agmine.* ann. 1, 64. 1, 70 subduxit. FRONTO p. 178, 17 N. VVLG. Is. 43, 17 eduxit. CLAVD. carm. min. 30, 194. 21, 265 produceret. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 4. agere: *v. sub* ago *I A 2 a ξ* (LIV. 3, 8, 8 circumacto agmine. 34, 28, 9). rapere: VERG. Aen. 12, 450 (*cf.* SERV.) LIV. 3, 23, 3 *al.* LVCAN. 1, 228. 3, 299 agmine ... rapto. 4, 35 *al.* SIL. 1, 129 *al.* 3, 406 raptat. 15, 208 corripit. STAT. Theb. 3, 577 prae se deus agmina passim mille rapit. *nota*: TAC. ann. 1, 70 inpulsu aquilonis ... rapi agique agmen. CLAVD. 28, 299. trahere: LIV. 38, 15, 14 *al.* (*aliter* SEN. dial. 9, 14, 7). LVCAN. 3, 71 SIL. 3, 598 *al.* AMM. 14, 6, 15 *cf.* TAC. ann. 15, 58. antecedere: CAES. Gall. 4, 11, 2 *al.* praecedere: VERG. Aen. 9, 46 LIV. 7, 13, 2 *al.* praegredi: LIV. 36, 31, 7 AMM. 18, 8, 5. antevolare: SIL. 12, 600. anteire: TAC. hist. 2, 5. instruere: HIRT. Gall. 8, 8, 5. ordinare: HOR. epod. 17, 9. discribere: SEN. epist. 95, 24 CVRT. 3, 2, 3. in cornua dividere: CVRT. 8, 14, 1. disponere: SIL. 12, 172 *cf.* TAC. ann. 14, 13 AMM. 23, 3, 4. distribuere: AMM. 21, 8, 3. explicare: HIRT. Gall. 8, 14, 2 LIV. 2, 59, 7 *al.* VAL. FL. 5, 560. constituere: SALL. Iug. 49, 5 LIV. 38, 25, 12. advertere: VERG. Aen. 12, 555 (urbi) CVRT. 8, 13, 19 (impingere muris: STAT. Theb. 7, 28). erigere (*sc. in locum superiorem*): LIV. 2, 31, 5 *al.* SIL. 3, 512. demittere (*in locum inferiorem*): LIV. 7, 23, 6. 7, 34, 3 *al.* (devolvere moenibus: LVCAN. 2, 491). declinare: LIV. 1, 28, 6 (detorquere: CVRT. 4, 13, 16). convertere (converso agmine *al.*): LIV. 24, 13, 6 *et saepe* (vertere: 32, 15, 4 FLOR. 1, 40, 29). CVRT. 5, 4, 16 SIL. 2, 214 *al.* FRONTIN. strat. 1, 5, 13 TAC. ann. 1, 57. flectere: LIV. 9, 35, 2 *al.* VELL. 2, 40, 1 SIL. 4, 81. removere: BELL. Afr. 70, 1. recipere: LIV. 3, 38, 3 LVCAN. 6, 288 (referre: CLAVD. 26, 78). tutari: LIV. 21, 25, 13 *al.* movere: CVRT. 7, 4, 14 LVCAN. 7, 273 *al.* VAL. FL. 6, 70 STAT. silv. 1, 2, 221 (promovere: SVLP. SEV. chron. 1, 10, 1 *al.* ciere: STAT. Theb. 4, 93). circumfundere: LIV. 44, 23, 8 TAC. ann. 13, 40. transmittere: VAL. FL. 3, 434. effundere: SIL. 2, 151. transferre: SIL. 12, 161. transfundere: SIL. 12, 429. infundere: SIL. 14, 638 FLOR. 2, 9, 6. diffundere: AMM. 31, 4, 9 CORIPP. Ioh. 1, 548. extendere: CVRT. 3, 9, 10. laxare: FRONTIN. strat. 4, 7, 42 (*apponitur*: discedere a signis). densare (densere): VERG. Aen. 7, 794 LVCAN. 7, 222 SIL. 8, 516 AMM. 16, 2, 9. VEG. mil. 1, 26 aut conglobent agmen aut laxent. coercere: SIL. 9, 205 (frenare: 9, 418). claudere (*de agmine novissimo*): CAES. Gall. 1, 25, 6 (*adiungitur*: praesidio esse; *item* 2, 19, 3). civ. 1, 79, 1 novissimum agmen claudebant. CVRT. 3, 3, 21 *al. aliter* LVCAN. 4, 747. cogere (*de agmine novissimo*): *proprie*: HIRT. Gall. 8, 8, 4 (*de formicis*: VERG. Aen. 4, 406. *de Lucifero*: OV. met. 2, 114). LIV. 10, 41, 6. 22, 2, 3 Afros ... primos ire ..., sequi Gallos ... agminis medium ..., novissimos ire equites, Magonem ... cum expeditis Numidis cogere agmen. 34, 28, 7 *al. de navibus*: 37, 23, 8 *al.* 38, 40, 6 (*opp.* praecedere). SEN. suas. 2, 4 (*de die novissimo*: SEN. epist. 12, 8) CVRT. 3, 3, 25 (*de elephantis*: PLIN. nat. 8, 11 *opp.* ducit. *de avibus*: 10, 126). AMM. 24, 1, 2 agmina postrema cogebat. 24, 1, 13. *aliter* LIV. 9, 13, 4 coacto rursus in unum agmine. SVET. Cal. 45 coactum agmen (*i. comparatum*). *translate*: CIC. Att. 15, 13, 1 nec duces simus nec agmen cogamus. prosequi (*de speculatoribus*): LIV. 27, 15, 1.
b *de eis, quae hostes facere solent*: agmen: insinuare: SIS. hist. 68. perturbare (turbare *sim.*): SIS. hist. 68. 71 HIRT. Gall. 8, 14, 2 *al.* LIV. 10, 20, 11 *al.* 33, 7, 2 SIL. 10, 508 STAT. Theb. 8, 467 CLAVD. rapt. 2, 143 (*cf. sub adiectivis*). adoriri, invadere, aggredi, incursare, vexare *sim.*: CAES. Gall. 3, 20, 3 HIRT. Gall. 8, 27, 5 LIV. 10, 28, 8. 21, 5, 10. 22, 16, 5. 22, 41, 4. 27, 48, 2. 36, 14, 12. 36, 45, 2 LVCAN. 9, 464. 10, 484 FRONTIN. strat. 1, 4, 1 TAC. ann. 2, 19 *al.* carpere: CAES. civ. 1, 63, 2 *al.* BELL. Afr. 75, 3 LIV. 22, 32, 2 *al.* TAC. ann. 12, 32 (*de reis*: PLIN. epist. 3, 9, 12. lacessere: FRONTIN. strat. 1, 4, 2). premere: CAES. civ. 1, 70, 3 HOMER. 484 STAT. Theb. 9, 255 (angustare: 12, 665). insequi, consequi, adsequi, adipisci: CAES. Gall. 1, 15, 2. 7, 88, 7 BELL. Afr. 6, 1 *al.* Hisp. 10, 3 LIV. 2, 64, 4. 9, 36, 10. 31, 43, 1 *al.* CVRT. 4, 10, 11 *al.* iungere: VERG. Aen. 2, 267 *al.* CVRT. 4, 15, 23 VAL. FL. 1, 520. 3, 505 *al.* morari, demorari: CAES. Gall. 2, 11, 3 civ. 3, 75, 3 HIRT. Gall. 8, 28, 1 LIV. 21, 36, 3 SIL. 10, 211. sustinere: CAES. civ. 1, 64, 1? LIV. 24, 7, 4 VAL. MAX. 3, 2, 1. tenere (detinere, retinere): LIV. 6, 13, 5. 8, 38, 6. 10, 5, 3. 28, 26, 11 *al.* LVCAN. 7, 316. vertere (*i. fugare*): VERG. Aen. 11, 412. 684 (*cf.* SERV. *ad h. l.*) *al.* SIL. 11, 341 (avertere: LIV. 34, 5, 9 *al.* pellere: VAL. FL. 3, 222 SIL. 16, 50 *al.*). diruere: HOR. carm. 4, 14, 29. rumpere: VERG. Aen. 12, 683 LVCAN. 3, 116 SIL. 1, 337 STAT. Theb. 8, 430 TAC. hist. 3, 18. interrumpere: LIV. 21, 33, 9 *al.* abrumpere: CVRT. 4, 15, 22 SIL. 13, 682. perrumpere: CLAVD. 28, 460. disicere: LIV. 22, 50, 9 VAL. FL. 3, 162 TAC. hist. 3, 22 *al.* AMM. 19, 8, 10 (scindere: TAC. ann. 1, 65). dispergere: CVRT. 4, 16, 25 SIL. 16, 68 VVLG. Ezech. 12, 14. deturbare: SIL. 7, 715.

***adverbialia*:** in agmine (*de significatu cf. p. 1340, 31*): CIC. Att. 6, 4, 3 haec ... scripsi in itinere atque agmine. CAES. Gall. 3, 24, 3 impeditos in agmine et sub sarcinis ... adoriri (7, 66, 4). BELL. Alex. 43, 2 dimicare. SALL. Iug. 45, 2 ne miles gregarius in castris neve in agmine servom aut iumentum haberet (*cf.* VAL. MAX. 2, 7, 2). *ibid.* in agmine in primis modo ..., saepe in medio adesse. 50, 2 in agmine principes facti *equites.* 55, 8 postremos in agmine temptare. 85, 47 in agmine aut in proelio consultor. 96, 3 in operibus, in agmine atque ad vigilias ... adesse. hist. frg. 1, 96 in agmine occiditur (CVRT. 3, 7, 15). VERG. georg. 3, 348 *Romanus* positis stat in agmine castris. LIV. 10, 45, 12 saepe in acie, saepe in agmine, saepe circa ... urbem ... pugnatum. 23, 27, 2 nec iam aut in agmine aut in castris ullo imperio contineri. 24, 14, 3 senserat ... murmur in agmine esse quaerentium. 40, 39, 7. 40, 58, 1. 44, 33, 5. VELL. 2, 47, 1 pugnatum saepe derecta acie, saepe in (in *del. Lips.*) agminibus, saepe eruptionibus. CVRT. 5, 12, 20 in agmine monstrari. 7, 1, 22. 7, 5, 10 in eodem agmine esse. 10, 9, 20. LVCAN. 1, 245 medio conspectus in agmine Caesar. SIL. 1, 249 in magno praecedens agmine ductor. 1, 276. 13, 23. 17, 127 ut in agmine primo ... volitet. STAT. Theb. 5, 400 attonito ... in agmine. TAC. Agr. 20 multus in agmine *esse.* hist. 1, 23 in agmine, in stationibus. ann. 3, 9 in agmine atque itinere ... se ... ostentare. 13, 55 in agmine, in laboribus ... adesse. hist. 5, 1 in opere, in agmine. SVET. Iul. 57 in agmine ... pedibus anteibat. Domit. 19 in expeditione et agmine equo ... vectus (FRONTO p. 207, 6 N.). AMM. 26, 9, 3 in agminibus (*opp.* in acie). *iuncturae cum aliis praepositionibus*: ex agmine: progredi: CAES. Gall. 7, 66, 6. cedere: SIL. 5, 377. HOMER. 281 procedit ab agmine Troum ... Alexander. LIV. 8, 38, 8 inpedimentis ex agmine remotis. 36, 30, 4 iumenta multa ex agmine praecipitata. LVCAN. 4, 765 Afer equos ... emisit in agmen. 777 medium correpsit in agmen. LAVS Pis. 203 prorumpat in agmina. SIL. 8, 404 raptabat in agmina turmas. 12, 509 impellit in agmen ... viros. agmine: *abl. loci*: TAC. ann. 1, 38 si quis agmine decessisset, pro desertore fore. 11, 18 (*cf.* MODESTIN. dig. 49, 16, 3, 16 qui agmen excessit, ... fustibus caeditur). *temporis?*: OV. met. 5, 2 dum ... ea ... medio ... agmine commemorat. *instrumenti*: LIV. 1, 47, 8 stipatus agmine armatorum (CVRT. 4, 14, 8 FLOR. 2, 2, 4). SIL. 6, 401 captivo ... agmine saeptus. *modi*: *saepissime cum verbis movendi*: CATO Philargyr. georg. 2, 417 *v. p. 1342, 72.* CIC. Phil. 2, 108 agmine quadrato ... sequuntur. 5, 20 *al.* SALL. orat. Lep. 24 tanto agmine atque animis incedit. *nota* (agmine *sine epitheto*): LIV. 1, 6, 2 iuvenes per mediam contionem agmine ingressi. 2, 20, 8. 3, 18, 4. 3, 50, 13 *al.* 22, 30, 1 *saepe; nota*: 22, 52, 4 alii agmine, alii palati. MANIL. 1, 909 CORIPP. Ioh. 2, 265. agminibus (*opp.* rari): TAC. Agr. 37. LIV. 1, 14, 11 velut agmine uno (*fugientium et insequentium*) inrumpit *in urbem Romanus. item postpositum*: 2, 65, 6. 5, 40, 5. uno agmine: 2, 30, 14 *al.* LVCAN. 1, 478 agmine non uno ... incedere. VVLG. Iudith 15, 4 uno agmine persequentes *hostem* (uno agmine *trans-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

late: SEN. dial. 5, 2, 2 ambitio viritim singulos occupat: impotentia est malum publicum. saepe in iram uno agmine itum est. nat. 3, 27, 1 an ... omnia *elementa* uno agmine ad exitium humani generis incumbant. OROS. hist. 3, 21, 1 uno agmine ... Romanos delere. DRAC. Romul. 5, 245 infremerent omnes uno agmine cives). LIV. 25, 19, 7 duobus agminibus diversos abisse. CVRT. 4, 12, 9 Phradates magno Caspiorum agmine antecedebat. TAC. hist. 4, 35 pugnatum longo agmine. *nota translationem*: TAC. ann. 16, 17 eodem agmine (*i. una*) Annaeus Mela *et alii* ... cecidere. FLOR. 1, 7, 5 ingenti agmine profecti. CLAVD. 28, 218 fesso si deficit agmine miles. *talia passim; multa exempla invenies sub adiectivis* (*p. 1343, 79 sqq.*). agmine facto: *in fine hexametri*: VERG. georg. 4, 167 Aen. 1, 82. 8, 595 STAT. Theb. 2, 493 IVV. 3, 162. *translate*: IVV. 10, 218 *in corpore* circumsilit agmine facto morborum omne genus. *in oratione prosa*: LIV. 5, 30, 4. 8, 28, 6. 21, 30, 8. 38, 33, 6 *cf.* 44, 9, 6 SEN. apocol. 13 epist. 104, 19.

synonyma (*apposita*): acies: VERG. Aen. 12, 597. 861 AMM. 29, 6, 14 (*oppositum v. sub II 1*). caterva: CIC. Scaur. 17. chorus: HIER. epist. 46, 12. coetus: STAT. Theb. 5, 652. comitatus: CIC. Phil. 13, 19 TAC. hist. 2, 92. cunei: CYPR. GALL. Ios. 29. exercitus: VVLG. I reg. 17, 45. globi: STAT. Theb. 9, 70. grex: CIC. Phil. 5, 18. iter: *v. sub II 1*. meatus: ITIN. Alex. 12. multitudo: HIER. epist. 148, 11. phalanx: STAT. Theb. 8, 367. plebs: STAT. Theb. 6, 741. pompa: SEN. Oed. 128 IVV. 10, 281. series: SEN. Oed. 128 TERT. spect. 7. signa: LIV. 44, 39, 8 FRONTIN. strat. 4, 7, 42. spira: AVIEN. orb. terr. 177. turba: OV. met. 15, 691 Pont. 4, 9, 24 LIV. 29, 28, 3 *cf.* 36, 19, 2 *al.* LAVS Pis. 38 STAT. silv. 4, 8, 44 Theb. 6, 132 CARM. de resurr. 327. turma: CVLEX 248. volumina: GELL. 7, 2, 5 AVIEN. Arat. 242. *opposita*: *v. sub II 1*.

derivata: agminalis, agminatim.

agmentum *v.* amentum.

agminālis, *-e. qui ad agmen (i. exercitum) pertinet.* CHAR. dig. 50, 4, 18, 21 agminales equi (equiti *cod. Flor.*) vel mulae et angariae atque veredi. *substantive*: COD. Theod. 8, 5, 3 (*a. 326*) usurpandi agminalis seu paraveredi licentia. *ibid.* publicis utemini agminalibus. 8, 5, 6 (*a. 354*) agminales ac paraveredos.

agminātim *adv., agmine, per agmina, agminis modo.* APVL. met. 4, 8 pulmentis acervatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis. 4, 20 illis, qui ... processerant, se obmiscent agminatim *canes*. SOL. 25, 4 *elephanti* oberrant agminatim. AMM. 18, 6, 23 agminatim intra consaepta exercitus (*sc. Xerxis*) recensitos. 22, 8, 47 constat ... agminatim ad hunc secessum ... petere pisces. 31, 4, 5 transfretabantur *Gothi* navibus ... agminatim inpositi. *Hey.*

Agmonia *v.* Acmonia *sub* Acmon.

1. agna, -ae *f., spica.* PAVL. FEST. 211 pennatas inpennatasque agnas in Saliari carmine spicas significat cum aristis et alias sine aristis: agnas novas voluit intellegi. *cf.* THEOPHRAST. hist. plant. 8, 7, 5 στάχυες μικροὶ καὶ τούτων, οὓς καλοῦσιν ἄγνας. *Sinko.*

2. agna *v.* agnus. **3. agna** *v.* acnua.

Agna *v.* Hagne. **Agnālia** *v. sub* Agonalia.

Agnanius, -a *nom. gent., cf.* Agonius? CORP. X 3699, 1, 11 (*Cumis, a. 251*) A. Agnanius Felicissimus. *Otto.*

agnaphus *v.* acnaphus. *corruptum* agnava VEN. FORT. carm. 2, 3, 19. *V.*

Agnārius, -ī *cogn. ut videtur latinum, veluti* Caprarius. *cf. Graecorum* Ἀμνός, Ἀμναῖος, Ἀμνίων. CORP. VI 14493 (*periit*) ex testamen(to) Cn. Cassi Cn. f. Col. Agnari arbitratu Cassiae Cn. l. v. Nice. *Diehl.*

agnāscor (adgn-), -nātus sum, -nāscī *ab* ad *et* nascor. *de animantibus*: CIC. de orat. 1, 241 constat agnascendo rumpi testamentum (*praecedit* testamento, quod pater familias ante fecit quam ei filius natus esset). Caecin. 72 statue, cui filius agnatus sit, eius testamentum non esse ruptum. VLP. reg. 23, 2 rumpitur testamentum ... agnatione, id est si suus heres agnascatur .... agnascitur suus heres aut agnascendo aut adoptando aut .... GAIVS dig. 28, 3, 13 qui in sui heredis loco succedendo quasi adgnascendo (adgnos- *cod.*) fiunt parentibus sui heredes (inst. 2, 133). TERT. dig. 29, 1, 33, 1 videtur suus heres adgnasci (adgnosci *cod.*). *ibid.* heredem ... adgnasci. *item ibid.* 3. VLP. dig. 25, 3, 3, 6. 28, 3, 3 *et* 28, 3, 3, 6, *hic* adgnoscendo *cod., item* 28, 3, 6 adgnoscendo. 38, 17, 2, 11 PAVL. dig. 1, 7, 10. 1, 7, 23 qui in adoptionem datur, his quibus adgnascitur, et cognatus fit, quibus vero non adgnascitur, nec cognatus fit. *et bis ibid.* MODESTIN. dig. 38, 10, 4, 10 PAVL. sent. 3, 4ᵇ, 10. VARRO ling. 5, 99 pecori ovillo quod agnatus, agnus. VLP. dig. 7, 1, 68, 2 si gregis ... sit usus fructus legatus, debebit ex adgnatis gregem supplere, id est in locum capitum defunctorum (23, 3, 10, 3). 47, 4, 1, 11 partus vel fetus post mortem adgnatos. PAVL. dig. 20, 1, 29, 1 adgnata *mancipia* (SCAEV. dig. 32, 37, 3. 32, 41, 10 *bis.* 33, 5, 21. 33, 7, 28). ITALA Wirceb. deut. 28, 51 agnata (ἔκγονα, VVLG. fructum) pecorum tuorum. TERT. adv. Val. 7 *Monogenes* non proprie, siquidem non solus agnascitur (agnos- *codd.*). *de variis rebus naturalibus*: PLIN. nat. 10, 47 tela adgnata cruribus *gallorum*. 11, 231 *pili* libidinosis congeniti maturius defluunt, agnati celerius crescunt. 11, 272 membra animalis adgnata inutilia sunt, sicut sextus homini semper digitus (1 ind. 11, 113 de agnascentibus membris). 16, 243 *viscum* praeter fructus adgnascitur (adgnos- *codd.*) *in arboribus.* 16, 245 viscum ... in quercu robore ilice ... adgnasci. 16, 249 quidquid adgnascatur illis (*quercubus sacris*), e caelo missum putant *Galli, etiam viscum.* 17, 223 impetigo et, quae adgnasci (adgnosci *Paris.*) solent, cocleae peculiaria ficorum vitia *sunt.* 35, 1 metallorum ... adgnascentiumque iis natura. GELL. 3, 10, 12 genuinos adnasci annis fere bis septenis. *pro subst.* adgnatum, -ī *i. q.* agnatio III *in herbis*: PLIN. nat. 21, 102 ornithogale caule tenero ... tribus aut quattuor agnatis. 27, 97 lycapsos ... cauli longo hirsutis adgnatis. *translate*: VLP. dig. 47, 2, 14, 15 *res* quae ex ea adgnata est. GELL. 7, 1, 9 alia quoque simul adgnata sunt incommoda his ipsis quae faciebat cohaerentia. 6, 14, 4 singulis orationis virtutibus vitia agnata sunt pari numero (*hic fortasse ab* agnatus *translatum est*).

part. **agnātus** (adgn-), -ī *et* **agnāta**, -ae *pro subst.* *insculptum* atnatos: CORP. II 4332, *item Graeci* ἀδνᾶτος, -α, anatus GLOSS. *inter* adgnatus *et* agnatus *admodum variant codices ut* DIG. *Florent.*; GAI *Veronensis semper habet* agnatus; *etiam lapidum tria quae extant exempla inter se discrepant.* *gen. plur.* agnatum *datur* LEGI XII tab., *v. infra l. 38.* ICTorum *definitiones*: GAIVS inst. 1, 156 sunt ... agnati per virilis sexus personas cognatione iuncti, quasi a patre cognati, veluti frater eodem patre natus, fratris filius neposve ex eo, item patruus et patrui filius et nepos ex eo. at hi qui per feminini sexus personas cognatione coniunguntur, non sunt agnati, sed alias naturali iure cognati. *similia leguntur* 3, 10 VLP. reg. 11, 4. 26, 1 conlat. 16, 7, 1. 16, 4, 1 dig. 38, 16, 2, 1 PAVL. dig. 38, 10, 10, 2 conlat. 16, 3, 13. *cf.* VLP. dig. 50, 16, 195, 2 communi iure familiam dicimus omnium adgnatorum. ISID. orig. 9, 6, 1 agnati dicti quod accedant pro natis, dum desunt filii. GLOSS. συγγενής ὁ ἐξ ἀρρενογονίας ἀνήρ. ἐπιγεννηθείς. ἐπίγονος. ἐξ ἀρρενογονίας ἀγχιστής. adgnata: συγγενὴς γυνὴ ἐξ ἀρρενογονίας. propinquus. filius. proximi. *distinguuntur a cognatis* IVLIAN. dig. 38, 15, 4, 1 tamquam adgnatus vel tamquam cognatus. VLP. reg. 28, 9 *et passim.*

LEX XII tab. 5, 4 si intestato moritur, cui suus heres nec es⟨ci⟩t, adgnatus proximus familiam habeto. 5, 5 si ⟨ad⟩gnatus n⟨ec⟩ escit, gentiles familiam ⟨habento⟩. 5, 7 si furiosus escit (*variant codd.*), ast ei custos nec escit, adgnatum (*sic Rhet. Her. cod. Herbipol.*, agnatum *optimi Cic. libri*, agnatorum *vel* adgnatorum *dett.*) gentiliumque in eo pecuniaque eius potestas esto. *hos legis locos respiciunt referunt tractant*: VARRO rust. 1, 2, 8 (*ex Catone*) mente captus ... ad adgnatos et gentiles est deducendus (COLVM. 1, 3, 1; *quasi proverbium, cf.* HOR. sat. 2, 3, 218 *et* epist. 1, 1, 102). RHET. Her. 1, 13, 23. CIC. inv. 2, 62 intentio est agnatorum (ad- *pars codd.*): nostra pecunia est, de qua is, cuius agnati (ad- *pars codd.*) sumus, testatus non est. *ibid.* agnatos pupilli. 2, 122 ambigunt agnati cum eo qui est heres. 2, 148. 2, 149 inter ... heredes ... et inter agnatos de hereditate controversia est. rep. 3, 45 cum furiosorum bona legibus in adgnatorum potestate sint. LEX Salpens. 29, 43 si ... ⟨ei⟩ adgnatus proxumus c(ivis) R(omanus) tutor esset. GAIVS inst. 1, 155. 1, 157 etiam feminae agnatos habebant tutores. sed postea lex Claudia lata est, quae quod ad feminas attinet, ⟨agnatorum⟩ tutelas sustulit. 1, 164 cum autem ad agnatos tutela pertineat, non simul ad omnes pertinet, sed ad eos tantum qui proximo gradu sunt. 1, 165. 168. 171. 2, 47. 64. 149ᵃ. 3, 9. 10. 11. 17. 21. 23 feminae agnatae quaecumque consanguineorum gradum excedunt, nihil iuris ex lege habent (VLP. dig. 26, 4, 1, 1 hereditas quidem ad adgnatam pertinet, tutela autem ad adgnatum). 3, 27. 28. 29. 34. 37. PAVL. conl. 16, 3, 4 consanguinei ... interpretatione prudentium primum inter agnatos locum acceperunt. VLP. reg. 26, 7 consanguineis et reliquis agnatis. dig. 38, 16, 2 post consanguineos admittuntur adgnati, si consanguinei non sunt. *cf.* PAVL. conl. 16, 3, 17 VLP. dig. 26, 4, 1. 38, 7, 2, 1 PAVL. dig. 38, 17, 6, 1. *et passim apud* ICTOS; *nota etiam* TRYPH. dig. 48, 17, 19 hereditate ab adgnato commilitone data. *ad gradus agnationis spectant haec*: POMP. dig. 38, 16, 12 filius patri adgnatus proximus est (*sic etiam* proximus: LEX Salpens. 29, 43 *v. supra l. 50.* GAIVS inst. 3, 12. 3, 22. IVLIAN. dig. 28, 6, 28 *ex lege Cornelia.* 29, 7, 3, 1 *et passim*; proximior: PAVL. dig. 38, 10, 10, 4 proximiores ex adgnatis sui dicuntur; GAIVS inst. 3, 11 agnatis ... qui ... proximo gradu sunt). HERM. dig. 26, 4, 10 adgnato prop[r]ior femina. GAIVS inst. 3, 22 proximo agnato non adeunte hereditatem nihilo magis sequens iure legitimo admittitur (VLP. dig. 38, 16, 3, 9 insequentes sibi adgnatos. 38, 17, 1, 12 succedenti adgnato. 38, 16, 2, 5 ulteriorem. 26, 4, 1, 2 inferioris gradus adgnato). VLP. dig. 5, 3, 25, 6 cum eum alius praecederet adgnatus. PAPIN. dig. 38, 8, 9 octavi gradus adgnato. GAIVS dig. 26, 4, 9 eodem gradu (VLP. reg. 26, 5. dig. 38, 16, 2, 2 eiusdem gradus). MELA 1, 42 quia singulis aliquot simul coniuges, et plures ob id liberi adgnatique sunt nusquam pauci. TAC. Germ. 19 quemquam ex adgnatis necare flagitium habetur (hist. 5, 5). [APVL. flor. p. 63 Oud. adgnatos *corruptum.*] CORP. VI 36740, 2 agnati erunt. II 4332 (*Cordubae, saec. II?*) excepitque ne quis eos (*hortos*) venderet, sed per genus ipsorum possessio decurreret vel per atnatos vel manumissos. PORPH. Hor. epist. 2, 183 heredem captatorem significat, non adgnatum. CYPR. GALL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gen. 1423 *Iacob* pasceret agnatos congestis frugibus omnes. SALV. eccl. 3, 87 circumstant te aegrotantem cognati atque agnati (3, 14. 3, 57). 4, 8 agnatos atque adfines suos Christo praeponere. *transfertur*: CIC. Tim. 39 *deos* fratres inter se agnatosque usurpari atque appellari videmus. TERT. nat. 2, 3 ad illam [m]agnatorum speciem (*de dis*).

agnāticius, -a, -um *ab* agnatus. COD. Iust. 6, 58, 15, 3^b (*Iustin.*) ad iuris agnaticii formam. *cf.* *ἀδνατικός apud interpretes Byzantinos.*

agnātio (adgn-), -ōnis *f. ab* agnasci. adgnatio *non legi videtur nisi in* DIG. *codice Florentino. ἀδνατιῶν Byzantini. incertae fidei est scriptura* adnatio *apud* PS. APVL. *l. 57 sq.* **I** *de nascendo herede* (*solum abl. vidi*): VLP. reg. 23, 2 rumpitur testamentum ... agnatione, id est, si suus heres agnascatur. IVLIAN. dig. 40, 5, 47 adgnatione postumi ruptum testamentum (CLEM. dig. 28, 2, 22 GAIVS inst. 2, 131 VLP. dig. 40, 5, 24, 11). PAPIN. dig. 28, 3, 1 sui heredis (VLP. dig. 28, 3, 8 PAVL. dig. 28, 6, 43 MARCELL. dig. 28, 7, 19 GAIVS inst. 2, 138). VLP. reg. 22, 18 postumi ... testamentum agn⟨a⟩tione rumpunt (GAIVS dig. 28, 3, 13 inst. 2, 142). GAIVS dig. 28, 3, 13 iura suorum heredum quasi adgnatione nanciscuntur. *cf.* inst. 2, 133. 134. MAR. VICTOR. rhet. p. 279, 28 ut alius testamento, alius lege, alius adgnatione *sit heres*. **II** *status agnati*: *v. Leonhard, PW. I 830.* GLOSS. ἐπιγέννησις. συγγένεια ἐξ ἀρρενογονίας. MODESTIN. dig. 38, 10, 4, 2 civilis ... cognatio ... proprie ... adgnatio vocatur videlicet quae per mares contingit. GAIVS inst. 1, 156 inter avunculum et sororis filium non agnatio est, sed cognatio. VARRO ling. 8, 4 ut in hominibus quaedam sunt agnationes ac (ad *cod.*) gentilitates, sic in verbis. RHET. Her. 1, 13, 23 suam vocat hereditatem lege agnationis. CIC. de orat. 1, 173 tutelarum gentilitatum agnationum ... iura. top. 27 si tutelam, si gentem, si agnationem definias. leg. 1, 23 quod in civitatibus ... agnationibus familiarum distinguuntur status, id in rerum natura tanto est magnificentius ..., ut homines deorum agnatione et gente teneantur. 1, 24 vere vel agnatio nobis cum caelestibus vel genus vel stirps appellari potest. CELS. dig. 1, 7, 7 iura adgnationis. VLP. dig. 38, 8, 4 consanguinitatis itemque adgnationis iura a patre oriuntur. MODESTIN. dig. 38, 10, 4, 10 in adoptionem datus aut emancipatus quascumque cognationes adfinitatesque habuit retinet, adgnationis iura perdit. GAIVS inst. 1, 158 agnationis ... ius (3, 21 nomen agnationis) capitis deminutione perimitur (*sic* ius 1, 163 *bis*, 3, 14. 3, 27 VLP. dig. 38, 8, 4 reg. 28, 9 PAVL. dig. 1, 7, 23 MODESTIN. dig. 2, 14, 34). inst. 3, 10 plures gradus agnationis. PAVL. dig. 5, 4, 3 qui post eum gradum sunt agnationis. COMM. Bern. Lucan. 4, 563 ad aetatem parentes dixit et fratres, non ad agnationem (agnit- *cod.*). SALV. eccl. 3, 59 incognitarum agnationum pudenda nomina et recentium ... adfinitatum ridicula commenta. SIDON. epist. 5, 1, 3 patrueli paterno caelibi ... per agnationis praerogativam succedere. LEX Burg. Rom. 10, 9. 37, 2. *ipsi homines agnati*: COD. Theod. 2, 25, 1 (*Constant. I*) integra apud possessorem (successorem COD. Iust. 3, 38, 11) ... servorum agnatio ... permaneret. 8, 7, 19, 1 (*a. 397*) teneatur agnatio. 14, 7, 1 (*a. 397*) matrem sequatur agnatio. 8, 5, 58 (*a. 398*) cum uxoribus suis et omni peculio atque agnatione. NOVELL. Valent. III 26, 4 peculiis atque agnationibus designati iuris. COD. Iust. 1, 5, 19, 1 liberis ... non existentibus ad agnationem vel cognationem eorum ... res ... pervenire. LEX Burg. Rom. 37, 2 si agnatio defuerit. LEX Visig. Recc. 3, 2, 4 agnatio ... servi domino deputetur. **III** *de herbis*: PS. APVL. herb. 60 *herba consolida* altera ... cum adnationibus secundum genicula. 63 foliis similibus puleio, sed paulo maioribus atque floccosis vel lanugineis adnationibus. *cf. p. 1348, 9.* *V.*

Agnatius, -a *in titulis corruptis* CORP. VI 29735. XI 3097 (*ambo perierunt*).

? **Agnātus** *cogn.* CORP. VI 21213 Agnat⟨...⟩. *Otto.*

agnava *v.* agnaphus. **Agnaviae** *cf.* Acmonia.

Agnē *v.* Hagne.

Agnebertus, -ī *nom. germ.* CONC. Burdig. (Mon. Germ. leg. III 1) p. 216, 25 Agnebertus Sanctonis urbis episcopus. *Diehl.*

P. Agnei ... (*corruptum?*) *in titulo* CORP. VI 10486 *qui periit.* *Otto.*

agnellīnus, -a, -um *ab* agnellus. ANTHIM. 5 agnellinae carnes ... optimae sunt. *cf.* agninus.

agnellus, -ī *m. deminut. ab* agnulus *vel* agnus. [*val.* miel, *it.* agnello, *francog.* agneau. *M.-L.*] ARS Bern. gramm. suppl. 70, 1 agnulus, agnellus. PRISC. gramm. II 109, 15 duplicant l ante -us ... agnus agnellus. *cf.* POMP. gramm. V 143, 28. PS. CASSIOD. de orat. p. 1221^D apud antiquos ... aliter dicebantur, agnus, agnulus, agnellus, agnicellus, agniculus, agnicellulus. *in blanditiis*: PLAVT. Asin. 667 agnellum, haedillum me tuom dic esse vel vitellum. *de Christo*: GLOSS. V 438, 12 hagnos arnus id est agnellus modicus vel castus.

f. **agnella**, -ae. ENNOD. carm. 2, 100, 6 *canis venaticus* luditur agnellae post proelia tanta (*sc. ferarum persecutionem*) volatu: molle pecus volucrem praevertit fraude molossum. *Sinko.*

Agnellus, -a *nom. christ.* (*sed vide p. 1350, 23 et 27*). Agnellus *patricius*: CASSIOD. var. 1, 15, 2 patricii Agnelli ad Africam discedentis, qui regnum petens alterius nostris est utilitatibus serviturus. 1, 37, 5 Agnello fideiussori tuo. 8, 25, 3 domus patriciae recordationis Agnelli in Lucullano castro posita. ENNOD. epist. 4, 18 carm. 2, 107. *alius*: epist. 5, 3 Agnellus de casis per varias promissionum mihi inludit effigies. GREG. M. epist. 1, 16a subscr. Agnellus episcopus sanctae Treientinae (*i.* Tridentinae) ecclesiae. Agnellus episcopus sanctae Acelinae ecclesiae. 4, 6 Agnelli episcopi (*provinciae Lucaniae, ut videtur*). *eius filius*: 4, 6 Agnello ... qui notarius nostrae (*i. Romanae*) esse fertur ecclesiae. 3, 13 Agnello episcopo de Fundis, qui nunc incardinatus est Terracina. 5, 57a subscr. episc. 8, 19. 7, 10 Agnello abbati de Arimino. FELIX IV Migne 65, 15 (*saec. VI*) Agnellus diaconus. CONC. Rom. a. 487 (Mansi VII 1171^C) Agnello Torcelino (*Vmbriae*) *episcopo*. Gradens. sub Tiberio II (*a. 578—582*) (Mansi IX 926^C) Agnellus episcopus sanctae ecclesiae Tridentinae. Rom. a. 601 (Mansi X 487^E) Agnellus episcopus sanctae ecclesiae Ferentinensis. CORP. VI 9920, 3, 21 (*saec. IV, in albo corporis tabernariorum*) Agnellus. XV † 7594 (*in fistula*) ex oficina Agnelli. X † 4519 (*Capuae*) hic requiescet ... Acnellus. † 7746? XI † 266 (*Ravennae*) Agnellus episc(opus). † 273. † 305 (*ibid., a. 570* = CARM. epigr. 715) pontificis requiem caelesti munere ⟨c⟩essa⟨m⟩ Agnellus virtute d(e)i non perdedit i⟨ll⟩am. ... hic r(e)q(uiescit) ... Agnellus arc(hi)episc(opus). V † 5403 (*Comi, a. 556*) famulus Christi Agnellus. † 5592 (*in agro Mediolan.*) Agnellus. INSCR. Not. degli scavi 1891 p. 281 † (*in Liguria, saec. V vel VI*) Agnellus. XII 798 (*Arelate, periit*) C. Crassius Agnel⟨l⟩us (*trad.* Agnelius). *v. etiam huius operis II p. 460, 76.* Agnella: ENNOD. epist. 9, 25 Ennodius Agnellae. .. sanctam viduam et nobilem (*ipsam dicit* Agnellam). ... domna Agnella. GREG. M. epist. 9, 207 (*a. 599*) Agnella abbatissa. CORP. IX 6224 (*Venusiae*) hic requiescit Gesua cum oxore sua Agnella (*sunt Iudaei*). V † 5211 (*ad lacum Larium, a. 539*) Agnella. † 5241 (*ibid., a. 501, periit*) famula Christi Agnela. INSCR. christ. Rossi 641 (*a. 424*) Agnella. CORP. XI † 2588 (*Clusi*) cum iugali sua Agnilla. *v. etiam* Agellus. *Otto.*

Agnēs, Agneta *v.* Hagne.

agneus, -a, -um *ab* agnus. GREG. TVR. vit. patr. 8 pr. agneo decoratos vellere. *cf.* agninus.

Agnia, Agniānus, Agniās *v.* Hagnia, Hagnianus, Hagnias.

agnicellulus, -ī *m. deminut. ab* agnicellus. POMP. gramm. V 143, 29 PS. CASSIOD. de orat. p. 1221^D.

agnicellus, -ī *m. deminut. ab* agniculus. POMP. gramm. V 143, 29 PS. CASSIOD. de orat. p. 1221^D.

agniculus, -ī *m. deminut. ab* agnus. *v.* PS. CASSIOD. *s. v.* agnellus. *proprie*: ARNOB. nat. 7, 12 centum ille caedat boves totidemque cum agniculis suis matres. AMBR. hex. 6, 4, 25 quid agniculis simplicius, quos minusculae parvulorum comparamus infantiae. *ibid.* pastor errat in discretione ovium, agniculus in agnitione matris nescit errare. *translate i. q. christiani*: ITALA Ioh. 21, 15 (Ambr. in psalm. CXVIII 2, 15) pasce agniculos meos (VVLG. agnos).

f. **agnicula**, -ae. *in comparatione*: AMBR. inst. virg. 16, 103 quasi bona ... agnicula rumines in ore tuo praecepta divina. CANON. Migne 56, 891^B insipientes homines, qui ad fontes atque ad arbores sacrilegium faciunt ... vel cervolum aut agniculas faciunt (*i. q. sacrificant; cf.* SERV. Verg. ecl. 3, 77 agnā facere).

agnīle, -is *n. ab* agnus. GLOSS. II 245, 36 ἀρνῶν ὁ τόπος. [*sard.* annile. *M.-L.*]

Agnilla *v.* Agnellus.

agnīnus, -a, -um *ab* agnus. *ad agnos pertinens*: GLOSS. agnina (*sc.* caro) ἄρνειον κρέας. PLAVT. Aul. 374 indicant ... agninam caram. Capt. 819 lanii ... duplam (?) agninam danunt. 849. Frivol. frg. 9. HOR. epist. 1, 15, 35 patinas cenabat omasi vilis et agninae (-ni *plerique codd.*). ZENO tract. 2, 38 p. 484, 14 Moyses ... procuravit agninam. *apud posteriores addito vocabulo* caro: MARC. med. 11, 33 carnis agninae *cf.* 36, 4 CAEL. AVR. chron. 1, 4, 33 ORIBAS. syn. 4, 4. PLAVT. Pseud. 329 agninis me extis placari volo. APIC. 7, 297 iocinora haedina sive agnina. PLIN. nat. 30, 80 agninus pulmo. *cf.* MARC. med. 34, 18. TITIN. com. 90 lactis agninas. *cf.* PLAVT. Pseud. 319. VARRO rust. 2, 11, 4 ⟨in⟩ lactis duos congios addunt coagulum ... melius leporinum et haedinum, quam agninum. *cf.* SCRIB. LARG. 197 PLIN. nat. 29, 104. 30, 112. 135 SORAN. 2, 11 (44). PLIN. nat. 30, 68 decoctum agniculorum pedum. 113 in cinere ex ossibus feminum agninorum. PLIN. nat. 30, 88 fel cum melle, praecipue agninum. 107 sebo agnino. SCRIB. LARG. 185 iure ... agnino. 189. PELAGON. 86 capitulum agninum. APIC. 8, 359 copadia haedina sive agnina. CAEL. AVR. acut. 2, 17, 111 cerebro ... agnino. FEST. 210 capitia ex pellibus agninis facta. PLIN. nat. 32, 52 quartanas sanari adalligato (*sc. ossiculo ranae*) in pellicula agnina recenti aliasque febris. *cf.* 32, 139. VLP. dig. 34, 2, 25, 8 pelles caprinae et agninae vestis erunt. ANTH. 199, 87 agninam (*sc. pellem*) Pellias habet. AVG. c. Faust. 14, 18 p. 400, 17 encausti munditia, quae corio inhaesit agnino (*i. membrana*). PRVD. psych. 793 lupus ... cruda per agninos exercens funera rictus. PAVL. NOL. carm. 33, 93 ut milia multa viderit angelicis mixta agninisque catervis. **agnīna lingua,** herbae genus, similis est plantaginis maioris GLOSS. III 567, 28. *cf.* 540, 49. *Sinko.*

Agnis *v.* Hyagnis *et* Hagne.

agnitio, -ōnis *f.* [*cf. c.* agnoscere agnitus. *Th.*]. GLOSS. ἐπι-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γνωσις; agnitione: cognitione. HIER. in Eph. 1, 2 p. 563 Vall. ut inter *γνῶσιν* et *ἐπίγνωσιν*, hoc est, inter notionem et agnitionem, illud intersit: quod notio eorum sit quae ante non scivimus et ea postea scire coepimus, agnitio vero eorum quae prius scientes deinceps scire desivimus eorumque postea recordamur (*idem de* cognitione *et* agnitione ISID. diff. 1, 89). *vox rara apud antiquiores: semel habet* CIC., *crebrescit inde a II saeculo. Leonhard, PW. I 831.*

I *i. q. recognitio, ἀναγνώρισις*: SEN. contr. 9, 3, 4 agnitio dividet quod iunxit etiam expositio? PLIN. nat. 10, 194 velut sui cadaveris agnitionem fugientes (*pisces*). PS. QVINT. decl. 8, 12 hanc ipsam indifferentiam ... parentum tamen agnitio dinoscit. SVET. rell. p. 9, 1 R. liberorum (hib-, ib- *codd.*). APVL. met. 3, 26 agnitione ac miseratione quadam. 11, 20 notae dorsualis agnitione. 11, 27 ut agnitionem mihi ... subministraret. Plat. 2, 25 agnitionis ... difficultatem. DON. Ter. Eun. 915 puellae. HYG. fab. 190 p. 122, 2 agnitione facta. AMBR. hex. 6, 4, 25 agniculus in agnitione matris nescit errare. VVLG. gen. 45, 1 ut nullus interesset agnitioni (*ἡνίκα ἀνεγνωρίζετο*) mutuae. SVLP. SEV. chron. 1, 12, 2 agnitionem dissimulans. MART. CAP. 4, 331 agnitione viperea. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 66 nulla notorum agnitio. *locus lacunosus*: DIOM. gramm. I 488, 18 (*Kaibel frg. com. I p. 58*) liberorum fortunarumque priorum in peius ⟨. . .⟩ adgnitio. CORP. VI 1750, 3 agnitione[m] sui ex omni parte perdita (*de thermis incuria neglectis*). *i. q. cognitio, notitia*: SYMM. epist. 6, 38 (29), 1 veteris inter eos amicitiae ... agnitio.

II *i. q. cognitio*: CIC. nat. deor. 1, 11 quae (*quaestio*) ... ad agnitionem (cogn. *cod. B*) animi pulcherrima est. QVINT. inst. 1, 1, 25 obstat hoc agnitioni earum (*litterarum*). TERT. ieiun. 3 de arbore agnitionis boni et mali (anim. 38 VVLG. gen. 2, 17 de ... ligno scientiae b. e. m.). 7 sacramentorum (9). anim. 58 ex agnitione promissorum charismatum (monog. 1). apol. 21 expolitos *homines* in agnitionem veritatis oculare (VVLG. I Tim. 2, 4 ad agnitionem veritatis venire. Sirach 24, 32 Tit. 1, 1 *et saepe* ECCL. LVCIF. de non parc. 19 agnitionem veritatis consequi. PRISCILL. tract. 8, 119 AMBR. Cain et Ab. 2, 3, 11 AMBROSIAST. in Rom. 15, 11 HIER. epist. 149, 1. OROS. hist. 7, 41, 8 tantae gentes ... acciperent. LEO M. serm. 31, 2 PS. PROSP. vocat. gent. 1, 9. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 44, 19 nulla ... ex hac intellegentiae simplicitate vel veritatis nascitur vel falsitatis agnitio. FVLG. RVSP. epist. 8, 6, 13). IREN. 1, 3, 1. PRISCILL. tract. 11, 145 scientiae tuae. 10, 132 peccati agnitione (AMBR. fuga saec. 3, 15. Iacob 1, 6, 20 peccatorum. CYPR. GALL. num. 541 probri [prius *codd.*]). AMBR. apol. Dav. I 4, 18 spiritalis ... legis. bon. mort. 12, 55 in quo simus aeterni in agnitione omnis boni. VVLG. Sirach 1, 15. Coloss. 1, 9 voluntatis eius. 2, 2 mysterii dei patris. Philem. 1, 6 omnis operis boni. RVFIN. Adamant. 1, 23 intellegentiam pro scientia vel agnitione scripturae ponere videntur. MACR. sat. 7, 9, 21 prima ... *συζυγία* nervorum ... dat illis (*oculis*) agnitionem specierum et discretionem colorum. somn. 1, 8, 3 agnitionem ... rerum divinarum sapientiam proprie vocantes. CASSIAN. conl. 12, 13, 1 propria ... agnitione suavitatis (*mellis*). 14, 8, 2 historia praeteritarum ac visibilium agnitione complectitur rerum. LEO M. serm. 36, 1 CLAVDIAN. MAM. anim. p. 161, 6. ENNOD. epist. 5, 18 p. 140, 6 Vind. molestiarum. opusc. 5 p. 399, 15 ante agnitionem desolationis meae. dict. 5 p. 439, 13. FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 6 sempiternitatis. 2, 1 plena suae comprehensibilitatis agnitio. epist. 14, 23 huius rei manifesta nobis atque indubitata probetur agnitio. CASSIOD. var. 11, 15, 1 bonarum rerum celerrima semper desideratur agnitio. *sequitur enuntiatum interrogativum*: DIOM. gramm. I 437, 4 ut sit agnitio quae mater. *notanda*: *in re iudiciaria* (*cf.* agnosco *p. 1358, 82 sqq.*): *cf.* TERT. nat. 1, 20 *omnia ista* a nobis solis revincuntur ..., agnitione scilicet diversae partis. VVLG. sap. 3, 18 in die agnitionis (*διαγνώσεως*). COD. Theod. 2, 8, 18 (*a. 386*) nec apud ipsos ... arbitros ... ulla sit agnitio iurgiorum (8, 8, 3 *non recte interpretatus est Leonhard, PW. I 831*). *i. q. signum, indicium*: CAEL. AVR. acut. 3, 10, 101 est agnitio hydrophobiae appetentia vehemens atque timor potus. FVLG. RVSP. epist. 14, 21 in his ... propriis nulla est naturae separatio, sed quaedam personalis agnitio. *in circumlocutione fere i. q. aspectus*: VVLG. Is. 3, 9 agnitio vultus eorum respondit eis. *genetivo obiectivo non accedente vel supplendo* (*saepe quasi t. t. apud christianos*): TERT. nat. 1, 6 post agnitionem iniquissimae repertae *leges*. TERT. anim. 18 agnitionem ante mortem consecutus *Plato*. virg. vel. 3 coeperat agnitio proficere. 11 de arbore agnitionis. IREN. 1 praef. 1 multos evertunt attrahentes eos sub occasione agnitionis. 1, 4, 1 formam, quae esset secundum substantiam tantum, sed non secundum agnitionem (*cf.* agnitionalis *p. 1352, 42*). 4, 33, 8 agnitio vera est apostolorum doctrina. (NOVATIAN.) tract. 5 p. 52, 25 spiritus virtutis, spiritus agnitionis, spiritus pietatis. SOL. 27, 38 ut locorum ... nulla indicia agnitioni relinquantur. OPTATVS 7, 3 p. 172, 21 ait illi Petrus: tu es filius dei vivi, pro qua agnitione laudari ... meruit. LVCIF. Athan. 2, 34 quisnam fuerit *Paulus* ante agnitionem. *ibid.* post agnitionem. VVLG. Sirach 24, 24 *sapientia* mater ... agnitionis et sanctae spei. Coloss. 3, 10 induentes novum eum (*hominem*), qui renovatur in agnitionem secundum imaginem eius, qui creavit illum (*cf.* AMBR. Ioseph 5, 25). II Petr. 2, 21 melius ... erat illis non cognoscere viam iustitiae, quam post agnitionem .... PRVD. ham. 886 numquid et exuti (*spiritus*; -ae *pars codd.*) membris ... perdunt agnitione notas? VALENT. Leo M. epist. 55 ad perfectiorem ... agnitionem vestrae divinitatis (*διδασκαλίαν graece*). IOH. BICL. chron. II p. 211 praef. quae acta sunt in mundo ad agnitionem nostram transmiserunt. SALV. gub. 4, 92 susceptus per fidei agnitionem. 5, 1 salubriorem his fuisse ignorantiam, quam agnitionem. SIDON. epist. 7, 14, 2 contemplativa. BOETH. mus. 1, 9 postrema ... perfectio agnitionisque vis in ratione consistit. FVLG. RVSP. epist. 2, 10 profectus nostrae illuminationis agnitionisque. *speciatim de facultate agnoscendi, ratione*: FILASTR. 154, 2 ut in eis ... avibus ... agnitio et sensuum lenitas insita monstraretur.

agnitio dei: TERT. pudic. 9 naturalis agnitionis in deum. pat. 4 satis agnitio dei quid sibi incumbat intellegit. adv. Marc. 5, 20 Christi (CYPR. epist. 3, 2 quamvis illi, *i. sacerdotes*, nec timorem dei nec agnitionem dei servassent. VVLG. Eph. 4, 13 filii dei. AVG. c. Iul. op. imp. 1, 87). IREN. 1, 2, 5 declarasse ... in eis patris agnitionem. NOVATIAN. trin. 7 p. 897[B] in agnitionem dei. LACT. inst. 3, 9, 19 dei parentis. *al.* HIL. in psalm. 51, 21 PS. ATHAN. exhort. ad mon. (Migne 18, 71) VVLG. Eph. 1, 17 SVLP. SEV. chron. 1, 13, 6. OROS. hist. 7, 6, 11 *dei* agnitione suscepta. CASSIAN. Nest. 4, 2, 4. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 9 accipiant. FAVST. REI. grat. 2, 10. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 10 naturalis. *ibid.* agnitionem dei in nobis revelationem spiritus operari. 2, 11 agnitionem et dilectionem suam nobis intimare. AVG. civ. 19, 23 (*sec. Porphyr.*) deorum dona *non* obtinere neque habere Iovis immortalis agnitionem, *cf. infra* nosse deum. *hominis*: PRISCILL. tract. 5, 90 in agnitionem sui diem conplens (8, 119 nostri. VVLG. II Macc. 9, 11 ad agnitionem sui venire). VVLG. Sirach 38, 6 ad agnitionem hominum (*in loco male verso*). *phrases*: PAVL. NOL. epist. 27, 3 de agnitione dilectissimorum ... fratrum. CASSIAN. conl. 18, 3, 1 ad aemulationem nostrae agnitionis. 24, 21, 1 summo desiderio tuae agnitionis. RVRIC. epist. 2, 32 ob cuius (*filiae*) agnitionem ... erat voluntas ... vos visendi. VICTORIN. Ruric. epist. 2 ad primum vestrae agnitionis contemplationisque congressum. ALC. AVIT. epist. 58.

III *cf.* agnosco *III*: MARCELL. dig. 38, 15, 5 praef. ut vel iubeat adgnosci bonorum possessionem vel ratam habeat agnitionem bonorum possessionis. COD. Iust. 8, 39 (40), 4 (5), 2 aliorum devotionem vel agnitionem ... aliis debitoribus praeiudicare. TERT. Prax. 1 episcopum Romanum, agnoscentem (ign- *codd. al.*) iam prophetias Montani ... et ex ea agnitione.

male versum: VVLG. Sirach 51, 27 animam meam direxi ad illam et in agnitione inveni illam (*sapientiam*, LXX 51, 20 *ἐν καθαρισμῷ*).

agnitiōnālis, -e *ab* agnitio. TERT. adv. Valent. 27 patitur ... animalis et carneus Christus in delineationem (declinationem *codd.*) superioris Christi, qui ⟨ad⟩ Achamoth formandam (formam dum *codd.*) substantivali, non agnitionali forma cruci ... fuerat innixus. *cf.* agnitio *p. 1351, 72.*

agnitor, -ōris *m.* [*cf. c.* agnoscere agnitus. *Th.*]. *cf.* agnosco *II*: ITIN. Alex. 49 quoniam quisque mediocritatis est agnitor, satis fecerit sese noscendo. VVLG. Sirach 7, 5 quoniam agnitor cordis ipse est *deus*. *Christi*: SACR. Leon. 42, 1 p. 477 testes Christi, qui eius nondum fuerant agnitores. *i. q. γνωστικός*: IREN. 2, 31, 1 similiter evertit ... omnes, qui falso cognominantur agnitores. *cf.* agnosco *III*: QVINT. inst. 12, 8, 13 (*in litis instrumento*) sine agnitore signa frequenter invenies.

agnitus, -ūs *m.* PAVL. NOL. epist. 16, 9 divinae veritatis agnitu id quoque, ut nosmet ipsos noverimus, adsequimur. *v. Mess.*

Agnitus *cogn.* CORP. VIII 3322 (*Lambaesi*) Ael. Agnito Canopo paedagogo. *Otto.*

Agno *v.* Hagnon. **Agnobor** *i. q.* Achobor.

Agnodicē, -ēs *ab ἁγνός et δίκη?* HYG. fab. 274 p. 150, 6 Agnodice quaedam puella virgo concupivit medicinam discere. p. 150, 16. p. 150, 13 *et* 15 Agnodicem. *cf. M. Wellmann, PW. I 831. Diehl.*

Agnoïtae, -ārum *m.*, *Ἀγνοῆται, haeresis.* GREG. M. epist. 10, 14 de Agnoitarum (agnovit- *pars codd.*) errore. 10, 21 de scriptis vestris (*Eulogii*) quae contra hereticos Agnoitas edidistis. *ibid.* contra hereticos qui dicuntur Agnoitae. *ibid.* p. 257, 39 quisquis Nestorianus non est, Agnoita (agnotus *pars codd.*) esse nullatenus potest. VICT. TONN. chron. II p. 199, 539 duae haereses ..., una Agnoitarum .... Agnoitae siquidem perversitati a qua exierunt id adiciunt quod Christi divinitas ignoret futura, quae sunt scripta de die et hora novissima (*inde* ISID. orig. 8, 5, 68 Agnoitae ... a Theodosianis exorti sunt ... ab ignorantia dicti). *V.*

agnōmen, -inis *n.* [*ex* ad *et* nomen *ad exemplum vocabuli* cognomen *fictum esse videtur. Th.*]. GLOSS. cognomen; *παρώνυμον*. EXCERPTA de praenom. 2 cetera *nomina* (*dixit de gentilicio*) ordine variantur: nam quod praeponitur praenomen, quod post fertur cognomen, quod ad ultimum adicitur agnomen ⟨est⟩. CHAR. gramm. I 152, 22 propria *nomina* hominum tantum modo, quae in species quattuor dividuntur, praenomen nomen cognomen agnomen, ut Publius Cornelius Scipio Africanus. nam agnomina cognominibus ex aliqua ratione aut virtute adduntur. DIOM. gramm. I 321, 27 his *nominibus* etiam unum accedit, agnomen ex aliqua virtute forinsecus quaesitum, quod *ἐπιγέννητον* Graeci dicunt, quo cognomina discriminantur, ut est Vlixi agnomen 'polytlas'. SERV. gramm. IV 536, 9 aut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nomina sunt agnomina, quae cognomini iunguntur . . ., ut Africanus Aemilianus, et quidquid eiusmodi accesserit agnomen vocabitur . . . . agnomina sumuntur ex moribus et laude, ut Metellus Creticus . . ., Aeneas Pius, Piso Frugi; ex moribus et vituperatione, ut Tarquinius Superbus . . .; ex fortuna, ut Crassus Dives, Sylla Felix . . .; ex eventu, ut Corvinus; a meritis, ut Torquatus . . .; a natura, ut Dentatus . . .; a qualitate, ut Sapiens; a quantitate, ut Magnus . . .; a loco, ut Caudinus Gabinus. CONSENT. gramm. V 339, 23 sive unum sive plura. PRISC. gramm. II 69, 12. 76, 13 DON. IV 373, 9 SERV. IV 429, 5 POMP. V 141, 4 DOSITH. VII 390, 11 FRG. Bob. VII 540, 13 ARS Bern. gramm. suppl. 65, 27 MAR. VICTOR. rhet. p. 215, 2 SERV. Aen. 6, 392. PRISC. gramm. II 58, 5 agnomen est, quod ab aliquo eventu imponitur, ut 'Africanus', 'Isauricus' . . . in aliis *personis* loco cognominis aliorum agnomina vel contra *posita invenimus*, ut 'Cicero', qui primus ab habitu faciei nominatus est, agnomen hoc habuit, familiae vero eius cognomen fuit. similiter 'Caesar', 'Scipio'. POMP. gramm. V 141, 16 omnia cognomina propriam rem tenent; a natura veniunt, id est natus est infans, statim hoc dicitur. omnia agnomina ab actibus veniunt. in puero infantulo non poteris invenire agnomen. *ibid.* 28 puta notarium meum volo vocare Africanum. si hoc nomen accepit, quando natus est, modo Africanus quod dicitur, iam non erit agnomen, sed erit cognomen. SERV. Aen. 1, 267 cognomen Iulo: si proprie loqueretur, agnomen diceret, non cognomen, sed magis ad familiam respexit, quia omnis gens Iulia inde originem ducit (*aliter* CLEDON. gramm. V 35, 10).

adnomen *legitur*: CAPITOL. Ver. 3, 5. NOT. Tir. 21, 73 *in serie compositorum vocis* nomen (*ex parte fictorum ut* anomen, pernomen). GLOSS. II 399, 29. *Byzantini habent* ἀδνούμιον, ἀδνουμιάζω, ἀδνουμιαστής, *v.* SVIDAS *s. v.* ἀδνούμιον.

FLOR. 1, 43 quatenus Metelli Macedonici domus bellicis agnominibus (hacno- *cod. Bamb.*, nom- *al.*) adsueverat, altero ex liberis eius Cretico facto mora non fuit quin alter quoque Balearicus vocaretur. CAPITOL. Ver. 3, 5 nec aliud ei honorificentiae adnomen adiunctum est, quam quod Augusti filius appellatus est. CARM. epigr. 379, 2 forma rudi puerum Priscum agnomine quondam. *translate*: CARM. adv. Marc. 5, 80 vos . . . quis suasit . . . crimen adulterii committere, perdere vitam? et quamquam perit, id falsare agnomine verbi? *cf.* cognomen, *ut* CIC. Mur. 31 L. Scipio aequa (si qua *codd.*) parta cum P. fratre gloria, quam laudem ille Africa oppressa cognomine ipso prae se ferebat, eandem hic sibi ex Asiae nomine adsumpsit.

agnōmentum, -ī *n.* [*cf. c.* agnomen *et c.* cognomentum. *Th.*]. CLEDON. gramm. V 35, 8 cognomenta *sunt* familiae, agnomenta virtutis. APVL. apol. 56 adgnomenta ei (*Aemiliano*) duo indita: Charon . . . Mezentius.

adnōminātio, -ōnis *f.* [*ab* ad *et* nomen *ad exemplum vocabuli gr.* παρονομασία *fictum. Th.*]. RHET. Her. 4, 29 adnominatio est, cum ad idem verbum et nomen acceditur commutatione vocum (volumus *HP*, vel additione unius literae *et sim. rell.*) aut litterarum, ut ad res dissimiles similia verba adcommodentur. ea multis et variis rationibus conficitur (*ut* venit ante, quam Romam venit) . . . . hae sunt adnominationes, quae in litterarum brevi commutatione aut productione aut transiectione aut aliquo huiusmodi genere versantur. 4, 30 sunt autem aliae, quae non habent tam propinquam in (*om. codd. mut.*) verbis similitudinem et tamen dissimiles non sunt; quibus de generibus unum est huiusmodi: 'quid veniam, qui sim, [quare veniam,] quem insimulem, cui prosim, quae postulem, brevi cognoscetis' . . . alterum genus huiusmodi 'ne omnino conscripti patres circumscripti putentur' . . . tertium genus est, quod versatur in casuum commutatione aut unius aut plurium nominum (*ut* Alexander . . . Alexandri . . . Alexandrum) . . . plura nomina casibus commutatis hoc modo facient adnominationem . . . . 4, 3, 2. QVINT. inst. 9, 3, 66 tertium est genus figurarum, quod aut similitudine aliqua vocum aut paribus aut contrariis convertit in se aures et animos excitat. hinc est παρονομασία, quae dicitur adnominatio. *secuntur exempla.* PS. IVL. RVF. schem. lex. 15 (rhet. p. 51) παρονομασία est secundum praedictum verbum positio alterius, ipso poscente sensu, ut apud Terentium (Andr. 218 nam inceptiost amentium, haud amantium) . . . latine dicitur adnominatio vel adfictio.

agnōminātīvus, -a, -um *ab* agnomen. SERV. gramm. IV 536, 5 aut *nomina sunt* agnomina, quae cognomini iunguntur et agnominativa dicuntur, ut Africanus Aemilianus (*cf. supra* praenominativa *et* cognominativa). CONSENT. gramm. V 339, 15 *est* nomen proprium agnominativum (*supra* praenominativum, nominativum, cognominativum).

adnōmino, -āvī, -ātum, -āre. *non legitur nisi ex graeco versum*: AVG. loc. hept. p. 558, 17 quod graecus habet: ἐπονομάσω, 'supernominavero' aut 'adnominavero' expressius dicitur: quod usitatius 'cognominavero' nonnulli interpretati sunt. sed non habet necessariam significationem 'cognominavero'; propinquius autem dicitur 'cognominavero' quam 'nominavero'. nam et hoc aliqui interpretes dixerunt (exod. 20, 24 ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν ἐπονομάσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. VVLG. in omni loco, in quo memoria fuerit nominis mei). ITALA exod. 21, 8 (Aug. quaest. hept. 2, 78 p. 143, 14) quodsi non placuerit domino suo quam non adnominavit eam (*addit* AVG. id est non eam fecit uxorem) remunerabit eam (ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς ἣ αὐτῷ καθωμολογήσατο, ἀπολυτρώσει αὐτήν; *de var. lect. v. Hauer, Archiv 8 (1893) 137.* VVLG. si displicuerit oculis domini sui, cui tradita fuerat). 21, 9 si filio adnominaverit eam (*i. sec.* AVG. filio coniunxerit eam uxorem; καθομολογήσηται, VVLG. desponderit).

Agnōn Agnonidēs *v.* Hagnon Hagnonides.

agnos *v.* hagnos.

agnōscentia, -ae *f. ab* agnoscere. PRISCILL. tract. 11, 142 p. 103, 7 ut in te uno (*deo*) et invisibilitatis plenitudo, quod pater filio, et visibilitas agnoscentiae, quod filius patri in operatione sancti spiritus deberet, ageretur.

agnōscibilis, -e. *cf.* agnosco *I*: TERT. resurr. 55 dominus quoque in secessu montis etiam vestimenta luce mutaverat, sed liniamenta Petro agnoscibilia servaverat. *cf.* agnosco *II*: AVG. serm. 341, 1 quod credentibus praedicatur, et prudentibus agnoscibile offertur. LEO M. serm. 24, 2 ut agnoscibilis gentibus fieret nativitas salvatoris.

agnōsco (adgn.), -ōvī, -itum, -ere *ab* ad *et* noscere. GLOSS. ἐπιγιγνώσκω; agnovit: intellexit. CAPER gramm. VII 97, 12 cognoscimus ignota et invisa, agnoscimus quae nobis exciderant (*cf.* BEDA gramm. VII 264, 25 ISID. diff. 1, 134). SERV. Aen. 3, 351 ea agnoscimus quae iam pridem vidimus. DIFF. serm. gramm. suppl. 288, 19 inter cognoscimus et agnoscimus, hoc interest, quod agnoscimus ⟨quos⟩ prius habuimus amicos, cognoscimus, quos numquam vidimus. SERV. Aen. 8, 155 (*v. p. 1359, 81*) cognoscamus novos, agnoscamus antiquos. sed haec a poetis metri necessitate variantur. DIFF. ed. Beck p. 34, 53 agnoscimus notos vel veteres, cognoscimus novos vel ignotos. ISID. diff. 1, 62. *legitur inde a* PLAVTO, *deest apud* RHET. Her. PRIAP. PROP. GRATT. FEST. GERM. (*semel in codd. interpol.*), CELS. SCRIB. LARG. ASCON. PERS. CALP. FRONTIN. aq.

in inscriptionibus legitur adgnosco: CORP. VI 31199 c 11 CARM. epigr. 470, 5; agnosco: CARM. epigr. 1359, 5; *in codd. saepius* agnosco *quam* adgnosco (*sed hoc frequentatur in Vergili codd. vetustis*). adnosco PANEG. 5, 19 (ann- *unus*) CAPITOL. Ver. 7, 7 TREB. Claud. 4, 1.

de participiorum formis agnotus, -urus: PRISC. gramm. II 511, 3 'agnosco agnovi agnitum' in frequentiore usu faciunt, pro o paenultima producta. DIOM. gramm. I 388, 7 non nulli veterum declinaverunt agnotum et agnoturum, ut Brutus in epistolis. item agnotinum dixerunt. PACVV. trag. 384 agnota est (*ibid.* cognita. *apud* PRISC. gramm. II 511, 14). SALL. hist. frg. 2, 61 agnoturum (*cf.* PRISC. gramm. II 511, 12. SERV. auct. Aen. 4, 23 participium agnotus, non agnitus. Sallustius:). *saepe* agnitus, -urus. *formae breviores*: agnorat: NEP. Ages. 1, 4; agnorunt: OV. met. 4, 455 fast. 5, 590 LVCAN. 3, 606; agnorant: TERT. adv. Marc. 4, 20; agnosse: OV. met. 4, 613.

prosodia: legitur cum correptione in versibus malis: ENDELECH. anth. 128 Christi et numen agnoscimus (numina noscimus *leg. Pith. in marg.*).

I agnoscere ***nota,*** *cf.* recognoscere: PLAVT. Epid. 597 quibus de signis agnoscebas? Men. 1124 signa adgnovi. Merc. 98 hospes me quidam adgnovit. Capt. arg. acrost. 9 indicio cuius alium agnoscit filium. Poen. arg. acrost. 8 suas . . . filias. PACVV. trag. 384 in turba Oresti cognita, agnota est soror. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 11 Phorm. 12 Hec. 11. VARRO rust. 2, 9, 4 in tenebris ⟨facilius agnoscuntur⟩ *canes.* CIC. Pis. 25 Gabinium. leg. 1, 1 lucus . . . ille . . . agnoscitur saepe a me lectus in Mario. rep. 6, 10. ac. 2, 84 in C. Cotta . . . agnoscendo. *ibid.* sublato . . . iudicio illo, quo oportet agnosci. 2, 86 ecquae poterit in agnoscendo esse distinctio? *ibid.* carmen. fin. 5, 42. Tusc. 1, 15 dicam . . . Latine *sententiam Epicharmi* . . . :: iam adgnosco Graecum. 1, 58 *animal* illa reminiscendo. 1, 116. 5, 104. CAES. civ. 2, 6, 4 navem D. Bruti, quae ex insigni facile agnosci poterat. BELL. Afr. 16, 2 non agnosco . . . signa decumanorum. BELL. Hisp. 3, 5 vix proximum. SALL. hist. frg. 2, 61 NEP. Dat. 3, 3. VERG. Aen. 1, 406 matrem. 1, 470 Rhesi . . . tentoria (*in picturis*). 2, 423 clipeos. 3, 82 veterem . . . amicum. 3, 173 coram adgnoscere (agn- *FM*) vultus . . . videbar (OV. Pont. 1, 10, 25. LVCAN. 7, 794 ille locus, voltus ex quo faciesque iacentum agnoscat. PLIN. nat. 35, 89 voltum. IVV. 10, 234 AMM. 29, 5, 56 VVLG. Iob 4, 16). Aen. 3, 347 suos (5, 679 OV. met. 5, 212. SEN. contr. 10, 4, 6 suum (*filium*). LVCAN. 4, 194 QVINT. decl. 388 p. 434). 5, 576 veterum . . . ora parentum (LIV. 28, 27, 4. SIL. 6, 77 ora . . . et aegrum vulneribus). 6, 193 maternas . . . aves. 6, 407 ramum hunc. 6, 452 per umbras obscuram (*Dido*). 8, 531 sonitum (12, 449 sonum). 9, 16 adgnovit iuvenis. 9, 455 adgnoscunt spolia inter se. 9, 731 faciem *et* membra. 10, 224 regem. 10, 872 Aeneas agnovit. 3, 180. 6, 498. 11, 910. 12, 869. TIB. 2, 6, 48 dominae dulces a limine . . . voces (OV. met. 9, 119 vocem. *cf.* 10, 719. CVRT. 5, 5, 7 nec quicquam in illis praeter vocem poterat agnosci. PLIN. nat. 1 ind. 32, 8 nat. 8, 146. 8, 208 VVLG. II Esdr. 3, 13 CORIPP. Iust. 1, 76). OV. met. 4, 455 quam simul agnorunt inter caliginis umbras. 11, 686 vidi agnovique. 5, 471. 7, 495. 11, 94. 11, 658. fast. 6, 18 haec (*dea*) erat, agnovi. trist. 4, 5, 11 excidit, heu, nomen quam mihi paene tuum! tu tamen agnoscis. Pont. 1, 4, 5. 3, 3, 21. LIV. 1, 5, 6 Remum. 7, 40, 1 arma signaque. 23, 35, 6 ordines suos. 28, 27, 4 habitum civium adgnosco, . . . animos hostium video. 39, 37, 3 patriam. 5, 36, 7. 7, 39, 13. MANIL. 2, 447 agnoscitque suos Neptunus in aequore pisces.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. contr. 8, 6 litus. 9, 3 them. expositum. 9, 3, 4. 9, 3, 12. 10, 4, 1 VELL. 2, 19, 3 VAL. MAX. 5, 1, 3. 9, 11, 5 aetatem notasque corporis, quibus agnosci posset. PHAEDR. 2, 5, 19. SEN. Herc. f. 624 agnosco toros umerosque. 1016 Megaram. Herc. O. 1234. 1347 Tro. 95 Med. 1021 Phaedr. 1260 Thy. 1005. dial. 4, 36, 1 non agnoverunt se. 7, 23, 2 quod quisque agnoverit, tollat. 9, 2, 5 benef. 2, 19, 1. 3, 1, 5. 5, 20, 5 corpus. 5, 24, 2 *et* 3 epist. 40, 1. 120, 22 apocol. 13. CVRT. 5, 12, 20 cultu regio. 9, 1, 23 quos cum ex muris adgnovissent. 9, 9, 3 auram maris. 3, 5, 9. 3, 12, 5. 5, 5, 13. 8, 14, 36. 9, 5, 29. 9, 8, 27 COLVM. 7, 3, 17. 7, 9, 12. 9, 8, 8. MELA 1, 45 quos pro suis colant *natos* formae similitudine agnoscunt. LVCAN. 1, 686. 3, 736. 4, 179. 7, 288. PETRON. 92 tamquam non agnoscerem fabulam. 115 agnovi ... terribilem paulo ante ... Licham pedibus meis paene subiectum. 7. 14. 110. PLIN. nat. 8, 61 agnito *Thoanti* ... voce (10, 207. 11, 271). 10, 155 non plane agnoscentis *gallinae* fetum (*i. anates*). 2, 168. 8, 10. 8, 15. 8, 142. 9, 181. 182. 10, 20 1 ind. 2, 24. VAL. FL. 3, 171 nomen ... amicum. 4, 523 monitus *Iovis*. 6, 578 procul densa in caligine reges. 7, 445 nec agnoscunt hae nunc Aeetida silvae. 8, 294 Argoi cornua mali. 8, 372 quos videt agnoscitque fremens. 1, 485. 3, 275. 6, 759. 7, 64. 7, 146. SIL. 1, 164 acies ... per ambas iam Tagus auratis agnoscebatur in armis. 9, 160 genitorem (*cf.* 162 cognosco). 6, 579. 9, 562. 10, 104. 10, 458. 12, 225. 12, 257. STAT. Theb. 1, 682 (*cf.* 679 cognoscere). 7, 581 non agnoscentibus Argis. 9, 680 agnoscunt colles notamque tremescit silva deam. 2, 330. 3, 203. 3, 547. 5, 268. 6, 179. 6, 410. 8, 506. 9, 546. 11, 360. 11, 365. silv. 4, 2, 45 talem quoque barbarus hostis posset ... conspectum agnoscere. 4, 6, 23 artificum veteres agnoscere ductus. 2, 1, 196. 5, 1, 239. Ach. 1, 250 dubitatque agnoscere matrem. QVINT. inst. 7, 1, 14 expositum qui agnoverit. 11, 2, 17 loca. 6, 2, 13. 7, 2, 26. 11, 2, 6. decl. 298 p. 177 inter non agnoscentes. 388 p. 434 suos libentius mortuos. 388 p. 435 simul agnovit et agnitus est. 358 p. 390. 372 p. 409. 388 p. 437/8 PS. QVINT. decl. 7, 7 FRONTIN. strat. 1, 1, 3. 2, 9, 10. IVV. 1, 99 ille ... faciem prius inspicit ..., agnitus accipies. 6, 468 incipit agnosci. 10, 234 *dementia* nec nomina servorum. TAC. dial. 7 advenae quoque ... iam in municipiis ... suis auditos, cum primum urbem attigerunt, requirunt ac velut adgnoscere concupiscunt (*cf.* PANEG. 5, 19). 17 oratores, quos eorundem hominum aures adgnoscere ... potuerunt. hist. 2, 68 ann. 14, 36 *al.* PLIN. epist. 7, 27, 8. 9, 33, 6. 21. 34 SVET. Claud. 10. 37 Nero 48 Vitell. 17 FLOR. 1, 13 (18, 12). VLP. dig. 11, 4, 1, 8ᵃ ut facilius adgnosci ... fugitivi possint. 10, 4, 3, 7 noxium (ICTI *non saepe*). APVL. met. 6, 7 indicia qui possit agnosci. 1, 24. apol. 98 filium fratris tui de facie. 57. ITALA Is. 1, 3 (Ambr. in Luc. 2, 42) bos possessorem suum (VVLG. cognovit). TERT. anim. 19 gerulam spiritu agnoscit *infans*. 26 matres suos invicem fetus. PORPH. Hor. carm. 1, 28, 9/10. 3, 5, 41—43. ANTH. 452, 11 CAPITOL. Ver. 4, 6 OPTATVS 5, 10 p. 141, 1. AMM. 16, 12, 39 quo agnito per purpureum signum draconis. 26, 7, 15 velut agnitum quendam blande produxit. *al.* COMM. Bern. Lucan. 7, 466 HYG. fab. 21 p. 53, 1. 88 p. 85, 28. 91 p. 87, 18 *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 79, 11 ut non agnosceretur. HIER. epist. 120, 5 facie (*ibid.* voce intellegeret). *al.* VVLG. gen. 38, 26 agnitis muneribus. 37, 33. 38, 15 Tob. 11, 6 sap. 2, 1 CLAVD. 15, 414 *al.* VVLG. act. 27, 39 terram non agnoscebant *nautae*. AVG. civ. 16, 29 in duobus viris dominum. 17, 4 in prophetia vox eius (*Christi*) agnoscitur (17, 20). 22, 19. 18, 21 *lupa* filios domini sui Martis. 2, 25. 3, 18. serm. ed. Mai 4, 2 *canis* dominum suum. SVLP. SEV. chron. 1, 8, 6 Mart. 29, 5. epist. 2, 3 ut ... non posset aspici *Martinus*, cum posset agnosci. dial. 1, 12, 3 unde quendam, si agnoscis, censeo iure laudandum esse, quod. 1, 23, 2 nam si agnoscis ecce — et aperit librum, qui veste latebat — en ipsum. SCHOL. Pers. 4, 24 de vultu hominum mores. MART. CAP. 1, 27. 4, 422. 6, 576. RVT. NAM. 1, 409 agnosci nequeunt aevi monumenta prioris. 1, 218. COD. Iust. 6, 2, 2 agnitas res furtivas. PLIN. nat. 29, 19 alienis oculis agnoscimus. *cf. p. 1358, 9.*

cum acc. c. inf. (*cf. II*): OV. trist. 4, 5, 32 illum moribus agnoscat quilibet esse tuum (Pont. 2, 8, 32). *cum nom. dupl.*: OV. epist. 15, 90 regius adnoscor per rata signa puer. PLIN. paneg. 88 quod (*nomen*) ... semper ... agnoscetur ut tuum.

specialiter: agnoscere *recordatione aliquid, quod dicitur*: CIC. Sest. 132 quod ego verbum agnovi (SEN. contr. 9, 2, 21 'despolia': meretrix, agnoscis hoc verbum? certe provincia agnoscit. PLIN. nat. praef. 1 conterraneum meum — agnoscis et hoc castrense verbum). Pis. 12 atque haec dicere vix audeo; vereor, ne qui sit, qui istius insignem nequitiam frontis involutam integumentis nondum cernat; dicam tamen. ipse certe agnoscet et ... flagitiorum suorum recordabitur. Planc. 30 iacis adulteria, quae nemo non modo nomine, sed ne suspicione quidem possit agnoscere. HOR. epist. 1, 16, 29 Augusti laudes agnoscere possis. OV. am. 2, 1, 8 flammae conscia signa suae. LIV. 25, 12, 7. SEN. contr. exc. 4, 3 per humanos, inquit, errores (*sc. ignosce*): agnovi preces meas. suas. 2, 19 carmen, in quo agnovimus sensum Latronis in his versibus. 3, 7 *Nasonem mut⟨u⟩atum* hoc animo ut vellet agnosci. 7, 14 cum ... patris sui (patribus *codd.*) cotum locum ... omnibus agnoscentibus diceret. VELL. 2, 114, 3 aditiam illud, quod, quisquis illis temporibus interfuit, ut alia, quae rettuli, agnoscet protinus: solus semper equo vectus est. 2, 95, 3. CVRT. 7, 1, 37 adgnosces ... quae dicturus sum SIL. 6, 406 agnoscisne diem? an teneris non haesit in annis? MART. 8, 3, 20 adgnoscat mores vita legatque suos. TAC. dial. 3. PLIN. epist. 1, 20, 13 omnibus ergo dandum est aliquid quod teneant, quod agnoscant. AVG. civ. 17, 16 hic (*i. in his verbis*) Christum. *nota invenire, videre, recognoscere* (in *aliquo vel* in *aliqua re*): CIC. Sull. 1 tempus ... in quo boni viri lenitatem meam ... agnoscerent. Planc. 35 quamquam ... — agnosco enim ex me — permulta in Plancium, quae ab eo numquam dicta sunt, conferuntur. rep. 3, 47 adgnosco, inquit, tuum morem istum. epist. 4, 3, 1 *te* in communibus miseriis praecipuo quodam dolore angi ...; quod quamquam minime miror et meum quodammodo agnosco. 9, 15, 2 quemquam ..., in quo possim imaginem antiquae ... festivitatis adgnoscere. Lael. 100 *virtus* cum ... ostendit suum lumen et idem aspexit adgnovitque in alio. VERG. Aen. 3, 351 parvam Troiam simulataque magnis Pergama. 4, 23 veteris vestigia flammae. LIV. 42, 47, 4 negabant se in ea legatione Romanas agnocere artes. VITR. 1, 1, 12 omnibus litteris agnoscunt easdem notas communicationemque omnium disciplinarum et ea re facilius omnia cognoscunt. SEN. contr. exc. 10, 3 nihil agnovi filiae, nihil victae (*desunt verba apud* SEN. *integrum*). SEN. Herc. O. 961 in me suas agnoscat et laudet manus. Ag. 923 regium agnosco genus. Tro. 504 agnosco indolem. Phaedr. 113 matris agnosco malum. dial. 3, 12, 3 fere enim iustum quisque adfectum iudicat, quem agnoscit (QVINT. inst. 8, 3, 71 facillime accipiunt animi, quod agnoscunt). epist. frg. 22 (Gell. 12, 2, 10) Ennianus populus in novo carmine aliquid antiquitatis. PETRON. 117 destitutum ministerio non agnoscere dignitatem suam. VAL. FL. 3, 288 neque hesternos agnovit in hospite vultus. 4, 523 monitus *Iovis*. SIL. 3, 76 ora parentis agnosco torvaque oculos sub fronte (*Hannibal in filio*). 11, 557 fraterna ... corda. 12, 660 agnovit ... caelestia bella Typhoeus. TAC. dial. 21. 24. Agr. 32 adgnoscent Britanni suam causam, recordabuntur Galli priorem libertatem. PLIN. epist. 1, 5, 3 agnoscis eloquentiam Reguli. paneg. 84 *ut in sorore tua* tua simplicitas ... agnoscitur! FRONTO p. 101, 14 N. APVL. apol. 76 quis non disciplinam matris agnovit? TERT. anim. 37. HIER. epist. 130, 6 agnoscere in illius proposito mentem suam. AVG. civ. 11, 26. 16, 2. *hominem* agnoscere *talem, qualis erat vel putabatur* (*cf. III*): CIC. off. 1, 3 ut Theophrasti discipulum possis agnoscere. Att. 16, 15, 1 in tuis quoque epistolis Alexim videor adgnoscere. VAL. MAX. 9, 2 ext. 8 non agnosco Athenas timori remedium a crudelitate mutuantis. SEN. Thy. 1006 natos ecquid agnoscis tuos? :: agnosco fratrem (*verborum lusu*). Herc. O. 955 nunc veram tui agnosce prolem. epist. 31, 1 Lucilium meum. CVRT. 9, 2, 30 non adgnosco vos, milites, nec adgnosci (*ut p. 1354, 73*) videor a vobis. STAT. Theb. 8, 753 seseque agnovit in illo. QVINT. decl. 388 p. 435 matrem non agnosco. PS. QVINT. decl. 3, 7 si in tanto dolore tribunum potuit agnoscere. IVV. 8, 26 agnosco procerem. HIER. epist. 79, 6 ut in uno corpore utrumque (*patrem et matrem*) agnoscas. 145. *cf. in altero similitudinem sui* agnoscere: CIC. Tusc. 1, 43 cum ... animus naturam ... sui similem contigit et adgnovit. SEN. epist. 29, 11 similem te illis facias oportet, non probabunt, nisi agnoverint. QVINT. decl. 307 p. 207 iungit enim amicitias similitudo morum: nescio quomodo inter sese animorum numina vident et agnoscunt.

examinando cf. SCHOL. Iuv. 1, 99 agnitus pro exploratus: IVV. 1, 99 agnitus accipies *sportulam*. TERT. spect. 24 hinc vel maxime intelligunt factum Christianum ... itaque negat manifeste qui per quod agnoscitur tollit. idol. 24 per quam (*legem*) ab ethnicis agnoscimur et examinamur (*sed opponitur* dinoscere. scorp. 10 nec ullam moram ... in limine Christianis occursuram, qui non dinosci habeant illic, sed agnosci). TAC. ann. 4, 63 si ... par forma ... errorem adgnoscentibus fecit. SVLP. SEV. Mart. 3, 3 intueri diligentissime dominum vestemque, quam dederat, *Martinus* iubetur agnoscere.

deum *v. II p. 1359, 44 sqq.*

phrases: de revisendo, denuo videndo: OV. fast. 5, 590 agnorunt signa recepta suos. STAT. silv. 5, 2, 26 illum ipse volantem pulvis et incurvae gaudent agnoscere metae. VAL. FL. 4, 533 adgnoscit Bacchi latices *Phineus*, adgnoscit et undam. STAT. Theb. 4, 842 modo ... defensas (*P*, defessas *codd. al.*) velis (*Iuppiter*) agnoscere turmas. 11, 221 laeti ... benignum fulmen et auditos proavis agnovimus (-scimus *P*) ignes. *nota*: SIL. 7, 729 ut, qui conlapsa pressi iacuere ruina, eruta cum subito membra ... conivent oculis solemque pavent agnoscere visu. VVLG. Sirach 1, 16 cum iustis et fidelibus agnoscitur. STAT. silv. 1, 6, 68 hic agnoscitur omne quod theatris ... forma placet. *loca*: VAL. FL. 5, 201 aurea quando Seston et infaustos agnoscent vellera fluctus? QVINT. decl. 323 p. 274 non ⟨ad⟩ire mihi (*i. templum*), non colere, non agnoscere licet.

gerundivum agnoscendus: OV. met. 12, 251 ossa non agnoscendo (cogn- *N*) confusa relinquit in ore. PLIN. nat. 14, 26 *vitibus* domi nobilibus nec agnoscendis alibi. MART. 10, 12, 9 venies albis non adgnoscendus amicis. SEN. contr. 9, 4, 8 vexato laceratoque ore (quae re *codd.*) vix agnoscendus. SIL. 13, 705 PS. LACT. mort. pers. 17, 8. LVCAN. 2, 193 ut scelus hoc Sullae caedesque ostensa placeret, adgnoscendus erat. STAT. Theb. 8, 662. IVV. 8, 206 tota fugit agnoscendus harena.

nota structuram passivi (*part. perf.* agnitus) *cum dat.*: PLIN. nat. 8, 208 agnitam vocem suarii furto abactis *subus*. 10, 207 de

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domino ... agnito voce draconi. VAL. FL. 4,437 salve o mihi longum expectata manus nostrisque ... agnita votis. STAT. Theb. 5,185 una vagis Lemnos non agnita nautis. TAC. ann. 5,10 quibusdam Caesaris libertis velut adgnitus. VVLG. Sirach 23,29 domino ... deo omnia sunt agnita. Eph. 3,5 quod non agnitum est filiis hominum. RVFIN. Adamant. 1,23 agnitus sum patribus vestris in deserto (*cf.* VVLG. Ezech. 20, 5. 9—12).

II *i. q.* ***cognoscere, intellegere*****:** *ex notione I recognoscendi multa ad hanc ducunt, in quibus subintellegitur 'reminiscendo, recognoscendo'* (*cf. p. 1354,48*): CIC. orat. 189 eos versus facile agnoscit (cogn- *pars codd.*) auditor. 215 numerus agnoscitur. de orat. 3,157 (*de similitudine*) quod verbum..., si agnoscitur, delectat. 3,223 *omnium animi* eos (*motus*) isdem notis et in aliis agnoscunt et in se ipsi indicant. VERG. Aen. 10,842 adgnovit longe gemitum praesaga mali mens (*cf.* OV. met. 5,414). 12,632 dudum adgnovi ... et nunc nequiquam fallis dea. PLIN. nat. 18,150 *avena* prima ... statim eruptione agnoscitur. 34,142. TERT. nat. 1,3 quod praesidi offeratur ..., id reum agnosco. SPART. Pesc. 4,1 Pescennium mihi laudas, agnosco, nam. VARRO Men. 395 pudet me tui et Musarum agnoscere *carmina illa*. CIC. orat. 171 apud Graecos quidem iam anni prope quadringenti sunt, cum hoc probatur, nos nuper agnovimus. Brut. 320 (*ex coni.*). Verr. 4,49 ut simul illam quoque eius vocem improbam agnoscatis. rep. 2,45 cuius (*orbis*) naturalem motum ... a primo discite adgnoscere (adque cogn- *man. 1*). fin. 2,33 quae cum *animal* leviter agnovit, tum discernere incipit. 5,43 *animus* naturae vim. Tusc. 1,58 non potuit animus haec in corpore inclusus adgnoscere, cognita attulit. 1,70. 5,101 ex quo Sardanapalli ... error adgnoscitur. nat. deor. 1,49 dicta subtilius ... quam ut quivis ea possit agnoscere. div. 1,16 vim et eventum agnosco, scio, adprobo. 1,131 quae si a natura profecta observatio atque usus agnovit. Att. 16,6,4 adgnovi erratum meum (SVLP. SEV. chron. 1,38,2 agnito errore. 1,51,4). epist. 11,27,2 tuum erga me animum. OV. am. 2,5,19 sermonem agnovi, quod non videatur, agentem. fast. 2,708 iussa parentis. LIV. 26,17,15 tum demum Claudius Punicam fraudem adgnoscens. 27,51,12 agnoscere se fortunam Carthaginis (FLOR. 1,22,53). SEN. contr. 9,4,6 indulgentiam. VELL. 2,116,3 in hoc quoque genere abunde agnosci vis eius (*fortunae*) potest. SEN. Med. 923 ultimum, agnosco, scelus ... parandum est. Phaedr. 1249 crimen agnosco meum (SVLP. SEV. chron. 1,44,2 dial. 1,14,7). benef. 6,9,3 non est beneficium ..., nisi illud ad[co]gnoscit, qui dedit (*opp.* nescit). 1,11,6 epist. 89,3. CVRT. 8,3,10 esse, quae ex ipsa deberet adgnoscere. STAT. Theb. 1,492 divina oracula Phoebi agnoscens. 5,592 nefas. 6,292 Danai manifestum agnoscere ficto ore notas (nefas *B M*) ... noctis ... futurae. 11,253 *iuvencus* minas. PS. QVINT. decl. 6,3 partes meas. 19,3. DECL. in Catil. 9 rem ... agnoscite barbaram crudelitate. 16 FRONTO p. 98,14 N. CHAR. gramm. I 292,19 *idiomata* adgnoscuntur ... ex casibus. MODESTIN. dig. 26,7,32,4 adgnita fraude. APVL. flor. p. 30 Oud. met. 3,27. apol. 51 mund. praef. PS. APVL. herm. p. 268 Oud. Ascl. 12. TERT. nat. 1,13 agnoscite vicinitatem. 2,1 nescit animus quod agnoscit. orat. 22 Eva et Adam ... texerunt statim quod agnoverant. bapt. 15 quo agnito hic quoque studium diaboli recognoscimus. anim. 35 ex pessimis praeceptis doctrinam veritatis agnosci (*ibid.* intellegi). 10. 43. 55 idol. 21 pudic. 21 ieiun. 3. ITALA psalm. 103,19 (Ambr. hex. 4,2,7) sol agnovit occasum suum (*cf.* AMBR.). HERM. Pal. sim. 9,5,3 de hac petra (*ibid.* scire). COMM. apol. 402 nihil. EDICT. Diocl. S. I 29 mentium suarum ... cupid⟨ines⟩. SPART. Hadr. 11,1 condita militaria. 26,8 eius verba nullus. CAPITOL. Ver. 7,7 MAR. VICTOR. rhet. p. 253,10 PALLAD. 1,4. OPTATVS 2,5 p. 40,3 agnito peccato (AMBR. Iacob 1,4,13 VVLG. II reg. 19,20 FAVST. REI. serm. 15 p. 231,7. *cf.* DRAC. laud. dei 2,709 si peccantes agnoscant corde reatus). FILASTR. 139,5 in aquila volatus sublimis agnoscitur. 148,9 a nobis de lege et prophetis Christi mysteria paulatim agnoscere. 135,5. 153,3. AMM. 23,4,3 ut dolor letale vulnus agnoscat. 22,10,3. SERV. auct. Aen. 4,471 de scelere matris. *al.* VEG. mil. 3,5 per signa. *ibid.* signum hostes (agnuscant *A'*). 3,42 consuetudinem pelagi ... debet agnoscere. 4,22 fustibalos arcuballistas et fundas describere superfluum puto, quae praesens usus agnoscit. VVLG. prov. 27,23 vultum pecoris tui. Sirach 1,6. 15,20. 18,28. 25,12 fornicatio mulieris ... in palpebris illius agnoscetur. Matth. 12,33 ex fructu arbor agnoscitur (Luc. 6,44 cognoscitur). HIER. epist. 3,4. 29,3. 37,4. IOS. Cassiod. c. Ap. 1,137 mortem patris. 2,45 desideravit agnoscere nostras leges. 2,176 *al.* CLAVD. rapt. Pros. 2,154. AVG. civ. 15,27 quae ... difficilius agnosci queunt. 16,32 ubi ... dei munus. 16,41 quod ... addidit 'recumbens dormisti', ... sepultura eius agnoscitur. 17,4 per hanc mulierem. *ibid.* agnoscentibus numerum septenarium. 19,6 quanto consideratius et homine dignius agnoscit in ista necessitate miseriam. 3,31. 4,20. 7,35. 10,28. 16,10. 16,24. 18,31. 19,12. 20,30. 21,5. nupt. et concup. 1,6 (*ibid.* intellegere). serm. ed. Mai 130,2 noli ea (*peccata*) agnoscere, ut mihi possis ignoscere. SVLP. SEV. Mart. 27,4 si qui ex his haec legerit et agnoverit. dial. 1,9,3. 1,12,7. 1,23,2. 2,5,3. 3,14,7. MART. CAP. 9,896. 9,910. 9,921. CASSIAN. conl. 1,13,5 de illa conversatione. *al.* CARM. epigr. 1359,5 (*a. 475, christ.*). CAEL. AVR. acut. 2,10,58 eius (*passionis*) signa *non* recte. SIDON. epist. 1,7,7 quibus agnitis. 1,11,8 quis crimen agnovit? quis detulit? quis probavit? 2,2,16 quod restat, agnosce. RVRIC. epist. 1,15 VICT. VIT. 2,39. 2,41. 2,42. 2,53 PAVL. PELL. 38 BOETH. herm. prior. 1,1,4 p. 71,24. ENNOD. epist. 1,4 p. 7,14 culpam, quam mens non agnoscebat, incurri. 2,10 p. 49,24 metalli venam. 2,14 p. 55,22 vestram fidem ... imperator. 1,6 p. 15,15. 1,13 p. 24,9. 1,14 p. 26,4. 1,18 p. 29,21. CASSIOD. var. 10,13,1 agnita legatione. 9,15,11. hist. 5,13 p. 994 A *al.* HIST. Apoll. 76 ARATOR 1,933 GREG. M. epist. *saepius.* EVGIPP. Sev. 16,6 (*opp.* celare). CIC. ac. 2,33 ut ... illa o c u l i s modo agnoscuntur, sic reliqua visis. *cf. p. 1355, 62.* CATVLL. 64,237 quam primum cernens ut laeta gaudia m e n t e agnoscam. *cf.* CVLEX 81 *p. 1359, 24.*

structurae: *cum enuntiato interrogativo*: CIC. orat. 209 *genus hoc orationis* quale sit, etiam ab imperitis agnoscitur. Manil. 37 qui haec fecerint. leg. 1,25 ac. 1,9 ubi essemus. 2,46 *cf.* Tusc. 2,26 VITR. 9,8,2 SEN. contr. 10,6,2 CVRT. 8,4,16 TERT. nat. 1,6 ieiun. 2. OPTATVS 1,5 p. 9,3 eam (*ecclesiam*) ubi sit. VEG. mil. 3,5. 6 AMBR. Isaac 6,56 VVLG. sap. 13,1 Sirach 27,30 HIER. epist. 14,1. 148,28 AVG. civ. 6,2. 6,9. 11,1. 18,23 (*cum indic., ex graeco apud* LACT. inst. 4,18,17) SVLP. SEV. Mart. 23,8 APIC. 4,132 CASSIAN. inst. 2,1. 6,4,2. 8,20 BOETH. herm. sec. 1,1 p. 13 ENNOD. epist. 1,5 p. 12,7 VITA Caes. Arel. Mon. Germ. Merov. III 1,30. *cum acc. (nom.) c. inf.*: CIC. epist. 2,6,4 ut eundem te facile agnoscam fuisse in laude mea, qui fueris in salute. LVCR. 2,402 ut facile agnoscas e levibus ... esse ea. LIV. 34,61,3 notis, per quas haud dubie agnoscerent sua mandata esse. SEN. contr. exc. 4,7 cubiculum, in quo tyrannum non esse diligenter agnoverat. PHAEDR. 1,22,10. SEN. Herc. O. 1946 agnosco victum esse chaos. Med. 785. CVRT. 7,11,19 *cf.* SIDON. epist. 8,11,3 LVCAN. 3,606. 4,517. STAT. Ach. 1,32 agnosco monitus et Protea vera locutum. PLIN. paneg. 2 (*ibid.* sentit). PS. APVL. herm. p. 271 Oud. per haec agnoscetur particularis abdicativa *propositio* non esse conversibilis. TERT. idol. 11. LVCIF. de non parc. 21 ille qui agnitus est pseudopropheta fuisse. 29 Athan. 2,5 EXC. Vales. 3,7 VEG. mil. 1 praef. HYG. fab. 67 p. 74,7 ex pedum cicatricibus ... agnovit Lai filium esse. *cf.* 187 p. 119,9 *et I.* 254 p. 141,13 VVLG. Iudith 10,12 IOS. Cassiod. c. Ap. 2,154. AVG. civ. 8,11 p. 336 *extr.* D. Platonem de deo ista sensisse, quae multum congruere veritati nostrae religionis agnoscunt. 14,26. 17,4. 17,20. 18,35. 46. 49. 51 SVLP. SEV. dial. 2,3,7. AVELL. p. 304,11 Pauli doctrinam secutus agnoscitur. PROSP. in psalm. 143 DRAC. Romul. 10,91 EVGIPP. Sev. 20,1 *al.* *nota*: FILASTR. 148,2 maiora Christi mysteria offerenda. AMM. 29,2,25 altius aliquid agendum. INST. Iust. 11,8,11,2 (*Theod. II*) futura ... agnoscant munia sibi esse subeunda et de praeterito ... sciant ... solvenda. *cum inf.*: PS. AVG. categ. 5 illud oportet a nobis agnosci, ut potiorem usian accidentibus dicimus, sic potius ἄτομον vel καθέκαστον ... iis quae fuerint communia ... iudicare. COD. Iust. 1,1,8,31 ut agnoscerent secundum prophetam linguae balbutientes loqui quae ad pacem sunt. *cum acc. (nom.) duplici*: *cum subst.*: CATO orat. Isid. diff. verb. 220 tu ... si verum supprimis, falsarius agnosceris. SEN. contr. exc. 10,5 quemcumque praeco flentem viderat, agnoscebat emptorem. TERT. pudic. 16 agnosce et in sequentibus Paulum columnam immobilem disciplinarum. OPTATVS 1,28 p. 30,18 ne parentes tuos reos agnosceres. AVG. civ. 3,7 hinc. 16,27. 17,17. 18,32. 20,23. SEDVL. op. pasch. 2,7 Herodes unctus agnosceris persequens unctionis auctorem. *cum adi.*: VAL. FL. 1,144 optimus hasta hic Peleus, hic ense furens adgnoscitur Aeson. SIL. 1,512. 13,820 dextros agnovit in alite divos. TERT. ieiun. 1 PAVL. NOL. epist. 3,6 quem hymnum meum agnoveris (cogn- *Γγ*), *cf. I.* AVG. civ. 17,4. *cum partic.*: TERT. orat. 18 de abstinentia osculi agnoscimur ieiunantes. HIER. epist. 108,33 AVG. civ. 18,28. *cum* quia, quod *sim.*: ITALA gen. 3,7 (Aug. civ. 14,17 *et* nupt. et concup. 1,6) aperti sunt oculi amborum, et agnoverunt q u i a nudi erant (VVLG. cognovissent). PRISCILL. tract. 10,137 VVLG. Iudith 9,19 IOS. Cassiod. c. Ap. 1,281 FAVST. REI. grat. 1,3 p. 16,5. PRISCILL. tract. 10,136 q u o d corripimur. 1,10 FILASTR. 153,4 AMBR. vid. 8,45 VVLG. eccles. 1,17 SVLP. SEV. dial. 3,14,9 FAVST. REI. serm. 19 p. 299,16 DRAC. laud. dei 3,155 CORIPP. Ioh. 8,547. PRISCILL. tract. 1,2 q u o n i a m. VVLG. Iudith 5,28 Sirach 23,37 PROSP. resp. ad Gen. 5.

aliquem: CIC. rep. 2,51 quem virum facite ut agnoscatis. fin. 5,24 *tum animal incipit* sese ... agnoscere (Tusc. 1,70 ut ipsa se mens agnoscat coniunctamque cum divina mente se sentiat. CLAVD. 8,225). Lael. 99 nec ... *callidus et occultus* facillime adgnoscitur. CARM. epigr. 470,5 quo si tu non nosti amicos, adgnoscet homines aeg(er) quos no(n) pote sanus. ITALA Ier. 17,9 (Aug. civ. 18,33; VVLG. cognoscet). LACT. epit. 54,4. OPTATVS 7,5 p. 178,7 agnita matre catholica. VVLG. Sirach 11,30 in filiis suis agnoscitur vir. 12,8 non agnoscetur in bonis amicus. 12,9 Ioh. 10,15 (*cf. ibid.* novit. 14 cognosco). MART. CAP. 9,893 has ... ingressas agnoscetis probabitisque divi. SIDON. epist. 1,2,1. *cf.* DRAC. laud. dei 1,494 dant agnita membra (*pudenda*) reatum. *structuras cum acc. dupl., sim. v. l. 47 sqq.*

notanda: a u r i b u s: CIC. carm. frg. 29,2 auribus ut nostros possis agnoscere cantus. *brevius dictum*: QVINT. decl. 278 p. 135 haec decem milia agnovisti. *in re iudiciaria* causas agnoscere: QVINT. decl. 321 p. 258 etiamsi causa unius hodie agnoscitur. SPART. Hadr. 8,9 princeps causas. CONC. Carth. Migne 56,424.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. p. 1351, 57 sqq. *fere i. q. nosse, scire*: CIC. Flacc. 46 qui et rem agnoscit neque hominem ignorat. QVINT. inst. 11, 1, 4 satis habet partem hanc velut notare inter agnoscentes (*cf. infra* scientibus). TERT. anim. 25 puduit ... *medicos* hoc statuere quod feminae agnoscerent. ieiun. 17 semper agnosco sapere Esau venatorem ferarum. TREB. trig. tyr. 32, 4 cuius vix nomen agnoscitur. CLAVD. carm. min. 17, 188 nec manus agnoscit quem non exercuit arcum. agnovisse: SEN. contr. 3 praef. 1 quosdam disertissimos agnovi viros non respondentes famae suae cum declamarent. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 162 *Pythagoram* quae nostra sunt agnovisse. CAEL. AVR. acut. 3, 15, 121 Homerus quoque hanc agnovisse passionem probatur. *i. q. interpretari in partem quandam*: PRISCILL. tract. 10, 129 qui titulum psalmi in doctrinam positi et gratulationem David inter bella salvati in intellectum prophetici sermonis agnosceret. *cf.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 172 quod de eis agnoscens. AVG. civ. 18, 31 possumus de Christo agnoscere, quod ait inter cetera.

supinum pendet ex adiectivo: ITIN. Alex. 51 neque agnitu difficile id erat deos voto refragari.

participium agnoscendus *cum negatione*: PAVL. PELL. 38 quae tamen haut etiam sensu agnoscenda tuendis subiacuere mihi.

phrases: CIC. Brut. 41 studium eius generis maiorque vis agnoscitur in Pisistrato. CIC. Att. 6, 1, 13 Terentii nullum vestigium adgnovi. CVLEX 81 qui mente procul pura sensuque probando non avidas agnovit opes nec tristia bella. PETRON. 127 meum osculum ... agnoscere. STAT. silv. 5, 2, 30 mox Tyrios ex more sinus tunicamque potentem agnovere umeri. COD. Theod. 15, 12, 1 ut sine sanguine suorum scelerum poenas agnoscant. ENNOD. epist. 1, 5 p. 11, 8 per quam (*intentionem*) diem suum lucidus sanguis agnovit. HIST. Apoll. 5ª sin alias, legem agnoscas. *loca*: AVREL. ad Front. p. 10, 17 N. ne patriam quidem suam diu agnosceret (-nasceret *Pal.*) sivit. SVLP. SEV. chron. 2, 33, 5 Helena cum Hierosolymam agnoscere concupisset. VEN. FORT. carm. 1, 17, 5 quae loca dum volui properans agnoscere ponti. *cf. sentire*: SEN. Phaedr. 1090 non suum agnoscens onus (*currus*).

de coeundo: PS. AVG. serm. 293, 3 bonus Christianus ... uxorem suam, excepto desiderio filiorum, non agnoscit. 293, 5. 303, 7 coniugati ..., qui ... extra se nihil agnoverint. *cf.* SIDON. carm. 2, 493 procedat Colchis prius agnita virgo marito crimine quam sexu.

passivo agnoscitur *i. q.* γνωρίζεται *ad aetatem virorum illustrium indicandam in chronicis*: HIER. chron. ann. Abr. 1523 Aeschylus tragoediarum scriptor agnoscitur. PROSP. chron. I p. 394, 165. *passim. cf.* clarus habetur.

deum (*notione I et II*): CIC. leg. 1, 25 ut is agnoscat deum, qui, unde ortus sit, quasi recordetur ⟨et⟩ agnoscat. Tusc. 1, 70 ex operibus eius. VERG. Aen. 9, 656 adgnovere deum proceres ... pharetramque fuga sensere sonantem. 12, 260 accipio *omen*, adgnoscoque deos. LVCAN. 4, 255 tu, Caesar, quamvis spoliatus milite multo, adgnoscis superos. TERT. ieiun. 8 *Anna* infantem dominum. adv. Marc. 4, 20 agnorant substantiae auctorem. COMM. apol. 636 agnovit dominum omnis creatura latentem. 13 LACT. inst. 4, 16 epit. 51, 1. 64, 4 *al.* HIL. myst. 27, 17 in omnibus ... memoratis superius deus pater et deus filius ... agnoscitur. OPTATVS 7, 3 p. 172. FILASTR. 92, 4 qui (*Christus*) et agnoscitur et creditur non absente tamen divinitate. 104, 3 non agnoscebant datorem tantae sapientiae dominum (*cf.* AVG. civ. 4, 25). 112, 7 per fidem. HIER. epist. 30, 7 scripturarum, per quas etiam ipse Christus agnoscitur. VVLG. sap. 12, 27 verum deum. AVG. civ. 8, 23. 17, 8. 17, 16. 18, 33. 18, 47. SVLP. SEV. chron. 2, 5, 5 agnito ... deo. SACR. Leon. p. 324. *cf.* SEDVL. carm. pasch. 4, 302 qui patulo Christum licet in praesepe iacentem agnovit tamen esse deum. 5, 11 nec sic agnoscere Christum gens voluit Iudaea deum (*cf. III*).

III *ad* **probandi, approbandi** *notionem accedit.* *cf. iam talia*: CIC. de orat. 2, 362 cum humanitatem et facilitatem adgnoscimus tuam tum admiramur istam scientiam et copiam (epist. 1, 7, 11 quod mihi de filia et de Crassipede gratularis, agnosco humanitatem tuam). Pis. 74 *poeta ille Graecus* probabit genus ipsum et agnoscet. ac. 2, 1 ut diligentiam admirarentur omnes, ingenium agnoscerent. 2, 11 Philonis ... scriptum. Tusc. 4, 80 qui illa in Socrate vitia non agnoscerent. leg. 2, 43. Att. 8, 11ᵇ, 1 Vibullii ... virtutem ... libenter. PLIN. nat. 9, 23 nomen simonis omnes *delphini* miro modo agnoscunt maluntque ita appellari. QVINT. decl. 248 p. 16 qui se agnoscit contra ius reverti. TAC. Germ. 5 formasque quasdam nostrae pecuniae adgnoscunt atque eligunt. TERT. orat 12 (*de orando*) neque enim agnosci poterit ⟨a⟩ spiritu sancto spiritus inquinatus. ieiun. 16 et omnem ταπεινοφρόνησιν ethnici agnoscunt. OPTATVS 2, 24 p. 61, 17 agnoscite vos animas evertisse. HIER. epist. 64, 4. CLAVD. 3, 59 agnoscite tandem, quid Furias deceat. AVG. civ. 10, 29 incarnationem incommutabilis filii dei ... non vultis agnoscere. COD. Iust. 1, 24, 3 ne quid in eo suum collator agnoscat. *aliquem* (*cf. etiam sub I* agnoscere filium *sim.*): VERG. Aen. 8, 155 ut te, fortissime Teucrum, accipio agnoscoque libens (*cf.* SERV.). CVRT. 5, 5, 16 cum his (*coniugibus*) venientes nemo adgnoscere volet. STAT. Theb. 10, 662 quo non agnoverit ullum certius armifero Cadmi de semine Mavors. TAC. ann. 15, 15 circumstetere vias, captiva *olim* mancipia aut iumenta adgnoscentes abstrahentesque. QVINT. decl. 388 p. 435 filium istius, quid aliud dicam, quam agnoverunt (*i. puerum venalem*). AVG. civ. 18, 41. EVGIPP. Sev. 14, 2 agnosco me prorsus indignum.

aliquid: CIC. orat. 183 esse ergo in oratione numerum quendam non est difficile cognoscere. iudicat enim sensus, in quo iniquum est quod accidit non agnoscere. Rab. perd. 18 ego autem, si mihi esset integrum, susciperem hoc crimen, agnoscerem, confiterer (TAC. ann. 6, 8; *opp.* abnuere. PLIN. epist. 7, 28, 2 agnosco crimen, amplector etiam. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 7 *cf. p. 1357, 39*). Mil. 38 cum totius Italiae concursus ... facti illius gloriam libens agnovisset. Phil. 14, 8 immane facinus, quod nulla barbaria posset agnoscere. or. frg. A XV 5 M. ex hereditate tanta unum solum nomen. div. 1, 132 non ... sortilegos ..., ne psychomantia quidem. Lael. 9 quod mihi tantum tribui dicis, quantum ego nec adgnosco nec postulo, facis amice. nat. deor. 1, 91. epist. 3, 10, 7 nihil in me ... perfidiosum ... debes agnoscere. BRVT. *et* CASS. Cic. epist. 11, 3, 2. LIV. 26, 6, 15 matrem ... nihil ad eam spem adgnoscentem (SEN. benef. 3, 32, 5 non adgnoscens bonum suum nec satis credens, *sq. acc. c. inf.*). 40, 11, 5 ego vero, si medium ponitur, non agnosco *crimen*. 45, 22, 4 clementiam populi Romani. SEN. contr. exc. 8, 1 confessio coacti et quae fecit agnoscentis verbum est. contr. 7, 1, 12 multa non adgnosco. 10, 6, 1 ne dominus res suas non agnosceret. *ibid.* furtum est, quod timet dominus agnoscere? VAL. MAX. 3, 1, 2 paedagogus ... animum Catonis agnovit. SEN. Phoen. 332 me nunc secuntur; laudo et agnosco libens. dial. 2, 14, 3 Cato ... *iniuriam* factam negavit: maiore animo non agnovit quam ignovisset (4, 32, 2). 12, 3, 2 nihil in illo (*fratre*) fuit, quod non libenter adgnosceres. benef. 7, 7, 5 *sapiens* illam alteram possessionem adgnoscet, hanc nolet habere, si poterit. epist. 5, 5 *vitam nostram*. 87, 38 hanc interrogationem nostri non agnoscunt. 108, 8 quotiens aliqua dicta sunt, quae publice adgnoscimus et consensu vera esse testamur. 59, 11. CVRT. 4, 7, 25 se ... et accipere ... et adgnoscere (*nomen filii Iovis*). *cf.* 6, 10, 27. 6, 11, 35 omnia (*quae confessus erat*) adgnoscente eo. STAT. silv. 1 praef. 9 Batrachomachiam. QVINT. decl. 301 p. 189 necessitatem raptoris agnovisti. 313 p. 228 hactenus agnosco. 299 p. 182 patris mandatum. TAC. hist. 1, 78 ipse in suspenso tenuit, vetandi metu vel adgnoscendi pudore. 3, 52 ut ex eventu rerum adversa abnueret vel prospera agnosceret. 3, 75 ea confessione ... invidiam crimenque. ann. 2, 30 (*opp.* nego). 4, 34 spreta exolescunt; si irascare, adgnita videntur (APVL. apol. 3 *opp.* contempsisse). TRAIAN. Plin. epist. 10, 89 vota tua. SVET. Tib. 23 signa. FLOR. Verg. or. p. 183, 18. AVREL. inst. Iust. 3, 11, 1 fiscus bona. ICTI *passim, ut*: VLP. dig. 10, 4, 11, 1 cibaria (*opp.* recusare). 17, 2, 55 etiam poenam socium agnoscere oportet. 17, 2, 52, 4. CALL. dig. 50, 6, 6, 13 honorem decurionatus; *speciatim in re hereditaria, ut*: MARCELL. dig. 39, 5, 20, 1 contra fidem testatoris, quam adgnovit. PAVL. dig. 5, 2, 32 praef. adgnovisse videtur, qui qualequale iudicium defuncti comprobavit. VLP. dig. 36, 1, 6, 4 hereditatem. *et in re tutelari, ut*: PAVL. dig. 26, 7, 16 id quod gessisset tutor ... aut in totum agnoscere aut a toto recedere. TERT. nat. 1, 17 test. anim. 1. ieiun. 7 hoc remedium agnoscit et Achab. anim. 9 spiritalia charismata. 27 vitam a conceptu agnoscimus, quia animam a conceptu vindicamus. 46 verum. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 54 quamquam dignitatem eius (*Enni*) agnoscit (possit *cod.*). LAMPR. Alex. 53, 11 ius Romanum. CAPITOL. Gord. III 14, 3 factum Afrorum ... senatus. VIRI ill. 73, 4 dedecus familiae. AMM. 17, 5, 3. HIER. epist. 45, 6 titulum fidei servus agnosco. CLAVD. 28, 594 carm. min. 30, 186. CONC. Carth. Migne 56, 432 his placitis, a nobis omnibus confirmatis ... relectis et agnitis subscripsi. COD. Iust. 4, 23, 2 fidem susceptam. 7, 51, 6 *expensas* litium. 8, 46, 3. *structurae*: *cum acc. c. inf.*: CIC. epist. 4, 4, 1 illam partem excusationis ... nec nosco nec probo et ... me non esse verborum admodum inopem agnosco. 5, 20, 5 id ego adgnovi meo iussu esse factum. TERT. pudic. 19 *paenitentiam* deberi. CYPR. GALL. Ios. 562 colimus solumque agnoscimus omnes esse deum (*cf. p. 1359, 44 sqq.*). ENNOD. epist. 1, 1 p. 2, 3. *cum acc. duplici*: CIC. Catil. 1, 17 tu cum conscientia scelerum tuorum agnoscas odium omnium iustum. TERT. anim. 11 hoc dum animae vindicamus, quam uniformem et simplicem agnoscimus. 24 *animam* natam ... ac per hoc dilutioris divinitatis. 36.

agnoscunt res: SEN. epist. 66, 44 virtus (-utes *Par.*) aequat inter se, quicquid agnoscit. QVINT. inst. 3, 1, 18 ceteras *artes* missa ad Domitium epistula non agnoscit. ROMAN. Char. gramm. I 192, 16 absurdum utique nec socium isti πανδέκτῃ dignumque quod interiectionis propria vis et potestas adgnoscat. APVL. mund. 30 quando uno moderamine contenta omnia pensum sui operis agnoscunt. FILASTR. 133, 1 agnoscere stellas indictum ministerium. CLAVD. 17, 255 similes agnoscit pagina mores (*cf. p. 1356, 47 sqq.*). CAEL. AVR. acut. 3, 3, 19 si venter officium non agnoverit. 1, 10, 74 chron. 1, 1, 14. 2, 7, 100. 3, 1, 7. 5, 2, 36.

aliquem (*opp.* recusare VLP. dig. 25, 3, 1, 15 *al.*): CIC. Deiot. 10 hospitem agnovisti, regem reliquisti. SEN. suas. 4, 1 agnoscat suum vatem deus. QVINT. decl. 388 p. 439. ITALA Is. 1, 2 (Tert. orat. 2) *filii* me non agnoverunt (ἠθέτησαν, VVLG. spreverunt. *cf.* TERT. *ibid.* felices, qui patrem agnoscunt. *v. p. 1359, 44 sqq.*). psalm. 100, 4 (Lucif. de non conv. 7) declinantes a me malignos non agnoscebam (VVLG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cogn-). TERT. nat. 1, 20 quonam (-niam *cod.*) igitur usque ... non agnoscitis, immo insuper execramini vestros. TERT. pudic. 12 paracletum ..., quem nec (nunc *codd.*) in prophetis propriis agnitum iam nec in apostolis possident. OPTATVS 3, 8 p. 92, 4 noluerunt fratres agnoscere. HIER. epist. 39, 6 non agnosco matrem meo domino displicentem. VVLG. Sirach 44, 26 agnovit eum in benedictionibus suis *dominus*. *speciatim filium, sim.*: NEP. Ages. 1, 4 quem ille natum non agnorat, eundem moriens suum esse dixerat. OV. met. 4, 613 non agnosse nepotem. 13, 27 LIV. 45, 19, 11. SEN. contr. 2, 4, 2 meos. 2, 4, 4. 2, 4, 6 cedo istum puerum (epuernam *codd.*) nulli agnoscendum. 10, 4, 1 ⟨ne⟩ liberos suos aut agnoscant aut recipiant. suas. 4, 4 VAL. MAX. 9, 15, 3 CVRT. 5, 5, 20. 8, 8, 14 Iovem, cuius oraculo adgnoscor. MART. 9, 65, 1 Alcide, Latio nunc agnoscende Tonanti. QVINT. decl. 277 p. 131. 278 p. 132. 278 p. 133. 306 p. 201. 306 p. 204 ⟨si⟩ nollet filium mater agnoscere. 306 p. 205. 388 p. 433 (*opp.* negat suum). 388 p. 435. 388 p. 439. 388 p. 440, 10 agnoscit avia. 388 p. 440, 25 PLIN. epist. 10, 72 TRAIAN. Plin. epist. 10, 73 SVET. Iul. 52. Aug. 65 infantem adgnosci alique. Claud. 15 SCAEV. dig. 40, 4, 29. VLP. dig. 25, 3, 1, 4 partum. 25, 3, 1, 12 ICTI *al.* SEDVL. carm. pasch. 5, 18. *cf.* PLIN. epist. 5, 17, 6 *imagines* hos adulescentes ... agnoscere videntur. *nota*: STAT. Theb. 8, 149 tellus agnoscit alumnos. TAC. Germ. 20 donec aetas separet ingenuos, virtus adgnoscat. *ex usu iuris consultorum profectum*: NOVELL. Valent. III 6, 3 notarios ... dare singulos *tirones* oportere, ... clarissimos tertiam partem tironis agnoscere. *cum acc. (nom.) duplici*: CIC. Planc. 44 quid diceres? sequestremne Plancium? respuerent aures, nemo agnosceret, repudiarent. LIV. 6, 7, 5 an me ..., non agnoscitis ducem? MANIL. 2, 9, 3 dominam ... Phoeben *pars mundi*. SEN. contr. 1, 6, 5 domum, qua⟨e eru⟩m me (meam *VD*) agnoverit. CVRT. 6, 11, 23 hunc ... regem (*opp.* dedignatur). AVG. civ. 12, 28 *vera religio* eum animalium ... conditorem agnoscit et praedicat. 18, 31 qui praecipue agnoscuntur apostoli. MACR. sat. 1, 17, 45 universi pecoris antistes agnoscitur *Apollo*. AVG. civ. 2, 27 hanc talium numinum placationem ..., cuius actores ... *Romana virtus* tribu movit, agnovit turpes. VELL. 2, 10, 1 vix ut senator agnoscitur. filium: CVRT. 6, 11, 5 Iovis ... Alexandrum filium adgnoscentis. VVLG. deut. 20, 17 filium odiosae agnoscet primogenitum.

singularia et recentiora: γνωρίζειν *active*: IREN. 1, 15, 3 *Iesus* agnovit ... patrem Christum (*ex graeco*). bene agnitum esse: AVELL. p. 12, 4 quod bene esset agnitus per contemptum saeculi. agnitus *v. p. 1357, 6.* *corrigendum*: POMP. dig. 19, 1, 6 praef. tenetur ex empto venditor, etiamsi agnoverit (*cod. Flor.*, ignoraverit *P U recc.*) minorem fundi modum esse.

accedunt adverbia: *ad notionem I et II*: facile (-ius, -illime): CIC. orat. 189 Lael. 99 epist. 2, 6, 4 LVCR. 2, 402 VARRO rust. 2, 9, 4 *al.*; citius: CIC. Pis. 25; leviter: CIC. fin. 2, 33; vix: BELL. Hisp. 3, 5 VERG. Aen. 6, 498 OV. Pont. 1, 10, 25 *al.*; haud dubie: LIV. 34, 61, 3; diligenter: SEN. contr. exc. 4, 7 SPART. Hadr. 11, 1 HYG. fab. 254 p. 141, 13 VVLG. prov. 27, 23; abunde: VELL. 2, 116, 3; certius: STAT. Theb. 10, 662; certissime: FAVST. REI. serm. 19 p. 299, 16; magis: TAC. ann. 2, 21 TERT. pudic. 21; paulatim: FILASTR. 148, 9; prudenter: AVG. civ. 4, 20; difficilius: AVG. civ. 15, 27; plenius: AVG. civ. 20, 30; evidenter: AVG. serm. ed. Mai 89, 2; clarius: CASSIAN. conl. 1, 13, 5; non recte: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 58; dignanter: VICT. VIT. 2, 42 BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 13. *ad notionem III*: libenter: CIC. Att. 8, 11^{b}, 1 SEN. dial. 12, 3, 2, *cf.* QVINT. decl. 388 p. 434 (*II*) *et* libens CIC. Mil. 38 SEN. Phoen. 332 (*cf.* VERG. Aen. 8, 155); tacite: CVRT. 6, 10, 27; facile: QVINT. decl. 306 p. 205; verecunde: FLOR. Verg. orat. p. 183, 18; praecipue: AVG. civ. 18, 3. *cf. c. adi.* CIC. nat. deor. 1, 91 non invitus ... libens *v. l. 56.* *v. Mess.*

Agnosius, -ī *cogn. barb.* AVG. psalm. 36, 2, 20 Victorianus iubente collega Agnosio (*v. l.* agnasio) episcopo (*sc. Africano quodam*) subscripsi. *Diehl.*

Agnotes *v.* Anagnutes.

? **agnotinum** *testatur* DIOM. gramm. I 388, 7 ex quo (*agnosco*) non nulli veterum declinaverunt agnotum et agnoturum ... item agnotinum dixerunt *nulla explicatione addita.* *vox admodum suspecta; cf.* annotinus *et* agninus. *v. Mess.*

agnua *v.* acnua.

agnulus, -ī *m. deminut. ab* agnus. DIOM. gramm. I 325, 32 agnus agnulus. *cf.* ARS Bern. gramm. suppl. 70, 1 PS. CASSIOD. de orat. Migne 70, 1221. PS. AVG. serm. 219, 3 ipse per Herodem agnulos (*i. infantes innocentes*) iugulavit.

1. agnus, -ī *m.* [*i. q. gr.* ἀμνός, *hibern.* uan ‘*agnus*’, *cf. c. slavon.* jagnę ‘*agnus*’. *Th.*]. *de genere*: PAVL. FEST. 6 agnus ex Graeco ἀμνός deducitur, quod nomen apud maiores communis erat generis. FEST. 286 etiam in commentariis sacrorum pontificalium frequenter est hic ovis et haec agnus. *cf.* 189 Quirino agnum marem caedito. 222 Iunoni ... agnum feminam caedito. PRISC. gramm. II 169, 15 (*ex Capro apud Probum*) *vetustissimi dixerunt*: hic et haec ... agnus. *cf.* EXC. Bob. gramm. I 552, 24 nomina apud Romanos masculina, apud Graecos neutra ... agnus ἀρνίον. *declinatio*: *v.* ARS Bern. gramm. suppl. 103, 19. *gen. plur.* agnum: PORC. LIC. carm. frg. 5. GLOSS. ἀμνός, ἀρνίον, ἀρνειός, ἔριφος. agni, agnae ἀρνία, ἄρνες. VARRO ling. 5, 99 pecori ovillo quod agnatus, agnus. PAVL. FEST. 14 agnus dicitur ἀπὸ τοῦ ἁγνοῦ, quod significat castum, eo quod sit hostia pura et immolationi apta. *cf.* ISID. orig. 12, 1, 12 agnum quamquam et Graeci vocent ἀπὸ τοῦ ἁγνοῦ (ἅγνον *Ar.*, ἁγνός *vulg.*), quasi pium, Latini tamen ideo hoc nomen habere putant, eo quod prae ceteris animantibus (animalibus *al.*) matrem agnoscant (-at *vulg.*): adeo ut etiam si in magno grege erret (erraverit *vulg.*), statim balatu recognoscat vocem parentis. VARRO rust. 2, 11, 5 a rumi (*i. mamma*) etiam (inde *cod.*) nunc dicuntur subrumi agni, lactantes a lacte. *cf.* 2, 1, 19 dicuntur agni cordi, qui post tempus nascuntur ac remanserunt in volvis intimis ... vocant chorion, a quo cordi appellati (NON. 167). [*it. mer.* aino, *portug.* anho. *M.-L.*]

I ***proprie,*** *fetura ovium.* *quomodo distet ab ove*: ALF. dig. 32, 60 pr. dumtaxat sex mensium. *ibid.* minor anniculo. MARCIAN. dig. 32, 65, 7 ovium numero sunt, cum ad tonsuram venerint. *de generatione et procreatione*: VARRO rust. 2, 2, 4 animadvertendum quoque, lingua ne nigra aut varia sit *arietum*, quod fere qui eam habent nigros aut varios procreant agnos. *cf.* COLVM. 6, 37, 7. 7, 2, 5 *feros arietes Africanos* mansuefactos tectis ovibus admisit. eae primum hirtos (ortos *codd.*), sed paterni coloris agnos ediderunt. 7, 3, 11 solusque *agnus* ex omnibus *temporibus* bruma commode nascitur. *cf.* PLIN. nat. 8, 187. *de cura et nutritu tenerae prolis v.* VARRO rust. 2, 2, 15—18 COLVM. 7, 3, 17—20. 7, 4, 3 singuli a⟨g⟩n[n]i binis nutricibus submittuntur, nec quicquam subtrahi submissis expedit, quo saturior lactis agnus celeriter confirmet ... diligenti cura servandum est, ut et suis cotidie matribus et alienis non amantibus agni subrumentur. GELL. 12, 1, 15 si ovium lacte haedi aut caprarum agni alantur, constat ferme in his lanam duriorem ... gigni. *de castratione*: VARRO rust. 2, 2, 18 castrare oportet agnum non minorem quinque mensum (-ium *Bv*) neque antequam calores aut frigora se ⟨f⟩regerunt (ereg- *codd.*). *cf.* COLVM. 7, 5, 22 *extr.* PLIN. nat. 8, 198 quinquemestres. *de lanae colore*: VERG. ecl. 4, 45 sponte sua sandyx pascentis vestiet agnos. *de voce*: SPART. Get. 14, 5, 5 singula animalia quomodo vocem emitterent, veluti agni balant .... *de moribus in ovili et in pascuis*: OV. fast. 5, 498 tempus erat, quo ... pronus saturae lac bibit agnus ovis. CALP. ecl. 4, 102 aspicis, ut teneros subitus vigor excitat agnos? 5, 37 *non omne lac est in caseum transformandum* destruat ut niveos venalis caseus agnos. MART. 3, 58, 21 matremque plenam mollis agnus expectat. LVCR. 2, 320 *in pascuis* et satiati agni ludunt blandeque coruscant. 2, 368 praeterea teneri tremulis cum vocibus haedi cornigeras norunt matres agnique petulci, balantum pecudes. PAVL. FEST. 336 sectarius verbix, qui gregem agnorum praecedens ducit. VVLG. Is. 5, 17 pascentur agni iuxta ordinem suum. *cf.* 30, 23. *de pastore et agno*: PORC. LICIN. carm. frg. 5 custodes ovium teneraeque propaginis, agnum. VERG. ecl. 3, 6 alienus ovis custos bis mulget (-it *P*) in hora ... et lac subducitur agnis. 7, 15 *Phyllis* depulsos a lacte domi quae clauderet agnos (hedos M^{1}). TIB. 1, 10, 41 ipse suas sectatur oves at filius agnos. OV. medic. 15 *matrona* claudebat, quos filia paverat, agnos. COLVM. 7, 3, 13 *vilicus reservat* suburbanae *pastioni* teneros agnos. 11, 2, 14 *certis diebus* maturi agni ... charactere signari debent. SIL. 15, 708 *Rutilus vespere* noscentis matres spectabat ovilibus agnos. *inimica agnis*: VERG. ecl. 3, 103 vix ossibus haerent: nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos. COLVM. 7, 3, 17 ea (*colostra, lactis genus*), nisi aliquatenus emittitur, nocet agno. *morbi medicaminaque*: COLVM. 7, 5, 20 agnis quoque succurrendum est vel febricantibus vel aegritudine alia affectis (def- *SA*). qui ubi morbo laborant, admitti ad matres non debent, ne in eas perniciem transferant. ... caelestis aqua pari mensura lacti miscenda est atque ea potio febricitantibus danda. multi lacte caprino iisdem medentur *eqs.* 7, 5, 21 *de mentigine mortifera agnis, qui ea afficiuntur,* si ... roscidas herbas depaverint. 22 remedio sunt hyssopus (-um *SA*) et sal aequis ponderibus contrita *eqs. ibid. de aceto, pice, rubigine aenea, foliis cupressi, quae agnorum medicamina sunt.* *de lupis et agnis*: *semper in comparatione*: VERG. georg. 4, 435 *vespere* auditisque lupos acuunt balatibus agni. Aen. 9, 60 *lupo inruente* tuti sub matribus agni balatum exercent. 9, 562 matri (-is *R*) multis balatibus agnum Martius e stabulis rapuit lupus. SIL. 7, 717 ceu stimulante fame rapuit cum Martius agnum averso pastore lupus fetumque trementem ore tenet presso. *cf.* SIDON. carm. 7, 367. VVLG. Luc. 10, 3 ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. *in proverbio*: PLAVT. Poen. 775 *de inimicis, qui eum auro sunt privaturi, dicit Lycus*: lupo agnum eripere postulant; nugas agunt. HOR. carm. 3, 18, 13 *Faunalibus* inter audaces lupus errat agnos. epod. 4, 1 lupis et agnis quanta sortito optigit tecum mihi discordia est. ars 13 ut serpentes avibus geminentur, tigribus agni; *cf.* PORPH. *ad l.* VVLG. Sirach 13, 21 si communicabit lupus agno aliquando, sic peccator iusto. Is. 11, 6 habitabit lupus cum agno. 65, 25 lupus et agnus pascentur simul (*cf.* HIER. epist. 106, 1). INSCR. christ. Rossi II p. 71, 40, 12 quo (*in insula Lerina*) grex agnorum non timet ora lupi. *v. Otto, Sprichw. p. 198 de lupo et ovibus.* *in fabula*: PHAEDR. 1, 1 *fabula de lupo fictis causis agnum innocentem opprimente.* 3, 14 *de agno inter capellas palante et cane.* APVL. flor. p. 9 Oud. *aquila* cernens ... unde unguibus inuncet vel

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agnum incuriosum. *agni, rustici divitiae*: CIC. Cato 56 villa ... abundat porco, haedo, agno, gallina. OV. met. 13, 827 sunt, fetura minor, tepidis in ovilibus agni. INST. Iust. 2, 1, 37 in pecudum fructu etiam fetus est ... itaque agni et haedi ... statim naturali iure dominii sunt fructuarii. *cf.* 22, 1, 28. VVLG. II par. 35, 7 dedit ... Iosias omni populo ... agnos et haedos de gregibus. *pecuniae genus*: VVLG. gen. 33, 19 emitque partem agri ... centum agnis. IV reg. 3, 4 Mesa, rex Moab, ... solvebat regi Israel centum milia agnorum. Ezech. 27, 21 cum agnis et arietibus et haedis venerunt ad te negotiatores tui. *num ovibus legatis agni contineantur*: PAVL. sent. III 6, 74 ovibus legatis agni non continentur, nisi annales sint. *cf.* MARCIAN. dig. 32, 65, 7 MODESTIN. dig. 32, 81, 4 GAIVS dig. 22, 1, 28 praef. VLP. (*ex Labeone*) dig. 7, 8, 12, 2 PAVL. dig. 41, 3, 4, 19. *de venditione et emptione*: CATO agr. 150, 1 agnus diem et noctem qui vixerit in fructum ... agnos XXX ne amplius promittat (*lectio incerta, v. H. Keilii adnot.*). 150, 2 die lanam et agnos vendat menses X (*locus corruptus, v. H. Keilii adnot.*). VARRO rust. 2, 2, 5 quidam ... pretio facto in singulas oves, ut agni cordi duo pro una ove adnumerentur. 2, 9, 7 alii pretium faciunt ... ut solent bini agni ovis (oves *opt. codd.*) *unius numerum obtinere*. PRIAP. 85, 12 meisque (*i. Priapi*) pinguis agnus ex ovilibus gravem domum remittit aere dexteram. COLVM. 7, 4, 3 minimus in agnis vendundis in hac pecude nec ullus lactis reditus haberi potest. *de aliis usibus et commodis*: COLVM. 7, 8, 1 *lac* plerumque cogi agni aut haedi coagulo. VVLG. prov. 27, 26 agni ad vestimentum tuum. *medicamentum*: CELS. 5, 27 p. 202 facit id etiam haedus agnusve discissus et calida eius cavo statim super vulnus imposita. PLIN. nat. 28, 162 *contra morsus proficit* coagulum ... agni drachmae pondere ex vino. *cf.* 29, 88. 30, 31 uva⟨e⟩ et famium dolor mitigatur fimo agnorum, priusquam herbam gustaverint. 30, 41 sanguis e testiculis agnorum, cum castrantur, ... contra virus proficit. *caro agnina*: PLAVT. Aul. 327 *Strobilus dividit inter coquos opsonium in foro conductum*: agnum hinc uter est pinguior ⟨*deest verbum*⟩ ... eum sume atque abi. *cf.* 330. 561. *appellatur agnus macer ridicule curio, quasi cura confectus esset*: quia ossa ac pellis totust, ita cura macet, quin exta inspicere in sole e⟨i⟩ vivo licet: ita is pellucet quasi lanterna Punica. *v. Leo ad h. l.* PAVL. FEST. 60. VERG. georg. 1, 341 tum (*i. hieme exeunte*) pingues agni et tum mollissima vina. TIB. 2, 5, 38 fecundi ... munera ruris caseus et niveae candidus agnus ovis. CELS. 2, 18 p. 65 ex agno haedove cum petiolis totum caput aliquanto quam cetera membra leviora sunt: adeo, ut in media materia poni possint. *cf.* 22 p. 68. EDICT. Diocl. 4, 47 agnus ... in p(ondo) I *denarios* duodecim. VVLG. Amos 6, 4 qui comeditis agnum de grege. PLAVT. Capt. 819 lanii ... qui concinnant liberis orbas oves, qui locant caedundos agnos et duplam (?) agninam danunt. *de sacrificio*: *in formulis antiquissimis*: FEST. 4 ambegni bos et verbix appellabantur, cum ad eorum utraque latera agni in sacrificium ducebantur. 189 pro tertiis *spoliis* agno publice fieri debere *sacrificium* ... tertia spolia, Ianui Quirino agnum marem caedito. 222 Iunon⟨i⟩ crinibus demissis agnum feminam caedito. GELL. 4, 3, 3 *ex legibus Numae Pompili, v. Bruns, fontes*[6] *p. 8.* CATO agr. 141, 4 ubi porcum immolabis, agnum vitulumque, sic oportet: 'eiusque rei ergo macte suovetaurilibus inmolandis esto' ... nominare vetat Martem neque agnum vitulumque. *in inscriptionibus*: CORP. VI 820, 5 (*Romae, aet. imper.*): *agnum sacrificanti si sanguinem et pellem retinere voluit numerandi erant* pro sanguine agni et pelle X IS. VIII 8246 (*Numidiae*) C. Aponius Secundus Sacerdos: agnu(m) domino (*i. Saturno*) ... agnu(m) Herculi, agna(m) Veneri. 8247 Primus sacerdos Saturni agnu(m) tauru(m) domino. *apud scriptores*: PLAVT. Capt. 862 (*parod.*) sed iube vasa tibi pura apparari ad rem divinam cito, atque agnum afferri proprium (*cf.* ACTA lud. saec. Aug. 103 *sqq.*; *v. Mommsen, Ephem. epigr. VIII 261*) pinguem. :: cur? :: ut sacrifices. :: cui deorum? :: Mi hercle, nam ego nunc tibi sum summus Iuppiter, idem ego sum Salus, Fortuna, Lux, Laetitia, Gaudium. proin tu deum hunc saturitate facias tranquillum tibi (*cf.* Pseud. 330). Poen. 453 nam ego hodie infelix dis meis iratissumis sex immolavi agnos, nec potui tamen propitiam Venerem facere uti esset mihi. Rud. 1208 atque adorna (*sc. domum*), ut rem divinam faciam, cum intro advenero, Laribus familiaribus ... sunt domi agni et porci sacres. Stich. 251 iamne exta cocta sunt? quot agnis (quod tacnis *P*) fecerat? :: illa quidem nullum sacrificavit. CIC. div. 2, 39 an, cum in Aequimaelium misimus, qui adferat agnum, quem immolemus, is mihi agnus adfertur, qui habet exta rebus accommoda. VERG. ecl. 1, 8 illius (*Octaviani*) aram saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. HOR. carm. 4, 11, 8 ara castis vincta verbenis avet immolato spargier agno. TIB. 2, 1, 15 cernite, fulgentes ut eat sacer (*v.* VARRO rust. 2, 1, 20) agnus ad aras. PROP. 4, 3, 61 illa dies hornis caedem denuntiat agnis, *qui Laribus sacrificantur.* OV. fast. 2, 655 spargitur et caeso communis terminus agno. LIV. 21, 45, 8 *Hannibal ad promissa confirmanda* agnum laeva manu, dextra silicem retinens, si falleret, Iovem ceterosque precatus deos, ita se mactarent, quemadmodum ipse agnum mactasset, secundum precationem caput pecudis saxo elisit. SEN. nat. 4, 6, 2 pro se quisque alius agnum immolabat, alius pullum. CALP. ecl. 2, 62 saepe vaporato mihi caespite palpitat agnus. MART. 10, 92, 7 Tonantis aras horridique Silvani, quas pinxit agni saepe sanguis aut haedi. *apud christianos*: TERT. orat. 6, 28 plenus sum holocaustomatum arietum et adipe agnorum (Is. 1, 11). HIER. epist. 15, 2. 52, 10. VVLG. exod. 12, 3 *sqq. de sacrificio paschae*: tollat unus quisque agnum ... erit autem agnus absque macula, masculus, anniculus ... immolabitque eum universa multitudo filiorum Israel ad vesperam et sument de sanguine eius ... et edent carnes. *holocaustum*: VVLG. exod. 29, 38 levit. 3, 7. 9, 3. 12, 6. 8. 14 *saep.* 23 *saep.* num. 6, 12. 14. 7, 15 *saep.* 15, 5. 12. 28 *saep.* 29 *saep.* deut. 32, 14 I reg. 7, 9 I par. 29, 21 II par. 29, 21. 22. 32 I Esdr. 6, 9. 17. 7, 17. 8, 35 Sirach 46, 19 Is. 1, 11. 34, 6 Ezech. 39, 18. 46 *saep.* Dan. 3, 40. CYPR. GALL. gen. 144 *Abel* miti se devovet (*i. q. se redimit*) agno. *prodigiose*: LIV. 27, 4, 11 Tusculi agnum cum ubere lactenti natum. 28, 11, 3 Caere ... agnus mas idem feminaque natus erat. 31, 12, 7 Frusinone agnus cum suillo capite natus. 32, 9, 3 Suessae Aurumae nuntiabant agnum cum duobus capitibus natum. 32, 28, 2 Aefulae (-o *codd.*) agnus biceps cum quinque pedibus natus. PHAEDR. 3, 3, 5 habenti cuidam pecora pepererunt oves agnos humano capite. IVV. 2, 123 scilicet horreres maioraque monstra putares, si mulier vitulum vel si bos ederet agnum. SPART. Get. 14, 3, 5 cum in villa cuiusdam Antonii ... agnus natus esset, qui vellus in fronte purpureum haberet, eadem die atque hora ... Geta natus est. *mythice*: ACC. trag. 211 addo huc, quod mihi portento caelestum pater prodigium misit, regni stabilimen mei, agnum inter pecudes aurea clarum coma. *cf.* CIC. nat. deor. 3, 68. HOR. sat. 2, 3, 211 Aias cum immeritos occidit, desipit, agnos. ELEG. in Maec. 109 viscera dissecti (disiecti *codd.*) mutaverat arietis agno (-i *codd.*) Aeetis (*i. Medea*) sucis omniperita suis. *cf.* OV. met. 7, 311. 320 HYG. fab. 24 p. 54, 22. *in comparatione et translate*: PLAVT. Bacch. 1145 nostros agnos (*i. filios*) conclusos istic (*apud meretrices*) esse aiunt duos. Truc. 614 tange modo, iam ego ⟨te⟩ hic agnum faciam et medium distruncabo. HOR. epist. 1, 13, 13 ne forte sub ala fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum. CARM. epigr. 1823, 10 (*Vrbini*) acerva a matre rapta es (*sc. morte*) ut parvulus agnus (acnus *in lapide, ut* crata *pro* grata). VVLG. I reg. 15, 4 recensuit eos (*Saul milites*) quasi agnos. psalm. 113, 4 montes exultaverunt ut arietes, et colles sicut agni ovium. *cf.* 113, 6 *et* PROSP. *ad h. l.* prov. 7, 22 statim eam (*mulierem*) *vir* sequitur ... quasi agnus lasciviens et ignorans, quod ad vincula stultus trahatur. sap. 29, 9 tamquam agni exultaverunt, magnificantes te, domine, qui liberasti illos. Sirach 47, 3 ***David (I reg. 17)*** cum leonibus lusit quasi cum agnis et in ursis similiter fecit sicut in agnis ovium in iuventute sua. Is. 40, 11 *Deus* sicut pastor gregem suum pascet, in bracchio suo congregabit agnos et in sinu suo levabit (*cf.* Ezech. 34, 23 Ioh. 10, 11). Os. 4, 16 pascet eos dominus, quasi agnum in latitudine. Luc. 10, 3 ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. *agnus in figura Christi occiditur*: VVLG. Is. 53, 7 quasi agnus coram tondente se obmutescet et non aperiet os suum (*cf.* Matth. 26, 63 act. 8, 32 AVG. civ. 18, 29. 20, 24). Ier. 11, 19 et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam (*cf.* 51, 40). TERT. adv. Iud. 10 *extr.* hoc (*i. Christi interfectionem*) enim et Moyses initio primi mensis novorum facturos vos prophetavit, cum omne vulgus filiorum Israël ad vesperam agnum esset immolaturum. CYPR. cathol. 8 sacramentum paschae nihil aliud in Exodi lege contineat, quam ut agnus, qui in figura Christi occiditur, in domo una edatur (*cf.* epist. 6 p. 4 PS. CYPR. pasch. p. 257, 21). COMM. apol. 341 qui (*Christus*) cum vexaretur, tacuit sicut agnus ad aras. PRISCILL. tract. 6, 94, 107 HIER. epist. 121, 2.

II ***translate***, *apud christianos i. q. Christus*: EVCHER. form. 4 p. 28 agni Christus vel apostoli aut sancti. ISID. diff. 2, 17 significationes nominum, quae in Dei filio distinguuntur, plurimae sunt. sed ex his quaedam sunt naturalia ad divinitatis eius excellentiam pertinentia, quaedam vero accidentia ... accidentia sunt ista: agnus .... 2, 21 agnus propter innocentiam et passionem carnis appellatur. VVLG. Ioh. 1, 29 ecce agnus dei, ecce qui tollit peccatum (*cf.* 1, 36). CORP. III 12877 (*Dalmatiae*) ⟨e⟩cci agnus ⟨d⟩ei, qui tollit ⟨pec⟩catum saeculi. VVLG. apoc. 5, 6. 8. 12. 13. 6, 1. 16. 7 *saep.* 12, 11. 13, 8. 11. 14, 1. 4. 10. 15, 3. 17, 14. 19, 7, 9. 21, 9 *saep.* 22 *saep.* I Petr. 1, 19 pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi et incontaminati (*cf.* I Cor. 6, 20. 7, 23 Hebr. 9, 14). TERT. scorp. 5, 12 qui ... laverunt vestimentum suum et candidaverunt ipsum in sanguine agni (*ex* apoc. 7, 14). CYPR. ad Fort. praef. 3 p. 318, 17 nunc vero de agno, per quem redempti ac vivificati sumus, lanam ipsam et purpuram misi, quam cum acceperis, tunicam tibi pro voluntate conficies ... indumenta Christi caelestis gratiae sanctificatione vestiti *hominis*. (NOVATIAN.) tract. 9 p. 96, 20 Hieremias agnum hunc deum appellat (*cf.* p. 98, 5 COMM. instr. 2, 5, 6 HIER. epist. 3, 5. 21, 35. 22, 41. 48, 10. 53, 8. 54, 17. 57, 10. 121, 1 PAVL. NOL. epist. 32, 10 p. 286, 17 *cf.* p. 292, 13 SVLP. SEV. chron. 1, 15, 1 epist. 2, 8 PROSP. carm. de ingr. 895 ORIENT. comm. 2, 343 carm. app. 2, 4 SEDVL. hymn. 1, 25, 26 carm. pasch. 1, 84. 120. 2, 72. 5, 140 op. pasch. 2, 201, 14 ENNOD. carm. 1, 9, 25). ARATOR 1, 203 in flumine deluit agni (*i. q. baptismate*). INSCR. christ. Rossi II p. 139, 29, 1. *agni i. q. credentes homines*: VVLG. Ioh. 21, 15. 16 dicit ei: pasce agnos meos. CARM. epigr. 769, 5. HIER. epist. 59, 2 agni, qui stant a dextris. 149, 6 PAVL. NOL. epist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

32,17 p. 292,18*sqq.* 32, 5 p. 280,16 rudes ... agnos *i. recens baptizatos.* carm. 14, 35 SEDVL. carm. pasch. 5, 413.

agnus Phrixēus, *sidus i. q. aries*: MART. 10, 51, 1 sidera iam Tyrius Phrixei respicit agni Taurus.

f. **agna,** -ae. GLOSS. V 420, 17 (Euseb. eccl. hist. 3, 8) agnam ab agno dicitur feminine. III 432, 44 ἀμνάς. *ibid.* 42 agnae ἀρνία, ἄρνες. *form. dat. plur.* agnabus legitur AVG. quaest. hept. 1, 95 p. 49, 4 retract. 2, 81, 2 (55, 1). *utroque loco ex* ITALA gen. 31, 41. *ceterum dicebant*: agnís feminís: ACTA ludor. saec. Aug. 93 CORP. VI 32323. AVG. quaest. hept. 3, 3 p. 236, 27 Vind. usitata locutione agnam (*om. N*) feminam dicit, quasi possit esse non femina. [*francog. vet.* aigne. *M.-L.*]

I *proprie*: *fetura ovium*: *quantum distent ab ovibus*: VARRO rust. 2, 2, 2 has (*oves*) primum oportet bonas emere, quae ita ab aetate, si neque vetulae sunt neque merae agnae, quod alterae [iam] nondum, alterae iam non possunt dare fructum. *procreatio et generatio*: OV. fast. 4, 648 agnaque nascendo saepe necabat ovem. CALP. ecl. 2, 37 me docet ipsa Pales cultum gregis, ut niger albae terga maritus ovis nascenti mutet in agna. *cura pastoris*: CATO ap. Prisc. gramm. II 85, 5 *cf.* gramm. III 40, 30 de agna pascenda. PRISC. gramm. II 257, 17 Cato censorius de agna musta pascenda: musta agna pro 'nova' dixit. TIB. 1, 1, 31 non agnamve sinu pigeat fetumve capellae desertum oblita matre referre domum. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 214 (*in compar.*) si quis lectica nitidam gestare amet agnam *eqs.* CALP. ecl. 5, 15 sed qua lege regas et amantes lustra capellas, et melius pratis errantes mo⟨l⟩libus (mont- *Gadd.*) agnas, percipe. STAT. Theb. 7, 397 (*in compar.*) ipse (*pastor*) levat gravidas (validas *P*) et humum t⟨r⟩actura parentum ubera succiduasque apportat matribus agnas. *divitiae rustici*: VERG. ecl. 2, 21 mille meae Siculis errant in montibus agnae. OV. fast. 4, 772 et in stabulo multa sit agna meo. CALP. ecl. 2, 68 mille sub uberibus balantes pascimus agnas. ITALA gen. 31, 41 (Aug. quaest. hept. 1, 95 p. 49, 4) VVLG. gen. 21, 28. 29. 30. *virtutes* (*in proverbio, v. Otto, Sprichw. p. 10*): MART. 5, 37, 2 agnā Galaesi mollior Phalantini. IVV. 8, 15 Euganea quantumvis mollior agna. AVSON. 69, 5 sed mollior agna. *cf.* PHIDIPP. frg. 29, 2 Kock ἀρνίου μαλακώτερος. *usus et commoda*: HOR. epod. 2, 59 non Afra avis descendat in ventrem meum ... iucundior quam ... agna festis caesa Terminalibus. GREG. TVR. glor. conf. 34 vestimentum autem, quod artus tegebat exanimes, agnarum erat inlaesumque. *agnis infesta*: PLIN. nat. 8, 188 arieti naturale *est* agnas fastidire. CALP. ecl. 5, 48 *ver* modo cum caligine nimbos intulit et miseras torrentibus abstulit agnas. VAL. FL. 1, 157 *aquila* advenit et validis fixam gerit unguibus agnam. HOR. sat. 1, 8, 27 *magae* pullam divellere mordicus agnam. CYPR. GALL. exod. 882 bis binas solvat quicumque averterit agnam. *de agna et lupo*: HOR. epod. 12, 26 (*compar.*) o ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acres agna lupos TIB. 2, 1, 20 neu timeat celeres tardior agna lupos. OV. met. 1, 505 (*compar.*) nympha, mane! sic agna lupum, sic cerva leonem ... fugiunt. 5, 626 (*compar.*) quid mihi tunc animi miserae fuit? anne quod agnae ⟨est⟩, si qua lupos audit circum stabula alta frementes? 6, 527 illa (*virgo*) tremit velut agna pavens, quae saucia cani ore excussa lupi nondum sibi tuta videtur. ars 1, 118 (*compar.*) *Sabinae fugiebant Romanos* ut ... fugit visos agna novella lupos. fast. 2, 85 saepe sequens agnam lupus est ⟨h⟩a⟨c⟩ voce (*sc. Arionis*) retentus, saepe avidum fugiens restitit agna lupum (*cf.* MART. CAP. 9, 907). 2, 800 (*compar.*) *Lucretia* tremit, ut quondam stabulis deprensa relictis parva sub infesto cum iacet agna lupo. trist. 1, 1, 77 (*compar.*) nec procul a stabulis audet discedere, si qua excussa est avidi dentibus agna lupi. 3, 11, 12 (*compar.*) cinctaque montanis ut pavet agna lupis, sic ego belligeris a gentibus undique saeptus terreor. Pont. 2, 7, 11 (*compar.*) saepe canem longe visum fugit agna, lupumque credit et ipsa suam nescia vitat opem. SIL. 6, 331 (*compar.*) *pastor* ducit nocte lupos positae balatibus agnae. *de agna et leone*: VAL. FL. 3, 706 (*compar.*) aspera nunc pavidos contra ruit agna leones? STAT. Theb. 8, 572 (*compar.*) sic ... leo Caspius ... haud procul a stabulis captat custode remoto segne pecus teneraque famem consumit in agna. MART. 9, 71, 6 *leo et aries* nec fetu nemorum gaudent nec mitibus herbis, concordem satiat sed rudis agna famem. *de sacrificio, in lapidibus*: ACTA ludor. saec. Aug. 93. 97. 98. CORP. VI 32323 ⟨huius⟩ sacrificí acceptrices sitis VIII agnarum feminarum ... macte hac agna femina inmolanda estote fitote v⟨olente⟩s propitiae. ACTA Arval. *v. Henzen p. 24*: *ex coniect.* CORP. VI 2024 (*a. 27 p. Chr.*), g 5. 2028 (*a. 38*), d 8. 2040 (*a. 58*), i 6. 2042 (*a. 59*), a 20 ⟨deae Diae⟩ agnam opimam. 2053 (*a. 72*), 23. 2059 (*a. 80*), 19. 24. 2065 (*a. 87*), 29 b deae Diae agnam opimam immolarunt. 2075 (*a. 105*), 14 b. 2076 (*a. 117*), 20. 2078 (*a. 118*), 43 porcis et agnis. 2079 (*a. 119*), 8. 2080 (*a. 120*), 40. 2086 (*a. 155*), 60 agnam, *cf.* 75. 2104 (*a. 218*), 23. VIII 8246 (*Numidiae*) agna⟨m⟩ Veneri. *apud scriptores*: VARRO ling. 6, 16 *Romae* flamen dialis auspicatur vindemiam et ut iussit vinum legere, agnā Iovi facit, *cf.* SERV. Verg. ecl. 3, 77. VERG. Aen. 5, 772 tris Eryci vitulos et Tempestatibus agnam (-os *M*) caedere deinde iubet. 6, 249 ipse atri velleris agnam Aeneas matri Eumenidum (*i. Nocti*) magnaeque sorori (*i. terrae*) ense ferit. HOR. epod. 10, 24 immolabitur ... agna Tempestatibus. sat. 2, 3, 219 quid, si quis gnatam pro muta devovet agna? carm. 1, 4, 12 nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis, seu poscat agnā sive malit haedo, *cf.* PORPH. *ad h. l.*: adtende feminino genere agnam maluisse dicere secundum illud Vergilianum (Aen. 8, 641) 'et caesa iungebant foedera porca'. nescio quid enim quaedam elocutiones per femininum genus gratiores fiunt. 2, 17, 32 nos humilem feriemus agnam (*sc. Fauno*). TIB. 1, 1, 22 nunc agna exigui est hostia parva soli: agna cadet vobis (*sc. Laribus*). OV. fast. 1, 56 Idibus alba Iovi grandior agna cadit. trist. 1, 10, 43 haec si contigerint, meritae cadet agna Minervae. Pont. 3, 4, 82 haec (*voluntas*) facit, ut veniat pauper quoque gratus ad aras, et placeat caeso non minus agna bove. 4, 8, 41 agnaque tam lactens, quam gramine pasta Falisco victima Tarpeios inficit icta focos. PAVL. FEST. 223 praecidanea agna vocabatur, quae ante alias caedebatur. 353 tubilustria dies appellabant, in quibus agnā tubas lustrabant. SEN. nat. 2, 36 hanc (*necessitatem*) si sacrificiis aut capite niveae agnae exorari iudicas, divina non nosti. PERS. 5, 167 dis depellentibus agnam percute. CALP. ecl. 2, 63 saepe cădit festis devota Parilibus agna. MART. 7, 54, 6 decrevere greges, dum cadit agna frequens. IVV. 2, 6, 392 stetit ante aram ... et aperta (*exta intuendo*) palluit agnā. 4, 12, 3 natali ... die ... niveam reginae ducimus agnam. 5, 13, 63 *fides*, quae ... coronata lustrari debeat agna. TREB. Gall. 23, 8, 3 agnae candentes ab utraque parte ducentae praecesserunt *Gallieni pompam in Capitolium tendentem.* MACR. sat. 1, 15, 19 Romae ... Kalendis omnibus ... regina sacrorum ... porcam vel agnam in regia Iunoni immolat. **II *translate,*** *apud christianos, de peccatore, qui ad virtutem rediit*: IVVENC. 3, 415 laetitia inventae ... agnae (*cf.* VVLG. Matth. 18, 12 Luc. 15, 4 *de perdita et recuperata ove*). *de casta virgine*: AVELL. p. 98, 4 tales agnas (*i. sacras virgines*). CARM. epigr. 748, 16 mirifico genetrix fetu, quae quattuor agnas protulit electas.

2. agnus, -ī *m.*, ἡ ἄγνος, *herbae, fruticis genus, vitex.* *v. Wagler, PW. I 832.* PLIN. nat. 24, 59 non multum a salice vitilium usu distat vitex ... Graeci lygon (-con *codd.*) vocant, alias agnon, quoniam matronae Thesmophoriis Atheniensium castitatem custodientes his foliis cubitus sibi sternunt; duo genera eius *eqs.* (*cf.* DIOSC. 1, 113). ORIBAS. eup. 2, 1 agnus seu licus circa fluvium ... dicitur agnus, quod dum calida (?) sit virtute castitatem conservat membrorum, ligus autem vocatur, quia virgultae eius ligant et non se facile rumpunt. GLOSS. III 584, 17 agnu sperma λύγος (lacos *cod.*) λευκή. *medicamentum*: SCRIB. LARG. 2, 11 ⟨item levat capitis dolorem *add. Helmr. secutus* MARC. med.⟩ ... agni semen. PLIN. nat. 13, 4 *enumerat inter herbas, quarum suci nobilia unguenta faciunt,* agni folia. MARC. med. 1, 28 [h]agni a l b i semen ex posca tritum. 1, 31 ex foliis lauri et [h]agni et populi tritis. 20, 115 agni radicem. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 37 spondylio, conyza et agno herbis. *cf.* 2, 9, 40. ORIBAS. syn. 4, 19. 21. 33. 7, 16 *ad contrituras et rupturas carnium* faciunt ... agni a r b o r i s folia. *Sinko.*

Agnus *v.* Hagnus.

1. ago, -ōnis *m. ab* agere. SCHOL. Stat. Theb. 4, 463 sacerdotum consuetudo talis est, ut aut ipsi percutiant victimas — et agones appellantur — aut sic tenentis cultrum alter impingat ... qui victimatores dicuntur.

2. ago, ēgī, āctum, agere [*i. q. umbr.* a i t u *imperat.* '*agito*', *cambr.* agit '*it*', *gr.* ἄγω, *island.* aka '*vehi*', *ind.* ájati '*agit*', *armen.* acem '*duco, affero*', *cf. c. osc.* acum '*agere*'. *Th.*]. *de quantitate*: ēgi: PRISC. gramm. II 22, 7 *al.* PS. PRISC. accent. gramm. III 527, 29. āctum: GELL. 9, 6, 3 *v. sub* actito. āctis: CORP. VI 1377, 21. 1527, d 59. áctum: CORP. XI 3805, 24. *cf.* DIOM. gramm. I 469, 12. *de a in compositis per i mutata v. sub* exigo. acetur: CORP. I 207, 12. aegit: CORP. IV 2413f. hegit: CORP. V 7647. *de aggo nugatur* VIRG. gramm. p. 151, 28 H. agis *i. agens*: CORP. X 1692, 9. agei: LEX Iulia munic. 64. agier: *in vetere formula* CIC. top. 66 off. 3, 61 *al.* epist. 7, 12, 2. axim *egerim*: NON. 505, 27 (*cit.* PACVV. trag. 298). axit: PAVL. FEST. 3, 3. agundi *etc.*: ENN. ann. 407 PLAVT. Amph. 633 Poen. 599. 1189 *al.* LVCR. 5, 1335 SALL. Catil. 21, 3 *al.* FRONTO p. 219, 1 N. *al. cf.* GLOSS. V 438, 18. agentum *gen. pl. part. in orat. pedestri*: GALLICAN. Avid. Cass. 4, 6 (*de subst. v. p. 1388, 27*). *fut.* agebunt: HERM. Palat. vis. 1, 3, 2. agit *ante vocalem in caesura*: HOR. epist. 2, 3, 260 STAT. Theb. 1, 403. *notatur per* a *in formulis titulorum, ut* LEX Rubr. 23 *al.* q(ua) d(e) r(e) a(gitur). *cf.* LEX VRS. 3, 1, 34. CORP. II 2203 a(gens) v(ices). VII 27 c(uram) a(gente). *cf.* CIC. de orat. 2, 280. *per* ag, *ut* CORP. II 2209 ag(entis) vic(es). *de significationibus verbi agunt*: VARRO ling. 6, 41 PAVL. FEST. 23, 4—6 SERV. auct. (Probus?) Aen. 4, 245 NON. 243. *lusum de multiplici verbi potestate facit* MART. 1, 79 semper agis causas et res agis, Attale, semper. est, non est, quod agas, Attale, semper agis; si res et causae desunt, agis, Attale, mulas. Attale, ne, quod agas, desit: agas animam. GLOSS. *corrupta* II 565, 40 agens: egens (*cf. Löwe, gloss. nom. p. 10*). IV 306, 47 agit: degit vivit vel aginat (agitat? *Goetz*). *a scribis, fortasse et a scriptoribus infimae aetatis,* ago *usurpatur pro* aio, *ut* VITA Caes. Arel. 2, 31 agebat ad nos (*seq. verba*).

materiam hunc in modum disposui, ut agerem:

I de motu (actu, ductu): A animantium (p. 1367). B rerum (p. 1372).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II de negotiis, officiis, operibus, quae homines peragere solent: A quolibet voluntatis humanae instrumento (p. 1377). B verbis, sermone, scriptis, accedente in quibusdam gestu et modulatione (p. 1391).

III de vita et temporibus (p. 1400).

exemplorum, quae in schedis habebam, sub I dedi longe maximam partem, sub II et III delectum.

I ***de motu*** (*movere. proprie de loco, translate de mutatione status per affectum vel necessitatem. usurpatur de quovis genere movendi: aspellere, ante se pellere, ducere etc.*): GLOSS. II 11, 32 *al.* agimini ἄγεσθε. 11, 18 agendi ⟨τοῦ⟩ ἐλαύνειν.

A *agere* ***animantia*** (*cf.* GAIVS dig. 50, 16, 235 pr. proprie dicimus ... 'agi' ea, quae animalia sunt [*opp.* ferri *et* portari]):

1 *bestias*: *agunt*: **a** *pastores, actores, agricolae*: PAVL. FEST. 23, 4 agere ... ante se pellere, id est minare. *cf.* 25, 5. SERV. ecl. 1, 13 proprie ... agi dicuntur pecora. *cf.* actus *subst. I.* PLAVT. Rud. 273 obsecro, unde nos hostias agere voluisti huc? CATO agr. 72 boves ... priusquam in viam quoquam agas. PACVV. trag. 121 Delphos venum pecus (VARRO ling. 6, 41 pastum. rust. 2, 2, 12 potum. VERG. ecl. 9, 24). VARRO ling. 5, 34 *v. sub* actus (*Thes. I p. 450, 20*). rust. 2, 2, 11 CIC. inv. 2, 96 Caecin. 54. SALL. Iug. 90, 2 pecus ... equitibus ... agundum. VERG. ecl. 1, 13 capellas ... aeger ago: hanc etiam vix ... duco. 5, 24 *al.* CIRIS 300. MORET. 122 iuvencos ... in segetes *arator*. HOR. epist. 1, 18, 36. PROP. 3, 11, 10 sub iuga. 4, 9, 2 OV. epist. 5, 79 met. 1, 676. fast. 1, 324 quia non veniant pecudes, sed agantur, ab actu nomen Agonalem ... habere diem. 3, 64 (*opp.* redigunt). LIV. 1, 7, 4 prae se armentum (AMM. 31, 2, 19). 2, 50, 4 praedantibus ... obviam. 10, 4, 8 (*ibid.* pecus propellere. *cf.* 25, 8, 6). PAVL. FEST. 29, 14 *v.* agolum. 371, 15. VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 *asellum* ante me (HYG. fab. 178 p. 34, 20). SEN. Phaedr. 297 clem. 1, 16, 5 CVRT. 8, 14, 22 COLVM. 6, 6, 3 *et* 4. 7, 3, 26 in agendis recipiendisque ovibus. 7, 5, 3. CALP. ecl. 2, 94. 3, 21 *iuvencam* verbere multo huc age (*cf.* VAL. FL. 7, 603). PLIN. nat. 8, 17 *elephantos* ab operariis ... per circum ... actos (SVET. Claud. 21). 18, 9 *v. Thes. I p. 450, 30.* VAL. FL. 3, 431 SIL. 6, 157. 14, 214 STAT. Theb. 7, 437. POMP. dig. 9, 2, 39, 1 si percussisset aut ... vehementius egisset *equam alienam e fundo suo* (GAIVS inst. 3, 219 *de actu pecorum. cf.* actus. VENVL. dig. 43, 24, 22, 3 *corrupte, ut videtur,* avem egerit *pro* bovem e.). APVL. met. 7, 13. *al.* *proverbialiter*: CIC. de orat. 2, 258 proverbia, ut illud Scipionis, cum Asellus omnis se provincias stipendia merentem peragrasse gloriaretur, 'agas asellum'. *cum inf.*: HOR. carm. 1, 2, 7 omne ... Proteus pecus egit altos visere montes (*per diluvium*). *absolute*: VARRO ling. 5, 22 'actus', quod agendo teritur. 5, 34 *al.* 6, 41. *formula* ire agere *trita in* DIG., *cf.* EDICT. Vlp. dig. 43, 8, 2, 45 illi via publica ... ire agere liceat (CELS. dig. 8, 1, 9 ire agere. *similia saepe.* VLP. dig. 7, 6, 1 pr. ire et agere. GAIVS inst. 2, 31 ius eundi agendi). **b** *aurigae* (*cf.* SERV. auct. Aen. 4, 245): LVCR. 3, 1063 currit agens mannos ad villam praecipit⟨ant⟩er. VERG. Aen. 6, 805 Liber agens celso Nysae de vertice tigris. PROP. 4, 1, 32 quattuor ... equos *triumphator*. OV. met. 8, 813 retro ... draconis egit in Haemoniam versis ... habenis. Ib. 430 *al. transl.* OV. fast. 6, 586 adductos intus agemus equos. LIV. 1, 48, 7. VAL. MAX. 9, 10 ext. 1 super ... corpus actis equis. 9, 11, 1 LVCAN. 7, 3 STAT. Theb. 2, 60 *al.* silv. 4, 4, 31 Eleis auriga laboribus actos Alpheo permulcet equos. **c** *equites, ascensores*: LIV. 21, 5, 14 ubi pedes ... ab inermi equite equo temere acto perverti posset. GRATT. 520 (?). VAL. MAX. 3, 2, 10 *equos* calcaribus stimulatos in ... Samnites. 5, 6, 2 *Curtius equum* praecipitem in illud profundum. CVRT. 7, 4, 35 LVCAN. 8, 4 PLIN. nat. 8, 162 (?). SIL. 1, 161 effusis habenis (PELAGON. 33 cursu). STAT. Theb. 4, 273. 11, 342. 449. TAC. Germ. 6 *equos* in rectum aut uno flexu dextros. ann. 2, 13. SPART. Sept. 11, 8 supra (super *lex. Lessing*) cadaver. AVSON. 419, 81. *de elephanti rectore*: PLIN. nat. 8, 24. *de crocodili ascensoribus*: *ibid.* 8, 93. **d** *venatores (canes), piscatores*: VERG. georg. 3, 412 volutabris pulsos ... apros latratu turbabis agens (409 agitabis). Aen. 1, 191 omnem miscet agens telis ... turbam *cervorum* (NON. 243 *ad h. l.* agere: leto dare). 4, 71 *cervam* fixit pastor agens telis (NON. 243 persequi. SERV. urgens persequens. GLOSS. IV 428, 50. 549, 11). 7, 481. 10, 707 HOR. epod. 6, 7 OV. ars 3, 428 met. 2, 492 hal. 69 SEN. Phaedr. 53. SIL. 1, 421 Spartanis latratibus actus ... aper. 10, 19. MART. 10, 37, 13 in retia vulpem. OV. epist. 5, 20 per iuga ... canes. GRATT. cyn. 214 *canem* silvis. STAT. Theb. 9, 905. *locus vice bestiarum*: CLAVD. 24, 303 Delmatiae lucos ... Britomartis *venatrix* agit. *de corvis tamquam canibus venatoriis*: PLIN. nat. 10, 124. CLAVD. 5, 378 ad litora pisces aequoreus populator agit. SIDON. epist. 2, 2, 12 salares in ... insidias (*i. retia*). ARATOR act. 2, 565 pisces Petrus agens homines capit. *fugare*: PLIN. nat. 9, 92 *polypus* adflatu terribili canes agebat. STAT. Theb. 12, 17 *columbae* intus agunt natos. **e** *variae causae*: *de aliquo loco vel ad aliquem locum*: VERG. georg. 4, 474 vesper ubi aut hibernus agit de montibus imber *aves* (*cf.* SIL. 2, 215 agit levibus per sera crepuscula pennis e pastu volucres ad nota cubilia vesper). OV. met. 2, 203 qua ... impetus egit *equos*. 13, 934 *pisces* aut in retia casus aut sua credulitas in aduncas egerat hamos. fast. 3, 741 coeunt volucres tinnitibus actae (*i. admotae, allectae*), ... sequuntur apes. LIV. 22, 17, 2 metus ... flammae ... calorque ... velut stimulatos furore agebat boves. GRATT. 391 stimulis ... potentibus acti ... canes. SEN. dial. 4, 11, 5 cum maximos ferarum greges linea pinnis distincta ... in insidias agat. CVRT. 4, 5, 3 avium modo, quas naturalis levitas ageret, ad sidera ... se efferret. 8, 14, 17 in hostem ... imperio, in suos pavore agitur *elephantus*. STAT. Theb. 11, 530 praeceps cum comminus egit ira sues. HERM. vulg. sim. 6, 2 pecora, quae deliciis ... agebantur (σπαταλῶντα καὶ τρυφῶντα; Palat. in deliciis ... ⟨se⟩ gerebant). *ad aliquem statum* (*incitare, stimulare*): PLIN. nat. 2, 107 canes ... toto eo spatio maxime in rabiem agi (7, 64 gustatu eo. 8, 130 *al.*). 24, 151 in perniciem. 28, 181 equos ad rabiem coitus agat *hippomanes*. SOL. 22, 2 pecua ... ad periculum agat satias.

2 *homines*: **a** *agunt homines* (*dei*): **α** *privatos hostiliter* (*odio, superbia, libidine, sim.*: *persequi, agitare, vexare. cf.* GLOSS. IV 6, 45 actos: exagitatos vel fatigatos): PLAVT. Cist. 216 me Amor lassum animi ludificat, fugat, agit, appetit (VARRO Men. 204 videtis ..., ut ... Amor ardifeta lampade arida agat amantis aestuantis. *cf.* NON. 243). TER. Ad. 319 adulescenti ... eriperem oculos ..., ceteros ruerem, agerem, raperem *eqs.* (DON. prosequerer, premerem. *cf.* TRAG. inc. 218). CIC. Att. 11, 21, 2 *legio* lapidibus egisse hominem (*Sullam*) dicitur. Q. CIC. pet. 10 Marium ... ad bustum. CATVLL. 63, 93 *Cybebe*, alios age incitatos, alios age rabidos (*cf.* 78). 64, 391 Liber Thyiadas ... crinibus egit. VERG. georg. 3, 552 pallida Tisiphone Morbos agit ante. Aen. 4, 465 agit ipse furentem *Dido* in somnis ferus Aeneas. HOR. epod. 5, 89 *puer ad sagas*: diris agam vos (SEN. Thy. 24). OV. trist. 2, 298 cur hanc (*Io*) Saturnia ... egerit Ionio Bosphorioque mari. LIV. 2, 36, 1 servum ... pater familias ... sub furca caesum medio egerat circo. 5, 27, 9 (FRONTIN. strat. 4, 4, 1). 34, 27, 9 *Ilotas* per omnes vicos sub verberibus (TAC. Germ. 19 per vicum ... verbere. SVET. Cal. 27). VAL. MAX. 1, 7, 4 servum ... sub furca ad supplicium (SEN. dial. 7, 19, 3 TAC. ann. 14, 42. 6, 10 ad mortem). SEN. Herc. f. 293 lucis ... pavidos ante te populos age (*cf.* benef. 3, 23, 2 TAC. hist. 2, 89). Phoen. 17 per ... nemus ... sorores mater *bacchabunda*. epist. 7, 5 plagis ... in vulnera. LVCAN. 6, 731 saevis Erebi per inane flagellis infelicem animam. VAL. FL. 2, 122 *Fama* omnes agit (*i. vexat*). 2, 215 victas *mulieres* in thalamos. 6, 591 Iuno ... stimulis *Medeam*. STAT. Ach. 2, 114 gradu me (*Achillem*) praepete Chiron ... campis admissus agebat. ANTHOL. 451, 3 stimulis ardentibus impulit actum ... deus. IREN. 4, 26, 3 *presbyteri superbia elati* contumeliis agunt reliquos (DICT. 5, 16 CASSIOD. hist. 6, 10). VVLG. II Macc. 14, 42 indignis iniuriis agi (ὑβρισθῆναι). CLAVD. 3, 232 extinxisse propinquos, ... notos egisse (*an: in exilium?*). 5, 92. 18, 245. *nota*: 5, 492 *damnatos* ubi per varias ... figuras *bestiarum* egit *Rhadamanthys*. OROS. hist. 1, 10, 9 *deus* contemptus ... durissimis contumaces suppliciis agit. *de bestiis*: TIB. 1, 5, 56 *lenam* agat e triviis ... turba canum. **β** *hostes bello, acie* (*in fugam conicere, pellere*): CIC. epist. 15, 4, 8 hostem ex eo monte tollere, agere. CAES. civ. 4, 12, 2 *equites* in fugam coniecerunt atque ita perterritos egerunt, ut. Gall. 5, 17, 3 praecipites hostes. civ. 3, 46, 5 (*ibid.* terga vertere coegerunt). BELL. Hisp. 23, 3. 31, 7. VERG. georg. 3, 120 fuga versos ... hostes (LIV. 2, 63, 6). Aen. 5, 265 cursu ... Troas (SERV. auct. Aen. 4, 245 *ad h. l.* insequitur). 8, 118 *Troas Latini* bello profugos egere superbo (NON. 243 persequi). 10, 539. 11, 620. 629. HOR. epod. 9, 7 freto *S. Pompeium* (LVCAN. 1, 367). TIB. 1, 2, 67 victas agat ante catervas. *aliter*: LIV. 1, 12, 3 Romulus ... turba fugientium actus (*i. abreptus; cf.* STAT. Theb. 3, 543 hunc fuga retro volvit agens). 1, 12, 8 Mettius ... effusos egerat Romanos toto quantum foro spatium est. 1, 37, 4 in flumen. 2, 25, 4 usque ad castra. 7, 37, 14 velut indagine dissipatos. 25, 37, 15 ab ... vallo. CVRT. 3, 11, 17. VAL. FL. 6, 569 aequore (*i. per campum*). SIL. 4, 571 palantis ... ad ripas ... Poenus impellens trepidos. 6, 60. 9, 657 HOMER. 660 *al.* STAT. Theb. 6, 788. SVET. Iul. 68 umbone obvios *hostes* agens. Claud. 1 FLOR. 1, 39, 5. IVST. 16, 2, 3 in fugam *Demetrium*. OROS. hist. 6, 7, 16. *res tamquam personas*: HOR. carm. 1, 21, 16 *Apollo* bellum ... pestemque a populo ... in Persas atque Britannos ... aget (*cf.* AVIEN. orb. terr. 1361). LIV. 10, 28, 16 *Decius devotus* cum secundum sollemnes precationes adiecisset prae se agere sese formidinem ac fugam caedemque *eqs.* **γ** *captivos, maxime in triumpho, vel subditos*: NEP. Dat. 3, 2 vinctum ante se Thuynen agebat, ut si ... bestiam captam duceret (CVRT. 3, 11, 17 pecorum modo). OV. trist. 3, 10, 61 pars *hostium* agitur vinctis post tergum ... lacertis. LIV. 7, 27, 9 vinctos ... ante currum triumphans egit (VELL. 1, 9, 5 VAL. MAX. 4, 1, 8. SEN. dial. 7, 25, 4 sub ... curru. MART. 8, 26, 7). 33, 1, 6 ante lictorem turba acta. QVINT. inst. 8, 3, 69. SEN. epist. 87, 9 occurrere aliquem ex his trossulis in via cursores et Numidas et multum ante se pulveris agentem. CVRT. 7, 6, 2 prae se. VAL. FL. 2, 114 has agimus ... famulas ..., praemia belli. SIL. 2, 571 *captivas* Sidoniis famulatum matribus actas. 4, 30 ante agitur coniux (*sc. a fugientibus; ibid.* rapuere ... trahuntur). 16, 273 regem *captivum* ... ducet agens ad templa Tonantis. TERT. nat. 1, 2 AMM. 27, 8, 7. *sim.* CLAVD. 20, 290 sub iuga ... gentes. VEN. FORT. carm. 3, 22[a], 6 pectora capta trahis ...: inter eos ... portio maior agor. *hinc phrasis* praedam agere *i. homines captivos, pecora, iumenta supellectile etc. onusta abigere, prae se agere* (*cf.* LIV. 22, 16, 7): CAES. Gall. 6, 43, 2 praeda ex omnibus locis agebatur. SALL. Iug. 20, 8 praedas. 32, 3. *sim.* CVLEX 216 praeda Charonis agor. OV. trist. 5, 10, 20. LIV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 1, 5 praedam ex agris. 1, 5, 4 praedas. 2, 64, 3 SEN. Herc. f. 233 CVRT. 9, 8, 29 TAC. hist. 4, 28 *al.* FRONTO p. 110, 6 N. SOL. 53, 19 praedas. AMM. 16, 5, 17 *al.* EXC. Vales. 5, 21. VVLG. iud. 9, 25 praedas de praetereuntibus. GREG. TVR. Franc. 2, 18 (*cf. Bonnet p. 298*). COD. Iust. 11, 2, 3 (*a. 400*) qui in naucleros (*i. nauclerorum incommodo?*) praedas egerunt. *translate*: PLAVT. Aul. 610 pulcram praedam agat, si quis illam invenerit aulam onustam auri. *similia v. sub I B 1 f.* *huc pertinent iuncturae*: agere et portare: CAES. Gall. 2, 29, 4 iis impedimentis, quae secum agere ac portare non poterant, ... depositis. civ. 2, 25, 2 multa undique portari atque agi. LIV. 34, 16, 14 praedam portantes agentesque. agere et ferre (*cf.* ἄγειν καὶ φέρειν): LIV. 3, 37, 7 hi ferre agere plebem plebisque res. 10, 34, 4 quae (*res*) ferri agique potuerunt (22, 3, 7 *al.*). 38, 18, 14 quae ferre atque agere possint, prae se agentes portantesque. 40, 49, 1. TAC. dial. 8 principes in Caesaris amicitia agunt feruntque cuncta. *similia*: CIC. rep. 3, 45 cum agunt, rapiunt, tenent, dissipant, quae volunt. LIV. 22, 1, 2 pro eo, ut ipsi ex alieno agro raperent agerentque, ... premi. SEPT. SER. carm. frg. 8 quid vis inde vehi aut agi. TAC. hist. 1, 2 *delatores* agerent verterent cuncta ... terrore. δ *aliquem reum*: *arguere, accusare (saepe addito genet.)*: PROP. 2, 30, 32 communis culpae cur reus unus agor? OV. am. 1, 7, 22 egit me lacrimis ore silente reum (21 fecere ... convicia vultus). epist. 14, 120 rea laudis agar. *sic* OV. *saepe*. Pont. 4, 14, 38 mores scriptis vexavit amaris Scepsius Ausonios actaque Roma reast. NVX 55 LIV. 24, 25, 1 45, 37, 8 apud contionem ... reus (rex *cod.*) agetur (VAL. MAX. 6, 3, 6). SEN. contr. 2, 4, 11. VELL. 2, 45, 1 incesti. VAL. MAX. 6, 2, 4. *nota* 6, 2, 9 Diphilus tragoedus ... nimiae illum (*Pompeium*) et intolerabilis potentiae reum gestu perseveranter egit (*dum manibus in Pompeium intentis pronuntiat*: 'miseria nostra magnus est'). 7, 2, 6. SEN. Phoen. 253 *me* dubium ... an essem, sceleris infandi reum deus egit. CVRT. 10, 1, 29. PLIN. nat. 2, 22 Fortuna ... agitur rea. QVINT. decl. 277 p. 129 (281 p. 146). 294 p. 166 TAC. ann. 3, 13 *al.* ε *damnatos*: in exilium (exules *sim.*): LIV. 1, 49, 4 occidere, in exilium agere, bonis multare. 1, 54, 9 *al.* SEN. contr. 7, 6, 6 *v. p. 1371, 14.* SEN. epist. 74, 4 acti in exilium et evoluti bonis. ASCON. Pis. p. 17 B. PLIN. nat. 7, 111 *al.* QVINT. decl. 254 p. 39 TAC. Agr. 2 ann. 4, 63 *al.* PAVL. sent. 5, 15, 5 PORPH. Hor. sat. 1, 7, 33 LAMPR. Comm. 4, 11 IVST. 9, 4, 9 AMM. 29, 3, 7 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 35, 2. OV. epist. 7, 115 exul agor. SEN. Oed. 648 pulsum finibus regem ... exulem. LIV. 5, 30, 6 ne exulem ... populum R. ab solo patrio ... in hostium urbem agerent. TAC. ann. 16, 29 Montanum ... extorrem agi. SVET. Aug. 12 AMM. 14, 1, 4. 28, 3, 4. in crucem (*tollere*): CIC. Verr. 6, 163. 170 non ... Gavium ..., sed communem libertatis ... causam in illum cruciatum et crucem. fin. 5, 84 *al. v. sub* crux. ζ *milites, agmen, sim.* (*ducere*): GLOSS. IV 479, 59 agitur: regitur. VERG. Aen. 4, 546 quos Sidonia ... urbe revelli, rursus agam pelago. 8, 678 agens Italos in proelia Caesar. 12, 78 Teucros ... in Rutulos. LIV. 3, 10, 12 *plebem* ex urbe praecipiti agmine. 27, 42, 1 ad hostem copias [44, 31, 11 *lege* ⟨co⟩actis]. SEN. Tro. 779 puer ... turmas (VAL. FL. 6, 121). Phoen. 58 *al.* VAL. FL. 6, 88 aeratam Phalces agit aequore (*i. campo*) nubem. SIL. 3, 354 *al.* 8, 532 *prolem* navalibus (*abl.*). 12, 483 Nero ... impellebat agens ... cohortis. 12, 559. TAC. hist. 3, 9 legiones retro actae. FLOR. 2, 13, 83 cohortes ... per transversam aciem. CAPITOL. Alb. 6, 2 equites, ... legionem (AMM. 26, 5, 10 militem). *nota* Max. Balb. 5, 7 militaris tribunus fuit et multos egit numeros et postea praeturam. AMM. 16, 12, 25 latus dextrum (*i. cornu*). VEG. mil. 3, 17 si cuneus *militum* sit agendus aut forfex (*ibid.* si ducenda sit serra). CLAVD. carm. min. 27, 84 de Tigride turmas. CORIPP. Ioh. 7, 204 populos. *agmen*: VERG. Aen. 7, 707 Sabinorum ... agmen agens Clausus. LIV. 2, 58, 7 si citius agi vellet agmen. 6, 28, 2 raptim agmine acto (facto *al.* 21, 41, 4 *al.* 27, 16, 10 cursim. CVRT. 5, 4, 34 *al.* FRONTIN. strat. 4, 7, 13 TAC. ann. 15, 4). 25, 36, 1 nunc agendo, nunc sustinendo agmen (*aliter* 34, 52, 2). SEN. nat. 4, 2, 13 cocodrillorum ... adversum agmen agentium (*in delphinos*). epist. 94, 61 ante se ... agmina. LVCAN. 6, 128 agmen. TAC. ann. 1, 70 *v. p. 1370, 54* TERT. idol. 19. *transl.* AVIEN. Arat. 140 agmen agens Draco *sidus* volvitur. VERG. Aen. 5, 833 agmen *navium*. *i. q. pellere*: LIV. 34, 52, 3 CVRT. 5, 13, 19 STAT. Theb. 8, 564. η *cives imperio* (*regere, cf. l. 45*): VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 *Pericles* egit ... illam urbem (*Athenas*) et versavit arbitrio suo. AVR. VICT. Caes. 39, 10 *Iulianus* cum Venetos correctura ageret. AMM. 14, 5, 7 provincias pro praefectis. 31, 2, 7 *Huni* aguntur ... nulla severitate regali. ϑ *privatos consilio, cura*: GLOSS. IV 428, 51 tractare. VERG. Aen. 1, 574 Tros Tyriusque mihi nullo discrimine agetur (SERV. regetur. *sed cf. Nettleship. contrib. p. 105 sub 5*). SEN. dial. 4, 17, 1 alieni animi ad nostrum arbitrium agendi sunt. AVG. civ. 15, 6 p. 66 D. si deus ... interiore gratia mentem regat atque agat. *aliter* AVIEN. Arat. 75 maior agit mentem solito deus. SORAN. 42 quomodo agendae *mulieres* sunt, quae ... habent? 44 *al.* 90 qua vita agenda est nutrix? 66ᵃ omnes ... parturientem verbis agere debent et petere eam, ut non clamet. CASSIAN. inst. 4, 27, 3 cum ... taliter infans sub oculis eius ... ageretur. *cf.* AVG. gest. Pelag. 3, 5 plus est procul dubio agi quam regi. qui enim regitur, aliquid agit et ideo regitur, ut recte agat. qui autem agitur, agere ipse aliquid vix intellegitur. *sim.* VEN. FORT. Mart. 3, 144 Martinum ... a se crudeliter actum (*i. tractatum*). ι *aliis modis aliquem ducere vel regere*: HOR. sat. 2, 7, 24 laudas ... mores antiquae plebis et idem, si quis ad illa deus subito te agat, usque recuses. OV. met. 14, 750 *Anaxaretam* deus ultor agebat (*sc. ad funus spectandum*). VAL. FL. 1, 370 face saeva in tua ... Danaos acturus saxa, Caphereu, Nauplius. 1, 842 quos (*mortuos*) ... progenies Atlantis agit (STAT. Theb. 4, 463). SIL. 4, 76 super ardua ductum *Hannibalem* huc egere dei. 6, 574 Serranum Marus *comes* (*sc. domum*). STAT. Theb. 2, 239 Cyntho comites *nymphas*. TAC. hist. 1, 40 agebatur huc illuc Galba vario turbae fluctuantis impulsu. κ ad (in) *aliquid faciendum vel patiendum* (*cogere, incitare, stimulare, cf. I A 2 b γ*): NON. 243 actum: coactum, territum. GLOSS. IV 427, 40 *al.* actus: inpulsus, coactus. in *arma, bellum, sim.*: LIV. 6, 15, 7 *Hernicos* falsis criminibus in arma agant. 9, 41, 15 ad certamen. 30, 14, 10 SEN. Phoen. 325 STAT. Theb. 5, 676 TAC. hist. 1, 62. 83. 3, 53. 5, 26. ad (in) *perniciem*: PHAEDR. 4, 13, 3 TAC. hist. 3, 33. TERT. nat. 2, 14 vivos ad mortem. ad *scelus, furorem, sim.*: LIV. 39, 15, 3 qui (*dii*) pravis ... religionibus captas mentes velut furialibus stimulis ad omne scelus ... agerent. PAVL. FEST. 51, 14 Cybebe ... quod ageret homines in furorem. PLIN. nat. 30, 8 Osthanes ad rabiem, non aviditatem modo scientiae eius (*magicae*), Graecorum populos egit. VAL. FL. 6, 667 ad extremos ... furores. SIL. 10, 422 ad deformia ... consulta. SVET. Tib. 49 Lentulum ... metu ... ad fastidium vitae ab eo actum. *c. infinitivo* (*cf. p. 1371, 22*): CYPR. GALL. gen. 797 imperiis agitur servire minoris. exod. 118 pubis pressa malis dominum multis plangoribus egit intuitus conferre pios. CORIPP. Ioh. 4, 61 egimus hostes ... iurare ...; fecere coacti. AVG. serm. 156, 11 et agis et ageris; et tunc bene agis, si a bono agaris. spiritus enim dei, qui te agit, agenti adiutor est tibi (128, 9).

b *agunt res*: α de *loco vel* in *locum* (*vehere, portare, trahere*): *agunt venti, undae, alae (de avibus v. sub I A 1 e), alia corporalia*: GLOSS. V 260, 46 acti: deportati. VERG. Aen. 1, 70 age diversos *navigantes* et disice corpora ponto. 1, 333 vento huc ... acti *nos*. 7, 199 tempestatibus acti (NON. 243 *ad h. l.* actum adpulsum). 9, 18 quis te mihi nubibus actam detulit in terras? HOR. carm. 3, 7, 5 notis actus ad Oricum. epist. 2, 2, 201 non agimur (*pauperes*) tumidis velis (*sc. fortunae. ibid.* nave ferar). *sim.* carm. 2, 2, 8 *Proculeium* aget pinna metuente solvi fama superstes. PROP. 2, 26, 30 fidos una aget aura duos (*navigantes*). OV. epist. 6, 141. 15, 61 actus velocibus alis *Mercurius*. met. 4, 621. trist. 4, 8, 16 me terraque marique actum. Pont. 4, 4, 8. *transl.* trist. 5, 12, 5 nostra per adversas agitur fortuna procellas. VAL. MAX. 3, 2, 1. SEN. Phoen. 420 quis me procellae turbine ... vehens ... per auras ventus ... aget? 505 te maria tot ..., tot casus vagum egere. dial. 10, 7, 10 quem ... tempestas ... per eadem spatia in orbem egit. MELA 1, 110 mercatores ... cum caeca tempestate agerentur. LVCAN. 2, 89 *Marius* hostilem in terram vacuisque mapalibus (*dat.*) actus. 2, 646. 10, 315 te deserta secantem ... mollis lapsus *Nili* agit. PLIN. nat. 5, 73 vita (*nom.*) fessos ad mores eorum (*i. ad Essenos*) fortunae fluctibus agit. VAL. FL. 2, 603 per Stygiae ... silentia ripae ... agor. 4, 410 *cf.* 5, 531. 8, 332 vorat hos vertex, hos agmine toto gurges agit (*i. rapit*). SIL. 8, 111 ni ... me ... ratibus imposuisset et alto egisset rapidis classem Cyllenius Euris. *transl.* 11, 391 Iuno ... acta secundis *ventis*. QVINT. inst. 10, 7, 23 (*in imagine*). TAC. ann. 1, 70 inpulsu aquilonis ... rapi agique agmen. APVL. met. 11, 15 maximis actus procellis ad portum ... venisti. VAL. FL. 7, 218 quae te biiugis serpentibus egit hinc fuga? PAPIN. dig. 8, 1, 4, 1 quo genere vehiculi agatur *quis*. OV. Ib. 176 *Ixion* agitur rapidae vinctus ab orbe rotae. *de viis*: STAT. Theb. 2, 49 hoc ... loco ... devius umbras trames agit. PAVL NOL. carm. 15, 94 qua via lucis agit. *de sidere*: SEN. Herc. f. 7 Arctos ... classes ... Argolicas agit. VAL. FL. 5, 46 *Tiphyn* speculantem ... Pleiadumque globos et agentes noctibus Arctos. *agunt affectus, necessitas*: VERG. Aen. 9, 758 furor ardentem ... egit in adversos. HOR. carm. 3, 25, 1 quo me, Bacche, rapis..., quos agor in specus velox mente nova? 4, 4, 12 *aquilam* in ... dracones egit amor dapis. sat. 2, 5, 49 si quis casus puerum egerit Orco (*dat.*). OV. fast. 3, 555 diffugiunt, quo quemque agit error. LIV. 2, 47, 8 Romanos terror per tota castra. 7, 36, 13 *Samnites* intra vallum pavor. GRATT. 455 (LVCAN. 8, 525). SEN. Phoen. 207 quid te in infernas agit sedes, quid ex his pellit? (Herc. f. 547. *transl. de morte* PLIN. nat. 33, 3, *ubi synon.* peremunt). dial. 2, 15, 1 vocibus ... per forum agetur. CVRT. 5, 6, 2. LVCAN. 10, 30 per ... Asiae populos fatis urgentibus actus *Alexander*. *nota accus.*: STAT. Theb. 1, 645 mea me pietas et ... virtus has egere vias. PLIN. paneg. 49 in quos (*secessus*) ... odio hominum agebatur. QVINT. decl. 314 p. 235 furiis agitari et per totum orbem agi (236, 22). VVLG. Luc. 4, 1 a spiritu in desertum (8, 29 Rom. 8, 14). *transl.* HOR. ars 100 poemata ..., quocumque volent, animum auditoris agunto. SEN. dial. 3, 7, 4 rapiat illum (*animum iratum*) oportet et ad imum agat pondus suum. *cf.* epist. 92, 26 in imum agatur e fastigio ... deiecta virtus. *non addito loco*: *v. infra sub δ.* β *aliis modis corpus moventes* (*agitare, iactare, exercere, vexare*): PLAVT. Cist. 216 *et* VARRO Men. 204 *v. p. 1368, 14. 15.* HOR. sat. 2, 2, 13 si Romana fatigat militia adsuetum graecari ... seu te discus agit. OV. am. 3, 4, 34 hic metus externae corpora gentis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agat. VAL. FL. 5, 15 *Tiphyn* agit violenta lues. 7, 143 saevior ... turbat agitque sopor *Medeam*. FRONTO p. 87, 26 N. cholera usque eo adflictus sum, ut vocem amitterem, singultirem, suspirio ... agerer (angerer *Schopen*). AVG. civ. 14, 26 p. 54 D. illas corporis partes non ageret turbidus calor. VINDIC. epist. Pentad. 1 diversis morborum aguntur incommodis. VEN. FORT. carm. 8, 3, 338 *de partu*: dolore gravi viscera *matris* fascis (*i. infans*) agit. γ ad *aliquid faciendum vel patiendum,* in *aliquem statum; cf. p. 1370, 10 sqq. (stimulare, cogere)*: VERG. Aen. 7, 42 dicam horrida bella ... actosque animis in funera reges (SERV. aut collectos aut, re vera, compulsos). CVLEX 229 ad pariles agor eventus *fatis*. OV. met. 5, 14 furentem mens in facinus. 10, 625. LIV. 2, 50, 7 in praecipitia consilia. 9, 14, 15 desperata venia hostes ... in supplicia *obsidum*. 24, 27, 5 MANIL. 2, 565 SEN. contr. 1, 7, 17. 2, 1, 11. 7, 6, 6 quod egit tyrannum in mortem, patres in exilium, servos in crucem. exc. 8, 1 PHAEDR. 5, 5, 3 PERS. 5, 131 SEN. dial. 4, 25, 3. 4, 36, 5. 5, 1, 5. 9, 2, 15. 11, 14, 1 clem. 1, 12, 4 nat. 6, 24, 4 epist. 83, 22. 101, 29 CVRT. 8, 2, 6 LVCAN. 2, 254 PLIN. nat. 25, 1 SIL. 5, 224. 11, 37 exitio (*dat.*) ... superbia agebat *Capuam*. QVINT. inst. 1, 10, 33. 6, 1, 31. 10, 3, 27 occupatos in noctem (*i. ad lucubrationem*) necessitas agit (*aliter* SEN. dial. 9, 15, 1). decl. 246 p. 6 PS. QVINT. decl. 15, 7 TAC. ann. 14, 32 AVIEN. Arat. 1833 AMM. 15, 8, 6. 21, 12, 20. *c. inf.* (*cf. p. 1370, 24*): VERG. Aen. 3, 4 quaerere terras auguriis agimur. 6, 463 invitus ... de litore cessi. sed me iussa deum ... imperiis egere suis (*cf.* VAL. FL. 7, 138). 7, 393 omnis ... ardor agit nova quaerere tecta. VAL. FL. 3, 685 quiscumque virum perquirere silvis egit amor *me*. SIL. 2, 39 HOMER. 557 STAT. Theb. 3, 626. 8, 262. CORIPP. Ioh. 8, 152 paucos furor ... egit ... temptare. SEN. benef. 5, 21, 2 necessitas ... in hoc aget, ut ... veniam. VEN. FORT. carm. app. 15, 5 tempora noctis agunt (*me?*), ut hac brevitate salutem (*quod exemplum potest trahi ad II A 1 β*). δ *subintellege vel locum vel statum,* in *quae quis agitur*: SALL. orat. Phil. 11 agitur (*sc. Lepidus*; angitur *Aldus*) ... ac laceratur animi cupidine et noxarum metu. VERG. Aen. 1, 32 errabant acti fatis maria omnia circum (GLOSS. V 260, 17 fatorum lege[m] impulsi. VERG. Aen. 7, 224). 1, 240. 2, 128 magnis Ithaci clamoribus actus ... rumpit vocem. 5, 659 *matres* attonitae monstris actaeque furore. 793. 6, 379 prodigiis acti caelestibus. HOR. epod. 7, 17 acerba fata Romanos agunt. epist. 1, 19, 25 *Archilochi* agentia verba Lycamben. sat. 2, 3, 44 quemcumque inscitia veri caecum agit. 135. 174. PROP. 1, 13, 28 te tuus ardor aget (*ad ipsam?*). 1, 22, 5 discordia cives. OV. am. 1, 7, 43 ritu torrentis agebar (*irā*). 2, 9, 28 turbine mentis agor. epist. 4, 47 Bacchi furiis Eleleides actae. 9, 145. 2, 107 longis erroribus acto *Demophoonti* (met. 4, 567. 15, 771 VELL. 1, 4, 4). met. 13, 260 fatis ... immitibus. fast. 6, 389 novis ambagibus. VAL. MAX. 9, 11, 3 *Catilinam* conscientiae stimulis actum. SEN. Phaedr. 541 Oed. 980. epist. 94, 62 Alexandrum furor (*ibid.* ad ignota mittebat). 108, 20 *de metempsychosi*: animalia ... per vices ire et animos per orbem agi. 117, 21 quae (*mala*) me ex transverso feriunt aguntque. COLVM. 10, 197 stimulis cupidinis actus. LVCAN. 4, 348 PETRON. 122 vers. 142. PLIN. nat. 2, 21 *superstitiosos* sacra sua poenis agunt. 31, 9 in potando necessarius modus, ne lymphatos agat *potio homines*. VAL. FL. 2, 235 pars ignibus acti effugiunt. 2, 362. 3, 352 quae fata trahant *Iasonem*, quae regis agat vis. 3, 114 diverso turbida motu urbs agitur. SIL. 16, 614. TAC. ann. 1, 59 Arminium ... rapta uxor, subiectus servitio uxoris uterus vaecordem agebant. QVINT. decl. 256 p. 48 furere et agi dementia. FLOR. 1, 38, 8 necessitate acta virtus. GAIVS inst. 2, 168 poenitentia actus *heres* (VVLG. sap. 19, 2). TERT. idol. 9 stellarum nos ... arbitrio agi. scorp. 8 spiritu dei. anim. 1 *al.* AVIEN. ora 135. CLAVD. 1, 66 anxia mentem spes agit. carm. min. 22, 7 me ... duxerit aetas, ... tumor impulerit, ... egerit ardor. 3, 282. VINDIC. med. 25 quod ante coitum agantur stimulis *feminae*. PHYSIOGN. 105 qui ita ... intemperantia agebatur, ut dentibus barbam absumeret. OROS. hist. 2, 16, 17 agebat (angebat *var. lect.*) ... fames ... obsessos. 4, 18, 17. VEN. FORT. Mart. 1, 467 dum ... poenis ageretur acerbis. CORIPP. Ioh. 6, 337 hinc ... sitis ... famesque exagitant *hostes*, hinc terror agit Romanus. VEN. FORT. carm. 3, 28, 6 cuius in affectu consolidatus agor (*ibid.* me rapiunt loca). 7, 8, 32. *translate de rebus*: STAT. silv. 4, 4, 86 nec Marrucinos agat haec insania (*sc. quae Vesvium*) montes. CLAVD. carm. min. 29, 56 et lapides suus ardor agit.

iuncturae ad I A: *aliquem* **praecipitem agere**: CIC. Verr. 2, 7 agunt eum praecipitem poenae civium Romanorum (NON. *ad h. l.* agere: urguere, impellere). Caecin. 49 Cluent. 171. CATVLL. 40, 2 te mala mens ... in meos iambos. CAES. Gall. 5, 17, 3 SALL. Catil. 31, 9. VERG. Aen. 3, 682. 5, 456 praecipitem ... Daren ... aequore toto. LIV. 7, 24, 5 *hostes* supina valle praecipites. 8, 7, 8. 42, 30, 4. 44, 35, 5 VAL. MAX. 5, 6, 2. 6, 3, 1ᵃ. 9, 2, 5 SEN. Phoen. 299 dial. 5, 20, 4 OCTAVIA 793 SIL. 4, 718. 11, 82. 104 TAC. hist. 5, 21 Agr. 41 AMM. 24, 4, 25 *al.* AVG. civ. 14, 1 p. 3 D. *aliquid*: CATVLL. 65, 23 LVCR. 3, 37. *aliquem* (*aliquid*) p r a e c e p s agere: LVCAN. 6, 98 VAL. FL. 4, 260 SIL. 2, 163 AVR. VICT. Caes. 12, 3. 33, 31 AMM. 15, 3, 1. 26, 10, 14. 29, 1, 21. i n praeceps: SEN. Ag. 260 benef. 6, 30, 4 epist. 90, 42. t r a n s v e r s u m agere *aliquem*: SALL. Iug. 6, 3 opportunitas etiam mediocris viros spe praedae transvorsos agit. 14, 20 VAL. MAX. 7, 8, 7 SEN. epist. 8, 4 QVINT. decl. 338 p. 335 FLOR. 2, 13, 9. SEN. nat. 1, 1, 1 *ignes* aer transversos agit. **se agere** (*i. se movere; aliter i. q. suam personam agere, se gerere: v. sub II B 3 ζ*): *de personis* (*de rebus sub I B*): SERV. Aen. 9, 693 se agebat: hoc est incedebat 6, 337 *v. l. 9.* SERV. auct. *ibid.* veniebat (*v. quae sequuntur*). DON. Ter. Andr. 708 agere se ... tardi et tristes dicuntur. PLAVT. Amph. 450 quo agis te? :: domum (*cf.* 1042, *ubi pro* me ducam *fort.* me agam *legendum*). Mil. 863 quo te agis? Most. 562. 342 unde. Persa 235 *al.* Poen. 333 Trin. 1078 TER. Andr. 708. VERG. Aen. 6, 337 ecce gubernator sese Palinurus agebat (SERV. est sine negotio incedere). 8, 465 Aeneas se matutinus agebat (*congressurus sc. cum Euandro*). 9, 693. SEN. Phaedr. 1071 *equi Hippolyti* ire pergunt seque per scopulos agunt. *nota* Oed. 638 *Oedipus* egit ... in ortus semet et matri ... fetus regessit. LVCAN. 7, 523 qua se vagus hostis agebat. SIL. 16, 440 metis (*dat.*) ... agebat sese Panchates (*equus victor*). *nota*: SEN. contr. 2, 6, 4 senex ebrius ... in praeteritos annos se retro agens. SEN. benef. 6, 2, 3 retro illi (*naturae*) agere se non licet. se agere *de herbis et de rebus v. p. 1377, 35 sqq.* agere g r e s s u s *et sim. v. p. 1373, 17.* **agere** *i n t r a n s i t i v e*: GLOSS. IV 159, 36 quo agis: quo vadis. *cf.* 479, 58 *al.* agite: festinate. PLAVT. Bacch. 1106 salve. :: et tu. unde agis? :: unde homo miser. Persa 216 quo agis? (217 eo ego hinc haud longe). ACC. trag. 239 agite modico gradu, iacite thyrsos. ANTHOL. 8, 112 ad limina nota victus (*sc. certamine*) agit (abit *Burm.*). **agi** *i. q. se agere, festinare, currere, volare, sim. (huc trahas licet nonnulla, quae sub I A 2 b δ collocata sunt)*: VERG. Aen. 7, 384 *Amata furibunda* non cursu segnior illo (*sc. turbinis*) per medias urbes agitur populosque feroces. 12, 336 circum (*sc. currum Mavortis*) ... atrae Formidinis ora Iraeque Insidiaeque, dei comitatus, aguntur. CVLEX 346 Nereis ab unda signa dabat, pars inflexis super acta carinis (*tamquam spuma emicans*). LIV. 10, 29, 14 quo (*ad castra*) multitudo omnis consternata agebatur. SEN. Herc. f. 848 per campos agitur silentes turba *umbrarum*. Phaedr. 702 amens agar. Herc. O 1772 ad fauces agar, qua mors aditur. 1791 in latebras. dial. 5, 3, 3 velut tempestate correptus non it, sed agitur. 9, 12, 2 *formicae reptantes* in summum cacumen *arbusti* et inde in imum ... aguntur. epist. 28, 5 erras et ageris ac locum ex loco mutas. CVRT. 4, 13, 13 *Macedonas* lymphatos ferri agique arma iacientes. LVCAN. 7, 497 praecipiti cursu ... Caesaris agmen in densos agitur cuneos. PLIN. nat. 8, 66 pondere *catuli* ... ocior acta *tigris* remeat. SIL. 10, 43 per medios agitur ... Paulus. 13, 760 umbrarum huc agitur torrens. STAT. Theb. 2, 523 tacitis huc gressibus acti deveniunt. 4, 465 circum ... pyras. *t r a n s l a t e*: SEN. dial. 5, 2, 6 cum mobiles animos species iniuriae perculit, aguntur statim et, qua dolor traxit, ... incidunt. epist. 31, 5 iam per maxima acto (*i. provecto?*) viro turpe est etiamnunc deos fatigare. TERT. nat. 2, 12 nihil allego de statu antiquitatis, qua ⟨ita rud⟩es tunc agebantur et oculi et mentes hominum, ut ... commoverentur.

B agere ***res***: **1** *quae ab h o m i n i b u s moveri solent*: **a** *quae sunt c o r p o r i s*: α *agit is, cuius sunt: spumam, lacrimas*: ENN. ann. 462 spiritus *equi* ex anima calida spumas agit albas (PELAGON. 404). CIC. Verr. 5, 148 *homo insanus* cum spumas ageret in ore, oculis arderet, voce maxima ... clamaret. LVCR. 3, 489 VERG. georg. 3, 203. *aliter* PETRON. 89 vers. 37 *angues adnatant*, quorum pectora, rates ut altae lateribus, spumas (*sc. maris*) agunt. EPICED. Drusi 114 lacrimas ... oculus fortior intus agit (*i. Livia reprimit lacrimas*). SEN. contr. exc. 3, 5 introrsus erumpentes lacrimas ago. *aliter* TERT. poen. 10 super te lacrimas. *nota*: SEN. nat. 3, 18, 5 vide, quas per latera venas agat *mullus moriens*. *agere gemitum, sonum, spiritum, fremitum, sim. (transl. de rebus)*: VERG. Aen. 6, 873 quantos ille virūm ... campus (*sc. Martius*) aget gemitus *in funere Marcelli* (*i. quantum ingemiscet campus*). TIB. 1, 8, 57 ut lenis agatur spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum. *sim.* SEN. Herc. f. 1050 reciprocos spiritus motus agit. dial. 3, 1, 3 crebra et vehementius acta suspiria. nat. 2, 27, 2 aer similem agit mugitibus sonitum. LVCAN. 7, 482 Pindus agit fremitus (483 gemunt rupes). SIL. 11, 220 anhelis faucibus. PS. QVINT. decl. 2, 18 fugiens per vulnus anima agit ante se anhelitus, agit crebra suspiria. 2, 19. TERT. anim. 10 flatum ... ex semetipso. AVIAN. fab. 37, 14 *leo* nobile murmur agit. HIER. epist. 20, 5 strictis dentibus spiritum coartamus et agimus tantum sibilum, insonando 'sith'. CASSIAN. Nest. 2, 1, 3 colubri pestiferos ... flatus agunt. SALV. gub. 4, 21 tenuem spiritum. TER. MAVR. 241 ictus ... priori (*litterae, sc. S*) et promptus in ore est agiturque pone dentes. [CIC. de orat. 1, 251 *v. sub II B 3 g*]. *cum talibus coniungenda iunctura* a n i m a m a g e r e (*de moribundo*): PLAVT. Trin. 1092 adimit animam mi aegritudo. Stasime, tene me. :: visne aquam tibi petam? :: res quom animam agebat, tum esse offusam oportuit. LVCIL. 202 exspirans animam, pulmonibus aeger, agebat. CIC. Q. Rosc. 24 si hos quaestus recipere posses, non eodem tempore et gestum et animam ageres. Tusc. 1, 19 et agere animam et efflare dicimus. CAEL. Cic. epist. 8, 13, 2. CATVLL. 63, 31 *Attis* furibunda ... anhelans vaga ... anim⟨am⟩ agens. LVCR. 3, 493. LIV. 26, 14, 5 cum animam egissent (*veneno epoto*, ... exspirarunt. SEN. suas. 4, 3 agentes inutilis animas (egentes inutili animae *codd.*). SEN. nat. 3, 18, 3 *piscis eductus* coram me animam agat. epist. 26, 6 quid egeris, tunc apparebit, cum animam ages. 101, 12 est tanti habere animam, ut agam. *nota* apocol. 3 Claudius animam agere

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coepit nec invenire exitum poterat. PETRON. 101. MART. 1, 79, 4 *v. p. 1366, 78.* TERT. anim. 13 quid ... agere dicuntur moribundi, animum an animam? AVG. civ. 13, 9 p. 566 D. in tanta ... extremitate vitae, in quanta sunt, quos agere animam dicimus. *om. obi.*: GREG. TVR. Franc. 7, 42 dolore percussus cecidit et graviter agere coepit. *corporis partes*: GRATT. 98 mens *hominis* ..., in caecas aciem quae ... tenebras egit. PANEG. 10, 28 p. 235, 4 ultra quam visus agi posset. COLVM. 6, 6, 3 agitare caput caudamque crebrius agere *bovem*. VAL. FL. 4, 302 vacuas agit ... per auras bracchia *Amycus pugil*. PHYSIOGN. 42 incertas palpebras. *huc traho* PAVL. FEST. 80, 11 exporgere: porro agere. QVINT. inst. 11, 3, 93 vitiose ... idem (*digitus*) sinistrum quasi umerum petens in latus agi solet. 11, 3, 160 capillos a fronte ... retro (*aliter* PAVL. NOL. carm. 24, 673). DRAC. Romul. 2, 86 vento crispante gradu coma fluctuat acta (*coma gradu acta i. q. suggestus capillorum*). IVV. 9, 43 intra viscera penem. AVG. civ. 14, 16 p. 38 D. membra ... nutu voluntatis acta, non aestu libidinis incitata. VAL. FL. 3, 8 agit ... ad littora gressus Cyzicus. 3, 441 ter tacitos egere gradus *Argonautae* (*circum rogum?*). 8, 131 praecipites agit ille gradus. PAVL. NOL. carm. 20, 381 per occultos egit vestigia saltus. GREG. TVR. Iul. 9 gressum. SIL. 16, 495 animi ... vigore corpora agunt *cursores*. AVG. civ. 13, 18 p. 579 D. ut *animi* ... corpora, ubi volunt, ponant et, quo volunt, agant. soliloq. 1, 1, 6 dum hoc corpus ago atque porto. ENNOD. carm. 2, 43, 2 corpora ... gressibus acta suis. agere gestum *v. II B 3 c.* *β agit alius* (*premere, reprimere*): OV. met. 12, 253 disiectis ... ossibus oris acta retro naris medioque est fixa palato (*sc. Lapithae, quem Amycus funali percutit*). CELS. 8, 12 p. 354 D. aequaliter retro maxilla *luxata* agenda est (*a chirurgo*). PLIN. nat. 26, 90 anagallidum caerulea procidentiam sedis (*i. ani*) retro agit. *sim.* SEN. Oed. 367 mutatus ordo *extorum* est, sede nil propria iacet, sed acta retro (*i. inversa*) cuncta. *nota* STAT. Theb. 12, 533 populos in semet agebat Hippolyte (*i. oculos hominum in se convertebat*). *translate de affectibus*: SEN. dial. 3, 17, 3 iram ... misericordia retro egit. 5, 1, 1 utrum reverberanda et agenda retro sit *ira* an cedere ei debeamus. 9, 2, 9 tormenta *cupidinis* introrsus egit verecundia. **b** *res, quae ipsis hominum manibus moventur*: *tela* (*rotare, iacere, fundere*; NON. 243 *ad Verg. Aen. 9, 431* actum: infixum, *ubi* VERG. adactus): VERG. Aen. 7, 498 acta ... multo perque uterum sonitu perque ilia venit harundo. 9, 583 *fundam* adducta circum caput egit habena (NON. 243 *ad h. l.* actum: rotatum). 9, 703. 11, 616 fulminis in morem aut tormento ponderis acti. 11, 640 hasta per armos acta. 801 alte. PROP. 4, 6, 22 pila ... feminea ... acta manu. OV. am. 3, 7, 30 in iecur ... acus. met. 5, 143. 6, 258. 14, 183 *Polyphemum* veluti tormenti viribus acta ... Giganteo iaculantem saxa lacerto (*aliter* PHAEDR. app. 5, 3 adversus altos Sisyphus montes agit saxum). VAL. MAX. 3, 2 ext. 2 *gladium* per utrumque. 6, 8, 3. SEN. Ag. 891 haurit ... semivir dextra latus nec penitus egit (*ferrum?* Tro. 49). dial. 6, 20, 3 per obscena stipitem egerunt (*in cruce*). SIL. 4, 566 hinc atque hinc iaculo ... acto. 6, 280 tormentis ... trabs acta. 12, 240 fugientis agit costis (*dat.*) penetrabile telum. 14, 326 desuper actum incuterent puppi chalybem morsusque tenaces. 14, 460 *gladium* in pectus. 16, 60 HOMER. 958. STAT. Theb. 4, 7 hastam intorsit agens. AMM. 19, 7, 7 lapides. 24, 2, 13 nervi (*in tormento*) digitorum acti pulsibus. CLAVD. 26, 122 ferro ... largius acto. *transl.* OV. met. 10, 527 altius actum vulnus erat. SCRIB. LARG. 201 cum vulnus ita actum est, ut os laedatur. PAVL. NOL. carm. 23, 273 clavus ... vulnus agebat. *sim.* VAL. FL. 4, 111 ea (*corpora captivorum*) media aequora supra torquet agens *Amycus*. *palos, sim.* (*sc. fistucando*): CAES. Gall. 4, 17, 9 sublicae ... ad inferiorem partem fluminis oblique agebantur *eqs.* COLVM. 8, 3, 4 palis in parietes vehementer actis. LVCAN. 1, 384 aries actus ... lacertis. COLVM. 2, 4, 1 in utram partem vomer actus sit. *fulmina tamquam tela*: VARRO Men. 54 pater divum ... fulmen igni fervido actum mittat in tholum. *cf.* SEN. nat. 2, 53, 2. VAL. FL. 3, 355 fulmina longo acta mari. *cf.* STAT. Theb. 1, 258 tonitrus agis et mea fulmina torques. 6, 360. *nota*: OV. met. 7, 441 *Sinis* poterat curvare trabes et agebat ab alto ad terram ... pinus. *cf.* SIL. 3, 209 actas contorquet silvas ... tergore serpens. *de turbine puerorum rotato*: VERG. Aen. 7, 380 actus habena curvatis fertur spatiis (*cf.* TIB. 1, 5, 3 *et* THEOCRIT. 2, 31). *de terebra*: CELS. 8, 3 p. 331. *de scalpro*: *ibid.* 8, 4 p. 336. **c** *machinas bellicas* (*promovere, admovere*): PLAVT. Mil. 266 (*per iocum*) ad eum vineas pluteosque agam. LVCIL. 577 si quo est vineis actis opus (NON. 243 *ad h. l.* actum: admotum). CAES. Gall. 2, 12, 5 vineis ad oppidum actis. 5, 43, 3 turres testudinesque. HIRT. Gall. 8, 41, 2 vineas ... adversus montem (contra m. *β*). SALL. Iug. 37, 4 *al.* 94, 3 testudine acta. VERG. Aen. 2, 441 *al.* acta testudine (SERV. adplicita. auct. *add.* vel quae agebatur. GLOSS. IV 427, 26 scutis in seriem coniunctis. *cf.* NON. 243). LIV. 21, 7, 5 *al.* 43, 18, 9 vineas agi turresque excitari. CVRT. 8, 10, 32 tantas ... moles (*i. turres*). HOMER. 767. **d** *vehicula*: LEX Iulia munic. 57 ne quis in ieis vieis ... plostrum ... ducito agito (60. 65). CORP. IX 4171 pecus plostru(m). VARRO rust. 1, 16, 6 qua plaustra agi facile possint. VERG. Aen. 6, 837 Capitolia ad alta ... victor aget currum. HOR. carm. 1, 34, 8 Diespiter ... per purum tonantis egit equos volucremque currum. OV. met. 2, 388 trist. 3, 12, 30. LIV. 1, 48, 7 per patris corpus carpentum. 37, 41, 8. GRATT. 535 in sacraria tensas. SEN. Oed. 255. epist. 14, 5 in diversum *currus*. CVRT. 8, 14, 6 LVCAN. 8, 810. 10, 277 Sesostris ... Pharios currus regum cervicibus (*i. regibus sub currum iunctis*) egit. PLIN. nat. 28, 237 SIL. 3, 614 *al.* VLP. dig. 8, 3, 1 pr. *sim.* SEN. Tro. 189 in curru stetit egitque habenas. **e** *naves*: PLAVT. Pseud. 1316 unde onustam celocem (*i. te ipsum*) agere te praedicem? VARRO Men. 85 (?). LVCR. 4, 390 campi ..., quos agimus praeter navem. VERG. Aen. 5, 116 Mnestheus ... acri remige Pristim. HOR. epist. 2, 1, 114. OV. epist. 12, 7 iuvenalibus acta lacertis ... arbor (*i. Argo*). met. 4, 707. 15, 754. LIV. 9, 38, 2 classis Romana a P. Cornelio ... in Campaniam acta. 22, 19, 12. 24, 34, 7 quinqueremes ... exteriore ordine remorum. MANIL. 1, 414 *Argo* magnis ... acta periclis (procellis *al.*). PAVL. FEST. 224, 12 promulco agi dicitur navis, cum scapha<e> ducitur fune. FEST. 272, 8 per aquam. SEN. contr. 10, 2, 13 CVRT. 4, 3, 15. 4, 4, 6 VAL. FL. 1, 689. SIL. 6, 688 ad litora. 7, 242 *al.* TAC. hist. 4, 22 naves in adversum amnem. ann. 15, 9 per amnem. hist. 5, 23 simplici ordine. EDICT. Vlp. dig. 43, 14, 1 pr. in flumine ... navem ratem agere. APVL. flor. p. 102 Oud. navem si aut gubernator non agat aut tempestas agat. CELEVMA poet. min. III p. 167, 3 AVIEN. ora 368. *sim.* STAT. Theb. 5, 413 clavum *navis* ... agens Tiphys. *transl.* SEN. dial. 7, 19, 1 aetatis in portu (*sic*) et ad ancoram actae quietem. *pro hominibus remi agere dicuntur navem*: LIV. 33, 30, 6. 45, 35, 3 LVCAN. 3, 536 FLOR. 1, 18, 31. 35 classis ... remis quasi habenis agebatur. **f** *alias res, quae variis modis loco moventur* (*maxime portando, cf.* GLOSS. IV 13, 21 *al.* portat. praedam agere *v. p. 1368, 81*): VERG. georg. 3, 344 omnia secum armentarius Afer agit, tectumque laremque armaque *eqs.* SEN. Med. 484 *opes* raptas ... usque a ... Indiae populis agunt. CVRT. 4, 1, 31 omnia. STAT. Theb. 8, 276 quis tripodas *Amphiarai mortui* successor agat, quo prodiga laurus transeat. PAVL. NOL. carm. 19, 586 spolium sceleris sacris ex aedibus. *transl.* INSCR. ed. Dautremer rev. de philol. 1902, 222 vers. 4 agas (*i. consequaris*) provectus, gaudia, palmas. *his adiungo*: agere vectigalia *sim., i. abigere, exigere*: ACC. carm. frg. 16 vectigalia egerant vestra et servarant statim. SVET. Vesp. 1 *Sabinus* publicum quadragesimae in Asia egit. Domit. 12 Iudaicus fiscus acerbissime actus est. CASSIOD. var. 7, 20 tit. formula binorum et ternorum, si per iudicem agantur (*in textu*: binorum ... titulos ... exigi). 7, 21 tit. *sim.* COMM. instr. 1, 24, 16 ut credamus ei, quoniam ibi poenae aguntur. *variis modis movere*: VERG. georg. 4, 510 *Orphea* agentem carmine quercus (SERV. auct. Aen. 4, 245 *ad h. l.* ducit atque moderatur). SEN. Med. 755 egi ... ad imum maria (*sc. incantatione*). STAT. Theb. 2, 455 carmine muros *Amphion*. *dii agunt ventos*: VERG. Aen. 4, 245 *Mercurius virga* fretus agit ventos et turbida tranat nubila (*de significatione ambigit* SERV. auct. *cf.* DON. Ter. Ad. 319). 10, 633 *Iuno* hiemem. STAT. Theb. 3, 433 ventos ... prae se Neptunus. 5, 364 Iuppiter ... nubem. SIL. 4, 602 *elephantorum vis* Trebiam ... prae se pectore agit spumantique incubat alveo (*cf. p. 1372, 52*). MART. 8, 33, 8 *phiala minimi ponderis* potest ... minimi pinna papilionis agi (*i. loco moveri*). FLOR. 2, 13, 32 rates ... actis sub mari funibus captae. TER. MAVR. 28 cados imis ab tenebris aquae (*sc. ex puteo*) ... filo tenui trahens ... nisus ... corporis summos in digitos agit. SIL. 10, 529 sonat acta (*i. impulsa*; icta *Gron.*) bipenni ... silva. GROM. p. 303, 17 aratro terram agis. SEN. contr. 1 pr. 17 nec patiebatur alimenta ... aequaliter digeri, sed perturbata ... in caput agebat. CELS. 7, 27 p. 315 D. humor ... in ipsum vulnus ... clystere agendus est. **g** *res, quae non loco moventur, sed accrescendo decrescendo fines dimensionesve mutant*: *fundamenta, aedificia*: CIC. Mil. 75 parietem sic per vestibulum ... ducere, sic agere fundamenta. PLIN. nat. 36, 73 in terram. VITR. 6, 8, 4 quae pilatim aguntur aedificia. CORP. VIII 134, 8 monumentum agendum curavit. *hinc, ut videtur, translatio*: GRATT. 324 *maiores* inposuere orbi Romam caput actaque ab illis ad caelum virtus summosque tetendit honores (*cf. l. 78*). *cuniculos, aggerem, al.*: CIC. off. 3, 90 cuniculos ... ad aerarium. CAES. Gall. 3, 21, 3 HIRT. Gall. 8, 41, 4 LIV. 4, 22, 4 *al.* VITR. 10, 16, 10 qua regione adversarii specus agentes intra (*sic*) penetrare cogitabant. PHAEDR. 4, 20, 2 vulpes fodiens, dum terram eruit agitque ... altius cuniculos. SEN. nat. 5, 15, 4 CVRT. 4, 6, 8. PLIN. nat. 2, 158 scrobibus in profundum *terrae* actis. 33, 70 *al.* QVINT. decl. 271 p. 113. FRONTIN. aq. 22 rivus Appiae sub Caelio ... actus. strat. 3, 8, 1. PAVL. dig. 39, 3, 11 pr. si specus, non cuniculum, sub rivo aget. PANEG. 9, 5 p. 196, 31. CAES. civ. 2, 1, 1 aggerem vineas turresque ad oppidum agere. BELL. Alex. 73, 3 (?) BELL. Hisp. 7, 2. LIV. 8, 16, 8 aggerem et vineas. LIV. 1, 56, 2 ad ... cloacam ... maximam ... sub terra agendam. SEN. nat. 3, 7, 3 *puteos* in altum (PLIN. nat. 17, 45 in centenos pedes). CVRT. 4, 2, 8 moles. 4, 2, 22. limitem: VERG. Aen. 10, 513 *Aeneas* latum ... per agmen *hostium* ... limitem agit ferro. OV. ars 3, 558 limes agendus erit *amatoribus tamquam feris*. SEN. Herc. f. 970 monte gemino limitem ad superos agam. SIL. 9, 379 FRONTIN. strat. 1, 3, 10. 1, 5, 10 TAC. Germ. 29. *passim ap.* GROM., *cf. sub* limes. sulcum: COLVM. 2, 4, 10 in depressiora clivi. PLIN. nat. 17, 170. SEN. epist. 89, 21 mare agetis introrsus (*sc. mole facta*). STAT. silv. 4, 3, 55 hi (*operae*) siccant ... lacunas et longe fluvios agunt minores (*in via sternenda*). PLIN. nat. 36, 2 rerum natura agitur in planum (*marmorum montibus excisis*). vias, iter: *v. sub II A 1 c.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

h *lineas, mensuram etc.* (*ducere*): VITR. 3, 5, 6 in ea (*circinatione*) catheto respondens diametros agatur. 4, 3, 9. 9, 7, 6 circinatio circuli menstrui agatur (*cf.* 10, 3, 8). COLVM. 5, 1, 13 in agendis mensuris. PLIN. nat. 2, 4 mensuram ... rei agere (mensuram: 4, 121. 15, 14. FRONTIN. aq. 67 ad caput. 70 *al.* PLIN. epist. 10, 17, 5. *passim apud gromaticos, ut* FRONT. grom. p. 31, 6. *aliter* MANIL. 3, 449 minimam *mensuram diei* Capricornus agit). PAVL. dig. 11, 6, 2, 1. TERT. anim. 43 lineas. *nota*: PLIN. nat. 2, 87 *homines* ausi divinare solis ad terram spatia, eadem ad caelum agunt. *hinc, ut videtur, iunctura*: agrum mensura agere: AGENN. grom. p. 5, 27 mensura ... hunc agrum minime actum esse. p. 6, 10.

2 *quae vi naturali moveri solent*: **a** *machinarum opere*: VITR. 10, 1, 2 tractoria *machina* ... habet in agendo (*sc. onera*) cum prudentia summas virtutes. 10, 9, 4 cum rota progrediens secum agat tympanum imum. 10, 9, 6 pinnae ... versabunt rotas, eae autem involvendo se agent axem. 10, 15, 2. CELS. 8, 3 p. 331 D. *modiolus* per se agitur. VLP. dig. 43, 21, 1, 5 incile ..., unde primum aqua ex flumine agi possit. LVCAN. 9, 319 remis actum mare (VAL. FL. 2, 77). *remi agunt navem*: *v. sub I B 1 e.* *sim.* TAC. Germ. 44 forma navium eo differt, quod utrimque prora paratam semper adpulsi frontem agit. **b** *fluctibus, ventis, igni, sim.*: *aguntur naves*: LVCR. 4, 902 ventus ... trudit agens magnam magno molimine navem. VERG. Aen. 1, 391. 117 *v. sub* circumago. OV. am. 2, 10, 9 ventis discordibus acta phaselos. met. 11, 502. SEN. Thy. 182 mare ... classes. CVRT. 9, 4, 11 *verticibus* intorta navis ... agebatur. MELA 1, 55 insula ... natat et, quocumque venti agunt, pellitur. PS. QVINT. decl. 12, 23 TAC. ann. 14, 6. *transl.* VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 *quae opes humanae vocantur* flatu fortunae huc atque illuc acta. *alia*: OV. met. 11, 564 agant ... corpora fluctus. 721. SEN. nat. 1, 1, 7 *corpuscula* terrae eiectant et in superiorem agunt partem. PLIN. epist. 6, 20, 8 vehicula ... in planissimo campo in contrarias partes agebantur (*terrae motu*). SVLP. SEV. Mart. 12, 2 agente vento lintea ... volitarunt. *nota*: SEN. Med. 148 videbit atrum verticem *domus* flammis agi (*i. rapi, devorari*) Malea. VAL. FL. 2, 179 per ignes culmen agi. *nubila, imber, sim.*: LVCR. 6, 211 *nubes* cum ventus agens contrusit in unum. VERG. georg. 1, 352 agentis frigora ventos. 1, 421 nubila ventus agebat (*i. abigebat.* 413 imbribus actis). 2, 334 actum caelo (*abl.*) ... aquilonibus imbrem. 3, 470. DIRAE 38 HOR. carm. 2, 16, 23. LIV. 1, 31, 2 grandinem venti ... in terras. GERM. frg. 4, 156 *Scorpius* nubibus atris creber agit nimbos et ... tonitrua portat. SEN. nat. 2, 28, 3. MELA 1, 53 a septentrione in meridiem. LVCAN. 6, 134 nimbus agens tot tela. SIL. 3, 490 undique nubes huc. 12, 334 belli nubem ... in Libyam. AVIEN. Arat. 1628 PAVL. NOL. carm. 21, 13 MART. CAP. 2, 123. CLAVD. 8, 181 nec Boreas nimbos aut sol ardentior egit (*i. abegit*). *dii nubes agunt: v. p. 1374, 41.* *undae, aqua*: VARRO Men. 234 Pactolus aureas undas agens (*cf.* NON. 243 AVIEN. orb. terr. 996). *aliter de Caco ignes vomente* VERG. Aen. 8, 257 qua plurimus undam fumus agit nebulaque ... specus aestuat. AETNA 120 *fontes* ex tenui ... agat *hiatus terrae.* CVLEX 149 *unda* levibus ... rivis ... acta liquorum (orta liquorem *cod.*). OV. am. 2, 11, 40 huc agat aestus aquas. epist. 2, 124. fast. 1, 404 rivus agebat aquas. SEN. suas. 1, 4 *mare* quas ad litora undas agat. SEN. Med. 941 flatus maria discordes agunt. Phaedr. 1010. Ag. 214 fluctus ... Simois caede purpureos agens. Thy. 108 *fontium* liquor introrsus actus (dial. 1, 1, 4. *opp.* erumpere). nat. 2, 9, 2 nec ullum aliud tormentum aquam potest mittere aut agere quam spiritus. 3, 27, 10 fluctum retro. 3, 28, 4. 4, 2, 22 acto contra ostia *Nili* mari (*sc. per etesias*). epist. 79, 1 utrum uno ... vento agatur in vertices an omnis tempestas ... mare illud (*fretum Siculum*) contorqueat. CVRT. 3, 1, 5 maiore vi ac mole agentem undas Lycum. 6, 4, 19 in litus mare incumbit longeque agit fluctus. 9, 9, 9 Oceanus ... coepit ... retro flumen urgere; quod primo coercitum, deinde vehementius pulsum maiore impetu adversum agebatur, quam torrentia ... incurrunt. MELA 2, 63. 117 *Alpheus* subter maria ... depressus huc agere alveum (*cf.* VERG. Aen. 3, 695). LVCAN. 5, 619 monstriferos agit unda sinus (*in tempestate*). 9, 323 auster ... a Syrtibus undas. CALP. ecl. 2, 58. PLIN. nat. 2, 166 *aqua* spiritu acta et terrae pondere expressa siphonum modo emicat. 5, 55. 12, 37 *mare* in terram aestus. 6, 163 *Boreas* ab extremo fluctus ... aequore. SIL. 9, 285 unda ... exspirat per saxa sonos atque acta cavernis (*dat.*) torquet anhelantem spumanti vertice pontum. STAT. Theb. 6, 777 praeceps cumulos agit unda minantes in scopulos et fracta redit. CLAVD. carm. min. 26, 40 abruptum flumen hiatus *fontis* agit. PAVL. NOL. epist. 32, 4 vers. 2 fons animarum vivum ... flumen. *aer, venti*: LVCR. 4, 246 *imago* protrudit agitque aera. AETNA 290. 327 *spiritus* veluti siphonibus actus. SEN. nat. 2, 20, 3 impetus fulminis et praemittat spiritus agatque ante se et a tergo trahat ventum. 5, 4, 1 in altum *aera.* 6, 17, 2 *spiritum* in artum. PLIN. nat. 2, 114 solis inpulsu agi *ventos.* 17, 14 *nives* animam terrae ... includunt et conprimunt retroque agunt in vires (virus?) frugum atque radices. SIL. 3, 228. 524. 5, 538 (*ibid.* volvitur). APVL. mund. 9 aer actus in nubem nubilum denset. *pulvis*: OV. Ib. 314 acta noto ... harena. SEN. Ag. 480 *al.* MELA 1, 39 *auster* harenas ... quasi maria. LVCAN. 9, 456 *auster* contorto pulvere nubem in flexum violentus agit; pars plurima terrae tollitur et ... pendet. FRONTIN. strat. 2, 2, 7 *aurae* arenarum et pulveris vertices agerent. SEN. epist. 87, 9 *v. p. 1368, 74.* *transl.* OV. ars 1, 388 dicta rapax per mare ventus agit. *ignis*: LVCR. 5, 523 aer versat agens ignes. *arbores*: OV. met. 2, 184 acta praecipiti pinus borea. *cf.* SVLP. SEV. Mart. 13, 8. AVIAN. fab. 16, 14 totis viribus *ventorum* acta ruis (*quercus*). *sim.* VAL. FL. 6, 633 imber agens scopulos nemorumque operumque ruinas. SEN. dial. 6, 15, 4 ista tempestas (*mors*) ... sine dilectu vastat omnia agitque. **c** *caeli motu ac vicibus*: *aguntur sidera, et per ea dies, nox, anni tempora adducuntur*: ENN. ann. 87 exin candida se radiis dedit acta foras lux (*candida radiis lux i. q. sol*). trag. 179 *v. p. 1382, 70.* VERG. ecl. 8, 17 nascere, praeque diem veniens age, Lucifer. georg. 4, 51 hiemem Sol ... sub terras. 3, 512. HOR. carm. 3, 6, 44 *Sol* amicum tempus agens abeunte curru (*cf.* Hom. Il. 8, 486 ἕλκον νύκτα μέλαιναν). TIB. 1, 4, 20 annus agit certa lucida signa vice. PANEG. Mess. 157 *unda* durata riget *in parte rigida orbis*..., quippe ubi non umquam Titan super egerit ortus (*aliter* MANIL. 1, 827). MANIL. 4, 475 bis denis actis *partibus Chelarum* (5, 504). *cf.* 2, 871. GERM. 19 axis ... immotus ... libratas ... tenet terras et cardine firmo orbem agit. 360 *Andromeda* gaudet ... sub axe ... posita ... boreae vicina legente. auster pristin agit. 463. SEN. Herc. f. 942 quis diem retro fugat agitque in ortus? Thy. 1035 hoc egit diem aversum in ortus. nat. 2, 1, 1 *caelumne* agatur an agat. epist. 88, 15. STAT. Theb. 1, 25 licet ... limes agat stellas. APVL. mund. 1 *caelum* dierum noctiumque curriculis agens stellarum choros. AVIEN. Arat. 1148 caput oraque *sideris* rursum Arcus agit (ARAT. ἀγινεῖ; *cf. p. 1366, 79*; 1146 revehunt). 91 *axem* non ... incumbentis Olympi cursus agit. 1229 pectora liber agit *Cepheus.* orb. terr. 579 nox ... tenebras, *cf.* Arat. 78. FAVON. p. 12, 19. 14, 27 H. CLAVD. 15, 149 medius flagrantis Olympi me (*Africam*) quoque limes agat. VICTORIN. carm. Ies. Chr. 111 regia ... poli (*i. sol oriens*) tum primum lumen agebat ... testata diem. *hinc de lucernis*: PRVD. cath. 5, 27 absentem ... diem lux agit aemula (*i. adducit? an: imitatur?*). SEDVL. carm. pasch. 3, 278 lychnus ... cunctis lumen agit. *de deo tamquam prima causa motus*: SEN. nat. 7, 2, 3 circa nos deus omnia an nos agat. epist. 71, 12 hic rerum omnium contextus, quamvis deo agente ducatur. *cf.* MANIL. 2, 64 vivere mundum et rationis agi motu (*cf.* 3, 540). **d** *aliis causis*: LVCR. 1, 441 per se quodcumque erit, aut faciet quid aut aliis fungi debebit agentibus ipsum. VERG. georg. 2, 130 *sapor felicis mali* auxilium venit ac membris agit atra venena (NON. 243 *ad h. l.* agere: fugare. SERV. auct. Aen. 4, 245 *ad h. l.* excludit ac pellit. SER. SAMM. 839). VEN. FORT. Mart. 1, 153 grave virus agens (*sc. de corpore*) oratio sola fugavit. GRATT. 368 cum vitium causae totis egere latentes corporibus (*i. per corpora*). VERG. georg. 3, 483 ignea venis (*dat.*) omnibus acta sitis ... adduxerat artus. SIL. 2, 461 sedet acta medullis iamdudum ... intima pestis (*i. fames*). **e** *crescendo vel aliis modis, quibus corpora aliquid ex se agunt, i. producunt, faciunt*: radices agere: VARRO rust. 1, 35, 1 egit radicem rosa. 1, 37, 5 OV. rem. 106 *al.* COLVM. 4, 8, 1 *al.* 2, 10, 24 deorsum. 5, 6, 8 altius. PLIN. nat. 16, 127 in profundum. 27, 131 *in incantatione*: scisne, quis hic pullus egerit radices? GAIVS dig. 41, 1, 7, 2 in meum fundum radices. *translate*: VARRO ling. 5, 13 cognatio ... verbi, quae radices egerit extra fines suas. 7, 28 usque ... in Oscam linguam. ap. Non. 133 ab huiuscemodi lusionibus radices crudelitas agere solet. CIC. off. 2, 43 vera gloria radices agit ... propagatur (NON. 243 *ad h. l.* agere: porrigere). gemmas, florem *al.*: VARRO rust. 1, 30, 1 antequam gemmas agant ac florescere incipiant (*arbores?* OV. ars 3, 186 *al.* COLVM. 5, 11, 2). SEN. epist. 122, 8 *cacumina.* COLVM. 2, 15, 6 cum secundum florem ... egerit *lupinum.* 5, 6, 23 quo robustiores palmites agat *vitis.* 5, 9, 12 arbor coliculum. 5, 10, 10 folia ... ficus. 5, 12, 4. 12, 56, 3 *napi* antequam caulem agant et cymam faciant. 12, 58, 1 PLIN. nat. 18, 45. 19, 115. MACR. sat. 3, 18, 7 germina atque flores. *sim.* OV. met. 10, 492 ossa *Myrrhae in arborem mutatae* ... robur agunt. *transl.* ITALA Luc. 3, 8 (Aug. serm. ed. Mai 178) agite fructus ... paenitentiae (VVLG. facite). rimas: CIC. Att. 14, 9, 1 tabernae ... duae corruerunt reliquaeque rimas agunt. PRIAP. 63, 2 OV. met. 2, 211 *al.* NVX 68. SEN. benef. 6, 15, 7 domum ... agentem ex imo rimas. COLVM. 1, 6, 13. *aliter de persona*: LVCAN. 6, 728 per ... cavas terrae, quas egit carmine *Erictho*, rimas. *similia*: AETNA 98 secta est omnis humus penitusque cavata ... exiles ... vias agit (*aliter* viam agere *sub II A 1 c*). scintillas, ignem: LVCR. 2, 674 unde *corpora* igne⟨m⟩ iacere et lumen sumittere possint scintillasque agere. LVCAN. 3, 504 lentas ignis agit vires. SIL. 4, 677 agit undique flammas dispersus ripis ignis. AVIEN. Arat. 130. ora 664 in supremos ignem Hyperboreos *stella.* umorem: VERG. Aen. 9, 811 toto corpore sudor liquitur et piceum ... flumen agit. *cf.* SIL. 1, 526 iamque agitur largus per membra fluentia sudor. HOMER. 955 sudor agit rivos. *sim.* OV. met. 7, 551 *cadavera* agunt contagia late.

3 *quae motu carent*: VERG. georg. 3, 87 duplex agitur per lumbos *equi* spina (APVL. Socr. p. 173 Oud.). SEN. Oed. 281 albus arva deserit, caelum petens, clementer acto colle Parnasos. MELA 1, 81 qua dorsum agit *Taurus.* 1, 89 tergum (*urbes?*). 2, 16 latera *Thracia.* 3, 46 *insula* qua terris propior est, paene rectam ripam agit. VAL. FL. 2, 632 *terra* longo ... per aequora dorso litus agit. SIL. 2, 354 polo crescant Alpes astrisque coruscus Apenninus agat

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scopulos: per saxa ... est, qui pandat iter. OROS. hist. 1, 2, 67 Aquitanica provincia obliquo cursu Ligeris ... in orbem agitur. MELA 1, 6 *mare litoribus* prope coeuntibus adeo in artum agitur, ut ... pateat. PLIN. nat. 16, 4 vasto ibi meatu ... effusus in immensum agitur oceanus. PHYSIOGN. 21 quorum pupillae oculorum in gyrum aguntur ... uniformiter ... varie. se agere: CIRIS 499 qua se medium capitis discrimen agebat, ... concussit apex ... cristam.

4 *non corporales* (*cf. p. 1368, 63. 1373, 32*): *i. q. abigere, redigere*: SEN. benef. 6, 1, 1 alia (*sc. quae dicturus sum*) detinebo ..., alia expellam et capite agam. clem. 1, 4, 2 casus ... fortunam populi in ruinas aget. PLIN. nat. 16, 8 postquam vires ex publico in privatum agi (magis *al.*) singulisque ... quaeri *coepere*. TAC. Agr. 39 studia fori ... in silentium acta. PAVL. PETR. Mart. 3, 366 nec votum successus agit (*i. abigit*). PORPH. Hor. carm. 1, 12, 37 'prodigi' ... quasi porro ea (*i. bona*) ab se agentes. *adducere, adferre*: VERG. georg. 3, 483 *v. p. 1376, 43.* VAL. FL. 6, 603 *Iasonem* dea Marte secundo inpulit atque novas egit sub pectora vires ... (610) nec sua Crethiden latuit dea vimque recentem sentit agi membris (*dat.*) ac se super agmina tollit. QVINT. inst. 10, 7, 10 *in oratore agente* longe ... praecedat oportet intentio (*sc. in res mox dicendas*) ac prae se res agat. *fere i. q. regere*: VERG. Aen. 9, 720 quo sit fortuna loco, qui casus agat res. CVRT. 5, 11, 10 forte temere humana negotia volvi agique ... ⟨nec⟩ suum ... ordinem ... percurrere. SVET. Tib. 69 cuncta fato agi. ANTHOL. 38, 1 omnia casus agit (HIL. in psalm. 63, 9 fortuitis motibus agi omnia). AVIEN. Arat. 289 lubricum ut aevum sors agat. AVG. civ. 18, 41 p. 318 D. *nota iuncturas*: retro agere *i. irritum facere*: IAVOL. dig. 41, 3, 19 retro acta venditio esset redhibitioni similis. VLP. dig. 24, 1, 11, 2 retro agatur donatio. *al.* (*aliter*: retro agere carmen *v. p. 1398, 55*). *cf.* Ps. QVINT. decl. 12, 9 retro aguntur exsequiae. in orbem agere *sim.* (*cf. supra l. 2 et 5*): VERG. georg. 2, 401 redit agricolis labor actus in orbem atque in se sua per vestigia volvitur annus. PAVL. NOL. carm. 21, 192 acto per orbem circulis anno suis. LVCR. 3, 726 quaerendum videatur et in discrimen agendum, utrum ... an.

se agere, agi *reflexive* (*cf. supra sub 3 et* CIC. nat. deor. 2, 23 omne, quod est calidum ..., cietur et agitur motu suo. SEN. dial. 11, 6, 7): *de vento*: LVCR. 6, 720 *haec flabra* gelidis ab stellis axis aguntur. *de arboribus*: *crescere*: VERG. georg. 2, 363 dum se laetus ad auras palmes agit laxis per purum immissus habenis. Aen. 11, 136 evertunt actas ad sidera pinos. OV. rem. 88 *arbor* in immensum viribus acta suis. *de rebus natantibus et fluentibus*: SEN. Herc. f. 1214 *Symplegadum* saxa ... in caelum expriment actis utrimque rupibus medium mare. *cf.* VAL. FL. 4, 563. SIL. 14, 390 *navis* lento se robore agebat. MELA 2, 79 *Rhodanus* se ... per medium *lacum* integer agens. LVCAN. 4, 428 dum se declivibus undis aestus agat (*i. recedat*). 4, 588 qua se Bagrada lentus agit siccae sulcator harenae. STAT. Theb. 9, 226 magna se mole Ismenos. AVIEN. orb. terr. 1011. MELA 3, 97 Nilum ... actum ... per invia. PLIN. nat. 3, 119 *Padus* urguetur ... aquarum mole et in profundum agitur. VIB. SEQ. geogr. p. 149 Mincius ... agitur ex Benaco. *sim.* PRVD. perist. 13, 10 spiritus ... dei *quasi flumen* ... te caelitus actus irrigavit. *de sideribus labentibus*: SEN. benef. 4, 23, 4 *stellae* obscuro gradu pergunt et per occultum aguntur. nat. 6, 3, 3. 7, 25, 5 *planetae* quando in rectum ferantur, quare agantur retro. *de igne*: PLIN. nat. 37, 36 *solis radios* vehementiores in terram actos. SIL. 10, 557 in auras actus apex *flammae*. *de nubibus*: SEN. nat. 2, 28, 1 non ... ire nubes ..., sed agi magna vi et procellosa. APVL. Socr. p. 143 Oud. *nubes* lanarum velleribus similes aguntur (*cf.* mund. 12 nubes prae se agit). *translate de rebus motu locali carentibus*: *festinare*: PROP. 3, 5, 18 optima mors, Parcae quae venit acta die. *cf.* 3, 7, 30. *mutari*: SEN. nat. 6, 13, 2 utrumque (*frigidum et calidum*) in contrarium agi (*ibid.* in contraria abeunt). epist. 91, 5 in subitas tempestates ... agitur aestiva tranquillitas.

ad I: nota structuram per dativum derectionis (i. q. ad, in aliquem locum) apud poetas: p. 1370, 47. 66. 1371, 18. 1372, 14. 1373, 49. 1375, 69. 1376, 43. 44. 45. 84. 1377, 18.

II *de* **negotio, officio, opere:** *facere, ut aliquid geratur, fiat, actu procedat*: GLOSS. III 3, 29 *al.* πράσσω. II 281, 17 δρῶ. IV 335, 3 egit: gessit. *nota*: VARRO ling. 6, 77 propter similitudinem agendi et faciendi et gerendi quidam error his, qui putant esse unum. potest enim ali⟨quis⟩ quid facere et non agere, ut poeta facit fabulam et non agit, contra actor agit et ⟨non⟩ facit *eqs. cf.* 6, 78 qui quid administrat, cuius opus non exstat, quod sub sensum veniat, ab agitatu ... magis agere quam facere putatur. *hinc agere quid etiam is dicitur, qui non in ipso opere occupatus est, sed cogitatione vel consilio id praeparat (cogitat, studet); cuius significationis sub II A invenies exempla. notandum praeterea, quod verbum interdum sensu eminentiore idem significat quod peragere, perficere, efficere, cf. iuncturas*: nihil ago, multum ago *et sim.* DON. Ter. Hec. 93. *v. sub* agito.

A ***in universum*** *de eis, quae homines quolibet voluntatis humanae instrumento agunt*: **1** *quae quivis agere potest*: **a** *obiecta sunt neutra pronominum, adiectivorum etc.*: *α varia*: ENN. sat. 83 ne quid exspectes amicos, quod tu agere poss⟨i⟩es. PLAVT. Bacch. 708 placide unumquidque. Capt. 226 hoc sobrie ... accurate agatur, docte et diligenter (227 haud somniculose). Curc. 159 ne, quod hic agimus, erus percipiat fieri. Epid. 284 calide, quidquid acturu's, age. *proverbialiter* 1100 quod agas, id agas (*cf.* CIC. off. 1, 94 SEN. epist. 67, 13). Poen. 505 quidquid agit, properat omnia. Pseud. 1211 nec sycophantiose quicquam ... nec malefice. Trin. 715 bene, quod agas, eveniat tibi (*cf.* TER. Phorm. 552 Hec. 197). 819 tu istuc age. :: actum reddam nugacissume. TER Phorm. 451 quod te absente ... filius egit, restitui in integrum aequomst. Hec. 545 ut ..., quod ego egissem, esset ratum. PACVV. trag. 298 quae ⟨ego⟩ egi ago axim. ACC. praetext. 30 quae in vita usurpant homines, cogitant, curant, vident, quaeque agunt vigilantes ... agitantque. TVRPIL. com. 8 hoc per sagam. VARRO ling. 6, 42 quae sumus acturi, cogitare debemus. CIC. inv. 1, 104 quae in negotio gerundo acta sunt. de orat. 2, 317 omnia, quae fiunt quaeque aguntur acerrime *in natura rerum*. Cluent. 74 id ... per viatores consulto neglegentius. 194 quid agat, quid moliatur, quid denique ... cogitet. fin. 3, 58 quod ... ratione actum est, id officium appellamus. Tusc. 3, 50 me non laborare (*de doctrina Epicureorum*), actum habiturum, quod egerint. Cato 27 quidquid agas, agere pro viribus. off. 1, 33 ne cupide quid agerent, ne adpetenter. epist. 5, 11, 2 quae in tuis rebus agam (8, 1, 2). 14, 3, 5 si perficitis, quod agitis. 14, 5, 2 reliqua per nos agemus. Q. CIC. pet. 56 ut ... hoc ipsum, quod agis, consequare. SALL. Catil. 42, 2 veluti per dementiam cuncta simul agebant. Iug. 2, 3 animus ... agit atque habet cuncta. PS. SALL. in Tull. 6 egeris ... perfeceris (profeceris *al.*) quidlibet. NEP. frg. 28 H. (*epist. Corneliae*) quaecumque ageres, ea velles maxime mihi placere. VERG. Aen. 6, 236 his actis (NON. 243 *ad h. l.* actum dicitur perfectum). 12, 843. his actis, quibus actis: SIL. 7, 730 APVL. met. 1, 24 *al.* CAPITOL. Gord. 8, 5 *al.* AVR. VICT. Caes. 28, 10 AMM. 24, 4, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 26, 6 MART. CAP. 1, 97 *al.* his rebus actis: *v. p. 1379, 26*). OV. epist. 12, 212 nescio quid ... mens mea maius agit (*cf.* PETRON. 127). LIV. 1, 11, 5 nihil per iram ... actum est. 2, 19, 1 nihil dignum memoria. 2, 58, 7 segniter, otiose, neglegenter, contumaciter omnia. 4, 24, 4. 24, 2, 4 ne quid non pro sociis egisse viderentur. 41, 23, 12 quid hic egit aliud quam bellum paravit? *nota iuncturas*: LIV. 23, 39, 1 haec parant aguntque (25, 40, 9. 42, 36, 4 *al.*). 24, 45, 5 illud ... agendum atque cogitandum (eos agitandum *cod.* 44, 25, 3). 30, 27, 11 omnia inciperent agerentque. 40, 3, 2 quae tunc ageret diceretque. LEX VRS. 4, 2, 34 quot (*sic*) quemque ... agere facere o(portebit). SEN. contr. 2, 1, 4 aliquid in domo locupleti non agendum agam. contr. exc. 5, 8 quidquid egi, quidquid gessi, rei publicae causa feci (6, 1). SEN. dial. 2, 12, 2 ut magnum aliquid agentes in ... tectis moliendis occupati (QVINT. inst. 1, 2, 30). 5, 6, 3 si neque privatim neque publice multa aut maiora viribus nostris egerimus. 7, 20, 1 si ... paria dictis agerent *philosophi*. benef. 3, 20, 1 *servi mens* quominus inpetu suo utatur et ingentia agat. nat. 7, 31, 1 quod unum toto agimus animo. epist. 65, 15 illa ago ac tracto. 68, 10 maiora ... et pulchriora. 113, 2 agi ... nihil sine impetu potest. CVRT. 8, 5, 21 quasi potiora quaedam egisset. PERS. 5, 97 ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo. QVINT. inst. 3, 7, 5 omnia sic ..., ut. 5, 14, 4 quid ... contra leges. decl. 342 p. 349 aliqua pro liberis. IVV. 1, 85 quidquid agunt homines, votum, timor *eqs.* ..., nostri farrago libelli est. PLIN. epist. 4, 7, 1 hoc (*sc. ut filio statuas faciat*) omnibus officinis agit. SVET. Iul. 44 talia agentem atque meditantem mors praevenit. AVREL. ad Front. p. 34, 12 N. minus ago vespere fatigatus. GAIVS dig. 14, 5, 1 omnia proconsul agit, ut, qui contraxit, ... consequatur. HIL. c. Const. 5 omnia omnino ... agit, ne tu deus ... esse credaris. AMM. 14, 1, 9 ad agenda ... seria. 26, 6, 3 iniuncta civiliter. *sim. saepius.* 15, 5, 15 quae Apodemius in labem suarum ageret fortunarum. HIER. epist. 121, 6 quod adversus dominum ... fraudulenter, ... pro se prudenter egerit. 55, 2 quidquid ... egerimus, in alios (*i. cum aliorum damno*) agimus. VVLG. II reg. 13, 2 ut quidpiam inhoneste ageret cum ea. I par. 15, 13 illicitum quid. psalm. 24, 4 iniqua. AVG. civ. 14, 18 p. 41 D. quid inter se coniuges agant (*ut liberos procreent*). OROS. hist. 1, 20, 2 *Phalaris* omnia nefarie in innocentes. *cf.* 3, 23, 45. *subiecta sunt res*: LVCR. 2, 1092 natura videtur ... sua per se sponte omnia ... agere. SEN. epist. 94, 33 nihil habebit admonitio, quod agat. TAC. ann. 2, 82 PLIN. paneg. 53. *obiecti vice est enuntiatum relativum*: PLAVT. Most. 594 agas, quod in manu est. CIC. Verr. 1, 24 agere, quae ad iudicium pertinebant, libere. CAEL. Cic. epist. 8, 10, 3 quae cupiunt, ... ita frigide agunt, ut nolle existimentur. VERG. ecl. 9, 66 quod ... instat, agamus. HOR. epist. 1, 1, 24 naviter id, quod prodest. OV. am. 2, 5, 19 sermonem agnovi, quod non videatur, agentem. SALL. Iug. 63, 1 quae animo agitabat, fretus dis ageret. LIV. 6, 23, 10 dis bene iuvantibus ageret, quod e re publica duceret. 23, 9, 1. 38, 32, 8 quae decressent, agere. FEST. 351, 25 ad agendum, quod animo quis proposuerit. SEN. contr. 7, 5, 5 PLIN. nat. 18, 40. SIL. 10, 627 magna ... actum *esse* ... mente ..., quod ... non desperaverit urbi *Varro*. HIER. epist. 124, 8 *animam* egisse ..., propter quod ... odio habita sit. VVLG. Rom. 7, 15 non enim, quod volo bonum, hoc ago (*cf. ibid.* 19). PAVL. NOL. epist. 13, 16 p. 97, 14 quibus ... tenebrarum principes perimas, agis. AVG. civ. 14, 18 p. 41 D. cum agitur, unde

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

filii nascantur. ENNOD. epist. 5, 1 p. 123, 9 Vind. agitis ..., quod vix negaretur. *perficere*: ENNOD. epist. 8, 43 p. 227, 15 Vind. egit ... silentium, quod ... non valuit obtinere loquacitas. rem, *i. negotium privatum, privatim agere*: PLAVT. Amph. 270 observabo, quam rem agat. Aul. 574 *al.* Bacch. 479 res mandata potest agi (*cf.* 477 gerere. Merc. 375). Capt. 489 ⟨de⟩ compecto rem agunt. Cist. 721 inter rem agendam istam. Men. 115 quam rem agam, quid negoti geram. 685. Merc. 1 duas res simul ... agere. 608 cum rem agas (*opp.* loqui). 987. Persa 453 male res vortunt, quas agit. Pseud. 577 omnes res perinde sunt, ut agas. CAECIL. com. 78 ne temere hanc rem agas, ... ne iracunditer. TER. Andr. 253 tantamne rem tam neglegenter agere. Haut. 89 quam rem agis? Ad. 343 vide, quam rem agas (-is *Bemb.*). COM. pall. inc. 39 quantam rem egeris ... quantum facinus feceris. LVCIL. 1092 quae res me impendet, agatur. RHET. Her. 2, 49 quae in negotio gerundo acta sunt ..., exputamus acriter ..., ut agi res et geri negotium videatur. 3, 27 res ex animo agi. CIC. S. Rosc. 110. de orat. 2, 153 quom tantas res Graeci susciperent, profiterentur, agerent. Brut. 205 antiquitatis in inventis rebus et in actis ... peritus. ad Q. fr. 2, 14, 1 calamo et atramento ... res agetur. *nota* SALL. frg. hist. inc. 9 ut res magis quam verba agerentur. VERG. Aen. 5, 638 iam tempus agi res. HOR. sat. 2, 6, 79 quid vis ... et quas res agis? *ambiguitate significationis ludit* PRIAP. 15, 7 magnis testibus ista res agetur. *nota* OV. rem. 144 qui finem quaeris amoris — cedit amor rebus — res age (*cf.* 149 *Amor* odit agentes). Pont. 2, 10, 41. 3, 4, 106 ficta ... res vero more putetur agi. fast. 1, 167 LIV. 1, 36, 5. 4, 37, 3 his rebus actis (10, 46, 13). *al.* 2, 23, 15 imperio consulari rem agendam. 5, 11, 7 conpecto eam rem et communi fraude patriciorum actam. *nota*: LIV. 21, 28, 6 ante rem ... acta re (*cf.* 26, 18, 10). 26, 15, 10. 38, 1, 6 celandae rei quam agendae aptior. SEN. contr. 1 pr. 5 seriam rem agenti et occupato. CELS. 8, 3 p. 331 D. terebra res agenda est. SEN. Ag. 867. dial. 10, 6, 1 *res* nec agere licebat nec ... incohatas relinquere. CVRT. 8, 1, 44 *rem* tanto impetu. PLIN. nat. 1 ind. 18, 57 rerum in agro agendarum. IVV. 3, 305 ferro ... grassator agit rem. 6, 659. TAC. hist. 2, 10 parvae res magno motu agebantur. SOL. 12, 9 populi manibus res acta est. TERT. ieiun. 6 rebus ... sensu agendis. EDICT. Diocl. 1, 19 in venalibus rebus, quae vel in mercimoniis aguntur vel diurna urbium conversatione tractantur. *nota iuncturas*: meam rem ago, alicuius rem ago *sim.*: PLAVT. Curc. 671 volo meam rem agere. Poen. 659 agere tuam rem occasiost. ·675 (*cf.* Rud. 1148). 1399 Stich. 129 TER. Haut. 354 CIC. S. Rosc. 103 HOR. epist. 1, 18, 84. NEP. Att. 15, 2 non mandatum, sed suam rem. QVINT. inst. 6, 2, 6. 12, 10, 45. FRONTIN. aq. 2 succedentium res acta est. actam rem (actum) agere *v. sub II B 2 a.* hanc, aliam rem *v. sub iuncturis.* *absolute*: res agendae *i. officia, negotia*: CIC. fin. 4, 47 principia rerum agendarum. div. 1, 102. *cf.* Catil. 2, 26 reliquis ... de rebus constituendis, maturandis, agendis. LVCR. 2, 290 cunctis in rebus agendis. PAVL. FEST. 10, 6 Agonium ... deum praesidentem rebus agendis. SEN. dial. 9, 3, 7 inopia rerum agendarum. 9, 4, 2. 9, 7, 2 utrum natura tua agendis rebus an otioso studio contemplationibusque aptior sit. epist. 18, 1 dies rerum agendarum (*opp.* Saturnalia). PLIN. paneg. 1 ut rerum agendarum, ita dicendi initium. IVLIAN. dig. 42, 1, 60 *al.* APVL. Plat. 2, 16 in agendis rebus. TERT. anim. 38 CAPITOL. Aur. 10, 10 AVG. civ 8, 9 p. 334 D. PHYSIOGN. 23 *al. nota* 75 res agendas magis quam perficiendas. CORP. III 6866, 29 ordinem agendarum rerum. *sic* agenda, -orum *i. officia*: SEN. dial. 8, 6, 3 si non actor deest, sed agenda desunt. epist. 16, 3 philosophia agenda et omittenda demonstrat. 89, 15. AVIEN. Arat. 20 *Iuppiter* auctor agendorum. HIER. epist. 92, 2 AVG. civ. 4, 21 p. 170 D. PS. PROSP. prom. 1, 34, 2 CASSIOD. var. 1, 1, 5. BENED. reg. 8, 9 vigiliarum agenda. 13, 25.

β iuncturae sollemniores: quid ago? quid agam? *sim.*: PLAVT. Amph. 1046 quid nunc agam? Bacch. 1196 quid ago? :: quid agas? rogitas etiam? Men. 844 quid est? quid agimus? Pseud. 1160 quid nunc fit ...? quid agimus? TER. Hec. 516 quid agam? quo me vortam? (*cf.* CIC. Verr. 3, 74 *et l. 69*). Ad. 789 quid faciam? quid agam? CIC. Scaur. 19. Att. 7, 12, 3 quid agam aut quo me pacto geram? epist. 2, 15, 2 SALL. Iug. 14, 15 VERG. Aen. 12, 486. SEN. Ag. 725 falsa (*fem.*) quid vates ago? HIER. epist. 60, 5 quid agimus, anima? quo nos vertimus? *saepe in oratione obliqua*: quid agam, (ne)scio *et sim.*: PLAVT. Amph. 1056 Aul. 106 Bacch. 78 (scio, quid ago). 722 TER. Andr. 209 Eun. 73 *al.* TER. Eun. 224 *et* VARRO rust. 2, 5, 2 vide, quid agas (*cf.* APVL. met. 7, 14). **de** *aliquo, de aliqua re, sim.*: TER. Andr. 413 quid ageret de-nuptiis. Eun. 607 de symbolis quid actumst? CIC. Verr. 3, 155 de Siculis civitatibus quid ages? 5, 41. Att. 1, 15, 2 me ... certiorem facias, quid de meis mandatis egeris. 2, 7, 2. 6, 1, 16 *cf.* 6, 2, 2. 7, 19, 1 *al.* ad Q. fr. 3, 5 (6), 1 epist. 5, 12, 9. 16, 18, 3. LIV. 36, 10, 6 consultanti, quidnam agendum de Larisa esset. POMP. dig. 24, 1, 31, 4 videndum est, quid de ea venditione agatur (de *del.?*). GALLICAN. Avid. 10, 4 vide, quid agas de Avidio Cassio ... noli parcere. AMM. 20, 4, 6. VVLG. Esth. 3, 11 de populo age, quod tibi placet. AVG. civ. 18, 52 p. 338 D. SVLP. SEV. chron. 2, 4, 6. *abl.*: PLAVT. Cas. 937 nec quid agam meis rebus scio. BALB. Cic. Att. 9, 7ᵃ, 2 quid hac (de hac *vulg.*) re acturus sit. PLAVT. Cas. 859 lubet Chalinum quid agat scire novom nuptum cum novo marito (*cf. p. 1378, 64.* TER. Haut. 642 quid cum illis agas, qui. Phorm. 980 ut quid agam cum (cum *om. Bemb.*) illo nesciam. ARNOB. nat. 2, 63 quid sit cum animis (eius nimis *cod.*) actum. ENNOD. epist. 9, 1 p. 229, 4 Vind. LVCIF. Athan. 1, 13 ea te agere ... circa Athanasium, quae (2, 19). ENNOD. epist. 8, 9. quid agis? *etc.* (*i. 'quid incipis?'; aliter infra*): PLAVT. Aul. 536 quid agis, Euclio? :: ... edi sermonem tuom. Bacch. 294 Cas. 358 Most. 719 *al.* TER. Andr. 134 Ad. 66 ACC. trag. 135 SEN. contr. 10, 5, 6. SEN. frg. 44 quid agis? quid machinaris? QVINT. decl. 338 p. 337 quid agis ...? temere facis. PLAVT. Cist. 643 ecquid agis? Poen. 364 *cf.* Bacch. 980 CIC. Att. 13, 16, 2. *nota* PLAVT. Aul. 636 quod ... abstuleras, cedo! ecquid agis? :: quid agam? Epid. 668. *transl. de rebus*: PLAVT. Persa 852 sescenti nummi quid agunt, quas turbas danunt! CIC. Caecin. 71 potentia ..., quid agat, quo modo adgrediatur iudicem ..., non habet. Ligar. 9 quid ... tuus ille, Tubero, destrictus ... gladius agebat? leg. 2, 35 quid ... aget Iacchus ... et augusta illa mysteria? HOR. carm. 1, 14, 2 *navis*, o quid agis? OV. trist. 5, 1, 47 nostri quid agant, nisi triste, libelli? SEN. benef. 7, 10, 1 quid agis, avaritia? STAT. silv. 5, 1, 82 TERT. pudic. 5 anim. 17 TREB. Gall. 9, 6 FAVON. p. 6, 6 H. HIER. epist. 78, 12. quid agis, agit, agitur? *etc. interrogatio non tam ad actiones alicuius quam ad statum et valetudinem pertinens; solet sequi salutationem*: PLAVT. Asin. 297 salveto. :: quid agis, custos carceris? Cas. 229 quid tu agis? 577. 801. Curc. 235 salveto. quid agis? :: vivo. Epid. 9 quid tu agis? ut vales? Men. 138. Merc. 284 salveto. quid agis? quid fit? (963). Persa 204 salve. quid agis? ut vales? (Truc. 577). Rud. 311 salvete ... quid agitis? ut peritis? Trin. 51 quid tua agit uxor? ut valet? 55 tua uxor quid agit? :: immortalis est, vivit victuraque est. 437. 1074 liberi quid agunt mei ...? :: vivont, valent. Truc. 126. TER. Andr. 267 quid agit? :: ... laborat e dolore. *nota*: CIC. Planc. 33 cum ille eum salutasset et, ut fit, dixisset: 'quid agis, Grani?' respondit: 'immo vero tu, Druse, quid agis (*i. facis*)?' epist. 7, 11, 2 heus tu, quid agis? ecquid fit? HOR. sat. 1, 9, 4 quid agis, dulcissime rerum? :: suaviter. ut nunc est. epist. 1, 3, 15 quid mihi Celsus agit? MART. 2, 67, 2. PLIN. epist. 3, 20, 11 illa vulgaria 'quid agis? ecquid commode vales?'. VVLG. gen. 21, 17 *al.* PLAVT. Aul. 117 rogitant me, ut valeam, quid agam, quid rerum geram. Stich. 651 quid agat Stephanium, ... ut valeat. *nota* 32 ubi sint, quid agant, ecquid agant. Truc. 498. ENN. trag. 270 *deos* non curare ..., quid agat humanum genus. CIC. Att. 1, 6, 2 quid agas omnibus de rebus et quid acturus sis, fac ... nos certiores. 5, 7 quid agas ..., ubi sis, sciam. *sim. saepe* (epist. 6, 2, 3. SEN. epist. 32, 1 inquiro ..., quid agas, ubi ... moreris). 9, 17, 2 Tiro ita scripsit, ut vereor, quid agat (*ibid.* κινδυνώδη nuntiant). 14, 6, 2 tu *scribe*, quid agas quidque agatur (epist. 6, 15. *sim. saepe*). OV. trist. 1, 1, 18. PLAVT. Most. 1076 Tranio, quid agitur? Pers. 17 ut vales? :: ut queo. :: quid agitur? :: vivitur. 309 quid agitur ...? ut valetur? 406 Pseud. 273. 457 salve. quid agitur? *sim. saepe.* TER. Eun. 271. Ad. 883 o Syre noster, salve; quid fit? quid agitur? CIC. ad Brut. 2, 7, 5 nunc quid agitur, Brute? *translate de rebus*: PLAVT. Curc. 564 quid agit meum mercimonium apud te? PLIN. epist. 1, 3, 1 quid agit Comum *etc.* 2, 11, 25. hoc age, agite *et sim.*: PLVT. Num. 14 *ὅταν ἄρχων πρὸς ὄρνισιν ἢ θυσίαις διατρίβῃ, βοῶσι 'ὃκ ἄγε'· σημαίνει δὲ ἡ φωνὴ 'τοῦτο πρᾶσσε' συνεπιστρέφουσα καὶ κατακοσμοῦσα τοὺς προστυγχάνοντας.* *similiter* Coriol. 25. PLAVT. Asin. 1 hoc agite, sultis, spectatores nunciam, quae quidem mihi ... res vertat bene ...; face ..., praeco, ... auritum poplum. Bacch. 995 hoc age sis nunciam. :: ... aurium operam tibi dico. Capt. 444. 967 hoc agamus. iam animum advorte (Truc. 9). Cas. 401. Cist. 82 hoc volo agatis. qua arcessitae causa ... estis, eloquar. 693. 747 Mil. 1114 Persa 584 Poen. 761. 1407. *nota* 1197 hoc volo agas. :: at enim ago istuc. Pseud. 152 hoc sis vide, ut alias res agunt. hoc agite, hoc animum advortite, huc adhibete auris. TER. Andr. 186 hocine agis an non? :: ego vero istuc. Haut. 694 loquere, audio. :: at iam hoc non agis. :: agam (SCHOL. Ter. ed. Schlee p. 122 audiam vel adiuvabo). Eun. 130 hoc agite, amabo (SCHOL. Ter. ed. Schlee p. 97 tacete). Phorm. 350. 435 AFRAN. com. 201. HOR. carm. 2, 3, 152 hoc age (*aliter* epist. 1, 6, 31). epist. 1, 18, 88. SEN. Herc. f. 104 hoc agite, poenas petite. Med. 562. 905 *al.* Herc. O. 1717 benef. 3, 36, 2. clem. 1, 12, 2 *Sulla* cum ... exaudisset conclamationem tot milium sub gladio gementium: 'hoc agamus' inquit, 'p. c.; seditiosi ... occiduntur'. 100, 10 eloquentiam velut umbram non hoc agens trahit. QVINT. decl. 349 p. 376 hoc age: dic *eqs.* IVV. 7, 20 (?) SVET. Cal. 58 (*cf.* Galba 20). TERT. adv. Marc. 4, 7 ut dici solet, ad quod venimus, 'hoc age, Marcion', aufer ... illud. ANTHOL. 463, 8. DRAC. laud. dei 1, 10 hoc agit et sequitur ... vota dei. *sim.* TER. Haut. 558 nunc istuc age. PLAVT. Capt. 790 age hanc rem. Curc. 635 hanc rem agite atque animum advortite. Mil. 225.

id ago *al. i. animum adverto, curo*: ENN. trag. 186 cui, quod agat institutumst, ⟨is⟩ in illo negotio id agit, id studet, ibi mentem atque animum delectat suum. PLAVT. Pseud. 997 *al.* CIC. Quinct. 42 non ... id ago ... neque in eo laboro. Brut. 249 omissis ceteris studiis unum id egit. orat. 175 sua sponte, etiam si id non agas. Tusc. 1, 46 *sensibus* sentire nihil queat mens, nisi id agat et adsit. 1, 91.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Att. 16, 15, 6 non id agitur neque id maxime curo. Q. CIC. pet. 25. VERG. ecl. 9, 37 id quidem ago et tacitus ... mecum ipse voluto (NON. 243 *ad h. l.* agere: intendere, inquirere). LVCAN. 10, 265 aquas ... terrarum erumpere venis non id agente deo (COMM. Bern. sine dei cura). PLIN. nat. 26, 12 QVINT. inst. 1, 11, 19. 6 pr. 2. TAC. dial. 28 ut ..., sive ad rem militarem sive ... sive ... inclinasset, id solum ageret, id universum hauriret. PLIN. paneg. 5 non id agentium civium clamor. *opponitur* aliud (aliam rem) ago *i. non curiosus, non attentus sum*: TER. Eun. 348 alias res agis. Hec. 826. CIC. S. Rosc. 60 iocari atque alias res agere. de orat. 3, 51 Brut. 233 epist. 15, 18, 1. PVBLIL. C 30 caeci sunt oculi, cum animus alias res agit. CIC. Cluent. 179 Oppianicum aliud agentem ac nihil eiusmodi cogitantem. Flacc. 40. SEN. contr. 1 pr. 5 quod quaerenti non comparuit, aliud agenti praesto est. 3 pr. 2 SEN. dial. 12, 11, 1 benef. 5, 22, 1. nat. 7, 16, 1 lectorem aliud acturum, si per cotidiana duceretur, miraculo excitant. epist. 1, 1 maxima pars vitae elabitur male agentibus, magna nihil agentibus, tota vita aliud agentibus. 74, 7 *bona* aliud agentibus inciderunt. 99, 6 *al.* PLIN. nat. 11, 82 *araneus* remotus a medio aliudque agenti similis. 13, 20 QVINT. inst. 10, 3, 25 *al.* TAC. dial. 32 Agr. 43 CELS. Vlp. coll. Mos. 12, 7, 5 PORPH. Hor. epod. 4, 12 PANEG. 9, 10 p. 200, 17 HIER. epist. 36, 5 AVG. civ. 4, 14 p. 164 D. *al.* nihil ago: I *otiosus sum*: CATO Colum. 11, 1, 26 nihil agendo homines male agere discunt (*cf. Otto, Sprichwörter p. 9*). PLAVT. Cas. 78 quid nunc? nihil agitis? CIC. Cael. 19. Phil. 11, 20 otioso ... et nihil agenti privato. de orat. 2, 24 mihi ... liber esse non videtur, qui non aliquando nihil agit. top. 59 quieta, nihil agentia, stolida ..., ut locus, tempus, materia. Tusc. 2, 1. nat. deor. 1, 110 virtus ... actuosa *est*, et deus vester (*Epicureorum*) nihil agens. 1, 115 cum dei ... nihil curent, nihil agant. 3, 93 nihil agere et cessare. fat. 28 Att. 7, 21, 1. 10, 6, 1. PVBLIL. N 1 nihil agere semper infelici est optimum. OV. rem. 167 ne nil ... ageretur. LIV. 7, 12, 13 nihil agenti ... de caelo devolaturam in sinum victoriam. 22, 39, 21. CELS. 1, 2 p. 15 D. post satietatem nihil agendum. PHAEDR. 2, 5, 3 *ardalionum natio* gratis anhelans, multa agendo nil agens. SEN. dial. 10, 13, 1 operose nihil agant (10, 16, 2 *opp.* occupatos fuisse). epist. 1, 1 *v. supra l. 16.* TAC. Germ. 15. PLIN. epist. 8, 9, 1 illud iners quidem, iucundum tamen nihil agere, nihil esse. TRYPH. dig. 41, 1, 63, 3 nihil agens, sed aliter ambulans. SORAN. 23 *mulieres* vacuae ... delicatae ... nihil agentes. *sim.* AFRAN. com. 420 quicquam egisti? GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 LIV. 32, 33, 10. SEN. nat. 2, 39, 2 quietis nec agentibus quicquam. CALP. ecl. 3, 6 MAECIAN. dig. 49, 17, 18, 2 *al.* SVLP. SEV. dial. 3, 10, 2. II *nihil proficio, consequor; irritus sum*: PLAVT. Cas. 143 hic ... nil ages sine med arbitro. Curc. 707 nihil agit (*sc. loquendo*), collum obstringe homini. Epid. 112 Merc. 459. 728. Rud. 996 nil agis, dare verba speras mihi te posse. Trin. 917. 976. CAECIL. com. 66 sine blanditie nihil agit in amore inermus. 130. TER. Ad. 935 VARRO Men. 67 *al.* ling. 9, 113. RHET. Her. 4, 52 cum re nihil egerim, quid est, quod verbis proficere possim? CIC. S. Rosc. 130 si ... voluerit conferre, nihil egerit. Planc. 83 non nihil egisti hoc loco; nam ... eripuisti. Phil. 13, 43 nihil agis ... de Lepido praesertim. de orat. 3, 197 ac. 2, 90 *cf.* ad Q. fr. 1, 3, 6 MATIVS Cic. epist. 11, 28, 3. VERG. Aen. 11, 227 nihil omnibus actum ... inpensis, nil dona ... valuisse. HOR. sat. 1, 9, 15 cupis ... abire ...; sed nil agis, usque tenebo. PROP. 1, 10, 20 non nihil egit amor. 2, 32, 19 OV. am. 3, 4, 2 met. 6, 685 fast. 1, 571. LIV. 9, 1, 3 ne nihil actum ... hac legatione censeatis, expiatum est. 24, 37, 10 si verbis nihil agerent. 34, 61, 6 SEN. contr. 2, 3, 15 *al.* VELL. 2, 66, 3. CELS. 7, 7, 8 ne nihil actum sit et frustra sectus aliquis sit. SEN. epist. 74, 22 nihil agitis, quod. 78, 20 LVCAN. 2, 657 PETRON. 137 VAL. FL. 5, 299 STAT. Theb. 1, 222 QVINT. inst. 5, 10, 112 IVV. 10, 155. *nota lusum*: PLIN. epist. 1, 9, 8 satius est ..., ut Atilius noster ... facetissime dixit, otiosum esse quam nihil agere (*sc. melius est studiis litterarum per otium quam inanibus in urbe negotiis incumbere*). 3, 16, 11 FLOR. 1, 22, 49 LABEO dig. 28, 7, 20, 1 *et passim ap.* ICTOS LAMPR. Hel. 14, 1 LACT. inst. 3, 6, 15 *al.* RVT. LVP. 2, 11 HIER. epist. 148, 13 SVLP. SEV. dial. 3, 12, 1. *de rebus*: CIC. Tusc. 2, 61 nihil agis, dolor. LVCR. 2, 1057 *non putandumst* nil agere illa foris tot corpora materiai (*i. otiosa esse*). HOR. epod. 17, 81 artis in te (*abl.*) nil agentis exitus. OV. epist. 12, 168. CELS. 7, 2 p. 264 D. nihil cucurbitulam agere. SEN. dial. 5, 12, 4. benef. 1, 9, 1 nihil egisti, fortuna, quod. epist. 94, 13 LVCAN. 9, 825. *cf.* MART. 1, 19, 4 nil, istic quod agat, tertia tussis habet. PS. QVINT. decl. 15, 11. nihil est acti: *v. sub* actum. *opponitur* ago aliquid *sim., i. efficio aliquid*: PLAVT. Cist. 311 ⟨volo⟩ ego agere, ut tu agas aliquid. VARRO ling. 6, 78 qui aliquid agit, non esse inficientem *dicimus*. CIC. div. in Caec. 39 si quid agere aut proficere vis. div. 1, 13 *Boethus* hactenus aliquid egit, ut ... explicaret. Att. 4, 16, 9. CATVLL. 32, 9 si quid agis, statim iubeto *me venire*. OV. epist. 19, 27 si quid ... egimus. Pont. 4, 8, 21. LIV. 22, 51, 2 ut, quid hac pugna sit actum, scias, die quinto ... epulaberis. SEN. contr. 3 pr. 12. 7, 5, 11 CELS. 8, 2 p. 329 D. STAT. silv. 4 pr. p. 92, 34 Kl. QVINT. inst. 6, 2, 7. *sim.* decl. 365 p. 399 quid acturus (*i. profecturus*) es poenarum controversia? GAIVS inst. 3, 114 *al.* *aliter* CIC. Cato 26 senectus ... operosa et semper agens aliquid et moliens. age, si quid agis (*Otto, Sprichwörter p. 9*): PLAVT. Epid. 196 Mil. 215 Persa 659 Stich. 715 Trin. 981. *de rebus*: RHET. Her. 3, 37 non multas nec vagas, sed aliquid agentes imagines ponemus. *hinc adi.* agens: GLOSS. II 280, 55 agens δραστικός. 296, 46 ἔμπρακτος. CIC. de orat. 2, 358 utendum ... imaginibus ... agentibus, acribus, insignitis. *sim.* Brut. 317 acrem ... oratorem, incensum et agentem et canorum. aliquid acti est: *v. sub* actum. multum, plus ago (*i. proficio*), *sim.*: TER. Haut. 74 quod in opere faciundo ... consumis ..., si sumas ..., plus agas (Eun. 62). 676 tantundem. CIC. rep. 1, 27 plus ... nihil. Tusc. 4, 76. CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 1 si ... proscripserit, egerit non multum. OV. epist. 3, 130 met. 2, 520. PHAEDR. 2, 5, 24 non multum egisti et opera nequiquam perit. SEN. Phoen. 8 quantulum hac egi manu (*sc. Oedipus me occaecando*). dial. 8, 6, 5 multum egisse ..., quamvis nihil publice agerent. epist. 14, 6. 64, 9 multum egerunt, qui ..., sed non peregerunt. LVCAN. 1, 107 plus. QVINT. inst. 11, 3, 122 VEN. FORT. carm. 1, 15, 45. LVCAN. 3, 570 navali plurima bello ensis agit. QVINT. inst. 10, 4, 1 stilum non minus agere, cum delet (*sc. quam cum scribit*). RVF. FEST. brev. 16 cum vis veneni parum ageret.

b *obiectum est enuntiatum per* ut, ne *al.* (ut non *v. p. 1389, 76, aliter infra l. 38*): *studere, moliri, ut aliquid fiat*: PLAVT. Trin. 699 id agis, ut ... effugias. *nota* Asin. 358 istuc ago, quomodo ... intervortam ... Sauream. TER. Andr. 335 facite, fingite ..., qui detur tibi; ego id agam, mihi qui ne detur. AEMIL. PAVL. Val. Max. 5, 10, 2. CIC. Quinct. 59 id egit, ut ... retineret. Verr. 2, 31 id agi, id cogitari, in eo elaborari, ut. 2, 67 id agi atque id parari, ut. Phil. 1, 22 id agitur ..., ne. de orat. 2, 176 Tusc. 1, 83 *al.* Att. 8, 11, 2 dominatio quaesita ... est, non id actum, ... ut. 14, 10, 1 hoc egit, ut. ad Brut. 1, 2, 5 me maximo otio egisse, ut insectarer Antonios. fin. 5, 41 appetitus ... agit, ut. CAES. civ. 1, 85, 11 SALL. Iug. 27, 2 NEP. Them. 5, 1. Att. 11, 1 nihil aliud egit quam ut ... esset (LIV. 44, 27, 12 VAL. MAX. 9, 5, 3 SEN. dial. 7, 26, 6 QVINT. inst. 2, 5, 13 TAC. hist. 2, 7 LAMPR. Hel. 5, 3 AVG. civ. 2, 25 p. 90 D. *al.* NEP. Hann. 10, 1 nihil aliud egit quam ... armavit. QVINT. decl. 352 p. 383 nihil aliud egisse quam ... rogasse). OV. epist. 20, 186 LIV. 5, 51, 2 *al.* 22, 34, 9 id actum et quaesitum esse, ut. 32, 30, 7 id agere ac moliri ..., ut. SEN. contr. 2 pr. 3. CELS. 1, 7 p. 24 D. *et passim.* SEN. dial. 2, 9, 4 *al.* *nota* 11, 5, 1 id egit rerum natura, ut ... non magno apparatu opus esset (benef. 2, 25, 2). epist. 5, 1 omnibus omissis hoc unum agis, ut (GAIVS dig. 3, 64ª). 24, 6 *al.* LVCAN. 4, 222 non hoc civilia bella, ut vivamus, agunt. PLIN. nat. 35, 3 SIL. 8, 11 QVINT. inst. 5, 13, 20. 12, 1, 44. 6, 2, 23 id ... agere affectus, ut. decl. 262 p. 73 IVV. 5, 157. SVET. Nero 32 'hoc agamus, ne quis quicquam habeat'. PAVL. dig. 19, 2, 45, 1 quasi longe sit a bona fide actum, ut ... patiaris. VLP. dig. 1, 18, 13 pr. si sollicite agat, ut ... careat. LABEO dig. 19, 1, 51, 1 in vendendo hoc ageretur, ut ... patiatur. 23, 3, 84 id egerit, ut. (hoc, id agere ut, ne *et simil. passim ap.* ICTOS). TERT. idol. 21. LAMPR. Diad. 9, 1 age ..., ut ... ad palum deligentur (CASSIOD. var. 5, 40, 7). Hel. 34, 5 SPART. Hadr. 9, 4 *al.* AMM. 21, 16, 11 VEG. mil. 3, 17 *al.* PS. DAMAS. epigr. 102, 6 RVFIN. Hier. epist. 80, 2 *al.* VVLG. III reg. 21, 22 egisti, ut me ... provocares, et peccare fecisti Israel. SIDON. epist. 7, 6, 10 agite ..., ut ... teneamus. *nota* VICT. VIT. 2, 45 agens argumentationibus ..., ut ... agitaret. ENNOD. epist. 4, 16 p. 110, 15 Vind. *al.* CASSIOD. var. 3, 3, 4. CORP. V 532 (*Tergeste*), 1, 7 CARM. epigr. 1374, 9. *agere interdum diserte idem significat quod* peragere, efficere, *ut*: CLAVD. 15, 89 hoc mille ... clades agebant, ut Gildo cumularet opes. VEN. FORT. carm. 8, 3, 284 neu ... procella fatiget, ... anchora ... agat. Mart. 4, 65 agit liquor, ut. IORD. Rom. 84 *Augustus* superans *Antonium* ... egit, ut ... iugales se ipsos peremerent. GREG. M. in ev. 22, 7 *fin.* quid est testa ante ignem nisi molle lutum? sed ei ex igne agitur, ut solidetur. *sim.* AVSON. 6, 2 quod leo tam tenui patitur sub harundine letum, ... vires ... ferientis agunt. *nota infinitivos*: [*dub.* SEN. epist. 61, 1]. IAVOL. dig. 18, 4, 10 in venditione hereditatis id actum est, si quid iuris esset venditoris, ve⟨ni⟩re nec ... praestitu iri. NOVELL. Iust. 38 pr. 1 rursus egerunt (κατεπράξαντο) ... poni legem (98, 2, 2). VEN. FORT. carm. 1, 21, 60 bis aestivum crescere tempus ago. 4, 25, 4. 10, 8, 14 app. 18, 10 (*aliter sub II B 2 b ι*).

c *obiecta sunt substantiva*: iter (*significatio movendi pellucet. cf. l. 72. 81. p. 1382, 2 al.*): ENN. trag. 179 temo superat stellas sublimen agens etiam atque etiam noctis iter. OV. ars 2, 84 *Icarus* altius egit iter. met. 2, 714 iter ... non agit in rectum, sed in orbem curvat. *al.* PS. QVINT. decl. 2, 21 agit iter *caecus*. VLP. dig. 47, 5, 1, 6 iter agentes (*ibid.* viatores). IREN. 4, 23, 2 IVL. HONOR. B 8 geogr. p. 28. 75 CAPITOL. Gord. 27, 5 SYMM. epist. 1, 100, 1 AMM. 25, 1, 8 VEG. mil. 1, 25 *al.* VVLG. I reg. 28, 22 AVG. civ. 9, 18 p. 393 D. LEO M. epist. 14, 1 p. 671ª PROSP. carm. de ingrat. 114 VICT. VIT. 2, 30 ENNOD. opusc. 3 p. 382, 26 Vind. CASSIOD. var. 5, 11 COD. Iust. 12, 40 (41), 5, 3 (*a. 413*) LEX Sal. 43, 3. CONC. Aurel. (a. 538) 31 (28) agi cum caballis ... et vehiculis itinera non debere. PAVL. NOL. carm. 7, 46 semitas. vias, cursum, volatum *sim.*: VERG. Aen. 3, 695 Alpheum ... huc ... occultas egisse vias subter mare (*cf. p. 1375, 63*). SIL. 15, 618 *tellus* implicat actas (*sc. a Poenis*) caeco errore vias. PANEG. Mess. 125 nec adsuetos egerunt flumina cursus. OV. am. 3, 6, 95 *amnis* lutulentus agis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... cursus. met. 2,62 rector Olympi ... non agat hos cursus (*sc. Solis*). MANIL. 1,174 non ageret cursus ... Phoebus ad occasum. 4,863 qua mundus agit cursus. SEN. contr. 1,8,6 vitae cursum. SEN. Herc. f. 928 astra inoffensos agant ... cursus. 1332 nat. 1,15,4. 3,26,3 dial. 6,18,1 apocol. 7 PLIN. nat. 2,32. 69. 74. 5,85 STAT. Theb. 3,504 CLAVD. 8,101. MANIL. 1,812 Mercurius Venerem inter agit Lunamque volatus (locatus *codd.*). motum: LVCR. 3,575 si *aer* ... poterit concludere motus, quos ante in nervis et in ipso corpore agebat (*anima?*). *cf.* SEN. Herc. O. 737 tellus spumeos motus agit. *sim.* SEN. nat. 2,6,5 quae *corpora* ingentem vim per occultum agant (*ut herbae in lapidibus crescentes*). AVG. civ. 7,30 p. 313 D. BOETH. herm. sec. 5,12 p. 402,29 *soli* semper agitur motus. fugam: SEN. Herc. O. 1020 quo fugam praeceps agam? STAT. Theb. 9,228 illo timida agmina ... de campis egere fugam. orbem, sinum *etc.*: SEN. benef. 5,8,6 intra te ipsum orbis agitur. MELA 1,37 qua ... flexum agit *sinus*. 1,56 orbem. STAT. Theb. 6,217 ter curvos egere sinus (*rogum circumeuntes*). negotium *sim.* (*syn.* gerere, *cf.* PAVL. sent. 1,4,5): PLAVT. Mil. 956 hoc negoti clandestino ut agerem. Persa 115 *al.* CATO agr. 156,4 agat, negoti si quid habebit. CAEL. hist. 47 VARRO Men. 338 RHET. Her. 2,40 CIC. Verr. 4,149. *passim, v. sub* negotium. *nota* VVLG. I Macc. 10,37 negotia regni, quae aguntur ex fide. *elliptice, ut videtur*: SIS. hist. 123 *divi* an superna agentes humana neglegant. SVET. Tib. 60 secretum agenti *Tiberio*. officium: CIC. Att. 12,19,4 vides et officium agi meum ... et ... Ciceronis rem. FRONTIN. aq. 101 inertia ... non agentium officium. HIL. in psalm. 1,10. CONC. Aurel. (a. 538) 22 (19) officium agens (*subst.*). opus, facinus: PS. SALL. rep. 2,13,5 praeclara facinora egisti. PROP. 3,5,8 *Prometheus* parum cauti pectoris egit opus. SEN. dial. 6,21,7 agunt opus suum fata. PLIN. nat. 19,9. HIER. epist. 145 opera prophetarum. VVLG. deut. 15,18 CLAVD. carm. min. 26,26 AVG. civ. 7,14 p. 292 D. BENED. reg. 16 tit. 50,5. STAT. Theb. 8,421 casus agit virtutis opus.

sim. MANIL. 3,524 cuiusque vices ageret *tempus*. CLAVD. carm. min. 18,10 frenorum ... vicem lingua ... agit (*dub.* MANIL. 1,110). *hinc* VEN. FORT. carm. 3,7,34 instar montis agens ... acumen. SALL. orat. Macr. 15 quae iussa nunc pro aliis toleratis, pro vobis agere aut non agere ... possitis. OV. met. 6,468 *Tereus* agit sua vota (*i. quae cupiebat*). LIV. 1,22,4 mandata (PAVL. FEST. 19,5 CASSIOD. var. 3,16,3). SEN. Tro. 870 quid iussa cessas agere? epist. 59,12 *Alexander* incepta agere perseveravit. STAT. Theb. 12,406 heia, agite inceptum potius. IVL. VAL. 1,5 priusquam cupitum ageret. VVLG. Sirach 32,16 age conceptiones tuas. COD. Iust. 10,34 (33),3,1 decretum. CLAVD. 15,427 promissa minasque ... agi (*cf.* SEN. dial. 3,1,4). PLIN. nat. 29,18 *medici* discunt periculis nostris et experimenta per mortes agunt. COLVM. 1 pr. 3 studio, quod quis agere vult. artes: CASS. HEM. hist. 35 qua fine omnis res atque omnes artes humanitus ... aguntur. OV. fast. 1,169 *kal. Ianuar.* quisque suas artes ... delibat agendo. AGENN. grom. p. 64,25 omnium honestarum artium, quae sive naturaliter aguntur sive ad naturae imitationem proferuntur. AVG. civ 22,8 p. 567 D. *difficile explicatu* CARM. epigr. 1552ᵃ,30 artibus actis Gallia semper ovans (*v. adnot. Büch.*). curam: CVLEX 99 apricas pastor agit curas. OV. epist. 15,302 curam pro nobis hospitis. ars 3,424. 9,107 curam de coniuge. trist. 5,7,38 LIV. 2,48,1. 6,15,11 PAVL. FEST. 13,6 SEN. contr. 1,3,8 *al.* VAL. MAX. 1,1,12 SEN. clem. 1,17,2 epist. 121,17 CVRT. 4,11,3 *al.* COLVM. 4,14,1 PETRON. 106 *al.* PLIN. nat. 2,20 QVINT. inst. 5,6,3 *al.* decl. 319 p. 253 PLIN. epist. 10,81,1 SVET. Claud. 18 FRONTO p. 186,15 N. POMP. dig. 1,2,2,30 *al.* PORPH. Hor. sat. 1,4,94 LAMPR. Alex. 64,3. ATHAN. Lucif. epist. 6 curas ... de proficiscentibus. AMM. 14,7,19 palatii ... curam. VEG. mil. 1,28 VVLG. Esth. 2,11 Luc. 10,34. CASSIOD. var. 2,12 tit. comiti siliquatariorum et curas portus agenti. CORP. III 433,6 agens curam carceris. 75,16 op(eris). V 7647 curam hegit. curam agente *illo et illo* (*maxime de cura monumenti sepulcralis*): CORP. III 14147² *al.* IV 2413 *al.* ACTA Arv. (a. 87) 2,16. CORP. VII 27 c(uram) a(gente) Flavio Attio her(ede), *sc. monumenti.* 121. 125. IX 5420 (*epist. Domit.*) d(atum) ... in Albano, agente curam ... Vero. XIV 102 cura agentibus *illis et illis*. 462. 2258 cura age⟨n⟩te ... Iuliano. VI 30865. 32760. VIII 2586. INSCR. Röm. Limes Oesterr. I 136 (*Carnunti*) cura acta per colegas. CORP. VII 987 v⟨e⟩xil(larii) ... q(uorum) c(uram) a(gebat) Aemil(ius) *eqs.* 988. X 1971,7 ne quis ... titulum deiciat, curam agatis. *cf.* curagens, curagendarius. LIV. 4,13,8 curationem. ambages, nugas, ioca: PLAVT. Pseud. 1255 quid opust me multas agere ambages? Asin. 91 maxumas nugas agis: nudo detrahere vestimenta me iubes. Aul. 638 *al.* Men. 54. 621 *sqq. al.* Rud. 1151 nugas ... magnas egeris. SALL. Iug. 96,2 ioca atque seria cum humillumis agere. PORPH. Hor. epod. 12,13 excitatiorem venerem cum Inachia. scelera (*tum patrare tum cogitare*): CIC. prov. 9 in Syria imperatore illo nihil aliud ... actum est nisi pactiones pecuniarum ..., decisiones, direptiones, latrocinia, caedes. Phil. 3,6 nihil aliud agere, nihil moliri nisi caedem civium. PS. QVINT. decl. 4,19 parricidalem agere cogitationem. TAC. hist. 2,26 vinctus praefectus ..., tamquam fratri apud Othonem militanti proditionem ageret (*i. strueret*). TERT. pudic. 19 in lumine delictum agi ⟨non⟩ potest. nat. 1,2 quotiens caedem egerit. apol. 22 adspiratio daemonum ... mentis .. corruptelas agit furoribus et amentiis foedis. PORPH. Hor. carm. 2,1,37 procacitatem egeris. PANEG. 10,26 p. 233,15 nox ... vehementiorem te agendis stragibus fecerat. AVR. VICT. Caes. 11,1 praedas, caedem, supplicia agere occepit. VVLG. II reg. 13,16 maius est hoc malum (*i. scelus*), quod nunc agis. psalm. 14,3 dolum in lingua sua. Ioh. 5,29. PAVL. NOL. carm. 19,484 commercia fraudis. epist. 23,16 p. 173,29 beluae ... caedem. OROS. hist. 3,1,20 cum ... caedes tantum unius ... partis ageretur. 3,23,31. 6,18,12 *al.* 6,18,5 magnae ... strages actae. SACR. Leon. p. 377 vel aguntur crimina vel canuntur. HYD. chron. II 21,91 acta suorum partim caede partim captivitate (142). VICT. VIT. 1,22 hoc ... persecutionis genus agebatur hic aperte, alibi occulte. GREG. TVR. Andr. 4 stuprum, quod in filium agere voluisti. 23 scortum (*i. stuprum, v. Bonnet p. 260*). — morem, virtutes: SALL. orat. Macr. 13 omittundum morem hunc, quem agitis, inpigrae linguae. *aliter* SIDON. epist. 3,7,1 utrique ... mos suus agitur (*i. geritur*). QVINT. decl. 258 p. 53 ultra aetatem durantes agere virtutes. TERT. nat. 2,4 frugalitatem. VEN. FORT. carm. 9,1,114 bona. *miracula*: PAVL. NOL. carm. 19,309 ut iam de tumulis agerent pia dona beati martyres. *cf.* 21,751. 18,163. SVLP. SEV. Mart. 11,1 virtutes. GREG. TVR. conf. 102 sanitates infirmorum ... aguntur ad ... sepulcrum. Andr. 28 miracula. *sim.* TERT. adv. Marc. 4,18 *spiritus sanctus* in Ioanne egerat praeparaturam viarum dominicarum. *varios status et actiones*: SALL. orat. Macr. 11 quantae ... mihi turbae concitantur! quae ... in cassum agebantur, si (STAT. silv. 1,6,66 dives sparsio quos agit tumultus). OV. met. 1,349 agere alta silentia terras. VAL. MAX. 1,6,11 de se silentium agere. 1,7,4 *al.* QVINT. inst. 10,1,38 cum ... Tullius ... de omnibus *oratoribus* aetatis suae ... silentium egerit. SALL. hist. frg. 2,93,3 fide ⟨soci⟩etatem acturos. SALL. epist. Mithr. 1 pacem agere. LIV. 2,49,2 MANIL. 4,223. SEN. dial. 11,5,4 cum videretur pacem agere *fortuna*. epist. 94,57 numquam pacem agens ferrum. SIL. 7,284 pacem ... orbis. IVV. 15,163 tigris ... cum tigride pacem. FLOR. 1,35,1. VERG. georg. 3,377 secura sub alta otia agunt terra. OV. epist. 18,102 otia ... paelice captus agis. fast. 2,724 luditur in castris, otia miles agit. 4,926 LIV. 7,13,9. SEN. dial. 10,17,6 otium numquam agetur, semper optabitur. epist. 73,12 inter deos. LVCAN. 2,267 otia. PORPH. Hor. sat. 1,6,128 AVG. civ. 17,23 p. 253 D. COD. Theod. 8,5,39 (*a. 382*) SIDON. epist. 1,11,1. TERT. anim. 52 nullum *exitum mortis* ita dicimus lenem, ut non vi agatur. ITALA I Petr. 4,12 (Tert. scorp. 12) ne epavescatis ustionem, quae agitur in vobis (γινομένῃ, VVLG. fit). PS. CYPR. laud. mart. 6 Christus ipse operatur, cuius aguntur exempla, quae petimus. COMM. apol. 1012 agitur ... saecli ruina. AVG. civ. 3,20 p. 130 D. hae morae. 13,10 p. 567 ex quo in illo (*i. moribundo*) agi coeperit ipsa mors. 20,9 p. 432 tempore, quo agitur prima resurrectio. *de rebus, quae magis animo aguntur*: paenitentiam: SEN. contr. 6,11 agere perfidiae paenitentiam. VAL. MAX. 1,5 ext. 2 *al.* SEN. dial. 6,20,4 CVRT. 8,6,23 PETRON. 132 QVINT. inst. 9,3,12 decl. 336 p. 322 TAC. dial. 15 PLIN. epist. 7,10,3 IVLIAN. dig. 4,4,41 *al.* TERT. pudic. 3 *cf.* ieiun. 10 exomologesin deo. HERM. Palat. vis. 1,3,2 CYPR. epist. 8,2 *al.* LACT. inst. 6,13,2 *al.* FILASTR. 82,7. 115,8 paenitudinem. HIER. epist. 36,6 *al.* VVLG. levit. 5,5. Ier. 18,8 super malo. Ezech. 33,14 a peccato. apoc. 9,20 de operibus. AVG. civ. 1,19 p. 32 D. *al.* alios affectus: VAL. MAX. 3,7,3 *omnes* pleno venerationis silentio maiorem auctoritatis eius quam suorum alimentorum respectum egerunt. 4,5,4. CALL. dig. 48,19,28,9 dignitatis respectum. QVINT. decl. 322 p. 269 ullius ... criminis aget verecundiam, qui parricidium professus est? BENED. reg. 52,4 agatur reverentia deo. SEN. Herc. f. 27 vivaces aget violentus iras animus. Herc. O. 649 quantos intus (*in pectoribus divitum*) sublimis agit fortuna metus! (652 pectora pauper secura gerit). QVINT. decl. 312 p. 226 cum dicenti: '...' respondebatur: '...', quanti animi aestus agebantur! [TAC. ann. 13,47 aemulatus? *v. p. 1401, 70*]. OROS. hist. 6,17,9 si ambitionis aemulatio per ipsos atque in ipsis et agitur et punitur. 7,36,12. *alias actiones animi*: OV. met. 12,540 Herculeae oblivia laudis acta tibi. AVG. civ. 2,29 p. 96 D. per quos (*homines*) eadem aguntur obsequia. agi *interdum i. q.* verum fieri, *verum evadere, ut*: OV. met. 3,527 dicta fides sequitur responsaque vatis aguntur. STAT. Theb. 5,734 quae certus agi manifestat Apollo. TERT. scorp. 11 si nondum aguntur illa, quae praedicantur. actus *saepe i. q. praeteritus, ut*: CIC. fin. 2,105 vulgo ... dicitur: iucundi acti labores (OV. met. 2,387 LIV. 10,31,11. TAC. ann. 3,59 fessam aetatem et actos labores). *sic maxime in iunctura* ante actus, *ut*: NEP. Thras. 3,2 ante actarum rerum. PANEG. 10,32 p. 238,6 ante acti terroris. *cf. Thes. II p. 129,44 sqq.*

d *absolute*: α *nude ponitur vel addito tantum adverbio* (SERV. auct. Aen. 4,245 agit: in actu est): PLAVT. Capt. 495 is diem dicam, irrogabo multam ... sic egero. Capt. 341 Epid. 340. Men. 949 potero curare hominem. :: age, ut lubet. Cas. 765 hortatur coquos: quin agitis hodie? quin datis, si quid datis? Poen. 459 *al.* TER. Eun. 99 Ad. 128 *al.* LVCIL. 865 surgamus, eamus, agamus. VARRO ling. 6,41 et cum cogitamus (hos agitamus *cod.*) ..., agimus, et quom pronuntiamus, agimus. 6,77 *v. p. 1377, 69.* CIC. Quinct. 52 permulta male agendi causa fraudandique fecerunt. Arch. 8 non *solum* interfuisse, sed egisse. Verr. 2,30 Cluent. 18. top. 66 *formula iudicialis*: ut inter bonos, bene agier oportet (off. 3,61). de orat. 2,367 agite vero, ... ut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

voltis. epist. 10, 12, 5 perge, ut agis. 12, 1, 1. Q. CIC. pet. 26 intellegat te magni aestimare, ex animo agere (*sc. in petenda amicitia*). CAES. Gall. 5, 50, 5 cum simulatione agi timoris. SALL. Catil. 21, 3 *ab Antonio* se . . . initium agundi facturum. orat. Lep. 7. orat. Phil. 20 agite, ut lubet, parate. OV. rem. 149 *Amor* odit agentes. LIV. 1, 11, 9 fraude visam agere *Tarpeiam* (*cf.* FLOR. 1, 45, 6). 2, 35, 8 arte agendum in exoleto . . . odio, ut. 5, 30, 7 non vi . . ., sed precibus. 8, 33, 10 bene agis . . ., cum . . . iussisti. 27, 9, 8 castigando increpandoque plus quam leniter agendo profecturos PAVL. FEST. 112, 9 'infit' agentis est, 'fit' patientis. FEST. 371, 33 viget a vi agendo. CELS. 7, 4, 4 p. 269 D. sive manu sive medicamentis agitur. SEN. Thy. 105. 284 audendum est, age. dial. 7, 8, 6 quidquid agetur, in bonum exibit facile et parate et sine tergiversatione agentis. 8, 7, 2 nec ille sine actione contemplatur, nec hic sine contemplatione agit. epist. 3, 6 et quiescenti agendum et agenti quiescendum est. 94, 45 acturo . . . prodest, qui suadet. 95, 10 philosophia . . . et contemplativa est et activa: spectat simul agitque. 95, 34 decretis agendum est. 113, 17 nullum non animal per se agit. 122, 3 nullus agenti dies longus est. COLVM. 11, 1, 6 imperitandi parum prudentes aut saevius aut etiam lenius agendo rem . . . corrumpunt. PETRON. 13 negari circuitu agendum, sed plane iure civili dimicandum. PLIN. nat. 18, 4 ut inauspicatarum animantium vice obvii (*homines mali*) . . . vetent agere aut prodesse vitae. VAL. FL. 7, 151. STAT. Theb. 10, 700 quid, si insidiis et fraude dolosa rex agit? IVV. 14, 149 tota novalia saevos in ventres *iumentorum* abeant, ut credas falcibus actum. TAC. ann. 1, 29 fortioribus remediis agendum. PAVL. dig. 34, 9, 21 officiose agere circa defuncti vindictam. TERT. orat. 22 age pro mariti tui disciplina. adv. Marc. 4, 23 ab illo venis et illi (*i. illius negotia*) agis. ITALA psalm. 26, 4 (Tert. pudic. 18) cum inique agentibus non introibo (παρανομούντων; VVLG. iniqua gerentibus. *sed cf.* VVLG. gen. 16, 5 *al.*). *nota adclamationem*: CAPITOL. Max. Balb. 13, 2 in senatum itum est, ubi post illa, quae communia solent esse festa, dictum est: sapienter electi principes sic agunt, per inperitos electi principes sic pereunt. *cf.* TREB. Claud. 18, 3 (*sim.* CAPITOL. Maximin. 16, 6). AMM. 15, 5, 4 Dynamis inquietius agens. 22, 12, 3 ni sedatius ageret. 16, 10, 2 *et passim.* HIER. epist. 48, 6 si egeris patienter (*sc. adversus uxorem, cf.* VVLG. Iob 6, 11). 125, 17 ita . . . age et vive in monasterio, ut. VVLG. exod. 5, 15 ita . . . contra servos. levit. 18, 3 iuxta morem . . . Chan. *nota* psalm. 5, 11 linguis . . . dolose. Dan. 13, 61 male . . . adversus proximum. I Cor. 13, 4 caritas . . . non agit perperam (οὐ περπερεύεται. GLOSS. II 147, 45 p. ago: περπερεύομαι προπετεύομαι). II Thess. 3, 11 ambulare inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes (περιεργαζομένους). PAVL. NOL. carm. 24, 183 Martinianus . . . agente Christo . . . comes fit evadentibus. SACR. Leon. 327 humana substantia contra voluntatem . . . creatoris agendo. OROS. hist. 3, 23, 45 crudeliter in cives. 6, 21, 26. VICT. VIT. 2, 1 mitius et moderatius. CASSIOD. var. 6, 4, 6 bene age. *nota structuras*: LVCIF. de non conv. 13 p. 28, 28 recte nos egisse fugere vos serpentes. de reg. apost. 11. de non parc. 5 non bene illum egisse, ut . . . coleret. ITALA deut. 19, 19 (Lucif. Athan. 1, 7) quemadmodum nequiter egit facere adversus fratrem suum (ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ τοῦ ἀ.). *agunt res*: AETNA 319 his agitur causis. CELS. 8, 10, 1 p. 345 D. *inflammationem*, ut mitissime agatur, pus *sequitur*. QVINT. inst. 9, 3, 13 evaluit rebus agentibus, quod Pollio . . . damnat. PLAC. med. 1, 15 *medicamentum* non agit, nisi. VEN. FORT. Mart. 1, 282 viribus ardor agens totis. **agere, agendi** *substantive tamquam 'actio', 'activitas'*: TER. Andr. 706 dies . . . mihi ut satis sit, vereor, ad agendum, ne vacuom esse me . . . ad narrandum credas. VARRO ling. 6, 1 *vocabula* earum rerum, quae in agendo fiunt aut dicuntur, ut 'sedetur' 'ambulatur'. 6, 7 tempus agendi. CIC. part. 76 *virtutis* est munus in agendo (*opp.* scientia). fin. 2, 40 hominem . . . ad intellegendum et agendum esse natum. ac. 2, 22 *artium* omne opus est in faciendo atque agendo. nat. deor. 2, 132 agendi tempus *dies* . . . quiescendi *nox*. SALL. Catil. 52, 29 vigilando, agundo . . . prospera (*sic*) omnia cedunt. OV. met. 9, 199 indefessus agendo *Hercules*. 13, 120 quid verbis opus est? spectemur agendo. LIV. 6, 35, 2 conando agendoque. *nota iuncturam*: 22, 15, 4 audendo atque agendo (22, 53, 7 *al. cf.* 35, 35, 16 TAC. hist. 1, 21 SVLP. SEV. chron. 2, 38, 1) 22, 18, 9 movendo atque agendo proficere *medicos*. 29, 30, 5 agendo ac moliendo vires quoque ad agendum aliquid conlecturum. VELL. 2, 88, 2 providens atque agendi sciens. CELS. 1, 3 *quies* non semper contingere potest agendi necessitatem habentibus. COLVM. 1, 1, 1 voluntatem agendi. QVINT. inst. 2, 17, 8 praeceptorem Phoenicen . . . cum agendi tum etiam loquendi. 2, 18, 1 artium . . . aliae positae in inspectione . . ., aliae in agendo, quarum . . . finis . . . ipso actu perficitur. TAC. hist. 3, 40 agendi tempora consultando consumpsit. FRONTO p. 203, 6 N. fandi agendique laudibus . . . praestantissimus . . . Cato. **agens** *tamquam adiect. 'activus' v. supra l. 5. 9. 13. 15. 18. cf. l. 29.* **β agere cum** *aliquo* (*aliqua re*) **bene, male** *etc.* (*tractare*): PLAVT. Asin. 173 male agis mecum. 175 lena bene . . . cum . . . amante. Rud. 733 vi (CIC. Sull. 66 *al.*). *nota* Mil. 1416 si intestatus non abeo hinc, bene agitur (*sc. mecum*) pro noxia. Truc. 237. 846. TER. Ad. 210 bene . . . secum esse actum. CATO Colum. 11, 1, 4 male agitur cum domino, quem villicus docet (*sic* agitur *saepius impersonaliter, cf. infra*). CIC. Quinct. 84. Verr. 1. 40 praeclare. 4, 112. 119. 204 optime ac benignissime. Phil. 14, 17. de orat. 3, 46 sic . . ., ut. Lael. 14 optime . . . incommodius. Att. 13, 10, 1 epist. 4, 5, 2 *al.* PVBLIL. M 24 male secum agit aeger, medicum qui heredem facit (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 4, 126 intemperantes aegri . . . admoniti mortis observantius secum agunt). LIV. 4, 15, 3 nec cum eo (*Maelio*) tamquam cum cive agendum fuisse. SEN. contr. 1, 1, 17 *al.* 9, 1, 7 melius . . ., quod. VAL. MAX. 4, 3, 8 praeclare . . ., quod. SEN. dial. 1, 3, 12 male . . ., quod (*ibid.* male tractatum Socratem). 6, 26, 2 inique. clem. 1, 21, 4 moderatius. epist. 33, 6 mendice. 104, 8 bene cum quibusdam ageretur, si . . . aberrarent. 104, 29. COLVM. 1, 7, 1 comiter . . . cum colonis. 11, 1, 26 QVINT. decl. 309 p. 218. APVL. met. 5, 10 superbe . . . adroganter nobiscum. VLP. dig. 4, 2, 14, 1 satis clementer cum reo praetor egit, ut daret ei restituendi facultatem. 7, 8, 12, 1. PORPH. Hor. sat. 1, 9, 43 'Maecenas quomodo tecum': subaudiendum 'agit'. CAPITOL. Aur. 26, 1. IVL. VAL. 1, 4 p. 8, 31 K. agebat . . . Philippus cum muliere coniugaliter. LACT. epit. 48, 8 *al.* LVCIF. de non parc. 18 AMM. 31, 14, 3 VEG. mil. 3, 2 HIER. epist. 128, 3 VVLG. iud. 9, 16 *et saepe. nota* II Cor. 13, 10 haec . . . scribo, ut non praesens durius agam (*sc. vobiscum*; χρήσωμαι). AVG. civ. 6, 2 p. 246 D. SIDON. epist. 3, 7, 3 RVRIC. epist. 2, 39. *cum rebus*: SEN. contr. exc. 4, 4 melius cum . . . sepulcro actum est. SEN. epist. 124, 12 bene agitur cum senectute, si. ASCON. Mil. p. 53 B. bene cum re publica . . . morte P. Clodi (IVST. 9, 4, 9 melius . . ., cum damnati essent). SVET. Nero 28 bene agi potuisse cum rebus humanis, si. *agunt res*: SEN. contr. 10 pr. 3 bene cum illo (*Scauro*) ignis egerat. SEN. dial. 6, 16, 1 naturam maligne cum . . . ingeniis egisse (7, 2, 1). epist. 23, 1 humane nobiscum hiems. LVCAN. 1, 310 nunc, cum fortuna secundis mecum rebus agat. PLIN. nat. 7, 130 abunde agitur atque indulgenter a fortuna deciditur cum eo, qui iure dici non infelix potest. LACT. inst. 6, 12, 34 *opes* tecum bene agent, si (op. dei 3, 10). *c. dat. personae*: SEN. dial. 6, 20, 6 Catonem si . . . mare devorasset . . ., nonne illi bene actum foret? *cf.* HIST. Apoll. 34 advenientibus age similiter (*recensio altera*: de advenientibus age precibus similiter). *nota* CIC. off. 1, 46 vivitur non cum perfectis hominibus . . ., sed cum iis, in quibus praeclare agitur si sunt simulacra virtutis. **γ satis agere** *i. trepidare, laborare (v. Köhler act. sem. Erlang. I 404), sollicitum esse (cf. s. v.* satago): PLAVT. Merc. 228 in somnis egi satis et fui homo exercitus. CATO orat. 1, 17 iam apud vallum nostri satis agebant (CHAR. satis pro 'intente'). *dub.* PACVV. trag. 72 super satis (semper sat *Bothe*) agere, ut ne in amore (mare *codd.*) animum occupes. VAL. ANT. hist. 21 (Gell. 3, 8, 1) cum Pyrrhus . . . prospere pugnasset satisque agerent Romani. CIC. Att. 4, 15, 9 pugnatur acriter; agitur tamen satis. GELL. 9, 11, 4 (*ex 'libris annalibus'*:) a consulibus de vi . . . hostium satis agentibus. APVL. met. 8, 17 villae . . . coloni . . . satis agentes rerum suarum eximieque trepidi. VLP. dig. 35, 1, 10 pr. ut . . . impleri solummodo condicionem voluerit, non satis egerit, quando. PORPH. Hor. carm. 2, 11, 4 nec satis agas, ut habeas . . . necessaria (HOR. nec trepides). TERT. ux. 1, 1 saecularibus (*dat. neutr.*) satis agentes (*i. occupati*) sumus. LVCIF. Athan. 2, 17 si te haeretico satis agente damnarem innocentem (*'satis agere: sollicito studio agere' Hartel, cf. Archiv 3, 1886, 31*). de non parc. 13. 20 moriend. 4 p. 212, 25. ITALA Ephes. 4, 3 (Pacian. epist. 3, 5) satis agentes servare unitatem (VVLG. solliciti). VVLG. I Macc. 7, 21 satis agebat Alcimus pro principatu (ἠγωνίσατο). AVG. civ. 2, 24 p. 89 D. 9, 20 p. 395. *sensu vulgari*: SIL. 5, 375. 10, 131 AVIEN. Arat. 928 AVG. civ. 15, 13 p. 82 D. *al.*

2 *quae magistratus officiales milites iure et officio vel privati cum sollemnitate quadam agunt*:

a *de actis magistratuum et officialium*: **α** *agere aliquid*: CIC. Verr. 1, 36 quae agam in magistratu. dom. 40 omnia, quae C. Caesar egisset, quod contra auspicia essent acta, . . . rescindi oportere (Att. 14, 22, 1 inrita fore. *cf.* VELL. 2, 43, 1). Phil. 1, 18 de Caesare . . . si quaereres, quidnam egisset in urbe et in toga, leges multas responderet se . . . tulisse (*cf. sub* actum). 5, 21 nihil placere ratum esse, quod ab eis (*VIIviris*) actum diceretur. 10, 17 epist. 6, 8, 1 off. 3, 103. 110 (*cf.* TER. Hec. 545). ad Brut. 2, 1, 1 illud utrum ante an post decernatur, suscipiatur, agatur. leg. 3, 6 *minores magistratus*, quodcumque senatus creverit, agunto. rep. 3, 45 per populum agi dicuntur . . . omnia (*sc. quae magistratus agunt.* VAL. MAX. 3, 2, 17). Att. 4, 17, 3 consules illud levi bracchio egissent. 6, 1, 2 *Appii* multa inique constituta et acta tollere (epist. 1, 8, 1 *cf.* Verr. 5, 106). CAES. civ. 1, 8, 3. 3, 51, 4 *legatus* omnia agere ad praescriptum . . . debet. LIV. 3, 39, 9 quid . . . eos (*Xviros*) per populum egisse? 5, 52, 15 quae auspicato agimus omnia fere intra pomerium. 6, 38, 9 si M. Furius pro dictatore quid egisset. 8, 5, 3 pro imperio. *similia saepius.* 24, 18, 11 omnia perinde agerent locarent *censores*, ac si. 21, 21, 1 quae acta decretaque essent. 26, 16, 1 pleraque de Flacci sententia. 26, 20, 4 omnibus, quae adeunda agendaque erant, mature aditis peractisque (*a Scipione.* 26, 32, 6. 27, 12, 1 transactis. 31, 22, 3 perfectis. *et sic saepius*). 26, 22, 6 alienis oculis. 34, 18, 3 ut *consul* omnia maxima minimaque per se adiret atque ageret. 34, 32, 7 in te . . . accersendo . . . nihil est publico consilio actum. 39, 36, 12 quae belli iure acta sunt. VELL. 2, 98, 3 quae agenda sunt, curet sine . . . ostentatione agendi. LEX imp. Vesp. 19 quaecumque ex usu rei publicae . . . esse censebit, ei agere facere ius potestasque sit. 29 quae . . .

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acta gesta decreta imperata ab imperatore ... iussu mandatuve eius a quoque sunt *eqs. cf.* CORP. XI 1421, 52 q⟨uae ...⟩ facta acta const⟨ituta⟩ sunt per consensum omnium ordinum. TAC. Agr. 9 plura manu agens (*castrensis iurisdictio i. iudex*). *cf.* Germ. 36. SVET. Tib. 17 nihil non de consilii sententia. VLP. dig. 42, 7, 2, 1 quae ... per eum (*praesidem*) ... acta facta gestaque sunt, rata habebuntur.

β rem: CIC. Att. 16, 16, 11 earum rerum, quas Caesar statuisset, decrevisset, egisset (ad Q. fr. 1, 1, 31). Verr. 6, 120 omnibus rebus actis atque decisis. prov. 29. dom. 138 ex rebus palam per magistratus actis. Lael. 41 multitudinis arbitrio res maximas agi. SALL. Iug. 103, 3 agundarum rerum ... licentiam ipsis (*legatis*) permittit. LIV. 6, 1, 11 *diem Aliensem* insignem ... rei nullius publice privatimque agendae fecerunt. 40, 44, 8 priusquam ullam rem publicam ageret (*cf.* 42, 10, 15. PAVL. dig. 4, 6, 35, 8 agere rem publicam. *ibid.* rei p. administrandae). 41, 15, 8. 23, 32, 13 transactis rebus, quae in urbe agendae erant *consulibus*. FRONTIN. aq. 99 res ... quasi potestate acta. TERT. spect. 9 res equestris retro simplex de dorso agebatur (*v. quae adnotat Oehler*). SPART. Sev. 5, 1 rem militarem privatus egit.

γ magistratus: LENTVL. Cic. epist. 12, 14, 5 Pansam et Hirtium ... Romae acturos (peracturos *al.*) consulatum (LIV. 3, 69, 3 tot consulatibus ante actis. QVINT. inst. 12, 1, 16 actus nobilissime consulatus. PLIN. paneg. 57). OV. fast. 6, 647 sic agitur censura (VELL. 2, 95, 3 VAL. MAX. 1, 9, 6. *transl.* SEN. epist. 66, 26 *al.*). LIV. 3, 35, 3 ea aetate isque honoribus actis (8, 26, 7 PAVL. NOL. epist. app. 1, 2 *init.* TAC. ann. 14, 15). LIVI perioch. 61 seditioso tribunatu acto (SPART. Sept. 3, 1 tribunatum ... severissime). VAL. MAX. 7, 3, 9 publicum ministerium. TAC. hist. 2, 97 proconsulatum. ann. 1, 44 *centurionatum. sim.* 3, 32 nobilitatem sine probro actam. SVET. Tit. 6 praefecturam ... suscepit ... egitque aliquanto incivilius. *sim.* SPART. Sept. 2, 5 CAPITOL. Max. Balb. 5, 7 *al.* PS. LACT. mort. pers. 12, 2 PS. AVR. VICT. epit. 18, 2 AMM. 26, 6, 8. 21, 16, 3 celsum aliquid ... in regia (*cf.* CASSIOD. var. 6, 21, 2 publicum agentes). IORD. Rom. 274. 307 CORP. VIII 9069. CARM. epigr. 1385, 10 (*saec. VI*) moribus egisti pontificale decus. *nota iuncturam*: vicem (vices, vicariam) *agere alicuius magistratus*: CORP. II 2203 (*ca. a. 320*) Hermias ... a(gens) v(ices) praef(ectorum). 2209. 4107 (*? v. adnot. Momms. et Hübner.*). III 1984 *al.* VIII 1270 *al.* COD. Iust. 8, 10, 6 tit. (*a. 321*) Helpidio agenti vicem p(raefecti) p(raetorio). 11, 45 (44) tit. (*a. 414*) vices ... magistri militum. 1, 46, 3 (*a. 443*). AMM. 15, 4, 10 agens vicem armaturarum rectoris. CASSIOD. var. 4, 47, 2 praedictarum dignitatum vices agentes. 4, 47, 6 vices agentium mos (*ibid.* tit. vicariis). 11, 4 tit. Ambrosio v. i. agenti vices (*cf. ind. Traube*). CORP. VIII 783 agens vicariam pr(aefectorum) praetorio (agere vice *alicuius v. p. 1388, 25*). regnum, principatum *etc.*: LIV. 1, 32, 3 desidem ... regem inter sacella et aras acturum esse regnum. TAC. hist. 1, 58 ministeria principatus per libertos. SVET. Tib. 24 principatum ... occupare ... agere. FLOR. 1, 1, 6 regnum ... industrie. CAPITOL. Aur. 20, 3 rem publicam. VOPISC. Prob. 12, 2 *al.* (AVR. VICT. Caes. 15, 4 publica). AVR. VICT. Caes. 13, 11 acto imperio. AMM. 22, 16, 15 Aureliano imperium agente. SVLP. SEV. chron. 1, 36, 6 principatum. PAVL. PETR. Mart. 4, 297 trux ... solium (*i. regnum*) Valentinianus agebat. IORD. Get. 13, 76. *δ munera magistratuum, regum*: CIC. Verr. 6, 28 in quibus (*oppidis*) ... praetores ... conventum agere soleant. CAES. Gall. 1, 54, 3 *al.* LIV. 31, 29, 8 conventus. 38, 30, 3 *al.* SVET. Galba 9 *al.* IVST. 12, 13, 3 VVLG. act. 19, 38 SVLP. SEV. chron. 2, 50, 8. VICT. VIT. 3, 8 aut convictus agere aut exercere conventus. LIV. 10, 39, 2 concilia secreta (TERT. ieiun. 13 CYPR. epist. 59, 13 OPTATVS 1, 15 p. 17, 22). COD. Iust. 1, 1, 2, 2 illicitas ... intra oppida congregationes. DICT. 2, 48 consilium (VVLG. I Macc. 8, 15). TAC. ann. 16, 34 virorum feminarumque coetus frequentes egerat. CIC. Att. 5, 16, 4 *Appius Tarsi* forum agit. *saepius.* epist. 3, 6, 4. PAVL. FEST. 84, 11 *v. sub* forum. 233, 12 praefecturae ..., in quibus ... nundinae agebantur. SVET. Iul. 1 senatum. 88 Aug. 35 CAPITOL. Gord. 22, 8. LIV. 24, 45, 4 libera de quoque arbitria agere (arbiter eriagere *Putean.*). 44, 15, 5. CVRT. 6, 1, 19 agere arbitria victoriae (8, 1, 34). *cf. Thes. II p. 411, 5. 414, 57.* TAC. ann. 13, 14. LEX Iul. munic. 144 censor ... Romae populi censum aget (146 *al.*) CORP. II 4188. III 6687 MON. Ancyr. 2, 2. LIV. 3. 3, 9 census ... actus. 3, 22, 1 *al.* PLIN. nat. 7, 162. TAC. ann. 14, 46 census (SVET. Aug. 27. Iul. 41 recensum. Aug. 40). POMP. dig. 1, 2, 2, 17 MASVR. Gell. 4, 20, 11. LIV. 32, 29, 5 dilectu rebusque aliis ..., quae per ipsos agenda erant, perfectis. SEN. nat. 1, 16 in ... balneis agebat ... dilectum. QVINT. inst. 12, 3, 5 dilectus *militum* agere. decl. 352 p. 382 TAC. Agr. 10 *al.* SVET. Cal. 43 Vitell. 15 VEG. mil. 1, 6 OROS. hist. 2, 5, 5. *transl.* SEN. epist. 70, 24. PLIN. nat. 7, 107 ingeniorum gloriae ... agere delectum. QVINT. inst. 10, 3, 5 dilectus ... rerum verborumque agendus est. triumphum: CIC. Verr. 6, 100 de classe populi R. triumphum agere piratam. Phil. 14, 23 Pharsaliae ... pugnae ... triumphum. rep. 6, 11. *transl.* epist. 3, 10, 1 ages victor ex inimicorum dolore triumphum. PROP. 4, 8, 18. OV. met. 15, 757 multos meruisse, aliquos ... egisse triumphos. MON. Ancyr. 1, 21. LIV. 2, 47, 11 omni acto triumpho depositus triumphus clarior fuit. 6, 7, 4 triumphum ex ... Volscis ... et ex Etruria egistis (*milites*). 6, 16, 5 de cive. VELL. 1, 9, 6 PLIN. nat. 34, 13 MART. 3, 56, 3 APVL. apol. 17 LAMPR. Alex. 56, 1. *nota ellipsin*: ACTA triumph. Capitol. a. 494 Duilius ... navalem de Sicul(is) ... egit. a. 497 *al.* *sim.* CLAVD. 24, 216 semper placidis te (*Victoriam*) moribus egit *Stilicho*. VARRO ling. 6, 42 augures augurium agere dicuntur. CIC. div. 1, 32 off. 3, 66. PLIN. nat. 18, 14 augurio canario agendo dies constituantur. agere scholam, libellos, *sim. v. sub II A 2 c β.* agere curam *v. p. 1383, 50.* *ε sine obiecto*: PACVV. trag. 41 pro imperio agendum est (*cf.* IVLIAN. dig. 1, 21, 3 *praetor* non ... pro suo imperio agit). CIC. Att. 7, 22, 1 quorum arbitrio sit acturus *Caesar victor*. LIV. 4, 56, 13 patricii soluti legum ... verecundia per se potestatemque tribuniciam agerent. VLP. dig. 48, 19, 6, 1 non tantum officialium suorum (*proconsulis*) nec sub se agentium (*τελοῦντας interpr.*), verum suos quoque servos. MACER dig. 48, 2, 8 in qua (*potestate*) agentes. COD. Theod. 7, 8, 3 (*a. 384*) sibi fastigium dignitatis agendo pepererunt. COD. Iust. 1, 35, 2 (*a. 396*) officium Hellesponti ... oravit sub tuae sublimitatis agere potestate. CASSIOD. var. 7, 7, 1 quos ad agendum deligimus (*opp.* ad parendum). CORP. VIII 3162, 3, 8 in provincia ... quinquefascalis cum agerem. age lege *i. securi percute*: LIV. 26, 15, 10 lictorem lege agere iuberet *praeco*. 26, 16, 4. SEN. contr. 9, 2, 22 age lege. 10, 3, 6 non dicunt 'occide', non 'morere', sed 'age lege'. VAL. MAX. 3, 8, 1. agere pro *aliquo magistratu, sim.* (*cf. p. 1386, 74*): TERT. cast. 7 *v. p. 1399, 34.* CYPR. epist. 65, 2 pro dei sacerdote. CAPITOL. Aur. 4, 6 pro magistratibus. AMM. 15, 5, 12 Florentius ... agens tunc pro magistro officiorum. CORP. VIII 7037 agens pro pra⟨efe⟩ctis. *cf.* 7068. agere pro servo, libero *v. sub II B 3 g.* vice *alicuius*: COD. Iust. 7, 22, 3 tit. (*a. 314*) ad Dionysium vice praefectorum agentem. CORP. XIII 3162, 3, 4 ad Badium ... vice praesidis agen⟨t(em)⟩. *cf. p. 1387, 34.* *adi. subst.* **agēns in rēbus** (*gen. plur.* agentum; *v. infra*): *de re cf.* COD. Theod. 6, 27: de agentibus in rebus. *O. Hirschfeld, Die agentes in rebus. Sitz.-Ber. Preuss. Akad. 25 (1893). O. Seeck, PW. I 776. Ruggiero, diz. epigr. I 354.* GLOSS. II 11, 20 *al.* agens in rebus: *μαγιστριανός*. LIBAN. I p. 567, 8 *Reiske* *ἀγγελιοφόρους*. *cf.* ATHANAS. I 608b Migne *ἀγεντησιρῆβους* (*ἀγεντισηρίκους cod.*). AVR. VICT. Caes. 39, 44 frumentariorum genere, quorum nunc agentes rerum simillimi sunt (HIER. in Abd. 17, 18 p. 379 Vall. eos ..., quos nunc agentes in rebus vel veredarios appellant, veteres frumentarios nominabant). LVCIF. epist. 4 Bonoso in rebus agenti. SYMM. epist. 2, 24. 2, 62, 1. 5, 34, 1 *al.* (*saepe*). 10, 23, 8 *reus* per Gaudentium et Victorem agentes in rebus et Bonifatium palatinum ... violenter adreptus deducitur. 10, 24, 2 agenti in rebus excerpta (*sc. actorum Praetextati*) tradantur. AMM. 14, 11, 19 Apodemio agente in rebus. 14, 11, 23. 15, 3, 8 *al.* 16, 5, 11 rapere ... non accipere sciunt agentes in rebus. 22, 3, 10 Apodemium ex agente in rebus (CORP. VIII 989). 27, 7, 5 *al.* AMBR. epist. 20, 7 Palatina omnia officia, hoc est: memoriales, agentes in rebus, apparitores diversorum comitum. off. 2, 29, 150 AVG. conf. 8, 6, 15. 9, 8, 17 POSSID. vita Aug. 3. NOT. dign. or. 11, 11 scola agentum in rebus (occid. 9, 9 *al.* COD. Theod. 6, 27, 4 pr. (*a. 382*) NOVELL. Valent. III 3, 1, 4). COD. Theod. 14, 11, 1 (*a. 397*) agentes in rebus atque palatinos aliosque milites inferioris militiae. 8, 8, 4 (*a. 386*) domesticus aut protector. strator vel agens in rebus vel palatinus. 8, 8, 7 (*a. 395*). 8, 5, 7 (*a. 354*) exceptis agentibus in rebus, qui ad movendum militem mitti consuerunt, quisquis alius paraveredum exegerit. 6, 29, 2 (*a. 357*) *et* 3 (*a. 359*) *de officiis agentum in rebus.* COD. Iust. 1, 31, 2 (*a. 386*). LEO M. epist. 134, 3 agentem in rebus Alexandriam mitteretis (AVELL. epist. 188, 1 p. 645, 21). AVELL. epist. 51, 7 p. 119, 4 *epistula* data ... per Filoxenum agentem in rebus (52, 3 p. 120, 6). 99, 4 p. 441, 8. 187, 6 p. 645, 14. CASSIOD. var. 11, 35, 1 agentem in rebus. CORIPP. Iust. 3, 160 turba decanorum, cursorum, in rebus agentum. CORP. III 10234 *al.* VI 32874 *al.* X 7200 Valeriano ducenario agente in reb(us) et p(rae)p(osito) cursus publici. INSCR. christ. Rossi I p. 714 (*a. 443*). 997 (*a. 454?*). NOT. Tir. 28, 85. agentes (*de agentibus in rebus vel de aliis officialibus*): MARCELL. chron. II p. 95, 498, 2 catenatus ... per agentem circumductus. COD. Theod. 6, 22, 8 pr. (*a. 425*) sive imaginarios sive inter agentes codicillos acceperit. 7, 20, 2 pr. (*a. 320*) publicani, ut solent agentibus supercompellere, ab his veteranis amoveantur. GREG. TVR. Franc. 7, 42 agens domus illius (*sc. beati Martini*). *ibid.* ad agentem. Mart. 20 Ammonius quidam agens sanctae basilicae. Franc. 6, 19 misit nuntios comitibus ducibusque vel reliquos (*sic*) agentibus. VEN. FORT. carm. 11, 4, 3 Fortunatus agens (*monasterii?*), Agnes quoque versibus orant, ut. CONC. Aurel. (a. 541) 26 ab agentibus potentum. *cf.* CONC. Cabilon. (a. 639—54) 15 agentes monasteriorum. VITA Radegund. 2, 7 *litteras* per Proculum suum agentem ... direxit. *de agrimensoribus*: FRONTIN. grom. p. 33, 19 vallis, quae conspectum agentis exuperet. HYG. lim. grom. p. 192, 13 plurimum ... agentibus praestat acti limitis perpetua rectura. CORP. VI 10233 scalare ... emerunt a fisco, agente Agathonico proc(uratore) Augustorum nostrorum. XI 4127 villa ... a solo inquata (*i. incohata*) ... red(emptore) ... Primo, agente Pauliniano. *cf.* CORP. II 1533. III 6746. CORP. III 2126 servus agens (*'id est servus actor', Momms.*). CORP. XIII 6623 (*a. 207*) agentium in lignaris. *sim.* 6618 (*a. 212*). 31338a (*a. 214*) mancipes ... agentes sub cura Cl. Severiani. *dubiae lectionis* CORP. III 825 b(ene)f(iciarius) co(n)s(ularis) agens in m⟨u⟩nere stat⟨o⟩r(is?), *v. adnot. Momms.* XI 6107, 12 agens at latrunculum. *v. Ruggiero p. 354.* XIII 6104 (*ca. a. 213*) agens expeditione (*?*). *nota*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCIF. de non parc. 13 vobis agentibus (*de imperatoribus; cf. Hartel, Archiv 3, 1886, 13*). agens curam *v. p. 1383, 59 sqq.*; vicem *v. p. 1387, 34*; officium *v. p. 1383, 26*; lustrationem *sim. v. p. 1390, 35.*

b *de rebus gestis militum et ducum* (*agere pugnando vel rem militarem administrando; cf.* ENN. ann. 497 olli cernebant [*i. pugnabant*] magnis de rebus agentis): *α aliquid*: CIC. Manil. 8 imperatoribus laus est tribuenda, quod egerunt, venia danda, quod reliquerunt. SALL. Iug. 7, 6 res asperas per Iugurtham agere. 30, 1 res in Africa gestas quoque modo actae forent. LIV. 8, 13, 11 quod bello armisque ... agendum fuit. 9, 13, 3 nihil illic imperatoriae artis ... fuit; omnia ira militaris prope vesano impetu egit. 21, 4, 4 ubi quid fortiter ac strenue agendum esset. 22, 6, 8. 26, 28, 1 quas res ipse egisset terra marique. 44, 34, 6 quid agendum esset in re militari. VAL. MAX. 7, 2, 2 quae ferro aguntur. 2, 7, 15 senatui de rebus a se actis scribens *tribunus militum*. EVTR. 3, 20 multa in Hispania bene egerat *Scipio*. CVRT. 10, 6, 6 magnitudinem rerum, quas egi (*Alexander*). LVCAN. 1, 45 tibi res (*i. bellum*) acta est. *transl.* QVINT. inst. 8, 3, 13 ubi res agitur et vera dimicatio est. APVL. flor. p. 23 Oud. Alexandro ... ex rebus actis et auctis cognomentum inditum est. PANEG. 12, 30 p. 298, 28 nonne tu ... legionibus seditiosis rem totam visus egisses? AMM. 16, 2, 13 cum conlato pede res agi coepisset. *β* bellum, proelia *sim.*: *Nipperdey, opusc. p. 78.* [CAES. Gall. 3, 28, 1 *codd. β*: bellum agere instituerunt, *α*: gerere coeperunt.] SALL. orat. Cott. 11 belli ab aliis acti ratio reddunda. NEP. Hann. 8, 3 tam in agendo (gerendo *edd.*) bello ... quam in suscipiendo. OV. ars 1, 182 bella ... non puero tractat agenda puer. LIV. 7, 39, 12 militiae magna cum gloria actae (VELL. 2, 129, 2). GRATT. 334 agendi tempora belli (*sc. cum feris*). CVRT. 4, 10, 29 finge iustum intulisse te bellum, cum feminis ergo agere debueras? MELA 1, 83 ut ... bella mercedibus agerent. *nota* LVCAN. 4, 2 Caesar ... Martem saevus agit (COMM. Bern. cum ... Martem gerat). SIL. 7, 662 non tam tristi sortitus proelia Marte ... Carmelus agebat. 9, 333 clamor agit bellum (*ibid.* miles ... impellit vocibus hostem). 17, 480 qua miscebat agens truculentus Scipio Martem. STAT. silv. 5, 2, 34 rigidi summam Mavortis agebat Corbulo. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 1 qui bella civilia agere non desinebant. ITIN. Alex. 42 reliqua eius belli. CAPITOL. Aur. 12, 13. 27, 10. LAMPR. Alex. 50, 1 Parthicam expeditionem ... tanta disciplina ... egit. EVTR. 2, 9, 3 LIB. gener. chron. I p. 115, 247. VEG. mil. 4, 31 cum barbaris nationibus ... certamen. VVLG. I Macc. 2, 66 Iudas aget bellum populi (πολεμήσει πόλεμον). CLAVD. 1, 78 *Impetus et Metus* semper agentes proelia. AVG. civ. 3, 18 p. 127 D. cum ... homines ... rabida bella ... magnos agerent ludos daemonum. OROS. hist. 3, 2, 11 navales ... conflictus. GREG. TVR. Franc. 2, 18 pugnas. *nota*: CAPITOL. Maximin. 6, 2 simulacra bellorum agere. AVG. civ. 3, 18 p. 126 D. cum ... populi ... duo praevalidi impetus in alterutrum fortissimos et opulentissimos agerent. *γ munera militum et sim.* (vigilias, stationes *etc.*): CIC. Verr. 5, 93 praecipitur et negotium datur quaestoribus et aedilibus, ut noctu vigilias agerent ad aedis sacras. NEP. Thras. 4, 4. LIV. 10, 32, 7 segniter ... vigilias (*cf.* 10, 4, 2). CVRT. 4, 13, 10 FRONTIN. strat. 1, 1, 9 TAC. hist. 3, 76. ITIN. Silv. 9, 1 in ecclesia. OV. fast. 3, 245 excubias. TAC. hist. 1, 24 *al.* SVET. Galba 10 PAVL. dig. 1, 15, 1 PANEG. 9, 21 p. 209, 2 AMM. 29, 5, 50. LIV. 3, 42, 6 pro portis stationes. 35, 29, 12 FRONTIN. strat. 1, 1, 9 TAC. hist. 1, 28 *al.* AMM. 21, 8, 4 stationes ... vigilias. *sim.* MELA 2, 11 Nomades ... ut illa (*pabula*) durant, ita diu statam sedem agunt. GREG. TVR. Mart. 1, 32 actas ... tres mansiones. LIV. 5, 10, 4 urbis custodiam. FRONTIN. strat. 3, 13, 2. CAPITOL. Maximin. 23, 3 custodias. TAC. ann. 6, 3 actis stipendiis. AMM. 26, 10, 1 apud Nicaeam praesidium. 26, 1, 5 scholam Scutariorum secundam. *cf. sub I A 2 a ζ.* *absolute*: *pugnare, summam belli administrare*: CIC. Manil. 29 virtutes imperatorias, ... industria in agendo, celeritas in conficiendo. Phil. 11, 26 *Brutus imperator* aget ipse per sese ... neque ... exspectabit senatum. *transl.* CIC. div. 2, 26 haec fuerit ... tamquam levis armaturae prima orationis excursio: nunc comminus agamus (*sim.* APVL. apol. 2). SALL. Iug. 55, 7 haud longe inter se castra faciebant. ubi vi opus erat, cuncti aderant. ceterum ... divorsi agebant. epist. Pomp. 4 hostis in cervicibus Italiae agentis ... submovi. hist. frg. 2, 32. VERG. Aen. 7, 524 non iam certamine agresti, stipitibus duris agitur sudibusve praeustis, sed ferro ancipiti decernunt. SIL. 10, 219 Viriathus agens telis ... obtruncat ... hostem. STAT. Theb. 8, 660 eminet Oenides, quamvis et harundine certa Parthenopaeus agat. TERT. spect. 25 cum athletae agent *in circo*. ITIN. Alex. 43 Spitamenes ... iusta belli facie ... agere nuntiabatur. AMM. 16, 12, 69 si ... dux ... egisset fortiter contra Persas (IORD. Get. 48, 247). VEG. mil. 1, 20 missilibus agitur. *nota* ENNOD. opusc. 1 p. 272, 24 Vind. telis agendum est, ut avorum per me decora non pereant.

c *de negotiis vitae privatae, quae sollemniter peragi solent*: *α agere* dies festos (*cf. sub III A 3*), sacra, *sim.*: GLOSS. IV 475, 8 *al.* agere: celebrare. PLAVT. Persa 29ª *v. sub* agito. CIC. Verr. 3, 52 Verria ut agerent *Syracusani*. 5, 107 festos dies anniversarios. Scaur. 11 parentalia (AVREL. ad Front. p. 17, 5 N. exsequias. *aliter* COMM. instr. 2, 32, 17 funus. *cf.* VEN. FORT. carm. 4, 26, 147). fin. 2, 101 natalem. Mil. 98 *al.* VERG. Aen. 8, 636 circensibus actis (LAMPR. Alex. 57, 6). HOR. carm. 4, 11, 14 Idus (OV. fast. 1, 617). SVLPICIA Tib. 3, 14, 2 *natalem*. OV. met. 2, 497 ter quinque natalibus actis (8, 242 *al.*). 11, 95 festum genialiter. trist. 5, 3 *al.* LIV. 1, 31, 4 feriae per novem dies agerentur (22, 1, 6). 3, 6, 1 kal. Sextilibus, ut tunc principium anni agebatur. 43, 15, 3 SEN. epist. 18, 4 COLVM. 11, 1, 19. PETRON. 24 Ascyltos in hoc triclinio solus ferias agit. 44 populus minutus laborat (*fame*) ... isti maiores maxillae semper Saturnalia agunt. PLIN. nat. 6, 100. 18, 285 Robigalia. 18, 288 IVV. 4, 66 PLIN. epist. 10, 88. SVET. Aug. 71 Quinquatrus ... iucunde. Vitell. 10 FRONTO p. 85, 12 N. TERT. spect. 11. bapt. 19 ultimum pascha. ITALA II Macc. 6, 6 sabbata agebantur (ἦν ... σαββατίζειν; VVLG. custodiebantur). VVLG. II par. 36, 21 *al.* Tob. 13, 10 dies laetitiae. II Macc. 3, 33 epinicia. ITIN. Silv. 27, 2 singuli ... dies singularum hebdomadarum aguntur sic. HYG. fab. 170 p. 34, 8 *ludos* (AVG. civ. 2, 13 p. 67 D.). SYMM. epist. 1, 5, 1 huius muneris ferias (1, 47, 2). PAVL. NOL. carm. 27, 558 gaudia. AVG. civ. 3, 15 p. 116 D. plena luna sollemniter agitur. MACR. sat. 1, 16, 4. SACR. Leon. 293 tibi festa sollemnitas agitur. 310 *al.* BENED. reg. 13, 3 matutinorum sollemnitas ita agatur. 41, 14 vespera. 48. ACTA lud. saec. sept. 1, 21 ⟨saecul⟩ares ag⟨ant⟩ur. *cf.* 1, 24. *sacra*: LIV. 9, 14, 3 agentibus divina humanaque, quae adsolent, cum ... dimicandum est. 32, 29, 5. PLIN. nat. 28, 18 ne qui hostium simili modo agerent (*sacrum?*). STAT. Theb. 11, 232 ipse instaurari sacrum ... agique imperat. IVV. 6, 336 utinam ritus veteres et publica ... agerentur sacra. TERT. idol. 3 idololatria agebatur. bapt. 10 baptismus. pudic. 9 *secunda restitutio* in ecclesiis. ITIN. Silv. 26 sacramenta. 27, 5 similiter omnia aguntur (*in sacris*). 35, 1 aguntur, quae agenda sunt. 43, 2 legitima. AVR. VICT. Caes. 26, 3 rem divinam. PAVL. NOL. epist. 50, 3 *circumcisionem*. AVG. civ. 6, 7 p. 260 D. quibus (*sacris*) agendis. 7, 32 p. 315 *populus* hoc sacramentum ageret. 15, 27 p. 119 mysterium sacratissimum, quod agebatur. MACR. sat. 3, 6, 3 acto sacrificio. EXC. barb. chron. min. I p. 280, 114 *Christus* quando ... mysterium agebat cum discipulis suis. VICT. VIT. 2, 4 missas. *cf.* PRVD. cath. 5, 140 *de cena domini*: exstructo ... agimus (edimus *Arevalo*) liba sacrario. *sim.* CORP. III 8298 votum ... quod ⟨debeo⟩, felix ago (*aliter* OV. met. 6, 468). *sim.* CORP. V 803 (*Aquileiae*), 6 Severus agens lust(rationem). *ibid.* 3 agens in lus⟨t⟩(ratione?); *v. adnot. Momms.* suppl. 165, 5 agens in lustro P. Porci Fausti. *absolute de agendo in sacris*: agone? VARRO ling. 6, 12 dies agonales ... dicti ab 'agone', quod interrogatur a principe civitatis (*cf. Wissowa, PW. I 870, 24*). *cf.* PAVL. FEST. 10, 11 'agonias' hostias ab agendo. FEST. 351, 10. OV. fast. 1, 322 nominis (*sc. Agonalium*) esse potest succinctus causa minister ..., qui calido strictos tincturus sanguine *victimae* cultros, semper, agatne, rogat, nec nisi iussus agit. SEN. contr. 2, 3, 19 carnifex manum tollat, deinde respiciat ad patrem et dicat: agone? quod fieri solet victumis. *hinc* TAC. hist. 1, 41 *Galbam* obtulisse ... percussoribus iugulum: agerent ac ferirent (PLVT. Galba 27 δρᾶτε. SVET. Galba 20 ut hoc agerent, ac ferirent). *aliter*: ? PAVL. FEST. 3, 4 'axites' mulieres sive viri (dii *codd.*) dicebantur una agentes. *nuptias*: SOL. 9, 17. TERT. ux. 1, 5 nuptias et mercimonia. IVL. VAL. 1, 4 p. 5, 2 K. nuptiae secretum. GREG. TVR. Franc. 6, 5 coniugium. *β varia negotia profana*: CIC. de orat. 3, 159 'nexum', quod per libram agitur. GAIVS inst. 2, 102 genus testamenti, quod per aes et libram agitur. LIV. 34, 2, 10 ne privatam quidem rem ... sine tutore (GAIVS inst. 1, 179). SVET. Tib. 15 nec quicquam ... pro patre familias egit. GAIVS dig. 3, 4, 1, 1 *per actorem sive syndicum*, quod communiter agi fierique oporteat, agatur fiat. SCAEV. dig. 34, 3, 28, 4 tutelae, quam egit ... Paulus. *al.* VERG. catal. 13, 13 acta puero cum viris convivia. LIV. 24, 16, 15 epulis ... actis. PS. QVINT. decl. 9, 10 convivia et ... iocos ... solutus ... agerem. LAMPR. Alex. 34, 8. MART. 1, 26, 5 non haec Paelignis agitur vindemia prelis. FRONTO p. 83, 7 N. in hortis (AVREL. *ibid.* p. 83, 2). CAPITOL. Pius 11, 2. OPTATVS 4, 3 p. 105, 5 conparasti merces, peregrinatus es, egisti nundinas (*aliter v. p. 1387, 62*). CORP. X 1401 in quibus locis mercatus agi ... solitus esset (*ibid.* desisset haberi). VAL. FL. 3, 67 venatibus actis (APVL. mund. 26). PAVL. (?) frg. vat. 235 frumentum agentibus (*i. pistoribus; v. adnot. Huschkii*). MART. 5, 61, 13 res uxoris agit (*tamquam procurator*)? ... non uxoris, res agit ille tuas (*sc. adulter*). 9, 3, 10. CORP. VI 8461 egit officinas plumbarias. TRYPH. dig. 20, 5, 12 pr. libellos agente Papiniano. SCAEV. dig. 40, 5, 41, 10 *al.* rationes. *sim.* QVEROL. p. 18, 3 qui chartas agunt. *sim.* NOVELL. Iust. 7, 9 pr. *tabelliones* si egerint tale aliquid instrumentum (γράψαιεν ... συμβόλαιον). SCAEV. dig. 40, 5, 41, 13 servum ... actum agere (*ab 'actus', i. officium rationum privatarum*). 40, 7, 40, 8 si Dama servus meus actus sui, qui agitur nomine eius ..., heredi meo rationes reddiderit. VLP. dig. 3, 5, 16 (17) *al.* servus agens *et sim. v. p. 1388, 79 sqq.* MACER dig. 14, 6, 3 pr. pater familias plerisque videbatur, sic agebat, sic contrahebat, sic muneribus fungebatur.

3 *in grammatica*: **a** *generaliter* (*facere*): CHAR. gramm. I 43, 19 communes (*voces?*) ... genetivum pluralem per 'ium' agunt (*ibid.* 43, 10 casum similem ... faciunt). MART. CAP. 3, 305 prima *species*, quae in i genetivum agit. **b** *de genere* (verba agentia *i. q. activa*): VARRO ling. 6, 1 *v. p. 1385, 58.* PAVL. FEST. 112, 9 *v. p. 1385, 9.* GELL. 18, 12 tit. morem istum veteribus nostris fuisse, verba patiendi mutare ac vertere in agendi modum. *ibid.* 1 *verba*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agentia. *ibid.* 10. CHAR. gramm. I 164, 27 quibusdam placuit verborum genera esse quattuor: agens, patiens, commune, neutrum. agens verbum intellegitur, quod o littera terminatur ..., ut moneo. 248, 7 verba ... ex forma agendi in passivum ... vertuntur. DOSITH. gramm. VI 408, 9 *participia, ut verba,* aut ... agentia sunt aut patientia *eqs.* MART. CAP. 3, 309 activum est, quod ... agendi significationem habet (*ibid.* agentis ... patientis). PRISC. gramm. III 163, 26 personas afficientis et afficiendi, id est agentis et patientis ISID. orig. 1, 8, 1 in persona verbi agentis aut patientis significatio est. 1, 8, 8 *verba* activa, quia agunt ..., passiva, quia patiuntur. *similiter in philosophia*: BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 200, 18 quaecumque ... semper agunt (ἐνεργεῖ; *ibid.* l. 21 quaecumque actu semper sunt) p. 202, 19 illud ..., quod forsitan aget (*cf. ibid.* 202, 15). 6, 13 p. 452, 26 *al.* ISID. orig. 2, 26, 4 categoriarum ... species *decem* ... *inter quas*: agere et pati.

B *de eis, quae* **verbis** *vel* **scriptis**, *accedente in quibusdam gestu et modulatione, peraguntur*: NON. 243 *ad Ter. Ad. 78* agere: loqui. GLOSS. V 530, 51. 560, 29 agebant: dicebant (*cf.* aio). FEST. 182, 12 antiqui orare dicebant pro agere (198, 24). PAVL. FEST. 21, 5 verbis indicare.

1 *extra iudicium*: **a** *in vita privata vel generaliter (loqui, sermocinari, disputare, quaestionem habere)*: *α cum aliquo (saepe i. q. petere aliquid ab aliquo)*: PLAVT. Amph. 954 quid solus secum secreto ille agat (*i. loquatur*). Asin. 171 dedi equidem, quod mecum egisti (*sc. ut darem*). Curc. 107 nil ago tecum (*i. 'non est mihi res tecum'; mulier ad odorem vini*): ubi est ipsus (*sinus vini*)? 434. Men. 589 neque, quod volui, agere aut, quicum, licitumst. Poen. 1243 nil tecum ago, apscede. Rud. 719 cum istoc ... disputa. :: tecum ago. 1053 Most. 1121 Pseud. 188. Trin. 255 haec ego quom ago cum meo animo et recolo (quum cum animo meo reputo *A*). 570 quid tibi lubet, tute agito cum nato meo. TER. Andr. alt. exit. 1 Haut. 595 Phorm. 614 Hec. 455. 686 egi atque oravi tecum, uxorem ut duceres. AFRAN. com. 81 haec agere tecum secreto. CIC. Verr. 3, 32 quod civis cum cive agat (Brut. 281 quae ... cum Crasso). 5, 137 agit mecum ..., ut ... adiremus. Att. 2, 25, 2 ita ... egi tecum superioribus litteris. 3, 1, 2 pluribus verbis. 4, 1, 6. 16, 1, 6. 16, 6, 5 egit mecum accurate multis verbis, ... ut spondeam. ad Q. fr. 1, 1, 41 precibus (LIV. 22, 18, 8). epist. 3, 10, 8. off. 1, 4 si tecum agas quid. SALL. Catil. 20, 1 *Catilina* cum singulis multa saepe egerat (*cf.* 20, 17). NEP. Cim. 1, 3 LIV. 1, 24, 2 *al.* SEN. dial. 5, 43, 1 illum nimis ex alto tecum agentem detrahere cupis. CVRT. 10, 2, 21. QVINT. decl. 325 p. 282 locutum esse tecum ..., egisse tecum, promisisse tibi. PLIN. epist. 1, 7, 5 Homericis versibus ... tecum. paneg. 67. SVET. Tib. 50 *epistula* secum de cogendo ad restituendam libertatem Augusto agebat. APVL. apol. 53 his ... verbis cum tam gravi ... iudice. PORPH. Hor. carm. 2, 5, 1 *Horatius* hac ᾠδῇ allegoricos cum eo agit, qui (3, 9, 1 epod. 17, 1). LACT. opif. 6, 9. SYMM. epist. 10, 10, 2 populus ... graviter egit cum livore fortunae, quod sibi ... beneficia sustulisset. RVFIN. Adamant. 1, 26 verbis egisset cum ipsis. AVG. civ. 1, 14 p. 25 D. illi, cum quibus agimus (*sc. hoc libro*). 2, 25 p. 91 dii ... praeceptis ... aliquid cum suo cultore populo. 21, 15 p. 518 VICT. VIT. 1, 33 *barbarus* dei famulos insectatur, agens cum eis non tantum, ut pariter miscerentur, sed ... turparent. 2, 28 blandis sermonibus cum ... confessoribus agere. *nota structuras* (*cf. sub* b): BELL. Afr. 57, 5 dicitur ... cum eo egisse, non oportere illum eodem ⟨uti⟩ vestitu. HOR. sat. 2, 3, 260 amator exclusus ... agit ... secum, eat an non.

β inter aliquos (conversando): TER. Haut. 472 illos ... id agere inter se clanculum. Phorm. 876 Hec. 192. CIC. Verr. 3, 90 cives inter se legibus suis (*cf.* SVET. Vesp. 8). VERG. Aen. 11, 445 illi haec inter se dubiis de rebus agebant. SCAEV. dig. 31, 89, 3 sic inter vos agatis, ut me vivo egistis. DICT. 5, 17 quamvis Graeci omnes diverso inter se sermone agunt. *γ* de *aliqua re (aliquo): i. tractare aliquid, quaerere aliquid (agitur de aliqua re saepe i. q. est quaestio de aliqua re, in discrimine est aliquid)*: PLAVT. Truc. 861 nil ego nunc de istac re ago. TER. Phorm. 335 ipsum esse ..., de quo agebam. Ad. 78 (*cf.* NON. 243). 725. RHET. Her. 1, 4 *per divisionem* exponimus, quibus de rebus simus acturi. 3, 33. CIC. inv. 1, 9 coniuncte ... de materia ac partibus. 1, 16. Cluent. 160 de his rebus pluribus ... verbis. Tusc. 3, 57 agitur ... de contemnendo honore. CAES. Gall. 7, 36, 1 de expugnatione desperavit, de obsessione non prius agendum (*i. consilium habendum*) constituit, quam. *cf.* civ. 1, 26, 6. LIV. 21, 41, 14 non de possessione Siciliae ac Sardiniae, de quibus quondam agebatur, ... est pugnandum. FEST. 286, 24 VAL. MAX. 6, 6, 3. SVET. Iul. 73 de reconciliatione per amicos. LACT. inst. 4, 30, 12 agitur ... de vita et salute. VVLG. I reg. 21, 5 si de mulieribus agitur. qua de re agitur, unde agitur *sim. v. sub* b. AMM. 20, 8, 19 super ordine futurorum fidenter. OROS. hist. 5, 1, 13 circa se ipsum agitur (*cf. p. 1380, 5*). *δ agere aliquid*: laudes: NAEV. com. 33 asseri laudes ago. PLAVT. Mil. 412 Dianae ... laudes gratesque. Trin. 821 Neptuno ... laudes ago et grates gratiasque habeo (*cf.* 824). CATO Gell. 3, 7, 10 LIV. 7, 36, 7. 26, 48, 3. CORP. VIII 2308 deo laudes agimus. gratias: PAVL. FEST. 23, 4 agere ... significat ... rependere, ut, cum dicimus ... gratias ago. PLAVT. Amph. 181 dis ... gratias pro meritis agere. *inde passim variis structuris et iuncturis, v. sub* gratia. grates: PLAVT. Merc. 843 tibi grates ago. *cetera v. sub* grates. *ellipsis*: LAMPR. Alex. 11, 1 plurimas (gratias *add. cod. Palat. m. 3*) et agens et habens. *alia*: CIC. Verr. 5, 48 nolite exspectare, dum ego haec crimina agam ostiatim. de orat. 2, 191 vis ... sententiarum atque ... locorum, quae agas tractesque dicendo. 2, 311 quod proposueris atque agas. Brut. 153 quae confuse ab aliis aut respondebantur aut agebantur. fin. 3, 9 saepius ... ista loquemur inter nos agemusque communiter. Caecin. 78 quibus quidque verbis actum pronuntiatumque sit. 81. Cluent. 160. epist. 9, 22, 5 quae apertissimis *verbis* agunt Stoici. HOR. sat. 1, 9, 60. LIV. 5, 6, 15 quae hic vociferantur, eadem ... apud milites agant. 8, 33, 23 haec (*antecedunt verba*) simul iurgans, querens, deum ... fidem obtestans ... plurimis cum lacrimis agebat. 9, 34, 24 quae adhuc egi, pervicacia ... coegit me loqui. 26, 19, 4. 30, 44, 13 *al.* 33, 34, 2 verba. *nota* PAVL. FEST. 17, 1 ambiguum ..., quod in ambas agi partes animo potest. SEN. Thy. 179 fas ... omne ruptum questibus vanis agis. epist. 113, 26 CVRT. 7, 2, 1 TAC. ann. 2, 35. RVT. LVP. 2, 6 *al.* *agere materiam scripto*: LVCR. 1, 138 multa novis verbis praesertim cum sit agendum. 4, 29 nunc agere incipiam tibi, quod ... ad has res attinet, esse ... simulacra (*de infinitivo cf. p. 1393, 78 et* PAMMACH. Hier. epist. 83). LIV. 10, 31, 11 supersunt etiam nunc Samnitium bella, quae continua per quartum iam volumen annumque sextum et quadragesimum ... agimus. PLIN. nat. 37, 54 gemmarum ... genera dicemus ... nec ... id solum agemus, sed etiam ... coarguemus. PAPIN. dig. 19, 5, 1 pr. ne res exemplis egeat, paucis agam. AVG. epist. 140, 5 *prophetae* et quando temporalem felicitatem agebant, aeternam ... intellegebant. civ. 10, 1 p. 401 D. MACR. sat. 1, 3, 10 *Vergilium* poeticas res agentem. *similiter*: *agere aliquid cogitationibus, occupatum esse aliqua re*: AVG. mus. 6, 5, 9 morbidam ... perturbationem corporis attente agit *anima*, succurrere appetens. 6, 5, 10 ad passiones corporis cum attentione agendas (*sed ibid.*: videtur ... anima ... in eius passionibus attentius agere). *cf.* VEN. FORT. carm. 4, 26, 147 nec grave funus agas (*i. ducas, putes*), cunctis natura quod offert. agitur *aliquid; saepe latiore sensu*: *est quaestio de aliqua re, in discrimine versatur aliquid*: PLAVT. Rud. 1148 tua res agitur. TER. Haut. 476 non nunc pecunia (*Bemb.*; de p. *rell. contra metrum*) agitur, sed illud, quo modo ... demus. Phorm. 631. RHET. Her. 4, 54 cum agetur incolumitas ... civitatis. CIC. Quinct. 9 quasi sua res aut honos agatur. 53 Verr. 2, 74. 3, 57. Manil. 6 in quo (*bello Mithridatico*) agitur populi Romani gloria ..., agitur salus sociorum ..., aguntur certissima ... vectigalia ..., aguntur bona multorum civium. Lael. 61 Att. 16, 16, 7. 18. epist. 10, 26, 2 id agitur, utrum hac petitione an proxima praetor fias. Phil. 4, 12 non qua condicione victuri, sed victurine simus an ... perituri. 7, 27. 11, 24. *sim. saepe.* PLANC. Cic. epist. 10, 23, 6 SALL. Catil. 52, 10 *al.* NEP. Att. 15, 2. *nota*: OV. met. 5, 372 agitur pars tertia mundi (*in Plutone sagittis Amoris perdomando*). LIV. 1, 25, 2 imperium agebatur in tam paucorum ... fortuna positum. 3, 12, 1 in damnatione Caesonis libertatem agi. 7, 31, 7 iam fides agi visa, deditos non prodi. 27, 34, 7 cum fama eius ageretur. 28, 19, 14. 28, 32, 7. 45, 38, 5. COLVM. 1 pr. 11 quorum commodum ageretur. PLIN. nat. 18, 272 res summa vitium (*gen.*) agitur. QVINT. decl. 259 p. 59 (?). 348 p. 370 discrimen paucorum capitum agebatur. IVV. 6, 500 censebunt, tamquam famae discrimen agatur. 15, 97 huius ..., quod nunc agitur, ... exemplum cibi. TAC. ann. 12, 5 summam rem p. agi. GAIVS dig. 4, 4, 27 pr. patris periculum agitur. AMM. 30, 4, 19 cum ... agi coeperint alicuius fortunae.

ε ut, ne: *v. sub α p. 1391, 32. 34 al.* *quaestio obliqua*: LVCR. 4, 674 quo pacto ... tangat, agam. 6, 906 SEN. contr. 7, 8, 8 SEN. benef. 4, 11, 4. STAT. Theb. 4, 242 *Thoas* agit versans secum ..., quinam strepitus, ..., cur fremibunda quies. VLP. dig. 1, 3, 41 hoc agitur (*sc. iudicio*), quemadmodum quid cuiusque fiat. ARNOB. nat. 1, 3 testimoniis agere possemus auctorum, quantae ... gentes famem senserint. *ζ absolute (loqui, disputare, disceptare, intercedere, sim.)*: PLAVT. Rud. 1404 palam age, nolo ... susurrum fieri. CIC. Brut. 24 quo facilius sermo explicetur, sedentes agamus. Tusc. 2, 9 *disputationem exponimus* eisdem ... verbis, ut actum disputatumque est. off. 2, 35 popularibus ... verbis est agendum ..., cum loquimur de. LVCR. 3, 963 iure ... agat, iure increpet inciletque *natura rerum te.* LIV. 2, 2, 9 agere varie rogando alternis suadendoque coepit. 2, 45, 11 passim omnes clamoribus agunt. SEN. Phaedr. 635 precibus admotis agam. Thy. 517 nat. 6, 16, 2. benef. 1, 4, 6 serio loquantur et magnis viribus agant. epist. 83, 18 syllogismis. 118, 3 per sequestrem. CVRT. 6, 9, 6. 6, 9, 35 eadem lingua ... usus, qua tu egisti. PLIN. nat. 10, 211. 18, 25 STAT. Theb. 5, 129 QVINT. inst. 4, 2, 73. PLIN. epist. 1, 20, 4 auctoritatibus. 7, 1, 2 FRONTO p. 44, 12 N. CAPITOL. Aur. 2, 6 *al.* LACT. inst. 5, 19, 9 IVST. 12, 11, 6 VEN. FORT. carm. 3, 21, 12 *al.*

b *in vita publica*: *α cum aliquo magistratu vel cum privato per magistratum*: CIC. epist. 8, 13, 2 agendum cum tribunis plebis. CAES. Gall. 1, 13, 3 *Divico* ita cum Caesare egit: si ... faceret, ... ituros. 1, 41, 3 legiones cum ... centurionibus egerunt, ut Caesari satisfacerent. 5, 41, 2. BELL. Afr. 91, 3 Iuba ... minis pro imperio egisset cum Zamensibus. SALL. Iug. 29, 3. LIV. 5, 35, 5 *legati* senatus ... nomine agerent cum Gallis, ne. 26, 2, 6 ea res cum tribunis acta promulgataque est. 29, 20, 9 cum tribunis ... actum est, aut com-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pararent . . . aut sorte legerent, qui. 36, 9, 5. 45, 35, 4 (*cf.* 3, 31, 7. 26, 2, 5 *al.* 29, 36, 2). PLIN. epist. 8, 6, 9 cum Pallante auctoritate publica (*ibid.* Pallas rogaretur, ut). SVET. Tib. 54 egit cum senatu: non debere *eqs.* Iul. 26 egit cum tribunis . . ., id ad populum ferrent, ut. *agere cum populo (patribus)*: *cf. Mommsen, Staatsrecht* I^3 *p. 191 sqq.* PAVL. FEST. 50, 14 cum populo agere, hoc est populum ad concilium aut comitia vocare. GELL. 13, 16, 3 cum populo agere est rogare quid populum, quod suffragiis suis aut iubeat aut vetet. MACR. sat. 1, 16, 29 contionem advocari . . ., id est cum populo agi. CIC. dom. 39 negant fas esse agi cum populo, cum de caelo servatum sit. Vatin. 20 Phil. 5, 6. Verr. 1, 36 me populus R. . . . secum agere de re publica . . . voluit. Mur. 35. leg. 2, 31 cum populo, cum plebe agendi ius. Lael. 96 in forum versus agere cum populo. leg. 3, 10 cum populo patribusque agendi ius esto consuli *eqs.* . . . tribunis . . . ius esto cum patribus agendi. 3, 40 (LIV. 3, 31, 7). *nota* leg. 3, 10 quae cum populo quaeque in patribus agentur. ad Q. fr. 2, 4, 6 epist. 1, 2, 4 SALL. Catil. 51, 43. LIV. 1, 19, 7 *diebus nefastis* nihil cum populo agi utile futurum erat (FEST. 171, 33). 3, 20, 6 auspicato. VAL. MAX. 4, 1, 5 constanter cum populo egit, ut . . darent. GELL. 13 cap. 16 *inscribitur*: verba . . . Messalae disserentis, aliud esse 'ad populum loqui', aliud 'cum populo agere' (MESSALA *ibid.* 2 qui eorum *magistratuum* primus vocat ad comitiatum, recte agit, quia bifariam cum populo agi non potest). CAPITOL. Aur. 12, 1 cum populo . . . non aliter egit, quam est actum sub civitate libera. CIC. Vatin. 18 contra eas leges cum plebe agere. 17 tribunum plebis egisse cum plebe. Att. 1, 13, 2 nihil agens cum (in *M?*) re publica. CIC. inv. 2, 134 apud populum haec et per populum. Verr. 6, 173 (VAL. MAX. 3, 7, 1^c PLIN. nat. 18, 41 *al.* QVINT. decl. 254 p. 40). Phil. 12, 17 eadem ad populum semper egi. Att. 1, 12, 1. LIV. 6, 6, 1 de agro Pomptino ab . . . tribuno pl. actum ad frequentiorem iam populum. 39, 39, 10. 42, 34, 1 paucis ad populum agere. *eodem sensu absolute*: CIC. leg. 3, 11 'qui agent, auspicia servanto, auguri publico parento, promulgata, proposita, in aerario cognita agunto'. *cf.* SEN. dial. 3, 16, 4 procedam in tribunal (*magistratus in contione*) . . . et illa sollemnia verba leni magis gravique quam rabida voce concipiam et agi iubebo. β *inter aliquos*: CAES. Gall. 1, 47, 1 velle se (*Ariovistum*) de his rebus, quae inter eos agi coeptae . . . essent, agere cum eo (*Caesare*). 5, 37, 2 *al.* LIV. 2, 4, 5 multa inter se de novo . . . consilio. 41, 25, 2. *cf. p. 1391, 57.* γ *de aliqua re*: CIC. Sest. 75 venit . . . concilio de me agendi dies. p. red. 2, 14 prov. 28. ad Q. fr. 2, 11, 3 tribuni pl. de Gabinio. Phil. 2, 52. SALL. Catil. 52, 6 non agitur de vectigalibus. LIV. 2, 18, 11 de pace. 3, 10, 2 de lege. 3, 63, 9 numquam ante de triumpho per populum actum. 6, 27, 7 *al.* 45, 25, 8 de ea re sine rogatione. SVET. Iul. 28 edicto praefatus *consul* de summa se re publica acturum. *nota formulas*: qua de re agitur (q. d. r. a.), quo de agitur *et sim.* (*saepe de re iudiciali*): LEX Rubria 23 *al.* 32 id iudicium q. d. r. a. VARRO rust. 2, 2, 6 (*formula vendendi*) illasce oves, qua de re agitur, sanas . . . esse. CIC. Mur. 28 neque . . . quicquam tam anguste scriptum est, quo ego non possim 'qua de re agitur' addere. Brut. 275. top. 95 κρινόμενον . . . mihi placet . . . 'qua de re agitur' vocari (*cf.* QVINT. inst. 3, 11, 18). EDICT. Vlp. dig. 39, 1, 20 pr. *al.* GAIVS inst. 4, 47. RHET. Her. 1, 8 rem, qua de agitur. 2, 18. LEX Malacit. 67, 41 res, qua de agitur. CIC. Verr. 3, 31 fundum . . ., quo de agitur. Caecin. 55. inv. 2, 7 negotio, quo de agitur. part. 101. *sic saepe.* FEST. 233, 8 q. d. a. SEN. dial. 2, 16, 3 IVLIAN. dig. 19, 1, 25 GAIVS inst. 4, 54 dig. 10, 2, 1, 1 *al.* EDICT. Vlp. dig. 42, 8, 10 pr. de ea re, qua de agitur. *sim. saepe.* *sine inversione saepe, ut* CIC. inv. 1, 11 rem, de qua agitur. 1, 103 maleficium, de quo agatur. Caecin. 20. *nota indicativum*: LIV. 3, 71, 6 se . . . in eo agro, de quo agitur, militasse. 34, 62, 13 (agitur *Mog.*, agatur *dett.*). AMM. 29, 1, 6. *coniunctivus*: LIV. 38, 58, 8 *al.* *nota*: AVG. civ. 4, 20 p. 170 D. unde (*i. qua de re*) . . . non agitur. 4, 23 p. 173 *al.* BENED. reg. 3, 3. δ *aliquid* (*cf. sub α et β*): CATO orat. inc. 2 communem rem agi putatote. RHET. Her. 4, 69. CIC. Sull. 65 Caecilius egit de republica multa. dom. 122 omnia sollemnibus verbis. Att. 7, 3, 2 utrumque . . . simul agi non potest, et de triumpho ambitiose, et de re publica libere. epist. 3, 8, 2 pro tribunali aliquid. 5, 2, 4 quae . . . de te in senatu egerim, . . . in contionibus dixerim. NEP. Att. 4, 4 si qua res maior acta est. LIV. 1, 50, 1 esse, quae agere de rebus communibus velit *Tarquinius*. 2, 15, 5 *al.* 44, 24, 7 occultiora quaedam. SEN. apocol. 1 quid actum sit in caelo (*tamquam in senatu*) a. d. III. id. Oct. GAIVS inst. 1, 112 conplura . . . cum certis et sollemnibus verbis . . . aguntur et fiunt. CORP. XII 6038 si quid extra Narbonem . . . concilio habito actum erit, id ius rat⟨umque ne esto⟩. ε *ut, ne sim.*: CIC. Verr. 2, 156 saepissime est actum in senatu, ut . . . tolleretur. off. 2, 84 numquam vehementius . . . quam me consule, ne. TAC. hist. 4, 47 SVET. Tib. 50 *cf.* CELS. dig. 46, 2, 26. CIC. Att. 1, 12, 1 aperte Pompeium acturum . . . succedi oportere (*cf. p. 1392, 19*). LIV. 26, 21, 3 multis verbis actum . . ., utrum . . . an. 32, 10, 7 TAC. ann. 1, 79. ζ *absolute*: CIC. p. red. 2, 18 ego . . . agente P. Lentulo . . . rei publicae restitutus. Att. 15, 4, 1 potius per populum agat quam per senatum. CAES. civ. 1, 26, 4 illo auctore atque agente. LIV. 30, 36, 9 *legati* multo miserabilius quam antea egerunt; sed . . . minore misericordia auditi sunt. *sim. saepe.*

CORP. II 2633, 8 (*a. 152*) *de renovatione hospitii*: egerunt (*seq. nomina*) . . . per Abienum . . . magistratum. *ibid.* 13 actum Curunda. *sic frequentissima subscriptio instrumentorum publicorum et privatorum*: *nota* SVET. Iul. 20 cum quid per iocum testandi gratia signarent, . . . Iulio et Caesare consulibus actum scriberent. CORP. II 5041 (*decretum Aemili Paulli, 189 a. Chr.*) actum in castreis a. d. XII K. Febr. CORP. III p. 937 (*Dacia, a. 139*) *de emptione puellae*: actum Karto XVI K. Apriles . . . *hoc et hoc* cos. *sim.* p. 940, 19. p. 959, 18. VI 10241. XI 3805, 24 S. C. de nund. (Corp. VIII 270). PAPYR. Brit. 736 (*a. 167*) actum Fulvinos (ad F.? Fulvinis?) nonis *eqs.* *in fine epistularum*: GREG. M. epist. 6, 12 *al.* η *additur* in senatu *al.* (apud, ad populum *v. p. 1393, 27*): *saepe, ut* CIC. inv. 2, 110 Verr. 2, 156. 3, 88. 4, 200 Att. 3, 13, 1 Mur. 51 p. red. 2, 12 de orat. 2, 333 ad Q. fr. 2, 15, 2 *al.* SALL. Catil. 50, 1 LIV. 4, 3, 1 *al.* TAC. hist. 4, 47 *al.* PLIN. paneg. 54 SVET. Tib. 50 CAPITOL. Aur. 7, 9 *al.* apud patres: TAC. ann. 1, 77; apud senatum: SVET. Iul. 81. in curia: CIC. off. 3, 2 SVET. Aug. 94. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) in hoc ordine *decurionum. sim. saepius.*

2 *apud iudices*: *de variis structuris cf.* CIC. inv. 1, 10 causa ex eo pendet, quod non aut is agere videtur, quem oportet, aut non cum eo, quicum oportet, aut non apud quos, quo tempore, qua lege, quo crimine, qua poena oportet (2, 57) *et* QVINT. inst. 3, 6, 69 an huic, an cum hoc, an hac lege, an apud hunc, an hoc tempore liceat agere. *cf.* actio *sub III.* a *agere causam sim.*: PAVL. FEST. 21, 5 ago . . . significat . . . verbis indicare, ut cum dicimus: causam ago. ISID. diff. 1, 64 *differentia* inter agere causam et dicere: quod agit patronus, dicit reus. *sim.* GRAMM. suppl. 288, 26. DIFF. ed. Beck p. 34, 1 agit *causam* orator vel patronus pro alio, dicit reus pro se. VARRO ling. 6, 42 ab eo (*ago*) orator agere dicitur causam. rust. 1, 7, 10 Caesar . . . aedilicius causam cum ageret apud censores. CIC. Quinct. 3 S. Rosc. 60 Q. Rosc. 19 *al.* div. in Caec. 39 causa non solum exponenda, sed etiam graviter copioseque agenda est. 54 provincia accusat, cum is agit causam, quem. Verr. 3, 103 in senatu pro his. Cluent. 3 alteram partem *causae* sic . . ., ut . . . doceamus. Sest. 107 summa cum gravitate dicendi. 25 meam causam susciperent, agerent. Ligar. 30 causas . . . egi multas . . . tecum (*v. sequentia. cf.* QVINT. decl. 297 p. 174). de orat. 1, 170 tractare atque agere. Brut. 87 *opp.* commentatum. 207 ab his patronis . . . agebantur. LIV. 2, 61, 5 ad populum. 42, 41, 1 apud iudices aequos. FEST. 81, 5 adversus exulem. SEN. contr. 3 pr. 5 (*opp.* declamare). QVINT. inst. 1 pr. 22 suscipiendis, discendis, agendis causis. *talia passim, cf. sub* causa. *nota* VITR. 7, 5, 6 in gymnasio eorum . . . statuae omnes sunt causas agentes, foro discos tenentes. *latiore sensu i. q. patrocinari alicui, adiuvare aliquem in qualibet re*: CIC. de orat. 1, 225 senatum, cuius tum causam agebas. p. red. 1, 26 *consul* ornatissime meam causam. VATIN. Cic. epist. 5, 10^b ad Caesarem meam causam agas. NEP. Phoc. 3, 1 una *factio* populi causam agebat. LIV. 5, 3, 7 utrum . . . defenditis an impugnatis plebem? utrum militantium adversarii estis an causam agitis? 7, 13, 3. 21, 10, 3 Hanno . . . causam foederis magno silentio . . . audientium egit. 35, 16, 13. HIER. epist. 99, 2 liber . . . agens susceptam causam absque invidia. CAPITOL. Opil. 4, 3 causulas. *orationem*: *v. p. 1396, 19.* *litem*: FEST. 273, 18 reus . . ., qui cum altero litem contestatam habet, sive is egit (*litem?*), sive cum eo actum est. PAPIN. dig. 3, 5, 30 (31), 2. TERT. spect. 21 qui in plateis litem manu agentem . . . compescit. CLAVD. 18, 233 lites sic actas. PAPYR. Berol. 611 (*saec. I*), 1, 6 ⟨ad li⟩tes suas ag⟨en⟩das. *iudicium sim.*: VAL. MAX. 3, 6, 7^a Cato M. Scauri ceterorumque reorum iudicia nulla indutus tunica . . . egit (ASCON. Scaur. p. 30 B.). ASCON. Mil. p. 31 B. PETRON. 53 reus factus dispensator et iudicium inter cubicularios actum. PLIN. nat. 7, 200 iudicium capitis. 9, 120. 29. 18 inquisitio per parietes (parentes *Pinc.*; patrias *Gron.*) agitur. QVINT. inst. 11, 1, 43 nec eodem sono publica iudicia et arbitrorum disceptationes aguntur. decl. 250 p. 24. TAC. ann. 14, 60 actae . . . de ancillis quaestiones (VLP. dig. 48, 18, 12. SVLP. SEV. chron. 2, 29, 2 actae . . . in innoxios crudelissimae quaestiones). VLP. dig. 3, 3, 39, 1 qui alieno nomine agit quamcumque actionem. 6, 1, 5, 1 *al. cf.* GAIVS dig. 2, 9, 4. VLP. dig. 49, 9, 1 appellationem per alium (*opp.* causam). GAIVS dig. 10, 2, 1, 1 iudex, apud quem hoc iudicium agitur. 10, 2, 40 inter nos (INST. Iust. 1, 21, 3). VLP. dig. 25, 3, 3, 2 praeiudicium (?). PAVL. dig. 5, 2, 21, 1 querellam. MARC. dig. 47, 19, 3 crimen expilatae hereditatis extra ordinem apud praefectum urbi. *transl.* SEN. nat. 6, 32, 5 diis de felicitate controversiam agere. QVINT. decl. 252 p. 34 ubi . . . iudicium religio agit. *rem* (*i. causam*): PLAVT. Epid. 422 magna res amici apud forum agitur; ei volo ire advocatus. Pseud. 645. TER. Phorm. 631 non capitis eius (ei *Bentley*) res agitur, sed pecuniae. CIC. inv. 1, 24 aut maiorem aut minorem agi rem. 2, 61 ita res agantur et in iudicium veniant. Arch. 3. fin. 2, 3 quibusdam in formulis 'ea res agetur'. Tusc. 1, 10 Att. 5, 18, 4 CAEL. RVF. Quint. inst. 11, 1, 51. CAES. Gell. 5, 13, 6 *Bithyni*, quorum re⟨s⟩ agitur. *cf.* OV. ars 154. *ambiguitate ludit* PRIAP. 15, 7 magnis testibus ista res agetur. QVINT. inst. 4, 1, 33 GAIVS inst. 2, 279 *al.* LEX repetund. 32 quom ea (ei *tab.*) res agetur. 39 *al.* LEX Vrs. 3, 1, 34 ubi e(a) r(es) a(gitur). 3, 2, 1 cuius res agitur. PAPYR. Berol. 611 (*saec. I*), 2, 5 intra rerum agendarum dies. *nota iuncturas*: acta res est: DON. Ter. Phorm. 419 acta res est, de qua sententia prolata sit. Andr. 465 *v. infra*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 7. PLAVT. Rud. 683 nisi . . . praesidium . . . apparas . . ., acta haec res est. TER. Haut. 564 acta haec res est: perii. GLOSS. III 516, 5 acta res est ἐπράχθη τὸ πρᾶγμα. *eodem sensu dicitur* actum est *de malo irreparabili quasi de causa decisa*: DON. Ter. Eun. 54 'actum est' de iure translatum. Andr. 465 in summa rerum desperatione ponitur. haec res secundum ius civile dicitur, in quo cavetur, ne quis rem actam apud iudices repetat. SCHOL. Ter. ed. Schlee p. 152 (Ad. 325) finitum faciam et perditum. PLAVT. Cist. 685 perii, opinor. actum est, ilicet me infelicem et scelestam. Pseud. 85 actum est de me hodie. 1221. Stich. 751 vapulat peculium, actum est. Trin. 308 si animus hominem pepulit, actumst: animo servit, non sibi. 595 actumst de collo meo. TER. Andr. 365 actumst, siquidem . . . vera praedicat. Haut. 456 si iterum mihi sit danda *cena*, actum siet. 584. Eun. 54 actumst, ilicet, peristi. 717. 985 Ad. 325. CIC. S. Rosc. 150 sin . . . reddidit, actum est, iudices. Att. 5, 15, 1. 9, 12, 4 epist. 9, 18, 4 *al.* LIV. 1, 47, 9 iam de Servio actum rati. 2, 48, 5. 2, 55, 2 de libertate. 4, 3, 7 *al.* SEN. epist. 56, 1 si . . . pilicrepus supervenerit . . ., actum est. CVRT. 3, 12, 8 actum esse de dominis. 6, 11, 23. QVINT. decl. 309 p. 216 de me. PLIN. paneg. 31 de . . . gente. SVET. Nero 42 de se. FLOR. 1, 13, 8 actum erat, nisi. 1, 22, 50 *al.* 2, 12, 5 de . . . imperio. CYPR. epist. 59, 2 de episcopatus vigore. AMM. 18, 6, 18 actum et conclamatum est, ni caverit Graecia. CLAVD. 20, 123 actum de trabeis esset, si. SVLP. SEV. dial. 3, 12, 1.

actam rem agere (actum agere), *cf. Otto, Sprichwörter p. 8*: PLAVT. Cist. 703 actam rem ago. Pseud. 260 stultus es, rem actam agis (LIV. 28, 40, 3). TER. Phorm. 419 actum, aiunt, ne agas. CIC. Lael. 85 acta agimus, quod vetamur vetere proverbio. Att. 9, 6, 7. 9, 18, 3 HIER. adv. Pelag. 1, 24 p. 721 Vall. *alia obiecta*: CIC. inv. 1, 33 cum simplex quiddam agatur. de orat. 1, 167 plus secum agi, quam quod erat in actione. Mur. 28 quae de scripto aguntur. de orat. 1, 147 quae agenda sunt in foro tamquam in acie. S. Rosc. 92 quasi . . . id agatur, quis occiderit. LIV. 26, 36, 8 Hannibal cum pro tribunali quaedam ageret mox de Blattio cogniturus. 40, 9, 13 nihil ego tamquam accusator . . . dubia argumentis colligendo ago. LEX Malacit. 69, 68 quod . . . cum eo agetur, quod pluris HS mille sit. VAL. MAX. 7, 3, 5 si quid superiore iudicio actum ⟨ei⟩, quem . . . defensurus esset, nociturum foret. SVET. Nero 15 continuis actionibus omissis singillatim quaeque. CELS. dig 19, 1, 38 pr. hoc actum (autem *cod.*) est, ut . . . praestaret. *simil. saepe.* VLP. dig. 19, 2, 13, 11 si . . . nihil fuerit contrarium actum (POMP. dig. 13, 7, 8, 5 in contrarium). EDICT. Gaius dig. 4, 5, 2, 1 posteaquam quid cum his actum contractumve sit.

b *absolute*: α *nude positum*: RHET. Her. 1, 22 causa cadit, qui egit, nisi habuit actionem (CIC. part. 99). VARRO ling. 6, 30 *diebus nefastis* non potest agi (*cf.* CIC. Att. 6, 1, 8). CIC. inv. 1, 58 agendi potestas (Quinct. 10 *passim.* agendi animus, causa, facultas, forma, genus, ius *sim. saepe, maxime ap.* ICTOS. QVINT. inst. 3, 6, 52). S. Rosc. 77 vobis advocatis, vobis agentibus. leg. 3, 11 'ast quid turbassitur in agendo, fraus actoris esto'. div. in Caec. 32 grave est hoc crimen... me agente; te accusante nullum (*cf.* ad Q. fr. 3, 4, 2). 35 facultas agendi, . . . dicendi consuetudo, . . . in foro exercitatio. Verr. 1, 26 *et passim.* 3, 2 viribus quam integerrimis agere. 3, 39 invita lege. 4, 155 per quem agebatis. 6, 19 acerbe. Flacc. 36 Laelio praesenti, per se agenti (*i. qui suus ipse patronus*). Cael. 22 argumentis agemus. inv. 2, 60 a quo et per quos et quo modo et quo tempore aut agi aut iudicari . . . conveniat. de orat. 1, 218 *oratorem non* peregrinum atque hospitem id agendo esse debere. SEN. contr. 4 pr. 3 *opp.* in declamando. VELL. 2, 117, 4 iurisdictionibus et agendo pro tribunali. PLIN. nat. 35, 24. MART. 1, 95, 2 agentibus obstrepis, Aeli. 2, 27, 2 si . . . patronus agas. QVINT. inst. 3, 10, 1 causa omnis, in qua pars altera agentis est, altera recusantis. 4, 1, 8 impares agentium contra (*i. adversariorum*) ingeniis (*cf.* 5, 11, 42 qui ex diverso agit. PLIN. epist. 6, 11, 1). 4, 1, 7 venisse ad agendum (*ibid.* accessisse). 4, 1, 45 agere advocato quam litigatori facilius. 7, 1, 20 ille, cuius nomine agitur. 12, 9, 6 neminem peius agere quam qui displicente causa placet. IVV. 7, 144 *Paulus* pluris quam Gallus agebat. PLIN. epist. 3, 9, 24 quam simus fatigati, quibus totiens agendum, totiens altercandum *eqs.* 6, 2, 2 si a petitore..., si a possessore est acturus. FRONTO p. 83, 21 N. ad agendum ad forum ibam. VLP. dig. 47, 2, 93 (92) temeritatem agentium. 3, 3, 1, 2 per alios . . . vel agere vel conveniri (*i. accusari. item opp.* 3, 5, 3, 1. 4, 4, 7, 4 *al.*). IAVOL. dig. 35, 1, 40 pr. ob calumnias. GAIVS inst. 4, 64 cogitur cum compensatione agere (4, 65 cum deductione). 4, 91 per sponsionem. 4, 141 modo cum poena agitur, modo sine poena. INST. Iust. 4, 10 tit. de his, per quos agere possumus. PAPYR. Berol. 628r, 1, 9 ⟨c⟩um ⟨ex p⟩rovinciis ad a⟨gend⟩um veni⟨sse⟩nt. *nota* agens *subst. i. q. actor*: QVINT. inst. 6, 2, 27 *al.* 7, 3, 15 (*opp.* iudex). IAVOL. dig. 3, 4, 8 IVLIAN. dig. 10, 1, 10 *al.* POMP. dig. 36, 1, 22 (21). *saepe sic* acturus, *velut* VLP. dig. 2, 14, 52, 3. *ad* pronuntiationem *orationis* (*cf.* actio *II 2*) *magis quam ad universum causae agendae officium spectant talia*: CIC. de orat. 1, 142 agere cum dignitate et venustate (*opp.* reperire . . . dispensare . . . componere . . . ornare). 1, 187. 2, 79 agere ac pronuntiare. 2, 216 leniter . . . vehementer. 2, 322 (*opp.* rogando). 3, 32. Brut. 88 (*opp.* meditando). 89 graviter. 216. 225 in agendo dicendove. 317 *v. p. 1382, 6.* orat. 55 in agendo et in eloquendo. 56 deformitate agendi (*opp.* actionis dignitate). Flacc. 60 submissa voce. SEN. contr. 10 pr. 2 litiganti similior quam agenti. VAL. MAX. 8, 10, 3 tu istud . . . nisi fingeres, sic ageres? PETRON. 44 cum ageret in foro, sic illius vox crescebat tanquam tuba. CVRT. 8, 7, 8 pueris rudibus ad dicendum agere permittis. QVINT. inst. 1, 10, 22 flexus vocis . . . in agendo . . . plurimi. 1, 11, 14 dicere stantem clare et quem ad modum agere oportebit. 11, 3, 29 dicere cotidie sic, ut agimus. 11, 3, 31 quos *Cicero* ait latrare, non agere (CIC. Brut. 58 latrant..., non loquuntur). 11, 3, 131 qui sedentes agent (PLIN. epist. 2, 19, 3). IVV. 2, 71 nudus agas. 13, 32 Faesidium laudat . . . agentem (SCHOL. agentem causas). TAC. ann. 13, 21 a Burro . . . minaciter actum est. dial. 18 *al.* PLIN. epist. 7, 17, 9 surgis ad agendum. FRONTO p. 142, 10 N. vultus in agendo et habitus et status et voces. FORTVN. rhet. 2, 27 p. 117 adversarius aliquid agendi (augendi?) causa potius dixit quam probandi. *hinc etiam de* declamationibus: SEN. contr. 1, 1, 19 Marullus novo colore egit. 1, 8, 13 Nicetes . . . sic egit, ut quereretur, quod. 2, 4, 9 Cestius bella figura egit. 7, 1, 25 Triarius, quasi . . . voluisset, egit et dixit: *eqs. similia saepe.* *de solo gestu* QVINT. inst. 11, 3, 78 multum et superciliis agitur. *nota iuncturam* orationem agere: CIC. Tim. 8 *orationem* bene agi . . ., si. *cf.* Tusc. 4, 55 aguntur ista praeclare . . . sed aguntur leniter et mente tranquilla. Att. 4, 2, 2. ASCON. Mil. p. 42 B. Brutus . . . in ea oratione, quam . . . edidit, quasi egisset. β cum *aliquo*: PLAVT. Pseud. 1231 peregrinos absolvam, cras agam cum civibus. LEGIS Rubriae frg. Atest. 4 is, a quo petetur quomve quo agetur. CIC. de orat. 1, 179 Fufius . . . egit statim cum Buculeio, quod . . . putabat. Att. 1, 1, 3 Caecilius . . . agere coepit cum eius fratre de iis rebus, quas eum dolo malo . . . accepisse . . . diceret. ad Q. fr. 1, 4, 5 non . . . gladiis tecum, sed litibus agetur. Tull. 26 eius, qui agit, non illius, quicum . . . agitur (EDICT. Aug. de aq. Venafr. 67 inter eum, qui aget, et eum, quocum agetur. SEN. benef. 3, 7, 4. IVLIAN. dig. 10, 1, 10 agentis et eius, quocum agitur). LIV. 26, 38, 9 *reus* exclamat . . . secum de proditione agi. SEN. contr. 9, 3, 10 summisse cum adversario. 9, 5, 7 an cum avo nepotis nomine agi possit. QVINT. inst. 3, 6, 13 *al.* decl. 249 p. 19. 314 p. 234 num agi cum magistratu potest? IVV. 4, 49 inquisitores agerent cum remige nudo. VLP. dig. 39, 3, 1, 12 cum eo, qui . . ., nihil posse agi. IVLIAN. dig. 11, 2, 3 pr. eum, cum quo agetur, accipere debemus ipsum reum. GAIVS dig. 10, 2, 3 sive agendum erit, partim suo partim procuratorio nomine agat, sive cum eo agatur, partim suo . . . nomine conveniatur. VLP. dig. 2, 15, 9 pr. qui cum tutoribus suis de . . . portione . . . egerat et transegerat. ANTH. 340, 4. RVT. LVP. 2, 18 vehementer cum iudice agendum est *patrono.*

γ contra, adversus, in *aliquem, aliquid*: CIC. Sest. 112 contra me cum est actum (*cf.* Caecin. 97 Att. 9, 6, 6). SEN. contr. exc. 4, 2 summo cum honore Metelli . . . contra Metellum agendum *esse.* QVINT. inst. 6, 3, 81 contra libertum. 11, 1, 66 decl. 301 p. 185 *al.* PLIN. epist. 1, 18, 3 in quadruplici iudicio. 4, 9, 3 POMP. dig. 21, 2, 20 GAIVS inst. 3, 216. *transl. de disputatione*: LACT. inst. 1, 6, 6 AVG. civ. 1, 24 p. 38 D. *al.* *nota* 21, 7 p. 500 cum quibus vel contra quos agimus. QVINT. inst. 6, 1, 50 cum ⟨in⟩ . . . uxoris . . . pecuniaria lite adversus . . . Ahenobarbum ageret. 9, 2, 97 *al.* decl. 341 p. 348 adversus iniuriam . . . privata agi actione potest. GAIVS inst. 4, 183 VLP. dig. 4, 3, 9, 3. 47, 10, 15, 28 AVG. civ. 6, 11 p. 270 D. QVINT. inst. 6, 3, 60 agente in eum (*Vatinium*) Calvo. GAIVS inst. 2, 204 *legatarium* in personam agere . . ., id est, intendere heredem sibi dare *rem* oportere. inter *aliquos*: *cf. p. 1393, 36.* GAIVS inst. 1, 184. 4, 42. VLP. dig. 2, 14, 1, 3 inter se agunt *pacto.* 5, 1, 61 pr. δ pro *aliquo, aliqua re*: LIV. 3, 58, 5 eius, pro quo agebat, causa. SEN. contr. 7, 4, 6 pro matre summisse et leniter agendum *esse.* 9, 2, 18 sic agere debemus tamquam pro facto nondum emendato. 10, 4, 6. ASCON. tog. p. 84 B. egit pro Graecis. QVINT. inst. 2, 15, 30 *al.* decl. 280 p. 141 PLIN. epist. 4, 9, 15 *al.* GAIVS inst. 4, 25 *al.* (*cf.* 4, 21). VLP. dig. 17, 2, 52, 10 pro socio. HIER. epist. 10, 3 de quibus pro Flacco agens luculenter . . . Tullius. *transl.* AVG. civ. 2, 21 p. 80 D. pro iniustitia contra iustitiam (19, 21 p. 390). ε *aliquo legitimo instrumento actionis*: agere lege *et sim.* (*aliter p. 1388, 17*): GAIVS inst. 4, 12 lege . . . agebatur modis quinque (*sequitur enumeratio*). PLAVT. Aul. 458 lege agito mecum. Merc. 1019 cum eo nos hac (hic *codd.*) lege agemus. Mil. 453 lege agito: te nusquam mittam. TER. Phorm. 984. LEX repetund. 23 ⟨quod cum ego lege Calpu⟩rnia aut lege Iunia sacramento actum siet. VARRO ling. 6, 31. CIC. div. in Caec. 19 eorum arbitratu lege agi. Mur. 25 *al.* Verr. 2, 29 lege ageret in hereditatem. de orat. 1, 175. *transl.* 1, 42 agerent . . . tecum lege . . . Pythagoraei . . . ceterique in iure sua . . . vindicarent. 1, 167. leg. 3, 45 legibus. NEP. Timol. 5, 2 homo petulans . . . vadimonium cum vellet imponere, quod cum illo lege agere se diceret. OV. fast. 1, 48 *ille dies* fastus erit, per quem lege licebit agi. LIV. 3, 45, 2. 9, 46, 5. FEST. 278, 21 *religiosum est* die nefasto apud praetorem lege agere. VAL. MAX. 7, 7, 5 PLIN. nat. 7, 40. QVINT. inst. 3, 6, 72 leges, quibus agitur. 7, 4, 9 legibus. decl. 250 p. 30 in argumentum inscripti maleficii lege agere. 358 p. 390 *al.* TAC. ann. 3, 69 legibus. 4, 19. 12, 60 *al.* lege. SVET. Tit. 8 de eadem re pluribus legibus. GAIVS inst. 1, 184 inter tutorem et mulierem . . . lege agendum erat. 4, 12 *al.* VLP. reg. 11, 24 lege aut legitimo iudicio. VOPISC. Aur. 14, 7 AMM. 22, 7, 2. CIC. Tull. 54 agi . . . usi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tato iure et cotidiana actione (*cf.* 42). dom. 56 mecum ... more institutoque maiorum. Verr. 6, 4 summo iure. dom. 42 iure (LEX Rubr. 2, 30 in iure). 69 Sest. 73. LIV. 1, 14, 1 cum ... Laurentes iure gentium agerent (*sc. cum Tatio*). 1, 52, 2. 3, 49, 3 SEN. contr. exc. 5, 5 QVINT. decl. 279 p. 137 TAC. ann. 2, 80 (*opp.* armis) FLOR. 1, 21, 3. NERAT. dig. 19, 5, 6 civili intentione incerti (*gen.*). CELS. dig. 19, 5, 2 praescriptis verbis. 39, 5, 21, 1 exceptione. GAIVS dig. 27, 3, 14 negotiorum gestorum iudicio (inst. 1, 184). inst. 3, 160 mandati actione. *sim.* 3, 181. 4, 20 aut sacramento aut per iudicis postulationem. 4, 59 de Sticho alia formula agat. 4, 106 si ... imperio continenti iudicio actum fuerit, sive in rem sive in personam sive ea formula, quae. 4, 171 iudicati aut depensi aut ... aut legatorum ... relictorum nomine agitur. 4, 177 si cum muliere eo nomine agatur, quod dicatur ... transtulisse. *sim. saepius.* VLP. dig. 4, 9, 3, 5 honoraria actione. 1, 14, 3 qui apud eum (*praetorem*) egerunt vel lege vel quo alio iure. IVLIAN. dig. 14, 4, 12. CAPITOL. Opil. 13, 1 iure, non rescriptis. INST. Iust. 4, 6, 33^{c} pura actione recte agit. 4, 6, 38 iudicio societatis. agere ex sponsu, ex testamento *sim.*: VARRO ling. 6, 72 agi potest cum eo ex sponsu. CIC. Quinct. 32 ex sponso egit *Quinctius*. SERV. SVLP. Gell. 4, 4, 2 ex sponsu. CIC. Mur. 35 tamquam ex syngrapha ... cum populo (Phil. 2, 95). Caecin. 33 ex iure civili ac praetorio. top. 96 ex scripto. LABEO dig. 30, 29, 3 ex testamento. IVLIAN. dig. 18, 6, 14 (13) ex empto (POMP. dig. 21, 2, 16 pr. *al.*). 19, 1, 28 ex stipulatu. GAIVS inst. 4, 7 ex contractu. *nota*: 4, 24 nominata causa, ex qua agebat. PAVL. dig. 13, 2 ex lege. *simil. saepe ap.* ICTOS. SPART. Pesc. 2, 7 cum Severo ex interdicto de imperio. ζ *alicuius criminis*: PAVL. FEST. 23, 5 agere significat iurgari, ut dicimus: agit cum eo furti. *dub.* LVCIL. 698 agite, agite, fures, mendaci. RHET. Her. 1, 22 secum furti agi, non peculatus oportere. 24 iniuriarum (LEGIS Rubr. frg. Atest. 4). 2, 19 mandati. CIC. inv. 2, 59 Caecin. 35 Cluent. 163 epist. 7, 22 VITR. 7 pr. 7 SEN. contr. 1, 2, 22. 2, 3, 12. 2, 5, 17 ingrati. exc. 3, 6 *al.* 10, 4, 13. 10, 3, 7 an possit dementiae agi cum patre ob ullam aliam rem quam ob dementiam. SEN. benef. 5, 8, 4 *al.* QVINT. inst. 3, 6, 19 *al.* 4, 4, 8 caedis ago, furtum obicio ..., adulterii mecum agitur. decl. 250 p. 27 *al.* (*saepe*). 355 p. 386 tutelae (*sc. male gestae; cf.* CALL. dig. 3, 5, 28 [29]). 385 p. 431 damni agis et veneficium obicis. EDICT. Vlp. dig. 47, 10, 7 pr. *al.* GAIVS inst. 3, 179 *al.* POMP. dig. 16, 1, 32, 3 AFR. dig. 17, 1, 34, 1 *al.* PAPIN. dig. 7, 5, 8. *similia saepe.* η in (ad) *aliquid, alicui rei* (*i. ut aliquid adipiscaris*): CIC. Verr. 2, 29 in hereditatem. GAIVS inst. 4, 51 in rem ... vel ad exhibendum. 4, 16 *al.* (VLP. dig. 2, 7, 3, 1 ad exhibendum *servum*). 2, 280 in duplum cum eo agitur. 3, 216 ea lege adversus infitiantem in duplum agitur. 4, 107 in factum (VLP. dig. 9, 2, 11, 5 *al.*). PS. ASCON. in Verr. 2, 26 p. 164 B. cum in rem aliquam agerent litigatores. VLP. dig. 17, 2, 52, 10 ad hoc, ut *aliquid fiat.* 17, 1, 10, 6 in hoc ..., ut. 23, 3, 12, 1 in eo ..., ut. *aliter in aliquem*: *v. p. 1396, 53.* MAEC. dig. 49, 17, 18, 2 patrem filio salvo communi dividundo agentem. GAIVS inst. 4, 42 inter coheredes familiae erciscundae ... aut inter socios communi dividundo aut inter vicinos finium regundorum. ϑ de *aliqua re* (*de crimine, vel de poena. formulae* qua de re agitur *sim. v. p. 1393, 46*): CIC. Quinct. 46 de re agendi ... potestas. S. Rosc. 103 de bonis et caede. Tull. 42 in hoc iudicio ... agi de vi. LEX Rubr. 1, 45 qui d(e) e(a) r(e) aget petetve. 2, 29 LEX Malacit. 4, 70. PAVL. FEST. 116, 18 litis cecidisse dicitur, qui eius rei, de qua agebat, causam amisit. SEN. contr. exc. 3, 1 de vi agat, talionem petat. contr. 7, 8, 11 putes de capite agi. (SEN.) mon. 95 cum de capite agitur ... hominis, omnis ... hilaritas removenda est. QVINT. decl. 265 p. 85 bis de eadem re agere ne liceat. FRONTO p. 227, 17 N. agere de finibus ... Vesperum et Luciferum. GAIVS inst. 4, 41 de vitibus succisis. 4, 15. 26. VLP. dig. 4, 3, 9, 3 de dolo adversus Titium. 4, 9, 3, 5 de recepto. 5, 1, 61 pr. id venire in iudicium, de quo actum est inter litigantes. *ibid.* id venire in iudicium, non de quo actum est, ut veniret, sed id non venire, de quo nominatim actum est, ne veniret. CALL. dig. 49, 14, 2, 2 de capitali causa. ι *aliquid esse vel fieri* (*Kalb, Juristenlatein p. 37*): ALF. dig. 8, 5, 17 pr. agi oportet ius non esse *eqs.* PROCVL. dig. 8, 5, 13 POMP. dig. 8, 5, 14, 1 *al.* INST. Iust. 4, 6, 2 si agat ius sibi esse. POMP. dig. 12, 4, 15 ages cum Attio dare eum tibi oportere. *cf. p. 1392, 19.* ϰ *additur* apud *quem iudicem* (apud populum *v. p. 1393, 27*): LEX Rubr. 2, 30 quom ... eo agetur in iure apud eum, quei. CIC. S. Rosc. 73 apud homines ... prudentissimos (*sc. iudices*). dom. 51 apud pontifices. Flacc. 79 Ligar. 12 leg. 3, 40 *et passim.* LIV. 36, 27, 4. 38, 48, 13. 41, 25, 6 SEN. contr. 7, 8, 8 VAL. MAX. 2, 8, 2. LEX de imp. Vesp. 39 ne cui de ea re actio neve iudicatio esto, neve quis de ea re apud ⟨s⟩e agi sinito. QVINT. inst. 5, 10, 111. 11, 1, 78 decl. 301 p. 189 TAC. ann. 6, 12 GAIVS dig. 2, 1, 11, 1 inst. 4, 95 *al.* APVL. flor. p. 87 Oud. primo tirocinio agendi penes iudices.

ad *II B 1 et 2*: *adverbia notabiliora de genere vel colore orationis* (*praeter ea, quae dedimus supra*): CIC. Verr. 4, 164 accusatorie (*cf.* Deiot. 21 criminose). Sest. 4 acrius (de orat. 2, 317). ad Q. fr. 2, 15, 2 atrocissime. Mur. 74 austere. fin. 2, 3 commodius (PLIN. epist. 6, 29, 5). ac. 2, 112 ieiune (orat. 118). Catil. 1, 8 obscure. Verr. 2, 27 planius. 2, 151 populariter. fin. 4, 24 pressius. Cael. 32 prisce ... remisse. Brut. 277 solute ... leniter ... oscitanter. Mur. 74 stoice. Scaur. 20 subtiliter (fin. 4, 8 SEN. contr. 10, 1, 12). Phil. 8, 16 vehementer (SEN. contr. 1, 8, 15). Cael. 32 urbane. BRVT. *et* CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 minaciter (TAC. ann. 13, 21). OV. ars 3, 582 summisse ... minanter. LIV. 10, 16, 3 efficacius. 8, 23, 8 perplexe (PETRON. 134). 9, 45, 2 *al.* suppliciter. TAC. dial. 18 fortius et audentius. TERT. nat. 2, 13 extensius. *similia passim.*

3 *in scaena (translate: in vita) vel certe oratione per gestum et modulationem amplificata*: PAVL. FEST. 23, 6 agere ... significat ... verbis indicare ... quin etiam, si accessit gestus et vultus quidam decor, ut cum scaenici agere dicuntur. **a** agere fabulam *et sim.*: PLAVT. Amph. 88 ipse hanc acturust Iuppiter comoediam. 94 fabulam. Bacch. 215. Capt. 52 haec res agetur nobis, vobis fabula. 62 comico choragio ... agere ... tragoediam. Most. 1181. *sim.* Stich. 538 huic apologum agere unum volo. *in didascaliis, ut Stichi Plautinae*: GRAECA ADELPHOE MENANDRV ACTA LVDIS PLEBEIS *eqs.* TER. Haut. 5 integram comoediam ... sum acturus Heautontimorumenon. 36 statariam ... per silentium *spectatorum. elliptice* Hec. 18 easdem *fabulas* agere coepi (SCHOL. Ter. ed. Schlee p. 141 recitare. *cf.* p. 95). VARRO ling. 6, 58. 6, 77 *v. p. 1377, 69.* RHET. Her. 1, 24 scripta. CIC. Sest. 118 cum ageretur togata. Phil. 11, 13 alter commentatus est mimos, alter egit tragoediam. de orat. 2, 205. FEST. 217, 23 fabulam ... actam ... per Atellanos. 333, 29 *Livius* et scribebat fabulas et agebat. SEN. contr. 1, 5, 2 quam bene mimum egit *rapta.* SEN. nat. 4 pr. 13 male ... mimum. PETRON. 59. 80 QVINT. inst. 11, 3, 111. IVV. 8, 186 Phasma Catulli. 13, 110 SVET. vita Ter. 3 Iul. 39 Cal. 57 Nero 4 GELL. 6, 5, 8 LAMPR. Hel. 5, 4 VOPISC. Car. 19, 2 LACT. inst. 5, 20, 12 HIER. epist. 57, 12 AVG. civ. 2, 8 p. 62 D. *de poeta*: DON. Ter. Hec. 1, 2, 22 (97) ne ... non agere fabulam, sed narrare videretur. **b** agere versus *sim.*: CATO orat. 40, 5 Graecos versus agit, iocos dicit. CIC. Sest. 120 haec (*i. versus, qui praecedunt*) quantis ab illo (*histrione*) clamoribus agebantur! 121 quanto cum gemitu populi. 122 quae ... ita et acta et scripta. de orat. 3, 102 agit hunc versum Roscius eo gestu. 3, 214 oculis, voce, gestu. Sest. 123 dolenter causam meam *Roscius.* rep. 4, 11 Periclen ... violari versibus et eos agi in scena (et **exagitari** i. s. *al.*). LABER. com. 58 popularia ... per ludum. CVLEX 116 choros egere puellae (PROP. 2, 3, 18 PS. CYPR. spect. 3). HOR. epist. 2, 1, 82 ea ... reprehendere ..., quae gravis Aesopus ... egit. ars 179 aut agitur res in scaenis aut acta refertur. 277 poemata ... qui canerent agerentque peruncti faecibus ora. LIV. 7, 2, 9 *Livius* suorum carminum actor dicitur, cum ... vocem obtudisset, ... puerum ad canendum ... cum statuisset, canticum egisse aliquanto magis vigente motu, quia nihil vocis usus impediebat. PETRON. 69 *servus* modo ... choraulas imitatus est, modo lacernatus cum flagello mulionum fata egit. SVET. Galba 13 spectatores consentiente voce reliquam partem retulerunt ac saepius versu repetito egerunt. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 14 secundarum ... partium actores omnia summisse agunt. CLAVD. 28, 123 captum ... Maurum Pieriis egit fidibus chelys. AVG. civ. 2, 4 p. 57 D. illam ... turpitudinem obscenorum dictorum ... scaenicos ... domi suae proludendi causa ... agere. 6, 7 p. 259 haec ... si mimi agerent. *sim.* STAT. silv. 5, 1, 202 mersumque in corde (corda?) dolorem saevus agit, qualis conspecta coniuge segnis Odrysius vates ... obstupuit. ARATOR act. 1, 814 non murmure tristi affectum pietatis agunt. ludos agere *v. sub II A 2 c α.* *nota iuncturam*: retro agere carmen *al. i. q. inverso ordine recitare*: VAL. FL. 1, 782 Stygias ... obsecrat igne domos iam iam exorabile retro carmen agens. 4, 87. QVINT. inst. 1, 1, 25 ut ..., cum satis adfixisse eas (*litteras*) pueris recto ... contextu videntur, retro agant rursus et ... permutatione turbent. 2, 4, 15 retro agere dispositionem. *cf.* 5, 10, 77. 9, 4, 81 dactylum ... retro actum appellari ... anapaeston. 12, 2, 10 ordinem retro. **c** agere gestum: VARRO ling. 6, 41 hinc (*ab* 'ago') dicimus 'agit gestum tragoedus'. CIC. Q. Rosc. 24 *v. p. 1372, 76.* Quinct. 77 ore durissimo esse, qui praesente eo (*Roscio?*) gestum agere conaretur. Rab. Post. 36 umeris gestum agebant *Graeci.* de orat. 2, 233 MACR. sat. 3, 14, 12. **d** partes (*proprie et translate*): TER. Phorm. 27 primas partes qui aget, is erit Phormio. 835 partis tuas. VARRO Men. 367. CIC. Mur. 6 has partis lenitatis. Cael. 8. Brut. 308 primas in causis agebat Hortensius. 317 epist. 3, 10, 8 OV. epist. 8, 41 *cf.* FEST. 198, 26 SEN. contr. 10, 3, 7 VAL. MAX. 4, 1, 10 *al.* SEN. epist. 80, 7. dial. 5, 8, 6 quidquid dixisset, sequi et secundas agere. QVINT. inst. 11, 3, 74 TREB. Gall. 3, 5. *de re*: VARRO rust. 1, 4, 1 priores partes agit, quod utile est, quam, quod delectat. TER. Haut. 798 *loco, ut videtur, corrupto*: partem. **e** personas (*proprie in scaena et in actionibus oratorum et declamatorum, translate in vita; significat verbis et gestibus facere ea, quae alicuius personae sunt, sive haec aliena est sive propria agentis* (*cf. infra*): TER. Haut. 39 ne semper servus currens, ... avarus leno ... agendi sint mihi clamore summo, cum labore maxumo. CIC. Q. Rosc. 20 lenonem cum agit *Roscius*, agit Chaeream. epist. 2, 9, 1 egi ... omnis illos adulescentes, quos ille [i]actitat. 7, 6, 2 Medeam (*personam, non fabulam*). Att. 13, 52, 1 ἐμετικόν (-ήν *trad., v. adnot. Boot.*). CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 incidi in competitorem nobilem (*Octavium*) et nobilem agentem (*Hirrum*). 8, 17, 1 mirificum civem agis. HOR. sat. 2, 6, 111 laetum con-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vivam. Ov. epist. 2, 78 heredem patriae ... fraudis. ars 1, 502 faveas illi, quisquis agatur amans (*in mimo*). 1, 611 est tibi agendus amans imitandaque vulnera verbis. rem. 383. Liv. 45, 25, 2 Cato ..., asper ingenio, tum lenem ... senatorem egit. Livi perioch. 41 vilissimum regem. *sim.* 46. 52. Manil. 4, 5 victuros agimus semper nec vivimus umquam. 5, 482. Sen. contr. 2, 1, 5 filium. *nota* 2, 6, 4 non simulas ..., ista, sed facis, nec amantem agis (magis *codd.*), sed amas, nec potantem adumbras, sed bibis, nec te dicis bona dissipare, sed dissipas. Vell. 2, 92, 2 in comitiis habendis praecipuum egit consulem. 2, 109, 2 *al.* Val. Max. 2, 2, 4. 3, 8, 3 Pisonem mirifice ... egisse consulem. 4, 1, 6 hostem. 4, 2, 2 pertinacem exhibendo inimicum malum consulem ageret. 4, 2, 5 amicum. *sim. saepius.* 5, 8, 1 exuit patrem, ut consulem ageret. 7, 7, 7 praetorem ... severiorem egit, quam Orestes gesserat (9, 1, 9). 8, 2, 2 ex amica ... feneratricem. 8, 6, 2 salutarem ... civem in ... opprimendo. Sen. Ag. 959 animos viriles ... geris, sed agere ... feminam disces. dial. 4, 17, 1 histriones ... iratum bene agentes. 9, 4, 3. benef. 2, 17, 2 hanc personam induisti: agenda est. epist. 64, 7 agamus bonum patrem familiae. 80, 6 esse miseros ... agere felicem. 120, 22. Qvint. inst. 6, 2, 36 *in iudicio* orbum agimus et naufragum (*ibid.* induere personas). 9, 2, 46. 11, 3, 91. 12, 8, 10 *patrono* in aliam ... personam transeundum est agendusque adversarius. decl. 279 p. 136 virum. 346 p. 366 dissimulare iram ... et agere mitem. Ivv. 3, 94 cum Thaida sustinet aut cum uxorem comoedus agit (Schol. imitatur). 9, 10. Tac. hist. 1, 30 amicum imperatoris. 4, 2 stupris et adulteriis filium principis. ann. 16, 28 *al.* Plin. epist. 1, 17, 1 sunt, qui defunctorum quoque amicos agant. 3, 16, 6 amisso ... filio matrem. 8, 14, 5 adulescentuli ... duces agere ... adsuescerent. paneg. 15 tribunum (*i. q. tribunus esse*). *cf.* 56. 93 licet tales consules agere quales ante (*praep.*) principes erant. Svet. Tib. 12 non privatum modo, sed etiam ... trepidum. Flor. 1, 1, 3 *lupa* matrem *gemellorum* (*sed cf. Wölfflin, Archiv 12, 1902, 453*). Ter. Scavr. Gell. 11, 15, 3 'ludibunda' ... quae ludentem ... agit aut simulat (Gell. *ibid.* 4 ludentem agere vel imitari). *nota*: Tert. cast. 7 laico digamo capitale est agere pro sacerdote, ... ipsi sacerdoti digamo facto auferatur agere sacerdotem. Paneg. 12, 25 p. 293, 33 miseri vetabamur agere miseros. Vopisc. Prob. 10, 7 agenda est persona, quam mihi miles imposuit. Lampr. Alex. 15, 1 Augustum. Ivst. 8, 2, 10 *Athenienses* agunt propugnatores sceleris. Avr. Vict. Caes. 39, 8 parentem. Hil. trin. 3, 10 per somnum famem *etc.* ... hominem egerat *filius dei*. *nota*: Symm. epist. 10, 12, 2 etiam cum hominem ageret (*i. viveret*). Ps. Ascon. Verr. 2, 56 p. 174 B. legatus quaestorius: legatum ex quaestore agens. Clavd. 22, 168 *Stilicho* civem. Avg. civ. 4, 26 p. 179 D. Iovem turpissimi histriones cantabant agebant. gen. c. Manich. 2, 8, 10 animalem hominem. Svlp. Sev. Mart. 2, 8 *Martinus* agebat ... bonis operibus baptismi candidatum. Sidon. epist. 4, 24, 2 monachum ... an clericum. 6, 8, 2 *al.* Sedvl. carm. pasch. 1, 355 Matthaeus agens hominem (*de figura symbolica evangelistae*). Pavl. Petr. Mart. 1, 184 discipulum ... doctor. Ennod. epist. 5, 1 p. 123, 13 Vind. egistis mediocrem (dict. 28 p. 506, 7).

hic adiungendam putavi iuncturam: **f** se agere (*i. suam personam agere, se gerere*): Gratt. 103 haut illo (*Dercylo*) quisquam se iustior egit. Val. Max. 4, 1, 6 tantum se in recusandis honoribus gessit, quantum egerat in emerendis. 6, 3, 6 sic se in viris ... severitas exercuit; sed ne in feminis quidem ... segniorem egit. Sen. benef. 2, 20, 2 ex institutione Stoica se egisse. Sil. 16, 23 nec vero Ausonia tantum se laetus agebat Dardanidis Mavors. Tac. hist. 3, 2 quanto ferocius ante se (antea *vel* ante [se] *edd.*) egerint. Svet. Claud. 25 libertinos, qui se pro equitibus R. agerent. 29 non principem se (se *del. Gron.*), sed ministrum. Vlp. dig. 1, 12, 1, 9 nummularii probe se agant circa omne negotium. Paneg. 12, 33 p. 301, 25 *piaculi* se barbarus ... ultorem. Spart. Hadr. 11, 3 apud Sabinam ... in usu eius familiarius se tunc egerant. Capitol. Aur. 8, 1 civiliter. 26, 3 civem se. Pert. 8, 10 Treb. Gall. 1, 2 *et saepius.* Rvt. Lvp. 2, 4 cum ⟨sic⟩ se agentem videritis. Evtr. 6, 9 neglegenter ... avare. Avson. 181, 6 comitem se. Hier. in Is. 14, 20 p. 179 Vall. humiliter. epist. 147, 11 *al.* 130, 19 virginum ... non bene se agentium. Vvlg. I reg. 18, 5 prudenter se agebat (18, 14 prudenter agebat). Pavl. Nol. carm. app. 1, 68 se ... servos. Prosp. epist. 1, 3 quoquo ... modo se egerint. Favst. Rei. serm. 9 p. 259, 9. Oribas. syn. 5, 2 cum omni cautela se agere debent *feminae*.

g *absolute* (*de histrionibus; de actione oratorum v. p. 1395, 78 sqq.*): Plavt. Trin. 707 hic agit magis ex argumento et versus melioris facit (*cf.* Mil. 811). Ter. Hec. 44 agendi tempus mihi datumst. Ad. 24 senes, qui primi venient, ei partem aperient, in agendo partem ostendent. Cic. de orat. 1, 124 noluit ... hodie agere Roscius. 1, 251 *histriones* vocem ..., cum egerunt, ... recipiunt. 1, 257. 3, 221 (*ibid.* pronuntiaret). Vitr. 5, 6, 2 spectare ... agentium gestus. Pavl. Fest. 23, 6. Porph. Hor. ars 120 male. *hinc ad rem videtur translatum*: Apvl. met. 5, 15 iubet citharam loqui, psallitur; tibias agere, sonatur; choros canere, cantatur. Porph. Hor. ars 81 heroicum solet referre, quid actum (acti *codd.*) sit, tragoedia agit. *de privatis, qui* pro *aliqua persona se gerunt*: Vlp. dig. 40, 12, 10 simul atque desierit quasi fugitivus se celare et pro libero agere. *ibid.* eum, qui scit se liberum, deinde pro fugitivo agit, hoc ipso, quod in fuga sit, pro servo agere (*ibid.* si ... se pro liberis gerant). Pavl. dig. 15, 1, 52 pr. *cf. sub II A 2 a ε.*

III *de* ***vita et temporibus***: *vivere, degere, esse*: Gloss. IV 306, 47 agit: degit, vivit.

A *addito obiecto*: **1** aetatem, aevum, vitam *sim.* (*cf.* agito). *v. Thes. I p. 1124, 76 sqq.* Plavt. Mil. 1320 mecum aetatem. Pseud. 173 in munditiis ... aetatulam agitis. Rud. 337 quid agis tu? :: aetatem haud malam male. Ter. Hec. 207 una inter nos agere aetatem liceat. Cic. Quinct. 99 prope acta iam aetate decursaque. Sall. Catil. 4, 1. Tac. ann. 16, 26 (*ibid.* vitae ordinem). *aliter* Lvcr. 1, 233 aetas ... ante acta (2, 298). Ivv. 13, 28 nunc aetas agitur peioraque saecula ferri temporibus. Avg. civ. 22, 30 p. 635 D. sexta *aetas mundi* nunc agitur. Pacvv. trag. 262 consuetus in armis aevom agere. Lvcr. 5, 82 Hor. sat. 1, 5, 101 Ov. met. 10, 243 Epiced. Drusi 42 Lvcan. 8, 243 Ps. Qvint. decl. 13, 2. *nota* Avien. Arat. 293 cum ... priorum vita hominum nullis ageret sub legibus aevum. Clavd. Pros. 3, 311. Plavt. Trin. 366 vitae agundae. Ter. Andr. 175 pudice vitam, parce ac duriter agebat. Ad. 45 ruri. 863 in otio. Fann. hist. 1 Canvt. Prisc. gramm. II 381, 12 Varro rust. 1, 2, 16 Cic. inv. 1, 103. Q. Rosc. 17 dabit ... vita acta ... testimonium. inv. 2, 34 vita ante acta. 36 Verr. 4, 146 Cluent. 195 Phil. 9, 15 *al.* Brut. 112 (?) ac. 2, 32 *et saepe.* fin. 3, 29 vitae et actae et consequenti. Tusc. 1, 99 vos ... vitam agatis (*opp.* moriar. Plato apol. 42 A βιωσομένοις). *al.* Catvll. 63, 71 Lvcr. 3, 1057 Nep. Att. 17, 3 Verg. georg. 2, 538 Hor. carm. 3, 2, 5. Ov. met. 11, 699 de vitae tempore quicquam. Liv. 4, 10, 9 *al.* (*cf. sub* ante). Sen. contr. 1, 1, 11 Val. Max. 2 pr. Sen. dial. 2, 19, 2. *nota*: Sen. epist. 77, 20 quomodo fabula, sic vita ... quam bene acta sit, refert. 93, 7 ne ... aevum ignobile emetiar, ut agam (*i. agendo vivam*) vitam, non ut praetervehar. Mela 3, 85 vitae spatium (Carm. epigr. 996). Plin. nat. 35, 127 Sil. 10, 283 Mart. 4, 66, 1 Qvint. decl. 297 p. 173 Tac. ann. 15, 63 Plin. paneg. 34 Svet. Claud. 35 Fronto p. 182, 20 N. Vlp. dig. 23, 2, 43, 5 Apvl. Socr. p. 122 Oud. Sol. 52, 10 Vopisc. Aur. 26, 8 *al.* Lact. inst. 1, 13, 13. Avr. Vict. Caes. 5, 2 reliquum vitae. Amm. 24, 4, 25 Hyg. astr. 2, 25 p. 68, 2 Hier. epist. 148, 8 Avg. civ. 1, 9 p. 16 D. *al.* 17, 4 p. 210 vitae, quae in hoc agitur corpore. 19, 3 p. 354 ars agendae vitae. Carm. epigr. 1377, 4 pacificam vitam. Prop. 2, 2, 16 Cumaeae saecula vatis aget. Ov. met. 3, 444. *vitae partes, aetatis gradus*: Cic. Cato 7 senectutem. Anton. Cic. Att. 14, 13ᵃ, 3. Sall. Iug. 85, 41 ubi adulescentiam habuere, ibi senectutem agant. Hor. carm. 1, 36, 8 Ov. am. 3, 1, 28 Liv. 7, 5, 9. 26, 2, 15 Val. Max. 3, 5, 3. 8, 13 ext. 1. Qvint. decl. 321 p. 260 consuetudo actae pariter infantiae. 377 p. 420 Tac. hist. 1, 13 Svet. Vitell. 4 Don. (Svet.) vita Verg. p. 55 Reiff. Apvl. met. 5, 15 Capitol. Pius 1, 2 Ivst. 9, 4, 5 Amm. 23, 6, 4. *de iunctura* vita, aetas ante acta *sim. cf. etiam Thes. II p. 129, 51.*

2 annos, annum *sim.* Laber. com. 109 bis tricenis annis actis sine nota. Sen. suas. 7, 9 per quattuor et sexaginta annos pulchre actos ... obtestor. Tac. hist. 1, 48 quinquaginta ... annos variis moribus egit. Porph. Hor. carm. 4, 1, 6 Spart. Hadr. 25, 8 Capitol. Pius 5, 1 *al.* Avg. civ. 15, 12 p. 79 D. *al.* Pavl. Petr. Mart. 1, 126 Corp. V 6221, 2. XIII 299. Carm. epigr. 695, 2 Eutreptus iustis bis senos cursibus annos egit. Ov. met. 3, 327 septem egerat autumnos. Pont. 4, 6, 5 in Scythia nobis quinquennis Olympias actast (Flor. Verg. p. 186, 23 Sidon. epist. 2, 8, 3 vers. 13). 4, 10, 2 mihi ... bis tertia ducitur aestas ... pellitos inter agenda Getas. fast. 2, 183 tria lustra. Colvm. 7, 9, 2 quadrimatum. Plin. nat. 14, 18 a cuius obitu XC aguntur anni. Mart. 10, 23, 2 numerat ... quindecies actas Primus Olympiadas. Carm. epigr. 1127, 5 septuaginta super messes natalibus egi. *nota* Ps. Lact. mort. pers. 50, 6 filium ... agentem in annis octo et filiam septennem. Dict. 1, 1 Plisthenes admodum parvis ipse agens in primis annis vita functus. Sidon. epist. 4, 24, 8 sub annis ... tutelaribus agunt. Ov. met. 4, 48 extremos ... in turribus egerit annos. Liv. 9, 45, 10. 10, 1, 4. Sen. contr. exc. 5, 5 intra ... penates agatur annus. Val. Max. 6, 9, 2. Sen. dial. 10, 14, 1 quidquid annorum ante illos actum est. Avr. Vict. Caes. 1, 2. annum: Varro rust. 2, 7, 2 incipientes quartum agere annum. Cic. Cato 4 octingentesimum annum. Mon. Ancyr. 3, 2 *al.* Liv. 3, 71, 6. 5, 54, 5 trecentesimus ... annus urbis ... agitur (Tac. Germ. 37). 24, 4, 4 *al.* Vell. 2, 53, 3 *al.* Val. Max. 3, 7, 1 *al.* Cvrt. 6, 5, 3 Colvm. 6, 29, 4 Plin. nat. 7, 158 *al.* Frontin. strat. 4, 3, 11 Plin. epist. 6, 20, 5 Svet. Aug. 8 *al.* Flor. 1, 18, 1 Marcell. dig. 35, 1, 36, 1 Vlp. dig. 48, 5, 16, 6 *al.* Spart. Hadr. 15, 8 *al.* Hier. epist. 72, 1 Avg. civ. 16, 15 p. 150 D. Vict. Vit. 1, 1 sexagesimus ... agitur annus, ex quo. Corp. X 3043 agenti vitae suae annum XX. 3906. XIV 3602. Mart. 6, 70, 2 sexagesima ... messis acta est ... Cottae. menses (*saepe de praegnantibus*): Plavt. Amph. 500 menses *praegnationis* iam tibi esse actos. Ter. Hec. 394 mensis agitur hic iam septimus. Varro ling. 5, 69 Ov. met. 7, 700. Liv. 40, 23, 6 anxius ... aliquot menses ... egisset. Manil. 3, 381. Phaedr. 1, 18, 2 instante partu ... actis mensibus. Hyg. astr. 2, 8 p. 45, 8. Ov. fast. 6, 774 post septem luces Iunius actus erit.

anni tempora (*cf. supra l. 52*): [Caes. Gall. 5, 22, 4 β hiemem in continenti agere; *sed* α *rectius*: hiemare, *cf.* hiemo.] Varro rust. 3, 16, 34 aestate acta (Liv. 28, 46, 16 Tac. ann. 3, 74). Sall. epist. Pomp. 5 hiemem ... castris ..., non per oppida ... egi. *cf.* Iug. 100, 1. Liv.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 2, 6 sub tectis. *sim.* 9, 28, 2 hiberna (27, 8, 19 ad Tarentum aestiva. CVRT. 5, 8, 1). LVCAN. 1, 302 GALLICAN. Avid. 6, 2 AMM. 16, 2, 1 *al.* HIER. epist. 14, 2 *hiemem* sub pellibus. CLAVD. carm. min. 23, 2 brumam ... nudus. FAVON. p. 5, 19 H. ver in tribus signis *zodiaci* agitur ..., aestas in *eqs. nota iuncturam* ver agere *i. vernare, ver celebrare*: CATVLL. 67, 16 iucundum cum aetas florida ver ageret. VERG. georg. 2, 338 ver magnus agebat orbis. COLVM. 10, 210 mundus ver agit. VERS. metr. Mar. Victor. gramm. VI 97, 33 ver agere ... te Venus ... iubet. CLAVD. carm. min. 27, 28 DRAC. Romul. 7, 5. **3** dies, noctes (*aliter: dies festos celebrare, v. II A 2 c α*): CIC. Tusc. 5, 5 unus dies bene et ex praeceptis tuis actus. fin. 2, 96 cum ageremus ... vitae beatum et eundem supremum diem. VERG Aen. 5, 51 hunc *diem* ego Gaetulis agerem (*i. perviverem*) si Syrtibus exul. 9, 154. PRIAP. 63, 7 acta sub laboribus luce (Ov. epist. 18, 33). LIV. 5, 21, 6 ultimum ... diem. 5, 42, 6 diem ... foede. 7, 18, 9 per seditiones acti comitiales dies. SEN. contr. 7, 6, 12 SEN. epist. 15, 3. 87, 2 biduum. *nota* 108, 24 agit nos agiturque velox dies. LVCAN. 7, 201 dissimilem ... cunctis ... egit ... natura diem. PLIN. nat. 8, 81 dies in terra agit, noctes in aqua. 35, 84 consuetudo nunquam tam occupatum diem agendi, ut non. SIL. 12, 105 TAC. dial. 7 *al.* hist. 1, 29 sextus dies agitur, ex quo. VLP. dig. 40, 1, 1 diem supremum ... anni vicensimi. AMM. 21, 12, 11 diei residuum. VERG. Aen. 6, 514 inter gaudia noctem. HOR. carm. 3, 7, 8 Ov. epist. 12, 58. met. 10, 174 medius Titan venientis et actae noctis erat. Ib. 628 LIV. 3, 15, 8. 21, 34, 9 VAL. MAX. 1, 7, 2. CVRT. 4, 13, 14 noctem ... metu. 7, 5, 16 perpetuis vigiliis. QVINT. decl. 258 p. 54. PS. QVINT. decl. 10, 17 sollicitas semper ageres suspensasque duceres noctes. TAC. hist. 2, 49 *al.* AMM. 18, 2, 10. **4** tempora *et quae tempore transiguntur*: SALL. Iug. 6, 1 pleraque tempora in venando agere. HOR. ars 173 laudator temporis acti. Ov. epist. 13, 42 belli tempora tristis agam. trist. 3, 3, 26. LVCAN. 7, 440 tempora legum (*i.* 'annos a consule nomen habentis'). VAL. FL. 3, 627 pretium ... temporis acti. SIL. 3, 579 obscura sedendo tempora agit, mutum volvens inglorius aevum ... populus. TAC. hist. 4, 62 *al.* PLIN. epist. 3, 5, 7 *al.* SVET. Vesp. 4 FRONTO p. 108, 22 N. CENS. 16, 5 haec ... tempora, ante actum ... et venturum (16, 4 praeteritum *et* transactum). HIL. trin. 2, 28 omne tempus, quod in homine egit *dominus* ... explevit. *nota* AVG. civ. 11, 6 p. 469 D. nullum ... posset esse praeteritum *tempus*, quia nulla erat creatura, cuius mutabilibus motibus ageretur. 13, 10 p. 567 productiora spatia temporis. GLOSS. IV 562, 19 retro (*i. antea*) actis temporibus: transactis (V 479, 68 praeteritis). VERG. Aen. 3, 708 pelagi tot tempestatibus actis (actus *al.*). SEN. contr. exc. 6, 4 bellum civile egi (*i. pervixi? lege codd.*), proscriptus sum, exulavi. STAT. Theb. 2, 403 tristes exul agit casus. IVST. 5, 9, 5 ibi ... tutum exilium (*i. tempus exilii*) egerunt (*similiter videtur dictum*: RVT. NAM. 1, 522 turpem latebram ... exul agit, *ubi* adit *Burm.*). AVG. civ. 14, 15 duram ... ageret servitutem. *nota*: VERG. Aen. 12, 530 Murranum ... avorum antiqua sonantem nomen per regesque actum (*i. perductum*) genus omne Latinos. *aliter* PLIN. nat. 36, 11 si quis horum familiam ad proavum usque retro agat. *cf. p. 1384, 68.*

B *absolute* (agere in [sub] annis *v. p. 1400, 59 sqq.*): **1** *de privatis et singulis*: TER. Ad. 501 quam vos facillime agitis, quam estis maxume potentes ..., tam maxime vos ... noscere oportet (*cf. p. 1338, 25*). VAL. ANT. hist. 21 (Gell. 3, 8, 3) uti rex circumspectius ageret atque ... salutem tutaretur. CIC. Sest. 88 si moribus ageret. SALL. Iug. 55, 2 civitas, trepida antea ..., laeta agere. 85, 35 cum tute per mollitiam agas. orat. Lep. 2 per iniuriam malunt quam optumo iure liberi agere. orat. Cott. 4 *al.* hist. frg. 1, 59 in ore gentibus agens (TAC. dial. 37. hist. 3, 36 vulgi). 1, 7 *ingenium humanum* inquies atque indomitum semper inter certamina ... agit (*i.* in actu est: SERV. auct.). Ov. met. 13, 371 pro ... tot annorum cura, quibus anxius egi. fast. 3, 664 *plebs* fugit et in Sacri vertice montis agit (abit *vel* erat *codd.*). LIV. 9, 20, 10 se (*Antiates*) sine legibus ... agere. 9, 25, 6 incerta pace. CELS. 1 pr. p. 12 D. quemadmodum sanis hominibus agendum sit. 3, 5 p. 84 semper aegros securos agere conveniat. 4, 32 p. 159 vitae genus ... mutabit et inordinate aget. LVCAN. 3, 53 *Caesar* curas expulit armorum pacique intentus agebat. PETRON. 74 bonatus ago et nolo videri levis. PLIN. nat. 2, 6 nobis, qui intus (*i. intra siderum cursus*) agimus, ... tacitus labitur mundus. 35, 105 qua fiducia extra muros ageret *Protogenes*. TAC. ann. 13, 46 Otho ..., ne in urbe aemulatus (*sc. a Nerone; part. perf. pass., non subst.; v. quae praecedunt*) ageret, provinciae Lusitaniae praeficitur. 1, 4 quibus *annis* Rhodi ... exul *Tiberius*. 15, 51 *al. nota* 15, 74 deum honor principi non ante habetur, quam agere inter homines desierit (APVL. met. 9, 11 inter homines). 13, 45 agentem eam in matrimonio Rufri. *additis adiectivis, adverbiis, adverbialibus etc. passim, ut* Agr. 5 anxius et intentus agere. 7 seditiose. 20 ex aequo. hist. 4, 68 sine solacio. ann. 3, 44 ut solitum. 6, 51 in lubrico. Germ. 19 saepta pudicitia. 29 nobiscum. hist. 2, 91 inter temulentos. ann. 12, 68 bona in spe. SVET. Aug. 61 quibus ... moribus ... domi et inter suos ... a iuventa usque ad. AVREL. ad Front. p. 9, 16 N. apud Baias. p. 45, 1 libenter et otiose. VLP. dig. 28, 5, 4, 1 qui a primo miliario Alexandriae agit (*similia cum definitionibus loci passim in* DIG.). 49, 16, 1 miles, qui in commeatu agit. MODESTIN. dig. 18, 1, 62 pr. qui officii causa in provincia agit vel militat). 1, 6, 8 pr. si in furore agente eo (*marito*) uxor concipiat. *talia saepe in* DIG. *nota* PAVL. dig. 48, 3, 8 sine vinculis agere custodiam (*i. custoditos*). APVL. met. 2, 17 ad confinia lucis usque pervigiles egimus. 8, 6. 8, 26 foris ... cornu canens adambulabat, domi ... agebat concubinus. apol. 61 ruri. TERT. spect. 16 qui illic (*in circo*) agunt (*sc. spectatores*). pudic. 11 in terris. 14 incondite. nat. 2, 7 incerti agitis ⟨circa⟩ conscientiae pudorem. 2, 12 quasi obliti agitis (*aliter* apol. 10 oblitos agitis *i. simulatis*). anim. 11 *populo* in carne carnaliter agenti. 23 animam ... in superioribus cum deo egisse in commercio idearum. 30 Pyrrhus ... fallendis piscibus agebat (*i. piscator erat*). HERM. Palat. sim. 3, 1 qui in hoc saeculo agunt (οἱ κατοικοῦντες). PORPH. Hor. carm. 3, 5, 48 cum amici ... maererent, ipse egregius, id est sublimis animo ageret. 2, 3, 23 sub caelo agas (HOR. moreris). 1, 38, 1 Persae ... reges ... in sumptuosissimis deliciis agere dicuntur. epist. 2, 1, 99 sub nutrice *infans*. CYPR. epist. 32 *init.* ad clerum Romae agentem. 55, 5. PS. CYPR. ad Novat. 1 per longam temporum seriem agentes *fratres*. COMM. apol. 213 in istis luxuriis. ITIN. Alex. 10 cum ... ageret Phaselide *Alexander*. PANEG. 12, 35 p. 303, 3 pervigil. CAPITOL. Aur. 21, 3 in secessu Praenestino. VOPISC. Prob. 11, 9 felix agas, feliciter imperes (*cf.* CAPITOL. Maximin. 16, 6). ARNOB. nat. 2, 37 *al.* PS. LACT. mort. pers. 50, 6 *v. p. 1400, 59.* LACT. inst. 4, 23, 2 *al.* IVST. 9, 5, 2. DON. de com. 2, 6 qui mediocribus fortunis agunt. AVR. VICT. Caes. 16, 2 plerumque nudi agunt *nautici*. 24, 4 *Alexandrum Severum* agentem casu cum paucis vico Britanniae ... trucidavere. LVCIF. Athan. 1, 28 sub ... sollicitudine. IMP. CONSTANTIN. epist. Migne 13, 563[b] ut sub me ageret, iussus est (ὑπ' ἐμοὶ διάγειν κεκέλευσται; *ibid.* commoratus est). FILASTR. 90, 2 indifferenter agere (*de haereticis*). AVIEN. Arat. 890 magister. AVSON. 177, 2 metuendus. DICT. 1, 3 *Aethra et Clymena* ob necessitudinem cum Helena agebant (*an i. q.* '*faciebant*'?). 2, 32 *al.* AMM. 15, 5, 4 amicos agentes intra Palatium. 26, 9, 4 Arbitionem ex consule agentem iam dudum in otio. VVLG. II Macc. 10, 6 cum laetitia diebus octo egerunt in modum tabernaculorum. Luc. 14, 32 illo longe agente. act. 24, 2 in multa pace. PRVD. ditt. 103 Christus agebat ante deus, quam sol fieret. perist. 13, 4 lingua *Cypriani* ... sola superstes agit de corpore. CLAVD. 8, 278 neu dubie suspectus agas neu falsus amicis. carm. min. 30, 83. PAVL. NOL. carm. 5, 71 securus agam. epist. 23, 18 *init.* in hoc mundo (*ibid.* vivamus). AVG. civ. 8, 20 p. 350 D. daemones medios inter deos et homines agere. 10, 22 p. 435 *Christus* hominem adsumpsit egitque (*hominem?*) sine peccato. COD. Theod. 10, 8, 4 (*a. 346*) qui sub hoste publico egerunt atque in proelio poenas debitas pependerunt. MAR. VICTOR aleth. 1, 312 voti ... ignarus agebat *homo in paradiso*. SIDON. epist. 9, 6, 4 hac verecundia. DRAC. satisf. 6 *deus*, temporis expers ... agis. 127. COD. Iust. 6, 44, 4 (*a. 240*) sollicite. VEN. FORT. carm. 3, 6, 44. CORP. III 1992 cum qua (*coniuge*) concorditer egit ... per annos XXVI (XIII 2094). VI 11570 ad diem mortis ... simplici adfectione ... egit. XI 3303 natali Ti. Caesaris perpetue acturi. PAPYR. Rainer, Wessely 10, 24 in carcere agat. agere commode *et sim. de valetudine*: AVREL. ad Front. p. 4, 15 N. nunc, ut commode agas, cito ... perscribe mihi. p. 29, 12 te saluto et, quam commode agas, sciscitor. 80, 23 nunc ago levissime. APVL. met. 1, 26 quam salve agit . . Demeas noster? (apol. 44). SIDON. epist. 3, 4, 2 agi prospere ... ubicumque (*aliter* ITALA gen. 17, 1 [*cod. Lugd.*] prospere age in conspectu meo *i.* εὐαρέστει; VVLG. ambula coram me). GREG. TVR. Mart. 1, 35 cum ... cotidie ageretur deterius (*sc. ab aegro*). Franc. 7, 42 *fin.* commodius agens (*cf. p. 1373, 5*). **2** *de populis* (*saepe i. q. situm esse, habitare, colere*): SALL. Iug. 89, 7 Africa, quae procul a mari incultius agebat. hist. frg. 1, 11. MELA 1, 57 cultores regionum multo aliter a ceteris agunt. 3, 26 nudi. 3, 106 hominum pars silvas frequentant, ... pars in urbibus agunt. PLIN. nat. 37, 43 proximi ... Pannoniae et agentes circa mare Hadriaticum. SIL. 9, 214 licet avia longe urbs (*Roma*) agat et nostro procul a certamine distet. TAC. Germ. 42 iuxta Hermunduros Naristi agunt. 43 *al.* 46 sermone, cultu ... ut Germani agunt. FLOR. 1, 21, 1. 2, 1, 2 *al.* SOL. 15, 5 Albani in ora agentes. RVF. FEST. brev. 10 Rhodus et insulae ... libere agebant. AVIEN. orb. terr. 481. 856 *al.* AVSON. 419, 34 urbes ... sub legibus. AMM. 27, 5, 6 longius agentes Greuthungos. 29, 5, 37. AVG. civ. 2, 18 p. 74 (*ex Sallustio*) optimis moribus ... populum R. inter secundum et postremum bellum Carthaginiense ... egisse. retract. 2, 43, 1 Gothorum ... agentium sub ... Alarico. SIDON. epist. 9, 3, 1 civitates, quae multum situ segreges agunt. **3** *de militibus* (*versari, castra stationem habere, vigilare. cf. p. 1389, 60 sqq.*). SALL. Iug. 101, 6 Marius apud primos agebat. LIV. 9, 22, 3 dictator ... securior ab Samnitibus agere, stationibus modo oppositis. 9, 43, 4. 23, 37, 6 vivi capti, qui in ... stationibus solute ac neglegenter agentes ... oppressi fuerant. 29, 3, 8 pacis modo incuriose (TAC. hist. 4, 28). 30, 9, 6 stationem navium ad Vticam incaute agentem. FRONTIN. strat. 1, 8, 12. TAC. Germ. 7 duces ... si conspicui, si ante aciem agant. Agr. 18 alam in suis (*Ordovicum*) finibus agentem. hist. 1, 70 *al.* ann. 15, 26 *legio V* per Pontum. 2, 17 adgnitum a Chaucis inter auxilia ... agentibus. GALLICAN. Avid. 4, 6 tria milia Sarmatarum neglegentius agentum in ... ripis. EVTR. 9, 7 Valerianus in Raetia ... agens. DICT. 2, 37 nostros ... otiose agentes ... invadere. 2, 45 omnes ... apud arma agere. AMM. 14, 11, 13 milites agentes in civitatibus. *sim. saepe.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CORP. III 7633 (*a. 239*) agens sub sic (*i. signis?*). **4** *de rebus* (*morari*): PLIN. nat. 18, 325 *luna* XVI (*i. sedecima nocte*) ad primae horae nocturnae dextantem sicilicum sub terra aget. FRONTIN. strat. 3, 10, 8 navigia, quae pro custodia portus agebant. ARNOB. nat. 4, 10 si . . . has dicitis partes *corporis* . . . agere sub tutelatoribus divis. AMM. 20, 3, 11 in eodem *signo* . . . agens *luna*.

de variis structuris verbi v. supra (*cf. I in fine*). *nota activum pro passivo*: GREG. TVR. Franc. 8, 36 quae actura erant (*i. futura, ut agerentur*). *sim.* BENED. reg. 48, 7 ab hora . . . quarta usque hora quasi sexta agente (*i. agenda*; qua sextam agent *interpolati*) lectioni vacent.

synonyma et opposita supra permulta attuli; adde hos locos: *synonyma*: *ad I*: PORPH. Hor. carm. 2, 13, 40 agitare . . . agere (*ibid.* persequi) *et* SERV. auct. Aen. 4, 245, *ubi ad lemma* agit ventos *synonyma enumerantur*: vocat, transit, ducit, moderatur, excludit ac pellit, insequitur (ante se agit, in actu est). *ad II* (*A*): administro: VARRO ling. 6, 78. agito: ACC. praetext. 30. conficio: CIC. epist. 6, 21, 1. curo: SALL. Iug. 85, 3 *al.* decīdo: CIC. Verr. 6, 120. efficio: HYG. astr. 2, 39 p. 76, 2. elaboro: CIC. Verr. 2, 31. exhibeo: VAL. MAX. 4, 2, 2. facio (VARRO ling. 6, 77 *de differentia inter* agere facere gerere, *v. p. 1377, 69*): PLAVT. Curc. 159 Merc. 284 Poen. 1225 TER. Ad. 789. 883 CIC. inv. 1, 37 ac. 2, 22 rep. 1, 19 Phil. 3, 33 *al.* LEX Rubria 2, 21 LIV. 22, 11, 2. 27, 10, 2 PAVL. FEST. 3, 2 LEX imp. Vesp. 19. 29 VVLG. (*coll.* ITALA Tert. bapt. 13) act. 9, 6 *al.* II par. 6, 37 *al.* AMM. 20, 8, 3 AVG. civ. 7, 30 p. 313 D. *al.* gero (VARRO *v. l. 20*): PLAVT. Aul. 117 Bacch. 477 *al.* RHET. Her. 2, 49 CIC. p. red. 2, 34 Pis. 40 Att. 1, 20, 3 Phil. 2, 11 SALL. Iug. 30, 1 EDICT. Claud. de Anaun. 35 SEN. contr. exc. 5, 8. 6, 1 LEX imp. Vesp. 29 APVL. Plat. 1, 12 QVEROL. p. 20, 22 VVLG. III reg. 8, 47 *al.* machinor: SEN. frg. 4. molior: CIC. Cluent. 194 Catil. 1, 8 *al.* nat. 1, 77 *al.* off. 3, 102 epist. 6, 10, 3 LIV. 29, 30, 5 SEN. epist. 14, 15 AMM. 21, 15, 4. operor: ENNOD. opusc. 1 p. 286, 4 Vind. paro: CIC. Verr. 2, 67. perago: OV. rem. 383 LIV. 37, 4, 1 *al.* perficio: CIC. Mur. 79 rep. 1 frg. 5 IREN. 4, 20, 8. proficio: CIC. Sest. 71. studeo: ENN. trag. 186. suscipio: CIC. agr. 2, 15. tracto: CIC. de orat. 2, 188. 191. 3, 60 Att. 16, 16, 9 OV. ars 1, 182 SEN. epist. 65, 15 EDICT. Diocl. 1, 19. transigo: LIV. 27, 12, 1. habeo (*ludos*): ACTA lud. saec. sept. 1, 24. *ad II B*: accuso: CIC. div. in Caec. 32 *al.* advocor: CIC. S. Rosc. 77. disputo: AVG. civ. 21, 17 p. 521 D. *ad passivum*: evenio: TAC. hist. 4, 72 (fio *sub* facio). *ad III*: vivo: AVG. loc. in hept. p. 504, 1. *opposita*: *ad II*: cogito: CIC. Verr. 1, 26 Cael. 45 epist. 1, 5ᵃ, 4 div. 2, 140 off. 1, 157 *al.* SEN. epist. 95, 44 CAPITOL. Aur. 5, 8. cognosco: CIC. de orat. 1, 78. 3, 111. considero: CIC. fin. 2, 41. contemplor: SEN. dial. 8, 7, 2. meditor: CIC. Brut. 88 APVL. Socr. p. 155 Oud. simulo: CIC. inv. 2, 61 de orat. 3, 50 top. 40 off. 3, 60 LIV. 41, 25, 15. conor: HIER. epist. 60, 14. efficio: QVINT. inst. 9, 2, 62. perago: PLIN. epist. 2, 17, 2. desisto: SVET. Tib. 24. omitto: TER. Ad. 232 CIC. inv. 2, 37 Brut. 249 LIV. 36, 43, 3 SEN. epist. 5, 1. quiesco: CIC. nat. deor. 2, 132 epist. 4, 6, 3 SEN. epist. 3, 6 AVG. civ. 12, 18 p. 540 D. relinquo: SEN. dial. 10, 6, 1 BENED. reg. 5. vito: FRONTIN. strat. 1, 11, 13. patior: PAVL. FEST. 112, 9 PRISC. gramm. III 163, 26 PHYSIOGN. 40. tolero: SEN. epist. 120, 10. dico: RHET. Her. 2, 3 CIC. Manil. 1 Cluent. 140 Mil. 25 *al.* de orat. 2, 63 LIV. 8, 4, 12 TAC. hist. 2, 80 FRONTO p. 182, 1 N. CAPITOL. Aur. 5, 8 AMM. 18, 1, 3 PHYSIOGN. 77. eloquor: CIC. orat. 55. loquor: CIC. Catil. 1, 18 Vatin. 11 Planc. 92 de orat. 3, 141 (?) LIV. 8, 4, 1 QVINT. inst. 2, 17, 8 *al.* SVET. Aug. 64 APVL. met. 9, 13 apol. 87 HIER. epist. 48, 13 *al.* PHYSIOGN. 120. narro: CIC. Tusc. 1, 8 QVINT. inst. 9, 2, 43. lego: CIC. orat. 130 Att. 15, 1ᵃ, 2. scribo: CIC. Sest. 122 Tusc. 4, 55 off. 2, 3 Att. 4, 6, 3 QVINT. inst. 12, 10, 54.

derivata: agaso, agilis, agina, agmen (examen), ago -ōnis, agito, agolum (Agonalis?). actio, actus, actor, actito. *composita*: circumago, perago (*cf.* PRISC. gramm. II 437, 30 *al.*). abigo, adigo, ambigo, exigo, inigo, prodigo, redigo, subigo, transigo. cogo, dego. indago *etc.* ambages. mitigo, navigo, remigo (remex *etc.*). aquagium. curagens.

ex imperativo interiectio **age** (**agite**). *inde a Naevio.* SERV. Aen. 2, 707 'age' . . . non est modo verbum imperantis, sed hortantis adverbium, adeo, ut plerumque 'age facite' dicamus et singularem numerum copulemus plurali. PRISC. gramm. III 86, 17 *adverbia* hortativa 'heia, age'; et notandum, quod videtur hoc adverbium etiam plurale habere 'agite', ut Vergilius in VIII (273) *eqs.* 238, 2 'eia' et 'age' adverbia hortativa aptissime imperativo coniunguntur. Vergilius in IIII Aeneidos (569) *eqs.* idem in VI (756). *cf. p. 1405, 67. v. etiam* GLOSS. V *praef. p. XVI.* PRISC. gramm. III 286, 13 δεῦρο apud illos et loco verbi et loco adverbii ponitur, quomodo et apud nos 'age' et 'agite'. *nota hiatum*: HOMER. 818 huc age, huc (nunc ς). GLOSS. ἄγε, δεῦρο, incipe vel dic. *de structura notandum, quod saepe inter* age *et id enuntiatum, cui accedit, alterum interponitur enuntiatum tamquam parenthesis, cf. infra.*

1 *cum imperativo*: **a** *singulari*: *praesentis*: PLAVT. Amph. 551 age i tu secundum. 750 Sosia, age me . . . aspice. Asin. 891 age tu . . . da savium (Capt. 954 *al.*). Aul. 40 exi . . . age exi. Cas. 798. Curc. 123 age effunde cito . . . propere. Men. 145. *passim.* TER. Andr. 692 age . . . instiga. 871 age Pamphile, exi Pamphile. TVRPIL. 166 age tu . . . increpa. RHET. Her. 4, 63 age . . . duc tecum Libanum. CIC. inv. 1, 51 Verr. 3, 75 *al.* *nota* CIC. Caecin. 48 age vero, de vi te . . . habeo iudicem, Aebuti: responde. *sim.* Pis. 64 age, senatus odit te . . ., videre equites R. non possunt, . . . plebs R. perditum cupit, . . . Italia cuncta exsecratur . . .: fac huius odii . . . periculum, si audes. CATVLL. 61, 26 *al.* VERG. Aen. 6, 531 age fare. TIB. 2, 2, 10 en age — quid cessas? adnuit ille —: roga. HOR. carm. 1, 27, 17 *al.* OV. met. 14, 721 *al.* SEN. Tro. 509 *al.* VAL. FL. 1, 306 age, rumpe moras. SIL. 1, 109 *al.* STAT. Theb. 12, 326. QVINT. inst. 6, 3, 68 age . . ., aliquid et rei publicae causa elabora. FRONTO p. 253, 15 N. APVL. met. 2, 6 CLAVD. 12, 1 *al.* *vis verbalis praevalet, cum additur* et: VERG. georg. 4, 329 quin age et ipse . . . erue. Aen. 1, 753 immo age et . . . dic. 7, 429. 12, 832 HOR. epist. 2, 1, 214. *nota*: OV. epist. 14, 57 quin age, dumque iacet, . . . imitare. ars 2, 489 ergo age et . . . praebe. EPICED. Drusi 250 VAL. FL. 7, 467. 8, 41 STAT. silv. 3, 1, 154. *cum imper. futuri*: PLAVT. Bacch. 854 age nunc vincito me. TER. Andr. 866 quadrupedem constringito. age nunciam. APVL. met. 5, 6 age iam nunc . . . animo tuo . . . pareto. *tertiae personae*: TER. Phorm. 1027 age nunc, Phormionem, qui volet, lacessito. CIC. Att. 9, 9, 3 age, esto. PERS. 2, 42 esto, age. age age (*cf. sub 2*): PLAVT. Asin. 40 age age usque excrea. Epid. 631 Persa 606. 766 Poen. 717 CAECIL. com. 100 ACC. trag. 304 TVRPIL. com. 207. TER. Haut. 332 age age, cedo . . . consilium. *verbo postponitur*: PLAVT. Cas. 213 intro abi, adpropera, age, amabo. Most. 635 promitte, age, inquam. Rud. 1177. TER. Haut. 1052 ignosce. :: age, Chremes mi (Ad. 982). HOR. carm. 2, 1, 22 dic, age, cum lyra maturet. 3, 27, 62 *al.* OV. ars 1, 548 STAT. silv. 3, 4, 35 CLAVD. carm. min. 25, 96. *sic saepe in capite hexametri*: VERG. georg. 4, 358 duc age, duc. Aen. 3, 169 surge age. 3, 362 fare age (SERV. hortantis est 'age'; id est: dic celeriter. *cf. ad* 6, 343. GLOSS. V 418, 18 age: velociter). 3, 462. 6, 343. CIRIS 234 dic age. HOR. sat. 2, 8, 80 redde, age, quae. OV. am. 3, 5, 31 *al.* epist. 7, 65 met. 13, 433 *al.* GRATT. 99. 480 LVCAN. 1, 367 PETRON. 121 vers. 116 CALP. ecl. 3, 43 *al.* VAL. FL. 2, 127 *al.* SIL. 7, 19 *al.* STAT. Theb. 5, 23 *al.* 12, 378 MART. 8, 67, 5. **b** *plurali*: PLAVT. Mil. 928 age igitur . . . abite. Rud. 808 age alter istinc, alter hinc adsistite. Stich. 221 CIC. Font. 43 *al.* CIRIS 98 nunc age (agite *lectio interpol., ut vid.*) divae . . . adspirate. LIV. 26, 13, 7 age . . . repetite. COLVM. 10, 35 ergo age nunc . . . (40) Pierides . . . deducite. 10, 294 *al.* VAL. FL. 3, 311 vos age . . . volvite. 5, 538. SIL. 11, 169 huc age adeste. STAT. Theb. 5, 137 *al.* *nota* 7, 612 ite age, nunc pacem sperate. 10, 33 silv. 4, 3, 109. PS. CYPR. adv. Iud. 8 age vos . . . absolvite. **2** *cum coniunctivo*: PLAVT. Asin. 828 age, decumbamus sis, pater 834 age ergo, hoc agitemus convivium. Mil. 78 Poen. 491 *al.* TER. Ad. 877 age age nunc iam experiamur. CIC. S. Rosc. 93 age nunc . . . consideremus. 105 Tull. 46. fin. 5, 8 age age . . . exponamus. div. 1, 13 *al.* *nota* Phil. 13, 23 age, hoc laetaris: videamus *eqs.* LVCR. 1, 953 nunc age . . . evolvamus. OV. met. 12, 490 VAL. MAX. 2, 9, 6 PETRON. 79 SIL. 14, 10 LACT. inst. 3, 3, 9 *al.* AVELL. p. 244, 18 BOETH. mus. 4, 16 p. 343, 12 *al.* *nota indicativum*: VAL. FL. 5, 635 quin age — quid tantae coeunt in proelia gentes? . . . — imus nos, protinus imus. NAEV. com. 5 age, ne . . . dicas; . . . sinam . . . esse. *nota* TER. Phorm. 539 age ergo, solus servare hunc potes. :: . . . :: invenias argentum. VERG. ecl. 3, 52 quin age, si quid habes, — in me mora non erit ulla . . .: tantum . . . reponas. SVLP. SEV. dial. 1, 2, 2 age ergo . . ., edisseras nobis velim. PLAVT. Mil. 1054 age, mi Achilles, fiat, quod te oro, serva illam. TER. Andr. 895 age dicat, sino. 956 age fiat. Phorm. 811. Haut. 722 age age traducatur. Phorm. 662 age age, iam ducat. CIC. Cluent. 82 age . . . requiratur. fin. 4, 26 age nunc isti doceant. VERG. georg. 1, 63 ergo age . . . solum . . . invortant tauri. COLVM. 10, 230. VAL. FL. 3, 416 sileant age litora coeptis. 8, 191 sint age tanti. STAT. silv. 1, 1, 8 nunc age . . . miretur. MART. 10, 87, 1 age sentiat. TERT. nat. 1, 8 age nunc, perseveraverit. pudic. 12 SVLP. SEV. dial. 1, 23, 8. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 137, 6 appelletur. 5, 12 p. 407, 19 *al.* mus. 2, 27 p. 259, 15. *cf. sub 3.* **3** *cum interrogatione vel exclamatione* (*quasi pro* 'age *dic*'): PLAVT. Asin. 475 age, impudice, . . . non audes . . .? Bacch. 1191 age iam, id utut est, . . . patiar . . .: egon . . . inspectem? Cas. 404 age, ecquid fit? Men. 153 age sane igitur, . . . quam mox incendo rogum? *nota* Stich. 118 age tu altera, (*dic, v.* 115) utra sit condicio pensior. TER. Andr. 598 Ad. 215. 941 age, quid, si te maius oret? VARRO rust. 3, 2, 17 age, non . . . accepit? CIC. inv. 1, 3 age vero . . . qui . . . fieri potuit? 2, 133 de orat. 1, 32 *al.* Verr. 6, 56 age porro, tu . . . imperasti? 6, 68 age porro, custodiri ducem . . . placuit: quae sunt istae custodiae? Manil. 46 age vero illa res quantam declarat . . . auctoritatem (Cluent. 197). Caecin. 37. Cluent. 62 age, si nocentes, cuius maleficii? 172 Rab. Post. 32 Mil. 60 Phil. 5, 28. 7, 21. agr. 2, 67 age, non definis locum: quid? naturam agri? Vatin. 36 age, factum est . . . aliquid . . .: quis . . . umquam audivit . . .? Mil. 49 age, sit ita factum: quae causa, cur . . . properaret? ac. 2, 135 age, haec probabilia sint: num etiam illa . . .? (div. 1, 37). Tusc. 3, 49 age, si voluptatem non intellegimus, ne dolorem quidem? nat. deor. 1, 83. 2, 120 age, . . . quid est . . .? 3, 43 age porro, Iovem . . . deum numeras: ergo etiam Orcus . . . deus? ac. 2, 115 age, restitero . . ., sustinuero . . .: Diodoto quid faciam Stoico? Tusc. 1, 14 age, iam concedo . . .: quid? . . . nonne miseri sumus? Att. 7, 11, 2 age, quis est . . .? 8, 3, 5 age iam . . ., quam molestum est.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

15, 10 age quiescant ...: quis ... praestat? CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4 age vero, laudo aliquem: num offendo? HOR. sat. 1, 10, 51. OV. fast. 4, 83 ergo age ... quo non livor adit? SEN. contr. 7, 1, 22 age ... cui tradidisset? 7, 6, 10. 9, 4, 1 age, hoc ... simulavit? 10, 4, 6 *al.* *nota*: 1, 2, 2 age, si quis venit ...? VAL. MAX. 2, 6, 6 age, quid illud institutum ..., quam memorabile. 2, 7, 7. 15. 2, 8, 2 *et saepe* (*maxime in exclamationibus*). *nota* 3, 8, 3 age, si ventum fuerit (*sc. quid facies*)? PHAEDR. 3, 15, 16. SEN. dial. 5, 4, 3 age, ... qualia ... verba sunt. 5, 28, 1. 7, 11, 1 *al.* benef. 3, 10, 3 age, intra pecuniam versabatur taxatio: quid, quod ... sunt ...? nat. 6, 8, 2 PETRON. 82 *al.* PLIN. nat. 11, 82. VAL. FL. 7, 48 cur age non templis ... evellere dona ... libet? SIL. 13, 75 STAT. Theb. 9, 744 QVINT. inst. 1, 10, 26 *al.* decl. 252 p. 32 *al.* 307 p. 208 age, nondum invado ...; interim ago tecum ...: cur ... inrupisti? PLIN. paneg. 55 APVL. apol. 93 TERT. nat. 2, 6 *al.* pudic. 10 age tu funambule pudicitiae ..., qui ...: quid itaque in gradu totus es? BOETH. herm. sec. 1, 2 (p. 59, 9). 4 *cum affirmatione* (*cf. sub 1, 2, 3*): PRISC. gramm. III 238, 6 'nunc age ... expediam' (*Verg. Aen. 6, 756*): deest enim 'veni' vel 'audi'. etiam si secum ipse loquens et sese hortans aliquis hac utatur figura, quasi ad secundam loquitur personam. PLAVT. Asin. 327 age age, mansero tuo arbitratu. Bacch. 89 age igitur, equidem pol nihili facio nisi causa tua. Most. 840 age, iam mitto, ignosco (*cf.* TER. Ad. 626). TER. Andr. 713 age, veniam. Phorm. 559 age age, inventas reddam. Ad. 202. 223 age novi tuom animum. 553. CIC. fin. 2, 90 age, inquies, ista parva sunt. leg. 2, 32 age, iam ista video ...; sed est ... dissensio ...: hac tu de re quaero quid sentias. Cato 24 age, ut ... omittamus: possum nominare. Att. 7, 1, 2. 7, 3, 11. LVCR. 2, 62 nunc age ... expediam: tu te dictis praebere memento. 3, 417 nunc age ... pergam ...: tu fac *eqs.* 4, 176 nunc age ... edam (6, 495). *nota* 4, 673 nunc age ... agam. VERG. georg. 4, 149 nunc age ... expediam (Aen. 6, 756 *al.* SIL. 11, 1). HOR. sat. 2, 3, 117 age, si ... incubet ...: nimirum insanus ... videatur. SEN. contr. 9, 5, 14 PERS. 6, 52. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 1 age, convocata pubes, locus ... iubet, ut ... tollas: Petrus est legendus. 5 *verbum non diserte additur*: PLAVT. Mil. 1024 age age, ut tibi maxume concinnumst. TER. Andr. 310 age age, ut lubet. PLAVT. Pseud. 1326 quid minitare? habeo tergum. :: age sane igitur. CIC. fin. 2, 119 (*dicit collocutor se aliquid esse facturum*:) 'age sane' inquam. LIV. 1, 57, 7 'quin ... conscendimus equos ...?' ... 'age sane' omnes. TER. Phorm. 230 nunc prior adito tu, ego ... hic ero .... :: age. TER. Eun. 311 age, inepte (*quasi 'apage'*. Ad. 271). *nota* 99 sicine agis, Parmeno? age. *elliptice*: STAT. Theb. 4, 775 mecum age nunc (*sc. ite*)! VAL. FL. 6, 213 hunc age —: vel caeso comitem me reddite fratri; primus at hic ... sonipes cadet. **agite**. PAVL. FEST. 215 *v. sub* pergo. 1 *cum imperativis*: PLAVT. Curc. 88 agite bibite. Men. 866. 1017 agite abite fugite. 1105 agite uterque ... dicite. Merc. 741 agite ite actutum (Mil. 1344 Persa 469 *al.* PACVV. trag. 350 CATVLL. 63, 12 VAL. FL. 6, 29 *al.* STAT. Theb. 11, 478) PLAVT. Merc. 779 Mil. 1198. Most. 63 agite, porro pergite. Poen. 555 *al.* Pseud. 133 exite agite exite. Stich. 90 ilico agite assidite. Truc. 838 solvite istas, agite, abite tu domum et tu autem domum. Friv. frg. 5. ACC. trag. 239 *v. p. 1372, 21.* NOVIVS Atell. 36 CATVLL. 61, 38 *al.* SALL. orat. Cott. 8 VERG. georg. 2, 35 *al.* PROP. 3, 21, 11 LIV. 3, 61, 7. 4, 28, 5 agite ... ite mecum. 4, 33, 5 *al.* SEN. Phoen. 334 VAL. FL. 7, 93 SIL. 11, 395 CAPITOL. Max. Balb. 1, 5 *al.* VVLG. Iac. 5, 1. *nota gerund. pro imper.*: STAT. Theb. 10, 213 quare agite, utendum superis. *ellipsis verbi*: PETRON. 59 agite, ... scordalias de medio. *additur* et, ac: ACC. trag. 567 agite ac, vulnus ne succusset gressus, caute ingredimini. VERG. Aen. 5, 635 quin agite et mecum ... exurite puppis (LVCAN. 9, 282). VAL. FL. 3, 623 verum agite et ... consulite. STAT. Theb. 1, 468 immo agite et ... succedite. VOPISC. Tac. 3, 7 Aur. 20, 6. *postpositum* (*cf. supra*): PROP. 3, 4, 7 ite agite (ARBRON. SILO carm. frg. 1 SIL. 15, 649 VERS. Treb. Gall. 11, 8. 2 *cum exhortativo*: PLAVT. Persa 791 agite, adplaudamus. 833 agite, sultis, ... ludificemus. LVCAN. 8, 289. VERG. Aen. 3, 114 ergo agite et ... sequamur. 5, 58. 7, 130. 3 *verbo suppresso*: PLAVT. Amph. 302 agite pugni, iam diu est, quom *eqs.* VAL. FL. 2, 55 quin agite, o socii; micat ... caelum *eqs.* **agedum**. PLAVT. Persa 763. Trin. 369 agidum (*B*). GLOSS. Plac. V 6, 1 age adverbium hortantis est; accipit autem 'dum' et fit una pars 'agedum' (*v. quae seq.*). II 216, 10 ἄγε δή agedum. PAVL. FEST. 23 agedum significat age modo. est enim adhortantis sermo. 1 PLAVT. Amph. 783 agedum, exsolve cistulam. 1081 Asin. 746. Aul. 646 agedum, excutedum pallium. Bacch. 832 Capt. 570 Cas. 892 *al.* Merc. 149 cedo ... agedum. Mil. 345 *al.* *nota* Stich. 725 age, tibicen, ... refer ad labeas tibias, suffla ... tibi buccas ..., agedum. Stiche, uter demutassit, poculo multabitur (*v. adnot. Leonis*). TER. Haut. 310 Eun. 694 *al.* CIC. Scaur. 2, 3 agedum — ego defendi Scaurum, Triari — defende tu matrem ⟨Bostaris⟩. CATVLL. 63, 78 agedum ... age, ferox. LVCR. 3, 962 AETNA 551 HOR. sat. 1, 4, 38 *al.* LIV. 1, 36, 4 *al.* 9, 33, 6 dic agedum. SEN. contr. 1, 4, 8 *al.* 10, 4, 2 produc, agedum, familiam. suas. 6, 7 SEN. Herc. f. 397 *al.* Oed. 787 dial. 3, 11, 4 *al.* 9, 8, 5 respice agedum mundum. SIL. 11, 240 STAT. Theb. 11, 101 APVL. met. 5, 28 CLAVD. 5, 424. *verbum omissum*: SEN. contr. 2, 3, 7 agedum ⟨procede *add. excpt.*⟩ in medium, senex. *nota* PLAVT. Pseud. 523[a] *versu spurio*: vin ... dicam ...? :: agedum. *post verbum in capite versus dactylici*: CATVLL. 67, 7 dic agedum nobis (PERS. 2, 22 STAT. Theb. 4, 548 CLAVD. 1, 129). PROP. 4, 9, 54 cede agedum. GRATT. 127. STAT. Theb. 11, 279 redde. silv. 4, 4, 74 surge. *plur.*: CIC. Sull. 72 agedum, conferte nunc ... vitam. PROP. 1, 1, 21 en agedum dominae mentem convertite. LIV. 38, 47, 11 SEN. Herc. O. 1857 SIL. 11, 775. 2 TER. Hec. 315 agedum, ad fores accedo propius. LIV. 2, 29, 11 agedum ... creemus. 7, 9, 8 procedat agedum (SEN. Herc. O. 1402). 44, 38, 4. PHAEDR. 5, 4, 10 numeremus agedum. SEN. Phaedr. 469 excedat. dial. 7, 13, 5 *al.* STAT. Theb. 7, 126. 8, 37 *al.* MART. 11, 56, 9 PLIN. epist. 9, 19, 6. **agitedum**. LIV. 3, 62, 4 agitedum ... tollite. 3, 68, 1. 6, 35, 9. 7, 33, 10. 7, 34, 14. 7, 35, 12. 21, 43, 7 agitedum (cum *Putean.*) diis ... iuvantibus arma capite. LIV. 5, 52, 9 recordamini, agitedum.

iuncturae ad age, agite, agedum: I age *anteponitur, maxime apud scriptores pedestres et poetas comicos*: PLAVT. Amph. 778 age aspice huc sis nunciam. Asin. 679 age sis ... delude. 828. Capt. 179 Epid. 475 Poen. 1422 *al.* CIC. inv. 1, 51. part. 44 age sis ... expone. Tusc. 2, 42. age iam: PLAVT. Bacch. 1191 Most. 1175 Stich. 767 CIC. Att. 8, 5, 5 (*bis*) LVCR. 2, 333 HOR. carm. 4, 11, 31 TERT. nat. 2, 6 *al.* PLAVT. Asin. 5 age nunc reside (Poen. 15). Aul. 777. Cas. 412 age ... nunciam (iam nunc *codd.*) sorti. (Epid. 194 *al.* TER. Andr. 866 *al.*). *cf.* ACC. trag. 50. NOVIVS Atell. 5 LVCIL. sat. 736 VARRO Men. 210 CIC. S. Rosc. 48 *al. saepe.* PETRON. 79. VAL. FL. 8, 64 dic age nunc. TERT. adv. Marc. 4, 20 *al.* LACT. inst. 4, 24, 1 VVLG. Iac. 5, 1 BOETH. mus. 2, 22 (p. 254, 20). CIC. Font. 43 age vero nunc inserite oculos. PLAVT. Asin. 488 age, ambula ergo. 834. Aul. 820 age ergo loquere. Curc. 727 Mil. 78. 662 *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 2, 2. 1, 23, 8. agedum ergo: PLAVT. Mil. 345 *al.* age ... igitur: PLAVT. Most. 308 *al.* TER. Andr. 598. age modo: PLAVT. Cas. 488 age modo, fabricamini. 965 age, accede huc modo. Capt. 839 age, gaude modo. TER. Eun. 282 (Haut. 344 *hoc sensu?*). POMPON. atell. 140 age modo ... garri. 'Age modo' *titulus saturae Varronianae*: CHAR. gramm. I 66, 17. age sane: PLAVT. Men. 153 CIC. fin. 2, 117 LIV. 1, 57, 7 QVINT. decl. 255 p. 47. age vero: CIC. inv. 1, 3 Manil. 40 Font. 43. *saepe.* QVINT. decl. 258 p. 53 APVL. apol. 93. age porro: CIC. Verr. 6, 56 *al.* PHAEDR. 3, 15, 16. age enim: BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 59, 9 *et passim.* age quaeso (obsecro, inquam): PLAVT. Asin. 41. 672. 750 Cist. 554 Epid. 691 Most. 635 TER. Haut. 1052 HOR. sat. 1, 10, 51. II age *postponitur, praesertim in poematis dactylicis*: PLAVT. Epid. 262 eia vero, age dic. *in capite hexametri*: VERG. Aen. 4, 569 heia age, rumpe moras (*cf.* SERV. *ad h. l.* MART. 2, 64, 9 CYPR. GALL. iud. 271). COPA 31 CARM. epigr. 983, 1. STAT. silv. 1, 2, 266 eia age ... properate. SIL. 8, 214 eia, age, segnis rumpe moras. COLVM. 10, 69. PERS. 2, 17 heus age, responde. VERG. georg. 3, 42 en age segnis rumpe moras (*cf. l. 41*). TIB. 2, 2, 10 SIL. 3, 179 *al.* 15, 444. agedum: PROP. 1, 1, 21. TER. Haut. 688 nunc, Clinia, age, da. *in primo pede hexametri*: LVCR. 1, 265 nunc age ... (269) accipe. 1, 921. 2, 333 *et saepe.* HOR. sat. 2, 3, 224 *al.* OV. met. 12, 490 MANIL. 2, 939 *al.* CALP. ecl. 3, 22 *al.* VAL. FL. 7, 467 STAT. Theb. 7, 628. 9, 315. 10, 628 *al.* SIL. 13, 75. agite: PROP. 3, 21, 11. *in quinto pede*: CIRIS 98. quin age: VERG. ecl. 3, 52 georg. 4, 329 (age et ... erue) OV. epist. 14, 57 LAVS Pis. 32 VAL. FL. 4, 471 *al.* STAT. Theb. 1, 250 *al.* CLAVD. carm. min. 40, 19. agite: VERG. 5, 635 LVCAN. 9, 282 VAL. FL. 7, 93. quare age: VERG. Aen. 7, 429 PETRON. 120 vers. 94 LAVS Pis. 81 SIL. 16, 208 STAT. silv. 1, 4, 31 COLVM. 10, 230. 294 VAL. FL. 5, 538. agite: CATVLL. 66, 372 VERG. georg. 2, 35 *al.* LVCAN. 8, 289. ergo age: VERG. Aen. 2, 707 OV. ars 1, 343 *al.* GRATT. 140 MANIL. 2, 788 *al.* SIL. 14, 10 STAT. silv. 3, 1, 23 *al.* CLAVD. 7, 151. COLVM. 10, 35 ergo age nunc. *in quinto pede*: VERG. georg. 1, 63. agite: VERG. Aen. 3, 114 *al.* immo, verum age (agite) *et sim.*: VERG. Aen. 1, 753. 6, 629 (sed iam age). 11, 587. 12, 832 HOR. epist. 2, 1, 214 VAL. FL. 2, 565. 3, 623 *al.* SIL. 7, 310 *al.* STAT. Theb. 5, 43. *verbis postpositum v. supra.* age (agite) et *facite hoc vel illud v. p. 1404, 11 et 1405, 57.*

ex partic. adi. subst. **agēns**, -tis. *i. q. activus*: imagines agentes: *p. 1382, 5.* orator agens: *ibid. 6.* verba agentia: *p. 1390, 84.* *subst.* agens in rebus *et similia*: *p. 1388, 27 sqq. 1383, 59. 1388, 22. 1390, 74.* agens *de actore causae*: *p. 1395, 75.*

ex partic. subst. **āctum**, -ī *n.* CIC. fin. 3, 58 ut ... acti ratio reddi possit (*ibid.* ut eius *officii* facti probabilis ratio reddi possit). OV. epist. 8, 33 pater ... inscius acti. VAL. FL. 5, 673 cum vos iam paenitet acti. PAVL. dig. 17, 2, 36 acti ... culpam. CYPR. GALL. gen. 102 auctorem vetiti ... acti (*Evam*). CIC. Phil. 1, 18 *v. sub* acta *II.* VLP. dig. 11, 4, 1, 1 *v. p. 1410, 65.* *nota*: SEN. dial. 7, 17, 4 pro illo, cui aliquid acti est (*i. qui aliquid profecit*). nat. 6, 5, 3 etiam cum multum acti erit, omnis ... aetas, quod agat, inveniet. QVINT. inst. 4, 2, 21 scire ..., quid acti sit. 7, 1, 50 iam multum acti est. CELS. dig. 19, 1, 38, 2 rescripsit referre, quid acti esset. POMP. dig. 18, 1, 33. *similia saepius.* PAVL. dig. 34, 5, 21 (22) ubi est verborum ambiguitas, valet, quod acti est. POMP. dig. 18, 4, 1 si hereditas venierit eius, qui vivit ..., nihil esse acti. *de supremo iudicio*: COMM. instr. 2, 39, 20 omnis caro redditur acto. *dub.* ACTA graec. Paul. et Thecl. 38 ἐξέπεμψεν ... ὁ ἡγεμὼν ἄκτον λέγων (*seq. verba; in versionibus latinis* [*ed. Gebhardt 1902, p. 108*] *leguntur*: edictum, centurionem,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

curionem, praeconem). actum agere: *v. l. 3.* **ăcta,** -ōrum.

I *generaliter de eis, quae fiunt:* 1 *negotia, actiones vitae privatae* (acta agere *v. p. 1395, 24*): CIC. Att. 2, 11, 1 da ponderosam ... epistolam plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum. 15, 4^b (5) *litteras* exspecto nec actorum solum, sed etiam futurorum. CVLEX 276 *iudex* vitae post mortem vindicat acta (OV. trist. 4, 10, 92). PROP. 1, 21, 6 soror acta tuis sentiat e lacrimis. OV. epist. 2, 85 exitus acta probat (*ibid.* ab eventu facta notanda). 6, 101 acta *Iasonis* venenis *Medeae* imputat. am. 2, 12, 15 nec casum fortuna meis immiscuit actis (*tamquam imperatoris*). ars 2, 574 cognita Vulcano coniugis acta suae. 2, 625 nocturnis titulos inponimus actis. met. 8, 783 suis ... nulli miserabilis actis *Erysichthon.* 12, 500 nos segnibus actis, quod fuit ille, sumus (*sc. pueri*). trist. 1, 2, 97 acta deos numquam mortalia fallunt. *nota*: fast. 3, 370 mira, sed acta (*i. vera*), loquor (6, 612). LAVD. [Turiae] 2, 59 doctus actis tuis resistam fortunae. VAL. MAX. 3, 7, 1^d domestica eius eximiae fiduciae acta. 3, 8, 3 *Palicani* taeterrimis actis ... supplicium ... debebatur. 5, 9, 4 magnorum virorum clementibus actis. 6, 3 pr. horridae ... severitatis acta. 7, 7 pr. actorum hominis. SEN. Herc f. 650 acta ... horrenda *furentis.* epist. 34, 4 non est huius animus in recto, cuius acta discordant. STAT. Theb. 5, 303 fessus ... diu puerilibus actis *Opheltes* (QVINT. inst. 11, 2, 6 acta pueritiae). TAC. ann. 12, 48 docet acta (*aliter de tempore*: 6, 48 fugere simul acta et instantia). APVL. Socr. p. 155 Oud. *daemones* arbitri omnium non modo actorum, verum etiam cogitatorum. CYPR. GALL. Ios. 571 expletis ... vitae ... actis. LACT. inst. 6, 1, 7. 6, 24, 1. DAMAS. epigr. 57, 2 creverat hinc meritis, quoniam melioribus actis. AMM. 27, 2, 6 ut nec acta nuntiaturus quisquam posset superesse. 28, 6, 28 haec acta secuta est relatio gestorum pandens ... fidem. HIER. vir. ill. 9 praetermisso ... anno, cuius acta ... fuerant exposita. ORIBAS. syn. 5, 35 tit. qui in actis veneris fatigati sunt. CORIPP. Ioh. 1, 121 orbis Eoi acta referre iubet *nuntium.* 2 *res gestae, quas fama sequi solet, sim.* (*maxime facinora militaria, virtutes imperatorum, heroum, opera deorum*): CIC. de orat. 2, 63 in rebus magnis memoriaque dignis consilia primum, deinde acta, postea eventus expectentur (*sc. ab historico. ibid.* de consiliis ... in rebus gestis ... de eventu). SALL. Iug. 53, 8 milites alius alium laeti appellant, acta edocent (*ibid.* fortia facta. *cf.* 93, 6). 66, 4 acta consiliumque ignorantibus. 85, 12 acta maiorum et Graecorum militaria praecepta legere (SEN. dial. 6, 1, 3). CORN. SEV. carm. frg. 13. PANEG. Mess. 38 nostrum tantis inscribam nomen in actis. nam quis te maiora gerit castrisve forove? OV. epist. 8, 43 ille ... patriis superbiat actis; et tu, quae referas facta parentis, habes. am. 3, 12, 15 Caesaris acta (trist. 2, 335). 15, 750 neque enim de Caesaris actis ullum maius opus, quam (15, 852). 11, 222 fortibus actis (annis, armis *al.*) acta patris vincet. 12, 186 nec, quae magis haereat, ulla pectore res nostro est inter bellique domique (domusque *opt. codd.*) acta tot. 13, 239. Pont. 3, 3, 32 magnorum ... acta ducum. 4, 8, 46 actorum fama. fast. 5, 566 *de elogiis*: clara ... dispositis acta subesse viris (*i. statuis*). EPICED. Drusi 448 acta senem faciunt (*non anni*). LIV. 33, 39, 4 omnia acta eius (*Antiochi*), ex quo tempore ab Syria classem solvisset, displicere senatui. SEN. contr. 1 pr. 18 eius (*ducis*) acta ... reddebat (*i. referebat*). VAL. MAX. 2, 7, 14 acta excellentissimorum virorum. 3, 2, 6 futuris actis *Scipionis Africani.* 5, 2, 1 a publicis actis ordiar. SEN. dial. 12, 12, 5 acta ... divi Augusti aequet, annos vincat. nat. 3 pr. 5. CVRT. 8, 1, 30 Philippi acta bellaque in Graecia gesta. LVCAN. 1, 121 nova ne veteres obscurent acta triumphos. 8, 25 *Pompeius* festinatos nimium sibi sentit honores actaque lauriferae damnat Sullana iuventae. 8, 320. LAVS Pis. 34 armorum ... decus praecede forensibus actis. PETRON. 124 vers. 267 Dione Caesaris acta sui ducit. VAL. FL. 1, 40 mihi militiam, veterum quae pulchrior actis, adnue. 1, 376. 2, 378 o miseri, quicumque tuis accessimus actis (*i. comites conaminum tuorum facti sumus*). 3, 422 *al.* SIL. 6, 701 non leviora dabis nostris inscribere tectis acta meae dextrae. 12, 519 *Hannibalis* sollertibus actis. STAT. Theb. 2, 104 ingentia (*cf.* silv. 5, 1, 109) dudum acta vocant *te.* 2, 175 *al.* 3, 119 unius acta viri et tantos in nocte labores. Ach. 1, 3 acta viri multum inclita cantu. silv. 4, 7, 44 crescat in mores patrios avumque provocet actis. MART. 3, 20, 3 chartis tradit ille victuris legenda temporum acta Claudianorum. SVET. Iul. 37 titulum ... acta belli significantem. CYPR. GALL. Ios. 372 acta ... victricis fortia gentis. NEMES. ecl. 1, 26 tot acta viri laudesque sonarent. SIDON. carm. 2, 236 belli ... acta revolvo. CORIPP. Iust. 4, 160 tanti qui principis acta reponunt. GREG. M. moral. 20, 33 fortia acta sanctorum. *cf.* 21, 24 quia ... humilitatis acta cognovimus, nunc liberalitatis opera cognoscamus. 23, 18 *al.* 30, 8 exteriora acta (*ib.* opera). 31, 97 eorum (*sanctorum*) acta dictaque. CORP. III 7407 h⟨abet eius⟩ caelum animum, acta orbis. *acta Herculis* (*i. athla*): OV. met. 9, 134 acta ... magni Herculis implerant terras. 9, 247 immanibus actis *Herculis.* PETRON. 124 vers. 267 STAT. Theb. 4, 826. 12, 584 MART. 9, 101, 23 QVINT. inst. 10, 1, 56 IVST. 12, 7, 13 OROS. hist. 3, 19, 2. *deorum*: OV. met. 2, 562 acta deae refero. 14, 785. STAT. Theb. 3, 572 superum ... negat acta fateri *vates.* silv. 5, 3, 174 minas divum Parcarumque acta canebat. TAC. Germ. 34 de actis deorum credere. Acta *apostolorum, sc. liber de actis apostolorum etc.* (πράξεις; *aliter de actis iudicialibus martyrum, v. sub II 5*): TERT. bapt. 10 in Actis apostolorum. anim. 34 adv. Marc. 5, 1. 5, 2 apostolorum Acta. HIER. epist. 98, 13 sacra apostolorum Acta. 107, 12 *al.* vir ill. 2 *al. passim.* *absolute*: TERT. scorp. 15 Acta decurrens (*i. legens*). bapt. 7 in Actis. ieiun. 2 quod Actis refertur. adv. Marc. 5, 3. *cf.* actus. HIER. vir. ill. 1 libri ..., e quibus unus actorum eius (*Petri*) inscribitur, alius euangelii, ... quintus iudicii, inter apocryphas scripturas repudiantur. *nota iuncturas de historicorum et epicorum officio in conscribendis actis*: PANEG. Mess. 4 humilis tantis sim conditor actis. acta: condere: OV. trist. 2, 335. dicere: OV. Pont. 3, 3, 32. conponere: SEN. nat. 3 pr. 5. chartis tradere: MART. 3, 20, 3. scribere: TER. MAVR. 1646 PORPH. Hor. carm. 2, 12, 1. memoriae prodere: IVST. 12, 6, 17. reponere: CORIPP. Iust. 4, 160.

II *technice*: *Hübner, de senatus populique R. actis. 1858. Humbert, Daremberg-Saglio I 46—52. Ruggiero, diz. epigr. I 44—62. Kubitschek, PW. I 285—301. Peter, Geschichtl. Litt. üb. d. röm. Kaiserzeit I 205—217. 253. vocabulum tum ad ipsas actiones pertinet tum per metonymiam transfertur ad scripta, quibus, quae acta sunt, continentur; cf.* GLOSS. II 467, 5 actum ὑπόμνημα *et iuncturas, velut* actorum libri, commentarii, volumen *sim.*: VELL. 2, 60, 4 SEN. dial. 5, 23, 6 IVV. 9, 84 TAC. dial. 37 VOPISC. Aur. 12, 4 OPTATVS 1, 26 p. 28, 15.

1 *acta magistratuum et principum* (*i. quae pro sua potestate in re publica agunt et constituunt, cf. Mommsen, Staatsrecht II^3 p. 906 adnot. 5 et* ago *II A 2 a*): *nota*: CIC. Phil. 1, 18 ecquid est, quod tam proprie dici possit actum eius, qui togatus in re publica cum potestate imperioque versatus sit, quam lex? (*cf.* 1, 17 *al.* 5, 7). SCAVR. or. frg. Val. Max. 3, 7, 8 maior pars *Quiritium* honoribus et actis meis interesse non potuit. CIC. Verr. 4, 73 acta et imperia tua domum ad senatum suum renuntiaverunt. dom. 81 ut acta tui praeclari tribunatus hominis dignitate cohonestes. Vatin. 29 a te non modo nostra acta, quos tyrannos vocas, sed etiam amicissimi tui legem esse contemptam. prov. 44 acta ... Caesaris ... neque oppugnavi ... neque defendi (Phil. 1, 16 *al.*). Phil. 2, 83 acta Dolabellae ... convellere. 2, 100 de Caesaris actis cum consilio cognosceretis, *patres* (*cf.* Att. 16, 16, 8. 11). 10, 16 illi ... Caesaris actorum patroni (Att. 14, 15, 2 qui ... acta nefaria defendunt). Att. 14, 17, 6 ad Caesaris non modo acta, verum etiam cogitata revocamur. LIV. 3, 49, 5 parti patrum displicere acta decemvirorum. 26, 32, 6 acta M. Marcelli, quae is gerens bellum victorque egisset, rata habenda esse. MANIL. 3, 106 tertia ad urbanos statio est numeranda labores. hoc quoque militiae genus est, civilibus actis compositum. VELL. 1, 10, 4 *Paullus* cum in contione extra urbem more maiorum ante triumphi diem ordinem actorum suorum commemorasset. VAL. MAX. 2, 9 pr. acta censoriae potestatis. FLOR. 2, 13, 9 Cato ... detractare Pompeium actisque eius obstrepere. PANEG. 9, 20 p. 208, 5 quid ... de tuis in curia sententiis et actis loquar? *iuncturae de actis firmandis vel infirmandis*: CIC. Phil. 1, 16 an in commentariolis et chirographis et libellis ... acta Caesaris firma erunt? *ibid.* servanda (1, 19). 13, 10 salvis ... actis Caesaris. 13, 12 firmis ac ratis. 2, 100 acta ... Caesaris ... confirmata sunt a senatu (5, 10. Att. 15, 4, 3). Att. 14, 21, 2 ut acta Caesaris sancirent *veterani* (*ibid.* ut rata omnia haberent). 16, 14, 1 acta tyranni (*Caesaris*) comprobatum iri. LIV. 26, 32, 6 rata habenda esse (*cf. supra l. 37*). SVET. Iul. 19 quod ... cunctantius confirmarentur acta sua. Aug. 10 tueri ... acta *Caesaris.* CIC. dom. 39 infirmas ... tu acta C. Caesaris? Sest. 40 acta illa ... labefactari a praetoribus, infirmari a senatu (*locum delent aliq. edd.*). 62. 135 alios esse, qui acta Caesaris rescindant (rescindere: CIC. Phil. 1, 23 *al.* LIV. 26, 31, 10 PLIN. epist. 10, 56, 4 SVET. Iul. 82 Claud. 11 FLOR. 2, 23, 2 PS. LACT. mort. pers. 3, 4 VIRI ill. 77, 3 HIER. vir. ill. 9). *nota*: OV. met. 14, 785 rescindere numquam dis licet acta deum. CIC. prov. 45 nihil est, quod irritum ex actis Caesaris possit esse. Phil. 1, 18 acta Caesaris dissolvi. 10, 15 everti. 6, 14 VIIvirum acta sustulimus. Att. 16, 16, 12 acta Caesaris in dubium ventura. TAC. ann. 13, 5 tamquam acta Claudii subverterentur. SPART. Hadr. 27, 1 acta eius irrita fieri senatus volebat. *in acta principum iurare*: TAC. ann. 1, 72 neque in acta sua iurari ... permisit *Tiberius.* 4, 42. 13, 11 cum in acta principum iurarent magistratus. 16, 22 SVET. Tib. 26 *al. cf.* Tib. 67 ne se senatus in acta cuiusquam obligaret. 2 *acta senatus* (*cf.* TAC. ann. 15, 74 in commentariis senatus): TAC. ann. 5, 4 Rusticus componendis patrum actis delectus a Caesare. SVET. Iul. 20 *v. p. 1409, 81.* Aug. 5 senatus actis continetur. 36 ne acta senatus publicarentur. Tib. 73 cum in actis senatus legisset dimissos ... reos. FRONTO p. 26, 5 N. laudatio mea non in actis senatus abstrusa lateat. SPART. Hadr. 3, 2 post quaesturam acta senatus curavit. LAMPR. Alex. 56, 2 ex actis senatus die VII kl. Octob.: *seq. verba.* VOPISC. Prob. 2, 1 usus ... libris ex bibliotheca ..., usus etiam regestis ..., actis etiam senatus ac populi. SPART. Sept. 11, 3 lectis actis, quae de Clodio ... laudando ... facta sunt. *transl.* MART. CAP. 1, 65 *Clotho Lachesis Atroposque* senatus in acta caelestiumque consultum stilos acuunt. *aliter de ipsis patrum actibus*: VAL. MAX. 5, 1, 1^a humanissima et clementissima senatus acta referam (7, 2, 6). ab actis senatus *et sim. v. p. 1410, 19.* 3 *acta aliorum collegiorum*: *decurionum*: CORP. VIII 15497 actis ordinis continetur. INSCR. Ital. graec. Kaibel 830, 20 (*Puteolis*) ἀπὸ ἄκτων βουλῆς ἀχθείσης κα' Δίου. AVG. epist. 113 acta municipalia. 115 (*bis*). *fratrum Arvalium*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Acta Arval. a. 90 v. 64 ut acta insculperentur magisteri P. Sallusti Blaesi II. *synhodorum, sim.*: Hil. op. hist. frg. 2, 5 dicunt ... acta etiam se habere adversus ipsum: quae ... absente parte altera constat fuisse confecta. 2, 6 acta protulit. Optatvs 1, 26 p. 28, 15 de his rebus (*i. sententiis episcoporum*) habemus volumen actorum. Hier. c. Lucif. 18 in Ariminensis synodi actis. Leo M. epist. 103 p. 988 Migne Avell. p. 475, 8. *cf.* Avg. c. Fortun. pr. actis habita (acta *al.*) disputatio adversus Fortunatum. *consistorii principis*: Cod. Iust. 1, 3, 7 inscr. pars actorum habitorum in sacro consistorio apud imperatores Gratianum *eqs.* (*a. 381*). *cf.* 10, 48, 2 inscr. **4** *alia acta ad rem p. administrandam pertinentia*: Plin. nat. 1 ind. 5 ex auctoribus: ex ... actis triumphorum. 37, 12 verba ex ipsis Pompei triumphorum actis subiciam. Frontin. aq. 117 quid quoque die egisset *familia*, actis conprehenderetur. Veg. mil. 2, 19 totius ... legionis ratio ... cotidie adscribitur actis. Pavl. dig. 49, 14, 56, 6 fiscus actorum suorum exempla hac condicione edit, ut. **5** *acta forensia vel iudiciorum, acta martyrum*: Fronto p. 186, 1 N. acta cognitionum. Modestin. dig. 4, 6, 33, 1 qui notis scribunt acta praesidum (*i. actarii*). 48, 10, 29 si quis obrepserit praesidi provinciae, tam per acta quam per libelli interpellationem nihil agit. Pavl. dig. 42, 1, 45 pr. acta apud se habita, si partes consentiant et iudex permiserit, potest iubere ea die circumduci (*i. abrogari*). Scaev. dig. 26, 8, 21 inter quem (*curatorem*) et creditorem acta facta sunt apud procuratorem Caesaris infra scripta: (*sequuntur verba*). Frg. Vat. 268 professione actorum (*i. apud acta quae fit*). Hermog. dig. 42, 1, 46 actorum verba emendare tenore sententiae perseverante. Lampr. Alex. 33, 1 curatores urbis ... audire negotia urbana ... iussit, ita ut ... adessent, cum acta fierent. Cod. Theod. 1, 12, 1 (*a. 313*) quinta die acta *iudicii* conficienda iussurus. 1, 22, 3 (*a. 363*) edi non minus criminalia acta quam civilia iubemus. Amm. 22, 3, 4 acta super eo (*Tauro*) gesta non sine magno legebantur horrore, cum id voluminis publici contineret exordium: (*seq. verba*). Avell. p. 67, 8 quae obtulerunt *litigantes*, actis inserta transmisi. *transl.* Tert. adv. Marc. 5, 1 alius scribit, alius subscribit, alius obsignat, alius actis refert. apud acta *et sim. v. p. 1410, 35.* *acta martyrum*: Cypr. epist. 67, 6 actis ... publice habitis apud procuratorem obtemperasse se ... contestatus. Nemes. Cypr. epist. 77, 2 quid nos ... apud praesidem dicere deberemus, prior apud acta proconsulis pronuntiasti (*cf.* acta proconsularia: *Cyprian. ed. Hartel vol. III praef. CX sqq.*). Vita Cypr. 11 quid sacerdos dei proconsule interrogante responderit, sunt acta, quae referant. Ivstin. graec. apol. 1, 35, 9 *al.* ἐκ τῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου γενομένων ἄκτων. *hinc sollemnis inscriptio narrationum de martyrio sanctorum, sim.* *aliter de actibus i. operibus apostolorum, al.* (*cf. sub I*). **6** *acta ad ius et statum privatorum pertinentia*: Cic. leg. 3, 11 privati ad eos (*censores*) acta referunto. Prop. 2, 13, 18 accipe, quae serves, funeris acta mei. Lavd. [Turiae] 1, 20 te ... patris acta defensuram. Sen. contr. 2, 1, 39 *de agente causam*: acta in aurem legere. Lex Cornel. ap. Paul. sent. 5, 25, 5 qui rationes, acta, libellos, album *eqs.* deleverit, mutaverit, subiecerit (*ibid.* 10 qui falsis instrumentis, actis, epistulis ... usus fuerit). Pavl. dig. 49, 14, 45, 4 instrumenta vel chirographa, acta etiam ad ius privatorum pertinentia restitui ... convenit (*cf. ibid.* 5). Vlp. dig. 27, 7, 4, 3 fideiussores ... si ... nomina referri in acta publica passi sunt.

7 *acta diurna*: **a** *Vrbis* (Dio Cass. 57, 12, 2 τὰ δημόσια ὑπομνήματα. 57, 23, 2 τὰ κοινὰ ὑπομνήματα): Cic. Att. 3, 8, 3 dum acta mensis Mai ad nos perferantur (epist. 9, 16, 4 *al.*). 6, 2, 6 habebam acta urbana usque ad Nonas Martias. epist. 2, 15, 5 de Ocella parum ... scripsisti et in actis non erat. 10, 1, 2 acta omnia mitti ad te (11, 25, 1. 12, 8, 1 ex actis, quae ad te mitti ... scio, cognosse). 10, 28, 3 res urbanas actaque omnia ad te perferri. 12, 22, 1 perscribi. 12, 23, 2 rerum urbanarum acta. 12, 28, 2 in re p. quid agatur, credo te ex eorum litteris cognoscere, qui ad te acta debent perscribere. Val. Max. 2, 9, 4 nostrae urbis acta commemorare. *nota*: Sen. benef. 2, 10, 4 beneficium in acta non mitto (*i. non mando publicandum actis Vrbis. cf. l. 80*). 3, 16, 2 nulla sine divortio acta sunt. Ascon. Scaur. p. 19 B. ut in actis scriptum est. Mil. p. 32. 44 acta ... totius illius temporis persecutus sum. *ibid.* relatum in actis illo die nihil. 47. 49. Petron. 53 actuarius, qui tanquam urbis acta recitavit. Plin. nat. 1 ind. 8 ex auctoribus: Muciano, Procilio, Verrio Flacco, ..., Trogo, actis, Columella *eqs. similia saepius.* 2, 147 lateribus coctis pluisse in acta eius anni relatum est. 7, 60 in actis temporum divi Augusti invenitur ... immolasse. 7, 186. 8, 145 actis p. R. testatum (10, 5). Qvint. inst. 11, 3, 17 iam vulgatum actis quoque: 'saucius pectus'. Ivv. 2, 136 fient ista palam, cupient et in acta referri. 9, 84 libris actorum spargere gaudes argumenta viri. Tac. ann. 3, 3 diurna actorum scriptura. 12, 24 *id* facile cognitu et publicis actis perscriptum. 13, 31 res inlustres annalibus, talia (*i. memoria minus digna*) diurnis urbis actis mandare. Plin. epist. 5, 13, 8 leges ipsum *principis librum*: est in publicis actis. 7, 33, 3. 9, 15, 2 nobis ... rusticis urbana acta perscribe. paneg. 75 quae vos, patres conscripti, ... in publica acta mittenda et incidenda in aere censuistis. Svet. Iul. 20 primus ... instituit, ut tam senatus quam populi diurna acta confierent et publicarentur. Tib. 5 in fastos actaque in publica relatum est. Cal. 8. 36 in acta ... referri. Sol. 1, 29 consulatu eorum olympias septima et ducentesima actis publicis adnotata est. 33, 14 quod ... actis ... urbis continetur. Vopisc. Prob. 2, 1 *v. p. 1408, 75.* Lampr. Comm. 15, 4 omnia ... actis urbis indi. Alex. 6, 1 ex actis urbis: *seq. verba.* Capitol. Gord. 4, 8 publicis actis eius nomen insereret. **b** *imperatorum, privatorum, al.* (*ephemerides*): Plin. epist. 3, 18, 11 habes acta mea tridui (*narravit, quae tribus diebus egerit*). Svet. Dom. 20 praeter commentarios et acta Tiberi Caesaris nihil lectitabat. Avrel. ad Front. p. 70, 17 N. tridui acta mea ad te ... possum dimittere. Cassiod. var. 11, 22 *inscr.* de scriniario actorum. *in textu*: Castellum ... nostra auctoritas ... actorum scriniarii curam praecepit obtinere. (ab actis: *v. infra*). Dares 44 sicut acta diurna *belli Troiani* indicant, quae Dares descripsit. **8** *varia*: Tac. dial. 37 haec vetera, quae ... a Muciano contrahuntur, ac iam undecim ... actorum libris et tribus epistularum ... edita sunt (*v. PW. I 295*). Plin. nat. pr. 2 ut in quaedam acta exeat *epistula nostra.* Ivv. 7, 104 quis dabit historico, quantum daret acta legenti?

iuncturae ad II: ab actis *i. q. actarius*: Lyd. mag. 3, 20 περὶ τῶν ἀβ ἄκτις. *ibid.* σημαίνει ... τὸν τοῖς ἐπὶ χρήμασι πραττομένοις ἐφεστῶτα (3, 21. 27. 68). ab actis senatus (Corp. graec. 1133 *al.* ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων τῆς συγκλήτου. *cf.* Dio Cass. 78, 22). Corp. III 1547, 10 aedili curuli, ab actis senatus, quaestori (VI 1377, 21). III 10336, 5 ab act. senat. VI 1373 ab act. sen. V 1874, 10. VIII 7030. X 1122 *al.* XIV 3611 *al.* Corp. IX 2456 quaest(or) Aug(usti), curat(or) actorum senatus. III 6819, 6 ⟨XV⟩vir sac(ris) fac(iundis), ad acta senatus, q(uaestor). VIII 18270 praeposito actis senat(us). Corp. VIII 11813, 3 C. Sextio ... proc(uratori) Aug(usti), ab actis urbis (*cf. Ruggiero, diz. epigr. I p. 51b*). VIII 4874 C. Vasidius ... fisci curator, optio ab actis urbi (*sic*) (*cf.* VI 3884, 1, 11. IX 1617, 14). VI 8694 Philippo Aug. lib. ab actis. 8695 Flavius ... Vestalis adiutor ab actis. Not. dign. or. 2, 64 *inter officiales praefecti praetorio Orientis sunt*: commentariensis, ab actis, *etc.* *item* 3, 25 *et passim.* Corp. IX 5839 (5840) C. Oppio ... evoc(ato) Aug(usti), ab actis fori *eqs.* X 3733 C. Nummio ... evocato in foro ab actis. Corp. X 6658 trib. pl., ab actis imp. Traiani ..., q(uaestor). Cod. Iust. 1, 27, 1, 26 (*a. 534*) in scrinio ab actis (*app.* in scrinio libellorum *al.*). apud acta *i. q. actariis verba excipientibus, coram notariis, in iudicio*: *cf.* Gloss. II 20, 11 apud acta: ἐπὶ πράξεως. Pavl. dig. 2, 4, 17 eum, qui apud acta ... promisit (Macer dig. 49, 1, 2 appellaverit. Frg. Vat. 268 professus sit. Avg. epist. 34, 5 falsum ... prosecuti. 91, 8 dicere. Cod. Iust. 7, 16, 24 [*a. 293*] professam). Pavl. sent. 1, 3, 1 mandari potest procuratio ... apud acta praesidis et magistratus. 5, 1, 4. dig. 50, 2, 7, 3. *transl.* Optatvs 2, 10 p. 46, 3 fides ..., quae apud acta conficitur angelorum (*cf.* Ps. Avg. symb. 2, 1, 2 professionem ... in curiam profertis angelorum). 3, 3 p. 78, 7 quando ... celebrata est actio, interrogati singuli sic apud acta locuti sunt, ut dicerent. Avg. epist. 113 apud acta municipalia interrogari. Anvlin. Aug. epist. 88, 2 apud acta parvitatis meae insinuare. Cod. Iust. 1, 3, 2 subscr. (*a. 357*) lecta (*sc. epistula*) V k. Ian. apud acta Constantio ... et Iuliano ... conss. *cf. p. 1409, 38.* Scaev. dig. 22, 3, 29, 1 mulier ... filium ... ut spurium in actis professa est. Marcian. dig. 49, 1, 5, 4 si quis ipso die inter acta voce appellavit. actis intervenientibus: Inst. Iust. 1, 12, 8 hoc ... manifestavit. 2, 7, 2 *al.*

verbaliter structa: Cic. Att. 3, 15, 1 demonstras acta in senatu. 3, 15, 6 exspecto acta Kal(endis) Sext. *cf.* 5, 4, 4. Sall. Iug. 71, 5 obtestatur per ... sua antea fideliter acta. Ov. met. 12, 186 *v. p. 1407, 45.* Liv. 43, 19, 14 exponerent aestatis ... acta sua adversus Romanos. Sen. contr. 7, 2, 9 an in bello civili acta obici non possint. Vell. 2, 43, 3 reliqua eius (*Caesaris*) acta in urbe (2, 44, 2 in transmarinis provinciis). Apvl. apol. 96 acta apud Avitum, non litteras ipsius legisse. Porph. Hor. ars 179 qui extra scaenam acta nuntiat. Greg. M. moral. 18, 20 iniuste acta iuste iudicare. 25, 6 *al.* *nota* Carm. epigr. 1005, 1 (*aet. Claud.*) hospes ades paucis et perlege versibus acta.
ante acta: *cf. Thes. II p. 129, 48—50.* *adde*: Qvint. inst. 5, 7, 18 de ante actis ... de insecutis. 5, 10, 28 spectantur ante acta dictaque. 7, 2, 34. 9, 2, 67. Vlp. dig. 11, 4, 1, 1 veniam in ante actum dedit. Pavl. Nol. carm. 28, 230 retro acta abolere. *nota genet. temporis*: Cic. Sest. 62 acta illius anni. Att. 3, 8, 3 mensis Maii. Ov. fast. 1, 104 longi temporis. *alia supra invenies.*

synonyma: *ad I*: facta, opera, res gestae, gesta. *ad II*: (commentarii, regesta, libri). leges. instrumenta. *opposita*: *ad I*: cogitata (*cf. p. 1408, 36*), consilia. *derivatum*: actarius. *Hey.*

Ago *v.* Agon *et* Agilulfus.

Agocem (*acc.*), *opp. Aethiopiae.* Plin. nat. 6, 179 (*ex Iuba*), agolem *DFR.* *Diehl.*

? **Agodanum** *opp. Liguriae.* Ravenn. p. 271, 5 Agodano. Guido p. 476, 20 Agodanum. *Otto.*

agoea *v.* agea.

agogē, -ēs, ἀγωγή. Plin. nat. 33, 76 fossae per quas profluat *e piscinis aqua*, cavantur (agogas vocant); hae sternuntur gradatim ulice. Mart. Cap. 9, 958 nunc maxime diatono utimur. sed horum alia modulamur per agogen, alia per [a]plocen. per agogen est cum per ordinem sonus sequitur, ploce autem dicitur cum diversa sociamus. 970 quintum *numeri genus* est quod agogen rhythmicam nominamus id est quo genere numerus modique ducantur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae